

SLOVENSKO-NEMŠKI

SLOVAR

IZDAN NA TROŠKE RAJNEGA

KNEZOŠKOFA LJUBLJANSKEGA

ANTONA ALOJZIJA WOLFA

UREDIL

M. PLETERŠNIK.

PRVI DEL

A—O.

V LJUBLJANI.

ZALOŽILO IN NA SVETLO DALO KNEZOŠKOFIJSTVO.

TISKALA KATOLIŠKA TISKARNA.

1894.

LIBRARY
MAY 17 1966
UNIVERSITY OF TORONTO

Pripomnje.

Ko je bil l. 1860. nemško - slovenski del *Wolfovega* slovarja dotiskan, začel se je deželni zbor kranjski za to brigati, da bi kmalu tudi slovensko-nemški del prišel na svetlo. Dopisovanje deželnega odbora je imelo ta uspeh, da je precej po dokončani zapuščinski obravnavi knezoškof *dr. Vidmar* imenoval poseben odbor, kateremu je bila dana naloga poskrbeti, da se dobodo potrebni rokopisi, da se uredi gradivo ter začne tiskati slovar.

Kupili so najprej *Zalokarjev* slovensko-nemški slovar (1100 pol rokopisa). Potem so se obrnili do *O. Cafa,* in tudi on jim je poslal svoje bogato gradivo (več zabojev drobnih listkov, na katerih so bile posamezne besede z razlago in citati zapisane). Tudi profesor *dr. F. Miklošič* je dal svoj slovensko-nemški slovar (rokopis v štirih zvezkih, obsegajoč 287 pol) odboru na porabo. V pismu do deželnega odbora z dné 12. junija l. 1868. (gl. *Dr. Vošnjak:* K zgodovini *Wolfovega* slovensko - nemškega slovarja, v „Ljubljanskem Zvonu“ XII., p. 236) omenja knezoškof *dr. Vidmar* med pripravljenim gradivom tudi neko „zbirko besedi v abecednem redu poslano po gospodu *Kočevarju*“ in „rokopis slovarja brez imena“. To gradivo je odbor izročil *Fr. Levstiku,* da bi je uredil in za tisk pripravil. *Levstik* je kmalu po „Novicah“ priobčil nekoliko besed po slovarsko raztolmačenih, da bi pokazal, kakšen bi moral po njegovih mislih biti slovar. Za tak slovar pa takrat nabrano gradivo ni zadostovalo. Zato je začel najprej skrbeti, da bi gradivo pomnožil. Lotil se je izpisavanja besed in rekov iz raznih virov. V njegovi rokopisni ostalini se nahajajo izpiski iz nekega starega evangelija (rokopisa), iz *Schönlebenove* izdaje *Hrenovega* evangelija, iz predgovora *Kuzmičevega* evangelija, in več drugih takih manj obsežnih reči. V *Miklošičevem* slovarju (rokopisu) je s svinčnikom pripisaval izpiske iz *Pohlinovih* „Bukev za kmeta“ in drugih starejših pisateljev, kakor tudi besede slišane med narodom (največ iz Lašč na Dolenjskem). Ker ima slovenščina mnogo tujih besed iz sosednjih jezikov, zlasti iz nemščine in laščine, začel jo je preiskavati glede na take besede. V ta namen je pregledal ves *Schmeller-jev* slovar bavarskega narečja ter je vse tiste besede in reke slovenske, katerih se je o tej priliki spominjal, zapisaval na posebne pole in razlagal, bodi si da so po njegovem mnenju bili iz bavarščine vzeti, bodi si da se je v drugem obziru dalo kaj primerjati v obeh jezikih. Zapisaval je tudi mnogo tega, česar se je spominjal iz živega narodnega govora. Tega gradiva je v ostalini njegovi 161 pol. Ravno tako je tudi pregledaval *Boerijev* slovar benetskega narečja ter svoje opomnje zapisaval na manjše pole. Ali začelo se je posebno iz deželnega zbora kranjskega oglašati mnenje, da utegne biti delo preobširno zasnovano, in da se bo tako izdava slovensko-nemškega slovarja zavlekla še za mnogo let. Začeli so priporočati, naj se izda manj obširen slovar,

pa naj se kolikor moči kmalu začne tiskati. Vsled tega je knezoškof l. 1868. razpustil slovarski odbor, in *Levstik* je moral pustiti uredniško delo. Knezoškof je v pismu do deželnega odbora izjavil, da bode vedno imel denar pripravljen za troške, ki bi jih prizadela izdava slovensko-nemškega slovarja, rokopis pripraviti pa da ni in ne more biti njegova dolžnost; naj bi torej učeni Slovenci poskrbeli, da se pripravi rokopis. Nato je 1. decembra l. 1869. prevzel deželni odbor slovarsko gradivo, v prejšnjih letih nakupljeno, ter je izročil ravnatelju bogoslovskega semenišča *Fr. Kramarju* v ta namen, da bi je skupno razvrščeno po alfabetnem redu po bogoslovcih dal prepisati na posebne pole. Ko so bili dijaki Alojzijevci pod nadzorstvom takratnega prefekta prof. *T. Zupana Cafove* listke po alfabetu uredili in bogoslovci vse gradivo na pole prepisali, treba je bilo poiskati urednika. Pogajanje z *J. Navratilom* ni imelo uspeha (gl. *Vošnjak* v „Ljub. Zvonu“ XIII., p. 304.). Nato je prevzel uredniško delo profesor *J. Pajk* v Mariboru. On je izdelal do l. 1875. črke *A* — *Č*, in razgovor je bil že o tem, kako bi se delo v „Narodni tiskarni“ v Mariboru začelo tiskati. Ali nastale so zapreke. Prof. *Pajk* se je slovarskemu delu odpovedal, in knezoškof *dr. Pogačar* se je iznova obrnil do *Levstika*, takrat skriptorja ljubljanske licejske knjižnice. Ta je bil voljan prevzeti delo ter si je naprosil dva pomočnika. Toda kmalu se je zopet premislil in se odpovedal delu.

Zdaj je stvar do leta 1880. mirovala. Meseca avgusta tega leta pa se je *dr. J. Vošnjak* po želji nekaterih rodoljubov obrnil s prošnjo do knezoškofa *dr. Pogačarja*, naj bi zopet v svojo skrb vzel izdavo slovensko-nemškega slovarja; mnogo filologov slovenskih da je pripravljenih pri delu pomagati. Nato povabi knezoškof nekaj gospodov na razgovor zaradi te stvari. Prišli so k posvetovanju dné 4. oktobra vseučiliščni profesor *dr. G. Krek*, srednješolski profesorji *V. Kermavner*, *Fr. Levec*, *M. Vodušek*, *Fr. Wiesthaler* in pisatelj teh vrstic ter *dr. J. Vošnjak* in takratni dvorni kaplan *A. Koblar*. Knezoškof *dr. Pogačar* je vprašal prof. *dr. Kreka*, ki je bil prejšnje dni gradivo nekoliko pregledal, ali se da iz tega gradiva napraviti znanstveno urejen, historičen slovar. Na to vprašanje je prof. *dr. Krek* odgovoril, da to nikakor ni mogoče, da bi se moralo za tak slovar gradivo začeti čisto iznova nabirati. Po tej izjavi je knezoškof *dr. Pogačar* izrekel, da takega slovarja zdaj ni mogoče izdati. S tem je bila odklonjena namera, izdati znanstveno urejen, obširen slovar, in določilo se je, da se izda tak slovar, kakršen bi se dal iz že nabranega gradiva napraviti. Mislilo se je, da bi se dal iz njega narediti praktičen slovar, n. pr. tak, kakršen je *Filipovićev* „Rječnik hrvatskoga i njemačkoga jezika (1875.).“ V odbor, ki je imel prirediti, kar bi bilo treba za izdavo takega slovarja, združili so se navzočni profesorji in dvorni kaplan *Koblar*, načelništvo pa je prevzel prof. *dr. Krek*. Namera je bila najprej pripraviti, kar bi bilo treba v popolnitev gradiva, in potem uredniško delo med odbornike razdeliti, izdelek pa v končno pregledbo izročiti prof. *dr. Kreku*. Odbor se je takoj lotil dela. Ker *Caf* v pismih, ki jih je bil še prej pisal proštu *dr. Pogačarju*, zatrjuje, da je vso literaturo slovensko pregledal in izpisal za slovar, izvzemši samo *Cigalejev* slov.-nemški slovar, 2. izdavo *Janežičevega* nemško-slovenskega slovarja in *Lesarjev* spis o Ribniški dolini, sklenil je odbor najprej popolniti gradivo z izpiski iz rečenih dveh slovarjev in iz vseh važnejših knjig, ki so bile tiskane od leta 1873. (*Caf* je umrl 3. julija l. 1874.) Da bi se izpisavanje slovarjev kolikor moči hitro dovršilo, razdelilo se je delo med gimnazijske dijake in nekoliko tudi med bogoslovce. Po vodilu in pod nadzorstvom nekaterih profesorjev so tudi delo v kratkem izvršili. Izpisavanje iz drugih knjig in časopisov pa so prevzeli členi pripravljajočega odbora sami in še nekoliko drugih gospodov.

Ko je bilo v treh letih gradivo v *Cafovem* smislu popolnjeno, imel bi bil odbor začeti urejevanje ter si delo razdeliti. Ali knezoškof *dr. Pogačar,* kakor tudi odborniki sami so se bili preverili, da po tej poti ne bi bilo ugodnega uspeha pričakovati. Vse je kazalo, da bode delo obširno in težavno. Skoro vsi odborniki pa so imeli svojega stanovskega posla toliko, da bi jim bilo le prav malo časa preostajalo za uredniško delo, katero bi v takih okoliščinah le prepočasi napredovalo. Tudi je bilo jasno, da bi bilo težko pri tolikem številu urejevavcev enotnost cele osnove vzdržavati. Sklenil je torej knezoškof *dr. Pogačar* enemu izmed profesorjev, kateri bi se hotel dela lotiti, izprositi pri dotičnih oblastvih potrebni odpust ter njemu samemu izročiti urejevanje. Ponudil je delo meni, in ko sem obljubil, da je prevzamem, izprosil mi je za takrat odpust na poldrugo leto ter mi z dekretom *z dné 22. februarja l. 1883., štev. 226* izročil uredništvo *Wolfovega* slovensko-nemškega slovarja. Nj. Prevzvišenost knezoškof *dr. J. Missia* pa mi je še nadalje od visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje vsako leto izprosil izmanjšanje šolske dolžnosti, da sem mogel poleg šolskega pouka, ki je obsegal po 5—8 ur na teden, izdelovati slovar. Prva tri leta mi je pri tem delu pomagal takratni prof. kandidat *A. Mikuš.* V devetih letih je bil rokopis v toliko izgotovljen, da so se začele l. 1892. priprave za tisk. Po posvetovanju z odličnimi slovenskimi jezikoslovci so se določila naglasna in diakritična znamenja, in tisk se je mogel pričeti ob koncu l. 1892.

Gradivo, ki so je bogoslovci na pole prepisali, obsega vsebino *Zalokarjevega* in *Miklošičevega* rokopisa in *Cafovih* listkov. Prav po nepotrebnem so od črke ***M*** naprej prepisovali tudi neki rokopisni slovar *Matije Majarja,* v katerem se znani njegov jugoslovanski jezik nemško tolmači.[1]) Toda prepisovavci niso v s i e n a k o prepisovali. Le majhen del tega gradiva je zvesto in natančno prepisan, z večine pa prepisovavci niso prepisavali tudi onih pripiskov, ki so na izvirnih polah *Miklošičevih* in na *Cafovih* listkih pri posameznih besedah zaznamenjevali vire.

Nekateri so celo tako prepisavali, da niti črk *Z, M, C* niso pristavljali, po katerih bi se vedelo, kaj je *Zalokarjevega,* kaj *Miklošičevega* in kaj *Cafovega.*

Kar se tiče *Zalokarjevega* in *Miklošičevega* gradiva, dale so se te po prepisovavcih zagrešene hibe popraviti, ker je bil *Zalokarjev* izvirni rokopis pridejan gradivu in mi je tudi prof. *dr. Miklošič* iznova dal svoj rokopis na porabo, tako da se je po primerjanju teh izvirnih rokopisov dalo določiti, kaj je *Cafovega,* tudi tam, kjer prepisovavci tega niso zaznamenjevali. Ni se pa dalo več popraviti, kar se je pri *Cafovem* gradivu z izpuščanjem citatov zagrešilo, ker so bili listke potem, ko so bili prepisani, uničili. Da je *Caf* sploh pristavljal vsaki besedi na listek zapisani ali ime kraja, v katerem je bila med narodom znana, ali naslov knjige, iz katere jo je bil za slovar izpisal, to zatrjuje on sam v pismih pisanih takratnemu ljubljanskemu proštu *dr. Pogačarju (z dne 4. avg. l. 1865., 29. dec. l. 1871.* in *13. febr. l. 1872.).* Razvidno je to pa tudi iz listkov črke ***F***, ki so se slučajno ohranili; ti namreč imajo

---

[1]) Ker je na tem rokopisu zapisano, da je *Majarjev,* ne more to biti tisti v pismu knezoškofa *dr. Vidmarja* omenjeni „slovar brez imena“ (prim. str. III.); razen naštetih rokopisov pa bogoslovci niso ničesar prepisali na pole. Ni torej razvidno, o kakšnem slovarju govori knezoškof. Tudi se ne ve, kaj se je zgodilo z „zbirko besedi v abecednem redu, poslano po gosp. *Kočevarju*“, ki je v istem pismu omenjena.

omenjene pripiske, na polah pa jih ni. Ni torej moči pri besedah, ki so vzete iz *Cafove* zbirke, vselej povedati tudi vir, iz katerega je imel *Caf* besedo. Mnogokrat prepisovavci tudi niso prav čitali besed v izvirniku in so je torej napačno prepisali. Pametneje so ravnali tisti, ki so v takih slučajih izvirne listke rajši na pole prilepljali.

To na pole prepisano gradivo je različne vrednosti. Največ vredno, dasi po prepisovavcih pokvarjeno, je to, kar je *Cafovega*. *Caf* je zapisoval, kar je nahajal v spisih ali slišal med narodom „z vso marljivostjo in vestnostjo“, kakor pravi v pismu pisanem proštu *dr. Pogačarju dné 16. julija l. 1865*. V istem pismu se on „pred vsem svetom brani, da bi se mu oporekalo, da je sam besede koval“. Njegova nabirka je tudi zelo obsežna. Bogatijo jo izpiski iz vse slovenske tiskane literature, zlasti tudi iz vse ogrskoslovenske, in iz mnogih rokopisov, zbirke besed med narodom po vseh slovenskih krajih nabranih, zlasti pa od rezijanskih, ogrskih in vzhodnoštajerskih Slovencev slišanih, kakor tudi rastlinska imena, nabrana med prostim ljudstvom. Vse to blago je kakih trideset let ali še več nabiral za slovar, kakor sam večkrat omenja v svojih pismih.

Miklošičevemu rokopisnemu slovarju je jedro izbrano besedje *Murkovega* „slovensko - nemškega in nemško - slovenskega besednika“, pomnoženo po izpiskih iz literature, zlasti starejše, in po besedah med narodom nabranih; pri obojih teh besedah so viri zaznamenjevani.

Najmanjše vrednosti je *Zalokarjevo* gradivo. Obširno je sicer zelo, ali ni po vsem zanesljivo. Le redko kje je pri kateri besedi pripisano, kje da se rabi, pa tudi ti citati niso zanesljivi. Tudi ni dvojiti, da je *Zalokar* za slovar besede narejal, pritikajoč znanim osnovam razna obrazila in kujoč tako besede, katerih ni niti v živem jeziku niti v knjigah. Ima pa tudi osnovnih besed tako čudnih in neverjetnih, da je vsaj meni nedoumno, odkod jih je sprejel v svoj slovar. Med tem plevelom pa je tudi jeklenega zrnja, med narodom nabranih besed in rekov; te je bilo treba s potrebno opreznostjo izbirati in sprejemati.

Majarjevega gradiva kot ne čisto slovenskega in le na enem delu pol pripisanega ni bilo jemati v pošte v.

Cigalejev in *Janežičev slovar* so gimnazijci in bogoslovci, dasi takemu delu ne vajeni, s primerno natančnostjo izpisali.

Poznejši izpiski iz slovenske literature so bili raznoteri. Člani pripravljajočega odbora in njih pomočniki so za slovar pregledali in izpisali vse količkaj važne spise, ki so prišli v letih 1873—1883 na svetlo. Izpisovavci so se držali vodila, vsako besedo, vsako frazo, ki ni sploh znana in navadna, zapisati. Deloma so se tudi po celi stavki prepisavali, da je bilo razvidno, v kaki zvezi se rabi dotična beseda ali fraza; toda splošno se ni tako delalo.

Razen tega sem jaz sam ob počitnicah vso važnejšo literaturo starejših dob in novejše dobe najvažnejše spise še enkrat prečital in za slovar izpisal; pomagali so mi pri tem delu tudi nekateri dijaki tukajšnjega Alojzijevišča in tam stanujoči bogoslovci.

Obširnosti tega izpisavanja ni moči natančno določiti. Lahko je umeti, da je bila pri raznih izpisovavcih različna. V obče se je pa vendar vse zapisovalo, kar je bilo za slovar važno.

Med tiskom sem tudi primerjal in v dopolnilo porabljal najnovejši (3.) natis *Janežičevega* slov.-nemškega slovarja, v katerem je že porabljen 3. natis *Janežičevega* nem.-slovenskega slovarja.

Ves čas, odkar mi je bilo uredništvo tega slovarja izročeno, pošiljali so mi tudi od raznih strani večje in manjše zbirke med narodom nabranih besed ter mi podajali posamezna poročila in pojasnila mnogi rodoljubi, zanimajoči

se za slovar.[1]) Mnogo gradiva sem tudi nabral po ustnem občevanju. Nekoliko gospodov je bilo celo toliko požrtvovalnih, da so se redoma ob določenih večerih z menoj shajali na razgovor in posvetovanje o slovarskih stvareh.[2])

Samo ob sebi se umeje, da se iz gradiva, ki je tako različno in nikakor ni po enotnih pravilih zbrano, ne da po gotovem črtežu sestaviti slovar, ampak se mora sestava ravnati po gradivu. Na tak slovar, ki bi po znanstvenih načelih sestavljen verno kazal zgodovinski razvoj slovenskega jezika, z večine niso mislili tisti, ki so gradivo pripravljali. Poglavitni nabiratelj *Caf* pravi v svojih prej že omenjenih pismih, da je pravi namen temu slovarju, ki bode pred vsem za Slovence pisan, vse slovarsko gradivo iz knjig od najstaršega časa do najnovejšega in iz vseh slovenskih krajev in kotov vkup spraviti, da ta slovar ima hramba biti za vse slovensko (jezično) blago; iz njega da bodo že pisatelji za svoje stroke pametno jemali *(pismi z dne 29. dec. l. 1871.* in *13. febr. 1872.)*. V tem smislu je dopolnjeval pripravljajoči odbor že nabrano gradivo, in isto tako tudi to, kar se je mej urejevanjem gradiva dodajalo, ni imelo drugega namena. Uredniško delo je torej bilo določevati, kaj se ima v nabranem gradivu zavreči, kaj sprejeti, in razlago posameznih besed razumno razvrščevati.

Da vsega ni šlo sprejemati v slovar, karkoli je ponujalo gradivo, to je jasno iz tega, kar je bilo prej o tem gradivu rečeno. V obče je veljalo vodilo: sprejeti, kar se v literaturi nahaja in kar narod govori. Toda oboje je moralo imeti svoje meje. Ako so slovarjepisci napačno in brez potrebe za slovar kovali besede, kakršnih je zlasti v *Pohlinovem, Gutsmanovem* in *Murkovem slovarju* ter v *Zalokarjevem rokopisu,* ali ako so pisatelji napačno narejene ali brez potrebe iz drugih slovanskih jezikov vzete besede kje kedaj rabili, katere si v knjigi nobene veljave niso pridobile, takih besed, ako jih je gradivo ponujalo, ni kazalo sprejemati. Prav tako se tudi ni sprejemala večina takih tujih besed, katere prosti narod sicer pogostoma pa brez potrebe rabi, ker za dotične pojme tudi dobre domače besede še krepko živijo med narodom. Pa takih besed tako ni bilo veliko med gradivom.

V posameznih slučajih pa je bilo težko določiti mejo med tem, kar se ima sprejeti in kar ne, in mnogo se je moralo prepustiti subjektivnemu razsodku. Mnogokrat n. pr. se je sprejela katera beseda, dasi tuja in redka, ker je za jezikoslovca zanimiva.

---

[1]) Obširne zbirke so mi izročili gg.: *A. Cibič* (z Goriških Brd in Črnič), *J. Freuensfeld* (z vzhodnega Štajerskega), *dr. F. Gross* (iz Savinske doline), *J. Ivančič* (z vzhodnega Štajerskega), *A. Kos* (s Štajerskega), *L. Pintar* (iz Poljanske doline na Gorenjskem), *K. Pleško* (iz raznih krajev kranjskih), *L. Svetec* (iz krajev okoli Kamnika in Litije), *J. Volc* (iz Kranjske Gore in okolice), *A. Žlogar* (iz belokranjskih krajev); manjše zbirke pa gg.: *J. Bezlaj* (z Dolenjskega), *J. Bilec* (z Notranjskega), *Fr. Bleiweis* (z Gorenjskega), *J. Debevec* (iz Cirkniške okolice na Notranjskem), *J. Dugulin* (z Notranjskega in Goriškega), *J. Hladnik* (z Notranjskega), *V. Herk* (iz gor. Savinske doline), *V. Jarc* (s Štajerskega), *A. Kocijančič* (z Gorenjskega), *M. Kosec* (z Gorenjskega), *J. Kržišnik* (z Gorenjskega), *M. Lazar* (z Gorenjskega), *F. Lokar* (z Dolenjskega), *P. Miklavc* (s Pohorja), *A. Mikuš* (z Gorenjskega in Notranjskega), *A. Müllner* (iz raznih krajev kranjskih), *dr. J. Pajek* (s Štajerskega), *T. Porekar* (z vzhodnega Štajerskega), *F. Praprotnik* (s Štajerskega), *T. Suher* (iz Savinske doline), *J. Šašelj* (z Dolenjskega), *J. Samotorčan* (z Notranjskega), *P. M. Širca* (s Krasa), *D. Škrjanec* (z Gorenjskega), *I. Vank* (s Koroškega), *dr. E. Volčič* (z Dolenjskega), *dr. J. Vošnjak* (s Pohorja), *J. Vrhovnik* (z Gorenjskega), *J. Žmavc* (z zapadnega Štajerskega), in še nekateri drugi rodoljubi, katerih imen pa žalibog nimam zapisanih. Bodi vsem pristojna zahvala izrečena!

[2]) Bodi v tem oziru iskrena zahvala izrečena gg. kolegom *A. Pavlinu, M. Petelinu, S. Rutarju,* potem gg. *A. Mikušu, dr. J. Staretu* in *Fr. Uršiču,* posebno pa gg. kolegoma *A. Bartelu* in *A. Tavčarju* ter gosp. arhivarju deželnega muzeja *A. Koblarju,* ki so me do konca na ta način pri mojem delu požrtvovalno podpirali.

Ako bi se bilo slovenskim besedam samo golo nemško tolmačenje pristavljalo, kakor je navada v praktičnih slovarjih, bi bilo razločevanje med tem, kar spada v slovar, in tem, kar ne spada vanj, še veliko več težav delalo. Zato se mi je primerno zdelo, sprejeti glede tega že po *Cafu* v *pismu 7 dne 4. avg. l. 1865.* izraženo načelo, da se naj citati v okrajšani obliki pripisujejo, da pa besede, katere so obče slovensko blago, tega ne potrebujejo. Zato se citati izpuščajo le pri besedah in rekih, ki so po vsem Slovenskem ali široko po Slovenskem med narodom v rabi. Tudi onim tujkam, ki se največ rabijo za znanstvene pojme malo ne v vseh izobraženih evropskih jezikih ter v slovenski obliki malo ali nič niso izpremenjene, se navadno niso pristavljali citati. Sploh so pa sprejete le najnavadnejše take besede, ki se nahajajo že v slovenskih slovarjih; popolnosti v tem obziru itak ne gre iskati v našem slovarju.

Umeje se po vsem, kar je bilo o gradivu dozdaj rečeno, da ti citati nimajo in ne morejo imeti tega pomena, da se besede le v teh spisih nahajajo ali da so le v teh krajih znane, kateri so imenovani. Citati le pravijo, iz katerih virov je beseda vzeta v slovar. Ako je torej kaki besedi ime kakega kraja pripisano, pomenja to le toliko, da je v slovar sprejeta iz zbirke besed, nabranih v tem kraju. S pripiskom *Dol.* n. pr. torej ni rečeno, da je dotična beseda po vsem Dolenjskem znana, dasi je to v istini mogoče, ampak, da je vzeta v slovar iz zbirke kje na Dolenjskem nabranih besedi. Dasi pa ni gradivo tako obširno, da bi bilo moči vsako besedo popolnoma označiti glede nje razširjenosti v knjigi in med narodom, vendar dajejo pristavljeni citati nekakšno merilo za veljavo in vrednost vsakaterega izraza. Tudi tu je bilo težko določevati mejo med tem, kar je sploh znano in splošno slovensko blago in med tem, kar je manj znano, bolj redko ali od pisateljev izmišljeno in v knjigo sprejeto. Zdelo se mi je v tem obziru primerno, mejo tako pomekniti proti tem besedam, katere nimajo citatov, da je sploh pri vseh zgolj knjižnih besedah in tudi pri vseh takih besedah, pri katerih je bilo iz katerega koli razloga važno zvedeti, iz katerih virov je sprejeta v slovar, to označeno s citati, če je tudi včasih bilo očitno, da so dotične besede široko po Slovenskem znane. N. pr. ako so viri kazali, da je kaka beseda med narodom znana in tudi v starejši literaturi rabljena, v novejši pa ne ali ne tako pogostoma, ali, če je sicer beseda med narodom znana, v knjigi pa redko rabljena, v takih in enakih slučajih so se rajši pripisavali viri. Pripisani so pa vselej ali vsi viri, katere je podajalo gradivo, ali nobeden.

Citati so nepopolni, ker le pisatelja imenujejo, knjige ali spisa pa ne, ali, če je knjiga imenovana, ni tudi pripisana stran. To se je opuščalo, ker ni bilo moči dosledno povsod tega pripisovati. Nekateri izpisovavci namreč niso knjižnih naslovov in strani pripisovali svojim izpiskom, ampak samo le imena pisateljev. Tudi to, kar se je iz *Miklošičevega* gradiva in iz njegovih knjig ter iz *Cafovega* gradiva sprejelo, ima tam z večine le nepopolne citate.

Pri hrvatski kajkavščini in ogrski slovenščini ni ločeno to, kar je iz knjig vzeto, od tega, kar je med narodom iz živega govora nabrano, ker že gradivo, zlasti *Cafovo* in *Miklošičevo*, z večine te razločitve ni imelo. Kajkavščine je sploh primerno malo sprejeto v ta slovar. *Caf*, ki si je prizadeval kolikor moči vso ogrsko slovenščino spraviti v slovarsko gradivo, oziral se je manj na kajkavščino. Nekoliko se je dalo iz *Miklošičevih* knjig in iz *Valjavčeve* razprave o slovenskem naglasu v „Radu jugosl. akademije“ nabrati; pa vse to je le malo in nikakor ne obsega vse kajkavščine.

Glede citatov bodi se to omenjeno, da sem v pripiskih namesto posameznih manj znanih krajev rajši imenoval širje okraje in predele slovenskih

dežel, ker je z večine vsaka beseda, če je tudi le iz enega kraja zapisana, gotovo tudi široko po vsej okolici znana.

Kar se je nepotrebno zdelo, to se je opuščalo. Tako si n. pr. vsakdo iz vsakega samostalnika, ki pomenja osebo, lehko sam napravi svojilni prilog na *ov* ali *in;* zato teh svojilnih prilogov ni v slovarju, razen malega števila takih, pri katerih je glede oblike ali pomena kaj važnega pomniti. Pri nedovršnih glagolih razlaga ni vselej tako popolna; naj se torej vselej primerja pripadajoča dovršena oblika. Isto tako se naj primerjajo pri glagolskih samostalnikih dotični glagoli.

Etimološkega razlaganja nima ta slovar veliko. Opustilo se je, ker je premnogo v tem oziru še nejasnega in dvomnega, in v slovarju, ki je najbolj praktičnim potrebam namenjen, ni treba takega razlaganja. Samo le pri tujkah, ki jih je narod prejel iz sosednjih jezikov ter so se že davno pri nas udomačile, dodajala so se, kjer je bilo mogoče, kratka pojasnila, primerjajoča one besede tujih jezikov, iz katerih so nastale ali s katerimi so v besednem sorodstvu. V tem oziru se je najbolj porabilo, kar je najti v *Miklošičevih* delih in *Štrekljevih* spisih. Mnogo tega pa je tudi v *Cafovih* in *Levstikovih* rokopisih, samo da je to z večjo previdnostjo bilo treba rabiti, ker ti rokopisi ne obsegajo dovršenih razprav z gotovimi rezultati, ampak le poskusno preiskovanje in studije.

Bodi še omenjeno, da je pri nekaterih mestih, zlasti iz *Trubarja, Dalmatina* in *Krelja,* pristavljeno nemškega izvirnika besedilo. Pri nemških izrazih, ki so v *Cigalejevem* slovarju slovensko raztolmačeni pa so ali nenavadni ali nejasni (ako namreč dotična nemška beseda ima več pomenov), porabil se je v pojasnilo *Heinsijev* nemški slovar, ker je znano, da je bil *Cigalejevemu* v podstavo.

Jeziku, kateremu se ne da s kratkimi glavnimi pravili določiti naglaševanje, potreba je neogibna, v slovarjih na besede staviti naglasna znamenja. Razločuje se v tem slovarju p o t i s n j e n i in p o t e g n j e n i (zategnjeni) naglas, toda samo pri dolgih zlogih, pri kratkih ne, ker sedaj naša slovenščina pri teh menda res nikjer več ne pozna razločka v naglaševanju. Zato je v tem slovarju za kratki naglas sprejeto le eno in to naše dozdaj navadno znamenje, grški „gravis“. Za razločevanje potegnjenega in potisnjenega naglasa pri dolgih zlogih sta pa sprejeta znaka, ki ju rabijo Hrvati in Srbi po zgledu *Vukovega* srbskega rječnika.

Kateri zlog je treba naglašati pri posameznih besedah in kako, to uči sestavno dozdaj samo razprava *Valjavčeva,* ki v „Radu jugoslavenske akademije“ od leta 1878. pod naslovom: „Prinos k naglasu u (novo)slovenskom jeziku“ hodi na svetlo. Nekoliko kažejo naglas slovenskih besed tudi razpravice *Škrabčeve* na platnicah „Cvetja iz vrtov sv. Frančiška“ v Gorici (od l. 1880.). Izmed slovarjev zaznamenjujeta naglas *Murkov* in *Janežičev,* pa le nepopolnoma in tudi ne po določenih pravilih, in njiju naglaševanje se ne vjema zmerom s kranjskim, zlasti dolenjskim naglaševanjem, katero mora biti temelj in podstava naglasnim pravilom, kakor se je pravilni književni jezik razvil iz kranjskih narečij, zlasti iz dolenjščine. Po teh edinih virih (nabiravci narodnega gradiva namreč z večine niso naglasa zaznamenjevali) in po ustnih pozvedbah od veščakov, dobro poznavajočih kranjski in posebno dolenjski naglas, se ravna naglaševanje v tem slovarju. Da je to veliko težav delalo, umeje se o takih okoliščinah pač samo ob sebi. Kjer niti po pravilih niti po analogiji ni bilo moči vsaj do nekake stopnje verjetnosti določiti besedi naglas, pustila se je

brez naglasnih znamenj.[1] Naj se torej pomni, da je to prvi poskus po pravilih določiti natančnejše naglaševanje vsemu slovenskemu besedju. Prihodnje preiskave bodo popravljale, kar je tu še nedostatnega.

Potrebno je tudi pri takem jeziku, kateri nima zadosti popolnega črkopisa, ki bi za vse različne glasove tudi različne pismenke ali pismenske znake imel, vsaj v slovarju rabiti taka razločevalna ali diakritična znamenja, da se omogoči pravilno izrekanje jezika. Naša slovenščina nima popolnega črkopisa. Dosedaj rabljena diakritična znamenja pa ne zadostujejo po vsem. Zato je bilo treba za slovar izmisliti si takih znamenj. Zaradi preglednosti je kazalo prostor nad samoglasniki pustiti naglasnim znamenjem, diakritična znamenja, piko ali ključico, pa staviti pod nje. Nedoločni glasnik (polglasnik) je dobil svoj posebni znak; oblika v tem slovarju zanj rabljena je taka, da se le malo loči od črke, s katero se pri nas običnò piše. Za l, ki se kakor u izgovarja, pa je sprejet poljski ł. Za tega slovarja namene utegnejo zadostovati sprejeta znamenja. Mnogim bode morda še teh preveč. Dozdaj so se namreč sicer ozki in široki o in e kakor v slovnicah tako tudi v olikanem govoru razločevali, nista se pa dalje razločevala ozki ẹ in ọ, kakor se razločujeta v tem slovarju, ker je le na Dolenjskem in Notranjskem prav tako slišati glasove. Vendar mislim, da se imajo ti razločki smatrati za bistvene razločke slovenskega jezika, ki se bolj ali manj, če tudi ne na enak način, široko po Slovenskem kažejo[2]; zato se njih zaznamenjevanje ni moglo lehko opustiti.

Pravopis je v tem slovarju tudi pri citatih povsod enak, ter se v tem obziru ti ne vjemajo natančno z izvirniki. V tem bolj praktičnem slovarju imajo citati le namen pojasnjevati pomen besedam, pri katerih so omenjeni, ne pa kazati različnost pisave pri raznih pisateljih. V strogo znanstvenem ali kritičnem slovarju bi to seveda ne smelo biti tako. V tem slovarju bi pa različnost v pisavi citatov praktične porabnosti gotovo ne pospeševala.

Naposled mi je še prijetna dolžnost svojo iskreno zahvalo izreči gospodu kolegu *A. Bartelu*, ki mi ni samo ves čas pomagal popravljati tiskovne pole, ampak me je tudi izdatno podpiral pri določevanju naglasa in izreke posameznih besed.

[1]) Isto velja tudi za diakritična znamenja.
[2]) Prim. *Škrabec*. „Cvetje" (V. 2. XII. 11.)

V Ljubljani meseca julija l. 1894.

M. Pleteršnik.

ZNAMENJA.

Znamenja nad črkami so naglasna znamenja. Naglas je za dolge zloge dvojen: potisnjen (^), ako poudarek samoglasniku na prvo polovico, potegnjen ali zategnjen (´), ako mu na drugo pada, n. pr. **grâd**, **hvála**. Kratki zlogi imajo le en naglas (`): n. pr. **bràt**.

Znamenja pod črkami ali v črkah natančneje določajo izreko (diakritična znamenja).

Ako imata **e** in **o** ključico ali piko pod seboj (ẹ, ę, ọ, ǫ), sta ozka (zaprta) glasova ter se v olikanem govoru, kakršen je zdaj najbolj navaden, ne razločujeta, v narečjih pa, ki kažejo pravilnejšo izreko, se ti glasovi približno tako-le ločijo:

Dolgi ozki **e** s piko (ẹ́, ẹ̑) se bliža glasu **i** ter se izgovarja tako, da je skoro nekak slab **i** za ozkim **e** slišati; v nenaglašenih ali kratko naglašenih zlogih ima manj določen glas.

Dolgi ozki **e** s ključico (ę́, ę̑) se tako izgovarja, da je pred ozkim **e** slišati nekak slab **i**; v nenaglašenih ali kratko naglašenih zlogih tega **e** ni.

Dolgi ozki **o** s piko (ọ̑, ọ́) se bliža glasu **u**; v nenaglašenih in kratko naglašenih zlogih ima manj določen glas.

Dolgi ozki **o** s ključico (ǫ̑, ǫ́) se tako izgovarja, da je pred ozkim **o** slišati nekak slab **u**; v nenaglašenih in kratkonaglašenih zlogih tega **o** ni.

Ako sta **e** in **o** brez pike ali ključice, sta široka glasova (**ô, ó, ò, o**).

Horizontalna črtica nad samoglasnikom kaže (skoro le v tujih besedah knjižnega jezika) samo dolgost zloga; ē in ō imata čisti glas kakor v tujih jezikih.

ɐ stoji za oni e, ki v navadni pisavi nadomešča nedoločni glasnik (polglasnik), n. pr. **pɐ̀s**, **bɐzɐ̀g**.

ł se izreka kakor kratek **u**.

Naglasna in diakritična znamenja imajo le začetne besede. Pri prilogih stoji v začetku zaradi enakosti sploh nedoločna oblika tudi takrat, kadar se v resnici težko kje nahaja; ako se v razlagi ponavlja v določni obliki, ima prvikrat tudi izpremenjena naglasna znamenja.

Začetne besede iste kategorije, katere bi se brez znamenj v navadni pisavi popolnoma enako pisale, so s številkami spredaj stoječimi ločene, ako niso istega korena.

V tolmačenju so popolnoma različni pomeni s številkami ločeni; manjše razlike ločijo horizontalne črte. Kar stoji do podpičja ali pike, to spada skupaj, to je en podatek; črez najbližje spredaj stoječe podpičje citati nimajo veljave.

= je znamenje enakosti ter znači: enakega pomena kakor —, enakega pomena je tudi —.

Ako je majhna horizontalna črtica med dvema citatoma, spadata ta dva skupaj ter značita, da se prvo pri drugem nahaja; n. pr. *Trub.-Mik.* znači, da je beseda iz Trubarja navedena v kateri Miklošičevih knjig; *Fr.-C.* znači, da se beseda, v Framu navadna, nahaja v Cafovem gradivu.

KRATICE.

acc. = accusativus, tožilnik (akuzativ).
ad = k, spada k—.
adj. = adjectivum, pridevnik.
adv. = adverbium, prislov.
arch. = architectura, (spada v) umetelno staviteljstvo.
astr. = astronomija, (spada v) zvezdoslovje.
bav. = bavarsko (nemško) narečje.
bot. = botanica, (spada v) rastlinstvo.
c. = cum, s (z), n. pr. *praep. c. gen.* predlog z genitivom.
chem. = chemia, ločba (spada v ločbo).
conj. = conjunctio, veznik.
češ. = češko.
dat. = dativus, dajalnik (dativ).
dem. = deminutivum, pomanjševalna beseda; pri pomanjševalnih besedah dostikrat ni nemškega prevoda, ker se sam ob sebi umeje.
dial. = v dialektu, v narečju ali v narečjih.
f. = femininum, samostalnik ženskega spola.
fig. = figuraliter, v prenesenem pomenu, v podobi rečeno.
fr. = francosko.
furl. = furlansko.
fut. = futurum, prihodni čas.
gen. = genitivus, rodilnik (genitiv).
geogr. = geographia, (spada v) zemljepis.
geol. = geologija, (spada v) zemljeslovje.
germ. = germanizem.
got. = gotsko.
gramm. = grammatica, slovnica (spada v slovnico).
hist. = historia, zgodovina, (spada v zgodovino).
hrv. = hrvatsko ali srbsko.
i. dr. = in drugi, ali: in drugod.
i. nasl. = in naslednji.
imprt. = imperativus, velelni naklon (velelnik, imperativ).
indecl. = indeclinabile, ne sklanja se.
indef. = (*pron.*, *adv.*) indefinitum, nedoločen (zaimek, prislov).
instr. = instrumentalis, družilnik ali orodnik (instrumental).
interj. = interjectio, medmet.
interr. = (*pron.*, *adv.*) interrogativum, vprašalni (zaimek, prislov).
intr. = intransitivum, neprehajalen glagol.
it. = italijansko.
kor.-nem. = koroško-nemško.
loc. = localis, mestnik (lokal).
m. = masculinum, samostalnik moškega spola.
madž. = madžarsko (magyarsko).
math. = mathematica, (spada v) računoslovje.
mech. = mechanica, (spada v) mehaniko.
merc. = mercatura, (spada v) trgovinstvo.
mil. = militaria, (spada v) vojaštvo.
min. = mineralogija, (spada v) rudstvo.
mont. = montanisticum, (spada v) rudokopstvo.
mus. = musica, glasba (spada v glasbo).
n. = neutrum, samostalnik srednjega spola.
nem. = nemško; po nem. = germanizem.
nom. = nominativus, imenovalnik (nominativ).
opp. = oppositum, beseda nasprotnega pomena.
part. = participium, deležje (deležnik).
perf. = perfectum, pretekli čas.
phil. = philosophia, (spada v) modroslovje.
phys. = physica, (spada v fiziko).
pl. = pluralis (numerus), množina; plurale tantum, samo v množini rabljen samostalnik.
pogl. = poglej (navadno pri napačnih oblikah in besedah zavrača na pravilnejše).
polj. = poljsko, poljski jezik.
praef. = praefixum, predponka.
praep. = praepositio, predlog.
praes. = praesens, sedanji čas.
praet. = praeteritum, pretekli čas.
pren. = v prenesenem pomenu; prim. *fig.*
prim. = primeri (zavrača na besede podobnega pomena ali na besede, ki pojasnjujejo dotično besedo, ali na tuje besede, iz katerih so dotične slovenske nastale).
pron. = pronomen, zaimek.
rel. = (*pron.*, *adv.*) relativum, oziralen (zaimek, prislov).
rus. = rusko.
sing. = singularis (numerus) ednina.

srlat. = srednjelatinsko, srednjevečna latinščina.
srvn. = srednjevisokonemško (mittelhochdeutsch).
stat. = statistica, (spada v) državopis.
stsl. = staroslovensko.
stvn. = starovisokonemško (althochdeutsch).
subst. = substantivum, samostalnik.
švic. = švicarsko-nemško.
techn. = technica (spada med tehnične izraze).
tirol.-nem. = tirolsko-nemško.
trans. = transitivum, prehajalen glagol.
tur. = turško.
typ. = typografia, (spada v) tiskarstvo.
vb. = verbum, glagol; *vb. pf.* = verbum perfectivum, dovršen gl.; *vb. impf.* = verbum imperfectivum, nedovršen gl.
zool. = zoologia, (spada v) živalstvo.

Ahac., Matija **Ahacel**, Koroške ino Štajerske pesme, 1838.
Alas., Gregorio **Alasia** da Sommaripa, Vocabolario Italiano e Schiavo, 1607; prim. V. Oblak, Doneski k historični slovenski dialektologiji v Let. Mat. slov. 1891, 66 i. nasl.
Andr., Spisi **Andrejčkovega** Jožeta (Podmilščaka), I., 1884.
Bas., Jernej **Basar** (Bassar), Pridige, 1734.
Baud., Baudouin de Courtenay: *Rez.-Baud.*, njegovi spisi o rezijanskem narečju, *Cirk.-Baud.*, der Dialect von Cirkno (Arch. f. slav. Phil. VIII.).
Ben., Slovenci na Benečanskem.
Bes., Besednik, leposloven list, 1869—78.
Blc.-C., **Bilc**, katerega obilno zbirko kranjskih besed je Caf od Metelka dobil na porabo.
Bleiw., **dr. J. Bleiweis pl. Trsteniški** (razni spisi).
BlKr., Beli Kranjci, okoli Metlike in Črnomlja na južnovzhodni kranjski meji.
Boh., Adami **Bohorizh** Arcticae horulae succisivae de Latino-Carniolana literatura etc., 1584.
Burg., J. **Burger**, Pomoč v sili, 1832; Nedolžnost preganjana in poveličana, 1832; Sv. Terezije premišljevanja, 1834; (Antonija Pekca) Razlaganje dopoldanje očitne službe božje (1834) in Kristusovo trpljenje (1835); —*(Rok.)*, rokopisni pripiski k Murkovemu slovarju.
C., Cafovo slovarsko gradivo. Kjer so pripiski izvirnikov bili na pole prepisani, tam so se tudi v tem slovarju zapisali; n. pr. *Fr.-C.*, kar pomenja, da je pri dotični besedi v Cafovem gradivu pripisano: *Fr.*, da jo je torej Caf v Framu slišal in zapisal.
Cel., J. **Celestina** *(Ar.)* (Močnikova) Aritmetika 1882; *(Geom.)* (Močnikova) Geometrija, 1883.
Cig., (M. **Cigale**) deutsch-slovenisches Wörterbuch 1860; *(T.)*, Znanstvena terminologija, 1880.
Cirk., prim. *Baud.*
Cv., Cvetje z vrtov sv. Frančiška, ureja in izdaje P. St. **Škrabec**, od l. 1880; (ima na platnicah urednikove jezikoslovne razprave).
Čb., Miha **Kastelic**, Kranjska Čbelica, I.—IV., 1830—1833, V. 1848.
Dalm., Juri **Dalmatin**, Biblia, 1584.; *(Reg.)* Register k tej bibliji.
Dan., Gj. **Daničić**, Rječnik hrv. ili srp. jezika, izhaja od l. 1880.
Danj., Peter **Danjko**, (Danjko), *(Posv. p.)*, Posvetne pesmi, 1827.
Dict., Dictionarium, latino-carniolicum, prva polovica latinsko-sloven. slovarja, rokopis menda iz 17. stoletja; Miklošič ga omenja v svojih delih s kratico: *Lex.*; jezik je dolenjščina, vsa podobna slovenščini protestantskih pisateljev.
Dol., Dolenjsko južnovzhod. del Kranjskega.
dol., dolina, n. pr. *Soška dol.*
DSv., „Dom in Svet", leposloven in znanstven list, izhaja od l. 1888.
DZ., Državni zakonik; porabljeni so izpiski iz letnikov 1871—1882.
DZkr., Deželni zakonik kranjski; porabljeni so izpiski iz letnikov 1882—1890.
Erj., Fr. **Erjavec**, *(Z.)* (Schoedlerjeva) Zoologija 1875; *(Ž.)* (A. Pokornega) prirodopis živalstva, 3. izd. 1881; *(Min.)* Mineralogija, 1883; *(Rud.)*, (Fellöckerjevo) Rudninoslovje, 1867; *(Som.)* Woldřichova) Somatologija 1881; *(Izb. sp.)* Izbrani spisi I. 1888, II. 1889; *(Torb.)* Iz potne torbe (Letopis Matice slov., 1875, 1879—80, 1882—83); kraji tu imenovani so z večine na Goriškem; pri teh, ki niso na Goriškem, je omenjeno, kje so; *(Rok.)* rokopisne opomnje pri rastlinskih imenih, katerih gradivo je Fr. Erjavec do črke **K** pregledal.
Ev. tirn.-Mik., v Miklošičevih delih omenjeni „Szveti evangeliumi", 1694.
Ev. (Rok.), Star evangelij, rokopis, menda iz 17. stoletja, v ljubljanski licejski knjižnici; porabljeni so Levstikovi izpiski iz njega.
Fr., **Fram** (Frauheim) na Pohorju, kjer je Caf 20 let kaplanoval in največ slovarskega gradiva nabral.
Frey. (F.), H **Freyer**, Fauna der in Krain bekannten Säugethiere, Vögel, Reptilien und Fische, 1842 (o slov. imenih v tej knjižici pravi Freyer, da jih je baron Ž. Zois z velikim trudom zbral, on pa da je zbirko z nabiranjem po kranjski deželi pomnožil in le tistim živalim, ki jim ni zvedel imena med narodom, sam primerno ime dal); *(Rok.)*, neki geol. rokopis v kranjskem muzeju.
GBrda, Goriška Brda.

Glas., Glasnik slovenski, lepoznansko-poučen list, 1858—68.

Gol., J. **Goličnik**, A. Janšaja podvučenje za vse čebelarje, 1792.

Gor., Gorenjsko, severnozapadni del Kranjskega.

Goriš., Goriško.

Greg., S. **Gregorčič**, Poezije, I. 1885, II 1888.

Guts., O. **Gutsmann**, Teutsch windisches Wörterbuch, 1789, *(Res.)* Kristijanske resnice, 1770.

Habd., Juri **Habdelich**, Dictionar, 1670.

Hal., Haloze pod Ptujem ob hrvatski meji na Štajerskem.

Hip., A.V.P. **Hippolyti**, Dictionarium trilingue latino-germanico-sclavonicum et germanico-sclavonico-latinum; pridejan je: *(Orb.)* Orbis pictus v istih treh jezikih, 1712; rokopis v licejski knjižnici ljubljanski.

Hlad., **Hladnikov** rokopis rastlinskih imen v kranjskem muzeju.

h. t., hrvatska terminologija, porabljena v Cigalejevi ‚Znanstveni terminologiji'.

Ig na Dolenjskem ob Ljubljanskem barju.

Ip., Ipavska dolina, del Notranjskega ob goriški meji.

Ist., Istra.

Jan., A. **Janežič**, Deutsch-slovenisches Taschenwörterbuch, 2. izd. 1867.; *(H.)*, Janežičev slov.-nemški slovar, pregl. in pomn. F. **Hubad**, 1893; *(Slovn.)* Janežičeva Sloven. slovnica, nova izd. 1863.

Jap., Juri **Japelj** (Japel), *(Sv. p.)* „Svetu pismu Stariga Testamenta", I. 1791, II. 1796; *(Prid.)* Pridige, 1794.

Jarn., U. **Jarnik**, Versuch eines Etymologikons der slovenischen Mundart in Inner Österreich, 1832; *(Sadj.)*, Sadjereja, 1817; *(Rok.)* besede nabrane po Ziljski dolini; rokopis v licejski knjižnici ljubljanski.

Jes., J. **Jesenko**, Občni zemljepis, 1873; Prirodoznanski zemljepis, 1874; Zemljepis za prvi razred srednjih šol 1882.

Josch, E. **Josch**, Die Flora von Kärnten, 1853.

Jsvkr., Janez Krstnik od sv. Križa (Joannes Baptista a s. Cruce), Sacrum promptuarium (pridige), I.—IV., 1691—1707.

Jurč., J. **Jurčič**, Zbrani spisi I.—XI. 1882—92; *(Tug.)* Tugomer, 1876.

jvzhŠt., južnovzhodni del slov. Štajerskega, zlasti vzhodni del brežiškega okraja.

kajk., kajkavsko narečje; ta kratica je pripisana vsem besedam, ki so ali narodu iz ust ali iz knjig po Cafu zapisane *(kajk.-C.)*; ali v Miklošičevih knjigah omenjene, *(kajk.-Mik.)*, ali se nahajajo v Valjavčevi razpravi v Radu jugosl. ak. (prim. *Valj.*).

Kast., Matija **Kastelec**, *(Roz.)* Bratovske bukvice S. Roženkranca, 1678; *(N. c.)* Nebeški cil, 1684; *(N. k.)* Nauk Christianski, 1688.; *(W.)* Krain Wörterbuch, rokopis v licejski knjižnici ljubljanski, o katerem se misli, da je Kastelčev.

Kl., A. **Klodič**, razprava o narečju benečanskih Slovencev (v Št. Petru), 1878.

Kod. (Mar.), A. **Koder**, Marjetica, 1877.

Kol., Koledarček družbe sv. Mohora (nekateri letniki).

Kop., J. **Kopitar**, Grammatik der slav. Sprache in Krain, Kärnten und Steiermark, 1808.

Kor., slovenski del Koroškega.

Kos., J. V. **Koseski**, Razne dela, 1870.

Kr., Kranjsko.

Krelj, Seb. **Krelj** *(Krel)*, Postila, 1. izd. 1567 (po Miklošičevih citatih); 2. izd. 1578.

Kremp., A. **Krempelj** (Krempl), (iz njegovih del je nekoliko citatov v Miklošičevem in Cafovem gradivu).

Kres, leposloven in znanstven list, 1881—86.

KrGora, Kranj. Gora in okol. na Gorenjskem.

Kug., (I. Wolstajna) Bukve od kug inu bolezen goveje živine, 1792 (po Valjavčevih citatih v „Radu jugosl. ak.").

Lampe, F. **Lampe**, *(V.)*, Vvod v modroslovje, 1887; *(D.)*, Dušeslovje, 1890.

Lašče na Dolenjskem, rojstni kraj Levstikov.

Let., Letopis Matice Slovenske; izhaja od l. 1869.

Levst., Fr. **Levstik**, *(Sl. Spr.)* Die slovenische Sprache nach ihren Redetheilen, 1866; *(Cest.)* Cestni zakon in pouk, (prevod), 1873; *(Podk.)* (W. Milesa) Dejanski nauki o kopitnem podkovstvu (prevod), 1874; *(Pril.)* Priloge k poročilom dež. odbora kranjskega iz 1873—1877 (prevod); *(Nauk)* Nauk slov. županom (prevod), 1880; *(Močv.)* Spis, ki ga je poseben navod izdelal o prihodnjem izboljševanji ljubljanskega močvirja (prevod), 1880; *(Zb. sp.)* Zbrani spisi, I.—IV., 1891—1892; *(M.)* pripiski v Miklošičevem rokopisnem slovarju (prim. str. III.); *(Beč.)* Bečelarstvo, po izkušnjah in besedah retiškega bečelarja Jožefa Oblaka (rokopis); *(Rok.)* Levstikove rokopisne ostaline slovarsko gradivo.

Ljub., Ljubljana in okolica.

LjZv., Ljubljanski Zvon, leposloven in znanstven list, izhaja od l. 1881.

M., **Miklošičevo** slovarsko gradivo; prim. str. I. in VI.

Medv. (Rok.), J. **Medved**, rokopis iz l. 1857, ki obsega rastlinska imena v lat., nem. in slov. jeziku.

Meg., H. **Megiser**, Dictionarium quatuor linguarum, videlicet Germanicae, Latinae, Illuricae, quae vulgo Sclavonica appelatur, et Italiacae sive Hetruscae, 1. izd. 1592, 2. izd. 1744.

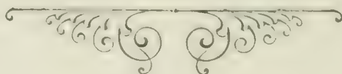
Met., F. **Metelko**, Lehrgebäude der slovenischen Sprache, 1825.

Mik., Fr. **Miklosich**, razna dela, zlasti: *(Lex.)* Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum, 1865; *(V. Gr.)* Vergleichende Grammatik der slavischen Sprachen, (I. in III. zv. 2. izd., II. in IV. zv. 1. izd.); *(Et.)* Etymologisches Wörterbuch der slav. Sprachen, 1886.

Mur., A. J. **Murko**, Slovensko-nemški in nemško-slovenski ročni besednik, 1832—33; iz-

piski iz tega slovarja so poglavitni del Miklošičevega slovar. gradiva (prim. p. VI.); tudi sta se med urejevanjem oba dela vedno primerjala.
Naprej, političen list, 1863 (nekoliko citatov v Cafovem gradivu).
Navr., J. **Navratil**, *(Let., Kop. sp., Spom.)* razni spisi natisnjeni v Letopisih Matice Slov., v Kopitarjevi spomenici (1880) in v Spomeniku, izd. l. 1883 od Mat. Slov.
nk., ta kratica je zelo obširnega pomena in obsega vse knjištvo in posebno vse časopisje novejše dobe, kolikor ga ni s posebnimi kraticami omenjenega.
Nkol., Narodni koledar Matice Slovenske, 1867—69.
Notr., Notranjsko, juž.-zapad. del Kranjskega.
Nov., Cafovi in drugi izpiski iz Bleiweisovih Novic do l. 1882.
Npes.-K., Slovenske pesmi kranjskega naroda (nabral **Koritko**), I.—V., 1839—44; *Npes.-Vraz*, **St. Vraz**, Narodne pěsni ilirske (1839) in odlomki iz njegove rokopisne zbirke narodnih pesmi v Pajkovih „Črticah"; prim. *Pjk.(Črt.)*; *Npes.-Schein.*, Narod. pesmi Koroških Slovencev, zbral J. **Scheinigg**, 1889; *(Npes.-Mik.)* Miklošičeva rokopisna zbirka narodnih pesmi; *(Npes.)*, druge nar. pesmi.
Npr., Narodne pripovedke in vraže v Erjavčevem spisu: Iz potne torbe (Let. 1882—3); **Krek**, Slovenske nar. pravljice in pripovedke, v „Ljudski knjižnici" (izhajala v Mariboru l. 1885, 1886); M. Valjavec, Narodne priče, navade in stare vere (v Vestniku 1873—5), in dr.
Npreg., Narodni pregovori v Janežičevi slovnici, Cigalejevem slovarju in drugod.
ogr., ogrsko narečje in knjištvo; ta kratica je pripisana vsem besedam, ki so ali po Cafu med narodom nabrane ali iz knjig po Cafu, Miklošiču, Valjavcu (prim. *Valj. [Rad]*) in Raiču (v Narodnem koledarju Matice Slov. l. 1868) zapisane; *ogr.-Let.*; **M. Valjavec**, Izgledi slovenskega jezika na Ogrskem (Let. 1874, 1877.).
ok., okolica; n. pr. *Mariborska ok.*
Pavl., Pavliha, zabavljivo-šaljiv list, izdajal F. Levstik l. 1870.
Pirc, Fr. **Pirc**, Kranjski vrtnar, 1830.
Pjk.(Črt.), J. **Pajek**, Črtice iz duševnega žitka štaj. Slovencev, 1884.
Poh., Pohorje na Štajerskem.
Pohl., M. **Pohlin**, Tu malu besediše, 1781; *(Gram.)* Kranjska gramatika, 1768; *(Km.)* Kmetam za potrebo inu pomoč (prevod), 1789.
Polj., Poljanska dolina na Gorenjskem.
Pop., Popotnik, list za šolo in dom, izhaja od l. 1880.
Por., L. **Porenta**, Novi kranjski panj, 1876.
Pot., Bl. **Potočnik** (omenjen v Cigalejevem slovarju pri nekaterih besedah).
Preš., Fr. **Prešerna** Poezije, 1848; 2. izdaja 1866.
Prim., Primorsko.
Prip., Narodne pripovedke skupio u i oko Varaždina M. K. Valjavec, 1858 (po Miklošičevih citatih).
Raič, B. **Raiča** *(Slov.)*, Slovanstvo: Bolgari, 1873, in drugi spisi v Letopisih Slovenske Matice i. dr.
Ravn., M. **Ravnikar**, Zgodbe svetiga pisma za mlade ljudi, 1815—17; *(Abc.)* Abecednik, 1816.
Rec., A. **Recelj** (Rezl), Gornih bukvi . . . . privilegium (= gorski a. vinogradski zakon); prim. V. Oblak, Starejši slov. teksti v Let. Mat. Slov. 1889, 160.
Rez., Rezijani, rezijansko ali, kakor Caf piše, „rozeansko" narečje v sev.-vzhodni Italiji; mnogo takih besed je Caf zapisal od Rezijanov, mnogo tega je tudi v Miklošičevem gradivu, v spisih T. **Baudouin-a de Courtenay** in A. **Klodiča**.
Rib., Ribniška dolina na Dolenjskem.
Rog., P. **Rogerius**, Palmarium empyreum (pridige), I. 1731, II. 1743.
Rož., J. **Scheinigg**, Obraz rožanskega narečja na Koroškem (Kres I.).
Rut. (Zg. Tolm.), S. **Rutar**, Zgodovina Tolminskega, 1882.
Schönl., J. L. **Schönleben**, Evangelia inu lystuvi (2. izd. Hrenovih evangelijev), 1672; porabljeni so Levstikovi izpiski.
Sen.(Fiz.), A. **Senekovič**, Fizika, 1883.
Skal., A. **Skalar**, rokopis iz l. 1643; prim. Let. Mat. Slov. 1890, 185.
SKr., Suha Krajina na Dolenjskem.
Slc., Slovenec, političen list, izh. od l. 1873.
SlGor., Slovenske Gorice na Štajerskem.
SlGosp., Slovenski Gospodar, list ljudstvu v poduk, izhaja od l. 1867.
SlGradec, Slovenji Gradec in okolica na Štajerskem.
SlN., Slovenski Narod, političen list, izhaja od l. 1868.
Slom., A. M. **Slomšek**, Zbrani spisi, izdal in uredil M. Lendovšek, I.—III., 1876—1879.
Slov., Slovanstvo, izd. Matica Slov., 1873.
Slovan, leposloven in političen list, 1884—7.
Spom., Spomenik o šeststoletnici začetka Habsburške vlade na Slovenskem, izd. Mat. Slov., 1883.
Str., J. **Stritar**, Zbrani spisi, I.—VI., 1887—8.
Strp., S. **Strupi**, Živinozdravništvo, 1885.
Svet. (Rok.), večja zbirka slovarskega gradiva, katero je L. **Svetec** največ okoli Kamnika in Litije med narodom nabral.
Ščav., kraji ob Ščavnici v vzhodnem delu slov. Štajerskega.
Škrab., P. St. **Škrabec**, razne jezikoslovne razprave na platnicah „Cvetja z vrtov sv. Frančiška"; prim. *Cv.*
Škrb., P. **Škrbinc**, Nedelske pridige, 1814.
Škrinj., I. **Škrinjar** (Schkriner), Svetu pismu Stariga Testamenta, VI. 1798, VII. 1802; (Japelj-Kumerdejeva izdava).
Šol., J. **Šolar**, **Deutsch-slov. Wörterbuch**, 1873.

Št., slov. del Štajerskega.
Štrek., K. **Štrekelj**, Morphologie des Görzer Mittelkarstdialektes, 1887; *(Let.)* Iz besednega zaklada narodnega (v Let. Mat. Slovenske 1892.); *(LjZv.)*, Jezikoslovne mrvice (Ljub. Zvon, 1889); *(Arch.)* Beiträge zur slavischen Fremdwörterkunde (Archiv für slav. Philologie, XII., XIV.).
Telov., Nauk o telovadbi, izd. Mat. Slov. l. 1869.
Tolm., Tolminski okraj na Goriškem.
Trav., A. **Traven** (Traun), Svetu pismu Stariga Testamenta, V. 1798 (Japelj-Kumerdejeva izd.).
Trst., D. **Trstenjak**, razni spisi v Let. Mat. Slov.
Trub., P. **Trubarja** razna dela iz druge polovice 16. stoletja, zlasti: *(Psal.)*, Ta celi psalter Davidov, 1566, *(N. T.)*, Ta celi Novi Testament, 1582; *(Post.)*, Hišna postila, 1595; *(Trub.-Let.)* V. Oblak, Trubarjev katekizem z dvema izlagama, od l. 1575., Let. Mat. Slov. 1891.; prim. tudi: M. Valjavec, Droben spisek Truberjev, Let. Mat. Slov. 1882—3.
Trumm., Fr. **Trummer**, Systematische Classification und Beschreibung der in Steiermark vorkommenden Rebensorten, 1841.
Tuš., I. **Tušek**, *(R.)* A. Pokornega prirodopis rastlinstva, 2. izd., 1872; *(B.)* (Schoedlerjeva) Botanika, 1875; *(Št. l. č.)* Stirje letni časi, 1867.
UčT., Učiteljski Tovariš, list za šolo in dom, izh. od l. 1861.
V.-Cig. Ta kratica stoji poleg izrazov vzetih iz **Cigalejevega** slovarja, ki imajo tam pripisano črko *V.*, kar znači da so iz **Vodnikovega** slovarja (rokopisa) vzete.
Valj.(Rad.), M. **Valjavec**, Prinos k naglasu u (novo) slovenskom jeziku. Rad jugoslavenske akademije, knj. 43 i. nasl.; *(Vest.)* Narodne priče, navade, stare vere, (Vestnik, 1873—4).
Valv., W. **Valvasor**, Ehre des Herzogthums Krain, 1689.
Več., Večernice, izdaja družba sv. Mohora.
Vest., Vestnik, znanstvena priloga „Zore", 1873—5.
Vod., V. **Vodnik**, *(Pes.)* Pesni, izd. Mat. Slov. 1869; *(Izb. sp.)* Izbrani spisi, izd. Mat. Slov., 1890; *(Nov.)* Lublanske Novice, 1797 — 1800; *(Bab.)* (A. Matoska) Babištvo, 1818.
Vod. sp., Vodnikov spomenik, izd. E. H. Costa 1859.
Volk., L. **Volkmer**, Fabule in pesmi, 1836; (pomnožena izd. dr. J. Pajka, 1885.).
Vrt., Vrtec, čas. za slov. mlad., izh. od l. 1871; porabljeni so izpiski iz prvih 12 letnikov.
Vrtov., M. **Vrtovec**, razni spisi, zlasti: *(Vin.)* Vinoreja, 1844; *(Km. k.)* Kmetijska kemija, 1847; *(Sh. g.)* Shodni govori, 1850.
vzhŠt., vzhod. del slov. Štajerskega, kar ga je od Maribora na vzhodno stran.
Z., J. Zalokarjev slov.-nemški slovar, rokopis; prim. str. I. in VI.
zapŠt., zapad. del slov. Štajerskega, zlasti kraji ob Dravi proti kor. meji.
ZgD., Zgodnja Danica, katol. cerkven list, izhaja od l. 1848.
Zilj., Ziljska dolina na Koroškem.
Zora, časopis zabavi in poduku, 1871—77.
Zv., Zvon, lepoznanski list, 1870, 1876—80.
Žnid., J. **Žnidaršič**, Oko in vid. 1880.

A.

à, *conj.* 1) aber, hingegen, *nk.*, *vzhŠt.*, *BlKr.*, *Notr.*; ne pri nas, a pri vas, *vzhŠt.*; to pravi, a drugo misli, *Notr.*; strezi konju kakor prijatelju, a jaši ga kakor vraga, *BlKr.*; dela je dosti, a moža ni, da bi se ga lotil, *Levst.-Jan.(Slovn.)*; Gorje mu, ki v nesreči biva sam! A srečen ni, kdor srečo vživa sam, *Greg.*; — a vendar, und doch, *nk.*; — 2) = in: tri a tri, *Rez.*

1\. **â**, *interj.* 1) ah! ei! (kadar se čudimo); a, kaj mi praviš! a, kaj pa delaš? — 2) ach! o! a moj ljubi oče! a moj dragi Bog! a lepa moja mati! *Levst.(Rok.)*; a, moj človek! *Prip.*

2\. **à**, *interj.* 1) bah! pah! (kadar nevoljno kaj odbijamo); a kaj boš to govoril! — 2) je nun; on rad pije vino: a Bog mu je blagoslovi! onda veli kralj: a slobodno! *Prip.*; a da, ja wohl! *BlKr.*

ábarat, *m.* pogl. aborat.

abecẹ̑da, *f.* das ABC, das Alphabet, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Vod.*, *nk.*, po abecedi, in alphabetischer Ordnung, *Cig.*

abecẹ̑dar, rja, *m.* 1) der Abcschüler, *Cig.*; — 2) abecedár = abecednik 1), *ogr.*

abecẹ̑darica, *f.* die Abcschülerin, *Cig.*

abecẹ̑dej, *m.* = abecedar 1), *Cig.*

abecẹ̑den, dna, *adj.* das ABC betreffend, ABC-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; abecedna knjižica, *Danj.*; abecedna vojska, der ABCkrieg, *nk.*; po abecednem redu, in alphabetischer Ordnung, *Cig.*, *nk.*

abecẹ̑dnica, *f.* 1) die ABCtafel, *Cig.*, *Jan.*; — das ABCbuch, *Cig.*; — 2) = abecedarica, *Mur.*

abecẹ̑dnik, *m.* 1) das ABCbuch, *Cig.*, *Ravn.*, *Met.*, *nk.*; — 2) = abecedar, *Mur.*

ábel, bla, *m.* der Brand bei Wunden, *C.*; — abel („abu"), abel, abel! če si v glavi, pojdi v mozeg! abel, abel, abel! če si v mozgu, pojdi v kost! itd. (tako se zagovarja protin na Goriškem), *SlN.*; — prim. bav. afel, gegen Berührungen besonders empfindliche Stelle der Haut, avstr.-nem. Entzündung an einem äußerlichen Theile des Körpers; — prim. obel.

àboj, *conj.* = ali (oder), *Rez.*; — prim. aliboj.

áborat, *m.* die Stabwurz (artemisia abrotanum), *Medv. (Rok.)*; (abarat) *Pohl.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — prim. nem. Aberraute, Abraute, stvn. avarūza, *Mik.(Et.)*.

ábota, *f.* 1) die Albernheit, die Thorheit; smešne navade in abote, *Glas.*; — 2) ein alberner, thörichter Mensch; ti si prava abota! *Dol.*; — iz nem.; prim. stvn. apah, verkehrt, *Mik.(Et.)*

áboten, tna, *adj.* albern, thöricht; a. človek, abotne besede.

ábotnež, *m.* ein alberner Mensch.

ábotnica, *f.* ein albernes Weib.

ábotnik, *m.* ein alberner Mensch.

ábotnost, *f.* die Albernheit, die Thorheit.

âbranek, nka, *m.* 1) das Blütenkätzchen der Haselstaude, des Nussbaumes, der Erle, des Fichtenbaumes u. dgl., *Cig.*, *Dol.*, *Gor.*, *BlKr.*; — das Weinträubchen im Frühjahr, *Fr.-C.*; — ein kleines Träubchen: sami abranki visijo po trsju, *jvzhŠt.*; — 2) *pl.* abranki = zavrnki, zabrnki, das Zettelende bei den Webern, *Cig.*; — prim. brankelj, jabranek, obrencelj.

ábranka, *f.* = abranek 1), *Lašče - Erj.(Torb.)*.

ábrotica, *f.* = aborat, *Cig.*, *Mik.(Et.)*.

absolūten, tna, *adj.* absolut; — prim. samonaseben, samoobseben.

absolutīzem, zma, *m.* neomejeno vladarstvo, der Absolutismus.

abstrākcija, *f.* die Abstraction, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*; — prim. odmišljaj, odmišljanje.

abstrākten, tna, *adj.* abstract, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*

àče, *conj.* = ako, *C.*, *kajk.-Valj.(Vest.)*.

âčec, čca, *m. dem.* ak, *Valj.(Rad.)*.

àda, *conj.* also, nun, (tudi: adà, adâ), *Habd.*, *kajk.-Valj.(Kres, VI. 342)*.

adâmica, *f.* = Adamov krhelj, der Adamsapfel, *M.*

adēnd, *m.* der Addend, *Cel.(Ar.)*; — prim. seštevanec.

adjūnkt, *m.* der Adjunct; — prim. pristav.

adjutānt, *m.* der Adjutant; — prim. pribočnik.

administrācija, *f.* die Administration, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — prim. uprava, upravništvo.

administratīven, vna, *adj.* administrativ, *nk.*; — prim. upraven.

admirāl, *m.* 1) najvišji dostojanstvenik pomorskega vojaštva, der Admiral; — 2) neki metulj, der Admiral, (vanessa atalanta), *Erj.(Ž.)*.

admirālski, *adj.*, Admirals-.

admirālstvọ, *n.* 1) das Admiralat, *DZ.*; — 2) die Admirale, die Admiralität, *Cig.*

ádra, *f.* der Fetzen, *Z.*; — ein weißes Kopftuch, *Poh.-Zora*; — prim. nem. Hader.

adrāš, *m.* die Stecheiche, (quercus ilex), *Medv. (Rok.)*; — prim. črnika.

adrēsa, *f.* die Adresse; — prim. nadpis.

adrẹ̑selj, slja, *m.* 1) ajdi podoben plevel, der gemeine Knöterich (polygonum persicaria), *Gor.-Levst.(Rok.)*; — 2) ajdov cvet, *Levst. (Rok.)*; — prim. dresen.

ádrica, *f. dem.* adra; ein weißes Kopftuch, *Poh.-Zora.*

adrîja, *f.* = ardrija, *Gor.-Levst.(Rok.)*.

ádrọ, *n.* der Siebboden, *Jan.*, *Rib.-M.*, *Lašče*; — prim. jadro, *C.*

adût, *m.* 1) der Trumpf im Kartenspiel; — 2) navihan človek, *Kr.*; — iz fr. atout.
advènt, vénta, *m.* der Advent, die Adventzeit.
advę́nten, tna, *adj.* Advent=; adventna nedelja, der Adventsonntag.
advokāt, *m.* der Advocat; — prim. odvetnik.
advokátiti, im, *vb. impf.* die Advocatur betreiben: veselo bomo advokatili, *Zv.*
advokâtski, *adj.* Advocaten=; advokatska zbornica, die Advocatenkammer; — prim. odvetniški.
advokatūra, *f.* die Advocatur; — prim. odvetništvo.
aerodināmičen, čna, *adj.* aerodynamisch, *Cig.(T.)*.
aerodināmika, *f.* dinamika zraka, die Aerodynamik, *Cig.(T.)*.
afēkt, *m.* močno čuvstvo, navdanje, der Affect; željni, jezni, aktivni, pasivni afekti, *Lampe(D.)*.
afektācija, *f.* die Affectation (stil.), *Cig.(T.)*; — prim. pačenje, prenavljanje.
áfinja, *f.* pogl. opica; — iz nem. Affe.
aforīstičen, čna, *adj.* aphoristisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
aforīzem, zma, *m.* der Aphorismus, *Cig.*, *Jan.*
1. **ága**, *f.* — živ plot, *SlGor.-C.*; — iz nem. Hag.
2. **âga**, *m.* der Aga, (tur. = gospodar).
agāt, *m.* = ahat, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; trdnjavski a., der Festungsachat, *Erj.(Min.)*
agāva, *f.* die Agave, *Cig.*; amerikanska a., die hundertjährige Agave (agave americana), *Tuš.(R.)*
agēnt, *m.* der Agent; — prim. opravnik.
âgnec, gneca *m.* = jagnje, *ogr.-C.*, *Mik.*
ágnje, *n.* = jagnje, *Jarn.*
ágres, *m.* = kosmulja, die Stachelbeere (ribes grossularia), *Mur.*; (agras), *Tuš.(R.)*; — iz avstr.-nem. agras; prim. srlat. agresta, *Mik.(Et.)*
àh, *interj.* ah! — prim. oh.
ahà, *interj.* tako vzklikujemo z zadovoljstvom, kadar kaj razumemo, spoznamo, najdemo, ah! aha, tako je! aha, ali sem te zalezel!
ahačūra, *f.* neka hruška, *Kr.-Valj.(Rad)*.
áhanje, *n.* das Aechzen, *Zora*.
ahât, *m.* der Achat, *Dalm.*, *Jap.*, *nk.*; grozdasti a., der Traubenachat, *Cig.*
áhati, am, *vb. impf.* ächzen, *C.*
âhker, rja, *m.* 1) das aus dem Dache hervorragende Fenster, *Z.*; — 2) die Warte, *Meg.*; — 3) sobi podoben prostor v gospodarskem poslopju, kjer hranijo razne reči, *jvzhŠt.*; — prim. nem. Erker, kor.-nem. a'ker.
áhkerec, rca, *m. dem.* ahker, das hervorragende Dachfensterlein: na strehi so ahkerci („Aerker"), *Hip.(Orb.)*; naše hčere so, kakor izrezani ahkerci, *Dalm.*
âhla, *f.* die Hechel, *Z.*; nav. *pl.* ahle, *Gor.*; na ahlah ali grebenih, *Trub.(Post.)*; — iz nem.
ahlânec, nca, *m.* gehecheltes Spinnhaar, *Dol.-Levst.(Rok.)*; — prim. ahlati.
ahlânčen, čna, *adj.* aus gehecheltem Spinnhaar: ahlančno platno, *Dol.-Levst.(Rok.)*, *Gor.*
ahláti, âm, *vb. impf.* hecheln, *Cig.*; — iz nem.
ahromatičen, čna, *adj.* brezbarven, achromatisch, *Cig.(T.)*, *nk.*

âj, *interj.* 1) ei, *C.*; wohlan:aj, izkaži drugako svoje bogatstvo, *Krelj*; — 2) = joj: aj meni, *Boh.*; = oj: Aj ti moj zeleni vrtec, *Npes.-Levst.(Rok.)*.
âjati, am, *vb. impf.* im Bette liegen, schlafen (v otročjem govoru); Ajaj, ajaj sinek zlati, *Str.*
âjčkati, am, *vb. impf. dem.* ajati.
àjd, ájda, *m.* der Heide; — iz nem.
âjda, *f.* der Buchweizen (polygonum fagopyrum); čebele pošiljati v ajdo, t. j. na ajdovo pašo, *Por.*; nora a., das tatarische Heidekorn (p. tataricum), *Z.*; — prim. nem. der Heiden.
àjdi, *interj.* = hajdi, *BlKr.*
âjdica, *f. dem.* ajda.
âjdina, *f.* 1) = ajda, *Mur.*, *Št.-Cig.*, *Jan.*; — 2) neka trava, *Fr.-C.* (menda = gemeiner Knöterich [polygonum] *Levst.[Rok.]*); — prim. hajdina.
ájdinja, *f.* die Heidin.
ajdînka, *f.* neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
ájdišče, *n.* das Buchweizenfeld (nach der Ernte).
ájdov, *adj.* Buchweizen=: ajdov kruh, ajdove pleve.
ájdovec, vca, *m.* der Sauerampfer (rumex acetosa), *Gorjansko(Kras)-Erj.(Torb.)*.
ájdovica, *f.* das Buchweizenstroh.
ájdovina, *f.* = ajdovica, *Dol.*
ájdovka, *f.* 1) = ajdovica, *Dol.*; — 2) neka hruška, zrela takrat, kadar ajda, *Dol.*; — 3) neka goba, *Celje-C.*
ájdovnik, *m.* das Buchweizenbrot.
ájdovnjak, m. = ajdovnik.
ájdovski, *adj.* Heiden=, heidnisch; ajdovska deklica, das Riesenmädchen (v narodnih pripovedkah).
ájdovstvọ, *n.* das Heidenthum, *Cig.*, *Jan.*
ájdovščak, *m.* 1) = ajdovnik, *Cig.*; — 2) der Spätlein, *Cig.*
ájdovščica, *f.* = repincelj, motovilec, *SlGradec-C.*
ájdovščina, *f.* die Heidenschaft, *Trub.(Post.)*.
ájdovščnica, *f.* 1) = ajdovica, *C.*; — 2) neko jabolko, *Maribor-Erj.(Torb.)*
âjdstvọ, *n.* = ajdovstvo, *Mur.*
âjer, rja, *m.* die mit Dunst erfüllte Atmosphäre: od ajerja ne vidim morja, *Notr.-Levst.(Rok.)*, *Štrek.*; — prim. gr. ἀήρ, stsl. аеръ.
âjkati, am, *vb. impf.* = ajčkati, *C.*
âjs, *interj.* tako se reče vpreženemu volu, ako mu je na levo iti, *Mur.*, *SlGor.*, *jvzhŠt.*; ajs k sebi! drugod samo priganjajo s to besedo, *Fr.-C.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — tudi: ájs.
âjsati se, am se, *vb. impf.* = rsati se, *jvzhŠt.*
âjsen, sna, *m.* das Hinundherwetzen mit dem Gesäß: kakšen ajsen imate! — pravijo nemirnim otrokom, *Dol.-Levst.(Rok.)* — prim. ajsati se.
âjskati, am, *vb. impf.* dem Ochsen „ajs" zurufen, *Mur.*, *C.*
âjskavec, vca, *m.* kdor vedno ajska vpreženim volom, *Mur.*
âjsnati, am, *vb. impf.* wetzen, fratzen, *Dol.-C.*; — a. se = ajsati se, *Lašče-Levst.(Rok.)*
âk, *m.* 1) der Haken, *Mur.*; drog, ki se rabi pri plavljenju drv, *Polj.*; — der Kettenhaken,

BlKr.; — der Eckzahn (der Pferde), *V.-Cig.*; — 2) die Schifferstange, *Mur.*; — 3) die Felsen oder Bergspitze; *Z.*, *Gor.*; — prim. nem. Haken.
akácija, *f.* die Akazie; — prim. robinija.
akadēmičen, čna, *adj.* akademisch, *Cig.(T.)*, *nk.*
akademîja, *f.* višje učilišče ali učenjaško društvo, die Akademie.
akademîjski, *adj.* akademisch, Akademie-; akademijska šola, *Navr.(Let.)*.
akadēmik, *m.* der Akademiker, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
akadēmiški, *adj.* akademisch, *nk.*
akcidēncija, *f.* die Accidenz (phil.), *Lampe(D.)*; — prim. pritika.
ákcija, *f.* die Actie; — prim. delnica.
akcijonár, rja, *m.* der Actionär, *Jan.*; — prim. delničar.
aklọ̀, *n.* *Krelj*, *Dol.*, pogl. jeklo.
àkọ, *conj.* 1) wenn, wofern; ako Bog da, so Gott will; ako vzmoreš, wenn du können wirst; ako je korenina sveta, svete so tudi veje, *Met.*; Ako spava, Naj bo zdrava Ak' me skuša, nič ne de, *Preš.*; sadje je les, ako ni kruha vmes, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; — ako ne, wo nicht, sonst; — ako tudi, ako prav, obgleich, obschon; — 2) ob, *Krelj. Rec.*
akoprâm, *conj.* = akoprem, *Levst.(Sl.Spr.)*.
akoprệm, *conj.* obgleich, obschon, *Habd.-Mik.*; — po nem. „wenn gerade", *Mik. V. G. IV. 79.*
akorávnọ, *conj.* obgleich; — po nem. „wenn gerade"; prim. dasi.
akōrd, *m.* der Accord; — prim. sozvok.
akôv, *m.* der Eimer, *ogr.-C.*, z akovom meriti, *ogr.-Valj.(Rad)*; — iz magy. akó, in to iz slov. okov, *Dan.*
ākt, *m.* 1) der Actus (phil.), *Cig.(T.)*; — der Act (eines dramatischen Werkes), *nk.*; prim. dejanje; — 2) akti, die Acten, *nk.*; prim. pismo, spis.
aktîven, vna, *adj.* activ, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. dejalen.
aktuālen, lna, *adj.* actuell, (phil.), *Cig.(T.)*
aktuár, rja, *m.* der Actuar.
akūstičen, čna, *adj.* akustisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
akūstika, *f.* die Akustik; — prim. zvokoslovje.
akvarēl, *m.* vodenobarvna slika, das Aquarell.
àla, *interj.* 1) holla! auf! ala junaci! ala na noge! — = aufgeschaut! ala, zdaj gredó! — 2) alà, ach! (o nevolji): ala si ti siten! ala, kaj si storil! *BlKr.*, (o začudbi): ala je to lepo! ala dobrega človeka! *BlKr.*
alabârda, *f.* die Hellebarte, *Cig.*
alabāster, stra, *m.* der Alabaster.
alabāstrov, *adj.* alabastern, *Cig.*
albīn, *m.* = belin 1), *Cig.*
albīt, *m.* der Albit *(min.)*, *Cig. (T.)*; — prim. belec 5).
ālbum, *m.* v knjigo zvezani listi s slikami, imeni itd., das Album.
aldomáš, *m.* ein Geschenk, besonders an Getränk, den Arbeitern nach vollendeter Arbeit gegeben, *Habd.*, *vzhŠt.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — iz magy. áldomás, *Mik.(Et.)*; prim. likof.

áldov, *m.* das (unblutige) Opfer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Valj. (Rad)*; — iz magy. áldó, *Mik.(Et.)*.
aldováti, ûjem, *vb. impf.* opfern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
áldovnik, *m.* der Opferer, *ogr.-Valj.(Rad)*.
alegōričen, čna, *adj.* allegorisch, *Jan.*, *nk.*
alegorîja, *f.* die Allegorie.
alegorîjski, *adj.* allegorisch, *Cig.*, *Cig.(T.)*.
aleksandrīn, *m.* der Alexandriner, (neka vrsta stihov), *Jan.*, *Cig.(T.)*.
aleksandrīnec, nca, *m.* = aleksandrin, *nk.*
alelúja, I. *interj.* alleluja! — II. *subst. f.* 1) das Alleluja; alelujo peti; veselo alelujo komu voščiti; — 2) neka velikonočna jed: repni olupki, posušeni, stolčeni ali zrezani, na svinjski juhi kuhani, *Kr.*
ālga, *f.* die Alge; sladkovodne, morske alge, *Tuš.(R.)*.
ālgebra, *f.* računstvo s pismenkami, die Algebra.
algebrājski, *adj.* algebraisch, *Cig.*, *Cel.(Ar.)*.
alhimîja, *f.* = alkemija, *Cig.(T.)*.
àli, *conj.* 1) oder; prinesi mi vina ali piva, kar rajši hočeš; jaz ali ti, eden naju mora iti; — sonst, plačaj, ali bo druga; — ali - ali, entweder - oder; nam je ali častno zmagati, ali častno umreti; — 2) „ali" je vprašalna besedica v direktnem in indirektnem vprašanju: ali prideš nocoj k nam? vprašal me je, ali (ob) sem zadovoljen s službo; ali - ali? v dvojnem vprašanju: ali boste odgovarjali, ali mislite, da bode bolje, ako boste molčali? — ali pa? wirklich? — 3) v vzkliku: ali bo gledal! der wird Augen machen! ali zna lagati! das heiße ich lügen! ali si pameten! (iron.) wie bist du doch thöricht! — 4) ali? ali da? (alita, alite)? gelt? *Jan.*, *M.*, *SlGor.-C.*; prim. jeli; — 5) doch, aber; veliko sveta sem prehodil, ali kaj tacega nisem videl nikjer; — 6) alì, za nikalnimi vprašanji: doch, ja, jawohl, *Met.*, *Dol.*; nesi li bil v cerkvi? — ali! *Lašče-Levst.(Rok.)*.
àliboj, *conj.* = ali 1) in 2), *Rez.-Baud.*
aligācijski, *adj.* a. račun, die Alligationsrechnung, *Cel. (Ar.)*.
aligātor, rja, *m.* der Alligator, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
aliterācija, *f.* der Stabreim, die Alliteration.
ālk, *m.*, *pl.* alki, die Alken: veliki a., der große Alk oder nordische Pinguin (alca impennis), *Erj.(Ž.)*
alkāli, ija, *m.* das Alkali (chem.); — prim. lužnina.
alkālije, *f. pl.* Alkalien, *Cig.(T.)*.
alkālijski, *adj.* alkalisch, *Cig.(T.)*.
alkaloīd, *m.* das Alkaloid.
alkemîja, *f.*, die Alchemie (Alchymie), (alkimija) *Cig.*, *Jan.*
alkohōl, *m.* čisti vinski cvet, der Alkohol.
alkohōlnat, *adj.* alkoholhältig, *nk.*
alkorān, *m.* der Alkoran, der Koran, *Cig.*, *Jan.*
almanāh, *m.* poučen ali zabaven letnik, der Almanach.
almâra, *f.* = omara, *Valj.(Rad)*.
álmoštvọ, *n.* = almožna, *Mur.*, (almuštvo, *Habd.)*

álmožna, *f.* = miloščina, das Almosen; — iz nem.
álmožnik, *m.* 1) der Almosenvorsteher (almužnik) *Habd.*; — 2) der Pfründler, *Cig.*
āloa, *f.* die Aloe, *Cig.*, *Jan.*; stoletna a., die hundertjährige Aloe, *Tuš.(R.)*.
alōd, *m.*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. alodij.
alōdij, *m.* freies Erbgut, das Allodium, *nk.*
alodijālen, lna, *m.* Allodial-, *nk.*
alopat, *m.* der Allopath.
alopatīja, *f.* die Allopathie.
alopātičen, čna, *adj.* = alopatski, *Jan.*
alopātski, *adj.* allopatisch, *nk.*
alotropīja, *f.* die Allotropie (chem.), *Cig.(T.)*.
ālt, *m.* die Altstimme, *Jan.*, *nk.*
altāna, *f.* der Altan, *Cig.*; — prim. it. altana.
altár, rja, *m.* der Altar.
altīst, *m.* der Altist.
altīstinja, *f.* die Altistin, *Jan.*, *nk.*
alumnāt, *m.* das Alumnat (nav. = duhovsko semenišče).
alûn, *m.* der Alaun, *Cig.*, *Cig.(T.)*; pogl. golun.
1. **áma**, *f.* der Visierstab zur Messung des Inhaltes eines Fasses; sod je na ami = es ist schon wenig Wein mehr im Fasse, *Z.*; — iz nem. Ahm.
2. **áma**, *f.* = dojka, die Amme; — iz nem.
amalgām, *m.* kovinska spojina z živim srebrom, das Amalgam; kositerni, zlati a., das Zinn-, Goldamalgam, *Cig.(T.)*.
âmanje, *n.* das Visieren eines Fasses, *Cig.*, *DZ.*
amarẹ̄lica, *f.* = marelica, *Dict.*, *Z.*
âmati, am, *vb. impf.* den Inhalt eines Fasses mit dem Visierstab messen, *Dol.*, *Št.*; — iz nem. „ahmen".
amazōnka, *f.* die Amazone, *Cig.*, *Jan.*
amazōnski, *adj.* Amazonen-, *Cig.*
âmba, *f.* die Ambe, ambo zadeti v loteriji; (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.
āmbra, *f.* neka dišeča tvarina, der Amber (Ambra), *Cig.*, *Jan.*
ambrōzija, *f.* Ambrosia, die Götterspeise.
âmčič, *m.* ein Kind in der Ammenpflege, *C.*; — prim. ama.
âmen, *adv.* Amen! amen je, = es ist aus! es ist nicht mehr zu helfen.
ametīst, *m.* der Amethyst (min.).
âmica, *f.* = krača, *SlGor.*, *Soška dol.* - *Erj.(Torb.)*; — iz nem. „Hamme"; prim. hamica.
ámiti, im, *vb. impf.* säugen (als Amme), *SlGor.* - *C.*, *Gor.*; a. otroka, *Ptuj* - *C.*
âmka, *f. dem.* ama; die Amme, *C.*
ámljenje, *n.* die Ammenpflege: otroka na a. dati, *Gor.*
amnestīja, *f.* splošno pomiloščenje, die Amnestie
amonij, *m.* das Ammonium (chem.), *Cig.(T.)*.
amōnijak, *m.* der Ammoniak (chem.).
amonijakast, *adj.* ammoniakhältig, *Cig.*
amōnijakov, *adj.* Ammoniak-, *Cig.*
amortizácija, *f.* razveljavljenje (dolžnega pisma), razdolžba, die Amortisation.
àmpak, *conj.* 1) sondern; nisem igral, ampak le gledal; ne samo, ne le — ampak tudi, nicht nur — sondern auch; — aber: tebi nič ne očitam, ampak tvoj brat me je razžalil; šlo je, ampak težko; — 2) = ako ne, če ne, razen: boš videl široke puščave; kdo jih je opustil, ampak srd? *Kast.(N. C.)*; druzega mu ne ostane, ampak grob, *Jsvkr.*; da se nobeden človek ne pokoplje, ampak da je res umrl, *Pohl.(Km.)*; — iz: a na opak, *Mik. V. G. I. 339*.
âmstvọ, *n.* die Ammenschaft, *Mur.*; v amstvo dati, *SlGor.* - *C.*
âmša, *f.* die Trappe (otis tarda), *V.* - *Cig.*
àn, *conj.* sondern: s teboj nič nimam opraviti, an s tvojim bratom, *Jugni Slovenci* - *Jan.(Slovn.)*; — an da, aber: vprašal sem ga, an da mi ni odgovoril, *Dol.* - *Levst.* *(Sl. Spr.)*; — außer: vse dajemo v štant (zakup), an če kako njivo obdržimo, *Levst. (M.)*; vse so mi vzeli, an kolikor imam na sebi, *Levst.(M.)*.
anāfora, *f.* die Anapher (eine Redefigur), *Jan.*
anahronīzem, zma, *m.* pomota glede na čas (dobo), der Anachronismus, *Cig.(T.)*, *nk.*
anakōnda, *f.* die Anakondaschlange, (boa scytale), *Erj.(Ž.)*.
analītičen, čna, *adj.* analytisch, *Cig.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
analītika, *f.* die Analytik, *Cig.(T.)*.
analīza, *f.* razkroj (chem.), razklad (gramm., phil.), die Analyse, *Cig.*, *Cig.(T.)*; = dušeslovno razkrojevanje, *Lampe(D.)*
analogīja, *f.* die Analogie; — prim. nalika.
ānanas, *m.* die Ananas, (bromelia ananas), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.* *(R.)*.
anapēst, *m.* der Anapaest (stopa ◡◡—).
anarhīja, *f.* die Anarchie, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — prim. brezvladje.
anarhījski, *adj.* anarchisch, *Cig.*
anarhīst, *m.* der Anarchist, *nk.*
ánati se, am se, *vb. impf.* sich hüten, meiden, *Dict.*, *Mur.*; anaj se vina, *M.*; ptica se gnezda ana, *Št.* - *C.*; a. se česa, sich einer Sache begeben, *Cig.*, (vanati se, *Ravn.)*; — prim. srvn. anen, entbehren, *Mikl.(Et.)*.
anatōm, *m.* der Anatom, *Cig.*, *Jan.*
anatomīja, *f.* die Anatomie; — prim. razudba.
anatomījski, *adj.* = anatomski, *Cig.*
anatōmski, *adj.* anatomisch, *nk.*
ančèš, *adv.* = anti češ, češ, *Levst.* *(Sl. Spr.)*; išči pod: hoteti.
ànda, *conj.* = ada, *C.*, *Mik.*, *kajk.* - *Valj.* *(Kres)*.
andrệjščak, *m.* der Monat November, *ogr.* - *Valj.(Rad)*.
andrệselj, slja, *m.* = adreselj 2), *vzhŠt.* - *C.*
andrệseljnaten, tna, *adj.* dem Knöterich ähnlich: andreseljnatna ajda, leerer Buchweizen, *C.*
ândrkva, *f.* = redkev, *Valj.(Rad)*.
andrǫ́ga, *f.* das Rothauge, die Rothfeder, (scardinius erythrophthalmus), *Mursko polje*, *Ljubljana* - *Erj.(Rok.)*.
anekdota, *f.* die Anekdote.
aneroid, *m.* das Aneroidbarometer, *Cig.(T.)*.
ángel, *m.* der Engel: a. varuh, der Schutzengel; smrtni a., der Todesengel; a. pobijavec, der Würgengel, *Cig.*; a. končavec, *Jap.*; — tudi: ángel; piše se nav. angelj.

ángelček, čka, *dem.* angelec.
ángelec, gelca, *m. dem.* angel.
angēlika, *f.* die Brustwurzel (angelica), *Cig.*, *Hlad.*
ángelski, *adj.* Engel-, englisch; angelsko češčenje, der englische Gruß; angelska nedelja, der Schutzengelsonntag.
angúrija, *f.* die Angurie, die Wassermelone, (cucurbita citrullus); — prim. it. anguria.
àni, *conj.* = niti: ani - ani, weder noch, *ogr.* - *C.*, *Rez.* - *Baud.*
anikòj, *conj.* = ko, nego (za komparativom), *Rez.* - *Baud.*
animālen, lna, *adj.* animalisch; animalno živčevje, animalisches Nervensystem, *Cig.(T.)*.
ânkrst, *m.* der Antichrist, *Z.*
ânkršt, *m.* = ankrst, *Z.*; oj ti ankršt grdi! *Erj.(Torb.)*.
1. **ano**, *adv.* = onoj (nam. ono), vor längerer Zeit, neulich, *SlGor.* - *C.*
2. **ànọ**, *conj.* 1) = in, *Goriš.*, *Rez.*-*Levst.* *(Sl. Spr.)*; 2) = an, sondern, aber, *C.*
ànoboj, *conj.* 1) = an, ampak, *Rez.* - *Levst.* *(Sl. Spr.)*; — 2) a. - a. = ali - ali, *C.*, *Rez.* - *Levst.(Sl. Spr.)*.
anokòj, *conj. C.*, *Rez.* - *Levst. (Sl. Spr.)*; pogl. anikoj.
anomālen, lna, *adj.* anomal, *nk.*; — prim. nepravilen.
anomalîja, *f.* die Anomalie, *Cig.(T.)*; — prim. nepravilnost.
anováti se, ûjem se, *vb. impf.* = anati se, *Cig.*; (Bog) se ne anuje lic ino se ne da podkupiti, *Ravn.*
antārktičen, čna, *adj.* ob južnem tečaju ležeč, antarktisch, *Jes.*
ànti, *adv.* 1) doch wohl, doch ja; anti si ga videl, anti bo i meni kaj ostalo, *BlKr.*; ànti nisi pijan, *Svet. (Rok.)*; anti nam ni treba praviti, da ta vzrok ni prvoten, *Navr. (Let.)*; anti ni strup! *Notr.* - *Levst. (Sl. Spr.)*; anti ne on, doch nicht er! *Cig.*; anti je da, anti seveda, natürlich, das versteht sich von selbst, *Cig.*, *Gor.* - *Svet.(Rok.)*; anti da, ja wohl, *Rez.* - *Levst.(M.)*; — 2) eben, „halt": anti je težava, es ist „halt" ein Kreuz! *M.*; anti pojdi! nun so geh meinetwegen! *Nov.*; — 3) anti reče, misli, anti češ = češ: anti reče: kaj bom hodil! anti misli: čemu to? *Gor.* - *Svet.(Rok.)*.
antīčen, čna, *adj.* antik, *Cig. (T.)*; (tudi rus.).
antīka, *f.* starina, die Antike, *Cig.*, *Cig.(T.)*.
àntikaj, *pron.* = marsikaj, *C.*; — = veliko: antikaj (antkaj) ljudi je bilo, *Roz.*-*Kres.*
antikrīst, *m.* der Antichrist.
antikvár, rja, *m.* starinar, der Antiquar.
āntimon, *m.* der Spießglanz, das Antimon.
antipātičen, čna, *adj.* antipathisch, *nk.*
antipatîja, *f.* po zoprnosti zbujeni afekt, die Antipathie.
antologîja, *f.* die Anthologie; — prim. cvetnik.
antropolōg, *m.* der Anthropolog.
antropologîja, *f.* die Anthropologie; — prim. človekoznanstvo.

ántvila, *f.* = brisača, otirač, das Handtuch, *Trub.*-*Mik.*; (nav. antvela, antula); — prim. srvn. hanttwehele, stvn. hantilla, nvn. handzwehl, *Mik.(Et.)*.
aorīst, *m.* der Aorist, (gramm.).
aōrta, *f.* velika odvodnica, die Aorte.
ápa, *m.* = japa, *ogr.* - *Valj. (Rad)*.
aparāt, *m.* priprava, der Apparat.
ápat, *m. Mur.*, pogl. opat.
apatîja, *f.* die Apathie, die Gefühllosigkeit.
apelācija, *f.* priziv, die Appellation.
apelācijski, *adj.* Appellations-.
áperek, rka, *m.* der Knirps, (morda nam. operek), *Lašče*-*Erj.(Torb.)*; — prim. paperek (paberek).
apercēpcija, *f.* die Apperception, *Cig.(T.)*; — prim. primena.
apetīt, *m.* der Appetit.
apnár, rja, *m.* der Kalkbrenner; der Kalkhändler; tudi: âpnar, *Valj.(Rad)*.
apnaríca, *f.* die Kalkbrennerin; die Kalkhändlerin.
apnarîja, *f.* = apnarstvo.
apnáriti, im, *vb. impf.* sich mit der Kalkbrennerei, mit dem Kalkgeschäfte abgeben.
apnárjenje, *n.* das Kalkbrennen, das Kalkgeschäft.
apnárnica, *f.* die Kalkbrennerei, *Jan.*
apnárski, *adj.* Kalkbrenner-; Kalkhändler-.
apnārstvọ, *n.* das Kalkbrennergewerbe, das Kalkgeschäft.
ápnast, *adj.* 1) Kalk enthaltend, mit Kalk beschmutzt, kalkig; — 2) dem Kalk ähnlich, kalkicht.
âpnat, *adj.* kalkig.
apnẹ̑n, *adj.* Kalk-, Kalk enthaltend; apnena jama, die Kalkgrube; apnena voda, das Kalkwasser; apnena prst, die Kalkerde; a. zemlja, der Kalkboden; vino je apneno, der Wein führt Kalk bei sich, *Cig.*
apnẹ̑nast, *adj.* kalkartig, kalkicht, *Cig.*, *Jan.*
apnẹ̑nec, nca, *m.* der Kalkstein, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
apnẹ̑nica, *f.* 1) der Kalkofen; — 2) die Kalkgrube.
apnẹ̑ničar, rja, der Kalkbrenner, *Cig.*; — prim. apnar.
apnẹ̑nik, *m.* = apnenec, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
apnenína, *f.* die Kalkerde, *Cig.*; pogl. apnenka.
apnẹ̑nka, *f.* die Kalkerde, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
apníca, *f.* 1) die Kalkgrube, *Mur.*, *Cig.*; — 2) das Kalkwasser, *C.*; — 3) = apnena prst, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*
apník, *m. Cig.*, pogl. apnenec.
apnísče, *n.* 1) die Kalkstätte, der Platz zum Kalkbrennen, *Jarn.*, *C.*
ápniti, im, *vb. impf.* 1) zu Kalk brennen, calcinieren, *Cig.*; — 2) kalken: a. kože, mit Kalk beizen, *Cig.*, *Jan.*
apnjáča, *f.* das Kalkwasser, *C.*
ápnọ, *n.* der Kalk, živo a., gebrannter, ungelöschter Kalk; ugašeno a., gelöschter Kalk; zeleno apno, der Grünkalk, *DZ.*; svinčnato a., der Bleikalk, *Levst. (Nauk)*; v apnu močiti, kalken, *Cig.*; — prim. vapno.
apnogâsec, sca, *m.* der Kalklöscher, *Jan.*
apnomẹ̑rec, rca, *m.* der Kalkmesser, *Cig.* *Jan.*
apnováti, ûjem, *vb. impf.* kalken, *Mur.*; — mit Kalk düngen, *Nov.* - *C.*

apnovȋt, *adj.* kalkhältig, *Cig.*, *Jan.*
apnovíten, tna, *adj.* = apnovȋt, *Jan.*
apnožgávec, vca, *m.* der Kalkbrenner, *Jan.*
apodīktičen, čna, *adj.* neovržen, apodiktisch, *Cig.(T.)*.
apọ̑stelj, telja (nav. teljna), *m.* pogl. apostol.
apọ̑stol, *m.* der Apostel, *Jan.*, *Krelj*, *Schönl.*, *Kast.*, *Levst. (Sl. Sp.)*.
apostọ̑lski, *adj.* Apostel-, apostolisch; apostolska cerkev, vera; — glede na naglas prim. lat. apostolicus, nem. apostolisch.
apọ̑stolstvo, *n.* das Apostelamt, das Apostolat, *Jan.*, *Cig.*, (apostọ̑lstvo, *Mur.*).
apostrōf, *m.* der Apostroph (znamenje ').
apotẹ̑ka, *f.* die Apotheke; — prim. lekarnica.
apotẹ̑kar, rja, *m.* der Apotheker; — prim. lekarničar.
apotẹ̑karica, *f.* 1) die Apothekerin; — 2) eine Art Birne (tudi: mohorica), *C.*
aprȋl, *m.* der Monat April.
aprȋlov, *adj.* = aprilski, *M.*
aprȋlski, *adj.* April-; aprilsko vreme, Aprilwetter, *Mur.*
aptážica, *f.* *Npes.-K.*, pogl. opatica.
áptuh, *m.* ein Kopftuch der Sloveninnen, *Mur.*; (aptoh, *Gor.*, aptah, *Dol.*); — prim. peča; menda iz nem. Hauptttuch.
àr, *conj.* denn, weil, *Habd.*, *ogr.* - *C.*
ára, *f.* das Angeld, die Darangabe; aro dati, vzeti; — prim. it. arra, bav. arr, *f.*
arabēska, *f.* slikarski okrasek, die Arabeske.
árak, *m.* der Arak (neka žganjica), *Cig.*
áras, *m.* härener Zeug, ein daraus gemachter Weiberkittel, *Mur.*; — prim. srvn. arraz, leichtes Gewebe aus Wolle, (po mestu Arras, kjer so nekdaj tako blago delali), *C.*; — prim. raš.
árasast, *adj.* aus härenem Zeug: arasasta plahta, härener Teppich, *Jap.*
árasov, *adj.* = arasast: arasova suknja, *Dict.*
árbalo, *n.* der viel, aber schwerfällig arbeitet, *Lašče - Levst. (M.)* — prim. arbati.
árbati, am, *vb. impf.* = delati, *Dol. - Levst. (M.)* — iz nem.: prim. švic. arben = sich mühen, *Levst. (Rok.)*.
arbílo, *n.* ein ungeschickter Mensch, *Lašče - Levst. (M.)*; — prim. arbati.
árbola, *f.* der Mastbaum, *Prim.*; — prim. it. albero.
ardẹ̑selj, slja, *m.* = adreselj, *Lašče - Levst. (Rok.)*
árdrati se, am se, *vb. impf.* hadern, *Meg.*, *Dalm.*; — iz nem.
ardrẹ̑sen, sna, *m.* = adreselj 2), der Knüterich, *C.*
ardrija, *f.* der Hader, *Meg.*, *Trub.*, *Dalm.*; — prim. ardrati se.
areometer, tra, *m.* das Araeometer; — prim. gostomer.
arhángel, *m.* der Erzengel.
arhángelski, *adj.* Erzengel-.
arhidijakon, *m.* cerkven dostojanstvenik, der Archidiakon.
arhimandrīt, *m.* pravoslaven cerkven dostojanstvenik, der Archimandrit.
arhipēl, *m.* otočnato morje, der Archipel, *Cig.*, *Jes.*
arhipēlag, *m.* = arhipel, *Cig.(T.)*, *Jes.*
arhitēkt, *m.* der Baukünstler, der Architekt.
arhitektūra, *f.* die Architektur.
arhīv, *m.* pisemska shramba, das Archiv.
arhivár, rja, *m.* der Archivar, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
arhīvski, *adj.* Archivs-; arhivska pisarnica, *DZ.*
ārija, *f.* napev, die Arie.
aristokracȋja, *f.* *Cig.*, *Cig. (T.)*, pogl. aristokratija.
aristokrāt, *m.* prijatelj boljarstva, boljar, der Aristokrat.
aristokratȋja, *f.* die Aristokratie, *nk.*
aristokrātka, *f.* die Aristokratin, *nk.*
aritmētičen, čna, *adj.* arithmetisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
aritmētika, *f.* računstvo s števílkami, die Arithmetik.
arkāda, *f.* die Arkade, der Bogengang, *Cig.*
ārktičen, čna, *adj.* ob severnem tečaju ležeč, arktisch, *Cig.(T.)*, *Jes.*
armáda, *f.* die Armee; — prim. it. armata.
armáden, dna, *adj.* Armee-.
armȃn, *m.* *Jan.*, pogl. rman.
armȃnec, nca, *m.* *Cig.*, pogl. rmanec.
ārnica, *f.* das Bergheu, *Z.*, *Gor.*; — die Bergwiese, *Dol.*; — prim. arovica.
ārnika, *f.* Wohlverlei, (arnica montana); — prim. brdnja.
árnož, *m.* der Harnisch, *Jan.*, *Trub.*, *Krelj*, *Dalm.*; — der Brustlatz, *Mur.*, *Valj.(Rad)*; — prim. srvn. in tirol. harnasch, it. arnese, *C.*
arōma, *f.* prijetna dišava, das Aroma, *nk.*
aromātičen, čna, *adj.* aromatisch, *nk.*
árovica, *f.* das weiche Haar von Pferd und Rind; die Schabwolle; — iz nem. Haar.
ársast, *adj.* *Šol.*, pogl. arasast.
ȃrsati, am, *vb. impf.* *Cig.*, pogl. rsati.
ársejica, *f.* *Robič (Nar. kol.)*, pogl. jaščerica, martinček.
arsenāl, *m.* orožarnica, das Arsenal.
arsēnik, *m.* *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. arzenik.
artičōka, *f.* die Artischoke (cynara scolymus), *Cig.*, *Jan.*
artiljerȋja, *f.* die Artillerie; — prim. topništvo.
artiljerȋst, *m.* der Artillerist.
ārza, *f.* povzdig v verzni stopi, die Arsis, *nk.*
arzēn, *m.* das Arsen (chem.).
arzēnik, *m.* der Arsenik; — prim. mišnica.
arzēnikov, *adj.* Arsenik-: a. prah; arzenikove saje, der Hüttenrauch, *Cig.*
ȃržat, *m.* = aržet, *Valj.(Rad)*.
ȃržet, *m.* 1) = žep, die Kleidertasche; — 2) die Minenkammer, *V.* - *Cig.*; — prim. srvn. eser, nvn. aser = Sack zum Anhangen, *Mik. (Et.)*.
às, *interj.* o weh! (izraža bolesten občutek na telesu, n. pr. če se kdo opeče, udari itd.)
as, *m.* das Aß im Kartenspiel.
àsa, *interj.* = as, *M.*
ásełnica, *f.* neka trava za aslo, *Fr.* - *C.*
ásełnjak, *m.* der Seidelbast (daphne mezereum), *C.*
ásełščica, *f.* = aselnica, *C.*
ásełski, *adj.* aselska roža = aselnica *C.*

asēsor, rja, *m.* der Assessor, *Cig., Jan.*; — prim. prisednik.
asfalt, *m.* zemeljska smola, der Asphalt, *Cig., nk.*
asignācija, *f.* die Assignation, die Anweisung, *Cig., Jan.*
asistēnt, *m.* pomočnik, der Assistent.
âskati, am, *vb. impf.* as rufen, *C.*
ásla, *f.* der Brand bei Wunden, *Plužna pri Bolcu - Erj. (Torb.)*; — das Apostem, *Pohl., Dict., Poh. - C., BlKr.*; — prim. bav. assl in kor.-nem. âss, *dem.* âssl, Geschwür, Eiterbeule, *C.*
asocijācija, *f.* druženje, die Association: a. idej, die Ideenassociation, *Cig.(T.)*.
asonāncija, *f.* der Anklang, die Assonanz, *Cig.(T.)*.
àst, *interj.* = as! *Cig.*
astātičen, čna, *adj.* astatisch (phys.): astatična igla, die astatische Nadel, *Cig.(T.), Sen.(Fiz.)*.
astēničen, čna, *adj.* slabilen, asthenisch: astenični afekti, *Lampe (D.)*
asteroīd, *m.* majhna premičnica, der Asteroid, *Cig.(T.), nk.*
astrolōg, *m.* der Astrolog; — prim. zvezdogled, zvezdar.
astrologîja, *f.* die Astrologie.
astronōm, *m.* der Astronom; — prim. zvezdoslovec.
astronomîja, *f.* die Astronomie; — prim. zvezdoslovje.
astronōmski, *adj.* astronomisch, *Žnid.*
âščerica, *f. Cig., C.*, pogl. jaščerica.
âškerica, *f.* = jaščerica 1), *Cig.*; — 2) = jaščerica 2), *Posch.*
áškrt, *m.* = aškrc, *Pohl., Mur.*
áškrc, *m.* ein Abschnitzel von Tuch, Leinwand, Leder und dgl. *Mur., vzhŠt.*; (menda nam. aškrtec, *dem.* aškrt).
áštržli, *m. pl.* = hlačniki, Hosenträger, *Mur., Gor. - Levst. (Rok.)*; (tudi: avštržle, *Lašče - Levst.[Rok.]*); — prim. bav. halster *f.* Hosenträger, kor. haschter; v koncu besede tiči morda nem. Seil.
áta, (g. âta), *m.* der Papa (največ v otročjem govoru).
âte, eta, *m.* = ata, *Dol.*
ateīst, *m.* bogotaj, der Atheist, *Cig., nk.*
ateīzem, zma, *m.* der Atheismus, *Cig., nk.*
âtej, m. = ata, *Mur., Cig., Jan., Št., Kor.*
âtek, tka, = ata, *C., Bes., Št. - Valj.(Rad)*.
atlānt, *m.* der Atlas, (zbirka zemljevidov), *Cig. (T.), nk.*
átlas, *m.* der Atlas, (neko svilnato blago).
átlasar, rja, *m.* der Atlasweber, *Cig.*
átlasast, *adj.* atlasartig.

átlasov, *adj.* aus Atlas.
atlēt, *m.* borec, der Athlet.
atlētski, *adj.* athletisch, *Jurč.*
atmosféra, *f.* die Athmosphäre; — prim. ozračje.
atmosféren, rna, *adj.* atmosphärisch, *Cig.(T.)*.
atmosfêrski, *adj.* atmosphärisch, *Cig., Cig.(T.)*.
atōm, *m.* nedeljivi, enoviti delek, das Atom.
atōmen, mna, *adj.* Atom-, *Cig., Cig.(T.)*.
atōmski, *adj.* Atom-, *Cig., Cig.(T.)*.
atribūt, *m.* das Attribut; — prim. pridevek.
atributīven, vna, *adj.* attributiv, *nk.*
atût, *m. Cig.*, pogl. adut.
avarîja, *f.* = havarija, *Cig.(T.)*.
âvba, *f.* 1) die Haube; pogl. čepica; — 2) der zweite Rindsmagen, die Haube, *Cig.*; pogl. kapica; — iz nem.
âvbe, *interj.* = joj! *Kast., Npes.*; — = oj, ei! (izraža nevoljo): avbe, kaj boš to govoril! — iz nem. au weh!
âvber, *m.* = naplavina, rekše les, listje, pesek itd., kar voda nanese, *Kot Koboridski - Erj. (Torb.)*
avdītor, orja, *m.* vojaški sodnik, der Auditor (nav. auditōr).
avdītorstvo, *n.* das Auditoriat, *Cig.*
avdráč, *m.* = puran, *Bes.*
avdráti, âm, *vb. impf.* kaudern, (o puranu), *Cig.*
avgûst, *m.* der Monat August.
avgustīnec, nca, *m.* der Augustinermönch, *Jan.*
avguštâna, *f.* neko grozdje, *Vip. - C., Z.*
avskultānt, *m.* der Auscultant, *Cig., nk.*; — prim. prislušnik.
âvša, *f.* dummer, ungeschickter Mensch, ein Tölpel (psovka); — morda nam. alša, olša; prim. rus. oluhъ, der Tölpel, slov. olih, der Pfahl, *Maribor, Ptuj - C., Caf (Vest. I. 78.)*
âvšast, *adj.* dumm, tölpelhaft.
avtomāt, *m.* der Automat, priprava ki se sama giblje.
avtonomîja, *f.* die Autonomie; — prim. samouprava.
avtonomīst, *m.* der Verfechter der Autonomie, der Autonomist, *nk.*
avtopsîja, *f.* die Autopsie; — prim. samovid.
āvtor, rja, *m.* začetnik, pisec, der Autor.
āvtorstvọ, *n.* die Autorschaft, *Cig.*
āzbuka, *f.* die Azbuka, das altslovenische Alphabet.
âžar, rja, *m.* = aržet, *SlGor. - C., Dol.*
aževína, *f.* 1) die Abfälle der Häute beim Gerben, *zapŠt. - C.*; — 2) das Mark der Kürbisse, *zapŠt. - C.*; — 3) das dichte Moos an Bäumen und nassen Wänden, *C.*; — prim. stsl. azьno, abgezogene Haut, *C.* (?)
ážija, *f.* das Agio, *Jan., Cel.(Ar.)*

B.

bába, *f.* 1) die Großmutter, *Meg., Mur., Cig., Jan., Dalm., Levst.(Nauk)*; — 2) die Hebamme, *Meg., Jarn., Jan., Dalm., Goriš.*; — 3) zaničljivo o odrasli ženski, posebno starejši; o zakonski ženi (zaničlj.): babo si vzeti, moja baba; = feige Memme, to je baba, ne mož! — die Puppe, *St.-Caf(Vest.I;* — 4) v vražah in pravljicah: *a)* „babo žagati“ je stara navada Slovencev na sredipostno sredo; naredé si jo namreč po nekod iz slame in cunj ter jo prežagajo; navadno pa se le z otroki šalijo, praveč jim, da kje babo žagajo,

da jih tja gledat izvabijo; *b)* „divje babe“, bivajoče po gorskih jamah in duplinah, imele so dolge lase in nazaj obrnjene roke in noge, *LjZv. 1884. 229*; *c)* kvatrna b. = čarovnica, *GBrda*; — 5) der Herrenpilz (boletus edulis), „kadar je star in ima širok klobuk“, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 6) neka smokva, *Biljana-Erj.(Torb.)*; — 7) ein stehender alter Baumstamm, *Z., Notr.*; ein alter Zaunpfahl, *Z.*; — 8) der Stockstamm einer Getreideharfensäule, *Cig.*; kozolec v babe vcepiti, die Getreideharfensäulen in die Stockstämme einsetzen, *Z.*; — 9) pri kozolci pokončen steber, v katerega so late vtaknjene, *Dol.*; der Brückenpfeiler, *BlKr.*; — 10) die Spaltklemme der Korbmacher, damit die Wieden abzuspalten, *V.-Cig.*; — 11) an einer Thür der Kloben, der auf eine Klampe passt, um ein Vorlegeschloss daran zu hängen, *Cig., Jan.*; — 12) die Oese, *Cig.*; — das Haftelöhr, *Kr.*; — 13) die Schraubenmutter, *Cig.*

bábast, *adj.* 1) altweibisch, *Mur., Mik.*; — 2) weibisch, feige, *Cig.*

babâvs, *m.* altes Weib (zaničlj.), *Mik.*

bâbec, bca, *m.* 1) = babež, *Valj.(Rad)*; — 2) die Puppe, *Rez.-Baud.*

babẹ̑la, *f.* älteres Weib (zaničlj.); blatne in razcapane babele, *LjZv.*

babẹ̑nta, *f.* = babela, *C.*

bâbež, *m.* 1) der Weibernarr, der Frauenknecht, *Mur., Cig., Jan., Met., Št.*; — 2) weibischer Mann, die Memme, *Cig., C.*; — 3) das schwarze Wollkraut (verbascum nigrum), *Medv.(Rok.)*.

bábica, *f.* 1) die Großmutter, *Mur., Cig., Jan., vzhŠt., BlKr.*; — 2) die Hebamme; — 3) *dem.* baba, altes Weibchen; — 4) das Weibchen aller kleineren Vögel, *Cig., Gor., Notr.*; — 5) die Schmerle (cobitis barbatula), *Cig.*; — 6) der Herrenpilz (boletus edulis), = baba, *Št.-C.*; 7) neka hruška, *Maribor-Erj.(Torb.)*; — 8) die leere Buchweizenhülse, *Z., Gor.*; leerer Maiskolben, *Cig.*; leere Kastanienhülse, *BlKr.*; — 9) die Schraubenmutter, *Ptuj-C., DZ.*; — 10) der Pfannendeckel am alten Büchsenschloss, *Cig.*; — 11) kalup za tiskarske pismenke, die Matrize, *V.-Cig.*; — 12) das Haftelöhr, *Cig., BlKr.*; — 13) der Sensenring, *Mur.*; — 14) železo, na katerem se kosa kleplje, der Dengelstock; — 15) der Deckel bei der Weinpresse, *Cig.*; (prim. dedec); — 16) ein Haufen über einander liegender Garben, *Dol.*; die Mandel, *Cig.*

bábičast, *adj.* kernlos: babičasta (= gluha) ajda, *Z., Gor.*; — prim. babica 8).

babičevânje, *n.* der Hebammendienst, *Cig.*

babičeváti, ûjem, *vb. impf.* Hebammendienste leisten, *Cig., DZ.*

bâbičinski, *adj.* Hebammen-, *Mur.*

bábičiti, im, *vb. impf.* Geburtshilfe leisten, *Mur.*

bábička, *f.* altes Mütterchen, *Mur.*

bábina, *f.* 1) (zaničlj.) altes Weib, *Jarn., C., M., Valj.(Rad)*; — baba 3) *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) die Erbschaft, *Mur.*; (prim. dedina); — 3) *pl.* babine, das Wochenbett, *Mur., Cig., Jan.*; der Entbindungsschmaus, *M.*; — 4) babina.

neka gozdna zel, ki ima liste nekoliko podobne pivkam (mrtvim koprivam); pastirji vzpomladi z nje sokom pišejo leskove palice, *Lašče-Erj.(Torb.)*.

bâbinski, *adj.* altweibisch, *ogr.-Mik.*

bábišče, eta, *n.* altes Weibchen, *Dol.*; stara babiščeta, *Jurč., Andr.*; tudi: babišče, *Met.*; (nav. se govori babšè, ẹ́ta, *Gor.*, ali bâbše, eta, *Št.*).

bâbiški, *adj.* Hebammen-: babiška učilnica, *DZ.*

bâbištvọ, *n.* das Hebammenwesen, die Hebammenkunst, *Mur., Cig., Jan., nk.*; b. je skrajšan del porodništva, *Vod.(Bab.)*.

bábiti, im, *v. impf.* Hebammendienste leisten, *Mur., Cig., Jan.*

bâbjak, *m.* 1) der Weibernarr; ves b. je, *Jurč.*; — 2) babják, feiger Mensch, *kajk.-Valj.(Rad)*; 3) bâbjak, wilder Salvei (salvia silvestris), *Spodnja Idrija-Erj.(Torb.)*.

babjesŕčen, čna, *adj.* feig, *Cig.*

babjevẹ̑rec, rca, *m.* der Abergläubige, *Cig., Jan., nk.*

babjevẹ́ren, rna, *adj.* abergläubig, *Gut., Mur., Cig., Jan., nk.*

babjevẹ̑rka, *f.* die Abergläubige, *Z.*

babjevẹ̑rstvọ, *n.* abergläubisches Wesen, der Aberglaube, *Cig., Jan., nk.*

bâbji, *adj.* 1) altweibisch, *Cig.*; — 2) Weiber-, weiberhaft (zaničlj.): po babje, nach Weiberart; weibisch, unmännlich, *Mur., Cig., Jan.*

bâbka, *f.* 1) altes Weibchen, *M.*; — 2) die Puppe, *Guts.*; — 3) babke, „kratke kosti telečjih in ovčjih nog, ki so med parkljema in stegnom“, *Bes.*

babkovína, *f.* 1) der Wiesensalbei (salvia pratensis), *Zemon (Notr.)-Erj. (Torb.)*; — 2) = češmin, *Tuš.(R.)*, (morda nam. bobkovina, *C.*)

bablè, ẹ́ta, *n.* altes Weib, *Mik., Valj.(Rad), SlN.*; tudi: bâble, *Št.*

bablẹ̑tce, *n.* altes Weibchen, *C.*

babljáti, âm, *vb. impf.* 1) blöcken: mati ovca babija, jarče bleje, *C.*; — 2) lallen, *Cig.*; stammeln, *Mik.*; — pogl. bebljati.

bábljenje, *n.* der Hebammendienst, *Cig., DZ.*; učiti se babljenja, *Levst.(Nauk)*.

bâbna, *f. Kr.*, pogl. babina 1).

bâbnica, *f.* ein älteres Weib, das Weiblein: babnica ni napačna, *LjZv.*; — menda nam. babinica.

bâbnik, *m.* 1) der Weibernarr, *Mur., Cig., Mik., Valj.(Rad)*; — 2) der quirlförmige Salbei (salvia verticillata), *Medv.(Rok.)*.

babnják, *m.* das Serail (zaničlj.), *Nov.-C.*

babováti, ûjem, *vb. impf.* Hebammendienste leisten, Hebamme sein, *Mur., Mik.*

bâbski, *adj.* = babji, *Trub.-Mik.*; babske basni, *Dalm.*

bâbstvọ, *n.* das Weibervolk, *Z.*

babúlja, *f.* = babura 1) *Cig., Jan.*

babûra, *f.* 1) die Vettel, die Schachtel; — 2) der Kellerwurm (oniscus), *Cig.*; (tudi hs.)

babúša, *f.* = babura, *Jan.*

babûška, *f.* 1) stara ženska, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) = babura 2), *Cig.*; (tudi hs.)

babúza, *f.* = babura 1), *Cig.*, *Levst. (Zb.sp.)*.
babûzek, zka, *m.* der Weiberfreund, *Pot. - C.*
bâc, *m.* männliches Lamm, *Gor.*; — prim. bav. bätz, bätzlein, Schaf, Schäfchen.
bacáti, âm, *vb. impf.* = kobacati, auf allen vieren kriechen (o človeku), *Z.*; langsam einhergehen: pred njim baca velik kodrast pes, *Bes.*
bâcek, cka, *m. dem.* bac (nav. v otročjem govoru).
bâcelj, clja, *m.* 1) ein Pfropf aus gefaserter Leinwand: b. preje, *Cig.*; — 2) die Schoppnudel, *V. - Cig.*; — prim. facelj.
bâcka, *f.* weibliches Lamm oder Schaf, (v otročjem govoru); — prim. bacek.
bacljânje, *n.* das kleinschrittige Gehen (z. B. der Kinder), *Z.*
bacljáti, âm, *vb. impf.* kleinschrittig einhergehen, *Z.*; Če mož h kakemu prijat'lju gre, Precej za njim bacljaš, *Npes.-K.*; — prim. bacati.
bácniti, nem, *vb. pf.* = becniti, *Cig.*; bacne ga z nogo in spodi, *Jurč.*
bâčec, čca, *m. dem.* bak, *Valj.(Rad).*
bâčck, čka, *m.* das Reisigbündel, *Gor.*; — prim. it. fascio, Bündel.
bâčev, čve, *f.* = bačva, sod, *Notr. - Erj. (Torb.).*
báčica, *f.* = backa, *Z.*
bâčka, *f.* der Beutel, *Dict.*; b. denarjev, *Z.*; = popotna torbica, *Dict.*; — prim. baška.
bâčva, *f.* 1) das Faß, *Meg. - Mik.*, *Valj.(Rad)*; das Ölfaß, *Hrušica (Istra)-Erj.(Torb.)*; — 2) der Bottich, *Cig.*; — prim. bečva.
bâčvar, rja, *m. Cig.*; pogl. bečvar.
bâčvica, *f. dem.* bačva; 1) das Fäßchen, *Z.*; — 2) der Kübel, *C.*
bâdava, *adv.* = zastonj, *M.*, *Zora*, *BlKr.*; tudi: za badava, *BlKr.*; (za badavo, *jvzhŠt.)*; — hs., iz tur. badhawa, *Dan.*
bâdenj, dnja, *m.* der Bottich, die Kufe, *Goriš.*; trtnega perja so cele badnje nasmukali, *Vrtov.(Km. k.)*; — prim. bedenj.
badìč, íča, *m.* neka rastlina, *Vreme - Erj. (Torb.).*
badijân, *m.* der Sternanis (illicium anisatum), *Rez. - C.*, (badjan, *Cig.)*, — it. badiana.
bâdnik, *m.* der Christabend, *BlKr. - Navr. (Let.).*
bága, *f.* der Tabakpfeifensaft, *Št.*, *Dol.*; — prim. hs. baga, neka konjska bolezen (menda iz tur.) *Dan.*
bagatîn, *m.* eine kleine Münze; dva bagatina, zwei Scherflein, *Dalm.*; — iz it. bagattino, eine venetianische Kupfermünze.
bâgec, gca, *m.* nam. bakec, *Z.*, *Dol.*
báger, gra, *m.* = škrlat, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — stsl.
bagláti, âm, *vb. impf.* zudringlich bitten, betteln, *Mur.*, *Fr. - C.*, *SlGor.*; — za vse bagla, kakor ciganica, *Glas.*; — morda iz bav. fergeln, *C.*
bagláč, *m.* zudringlicher Bettler, *SlGor.*
baglâvec, vca, *m.* zudringlicher Bettler, *Mur.*
bâgrast, *adj.* purpurn, *C.*
bâgrec, grca, *m.* die Purpurfarbe, *Cig.*, *Jan.*; — rus.
bagrẹ̑n, *adj.* purpurn, purpurroth, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Vrt.*; — stsl.
bagreníca, *f.* der Purpurmantel, *Cig.*, *Jan.*; — stsl.
bagrenína, *f.* die Purpurröthe, *Jan.*
bagrẹ̑nka, *f.* die Purpurschnecke, *Cig.*; — rus.
bagrenokísel, sla, *adj.* purpursauer, -sli amonijak, das Murexid, *Cig.(T.).*
bagríti, ím, *vb. impf.* purpurroth färben, *Cig.*; — rus. bagritь.
bagrîvec, vca, *m.* = bagrnik, *Cig.*, *Jan.*
bâgrnik, *m.* der Purpurfärber, *Cig.*, *Jan.*; — stsl.
bagrordèč, dẹ́ča, *adj.* purpurroth, *Cig.*
bâguš, *m.* der in der Pfeife zurückbleibende, feuchte Tabak, *kajk. - Valj.(Rad)*; — prim. baga.
baháč, *m.* 1) der Prahler, der Großthuer; mlad bahač — star berač, *Slom. - C.*; — 2) eine zwei Liter haltende Flasche, *Dol.*
baháča, *f.* ein prahlhaftes Weib, *Fr. - C.*
baháček, čka, *m.* junger Prahlhans, *Valj.(Rad).*
baháčast, *adj.* prahlerisch, *Hal. - C.*
bahačíca, *f.* die Prahlerin.
baháčiti se, im se, *vb. impf.* prahlen, *C.*
báhanje, *n.* das Prahlen, das Großthun.
bahânt, *m.* der Bacchant, *Cig.*
bahântski, *adj.* bacchantisch, (—anški, *Cig.*).
baharîja, *f.* die Prahlerei, das Großthun.
baháriti, im, *vb. impf.* prahlen, *Zv.*, *Svet. (Rok.).*
báhast, *adj.* = bahat, *Cig.*, *LjZv.*, *Gor.*
baháški, *adj.* prahlerisch, großthuerisch.
bahâštvo, *n.* die Prahlerei, die Großthuerei.
bahàt, áta, *adj.* prahlerisch; bahati ljudje; bahata obleka, prunkende Kleidung.
báhati, am, *vb. impf.* prahlen, *Mur.*, *Met.*; z mošnjo b., beutelstolz sein, *Cig.*; Napuh njegov prezgodaj baha, *Vod.(Pes.)*; s svojimi darmi b., *Ravn.*; — nav. b. se, b. se s čim; — tudi: baháti se, *Gor. Št.*
bahátost, *f.* die Aufgeblasenheit, die Prahlerei; b. v obleki, der Kleiderluxus, *C.*
bahàv, áva, *adj.* prahlsüchtig, großsprecherisch, *Cig.*, *Jan.*
báhavec, vca, *m.* der Prahlsüchtige, der Maulheld, *Mur.*, *Jan.*; tudi bahâvec, *Valj.(Rad).*
báhaven, vna, *adj.* prahlsüchtig, ruhmredig, aufschneiderisch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
báhavka, *f.* 1) die Prahlerin, *Cig.*, *Jan.*; — 2) eine Art breite Halsbinde, *Dol.*
bahâvs, *m.* der Prahlhans (zaničlj.), *Cig.*, *Jan.*, *Fr. - C.*
báhavski, *adj.* prahlerisch, *Cig.*
bahâvslja, *f.* die Prahlerin, *Cig.*
bahẹ́vati, am, *vb. impf.* zu prahlen pflegen, *Notr. - Mik.*, (nam. bahavati).
bahávast, *adj.* = bahav: bahavasti dedci, *LjZv.*
bahljáti, âm, *vb. impf.* lodern (o ognju) *C.*; sprudeln (o vodi), *Hal. - C.*; vino iz soda bahlja, *Z.*; wanken: bahlja kakor praprot, *C.*; — prim. nem. fachen, fächeln (?).
bahọ̑nta, *f.* der Faustschlag, *C.*
bahọ̑ntati, am, *vb. impf.*; — prim. bahontniti, *C.*

bahǫ̂ntniti, nem. *vb. pf.* mit der Faust schlagen, *C.*

bahorîn, *m.* der Windwirbel, *Jan.*; (bohorin, *Št.-Cig.*); — prim. rus. bahorъ = žestokij vihrъ, *Dalj.*

bahorîja, *f.* die Zauberei, *kajk.-Valj.(Rad).*

bahoríti, ím, *vb. impf.* zaubern, *Mik.*

bahúlja, *f.* die Prahlerin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*

bahûn, *m.* der Prahler, der Maulheld, *Cig.*

bâj, *m.* ein Flüssigkeitsmaß (= 48 Maß), *Jan.*, *Notr.-Z.*; — prim. it. baglia, Kufe (?).

1. **bája**, *f.* der Zauber, die Beschwörung, *Mik.*; — *pl.* baje, das Geschwätz, *Z.*

2. **bája**, *f.* die Amme, *Gor.*, *Notr.-Z.*; — prim. it. bália.

3. **bája**, *f.* der Boi („neka debela volnata tkanina“), *Cig.*

bajâc, *m.* der Bajazzo, *Jan.*; — iz it.

bajáłen, łna, *adj.* Zauber-: bajalne besede, *Erj.(Torb.)*.

bajâłnica, *f.* die Gauklerin, *Mur.*

bajâłnik, *m.* der Gaukler, *Mur.*

bájanica, *f.* die Wünschelruthe, *Jan.*, *Glas.*

bájanje, *n.* das Zaubern, das Wahrsagen, *Z.*

bâjar, rja, *m.* der Weiher; — iz nem.

bájati, jam i. jem, *vb. impf.* 1) schwätzen: b. = praviti basni, *Dict.*; — sagen: prim. baje, baje da, kar je menda nam. bajo da, *Levst.(Sl. Spr.)*; — 2) prophezeien: dobro vreme b., sv. Vincenc baja, da bo dosti dobrega vina, *C.*; — 3) beschwören, zaubern, *Mur.*, *Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

bájavec, vca, *m.* der Zauberer, *ogr.-Mik.*

bajhák, *m.* das Steppen Murmelthier, der Bobak, *Cig.*; — rus.

bâjda, *adv.* = baje da, *Šentvidska Gora (Tolm.).*

bajè, *adv.* (prim. bajati), wie es heißt, wie man sagt, *Jan.*, *nk.*; baje da, *Levst.(Sl. Spr.).*

bâjec, jca, *m.* = bajavec, *C.*, *M.*

bâjen, ajna, *adj.* 1) mythisch, *Cig.(T.)*; sagenhaft, bajni Klek, *Zv.*; — 2) mündig, *Z.*, *C.*, *UčT.* (?)

bajeslǫ̂vec, vca, *m.* der Mytholog, *Jan.*, *nk.*; prim. bajeslovje.

bajeslǫ́ven, vna, *adj.* mythologisch, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — češ.

bajeslǫ̂vje, *n.* die Mythologie, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — češ.

bájeven, vna, *adj.* Zauber-: bajevna moč bajil, *Navr.(Let.).*

bajíłen, łna, *adj.* Zauber-: bajilne pesni, Zaubergesänge, *SlN.*

bajílǫ, *n.* das Zaubermittel, *Mur.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*; rabiti bajila zoper bese in čarovnice, *Navr.(Let.)*; — das Zauberwerk, die Beschwörung, *Danj.-Mik.*, *C.*

bâjka, *f.* das Märchen, *Z.*, *LjZv.*; die Mythe, *Cig.(T.).*

bajonet, *m.* vojaško bodalo, das Bajonnet.

bâjta, *f.* hölzerne Hütte: drvarji v gozdu, pastirji v planinah imajo bajte v začasna stanovališča; ärmliche Wohnhütte, die Keusche; — prim. it. baita, *Mik.(Et.).*

bâjtar, rja, *m.* der Keuschler.

bâjtarica, *f.* die Keuschlerin.

bâjtarstvǫ, *n.* der Keuschlerstand, *Cig.*

bâjtati, am, *vb. impf.* mit Brettern und Balken aussteifen, auszimmern: šterno, jez bajtati, die Cisterne, den Deich schalen, *V.-Cig.*

bâjtica, *f. dem.* bajta.

bâjtnik, *m.* = bajtar, *Jan.*

bajúlja, *f.* „bajule“ imenuje Stanko Vraz nekake otročje narodne pesmi, *Pjk.(Črt. 139).*

bajúljiti, im, *vb. impf.* = grdo peti: pijanec bajulji, *C.*

bàk, *interj.* pfui! *BlKr.*

bàk, **báka**, *m.* der Widder, der Leithammel, *Danj.*, *ogr.-Valj.(Rad).*

bakalár, rja, *m.* der Baccalaureus, *Cig.*

bakalârstvǫ, *n.* das Baccalaureat, *Cig.*

bakàn, ána, *m.* der Widder, *Valj.(Rad.)*; — prim. bak.

bákełnik, *m.* der Fackelschuh, *Cig.*; — prim. bakla.

báker, kra, *m.* das Kupfer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; čisti b. das Feinkupfer (Garkupfer), *Cig.*; — po drug. slov. jezikih.

bákica, *f.* nam. bačica, *BlKr.*; — prim. bak.

bâkla, *f.* 1) die Fackel; junge, mit Pech überstrichene Birke als Fackel, *Fr.-C.*; požigalna bakla, die Brandfackel, pogrebna bakla, die Todesfackel, *Cig.*; — 2) = kostenika, *C.*

baklâda, *f.* der Fackelzug, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

baklânje, *n.* das Geflacker, *Cig.*

baklár, rja, *m.* 1) der Fackelmacher, *Z.*; — 2) = baklaš, *Cig.*, *Jan.*

bakláš, *m.* der Fackelträger, *SlN.*

bakláti, âm, *vb. impf.* 1) stark brennen, flammen, flackern, *Cig.*, *Jan.*; — 2) mit einem Licht hin und her fahren, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — prim. nem. fackeln.

baklonǫ̂sec, sca, *m.* der Fackelträger, *Jan.*, *nk.*

bakráč, *m.* kupferner Kessel, *Mur.*, *C.*; — tudi hs.; iz tur., *Dan.*

bakrár, rja, *m.* der Kupferschmied, *Z.*

bakrârnica, *f.* die Kupferschmiede, *Z.*

bakrârstvǫ, *n.* das Kupferschmiedgewerbe, *Z.*

bákrast, *adj.* kupferartig, kupferfärbig, *Z.*

bakrę̂n, *adj.* kupfern, Kupfer-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; bakrena ruda, das Kupfererz, *Cig.(T.).*

bakrę̂nast, *adj.* kupfericht, *Cig.*, *Jan.*

bakrę̂nec, nca, *m.* die Kupferlasur, *Z.*; modri b., *Erj.(Min.)*; rdeči b., das Rothkupfererz, *Erj.(Min.).*

bakreníca, *f.* das Cementwasser (eine kupferhältige Flüssigkeit), *Cig.*, *Erj.(Min.)*; das Kupferwasser, *Jes.*

bakreník, *m.* das Kupferbergwerk, *Z.*

bakrenína, *f.* die Kupferwaare, *Z.*

bákrenje, *n.* die Verkupferung, *Z.*

bákriti, im, *vb. impf.* verkupfern, *Z.*

bakrorę̂stvǫ, *n.* die Kupferstecherei, (— štvo, *Cig.*).

bakrorę̀z, rę́za, *m.* der Kupferstich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

bakrorę̂zec, zca, *m.* der Kupferstecher, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

bakrorę́zen, zna, *adj.* Kupferstech-: bakrorezna šola, *Navr.(Let.).*

bakrorẹzje, *n.* = bakrorestvo, *Jan.*
bákrov, *adj.* Kupfer=: bakrova zeleníca, das Berggrün, *Cig., Jan.*
bakrovína, *f.* die Kupferwaare, *Jan.*
bakrovît, *adj.* kupferhältig, *Z.*
bála, *f.* 1) der Ballen; b. platna; b. slame, *Fr.-C.*; — 2) das mobile Brautgut: balo peljajo; — 3) das Pfriemengras (stipa pennata), *Istrski Kras-Erj.(T.)*; — prim. it. balla, der Ballen.
balāda, *f.* vrsta epičnih pesmi, die Ballade.
bálar, rja, *m.* der das Brautgut in das Haus des Bräutigams führt, *Z.*; — prim. bala 2).
bâłda, *f.* dicker Prügel, *Mur.*; dicker Stock: birič z baldo, *Z.*; — pogl. balta.
baldahīn, *m.* der Traghimmel, der Baldachin, (—kin, *Jan.*).
bałdína, *f.* = balda, *C.*
bâleh, *m.* ein Ochs von blassgrauer, fahler Farbe, *Tolm.*; — prim. kor.-nem. falch, Ochs von fahler Farbe.
balêstra, *f.* die Armbrust, *C.*; — prim. it. balestra.
baleštráti, âm, *vb. impf.*, pogl. baluštrati.
balēt, *m.* der Bühnentanz, das Ballett.
bâłha, *f.* balhasta (belkasta) krava, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — prim. baleh, balhast.
bâłhast, *adj.* weißlich, grau (posebno o živini), *kor.-Štrek.(LjZv.)*; — prim. bav. falh = fahl, *Štrek.(LjZv.)*.
bâłhlja, *f.* = bâłha, *Polj.*
bâli, *interj.* (balita, -e), komm(t), *Dol., Št.*; bali domov, bali! *LjZv.*; brž balite no, oče, *Jurč.*; tudi: bàle, *BlKr.*
balîn, *m.* 1) die kleine Kugel im Kugelspiel, *Z.*; der kleine Spielstein, *Z.*; — 2) na balin ostriči koga, jemandem die Haare ganz kurz scheren, *BlKr.*; — prim. it. (dial.) ballino, nam. pallino.
balîncati, am, *vb. impf.* mit Kugeln (Steinen) spielen, *Z., Ip., Prim.*
balíšče, *n.* = bala 2), *LjZv., Ljubljanska ok.*
balíž, *m.* = bala 2), *Dol.*; — prim. kor.-nem. vallas, vales, = bala 2); it. valigia, Felleisen.
balkōn, *m.* der Balkon, *Cig., nk.*
bâlog, *m.* weißer Ochs, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; gefleckter Ochs, *Polj.*; — prim. baleh, balha.
baloh, *m.* großer Laubbausch, *Fr., Ptuj-C.*; — prim. bala (?).
balộn, *m.* der Luftballon, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*
balộnek, nka, *m. dem.* balon, *Valj.(Rad)*.
balotáti, âm, *vb. impf.* dummes oder wirres Zeug reden, *C., Z.*; — prim. balovati.
balotâvec, vca, *m.* der Schwätzer, *C.*
balováti, ûjem, *vb. impf.* faseln, schwätzen, Ungereimtheiten vorbringen, *C.*; phantasieren: bolnik v legarju baluje, *C.*; = po noči razgrajati, peti in pijančevati; vso noč so balovali, *BlKr.*
bálovina, *f.* das Pfriemengras, (stipa pennata), *Kras-Erj.(Torb.)*.
bałšíca, *f.* neka hruška, *Volče pri Tolminu-Erj.(Torb.)*; — prim. balhast.
bâłta, *f.* 1) die Axt: živina gre pod balto = koljejo živino, *jvzhŠt.*; das Beil der Čičen, *Mik.(Et.)*; kleine Handaxt, *Svet.(Rok.), BlKr.*; das Hammerbeil, *Cig., Jan.*; — 2) der Prügel, dicker Stock, *Dict., Z.*
bâłtica, *f. dem.* balta, kleine Handaxt, *Št., Kr.*
báłtora, *f.* 1) der Hosenlatz, *Dol., Št.*; hlače na baltoro („bavtaro“), *Valj.(Rad)*; — 2) *pl.* baltore (baltre), das Fallthor (na pr. pri svinjaku); — iz nem. Fallthor.
balûsati, šem, *vb. impf.* plaudern, *Mik.*; — prim. balovati.
baluštráti, âm, *vb. impf.* wirres Zeug schwätzen, (tudi: balo-, *C.*, bele-, *Št., Kr.*; — prim. balusati, balovati.
balvân, *m.* 1) der Götze, *ogr.-Let.*; — 2) der Balken, *Jan., C., Mik.*; — 3) der Klumpen, *Jan., Navr.-C.*; der Block (min.), *Cig.(T.)*; — prim. bolvan.
balvânstvọ, *n.* der Götzendienst, *ogr.-Let.*
bâlzam, *m.* gost, močno dišeč sok, der Balsam.
bâlzamar, rja, *m.* der Balsamkrämer, *Cig.*
bâlzamov, *adj.* balsamisch, Balsam=, *Cig.*
balzamovína, *f.* das Balsamholz, *Jan.*
bâlžam, *m.* *Dalm.*, — pogl. balzam.
bāmbus, *m.* das Bambusrohr, (bambusa arundinacea), *Tuš.(R.)*.
bāmbusov, *adj.* Bambus=: bambusove palice, *Tuš.(R.)*.
bân, *m.* der Banus: hrvatski ban, der B. von Kroatien.
bána, *f.* pogl. banja.
banāna, *f.* die Banane, (musa sapientum), *Tuš.(R.)*.
bânda, *f.* die Bande; pos. die Musikbande.
bandéra, *f.* = bandero, die Fahne; — tudi: bandéra.
bandérast, *adj.* fahnenförmig, *Cig., Jan.*
banderáš, *m.* der Fahnenträger, *Mur., Jan., C.*
bandérce, *n. dem.* bandero, das Fähnlein, *Cig., Jan., Npes.-K.*
bandệren, rna, *adj.* Fahnen=, *Cig., Jan.*
bandérica, *f. dem.* bandera.
bandérišče, *n.* die Fahnenstange, *Jan., DZ.*
bandệrnik, *m.* der Fahnenträger, *Cig.*
bandérọ, *n.* die Fahne, die Flagge; b. spustiti, die Fahne streichen, *Cig.*; pl. bandệra; — prim. it. bandiera, nem. das Banner.
bànderonọ́sen, sna, *adj.* flaggentragend, —sna ladija, das Flaggenschiff, *Cig., Jan.*
bandêrski, *adj.* Flaggen=, *Cig.*
bángar, rja, *m.* die Thürpfoste, (nav. banger); — prim. vanger.
baníca, *f.* die Frau des Banus, *Z., Valj.(Rad)*.
bânja, *f.* ein langrundes Gefäß von Böttcherarbeit, die Wanne, *V.-Cig., Jan., Št.*; — (nav. bana; iz nem. Wanne.)
bânjica, *f. dem.* banja, *Št.*
bânjka, *f.* 1) *dem.* banja, *Polj.*; — 2) ein plattes Tragfass für Flüssigkeiten, *C., Dol.*; dve banjki vina, *LjZv.*; težka banjka, olja polna, *Jurč.*
bânka, *f.* 1) die Bank (ein Geldinstitut), *Mur., Cig., Jan., nk*; — 2) die Banknote, *Mur.*, stara banka, *Št.*
bankēt, *m.* slovesen obed, das Bankett.
bankēten, tna, *adj.* Bankett=: banketno vino, *nk.*
bankîr, rja, *m.* der Banquier, *Cig., Jan., nk.*

bânkovec, vca, *m.* die Banknote.
bânkoven, vna, *adj.* Bank-: bankovna delnica, die Bankaktie, *Cig.(T.)*.
bânkovka, *f. Jan.*, pogl. bankovec.
bânkovstvọ, *n.* das Bankwesen, *Cig.*
bankrȏt, *m.* der Bankerott, das Falliment, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bankrōtnik, *m.* der Bankerottierer, *Cig.*
banovânje, *n.* die Ausübung des Banusamtes, die Banusherrschaft, *M.*
banováti, ûjem, *vb. impf.* Banus sein, *Mik.*
banovína, *f.* das vom Banus regierte Land, das Banat, *nk.*
bânski, *adj.* Banal-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; b. stol, die Banaltafel, *Cig.*, *nk.*
bânstvọ, *n.* die Banuswürde, *nk.*
bantọ́č, *m.* der Wasserfall, *Pod Gradom (v Rodiški županiji) — Erj.(Torb.)*.
bantováti, ûjem, *vb. impf.* = žaliti, *ogr.-Valj.(Rad)*; (bantúvati, *C.*); — prim. magy. bantani, *Mik.(Et.)*.
bâr, *m.* der Kolbenhirse, (setaria italica), *Hlad.(Rok.)*, *Tuš.(B.)*, *Kr.*
bâr, *adv.* = vsaj, wenigstens, *Danj.*, *vzhŠt.*, *ogr.*; ako ne curi, bar kaplja, *C.*; — prim. tur. bari, magy. bár, *Mik.(Et.)*.
bára, *f.* der Sumpf, der Morast, *Z.*, *nk.*; mlake in bare, *Erj.(Izb.sp.)*; — prim. barje; hs. bara, die Pfütze.
barâka, *f.* die Baracke; — prim. koliba, bajta.
bâranje, *n.* das Fragen; — prim. barati.
barânt, *m.* = kup: b. skleniti, *Npes.-Schein.*
barantáč, *m.* = kupec, kupčevavec.
barantânje, *n.* = kupčevanje.
barantáti, âm, *vb. impf.* kupčevati; b. z žitom, s kožami; — prim. baratati.
barantîja, *n.* = kupčija.
barantâvec, vca, *m.* = barantač.
baratáti, tâm, *vb. impf.* 1) = barantati, *Mur.*, *Levst.(Rok.)*; — 2) barâtati, âčem = ravnati, umgehen, verfahren, *Mur.*; jednako barače se s krščanstvom, *ogr.-Valj.(Rad)*; — iz it. barattare, tauschen.
1. **bârati**, am, *vb. impf.* in *pf.* fragen.
2. **bárati**, am, *vb. impf.* mit heißem Wasser abbrühen: b. kokoši, svinje, *Mik.*, *Št.*; barani ječmen = Malz, *Hip.(Orb.)*; — menda nam. obarjati; prim. obariti, variti.
barbār, *m.* surov, neomikan človek, der Barbar.
barbarizem, zma, *m.* der Barbarismus, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
barbārski, *adj.* barbarisch, Barbaren-, *Mur.*, *nk.*
barbārstvọ, *n.* die Barbarei, *Cig.(T.)*, *nk.*
bárčen, čna, *adj.* = bârek, *Mik.*
bārčica, *f. dem.* barka.
bard, *m.* starokeltski pevec, der Barde, *Cig.*, *Jan.*
bārda, *f.* neka sekira, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. srvn. barte, kor.-nem. partn, *f.* großes Hackmesser.
bardovski, *adj.* Barden-: bardovsko petje, *Cig.*
barę̂d, *m.* 1) pust in nerodoviten svet, *Malhinje (Kras)-Erj.(Torb.)*; — 2) eine Sumpfpflanze, *Kras-C.*; die weiße Seerose (nymphaea alba), *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.)*.

bârek, *adj. indecl.*, pogl. barik.
bárhan, *m.*, *Cig.*, pogl. barhant.
bárhant, *m.* neka tkanina, der Barchent; (parhant, *Guts.*, barhent, *Jan.*).
bárhantast, *adj.* barchenten.
bárhantar, rja, *m.* der Barchentweber, *Cig.*
bárhanten, *adj.* Barchent-.
bárhantov, *adj.* = barhantast.
1. **barîgla**, *f.* 1) das Fuhrfass, das Lägel: v bariglah, ki so razne velikosti, se vino prevaža, *Kr.*, *jvzhŠt.*; — 2) = pútrih, *SlGor.*; die Weinflasche, *Mur.*; — prim. it. barile.
2. **barîgla**, *f.* = berigla (Knüttel), *Mur.*, *vzhŠt.*
barîglar, rja, *m.* sodar, ki barigle dela, *C.*
barîglica, *f. dem.* barigla; 1) majhna barigla, *Kr.*, *jvzhŠt.*; — 2) majhen putrih, das Handfässchen, *Štrek.*, *Kras*; Je gosko pojedel, Bariglico 'zpil, *Vod.(Pes.)*; das Weinfläschchen, *Mur.*, *Slom.*
bārij, *m.* das Barium (chem.), *Cig.(T.)*.
bârik, *adj. indecl.* lüstern: b. česa, *Guts.*, *Cig.*, *Npes.-Schein.*; b. na kaj, *Guts.*, *Mur.*; ni b. iti, er hat keine Lust zu gehen, *SlGradec*; tudi: barek, *Guts.*; — menda iz nem. begierig, *Mik.(Et.)*.
barikâda, *f.* nanošena zagrada v ulici, die Barricade, *Cig.*, *nk.*
barîł, *m.* majhen sodček, držeč 6—15 bokalov, (báril) *BlKr.*; tudi stisnjen podolgast sodček, držeč 1—2 vedri, *BlKr.*; vino pijo iz barilov, *BlKr.*, *DSv.*
barîla, *f.* = barigla 1), *BlKr.*
barîłček, čka, *m. dem.* barilec, *Št.*
barîłec, łca, *m.* das Handfässchen, *C.*, *Št.*, *BlKr.*
barit, *m.* der Baryt, der Schwerspath, *Cig.(T.)*.
barjàn, ána, *m.* der Morastbewohner, *Levst.(Močv.)*, *nk.*
barjè, *n.* der Morast, der Sumpf, *Cig.(T.)*, *Nov.*, *nk.*, *Ig.*
bárjevec, vca, *m.* das Sumpferz, *Erj.(Min.)*.
bârka, *f.* = ladja; — prim. it. barca.
bárkan, *m.* = barhant, *Jan.*; — prim. srvn. barkan, *Mik.*
bârkar, rja, *m.* = mornar, *Mur.*, *Cig.*
bârkica, *f. Mur.*, pogl. barčica.
barkolòm, lọ́ma, *m.* = ladjelom, *nk.*
barkostâja, *f.* = pristanišče, *Jan.*, *nk.*
barkotọ̑n, *m.* die Galeere, *ob Dravi-C.*; großes Flussschiff, *Z.*; — iz it. barchettone (?).
barkovânje, *n.* das Fratscheln, *M.*
barkováti, ûjem, *vb. impf.* fratscheln, forschen, *Z.*, *M.*; — prim. barati.
barláti, âm, *vb. impf.* sich zu schaffen machen, *BlKr.*
bárli, *m. pl.* der Scherz, *V.-Cig*; barle pripovedovati, leeres Zeug erzählen, *Z.*; na barle, in den Tag hinein, in's Blaue, *Zv.*, *BlKr.*; na barle hoditi po svetu, *BlKr.*; na barle življenje vagati, *Jap.(Prid.)*; ne prodam na barle = na same besede, brez druge trdnobe, *Lašče-Levst.(Rok.)*; priče ne gredó na barle (t. j. brez poziva od sodišča), *Mokronog*; — morda od it. parlare, sprechen, *Levst.(Rok.)*.

baróka, *f.* die Perrücke; — prim. it. parrucca.
barókar, arja, *m.* der Perrückenmacher, *Cig.*, *Jan.*
barókarica, *f.* die Perrückenmacherin, *Cig.*
barókarstvọ, *n.* die Perrückenmacherei, *Cig.*
barométer, tra, *m.* das Barometer; dvokraki b., das Heberbarometer, *Sen.* (*Fiz.*).
barométrski, *adj.* barometrisch.
barọn, *m.* der Baron, der Freiherr.
barọnček, čka, *m. dem.* baron; boter barонček, *Jurč.*
baronésa, *f.* die Baronesse.
barọnica, *f.* die Baronin, die Freifrau, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
baroníja, *f.* *Cig.*, pogl. baronstvo.
barọninja, *f.* = baronica.
barọ́niti, *vb. impf.* baronisieren, *Cig.*
barọnka, *f.* = baronica, *Cig.*, *Jan.*
barọnovka, *f.* die Baronin.
barọnski, *adj.* Freiherrn-, freiherrlich.
barọnstvọ, *n.* die Freiherrnwürde.
barôrkla, *f.* die Spielkugel, „lesena krogla v igro", *Banjščice-Erj.(Torb.)*; — morda iz it. pallottola, Kugel.
barôrklati, am, *vb. impf.* mit Kugeln spielen, igrati z barorklami, *Banjščice-Erj.(Torb.)*.
bârovec, vca, *m.* kaša iz bara, der Fenchbrei, *Jan.*
baršûn, *m.* der Sammet, *Mur.*, *Mik.*; — tudi hs.; prim. magy. barsony.
baršûnast, *adj.* Sammet-, sammtartig, *Jan.*
baršunàt, áta, *adj.* = baršunast, *Mur.*, *Jan.*
baršûnov, *adj.* sammten, *nk.*
baršûnski, *adj.* = baršunov, *Mik.*
bàrt, *m.* = -krat, -mal; — prim. srvn. ein fart, *Mik.*
bártolščica, *f.* neka hruška, *Valj.(Rad)*.
barûsa, *f.* das Barthaar, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; *pl.* baruse, der Bart, *Mur.*, *Danj.*, *SlGor.*; — prim. ruse.
barusáč, *m.* der Großbart, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*
barûsast, *adj.* bärtig, *Mur.*, *Cig.*, *SlGor.*
barûsnik, *m.* = barusač, *M.*
barûsnjak, *m.* = barusač, *C.*
bârva, *f.* die Farbe, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; žive barve, hochfarben, *Cig.*; barve ubrati, colorieren, *Cig.(T.)*; — prim. češ. barva; iz nem.
bârvanje, *n.* das Färben, *Cig.*, *nk.*
bârvar, rja, *m.* der Färber, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bârvarica, *f.* die Färberin, *Cig.*, *Jan.*
barvaríja, *f.* = barvarstvo, *Cig.*, *Jan.*
barvârnica, *f.* die Färberwerkstätte, *Cig.*
bârvarski, *adj.* Färber-, *Cig.*, *Jan.*
bârvarstvọ, *n.* das Färbergewerbe, die Färberei, *Cig.*
bârvast, *adj.* farbig, *Cig.*, *Žnid.*
bârvati, am, *vb. impf.* färben, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; rdeče, črno, b., tudi: na rdeče, črno b., *Cig.*; b. se, sich schminken, *Cig.*
bârven, vna, *adj.* Farben-; barvni čut, der Farbensinn, barvna slepota, die Farbenblindheit, barvni odklon, die chromatische Abweichung, *Žnid.*; farbig, chromatisch, *Žnid.*
barvílọ, *n.* das Färbemittel, der Färbestoff, *Cig.*, *Jan.*; das Pigment, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.
barvíłen, łna, *adj.* färbend: barvilna moč, die Färbekraft, *Žnid.*; barvilna prst, die Farberde; barvilni izlečki, Färbeextracte, *DZ.*
barvína, *f.* der Farbenstoff, *Cig.*
barvîtost, *f.* das Colorit, *Jan.*
bârvnica, *f.* 1) die Farbenmuschel, *Jan.*; 2) zemlja b. = barvilna zemlja, *Cig.*
bârvnik, *m.* das Farbenkästchen, *Cig.*, *C.*
barvomèr, méra, *m.* der Farbenmesser, *Cig.(T.)*.
barvotîsk, *m.* der Farbendruck, *Cig.*, *Jan.*
barvovît, *adj.* farbenreich, *Vest.*
barvoznânec, nca, *m.* der Farbenkundige, *Cig.*
baržûn, *m.* *Guts.*, *Mur.*, *C.*, *Valj.(Rad)*, pogl. baršun.
bâs, *m.* 1) die Bassstimme, der Bass: debeli bas, der Großbass, glavni b., der Contrabass, mali b., das Bassetchen, *Cig*; — 2) die Bassgeige; Ne maram, zavpije, za gosli, za bas, *Preš.*
basáč, *m.* der Packer, *Cig.*, *Jan.*
básałen, łna, *adj.* zum Stopfen, Laden dienend, *Cig.*
básałnik, *m.* die Stopfstange der Mühler, *Z.*; der Packstock, *Cig.*; der Setzkolben (pri topovih), *V.-Cig.*; ein Werkzeug zum Stopfen der Würste, *Štrek.*
basálọ, *n.* ein Werkzeug zum Stopfen: der Pfeifenstopfer, *Cig.*; das Ladewerkzeug, *Cig.*
básanje, *n.* das Stopfen; das Laden (eines Gewehres).
bâsar, rja, *m.* der Bassgeiger, *Cig.*, *Jan.*
básati, bâšem, *vb. impf.* hineinstopfen; v žepe si kaj b.; vollstopfen; koš, trebuh b.; laden (ein Gewehr), puško b.; b. se kam, sich irgendwohin drängen; — prim. nem. fassen, *Levst.(Rok.)*.
bâsek, ska, *m. dem.* bas, das Bassettchen, *Cig.*, *Jan.*
bâsem, smi, *f.* = basen, *Dict.*, *C.*, *Rož.-Kres.*
bâsen, sni, *f.* 1) eine erdichtete Erzählung, etwas Erdichtetes; imeti kaj za fabulo ali b., *Trub.(Post.)*; basni, Fabeln, *Dalm.*; — 2) die Fabel (als Literaturgattung), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
bâsenca, *f. dem.* basen; (bâsemca, *Valj.[Rad]*).
bâsenka, *f. dem.* basen, *Mur.*
bâsenski, *adj.* Fabel-, fabelhaft, *Cig.*, *Jan.*; b. svet, die Fabelwelt, *Jan.*
basílọ, *n.* die Ladung (z. B. eines Schießgewehres), *Cig.*, *DZ.*
basîst, *m.* der Bassist.
basîvọ, *n.* = basilo, *Jan.*
bâsna, *f.* = basen 1), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Trub.*; prazne basne, *jvzhŠt.*
basnár, rja, *m.* 1) der Fabelhans, (basmar, *C.*); — 2) der Fabeldichter, *Cig.*, *Jan.*; pogl. basnopisec.
basnârstvọ, *n.* die Fabelei, *Cig.*
basnáti, âm, *vb. impf.* Erdichtetes erzählen, fabeln: to babe basnajo, *jvzhŠt.*
basnopîsec, sca, *m.* der Fabeldichter, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
basnoslóven, vna, *adj.*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. bajesloven.

basnoslọ̑vje, *n.* 1) die Fabellehre, *Jan.*; — 2) *Cig.*, *Jan.*, pogl. bajeslovje.

basnováti, ûjem, *vb. impf.* fabeln, *Jan.*, *nk.*

basnovȋt, *adj.* fabelreich, *Cig.*; basnoviti iztok, *SlN.*

basúlja, *f.* weibliches Mastschwein, *Mur.*, *Z.*, *LjZv.*, *Gor.*

basûljec, ljca, *m.* männliches Mastschwein, *M.*, *Z.*, *Gor.*

bâsov, *adj.* Bass-: basova struna, *Cig.*

bàš, *adv.* gerade, just: baš denes, baš tod je prišel, *Levst.(Nauk)*; Iščimo si pomočnika, Zdaj je sila baš velika, *Vod.(Pes.)*; ne more se baš trditi, man kann nicht gerade behaupten, *LjZv.*; — allerdings: baš ko bi glave ne imel, ja, wenn er kein Talent hätte! *Mirna Peč (Dol.)*; — durchaus, *Ptuj - Caf (Vest.)*; baš nič, *Levst.(Nauk)*.

bâša, e, *m.* = paša, *Cig.*, *Jan.*, *Npes.*; — iz tur.

bâška, *f.* die Hirtentasche, *Cig.*, *Gor. - M.*; — prim. nem. Watsack, *C.*

bâšti, *adv.* = baš, *Mik.*, *vzhŠt. - C.*; bašti bi bilo dobro, freilich wäre es gut, *Pohl. (Gram.)*; o bašti ne! = o seveda ne! (ironično), *SlGor.*; Žena, danes ni mraz. — Bašt(i) mraz je, *Zatičina - Vrt.*; (tudi baštè: bašte je je škoda, *Jurč.*; a če pojdeš pit, ni treba, da bi šel bašte mej tiste najbolj neumne in pijane, *Jurč.*; bašte slabo bi bilo, ko bi me ti ne ugnal v kozji rog, *Koder [Marjetica]*; prim. *Cv. X. 4*).

baštȋja, *f.* die Bastei, *Cig.*, *Jan.*

1. **bâštati,** am, *vb. impf.* das Unterholz schecken: hosto baštati, *V.-Cig.*; = butarice (it. „fascetti“) delati.

2. **bâštati se,** a se, *v. impf.* bašta se mi = ljubi se mi, *Jan.*, *Notr.*; — iz it. bastare, hinreichen, *C.*

bât, *m.* 1) der Kolben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Sen. (Fiz.)*; der Kolbenstock, die Keule, *C.*; Pripravil je že meč 'no bat, Omamil je je z batom vse, *Danj.*; das Scepter, kraljevi b., *Mur.*; b. i kraljestvo, *kajk. - Valj.(Rad)*; z batom živeti, auf großem Fuße leben, *C.*; — 2) der Holzschlägel, der Holzhammer, *Dict.*, *Cig.*, *jvzhŠt.*; — 3) der Fruchtkolben, koruzni b., *C.*; bàt, *Valj.(Rad)*; — prim. bet.

batálija, *f. Cig.*, pogl. bitka, bitva; (it. battaglia).

bataljọ̑n, *m.* oddelek vojastva, das Bataillon.

bataljọ̑nski, *adj.* Bataillons-.

bâtast, *adj.* kolbenförmig, kolbicht, *Cig.*, *Jan.*; — prim. betast.

bâtati, am, *vb. impf.* schlagen, prügeln, *Mur.*; (tudi hs.).

bâtec, tca, *m. dem.* bat; kleiner Holzschlägel, *Dict.*, *C.*; bobnarski b., der Trommelschlägel, *Cig.*; der Dengelhammer, *Cig.*

bâtek, tka, *m. dem.* bat; die Knospe an Bäumen, die Blumenknospe, *C.*

bátel, tla, *m.* = čoln, *Dalm.*; — prim. it. battello.

baterȋja, *f.* oddelek topništva, die Batterie; — magnetska b., magnetisches Magazin, b. v koritu, der Trogapparat, *Cig.(T.)*.

baterȋjski, *adj.* Batterie-.

bâtevce, *n.* = betevce: prav malo (kake reči), *Čemšenik (Gor.)*.

báti se, bojím se, *vb. impf.* Furcht haben, fürchten; b. se koga, česa, jemanden, etwas fürchten; bojim se, da bo jutri deževalo, bojim se, da bi jutri ne deževalo, ich fürchte, dass es morgen regne; bojim se, da se mu bo, da se mu ne bi kaj pripetilo, ich fürchte dass ihm etwas zustoße; jaz se ne bojim, da bi tebe utrudil ali tebi nadležen bil, *Jap.*; Bedenken tragen, fürchten; Z roko migni, ak' bojiš se govorit', *Preš.*; on se boji tudi najmanjšega človeka razžaliti, *Ravn.*; b. se za koga, um Jemanden fürchten, besorgt sein; sich scheuen, Scheu haben, bati se dela, arbeitsscheu sein.

bâtic, *m.* = batec, *Habd.-Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

batíca, *f.*, pogl. betica.

bâtina, *f.* der Prügel, der Stock, *Mur.*, *Jan.*; dobil je batine, er hat Prügel bekommen, *jvzhŠt.*, *Dol.*; — hs.

batȋst, *m.* neko tenko platno, der Batist.

batȋstast, *adj.* batisten.

batonọ̑sec, sca, *m.* 1) der Kolbenträger, *Cig.*; — 2) der Keulenkäfer, *Cig.*

batorọ̑žec, žca, *m.* —žci, keulhörnige Kleinkäfer, *Cig.*

batrȋtelj, *m.* der Aufmunterer, *kajk.-Valj.(Rad)*.

bátriti, im, *vb. impf.* aufmuntern, trösten, *ogr.-C.*, (od magy. bátor, hraber, *Dan.*).

bátriven, vna, *adj.* 1) beherzt, muthig, *C.*, *ogr.-Let.*; — 2) tröstlich, *ogr.-M.*

batrivẹ́ti, ím, *vb. impf.* = batriviti, *ogr.-Valj.(Rad)*.

batrivȋtelj, *m.* der Tröster, *ogr.-M.*

batrivȋteljica, *f.* die Trösterin, *ogr.-M.*

batrivíti, ím, *vb. impf.* aufmuntern, trösten, *Meg.*, *ogr.-M.*, *C.*

bátrivnost, *f.* 1) die Beherztheit, *Valj.(Rad)*, — 2) die Sicherheit, *ogr.-Valj.(Rad)*.

bavbáv, *m.* der Wauwau.

bâvec, vca, *m.* der Wauwau: bavec gre po tebe! (tako otroke strašijo), *Št.*

báviti se, im se, *vb. impf.* 1) sich mit etwas beschäftigen, sich abgeben, *nk.*; b. se s pesmami; *Prip.-Mik.*; malo se baviti z ljudmi, *Jurč.*; — 2) = muditi se, *Jan.*

bavkáč, *m.* der Wauwau, *Valj.(Rad)*.

bâvkati, kam, čem, *vb. impf.* bäffen, bellen, *Cig.*, *Vrt.*; pes bavče, *jvzhŠt.*

bávkniti, nem, *vb. pf.* einen Bellaut von sich geben, *Cig.*

bávtara, *f. Cig.*; hlače na bavtaro, *Valj.(Rad)*; pogl. baltora.

bâza, *f.* = počasnež, *Čemšenik*; — prim. bezati.

bazālt, *m.* der Basalt (min.).

bazān, *m. Cig.*, pogl. fazan.

bazār, ra, *m.* senjmišče, prodajališče, der Bazar, *Jan.*, *nk.*

1. **bazílika,** *f.* das Basilienkraut (ocymum basilicum), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*.

2. **bazilika,** *f.* die Basilica (eine Art Kirche).

bâzje, *n.* = bezgovje, *Rez.-Baud.*

bazilisk, *m.* der Basilisk; amerikanski b., der Haubenbasilisk (basiliscus mitratus), *Erj.(Ž.)*.

bázniti, nem. *vb. pf.* stupfen, stoßen, *C.*; angel ga v stran bazne ino ga je zbudil, *Ravn.*; aufregen: angelova prikazen je nič prav ne bazne, *Ravn.*; — prim. bezati.

1. **báža**, *f.* die Art, die Sorte; vsake baže, aller lei; die Race: živina dobre baže, *Z.*; — prim. nem. Fasel.

2. **báža**, *f.* ein terrassenförmiger Weingartentheil, („kar je leha pri njivah, je baža pri breznih vinogradih"), *Ip.*

bážati se, am se, *vb. impf.* von gleicher Gattung sein: b. se s čim, *Mur.*, *Cig.*; — prim. 1. baža.

bažílika, *f.* = prežilika, *Štrek.*

bážol, *m.* = fižol, *Tuš.(B.).*

bažǫ̑la, *f.* = fižol, *C.*

bčę̑la, *f.* die Biene, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — išči sem spadajočih besed pod čebel-.

bdéti, ím, *vb. impf.* = bedéti.

bę́ba, *f.* 1) dummer, einfältiger Mensch; — 2) die Memme, *Cig.*, *M.*; — prim. hs. beba = otrok (v otročjem govoru).

bebarîja, *f.* die Albernheit, *Cig.*

bę́bast, *adj.* tölpelhaft, dumm.

bebáti, âm, *vb. impf.* unverständlich reden, („debelo, nerazumno govoriti"), *C.*; — prim. stsl. bъbati.

bę̑bček, čka, *m. dem.* bebec, *M.*

bę̑bčica, *f. dem.* bebka, *M.*

bę̑bec, bca, *m.* der Tölpel, der Tropf; bebca delati iz koga, jemanden zum Narren haben, hänseln, *Jan.*; za bebca koga imeti, zum Besten haben, *Lašče - Levst.(Rok.).*

béber, bra, *m.* = bober, *Meg. - Mik.*, *C.*

bę̑bež, *m.* = bebec, *Cig.*, *Glas.*

bę́bica, *f. dem.* beba, *Z.*

bę́biti, im, *vb. impf.* 1) dumm machen, *Cig.*; b. se, sich albern betragen, *Cig.*; — 2) einem ein Blendwerk vormachen, ihn übertölpeln, *Cig.*, *C.*

bę̑bka, *f. dem.* beba, arme Närrin, *Mur.*

bę̑bkati, am, *vb. impf.* zum Besten haben, *Cig.*

bebljáti, âm, *vb. impf.* lallen, *Cig.*; unverständlich sprechen, *Levst.(Rok.)*; — prim. bebati.

bę̑bstvǫ, *n.* der Blödsinn, die Dummheit, *C.*

bę́bščina, *f.* = bebstvo, *Ravn. - C.*

becáti, âm, *vb. impf.* stupfen, *Jan.*; mit dem Fuße stoßen, *Cig.*, *Šol.*, *C.*; konj, krava beca, *Z.*, *Gor.*

beckáti, âm, *vb. impf.* stupfen, stochern, sticheln; po zobeh b., in den Zähnen stochern; — prim. becati.

becníti, becnèm, bácnem, *vb. pf.* stupfen, stoßen, *Dol.*; b. koga skozi vrata, *Cig.*; — prim. becati, bacniti.

1. **bèč**, à, *m.* 1) sod, držeč do deset kvinčev (600 bokalov), *Bilje pri Gorici-Erj.(Torb.)*; — 2) vodnjak, v katerem voda sama izvira iz tal, ter da ne bi mogla drugam odtekati, zatorej tak beč nekoliko oblože s kamenjem, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *Ig*, *Gor.*; zajemni b., der Schöpfbrunnen, *V.-Cig.*; — prim. boč.

2. **bę̑č**, *m.* eine kleine Münze, *C.*, *Mik.*, *Istra*, *Rez.-C.*; der Pfennig, *Krelj*; do zadnjega „bieča", *dolžno pismo iz leta 1690.-Let. 1887, 314*; — prim. it. bezzo.

bę́čati, bečím, *vb. impf.* blöcken (o ovcah), *Trub.(Post.)*; schreien, plärren, *M.*, *BlKr.*; otrok beči, *jvzhŠt.*; trenzen (o jelenu), *Cig.*; — prim. bekati.

bečèk, čkà, *m. dem.* 1. beč, das Fässchen, *Cig.*; sodček od 20 bokalov do dveh kvinčev, *Ip.-Erj.(Torb.)*; (bêček, das Bierfaß, *Valj.(Rad)*).

bečę̑la, *f.* = bčela, čebela, *Gor.-Met.*, *Levst.(Zb. sp.).*

bečkà, *f.* = kad, čeber, *C.*; — prim. bečva.

bečvà, *f.* 1) das Fass, die Tonne, *Cig.*, *C.*; (1000 klgr.), *DZ.*; — 2) der Bottich, *Jan.*; — prim. bačva.

bečvár, rja, *m.* der Böttcher, *Jan.*

bečvarína, *f.* die Tonnengebür, die Tonnengelder, *DZ.*

bečvâ̑rstvǫ, *n.* das Böttchergewerbe, *Jan.*

bečvíca, *f. dem.* bečva, *C.*

bę́da, *f.* das Elend, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — iz drug. slov. jezikov.

bedáča, *f.* ein dummes Weib, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*

bedáček, čka, *m. dem.* bedak, *Valj.*, *(Rad).*

bedačîja, *f.* die Thorheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

bedák, *m.* der Dummkopf; ti bedak ti! bedake delati iz koga, jemanden zum Besten haben, *jvzhŠt.*; bedaka, kaj si je izmislil! *Mik.*; za bedaka koga kam pošiljati, n. p. po polževe krvi, *Navr.(Let.)*; — iz tur. bed, zanikaren, *Dan.*

bedákast, *adj.* dumm, närrisch.

bedákati, am, *vb. impf.* b. koga, jemanden zum Besten halten, *BlKr.*

bedarîja, *f.* die Thorheit, die Narretei; pustne bedarije, *Slom.-C.*

bedáriti, im, *vb. impf.* dumm reden o. handeln, *C.*, *Z.*

bę́dast, *adj.* thöricht, dumm; bedasto govoriti.

bedastǫ̑ča, *m.* die Thorheit, die Dummheit, *C.*, *BlKr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*

bedastǫ̑čiti, im, *vb. impf.* einen Unsinn reden, *SlN.*

bedâ̑štvǫ, *n.* die Thorheit, die Dummheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

bedę́čen, čna, *adj.* wachsam, *C.*

bedę́čnost, *f.* die Wachsamkeit, *C.*

béden, dna, *adj.* elend, armselig, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. bę́da.

bedèn, dnà, *m.* = bedenj, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.-(Rad.).*

bedênčast, *adj.* poln bedencev, *Gor.*

bedênec, nca, *m.* das Hitzbläschen, das Wimmerl, *Cig.*, *Dol.*, *Gor.*; črni b., die Brandblatter, *Cig.*, *C.*; — morda nam. bodenec (?).

bedeníca, *f.* die Narcisse, (narcissus poeticus), *Rodik-Erj.(Torb.)*, *Trst.(Glas.).*

bedènj, dnjà, *m.* 1) der Bottich, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Levst.(Nauk)*; die Weinkufe, *Cig.*, *C.*; grozdje vržejo v veliko kad, bedenj, *Hip.(Orb.)*; velika lesena posoda (kad), ki je vendar manjša od plavnika, *Erj.(Torb.)*; — 2) die Butte, *Istr.-C.*; — 3) hohler Baumstamm, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Levst.(Nauk)*; v bednji ima žolna mlade, *Ljutomer-Raič (N. kol.)*; ein zum Bienenstock ausgehöhlter Baumstamm, *Habd.*, *Ip.-Mik.*; bukovi bednji rabijo namesto panjev, *Levst.(Bč.)*; hohler Baum-

stamm als Brunneneinfassung, *ogr.-C., SlGor.*; — das Baumschiff z. B. bei der Schiffmühle, *V.-Cig.*; tudi bédeni, *Valj. (Rad.)*; — iz nem.: prim. stvn. butinna, srvn. büte, büten, *Mik. (Et.)*

bedénje, *n.* das Wachen.

bedéti, im, *vb. impf.* wach sein, wachen: vso noč smo bedeli.

bedljìv, íva, *adj.* wachsam, *C.*; — bedljivo spanje, häufig unterbrochener Schlaf, der Halbschlaf, *Fr.-C.*

bedljívost, *f.* die Wachsamkeit, *C.*

bednáč, *m.* dickes Scheit Holz, *Valj. (Rad.)*; — prim. beden.

bednár, arja, *m.* = bednjar, *Jan.*, *BlKr.*

bedníca, *f. Cig.*, *Jan.*, pogl. beznica.

bednjáča, *f.* hohler Baumstamm, *C.*

bednjár, rja, *m.* der Böttcher, *Cig.*, *C.*

bednjárski, *adj.* Böttcher-, *Cig.*

bednjàst, ásta, *adj.* hohl (von Bäumen), *C.*

bednǫ, *n.* 1) = bedenj 1), *C.*; — 2) = bedenj 2), *SlGor.-Zora.*

bédra, *f.* = bedro, *Z.*, *Dalm.*, *Št.*, *ogr.-Valj. (Rad.)*.

bédrast, *adj.* großschenkelig, *Mur.*

bedràt, áta, *adj.* großschenkelig, *Cig.*, *Jan.*

bedráti, âm, *vb. impf.* lahm gehen, *Cig.*; o palici sključen bedra, *Levst.(Zb. sp.)*.

bédrce, *n. dem.* bedro, das Schenkelchen; gosje b., die Gänsekeule; *pl.* bę̑drca, *Dol.*

bedrę̑sce, *n.* = bedrce, *Jurč.*

bedrę̑nec, nca, *m.* die Pimpinelle (pimpinella), *Cig.*

bédrica, *f.* = bedrce, *Mur.*, *Št.*

bedríka, *f.* eine Art Aepfel, *Z.*

bedrînec, nca, *m.* neka trava: die Trinie (trinia), *C.*

bedríti se, ím se, *vb. impf.* hinken, *C.*, (tudi hs.).

bę́drn, *adj.* Schenkel-, *Cig.*

bédrnat, *adj.* dickschenkelig, *Cig.*, *Jan.*

bedrníca, *f.* das Darmbein, *Cig. (T.)*, *Erj. (Torb.)*.

bę́drnik, *m.* = bedrenec, *Cig.*

bédrǫ, *n.* der Oberschenkel; (bę́dra, die Beine: podtrebušne okončine ali bedra, *Erj.[Som.]*; v gen. poleg: bédra tudi bedrę́sa, *Zora*, *SlN.*)

1\. **bę̑g**, *m.* die Flucht: v beg se pustiti, die Flucht ergreifen, *Trub.*, *Dalm.*; nav.: v beg se spustiti; tudi: v bege se spustiti, *Nov.-C.*; na begih biti, im Begriffe sein zu entfliehen, *Fr.-C.*; na bege, flüchtigen Fußes, *Cig.*; obrniti se v beg, sich zur Flucht wenden, *Cig.*; v beg pripraviti, *Meg.*, v beg zapoditi, in die Flucht schlagen, *Cig.*

2\. **bę̑g**, *m.* = plemenitaš, knez (pri Turkih); prim. tur. beg = gospod, *Dan.*

bę̑ga, *f.* der Laubfrosch, *C.*; — prim. magy. béka, *C.*

begâj, *m.* = 1. beg, *M.*

begâlen, lna, *adj.* störend, *Jan.*

begânica, *f.* 1) potica, *Boh.-Erj.(Torb.)*; — 2) der Palmbusch, *Z.*, *Bohinj-C.*; — nam. gibanica; zaradi pomena prim. presnec.

begánja, *f.* = beganica 1), *Radovljica.*

béganje, *n.* 1) das Hin- und Herlaufen; — 2) das Scheuchen, das Irremachen.

1\. **bę́gati**, am, *vb. impf.* 1) hin- und herlaufen; ne begaj za vrabci, kadar ti uhajajo golobje, *LjZv.*; živina bega = bezlja, *C.*; begajoče oči, schweifende Blicke, *Šol.*; — 2) hin und her treiben, scheuchen; pes kuretino bega; — b. koga, irre machen; ne begaj me! — kleinmüthig, furchtsam machen, *C.*, *Gor.-Levst. (Rok.)*; — 3) b. se, sich abmühen, *C.*

2\. **bę́gati**, am, *vb. impf.* = regetati, *C.*; — prim. bega.

bégav, *adj.* unbeständig, *Jan.*

bégavec, vca, *m.* 1) = begun, *Z.*, *ZgD.*; — 2) der Verwirrer, *Valj.(Rad).*

bę́gavica, *f.* der Laubfrosch, *C.*; — prim. 2. begati.

bę̑ge, *f. pl.* = bregeše, *Z.*, *C.*

begè̩č, éča, *adj.* = begljiv, *Z.*, *Mik.*

begę́še, *f. pl. Z.*, pogl. bregeše.

begetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* = beketati, *Z.*, *C.*

bęgljìv, íva, *adj.* flüchtig, unstät, unbeständig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

bęgljîvec, vca, *m.* der Flüchtling, *Jan.*

bęgljîvka, *f.* die Flüchtige, *Z.*

bęgljívost, *f.* die Flüchtigkeit, *Jan.*

bę̑gnja, *f.* = beg, *C.*

bęgòč, óča, *adj.* = begljiv, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

bę̑goma, *adv.* fliehend, *Mik.*, *Z.*; Begoma, vojaki moji, Vsak naj zdaj nazaj hiti, *Npes.-K.*

bęgóten, tna, *adj.* flüchtig, *Jan.*; Begoten smo neba oblak, *Greg.*

bęgûn, *m.* der Flüchtling, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; der Deserteur, *Cig.*, *Jan.*

bęgûnec, nca, *m.* = begun, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

bęgûnka, *f.* die Flüchtige, *M.*; — krava, ki pastirju rada uhaja, *Tolminski hribi-Erj. (Torb.)*.

behê̩te, *f.* košate, bele breguše, *C.*, *vzhŠt.-Zora.*

bę̑htati se, am se, *vb. impf.* 1) spielen: otroci se behtajo, jagnjeta se behtajo po trati, *BlKr.*; — 2) sich abmühen, sich plagen: b. se pri delu, *C.*; — prim. 1. begati.

1\. **bę́ka**, *f.* die Flechtweide, die Korbweide (salix viminalis); — die Weidenruthe *C.*; beke ali uprav bekove trte se razločajo v glavičnice, košnice, in straclje (prim. it. strozzatoio, Strick zum Erwürgen), *Ip.-Erj. (Torb.)*.

2\. **bę́ka**, *f.* svoje ime ovci, *Zemon (Notr.)* — *Erj.(Torb.)*

bekânje, *n.* das Blöken (o drobnici), *Meg.*, *Boh.*; — b. tvojih pesni, („Geplärr") *Dalm.*

bekáti, âm, *vb. impf.* blöken, *Mur.*, *C.*; ovce bekajo, *Kug.-Valj. (Rad.)*; — schwätzen, *C.*

bekè̩t, éta, *m.* das Geblöke (o drobnici) *Jan.*, *M.*, *Valj.(Rad.)*

beketânje, *n.* das Blöken (o drobnici), *Cig.*, *Jan.*

beketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* blöken (o drobnici), *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

bekljáti, âm, *vb. impf.* schwätzen, *SlN.*; — prim. bekati.

bekíniti se, im se, *vb. impf.* igrati (o otrocih), *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — prim. furl. bacnâ, lärmen, *Levst. (Rok.)*.

bękniti, bęknem, *vb. pf.* einen Blöklaut von sich geben, *Cig.*, *M.*
bekòt, óta, *m.* = beket, *Jan.*
bękov, *adj.* von der Flechtweide: bekove šibe.
bękovec, vca, *m.* der Flechtweidenbaum, *Cig.*, *C.*
bękovica, *f.* die Flechtweidenruthe, *BlKr.*
bękovina, *f.* das Flechtweidenholz.
bękovišče, *n.* der Ort wo Flechtweiden wachsen, *Cig.*
bękovje, *n. coll.* die Flechtweiden.
bękovka, *f.* ein Singvogel (sylvia sp.), *Kras-Erj.(Torb.)*.
bekovnjáča, *f.* der Weidenkorb (= vitrnjak), *C.*
bekúlja, *f.* iz bekovih viter spletena okrogla cajnica z locnjem, *Laško(Št.)*.
bekûljica, *f. dem.* bekulja, („bakulica", *Laško-Glas.*).
bekúntati, am, *vb. impf.* pogl. beketati, *C.*
bȩ̑ł, î, *f.* 1) eine Augenkrankheit: der graue Star, *Kras-Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Som.)*: (pri konjih) *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 2) der Mehlthau, *Cig.*; — 3) svinčena b., das Bleiweiß, *DZ.*, *C.*, *Erj.(Min.)*.
bél, *adj.* weiß; beli grad *(v narodnih pesnih)*; beli dan, der helle Tag; za belega dne; ni bele ni črne ni rekel = er sagte gar nichts, *Jurč.*; belo perilo, frischgewaschene Wäsche; belo platno, weißgebleichte Leinwand; bela, ime beli kravi, ovci, *Erj.(Torb.)*; — bela, die Bleichsucht = bela bolezen, *Cig.*; — belo imeti, den weißen Fluss haben, *Cig.*; belo, das Splintholz, *Rez.-C.*; — belo, das Fett vom Rothwild, *V.-Cig.*; — železo je belo, das Eisen ist glühend.
bęlák, *m.* 1) weißes Schwein, *Dalm.-Valj.(Rad)*; — 2) der Weißstein, *Cig.(T.)*.
bęlàn, ána, *m.* ein Mensch mit Flachshaaren, *Cig.*
bęlánjek, njka, *m.* das Eiweiß, *C.*, *jvzhŠt.*
bęlár, árja, *m.* der Bleicher, *V.-Cig.*
bęlaríca, *f.* die Bleicherin, *Cig.*
bęlárnica, *f.* die Bleichfabrik, *Cig.*
bęlárski, *adj.* Bleicher-, *Cig.*
bęlârstvǫ, *n.* das Bleichergewerbe, *Z.*
bélav, *ad.* weißlich, *Mur.*, *Mik.*
bȩ̑łča, *f.* ime beli kravi, *Kr.-Valj.(Rad)*.
bȩ̑łče, eta, *n.* 1) weißes Thier, *Z.*; der Schimmel, *Jan.*; — 2) neko jabolko, *v Brkinih-Erj.(Torb.)*, *LjZv.*
bȩ̑łček, čka, *m. dem.* belec; 1) weißes Thier, *Mik.*; — 2) weißes Osterei, *C.*
bȩ̑łčica, *f.* neko jabolko, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.
bȩ̑łec, łca, *m.* 1) der Weiße, *Jan.*, *nk.* (opp. črnec); — 2) der Weißkopf (Flachskopf), der Kaferlak, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — 3) weißes Pferd, der Schimmel, *Cig.*, *Jan.*; — weißer Ochs, *Cig.*, *Mik.*; — 4) neko jabolko, *Ljubljanska ok.-Erj.(Torb.)*; — 5) der Albit (min.), *Cig.(T.)*; — 6) eine Augenkrankheit: der graue Star, *C.*; — 7) das Splintholz, *C.*; — 8) der Kotzen, *C.*, *BlKr.-Mik.*; — 9) gebleichte Leinwand, *Mik.*; — ein Leinwandlaken, worauf Getreide getrocknet wird, *BlKr.*; — 10) der Pfennig, *Bes.*; prim. belič; — 11) = belar, der Bleicher, *C.*

bęlę̀g, ęga, *m.* das Kennzeichen, das Merkmal, *Cig.(T.)*, *C.*; — prim. stsl. bělěgъ.
bęlęgováti, ûjem, *vb. impf.*, puncieren, *Cig.(T.)*.
belendáti, âm, *vb. impf.* irre reden, phantasieren: bolnik že belenda, *jvzhŠt.*; zvonovi belendajo, t. j. vsi se ob enem brez reda glasijo, *Savinska dol.*; — prim. magy. belénd (= blen) in blencovati.
belendráti, âm, *vb. impf.* wirres Zeug schwatzen, *jvzhŠt.* — prim. belendati.
belę̂štra, *f.* ein unsinnig, unbesonnen redender oder handelnder Mensch, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
beleštrâč, *m.* = beleštra, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
beleštrálǫ, *n.* = beleštra, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
beleštráti, âm, *vb. impf.* unsinnig, unbesonnen reden oder handeln, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *Kr.*, *Št.*; — prim. baluštrati.
beletrīstičen, čna, *adj.* belletristisch, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. leposloven.
beletrīstika, *f.* die Belletristik, *nk.*; — prim. leposlovje.
bȩ̑lez, *m.* = belež, die Bleiche, der Bleichplatz, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
bȩ̑lež, *m.* 1) das Bleichen, die Bleiche, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Bleichplatz, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 3) die weiße Tünche, die Kalkmilch, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Erj.(Min.)*; — 4) bęlȩ̀ž, die zu bleichende Leinwand: nesi belȩ̀ž na bȩ̑lež, *Cig.*
bęlȩ̑žek, žka, *m.* das Merkzeichen, die Note, *C.*, *nk.*
bęlȩ̑žen, žni, *f.* das Zeichen, die Marke (n. pr. na drevesih znamenja, da jih je posekati), *Krn-Erj.(Torb.)*; — das Merkmal: zbrisana beležen vojništva, *Zv.*
bęlȩ̑žen, žna, *m.* die Jahreszahl, letnica, navadno z apnom narejena, *Temljine-Štrek.(Let.)*.
bęlę́žen, žna, *adj.* beležna knjiga, das Vormerkbuch, *Levst.(Nauk)*.
bęlę́žiti, im, *vb. impf.* bezeichnen, *Cig.(T.)*; zlato in srebro b., puncieren, *Cig.(T.)*; — notieren, *nk.*
bęlȩ̑žka, *f.* die Notiz, *DZ.*, *nk.*
bęlȩ̑žnik, *m.* der Notar, *Cig.(J.)*, *C.*, *DZ.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*
bęlȩ̑žniški, *adj.* Notariats-, *DZ.*, *nk.*
bęlȩ̑žništvǫ, *n.* das Notariat, *nk.*
bȩ̑łha, *f.* Name einer weißen Kuh, *Tolminski hribi-Erj.(Torb.)*; — prim. balha.
bęlíca, *f.* 1) (ime raznim živalim): weißes weibliches Schaf, *C.*; weiße Ziege, *Erj.(Torb.)*; — kuna b., der Steinmarder, *Glas.*; — = snežna jerebica, *Erj.(Ž.)*; — die Ringelnatter (coluber natrix), *Štrek.*; — der Weißfisch (leuciscus), *Erj.(Z.)*; — 2) ime raznim rastlinam, sadju itd.): neka vrsta pšenice, *Valj.(Rad)*; — der männliche Hanf; — die Weißkirsche; — der Taffetapfel, *C.*, *Maribor-Erj.(Torb.)*; — die Weißbirn, *Cig.*; *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — die weiße Pflaume, *C.*, *BlKr.*; — bela, obla smokva, *C.*, *Goriška ok. in Ip.-Erj.(Torb.)*; — neka oljika, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — neka trta, *C.*, *M.*; — Črnina se barva, Belica rumeni, *Npes.-K.*; — 3) das Ei, *M.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 4) der Lutter bei der Erzeugung des Wacholderbranntweins, *M.*, *C.*; — 5) = svinčena bel, *Jan.*, *C.*, *DZ.*

bẹlìč, íča, *m.* 1) kleine silberne Scheidemünze: alter Silberpfennig, *Jarn.*; pol beliča = ein Heller, *Guts.*: ali se ne kupita dva vrabca za en belič? *Jap.*; — übhpt. eine kleine Münze: nemam beliča, ich habe keinen Heller; — 2) die Kreuzente, der Sägetaucher (mergus albellus), *Cig.*

bệliček, čka, *adj.* schön weiß, sehr weiß, *M.*, *Fr.-C.*; belički hrami, *Danj.(Posv. p.)*.

bẹlîčnica, *f.* 1) = prašna konoplja (cannabis sativa), *Vrsno-Erj.(Torb.)*; — 2) neka hruška, *C.*, *BlKr.*

bẹlída, *f.* 1) Name einer weißen Ziege, *C.*, *Grahovo-Erj.(Torb.)*; — 2) die Kalkmilch, *Temljine-Štrek.*

bẹlídica, *f. dem.* belida: das Wiesel, *Rez.-C.*; — 2) schönes, schnippisches Mädchen, *Rez.-C.*

bẹlídič, *m.* weißer Ziegenbock, *C.*

bẹlíka, *f.* neko jabolko, *v Brkinih-Erj.(Torb.)*.

bẹlílen, lna, *adj.* zum Bleichen gehörig, *Cig.*

bẹlîlnica, *f.* die Bleichanstalt, *DZ.*

bẹlílo, *n.* 1) die weiße Farbe, das Weiß, *Cig.(T.)*; die Tünche: b. se obleta, lušči, *Cig.*; — die weiße Schminke, *Cig.*; — 2) das Tünchen; — das Bleichen, die Bleiche.

bẹlîn, *m.* 1) der Kakerlak (Albino), *Cig.*; — 2) ein weißes Thier männlichen Geschlechtes, *C.*; weißer Hund, *Cig.*, *C.*, *Mik.*; — der Schneehase, *Cig.*; — weißer Ochs, *C.*; — der Weißling: glogov b., der Baum oder Heckenweißling (pieris crataegi), kapusov b., der Kohlweißling (p. brassicae), repni b., der Rübenweißling (p. rapae), repični a. ogrščični b., der Rübesaatweißling oder Grünader (p. napi), *Erj.(Ž.)*; — 3) = sneg: Belin, oj skopni že, *LjZv.*

bẹlína, *f.* 1) das Weiß, die weiße Farbe, *Meg.*, *Jan.*, *Mik.*; — 2) eine Traubenart, *Št.*, *Dol.*, *v Brkinih-Erj.(Torb.)*, weißer Heunisch, *Vrtovec(Vin.)*, *Trumm.*; laška b., ahornblättriger Wippacher, *(Trumm.)*; — 3) das Splintholz, *V.-Cig.*, *Cig.(T.)*; — 4) prvo žganje, der Lutter, *V.-Cig.*, *Gor.*; — 5) = svinčena bel, *C.*, *Levst.(Nauk)*; — 6) das Weißzeug: prodajalnica beline in platna, *Jurč.*; (das Leinzeug, *Cig.*); — 7) eine Augenkrankheit: der graue Star, *Mur.*

bẹlînec, nca, *m.* = belin 1), *Jan.*

bẹlînka, *f.* neka hruška, *Z.*

bẹlînščak, *m.* neka vinska trta, *SlGor.-Erj.(Torb.)*.

bẹliš, *m.* = beležen na drevesih, (beliž?) *Jan.*

bẹlíšče, *n.* die Bleichstätte.

bẹlíšiti, im, *vb. impf.* bezeichnen, *Pohl.*; — prim. beliš.

bẹlîtev, tve, *f.* das Weißen; — das Bleichen.

bẹ́liti, im, *vb. impf.* 1) weißen, tünchen: b. hišo, sobe; danes belimo, heute sind wir mit dem Tünchen beschäftigt; — weiß schminken, *Cig.*; — beschönigen, *Cig.*; — 2) bleichen: platno b.; — glavo si b. s čim, sich mit einer Sache den Kopf zerbrechen; skrbi nas ne bodo dalje trle in belile, *Ravn.*; — 3) glühend machen; železo b.; weiß sieden: srebro b., *Cig.(T.)*; peč b., heiß machen, *C.*, *Polj.*, *jvzhŠt.*; — b. koga, zum Zorne reizen, *C.*, *Z.*; — 4) schmalzen, fetten: jedi b.; delo beli vse jedi, *Jan.(Slovn.)*; resnice b. komu, jemandem derb die Wahrheit sagen, *Cig.*, *M.*; — 5) abbasten, abrinden: kolje, trte, smreke b., *C.*, *BlKr.*, *jvzhŠt.*; koruzo b., schälen, *BlKr.*; — die Haut abziehen, schinden: kozla, jagnje, padnino b., *Z.*, *BlKr.*; — jemanden schinden, betrügen, *C.*; — 6) b. se, weiß schimmern, *C.*; gore se bele, *Zora*; — beli se, es zieht ins Weiße, *Cig.*

bẹlîtnica, *f.* = belitnjak, *kajk.-Valj.(Rad)*.

bẹlîtnjak, *m.* der Wäschzuber, *Valj.(Rad)*.

bẹlîvec, vca, *m.* 1) der Tüncher, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Bleicher, *Mur.*, *Cig.*, *Jap.(Sv. p.)*, *Ravn.*

bẹlîvka, *f.* 1) die Tüncherin, *Cig.*; — 2) die Bleicherin, *Mur.*, *Cig.*

bẹlîvščina, *f.* der Bleicherlohn, *Cig.*

bẹ́lja, *f.* 1) die Tünchung, *Cig.*; — 2) die Bleiche, *Cig.*

bẹljáča, *f.* der Tünchpinsel, *Cig.*

bẹljâčec, čca, *m.* *Bleiw.(Let.)*, pogl. beljakovina.

bẹljâj, *m.* neko belo jabolko, *Mik.*

bẹlják, *m.* 1) das Eiweiß; — 2) = svinčena bel, *Cig.*, *Jan.*

bẹljákovec, vca, *m.* der Eiweißstoff, *Cig.*, *Jan.*; — pogl. beljakovina.

bẹljakovína, *f.* der Eiweißstoff, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.

bẹljakovînski, *adj.* Eiweiß-, *Nov.*

bẹljâva, *f.* das Weiß, die weiße Farbe, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; Vaša hvala je 'zgubljena, Vaša b'ljava zatopljena, *Vod.(Pes.)*; zid beljavo izgublja, die Wand weißt ab, *Cig.*; — 2) das Splintholz; — 3) der zuerst abgezogene Brantwein, *Šol.*; „žganje od prvega teku“, *Pirc*; zdaj še beljava teče, *Z.*; — 4) svinčena b. = svinčena bel, *C.*; — 5) das Bleichen, die Bleiche, *Cig.*; pri beljavi se platno lehko pokvari, *Gor.*; — 6) das Tünchen, *Cig.*; danes imamo beljavo, *Gor.*

bẹljavína, *f.* 1) = weiße Wäsche, *Brdo(Gor.)*; — 2) der Splint, *Črniče(Goriš.)*; — 3) *coll.* Kukuruzschalen, *BlKr.*; — tudi bẹljâvina.

bẹ́ljenik, *m.* die gebleichte Leinwand: pet lahti beljenika, *Gor.*

bẹ́ljenje, *n.* 1) das Weißen, das Tünchen; — die Tünche: ne zna beljenja narediti, *Dol.*; — 2) das Bleichen; — 3) das Schälen, — 4) das Schmalzen; — prim. beliti.

bẹljug, *m.* pogl. belug.

bệłka, *f.* 1) ein weißes weibl. Thier, *Mur.*: eine weiße Kuh (*Cig.*, *Jan.*, *Mik.*), Ziege (*Erj.*[*Torb.*]), Henne (*Mur.*); — 2) das Schneehuhn, *Cig.*, *Gor.-M.*; — 3) neka riba: die Laube (alburnus lucidus), *Erj.(Rok.)*; — 4) die Laus, *M.*; — 5) neko jabolko, *Šebrelje (Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — neka hruška, *Biljana(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — 6) weißes Brod, *Ben.*; — 7) der Lutter, *Gor.*

bệłkast, *adj.* weißlich.

bệłkljat, *adj.* = belkast, *Jan.*

bệłko, a, *m.* weißer Ochs, *C.*

bẹ̑łmǫ, *n.* eine Augenkrankheit: der graue Star, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — po drugih slov. jezikih: prim. belno, obelno.
bẹ̑łnica, *f.* der Tünchpinsel, *C.*
bẹ̑łnǫ, *n.* = belmo, *C.*, *jvzhŠt.*; — prim. obelno.
bẹlǫ̑, â, *n.* die Fahne, *Vrsno (Tolm.)-Erj. (Torb.)*
bẹlóba, *f.* das Weiß, die Weiße, *Jan.*; svinčena b. = svinčena bel, *C.*
bẹlóben, bna, *adj.* weißlich: belobni lasje, *C.*
bẹlobràd, bráda, *adj.* weißbärtig, *Jan.*
bẹlobradàt, áta, *adj.* = belobrad, *Jan.*
bẹlobrâdec, dca, *m.* der Weißbart, *Cig.*, *Jan.*
bẹlobȓk, bŕka, *adj.* mit weißem Schnurrbart, (*subst. m. Jan.*).
bẹlocvéten, tna, *adj.* weißblühend, *Cig.*
bẹlǫ̑ča, *f.* = belota, *kajk.-Valj. (Rad).*
bẹlǫ́čnica, *f.* pogl. beloočnica.
bẹlodébełn, bełna, *adj.* weißstämmig, *Šol.*
béloga, *f.* Name einer weißen Sau, *C.*
bẹloglàv, gláva, *adj.* weißköpfig, grauköpfig; — flachsköpfig, *Cig.*
bẹloglâvček, čka, *m.* 1) *dem.* beloglavec, *M.*; osemdeset let stari beloglavček, *Ravn.*; — 2) = beloglavka, *M.*
bẹloglâvec, vca, *m.* der Weißkopf, der Graukopf; — der Flachskopf, *Cig.*
bẹlogláven, vna, *adj.* = beloglav, *Cig.*
bẹloglâvka, *f.* 1) die Weißköpfige, *Z.*; — die Blondine, *Cig.*; — 2) die Schwanzmeise (parus caudatus), *Cig.*, *Frey.(F.).*
bẹlognǫ́jen, jna, *adj.* weiß materisierend: belognojna maroga, *Jap.*
bẹlogòr, gǫ́ra, *adj.* weißbergig, *Cig.*
bẹlogûzka, *f.* der Steinschmätzer (saxicola oenanthe), *Vranja v Istri-Erj. (Torb.).*
béloha, *f.* weiße Ziege, *Rez.-C.*; — nam. beloga.
bẹlojásen, sna, *adj.* weißglänzend: belojasno nebo, *Jan.*
bẹlokoščẹ̑n, *adj.* aus weißem Bein, *Z.*
bẹlokǫ́žen, žna, *adj.* von weißer Hautfarbe, *nk.*
bẹlokǫ̑žnica, *f.* die Weißhäutige, *Z.*
bẹlokǫ̑žnik, *m.* der Weißhäutige, *Z.*
bẹlokrížen, žna, *adj.* weißbekreuzt, *Cig.*
bẹlokrúšen, šna, *adj.* von weißem Brote: belokrušne drobtine, *Navr. (Let.).*
bẹlokŕven, vna, *adj.* weißblütig, *Cig.*
bẹlolàs, lása, *adj.* mit weißem Haar; — flachsköpfig, *Cig.*
bẹlolásast, *adj.* = belolas, *Dict.*
bẹlolasàt, áta, *adj.* = belolas, *Jan.*
bẹlolâsček, čka, *m.* weißhaariges Kind, *Bes.*
bẹlolâsec, sca, *m.* der Weißhaarige; — der Flachskopf, *Cig.*, *M.*
bẹlolásen, sna, *adj.* = belolas, *Cig.*, *M.*
bẹlolâska, *f.* die Weißhaarige, *C.*
bẹlolíčen, čna, *adj.* von weißem Antlitz, *Cig.*
bẹlolîčnik, *m.* ein Mensch von weißem Antlitz, *Z.*
bẹlolìst, lísta, *adj.* weißblättrig, *Cig.*
bẹlolísten, stna, *adj.* = belolist: belolistna roža, *Dict.*
bẹlonòg, nǫ́ga, *adj.* weißfüßig, *Jan.*
bẹloǫ́čen, čna, *adj.* = belook, *Z.*

bẹloǫ́čnica, *f.* die weiße Augenhaut, die Hornhaut, (beločnica) *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.).*
belooòk, ǫ́ka, *adj.* weißäugig, *Z.*
bẹlopíkast, *adj.* weißsprenkelig, *Cig.*
bẹlopółten, tna, *adj.* von weißem Teint, *nk.*
bẹlopǫ̑pka, *f.* neka vinska trta, *C.*, *Rihenberk-Erj. (Torb.).*
bẹloprstẹ̑n, *adj.* beloprstena posoda, das Steingut, *DZ.*
bẹlorèp, rẹ́pa, *adj.* weißgeschwänzt, *Cig.*
bẹlorẹ́past, *adj.* = belorep., *Cig.*
belorẹ̑pec, pca, *m.* der graue Steinschmätzer (saxicola oenanthe), *Jan.*, *Z.*, *Frey.(F.)*; belorepci se nahajajo po vsem Krasu, *LjZv.*
bẹlorẹ̑pka, *f.* = belorepec, *Cig.*
bẹlorîtec, tca, *m.* neki čmrlj, *Št. Vid pri Ljub.*
bẹlorîtka, *f.* = belorepec, *Cig.*, *Levst. (Nauk).*
bẹlorǫ̑čka, *f.* die Weißhändige, *Let.*
bẹloròg, rǫ́ga, *adj.* weißhörnig, *Z.*
bẹloròk, rǫ́ka, *adj.* weißhändig, *Cig.*
bẹlorumèn, éna, *adj.* weißgelb, *Cig.*
bẹlorùn, rúna, *adj.* mit weißem Vlies, weißwollig, *Jan.*
bẹlǫ̑st, *f.* = belota, beloba, *Mur.*, *Cig.*; teh zobi b., *Kast.*; snega b., *Preš.*
bẹlóta, *f.* die Weiße, das Weiß, die weiße Farbe, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; celo na velikem belem prtu ugledate najprej črn madež, če je prav majhen: oskrunjena je belota, *Jurč.*
bẹlotína, *f.* der Splint, *Jan.*
bẹlousnjár, rja, *m.* der Weißgärber, *Vrt.*
bẹloûška, *f.* die Ringelnatter (tropidonotus natrix).
bẹloûšnica, *f.* = belouška, *Cig.*
bẹlovràt, vráta, *adj.* weißhalsig, *Cig.*, *Jan.*
bẹlozòb, zǫ́ba, *adj.* weißzähnig, *Cig.*, *Jan.*
bẹlozvẹ́zden, dna, *adj.* silbergestirnt, *Cig.*
bẹložôłt, *adj.* weißgelb, *M.*
bẹ̑łša, *f.* weiße Kuh, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Rovte (Notr.)*, *Tolm.*
bẹ̑łščina, *f.* = belivščina, *Cig.*
bẹlúg, *m.* weißes männliches Schwein, (-ljug) *Mur.*
bẹlúga, *f.* 1) weiße Kuh, (-ljuga) *Mur.*; — 2) der Hausen (acipenser huso), *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; rus.
bẹlûgec, gca, *m.* (nam. -žec) weißes männliches Schwein, weißer Eber, *C.*
bẹlúh, *m.* bel človek (zaničlj.), *Z.*, *ZgD.*; kako se mi prilizuje ta mestni beluh! *Andr.*
bẹlûnec, nca, *m.* das Edelweiß (gnaphalium leontopodium), *SlN.*
bẹlúš, *m.* der spitzblättrige Spargel (asparagus acutifolius), *C.*; tudi: porabni b., der gebräuchliche Spargel (a. officinalis), *Tuš.(R.).*
bẹ̑łuša, *f.* 1) krava bele dlake, *Tolm.*, *Vreme-Erj. (Torb.)*; prim. belša; — 2) bẹlúša, neka hruška, *Rihenberk-Erj. (Torb.).*
bẹlúšast, *adj.* weißlich, *C.*, *Kras.*
bẹlûšnica, *f.* pl. belušnice, Spargelgewächse, *Tuš.(B.)*, *Cig.(T.).*
bẹlútina, 1) das weiße Fleisch vom gebratenen Geflügel, *BlKr.*; — 2) der Splint, *Cig.*
bẹ́na, *f.* der Einfaltspinsel, der Tölpel; *Cig.*; ti si prava bena! *BlKr.*; — tudi hs.; iz tur., *Dan.*

bendîma, *f.* = trgatev, *Notr.*; — prim. it. vendemmia.

bengljáti, âm, *vb. impf. Glas.*, pogl. bingljati.

bẹ̑r, î, *f.* = bera: telovnik je najprva pomladnja ber (čebelam), *Levst.(Beč.)*.

bẹ́ra, *f.* die Sammlung, *Cig.*, *Jan.*; Al' se bojim, pri rovtarji pri kmeti Da bera besedi ne bo velika, *Preš.*; — die Collectur der Geistlichen, *M.*, *C.*, *Kr.*; priti po bero, *LjZv.*

beráč, *m.* 1) der Weinleser, *Jan.*, *BlKr.*, *Št.*; — 2) der Sammler, *Dol.-Cig.*; der Collecturant, *C.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 3) der Bettler; — *pren.* = vodenica, der Wasserast, *Cig.*; pl. berači, die Abfälle des Flachses beim Brecheln und Hecheln, *Cig.*; — 4) košek z lesenim dnom v pobiranje sadja ali krompirja, *Ponikve na Št. Vidskem-Erj.(Torb.)*.

beráča, *f.* die Weinleserin, *Mur.*; — die Sammlerin, *Jan.*

beráček, čka, *m.* junger, kleiner Bettler, *Valj.(Rad)*.

beráčenje, *n.* das Betteln, *Cig.*

beračevânje, *n.* die Bettelei, *Cig.*

beračeváti, ûjem, *vb. impf.* dem Bettel nachhängen, *Cig.*

beračíca, *f.* 1) die Weinleserin, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*; 2) die Bettlerin.

beráčič, *m. dem.* berač: der Bettelbube, *Cig.*; — armer Bettler, *Valj.(Rad)*.

beračîja, *f.* 1) die Bettelei; — 2) die Bettelarmut, die Armseligkeit; — 3) das Bettelvolk, *Jan.* prepovedal je sinu hoditi okoli takih beračij, *Jurč.*

beráčinja, *f.* 1) die Weinleserin, *Valj.(Rad)*; 2) die Bettlerin, *Guts.*, *M.*

beráčiti, âčim, *vb. impf.* betteln.

berâčka, *f.* die Bettlerin, *C.*

beráčnica, *f.* 1) die Bettlerherberge, *Cig.*; — 2) der Bettelstab, *C.*

beračọ̑n, *m.* der Bettler (zaničlj.), *Cig.*, *Bes.*, *Valj.(Rad)*.

beračúh, *m.* = beračon, *C.*

beračúlja, *f.* die Bettlerin, (zaničlj.), *Cig.*

beračûn, *m.* = beračon, *C.*, *Preš.*

beračûnka, *f.* = beračulja, *Cig.*

beračûnstvọ, *n.* das Bettelwesen; — das Proletariat, (zaničlj.), *C.*

berákinja, *f.* die Weinleserin, *Mik.*

berârnja, *f.* = bera, die Collectur, *Plužna pri Bolci, Kobarid-Erj.(Torb.)*.

beráški, *adj.* Bettler=, bettelhaft.

berâštvọ, *n.* das Bettelwesen; — die Bettelarmut.

berâvs, *m.* der Bettler, (zaničlj.), *C.*

berâvsati, am, *vb. impf.* betteln, (zaničlj.), *C.*

berávselj, slja, *m.* = beravs, *C.*

bẹ̑rba, *f.* die Weinlese, *C.*, *Valj.(Rad)*, *DZ.*; iti v berbo, *LjZv.*

bêrčva, *f.* die Kohlpflanze, *Rez.-C.*; — prim. it. brasca, bav. barschen, *C.*

bérdiga, *f.* = berdija, *Z.*, *Kr.*

bérdija, *f.* neka psovka: ti berdija ti! *Gor.*; že dva dni nisem videl te berdije („berdje") popolne, *Jurč.*

bêrec, rca, *m.* der Leser, der Sammler, *Jan.*, *C.*

berečína, *f.* eine sumpfige Gegend, ein Morast, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ptuj-C.*

béreg, *m.* = berek, *C.*, *Valj.(Rad)*.

bérek, *m.* der Morast, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*; — iz magy. bereg. *Dan.*

bẹ̑renjski, *adj.* Collectur=: berenjsko vino, der Collecturwein, *Vest.*, *St.*

berệt, *m.* = barant: kadar imajo otroci dosti denarja, imajo kramarji dober beret, *Dol.*

beretáti, âm, *vb. impf.* = barantati, *C.*, *Bes.*, *Dol.*

berẹ́vati, am, *vb. impf.* zu klauben, zu sammeln pflegen: sestra bereva v gozdu jagode, *Mik.*

bergamōtka, *f.* die Bergamottenbirn, *Jan.*

bergamōtovec, vca, *m.* die Bergamottcitrone (citrus Bergamia), *Tuš.(B.)*.

bẹ̑rgla, *f.* die Krücke; po berglah hoditi; kljuka ob berglo zadene. Gleiches gesellt sich zu Gleichem, *Z.*; — die Sensenkrücke, *Cig.*; — prim. berla.

bẹ̑rglast, *adj.* krückenförmig, *Cig.*

bẹ̑rglav, *adj.* verkrümmt, knorrig, *C.*

bẹ̑rglica, *f. dem.* bergla; — die Handhabe am Ruder, *V.-Cig.*

beríca, *f.* die Leserin, die Sammlerin, *Jan.*

berìč, *m.* pogl. birič.

berîg, *m.* der Abgrund, *Dornberk(Goriš.)* — *Erj.(Torb.)*; — prim. berek (?).

berîgla, *f.* der Prügel, der Knüttel, *vzhŠt.*; — prim. nem. Prügel.

bérih, *m.* der Sammler, der Collecturträger, *C.*

berîj, *m.* velika luža, der Tümpel, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; — prim. berig.

berîlnik, *m.* = berilnjak, *Z.*

berîlnica, *f.* 1) = bralnica, *C.*; — 2) die Armenbüchse, *Cig.*

berilnják, *m.* das Lesepult, *Jan.*

berílọ, *n.* 1) das für das Vieh gesammelte Grünfutter, *Z.*, *Mik.*; — 2) die Lectüre; zanimljivo berilo; — das Lesebuch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — das Lesestück, *nk.*

berîvka, *f.* der Pflücksalat, *Ljub.*

berîvọ, *n.* die Lectüre, *Jan.*

bêrkati, am, *vb. impf.* Nachlese halten (pri sadju), *Šenpas-Erj.(Torb.)*.

bẹ̑rla, *f.* = bergla, *Notr.-Cig.*, *Jan.*; po berlah, *Dalm.*; — prim. lat. ferula, Stab, srlat. f. episcopalis, *C.*, *Levst.(Rok.)*.

bermáš, *m.* der Soldatenwerber, *Jan.*; — prim. bermati.

bẹ̑rmati, am, *vb. impf.* = nabirati, werben, *Z.*; — iz nem.

bernardînec, nca, *m.* der Bernhardiner, *Cig.*, *Jan.*

bernardînski, *adj.* Bernhardiner=, *Cig.*; b. pes, der Bernhardshund, *Erj.(Ž.)*.

bẹ̑rnja, *f.* die Sammlung, *Jan.*, *Mur.*, *Mik.*; die Collectur der Geistlichen, *Dict.*, *Vest.*, *ZgD.*, *St.*

bernjáč, *m.* der Sammler, *Jarn.*, *M.*

bernjáti, âm, *vb. impf.* sammeln, *Jarn.*: betteln, *Cig.*; s svojo malho b. po vaseh, *Jurč.*

bernjâva, *f.* die Bettelei; ciganje so bili šli po bernjavi in goljufiji v bližnje vasi, *Jurč.*

bernjâvs, *m.* der Sammler, der Bettler (zaničlj.), *Cig.*, *Met.*; neumni b., deseti brat, *Jurč.*

bernjâvsati, *vb. impf.* betteln (zaničlj.), *Cig., M.*
bernjâvslja, *f.* die Sammlerin, die Bettlerin (zaničlj.), *Z., Met.*
berovec, vca, *m. Jan.*, pogl. barovec.
bẹrsa, *f.* 1) der Weinschimmel, der Kahm, *Mur., Cig., Jan., C., Št.*; — 2) durch Gährung verdorbener Wein, *Cig., M., Kr.-Levst.(Rok.), Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — der Satz im Wein, *jvzhŠt.*; — 3) ein nichtsnutziger, unangenehmer Mensch: ti si prava bersa! *Kr.*; — menda iz lat. brisa, Weintrestern, *Dan.*
bẹrsast, *adj.* kahmig, (bir-) *Cig.*
bẹrsati se, am se, *vb. impf.* kahmig werden, kahmen, (birs-) *Cig. Jan.*
bẹrsiti se, im se, *vb. impf.* 1) kahmig werden, *C.*; — 2) verderben (o vinu), *M.*
bẹrsnat, *adj.* kahmig, *Mur., Mik.*
bersōta, *f.* = glavnato zelje, *Cig., Jan.*; — prim. it. verzotto, Grünkohl.
bẹrša, *f.* das Raffholz, *C., Mik., Kr.-Valj.(Rad)*; — prim. brati.
berúh, *m.* der Sammler, der Bettler (zaničlj.), *C.*
berúha, *f.* die Sammlerin, die Bettlerin (zaničlj.), *C.*
berûnja, *f.* = bernja, *GBrda.*
berzamîn, *m.* neka trta = brzamin, merzamin, *Vrtovec(Vin.).*
bérziga, *f.* = berdiga, berdija, *Kamnik.*
bẹs, *m.* der böse Geist, *Mur., Cig., Jan.*; In bes, ki v srci tičal je, Duh božji ga izbičal je, *Greg.*; nav. v kletvicah: bes te plentaj! bes te lopi! bes te opali! bes jih dregni! *Jurč.*; ve ga bes! der Teufel mag es wissen, *C.*; bes ga vzemi! bes po njem! bežal je kakor bes, *Središče-Pjk.(Črt.).*
beságа, *f., Cig., Mik.(Et.)*, pogl. bisaga.
besệda, *f.* 1) das Wort, das einzelne Wort; domača, tuja b.; dolga b.; — das Wort im Zusammenhange der Rede; po besedah, laut Aussage, nach dem Wortlaute; od besede do besede, von Wort zu Wort, = do besede, *Cig.*; do besede je res, es ist wörtlich wahr, *Z.*; z besedo, mündlich, *Cig.*; z besedo in dejanjem, mit Wort und That; ob tej besedi, = v tem hipcu, *Koborid-Erj.(Torb.)*; beseda se ga ne prime, mit Worten richtet man bei ihm nichts aus; beseda ni konj, ein Wort schadet nichts; beseda besede želi, wer a sagt, muss auch b sagen, *Cig.*; beseda besedo prinese, ein Wort gibt das andere; — 2) die zusammenhängende Rede, der Vortrag: besedo o čem imeti, etwas besprechen, *C.*; b. z mesta, eine Rede aus dem Stegreif, *Cig.(T.)*; besedo poprijeti, das Wort ergreifen, *Cig., nk.*; besedo dati, vzeti (v zboru), das Wort geben, nehmen, *nk.*; besedo komu presekati, v besedo seči, jemandem ins Wort fallen; v besedo segati, dazwischen reden; — mala, vélika b., kleine, große Beschwörungsformel, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — das Gespräch: na besedo priti, povabiti, *Št.*; beseda je nanesla, das Gespräch führte darauf, *Cig*; bila je beseda o —, es handelte sich um —, *Cig.*; — pl. besede, das Gespräch: ob to se je v besede z njim postavila, deshalb ließ sie sich in ein Gespräch mit ihm ein, *Krelj.*; naj bo konec besedi! genug der Worte! das Gerede: beseda gre, leti, es geht das Gerücht, *Cig.*; — 3) die Sprache: ob besedo je dejalo bolnika, der Kranke hat die Sprache verloren, *Gor.*; — die Ausdrucksweise, die Sprache; ta človek ima lepo besedo, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; priprosta b., einfache Sprache; vezana, ne vezana beseda, gebundene, ungebundene Rede, *nk.*; — 4) das Versprechen: besedo dati, izpolniti, prelomiti, das Wort geben, halten, brechen; mož-beseda biti, sein Wort halten; Ali ste še tistih besedi? *Npes.-K.*; — imeli smo besedo, wir hatten uns verabredet, das Wort gegeben, *C.*; besede nisva imela, govorila pa sva včasi, (wir hatten uns das Eheversprechen nicht gegeben), *Dol.*; — 5) die Unterhaltung, (Rede, Declamation, Gesang u. dgl., po češ.), *nk.*
besẹdáriti, ârim, *vb. impf.* schwätzen, weitschweifig sprechen, *C., Vest.*
besệdast, *adj.* geschwätzig, *C.*
besệden, dna, *adj.* 1) Wort-: besedna plemena, die Redetheile, *Cig.(T.)*; — 2) = zgovoren, beredt, beredsam, *Cig., Jan.*; gesprächig, *Jan.*
besệdež, *m.* der Wortreiche: kaj hoče ta besedež reči? *Jap.(Sv. p.).*
besệdica, *f. dem.* beseda, das Wörtchen; besedice nisem rekel.
besedíčenje, *n.* das Geschwätz: prazno b., *Levst.(LjZv.).*
besedíčiti, îčim, *vb. impf.* schwatzen, *C.*
besedílo, *n.* 1) die Redensart: zbirke slovenskih besed in besedil, *Caf(Let.)*; — 2) der Wortausdruck, der Stil, *C.*; — 3) der Text, *Cig.(T.)*; der Wortlaut, *DZ.*
besẹdíšče, *n.* die Sprechhalle, *C.*; — 2) = besednjak, *Pohl., Preš.*
besẹdît, *adj.* beredt, beredsam, *Cig.(T.).*
besẹdîtev, tve, *f.* der Vortrag, die Declamation: lepa b., *Cig.(T.).*
besẹ́diti, ệdim, *vb. impf.* sprechen, *Jarn., Cig.*; tako besedijo nasprotniki, *Cv.*; b. o čem, *LjZv., Jurč.*; — lepo b., declamieren, *Cig.(T.)*; raisonnieren, *Cig.*; — b. se, in einem Wortwechsel begriffen sein, disputieren, *Cig., C.*
besẹdîtost, *f.* die Beredsamkeit, *Cig.(T.).*
besệdje, *n. coll.* 1) die Wörter, der Wortvorrath, *nk.*; — 2) die Etymologie als Theil der Grammatik, *Jan., nk.*
besẹdljìv, íva, *adj.* 1) gesprächig, geschwätzig, *Jan., M.*; — 2) schnippisch, *Jan.*; zänkisch, gerne widersprechend, *C., Z.*
besẹdljîvec, vca, *m.* 1) ein redseliger Mensch, *M.*; — 2) ein vorlauter, widerspruchsüchtiger Mensch, *Z., C., M.*
besẹdljîvka, *f.* 1) ein gesprächiges Weib, *M.*; — 2) ein widerspruchsüchtiges zänkisches Weib, eine böse Zunge, *Z., M., Št.*
besẹdníca, *f.* 1) die Rednerin, *Guts.*; die Sprecherin, *Cig., Jan.*; — 2) die Fürsprecherin, *Cig., Jan.*; o dobrotljiva besednica (Marija)! *Kast.(Rož.)*; — 3) die Rednerbühne, *Cig.(T.).*

besędník, *m.* 1) der Redner, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Boh.*; modri besedniki, sloveči besedniki, *Dalm.*; — der Wortführer, der Sprecher, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Sachwalter, der Rechtsbeistand, *Dict.*, *Hip.*, *Cig.*, *Jan.*; juristi ali besedniki v pravdah, *Trub.(Post.)*; pravdni b., *Rec.*; b. ali pravdni doktor, *Jap.(Prid.)*; — der Fürsprecher, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj.*; naš pravi b. in edini srednik mej Bogom in mej človeki, *Dalm.*; vseh vernih b., pomočnik, *Trub.(N. T.)*; dal nam je Jezusa za našega besednika, kateri pred obličjem božjim nas zagovarja, *Kast.(N. C.)*; sirota brez besednika, *Jsvkr.*; tudi: besędnik, *Jap.-Valj.(Rad)*; — 3) — besednjak, *Mur.*, *C.*

besędnîški, *adj.* kar se tiče besednika: Redner-, rednerisch, *Cig.(T.)*.

besędnják, *m.* das Wörterbuch, *Jan.*, *nk.*

besę̑dnost, *f.* = zgovornost, *Cig.*

besędolǫ́men, mna, *adj.* wortbrüchig, *Jan.*

besędoslę̑dje, *n.* die Wortfolge, *Cig.(T.)*.

besędoslǫ̑vec, vca, *m.* der Etymolog, *Cig.*, *Jan.*

besędoslǫ̑ven, vna, *adj.* etymologisch, *Cig.*, *Jan.*

besędoslǫ̑vje, *n.* die Etymologie, *Cig.*, *Jan.*

besędostâvje, *n.* die Wortstellung, *Cig.(T.)*.

besędotvǫ̑rje, *n.* die Wortbildungslehre, *Cig.(T.)*.

besędotvorîtev, tve, *f.* die Wortbildung, *Šuman(Slovn.)*.

besędovânje, *n.* das Sprechen, die Rede: kaj je mojega obširnega besedovanja smoter in konec? *Str.*; die Hochzeitsrede, *Jarn.*; prazno b., leerer Wortschwall, *Cig.*, *Jan.*; — die Debatte, *Cig.*, *Jan.*; — der Wortstreit, *Cig.*, *Zora.*

besędováti, ûjem, *vb. impf.* sprechen: Kralj Matjaž tak beseduje, *Npes.-K.*; kadar je šel človek po gozdu, besedovala so drevesa, *Npr.-Erj.(Torb.)*; toliko, da sta besedovala, nur um zu sprechen, *LjZv.*; raisonnieren, *Jan.*; — b. komu, gegen jemanden vorlaut sein, *C.*, *Z.*; — einen Vortrag halten, *Jan.*, *Cig.(T.)*; den Sprecher (z. B. bei Hochzeiten) machen, *Jarn.*; — b. za koga, jemanden als Anwalt vertreten, *Cig.*; — debattieren, *Cig.*, *Jan.*; — b. se, einen Wortstreit haben, disputieren, *Cig.*, *C.*

besędoznânstvǫ, *n.* die Wortkunde, die Wortkenntnis, *Cig.*, *Jan.*

besędûn, *m.* der Schwätzer: krivoverski beseduni, *Slom.*

bę̑sek, ska, *m.* der Vogelleim, *Kras-Cig.*, *C.*, *Mik.*; — prim. it. vischio.

bę́sen, sna, *adj.* rasend, toll, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — besno gledati, wild blicken, *C.*; — hitzig, schenmuthig: besni konji, *C.*, *Z.*; — muthwillig, *vzhŠt.*, *C.*; besna živina, *Z.*

bę́sih, *m.* der Binsendocht, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

bęsíka, *f.* rother Hartriegel (cornus sanguinea), *Banjščice-Erj.(Torb.)*.

bę́sji, *adj.* = vražji, *Cig.*

bęsnę̑nje, *n.* das Rasen, das Wüthen, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*

bęsnéti, ím, *vb. impf.* rasen, wüthen, *Cig.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; na boj b., *Zv.*; (— *praes.* besnem: ogenj, voda besne, *ogr.-Valj.(Rad)*).

bê̑snež, *m.* der Rasende, *Bes.*

bê̑snica, *f.* 1) die Rasende, *Cig.*; — 2) besníca, die Wuth, *Jan.*, *C.*

bê̑snik, *m.* der Rasende, *Cig.*, *M.*, *Navr.(Let.)*.

bęsnílǫ, *n.* das Gerase, *Cig.*; — die Tobsucht, *Cig.(T.)*.

bęsnív, íva, *adj.* tobend, tobsüchtig: besnivi blazni, *Levst.(Pril.)*.

bęsnîvnica, *f.* das Tobhaus, *Levst.(Pril.)*.

bęsnják, *m.* der Wütherich, *C.*

bęsnóba, *f.* = besnost, *C.*, *Z.*, *Zora.*

bęsnǫ̑ča, *f.* = besnoba, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

bésnost, *f.* die Tollheit, die Wuth, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

bęsnóta, *f.* = besnost, *Z.*, *C.*

bęsnováti, ûjem, *vb. impf.* = besneti, *Cig.*, *Jan.*; — *stsl.*

bê̑sovski, *adj.* dämonisch: v volčji duplini je divjala besovska sila, *Zv.*

bęsûn, = besnjak, *M.*

bèškati, am, *vb. impf.* *Glas.*, *Bes.*, pogl. buškati.

bę̑šter, štra, *adj.* 1) munter, wachend: nisem bil še bešter, kadar je začela vas goreti, *Cerkno-Erj.(Torb.)*; na sv. Silvešter bodi vsak zgoda bešter, *Cerkno-Erj.(Torb.)*; — munter, lebhaft, geweckt: beštri otroci, *Kr.-Erj.(Torb.)*; — 2) hübsch, schön, *Cig.*, *C.*; b. dan, beštra punca, *Mik.(Et.)*; — prim. dešter in it. destro, *Mik.(Et.)*.

béštja, *f.* die Bestie (kletvica ali psovka); ti beštja ti!

beštráti, âm, *vb. impf.* aufmuntern, *Jan.*, *Mik.*

bę̑štrica, *f.* lepa bela ovca, *Krn.-Erj.(Torb.)*.

bèt, à, *m.* = bat; danes z betom, jutri s psom, heute Braus, morgen Graus, *Kr.*; jeseni z betom, po zimi s pesom, *Valj.(Rad)*; bet s cepom odbijati, Gleiches mit Gleichem vergelten, *Jurč.*

betáč, *m.* tiefe Stelle im Wasser, *Hrušica(Istra)-Erj.(Torb.)*; — prim. 2. betič.

betàst, ásta, *adj.* = batast, *Jan.*

betèc, tcà, *m. dem.* bet.; — 1) batec, *Cig.*, *Jan.*; der Steinklöpfel, *Notr.*; — 2) die Kaulquappe, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

béteg, ę́ga, *m.* der Schmerz, *Dalm.*, *Boh.*; die Krankheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr. i. kajk.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*; veliki b., die Fallsucht, die Epilepsie, *vzhŠt.*; — tudi: béteg, *g.* bétega, *Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*; — prim. magy. beteg krank, *Mik.(Et.)*.

betegováti, ûjem, *vb. impf.* betežen biti, *Mur.*

betèk, tkà, *m. dem.* bet; 1) stegno pri letečini, *Kras-Erj.(Torb.)*; — 2) die Knospe, *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*.

betę́ti, ę̑jem, *vb. impf.* glimmen: v ogljenici beteje, sovraštvo v srcu beteje, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

bē̑tev, tve, *f.* = betva, betvo, eine Kleinigkeit, *Št.*; — prim. bitev.

bē̑tevce, *n. dem.* betvo; 1) das Hälmchen, *Cig.*; — 2) eine Kleinigkeit, *Cig.*; — prim. batevce.

bétež, ę́ža, *m.* der Schmerz: smrtni beteži so me bili obdali, *Dalm.*; beteži so jo bili prijeli, Geburtsschmerzen, *Dalm.*; — die Un

päßlichkeit, *Jan.*; die Schwäche, das Leiden, on je naše beteže (infirmitates) na-se vzel in naše bolezni (aegrotationes) je on nosil, *Trub.(N. t.)*; on ozdravi slednjo bolezen in slednji betež, *Trub.(N. t.)*; bolezni med ljudmi in beteže je revežem ozdravljal, *Ravn.*; — tudi: bêtež, *Valj.(Rad)*; — prim. beteg.
betęžast, *adj.* = betežen, *M.*
betęžen, žna, *adj.* leidend, mit Beschwerden behaftet, krank, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*; — b. revež, *Cv.*; — tudi bêtežen, *SlGor.*
betežljiv, íva, *adj.* = betežen, *Mur.*
betežljívost, *f.* = betežnost, *Mur.*
betežníca, *f.* die Kranke, *Mur.*, *Jan.*
betežník, *m.* der Kranke, *Mur.*, *Jan.*, *Danj.*, *ogr.-Valj.(Rad).*
betęžnost, *f.* das Kranksein, die Krankheit, *M.*; tudi: bêtežnost; — prim. betežen.
betíca, *f.* 1) der Kolben, ein kolbenartiger Gegenstand; die Keule: betica stori pravico, *Kr.*; — ein Schlägel an einem Stiele, *Cig.*, *Kr.*; — das dicke Ende des Dreschflegels, *Cig.*, *Dol.*; — der Glockenschwengel, *Solkan-Erj.(Torb.)*, *Kras*; — der Blütenkopf, *Cig.*; — 2) der Kopf (zaničlj.), der Schädel; dati komu po betici; — der Dickschädel, der Eigensinnige, *Cig.*; neukretne betice (butice), *Preš.*; — 3) das Keulengras (corynephorus), *C.*; — — prim. bat, bet, butica.
1. **betìč**, íča, *m.* = batič, *Cig.*; der Kolben (bot.), *Jan.*; *pl.* betiči, die Nieswurz (helleborus), v otročjem govoru, *Krn-Erj.(Torb.).*
2. **betìč**, íča, *m.* = studenec: betič ali studenec ni imel veliko vode, *Zv.*; — prim. betač in 1. beč, boč.
betîčar, rja, *m. pl.* betičarji, neki hrošči, die Kolbenhörner (taxicornia), *Erj.(Z.).*
betîčarica, *f.* die Stecknadel, *Notr.*
betîčast, *adj.* keulenförmig, *Cig.*
betîček, čka, *m. dem.* betič; der Knopf an einem Stock: palica z belim betičkom, (but-) *Jurč.*
betíčen, čna, *adj.* eigensinnig, (but-), *Cig.*
betîčman, *m.* = btičnik, *Dol.*
betîčna, *f.* die Stecknadel, *Dol.*, *Ljub.*
betîčnica, *f.* 1) die Stecknadel, *Dol.*; — 2) pl. betičnice, die Kolbenblütler (spadiciflorae), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.).*
betîčnik, *m.* = odrasel fant (zaničlj.): ti grdi betičniki nam celo noč miru ne dado, *Notr.*
betîčnjak, *m.* = betičnik, *Lašče.*
betíšče, *n.* der Holzschlägelstiel, *Cig.*
betōnika, *f.* die Betonie (betonica), *Jan.*
bêtva, *f.* 1) = betvo, der Halm, *Cig.*, *M.*, *vzhŠt.*; der Schaft, *Tuš.(B.)*; — 2) der Volksstamm, *Nov.*; — 3) eine Kleinigkeit, ein bißchen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *St.*
bêtvica, *f. dem.* betva; 1) das Schäftchen: b. lasca, *Erj.(Som.)*; — 2) eine Kleinigkeit, ein bißchen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*, *Št.*; b. majorana, *Pjk.(Črt.).*
bêtvǫ, *n.* 1) der Halm, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*; bêtvo, *ogr.-Valj.(Rad)*; travno b., *Cig.* siljeno *b.*, der Kornhalm, *ogr.-C.*, *Mik.*; koruzno b., der Kukuruzhalm: po trije klasi so letos na enem koruznem betvu, *Št.*; iz betva žrd, aus einer Mücke einen Elefanten, *C.*; — 2) der Volksstamm, *C.*; — 3) eine Kleinigkeit, ein bißchen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*; b. kruha, *C.*; niso odstopili, ne za betvo, *ZgD.*; — prim. bitvo.
bèv, *interj.* ni rekel ne bev ne mev, er sagte nichts, er schwieg, *Jan.*, *Jurč.*, *BlKr.*
bęvk, *m.* das Gebelfer, *Jan.*
bęvkanje, *n.* das Belfern, das Quäken, *Cig.*
bęvkati, kam, čem, *vb. impf.* belfern, quäken, *Cig.*, *Jan.*; ščene, lisica bevče (bevka), *Z.*; lajati in b., *Str.*; — blöken: ovce so bevkale, *Isvkr.*
bęvkavec, vca, *m.* = lisjak, *Cig.*
bęvkniti, bęvknem, *vb. pf.* einen Quäklaut von sich geben, *Z.*
bęvliti, im, *vb. impf.* = bevkati: pes bevli, *Črniče(Goriš.)*; — ovca bevli, *GBrda.*
bęvskati, am, *vb. impf.* belfern, kläffen, quäken, *Cig.*, *Jan.*; pos. o psih in prašičih, *Polj.*
bęvskniti, bęvsknem, *vb. pf.* einen Quäklaut von sich geben, *Z.*; — mucken, *Cig.*
bęvsniti, nem, *vb. pf.* = bevskniti: b. kaj, etwas ausschwatzen, *ZgD.*
bèz, bezà, *m.* = bezeg, *Jan.*, *Mik.*
bèza, *f.* = bezeg, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — divja b., der Traubenholunder (sambucus racemosa), *Fr.-C.*
bezáč, *m.* der Kohlenspieß der Schmiede, *Cig.*
bezâłnik, *m.* der Pfeifenräumer, *Cig.*
bezálǫ, *n.* orodje, s katerim se kaj beza: der Pfeifenräumer, die Räumnadel, *V.-Cig.*, *Zora*; — = bezač, *Cig.*
bezânje, *n.* das Stupfen, das Stochern.
1. **bezáti**, âm, *vb. impf.* stupfen, stochern: ne dela, če ga ne bezaš, *Z.*; ogenj. b., das Feuer stochern, *Cig.*; stoßen: smrt mlado in staro v grob beza, *Ravn.*; — (mit Worten) sticheln, *C.*; plemenitniki so se bezali mej seboj, *Jurč.*
2. **bezati**, am, *vb. impf.* hinundherrennen (vom Rindvieh, wenn es bei großer Hitze von Bremsen gestochen wird), biesen, *Jan.*, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Bolc-C.*; krave so bezale, *C.*; — prim. bezgati, bezljati, in nem. biesen.
bezdáti, âm, *vb. impf.* pfuschen, *C.*; — prim. bezati.
bezèk, zkà, *m.* das Taschenmesser, *C.*; der Taschenveitel, *Savinska dol.*
bézen, zna, *m.* 1) die Kluft, die Bergspalte, *C.*, *Tolm.-M.*; das Loch, *C.*; teman brlog, *GBrda*; — tolmun v vodi, *Črniče(Goriš.)*; — 2) die Fuge (z. B. im Bretterboden), *Rib.-M.*; bezèn, znà, *Valj.(Rad)*; — prim. brezen.
bézen, zni, *f.* = bezen, m. 2), *Cig.*, *C.*, *M.*
bezèg, zgà, *m.* der Holunder, (sambucus); črni b., der gemeine Holunder (s. nigra); rdeči ali divji b., der Traubenholunder (s. racemosa), *Cig.*; — bêzeg, zga, *Št.*
bèzg, à, *m.* = bezeg, *Mik.*
bezga, *f.* = bezeg, *Saleška dol.-C.*, *Štrek.*
bezgâłnica, *f.* b. za klobase, der Wursttrichter, *Bes.*
1. **bęzgalica**, *f.* 1) das Rennen, die Flucht, *C.*; — 2) = potepača, *C.*; — prim. 2. bezgati.

2. **bezgâlica**, *f.* = bzikalica, die Spritze, *Guts.*
1. **bezgáti**, âm, *vb. impf.* 1) stochern, bohrend wühlen, *C., M., Kr.*; b. pipo, in der Pfeife stochern, *Kr.*; b. cevko, ein Röhrchen aushöhlen, *Kr.*; — 2) herumstöbern, *Štrek.*; — prim. 1. bezati.
2. **bẹ́zgati**, am, *vb. impf.* herumrennen, biesen *Mur., Jan., Št.*; ako živina sliši „bz, bz“, kakor obadi brnijo, začne bezgati, *Št.*
bezgâvčen, čna, *adj.* = bezgavkast, *Z.*
bezgâvec, vca, *m.* der Wühler, der Hetzer, *GBrda.*
bezgâvka, *f.* 1) die Spitzmaus, *Kras - Cig., Jan.*; — 2) = bezgetulja, *Frey.(F.)*; — 3) die Halsdrüsengeschwulst, das Mandelgeschwür; — bezgavke, die Scropheln, *Bleiw. - Cig.*; — prim. 1. bezgati; zaradi pomena prim. mramor, želva.
bezgâvkast, *adj.* mit Mandelgeschwüren behaftet, *Sol.*
bezgetúlja, *f.* die Bartmeise, *C., Z., Frey.(F.)*; — prim. 1. bezgati.
bezgetúljica, *f.* = bezgetulja, *Frey.(F.).*
bezgljáti, âm, *vb. impf.* herumlaufen, *Z.*; herumstreifen, *C.*; — prim. 2. bezgati.
bezgǫ́v, *adj.* Holunder-; b. les, bezgovo cvetje; — b. izgovor, eine schale Ausrede, *Z.*
bezgǫ̑vec, vca, *m.* der Holunderstrauch, *Jan.*; *C.*
bezgovína, *f.* das Holundergesträuch; — das Holunderholz.
bezgǫ̑vje, *n.* das Holundergesträuch.
bezgǫ̑vnica, *f.* ein aus Holunderholz gemachter Vogelschlag, *Mur., Cig., C.*
bezíkati, kam, čem, *vb. impf.* = 2. bzikati, *Jan.*
bezíkav, *adj.* leutscheu, *Jan.*
bezína, *f.* = bezgovina, *Cig.*
bezjáča, *f.* 1) die Winzerin, „ker so Štajerci iz Zagorja dobivali viničarice“, *Zora V. 122*; — 2) die Bartaxt, die Schlichtaxt, das Bartbeil, *Mur., Cig., Jan.*; („ime za sekiro po kraju, od kodar je prišla“, *Zora*); — 3) eine Art kroatische Hirtenpfeife, *C.*; — 4) eine Art Pflaume, *C., Št. - Valj. (Rad)*; — prim. bezjak.
bezják, *m.* der Tölpel, *Mur., C., Mik.*; — (Bezjaki, hrvatski kajkavci med Dravo in Savo, *Trub., Kast.*; Bezjak, ein Mann von der italienisch slovenischen Sprachgrenze, *Štrek.*); po *Trstenjaku* in *Cafu* nam. bizjak, ker Bezjaki bize nosijo; po *Dan.* pa iz stvn. fizus, srvn. fiesz, callidus.
bezjáški, *adj.* 1) bejahtich, *Dalm.*; — 2) tölpelhaft, *ZgD.*
bezjè, *n.* = bezgovje, *C.*
bezljâj, *m.* 1) der Renner, der Läufer, *Mik.*; — 2) = bezljanje, *Valj. (Rad).*
bezljânje, *n.* das Biesen.
bezljáti, âm, *vb. impf.* mit erhobenem Schweif rennen, biesen; krave bezljajo, kadar jih po leti muhe in obadi (brenclji) pikajo; bezljati, *Valj.(Rad)*; — prim. 2. bezgati, 2. bzikati.
bezljâv, âva, *adj.* zum Rennen geneigt, *Z.*
bezljâvka, *f.* eine zum Schwärmen aufgelegte Biene, der Kollerer, *Cig.*
bezljìv, íva, *adj.* leutscheu, *Jan.*

1. **bezníca**, *f.* 1) die Rübengrube, *Guts.*; klet na prostem v zemljo narejena, za krompir, repo itd., *Poh.*; — 2) ein schmutziger finsterer Raum, ein elendes Loch, eine elende Hütte, *Cig., Jan., C., Kr., Št.*; mir in pokoj bi po hišah in beznicah prebival, *Ravn.*; der Kerker, (béznica) *Dornberk-Erj.(Torb.)*; — prim. bezen.
2. **bezníca**, *f.* die Biesfliege, *Polj.*; — prim. bezljati.
beznı̂čar, rja, *m.* der Keuschler, *C.*
bezníti, bâznem, *vb. pf.* = bazniti, *Cig.*
bezoár, *m.* der Besoarstein, *Jan., Cig.*
bezoárka, *f.* die Besoarziege (capra aegagrus), *Erj.(Z.).*
bezǫ́v, *adj.* = bezgov, *C., M.*
bezǫ̑vec, vca, *m.* der Holunder, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Josch.*
bẹ́ža, *f.* die Flucht, *Mur.*, *Valj.(Rad)*; — der Auflauf, *Mur., C., Mik.*
bẹžâj, *m.* der Lauf, *ogr.-Mik.*; bežaj sem dokončal, *ogr.-Valj.(Rad).*
bẹ́žanje, *n.* das Fliehen; tudi: bežânje.
bẹ́žati, ím, *vb. impf.* 1) fliehen; bežali so, kar so mogli pred sovražnikom b.; bežite pred grehom, *Mik.*; strupene zveri beže od ljudi, *Ravn.*; sv. duh modrosti beži od hinavca, *Škrinj.*; od ljudi b., sich von der Welt abschließen, *Cig.*; od dela b., arbeitsscheu sein, *Cig.*; — beži, beži, ne govori tako nespametno! geh doch, rede nicht so thöricht! — = teči; beži hitro po vode, *Cig.*, *jvzhŠt.*; tudi: bežáti.
bẹžẹ́čki, *adv.* fliehend, im Fliehen, im Laufen, *Mik.*, *vzhŠt.*
bẹ́žen, žna, *adj.* 1) zur Flucht gehörig: bežna ladja, das Fliehboot, *Cig.*; — 2) flüchtig (opp. trajen), *Jan., C.*
bẹžljáti, âm, *vb. impf.* hervordringen: iz klobase meso bežlja, *Mik.*
bẹžljìv, íva, *adj.* flüchtig, *Guts., Mur.*
bẹ́žnost, *f.* die Flüchtigkeit, *Jan.*
bežǫ̑ł, *m.* = fižol, *Erj.(Torb.).*
bíba, *f.* 1) kriechendes kleineres Thier, bes. ein Insect (največ le v otročjem govoru); biba leze, biba ni, tovor nese, osel ni, roge ima, kozel ni, (= polž); *coll.* vsa biba in golazen, *LjZv.*; — suhá b. = suha južina, der Weberknecht, *C.*; — 2) das Truthuhn, *C.*; — = raca, *Trst. (Let.)*; — 3) die Gezeiten des Meeres, Flut und Ebbe, *Cig. (T.), Jes.*; prim. bibavica; — 4) der Grashalm, *Ip.*, *Kras-Erj.(Torb.).*
bíbati, bam, bljem, *vb. impf.* langsam sich fortbewegen, *Levst. (Rok.), Bes.*; wackelnd gehen (o raci), *Trst. (Let.)*; — langsam hervorkommen: zobje mu bibajo iz čeljusti = er zahnt, *Cig.*; — b. se, wallen, *C.*; fluctuieren (o cenah), *h. t.-Cig. (T.).*
bibavica, *f.* das Gewoge, Ebbe und Flut des Meeres, *v Dalmaciji-Cig.*; die Fluctuation, *Cig. (T.).*
bîbec, bca, *m.* das männliche Truthuhn, *C.*; — prim. biba 2).
bíbica, *f. dem.* biba; — travna bilka: naberi mi bibico smokvic (rdečih jagod), *Kras, Ip.-Erj.(Torb.)*; prim. biba 4).

bíbika, *f.* = purica, *C.*
bíblija, *f.* die Bibel.
biblijepîsec, sca, *m.* ein Bibelschriftsteller, *Navr.(Kop. sp.)*.
bíblijski, *adj.* biblisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bibliografîja, *f.* die Bibliographie, *Cig.*, *nk.*; — prim. knjigopis.
bibliotēka, *f.* = knjižnica, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bibliotekár, árja, *m.* = knjižničar, *Cig.* *nk.*
bibliotečen, čna, *adj.* = knjižničen, *Cig.*
bibolę̀z, léza, *adj.* langsam einherschreitend (n. pr. o raci), *C.*
bibolę̀z, léza, *m.* die kriechende Bewegung: moral je vsak tretji bibolez postati (o človeku po vseh štirih lezočem), *Jurč.*
bîbra, *f.* schlechtes Getränk, *Cig.*, *Jan.*; verpantschter Wein, *kajk.-Valj.(Rad).*; — prim. lat. bibere, piti (?).
1. **bîc**, *m.* der Widder, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; —bic, bic! tako kličejo ovce *(C.)*, ali dražijo ovna, da buta, *Savinska dol.*; — psovka: der Schafskopf, *Cerkljansko-Štrek.(Let.)*.
2. **bîc**, *m.* die Simse, die Flatterbinse, (juncus effusus), *Sv. Jakob pri Savi-Erj.(Torb.)*; — prim. srvn. binez, binz, Binse, *Mik.(Et.)*.
1. **bíca**, *f.* weibliches Schaf, *Meg.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — prim. 1. bic.
2. **bíca**, *f.* die Binse, *Z.*; jezerska b. die Seebinse, (scirpus lacustris) *Tuš.(R.)*; — prim. 2. bic.
bîcek, cka, *m.* junger Widder, *Jan.*, *C.*; bickovo meso, *kajk.-Vest.*; — prim. 1. bic.
bícelj, clja, *m.* = bincelj, *Cig.*
bîcika, *f.* = bičica, das Schäflein, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*
1. **bìč**, bíča, *m.* 1) die Peitsche; z bičem pokati, mit der Peitsche knallen; mnogo biča, malo piče, *Str.*; — 2) die Peitschenschmitze, *C.*; — 3) die Saugwurzel der Pflanzen, *C.*; božji, (veliki, vražji) b., die Wurzel des Baldrian (valeriana), *C.*
2. **bîč**, *m.* = 2. bic, *Cig.*, *C.*
bíčanje, *n.* das Peitschen, die Geißelung.
bîčar, rja, *m.* 1) der Peitschenmacher, der Peitschenhändler, *Cig.*; — 2) der Geißelmönch, der Flagellant, *Cig.*, *Jan.*, *LjZv.*
bîčarica, *f.* die Peitsche, *Dol.*
bíčast, *adj.* peitschenförmig, *Cig.*
bíčati, bîčam, *vb. impf.* peitschen, geißeln; strafen: Bog nas biča.
bíčavec, vca, *m.* der Peitscher, *Cig.*
bîčec, čca, *m. dem.* bik.
1. **bîček**, čka, *m. dem.* 1. bič; kleine Peitsche.
2. **bîček**, čka, *m. dem.* 1. bic; das männliche Lamm, *Cig.*, *Jan.*, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; oven z rogmi, *Krn.-Erj.(Torb.)*.
3. **bîček**, čka, *m. dem.* bik; junger Stier.
4. **bîček**, čka, *m.* 1) die Simse, (juncus effusus), *Lašče-Erj.(Torb.)*; plašč iz bička, *LjZv.*; — 2) der Binsendocht, *Dict.*; tudi: bíček, *Dol.*
bíčenje, *n.* = bičanje, *C.*
bičevânje, *n.* das Geißeln, die Geißelungen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
bičeváti, ûjem, *vb. impf.* zu geißeln pflegen, geißeln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *Bas.*
bičevâvec, vca, *m.* der Peitscher, *Cig.*
bičevâvka, *f.* die Peitscherin, *Cig.*
bîčevje, *n.* = bičje, *Meg.*, *Dict.*, *C.*, *Dalm.*, *Valj.(Rad)*; jerbasček je iz bičevja spletla, *Ravn.*; bíčevje, *Dol.*
bíčevnik, *m.* der Peitschenstiel, *Jan.*, *Jurč.*
bîčica, *f. dem.* 1. bica; 1) das weibliche Lamm, *Cig.*, *Erj.(Torb.)*; — 2) = jaglec, trobentica, *Cig.*
bîčič, *m. dem.* 1. bic; junger Widder, *C.*
bičíšče, *n.* = bičnik, *Jan.*
bíčiti, bîčim, *vb. impf.* = bičati, *Z.*, z besedo koga b., schelten, *C.*; peinigen, beängstigen: bičilo me je, *C.*
bîčje, *n. coll.* Simsen, Binsen; iz bičja pleto razne reči in delajo stenje (duše), *Št.*; — der Lampendocht: bičje v leščerbi, *Glas.*; — prim. 2. bic.
bîčji, *adj.* Stier, *nk.*
bîčka, *f. dem.* 1. bica; — ein Schaf mit kurzer Wolle, *Štrek.*
bîčkast, *adj.* iz bička, bičja narejen: b. plašč, *Dol.*
bîčnat, *adj.* 1) iz bičja narejen, *Jan.*, *Z.* — 2) poln bičja, *Cig.*
bîčnik, *m.* der Peitschenstiel, der Geißelstiel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Glas.*
bîčnjak, *m.* = bičnik, *Mur.*, *C.*, *Mik.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
bîg, *m.* = 2. bik, *Notr.*; kar je še trsice in biga, ljudje pokosijo, *LjZv.*
bigamîja, *f.* die Bigamie; — prim. dvoženstvo.
bîglica, *f.* 1) der Holzsplitter, das Spänchen, *Jan.*; — 2) das Zündhölzchen, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*
bijáča, *f.* die Schlägerei, *Svet.(Rok.)*.
bijálo, *n.* 1) das Schlagwerk der Uhr, *V.-Cig.*; — 2) *pl.* bijala, die Lade am Webestuhle, *C.*
bîjec, jca, *m.* der Schläger, der Polterer, *C.*, (,bic') *ogr.-Valj.(Rad)*.
bijénje, *n.* das Schlagen, *Mur.*, *Cig.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
1. **bìk**, bíka, *m.* 1) der Stier; divji b. = tur, *Cig.*; moškatni b., der Moschusochs, *Erj.(Z.)*; preg. pojdi se z bikom bost! (tako pravi, kdor se neče ustavljati človeku, ki si ne da nič dopovedati); — psovka nerodnemu človeku; — 2) trsni b. in einem Bogen angebundene Weinrebe, *C.*, *Z.*; (prim. konj); tudi: neobrezana rozga, *jvzhŠt.*; — 3) der Stechapfel (datura stramonium), *C.*; — 4) peč za kruh, sadje, lan, *C.*, *vzhŠt.*; — 5) nesežgan kamen med apnom, *Gornja Savinska dol.-DSv.*, tudi: surovina v kuhanem krompirju („bèk, à"), *Gor.-Cv.*
2. **bîk**, *m.* die Simse (juncus effusus), *na Cerkniškem jezeru-Erj.(Torb.)*; — prim. 2. bic.
bíka, *f.* = 2. bic, 2. bik, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.
bikáč, *m.* der Dickkopf, *Jan.*; — ein verstockter Mensch, *Mur.*, *Mik.*
bikáča, *f.* ein dickköpfiges Weib (prim. bikač); — ein verstocktes Weib, *Mur.*
bíkast, *adj.* dem Stier ähnlich: ochsenhaft, plump, *Cig.* — starrsinnig, *C.*
bîkec, kca, *m. dem.* 1. bik, *Jan.*; pogl. bičec.
bikoglâvec, vca, *m.* der Stierköpfige, *Mur.*
bikoglâvka, *f.* die Stierköpfige, *Mur.*

bíkonja, *m.* = bik: psovka silovitemu, odurnemu človeku, *BlKr.*; — hs.

bíkovica, *f.* = bikovnica, *Cig.*, *Jan.*, *SlGor.*

bíkovina, *f.* 1) die Stierhaut, *M.*; — das Stierfleisch, *Cig.*; — 2) das Sprunggeld, *Cig.*, *C.*; bikovino so dolžni ostali, *Pjk.* (*Črt.*); — 3) „senožet, ki jo odločujejo soseske gospodarju plemenskega bika“, *Nov.*; tudi: bikovína.

bíkovnica, *f.* 1) der Ochsenziemer, *C.*, *ogr.-Valj.* (*Rad.*); — 2) = bikovina 3), *Z.*

bíkovnik, *m.* = bikovina 3), *Z.*

bil, *f.* 1) der Halm, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.* (*Rad.*); slamnata b., der Strohhalm, *Trub.* (*Post.*); — das Halmgewächs, *Jan.*; — 2) das Kräutig (von Erdäpfeln, Kürbissen u. dgl.), *C.*; — 3) črna b., die Braunwurzel (scrophularia nodosa), *Cig.*, *Povir-Erj.* (*Torb.*); — tudi: der Beifuß (artemisia vulgaris), *Ptuj*, *SlGor.-C.*; — tudi: die Einbeere, (paris quadrifolia), *Spodnja Idrija in Volče-Erj.* (*Torb.*); — 4) der Splitter, *Mur.*, b. ali troha (v očesu), *Trub.* (*Post.*).

1. **bíla**, *f.* 1) der Halm: do bile, bis auf den letzten Halm, *C.*; — 2) das Kürbisblatt, *Danj.-Mik.*, *Kr.-Valj.* (*Rad*); — prim. bil.

2. **bila**, *f.* *Guts.*, *Cig.*, pogl. bilja.

bilânca, *f.* računski sklep, die Bilanz: b. trgovine, die Handelsbilanz, *Cig.* (*T.*); kosmata b., die Rohbilanz, *SlN.*

bílast, *adj.* halmig, *C.*

bîlca, *f.* *dem.* bil; der Halm, *C.*, *Krelj*; der Grashalm, *Štrek.*

bîlce, *n.* *dem.* 1. bilo, *Valj.* (*Rad*).

bîlčica, *f.* *dem.* bilka; das Hälmchen, *M.*

bilẹg, **bilẹ̑ž** . . ., pogl. beleg, belež . . .

bîlf, *m.* = bilfa, *M.*

bîlfa, *f.* der bewurzelte Rebensetzling, der Würzling, *C.*, *Vrtovec* (*Vin.*), *Nov.*; — die aus dem Samen hervorgewachsene Rebe, *Štrek.*

bîlfanje, *n.* sajenje bilf, *Nov.*

bîlfica, *f.* *dem.* bilfa, *Vrtovec* (*Vin.*).

bilijǫ̑n, *m.* milijon milijonov, die Billion, *Cig.* (*T.*).

bilína, *f.* = rastlina, *Jan.*, *Šol.*; — češ.

bilînstvǫ, *n.* = rastlinstvo, *Cig.* (*T.*); — češ.

bíliti se, im se, *vb. impf.* halmen, *V.-Cig.*

bîlja, *f.* 1) das Vorfest, die Vigilie, *Cig.*; na biljo, *Št.*; sveta b., = sveti večer, *Guts.*; — 2) *pl.* bilje, das Todtenamt, *Cig.*, *Mik.*, *Gor.*; — iz lat. vigiliae, *Mik.* (*Et.*).

biljár, rja, *m.* der Botaniker, *h. t.-Cig.* (*T.*).

biljard, *m.* das Billard, das Billardspiel, *nk.*; (biljar, *Cig.*, *Jan.*).

biljârdnica, *f.* das Billardzimmer, *Cig.*

biljârdski, *adj.* Billard-, *Cig.*

biljârstvǫ, *n.* die Botanik, *h. t.-Cig.* (*T.*).

bîlje, *n.* *coll.* 1) Pflanzen, Kräuter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.* (*T.*); bolj jim je pri srci bilje ali [illegible], *Kres.*; die Blätter und Stengel der Ackerpflanzen, das Krautwerk: [illegible] bilje brat za [illegible], *BlKr.*; — das Kürbiskraut(?), *C.*, *SlGor.*; — 2) die Halme: bilje se bode moralo s srpom požeti, *Dalm.*; silje čistiti plev in bilja, *Danj.*; — die Halmstoppeln: po košnji ostane bilje, *M.*

biljevît, *adj.* gewächsreich, *Cig.*

biljepîsec, sca, *m.* der Phytograph, *Cig.*

biljepîsje, *n.* die Phytographie, *Cig.*

bîlka, *f.* *dem.* bil; 1) der Halm; der Grashalm, *Valj.* (*Rad.*); suh, kakor bilka, *Mur.*; — 2) das Splitterchen, *Mur.*

bîlnat, *adj.* pflanzenreich, *Cig.*

bîlnica, der Schwingel (festuca), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Tuš.* (*R.*), *Medv.* (*Rok.*); bilnica ino vsi drugi ovsi, *Vod.* (*Izb. sp.*).

1. **bílǫ**, *n.* 1) die Schlagader, *Mur.*, *Cig*, *Jan.*, *Cig.* (*T.*), *Mik.*, *Valj.* (*Rad.*), *Erj.* (*Som.*); — 2) das Schlagwerk der Uhr, *Cig.*, *Jan.*

2. **bílǫ**, *n.* = bil (Halm), *Mik.* (*Et.*), *Skal.-Let.*

bilomèr, mẹ́ra, der Pulsmesser, *Cig.*

bílovka, *f.* der Kürbisblattstiel, *SlGor.*; — tudi: das Kürbisblatt, *Mur.*, *C.*

bilûšen, šna, *m.* die Zaunrübe, (bryonia dioica), *Medana* (*Goriš.*)-*Erj.* (*Torb.*).

bîncati, am, *vb. impf.* = brcati, mit den Füßen stoßen, ausschlagen, *Jan.*, *C.*, *Št.*; sujejo in bincajo ga, *Cv.*

bíncelj, clja, *m.* die Fleischkrone über dem Pferdehufe, die Fessel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Nov.*; — prim. fincelj.

bincljáti, âm, *vb. impf.* = brcati, *Z.*

bincljìv, íva, *adj.* bincljiva živina, (če rada binca, brca), *C.*

bíncniti, bîncnem, *vb. pf.* mit dem Fuße stoßen, ausschlagen, *Jan.*, *Raič.* (*Let.*); kobila jo je bincnila, *Pjk.* (*Črt.*).

bînec, nca, *m.* 1) odraslo dvoletno jagnje, *Krn.-Erj.* (*Torb.*); — 2) übermüthiger Bursche, *Raič* (*Let.*).

bînga, *f.* das Pendel, *V.-Cig.*

bîngati, am, *vb. impf.* hangend schwingen, baumeln, *V.-Cig.*, *Jan.*

bíngelj, glja, *m.* etwas hangend Schwingendes: bingelj binga, krehelj kreha, bingelj pade, krehelj jé; (bingelj = die Eichel, krehelj = das Schwein), *Z.*, die Haselnussdolde, *C.*; — das Uhrpendel, *Cig.*; — der Eiszapfen, *C.*

bingljáti, âm, *vb. impf.* hangend schwingen, baumeln; vinski dozorek binglja na trti, *LjZv.*; razobesili bodo tvoje ude po drevju, da bodo bingljali („bengljali“) in pekli se po solncu, *Glas.*

bîngljec, gelje (gelica), *m.* das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *C.*; tudi: das große Schneeglöckchen (leucojum vernum), *DSv.*

bîngola, *f.* 1) visok človek (zaničlj.), *Gor.*; — 2) *pl.* bingole, = noge (zaničlj.), *ob Muri-Trst.* (*Let.*); — prim. bingljati.

bîngolice, *f. pl.* = gosli, *Raič* (*Let.* 1878., 190.).

bînkošten, tna, *adj.* Pfingst-; binkoštna nedelja.

binkošti, *f. pl.* Pfingsten; — „auf ein ahd. zi pfingustin (pentecoste), zurückzuführen“, *Mik.* (*Et.*).

binkoštnica, *f.* 1) das Pfingstlied, *M.*; — 2) der Pfingstapfel, *M.*; — die Pfingstbirne, *Cig.*; — 3) = kresnica (leucanthemum vulgare), *Josch.*; — 4) jasenolistna b., der eschenblättrige Diptam (dictamnus fraxinella L.), *Robič* (*Nkol.*).

binōm, *m.* das Binom (math.); — prim. dvočlenec.
binōmen, mna, *adj.* binomisch, binomial, *Cig.(T.)*.
binomijālen, lna, *adj.* — binomen, *Cig.(T.)*.
binōmski, *adj.* = binomen, *Cig.(T.)*.
biografīja, *f.* die Biographie; — prim. životopis.
1. **bīr**, *m.* = bira, *Jan.*, *Vest.*
2. **bīr**, *m.* die Aussteuer, *Mik.*; — „das Wort ist fremden Ursprungs: vergl. magy. bér, Lohn", *Mik.(Et.)*.
3. **bīr**, *m.* = ber, bar, (Kolbenhirse), *Polj.*
1. **bíra**, *f.* = bera; 1) das Sammeln, die Sammlung, *Cig.*, *Jan.*; die Collectur: v biro iti (hoditi), biro jemati, *Cig.*; — 2) die Gattung, die Sorte, *Jan.*; vino dobre bire, *C.*; bilo jih (snubokov) je vsake bire, *Erj.(Torb.)*; vse blago je ene bire, *vzhŠt.*
2. **bíra**, *f.* = raca, *Erj.(Torb.)*.
bírenj, rnja, *m.* ein Collecturmaß, *C.*, *Bes.*, (biren, rna, *Slom.*).
bīri, *interj.* biri, biri! tako zovejo race, *Erj.(Torb.)*.
birìč, íča, *m.* der Scherge, *Meg.*; der Stadtknecht, *Boh.*; der Gerichtsdiener; — prim. stsl. biričь, it. birro, der Scherge, *Mik.(Et.)*.
biričevína, *f.* die Fordergebür, *Cig.*
biríčiti, īčim, *vb. impf.* Schergendienste leisten, *Z.*
birīčka, *f.* das Weib des Gerichtsdieners, *Kr.-Valj.(Rad.)*.
birīški, *adj.* Schergen-, Gerichtsdieners-.
bīrja, *f.* ein eiserner Ring am Ende eines Holzstückes, *Štrek.*; der Sensenring, *Notr.*; železo pri vozu, ki sklepa sovro in zadnjo trap, tudi železni obroček ali okov pri nožu, šilu itd., *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*, *GBrda.*
bīrjica, *f. dem.* birja, *Notr.*
bīrka, *f.* = ovca, *ogr.-Valj.(Rad)*, *C.*, *Trst.(Let.)*; — eine graue Geiß, *C.*; — prim. rus. byrka = ovca.
bīrma, *f.* die Firmung; birmo vezati, zavezati komu, jemands Firmpathe (-thin) sein, *Erj.(Torb.*, *Izb. sp.)*.
bīrmanec, nca, *m.* der Firmling.
bīrmanje, *n.* das Firmen.
bīrmati, am, *vb. pf. i. impf.* firmen.
birmovânje, *n.* das Firmen.
birmováti, ûjem, *vb. impf.* die Firmung spenden.
bīrnik, *m.* der Sammler, *Bes.*; — prim. 1. bira.
birokrāt, *m.* der Bureaukrat, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
birokratīja, *f.* svojevoljno vladarstvo uradništva, die Bureaukratie, *nk.*; (birokracija, *Cig.*, *Jan.*).
birokrātski, *adj.* bureaukratisch, *nk.*
birokrātstvo, *n.* das Bureaukratenthum, die Bureaukratie, *nk.*
bíroš, *m.* der Rinderhirt, *ogr.-Valj.(Rad)*; — iz magy. birus.
bīrsa, *f.* = bersa, *Cig.*, *Jan.*; skupljevala je ježice, birso (Weinstein) in suhe slive, *LjZv.*
birúnja, *f.* = berunja, bernja, *Solkan-Erj.(Torb.)*.
bisága, *f.* der Quersack, *Jan.*, *Zv.*, *Št.*; tudi pl. bisage, *Habd.*, *BlKr.*; — prim. lat. bisaccium, *Mik.(Et.)*.
bisâgar, rja, *m.* kdor bisago nosi, *nk.*
bisâžnik, *m.* = bisaga, *C.*
bíser, sera, *m.* die Perle, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
biserár, rja, *m.* der Perlenhändler, *Cig.*
bíserast, *adj.* perlartig, *Cig.*
bíserček, čka, *m. dem.* biserec, das Perlchen, *Cig.*
bíseren, rna, *adj.* Perlen-: biserna matica, = lupina prave bisernice, die Perlmutter, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž)*.
bíserje, n. *coll.* die Perlen, *M.*
bísernast, *adj.* perlicht, *Cig.*
bísernat, *adj.* perlenreich, *Cig.*, *Jan.*
bísernica, *f.* prava b., die eigentliche Perlmuschel (meleagrina margaritifera), potočna b., die Flussperlmuschel, (unio margaritifer), *Erj.(Ž.)*.
bísernik, *m.* 1) = biserar, *Mur.*, *Cig.*; — 2) der Perlmutterfalter, (argynnis), *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
bisernína, *f.* der Perlenschmuck, *Z.*
bisernják, *m.* der Perlstein (Perlit), *Cig.(T.)*.
biserolôvec, vca, *m.* der Perlenfischer, *Jan.*
bīskup, *m.* = škof, *nk.*; — hs.
bīsmut, *m.* der Wismut, *Cig.(T.)*.
bīsmutov, *adj.* Wismut-: bismutova svetlica, die Wismutblende, bismutova okra, der Wismutocker, *Cig.(T.)*.
bīstahar, *interj.* s to besedo se konji na levo ravnajo; (pravi se tudi: bistahor, *Kr.*; bistahare, *Št.*); — prim. bav. wiste her! wist! (istega pomena).
bíster, stra, *adj.* 1) schnell, munter sich bewegend; b. konj, ein feuriges, schnelles Pferd; bistra voda, ein schnell fließendes Wasser; — bistro oko, ein munteres, lebhaftes Auge; bistro gledati, einen lebhaften Blick haben; — 2) s pojmom hitrosti, urnosti se druži tudi pojem čistosti: klar, hell; b. potok; vino bistro teče (= čvrsto in čisto); b. kakor steklo, glashell, *Cig.*; — bistra glava, ein heller Kopf; b. um, scharfer durchdringender Verstand.
bistránga, *f.* = postrv, *Mur.*, *kajk.-Mik.*; — iz magy.
bīstrc, strca, *m.* die Schärfe des Gesichtes oder des Verstandes, *C.*
bístrenje, *n.* das Aufhellen, das Aufklären: b. duha, razuma, *Cig.*
bīstrica, *f.* 1) der Wildbach, der Gießbach, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.*; — 2) ein klar fließender Bach, *Mik.*
bistrína, *f.* 1) der schnelle Lauf des Wassers, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die Schärfe (z. B. des Auges, des Verstandes), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 3) die Klarheit, *Mur.*, *Cig.*; — 4) goveje in ovčje ime, *Tolminski hribi*, *Kanin-Erj.(Torb.)*.
bístriti, bīstrim, *vb. impf.* 1) klären, *Mur.*, *Cig.* *Cig.(T.)*; — pojmovi, razmere se bistrijo, *nk.*; — schärfen, ausbilden, aufklären: b. um., *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) b. koga na kaj, jemanden zu etwas aneifern, *C.*
bistróba, *f.* = bistrost, *Cig.*
bistrôča, *f.* = bistrost, *ogr.-Valj.(Rad)*.
bistroglàv, gláva, *adj.* = bistroglaven, *Jan.*
bistrogláven, vna, *adj.* talentiert.

bistroglèd, gléda, *adj.* = bistrogleden, *nk.*
bistroglẹ́den, dna, *adj.* kdor bistro gleda.
bistrolẹ́ten, tna, *adj.* schnell fliegend, *Bes.*
bistromíseln, selna, *adj.* scharfsinnig, *Jan.*
bistroòk, ǫ́ka, *adj.* 1) scharfsichtig, *Cig.*; — 2) klar, hell blickend, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*.
bistrosmẹ̀ł, smẹ́la, *adj.* bistrosmele misli, kühner Gedankenflug, *Zora.*
bistrǫ̑st, *f.* 1) die Schärfe (z. B. des Auges, des Verstandes), *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Klarheit (z. B. des Wassers), *Cig.*
bistróta, *f.* 1) die Schnelligkeit (z. B. des Wassers), *Mur.*; — 2) die Schärfe, *Mur.*; — 3) die Klarheit, *Mur.*
bistroûmec, mca, *m.* der Scharfsinnige, *C.*
bistroúmen, mna, *adj.* scharfsinnig, ingeniös, hell denkend, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*
bistroûmje, *n.* durchdringender, klarer Verstand, der Scharfsinn, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *C.*; der Witz, *Cig.*
bistroûmka, *f.* der Witzfunke, *Cig.*
bistroúmnost, *f.* die Scharfsinnigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bistrovìd, vída, *m.* = ris, *Z.*
bistrovìd, vída, *adj.* scharfsehend, scharfsichtig, *Cig.*, *Jan.*, *Vod. (Izb. sp.)*, *SlN.*
bistrovîdec, dca, *m.* der Scharfsichtige, *Jan.*
bistrovíden, dna, *adj.* = bistrovid, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
bistrovîdka, *f.* 1) die Hellseherin, *Jan.*; — 2) = ris, *C.*
bistrovídnost, *f.* die Scharfsichtigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
bîstven, tvena, *adj.* wesentlich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*; constitutiv (phil.), *Cig. (T.)*.
bîstvo, *n.* die Wesenheit, das Wesentliche, das Wesen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*; vse moje bistvo, mein ganzes Ich, *Cig.*; bistvo imenja, die Substanz des Vermögens, *DZ.*; — prim. stsl. bytъstvo.
bistvováti, ûjem, *vb. impf.* sein, existieren, *Cig. (T.)*, *C.*
bišča, *f.* Rübenblätter, *C.*; pogl. višča.
bìt, ta, *m.* *Cig.*, *Jan.*, *Valj. (Rad)*, *C.*, pogl. bat, bet.
bìt, *f.* dünner, breitgequetschter Draht von Gold oder Silber, der Lahn, *Cig. (T.)*; — rus.
bìt, *f.* das Sein, *Cig. (T.)*, *Lampe (D.)*.
1. **bîtek**, tka, *m.* der Schlag, *Mur.*; urni b., das Schlagen der Uhr, *Danj. (Posv. p.)*.
2. **bîtek**, tka, *m.* die Existenz, *Cig. (T.)*; narod se zaveda svojega bitka in žitka, *SlN.*; tukaj mi ni bitka, *Z.*
1. **bîten**, tna, *adj.* Schlacht-, Kampf-, *Cig.*, *Jan.*
2. **bîten**, tna, *adj.* 1) wesentlich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *M.*; [illegible], *Zv.*; — češ.
1. **bîtev**, tve, *f.* = bitva, *Cig.*
2. **bîtev**, tve, *f.* = betev, betva, eine Kleinigkeit: vzemi to bitev („bitev“) daru, *Ravn.*; Izak [illegible], *Ravn.*
biti, bîjem, *vb. impf.* schlagen, prim. večkrat bit, kakor sit, *Jan. (Slovn.)*; b. se, kämpfen, eine Schlacht liefern; boj b., einen Kampf kämpfen, *Cig.*, *C.*, *Valj. (Rad)*; boj krvav že dolgo bije za krščansko vero, *Preš.*; z nogami ob tla b., auf den Boden stampfen; takt b., den Takt schlagen, *Cig.*; na zvon b., an die Glocke anschlagen; b. plat zvona, die Feuerglocke läuten; ura bije eno, deset, es schlägt ein, zehn Uhr; — srce, žila bije, das Herz, der Puls schlägt; — potok na zid bije, der Bach bespült die Mauer, *Cig.*; ptiči v vinograd bijejo, die Vögel dringen in den Weingarten, *C.*; na pete komu b., jemanden verfolgen, *Cig.*; smrt mu na pete bije, er ist in Todesgefahr, *Z.*; vse bije na to, da ... alles zielt dahin, dass ... to na-me bije, das geht mich an, *Cig.*; sum bije na koga, man hat ihn im Verdacht, *Nov.*; b. na kaj, auf etwas anspielen, *Cig.*; ta stvar bije v izročeno področje, es handelt sich dabei um Gegenstände des übertragenen Wirkungskreises, *Levst. (Nauk)*; v oči bije, es fällt in die Augen, *Cig.*, *DZ.*

bíti, sèm (bódi, bôm, [bódem], bîl sem) *vb. impf.* — *A)* s subjektom: 1) sein = existieren: Bog je bil, je in bo vekomaj; bil je oče, ki je imel tri sinove; ne bom dolgo več, mit mir wird es nicht mehr lange dauern; — bestehen, človek je iz duše in telesa; sich befinden; kje si bil tako dolgo? stammen, herrühren, kommen; odkod si? woher bist du? odtod je vsa moja nesreča; gehören; biti v kako faro, zu einer Pfarre gehören, *Cig.*, *Met.*; in mi bi pod njega hoteli biti? *Ravn.*; sein = fehlen: kaj ti je? was fehlt dir? nič mi ni, es fehlt mir nichts; gelegen sein, angehen; kaj je tebi za to? kaj je tebi do tega? was geht dich dies an? nič mi ni zanj, za to; dienen, gereichen; kčemu ti bo to? b. v škodo, v čast, v lepotičje; to ni za nič, dies taugt zu nichts; sein, vor sich gehen, geschehen; danes je mraz, vročina; zvečer bo ples v dvorani; danes to ne more biti; kaj bo s teboj? sich befinden; kako si kaj? sich verhalten: tiho bodi! sei still! — 2) sein (copula): biti komu vrsta, jemandem dem Stande nach gleich sein, *Rib.-M.*; to je moje in pa božje, das gehört mir und Gott; to mi je prijaznost! das heißt Freundschaft! to je, das heißt; b. gostih besedi, viel zu reden pflegen; b. kake vere, sich zu einer Religion bekennen; — ni dobro človeku b. samemu, es ist für den Menschen nicht gut allein zu sein; Bog vam da moč b. močnim; daj nam biti milim in dobrim; biti učiteljem, Lehrer sein, *nk.* (po drugih slov. jezikih); — 3) predikat je izpuščen: kaj boš ti? — tega jaz nisem nesti (bin nicht imstande), *Podmelci (Tolm.)-Erj. (Torb.)*; — *B)* brez subjekta: 1) namesto subjekta stoji partitiven genitiv: bilo je vina in kruha na prebitek; bilo je ljudi, da se je vse trlo; — 2) kar bi moglo biti subjekt, je v akuzativu, v negativnih stavkih v genitivu: po vseh potih jo je, koder bi bil utegnil priti, *Ravn.*; cel voz je bilo ranjenih; tri dni je, kar ga nisem videla; bilo je silo ljudstva, es gab eine Menge Leute; pomni: gola nedolžnost jo je, sie ist die lautere Unschuld, samočista prijaznost ga je, er ist voll Freund

lichkeit, *Ravn.*: ni bilo ni kraja ni konca, es hatte kein Ende; očeta in matere ni doma, Vater und Mutter sind nicht zuhause; brata še ni iz mesta, der Bruder ist noch nicht aus der Stadt gekommen; ne bo me več k vam, ich komme nicht mehr zu euch; Ljubezen je bila, ljubezen še bo, Ko tebe in mene na svetu ne bo, *Npes.*; da ni mene bilo, tebi bi se bila slaba godila, wenn ich nicht gewesen wäre, so wäre es dir übel ergangen; — 3) z adjektivom (predikatom): vroče je, es ist heiß; težko mi je bilo, es kam mir schwer an; kako ti je? wie befindest du dich? slabo, hudo mi je, es ist mir unwohl, übel; bolje, huje mi je, es geht mir besser, schlechter; — 4) predikat je izpuščen, pa ga je lahko dopolniti: natepejo ga, pa je! (= pa je dobro!) prosi ga odpuščanja, pa bo (und die Sache hat ein Ende); bi še bilo, ko bi ..., es gienge noch an, wenn ..., bi že bilo, ko bi ..., es wäre schon recht, wenn ...; tako se rabi tudi samo: bi, es wäre schon recht: bi, ko bi vsak dan tako bilo, *jvzhŠt.*; bi, ko bi bilo o kresu *Erj.(Izb. sp.)*; — 5) z infinitivom: ni slišati zvonova, man hört die Glocke nicht; ni bilo nič slišati, da bi bil prišel, es verlautete nichts von seiner Ankunft; — können, sollen, müssen; biti mi ni več doma, ich kann nicht mehr zuhause bleiben; že jih je bilo srečne in vesele videti, *Ravn.*; kaj mi je začeti? was soll ich thun? pretrpeti nam je, wir müssen es ertragen; stati nam bo pred božjim stolom; — 6) z nominativom, ki je le na videz subjekt: dolg čas mu je bilo, er hatte lange Weile, *Met.*; groza je bilo videti boja, es war ein Graus den Kampf zu sehen, *Npes.*; kadar je bilo red, als es an der Zeit war, *Trub.*; tega ni treba bilo (prim. *Mik. V. G. IV. 367.*); — 7) z nekaterimi samostalnimi imeni z akuzativom osebe; ni ga še volja, er hat noch nicht Lust; ne bo vas groza smrti, ihr werdet vor dem Tode nicht erschrecken; groza vas ga je bilo, ihr erschraket vor ihm, *Ravn.*; kterega teh dveh zgledov vas je misel posnemati? pravice vas bodi skrb! skrb me je! was geht das mich an! *jvzhŠt.*; sram jo je bilo; strah nas je; čudo vas bodi božje prijaznosti, bewundert die göttliche Liebe, *Ravn.* (prim. *Mik. V. G. IV. 367.*); — objekt stoji pri nekaterih substantivih v genitivu: Niniv bo konec, *Ravn.* (prim. *Mik. V. G. IV. 368.*); — *C)* werden; bila je žena v solnato postavo, ward zur Salzsäule, *Ravn.-Mik.*; kaj hočeš biti? was willst du werden? iz tega nič ne bo, daraus wird nichts; sedem let ni iz hleva bil, sieben Jahre kam er nicht aus dem Stall, *Npes.-Mik.*; (navadnejše: ni ga bilo); — *D)* opomnje o posameznih oblikah: 1) „bodi“ za relativi = „immer“ (cunque); kdor bodi, wer immer; kar bodi, was es auch sei; toda: bodi kaj, etwas nichtsnutziges, *Mik.* (prim. bodikaj); bodi (si) — bodi (si), sei es — sei es, bodi vino, bodi pivo, rad oboje pijem, *C.*; — 2) z nikalnico se v indikativu prezentnem vkupaj piše in kakor jedna beseda govori: nísem ali nésem, ich bin nicht; (pomni: za „bi“ se rabi v Ziljski dolini: besem, besi, be, besva, besta, besmo, beste, beso, *Jarn.(Rok.)*; Besi bila moja, Besi vino pila, *Npes.-Schein.*; jèsem-sem, *ogr., kajk.-Valj.(Rad)*).

1\. **bítje**, *n.* das Schlagen, die Schlägerei, *Mur.*; svajo z bitjem končati, *ogr.-Valj.(Rad)*; — b. žile, der Pulsschlag, *Cig.(T.)*; — 2) das Schlagwerk der Uhr, *C.*; ura z bitjem, ura se je na bitju pokazila, *Polj.*; tudi: bitjè.

2\. **bítje**, *n.* 1) das Sein, die Existenz, *Mur.*, *Cig.(T.)*; boj za bitje in nebitje, *Zv.*; b. in žitje, *Zv.*; svoje b. imeti, existieren, *Vod.(Izb. sp.)*; — 2) die wesentliche Beschaffenheit: b. in natura, b. in lastnost, *Pohl.-Valj.(Rad)*; — der Zustand: v dobrem bitju držati kaj, etwas im guten Zustand erhalten, *Levst.(Pril.)*; b. ljubljanskega močvirja, *Levst.(Močv.)*; — 3) das existierende Wesen (ens), *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; umno b., das Vernunftwesen, *Cig.*

bîtka, *f.* die Schlacht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

bítnost, *f.* 1) die Wesenheit, die Natur, das Wesen (essentia), *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; eno samo b. imeti, *Isvkr.*; stvar dobi vinu podobno b., *Vod.(Izb.sp.)*; človeška b., *Zora*; — 2) die Wirklichkeit, die Realität, *Jan.*, *Zora*; potrdila o bitnostih, über Thatsachen, *DZ.*

bitoslôvje, *n.* die Ontologie, *Cig.(T.)*.

bîtstvo, *n.* pogl. bistvo.

bîtva, *f.* die Schlacht; huda bitva, heißer Kampf.

bîtven, tvena, *adj.* Schlacht-, *Z.*

bitvíšče, *n.* = bojišče, das Schlachtfeld, *C.*

bitvo, *n.* = betvo, *Mik.(Et.)*; — nagl. morda: bitvò; koren: bv-.

bivalíšče, *n.* der Aufenthaltsort, der Standort, der Wohnsitz, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

bívanje, *n.* 1) das Sein, die Existenz, *Cig.(T.)*; — 2) način, kako se kaj godi, der Process, *Cig.(T.)*; — 3) das Verweilen, der Aufenthalt, *Cig.*, *nk.*

bivâtelj, *m.* = prebivavec, *C.*, *Zora*, *Let.*

bivâteljstvo, *n.* = prebivalstvo, *Zora.*

bívati, am, *vb. impf.* zu sein pflegen, *Kras.* *Pivka-Levst.(Glas.)*; ta pot biva slaba, *Notr.-LjZv.*; brez dvojbe biva tako tudi drugod, *Navr.(Let.)*; ta trava biva po stenah, kommt vor, *Pivka-Erj.(Torb.)*; — zu geschehen pflegen, *C.*; kadar biva to poslednje, in diesem letzteren Falle, *DZ.*; — existieren, *Cig.(T.)*; — sich aufhalten, wohnen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; tam sem bival, *Reška dol.(Notr.)*; — werden: slanica biva vedno gostejša, *Erj.(Min.)*.

bívaž, *m.* z bivaža, im Frühling, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — morda nam. vilaž; prim. vigred in vilesti, *C.*

bîvec, vca, *m.* der Polterer, *C.*

bívol, *m.* der Büffel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.

bívolče, eta, *n.* das Büffelkalb, *Mur.*

bívolica, *f.* die Büffelkuh, *Mur.*, *Cig.* (vívolica, *ogr.-Valj.(Rad)*).

bivolína, *f.* die Büffelhaut, *Cig.*

bívolka, *f.* = bivolica, *Cig.*, *C.*

bívolov, *adj.* Büffel-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
bivolovína, *f.* die Büffelhaut, *coll.*: Büffelhäute, *DZ.*
bívolski, *adj.* Büffel-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — büffelhaft, *Cig.*, *Jan.*
bîz, *m.* der Auerochs, *Bes.*: (menda — bizon).
bizâren, rna, *adj.* čuden, bizarr, *Cig.(T.)*.
bízast, *adj.* mit den „bize" bekleidet, bizasti narod, *C.*
bíze, *f. pl.* weißes, leinenes Beinkleid, *Cig.*, *C.* (hlače iz belega platna, kakršne nosijo ob Sotli, Muri in drugod, *Zora V. 93.*)
bîzec, zca, *m.* repno listje, repna nat, *Gorjansko(Kras)-Erj.(Torb.)*.
bízelj, zlja, *m.* die summende Biesfliege, *C.*; — iz nem.
bízen, *m.* *V.-Cig.*, pogl. viza, beluga.
bîzgec, gca, *m.* 1) mešanica kislega zelja in kisle repe, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — 2) das Rübenkräutig, *Štrek.*; — 3) šaljivo — ječmen, *BlKr.*; ječmenova kaša: pustega „bizgeca" se boji kmet in družina, *LjZv.*
bízice, *f. pl. dem.* bize.
bizíne, *f. pl.* = bize, *Cig.*
bizják, *m.* = bezjak, *C.*, *Trst.(Zora)*.
bîzna, *f.* slaba drobna repa, ki se kuha prascem, *Plužna pri Bolci-Erj.(Torb.)*.
bîznat, *adj.* mit dem „bize" bekleidet, *C.*
bizon, *m.* der amerikanische Auerochs oder Bison (bos americanus), *Erj.(Ž.)*.
bîzovina, *f.* das Bisonfleisch, *C.*; govedina je trda kakor bizovina, *Bes.*, *vzhŠt.*
blâg, blága, *adj.* edel; blag mož, blaga duša, blago srce, blage vere biti, sich im guten Glauben befinden, *DZ.*; gütig: blaga mati: wohlthuend, blage sapice; beglückend, blagi mir.
blagâjna, *f.* = blagajnica, *DZ.*, *nk.*
blagâjnica, *f.* die Schatzkammer, *Cig.*, *Jan.*; die Casse, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; državna b., das Aerar, *DZ.*
blagâjničen, čna, *adj.* Cassen-, *Jan.*, *nk.*
blagâjnik, *m.* der Schatzmeister, *Cig.*, *Jan.*; der Cassier, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*
blagâjniški, *adj.* Cassier-: b. posel, das Cassageschäft, *nk.*
blagâjništvọ, *n.* das Cassieramt, *nk.*
blagár, rja, *m.* 1) der Universalerbe, *Jan.*, *Istra-C.*; — 2) der Warenhändler, *Cig.*
blagaríca, *f.* = blagovnica, *Jan.*, *Z.*
blagáriti, ârim, *vb. impf.* mit Waren Handel treiben, *Cig.*
blâger, gra, *m.* pogl. blagor.
blaginja, *f.* das Wohl, die Wohlfahrt, *Levst.(Nauk)*, *Jurč.*; moliti za svojo in dobrotnikov svojih blaginjo, *Zv.*; na občo blaginjo, zum allgemeinen Besten, *Levst.(Močr.)*.
blagọ, *n.* 1) das Gut (bonum): zdravje drago blago; das Gut — die Glücksgüter: imel je blaga in blaga, er hatte des Gutes die Fülle, *Ravn.-Mik.*; rodovinsko b., das Familiengut, *Cig.*; krivično b., unrecht Gut; — 2) das Vieh, *Cig.*, *Jan.*, *Kras-Erj.(Torb.)*, *Dol.*; blago, *BlKr.*, *vzhŠt.*; — stružno b., das Wollvieh, *Jan.*; — 3) die Ware; dobro, slabo b.; drobno b., kurze Ware, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; b. na pokaz, Warenproben, *DZ.*; vozno b., Frachtgut, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
blagočût, *m.* = blagočutje, *Jan.*
blagočûtje, *n.* das Zartgefühl, *Cig.*, *Jan.*
blagodâr, *m.* der Segen: b. evropske omike, *Glas.*; Nisi zaklepal doma ti žlahtnega blagodarova. *Preš.*
blagodáren, rna, *adj.* wohlthätig, segenbringend, *Jan.*
blagodât, *f.* die Wohlthat, der Segen, *Jan.*, *C.*, *Zv.*, *Zora*; kako blagodat nakloniti komu, *LjZv.*; — die Gnade, *Jan.*, *Vrt.*
blagodâten, tna, *adj.* segensreich: blagodatna žetva, *C.*
blagodḙjec, jca, *m.* der Wohlthäter, *Bes.*
blagodéjen, jna, *adj.* wohlthuend, wohlthätig, *C.*; za blagodejne namene kaj dati *nk.*
blagodḙjnik, *m.* der Wohlthäter: kri in blago darovati svojemu blagodejniku *Zv.*,
blagodišèč, éča, *adj.* wohlriechend, *Jan.*, *nk.*
blagodúšen, šna, *adj.* edelmüthig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
blagodûšje, *n.* der Edelsinn, der Edelmuth, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
blagodúšnost, *f.* die Edelmüthigkeit, der Edelmuth, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
blagoglásen, sna, *adj.* wohlklingend, wohllautend, euphonisch, *Cig.(T.)*, *nk.*; — rus.
blagoglâsje, *n.* der Wohlklang, der Wohllaut, die Euphonie, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
blagoglásnost, *f.* der Wohllaut, *nk.*
blagohlẹ́pnost, *f.* die Habsucht, *kajk.-Valj(Rad)*.
blagohọ́ten, tna, *adj.* wohlwollend, wohlgeneigt, *nk.*
blagohọ́tnost, *f.* das Wohlwollen, die Wohlgeneigtheit, *nk.*
blagohràm, hráma, *m.* das Lagerhaus, *DŽ.*
blagomêrje, *n.* die Eurythmie, *Cig.(T.)*.
blagomílost, *f.* die Gnade, *C.*
blagonaráven, vna, *adj.* = blagonraven, *Cig.(T.)*.
blagoníca, *f.* *Jan.*, *Cig.*, pogl. blagovnica.
blagonọ́sen, sna, *adj.* segen-, heilbringend, *Jan.*, *nk.*
blagonráven, vna, *adj.* wohlgesittet, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *Levst.(Nauk)*, *Erj.(Som.)*; — stsl. in rus.
blagonrâvje, *n.* die Sittsamkeit, *C.*, *Levst.(Nauk)*.
blagoplọ́den, dna, *adj.* gute Früchte tragend, vortheilhaft, *C.*, *Zora*.
blagopoklonstvo, *n.* das Homagium, die Huldigung, *Cig.(T.)*.
blâgọr, 1) *interj.* wohl! Heil! blagor vam! blagor si vam, *Kr.*; blagor si ga tistemu, *LjZv.*; blagor je tem očem, katere vidijo, kar mi vidimo, *Dalm.*, (enako tudi *Dict.*, *Kast.*;) — 2) blagor m., blagore deliti komu, jemanden glücklich preisen, *Cig.*, *Dol.-Levst.(Sl. Spr.)*; (napačno: blagor, das Wohl, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; prim. *Levst.*, *Sl. Spr. 140.*); — prim. stsl. blagože.
blagorazúmje, *n.* das Verständnis, *Cig.(T.)*; po pravičnem blagorazumju, nach billigem Ermessen, *DZ.*
blagorazúmnost, *f.* die Verständigkeit, die Klugheit, *Cig.(T.)*

blagorcì, *m. pl.* blagorcè deliti = blagore deliti, *Dol.-Levst.(Sl. Spr.).*
blāgọrčen, čna, *adj.* behäbig, *Jan.*
blagorọ́den, dna, *adj.* wohlgeboren (v naslovih), *Mur., Cig., Jan., nk.*
blagorộdje, *n.* Vaše blagorodje! Euer Wohlgeboren! *Cig., nk.*
blagorộdnik, *m.* der Adelige, *pl.* blagorodniki, der Adel, *Cig.(T.).*
blagorọ́dnost, *f.* die edle Herkunft, *Mur., Jan.*
blagorovâvec, vca, *m.* der Seligpreiser, *Mur.*
blagorováti, ûjem, *vb. impf.* glücklich, selig preisen, segnen, *Levst. (Sl. Spr.);* („blogerovati") *Guts.,* blagrovati, *Mur., V.-Cig., Jan., Dol.*
blagoslávljanje, *n.* das Segnen, das Einweihen, *Cig., Jan., nk.*
blagoslávljati, am, *vb. impf. ad* blagosloviti; segnen, weihen, einweihen, *Cig., Jan., ogr.* in *kajk.-Valj. (Rad), nk.*
blagoslòv, slọ́va, *m.* der Segen, *Mur., Cig., Jan., nk.*; — očetov blagoslov, *Ravn.;* cerkveni b., maša z dvema blagoslovoma, *nk.*
blagoslộvec, vca, *m.* der Segensprecher, *Cig.*
blagoslọ́ven, vna, *adj.* 1) Weihe=: blagoslovna voda, das Weihwasser, *Cig.;* blagoslovne podobe, Weihebilder, *Vrt.;* — 2) segensreich, glücklich, *C.*
blagoslovílọ, *n.* 1) die Weihe, die Segnung, *C.;* — 2) *pl.* blagoslovila, die Sacramentalien, *nk.*
blagoslovîtelj, *m.* der Segnende, *C.*
blagosloviti, ím, *vb. pf.* segnen, weihen, einweihen, *Mur., Cig., Jan., nk.*
blagoslovljénec, nca, *m.* der Gesegnete, der Geweihte, *Mur.*
blagoslovljénje, *n.* die Weihe, die Einsegnung, *Cig., Jan., nk.;* blagoslovljenjè, *ogr.-Valj. (Rad).*
blagoslovnína, *f.* kar se za blagoslovljenje daje, *Cig.*
blagosŕčen, čna, *adj.* edelherzig, *Cig., Jan., nk.;* gutmüthig, *Cig., Jan.,* gemüthlich, *Cig. (T.).*
blagosŕčje, *n.* = blagosrčnost, *Jan.*
blagosŕčnost, *f.* die Edelherzigkeit, der Edelmuth, *Cig., Jan.;* — die Gutmüthigkeit, *Cig., Jan.;* die Gemüthlichkeit, *Cig. (T.).*
blagộst, *f.* 1) edle Güte, *Mur., Cig., Jan.;* die Gutmüthigkeit, *Cig. (T.);* — 2) die Glückseligkeit, das Glück, *Mur., Jan.;* po tebi, o gospod, vsa pride blagost, *Ravn.;* v Boga svojo blagost staviti, in Gott sein Heil suchen, *Ravn.;* za domovine slavo in blagost, *Slom.;* In vi ste vedno blagost uživali, *Levst. (Zb. sp.);* blagost vam bodi! *Gor.*
blagostânje, *n. Cig., Jan.,* pogl. blaginja, blagovitost.
blagộsten, stna, *adj.* glückselig, *Mur., C.*
blagostíti, ím, *vb. impf.* beseligen, beglücken, *Bes.*
blagóta, *f.* 1) der Edelmuth, *C.;* — 2) die Glückseligkeit, *M.;* — blagote, die Segnungen, *Jan.;* razširjal je blagote sv. vere, *ZgD.*
blagotína, *f.* = dragotina, *Mur., Cig., Jan.*
blagotvòr, tvọ́ra, *adj.* = blagotvoren, *Str.*
blagotvọ́ren, rna, *adj.* wohlthätig, *Z., nk.*

blagougọ́den, dna, *adj.* 1) wohlgefällig: očem b., *Vrt.;* — 2) gefällig: izza novih blagougodnih nasvetov, durch weitere gefällige Intervention, *Levst. (Močv.);* — stsl.
blagougộdje, *n.* das Wohlgefallen, *Cig.(T.);* — stsl.
blagouspéšnost, *f.* das Wohlgedeihen, *Cig.(T.).*
blagováti, ûjem, *vb. impf.* 1) wohl gedeihen: naj država blaguje, *Cig. (T.);* — 2) sich wohl schmecken lassen, *C.;* (= b. se, *SlN.);* — hs.
blagọ́ven, vna *adj.* Waren=: blagovna borsa, die Warenbörse, *Levst. (Nauk);* — blagovno hranišče, das Warenmagazin, *ZgD.*
blagovẹ́ren, rna, *adj.* fromm: blagoverne oporoke, *Levst.(Nauk);* blagoverno pridobiti si, im guten Glauben erwerben, *DZ.*
blagovệst, *f.* das Evangelium, *Jan.;* — stsl.
blagovẹ́sten, stna, *adj.* evangelisch, *Jan.;* Evangelien=, blagovestna knjiga, das Evangelienbuch, *Raič (Let.).*
blagovệstje, *n.* = blagovest, *ZgD.;* — stsl.
blagovệstnik, *m.* der Evangelist, *C.;* der Apostel, der Glaubensbote: blagovestnika sv. Ciril in Metod, *nk.*
blágovica, *f.* = blagovnica, *okolo Gorice-Štrek. (Let.).*
blagovît, *adj.* 1) vermöglich, *Cig.;* — 2) segensreich, *Cig., Jan.;* blagovito delovanje, *Cv.;* — 3) selig, *Cig., Jan.*
blagovíten, tna, *adj.* = blagovit, *Cig., C.*
blagovîtost, *f.* 1) der Wohlstand, der Reichthum, die Segensfülle, *Cig., Jan.;* — 2) die Glückseligkeit, die Seligkeit, *Cig., Jan.*
blâgovka, *f.* = blagva, *C.*
blagovníca, *f.* die Vermögenserbin, *C.;* jedina hči v hiši, katerej pripada ves imetek, *Erj. (Torb.), Litija-Svet. (Rok.).*
blagovọ́liti, im, *vb. pf. et impf.* gefälligst etwas thun, belieben, thun, geruhen, *Cig., Jan., nk.;* blagovolite mi naznaniti, melden Sie mir gefälligst, *nk.;* Njegovo Veličanstvo je blagovolilo odgovoriti, Se. Majestät geruhte zu antworten, *nk.*
blagovòlj, vọ́lja, *adj.* = blagovoljen, *Levst. (Zb. sp.).*
blagovọ́ljen, ljna, *adj.* wohlgeneigt, huldvoll, *Cig., Jan., nk.*
blagovộljnost, *f.* die Wohlgeneigtheit, *Cig., Jan.*
blagovonjàv, áva, *adj.* wohlriechend, *Jan.*
blagovộnje, *n.* der Wohlgeruch, *Cig. (T.);* — stsl., hs.
blagoznâvstvọ, *n.* die Warenkunde, *Jan.*
blagozvọ́čen, čna, *adj.* wohlklingend, *nk.*
blagozvọ́čnost, *f.* der Wohlklang, *nk.*
blagrováti, ûjem, *vb. impf.,* pogl. blagorovati.
blágriti, im, *vb. impf. Jan.,* pogl. blagorovati.
blagútati, am, *vb. impf.* taumeln, im Gehen wanken, *Guts., Cig., Jan.;* (blagutáti, *Mur.).*
blâgva, *f.* der Pfefferschwamm, (agaricus piperatus), *Mur., Cig., Jan.;* der Röhrenpilz (boletus), *Št., kajk.-Valj. (Rad).*
blána, *f.* das Häutchen, das Pergament, *Mik.(Et.)*
blanceváti, ûjem, *vb. impf.* irre reden, phantasieren, *Jan., Mik.;* pa že spet blancuješ, *Glas.;* — menda nam. blencovati; prim. blencati.

blánja, *f.* 1) das Brett, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Sl-Gor.-C.*, *ogr.-Valj. (Rad)*: Blanje režem ino nje lepo skoblim, *Danj. (Posv. p.)*; — 2) der Holzfloß, *C.*, *Ajdovščina-Erj. (Torb.)*; — 3) der Lagerbaum für Weinfässer, *Kras-Erj. (Torb.)*; (blana, *Črniče*): — mala gredica, *Pliskavica (Kras)*; — prim. it. piana, das Brett, *C.*

blánjica, *f. dem.* blanja, das Brettchen, *Mur.*, *Cig.*

blankēt, *m.* neizpolnjen list, das Blanquett, *Cig.*; — prim. golica 3).

blása, *f.* 1) weißer Stirnfleck des Pferdes, *Mik.*; — 2) ein Kuhname, *Tolm.-Erj. (Torb.)*; — prim. srvn. blasse, *Mik. V. G. I. 321.*; *kor.-nem.* Plessa, ein Kuhname.

blâsk, *m.* der Kreuzschnabel, *Cig.*, *Jan.*

blâten, tna, *adj.* kothig, schlammig; blatno je, es ist kothig; ves b., ganz mit Koth beschmutzt.

blatína, *f.* der Schmant (min.), *Cig. (T.)*.

blátiti, blâtim, *vb. impf.* mit Koth beschmutzen; Le proč, le proč od hiše ž njo, Da ne bo praga blatila! *Npes.-K.*

blâtna, *f.* = blata *(pl.)*, der Moorgrund, *Polj.*

blâtnast, *adj.* kothig, schlammicht, *Cig.*

blâtnat, *adj.* = blaten, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*

blatnẹ̑nica, *f.* das Kothwasser, *C.*

blâtnica, *f.* 1) das Sumpfwasser, *Cig. (T.)*; — 2) (squalius Agassizii), neka riba iz Nevljice, *pri Kamniku-Erj. (Torb.)*.

blâtnik, *m.* die gelbe Teichrose (nuphar luteum), *Tuš. (R.)*.

blatnjáč, *m.* der Kothige, *C.*

blatnjáča, *f.* die Kothige, *C.*

blatnják, *m.* = blatnjač, *Jan.*

blâtnost, *f.* die Kothigkeit, *Cig.*

bláto, *n.* 1) der Koth, der Schlamm; blato je, es ist kothig; iz blata v lužo, = aus dem Regen in die Traufe, *Z.*; začne v zlatu, neha v blatu, = hoch geflogen, tief gefallen, *C.*; — die Excremente: človeško blato; — 2) der Morast, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *Nov.*; tudi: *pl.* blata, *Cig.*, *Polj.*

blatobljúven, vna, *adj.* schlammspeiend: blatobljuvni ognjenik, der Schlammvulcan, *Jes.*

blatobljûvnik, *m.* der Schlammvulcan, *Cig. (T.)*.

blatocók, cóka, *m.* der Schmierer, *C.*

blatovína, *f.* der Moorboden, *Mur.*

blatovínat, *adj.* moorig, *Mur.*

blátovnat, *adj.* = blatnat, *Jan.*

blázen, zni, *f.* der Frevel, *Mur.*; (tudi: blázen, zna, *m.* *Valj. (Rad)*).

blázen, zna, *m.* der Irrsinnige, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Levst. (Pril.)*, *nk.*

blázen, zna, *adj.* irrsinnig, *Habd.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

blázenstvọ, *n.* die Narrheit, *C.*, *Cig. (T.)*.

blázẹr, *interj.* = blagor: blazer tebi! *C.*

blazína, *f.* 1) der Bettpfuhl, das Kissen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Rib.-M.*, *ogr.-Valj. (Rad)*; die Matratze, *Mik.*, das Federbett, *Cig.*, *Ptuj*; — 2) der Fuß- oder Handballen, *V.-Cig.*, *Cig. (T.)*; — 3) der Lagerbalken: a) des Daches, *Tolm.-Erj. (Torb.)*; na blazine se opira vse ostrešje, *Gor.*; b) des Dreschbodens, *Cig.*, *Naklo (Gor.)*; c) unter Fässern, *Naklo (Gor.)*; d) die Schwelle (z. B. bei der Eisenbahn): hrastove blazine, *LjZv.*; (bei einer Brücke), *Cig.*; e) eine wagerechte Stange am Gerüst, worauf die Bretter des Gerüstes ruhen, die Rüststange, *V.-Cig.*; f) das Well- oder Zapfenlager, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *Savinska dol.*; g) oni del voza, v katerem tiče ročice, *Z.*; der Rungstock, *Cig.*; — der Querbaum des Schlittens, *V.-Cig.*; h) das Pfluggestellchen, *Cig.*

blazînar, rja, *m.* der Polstermacher, *Cig.*

blazínast, *adj.* polsterartig, gepolstert, *Cig.*, *Let.*

blazínica, *f. dem.* blazina: 1) das Kisschen, *Cig.*; podzglavna b., das Kopfkissen, *DZ.*; — 2) der Handballen (unter dem Daumen), *Cig.*; — 3) die Zapfenpfanne, *Cig.*, *Erj. (Min.)*; — 4) das Kippstockholz am Rüstwagen, *Cig.*

blazíniti, înim, *vb. impf.* polstern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

blazinjáča, *f.* = blazinjak, *Zora.*

blazinják, *m.* das Sofa, *DZ.*, *Zora.*, *Bes.*, *DSv.*

blazînka, *f.* 1) das Jochpolster, *C.*; — 2) das Zapfenlager des Mühlrades, *jvzhŠt.*; — prim. blazina.

blazînski, *adj.* blazinska kost, das Grundbein, (os basilare), *V.-Cig.*

blazljiv, íva, *adj.* gotteslästerlich, *Habd.*, *Mik.*, *C.*

blaznéti, ím, *vb. pf.* blazen biti, noreti: blazni in gori za Vaš, *Jurč.*

blâznica, *f.* 1) die Wahnsinnige, die Närrin, *Jan.*, *Let.*; — 2) das Irrenhaus, die Irrenanstalt, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *Levst. (Nauk)*, *nk.*

blâznik, *m.* 1) der Irrsinnige, *C.*, *Levst. (Nauk)*, *Let.*; — 2) der Gotteslästerer, der Frevler, *Jan.*, *C.*, *kajk.-Valj. (Rad)*.

blazníšče, *n.* *Jan.*, *Zv.*; pogl. blaznica 2).

blázniti, im, *vb. impf.* 1) beirren, verwirren, *Dict.*; v igri koga b., *Mik.*, *C.*; ne dajte se krivičnim ukom blazniti, *Krelj.*; preproste ljudi v pravi veri b. in motiti, *Trub.*; to šibko srce silno blazni in moti, *Dalm.*; (durch Schmeichelei), *Meg.*; — ärgern, *Alas.*; druge ljudi blazne ali pohujšujo, *Krelj.*; ako pak tebe tvoja roka blazni, . . . *Trub.*; — b. se, ein Aergernis nehmen, sich ärgern, *C.*; nad njim so se blaznili, *Dalm.*; vi se čudite ino blaznite, *Krelj.*; — 2) = blazneti, sich wahnsinnig benehmen, irre reden, delirieren, *Habd.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*; — vraga ima i blazni, *ogr.-Valj. (Rad)*; fluchen, lästern, *Habd.*, *Mur.*, *C.*; proti Bogu b., *ogr.-Mik. (Et.)*.

blaznìv, ívа, 1) irrsinnig, *Levst. (Pril.)*; närrisch, *Jan.*; wahnsinnig, *Bes.*; — 2) frevelhaft, *Mur.*

blaznîvec, vca, *m.* 1) der Phantast, *Jan.*; — 2) der Frevler, *Mur.*, *Jan.*

blaznîvka, *f.* 1) die Phantastin, *Jan.*; — 2) die Frevlerin, *Mur.*, *Jan.*

blaznívost, *f.* 1) die Wahnsinnigkeit, die Thorheit, *C.*; — 2) die Frevelhaftigkeit, *Mur.*

blaznjénje, *n.* 1) der Irrthum, *Meg.*; — 2) die Gotteslästerung, *C.*; — prim. pravilnejše: blaznjenje.

bláznost, 1) der Irrsinn, der Wahnsinn, *Cig.*, *nk.*; tresoča b., delirium tremens, *Let.*; — die Narrheit, die Thorheit, *M.*, *C.*; modrost tega sveta je blaznost pri Bogu, *ogr.-Valj. (Rad)*; — 2) der Frevel, die Gotteslästerung, *C.*

bláznosten, tna, *adj.* Wahnsinns-: blaznostne ideje, *Let.*
blaznóta, *f.* der Wahnsinn, die Thorheit, *C.*
blaznováti, ûjem, *vb. impf.* 1) wahnsinnig sein, von Sinnen sein, außer sich sein, *Cig.*, *C.*, *Vrt.*; — irre reden, phantasieren, *Jan.*; — 2) freveln, fluchen, *Mur.*
blažcè, *n. dem.* blago; eine geringe Ware, ein geringes Stück Vieh, *Dol.-Levst. (Rok.)*; — svojemu očetu blažce pomagati delati, dem Vater das Gütchen bearbeiten helfen, *Gorne bukve-Let. 1898. 183.*
blážec, žca, *m.* die Scabiose, (scabiosa sp.), *Bolc-Erj. (Torb.)*.
blážen, žena, *adj.* 1) glückselig, selig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*, *ogr.-Valj. (Rad)*; o blažena mati, *Gor.*; v novejšem času molijo: blažena (nam. žegnana) si med ženami, gebenedeiet; glücklich: Blažen dom na gori, *Danj. (Posv. p.)*; rabi se tudi ironično = nesrečen, neroden, *Cv.*
blâžen, žna, *adj.* gesegnet, reich, *Dict.*; Čez reko splava široko Na blažno zemljo ogrsko, *Npes.*; Dobro je vince, Ki srca hladi, O blažna goricá, Ki njega rodi, *Npes.-K.*
blâženec, nca, *m.* der Selige, *Zora.*
bláženost, *f.* die Glückseligkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bláženstvo, *n.* die Glückseligkeit, der Segen, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Let.*, *kajk.-Valj. (Rad)*.
blažílen, lna, *adj.* 1) heilbringend, beseligend, *Cig.*, *Jan.*; — 2) veredelnd, *nk.*
blažílo, *n.* der Segen, die Weihe, *C.*
blažína, *f.* pl. blažine, die Segnungen, *Jan.*
blažîtelj, *m.* der Seligmacher, *Jan.*
blažîteljica, *f.* die Beglückerin, *Zora.*
blážiti, im, *vb. impf.* 1) veredeln, mild stimmen (um, srce), *Cig. (T.)*, *C.*, *nk.*; — 2) glücklich machen, beseligen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — bl. telo, erquicken, *Zora.*
blâžji, žja, (nam. žij, žija) *m.* der Frühling, blažji je prišel, do blažja potrpi, v blažji bodemo orali, *Bolc*, *Plužna-Erj. (Torb.)*; — prim. bivaž.
blažnjénje, *n.* 1) das Beirren; — 2) b. ljudi, das Gewirre der Menschen, *C.*
blebèt, béta, *m.* das Geplapper, das Geschwätz, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
blebetáč, *m.* der Schwätzer.
blebetálast, *adj.* schwatzhaft.
blebetalíšče, *n.* der Schwatzmarkt, *Cig.*
blebetálo, *n.* das Plappermaul.
blebetânje, *n.* das Schwatzen.
blebetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* plappern, plaudern, schwatzen.
blebetàv, áva, *adj.* plapperhaft, plauderhaft, geschwätzig.
blebetávast, *adj.* = blebetav, *Cig.*, *LjZv.*
blebetâvec, vca, *m.* der Plauderer, der Schwätzer.
blebetáven, vna, *adj.* = blebetav, *Cig.*
blebetâvka, *f.* die Schwätzerin.
blebetávost, *f.* die Schwatzhaftigkeit, die Plauderhaftigkeit.
blebêtec, tca, *m.* das Plappermaul, die Klatsche, *Cig.*, *Jan.*
blebetíšče, *n.* der Schwatzmarkt, *Cig.*
blebetúlja, *f.* die Schwätzerin.

blebetúljiti, ûljim, *vb. impf.* = blebetati, *C.*
blebetúša, *f.* plauderhaftes Weib, die Klatsche, *Cig.*, *SlN.*
blę̑d, bléda, *adj.* blaß, bleich: bled kakor smrt, todtenblaß; b. kakor stena; — bleda me obide, ich erbleiche, *C.*, *Ravn.*; — fahl, falb, *Jan.*
blę̑dast, *adj.* falbicht, *Cig.*
1. **blę̂dec**, dca, *m.* das Wortgewirr, der Gallimathias, *C.*
2. **blę̂dec**, dca, *m.* ein blasser Mensch, *Valj. (Rad)*.
bléden, dna, *adj.* falbicht, fahl, *Cig.*
blędeníca, *f.* = bledica, die Bleichsucht, *C.*
blędeníčen, čna, *adj.* bleichsüchtig, *Let.*
blędę̑nje, *n.* das Bleichwerden, das allmälige Verblassen; — das Verschießen (von Farben), *Cig.*
blédenje, *n.* 1) das Irren, *Dict.-Mik.*, *C.*; — 2) das Phantasieren, *Cig.*; leeres Geschwätz, die Faselei, unsinnige Rede, *Cig.*, *C.*; nepridno bledenje ino mrmranje, *Trub.*; — tudi bledénje, *Dol.*
blędéti, ím, *vb. impf.* allmälig blaß, bleich werden; lice mi bledi; verschießen, die Farbe verlieren; sukno bledi; barva bledi od solnca; — bledí, es zieht ins Weiße, *Cig.*
blędévati, am, *vb. impf.* zu erblassen pflegen, *M.*
blędíca, *f.* 1) die Blässe, *Jan.*; — die Bleichsucht, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Vrtovec*; — 2) das Wiesel, *C.*
blędíčen, čna, *adj.* bleichsüchtig, *Cig.*, *Jan.*
blędíkast, *adj.* etwas blaß, *Cig.*
blędílo, *n.* das Bleichmittel, *Jan.*
blędȋn, *m.* ein blasser Mensch, *Bes.*; kaj bi počela s takim učenim bledinom? *Zv.*
blędína, *f.* 1) die Blässe, *Zora*; — 2) = beljava, das Splintholz, *Cig.*; prim. belina.
blędíti, ím, *vb. impf.* bleichen, *Jan.*; barve b., Farben verschwemmen, *Cig.*; — b. se = bledeti, *Mur.*
blę̂dkast, *adj.* etwas bleich, *Jarn.*, *M.*
blędníca, *f.* = bledenica, *Jan.*
blędnę́ti, ím, *vb. impf.* = bledeti, *Jarn.*
blędóba, *f.* die Blässe, *Cig.*, *Jan.*
blędǫ̂ča, *f.* = bledoba, *Cig.*, *Valj. (Rad)*.
blędolìc, líca, *adj.* = bledoličen, *Jan.*; bledolica gospodična, *Str.*
blędolíčen, čna, *adj.* blaßwangig, von blassem Gesichte.
blędolȋčnica, *f.* ein Mädchen mit blassen Wangen, *Zora.*
blędoòk, óka, *adj.* blaßäugig, *Cig.*
blędordèč, éča, *adj.* fahlroth, *Jan.*
blędorumèn, éna, *adj.* blaßgelb, fahlgelb, *Cig.*, *Jan.*
blędosŕčen, čna, *adj.* schwächlich, *C.*
blędosȓčnik, *m.* der Schwächling, *C.*
blędǫ̂st, *f.* die Blässe; (blédost, *kajk.-Valj. [Rad]*).
blędóta, *f.* = bledost, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
blędóven, vna, *adj.* etwas blaß, fahl, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
blędozelèn, éna, *adj.* blaßgrün, *Cig.*
blędožǫ̂lt, *adj.* blaßgelb, fahl, *Jan.*
blędúh, *m.* (zaničlj.) = bled človek, *C.*

blędúšen, šna, *adj.* bleich (zaničlj.), *C.*

blęheren, rna, *adj.* = bled: Ko sta en malo plesala, Jerica bleherna prihajala, *Npes.-Schein.*

blejáč, *m.* der Schreier, *Vest.*

blęjanje, *n.* 1) das Blöken des Schafes, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Stammeln, *Jan.*

blęjati, jam, jem, *vb. impf.* 1) blöken (vom Schafe), *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Plužna-Erj.(Torb.)*; ovca bleje, *BlKr.*; o. bleja, *Hip.(Orb.)*; meckern: koza je blejala, *Litija-Svet.(Rok.)*; — schreien, zanken: blejali ste med seboj, *Vest.*; — 2) stammeln, *Jan.*; — stsl. blêjati, kor. blê-, *Mik.(Et.)*.

blęjavec, vca, *m.* der Stammler, *Jan.*

1. **blęk**, *m.* b. ovac, eine Herde Schafe, *Medv.-M.*, *Kras.*; — prim. blekati.

2. **blèk**, bléka, *m.* 1) = krpa; — 2) pl. bleki = krpice (viereckig geschnittene Nudeln); — 3) die Flecken (= Masern), *Savinska dol.*; — prim. nem. Fleck, Flecken.

blekânje, *n.* das Blöken; — das Geschwätz, *LjZv.*

blekáš, *m.* der Blöker (o kozlu, ki rad blekeče), *Erj.(Torb.)*.

blekáti, kâm, bléčem, *vb. impf.* 1) blöken, *C.*; — 2) schwatzen, *Cig.*, *C.*; neumno b., *LjZv.*

bleketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* blöken: ovca blekeče, *BlKr.*

blékniti, blêknem, *vb. pf.* 1) aufblöken, *C.*; — 2) einen Stammellaut hören lassen, mucksen; tudi katero vmes b., auch ein Wort mitreden, *Šol.*; ne blekne nobene, *Andr.*; unvorsichtig etwas aussprechen, ausplappern, *Cig.*, *LjZv.*

blekotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* stammeln, *Mur.*

blekotljìv, íva, *adj.* stammelnd, *Mur.*

blęn, bléna, *m.* das schwarze Bilsenkraut (hyoscyamus niger), *Tuš.(R.)*; — prim. češ. blén, blín, rus. belena, Bilsenkraut.

blęncáti, âm, *vb. impf.* im Schlafe reden, in der Krankheit phantasieren, *SlGor.*-*C.*; — schwatzen, plaudern, *C.*

blęsec, sca, *m.* neka vinska trta: weißer Elben, *Trumm.*

blęsíkati, kam, čem, *vb. impf.* schimmern, *Valj.(Rad)*.

blęsk, *m.* der Glanz, der Schimmer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

blęskèt, ęta, *m.* der Schimmer, *Jan.*

blęsketânje, *n.* das Schimmern.

blęsketáti se, ętâm, ęčem se, *vb. impf.* schimmern; — prim. blisketati.

blęskòt, óta, *m.* der Schimmer, der Flimmer, der Glanz, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

blęskóten, tna, *adj.* funkelnd, schimmernd, *Vrt.*, *Let.*

blęskovît, *adj.* schimmernd, strahlend, *C.*

blęskožéljnost, *f.* die Prachtliebe: rimska b., *Zv.*

blęskútati, tam, čem, *vb. impf.* mit dem Lichte herumfackeln, *C.*

blęstęti, im, *vb. impf.* = bleščati, *nk.*; — stsl. blьstêti.

blésti, blédem, *vb. impf.* 1) irre reden, phantasieren (o bolniku); — dummes Zeug reden, faseln; — 2) blede se mu, er redet irre, er phantasiert, er ist irrsinnig, *Št.*, *Dol.*

blestnják, *m.* der Glimmer, der Glimmerschiefer, *Cig.*; — rus.

blestník, *m.* = blestnjak, *Erj.(Min.)*

blęščânje, *n.* das Blinken, der Glanz.

blęščáti, ím, *vb. impf.* 1) glänzen, gleißen, strahlen, *C.*, *Mik.*; — 2) blešči se mi, es blendet mich; blešči se mi od solnca, die Sonne blendet mich; — 3) blęščati - bolščati, glotzen, *SlGor.*

blęščâva, *f.* der Glanz, die Pracht, *Cig.(T.)*, *C.*

blęščíca, *f.* der Flitter, *Jan.*

blęščiti, im, *vb. impf.* 1) durch den Glanz blenden, *Guts.*, *Jarn.*; solnce me blešči, *SlGor.*; — 2) platno b. = beliti, *C.*; — 3) b. se, = lesketati se, *Dict.*, *C.*, *Vrt.*; — 4) blešči se mi, es blendet mich, *Cv.*, *Dol.*; Človeku rado blešči se od zlata, *Str.*

blèz, *adv. Mur.*; blez da, *Gor.*; — nam. bliz.

blèzi, *adv.* = blez, *Jap.(Prid.)*, *Gor.*

blèzo, *adv. Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. blez.

blèzu, *adv.* nam. blizu, *Tolm.*; Se blezu zaveda, *Vod.(Pes.)*.

blínec, nca, *m.* = mlinec, *Vest.*

blîsk, *m.* der Blitz (die Lichterscheinung); hiter, kakor blisk, blitzschnell.

blískalica, *f.* das Johanneswürmchen, der Leuchtkäfer, („buskalica"), *Goriš.*-*Erj.(Torb.)*.

bliskânica, *f.* der Blitz, *ogr.-Raič(Nkol.)*.

blískanje, *n.* das Blitzen.

blîskast, *adj.* blitzartig, *M.*

blískati, am, *vb. impf.* 1) blitzen: z očmi bliska, seine Augen sprühen Feuer, *Cig.*; — bliska = bliska se; Po gorah grmi in bliska, Ljubček pa po polju vriska, *Npes.-Valj.(Rad)*; tako močno bo grmelo in bliskalo, da ljudje bodo oslepeli, *Isvkr.*; bliska ino treska, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) b. se, blinken; zlato se bliska, *Cig.*; glitzern: Kak lepo se rosa bliska! *Preš.*; — bliskalo se je rib in ribic vse polno po vodi, *Ravn.*; — bliska se, es blitzt; vso noč se je bliskalo; — blišče se, *Valj.(Rad)*.

blískav, *adj.* funkelnd: bliskave oči, feurige Augen, *Cig.*; — blinkend, bliskava posoda, *C.*

blískavica, *f.* das Blitzen, *C.*, *Vest.*; — das Wetterleuchten, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*; v oblakih se je zapazila medla rdečica, kakor svit oddaljene bliskavice, *Glas.*

bliskèt, éta, *m.* das Gefunkel, *Mur.*, *Mik.*

blisketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* 1) wetterleuchten, *C.*; — 2) funkeln, blinken.

blískniti, blîsknem, *vb. pf.* aufblitzen, *Cig.*; — b. koga, jemandem einen Schlag versetzen, *C.*

blîskoma, *adv.* blitzschnell, *M.*, *nk.*

bliskóta, *f.* = bleskot, *Jan.*, *Vrt.*; Zakaj sem, oh, zakaj Oslepel v nje bliskoti! *Levst.(Zb.sp.)*.

bliskotânje, *n.* das Wetterleuchten, *Jes.*

bliskotáti, otâ, óče, *vb. impf.* wetterleuchten, *C.*

bliskóten, tna, *adj.* = bleskoten, *Jan.*, *Bes.*

blîskov, *adj.* po bliskovo, blitzschnell; Po bliskovo mu sablja gre, *Npes.-K.*; Po bliskovo

konjič leti, *Vod.(Pes.)*; Privihral je po bliskovo, *LjZv.*
bliskovína, *f.* die Electricität (als Materie), *Cig.(T.)*, *C.*
bliskovît, *adj.* blitzschnell, *Cig.*
blísniti, blîsnem, *vb. pf.* = bliskniti, *Cig.*
blîšč, *m.* 1) der Schimmer; — der Glanz, die Pracht, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) das Auge auf den Zeugen in den Manufakturen, *Cig.*
bliščáti, ím, *vb. impf.* = bleščati, b. se = bleščati se, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *Met.*, *nk.*
bliščàv, áva, *adj. Vrt.* = bleščav, *nk.*
bliščâva, *f.* = bleščava, *M.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; brez bliščave (prunklos) koga vzrediti, *Slom.*
bliščílo, *n.* der Glanz, *C.*
bliščiv, íva, *adj.* blendend, *Mur.*, *Jan.*; sveč gorečih žar bliščivi, *C.*; zunanja služba božja pri Izraelcih je bila bliščiva, *Ravn.*
bliščîvka, *f.* die Blendlaterne, *V.-Cig.*
bliščljìv, íva, *adj.* = bliščiv, *Cig.*
bliščóba, *f.* der Glanz; — die Pracht, der Prunk, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bliščóben, bna, *adj.* glänzend, prachtvoll, *Jan.*
blîtva, *f.* der Mangold (beta), *Pohl.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. it. bieta (iz: bleta), *Mik.(Et.)*.
blìz, I. *adv.* 1) = blizu, nahe: b. biti, *Met.*, *Mik.*; — 2) bliz, bliz da, wahrscheinlich, vermuthlich, *Cig.*, *Gor.*; — II) *praep. c. gen.* = blizu: bliz nebes, *Met.*, *Mik.*, *Dol.*; — prim. stsl. blizъ.
blízek, zka, *adj.* nahe, *Cig.(T.)*, *Mik.*
blízek, I. *adv.* = blizu, *Notr.-Levst.(Rok.)*; — II. *praep. c. gen.* = blizu: blizek ceste je vrt, *Mik.*; — iz: bliz (blizu) + ka.
blízen, zna, *adj.* = bližnji, *Guts.*; pred očmi že hodi blizna bridka smrt, *Guts.(Res.)*.
blízi, *adv. et praep.* = blizu, *Dict.*, *Jarn.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Schönl.*, *jvzhŠt.*; blizi cerkve, *Jsvkr.*, („blizi pro blizu“, *Boh.)*; — prim. stsl. blizê.
blizína, *f.* die Nähe, *Mur.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
blizkǫ̂st, *f.* = bližava, *Jan.*
bliznič, íča, *m.* kratek čok ali bruno, *C.*, *Notr.*; — prim. bliznjak 2).
bliznják, *m.* 1) der Zwillingsbruder, *Ravn.-Cig.*; — 2) dva bliznjaka, zwei Blöcke aus einem Stamm, *Cig.*
blízǫ, *adv. et praep. Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C. i. dr.*; — pogl. blizu.
blizǫ̂st, *f.* = bližava, *Cig.*, *C.*, *Zora.*
blizostólpen, pna, *adj.* nahsäulig (arch.), *Cig.(T.)*.
blízu, I. *adv.* nahe (o prostoru in času); b. stati; konec leta je b.; — annäherungsweise, beiläufig; ima b. moja leta; na b., beiläufig, *Svet.(rok.)*; — fast, beinahe; b. vse; — blizu da, vermuthlich, wahrscheinlich, *C.*; b. ne, wahrscheinlich nicht, *C.*; prim. bliz; — II. *praep. c. gen.* nahe bei; b. nas stanuje: b. konca; — III. *comp.* bliže, *adv. et praep.* näher; pridi bliže; bliže mesta stanovati; — („blizu“, *Meg.*, *Alas.*, *Rec.*, *Levst.*, *nk.*, *Rez.-Baud.)*; — prim. stsl. blizu.
blizuporǫ́den, dna, *adj.* hochschwanger, *DZ.*
blíža, *f.* die Nähe, *Cig.*, *Mur.*, *Jan.*, *Valj.-(Rad)*.
bližâlnica, *f.* der Laufgraben, *Cig.*
blîžanje, *n.* das Nahen, die Annäherung.
blîžati, am, *vb. impf.* nähern; b. se, sich nähern, nahen; sovražnik, nevihta, zima se bliža; b. se komu, h komu; Z duhovnim bliža slapu se Savice, *Preš.*; konj frče, če se k njemu osel bliža, *ogr.-Valj.(Rad)*; b. se koncu ali h koncu, *nk.*
bližâva, *f.* die Nähe; na bližavi biti, in der Nähe sein, *C.*
blîžešnji, *adj.* näher: samo bližešnji so prišli: nur die aus der nächsten Umgebung sind gekommen, *C.*
bliževáti se, ûjem se, *vb. impf.* nahen, *Guts.*, *Jarn.*
blîžica, *f.* die Nähe, *C.*
bližína, *f.* die (örtliche) Nähe; v bližini glavnega mesta.
bližnjâva, *f.* die Nähe, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
blîžnji, *adj.* nahe befindlich: bližnja vas, das nächste Dorf; bližnji stolpec, die Nebencolonne (merc.), *Cig.(T.)*; bližnji členi, die Nachbarglieder (math.), *Cig.(T.)*; na bližnjem, in der Nähe, *C.*; bližnja pot, der nähere Weg: — bližnje sorodstvo, die nahe Verwandtschaft, *Cig.*; — nahe bevorstehend: bližnje dni, nächster Tage, *Cig.*; — bližnji, der Nächste, der Nebenmensch: ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe; moja bližnja, meine Nächste, *Cig.*; (v cerkvenem jeziku; po nem.)
blîžnjica, *f.* 1) die Nächste; *Jan.*; — 2) der nähere Weg; po bližnjicah hoditi v mesto; na bližnjico iti, den kürzeren Weg nehmen, *Cig.*; — 3) = bližina, die Nähe, die Umgegend, *Jan.*, *C.*
blîžnjik, *m.* der Nächste, der Nebenmensch, *Alas.*, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.* *C.*, *LjZv.*,; svoje bližnjike treti, *Jurč.*
blîžnjost, *f.* die Proximität, *Cig.*
bljè, *adv.* = bolj, *C.*, *Jsvkr.*; — skrčeno iz bolje, kakor dlje iz dalje.
bljeválo, *n.* das Brechmittel, *Cig.*
bljeváti, bljújem, *vb. impf.* = bljuvati, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Levst.(Sl. Spr.)*
bljúniti, bljûnem, *vb. pf.* sich erbrechen, *C.*
bljúsniti, bljûsnem, *vb. pf.* b. kaj, mit einer Bemerkung herausplatzen, *C.*
bljúšč, *m.* 1) die Schmerwurz (tamus communis), *Medv.(Rok.)*, *Ip.-Erj.(Torb.)*; koren za bodljaje, *Dict.*; — 2) der Epheu (hedera helix), *Rib.-Mik.*; ta človek je zelen kot bljušč, *BlKr.*; — 3) = bljuščec, *C.*
bljúščec, šceca, *m.* die Zaunrübe (bryonia), *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.)*.
bljúti, újem, *vb. impf.* = bljuvati, *Cig.*, *Mik.*
bljuváč, *m.* der Speier, *Cig.*
bljuvânje, *n.* das Speien, der Ausbruch (eines feuerspeienden Berges), *Cig.*, *nk.*
bljuváti, bljúvam, bljújem, *vb. impf.* sich erbrechen, speien; bljuvati se mu hoče, es ist ihm brecherlich, *Cig.*; — ogenj b., Feuer speien.
bljûvek, vka, *m.* das Erbrochene, *C.*

bljúven, vna, *adj.* Brech-, *Cig.*; — bljuvna sol, der Brechweinstein, *Cig.*; bljuvni prah, das Brechpulver, *Jan.*
bljȗvkati, am, *vb. impf.* kleinweise speien, *C.*
bljȗzga, *f.* flüssiger Koth, die Kothbrühe, *Jan.*, *C.*, *BlKr.*
bljȗzgati, am, *vb. impf.* im Koth waten, platschern, *C.*
bljȗzgavica, *f.* = bljuzga, *C.*
blǫ̑d, *m.* 1) der Fehler, das Versehen, *Cig.*, („blud") *Habd.*; — = blodnja, der Wahn, *Cig.(T.)*; — 2) die Wohllust, („blud") *Alas.*
blǫ́da, *f.* 1) der Irrthum, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) = obloda, *Cig.*
blodáč, *m.* der Kläffer, *C.*
blǫ̑dba, *f.* der Irrthum, der Wahn, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*
blǫ́den, dna, *adj.* 1) herumirrend: blodno življenje, ein unstätes Leben, *Zora*; blodna a. eratska skala, erratischer Block, *Jes.*; — 2) Irr-, Wahn-: blodna misel, eine Wahnvorstellung, *Cig.(T.)*.
blǫ̑dež, *m.* der Irrende, *Mur.*
blodíšče, *n.* = blodnjak, *Jan.*
blǫ́diti, im, *vb. impf.* 1) umherirren; blodeča ovca, *C.*; to mi blodi po glavi, das geht mir im Kopfe herum, *Cig.*, *jvzhŠt.*; po grehu b., in der Sünde leben, *Z.*; — irren, fehlen, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Jan.*; — 2) wirres, unsinniges Zeug reden, *Dict.*; blodiš, da ni ne na konja, ne na osla, *Cig.*; blodiš, česar ne veš, *Z.*; bloditi jih komu, *M.*; — 3) mischen, pantschen, *C.*; vino b., den Wein fälschen, *C.*; den Schweinen das gekochte Futter mit Mehl, Kleien u. dgl. mischen, *M.*; nekritično bloditi slovenščino z drugimi narečji, *Levst.(Zb. sp.)*; — 4) irre führen: svet nas če bloditi, misli me blodijo, *C.*; — 5) b. se, = bloditi 1): Misel se mu v glavi blodi, *Vod.(Pes.)*; — blodi se mu, er phantasiert, er redet irre, *C.*, *Z.*, *Št.*
blodȋvec, vca, *m.* 1) der Herumirrende, *Let.*; — 2) der Pantscher, *Cig.*
blodljìv, íva, *adj.* irrend, *Jan.*; — fehlbar, *Guts.*; — irrig, *Mur.*
blodník, *m.* 1) der Irrende, der Fehlende, *C.*; — der Sinnenschwelger, *Cig.*; — 2) der Pantscher, *Cig.*, *C.*
blǫ̑dnja, *f.* 1) das Irren, der Irrgang, *Cig.*, *C.*; — die Verirrung, der Irrthum, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) wirres Durcheinander, das Wirrsal, *Nov.*, *ZgD.*; — der Irrwahn, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
blodnják, *m.* der Irrgarten, *Jan.*; das Labyrinth, *Cig.*
blodnjâva, *f.* das Irren, die Verirrung: b. mlade glave, *Let.*
blodnomîseln, selna, *adj.* wahnsinnig, *Cig.(T.)*.
blodnomîselje, *n.* der Wahnsinn, *Cig.(T.)*, *DZ.*
blǫ́dnost, *f.* der Irrthum, *C.*; v b. napeljati, plašo blodnosti vzeti (= prejeti), *ogr.-Valj.(Rad)*.
blodnotvǫ̑rje, *n.* das Wahngebilde, *Cig.(T.)*.
blodnovelȋčje, *n.* der Größenwahn, *Cig.(T.)*.
blodoȗmje, *n.* der Irrsinn, *Lampe(D.)*.
blodovȇrstvo, *n.* der Irrglaube, *C.*
blǫ̑dstvo, *n.* der Irrthum, *C.*
blǫ́ja, *f.* das Gemengsel, das Gepantsch, *C.*; — die Kothbrühe, *Jan.*, *C.*
blojénje, *n.* 1) das Herumirren: b. po svetu, *Cig.*; — 2) das Irrgespräch, das Phantasieren, *Cig.*; — 3) die Pantscherei, *Cig.*
blȗnk, *interj.* plumps! *C.*
blȗnkati, am, *vb. impf.* plumpen, *Z.*
blúnkniti, blȗnknem, *vb. pf.* plumpen: kamen v vodo blunkne, *SlN.*
blunkotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* platschen: voda blunkoče, *C.*
bòb, bóba, *m.* tudi *coll.* 1) die Saubohne (vicia faba); b. iz kropa pobirati = die Kastanien aus dem Feuer holen, *LjZv.*; bob ob (v) steno metati, sich vergeblich bemühen jemanden zu überreden, zu überzeugen: vse besede so bob v steno pri njem, alles Reden ist bei ihm vergeblich; da te mili bob! potz tausend! *C.*; zdaj sem se iz boba izdrl, jetzt kenne ich mich erst aus, *Erj.(Izb. sp.)*; — volčji b., die Lupine (lupinus), *Tuš.(B.)*, *Nov.*; — divji b., gemeine Fetthenne (sedum maximum), *Velikovec-Josch*; — 2) = fižol, die Fisole (phaseolus vulg.), *Soča*, *Trenta-Erj.(Torb.)*; — 3) kleine, krapfenähnliche Schmalzkuchen, *Gor.*; — 4) = krompir, *C.*; — 5) kozji, ovčji b., die Geiß-, Schafexcremente, *Z.*
bóbast, *adj.* bohnenartig, *Cig.*, *Jan.*
bobčȅk, čkà, *m. dem.* bobek: tudi: bôbček, čka, *Št.*
bobȅk, bkà, *m. dem.* bob; das Böhnchen; etwas einer Bohne Aehnliches: kleine Beere, Knospe, kleiner Knollen; bobki, kleine Schmalzkuchen, *Cig.*; prim. bob 3); — kozji, ovčji bobki, der Ziegen-, Schafmist; — tudi bôbek, bka, *Št.*
bǫ̑ben, bna, *m.* 1) die Trommel; na boben biti, die Trommel schlagen; toliko znati kaj, kakor zajec na boben; meni filozofija pa zajcu boben! *Zv.*; b. poje, es wird die Trommel geschlagen, *Z.*; na boben prodajati, im Licitationswege verkaufen; na boben priti, fallieren, bankerott werden; na boben so ga dejali, er hat falliert; — laški b. = bobnica, *V.*, *Cig.*; — merski boben, die Maßtrommel, *DZ.*; — 2) neka bolezen: die Trommelsucht, (tympanitis), *V.-Cig.*; — 3) „košara pletena od vrbovih protov v ribjo lov." *Videm (Št.) - Erj.(Torb.)*; — 4) povodnji b. = bobnarica, *Frey.(F.)*.
bǫ̑benski, *adj.* Trommel-, *Cig.*
bobentẹ́ti, tím, *vb. impf.* dröhnen, *Jan.*; Kaj po strehi bobenti? *Npes.-Glas.*
bóber, bra, *m.* der Biber (castor fiber), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
bobíca, *f.* die Beere: brinjeva b., *C.*
bobìč, íča, *m. dem.* bob; — die Beere, *C.*
bobȋček, čka, *m.* = bobič, *Valj.(Rad)*.
bobȋčka, *f. dem.* bobica, bobika, *C.*
bobík, *m.* palica z bučko na koncu; z njo vodo kalijo, kadar ribe lovijo, *vzhŠt.*
bobíka, *f.* 1) die Beere: borovica ima bobike, *C.*; brinova b., die Wacholderbeere, *Cig.*; — 2) die Arzneipille, *Cig.*

bobîncati, am, *vb. impf.* mit Bohnen spielen, *C.*
bobînka, *f.*, *pl.* bobinke, die Blattern, *C.*, *M.*; osepnice ali bobinke so mnogo ljudi pomorile, *Let.*
bobíšče, *n.* der Bohnenacker (nach der Ernte).
bôbje, *n. coll.* die Beeren: brinovo bobje, *C.*
bobljáti, âm, *vb. impf.* 1) voda boblja, kadar se v njej mehurčki vzdigajo, *Vrt.*; — 2) unverständlich reden, *Cig.*; — 3) fantje hodijo bobljat, t. j. z izpremenjenim glasom mrmrat pesemco pred hišo, kjer so klali, da bi kaj dobili, *Kor.-Kres V., 36.*; = koledovati, *Gor.*
bǫbnanje, *n.* das Trommeln, der Trommelschlag.
bǫbnar, rja, *m.* der Trommelschläger.
bǫbnarica, *f.* die Rohrdommel, (ardea stellaris), *Cig.*, *Erj.(Ž.)*.
bobnáriti, ârim, *vb. impf.* Trommelschläger sein, die Trommel schlagen, *C.*
bǫbnast, *adj.* trommelartig; prall, prallig, *V.-Cig.*
bǫbnati, am, *vb, impf.* trommeln, die Trommel schlagen: b. na vzbud, Morgenwache (Reveille) schlagen, vkup b., Appell schlagen, na odhod b., zum Abmarsche schlagen, *Cig.*
bobnệnje, *n.* dumpfes Getöse, dumpfes Rollen.
bobnẹ́ti, ím, *vb. impf.* dumpf rollen, dumpf hallen, dröhnen; voda bobni (pri slapu); bobneča fraza, volltönende Phrase, *Cig.(T.)*.
bobnẹ́vati, am, *vb, impf.* dumpf zu rollen, zu dröhnen pflegen, *Jan.*
bobníca, *f.* 1) die Pauke, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*; na bobnice biti, die Pauken schlagen, *Cig.*; — 2) = bobnič, das Trommelfell im Ohr, *Cig.*, *Jan.*; — 3) die Trommelsucht, die Windsucht, *Cig.*, *Jan.*
bobnìč, íča, *m.* das Trommelfell im Ohr, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*, *Sen.(Fiz.)*.
bobnîčar, rja, *m.* der Paukenmacher, *Cig.*; — der Paukenschläger, *Guts.*, *Mur.*
bobnîčarica, *f.* die Paukenschlägerin, *Vest.*
bobníčen, čna, *adj.* 1) Pauken-: bobnični obroček, der Paukenring, *Cig.*; — 2) bobnična otlina, die Paukenhöhle (im Ohr), b. mrena, das Paukenfell, bobnični žleb, der Paukengang, *Cig.*
bobnílọ, *n. Cig.*, *Jan.*, pogl. bobnič.
bobníšče, *n.* der Resonanzboden, *Cig.*
bóbniti, bôbnem, *vb. pf.* bohnenhart werden, *C.*
bobnjáča, *f.* die Windsucht, *Cig.*; — prim. bobnica 3).
boboráženj, žnja, *m.* die gemeine Kröte (bufo vulgaris), *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.)*.
bobotáč, *m.* der Plauderer, der Schwätzer, *V.-Cig.*, *C.*, *Jap.(Prid)*.
bobotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* 1) dumpf rollen, *Cig.*; grom boboče, *Zora*; rauschen: voda boboče v podzemeljske brezdne, *C.*; kopita bobočejo, *C.*; — 2) plappern, schwätzen, *V.-Cig.*, *C.*, *Mik.*, *Vrt.*; molitev, kjer se veliko boboče in besedi dela, *Dalm.*
bobotávast, *adj.* plauderhaft, *Cig.*
bobotávost, *f.* die Plauderhaftigkeit, *Cig.*
bobótec, tca, *m.* = škrobotec, der Klappertopf (rhinanthus), *C.*
bobótniti, bobôtnem, *vb. pf.* durch Feuchtigkeit verderben, vermorschen (o lesu, suknu, moki), *C.*
bobotȓžec, žca, *m.* der Bohnenhändler, *C.*
bobotúlja, *f.* 1) die Plaudertasche, *Cig.*; — 2) = žličarica, die Löffelente, *Cig.*
bobǫ̂v, *adj.* Bohnen-: bobov cvet, bobova slama; boljša bobova slama, nego prazne jasli, = besser etwas als nichts, *Cig.*; tudi: bóbov.
bobǫ̂vec, vca, *m.* 1) die Fettbenne (sedum telephium), *Z.*; — 2) die Bachbunge (veronica beccabunga), *C.*; — 3) die Brunnenkresse (nasturtium offic.), *Cig.*; — 4) bóbovec, das Bohnerz, *Erj.(Min.)*.
bobovíca, *f.* das Bohnenstroh, *Cig.*, *Jan.*
bobovína, *f.* das Bohnenstroh, *Cig.*, *C.*; tudi: bobǫ̂vina, *Valj.(Rad)*.
bobovíšče, *n.* der Bohnenacker (nach der Ernte), *Cig.*, *Jan.*
bobǫ̂vka, *f.* = bobovina, *C.*
bobǫ̂vnast, *adj.* bohnenförmig, *Cig.*
bobovníca, *f.* das Bohnenstroh, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.
bobǫ̂vnik, *m.* 1) die Bachbunge (veronica beccabunga), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — 2) die Brunnenkresse (nasturtium offic.), *Dict.*, *Jan.*, *Hip.(Orb.)*, *C.*, *Kr.*
bobovnják, *m.* = bobovnik 1), *Tuš.(B.)*, *Josch.*
bobǫ̂vščina, *f.* 1) das Bohnenstroh, *M.*; — 2) Name einer Apfel- und einer Kartoffelgattung, *C.*
bǫ̂breg, *m.* 1) nav. *pl.* bobregi (bobreki) die Niere, *C.*; — 2) der Fichten- oder Tannenzapfen, *Valj.(Rad)*; — pogl. bubreg.
bóbrov, *adj.* vom Biber, *Cig.*, *Jan.*
bobrovína, *f.* 1) der Biberbalg, *Cig.*; — 2) das Bibergeil, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
bōca, *f.* = bokal, die Maß, *BlKr.*; — prim. it. boccia (bozza) Flasche.
bocek, **bocati**, pogl. bodc . . .
1\. **bòč**, bóča, *m.* ein Bergvorsprung, eine bauchige Berghöhe, *C.*; die Ausbauchung (z. B. eines Steines), *C.*; — prim. bok.
2\. **bòč**, *m.* ein mit einem hölzernen Kasten umzimmerter Feldbrunnen, *V.-Cig.*, *Polj.*; — prim. 1. beč, 2. buč.
bóčen, čna, *adj.* 1) Seiten-: bočna stena, die Seitenwand, *Cig.(T.)*; — 2) gewölbt, *Zora.*
bočína, *f.* der Bauch (eines Gefäßes), *Z.*, *DZ.*
bóčiti, im, *vb. impf.* convex machen, *Z.*; — b. se, sich bauchen; deska se boči, das Brett wirft sich, *Fr.-C.*; lesena streha se boči, *ZapŠt.*
bǫ̂čka, *f.* = ovca „ob očeh" rumenkasta (nam. obočka), *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
bôčki, *adv.* seitwärts, *C.*, *Mik.*
bôčnat, *adj.* convex, *C.*
bočníca, *f.* 1) das Seitenstück von einem Gegenstande, *C.*; das Flankenbrett, *Jan.*; — 2) = pakrog, *Cig.*, *Jan.*
bočník, *m.* das Flankenstück, das Seitentheil (beim Rind), *C.*
bǫ̂d, *m.* das Stechen (eine Krankheit), *Cv.*
bodáč, *m.* stößiger Ochs, *Mur.*

bodák, *m.* 1) die Stechwaffe, *Jan.*; das Bajonnett, *Z.*; — 2) die Distel, *C.*
bodáłce, *n.* der Dolch, *Cig.*, *Jan.*
bodâłčar, rja, *m.* der Dolchmacher, *Cig.*
bộdalica, *f.* das Pfriemengras (stipa), (bud-) *C.*, *Medv.* *(Rok.)*.
bodálọ, *n.* 1) der Dolch, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.* *(Nauk)*, *nk.*; — 2) bộdalo, kdor samo boda in nič ne opravi, schlechter Schuster, Schneider, ein Pfuscher, (bud-) *C.*
bộdati, am, *vb. impf.* stechen: trava boda, *C.*; z nitjo boda, kdor ne more vdejati, *C.*; mit der Nadel Stiche machen, *C.*; z mašino se hitro šiva, to bi pa moral človek počasi bodati („budati"), *jvzhŠt.*; — erfolglos arbeiten, *C.*; stümpern, (bud-) *V.-Cig.*, *Notr.*
bộdcati, am, *vb. impf.* hervorstechen, hervorwachsen, (o travi, laseh), (boc-) *C.*, *M.*
bộdcek, cka, *m.* 1) der Stachel, *Cig.*; — 2) die Nadel (der Nadelhölzer), *Cig.*; — 3) der erste Ansatz der Feder eines jungen Vogels, (bocek) *Cig.*
bodcíka, *f.* neka riba: der Stör, *C.*
bộdcka, *f.* = bodcek 1), *C.*
bộdckati, am, *vb. impf.* sticheln, *SlN.*
bộdckovec, vca, *m.* der Nadelbaum, *Cig.*, *C.*
bộdckovje, *n.* die Waldstreu vom Nadelholz, *Cig.*
bộdčec, čeca, *m.* der Stechdorn (paliurus aculeatus), (bočec) *Boršt v Istri-Erj.(Torb.)*.
bộdčica, *f. dem.* bodcka; *pl.* bodčice, die Waldstreu des Nadelholzes, *Z.*, („bučice", *Zil.-Jarn.[Rok.]*).
bôdec, dca, *m.* 1) ein stechendes Ding, der Stachel, *Cig.*, *Jan.*; ježevi bodci, *Z.*; — 2) die Nadel (der Nadelhölzer), *Z.*; — die Achel, *Trst.(Let.)*; — die Hauhechel (ononis spinosa), *C.*; — 3) bodci, der erste Ansatz von Federn bei Vögeln, *Z.*, *jvzhŠt.*; — 4) das Schamglied des Mannes, *C.*; — 5) der Stich, *Jan.*, *Zora*; s tremi smrtnimi bodci, mit drei tödtlichen Stichen, *Vod.(Izb. sp.)*; — das Stechen: bodec v očesu, *Žnid.*; — das Seitenstechen (pleuritis), *Habd.*, *BlKr.*
bodèč, dẹ́ča, *adj.* stechend: bodeče trnje.
bodẹ́čevka, *f.* die Stachelbeere (ribes grossularia), *Mur.*, *C.*
bodečíca, *f.* das Seitenstechen (pleuritis), *Valj.* *(Rad)*.
bôdek, dka, *m.* 1) der Borst (die Spitze), *Jan.*; die Nadel (am Baume), *Jan.*; — 2) der Stich, *Jan.*
bôdelj, dlja, *m.* = bodec 1): ježevi bodlji, die Stacheln des Igels, *Levst.* *(Zb. sp.)*.
bodeljščák, *m.* eine Distelart, *C.*
bodênec, nca, *m.* 1) die Wimmer, *C.* (morda pravilna oblika za: bedenec); — 2) bódenec, der Schmerzstich, *Mur.*
bodenica, *f.* das Stechen (bolezen), *C.*
bodénje, *n.* das Stechen.
bōder, dra, *adj.* heiter, munter, muthig, *Jan.*, *Šol.*, *Cig.(T.)*; bodri možakarji so naglo razsodili, *LjZv.*; Rad gledam ti v valove bodre, *Greg.*; — iz rus.

bôdež, *m.* 1) der Dolch, das Schwert, *Habd.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Kurbelspieß, *C.*; — 3) die Hauhechel (ononis spinosa), *C.*; — 4) bộdež, langsamer Arbeiter, *C.*; prim. bodati.
bodîc, *m.* trnjavi b., die feindornige Felsenschnecke (murex tenuispina), *Erj.(Ž.)*.
bodíca, *f.* der Stachel (z. B. des Brombeerstrauches), *C.*
bodícati, am, *vb. impf.* sticheln, *C.*, *Z.*
bodícniti, bodîcnem, *vb. pf.* stechen, *C.*; z iglico b. koga, *Npes.-Vraz.*
bodìč, íča, *m.* 1) die Baumnadel, *C.*; — 2) die Spitzklette (xanthium spinosum), *Podgorje v Istri-Erj.(Torb.)*; — 3) die Eberwurz (carlina acaulis), *Dolenji Kras-Erj.(Torb.)*.
bodíčevje, *n.* 1) die Waldstreu vom Nadelholz, *Cig.*, *C.*; — 2) der Ginster (genista germanica), *Jan.*, *Cig.*; — 3) die Mannstreu (eryngium).
bodîčje, *n.* 1) = bodičevje, 1) *C.*, *Bes.*; — 2) die Stechpalme (ilex aquifolium), *Medv.(Rok.)*; — die Spitzklette (xanthium spinosum), *Štrek.*
bodíka, *f.* 1) spitzblättriger Spargel (asparagus acutifolius), *Malhinje-Erj.(Torb.)*; — 2) die Stechpalme (ilex aquifolium), *C.*
bódikaj, česa, I. *pron.* etwas Geringes, Nichtsnutziges, Schlechtes: b. govoriti, za bodikaj imeti, *C.*, *vzhŠt.*; — II. *adj. indecl.* gering, nichtsnutzig, schlecht: bodikaj ljudstvo, b. človek, b. trava, *C.*, *vzhŠt.*
bódikak, *adj.* = bodikakšen, *C.*, *vzhŠt.*
bódikakši, *adj.* = bodikakšen, *C.*, *vzhŠt.*
bódikakšen, šna, *adj.* gering, schlecht, *C.*, *vzhŠt.*
bódikakšnost, *f.* die schlechte Beschaffenheit, *C.*
bódikam, *adv.* b. hoditi, gemeine, unanständige Orte besuchen, *C.*, *vzhŠt.*
bódikde, *adv.* an gemeinen, unanständigen Orten, *C.*, *vzhŠt.*
bodíłce, *n.* kleiner Pfriem, *Cig.*; — der Speiler, *Cig.*
bodîl, *m.* der Stechspaten *Kras-Erj.(Torb.)*; — prim. it. badile, Schaufel.
bodílj, *m.* die Lungenentzündung, *Sv. Lucija na Mostu-Erj.(Torb.)*.
bodílọ, *n.* der Stachel, *C.*, *M.*; bodilo na trnji, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; — die Bohrahle, der Pfriem, *Cig.*, *Jan.*; v uganki: šiło, bodilo, po hosti hodiło, ni pilo ne jelo, pa vendar živelo, (ali: pa vendar debelo), = kostanjeva ježica, *jvzhŠt.*; — die Stechwaffe, *Cig.*, *Jan.*
bôdkati, am, *vb. impf.* kleine Stiche machen, *Valj.(Rad)*.
bódljaj, *m.* 1) der Stich, *Mur.*, *Jan.*; — 2) *pl.* bodljâji, das Seitenstechen; prsni bodljaji, das Stechen in der Brust, *Cig.*
bodljậjščak, *m.* eine Art Distel, *C.*
bodlják, *m.* 1) die Distel, *C.*; — 2) = glog, der Weißdorn, *C.*
bodljár, rja, *m.* der Stachelkäfer (mordella fasciata), *Erj.(Z.)*
bọdljáti, âm, *vb. impf.* 1) kleine Stiche machen: langsam arbeiten, (bud-) *C.*; — 2) anstechen: klobase b., (budlati) *Mik.* *V. G. II. 470*.
bodljíka, *f.* 1) der Stachel, *Cig.(T.)*; (pos. pri rastlinah), *C.*; — 2) die Distel, *Jan.*

bodljíkav, *adj.* stachelig: bodljikava trava, *Vrt.;* bodljikavo trnje, *ZgD.*
bodljíkovje, *n. coll.* Disteln, *Jan.*
bodljìv, íva, *adj.* 1) stößig: b. vol, *Mur., Cig., Jan.;* — 2) stachelig, stechend, *Cig.;* bodljiva odeja smreke, *Vrt.;* bodljive zeli, *LjZv.*
bodljȋvec, vca, *m.* 1) der Stoßochs, *C.;* — 2) die Stacheldolde, *C.*
bodljȋvka, *f. C.,* pogl. bodljar.
bodljívost, *f.* die Stößigkeit, *Mur.*
bodník, *m.* = bajonet, *Cig.*
bodòč, ǫ́ča *adj. (part.)* zukünftig, *Jan., nk.*
bodǫ̑čnik, *m.* das Futurum (gramm.), *Raič (Let.).*
bodǫ́čnost, *f.* die Zukunft, *Jan., nk.*
bodoglâvec, vca, *m.* die Kugeldistel (echinops), *C.*
bodonẹ́ža, *f.* die Eberwurz (carlina acaulis), *Z.;* lepocvetna b., *Glas.*
bódor, *m.* der Stich, *Meg.*
bodrénje, *n.* die Aufmunterung, *Cig.(T.);* — prim. bodriti.
bodrílǫ, *n.* die Aufmunterung, *Cig.(T.), Navr. (Spom.);* — prim. bodriti.
bodríti, ím, *vb. impf.* ermuntern, *nk.;* osrčavati in b. koga, *LjZv.;* — iz rus.
bộg, bogâ, *m.* 1) der Gott; lažnjivi, krivi bogovi, die falschen Götter, Götzen; služite drugim bogom, *Dalm.;* — pomni: zlega boga uživa z menoj vred, es geht ihm schlecht, wie mir, *BlKr.-M.;* — Bog, Gott (der Christen); Boga moliti, beten; Bogu služiti, Gott dienen; Bog oče, Gott Vater; Bog človek, Bog in človek, der Gottmensch, *Jan.;* — tak hrup je, da ni grmečega Boga slišati (čuti), von zu großem Lärm hört man den Donner nicht, *Z., Levst.(Zb. sp.);* — v rekih o pozdravljanju: (prihajajočemu ali sploh temu, s katerim smo se sešli): Bog te sprimi, (vzprimi), grüß dich Gott! *Cig., Jan.;* (prim. Bog vas primi! *Alas.;* „buge waz primi gralva Venus!“ tako je pozdravil l. 1227. koroški knez s svojimi vitezi Ulrika Lichtensteinskega, ki je kot Venera oblečen potoval, *Kres, 1882, 177.);* (pri ločitvi:) z Bogom! adieu! lebe wohl! Bog te obvaruj! behüt' dich Gott! Bog s teboj! Bog z vami! Gott befohlen! *Cig.;* („Bog z vami“ je odgovor na „Bog vas primi“, *Alas.);* z Bogom ostani, Gott befohlen! (pri srečevanju:) dobro jutro Bog daj! odzdrav je: Bog ga daj! (tudi samo: Bog! *Levst. [M.]);* zato: Boga povedati, *C.;* komu Boga dati (davati), grüßen: srečal me je, ali ni mi Boga dal, *Z., Npes.-Vraz;* (delavcem:) Bog daj dobro srečo! Bog daj srečo! Glück zu! Glück auf! (uživajočim kako jed:) Bog blagoslovi (žegnaj)! (počivajočim:) Bog daj srečo k počivanju! Bog daj dober počitek! (o napivanju:) Bog živi! Gott erhalte! mozi ti Bog! („masti bog“) *Guts.;* prim. moči; (ako kdo kihne:) Bog pomagaj! zur Genesung! (v vzklikih:) Ti moj Bog! Bog pomagaj, da si tako nagle jeze! Bog mu daj zdravje, on mi je veliko dobrega storil! Bog mu daj dobro, tam kjer je! hvala Bogu! bodi ga Bog zahvaljen! Gott sei Dank dafür! Boga zahvali, da si toliko dobil! skrajšano: „Bog“, za: „Bog bodi hvaljen“, ali kaj takega: Bog, da je tako, gottlob (ein Glück, ich bin froh, ich bin zufrieden), dass es so ist; Bog, da si prišel! Bog, da te ni videl! sam Bog, da nisem tega izgubil! *Levst.(M.);* še Bog, da je toliko; gottlob, dass es so viel ist, *jvzhŠt.;* Kruha b' ti dala, Ajdov je. „Ljubica moja, Bog, da je!“ *Vod.(Pes.):* še Bog, če mu bomo hoteli žlico dati, *LjZv.;* Bog se usmili! Bogu se smili! Gott erbarme sich! tak je oil, da se Bogu smili! er sah aus, dass es Gott erbarme! bodi Bogu potoženo! Gott sei es geklagt! Bog hotel! wollte Gott! Bog dal, da bi bilo tako, gebe Gott, dass es sich so verhalte! Bog daj! geb' es Gott! Bog pomozi! helfe Gott! ako (če Bog da! so Gott will! naj pa bo z Bogom! so sei es denn in Gottes Namen, *Levst.(M.);* Bog ve! weiß Gott! Bog ve, kdo, Bog ve, kam itd.; vedi si ga Bog, kje vedno tiči! Bog sam vedi, kaj bo iz tega! nosi se, kakor bi bila Bog si jo vedi kaj, *Vrt.;* Bog ne daj! Bog ne zadeni! Bog obvaruj! Bog prenesi! Bog odvrni! Gott behüte! Gott bewahre! Bog tega varuj! das verhüte Gott! (Bognasvaruj, *subst.;* der Gottseibeiuns, *Jurč.;* strah imeti pred čim, kakor Bognasvaruj pred križem, *SlN.*); Bog in sv. božji križ! Bog bodi pri nas in sveti vtorek! (sreda itd., kakeršen dan si je tedaj, kadar se to govorí; a tako govore največ tedaj, kadar odvračajo od sebe čarodejsko moč, in to se imenuje „dan izgovoriti“, *Levst. [Rok.]);* za Boga svetega! za Boga milega! za Boga! um Gottes Willen! (poglej vsaj, skozi Bog! *Dalm.;* za skozi Bog! *Prim., Kras;* po it. „per Dio!“ napačno narejeno); (o zagotavljanju, zaklinjanju:) Bog in duša! bei meiner Treue! *Cig.;* Bog me! (bogme!) = so wahr mich Gott strafe! bei Gott! Bog me, da je res! Bog mi je priča! — „pod milim Bogom“ se pristavlja v podkrepljanje kakega nikanja; n. pr. nima pod milim Bogom nič opraviti; er hat auf Gottes Erdboden nichts zu thun; — v Boga ime (vbogajme) dati kaj, ein Almosen geben; rad v Boga ime daje; — 2) die geweihte Hostie: župnik je nekam šel z Bogom, (gieng versehen); — 3) das Gottesbild: držiš se, kakor lipov bog! = du thust so hölzern! bogove prodajati, Kruzifixe verkaufen; — 4) bog stari, die Gottesanbeterin (mantis religiosa), *Kras-Erj.(Torb.).*
bogabojèč, ẹ́ča, *adj.* gottesfürchtig, (= Boga boječ [se]).
bogabojẹ́čen, čna, *adj.* = bogaboječ, *Jan.* bogaboječno živeti, *Schönl.*
bogabojẹ́čnost, *f.* die Gottesfurcht.
bogabojẹ́čost, *f.* = bogaboječnost, *Jan., Jap. (Sv. p.).*
1. **bogâstvǫ,** *n.* = boštvo, die Gottheit, *Dict., Trub., Dalm.;* njegovo meso je z bogastvom združeno, *Krelj.;* (v treh osebah) in v enem samem edinem bogastvu, *Kast.(Roz.).*

2. **bogâstvǫ**, *n.* — pogl. bogatstvo.
bogàt, áta, *adj.* reich; bogata nevesta; bogata dežela; bogato oblečen biti, reich, prächtig gekleidet sein; — bogato se oženiti (omožiti), eine reiche Partie machen; bo bogat, kakor pes rogat, = er wird nie reich sein, *Guts.*; bogat s čim, *Met.*, *Mik.*; bogat s čredami, herdenreich, *Jan.*; bogate s sladkim medom čebele, *Kast.* (*N. C.*); loka z dišečimi rožami bogata, eine Au, reich an duftenden Blumen, *Ravn.-Mik.*; bogat s čednostmi, tugendreich, *Jan.*; bogat z učilniško omiko, *Levst.(LjZv.)*; — zlata bogat, goldreich, bogat slavnih del, thatenreich, *Cig.*, *nk.*; — reichlich: bogata žetev, bogati zakladi; bogata ruda, derbes Erz, *Cig.*; — tudi: bógat, áta, *Št.*
1. **bogatâj**, *m.* *Pohl.-Valj.(Rad)*, *LjZv.*, pogl. bogatej.
2. **bogatâj**, *m.* *Cig.*, *Jan.*, *M.*, pogl. bogotaj.
bogatáš, *m.* der Reiche, *C.*, *vzhŠt.*
bogatáški, *adj.* Reichen gehörig, nach Art reicher Leute, *Zora.*
bogatâštvǫ, *n. coll.* die Reichen, *Zora*,
bogâtec, tca, *m.* der Reiche.
bogâtej, *m.* = bogatin, bogatec, *Jarn.*
bogatệnje, *n.* das Reichwerden.
bogatẹ́ti, ím, *vb. impf.* reich werden.
bǫ̂gati, am, *vb. impf.* 1) = ubogati, folgen, *Jan.*, *Št.*; — pšenica me boga, gedeiht, *SlGor.-C.*; — 2) b. se s kom, mit jemandem friedlich auskommen, *Cig.*; prim. pobogati se; — 3) b. se, sich schicken: boga se ti, *Gor.*; Dunajčanom se boga, es geschieht den Wienern recht, *ZgD.*; — iz nem. folgen.
bogatíca, *f.* die Reiche, *Zora*, *Z.*
bogatîja, *f.* der Reichthum.
bogatíłen, łna, *adj.* bereichernd, *Cig.*
bogatîn, *m.* der Reiche.
bogatînec, nca, *m.* der Reiche.
bogatînka, *f.* die Reiche.
bogatînski, *adj.* reichen Leuten gehörig, nach Art reicher Leute.
bogátiti, bogâtim, *vb. impf.* reich machen, bereichern; b. se, sich bereichern.
bogatîvec, vca, *m.* der Bereicherer, *Cig.*
bogatováti, ûjem, *vb. impf.* den Reichen spielen, *Mur.*
bogâtstvǫ, *n.* der Reichthum; b. v živini, der Herdenreichthum, b. v besedah, der Wortreichthum, *Cig.*; kjer je bogatstvo, je eden hudič, kjer je uboštvo, tam jih je pa sedem, *M.*; — govori in piše se nav. bogastvo.
bogatúh, *m.* der Reiche (zaničlj.), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*
bogâtuš, *m.* = bogatuh, *kajk.-Valj.(Rad).*
bogčarîja, *f. coll.* die Armen, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. 2. bogec.
1. **bǫ́gec**, gca, *m. dem.* bog: 1) der liebe Herrgott; — das Crucifix; — 2) der Götze, *Habd.-Mik.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 3) die Gottesanbeterin (mantis religiosa), *Goriš.-Erj.(Torb.)*.
2. **bǫ́gec**, gca, *m.* = ubožec, *vzhŠt.*
bǫ́gek, gka, *m.* *C.*, *Valj.(Rad)*; pogl. 1. bogec.

1. **bogíca**, *f.* nam. božica, = boginja, *Guts.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad).*
2. **bogíca**, *f.* die Bettlerin, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. 2. bogec.
bogîčkati, am, *vb. impf.* = neko pastirsko igro igrati, *Mursko polje-Vest. I. 140*; (prim. bogečkati, Pfänder spielen, *Cig.*).
bogínja, 1) die Göttin; on je boginjo vprašal in ne vprašal Gospoda, *Dalm.*; bǫ̂ginja, *Preš.*; — 2) die Wahrsagerin, *Mik.*; — 3) neka gosenica, *Ravn.-Cig.*; (prim. bohinja, neka gosenica zelena z rožičem, *Kr.-Valj.(Rad)*).
bǫ̂gmanje, *n.* das Betheuern mittelst des Ausdruckes: bogme.
bǫ̂gmati se, am se, *vb. impf.* mit bogme betheuern: kaj se zmerom bogmaš? *vzhŠt.*, *BlKr.*
bǫ̂gme, *interj.* = Bog me (dopolniti je kak glagol v imperativu); bogme, da je tako! *na vzhodu*; — tudi hs.
bǫ̂gmej, *m.* der gerne mit bogme betheuert, *Preš.*
bogobǫ́jen, jna, *adj.* gottesfürchtig, *Jan.*, *Let.*; bogobojni mladeniči, *Cv.*; — stsl.
bogobǫ́jnost, *f.* die Gottesfurcht, *Jan.*
bogobǫ̂rec, rca, *m.* der Gotteskämpfer, *Cig.*; — stsl.
bogočásten, tna, *adj.* Gott ehrend, *Cig.*; b. dar, *Burg.*; gottesdienstlich, *Jan.*
bogočâstje, *n.* die Gottesverehrung, der religiöse Cultus, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; minister za b. in uk, *DZ.*
bogočâstvǫ, *n.* = bogočastje, *Cig.*
bogočlóvẹk, ẹ́ka, *m.* der Gottmensch, *Cig.* — stsl.
bogohûłec, łca, *m.* = bogohulnik, *Jan.*
bogohúłen, łna, *adj.* gotteslästerlich, *Jan.*; — stsl.
bogohûłnik, *m.* der Gotteslästerer, *Cig.*; — stsl.
bogohûłstvǫ, *n.* die Gotteslästerung, die Blasphemie, *Jan.*, *Nov.*; — stsl.
bogohváłen, łna, *adj.* gottdankend: bogohvalni dar, das Dankopfer, *Cig.*, *Burg.*
bogohvâłnik, *m.* der Gottesverehrer, *Cig.*
bogoklẹ́ten, tna, *adj.* gotteslästerlich, *nk.*
bogoklệtje, *n.* die Gotteslästerung, *Jan.*
bogoklệtnik, *m.* der Gotteslästerer, *LjZv.*
bogoklệtstvǫ, *n.* die Gotteslästerung, *Mur.*, *Cig.*, *Zora.*
bogoklệvec, vca, *m.* *Mur.*, *Jan.*, pogl. bogokletnik.
bogoljûb, ljúba, *m.* der Gottliebende, *Jan.*
bogoljûbec, *m.* der Gottliebende, *Mur.*, *Jan.*
bogoljúben, bna, *adj.* gottliebend, fromm, *Jan.*, *nk.*; bogoljubno delo, *Cig.*
bogoljúbje, *n.* die Liebe zu Gott, die Frömmigkeit, *M.*
bogoljúbnost, *f.* die Frömmigkeit, *Cig.*, *Jan.*
bogomîl, íla, *m.* der Bogomile, *nk.*; bogomili so bili razkolniki pravoslavne cerkve v dvanajstem stoletju.
bogomíł, íla, *adj.* fromm, *Meg.-Mik.*, *Jan.*; bogomili bratje, bogomile sestre = usmiljeni bratje, usmiljene sestre, *Cig.*; — hs.
bogomîlec, lca, *m.* = bogomil, der Bogomile, *Let.*

bogomîlka, *f.* die Bogomilin, *Let.*
bogomîlski, *adj.* Bogomilen-, *Let.*, *Cv.*
bogomîlstvọ, *n.* das Bogomilenthum, *Cv.*
bogomíseln, selna, *adj.* beschaulich, *Cig.*, *Jan.*, *Cv.*; — polj.
bogomíselnost, *f.* die Beschaulichkeit, *Cig.*
bogomọ́der, dra, *adj.* göttlich weise: bogomodri mladenič, *Cv.*
bogomọ́drost, *f.* die Gottweisheit, die Theosophie, *V.-Cig.*
bogomǫ̂lja, *f.* 1) das Bethaus, *Jan.*, *C.*, *Bes.*, *Cv.*; der Andachtsraum, das Oratorium, *C.*, *Levst.(Pril.)*; — 2) *m. et f.* der Frömmler, die Frömmlerin, *BlKr.*
bogomǫ̂ljec, ljca, *m.* der Beter, *Mur.*, *Jan.*; — der Betbruder, *Cig.*
bogomọ́ljen, ljna, *adj.* gerne betend, fromm, *Jan.*, *jvzhŠt.*; bogomoljni menih, *Cv.*
bogomǫ̂ljka, *f.* 1) die Betschwester: taka bogomoljka ni za kneza, *Cv.*; — 2) die Gottesanbeterin, die Fangheuschrecke (mantis religiosa), *Erj.(Ž.)*.
bogomòr, mọ́ra, *m.* der Gottesmord, *ZgD.*
bogonerọ́den, dna, *adj.* gottlos, *M.*; (boganer-) *Dict.*; bogonerodno živeti, *Jsvkr.*; — prim. 2. roditi.
bogoobrázen, zna, *adj.* als Gottes Ebenbild geschaffen: Ustvarjeni ded naš bogoobrazni, (Adam), *Levst.(Zb. sp.)*.
bogopozáben, bna, *adj.* gottvergessen, *Cig.*
bogopozábnost, *f.* die Gottvergessenheit, *Cig.*
bogoprọ́sen, sna, *adj.* -sni dar, das Bittopfer, *Cig.*, *Burg.*
bogorọ́den, dna, *adj.* fromm, gottselig, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Jsvkr.*
bogorodíca, *f.* die Gottesgebärerin, *Jan.*, *Vrt.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
bogorǫ̂dje, *n.* die Theogonie, *Cig.*, *Jan.*
bogorodníca, *f.* die Gottesgebärerin, *Cig.*
bogorọ́dnost, *f.* die Frömmigkeit, *Cig.*; šesti (dar sv. duha) je dar bogorodnosti, *Schönl.*; službe bogorodnosti, *Kast.(N. C.)*; Jakobova b., *Jsvkr.*
bogorǫ̂dstvọ, *n.* = bogorodje, *Cig.*
bogorọ́pen, pna, *adj.* gottesrauberisch, *Cv.*
bogoskrûnec, nca, *m.* der Gotteslästerer, *nk.*
bogoskrûnstvọ, *n.* die Gotteslästerung, *nk.*
bogosláven, vna, *adj.* Gott preisend, *Cig.*
bogoslâvje, *n.* die Gottesverehrung, *Cig.*
bogoslòv, slọ́va, *m.* = bogoslovec, *Mur.*, *Cv.*
bogoslǫ̂vec, vca, *m.* der Theologe, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bogoslọ́ven, vna, *adj.* theologisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bogoslǫ̂vje, *n.* die Theologie, die Gottesgelehrsamkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bogoslǫ̂vnica, *f.* die theologische Anstalt, *Jan.*, *C.*, *nk.*
bogoslǫ̂vski, *adj.* theologisch, *Mur.*, *nk.*
bogoslǫ̂vstvọ, *n.* = bogoslovje, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*
bogoslúžben, bna, *adj.* gottesdienstlich, *Šol.*, *Zora.*
bogoslúžen, žna, *adj.* 1) fromm, religiös; — 2) = bogoslužben, *Jan.*
bogoslúžiti, im, *vb. impf.* bogoslužen biti, *LjZv.*
bogoslûžje, *n.* der Gottesdienst, der Cultus, *Cig.*

bogoslúžnost, *f.* die Frömmigkeit, die Religiosität.
bogospráven, vna, *adj.* Gott versöhnend: bogospravni dar, das Versöhnungsopfer, *Cig.*, *Burg.*
bogosprâvnik, *m.* der Gottversöhner, *Cig.*
bogosprijệm, *m.* der Willkomm (bogosprem, *Mik. V. G. II. 42.*).
bogosprijệmati, mljem, mam, *vb. impf.* willkommen heißen, *Cig.*, *Jan.*
bogosprijẹ́ti, -primem, *vb. pf.* willkommen heißen: b. koga, *Cig.*, *Jan.*
bogosprîmek, mka, *m.* der Willkomm, *Cig.*, *Jan.*
bogotàj, tája, *m.* der Gottesleugner, der Atheist, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Ravn.*
bogotâjec, jca, *m.* = bogotaj, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bogotájen, jna, *adj.* gottesleugnerisch, atheistisch, *Jan.*, *nk.*
bogotâjka, *f.* die Gottesleugnerin, *Z.*, *nk.*
bogotâjnik, *m.* = bogotaj, *Cig.*
bogotâjski, *adj.* gottesleugnerisch, *Z.*, *nk.*
bogotâjstvọ, *n.* die Gottesleugnung, der Atheismus, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
bogovânje, *n.* 1) das Götterleben, *Cig.*; — 2) das Wahrsagen, *Cig.*, *M.*, *Boh.*, *Jap.(Sv. p.)*, *Vrt.*; bogovanje in copranje, *Dalm.*
bogováti, ûjem, *vb. impf.* 1) als Gott herrschen, *C.*: človek snuje, Bog boguje, *Vrt.*, *SlN.*; — 2) wahrsagen, *Guts.*, *Jan.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Boh.*; — vermuthen, errathen, *Meg.*; — prim. lat. divinare, *C.*
bogovâvec, vca, *m.* der Wahrsager, *Cig.*
bogovâvka, *f.* die Wahrsagerin, *Cig.*
bọ́govec, vca, *m.* der Wahrsager, *Dict.*, *Cig.*, *Dalm.*, *Kast.*
bogovệrec, rca, *m.* = bogovernik, *Jan.*
bogovẹ́ren, rna, *adj.* deistisch, *Cig.*
bogovệrje, *n.* der Gottesglaube, *Cig.(T.)*
bogovệrnik, *m.* der Gottesgläubige, *Cig.*
bogovệrstvọ, *n.* der Gottesglaube, der Deismus, *Cig.*
bogovláden, dna, *adj.* theokratisch, *Cig.*, *Jan.*
bogovlâdje, *n.* die Theokratie, *Cig.(T.)*.
bọ́govniček, čka, *m.* hlebček kruha (bogovničke dele beračem ob „žegnanju"), *Gor.*
bogǫ̂vstvọ, *n.* das Götterthum, *Cig.*, *Jan.*
bogozaničeváłen, łna, *adj.* gotteslästerlich, *Cig.*
bogozárnost, *f.* göttlicher Glanz, *Levst.(Zb. sp.)*.
bogoznânec, nca, *m.* der Gottesgelehrte, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
bogoznânje, *n.* die Gottesgelehrtheit, die Theologie, *V.-Cig.*
bogoznânstvọ, *n.* die Gottesgelehrtheit, *Cig.*, *Jan.*
bǫ̂gstvọ, *n.* = boštvo (Gottheit), *Jan.*, *Bas.*, *Pohl.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *Preš.*
bòh, bóha, *m.* der noch ungeschnittene Speck, die Speckseite; cel b., pol boha, *Z.*; celi bohi slanine, *Cv.*; mačko k bohu za varha postaviti = Dieben etwas anvertrauen, *Met.*; — iz nem.; prim. tirol. bachn.
bóha, *interj.* = oha, voha, *BlKr.*
boháti, âm, *vb. impf.* 1) entzweiquetschen, entzweiplatzen machen: b. češplje, *C.*, *Valj.*

(Rad), *Gor.*; b. se, aufspringen, platzen: češplje se bohajo, *Z.*; — 2) mästen: trebuh, prašiče b., *C.*; — prim. boh.

bohînjec, njca, *m.* neka vrsta fižola.

bohînjka, *f.* der Wocheinit, *Erj.(Min)*.

bohôt, *f.* die Überfülle, *Jan.*

bohotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* schnell, üppig emporschießen (o rastlinah), *BlKr.*; b. in rasti, *C.*

bohóten, tna, *adj.* üppig; bohotno rasti, emporwuchern; b. polje, -tni travniki, *M.*, *C.*; bohotno bilje, *C.*; bohotno perje, *Cv.*

bohotẹ́ti, ím, *vb. impf.* üppig sein, strotzen, *Jan.*

bohótnost, *f.* die Üppigkeit, *Jan.*, *nk.*

bohtẹ́ti, ím, *vb. impf.* üppig wachsen, *vzhŠt.*

bòj, *adv.* = bojda, *C.*

bòj, bója, *m.* 1) der Kampf; hud boj, ein heftiger Kampf; na boj iti, in den Kampf ziehen; b. biti, bojevati, einen Kampf kämpfen, *Preš.*, *nk.*; b. razločiti, den Kampf entscheiden, *Npes.-Cig.(T.)*, *M.*; boja željen, kampfbegierig; je (ni) za boj, er ist (nicht) kampffähig; b. na pesti, der Faustkampf, *Cig.*; b. za obstanek, der Kampf ums Dasein, *Cig.(T.)*, *nk.*; der Zank, Handel, kreg in boj imeti, *C.*

bója, *f.* die Farbe, *Jan.*, *nk.*; — iz hs. od tur. boja die Farbe.

bojáč, *m.* = pretepač, *GBrda.*

boják, *m.* der Kämpfer, der Streiter, der Krieger, *Jarn.*, *Danj.-Mik.*, *Poh.*

bojàn, ána, *m.* der Rinderhirt, (= čeh) *ob Muri-C.*; — prim. bojtar.

bojár, ára, *m.* der Bojare, *Cig.*, *Jan.*; — rus.; prim. boljar.

bojáriti, ârim, *vb. impf.* = barvati, *Mur.*, *Jan.*, *Kos.*; — prim. boja.

bojárski, *adj.* Bojaren-.

bojáti se, ím se, *vb. impf.* = bati se, *Mur.*, *Mik.*, *Dalm.*, *ogr.-Let.*, *Polj.*

bojâzen, zni, *f.* die Furcht, die Befürchtung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *ogr.-Valj. (Rad)*; — der Schrecken, *Guts.*

bojazljiv, iva, *adj.* furchtsam, schüchtern, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Štrek.*, *nk.*

bojazljívost, *f.* die Furchtsamkeit, die Schüchternheit, *Cig.*

bôjčkati se, am se, *vb. impf.* = bati se (v otročjem govoru), *Polj.*

bojda, *adv.* wie man sagt, angeblich, *SlN.*, *Poh.-C.*; — iz: bajo da; — prim. bajati.

bojè, *adv.* = baje, bojda, *Cig.*, *Jan.*, *Jurč.*; boje da, *Cig.*

bôjec, jca, *m.* 1) der Kämpfer, *C.*; — 2) der Mörder, *Krelj.-Mik.*

bojèč, éča, *adj.* furchtsam, schüchtern; feige.

bojẹ́čen, čna, *adj.* furchtsam, *M.*, *Ljub.*; feige, *Jan.*

bojẹ̑čnik, *m.* der Haienuß, *M.*

bojẹ́čnost, *f.* die Furchtsamkeit, die Zaghaftigkeit, die Feigheit, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*

bojẹ́čost, *f.* = boječnost, *Jan.*; brez boječosti, *Škrb.-Valj.(Rad)*.

bójen, jna, *adj.* 1) Kampf-, Schlacht-, Kriegs-, Feld-: bojni krik, das Kampfgeschrei, bojna vrsta, die Schlachtreihe, bojna ladija, das Kriegsschiff, bojna kola, der Streitwagen, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) streitbar, kriegerisch, *Cig.*, *Jan.*

bojeváłen, łna, *adj.* streitbar, *Cig.*, *Jan.*

bojevalíšče, *n.* der Kampfplatz, *Cig.*, *Pohl.-Valj.(Rad)*.

bojeváłnost, *f.* die Streitbarkeit, *Cig.*, *Jan.*

bojevânje, *n.* das Kämpfen.

bojeváti, ûjem, *vb. impf.* kämpfen, *Dict.*, *Dalm.*; boj b., *Cig.*; In šel je boj boj'vat brez upa zmage, *Preš.*; dokazila bojujoča zoper obdolženca, die zur Überführung des Beschuldigten dienenden Beweismittel, *DZ.*; — nav. b. se, kämpfen: s kom, zoper koga.

bojevâvec, vca, *m.* der Kämpfer, *Cig.*, *Jan.*, *Škrinj.-Valj.(Rad)*, *nk.*

bojevína, *f.* die Kriegssteuer, *C.*

bojevît, *adj.* kampflustig, kriegerisch, streitbar, *C.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

bojevník, *m.* = bojnik, *Cig.*, *C.*, *Let.*

bójeven, vna, *adj.* = bojen, Schlacht(en)-: bojevni slikar, der Schlachtenmaler, *Cig.(T.)*.

bojẹ̑zen, zni, *f.* *Mur.*, *Jan.*, pogl. bojazen.

bojẹ̑zen, zna, *adj.* = bojazljiv, *Mik.(V. G. II. 147.)*

boježéljen, ljna, *adj.* kampfbegierig, *Cig.*, *nk.*

boježéljnost, *f.* die Kampfbegierde, *Cig.*, *nk.*

bojíšče, *n.* das Schlachtfeld, der Kriegsschauplatz.

bǫ̑jna, *f.* der Kampf, der Krieg, *ogr.-Valj.(Rad)*.

bojníca, *f.* die Kämpferin, die Kriegerin, *Valj.(Rad)*; zdaj pak, ti bojnica, pripravljaj se! *Dalm.*

bojník, *m.* der Kämpfer, der Krieger, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*; — der Fechter, *Mur.*; = pretepač, *C.*

bojnína, *f.* die Kriegssteuer, *Cig.*, *Jan.*

bôjsen, sna, *adj.* „kozam pravijo rogate, ovcam pa bojsne, in če se jim hočejo prav sladkati, tudi bojsce ali bojsnice“, *Bes. 1870. 29.*; — morda nam. bosen; — prim. bos.

bôjski, *adj.* = bojen, *C.*, *Hip.(Orb.)*.

bojtár, rja, *m.* der Unterschafhirt, *ogr.-C.*, *Valj.(Rad)*; — iz magy.

bòk, bóka, *m.* 1) die Seite des Körpers, die Flanke, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; sablja mu visi z boka, *Jurč.*; — 2) die Bauchseite des Schiffes, *Cig.*, *Cig.(T.)*; eines Gefäßes: lonec ima bok, *C.*; kotel je v boku ves pokrpan, *jvzhŠt.*; der Bauch einer Säule, *Jan.*; — 3) der Bergabhang, das Gehänge, *Cig.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*; v bok iti, bergauf gehen, *BlKr.-M.*; — 4) der Schachtstoß (mont.), *Cig.(T.)*; — 5) die Flanke (im Kriegswesen): sovražnika napasti v bok, *Cig.*, *Jan.*; — 6) na bok gledati = škiliti, *BlKr.*

bokâł, âla, *m.* die Maß: b. vina, *Kr.*; merski b., die Messkanne, *Cig.*; — prim. it. boccale, der Krug

bokâlar, arja, *m.* der maßweise trinkt, *M.*

bokâłec, łca, *m.* neka češplja, *Gor.*

bokâlič, *m.* die zwiebeltragende Lilie (lilium bulbiferum), *Rodik na Krasu-Erj.(Torb.)*.

bokalîčnica, *f.* die Maßflasche, *C.*

bokalína, *f.* 1) prstena skleda, *Žabče pri Tolminu-Erj.(Torb.)*; — 2) das Kesselthal, = kotlina, *Jes.*

bokâłnica, *f.* die Füllstange, die Schürstange (bei den Kohlenbrennern), *Cig.;* b., precej dolga preklja, s katero ogljarji braško v kopo spravljajo, *Zv.*
bôkanje, *n.* 1) polnjenje ogeljnice s suhimi okleški, *C.;* — 2) die Fülle (bei den Kohlenbrennern), *Cig.*
bokára, *f.* ein bauchiges Gefäß, *Mik.*
bókast, *adj.* bauchig: bokasta posoda, *Mik.;* b. sod, *C.;* bokasta ladja, *Zora;* — convex, *C.*
bokàt, áta, *adj.* convex, *h. t.-Cig.(T.), C.*
bókati, am, *vb. impf.* 1) bauchig machen: bokati dogo, eine Daube hohl schneiden, *Cig.;* — b. se, sich werfen (o lesu), *Z.;* — 2) den Kohlenmeiler füllen: ogeljnico bokati, *Cig., C.*
bokatojámast, *adj.* convex-concav, *Cig.(T.).*
bokátost, *f.* die Bauchung (z. B. der Säule), *h. t.-Cig.(T.).*
bôkla, *f.* das Loch, *Tolm.;* — iz furl.
bókoma, *adv.* Bord an Bord (o ladijah), *DZ.*
bokovȋt, *adj.* bauchig, bausichig, *C.*
bôł, *m.* = bol *f.* der Schmerz, *Mur., Cig., Jan., Prip.;* porodni boli, die Geburtsschmerzen, *C.*
bôł, i, *f.* der Schmerz, *Cig., Jan., Levst.(Sl. Spr.);* srčna b., das Herzeleid, *Jan.;* Duh plemeniti sam bo nosil boli, *Greg.* (prim. bôl, g. bôli, *kajk.-Valj.[Rad]);* — suha bol, die Schwindsucht, *Notr.*
bolân, bółna, *adj.* krank; za smrt, na smrt b., todkrank.
bolèč, éča, *adj. (part.)* schmerzend; boleča rana, boleče oko; boleče zadeti, den rechten Fleck treffen, *Cig.;* ves boleč, mit Schmerzen beladen, *Cig.*
bolęček, čka, *m.* der Schmerzstich, *Mik.;* porodnični bolečki, die Geburtsschmerzen, *Mur.*
bolęčen, čna, *adj.* schmerzhaft, *Guts.(Res.).*
bolečína, *f.* der Schmerz; porodne bolečine, die Geburtswehen, *Cig.;* srčna bolečina, das Herzeleid.
bolečínast, *adj.* voll Schmerzen, *Mur.*
bolečȋnski, *adj.* den Schmerz betreffend; — schmerzhaft, *Cig., M.*
bolę́hanje, *n.* das Kränkeln.
bolę́hast, *adj.* = bolehav, *Cig.*
bolę́hati, am, *vb. impf.* kränkeln, leidend sein.
bolę́hav, *adj.* kränkelnd, kränklich.
bolę́havec, vca, *m.* der Kränkliche, der Sieche, *Cig., Jan., C.;* ljudje v nesreči, bolehavci, pokrevljenci, *Ravn.*
bolę́havica, *f.* die Kränklichkeit, *C.*
bolę́havka, *f.* ein kränkliches, sieches Weib, *Cig., Jan.*
bolę́havost, *f.* die Kränklichkeit.
bolę́hen, hna, *adj.* kränklich, krankhaft.
bolęhnica, *f.* das Siechenhaus, *M., C., DZ.*
bolęhnost, *f.* die Kränklichkeit.
bolęhnóta, *f.* = bolehnost, *M.*
bolę́host, *f.* = bolehnost, *Dict.-Mik.*
bolęhováti, ûjem, *vb. impf.* kränkeln, *Jan.*
bǫ́len, ena, *m.* der Schied (aspius rapax), riba živoča v Savi, sem ter tja tudi v Krki, *Gaziče na Krki-Erj.(Torb.).*
bółen, łna, *adj.* = bolan.
bolę̑n, *adj.* = bolan, *M., Št.*
boleníca, *f.* = bolnica 1), *Mur.*
boleník, *m.* = bolnik, *Mur.*
bolę̑nje, *n.* das Schmerzen, *Cig., M.;* — die Krankheit, *Mur., ZgD.*
bolérič, *m.* der graue Steinschmätzer (saxicola oenanthe), *Štrek.*
bolerȋčka, *f.* = bolerič, *Štrek.*
bolę̑st, *f.* der (innere) Schmerz, *Jan., Met., nk.;* — prim. hs. bolest, Krankheit, Schmerz.
bolę̑sten, tna, *adj.* schmerzlich, schmerzhaft, *Mur., Jan., C., nk.;* bolestna vest, *C.*
boleštráti, âm, *vb. impf.* = beleštrati, *Dict.*
bolēta, *f.* izkazni listek (n. pr. pri mitnicah), die Bollette.
boléti, ím, *vb. impf.* schmerzen; zobje me bole, glava me boli, ich habe Zahn-, Kopfschmerzen; lasje ga bole, er hat einen Katzenjammer; vpije, da človeka ušesa bole, = er schreit, dass einem die Ohren gellen; — to me v srce boli, das thut mir in der Seele weh, *Cig.;* to me še zdaj boli, ich kann es nicht verschmerzen, *Cig.;* — ta ga bode bolela, das wird ihm hoch zu stehen kommen, *Cig.;* troški bole (treffen) občino, *Levst.(Nauk);* zavoljo tega me ne bo glava bolela, das lasse ich mich nicht anfechten, *Cig.;* tvoj denar ga boli, dein Geld flößt ihm Neid ein, *Z.*
bolévanje, *n.* das Kränkeln, *M.*
bolévati, am, *vb. impf.* öfters krank sein, an einer Störung der Gesundheit leiden, *Mik., Levst.(Pril.).*
bolę̑zen, zni, *f.* die Krankheit; očesna b., die Augenkrankheit; vročinska bolezen, hitziges Fieber; b. sv. Vida, der Veitstanz, *Cig.;* b. sv. Valentina, die Fallsucht, die Epilepsie, *Jan.;* sramna b., die venerische Krankheit, *Cig., Jan.;* ženska b., die monatliche Reinigung, *C.;* nalezljiva, kužna b., eine ansteckende Krankheit; bela b., die Bleichsucht, *Cig., C.;* suha b., das Zehrfieber, die Hektik, *Cig.;* uscana b., die Harnruhr, *Cig.;* huda b. = padavica, *C.;* gnila b. = metljaji pri ovcah, *C.;* rdeča b., der Rothlauf (der Schweine), *C.;* b. si navleči, sich eine Krankheit holen, *Cig.;* b. nalesti, von einer Krankheit angesteckt werden; prestati b., eine Krankheit überstehen; b. se hujša, poprijema, die Krankheit nimmt zu, *Cig.;* b. gre po ljudeh, die Krankheit ist epidemisch, *Levst.(Nauk);* *preg.* dolga bolezen, gotova smrt, eine langwierige Krankheit bringt den Tod; b. gre z vozom v človeka, iz človeka po niti, *Jan.(Slovn.).*
bolę̑zen, zna, *adj.* krankhaft: bolezno srce, schmerzvolles Herz, *C.*
bolę̑zenski, *adj.* Krankheits-: bolezenski troški, die Krankheitskosten, *DZ.;* bolezenska zgodba, die Krankengeschichte, *DZ.*
bolęzljȋv, íva, *adj.* = bolezniv, *Guts., Jan., SlN.*
bolęzljívost, *f.* = boleznivost, *Guts., Jan.*
bolęznìv, íva, *adj.* krankhaft: stara, bolezniva kri, *Guts.(Res.);* — kränklich, *Mur.;* — boleznivo srce, krankes Herz, *C.;* — schmerzlich, *Krelj.*

boleznóba, *f.* — boleznost, *Mur.*

bolę̂znost, *f.* die Krankheit, *C., ogr.-Let.*; — der Schmerz, *ogr.-Valj.(Rad), Danj.-M.*

boleznováti, ûjem, *vb. impf.* krank sein, *Mur., Vrt.*

bôlež, *m.* der Schmerz, *C.*

bôłgati, am, *vb. impf. (pf.) C.*; — pogl. ubogati.

bółha, *f.* 1) der Floh (pulex irritans); bolha me pika, jé; bolhe loviti; morska b., der Meerfloh (talitrus), *Erj.(Z.)*; b. peščenica, der Sandfloh (sarcopsylla penetrans), *Erj.(Z.)*; povodna b., der Flohkrebs (gamarus), *Cig., Erj.(Z.)*; prstna b., der Erdfloh (haltica oleracea), *Erj.(Z.)*; (prim. bolhač); — 2) der oberste Weinpressriegel (ein würfelförmiger Holzpflock), *C.*; — 3) der Kreisel (= volk), *C.*; — 4) das Weberschiffchen, *C.*

bołháč, *m.* 1) kdor ima veliko bolh, *Z., Valj.(Rad)*; — 2) der große Erdfloh (haltica oleracea), *Erj.(Z.)*.

bołháča, *f.* das Flohkraut (pulicaria), *C.*

bołhajìv, íva, *adj.* voll Flöhe, *Lašče-Levst.(M.)*.

bółhast, *adj.* 1) voll Flöhe, *Mur.*; — 2) flohfarben, *Cig.*

bołhàt, áta, *adj.* voll Flöhe, *Z.*

bołhàv, áva, *adj.* voll Flöhe, *Meg., Jan., Polj.*

bołhînjak, *m.* 1) der Flohwinkel, *Mur.*; — 2) der Flohkoth, *Mur.*; — 3) neka bela prtenina, po kateri so drobne, temne pičice, kakor bi bila od bolh onesnažena, *Št.*

bołhljìv, íva, *adj.* = bolhav, *Mur.*

bołhobèr, bę́ra, *m.* der Flohfänger (o raku), *LjZv.*

bòli, *conj.* = ali, *kor.-C., Npes.-Schein.*

bolíkati, am, *vb. impf.* = bolehati, *C.*

bǫ́liti, im, *vb. impf.* unverständlich reden, brummen, *C., Z.*; lärmen, *C.*; schreien: tele boli, das Kalb schreit, *Trst.(Let.)*.

bòlj, *adv.* (skračeno iz: bolje) mehr (magis), in höherem Grade; bolj črno, schwärzer; bolj ko boš priden, rajši te bodemo imeli, je fleißiger du sein wirst, desto lieber werden wir dich haben.

boljár, *m.* der Aristokrat, *Cig.(T.)*; der Optimat, *Cig.*; boljari, die Vornehmsten, *Jan.*; — prim. stsl. boljarь.

boljárski, *adj.* aristokratisch: boljarska vlada, die Aristokratie, *Cig.(T.)*.

boljârstvo, *n.* die Aristokratie, die Aristokraten, *Cig.(T.)*.

bǫ̑ljec, ljca, *m.* der Vornehme, der Optimat, *C., Z.*; boljci (optimates), *Npes.-Mik., Ravn.*; — der Oberbauer, *Cig.*

bǫ̑ljek, ljka, *m.* das Wohl, *Cig.(T.)*; — prim. hs. boljak.

bǫ̑lji, i. bǫ̑ljši, I. *adj. compar.* besser; na bolje se je obrnilo, es hat sich zum Besseren gewendet; čim več, tem bolje, je mehr, desto besser; (v) bolje kup, wohlfeiler; — II. *adv.* bolje (boljše), besser; bolje gospodari nego sem mislil; bolniku je bolje, dem Kranken geht es besser; — = bolj: hudič ogenj še bolje podneti, *Trub.*; bolje prav, *Kast.*

boljka, *f.* das Ruchgras (anthoxanthum odoratum), *Tus.(B.)*.

boljšáłen, łna, *adj.* correctionell, *Jan.*

boljšáłnica, *f.* das Besserungshaus, die Correctionsanstalt, *DZ.*

bǫ̑ljšanje, *n.* das Bessern; — die Besserung.

bǫ̑ljšati, am, *vb. impf.* bessern, auferbauen; b. se, sich bessern, besser werden; počasi se boljša, seine Genesung schreitet langsam vorwärts, *Cig.*

boljšâva, *f.* die Besserung, *C.*

boljûnec, nca, *m.* der Wundklee (anthyllis montana), *Pedrovo nad Rihenberkom-Erj.(Torb.)*.

bôlmet, *m.* der Dosten (origanum vulgare), *Luče (Št.)-Erj.(Torb.)*; — prim. nem. Wohlgemuth = Dosten.

bołníca, *f.* 1) die Kranke, die Patientin; — 2) bôlnica, das Krankenhaus, das Spital, *Jan., Cig.(T.), Levst.(Nauk), nk.*; — stsl., rus.

bôłničar, arja, *m.* der Krankenwärter, *Cig., DZ.*

bôłničarica, *f.* die Krankenwärterin, *Cig.*

bołníček, čka, *m.* der kleine Patient, *C.*

bôłničen, čna, *adj.* zum Spital gehörig, Spital-, *Jan., nk.*

bołník, *m.* der Kranke, der Patient.

bołníšče, *n.* das Krankenzimmer, *Levst.(Pril.)*; — das Krankenhaus, *Vod.(Bab.), SlN., Str.*

bołnîščnica, *f.* das Krankenhaus, das Spital, *Cig., Jan., Ravn., nk.*

bołnîški, *adj.* Kranken-; bolniška hrana; bolniška ladja, das Krankenschiff, *Cig.*

bołnoglàv, gláva, *adj.* kopfleidend, *Jan.*

bołnonòg, nǫ́ga, *adj.* an den Füßen krank, *Jan.*

bołnoòk, ǫ́ka, *adj.* augenkrank, *Jan.*

bolosló̑ven, vna, *adj.* pathologisch, *Cig.*

boloslǫ̑vje, *n.* die Krankheitslehre, die Pathologie, *Cig., DZ.*

boloslǫ̑vski, *adj.* pathologisch: boloslovska kemija, *DZ.*

bolovânje, *n.* das Kranksein, *Cig.*

bolováti, ûjem, *vb. impf.* krank sein, laborieren, *Cig., Jan., C.*; — hs.

bólskati se, a se, *vb. impf.* = bliskati se, *C., Notr., Tolm.*

bołščâj, *m.* der Blinzler, *Lašče-Levst.(M.)*.

bołščáti, ím, *vb. impf.* 1) glotzen: bolščeče oči, *Str.*; Kaj bolščite in se žalostite? *Zora*; kaj zmrzujete in bolščite? *Jurč.*; — oči mu bolšče iz glave, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 2) voda bolšči = malo curi, *Lašče-Levst.(M.)*

bołšíca, *f. dem.* bolha, *Jan., Valj.(Rad)*.

bołšînec, nca, *m.* der Flohsame (plantago psyllium), *Erj.(Rok.)*.

bołšînjak, *m.* das Flohnest, *Jan.*

bołšják, *m.* = bolšinec, *Cig.*

bôłšji, *adj.* Floh-,

bołšnják, der vordere Hemdschlitz, *Kr.-Valj.(Rad)*.

bôłt, *m.* die Schlucht, *Gor., Tolm.*; — der Abgrund, *Temljine-Štrek.(Let.)*.

bôłta, *f.* das Gewölbe, *Mur., BlKr., kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. it. volta.

bolvân, *m.* 1) der Götze, *ogr.-Valj.(Rad), Zora*; — 2) der Block: alabaster v bolvanih, *DZ.*; — prim. balvan.

bolvančár, árja, *m.* der Götzendiener, *M.*, *C.*
bolvaníca, *f.* der Götzentempel, *C.*
bolvânski, *adj.* Götzen-, *Z.*
bolvânstvọ, *n.* der Götzendienst, *ogr.-Valj.* *(Rad).*
bôlzen, zni, *f.* die Spalte, die Ritze: žival (= bečele) sili skoz bolzni, *Levst.(Beč.)*, *Lašče.* — prim. bezen.
bôlzati, am, *vb. impf.* lecken, *C.*, *Št.*; — (iz „obolzniti" napačno narejena imperfektivna oblika, *C.)*
bolzâva, *f.* = korenje, repa kot živinska hrana, *SlGradec - C.*
1\. **bộmba**, *f.* etwas Freihangendes, z. B. die Schaukel, *C.*
2\. **bộmba**, *f.* velika, otla, razletna krogla, die Bombe.
bombardovânje, *n.* das Bombardement, *Cig.*, *Jan.*
bombardováti, ûjem, *vb. impf.* mit Bomben beschießen, bombardieren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bombâst, *m.* der Schwulst in der Rede, der Bombast, *Cig. (T.).*
bộmbati, am, *vb. impf.* hangend schwingen, sich wiegen, geschaukelt werden, *C.*; b. se, sich schaukeln, *C.*
bombâž, *m.* die Baumwolle, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — prim. it. bombagio, Baumwolle.
bombâžar, rja, *m.* der Baumwollenhändler, *Cig.*
bombâžast, *adj.* baumwollicht, *Cig.*: — baumwollen, *Cig.*, *nk.*
bombâžev, *adj.* aus Baumwolle, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; Baumwoll-, *Cig.*, *Jan.*; bombaževa preja, das Baumwollgarn, *Tuš.(R.)*; bombaževa predilnica, die Baumwollspinnerei, *Cig.*
bombâževec, vca, *m.* die Baumwollstaude, zelni b. (gossypium herbaceum), drevesni b. (g. arboreum), rumeni b. (g. religiosum), *Tuš. (R.).*
bombâževina, *f.* die Baumwollware, der Baumwollzeug, *Cig.*, *Jan.*, *DZ*; tudi bombaževína.
bộmbek, bka, *m.* 1) kravji zvonček, *Valj.(Rad)*; — 2) die Fruchttraube vom Holunder und Aehnliches, *C.*; hangende Knospe, *C.*; das Kartoffelsamenkügelchen, *BlKr.*; — prim. bombati.
bộmbelj, blja, *m.* 1) etwas Hangendes, *Z.*; — 2) nekak fižol, *Št.*
bộmbika, *f.* die hangende Knospe *C.*; („bumbika", *SlGor.)*
bombljáti se, âm se, *vb. impf.* = zibati se, *C.*
bombotáti, otâm, ộčem, *vb. impf.* = bobotati, *C.*
bộmbrek, *m.* *C.* pogl. bobrek, bubreg.
bộme, *interj.* = bogme, *Jurč.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *BlKr.*
bộna, *f.* die Kröte, (bufo vulgaris et variabilis), *Ponikve (Prim.)-Erj. (Torb.)*, *Idrija.*
bộnka, *f.* 1) eine Art Birne, *C.*; — 2) temna, belopikasta smokva, *GBrda - Erj. (Torb.)*; — prim. bunka.
1\. **bộr**, *m.* die Kiefer, die Waldföhre (pinus silvestris), *Tuš. (R.)*; beli bor (p. halepensis), črni bor, die Schwarzföhre (p. laricio), *Erj. (Rok.)*; gorski bor, die Krummholzkiefer (p. pumilio), *Cig.*; gladki bor, die Weymouthskiefer (p. strobus), *Cig.*
2\. **bòr**, bóra, *m.* der Kampf, *Mur.*, *Cig.*; Čujte bor! *Kos.*; poskusni b., der Wettkampf, *Jan.*; Pozove petje v bor italijansko, *Levst.(Zb. sp.).*
3\. **bòr**, bóra, *m.* droben denar, der Deut, *Kr.*; ne bora ne dam, *Zv.*; bore komu iz žepa pobrati, *Jurč.*; bora ne čutim po cel teden v žepu, *Zora.*
bóra, *f.* 1) = 1. bor (Föhre), *Jarn.*, *Dol.*; — 2) = oblin: drva dokler še niso razcepljena nego samo na kose razpiljena, *Koborid-Erj. (Torb.).*
borâč, *m.* der Borax, *Cig. (T.)*; — prim. it. borrace.
borâčnat, *adj.* Borax-: boračnata voda, *Jes.*
borâčnica, *f.* das Boraxwasser, *Jes.*
borága, *f.* gemeiner Borretsch (borago officinalis), *Cig.*, *Medv. (Rok.).*
bộrba, *f.* der Wettkampf, der Kampf, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bóre, *adj. indecl.* arm: bore prerok, bore Jakob, *Jsvkr.*; bore mož, bore jaz, bore mati, bore dete, *Gor.-Levst.(Rok.)*; — bore malo, sehr wenig, *LjZv.*; — nam. ubore; prim. stsl. nebože, nebore (*voc.* od nebogъ).
1\. **bộrec**, rca, *m.* dem. 1. bor.
2\. **bộrec**, rca, *m.* der Ringkämpfer, *Cig.*, *Jan.*; — der Fechter, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — der Streiter, der Kämpfer, *Cig.*, *Jan.*; — tudi: borèc, rcà, *Cb.*
borệd, *m.* die Quecke (triticum repens), *Kras-Erj.(Torb.)*; — prim. bared.
bóremi, *interj.* bei Gott! *Vrt.*; = iz: bože mi, prim. hs. Boga mi.
1\. **bóren**, rna, *adj.* kampflustig, *M.*
2\. **bộren**, rna, *adj.* ärmlich, armselig; borna koča, borna obleka; nam. uboren = ubožen.
bórica, *f. dem.* bora, = borič, *Jarn.*, *M.*
1\. **borìč**, íča, *m. dem.* 1. bor., kleine Föhre, *Z.*
2\. **borìč**, íča, *m. dem.* 3. bor.: nisem ga dobil ne boriča od doma, *Jurč.*
boríłen, łna, *adj.* zum Kämpfen, Fechten gehörig, *Cig.*, *nk.*; borilni meč, das Fechtschwert, *Cig.*
boríłnica, *f.* die Kampfschule, die Fechtschule, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
boríłnost, *f.* die Kampffähigkeit, *C.*
borînje, *n.* = borovje, *C.*, *St.*
boríšče, *n.* der Kampfplatz, *Cig.*, *Jan.*; večina kmetov je bila pokončana na borišči, *Jurč.*; — der Fechtboden, *Cig.*, *Jan.*
borîščnica, *f.* *C.*, pogl. borilnica.
borîtelj, *m.* der Kämpfer, der Wettkämpfer, *Cig.*, *nk.*
borîtev, tve, *f.* der Kampf, der Wettkampf, das Ringen, das Fechten, *Jan.*, *nk.*
bộriti, im, *vb. impf.* rennen: krave rajše domov borijo, nego na kvar, *kajk.-Valj.*, *Vest.*; — boriti se, = skakati, goniti se, *Cig.*; — prim. buriti (?).
boríti se, ím se, *vb. impf.* kämpfen, ringen, fechten, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; b. se zoper kaj, gegen etwas ankämpfen, *Cig.*, *Jan.*; streiten,

Jan.; zanken, *C.*; b. se s čim. sich mit einer schwierigen Sache beschäftigen, *Cig.(T.)*.
borîtva, *f.* = boritev, *C.*
borîvec, vca, *m.* der Kämpfer, *Cig.*, *Jan.*; der Fechter, *Cig.*, *Jan.*; der Ringer, *Jan.*, *Valj.* *(Rad)*.
borîvka, *f.* die Kämpferin, die Streiterin, *Cig.*, *Jan.*; die Fechterin, *Jan.*; die Ringerin, *Jan.*
borîvski, *adj.* Kämpfer-, Fechter-, Ringer-: borivska zvijača, der Fechterstreich, *Cig.*
borîvstvo, *n.* die Fechterkunst, *Cig.*
borjáč, áča, *m.* der Hof, *C.*; bórjač, áča, *Kras in Prim.-Erj.(Torb.)*; — der Viehhof, *Cig.*; ograjen prostor okoli svinjaka, *Notr.*, *Dol.*; — nam. oborjač, prim. obor = Hürde, *Erj.(Torb.)*.
borjáča, *f.* = borjač, *Jan.*, *Pivka*.
bǫ̑rje, *n.* = borovje, *Guts.*, *Jarn.*
borjénje, *n.* das Kämpfen, der Wettkampf, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; na skradnje b. svojo dušico okrepiti, *kajk.-Valj.(Rad)*; tudi: borjenjè, *ogr.-Valj.(Rad)*.
borljiv, íva, *adj.* kampflustig, *Cig.*, *Jan.*
borljívost, *f.* die Kampflust, *Cig.*, *Jan.*
bǫ̑rme, *interj.* = bogme, *C.*, *Z.*; — tudi *hs.*: ogibajoč se besede „Bog" pravijo „bor me" nam. „Bog me", *Dan.*
bǫ̑rmež, *interj.* = borme, *jvzhŠt.*
bǫ́rnost, *f.* = ubožnost, *Cig.*
borǫ́v, *adj.* 1) Kiefer-, Föhren-; b. les; borove saje, der Kienruß, *Cig.(T.)*; — 2) geschmacklos trocken, *Jan.*, *C.*; kruh, borova jed, *Št.*; borovo meso, saftloses Fleisch, *Št.*
borǫ́včev, *adj.* = borov, *Cig.*; borovčeva drva, *Gor.*
borǫ́vec, vca, *m.* = bor.
borǫ́ven, vna, *adj.* 1) Föhren-, Kiefer-, *Jarn.*, *M.*; — 2) nicht fein, grob, *C.*; — prim. borov.
borovíca, *f.* = brina, *Št.-Cig.*, *Valj. (Rad)*; z borovico po hišah kade, *Pjk.(Črt.)*; tudi: bǫ́rovica, *Mur.*, *okoli Maribora-Zora*.
borovîčje, *n.* 1) = brinje, *Mur.*, *Št.*
borovîčji, *adj.* Wacholder-, *Mur.*
borovína, *f.* das Kieferholz, das Föhrenholz.
borovînka, *f.* 1) = borovnica, *C.*; — 2) die Wacholderbeere, *C.*
borovíšče, *n.* = borovje, *C.*
borǫ̑vje, *n. coll.* der Föhrenwald, der Kieferwald; borovjè, *ogr.-Valj. (Rad)*.
borǫ̑vka, *f.* 1) der Kienspann, *C.*; — 2) eine Art Schwamm, *C.*
borovníca, *f.* 1) die Heidelbeere, die Schwarzbeere (vaccinium myrtillus); prim. črnica; — rdeča b., die rothe Heidelbeere, die Preißelbeere (vaccinium vitis idaea), *Tuš.(R.)*; — 2) die Wacholderbeere, *Npes.-Vraz*; — 3) laška b., die Minte, *Dict.*
borovnîčar, rja, *m.* der Heidelbeerensammler, *Cig.*; der Heidelbeerenverkäufer, *Vrt.*
borovníčast, *adj.* heidelbeerblau, *Cig.*
borovníčevec, vca, *m.* der Schwarzbeerenbranntwein, der Heidelbeerengeist, *Cig.*, *Kr.*
borovníčevje, *n. coll.* das Heidelbeergesträuch.
borovnîčje, *n. coll.* = borovničevje, *Z.*

borovníka, *f.* letorast v borovji, *C.*
borovnják, 1) = brinjevka, die Wacholderdrossel oder der Krammetsvogel (turdus pilaris), *C.*, *Danj.(Posv. p.)*; — 2) ein Trinkgefäß aus Wacholderholz, *Habd.-Mik.*
bōrsa, *f.* die Börse (als Versammlungsort der Kaufleute); — prim. it. borsa.
bōrsen, sna, *adj.* Börsen-: borsni kurs, borsna cena, der Börsencours, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bōrsoven, vna, *adj.* = borsen: borsovni papirji, das Börsenpapier, *DZ.*
bôrstvo, *n.* die Fechtkunst, *Jan.*
bòršt, bǫ́ršta, *m.* der Forst; — iz nem.
bôs, *m.* *Bolc*, *Koborid - Erj. (Torb.)*; pogl. bes.
bǫ̑s, bósa, *adj.* barfuß; bos hoditi, barfuß umhergehen; bose noge, bloße Füße; konj je bos na eno nogo, das Pferd hat an einem Fuße kein Hufeisen; ta je bosa, das ist eine Erfindung! das entbehrt jeder Begründung!
bosáč, *m.* der Barfüßer, *Cig.*, *C.*
bosáča, *f.* 1) die Barfüßerin, *Mur.*; — 2) ein Rad ohne Schiene, *C.*
bosák, *m.* = bosač, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
bosáški, *adj.* Barfüßer-, *Cig.*
bosáti, âm, *vb. impf.* barfuß gehen, *C.*
bôsec, sca, *m.* der Barfüßer, *C.*
bosíti, ím, *vb. impf.* b. konja, dem Pferde das Hufeisen abnehmen, *Mur.*, *Cig.*
bôskati, am, *vb. impf.* s kamenom pri ostrenju b., *Mik.*; — pogl. bodckati.
bosîljek, ljka, *m.* das Basilienkraut (ocymum basilicum), *Tuš.(R.)*, *Zv.*; — hs.
bosîlje, *n.* = bosiljek, *Jan.*; — hs.
bōsman, *m.* der Hochzeitskuchen (Hochzeitsstriezel), *Jan.*, *C.*; bosmani so kvašene podolgaste pogače; na nje prilepljajo iz opresnega testa narejene razne male ptičice in druge živalce, katerih mora na vsakem vse polno biti, *vzhŠt.-SlN.*, *Pjk.(Črt.)*.
bosnik, der Blockwagen, *V.-Cig.*; — prim. bos.
bosoglâvec, vca, *m.* der Kaulkopf („mlada žaba"), *Ipavska dol.-Erj.(Torb.)*.
bosonòg, ǫ́ga, *adj.* barfuß, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
bosopèt, éta, *adj.* barfuß; b. pastir, *Jurč.*
bosopę̂tec, tca, *m.* der Barfüßer, *Z. Zv.*
bosopétiti, pétim, *vb. impf.* barfuß gehen, *Cig.*, *Mik.*
bosopę̂tka, *f.* die Barfüßerin, *Z.*
bosǫ̂ta, *f.* die Barfüßigkeit, *Mur.*, *Cig.*
bosotúlja, *f.* die Barfüßige, *Cig.*, *C.*
bósti, bódem, *vb. impf.* stechen; vol bode, der Ochs ist stößig; vola se bodeta, die Ochsen stoßen sich mit den Hörnern; kdor se rad bode, se roga iznebi, *C.*; — bode me, ich habe einen stechenden Schmerz; pos. ich habe Seitenstechen; v oči b., auffallend sein, *Jan.*, *nk.*; — hervorsprossen: žito iz zemlje bode, *Z.*
bosúlja, *f.* die Barfüßige, *C.*
bòš, *adv.* ja freilich (iron.): boš, da bi jim kaj takega na misel prišlo, *Ravn.*; pa boš! = doch leider! pa boš! tudi lepi Samuelov zgled ni poboljšal Helijevih sinov, *Ravn.*; — prim. baš.

bòšt, *adv.* allerdings, wohl, traun, *M.*; bošt je vesel moral biti Abraham, wohl mußte sich A. freuen, *Ravn.*; — prim. bašti.
bòšti, *adv.* = boš, bošt, *Mur.*, *Jan.*; — prim. bašti.
1. **bǫ̑štvǫ**, *n.* die Gottheit, *Jan.*
2. **bǫ̑štvǫ**, *n.* *Trub.*, *Boh.-Mik.*, *Jsvkr.*, *Bas.*; — pogl. uboštvo.
bòt, bóta, *m.* = bat, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad).*
bòt, *adv.* quitt: zdaj sva bot, *Cig.*, *M.*, *Notr.*, *Dol.*; eno do druzega je bot, eines hebt das andere auf, *Cig.*; — morda iz it. botto, Schlag.
bǫ́ta, *f.* 1) der Stiefel, *C.*, *Goriš.*; — die Stiefelröhre (golenica), *C.*, *Dol.*, *Notr.*; — prim. fr. botte, Stiefel.
botȃničen, čna, *adj.* botanisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
botȃnik, *m.* der Botaniker, *Cig.(T.).*
botȃnika, *f.* die Botanik; — prim. rastlinoznanstvo.
botȃniški, *adj.* Botaniker-, botanisch, *Mur.*, *nk.*
botȃnski, *adj.* botanisch, *Cig.*, *LjZv.*
bǫ́tati, am, *vb. impf.* ausgleichen (in der Rechnung), *Cig.*, *Met.*; — prim. bot.
botavẹ́ti, ím, *vb. impf.* schwellen (o ranah), *C.*, (botaviti) *Cig.*, *Met.*
bǫ́ter, tra, *m.* der Pathe; komu za botra biti (iti), bei jemandem Pathenstelle vertreten; krstni b., der Taufpathe; birmski b., der Firmpathe; — prim. stsl. kъmotrъ iz lat. compater, *Mik.* *(Et.).*
bǫ́tica, *f. dem.* bota; kleiner Stiefel, *M.*
botiti se, im se, *vb. impf.* sich blähen, *Jan.*
bǫ́tra, *f.* die Pathin.
bǫ́trec (botrc), trca, *m. dem.* boter; der Pathe.
bǫ́trica, *f. dem.* botra; die Pathin.
bǫ́tričen, čna, *adj.* Pathen-: botrična nedelja, der erste Sonntag nach Ostern (= bela nedelja), *Dol.-Cig.*
botrína, *f.* 1) die Gevatterschaft; v botrini smo si, wir stehen zu einander im Verhältnis der Gevatterschaft; tudi: botrina sva si, *Pjk.(Črt.)*; — 2) *coll.* die Pathen: z botrino se prepirati, *Kres*; kjer se botrina krega, zemlja križem poka, *Jan.(Slovn.)*; — 3) der Pathenschmaus, *Mur.*, *C.*
botrȋnec, nca, *m.* der Gast beim Pathenschmause, *Mur.*, *Cig.*
botríniti se, ȋnim se, *vb. impf.* Gevatterschaft auf sich nehmen: ženi se bliže ko moreš, botrini se dalje ko moreš, *Kres.*
botrínja, *f.* 1) = botra, *Dict.-Mik.*; — 2) = botrina 1), *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*; — 3) der Pathenschmaus, *Kr.-Valj.(Rad)*; tudi *pl.* botrinje, *Kras.*
botrinjáča, *f.* = botrinska pogača, *C.*
botrȋnski, *adj.* zur Gevatterschaft, zum Pathenschmause gehörig, *Mur.*, *Cig.*
botrȋnstvǫ, *n.* die Gevatterschaft, *Cig.*, *Jan.*
botrȋnščak, *m.* = botrinec, *C.*
bǫ́triški, *adj.* botriška nedelja, t. j. prva po veliki noči, *Pjk.(Črt.).*
bǫ́triti se, im se, *vb. impf.* in das Pathenverhältnis treten, *Jan.*
botrováti, ȗjem, *vb. impf.* za botra (botro) biti, *Cv.*

bǫ́trovski, *adj.* = botrski, *Cig.*
bǫ́trski, *adj.* Pathen-.
bǫ́trstvǫ, *n.* die Pathenschaft.
božančè, ę́ta, *n.* das Hätschelchen, *Cig.*
bǫ́žanje, *n.* das Streicheln, das Liebkosen.
božȃnski, *adj.* göttlich, *Habd.*, *Mur.*, *nk.*; božansko lep, göttlich schön, *nk.*
božȃnstvǫ, *n.* die Gottheit, *Habd.*, *Mur.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *nk.*
božȃnstven, tvena, *adj.* göttlich, *nk.*
božȃstvǫ, *n.* = božanstvo, *Rog.*, *Valj.(Rad).*
bǫ́žati, am, *vb. impf.* sanft streicheln, liebkosen; — prim. bože, *Mik.*; (prav za prav = „božec“ [ubožec] komu praviti).
bǫ̑žcati, am, *vb. impf. dem.* božati, *Polj.*
bǫ̑žček, čka, *m.* *Cig.*, pogl. ubožček.
bǫ́že, eta, *m.* *Z.*, pogl. ubožec.
bǫ̑žec, žca, *m.* pogl. ubožec.
bǫ̑žek, žka, *m. dem.* bog; der Abgott, *C.*
bǫ́žen, žna, *adj.* *Danj.* *(Posv. p.)*, pogl. ubožen.
božestvǫ, *n.* *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. boštvo, božanstvo.
božíca, *f.* die Göttin, *Jan.*, *Mik.*, *kajk.-Valj.* *(Rad).*
bóžič, božíča, *m.* 1) Weihnachten; o božíču, zu Weihnachten; *pl.* božiči, die drei Hauptfeiertage der Weihnachtszeit: der Weihnachtstag, der Neujahrstag, das Fest der hl. drei Könige; vse tri božiče je deževalo; Če vse tri božiče je drevje kosmat' Od ivja al' snega, obilen bo sad, *Npes.-K.*; — 2) na sv. večer vzamejo z ognjišča železni zglavnik, ter na njega mesto polože panj, ki se božič imenuje, *Solkan-Erj.(Torb.)*; der Weihnachtsklotz, *Štrek.*
božičávati, am, *vb. impf.* = božičevati: zdaj se božičava, *Levst.* *(Zb. sp.)*
božȋček, čka, *m.* die Hauswurz (sempervivum), *C.*
božȋčen, čna, *adj.* Weihnachts-; božȋčni dan, der Christtag; božični prazniki, die Weihnachtsfeiertage.
božičeváti, ȗjem, *vb. impf.* das Weihnachtsfest begehen, *Cig.*, *M.*
božičevȃnje, *n.* das Feiern der Weihnachtstage, *M.*
božíčevina, *f.* pred vsakim božičem tisti dan dajo živini od vsakega žita nekoliko v zobanje, to je božičevina, *Gor.*
božȋčnica, *f.* 1) das Weihnachtslied, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Weihnachtsgeschenk (namentlich ein Apfel), *C.*, *St.*; — 3) der Christbaum, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
božȋčnik, *m.* 1) kruh, ki je na mizi od sv. večera do sv. treh kraljev, das Weihnachtsbrot, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) = december, *C.*
božȋčnjak, *m.* 1) = božičnik 1), *Mur.*, *Cig.*; — 2) veliki b., = december, mali b., = januar, *kajk.-Valj.(Rad).*
božják, *m.* kleine Münze, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; uboga vdova pride in dva božjaka je vrgla, vkup eno nežico sta znesla, *Ravn.*; Ipavski merčin dobiva od vsakega vedra vina po nekoliko soldov za svoj trud: ti soldi se imenujejo: božjaki; v Laščah bi temu rekli

„božji denar", *Erj. (Torb.)*; ne bom v nedeljo brez božjaka in bora, *Jurč.*

božjâst, *f.* die Fallsucht, die Epilepsie; žitna b., die Kornstaupe, die Kriebelkrankheit, *Cig.*; mrzla b., der Rheumatismus, *C.*; — die Gicht, *Jarn.*; — iz: božja oblast, *Mik.*; bav. Gewalt Gottes, češ. boží moc, *C.*; prim. oblast.

božjâsten, tna, *adj.* fallsüchtig, epileptisch; b. otrok.

božjâstnica, *f.* 1) die Fallsüchtige, *M.*; — 2) der Baldrian (valeriana officinalis), *C.*

božjâstnik, *m.* der Fallsüchtige, der Epileptiker, *Levst. (Pril.)*.

božjepǫ́ten, tna, *adj.* Pilger-, Wallfahrts-, *Jan.*, *nk.*

božjepǫ̑tnica, *f.* die Pilgerin, die Wallfahrerin, *Jan.*, *nk.*

božjepǫ̑tnik, *m.* der Pilger, der Wallfahrer, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

božjerǫ̑pnik, *m.* der Gottesräuber, *Let.*

bǫ́žji, *adj.* Gottes, göttlich; sin božji, der Sohn Gottes; božja porodnica, die Gottesgebärerin; božji grob, das hl. Grab; — b. človek, der nach Gottes Ebenbild erschaffene Mensch: saj sem božji človek, ne živinče, *Jurč.*; kdo je božji? wer ist es? *Vrt.*; pomagaj, kdor je božji, *Z.*; ljudje božji, pomagajte mi! *jvzhŠt.*; božji ostani! Gott befohlen, *Z.*; ves božji dan, den ganzen lieben Tag; vso božjo noč; na vsem božjem svetu (auf der ganzen lieben Welt) nimam nikogar, da bi mi pomagal; (v vzklikih:) božja dekla! za božji čas! za božji dan, kaj pa delaš! um des Himmels willen, was treibst du denn! hiša božja, božji hram, das Haus Gottes; božja služba, der Gottesdienst; božja pot, die Wallfahrt; na božjo pot iti, sich auf eine Wallfahrt begeben; b. sod, die Ordalien, *Cig. (T.)*; — po božje častiti koga, jemandem göttliche Ehre erweisen; — božje = božjast: božje ga je metalo, *Zv.*; tudi: božje ga tere, *Št.*; dete božje tere, das Kind hat die Fraisen, *Pjk. (Črt.)*; — božje ga je udarilo, der Schlag hat ihn getroffen, *Cig.*; božji udarec, der Schlagfluss, *Guts.*

bǫ́žjost, *f.* die Göttlichkeit, *Mur.*, *Jan.*

bǫ̑žkati, am *vb. impf. dem.* božati.

božúr, *m.* 1) die Gichtrose (paeonia officinalis), *Mur.*, *Tuš. (B.)*; — 2) der Safran, *Levst. (Nauk)*; stsl.

brábranek, nka, *m. C.*, pogl. abranek.

1. **bráč**, *m.* = berač (Leier), *Mik.*, *Vest.*

2. **brâč**, *m.* die Elle, *C.*, *Lašče-Levst. (Rok.)*; — iz it. braccio; prim. prač.

bračíca, *f.* = beračica 1), *Valj. (Rad.)*.

brâčka, *f.* nav. *pl.* bračke, Kohlenbruchstücke, *Jan.*, *Gor.*; — prim. it. bracia, das Kohlenfeuer.

bráda, *f.* 1) der Kinnbart: mlečna b., der Milchbart, *Cig.*; — mišja b.: Imeli še niso mišje brade, Pa vendar možkom so že zabradili, *Levst. (Zb. sp.)*; — med brado, in den Bart hinein; na brado dati, prodati, auf Credit, auf Ehrenwort geben, verkaufen, *C.*, *Z.*; na brado vino točiti, *Str.*; na mojo brado, auf meine Rechnung, *C.*; za brado viseti, Schulden bei Zechschulden haben, *LjZv.*; — *preg.* iz brade ne more pameti spoznati, *C.*; — kozja b., der Bocksbart; — 2) das Kinn, gola brada, das bartlose Kinn; — 3) bradi podobne reči: das Bartläppchen der Hühner, *Cig.*; — der Schlüsselbart, *Cig.*; — das Flugbrett des Bienenstockes, *C.*; — der hintere, breitere Theil der Sense, *Cig.*; — der untere Theil des Tabakpfeifenkopfes, *C.*; — das hervorragende Ende eines Balkens, der Balkenkopf, *Cig.*; — žrjavi lete v brado (in Keilform), *Z.*; — 4) rastline: božja b., das Zittergras (briza media), *Z.*, *Medv. (Rok.)*; — travniška kozja b., der Wiesenbocksbart (tragopogon pratense), velika kozja b., der große Bocksbart (tr. major), *Tuš. (R.)*.

bradáč, *m.* der Großbart.

bradáček, čka, *m.* die Bartnelke (dianthus barbatus), *C.*

bradačíca, *f.* rdeča b., die rothe Meerbarbe (mullus barbatus), *Erj. (Ž.)*.

brádast, *adj.* = bradat, *Mur.*, *Mik.*

bradàt, áta, *adj.* bärtig, großbärtig.

bradâtec, tca, *m.* der Großbart, *Valj. (Rad)*.

bradatéti, ím, *vb. impf.* den Bart bekommen, *Habd.-Mik.*

bradati, am, *vb. impf.* jemanden mit dem Barte reiben, *Cig.*

bradatíca, *f.* die Bartaxt, breite Axt, *Jan.*

bradavíca, *f.* die Warze; bradavice imeti na rokah; — sesna b. (na sesku), die Brustwarze, *Cig.*; — ostrovasta b., die umwallte Papille, *Erj. (Som.)*.

bradavíčast, *adj.* warzenförmig, *Cig.*, *Jan.*; — warzig, *Jan.*; — drusig, *Cig. (T.)*.

bradavíčen, čna, *adj.* Warzen-: bradavični podaljšek, der Warzenfortsatz, *Cig.*; — warzig, *Jan.*

bradavíčevje, *n. coll.* die Warzen, *C.*

bradavíčica, *f. dem.* bradavica, das Wärzchen; tipalna b., das Tastwärzchen, *Erj. (Z.)*; kožne bradavičice, die Hautwärzchen, *Cig. (T.)*.

bradavíčnat, *adj.* warzig, voll Warzen.

bradavîčnik, *m.* die sechskantige Fetthenne (sedum sexangulare), *C.*, *Z.*, *Medv. (Rok.)*.

bradavîčnjak, *m.* der Mauerpfeffer (sedum acre), *Št.-Erj. (Torb.)*.

brádelj, dlja, *m.* 1) das Kinn, *V.-Cig.*, *C.*; — 2) das Bartläppchen der Hühner, *Cig.*, *Jan.*, *Valj. (Rad.)*; — 3) der Zapfen am Halse der Schweine, *C.*; — 4) der Bart der Zimmermannsaxt: bradelj je bradljina brada, *Mik.*; žatlaka ima toporišče, uho, prednji in zadnji bradelj, *Vod. (Rok.)*; — 5) der Schlüsselbart, *C.*

bráden, dna, *adj.* Bart-; bradni las, *Cig.*

brádica, *f. dem.* brada: 1) das Kinnbärtchen; — 2) ein Büschel Wurzeln, *M.*; — tudi: bradíca.

brádička, *f. dem.* bradica; das Bärtchen.

bradînje, *n. coll.* der Baumbart, *C.*, *ogr.-Valj. (Rad)*.

brâdlja, *f.* die breite Zimmerhacke, die Bartaxt, *Cig., Jan., Mik.*
bradljáča, *f.* „koža, ki volu pod vratom visi", *Mik.*
bradníca, *f.* die Hellebarte, *V.-Cig.*
bradničár, rja, *m.* der Hellebardier, *Cig.*
bradník, *m.* der Bartkamm, *Cig.*
bradobrîvec, vca, *m.* = brivec, *Mur.*
bradovánjica, *f.* „kolač, vežoč gredelj in kolca; pleten je od dobrovitovih trt", *Vrsno pod Krnom - Erj.(Torb.)*; — prim. bradovatnica.
bradovâtnica, *f.* = dobrovitnica = dobrovitovina (viburnum lanthana), *Vrsno pod Krnom-Erj.(Torb.)*.
brádovec, vca, *m.* die Bartflechte (usnea barbata), *Jan., Tuš.(R.)*.
bradovína, *f.* das Astmoos (hypnum tamariscinum), *Tuš.(R.)*.
bradovîtnica, *f.* = dobrovitnica, dobrovitovina, *Erj.(Torb.)*.
bradǫ̂vje, *n.coll.* die Baumflechte (usnea), *M., Z.*
bradovníca, *f.* der Schlüsselbart, *Cig., Slom.-C.*
bradúlja, *f.* neka trava, *Rodik na Krasu-Erj.(Torb.)*.
bradurína, *f.* ein großer Bart, *Cig.*
brâdva, *f.* = bradlja, *Cig., C., BlKr.*
bragẹ́še, *f. pl.* hlače, *Dict.*; široke platnene hlače, *vzhŠt., BlKr.*; — prim. it. brachesse, Hosen.
bráhor, orja, *m.* der Kropf, *Pohl., Mur., V.-Cig., Jan.*; — nam. brehor, prim. brehati, *C.*(?)
bráhorav, *adj.* kropfig, *Jan.*
bráhorček, čka, *m. dem.* brahorec; das Kröpfchen, *Jan.*
bráhorec, rca, *m. dem.* brahor; das Kröpfchen, *Mur.*
bráhornat, *adj.* kropfig, *Mur.*
brâjda, *f.* an einem Geländer gezogene Reben, die Rebenhecke; — vrsta krompirjevih grmov, *Dol.*; — iz srlat. braida, *Mik.(Et.)*.
brájdelj, dlja, *m.* der Palmbusch, *C.*; — der Blumenstrauß, *C.*; — iz it. fardello, Bündel, *C.*
brâjdeljc, deljca, *m. dem.* brajdelj, *Jan., C.*
brâjdica, *f. dem.* brajda.
brájdišče, *n.* das Rebengeländer, *Jan.*
brâjdnik, *m.* der Rebenspalierpfahl, *Cig., Jan.*
brajník, *m. Zora, Bes.*, pogl. branik 2).
brákovica, *f.* eine Art Kuchen, *Nov.-C.*; *pl.* brakovice, *ob Ščavnici*; — prim. pirovica.
brálen, łna, *adj.* 1) zum Lesen geeignet, Lese-: bralna soba, das Lesezimmer, bralno društvo, Leseverein, *nk.*; — 2) lesbar, *Jan.*
brâłnica, *f.* das Lesezimmer, *Jan.*
bramânec, nca, *m.* der Brahmane (Brahmine), *Jan.*
brâmba, *f.* 1) die Vertheidigung; — der Schutz; pod tvojo brambo pribežimo, *Kast.*; — die Wehr; deželna b., die Landesvertheidigung, die Landwehr; požarna b., die Feuerwehr (prim. gasiteljsko društvo); — 2) die Schutzwaffe, *C.*; vse to, kar je brambo nosilo, alle Wehrhaften, *Krelj.*
brâmbar, rja. *m.* = brambovec, *Jarn.*

brâmben, bna, *adj.* Wehr-: brambna vojska, der Wehrkrieg, *Cig.*
brâmbnik, *m.* = branitelj, *C.*
bramborúša, *f.* der Frühlingssafran, (crocus vernus), *BlKr.*
brámbovec, vca, *m.* der Wehrmann, der Landwehrmann; *Mur., Cig., Jan., Vod.(Pes.) nk.*, deželni brambovci, die Landwehrmänner, *nk.*; neslužeči brambovci, nicht active Landwehr, *Levst. (Nauk)*.
brámbovski, *adj.* Landwehr-, *Mik., nk.*; brambovske pesni, Landwehrlieder, *Vod. (Pes.)*.
brámbovstvo, *n.* die Landwehr, die Landwehrschaft, *Mur., Levst.(Nauk)*.
bramīn, *m.* ein Priester des Brahma, der Brahmine.
brámor, rja. *m.* 1) die Werre (gryllotalpa vulgaris), *Mur., Cig., Jan., Erj.(Ž.), Valj.(Rad), Št.*; prim. podjed; — 2) der Spath, der Knoten am Knie, (eine Krankheit bei Pferden und Ochsen), *V.-Cig.*; junec ima bramorja, (bramora) *Polj.*; — 3) *pl.* bramorji, Scropheln, *Notr.-Cig., Jan., Nov.*; imel je bramorje ali bezgavke, *Cv.*; — der Beinfraß, *Cig., C.*; — tudi: brámor, óra, *Polj.*; — prim. mramor.
bramórav, *adj.* junec je bramorav = ima bramora, *Polj.*; — prim. bramor 2).
brámorka, *f.* 1) = bramor (gryllotalpa vulg.), *Sv. Križ (Ip.)-Erj.(Torb.)*; — 2) der Beinfraß, *Cig., Jan.*
brân, ī, *f.* die Vertheidigung: Presvetli cesar vabi nas Na domovine bran, *Vod. (Pes.)*; ministerstvo deželne brani, das Ministerium für Landesvertheidigung, *DZ.*; zveza za boj in bran, ein Schutz- und Trutzbündnis, *Vod. (Jzb. sp.)*; na bran se držati, sich in der Defensive halten, *Vod.(Nov.)*; der Schutz: Pa mu po zimi odeja snega Bila v dobrotno in toplo je bran, *Levst.(Zb. sp.)*; v bran se postaviti, sich zur Wehre setzen; Doma pusti naj vse na stran, Pridirja meni naj u (v) bran, *Npes.*; trotzen: Star mecesen redi veje Vetru, zimi v bran stoji, *Vod.(Pes.)*; s klobasami se petku v bran postavljati, *Levst. (Zb. sp.)*; — 2) das schief ins Wasser gebaute Flusswehr, der Sporn, *Tolm.*; — 3) das Gitterthor, *C.*; — das Pförtchen, *Mik., Rez.-Baud.*; — 4) das Sperrkraut (polemonium), *C.*
brân, *m.* 1) = bran, *f.* 1), *Valj. (Rad)*; — 2) = jez: Srdita črez branove stopi, *Greg.*; b. postaviti žugajoči reki, *Jurč.*
1. **brána**, *f.* 1) = bramba, *Habd.-Mik.*; — 2) die Egge; izorano njivo z brano povlačiti, auseggen; — 3) brani podobne reči: die Gitterthür, *Rez.-C.*; das Fallgatter, *V.-Cig.*; das Sägegatter, *V.-Cig.*; prim. jarem; — eine Abtheilung der Getreideharfe, *Cig., C., M., Gor.*; prim. okno, štant; — das Brückenjoch: most v pet bran, *Z.*; — die Riegelwand, *Cig., Levst.(Pril.), Dol.*; — der Rost (im Bauwesen), *Cig., Gor.*; hišo na brano (= na pilote) zidati, *Dol.*; na brane zidajo na močvirju hiše, *Ig*; — der Bratrost, *C.*; — das Rastrum zum Linieren des Notenpapiers, *V.-*

Cig.; — das Hackbrett (ein Musikinstrument), = cimbal, *Gor.*; — das Clavier bei den Tuchmachern, *Cig.*

2. **brána**, *f.* 1) — mrena, *C.*; — 2) die Nachgeburt, *Guts.*; — iz lat. membrana.

branáč, *m.* der Egger, *Cig.*, *Jan.*

bránati, am, *vb. impf.* eggen.

bránavec, vca, *m.* = branač, *Cig.*

brânba, *f.* pogl. bramba.

brančúr, rja, *m.* = brina, *Guts.*; — prim. borovnica 2).

brânec, nca, *m. coll.* abgenommene Kastanien, *C.*

brânek, nka, *m.* die Falte, *C.*, *Z.*; — prim. branja.

brángar, arja, *m.* = branjevec, *C.*, *Z.*

brángarica, *f.* = branjevka, *Mik.*

1. **braníca**, *f.* 1) der Wehrthurm, *M.*; das Schloss, die Festung, *C.*; — der Zufluchtsort, *C.* — 2) bránica, *dem.* brana 2).

2. **bránica**, *f.* = prepona (Zwerchfell), *Erj.(Z.)*; — prim. 2. brana.

branìč, íča, *m.* = mala lesa, *C.*; — prim. brana 3).

braník, *m.* 1) das Bollwerk, *Cig.(T.)*; — to je moj branik, das ist mein Schutz; *BlKr.*; — 2) der Eggenzahn, *C.* (nam. brannik); — 3) majhen čoln iz jednega debla, *Gor.*

braníka, *f.* der Jahresring bei Bäumen, *C.*; ploh ima široke branike, *Poh.*, *Čemšenik-(Gor.)*; — prim. borovnika.

braníłen, łna, *adj.* Schutz-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; branilna zveza, das Schutzbündnis, *Cig.*, *Jan.*; — branilne naredbe, Sicherheitsvorkehrungen, *DZ.*

branílo, *n.* das Schutzmittel: das Befestigungswerk, *Cig.*; — die Schirmwaffe, *Cig.(T.)*, *C.*, *Jap.(Prid.)*.

braníšče, *n.* 1) das Bollwerk, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *Nov.*, *ZgD.*; Dubrovnik je opasan z branišči in zidinami, *Vrt.*; — die Burg, *C.*; — 2) das Gerüst der Egge (ohne die Zähne), *Cig.*; — 3) = brana, der Rost (in der Baukunst), *Mur.*

branîtelj, *m.* der Vertheidiger, der Schirmer, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — der Schutzherr, *Krelj.*

branîteljica, *f.* die Schützerin, *C.*

branîteljstvo, *n.* der Wehrstand, *Let.*

branîtev, tve, *f.* die Vertheidigung, die Beschützung, *Cig.*, *Jan.*

brániti, im, *vb. impf.* 1) vertheidigen, beschützen; z mečem koga b., levinja svoje mladiče pogumno brani; b. trdnjavo; b. svoje poštenje; redko z. gen.; kaštigaj hude, brumnih brani, *Krelj.*; b. koga komu (čemu), jemanden gegen jemanden (etwas) vertheidigen, schützen: tuj mož nas je pastirjem branil, *Ravn.*; b. koga muham, *Cig.*; isto oglje brani hišo streli, a žito črvom, *Navr.(Let.)*; tudi: čredo b. volkov, domovino b. nesreč, zoper sovražnike, proti sovražnikom; psi branijo živino od tatov i divjačine, *ogr.-Valj.(Rad)*; b. se, sich vertheidigen, sich wehren: hrabro so se vojaki branili; nima se s čim b., er hat nichts, womit er sich wehren könnte; b. se s čim, sich auf etwas berufen *(Cig.)*, etwas vorschützen, *Jan.*; — 2) wehren, verwehren; nihče ti ne brani tukaj stati; b. komu, da ne more črez most, jemandem den Uebergang über die Brücke wehren; živini b. v škodo, das Vieh vom Schadenmachen abhalten; to brani kačam k hlevu, k hramu, *Pjk.(Črt.)*; zverinam na njive b., das Wild vom Felde fernhalten; Meni k Minkici branijo, *Npes.-Schein.*; komu kaj b., jemandem etwas verwehren; tega ti nihče ne brani, das ist dir unverwehrt, das verbietet dir niemand; — b. se česa, sich gegen etwas wehren: branili smo se teh davkov, pa se jih nismo mogli ubraniti; b. se darila, das Geschenk nicht annehmen wollen; kruha se ni braniti, Brot darf man nicht verschmähen; b. se komu, čemu, *Cig.*; Kdor klobas po zimi hrani, Se po leti muham brani, *Vod.(Pes.)*; — sich weigern: kaj se braniš vzeti denar? brani se toliko plačati; — 3) = branati, *Jan.*

branîtva, *f.* = branitev.

branîtvo, *n.* = branitev, *Habd.-Mik.*

branîvec, vca, *m.* der Vertheidiger, der Beschützer.

brânja, *f.* die Falte, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — prim. nabrati.

brânjak, *m.* der Eggenzahn, *Svet.(Rok.)*,

bránjar, rja, *m.* der Greißler, der Obsthändler, *Cig.*, *Jan.*; — iz nem. Fragner; prim. brangar, branjevec.

bránjarica, *f.* die Greißlerin, die Obsthändlerin, *Cig.*, *Jan.*

branjarîja, *f.* die Greißlerei, das Obsthändlergeschäft, *Cig.*, *Jan.*

branjáriti, ârim, *vb. impf.* Greißler, Obsthändler sein, *Cig.*

branjárnica, *f.* die Greißler-, die Oebstlerbude, *Cig.*

branjârstvo, *n.* die Greißlerei, der Victualienverkauf, *Jan.*

bránje, *n.* 1) das Sammeln, b. medu, die Honiglese, *Cig.*; pos. die Weinlese; v branje, o branju, zur Weinlesezeit, *jvzhŠt.*; tudi: branjè; — 2) das Lesen; b. sv. pisma: die Vorlesung, *Cig.*, *Jan.*; b. imeti, eine Vorlesung halten, *Cig.*; — 3) die Lectüre: to je lepo b.; — na b. moliti, aus dem Gebetbuche beten, *Jurč.*

bránjenec, nca, *m.* der Schützling, der Schutzbefohlene, *Cig.*, *Jan.*, *Vod.(Jzb. sp.)*, *DZ.*

branjeníca, *f.* das Gehege, *Cig.*

bránjenik, *m.* = branjenec, *Cig.*

bránjenje, *n.* 1) die Vertheidigung; — die Hinderung, die Verwehrung; — 2) die Weigerung.

bránjevec, vca, *m.* der Greißler, der Oebstler; — prim. branjar.

branjevína, *f.* das Gehege, *Cig.*

bránjevka, *f.* die Greißlerin, die Oebstlerin.

bránjevski, *adj.* Greißler-, höckerisch, *Cig.*

brânji, *adj.* Eggen-: branji zob, *Cig.*; (nam. „branni").

branjúg, *m.* die Wacholderdrossel o. der Krammetsvogel (turdus pilaris), *Erj.(Ž.)*, *Habd.-Mik.*; — prim. borovnjak.

bránkelj, klja, *m.* = abranek, leskov cvet, *Rihenberk-Erj.(Torb.).*
branoglâvec, vca, *m. C.* = branovlek.
branovlàk, vláka, *m.* = branovlek, *Mik.*
branovlẹ̀k, vlẹ́ka, *m.* das Querholz, woran die Stränge befestigt werden, das Wagendrittel, *Cig., C., Mik., vzhŠt.*
bránščice, *f. pl.* der Eggenschlitten, *C.*
brânva, *f. Jarn., Guts.(Res.), C.*, pogl. bramba.
brasati, am, *vb. impf.* beschmutzen, *Lašče-Levst.(M.).*
brâskljav, *adj. Jan.*, braskljava zemlja, *C.*; pogl. vraskljav.
brastôłka, *f. Naklo(Gor.)*, pogl. postolka.
brâška, *f.* = bračka, *V.-Cig., Jan., Železniki (Gor.).*
brâšnja, *f.* = brašno, *Guts., Mur.*
brášnọ, *n.* die Speise, *Meg.*; — die Wegzehrung, *Cig., Jan.*; — prim. brešno.
bràt, bráta, *m.* der Bruder; pravi, pristni, rodni b., der leibliche Bruder, po polu (poli) brat, der Halbbruder; mlečni brat, der Milchbruder, *Cig.*; deseti brat: „Koliko časa že ni bilo slišati o desetem bratu! V poprejšnjih časih se je pa še vendar časi naletel, ki je rojen deseti sin iz matere, s čudovitimi lastnostimi in zmožnostimi obdarovan, po božji namembi preganjan, od hiše do hiše po širokem svetu hodil, za srečo povedaval, zaklade pokazaval, pesmi pel in pravljice pravil, kakor nihče drug.“ *Jurč.*; vinski b., der Weinbruder, pivski b., *Cig.*; ko bi ga brat bratu dajal (prodajal), je vreden . . ., ist unter Brüdern werth, *Levst.(Zb. sp.), Kr.*; (*voc.* včasi: brate! *Mik.).*
bratàn, ána, *m.* = bratič, des Bruders Sohn, der Neffe, *Jan., C., Mik., Hip.(Orb.), Navr. (Let.), LjZv.*
bratána, *f.* = bratična, des Bruders Tochter, die Nichte, *Jan., Mik., Hip.(Orb.), LjZv.*
bratânček, čka, *m. dem.* bratanec, *Cig.*
bratânec, nca, *m.* = bratan, *Mur., Cig., Jan., C.*
bratânka, *f.* = bratana, *Cig., Jan.*
bratânstvọ, *n.* die Neffenschaft, *Cig.*
brâtba, *f.* = beratva, trgatva, *Danj.(Posv. pes.).*
brâtec, tca, *m. dem.* brat, das Brüderchen; napitni, vinski b., der Zechbruder, *Cig.*
brâtej *m.* = bratec, *C.*
brâtek, tka, *m.* = bratec, *Mur.*
brâter, tra, = brat, *Rez., Mik., Roz.-Kres*; v ostalih padežih razun nom. tudi *Bolčani -Erj.(Torb.).*
brâtev, tve, *f.* = beratva, trgatev, *Cig., Jan.*
bráti, bérem, *vb. impf.* 1) sammeln, pflückend sammeln; b. jagode, fižol, hmelj; čebele berejo; Weinlese halten: kedaj boste začeli brati? *jvzhŠt.*; dari b., betteln, b. za pogorelce, auf den Brand betteln, *Cig.*; b. v sklad, Beiträge sammeln, *Cig.*; — 2) lesen (= čitati); komu postave b., jemandem ein Capitel lesen, *Cig.*; b. komu v očeh, es jemandem an den Augen abmerken, *Cig.*; na licu se mu dobrota bere, in seinem Antlitz spricht sich Güte aus, *Cig.*; b. na kaj: tisti ljudje, ki na pismo bero, več vedo, *Jurč.*; prim. nem. lesen; — 3) nehmen: koliko berete za mašo? *Ljutomer-Vest.*; žganci bero mnogo masla, *Senožeče-Erj.(Torb.).*
bratìč, íča, *m.* 1) des Bruders Sohn, *Habd., Cig., Jan., C., Hip.(Orb.), jvzhŠt.*; — 2) = strijčev sin, der Cousin, *BlKr.*; — tudi: brâtič.
bratîčna, *f.* des Bruders Tochter, die Nichte, *Habd., Hip.(Orb.), Jan., C., kajk.-Valj.(Rad).*
bratínja, *f.* = bratina, bratovščina, *Alas.*
bratînski, *adj.* brüderlich, *Habd., Jan., ogr.-Mik.*, bratinsko deljenje, *Krelj.*
bratînstvọ, *n.* die Brüderlichkeit, das brüderliche Verhältnis, *Habd., Mur., Cig., C.*; — = bratovščina 1): pila sva bratinstvo, *Jurč.*
brátiti se, brâtim se, *vb. impf.* sich verbrüdern, Bruderschaft schließen; gorje mu, pri katerem se mačke in miši bratijo, *Npreg.-Jan.(Slov.)*
brâtja, *f. coll.* die Brüder, *ogr.-Let., kajk.-Valj.(Rad), BlKr.*
bratoljúben, bna, *adj.* den Bruder (die Brüder) liebend, *C.*; bratoljubni vzori, humanitäre Ideale, *Levst.(Pril.).*
bratoljûbje, *n.* die Bruderliebe, *Cig.*; Kje bratoljubja si videl oltarje? *Preš.*
bratomòr, óra, *m.* 1) der Brudermörder, *Ravn.*; — 2) = bratomorstvo, *Cig., Jan.*
bratomọ̑rec, rca, *m.* der Brudermörder, *Cig., Jan.*
bratomọ́ren, rna, *adj.* brudermordend, *C., nk.*
bratomọ̑rski, *adj.* brudermörderisch, *Z.*
bratomọ̑rstvọ, *n.* der Brudermord, *Cig., Jan., Ravn.*
bratoven, vna, *adj.* = bratovski: bratovna ljubezen, *Guts.(Res.).*
bratọ̑vlji, *adj.* des Bruders, *Trub.*; bratovlji, des Bruders Sohn, *C., Z.*
brátovski, *adj.* Bruder-, brüderlich; bratovska ljubezen.
brátovstvọ, *n.* die Bruderschaft (als Verhältnis): b. po mleku, die Milchbruderschaft, *Cig.*
brátovščina, *f.* 1) die Bruderschaft (als Verhältnis); bratovščino piti s kom; pili smo —, in sem bil zdajci v bratovščini z večino navzočnih gostov, *Jurč.*; — 2) die Bruderschaft (als religiöse Vereinigung); — die Zunft, *Boh., Jan.*; mlinarska b., *Danj.(Posv. p.).*
bratrána, *f.* 1) des Bruders Tochter, *C.*; — 2) die Cousine, *Cig., Jan.*
brátranček, čka, *m. dem.* bratranec; das Bruderkind, *Cig.*
brátrančič, *m. dem.* bratranec, *C., Valj.(Rad).*
brátranec, nca, *m.* 1) = bratič, *Cig.*; — 2) nav. stričev ali ujčev sin, der Cousin, das Geschwisterkind.
brátranka, *f.* 1) = bratična, *Cig., Jan.*; — 2) die Cousine, stričeva ali ujčeva hči, *Cig., Jan., BlKr.*
brâtrc, *m. dem.* brater: = bratec, *Jan., Ahac., Rož.(Kor.).*
brâtrič, *m.* 1) = bratec, *C.*; — 2) = bratič, *Muršec-C.*
bratrîčna, *f.* = bratična, *Cig., Muršec-C.*

brátrina, *f.* = bratovščina, („bratrna") *Jarn.*, *Kor.-Cig.*, *Jan.*, *Slom.*

brátrn, *adj.* = bratovski: bratrna ljubezen, *Jarn.*, *C.*; po bratrno, *Slom.*

1. **brátrna**, *f.* = bratična, *jvzhŠt.*

2. **brátrna**, *f.* pogl. bratrina.

brátrnica, *f.* = bratična, *Jan.*

brátrnik, *m.* = bratič, *Cig.*, *Jan.*

brátrovič, *m.* = bratič, *C.*

bratrovîčna, *f.* = bratična, *C.*

brátrski, *adj.* = bratovski, *Jan.*; njegovi ukazi so imeli nekaj bratrskega, *Let.*

brátrstvo, *n.* = bratovstvo, *C.*

brâtski, *adj.* = bratovski, *nk.*

brâtstvo, *n.* = bratovstvo, *Cig.*

bratûn, *m.* der Bruder (zaničlj.), *C.*

brâtva, *f.* die Sammlung, die Lese, *Mur.*; die Weinlese, *Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *ogr.-Valj.(Rad).*

brâv, *m.* 1) das Schafvieh (ohne Rücksicht auf Alter und Geschlecht), *Cig.*, *Met.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — der Schöps, *Berkini-Erj.(Torb.)*; — 2) das Schwein, *C.*, *Mariborska ok.*; — 3) = živinče: drobni bravi, *C.*; — = žival, *C.*

brâv, î, *f. coll.* das Schafvieh, *Zv.*, *Notr.*; mej skalovjem je pasel svojo brav, *Jurč.*

bravár, rja, *m.* = ovčar, *Pohl.*, *Guts.*, *V.-Cig.*

brávče, eta, *n.* ein Stück Schafvieh: človek, neumen kakor bravče, *Gor. Št.*; — das Schöpschen, *Mur.*

bravčetína, *f.* das Schöpsenfleisch, *Mur.*

bravčevína, *f.* das Schöpsenfleisch, *SlN.*

brávčič, *m. dem.* bravec; das Thierchen, *C.*

bravčína, *f.* das Schöpsenfleisch, *St.*

bravčják, *m.* der Schafstall, *Cig.*

bravè, éta, *n.* ein Stück Mastvieh, *Mur.*, *Danj.-Mik.*

1. **brávec**, vca, *m.* 1) der Schöps, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — 2) skopljen prasec, *Luče(Št.)-Erj.(Torb.).*

2. **brâvec**, vca, *m.* der Leser; pogl. čitatelj.

bravętina, *f.* das Schöpsenfleisch, *Valj.(Rad).*

bravíca, *f.* = prasica, *C.*; — prim. brav, *m.* 2).

bravič, íča, *m.* das Schweinchen, *C.* — prim. brav *m.* 2).

bravîček, čka, *m. dem.* bravič, *C.*

bravína, *f.* das Fleisch von Schafen, das Schöpsenfleisch.

bravínja, *f.* = svinja, *C.*; — prim. brav, *m.* 2).

bravînski, *adj.* 1) Schöpsen-: bravinsko pleče, *Habd.-Mik.*; — 2) Schweins-, *C.*

brâvje, *n. coll.* das Mastvieh, *Mur.*, *Met.*

1. **brávka**, *f.* das Schaf, *Cig.*, *M.*, *Laško(Št.).*

2. **brâvka**, *f.* die Leserin; pogl. čitateljica.

brávski, *adj.* 1) Schöpsen-, *M.*, *Notr.*; — 2) Schweine-, *C.*; bravsko meso, *vzhŠt.*; — 3) bravska jed, eine Fleischspeise, bravski žganci, mit Speck abgemachter Sterz, *C.*

bravščína, *f.* 1) das Schöpsenfleisch, *C.*, *Notr.*; — 2) = svinjina, *C.*, *vzhŠt.*

brázda, *f.* die Furche; globoke brazde delati; polsedmo brazdo pod zemljo ga ima vrag zakopanega, *Jurč.*; v brazdi komu stati, jemandem Trotz bieten, *Z.*; vodna b., das Kielwasser, *Cig.*; — die Gesichtsrunzel, *C.*; brazde na dlani, Handlinien, *Cig.*; — die Narbe, (bot., stigma), *Cig.(T.)*; — der Falz, *Mur.*

brazdáč, *m.* 1) der Sudler, *Dol.*, *jvzhŠt.*; — 2) der Zottenreißer, *M.*

brazdálo, *n.* = brazdač, *M.*

brázdast, *adj.* furchenartig, *Cig.*

brazdàt, áta, *adj.* gefurcht, *Jan.*

1. **brázdati**, am, *vb. impf.* = brazditi, *Jan.*, *Valj.(Rad).*

2. **brazdáti**, âm, *vb. impf.* 1) in einer Flüssigkeit herumwühlen: po vodi z rokami b., *Št.*, *Dol.*; — sudeln, unreinlich mit einer Sache umgehen, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *Št.*; — že zopet brazda = dežuje, *jvzhŠt.*; — 2) *trans.* posodo b., unreinlich mit dem Geschirr umgehen, es beschmutzen, *C.*, *M.*, *Bes.*, *BlKr.*; — 3) hudeln, pfuschen, *Jan.*, *C.*; — 4) Zotten reißen, Ungebürliches, Ungereimtes reden, *Št.*, *Dol.*

brazdè, éta, = brazdač, *M.*

brázdenica, *f.* die Hohlkehle, *Guts.*, *Valj.(Rad)*; brazdeníca, *Mur.*

brâzdež, *m.* 1) der Schmierer, der Sudler, *M.*; — 2) der Schmutzfleck, *Cig.*, *Valj.(Rad).*

brázdica, *f. dem.* brazda.

brazdína, *f.* kepa zemlje od brazde, *C.*

brazdît, *adj.* gefurcht (zool.): b. zob, der Furchenzahn, *h. t.-Cig.(T.)*; (min.) gestreift, *h. t.-Cig.(T.).*

brázditi, im, *vb. impf.* Furchen ziehen, pflügen, *Cig.*, *Jan.*; Mi brazdijo konjiči, *Vod.(Pes.)*; cannelieren, *Cig.(T.).*

brazdîtost, *f.* die Streifung (der Krystalle, min.), *h. t.-Cig.(T.).*

brazdovît, *adj.* gefurcht, *Jan.*; brazdoviti zobje karpovi, *Vrt.*

brazgóten, tna, *adj.* narbig, *Guts.*, *Mur.*

brazgotína, *f.* die Narbe, die Schramme.

brazgotínast, *adj.* narbig, benarbt, schrammig.

bražîljka, *f.* das Brasilienholz, das Fernambukholz, *Cig.*, *Jan.*

bȓba, *f.* = brbalo, *M.*

brbálo, *n.* der Herumstöbernde, *M.*

bȓbanje, *n.* das Stöbern, das Wühlen.

bȓbati, am, *vb. impf.* wühlen, stöbern; kokoš brba po pesku; po nosu b., *Cig.*; ne dam si pod nosom b., = ich lasse mir nicht alles gefallen, *Zv.*; stochern: ne damo si po zobeh b., *Glas.*; — Zank suchen, *C.*

brbískati, am, *vb. impf.* = dristati, *Rez.-C.*

brbljáti, âm, *vb. impf.* plappern, plaudern, *Cig.*, *C.*, *ZgD.*, *BlKr.*; — prim. brbrati.

brbljàv, áva, *adj.* plapperhaft, *Cig.*

brbljávost, *f.* die Plapperhaftigkeit, *Cig.*

bȓbljež, *m.* der Schwätzer, *BlKr.*

brbljìv, íva, *adj.* plapperhaft, *Valj.(Rad).*

brbljîvec, vca, *m.* der Plapperer, *Valj.(Rad).*

brbǫ̂nčica, *f.* die Papille: tipalne brbončice, *Erj.(Som.).*

brbǫ̂nec, nca, *m.* „bradavica ali izrastek na nosu", die Papille, *Erj.(Torb.)*; — prim. brbunec.

brbǫ́riti, im, *vb. impf.* schwätzen, *C.*

brbòt, óta, *m.* 1) das Brodeln, *C.*; — 2) das Stottern, das Stammeln, *Mik.*; — das Geplauder, *Medv.-M.*

brbotálo, *n.* 1) der Stotterer, *M.*; — 2) der Plauderer, *M.*
brbotânje, *n.* 1) das Sprudeln; — 2) das Plappern.
brbotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* 1) brodeln, sprudeln, *BlKr.*; — 2) schnell, undeutlich reden, *Cig.*, *C.*, *Glas.*; — stammeln, *Valj.(Rad)*; schwätzen, plaudern, *C.*, *Vrt.*, *Trst.(Let.)*.
brbotiti, im, *vb. pf.* = brbutiti: b. koga, *C.*
brbotniti, nem, *vb. pf.* = brbotiti, *C.*
brbotljîvec, vca, *m.* der Stammler, *Valj. (Rad)*.
bŕbra, *f.* 1) das Plappermaul, *C.*; ti si prava brbra! *jvzhŠt.* — 2) pl. brbre, das Schnarrwerk in der Orgel, *V.-Cig.*
brbráč, *m.* das Plappermaul.
brbrálo, *n.* das Plappermaul.
brbrânje, *n.* das Plappern, das Schwatzen.
bŕbrast, *adj.* plapperhaft.
brbráti, âm, *vb. impf.* prudeln, *Cig.*; — plappern, schwatzen.
brbràv, áva, *adj.* plapperhaft, *Cig.*
brbrâvec, vca, *m.* = brbrač, *Dict.*, *Cig.*
brbrávost, *f.* die Plapperhaftigkeit, *Cig.*
brbrę̂la, *f.* das Plappermaul, *Levst.(Rok.)*.
brbûljek, ljka, *m.* die Wasserblase, *C.*
brbúlja, *f.* die gerne herumstöbert, herumwühlt, *M.*
brbûnček, čka, *m. dem.* brbunek; 1) das im Wasser aufsteigende Luftbläschen, *Cig.*; — 2) die Pustel, *Štrek.*
brbûnec, nca, *m.* mozolec na obrazu, *C.*; die Pustel, *Štrek.*
brbûnek, nka, *m.* die aufsteigende Wasserblase, *Cig.*, *C.*, *Valj.(Rad)*.
brbûnkati, am, *vb. impf.* Laute von sich geben, wie beim Aufsteigen von Wasserblasen, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
brbúnkniti, brbûnknem, *vb. pf.* einen Laut von sich geben wie beim Aufsteigen einer Wasserblase, *M.*
brbúšiti, ûšim, *vb. pf.* plump darein fahren, plumpen, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
brbûšt, *m.* ein Mensch, der schnell und plump dareinzufahren pflegt, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
brbuštáti, âm, *vb. pf.* = brbunkati: po trebuhu brbušta, *GBrda.*
brbúta, *f.* die Sirpen (Molken) von der Buttermilch nach geschiedenem Käse, *V.-Cig.*
brbútiti, ûtim, *vb. pf.* = telebiti: stoßen, na tla b. koga, *Jsvkr.*, *GBrda.*
brbútniti, brbûtnem, *vb. pf.* = brbutiti: na ulici sta se brbutnila, *GBrda.*
bŕc, *m.* der Stoß mit dem Fuße, *M.*; — der Stoß mit gespanntem Finger, der Schneller, der Stieber, *Cig.*
bŕca, *f.* der Stoß mit dem Fuße, *M.*, *C.*, *Kr.*
brcâj, *m.* der Stoß mit dem Fuße, *C.*; na skakaj in brcaj = skakaje in brcaje, *Danj. (Posv. p.)*.
bŕcanje, *n.* das Stoßen mit dem Fuße; das Schnellen mit dem Finger.
bŕcati, am, *vb. impf.* mit dem Fuße stoßen: krava brca, schlägt aus; otrok v zibeli brca z nogami; — wegschnellen (mit dem Finger), *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*

bŕcljaj, *m.* der Schneller, der Fips, *Jan.*
bŕcniti, bŕcnem, *vb. pf.* einen Stoß mit dem Fuße geben; če pes crkne, ga vsak brcne, *C.*; — ausschlagen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; krava me je brcnila, *Št.*; — einen Schneller mit dem Finger geben: koga v nos. b., jemandem einen Nasenstieber geben, *Cig.*, *Jan.*; — wegschnellen, *Štrek.*
brčánja, *f.* brčanjo biti, auf der Trommel wirbeln, *Mur.*; — prim. brčati.
bŕčati, ím, *vb. impf.* murren: b. v koga, *C.*; dröhnen, wirbeln: bobnica brči, *Jarn.*, *Mur.*; summen: čebela, hrošč brči, *C.*; rauschen: gizdava gre in brči, *C.*; — schwirrend fliegen: Kosek v gorice brči, *Npes.-Vraz.*; — prim. vrčati.
bŕček, čka, *m. dem.* 2. brk; der Kreisel, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.
brdâk, dkà, *adj.* = brdek, *Goriš.-Vrt.*, *Ben.-Mik.*
brdár, rja, *m.* der Weberblattmacher, *Mur.*, *Cig.*
bŕdast, *adj.* hügelicht, bergig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*
brdàt, áta, *adj.* bergig, *Mur.*, *C.*
brdâvs, *m.* der Grobian, *Z.*
brdâvski, *adj.* grob: sina Filipa je imenoval po brdavsko kmetsko Lipeta, *Jurč.*
brdávsniti, dâvsnem, *vb. pf.* unsanft stoßen, *M.*; wegschleudern, *Štrek.*
bŕdce, *n. dem.* brdo; 1) kleiner Hügel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) das Strickholz, worüber die großen Jagdnetze gestrickt werden, die Rückbank, *V.-Cig.*
bŕdek, dka, *adj.* 1) stattlich, hübsch, schmuck, *C.*, *Navr.(Let.)*; — 2) stark, schnell, *C.*; — 3) aufgeweckt, fleißig, brav, *C.*, *Gorjani-Erj. (Torb.)*; — nav. brhek.
bŕden, dna, *adj.* hügelig: b. svet, *Zv.*
bŕdiga, *f.* neka psovka, *C.*, *Sv. Peter pri Mariboru-Pjk.(Črt.)*; — prim. berdiga.
brdína, *f.* = brdnina, *Cig.*
brdît, *adj.* = bridit, scharf, *Rib.-Mik.*; nož je brdit, *Z.*
brdíti, ím, *vb. impf.* = briditi, spitzen, schärfen, wetzen, *C.*, *Z.*, *Rib.-Mik.*
bŕdje, *n.* das Hügelland, das Kleingebirge, *C.*, *Cig.(T.)*.
brdkóba, *f.* = brdkost, *Cig.*, *C.*
brdkǫ̂st, *f.* die Stattlichkeit, die Sauberkeit; — die Hurtigkeit, *C.*
brdkóta, *f.* = brdkost.
bŕdnik, *m.* ein vorspringender Stein, *C.*
brdnína, *f.* das Bergheu, *Cig.*, *C.*
bŕdnja, *f.* das Bergwohlverleih (arnica montana), *Cig.*, *Tuš.(R.)*.
bŕdo, *n.* 1) der Hügel, die Anhöhe; veseli ga pisano brdo, *Jurč.*; pl. brda, die Hügelgegend, *Cig.*, *Jes.*; — das Vorgebirge, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; — 2) der Weberkamm, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Hip.(Orb.)*, *Kr.*; oba sta na eno brdo tkana, beide sind von gleichem Charakter, *Z.*; brez mendranja ne zleze tkalcu platno na brdo, *Jan.(Slovn.)*; — 3) pl. brda, stroj, s katerim se vrvi pletejo, *SlGor.*

brdokva, *f.* der Salat (lactuca), *Valj.(Rad).*
brdovît, *adj.* hügelreich, bergig, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; brdovita krajina, *LjZv.*
brdovîta, *f. C.*, pogl. dobrovita.
bréber, bra, *m.* = bober, *Habd.*, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
brebír, rja, *m.* der Schotter, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Levst.(Cest.).*
brebiríšče, *n.* das Steingerölle, *C.*; der Schotterhaufen, *Levst.(Cest.)*, *Nov.*
brebírnast, *adj.* schotterig, *Rib.-Mik.*
brẹ̑cati, am, *vb. impf.* mit Glocken spielen, *C.*; = brencati, *Črniče(Goriš.)*; — prim. brencati.
brẹ́celj, clja, *m.* = brencelj, *Dict.*, *C.*, *Hip. (Orb.).*
brẹ̑ckati se, -a se, *vb. impf.* brecka se, der Morgen dämmert, *Rez.-C.*; — prim. stsl. brězgъ, Morgendämmerung.
brẹ́ča, *f.* der Baumsaft, *C.*; pos. das Kirschenpech, *C.*; — prim. 1. brežiti 2).
brẹ́čati, ím, *vb. impf.* schreien, keifen, kläffen, *Cig.*, *C.*; živina breči, kadar je prestrašena ali lačna ter se hoče gospodarju ali pastirju potožiti, otrok breči, *Ljutomer-Pop.*; žaba breči, *ogr.-Let.*, *SlN.*; summen: muha breči, *C.*; tönen: zato breči moje srce, kakor harfa, *Dalm.*; — prim. brenčati.
brečè, éta, *m.* der Kläffer, das Hündchen, *Cig.*, *C.*
brẹ́čka, *f.* = breča, *C.*
bredénje, *n.* das Waten.
brêdnja, *f.* das Waten, *Cig.*
bredúsati, am, *vb. impf.* im Kothe waten, *C.*
brẹ̑g, *m.* 1) das Ufer; morski b., das Meeresufer; proti bregu, landwärts; — 2) der Bergabhang; v breg iti, bergan gehen; hud breg, starke Steigung; po bregeh, an Abhängen, *Polj.*; — 3) ein (mäßiger) Berg; bregovi in doline; — izpod brega gledati koga, jemanden mit scheelen Augen ansehen, *Slom.*; — stara brž vidi, kaj ima baba za bregom (was für ein Bedeuten das Weib habe), *Levst. (Zb. sp.).*
brẹgáča, *f.* das Hügelchen, unbedeutender Berg, *M.*, *C.*; krt napravi na dan tristo bregač, *Št.-Valj.(Rad).*
brẹ̑gar, rja, *m.* der Uferbewohner, *ZgD.*; — 2) der Hügelbewohner, *Z.*
brẹ̑gast, *adj.* bergig, *C.*
brẹgàt, áta, *adj.* bergig, *Cig.*
bregẹ̑šar, arja, *m.* kdor bregeše nosi, *Št.*
bregẹ́še, *f. pl.* = brageše, die Hosen, *Meg.*, *Mas.*, *Dalm.*, *vzhŠt.*; die ungefärbten Linnenhosen, die Unterhosen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; spodnje hlače, ali, ker Beli Kranjci po leti nosijo samo bregeše, toliko kakor: hlače, *BlKr.*; — prim. brageše.
bregẹ̑šnica, *f.* polovica bregeš, *Mur.*
brẹ́gniti, brẹ́gnem, *vb. pf.* aufleuchten: solnce bregne skozi oblake, *Trst.(Let.)*; — prim. breckati se, brezeti.
brẹgovína, *f.* das Ufergebiet, *Cig.*
brẹgovît, *adj.* 1) küstenreich, *Cig.(T.)*; — 2) bergig, *Jan.*
brẹgovíten, tna, *adj.* = bregovit 2), *Jan.*

brẹgǫ̂vje, *n. coll.* die Berge; b. in dolje, Berge und Thäler, *C.*
brẹgǫ̂vnica, *f.* die Uferschwalbe (hirundo riparia), *Cig.*
brẹgúlja, *f.* = bregovnica, *Mur.*, *Cig.*, *Kr.-Valj.(Rad)*, *Erj.(Rok.).*
bregûšar, rja, *m.* kdor breguše nosi, *Pjk. (Črt.)*, *vzhŠt.*
bregúše, *f. pl.* = brageše, bregeše, *SlGor.-C.*; — kratke hlače tržaških okoličanov, *Edinost.*
bregûšnica, *f.* = bregešnica, *Jan.*
brèh, bréha, *m.* = bréha, *C.*
brẹ́ha, *f.* der Keuchhusten, *C.*
brẹ́hati, brẹ́ham, brẹ́šem, *vb. impf.* keuchend husten; tudi: breh//áti, âm, *Roz.-Kres.*
brehàv, áva, *adj.* hüstelnd, *C.*
brehâvec, vca, *m.* človek, kateri vedno breha in kašlja, *Čemšenik (Gor.).*
brẹ́havt, *m.* = brehavec, *Mik.*
brehetáti, âm, *vb. impf.* = brehati, *C.*
brehetàv, áva, *adj.* = brehav.
brehljàv, áva, *adj.* heiser, *C.*
brehútati, tam, čem, *vb. impf.* husten, (pos. o konjih), *C.*
brẹ̑j, *m.* = tolmun, oton (globočina v vodi), *GBrda-Erj.(Torb)*; — prim. berij, berig.
bréja, *adj.* trächtig; jezen kakor breja mačka, *Št.*
brejâtva, *f.* = brejenje, *Nov.-C.*
brẹ̑jati, am, = brejiti, *Mur.*
brejénje, *n.* das Trächtigmachen, *Cig.*
brẹ̑jiti, im, *vb. impf.* trächtig machen, *Dict.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; b. se, trächtig werden, *Jarn.*, *Cig.*; — 2) anfüllen: gospoda breje si žepe, *SlN.*
bréjost, *f.* die Trächtigkeit, *Cig.*, *C.*
1. **brèk**, éka, *m.* der Jagdhund, *C.*, *Sv. Peter (Notr.)*, *Erj.(Torb.)*; — iz it. bracco.
2. **brẹ̑k**, *m.* der Elsebeerbaum (sorbus torminalis), *C.*, *Tuš.(R.).*
brẹ́ka, *f.* der Elsebeerbaum (sorbus sp.), *Tolm.-Erj.(Torb.)*; die Mehlbirne (sorbus aria), *Medv.(Rok.).*
brẹ́kanica, *f.* die Gartenebereschе (sorbus domestica), *Gorjansko na Krasu-Erj.(Torb.).*
brekáš, *m.* kozje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.).*
brẹ̑kati, kam, čem, *vb. impf.* schreien, *Trst. (Let.)*; — prim. brečati.
brekínja, *f.* = breka, *C.*; — tudi hs.
brẹ̑knica, *f.* = breka, *Štrek.*
brẹ́kovec, vca, *m.* = breka, *C.*, *Z.*
brekúlja, *f.* 1) der Mehlbaum (sorbus aria), *Čepovan(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; die Frucht des Elsebeerbaumes, die Atlasbeere, *Jan.*, *Tuš.(R.).*
brémce, *n. Bes.* pogl. bremence; (prim. tudi: bremec, so viel man von einer Sache in einen oder beide Arme nehmen kann, *Zil.-Jarn. [Rok.]*, nam. bremce).
bréme, -ména, *n.* 1) die Bürde, die Last, die getragen wird; — der Ballen, der Bund: b. papirja, dračja, *Cig.*; der Krämerballen, *Cig.*, *C.*; — v breme so se prijeli = oklenili so se drug drugega, *Kranjska Gora-DSv.*; — 2) die Leibesbürde, *Cig.*; v velikem bremenu, hochschwanger, *Notr.-Cig.*; — 3) die Last (fig.): državljanska bremena,

bürgerliche Lasten, *Jan.*; občinsko breme, die Gemeindelast, *Cig.*; stvarno breme, die Reallast, *DZ.*; die Beschwerde, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

bremenàt, áta, *adj.* 1) lastend, schwer: bremenata teža, *C.*; — 2) schwanger: bremenata razuzdanka, *Levst.(LjZv.)*.

bremẹ̑nce, *n. dem.* breme, kleine Last, *M.*; (breménce, *Valj.(Rad)*).

bremeníłen, łna, *adj.* Belastungs-: bremenilne pravice, *DZ.*

bremenȋt, *adj.* 1) schwer, *Cig.*; b. klas, *C.*, *Ravn.*; — 2) schwanger, *M.*

bremẹ̑njak, *m.* großer Rückenkorb, *M.*

bremẹ̑nski, *adj.* Lasten-: b. list, das Lastenblatt, *DZ.*; bremenska pravica, das Lastrecht, *Cig.*

bremẹ̑nstvo, *n.* der Lastenstand: staro b., *DZ.*

brenbice, *f. pl.*, *Jan.*; pogl. brnbice.

brẹ̑ncati, am, *vb. impf.* die Feuerglocke läuten, *C.*, *GBrda*; — prim. brenkati.

1\. **brẹ́ncelj**, clja, *m.* koš, v katerem nosijo listje, seno itd., *Kojsko(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — kor. brenk-, brẹk-, schwellen, *Erj.(Torb.)*.

2\. **brẹ́ncelj**, clja, *m.* die Bremse (tabanus); goveji b. (tabanus bovinus), *Erj.(Ž.)*; — prim. brenčati.

brenčálọ, *n.* der Kreisel, *Cig.*

brenčȃnje, *n.* das Summen, das Schnurren.

brẹ́nčati, ím, *vb. impf.* summen: muha mi brenči okolo ušes; schnurren: kolovrat brenči; tönen (o strunah).

brenčàv, áva, *adj.* summend, schnurrend, *Cig.*

brenčȃva, *f.* orodje za brenčanje, *Levst.(Zb. sp.)*.

brẹ̑nček, čka, *m.* der Kreisel, *Cig.*

brẹ̑nčica, *f. dem.* 2. brenka, das Weinfäßchen, *Mur.*

1\. **brènk**, brẹ́nka, *m.* der Saitenklang, der Klimperlaut; — das Geklirre: brenk oklopov svetlih, *Levst.(Zb. sp.)*.

2\. **brẹ̑nk**, *m.* neka trta (= zelenika?), *Št.*

1\. **brẹ̑nka**, *f.* die Maultrommel, *Cig.*, *Mik.*

2\. **brẹ̑nka**, *f.* 1) das Weinfass, *Mur.*, *C.*; — 2) = breka, *Medv.(Rok.)*; — 3) neka hruška, *Šebrelje(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — prim. 1. brencelj.

brenkáč, *m.* 1) der Klimperer, *Cig.*; — 2) der die aufgeackerten Erdklumpen zerschlägt, *Kr.-Valj.(Rad)*.

brẹ̑nkavec, vca, *m.* der Klimperer, *Cig.*, *Jan.*

brenkálọ, *n.* das Klimperwerk, *Cig.*

brẹ̑nkanje, *n.* das Anschlagen von Saiten, das Geklimper.

brẹ̑nkati, am, *vb. impf.* 1) Saiten anschlagen, auf einem Saiteninstrument spielen; na citre b., *Cig.*; klimpern, *Cig.*; — 2) b. volno, die Wolle fachen, *Z.*, *Gor.*

brẹ́nkelj, klja, *m.* 1) die Blüthe des Nussbaumes, des Kastanienbaumes, *Nov.-C.*; — 2) der Glockenschwengel, *Z.*; — 3) der Widerhaken, *V.-Cig.*; — prim. brankelj.

brenkèt, éta, *m.* das Geklimper, das Geklirre, *C.*; der Klingklang, *Cig.*

brenketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* klimpern, klirren, *C.*

brẹ̑nklja, *f.* eine Art Kreisel, *Gor.*

brenkljáč, *m.* der Klimperer, *Jan.*; der Harfenspieler, *C.*

brenkljȃnje, *n.* das Saitenspiel, das Geklimper, *Jan.*

brenkljáti, âm, *vb. impf.* 1) ein Saiteninstrument spielen, klimpern, *Jarn.*, *Jan.*; — 2) b. volno, die Wolle fachen, *Z.*; — 2) brẹ́nkljati, = klenkati, zvončkati, *GBrda.*

brẹ̑nkniti, brẹ̑nknem, *vb. pf.* einen Saitenton oder einen klirrenden Ton hervorbringen oder von sich geben, *Jarn.*, *Z.*; ob sabljo brenkniti, *Let.*

brenkòt, óta, *m.* = brenket, *Jan.*

brenkotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* = brenketati, *Bes.*

brẹ́nkovec, vca, *m.* 1) der Elsebeerbaum (sorbus torminalis), *Jan.*, *C.*; tudi: der Mehlbeerbaum (sorbus aria), *C.*; — 2) eine Art Rebe, *C.*; — prim. 2. brenk in 2. brek.

brẹ̑nta, *f.* ein nach oben breiteres Gefäß, das auf dem Rücken getragen wird, die Butte; v brentah grozdje iz vinograda nosijo v kad, *Hip.(Orb.)*; — prim. it. brenta, nem. die Brente, *Mik.(Et.)*.

brentáč, *m.* 1) der Buttenträger, *C.*, *Dol.*; — 2) = brenta, *Ip.-Mik.*; kleine Butte, *C.*; majhna, lesena posoda, taka kakor golida, samo da nima luknje v uhu, *Kras-Erj.(Torb.)*.

brentáča, *f.* die Butte, *Cig.*

brentáčiti, ȃčim, *vb. impf.* Buttenträger sein (in der Weinlese), *Dol.*

brentár, rja, *m.* der Buttenträger (in der Weinlese), *Cig.*, *Št.*; brẹ̑ntar, *Dol.*

brentáša, *f.* zgoraj zaprta brenta, *jvzhŠt.*

brẹ̑ntica, *f. dem.* brenta; kleine Butte.

brentnják, *m.* das Buttengestell, *C.*

brésa, *f.* živa bresa, der feiste Donnerstag, *Pivka-Cig.*, *C.*, *Gor.-Erj.(Torb.)*; kos mesa pa bokal vina, pa je živa bresa, *Z.*; — iz it. giovedì grasso, *Erj.(Torb.)*. *Let. 1880, 215.*

brẹ̑sk, *m.* die Morgendämmerung, *Rez.-C.*; — prim. stsl. brězgъ.

1\. **brẹ́skev**, kve, *f.* der Pfirsichbaum, die Pfirsich (amygdalus persica).

2\. **bréskev**, kve, *f.* = broskva: zelen kakor breskev, *GBrda.*

brẹ́skevca, *f. dem.* breskev.

brẹ́skov, *adj.* Pfirsich-; breskova koščica, der Pfirsichkern.

brẹ́skovec, vca, *m.* 1) der Pfirsichbrantwein, *Cig.*; — 2) der Pfirsichapfel, *C.*

brẹ́skovnica, *f.* 1) der Pfirsichmost, *Mur.*; — der Pfirsichbrantwein, *Mur.*; — 2) die Gartenbalsamine (balsamina hortensis), *Erj.(Rok.)*.

brẹ̑skva, *f.* = breskev.

brẹ̑skvica, *f. dem.* 1) breskva; — 2) die Gartenbalsamine (balsamina hortensis), *C.*, *jvzhŠt.-Erj.(Torb.)*.

1\. **brẹ́st**, *m.* die Feldulme, der Rüster (ulmus campestris), *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *SlGor.*

2\. **brẹ̑st**, *m.* die Balzzeit, *Cig.*, *Valj.(Rad)*; — nam. mrest.

brêst, ì, *f.* die Furt, *C.*
bréstek, tka, *m.* = brestič, *Mur.*
brésti, brédem, *vb. impf.* waten; vodo bresti, durchs Wasser waten; blato b. do kolen, *Erj.(Izb. sp.)*; po vodi bresti, *C.*; ladija globoko brede, das Schiff geht tief, *Cig.*; kolesa bredejo, versinken tief in den Koth, *Kr.*; — zelo brede in globi, es ist tiefer Koth, *Svet.(Rok.)*.
brẹstìč, íča, *m. dem.* 1. brest; kleine Ulme, *Z.*
brẹstíka, *f.* 1) eine Art Rüster, mit kleinerem Laub und glatterer Rinde, *C.*; — 2) eine Art Weide, *C.*; — 3) neka goba, *Erj.(Rok.)*.
brẹstíti se, ím se, *vb. impf.* brunsten, sich begatten (o ribah), *Cig.*; mačke se brestijo, *BlKr.*; balzen, *Cig.*; — nam. mrestiti se.
brẹ̑stje, *n.* der Ulmenwald, *Guts.*, *Cig.*
brẹ́stov, *adj.* Ulmen-.
brẹstovína, *f.* das Ulmenholz, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
brẹstộvje, *n.* der Ulmenwald, *Guts.*, *Jarn.*, *Jan.*
brê̑šec, šca, *m.* = bršljin, *ob Ščavnici-C.*
brê̑šek, ška, *m.* ovčje ime (črna ovca z belo liso), *Kanin-Erj.(Torb.)*.
brê̑ška, *f.* črna ovca na čelu in okolo gobca bela, *Krn.-Erj.(Torb.)*.
brê̑škast, *adj.* umazan po obrazu, *Vrsno (pod Krnom)-Erj.(Torb.)*.
bréšno, *n.* = brašno, *Cig.*, *Jan.*, *Npes.-K.*
brę̑ta, *f.* = brenta, *Cig.*, *C.*, *Ip.*
brevír, rja, *m.* duhovniški molitvenik, das Brevier; b. moliti.
brẹ̀z, ẹ́za, *m.* = breza, *Valj.(Rad).*
brèz, *praep. c. gen.* ohne; brez konca in kraja ohne Ende, ins Unendliche; brez skrbi, unbesorgt; brez tega, abgesehen davon, ohnedies; brez malega, mit geringer Ausnahme: brez malega žive Srbi po vaseh, *Navr.(Let.)*; beinahe, *Cig.*; = brez mala, *Jan.*, *C.*; brez tega smo lahko, das können wir leicht entbehren; brez kake koli bolezni, ohne irgend eine Krankheit; pomni: brez obene izgovori, *Kast.*; brez obenega grenkega govorjenja, *Kast.*; brez nikder nikogar na vsem božjem svetu, ohne irgend jemanden auf der weiten Welt zu haben, *Vrt.*; brez nobene pomoči, ohne alle Hilfe, *Levst.(Nauk)*; — brezi (zaradi blagoglasja): brezi skrbi, *Levst.(Sl. Sp.)*.
brezapnę̑n, *adj.* ohne Kalk: b. zid, *V.-Cig.*
brẹ́za, *f.* 1) die Birke (betula); — 2) brẹ̑za, Name einer weißgestreiften Kuh oder Ziege, *Cig.*, *M.*, *C.*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*, *Cv.*
brẹ́zast, *adj.* der Birke ähnlich: brezasto oko = belo oko, *Dol.*; brezasto gledati = pisano gledati, scheel blicken, *Cig.*; — gestreift (o govedi in kozah).
brezbárven, vna, *adj.* farblos, *Cig.*, *Jan.*; — achromatisch, *Cig.(T.)*.
brezbesẹ́den, dna, *adj.* wortlos, *Cig.*, *Jan.*
brezbístven, tvena, *adj.* wesenlos, *Cig.*
brezbláten, tna, *adj.* schlammlos, *Cig.*
brezbòg, bóga, *adj.* gottlos: hčerka brezboga, *Npes.-Mik.*
brezbojen, jna, *adj.* farblos, *Jan.*
brezbộ̑štvo, *n.* der Atheismus, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brezbộ̑žen, žna, *adj.* gottlos; atheistisch.
brezbộ̑žec, žca, *m.* = brezbožnik, *Jan.*
brezbộ̑žje, *n.* der Atheismus, *Cig.(T.)*.
brezbộ̑žnež, *m.* = brezbožnik, *C.*
brezbộ̑žnica, *f.* die Gottlose; die Atheistin, *Cig.*
brezbộ̑žnik, *m.* der Gottlose; der Atheist, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
brezbộ́žnost, *f.* die Gottlosigkeit.
brezbráden, dna, *adj.* bartlos, *Cig.*
brezbrámben, bna, *adj.* wehrlos, *M.*
brezbrẹ́žen, žna, *adj.* uferlos, *Cig.*
brezbrížen, žna, *adj.* = brezskrben, *Jan.*
brezcê̑n, *adj.* wertlos, *Zora.*
brezcê̑nost, *f.* Wertlosigkeit, *Cig.(T.)*.
brezcẹ́sten, tna, *adj.* straßenlos, unwegsam, *Jan.*
brezcẹ́ven, vna, *adj.* brezcevne rastline, Zellenpflanzen, *Cig.(T.)*.
brezcê̑vnica, *f.* die Zellenpflanze, *Cig.(T.)*.
brezcǫ́len, lna, *adj.* zollfrei, *Cig.*, *Jan.*
brezcǫ̑lnost, *f.* die Zollfreiheit, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
brezcvẹ́ten, tna, *adj.* blüthenlos, kryptogamisch, *Cig.*, *Jan.*
brezcvẹ̑tje, *n.* die Kryptogamie (bot.), *Cig.*
brezčásten, tna, *adj.* ehrlos, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
brezčástnost, *f.* die Ehrlosigkeit, *Mur.*
brezčíseln, (slen), sełna, *adj.* zahllos: brezčiselne zmote, *Erj.(Torb.)*.
brezčúten, tna, *adj.* empfindungslos, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; gefühllos, indolent, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brezčû̑tje, *n.* die Gefühllosigkeit, *Cig.(T.)*; die Apathie, *Jan.*
brezčútnost, *f.* die Empfindungslosigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; die Gefühllosigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brezčû̑vstvenost, *f.* die Gefühllosigkeit, die Apathie, *Cig.(T.)*.
brezdâ̑nji, *adj.* grundlos, bodenlos, *C.*, *nk.*; brezdanje brezno, *Zv.*; brezdanja voda, *Greg.*
brezdẹ̑dičen, čna, ohne Erben, *Jan.*
brezdẹ́len, łna, *adj.* müßig, unbeschäftigt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; brezdelni dan, der Ferialtag, *Cig.*
brezdê̑lica, *f.* die Muße, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.
brezdê̑lje, *n.* der Müßiggang, *Cig.*; die Unthätigkeit, die Passivität, *Cig.(T.)*; — stsl.
brezdẹ̑łnik, *m.* der Müßiggänger, *Guts.*; — der Feiergesell, *Cig.*
brezdẹ́łnost, *f.* die Arbeitslosigkeit, der Müßiggang, die Unthätigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; brezdelnost je mati vseh pregreh, der Müßiggang ist aller Laster Anfang, *Cig.*
brézden, dna, *m.* der Abgrund, *Dict.*, *Mur.*; (nav. brezen); iz jame v brezden (brezen), aus dem Regen in die Traufe, *Met.*
brezdẹ́ten, tna, *adj.* kinderlos, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
brezdẹ́ti, i, *vb. impf.* = brezeti, *Dol.-Mik.*
brezdê̑tnica, *f.* die Kinderlose, *Cig.*
brezdê̑tnik, *m.* der Kinderlose, *Cig.*
brezdẹ́tnost, *f.* die Kinderlosigkeit, *Cig.*
brezdežẹ́łen, łna, *adj.* länderlos, *M.*
brezdežen, žna, *adj.*, *Cig.(T.)*; pogl. brezdeževen.
brezdežẹ́ven, vna, *adj.* regenfrei, *Jan.*

brézdnica, *f.* der Sumpf, *UčT.*
brezdnína, *f.* = brezdno: A srce človeško je brezdnina, *Levst.(Zb. sp.).*
brézdnǫ, *n.* = brezden; pije kakor bi vlival v brezdno, er säuft wie ein Loch, *Cig.;* (nav. brezno).
brezdomen, mna, *adj.* heimatlos, *Jan.*
brezdomǫ́ven, vna, *adj.* heimatlos: brezdomovni ljudje, *Levst.(Nauk).*
brezdomovînec, nca, *m.* der Vaterlandslose, *SlN.*
brezdomovînski, *adj.* vaterlandslos, *SlN.*
brezdùh, dúha, *adj.* geistlos: Njih brezduho je glasilo, *Levst.(Zb. sp.).*
brezdúren, rna, *adj.* thürlos (-dveren, *Cig.*).
brezdúšen, šna, *adj.* herzlos, gefühllos, *Mur., Cig., Jan., Vrt.;* zanikarno in brezdušno izpolnjevati dolžnosti, *LjZv.;* gemüthlos, *Cig.(T.);* — hs.
brezdûšnica, *f.* die Gefühllose, *Mur.*
brezdûšnik, *m.* der Herzlose, der Gefühllose, *Mur., Cig., Valj.(Rad);* — der Bösewicht, *Meg., Dict., Krelj.*
brezdúšnost, *f.* die Herzlosigkeit, *Mur., Jan.*
brȩ̑zec, zca, *m.* ein gestreifter Ochs, *Lašče-Levst.(M.), Valj.(Rad);* ein gestreiftes scheckiges Pferd, *Cig.*
1\. **brézen,** zna, *m.* = 1) brezden; — 2) eine sehr tiefe Stelle im Wasser, *Kojsko(Goriš.).*
2\. **brézen,** zna, *m.* der Monat März, *Meg., Zil.-Jarn.(Rok.);* kar v breznu zraste, april pobrije, *Guts.;* — tudi: der April, *Remšnik (Št.);* „kadar uže breza teče“, *C.;* brezen vsako uro jezen, *C.;* ali: brezen je desetkrat na dan jezen, *Št.-Cig.;* — 2) die Brunst (der Katzen), *Cig., C.;* — das Scherzen (Laufen u. Schreien) der Kinder, *M., C.*
brȩzéti, í, *vb. impf.* brezí, es wird Tag, *Dol.-Mik.;* solnce za goro brezi, *Mik.(Et.);* — prim. breckati.
brezgíben, bna, *adj.* bewegungslos, *Cig.*
brezgíbnost, *f.* die Bewegungslosigkeit, *Cig.*
brezgízdnost, *f.* die Prunklosigkeit, *Cig.*
brezglásen, sna, *adj.* lautlos, *Cig., Jan.*
brezglásnost, *f.* die Lautlosigkeit, *Cig., Jan.*
brezglàv, gláva, *adj.* kopflos, *Jan.*
brezglâvec, vca, *m.* der Kopflose, *Cig., Jan.;* brezglavci, kopflose Thiere (zool.), *Cig.(T.).*
brezgláven, vna, *adj.* kopflos, *Jan., Cig. nk.*
brezglávnost, *f.* die Kopflosigkeit, *Jan., Cig.; nk.;* — die Ungelehrigkeit, *M.*
brezgréšen, šna, *adj.* sündenlos, *Mur.*
brezgréšnost, *f.* die Sündenlosigkeit, *Mur.*
brezgúben, bna, *adj.* faltenlos, *Cig., Jan.*
brezhíben, bna, *adj.* tadellos, fehlerlos, *Šol., Jan.*
brezhlâčen, čna, *adj.* hosenlos, *Cig.*
brezhlâčnež, *m.* = brezhlačnik, *Cig.*
brezhlâčnik, *m.* der Ohnehose, der Barlender, *Cig.*
brȩ́zica, *f. dem.* breza, das Birkchen.
brȩzìč, íča, *m.* junge Birke, *Mur.*
brezimȩ̑n, *adj.* ungenannt, anonym, *Cig., Jan., Cig.(T.);* brezímen, *Vrt.;* brezimeni svetnik, *Levst.(Zb. sp.);* brezimena nedelja, der dritte Sonntag in der Fasten, *M.*
brezímen, mna, *adj., Jan., nk.,* pogl. brezimȩ̑n.
brezimȩ̑nec, nca, *m.* = brezimenik, *Jan.*
brezimȩ̑než, *m.* = brezimenik, *C.*
brezimȩ̑nič, *m.* = brezimenik, *Jan.*
brezimȩ̑nik, *m.* der Anonymus, *M., Cig.(T.).*
brezimenják, *m.* = brezimenik, *C.*
brezimȩ̑nost, *f.* die Anonymität, *C.*
brezimȩ̑novič, *m.* der Anonymus, *Navr.(Spom.).*
brezimȩ̑nski, *adj.* = brezimen, *Cig.*
brezimȩ̑nstvǫ, *n.* die Anonymität, *Cig.(T.).*
brȩzínje, *n.* = brezje, *C.*
bréziti se, im se, *vb. impf.* brunften (o mačkah), *Cig., Jan.;* — prim. 2. brezen 2).
brezizrazît, *adj.* ausdruckslos, *Zv.*
brȩ̑zje, *n.* der Birkenwald.
brezjezîčnik, *m.* der Fehlzüngler, *Cig.*
brȩ̑zjiče, *n. dem.* brezje; junger Birkenwald, *Mur., Cig.;* Večkrat grem jaz v bukovje, V hojčje, hrastje, brezjiče, *Danj.(Posv. p.).*
brezklásen, sna, *adj.* ährenlos, *Cig., Jan.*
brezkljùn, kljúna, *adj.* ungeschnäbelt, *Cig.(T.).*
brezkónčen, čna, *adj.* endlos, unendlich.
brezkónčnost, *f.* die Endlosigkeit, die Unendlichkeit.
brezkorísten, tna, *adj.* nutzlos, unersprießlich, *Cig., Jan.*
brezkorístnost, *f.* die Nutzlosigkeit, *Cig., Jan.*
brezkostȩ̑n, *adj.* knochenlos, *Cig., Jan.*
brezkǫ́žen, žna, *adj.* ohne Haut, *M.*
brezkrájen, jna, *adj.* grenzenlos, endlos, unendlich, *Jan.-Cig.(T.), C.*
brezkrájnost, *f.* die Unendlichkeit, *Cig.(T.).*
brezkrâlje, *n.* das Interregnum (in einem Königreiche), *Cig.(T.).*
brezkrìł, íla, *adj.* flügellos, *Jan.*
brezkrîłec, łca, *m.* brezkrilci, ungeflügelte Insecten, *Cig.(T.).*
brezkríłen, łna, *adj.* = brezkril, *Jan.*
brezkrúšen, šna, *adj.* brotlos, *Cig., Jan.*
brezkŕven, vna, *adj.* blutlos, *Cig., Jan.*
brezkŕvnat, *adj.* = brezkrven, *Jan.*
brezkŕvnost, *f.* die Blutlosigkeit, die Anämie, *Cig., Jan., M.*
brezkúžen, žna, *adj.* seuchenlos, *M.*
brezkváren, rna, *adj.* schadlos, *Jan.*
brezkvárnost, *f.* die Schadlosigkeit, *Cig.*
brezkvásen, sna, *adj.* ungesäuert, *Cig., Jan.*
brezlíčen, čna, *adj.* amorph, *Cig.(T.), C., Sen.(Fiz.).*
brezlîčje, *n.* die Formlosigkeit, *Cig.(T.).*
brezlíčnost, *f.* die Formlosigkeit, *Cig.(T.).*
brezlìk, líka, *adj.* gestaltlos, *Cig.(T.), Erj.(Min.), Sen.(Fiz.).*
brezlísten, tna, *adj.* blattlos, *Cig., Jan.*
brezljúden, dna, *adj.* menschenleer, *Jan.;* entvölkert, *Cig.(T.).*
brezljúdnost, *f.* der Volksmangel, *Cig.*
brezmádežen, žna, *adj.* fleckenlos, mackellos, *Mur., Cig., Jan., nk.;* brezmadežno vedenje, tadellose Aufführung, *DZ.*
brezmádežnost, *f.* die Mackellosigkeit, die Unbeflecktheit, *Mur., Cig., Jan., nk.*

brezmârje, *n.* die Sorglosigkeit, *C.*
brezmáteren, rna, *adj.* mutterlos, *Cig.*
brezmátičen, čna, *adj.* weiserlos, *Cig.*
brezmátičnik, *m.* ein weiserloser Bienenschwarm, *C.*
brẹ̑zmec, meca, *m.*, *Mur.*, *Mik.*; pogl. presnec.
brezmẹ́jen, jna, *adj.* grenzenlos, schrankenlos, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brezmẹ́ren, rna, *adj.* maßlos, *Cig.*, *Jan.*; excessiv: brezmerno podnebje, excessives Klima, *Cig.(T.)*, *Jes.*
brezmẹ́rnost, *f.* die Maßlosigkeit, das Unmaß, *Cig.*, *Jan.*
brezmẹ́sen, sna, *adj.* fleischlos, *Jan.*
brezmílosten, tna, *adj.* unnachsichtlich, *Cig.*
brezmíseln, selna, *adj.* gedankenlos, *Cig.*, *Jan.*; ideenlos, *Cig.(T.)*; — ungereimt, *Jan.*
brezmîselje, *n.* der höchste Grad des Blödsinnes, *Cig.(T.)*.
brezmíselnost, *f.* die Gedankenleere, *Cig.(T.)*; die Ungereimtheit, *Jan.*
brezmǫ́čen, čna, *adj.* machtlos, *nk.*
brezmǫ̑žtvo, *n.* der Jungfrauen- o. Witwenstand, *Cig.*, *C.*
breznačẹ́len, lna, *adj.* ohne Grundsätze, principlos, *nk.*; nav. -ẹ́len.
breznačẹ̑lje, *n.* die Principlosigkeit, *C.*
breznačẹ́lnost, *m.* der Mangel an Grundsätzen, *nk.*; — nav. -ẹ́lnost.
breznáden, dna, *adj.* hoffnungslos, *Cig.(T.)*.
breznaglásen, sna, *adj.* accentlos, unbetont, *Cig.(T.)*.
breznaglâsnica, *f.* ein tonloses Wort, *Cig.(T.)*, *C.*
brẹ́znanje, *n.* die Brunft (o mačkah), *Cig.*
brẹ́znati se, am se, *vb. impf.* 1) brünftig sein (o mačkah), *Cig.*, *C.*, *M.*, *Kras.*; — 2) vagabundieren, unzüchtige Händel haben, *C.*; — schreiend und umherspringend scherzen (o otrocih), *M.*
brẹ̑znica, *f.* eine Art Birn, *C.*; — eine Art Apfel, *C.*
brẹ̑znik, *m.* der Monat März, *Jan.*
brézno, *n.* = brezdno.
breznogáč, *m.* der Fußlose, *C.*
breznòs, nósa, *adj.* ohne Nase, *nk.*
brẹ́znov, *adj.* Märzen-: b. sneg, *Levst.(Zb.sp.)*.
breznǫ̑žec, žca, *m.* der keine Füße hat, *Bes.*
breznǫ́žen, žna, *adj.* ohne Füße, *Cig.*
breznǫ̑žje, *n.* die Fußlosigkeit, *C.*
brezobčúten, tna, *adj.* unempfindlich, *Zora.*
brezobláčen, čna, *adj.* wolkenlos, *Jan.*
brezoblásten, tna, *adj.* unbefugt, incompetent, *Cig.*, *Jan.*
brezoblâstje, *n.* die Incompetenz, *Jan.*
brezoblástnost, *f.* die Unbefugtheit, die Incompetenz, *Cig.*, *Jan.*
brezoblíčen, čna, *adj.* ungeformt, *C.*
brezobrámben, bna, *adj.* wehrlos, *C.*
brezobrázen, zna, *adj.* unförmlich, *Cig.(T.)*.
brezobrẹ́sten, tna, *adj.* unverzinst, unverzinslich, *nk.*
brezobrẹ́stnost, *f.* die Unverzinslichkeit, *nk.*
brezobrǫ́čen, čna, *adj.* unbereift, *C.*, *M.*
brezobzíren, rna, *adj.* rücksichtslos, *nk.*

brezobzírnost, *f.* die Rücksichtslosigkeit, *Cig.(T.)*, *nk.*
brezǫ́čen, čna, *adj.* schamlos, *C.*; ausgelassen, *Zil.-Jarn.(Rok.)*.
brezočẹ́tnost, *f.* die Vaterlosigkeit, *Cig.*
brezodpǫ́ren, rna, *adj.* unangefochten, *Jan.*
brezòk, óka, *adj.* augenlos, *Jan.*
brezokúsen, sna, *adj.* geschmacklos, *C.*
brezoporǫ́čen, čna, *adj.* Intestat-: po nasledju brezoporočnem, durch Intestaterbfolge, *DZ.*
brezorgânski, *adj.* anorganisch, *Cig.*
brezorǫ́žen, žna, *adj.* waffenlos, wehrlos, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; brezorožna jagnjeta, *Cv.*
brezosẹ́ben, bna, *adj.* unpersönlich (grămm.), *Jan.*
brezotrǫ́čen, čna, *adj.* kinderlos, *Mur.*, *Jan.*
brezotrǫ́čnost, *f.* die Kinderlosigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
brezotrǫ́kinja, *f.* kinderloses Weib, *Danj.-Mik.*
brẹ́zov, *adj.* Birken-; brezova šiba; — brezova mast, Ruthenstreiche; v šoli nam je dajal pokušati slast brezove masti, *Erj.(Izb. sp.)*.
brẹzováča, *f.* der Birkenstab, *Cig.*, *Valj.(Rad)*.
brẹ́zovec, vca, *m.* 1) der Birkenstamm, *C.*, *Danj.*, *Mik.*; — der Birkenstock, *Valj.(Rad)*; — 2) die Rothwurz (tormentilla), *C.*
brẹ́zovica, *f.* 1) der Birkensaft, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) = brezovka 1), *Mur.*, *C.*, *Mik.*
brẹzovína, *f.* das Birkenholz; der Birkenwald.
brẹ́zovje, *n.* = brezje, *Jan.*
brẹ́zovka, *f.* 1) die Birkenruthe; — 2) = brezova voda, *C.*; — 3) eine Art Goldkäfer, *Poh.*
brẹ́zovnica, *f.* 1) der Birkensaft, *Mur.*; — 2) der Birkenstab, *Mur.*
brezozíren, rna, *adj.* 1) = brezobziren, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) beziehlos, *Cig.(T.)*; absolut: brezozirna večina, *DZ.*; brezozirna visokost, absolute Höhe, *Jes.*
brezozírnost, *f.* = brezobzirnost, *C.*
brezpalûbnica, *f.* ein Schiff ohne Verdeck, *DZ.*
brezpámeten, tna, *adj.* vernunftlos, *Cig.*; unverständig, *M.*
brezpametnják, *m.* der Thor, *C.*
brezpámetnost, *f.* die Vernunftlosigkeit, *Cig.*; — die Unbesonnenheit, *Let.*
brezperúten, tna, *adj.* flügellos, *Cig.*
brezpẹ́ten, tna, *adj.* ohne Absatz: b. črevelj, *Navr.(Let.)*.
brezpẹ̑tnik, *m.* der Pantoffel, *Guts.*
brezpẹ́ven, vna, *adj.* gesanglos, *Jan.*
brezpẹ́vnost, *f.* die Gesanglosigkeit, *Cig.*
brezpláčen, čna, *adj.* unentgeltlich, *Cig.*, *C.*, *nk.*
brezplačílen, lna, *adj.* = brezplačen, *Cig.*, *Jan.*
brezpláten, tna, *adj.* unentgeltlich, *Jan.*; brezplatno stanišče, *Navr.(Spom.)*; svoje posle brezplatno opravljati, *Levst.(Cest.)*.
brezpljûčnik, *m.* brezpljučniki, lungenlose Thiere, *Erj.(Z.)*.
brezplǫ́den, dna, *adj.* fruchtlos, *Cig.*, *Jan.*

brezplǫ́dnost, *f.* die Fruchtlosigkeit, *Jan.*
brezpodǫ́ben, bna, *adj.* unförmlich, mißgestaltet: -bna stvar, *C.*, *Jan.*
brezpodǫ́bnost, *f.* die Unförmlichkeit, *Jan.*
brezpogǫ́den, dna, *adj.* = brezpogojen, brezpogodno uboštvo, *Cv.*
brezpogǫ́jen, jna, *adj.* unbedingt, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brezpogǫ́jnost, *f.* die Unbedingtheit, *Cig.*
brezpogrẹ́šen, šna, *adj.* fehlerlos, correct, *C.*, *Cig.(T.).*
brezpogrẹ́šnost, *f.* die Fehlerlosigkeit, *Cig.*
brezpokǫ́jen, jna, *adj.* ruhelos, *nk.*
brezpomộčje, *n.* die Hilflosigkeit, *Cig.*, *DZ.*
brezpomộčnost, *f.* die Hilflosigkeit: b. in uboštvo, *Cv.*
brezpostáven, vna, *adj.* gesetzlos, *Jan.*
brezpostávnost, *f.* die Gesetzlosigkeit, die Anarchie, *Jan.*
brezpǫ́ten, tna, *adj.* pfadlos, unwegsam, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*
brezpǫ́tnost, *f.* die Pfadlosigkeit, *Jan.*
brezpráven, vna, *adj.* rechtlos, *Cig.*
brezprâvje, *n.* die Rechtlosigkeit, *Cig.*
brezprávnost, *f.* die Rechtlosigkeit, *Cig.*
brezpredmẹ́ten, tna, *adj.* gegenstandslos, *Cig.(T.)*, *Zv.*
brezpríden, dna, *adj.* wertlos, *Jan.*
brezprimẹ́ren, rna, *adj.* beispiellos, *Cig.(T.).*
brezrádosten, tna, *adj.* freudenlos, *Cig.*
brezrazlǫ́žen, žna, *adj.* unbegründet, *SlN.*
brezrẹ́brn, *adj.* rippenlos, *Cig.*
brezrẹ́den, dna, *adj.* ordnungslos, *Jan.*, *C.*
brezrẹ́dnik, *m.* der Unordentliche, *M.*, *C.*
brezrẹ́dnost, *f.* die Ordnungslosigkeit, *Cig.*
brezrèp, rẹ́pa, *adj.* schwanzlos, unbeschwänzt, *Cig.(T.).*
brezríben, bna, *adj.* fischleer, *Cig.*
brezrǫ́čen, čna, *adj.* armlos, handlos, *Cig.*
brezròk, rǫ́ka, *adj.* armlos, handlos, *Cig.*, *Jan.*
brezrokaváč, *m.* = brezrokavnik, *Bes.*
brezrokâvec, vca, *m.* eine Art Weste, *Valj.(Rad).*
brezrokâvnik, *m.* die Weste, *C.*, *Jurč.*, *Zv.*, *Gor.*
brezrokâvnjak, *m.* = brezrokavnik, *Danj.(Posv. p.).*
brezrǫ́žen, žna, *adj.* hornlos, *C.*
brezrúden, dna, *adj.* erzleer, *Cig.(T.).*
brezsamosvẹ́sten, tna, *adj.* unbewußt, *Cig.(T.).*
brezsápen, pna, *adj.* athemlos, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
brezsápnost, *f.* die Athemlosigkeit, *Mur.*, *Cig.*
brezsẹ́nčen, čna, *adj.* schattenlos, *Cig.*
brezsệnčnik, *m.*, *pl.* brezsenčniki, ohnschattige Bewohner, *Cig.(T.).*
brezskŕben, bna, *adj.* sorgenlos, sorgenfrei: brezskrbno življenje.
brezskȓbnež, *m.* der Sorgenlose, *Jan.*
brezskȓbnik, *m.* = brezskrbnež, *Cig.*
brezskŕbnost, *f.* die Freiheit von Sorgen.
brezslásten, tna, *adj.* geschmacklos, *Cig.*
brezsláven, vna, *adj.* ruhmlos, *Cig.*, *Jan.*
brezslávnost, *f.* die Ruhmlosigkeit, *Cig.*
brezslúžben, bna, *adj.* dienstlos, *C.*, *Jan.*
brezsmŕten, tna, *adj.* = nesmrten, *Cig.*
brezsnǫ́ven, vna, *adj.* immateriell, *Cig.*
brezsnǫ́vnost, *f.* die Immaterialität, *Cig.*
brezsǫ́čen, čna, *adj.* saftlos, *Jan.*, *Cig.(T.).*
brezsǫ́den, dna, *adj.* außergerichtlich: brezsodna odpoved, *DZ.*
brezsộdje, *n.* die Gerichtslosigkeit, *Cig.*
brezsółnčen, čna, *adj.* sonnenlos, *Cig.*
brezsółzen, zna, *adj.* thränenlos, *Cig.*
brezspǫ́łen, łna, *adj.* geschlechtslos, *Jan.*
brezspǫ́łnost, *f.* die Geschlechtslosigkeit, *Cig.*
brezsrámen, mna, *adj.* schamlos, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj.*
brezsrámnost, *f.* die Schamlosigkeit, *Cig.*
brezsŕčen, čna, *adj.* herzlos, brezsrčna mati.
brezsȓčnica, *f.*, *pl.* brezsrčnice, die Röhrenherzer (zool.), *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.).*
brezsŕčnost, *f.* die Herzlosigkeit.
brezstrásten, tna, *adj.* leidenschaftslos, *Cig.*, *Jan.*
brezstrâstje, *n.* die Leidenschaftslosigkeit, die Apathie, *Cig.(T.).*
brezstrástnost, *f.* die Leidenschaftslosigkeit, *Cig.(T.).*
brezstrǫ́čen, čna, *adj.* schotenlos, *Cig.*
brezstrúpen, pna, *adj.* giftlos, *Cig.*
brezsvệtje, *n.* die Rathlosigkeit, *C.*
brezškǫ́den, dna, *adj.* schadlos, *Jan.*
brezškǫ́dnost, *f.* die Schadlosigkeit, *Cig.*
brezštevíłen, łna, *adj.* unzählig, zahllos, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brezštevíłnost, *f.* die Unzählbarkeit, *Cig.*, *nk.*
brezšúmnost, *f.* die Geräuschlosigkeit, *Cig.*
breztákten, tna, *adj.* tactlos, *nk.*
breztáktnost, *f.* die Tactlosigkeit. *Cig.(T.).*
breztẹlẹ́sen, sna, *adj.* unkörperlich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, entkörpert, *Cig.*; Pod velikim tukaj Bogom Breztelesen bit' želim, *Vod.(Pes.).*
breztẹlẹ́snost, *f.* die Unkörperlichkeit, *Cig.*
breztežáven, vna, *adj.* mühelos, *Jan.*
breztẹ́žen, žna, *adj.* schwerlos, *Cig.(T.).*
breztrúdnost, *f.* die Mühelosigkeit, *Cig.*
breztvárnost, *f.* die Immaterialität, *Cig.(T.).*
brezúden, dna, *adj.* gliederlos, *Cig.*
brezùh, úha, *adj.* ohrlos, *Cig.*
brezûmec, mca, *m.* der Dummkopf, *Mur.*
brezúmen, mna, *adj.* vernunftlos, *Cig.*, *Jan.*; unsinnig, *Cig.*, *Jan.*; absurd, *Cig.(T.)*, *Jan.*
brezûmje, *n.* der Unverstand, der Unsinn, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
brezúmnež, *m.* der Dummkopf, *Cig.*
brezúmnost, *f.* die Unvernünftigkeit, die Sinnlosigkeit, *Cig.*
brezûp, *m.* die Hoffnungslosigkeit: b. prihodnjih dni, *Preš.*; b. ljubezni, *Levst.(Zb. sp.)*; Devojko popade groza, brezup, *Levst.(Zb. sp.).*
brezúpen, pna, *adj.* hoffnungslos, verzweifelt, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
brezûpnik, *m.* der Verzweifelte, *Cig.*, *ZgD.*, *Zora.*
brezúpnost, *f.* die Hoffnungslosigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brezupǫ́ren, rna, *adj.* widerstandslos, *Cig.*
brezupǫ́rnost, *f.* die Widerstandslosigkeit, *Cig.*
brezuspẹ́šen, šna, erfolglos, *Cig.*, *(T.)*, *C.*, *nk.*
brezuspẹ́šnost, *f.* die Erfolglosigkeit, *Cig.*, *C.*

brezustrọ́jen, jna, *adj.* anorganisch, *h. t.-Cig. (T.)*.
brezušẹ́sen, sna, *adj.* ohrlos, *Cig.*
brezuvẹ́ten, tna, *adj.* unbedingt, kategorisch, *h. t.-Cig.(T.)*; brezuvetno verjeti, unbedingt Glauben schenken, *Levst.(LjZv.)*.
brezvẹ́jen, jna, *adj.* astlos, *Cig.*
brezvẹ̑nčnica, *f.*, *pl.* brezvenčnice, kronenlose Pflanzen, *Cig.(T.)*.
brezvẹ̑rec, rca, *m.* der Glaubenslose, der Religionslose, *nk.*
brezvẹ́ren, rna, *adj.* religionslos, *nk.*; irreligiös, *Cig.*
brezvẹ̑rje, *n.* die Religionslosigkeit, *nk.*; die Irreligiosität, *Cig.*
brezvẹ̑rnica, *f.* die Religionslose, *nk.*; die Irreligiöse, *Cig.*
brezvẹ̑rnik, *m.* der Religionslose, *nk.*; der Irreligiöse, *Cig.*
brezvẹ̑rski, *adj.* irreligiös: brezverski spisi, *LjZv.*
brezvẹ̑rstvọ, *n.* die Glaubenslosigkeit, *nk.*
brezvéseln, *adj.* ruderlos, *Cig.*
brezvẹ̑sten, tna, *adj.* gewissenlos, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brezvẹ̑stje, *n.* die Gewissenlosigkeit, *Cig.*
brezvẹ̑stnež, *m.* der Gewissenlose, *nk.*
brezvẹ̑stnica, *f.* die Gewissenlose, *Cig.*
brezvẹ̑stnik, *m.* der Gewissenlose, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
brezvẹ́stnost, *f.* die Gewissenlosigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brezvẹ̑tje, *n.* *Jes.* pogl.; brezvetrje.
brezvẹ̑trje, *n.* die Windstille, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
brezvẹ́trn, *adj.* windstill, *Cig.*; brezvetrni pas, die Zone der Calmen, *Cig.(T.)*.
brezvẹ́zen, zna, *adj.* asyndetisch, *Cig.(T.)*.
brezvẹ̑zje, *n.* asyndetische Satzverbindung, *Cig.(T.)*.
brezvkúsen, sna, *adj.* geschmacklos, fade, *Cig.(T.)*.
brezvkúsnost, *f.* die Geschmacklosigkeit, *Jan.*
brezvláden, dna, *adj.* anarchisch, *Cig.*, *Jan.*
brezvlȃdje, *n.* die Anarchie, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
brezvládnost, *f.* = brezvladje, *Cig.*
brezvọ́den, dna, *adj.* wasserlos, wasserfrei, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*: regenlos, *Jes.*
brezvọ̑dje, *n.* der Wassermangel, *Cig.(T.)*.
brezvọ́ljen, ljna, *adj.* willenlos, *Cig.*, *Jan.*
brezvọ́ljnost, *f.* die Willenlosigkeit, *Cig.(T.)*.
brezvọ̑ljstvọ, *n.* = brezvoljnost, *Let.*
brezvračíłen, łna, *adj.* ohne Gegenleistung, *DZ.*
brezvráten, tna, *adj.* thürlos, *Cig.*
brezvzrọ́čnost, *f.* die Ursachlosigkeit, *Cig.(T.)*.
brezzakọ̑nec, nca, *m.* der Ehelose, *Mur.*
brezzákonje, *n.* die Gesetzlosigkeit, die Anarchie, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — prim. glede naglasa hs. bezakonje.
brezzakọ́nski, *adj.* ehelos, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
brezzákonstvọ, *n.* 1) = brezzakonje, *Mur.*; — 2) brezzakọ̑nstvọ, die Ehelosigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

brezzaslúžen, žna, *adj.* verdienstlos, *Jan.*
brezzaščíten, tna, *adj.* wehrlos, *Cig.(T.)*.
brezzavésten, tna, *adj.* bewußtlos, *Jan.*, *nk.*
brezzavẹ́ten, tna, *adj.* schutzlos, *Jan.*
brezzrn, *adj.* körnerlos, *Jan.*
brezzlóben, bna, *adj.* arglos, *Jan.*
brezznačájen, jna, *adj.* charakterlos, *Jan.*, *nk.*
brezznačȃjnik, *m.* der Charakterlose, *C.*
brezznačájnost, *f.* die Charakterlosigkeit, *Cig.(T.)*, *nk.*
brezzòb, zọ́ba, *adj.* zahnlos, *Cig.(T.)*, *C.*; brezzobe starice, *Levst.(Zb. sp.)*.
brezzọ̑bec, bca, *m.*, *pl.* brezzobci, Zahnlose, (zool.), *Cig.(T.)*.
brezzọ̑ben, bna, *adj.* zahnlos, *Cig.*, *M.*, *Zil.-Jarn.(Rok.)*.
brezzọ́bica, *f.* die klebrige Kratzdistel, (cirsium erisithales), *C.*, *Z.*
brezzọ̑bka, *f.* die Teichmuschel (anodonta), *Erj.(Ž.)*.
brezzọ̑bnica, *f.* zahnloses Weib, *Guts.*, *M. Zil.-Jarn.(Rok.)*.
brezzọ̑bnik, *m.* zahnloser Mensch, *Guts.*, *M.*, *Zil-Jarn.(Rok.)*.
brezzráčen, čna, *adj.* luftleer, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
brezžẹ̑nstvọ, *n.* der Cölibat, *Cig.*, *Jan.*
brezžlẹ́zen, zna, *adj.* drüsenlos, *Cig.*
brezžíłen, łna, *adj.* aderlos, nervenlos, (bot.), *Cig.(T.)*.
brẹžȁn, ána, *m.* der Uferbewohner, *Cig.*, *Jan.*
brẹžȃnjek, njka, *m.* kleiner Hügel, *C.*, *Mik.*, *Valj.(Rad)*, *Št.*
brẹžȃnka, *f.* 1) die Uferbewohnerin, *Cig.*; — 2) neko vino iz tržaške okolice.
1. **brẹ́žati**, *vb. impf.* breži, es dämmert, *Meg.-Mik.*
2. **brẹ́žati**, ím, *vb. impf.* weinen, wehklagen, *Levst.(Rok.)*; Kaj ti je tebi, Marija, Ko tako milo stojiš in brežiš? *Gabrje pod Krasom-Erj.(Torb.)*; (tudi breždžati, schreien: kaj tako breždžiš? *Mik.[V. G. I, 290, 357.]*); (— 2) scharf wehen; veter breži, *Cig.*, *Ahac.*; menda pravilneje: briži; prim. brižati).
brẹ̑žček, čka, *m. dem.* brežec, *Valj.(Rad)*.
brẹ̑žek, žka, *m. dem.* breg; das Hügelchen, *Jan.*
brẹ̑žec, žca, *m. dem.* breg.
brẹ̑žen, žna, *adj.* 1) Ufer-: brežna sapa, der Landwind, *Cig.*; — 2) bergig, *Cig.*, *M.*, *C.*; brežna tla, bergiges Terrain, *Levst.(Cest.)*; brežna krajina, *C.*; abschüssig, *Jarn.*, *M.*, *C.*; njive so brežne, *Gor.*
brẹžič, íča, *m. dem.* breg: 1) der Uferrand, *Cig.*; — 2) kleiner Berg.
brẹžȋček, čka, *m. dem.* brežič.
brẹžína, *f.* 1) das Ufer: nekaj brežine se je utrgalo, *Nor.*; pod brežino so raki, *C.*; der Dammaufwurf, *C.*; — die Ufergegend, *M.*, *C.*; — 2) der Abhang, der Seitenabfall eines Berges, *Cig.(T.)*, *C.*, *Jes.*; po dolinah in brežinah, *C.*; brežine kopati, die Berge roden, *Z.*; das Steigende (im Bergbau), *Cig.(T.)*; — die Anhöhe, der Berg, *Cig.*, *C.*, *M.*; — (solnce) zlate trake vrže na drevje in brežine, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 3) das Bergheu, *Cig.*

brêžnat, *adj.* bergig, *C.*
brêžnica, *f.* 1) der Küstenfluss, *Cig.(T.)*, *Jes.*; — 2) ein aus Faschinen verfertigtes Werk im Wasserbaue, das Packwerk, *Št.-Cig.*; — 3) der Bergacker, *Cig.*
brežûljek, ljka, *m.* das Hügelchen.
brgę́še, *f. pl. Goriš. in Kras-Erj. (Torb.)*; pogl. brageše, bregeše.
bŕglez, *m.* die Spechtmeise (sitta europaea), *Cig.*, *jvzhŠt.*; — 2) Spottname für einen blinden o. blödsichtigen Menschen, *Mik.*
brgǫ̑n, *m.* die Leimruthe, die Leimstange, *C.*, *Z.*, *Kr.*; nastavili smo brgone, *LjZv.* — iz. it. vergone.
brgúše, *f.* = breguše, široke, bele, prtene hlače, *SlGor.*; — prim. brageše.
bŕhek, hka, *adj.* stattlich, schmuck, hübsch, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*, *Št.*; brhko pisan šotor, *Burg.*; — pogl. brdek.
brhkóba, *f. C.*, *Cig.*; pogl. brdkoba.
brhkǫ̑st, *f. Cig.*; pogl. brdkost.
brhkóta, *f. Cig.*, *Jan.*; pogl. brdkota.
brìč, íča, *m. Cig.*; pogl. birič.
brȋd, ȋ, *f.* scharfe Kante, *h. t.-Cig.(T.)*.
brída, *f.* neka ptica, *Bolc-Erj.(Torb.)*.
bridâk, brȋdka, *adj.* = bridek, *Dict.*
brídek, dka, *m.* 1) scharf, schneidig; *Meg.*, *Habd.*, *Cig.(T.)*, *Jan.*, *Mik.*; b. nož, bridka sablja, b. veter, *C.*; — scharf v. Geschmack, *Dict.*, *Hip.(Orb.)*; — 2) bitter: b. kakor pelin, *Danj.* (*Posv. p.)*; — bridko trpljenje, bridka smrt, bridke besede, bridko se jokati; bridko mi je, es wird mir angst und bange, *Cig.*; — bridko, sehr: bridko sem želel, mich hat es herzlich verlangt, *Krelj*; bridko so se prestrašili, *C.*, *M.*; — 3) prächtig, schön, *C.*; vortrefflich, *C.*; b. biti na kaj, in einer Sache geschickt sein, *C.*; brav, *C.*; — prim. brdek.
bríden, dna, *adj.* scharf: nož, kosa, *C.*, *Z.*; — bitter, *C.*
bridéti, ím, *vb. impf.* scharf sein, (o orodju), *C.*; beißen, prickeln, brennen: kremenina med prsti bridi, ajdova moka bridi (ist scharf anzufühlen), tabak v nosu bridi, *Z.*; juckend beißen, (o ranah) *Cig.*; — brideč, von scharfem Geschmack, *C.*, *Mik.*
bridȋt, *adj.* scharf, *C.*
bridíti, ím, *vb. impf.* schleifen, schärfen: b. nož, *C.*; — prim. brditi.
bridkóba, *f.* = bridkost, *Jan.*
bridkǫ̑ča, *f.* = bridkost, *ogr.-Valj.(Rad)*.
bridkomíselnost, *f.* die Schwermuth, *Guts.*
bridkǫ̑st, *f.* die Bitterkeit; die Trübsal; Kajn je živel v nepokoju in bridkosti, *Ravn.*; Slovo sveta bridkosti daj, *Preš.*; die Bangigkeit; v smrtnih bridkostih, in Todesängsten; bridkosti si delati, sich ängsten, *Cig.*
bridkǫ̑sten, tna, *adj.* voll Bitterkeit, trübselig: bridkostna starost, *Vrt.*
bridkóta, *f.* = bridkoba, *Jan.*
brídniti, brȋdnem, *vb. pf.* 1) bitter werden, *C.*; — 2) beißend schmecken: redkva bridne, *C.*
bríga, *f.* der Kummer, der Verdruß, die Sorge, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — hs.
brigáča, *f.* ein Gut, worauf ein Kirchenbeneficium haftet, *Jan.*, *Istra*, *C.*
brigāda, *f.* večji oddelek vojske, die Brigade.
brigāden, dna, *adj.* Brigade-.
brigadír, írja, *m.* der Brigadier.
brigādnik, *m.* der Brigadier, *Jan.*
brigānt, *m.* razbojnik, der Brigant; — prim. fr. brigand, it. brigante.
brigāntstvǫ, *n.* das Brigantenthum, *nk.*
brȋgati, am, *vb. impf.* kümmern, angehen: kaj to mene briga! *nk.*, *vzhŠt.*; Sorgen machen: to me briga, *C.*; — b. se, sich kümmern: za nobeno reč se ne briga, *Jan.*, *nk.*; *vzhŠt.*; — prim. briga.
bríhtati, am, *vb. impf.* = dramiti, bistriti, učiti; (narejeno iz obrihtati, in to iz nem. richten, *C.*).
bríhten, tna, *adj.* = bistroumen, pameten; — prim. brihtati.
brȋja, *f.* die Bitterkeit, *C.*, *Mik.*; — prim. bridek.
brijáč, *m.* = brivec, *Cig.*, *C.*
brijačíca, *f.* des Barbierers Weib, *Valj.(Rad)*.
brijáški, *adj.* Barbier-, *C.*
brijâva, *f.* „žganje s poprom pomešano“, *Mursko polje-Pjk. (Črt.)*.
brijénje, *n.* 1) das Rasieren, *C.*; — 2) die Mause (beim Geflügel), *Cig.*
brȋkež, *m.* „kozje ime“, *Krn.-Erj.(Torb.)*.
brílen, lna, *adj.* 1) Rasier-, *nk.*; — 2) brilno pero, die Mausefeder, *V.-Cig.*
bríliti, im, *vb. impf.* veter brili = brije, *C.*, *Z.*
briljānt, *m.* na poseben način izbrušen diamant, der Brillant.
briljāntar, arja, *m.* der Brillantkäfer (entimus imperialis), *Erj.(Ž.)*.
briljānten, tna, *adj.* sijajen, brillant, *Cig.*, *nk.*
brȋlnica, *f.* die Barbierstube, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brìn, ína, *m.* der Wacholder (juniperus communis), *Mur.*, *Cig.*, *Rez.-Mik.*, *Kras-Erj. (Torb.)*; on in pa brin v neznani puščavi, *Ravn.*; spustil se je v beg in točil črez kamen in brin, *Jurč.*
brína, *f.* 1) der Wacholder (juniperus communis), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; sabinska b., der Säbenbaum (juniperus sabina), *Cig.*; — 2) das Nadelholz, *na Bolškem-Erj.(Torb.)*; die abgehackten Nadelholzäste, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Mik.*; — 3) = smreka, *Plužna-Erj.(Torb.)*, *Rez.-Mik.*, *Kranjska Gora (Gor.)-DSv.*, *Zora.*
bríncelj, clja, *m.* smrekov vrh, *Kranjska Gora (Gor.)-DSv.*
bríniti se, brȋnem se, *vb. impf.* sorgen, sich kümmern, *C.*, *Z.*, *Vrt.*; b. se za kaj, *Zv.*; malo se brine o tem, *SlN.*; — prim. briga.
brȋnjar, arja, *m.* 1) der Wacholdersammler, *Z.*; — 2) der Wacholderbrantweinverkäufer, *Zora.*
brȋnje, *n. coll.* der Wacholder, das Wacholdergesträuch (juniperus communis).
brínjev, *adj.* = brinov.
brínjevec, vca, *m.* 1) = brinovec 1); — 2) = brinovka 2), *C.*
brinjevína, *f.* das Wacholderholz, *C.*

brínjevje, *n.* = brinje, *Dict.*, *BlKr.*
brínov, *adj.* Wacholder-.
brínovec, vca, *m.* 1) der Wacholderbrantwein; — 2) der Wacholderstock, *Jan.*; — 3) = brinovka 2), *Jan.*
brínovica, *f.* die Wacholderbeere, *Cig.*
brínovina, *f.* das Wacholderholz, *Cig.*; tudi: brinovína.
brínovka, *f.* 1) eine sehr starke Hacke (Haue), *Rovte (Kras)*; — 2) die Wacholderdrossel o. der Krammetsvogel (turdus pilaris), *Erj. (Ž.)*.
brȋnza, *f.* der Brinsenkäse, *Cig.*; (po češ.).
brȋnzov, *adj.* b. sir, der Brinsenkäse, *Jan.*
brȋs, ȋ, *f.* das Aussehen, die Gesichtsfarbe; lice lepe brisi, *C.*
brísa, *f.* das Wischtuch, *Cig.*, *Mik.*; das Handtuch, *Gor.*
brisáč, *m.* der Wischer, *Cig.*; der Wischkolben, *Cig.*
brisáča, *f.* das Abwischtuch, das Handtuch.
brisâčnjak, *m.* mesto, kjer brisača visi, *kajk.-Valj. (Rad)*.
brisáłce, *n. dem.* brisalo, *Valj. (Rad)*.
brísalica, *f.* = brisača, *M.*
brisâłnica, *f.* = brisáča, *Cig.*, *M.*
brisálǫ, *n.* das Handtuch, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; der Abwischfetzen, *Valj. (Rad)*.
brísanje, *n.* das Wischen.
brísati, brȋšem, *vb. impf.* wischen; okna, pomito posodo b.; solzne oči si b.; wegwischen; prah b.; solze si b.; — burja briše = brije, *Z.*; — b. jo kam, irgendwohin schnell gehen, *C.*; — b. se, sich abwischen; b. se v obleko; on se ob mene briše, er schiebt die Schuld auf mich, *Z.*; — grozdje se briše, verliert den Thau, *C.*; nebo se briše, der Himmel heitert sich aus, *Cig.*, *Jan.*; vino se briše, der Wein verliert nach dem Einschenken schnell die Schaumbläschen, *Št.*
brísavica, *f.* = veter, sapa: hladna brisavica pihlja od planinskih goščav, *Glas.*
brisâvka, *f.* das Abwischtuch, das Handtuch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; der Wischlappen, *Kr.-Valj. (Rad)*.
brȋslja, *f.* 1) das Abwischtuch, das Handtuch, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Kras.*, *Polj.*; — der Wischfetzen, *Valj. (Rad)*; — 2) ein aufgeputztes, stolzes Mädchen, *C.*, *Z.*
brȋsljica, *f. dem.* brislja; der Wischfetzen, *Polj.*
brišelj, šlja, *m.* der Wisch, *C.*
brȋšt, brišta, *m.* iz nem. Frist; pogl. rok.
brȋtbar, rja, *m.* = brivec, *Meg.*, *Hip. (Orb.)*.
brítek, tka, *adj.* pogl. bridek.
brȋtev, tve, *f.* 1) = britva; — 2) = brijenje, das Mausen, *Cig.*
brȋtevca, *f. dem.* britev.
bríti, brijem, *vb. impf.* 1) rasieren; b. se, sich den Bart rasieren; ovce b., scheren, *ogr.-Valj. (Rad)*; sukno b., das Tuch scheren, *Cig.*; — 2) b. se, sich haaren: konj se brije, verliert das Winterhaar, *Z.*; sich mausen (von Vögeln), Federn lassen, *Cig.*, *C.*; das Laub verlieren: drevje se brije, *Cig.*; — 3) brez britve b. koga, jemanden fein betrügen, *Cig.*, *M.*; norce b., Possen reißen, scherzen, Flausen treiben; — scharf wehen; veter, burja brije; Zlo brije zunaj mraz nocoj, *Preš.*; veter me brije, bläst mich scharf an, *Cig.*
britína, *f.* das beim Mausen ausfallende Haar, *Cig.*
brítje, *n.* das Rasieren.
brȋtof, *m.* der Friedhof; — iz. nem.; pogl. pokopališče.
brȋtva, *f.* 1) das Rasiermesser; — 2) ein schließbares Messer, *Cig.*, *C.*
brȋtvar, arja, *m.* der Rasiermesserschmied, der Rasiermesserverkäufer, *Cig.*
brȋtven, vena, *adj.* Rasiermesser-: britveni tok, das Rasiermesserfutteral, *Habd.*
brȋtvenica, *f.* die Rasiermesserscheide, *Cig.*
brȋtvica, *f.* 1) *dem.* britva; — 2) das Schnappmesser, das Taschenmesser, *Jarn.*, *Cig.*, *Dol.*
britvíšče, *n.* das Rasiermesserheft, *C.*
brȋtvǫ, *n.* *Danj.-Mik.*; pogl. britva 1).
brivec, vca, *m.* der Barbier; tudi: brȋvec.
brívčev, *adj.* des Barbiers.
brívka, *f.* die Barbierin.
brívski, *adj.* Barbier-: b. pomagač, der Barbiergehilfe, *Cig.*
brȋvstvǫ, *n.* die Barbierkunst, *Cig.*
brízga, *f.* die Mauerschwalbe, der Segler, die Thurmschwalbe (cypselus apus), *Šemp. (Gor.)-Erj. (Torb.)*.
brizgáč, *m.* 1) „kdor brizga, kadar se gasi ogenj“, der Löschmann, *Levst. (Nauk)*; — 2) der Spritzwurm, (holothuria tubulosa) *Erj. (Ž.)*; brizgači, Holothurien, *Cig. (T.)*.
brízgalica, *f.* 1) die Feuerspritze, *Slom.-C.*; ročna b., die Handspritze, *Jan.*; die Klystierspritze (=bzikalica), *C.*
brizgâłnica, *f.* die Spritze, *Jan.*, *Cig.*, *Levst. (Nauk)*.
brízganje, *n.* das Spritzen, *Cig.*
brízgati, brȋzgam, *vb. impf.* 1) spritzen, *Cig.*, *Jan.*, *Levst. (Nauk)*; strup v koga brizgati, — *ZgD.*; 2) gellend pfeifen, (z. B. durch die Finger, an einem Eichelkelch u. dgl.) *C.*; — prim. brlizgati.
brízgavec, vca, *m.* 1) kdor brizga; — brizgavci, die Sternwürmer (holothuridea) *Erj. (Ž.)*; — 2) schlechter Wein, *SlN.*
brizgetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* 1) spritzeln, *C.*; patscheln, po vodi b., *C.*; — 2) pfeifen, *C.*
brȋzglja, *f.* die Spritze; gasilna b., die Feuerspritze, *Cig.*; b. klistirka, die Klystierspritze, *DZ.*
brizgljáti, âm, *vb. impf.* spritzeln, spritzen, *Cig.*
brízgniti, brȋzgnem, *vb. pf.* 1) spritzen, *C.*; — 2) einen gellenden Pfiff thun, *C.*
brizgúljiti, ûljim, *vb. impf.* pfeifen, *C.*
brízniti, brȋznem, *vb. pf.* *C.*, pogl. brizgniti.
bríža, *f.* die Graupe (= babje pšeno, sodrag), *Koborid*, *Bolc-Erj. (Torb.)*.
brížati, ím, *vb. impf.* pfeifen: veter briži, *C.*
bríždžati, ím, *vb. impf.* = brizgati, spritzen: mleko iz vimena brižđi, *C.*
brížen, žna, *adj.* sorgsam, *Erj. (Som.)*, *nk.*; brižna mati, *LjZv.*; — hs.
brížljiv, íva, *adj.* = brižen: brižljivi sprednikí, *LjZv.*

brjàn, ána, *m.* der Hügelbewohner, *Erj.(Torb.).*
brjûzga, *f.* der schmelzende Schnee auf den Straßen, *Rib.-Mik.*
1. **bȓk**, *m.* 1) ein Barthaar, *Valj.(Rad)*; — 2) *pl.* brki (brkovi), der Schnurrbart, *Cig., Jan.*; — 3) der Bartfaden (z. B. eines Fisches), *Cig.*; — 4) die Weinrebenranke, *C.*; — 5) die Dille des Schnabels (zool.), *h. t.-Cig.(T.).*
2. **bȓk**, *m.* eine Art Kreisel, das Drehrad, *Cig.*; lešnik s klinčkom, da ga lahko zavrti, *Dol.*; — prim. brčati.
1. **bŕka**, *f.* ime ovci *(Z.)*, ali kobili, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) *pl.* brke, = brki, der Schnurrbart.
2. **bŕka**, *f.* eine Sache von geringem Werte, etwas Schlechtes, Verworfenes, *Mur. Z.*; ein unansehnlicher Besitz, *C.*
brkáč, *m.* der Schnurrbärtige, *Cig., C.*; som brkač, *LjZv.*
bŕkalice, *f. pl.* volku podobna igrača, ki daje brneč glas od sebe, ako se izpusti z vrvce, *Vas Krn-Erj.(Torb.).*
brkânec, nca, *m. pl.* brkanci, iz oblatovja izluščeni orehi, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — prim. 1. brkati.
brkarîja, *f.* = brkljarija, *M.*; tudi *pl.* brkarije, *Jarn.*
bȓkast, *adj.* schnurrbärtig.
brkáš, *m.* der Schurrbärtige, *SlN.*
brkàt, áta, *adj.* schnurrbärtig, *Mur., Cig.*; bila sta obrita, ali brkata, *Navr.(Let.).*
1. **bŕkati**, bȓkam, *vb. impf.* 1) stoßen, schnellen, weg schnellen: z nogo kaj b., *C., M., Z.*; — scharren, kratzen: kure brkajo, *C., M., Z.*; stöbern, *Cig.*; — 2) orehe b., luščiti iz oblatovja, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 3) hetzen, reizen, *C.*; brkala je vrana zajca, da naj kolje, *SlN.*; — prim, brcati.
2. **bŕkati**, bȓkam, *vb. impf.* igrati z brkalicami, *Vas Krn-Erj.(Torb.).*
brkatíca, *f.* ptice brkatice, Bartvögel, *Cig.(T.).*
bŕkavica, *f.* die Schlüsselblume (primula acaulis), *Pjk.(Črt.).*
brkâvka, *f.* die Ratsche, *Dict., C., Mik.*; — prim. 2. brkati.
bȓkec, kca, *m.* die Handlung des Schnellens, der Schneller, *Jarn.*
bŕkelj, klja, *m.* 1) der Halszapfen der Schweine: svinja ima brklje, *C.*; — 2) der Stumpf, der Knorren, *C.*; — 3) der Fuß (zaničlj.): stopiti komu na brklje, jemandem auf die Pfote treten, *Cig.*; — prim. 1. brk.
bȓkež, *m.* der Schnurrbärtige, *Z.*
bŕkle, éta, *n.* das Fäßchen, *Z., Št.*
bŕklič, *m.* = brkle, *C., Valj.(Rad).*
1. **bȓklja**, *f.* 1) = brkelj 2), *Z.*; — 2) *pl.* brklje, = brke, brki (bolj v zaničlj. pomenu), *Mur., Met., Dol.*
2. **bȓklja**, *f.* ein Spielzeug (gumb na vrvci, ki brni), *Gor.*; — prim. brnklja.
brkljáča, *f.* ein knorriger Stock oder Ast, *C.*
bȓkljaj, *m.* der Schneller, der Stieber, *Jan.*
brkljânje, *n.* das Herumstöbern.
brkljarîja, *f.* 1) das Gerümpel, der Plunder; — 2) = homatija: idita nekaj časa služit, da se ta brkljarija nekoliko poleže, *Andr.*
brkljárnica, *f.* die Rumpelkammer, *Cig.*
bŕkljast, *adj.* mit Stümpfen, Knorren versehen: brkljasto drevo, *Fr.-C.*
brkljastíca, *f.* „svinja, če ima brklje“, *C.*
brkljàt, áta, *adj.* = brkljast, nicht glatt behauen: brkljato drevo, *C., Z.*
brkljáti, âm, *vb. impf.* stöbern; po temi b.; — ungeschickt in den Tag hinein etwas thun, *Dict., M.*
brkljâvka, *f.* der Kreisel, *C.*; — prim. 2. brkati.
bȓkljež, *m.* ungeschickter Mensch, *M.*
brkljẹ̑vje, *n. coll.* die Stümpfe an abgeästeten Bäumen, *C.*; das Stummelwerk, *C.*; — das Gerümpel, *Savinska dol.*
bȓkljica, *f.* der Brummkreisel, *Jan.*
1. **bŕkniti**, bȓknem, *vb. pf.* = brcniti; ausschlagen, *M., Met.*; schnellen, *Jarn.*; wegstoßen, *M., C., Dol.*
2. **bŕkniti**, bȓknem, *vb. pf.* = tekniti: nič mu ne brkne, *Gor.-Mik.*
brkolîn, *m.* der Zwerg, *C.*; — prim. frkolin, mrgolin.
brkolînec, nca, *m. dem.* brkolin, 1) der Zwerg, *C.*; — 2) ein kleines Thier, *C.*
brkọ̑nčica, *f.* die Schlüsselblume (primula acaulis), *Z., C.*; — (primula carniolica), *Robič (Nkol.).*
brlè, ẹ́ta, *m.* der Blödsichtige, *C.*
brlẹ̑nje, *n.* 1) schwaches Leuchten, schwaches Schimmern; — 2) blödsichtiges Schauen, *M.*
1. **brlẹ́ti**, ím, *vb. impf.* 1) flimmern, schwach schimmern, matt brennen: luč brli; — 2) schlecht sehen, mit blöden Augen schauen, *Mur., Cig., M., C.*
2. **brlẹ́ti**, ím, *vb. impf.* = brneti, ratschen, *Koborid(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; sausen: brljica brli, *Solkan-Erj.(Torb.).*
brlẹ̑vka, *f.* die Ratsche, *Koborid-Erj.(Torb.).*
1. **bȓlez**, *m.* = brglez, *Mik.*
2. **bȓlez**, *m.* der Kreisel, *Ponikve, Tolm.-Erj. (Torb.).*
bȓlež, *m.* blödsichtiges Pferd, *C.*
brlícanje, *n.* das Flimmern; slabo brlicanje zvezde, *SlN.*
brlîn, *m.* der Schwachsichtige, *Cig.*
brlînkati, am, *vb. impf.* flattern (von weiten Kleidern), *C.*; — prim frleti.
brlízganje, *n.* schrilles Pfeifen (z. B. durch die Finger).
brlízgati, am, *vb. impf.* schrill (z. B. durch die Finger) pfeifen: schrille Töne von sich geben.
brlízgavec, vca, *m.* der schrill pfeift, *Cig.*
brlízgniti, brlȋzgnem, *vb. impf.* einen schrillen Pfiff (z. B. durch die Finger) thun; einen schrillen Ton von sich geben, *BlKr.*
bȓlja, *f.* der Kreisel, (brla), *Kras-Erj.(Torb.).*
brljáti, âm, *vb. impf.* stöbern: Kaj brlja tod? was sucht er da? *BlKr.*; — pritscheln, sprudeln, *M., C.*
brljàv, áva, *adj.* schlecht sehend, blödsichtig; brleča svetiljka je bila brljavi predici čisto brez potrebe, *Jurč.*

brljâvec, vca, *m.* der Blödsichtige, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

brljâvka, *f.* 1) die Blödsichtige, *Cig.*, *Jan.*; — 2) neka kača: das Blödauge (typhlops), *Erj.* *(Z.)*.

brljávost, *f.* die Blödsichtigkeit.

bȓljica, *f. dem.* brlja; der Kreisel, brljica („brlica") brli. *Solkan (Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

brljiv, íva, *adj.* scheel blickend, *Meg.*, *Dict.*

brljûzga, *f.* 1) die Kothsuppe, *C.*, *Z.*; — das Gepantsch, *C.*, *SlN.*; — 2) tako se reče otroku, ki rad brljuzga po skledi, *Polj.*; — 3) der Backenstreich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*; b. v obraz, *Ravn.*

brljuzgàn, ána, *m.* der Pantscher, *C.*

brljûzgast, *adj.* sehr kothig, schlackerig, *Cig.*

brljûzgati, am, *vb. impf.* 1) patschen, patscheln: po blatu b., *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*; otrok po jedi po skledi brljuzga, *Polj.*; — 2) b. koga, ohrfeigen, *Jan.*, *Valj.(Rad)*, *Ravn.*

brljúzgniti, brljûzgnem, *vb. pf.* jemandem eine Maulschelle geben: b. koga, *Cig.*, *Jan.*

brljûznica, *f.* die Maulschelle, *M.*

brljúzniti, brljûznem, *vb. pf.* = brljuzgniti, *Cig.*, *M.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *Valj.(Rad)*.

brlòg, ǫ́ga, *m.* das Lager eines Wildes, die Wildhöhle: lev v svojem brlogu sedi, *Dalm.*; — die Höhle, der Schlupfwinkel; tolovaji so v svojem brlogu, *Št.*; — ein schlechter Wohnraum, *Cig.*

brlǫ̑nkati, ǫ̑nkam, *vb. impf.* girren (v. Tauben), *C.*

brlotína, *f.* das Geflimmer, *C.*

brlǫ́ženje, *n.* das Lagern der Thiere in ihrer Höhle, *C.*

brlǫ̑žič, *m. dem.* brlog, *Valj.(Rad)*.

brlǫ́žiti, ǫ̑žim, *vb. impf.* in der Höhle lagern (v. Wild), *Cig.*; tam brložijo divje zveri, *Glas.*

brlǫ̑žje, *n.* das Gerümpel: z burklami, metlami, poleni, perilniki in z drugim takim orodjem in brložjem, *LjZv.*

brlǫ̑žnica, *f.* die Rumpelkammer: to, kar sem vam povedala, spada že v brložnico, to je, med stare zgodbe, *LjZv.*

brlǫ̑žnjak, *m.* elendes Bett, *C.*

brlúnkati, ûnkam, *vb. impf.* emporspritzen, *Jan.*

brlúnkniti, brlûnknem, *vb. pf.* aufspritzen, *Jan.*

bȓmbice, *f. pl.* die Maultrommel, *C.*

brmóta, *f.* mürrischer Mensch, *Štrek.*

brmotáti, âm, *vb. impf.* murmeln, *Štrek.*

bȓn, *m.* der Flussschlamm, *Mik.(Et.)*.

bŕna, *f.* 1) der Letten, *Erj.(Min.)*; — 2) die Dammerde, der Humus, *Jan.*, *C.*, *Z.*; — 3) eine Mischung von Bohnen und Fisolen, *C.*

brnâvkanje, *n.* das Gebrumme, *Cig.*

bȓnbice, *f. pl.* = brmbice, *Danj.(Posv. p.)*.

bȓncati, am, *vb. impf.* summen: muhe okoli obraza brncajo, *C.*

bŕndalo, *n.* der Kreisel, *C.*

bŕndati, bȓndam, *vb. impf.* brummen, schnurren, *Jan.*, *C.*, *BlKr.*; mačka brnda, *vzhŠt.*

bȓnek, nka, *m.* der Kreisel, *BlKr.*

brnẹ̑n, *adj.* irden: b. lonec, *C.*; — erdartig, *Cig.*; — prim. brn, brna.

brnẹ̑nje, *n.* das Summen

brnẹ́ti, ím, *vb. impf.* summen; čebela, muha brni; zvonovi od daleč brnijo, *Z.*; brummen: gnjev božji (= grom) je brnel nad gradom, *Bes.*

1. **brníca**, *f.* der Kreisel, *C.*, *Z.*

2. **brníca**, *f.* 1) der Topf, *C.*; — 2) *pl.* brnice, die Kartoffeln, *C.*, *Z.*; — prim. brna.

brník, *m.* die Kartoffel, *Z.*; — prim. brna.

brnȋt, *adj.* voll (o klasju), *C.*; — morda nam. bremenit.

1. **bȓnja**, *f.* 1) črna zemlja, die Dammerde, *Jan.*, *C.*; — 2) *pl.* brnje, nesnaga na životu, bodi si na človeškem, bodi si na živalskem, *Cerovo v Brdih-Erj.(Torb.)*; blato na glavi majhnega deteta, *Bolc-Erj.(Torb.)*.

2. **bȓnja**, *f.* der Fetzen, der Lumpen, *SlGor.-C.*; ein schlechtes, abgetragenes Kleid, *C.*; — prim. prnja.

1. **bȓnjast**, *adj.* = brnit, voll: b. oves, *C.*

2. **bȓnjast**, *adj.* zerlumpt, *C.*

brnjàt, áta, *adj.* = brnit, *Z.*

1. **bŕnjav**, *adj.* = umazan, blaten, *Cerovo v Brdih-Erj.(Torb.)*.

2. **bŕnjav**, *adj.* zerlumpt, *C.*; ves b. je, *SlGor.*; — zottig, rauh, *C.*

3. **bŕnjav**, *adj.* voll: b. oves, *C.*; — prim. brnit.

bŕnjavec, vca, *m.* der Zerlumpte, der Lump, *C.*

bȓnje, *n.* die Dammerde, *C.*; — der Koth, *Crniče (Goriš.)*.

brnjǫ̑k, *m.* der Käfer, (tudi: brnjuk), *C.*; — prim. brneti.

brnjǫ́t, *m.* der Zottige, *C.*; — prim. 2. brnja.

bŕnkalica, *f.* eine Art Ratsche, *Notr.*; (als Vogelscheuche), *C.*

bŕnkati, bȓnkam, *vb. impf.* 1) = brenkati, *Mik.*; — 2) sticheln, *C.*

brnketáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* = brenketati, *C.*

bȓnklja, *f.* die Maultrommel, *Jan.*

bȓnkljica, *f. dem.* brnklja; der Kreisel, *Jan.*

bròč, brǫ́ča, *m.* die Färberröthe, der Krapp (rubia tinctorum); *Habd.*, *Cig.(T.)*; — die daraus bereitete Farbe: v b. dejati, *C.*; — (brošč, *Tuš.[R.]*); prim. stsl. broštь, hs. broć.

brǫ́čiti, im, *vb. impf.* mit der Färberröthe färben: b. jajca, *Cig.*, *Mik.*; roth färben: s krvjo b., *C.*

bročívo, *n.* das Krapproth, *Cig.(T.)*.

brǫ̑čnica, *f. pl.* bročnice, Krappe, (rubiaceae), („broščnice") *Tuš.(R.)*.

brǫ̑d, *m.* 1) eine seichte Stelle, die man durchwaten kann, die Furt, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *Dalm.*, *Jes.*; 2) die Anfurt: brod so zagledali, *Dalm.*; — der Hafen, *Dict.*, *Trub.*; v brodu beneškega mesta, *Vod.(Izb. sp.)*; — 3) die Ueberfuhr an einem Flusse; brod na vrvi, die Seilüberfuhr; — 4) das Ueberfuhrschiff, die Fähre, *M.*; b. nategniti, zur Abfahrt bereit machen, *C.*; — 5) (po hs.) das Schiff, *Cig.*

brodar, árja, *m.* 1) der Ruderknecht, *M.*; der Fährmann, *Pjk.(Črt.)*; — 2) (po hs.) der Schiffer, der Matrose, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*

brodarica, *f.* des Fährmanns Weib, *Valj.(Rad)*.

brodarina, *f.* das Ueberfuhrgeld, das Fährgeld, *DZ.*, *Levst.(Nauk)*.

brodáriti, ârim, *vb. impf.* schiffen, zu Schiffe fahren, *Cig.*, *C.*, *Zora*; — hs.

brodárski, *adj.* Schiffer-, *Cig.*, *C.*; nautisch, *Jan.*; — hs.
brodârstven, stvena, *adj.* Schiffahrts-, *Jan.*
brodârstvǫ, *n.* die Schiffahrt, *C.*; rečno b., die Flussschiffahrt, *Jan.*; — die Nautik, *Jan.*; — hs.
brǫ̂dec, dca, *m.* 1) *dem.* brod; eine seichte Flussstelle, *C.*; — 2) brǫ̂dec, = brodež, *Jarn.*, *Mur.*; — 3) der Schmutzfleck (vom Essen), *C.*
brǫ̂dek, dka, *m. dem.* brod, *Valj.(Rad).*
brǫ́den, dna, *adj.* 1) zur Ueberfahrt gehörig; — 2) (po hs.) = ploven, schiffbar, *Jan.*
brǫ̂dež, *m.* der Stierer, der Wühler, *Cig.*
brodíšče, *n.* 1) die Furt, *Mik.*; — 2) die Ueberfuhr, *Cig.*; brodišča ali brodi, *DZ.*; — 3) die Anlände, *Mur.*; der Hafenplatz, *Cig.*
bróditi, brǫ́dim, *vb. impf.* 1) waten; po vodi b., *Cig.*; skozi blatno mesto b., *Trub.*; — wühlen, *Guts.*; s prstom b. po čem, *Gor.*; stochern: Ne brodi drugim po zobeh, *Čb.*; — pantschen, *C.*; — sudeln (z. B. beim Essen), *Mur.*, *C.*; otrok brodi, *SlGor.*; — 2) abgeschmacktes Zeug reden, *C.*; — = bloditi (irre reden), *Cig.*, *Jan.*; — 3) *trans.* durchwaten, pren. durchschweifen: gošče i dole brodi s čudom moj pogled, *ogr.-Valj.(Rad)*; — aufwühlen: b. vodo, das Wasser trüben, *Mik.*; — b. star prepir, einen alten Streit aufrühren, *Cig.*; — mengen: b. vmes lahovščino, *Ravn.*; — 4) überfahren: *C.*; broditi človeka na ono stran (reke), *Vrt.*; — b. se, zu Schiffe fahren, *Habd.*; tudi: brodíti.
brodljáti, âm, *vb. impf.* herumwühlen: b. po malti, *Bes.*
brodnár, rja, *m.* = brodnik, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Danj.-Valj.(Rad)*; Brodnarja je zaklicala, Holaj, holaj, brodnarič mlad! *Npes.-Vraz.*
brodnárič, *m.* mlad brodnik; prim. brodnar.
brodnárski, *adj.* = brodniški, *M.*
brodníca, *f. pl.* ptice brodnice, die Watvögel, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.
brodník, *m.* 1) der Fährmann (bei einer Ueberfuhr), der Ueberführer; der Schiffsknecht, der Schiffer; brodniki, die Schiffsleute; brodniki so po Savi v ladjah žito vozili; — brodniki = mornarji, *Dalm.*; — 2) das Schiffsboot (nautilus pompilius), *Erj.(Ž.)*.
brodnína, *f.* die Ueberfuhrgebür; — die Frachtgebür, der Fuhrlohn (am Wasser), *Cig.*
brodnîški, *adj.* Ueberführer-, Schiffsknecht-, Schiffer-; — Schiffahrt-: brodniška policija, *DZ.*
brǫ́dnja, *f.* die Fahrt zu Schiffe, *C.*
brǫ́dnost, *f.* = plovnost, *Cig.*
brododę̂łec, łca, *m.* ladjedelec, *Jan.*; — po hs.
brodolòm, lǫ́ma, *m.* = ladjelom, *Jan.*, *DZ.*; — hs.
brodolòv, lǫ́va, *m.* die Caperei, *Jan.*; — hs.
brodolǫ̂vec, vca, *m.* der Caper (auf der See), *Cig.*, *Jan.*; — po hs.
brodonǫ́sen, sna, *adj.* Schiffe tragend, schiffbar, *Jan.*, *Zora.*; — po hs.
brodovína, *f.* die Ueberfuhrgebür; — der Fuhrlohn am Wasser, das Schiffsgeld, *Mur.*, *Dict.*, *C.*, *Dalm.*

brodovíta, *f.* nam. dobrovita, *Fara, Cerklje-Štrek.(LjZv.)*.
brodǫ̂vje, *n.* die Flotte, *Jan.*, *nk.*; malo b., die Flottille, *Jan.*; — hs.
brogovíta, *f.* pokvarjeno od dobrovita, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
brȍj, ója, *m.* die Zahl, *Habd.*, *Cig.*; — hs. stsl.
brǫ̂ja, *f.* 1) das Gemengsel, *C.*; — der Schmutz (vom Essen), *C.*; — die Verwirrung, *Mik.*, *C.*
brǫ́jav, *adj.* schmutzig (vom Essen): b. otrok, *C.*
brǫ̂jda, *f.* = broja, ein Gemengsel (von flüssigen Dingen), *Cig.*
brójen, jna, *adj.* numerisch, *Cig.(T.)*; — prim. broj.
brǫ̂jica, *f.*, *Erj.(Rok.)*; pogl. brolica.
brojílǫ, *n.* die Zählvorrichtung, das Zählwerk, *Cig.(T.)*; — prim. brojiti.
brójiti, im, *vb. impf.* zählen, *Cig.(T.)*; — hs., stsl.
brǫ̂jka, *f.* = številka, *C.*, *DZ.*; — hs.
brǫ̂lek, lka, *m.* die Zaungrasmücke (sylvia garrula), *Koblja Glava na Krasu-Erj.(Torb.)*.
brǫ̂lica, *f.* = brolek, *Cig.*; brolíca in brólica, *Frey.(F.)*; brolíca, *Levst.(Nauk)*.
brôm, *m.* neka kemična tvarina, das Brom, *Cig.(T.)*.
brômnat, *adj.* Brom-: bromnata voda, das Bromwasser, *Jes.*
brômnica, *f.* = bromnata voda, *Jes.*
bròn, óna, *m.* die Bronze, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *Ravn.*, *nk.*
bronár, rja, *m.* der Bronzegießer, *C.*
bronárnica, *f.* die Bronzegießerei, *nk.*
brónast, *adj.* bronzen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brončár, rja, *m.* = bronar, *C.*
brončę̂n, *adj.* bronzen, *Dict.*, *Let.*, *ZgD.*; brončena kača, brončen lok („ehern"), *Dalm.*
brónec, nca, *m.* die Bronze, *M.*, *SlGor.*, *C.*; bučeč b., *Schönl.*
bronę̂n, *adj.* = brončen, *C.*
bronína, *f.* das Bronzemetall, *C.*
bronovína, *f.* = bronina, *Jan.*
bróskev, kve, *f.* = broskva, *Črniče(Goriš.)*.
brôskva, *f.* die Kohlrübe (brassica oleracea), *Meg.*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*, *Brezani (Istra)-SlN.*; tudi: brǫ̂skva, *Valj.(Rad)*; — prim. it. brasca, die Kohlpflanze.
brôskvast, *adj.* blumenkohlartig, *Erj.(Min.)*.
brȍšč, brǫ́šča, *m.* *Tuš.(R.)*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. broč.
broščína, *f.* = brošč, *C.*
brošūra, *f.* mala, ne trdo vezana knjižica, die Broschüre, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
brošūrica, *f. dem.* brošura, *nk.*
brovníka, *f.*, *Cig.*; pogl. dobrovita.
brózda, *f.*, *V.-Cig.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; pogl. brzda.
brozdáti, âm, *vb. impf.* = brozgati, *Cig.*, *Mik.*; = motiti: ne brozdajta nam gostja! *Vod.(Izb. sp.)*.
brôzer, *adv.*, *Podkrnci in Bolčanje-Erj.(Torb.)*; pogl. blagor.
brozerováti, ûjem, *vb. impf.*, *Podkrnci in Bolčanje-Erj.(Torb.)*; pogl. blagorovati.

brǫ̑zga, *f.* dünner Straßenkoth, *Jan.*, *C.*; — das Gepantsche, *Cig.*, *C.*; — das Gesindel: v službo je jemal najgrje malopridneže: tatove, pijance, vlačugarje in tako brozgo, *LjZv.*

brǫ̑zgati, am, *vb. impf.* patscheln: po vodi brozgati, *C.*, *Vrt.*; — pantschen: vino, *C.*; trüben: vodo b., *C.*

brsâłke, *f. pl.* die Webstuhlkurbel, *C.*

1. **bŕsati**, bȓsam, šem, *vb. impf.* = brcati, *Mur.*, *M.*, *C.*; konj brše ali grize, *ogr.-Valj.(Rad)*; srce jim brše krepkeje, *SlN.*

2. **bŕsati**, bȓsam, šem, *vb. impf.* streifen: vol z eno nog brsa (streift im Gehen), *Z.*; konji oršejo, = praskajo z nogami, *Ah.*

bŕselj, slja, *m.* = bršljan, *SlGor.-C.*

bŕsen, sna, *adj.*, *Cig.*, *Pivka-M.*; pogl. brsten.

bȓsk, *m.* 1) = brc, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = brskanje, *M.*

bȓskanje, *n.* 1) das Wegschnellen, *M.*; — 2) das Scharren.

bȓskati, am, *vb. impf.* 1) wegschnellen, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — 2) scharren, kratzen (o kuretini): vsaka koklja pred svoje piščance brska, *Jan.(Slovn.)*; stochern, wühlen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

brskljáti, âm, *vb. impf.* = brskati, brbati, *C.*

bȓskniti, bȓsknem, *vb. pf.* wegschnellen, *C.*

bȓslej, *m.*, *C.*; pogl. bršljan.

bȓslek, *m.*, *C.*; pogl. bršljan.

brsljȉv, íva, *adj.* griesgrämig, mürrisch, *Jan.*; — prim. 1. brsati.

bŕsniti, bȓsnem, *vb. pf.* = brcniti, *Cig.*, *Met.*; Nalašč jezik njemu zdrsnil, Da Slovana spet je brsnil, *Levst.(Zb. sp.)*; konj je detetu oko in zobe vun brsnil, *ogr.-Valj.(Rad)*.

bȓst, bŕsta, brstà, *m.* 1) die Baumknospe; cvetni, listni b., die Blüten-, die Blattknospe, *Tuš.(B.)*; — 2) der Trieb; b. pognati, *Dalm.*; *coll.* die Triebe: obrezani mladi pritlikavci veliko novega brsta poženejo, *Pirc(Vrtn.)*; deblom veje odžagati, brst oklestiti in ga v butarice podelati, *Ravn.(Abc.)*-*Valj.(Rad)*; brsta je zagrabil in ga na ogenj nese, *Ravn.*

bȓst, ì, *f.* 1) = brst, *m.* 1), *Mik.*, *LjZv.*; — 2) dünnes Reisholz, *Jan.*; suha b., *Dalm.*; butara suhe brsti, *Jurč.*; suhe brsti nanosi kanja v gnezdno podlago, *Vrt.*

brstáti, âm, *vb. impf.* die Knospen abfressen: blago brsta, *C.*

bŕsten, tna, *adj.* 1) knospig; knospenvoll, *Cig.*, *Jan.*; — 2) üppig (o žitu), *Cig.*; ječmen brstno raste, *Trnovo-Erj.(Torb.)*; brstni travniki, *Erj.(Izb. sp.)*; (tudi o človeku), *Kobarid-Erj.(Torb.)*.

brstę̑n, *adj.* knospenreich, *GBrda*; brstena pomlad, *C.*

brstę̑nje, *n.* die Knospung, *Cig.(T.)*.

brstẹ́ti, im, *vb. impf.* knospen, ausschlagen; Triebe ansetzen.

brstìč, íča, *m. dem.* brst: die Knospe; das Sprösschen.

brstȋčje, *n.* = brstje, *C.*

brstika, *f.* junger Trieb, *Cig.*, *C.*

brstína, *f. coll.* Ruthenholz, Reiser, *Z.*; moramo slabe vrhove in brstino pobirati, grajščaka pa čaka debelina, *Bes.*

brstȋt, *adj.* voll Knospen, Triebe: brstita drevesa, *Levst.(Zb. sp.)*.

brstíti, ím, *vb. impf.* 1) Knospen, Triebe abfressen: po grmovji so brstile koze, *Vrt.*; — brstimo za koze = brstje trgamo, *C.*, *Z.*; — zajec drevce brsti, *C.*; — 2) jäten, das Unkraut aus den Saaten ausrotten: žito b., *C.*, *Z.*; — 3) b. se = brstje dobivati: drevo se brsti, *C.*

bŕstje, *n. coll.* die Baumknospen, *Cig.*, *C.*; junge Sprossen, die Triebe, *Mur.*; tudi: brstjè.

brstnàt, áta, *adj.* 1) knospig, brstnata vejica, *Cig.*; — 2) üppig: brstnata pšenica, brstnato drevo, *C.*

brstnátiti se, âtim se, *vb. impf.* = brstje dobivati, *C.*

brstník, *m.* 1) = popkar, der Gimpel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Frey.(F.)*; — 2) das Haselhuhn (tetrao bonasia), *Novake pri Cerknem-Erj.(Torb.)*.

bŕstovka, *f.* = brstnik 1), *Cig.*, *Frey.(F.)*.

brstovína, *f.* = brstina, *Cig.*

bŕstovje, *n.* = brstje, *Cig.*

bȓšč, bŕšča, *m.* das gemeine Heilkraut, die Bärenklau (heracleum sphondylium) *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Medv.(Rok.)*, *Vrsno na Tolm.-Erj.(Torb.)*, *Gor.*; — divji b., der Pastinak (pastinaca sativa), *Bohinj-Erj.(Torb.)*.

brščȃł, *f.* = brst, *Dol.*

bȓšček, ščka, *m.* 1) = bršljan, *Št.-Erj.(Torb.)*; — 2) das Singrün (vinca minor), *C.*

brščȇł, *m.* 1) der Epheu, *M.*; — 2) das Singrün, *C.*

brščȇn, *adj.* = brsten, voll Knospen: drevo je brščeno, *Polj.*; brščena („bršena") pomlad, *Vod.(Pes.)*.

brščíka, *f.* der spitzblättrige Spargel (asparagus acutifolius), *Malhinje (pri Divinu)-Erj.(Torb.)*.

brščína, *f.* neka vinska trta, *Rihenberk(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

bršlę̑n, *m.* = bršljan, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.(Et.)*, *Gor.-Navr.(Let.)*.

bršlȋn, *m.* = bršljan, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.*, *Št.*

bršljȃn, *m.* der Epheu (hedera helix).

bršljȃnov, *adj.* Epheu-.

bršljȃnovec, vca, *m.* bršljanovci, Epheuarten (araliaceae), *Tuš.(R.)*.

bršljȃnovica, *f.* die Cissoide, die Epheulinie (math.), *Cig.(T.)*.

brt, *m.* hohler Baum mit Bienen, *C.*; — češ. (?)

brtáč, *m.* der Klotz, *Z.*

brtȃvs, *m.* ein großes Stück (Brod, Fleisch u. dgl.), *Cig.*

brtávsati, am, *vb. impf.* plump niederwerfen, *C.*

brtávsniti, brtȃvsnem, *vb. pf.* plump niederwerfen, *Z.*

brtè, éta, *m.* dicker Mensch, *C.*

bȓtež, *m.* dicker Mensch, *C.*

bŕtiti, bȓtim, *vb. impf.* = brtviti, *C.*, *Z.*

bȓtnik, *m.* der Waldhonigzeidler, *C.*; — prim. brt.

brtòz, óza, *m.* eine Vertiefung auf dem Fahrwege: ta pot je polna brtozov, *M.*

brtǫ́zast, *adj.* voll Vertiefungen: brtozasta pot, *C.*

bŕtviti, bȓtvim, *vb. impf.* luftdicht schließen, verspunden: b. sod, *C., Z.*
brúhanje, *n.* das Auswerfen, das Speien; — das Husten mit Auswurf, *Cig., C.*
brúhati, brûham, *vb. impf.* 1) auswerfen, speien; kri b., Blut speien, *Cig., Jan.*; gora ogenj bruha, *C.*; kletve b., Flüche ausstoßen, *BlKr.*; — 2) mit Auswurf husten, *C.*; tako bruha, da je strah, *C.*; — 3) hervorbrechen, hervorströmen, *Jan.*; voda črez most bruha, *C.*
brúhniti, brûhnem, *vb. pf.* 1) mit Gewalt herauswerfen, erbrechen; krvi b., *Cig., Jan., M., C.*; napačno besedo b. (aussprechen), *Zora*; osorno pogleda — ter bruhne (und bracht in die Worte aus), *LjZv.*; — 2) hervorbrechen: kri bruhne iz rane, *Št.*; losbrechen: b. v koga, *Kr.*
brúla, *f.* die Salzbinse (iuncus maritimus), *C.*
brúma, *f.* = pobožnost, *C., Trub.*; — prim. brumen.
brȗmbati, am, *vb. impf.* die Maultrommel spielen: Da bi brumbice 'mela, Si brumbala bi, *Npes.-Vraz.*
brȗmbice, *f. pl.* die Maultrommel, *Trst.(Let.), SlGor.*; — prim. brumbati, brmbice.
brȗmda, *f.* = 1. brunda, *Cig., M.*
brúmen, mna, *m.* der Monat Jänner, *Rez.-C.*; — prim. it. bruma, härtester Winter.
brúmen, mna, *adj.* = pobožen, fromm; — = priden, *C.*; — iz nem.; prim. stvn. fruma, Nutzen, bav. frumm, fromm.
brúmnost, *f.* = pobožnost.
brȗmski, *adj.* = brumen, *C., Dalm.*
brȗn, *adj.* braun: bruna krava, *C.*; röthlich, falb (o zrelem žitu, sadju), *C.*; — prim. stvn. brun, it. bruno, *C.*
brȗna, *f.* braune Kuh, *C.*
brȗnast, *adj.* balkig, *Cig.*
brȗnc, brúnca, *m.* = bron, *M., C., Danj. (Posv. p.), Jan., M.*
1\. **brȗnda**, *f.* 1) die Maultrommel, *BlKr., Valj.(Rad)*; — 2) = volk (Schnurre), *Cig., C.*
2\. **brȗnda**, *f.* dickes Frauenzimmer, *Štrek.*
brundálǫ, *n.* das Schnarrwerk, *Cig.*
brundáš, *m.* der Maultrommelspieler, *M.*
brȗndati, am, *vb. impf.* na orodje gosti, ki brni, *SlGor.*; die Maultrommel schlagen, *Cig., M., BlKr., Valj.(Rad).*
brunéti, ím, *vb. impf.* bräunlich werden, reifen (o žitu); oves, silje bruni, *vzhŠt.-C.* — prim. brun.
brȗnkati, kam, čem, *vb. impf.* brummen: obad brunče, *C.*
brunketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* tönen: struna brunkeče, *C.*
brȗnǫ, *n.* der Balken, starke Bohle; — nam. brvno.
brȗnovje, *n.* das Balkenwerk, *LjZv.*
brȗs, *m.* 1) der Schleifstein; — 2) besede novega brusa, neuartige Wörter, *Glas.*
brusáč, *m.* der Schleifer, *Cig.*
brusár, rja, *m.* 1) der Schleifsteinhändler, *Cig.*; — 2) der Schleifer, *Mur., Cig., Jan.*
brusaríca, *f.* die Schleiferin, *Mur.*
brusárnica, *f.* die Schleiferei, die Schleiferwerkstätte, *Cig.*
brusárski, *adj.* Schleifer-, *Mur.*
brusârstvǫ, *n.* das Schleiferhandwerk, *Cig., Jan.*
brȗsec, sca, *m.* der Schleifer, *Jan.*
brȗsek, ska, *m. dem.* brus: kleiner Schleifstein, *Mur.*; — = osla, *Zora.*
brúsen, sna, *adj.* zum Schleifen gehörig: brusni kamen, der Schleifstein.
brusę̑r, rja, *m.* brusen kamenček, *Dict.*
brusȋlnica, *f.* die Schleiferwerkstätte, *Cig.*; — die Schleifmühle, *Jan.*
brusílǫ, *n.* der Schärfapparat, *Cig.*
brusína, *f.* 1) koritce, v katerem teče okrogli brusni kamen, *Gor.*; — 2) das Schleifsel, *Cig.*
1\. **brúsiti**, im, *vb. impf.* 1) schleifen; nož, meč b.; abwetzen: črevlje b. (beim Gehen); pete b. za koga, für jemanden herumlaufen; piti zna in b. pete (= plesati), *LjZv.*; zobe si b. na kaj, sich auf etwas Rechnung machen, *Cig., Št., ogr.-Valj.(Rad)*; = b. se: uže več dni se ję brusil na pijačo, ki ga v svatovski dan čaka, *Jurč.*; jezik b., die Zunge wetzen; — schwätzen: voznikom in mesarjem brusim po vozniško in mesarsko, *LjZv.*; kaj zopet to brusiš? *SlN.*; — divji petelin brusi, balzt, *SlN.*; — b. kroglo, = kegljati, *Svet. (Rok.).*
2\. **brúsiti**, im, *vb. impf.* auswerfen, speien, *Cig., Dol.*; morje venkaje brusi blato, *Krelj-Mik.*
1\. **brusníca**, *f.* 1) das Schleifsteingestell, *Mur., Cig., C., Štrek., Št.*; — 2) das Schleifwasser, *Mur.*
2\. **brusníca**, *f.* die Preiselbeere o. rothe Heidelbeere (vaccinium vitis idaea), *Cig., Jan., Tuš.(R.)*; — rus., češ.
brusník, *m.* 1) der Schleifer, *Mur., Cig.*; — 2) der Schleifstein, *Cig., M., C.*; — 3) die Grauwacke, rdeči b., rother Sandstein, *Frey. (Rok.)*; — der Wetzschiefer, *V.-Cig., Cig. (T.), Erj.(Min.).*
brusnína, *f.* das Schleifsel, *V.-Cig.*
brusnják, *m.* der Schleifstein, *Cig.(T.).*
brúšenje, *n.* das Schleifen, das Wetzen.
brušẹ́vati, ẹ̑vam, *vb. impf.* zu schleifen pflegen, *Jan.*
brȗšnja, *f.* das Schleifen, *Valj.(Rad).*
bruzdà, *f., Dict., Dalm., Jap.*; pogl. brzda.
brȗzga, *f.* = brozga, der mit Koth vermischte, aufthauende Schnee auf den Straßen, *C., Lašče-Erj.(Torb.).*
brȗzgalica, *f.* = bruzga, *Krn-Erj.(Torb.), C.*
brȗzla, *f.* = bruzgalica, *Erj.(Torb.).*
brȗzlica, *f.* = bruzgalica, *Erj.(Torb.).*
brȗzovka, *f.* neka hruška, *v Brkinih-Erj. (Torb.).*
bȓv, -ȋ, *f.* 1) der Steg; — 2) die Ruderbank, *C.*
brvânje, *n. coll.* vsaj po večem že obtesani hlodi, *BlKr.*; die Balken, das Gebälke, *Jan.*; das Bauholz, *Cig.*; — prim. brvno.
bȓvca, *f. dem.* brv.
brven, brvna, *m.* = brvno, bruno, *BlKr.*
bȓvnǫ, *n.* = bruno, der Balken, *Mur., Mik., ogr. in kajk.-Valj.(Rad), SlGor., BlKr.*; (pomni: „bruvan“ nosači, Balkenträger, *Krelj*).

bȓz, bŕza, *adj.* schnell, hurtig, *Dict.*, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; brzi konjiči, *Z.*

brzamîn, *m.* = berzamin, (it. marzemino), *Štrek.*

bŕzda, *f.* 1) der Zaum; pos. železo v konjskem gobcu; — svoje meso v brzdah držati, im Zaume halten, *Krelj.*: v brzdah imeti počutke, *Ravn.*; koga na brzdi imeti, einen kurz halten, *Cig.*; tudi: brzdà, („bruzda"), *Dict.*, *Jap.(Prid.)*; *pl.* brzdè, *Gor*; konjem brzde („bruzde") v gobec devamo, *Dalm.*; — 2) die Bremse (mech.), *Jan.*; — die Klemme, *Jarn.*

brzdânje, *n.* das Zäumen; das Bezähmen.

1. **brzdáti**, âm, *vb. impf.* zäumen, den Zaum anlegen; Brzdajte konjičev štirnajst, *Npes.-K.*; konja pri repu b., = eine Sache verkehrt anfangen, *Cig.*; — im Zaume halten, zügeln, beherrschen: telo, želje, jezik b.

2. **brzdáti**, âm, *vb. impf.* *C.*; pogl. brazdati.

bŕzdica, *f. dem.* brzda; tudi: brzdíca.

brzdît, *adj.* stolz (von Pferden), *Mur.*; — prim. brdit, brdek.

brzdnína, *f.* das Zaumgeld, *Cig.*

brzdúlje, *f. pl.* verižice pri konjski brzdi, *Dol.*

bȓzec, zca, *m.* der Laufkäfer: brzci (carabidae), *Erj.(Ž.)*.

bŕzek, zka, *adj.* hurtig, *Dict.*; b. junak, *Npes.-C.* — prim. brdek.

bŕzel, zla, *adj.* morsch, faul, *C.*; — prim. brzneti.

bŕzen, zna, *adj.* hurtig, flink, frisch, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; tudi: brzân, brznǫ̑: Odpri, Alenčica, brzno! *Npes.-K.*; b. k delu, *C.*; b. konj, ein freudiges Pferd, *Cig.*; = 2) hübsch, wacker schön, *C.*, *Kor.*; brzno dekle, *C.*; b. gospod, *Zilska dol.*; brzno poje zvon, *Mik.*

brzi, *adv.* bald, sogleich, *Mur.*

brzíca, *f.* 1) die Stromschnelle, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*; b. reška, *Jes.*; — 2) der Wildbach, *C.*

brzicemèr, méra, *m.* der Schwimmer (ein Instrument zum Messen der Geschwindigkeit des Stromstriches), *Cig.(T.)*.

brzíkavka, *m.* die Mandelgeschwulst: b. se mi dela, *Polj.*; tudi brzikâvka, *Notr.*; — prim. bezgavka.

brzína, *f.* die Schnelligkeit, die Geschwindigkeit, *Valj.(Rad)*; b. obteka, vrtnje, pada, meta, širjenja, die Umlaufs-, Umdrehungs-, Fall-, Wurf-, Fortpflanzungsgeschwindigkeit, b. raste, pojemlje (pada), nimmt zu, nimmt ab, *Cig.(T.)*; — hs.

brzinomèr, mę́ra, *m.* der Geschwindigkeitsmesser, *Cig.*

bȓzla, *f.* die Ratsche, *Bolc-Erj.(Torb.)*.

brzláti, âm, *vb. impf.* ratschen, *Bolc-Erj.(Torb.)*.

brzlína, *f.* = trohlina, der Moder, *C.*

brzljâd, *f.* = brzlina, *C.*

brznę́ti, im, *vb. impf.* = prhneti, modern, faulen: les, truplo brzni, *C.*; ogelj brzni, verwandelt sich in Asche, *C.*

brzníca, *f.* das Schnellschiff, *Cig.*

brznǫ̑st, *f.* die Hurtigkeit, die Fertigkeit, *Cig.*, *C.*

bŕzǫ, *adv.* schnell, sogleich, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*

brzǫ̑ča, *f.* = brzost, *kajk.-Valj.(Rad)*.

brzojȃv, jáva, *m.* der Telegraph, *h. t.-Cig.(T.)*, *nk.*

brzojáven, vna, *adj.* telegraphisch, *nk.*

brzojáviti, im, *vb. pf.* telegraphieren, *nk.*

brzojâvka, *f.* die telegraphische Depesche, *nk.*

brzojávljati, am, *vb. impf. ad* brzojaviti, *nk.*

brzojâvstvǫ, *n.* die Telegraphie, *nk.*

brzoję̂zdec, zdeca, *m.* der Eilpostreiter, *Cig.*

bȓzoma, *adv.* schnell, *C.*

brzomèr, méra, *m.* = brzinomer. *Cig.(T.)*.

brzonòg, nǫ́ga, schnellfüßig, *Jan.*; brzonoga srna, *Zora.*

brzopìs, ísa, *m.* die Schnellschrift, die Schnellschreibekunst, *Cig.*, *Jan.*; die Stenographie, *Cig.(T.)*.

brzopîsec, sca, *m.* der Schnellschreiber, *Cig.*

brzopísen, sna, *adj.* die Schnellschrift betreffend, stenographisch, *M.*

brzoròk, rǫ́ka, *adj.* behende, flink, *Zora*, *Z.*

brzosǫ́den, dna, *adj.* vorlaut, *Cig.(T.)*.

brzǫ̑st, *f.* die Schnelligkeit, die Raschheit, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

brzostrę́len, lna, *adj.* geschwindschützig, *Jan.*

brzóta, *f.* = brzost, *Cig.*, *Jan.*

brzotálek, lka, *adj.* leichtflüßig, *Erj.(Min.)*.

brzotę̀k, tę́ka, *m.* 1) der Schnelläufer, der Courier, *Jan.*, *C.*; — 2) brzoteki, die Laufvögel (cursores), *Erj.(Z.)*; — 3) der Schnellauf, *Telov.*

brzotę̀k, tę́ka, *adj.* schnell laufend: gondola brzoteka, *Zora.*

brzotìs, tísa, *m.* = brzotisk, *M.*

brzotísen, sna, *adj.* Schnelldruck-, *M.*; brzotisni stroj, *Zora.*

brzotîsk, *m.* der Schnelldruck, *nk.*

brzoústen, tna, *adj.* vorlaut, *Cig.(T.)*.

brzovàr, vára, *m.* der Schnellsieder, *Cig.*; — der Digestor (Papinianischer Topf), *Cig.(T.)*.

brzovlàk, vláka, *m.* der Schnellzug, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*, *nk.*

brzovòz, *m.* vǫ́za, die Eilpost, die Diligence, *Cig.*

brzovǫ́zen, zna, *adj.* schnellfahrend, *Zora*; brzovozno blago, Eilgut, *Jan.*

brzovǫ̑znik, *m.* der Schnellfahrer, *Jan.*

brzovoznína, *m.* das Eilgut, *Cig.*

bȓž, *adv.* 1) eher (le v nekaterih izrazih): brž ko ne (bržkone), wahrscheinlich; brž ko brž, ehestens (je eher, je lieber), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) (brez komparativnega pomena:) schnell, unverzüglich; brž pojdi po zdravnika! — brž ko, sobald: brž ko bode mogoče, sobald es möglich sein wird; — brž da (bržda), wahrscheinlich; brž da ni utegnil priti, *jvzhŠt.*; — brž = brž da, brž ko ne, *Habd.*; brž si bil bolen, *C.*; — 3) najbrž, höchstwahrscheinlich: najbrž nikogar ni našel doma; — iz brže.

bržáti, ím, *vb. impf.* eilen: oblak brži, *C.* (?)

bȓžčas, *adv.* wahrscheinlich, *Cv.*, *SlGor.*

bȓže, *adv. comp.* od brzo: schneller, geschwinder, *Habd.*, *C.*, *Krelj.*; kar najbrže, ehestens, *Cig.*; — najbrže, höchstwahrscheinlich, *Cig.*

bržę̑j, *adv.* eher, *Gor.*: visoke cimpre „bržè" (nam. bržej) veter podere, *Kast.*; kar najbržej, ehestens, *Cig.*

bržnjákovka, *f.* neka hruška, *Šebrelje(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

bržǫla, *f.* der Rostbraten; tudi *pl.* bržole: — prim. bav. brisolen, *Mik.(Et.)*; it. braciuola, der Rostbraten.
búba, *f.* die Puppe (zool.), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.
1. **búbati**, a, *vb. impf.* schmerzen, wehe thun, (v otročjem govoru): kje te buba?
2. **bûbati**, am, *vb. impf.* mit der Faust schlagen, stoßen, *C.*
bûbreg, *m.* die Niere, *C.*, *BlKr.*; bom ti dal po bubregu, ich werde dich gehörig durchprügeln, *BlKr.*; = *pl.* bubregi: vidijo jim do bubregov, sie durchblicken ihr Inneres, *SlN.*; — prim. tur. bübrék, *Mik.(Et.)*.
bûbrek, *m.* = bubreg, *C.*
bubúj, *m.* der Uhu, (strix bubo), *Erj.(Ž.)*.
bubûnica, *f.* neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
bûc, *interj.* buc, buc! (v otročjem govoru, označuje zbadanje).
bûcati, am, *vb. impf.* stechen, (v otročjem govoru): voli se bucajo, *M.*
bûcek, cka, *m.* die Knospe, *Notr.*; — der Vorsatz der Wirbelbeine, *V.-Cig.*
búcelj, clja, *m.* 1) die Spitze des Fingers, *V.-Cig.*; — 2) der Strickstock, *V.-Cig.*; — prim. nem. Butz, etwas Hervorragendes, das Aeußerste eines Dinges.
bûcika, *f.* die Stecknadel, die Knopfnadel, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; Za klobuk ga (šopek) bom pripenjala S posrebreno buciko, *Npes.-K.* — prim. bucek.
bûcka, *f.* = bucika, *Notr.*
bûckati, am, *vb. impf.* sticheln, stechen; — prim. bucati.
búcniti, bûcnem, *vb. pf.* stechen (v otročjem govoru), *Cig.*
1. **bûč**, *m.* der Klang, der Ton, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; zvon ima lep buč, *Mik.*; das Getöse, *C.*; das Gebraus, *Jan.*
2. **bùč**, *m.* 1) das Fass, *Štrek.*; — 2) ein Feldbrunnen mit einem hölzernen Kasten eingefasst; šterne, buči, *Vod.(Izb. sp.)*; — prim. beč, boč.
búča, *m.* 1) der Kürbis (cucurbita pepo); buče saditi; buče svinjam dajati; — 2) der Flaschenkürbis; — ein daraus verfertigtes Gefäß: die Kürbisflasche, *Z.*; der Weinheber, *Št.*, *Cig.*; ein Schöpfgefäß, *Notr.*, *C.*; — 3) ein bauchiges Gefäß: ein bauchiger Krug, *C.*, *Št.*; — die Destillierflasche, *Cig.*; Heronova b., der Heronsball, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*; — = pol bokala, polič, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 4) der Schädel = glava (zaničlj.); dobiti po buči; prazna buča, leeres Gehirn; — 5) die Beule, die Anschwellung, *ogr.-Valj.(Rad)*.
bučânje, *n.* dumpfes Getön, das Brausen: b. trobente, groma.
búčast, *adj.* kürbisartig; bauchig: bučasta posoda, *C.*; — flaschenartig, *Cig.*; bučasta hruška, die Kegelbirne, *Cig.*
búčati, ím, *vb. impf.* dumpf tönen, brausen, sausen, tosen; morje buči; grom buči; trobenta buči, *Ravn.*; zvon buči, *C.*; še zdaj mi buči po glavi, *M.*; — brüllen: vol buči, *Cig.*, *C.*

bučeglàv, gláva, *m.* neka riba: der Stutzkopf (coryphaena), *Erj.(Z.)*.
1. **bûček**, čka, *m.* neka vinska posoda, *Ip.*; — prim. 2. buč.
2. **bûček**, čka, *m.* ein alberner Kerl, *Cig.* — prim. buča.
1. **búčen**, čna, *adj.* Kürbis-, bučno seme.
2. **búčen**, čna, *adj.* laut lärmend: društvo postaja bučno, *Zv.*
bučevína, *f.* das Kürbiskraut, die Kürbisblätter, *Jan.*, *C.*
búčica, *f. dem.* buča; — makove bučice, Mohnköpfe, *Z.*; — der Leinwandknopf, *Jan.*, *C.*, *vzhŠt.*
búčiti, im, *vb. impf.* in Aufruhr bringen, *Habd.*, *C.*
bûčka, *f. dem.* buča; 1) kleiner Kürbis; — 2) das Krüglein, *C.*; — 3) ovčje ime, *Erj.(Torb.)*.
bûčnica, *f.* 1) der Kürbiskern, der Kürbissame, *C.*, *Kres*; — 2) bučnice, Kürbsen (cucurbitaceae), *Tuš.(R.)*; — 3) der Kürbiskuchen, *Valj.(Rad)*; — 4) die Kürbisflasche, *Cig.*; — 5) die Flaschenbirne, *Cig.*, *C.*; — 6) der Günsel (ajuga), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.
bûčnik, *m.* kriechender Günsel (ajuga reptans), *Tuš.(Št. l. č.)*.
bučníka, *f.* der Kürbiskern, *C.*
bûčman, *m.* der Dickkopf, *Jan.*
1. **bûd**, *m.* die Aufmunterung: bud predramlja, *ogr.-Valj.(Rad)*.
2. **bùd**, búda, *m.* der Wiedehopf, *V.-Cig.*, *C.*, *Gor.-Mik*; — prim. vdeb.
budálast, *adj.* dumm, unsinnig, *Cig.*, *Jan.*; — prim. budalo.
budalâščina, *f.* die Dummheit, der Unsinn, *Jan.*, *Nov.*; — hs.
budáliti, im, *vb. impf.* thöricht handeln, sprechen, *Cig.*; grdo bi bilo, da budali tako silen in dičen junak, *LjZv.*
1. **búdalǫ**, *n.* der Dummkopf, der Tölpel, *Cig.*, *Met.*; tudi budálǫ; — prim. hs. budalo (vok. od budala); iz. tur. budala, *Mik.(Et.)*; —
2. **bûdalǫ**, *n.* der Pfuscher (kdor le buda in nič ne opravi), *C.*; — prim. bodalo 2).
budálost, *f.* die Dummheit, *nk.*; v svoji budalósti, *Zv.*
bûdati, am, *vb. impf.* stümpern, *V.-Cig.*, *C.*; pogl. bodati.
búdelj, dlja, *n.* = budla, die Fülle des Bratens, *Valj.(Rad)*; — prim. budla, budlati.
búden, dna, *adj.* wach, wachsam, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Cig.(T.)*; — lebhaft, heiter, *Jan.*; buden glas, heitere Stimme, *C.*; svoje budno kolo pleše, *Zv.*
budíłen, łna, *adj.* weckend, aufmunternd, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
budîłnik, *m.* der Wecker an der Uhr, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
budílǫ, *n.* 1) das Weckwerk, der Wecker, *Cig.(T.)*; — 2) der Erreger: budilo zvoka, der Schallerreger, *Cig.(T.)*; — 3) das Aneiferungsmittel, *C.*
búdina, *f.* neko jabolko, *Šebrelje na Goriškem-Erj.(Torb.)*.

budíšče, *n.* der Erregungspunkt (phys.), *h. t.-Cig.(T.)*.

budîtelj, *m.* der Erwecker, der Aneiferer, *Jan., nk.*

budíti, ím, *vb. impf.* wecken; b. iz spanja; gospodar hlapce in dekle budi; — b. se, aufzuwachen pflegen; nič se ne budim po noči; že se budijo, sie sind schon im Aufwachen begriffen; — auferwecken: od mrtvih b.; — aufmuntern; b. koga k čemu; Zvonovi zvonite, Na delo budite! *Pot.*

budîvec, vca, *m.* der Wecker, der Erwecker, *Cig., Jan., nk.*

bûdla, *f.* 1) = nadev, die Bratenfülle, *Vod.(Izb. sp.)*; — 2) eine Art Speckknödel („cmoki od turščične moke se slanino"), *Ponikve na Št.-Vidski gori - Erj.(Torb.)*; — koruzno testo s cibebami v podobi jajca, *Goriš.*

budláti, âm, *vb.* füllen (z. B. Braten, Würste) *Jan., Vod.(Izb. sp.)*.

budníca, *f.* 1) die Reveille, *Cig., Jan., SlN.*; — 2) das Aufmunterungslied, *Zora.*

budník, *m.* der Aufwecker, *Cig.*; der Aufmunterer, *nk.*; der Erreger (phys.), *Cig.(T.)*.

búdnost, *f.* die Wachsamkeit, *Mur., Cig.*; die Munterkeit, *Cig., Jan.*

bûdra, *f.* = morski praščiček, das Hausschweinchen, das Meerschweinchen (cavia cobaya), *C., Poh.*

budrák, *m.* das Männchen vom Meerschweinchen, *C., Poh.*

bûh, *interj.* Nachahmung eines dem Worte ähnlichen Schalles, *Cig.*; buh v pekel! *SlN.*

1. **bûh**, *m.* 1) ein gewisser, dem Worte ähnlicher Schall, *Cig.*; — 2) etwas jäh Hervorbrechendes: der Feuerwolf (das aus dem Ofen zeitweise hervorbrechende Feuer), *Cig.*; — 3) der Stoß, *C.*; (iz propada) se je slišal zamolkel buh, *Let.*

2. **bûh**, *m.* die Anschwellung, *Cig.*

búhanje, *n.* das Puffen, das Stoßen; zaslišalo se je močno buhanje v hišna vrata, *Zv.*

búhati, bûham, šem, *vb. impf.* puffen, stoßen; burja, veter buha; gorkota buha v sobo, *Nov.*; plamen buha kvišku, schlägt, lodert empor, *C.*; morje buha, das Meer brandet, *C., Z.*; na dveri buhati, stark pochen, *C.*; z glavo buhati v zid, *Št.*; schlagen: ženo z macljem buše, *Npes.-Vraz.*; kozli se buhajo, stoßen sich mit den Hörnern, *Cig.*; b. se, sich im Gedränge stoßen, *Dol.*

búhav, *adj.* b. je sod, ako diši po plesni, pa tudi vino, ki se je spravilo v tak sod, *Soška dol., Goriška ok.-Erj.(Torb.)*

bûhljaj, *m.* der Puff, *C.*

1. **búhniti**, bûhnem, *vb. pf.* 1) hervorbrechen; plamen je kvišku buhnil, *Cig., Jan.*; buhnila je kri iz njega, *BlKr.*; v hišo b., ins Haus platzen, plumpen, *Cig.*; nad koga b., jemanden plötzlich anfallen, *C.*; — 2) b. koga, jemandem einen Stoß versetzen, *Št.*

2. **búhniti**, bûhnem, *vb. pf.* anschwellen, sich aufblähen, *Jarn., Cig., C., Mik.(Et.)*.

búhor, orja, *m.* die Wasserblase, *Jan.*; (puhor, *Guts.*).

búhorec, rca, *m. dem.* = buhor, *Jan.*

bûhta, *f.* ein Weib mit aufgedunsenem Gesichte, *C.*

1. **buhtáti**, âm, *vb. impf.* hervorbrechen: plamen buhta, lodert, *C.*

2. **buhtáti se**, âm se, *vb. impf.* schwellen, *C.*

buhtè, éta, *m.* der Brausekopf, *Cig.*

1. **buhtẹ́ti**, ím, *vb. impf.* 1) lodern (o ognju) *C.*; — pren. pričele so ljudske preselbe močno buhteti, *Zv.*; v njem buhti neka škodljiva ljubezen po novotarstvu, *ZgD.*

2. **buhtẹ́ti**, ím, *vb. impf.* aufgedunsen werden, *C.*

bûhtiti, im, *vb. pf.* gäh losstürzen, *Mur., Jan.*

bûj, *m.* die Boje: sidreni buj, die Ankerboje, *DZ.*

bújen, jna, *adj.* üppig, *Cig., Jan., C., nk.*; bujno rasti; bujna fantazija, *nk.*; — rus.

bujénje, *n.* das Wecken.

bujíca, *f.* 1) der Gießbach, der Wildbach, *Cig., Jan., Cig.(T.), BlKr.*; bújica, *Navr.(Let.)*; — 2) der Abzugsgraben, *C.*; bujice, Furchen in der Straße (= prekopi), *Levst.(Cest.)*

bujnokrásen, sna, *adj.* üppig schön, *Cig.(T.)*.

bújnost, *f.* die Ueppigkeit, *Cig., Jan., nk.*; — prim. bujen.

bûk, *m.* die Brunft der Schweine, *Mur., Cig., Jan., Mik.*

bûka, *f.* der Tumult, *Cig., C., kajk.-Valj.(Rad.)*.

bukáč, *m.* die Rohrdommel (ardea stellaris), *Jan., Erj.(Ž.)*

búkati, kam, čem, *vb. impf.* 1) = mukati, *Rez-Baud., Plužna-Erj.(Torb.)*; — 2) grunzen, *Gor.*

bûkati se, kam, čem se, *vb. impf.* 1) brunften (o svinjah); svinje se bukajo, bučejo; — 2) b. se = kujati se, *Jan.*; dans se ti buče = delo ti ne gre uspešno od rok, *Gor.*

búkev, kve, *f.* die Buche, die Rothbuche (fagus silvatica).

búkevca, *f.* die Frucht der Rothbuche, *C., Mik., Št.*

búkniti, bûknem, *vb. pf.* losbrechen: plamen bukne, die Flamme lodert auf, *C., Zora*; einfallen: b. v deželo, *Dalm.*; losstürzen: b. nad koga, *C., Dalm.*; ausbrechen: Vezuv je buknil, *Erj.(Min.)*.

búknjenje, *n.* der Ausbruch (z. B. eines Vulkans), *Cig.(T.)*; — b. nad sovražnika, ein Ausfall, *Dict.*

búkov, *adj.* 1) Buchen-; b. les, das Buchenholz; — 2) grob: bukovo sukno, die Lode, *Cig., Levst.(Rok.), Notr.*

bukováča, *f.* = bukova palica, der Buchenstock, *Cig.*

bukovčica, *f.* neka goba: = pečenka, kukmak, *Poh.*

búkovec, vca, *m.* schlechter Wein, *Notr.*

búkovica, *f.* 1) die Buchengegend, *Gor.*; — 2) das Lodentuch, *Cig., C., DZ.*

búkovina, *f.* 1) das Buchenholz; — 2) die Buchengegend, *Mur.*; tudi: bukovina; — 3) = bukovo sukno, das Lodentuch, *C.*

búkovje, *n.* der Buchenwald.

búkovski, *adj.* Bücher: bukovski jezik, die Büchersprache, die lateinische Sprache, *Trub., Dalm.*

búkovščica, *f.* der Waldmäusedorn (ruscus hypoglossum), *Hal.-Erj.(Torb.).*
bûkva, *f.* = bukev.
bûkve, kev, *f. pl.* das Buch; tudi: búkve.
bukvár, rja, *m.* = knjigar, *Cig.*, *Jan.*
bukvárna, *f.* = knjigarna, *Z.*, *nk.*
bukvárnica, *f.* 1) = knjigarnica, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = knjižnica, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
bukvârstvo, *n.* = knjigarstvo, *Cig.*
bûkvež, *m.* ungeschickter Mensch, *Valj.(Rad).*
bûkvica, *f.* 1) = bukevca, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) *pl.* bukvice, *dem.* bukve; das Büchlein; — 3) bukvica, die Betonie (betonica officinalis), *C.*
bukvíšče, *n.* 1) = knjižnica, *Jan.*, *Cig.*, *Vod.* *(Izb. sp.)*; — 2) = knjižnjak, *Jan.*
bukvovêški, *adj.* = knjigoveški, *Cig.*, *Jan.*
bukvovêštvo, *n.* = knjigoveštvo, *Cig.*, *Jan.*
bukvovèz, véza, *m.* = knjigovez, *Cig.*, *Jan.*
bukvovêznica, *f.* = knjigoveznica, *Cig.*, *Jan.*
1. **búla**, *f.* die sich von innen mit wässerichter Materie füllende Beule; vodenična b., der Wasserkropf (živinska bolezen), *Cig.*; snetjava b., die Brandbeule, *Cig.*; — iz nem.; prim. stvn. bulla, Blatter, *Mik.(Et.).*
2. **búla**, *f.* das Füllsel, die Fülle, *Guts.*, *Mur.*; „kar se klade v testo, da bode od njega potica ali gubanica“, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; die Wurstfülle, *Jan.*, *Roz.-Kres*; — iz nem.; prim. bulati.
búlanki, *m. pl.* gefüllte Nudeln, *Guts.*
búlast, *adj.* beulig, *Cig.*
búlati, am, *vb. impf.* füllen (z. B. Würste, Braten), *Guts.*, *Jan.*; z bulo polniti potice, gubanice, *Soška dol.*, *Goriška ok.-Erj.* *(Torb.)*; — iz nem. füllen; prim. fulati, *SlGor.*
bûlec, lca, *m.* der Ochs: bulec buli, *Z.*; — prim. 1. buliti.
búlica, *f. dem.* 1. bula; das Beulchen.
bulída, *f.* die Waldrebe (clematis vitalba), *Ben.-Erj.(Torb.).*
1. **búliti**, im, *vb. impf.* muhen: živina buli, *Z.*, *GBrda*, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *SlGor.*; brüllen, *Štrek.*; brummen, greinen, *C.*; — prim. nem. büllen, = muhen, švic. bullen = brummen, brüllen, *Levst.(Rok.).*
2. **búliti**, im, *vb. impf.* schwellen, *Cig*; — kupla buli, *Let.*; — ≐ b. se: šotor se buli sredi doline, *Nov.*; — prim. 1. bula; prim. tudi hs. buljiti oči, die Augen herausrecken.
bûlje, *n.* nekakšen cmok iz turščične moke z mlekom zamešene, *Koborid (Goriš.)*; — prim. budla.
bûlko, *m.* neko jabolko, *v Brkinih-Erj.* *(Torb.).*
bûlnica, *f.* neka trava za bule, *C.*
bûlnik, *m.* 1) = bulnica, *C.*; — 2) der Stechapfel, *C.*
bulnják, *m.* divji b., der Stechapfel (datura stramonium), *Z.*
búlovka, *f.* neka goba „za bule“, *C.*
bûmati, am, *vb. impf.* trinken (v otročjem govoru), *M.*, *Št.*; — prim. bumbati.
bûmba, *f.* das Getränk (po otročje), *C.*
1. **bûmbati**, am, *vb. impf.* = bumati, *Goriš.-Erj.(Torb.)*; — prim. it. bombare, trinken.
2. **bûmbati**, am, *vb. impf.*, *C.*; pogl. bombati.
bûmbek, bka, *m.*, *Glas.*; pogl. bombek.
bumbljáti, âm, *vb. impf.* = bučati: sršen bumblja ali buči, *C.*
bûmbreg, *m.*, *vzhŠt.-C.*; bumbrek, *Habd.-Mik.*; pogl. bubreg.
bûmcati, am, *vb. impf.* = bumati, bumbati, *C.*
bûmčkati, am, *vb. impf.* = bumati, bumbati, *Goriš.-Erj.(Torb.)*, *Št.*
búncelj, clja, *m.* die Nocke (eine Mehlspeise), *V.-Cig.*, *Ravn.(Abc.)-Valj.(Rad)*; — prim. kor.-nem. wutzel = Wülstchen, Röllchen. (?)
bûnčica, *f. dem.* bunka; das Knöllchen, *C.*; die Knospe, *Jan.*, *Vest.*
bûnčiti se, im se, *vb. impf.* convex werden, *M.*
bûnda, *f.* schwerer Ueberrock oder Mantel, *M.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *BlKr.*; der Pelzmantel, *ogr.-Valj.(Rad)*; — iz madž.
bûndaš, *m.* ovčarski pes, *ogr.-Valj.(Rad).*
búnja, *f.* 1) ein dicker Klumpen aus weichem Stoff, *Z.*; — der Knollen, *V.-Cig.*; — 2) ein bausbäckiges Weib, *Cig.*
búnjast, *adj.* aufgedunsen, *V.-Cig.*; bunjast človek, ein bausbäckiger, dicker und fetter Mensch, *Cig.*, *C.*
búnjav, *adj.* = bunjast, *Z.*
búnjavec, vca, *m.* der Bausback, *Cig.*, *Valj.* *(Rad).*
bûnjec, njca, *m.* = bunjast človek, *C.*
bûnk, *interj.* patsch! *Cig.*, *C.*; — tudi: *subst.* *m.* der Schall eines fallenden Körpers, *Cig.*
bûnka, *f.* 1) der Schlag, der Stoß, der Puff, *Cig.*, *Levst.(Rok.)*; — 2) die Geschwulst, die Beule infolge einer Contusion; debela b. mu je stekla na čelu, *LjZv.*; — irgend eine knotenartige Verdickung, z. B. der Knorren am Holze, *Cig.*, *Valj.(Rad)*; — 3) neka hruška, *Krško*, *Sv. Jakob ob Savi-Erj.(Torb.)*; die Faustbirn, *Cig.*; — 4) pl. bunke, die Baßgeige, *Zil.-Jarn.(Rok.).*
bûnkanje, *n.* 1) das Puffen, das Stoßen, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Spielen auf der Baßgeige, *Jarn.*
bûnkarica, *f.* ein stark bauchiges größeres Weinfaß (circa 20 Eimer haltend), *C.*, *Z.*; deset bunkaric vina je šlo iz Vidma v Gorico, *Vod.(Izb. sp.).*
bûnkast, *adj.* knollig, knotig, knorrig, *Cig.*
bûnkati, am, *vb. impf.* 1) schlagen (z. B. mit der geballten Faust), puffen, klopfen, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; na vrata b., *Št.*; začela je b. pivce, *LjZv.*; — 2) die Baßgeige spielen, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — 3) b. se, bauchig werden, *C.*
bûnkavec, vca, *m.* der Baßgeigenspieler, *Jarn.*
búnkniti, bûnknem, *vb. pf.* 1) mit geballter Faust einen Schlag versetzen, puffen, stoßen, *M.*; — 2) platzend fallen (z. B. ins Wasser), *C.*
búra, *f.* jedro, jedrce (orehovo, lešnikovo i. dr.), *Bolc-Erj.(Torb.)*; — prim. 1. buriti.
buráza, *f.*, *Cig.*, *Tuš.(B.)*; pogl. boraga.
bûrek, rka, *m.* die Wasserblase, *C.*, *Savinska dol.*

búren, rna, *adj.* stürmisch, aufgeregt, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; burno vreme, burna seja, *nk.*

burēta, *f.* steklena posoda za odmerjanje tekočin, die Bürette (chem.), *Cig.(T.)*.

bûrež, *m.* der gerne Händel anfängt, *C.*

burgûndec, dca, *m.* die Burgundertraube, *Z.*

1\. **búrica**, *f.* geschälte Kastanie, *Soška dol.-Erj. (Torb.)*, *C.*; prim. bura.

2\. **búrica**, der Schmalzkübel, *Ravn.-Cig.*; majhna kablica s kratkima uhoma in pokrovcem, *Hrušica v Istri - Erj. (Torb.)*; — lesena posoda, v katerej se hrani maslo, *Žabče (v Istri) - Erj. (Torb.)*; — prim. hs. bure, das Fass.

1\. **búriti**, im, *vb. impf.* = lupiti, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — prim. bužiti.

2\. **búriti**, im, *vb. impf.* 1) stürmen, toben, *Jan.*; voda je siloma burila v podrto ladjo, *Bes.*; slepa strast buri in kuri po človeku, *SlN.*; — 2) b. se, stürmen (o vremenu): ves dan se buri, *Št.*; — in Aufruhr sein, revoltieren, *Jan.*, *C.*; — sich drängen, *Štrek.*; ungestüm sein, tumultuieren, *Jan.*, *C.*

bûrhati, am, *vb. impf.* stürmen: vreme je burhalo, *Št.*

búrja, *f.* 1) der Nordostwind: ogrska b., *Trub.*; v burjo govoriti, in den Wind reden, *Nov.*; — 2) ungestümer Mensch, *Cig.*; — 3) govedje ime, *Erj.(Torb.)*.

búrjast, *adj.* stürmisch: burjasto morje, *C.*; — ungestüm, *Cig.*

burjâva, *f.*, *Pohl.*, pogl. severni sij (žar).

búrjavec, vca, *m.* = razsajavec, ein ungestümer Mensch, *C.*

burjevît, *adj.* stürmisch, *C.*

búrjevka, *f.* = burnica, *Erj.(Ž.)*.

1\. **bûrka**, *f.* der Sturm, stürmisches Wetter, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Danj.-Mik.*

2\. **bûrka**, *f.* die Posse, der Scherz; burke uganjati, Possen reißen.

búrkanje, *n.* 1) das Brodeln, *Mur.*; — 2) stürmische Erregung: das Aufwallen des Meeres, *Cig.*; b. morskega šuma, *kajk.-Valj.(Rad)*.

bûrkast, *adj.* possenhaft, schnakisch, *V.-Cig.(T.)*.

1\. **búrkati**, bûrkam, *vb. impf.* 1) mit Blasen aufwallen, brodeln, sprudeln, *Mur.*, *Št.*; — 2) aufwallen machen, erregen: vodo b., *Cig.*; — beunruhigen: naj te ne burkajo tuje misli, *kajk.-Valj.(Rad)*; — b. se, aufgeregt, unruhig sein (o morju), *Cig.*, *Jan.*; (o človeku), *C.*; naj se ne burka srce vaše, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. buriti.

2\. **bûrkati**, am, *vb. impf.* = burke uganjati, *Cig.*, *M.*

búrkav, *adj.* spaßhaft, *Cig.*

búrkelj, klja, *m.* die Wasserblase, *Z.*; — prim. burek.

bûrkeljc, keljca, *m. dem.* burkelj, die Wasserblase, *Kres.*

bûrkež, *m.* der Possenreißer, der Spaßmacher, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

bûrkla, *f.* 1) die Ofengabel, *Mur.*, *Jan.*; nav. pl. burkle; z burklami koga iz kuhinje pognati; — ungeschickter Mensch: burkla ti burklasta! *Kr.*; — 2) pletenica od srobota v ribjo lov, *Koborid - Erj. (Torb.)*; = vrša, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — prim. lat. furcula, furca, Gabel.

bûrklast, *adj.* ungeschickt, *M.*, *Kr.*

burkláti, âm, *vb. impf.* ungeschickt umhergehen oder sich benehmen, *Kr.*

bûrklež, *m.* ungeschickter Mensch, *M.*, *Valj. (Rad)*, *Kr.*

búrklišče, *n.* der Ofengabelstiel.

burkljáti, âm, *vb. impf.* brodeln: voda burklja iz kake posode, *Z.*; burkljajoča apnenica, *SlN.*; — prim. 1. burkati.

burljìv, íva, *adj.* tumultuarisch, *Jan.*

bûrnica, *f.* der Fregattenvogel (tachypetes), *Erj. (Ž.)*.

bûrnič, *m.* die Fensterhaspe, *Cig.*

bûrniček, čka, *m. dem.* burnič, *Cig.*

bûrnik, *m.* 1) die Haspe bei Thüren und Fensterladen, in welche der Riegel geschoben wird, *V.-Cig.*, *C.*, *Rib.*; — 2) der Kloben, die Schere bei einer Wage, das Wagegericht, *V.-Cig.*

búrnost, *f.* der Ungestüm, *Cig.(T.)*, *nk.*

búrovž, *m.* 1) die Kuhglocke, *Cig.*, *Dol.*, *Polj.*; die Glocke, die das vorderste Pferd trägt, *M.*; —(prim. Al' je grom al' treskanje, Al' voz burovžev(i) gre? *Npes.-K.*;) — 2) veliki b., der große Bär, der Wagen, *Cig.*, *Jan.*; Čmu nek' so gostoževci, Čmu meni vel'ki burovž? *Čb.* — (*Levst.[Rok.]* meni, da je ta beseda iz nem. voraus nastala.)

búsija, *f.* der Hinterhalt, *Dict.*; Jerobeam je storil busijo, da bi od zadaj nad nje prišel, *Dalm.*; — iz tur. pusu., *Mik.(Et.)*.

bûsk, *interj.* plump! *C.*

búskniti, bûsknem, *vb. pf.* mit Geräusch fallen, plumpen: na koga b., jemanden anfallen, *C.*

búsniti, bûsnem, *vb. pf.* = buskniti, *C.*

busōla, *f.* neka priprava z magnetno iglo, die Boussole: tangentna b., die Tangentenboussole (phys.), *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*, *Jes.*

búša, *f.* eine Art kleiner Kühe; hrvatske buše; — hs.

bušák, *m.* eine Art kleiner Ochsen; — hs.

bûšati, am, *vb. impf.* küssen, *C.*; Ljub' materi roko buša, *Vod.(Pes.)*; — iz nem.; prim. bav. bussen.

búšina, *f.* govedje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

búšiti, bûšim, *vb. pf.* 1) mit Gewalt anstoßen, anfahren: z glavo v zid bušiti, *BlKr.*, *Št.*; v hišo b., ins Haus stürzen, *Z.*; — 2) b. koga, derb stoßen, *Št.*; mit Gewalt werfen: hlapci zver z nosilnic bušijo, *Glas.*; — prim. buhniti.

bûška, *f.* die Geschwulst infolge einer Contusion, *Z.*, *Bes.*; tako me je udaril, da mi je buška stekla, *Valj.(Rad)*; lasna buška, die Haarpapille, *Erj.(Som.)*; — prim. 2. buhniti.

bûškast, *adj.* voll Contusionen: tako ga je otepel, da je cel teden buškasto glavo nosil, *Glas.*

bûškati, am, *vb. impf.* stoßen, *ZgD.*; — b. se, sich stoßen: kozla se buškata, *Bes.*

búškniti, bûšknem, *vb. pf.* (stark) anklopfen, *Jan.*

bût, m. = bet (?): Igra mu pušken trd obles, Zadeva mu nje but, *Vod.(Pes.)*.
búta, *f.* großköpfiger Mensch, *M.*; — stumpfsinnige Person, *C.*, *Levst.(Rok.)*; — prim. butast.
butàn, ána, *m.* neka psovka, *Št.-Pjk.(Črt.)*.
bútanje, *n.* das Anschlagen, das Stoßen; butanje valov, die Brandung, *Cig.(T.)*.
bútara, *f.* ein Bündel (Reiser, Ruthen, Stöcke u. dgl.); der Palmbusch, *Cig.*; — die Faschine, *Cig.*; — butara kolja = 50 kolov, *jvzhŠt.*; — die Bürde, die Last, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; sodniška b., *Jurč.*
bútarica, *f. dem.* butara, das Bündelchen; — der Palmbusch, *Kr.*
bútarnik, *m.* 1) großer Rückenkorb, *Gor.-M.*; — 2) motvoz, s katerim se zvezuje butara, *Polj.*
bútast, *adj.* 1) stumpf: b. nos, *Zora*, *Pjk.(Črt.)*; — plattköpfig, *Jan.*: abgeplattet: zemlja je na dveh koncih butasta, *Vod.(Izb. sp.)*; — 2) dumm, tölpelhaft, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*; — prim. nem.: butt = stumpf, dumm.
bútati, bûtam, *vb. impf.* stoßen; z glavo v steno b.; ob kaj b., *Cig.*; — nadlog jezero S togotnimi valmi na stene buta, *Preš.*; — njega glavo s trnjem kronano so butali ino tepli, *Jsvkr.*
bûtec, tca, *m.* 1) das Gewicht der Wanduhr, *Cig.*; prstov b., die Fingerspitze, *V.-Cig.*; — 2) eine Art Aepfel, *C.*; — 3) der Großkopf, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 4) der Kaulkopf (mlada žaba), *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 5) der Tölpel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Št.*; — prim. butast.
bûtej, *m.* der Wiedehopf, *Gutsm.*, *Mur.*, *C.*; — prim. 2. bud.
bútelj, tlja, (nav. teljna), *m.* 1) eine Art Pflaume, *C.*; — 2) eine Art dicker Äpfel, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; — 3) der Dickkopf, *Jan.*; — 4) der Tölpel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Št.*; — prim. butast.
butẹ̄lja, *f.* vinska steklenica, die Bouteille.
bûteštvọ, *n.* die Tölpelhaftigkeit, *ZgD.*
bûtež, *m.* = butec, der Tölpel, *Kr.*
butíca, *f.* = betica, *Dict.*, *Trub.*, *Cig.*, *Preš.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
bûtič, *m.* der Schafbock, *C.*
bútiti, bûtim, *vb. pf.* 1) stark anstoßen; v steno b.; na tla b., wuchtig fallen; stürzen: med sovražnike b., *Jan.*; butilo mu je v glavo, plötzlich fiel es ihm ein, *LjZv.*; — 2) unsanft stoßen oder werfen: na tla butiti koga.
bútniti, bûtnem, *vb. pf.* = butiti.
butoglâvec, vca, *m.* der Kaulkopf (mlada žaba), *Polzane(Istra)-Erj.(Torb.)*.
butolẹ̑nka, *m.* neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
bútora, *f.* = butara, *Meg.*, *Trub.*, *Krelj.*
buzakljûna, *interj.* = buzarona! sapperment! *LjZv.*
buzakljûnski, *adj.* (lepše rečeno, nam. buzaronski), *Jan.*, *Preš.*
buzarọ̑nski, *adj.* sakrisch: b. bič! Luderpeitsche! *Zora.*
buzarọ̑na, *interj.* sapperment! (tudi: buzaraca, *Gor.*)
buzdahân, *m.* = buzdovan, *Krelj.* (buzdihan, *Dict.*).
buzdovân, *m.* der Streitkolben, *Cig.*, *Jan.*; — hs. iz tur. bozdogan.
búža, *f.* 1) ein kleines Thierchen oder Ding, *C.*; — 2) der Kretin, *Savinska dol.*
búžav, *adj.* schwächlich, *Gor.*
bužgáti, âm, *vb. impf.* schälen: b. fižol, turščico, orehe, (bežgati) *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — prim. bužiti.
búželj, žlja, *m.* neko jabolko, *C.*
bûžika, *f.* das Gänschen, *C.*; — prim. buža.
bužína, *f.* = lupina, *Tolm.*, *Pluzna-Erj.(Torb.)*; — prim. it. buccia, buccio, die Schale der Früchte, *Erj.(Torb.)*.
búžiti, im, *vb. impf.* = lupiti, ružiti, *Pluzna-Erj.(Torb.)*; — prim. bužina.
bûžkati, am, *vb. impf.* = bužiti, bužgati: koruzo b., *Naklo(Gor.)*.
bûžnica, *f.* neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
bzíkalica, *f.* die Spritze, *Cig.*, *C.*
bzíkanica, *f.* die Spritzbüchse, die Spritze, *Mur.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
1\. **bzíkati**, kam, čem, *vb. impf.* eine Flüssigkeit durch eine kleine Oeffnung mit Gewalt pressen, spritzen, *Mur.*, *SlGor.*
2\. **bzíkati**, kam, čem, *vb. impf.* biesen (o goveji živini): živina bziče, *Mik.*, *Valj.(Rad)*.; — prim. bezgati, bezljati.
bzîklja, *f.* die Spritze, *C.*
bzíkniti, bzîknem, *vb. pf.* spritzen, *Mur.*, *Mik.*

C.

cábati, am, *vb. impf.* ausschlagen, *Cig.*; — prim. becati.
cábniti, câbnem, *vb. pf.* ausschlagen, *Cig.*, *C.*; — prim. cebniti.
cáca, *f.* der Kleister, die Pappe, *Guts.*, *Št.-Valj.(Rad)*.
cácati, am, *vb. impf.* 1) kleistern, schmieren, *Guts.*, *Mur.*; — 2) verzärteln: svoje telo c., *ogr.-C.*
cácaven, vna, *adj.* verzärtelt, empfindlich, *ogr.-C.*
cácavnost, *f.* die Verzärtelung, die Weichlichkeit, *ogr.-C.*
cácniti, câcnem, *vb. pf.* schmeißen, werfen, *Guts.*
câdra, *f.* rdeča volnena krpa na komatu, *Gor.-SlN.*; — prim. candra.
câf, *m.* der Gerichtsdiener, der Scherge, *Pohl.*, *Mik.(Et.)*; der Ueberreiter, *C.*; — prim. it. zaffo, der Häscher.

1. **cafáti**, âm, *vb. impf.* = kapati, *Fr.-C.*
2. **câfati**, am, *vb. impf.* = cavfati, *C.*
cafedráti, âm, *vb. impf.* pogl. cefedrati.
cafljáti, âm, *vb. impf.* = kapljati, *C.*; — prim. 1. cafati.
1. **cáfniti**, câfnem, *vb. pf.* = kaniti, *C.*
2. **cáfniti**, câfnem, *vb. pf.* = cavfniti, zurücktreten: konj, junec cafne, *C.*
cafodráti, âm, *vb. impf.* hitro hoditi, da cape lete od človeka, *C.*; — prim. cefedrati.
cafotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* = 1. cafati, *C.*
cafráti, âm. *vb. impf.* = cafodrati, *Fr.-C.*; — prim. cefrati.
cafudráti, âm, *vb. impf.* nekaj omašnega težko nesti, *Levst.(Rok.)*; — prim. cefedrati.
cafûra, *f.* = cafuta, *Glas.*
cafúta, *f.* ein liederliches Frauenzimmer, die Schlampe, *Guts., Mur., Cig., Jan., Mik.*
cágati, am, *vb. impf.* zagen; — iz nem.
cájhen, hna, *m.* 1) kletvica: c. cajhnasti! vermaledeite Geschichte! *Polj.*; — 2) c. ljudi, denarjev, ungemein viel Leute, Geld, *Goriš.*; — iz nem. Zeichen; prim. čudo.
cájhnati, am, *vb. impf.* wehklagen, *Lašče-Levst.(Rok.), Polj.*; — prim. cajhen 1).
cajhnováti, ûjem, *vb. impf.* = cajhnati, *C.*
câjna, *f.* der Handkorb, *Cig., Kor., Št.*; — iz nem.; prim. kor.-nem. zane, *Mik.(Et.)*; avstr.-nem. die Zaine = Handkorb.
câjnarica, *f.* kladivo, s katerim se železo cajna, *Gor.-Valj.(Rad)*; — prim. cajnati.
câjnati, am, *vb. impf.* železo c., Stabeisen machen, das Eisen zu Zainen verarbeiten, zainen; — iz nem.
câjnica, *f. dem.* cajna; das Handkörbchen.
cáker, *indecl.* v caker hoditi s kom, s kako rečjo, mit jemandem, mit einer Sache umgehen, gebaren, behandeln, *Jan., M., Gor.*; — iz nem.; prim. bav. zu acker gen, mit jemandem zu schaffen haben; prim. tudi: ne znata si v oralu hoditi, sie zwei sind uneinig, *Guts.*
câklja, *f.* der Morast, *Z.*, (cekla) *Guts., Mur.*
câkljast, *adj.* morastig, ceklast, *Guts., Mur.*
cakljáti se, âm se, *vb. impf.* batzig sein, *C.*
cála, *f.* die bestimmte Zeit: ob cali živini polagati, krava je uže blizu cale (wird bald werfen), *Fr.-C.*; — iz nem. Zeile?
câmar, arja, *m.* = cavmar, *ʒapŠt.*
cámelj, mlja, *m.* der Glockenschwengel, *Cig., Jan., C., Glas., SlGor.*
cânc, *m.* v canc (canec) iti, traben, *Št.-Cig.*; — prim. cenc.
câncavec, vca, der Zögerer, Zauderer, *Mariborska ok.-Kres.*; — prim. cencati.
cánder, dra, *m.* 1) der Fetzen: candri od njega vise, *Dol.*; — 2) der Zerlumpte, *Dol.*
cândra, *f.* der Fetzen, der Lappen, *Cig., Jan., kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. kor.-nem. zalder, zader *f.* etwas Faseriechtes. (?)
cândrati, am, *vb. impf.* zerreißen, *Fr.-C.*
cándrav, *adj.* fetzig, lappig, *Cig., Jan.*; — zerlumpt, *Dict., Mur., vʒhŠt.*
cándravec, vca, *m.* der Zerlumpte, *Mur., BlKr.*

candríniti, înim, *vb. impf.* herumschlendern, *Štrek.*
cânec, nca, *m.* pogl. canc.
cânek, nka, *m.* der Tropfen, *C.*; — das Fettauge, *Jan.*; — prim. caniti.
cániti, cânem, *vb. pf.* = kaniti, *Sv. Peter pri Mariboru-Kres*; — prim. capniti.
1. **canja**, *f.*, *Jan.*; pogl. cajna.
2. **cánja**, *f.* = cunja, *M., C., Trst.(Let.).*
cânjati, am, *vb. impf.* tröpfeln, kleinweise fließen, *C., Mariborska ok.-Kres.*
cânjek, njka, *m.* der Fetzen, *C., SlN., kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. 2. canja.
cânkati, am, *vb. impf.* 1) tröpfeln, *Mur., Cig., C.*; — 2) hangen, baumeln, *Mur.*; — prim. canek.
cankljáti, âm, *vb. impf.* tröpfeln, träufeln, *Cig.*
cánkniti, cânknem, *vb. pf.* = kaniti, *Mur.*
1. **câp**, *m.* zerlumpter Mensch, *Mur., Cig., Met.*
2. **càp**, cápa, *m.* unverschnittener Ziegenbock, *M., C., Nov., Prim.*; smrdi kakor cap, *Senoʒeče-Erj.(Torb.), Vrtov.*
3. **câp**, *m.* = caf (Häscher), *Cig., C.*
1. **cápa**, *f.* der Fetzen, der Lappen; — ein schlechtes Kopf- oder Sacktuch, *vʒhŠt.*
2. **cápa**, *f.* die Pfote, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. it. zampa, die Pfote.
capàn, ána, *m.* 1) der Lump, *C.*; — 2) grobes Tuch aus Ziegenwolle, *Cig.*; *M., C.*
capánder, dra, *m.* zerlumpter Mensch, *M., C.*
capândra, *f.* zerlumptes Weib, *Z., M.*
capândrati, am, *vb. impf.* zerfetzen, reißen, *Z., M.*
câpar, rja, *m.* der Hadernsammler, der Fetzenkrämer.
cápast, *adj.* lappig, zerfetzt.
capáš, *m.* schlechter Fußsteig, *C.*; — die Schneebahn, *C.*
capáti, âm, *vb. impf.* patschen: po blatu c., *C., jvʒhŠt.*
cápav, *adj.* zerfetzt, *Cig.*
cápavec, vca, *m.* = 1. capin, *Cig., C.*
câpec, pca, *m.* = škric, *Gor.*
câpek, pka, *m.* das ärmellose Achselhemd der Weiber, *Cig.*
capẹ́telj, tlja, *m.* 1) die Klunker, *Cig.*; — 2) der Schnabelzapfen des Truthahns, *C.*
câpež, *m.* der Lump, *Cig.*
cápica, *f. dem.* 1. capa; das Fetzchen, das Läppchen.
1. **capîn**, zerlumpter Mensch, der Haderlump.
2. **capîn**, *m.* eine Art spitzige Hacke, *Mik.*; orodje, s katerim les lovijo, ki po vodi plava, *Levst.(Rok.), Št.*; — prim. nem. (dial.) zappin, it. zappa, der Karst, *Mik.(Et.).*
capînast, *adj.* zerlumpt, *Cig.*
capînski, *adj.* Lumpen-, lumpenmäßig.
câpje, *n. coll.* die Fetzen.
capljáti, âm, *vb. impf.* trippeln; za kom. c., *M., C.*; — prim. capati.
cápniti, câpnem, *vb. pf.* fallen, *C.*; — prim. caniti, 1. cafniti.
capovǫ̂znik, *m.* die Wasserralle (rallus aquaticus), *Cig., Ljubljanska ok.*

capúljica, *f.* die Zottenblume, der Bitterklee (menyanthes), *Medv.(Rok.).*
câr, cârja, *m.* der Zar: ruski car; = cesar, *Kast.*, *Mur. in dr.*; avstrijski c., *nk.*
cárar, rja, *m.* die Misteldrossel (turdus viscivorus), *Kr.-Frey.(F.)*; — prim. nem. (dial.) Zärrer.
cârga, *f.* der Wortwechsel, *kajk.-Valj.(Rad).*
cârgati se, am se, *vb. impf.* streiten, *kajk.-Valj.(Rad).*
caríca, *f.* die Zarin; — = cesarica, *nk.*
carína, *f.* die Zollgebür, der Zoll, *Cig.(T.)*, *nk.*; — stsl., hs.
carînar, rja, *m.* der Zolleinnehmer, *DZ.*
carinîšče, *f.* die Zollstelle, *DZ.*
carînski, *adj.* Zoll=, *DZ.*
carînstvọ, *f.* das Zollwesen, das Zollsystem, *Cig.(T.).*
carjeváti, ûjem, *vb. impf.* Zar sein; — herrschen, regieren, (carovati) *Cig.*, *Jan.*
cârjevič, *m.* der Sohn des Zaren; — der kaiserliche Prinz, *Cig.*, *C.*
carjevína, *f.* das Zarenreich; — das Kaiserreich, *C.*, *nk.*
cârski, *adj.* Zaren=; — kaiserlich, *nk.*
cârstvọ, *n.* das Zarenthum; das Kaiserthum, *nk.*
cáta, *f.* die Pfote, *C.*, *Goriš.*: — nam. taca?
câvfati, am, *vb. impf.* zurückgehen, *M.*, *Z.*; — prim. bav. zaufen.
cávfniti, câvfnem, *vb. pf.* zurücktreten, *Z.*; — prim. 2. cafniti.
câvmar, rja, *m.* der Brautführer, *Guts.*, *C.*; — cavmar se pelje po cesti, *Npes.(Kor.)-Kres.*; — iz nem. (dial.) samer, Säumer, torej cavmar toliko kakor balar, *C.*(?)
cê, cêja, *m.* beli ce, der C=falter (vanessa c album), *Erj.(Ž).*
cebáda, *f.* der Stoß mit dem Fuße, der Fußtritt, *Cig.*, *Goriš.*, *Ip. in Kras-Erj.(Torb.)*; — prim. benetsko-laški zampada, ein Schlag mit der Pfote, *Erj.(Torb.)*., *Let. 1883.*, *346.*
cebáti, âm, *vb. impf.* Fußstöße, Fußtritte geben, ausschlagen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Goriš.*, *Ip. in Kras-Erj.(Torb.)*; prim. becati.
cèbec, bca, *m.* der Fußstoß, der Fußtritt, *Goriška ok.*, *Ip.-Erj.(Torb.).*
cebedîn, *m.* neko grozdje in belo vino (cividino), *Goriš.*
cebedráti, âm, *vb. impf.* = klepetati (schwatzen), *BlKr.*
cebedúlja, *f.* = klepetulja, *BlKr.*
cèbljaj, *m.* = cebec, *Jan.*
cèbniti, nem, *vb. pf.* einen Fußstoß geben, ausschlagen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Goriš.*, *Ip.*, *Kras-Erj.(Torb.).*
cèc, cȩ́ca, *m.* = ses, die Zitze, *C.*; — kozji cec, neko grozdje, die Geisdutte, *Št.-Erj.(Torb.)*; — prim. nem. Zitze.
cecâten, tna, *adj.* saugend, *Mur.*; cecaten otrok, *C.*; cecatno tele, *Danj.-Mik.*
1. **cȩ́cati**, cȩ̂cam, *vb. impf.* saugen: dete, tele ceca, *Mur.*, *vzhŠt.*, *ogr.-Valj.(Rad).*
2. **cȩ̂cati**, am, *vb. impf.* 1) auf= und niederwärts sich bewegen, nickend einhergehen (o starih, bolnih, o težko obloženih ljudeh), *C.*, *Z.*; — 2) zögern, *Cig.*; — prim. cencati, cincati.
cecâtji, *adj.* saugend, *ogr.-Mik.*; cecatja dečica, *C.*
cecâtnik, *m.* der Säugling, *C.*; — ein junges Thier, das noch saugt, *C.*; das Ferkel, *C.*
cȩ́caven, vna, *adj.* saugend, *C.*
cecâvka, *f.* der Meerschwamm, *ogr.-C.*
cȩ̂cek, cka, *m.* 1) die Warze an der weiblichen Brust, *Mur.*, *Mik.*; die Zitze: kravji cecki, *kajk.-Valj.(Vest.)*; — cecki = seski, *vzhŠt.*; — 2) der Schnabel eines Geschirres, *C.*; — 3) kozji cecek = kozji cec (cecek), die Geisdutte, *Št.-Erj.(Torb.)*, *Hal.-Trumm.*; beli cecek, weiße Geisdutte, *Trumm.*
cȩ́celj, clja, *m.* das Gaumenzäpfchen, *Mur.*, *SlGor.-C.*
cȩ̂ckast, *adj.* mit großen weiblichen Brüsten, *Npes.-Vraz.*
cecljáti, âm, *vb. impf.* = jecljati, *M.*, *C.*
cȩ́cniti, cȩ̂cnem, *vb. pf.* niederhocken, zusammensinken, *C.*, *Z.*; — prim. cencniti in 2. cecati.
cȩ̂dba, *f.* das Seichen, *C.*
cȩ́der, dra, *m.* die Ceder, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *Ravn.*, *Jap.*; libanski c. (cedrus Libani), *Tuš.(R.)*; — tudi: céder, *Valj.(Rad).*
cȩdíka, *f.* das Gummi, *V.-Cig.*; — črešnjeva c., = smola, ki se iz črešnjevega drevesa cedi, *C.*
cȩdíkast, *adj.* gummicht, *Cig.*
cȩdíłce, *n. dem.* cedilo; der Suppenseiher, das Küchensieb, *Cig.*, *C.*
cȩdíłen, łna, *adj.* zum Seihen gehörig, *M.*; — cedilni okvir, das Tenakel (chem.), *Cig.(T.).*
cȩdîlje, *n.* die Hainbinse, (luzula), *Cig.*
cȩdîłnica, *f.* das Seihgefäß, *Cig.*, *C.*, *M.*; — das Durchseihtuch, *C.*; — der Filtrierapparat, *Jan.*
cȩdîłnik, *m.* das Seihgefäß, der Seiher, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; der Filtrierkasten, *Nov.*
cȩdîłnikast, *adj.* = skop, *Št.-DSv.*
cȩdîłnjak, *m.* = cedilnik, *Fr.-C.*, *Valj.(Rad).*
cȩdílọ, *n.* der Seiher, das Seihgefäß; — pustiti koga na cedilu, jemanden in der Patsche, in einer Verlegenheit lassen; ostati na cedilu; — der Filtrierapparat, *Jan.*, *Cig.(T.).*
cȩdíšče, *n.* der Seiherherd, *h. t.-Cig.(T.).*
cȩdíti, ím, *vb. impf.* seihen, durchschlagen; filtrieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; tako so mušice cedili in kamele požirali, *Krelj*; c. med, den Honig seimen, *Cig.*; — to sta jo cedila! die sind gelaufen! *UčT.*; triefen, rinnen; znoj se mu cedi po obrazu, es rinnt ihm der Schweiß von der Stirne, *Cig.*; kri se je cedila po meču, das Schwert blutete, *Cig.*; — sline cedim po čem, ali: sline se mi cede po čem, der Mund wässert mir nach einer Sache, ich lüstere darnach.
cȩdîvec, vca, *m.* der Durchseiher, *Cig.*, *Jan.*
cȩdîvka, *f.* die Durchseiherin, *Cig.*, *Jan.*
cȩdník, *m.* der Durchseiher, *Cig.*, *Jan.*
cȩ̂dra, *f.* = ceder, *Cig.*, *C.*
cȩ́drov, *adj.* Cedern=.
cedrovína, *f.* das Cedernholz.

cẹ́drovje, *n.* der Cedernwald, *Jan.*; cédrovje, *Valj.(Rad.)*.

cẹdûljka, *f.* der Hornmohn (glaucium), *Z.*

cefẹ̑dra, *f.* der Fetzen: same cefedre visijo od njega, *jvzhŠt.*

cefedráti, âm, *vb. impf.* 1) zerzupfen, zerfasern, *C.*; — 2) c. koga kam, jemanden mit Gewalt irgendwohin zerren, *BlKr.*; prim. cefrati; — 3) kleinschrittig gehen (kakor otroci), *BlKr.*

cefînder, dra, *m.* das Fetzchen, das Splitterchen: do zadnjega cefindra, bis zum letzten Schärflein, *C.*

cefîndra, *f.* die Flocke, die Spleiße, *Poh.-C.*

cefîndrati, am, *vb. impf.* = cefedrati 1), *C.*

cefljáti, âm, *vb. impf.* = cefrati, *C.*

cefrânje, *n.* 1) das Zupfen, das Zerfasern: — 2) das Zupfsel, zerfaserte Leinwand (Charpie), *Cig.*, *Jan.*

cefráti, âm, *vb. impf.* 1) zerfasern, zerzupfen, *Cig.*, *Jan.*; gosje perje c., *BlKr.*; volno c., („cufrati"), *Dict.*; — c. se, sich fädeln, sich fasern, *Cig.*, *Jan.*; — 2) c. koga kam, jemanden irgendwohin schleppen, *C.*; zerren, *Kr.*; brez besedi so ga pred seboj cefrali in pehali, *Glas.*; — prim. cufrati in nem. zupfen (?).

cefrâvec, vca, *m.* der Zupfer, *Cig.*, *Jan.*

cefrâvka, *f.* die Zupferin, *Cig.*

cẹ̑fta, *f.* der Brunneneimer: *SlGor.-C.*; — der Rührkübel, *Hal.-C.*; — prim. bav. zeften, eine Art Geschirr; tirol. zefte, großes hölzernes Gefäß zum Tragen auf dem Rücken, *C.*

cệgel, gla, *m.* iz nem. Ziegel, pogl. opeka.

cệgelnica, *f.* die Ziegelhütte; pogl. opekarnica.

cẹ́h, *m.* die Zunft, die Innung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — tudi: cèh; iz nem. Zeche.

cẹ́ha, *f.* = ceh, *Guts.*

cẹ́hmešter, tra, *m.* 1) der Zunftvorsteher, *Mur.*, *Jan.*; — 2) der Kirchenvorsteher, der Kirchenpropst, *Mur.*, *Št.*

cẹ́hmojster, tra, *m.* = cehmešter 1) *Cig.*, *Jan.*

cẹ́hmošter, tra, *m.* = cehmešter 2), *Valj.(Rad).*

cẹ́hoven, vna, *adj.* Zunft-: cehovna knjiga, das Zunftbuch, *Cig.*, *Jan.*

cehovína, *f.* das Innungsgeld, *Cig.*

cẹ́hovnik, *m.* der Zunftgenosse, *Cig.*

cẹ́hovstvo, *n.* das Zunftwesen, *Cig.*, *Jan.*

1\. **cẹ̑hta**, *f.* = cefta: neka posoda: der Bottich, *zapŠt.-C.*; ein Weingefäß (von vier Maß), *Poh.-C.*; — der Humpen, *Cig.*; die Kanne, *C.*; c. z dvema ročema, *Dict.*

2\. **cẹ̑hta**, *f.* der Bettsack, *Pohl.*; — = torba: po hosti je taval z zeleno cehto na kolku, *Jurč.*; — prim. kor.-nem. zieche, Bettüberzug.

cehtáriti, ârim, *vb. impf.* prellen, *M.*

cẹ̑htati, am, *vb. impf.* 1) prügeln, *Jan.*; — 2) prellen, betrügen, *M.*; — = ciganiti: me cehta in naganja, da mu dam, *Cig.*

cẹ́ja, *f.* das Seihen, *Cig.*, *Mik.*

cẹjâlnik, *m.* = cedilo, *C.*

cệjar, rja, *m.* = precejavec, *V.-Cig.*

cejénje, *n.* das Seihen, das Geseihe, *Cig.*

cệjnjak, *m.* majhna kad, čeber, „cemek" *jvzhŠt.*

cẹ́kar, rja, *m.* = ceker, *M.*

cẹ́ker, kra, *m.* der Zecker, ein aus Stroh oder Schilf geflochtener taschenartiger Handkorb, *C.*, *jvzhŠt.*; ceker, erja, *Dol.*; — iz nem.

cekèt, éta, *m.* = čeket, *M.*, *Mik.*

ceketáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* = čeketati, *C.*

cekîn, *m.* der Ducaten; = prim. it. zecchino.

cekînast, *adj.* ducatengelb; vino cekinaste barve.

cekînček, čka, *m. dem.* cekinek; der Ducatenfalter (lycaena Virgaureae), *Erj.(Ž.)*.

cekînek, nka, *m. dem.* cekin.

cekînski, *adj.* Ducaten-: cekinsko zlato, *Cig.*

cekla, *f.* pogl. caklja.

cẹ́kmešter, tra, *m.* = cehmešter, der Kirchenpropst, *Št.*

cẹ́kmošter, tra, *m.* = cekmešter, *SlN.*, *Št.*

cekniti se, nem se, *vb. impf.* nachdenklich, bekümmert sein, sich ängstigen: za greh se c., *ogr.*, *Danj.-C.*; — prim. stsl. cъknêti = kъsnêti, tardare, *C.*

cẹ̑l, la, *m.* das Zeug, das Werkzeug, (tudi: cel, *f.*) *Kres.*; — morda nam. cev, iz nem. Zeug.

cẹ̑l, cẹ́la, *adj.* was nicht beschädigt ist, woran nichts fehlt, unversehrt, ganz; kupica se ni ubila, ampak je še cela; suknja je še cela, še nič ni raztrgana; — rana je cela, die Wunde ist geheilt, *Cig.*; hleb ni več cel, pa je še ves, der Laib ist zwar in Stücke geschnitten, aber es sind noch alle Stücke da, *Cv.*; cel hleb prinesi, t. j. ne reži ga prej, celi hleb prinesi, t. j. tisti hleb, ki je še cel, ne tistega, ki je že načet, *Cv.*; po celem snegu gaziti, im ungebahnten Schnee waten; konj je gazil sneg v celo, *Jurč.*; po celem požirati, ungekaut verschlucken; — voll, ganz, (o času); celo uro sem moral čakati, eine volle Stunde; tri cele dni in noči; cel dan, celo noč, einen ganzen Tag, eine ganze Nacht; pa tudi: den ganzen Tag, die ganze Nacht, = ves dan, vso noč; šli so tisto celo noč, *Dalm.*; šli so vso noč, *Dalm.*; vollständig: celo sveto biblijo ali vse sveto pismo, *Trub.* *(Post. predgovor)*; c. tlak, pritisk, der Volldruck, *Cig.(T.)*; s celo besedo povedati, ausdrücklich sagen, *Cig.*; — cela pijanka je, sie ist eine vollständige Säuferin; cel norec je; na celem počiti, bersten, ohne dass früher ein Riss bemerkt worden wäre, *Z.*; na celem glavo odrezati, einem lebenden Menschen den Kopf abschneiden, *Z.*; na celem umreti, ganz unerwartet, plötzlich sterben (ohne vorher krank gewesen zu sein), *Šol.*, *Z.*; ohne Anlass: na celem prepir začeti, na celem si izmisliti, se zlagati, *Polj.*; — iz celega, aus einem Stück, nicht aus Theilen zusammengesetzt: suknja iz celega, nicht genäht, sondern (z. B.) gewirkt, *Z.*; plahta iz cela (= celega), *BlKr.-Mik.*; dela, kakor bi bil iz celega, er ist ungelenk bei der Arbeit, *Z.*; ne bodi tako cel, sei nicht so steif, ungelenk, *C.*; do celega, do cela, gänzlich, *Cig.*, *Jan.*; = s cela, *ogr.-Mik.*

cẹlák, *m.* der Hengst, *Meg.*, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Kor.*, *zapŠt.*

cêłba, *f.* die Heilung, *C.*
cèłec, łca, *m.* 1) = celak, *Mur.*; — 2) unbetretener, pfadloser Schnee, *C.*; po celci v cerkev iti, *Mur.*; celec gaziti, *vzhŠt.*; — 3) unversehrtes Osterei, *Z.*, *Mik.*; — 4) = žilnjak, der Spitzwegerich, die Hundsrippe, (plantago lanceolata), *C.*; — tudi: der Wundwegerich, die Brunelle (prunella vulgaris), *C.*
cêłek, łka, *m.* das Ganze, *Jan.*, *Zora-C.*
celestîn, *m.* prismatischer Halbbaryt, der Coelestin (min.), *Cig.(T.)*.
celestînec, nca, *m.* redovnik celestinskega reda, der Coelestiner, *Cig.*
cèlešnji, *adj.* gänzlich, *C.*
cęléti, ím, *vb. impf.* verheilen, *Cig.*; noga že celi, der Fuß ist bereits im Verheilen, *Mur.*
1. **celíca**, *f.* ganzer Rasen, *C.*
2. **cęlica**, *f.* die Zelle, die Klosterzelle; Le celico najno zapriva, Prostosti sveta ne želiva, *Preš.*; — iz nem. Zelle.
cêlič, *m.* = celec, die Brunelle (prunella vulgaris), *C.*, *Luče (Št.)-Erj.(Torb.)*.
cęlíłen, łna, *adj.* heilsam, heilend, *Cig.*, *Jan.*
cęlíłnost, *f.* die Heilkraft, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
cęlílǫ, *n.* das Heilmittel für Wunden, die Wundarznei, *Cig.*, *Jan.*
celîn, *m.* das Flintenschloss, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *Roz.-Kres*; — *C.* misli, da je iz it. focilino, kleiner Feuerstahl. (?)
cęlína, *f.* etwas Unversehrtes: 1) ein Ganzes (math.), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; pet celin sena, fünf volle Wägen Heu, *Notr.*; — 2) das (noch) ungepflügte Land, die Lehde: celino orati; orne njive puščati v celino, *Levst. (Nauk)*; pren. celino orati, obdelavati, die Bahn brechen (z. B. in der Literatur), *Cig.*, *nk.*; — 3) die Wildbahn (der von den Rädern nicht durchfurchte Theil der Straße), *V.-Cig.*; — 4) der Continent, *Cig.(T.)*, *Jes.*
cęlínast, *adj.* ungeackert, *C.*
cęlînčica, *f.* die Brunelle (prunella vulgaris), *C.*
cęlînec, nca, *m.* sneg celinec, *Vrt.* = celec 2).
cęlînski, *adj.* 1) Lehde-; Continental-, *Cig. (T.)*, *Jes.*
celînščica, *f.* das Selbstheil, die Brunelle (prunella vulgaris), *C.*
cęlîtev, tve, *f.* die Heilung.
cèliti, im, *vb. impf.* 1) heilen *(trans.)*; rane c.; — c. se, verheilen, zuheilen: rana se celi; — 2) integrieren (math.), *Cig.(T.)*; tudi cęlíti, cèlim, *Cv.*
cęlîtva, *f.* = celitev.
cęlják, *m.* 1) der Ganzhübler, *Notr.*; — 2) = celak, *Ravn.-Cig.*; — übhpt. das unverschnittene männl. Hausthier, *Srpenica na Bolškem-Erj.(Torb.)*; — 3) cela, debela gol, ki se da razpoloviti v platiče, *Dol.*, *Notr.*
cèljenje, *n.* die Heilung (von Wunden).
celjščák, *m.* celjski vagan, = pol vagana, mernik, *C.*
cęlník, *m.* 1) = ranocelnik, *V.-Cig.*; — 2) das Wundpflaster, *Cig.*
cęlǫ̀, *adv.* 1) ganz und gar, vollends; celo nič, gar nichts, celo malo, blutwenig, *Cig.*; tega pa že celo ne, das schon gar nicht; celo svetlo, ganz hell, *Schönl.*; — 2) sogar, selbst: c. svojega očeta ne posluša.
cęlodânjak, *m.* der Ganzbauer, *C.*
cęlodânšnji, *adj.* ganztägig: celodanšnja hoja, *nk.*
cęlogrûntar, arja, *m.* = celozemnik, *Cig.*
celokopíten, tna, *adj.* vollhufig, *Cig.*
celokopítnost, *f.* die Vollhufigkeit, *Cig.*
cęlokúpen, pna, *adj.* gesammt, *Jan.*; celokupna vlastina, der Gesammtbesitz, *Levst. (Cest)*; complet, *Levst. (Pril.)*; — celokupen del, integrierender Bestandtheil, *DZ.*; — hs.
celokúpnost, *f.* die Gesammtheit, *Nov.*; — die Integrität, *Cig.(T.)*.
cęlolèten, tna, *adj.* ganzjährig; celoletna naročnina, ganzjähriges Abonnement.
cêloma, *adv.* gänzlich, völlig, ganz, *Cig.*, *C.*
cęloròb, rǫ́ba, *adj.* ganzrandig, *Cig.*; c. list, *Tuš.(B.)*.
cęloskúpen, pna, *adj.* integrierend, *Jan.*; pogl. celokupen.
cęloskúpnost, *f.* Integrität, *Jan.*; pogl. celokupnost.
cęlǫ̂st, *f.* die Ganzheit, die Integrität, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — sicer naše cesarstvo ob moč pride, celost in samosvojnost izgubi, *Vod. (Pes. 99.)*.
cęlǫ̂sten, tna, *adj.* integrierend, *Cig.*
cęlóta, *f.* 1) die Integrität, *Cig.*; das Ensemble, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) das Ganze, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; pl. celote, Ganze = ganze Zahlen, *Cel.(Ar.)*.
cęlóten, tna, *adj.* ein Ganzes bildend, ganz, *Jan.*, *nk.*; integrierend, *Jan.*
cęlotína, *f.* ein Ganzes (math.), *Cig.(T.)*, *C.*
cęlotîsk, *m.* der Stereotypendruck, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
cęlótnost, *f.* die Ganzheit, die Integrität, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
cèlov, *m.* = poljub, *Habd.*, *Jan.*; — hs.
cęlováti, ûjem, *vb. impf.* poljubovati, *Habd.*, *Jan.*; — hs.
cęlovît, *adj.* 1) integrierend, *Cig.(T.)*, *SlN.*; — 2) akatalektisch (o versih), *Cig.(T.)*.
cęlovîtost, *f.* die Integrität, *Cig.(T.)*.
cęlǫ̂vje, *n. coll.* = orodje, *Kres*; — nam. cevovje (?); prim. cel, m.
cęlovnǫ̂, *adv.* ganz und gar: c. tako, *Rec.*
cęlozêmnik, *m.* der Ganzhübler, *Jan.*, *Dol.-Erj.(Torb.)*.
cę́mati, am, *vb. impf.* 1) zaudern, unschlüssig sein, zweifeln, *V.-Cig.*; cemati in delati kaj, etwas ängstlich thun, *Cig.*; — 2) kargen, *Z.*; — od nem. säumen, *C.* (?)
cêmavt, *m.* 1) der Zweifler, *Cig.*; — 2) der Geizige, *Mik.*
cêmba, *f.* die Wertschätzung, *ogr.-Let.*
cêmbi, *m. pl.* die Fransen, *Podkrnci-Erj. (Torb.)*.
cemènt, énta, *m.* prah, ki z vodo zmešan daje tudi v vodi stanovitno malto, der Cement.
cemę́nten, tna, *adj.* Cement-.
cemer, *m.*, *C.*; pogl. cimer.
cempèr, éra, *m.* das Splitterchen, das Bißchen, das Mindeste von einer Sache; nima cem-

pera. er hat keinen Heller, *Cig.*, *C.*: ni cempera mu ni ostalo, es ist ihm gar nichts geblieben, *BlKr.*; raztrgati koga na cempere, *Navr.(Let.)*; — prim. ceper.
cempêrec, rca, *m. dem.* cemper, *ZgD.*
cempériti, êrim, *vb. impf.* in kleine Stücke zerreißen, *C.*, *Z.*
cempèt, ẹ́ta, *m.* ein Mensch mit großen Füßen, *M.*; — prim. cepeta.
cempîn, *m.* = cepîn, *Cig.*, *Jan.*, *Polj.*
cemprîn, *m.* der Zirbelbaum, die Zirbelkiefer (pinus cembra), *Medv.(Rok.)*, *Tuš.(R.)*.
cemûn, *m.* eine Vertiefung im Wasser, ein Wassertümpel, *Z.*, *C.*; ein Wasserschlund, *Jan.*; unterirdisches Wasserloch, *Cig.*; — prim. tolmun.
cện, *adj.* wohlfeil, *Jan.*, *Vest.*; iz adverbija cenó, wohlfeil, napačno narejen pridevnik.
céna, *f.* 1) der Preis; ceno povedati, den Preis angeben, za ceno se pogajati, handeln; tržna cena, der Marktpreis; zadnja cena, der letzte, genaueste Preis; posebna c., der Limito-Preis, *DZ.*; po ceni, wohlfeil; tudi: pri ceni, v ceno, *C.*; wohlfeil, *Cig.(T.)*, *LjZv.*; v ceno prodajati, wohlfeil verkaufen, *Goriš.*; v slepo ceno, um einen Spottpreis, *Kr.*; tudi: v pusto ceno, *LjZv.*; (dobro ceno kupiti, wohlfeil kaufen, *Dalm.*; nam. v dobro ceno;) cena je poskočila, der Preis ist gestiegen; s ceno poskočiti, den Preis steigern; cena raste, der Preis steigt; ceno vzdigniti čemu, etwas vertheuern, *Cig.(T.)*; ceno znižati, den Preis herabsetzen; s ceno odjenjati, den Kauf herabsetzen, *Cig.*; cena blaga jenjuje, pada, je jenjala, die Ware schlägt ab, ist in Abschlag gerathen, *Cig.*; po nobeni ceni, um keinen Preis, auf keinen Fall; — der Cours, *Cig.*, *DZ.*; menična c., der Wechselcours, *Cig.*; — 2) = vrednost, der Wert; ta stvar nima nobene cene, *nk.*
cệnar, rja, *m.*, *V.-Cig.*; pogl. cenitelj.
cènc, *m.* v cenc („cenc") iti, traben, *Št.-Kres.*
cẹ̑ncati, am, *vb. impf.* 1) mit dem Körper auf und niederfahren, humpeln, wackelnd einhergehen, *Cig.*, *Sol.*; wackelnd etwas tragen: oprtal sem tovariša ter ga cencal tu gori po poti, *Bes.*; — 2) zaudern, zögern, etwas langsam thun, *BlKr.*; — prim. canc, cenc, carcavec.
cencljáti, âm, *vb. impf. dem.* cencati; beuteln, *C.*, *Z.*; — c. iz koga kaj, jemandem etwas abzuschachern suchen, *Cig.*, *C.*
cẹ́nceniti, cệncnem, *vb. pf.* niedersinken, niederhocken, *Ljubljanska ok.*: pogum mu je cencnil, der Muth ist ihm gesunken, *ZgD.*; — prim. cencati.
cénder, dra, *m.* ein hangendes Stück; cender mesa, *Z.*; — prim. cander.
cêndra, *f.* = cender: cendra mesa, ščavja, obešenega v sušenje, *C.*
cendráti, âm, *vb. impf.* 1) hangen: meso cendra v mesnici, *Z.*; — 2) zappeln, *C.*, *Z.*; za kom kaj c., zappelnd etwas nachtragen, *Z.*; — 3) Saiten anschlagen, *Meg.*

cẹnệjšati, am, *vb. impf.* minuendo licitieren, *C.*; — handeln, feilschen, *C.*
cẹnệjši, *adj.*, *comp. ad* ceno.
cệnek, nka, *m.* = cinek, *C.*
cẹnện, *adj.* wohlfeil, *Erj.(Torb.)*, *nk.*; („napačna novinka", *Cv.*); — prim. ceno.
cệng, *m.* der Klang: dvajsetica nema cenga, *Mur.*
cẹ́ngelj, glja, *m.* der Eiszapfen, *Cig.*, *C.*
cẹ́nger, gra, *m.* das Blasenpflaster, *Cig.*; — prim. kor.-nem. zenger.
cengetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* = cengljati, *Mur.*
cengljáti, âm, *vb. impf.* mit einem kleinen Glöckchen läuten, klingeln, *M.*, *Cig.*
cengúlja, *f.* *m.* das Schöllkraut (chelidonium maius), *Št.*
cẹník, *m.* = cenovnik, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.* (iz: cennik).
cẹnîlen, łna, *adj.* Schätzungs-, *Nov.*, *nk.*
cẹnîlnica, *f.* die Schätzungsliste, *DZ.*
cẹnílo, *n.* der Schätzungspreis, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; pristojbinsko c., der Gebürentarif, *Levst.(Pril.)*; — die Schätzung, der Census, *Cig.*
cẹnîtelj, *adj.* der Schätzmann, *Jan.*, *C.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*
cẹnîteljski, *adj.* Schätzmanns-: c. navod, die Schätzungscommission, *Levst.(Nauk)*.
cẹnîtev, tve, *f.* die Schätzung.
cẹ́niti, im, *vb. impf.* den Preis, den Wert einer Sache bestimmen, schätzen; sto goldinarjev ceniti kravo; škodo c.; blago komu predrago c., jemanden überhalten; toliko ceni, da je izgubil, so hoch rechnet er seinen Verlust, *Cig.*; — schätzen, achten: cenjen, geschätzt (v naslovih) *nk.*; — tudi: cẹníti, *jvzhŠt.*
céniti, cênem, *vb. pf.* po malem kaniti, *Ptuj-C.*; — prim. caniti.
cẹnîtnik, *m.* der Schätzer, *Mur.*, *Cig.*
cẹnitnína, *f.* die Schätzungsgebür, *Cig.*
cẹnîtva, *f.* = cenitev.
cẹnîtven, vena, *adj.* Schätzungs-, *Nov.*
cẹnîvec, vca, *m.* der Schätzer, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
cẹnîvka, *f.* die Schätzerin, *Cig.*
cenja, *f.*, *M.*, *C.* pogl. cajna 1).
cẹ́njenje, *n.* das Schätzen.
cènk, *interj.* = cink: cenk cenk, kling kling! *Cig.*
cệnk, *m.* der Klang, *M.*, *C.*; zvon ima lep cenk, *SlGor.*
cẹnljiv, íva, *adj.* schätzbar, *Cig.*, *Jan.*
cẹnộ, *adv.* (*instr. ad* cena *Mik. IV. 709.* ? prim. *Cv. XI. 9.*) wohlfeil, c. prodajati; to je ceno; comp. ceneje, wohlfeiler; prim. cenejši.
cẹnộst, *f.* die Wohlfeilheit, *Cig.*, *Jan.*
cẹnóta, *f.* die Wohlfeilheit, *Levst.(Zb. sp.)*.
cẹnộven, vna, *adj.* Preis-: cenovna poverilnica, das Marktpreiscertificat, *Levst.(Nauk)*.
cẹnovník, *m.* die Preisliste, der Tarif, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Levst.(Nauk)*, *DC.*; das Coursblatt, *DZ.*
cẹnovnîški, *adj.* tarifmäßig: cenovniška pristojbina, *DZ.*

cènt, cę́nta, *m.* der Zentner: ima denarjev na cente, er hat Geld die Menge.
centezimālen, lna, *adj.* na sto delov razdeljen, Centesimal-, *Cig.(T.)*; centezimalne vage, *DZ.*
centrāla, *f.* die Centrale (Centrallinie), *Cel.(Geom.)*; — prim. središčnica.
centrālen, lna, *adj.* središčen, Central-.
centralizācija, *f.* v političnem pomenu: podreditev vseh oblasti v državi pod središčno oblast, die Centralisation, *Cig.(T.)*, *nk.*
centrifugālnost, *f.* die Centrifugalkraft, *Cig.(T.)*; — prim. sredobežnost.
cę́ntriga, 1) ein herabhängendes Stück Fleisch (Selchfleisch), *C.*; — 2) an einer Wiede zum Trocknen aufgehängtes Kräutig von Rüben u. dgl., *Fr.-C.*; — iz nem.; prim. bav. in kor. zentring, zum Selchen aufgehängtes Fleisch, *C.*
cę́ntrih, *m.* = centriga 1), *Št.*
centripetālnost, *f.* die Centripetalkraft, *Cig.(T.)*; — prim. sredotežnost.
centūrija, *f.* v prvotnem pomenu: skupina 100 mož, die Centurie.
cēnzor, rja, *m.* presojevavec, der Censor.
cenzūra, *f.* presojevanje, die Censur, (z. B. der Bücher), *Cig.(T.)*.
cẹ̑p, *m.* 1) die Spalte, der Spalt, *Mur.*, *Cig.*; oje se je v cepu strlo, *Z.*; — = precep, die Klemme, *Trub.*; — 2) (eig. der durch Spalten entstandene Theil): der Schaft eines Seiles: vrv v štiri cepe, ein vierschaftiges Seil, *Z.*; prim. pramen; — v dva cepa se majati, nach rechts und links schwanken, *Z.*; v dva cepa hoditi, wackelnd einhergehen, *C.*; z bičem pokati v dva cepa, nach rechts und links, *Zora.*; žvižgati v dva cepa, zweistimmig pfeifen, *Z.*, *LjZv.*; v dva cepa govoriti, zweideutige Reden führen, *Jap.(Prid).*; — 3) das Pfropfreis, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Torb.)*; — das Gepfropfte, die Pfropfung: cep obvarovati moče, suše, *Pirc*; — 4) der Dreschflegel, udariti koga s cepom; — pl. cepi, der Drischel (Klöppel sammt Handhabe), *Habd.*, *Guts.*, *Jarn.*; tudi cẹpjẹ̑, *g.* pí in póv, *Erj.(Torb. Let. 1883, 249.)*; prim. cepe.
cẹpāč, *m.* der Pfropfer, *C.*
cẹpālnica, *f.* die Spaltaxt, *C.*
cę́panica, *f.* 1) das Scheit, *Mur.*, *C.*; tudi hs.; — 2) cẹpaníca, neka vrsta črešenj, *kajk.-Valj.(Rad).*
1. **cẹ̑panje**, *n.* das Spalten.
2. **cẹ̑panje**, *n.* 1) das Umstehen; — 2) das Niederfallen.
cẹ̑past *adj.* lümmelhaft, *Cig.*
1. **cẹ̑pati**, am, *vb. impf.* = cepiti, *Mur.*; luč cepati, Holz zu Leuchtspänen spalten, *BlKr.*
2. **cę́pati**, cẹ̑pam, *vb. impf.* 1) todt niederfallen, umstehen; živina cepa, muhe so začele cepati; — 2) herabfallen, zu Boden fallen, *Cig.*; hruške že cepajo, die Birnen fallen schon vom Baume, *BlKr.*, *jvzhŠt.*
cẹ̑pavka, *f.* die Spaltaxt, *C.*
cẹpẹ̑, *g.* cepí, *f. pl.* der Drischel: cepe so iz cepa ali cepca in ročnika, *Cv.*;—prim. cep 4).

cẹ̑pec, pca, *m. dem.* cep: 1) kleines Pfropfreis, *Valj.(Rad)*; — 2) cę́pec, der Dreschflegel; — der Prügel, der Knüttel, *Cig.*, *C.*, *M.*; — das Anschlagholz in der Mühle, den Beutelkasten zu erschüttern, *Cig.*; — ein grober, plumper Mensch, ein Flegel.
cẹ̑pek, pka, *m.* das Pfropfreis, *C.*, *Notr.*; c. mojega cepljenja, *Dalm.*
cę́pek, pka, *adj.* spaltbar: lahko c., eutom, *Cig.(T.)*.
cepẹ̑l, *f.* der Unterschenkel (zaničlj.), die Häcfse: po plotu bi mu bil cepeli in bedra razobesil, *Jurč.*; dve človeški cepeli visita iznad trnja, *Jurč.*
cepelíga, *f.* = cepel, *C.*, *Št.*
cepelíš, *m.* = cipeliš, *Meg.*, *Prip.-Mik.*
cẹpenéti, ím, *vb. impf.* 1) starr werden, *Fr.-C.*; — 2) c. po čem, etwas ungeduldig erwarten, *Svet.(Rok.)*.
cepèr, éra, *m.* der Splitter: cepera drv nema, (= čisto nič), *Lašče-Erj.(Torb.)*; kleines Stückchen: nima cepera na sebi, keinen Fetzen, *C.*, *Z.*; na cepere raztrgati koga, *Erj.(Torb.)*; — prim. cep-iti. (?)
cepèt, ptà, *m.* das Gestampfe, das Getrampel, *Valj.(Rad)*; (cepèt, ę́ta, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*); das Zappeln, *C.*
cepetálo, *n.* der Trampler, der Zappler, *Cig.*, *M.*
cepetânje, *n.* das Stampfen, das Getrampel; misli, da čuje cepetanje preganjavcev, *Jurč.*; — das Zappeln.
cepetáti, âm, *vb. impf.* stampfen, trampeln, trippeln; tedaj so cepetale („capatale") konjske noge, *Dalm.*; fantje zmeraj za dekleti cepetajo, *Glas.*; — zappeln; riba je pred njegovimi nogami cepetala („capatala"), *Dalm.*; — cepę́čem, *Glas.*; (pravilneje bi bilo menda: cepáčem, *Cv.*);—prim. capati. (?)
cepétec, tca, *m.* 1) die Regung des Geschlechtstriebs beim Manne, *M.*, *C.*; c. ga ima, der Kitzel sticht ihn, *Cig.*; — 2) das Knabenkraut (orchis), *Cig.*
cepetîn, *m.* der Stampfer, *M.*
cepetînka, *f.* die Stampferin, *M.*
cepetljìv, íva, *adj.* der gern mit den Füßen stampft, *Mur.*
cepetljîvec, vca, *m.* der Zappler, *Mur.*
cepetljîvka, *f.* die Zapplerin, *Mur.*
cepetúh, *m.* der Stampfer, *M.*
cepetúlja, *f.* die Stampferin, *M.*
cẹpí, *f. pl.* der Drischel, *Jan.*, *Met.*; — prim. cep 4).
cẹpìč, íča, *m.* 1) das Pfropfreis; — 2) der Dreschflegel, *Mur.*; der Drischel, *Meg.*, *Danj.-Mik.*
cẹpidláčen, čna, *adj.* haarspalterisch, fein, *C.*; — hs.
cẹpidláčenje, *n.* die Silbenstecherei, *Cig.(T.)*; — hs.
cẹpidláka, *m.* der Silbenstecher, der Kritikaster, *Cig.(T.)*; da smo se namerili na tacega cepidlako, *Erj.(Izb. sp.)*; — hs.
cẹpíka, *f.* 1) das Pfropfreis, *Meg.*, *C.*, *Z.*, *Nov.*; — 2) ein durch Pfropfen veredelter Fruchtbaum,

C., Biljana (Goriš.) - Erj. (Torb.); cepike se morajo na zimo s capami obsukati, *ogr.-Valj. (Rad)*.
cepílen, lna, *adj.* Pfropf-: cepilni vosk, *Cig., M.*
cepîlnica, *f.* 1) die Spaltaxt, die Kliebhacke, *Cig., Jan.*; — 2) die Impfanstalt, *Cig., Jan.*
cepîlnik, *m.* 1) das Pfropfmesser, *Cig., Jan.*; — 2) die Pfropfschule (ein Garten), *C.*
cepílo, *n.* 1) das Pfropfwerkzeug, *Cig., Jan.*; — 2) das Pfropfen.
cepîn, *m.* die Spitzhaue, der Karst, *Jarn., Cig., Jan., Goriš.*; ein Spitzhaken zum Fortschleppen des Holzes, *Poh., Gor., Dol.*; — prim. 2. capin.
cepînovec, vca, *m.* der Spitzhakenstiel, *Gor.*
cepíšče, *n.* = cepilnik 2), *V.-Cig.*
cepítati, am, *vb. impf. Dol.-Mik.*; — prim. ceptati.
cépiti, im, *vb. impf.* 1) spalten: drva c., Holz spalten; luč c., Lichtspäne reißen, *Z.*; škrilje c., Schiefersteine abblättern, *Cig.*; c. se, sich spalten, sich fasern: nohet se cepi, zobje na glavniku se cepijo; Cesarski Graben se cepi od Ljubljanice, zweigt sich ab, *Levst. (Močv.)*; glasove c., die Stimmen zersplittern; glasovi se cepijo, die Stimmen zersplittern sich (bei einer Abstimmung), *nk.*; — 2) pfropfen; v sklad c., in den Spalt pfropfen, *Cig., Pirc, Vrtovec-M.*; v zarezo ali žleb c., in die Kerbe, *Cig.*; s priklado c., an die Seite, *Z.*; z nakladom c., copulieren, *Cig.*; z nasadom c. (= s cevko c., *Z.*), pfeifeln, in Gestalt eines Röhrchens pfropfen, *Cig.*; za kožo (lub) c., zwischen Holz und Rinde, *Cig.*; v kožo (lub) c., äugeln, oculieren, *Cig.*; = c. s popkom, *Tuš. (B.)*; c. hruško, črešnjo; cepljeno sadno drevje, veredelte Obstbäume; — 3) impfen, einimpfen; c. komu koze, *Cig.*; — 4) cepljen, berauscht, *Dict., Cig., C.*
cepîvec, vca, *m.* 1) der Spalter, *Cig., Jan.*; — 2) der Pfropfer, *Cig., Jan.*; — 3) der Impfer, *Cig., Jan.*
cepívo, *n.* der Impfstoff, *Cig., Jan., C., DZ., nk.*
cepîvski, *adj.* Pfropf-: c. vosk, *C.*
cepjè, *n.* veredelte junge Bäume, *ogr.-C.*
cépkost, *f.* die Spaltbarkeit, *Cig. (T.)*.
1. **cepljáti**, âm, *vb. impf.* tröpfeln, *C.*; — prim. ceniti, -nem.
2. **cepljáti**, âm, *vb. impf.* = capljati, patschend gehen, *Cig., Vrt.*
cépljenčica, *f. dem.* cepljenka, *C.*; cepljénčica, *Npes.-M.*
cépljenec, nca, *m.* 1) = cepljenica, *C., Z.*; pri povijanju cepljenca se mora dobro gledati, da se cepič ne premakne, *Pirc*; — 2) der Geimpfte, *Cig., Jan.*
cépljenica, *f.* durch Pfropfen veredelter Baum u. dessen Frucht; tudi: cepljénica, *Dol.-Erj. (Torb.)*.
cépljenje, *n.* 1) das Spalten; — 2) das Pfropfen; — 3) das Impfen.
cépljenka, *f.* 1) eine Hacke zum Spalten, *M., Savinska dol.*; — 2) jeder durch Pfropfen veredelte Baum u. dessen Frucht, bes. die veredelte Kirsche; — 3) die Geimpfte, *Cig.*; — 4) *pl.* cepljenke, die Schutzblattern, *Cig.*
cepljeváti, ûjem, *vb. impf.* pfropfen; drevje se cepljuje zgodaj spomladi, *Tuš. (B.)*.
cepljìv, íva, *adj.* = cepek, *Cig., C.*
cêpnica, *f.* die Spaltaxt, *Jan., C.*
cepník, *m.* 1) der Dreschflegelstiel, *Cig.*; — 2) der Impfer, *C.*
cépniti, cêpnem, *vb. pf.* 1) todt niederfallen, umstehen (o živalih); še jeden (vrabec) brez našega očeta volje ne cepne na tla, *Ravn.*; niederfallen, zu Boden fallen, *Cig., C., vzhŠt.*
cepovíšče, *n.* = ročnik, der Dreschflegelstiel, *C.*
ceptáti, âm, *vb. impf.* = cepetati, *Cig.*; stark auftreten, *Štrek.*; stampfen, strampfen: Moj konj cepta, *Preš.*; otroci jokajo, ceptajo, *Slom.*
ceptèc, ecà, *m.* das Knabenkraut, (orchis), *C., Tuš. (B.), Valj. (Rad)*; — tudi: der Frauenschuh (cypripedium calceolus), *Tuš. (R.)*.
cèr, céra, *m.* die Zerreiche (quercus cerris).
cerazîn, *m.* das Cerasin (chem.), *Cig. (T.)*.
cêrec, rca, *m.* der Ziest; (stachys recta), *Podgorje v Istri - Erj. (Torb.)*.
ceremǫ́nija, *f.* die Ceremonie; — prim. obred.
cerệnje, *n.* = ruševje, das Knieholz, das Krummholz, *Krn - Erj. (Torb.)*.
cérkev, kve, *f.* 1) die Kirche, das Gotteshaus; farna c., die Pfarrkirche; stolna cerkev, die Kathedralkirche, die Domkirche; *Cig., Jan., nk.*; — 2) die Kirche (als religiöse Genossenschaft); katoliška cerkev.
cerkǫ́ven, vna, *adj.* = cerkven, *Cig., Jan.*; cerkovno blago, *Dalm.*
cerkǫ̂vnica, *f.* ein zur Kirche gehöriger Acker, *Cig.*
cerkǫ̂vnik, *m.* der Kirchendiener, der Meßner, *Guts., Mur., Cig., Jan., nk.*
cerkǫ̂vščina, *f.* das einer Kirche gewidmete Grundstück, *Cig.*
cerkǫ̂vščnica, *f.* = cerkovnica, *C.*
cérkva, *f.* = cerkev.
cerkvár, rja, *m.* = cerkovnik, *Jan.*
cerkvện, *adj.* Kirchen-, kirchlich; cerkveno je ognjeno, das Kirchengut ist unantastbar, *Z.*
cerkvệnec, nca, *m.* = cerkovnik, *C., Z., Erj. (Izb. sp.), Dol.*
cerkveníca, *f.* ein zur Kirche gehörender Wiesengrund, *Notr.*
cerkvenîja, *f.* die Kirchengülte, der Kirchengrund, *Cig., Notr.-Levst. (Rok.)*.
cerkveník, *m.* = cerkovnik, *Cig., Jan.*
cerkvenopráven, vna, *adj.* kirchenrechtlich, *Cig., Jan., nk.*
cerkvenoprâvnik, *m.* kdor se s cerkvenim pravom peča, *Navr. (Kop. sp.)*.
cerkvenoróпen, pna, *adj.* kirchenräuberisch, *Cig., Jan.*
cerkvenozbǫ́ren, rna, *adj.* Synodal-, *Cig., Jan.*
cerkvệnstvo, *n.* das Kirchenwesen, *Cig., Jan., C.*
cerkvệnščina, *f.* das Kirchengut, *Jan.*
cérkvica, *f. dem.* cerkva; das Kirchlein.
cerkvíšče, *n.* die Kirchstätte, *C.*; der Kirchenplatz, *Cig., Jan.*
cerǫ́v, *adj.* von der Zerreiche; cerov les, *C., Z.*
cerovína, *f.* das Zerreichenholz.
cerǫ̂vje, *n.* der Zerreichenwald.

cẹ́sanica, *f.* cesana nat od korenja, *C.*
césar, árja, *m.* der Kaiser; Njegovo Veličanstvo presvetli naš cesar, Seine Majestät unser glorreicher Kaiser; turški cesar, der Großherr der Türken; — 2) eine Apfelart, *Kr.-Erj.(Torb.).*
cesaríca, *f.* die Kaiserin.
cesárič, *m.* der Sohn des Kaisers, *C., Mik., Vrt., Npes.-Cig.*
cesarîčin, *adj.* der Kaiserin.
cesaríčiti, îčim, *vb. impf.* als Kaiserin regieren, *Cig.*
cesarîčna, *f.* des Kaisers Tochter, die kaiserliche Prinzessin, *Cig., Vrt.*
cesáriti, ârim, *vb. impf.* = cesarjevati, *Cig.*
cesárjev, *adj.* des Kaisers.
cesarjevânje, *n.* die Regierung, Herrschaft eines Kaisers, *Cig.(T.);* v našega cesarjevanja tridesetem letu, *DZ.*
cesarjeváti, ûjem, *vb. impf.* Kaiser sein, als Kaiser herrschen, *M., Cig.*
cesárjevič, *m.* des Kaisers Sohn, kaiserlicher Prinz, *Mur., Cig., Jan., nk.;* c. naslednik, der Kronprinz, *DZ.*
cesarjevîčna, *f.* = cesarična, die kaiserliche Prinzessin, *Cig., C.*
cesarjevína, *f.* das Kaiserreich, *Cig.*
cesarọ̑st, *f.* kaiserliche Majestät (v ogovoru): Kaj ti pravim, Cesarost, *Npes.-K.*
cesárski, *adj.* kaiserlich, Kaiser-.
cesârstven, ena, *adj.* das Kaiserreich betreffend, *Cig.;* cesarstveni zlatniki, Reichsgoldmünzen, *DZ.*
cesârstvọ, *n.* 1) das Kaiserthum, das Kaiserreich; — 2) die Kaiserwürde, *Cig.*
cesárščak, *m.* neka vinska trta, *SlGor.-Erj.(Torb.).*
cesárščica, *f.* 1) die Kaiserbirne, *C.*; — 2) eine Pflaumenart, *C.*
cẹ́sati, sam, *vb. impf.* in längeren Stücken wegreißen, *Mur., Cig., vzhŠt.;* skale c., Späne reißen, *C.;* perje c., Federn schleißen, *C.;* — nit se cesa, der Faden fasert sich, *Z.;* — prim. česati.
cẹ̑sek, ska, *m.* 1) der Lichtspan, *C., SlGor.;* — 2) die Nagelwurzel, der Nietnagel, („začesek pri nohtih") *C.*
cēsija, *f.* prepust, odstop, die Cession.
cesíka, *f.* ein abgerissenes Stück Holz, „kar se učesne od lesa", *C.*
cẹ́sra, *f.* 1) = cesulja, *C.;* — 2) ein Mädchen mit zerrauften Haaren, *C.*; — prim. cusra.
cesráti, âm, *vb. impf.* reißen, abreißen, (z. B. Kohl-, Mangoldblätter u. dgl.), *C., Z.;* — orehe cesrati, Nüsse vom Baume herunterschlagen, *SlGor.-C.;* — prim. cusrati.
cesràv, áva, *adj.* 1) = cesuljast, *C.;* — 2) zerlumpt, zerrauft, *C.*
cẹ́sta, *f.* 1) die Straße; velika c., die Hauptstraße; železna c., die Eisenbahn; rimska c., die Milchstraße; c. krožnica, die Ringstraße, *DZ.*; vlačugarska c., der Leinpfad an Flüssen, *DZ.;* — 2) die Abtheilung der Haare, die Haarscheide, *Cig.;* pogl. prečka; — 3) die Straßbäume der Sägemühle: po cesti se premika voz (Blockwagen) na valičih, *Notr.*

cẹ̑star, rja, *m.* der Straßenarbeiter, der Straßeneinräumer.
cẹ̑starica, *f.* das Weib des Straßeneinräumers, *Valj.(Rad).*
cẹstarína, *f.* = cestnina, *Cig.(T.), Nov., nk.*
cẹ́sten, tna, *adj.* Straßen-; cestni prah.
cẹstíšče, *n.* die Fahrbahn der Straße, *Levst.(Cest.);* seči niso dovoljene ob cestiščih, *Nov.*
cẹ́stiti, im, *vb. impf.* castrieren, *C.;* — listje c., Laub abbrechen, *C.*
cẹ̑stje, *n.* der Straßenkörper, *Levst.(Cest.).*
cẹ̑stnar, rja, *m.* der Zöllner, *Ravn.*
cẹ̑stnik, *m.* 1) = cestar, *C.;* — 2) der Wanderer, *Guts., Mur.;* — der Fuhrmann, *C.;* — 3) der Straßenkoth, *C.*
cẹstnína, *f.* das Straßengeld, die Straßenmautgebür, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.), DZ., Valj.(Rad).*
cẹstnînar, rja, *m.* der Straßenmauteinnehmer, der Mautner, *Cig., Jan.*
cẹstnînarica, *f.* die Mautnerin, *Jan.*
cẹstnînarski, *adj.* Mautner-: cestninarska hišica, das Mauthaus, *Cig.*
cẹstnînski, *adj.* Maut-, *Cig.*; cestninske pristojbine, Mautgebüren, *DZ.*
cẹstodẹ̑łec, łca, *m.* der Straßenarbeiter, *Jan.*
cẹstodẹ̑łstvọ, *n.* der Straßenbau, *Jan., DZ.*
cẹstokàz, káza, *m.* die den Weg weisende Säule, der Wegweiser, *Cig.*
cẹstomèr, méra, *m.* der Wegmesser, das Hodometer, *Cig.(T.).*
cẹstomẹ̑rec, rca, *m.* der Wegemesser, der Perambulator, *Cig.*
cẹstováti, ûjem, *vb. impf.* = potovati, *Guts.*; — iz češ. (?)
cẹstovína, *f.* = cestnina, *Mur., Cig., Jan., C.*
cẹstovînar, rja, *m.* = cestninar, *Mur., Cig., Jan., C., Ravn.*
cẹstovòd, vọ́da, *m.* der Viaduct, *Cig., DZ.*
cesúlja, *f.* = češulja, čehulja, *Ptuj-C.*
cesúljast, *adj.* = češuljast: c. grozd, *Fr., Ptuj-C.*
cẹ́ščenec, nca, *m.* = ceščenik, *C.*
cẹ́ščenik, *m.* der Schöps, *Rez.-C.*
cẹ̑v, î, *f.* die Röhre; pipna c., das Tabakpfeifenrohr; strelna c., die Blitzröhre, *Sen.(Fiz.);* — die Weberspule, *Cig., Jan., Bolc-Erj.(Torb.);* — = piščal, das Wadenbein, *Cig., C.;* — der Federkiel, *Cig.(T.);* — das Gefäß (zool., bot.): krvne cevi, Blutgefäße, *Cig.(T.);* smolna c., der Harzgang, *Tuš.(B.).*
cẹ̑v, *m.* = orodje, *Gor.;* — prim. nem. Zeug. (?)
cẹ̑vast, *adj.* röhricht, röhrenförmig, *Cig., Jan., C.*
cẹ̑vba, *f.* die Drainage, *Cig., Nov.-C.*
cẹ̑včica, *f. dem.* cevka; das Röhrchen.
cẹ̑ven, vna, *adj.* Rohr-, Röhren-; — cevna rastlina, die Gefäßpflanze, *Tuš.(B.).*
cẹvît, *adj.* gefäßig, *Cig.(T.).*
cẹ̑vje, *n.* = orodje, *Jan.;* prim. cev, m.
cẹ̑vka, *f. dem.* cev; 1) das Röhrchen; — das Tabakpfeifenröhrchen; kolovratna c., die Spule am Spinnrad, *C.;* Predem nit na cevko, *Danj.(Posv. p.);* — die Weberspule, *Gor.;*

— Evstahova c., die Eustachische Röhre (zool.), *Cig.(T.)*; — das Gefäß (bot.), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(B.)*; — 2) das Geißblatt (lonicera caprifolium), *Tuš.(R.)*.

cêvkar, rja, *m.* der Röhrenwurm (serpula), *Erj.(Ž.)*.

cevkáš, *m.*, *pl.* cevkaši, die Röhrenquallen (syphonophora), *Erj.(Z.)*.

cêvkast, *adj.* röhrenförmig; — röhrig.

cêvkati, am, *vb. impf.* = s cevko cepiti, röhreln, *Cig.*

cêvnat, *adj.* röhrig; — gefäßreich, *Cig.*, *Jan.*; cevnata kožica, gefäßreiches Häutchen, *Žnid.*

cêvnica, *f.* 1) led, ki se napravi okoli rozg, kadar dež zmrzne, *Št.*; — 2) = orgle, *C.*; (= citre, *Levst.(Zbr. sp.)*; prim. stsl. cěvьnica, lyra).

cêvnik, *m.* der Röhrenbohrer, *Cig.*

cevnják, *m.* 1) das Spulengestell, der Spulenstock, *h. t.-Cig.(T.)*; — 2) der Röhrenwurm (serpula), *Cig.*

cevocvêtka, *f.*, *pl.* cevocvetke, Röhrenblumen (gamopetalae), *Tuš.(R.)*.

cevopîsje, *n.* die Gefäßbeschreibung, *Cig.*

cevǫ̂vje, *n. coll.* = orodje: čebelarsko c., *Gol.*, *Gor.*; — prim. cevje.

cêvstvǫ, *n.* das Gefäßsystem, *Cig.*, *Jan.*

cêvta, *f.* = cefta, cehta, der Wassereimer, *Cig.*, *C.*, *Valj.(Rad)*.

cezéti, ím, *vb. impf.*, *C.*, *jvzhŠt.*; pogl. cizeti, cuzeti.

cezljáti, âm, *vb. impf.*, *Cig.*; pogl. cizljati.

cezûra, *f.* prenehljaj v verzu, die Caesur.

cîba, *f.* das Hühnchen (s to besedo se kličejo piščeta), *M.*, *Št.*; — die Henne, *Štrek.*

cíbara, *f.* = cibora, *Z.*, *Mik.(Et.)*.

cibêba, *f.* vrsta suhega grozdjiča, die Cibebe, *Cig.*, *Jan.*

cîbetovka, *f.* die Zibetkatze (viverra zibetha), *Erj.(Ž.)*.

cíbica, *f. dem.* ciba; das Hühnchen, *M.*, *Št.*

cíbora, *f.* die Kriechenpflaume (prunus insititia), *Kr.-Erj.(Torb.)*, *Tuš.(R.)*; — francoska cibora, die Mirabelle (Reine-Claude), *Tuš.(R.)*; — prim. bav. zeibern, švab. zipper, *Levst.(Rok.)*.

cîc, *m.* neka vrsta katuna, der Zits, *M.*, *C.*

1. **cíca**, *f.* die Katze, *ogr.-Valj.(Rad)*.

2. **cíca**, *f.* die Staudensense, *C.*; — eine schlechte Handsäge, *Z.*

cîcast, *adj.* aus Zits, *M.*; Imajo cicasta krila pa avbe zlate, *Npes.-Kr.*; cicasta janka, *Npes.(Kor.)-Kres.*

cîcek, cka, *m.* neko grozdje; črni c., blauer Ritschener, *Trumm.*

cîcati, am, *vb. impf.* mit stumpfem Messer schneiden, *C.*, *Z.*; — überhaupt: langsam, saumselig etwas thun, *C.*; — langsam, schwerfällig gehen: upehan po kamenju osel cica, *Levst.(Zb. sp.)*.

cicorâmo, *adv.* = cucoramo, *C.*

cífa, *f.* 1) die Fransе an einem zerrissenen Kleide, *Cig.*; — 2) die Schlampe, *Cig.*, *C.*, *Kr.*; — prim. kor.-nem. zifer, Schelte gegen liederliche Frauenzimmer.

cîfra, *f.* 1) die Ziffer, (iz nem.); — 2) der Schmuck, die Zier, *C.*; der Putz, *kajk.-Valj.(Rad)*; — *pl.* cifre, der Flitter, *ogr.-C.*; die Fransen, *Šol.*; prim. madž. cifra.

cîfrast, *adj.* bunt, verziert, geschmückt, *ogr.-C.*; gefranst, *Z.*

cîfrati, am, *vb. impf.* zieren, bunt schmücken, aufputzen, *ogr.-C.*, *Z.*; c. se, sich malen, *Dol.-Levst.(Rok.)*.

cîfrenica, *f.* das Zifferblatt, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*

cîfrenik, *m.* = cifrenica, *Cig.*

cíga, *f.* der Flaschenzug, *Ptuj-C.*; — prim. cigati.

cîgalica, *f.* 1) die Zwickmühle, *V.-Cig.*; — 2) die Schliche, der Weg eines Wildes, *C.*; — 3) eine nicht recht verbundene Masche im Netze, die Reitmasche, *V.-Cig.*

cigàn, ána, *m.* der Zigeuner; smeje se kakor cigan belemu kruhu, vesel kakor cigan, kadar sekirico najde, *Levst.(Rok.)*; — 2) der Gauner, der Betrüger; — 3) eine Traubenart: der Kleinungar, *M.*, *Vrtov.(Vin.)*; drobni, črni c., *C.*; — temnordeče jabolko rdečkastega mesa, *Ljubljanska ok.-Erj.(Torb.)*.

cigânček, čka, *m. dem.* ciganek; der Zigeunerknabe.

ciganè, éta, *m.* = ciganček, *Cig.*

ciganíca, *f.* die Zigeunerin, *Mur.*, *jvzhŠt.*; — tudi psovka nemarno oblečeni ženski, *jvzhŠt.*

ciganìč, íča, *m.* = ciganček, *Jurč.*

ciganîja, *f.* die Zigeunerei, das Zigeunerthum, *Mur.*; — die Prellerei, *Mur.*

cigániti, cigânim, *vb. impf.* 1) herumschweifen, zigeunern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; tudi: c. se, *Cig.*; — 2) prellen, betrügen, übervortheilen; — — za kako reč koga c., etwas von jemandem in zudringlicher Weise zu erbetteln suchen, *jvzhŠt.*

cigánjenje, *n.* 1) das Zigeunerleben, *Cig.*; — 2) das Prellen; — das zudringliche Bitten, *vzhŠt.*

cigânka, *f.* 1) die Zigeunerin; — 2) die Gaunerin, *Cig.*

cigânski, *adj.* 1) Zigeuner-, zigeunerisch; — 2) betrügerisch.

cigânstvǫ, *n.* 1) das Zigeunerthum; — 2) die Gaunerei, *Cig.*, *Jan.*

cigânščina, *f.* die Zigeunersprache, *Cig.*, *Jan.*

cigâra, *f.* die Cigarre.

cîgati, am, *vb. impf.* slabo gosti, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*; c. po strunah, *nk.*; — prim. it. (dial.) zigare, kričati. (?)

cîgavec, vca, *m.* der Fiedler, *Jan.*

cîgeł, gla, *M.*, *m.* pogl. cegel, opeka.

cigǫ́liti, gǫ̂lim, *vb. impf.* knarren (von Rädern), *C.*; — mit einem stumpfen Messer langsam und schlecht schneiden, *C.*; — schlecht geigen, *C.*; škripač na gosli cigoli („ciguli“), *Lašče-Levst.(Rok.)*; — prim. it. cigolare, knarren, klirren (o kolesu), *Levst.(Rok.)*.

cigotáti, âm, *vb. impf.* schwirren, kreischen, *Trst.(Let.)*; — mit stumpfem Messer schneiden, *C.*; — prim. cigoliti.

cigútati, am, *vb. impf.* = cigotati, *C.*

cijān, *m.* neka plinasta kemična tvarina, das Cyan, *Cig.(T.)*.

cijâz, *m.* der Zögerer, langsamer Mensch, (cjaz) *Ravn.-Cig.*; ein langsamer Bote, *V.-Cig.*

cijáza, *f.* ein langsames Weib, (cjaza) *Ravn.-M.*

cijáziti, im, *vb. impf.* 1) *tr.* schleppen, *Guts.*, *Cig.*, *M.*, *Nov.*; in so ga tjakaj meketali ino „cjazili“, *Trub.(Post.)*; dva centa tobaka cijaziti in nositi črez Gorjance, *Jurč.*; c. se, sich langsam schleppen, *M.*, *C.*; c. se po klopi, wetzen, *Polj.*; — 2) *intr.* schwer gehen, *Pohl.*; umherziehen: odkar je kralj Matjaž po svetu cijazil, *Bes.*; — prim. nem. ziehen. (?)

cijôha, *f.* 1) der Kohlensack, *Sol.*; — 2) ein Collo (v trgovskem govoru), *Cig.*, *DZ.*; — prim. kor.-nem. zieche, der Bettüberzug.

1. **cîk**, *m.* die Singdrossel (turdus musicus), *Vranja v Istri - Erj. (Torb.)*; (= dlesk, der Kernbeißer, *C.*).

2. **cîk**, *m.* po hrbtu bel vol, *Polj.*

3. **cìk**, cíka, *m.* 1) essigsaurer Geschmack des Weines, *Nov.*; vino na cik vleče, *jvzhŠt.*; — 2) in Essig übergehender Wein: bolna vina, zavrelice, ciki, *Nov.*; — prim. 2. cikati.

1. **cíka**, *f.* die Singdrossel, *Cig.*; pogl. 1. cik.

2. **cíka**, *f.* krava z belkastim hrbtom, *Krn - Erj.(Torb.)*, *Kr.*; — prim. 2. cik.

cikâlnik, *m.* „neka priprava v ribjo lov: na dolzem motvozu je po vrsti navezanih več trnkov z vado; nanj love sosebno ogorje, *Bilje pri Gorici - Erj.(Torb.)*.

1. **cíkast**, *adj.* weißgefleckt, mit weißem Rücken, *Bes.*, *Nov.*; cikasta živina, *Kr.*; — prim. 2. cik, 2. cika.

2. **cíkast**, *adj.* in Essigsäure übergehend: cikasto vino, *Dol.*, *Št.*; — prim. 2. cikati.

1. **cíkati**, cîkam, *vb. impf.* zirpen, *Cig.*; piepen, *Z.*

2. **cíkati**, cîkam, *vb. impf.* 1) einen fremden Beigeschmack haben: c. po čem, *Cig.*, *Jan.*; c. na kaj, *C.*; vino na jesih cika, *Dict.*; vino cika, der Wein hat einen essigsauren Beigeschmack, *Cig.*, *Štrek.*, *Dol.*, *Št.*; ta beseda po nemščini cika, scheint deutschen Ursprungs zu sein, *M.*; — zielen, anspielen, *Cig.*, *Jan.*; kam to cika? to na-me cika, *Z.*, *SlGor.*; — prim. švic., bav., zicken, istega pomena.

cîkavt, *m.* die Singdrossel (turdus musicus), *Cig.*, *Gor.*; — prim. 1. cik.

cîkec, kca, *m.* = cikavt, *Dol.*

cîkla, *f.* = pesa, *C.*, *Valj.(Rad)*; — iz cvikla; hs. cvekla, novogrško σεῦκλον, *Mik.(Et.)*.

cîklja, *f.* weißgefleckte Kuh, *Cig.*; — prim. 2. cika.

cîkljast, *adj.* weißgefleckt, *Cig.*, *M.*

cikloída, *f.* neka kriva črta, die Cykloide (mech.), *Cig. (T.)*.

1. **cíkniti**, cîknem, *vb. pf.* einen Pieplaut von sich geben, *Z.*; mucksen, *C.*; — prim. 1. cikati.

2. **cíkniti**, cîknem, *vb. pf.* in die saure Gährung übergehen, sauer werden: vino je ciknilo, ist sauer geworden, *Cig.*, *Št.*, *Dol.*; (tudi *impf.*: vino že cikne = cika, *jvzhŠt.*;) na kaj dvoumnega c., eine zweideutige Anspielung machen, *Cv.*

cikórija, *f.* die Cichorie, die Wegwarte (cichorium intibus), *Tuš.(R.)*.

cilînder, dra, *m.* der Cylinder; — prim. valj.

cilj, cílja, *m.* das Ziel, der Endzweck: cilj in konec našega življenja; — iz nem.

1. **címa**, *f.* 1) der Keim, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*; cime gnati, *Mik.(Et.)*; — der Pflanzentrieb, *BlKr.*; — 2) das männliche Glied, *Z.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 3) der Eiszapfen, *Mur.*

2. **címa**, *f.* 1) das Kräuterich von Ackerpflanzen, *Cig.*, *C.*, *M.*, *Dol.*, *BlKr.*; — 2) odlomljena vejica, *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*; — prim. lat. cima, it. le cime dell' erbe, *Mik. (Et.)*.

címanje, *n.* das Keimen, *Mur.*

cimaraka, *f.* *Dol.*, pogl. cimraka.

címast, *adj.* Keime habend: pšenica je že cimasta, *SlGor.*

címati, am, *vb. impf.* keimen, *Mur.*, *Cig.*

címavica, *f.* Eisblüten, Eisrosen, die sich auf feuchtem Boden bilden, *vzhŠt.-C.*

cîmbale, *f. pl.* 1) die Cymbel, *Jan.*; Trobente in gosli in cimbale, *Preš.*; cimbole, *ogr. in kajk. - Valj. (Rad)*; — 2) das Cymbal, das Hackbrett, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

cîmbali, *m. pl.* die Cymbel, *Cig.*

cîmbole, *f. pl.* pogl. cimbale.

címbor, *m.* neka češpa, *Goriš.-Erj.(Torb.)*; — prim. cibora.

címbora, *f.* = cimbor, *Kr.-Erj.(Torb.)*, *Valj. (Rad)*; — prim. cibora.

cimęnta, *f.* ein Cimentiergefäß, *Št.*

cimentováti, ûjem, *vb. impf.* cimentieren, *Jan.*; — prim. it. cimento, die Probe.

cimęntoven, vna, *adj.* cimentovni urad, das Cimentierungsamt, *DZ.*

címer, *m.* der Schmuck, bes. der Hutschmuck, *C.*; der Blumenstrauß, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; — prim. srvn. zimier, der Helmschmuck, *Mik.(Et.)*.

címet, *m.* sladka skorjica, der Zimmet.

ciméti, ím, *vb. impf.* keimen, *Mik.(Et.)*.

címetov, *adj.* Zimmet-, cimetovo drevo, der Zimmetbaum, *Jan.*; cimetove barve, zimmetfarbig, *Cig.*; cimetova kislina, die Zimmetsäure, *Cig.(T.)*; cimetova lovorika, der Zimmetlorbeer (laurus cinnamomum), *Tuš.(R.)*

címetovec, vca, *m.* 1) der Zimmetbaum, *Jan.*; — 2) neka vrsta granatov rumene ali cimetove barve, der Kanelstein, *Cig.(T.)*.

címetovica, *f.* das Zimmetwasser, *Cig.*

címica, *f. dem.* 1. cima; das Keimchen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Nov.*

címiti, im, *vb. impf.* 1) keimen machen: trs c., Sturzreben bereiten, *vzhŠt.-C.*; — 2) c. se, keimen, Sprossen treiben: repa se cimi, *Cig.*, *Jan.*

cîmnat, *adj.* = cimast, *SlGor.*

cîmnica, *f.* 1) = 2. cima, *Dol.*; — 2) die Sturzrebenkeimgrube, *SlGosp.-C.*

cimǫtnik, *m.* neka vinska trta, *SlGor.-Erj. (Torb.)*.

cimoz, *m.* ženski pas, ki ga nosijo belokranjske ženske, iz klobučine in rdečega sukna narejen in s traki okrašen, *BlKr.*; tudi: cimuz.

címper, pra. *m.* 1) der Dachstuhl; — 2) ein hölzernes Gebäude; — prim. bav. cimber, ein hölzernes Gebäude, *Levst.(Rok.)*.

cîmprati, am, *vb. impf.* zimmern; — iz nem.

címraka, *f.* die Zimmerhacke, *Cig.*; — iz nem.

cìn, cína, *m.* 1) = kositer, das Zinn (stannum); — 2) die Glasur der Töpfer, *Polj.*

cìn, *interj.* cin cin! kling, kling!

cînar, rja, *m.* = kositrar, der Zinngießer, *Cig.*

cínast, *adj.* 1) zinnen; — 2) mit Glasur überzogen: c. lonec, *Polj.*; — 3) mit Glatteis überzogen: drevje je cinasto, *Dol.*

cîncalica, *f.* der Eiszapfen, *vzhŠt.-C.*

cîncanje, *n.* = kinkanje, das Nicken; — das Zaudern, die Unentschiedenheit.

cincáriti, ârim, *vb. impf.* = cincati, *SlN.*

cîncati, am, *vb. impf.* 1) auf und ab bewegen: dremaje z glavo kinkati, *Lašče-Erj.(Torb.)*; kobila z glavo v tla cinca, *Levst.(Zb. sp.)*; — schwerfällig gehen: pes cinca hodeč po treh nogah, *M.*; — schwanken, *Cig.*, *C.*; — 2) langsam, zaudernd etwas thun, unentschlossen sein; — prim. cencati, cuncati.

cîndrc, *m.* ein an den Schultern hangender weiblicher Unterrock, *Goriš.*

1. **cînek**, nka, *m.* pogl. 1. cink.

2. **cînek**, nka, *m.* pogl. 2. cink.

cínek, nka, *adj.* = činek, majhen, *Trst.(Let.)*, *Št.*

cíngati, cîngam, *vb. impf.* 1) klingeln, *ogr.-C.*, *Z.*; — 2) schaukeln, *Štrek.*

cíngelj, glja, *m.* 1) das Glöcklein, *C.*; — das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *C.*; — 2) etwas Hangendes: cingelj cinglja, cokelj coklja, cingelj dolu pade, cokelj ga popade, (svinja in želod), *Ip.-Erj.(Torb.)*; — der Eiszapfen, *C.*

cîngeljc, (gljec), geljca, *m. dem.* cingelj; das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *Z.*, *Ljub.*

cîngeljček, čka, *m. dem.* cingeljc, istega pomena, *Ljub.*

cingetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* klingen: petica cingeče, *Z.*; klingeln, *C.*, *vzhŠt.*; zvončki cingečejo, *Več.*

cingetâvka, *f.* der Klingelbeutel, *C.*

cînglja, *f.* = cingelj 1): oven s cingljo, *ZgD.*

cingljânje, *n.* das Geklingel.

cingljáti, âm, *vb. impf.* klingeln, schellen; zvončki cingljajo; na kupico cingljaje vino klicati, *LjZv.*

cíngola, *f.* 1) das Schöllkraut (chelidonium majus), *C.*; — 2) *pl.* cingole (zaničlj. o nogah), die Hächsen, *C.*

cínjav, *adj.* glatteisig, *vzhŠt.-C.*; — prim. cinast 3).

cínjavica, *f.* das Glatteis, *vzhŠt.-C.*

cínjenje, *n.* die Glasur, *V.-Cig.*

1. **cînk**, *m.* 1) das Fettauge: oljnati cinki plavajo po vodi, *Vrt.*; cinke poloviti z juhe, *Str.*; — 2) der graue Star (im Auge), *Cig.*, *C.*, *Žnid.*; mreno ali cink iz punčice sneti, *Slom.*; — prim. kor.-nem. in bav. zinken, Fettauge.

2. **cînk**, *m.* das Zink.

cinkárnica, *f.* die Zinkhütte, *Cig.*

cînkast, *adj.* 1) voll Fettaugen: cinkasta juha, *Z.*; — 2) mit dem grauen Star behaftet, *Dict.*, *C.*, *Dol.*; ali si cinkast, da ne vidiš? *Dol.*

cínkati, cînkam, *vb. impf.* 1) klingen, klingeln, *ogr.-M.*, *C.*; — 2) z roke zbijati denar (neka igra), *Notr.*

cînklja, *f.* der Gartenammer (emberiza hortulana), *Z.*

cinkòt, óta, *m.* das Geklingel: c. kraguljcev, *Vrt.*; das Geklirre, *Zora.*

cînkov, *adj.* aus Zink, Zink-; c. okis, das Zinkoxyd; cinkova bel, cinkovo belilo, das Zinkweiß, *Cig.(T.)*.

cînkovica, *f.* das Zinkerz, *Cig.(T.)*.

cînkovnat, *adj.* zinkhältig: cinkovnata svetlica, die Zinkblende, *Cig.(T.)*.

cinọ̑ber, bra, *m.* das Zinnober.

cinọ̑brast, *adj.* zinnoberhältig: cinobrasta ruda, das Zinnobererz, *Cig.*

cinọ̑brovica, *f.* das Zinnobererz, *Cig.*

cinoprâlnica, *f.* die Zinnwäsche, *Cig.*

cínov, *adj.* = kositrov, Zinn-, *Cig.*, *Jan.*

cínovec, vca, *m.* der Zinnstein, *Cig.*

cínovica, *f.* die Zinnerde, *Cig.*

cintor, *m.* = pokopališče, *ogr.-C.*; — iz lat. coemeterium.

1. **cìp**, cípa, *m.* 1) der Pulsschlag, *Mur.*, *Cig.*; der Pendelschlag, *M.*; — 2) = strnad, *C.*

2. **cìp**, cípa, *m.* der Zipf, *Jan.*, *C.*, *Rož.-Kres*; — iz nem.

cípa, *f.* 1) der Pieper (anthus), *Jan.*, *Frey.(F.)*; pos. der Wiesenpieper, die Zipplerche (a. pratensis), *Ljub.*; — 2) = cifa 2), *Ljub.*

cîpar, rja, *m.* der Pieperfänger, *Z.*, *Ljub.*

cípati, cîpam, pljem, *vb. impf.* 1) schlagen: žila ciplje, *Z.*; — 2) schwerfällig gehen: c. kakor konj, *C.*

cîpček, čka, *m. dem.* cipec, das Gaumenzäpfchen, *Cig.*, *M.*; — prim. 2. cip.

cipẹ̑le, *f. pl.* „lahka ženska obutev“, *med Muro in Dravo - Zora V.*, *369.*; — prim. madž. czipellö, srlat. zipellus, *Mik.(Et.)*.

cipelíš, *m.* der Schuh, *Habd.*; — prim. cipele.

cípen, pna, *adj.* Puls-: cipna žila, *Mur.*

cîper, pra, *m.* das Weidenröslein (epilobium montanum), *Glas.*

cîplja, *f.* die Pulsader, *Guts.*, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*; c. bije, tolče, tripa, tepe, *Cig.*

1. **cîpnica**, *f.* = ciplja, *Mur.*, *Cig.*

2. **cîpnica**, *f.* 1) die Hütte des Pieperfängers, *Cig.*, *M.*; — 2) die Lockpfeife des Pieperfängers, *M.*

cipomèr, méra, *m.* der Pulsmesser, *Cig.*

cipọ́te, *f. pl.* die Füße (zaničlj.), die Hächsen, *Z.*, *C.*; ima grobe cipote, *C.*

cípov, *m.* der Kuchen, *ogr.-Valj.(Rad)*; — iz madž. tzipó.

cípovec, vca, *m.* = cipov, *ogr.-Valj.(Rad)*.

ciprès, ésa, *m.* = cipresa, *Valj.(Rad)*.

ciprẹ̑sa, *f.* die Cypresse (cupressus).

ciprệsov, *adj.* Cypressen-: c. les.
ciprệsovec, vca, *m.* der Cypressenhain, *Cig.*
ciprệsovina, *f.* das Cypressenholz.
ciprệšina, *f.* = cipresa, *Schönl.-Valj.(Rad).*
ciprộn, *m.* die Cyperntraube, *M.*, *Z.*, *Vrtov.(Vin.)*; sivi, črni c., *Z.*
cíproš, *m.* die Heiligenpflanze (santolina chamae-cyparissus), *Ip.-Erj.(Rok).*
cirîlica, *f.* das cyrillische Alphabet.
cirîlski, *adj.* cyrillisch: rabilo je starim Slovencem dvoje pismo, glagolsko in cirilsko, *Navr.(Kop. sp.).*
cisoída, *f.* die Epheulinie, die Cissoide, *Cig.(T.).*
cistercijân, *m.* ein Mönch des Cistercienser-ordens, *Cig.*, *Jan.*
cistercijânec, nca, *m.* = cistercijan, *Jan.*
cistercijânka, *f.* die Cistercienserin, *Cig.*, *Jan.*
cîtrar, rja, *m.* 1) der Zithermacher, *Cig.*; — 2) der Zitherspieler, *Cig.*, *Jan.*, *Jsvkr.*, *Rog.*
cîtrarica, *f.* die Zitherspielerin, *Cig.*
citráš, *m.* der Zitherspieler, *kajk.-Valj.(Rad).*
cîtrati, am, *vb. impf.* die Zither spielen.
cîtravec, vca, *m.* der Zitherspieler, *Cig.*, *Jan.*; c. s citrami, *Cv.*
cîtravka, *f.* die Zitherspielerin, *Cig.*
cître, ter, *f. pl.* die Zither; na c. delati, igrati, die Zither spielen.
cîtrice, *f. pl. dem.* citre; S sabo vzela citrice, Mile citre pisane, *Npes.-K.*
citrōna, *f.* die Citrone (citrus).
citrōnar, rja, *m.* der Citronenhändler, *Cig.*
citrōnast, *adj.* citronenartig, *Cig.*; — citronengelb, *Šol.*
citrōnka, *f.* neko jabolko, *C.*
citrōnov, *adj.* Citronen-; c. gozd, der Citronenwald, *Jan.*; c. sok, der Citronensaft, *Cig.*; citronova kislina, die Citronensäure, *Cig.(T.).*
citrōnovec, vca, *m.* der Citronenbaum (citrus medica), *Tuš.(R.)*, *Jan.*
citrōnovina, *f.* das Citronenholz, *Cig.*
civệba, *f.* = cibeba, *Šol.*, *C.*
cividīn, *m.* = cebedin, *C.*
civīlen, lna, *adj.* bürgerlich, civil, Civil-.
civilizácija, *f.* die Civilisation; — prim. olika.
cîvkati, am, *vb. impf.* brennenden Schmerz verursachen: roke mi civkajo od mraza = peko me, *Soška dol.-Erj.(Torb.).*
1. **cíza**, *f.* 1) die Zitze *Kr.-Valj.(Rad)*; — 2) das Stutenfüllen, *Jan.*, *M.*, *Valj.(Rad).*
2. **cíza**, *f.* zweirädriger Schubkarren (ohne Wagentruhe), *Gor.*; tudi pl. cize, *Cig.*, *Jan.*, *Rib.-M.*; — prim. lat. cisium, št.-nem. Zeiselwagen, *Vest. I. 15.*
cízara, *f.* die Kichererbse (cicer arietinum), *M.*, *DZ.*
cízarka, *f.* die Kohlmeise (parus major), *BlKr.*
cízast, *adj.* zitzenförmig, *Cig.*
1. **cízati**, zam, *vb. impf.* saugen (an der Mutterbrust), *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*; sesuljo cizati, zulpen, *Cig.*
2. **cízati**, cîzam, *vb. impf.* wiegen, c. se, sich wiegen, *Z.*; c. se, auf einem Wagen langsam daherfahren, *C.*
cîzej, *m.* = cizek, *Cig.*, *Npes.-K.*

1. **cîzek**, zka, *m.* 1) die Zitze an der Mutterbrust, *V.-Cig.*; — die Kinderdutte, *Jan.*; — 2) neka vinska trta, *Hal.*; prim. cec, ses; — 3) der Piston beim Kapselgewehr, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 4) saugendes Füllen, *Jan.*, *Št.*
2. **cîzek**, zka, *m.* der Zeisig, *V.-Cig.*, *Frey.(F.)*; — prim. čižek.
cizéti, ím, *vb. impf.* 1) sanft rauschend wehen: veter cizi, *C.*; — 2) sickern: vino cizi iz soda pri sklepih, *jvzhŠt.*; — prim. cuzeti.
cizle, *f. pl.* = cize, *Št.-Vest.*; — prim. 2. ciza.
cizljáti, âm, *vb. impf.* = cizeti, *Fr.-C.*
cízovnik, *m.* zweirädriger Karren, *Mik.*; — prim. 2. ciza.
cízra, *f.* 1) = cizara, die Kichererbse, *C.*; — 2) = fižol, *vzhŠt.*
cjáziti, im, *vb. impf.* pogl. cijaziti.
cjòk, ǫ́ka, *m.* der Klumpen: c. železa, *Cig.*; der Block, *DZ.*; — prim. čok.
cjǫ́kati, cjǫ̂kam, *vb. impf.* (das Erz) stufenweise abhauen, *V.-Cig.*
clǫ̀, *adv.* pogl. celo.
cmakàn, ána, *m.* der beim Essen schmatzt, *Mik.*
cmâkanje, *n.* das Schmatzen, *Z.*
cmâkati, am, *vb. impf.* schmatzen, *Z.*; auf nassem Boden herumtreten, patscheln, *Jan.*, *C.*; — prim. cmokati.
cmáriti, im, *vb. impf.* sengen: kožuhe c., *DSv.*; schmoren, raka pri ognji c., *Cig.*, *Erj.(LjZv.)*; tako peči, da se smodi, *BlKr.*; berač začne c. mačka, *Jurč.*; drva se cmarijo na ognju, ako so mokra, *Z.*; — c. koga, = naganjati koga, *C.*; — prim. cvariti.
cmážiti, im, *vb. impf.* schmoren, braten, *Raič (Let.)*; — prim. češ. smažiti.
cmẹ́htati se, am se, *vb. impf.* schluchzend weinen, *C.*; — prim. cmihati se.
cmẹ́la, *f.* die Winslerin, *Jarn.*, *Cig.*
cmẹ́liti, im, *vb. impf.* winseln, weinen (o otrocih), ne na glas vreščati (o živalih), *C.*
cmẹ́nder, dra, *m.* der gerne weint, der Quarrer, *Cig.*
cmệndra, *f.* 1) das Flennen: c. ga mine, *ZgD.*; — 2) die gerne weint, die Quarre, *Cig.*
cmệndrati se, am se, *vb. impf.* plärren, flennen, quarren, *Cig.*
cmệndriti se, im se, *vb. impf.* = cmendrati se, *Cig.*
cmẹ́niti se, im se, *vb. impf.* flennen, maulen, *Mur.*
cmệr, *m.* die Buttermilch, *vzhŠt.-C.*; — prim. češ. cmer, cmar, = Buttermilch.
cmẹ́ra, *f.* das Plärrmaul, der Flenner, *Jan.*, *M.*, *C.*, *Polj.*
cmẹ́rav, *adj.* weinerlich, *Jan.*
cmệrda, *f.* der gerne flennt, der Quarrer, *Cig.*
cmerdáč, *m.* der Raunzer, *Cig.*
cmẹ́rdalo, *n.* der Raunzer, der Winseler, *Cig.*, *BlKr.*
cmẹ́rdati se, am se, *vb. impf.* flennen, raunzen, quarren, *Cig.*, *Kras.*
cmẹ́rdav, *adj.* weinerlich, der gerne quarrt, *Cig.*
cmẹ́rditi se, im se, *vb. impf.* = cmerdati se, *BlKr.*

cmeréka, *f. C., Danj.(Posv. p.)*; pogl. smreka.
cmériti se, im se, *vb. impf.* eine weinerliche Miene machen, *M.*; plärren, flennen, *Jan., Polj.*; pridigalo se ni, da bi se mogli poslušavci cmeriti, *LjZv.*
cmérkelj, klja, *m.* weinerliches Kind, *C.*
cmerúlja, *f.* die Winselerin, *Cig.*
cmêškati, am, *vb. impf.* winseln (o psih), *C.*
cméva, *f.* die Winselerin, *Mur., C.*
cmévati, am, *vb. impf.* winseln, *C.*
cmêvec, vca, *m.* der Winseler, *Mur., Cig.*
cmêvek, vka, *m.* das Gewinsel, *Mur., Cig.*
cmêvkanje, *n.* das Winseln, *Cig., M.*
cmêvkati, am, *vb. impf.* winseln, *Mur., Cig.*
cmígati, am, *vb. impf.* fiedeln, *Cig., Jan.*
cmígavec, vca, *m.* der Fiedeler, *Cig., Jan.*
cmíhati se, am se, *vb. impf.* mit verzogenem Gesichte weinen, quarren, flennen, *Jan., C., vzhŠt., BlKr.-M.*
cmíhavec, vca, *m.* der gerne flennt, *Jan., BlKr.-M.*
cmíhavka, *f.* die gerne flennt, *BlKr.-M.*
cmíla, *f.* das Dünne eines ungleichmäßig dick gesponnenen Fadens, *Polj.*
cmílast, *adj.* cmilasta preja, ein Gespinst von ungleichmäßiger Dicke, *Z., Polj.*
cmíz, *m.* das Quarren, das Flennen, *BlKr.*
cmîzec, zca, *m.* der Quarrer, der Flenner, *BlKr.*
cmíziti se, im se, *vb. impf.* po sili, brez solz jokati, flennen, quarren, *C., BlKr.*
cmóčec, čca, *m. dem.* cmok; das Knödelchen.
cmočèk, čkà, *m.* = cmočec, *Valj.(Rad).*
cmóčiti, im, *vb. pf.* = cmokniti, *Z.*; c. koga, jemandem eine Ohrfeige geben, *Slom.-C.*
cmòk, *interj.* patsch! *Cig.*
cmòk, óka, *m.* 1) der Schmatzlaut, der Patsch; 2) die Ohrfeige, *Ip.-Erj.(Torb.), Štrek.*; — 3) der Kloß, der Knödel; — 4) der Tölpel, *Jarn., Mur.*; — prim. cvok.
cmokáč, *m.* der Schmatzer.
cmokâlnica, *f.* schlammig-kothige Straße, *C.*
cmokàn, ána, *m.* = cmokač, *Cig.*
cmokânje, *n.* das Schmatzen, das Patschen.
cmókast, *adj.* kloßig.
cmokàt, áta, *adj.* kloßig; c. kruh.
cmokáti, âm, *vb. impf.* schmatzen; tele ziza (sesa) in cmoka, *Fr.-C.*; — patschen: po blatu c., *C.*; dež zmerom grè in cmoka, *C.*; — klecksen, *Jan.*; to ni malano, ampak cmokano, *V.-Cig.*
cmokâvec, vca, *m.* der Schmatzer, *Cig., Jan.*; — der Kleckser, *Cig.*
cmokljáč, *m.* der (beim Essen) schmatzt, schlampt, *Cig.*
cmokljáti, âm, *vb. impf.* schlampen, (beim Essen) schmatzen.
cmókniti, cmôknem, *vb. pf.* einen Schmatzlaut hervorbringen; patschen: c. v vodo, *Jan., Cig.*; — c. koga, ohrfeigen, *Štrek.*
cmokotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* schmatzen, *C.*
cmôkva, *f. Hrušica v Istri-Erj.(Torb.)*; pogl. smokva.
cmokútati, am, *vb. impf.* cmokotati, *Svet.(Rok.).*

cmôlje, *n.* die Simse (juncus), *SlGor.-Erj.(Torb.)*; (cmulje, *C.*); — menda nam. cvolje; prim. rus. stvolъ, Röhre.
cmrčen, čna, *adj.* Wirbel-, *M.*; cmrčni tok, *Danj.(Posv. p.).*
cmr̂k, *m.* der Wasserwirbel, *Mur., Cig., Jan., Danj.-Mik.*; c. ga je požrl, der Strudel hat ihn verschlungen, *SlGor.*; (povodni mož) po noči rad pomalja iz cmrkov glavo, — rad vlači ljudi v cmrk, *Trst.(Glas.).*
cmr̂kati, am, *vb. impf.* schlürfen, *Mur., C.*; schlecken, *Cig.*
cmŕkniti, cmr̂knem, *vb. pf.* einen Schlurf thun, schlürfen, *C.*
cmúliti, im, *vb. impf.* 1) schluchzen: jazbeci in zajci cmulijo, *M.*; quäken (o otrocih), *Cig.*; — 2) schmatzend saugen, *M.*; mehko gruško, kri iz rane c., *ogr.-C.*
côcanje, *n.* das Schwingen, *Habd.*
côcati, am, *vb. impf.* 1) schwingen, *Habd., ogr.-C.*; = gibati, mahati, *C.*; — 2) c. se, schwanken: list se na drevesu coca, *ogr.-C.*; — prim. cencati.
cofodráti, âm, *vb. impf. Polj.*; pogl. cefedrati.
1\. **còk**, cóka, *m.* die Erzstufe, *Jan.*; — prim. cjok.
2\. **còk**, cóka, *m.* der Sudelfleck, *Jan., C., M.*; če brazdač jé, dela coke, *Fr.-C.*
cókast, *adj.* besudelt: cokasta miza, *C.*
cokáti, âm, *vb. impf.* patschen, *Z.*; sudeln, Schmutzflecke machen, *Jan., C., M.*; — prim. cvokati.
cokítati, am, čem, *vb. impf.* patschen: po blatu c., *Fr.-C.*
côkla, *f.* 1) der Holzschuh: v coklah hoditi; — 2) die Sandale, *Kr.-Valj.(Rad)*; prim. cokol; — 3) der Radschuh, der Hemmschuh beim Wagen; s coklo zavreti; — 4) deščica pri kolovratu, na katero predica z nogo pritiska, *Dol.*; — 5) schwerfälliger Fußgänger, *M.*; — prim. it. zoccolo, der Holzschuh, srvn. zockel, *Mik.(Et.).*
côklar, rja, *m.* 1) der Holzschuhmacher, *M., Kres*; — 2) der Holzschuhe trägt, *Z., Kres*; tudi: coklár, *Št.*
cokláti, âm, *vb. impf.* in Holzschuhen einhergehen: beim Gehen stark und ungeschickt auftreten, *M., Z.*; — prim. cokla.
côklica, *f. dem.* cokla; V coklicah rasel, V ličnatem plašč', *Vod.(Pes.).*
cokljáti, âm, *vb. impf.* patscheln: po blatu c., *Cig.*; — prim. cokati.
cókniti, côknem, *vb. pf.* patschend werfen oder fallen, *C., Z.*
cókol, *m.* die Sandale, *Habd., Valj.(Rad)*; — prim. cokla.
cokolár, rja, *m.* der Barfüßermönch, *Krelj.*
cokotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* 1) im Koth patschen, strampfen, *C., Z.*; — 2) schmatzend und sudelnd essen, *C.*
1\. **côl**, *m.* der Zoll; tri cole dolg.
2\. **côl**, *m.* die Zollgebür, der Zoll, *Mur., Jan., Cig.*; — prim. carina.
3\. **côl**, *m.* der Holzblock, *C.*; — cole za drva žagati, *C.*; — cole imenujejo male lesene

krhlje, s katerimi po zimi netijo, da vidijo predice presti, *Solčava (Št.)-Vest.*; — prim. srvn. zol = cylinderförmiges Stück, Kloß.
cǫla, *f.* = col, der Zoll (als Längenmaß).
cǫlen, lna, *adj.* Zoll-: colni urad, das Zollamt; c. uradnik, der Zollbeamte, *Cig.*, *Jan.*
colišče, *n.* das Zollamt, *DZ.*
cǫliti, im, *vb. impf.* = cole za drva sekati ali žagati, *C.*; — prim. 3. col.
colja, *f.* kozje ime, *Erj. (Torb.).*
cǫlnar, rja, *m.* der Zöllner; — po nem.
cǫlnica, *f.* das Zollhaus, *Cig.*
colnîja, *f.* colni urad, das Zollamt, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; mala c., das Nebenzollamt, *DZ.*
colnîjski, *adj.* zollämtlich, *Cig.*, *Jan.*
cǫlnik, *m.* der Zollbeamte, *Cig.*, *Jan.*
cǫlstvǫ, *n.* das Zollwesen, *Cig.*, *Jan.*
compâta, *f.* *Cig.*; pogl. copata.
cǫmper, pra, *m.* *C.*, *Valj. (Rad)*; pogl. coper.
cǫ́na, *f.* iz nem. Zuname, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; pogl. priimek.
cónfniti, cônfnem, *vb. pf.* den Muth verlieren, demüthiger werden, *Lašče-Levst. (Rok.)*; — prim. cavfniti.
cǫ́novati, ujem, *vb. impf.* = priimke davati, *C.*, *ogr.-Valj. (Rad).*; — prim. cona.
cǫnta, *f.* ein liederliches Weib, die Metze, *Cig.*, *C.*; s cifami in contami se pečati, *Pohl. (Km.)*; izgonjena conta, *Bas.*
cǫ̂panj, *m.* die Langstange am Rüstwagen, *Cig.*; — iz. nem. Zugbaum, *C.* (?)
cǫ̂panjek, njka, *m.* = copanj, *Z.*, *jvzhŠt.*
copâta, *f.* 1) der Flechtschuh, der Filzschuh, die Patsche; — 2) der Pantoffel, *Z.*, *Zora*, *Gor.*; — tudi: die Sandale, *C.*, *Polj.*; — prim. it. ciabatta, alter Schuh.
copâtar, rja, *m.* kdor copate dela ali prodaja, *Z.*
còp, *interj.* posnemanje besedi podobnega glasu, *jvzhŠt.*
cǫ̂pati, am, *vb. impf.* mit Geräusch fallen, *C.*; mit den Füßen stampfen, *C.*; schleppen, *Trst. (Let.).*
cǫ́per, pra, *m.* der Zauber, *Mur.*, *Valj. (Rad)*; — iz nem.
cǫ̂pkati, am, *vb. impf. dem.* copati: Laute hervorbringen wie z. B. die Drescher beim Dreschen, *M.*
copolòp, ǫ́pa, *m.* človek, ki nerodno stopa, *BlKr.*
copǫ́nta, *f.* eine Person, die stark aufzutreten pflegt, *C.*
copòt, ǫ́ta, *m.* das Gestampfe, das Getrampel z. B. eines laufenden Pferdes, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
copotálǫ, *n.* der Stampfer, *M.*, *Z.*
copotânje, *n.* das Stampfen.
copotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* stampfen, trampeln; — patschen: dež copoče in gre, *Z.*, *C.*; c. po vodi, *Zora.*
copótec, tca, *m.* = ceptec, *Polj.*
copotîn, *m.* der Trampler, *C.*
cǫ̂prati, am, *vb. impf.* zaubern; — iz nem.; pogl. čarati.
cǫ̂pravec, vca, *m.* = coprnik 1), *Skrinj.-Valj. (Rad).*
cǫ̂prnica, *f.* die Zauberin, die Hexe.
coprnîja, *f.* die Zauberei.
cǫ̂prnik, *m.* 1) der Zauberer; — 2) das große Nachtpfauenauge, *Solkan-Erj. (Torb.).*
cǫ̂prnjak, *m.* = coprnik, *Mur.*, *Prip.-Mik.*
cǫ̂prski, *adj.* Zauber-, *Cig.*; coprske tovarišice, *Bas.*
cǫ́sa, *f.* liederliches Weib, *Jan.*, *SlGor.*
cǫ́ta, *f.* der Fetzen, *Jan.*, *Št.*; — iz nem. Zotte.
cóvek, vka, *m.* der Klumpen, *Jan.*; der Kloß, *Valj. (Rad).*
crčáti, ím, *vb. impf.* = cvrčati, *Mik. (Et.).*
crénje, *n.* = cvrenje.
crę̂nsa, *f.*, *Tuš. (R.)*; pogl. čremsa.
crę̂t, *m.* eine Art Bergstrauch, *Valj. (Rad)*; die Bergkiefer (pinus pumilio), *C.*
crẹ́ti, crèm, *vb. impf.*; pogl. cvreti.
crę̂tje, *n. coll.* das Krummholz, das Knieholz, *Kamnik-M.*, *Valj. (Rad)*; — prim. cret.
crę̂tovje, *n.* = cretje, *Gor.-M.*, *Preddv.-M.*
crgǫ́liti, gǫ̂lim, *vb. impf.* = cigoliti, *C.*; kolo, ki ni namazano, crgoli, *SlGor.*
crgútati, am, *vb. impf.* einen schrillenden Laut von sich geben, *C.*; čiriček crguta, *SlGor.*
cȓk, *m.* das Verrecken, *M.*; — die Viehseuche, *Valj. (Rad).*
cŕka, *f.* das Verrecken; die Seuche: crka je živino zalezla, *C.*; Da bi te crka zalezla! = da bi crknil! *M.*
cŕkanje, *n.* das Umstehen (des Viehes), der Viehfall; die Seuche.
cŕkati, cȓkam, *vb. impf. ad* crkniti; 1) mucksen, *Rez.-C.*; — 2) verrecken, umstehen; — 3) vertrocknen: voda v potoku crka, *BlKr.*
crkávati, am, *vb. impf.* = crkati, *C.*
cŕkavica, *f.* das Verenden, die Seuche, *C.*
cŕkelj, klja, *m.* = krcelj, *C.*
crketáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* 1) einen dem Wurzellaute ähnlichen Laut hervorbringen: kos crketa, *Z.*; — 2) gierig nach etwas verlangen, *Guts.*, *Jarn.*
crklína, *f.* das Aas, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
crknè, éta, *n.* ein umgestandenes Thier, *C.*
crknetína, *f.* das Aas, *Cig.*, *DZ.*; Turki ne zakapajo crknetine, *Navr. (Let.).*
cŕkniti, cȓknem, *vb. pf.* 1) umstehen, verrecken; — 2) vertrocknen: potok je crknil, *BlKr.*
cŕknjenec, nca, *m.* das Fallwildpret, *Cig.*
crkováti, ûjem, *vb. impf.* = crkati: voda crkuje, ako se je kje nabrala, pa ne more odtekati, ampak le počasi gine, *Dol.*
crkovína, *f.* das Aas, *Cig.*, *SlN.-C.*
crljáti, âm, *vb. impf.*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. curljati.
cȓna, *f.* = črna, svoje ime ovci, *Pluzna-Erj. (Torb).*
cûc, *m.* 1) der Saugzulp, *C.*; — 2) das Gießschaffrohr, *C.*; — prim. 1. cucati.
cúca, *f.* weibliche Scham.
cucálǫ, *n.* der Zulp, das Saughorn, *C.*; — prim. 1. cucati.
1. **cúcati**, am, *vb. impf.* saugen, *Cig.*, *C.*; — prim. kor.-nem. zuz'ln.
2. **cúcati**, am, *vb. impf.* harnen, *C.*; — prim. cuca.

3. **cûcati**, am, *vb. impf.* schwerfällig gehen, *Z.*; — prim. cencati.
cûcek, cka, *m.* = pes, *Habd.*, *Št.*, *BlKr.*, *ogr.-Valj. (Rad).*
cúcelj, clja, *m.* der Saugzulp, *C.*; — prim. kor.-nem. zuz'l.
cûcka, *f.* der Urin, *C.*
cúckovec, vca, *m.* saurer Wein, *Dol.-LjZv.*
cuckovína, *f.* = cuckovec, *LjZv.*
1. **cucljáti**, âm, *vb. impf.* kleinweise saugen, *M.*, *Z.*; — prim. 1. cucati.
2. **cucljáti**, âm, *vb. impf.* harnen, *C.*; — prim. 2. cucati.
cûcman, *m.* neka žaba: = tomažek, *C.*
cúcniti, cûcnem, *vb. pf.* 1) niederhocken, niedersinken (z. B. vor Schwäche), *Z.*; — 2) ein wenig gießen, schütten, *BlKr.*; na meri komu cucniti, hinzugeben, *C.*; — prim. cuncati, cencniti.
cucorâmo, *adv.* c. nesti koga, jemanden huckepack tragen, *Nov.*, *SlN.*, *Dol.*; — prim. cicoramo, štuporamo in 3. cucati, cucniti.
cufráti, âm, *vb. impf.* = cefrati, *C.*; volno c., *Dict.*; — prim. nem. zupfen. (?)
cûhta, *f.* geflochtener Reif für die Weinpresse, die Pressflechte, *V.-Cig.*, *vzhŠt.-C.*; — prim. nem. Zucht = Ziehband, *C.*
cûk, *m.* männliches Glied, *C.*; — prim. cuca.
cúka, *f.* der Kürbis, *Štrek.*; — prim. it. zucca.
cukalína, *f.* der Urin, *C.*; — prim. 1. cukati.
1. **cûkati**, am, *vb. impf.* harnen (v otročjem govoru), *SlGor.-C.*; — prim. cuk.
2. **cúkati**, cûkam, *vb. impf. ad* cukniti; zupfen; c. koga za obleko; c. se = trgati se za kaj; — cuka me = kolca se mi, *C.*, *SlGor.*
cúker, kra, *m.* der Zucker.
cúkniti, cûknem, *vb. pf.* zupfen; za brado koga c.; — prim. nem. zucken.
cukrár, rja, *m.* der Zuckersieder, *Cig.*
cukrárna, *f.* = cukrarnica, *Levst. (Nauk).*
cukrárnica, *f.* die Zuckerfabrik, *Cig.*, *nk.*
cukrârstvo, *n.* die Zuckerfabrication, *Cig. (T.).*
cúkrast, *adj.* zuckerartig, Zucker-.
cúkrati, am, *vb. impf.* zuckern; kavo c.; — candieren, *Cig.*
cûkrc, *m. dem.* cuker.
cûkrček, čka, *m. dem.* cukrc; das Zuckerchen.
cukrên, *adj.* aus Zucker bereitet, Zucker enthaltend, Zucker-.
cukreníca, *f.* die Zuckerbüchse, die Zuckerschachtel, *Cig.*
cukrenína, *f.* die Zuckerware, *Cig.*; Zuckerbackwerk, *Levst. (Nauk).*
cukríti, ím, *vb. impf.* = cukrati: po mestih ljudje besede cukre, *Npreg.-Jan. (Slovn.).*
cúkrnat, *adj.* zuckerhältig, zuckerig, *Cig.*, *Jan.*
cukročîstec, tca, *m.* der Zuckerraffineur, *Jan.*
cukrolîzec, zca, *m.* der Zuckerlecker, das Zuckermaul, *Cig.*, *Jan.*
cukrolîzka, *f.* die Zuckerleckerin, *Cig.*
cúkrov, *adj.* Zucker-: cukrova kislina, die Zuckersäure, *Cig. (T.).*
cukrovàr, vára, *m.* der Zuckersieder, *Jan.*
cukrovârnica, *f.* die Zuckersiederei, die Zuckerraffinerie, *Jan.*
cukrovína, *f.* der Zuckerstoff, *Cig.*, *Jan.*
cúla, *f.* 1) das Bündel; das Reisebündel; v culo povezati svoje reči; — v ruho zavezane, nevesti podarjene reči: nevesti culo nesti, *BlKr.-SlN.*; — 2) der Sack, *Mur.*; der Watsack, *Cig.*; — prim. madž. cula, Bündel, iz lat. culleus, *Dan.*
cûlar, rja, *m.* kdor nevesti culo nese, *C.*; — prim. cula 1).
cúlica, *f. dem.* cula; 1) das Bündelchen, das Reisebündelchen; — 2) das Säckchen, *Pohl. (Km.)*; der Geldbeutel, *Jarn.*
cúma, *f.* psovka zaspani ženski, *Št.-C.*
cúmati, am, *vb. impf.* schläfrig nicken, *Št.-C.*
cúmelj, mlja, *m.* der Zipfel, *C.*; — der Zulp, *C.*
cûncati, am, *vb. impf.* 1) langsam gehen, *C.*; — 2) tropfenweise gießen, *C.*; — prim. cumati, cencati, cincati.
cuncljáti, âm, *vb. impf.* počasi in drobno hoditi, *C.*
cûndra, *f.* 1) der Fetzen, *Z.*; — 2) neka vinska trta, *Ip.-Erj. (Torb.)*; — 3) ein zerlumptes Weib, *Štrek.*, *GBrda.*, *kajk.-Valj. (Rad)*; die Schlampe, *C.*; — prim. candra, cendra.
cundráti, âm, *vb. impf.* fetzen, reißen, *C.*
cúndrav, *adj.* fetzig, zerrissen, *C.*
cûndrek, (dreka) drka, *m.* razcapan človek, *kajk.-Valj. (Rad).*
cûnec, nca, *m.* die Flocke (z. B. vom Werg), *C.*
cúnja, *f.* der Fetzen; čistilna c., der Putzlappen, *DZ.*; v cunje hoditi = cunje kupovati, *Bolc-Erj. (Torb.)*; ima denarjev kot cunj = er hat Geld wie Mist, *Cig.*
cunják, *m.* der Haderkasten, *Cig.*
cûnjar, rja, *m.* der Hadernsammler, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*, *Kr.*
cûnjarica, *f.* die Hadernsammlerin, *Cig.*, *Erj. (Izb. sp.).*
cunjarîja, *f.* der Hadernhandel, *Cig.*
cunjáriti, ârim, *vb. impf.* den Hadernhandel betreiben, *Cig.*
cûnjarka, *f.* = cunjarica, *Cig.*
cúnjast, *adj.* fetzig, zerrissen.
cúnjati, cûnjam, *vb. impf.* fetzen, reißen, zerlappen, *Cig.*
cúnjav, *adj.* fetzig, zerrissen; cunjava juha, Suppe mit gequirlten Eiern, *Cig.*
cúnjavec, vca, *m.* zerlumpter Mensch, *Mur.*, *Cig.*
cunjerêznica, *f.* die Haderschneidmaschine, *Cig.*
cunjerêznik, *m.* das Hadermesser, *Cig.*
cúnjica, *f. dem.* cunja; das Fetzchen, das Läppchen.
cûr, *m.* der Strahl einer Flüssigkeit, *C.*; Z curom njemu kri leti (= curkoma mu kri teče), *Danj. (Posv. p.).*
cúra, *f.* die Harnröhre (v otročjem govoru), *Kr.-Valj. (Rad).*
cúrati, cûram, *vb. impf.* 1) pissen; na steno c., *Dalm.*
cúrek, rka, *m.* 1) der Strahl einer Flüssigkeit; studenčni c., der Quellstrahl, *Cig.*; solze s curkom, po curkih teko iz oči, die Thränen strömen aus den Augen, *M.*; zdravje

gre po curku navzdol, po niti pa gori, *Slom.*; ali: zdravje s curkom prejde, po niti raste, *M.*; — c. živega srebra, eine Quecksilbersäule, *Cig.*; — 2) der Eiszapfen, *BlKr.*

curęnje, *n.* das Rinnen.

curéti, ím, *vb. impf.* schwach rinnen; Kri mu curi iz nosa; v globočini zemlje so žile, po katerih voda v studenec curi, *ogr.-Valj. (Rad)*; — iz soda curi, tudi: sod curi, das Fass rinnt, *Št.*, *BlKr.*

cúriti, im, *vb. impf.* = cureti, *Guts.*, *Jarn.*

cûrkoma, *adv.* im Strahl, stromweise; kri c. teče; solze curkoma teko.

cûrlja, *f.* das Mädchen, *Štrek.*; — prim. hs. cura, das Mädchen.

curljáti, âm, *vb. impf.* schwach rinnen; sintern, *Cig.(T.)*.

cúrniti, cûrnem, *vb. pf.* in einem Strahl entfließen, hervorschießen: malo je curnilo iz posode, *C.*

cúsra, *f.* ein zerlumptes Frauenzimmer, *C.*

cúsrav, *adj.* zerrissen, zerlumpt, *SlGor.*; cusrav je, kakor bi se bil z vetrom tepel, *Glas.*

cúsravec, vca, *m.* zerlumpter Mensch, *Valj. (Rad)*.

cusráti, âm, *vb. impf.* zausen, zerfetzen, *C.*; — prim. nem. zausen.

cûz, *m.* = cuza 1), *Šol.*

cúza, *f.* 1) die Zitze, die Mutterbrust, *C.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; — 2) das Stutenfüllen, *Mur.*, *Št.-Valj.(Rad)*.

cúzalica, *f.* die Schaukel, *Cig.*; — prim. 2. cuzati.

1. **cuzálo**, *n*, die Kinderdutte, *Cig.*

2. **cúzalo**, *n.* langsamer Arbeiter, *Lašče-Levst. (Rok.)*.

1. **cúzanje**, *n.* das Saugen.

2. **cúzanje**, *n.* das Schaukeln, *Cig.*

1. **cúzati**, am, *vb. impf.* aus der Mutterbrust trinken, saugen; hruško c., aus der Birne den Saft saugen, *Z.*

2. **cûzati**, am, *vb. impf.* schaukeln, *Cig.*, *M.*; — 2) auf- und niederwärts sich bewegend, nickend einhergehen, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 3) langsam arbeiten, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

cûzek, zka, *m.* 1) die Zitze, die Mutterbrust; — 2) das Hengstfüllen, *M.*, *Št.*

cuzéti, ím, *vb. impf.* sickern, *Cig.*, *C.*; — prim. cizeti.

cuzík, *m.* = cuzek 1), *Valj.(Rad)*.

cûzika, *f.* das Stutenfüllen, *M.*, *Valj.(Rad)*.

cûzkati, am, *vb. impf. dem.* 1. cuzati, saugen, *Z.*

cûzlja, *f.* die Kneipe (zaničlj.), *Cig.*

cuzljáti, âm, *vb. impf.* kleinweise saugen, *C.*

cúzra, *f.* = cusra, *C.*, *SlN.*

cuzráti, âm, *vb. impf.* = cusrati, *C.*

cvâmplja, *f.* grda, široka noga, *BlKr.*; — prim. it. zampa, Pfote.

cvâra, *f.* das Fettauge, *Mik.*

cváriti, cvârim, *vb. impf.* schmoren, *C.*

cvážiti, cvâžim, *vb. impf.* langsam, schlecht kochen o. braten, *M.*, *Z.*; — prim. cmažiti.

cvęba, *f.* = cibeba.

cvečič, íča, *m.* 1) *dem.* cvek; — 2) *pl.* cvečiči, Gewürznelken, *Vrtov.(Km. k.)*, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.

cvečnják, *m.* sveder za cveke, *C.*

cvèk, cvéka, *m.* 1) der Schusternagel, der Zweck; übhpt. ein kleiner Nagel aus Metall oder Holz; — 2) ein starker Mann, *Cig.*; — iz nem.

cvekár, rja, *m.* = žrebljar, *Mur.*, *Cig.*, *Štrek.*, *Dol.*

cvékec, kca, *m. dem.* cvek, *Valj.(Rad)*; prav. cvečec.

cvekla, = cvikla, pesa, *Mik.*

cvęliti, cvęlim, *vb. impf.* weinen machen, quälen, betrüben, *Notr.-Levst.(Rok.)*; ne cveli me, quäle mich nicht, *Z.*; mar bi raje bil ostal doma za pečjo, da bi ne cvelil svoje stare matere, *Levst.(Zb. sp.)*.

cvęnga, *f.* = podvalek, das Holzstück, das bei Fässern zum Unterlegen dient, *C.*, *Št.*; menda iz nem. Zwinge.

cvènk, cvénka, *m.* 1) der Metallklang (bes. des Geldes), *Cig.*; — 2) klingende Münze, *C.*; Geld, *Valj.(Rad)*; zadnji cvenk bo po grlu splaval, *Vrt.*; — 3) ein Spiel mit klingenden Münzen, *Šol.*

cvęnkanje, *n.* das Klimpern (z. B. mit Münzen).

cvęnkati, am, *vb. impf.* 1) klingen (wie Metall), *M.*; denar cvenka, *Cig.*, *Jan.*; — mit klingenden Münzen klimpern, *Cig.*, *C.*; — 2) mit Münzen um Geld spielen, indem man sie an die Wand wirft, *Šol.*, *Z.*, — prim. cvinkati.

cvenketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* = cvenkati, *Z.*

cvęnkniti, cvęnknem, *vb. pf.* einen Metallklang von sich geben o. einen solchen hervorbringen, *Z.*

cvésti, cvétem in cvestì, cvetèm, *vb. impf.* blühen; Ptičice pojo, Rožice cveto, *Npes.*; — Stoji Moravški trg Lesce, Več lepih deklic v njem cvete, *Preš.*; kupčija cvete, *Cig.*; cvetočih lic, von blühendem Aussehen; — obraz mu cvete, er hat ein Kupfergesicht, *Cig.*; — nohet mi cvete = bele pege dobiva, *Št.*

cvęt, cvęta, cvetû, *m.* 1) die Blüte (als Zustand); drevo v cvetu; rožni cvet, der Monat Juni: (postalo menda iz: režni c., *Mur.*; rženi c., *Vod.[Pes.]*); tudi: bobov cvet, *rokopis iz 15. stoletja, Let. 1879. 13.*; — lični c., die blühende Gesichtsfarbe, *Ravn.*, *M.*; — ženski c., die Weiberzeit (Menstruation), *Cig.*, *Hal.-C.*; — beli c., der weiße Fluss, *C.*; — sukna nagiblje na cvet = se že trga, *LjZv.*; — 2) die Blüte (als Pflanzentheil); popolni, nepopolni cveti, vollkommene, unvollkommene Blüten, *Tuš.(R.)*; — 3) vodni c., die Eintagsfliege (ephemera vulgata), *Erj.(Ž.)*; — 4) železni c., die Eisenblüte, *Z.*, *Erj.(Min.)*; žvepleni c., der Schwefeleinschlag für Fässer, *C.*; — črni c., der Kienruß, *Cig.*; — c. na vinu, der Kahm, *Notr.*; — 5) der Ausbund, die Elite, das Beste, Feinste seiner Art: c. vojaštva, vojske, die Blüte des Heeres, die Kerntruppen, *Cig.*; cvet = bela, čista moka, das Auszugmehl, *Cig.*, *Notr.*; vinski c., der

Weingeist, *Cig.(T.)*, *nk.*; beli c., was bei der zweiten Destillation des Brantweins zuerst übergeht, der Vorlauf, (dagegen, was bläulich ist, zeleni cvet), *V.-Cig.*
cvẹtân, tnà, *adj.* = cveten: cvetna nedelja, *Cv.*
cvẹtána, *f.* die Flora, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*; — hs.
cvẹ̑tast, *adj.* blumicht, geblümt, *Cig.*, *Jan.*
cvẹ́tati, am, *vb. impf.* blühen, zu blühen pflegen, *Mur.*, *Cig.*
cvẹ̑tek, tka, *m.* 1) *dem.* cvet; das Blütchen; — 2) = cvetka 3), *C.*; — 3) die Floskel, *h. t.-Cig.(T.)*; — cvẹtèk, tkà, *Cv.*
cvetèł, tlà, *adj.* blühend, *Mur.*, *C.*; cvetlo lice, *Cig.*, *Ravn.*
cvẹ̑ten, tna, *adj.* Blüten-, Blumen-: cvetni prah, der Blütenstaub; cvẹ̑tna nedelja, der Palmsonntag; cvẹ̑tni teden, die Palmwoche, *Št.*; — 2) blumig; cvetno polje; — 3) fein: cvetna moka, das Auszugmehl, *Cig.*, *Jan.*, *Vod.* (*Izb. sp.*); cvetna kotlovina, das Feinkupfer, *V.-Cig.*
cvẹténa, *f.* das Blumenreich: Oj, da te cvetene! Lepotiš mi dom, *Vod.(Pes.)*.
cvetẹ́nje, *n.* das Blühen.
cvetẹ́ti, ím, *vb. impf.* = cvesti.
cvetẹ́vati, am, *vb. impf.* zu blühen pflegen, blühen, *Mik.*, *nk.*
cvẹtíca, *f.* die Blume; ledene cvetice, Eisblumen, *Erj.(Min.)*.
cvẹtìč, íča, *m.* die Blume, *ogr.-C.*
cvẹtíčast, *adj.* geblumt; cvetičasta tkanina, *Let.*
cvẹtíčen, čna, *adj.* = cvetličen, *Jan.*
cvẹtîčje, *n.* das Blumenwerk, *Let.*
cvẹtîčnik, *m.* der Monat Mai, *C.*
cvẹtílọ, *n.* = cvetlica, *C.*
cvẹtína, *f.* der Butzen, das Ueberbleibsel von der Blüte am Obst, *ogr.-C.*
cvẹtíšče, *n.* 1) der Fruchtboden bei der Blüte, *C.*; — 2) das Blumenbeet, *Jan.*, *Šol.*
cvẹtît, *adj.* mit Blumen geschmückt, *Cig.(T.)*
cvẹ́tje, *n.* 1) *coll.* die Blüten; v cvetji biti, in der Blüte stehen, florieren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — das Blumenwerk, *Cig.*; — živo cvetje, Blumenthiere, Korallenthiere (zool.), *Cig.(T.)*; — 2) die Blütezeit; o cvetju.
cvẹ́tjiče, *n. dem.* cvetje; die Blütchen, die Blümchen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — c. sv. Frančiška, *Cv.*
cvẹ̑tka, *f.* 1) das Blümchen, die Blume; — 2) *pl.* cvetke, Floskeln in der Rede, *Cig.*; — 3) = cvetnica, smokva prvega roda, *Dict.*, *Osep v Istri-Erj.(Torb.)*.
cvetlíca, *f.* die Blume; poljska cvetlica, die Feldblume.
cvetlîčar, rja, *m.* der Blumenzüchter, der Blumengärtner, *Cig.*, *C.*; — der Blumist, *Cig.*
cvetlîčarstvọ, *n.* die Blumengärtnerei, der Blumenbau, *Cig.*
cvetlíčen, čna, *adj.* Blumen; cvetlični duh, der Blumenduft.
cvetlíčica, *f. dem.* cvetlica.
cvetlîčje, *n.* das Geblüm; das Blumenreich, *Cig.*
cvetlîčnat, *adj.* blumenreich, *Cig.*
cvetlîčnik, *m.* der Blumengarten, *Nov.*
cvetličnják, *m.* der Blumengarten, *Jan.*; das Glashaus, *Nov.*, *nk.*
cvẹ̑tnat, *adj.* blütenreich, blumenreich, *Cig.*, *Jan.*; ob cvetnatih vrteh, *LjZv.*; — geblumt, *Jan.*
cvẹtníca, *f.* 1) der Blumenkelch, *ogr.-C.*; — 2) der Palmsonntag: na cvetnico, *Krelj*; — 3) smokva prvega roda, die Frühfeige, *GBrda-Erj.(Torb.)*.
cvẹtníčen, čna, *adj.* cvetnîčna nedelja, der Palmsonntag, *Kast.*, *Jsvkr.*
cvẹ̑tnik, *m.* 1) der Blumenstrauß, *C.*, der Palmbusch, *Guts.*; — 2) der Blumengarten, *LjZv.*; — 3) die Anthologie, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 4) der Wonnemonat, *Jan.*
cvẹtnják, *m.* 1) der Blumengarten, *Cig.*, *Jan.*; — das Blumenhaus, *LjZv.*; — 2) *pl.* cvetnjaki = živo cvetje, Thierkorallen (anthozoa), *Cig.(T.)*.
cvetọ̑čnica, *f.* blühender Hanf, *Fr.-C.*
cvẹtoljûb, ljúba, *m.* der Blumenliebhaber, *Cig.*, *Jan.*; der Blumist, *Cig.*
cvẹ̑tovec, vca, *m.* der Palmbusch, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *C.*
cvẹ́tovje, *n.* das Blumenwerk, *Cig.*, *Jan.*; v les je bilo češuljevje in cvetovje izrezljano, *Ravn.*
cvẹtovnják, *m. pl.* cvetovnjaki = živo cvetje, *Erj.(Z.)*, *Cig.(T.)*.
cvẹ̑tstvọ, *n.* der Blütenstand, die Infloreszenz, *Cig.(T.)*.
cvíba, *f. C.*; pogl. sviba.
cvîč, *m.* 1) das Gewinsel, das Gequieke, *Dict.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Jan.*; das Gezwitscher, *Mur.*; — 2) saurer Wein, *C.*, *Valj.(Rad)*; — 3) der Sauerdorn (berberis vulgaris), *SlGor.-Erj.(Torb.)*.
cvičânje, *n.* das Quieken, das Winseln, das Zwitschern, *Z.*
cvičár, rja, *m.* 1) = brinjevka, *C.*; — 2) = cviček, *C.*
cvíčati, ím, *vb. impf.* quieken, winseln, *Dict.*, *Guts.*, *Jarn.*, *Jan.*; zwitschern: lastovka cviči, *C.*; jaz sem cvičal, kakor žrjav in lastovica, *Dalm.*
cvîček, čka, *m.* saurer Wein.
cvîčkast, *adj.* cvičkasto vino, saurer Wein, *LjZv.*
cvîčkati, am, *vb. impf.* zwitschern: vrabci cvičkajo, *SlN.*
cvîk, *m.* die Bastpfeife, *Cig.*, *Valj.(Rad)*; — prim. cvičati.
cvîka, *f.* das Gewinsel, *C.*; das Geschrei, *ogr.-Valj.(Rad)*.
cvîkati, am, *vb. impf.* = cvičati, *C.*
cviketáti, etâm, ę́čem, *vb. impf.* quieken, zwitschern: žolna cvikeče, *ogr.-C.*
cvîł, la, *m.* das Gewinsel, das Gequieke, *Jan.*, das Gewimmer, *C.*; — die Wehklage, *C.*
cvîlež, *m.* 1) der Winseler, *Cig.*; — 2) der Rollschwanzaffe (cebus apella), *Erj.(Ž.)*.
cvilíkati, kam, čem, *vb. impf.* quieksen: komarjev roj cvilika, *Zora.*
cvílimož, *m.* igrača: mož iz kavčuka, ki cvili, *Vrt.*

cvíliti, im, *vb. impf.* quieken, winseln: pes, prase cvili; veter cvili, der Wind pfeift, *Cig.*; jammern, *Cig.*
cvílja, *f.* die Winselerin, *Cig.*
cviljáč, *m.* der Winseler, *C.*
cvíljenje, *n.* das Quieken, das Winseln; das Jammern.
cvîljkati, am, *vb. impf.* quiekſen, winſeln, *C.*, *Zora.*
cviráča, *f.* die Röstpfanne, *C.*
cvírati, îram, *vb. impf.* prägeln, rösten, *Jarn.*
cviriti, im, *vb. impf.* = cvirati, *Mik.(Et.).*
cvîrek, rka, *m.* = ocvirek, *C.*; — hrastov c., die Knopper, *C.*
cvíren, rna, *m.* der Zwirn; — iz nem.
cvîrnat, *adj.* aus Zwirn, zwirnen.
cvítati, am, *vb. impf.* = cvetati, *Cig.*
cvòk, cvóka, *m.* die Kothsuppe, *C.*
cvokáti, âm, *vb. impf.* schmatzen, *C.*; patschen, im Koth herumsteigen, fallen (von einem weichen Gegenstande), *C.*; tudi: trans. fallen lassen, *C.*; — prim. cmokati.
cvokítati, ítam, íčem, *vb. impf.* patscheln, *C.*; — prim. cvokati.
cvókniti, cvôknem, *vb. impf.* patschend fallen, *C.*
cvokotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* = cmokotati, mlaskati, *C.*
cvolína, *f.* der Wasserschierling (cicuta virosa), *Medv.(Rok.)*; — prim. cmolje.
cvŕča, *f.* 1) „ocvrt drob rekše jetra, pluča in srce kake mlade živali ali kuretine“, *Goriška ok.*, *Ip.*, *Kras - Erj.(Torb.)*; — 2) ocvrta jajca, *Meg.*, *Jarn.*, *Celovška ok.*, *Savinska dol.*
cvrčânje, *n.* das Kröschen; das Zirpen, das Zwitschern.
cvrčáti, ím, *vb. impf.* 1) kröschen, kreischen, prasseln; razbeljena mast cvrči; — 2) zwitschern, zirpen; murin, kobilica cvrči.
cvŕček, čka, *m.* 1) = cvrča 2), *Cig.*; — 2) die Grille (gryllus), *Cig.*, *Erj.(Z.).*
cvŕčka, *f.* = cvrča 2), *SlGor.*
cvrénje, *n.* das Prägeln.
cvréti, cvrèm, *vb. impf.* 1) im Fett backen oder braten, prägeln, rösten; zerlassen: maslo cvreti, *Mur.*, *Cig.*; — c. se, kröschen: sirova drva se na ognju c(v)ro, *Gor.*; — 3) hervorsickern: smola iz drevesa cvre („cvere“), *SlGor.*; — 3) to sta jo cvrla, die sind gelaufen! *C.*, *UčT.*

cvrgetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* zwitschern, *C.*
cvŕk, *m.* 1) das Gezirpe, *C.*; — 2) die Ohrfeige, *C.*, *Štrek.*; — 3) = cvrtje, *C.*; pl. cvrki, podolgasti kosci kruha v rumenjakovino namočeni in na maslu ocvrti, *Ljub.*
cvŕka, *f.* die Ohrfeige, *C.*, *Notr.*
cvŕkalo, *n.* die Knarre, *Jan.*
1. **cvŕkati**, cvr̂kam, *vb. impf.* prasseln, *Cig.*; schwirren, knarren, *Jan.*; — zwitschern, *C.*; — prim. cvrčati.
2. **cvŕkati**, cvr̂kam, *vb. impf.* rösten, sengen, *Z.*; — runzeln: starost me grbi in cvrka, *C.*; kräuseln, *Cig.*; c. se, einschrumpfen, *C.*; — prim. cvreti.
cvrketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* zwitschern, *C.*
1. **cvŕkniti**, cvr̂knem, *vb. pf.* 1) einen Zwitscherlaut von sich geben, *C.*; - aufkreischen: sveča cvrkne, *Bes.*; — 2) mit einer Ruthe einen leichten Schlag versetzen, *Cig.*, *Štrek.*; za uho koga c., jemandem eine Ohrfeige geben, *C.*, *Z.*, *Notr.*; c. koga po zobeh, *Dict.*
2. **cvŕkniti**, cvr̂knem, *vb. pf.* zusammenschrumpfen: listje cvrkne, *C.*
cvrkotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* zwitschern: vrabci so cvrkotali, *SlN.*
cvrkútati, útam, *vb. impf.* zwitschern, *C.*; — klirren, knarren, *Jan.*
cvrléti, ím, *vb. impf.* = cviliti, *BlKr.*
cvrlíkati, am, *vb. impf.* zwitschern, *Bes.*
cvrlína, *f.* Zusammengeschrumpftes, *Fr. - C.*; — Knoppern, *Ptuj-C.*
cvŕliti, im, *vb. impf.* 1) kreischen (von kochendem Fett), *vzhŠt. - C.*; nam. cvrleti; — 2) zusammenziehen: vročina listje cvrli, *C.*; c. se, zusammenschrumpfen: list se cvrli, *C.*
cvrljâvka, *f.* die Ratsche, *Solkan-Erj.(Torb.).*
cvrtína, *f.* = cvrtje 2), *ogr.-C.*
cvrtjè, *n.* 1) = cvrenje, *Cig.*; — 2) der Eierkuchen (ocvrta jajca); der Schmarn, *SlGor.*
cvrtnják, *m.* der Pfannenkuchen, *Cig.*, *Bes.*
cvŕzati, am, *vb. impf.* knarren: škornje cvrzajo, *BlKr.*; tudi *trans.*: ovce, svinje travo cvrzajo, (= z nekakim šumotom trgaje jedo), *BlKr.*; — prim. tvrzati.
cvrzúkati, am, *vb. impf.* knarren (in Folge der Reibung zweier Holzstücke), *Mik.*; z vrati c. (ako niso tečaji namazani), *BlKr.*
cvr̂ž, *m.* pogl. svrž.

Č

čá, *interj.* tako se reče volu, kadar ima od sebe (na desno) iti, *BlKr.*, *Št.*
čabrāka, *f.* die Schabracke, die Pferdedecke, *Cig.*, *Jan.*
čabráti, âm, *vb. impf.* = 2. brazdati (n. pr. po vodi), *C.*, *Z.*, *BlKr.*
čabrûn, *m.* kdor rad brazda (čabra) po vodi, *C.*
1. **čáča**, e, *m. hyp.* = ata, atej, *BlKr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. hrv. ćaća.
2. **čáča**, *f.* das Spielzeug, der Kindertand, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *ogr. - C.*; — prim. češ. čača, rus. caca (cjacja), v istem pomenu; prim. tudi: čeča.
1. **čāčka**, *m. dem.* 1. čaća; *kajk.-Valj.(Rad).*
2. **čāčka**, *f.* der Klecks, *Cig.*; die Kritzelei, *Cig.*; — prim. čečka.
čāčkar, rja, *m.* = čečkar, *Cig.*
čāčkati, âm, *vb. impf.* = čečkati, črčkati, *M.*

čačljáti, âm, *vb. impf.* tändeln, *Guts.*, *Mur.*; — prim. 2. čača.

čâd, *m.* der Rauch, der Dunst; v kuhinji je čad, kadar kuhajo; v hiši je čad od peči, *Poh.*; čad od vročine, *Cig.*, *Dol.*; der Schwaden in Bergwerken, *Cig.(T.)*; der Höhenrauch, *Cig.(T.)*; po hribih č. stoji, *Dol.*

čâda, *f.* 1) schwärzliche oder schwarze Kuh; — 2) schwarzer Fleck im Gesichte, *M.*, *Notr.*

čadâjec, jca, *m.* neka vinska trta, *Rihenberk-Erj.(Torb.).*

čadána, *f.* koza zagorele dlake, *Podmelci-Erj.(Torb.).*

čâdast, *adj.* vom Rauche angelaufen, rußfarben, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trst.*

čádav, *adj.* rußfarben, *Jan.*; č. lešnik = zagorel l., von der Sonne verbrannt, *Notr.-Erj.(Torb.).*

čadè, éta, *m.* Name eines rußfarbigen Ochsen, *Z.*, *Notr.*, *Ist.*

čâdek, dka, *m.* = čade, *Dol.*, *Valj.(Rad).*

čâden, dna, *adj.* 1) dunstig, *Mur.*, *Cig.*; — 2) = čadav: č. lešnik, *Tolm.-Štrek.(LjZv.).*

čadéti, ím, *vb. impf.* rauchfarbig, schwärzlich werden, *Jan.*, *Goriš.*

čâdež, *m.* 1) der Dunst, *Št.-Mik.*; — 2) Name eines rußfarbigen Ochsen, *Jan.*, *Šol.*

čadîn, *m.* ein rußfarbener, schwarzer Ochs.

čadíti, ím, *vb. impf.* Dunst erzeugen, *Cig.*; č. se, dampfen: po hribih se čadi, es steht der Höhenrauch, *Cig.*, *UčT.*

čâdka, *f.* = čada 1), *Vrt.*

čâdnat, *f.* dunstig, *C.*

čadobljúven, vna, *adj.* č. ognjenik, ein Luftvulcan, *Jes.*

čadobljûvnik, *m.* der Luftvulcan, *Cig.(T.).*

čádora, *f.* kurze Tabakspfeife, *Kr.-Valj.(Rad).*

1. **čáj**, *m.* 1) der Dunst, der Höhenrauch, *Z.*; — der Hof um den Mond, *Hal.-C.*, *BlKr.*; — 2) ein Abscess (ulje, tvor), *Hrušica v Istri-Erj.(Torb.).*

2. **čâj**, *m.* der Thee: posušeno listje čajevca: zeleni, rjavi čaj, *Tuš(R.)*; iz njega napravljena pijača; — tudi drugi poparki suhega listja in cvetja kot zdravila, n. pr. plučni čaj, der Gramperlthee, *Tuš.(R.)*; — rus.

čâjati, em, *vb. impf.* = čakati: *imper.* čaj = čakaj, *Št.-C.*

čâjav, *adj.* = čadav, gebräunt (n. pr. o dozorelem grozdju), *Hal.-C.*

čâjba, *f.* der Käfig, *Nov.-C.*; — prim. hs. gajba, it. gabbia, lat. cavea.

čâjbica, *f. dem.* čajba, *Jan.*

čâjca, *f.* neka povodna ptica, *Pjk.(Črt. 51).*

čâjen, jna, *adj.* Thee: čajna zlica, der Theelöffel, *Cig.*

čajepîvec, vca, *m.* der Theetrinker, *Cig.*

čâjevec, vca, der Theestrauch (thea chinensis), *Tuš.(R.).*

čajevína, *f.* das Thein, *Cig.(T.).*

čájiti, im, *vb. impf.* č. orehe: „iz oblatovine luščiti". č. se: orehi se še ne čajijo, *Bolc.*, *Plužna-Erj.(Torb.).*

1. **čâjka**, *f.* die Möve (larus), *Cig.*; — rus.

2. **čâjka**, *f.* eine kleine Galeere, die Tschaika, *Cig.*; prim. tur. kajyk, it. caicco, Schaluppe, *C.*

čâjmati se, am se, *vb. impf.* allmälig zum Bewusstsein gelangen, zu sich kommen (z. B. aus dem Schlafe, aus der Ohnmacht), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — gescheit werden, *Celjska ok.*; sich erinnern, *Celjska ok.*; — č. se po sv. veri, sich richten, *C.*; — nastalo menda iz: izčajmati se; prim. to in čama.

čâjmiti se, im se, *vb. impf.* = čajmati se, *C.*

čâjnica, *f.* die Theebüchse, *Cig.*

čâjnik, *m.* die Theekanne, der Theekessel, *Cig.*

čâk, *m.* das Warten, *Cig.*, *M.*; die Lauer: na čak iti, na čaku biti, *C.*

čâka, *f.* vojaško pokrivalo, der Tschako.

čâkalica, *f.* na čakalici biti, auf der Lauer sein: pajek je na čakalici, *Levst.(Beč.).*

čakalíšče, *n.* der Warteort, *Cig.*, *Jan.*; der Jägerstand, *Z.*, *Jurč.*; der Hinterhalt, *M.*

čakâlnica, *f.* das Wartezimmer, der Wartesaal (z. B. an den Bahnhöfen), *Cig.(T.)*, *Nov.*, *nk.*

1. **čakàn**, ána, *m.* der Zögerer, *Jarn.*, *Mur.*

2. **čakàn**, ána, *m.* der Hauer des Schweines, *Kr.-Levst.(Rok)*; — palica z železnim kladivcem, *Valv. VI. 311.*; — der Hammer, *ogr.-C.*; — prim. čekan.

čákanje, *n.* das Warten; — der Anstand (bei Jägern), *Cig.*

čakarína, *f.* das Wartegeld, *Levst.(Nauk)*; — s čakarino na dopustu, mit Wartegebür beurlaubt, *DZ.*

čákati, am, *vb. impf.* warten: kdor čaka, ta dočaka, Geduld bringt Rosen, *Cig.*; le čakaj! warte nur! (grozé); čakam, da mi kdo odpre; — č. koga, česa, auf jemanden, etwas warten, jemanden, etwas erwarten; sestre čakam, *Met.-Mik.*; č. smrti, *Krelj*; Toman komaj čaka tega, *Npes.-K.*; prave prilike č., *Cig.*; Al' čakaš, da pade zvezda z nebes, Al', da bi k nji zletel, čakaš peres? *Preš.*; tudi z ak.: č. koga; sestro čakam, da pojdeva vkup; č. na koga, kaj; poroka nanj'ga čaka, *Preš.*; gospod je samo pri teh, kateri — potrpežljivo na njega čakajo, *Škrinj.*; — lauern; za plotom koga č.; lisico ali lisice č.; — č. koga (ak., pa tudi gen.), bevor stehen: še ne veš, kakšna sreča te čaka; hlapce še nocoj dosti dela čaka; Oko ni vid'lo, slišala ušesa Veselja, ki izvoljene (izvoljenih, 2. izd.) tam čaka, *Preš.*

čakávati, am, *vb. impf.* pravilna oblika nam. čakevati, ča rufen, *Mik.(V. G. I. 314.).*

čâkec, kca, *m.* = čakelj: visec visi, čakec čaka, *Valj.(Rad).*

čákelj, klja, *m.* der Wartende: šaliva beseda v uganki: „čakelj čaka, viselj visi, viselj pade, čakelj ga pobere" (svinja in želod), *Vrt.*

čakę́vati, am, *vb. impf.* pogl. čakavati.

čakljáti, âm, *vb. impf.* = jecljati, *Jan.*, *Rož.-Kres.*; pogl. čekljati.

čakljâvec, vca, *m.* = jecljavec, *Jan.*

čákniti, čâknem, *vb. pf.* ein ča rufen, *Mik.*

čakovína, *f.* = čakarina, *Cig.*

čalár, *m.* = čaler, *C.*

čalârbina, *f.* der Trug, *ogr.-Valj.(Rad).*
čaláren, rna, *adj.* trügerisch, *ogr.-Mik.;* čalarni svet, *ogr.-Let.;* eitel, garstig, übel, *Luče (Št.)-Erj.(Torb.).*
čalarîja, *f.* der Trug, *ogr.-Valj.(Rad);* die Eitelkeit, *Mur.*
čaláriti, ârim, *vb. impf.* betrügen, *C.*
čalárnost, *f.* der Trug, die List, *Meg., ogr.-M.*
čalârstvo, *n.* = čalarnost, *ogr.-M.*
čalėr, *m.* der Betrüger, *ogr.-C.;* — prim. madž. csalárd, betrügerisch, *C.*
čalerica, *f.* die Betrügerin, die Hexe, *ogr.-C.*
čâlma, *f.* der Turban, *C.;* — tur.
čâlmast, *adj.* mit dem Turban versehen, *C.*
čâm, *m.* der Schauder, das Gruseln, die Gänsehaut: čam me obleta, *ogr.-C.*
čáma, *f.* die Närrin, *Cig.;* — prim. čamež.
1. **čámer**, mra, *m.* der Stier, *Jan., Kr.-Valj. (Rad), Saleška dol.-C., Poh.-Vest. I. 185.;* čamer je vladar med govejo živino, *C.*
2. **čámer**, mra, *m.* die Pelzmütze, *Trst.(Let.), Laško (Št.);* po zimi ima Pesničar na glavi zelen ali moder čamer iz suknja s kosmatimi okrajki, ki se črez ušesa razvihniti dade, *Pjk.(Črt.).*
čaméti, í, *vb. impf.* čami me, es gruselt mir, *ogr.-C.;* — pogl. čemeti.
čâmež, *m.* der Narr, der Thor, *Cig.;* — prim. čemeti.
čâmpa, *f.* psovka za počasno žensko, *C.*
čampár, rja, *m.* = levičar (furl. ciampa = levica), *Solkan-Erj.(Torb.).*
čampárina, *f.* = levica, *Banjščice (Goriš.)-Erj.(Torb.).*
čámpelj, plja, *m.* = podgana, *Kras.*
čâmra, *f.* = 2. čamer, *Slom., Št.-Zora.*
čamrína, *f.* die Stierhaut, (die Büffelhaut, *Cig.*).
čamúr, *m.* = čemer 2), *ogr.-Valj.(Rad).*
čánčica, *f.* die Herzmuschel (cardium), *Erj.(Z.).*
čánjav, *adj.* nam. čajav: č. grozd, *Caf.(Vest.);* čanjava krava, kaffeebraune Kuh, *jvzhŠt.*
čánžav, *adj.* nam. čajav, *C.*
čâp, *m.* čreda ovac, *Notr.*
čápa, eine Art Milchgefäß, *C., M., Z.*
čápati, čâpam, *vb. impf. ad* čapniti, schnappen, *C.*
čâpka, *f.* die Mütze, die Kappe, *nk.;* — češ.
čâpkati, am, *vb. impf.* = čapljati: č. in iti, *C.*
čâplja, *f.* der Reiher (ardea), *Cig., Jan., Erj. (Ž.), vzhŠt.*
čapljáriti, ârim, *vb. impf.* herumplatschen, *Jan.*
čapljáti, âm, *vb. impf.* plätschern, *ogr.-C.*
čápniti, čâpnem, *vb. pf.* nach etwas schnappen; pes čapne kost, *C.;* — prim. it. chiappare istega pomena.
čapûn, *m.* = oslovnik, voder, *C., zapŠt.*
čâr, *m.* die Zauberei, *M.;* — der Zauber, *Cig., Jan., nk.;* — stsl.
1. **čára**, *f.* die Zauberei, *Jarn., Mur.;* zapeljive čare časnega duha, *Slom.;* vraža se opira na usodo — ali pa na čaro, *Navr. (Let.);* — 2) = čarovnica, *Mur.*
2. **čára**, *f.* der Strich, *Cig., C., DZ.;* — češ.
čáranje, *n.* das Zaubern, *C., nk.*

čárati, am, *vb. impf.* zaubern, *Cig., Jan., nk.;* — hs.
čârdak, *m.* das Wachhaus auf Pfählen, das Blockhaus, *Cig., Jan., DZ.;* — hs. iz tur.
čârman, *m.* = čarovnik, *Jan.*
čârnik, *m.* = čarovnik, *Dalm.-M.*
čaróba, *f.* der Zauber, *Jan., Cig.(T.).*
čaróben, bna, *adj.* Zauber-: čarobna svetilnica, die Zauberlaterne, *Žnid.;* čarobni vrč, der Zauberkrug, *Cig.(T.);* — magisch, *Cig. (T.);* — zauberisch, bezaubernd: čarobna krasota, *nk.*
čarodėj, déja, *m.* der Zauberer, *Cig., Jan.;* — stsl.
čarodêjčica, *f. dem.* čarodejka; kleine Hexe, *Bes.*
čarodêjec, jca, *m.* = čarodej, *Jan., nk.;* — stsl.
čarodéjen, jna, *adj.* magisch, *Jan.;* bezaubernd, *Jan., C., nk.*
čarodêjka, *f.* die Zauberin, *C., nk.*
čarodêjstvo, *n.* die Zauberei, *Cig., Jan., C.;* — stsl.
čarodéłen, łna, *adj.* Zauber-: čarodelni krožnik, das Thaumatrop, die Wunderscheibe, *Cig.(T.).*
čarodêłnik, *m.* = čarodej, *Žnid.*
čarodêłski, *adj.* Zauber-: čarodelska knjiga, das Zauberbüchlein, *Šol.*
čarodêłstvo, *n.* das Zauberwerk, *Cig., Jan.*
čarokrásen, sna, *adj.* zauberisch schön, *nk.*
čarotvóren, rna, *adj.* = čarodelen, *Zora.*
čarovânje, *n.* das Zaubern, *Cig.(T.).*
čarováti, ûjem, *vb. impf.* zaubern, *Cig., Jan.;* — stsl.
čaróven, vna, *adj.* Zauber-, zauberisch, *Cig., Jan., nk.;* — stsl.
čarovît, *adj.* zaubervoll, *SlN.*
čarovníca, *f.* die Zauberin, *Cig., Jan., nk.;* — stsl.
čarovník, *m.* der Zauberer, *Cig., Jan., nk.;* — stsl.
čarovníštvo, *n.* das Hexenwesen, die Zauberei, *Cig., nk.*
čàs, čása, *m.* die Zeit; čas beži; s časom, mit der Zeit; po času bo naše ime pozabljeno, mit der Zeit, *Dalm.;* dolgo časa je žaloval, lange Zeit; malo časa je pri nas stanoval; črez malo časa, über eine kleine Weile, *Cig.;* za malo časa, nach einer kleinen Weile; pred malo časom, vor einer kleinen Weile, *Cig.;* ta čas (tačas), mittlerweile; ta čas (tačas), ko smo igrali, indessen wir spielten; do časa, einstweilen; za čas, ad interim, *Cig., Jan.;* na čase, bisweilen, *Dol.;* v časih, v časi, bisweilen; pogl. včasih, včasi; čas prodajati, faulenzen, müßig sein, *C.;* nimam časa (po nem.) = ne utegnem; dolg čas, die Langeweile, kratek čas, die Kurzweile (po nem.); dolg čas mi je bilo; od dolgega časa ne vem kaj početi; kratek čas delati komu, jemanden unterhalten; — za božji čas! um Gottes willen! za božji čas, kaj ti je? *Jurč.;* dober čas! (to se reče pri napivanju), *Rib.-Cig.;* — ein Zeitabschnitt: jesenski, zimski čas, die Herbst-, Winterzeit; jutrnji čas zlat čas, Morgenstunde hat Gold

im Munde, *Cig.*; božični čas, die Weihnachtszeit; vmesni čas, die Zwischenzeit, das Intercalare, *DZ.*; nekdanji, stari časi, das Alterthum; to so bili zlati časi, das waren goldene Zeiten; za njegovega časa, zu seiner Zeit, *Dalm.*; — v slovnici: pretekli, sedanji, prihodnji čas; — die bestimmte Zeit, der Zeitpunkt; zadnji čas je, da začnemo, es ist die höchste Zeit anzufangen; čas je bilo, denar jemati, *Ravn.-Mik.*; o pravem času, zur rechten Zeit; o svojem času, seinerzeit; tudi: svoj čas; otrokom (dota) prav pride svoj čas, *Jurč.*; za časa, so lange es noch Zeit ist; *Met.*; rechtzeitig, *Nov.*; tudi: frühzeitig; varneje je zjutraj za časa hoditi z Gorjancev, *Jurč.*; na času je, sie ist hochschwanger; *Cig.*; ona ima svoj čas, sie hat die monatliche Reinigung, *Cig.*, *C.*; — der Augenblick; vsak čas bo prišel, jeden Augenblick muss er kommen; — k času, sogleich, *Z.*, (h časi, *Mur.*), = v časi, *vzhŠt.*; — (= -krat: petčas = petkrat, *C.*; sih čas, jetzt, *Fr.-C.*)

čâsar, rja, *m.* kdor čas prodaja, der Pflastertreter, *Kr.*; — tudi: človek, ki je počasen, ki mečka, *Gor.*

čâsec, sca, *m. dem.* čas, *Mur.*, *Ravn.*

čâsek, skà, *m.* das Weilchen, *Mur.*, *Cig.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — der Augenblick, tako je vsak časek vedel prav obrniti, *Ravn.*; ure so tekle, kakor časki, *Zora.*

časen, sna, *adj.* 1) nur eine Zeit dauernd, temporär, zeitlich; časno in večno življenje; — 2) = počasen, *BlKr.-DSv.*

čâsi, *adv.* bisweilen, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *nk.*; časi ter časi, dann und wann, *Cig.*

čâsih, *adv.* = časi, *Levst.(Močv.)*, *Žnid.*

čâsnica, *f.*, *V.-Cig.*, *Guts.*, *Pohl.(Km.)*, pogl. časnik.

čâsnik, *m.* die Zeitung, das Journal, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

čâsnikar, rja, *m.* der Zeitungsschreiber, der Journalist, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

čâsnikarski, *adj.* Journalisten-, journalistisch, *Jan.*, *nk.*

čâsnikarstvo, *n.* die Journalistik, *Jan.*, *nk.*

časnína, *f.* das Zeitliche, *V.-Cig.*

čâsniški, *adj.* Zeitungs-, *nk.*

čâsništvo, *n.* das Zeitungswesen, *nk.*

časnost, *f.* die Zeitlichkeit, die Endlichkeit, *Cig.*; srca niso našla držaja v časnosti, *Cv.*

časoizprâva, *f.* die Zeitgleichung, *Sen.(Fiz.)*.

časokàz, káza, *m.* das Chronoskop, *Cig.(T.)*.

čâsoma, *adv.* allmählich, *Cig.*

časomèr, méra, *m.* der Zeitmesser, das Chronometer, *Cig.(T.)*.

časoméren, rna, *adj.* 1) zeitmessend: časomerni kot, der Stundenwinkel, *Cig.(T.)*; — 2) prosodisch, *Jan.*; — 3) (po češ.) quantitierend (o jeziku), *Cig.(T.)*.

časomęrje, *n.* 1) die Zeitmessung, *Cig.*; — 2) die Quantitätslehre, die Prosodie, *Jan.*

časomęrstvo, *n.* die Zeitmessung, *Vest.*

časopìs, písa, *m.* die Zeitschrift, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — češ., hs., po nem.

časopîsen, sna, *adj.* Zeitschrift-.

časopîsje, *n.* das Zeitschriftenwesen, die Zeitschriften.

časoslòv, slóva, *m.* das Brevier, *C.*, *Nov.*; — stsl.

časoslǫ̑vec, vca, *m.* der Chronolog, *Cig.*, *Jan.*

časoslǫ́ven, vna, *adj.* chronologisch, *Cig.*, *Jan.*

časoslǫ̑vje, *n.* die Chronologie, *Cig.*, *Jan.*

časoštétje, *n.* die Zeitrechnung, *DZ.*

časotráten, tna, *adj.* Zeit vergeudend: časotratno igranje, *SlN.*

čásoven, vna, *adj.* Zeit-: časovna vrsta (pomisli), die Zeitreihe der Gedanken, (opp. Raumreihe, phil.), *Cig.(T.)*.

časoznânec, nca, *m.* = časoslovec, *Cig.*, *Jan.*

časoznânstvo, *n.* = časoslovje, *Cig.*, *Jan.*

čâst, î, *f.* 1) die Ehre; čast, komur čast (gre), Ehre, wem Ehre gebürt; na (v) čast biti komu, jemandem zur Ehre gereichen; časti iskati, ehrgeizig sein; časti lakomen, ehrgeizig; — die Verherrlichung, die Ehre; vse za božjo čast! na čast njegovega rojstnega dne; čast dajati komu, jemanden verherrlichen, preisen; čast bodi Bogu! Gott sei gepriesen! — 2) die Würde: kraljeva čast, die königliche Würde, generalska čast, die Generalswürde; odpovedati se poveljniški časti, die Feldherrnwürde niederlegen; — 3) die persönliche Ehre, der gute Name; čast komu jemati, krasti, die Ehre abschneiden; časti mu je mar, er hat Ehre im Leibe; hišna čast, die Hausehre.

částen, tna, *adj.* 1) Ehren-: častna straža, die Ehrenwache; častno meščanstvo, das Ehrenbürgerrecht; — 2) Rang-: častna stopnja, die Rangstufe; — 3) ehrenvoll, ehrend: častni poziv, die ehrenvolle Einladung; častno koga v misel vzeti, jemandes in Ehren gedenken; častni gospodje, die verehrten Herren, *Levst.(Močv.)*; ehrenwert: Bog je velik in č. črez vse druge bogove, *Dalm.*

časténje, *n.* pogl. čaščenje.

časti, *adv.* vielleicht, *Jarn.*; — prim. često. (?)

častihlépen, pna, *adj.* ehrsüchtig, ehrgeizig, *Jan.*, *nk.*

častiláčen, čna, *adj.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Z.*; pogl. častilakomen.

častilákom, *adj.* = častilakomen, *Jan.*

častilákomec, mca, *m.* der Ehrgeizige, *Krelj.*

častilákomen, mna, *adj.* = časti lakomen, ehrsüchtig, ehrgeizig.

častilákomnik, *m.* der Ehrgeizige, *Mur.*

častilákomnost, *f.* die Ehrsucht, der Ehrgeiz.

častilákoten, tna, *adj.* = častilakomen, *Mur.*

častílen, lna, *adj.* ehrend, *Jan.*, *nk.*

častiljúben, bna, *adj.* ehrliebend, *Cig.*, *Jan.*; — prim. hs. častoljuban, rus. čestoljubnyj.

častiljûbje, *n.* die Ehrliebe, *Cig.*, *Jan.*

častilo, *n.* die Auszeichnung, *C.*

častimáren, rna, *adj.* ehrgeizig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

častît, *adj.* 1) ehrenvoll; č. stan; ehrwürdig; č. starček; geehrt (v naslovih): častiti gospod! častita družba! — 2) častite žene —

žalik žene, *Jarn.*; — 3) častite so te oči, selig sind diese Augen, *Krelj.*; nam. „čestite“; prim. 2. čestit.
častîtelj, *m.* der Verehrer, *Mur.*, *Danj.-Mik.*, *nk.*
častîtev, tve, *f.* die Verehrung; božja č., die Verehrung Gottes, *Ravn.*
častíti, ím, *vb. impf.* Ehre erweisen, ehren, verehren; Boga č.; krive bogove č.; zaslužne može č.; to ga časti, das gereicht ihm zur Ehre.
častîtljiv, *adj.* ehrwürdig; č. starček.
častîtljivost, *f.* die Ehrwürdigkeit.
častîtost, *f.* die Ehrsamkeit, die Ehrwürdigkeit.
častîvec, vca, *m.* der Verehrer.
častîvka, *f.* die Verehrerin.
častivréden, *adj.* nam. časti vreden, ehrwürdig: častivredni gospod župnik!
častižéljen, ljna, *adj.* nam. časti željen, ehrbegierig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
častižéljnost, *f.* die Ehrbegierde, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
častljìv, íva, *adj.* ehrenvoll: častljivo ime, *Guts.(Res.)*.
častník, *m.* 1) der Verehrer, *Dict.*; — 2) der Würdenträger, *Jan.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; cerkveni častniki, *Cv.*; nav. čâstnik, der Officier, *nk.*
čâstniški, *adj.* Officiers-: č. namestnik, der Officiersstellvertreter, *Navr.(Let.)*.
částnost, *f.* das Ehrenvolle, das Ehrende; — die Achtbarkeit, *Cig.*
čáša, *f.* der Trinkbecher, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; das Trinkglas, *nk.*; der Kelch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; leseno torilce z ročem, s katerim se pije voda, *Hrušica v Istri-Erj.(Torb.)*; — der Becher (ein Sternbild), *Cig.(T.)*; — der Kelch (bot.), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*.
čášast, *adj.* becherförmig, kelchartig, *Cig.*
čaščénje, *n.* die Verehrung.
čášen, šna, *adj.* Becher-; — Kelch-: čašni listi, die Kelchblätter, *Tuš.(R.)*.
čášica, *f. dem.* čaša; das Becherchen; das Gläschen; obistna č., der Nierenkelch, *Erj.(Som.)*; die Pfanne (zool.), *Cig.(T.)*; bedrna čašica, die Hüftpfanne, *Cig.*
čâška, *f.* = čašica, *Mur.*, *Met.*
čâšnik, *m.* das Kelchfutteral, *Cig.*
čâta, *f.* der Hinterhalt: na čatah umoriti, *ogr.-Valj.(Rad)*; na čatah posedavati, *C.*; — prim. madž. csata, der Kampf, in slov. četa.
čâtež, *m.* 1) nekak kratek pregelj, ki se rabi pri četveri, *Kras*; — 2) neki pogorski duh, *vzhŠt.*; prim. *Pjk.(Črt. 32)*.
čávelj, vlja, *m.* der Nagel; mirno so mu rjavele risane puške o čavljih, *LjZv.*; — iz it. chiavo, Nagel, *Mik.(Et.)*.
čâveljc, (vljec), veljca, *m. dem.* čavelj.
čáveljnik, *m.* sveder za čavlje, *C.*
čavílja, *f.* debel, dolg žrebelj, *Goriš.*; — prim. it. caviglia, der Pflock.
čavljár, rja, der Nagelschmied, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
čavljárnica, *f.* = žreblarnica, die Nagelschmiede, *Cig.*, *Jan.*
čavljȩ̂n, *adj.* Nagel-, *C.*; čavljene rane na rokah, *Krelj.*

čavljenják, *m.* der Nagelhammer, *C.*
čávljenka, *f.* das Nagelmodell, *C.*
čávljič, *m. dem.* čavelj.
čávljiček, čka, *m. dem.* čavljič.
čâvsati, am, *vb. impf.* = kavsati, *Z.*, *Št.*
čbȩ̂la, *f.* pogl. čebela.
čè, *conj.* 1) v pogojnih stavkih: wenn; če ni druzega, ko to, ni se nam treba bati, wenn es (wirklich) nichts Aergeres ist, als dies, so brauchen wir nichts zu fürchten; če bo dež jutri, ne pojdemo na semenj; če bi bil moral koga srečati v gozdu, umeknil se je, *Erj.(Izb. sp.)*; — pos. pred imperativom: če nečeš, pa pusti; če imaš, daj; — če ne, wo nicht, sonst; stori, kar ti velevam, če ne, bo druga pela, thue, was ich dir befehle, sonst werde ich andere Saiten aufziehen; — poleg komparativa: je; če sem se bolj branil, bolj je v mene silil; „če dalje“ poleg komparativa = immer: če dalje bolj, immer mehr; če dalje vekši šum, *Krelj*; — če bi (v odvisnih pogojnih stavkih): oče so rekli, če bi hoteli zdaj priti, da bi zdaj lehko prišli (neodvisno: če hočete zdaj priti, zdaj lehko pridete); prim. *Mik. IV. 811.*; (v irealnih pogojnih stavkih): če bi živine ne drli, ljudje ne mrli, svet bi podrli, *C.*; — če tudi, če prav, če ravno (v koncesivnih stavkih) = dasi, wenn auch, obwohl; če si ravno, *Cig.*, *C.*; če prem, *Prip.-Mik.*; — 2) (v indirektnem vprašanju): ob; poglej, če je že prišel hlapec; ne vem, če bi znal pravo pogoditi; razmišljevanje, če morebiti barju povodnji prete, *Levst.(Močv.)*.
čebínklja, *f.* die Küchenschabe (blatta orientalis), *Vrsno-Erj.(Torb.)*.
čebȩ̂la, *f.* 1) die Biene; die Honigbiene (apis mellifica); č. delavka, die Arbeits- oder Flugbiene, *Cig.*; čebele gredo na zbir (biro), die Bienen fliegen aus, *Cig.*; čebele zajemati, nalagati, die Bienen fassen, in den Stock bringen, *Cig.*; čebele izpodrezavati, die Bienen fegen, *Cig.*; č. piči, sticht; čebele mrejo, sterben; č. grebačica (andrena), die Grabbiene, č. krajačica (megachile), die Tapezierbiene, č. zidarica, die Mauerbiene (anthophora), *Erj.(Z.)*; divja č., die Forst-, Feld- o. Holzbiene, *Cig.*; — 2) das Fruchtauge an der Weinrebe, *C.*; prim. muha, obad.
čebelák, *m.* die Drohne, *Cig.*
čebelár, rja, *m.* 1) der Bienenzüchter; tudi: čebȩ̂lar; — 2) der Wespenbussard (astur apivorus), *Cig.*; — 3) der Bienenschwärmer (sesia apiformis), *Erj.(Ž.)*.
čebelárček, čka, *m.* der kleine Bienenzüchter.
čebelaríca, *f.* die Bienenzüchterin.
čebelarîja, *f.* = čebelarstvo.
čebeláriti, ârim, *vb. impf.* die Bienenzucht betreiben.
čebelárjenje, *n.* das Betreiben der Bienenzucht.
čebelárski, *adj.* die Bienenzüchter, die Bienenzucht betreffend; čebelarsko orodje.
čebelârstvǫ, *n.* die Bienenzucht.
čebȩ̂last, *adj.* bienenartig, *Cig.*

čebę̂łen, *adj.* 1) Bienen ; čebelni pik, der Bienenstich; — 2) bienenreich: panj je čebelen, *Por.*
čebę̂lica, *f. dem.* čebela.
čebelíšče, *n.* pogl. čebelnjak, *C.*
čebę̂lji, *adj.* Bienen , *Cig.*
čebę̂łnat, *adj.* bienenreich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
čebę̂łnica, *f.* das Bienenhaus, *C.*; — der Bienenkorb, *Jan.*
čebę̂łnik, *m.* 1) der Bienenkorb, der Bienenstock, *Dict.*, *C.*, *Z.*; — 2) = čebelnjak, *Cig.*
čebełnína, *f.* das Fluggeld, der Zeidelzins, *Cig.*
čebełnják, *m.* das Bienenhaus, die Bienenhütte.
čebeloljùb, ljúba, *m.* der Bienenfreund, *Cig.*, *Navr.(Sp.).*
čebelorę́ja, *f.* = čebelarstvo, *C.*
čebę̂łski, *adj.* Bienen-; čebelsko drevo, der Zeidelbaum, *V.-Cig.*
čebȅr, brà, *m.* der Bottich; der Sechtzuber; — der Speckkübel, *C.*; — der Brunneneimer, *Cig.*; — = pomijak, *C.*—(pomni: sto „čebar“ olja, *Trub.*); — čêber, *Št.*; — iz nem. Zuber, stvn. zubar, *Mik.(Et.).*
čebljáč, *m.* der Schwätzer, *Cig.*
čebljânje, *n.* das Geschwätz, *ZgD.*
čebljáti, âm, *vb. impf.* flüstern, lispeln, schwatzen, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; Tri pure, tri race, Tri bele gosi, So vkupi čebljale Tri cele noči, *Npes.-Vod.(Pes.)*; — morda nam. čubljati; prim. čuba.
čebljàv, áva, *adj.* zum Schwatzen geneigt, *Cig.*
čebohláti se, âm se, *vb. impf.* grdo jokati se, *Koborid-Erj.(Torb.).*
čebra, *f.* ovčje ime, *Krn-Erj.(Torb.).*
čebrár, rja, *m.* der Böttcher, *Cig.*
čebrèc, brcà, *m. dem.* čeber.
čebríca, *f.* kleiner Bottich, *Cig.*, *C.*; — = škaf, *Dol.*
čebrìč, íča, *m. dem.* čeber.
čebrîček, čka, *m. dem.* čebrič.
čebrnjáti, âm, *vb. impf.* schwatzen, tratschen, *BlKr.*; — prim. hs. čevrljati.
čébuł, úla, *m.* = čebula, *Cig.*, *Gor.*, *jvzhŠt.*; tudi: čebùl.
čebúla, *f.* 1) die Zwiebel; navadna č., gemeine Zwiebel (alium cepa); morska č., die Meerzwiebel, die Bifolie (scilla bifolia), *Tuš.(R.)*; — 2) čebulasto podzemno steblo, die Zwiebel (cepa, bot.), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*; — prim. it. cipolla.
čebûlar, rja, *m.* 1) der Zwiebelverkäufer; — 2) = čebulinka, *Ljubljanska ok.-Erj.(Torb.).*
čebûlarstvǫ, *n.* der Zwiebelbau; der Zwiebelhandel.
čebúlast, *adj.* zwiebelartig.
čebûłček, čka, *m. dem.* čebulek; — morska čebula, die Meerzwiebel (scilla bifolia), *Tuš.(R.).*
čebûłek, łka, *m.* 1) drobna čebula za sajenje, die Brutzwiebel, *Cig.*, *Dol.*; — 2) neko jabolko, *Dol.-Erj.(Torb.).*
čebúlica, *f. dem.* 1) čebula; — morska č., die Meerzwiebel (scilla bifolia), *C.*; — 2) neka hruška, *Šebrelje(Goriš.)-Erj.(Torb.).*
čebulînka, *f.* der Zwiebelapfel, *C.*, *Podkrnci-Erj.(Torb.).*
čebúlišče, *n.* der Zwiebelacker, *Cig.*
čebûłka, *f.* neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*
čebûłnat, *adj.* zwiebelreich, *M.*
čebûłnica, *f.* neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*
čebûłnik, *m.* 1) der Zwiebelgarten, *C.*; — 2) = čebulinka, *C.*
čebúlov, *adj.* Zwiebel-; čebulova umaka, die Zwiebelsauce.
čebúlovec, vca, *m.* 1) der Zwiebelsame, *M.*; — 2) = čebulinka, *M.*
čéča, *f.* 1) die Puppe, *Cig.*, *Jan.*, *Rož.-Kres.*; — 2) ein Kind weiblichen Geschlechtes in den Windeln, *M.*; — 3) das Mädchen, *Cig.*, *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — prim. čača.
čêček, čka, *m.* die Puppe, *Cig.*
čečèt, éta, *m.* das Meerzeischen, *Mik.*, *Valj.(Rad).*
čéčica, *f. dem.* čeča; das Püppchen: O ti neumna deklica, Čemu t' je bila čečica? *Npes.-Kres.*
čêčka, *f.* *LjZv.*, pogl. čačka.
čečkáč, *m.* der Kritzler, der Kleckser.
čečkálǫ, *n.* = čečkač, *Cig.*
čečkár, rja, *m.* = čečkač, *Jan.*
čečkarîja, *f.* die Kritzelei.
čečkáti, âm, *vb. impf.* kritzeln, klecksen; bo nemški govorila, brala, čečkala, *Jurč.*; — menda nam. črčkati.
čečkâvec, vca, *m.* = čečkač, *Cig.*, *Jan.*
1. **čę́da**, *f.* die Sauberkeit, *Jarn.*, *Met.*
2. **čę́da**, *f.* *Gor.*, pogl. čreda.
čedajec, jca, *m.* neka trta, *Vrtov.(Vin.).*
čę̂dba, *f.* das Reinigen, *C.*
čę́den, dna, *adj.* 1) sauber, reinlich; čedna posoda, obleka; — nett, hübsch, wohlgestaltet; čedno dekle; — 2) sittsam, wohlanständig, höflich; čedno vedenje; — klug, gescheit, *Habd.*, *Mur.*, *Jan.*, *vzhŠt.*; čedna glavica, *Trst.(Let.)*; čéden, *SlGor.*
čędič, *m.* der Basalt, *Cig.(T.)*; — češ.
čedílǫ, *n.* die Fege, *Cig.*; — der Striegel, *C.*
čedîtev, tve, *f.* die Säuberung, *C.*
čę́diti, čę̂dim, *vb. impf.* säubern, putzen; ptički se čedijo, die Vögel putzen sich.
čedîvec, vca, *m.* der Putzer, *V.-Cig.*
čę̂dnica, *f.* deska, na kateri urezane deske čedijo, *ob gornji Dravi(Št.).*
čednìv, íva, *adj.* = čeden 2) (gescheit), *SlN.*
čę́dnost, *f.* 1) die Sauberkeit, die Reinlichkeit; — die Hübschheit, die Zierlichkeit; — 2) die Sittsamkeit, die Wohlanständigkeit; drži č. v vseh svojih udih, v hoji, v pogledu, *Kast.(N. C.)*; die Höflichkeit, *Meg.*; — die Tugend; č. ali krepost, *Ravn.*; tri božje čednosti, die drei göttlichen Tugenden; — die Klugheit, *Habd.*, *Mur.*, *vzhŠt.*; — tudi: čednǫ̂st, *ogr.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*
čę́dnosten, stna, *adj.* tugendhaft, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
čednováti, ûjem, *vb. impf.* klug, gescheit sein, (čednuvati), *C.*

čędra, *f.* die hölzerne, mit einem thurmartigen Deckel versehene Nationaltabakpfeife (= kranjščica), *Kr.*; kratka pipa, čedra gorjuškega dela, *Zv.*; kratkocevne čedre, *LjZv.*

čefúkati, ûkam, *vb. impf.* schlagen (preprosto rečeno), *C.*

čefúkniti, ûknem, *vb. pf.* einen Schlag versetzen, *jvzhŠt.*; — prim. čefukati.

čefúlja, *f. Dol.*, nam. čehulja.

čefútniti, ûtnem, *vb. pf.* (zu Boden) stürzen, *M.*

čegâ, *pron.* = čiga, wessen? *Dict.*, *Guts.*

čęgar, *pron. rel.* = čigar, wessen, *Levst. (Sl. Spr.)*.

čegáv, *pron. poss. interr.* = čigav, *Levst. (Sl. Spr.)*.

čegâver, *pron. poss. rel.* = čigaver, *Levst. (Sl. Spr.)*.

čegóv, *pron.* = čigav, *Goriška ok. - Erj. (Torb.)*, *Levst. (LjZv.)*.

1. **čèh**, čéha, *m.* ein Knabe von etwa 10 bis 15 Jahren, *med Dravo in Muro*, *Trst. (Kres IV. 113)*; — der Rinderhirt, *Mursko polje-C.*

2. **čèh**, *m.* svinjski č., eine Distelart, *C.*; — prim. 1. čehati.

čehák, *m.* = čeh, *Trst. (Kres)*.

1. **čéhati**, ham, *vb. impf.* = česati, *Jan.*, *Mik.*

2. **čeháti**, âm, *vb. impf.* übel riechen, *Cig.*; — prim. čehneti.

1. **čéhelj**, hlja, *m.* kleiner, corpulenter Mann, *C.*; — prim. 1. čeh.

2. **čéhelj**, hlja, *m.* der Haarkamm, *Jan.*; — prim. češelj.

čéhinja, *f.* corpulentes Weib, *C.*; — prim. 1. čeh.

čehljáti, âm, *vb. impf.* 1) sanft kratzen, *Jan.*, *BlKr.-M.*; živina se čehlja, das Vieh reibt sich, *Cig.*; — 2) hecheln, *C.*

čehljíka, *f.* die Karde (dipsacus), *Jan.*

čehnéti, ím, *vb. impf.* übel riechen, *Cig.*; mrlič čehni, *Gor.*; — prim. čuh.

čéhniti, čęhnem, *vb. pf.* 1) reißen, *Met.*; — 2) einen Schlag versetzen: č. koga, *Mur.*; prim. česniti; — 3) muckfen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*; ne boš smel čehniti, *Bas.*

čehǫ́vski, *adj.* „čehovsko sukno = debelo sukno", *Rihenberk - Erj. (Torb.)*; — prim. čoha.

čehúlja, *f.* = češulja, *Mik.*

čęja, *f.* das Reinigen, die Säuberung, *Jarn.*, *Cig.*, *Polj.*; tudi pri živini je čeja prva stvar, *Krn-Erj. (Torb.)*.

čéjenje, *n.* das Säubern.

čeka, *f.* zelena trtna veja spomladi, *Kras.*

čekàn, ána, *m.* 1) der Hauzahn (der Schweine), *Mur.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *C.*; — 2) der Streithammer, *V.-Cig.*; — prim. čakan.

čékelj, klja, *m.* der Hauzahn, der Fangzahn, *Cig.*, *C.*

čekèt, éta, *m.* das Gezwitscher (z. B. der Spatzen), *Mik.*, *Danj. - Valj. (Rad)*.

čeketânje, *n.* = čeket, *M.*

čeketáti, etâm, ę́čem, *vb. impf.* den Laut ček hören lassen, *C.*; srake čeketajo, *C.*; zwitschern, *M.*

čeckljáti, âm, *vb. impf.* 1) = čeketati: kraljič čeklja okoli hiše, *Zv.*; plappern, *C.*; — 2) beim Sprechen mit der Zunge anstoßen, stottern, *Cig.*, *Zora*, *Kres.*

čel, *adj.* jeklen: čelo zrnje, *Ptuj-C.*; — prim. hs. čelik iz tur. (?)

čęla, *f. vzhŠt.*, pogl. čebela.

čeláda, *f.* der Helm, *Dict.*, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *nk.*; — prim. it. celata, der Helm.

čelâdar, rja, *m.* der Helmschmied, *Jan.*

čeládast, *adj.* helmförmig, *Cig.*, *Jan.*

čelák, *m.* ein Mann mit großer Stirn, *C.*; tudi: žival s širokim čelom, *DSv.*

čelánja, *f.* die Stirn, bes. bei den Schafen, *C.*

čeláren, rna, *adj.* wunderlich, sonderbar, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; tako čelarno mi je, es ist mir so sonderbar zu Muthe, *Mur.*; — pogl. čalaren.

čelàt, áta, *adj.* mit großer Stirn, *Dict.*, *Cig.*, *Mik.*

čêlce, *n. dem.* čelo: kleine Stirn.

čelebénja, *f.* beide Kiefer, *BlKr.*; — prim. čeljust.

čélen, lna, *adj.* „kar je na čelu": čelni list, das Titelblatt, *Cig.*, *DZ.*; čelna postaja, die Kopfstation (einer Eisenbahn), *Cig. (T.)*.

čelęnga, *f.* der dummes Zeug schwätzt, *Lašče-Levst. (Rok.)*.

čelengáti, âm, *vb. impf.* dummes Zeug schwatzen, *Lašče-Levst. (Rok.)*; — prim. čeljustati.

čelę̂sen, sna, *adj.* = čelen, *Cig. (T.)*; — stsl.

čelę̂snik, *m.* eiserner Holzspanleuchter auf hölzernem Fußgestell, *Rib.-M.*, *BlKr.*

čelę̂snjak, *m.* = čelesnik, *Lašče-Levst. (M.)*.

čelę̂šnik, *m. Cig.*, *Jan.*; nam. čelešnjak.

čelę̂šnjak, *m.* 1) die Ecksäule des Ofengeländers, *Kr.-Valj. (Rad)*; č. stoji ob oglu peči, spodnji del mu tiči v podu, gornji del pa ne sega do stropa, *Gor.*; — das Ofengeländer selbst, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Gor.*; po čelešnjaku perilo obešajo, *Gor.*; — die Ecke des Ofengesimses, *Dict.*, *Polj.*; — 2) ein am Ofengeländer angebrachter Sitz, *C.*, *Železniki, (Gor.)*; — 3) der Holzspanleuchter, *Notr.*, *Dol.*, *BlKr.*; — 4) psovka: ti čelešnjak ti! = tepec, *Ljubljanska ok.*: — (govori in piše se največ: čelešnik); prim. stsl. čelesьnъ, praecipuus, od čelo, gen. nekdaj: čelese, *Mik. (Et.)*; rus. čelesnikъ = čelo peči.

1. **čelína**, *f.* das Stirnbein, *C.*, *vzhŠt.*

2. **čelína**, *f.* = čeljust: bik čeline kaže, *Ljubljanska ok.-Levst. (Rok.)*.

čéliti, im, *vb. impf.* winkelrecht abplatten, z. B. einen Baumstamm, *Z.*, *C.*; č. snop, den Schaub an der untern Seite glatt abschneiden, *Ptuj - C.*; — palico č., an den Enden abplatten, *Cig.*, *M.*

čeljúga, *f.* = čeljust, der Kiefer (zaničlj.), *Jan.*, *Hal.-C.*; udariti koga po čeljugi, jemandem eine Maulschelle geben, *jvzhŠt.*

čeljûst, *f.* 1) der Kiefer; gornja, spodnja č., der Ober-, der Unterkiefer, *Erj. (Som.)*; — 2) čeljusti podobne stvari: derjenige Theil des Rechens, in welchem die Zähne stecken, tudi pl. čeljusti, *Ip.*, *Lašče - Erj. (Torb.)*;

der Kleiderrechen, *C.*: — pri garah stranski les, v katerem tiči os, *Poh.*; — die Hahnenlippe am Flintenschloss, *Cig.*; — pl. čeljusti, die Kluppe, *h. t.-Cig.(T.)*; — die Wagenschere, *Kr.*; — 3) = čeljustač: kaj ta neumna čeljust ve! *Lašče-Levst.(Rok).*

čeljustáč, *m.* ein alberner Schwätzer, *Kr.*

čeljustâčka, *f.* eine alberne Schwätzerin, *Kr.*

čeljustálo, *n.* kdor rad čeljusta, *Cig.*

čeljustáti, âm, *vb. impf.* albernes Zeug schwatzen; kaj tu stojiš in čeljustaš? *Zv.*

čeljustàv, áva, *adj.* schwatzhaft, *M.*

čeljustè, ę́ta, *m.* = čeljustač, *Lašče-Levst.(M.).*

čeljustę̑la, *f.* = čeljustačka, *Lašče-Levst.(M.).*

čeljûsten, stna, *adj.* Kiefer-; čeljustni krč, die Mundklemme, *Cig.*; — čeljustni mozol, das Rankkorn (eine Krankheit der Schweine), *V.-Cig.*

čeljústiti, ûstim, *vb. impf.* = čeljustati, *Jan., M.*

čeljûstje, *n.* der Rachen, *Cig., M.*

čeljûstnica, *f.* das Kieferbein, dolnja, gornja č., *Cig.(T.), Erj.(Som.).*

čeljûstnik, *m.* 1) der Nagel an der Wagenschere, *M.*; — 2) velikanski č., der Kieferwurm (eunice gigantea), *Erj.(Z.).*

čeljústniti, ûstnem, *vb. pf.* 1) etwas Unschickliches, Albernes aussprechen, *M.*; — 2) č. koga, jemandem eine Maulschelle geben, *M.*

čȇlnica, *f.* das Stirnbein, *Cig.(T.), Erj.(Som.).*

čȇlnik, *m.* der Stirnriemen, *C.*

čélo, *n.* 1) die Stirn; č. grbati, = č. grbančiti, die Stirn rümpfen, *Meg.*; nikomur ni na čelu zapisano, kar ima v srcu, man kann niemandem ins Herz sehen; — 2) die hervorstehende Seite eines Gegenstandes: die Giebelseite des Daches oder Hauses, *Cig., Jan.*; — sprednje čelo, die Vorderfronte, *Cig., DZ., Levst.(Pril.)*; — der Vorsprung eines Berges, *Cig., C.*; — die Bahn, die Schlagfläche beim Hammer, beim Amboss, *Cig.(T.)*; bei der Axt, *vzhŠt., C.*; — die Hirnfläche des Holzes, *Cig.(T.)*; — der Hagelfleck (bot., chalaza), (n. pr. pri kostanju), *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — der Titel einer Schrift, *Cig.*; — 3) na čelu (vojske, zarotnikov itd.) biti, an der Spitze (des Heeres, der Verschwörer u. s. w.) stehen; na čelu vseh vprašanj, an der Spitze aller Fragen, *Levst.(Močv.).*

čelóba, *f.* die Gediegenheit (des Getreidekorns), *Ptuj-C.*; — prim. čel.

čelǫ̑st, *f.* = čeloba, *Ptuj-C.*

čélovnik, *m.* košček posekanega debla, ki ga odžagajo ali odsekajo, kadar je čelijo, *Ljub.*

čemę̑la, *f. GBrda.*, pogl. čebela.

čemę́r, *m.* 1) das Gift, *Habd., Dict., ogr.-Mik.*; — der Eiter in der Wunde, *C.*; etwas sehr Bitteres, *Valj.(Rad)*; die Galle: dali so mu piti s čemerom zmešan jesih, *ogr.-Valj.(Rad)*; — v vzklikih: oj čemer! oj grdi čemer! *BlKr.*; — 2) heftiger Unwille, der Zorn, *Danj.-Mik., ogr.-C.*; der Verdruss, *Cig., Jan.*; tudi pl. čemeri, *C.*; od čemerov zobe vkup stisniti, *ogr.-Valj.(Rad)*; šla si je čemerov odganjat, *Pjk.(Črt.)*; — 3) die Gänsehaut, *Habd.*; čemer mi leti, n. pr., če kdo zamaške (iz plute) reže, *jvzhŠt.*

čemę́ren, rna, *adj.* 1) giftig, *Habd., C.*; *pren.* čemerni jezik, die giftige Zunge, *Vrt.*; — herbe, bitter, *ogr.-C.*; *pren.* čemerno življenje, *Meg.-Mik.*; — 2) zornig, *M.*: übelgelaunt, griesgrämig, *Habd., Jan., Cig.(T.), C., Kr.*; star, čemeren ukazovavec, *Jurč.*

čemeríka, *f.* 1) die weiße Nieswurz, der Germer (veratrum album), *Cig., Jan., Tuš.(B.)*; — 2) eine mürrische Person, *Cig.*

čemeríkast, *adj.* zornig, griesgrämig, *Cig.*

čemeríkav, *adj.* = čmerikast, *C., Zora.*

čemeríkavec, vca, *m.* der Griesgram, *C., Zora*; stari čemerikavec, *Jurč.*

čemerȋt, *adj.* bitter, *Jurč.*

čemeríti, ím, *vb. impf.* 1) č. se, eitern (o ranah), *C.*; — 2) čemeriti = jeziti, *Cig.*; deca čemeri puro, *ogr.-Valj.(Rad)*; čmeriti, *Gor.*; — č. se = jeziti se, *Cig., M.*; zakaj se čemerite na mene? *ogr.-Valj.(Rad)*; ein griesgrämiges Gesicht machen, (čmériti se) *BlKr.*; vreme se čemerí („čmeri"), es ist trübes Wetter, *Kr.*

čemerljìv, íva, *adj.* zornmüthig, *C.*

čemę̑rnat, *adj.* = čemeren, *ogr.-Let.*

čemę̑rnica, *f.* die rothe Ameise, *Kr., Št.-Valj.(Rad).*

čemę̑rnik, *m.* der Zornmüthige, *C.*; ein grämlicher Mensch, *Cig.*

čemę́rnost, *f.* der Zorn, *M.*; die Griesgrämigkeit, der Murrsinn, *Cig., Jan.*

čeméti, ím, *vb. impf.* hinbrütend hocken, warten: čemeti kje v kakem kotu brez dela, *Cig., C.*; rak čemi v svojem ždiči, *Erj.(Izb. sp.)*; — prim. 2) čumeti.

čèmž, *m. Tuš.(R.)*; pogl. čimž, črensa.

čę̑nča, *f.* 1) eine Person, die gerne schwätzt, das Plaudermaul; ti si prava č., *jvzhŠt.*; — 2) pl. čenče, das Geschwätz, der Klatsch: to so prazne čenče, *Cig., jvzhŠt.*; — prim. it. ciancia, Tand, Geschwätz.

čenčarȋja, *f.* = čenče, *Jan., ZgD.*

čę̑nčast, *adj.* geschwätzig, *Z.*

čenčáti, âm, *vb. impf.* plaudern, leeres Zeug schwatzen; — prim. it. cianciare, plaudern.

čenčàv, áva, *adj.* geschwätzig, *Z.*

čenčávast, *adj.* plauderhaft, geschwätzig, *M.*

čenčávost, *f.* die Geschwätzigkeit, *M.*

čenčûra, *f.* die Plaudertasche, *Gor.*

čę́nžiti, im, *vb. impf.* = pražiti, *Podčavenci-Erj.(Torb.).*

čèp, čépa, *m.* 1) der Zapfen; s čepom zatekniti luknjo; pijan kakor čep; — der Zapfen am Wellbaum, *Cig.*; — in der Mühle das Ende des Nagels im Bodensteine, *Cig.*; — der Fenster oder Thürkegel, *C.*; — der Gewehrpfropf, *BlKr.*; — 2) der Rebenzapfen: na dve očesi rezana trta, *jvzhŠt.*; — 3) kratek jarek, napeljan na travnik iz memo tekoče vode, *Dict., Brdo(Gor.), Levst.(Rok)*; — 4) neka riba: der Raubbarsch (aspro), *Zidani Most-Erj.(Torb.)*; — 5) der Ueberschuss, der Saldo, *Z., Gor.*

1. **čépa**, *f.* latvica za mleko, *Tolm.*; pogl. črepa.
2. **čȩ̂pa**, *f.* die Haube, *Mik.(Et.)*; die Mütze, *Z.*; — prim. srlat. capa, *Mik.(Et.)*.
čepár, rja, *m.* der Zapfenmacher, *Cig.*
čépast, *adj.* zapfenförmig; zobje so trda telesa čepaste podobe, *Erj.(Som.)*.
1. **čȇpec**, pca, *m. dem.* čep.
2. **čȩ̂pec**, pca, *m.* die Haube, *Cig.*, *Let.*; — tudi: stsl.; prim. 2. čepa, čepica.
čȇpek, pka, *m. dem.* čep; das Zäpfchen; — das Halszäpfchen, *Cig.*, *C.*
čepȇnje, *n.* das Hocken.
čepȩ̑r, *m.* die Schafszecke (ixodes reduvius), *Cig.*, *Notr.-Erj.(Torb.)*.
čepériti se, ȇrim se, *vb. impf.* 1) das Gefieder ausbreiten (o ptičih n. pr. kadar se v pesku kopljejo), *C.*; — sich hoffärtig kleiden, *Z.*; — wichtig thun, den Herrn spielen, *Kras-Erj.(Torb.)*; — prim. ščepiriti se.
čepéti, ím, *vb. impf.* hocken, kauern; kokoš čepi na veji; človek ne more vedno doma čepeti, man kann nicht immer zu Hause hocken.
čȩ̂pica, *f.* die Kappe, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; čepico sneti, *Zora*; — die Haube, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — prim. srlat. capa, *Mik.(Et.)*.
čepìč, íča, *m.* 1) das Zäpfchen; — 2) das Halszäpfchen, *Cig.*; — 3) die Flachsschwinge, *Cig.*; — 4) pl. čepiči, die Schienenruthen bei den Webern, die Seitenstäbe des Weberblattes, *V.-Cig.*
čȩ̂pičar, rja, *m.* der Kappenmacher, *Jan.*; — der Haubenkrämer, *Cig.*, *Jan.*
čȩ̂pičast, *adj.* kappenförmig, *Jan.*
čȩ̂pičnik, *m.* der Haubenkopf, der Haubenstock, *Cig.*, *Jan.*
čepičnják, *m.* der Haubenstock, *Jan.*
čepin . . ., pogl. črepin . . .
čepȋnec, nca, *m.* 1) der Zapfen im Weinfass, *M.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 2) der Schneidebohrer mit scharfen Schneiden, *V.-Cig.*
čepíriti se, ȋrim se, *vb. impf.* = čeperiti se, *Jan.*, *C.*
čȩ̂plja, *f.* der Rahmtopf, *Cig.*; — prim. čepnja.
čȩ̂pnica, *f.* kleine Kohlenpfanne, *M.*, *Valj.(Rad)*.
čȇpnik, *m.* 1) der Zapfenbohrer, *Cig.*, *M.*; — 2) der Zapfen in den Teichen zum Ablassen des Wassers, *V.-Cig.*
čepnína, *f.* das Zapfengeld, *Cig.*
čȩ̂pnja, *f.* *M.*, *Hrušica-Erj.(Torb.)*; pogl. črepnja.
čepǫ̑n, *m.* = vodir, oselnik, *Tolm.*
čépovka, *f.* die Zapfenbirne, *C.*
čepovlàk, *m.* = čepovlek, *Cig.*
čepovlȩ̀k, éka, *m.* der Korkzieher, *Jan.*; — pogl. zatičnjak.
čeprȩ̂m, *conj.* = če prem, akoprem, dasi, *Mik.*
čepûn, *m.* = čepon, *C.*
čȩ̑r, ȋ, *f.* die Steinspitze, *Met.*; — zerklüfteter, spitziger, hervorragender Fels, *C.*, *Gor.*, *Kor.*; die Felsenklippe, *Cig.*, *Jan.*; — (čer, m. *Ravn.*).
čȩ̑rba, *f.* = čerfa, *M.*

čerȩ̀n, ȩ́na, *m.* ein felsiger Ort, *Št.*
čerȩ̂nje, *n. coll.* Klippen, *M.*; das Gestein, *Gor.*, *Št.*
čȩ̂rfa, *f.* ein Milchgefäß mit einer Ausgussmündung, *Z.*, *Gor.*; č. je globokejša od latvice, *Kras.*
čȩ̂rga, *f.* der Tintenfleck, *Kr.-Valj.(Rad)*.
čerìč, íča, *m.* pogl. čirič.
čerȋček, čka, *m.* pogl. čiriček.
čerǫ̑vje, *n. coll.* Steinspitzen, *C.*; — = skalovje, *Valj.(Rad)*.
čȇs, čésa, *m.* das Spanscheit, *Mur.*, *Danj.-Mik.*, *Valj.(Rad)*.
česȃlnik, *m.* der Kamm, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — der Striegel, *C.*
česálǫ, *n.* der Kamm, *Cig.*; — der Striegel, *Cig.*; — = mikalnik, die Hechel, *C.*
čésanje, *n.* 1) das Reißen, *Z.*; das Federschleißen, *C.*; — 2) das Kämmen; — das Striegeln.
čésati, čȩ́šem, *vb. impf.* 1) reißen, abreißen, zerreißen; Česa (nam. češe) lomi, prisekava (namr. toča), *Slom.*; — 2) kämmen; striegeln; česati tuje garje, sich in fremde Händel mischen, *Cig.*; — prügeln, *M.*
česâvec, vca, *m.* der Kämmer, *Cig.*, *Jan.*
česâvka, *f.* die Kämmerin, *Cig.*, *Jan.*
čésec, sca, *m. dem.* čes; der Splitter, *Z.*
česȩ̀k, skà, *m. dem.* čes; das Spanscheitchen, *C.*
čésȩlj, slja, *m.* der Kamm, *Habd.*; — der Striegel, *C.*; — prim. češelj.
čésȩn, sna, *m.* der Knoblauch (allium sativum); v nebesih lupijo debel česen (debel sneg gre), *Dol.-LjZv.*; hostni č., das Knoblauchkraut (erysimum alliaria), *C.*
čésenj, snja, *m.* = česen, *Habd.*, *Tuš.(R.)*.
česla, *f.* = česmina, *Mik.*
češlíka, *f.* das Nadelkraut (scandix pecten Veneris), *Habd.*; (češljika, *Guts.*).
češlíkovina, *f.* = česlika, *Cig.*
1. **čéslǫ**, *n.* der Kamm, *BlKr.-Mik.*
2. **čȩ́slǫ**, *n.* pogl. čreslo.
česmíga, *f.* = česmina, *Mur.*, *Cig.*
česmíka, *f.* = česmina, *Valj.(Rad)*.
česmȋn, *m.* = česmina, *M.*, *Tuš.(B.)*.
česmína, *f.* der Sauerdorn, der Weinschädling (berberis vulgaris), *Mur.*, *Mik.*
česmȋnje, *n.* das Gesträuch des Sauerdorns, des Weinschädlings, *M.*, *Robič(NKol.)*.
česmínov, *adj.* vom Sauerdorn, *Mur.*
česmínovec, vca, *m.* 1) česminov grm, *Mur.*; — 2) der Berberitzensaft, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.
česnáti, ȃm, *vb. impf.* dummes oder unflätiges Zeug schwatzen, *Kr.*; samo svojih neumnosti mi ne česnajte, *Jurč.*
čésnec, senca, (neca), *m. dem.* česen, *Valj.(Rad)*.
čésnȩk, senka, (neka), *m. dem.* česen, *Jan.*, *Mik.*, *Danj.(Posv. p.)*.
česník, *m.* = česen, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*
česníka, *f.* fader, lästiger Mensch, *Polj.*
česníkovica, *f.* die Narcisse, *C.*
čésniti, čȩ̂snem, *vb. pf.* einen Schlag versetzen: č. koga po obrazu, *Cig.*, *Bes.*

česnjáti, âm, *vb. impf.* = česnati, *Jan.*, *ZgD.*
césnov, *adj.* Knoblauch; česnova glava, eine Knoblauchzwiebel; česnovo olje, das Knoblauchöl, *Cig.(T.)*.
césnovka, *f.* die Knoblauchraute (sisymbrium alliaria), *Tuš.(R.)*.
česráti, âm, *vb. impf.* hecheln, krämpeln, kämmen: volno č., *Habd.-Mik.*, *Jan.*, *C.*
česrâvec, vca, *m.* der Wollkrämpler, *Schönl.*
čęst, *f.* = čast, *vzhŠt.*, *ogr.*: le lepo po česti, nur schön artig, *Kropa(Gor.)*.
čęsten, stna, *adj.* = časten, *nk.*; čestnega storiti, *Trub.*; — pomni čestna ženska, voll Ehrgefühl, *Litija-Svet.(Rok.)*; — artig, *Kropa (Gor.)*.
1. **čestît**, *adj.* glücklich, selig: čestiti so ti, kateri..., *Krelj*; — prim. *stsl.* čęstitъ, felix.
2. **čestît**, *adj.* = častit, *Jan.*, *nk.*; čestita južina, gesegnete Mahlzeit! *Kropa(Gor.)*.
čestiták, *m.* častit človek, nam. častitak: postojte, vrli čestitaki, *Levst.(Pavliha)*.
čestítanje, *n.* das Gratulieren, *nk.*
čestítati, am, *vb. impf.* gratulieren: č. komu na čem, jemanden wegen einer Sache beglückwünschen, *Cig.(T.)*, *nk.*; čestitali so si na bogatih pridelkih, *Vrt.*; tudi: č. komu k čemu (po nem.); — iz hs.; prim. 1. čestit.
čestîtek, tka, *m.* die Gratulation, *C.*
čestíti, ím, *vb. impf.* = častiti, *Mur.*, *Jan.*, *Burg.*, *nk.*: bodi češčen, Heil dir! sei gegrüßt, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*
čestîtka, *f.* 1) das Gratulationsschreiben, die Gratulation, *h. t.-Cig.(T.)*; — 2) čestitka (ali čestka), bajeslovno bitje = sojenica, *okoli Kostanjevice - Vest. I. 2.*; — prim. častite žene.
čęstǫ, *adv.* oft, häufig, *Meg.*, *Dict.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Boh.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *nk.*; često preberite, *Trub.*; č. v dnevi, *Schönl.*; *compar.* češče, *Meg.*, *Guts.*, *Boh.*, *Trub.*; (*Dict.* naglaša: čestǫ̑, prim. *ogr.* „čestou").
čęstǫkrat, *adv.* oftmals, *Meg.*, *Jan.*, *Krelj*, *ogr.-M.*, *nk.*
česúlja, *f.* = češulja, *Rib.-M.*
čèš, išči pod: hoteti.
češârek, rka, *m.* der Fruchtzapfen (bes. am Nadelholz, strobilus), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Tuš.(B.)*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — entkernter Maiskolben, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
češčénje, *n.* = caščenje, die Verehrung; golo zunanje č. nič ne pomaga, *Ravn.*; angelsko č., der englische Gruß.
čéšelj, šlja, *m.* 1) der Kamm, *Dol.-Cig.*, *Jan.*; — der Striegel, *C.*; der Hechelkamm, *vzhŠt.*, *C.*; — 2) = češulja, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
češeríka, *f.* die Zirbeldrüse, *Erj.(Som.)*.
čèško, ka, *m.* kravji varuh, bajeslovno bitje, *Pjk.(Črt.)*; sveti češko, da bo vime težko, da bo bogat čeh, *Št.-Z.*; — prim. čeh.
češlják, *m.* die Weberkarde, *C.*
čéšljast, *adj.* kammförmig: češljaste tipalnice, *Erj.(Ž.)*, *Vrt.*
češljáti, âm, *vb. impf.* listje č. = odsekavati, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
češljíga, *f.* eine Art Distel, *Habd.-Mik.*, *C.*

češljíka, *f.* der Venuskamm, das Nadelkraut (scandix pecten Veneris), *Jan.*, *M.*; — hs.
češljíkovina, *f.* das Nadelkraut, *M.*
češmíga, *f.* = češmin, *C.*
češmíka, *f.* = česmin, *Mik.*
češmîlica, *f.* = češmin, *M.*
češmîlje, *n.* = češminje, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Josch.*
češmîn, *m.* der Sauerdorn (berberis vulgaris); — prim. česmina.
češmína, *f.* = češmin.
češmînje, *n.* das Berberitzengesträuch.
češmínov, *adj.* Berberitzen-; tudi: češmînov.
češmínovec, vca, *m.* 1) der Berberitzenstrauch; — 2) der Berberitzensaft, *Cig.*
češmínovina, *f.* das Berberitzenholz; — das Berberitzengesträuch.
češmínovje, *n.* = češminje.
čęšnja, *f.* pogl. črešnja.
češnják, *m.* 1) der Zahn (zaničlj.), *M.*, *C.*; — 2) = česnik, česen, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
češnjârka, *f.* die Knoblauchkröte (pelobates fusca), *Erj.(Z.)*.
češnjáti, âm, *vb. impf.* = česnati, *Dol.*
čęšpa, *f.* = češplja, *Cig.*, *M.*, *Kr.-Erj.(Torb.)*; — prim. nem. (dial.) zweschpe, *Mik.(Et.)*.
čęšpar, rja, *m.* = češpljar, *Cig.*
čęšplja, *f.* die Pflaume, die Zwetschke (prunus domestica).
čęšpljar, rja, *m.* der Pflaumenhändler, *Cig.*
češpljáriti, ârim, *vb. impf.* Pflaumenhändler sein, *Cig.*
čęšpljast, *adj.* pflaumenartig, *Cig.*
čęšpljev, *adj.* Pflaumen-.
čęšpljevec, vca, *m.* 1) das Pflaumenmus; — 2) der Pflaumengarten, *Cig.*
čęšpljevina, *f.* 1) das Pflaumenholz; — 2) = neka trta, *M.*
čęšpljevje, *n. coll.* die Pflaumenbäume, *Cig.*
češpljevnják, *m.* das Pflaumenmus, *Cig.*
čęšpov, *adj.* = češpljev.
čęšpovec, vca, *m.* 1) jed iz kuhanih češp, *Gor.-DSv.*; — 2) neka debelejša in boljša češpa, *Gor.*, *v Brkinih-Erj.(Torb.)*.
češúlja, *f.* 1) abgerissener Zweig mit Blättern, *Krn - Erj. (Torb.)*, *Gor.*; češulje od vej trgati, *Polj.*; — ein abgerissenes Stück einer Traube, ein kleines Träubchen, *BlKr.*, *jvzhŠt.*; — ein abgerissenes Büschel: č. črešenj; ajdova č., das Buchweizenbüschel; — die Doldentraube, *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*; — 2) der Dingel (limodorum), *Erj.(Rok.)*.
češûljek, ljka, *m.* 1) das Büschel, *Z.*; č. črešenj, *Dol.*; — 2) der Traubenholunder (sambucus racemosa), *Cig.*
češúljast, *adj.* büschelartig.
češûljec, ljca, *m.* = češulja, *M.*
češúljati, ûljam, *vb. impf.* češulje od vej trgati, *Polj.*
češúljevje, *n. coll.* Büschelchen, Träubchen.
češúljica, *f. dem.* češulja.
češuljíka, *f.* die Stendelwurz (platanthera), *Erj.(Rok.)*.
češûljka, *f. dem.* češulja.

čęta, *f.* die Schar, die Rotte, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; die auf Beute ausgehende Schar, *Habd.*; — hs.

čęten, tna, *adj.* Scharen-, geschart: I strel ljudi sklicuje v četne roje, *Levst.(Zb. sp.)*.

četer . . ., išči pod: četver . . .

četiriglâvec, vca, *m.* der Vierköpfige, *Zora*.

četirikolęsen, sna, *adj.* vierrädrig, *nk.*

četírikrat, *adv.* viermal.

četírikraten, tna, *adj.* viermalig.

četiriròk, róka, *adj.* vierhändig, *Habd,-Mik.*

četírje, četíri, *num.* vier; nav. štirje.

četîrstvo, *n.* die Vierzahl, *C.*

čętnik, *m.* der Rottenführer, der Scharmeister, *Cig.*, *Zora*; — (po hs.) der Major, *Jan.(Kl.)*, *Vrt.*

četovǫ̂dja, e, *m.* = četovodnik, *Nov.*; der Rädelsführer, *nk.*

četovǫ̂dnik, *m.* der Anführer einer Schar, *nk.*

četȓt, *f.* 1) der vierte Theil eines Ganzen, das Viertel; sprednja, zadnja četrt vola; vsako četrt ure, viertelstündlich, *Cig.*; dve četrti na pet, zwei Viertel auf fünf; ob treh četrtih na deset, um drei Viertel auf zehn; tri četrti ure hoda, drei Viertelstunden Weges; pomni: kake četrt ure hoda, *LjZv.*; — posmrtna četrt, das Sterbequartal, *DZ.*; — 2) der Scheffel (als Getreidemaß), *Guts.*

četrták, *m.* 1) der Hammel oder Ochs im vierten Jahre, *C.*; — 2) ein Ganzes, das aus vier Einheiten besteht, der Vierling, *Cig.*; das Vierkreuzerstück, *Notr.*

četȓtec, tca, *m.* der Quadrant (astr.), *h. t.-Cig.(T.)*.

četȓtek, tka, *m.* der Donnerstag; debeli, tolsti č., der feiste Donnerstag (nach Sexagesima); veliki č., der Gründonnerstag; četrtèk, *Valj.(Rad)*.

četȓten, tna, *adj.* Viertel-, *Cig.*; č. les, aus Viertelstammstücken bestehendes Holz, *Notr.*; četrtni oblastnik, der Vierfürst (tetrarcha), *V.-Cig.*, *C.*

četȓti, *num. ord.* der vierte; v četrto, zum viertenmal.

četrtíca, *f.* 1) = četrt: kako četrtico ure, *Ravn.*; — 2) = četrtnica, das Quartanfieber, *Cig.*

četȓtič, *adv.* zum viertenmal, viertens.

četȓtikrat, *adv.* zum viertenmal.

četrtîn, *m.* = četrtinjak, *Cig.*

četrtína, *f.* das Viertel (pos. v računstvu): tri četrtine, deset četrtin.

četrtînek, nka, *m.* $^1/_4$ mernika, *Dict.*

četrtînjak, *m.* das Startinfass, ein zehn Eimer ($^1/_4$ Fuder) haltendes Fass, *Št.*

četrtînka, *f.* das Viertel; — der vierte Theil des Maßes f. trockene Dinge, *Cig.*; $^1/_4$ Metzen, *Svet.(Rok.)*, *jv*-*zhSt.*; ($^1/_4$ mernika, *Lašče-Levst.[Rok.]*).

četrtînski, *adj.* Viertel-: četrtinsko zemljišče, eine Viertelhube, *Levst.(Nauk)*; — četrtinska oblika, das Quartformat, *Raič.(Let.)*.

četȓtiti, tȓtim, *vb. impf.* viertheilen, *Mur.*, *Cig.*; nekatere je razsekal in četrtil, *Bas.*

četrtléten, tna, *adj.* vierteljährig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

četrtlętje, *n.* das Vierteljahr, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

četrtlętnik, *m.* die Vierteljahrsschrift, *Cig.*, *Jan.*

četrtníca, *f.* 1) das Viertel, das Quart, *Cig.*; Pretekla je stoletja četrtnica, *Preš.*; — $^1/_4$ mernika, *Kras*, *Gor.*; — 2) das Quartanfieber, *Dict.*, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*

četrtník, *m.* 1) der Viertelhauptmann, *Cig.*; — 2) der Viertelkreis, *Cig.(T.)*; der Quadrant, *Jes.*

četrtnják, *m.* der Viertelhufner, der Viertelbauer, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

četrtodnęvnica, *f.* das Quartanfieber, *Cig.*

četrtogǫ̂rje, *n.* das Quartärgebirge (geogn.), *Cig.(T.)*.

četrtogǫ̂rski, *adj.* Quartär-, *Cig.(T.)*.

četrtovânje, *n.* die Viertheilung, *Mur.*

četrtováti, ûjem, *vb. impf.* viertheilen, *Mur.*

četrtúren, rna, *adj.* viertelstündig, *Cig.*

četvęr, *m.* der Vorspann (mit zwei Zugthieren), *M.*, *BlKr.*; tudi: čétver.

četvęr, *f.* das Viergespann, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; v četver se voziti, vierspännig fahren, *Str.*; v čétver, *Lašče-Erj.(Torb.)*.

četvęr, *num. distr.* 1) vier; pri substantivih, ki se ali sploh ali v kakem posebnem pomenu le v pluralu rabijo: četvere vilice, vier Gabeln; četvere rokavice, vier Paar Handschuhe; tudi substantivno v srednjem spolu: četvero vilic, četvero rokavic; — pri substantivih, pri katerih si kako pripadajoče množtvo mislimo: četveri snubci, ali: četvero snubcev (s svojimi spremljevavci); — 2) die vier; o določenih, skupaj spadajočih osebah ali rečeh: četveri možje; četvero poslednjih pripovedek; — 3) vier; ako hočemo povedati, da so šteti predmeti različni po spolu, starosti i. t. d.; nav. le substantivno: četvero ljudi (moški, ženske, otroci), četvero živinčet; — 4) viererlei: četvero vino, četvero sadje, četvero oblačilo; — 5) vier, vierfach (pri abstraktnih substantivih): četvero ubojstvo, vier Morde, vierfacher Mord; — 6) ako šteti predmet ni imenovan: na četvero razdeliti, in vier Theile theilen; — 7) četvero = štirje, štiri: bilo nas je četvero, es waren unser vier: — prim. *Mik. V. G. IV. 59—67.*

četverák, *m.* das Vierkreuzerstück, *Kras.*

četvęrčast, *adj.* tetraedrisch, *Cig.(T.)*.

četvęrček, čka, *m.* der Vierling: četverčki, Vierlinge, *Mur.*, *Cig.*, *C.*

četvęrčič, *m.* 1) = četverček, *C.*; — 2) na č. (čveterčič) stati, auf allen vieren stehen, *Dol.*

četvęrec, rca, *m.* das Tetraeder, *Cig.(T.)*, *C.*

četvęrek, rka, *m.* 1) etwas Vierfaches, z. B. vierdrähtiger Zwirn, *Mur.*; — 2) das Quartformat, *C.*

četvęren, rna, *adj.* 1) vierfältig; četverna nit; — (chem.) quaternär, *h. t.-Cig.(T.)*; — 2) Vorspann-: četverno oje, *Ip.*

četvęrica, *f.* eine Zahl von vier Personen oder Sachen: č. konj, *Habd.*, *Cig.*, *nk.*; na vrtu je sedela četverica srečnih ljudi, *Str.*; — po četverici hoditi, auf allen vieren gehen, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *Lašče - Erj. (Torb.)*;

po četvericah, *C.*; — die Quaterne (math.), *Cig.(T.), Cel.(Ar.).*

četverílo, *n.* die Vorspannstange, *Gor.*

četverína, *f.* das Vierfache, *Cig.*; — das Viergespann, *Met.*; č. (čveterina) volov, *Dol.*

četvériti, êrim, *vb. impf.* 1) mit einem Viergespann fahren, ackern u. dgl., *Jarn., V.-Cig., C., Bes.*; — 2) mit einem Zweigespann Vorspann leisten: šel je četverit, *Skrilje, Lašče-Erj.(Torb.), Notr., BlKr.*; — 3) viertheilen, *Z., SlN.*

četvêrka, *f.* 1) der Vierer, die Vier, *Mur., Cig., Jan., Met.*; — 2) das Quartformat, *Cig., Jan., nk.*; — 3) die Quadrille, *C.*

četvêrnat, *adj.* vierfältig.

četvêrnica, *f.* die Vorspannkette, *Cig.*; — les, ob kateri sta vprežena vola, ki gresta četverit, *Sv. Kriz(Ip.)-Erj.(Torb.).*

četvêrnik, *m.* 1) der Vorspanner, *Cig.*; — 2) die Vorspannstange (kol s kljuko na koncu, s katerim se z voli četveri), *Gor.*

četverobŕdje, *n.* die Vierhügelplatte (v možjanih), *Erj.(Som.).*

četverocèp, cépa, *m.* der Zwillich, *C.*

četverocépen, pna, *adj.* vierspaltig, *Cig.*

četveročlèn, čléna, *adj.* viergliedrig, *nk.*; četveročleni(hrošči), viergliedrige Käfer, *Erj.(Ž.).*

četveročlênec, nca, *m.* 1) das Quadrinom (math.), *Cig.(T.)*; — 2) hrošči četveročlenci, viergliedrige Käfer (tetramera), *Cig.(T.).*

četverodélen, lna, *adj.* viertheilig, *Cig., Jan.*

četveroglásen, sna, *adj.* vierstimmig: četveroglasno petje, *Cig., Jan., nk.*

četveroglàv, gláva, *adj.* vierköpfig, *Jan.*

četverokolésen, sna, *adj.* vierräderig, *Cig.*

četverokòt, kóta, *m.* das Viereck, *nk.*

četverokôtec, tca, *m.* das Viereck, *Cig.*

četverokóten, tna, *adj.* viereckig, tetragonal, *Cig.(T.), Jan., nk.*

četverokôtje, *n.* = četverokotnik, *Cig., Jan.*

četverokôtnik, *m.* das Viereck, das Tetragon, *Cig.(T.), Cel.(Geom.).*

četverokrâtnik, *m.* das Vierfache, *DZ.*

četverolìst, lísta, *adj.* vierblättrig, *Jan.*

četverolísten, stna, *adj.* vierblättrig, *Cig.*

četveromèr, méra, *m.* = tetrameter (neki verz iz štirih ali osmih stop), *Cig., Jan.*

četveromêrje, *n.* = četveromer, *Cig.(T.).*

četveronòg, nóga, *adj.* vierfüßig, *Cig.*

četveronogàt, áta, *adj.* vierfüßig.

četveronôžec, žca, *m.* der Vierfüßler, *Cig., Jan., nk.*

četverooógelnik, *m.* das Viereck, *Cig.*

četverooglàt, áta, *adj.* viereckig.

četverooógeln, gełna, *adj.* viereckig; — Quader-: četveroogelni peščenjak, der Quadersandstein, *Cig.(T.).*

četverooòk, óka, *adj.* vieräugig, *Cig.*

četverooósten, tna, *adj.* vierspitzig, *Cig.*

četveropáłčen, čna, *adj.* vierzollig, *Cig.*

četveropéden, dna, *adj.* vier Spannen messend, *Cig.*

četveroperésen, sna, *adj.* vierblättrig: četveroperesna deteljica, *Erj.(Torb.).*

četveropljučnják, *m.*, *pl.* — aki, tetrapneumones (zool.), *Cig.(T.).*

četveroplòsk, plóska, *adj.* vierflächig, *Cig.(T.).*

četveroploščnják, *m.* das Vierflach, *Cig.*

četverorêden, dna, *adj.* vierreihig, *Cig.*

četveroròb, róba, *adj.* vierkantig, *Cig.(T.).*

četveroròg, róga, *m.* der Kofferfisch (ostracion), *Erj.(Z.).*

četverorók, róka, *adj.* vierhändig, *Cig., Jan.*; — četveroroke (opice), die Vierhänder, *Erj.(Ž.).*

četveroslóvčen, čna, *adj.* viersilbig, *Jan.*

četverospèv, spéva, *m.* das Quartett, *Cig., Jan., nk.*

četverostôpje, *n.* die Tetrapodie, *Cig.(T.).*

četverostràn, strána, *adj.* vierseitig, *Cig., Jan., Cig.(T.).*

četverostránski, *adj.* = četverostran, *Jan.*

četverostròk, stróka, *adj.* vierfach, *Cig.*

četverostrùn, strúna, *adj.* viersaitig: četverostruno glasbeno orodje, das Tetrachord, *Cig.*

četverovéjen, jna, *adj.* vierästig, *Cig.*

četverovéseln, sełna, *adj.* vierruderig, *Cig.*

četverovéselnica, *f.* ladja č., der Vierruderer, *Cig.*

četverovprêga, *f.* = četver, das Viergespann, *Zv.*

četverovprêžen, žna, *adj.* vierspännig, *Jan., nk.*

četverovŕsten, tna, *adj.* vierzeilig, *Cig.(T.).*

četverovŕstje, *n.* die Vierzeile, *Šol.*

četverovŕstnica, *f.* ein vierzeiliges Liedchen, *Zv.*

četverovŕstnik, *m.* ječmen č., vierzeilige Gerste, *Cig.*

četverozòb, zóba, *adj.* vierzähnig, vierzackig, *Cig.*

četverozlóžen, žna, *adj.* viersilbig, *Cig.*

četverozvêzje, *n.* die Quadrupelallianz, *Cig.*

četvêrstvo, *n.* die Tetradik (math.), *Cig.(T.).*

četvor . . . (hs.), pogl. četver . . .

četvrt . . . išči pod četrt . . .

čevelj, vlja, *m.* pogl. črevelj.

čevo, *n.* pogl. črevo.

čevéženj, žnja, *m.* der Draht, *Kor.*; — menda iz nem. Zieheisen.

čevînek, nka, *m.* = čovinek 2), *Glas.*

čèvk, čévka, *m.* das Belfern, *Valj.(Rad).*

čevkáč, *m.* der Schwätzer, *ogr.-C.*

čêvkati, am, *vb. impf.* belfern, kläffen, *Habd., Cig., Jan., C.*; — plaudern, schwätzen, *M.*; — prim. ščevkati.

čêvkavec, vca, *m.* der Kläffer, *Jan.*

čevketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* 1) zwitschern, *ogr.-C.*; — 2) plaudern, schwatzen, *ogr.-C.*

čevketljìv, íva, *adj.* schwatzhaft, plauderhaft, *ogr.-M., C.*

čèz, *praep.* pogl. črez.

čežána, *f.* weich gedünstetes oder gekochtes Obst, das Obstmus, *Cig., Jan., M., Gor.*; der Zwetschkenpfeffer, *Kor.-Jarn.(Kres III. 474.)*; jabolčni krhlji s fižolom skupaj skuhani, *Polj.*; — prim. bav. ziseindl, eine Art Gericht, *C.* (?)

čežánja, *f.* = čežana, *zapŠt.-C.*; — tudi pl. čežanje, gekochtes Dörrobst, *zapŠt.-C.*

čežîn, *m.* das Glocklein, *Kor.-Trst.(Let.)*; das Meßglöcklein, *Gor.-Cig., C.*

čezínati, înam, *vb. impf.* mit einem Glöcklein läuten, *Cig.*
či, *conj.* = če *C.*, *vzhŠt.*; (pomni: či, vprašalna besedica, *Rez.-Baud.*; či si tam bil? *Mik., V. G. IV. 168.*; — ga či poznam, kenne ihn wohl besser, *Mik., V. G. IV. 159.*).
čî, čere, *f. vzhŠt.* nam. hči.
čîba, *f.* = kokoš, *Z.*, *Dol.*
čîbica, *f. dem.* čiba, *Jarn.*, *Cig.*
čîbka, *f. dem.* čiba, *Cig.*
čič, číča, *m.* das Sitzen; šaljiva beseda v pregovorih: čič nima nič, *(Št.)*; čič ne da nič, *(Met.)*: träges Sitzen bringt keinen Gewinn; čič je nič, delavec je hlebavec, mit Sitzen verdient man nichts, Arbeit bringt Brot, *Guts.*; — prim. čičati.
číča, *f.* = sedež (v otročjem govoru), *Valj. (Rad).*
čîčanje, *n.* das Sitzen (v otročjem govoru).
čîčati, am, *vb. impf.* sitzen (v otročjem govoru).
čîček, čka, *m.* = čîčerka, *Cig.*, *C.*, *jvzhŠt.*; (= grah, *Račje [vzhŠt.]*).
čîčerka, *f.* die Kichererbse (cicer arietinum), *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*; razen krompirja in presnine kuhalo se je mnogo puste čičerke, *LjZv.*; — prim. it. cece, cicerchia, *Mik. (Et.).*
čîčimak, *m.* der gemeine Judendorn (zizyphus vulgaris), *Z.*, *Tuš.(B.).*
čîčkati, am, *vb. impf.* sitzen (v otroč. govoru).
čîčniti, čîčnem, *vb. pf.* sich setzen (v otročjem govoru).
čida, *pron. interr. et rel. indecl.* wessen? dessen, deren: čida žena? *ogr.-C.*; od sina si venčana, čida mati bila si, *ogr.-C.*; — prim. čiga.
čiden, dna, *pron. poss.* = čigav, *ogr.-M.*, *C.*
1\. **číga**, *f.* die Lauer: na čigo iti, na čigi biti, *Rez.-C.*; — prim. čigati.
2\. **číga**, *f.* 1) die Winde (um Lasten in die Höhe zu ziehen), *Habd.*, *C.*, *Valj. (Rad)*; studenec na čigo, der Ziehbrunnen, *vzhŠt.*; — = škripec, die Ziehrolle, *C.*; — 2) der Kreisel, *Habd.*, *Trst.(Let.)*; — 3) die Schnecke, *C.*; — iz madž. csiga, *C.*
3\. **číga**, *f.* = kečiga, *Erj.(Ž.)*; — hs.
čigâ, *pron. interr.* 1) wessen? čiga je le-ta dežela? *Dalm.*; da se učimo, čiga sin je Kristus, *Trub.(Post.)*; čiga je le-ta podoba? *Schönl.*; čiga sin si? čiga delo je to? *Danj.*, *BlKr.*; — 2) pron. indef. jemandes: ako čiga brat umrje, *Dalm.*; — skrčeno iz čijega, *Škrab.(Cv. II. 11.).*
čîgar, *pron. rel.* wessen; blagor mu, čigar svest je Bog, *Ravn.*; čigar si bodi, wessen immer es sein mag, *Met.*
čígati, am, *vb. impf.* lauern, aufpassen: na koga č., *Rez.-C.*; — prim. češ. čihati, lauern.
čígav, *adj.* der gerne späht, lauert, *Rez.-C.*
čigáv, *pron. poss.* wessen? wem gehörig? čigav je ta klobuk? wem gehört dieser Hut? povej mi, čigava je ta hiša.
čígavec, vca, *m.* der Lauerer, der Spion, *Rez.-C.*
čigâver, *pron. poss. rel. indecl.* = čigar, *Mik.*, *Rib.-Cv.*; po čigaver („čegaver“) njivah je toča požela, ta ni dosti pridelal, *Levst.(Sl. Sp.).*
čigâveršen, šna, *adj.* = čigaver, *Cv.*
čîgec, gca, *m.* der Kreisel: čigec-migec = dideldajček, s katerim vino in slatino mešajo, *Vest. I. 15.*; — prim. 2. čiga.
číger, gra, *m.* der Tresterwein. *C.*, *Valj.(Rad)*; — prim. madž. csiger.
čígice, *f. pl.* die Flaschenzüge der Weber, *C.*; — prim. 2. čiga.
čigînjka, *f.* neko jabolko, imenovano po vasi Čiginj, *Tolm.-Erj.(Torb.).*
čîgla, *f.* neka vinska trta, *Kanal(Goriš.)-Erj. (Torb.).*
čígra, *f.* 1) die Turbine, *Cig.(T.)*; — 2) die Seeschwalbe, navadna čigra (sterna hirundo), *Erj.(Ž.)*; — hs.; prim. 2. čiga.
čigráš, *m.* die Kreiselschnecke (turbo), *Erj.(Z.)*; — prim. čigra.
číharen, rna, *adj. Levst.(Nauk)*; pogl. čiheren.
číhati, čîham, *vb. impf.* nam. kihati, *Gor.*, *Kor.*, *Jan.*; — prim. stsl. čihati.
číheren, rna, *adj.* ves čiheren, aller insgesammt: vse čiherno, *Dict.*; luną vsa čiherna je postala kakor kri, *Kast.*; v le-teh dveh zapovedih visi vsa čiherna postava, *Schönl.*; damo na znanje vsem čihernim — stanovom, *Razglas iz l. 1781,*; misliš, da bom vse čiherno jaz sam storil? *BlKr.*; vsi čiherni jeziki, *Cv.*; — tudi: ves čiherno: ves čiherno dolg, die ganze Schuld, *Schönl.*; vsi čiherno grešniki, *Jsvkr.*; ves čiherno moker, *C.*; — brez „ves“: čiherno zdrav, *C.*; — iz čitkaterni, čihterni, čiherni, *Levst.(Rok.)*; prim. čitav, *Mik.(V. G. I. 323.).*
číhrtno̜, *adv.* = čiherno, *Fr.-C.*; — prim. čiheren.
čîj, *pron. poss.* = čigav, *Št.-Cig.*, *C.*
číjen, jna, *adj.* = čij, *C.*
1\. **čîk**, *m.* der Ochs (v otročjem govoru, in kadar se kliče), *C.*
2\. **čîk**, *m.* 1) der Cigarrenrest; — 2) die letzte Prise Schnupftabak in der Dose, *Hal.-C.*
3\. **čîk**, *m.* der Wetterfisch (cobitis fossilis) *Erj. (Z.)*, *Gaziče na Krki-Erj.(Torb.).*
1\. **čîka**, *f.* die Kuh (v otročjem govoru in kadar se kliče), *C.*
2\. **čîka**, *f.* = 2. čik, der Cigarrenrest, *Štrek.*
čîkar, rja, *m.* der Cigarrenreste kaut.
čîkati, am, *vb. impf.* Cigarrenreste kauen.
čîkec, kca, *m. dem.* čik, das Oechslein, *C.*
čîł, čîla, *adj.* 1) ausgerastet, *Rib.-Mik.*; — munter, frisch: čili konji; (o človeku) čil in krepak, *Zv.*; regsam, *Cig.(T.)*; — 2) rüstig, gesund, stark; čilo zrno, gehaltvoller Kern, *C.*; čila moka, das Kernmehl, das Auszugsmehl, *Dol.-Cig.*, *DZ.*; na čilo mleti, fein mahlen, *Z.*
čilák, *m.* ime konju, *Valj.(Rad).*
číležen, žna, *m.* = čevežen, *Pohl.*, *Mur.*
čilibúha, *f.* das Krähenauge (strychnos nux vomica), *Tuš.(B.)*, *Levst.(Nauk)*; — rus.
čílost, *f.* die Munterkeit, die Rüstigkeit.
čîm, *conj.* je; išči pod: kaj.

číma, *f.* ein langsamer Mensch, *Štrek.*; — prim. čimiti.

čímežen, žna, *m.* der Draht, *Gor.*; — prim. čeveżen.

čimîn, *m.* der Kümmel, *Mik.*; — prim. kumin.

čímiti, im, *vb. impf.* zaudern, langsam arbeiten, *Štrek.*

čîmpež, *m. Gor.*; pogl. kimpež.

čìmž, čímža, *m.* = čremsa, *Gor.-Cig.*, *Valj.(Rad).*

čîmža, *f.* die Beize, *M.*, *Z.*

čîmžati, am, *vb. impf.* 1) beizen, *Cig.*, *M.*; — č. (činžati) kako reč, mit einer Sache nicht fertig werden, *Gor.*; — 2) zehren, č. se, abzehren, mager werden, (činžati) *Jan.*, *Fr.-C.*; č. se, verwesen, hinschwinden, *Polj.*; — 3) *intr.* = č. se, an Kräften abnehmen: vedno je čimžal, da je umrl, *Lašče-Levst.(Rok.).*

čímžiti, čîmžim, *vb. impf.* 1) = čimžati, *Z.*; — 2) č. se = kremžiti se, *Dol.*

čîn, *m.* 1) die That, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) (po rus.) der Rang, *Cig.(T.)*, *DZ.*; die Charge, *Levst.(Nauk)*; najstarejši po činu, der Rangälteste, *DZ.*

čin, *interj.* čin čin! = cin, cin! *C.*

čínčera, *f.* = čičerka, *Polj.*

čînčež, *m. Cig.*, *Gor.*; pogl. kinkež.

čínek, nka, *adj.* winzig, *Mik.*, *Št.*; — prim. mečinko, *Met.-Mik.*; iz: mal.

činîtelj, *m.* 1) der Thäter, *Mur.*, *C.*; der Ausüber: č. pravde, *C.*, *ogr.-Let.*; — 2) der Factor (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*; prvi č., der Primfactor, *Cig.(T.)*; — *pren.* važen činitelj v javnem življenju, *nk.*

číniti, čînim, *vb. impf.* 1) im Radsiebe (Reiter) reinigen, reitern: žito č., *Meg.*, *Cig.*, *Dol.*, *Št.*; da bi vas mogel činiti, kakor pšenico, *Trub.*; žito č. = obravnavati, *Dalm.*; — 2) thun, bewirken: činíti, ím, *ogr.-kajk.*, *Valj.(Rad)*; číniti, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — č. komu = dražiti koga, *vzhŠt.-Let.*

čínjenje, *n.* 1) das Reitern (des Getreides), *C.*, *Št.-Dol.*; — 2) das Thun, die Handlung, *Habd.*, *C.*; delo božje in činjenje spoznavati, *ogr.-Valj.(Rad).*

činjeníca, *f.* die Thatsache, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — hs.

čînka, *f.* der Edelfink (fringilla caelebs), *Z.*

čînklja, *f.* 1) der Schlammbeißer (cobitis fossilis), *Z.*; — 2) = ščinkavec, *Z.*

čînkljica, *f.* der Edelfink, *Cig.*

čínkovec, vca, *m.* der Edelfink (fringilla caelebs), *Dict.*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; nam. činkavec.

činǫ́ven, vna, *adj.* Rang: činovni red, die Rangordnung, *Cig.(T.)*; činovni razkaz, das Rangschema, *DZ.*; — prim. čin 2).

činǫ́vnik, *m.* = uradnik, *C.*, *nk.*; — rus.

činǫ́vništvǫ, *n.* = uradništvo, *nk.*

čînžati, am, *vb. impf.* pogl. čimžati.

čípeł, pla, *adj.* spärlich, *BlKr.*; — prim. pičel. (?)

čípek, pka, *adj.* = čipel, *BlKr.*

čîpek, pka, *m.* die Franse, *C.*; — čipki = čipke, die Spitzen (an den Kleidern), *ogr.-C.*; — prim. čipke.

čîpkar, rja, *m.* der Spitzenklöppler, der Spitzenverkäufer, *Cig.*

čîpkarica, *f.* die Spitzenklöpplerin, die Spitzenverkäuferin, *Cig.*

čipkárnica, *f.* die Spitzenfabrik, *Cig.*, *Nov.*

čîpkarstvǫ, *n.* die Spitzenklöppelei, *Cig.*, *nk.*

čîpkast, *adj.* spitzenartig, mit Spitzen besetzt, čipkast trak, ein Spitzenband, *Cig.*

čîpke, *f. pl.* die Spitzen (am Kleide), *Nov.-C.*, *Cig.*, *nk.*; — hs.

čîr, *m.* das Geschwür, *Jan.*, *C.*, *Bes.*

čirâj, *m.* = čir, *Meg.*, *Mik.*, *Jan.*, *C.*; zlatožilni čiraji, die Goldaderknoten (Hämorrhoidalknoten), *C.*; — die Hitzblatter (majhno ulje, ki nema nič vršiča), *Notr.-Erj.(Torb.).*

čírav, *adj.* mit Geschwüren behaftet, *Jan.*

čîrfa, *f.* = čerfa, *BlKr.*; globoka skleda za maslo, *Kr.-Valj.(Rad).*

čirìč, íča, *m.* die Weingrille (decanthus pellucens), *C.*, *Mik.(Et.)*; — prim. ščurek, *Mik.(Et.).*

čiričâre, *f.* das Gekritzel, das Geschnörkel: (čirečare), *Cig.*, *Jan.*; — prim. nem. (dial.) tschiritschari.

čirîček, čka, *m. dem.* čirič, (čeriček) *Št.-Erj.(Torb.).*

číriti, im, *vb. impf.* zirpen, *C.*

čirják, *m.* = čir, čiraj, *Meg.*, *Mik.*, *Jan.*, *C.*

čiripetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* zwitschern: vrablji čiripečejo, *ogr.-Valj.(Rad).*

čísełen, łna, *adj.* numerisch, *Cig.(T.).*

číselce, *n. dem.* čislo, *Valj.(Rad)*; — der Rosenkranz, *Habd.*

čislák, *m.* der Rosenkranz, *C.*

číslanje, *n.* 1) das Zählen, *Jarn.*; — 2) die Hochachtung, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

číslanost, *f.* das Ansehen, *Cig.*

číslati, am, *vb. impf.* 1) beachten, *Ljubljanska ok.*; in Rechnung, in Anschlag bringen; to se ne čisla vmes, das kommt nicht mit in Anschlag, *Cig.*; čislan za—, vermeintlich, *Cig.(T.)*; č., da je izvoljen, als gewählt ansehen, *DZ.*; č. koga, da je ameriški državljan, als amerikanischen Bürger ansehen, *DZ.*; za hudobno č., *Vod.(Izb. sp.)*; — 2) wertschätzen, hochschätzen, in Ehren halten, achten; malo č., geringachten, *Cig.*, *Jan.*

čislâvec, vca, *m.* der Verehrer, *Cig.*

číslǫ, *n.* 1) die Zahl, *Dict.*, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; bil je od čisla (dvanajsterih), *Trub.*; več je naših grehov, kakor peska morskega, kateremu ni čisla, *Krelj*; (bila sta šteta) v čislo dvanajst(erih) apostolov, *Dalm.*; preobilo č. besed, *Levst.(Nauk)*, pri čislu, der Zahl nach, *Dalm.*; im besondern, einzeln: kar nam je koli potreba, tega vsega pri čislu ali vsake reči po sebi pri stvareh iščemo in pobiramo, *Krelj*; zakaj se je (Kristus) prikazoval tako razločno, pri čislu, „so einzeln“, *Krelj*; ausdrücklich, genau: Kristus pri čislu ne imenuje, kdo bi je imel storiti, *Krelj*; pri čislu vse krivo dejanje; „genau alle Missethat“, *Dalm.*; — jedinstveno, množtveno č., der Singular, der Plural, *Levst.(Nauk)*; — der Status, *Cig.(T.)*; — die Nummer: po čislih zaporedoma tekočih, *Levst.(Nauk)*; — das Datum (rus.), *Cig.(T.)*; — 2) die Rechnung, *V.-Cig.*; čislo („ali raj-

tingo") delati s kom, Abrechnung halten, *Dict.*, *Schönl.*; — 3) die Rücksicht, die Beachtung: to mu ni v čislu, darum kümmert er sich nicht, *Z.*; Krog sestre pretekajo, Alenčike v čislu nimajo, *Npes.-K.*; nisem ga v čislu imel, ich habe ihn nicht bemerkt, *Kr.*; — v čislu a. v čislih biti geachtet werden; v čislih imeti, achten, hochschätzen; — 4) (hs.) der Rosenkranz, *Habd.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*; — 5) die Randeinfassung eines Tuches oder Tüchels, *Cig.*, *Ravn.-M.*

čislomǫ́lja, *f.* das Rosenkranzbeten, *kajk.-Valj. (Rad).*

čislovȃnje, *n.* die Rechnung, *Schönl.*

čislováti, ȗjem, *vb. impf.* zählen, *Guts.*; — rechnen, Rechnung machen, *Schönl.*, *Kast.*

čȉst, čísta, *adj.* rein; čista posoda; čist papir, unbeschriebenes Papier; nebo je čisto, kakor ribje oko; čist zrak; čisti veter, der Nordwind, *C.*; rein, ohne Beimischung; čisto zlato; čisto vino, klarer Wein; čista juha, klare Suppe; čist glas, reine, klare Stimme; — čisti dobiček, der Reingewinn; na čisto prepisati, rein abschreiben; na čisto dejati, richtigstellen, feststellen, constatieren, *DZ.*; v čisto dejan, liquid, *DZ.*; — rein, unbefleckt, makellos; čista devica; čista vest; greha čist, frei von Sünde, *Cig.*, *Npes.-K.*; — v čisto, gänzlich: v čisto pomesti, *Kr.*; v čisto obirati kmete, *LjZv.*; toča je polje v čisto stolkla, *LjZv.*; do čistega (do čista, *Jan.*); gänzlich, ganz und gar; — čisto, ganz, völlig: čisto nič, ganz und gar nichts; čisto nedolžen, ganz unschuldig; čisto nov, čisto sam; — *comp.* poleg: čistejši tudi: čišči, *Levst.(Sl. Spr.)*, *LjZv.*

čisták, *m.* der Augentrost (euphrasia officinalis), *C.*

čistánjek, njka, *m.* trockene Fläche in einem Moore, *C.*

čístčev, *adj.* Zinn-: č. pepel, *DZ.*

1\. **čȋstec**, tca, *m.* 1) na čistec priti, ins Klare kommen, *C.*, *Valj.(Rad)*; na čistec dognati, ins Reine bringen, *SlN.*; — 2) (stsl.) = kositer (Zinn), *C.*, *DZ.*

2\. **čȋstec**, tca, *m.* die Rossnessel (stachys), *Cig.*, (hs.); — der Feldsalbei (salvia pratensis), *C.*; — prim. lat. cistus, nem. Ziest, *Mik.(Et.)*.

čistíłen, łna, *adj.* 1) zum Putzen, zum Reinigen gehörig: čistilna ponev, die Frischpfanne, *Cig.*; — 2) purgierend, abführend, *Cig.*, *Jan.*

čistiłíšče, *n.* der Reinigungsort: das Fegefeuer, *ZgD.*

čistȋłnica, *f.* der Putzraum, *DZ.*; — die Frischesse, der Garofen, *Cig.*, *Jan.*; — č. vinske skorje, die Weinsteinraffinerie, *nk.*

čistȋłnik, *m.* der Läuterbottich, *DZ.*

čistílǫ, *n.* das Reinigungsmittel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; das Klärungsmittel, *Cig.*, *Nov.*; = dristilo, das Purgiermittel, das Abführmittel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; rabiti čistila, *ZgD.*

čistína, *f.* 1) die Reinheit, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) der Feingehalt eines Metalls, *Cig. (T.)*; č. zlatnine, *DZ.*; č. novcev, *Cel.(Ar.)*; — 3) feinstes Garn, *C.*; feinste Leinwand, *C.*; — 4) ein leerer Platz, eine Lichtung im Walde, *C.*; — na čistini, auf einem Platze mit freier Aussicht, *vzhŠt.*

čistînje, *n.* eine Lichtung im Walde, *C.*

čistînski, *adj.* 1) den Feingehalt der Metalle betreffend: čistinski punci, *DZ.*; — 2) aus feinstem Garn: čistinsko platno, *C.*

čistîtelj, *m.* der Reiniger, der Läuterer, *Jan.*

čistîtev, tve, *f.* die Reinigung, die Purification, *Jan.*

čístiti, čȋstim, *vb. impf.* 1) reinigen; zrnje čistiti; klären: vino čistiti; vino se čisti, der Wein klärt sich; č. rudo, das Erz schlemmen, *Z.*; č. zlato, srebro, feinen, *Cig.(T.)*; jezik č., die Sprache reinigen, purificieren, *Cig.(T.)*; — abführen, laxieren, *Cig.*; — gozd č., den Wald lichten, *C.*; — 2) = skopiti, *Rez.-Baud.*

čistîvec, vca, *m.* der Reiniger, *Cig.*, *Jan.*

čistîvka, *f.* die Reinigerin, *Cig.*

čȋstnica, *f.* das Blutheil (androsaemum officinale), *Med.(Rok.)*.

čȋstnik, *m.* die Platterbse (lathyrus), *Cig.*, *Tuš.(B.)*.

čistóba, *f.* die Reinheit, *C.*

čistǫ̑ča, *f.* die Reinheit, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

čistoglásen, sna, *adj.* von reinem Klang, hellstimmig, *Jan.*

čȋstoma, *adv.* ganz, *Bes.-C.*

čistokŕven, vna, *adj.* Vollblut-: čistokrvno pleme, *SlN.*

čistopójmen, mna, *adj.* von klarem Begriff: politika, ne vedno čistopojmna beseda, *Jurč.*

čístost, *f.* die Reinheit; Odkrila se bo tebi onkraj groba Ljubezni moje čistost in zvestoba, *Preš.*; — die Keuschheit; deviška čistost; — tudi: čistǫ̑st.

čistóta, *f.* die Reinheit; die Feinheit (eines Metalls), *Cig.(T.)*; — die Reinlichkeit, *Jan.*

čistovẹ̑rec, rca, *m.* der Reingläubige, *Cig.*

čistovẹ̑rka, *f.* die Reingläubige, *Cig.*

čistvína, *f.* eine lichte Stelle im Walde, *C.*; eine waldfreie Fläche, *C.*

číšča, *f.* die Reinigung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, — die Menstruation, *Cig.*, *Jan.*, *Vod. (Bab.)*.

čiščenje, *n.* das Reinigen; — die Menstruation, *Cig.*

čȋšljak, *m.* der Ziest (stachys sp.), *Luče(Št.)-Erj.(Torb.)*.

čitáłen, łna, *adj.* 1) Lese-: čitalno društvo, čitalna soba, *nk.*; — 2) lesbar, *Cig.*, *Jan.*; čitalen: napisi naj bodo razločni, pravilni, lehko čitalni, *Levst.(Cest.)*.

čitalíšče, *n.* = čitalnica, *Raič(Slov.)*, *Zora.*

čitȃłna, *f.* *Levst.(Zb. sp.)*; pogl. čitalnica.

čitȃłnica, *f.* die Lesehalle, die Leseanstalt, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

čitȃłničar, rja, *m.* ein Mitglied der Čitalnica, *nk.*

čitȃłničen, čna, *adj.* zur Čitalnica gehörig: čitalnične sobe, čitalnični sluga.

čítanje, *n.* das Lesen, die Lesung; die Vorlesung, *Jan.*; — die Lesart, *Cig.(T.)*; — die Lectüre, *Cig.*, *Jan.*

čítanka, *f.* das Lesebuch, *Cig.*, *Jan.*; — hs.

čitâtelj, *m.* der Leser, *Jan.*, *nk.*

čitâteljica, *f.* die Leserin, *Jan.*, *nk.*

čitâteljstvǫ, *n.* das Lesepublicum, *Jan.*, *nk.*

čítati, am, *vb. impf.* lesen; *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; komu kaj č., jemandem etwas vorlesen, č. o čem, eine Vorlesung über einen Gegenstand halten, *nk.*; čitati na veliko knjigo, aus einem großen Buche, *Vrt.*; — hs.

čítek, tka, *adj.* = čitalen, lesbar, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — rus.

číten, tna, *adj.* = čitalen, lesbar, *Cig.(T.)*; — rus.

čîv, *pron. poss.* *Št.-C.*, pogl. čij.

čívežen, žna, *m.* der Draht, *Dol.*; — iz nem. Zieheisen; prim. čevežen.

čivk, *interj.* piep! *Cig.*

čivkati, kam, čem, *vb. impf.* piepen, zwitschern; piščeta, vrabci čivkajo.

čivketáti, etâm, ę́čem, *vb. impf.* = čivkati, *vzhŠt.-C.*

čivkljáti, âm, *vb. impf.* = čivkati, *Cig.*, *Jan.*

čivǫ̂lica, *f.* najdrobnejša smokva, *Kras-Erj.(Torb.)*; — prim. it. cipolla, die Zwiebel.

čížek, žka, *m.* der Zeisig (fringilla spinus), *Jan.*, *Mik.*, *Erj.(Ž.)*, *Levst.(Nauk)*.

čížem, žma, *m.* der Halbstiefel, *Cig.*; — der Bundschuh, *Kr.*; nemam novih čižmov, *Npes.(Št.)-Kres.*

čížma, *f.* der hohe Stiefel, *Mur.*, *vzhŠt.*; — = čižem, der Bundschuh, *Cig.*, *BlKr.*, *Goriš.*; — prim. tur. čizme, madž. csizma, *Dan.*

čižmár, rja, *m.* kdor čižme izdeluje, *Mur.*, *Cig.*; K meni hodijo čižmarji Ino drugi čevljarji, *Danj.(Posv. p.)*.

člân, *m.* = člen, das Mitglied, *nk.*; — hs.

člęn, *m.* das Gelenk, das Glied, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; členi stopala, die Fußglieder, *Cig.(T.)*; člen za členom, gliederweise, *Cig.*; — der Knöchel, *Cig.*; zapestni č., der Handknöchel, *Cig.*; — das Glied: (in der Baukunst), *Cig.*; — galvanski č., das galvanische Element, *Sen.(Fiz.)*; — das Satzglied: glavni č., *Jan.*; — das Glied (math.), *Cig.(T.)*; prednji, zadnji č., *Cel.(Ar.)*; členi enačbe, *Cig.(T.)*; — glavni č., das Hauptstück (einer Schrift), *Cig.*, *Jan.*; — das Geschlechtswort, der Artikel, *Cig.(T.)*; — der Grad der Verwandtschaft (= koleno), *Cig.*

člę̂nar, rja, *m.*, pl. členarji, Gliederthiere, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.

člę̂nast, *adj.* gegliedert, aus Gliedern bestehend, *Cig.*, *Jan.*

člę̂nčec, čeca, *m. dem.* členek, *Valj.(Rad)*.

člę̂nček, čka, *m. dem.* členek, *Valj.(Rad)*.

člę̂nek, nka, *m.* 1) das Gelenk; členke si izviniti, *Jurč.*; — der Knöchel (an Händen und Füßen), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — knöchelähnlicher Auswuchs an Bäumen, *C.*; — 2) der Artikel, der Paragraph, der Punkt, *Cig.*; č. za členkom, punktweise, *Cig.*; das Glied (math.), *Cig.(T.)*; — die Partikel (gramm.), *Jan.*; tudi členek, nka, *Škrab.(Cv.)*.

členît, *adj.* gegliedert, *Cig.(T.)*.

čléniti, im, *vb. impf.* gliedern, *Cig.(T.)*.

členîtost, *f.* die Articuliertheit, *Cig.(T.)*.

člę̂nje, *n.* die Sehnsucht, heftiges Verlangen, *Jarn.*, *Cig.*

členkáč, *m.* der Schwätzer, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

členkálǫ, *n.* eine Person, die gerne schwatzt, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *Rib.-DSv.*

členkáti, âm, *vb. impf.* schwatzen, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *Rib.-DSv.*

člęnkovît, *adj.* glieberig, gegliedert, *Cig.(T.)*, *Jan.*; na njih (členarjih) je vse členkovito, *Erj.(LjZv.)*.

člęnkovîtost, *f.* die Articuliertheit, *Cig.(T.)*.

člę̂noma, *adv.* gliedweise, *Cig.(T.)*.

členovît, *adj.* gegliedert, *Cig.(T.)*.

člęnǫ̂vje, *n.* die Glieder, die Gliederung, *Jan.*

čléti, člím (člę̂jem, *Guts.*), *vb. impf.* 1) sich sehnen, lüstern sein, *Cig.*, *Poh.-C.*; David je po vodi člel, *Guts.*; — 2) čli se mi po čem, es gelüstet mich nach einer Sache, *Cig.*; — prim. želeti. (?)

človę̂č, *adj.* = človečji: pred sin(m)i človečimi, *ogr.-Valj.(Rad)*.

človęčânski, *adj.* menschlich, *Mur.*, *ogr.-M.*

človęčânstvǫ, *n.* die Menschlichkeit, die menschliche Natur, *Habd.*, *Mur.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*

človęčâski, *adj.* = človeški, *Krelj.*

človęčâstvǫ, *n.* = človeštvo, *Krelj.*

člově́če, eta, *n.* armseliger o. kleiner Mensch, (zaničlj.); kaj bo tako človeče!

človę̂čec, čca, *m. dem.* človek; das Menschlein, *Habd.*, *kajk. Valj.(Rad)*.

človę̂ček, čka, *m. dem.* človek; das Menschlein.

člově́čen, čna, *adj.* menschlich, *Mur.*; menschlich fühlend, menschenfreundlich, *Habd.*, *V.-Cig.*, *Jan.*

človę̂čina, *f.* Menschenfleisch, *Bes.*

člově́čiti, ę̂čim, *vb. impf.* anthropomorphisieren, *Cig.(T.)*; — zu Menschen machen: — oddivjaš Rod ž'vinski in hud, Človečiš, ga delaš Popameten ljud, *Vod.(Pes.)*.

človę̂čjak, *m.* der Menschenkoth, *Cig.*, *Jan.*, *Vrtov.*, *Valj.(Rad)*.

člově́čji, *adj.* = človeški, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

človę̂čnik, *m.* = človečjak, *C.*

člově́čnost, *f.* die Menschlichkeit, die Humanität, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*

člóvęk, ę́ka, *m.* 1) der Mensch; *pl.* ljudje; tudi: človeki, (pos. pri starejših pisateljih); oboje, človeke ino živino, *Dalm.*; kjer so človeki, tu so grehi, *Kast.*; enaka usoda nas uči, da smo vsi človeki, *Jurč.*; — 2) irgend ein unbestimmter Mensch, man, einer: človek bi obupal, man möchte verzweifeln; človek ne ve, kaj ga čaka, man weiß nicht, was die Zukunft bringt; človeku se kar sline cedijo, es wässert einem der Mund; človeka je sram, man muss sich schämen.

človękodę̂rec, rca, *m.* der Menschenschinder, *ZgD.*

človękoję̂dec, dca, *m.* der Menschenfresser, *C.*, *Bes.*

človękoklâvec, vca, *m.* der Menschenschlächter, *ZgD.*

človękoljùb, ljúba, *m.* der Menschenfreund, *Jan.*, *nk.*

človękoljûbec, bca, *m.* der Menschenfreund, *Cig.*, *Jan.*

človękoljúben, bna, *adj.* menschenfreundlich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

človękoljûbje, *n.* die Menschenfreundlichkeit, die Philanthropie, die Humanität, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

človękoljúbnost, *f.* = človekoljubje, *M.*, *nk.*

človękomǫ̑rec, rca, *m.* der Menschenmörder, *Slom.-C.*

človękomǫ̑rstvǫ, *n.* der Menschenmord, *M.*

človékov, *adj.* des Menschen, eines Menschen: pazka nad vsacim dejanjen in nedejanjem, s čimer koli bi človekovo življenje — prišlo v opasnost, *Levst.(Nauk).*

človękoznânstvǫ, *n.* die Anthropologie, *Cig.(T.)*, *Jan.*, *Nov.*

človękoslǫ̑vje, *n.* = človekoznanstvo, *Lampe (D.).*

človękoznâvec, vca, *m.* der Menschenkenner, *Jan.*

človękožę̑rec, rca, *m.* der Menschenfresser, *ZgD.*

človękožę̑rstvǫ, *n.* die Menschenfresserei: konec je storil surovosti in človekožerstvu, („-žirstvu"), *Cv.*

člověški, *adj.* Menschen-, menschlich: človeški rod, das Menschengeschlecht; to ni po človeško, das ist nicht menschlich.

člově̑štvǫ, *n.* die Menschheit; v človeštvo stopiti, Mensch werden, *Krelj*; — = die Menschen; vse človeštvo na svetu je po krivi poti hodilo, *Jap.(Prid.).*

čmàr, čmára, *m.* der Grimmdarm, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*; — hs.

čmážiti, čmâžim, *vb. impf.* *Cig.*, *Vod.(Izb. sp.)*, pogl. cmažiti.

čmę̑la, *f.* *Dalm.(Reg.)*, *vzhŠt.-C.*, pogl. čebela.

čmę̑lec, *m.* (nam. čebelec), der Bienenschwarm, *Valj.(Rad).*

čmę̑lj, *m.* = čmrlj, *Jarn.*, *Mik.(Et.).*

čmę̑ljec, ljca, *m.* *dem.* čmelj.

čmeljìč, íča, *m.* = čmrljič, *Jarn.*

čmerę̑lj, *m.* = čmrlj, *Mur.*

čmér, *m.* *C.*, *Z.*, pogl. čemer.

čméren, rna, *adj.* *Cig.*, pogl. čemeren.

čmeríka, *f.* *Cig.*, pogl. čemerika.

čmeríti se, ím se, *vb. impf.* *Cig.*, pogl. čemeriti se.

čméti, čmí, *vb. impf.* = ščemeti, *Mur.*, *C.*, *Mik.*

čmíga, *f.* 1) ein plärrendes Kind, *C.*; — 2) schlechter Wein, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *SlGor.*

čmígati, am, *vb. impf.* fiedeln, schlecht musicieren, *Mur.*, *Cig.*; Igrci nam čmigajo, *Danj.(Posv.p.).*

čmížiti se, î̑žim se, *vb. impf.* plärren, *C.*

čmŕček, čka, *m.* die Maurache, die Morchel (morchella esculenta), *Mur.*, *zapŠt.*; — prim. smrček.

čmŕčič, *m.* = čmrček, smrček, *C.*

čmŕgniti, čmȓgnem, *vb. pf.* *Habd.*, *SlN.*, pogl. čmrkniti.

čmŕkati, čmȓkam, *vb. impf.* schlürfend trinken, *Cig.*; — mucksen, *Mik.*

čmŕkniti, čmȓknem, *vb. pf.* 1) einen Schlürflaut von sich geben, *Z.*; — 2) mucksen, *C.*, *Z.*, *SlN.*

čmŕha, *f.* der Mucker: slišal ni niti čmrhe niti žuge teh besed, *Let.*; — prim. čmrkniti, črhniti.

čmŕlj, *m.* 1) die Erdhummel (bombus terrestris); „na Št. Vidski gori razlikujejo čmrlje v maharje, listnarje in zemljarje, a Laščani v mahovce in luknjevce", *Erj.(Torb.)*; čmrlji so veliki in mali pasanci, rjavčki, sivčki, mahovniči, *Gor.*; — 2) klin, ki se vtakne v prevrtano klop, a nanj se deno na križ stoječe palice, na nje štrena, da se razmota, *Vas Krn-Erj.(Torb.).*

čmrlják, *m.* *Cig.*, *Jan.*, pogl. črmljak.

čmȓlječ, ljca, *m.* *dem.* čmrlj.

čó, *interj.* = ča, *Čemšenik(Gor.).*

čǫ́ba, *f.* 1) die Lippe, die Lefze (o človeku zaničlj.) *Mur.*, *Jan.*, *vzhŠt.*, *BlKr.*, *ogr.-C.*; *pl.* čobe, das Maul, *Mur.*, čobe je na stran potegnil in obregnil se, *ogr.-Valj.(Rad)*; — čoba, das Maul: čobo obesiti, das Maul hangen lassen, *M.*; čobo napeti, protzen, *C.*; — 2) der Baumstrunk, *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*; — 3) der vorstehende Rand am Schuh, die Fummel, (čuba) *Cig.*; — prim. čuba, šoba.

čǫ́bast, *adj.* dickmäulig, *Mur.*, *Cig.*

čobàt, áta, *adj.* dickmäulig, *Mur.*, *Cig.*

čǫ́bavec, vca, *m.* der dicke Lippen hat, *Mur.*

čǫ̑ber, bra, *m.* die Saturei, (satureia), *Cig.*, *C.*; — prim. hs. čubar.

čobę́ti, ím, *vb. impf.* das Maul offen halten. maulaffen, *Jan.*, *C.*; — müßig sein, *C.*, *Npes.* — *Vraz*; tam sem čobel pet tednov, *SlN.*

čǫ́bica, *f.* *dem.* čoba; — die Mispel (mespilus), *C.*

čobǫ̑dra, *f.* 1) das Gepantsch, der Mischmasch, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; eine schlechte Suppe, *C.*; das Gemengsel: Najstarši med jeziki jezik bode, Ki se iz te čobodre bo naredil, *Preš.*; nesmiselna č., die Faselei, das Geschwätz, *SlN.*; — 2) der Quacksalber, *Polj.*

čobodráti, âm, *vb. impf.* pantschen, patscheln, *Cig.*, *Jan.*; č. po vodi, *C.*

čǫ́čič, *m.* *dem.* čok, *C.*

čǫ̑čka, *f.* die Männerkappe, *Borovlje(Kor.)-Jarn.(Rok).*

čǫ́der, dra, *m.* = koder, *pri Mariboru-C.*

čǫ́drav, *adj.* = kodrav, *pri Mariboru-C.*

čodrkati, am, *vb. impf.* kritzeln, *C.*; kratzen, *Jan.*; — prim. čoder. (?)

čǒf, *interj.* patsch!

čofáti, âm, *vb. impf.* patschen, *M.*; — klecksen, *C.*, *Z.*

čofítelj, tlja, (teljna). *m.* das Käuzchen, *Dalm.*; — prim. bav. schafeitelein, *C.*

čǒfiti, im, *vb. pf.* = čofniti, *Cig.*

čófniti, čǫ̑fnem, *vb. pf.* platschen: v vodo, po vodi č.; — č. koga (po zobeh), jemandem eine Maulschelle geben, — č. kaj. mit etwas herausplatzen, *C.*

čofòt, óta, *m.* das Platschen, (n. pr. o ribah), *M.*

čofotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* patscheln, patschen, platschen: ribe čofotajo, *M.*; po vodi veslo čofota, *Vrt.*

čoftáti, âm, *vb. impf.* = čofotati, *M.*

čofúlja, *f.* unsaubere Person, *C.*, *Z.*

čóga, *f.* 1) der Streif, der Fleck, *C.*; stena ima čoge, *Z.*; — 2) eine gefleckte Kuh, *C.*

čógast, *adj.* gefleckt, gestreift, *C.*, *Cig.*; getigert: čogast vol, *Št.*; — blatternarbig, *C.*

čógati, čógam, *vb. impf.* beflecken, beschmieren, *C.*, *Z.*

čógelj, glja, *m.* gefleckter Ochs, *C.*

čóglja, *f.* neko jabolko, (čogla) *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.

čógljast, *adj.* — prismojen, neumen, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — prim. kor.-nem. tschogg'l, schwachsinniger Mensch, *Štrek.(Arch.)*.

1\. **čóha**, *f.* ein Mantel oder Rock aus grobem Tuch, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*; sršavo oblačilo, *Trst.(Vest. I. 61)*; — nekoliko daljši jopič, kakršnega nosijo štajerski Slovenci ob ogrski meji, *Zora V. 92.*; — die Kotze, *Guts.*, *Mur.*, *DZ.*; — prim. tur. čoha, *Dan.*

2\. **čóha**, *f.* 1) eine junge Kuh, *M.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 2) die Sau, *C.*; — prim. 1. čohati. (?)

čoháč, *m.* = čohar, *Pjk.(Črt.)*.

čohâlnik, *m.* der Striegel, *Jan.*

čohálo, *n.* der Striegel, *Jan.*

čohár, rja, *m.* kdor čohe izdeluje, *Cig.*, *M.*

čoháš, *m.* = čohar, *kajk.-Valj.(Rad)*.

1\. **čóhati**, am, *vb. impf.* 1) kratzen; Kmet klobuk drži, Glavo čoha si, *Danj.(Posv. p.)*; č. se, sich kratzen, sich scheuern: krava se ob deblu čoha, *C.*; kaj bi se čohal, kjer me ne srbi? *C.*; — 2) striegeln: konja č., *Vod.(Izb. sp.)*; krovci streho čohajo, die Strohdecker kämmen das (fertige) Dach aus, *Cig.*; — prim. 1. čehati.

2\. **čóhati**, *vb. impf. Cig.*, pogl. čuhati.

čóhlja, *f.* 1) die Patsche der Strohdecker, *V.-Cig.*; — 2) der Striegel, *Nov.*; — 3) ženska, katera se zmeraj čoha, *C.*

čohljáti, âm, *vb. impf.* sanft kratzen, scheuern, streicheln, *ogr.-C.*

čohnéti, ím, *vb. impf.* = smrdeti, *Gor.*; pogl. 2. čuhniti.

1\. **čóhniti**, čóhnem, *vb. pf.* 1) kratzen, scheuern, *C.*, *Z.*; — 2) einen Streich, einen Schlag versetzen: le čohni ga! *vzhŠt.-C.*; — prim. čehniti, česniti.

2\. **čóhniti**, čóhnem, *vb. impf. C.*; mrlič že čohne, *Ravn.*; pogl. 2. čuhniti.

čóhovina, *f.* usnje od čohe (mlade krave), *Lašče-Levst.(Rok.)*; ustrojiti čohov(i)ne ino manjših volov kože, *Vod.(Izb. sp.)*.

čòk, čóka, *m.* 1) der Klotz, *Cig.*, *Jan.*, *Notr.*; iz grdega, grčastega čoka silno lep kip storiti, *Jsvkr.*; — kos debla, ki se na žago dene, der Sägeklotz, *Svet.(Rok.)*, *Notr.*; — der Klotz, auf dem Holz gehackt wird, *Notr.*; dicker Pflock, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; stoji kakor č., *Cig.*; — 2) der Rumpf, *Mur.*, *Met.*; — 3) untersetzter, plumper Mensch, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — prim. it. ciocco, der Klotz, *C.*

čókast, *adj.* vierschrötig, dickleibig, *Cig.*

čokàt, áta, *adj.* untersetzt; ni ne majhen ne velik, ampak čokat, *Z.*

čokátost, *f.* die Untersetztheit, *Cig.*

čôkec, kca, *m.* das Klötzchen, *Cig.*

čókelj, klja, *m.* der Finger (šalivo ali zaničljivo), *C.*; — prim. čok.

čóklja, *f.* = čonklja, *C.*

čokljàt, áta, *adj.* = čokat, *Cig.*, *C.*, *Nov.*

čókljav, *adj.* = čonkljav, *C.*

čokolâda, *f.* die Chocolade.

čokolâdar, rja, *m.* der Chocoladeverkäufer, *Cig.*

čól, *m.* = češarek, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — prim. čola.

čóla, *f.* der Klotz, der Baumstrunk, *Gor.*; *Bolc-Erj.(Torb.)*; der Haublock, *Cig.*; čola za drva, *DZ.*; der Amboßstock, *Cig.*; č. strojarska, der Gerbebaum, *Cig.*; — tist les, ki pri zavori na kolo tišči, *Gor.*; — prim. nem. Zoll, Zollen = Klotz, *Štrek.(LjZv.)*.

čôln, *m.* 1) der Kahn; = ladja: razbijaš čolnove na morju, *Trub.*; — 2) die Mulde, großer Trog (z. B. zum Abhaaren der Schweine, zur Bereitung des Mörtels u. dgl.) *vzhŠt.-C.*; — 3) das Weberschiffchen, *C.*

čolnák, *m.* das Weberschiffchen, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.)*.

čolnár, rja, *m.* 1) der Kahnmacher, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Schiffer, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Dalm.*; čolnar ali mornar, *Krelj*; Vrtinec so vid'li čolnarji dereč, *Preš.*

čôlnast, *adj.* kahnförmig, *Cig.*, *Jan.*

čôlnec, nca, *m. dem.* čoln.

čôlnek, nka, *m. dem.* čoln; — das Weberschiffchen, *Št.-Cig.*

čolníč, íča, *m. dem.* čoln; 1) kleiner Kahn, der Nachen; Nezvesta, bodi zdrava! Čolnič po mene plava, *Preš.*; — 2) das Weberschiffchen, *Jan.*; das Schiffchen bei der Nähmaschine, *DZ.*; — 3) das Kahnbein, das Schiffbein (os scaphoideum), *V.-Cig.*

čolníčast, *adj.* kahnförmig, *Cig.*; čolničasta kost, das Kahnbein (zool.), *Cig.(T.)*.

čolnîček, čka, *m. dem.* čolnič; 1) das Kähnchen; Jezus stopi v č., *Ravn.*; — 2) = čolnič 3), *V.-Cig.*

čolnína, *f.* das Kahngeld, die Fährgebür, *Cig.*

čolnovózen, zna, *adj.* čolnovozna postaja, die Kahnstation, *DZ.*

čomorad, *m. Mik.*, pogl. močerad.

čómpa, *f.* die Kartoffel, *Jan.*, *Bolc-Erj.(Torb.)*, *Kranjska Gora(Gor.)-DSv.*

čónkast, *adj.* knorrig, *ogr.-C.*

čónkav, *adj.* = čonkljav, *ogr.-C.*

čónkelj, klja, *m.* 1) dürrer Ast am Baume, *Rez.-C.*, *ogr.-C.*; — 2) der Fußknöchel, *C.*; — das Glied, *ogr.-M.*; — prim. it. cionco, verstümmelt, *C.*

čónklja, *f.* ein verstümmeltes Glied, *C.*

čónkljav, *adj.* verstümmelt, *ogr.-M.*, *C.*

čónta, *f.* der Knochen, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; — iz madž.

čontika, *f.* das Beinholz (ligustrum vulgare), *C.*; — prim. kostenika.

čòp, čópa, *m.* 1) der Schopf, das Büschel (Haare, Federn), der Federbusch, *Cig.*, *Jan.*,

Rož.-Kres: die Quaste, *Mur.*, *Cig.*, *DZ.*; — der Pinsel, *Cig.*; — der Kamm der Vögel, *Z.*, *Valj.(Rad)*; — der Schopf des Daches: celo noč sem moral čop mašiti s pezdirjem in slamo, da mi ni sneg zanašalo na podstrešje, *Bes.*; — 2) die kleine Hornenle, *Jarn.*; Čop sedi na veji, *Npes.-Schein.*; — prim. nem. Schopf.

1. **čǫ́pa**, *f.* die Schopfhenne, *Cig.*, *Jan.*, *Lašče-Levst.(M.)*.

2. **čopa**, *f.* ein Kahn aus einem hohlen Baumstamm, (srlat. copa), *Prim.-Štrek.(Arh.)*.

čǫ̂parica, *f.* 1) die Haubenmeise (parus cristatus), *C.*; — 2) die Haarbüschelraupe, *Cig.*

čǫ́past, *adj.* schopfig: čopasta kokoš, die Schopfhenne, *Cig.*, *Jan.*; — schopfartig, *Jan.*

čopatíca, *f.* die Schopfmeise (parus cristatus), *SlGradec-C.*

čopèk, pkà, *m. dem.* čop; das Schöpfchen; der Kamm der Vögel, *Valj.(Rad)*; der Zipfel, *V.-Cig.*; — tudi: čô̧pek.

čopìč, íča, *m.* 1) das Büschelchen, *Jan.*; — der Pinsel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Nov.*, *nk.*; — 2) morski č., neki črv, der Meerpinsel (sabella), *Erj.(Z.)*.

čopîčar, rja, *m.* der Pinselmacher, *C.*

čopîček, čka, *m. dem.* čopič; der Pinsel, *Jan.*

čopíriti se, îrim se, *vb. impf.* *C.*, pogl. čepiriti se, šopiriti se.

čǫ̂pka, *f.* 1) die Schopfhenne, *Cig.*, *M.*; — 2) die Haubenmeise (parus cristatus), *Erj.(Rok.)*; — 3) die Haubenlerche, *Šol.*

čǫ̂pkast, *adj.* zipfelig, *Cig.*

čǫ̂plja, *f.* die Schopfhenne, *Jan.*, *C.*

čopljânje, *n.* das Plätschern: č. po vodi, *Jurč.*

čopljáti, âm, *vb. impf.* plätschern, *Jan.*

čopolàs, lása, *adj.* büschelhaarig, *Erj.(Som.)*.

čopotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* plätschern, dež gre, da čopota, *Cig.*; — prim. copotati.

čoprûn, *m.* der Schopf, die Schopfhaare, *Hal.-C.*

čǫ́rav, *adj.* blödsichtig, *vzhŠt.*

čǫ́ravec, vca, *m.* langsamer Mensch, *C.*

čǫ̂rba, *f.* 1) schlechte, dünne Suppe oder Brühe; to je prava čorba! — das Gepantsch, *SlGor.*; der Kaffeesatz: kavo pijo s čorbo vred, *Bes.*; — 2) die Jauche, *Luče(Št.)*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 3) smetljivo zrnje, premek, *Rib.-M.*; — 4) psovka: dumme Person, *Mur.*, *C.*; — iz tur., *Mik.(Et.)*.

čǫ̂rbati, am, *vb. impf.* saufen, *C.*

čǫ̂rga, *f.* debelo, redko platno, hodnik, *Valj.(Rad.)*.

čóša, *f.* ein schlampiges Weib, *C.*; — prim. avstr.-nem. die Zasche, *C.*

čǫ̂t, *m.* šepast človek, *M.*, *C.*; — iz it. ciotto.

čǫ́ta, *f.* šepasta ženska, *Štrek.*, *Vrtov.*; — prim. čot.

čǫ́tast, *adj.* = šepast, hinkend, *M.*, *C.*, *Nov.*, *Notr.*; — prim. čot.

čotáti, âm, *vb. impf.* = šepati, hinkend gehen, *Cig.*, *C.*, *Vrtov.*, *SlN.*; — prim. čot.

čovík, *m.* der Kauz, *C.*, *Z.*; — prim. skovik.

čovînek, nka, *m.* 1) der Kauz, *Cig.*; — 2) eine Art Vogelpfeife (brezov lub med dvema klinčkoma), die Klutter, *V.-Cig.*; s čovinkom sove klicati, *jvzhŠt.*

čovíniti, înim, *vb. impf.* schreien, wie die Eule: sova čovini, *Hip.(Rok.)*.

čovînkati, am, *vb. impf.* na čovinek piskati, *Z.*

čovîtelj, tlja, *m.* *Cig.*, pogl. čofitelj.

črbolînka, *f.* neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.

čr̂č, čŕča, *m.* das Gezirpe, *Mik.*

čŕča, *f.* „senožet na črtu (Rodung)“, *Erj.(Torb.)*, *Tolm.*; — prim. črtati.

črčânje, *n.* das Gezirpe; — das Geprassel, *Cig.*

črčânka, *f.* die Klapper, *Mur.*

črčáti, ím, *vb. impf.* 1) zirpen, *Mur.*, *Cig.*; kobilice črčijo, *Glas.*; zwitschern, *Cig.*, *Krn.-Erj.(Torb.)*; vesne črčijo, kadar po noči gredo, ali kakor drugi pravijo, hreščijo, *Krn.-Erj.(Torb.)*; z veseljem črčijo otroci v učilnico, *SlN.*; schrillen, *Jan.*; — 2) prasseln, *Cig.*; — 3) rieseln (wie z. B. wenn der Same aus den Kapseln fällt), *C.*; — prim. cvrčati.

črčâvka, *f.* = sodra, babje pšeno, *ogr.-C.*; — prim. črčati 3).

1. **čr̂ček**, čka, *m.* 1) = cvrček, *Jan.*, *Mik.*; — 2) = črčanka, die Klapper, *Hal.-Zora.*

2. **čr̂ček**, čka, *m.* der Griffel, *Štrek.*

čr̂čica, *f.* pravilnejša oblika za nav. črkica.

čr̂čka, *f.* etwas Hingekritzeltes, das Gekritzel, *Mur.*

črčkarîja, *f.* die Kritzelei, *Jan.*

črčkáti, âm, *vb. impf.* kritzeln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*, *vzhŠt.*; — prim. čečkati.

črčkâvec, vca, *m.* der Kritzler, *Mur.*, *Cig.*

čréda, *f.* 1) die Herde; č. ovac, volov; — 2) die Ordnung, die Reihenfolge: v času njega črede, *Trub.*; zdaj pride nanj čreda, *C.*, *Kobarid-Erj.(Torb.)*; danes je moja čreda, heute ist die Reihe an mir, *Fr.-C.*; po čredi, nach der Reihe, *Rib.-M.*; vsi boste po čredi dobili, *BlKr.*

čredár, rja, *m.* der Dorfhirt, *ogr.-Valj.(Rad)*.

črę̂dba, *f.* die Abwechslung, *Jan.*

čredînka, *f.* die Koppel: gospodarstvo na čredinke, die Koppelwirtschaft, *Zal.-Cig.*

čredînstvo, *n.* die Koppelwirtschaft, *Cig.*

čréditi, črę̂dim, *vb. impf.* ordnen, reihen, *ogr.-C.*; — č. se, abwechseln, einander ablösen, nach der Reihe etwas thun, *Cig.*, *C.*, *DZ.*, *Glas.*, *BlKr.*, *Hal.*, *ogr.-Raič(Nkol.)*; v pesmih se č., *ogr.-C.*

čŕédnica, *f.* črednikova žena, *Valj.(Rad)*.

črédnik, *m.* der Gemeindehirt; kriči, kakor črednik, *vzhŠt.*; — der Schäfer, *Jan.*, *BlKr.*

črę̂doma, *adv.* 1) herdenweise, *M.*; — 2) abwechselnd, *C.*, *M.*, *DZ.*; vsak drug dan, čredoma, zdaj zjutraj, zdaj popoludne, *Levst.(Pril.)*; — reihenweise, *Cig.*

črę̂domašnji, *adj.* periodisch, *C.*

črę̂mha, *f.* = čremsa, *Jarn.*; — divja č. = kostenika, dremoles, *C.*

črę̂moš, *m.* der Bärenlauch (allium ursinum), *Z.*, *Mik.*; (čremož, *M.*).

črę̂msa, *f.* die Ahl- oder Traubenkirsche (prunus padus), *C.*; — pasja č. = krhlika, *C.*

črện, *m.* das Heft (eines Messers, einer Gabel 2c.), der Stiel, *C.*
črẹnjệ, *f. pl.* das Messerheft, *ogr.-Cv.*
črèns, énsa, *m.* = črensa, *Valj.(Rad).*
črệnsa, *f.* = čremsa, *Mur.*, *Mik.*
črệp, *m.* 1) die Scherbe; gesprungener Topf; — der Topf (zaničlj.), *Št.*; poje kakor star črep, *Z.*; — 2) = črepina, der Schädel: mahniti koga po črepu, *SlN.*; tvoj goli in prazni črep, *Let.*; — 3) = strešna opeka, *Cig.* (stsl.).
črẹ́pa, *f.* die Scherbe, *ogr.-Mik.*, lončena posoda, *Tolm.*
črẹpáča, *f.* = črepaha, *C.*
črẹ́paha, *f.* die Schildkröte (testudo), *Cig.*, *Jan.*; velikanska č., die Riesenschildkröte (chelonia Midas), *Erj.(Ž.).*
črẹpák, *m.* = lonec (zaničlj.): strupljen č., *Slom.*
črẹpálọ, *n.* das Schöpfgefäß, *Cig.*
črẹpánja, *f.* = črepina, *Mur.*, *Danj.-Mik.*; (črpanja) *ogr.-Valj.(Rad).*
črẹ́pati, pam, pljem, *vb. impf.* 1) schöpfen, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) schlürfen, gierig trinken, saufen, *Mur.*, *jvzŠt.*, (-áti), *BlKr.*
črệpec, pca, *m.* 1) dem. črep; — 2) der Dummkopf, *Zil.-Jarn.(Rok.).*
črepetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* tönen, wie ein gesprungener Topf, *C.*, *Trst.(Let.).*
črẹpíca, *f.* = strešna opeka, *Cig.*; — prim. črep 3).
črẹpína, *f.* 1) die Scherbe; = lončena posoda (zaničlj.); — 2) die Hirnschale, *Erj.(Ž.)*; der Schädel; udariti koga po črepini.
črẹpínast, *adj.* scherbenartig, *Cig.*
črẹpínja, *f.* 1) = črepina 1), *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Št.*; črepinje pocediti, das Geschirr reinigen, *Zv.*; — 2) = črepina 2), *M.*
črẹpînjak, *m.* = graden, die Steineiche, die Wintereiche (quercus sessiliflora), *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.).*
črẹpínjevec, vca, *m.* die Schädelstätte, *Mur.*, *C.*
črệpkati, am, *vb. impf.* = črepetati, *M.*, *C.*
črẹ́pniti, črệpnem, *vb. pf.* ein Scherbengeräusch von sich geben: pisker je črepnil, *C.*
črệpnja, *f.* = črepina 1), *Cig.*, *C.*; — der Tiegel, *ogr.-C.*; prstena, skledi podobna posoda, pod katero se navadno peče pogača, *Hrušica v Istri-Erj.(Torb.).*
črẹpnjện, *adj.* = lončen, *ogr.-M.*, *C.*
črẹpnjîčka, *f.* das Scherbchen, *ogr.-Valj.(Rad).*
črẹpotáti, otâm, ọ́čem, *vb. impf.* = črepetati, *C.*, *M.*
črẹpộn, *m.* großer Topf, *C.*, *Z.*
črẹpộvje, *n.* Scherben; altes Geschirr, *C.*
črepúnja, *f.* die Scherbe, *Dol.*
črệslar, rja, *m.* = strojar, *Vrt.*
črẹ́slati, črệslam, *vb. impf.* 1) abrinden, *Z.*; — 2) schlagen, streichen, *Z.*; — 3) strafen, tadeln, *C.*
črẹslện, *adj.* Loh: čreslena kislina, die Gerbsäure, *Cig.(T.).*
črẹslenica, *f.* 1) die Lohbrühe, *Cig.*, *C.*, *Vrt.*
čreslînka, *f.* = čreslo 1), *Dol.*
črẹ́slọ, *n.* 1) die Lohe; — 2) „pretini v orehu“, *Drežnica-Erj.(Torb.).*

črẹ́slov, *adj.* Loh-, *Z.*
čreslovína, *f.* der Gerbestoff, *Cig.(T.).*
črẹ́slovka, *f.* = čreslenica, *Cig.*
črệšnja, *f.* die Kirsche; črešnje zobati, Kirschen essen; sv. Vid je črešenj sit; tvoja modrost je od črešenj do višenj, *Npreg-Lašče-Levst.(M.)*; der Kirschbaum, s črešnje pasti; navadna č., die Vogelkirsche (prunus avium), *Tuš.(R.)*; = divja č., *Cig.*; č. hrustavka, die Knorpelkirsche, č. srčica, die Herzkirsche, *Tuš.(R.)*; lavorikasta č., die Lorbeerkirsche (prunus laurocerasus), *Tuš.(R.)*; kozja č., gemeiner Wegdorn, Kreuzdorn, *Cig.*, *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.)*; volčja č., die Tollkirsche (atropa Belladonna), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; pasja č., der Faulbaum (rhamnus frangula), *Josch.*
črẹšnják, *m.* črešnjam podoben fižol, *C.*
črẹšnjaríca, *f.* neka breskev: die Kirschenpfirsich, *C.*
črẹšnjejệłec, łca, *m.* der Kirschen ißt, *Mik.*
črẹ́šnjev, *adj.* Kirschen-; č. les, das Kirschbaumholz.
črẹ́šnjevec, vca, *m.* 1) der Ort, wo sich Kirschbäume befinden, *C.*; — 2) ein Kirschenholzstamm, *Mik.*; — 3) der Kirschbrantwein, *Cig.*, *M.*; — der Kirschwein, *Mur.*; — 4) der Buchfink (fringilla caelebs), *Kras.-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*; — 5) črešnjam podoben fižol, *Kr.-M.*, *Valj.(Rad)*, *LjZv.*
črẹ́šnjevka, *f.* 1) die Kirschenfliege (tripeta cerasi), *Erj.(Z.)*; — 2) neki fižol, *C.*
črẹ́šnjevica, *f.* das Kirschwasser, *Jan.*
črẹ́šnjevina, *f.* das Kirschbaumholz.
črệšnjica, *f. dem.* črešnja; kurja č., das Ackergauchheil (anagallis arvensis), *Cig.*, *Medv.(Rok.).*
črệt, *m.* = čreta, *C.*, *Mik.*
črẹ́ta, *f.* ein morastiger Ort, der Ried, *C.*, *Št.*; V čreti mrzla voda ’zvira, *Npes.-Vraz.*
črẹtína, *f.* = čreta, *C.*
črệtje, *n. coll.* das Krummholz, *Mik.*; — prim. čretovec.
črệtnik, *m.* = čreta, *C.*
črệtovec, vca, *m.* die Edelföhre, *Roz.-Kres I. 617.*
črẹvàt, áta, *adj.* dickbäuchig, *C.*; — črevata, schwanger, *C.*
črệvce, *n.* 1) dem. črevo, *Cig.*; tudi: črẹvcè, *Valj.(Rad)*; — 2) kurja črevca, die Sternmiere (stellaria media), *C.*
črệvčič, *m.* = kurja črevca, *C.*
črệvec, vca, *m.* = kurja črevca, *C.*, *M.*, *Josch*, *SlGor.*
črệvelj, vlja, *m.* 1) der Schuh, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; ženski črevelj, der Frauenschuh, *Jan.*; zvrhnji č., der Ueberschuh, *Cig.*; — der Stiefel, *Mur.*, *Dol.*, *Št.*; — 2) der Radschuh, *Jan.*; — 3) der Schuh, der Fuß (als Längenmaß).
črệveljc, (vljec), veljca, *m. dem.* črevelj; = der Frauenschuh (cypripedium calceolus), (črevljec) *Tuš.(R.).*
črệveljček, čka, *m.* 1) dem. črevelje; — 2) der Hornklee (lotus corniculatus), *Z.*

črêven, vna, *adj.* = črevesen, *Cig.*, *Jan.*
črevêsce, *n. dem.* črevo.
črevêsen, sna, *adj.* Darm-; črevesna vnetica, die Gedärmentzündung, *Cig.*
črévje, *n. coll.* die Gedärme, *M.*; das Darmsystem, *Cig. (T.)*.
črêvljar, rja, *m.* der Schuhmacher; nav. črevljár.
črêvljarček, čka, *m. dem.* črevljar; das Schusterlein.
črêvljarica, *f.* 1) die Schuhmachersfrau, *Z.*; — 2) der Schuhfetzen, *Kr.*
črevljáriti, ârim, *vb. impf.* das Schuhmacherhandwerk ausüben.
črêvljarski, *adj.* Schuhmacher-, Schuster-; č. mojster; nav. črevljárski.
črêvljevka, *f.* = črevljarica 2), *Bes.*, *SlN.*
črêvljarstvo, *n.* das Schuhmacherhandwerk.
črêvnica, *f.* das Darmbein, *Erj. (Som.)*.
črevọ̑, ệsa, *n.* 1) der Darm; debelo č., der Dickdarm, slepo č., der Blinddarm, tenko č., der Dünndarm, tešče č. (lačno č., *Cig. [T.]*), der Leerdarm, vito č., der Krummdarm, *Erj. (Som.)*; *pl.* čréva, die Gedärme; — 2) der Unterleib, der Bauch, *Jan.*, *ogr.-C.*; črevo me boli, ich habe Leibweh, *Jan.*
črevobôlja, *f.* der Bauchschmerz, das Bauchgrimmen, *Jan.*; („čerbolja“, *Gor.-Cig.*).
črevogrìz, gríza, *m.* das Bauchgrimmen, *Mur.*, *Cig.*
črèz, I. *praep. c. acc.* über—hin (bei einer Bewegung): 1) Bode daleč prepeljana, Črez tri gore zelene, Črez tri vode studene, *Npes.-K.*; črez reko splavati, schwimmend über den Fluss gelangen; črez okno vreči, über das Fenster hinabwerfen; črez pas prijeti koga, den Leib (die Taille) umschlingen; črez pol pretrgati, mitten entzweibrechen; črez pol prerezati jabolko; — 2) über—hinaus: črez mero, übermäßig; žalost je bila črez moč, allzugroß, *Npes.-Mik.*; črez silo, allzuviel, allzusehr, *C.*; črez nemoč, allzusehr, über alle Grenzen, *Jan.*, *M.*, *Z.*; črez nemoč velik, allzugroß, *C.*; über (= größer als): lakota je vstala, črez prvo lakoto, katera je bila v Abrahamovem času, *Dalm.*; — über: kralj črez kralje vse, *Npes.-Kr.*; Ammi je bil črez njih vojsko, *Dalm.*; postavim te črez ves Egipet, *Ravn.*; črez vojsko glavar, *Zora*; — 3) gegen: črez očino voljo, *Boh.*; črez tvojo voljo, *Kast. (N. c.)*; črez njega zapoved, *Dalm.*; črez vso pravico, *Jsvkr.*; vsi greše črez ljubezen svojega bližnjega, črez božje zapovedi, *Kast. (N. c.)*; ne more mi črez čast biti, *Pohl. (Km.)*; črez čast komu kaj reči, *Dict.*, *Litija-Svet. (Rok.)*; ni črez občinski zakon, *Levst. (Nauk)*; vem, da nekaterim bode zelo črez voljo, *Levst. (Nauk)*; — oni so črez njega storili punt, *Dalm.*; velike tožbe črez te gredo, *Trub. (N. T.)*; (— 4) nach Verlauf von —, über (o času); črez sedem let je šla nazaj, nach sieben Jahren, *Npes.-K.*; črez malo časa, über eine kleine Weile; — über (= hindurch): imejte me danes črez noč, über Nacht, *Npes.-K.*; črez dan, den Tag über; črez zimo, den Winter über; vsako nedeljo črez celo leto, *Kast. (Rož.)*; ohranili so svoje slovensko ime črez vse čase nevarnosti, *Jurč.*; — II. *adv.* črez jemati pri petju, in einer höheren Tonlage singen, *Zv.*; po črez (počrez) dejati kaj, etwas querüber legen; na črez, im Allgemeinen, im Durchschnitt: na črez se lehko reče, da . . . *Krn - Erj. (Torb.)*; po črez (počrez), in Bausch und Bogen (ohne Detailrechnung), *Levst. (Rok.)*; narediva po črez, *Z.*
črezdánji, *adj.* den Tag über stattfindend, *C.*
črezdánski, *adj.* = črezdanji, *M.*
črezjútri, *adv.* = črez jutri, pojutrnjem, *BlKr.*
črezjútrnji, *adj.* übermorgig, *BlKr. - LjZv. IV. 747.*
črezméren, rna, *adj.* maßlos, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*
črezmôrski, *adj.* transmarin, *Cig.*, *C.*
čreznatúren, rna, *adj.* übernatürlich.
čreznaváden, dna, *adj.* außerordentlich, *C.*, *M.*; čreznavadna olepšava cerkve, *Cv.*
črezněmočeváti, ûjem, *vb. impf.* in Fraß und Völlerei leben (čreznemčevati, *Mur.*).
črezněmočnost, *f.* das Uebermaß, *C.*; — č. v jedi in pijači, Fraß und Völlerei, *C.*; (črez-nemčnost, *Mur.*).
črezpolovíčen, čna, *adj.* mehr als die Hälfte betragend, *Jan.*
črezrâmnica, *f.* der Trag-, der Achselgurt, *C.*, *Z.*
črfa, *f.* *Cig.*, pogl. čerfa.
črgetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* zwitschern, *C.*
črgòt, óta, *m.* etwas Gekritzeltes, die Kritzelei, *C.*
črgotáriti, ârim, *vb. impf.* = črgotati, *C.*
črgọ̑tati, ọ̑tam, *vb. impf.* kritzeln, *C.*, *Zora*; — prim. črčkati.
črgotíga, *f.* = črgot, *C.*; kvake in črgotige, *Krempl (Let. 1878. III. 79.)*.
čŕh, čŕha, *m.* = črha, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*
čŕha, *f.* der Muck, der Mucker, *Jan.*, *C.*; kar črhe ji ne odgovori, *Ravn.-Mik.*
čŕhljaj, *m.* = črha, *Jan.*
čŕhniti, čŕhnem, *vb. pf.* einen Laut von sich geben, mucksen; niti črhnil ni, ni besedice črhnil.
črìč, íča, *m.*, *Valj. (Rad)*, pogl. čirič.
črîček, čka, *m.*, *Jan.*, pogl. čiriček.
čŕk, čŕka, *m.* der Strich, ein Schriftzug, *Cig.*, *M.*; — prim. črka.
čŕka, *f.* der Buchstabe; ulite črke, Lettern, *Cig.*; — menda nam. črtka; prim. črtati, *Mik. (Et.)*.
čŕkar, rja, *m.* kdor se s črkami peča, *nk.*
čŕkarski, *adj.* črkarska pravda, der Abcкrieg, *UčT.*, *nk.*
1. **čŕkati**, čŕkam, *vb. impf.* knarren (z. B. von ungeschmierten Rädern), *Jarn.*: — schirken (vom eintönigen Laut des Finken), *V.-Cig.*; — prim. črčati.
2. **čŕkati**, črtam, *vb. impf.* kritzeln (tudi: črkáti), *Mur.*; — prim. rus. черкать, kritzeln; nam. črtkati. (?)
čŕkica, *f. dem.* črka, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — pogl. črčica.

čŕknja, *f.* = črka, *C.*; — = vejica, der Beistrich, *Mur.*

črkolîtnica, *f.* die Schriftgießerei, *Cig.*, *Jan.*

črkolîvec, vca, *m.* der Schriftgießer, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

črkopìs, ìsa, *m.* die Buchstabenschrift, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

črkopîsje, *n.* = črkopis, *Jan.*

črkorệzec, zca, *m.* der Schriftschneider, *Cig.*, *Jan.*

črkoslọ̑vje, *n.* die Buchstabenlehre, *Cig.*, *Jan.*

črkostâvec, vca, *m.* der Schriftsetzer, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

črkováti, ûjem, *vb. impf.* buchstabieren, *Cig.*, *Jan.*

čŕkoven, vna, *adj.* Buchstaben-, *nk.*

črlîn, *m.* „neka ptica, ki se tako nekam glasi“, *Kras-Erj.(Torb.)*.

črljèn, éna, *adj.* roth, *Habd.*, *Guts.*, *Mik.*, (-len) *kajk.-Valj.(Rad)*.

črljệnec, nca, *m.* 1) die Schamröthe: črljenec me oblije, *C.*; — 2) die Zwiebel, *Habd.*, *Cig.*; črlénec, *Valj.(Rad)*.

črljenéti, ím, *vb. impf.* roth werden, *kajk.-C.*

črljenína, *f.* die Röthe, rothe Schminke, *Habd.*

črljệnka, *f.* schwarzer Nachtschatten (solanum nigrum), *Cig.*, *C.*; hostna č., die Zaunrübe (bryonia dioica), *Cig.*, *ogr.-C.*

čŕm, *m.* 1) eine brandige Entzündung: der Karbunkel, der Anthrax, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; č. v prstu, der Fingerwurm, *Mur.*, *Št.*; ledni (ritnikov) č., das Rückenblut (eine Form des Anthrax), *Bleiw.-Cig.*; — = vranični prisad, der Milzbrand, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; — das Rankkorn (eine Krankheit der Schweine), *Cig.*; — 2) mošt je v črmu, der Most ist bei der ersten Gährung in der Schwärze, *Mur.*, *C.*

čŕmast, *adj.* brandig, *Cig.*; črmasta krvomoča, *Nov.*

čŕmelj, mlja, *m.* = čmrlj, *Gor.*, *Mik.*

črmệlj, *m.* = čmrlj, *Dict.*, *Goriš.*

črmelíka, *f.* der Hundswürger (cynanchum), *C.*, *Medv.(Rok.)*.

črmlják, *m.* der Eierdotter, *Meg.*, *Cig.*, *Rib.-Mik.*, *Mariborska ok.-C.*; beljak okoli črmljaka, *Dalm.*

črmljèn, *adj.* = črlen, *C.*

črmnèł, ệla, *adj.* roth, (črnel, črnjel), *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Rez.-C.*; Moja ličica so bleda, Tvoja pa črnela (nam. črmnela), *Npes.-Schein.*

črmnệłec, łca, *m.* neka vinska trta, (črnelec) *Ip.-Erj.(Torb.)*.

črmnệłka, *f.* 1) = rdečerepka, podgorelec, der Gartenrothschwanz (sylvia phoenicurus), (črnelka) *C.*; — 2) neko jabolko, (črnelka) *Šebrelje-Erj.(Torb.)*; — neka hruška, (črnelka) *Sv. Jakob na Savi-Erj.(Torb.)*.

črmníca, *f.* 1) der Milzbrand, *Levst.(Nauk)*, (črnica) *Nov.*; — 2) der Frieselausschlag, (črnica) *Notr.-SlN.*

črmnják, *m.* der Eierdotter, (črnjak) *Alas.*, *Kras*, *Ip.*, *Koborid-Erj.(Torb.)*, *GBrda.*

črmnoòk, óka, *m.* neka riba: = črmnooka, *Bohinj-Erj.(Rok.)*.

črmnoóka, *f.* die Plötze (leuciscus rutilus), (črnooka) *V.-Cig.*; „črnovka“, *Frey.(F.)*.

črmožljìv, íva, *adj.* schwermüthig, hypochondrisch, *ogr.-C.*; — morda nam. čemernežljiv; prim. čemerljiv.

čŕn, *m.* 1) = oteklina, bula, *BlKr.*, *DSv.*; — 2) der Getreidebrand: *Cig.*; — = smod, die Traubensenge, *vzhŠt.-C.*; — prim. črm.

čŕn, ì, *f.* die Schwärze, *Jan.*; angleška č., das Englisch-Schwarz, *DZ.*; — der Mohr (chem.), *Cig.(T.)*.

čŕn, *adj.* schwarz; v črno oblečen, schwarzgekleidet, in Trauerkleidern; — črno se mi dela pred očmi, ich verliere die Besinnung; — vse črno jih je (o velikem številu temnih stvari); ni odgovoril ni črne ni bele, *Erj.* *(Izb. sp.)*.

čŕna, *f.* Name einer schwarzen Kuh *(C.)* oder Ziege, *(Erj. Torb.)*.

črnàv, áva, *adj.* schwärzlich, *Mur.*, *Mik.*; fant je še črnav po čelu od udarca, *Gor.*

črnâvka, *f.* dunkler Fleck am Körper, eine dunkle Strieme (von unterlaufenem Blute), *Dict.-Mik.*, *Svet.(Rok.)*, *BlKr.*; črnavka za črnavko, („Beule für Beule“), *Dalm.*

črnavíca, *f.* = črnavka, (črnovica) *Notr.*, *Rib.-DSv.*

črnâvkast, *adj.* schwärzlich, *Dict.*

črnbéł, béla, *m.* die Weingrille (decanthus pellucens), *Sv. Križ(Ip.)-Erj.(Torb.)*.

čŕnček, čka, *m. dem.* črnec; — eine Art Hummel, *Mik.*

čŕnẹ̑, *f. pl.* das Messerheft, *Mur.*, *Mik.*; noževe črne, *Polj.*; *gen.* črní, *SlGor.*; — prim. črenje in čren.

črnè, éta, *m.* schwarzer Ochs, *Valj.(Rad)*.

čŕnec, nca, *m.* 1) ein Schwarzer: der Mohr, der Neger, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) das Schwarzbrot, *C.*; — 3) der Brand am Getreide, *Guts.*, *Cig.*; — 4) die Schwärze des jungen gährenden Weines, *jvzhŠt.*; — 5) die Stecheiche (ilex aquifolium), *C.*; — 6) neka trta, *C.*

1\. **črnèł**, ệla, *adj.* schwärzlich, *Cig.*

2\. **črnẹ̀ł**, ệla, *adj.* pogl. črmnel.

črnệłec, łca, *m.* pogl. črmnelec.

črnệlica, *f.* = črnavka, črnjavka 1), *C.*

črnệłka, *f.* pogl. črmnelka.

črnéti, ím, *vb. impf.* schwarz werden; grozdje črní, *Notr.*; črni, es zieht ins Schwarze, *Cig.*

1\. **črníca**, *f.* 1) ime raznim živalim: črna koza, *Erj.(Torb.)*; — kuna č., der Edelmarder, *Svet.(Rok.)*; — čopasta, mala č., die Haubenente (anas fuligula), *Cig.*; — velika č., die See-Ente (anas fusca), *Cig.*, *Svet.(Rok.)*; — die Aesculapschlange (coluber Aesculapii), *Štrek.*; die Schwarznatter (coluber carbonarius), *Erj.(Ž.)*; — der Dintenfisch (sepia), *Jan.*, *C.*, *Erj.(Z.)*; — 2) ime raznemu sadju in rastlinam: črna podolgasta smokva, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — neka oljika, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; — die Schwarzkirsche, *Cig.*, *Erj.(Torb.)*, *Sv.(Rok.)*, *LjZv.*; — = borovnica, die Schwarzbeere, die Heidelbeere (vaccinium myrtillus), *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Poh.*; — der

Samenhanf, *Cig.*, *C.*; kmet ve, da so dvojne konoplje, da jedna — imenuje jo črnico — rodi, *Erj.(Izb. sp.)*; — das Frauenhaar, (asplenium trichomanes), *C.*, *M.*; — 3) der Humus, die Dammerde, *Cig.(T.)*, *C.*; — 4) eine dunkelfärbige Geschwulst, *Kr.-Valj.(Rad)*; — 5) die Schwarzsucht, *Cig.*

2. **črníca**, *f.* pogl. črmnica.

črníčast, *adj.* beerblau, *Cig.*

črníčevje, *n.* der Schwarzbeerenstrauch, *Cig.*, *C.*

črnîčje, *n.* = črničevje, *Mur.*, *Jan.*

črnîčnica, *f.* der Samenhanf (cannabis sativa), *Vrsno (Tolm.)-Erj.(Torb.)*.

črníka, *f.* 1) die Stecheiche (ilex aquifolium), *Čres*, *Lošinj-Erj.(Torb.)*; — 2) = črnica, die Schwarzkirsche, *C.*; — 3) der Schwarzkümmel (nigella arvensis), *Mik.*, *Pohl.(Km.)*.

črníkast, *adj.* etwas schwarz, schwärzlich; brünett, *Cig.*; črnikastega obraza, *jvzhŠt.*; črnikasto rumen, rauchgelb, *Cig.*

črníla, *f.* neka trta, *Jarenina (Št.)-Erj.(Torb.)*.

črnîłec, łca, *m.* 1) der Maisbrand, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — 2) der Wachtelweizen (melampyrum arvense), *Cig.*, *Klenik na Pivki-Erj.(Torb.)*; — drobni č., der Augentrost (euphrasia odontites), *Josch*; — 3) die Baumräude (črnivec), *Cig.*; — 4) = črnec 4), die Schwärze des Mostes: črnilec gre na mošt, kadar odkisa, *Št.*

črníłen, łna, *adj.* 1) schwärzend, *Zora*; — 2) die schwarze Tinte betreffend, *Cig.*

črnîłka, *f.* neka hruška, *C.*

črnîłnik, *m.* das Tintenfaß, *C.*, *DZ.*, *nk.*; razbite steklenice črepinja je nadomeščevala črnilnik, *Let.*

črnílọ, *n.* 1) die Schwärze (pos. die Schuhschwärze), *Gor.*; tiskarsko č., die Buchdruckerschwärze, *Cig.*; kitajsko č., die Tusch, *Cig.*; — 2) die schwarze Tinte, *Habd.*, *Pohl.*, *Dict.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *nk.*; — 3) das schwarze Pigment im Auge, *Cig.(T.)*; — 4) die Schwarztraube, *Kamnica (pri Mariboru)-Kres*; — 5) = muža, čreta, *C.*

črnîn, *m.* neka vinska trta, *SlGor.-Erj.(Torb.)*.

črnína, *f.* 1) das Schwarze; — 2) dunkelrother (schwarzer) Wein; — 3) Name verschiedener Rothweinreben; — 4) schwarze Kleidung, Trauerkleider, *C.*; vdove se zavijajo v črnino, *SlN.*

črníš, *m.* eine Traubenart, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

črnîtev, tve, *f.* die Schwärzung, *Cig.*

čŕniti, im, *vb. impf.* 1) schwärzen; hrastovina črni vodo, Eichenholz lohet das Wasser, *Cig.*; — č. se, = črneti, *Glas.*; — 2) č. koga, jemanden von der nachtheiligen Seite darstellen, anschwärzen.

črnîvec, vca, *m.* 1) der Schwärzer, *Cig.*; — 2) der Anschwärzer, *Cig.*, *Valj.(Rad)*.

čŕnja, *f.* schwarze Sau, *Mur.*, *Ravn.-Cig.*, *Mik.*

črnjáč, *m.* črn človek, *Valj.(Rad)*.

1. **črnják**, *m.* 1) männliches schwarzes Schwein, *Valj.(Rad)*; — 2) = hudič, *Valj.(Rad)*.

2. **črnják**, *m.* pogl. črmnjak.

črnjâv, *f.* das Schwarze: pos. plaža v žitu, *Gor.*; — nam. črnjava.

črnjâva, *f.* das Schwarze, *C.*; v uganki: Bela poljska planjava, Žito sama črnjava, Memo gre, Kdor ne ume (= pismo), *Vod.(Pes.)*; — 2) das dunkle Kernholz, *M.*, *Polj.*, *Ig.*

črnjâvek, vka, *m.* neka ptica: = podgorelec, *C.*

črnjâvka, *f.* 1) = črnavka, *Habd.*, *Cig.*, *BlKr.*; — 2) neka hruška, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — 3) schwärzliche Kuh, *Valj.(Rad)*.

črnjâvs, *m.* der Rappe, *Cig.*

črnjê, *f. pl. ogr.-Valj.(Rad)*, pogl. črenje.

čŕnjenje, *n.* 1) das Schwärzen; — 2) das Anschwärzen.

črnjúh, *m.* ein schwarzer Mann (zaničlj.), *Danj.-Mik.*; ein schmutziger Kerl, *C.*

čŕnka, *f.* 1) die Negerin, *Jan.*; — 2) ein schwarzes weibliches Thier (Stute, Kuh), *Mur.*; ein schwarzes Schaf, *Notr.-Erj.(Torb.)*.

čŕnkast, *adj.* schwärzlich.

čŕnkavec, vca, *m.* der Mohr, *ogr.-Valj.(Rad)*.

čŕnklja, *f.* schwarze Stute, *Mur.*, *Mik.*; schwarze Kuh, *Mur.*

čŕnkljast, *adj.* schwärzlich, *Dict.*

čŕnkljat, *adj.* = črnkljast, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

čŕnko, *m.* der Rappe, *Mur.*

črnob, *m.* *Cig.*, pogl. črnobil.

črnóba, *f.* die Schwärze, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*; klobuk pušča črnobo, der Hut schwärzt ab, *Cig.*; — unterlaufenes Blut, *Cig.*

črnobéł, *adj.* weiß und schwarz: vrana je črnobela, *Prip.-Mik.*

črnobìł, *f.* *C.*, pogl. črna bil; išči pod: bil.

črnobína, *f.* die Knotenwurz (scrophularia nodosa), *Cig.*, *Tuš.(Št. l. č.)*; — prim. črna bil.

črnoblẹ̑d, bléda, *adj.* schwarzbleich, *Guts.*, *Cig.*

črnobràd, bráda, *adj.* schwarzbärtig, *Jan.*, *nk.*

črnobrâdež, *m.* der Schwarzbärtige, *Cig.*

črnočêłec, łca, *m.* grauer Würger (lanius minor), *C.*

črnóga, *f.* schwarze Sau, *C.*, *Z.*

črnọ̑gelj, glja, *m.* schwarzer Mensch.

črnoglàv, gláva, *adj.* schwarzköpfig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

črnoglàv, gláva, *m.* gemeines Selbstheil (prunella vulgaris), *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

črnoglâvec, vca, *m.* 1) der Schwarzkopf, *Cig.*, *Jan.*; — 2) bläulichgrünes Riedgras (carex glauca), *M.*, *Z.*

črnoglâvka, *f.* 1) das Schwarzplättchen (sylvia atricapilla), *Cig.*, *Jan.*, *Č.*, *Erj.(Ž.)*.

črnogrìv, gríva, *adj.* schwarzmähnig, *Cig.*

črnohăljast, *adj.* in schwarzes Gewand gehüllt, *Bes.*

črnok, *m.* pogl. črmnook.

črnokâłščina, *f.* neka trta, *Istra-C.*

črnokljùn, kljúna, *adj.* schwarzschnäbelig, *Cig.*, *Jan.*

črnokọ́drast, *adj.* schwarzgelockt, *Zora*.

črnokọ́še, eta, *n.* neko jabolko, *v Brkinih-Erj.(Torb.)*.

črnokòž, kọ́ža, *adj.* schwarzhäutig: divji črnokoži razbojniki, *Zv.*

črnokọ́žen, žna, *adj.* schwarzhäutig, *Z.*

črnokrìł, kríla, *adj.* schwarzflügelig, *Cig.*, *Jan.*

črnokrîlec, lca, *m.*, *pl.* črnokrilci; Schwarzflügler (zool.), *Cig.(T.)*.
črnokŕven, vna, *adj.* schwarzblütig, *Cig.*
črnolàs, lása, *adj.* schwarzhaarig.
črnolâsec, sca, *m.* der Schwarzhaarige, *Z.*, *nk.*
črnolâska, *f.* die Schwarzhaarige, *Z.*, *nk.*
črnolíčen, čna, *adj.* von schwarzem, dunkelfarbigem Antlitz, *Mur.*, *Cig.*
črnolîska, *f.* das Schwarzplättchen (sylvia atricapilla), *C.*
črnomóder, dra, *adj.* schwarzblau, *Cig.*, *Jan.*
črnonòg, nǫ́ga, *adj.* schwarzfüßig, *Cig.*, *Jan.*
črnoòk, ǫ́ka, *adj.* schwarzäugig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
črnoóka, *f.* pogl. črmnooka.
črnoprǫ́gast, *adj.* schwarzgestreift, *Jan.*
črnorèp, rę́pa, *adj.* 1) schwarzschwänzig, *Cig.*, *Jan.*; — 2) mit dem Spitzbrand behaftet: pšenica je črnorepa, *V.-Cig.*
črnorę́post, *f.* der Spitzbrand (des Weizens), *V.-Cig.*
črnorîzec, zca, *m.* = menih, *Vrt.*, *LjZv.*; — stsl.
črnorjàv, áva, *adj.* schwarzbraun.
črnoròk, róka, *adj.* schwarzhändig, *Cig.*
črnorumèn, éna, *adj.* schwarzgelb.
črnosemę̂n, *adj.* schwarzsamig, *Cig.*
črnosîvkast, *adj.* mohrengrau, *Cig.*
črnǫ̂st, *f.* = črnota, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*
črnosûknar, rja, *m.* = črnosuknjež, *Cv.*
črnosûknjež, *m.* der Schwarzrock, *Cig.*
črnošǫ̂lec, lca, *m.* der Schwarzkünstler, der Zauberer, *Cig.*, *C.*
črnóta, *f.* die Schwärze (als Eigenschaft), *Cig.*, *Jan.*
črnovę́sten, stna, *adj.* mit schwarzem (bösem) Gewissen, *Raič(Slov.)*; črnovestni Herod, *SlN.*
črnovîdec, dca, *m.* der Schwarzseher, der Pessimist, *C.*, *Jan.*
črnovíca, *f.* pogl. črnavica.
črnovídnost, *f.* = črnovîdstvo, *Cig.(T.)*.
črnovîdstvǫ, *n.* die Schwarzseherei, *Cig.(T.)*.
črnovka, *f.* pogl. črmnooka.
črnozòb, zǫ́ba, *adj.* schwarzzähnig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
črnozr̀n, zŕna, *adj.* schwarzkörnig, *Cig.*
črnožółčen, čna, *adj.* 1) schwarzgallig, *M.*; — 2) gallsüchtig, *C.*; — 2) melancholisch, *Cig.*; stsl.
črnožôłčnik, *m.* der Melancholiker, *Cv.*
črnožółčnost, *f.* die Schwarzsucht, *Cig.*
črnožôłt, *adj.* schwarzgelb, *Cig.*, *Jan.*
črnúga, *f.* = črnoga, *Z.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
črnúgelj, glja, *m.* = črnogelj, *C.*
črnúh, *m.* der Schwarze, der Neger (zaničlj.), *ZgD.*; — der Schwarzflügler, der Schwarzkäfer, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.
črnúha, *f.* der Schwarzkümmel (nigella arvensis), *Cig.*, *C.*, *Tuš.(B.)*.
črpalíšče, *n.* mesto v reki, kjer vodo zajemajo, die Schöpfe, *Cig.*
črpálǫ, *n.* das Schöpfzeug, die Schöpfmaschine, *Cig.(T.)*.
črpânje, *n.* das Schöpfen, *Cig.*
črpáti, âm, *vb. impf.* schöpfen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Šol.*, *Nov.*; — pumpen, *C.*; schaufeln, *C.*; — prim. črepati.

črpâvec, vca, *m.* einer, der schöpft, *Cig.*
črpâvka, *f.* eine, die schöpft, *Cig.*
čŕsteł, stla, *adj.* *Rib.-Mik.*, *C.*, pogl. črstev.
čŕsten, tna, *adj.* = črstev, *Savinska dol.*
čŕstev, stva, *adj.* = čvrst, *Danj.-Mik.*; črstev je bil po mladeniško, *Ravn.*; črstvo žito = jekleno ž., *Svet.(Rok.)*; — frisch, *Jan.*, *M.*; črstva voda, *Slom.*; Tri kapljice črstve krvi, *Npes.-Vraz*.
čŕstviti, im, *vb. impf.* stärken, *C.*; anfrischen, *Cig.*
čŕš, *m.* = storž, *Pohl.*, *Guts.*, *Mur.*; — prim. čvrš.
čŕšje, *n. coll.* die Zapfen vom Nadelholz: smrekovo č., *C.*
1. **čŕt**, *m.* 1) das Rodeland, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; črte delati, *C.*; — 2) die Raingrenze zwischen zwei Bergäckern, *Mariborska ok.-C.*
2. **čŕt**, *m.* der Hass, die Anfeindung, die Feindschaft, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *ogr.-C.*
čŕta, *f.* der Strich, die Linie, *Jan.*, *Cig.(T.)*. *nk.*, ravna, prema č., die gerade Linie, kriva č., die krumme Linie, jajasta č., die Ovallinie, *Cig.(T.)*; zobata č., die Zackenlinie, *V.-Cig.*; č. krožnica, die Zirkellinie, *Cig.*; č. osnovnica, die Grundlinie, č. vzporednica, die Parallele, č. presečnica, die Durchschnittslinie, č. polovnica, die Halbierungslinie, č. veznica, die Verbindungslinie, č. poprečnica, die Querlinie, č. pravilnica, die Normale, č. stalnica, die Constante, č. središčnica, die Centrallinie, č. prevodnica, der Leitstrahl, *Cig.(T.)*; č. senčnica, die Schattenlinie, č. vozlenica, die Knotenlinie (phys.), č. prožnosti, die elastische Linie, črte enakega uklona, isogonische Linien, č. iste meri ali gledi, gleichgerichtete Linien, *Cig.(T.)*, telegrafska č., die Telegraphenlinie, *Cig.*; stavbna č., die Baulinie, *Nov.*, *nk.*; obrazne črte, die Gesichtszüge, *Cig.(T.)*; — 2) neka psovka: črta nastranska, idi pa ti gori! *Andr.*; črta, beži, lovci gremo, *Andr.*
čŕtáłen, łna, *adj.* Reiß-: črtalno orodje, das Reißzeug, Zeichenrequisiten, *Cig.*, *C.*, *Levst.(Močv.)*.
čŕtâlnik, *m.* die Reißfeder, *Cig.*; der Schreibegriffel, *C.*
čŕtalǫ, *n.* 1) das Pflugmesser; tudi: črtálǫ, *Valj.(Rad)*; — 2) priprava z dvema zoboma, ki se rabi pri sejanju turščice, *Rib.-DSv.*
čŕtanína, *f.* die Zeichnung, *DZ.*
čŕtanje, *n.* 1) das Ritzen: č. smrek, da bi se smola iz njih cedila, der Harzriss, *Cig.*; — 2) das Zeichnen: č. po modelu, das Modell zeichnen, *Cig.(T.)*.
čŕtarstvǫ, *n.* die Zeichenkunst, *Cig.(T.)*.
čŕtast, *adj.* 1) linienförmig, *Cig.*; — 2) quadrilliert, *C.*
čŕtati, čŕtam, *vb. impf.* 1) roden, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — selišče č., den Platz zu einem Hause abstecken, *Cig.*; — 2) aufreißen: smreke č. (skorjo narezavati, da se iz nje smola cedi), *Cig.*; drevesa č., mit dem Waldhammer bezeichnen, anplätzen, *Cig.*; — 3) ritzen, gravieren, *Cig.*; — 4) zeichnen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.*

(T.), *nk.*; — 5) stricheln, *Jan.*; — ausstreichen, durchstreichen, *nk.*

črtênje, *n.* das Hassen; (črténje nam. črčenje *Valj.(Rad)*).

črtéti, ím, *vb. impf.* 1) hassen, *Zora*, *jvzhŠt.*; — 2) črti se mi, es ist mir verhasst, es ekelt mich an, *C.*

čŕtež, *m.* der Grundriss, der Plan, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; — vojevalni črtež, der Kriegsplan, *SlN.*; — rus.

črtệžen, žna, *adj.* hasserfüllt, *Dol.-Erj.(Torb.)*.

čŕtica, *f. dem.* črta.

1. **čŕtiti**, čŕtim, *vb. impf.* 1) roden, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) ritzen: drevo z nožem č., *GBrda*; reißen, lachen: drevo č., *Cig.*; — prim. črtati.

2. **čŕtiti**, im, *vb. impf.* hassen, anfeinden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*; črtim to, das ist mir verhasst, *Cig.*

črtîvec, vca, *m.* der Hasser, der Anfeinder, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*

črtîvka, *f.* die Hasserin, *Mur.*, *Jan.*

čŕtkati, am, *vb. impf.* schraffieren, *Cig.(T.)*.

1. **čŕtnik**, *m.* der Reißstift, *Cig.*; svinčeni č., das Reißblei, *Cig.*; rdeči č., der Rothstift, *DZ.*; risarski č., der Zeichenstift, *Cig.*, *DZ.*; — der Griffel, *Jan.*, *Šol.*, *DZ.*

2. **čŕtnik**, *m.* der Hasser: č. istine, *SlN.*

čŕv, *m.* 1) der Wurm; črve pasti = mrtev biti; podzemeljski č., der Regenwurm (lumbricus agricola) *Erj.(Ž.)*; — in der Erde, im Holz, im Fleisch, im Obst u. s. w. sich vorfindende Insectenlarve; — zakožni č., der Hautwurm, der Mitesser, *Cig.*, *Jan.*; — 2) č. (na prstu), das Fingergeschwür, der Fingerwurm; — prim. črm.

črvâd, *f.* das Gewürm, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

črvâdina, *f.* = črvad, *Jan.*

čŕvast, *adj.* wurmförmig, *V.-Cig.*, *Jan.*

črvàv, áva, *adj.* = črviv, *V.-Cig.*

črvavéti, ím, *vb. impf.* wurmstichig werden, (črvoveti) *Met.*

čŕvec, vca, *m. dem.* črv; škrlatni č., die Scharlach-Schildlaus, die Cochenille (coccus cacti), *Erj.(Ž.)*.

čŕvek, vka, *m. dem.* črv; — der Piston am Percussionsgewehr, *Notr.*

črvệnec, nca, *m.* neka trta: rother, wälscher Tharand, rother Trollinger, *Trumm.*

črvệnka, *f.* der Gänsefuß (chenopodium), *Medv.(Rok.)*.

črvìč, íča, *m. dem.* črv, das Würmchen: pl. črviči, die Maden, *Cig.(T.)*.

črvîček, čka, *m. dem.* črvič; das Würmchen.

črvíčenje, *n.* das Bauchgrimmen, *Cig.*

črvíčiti, îčim, *vb. impf.* črviči me po trebuhu, ich habe Bauchgrimmen, *Cig.*, *M.*, *Polj.*; — črviči me, es macht mir Kummer, es wurmt mich, *Navr.(Kop. sp.)*.

črvína, *f.* 1) der Wurmstich, das Wurmloch, *V.-Cig.*; — 2) der Wurm: človek je ješča črvina, *C.*; — das Gewürm, *Cig.*

črvînjak, *m.* das Wurmkraut, der Rainfarn (tanacetum vulgare), *Cig.*, *M.*

črvînka, *f.* die Möhringie (Moehringia), *C.*, *Medv.(Rok.)*.

črvìv, iva, *adj.* wurmig, wurmstichig: črvivo sadje, črviv les.

črvîvčič, *m. dem.* črvivec, *C.*

črvîvec, vca, *m.* 1) wurmige Frucht, *C.*; — tudi psovka: kaj to srbi tebe, črvivec! *SlN.*; — 2) das Zigeunerkraut, das Bilsenkraut (hyoscyamus), *Dict.*, *Guts.*, *Mur.*, *Hip.(Orb.)*, *C.*

črvîvek, vka, *m.* die wurmstichige Frucht: črvivki padajo z drevja, *C.*

črvíviti se, îvim se, *vb. impf.* wurmig, wurmstichig werden, *Habd.*, *C.*, *Z.*

črvîvka, *f.* die Miere (alsine), *Medv.(Rok.)*.

črvîvnik, *m.* das Ackergauchheil (anagallis arvensis), *Cig.*, *Erj.(Rok.)*.

črvívost, *f.* die Wurmstichigkeit, der Wurmfraß; — die Wurmkrankheit bei Pferden, der Wurm, *Cig.*, *DZ.*; podkožna č. pri konjih je zelo otrovna, *Levst.(Nauk)*.

črvížiti, îžim, *vb. impf.* kleinschrittig gehen wie ein Kind, *C.*

črvóba, *f.* der Wurmfraß, die Wurmstichigkeit, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Mik.*

črvojệd, jéda, *adj.* = črvojeden: črvojeda miza, *Jurč.*

črvojệd, *f.* der Wurmstich, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.

črvojệden, dna, *adj.* 1) wurmstichig; črvojedni tramovi, *Jurč.*; — 2) Würmer fressend; črvojedna perjad, *Zora.*

črvojệdina, *f.* 1) der Wurmstich; črvojedine v lesu; — 2) das Wurmmehl; č. se nahaja v votlih vrbah in drugih drevesih, *Cv.*

črvojédinast, *adj.* wurmstichig; č. sad, *Trub.(Post.)*; črvojedinasta lipa, *Jurč.*

črvovệden, dna, *adj.* = črvojeden, *Gor.*

čtenjè, *n.* das Lesen, *ogr.-Valj.(Rad)*.

čtệti, čtệjem, *vb. impf.* lesen, *kajk.-Valj.(Rad)*; — čtêm a. čtèm, *ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. šteti.

čúba, *f.* = čoba, *BlKr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

čubák, *m.* človek z velikimi čubami, *Valj.(Rad)*.

čúbast, *adj.* = čobast, *Habd.*, *BlKr.*

čubéti, ím, *vb. impf.* hocken, *C.*; hram (županikov) čubi v neki dniki, *Raič(Nkol.)*; — pogl. čobeti.

čubînklja, *f.* = ščurek, die Küchenschabe (blatta orientalis), *Polj.*

čúbiti se, im se, *vb. impf.* = šobiti se, *C.*, *Z.*

čûč, *m.* magerer Käse aus saurer Milch, *C.*, *Bes.*, *Tolm.*; — iz furl., *Štrek.(Let.)*.

čúča, *f.* die Hockhenne, *Valj.(Rad)*.

čúčati, am, *vb. impf.* = čučkati, *Trst.(Let.)*.

čúčati, ím, *vb. impf.* = kučati, *C.*, *Cig.*; (čučeti, *Prip.-Mik.*).

1. **čûček**, čka, *m. dem.* čuk; das Käuzchen, *C.*

2. **čûček**, čka, *m.* 1) die Feldgrille, *BlKr.*; — 2) mlado pišče, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 3) der Oehrknopf, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

čûčika, *f.* die Henne, *C.*; — prim. čuča.

čûčka, *f.* = cuca, *Štrek.*

čûčkanje, *n.* das „Lichteln"; prim. čučkati.

čûčkati, am, *vb. impf.* na Blaževo se Slovenci kraj Ščavnice čučkajo z blagoslov-

ljenimi svečami, — to je, sveče užgejo in je vrtijo okoli nog, rok, pojasa, da jim kačji pik in bolezen sploh ne škoduje, *Trst.(Let. 1875, 32.)*.

čúčniti, čûčnem, *vb. pf.* niederhocken, *Cig.*, *C.*

čùd, čúda, *m.* die Verwunderung, *Cig.*, *C.*; vsi so velik čud zagnali, brachen in große Verwunderung aus, *Ravn.*

čûd, *f.* das Naturell, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Lampe(D.)*; — prim. hs. ćud.

čúda, *f.* = čudo: č. me je, es befremdet mich, *Mur.*

čudája, *f.* *C.*, pogl. čudanja.

čudák, *m.* der Sonderling, ein barocker Mensch, *Cig.(T.)*, *C.*; čudni čudaki — ti pesniki! *LjZv.*

čudánja, *f.* eine unsaubere Person, (čudaja) *C.*

čudáštvọ, *n.* sonderbares Wesen, *Zora.*

čûdba, *f.* die Verwunderung, *C.*

čúden, dna, *adj.* 1) wunderbar; čudno bitje; čudno lep, wunderschön; — wunderlich, seltsam; čuden človek, ein sonderbarer Patron; čudno se mi zdi; čudna se mu je godila; čudna je ta, das ist eine sonderbare Geschichte; — 2) garstig, abscheulich, *Mur.*, *C.*

čudénje, *n.* das Staunen, die Verwunderung; iz Jeruzalema, kjer je bilo toliko čudenja nad njim, je Jezus nazaj šel v Nazaret, *Ravn.*

čûdes, *m.* *Dict.*, *Trub.-Mik.*, pogl. čudo.

čudesnják, *m.* = čudak, *Cig.(T.)*.

čûdež, *m.* 1) človek, ki se rad čudi: čudež neumni, čemu se čudiš? *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 2) der Wendehals (jynx torquilla), *Cig.*; — 3) das Wunder; čudeže delati, Wunderthaten vollbringen, Wunder wirken; — prim. čudes in čudo.

čûdežen, žna, *adj.* wunderbar; čudežna prigodba.

čudežljiv, íva, *adj.* wunderbar, *C.*, *Guts.(Res.)*.

čûdežnik, *m.* der Wunderthäter, *Guts.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Cv.*

čûdežnost, *f.* die Wunderbarkeit, *Mur.*

čúditi se, čûdim se, *vb. impf.* sich wundern, staunen; über jemanden, über etwas, č. se komu, čemu, (tudi: nad kom, nad čim).

čudljiv, íva, *adj.* voll Verwunderung: *adv.* čudljivo, *Vrt.*

čûdnik, *m.* = čudak, *Str.*

čudnolìk, líka, *adj.* grotesk, *Cig.(T.)*.

čúdnost, *f.* die Wunderbarkeit; — die Wunderlichkeit.

čúdọ, desa (da), *n.* 1) das Wunder, *Dict.*, *Guts.*, *V.-Cig.*, *Jan.*; čudesa delati, *Trub.*; spomnite na njegova čudesa, *Dalm.*; z večimi čudesi, *Schönl.*; čudesa na nebu in na zemlji, *Bas.*; pomlad razklada svoja čuda, *Preš.*; čudo! wunderbar! *Boh.*, *Dict.*; čudo, prečudo! welch ein Wunder! *M.*; čuda (*g.*), sonderbar! ali čuda! dokončavši šole ni hotel dobro storiti, *Jurč.*; Je Drava in Sava pobrala mosti, Ni čuda, ni čuda, da ženina ni, *Npes.-Valj.(Rad.)*; — črez čudo, überaus, *C.*; bilo je tiho, za čudo tiho, wunderbar still, *LjZv.*; — 2) čudo (čuda) — überaus viel: čudo ljudi, *Jan.*; čuda ljudi je bilo, *Cig.*; med čuda zbrano množico, *Vrt.*; — in hohem Grade, überaus: čudo lepa noč, *Cig.*; čuda velik človek, *Cig.*; čudo hudoben, čudo rad, *ogr.-C.*; — 3) die Verwunderung: za čudo pridni so danes otroci, *Erj.(Izb. sp.)*; orožje jim je od prevelikega čuda bilo iz rok padlo, *Jsvkr.*; beseda od čuda mu bo zastala, *Ravn.*; — die Bewunderung: čudo vas bodi božje prijaznosti, bewundert die göttliche Liebe, *Ravn.-Mik.*; čudesa vreden, *Dict.*; čuda vreden, *Cv.*; vsa v čudu strmela je v deklamovavko, *Zv.*

čudodẹ̑lec, lca, *m.* der Wunderthäter, *Cig.*; imenujejo ga čudodelca, *Ravn.*

čudodẹ́len, lna, *adj.* wunderthätig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

čudodẹ̑lka, *f.* = čudodelnica, *Cig.*

čudodẹ̑lnica, *f.* die Wunderthäterin, *Cig.*, *Jan.*

čudodẹ̑lnik, *m.* der Wunderthäter, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

čudodẹ́lnost, *f.* die Wunderthätigkeit, *Cig.*; praprotna č., *Navr.(Let.)*.

čudodẹ̑lstvọ, *n.* die Wunderthätigkeit: Bog mu je podaril moč čudodelstva, *LjZv.*

čudokrèt, kréta, *m.* das Thaumatrop, *Cig.(T.)*, *Žnid.*

čudoslọ́ven, vna, *adj.* thaumatologisch, *Cig.*

čudoslọ̑vje, *n.* die Lehre von den Wundern, die Thaumatologie, *Cig.*

čudotvọ̑rec, rca, *m.* der Wunderthäter, *Cig.*; — stsl.

čudotvọ́ren, rna, *adj.* wunderthätig, *M.*, *nk.*; čudotvorna moč, *Navr.(Let.)*.

čudotvọ́rnost, *f.* die Wunderthätigkeit, *nk.*

čúdovanje, *n.* die Verwunderung, *Habd.*; čudovanja vredno, *ogr.*

čúdovati se, ujem, ovam se, *vb. impf.* = čuditi se, (čudvati se) *jvzhŠt.*; Mat' se je čudvala, *Npes. (iz Krškega) - Navr.(Let.)*; („čüdivamo se", *ogr.-Let.*).

čudovı̂t, *adj.* wundervoll, wundersam.

čudovíten, tna, *adj.* = čudovit.

čudovı̂tost, *f.* die Wunderbarkeit; die Wundersache, *Bes.-C.*

čudovítnost, *f.* = čudovitost.

čûf, *m.* = čop, *Notr.-Z.*

čûfa, *f.* 1) ime ovci, ki ima na glavi čop dlake, *Krn - Erj.(Torb.)*; — 2) = čufka, *Štrek.*

čûferna, *f.* govedje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

čûfka, *f.* die Haubenlerche, *Kras - Cig.*; — prim. čopka.

čûflja, *f.* = čoplja, *C.*

čûh, *m.* der Geruch, *Jan.*; — der Gestank, der Modergeruch, *Rez.-C.*; — prim. 2. čuhati, hs. ćuh, der Hauch.

čûha, *f.* 1) junge Kuh, *Mur.*, *Ravn.*, *Cig.*, *Met.*, *BlKr.*, *Kor. - Trst.(Let.)*; sploh = krava, *LjZv.*; pos. kadar se kliče: čuha, na! *Dol.*; — prim. 2. čoha.

1. **čûhati**, čûham, *vb. impf.* 1) spüren, *Dol.*, *Jan.*; — 2) ahnen, *C.*; — prim. čuti.

2. **čúhati**, am, *vb. impf.* blasen: le malo čuhaj, bo takoj hladno, *Polj.*; č. se v prste, *ZgD.*; č. jedi, *GBrda.*

1. **čúhniti**, čûhnem, *vb. pf.* beim Schmoren eingehen, *Cig.*; — nachgeben: zob čuhne, der Zahnschmerz gibt nach, *Fr.-C.*

2. **čúhniti**, čûhnem, *vb. pf.* 1) einen üblen Geruch, einen Modergeruch von sich geben, *C.*, *Rez.-C.*; meso čuhne, *Z.*; — prim. 2. čohniti.

čúja, *f.* das Wachen, *C.*

čujèč, éča, *adj.* = čujen 1), *Jan.*, *Krelj.*, *Kr.*

čuję̂čen, čna, *adj.* = čujen 1), *Cig.*

čújen, jna, *adj.* 1) wachsam, *Jan.*; — 2) feinhörig: čujno uho, *C.*; čujen sluh, feines Gehör, *SlN.*

čujénje, *n.* 1) das Hören, *C.*; — 2) das Wachen, *Pok.-Valj.(Rad).*

čûjež, *m.* der Wächter, ein Hundsname, *Mik.*

čújnost, *f.* die Wachsamkeit, *C.*

čûk, *m.* das Käuzchen (strix noctua).

čûka, *f.* = kokoš, *Dol.*

čûkati, am, *vb. impf.* den Laut čuk hören lassen: čuk čuka, *Z.*, *SlN.*

čûkec, kca, *m. dem.* čuk.

čûkla, *f.* strmina v planinah, *Krn-Erj.(Torb.)*; der Steinabhang, *Tolm.-Cig.*

čûklja, *f.* ein verstümmeltes Glied, *Habd.*; — prim. čonklja.

čúkljav, *adj.* krüppelhaft, *kajk.-Vest.*

čúla, *f.* 1) razklan parobek, kos parobka, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; — 2) der Tölpel, *C.*

čûlek, łka, *m.* männliches Schwein, der Eber, *Dol.-Vest.*

čúljkavt, *m.* der Specht (po glasu „čulj"), *Valj.(Rad).*

čúlọ, *n.* das Gehörorgan, *Cig.(T.)*; das Gehör, *C.*

1. **čûm**, čúma, *m.* der Strauch, *V.-Cig.*, *Banjščice-Erj.(Torb.)*; — prim. hs. ćuma, das Bündel, das Büschel.

2. **čûm**, čúma, *m.* der Halbschlaf: v čumu ležati, *M.*, *Z.*; — prim. čumeti.

čúma, *f.* = bukva (fagus silvatica), *Tolm.-Štrek.(LjZv.)*; — prim. 1. čum.

čuméti, ím, *vb. impf.* im Halbschlaf liegen, *Z.*; čumela sem in imela čudne sanje, *Bes.*; — tiho in mirno ležati, n. pr. bolnik čumi, *Soška dolina-Erj.(Torb.)*; kauern, *SlGor.-C.*

čûmnata, *f.* die Kammer, *Cig.*, *Jan.*; bes. eine Kammer zur Aufbewahrung der wertvollsten Gegenstände, *Mur.*; — das Schlafgemach, *Pohl.*, *Cig.*, *DZ.*; — prim. srlat. caminata, stvn. chaminata, *Mik.(Et.).*

čûmnatica, *f. dem.* čumnata, das Kämmerlein, *Cig.*, *Jan.*

čúmovje, *n.* das Gebüsch, das Gestrüpp, *Cig.*, (čumovlje) *Banščice-Erj.(Torb.).*

čûmpa, *f.* die linke Hand, *Štrek.*

čúna, *f.* ein großes Schwein, *SlGor.*

čûnj, *m.* der Kegel, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — hs.; prim. lat. conus, it. cono, zono.

čúnja, *f.* das Schwein, *C.*

čûnjast, *adj.* kegelförmig, *Cig.(T.).*

čûnjek, njka, *m.* schwarzes männliches Schwein, *C.*

čûnjka, *f. dem.* čunja, *C.*

čúnjoga, *f.* weibliches Schwein, *C.*

čûnka, *f.* 1) das Schweinchen, *C.*, *Št.*; — 2) der Tintenklecks, *C.*; — prim. čunjka.

čûnta, *f.* = čonta, *Danj.(Posv. p.)*, *vzhŠt.*

čûp, *m.* *C.*, pogl. čop.

čúra, *f.* 1) = kura, *C.*; die Henne, *Kr.-Valj.(Rad)*; — 2) der giftige Lerchenschwamm, *V.-Cig.*

čûrek, rka, *m.* 1) = čirič, *C.*; — 2) der Schwarzkümmel (nigella arvensis), *Cig.*; — prim. ščurek.

čúren, rna, *m.* = muren, *C.*; — prim. čurek.

čûrika, *f.* = kurica, *C.*

čûrka, *f.* = čurika, kurica, *C.*, *Z.*

čûstvọ, *n.* pogl. čuvstvo.

čûš, *m.* = trap, norec, *Krn-Erj.(Torb)*; — pogl. čuž.

čût, *m.* der (äußere) Sinn, das Empfindungsvermögen, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Mik.*; čut, občna zmožnost čutiti, *Lampe (D.)*; znanje o najznamenitejšem čutu in čutilu (Sinn und Sinnesorgan), *Žnid.*; topih čutov, grobsinnig, *Cig.*; životni č., der Vitalsinn, *Erj.(Som.)*; — = čuvstvo, der innere Sinn, das Gefühl, *Cig.*, *Jan.*; rahli čut, das Zartgefühl, *Cig.*; — die Neigung, der Sinn für etwas, *C.*; č. imeti ali čuta ne imeti za kako reč, *nk.*

čût, *f.* das Gefühl: prešinila ga je neka čudna čut, *Jurč.*; pobožnih čuti vnet, *Greg.*

čutân, tnà, *adj.* wachsam: č. pes, *Dol.*

čútara, *f.* flache, runde, meist hölzerne Reise- oder Feldflasche.

čútarica, *f. dem.* čutara.

čútaričica, *f. dem.* čutarica.

čûtek, tka, *m.* = občutek, die Empfindung, das Gefühl, *Mur.*, *C.*

1. **čûten**, tna, *adj.* 1) zum Sinn oder zu den Sinnen gehörig, sinnlich, *Jan.*, *Cig.(T.)*; čutno stvarstvo, die Sinnenwelt, čutni mik, der Sinnenreiz, čutno mamilo, die Hallucination, *Cig.(T.)*; čutna predstava, *Lampe(D.)*; — 2) empfindend, fühlend, Empfindungs-, Gefühls-, Fühl-: čutni rogljiči, die Fühlhörner, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; čutni rožički, *Glas.*; čutna bradavica, die Nervenwarze, *V.-Cig.*; — 3) čúten, wahrnehmbar, merklich, *Cig.*; — vino je čutno = močno, *Dol.*

2. **čúten**, tna, *adj.* = čutan, wachsam: čuten pes, *Levst.(M.).*

čuténje, *n.* das Empfinden.

čúti, čûjem, *vb. impf.* 1) hören; čujte, čujte! hört! hört! čuješ? hörst du? — čul sem, ich habe mir sagen lassen, *Jan.*; — 2) wachen, wach sein; do polnoči čuti; Lenora, spiš al' čuješ? *Preš.*; — č. nad kom, nad čim, über jemanden, über etwas wachen, beaufsichtigen, *Cig.*, *Jan.*; deželni odbor čuje nad gospodarstvom z občinsko glavno imovino, *Levst.(Nauk)*; — čuti na kaj, acht geben: kdor Bogu veruje, čuje na zapovedi, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; Komur mar je prostost zlata, Na svoje naj poglede skrbno čuje, *Preš.*

čutíłen, łna, *adj.* zu den Sinnesorganen gehörig: čutilni očut, die Sinnesempfindung, *Cig.(T.).*

čutílọ, *n.* das Sinnesorgan, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*, *Lampe(D.)*.

čútiti, im, *vb. impf.* empfinden: mraz čutim; ne čutim bolečine; nič ne čuti, če se ga dotaknem; wahrnehmen, merken; zver čuti lovca, das Wild wittert den Jäger; pes zajca čuti; — fühlen; čutil boš, kaj se pravi biti brez doma; čutil bo to, es soll ihm das nicht so hingehen, *Cig.*; čutim, da sem doma; čutim, da se mi bliža smrt; jezik ne more povedati, kar v srcu čutim; — 3) č. se, sich fühlen, ein starkes Selbstbewusstsein haben, *Lašče-Levst.(M.)*; — 4) č. se, sich fühlen, sich befinden: kako se čutiš? *Cig.*

1. **čútje**, *n.* 1) das Hören, *C.*, *M.*; — 2) das Wachen, *Cig.*, *C.*; čutje in post, *Cv.*

2. **čûtje**, *n. coll.* die Gefühle, das Fühlen, *Cig.*, *Jan.*

čûtljaj, *m.* die Empfindung, das Gefühl, *Jan.*, *M.*, *nk.*

čutljìv, íva, *adj.* 1) empfindsam, empfindlich, feinsinnig, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.*; — gefühlvoll, *Jan.*; — 2) = 1. čuten 3), *Cig.*, *Jan.*, *C.*

čutljívost, *f.* 1) die Empfindlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Žnid.*; — 2) = čutnost 2), *Cig.*

čûtnica, *f.* = živec, der Nerv, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

čûtničen, čna, *adj.* Nerven-, *Cig.*

čûtnik, *m.* der Empfindungsnerv, *Cig.(T.)*.

čûtniški, *adj.* Nerven-, *Cig.*, *Jan.*; čutniška bolezen, das Nervenfieber, *Vest.*

čûtništvọ, *n.* = živčje, das Nervensystem, *Cig.*

čûtnost, *f.* 1) notranji pojavi, — katerih središče in vir so čuti, oziroma čutila, *Lampe (D.)*; die Sinnlichkeit, *Cig.(T.)*; — 2) čútnost, die Fühlbarkeit; — 3) = čutljivost 1), *Cig.*, *Jan.*

čutoslộvje, *n.* die Sinnenlehre, *Cig.*

čûtstven, stvena, *adj.* sinnlich: čutstveni svet, *Vest.*

čûtstvọ, *n.* der Sinn: č. za umetnost, der Kunstsinn, *Cig.(T.)*.

čuvâj, *m.* der Hüter, der Aufseher, der Wächter: poljski č., der Feldhüter, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; ponočni č., der Nachtwächter, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*; lovski č., der Jagdhüter, *Levst.(Nauk)*.

čuvâjka, *f.* die Wächterin, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

čuvâjkinja, *f.* = čuvajka, *C.*

čuvâjnica, *f.* das Wächterhaus, *DZ.*, *SlN.*

čuvâjski, *adj.* Wächter-, Wacht-.

čuvâjstvọ, *n.* der Hüterdienst, *Levst.(Pril.)*.

čuvâjščnica, *f.* die Wachtstube, *Cig.*, *Jan.*; — der Wachtthurm, *Mur.*, *Cig.*; — das Wachthaus, *Ravn.*

čuválen, lna, *adj.* Aufsichts-, Wacht-: čuvalno osobje, das Aufsichtspersonale, *DZ.*

čuvâlnica, *f.* 1) = čuvajnica, *Cig.*; — 2) ladja čuvalnica = čuvalna ladja, *Let.*

čúvanec, nca, *m.* der behütet, bewacht wird, *LjZv.*

čúvanje, *n.* 1) das Wachen, *Trub.(Post.)*; — 2) die Obhut, die Bewachung, *Cig.*

čuvár, rja, *m.* der Hüter, der Wächter, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*; grajski č., *LjZv.*

čuvaríca, *f.* die Hüterin, die Wächterin, *Cig.*, *Jan.*

čuvârka, *f.* = čuvarica, *C.*

čuvárnica, *f.* die Wachtstube, *Habd.*, *Z.*; — das Wachthaus: pod Gorjanci postavila je vlada vojarnice in čuvarnice, *LjZv.*

čuvárski, *adj.* Hüter-, Wächter-: plačilo čuvarsko, das Wachegeld, *Cig.*

čúvati, am, *vb. impf.* wachen, *Mur.*; č. nad kom (čim), jemanden (etwas) bewachen, beschützen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; č. koga (kaj), *Habd.*, *Cig.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — č. se, sich hüten, č. se koga (česa), sich vor jemandem (etwas) hüten, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*; č. se od česa, *Cig.(T.)*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

čuvénje, *n.* das Wachen, *C.*; s svojim čuvenjem dodelal bode svoje delo, *Rog.-Valj.(Rad)*.

čuvîček, čka, *m.* eine Art Enzian (gentiana Asclepiadea), *SlGor.-Erj.(Torb.)*; — prim. hs. čvić, gentiana lutea, in slov. cvič.

čuvíkati, čem, kam, *vb. impf.* schreien wie die Eule, *Cig.*, *C.*; — prim. čovinkati.

čuvît, *adj.* wachsam, *Ravn.-Cig.*, *M.*

čûvstven, stvena, *adj.* gefühlvoll, *Cig.(T.)*.

čûvstvenost, *f.* das Gefühlsvermögen, die Gefühlsseite der Seele, *Cig.(T.)*.

čûvstvọ, *n.* das Gefühl, *Cig.(T.)*; estetično, mešano, nravno, religijozno č., *Lampe(D.)*; — stsl., rus.

čuvstvovânje, *n.* das Fühlen, *Cig.(T.)*; č. in mišljenje, das Fühlen und Denken, *Zv.*

čuvstvováti, ûjem, *vb. impf.* fühlen, *Cig.(T.)*.

čûž, *m.* ein dummer Mensch, *Štrek.*

čûžek, žka, *m.* čužki, sklizave gobice, rastoče po starih panjeh, *Rodik na Krasu-Erj.(Torb.)*.

čúžiti, im, *vb. impf.*, koruzo č., = slačiti, to je, slamo odtrgovati, *Soška dolina-Erj.(Torb.)*.

čûžje, *n. coll.* Kukuruzschalen, *Tolm.*

čûžka, *f.* 1) das Büschel, der Zopf, *Krn-Erj.(Torb.)*; — 2) = svilen trak, *Koborid-Erj.(Torb.)*; — 3) das Glanzgras (phalaris canariensis) *Koborid-Erj.(Torb.)*.

čvânj, *m.* der Säufer, *C.*; — prim. stsl. čvan, der Krug.

čvánja, *f.* die Säuferin, *C.*

čvekáč, *m.* der Schwätzer.

čvekáti, âm, *vb. impf.* schwatzen, dummes Zeug reden; — prim. žvekati.

čvệnka, *f.* človek, ki rad čvenka, *Z.*, *Glas.*

čvenkáti, âm, *vb. impf.* = čvekati, *Z.*, *C.*

čvệriti, im, *vb. impf.* unnützes Zeug reden, plauschen, *Luče (Št.)-Erj.(Torb.)*; — prim. čvekati.

čvetệr, *num.*, pogl. četver.

čvetệriti, ệrim, *vb. impf.* = četveriti, Vorspann leisten, *Notr.*, *Gor.*

čvetệrnik, *m.* = četvernik, die Vorspanndeichsel, *Gor.*

čvệžen, žna, *m.* = čivežen, *Gor.*

čvîč, *m.* 1. das Gewinsel, *Z.*; = krik, *Gor.-DSv.*; — 2) etwas Saures, bes. ein saures Getränk, *SlGor.*; — pogl. cvič.

čvîček, *m.* ein saurer Wein, *Cig.*, *Kr.*; — pogl. cviček.

čvòr, čvóra, *m.* der Knorren, *Cig., C.*; — hs.
čvrčáti, ím, *vb. impf.* = cvrčati.
čvȓček, čka, *m.* = cvrček.
čvrčkáti, âm, *vb. impf.* = cvrčkati, cvrčati, zwitschern: čvrčkajo pernati pevci, *Prekmursko-Kres.*
čvȓkati, am, *vb. impf.* = cvrkati, *Cig.*
čvrkljáti, âm, *vb. impf.*, zwitschern, *Cig.*
1. **čvȓkniti**, čvȓknem, *v. pf.* auffreischen, *C.*; mucksen, *C.*; — prim. 1. cvrkniti in čmrkniti.
2. **čvȓkniti**, čvȓknem, *vb. pf.* ansengen, zusammenschrumpfen machen; čvrknjeni lasje, čvrknjeno listje, *C.* — pogl. 2. cvrkniti.
čvrkútanje, *n.* das Gezwitscher: č. ptic, *Mik., Jan.*
čvrkútati, am, *vb. impf.* zwitschern, *Prip.-Mik.*; — pogl. cvrkutati.
čvrléti, ím, *vb. impf.* zwitschern: vrabci čvrlijo, *BlKr.*; ptice so veselo čvrlele, *Jurč.*
čvrlínkati, am, *vb. impf.* zwitschern, *C., Z.*

čvȓst, čvŕsta, *adj.* fest, kernig; čvrst les, Kernholz, *Cig.*; compact, *Cig.*; — frisch (o konjih), *V.-Cig.*; — čvrsta voda, frisches Wasser, *Erj. (Som.)*; rüstig, kräftig; čvrst človek; čvrsto delo; čvrst glas; — lebensfrisch, *Jan.*; munter: čvrste oči imeti, *Cig.* — prim. črstev.
čvrsták, *m.* kräftiger Mann, *Cig.*
čvrsténje, *n.* die Frischarbeit: č. železa, *V.-Cig.*; — nam. čvrščenje.
čvrstílo, *n.* die Erfrischung, *Šol.*
čvrstíti, ím, *vb. impf.* kräftig, frisch machen, *Cig.*
čvrstóba, *f.* = čvrstost.
čvrstǫ̂ča, *f.* = čvrstost, *kajk.-Valj.(Rad).*
čvrstǫ̂st, *f.* die Festigkeit; die Consistenz, *Cig.*; — die Rüstigkeit, die Tüchtigkeit, die Frische.
čvrstóta, *f.* = čvrstost, *Cig., Jan.*
čvȓš, čvŕša, *m.* 1) grča v lesu, v deski, der Knorren; *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — 2) der Gelenkhöcker, *Erj.(Som.).*

D.

dà, I. *conj.* 1) v finalnih stavkih: damit, auf dass; privezal sem psa, da mi ne bi ušel; ne sodite, da ne boste sojeni; — brez glavnega stavka: da boš vedel, wohl verstanden! — 2) v optativnih in imperativnih stavkih: dass; želimo ti, da bi srečno živel še mnogo let; prosi ga, da ti pomore; — brez glavnega stavka: da bi Bog dal! da si mi zdrav! da mi ne prideš več pred mene! — v okrnjenih stavkih: da bi tako ne! leider! — 3) za besedami, ki pomenjajo strah, bojazen: dass; bojim se, da bi padel, ich fürchte, dass du fallest, ali: bojim se, da boš padel, da ne boš več vstal, du wirst fallen, du wirst nicht mehr aufstehen; ne bojim se, da bi padel, da bi več ne vstal; tudi: bojim se, da bi me pes ugriznil; prim. *Mik. V. G. IV. 810*; — 4) v deklarativnih stavkih: dass; Naj zmisli, kdor slepoto ljubi sveta, Da smrtna žetev vsak dan bolj dozori, *Preš.*; sem spadajo okrnjeni reki: se ve da (nav. seveda), kaj pa (pak) da (kajpada), freilich, natürlich; to je da, freilich, gewiss wohl; anti da, ja wohl, *Levst.(M.), Rez.*; menim da, das möchte ich meinen; reci, da, sage: ja! reci da ne, če moreš, sage: nein, wenn du kannst; — ne da, ne pa da, geschweige dass; ne da bi mu bil pomagal, še bežal je; še se nismo razigrali, ne da se bomo razhajali, wir haben das Spiel noch gar nicht recht in Angriff genommen, und wir sollen schon auseinander gehen! *Levst.(M.)*; še videl ga nisem, ne pa da sem (bi bil) ž njim govoril; — brez glavnega stavka: da se bodem ž njim pravdal? ich soll mit ihm einen Process führen? jaz da sem njega odpuščanja prosil? ich hätte ihn um die Verzeihung gebeten? — pred imperativom: jaz ti rečem, da ti pij! ich sage dir, dass du trinken sollst, *C.*; da jaz jedi, da jaz teci! ich soll essen! ich soll trinken! *C.*; ne slišiš, da ti pojdi? hörst du nicht, dass du gehen sollst? *Levst.(Zb. sp.)*; — v odvisnih vprašalnih stavkih: kako da, koliko da itd. nam. kako, koliko itd. (po it.; prim. *Levst. [Zb. sp. IV. 39])*; — 5) v konsekutivnih stavkih: so dass; ljudi je bilo v cerkvi, da se je vse trlo; taka revščina je pri nas, da se Bogu smili! dass es Gott erbarme! veliko jih je, da ga radi poslušajo (nam. takih, da); — v okrnjenih rekih: toliko, tako, da nikoli tega, wie nie zuvor, *Cig., Levst.(M.)*; takšen, da nič tacega, *Levst.(M.)*; toliko (toličko) da, kaum; toliko da sem se ga doteknil, pa je že zakričal; da = toliko časa, da, bis; čakaj, da pride, warte, bis er kommt: Mogla umreti ni stara Sibila, Da so prinesli ji z doma prsti, *Preš.*; — prej (poprej) da, bevor: poprej vendar ne pojdem, da tebi vzamem glavo, *Levst.(Zb. sp.)*; — 6) v koncesivnih stavkih: wenn auch, obgleich: sprejemamo vsako darilce, da je še tako majhno; nav. da si (dasi), dasi tudi, dasi ravno (dasiravno), da ravno (daravno); (prim. akoravno); da (bi) prem, *Habd.-Mik.*; da li (dali) = dasi, *Levst. (Zb. sp.)*; usliši zdihovanje tvoje da li nevredne stvari, *Guts.(Res.)*; — 7) v kavzalnih stavkih; weil: zato da, deswegen weil: zato da nisi veroval mojim besedam, *Krelj*; „zakaj nisi prišel?" — „da nisem mogel!" *jvzhŠt.*; — 8) v kondicionalnih stavkih: wenn: da sem jaz na tvojem mestu, jaz bi vse drugač delal; da ni bilo tebe, jaz bi se bil utopil; da grem jaz v mesto, gotovo bi me ne bilo več nazaj, *BlKr.-Levst.(Zb. sp.)*; da bi bil jaz vedel, da si doma, wenn ich gewusst hätte, dass du zuhause bist; od pametnih boš več hvale imel, da molčiš, kakor da odgovarjaš,

Kast.; — kakor da bi, als wenn, wie wenn; gleda me, kakor da bi me hotel prebosti z očmi; da le, samo da, wenn nur; da le zinem že me graja; samo da prideš o pravem času, drugo bo naša skrb; — II. *interj.* 1) ja (v odgovoru); ni rekel ne da, ne ne; Kaj vi vsi? — Da, mi vsi! *Vod.(Pes.)*; — 2) (v vzklikih izražuje največ občudovanje): da te! da te, kako si lepa! *Jan.*, *C.*; da ga napuh! welcher Hochmuth! da jo nevoščljivost! welcher Neid! *Ravn.-Mik.*; da ga neumneža! *C.*; da jo blago, ponižno dušo, *Ravn.*

2. **dà**, *interj.* (za imperativom) doch, denn: beži da! pojdi da! delaj da! *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; Prekrižaj da mati dete, *Npes.-Vraz.*; — prim. daj (pod: dati) in dej (pod: deti), der.

dâb, *m.* = vdab, vdeb, *Dict.*; smrdi ko dab, *jvzhŠt.*

dáber, bra, *m.* = bober, *Cig.*, *Jan.*, *Valj. (Rad)*; — hs.

dàc, dáca, *m.* die Abgabe, die Accise, die Verzehrungssteuer; colnarji so Rimljanov cole in dace kupovali, *Dalm.*; — prim. nem. der Tatz, it. dazio.

dácar, rja, *m.* der Accifeneinnehmer.

dácija, *f.* die Abgabe, die Steuer, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*; cesarju dacijo dajati, *Schönl.*, *Jap. (Prid.)*; Zdaj dacijo plačuje, Zdaj delavce ima, *Npes.-K.*; — der Zoll, *Štrek.*; — prim. dac.

dáča, *f.* die Abgabe, die Steuer, *Habd.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; der Zoll, *Habd.*, *Mik.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

dáčen, čna, *adj.* Steuer-, *Cig.*, *Jan.*

dáčevnik, *m.* = dačnik, *SlN.*

dâčnik, *m.* der Steuereinnehmer, *C.*

dagerotipîja, *f.* die Daguerreotypie, *Cig.(T.)*.

dahlína, *f.* *Cig.*; pogl. dehlina.

dáhniti, nem, *vb. pf.* pogl. dehniti.

dahovína, *f.* v pravljicah: kača od človeške matere rojena, *Kras-Kres* V. 212.

dajáč, *m.* der Geber, *Cig.*

dajânje, *n.* das Geben; drugo d., sonstige Abgaben, *Levst.(Pril.)*; die Verleihung, die Ertheilung, *Cig.*

dajálen, lna, *adj.* dajalni sklon, padež, der Dativ, *Cig.*

dajâlnik, *m.* der Dativ, *Levst.(Sl. Spr.)*.

dajâtev, tve, *f.* das Geben, *Jan.*; dajatve in oprave, Leistungen, *DZ.*; — die Giebigkeit, *Nov.-C.*, *ZgD.*

dajáti, dájem (dajèm), dájam, *vb. impf.* zu geben pflegen, geben; d. in opravljati, leisten, *DZ.*; v Boga ime d., Almosen geben; hvalo d. komu, jemanden lobpreisen; Boga dajati komu, grüßen, *Npes.-Vraz.*; — anbieten; dajal sem mu denar, pa ga ni hotel vzeti; sto goldinarjev je že dajal za kravo; — zuschreiben: ne store tudi cestovinarji tega, ki jim toliko trdo srce dajate? *Ravn.*; — kriv, dolžan se dajem, ich bekenne („gebe") mich schuldig: tatvine se dolžan daje, *Boh.*; — d. se, mit einander streiten, zanken: hudo sta se dajala.

dajâtva, *f.* = dajatev, *DZ.*

dajâva, *f.* = dajatev, *C.*

dajâvec, vca, *m.* der Geber.

dajâvka, *f.* die Geberin.

dâjba, *f.* das Geben: pohlevna dajba, *Ravn.*; — die Gabe, *Mur.*

dàkle, *conj.* = torej, tedaj, *Cig.*, *nk.*; — hs.

dāktil, *m.* der Daktylus (stopa — ∪ ∪).

dāktilski, *adj.* daktylisch; (nav. daktīlski).

dalanji, *adj.* = dalečnji, *Mik.*

dáleč, *adv.* weit, ferne; d. biti, d. iti, na d. skakati, *Telov.*; od daleč, von fern, aus der Ferne: od daleč koga spoznati; = iz daleč, *Levst.(Zb. sp.)*; (iz daleča, *Levst.[LjZv.]*); d. se motiš, du irrst sehr, *Dol.*

dalečâva, *f.* = dalja, *M.*, *C.*, *Vod.(Izb. sp.)*.

dálečen, čna, *adj.* = dalečnji, *C.*, *Danj.(Posv. p.)*; dalę́čen človek, *jvzhŠt.*

dalečína, *f.* = dalja, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

dálečnji, *adj.* entfernt, *Rez.-Baud.*; d. pot, weiter Weg, weite Reise, dalečnji ljudje, Leute von ferneher, *C.*, *Z.*; človek iz dalečnjega, *C.*

dálek, *adj.* weit, fern, *Jan.*, *C.*, *Zora*, *LjZv.*; — *adv.* daleko = daleč, *Mur.*, *Jan.*, *Zora*; — („dalki", *C.*; „dalko", *C.*, *kajk.-Vest.)*.

dalekǫ̂ča, *f.* = dalja, *Habd.-Mik.*

dalekoglèd, glę́da, *m.* = daljnogled, *Jan.*, *C.*

dalekopìs, písa, *m.* = daljnopis, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

dalekovíden, dna, *adj.* fernsichtig, *Jan.*, *Sen. (Fiz.)*.

dalekovídnost, *f.* die Fernsichtigkeit, *Erj.(Som.)*.

dálešnji, *adj.* = dalečnji, *Mik.*; dalešnji poti, *SlN.*

dâlj, *adv.* *Cig.*, *Jan.*; pogl. dalje.

dálja, *f.* 1) die weite Entfernung; die Weite, die Ferne; na daljo poslati, *Pohl.(Km.)*; turen se vidi na vso daljo, *Ravn.*; na dalje zvoniti = vabiti, mit der Glocke zum Gottesdienste vorladen, *SlGor.-C.*; — die Entfernung, *Cig.(T.)*; die Strecke: tako daljo iti, *Lašče-Levst.(Rok.)*, vsa v skrbi gresta v Jeruzalem celo daljo nazaj, *Ravn.*; ne hodi tako veliko daljo, *Jurč.*; — 2) o času: na daljo, in die Länge, *Cig.*

daljâva, *f.* die weite Entfernung, to še ni nikakršna daljava, das ist noch keine bedeutende Entfernung; die Ferne: v daljavi se vse manjše vidi; — die Entfernung, *Cig.(T.)*.

dâlje, *adv. compar. ad* daleč; 1) weiter; dalje stanujem, dalje imam v cerkev, dalje vržem kamen, nego ti; — 2) weiter, fort; in tako dalje (i. t. d., itd.), und so weiter; — 3) o času: länger; čim dalje, tem bolje, je länger, desto besser; d. časa (*compar. ad*: dolgo časa): že dalje časa ga ni bilo videti, er war schon längere Zeit nicht zu sehen.

dâljej, *adv.* = dalje, *Cig.*, *Dol.-Levst.(M.)*.

daljemèr, mę́ra, *m.* das Diastimeter, *Cig.(T.)*.

dáljen, ljna, *adj.* weit, fern; iz daljnih dežel, *Dalm.*; v njeno poštenje je veroval tudi v spominu na njo iz daljnega, *Jurč.*; daljna pot, *jvzhŠt.*

dâlješnji, *adj.* der weitere, der entferntere, *SlGor.-C.*; (opp. bližešnji).

dâlji, *adj.* = daljši.

dáljica, *f. dem.* dalja; die Strecke, *Cel.(Geom.)*.

daljína, *f.* die Entfernung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; die Strecke, *Cig.(T.)*; — die Ferne, *Cig.*

dâljnji, *adj.* 1) weiter, entfernter: smo si daljnji, bližnji svoji, wir sind weitläufig, nahe verwandt, *Cig.*; — 2) weiter, weiter folgend: odlog dati k daljnjemu živenju, *Kast.(N. C.)*; daljnje postopanje, das weitere Verfahren, *DZ.*; po daljnjem premišljevanju se mi zdi, nach weiterem Nachdenken, *Cv.*

daljnoglèd, gléda, *m.* das Teleskop, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.

daljnoglẹ́den, dna, *adj.* teleskopisch, *Cig.*, *Jan.*

daljnopìs, písa, *m.* der Telegraph, *Cig.*, *Jan.*

daljnopísen, sna, *adj.* Telegraphen-, telegraphisch, *Cig.*, *Jan.*

daljnopîsje, *n.* die Telegraphie, *Cig.*, *Jan.*

dáljnost, *f.* die Entlegenheit, *Cig.*, *Jan.*

daljnovìd, vída, *m.* = daljnogled, *Cig.*, *Jan.*

daljnovíden, dna, *adj.* weitsichtig, *Cig.(T.)*.

daljnovídnost, *f.* die Weitsichtigkeit, *Cig.*

dâljšanje, *n.* das Verlängern.

dâljšati, am, *vb. impf.* verlängern; dan se daljša, der Tag nimmt zu; daljšati si življenje, *Slom.-C.*

dâljši, *adj. compar. ad* dalek, dolg; weiter; daljša pot; länger; dnevi so že daljši.

dâljšnji, *adj.* der weitere: prosti bodo vsakega daljšnjega davka, sollen nicht weiter besteuert werden, *DZ.*; v daljšnjo porabo, *DZ.*

dáma, *f.* 1) die Dame; — 2) das Spiel auf dem Damenbrett, das Damenspiel: damo vleči, Dame spielen, *Cig.*

damascēn, *m.* neka vinska trta, *Vrtov.(Vin.)*.

damâst, *m.* neka vrsta tkanine, der Damast.

damâstov, *adj.* aus Damast.

damaščânka, *f.* die Damascenerklinge, *Cig.*, *Jan.*

damaščânski, *adj.* Damascener-, *Cig.*

dámati, am, *vb. impf.* = damo vleči. *Cig.*

dámelj, mlja, *m.* der Wiederhall, das Echo, *Cig.*, *C.*, *M.*; — prim. od-dmeti, odmevati.

dâmjak, *m.* der Damhirsch (cervus dama), *Erj.(Ž.)*.

1. **dâmnica**, *f.* zadnja deščica pri čebelnem panju, končnica, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — nam. dannica; prim. dana.

2. **dâmnica**, *f.* das Damenbrett, *Cig.*, *Jan.*

dâmnik, *m.* der Damenstein beim Damenspiel, *Cig.*

dâmski, *adj.* Damen-, *Cig.*, *nk.*; damski kamen, der Damenstein im Damenspiel, *Cig.*

dân, dnẹ̑va, dnẹ̑, *m.* 1) der Tag, das Tageslicht; d. se sveti skozi okno, das Tageslicht dringt durch die Fenster ein, *Cig.*; na d. priti, ans Tageslicht kommen; na d. spraviti; sklenil je to kralju na d. dati, offenbaren, *Ravn.*; to je jasno kakor beli dan; pri belem dnevi, *Mik.*, = po belem dnevi, *LjZv.*, bei helllichtem Tage; za bele dni ne, = um keinen Preis, *C.*; d. se dela, es tagt; = d. poka, *Cig.*; d. se sivi, der Morgen graut, *Cig.*; dan se je storil, es ist Tag geworden; d. zvoniti, das Morgengeläute ertönen lassen; Predno še daní zvoni, *Npes.-Jan.(Slovn.)*; Čakajte, oj mati vi, Da danove odzvoni, *Npes.-Jan.(Slovn.)*; ko je dnevi zazvonilo, *Jurč.*; Ko bo petelin k dnevu pel, *Npes.-K.*; pred dnevom, vor Tagesanbruch; = pred dnem; = do dne, *Polj.*; z dnevom, mit Tagesanbruch; z dnevom vstati; = za mladega dne, *Cig.*; velik d. je, es ist hoch am Tage, *Cig.*, *C.*, *M.*, *Kr.*; bil je velik d., *Jurč.*; — po dnevi, bei Tage, (=po dne, *Npes.-Vraz-Mik.*; po dni, *Guts.*, *Npes.-Schein.*); črez dan, tagsüber; še je dosti dne, es ist noch hoch am Tage; za dne, noch bei Tage, vor Einbruch der Nacht; d. se krajša, daljša, nimmt ab, zu; dan je dalji, kar petelin črez prag skoči, kar bolha zine, = der Tag ist nur um ein Unbedeutendes länger, *Cig.*; prišel je čas, „ko se dan skozi noč vidi“, (= ko je noč zelo kratka), kakor kmet veli, *Vrt.*; noč ima ušesa, dan pa oči, bei der Nacht kann man gehört, beim Tage gesehen werden, *Z.*; noč in d., Tag und Nacht; = noč ter dan, *Trub.*; — tja v en dan, tja v dan, in den Tag hinein, ohne Zweck und Ziel (po nem.); — 2) der Tag (als Zeitabschnitt): vsak dan, täglich; dan na dan, dan za dnevom, Tag für Tag; živeti z dneva na dan, von einem Tage zum andern, *Vrt.*; v d. in noč, in 24 Stunden, *Vrt.*; dan hoda, tri dni hoda, eine, drei Tagreisen; en dan hoditi; dva dni; dva cela dneva; (dva cela dni, *Dict.*); ta dan, an diesem Tage; prej ta dan, tagsvorher; pred božičem ta dan, am Tage vor Weihnachten; tega dne, an diesem Tage; dne petnajstega meseca septembra; petnajstega (dne) kimavca, am 15. September; dan in leto pristaviti, das Datum beisetzen, *Cig.*; — dober dan! guten Tag! sveti d., der Weihnachtstag; na sveti d., am Weihnachtstage; na sv. Martina dan; tepežni d., der Tag der unschuldigen Kinder; sodnji d., der Tag des Weltgerichtes, der jüngste Tag; rojstni dan, der Geburtstag; vsednji dan, der Werktag, *Cig.*; dan, der Rechtstag, die Tagsatzung; dan dati, einen Tag ansetzen, *Cig.*, *C.*; = d. postaviti, *Dict.*; dan opraviti, die Tagsatzung abthun, *Z.*; jutri imamo dan, *Kr.*; imela sta dan, *LjZv.*; — dan današnji, heutzutage; svoje dni, njega dni, einst (o preteklem, in bodočem času); njega dni je bilo dobro, *Jurč.*; od njega dni, von je her, *Ravn.*; tako-le bo njega dni pravo jutro napoknilo, *Ravn.*; on dan, neulich; ta dan, kürzlich, *Polj.*; drugi dan, übermorgen, *Polj.*; to bom pomnil vse svoje žive dni, Zeit meines Lebens; tudi: ves svoj živ dan, *Jurč.*; za živih dni so gazili ljudem po njivah žito, bei ihren Lebzeiten, *Navr.(Let.)*; na stare dni, im Alter; — 3) dan zemlje, ein Joch Land, *Cig.*

dân, î, *f.* der Tribut, *Cig.(T.)*, *SlN.-C.*; dani podvržen, tributpflichtig, *Cig.(T.)*; — hs.

dána, *f.* das Bodenbrett: sodar dela doge ino dane, *Hip.(Orb.)*; = deščica iz dna kakršne koli lesene posode, *pl.* dane = dno, *Vrsno Erj.(Torb.)*.

danaj, *m.* das Lied, *ogr.-C.*

danâjkati, kam, čem, *vb. impf.* lustige Lieder singen, *ogr.-C.*, *Valj.(Rad).*
danas, *adv. Mur.*, *Cig.*; pogl. danes.
danaskaj, *adv. Krelj*, *C.*; pogl. danes; — prim. hs. danaska.
danášnji, *adj.* heutig; današnji dan, der heutige Tag; dan današnji, heutzutage.
dánce, *n. dem.* dno, *Valj.(Rad).*
dânec, nca, *m. dem.* dan, *Skal.*: der liebe Tag, *Mik.*
dânek, nka, *m. dem.* dan, *Valj.(Rad).*
dánes, *adv.* heute; dan danes, heutzutage; danes teden, heute über acht Tage; — prim. denes.
danẹ́ža, *f.* neka hruška, *Biljana-Erj.(Torb.).*
1. **daníca**, *f.* der Morgenstern.
2. **dânica**, *f.* = danka, *pri Celju-C.*
daníčica, *f. dem.* 1. danica.
daníšče, *n.* der Raum, wo man sich bei Tage aufhält, der Tagraum: danišča in nočišča, *Levst.(Pril.).*
daníti se, ní se, *vb. impf.* tagen: dani se, der Tag bricht an.
dânj, *f.* = dan, *f.*, *Vrt.*, *SlN.*
dánje, *n.* 1) die Gabe, *Cig.*; — 2) die Steuer, *C.*
dânjko, ka, *m.* zehentfreier Grundhold, *Mur.*, *C.*; — prim. danjščak.
dânjski, *adj.* zehentfrei, *Mur.*, *C.*, *Danj.*, *Mik.*
dânjščak, *m.* 1) der zehentfreie Grundhold, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Z.*; — 2) der zehentfreie Grund, ein zehentfreier Weingarten, *Mur.*, *Št.-C.*
dánka, *f.* 1) der Mastdarm, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Erj.(Som.)*; — 2) die Großwurst („Blunze"), *C.*, *M.*, *jvzhŠt.*; — 3) psovka požrešnemu človeku, *M.*, *jvzhŠt.*; o debelem otroku, *C.*
danováti, ûjem, *vb. impf.* den Tag zubringen, *C.*
dánsi, *adv. Jan.*, *M.*, pogl. danes.
dâp, *m. Cig.*, pogl. dab.
dâr, dâra, darû, *m.* 1) die Gabe; d. božji, die Gottesgabe; das Geschenk; ne odlašaj dati daru potrebnemu, *Dalm.*; kralju je bila darove nositi šega, *Ravn.*; v dar dati, schenken; v dar dobiti, zum Geschenk bekommen; dari brati, betteln, *Jan.*; k daru zvati, zur Abgabe von Geschenken einladen (bei Hochzeiten): godci začnejo k daru zvati, *BlKr.*; — 2) das Opfer; Kajna Bog in njegovega daru kar ne pogleda, *Ravn.*; pitni dar, das Trankopfer; Dari opravit bog'nji po navadi Prinese Črtomira lahka ladja, *Preš.*; — 3) die Gabe, die Fähigkeit; d. proroštva, die Prophetengabe, *Cig.*; dar besede, die Gabe des Vortrags, *Cig.(T.).*
dàr, *adv.* dar do, bis zu, *Rez.-C.*, *Mik.*; — prim. stsl. daže do.
dárati, am, *vb. impf.* znači on glas, ki ga kokoš daje od sebe, predno gre jajce nest, *Dol.*
darávno, *conj.* = dasi, *C.*
dârba, *f.* = daritev, *Slom.-C.*
dárda, *f.* der Spieß, *Habd.*, *M.*, die Lanze, *C.*; = prim. madž. dárda, it. dardo, der Wurfspieß, *Mik.(Et.).*
dáre, *conj.* = kadar, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; — iz gdare.
dârek, rka, *m. dem.* dar; kleine Gabe.
darežljìv, íva, *adj.* freigebig, wohlthätig, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
darežljívost, *f.* die Freigebigkeit, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*
darîlce, *n. dem.* darilo, kleines Geschenk.
darîlen, lna, *adj.* Schenkungs-, *Jan.*; — Opfer-, *Cig.*, *Jan.*
darîlnica, *f.* 1) das Opfergefäß, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Opferstock, *DZ.*
darîlnik, *m.* 1) der Opferaltar, der Opfertisch, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Opferstock, *M.*
darílọ, *n.* das Geschenk; der Preis, die Prämie; — das Opfer, *Cig.*, *Jan.*
darína, *f.* die Gabe, *Mur.*; das Opfer: na darino se shajati, *Ravn.*; *pl.* darine, das Opfermahl, *V.-Cig.*
daríšče, *n.* die Opferstätte, *Cig.*, *C.*
darîtelj, *m.* der Geber, *Mur.*, *C.*
darîteljica, *f.* die Geberin, *nk.*
darîteljka, *f.* = dariteljica, *M.*, *C.*
darîten, tna, *adj.* = daritven, *Cig.*
darîtev, tve, *f.* die Schenkung, *Cig.*; pogl. podaritev; — die Opferung, das Opfer; d. opraviti, *Ravn.*
daríti, ím, *vb. impf.* spenden, schenken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; d. in jemati, *Levst.(Zb. sp.)*; — opfern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Burg*; — dariti koga, beschenken, *Vrt.*
darîtven, tvena, *adj.* Opfer-: daritveni kamen, *Let.*
darîvec, vca, *m.* der Spender, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad.)*; der Opferer, *Cig.*; Darivca, darov in darilnikov ni, *Greg.*
darîvka, *f.* die Spenderin, *Cig.*, *Jan.*, *Cv.*
darljìv, íva, *adj.* freigebig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Let.*
darljívost, *f.* die Freigebigkeit, *Mur.*, *Cig.*
dármo, *adv.* unentgeltlich, *SlN.*; za darmo, *Mik.*, *C.*
dâroma, *adv.* geschenkweise, unentgeltlich, *Cig.*, *Mik.*; daroma dati, schenken, *C.*; darọ́ma, *M.*
darotljìv, íva, *adj.* freigebig, *Meg.*, *Dict.*
darovalíšče, *n.* die Opferstätte, *C.*
darovâlnica, *f.* das Opferhaus, *Jan.*
darovâlnik, *m.* der Altar, *C.*
darovânje, *n.* 1) das Schenken, die Schenkung; — 2) das Opfern, die Aufopferung: — das Offertorium (als ein Theil der Messe): pred darovanjem, po darovanju.
darováti, ûjem, *vb. impf.* 1) spenden, schenken; d. komu kaj; beschenken, d. koga s čim: tu so otroci, s katerimi je Bog tvojega hlapca daroval, *Dalm.*; Prečudno si me daroval, *stara cerkvena pesem (rok.)*; s tem nas je Jezus daroval, *Kast.(N. C.)*; d. mašnika *Jsvkr.*; Bog te z dobrotami daruje, *Bas.*; pirhe posebno čislajo ter se z njimi darujejo, *Nav.(Let.)*; — 2) opfern, aufopfern, hingeben: Abel mu daruje prve mladiče svoje črede, *Ravn.*; svoje življenje za koga d., *Cig.*
darovâvec, vca, *m.* 1) der Spender, der Geschenkgeber; — 2) der Opferer, *Cig.*, *Jan.*
darovâvka, *f.* 1) die Spenderin, die Geschenkgeberin; — 2) die Opferpriesterin, *Cig.*
darovìt, íta, *adj.* 1) freigebig, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; — darovito polje, ergiebiges Feld, *Z.*; — 2) begabt, talentvoll, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

darovíten, tna, *adj.* = darovit, 1) *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.;* najdarovitnejši dobrotnik, *Guts. (Res.).*
darovítnost, *f.* die Freigebigkeit, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.;* božja d., *Guts. (Res.)*, *Ravn.;* d. je vsem živim ljudem prijetna, *Škrinj.-Valj. (Rad).*
darovítost, *f.* 1) die Freigebigkeit, *Mur.;* — 2) die Begabung, *Cig. (T.)*, *nk.;* d. učiteljska, die Lehrgabe, *DZ.*
darovníca, *f.* die Geberin, die Spenderin, *Mur.;* darovnica vseh milosti, *Bas.*
darovník, *m.* der Spender, der Wohlthäter, *Habd.*, *Dict.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Gor.-Svet. (Rok.)*, *vzhŠt.-C.;* on je darovnik tem, kateri njega iščejo, *Bas.;* darovniki in dobrotniki o lakoti, *Slom.;* darovnik sv. duh, *C.*
darovnína, *f.* der Opfergang bei kirchlichen Feierlichkeiten, *Slom.*
darǫ́vščina, *f.* die Gratification, *Cig. (T.).*
dàsi, **dasirávno**, *conj.* pogl. da 6).
dáska, *f.* die Steinplatte, *Malhinje (Kras)-Erj. (Torb.);* — prim. deska.
dáskast, *adj.* plattenförmig: d. kamen, ein Gestein mit plattenförmiger Structur, *Malhinje (Kras)-Erj. (Torb.).*
dátel, tla, *m.* die Dattel, *Jan.*
dátelj, telja (teljna), *m.* die Dattel, *Cig.*, *Tuš. (R.)*
dáteljev, *adj.* Dattel-; (nav. dateljnov, *Cig.;* dateljnova palma, die Dattelpalme, *Tuš. [R.]).*
dáti, dám, *vb. pf.* geben; d. komu kaj; daj mi kruha, vina, piti, jesti; v dar dati, schenken; na posodo d., leihen; za ženo d., zur Frau geben; d. komu zaušnico, eine Ohrfeige geben; d. komu po glavi, einen Schlag auf den Kopf versetzen; — hergeben; ne da krajcarja od sebe; pismo od sebe d., ausstellen; glas od sebe d., einen Laut hören lassen; krava je veliko mleka dala; odgovor, račun d., Rechenschaft ablegen; kup lepih besedi mu da, *Ravn.;* komu Boga d., jemanden begrüßen, *C.;* wünschen: dobro jutro, lahko noč d., *V.-Cig.;* slovo d., den Abschied geben; glas d., Nachricht geben; na znanje d., bekannt geben; — reichen: roko d., die Hand reichen; prsi d. otroku, die Brust reichen; — hingeben: če imam glavo dati, und sollte es mich den Kopf kosten; življenje d. za koga (kaj), das Leben opfern; dušo dati, sterben, *Ravn.;* na voljo d., freistellen; d. na izbiro, izbiranje, zur Auswahl geben; — bringen, gelangen lassen, schicken; na mizo d., auftragen; pismo na pošto d., aufgeben; knjigo na svetlo d., herausgeben; kravo v rejo d., in die Zucht geben; v vojake d., zum Militär geben; v nauk d., in die Lehre geben, *Cig.;* = d. koga učit; jajca dati valit domačim kuram, *Levst. (Nauk.);* predivo smo dali prest, wir haben das Spinnhaar zum Spinnen gegeben; srajce sem dal prat, ich habe die Hemden in die Wäsche gegeben; prim. *Mik. V. G. IV. 875;* — fügen, geschehen lassen, lassen: ako Bog da, so Gott will; Bog daj, da bi bilo res! Bog ne daj! Gott behüte! daj nam biti milim in dobrim, *Ravn.;* gluhim je dal slišati, mutastim govoriti, Taube machte er hörend, Blinde sehend; ne bo dal! daraus wird nichts, *C.;* ni mi dano, es ist mir nicht gegeben, beschieden; vetra d. čemu, etwas verschwinden machen; ali ste mu (vinu) dali vetra? habet ihr gehörig getrunken? vetra d. dvajseticam, verthun; duška d., Luft machen, freien Lauf lassen; prim. dušek; daj mi, da izpregovorim, lass mich aussprechen, *Jurč.;* srce mi ni dalo, da bi storil kaj tacega, ich konnte es nicht übers Herz bringen; to mi ni dalo priti, dies hinderte mich zu kommen; niso mu dali oditi, sie ließen ihn nicht fort; niso mu dali v hišo, sie ließen ihn nicht ins Haus; dal se je potolažiti, er ließ sich begütigen; ne da si nič dopovedati, er lässt sich nichts sagen, man kann ihm mit Worten nicht beikommen; ne daj se mu pregovoriti, lass dich von ihm nicht überreden; tebi se ne dam tepsti, von dir lasse ich mich nicht schlagen; da bi se jaz dal takemu mlečnjaku! *Glas.;* ne dajmo se! lassen wir es nicht über uns ergehen! — lassen = machen, dass etwas geschieht: travnike sem dal pokositi, ich ließ die Wiesen mähen; suknjo si d. napraviti; — daj! wohlan! daj, govori! wohlan, sprich! dajmo ga pretepsti! prügeln wir ihn durch! dajte ga pregovoriti; le ga dajte! nur zu! dajte, da končamo to reč! (prim. deti, dejati); — dati koga, meistern, überwältigen; to sem ga dal! *Gor.*
datováti, ûjem, *vb. pf. et impf.* datieren, *nk.*
dávanje, *n.* = dajanje, *vzhŠt.*, *ogr.*
dávati, vam, vljem, *vb. impf.* = dajati, *Mur.*, *vzhŠt.*, *ogr.*
dávčen, čna, *adj.* Steuer-; davčni urad, das Steueramt, davčna občina, die Steuergemeinde, *Levst. (Nauk) nk.*
dávẹ *adv.* 1) = davi, *Alas.*, *C.*, *Mik.;* — 2) letzthin, neulich, *C.*
dávec, vca, *m.* der Geber, *Jan.*, *C.*, *ZgD.;* — stsl.
dávej, *adv.* = davi, *Jan.*
dávek, vka, *m.* die Steuer; davke plačevati, Steuern zahlen; davki prve, druge roke = pravi, nepravi = direktni, indirektni davki, *Levst. (Nauk);* = neposredni, posredni davki, *Nov.;* dedinski d., die Erbsteuer, *DZ.;* obrtni d., die Gewerbesteuer, *DZ.;* poprečni d., das Steuerpauschale, *DZ.;* pridobitni d., die Erwerbsteuer, *Nov.;* davku podvržen biti, der Besteuerung unterliegen, *Cig.;* — der Tribut, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
dáven, vna, *adj.* längstvergangen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.;* v davnih časih, *C.;* iz davna = zdavnaj, *Trub.-Mik.;* = iz davnega, *Hal.*, *C.*
dávẹšnji, *adj.* 1) = davišnji, *Mur.*, *C.*, *BlKr.;* davešnja noč, vergangene Nacht, *C.*
dávi, *adv.* heute früh.
davíca, *f.* die häutige Bräune (angina), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.;* tudi: die Diphteritis, *nk.*
dávikar, *adv.* = davi, *zapŠt.-C.*
dávinji, *adj.* = davišnji: davinje mleko, *Krn*, *Lašče-Erj. (Torb.).*

dávišnji, *adj.* von heute früh: davišnje mleko, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Št.*; od davišnjega jutra, von heute früh, *Mik.*

dáviti, im, *vb. impf.* würgen; kašelj me davi; — d. se, sich würgen; pes se davi s kostjo, der Hund sucht das Bein zu verschlingen.

davîvec, vca, *m.* der Würger, *Valj.(Rad).*

dâvka, *f.* die medicinische Dosis, *ogr.-C.*

dávkar, rja, *m.* der Steuereinnehmer.

dávkarica, *f.* des Steuereinnehmers Frau, *Kr.-Valj.(Rad).*

davkarîja, *f.* das Steueramt; pogl. davčni urad.

dávkarski, *adj.* Steueramts=: d. uradnik, *nk.*

dávkarstvo, *n.* die Steuereinhebung, das Steuersystem, *Cig.*, *Jan.*

davkovânje, *n.* die Steuerleistung, *Cig.(T.).*

davkováti, ûjem, *vb. impf.* mit dem Steuernzahlen zu thun haben, *Z.*

dávkovec, vca, *m.* der Steuerträger, der Steuerpflichtige, *Cig.(T.)*, *DZ.*

dávkoven, vna, *adj.* = davčen: davkovni uradi, *DZ.*

dávkovski, *adj.* = davčen, *DZ.*

dávkovstvo, *n.* das Steuerwesen, das Steuersystem, *Cig.(T.)*, *DZ.*

dávljenje, *n.* das Würgen.

dávnaj, *adv.*, od davnaj, *Cig.*, pogl. oddavnaj.

davnína, *f.* das graue Alterthum, *Cig.(T.).*

dávnji, *adj.* 1) = davišnji, *C.*; davnje mleko, *Gor.*; — 2) = daven: od davnja = zdavnaj, *Habd.-Mik.*; z davnja, *ogr.-M.*

dávno, *adv.* längst, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; že davno je tega, es ist schon lange her, ni še davno tega, es ist noch nicht lange her, *Cig.*

davnopìs, písa, *m.* die Palaeographie, *Navr.(Kop. sp.).*

dávnost, *f.* die längstverflossene Zeit, die graue Vorzeit, *Cig.*, *M.*

davnovékost, *f.* = davnost, *SlN.*, *Zora.*

davorîja, *f.* bojna pesem, *C.*, *Zora*, *DSv.*; — po imenu Davor = Mars; prim. hs. davorija, nekaka narodna pesem.

dávrce, *f. pl.* vratca v lodrici, *Pliskavica(Kras)*; — prim. davri.

davri, *f. pl.* = dveri, duri, *Trub.*

dávščina, *f.* die Abgabe, *Jan.*, *Cig.(T.)*; javna davščina, *DZ.*; po davščine (Giebigkeiten) so hodili grajski župani in pisarji, *LjZv.*

débel, debéla, *adj.* 1) dick, tri prste d., drei Finger dick; debel sneg, tiefer Schnee, *Cig.*; debele plasti, mächtige Schichten, *Cig.(T)*; debela knjiga, dickes Buch; debele solze, große Thränen; debel človek, ein wohlbeleibter Mensch; debel je kakor valiž (valjar), debel si kakor bi te bil zamesil, *Erj.(Torb.)*; debela živina, das Mastvieh; debeli četrtek, der feiste Donnerstag, *Notr.*, *Dol.*, *Št.*; debela zemlja, fetter Boden; — grob: debelo sukno, debel tobak, debela moka; debeli oglej, die Grobkohle, debeli apnenec, der Grobkalk, *Cig.(T.)*; debel denar, grobes Geld, *Cig.*; to je stotak! debel denar! *Zv.*; — na debelo (en gros) kupovati, prodajati; — groß, stark: debeli gozdi, große, dichte Wälder, *Vod.(Izb. sp.)*; debela voda — globoka v., *Svet.(Rok.)*; debelo gledati, große Augen machen, verwundert blicken; debelo videti, schlecht sehen, *C.*; debelo čuti (slišati), harthörig sein, *C.*; debela ušesa imeti, *Št.*; debel glas, tiefe Stimme, debelo govoriti, eine Bassstimme haben; debela ura, eine starke Stunde, *C.*; debelo uro hoda, *Dol.*; debelo plačilo, gute Bezahlung, *C.*; derb, roh; podobe so prav na debelo, rohgearbeitet, *Zv.*; debela laž, eine derbe Lüge; tako je debela laž, da lehko primeš za njo, *Št.*; debelo se zlagati; debela šala, plumper, grober Scherz; ta je bila debela, das war eine Grobheit; debele pameti, roh, ohne Bildung, *Cig.*; debel človek, unartiger Mensch, *Cig.*; na debelo je ustvarjen, er ist roh, grob, *C.*, *Z.*; je nekoliko na debelo, *GBrda.*; — debel prestop, grobe Uebertretung, debelo zanemarjenje, grobe Vernachlässigung, *DZ.*; — debel je za ušesi, er hat seine Tücke, *Cig.*; = ima za ostrim debelo, *Z.*

debeláč, *m.* der Dickleibige, *Cig.*

debeláča, *f.* = koruza, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*, *BlKr.*, *vzhŠt.*; po hrvaškem vzgledu so začeli Dolenjci že pred mnogimi desetletji sejati debelozrnato koruzo, ki se zove debelača („debeljača“), *Slovan, I. 166.*

debeláčev, *adj.* = koruzen: d. kruh, *Levst.(Zb. sp.).*

debelâčnica, *f.* = koruznica, *M.*

débelce, *n. dem.* deblo.

debêlec, lca, 1) dicker Mensch, *Cig.*; — der Mastochs, *Polj.*; — 2) eine Art dicke Kastanie, *C.*; — der Pfundapfel, *Nov.-C.*; — — eine Art dicke Möhre, *C.*

debeléti, ím, *vb. impf.* dick werden; korenje debeli.

debelíca, *f.* 1) o debelem sadju: neka črešnja, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; neka smokva, *Slap pri Ipavi-Erj.(Torb.)*; neka sliva, *C.*; — 2) = debela zemlja, (opp. tenčica) *Krn-Erj.(Torb.).*

debelíka, *f.* neko jabolko, *na Slapu*, *v Brkinih-Erj.(Torb.).*

debelína, *f.* 1) die Dicke, koliko ima drevo debeline? *Svet.(Rok.)*; lečna d., die Dicke der Linse, *Žnid.*; d. podpornega zida, *Levst.(Cest.)*; die Mächtigkeit (min.), *Cig.(T.)*; — 2) etwas Dickes: dicke Holzstämme, *Bes.*; mi moramo pobirati slabe vrhove in brstino, graščakova pa je debelina, *Jurč.*; — grobe Leinwand, *Nov.-C.*

debelînka, *f.* die Dickpfirsich, *C.*

debelíti, ím, *vb. impf.* 1) dick machen, feist machen, mästen; d. se, dick werden: živina se debeli, wird fett, feist; — 2) (math.) Einheiten einer niedereren Benennung auf Einheiten höherer Benennung bringen, reducieren, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*; — naglaša se tudi: debéliti, *Polj.*

debeljáča, *f.* pogl. debelača.

debelják, *m.* dicker Mensch, der Fettwanst, *Cig.*, *M.*, *C.*, *Trub.*, *Dalm.*; velikašem, debeljakom se povsod dobro godi, *Zr.*

debeljânka, *f.* neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*
debeljâva, *f.* = debelina, *C.*
debeljénje, *n.* 1) das Mästen, *Cig.*; — 2) das Reducieren, *Cel.(Ar.).*
debêłka, *f.* 1) dickes, fettes Weib, *Z.*; — die Mastkuh, *Polj.*; — 2) neka hruška, *Šebrelje-Erj.(Torb.)*; — 3) = debelača, *Navr.(Let.).*
debêłkast, *adj.* etwas dick, dicklich; — gröblich, *Cig.*; debelkasto stolčen, gröblich gestampft, *Pohl.(Km.).*
débełn, łna, *adj.* Schaft-, Stamm-, *Cig.*
debêłnica, *f.* = pustna nedelja, *Tolm.-Erj. (Torb.).*
debelǫ̂ča, *f.* = debelost, *C.*
debeloglàv, gláva, *adj.* dickköpfig, *Jarn.*, *Mur.*, *Jan.*
debeloglâvec, vca, *m.* der Dickkopf, *Cig.*, *Jan.*; kalin d., *Preš.*
debeloglâvka, *f.* 1) die Großköpfige, *Cig.*; — 2) der Großkopf, der Schwammspinner (liparis dispar), *Nov.*; — die Raupe des Großkopfes, *C.*; — 3) mravlja debeloglavka, die großköpfige Zug- oder Visitenameise (atta cephalotes), *Erj.(Ž.).*
debeloglèd, gléda, *adj.* großäugig, *Zora.*
debelokljùn, kljúna, *m.*, *pl.* debelokljuni, die Dickschnäbel, die Kegelschnäbler, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.).*
debelokljúnast, *adj.* dickschnäbelig, *Cig.*
debelokǫ́sten, tna, *adj.* dickknochig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
debelokǫ́stnost, *f.* die Dickbeinigkeit, *Mur.*
debelokǫ̂žec, žca, *m.* der Dickhäuter (zool.), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.).*
debelokǫ́žen, žna, *adj.* dickhäutig, *Cig.*, *Jan.*
debelolíčen, čna, *adj.* dickwangig, bausbäckig.
debelolîčnica, *f.* die Dickwangige, *M.*
debelolîčnik, *m.* der Dickwangige, der Bausback, *Cig.*, *M.*
debelolîstnica, *f.* die Fettpflanze, pl. -ce (crassulaceae), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.).*
debeloníten, tna, *adj.* grobfädig, *Cig.*
debelonòg, nóga, *adj.* dickfüßig, *Jan.*
debelonòs, nósa, *adj.* dicknasig, *Jan.*
debeloòk, ǫ́ka, *adj.* großäugig, ochsenäugig, *Cig.*, *Jan.*, *Bes.*
debeloprêdnica, *f.* die Vorspinnmaschine, *Cig.*
debelorìt, ríta, *adj.* mit großen Hinterbacken, *M.*
debelorîtnik, *m.* ein Mann mit großen Hinterbacken, *Notr.-M.*
debeloròg, róga, *adj.* dickhörnig: debelorogi bik, *Bes.*
debelorùn, rúna, *adj.* mit grobem Vlies, *Cig.*
debelǫ̂st, *f.* die Dicke; d. in dolgost izmeriti; — die Dickheit; — die Feistigkeit, die Dickleibigkeit; — die grobe Beschaffenheit, die Gröbe, *Cig.*, *Jan.*
debelostrǫ́čnat, *adj.* dickhülsig, *Cig.*
debelóta, *f.* = debelost, *Cig.*
debelóten, tna, *adj.* die Dicke betreffend, *V.-Cig.*
debelotrebúšen, šna, *adj.* dickwanstig, *SlN.*
debelotrebûšnik, *m.* der Dickbauch, *Bes.*
debeloùh, úha, *adj.* kdor ima debela ušesa: d. poslušavec, begriffstütziger Hörer, *SlN.*

debelovéjnat, *adj.* dickästig, *Cig.*
debelovółnat, *adj.* grobwollig, *Cig.*
debelovráten, tna, *adj.* dickhalsig, *Cig.*, *Jan.*
debelovrâtnež, *m.* der Dickhals, *Cig.*
debelovrâtnik, *m.* der Dickhals, *Jan.*
debelozŕnat, *adj.* grobkörnig, *Jan.*; debelozrnata koruza se zove debeljača, *Slovan.*
debeložíłnat, *adj.* großäderig, *Cig.*
debelúh, *m.* feiste Person, der Dickwanst.
debelûhar, rja, *m.* = debeluh; polh d., *DSv.*
debelûn, *m.* = debeluh, *C.*
debelûnec, nca, *m.* *dem.* debelun, *C.*; n. pr. debel otrok, *vzhŠt.*
debelúša, *f.* dickleibiges Weib, *Z.*
debelúšen, šna, *adj.* dickleibig, *SlN.-C.*
deber, bri, *f.* die Thalschlucht, *Cig.(T.)*, *Jan.*, *C.*, *Jes.*; beseda se nahaja v krajnih imenih, *Mik.*; — stsl. дьбрь.
dêblast, *adj.* dickstämmig, *Cig.*
deblàt, áta, *adj.* = deblast, *C.*
dêblǫ, *n.* 1) der Baumstamm; — d. stebra, der Schaft einer Säule, *Cig.(T.)*; — on del suhe zemlje, v katerega se morje ne zajeda in ga nikakor ne razkosava, der Stamm, der Rumpf (geogr.), *Jes.*; — der Wortstamm (gramm.), *Cig.(T.)*; — 2) = steblo, *C.*; govori se tudi manj pravilno: débło; prim. *Cv. X. 6.*
deblomèr, méra, *m.* das Dendrometer, *Cig.(T.).*
déca, dęcê, *f. coll.* die Kinder, *vzhŠt.*, *ogr.*, *kajk.- Valj.(Rad)*; drobna d., der Tag der unschuldigen Kinder, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; déca, *Mur.*; — prim. stsl. дѣтьса.
decę́mber, bra, *m.* 1) der Monat December; — 2) neka ženska obleka: d. je bil kakor suknja dolg, segal je do kolen in je imel žolte „žnure“ vse po sebi, *Središče - Pjk. (Črt.).*
decemvīr, *m.* der Decemvir.
decimālen, lna, *adj.* Decimal-, *Cig.(T.)*; decimalno število, *Cel.(Ar.).*
decimālka, *f.* die Decimale, *Cel.(Ar.).*
decimováti, ûjem, *vb. impf. et pf.* decimieren, *Cig.*
dęčâj, *m.* das Kind, *Cig.*; jokati se kakor dečaj, *Jurč.*
dęčák, *m.* der Bursche, *Jan.*, *ogr.-M.*, *nk.*; užigajo krese dečaki („fantje“) in možje, *Navr. (Let.).*
dęčárec, rca, *m.* der Knabe, das Knäblein, *Jan.*, *kajk.- Valj.(Rad)*, *Prip.-Mik.*
dęčáric, *m.* = dečarec, *kajk.-Valj.(Rad).*
dęčarîja, *f.* 1) die Kinderei, *M.*, *BlKr.*; — 2) = deca, *Jan.*, *BlKr.*; — tudi: ljudje, ki se po otročje vedejo, *BlKr.*
dęčáriti, ârim, *vb. impf.* sich kindisch betragen, *Jan.*
dęčárski, *adj.* Knaben-, knabenhaft, *Cig.*
dęčârstvǫ, *n.* die Knabenschaft, *Cig.*
dęčáški, *adj.* Knaben-: dečaška toga, die Knabentoga, *Vest.*
dę̂čec, čca, *m.* = deček, *Habd.-Mik.*
dę̂ček, čka, *m.* der Knabe.
déčełski, *adj.* Mädchen-, mädchenhaft, *M.*; — jungfräulich, *C.*

déčelstvọ, *n.* die Mädchenschaft, der Jungfernstand, *Trub.*, *Dalm.*, *Schönl.*

déčica, *f. coll. dem.* deca; die Kinderchen, *ogr.-C.*, *Danj. Posv. p.*; děčica, *Mur.*

dẹčič, *m.* = deček, *Jan.*

dẹčînji, *adj.* den Kindern gehörig, *C.*; — Kinder-, *C.*

dẹčînski, *adj.* 1) = dečinji 1): d. penezi, Pupillengelder, *C.*; — 2) kindisch, *Mur.*, *Cig. (T.)*; pustne veselice so bile izprva dečinska, kesneje razuzdana radost, *Navr.(Let.)*.

dệčko, čka, *m.* der Knabe, *Valj.(Rad)*: ein tüchtiger Knabe; to je dečko! *Št.*; govori se nav. s čistim ozkim e, *Cv.*

déčla, *f.* 1) das Mädchen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Boh.*, *Štrek.*, *Gor.*, *Kor.*; poiščimo dečlo, katera je še devica, *Dalm.*; dečle pri preslici, *Trub.*; die Jungfrau, *Meg.*; — 2) = punčica v očesu, *C.*

dẹ́člica, *f.* 1) *dem.* dečla, das Mägdlein, *C.*, *M.*; — 2) = punčica v očesu, *C.*; prim. punčica.

dẹ̀d, déda, *m.* 1) der Großvater, *Meg.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) alter Mann, *Habd.*, *Z.*, *Škalska dol.(Št.)-C.*; — 3) žena o svojem možu: moj ded, (= dedej), *C.*; — 4) rezni d., = rezni stol, die Strohschneidebank, *C.*; — 5) bobov ded, neka pogača iz bobove moke, *Pjk.(Črt. 73.)*; — 6) die Kratzdistel (cirsium), *Z.*; prim. dede 2).

dệdček, dčeka, *m. dem.* dedek, *hyp.*; 1) der Großvater, *Cig.*; d. in babica, *Ravn.*; častiti dedček, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) kleiner bejahrter Mann, *M.*

dẹdè, éta, *m.* 1) = dedec 2), *M.*; velike starosti dede, *Dict.*; — 2) die Kratzdistel (cirsium), *Medv.(Rok.)*.

dệdec, dca, *m.* 1) der Großvater, *Meg.*, *Dict.*, *M.*, *Dalm.*, *Trub.*, *Jsvkr.*; dedci ino babice nežneje ljubijo vnućeta nego roditelji sinove in hčere, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) bejahrter Mann, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Št.*; dedci in babe, *LjZv.*; — 3) žena o možu: moj dedec, mein Alter, *Z.*; — 4) die Marionette, *Rez.-C.*; — 5) die mit Gewinden versehene Walze, die Schraube, *Cig.*, *vzhŠt.-C.*; — 6) der Haftelhaken; — 7) der Pfahl zwischen dem Druckpflocke (bajca) und dem Preisbaum bei der Weinpresse, *C.*; — 8) der Dengelhammer, *C.*; — 9) der stählerne Stempel, die Patrize, *V.-Cig.*; — 10) das Steigrohr, *Cig.(T.)*; — 11) der Wiedehopf (upupa epops), *C.*; — 12) (mlad) boletus edulis, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *zapŠt.*; — 13) der Flaum des verblühten Löwenzahns, *Trst.(Let.)*.

dệdej, *m.* 1) der Großvater, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*; — 2) ein älterer Mann, *St.*; moj d. (žena o možu), *jvzhŠt.*; — das Männchen, *Mik.*

dệdek, dka, *m. dem.* ded; das Großväterchen, der Großvater, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*, *BlKr.*; — 2) eine Art Kuchen, *C.*; — 3) der Flaum des verblühten Löwenzahns, *C.*; — 4) der Knauel (scleranthus perennis), *C.*

dẹ́den, dna, *adj.* Erb-, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; dedno nasledje, die Erbfolge, *Cig.(T.)*; dedni naslednik, der Erbe, *Levst.(Nauk)*; dedno posestvo, *Jurč.*

dèder, *interj.* wohlan! *Prip.-Mik.*, *jvzhŠt.*; iz: dej der; prim. dejati II. 2).

dệdič, *m.* 1) der Erbe; oporočni d., der Testamentserbe, nujni d., der Notherbe, *Cig.*, („dedič [dedov pravnuk ali vnuk], kaže, da se je iz početka imenoval samo on, kdor ostaje doma na dedini [Stammhaus], der Majoratsherr". *Levst. Nauk. 169.*): — 2) = dedec 6), *Rez.-C.*

dệdičinja, *f.* = dedična, *Šol.*

dệdična, *f.* die Erbin, *Cig.*, *Jan.*; tudi: stsl.

dẹ́dina, *f.* 1) der Erbbesitz, das Stammhaus, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*; na dedini ostati, *Levst. (Nauk)*; — die Erbschaft, *Meg.*, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Dalm.(Reg.)*; Ni umrla teta moja, Da bi, dohtar, mi opravljal Po nji dedino bogato, *Preš.*

dẹdinolộvec, vca, *m.* der Erbschleicher, *Cig.*, *Jan.*

dẹdinolộvstvọ, *n.* die Erbschleicherei, *Cig.*, *Slc.*

dẹ́dinski, *adj.* Erbschafts-, Erb-, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; dedinska tožba, die Erbschaftsklage, *Cig.*; dedinska pogodba, der Erbvertrag, *Cig.*, *Jan.*; dedinski zapustnik, der Erblasser, *C.*; dedinska država, das Erbreich, *Jes.*

dẹ́dinstvọ, *n.* = dediščina, die Erbschaft, *M.*, *Z.*, *Zora*.

dệdiščina, *f.* das Erbe, die Erbschaft, *Pohl.*, *Mur.* (dedščina), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; prim. *Cv. IX. 5.*

dệdiški, *adj.* der Erben, Erb-, *Cig.*

dệdji, *adj.* nach Art eines älteren Mannes: po dedje hodi, se drži, *C.*

dệdnica, *f.* = dedična, *Cig.*

dệdnik, *m.* 1) = dedič, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*, *DZ.*, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) der Herrenpilz (boletus edulis), *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.

dệdniški, *adj.* = dediški, *DZ.*

dẹdnodáčen, čna, *adj.* Erbzins-: dednodačno zemljišče, *Cig.*

dẹdnodežệlen, łna, *adj.* erbländisch, *Jan.*; tudi: -žêlen.

dednodežệłski, *adj.* erbländisch, *Cig.*; tudi: -žélski.

dẹdnolásten, stna, *adj.* erbeigen, *Jan.*

dẹdnopráven, vna, *adj.* erbrechtlich, *Cig.*, *Jan.*

dẹdnozakúpen, pna, *adj.* Erbpacht-: dednozakupna pogodba, *Cig.*, *Jan.*

dednozavẹ́zen, zna, *adj.* erbverbrüdert, *Cig.*, *Jan.*

dệdovanje, *n.* das Erben; ostaline pridejo na dedovanje, bei den Verlassenschaften tritt der Erbanfall ein, *Levst.(Pril.)*.

dệdovati, ujem, *vb. impf.* erben, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*; ponos se vsem meščanom od roda do roda deduje in zapušča, *Jurč.*

dẹdovína, *f.* 1) = dedina, *Jan.*, *Šol.*, *C.*; — 2) = bodeča neža, *BlKr.*

dẹ́dščina, *f.* pogl. dediščina.

dedūkcija, *f.* die Deduction, *Cig.(T.)*, *nk.*

deduktîven, vna, *adj.* deductiv, Deductions-, *Cig.(T.)*.

deficiēnt, *m.* zaradi bolehnosti za službo nesposoben duhovnik, der Deficient.
definīcija, *f.* die Definition, *Cig.(T.)*; — prim. opredelba.
dẹ́ga, *f.* 1) der Jochriemen, *Guts.*; — 2) der Tragriemen, *C.*; — pl. dege, roče, s katerimi vreče nosijo, *Poh.*; — prim. stsl. dęgъ, der Riemen.
degânje, *n.* 1) das Schleudern, *Cig.*; — 2) die Disputation, *ogr.-C.*
degáti, âm, *vb. impf.* 1) schleudern, *Cig.*; d. kaj s pračo, *Cig.*; — 2) hinundherbewegen, *C.*; rütteln, *Z.*; vrata dega, kdor jih ne more precej odpreti, *Kr.*; d. se, sich balgen, jagen, fangen u. dgl. (n. pr. o igrajočih otrocih), *Cig.*, *M.*, *Kr.*; d. se s kom o čem, disputieren, zanken, *ogr.-C.*; — 3) d. koga, jemandem zusetzen, ihn aneifern, *C.*, *M.*; — 4) dummes Zeug schwätzen, *C.*
dēget, gta, *m.* der Theer, *Šol.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — prim. češ. dehet, rus. dégotь, gtja.
dȩ̂gmanje, *n.* der Zank, *vzhŠt.-C.*
dȩ̂gmati se, am se, *vb. impf.* 1) zanken, disputieren, *Mik.*, *vzhŠt.-C.*, *Trst.(Let.)*; — 2) wetteifern, rivalisieren, *Cig.(T.)*, *SlN.-C.*; — prim. stsl. degba, Streit.
dȩ̂gmavec, vca, *m.* der Zänker, *vzhŠt.-C.*
dẹ́gniti, dȩ̂gnem, *vb. pf.* Strahlen werfen: danes je oblačno, le redko solnce skozi oblake degne, — malo je solnce degnilo, pa se zopet hitro za megle skrilo, *ob Muri in Ščavnici*, *Trst.(Let. 1875, 85.)*.
dehlína, *f.* der Niederschlag vom Hauche (z. B. auf Glas), (dahlina) *Cig.*
dehníti, dáhnem, *vb. pf.* 1) hauchen; d. v koga; — = dihniti, einen Athemzug thun; človek dahne v eni uri 1150krat, *Kast.(N. C.)*; — 2) *intr.* Dahnejo mu sanje v trudno glavo, *Levst.(Zb. sp.)*; — 3) einen (üblen) Geruch von sich geben, riechen: po vinu d., *Cig.*; meso že dahne, *Z.*, *jvzhŠt.*
dehọ̑r, rja, *m.* der Iltis: nav. pisava „dihur" napačna; prim. *Cv. X. 4.*
dehtȩ̂nje, *n.* heftiges Verlangen: d. po čem, *Bes.-C.*
dehtéti, ím (ẹ̑jem), *vb. impf.* 1) stark athmen, *C.*; pes dehteje, *Krn-Erj.(Torb.)*; — 2) sich sehnen, heftig verlangen, *C.*; človek volčji, ošaben, ki po visokosti dehti, huji je od divje zverine, *Ravn.*; — 3) duften, *C.*, *Vrt.*; kakor kadilo dehte dišave iz rož in cvetlic, *Ravn.*
dehtìv, íva, *adj.* begierig, *C.*; dehtivo razpečatiti pismo, *Bes.*
deīst, *m.* bogovernik, der Deist, *Cig.*
deīzem, zma, *m.* bogoverstvo, der Deismus, *Cig.*
dẹ̑j, pogl. dejati, II. 2).
dẹjáłẹn, łna, *adj.* activ, *DZ.*, *nk.*
dẹjalína, *f.* die Verhexung: na dejalini biti, verhext, verschrieen sein, *ogr.-Mik.*, *C.*
dẹjalíšče, *n.* die Wirkungsstätte, *Cig.(T.)*.
dẹjáliti, âlim, *vb. impf.*, handeln, wirken, *C.*; komedijanti igrajo in dejalijo („djalijo") preoblečeni, *Hip.(Orb.)*.

dẹjáłnost, *f.* die Thätigkeit, die Activität, *DZ.*
dejáłnosten, stna, *adj.* Activitäts-: dejalnostni priklad, die Activitätszulage, *DZ.*
dẹjânje, *n.* das Thun: imamo veliko dejanja, wir haben viel Arbeit, viel zu thun, *C.*; d. s čim imeti, sich mit etwas abgeben, *C.*; krivo d., sündhaftes Thun, *C.*; d. in nehanje, das Thun u. Lassen; d. svetnikov, die Geschichte der Heiligen; d. apostolsko, die Apostelgeschichte; das Benehmen, *C.*; — die Handlung: glavno d., die Haupthandlung; der Act, (pri gledališčnih igrah); das Werk: milosrčno dejanje, ein Werk der Barmherzigkeit.
dẹjânski, *adj.* 1) thatsächlich; dejanska služba (v vojski), der Präsenzdienst, *Levst.(Nauk.)*; — 2) praktisch, dejansko vodilo, praktischer Grundsatz, *Cig.*
dẹjânstven, tvena, *adj.* 1) handelnd, thätig: romanopisci imajo navado, da naposled razodeno sleherne dejanstvene osobe osodo, *Let.*; — 2) factisch, *Cig.(T.)*.
dẹjânstvọ, *n.* 1) die Praxis, *Jan.*; — 2) das Factum, die Thatsache, *Cig.(T.)*, *Žnid.*
dẹjáti, I. dẹ̑jem, *vb. impf.* 1) thun: uči ti mene dejati po tvoji volji, *Trub.*; po njih volji deješ, *Dalm.*; — nikar tudi tega kaj komu drugemu dejati ne dopustite, *Gorne bukve-Let. 1889, 190*; tiho dejem, ich schweige; *C.*; — 2) sagen: ona deje, *LjZv.*; — II. dẹ̑m, *vb. impf.* (tudi včasi *pf.*) 1) setzen: Ne ve, kam se čez ure dejo, *Preš.*; — 2) thun: prav demo, *Dalm.*; nobenega zla ne demo, *Trub.*; jaz to dem Bogu k časti, *Dalm.*; dejte pokoro, *Trub.*; — hudo mi de tobak, der Tabak bekommt mir übel, *Polj.*; to mi dobro de, *Cig.*,; dobro de jed in pijača človeku, *Ravn.*; težko mi de, es fällt mir schwer, *Cig.*, *Notr.*; to nič ne de, das verschlägt nichts, *Cig.*; Ako spava, Naj bo zdrava, Ak' me skuša Nič ne de, *Preš.*; kaj ti de pri meni? was fehlt dir bei mir? *M.*; — dej, z infinitivom: dej ga vzdigniti, hebe ihn, *Mik.*; dej napraviti sobo, *Jurč.*; prim. dati (na koncu); — 3) sagen, *Alas.*, *Boh.*, *Krelj*, *M.*; dem jaz, sage ich, *Dict.*; čudo je, dem jaz, *Dalm.*; kaj deš? = kaj praviš? was sagst du dazu? *Cig.*; Kaj dem, mati moja vi! *Npes.-K.*; dejal sem, dejala je, sagte ich, sagte sie, *Dol.*, *Gor.*, *Goriš.*; — III. dẹ́nem, *vb. pf.* legen, stellen: puško z rame d., das Gewehr von der Schulter nehmen; d. na mrtvaški oder, aufbahren; otroka spat d., das Kind zur Ruhe betten; d. na-se, anlegen (oblačilo); pod streho d., unter Dach bringen; na verigo, z verige d. psa, anketten, losketten; d. pod ključ, einsperren; iz kože d., aushäuten; v red d., ordnen; v skupine d., gruppieren, *Cig.(T.)*; d. med oklepaja, einklammern, *Cig.(T.)*; v (pod) prepoved d., mit Beschlag belegen; ob glavo d., enthaupten; ob veljavo d., außer Kraft setzen, *Jan.*; ob službo d., des Dienstes entheben; v pokoj d., pensionieren; na nič d., zugrunde richten; na laž d., der Lüge zeihen; koga nesrečnega d., jemanden unglücklich machen, *C.*; v pogovor se dene, er ließ sich

in ein Gespräch ein, *Goriš.*; d. se v dogovor, sich ins Einvernehmen setzen, *Levst. (Nauk.)*; — ne vem, kam bi se dejal, ich weiß nicht, wohin ich mich wenden, was ich anfangen soll? kam se je toliko ljudi dejalo? wo sind so viele Menschen hingekommen? *Cig.*; — denimo, nehmen wir an, *Cig.*; — 2) thun: težko mi dene, es macht mir das Herz schwer, *jvzhŠt.*; — verfahren, umgehen: lepo, grdo denem s kom, *ogr.-C.*; — d. komu, jemanden verhexen, verschreien, *ogr.-C.*

dejâva, *f.* das Thun, *C.*; — die Wirkung, *C.*

dejáven, vna, *adj.* thätig, activ, *Cig.*; — wirksam, *Jan.*; — prim. dejalen.

dejávnost, *f.* die Thätigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Zora*; — die Praktik, *Cig.*; — prim. dejalnost.

dệjstven, tvena, *adj.* wirksam, *Cig.(T.)*; — stsl.

dệjstvenost, *f.* die Wirksamkeit, *Cig.(T.)*.

dệjstvọ, *n.* die Wirkung, *Cig.(T.)*; = dejanje, *Jurč.(Tug.)*; — stsl., rus.

dejstvováti, ûjem, *vb. impf.* wirken, *Cig.(T.)*; moči, katere pri svetlobnih prikaznih dejstvujejo, *Žnid.*; d. na kaj, einwirken, *Cig.*, *nk.*; — stsl., rus.

dekāda, *f.* desetek, die Dekade, *Cig.(T.)*.

dekādičen, čna, *adj.* dekadisch, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*

dekādika, *f.* desetna sestava, die Dekadik, *Cig.(T.)*.

dekagōn, *m.* deseterokotnik, das Dekagon, *Cig.(T.)*.

dekân, *m.* der Decan (an der Universität); — der Dechant.

dekanîja, *f.* die Dechantei, das Decanat.

dekânstvọ, *n.* die Decanswürde; — die Dechantswürde.

dékelce, *n.* nam. dekletce, *Cig.*, *jvzhŠt.*

dékełstvọ, *n.* 1) = devištvo, *Krelj*; — 2) der Magddienst, *Cig.*

dékla, *f.* 1) das Mädchen (hlapica, die Magd), *ogr.-C.*; — 2) die Magd; za deklo služiti, als Magd dienen; kuhinjska d., die Küchenmagd; kravja d., die Kuhmagd; mala dekla, die Beimagd, *Cig.*; — 3) božja dekla, neko bajeslovno bitje, *C.*; božja dekla = smrt: prej bi bila omečila božjo deklo, belo smrt, *Zv.*; v vzklikih: božja dekla! *jvzhŠt.*; divje dekle, nekake Vile, *Pjk.(Črt. 33)*; — 4) die Dame im Schachspiel, *Cig.*; — 5) der Bandhaken, die Klammer der Böttcher, *Cig.*; — 6) neko orodje, s katerim se razbeljen žrebelj prijema, *Železniki (Gor.)*.

dẹkláča, *f.* die Dirne, *Notr.*

dẹklâj, *m.* das Mädchen, *Cig. C.*

deklamácija, *f.* die Declamation.

deklamator, rja, *m.* der Declamator.

deklamovânje, *n.* das Declamieren, *nk.*

deklamováti, ûjem, *vb. impf. et pf.* declamieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*

deklarácija, *f.* = vpoved, die Declaration (im Zollwesen), *Cig.(T.)*; = izjava, *nk.*

dẹkláriti, ârim, *vb. impf.* = deklovati: d. komu, *Gor.*

dẹklè, ẹta, *n.* das Mädchen; dekle je še, sie ist noch ledig, *Cig.*; tudi: *f.*; (prim. *Mik. V. G. IV. 33.*); moja d., *Npes.-K.*; mnoga dekle se je lišpala, *Ravn.*; *acc.* tudi: dekleta: pokliči mi dekleta, *Ravn.*; Je za druzega dekleta Zdaj ljubezen tvoja vneta, *Preš.*

dẹklệčji, *adj.* Mädchen-, *C.*, *Št.*

dẹklệtce, *n. dem.* dekle, *Jan.*, *Valj.(Rad)*, *nk.*

dẹ́klica, *f.* das Mädchen; povodna d., die Flussnixe, *Cig.*, *Jan.*; morska deklica, die Meeresjungfer, das Meerfräulein, *Cig.*, *Pjk. (Črt. 33)*; ajdovska deklica, das Riesenmädchen (v pravljicah); rimske deklice, neke velikanske deklice (v pravljicah), *Trst.(Glas. 1859, II. 16)*; božja deklica ali Vila, *Pjk. (Črt. 33)*; — „božje deklice pridejo po noči, vse pregledajo po hramih, si spečejo kruha" itd., *C.*; — 2) die Böttcherklampe, *Dol.-Cig.*; — prim. dekla 4).

dẹklič, íča, *m.* das Mädchen; mladi dekliči, *Trub.(Post.)*; (dệklič: O deklič mlad, o žlahten sad! *Npes.-K.*); včasi *f.*: poljski dekliči, *Navr. (Let.)*.

dẹklîčar, rja, *m.* der Mädchenjäger, *Zora.*

dẹkličeváti, ûjem, *vb. impf.* 1) sich als Mädchen benehmen: skupaj dekličujejo dekleta, katere so vrstnice, *Gor.*; — 2) = k dekletom pohajati, *M.*, *C.*

dẹklîčica, *f.* = deklička, *Cig.*

dẹklîčina, *f.* = deklička, *ogr.-C.*, *Let.*

dẹklíčiti, îčim, *vb. impf.* 1) tako se vesti, kakor šega dopušča dekletom, *Gor.-DSv.*; — 2) k dekletom pohajati, *Polj.*; — prim. dekličevati.

dẹklîčka, *f.* das Mädchen, *Jarn.*, *ogr.-Valj. (Rad.)*.

dẹklîčnik, *m.* der Mädchenjäger, *Cig.*

dẹklína, *f.* größeres Mädchen, *Cig.*, *M.*; = dekle, *Mur.*, *Jan.*, *vzhŠt.*; die Jungfrau, *Štrek.*

dẹklînče, eta, *n. dem.* deklina; das Mädchen, *Mur.*, *C.*

dẹklínica, *f. dem.* deklina, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Slom.*

dẹklînji, *adj.* Mädchen-, *Mur.*

dẹklînski, *adj.* Mädchen-, mädchenhaft, *Mur.*

dẹklînstvọ, *n.* das Mädchenalter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; der Mädchenstand, die Jungferschaft, *Mur.*, *ogr.-C.*

deklîški, *adj.* Mädchen-: dekliška šola, die Mädchenschule; po dekliško, nach Mädchenart; — jungfräulich, *Cig.*, *Jan.*; dekliški stan, der Jungfernstand, *Cig.*

deklîštvọ, *n.* das Mädchenalter, der Mädchenstand, die Jungferschaft, *Cig.*, *Jan.*

dẹ́kliti, im, *vb. impf.* = deklovati, *C.*

dẹklovânje, *n.* der Magddienst, *Cig.*

deklováti, ûjem, *vb. impf.* als Magd dienen, Magd sein, *Cig.*; deklovala je pri njem tri leta, *LjZv.*

dekorácija, *f.* okrasba, die Decoration.

dekrēt, *m.* das Decret; — prim. odlok.

dekretali, *m. pl.* die Decretalen, päpstliche Verfügungen, *Cig.*

dẹ́ł, *m.* der Theil; sprednji, zadnji d., das Vorder-, Hintertheil; d. sveta, ein Welttheil; na enake dele, zu gleichen Theilen; na dele,

ratenweise, *C.*; veči del (večidel), größtentheils; sestavni d., der Bestandtheil, *Cig.(T.)*; — die Grundparcelle, *Cig.*, *C.*; der Waldantheil, *Cig.*; gremo v dele, *Z.*; — das Erbtheil, *Cig.*, *M.*; — d. prinesti k hiši, ein Heiratsgut zubringen, *Guts.-Cig.*; na d. priti, zutheil werden, *Trub.*, *Krelj.*

dęlâlnica, *f.* = delavnica, *nk.*

dẹ́lanje, *n.* das Arbeiten; — das Machen, das Schaffen, das Verfertigen; delanje cest, der Straßenbau, *Cig.*; leseno delanje, der Holzbau, *V.-Cig.*; delanje pojmov, das Begriffebilden, *Cig.(T.)*; — die Handlungsweise, *Cig.*

dęlapust, *m. Cig.*, *M.*, *C.*; pogl. delopust.

dęlárnica, *f.* das Arbeitshaus: prisilna d., das Zwangsarbeitshaus, *Levst.(Nauk)*, *DZ.*

dęlâten, tna, *adj.* 1) arbeitend: d. človek, ein Arbeiter, *pri Mariboru-Kres I. 358*; — 2) wirksam, h. t. — *Cig.(T.)*.

dẹ́lati, dẹ̑lam, *vb. impf.* 1) **arbeiten**: moli in delaj; dela kakor črna živina; d. pri kom, bei jemandem in Arbeit stehen; na rokah d., ein Handwerk üben, *V.-Cig.*; tlako d., Robot leisten; na gosli delati, die Violine spielen, *C.*; stroj dela, die Maschine geht, *Cig.(T.)*; — verfertigen; klobase d., Würste machen; sveče d., Lichter ziehen; pot, gaz d., einen Weg bahnen; gnezdo d., ein Nest bauen; seno d., heuen, *Jan.*; — zajka mlade dela, ist im Gebären begriffen, *Cig.*; krava dela, *Z.*; ovce delajo, *Bes.*; — **thun, treiben**: krivico d., unrecht thun; pokoro d., Buße thun; pravico d., Recht üben; — machen: koga srečnega d., jemanden glücklich machen; hleb dela obraz lep, *Ravn.-Mik.*; iz komarja vola, iz mušice konja d. = aus einer Mücke einen Elephanten machen; norca si d. iz koga, jemanden zum besten haben, mit jemandem Possen treiben; — **hervorbringen**: čudesa d., Wunder thun; mleko dela smetano, auf der Milch bildet sich der Rahm; sneg zamete dela; d. se, sich bilden, entstehen: na rani se krasta dela, die Wunde verharscht; noč, dan se dela, die Nacht, der Tag bricht an; k dežju, k hudemu vremenu se dela, ein Regen, ein Gewitter ist im Anzuge, *jvzhŠt.*; bridko se jima dela, es berührt sie bitter, *Ravn.*; — machen, bereiten, verursachen; prostor d., Platz schaffen; hrup d., Aufsehen machen; šum d. s čim, mit etwas prangen, *V.-Cig.*; kratek čas d. komu, jemanden unterhalten; srce komu d., Muth machen; senco d., einen Schatten machen; to mi težave v prsih dela, das verursacht mir Brustbeklemmungen; prepir, škodo, napotje, skrb, sramoto komu d., obljuba dolg dela, *Npreg.*; — d. komu, jemandem es anthun, ihn behexen, *Cig.*; — **wirken**: za občno korist d., für das allgemeine Wohl thätig sein; na to d., dahin wirken; — **handeln**: brez glave d., unüberlegt handeln; delaj, kakor najbolje veš in znaš, handle nach deiner besten Einsicht; — verfahren, umgehen: grdo, lepo s kom d., jemanden gut, schlecht behandeln; dela z njim kakor svinja z mehom; — d. se, kakor bi . . . ., sich geberden, sich stellen, als ob . . ., d. se bolnega, sich krank stellen; d. se prijatelja, Freundschaft heucheln; — 2) = obdelovati: njivo d., *Dict.*, *Jsvkr.*; Kaj da vrta več ne dela? *Greg.*

dęlâva, *f.* die Handlungsweise, die Wirkungsart, *Cig.*, *Jan.*

dẹ́lavčec, čca, *m. dem.* delavec.

dẹ́lavec, vca, *m.* der Arbeiter; delavec je hlebavec, Arbeit bringt Brot, *Cig.*

dẹ́laven, vna, *adj.* 1) arbeitsam, thätig; d. človek; — 2) Arbeits-: delavna obleka, das Werktagskleid; delavna živina, das Arbeitsvieh; — d. dan, = delavnik, der Werktag.

dẹ́lavica, *f.* = delavka, *M.*, *vzhŠt.-C.*

dẹ́lavka, *f.* die Arbeiterin.

dẹ́lavkinja, *f.* = delavka, *C.*

dẹ́lavnica, *f.* die Werkstätte, *Cig.*, *Jan.*; das Atelier, *Cig.(T.)*; — das Arbeitshaus, *Cig.*, *Jan.*; — zarad naglasa prim. *Cv. X. 11*; nav. delâvnica.

dẹ́lavnik, *m.* der Werktag; v delavnik in praznik delati.

delavnîščnica, *f. Cig.*; pogl. delavnica, delarnica.

dẹ́lavnost, *f.* die Arbeitsamkeit, die Werkthätigkeit.

dẹ́lavski, *adj.* Arbeiter-; delavske bukvice, das Arbeitsbüchlein, *DZ.*

dẹ́lavščnica, *f. Jan.*, *ZgD.*; pogl. delavnica, delarnica.

dẹ̑lba, *f.* die Theilung, *Cig.(T.)*, *ogr.-M.*, *DZ.*; die Theilung des Vermögens, *C.*; — die Division (math.), *Cig.(T.)*; — d. časa, die Zeiteintheilung, *Cig.(T.)*.

dẹ́lce, *n. dem.* delo; kleine Arbeit, *Cig.*; kleines Werk, *nk.*

dẹ́lčec, čca, *m. dem.* delec, *Valj.(Rad)*.

dẹ́lček, čka, *m. dem.* delec; das Theilchen, die Partikel, *Cig.*; kleiner Waldantheil, *Valj. (Rad)*.

dẹ́lec, lca, *m.* das Theilchen; svetlobni delci, die Theilchen der Lichtmaterie, *Žnid.*; das Stückchen, *Krelj*; der Waldantheil, *Svet.(Rok.)*; der Grundantheil, *C.*; kakšen d. svojega lovišča zameniti za drug delec, *Levst.(Nauk)*.

dẹ́lek, lka, *m. dem.* del; das Theilchen; das Körpertheilchen, *Cig.(T.)*; istorodni delki, gleichartige Theilchen, *Erj. (Min.)*.

dẹ́len, lna, *adj.* 1) Theil-, partiell, *Jan.*, *Cig. (T.)*; delni produkt, das Partialproduct, *Cig.(T.)*; delna dolžna pisma, Theilschuldverschreibungen, *DZ.*; — 2) distributiv (phil.), *Cig.(T.)*.

dẹ̑leštvọ, *n.* die Theilgenossenschaft, *Mur.*, *Cig.*

dẹ̑lež, *m.* der Antheil; die Quote, *Cig. (T.)*; die Tantième, *DZ.*; der Erbantheil, *Svet.(Rok.)*; — die Parcelle, *C.*; die Waldparcelle, *Polj.*; — *gen.* tudi: delẹ́ža, *Valj.(Rad)*.

dẹ̑ležek, žka *m. dem.* delež, *Jan.*

delẹ́žen, žna, *adj.* theilhaftig; d. biti česa, an einer Sache theilhaben; d. daru, *Ravn.-Mik.*, *Cig.*

delẹ́žiti, ẹ̑žim, *vb. impf.* theilhaftig machen, *Cig.*; d. se česa, an etwas theilnehmen, *Cig.*, *Jan.*; d. se (razpisanega) darila, *Navr.(Let.)*.

delẹ̑žje, *n.* das Particip, *Cig.*, *Raič.*

delẹ̑žnica, *f.* 1) die Antheilhaberin, die Theilnehmerin; — 2) der Antheilschein, *DZ.*

delẹ̑žnik, *m.* 1) der Antheilhaber, der Theilnehmer; občinski deležniki, die Gemeindegenossen, *Levst. (Nauk)*; — der Interessent, *Cig. (T.)*; — 2) das Particip, *Jan.*, *Levst. (Sl. Spr.)*.

delẹ̑žnost, *f.* die Theilhaftigkeit.

delfîn, *m.* = pliskavka, der Delphin, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.

deli, *praep.* = delj: za tega deli, *Mik.(Et.)*.

delìč, íča, *m.* der Divisor (math.), *Cig.(T.)*.

delîlen, lna, *adj.* Theilungs-, theilend, *Cig.*; — distributiv, *Jan.*

delîlnica, *f.* (pika) d., der Theilpunkt, *Cig. (T.)*; črta d., der Theilstrich, *Žnid.*

delílnost, *f.* die Theilungskraft, *Cig.*, *Jan.*

delílo, *n.* 1) die Theilmaschine, *Cig.(T.)*; — 2) das Theilungszeichen, *Cig.*, *Jan.*; — 3) der Eintheilungsgrund, *Cig.(T.)*; — 4) die Dividende, *Cig.*, *DZ.*; der Antheil, *C.*

delína, *f.* der Theil, das Theilchen (math.), *Vrt.*, *Let.-C.*; — der Bestandtheil, *C.*

delíšče, *n.* der Theilungspunkt, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

delîtelj, *m.* 1) der Theiler: (math.) der Divisor, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*; — 2) der Ausspender, *Jan.*; izvolil sem ga za delitelja nadnaturnih milosti, *Cv.*

delîten, tna, *adj.* Theilungs-: delitno pismo, die Theilungsurkunde, *Cig.*; — pogl. delitven.

delîtev, tve, *f.* 1) die Theilung; — die Division (math.), *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*; — die Eintheilung, *Jan.*, *Cig. (T.)*; — 2) die Austheilung, die Ausspendung; d. sv. zakramentov.

delíti, ím, *vb. impf.* 1) theilen: d. na dvoje, na četvero, in zwei, vier Theile theilen; deliti, kar kdo ima, s svojim bližnjim, *LjZv.*; d. se, sich theilen; reka, cesta se deli; — dividieren (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*, *nk.*; — eintheilen, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — scheiden, trennen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; smrt nas s prijatelji deli, der Tod trennt uns von den Freunden, *C.*; — 2) vertheilen, spenden; zakramente d.; Mi smo nocoj k vam prišli, Novo leto vam delit. *Npes.-K.*

delîtven, tvena, *adj.* Theilungs-, Divisions-: delitveni ostanek, der Divisionsrest, *Cel.(Ar.)*.

delîvec, vca, *m.* 1) der Theiler; der Schiedsmann, *Mur.*; Kdo me je sodnika ali delivca med vama postavil? *Ravn.*; — der Divisor (math.), *Cig.*; — 2) der Austheiler, der Spender, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

delîvka, *f.* 1) die Theilerin; — 2) die Austheilerin, die Spenderin, *Cig.*, *Jan.*

delívo, *n.* das Divisum (phil.), *h. t.-Cig. (T.)*.

dèlj, *adv.* pogl. dalj.

dèlj, *praep.* za — delj, wegen; za tega delj (zategadelj), deswegen; — prim. stsl. dêlja.

delja, *f.* *Jan.*, *C.*; pogl. dalja.

deljénec, nca, *m.* der Dividend, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.

deljénje, *n.* 1) das Theilen, die Division, *Cig. (T.)*, *Cel.(Ar.)*; — 2) das Austheilen, das Spenden.

deljìv, íva, *adj.* theilbar, *Cig.*, *Jan.*; — pogl. razdelen.

dệlnica, *f.* 1) die Austheilerin, *kajk.-Valj. (Rad)*; — 2) die Actie, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — 3) die Erbwiese, der Erbacker, *Jarn.*; — 4) die Heuscheibe auf der Wiese, *vzhŠt.-C.*

dệlničar, rja, *m.* der Actionär, *nk.*

dệlničarski, *adj.* die Actionäre betreffend, *nk.*

dệlničen, čna, *adj.* Actien-, *nk.*; delnični odrezek, der Actiencoupon, *Cig.*

dệlnik, *m.* 1) der Vertheiler, *Valj.(Rad)*; — 2) = deležnik, *Alas.*, *ogr.-C.*; — = delničar, *Jan.*; dełník = deležnik, *kajk.-Valj.(Rad)*.

dẹ́lnost, *f.* = razdelnost, *Cig.(T.)*.

dẹ́lo, *n.* 1) die Arbeit; težko delo, schwere Arbeit; poljsko delo, die Feldarbeit; lončarsko d., die Töpferarbeit; na delo hoditi, tagwerken; = za delom hoditi, *Erj.(Izb. sp.)*; dela se lotiti, an die Arbeit gehen; v delo vzeti, als Tagwerker aufnehmen, *Šol.*; kože v delo dati, zur Bearbeitung geben, *C.*; suknja je v delu, an dem Rock wird gearbeitet; volitev, ki je v delu, im Zuge befindlich, *Levst.(Pril.)*; — imeti kaj v delu, etwas unter den Händen haben, *Cig.*; vso noč bil je v najtežjem delu, mit der schwersten Arbeit beschäftigt, *LjZv.*; noč in dan so bili v delu, *Dalm.*; s tem bo dela, das wird zu thun geben; delo imeti s kom, mit jemandem seine Noth haben; ni dela vredno, es verlohnt sich nicht der Mühe, *Cig.*; — die Beschäftigung, das Geschäft: to ni moje delo, das ist nicht meines Amtes, *Cig.*; moje delo je, es liegt mir ob, *Cig.*, *DZ.*; — 2) die Handlung, die That, das Werk; dobro delo, eine gute That; slavna dela, ruhmvolle Thaten; mrzko delo, die Greuelthat, *V.-Cig.*; na samem delu, in flagranti, *Cig.*; — delo in nedelo, das Thun und Lassen, *Cig.*, *Jan.*; — 3) das (verfertigte) Werk; krasno delo, ein herrliches Werk; učeno delo, ein gelehrtes Werk; božje delo, ein Werk Gottes; hudičevo delo, des Teufels Werk; — 4) za-delo, wegen: za božje delo, um Gotteswillen, *Guts.*, *C.*, *M.*; za naše delo, za moje delo, za naših pregreh delo, *Guts.*, *Mur.*, *Fr.-C.*; (menda nam. za — delj).

delobǫ́jen, jna, *adj.* arbeitsscheu, *Cv.*

delodâvec, vca, *m.* der Arbeitgeber, *DZ.*, *nk.*

delokrǫ̀g, krǫ́ga, *m.* *C.*, *nk.*; po nem. Wirkungskreis; pogl. področje.

dẹ̑loma, *adv.* theilweise, zum Theil, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

delomŕzen, zna, *adj.* arbeitsscheu, *Levst.(Nauk)*, *nk.*

delomȓžnja, *f.* die Arbeitsscheu, *SlN.*

delopûst, pústa, *m.* der Feierabend; — die Vigilie vor einem Feiertage, *C.*; dẹ́lopust, *Valj.(Rad)*.

delopústen, stna, *adj.* Feierabend-, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; delopustni zvon, die Feierglocke, *Cig.*

delotvǫren, rna, *adj.* werkthätig, wirksam, *Cig.(T.)*; — hs.
delováłen, łna, *adj.* delovalna zmožnost, die Handlungsfähigkeit, *DZ.*
delovânje, *n.* das Wirken, *nk.*; *pl.* delovanja, die Werke, *Alas.*; — die Einwirkung, vzajemno d., d. enega na drugo, die Wechselwirkung, d. z dotikom, die Contactwirkung, *Cig.(T.).*
delováti, ûjem, *vb. impf.* wirken, *C.*, *nk.*; — einwirken, d. na kaj, auf etwas hinwirken, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; — delujoča moč, das Agens, *Cig.(T.).*
déloven, vna, *adj.* = delaven, Arbeits-: delovne ure, Arbeitsstunden, *Levst.(Cest.)*; delovni dnevi, Werktage, *LjZv.*, *DZ.*; delovna kola, der Wirtschaftswagen, *Levst.(Pril.)*; delovno vodstvo, die Betriebsdirection, *Cig.*
delovìt, íta, *adj.* = delen, Theil-, Partial-, *Cig.(T.)*; delovite sodbe, Theilurtheile, *DZ.*
délovnica, *f.* das Arbeitslocale, die Werkstätte, *Levst.(Nauk)*, *DZ.*; — prim. delavnica.
délovnik, *m.* der Werktag, *Meg.*, *Dict.*, *Dalm.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *Vrt.*; — prim. delavnik.
delovodîtelj, *m.* der Betriebsleiter, *DZ.*
delovǫ́dja, *m.* der Werkführer, *Jan.*
delovǫ̂dnik, *m.* der Werkführer, *Cig.*; der Betriebsleiter, *DZ.*
delovȓšba, *f.* der Betrieb, *DZ.*
dę́lski, *adj.* Theil-: d. produkt, das Theilproduct, *Cel.(Ar.).*
dę́lščina, *f.* 1) der Erbantheil, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; nebeška d., *Guts.(Res.)*; — 2) die Aussteuer, *Mur.*, *Cig.*
dēlta, *f.* das Delta (geogr.), *Cig.(T.).*
dēltast, *adj.* deltaförmig, *Cig.(T.).*
deltoīd, *m.* das Deltoid, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.).*
deltovína, *f.* das Deltaland, *Šol.*
delujǫ́čen, čna, *adj.* wirksam, *Let.-C.*
demagōg, *m.* der Demagog.
dēmant, *m.* der Demant, der Diamant.
dēmantar, rja, *m.* der Diamantenschneider, *Cig.*
dēmanten, tna, *adj.* Diamant-, *Jan.*
dēmantov, *adj.* Diamant-, *Cig.*, *Jan.*
dēmantovec, vca, *m.* der Diamantspat, *Erj.(Min.).*
demokrāt, *m.* prijatelj ljudovladja, der Demokrat.
demokratîja, *f.* die Demokratie.
demokrātka, *f.* die Demokratin, *Zora.*
demokrātski, *adj.* demokratisch.
demonstrácija, *f.* die Demonstration, *Cig.(T.).*
dę̑n, *m.* nam. dan, *vzhŠt.*, *ogr.*
denâdnoma, *adv.* dan na dan, tagtäglich, *C.*
denár, rja, *m.* das Geldstück; zlat d., ein Goldstück; — *coll.* = denarji, das Geld; kovan d., geprägtes Geld; papirnat d., Papiergeld; droben d., Kleingeld; trda, huda je za d., es ist schwer ein Geld zu bekommen; d. zametavati, d. v vodo metati = das Geld zum Fenster hinauswerfen, *Cig.*; d. odvesti, Geld anbringen, *M.*; v denar spraviti, zu Gelde machen; ob ves denar sem, ich bin alles Geldes bar; ima denarje, er hat Geld; velike denarje je imel, er hat viel Geld gehabt, *jvzŠt.*; ima denarjev na kupe, er hat Geld in Menge; za noben denar, um keinen Preis; — denarji, die Gelder: hranilni denarji, die Depositengelder, *DZ.*; denar je gospodar, Geld regiert die Welt, *Cig.*; da ima koza denar, gospa bi ji dejali, *Cig.*
denárček, čka, *m. dem.* denarec; lep denarček, ein schönes Sümmchen, *Cig.*
denárec, rca, *m. dem.* denar; nav. *pl.* denarci, das Geld: lepe denarce sem zaslužil; Imel bo ko peska d'narcev, *Preš.*
denáren, rna, *adj.* 1) Geld-; denarni pas, der Geldgürtel, *Cig.*; — 2) geldreich; petična in denarna dekle, *Jurč.*; denarna hiša, *Andr.*
denárič, *m. dem.* denar; prepirati se za en d. („dinarič"), *Bas.*
denarjepîsje, *n.* die Münzenbeschreibung, *Cig.*
denarjeslǫ̂vec, vca, *m.* der Numismatiker, *Cig.*, *Nov.*
denarjeslǫ̂vje, *n.* die Numismatik, *Cig.*; — prim. penezoslovje.
denárnica, *f.* 1) die Casse, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; cerkvena d., die Kirchencasse, *ZgD.*; — 2) = penezokovnica, *V.-Cig.*
denárničar, rja, *m.* der Cassier, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
denárničen, čna, *adj.* Cassa-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
denárništvo, *n.* das Cassawesen, *Cig.*, *Jan.*
denárnost, *f.* der Geldreichthum, *Cig.*
denárski, *adj.* = denaren 1), Geld-, *Cig.*
denârstvǫ, *n.* 1) das Münzwesen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Finanzen, *Cig.*, *Jan.*
denârstven, stvena, *adj.* 1) Münz-, *Jan.*; — 2) finanziell, Finanz-: denarstvene stvari, Finanzangelegenheiten, *nk.*
dencè, *n. dem.* dno, *Valj.(Rad)*; — der Deckel, *C.*
dendrīt, *m.* rudnina drevesaste podobe, der Dendrit (min.).
denèc, ncà, *m.* = danka, *C.*
denèk, nkà, *m.* = danka, *V.-Cig.*, *C.*
denès, *adv.* = danes, heute, *Jan.*, *C.*, *nk.*; prim. *Škrab.(Cv. IX. 4.)*, (pri starih pisateljih: „danas", t. j. denes).
denèska, *adv.* = denes, *ogr.-C.*
denešnji, *adj.* *C.*, pogl. današnji.
denéti, ím, *vb. impf.* = daniti se, *Danj.-Mik.*
1. **denka**, *f.* *Cig.*, pogl. danka.
2. **dę̂nka**, *f.* der Vormittag: v denko, vormittags, *vzhŠt.-C.*
dę́nta, *f.* = detelja (trifolium), (Brici izgovarjajo „danta"), *GBrda-Erj.(Torb.).*
dę́ntelj, *f.* = denta, *na Kanalskem - Erj.(Torb.).*
dentāl, *m.* zobni soglasnik, der Zahnlaut, der Dental, *Jan.*
dentālec, lca, *m.* = dental, *Trst.(Let.).*
dę́pala, *f.* unterirdische Quelle, *Kr.-Valj.(Rad)*; — prim. depla.
departemēnt, *m.* das Departement, *Cig.(T.).*
dę̂pla, *f.* die Höhle, *Mik.*; — prim. duplo.
dę̂plǫ, *n.* = depla, *Mik.*
deportácija, *f.* die Verbannung nach einem bestimmten Orte, die Deportation, *Cig.(T.).*
1. **dèr**, déra, derû, *m.* das Geschrei: mačji der, das Katzengeschrei, *C.*; die Katzenmusik, *SlN.*

2. **dẹ́r**, *m.* = dir, *Mik.*

dèr, *interj.* pristavlja se imperativu: poglej der, *ogr.-Mik.*; privzdigni der malo voz, *jvzhŠt.*; — iz: dejže, *Mik., V., G., IV., 797.*

1. **dẹ́ra**, *f.* ein Riss im Kleid, *C.*; das Loch, *ogr.-Mik.*

2. **déra**, *f.* 1) der Dörrboden, *Kras*; — pl. dere, das Ofengesims, *Jan.*; — 2) = sušica, die Schwindsucht, *Jan.*; — 3) pri deri delati, ohne Beköstigung arbeiten, *Guts.*; v deri sem, *C.*; — na dero iti, *SlGor.*; — iz nem. Dörre.

1. **deráč**, *m.* 1) der Schinder, der Abdecker, *Cig.*; — 2) der Reißzahn, *Jan., C.*

2. **deráč**, *m.* = deraš, *Št.-Cig.*

deráča, *f.* = deraka, *C.*

deráčje, *n. coll.* der Stechdorn, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — prim. derak.

derák, *m.* der Stechdorn (paliurus aculeatus), *Ip.-Erj.(Torb.).*

deráka, *f.* der Dorn, *C.*

dẹ́ranka, *f.* das Fleischeisen der Kürschner, *C.*

deráš, *m.* ein Taglöhner, der ohne Beköstigung (nur um den Taglohn) arbeitet, *ogr.-C.*; déraš, *ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. 2. dera 3).

dẹ́rati, dệram, *vb. impf.* = dreti, *Hal.-C.*

dẹ́ravica, *f.* das Sodbrennen, *Jan.*

dérec, rca, *m.* = konjederec, *Danj.(Posv. p.).*

dère, *conj.* nam. dare = kadar, *vzhŠt.*

derèč, ẹ́ča, *adj.* = deroč, reißend; dereča voda; — dereča žival, *Jan., M.*; dereč volk, *Burg.*

derečíca, *f.* = derečina, *Cig.*

derečína, *f.* 1) mesto, kjer voda dere: poginiti v derečini, *Glas.*; — 2) der Durchfall, *Razdrto (Notr.)-Erj.(Torb.).*

dereníca, *f.* der Kien, der Leuchtspan, *V.-Cig.*

derẹ́ze, *f. pl.* das Fußeisen, das Steigeisen, *Cig., Jan., C., Zil.-Jarn.(Rok.), Met.*

dérež, *m.* 1) der Schinder, *Mik.*; — 2) die Prügelbank, *C.*; — 3) einer, der gerne plärrt (kdor se rad dere): oj ti grdi derež! *BlKr.*; — 4) der Wachtelkönig (crex pratensis), *C.*

derẹ́ža, *f.* neka črešnja, *Skrilje pod Čavnom-Erj.(Torb.)*; — prim. dreža.

deríšče, *n.* der Schindanger, *Cig.*

dẹ́rjati, am, *vb. impf.* pogl. dirjati.

deròč, ǫ́ča, *adj.* (*part.*) reißend, deroča voda, žival, *Cig., Jan., C.*

derǫ́čen, čna, *adj.* schreiend, weinend (o otrocih), *C.*

derǫ̂čnica, *f.* schreiendes Kind (Mädchen), *C.*

derǫ̂čnik, *m.* schreiendes Kind (Knabe), *C.*

derǫ̂čnjak, *m.* der Schreier, *C.*

derúga, *f.* deklica, ki se vedno dere, *C.*

derúh, *m.* 1) der Schinder, *Cig., C.*; — der Quäler, *C.*; — 2) der Schreier, *C.*

dérviš, *m.* mohamedanski menih, der Derwisch.

deselj, slja, *m.* da bi te deselj odnesel! *Poh.-Trst.(Glas., 1859. II. 114.).*

dẹ́sen, sna, *adj.* recht, rechts befindlich: desna roka, die rechte Hand; desna stran, die rechte Seite; desni konj, das rechts gehende Pferd; na desno, rechts (na vprašanje: kam? in kje?) *Cig.*; — na desni, auf der rechten Seite.

desệt, *num.* zehn; deset goldinarjev, zehn Gulden; desetim goldinarjem pridejati še goldinar; ob desetih, um zehn Uhr; po desetih, nach zehn Uhr; pred desetimi (desetẹ́mi), vor zehn Uhr.

deseták, *m.* 1) der Zehner: die Zehnermünze = desetica, *Trub.-M.*; — nav. die Zehngulden-Banknote; — 2) desetaki, ein Collegium von zehn Männern, desetak, einer von diesem Collegium, der Decemvir, *Mur., Jarn., V.-Cig.*; pogl. deseternik.

desetdnẹ́ven, vna, *adj.* zehntägig, *Cig.*

desệtek, tka, *m.* 1) das Zehntel: Pod Goro ne najdete niti desetka tistega ponočevanja, *LjZv.*; na desetek (= na deseto) vino toči, er schenkt den Wein gegen Zehnteleinlass aus, *BlKr., M.*; — = desetina, der Zehent, *Jurč.(Tug.)*; = deseti denar (penez), einst die Abgabe bei Veräußerung eines bäuerlichen Grundstückes, das Laudemium, *C., Z.*; — die Percentualgebür, *Št.*; — 2) die Dekade, *Cig.(T.)*; v dveh desetkih let, črez nekoliko desetkov let, *LjZv.*

desẹ́ten, tna, *adj.* 1) dekadisch: desetna sestava, die Dekadik, *Cig.(T.), Cel.(Ar.)*; — 2) Decimal-, *Cig.*; — 3) zehentbar, *V.-Cig.*

desetẹ̑r, *num. distr.* zehn; — die zehn; — zehnerlei; — prim. četver.

deseterâd, *f.* das Zehngespann, *C.*

desetẹ̑rec, rca, *m.* zehnsilbiger Vers, *nk.*

desetẹ̑ren, rna, *adj.* zehnfältig, zehnfach.

desetẹ̑rica, *f.* eine Anzahl von zehn, *C.*

desetẹ̑ričar, rja, *m.* der Decemvir, *Cig.*

desetẹ̑rka, *f.* 1) die Zehn, der Zehner, *Met.*; — 2) = desetica (eine Münze), *C.*

desetẹ̑rnat, *adj.* zehnfältig, zehnfach.

desetẹ̑rnik, *m.* der Decemvir, *Cig., Jan.*

deseterocvẹ́ten, tna, *adj.* zehnblütig, *Cig.*

deseterogúben, bna, *adj.* zehnfältig, *Cig., Jan.*

deseterokǫ̂tnik, *m.* das Dekagon, *Cig.(T.).*

deseteromǫ́žen, žna, *adj.* zehnmännerig, *Cig.*

deseteronòg, nǫ́ga, *adj.* zehnfüßig, *Cig.*

deseteronǫ̂žec, žca, *m.* der Zehnfüßer, *Cig.(T.).*

deseteroǫ́gelnik, *m.* das Zehneck, *Cig.*

deseterostròk, strǫ́ka, *adj.* zehnfach, *Cig.*; — hs.

deseterovẹ́drn, *adj.* zehn Eimer haltend, *Cig.*

deseterozlǫ́žen, žna, *adj.* zehnsilbig, *Cig.*

desẹ́ti, *num. ord.* der zehnte; d. brat, deseta sestra; prim. brat; d. denar, das Laudemium, *Cig.*; v deseto, zum zehntenmal, *Cig., jvzhŠt.*; — na deseto vino točiti, = na desetek, *BlKr.-M.*

desetíca, *f.* 1) die Zehn, der Zehner, *Cig., Cel.(Ar.)*; — 2) der Zehner, das Zehnkreuzerstück.

desẹ́tič, *adv.* zum zehntenmal, zehntens.

desetič, íča, *m.* das Zehentstück, *Z.*; die Zehentgarbe, *C.*

desetíčen, čna, *adj. Cig., Jan.*; pogl. desetinski, decimalen.

desetína, *f.* 1) der zehnte Theil, das Zehntel, *Cig.(T.)*; — 2) der Zehent; žitna d., der Getreidezehent, vinska d., der Weinzehent; gorska d., die Bergfrohne, *Levst.(Nauk)*; —

desetino jemati, pobirati, den Zehent nehmen, einsammeln; — 3) v desetino iti = po svetu iti (o desetem bratu, deseti sestri): Kaj (n. kar) je le desetega, Vse mora v desetino iti, *Npes.-Vraz.*

desetînar, rja, *m.* der Zehentherr, *Cig., Jan., C.*

desetînec, nca, *m.* 1) der Zehentholð, *Cig.;* — 2) das Blutzehentstück, *Z.;* das Zehentlamm, *C.*

desetíniti, înim, *vb. impf.* den Zehent nehmen, einheben, *Guts., Mur., Cig.;* d. kaj, von einer Sache den Zehent nehmen: gorje vam, kteri desetinite meto, rutico in vso vrtnino, *Jap. (Sv. p.).*

desetînjak, *m.* der Zehenteinnehmer, der Zehentsammler, *Guts., Mur., C., Danj.(Posv. p.).*

desetínjenje, *n.* das Einsammeln des Zehents, *Danj.-Valj.(Rad).*

desetînka, *f.* 1) das Zehntel, *Mur., Cig., nk.;* — 2) die Decimale, *C., UčT., Cel.(Ar.);* — 3) mokra mera za 10 bokalov, *C.*

desetínovati, ujem, *vb. impf.* = desetiniti, *C.;* desetinujete metico in koper, *ogr.-Valj. (Rad).*

desetînski, *adj.* 1) Zehent-, zehentbar, *Mur., Cig.;* desetinska njiva, der Zehentacker, *Cig.;* desetinska pravica, die Zehentberechtigung, *Guts., Cig., Jan.;* — 2) Decimal-, *C.;* desetinsko mesto, die Decimalstelle, desetinska pika, der Decimalpunkt, desetinski ulomek, der Decimalbruch, *Cig.(T.);* — 3) dekadisch: po desetinskem redu, nach dem dekadischen System, *DZ.*

desetînstvo, *n.* das Zehentwesen, *Z.*

desetînščak, *m.* der Zehentwein, *C.*

desętiti, desętim, *vb. impf.* den Zehent absondern, den Zehent nehmen, verzehenten, *Dict., Guts., Cig., Krelj, Trub., Svet.(Rok.);* desetite meto in koper, *Dalm.*

desętka, *f.* 1) die Zehn (das Zahlzeichen für zehn), *Cig., Jan., Štrek.;* — 2) eine Zahl von zehn Personen oder Sachen: d. junakov, *Habd.;* d. malih zrn, *kajk.-Valj.(Rad);* ves rožni venec je razdeljen v desetke češenamarij, *Cv.;* — 3) das Zehnkreuzerstück, *Savinska dol.*

desętkrat, *adv.* zehnmal.

desętkraten, tna, *adj.* zehnmalig.

desetléten, tna, *adj.* zehnjährig.

desetlętje, *n.* das Jahrzehent, *Cig., Jan., nk.*

desetmésečen, čna, *adj.* zehnmonatlich, *Z.*

desętnica, *f.* 1) die zehntgeborene Tochter, *Npes.-K.;* prim. deseti brat; — 2) = deseterka, die Dekade, *Cig.*

desętnik, *m.* 1) = deseti brat, *Lašče-Levst. (Rok.), Bes.;* — 2) der Corporal, *Cig., Jan., DZ.;* decurio, *Habd.;* — 3) der Zehenter, *Dict., Cig., Lašče-Levst.(Rok.);* — der Zehentherr, *Rec.*

desętnjak, *m.* = desetnik 1), *Nov.*

desetobratovânje, *n.* desetih bratov življenje: tako se začenja moje d., *Jurč.*

desetodstǫten, tna, *adj.* zehnprocentig, *Levst. (Cest.), nk.*

desetonǫžec, žca, *m.* = deseteronožec, *Erj. (Ž.).*

desetolętje, *n.* = desetletje, *Levst.(Pril.).*

desetováti, ûjem, *vb. impf.* = desetiti, *Guts.*

desettísočica, *f.* der Zehntausender, *Cel.(Ar.).*

desetvédrn, *adj.* zehn Eimer haltend: d. sod, *Cig.*

desetvŕsten, tna, *adj.* zehnzeilig, *Cig.*

deskà, è, *f.* das Brett; koliba iz desak, eine Bretterbude; — das Pflugbrett, *Cig., Vrt.;* — die Tafel, *Cig.(T.);* risalna d., das Reißbrett, *Jan.;* dêska *Št.*

deskár, rja, *m.* der Bretterhändler, *Cig.*

dêskast, *adj.* 1) aus Brettern gemacht, *Mur., Št.;* — 2) brettartig, *C.*

deskàt, áta, *adj.* brettern, *Cig., Jan.*

deskáti, âm, *vb. impf.* mit Brettern (Schindeln, *[V.]*) bedecken, *Cig.*

dêskica, *f. Mur., Let., Št.*, nam. deščica.

desnáča, *f.* die rechts Befindliche, *C.*

desnák, *m.* der rechts Befindliche, *C.*

desne, *g.* desen, *f. pl., Mik.*, pogl. dlasna, dlesna.

desníca, *f.* 1) die rechte Hand; na desnici sedeti, zur Rechten sitzen, *Cig.;* — 2) die rechte Seite des Parlamentes, die Rechte, *nk.*

desnîčar, rja, *m.* ein Mitglied der Rechten (im Parlamente), *nk.*

desničína, *f.* was rechts ist, *C.*

desnostránski, *adj.* rechtsseitig, *nk.*

despōt, *m.* willkürlich schaltender Machthaber, der Despot.

despotízem, zma, *m.* der Despotismus.

despōtski, *adj.* despotisch.

destilácija, *f.* die Destillation (chem), *Cig. (T.).*

destilováti, ûjem, *vb. impf.* destillieren, *Žnid.*

dèšč, *m. ogr.-C., Kres.*, pogl. dež.

deščęn, *adj.* Bretter-: deščena streha, *Dalm.;* deščeni uli, *Levst.(Beč.).*

deščíca, *f. dem.* deska; das Brettchen; — das Täfelchen, *DZ.*

deščîčka, *f. dem.* deščica; das Brettchen, *ogr.-Valj.(Rad).*

deščníca, *f.* kleine Handhacke, *C.*

dęšter, tra, *adj.* munter, *Z.;* — hübsch, schön, *Dict., Z., Štrek.;* — prim. it. destro (geschickt), *Mik.(Et.).*

déte, éta, *n.* kleines Kind, der Säugling; — *g.* tudi: déteta, *Kr.-Valj.(Rad).*

dète, *interj.* (izražuje začujenje): dete, kako si lep! wie bist du schön! *jvzhŠt.;* dete treni! *Vrt.;* dete šentaj! Sapperment! dete končaj! potz tausend! *Cig.;* dete hentaj! *LjZv.;* — menda nam. da te; prim. da.

detęce, *n.* pogl. detetce.

detęčen, čna, *adj.* pogl. detetčen.

detęčji, *adj.* Kindes-, Kinder-, *Jan., C.;* od svojih detečjih dni, *V.-Cig., C.;* detečje veselje, *Navr.(Let.).*

detęčjak, *m.* die Gebärmutter, *C.*

dêtek, tka, *m. Levst.(Zb. sp.)*, pogl. detetce.

dętel, tla, *m.* der Buntspecht, *Mik.;* detli, *Erj. (Ž.), ogr.-Valj.(Rad).*

dętelj, *m.* = detel, *Caf(Vest.).*

dętelja, *f.* 1) der Klee; suha d., das Kleeheu; d. v štiri peresca, *LjZv.*; večna d., nemška d., der Luzernerklee (medicago sativa), *Cig.*, *C.*, *Tuš.(R.)*, *Josch*, *Vrtov.*; turška d., der türkische Klee, die Esparsette (onobrychis sativa), medena d., der Steinklee (melilotus officinalis), *Tuš.(R.)*; laška d., der Incarnatklee (trifolium incarnatum), *Cig.*; zajčja d., der Sauerklee (oxalis acetosella), *Josch*; = kisla d., *Cig.*; bela d., der weiße Klee (trifolium repens), *Erj.(Rok.)*, *Josch*; — 2) kozje in govedje ime, *Podmelci*, *Tolminski hribi-Erj.(Torb.)*.

dęteljen, ljna, *adj.* Klee-: deteljno seme, der Kleesame.

dęteljica, *f. dem.* detelja; junger Klee, *M.*; das Kleeblatt, *Mur.*; zajčja a. kisla d., der Hasen- oder Sauerklee (oxalis acetosella), *Cig.*, *Tuš.(R.)*.

dęteljičen, čna, *adj.* Klee-, *Mur.*

dęteljina, *f.* der Klee, *Cig.*, *Jan.*

dęteljišče, *n.* der Acker, worauf Klee gebaut war.

determinîzem, zma, *m.* der Determinismus (phil.), *Lampe(D.)*.

dętę̂šce, *n.* = detetce, *Cig.*, *Navr.(Spom.)*.

dętę̂štvǫ, *n.* die Kindheit, *Dict.*, *Jan.*; od deteštva („ditečtva"), *Trub.*

dętę̂tce, *n. dem.* dete; das Kindlein; Za svoja detetca Me v živo skrbi, *Vod.(Pes.)*; — tudi: dętetce, *Kr.-Valj.(Rad)*.

dętę̂tčen, čna, *adj.* Kinder-, *Mur.*; detetčni stan, die Kindheit, *Bas.*; detetčni dnevi, die Tage der Kindheit, *ogr.-M.*; od mojih detetčnih dni, *Schönl.*

dę́ti, I. dę̂m, *vb. pf.* 1) stellen, legen: kam si del? nimam kam deti, to je bilo sem deveno, *Dol.-Levst.(Zb. sp.)*; — 2) *vb. impf.* thun: dobro mi je delo, das that mir wohl, *Cig.*; to mi je težko delo, *Dol.-Levst.(Zb. sp.)*; — 3) sagen, *Notr.-Levst.(Zb. sp.)*; del bi = rekel bi, *Jurč.*; prim. dejati; — II. denem, *vb. pf.* legen, stellen, thun, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Dol.*; v žep deti, in den Sack stecken, *Cig.*; mater so v zemljo deli, *C.*; pod ključ d., einsperren, *Cig.*; ob službo d., cassieren, *Cig.*; kam se hočem deti? wohin soll ich mich wenden? *Pohl.(Km.)*; kam se deti? wohin sich wenden? *Vrt.*; d. se v jok, zu weinen anfangen, *Kobarid-Erj.(Torb.)*; — po zlu d., zu grunde richten, *Habd.*, *Mik.*; v nič d., herabwürdigen, *Jan.*; na laž d., der Lüge beschuldigen, *Z.*

dętič, iča, *m.* der Knabe, *ogr.-C.*; — der Bursche, der Jüngling, *Habd.*, *C.*, *Mik.*; der Lehrjunge, *vzhŠt.*; — tudi: dętič, *Valj.(Rad)*.

dętina, *f.* großes Kind: možje so v željah svojih detine, *Levst.(Zb. sp.)*.

dętînji, *adj.* kindlich, *Jan.*, *Cig.(T.)*; Kinder-: detinji vrt, der Kindergarten, *Levst.(Nauk)*.

dętînski, *adj.* kindlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; detinski um neizobraženega ljudstva, *Levst.(Zb. sp.)*.

dętînstvǫ, *n.* die Kindheit, das Kindesalter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *nk.*

dętîščnica, *f.* die Kinderbewahranstalt, *Jan.*, *ZgD.*

dętje, *n.* das Setzen; positio (phil., — opp. negatio), *Cig.(T.)*; detje pod obtožbo, die Versetzung in den Anklagestand, *DZ.*

dętka, *f.* die Docke, die Puppe, *C.*

dętlast, *adj.* spechtartig, *Cig.*

dętokrâdstvǫ, *n.* der Kinderraub, *DZ.*

dętoljûbec, bca, *m.* der Kinderfreund, *Mur.*; — tudi stsl.

detomòr, mǫ́ra, *m.* der Kindesmord, *Jan.*

detomǫ̂rec, rca, *m.* der Kindesmörder, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

detomǫ̂rka, *f.* die Kindesmörderin, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

dętomǫ̂rski, *adj.* kindesmörderisch, *Z.*

dętomǫ̂rstvǫ, *n.* der Kindesmord, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

dętoústen, stna, *adj.* detoustni jezik, die Kindersprache, *Cig.(T.)*; detoustna beseda, *Zv.*; Čarobni res, a detoustni glasi, *Levst.(Zb. sp.)*.

dętovòd, vǫ́da, *m.* = pedagog, *SlN.*

dętovǫ̂dec, dca. *m.* = pedagog, *Mur.*

dę́va, *f.* 1) die Jungfrau, *ogr.-C.*, *nk.*; deva Marija (v središki prisegi pisani v prvi polovici 18. veka, *Kres II. 523.*); — 2) die Jungfrau (als Sternbild), *Cig.(T.)*; — 3) morska deva, die Seemaid (halicore), *Erj.(Z.)*.

dę́vanje, *n.* das Legen, das Stellen.

dę́vati, vam, vljem, *vb. impf. ad* dejati, deti; setzen, legen, stellen: na stran d., beiseite legen; na zrak d., der Luft aussetzen; vmes d.; einschalten; pšenico v stavke d., den Weizen mandeln; d. kaj pod uradni zaklep, den amtlichen Verschluss anlegen, *Cig.*; iz kože d. vola, dem Ochsen die Haut abziehen; v sveto olje d. koga, jemandem die letzte Oelung reichen; v red d., in Ordnung bringen, regeln; v nič d., herabwürdigen, *Jan.*, *Cig.(T.)*; tudi: na nič d., *Cig.*, *Navr.(Let.)*; — d. se, langsam steigen (šaljivo): kam se devaš? *Št.-C.*

dęveníca, *f.* die Wurst, *C.*, *Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

dęvę̂r, rja, *m.* 1) der Mannesbruder (d. je ženi možev brat), *Meg.*, *Rihenberk*, *Ben.-Erj.(Torb.)*; Erodias zakon prelomi s svojim deverjem, *Dalm.*; dę́ver, *g.* dę́vera, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *BlKr.*; — 2) dę́ver, der Beistand und Zeuge der Braut, *Mur.*, *C.*, *vzhŠt.*, *BlKr.*

dę́verček, čka, *m.* der Sohn des dever, *C.*

dęverîja, *f.* die Schwägerschaft (zaničlj.), *Cig.*

dęverováti, ûjem, *vb. impf.* Brautführer sein, *Cig.*

dęverúša, *f.* deverova družica, *C.*; — prim. dever, 2).

devę̂t, *num.* neun; — prim. deset.

devetdánski, *adj.* neuntägig, *Cig.*, *C.*

devę̂tdeset, *num.* neunzig.

devę̂tdeseti, *num.* der neunzigste.

devetdesetę̂r, *num.* neunzig, neunzigerlei; — prim. četver.

devetdesetę̂ren, rna, *num.* neunzigfältig.

devetdesetę̂rnat, *num.* neunzigfach.

devętdeseti, *num.* der neunzigste.
devetdesetíca, *f.* die Zahl Neunzig.
devętdesetič, *adv.* neunzigstens, zum neunzigstenmal.
devetdesetína, *f.* der neunzigste Theil, das Neunzigstel.
devetdesetînka, *f.* = devetdesetina.
devętdesetka, *f.* der Neunziger; die Zahl, das Zahlzeichen Neunzig.
devętdesetkrat, *adv.* neunzigmal.
devętdesetkraten, tna, *adj.* neunzigmalig.
devetdesetlęten, tna, *adj.* neunzigjährig.
devetdesetlętnik, *m.* der Neunziger, der Neunzigjährige, *Cig.*
devętęk, tka, *m.* die Pfingstrose (paeonia sp.), *na Vide*z*i(v Istri)-Erj.(Torb.)*; — tudi: die Nieswurz (helleborus viridis), *Kreplje na Krasu-Erj.(Torb.)*.
devetęr, *num.* neun, neunerlei; prim. četver.
devetęren, rna, *adj.* neunfach.
devetęrka, *f.* die Neun, der Neuner, *V.-Cig.*, *M.*
devetęrnat, *adj.* = deveteren.
deveterokǫtnik, *m.* das Enneagon, *Cig.(T.)*.
deveterozobàt, áta, *adj.* neunzackig, *Cig.*
devetfúnten, tna, *adj.* neunpfündig, *Cig.*
devéti, *num.* der neunte; deveta dežela, ein mythisches, fernes Land; Sliši se v deveto deželo, *Npes.-K.*; (Možili so me) Devetemu kralju V deveto deželo, *Npes.-K.*
devetíca, *f.* der Neuner, die Neun.
devétič, *adv.* neuntens, zum neuntenmal.
devetíčen, čna, *adj.* devetični preskus (izkus), die Neunerprobe (math.), *Cig.(T.)*.
devetína, *f.* das Neuntel.
devetînka, *f.* = devetina, *Cig.*
devętka, *f.* der Neuner, die Neun, die Neunzahl, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*
devetkáč, *m.* der viel und unüberlegt spricht, *Lašče-Levst.(M.)*.
devetkálǫ, *n.* = devetkač, *Lašče-Levst.(M.)*.
devętkanje, *n.* neka pastirska igra, *Erj.(Torb.)*, *Let. 1879. 120.*, *Dol.*
1. **devętkati**, am, *vb. impf.* ein gewißes Kinderspiel spielen; prim. devetkanje.
2. **devetkáti**, âm, *vb. impf.* schwatzen, *Lašče-Levst.(M.)*; — prim. dvekati, dvečiti.
devetkęla, *f.* die Schwätzerin, *Lašče - Levst.(M.)*.
devętkrat, *adv.* neunmal.
devętkraten, tna, *adj.* neunmalig.
devetlęten, tna, *adj.* neunjährig.
devetmésečen, čna, *adj.* neunmonatlich.
devetnájst, *num.* neunzehn.
devetnajstęr, *num.* neunzehn, neunzehnerlei; prim. četver.
devetnajstęren, rna, *adj.* neunzehnfältig.
devetnajstęrka, *f.* der Neunzehner, *Jan.*
devetnajstęrnat, *adj.* neunzehnfach.
devetnájsti, *num.* der neunzehnte.
devetnájstič, *adv.* zum neunzehntenmal, neunzehntens.
devetnajstína, *f.* das Neunzehntel.
devetnajstînka, *f.* das Neunzehntel.

devetnájstkrat, *adv.* neunzehnmal.
devetnájstkraten, tna, *adj.* neunzehnmalig.
devetnajstlęten, tna, *adj.* neunzehnjährig.
devetnájščica, *f.* die Zahl Neunzehn, der Neunzehner, *Mur.*
devętnica, *f.* die None (v brevirju), *Cig.*, *C.*
devetodeželjàn, ána, *m.* prebivavec devete dežele, *Zv.*, *DSv.*
devetodnęven, vna, *adj.* neuntägig, *Cig.*
devetodûšnik, *m.* = srakoper, der Neuntödter (lanius collurio), *C.*, *Z.*
devetogùb, gúba, *m.* der Blättermagen (del govejega želodca), *Cig.*, *Erj.(Ž.)*, *Polj.*
devetogûbec, bca, *m.* = devetogub, *C.*
devetogûbnica, *f.* die Löserdürre (goveja bolezen), *Cig.*, *C.*; d., najhujša živinska bolezen, *Vrtov.(Km. k.)*.
devetogûbnik, *m.* = devetogub, *M.*
devetokǫten, tna, *adj.* neuneckig, *Cig.*
devetoǫgełen, łna, *adj.* neuneckig, *Cig.*
devetoǫgełnik, *m.* das Neuneck, *Cig.*
devetosrájčica, *f.* die Siegwurz (gladiolus), *Z.*, *Medv.(Rok.)*.
devetovîžnik, *m.* die Singdrossel, *Gor.*
devetozlǫžen, žna, *adj.* neunsilbig, *Cig.*, *Jan.*
devetozòb, zǫ́ba, *adj.* neunzähnig, neunzackig, *Cig.*, *Jan.*
devętred, *num.* = devetdeset, *Kor.-Cig.*, *M.*; devetred let, *Slom.*
devętredni, *num.* = devetdeseti, *C.*
devętstǫ, *num.* neunhundert; — prim. sto in nasl.
devetstotína, *f.* das Neunhundertel.
devetstǫtni, *num.* der neunhundertste, *Cig.*, *Jan.*
devettędenski, *adj.* neunwöchentlich, *Cig.*
devettisǫ́č, *num.* neuntausend; — prim. tisoč in nasl.
devettisǫ́čni, *num.* der neuntausendste.
dęvíca, *f.* 1) die Jungfrau, das jungfräuliche Mädchen; d. Marija; — 2) divja d., das Springkraut (impatiens noli tangere), *C.*
dęvíčen, *adj.* Jungfer-; devična kožica, das Jungferhäutchen, *C.*; devični klošter, das Jungfrauenkloster, *Jsvkr.*; jungfräulich: devično truplo, *Kast.*; božja devična mati, *Guts.(Res.)*; — pogl. deviški.
devičeváti, ûjem, *vb. impf.* Jungfrau sein, ledig sein, *Cig.*, *C.*
dęvíčica, *f. dem.* devica, 1) das Jüngferchen; — 2) die pfirsichblättrige Glockenblume (campanula persicifolia), *M.*
dęvíčina, *f.* 1) lediges Frauenzimmer, *C.*; — 2) neka vinska trta, *C.*, *Bre*z*ice-Erj.(Torb.)*; weißer Räuschling, *Trumm.*
dęvîčji, *adj.* = deviški, *Mur.*, *Trst.(Let.)*.
dęvîčnica, *f.* 1) die noch unbefruchtete Bienenkönigin, *Cig.*, *Valj.(Rad.)*; — 2) die Jungferbirne, *Cig.*; — 3) das Maiglöckchen (convallaria majalis), *Rodik na Krasu-Erj.(Torb.)*.
dęvîčnik, *m.* 1) der Jungfernschwarm, *Cig.*, *C.*, *Gol.*; — 2) der Jungfernapfel, *Cig.*
dęvîčnjak, *m.* = dever 2), *Jarn.*
dęvînstvǫ, *n.* = devištvo, *ogr.-C.*

dęvîški, *adj.* Jungfrauen-, jungfräulich; d. venec, der Jungfernkranz; d. stan, der Jungfernstand.

dęvîštvọ, *n.* die Jungfrauschaft, der Jungfernstand; v devištvu umreti, als Jungfrau sterben, *Cig.*

dê̜vji, *adj.* = deviški: devjega tela rožica, *ogr.-C.*

dê̜vka, *f.* das Mädchen, *C.*; dečki in devke, *ogr.-Valj.(Rad).*

dęvojáški, *adj.* = deviški, (devojački) *ogr.-C.*

dęvojâštvọ, *n.* = devištvo, *C.*, *kajk.-Valj. (Rad).*

dęvộjčica, *f. dem.* devojka; das Mädchen, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

dęvộjčina, *f.* = devojka, *SlN.*

dęvộjka, *f.* das Mädchen, *Alas.*, *GBrda*; tudi: dévojka, *ogr.-Valj.(Rad).*

devōnski, *adj.* devonska tvorba (geol.), devonische Formation, *Cig.(T.).*

dê̜vstvọ, *n.* = devištvo, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj. (Rad).*

dę́vžnjak, *m.* = žep v obleki, *Savinska dol.*

dèž, dežjà, *m.* der Regen; d. gre, es regnet; (d. hodi, *V.-Cig.*, *Guts.*; molil je, naj dež ne hodi, *Ravn.*); d. je šel, kakor bi iz škafa lilo, es regnete in Strömen, *Cig.*; k dežju se pripravlja, ein Regen ist im Anzuge, *C.*; d. je začel, nehal, es begann, hörte auf zu regnen; d. je, d. je bil, wir haben, hatten Regenwetter; pohleven d., milder Regen; solnčni dež, der Sonnenregen, *C.*; krvavi d., der Blutregen, *Cig.(T.)*; ob dežju, v dežju, im Regenwetter; — (*g.* tudi dežà, *Valj. (Rad)*; dèž, déža, *jvzhŠt.*; dèždž *g.* deždžà, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*).

1\. **dę́ža,** *f.* 1) der Kübel (zlasti posoda za maslo); — 2) der Bienenkorb, *C.*; — 3) die Mulde, die Maltertruhe, *C.*; — iz nem. „Döse", *Mik.*

2\. **dę́ža,** *f.* = kvas, drožice, *C.*, (diža) *jvzhŠt.*; — — umešeno testo: deža shaja, *Podgorjane-Štrek.(LjZv.)*; — prim. srvn. deisme, frankovsko: dös'n, Sauerteig, *Štrek.(LjZv.).*

dèžej, *m. dem.* dež, sanfter Regen, *Guts.*, *Rož.-Kres.*

dežèk, kà, *m. dem.* dež; sanfter Regen; (dê̜žek, *jvzhŠt.*).

dežę̂ł, *f.* = dežela, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; Notri v deveto dežel, *Npes.-Glas.*; srečna Olentova dežel! *Jurč.*; pesem gre v dežel, das Lied verbreitet sich unter das Volk, *Cig.*; vsa naša dežel pripoveduje, *Levst.(Zb. sp.)*; knjigo v d. poslati, prišla je knjiga v d., *Levst.(LjZv.)*; tudi: v déžeł, *nk.*

dežéla, ę̂, *f.* 1) das Land; deželo prepovedati komu, jemanden verbannen, *Meg.*; žitna, vinska d., ein Getreide-, Weinland; deveta d., ein fernes, mythisches Land; krtova dežela = das Grab; v krtovo deželo iti = sterben; — 2) (po nem.) das Land (im Gegensatz zur Stadt): iz mesta in z dežele, *LjZv.*; — tudi: dežę̂la.

dežę́łen, łna, *adj.* Land-, Landes-; deželni glavar, der Landeshauptmann, deželni zbor, der Landtag, deželni odbor, der Landesausschuss, d. poslanec, der Landesabgeordnete, deželno sodišče, das Landesgericht, deželni zaklad, der Landesfond, deželno zastopstvo, die Landesvertretung, *nk.*; tudi: dežéłen.

dežełák, *m.* = deželjan, *Jarn.*, *Mur.*, *C.*; deželjaki bližnjih dežel, *Vod.(Izb. sp.).*

dežełàn, ána, *m.* = deželan, *Trub.*

deželjàn, ána, *m.* der Landeseingeborene, *Mur.*, *Cig.*; Ptolemeus je prvič svoje deželjane in veljake vkup zvabil, schrieb seinen ersten Reichstag aus, *Dalm.*; — der Landsmann, *Alas.*, *Dict.*, *Mur.*, *Ravn.*; sreča mu je za učenca naklonila mladeniča, deželjana, ne rojaka, *Str.*

deželjânka, *f.* die Landeseingeborene, *Cig.*; die Landsmännin (prim. deželjan).

deželjânstvọ, *n.* die Eingeburt, die Landsmannschaft, *Cig.*

dežełnoknjížen, žna, *adj.* landtäflich, *DZ.*

dežełnosǫ́dnji, *adj.* landesgerichtlich, *Jan.*

dežełnovláden, dna, *adj.* Landesregierungs-, *Cig.*

dežełnozbǫ́ren, rna, *adj.* Landtags-, *Levst. (Pril.)*, *Nov.*, *nk.*

dežę̂łski, *adj.* 1) Landes-; deželska gospoščina, *Trub.*; deželske postave, *Krelj*; deželski oblastnik, *Schönl.*; deželska reč, Landesangelegenheit, *Cig.*; deželski zlati denarji, Landesgoldmünzen, *DZ.*; — 2) weltlich: duhovska in deželska oblast, *Cig.*; deželski ljudje, *Jsvkr.*

deželoznânstvọ, *n.* die Länderkunde, *Cig.*, *Jan.*

dę́žen, žna, das Heilkraut, die Bärenklau (heracleum sphondylium), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Medv. (Rok.).*

dežev, *adj.* deževa mavra, der Regenbogen, *Trub.-Mik.*

deževânje, *n.* anhaltender Regen; povsodnje d., der Landregen, *Cig.(T.).*

deževáti, ûje, *vb. impf.* anhaltend regnen; v eno mer dežuje; — nebo močno dežuje, *Levst.(Zb. sp.).*

dežę́ven, vna, *adj.* regnerisch: deževno vreme, regnerisches Wetter; deževen veter, Regen bringender Wind, *Dict.*; deževna rja, der Mehlthau, *Cig.*, *Jan.*

dežę̂vje, *n.* anhaltendes Regenwetter; o deževju, zur Regenzeit.

dežę́vnica, *f.* 1) das Regenwasser; — 2) der Regenwurm (lumbricus terrestris), *V.-Cig.*; — 3) der Mistblätterschwamm, *Cig.*, *C.*; — 4) *pl.* deževnice, die Hyaden, das Regengestirn, *Cig.*, *C.*

dežę́vnik, *m.* 1) der Regenpfeifer (charadrius pluvialis), *Cig.*; grivasti d., der Halsbandregenpfeifer (char. hyaticula), *Cig.*; — 2) = hudournik, die Thurmschwalbe (cypselus apus), *Dol.-Z.*; — 3) der Dickfuß (oedicnemus crepitans), *C.*, *Z.*; — (die Rohrdommel, *Dalm.*); — 4) = deževnica, der Regenwurm (lumbricus terrestris), *Erj.(Ž.)*, *C.*

dę́žica, *f. dem.* 1. deža, kleiner Kübel, *Jan.*, *M.*

dežína, *f.* das Regenwasser, *C.*

dežíti, ím, *vb. impf.* 1) regnen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *Boh.*; deži, es regnet, *Cig.*, *Trub.*; ne bo deželo, *Dalm.*; Če na Gregorjevo deži, bode dobro leto, *Navr.(Let.)*; dežilo je iz nebes ogenj in žveplo, *Trub.*; — oblaki dežé, *Krelj*; — 2) regnen lassen: on hoče dežiti črez neverne, *Krelj*; kamenje in skale iz nebes dežiti, *Bas.*; oče deži črez pravične in nepravične, *Jap.(Sv. p.)*.

dežjebràn, brána, *m.* = dežník, *Jan.*, *C.*

dežjemèr, méra, *m.* der Regenmesser, das Ombrometer, *Cig.(T.)*, *Jes.*

dežljáti, âm, *vb. impf.* = po malem dežiti, *Dol.*

dežníca, *f.* = deževnica, *M.*, *Erj.(Min.)*.

dežník, *m.* der Regenschirm, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

diadēm, *m.* obglavni ukras, pos. vladarski, das Diadem.

diagnōstičen, čna, *adj.* diagnostisch.

diagnōstika, *f.* znanstvo o diagnozi, die Diagnostik.

diagnōza, *f.* spoznanje bolezni, die Diagnose.

diagonāla, *f.* die Diagonale, *Cig.(T.)*, *Cel. (Geom.)*; — prim. prekotnica.

diagonālen, lna, *adj.* diagonal, *Cig.(T.)*.

diakrītičen, čna, *adj.* razločevalen, diakritisch: diakritična znamenja, *nk.*

dialēktika, *f.* znanstvena metoda modroslovskega razmotrovanja, die Dialektik.

dialēktičen, čna, *adj.* dialektisch, *Cig.(T.)*.

dîbla, *f.* *Met.*; pogl. dipla.

dîblati, am, *vb. impf.* *Met.*; pogl. diplati.

díček, čka, *m.* diček moj! mein Herzchen! *C.*

díčen, čna, *adj.* ruhmvoll, *Cig.*; — prächtig, *Z.*, *M.*; moj dični, mein Geliebter, moja dična, meine Geliebte, *Npes.-M.*, *Notr.*; sinek moj dični! (tako se dobrikajo detetu) *Notr.-Erj.(Torb.)*.

díčica, *f.* d. moja! mein Herzchen, *C.*

díčiti, dîčim, *vb. impf.* 1) lobpreisen, *ogr.-Mur.*, *Jan.*; d. se, sich brüsten, *Habd.*; — 2) kosen: lepo se dičita ptička dva, *Notr.-Z.*; — 3) d. koga, kaj, zieren, jemandem, einer Sache zur Zierde gereichen, *Cig.*, *nk.*

didāktičen, čna, *adj.* poučen, didaktisch, *Cig.(T.)*.

didāktika, *f.* die Didaktik, *Cig.(T.)*.

dideldâjček, čka, *m. dem.* dideldajek; der Sprudler, womit man eine Mischung von Wein mit Sauerwasser moussieren macht, *C.*, *Glas.*; prim. direndaj.

dideldâjek, jka, *m.* = dideldajček, *Z.*

diferēnca, *f.* razlika, die Differenz, *Cel.(Ar.)*.

dierēza, *f.* die Diärese.

dietētičen, čna, *adj.* diätetisch, *Jan.*

dietētika, *f.* nauk, kako je treba živeti in se hraniti, die Diätetik.

dîgati, am, *vb. impf.* fiedeln, *Cig.*; (prim. digo, digo: tako se oponaša godenje na gosli).

dîh, *m.* der Hauch, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; Tvoj dih je ustvaril solnca nova, *Vod.(Pes.)*; strupeni dih, der Gifthauch, *Cig.*; — der Athemzug; do zadnjega diha, *Mik.*; — der Athem, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; lahek d., leichtes Athmen, *Z.*

diháłen, łna, *adj.* Athmungs-: dihalna živila, Athmungsnährstoffe, *Erj.(Som.)*.

dihâłke, *f. pl.* = skrge, *Erj.(Izb. sp.)*.

dihâłnik, *m.* = dihalo 1), *C.*

diháło, *n.* 1) das Athmungsorgan, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*, *Svet.(Rok.)*, *nk.*; — 2) der Duft, *ogr.-Mik.*, *C.*; — tudi: díhało, *Valj.(Rad)*.

díhanje, *n.* 1) das Athmen; — 2) das Riechen.

díhati, dîham, šem, *vb. impf.* athmen; težko d., einen schweren Athem haben; d. kaj iz sebe, etwas ausathmen; v sebe d., einathmen; v koga d., jemanden anathmen; z enimi usti mrzlo in vroče dihati (= drugače govoriti in drugače misliti), *Krelj*; — hauchen: veter diše, kamor hoče, *Trub.*; — 2) = duhati, riechen: vzemi mravljincev eno pest, preteri jih in diši tisto, *Jurč.*; — schnupfen: tobak d., *Z.*, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.

díhavica, *f.* die Schwerathmigkeit, *Z.*

díhavičen, čna, *adj.* schwerathmig, *Slom.*

dîhet, hta, *m.* der Wohlgeruch, der Duft, *M.*, (diht) *Mur.*, *Jan.*; (tudi: dihèt, éta, *ogr.-C.*).

dihetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* schnell athmen, *C.*

dîhljaj, *m.* der Athemzug; poslednji d., der letzte Athemzug, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

dihljáti, âm, *vb. impf.* sanft hauchen: d. vonj na koga, jemanden anduften, *Cig.*

dîhnik, *m.* die Ranke (sisymbrium sp.), *Koborid-Erj.(Torb.)*.

díhniti, dîhnem, *vb. pf.* 1) hauchen; d. v koga, einen anhauchen, d. na kaj, etwas behauchen, *Cig.*; — 2) einen Athemzug thun.

dihôr, rja, *m.* *Cig.*, *Jan.*, *LjZv.*, pogl. dehor.

dihtéti, ím, *vb. impf.* 1) stark athmen, schnauben, *Cig.*, *Jan.*; tako dihtim, kakor kovaški meh, *Jurč.*; Savel je dihtel pretenje in morijo, „Saul schnaubete mit Dräuen und Morden", *Sv. pis.-Cig.*; — d. po čem, nach etwas heftig verlangen, lechzen, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*, *C.*; človek, ki po visokosti dihti, *Ravn.*; tudi: d. za čim, *C.*; — 2) einen Geruch verbreiten, *Mik.*; duften, *Mur.*; prim. dehteti.

dihtìv, íva, *adj.* begierig, *Cig.*, *Jan*; eifrig, *C.*; mladostna kraljica je dihtivo poslušala razgovor, *Glas.*

dihtívost, *f.* die Strebsamkeit, der Eifer, *SlN.*

dihûr, rja, *m.* pogl. dehor.

dijáče, eta, *n.* das Studentlein: ubogo d., *SlN.*

dijáčiti, âčim, *vb. impf.* 1) Student sein, *Zora*; — 2) d. za mrličem, eine Leiche besingen, (dj-) *Dol.-Cig.*

dijáčki, *adj.* 1) lateinisch, *Habd.*; — 2) = dijaški, *Mik.*

diják, *m.* der Student, *Habd.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

dijákon, *m.* der Diakon.

dijákonstvo, *n.* das Diakonat, *Cig.*, *Jan.*

dijakováti, ûjem, *vb. impf.* Student sein, *Bas.*

dijamānt, *m.* = demant.

dijáški, *adj.* Studenten-, *Jan.*, *nk.*; dijaško življenje, das Studentenleben, *nk.*

dijâštvo, *n.* das Studententhum, die Studentenschaft, *nk.*

dijável, *m.* = hudič, *Kr.*

díka, *f.* die Pracht, die Herrlichkeit, *Z.*, *Burg.*, *Mik.*; d. nebeška, die himmlische Glorie, *Mur.*; Salomon v svoji diki, *C.*; dika ob-

ladanja, der Triumph, *C.*; — die Zierde, der Ruhm, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
diktātor, rja, *m.* oblastnik z neomejeno oblastjo, der Dictator.
diktātorski, *adj.* dictatorisch.
diktātorstvo, *n.* die Dictatur, *Cig.*
diktatūra, *f.* die Dictatur.
dîla, *f.* das Brett, die Diele; — = lopar, *V.-Cig.*; — das Nudelbrett, *Vod.(Izb. sp.)*; — *pl.* dile, der Dachboden: na dilah, auf dem Dachboden; prim. nem. Diele, bav. die dielen = der Dachboden, *C.*
dîlast, *adj.* brettartig; — brettern.
dilēma, *f.* der Doppelsatz, der Doppelschluss, das Dilemma, *Cig.(T.)*.
diletānt, *m.* kdor se iz veselja postransko s kako rečjo peča, der Dilettant.
diletāntinja, *f.* die Dilettantin, *nk.*
diletantīzem, zma, *m.* der Dilettantismus.
diletantováti, ūjem, *vb. impf.* Dilettant sein: vse preveč diletantujemo, *Levst.(Izb. sp.)*.
dîlica, *f. dem.* dila; das Brettchen.
dîlj, *adv.* v dilj zvoni = v nedeljo k maši prvič „vabi", *Št.-Erj.(Torb.)*; = na dilj zvoni, *C.*; — vse v dilj, vse v en dilj gre dež, ohne Unterbrechung, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
dîlnat, *adj.* brettern, *Cig.*
diluviālen, lna, *adj.* Diluvial-: diluvialna tvorba, das Diluvialgebilde, *Cig.(T.)*.
dilūvij, *m.* naplavnina iz predčloveške dobe, das Diluvium, *Cig.(T.)*.
dìm, dima, *m.* der Rauch; ves v dimu, rauchumhüllt, *C.*; dim je v sobi, es raucht im Zimmer; nehal je dim, es hat ausgeraucht, *Cig.*; meso na dim, v dim obesiti, das Fleisch zum Selchen aufhängen; iz dima v ogenj = aus dem Regen in die Traufe, *Met.*
díma, *f.* krava dimaste barve.
dimáča, *f.* = dimlje, *C.*
dimálja, *f.* = dima, *Lašče-Levst.(M.)*.
dimâra, *f.* = dima, *Cig.*
dímast, *adj.* wie vom Rauch gefärbt, schwarzroth, rauchgelb.
dimè, éta, *m.* schwarzrother Ochs, *Mik.*, *Valj.(Rad)*.
dîmec, mca, *m.* 1) = dime, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Valj.(Rad)*; — der Braunschecke, *Jan.*; — 2) prvo žganje, ki priteče po cevi, *BlKr.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
dîmek, mka, *m.* 1) = dime, *Valj.(Rad)*; — 2) gorski duh rudarjev, *Pjk.(Črt. 37.)*.
dímeljn, ljna, *adj.* = dimeljski, *Cig.*
dímeljski, *adj.* Leisten-: dimeljsko vezilo, das Leistenband (am Körper), *V.-Cig.*
dímen, mna, *adj.* Rauch-: dimni curek, die Rauchsäule, *Ravn.-Cig.*; — rauchig; dimno je, es raucht.
dîmica, *f.* der Höhenrauch, *Polj.*
dîmeter, tra, *m.* dvo- ali četverostopen verz, der Dimeter, *Cig.(T.)*.
dímiti se, dîmim se, *vb. impf.* Rauch, Dunst von sich geben, rauchen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
dîmka, *f.* 1) krava dimaste barve; — 2) neka hruška, *C.*
dîmlja, *f.* = dima, *LjZv.*
dîmlje, *f. pl.* die Leistengegend, die Schamgegend, *Dict.*, *Pohl.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Mik.*, *Štrek.*
dimljáča, *f.* die Pestdrüse, die Pestbeule in der Schamgegend, *Pohl.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — prim. dimlje.
dîmljice, *f. pl. dem.* dimlje, *Dict.*
dîmnast, *adj.* = dimast, *Dict.*
dîmnat, *adj.* voll Rauch, rauchig; dimnata kuhinja; dimnata soparica, *Jap.(Sv. p.)*.
dîmnica, *f.* 1) ein rauchiges Wohnzimmer: na Pohorju imajo po nekod še sedaj dimnice: v veliki skupni sobi je kamen ali ognjišče, nad kojim se razprostira pokrov iz opeke, ki dim zajemlje in iz sobe odvaja, *Pjk.(Črt. 222.)*; vsak za-se si postavljajo vrle hiše, kakor gradiče, za celo župnijo mora pa dimnica dobra biti, *Slom.*; — 2) die Räucherkammer, die Selchkammer, *Z.*, *Nov.*, *jvzhŠt.*; — 3) das Rauchloch, *V.-Cig.*; — 4) neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
dîmničar, rja, *m.* = dimnikar, *Levst.(Nauk)*.
dîmničarstvo, *n.* = dimnikarstvo, *Levst.(Nauk)*.
dîmnik, *m.* 1) der Rauchfang, der Schornstein; — 2) neka vinska trta, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; rauchfarbige Zimmettraube, *Trumm.*
dîmnikar, rja, *m.* der Kaminfeger.
dîmnikarski, *adj.* Kaminfeger-.
dîmnikarstvo, *n.* das Kaminfegergewerbe.
dîmnikarščina, *f.* der Kaminfegerlohn, *Cig.*
dimnjáča, *f.* die Rauchstube, *Danj.-Mik.*
dîmnjak, *m.* = dimnik 1), *Habd.*, *Guts.*, *C.*, *Valj.(Rad)*.
dimovânje, *n.* das Rauchmachen, das Rauchen: tobakovo d., *Jurč.*
dimovòd, vóda, *m.* das Rauchregister, der Rauchzug, *Cig.(T.)*, *DZ.*
dîmša, *f.* = dima, *Cig.*, *Mik.*, *Kr.-Valj.(Rad)*.
dinâmičen, čna, *adj.* dynamisch, *Cig.(T.)*, *nk.*
dinâmika, *f.* nauk o silah, die Dynamik, *Cig.(T.)*; — prim. siloslovje.
dinamît, *m.* neka razstrelna tvarina, das Dynamit.
dinâst, *m.* vladar, der Dynast.
dinastîja, *f.* vladajoča rodovina, die Dynastie.
dínja, *f.* die Zuckermelone (cucumis melo).
dínjica, *f. dem.* dinja.
dínjišče, *n.* das Melonenbeet, *Cig.*
diplár, rja, *m.* = diplaš, *Cig.*
dîplati, am, *vb. impf.* na diple gosti, *Cig.*, *C.*, *BlKr.*
dipláš, *m.* 1) der Sackpfeifer, *Valj.(Rad)*.
dîple, pel, *f. pl.* die Sackpfeife, der Dudelsack, *Cig.*, *Jan.*; — iz gr. διπλόος, dvojen, *Mik.(Et.)*.
diplōm, *m.* listina o podelitvi kakega dostojanstva, plemstva, itd., das Diplom.
diplōma, *f.* = diplom, *nk.*
diplomāt, *m.* der Diplomat.
diplomatîja, *f.* razmere mednarodnega občevanja in poslanstva, die Diplomatie.
diplomātika, *f.* nauk o diplomatiji, die Diplomatik.
diplomātski, *adj.* diplomatisch.

diplômen, mna, *adj.* Diplom=: diplomni obrazec, das Diplomformular, *DZ.*
dîr, *m.* das Rennen; mir! če ne, bo dir, *Lašče-Levst.(Rok.)*; v d. se spustiti, zu rennen anfangen; — der Trab, *Valj.(Rad)*; v dir iti, traben, *Mik.*; konj ima težek dir, das Pferd trottet hart, *Cig.*
díra, *f.* die Getreidedarre, *Dol.*; — prim. 2. dera.
diráča, *f.* = derača, derak, *C.*
dîrati, am, *vb. impf. ad.* dirniti; afficieren, reizen, *C.*; to me ne dira, das kümmert mich nicht, *Z.*; — hs.
dîrek, rka, *m.* das Traben, der Trab, *Mur.*, *Cig.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; v d. jezditi, im Trab reiten, *Jan.*; das Rennen, *Jan.*; der Wettlauf, *M.*
dirékcija, *f.* die Direction, *Cig.*, *nk.*
dirêktor, rja, *m.* der Director; — prim. ravnatelj.
direndàj, ája, *m.* der Wirrwarr, lustiges, lärmendes Treiben, die Hetze: to je bil d., kjer so pele Kurentove gosli, *LjZv.*; — prim. bav. dirdendey, (diradey, dirdumdey, dilmedey), etwas Gemischtes (Zeug, Korn), *Levst.(Rok.)*.
dirindàj, ája, *m.* = direndaj.
dírja, *f.* der Trab, *Mur.*
dirjáč, *m.* der Renner, *nk.*
dirjalíšče, *n.* der Rennplatz, *Cig.*, *Jan.*
dirjâlnica, *f.* die Rennbahn, *Cig.*
dírjanje, *n.* das Rennen; der Trab: v d. goniti, im Trab fahren, *Levst.(Nauk)*.
dirjástiti, im, *vb. impf.* ungestüm rennen.
dírjati, am, *vb. impf.* 1) rennen; V šotorje dirja, dirja v skok, Turčine seka vse okrog, *Npes.-K.*; Pegam dirja jadrno, *Npes.-K.*; dirjaje, in vollem Laufe; — traben, *Mur.*, *Cig.*; — 2) rennen lassen: Konjič pravi: Dirjaj mene, *Npes.-K.*
dirjâva, *f.* das Rennen, *M.*
dírjavec, vca, *m.* der Renner, der Traber, *Cig.*
dírjaven, vna, *adj.* dirjavna žival, das Laufthier, *Šol.*
dirjíhati, am, *vb. impf.* rennen: prasič jo ubere črez njive in dirjiha, *Jurč.*
dîrka, *f.* das Wettrennen, *nk.*
dírniti, dîrnem, *vb. pf.* rühren, afficieren, *nk.*; — hs.
disciplîna, *f.* ustrahovanje, die Disciplin.
dîsk, *m.* der Discus, die Wurfscheibe, *Cig.*
diskânt, *m.* der Discant, *Cig.*; — prim. sopran.
diskônt, *m.* die Vergütung bei sofortiger Zahlung einer später fälligen Summe, der Discont, *Cel.(Ar.)*.
diskônten, tna, *adj.* Disconto=, *Cel.(Ar.)*.
diskrazîja, *f.* fehlerhafte Mischung der Körpersäfte, die Dyskrasie, *Cig.*
disputácija, *f.* učen prepir, die Disputation, *Cig.(T.)*.
distáncija, *f.* die Distanz, *Cig.(T.)*; — prim. razdalja.
dîstih, *m.* skupina dveh verzov, zlasti heksametra in pentametra, das Distichon, *Cig.(T.)*.
dîš, *m.* der Duft, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*; roža ima nasladen diš, *ogr.-Valj.(Rad)*.
dišâd, *f.* angenehme Gerüche, *vzhŠt.-C.*
díšati, im, *vb. impf.* 1) einen Geruch von sich geben, riechen; lepo d.; d. po čem, nach etwas riechen; vino po sodu diši, der Wein hat einen Fassgeruch; dišeč, wohlriechend; — 2) schmecken, munden; nič mi ne diši (jesti), ich habe keinen Appetit; lačnemu tudi malo zabeljena jed diši, der Hunger ist die beste Würze, *Cig.*; 3) = duhati, riechen: imaš nos, pa diši, *Dol.*; — imajo nos in ne diše, *Dalm.*; d. smrad peklenski, *Jsvkr.*
dišâva, *f.* der Wohlgeruch; — wohlriechender Stoff; — das Gewürz, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; *pl.* dišave, Droguen, *Cig.*
dišâvar, rja, *m.* der Parfumeur, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — der Gewürzhändler, *Cig.*, *Jan.*, *Škrinj.*
dišavárnica, *f.* die Parfum=, Gewürz=, Drogueriewarenhandlung, *Cig.*, *DZ.*
dišâven, vna, *adj.* wohlriechend, aromatisch, *Mur.*, *Cig.*
dišavína, *f.* die Parfumerieware, *Jan.*
dišavînar, rja, *m.* der Parfumeur, *Jan.*
díšâvka, *f.* neko jabolko, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
dišâvnica, *f.* das Riechfläschchen, *C.*; die Würzbüchse, *Cig.*
dišẹ̑čevina, *f.* der Riechstoff, *Vrtov.(Vin.)*; das Gewürz, *M.*
dišẹ̑čica, *f.* eine wohlriechende Sache, *C.*
dišẹ̑čina, *f.* wohlriechende Ware, Gewürz, *Jan.*, *Škrinj.*
dišẹ̑činar, *m.* = dišavar, *V.-Cig.*, *Jan.*
dišẹ̑čka, *f.* 1) neka vinska trta, *Kras*, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *Vrtov.(Vin.)*; — 2) neka hruška, *C.*, *Št.*, *Dol.*
dišẹ̑čnost, *f.* der Wohlgeruch, *Škrinj.*
dîšek, ška, *m.* 1) der Geruchsinn, *Mur.*; pes po dišku najde gospodarja, *Vrtov.*; — 2) der Nebengeruch; vino ima dišek, *M.*; — 3) der Beigeschmack, *Cig.*
dîšen, šna, *adj.* wohlriechend: dišno cvetje, *ogr.-C.*
díti, díjem, *vb. impf.* 1) wehen, *Mik.*, *Erj.(Torb.)*; sapa dije, *C.*; — 2) duften: cvetice dijejo, *M.*; — 3) leise athmen, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*
ditirâmb, *m.* navdušen slavospev, der Dithyrambus.
dîvan, *m.* der Divan: 1) turški vladni svet; — 2) turški blazinjak.
díven, vna, *adj.* wunderbar, wunderschön, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — stsl., hs.
dividênd, *m.* der Divident, delski d., der Theildividend, *Cel.(Ar.)*; — prim. deljenec.
dividênda, *f.* vsakoletni delež dobička pri delniškem podjetju pripadajoč vsaki delnici, die Dividende.
divîn, *m.* das Wollkraut, der Himmelbrand (verbascum thapsus), *C.*, *Medv.(Rok.)*, *Goriš.* *Št.*, *Kor.-Erj.(Torb.)*.
divízija, *f.* vojni oddelek, die Division, eine Heeresabtheilung, *Cig.*
divizijonár, rja, *m.* der Divisionär, *Jan.*

divīzor, rja, *m.* der Divisor (math.), *Cig.*, *Cel. (Ar.)*; — prim. delitelj.

divjáča, *f.* 1) die Wilde, *Mik.*; — 2) der Holzapfel, *Hal.-C.*; — die Waldbirne, *Z.*; — 3) eine Art Beulengeschwulst an Gelenken, *vzhŠt.-C.*; — 4) = divjačina, *Guts.*, *nk.*

divjáček, čka, *m. dem.* divjak; der Wildfang, *Zora.*

divjáčen, čna, *adj.* scheu, erschreckt: ves d., *Guts.(Res.).*

divjáčina, *f.* 1) ein wildes Thier, *Dict.*; huda d. je Jožefa razdrla, *Dalm.*; — *coll.* das Wild; d. prihaja na polje; — 2) das Wildfleisch, das Wildbret.

divjáčiti, âčim, *vb. impf.* wie ein Wilder sich benehmen, *C.*, *Z.*; divjači sam črez sebe, er wüthet gegen sich selbst, *Hip.(Orb.).*

divjáčnost, *f.* = divjaštvo, *Mur.*, *Cig.*; ljudi divjačnost se uleže, *Ravn.*

divjâd, *f.* = divjačina, das Wild, *Jan.*

divják, *m.* 1) der Wilde; med divjaki živeti; — ein wild sich geberdender Mensch, der Wildfang; — 2) wildes Thier, *Cig.*; das Wildschwein, wilder Eber, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *C.*; — mali d., die kleine Holz- oder Hohltaube (columba oenas), *Cig.*; — 3) der Windhafer, der Flughafer, *Cig.*; — 4) wilder Baumstock, auf den ein Edelreis gepfropft wird, der Wildling.

divjáka, *f.* die Holzbirne, die Feldbirne, *Cig.*, *C.*; divja črešnja, hruška, *Rihenberk-Erj. (Torb.)*, *Notr.*; — neka trta, *Rihenberk-Erj.(Torb.).*

divjákinja, *f.* die Wilde.

divjákovec, vca, *m.* die gemeine Gemswurz (doronicum pardalianches), *Medv.(Rok.).*

divjálǫ, *n.* furiöser Mensch, *Cig.*

divjânje, *n.* das Toben, das Wüthen.

dívjast, *adj.* menschenscheu, *Svet.(Rok.).*

divjáški, *adj.* einem Wilden angemessen, wild, rohgesittet; po divjaško se vesti.

divjáštvǫ, *n.* die Wildheit, die Rohheit; v stare čase je bilo žolnirjem dovoljeno vsako divjaštvo in hudodelstvo, *LjZv.*

divjáti, âm, *vb. impf.* toben, wüthen, rasen; wild herum rennen; krava divja po travniku.

divjâva, *f.* die Wildnis, *C.*

divjâvec, vca, *m.* der Wüther, der Raser, *Cig.*; wilder Mensch, *Guts.*

divjâvka, *f.* die Wütherin, die Furie, *Cig.*

divjâzen, zni, *f.* 1) *coll.* wilde Thiere, *ogr.-Mik.*; poljska d., *kajk.-Valj.(Rad)*; — das Wildbret, *C.*; — 2) = divjost, *Jan.*, *SlN.*

dívji, *adj.* wild; divja zver; divja jeza; divje gledati; ves divji je danes, er wüthet heute; divje meso, wildes (schwammiges) Fleisch, *Cig.*; — divji ključ, der Dietrich, *Jan.*; divji ogenj, das durch Reiben zweier Hölzer entstandene Feuer, das Reibfeuer, *Cig.*, *M.*

divjíca, *f.* der zu üppige Wuchs des Getreides, der Lagerwuchs, *V.-Cig.*

divjína, *f.* 1) das Wild, das Wildbret; — 2) die Wildnis, *LjZv.*

divjînar, rja, *m.* der Wildbrethändler, *Cig.*

divjînec, nca, *m.* wilder Mensch (o ciganu), *Jurč.*

divjǫ̂st, *f.* die Wildheit.

divjóta, *f.* die Wildnis, *Mur.*, *Cig.*

dîvnjak, *m.* der Thiergarten (?): Pustite ljubi oča me, Da v divnjak grem sprehajat se, *Preš.*; (nam. divjinjak?).

1\. **díža**, *f.* pogl. 2. deža.

2\. **díža**, *f.* die weiche Bärenklau (acanthus mollis), *Med.(Rok.).*

díže, *f. pl.* die Menstruation, *Pohl.*, *Mik.*; — prim. švab. „dieses" = Menstruation, *C.*

dížinga, *f.* der Weiberfluss, *Mik.*, *Kr.-Valj. (Rad)*; — prim. diže.

dja . . ., išči pod: deja . . .

dlábiti, im, *vb. impf.* greifen, *Štrek.*

dlâčec, čca, *m.* = vlakno, *C.*, *Z.*, *Vrtov.*

dláčen, čna, *adj.* haarig; Ezav je bil ves dlačen in kosmat, *Ravn.*; dlačni snutek, die Pohle, die Pohlkette (bei den Sammtwebern), *V.-Cig.*

dláčica, *f. dem.* dlaka, das Härchen.

dlâčje, *n. coll.* Thierhaare, *Mur.*, *C.*

dlâčnica, *f.* die Haarzelle, *Erj.(Som.).*

dláka, *f.* das (thierische) Haar; dlako cepiti, haarspalten; do dlake vse povedati, alles haarklein erzählen, *ZgD.*; ni za dlako udati se, *Jurč.*; — *coll.* das Haar; ozimna d., das Winterhaar, *Jan.*; dlako puščati, Haare verlieren; mišja d., der Flaum junger Vögel, *Zv.*; po žabje dlake poslati = in den April schicken, *Cig.*; — die Art: take dlake ljudje, *Z.*, *ZgD.*; on je tudi tvoje dlake, *Cig.*; — v kletvicah: pasja dlaka! = Hund!

dlákast, *adj.* 1) haarig, behaart; — 2) haarförmig, *Cig.(T.)*, *Jan.*

dlákav, *adj.* haarig, behaart.

dlakavína, *f.* haariges Thier: goved ali kaka druga dlakavina, *Nov.*

dlakocépen, pna, *adj.* haarspalterisch, *nk.*

dlakojéden, dna, *adj.* haarfressend: d. mrčes, *Zora.*

dlakovît, *adj.* haarreich: d. rep, *Let.*; dlakovito mleko = polno dlak, *Vrt.*

dlàn, î, *f.* die flache Hand, die Handfläche; — die Mittelhand, *Erj.(Som.)*; dlan širok, eine Hand breit, *Cig.*

dlásna, *f.* das Zahnfleisch, *Guts.*; pogl. desne.

dlâžba, *f.* das Straßenpflaster, *Jan.*, *DZ.*; — češ.

dlážiti, im, *vb. impf.* pflastern, *Jan.*; — češ.

dlažîvǫ, *n.* das Pflastermaterial, *Jan.*; — prim. dlažiti.

dlâžka, *f.* die Fliese: alabaster v dlažkah, *DZ.*; — češ.

dlečvenica, *f.* das Deichselloch am Joche, *SlGradec-C.*; — prim. dletviti.

dlèsk, *interj.* knacks! *Cig.*

dlèsk, dléska, *m.* 1) der Schnalzlaut; — 2) der Kernbeißer, der Kirschfink (fringilla coccothraustes); zeleni d., das Hirngrillerl, *Levst. (Nauk)*; zelenkasti d., der Grünling, *Levst. (Nauk).*

dleskânje, *n.* das Schnalzen.

dlęskáti, am, *vb. impf.* Schnalzlaute hervorbringen, schnalzen, (mit der Zunge, den Fingern): ploskal je z rokami, dleskal s prsti, *Andr.*; — mit der Hand, mit einer Ruthe schlagen, *M.*; — knacken, *Z.*
dleskàv, áva, *adj.* dleskav glas, ein Schnalzlaut, *Cig.(T.)*.
dleskâvec, vca, *m.* der gerne schnalzt, *Cig.*
dleskèt, éta, *m.* das Schnalzen, das Knacken, *Cig.*
dlęskniti, dlêsknem, *vb. pf.* einen Schnalzlaut oder einen ähnlichen Laut hervorbringen; d. z jezikom, s prsti.
dlésna, *f.* das Zahnfleisch, *Cig.*, *C.*; tudi: *pl.* dlesne, *Cig.*; zobov venec gleda iz dlesen, *Erj.(Som.)*.
dlęsniti, dlêsnem, *vb. pf.* = dleskniti, *Cig.*, *Jan.*
dlęščiti, dlêščim, *vb. pf.* = dleskniti, *Jan.*
dlętast, *adj.* meißelförmig.
dlętce, *n. dem.* dleto, das Meißelchen; der Grabstichel, *Cig.(T.)*; = pisno d., *Erj.(Min.)*.
dlęten, tna, *adj.* Meißel-; dletni sveder, der Meißelbohrer (im Bergbau), *V.-Cig.*
dlętevce, *n. dem.* dletvo.
dlętílo, *n.* die Stemmaschine, *Cig.(T.)*.
dlętiti, im, *vb. impf.* meißeln, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig. (T.)*.
dlêtnik, *m.* der Meißler, *Mur.*
dlęto, *n.* das Stemmeisen, der Meißel; žlebasto d., der Hohlmeißel, *Cig.*; pilarsko d., der Raspelmeißel, *Cig.*; — das Schweifeisen der Schuhmacher, *Cig.*
dlętvati, am, *vb. impf.* meißeln, *Mur.*, *Vest.*
dlêtvenik, *m.* = dletnik, *Mur.*
dlętviti, im, *vb. impf.* = dletiti, *Mur.*, *Jan.*, *Zora*.
dlętvo, *n.* = dleto, *Mur.*, *Mik.*, *Zora*, *Št.*
dlîskva, *f.* der Alraun, (mandragora offic.), *C.*; — prim. drstljivka.
dljè, *adv.* = dalje, länger (o času), *Dict.*, *C.*, *Mik.*, *Kr.*; kar dlje, to hujši, je länger desto schlechter, *Krelj*; kar dlje, tem huje, *Levst. (Močv.)*; dlje časa, *Žnid.*; — weiter: ona dlje govori, *Krelj*.
dljèj, *adv.* = dlje, *C.*
dljèr, *adv.* = dlje, *C.*, *Met.*, *Mik.*, *Dol.*
dnár, rja, *m.* pogl. denar.
dnęn, *adj.* Boden-, *C.*
dnês, *adv.* = danes, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *vzhŠt.*
dnęven, vna, *adj.* Tages-, Tag-; dnevna plača, das Diurnum, *Cig.*; dnevne dobe, die Tageszeiten, *Cig.(T.)*.
dnęviti se, i se, *vb. impf.* = daniti se, *C.*
dnêvnica, *f.* das Taggeld: dnevnice, die Diäten, *C.*, *DZ.*; — prim. dnevnina.
dnęvnik, *m.* 1) *pl.* dnevniki, die Tagfalter, *Erj.(Ž.)*, *Cig.(T.)*; — 2) das Tagblatt, eine täglich erscheinende Zeitung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 3) das Tagebuch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; das Journal („knjiga, v katero se zabeležki pišejo dan za dnevom"), *Levst.(Nauk)*; stanovni d., das Etatsjournal, *DZ.*; — 4) = koledar, *ogr.-C.*
dnevnína, *f.* das Tagegeld, *nk.*

dnevnînar, rja, *m.* der Diurnist, *Cig.*
dnęvščina, *f.* 1) das Tagegeld, *Cig.*, *SlN.*; — 2) die Arbeit, die ein Mann an einem Tage richtet, *Cig.*
dníčen, čna, *adj.* nieder gelegen, Nieder-, *Mur.*; d. les, eine Niederwaldung, *Mur.*
dnîčka, *f.* = lakotnica, teščina, die Dünnung des Körpers, *ogr.-C.*
dníka, *f.* tiefe, flache Niederung *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; die Thalwiese, *ogr.-Valj.(Rad)*; die Thalschlucht, *Caf(Vest.)*.
1. **dnína**, *f.* = dnišče, *C.*
2. **dnína**, *f.* 1) das Manneswerk (kolikor človek na dan storiti more), *V.-Cig.*; das Tagewerk: dnino opraviti, *Ravn.*; po dninah hoditi, tagewerken, *Vrt.*; — der Morgen (Juchart), *V.-Cig.*, — 2) der Taglohn, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; dati po desetici dnine, *Ravn.*; na dnine v službo stopiti, *Vod.(Nov.)*; — das Tagegeld, das Diurnum, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*, *nk.*; — die Diäten, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dnînar, rja, *m.* der Tagwerker, der Taglöhner, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; berači po dvojači, dninarji po goldinarji, *Z.*
dnínski, *adj.* kar se dnine tiče, *Cig.*, *Jan.*
dníšče, *n.* 1) das Fundament, *Prip.-Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) veje, ki se polagajo na „dno" senene kope (stoga), *Krn-Erj. (Torb.)*; — 3) der Baumstrunk, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; — 4) der Satz des Weines, *C.*
dníti, ím, *vb. impf.* den Boden einsetzen, bodmen: sod d., *Cig.*
dnjáča, *f.* die Schlucht, tiefer Graben, *C.*; (gnjača, *Cig.*, *Jan.*); — prim dnika.
dnjáčina, *f.* = dnjača, *C.*
dnò, I. *n.* der Boden; do dna izprazniti čašo; dno sita, der Haarsiebboden, *Cig.*; — die Grundplatte (pri tiskarjih), *Cig.*; — der Grund (des Meeres, Flusses, u. dgl.); ladja gre k dnu, das Schiff geht unter, *Cig.*; ni moči ribniku do dna priti, *Cig.*; na dno zadeti, auf den Grund stoßen, *Cig.*; — dolinsko dno, die Thalsohle, *Cig.(T.)*; — das Fundament: iz dna hišo sezidati, von Grund aus aufmauern, *Cig.*; — die Sohle (mont.), *Cig.*; — *pren.* iz dna, gründlich: deliti iz dna teoretično izomiko, *DZ.*; do dna čemu priti, einer Sache auf den Grund kommen, etwas ergründen, *Cig.*, *C.*; — II. *praep. c. gen.* am Grunde, dno potoka, *Jan.-Mik. V. G. IV. 254.*
dò, I. *praep. c. gen.* 1) bis zu, *a)* o prostoru: do konca sveta, bis ans Ende der Welt; do hriba se peljati; brada mu sega do tal; od hiše do hiše; ni moči do njega (priti), man kann nicht bis zu ihm gelangen; z adverbijem: do kod? bis wohin? wie weit? (= do kam, *C.*); do tod, (do tukaj), bis hieher; do nekam, bis irgendwohin, *Cig.*; z adverbialnimi izrazi: do sredi sobe, bis zur Mitte des Zimmers; do pod klancem, bis zum Fuße des Hügels; — *pren.* do živega priti komu, jemanden empfindlich treffen, jemandem beikommen; — = pri: ni drugega videti nego luč do luči, *LjZv.*; bila je hiša

tako natlačena, da ni mogel nihče sesti, ampak stal je mož do moža vso noč, *Jurč.*; glava do glave se je videla, *Erj.(Izb. sp.)*; *b)* o stopnji, (bis zu einem gewissen Grade): do smrti ranjen, **tödtlich verwundet**; do krvi, do krvavega so se stepli, **bis aufs Blut**; do nazega sleči koga; do sitega se najesti, sich satt essen, (do sita, *Jan.*, *Mik.*); do presita, bis zur Uebersättigung, *C.*; do čistega (do čista, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*), vollends, **total**; do celega (do cela, *Jan.*, *BlKr.-M.*), gänzlich; do dobrega, (do dobra, *Mik.*, *Jan.*), gehörig, **recht**; ko se dan stori do dobrega, *Ravn.-Mik.*; do tancega vse izpolniti, alles genau erfüllen, *Burg.*; do malega, (do mala, *Jan.*, *Ben.*, *Mik.*), bis auf Weniges; fast, **beinahe**; do sedem ur hoda, **beiläufig sieben Stunden Weges**, *Levst.(Rok.)*: do besede, **wörtlich**, *Cig.*; do pike, do zobca, accurat, *Jan.*; do polu, do polovice, zur Hälfte, *Cig.*; do kraja, **vollends**: do kraja koga pokončati; nimajo do ostanka kruha (= da bi ga ostajalo), *Zv.*; krava ima mleka zmeraj dovolj do ostanka, *Zv.*; — do tretjega gre rado, **alle guten Dinge sind drei**; — do na tri mesece se more zmanjšati rok, *DZ.*; — *c)* o času: spati do belega dne, **in den Tag hinein schlafen**; do tretje noči, spät in die Nacht hinein; do današnjega dne, bis auf den heutigen Tag; tega do smrti ne bom pozabil; do sih dob (mal), **bisher**; do tistih dob (mal), **bis dahin**; — z adverbiji: do zdaj, **bisher**; do takrat, **bis dahin**; do kar, (= dokler), *Levst.(Sl. Spr.)*; z adverbialnimi izrazi: do popoldne; do blizu božiča, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) kaže kako mer: **an**; do starišev sem pisal, *Met.*; do mene poslan, **an mich gesendet**, *Cig.*; obrniti se do koga, **sich an jemanden wenden**; imam prošnjo do vas, *Met.*; — 3) kaže razmerje: **gegen**; kaj imaš do mene? *Levst.(Rok.)*; Če se mu kaj do mene zdi, Naj pride k meni le v gosti, *Npes.-K.*; — meni je do koga (česa), mir ist an jemandem (etwas) gelegen; meni do tega nič ni, *Levst.(Rok.)*; do tega mi je veliko, *Svet.(Rok.)*; ako nam je kaj do zdravja, *Vrt.*; vsem tem do besede ni bilo mnogo, *LjZv.*; trd do ubogih, *Ravn.-Mik.*; laskav do gospode, dober do vseh, *Levst.(Rok.)*; — **zu**; ljubezen do domovine, do otrok; — 4) **außer**: izgubil sem ves denar do enega goldinarja, *Svet.(Rok.)*; vsi do enega, katerega bomo še omenili, *Andr.*; — II. *praep.* znači: 1) da je dejanje do nekod dospelo: doiti, dokričati, dočakati; dopleti do polu njive, mit dem Jäten bis zur Hälfte des Ackers kommen; do nas je dosmrdelo, der Gestank drang bis zu uns; — 2) da je dejanje do konca dospelo: doslužiti, **ausdienen**; dogospodaril je, er ist mit seiner Wirtschaft am Ende; doklel je, er hat ausgeflucht (= er wird nicht mehr fluchen); za letos smo dosejali, für dieses Jahr haben wir das Säen beendet; — 3) da je dejanje do zaželenega uspeha dospelo: dopovedati komu kaj, je- manden etwas klar machen; domisliti se, sich erinnern; — 4) znači dodevanje, **hinzu**: dodati, **hinzugeben**; to je slaba mera, domerite! **füget das Fehlende hinzu!** prim. *Mik. V. G. IV. 202.*

dǫ̂b, *m.* die Eiche; pos. die Stein- oder Wintereiche (quercus sessiliflora), *Erj.(Rok.)*.

dǫ̂b, *f.* dobî, 1) **die Zeit**, *kajk.-Valj.(Rad)*; najprednjo dob, **zuerst**, *Svet.(Rok.)*; — 2) **die Art, die Gattung**, *ogr.-Valj.(Rad)*; ene, dvoje dobi, **einerlei, zweierlei**; greh je dvoje dobi, *ogr.-C.*; na vsako dob, **auf jede Weise**, *ogr.-C.*

dóba, *f.* 1) eine irgendwie bestimmte Zeit: die **rechte Zeit**, *Mur.*; za dobe, v dobi, ob dobi, zur rechten Zeit, *Cig.*; (prim. prevdobi, zu früh, *Met.-Mik.*;) k dobi, **zu rechter Zeit**, *C.*; — **die Frist**, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; plačilna d., die Verfallszeit, *Cig.*; — der Zeitraum, die **Periode**; zlata d., **die goldene Zeit**; junaška d., **das Heldenzeitalter**; prehodna d., **die Uebergangsperiode**, *nk.*; jesenska d., **die Herbstzeit**; dnevne dobe, **die Tageszeiten**, *Cig.(T.)*; — **die Phase**, *Jan.*; — **die Altersperiode, das Alter**: v najlepši dobi, **in den besten Jahren**, *Cig.*; človek srednje dobe, **ein Mensch von mittleren Jahren**, *Levst.(Rok.)*; on je moje dobe = on je moj vrstnik, **er ist mein Altersgenosse**, *Cig.*, *C.*; v dobo priti, **zu Jahren kommen**, *Svet.(Rok.)*; v dobi biti, **betagt sein**, *C.*; — die Zeit: do sih dob, **bisher**, do se dobe, *C.*, *Kor.-Jarn.(Rok.)*; do te dobe, bisher, *ogr.-C.*; (= tudi: bis hieher, *C.*, *pri Mariboru-Kres*); po tej dobi, **fürderhin**, *Meg.*; o sej dobi, (osedobi), *Navr.(Let.)*; katero dobo, **zu welcher Zeit**? *Cig.*; katere dobe, **bisweilen**, *Guts.*; do katerih dob, **bis wann**? (tudi: wie weit?) *C.*; v vsako dobo, zu jeder Zeit (= v jutro, o poldne, zvečer), *ogr.-C.*; — 2) **die Art und Weise**, *ogr.-C.*; na to dobo, pri taki dobi, **auf diese Art**, pri sredni dobi, **mittelmäßig**, *C.*; srednjo dobo, **so, so**, *Guts.*; v eno dobo, **immer gleichmäßig**, *C.*; človek svoje dobe, **ein eigenthümlicher Mensch**, *C.*; — prim. dob, *f.* 2).

dobârati, am, *vb. pf.* = dovprašati, *Mur.*

dobásati, bâšem, *vb. pf.* (das Fehlende) **dazupacken, hinzuladen**, *Bes.*

dobâva, *f.* 1) das Erlangen, das Erhalten, *C.*; — 2) das Erlangte, *C.*; — 3) die Beschaffung, **die Herbeischaffung**, *Cig.(T.)*, *DZ.*; dobava denarja, die Geldbeschaffung, dobava dokazil, **die Herbeischaffung von Beweismitteln**, *DZ.*; **der Bezug**, *DZ.*; (po hs.).

dobâvek, vka, *m.* **die Errungenschaft, der Gewinn**, *C.*

dobavíšče, *n.* **die Bezugsquelle**, *h. t.-Cig.(T.)*.

dobáviti, bâvim, *vb. pf.* herbeischaffen, verschaffen, liefern, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs.

dobavljáč, *m.* **der Lieferant**, *Cig.(T.)*; — hs.

dobávljati, am, *vb. impf.* 1) **erhalten, bekommen**, *C.*, *Vest.*, *jvzhŠt.*; zdravila brezplačno d., *Cv.*; sam si kruh dobavlja, *Fr.-C.*; — prim. do-

biti; — 2) herbeischaffen, liefern, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. dobaviti.

dobâvnica, *f.* die Bezugsnote, *DZ.*; — prim. dobaviti.

dǫ̑bec, bca, *m. dem.* dob.

dobẹ́liti, im, *vb. pf.* mit dem Tünchen, Bleichen fertig werden.

dǫ́belj, blja, *adj.* fähig, tauglich, *Cig.*, *C.*; nesi dobelj vrat za soboj zapreti, bist (vor Faulheit) nicht imstande, *Lašče-Erj.(Torb.)*; od pijanosti ni bil toliko dobelj, da bi šel v seno leč, *Ig*; d. za ženitev, heiratsfähig, *Jan.*

dǫ́ber, dóbra, *adj.* gut: = dem Zwecke entsprechend: d. strelec, pešec, guter Schütze, Fußgeher; ti bi bil d. za vojaka, du taugst zum Soldaten; dober biti = porok biti, (gut stehen), *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Svet.(Rok.)*, (po nem.); ima dobra ušesa, er hat ein feines Gehör; dober jezik imeti, ein gutes Mundstück haben; dobra ura, eine gute Uhr; dobro biti za kaj, dienlich sein; v dobrem stanu biti, in gutem Zustande sich befinden; suknja je še dobra, der Rock ist noch brauchbar; dober prevodnik (phys.), guter Leiter, *Cig.(T.)*; — dobro vino, dober kruh, guter Wein, gutes Brot; dobro blago se samo hvali; — = tüchtig, stark: dober kos pota, ein gutes Stück Weges; dobri dve uri, starke zwei Stunden; dva vagona dobre mere, gut gemessen; do dobrega (do dobra), gehörig, tüchtig; do dobra v oblasti imeti jezik, *Str.*; do dobrega izplačati, in vollem Betrage, *Cig.(T.)*; — dobro, recht, sehr; oba sta bila uže dobro stara, *Trub.*; moj oče so bili dobro stari, *LjZv.*; že dobro dolgo let je tega, *Jurč.*; priletnemu možu je bil kožušek dobro kratek, *Jurč.*; mraz dobro ni, es ist nicht eben kalt, *Polj.*; — = günstig: dobro jutro! dober dan! dober večer! dobro srečo! dobro zdravje! dober čas! (pri napivanju, *Rib.-Cig.*); dobro došel, (došla)! willkommen! *nk.*; dobra letina, gute Fechsung; dobra kupčija, einträglicher Handel, gutes Geschäft: — dober kup, wohlfeil = v dober kup, *Cig.(T.)*; v dobro zapisati komu, jemandem gut schreiben, *DZ.*, (po nem.); dobra paša, fette Weide, *Cig.*; — dobro živeti, gut leben; dobro se ti godi, dobro ti je, dir geht es gut; dobro se mi zdi, ich habe meine Freude daran, es ist mir angenehm; dobro mi de, es thut mir wohl, na dobrem biti, gut daran sein; to mi je (hodi) na dobro, das kommt mir zustatten, *Z.*; — dobra volja, gute Laune; dobre volje biti, gut gelaunt sein, guter Dinge sein; dobre volje mošnje kolje, guter Dinge sein kostet Geld, *Cig.*, *Št.*; — = sittlich gut: hudo in dobro, das Gute und das Böse; dobro delo, dobro dejanje; na dobrem glasu biti, in gutem Rufe stehen; dobro ime, der gute, ehrliche Name; tvojega starega nimam posebno na dobrem, *Jurč.*; — = gutmüthig: dober človek, dobra duša, eine gute Seele; — dobra volja, die Geneigtheit; če je tvoja dobra volja, posodi mi, leihe mir gefälligst, *jvzhŠt.*; iz dobre volje, willig, *Cig.*, *Jan.*; — wohlgesinnt, wohlgeneigt: dober komu biti; dobri so si, kakor prsti na roki, sie sind sehr verträglich, *Cig.*; dobra sta si kakor pes in mačka, sie vertragen sich wie Hund und Katze; iz dobra, mit Gutem, in Gutem, *ogr.-C.*; dober se delati komu, = dobrikati se, *Cig.*, *M.*

dobezljáti, âm, *vb. pf.* „biesend", rennend gelangen.

dobẹ́žati, ím, *vb. pf.* fliehend gelangen; d. do doma; fliehend erreichen: d. koga.

dóbica, *f. dem.* doba, *Let.*

dobìč, íča, *m. dem.* dob, *Jarn.*

dobíča, *f.* die Beute, *Mur.*, *Mik. V. G. II. 172.*

dobíček, čka, *m.* der Gewinn, der Profit; čisti d., der Reingewinn; za sramotnega dobička voljo, *Dalm.*; na dobičku biti, profitieren, im Vortheil sein; kakšen d. imaš od tega? was für einen Gewinn hast du davon? prvi dobiček ne gre v mošnjiček, (ali: gre pod kotliček), *Npreg.-DSv.*

dobȋčkar, rja, *m.* der Gewinnsüchtige, der Speculant, *Z.*, *Cig.*; posvariti dobičkarja, *Navr.(Kop. sp.)*.

dobičkarȋja, *f.* gewinnsüchtiges Gebaren, die Speculation, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

dobičkáriti, ârim, *vb. impf.* Gewinn suchen, gewinnsüchtig handeln, *Cig.*, *Zora.*

dobičkožẹ́ljen, ljna, *adj.* = dobička željen, *Cig.*, *Jan.*

dobičkožẹ́ljnost, *f*, die Gewinnsucht, *Jan.*

dobȋt, *f.* der Gewinn, *Meg.-Mik.*, *Jan.*

dobȋtek, tka, *m.* 1) = dobiček, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Trub.*; želeti nepoštenega dobitka, *Dalm.*; za svojega dobitka in užitka voljo, *Krelj*; — 2) der Gewinst: vsi teko, ali le eden sam dobitek vzame, *Dalm.*; prvi, drugi dobitek (pri tekmanju, srečkanju i. t. d.), *nk.*; tudi: dobítek.

dobȋteljica, *f.* der Treffer: glavna d., der Haupttreffer, *DZ.*

dobíten, tna, *adj.* einbringlich, *Cig.*, *Jan.*

dobȋtev, tve, *f.* die Erlangung, die Gewinnung, *Cig.*, *Jan.*; Samuelova daritev in boja d., *Ravn.*; — der Gewinn, *Mur.*, *Cig.*

dobíti, bǫ̑m (bǫ̑dem), bím, *vb. pf.* bekommen; nikjer denarja ne morem d., ich kann nirgends ein Geld auftreiben; d. komu kaj, jemandem etwas verschaffen; službo d., einen Dienst bekommen; za ženo d., zur Frau bekommen; dobodi si modrega moža, *Dalm.-C.*; imam d., mein Guthaben beträgt; — gewinnen: jaz sem dobil, vi ste izgubili (pri igri); pravdo, stavo, bitvo d.; — v pest d., in seine Gewalt bekommen; deželo, trdnjavo d., erobern, *C.*; (mesto je dobito, *Dalm.-C.*); noč me je dobila, die Nacht hat mich überrascht, *C.*; — antreffen: dobiti koga doma; ni bilo dobiti zdravnika; — dobiti po glavi, einen Schlag aufs Haupt bekommen; česar je iskal, je dobil; sich zuziehen: bolezen d.; dobil ga je v glavo, er hat sich ein Räuschchen angetrunken; — dlako, lase, zobe d.

dobítje, *n.* das Bekommen, *Cig.*

dobitkovína, *f.* die Erwerbsteuer, *Levst.(Nauk)*.

dobîtnik, *m.* der Gewinner, der Sieger, *Cig.*
dobîtva, *f.* = dobitev: die Erlangung; — der Gewinn; — die Erbschaft, *C.*; der Sieg, *Cig.*
dobívanje, *n.* das Bekommen; die Gewinnung: d. rude, der Abbau, *Cig.(T.)*; d. vode, der Wasserbezug, *Cig.*; d. blaga, der Warenbezug, *Cig.*; — das Gewinnen.
dobívati, am, *vb. impf. ad* dobiti; bekommen; tukaj se dobiva, hier ist zu haben; — blago dobivati, die Ware beziehen; — gewinnen: danes dobivam pri igri; siegen, *C.*; — konj nove zobe dobiva, das Pferd bricht die Zähne, *Cig.*; dobiva že ledene oči, die Augen fangen ihm an zu brechen, *Cig.*
dobîvec, vca, *m.* der Erlanger: veliko prosnikov malo dobivcev, *Z.*; — der Gewinner, *Cig., Jan., C.*; — der Sieger, *Cig.*
dobîvka, *f.* die Gewinnerin, *Cig.*
dǫ̂bje, *n.* das Eichengehölz, *Cig.*
doblebetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. pf.* mit dem Schwatzen zuende kommen, ausschwatzen, *Cig.*
doblískati se, a se, *vb. pf.* aufhören zu blitzen, verblitzen, *Cig.*
dobljénje, *n.* das Bekommen, die Erlangung, *Cig.*
dobljẹ̑st, *f.* die Fähigkeit, *Loški Potok-Cig., Jan.*; — die Hurtigkeit, *C., Z.*
dobljíca, *f.* der Gallapfel, *Jan., C.*
dobljìv, íva, *adj.* = dobelj, *C.*
dobǫ̂bnati, am, *vb. pf.* das Trommeln beenden, austrommeln.
dobojeváti, ûjem, *vb. pf.* einen Kampf auskämpfen: dobojeval je srečno, *Navr.(Let.)*; = d. se, *Cig.*
doboslǫ́ven, vna, *adj.* chronologisch, *Cig.(T.)*.
doboslǫ́vje, *n.* die Chronologie, *Cig.(T.)*.
dǫ́bov, *adj.* eichen; človek, gladek kot dobova skorja, = grob, *Met.*
dǫ́bovina, *f.* das Eichenholz; das Eichengehölz, *Cig.*; dobovína, *Levst.(Cest.)*.
dǫ́bovje, *n.* der Eichenwald, *Mur., Cig., Jan.*
dóbra, *f.* zgodnja, sladka, debela, rumena hruška, *Sv. Jakob na Savi-Erj.(Torb.)*.
dobránati, am, *vb. pf.* mit dem Eggen fertig werden, *Cig.*
dobráti, bérem, *vb. pf.* 1) die Weinlese beenden; *Z.*; dobrali smo, *jvzhŠt.*; — 2) zuende lesen, *Cig.*; — 3) zu dem Gesammelten das Fehlende hinzusammeln, *Cig.*
dobrâva, *f.* die Waldung, *Mur., Met.*; der Hain, *Guts., Cig., Jan.*; po vseh dobravah in na vseh planinah, *Dalm.*; nagrabijo si v bukovju listja — skrivaj, kajti dobrava ni njihova, *LjZv.*; Na robu sed'va Vrh dobrav, *Vod.(Pes.)*.
dobrâvec, vca, *m.* der Bewohner eines waldigen Gebirges, *Cig.*
dobrâven, vna, *adj.* Wald-, *Jarn., M.*
dobrâvka, *f.* 1) die Bewohnerin eines waldigen Gebirges, *Cig.*; — 2) der Ackergünsel (ajuga chamaepitys), *Med.(Rok.)*.
dǫ̂brc, (dobrec), brca, *m.* der Apfelbaum, der gute Früchte trägt, *Valj.(Rad)*.

dobŕci, *m. pl.* die Masern, *V.-Cig., BlKr., jvzhŠt., Dol.*
dobŕčast, *adj.* = dobrčav, *M.*
dobŕčav, *adj.* mit Masern behaftet, *BlKr.*
dǫ́brček, čka, *adj.* ziemlich tüchtig, ziemlich groß: d. deček, *Kras*; dobrčko, ziemlich viel, *Mik.*; dal mi je dobrčko žita, *Kras.*
dobrẹ́nčati, ím, *vb. pf.* 1) summend gelangen; — 2) summen, *Cig.*
dobrésti, brédem, *vb. pf.* watend gelangen.
dobrẹ́ti, ím, *vb. impf.* wohl bekommen, behagen, *Cig.*; zrak mi tu dobri, *Svet.(Rok.)*; kar komu dobri, *Levst.(Zb. sp.)*.
dôbrež, *m.* neko jabolko, *Sv. Jakob na Savi-Erj.(Torb.)*.
dobrîčnik, *m.* gutmüthiger Mensch, *Raič(Let.), SlN.*
dobríhati, am, *vb. impf.* begütigen, *Cig., Jan.*; — d. se s kom, mit jemandem sich befreunden, versöhnen, *Cig., C.*
dobríka, *f.* der Schlingbaum (viburnum lantana), *Št.-C.*; = hudika, *Caf(Vest. I. 5.)*.
dobrikáč, *m.* der Schmeichler, *nk.*
dobríkanje, *n.* das Schmeicheln, *Jan., nk.*
dobríkati, am, *vb. impf.* d. koga, begütigen, *Cig., C.*; — d. se, freundlich thun; d. se komu, jemandem schmeicheln, *Cig., Jan., nk.*
dobríkav, *adj.* schmeichlerisch, *Jan.*; d. razgovor, *Zora*; d. človek, *Vrt.*; sladek dobrikav glas, *Str.*
dobríkavec, vca, *m.* der Schmeichler, *Jan., nk.*
dobríkovina, *f.* = dobrika, *Jan.*
dobrína, *f.* 1) die gute Qualität, *Mur.*; d. sena, *DZ.*; — die Güte, die Gutartigkeit, *Cig.*; — die Tugend, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) das Gut, *Jan., C.*; sezajmo po nebeških dobrinah, *Cv.*
dobríti, ím, *vb. impf.* = dobreti, *Jan., Vrt.*
dóbrǫ, *n.* das Gut, *pl.* dobra, die Güter, *Jan., Cig.(T.), C., nk.*; (po nem.).
dobrǫ̂ča, *f.* die gute Qualität, *vzhŠt.*
dobročinîtelj, *m.* der Wohlthäter, *Prip.-Mik., ogr.-C., kajk.-Valj.(Rad)*.
dobročînstvǫ, *n.* eine gute That, *Zora, kajk.-Valj.(Rad)*.
dobrodệjec, jca, *m.* der Wohlthäter, *Bes.*
dobrodéjen, jna, *adj.* wohlthuend, wohlthätig, ersprießlich, *Jan., nk.*
dobrodệłec, łca, *m.* der Wohlthäter: Bog, največi d., *Cv.*
dobrodẹ́łen, łna, *adj.* wohlthätig, *Mur., Cig., Jan.*; za dobrodelne namene, zu wohlthätigen Zwecken, *nk.*
dobrodệłnica, *f.* die Wohlthäterin, *Mur., Jan.*
dobrodệłnik, *m.* kdor dobra dela zvršuje, *Krelj*; der Wohlthäter, *Mur., Cig., Jan., kajk.-Valj.(Rad)*.
dobrodẹ́łnost, *f.* die Wohlthätigkeit, *Mur., Cig., Jan.*; d. starega Tobije, *Ravn.*
dobrodǫ̂jnica, *f.* eine gut melkende Kuh, *C.*
dobrodôšlica, *f.* die Bewillkommung, *Zora*; bil je obed na dobrodošlico, v čast mojega prihoda, *Jurč.*; — der Willkommtrunk, der Willkommbecher, *Jan.*; dobrodošlico piti, zum Willkommen den Becher leeren: izpil sem

dobrodošlico, katero mi je hišni gospodar prinesel na okrožniku s ključem od kleti, *Jurč.*

dobrodûšec, šca, *m.* gutmüthiger Mensch, *Danj.-M.*

dobrodúšen, šna, *adj.* gutmüthig, gemüthlich, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

dobrodúšnost, *f.* die Gutmüthigkeit, die Gemüthlichkeit, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

dobroglâsnik, *m.* der Glücksbote, *Cig.*

dobroglàv, gláva, *adj.* talentiert, *C.*, *Bes.*

dobrohǫ́ten, tna, *adj.* wohlwollend, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

dobrohǫ̑tnica, *f.* die Gönnerin, *Cig.*

dobrohǫ̑tnik, *m.* der Gönner, *Cig.*, *Jan.*

dobrohǫ́tnost, *f.* das Wohlwollen, die Wohlgewogenheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

dobrojẹ̑dec, dca, *m.* der Schmauser, *Cig.*, *Jan.*

dobrojẹ̑dka, *f.* die Schmauserin, *Cig.*

dobroklìc, klíca, *m.* der Ruf: dobro! der Beifallsruf, *nk.*

dobrolẹ́tovina, *f.* wolliger Schneeball (viburnum lantana), *Cig.*, *C.*, *Bes.*, *Dol.-Levst.(M.)*; — iz: dobrovitovina, *Štrek.(LjZv.)*.

dobromíseln, selna, *adj.* gutgesinnt, wohlgesinnt, *Cig.*, *Jan.*

dobromíselnost, *f.* gute Gesinnung, *M.*, *Zora.*

dobromislíka, *f.* das Wohlgemuth (origanum vulgare), *Danj.-C.*

dobrosŕčen, čna, *adj.* gutherzig.

dobrosŕčnost, *f.* die Gutherzigkeit, die Herzensgüte.

dobrosrẹ̑čnik, *m.* das Glückskind, *Mur.*, *Cig.*

dobrǫ̑st, *f.* die Güte, *Mur.*; — die Tugend, *Jan.*; žejo do resnice in do dobrosti je v nas dejal, *Ravn.*

dobrostìv, íva, *adj.* gütig, *Habd.-Mik.*

dobrǫ̑ta, *f.* 1) die Güte, die gute Qualität, die Trefflichkeit; mlečna d., *Nov.*; imeti to posebno dobroto, diesen Vorzug haben, *Cig.*; srednje dobrote, ziemlich gut, *Cig.*; — 2) die Herzensgüte: sama d. ga je, er ist die Güte selbst; z dobroto pri njem nič ne opraviš, mit Güte richtet man bei ihm nichts aus; dobrota je sirota, t. j. kdor je drugim predober, njemu se dostikrat samemu slabo godi, *Npreg.*; — za dobroto, als Provision, *Dol.*; — 3) etwas Gutes: = das Wohl, *V.-Cig.*; — das Glück: ali misliš, da je to taka dobrota, biti za župana? *jvzhŠt.*; das Gut, *Kast.*; dobrot vam bodi! *Met.*; vse dobrote komu moliti, jemandem alles Gute wünschen, *Krelj*; posvetne dobrote, die Erdengüter, *C.*; imeti vse zemeljske dobrote, *LjZv.*; der Vortheil, *Cig.*; obče bolnice uživajo to dobroto, da . . . *Levst.(Nauk)*; tudi to ima svojo dobroto, auch dies hat sein Gutes, *Levst.(Beč.)*; — die Wohlthat; dobrote, ki smo jih od Boga prejeli; marsikako dobroto mi je storil (izkazal), er hat mir so manche Wohlthat erwiesen; živeti na dobroti, von den Wohlthaten anderer leben, *Levst.(Zb. sp.)*; — eine gute Sache: na mizo natovoriti vsakovrstnih dobrot, *LjZv.*

dobrǫ̑ten, tna, *adj.* 1) Bonitäts-: dobrotni razred, Bonitätsclasse, *Nov.*; — 2) gütig.

dobrǫ̑tina, *f.* = dobrovita, *Rib.-M.*

dobrotìv, íva, *adj.* = dobrotljiv, *C.*

dobrotíven, *adj.* = dobrotljiv, *Mur.*, *ogr.-M.*

dobrotîvnik, *m.* = dobrotnik, *Mur.*

dobrotlíka, *f.* = dobrovita, *Črniče-Erj.(Torb.)*.

dobrǫ̑tljiv, *adj.* gütig; dobrotljivi Bog; wohlthätig: d. dež, wohlthätiger Regen, *Cig.*; — tudi: dobrotljìv, íva.

dobrǫ̑tljivost, *f.* die Güte, die Wohlthätigkeit; v sreči je Tobija dobrotljivosti zgled, *Ravn.*

dobrǫ̑tnica, *f.* die Wohlthäterin.

dobrǫ̑tnik, *m.* der Wohlthäter.

dobrǫ̑tnost, *f.* die Güte, die Wohlthätigkeit; lep zgled brezobrestne dobrotnosti! *Ravn.*

dobrǫ̑tovati, ujem, *vb. impf.* d. komu = dobrote deliti, *Levst.(Zb. sp.)*.

dobrǫ́tovina, *f.* = dobrovitovina, *Jan.*, *Lašče-Levst.(M.)*.

dobrǫ̑tstvǫ, *n.* = dobrota (Gut), *Guts.(Res.)*.

dobrotvǫ́ren, rna, *adj.* wohlthätig: d. zavod, eine Wohlthätigkeitsanstalt, *Cig.(T.)*; — stsl.

dobrotvǫ́rnost, *f.* die Wohlthätigkeit, *Kres.*

dobroúren, rna, *adj.* gut gelaunt, *V.-Cig.*

dobrovẹ́den, dna, *adj.* kundig: d. zdravnik, *Slom.*

dobrovíta, *f.* wolliger Schneeball (viburnum lantana), *Z.*, *C.*, *Polj.*, *Erj.(Torb.)*.

dobrovîtje, *n. coll.* = dobrovita, *C.*

dobrovítovina, *f.* = dobrovita, *Cig.*

dobrovǫ́ljče, eta, *n.* gutwilliges Kind, *C.*

dobrovǫ́ljček, čka, *m. dem.* dobrovoljec; — ein lustiger Bruder, *Kr.*

dobrovǫ̑ljec, ljca, *m.* 1) der Gutwillige, *Cig.*; — 2) der Freiwillige, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — der Dilettant, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 3) lustiger Mensch, der Wohlleber, *M.*, *C.*, *Polj.*, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

dobrovǫ́ljen, ljna, *adj.* 1) gutwillig, *Meg.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — bereitwillig: kdo je dobrovoljen sam od sebe svojo roko danes Gospodu napolniti? *Dalm.*; — 2) freiwillig, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; dobrovoljni dar („ofer“), *Dalm.*; — 3) gut gelaunt, fröhlich, lustig, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*, *M.*; krčme, polne dobrovoljnih gostov, *Erj. (Izb. sp.)*.

dobrovǫ́ljiti, vǫ̑ljim, *vb. impf.* d. koga, jemanden erfreuen, ihm Vergnügen verschaffen, *ogr.-C.*; amüsieren, *Cig.(T.)*; — d. se, sich unterhalten, guter Dinge sein, *Bas.*; najlepše sta se dobrovoljila, če sta bila sama, *LjZv.*

dobrovǫ̑ljka, *f.* 1) die Gutwillige; prim. dobrovoljec 1); — 2) die Freiwillige, *Cig.*; — 3) lustiges Weib, *M.*, *Z.*, *LjZv.*; — 4) das Freudenlied, *C.*

dobrovǫ́ljnost, *f.* 1) die Gutwilligkeit, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die Freiwilligkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 3) der Frohsinn, die Lustigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

dobrovǫ̑ljstvǫ, *n.* 1) die Gutmüthigkeit, *M.*; — 2) der Dilettantismus, *Cig.(T.)*.

dobrovǫ̑ljski, *adj.* Freiwilligen-, *Cig.*

dobrožéljen, ljna, *adj.* wohlwollend, *Mur.*

dobrožîvec, vca, *m.* der Bonvivant, *Cig.*, *Jan.*

dóbršen, šna, *adj.* ziemlich gut: druščine res nisem imel posebne, še dobršne ne, *Jurč.*; dušo si dobršno privezati, *Jurč.*; — ziemlich groß; d. kos svilnatega krila, *LjZv.*; dobršno število mlinskih koles, *Zv.*; zna se mu z dobršnim pridom ustavljati, *Erj. (Izb. sp.)*.

dobrúsiti, im, *vb. impf.* das Schleifen beenden.

docêla, *adv.* pogl. do cela, pod: do.

docêlba, *f.* = integracija, die Integration (math.), *Cig.(T.)*.

docélen, lna, *adj.* 1) gänzlich, *Šol.*; — 2) Integral-, integrabel (math.), *Cig.(T.)*.

docéliti, im, *vb. pf.* integrieren (math.), *Cig.(T.)*.

docélnost, *f.* die Integrabilität (math.), *Cig.(T.)*.

docēnt, *m.* visokih šol učitelj, der Docent; privatni d., der Privatdocent.

docepetáti, etâm, éčem, *vb. pf.* 1) trampelnd gelangen; — 2) austrampeln, *Cig.*

dǫ́cniti, dǫ̑cnem, *vb. pf.*, *C.*, *Z.*, pogl. ducniti.

docvèsti, cvetèm, *vb. pf.* ausblühen, *Cig.*

docvétati, am, *vb. impf. ad* docvesti, = docvitati: Vidim že —, Da lepota vam docveta, *Vod.(Pes.)*.

docvítati, am, *vb. impf. ad* docvesti; im Ausblühen begriffen sein, *Cig.*

docvetéti, ím, *vb. pf.* = docvesti: ali bodo lepe tuje cvetlice docvetele? *Erj.(Izb. sp.)*.

dočákati, čâkam, *vb. pf.* den Zweck des Wartens erreichen: tako dolgo sem čakal, da sem ga dočakal, ich wartete so lange, bis er kam; — erleben: kaj sem dočakal na svoje stare dni! visoke starosti dočakati; — dočakati se česa, erleben, *Raič(Let.)*.

dočakávati, am, *vb. impf.* = dočakovati, *Habd.*

dočakováti, ûjem, *vb. impf. ad* dočakati; d. koga, česa (kaj), erwarten, erharren, in der Erwartung sein, *Cig.*, *Jan.*

dòčim, *conj.* während, wogegen, da doch, *C.*, *BlKr.*, *nk.*; — hs.

dočísta, *adv.* pogl. do čista, pod: do.

dočítati, am, *vb. pf.* das Lesen beenden, zuende lesen, *Z.*, *nk.*

dočŕtati, čr̂tam, *vb. pf.* črtanje dogotoviti, *Cig.*

dočúten, tna, *adj.* wahrnehmbar, *Cig.(T.)*.

dočúvati, am, *vb. pf.* mit dem Hüten fertig werden, *Cig.*

dòd, dǫ́da, *m.* der Knopf, *C.*

doda, *f.* die Dronte (didus ineptus), *Erj.(Z.)*.

dodàj, dája, *m.* = dodatek, *Valj.(Rad)*.

dodâjanje, *n.* das Hinzugeben.

dodâjati, jam, jem, *vb. impf. ad* dodati; hinzufügen.

dodâjek, jka, *m.* = dodatek, *C.*

dodâtek, tka, *m.* die Zugabe, der Zusatz; der Nachtrag, der Anhang, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

dodáten, tna, *adj.* Ergänzungs-, Additional-, Nachtrags-, *Cig.*; dodatni dogovor, die Additionalconvention, *Cig.*; dodatno vprašanje, eine Zusatzfrage, *nk.*; dodatna določila, Nachtragsbestimmungen, *DZ.*; dodatni kredit, der Nachtragscredit, *DZ.*; — nachträglich, *Jan.*, *Cig.(T.)*; dodatno k razglasu, im Nachhange zur Kundmachung, *DZ.*

dodáti, dám, *vb. pf.* dazugeben; dodati, kar manka; (nachträglich) hinzufügen.

dodávanje, *n.* = dodajanje, *Mur.*

dodávati, am, *vb. impf.* = dodajati, *Mur.*

dodâvek, vka, *m.* = dodatek, *Habd.*, *Cig.*, *Jan.*

dodejáti, dodénem, *vb. pf.* 1) hinzufügen, dazu thun; — 2) d. komu, jemandem lästig werden, *Dol.-Cig.*, *Cig.(T.)*, *C.*; prim. hs. dodijati; (*vb. impf.* ne dodenete nedolžni živali, ali pa niste do nikogar trdi? *Ravn.*); — 3) d. se česa, etwas berühren, *C.*; — 4) d. si, = prizadeti si: toliko se (nam. si) je dodejal podložnim veselja napraviti, *Ravn.*; — prim. dodeti.

dodekādika, *f.* das Zwölferzahlensystem, die Dodekadik (math.), *Cig.(T.)*.

dodekaēder, dra, *m.* das Dodekaeder, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*; — prim. dvanajsterec.

dodekagōn, *m.* das Zwölfeck, das Dodekagon, *Cig.(T.)*.

dodẹ́lati, dẹ̑lam, *vb. pf.* mit der Arbeit fertig werden; dodelali smo za danes; fertig machen: vse je bilo dodelano, alles war fertig.

dodẹlâva, *f.* die Vollendung einer Arbeit: d. železnice, der Ausbau der Eisenbahn, *Cig.*

dodẹlávati, am, *vb. impf. ad* dodelati; in der Vollendung einer Arbeit begriffen sein, die letzte Hand an ein Werk legen.

dodẹlîtev, tve, *f.* die Ertheilung, *Cig.*, *C.*

dodẹlíti, ím, *vb. pf.* 1) mit dem Theilen fertig werden; — 2) (po nem.) zutheilen, zukommen lassen, verleihen: d. komu kaj, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.* (in pos. v cerkvenih knjigah).

dodẹljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* dodeliti; — einräumen, verleihen: d. pravice, *DZ.*

dodẹlovânje, *n.* das Fertigmachen.

dodẹlováti, ûjem, *vb. impf.* = dodelavati.

dodẹ́ti, dẹ̑m, dẹ̑jem, *vb. pf.* 1) = dodejati 1); — 2) anthun: nedolžnemu človeku kaj žalega dodeti, *Ravn.*

dodẹ́vati, am, *vb. impf. ad* dodejati, dodeti; 1) zulegen, dazuthun; — 2) d. komu, jemandem lästig sein, *Vrt.*; (— po nem. „zusetzen“: dodeval je Jezusu z njim iti, *Ravn.*).

dodẹ́rjati, am, *vb. pf.* pogl. dodirjati, *Jsvkr.*

dodẹ̑vek, vka, *m.* der Zusatz, *C.*, *Z.*

dodírjati, am, *vb. pf.* rennend gelangen: d. do —; rennend erreichen: d. koga.

dodíšati, ím, *vb. pf.* do nas je dodišalo, der Geruch drang bis zu uns.

dodivjáti, âm, *vb. pf.* auswüthen, *Cig.*

dodojíti, ím, *vb. pf.* aufhören zu säugen, *Cig.*

dodŕčati, ím, *vb. pf.* glitschend gelangen; — glitschend erreichen: d. koga.

dodrdráti, âm, *vb. pf.* mit rasselndem Wagen gelangen, erreichen.

1. **dǫ́ga**, *f.* 1) die Daube, das Böttcherscheit; — 2) der Regenbogen: zarna d., *Vrt.*; (duga, *Habd.-Mik.*).

2. **dóga**, *f.* die Dogge (canis mastivus), *Cig.*, *Erj.(Z.)*.

dogâjati se, am se, *vb. impf. ad* dogoditi se; zu geschehen pflegen.

dogânjati, am, *vb. impf. ad* dognati; zuende zu bringen suchen, *Mur.*; delo z uspehom d., *Zora.*
dǫgar, rja, *m.* der Taubenhacker, *C.*; hrvaški zidarji, dogarji in tesarji, *Slovan.*
dogârati, am, *vb. impf.* zuende brennen, *Habd.-Mik.*, *C.*
dogasíti, ím, *vb. pf.* mit dem Löschen fertig werden.
dogáziti, gâzim, *vb. pf.* watend gelangen, erreichen.
doglâsek, ska, *m.* der Endklang, der Ausklang, *h. t.-Cig.(T.).*
doglásen, sna, *adj.* doglasna cev, das Communicationsrohr, *h. t.-Cig.(T.).*
doglasováti, ûjem, *vb. pf.* mit dem Abstimmen fertig werden; ko vsi volilci doglasujejo, sobald alle Wähler ihre Stimmen abgegeben haben, *Levst.(Nauk).*
doglašálo, *n.* das Sprachrohr, *h. t.-Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.).*
doglèd, glẹ́da, *m.* die Sehweite, *Cig.(T.)*, *C.*, *Žnid.*, *Sen.(Fiz.)*, *Erj.(Som.).*
dogledâj, *m.* = dogled, *Jan.*, *DZ.*
doglẹ́dati, glệdam, *vb. pf.* 1) mit dem Auge erreichen; dogledati ne morem te planjave, ich kann die Länge der Fläche nicht absehen, *Cig.*; — 2) d. se = nagledati se: oko se nikdar do sitosti ne dogleda, *Dalm.*
doglẹ́den, dna, *adj.* dem Auge erreichbar, *Cig.(T.).*
dōgma, *f.* der Glaubenssatz, das Dogma, *Jan.*, *nk.*
dogmātika, *f.* nauk o dogmah, die Dogmatik.
dogmātičen, čna, *adj.* dogmatisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dogmātiški, *adj.* = dogmatičen, *Jan.*
dognáti, žénem, *vb. pf.* 1) treibend gelangen, erreichen; počasi sem gnal živinče, pa ga nisem mogel do hleva dognati; — visoko jo dognati, es hoch bringen, *Cig.*; do vrha d., auf die Spitze treiben, *M.*; — 2) zum Abschluss bringen: pravdo d., den Process durchführen, *Cig.*; vollenden, ausführen; d. velike reči, *C.*;—ausmachen: reč je dognana, die Sache ist entschieden, *Cig.*; ni še dognano, es ist noch nicht ausgemacht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; ergründen, *C.*
dognẹ́zditi, gnệzdim, *vb. pf.* aufhören zu nisten, *V.-Cig.*
dogǫ̂dba, *f.* die Begebenheit, das Ereignis.
dogǫ̂dek, dka, *m.* das Geschehnis, der Vorfall.
dogodíšče, *n.* der Schauplatz der Begebenheit, *Cig.(T.).*
dogodíti, ím, *vb. pf.* 1) hinlänglich reif machen, *Cig.*; zelje še ni dogojeno, *Dol.*; — d. se, hinlänglich reif werden, *C.*; matice so dogojene, *Levst.(Beč.)*; — 2) d. se, sich ereignen, sich begeben.
dogodîvščina, *f. Krempelj, Slom.*; pogl. zgodovina.
dogǫ̂dljaj, *m.* = dogodek, *Z.*, *Zora.*
dogodnjáti, âm, *vb. pf.* = dogoditi 1) *Cig.*
dogółčanje, *n.* = dogovor, *C.*
dogółčati, čím, *vb. pf.* 1) = dopovedati, *vzhŠt.*, *C.*; — 2) d. se = dogovoriti se, *M.*, *vzhŠt.*

dogòn, gǫ́na, *m.* die Durchführung, *DZ.*; die Vollendung, der Abschluss, *Cig.*, *Jan.*
dogóniti, gónim, *vb. pf.* das Treiben beenden, die Jagd beschließen, *Jarn.*, *Cig.*
dogǫ̂rek, rka, *m.* der Lichtstumpf, *Cig.*
dogoréti, ím, *vb. pf.* bis zu einem gewissen Punkte abbrennen; sveča je dogorela do polovice; zuende brennen: trska je dogorela.
dogorẹ́vati, am, *vb. impf. ad* dogoreti, *Cig.*, *Jan.*; — prim. dogarati.
dogospodáriti, ârim, *vb. pf.* 1) d. do dveh kmetij, es zu zwei Huben bringen, *Polj.*; — 2) abwirtschaften: kmalu bo dogospodaril.
dogospodováti, ûjem, *vb. pf.* ausherrschen: dogospodoval je, mit seiner Herrschaft hat es ein Ende.
dogǫ́sti, gǫ́dem, *vb. pf.* aufhören zu musicieren, ausgeigen.
dogotâvljanje, *n.* das Fertigmachen, *DZ.*
dogotâvljati, am, *vb. impf. ad* dogotoviti; mit dem Fertigmachen einer Arbeit beschäftigt sein; ali si že dogotovil črevlje? — zdaj jih dogotavljam, *jvzhŠt.*
dogotǫ́viti, ǫ̂vim, *vb. pf.* fertig machen, vollenden; d. črevlje; danes ne bomo dogotovili, heute werden wir nicht fertig werden, *jvzhŠt.*
dogovârjati se, am se, *vb. impf. ad* dogovoriti se; sich besprechen; Unterhandlungen pflegen, Verabredungen treffen.
dogovẹ́diti, vệdim, *vb. pf.* 1) zur Einsicht bringen, belehren, *Fr.-C.*; — d. se, zur Einsicht gelangen, *Fr.-C.*; dogovediti se česa, einer Sache bewusst werden, etwas einsehen, *Vrtov.-C.*; = zavedeti se, *Mik.*; prim. zagovediti se; — 2) d. se, übereinkommen, sich abfinden, *Z.*, *Goriš.*; (za ta pomen se morda sme primerjati hs. razgovjetan); — prim. *Mik.(Et. 69).*
dogǫ̂vor, *m.* die Verabredung, das Uebereinkommen; po dogovoru, verabredetermaßen; die Convention, *Cig.(T.)*, *DZ.*
dogǫ̂voren, rna, *adj.* conventionell, *Cig.(T.)*; dogovorno, einverständlich, im Einverständnisse, *DZ.*; dogovorno z deželno vlado, *Levst.(Pril.).*
dogovoríti, ím, *vb. pf.* 1) die Rede beenden, aufhören zu reden; — 2) verabreden; to je bilo vse dogovorjeno; d. kup, den Handel abmachen, *Cig.*; — d. se, sich verabreden; sich ins Einverständnis setzen; d. se s kom zastran česa; — tudi: dogovóriti.
dográbiti, grâbim, *vb. pf.* 1) das Rechen beenden; — 2) hinzurechen.
dogradíti, ím, *vb. pf.* das Verzäunen beenden.
dogrdéti, ím, *vb. pf.* Ekel erregen, verdrießen, (d. se) *Mur.*; — prim. hs. dogrdjeti (istega pomena).
dogŕditi se, im se, *vb. pf.* Ekel erregen, *Mur.*; — prim. grditi se.
dogrmẹ́ti, í, *vb. pf.* ausdonnern.
dogrgráti, âm, *vb. pf.* ausröcheln, *Cig.*
dohâjati, am, *vb. impf. ad* doiti; 1) einlangen; pisma, poročila dohajajo; — 2) nachkommen, einholen; ne hodi tako hitro, ne morem te dohajati; — erreichen: skrite se, ker („ar") vas

poguba („pogübel") dohaja, *ogr.-Valj. Rad.*; — überkommen: žalost me dohaja, *C.*; — angehen: to mene dohaja, *C.*; — 3) gehören: d. komu, *C.*; d. kam, irgendwohin zuständig sein, *C.*; — d. se komu, sich für jemanden schicken, ziemen, *Mur.*, *Danj.-Mik.*, *vzhŠt.-C.*; rabil je odbrano besedo, kakor se dohaja božanskemu nauku, *Raič(Let.)*; — 4) dohaja mi s čim, ich komme mit einer Sache aus, *vzhŠt.-C.*; — 5) zuende gehen: hiša dohaja, das Haus wird schlecht, *V.-Cig.*; živina dohaja, das Vieh geht zugrunde, *Cig.*, *C.*

dohîtek, tka, *m.* 1) das Ereilen; — 2) der in der Rennbahn errungene Preis, *Mur.*, *V.-Cig.*; vsi teko, ali le eden sam dohitek prejme, *Schönl.*

dohitéti, ím, *vb. pf.* eilend erreichen; Dunaj v noč' in dnevu dohiti, *Npes.-K.*; d. koga, ereilen, einholen; pri kakem delu koga dohiteti, *jvzhŠt.*; zamujeno d., das Versäumte nachholen, *Cig.*

dohitévati, am, *vb. impf. ad* dohiteti; zu ereilen, nachzuholen suchen (pflegen), *Cig.*, *Jan.*

dohítiti, hîtim, *vb. pf.* 1) bis zu einem Ziele werfen, *M.*; — 2) dazu werfen, zuschießen, *Mur.*

dohòd, họ́da, *m.* 1) der Zugang, *Jan.*; d. svetlobe, der Einfall des Lichtes, *Cig.*; — 2) die Einholung, *Cig.*, *C.*; — 3) das Einkommen, die Einkünfte, *Cig.*, *Nov.*; — 4) = prihod, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad).*

dohodár, rja, *m.* der Rentmeister, *Cig.*, *Jan.*

dohodarína, *f.* die Einkommensteuer, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*

dohodârnik, *m.* = dohodar, *C.*

dohodárski, *adj.* Gefälls-: d. urad, *DZ.*

dohodârstven, *adj.* rentämtlich, *Cig.*; — Gefälls-, gefällsämtlich, *Cig.(T.)*; dohodarstveni organi, die Gefällsorgane, *DZ.*; iz dohodarstvenih ozirov, aus Gefällsrücksichten, *DZ.*

dohodârstvo, *n.* das Rentamt, *Cig.*; — das Gefällswesen, *Cig.(T.).*

dohọ̑dek, dka, *m.* 1) das Einkommen; kosmati d., der Rohertrag; d. zemljiščni, der Grundertrag; *pl.* dohodki, das Einkommen, die Einkünfte; — 2) die Steuern, *C.*; kmetiči žito, denarje ali dohodek prineso, *Krelj.*

dohọ́den, dna, *adj.* 1) zugänglich, *Jan.*; — — 2) die Einkünfte betreffend, *Cig.*; — 3) ausreichend, *C.*

dohodkarína, *f.* = dohodarina, *DZ.*, *Nov.*

dohọ̑dkoven, vna, *adj.* das Einkommen betreffend: dohodkovni davek, = dohodkarina, *DZ.*; — dohodkovne pogodbe, Rentenverträge, *DZ.*

dohọ̑dnik, *m.* = prihodnik, der Ankömmling, *Cig.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

dohodnina, *f.* die Einkommensteuer, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *DZ.*

dohodnînski, *adj.* die Einkommensteuer betreffend, *C.*

dohọ́dnost, *f.* die Zugänglichkeit, *Cig.*

dohôjkati, am, *vb. pf.* = doklicati (klicoč: hoj!), *Rez.-C.*

dohreščáti, ím, *vb. pf.* ausschnarren, *Cig.*

dohrípati, pam, pljem, *vb. pf.* keuchend, hustend bis zu einem Ziele gelangen: do mene je dohripal.

dọ́htar, rja, *m.* = doktor.

dohváliti, im, *vb. pf.* genug loben: ne morem ga dohvaliti, *Fr.-C.*, *Slom.*

doigráti, âm, *vb. pf.* zuende spielen, ausspielen.

doistíniti, înim, *vb. pf.* erhärten, *Cig.(T.).*

doíti, (dọ́jti), doídem (dọ́jdem), došèl (dóšel), *vb. pf.* 1) bis zu einem Ziele gelangen: doiti kolov, = priti do kolov, *Vrt.*; — einlangen, *Cig.*; dokler listi ne doido, bis zum Eingang der Briefe, kadar povzetki doido, wenn die Nachnahmen eingegangen sind, *DZ.*; — 2) einholen, ne moremo ga več doiti; došel sem te; — erreichen, treffen, *C.*; kar me doide, was mir zufällt, *Cig.*, *C.*; — widerfahren, *Meg.*; njim pusti vse dojti, *Trub.*; — 3) genügen, ausreichen: došlo mi je, es hat mir genügt, *ogr.-C.*; dojde, če se zveličam, *ogr.-Let.*; ne dojde mi, es langt nicht, *Cig.*, *vzhŠt.*, *C.*; — 4) zuende gehen: dnevi so došli, *C.*; — völlig abnehmen, mož je ves došel, *Cig.*; — zugrunde gehen: vsa živina je došla, alles Vieh ist abgestanden, *Cig.*; — 5) (po hs.) = priti, dobro došel (šla, šli, šle), willkommen, *nk.*

doizkúsiti, kûsim, *vb. pf.* erproben (doskusiti), *Mur.*; doizkušen, bewährt, erprobt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

doj, *m.* das Säugen: die Ammenschaft: otroka na doju imeti, *Cig.*, *C.*

dója, *f.* das Melken: krava na novi doji, eine Kuh, die, nachdem sie geworfen, neuerdings milcht, *C.*

dojáča, *f.* 1) eine milchende Kuh oder Ziege, *Mur.*, *Mik.*; — 2) die Melkgelte, *Mur.*, *Cig.*, *C.*

dojádrati, jâdram, *vb. pf.* segelnd gelangen, erreichen, *Cig.*

dojáhati, jâham, šem, *vb. pf.* reitend gelangen, erreichen: d. do koga (česa); d. koga, reitend einholen.

dojahávati, am, *vb. impf. ad* dojahati, *Habd.-Mik.*

dójem, dójma, *m.* die Affection, der Eindruck, der Effect, *h. t.-Cig.(T.)*, *nk.*; zvočni d., *Erj.(Som.).*

dójen, jna, *adj.* = molzen, melk, *Mur.*; dojna krava, *Št.*

dojẹ́nče, eta, *n.* = dojenček, *Erj.(Som.).*

dojẹ́nček, čka, *m. dem.* dojenec, der Säugling.

dojẹ́nčica, *f. dem.* dojenka, der weibliche Säugling, *Jan.*

dojẹ́nčič, *m.* = dojenček, *C.*

dojẹ́nec, nca, *m.* der Säugling; — der Milchsohn, *Cig.*

dojénje, *n.* 1) das Säugen; — 2) das Melken, *Št.*

dojẹ́nka, *f.* weiblicher Säugling; — die Milchtochter, *Cig.*

dojẹ́sti, jẹ́m, *vb. pf.* mit dem Essen fertig werden: učenci so velikonočno jagnje dojedli, *Ravn.*

dojęti, dójmem (dóimem), dojámem, *vb. pf.* 1) erfassen: cvet je smrt dojela, *C.*; — 2) d. se, sich annehmen: d. se kakega dela, *C.*
dojęzditi, jęzdim, *vb. pf.* reitend gelangen, erreichen; d. do grada; d. koga; d. gradu, *Vrt.*
dojíca, *f.* 1) = dojnica, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*, *SlN.*; — 2) krava d., die Melkkuh, *Habd.-Mik.*
dojilíšče, *n.* der Melkplatz, *ogr.-C.*; krava ob sebi na dojilišče ide, *ogr.-Valj.(Rad).*
dojílja, *f.* = dojnica, *Jan.*, *nk.*
dojîlnica, *f.* = dojilnik, *Habd.*
dojîlnik, *m.* = molznik, die Milchgelte, *C.*
dojílo, *n.* 1) das Säugen, *Cig.*; — 2) das Milchen: krava ima slabo dojilo, die Kuh gibt wenig Milch, *jvzŠt.*; — 3) das Melken, *Št.*
dojîtev, tve, *f.* 1) die Säugung; — 2) das Melken, *Mur.*
dojíti, im, *vb. impf.* 1) säugen; d. otroka, dem Kinde die Brust reichen; — 2) milchen: letos krave slabo dojijo, *Mur.*, *Št.*; — 3) = molsti, melken: koze, krave d., *Mur.*, *Št.*, *BlKr.*
dójiv, *m.* = dojivo, *vzhŠt.*
dojîvka, *f.* 1) das Säugethier, *Cig.*, *Jan.*; (pogl. sesavec); — 2) = dojilnik, molznjak, *Mur.*
dojîvnik, *m.* = dojilnik, *Fr.-C.*; — prim. dojivo.
dojîvo, *n.* das Gemelke, (dójivo) *Mur.*; krava ima dosti dojiva, *C.*
dộjka, *f.* die Säugamme, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dộjkinja, *f.* = dojka, *Mur.*, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*
dojmljìv, íva, *adj.* effectvoll, ergreifend, *Cig.(T.).*
dojna, *f.* = dojka, *ogr.-C.*
dojníca, *f.* 1) die Säugamme, *Meg.*, *Alas.*, *Boh.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kraljice bodo tvoje dojnice, *Škrinj.*; Dojnic imela sem devet, *Npes.-K.*; — 2) = dojna krava, *C.*; — 3) dojilnik, *SlGor.-C.*
dojnîški, *adj.* Ammen=, *Cig.*
dojnîštvo, *n.* die Ammenschaft, das Ammenwesen, *Cig.*
dojnják, *m.* = molznjak, die Melkgelte, *ogr.-C.*
dộjti, dộjdem, *vb. pf.* pogl. doiti.
dojûžnik, *m.* = predjužnik, jed med kosilom in južino, ki se daje mlatičem, koscem, tericam in sploh težakom, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *Rib.-DSv.*; das Vormittagsbrot, *Cig.*
dokàj, *pron. indef. (indecl.)* = veliko, viel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Kr.*; tudi: dộkaj; — iz: kdo ve kaj, *Kop.-Mik. V. G. IV. 173.*
dokàjkrat, *adv.* oft, *C.*
dokânčati, am, *vb. impf. ad* dokončati, *kajk.-Valj.(Rad).*
dokániti, kânem, *vb. pf.* dazu tropfen, *Z.*
dokânjati, am, *vb. impf. ad* dokoniti; in der Vollendung begriffen sein, *Fr.-C.*
1. **dokâpati**, pam, pljem, *vb. impf. ad* dokopati: in der Vollendung der Hau begriffen sein, *Habd.*
2. **dokápati**, kâpam, pljem, *vb. pf.* aufhören zu tropfen, austropfen.
dokapljáti, âm, *vb. pf.* aufhören zu tröpfeln.

dokàr, *conj.* = dokler: dobro je bilo za nas, dokar so vozovi tod hodili; ali odkar so prestali, gremo nazaj, *Jan.(Slovn.).*
dokâšljati, am, *vb. pf.* aushusten.
dokàz, káza, *m.* der Beweis; očiten d., offenbarer Beweis; dokaz strani, der Beweis hinkt, *Cig.(T.)*; = d. omahuje, *Cig.*; dokaz ne drži, der Beweis ist unhaltbar, *Cig.*; d. (z) nemožnosti (nemogočnosti), probatio per (ad) absurdum, *Cig.(T.).*
dokazálo, *n.* = dokazilo, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
dokázati, žem, *vb. pf.* darthun, beweisen, den Beweis liefern; dokazan račun, belegte Rechnung, *Levst.(Nauk).*
dokazávati, am, *vb. impf.* = dokazovati.
dokázen, zna, *adj.* 1) Beweis=: dokazne besede, dokazno mesto, die Beweisstelle, *Cig.(T.)*; dokazno pismo, die Beweisurkunde, *Cig.*, *Levst.(Cest.)*; dokazna moč, die Beweiskraft, *DZ.*; — 2) erweislich, beweisbar, *Cig.(T.).*
dokazílo, *n.* das Beweismittel, *Cig.(T.)*, *Levst.(Nauk)*, *DZ.*, *nk.*; — der Beweisgrund, *Jan.*
dokazljìv, íva, *adj.* = dokazen 2), *Cig.*, *Jan.*
dokâznica, *f.* die Beweisurkunde, *Cig.*
dokazoválo, *n.* = dokazilo: *Cig.*, *Jan.*; zapisnik ter vse njegove priloge in drugačna dokazovala, das Protokoll mit den sämmtlichen Beilagen und sonstigen Behelfen, *Levst.(Cest.).*
dokazovânje, *n.* die Beweisführung; d. z nedokazanim, petitio principii, *Cig.(T.).*
dokazováti, ûjem, *vb. impf. ad* dokazati; den Beweis führen, Beweise anführen, beweisen.
dokazovâvec, vca, *m.* der Beweisführer, *Cig.*
dokázoven, vna, *adj.* demonstrativ, *Cig.(T.).*
dokelič, *conj.* = dokler, *Danj.-Mik.*
dòkič, *conj.* = dokler, *Jan.*, *Mik.*, *vzhŠt.*; počakajo, dokič zora ne zasveti, *Črt.(Pjk.).*
dokipéti, ím, *vb. pf.* siedend, schäumend gelangen, erreichen; *pren.* d. do vrha, den Höhepunkt erreichen; d. vrha, *Vrt.*
dokísati se, kîsam se, *vb. pf.* die saure Gährung vollenden, *Cig.*
doklâda, *f.* die Zulage, die Zugabe, *M.*, *Nov.*; die Beilage, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — der Zuschlag; davčne doklade, die Steuerzuschläge, *DZkr.*
doklâdanje, *n.* das Zulegen.
doklâdati, am, *vb. impf.* zulegen.
doklâdek, dka, *m.* die Beilage, der Nachtrag, *Cig.*, *Jan.*
doklâden, dna, *adj.* Bei=: dokladni list, das Beiblatt, *Cig.*
dòklam, *conj.* = dokler, *ogr.-Mik.*
doklásti, kládem, *vb. pf.* (Futter) zulegen: še malo mrve volom dokladi, *Valj.-Jan.(Slovn.).*
dokláti, kộljem, *vb. pf.* mit dem Schlachten fertig werden.
doklệ, *adv.* bis wann? wie lange? *Mik.*, *Levst.(Nauk).*
dòkleč, *conj.*, *ogr.-C.*, pogl. doklič, dokler.
doklę́čati, ím, *vb. pf.* auskniееn, *Cig.*
doklệj, *adv.* = dokle, *Cig.*, *Jan.*

doklẹ̑dar, *conj.* = dokler, *Jarn.*, *Kor.-Mik.*; Dokledar mi prsi dihale bodo, — V veselju solnčnem se hočem, V radosti greti, *Levst. (Zb. sp.)*.

doklẹ̑r, dókler, *conj.* 1) solange: delaj, dokler hočeš, arbeite, so lange du willst; dokler je govoril, je bilo vse tiho; dokler bom živ, mein Leben lang; dokler te ni bilo tukaj, während deiner Abwesenheit; dokler ne spiš, solange du wachest, *C.*: — 2) dokler ne — (s perfektivnimi glagoli), bis; ostanem pri tebi, dokler ne zaspiš, ich bleibe bei dir, bis du einschläfst; dokler ne dodelamo, bis wir fertig sind; Kak lepo se rosa bliska, Dokler jutra hlad ne mine, *Preš.*; — (tudi brez nikalnice): bodi ondukaj, dokler ti rečem, *Krelj*; počakaj, dokler ustrelim srno, *LjZv.*;—3) = ker, *Meg.*, *Boh.*, *Kast.*, *Met.*, *Jsvkr.*; (prim. nem. dieweil).

doklẹ́ti, kólnem, *vb. pf.* ausfluchen, zuende fluchen: ni ga več, doklel je, er ist nicht mehr, er hat ausgeflucht (= er wird nicht mehr fluchen), *Mik.*

doklícati, klîčem *vb. pf.* errufen: klical sem ga, pa ga nisem mogel doklicati, predaleč je že bil.

dòklič, *conj.* = dokler, *Habd.-Mik.*, *C.*, *vzhŠt.*, *ogr.*, *kajk.*; Jejmo 'no pijmo, Doklič še zdravi smo mi, *Danj.(Posv. p.)*.

dokmetávati, am, *vb. impf.* im Begriffe sein die Wirtschaftsarbeiten zu vollenden, *Levst. (Sl. Spr.)*.

dokmẹ́tovati, ujem, *vb. pf.* 1) abwirtschaften; dokmetoval je: — 2) mit den Wirtschaftsarbeiten fertig werden; za letos smo dokmetovali.

dokọ̑d, *adv.* = do kod? bis wohin? wieweit? dokod si ga peljal? ne vem, dokod smem pokositi.

dokọ̑dar, *adv. (rel.)* = dokoder.

dokọ̑dẹr, *adv. (rel.)* = do koder, soweit, idi, dokoder hočeš.

dokolẹ̑nčica, *f. dem.* dokolenka, *Jan.*

dokolẹníca, *f.* = dokolenka, *Cig.*

dokolẹ̑nka, *f.* die Gamasche, *Cig.*, *Jan.*, *Navr. (Let.)*.

dokomôłčnica, *f.* der Armhandschuh, *Cig.*

dokonáti, âm, *vb. pf.* vollenden: d. vožnjo, besede, *Trub.*; Dokonal je! er hat das Werk vollendet! *Levst.(Zb. sp.)*: d. se, in Erfüllung gehen, *Trub.*; — prim. dokonjati.

dokončâj, *m.* = sklep, der Beschluss, *C.*

dokončáti, âm, *vb. pf.* 1) beendigen, zum Abschluss bringen; delo d.; dokončani likovi, endliche Gestalten, *Cig.(T.)*; — 2) einen Beschluss fassen, entscheiden, *C.*, *Svet.(Rok.)*, *Navr.(Spom.)*, *BlKr.*

dokončávanje, *n.* 1) das Beendigen: — 2) die Beschlussfassung, *BlKr.*, *M.*

dokončávati, am, *vb. impf.* 1) in der Beendigung einer Arbeit begriffen sein; — 2) Beschlüsse fassen, berathen: kaj dokončavate? was verhandelt ihr? *BlKr.*

dokončâvec, vca, *m.*, *Levst.(Sv. p.)*, pogl. dokončevavec.

dokônčba, *f.* die Beendigung, die Vollbringung, *Cig.*

dokônček, čka, *m.* 1) die Vollendung, die Vollführung, *C.*; d. vojne, *Vest.*; — 2) das Ende, der Ausgang: d. verza, die Katalexe, *Cig.(T.)*; — die Endsilbe, *C.*; — 3) der Beschluss, die Resolution, *C.*, *M.*, *Svet.(Rok.)*, *BlKr.*: kakšni so dokončki, was für Beschlüsse sind gefasst worden? *BlKr.-M.*: — das Definitivum, *Cig.(T.)*.

dokónčen, čna, *adj.* endgültig, definitiv, *Jan.*, *nk.*: dokončno zavrniti obtožbo, die Anklage endgültig zurückweisen, *DZ.*; dokončno odsoditi, endgültig aberkennen, *DZ.*; dokončno reči, definitiv erklären, *Levst.(Močv.)*.

dokončevânje, *n.* 1) das Beendigen; — 2) die Beschlussfassung, *BlKr.-M.*

dokončeváti, ûjem, *vb. impf.* 1) in der Beendigung begriffen sein; — 2) Beschlüsse fassen, berathen: kaj dokončujete? *BlKr.-M.*

dokončevâvec, vca, *m.* der Vollender, *Cig.*

dokônčnik, *m.* der Vollender, *Mur.*, *C.*

dokoniti, im, *vb. pf.* festsetzen, beschließen, *Ogr.-C.*

dokonjânje, *n.* die Vollendung, *Jarn.*, *Fr.-C.*; d. vseh nadlog, *Krelj*.

dokonjáti, âm, *vb. pf.* beendigen, vollenden, *Meg.*, *Jarn.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Fr.-C.*; pridigo d., *Krelj*; d. trpljenje in smrt, *Krelj*; tako je bilo dokonjano vse delo, *Dalm.*; svoje delo dokonjavši, *Caf(Vest.)*.

dokonjâvec, vca, *m.* der Vollender: začetnik in dokonjavec, *Bas.*

dokonjénje, *n.* der Beschluss, *ogr.-C.*; — prim. dokoniti.

dokonováti, ûjem, *vb. impf. ad* dokonati; d. se, zuende gehen, in Erfüllung gehen, *C.*; kadar se le-to vse bode dokonovalo, *Trub.*

dokópati, kopâm, kọ́pljem, *vb. pf.* 1) grabend gelangen, *Mur.*; zdaj dokoplje do neke kamenene žile, *Erj.(Izb. sp.)*: mit dem Hauen (im Weingarten) gelangen: dokopali smo danes do srede vinograda; — 2) mit dem Graben, dem Hauen fertig werden: dokopali smo; — 3) dazugraben; — 4) d. se do česa, *nk.*; d. se česa, etwas erlangen, erzielen, *Jan.*; d. se visoke službe, *Vrt.*; d. se miru in pokoja, *Let.*

dokopávati, am, *vb. impf. ad* dokopati; 1) in der Beendigung des Grabens (des Hauens im Weingarten) begriffen sein: — 2) dazu graben.

dokopováti, ûjem, *vb. impf.* = dokopavati.

dokorẹ̑, *adv.* bis zu welcher Stunde? bis wann?

dokorẹ̑j, *adv.* = dokore.

dokosíti, ím, *vb. pf.* das Mähen beenden; ne dokošen, unvollständig abgemäht, *Cig.*

dokováti, kújem, *vb. pf.* mit dem Schmieden fertig werden, fertig schmieden.

dokraljeváti, ûjem, *vb. pf.* aufhören König zu sein, zu herrschen: dokraljeval je, es ist aus mit seinem Königthum, *Cig.*

dokrčmáriti, ârim, *vb. pf.* aufhören Schenkwirt zu sein.

dokríčati, ím, *vb. pf.* erschreien, *Cig.*

dokŕstiti, im, *vb. pf.* das Taufen vollenden: krščevali so in menda dokrstili, *Navr.(Let.)*.
dokrvavéti, ím, *vb. pf.* zu bluten aufhören, *Cig.*, *Nov.*
dōktor, rja, *m.* časten naslov za izobražene in učene ljudi, der Doctor.
dōktorčič, *m. dem.* doktor; majheni doktorčič Ananija, *Trub.(Post.)*.
doktorānd, *m.* kdor se pripravlja za doktorstvo, der Doctorand.
dōktorski, *adj.* Doctor-; d. klobuk, der Doctorhut, *Cig.*
dōktorstvọ, *n.* die Doctorswürde, das Doctorat.
dokûp, *m.* der Zukauf, *Cig.*
dokupávanje, *n.* das Zukaufen, die Nachschaffung durch Kauf, *DZ.*
dokupávati, am, *vb. impf.* = dokupovati.
dokupčeváti, ûjem, *vb. pf.* aufhören Handel zu treiben; dokupčeval je, es ist aus mit seinem Handelsgeschäfte.
dokupílọ, *n.* der Zukauf, *DZ.*
dokúpiti, im, *vb. pf.* hinzukaufen, nachkaufen.
dokupováti, ûjem, *vb. impf. ad* dokupiti; hinzukaufen, nachkaufen.
dokurbáti se, âm se, *vb. pf.* aushuren, *Cig.*
dộł, *m.* das Thal, die Niederung; vsak d. se bode napolnil, *Trub.*; globočino med dvema gorama dol zovemo, *ogr.-Valj.(Rad)*; Črez tri gore črez tri dole, *Npes.-Schein*; v dol, thalein, bergab, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; = na dol, *Cig.*; vode na dol teko, *Dalm.*; iz dola, thalaus, *Cig.*
dòl, *adv.* hinunter, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*; nam. doli, dolu; prim. *Levst.(LjZv. I. 572.)*.
dộla, *f.* neka hruška (funtarica), *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
doláča, *f.* ein kleineres Thal, *C.*
dolâga, *f.* das Dazulegen, *Kr.-Valj.(Rad)*; — eine Art der Baumveredlung (= sklad, naklad), *C.*
dolâgati, am, *vb. impf. ad* doložiti; zulegen, nachlegen; drva dolagati v peč, da bolj gori; ne pošiljajo mu dosti denarjev, mora iz svojega žepa dolagati.
dolah, *adv.* = doli (unten), *C.*
dolâjati, am, *vb. pf.* 1) bellend gelangen, erreichen; — 2) ausbellen.
dolàn, ána, *m.*, pogl. doljan.
dolánec, nca, *m.*, pogl. doljanec.
dộlanji, *adj.* = dolenji, *Dict.*, *Mik.*, *Dalm.*
dolánka, *f.*, pogl. doljanka.
dộlar, rja, *m.* 1) der Thalbewohner, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Strandläufer (tringa), *Cig.*
doláziti, im, *vb. pf.* kriechend gelangen, erreichen, *Z.*, *M.*; korakoma d., langsam einherschreitend anlangen, *Zora.*
dôłb, *m.* eine Aushöhlung: kladni d. pri stopi, *Kr.*; der Einschnitt an der Anwelle für den Zapfen, *Cig.*
dołbáč, *m.* der Hohlmeißel, *Mur.*, *C.*
dołbáča, *f.* = dolbač, *C.*
dôłbati, am, *vb. impf.* = dolbsti, *Notr.-Levst.(Rok.)*.
dôłbec, bca, *m.* der Graveur, *Cig.*, *Jan.*
dółbenje, *n.* das Meißeln, das Aushöhlen.
dołbílọ, *n.* der Hohlmeißel: z dolbilom dolbsti, *C.*
dołbína, *f.* 1) die ausgemeißelte Höhlung, *Trst.(Let.)*; — 2) die Nische, *ZgD.*; (dolblina, *Cig.*).
dołbník, *m.* 1) der Meißler, *Cig.*, *C.*; — 2) = dolbilo, *Cig.*
dolbnína, *f.* kar se za dolbenje plača, *Cig.*
dôłbnja, *f.* das Meißeln, *Cig.*
dołbnják, *m.* ein Messer zum Aushöhlen, *Cig.*
dółbsti, bem, *vb. impf.* aushöhlen, ausmeißeln.
dộłček, čka, *m. dem.*, dol.
dóle, *adv.* = doli, *Mur.*, *Mik.*
dộłec, łca, *m. dem.* 1) dol; kleines Thal, *C.*, *M.*; prijazni dolci, *LjZv.*; — das Grübchen, *Jan.*; — 2) der Bewohner der Niederung, *Jarn.*
dộłek, łka, (dolek), *m. dem.* dol, *Mur.*
dóleka, *adv.* = doli, *C.*
dolénjec, njca, *m.* 1) der Bewohner einer niederer gelegenen Gegend, der Unterländer; — 2) veter, ki iz dolenjega kraja piše, v raznih krajih različen veter (v Halozah = Ostwind, *C.*); prim. zdolec.
dolênji, *adj.* thalwärts, niederer gelegen, der untere, Unter-; dolenja krajina, *Cig.*; dolenji veter = dolenjec 2), *Dict.*, *Cig.*; — tudi: dộlenji („dulajni“ *Dalm.*, „dulanji“ *Dict.*).
dolénjka, *f.* 1) die Unterländerin; — 2) dộlenjka, doljnje žensko krilo, *BlKr.-DSv.*
dolênjski, *adj.* unterländisch.
dolésti, lệzem, *vb. pf.* kriechend, mühsam, langsam gehend gelangen; komaj d. do hiše.
dolệtanje, *n.* das Zufliegen, *M.*
dolệtati, am, *vb. impf. ad* doleteti = doletavati, *M.*
doletávati, am, *vb. impf. ad* doleteti; — zufliegen; mnogo je že ptic po drevju, pa še vedno druge doletavajo.
dolêtek, tka, *m.* kar koga doleti, das Geschick, *C.*
doléten, tna, *adj.* volljährig, großjährig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Svet.(Rok.)*, *ogr.-C.*; doletni sinovi, *nk.*; doletna starost, das Alter der Großjährigkeit, *DZ.*; — erwachsen: doletna ženica, *Navr.(Let.)*.
doletéti, ím, *vb. pf.* 1) fliegend gelangen, erreichen; d. do obrežja; d. koga, fliegend einholen; — 2) d. koga, jemandem zutheil werden; tudi mene bo doletela kaka mrvica, dabei wird auch für mich etwas abfallen; Prat'karja časi Tud' kaj doleti, *Vod.(Pes.)*; — zustoßen, *C.*
doletévati, am, *vb. impf.* = doletevati, *Jan.*
dolétnost, *f.* die Volljährigkeit, die Großjährigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
doletováti, ûjem, *vb. impf.* = doletavati.
dolẹ̀v, lẹ́va, *m.* = doliv, die Fülle, *Danj.-Mik.*; der Füllwein (= polnež), *SlGor.-C.*
dolévati, am, *vb. impf.* = dolivati, *Štrek.*
dolệvka, *f.* neka lončena ročka, *Št.-Valj.(Rad)*; der Füllkrug, *C.*
dôłg, â, *m.* die Schuld: die Verbindlichkeit; obljuba dolg dela, versprechen macht Schuld; die Geldschuld; dolgove delati; ves je v

dolgeh, er ist ganz verschuldet, *Cig.*; na dolg vzeti, dati, auf Borg nehmen, geben, *Cig.*, *C.*; na dolg obteževati, zu Lasten belegen, *DZ.*; imeti denar na dolgu, *Cig.*, po dolgu, *C.*, *M.*, Geld zu fordern haben; — die wirkende Ursache: ne delajte mojega dolga, gebet nicht mir die Schuld, *Krelj.*

dôłg, dółga *adj.* 1) lang; dolga stran, die Langseite, *Cig.(T.)*; po dolgem, der Länge nach; po vsem dolzem pade v sneg, seiner ganzen Länge nach, *Jurč.*; na dolgo in široko razlagati, weitschweifig erklären; — 2) langdauernd; dolga bolezen gotova smrt; dolgo *(acc. f.)* zvoniti = vabiti, *Polj.*; dolga izpoved, die Generalbeichte, *Cig.*, *C.*; dolgo (časa), lange Zeit; črez dolgo, nach einer langen Weile; dolgo ga ni, er kommt lange Zeit nicht; tega je že dolgo, seitdem ist schon eine geraume Zeit verstrichen; — *compar.* daljši; (dolgši, *vzhŠt.*, *jvzŠt.*; tudi: dolžji, *Št.-C.*; dolglje = dalje časa, *jvzŠt.*).

dôłga, *f.* ovčje ime, *Kanin-Erj.(Torb.)*.

dołgáč, *m.* = dolgan, dolgin, *C.*, *Z.*, *Zora.*

dołgàn, ána, *m.* langgestreckter Mensch, *Cig.*, *M.*, *C.*, *Valj.(Rad)*, *LjZv.*

dołgâva, *f.* = dolgost, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.

dołgánja, *f.* langes, hageres Weib, *C.*

dôłgež, *m.* = dolgin, *Cig.*, *Mik.*

dołgîn, *m.* langgestreckter Mensch.

dôłglja, *f.* neko jabolko, *Ponikve (Goriš.)-Erj.(Torb.)*, *Ptuj-C.*

dôłgljast, *adj.* länglich, *C.*

dołgljàt, áta, *adj.* länglich, *C.*, *M.*

dołgobràd, bráda, *adj.* langbärtig, *nk.*

dołgobrâdec, dca, *m.* der Langbart, *Cig.*

dołgọ̑ča, *f.* = dolgost, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

dołgočásen, sna, *adj.* langweilig.

dołgočásiti se, čâsim se, *vb. impf.* sich langweilen.

dołgočâsnica, *f.* die Langweilige, *Zora.*

dołgočâsnik, *m.* der Langweilige, *Cig.*

dołgočásnost, *f.* die Langweiligkeit.

dołgočásovati, ujem, *vb. impf.* Langweile haben, *M.*, *C.*; Bi noč ti dolgočas'vala, *Npes.-K.*

dołgoglâvec, vca, *m.* der Langkopf (dolichocephalus), *Erj.(Som.)*.

dołgodlâkež, *m.* langhaariges Thier, *Bas.*

dołgojezîčnež, *m.* kdor ima dolg jezik, *SlN.*

dołgokitast, *adj.* langzöpfig, *Let.*

dołgoklásen, sna, *adj.* langährig, *Cig.*

dołgohláča, *f.* = dolgohlačnik (psovka): ti dolgohlača ti! *Jurč.*

dołgohlâčnik, *m.* der lange Hosen trägt: suhopet dolgohlačnik, *Str.*

dołgokljùn, kljúna, *adj.* langschnäbelig, *Jan.*

dołgokljûnec, nca, *m.* dolgokljunci, Langschnäbler, *Cig.(T.)*.

dołgokràk, kráka, *m.* (ptiči) dolgokraki, Stelzenvögel (grallatores), *Cig.(T.)*.

dołgokrîłec, łca, *m.* dolgokrilci, Langflügler (longipennes), *Erj.(Ž.)*.

dołgolàs, lása, *adj.* langhaarig.

dołgolâsec, sca, *m.* der Langhaar, *Jan.*, *Mik.*

dołgolẹ́ten, tna, *adj.* langjährig.

dołgolíčen, čna, *adj.* mit langem Gesichte, *Jarn.*

dołgolîčnik, *m.* dolgoličen človek, *DSv.*

dołgoníten, tna, *adj.* langfädig, *Cig.*

dołgonòg, nóga, *adj.* langbeinig.

dołgonòs, nósa, *m.* = dolgonosek, *Pirc.*

dołgonòs, nósa, *adj.* langnasig, *Habd.*, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*

dołgonọ̑sec, sca, *m.* = dolgonosek, *Nov.*

dołgonọ̑sek, ska, *m.* der Rüsselkäfer (curculio), *V.-Cig.*; — rus.

dołgonọ̑žec, žca, *m.* der Langbein, *Cig.*, *Jan.*

dołgonọ́žen, žna, *adj.* = dolgonog, *Cig.*

dołgonọ́žnost, *f.* die Langbeinigkeit, *Cig.*

dołgopéceljn, ljna, *adj.* langstielig, *Šol.*

dołgopèt, pẹ́ta, *adj.* langbeinig: saj si mlad in dolgopet, *Vrt.*; bil je strašansko dolgopet, *Zv.*

dołgopẹ̑tec, tca, *m.* langbeiniger Mensch; vi, dolgopetec, ki ste suhi kakor raženj, *Levst.(Zb. sp.)*.

dołgopẹ̑tka, *f.* der Stelzenvogel, *Z.*, *Jan.*

dołgopẹ̑tlja, *f.* neka trta, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

dołgopẹ̑tljevka, *f.* neka trta, *C.*

dołgopẹ̑tnik, *m.* der Langbein, *Zora.*

dołgopẹ́tost, *f.* die Langbeinigkeit, *Bes.*

dołgopŕsten, stna, *adj.* langfingerig, *Cig.*

dołgopȓstnik, *m.* der Langfinger, *LjZv.*

dołgorèp, rẹ́pa, *adj.* langgeschwänzt, *Cig.*, *Jan.*

dołgorẹ̑pec, pca, *m.* der Langschwanz, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

dołgorẹ́pen, pna, *adj.* = dolgorep, *Cig.*

dołgorẹ̑pka, *f.* 1) die Schwanzmeise (Bergmeise), (parus caudatus), *Cig.*, *Kr.-Frey.(F.)*; — die Spitzente (anas acuta), *Cig.*, *Kr.-Frey.(F.)*; — = vrtorepka, die weiße Bachstelze (motacilla alba), *C.*, *GBrda.*; — 2) neka hruška, *Šebrelje*, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*, *C.*; die Rattenbirne, *Cig.*; — — neko jabolko, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — nekaka vinska trta, *Vreme v Brkinih-Erj.(Torb.)*; nekaka črešnja, *GBrda-Erj.(Torb.)*.

dołgorẹ̑pnica, *f.* neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.

dołgorès, rẹ́sa, *adj.* mit langen Grannen, *SlN.-C.*

dołgorọ́čen, čna, *adj.* dolgoročna menica, langes Papier, *Cig.(T.)*.

dołgoròg, róga, *adj.* langhörnig, *Cig.*, *Bes.*

dołgoròk, róka, *m.* der Langhand, *Cig.*, *Jan.*

dołgoròk, róka, *adj.* langhändig, langarmig, *Cig.*

dołgorọ̑žec, žca, *m.* hrošči dolgorožci, langhörnige Käfer, *Cig.(T.)*.

dołgosẹ́nčen, čna, *adj.* langschattig, *Cig.*

dołgosẹ̑nčnik, *m.* dolgosenčniki, die Langschattigen, *Cig.*

dołgọ̑st, *f.* die Länge; hiša meri v (na) dolgost 10 metrov; d. reke, die Stromlänge, *Cig.(T.)*; — o času: Dolgost življenja našega je kratka, *Preš.*; d. dne, die Tageslänge, *Cig.(T.)*.

dołgọ̑sten, stna, *adj.* Längen-; dolgostna mera, das Längenmaß, *Cig.(T.)*, *Cel. Ar.*; dolgostno povečavanje, lineare Vergrößerung, *Žnid.*

dołgosúknjast, *adj.* mit langem Rock, *Cig.*
dołgosuknjáš, *m.* = dolgosuknjež, *C.*
dołgosûknjež, *m.* der Langrock, *Cig., Jan., Zora.*
dołgóta, *f.* = dolgost, *Mur., Cig., Jan.*
dołgóten, tna, *adj.* = dolgosten, *Jan.*
dołgotrájen, jna, *adj.* langdauernd, langwierig, *Cig.(T.), nk.*
dołgotrájnost, *f.* die Langwierigkeit, *SlN.-C., nk.*
dołgotŕpen, pna, *adj.* 1) lange anhaltend, langwierig, *C.*; — 2) langmüthig, *Cig.*
dołgotȓpje, *n.* die Langmuth, *Cig.(T.)*; — stsl.
dołgotrpljiv, íva, *adj.* langmüthig, *C.*
dołgotrpljívost, *f.* die Langmuth, *C.*
dołgotŕpnost, *f.* die Langmuth, *Cig.(T.).*
dołgoùh, úha, *m.* der Langohr, *Cig., C.*
dołgoùh, úha, *adj.* langöhrig, *Cig., Jan., M.*
dołgoûšec, šca, *m.* der Langohr, n. pr. o zajcu, *Levst.(Zb. sp.)*, o oslu, *Bes.*
dołgovânje, *n.* 1) das Schuldigsein: ausständige Schulden, *Cig.*; v dolgovanju imeti, in Schuldforderungen besitzen, *Litija-Svet.(Rok.)*; — 2) der Handel, die Angelegenheit, *Dict., ogr.-C.*; dolgovanje pred Boga prinašati, *Dalm.*; dolgovanje s kom imeti, mit jemandem zu thun, zu schaffen haben, *Trub.*; der Rechtshandel, *Meg., Dict.*; imeti kako d. in pravdanje, *Dalm.*; — 3) = reč: drmožje in druga lehka dolgovanja, *ogr.-Valj.(Rad).*
dołgovàt, áta, *adj.* länglich, *Mur., Mik., Hip. (Orb.)*; obraza je bil dolgovatega, *Cv.*
dołgováti, ûjem, *vb. impf.* 1) schulden, schuldig sein, *Jan., Cig.(T.), C., M., nk.*; — 2) handeln, Geschäfte machen, *Meg.*
dołgovéčen, čna, *adj.* langlebend, *SlN.*; (bot.) perennierend, *Cig.(T.)*; — dauerhaft, *Cig., C.*
dołgovèj, véja, *adj.* langästig, *Bes.-C.*
dołgovéjnat, *adj.* langästig: dolgovejnata vrba, *Zora.*
dołgovèk, véka, *adj.* langlebend, *Jan.*
dołgovẹ́zen, zna, *adj.* d. človek = č. dolgih nog, *Lašče-Erj.(Torb.).*
dołgovȩ̂znik, *m.* = dolgovezen človek, *Lašče-Erj.(Torb.), Jurč.*
dołgovína, *f.* dolgovina in imovina, Soll und Haben, *h. t.-Cig.(T.)*; pisati v dolgovino, belasten, *DZ.*
dołgovláknat, *adj.* langfaserig, *Jan.*
dołgovràt, vráta, *adj.* langhalsig, *Jan., Vrt.*
dołgovráten, tna, *adj.* langhalsig, *Cig.*
dołgozlǫ́žen, žna, *adj.* langsilbig, *Cig.*
dôłgši, *adj. compar. ad* dolg; — prim. dolg.
dóli, *adv.* 1) unten; tam doli; — 2) hinab, herab, *Jan., Trub., Dalm.*; doli iti, *Dalm.*; doli sneti, *Krelj*; doli pasti, *Dict.*; (govori se navadno: dol').
dolíca, *f.* kleine Niederung, kleines Thal, *Jarn., SlGor.-C.*
dolìč, íča, *m.* kleines Thal, *Fr.-C., ogr.-Valj. (Rad).*
doliják, *m.* der Füllkrug, das Füllschaff, *Fr.-C.*
dolijâłnik, *m.* = dolijak, *C.*
dolíjanje, *n.* das Zugießen, *Mur.*
dolíjati, am, *vb. impf. ad* doliti; = dolivati, zugießen, füllen, *Mur., Cig.*
dólika, *adv.* = dolikaj (dolka), *Mik.*
dólikaj, *adv.* 1) unten, *C.*; — 2) hinab, herab, *C.*; dolikaj iz nebes, *Krelj.*
dolîkati, am, *vb. pf.* fertig glätten, auspolieren, *Cig.*; — die letzte Feile anlegen (stil.), *Cig.(T.).*
dolikávati, am, *vb. impf. ad* dolikati, *Cig.(T.).*
dolína, *f.* das Thal; črez hribe in doline, über Berg und Thal; solzna dolina, das Thal der Zähren.
dolînar, rja, *m.* der Thalbewohner, *Cig., Jan., Hal.-C.*
dolînarica, *f.* 1) die Thalbewohnerin, *Cig.*; — 2) die Thalbirne, *Cig.*
dolínat, *adj. SlGosp.-C.*, pogl. dolinast.
dolínast, *adj.* voll Thäler, *Mur.*; — voll Vertiefungen, uneben, *Cig.*
dolînčica, *f. dem.* dolinka 2): das Thälchen.
dolînec, nca, *m.* der Thalbewohner, *Cig., Jan., LjZv., Greg.*
dolínica, *f. dem.* dolina.
dolînje, *n.* das Thalgebiet, *Let.*
dolînka, *f.* 1) die Thalbewohnerin, *Cig.*; — 2) *dem.* dolina; — jama, vdrtina, kjer je zemlja posedla, *Dol.-LjZv.*
dolînski, *adj.* Thal-.
dólita, *adv.* = doli (nav. dol'ta, *Št.*).
dólitaj, *adv.* = dolita, (doltaj) *Guts.*
dolíti, líjem, *vb. pf.* dazugießen, zufüllen, nachgießen; dolij še malo, da bo poln sod.
dolîv, *m.* der Nachguss, die Fülle, *Mur., Cig., C., Mik.*; na doliv veliko vina gre, *C.*; — der Füllwein, *SlGor.-C.*; — tudi dóliv, *Mur., vzhŠt.*
dolivâč, *m.* das Füllgefäß, *Cig.*
dolívanje, *n.* das Zugießen.
dolívati, am, *vb. impf. ad* doliti; dazugießen, nachfüllen; že dolgo dolivamo, pa neče poln biti sod.
dolîvek, vka, *m.* das Dazugegossene, *Valj. (Rad).*
dolíven, vna, *adj.* Füll-: dolivno vino, der Füllwein, *Cig.*
dolîvka, *f.* 1) das Füllgefäß, *Mur., C.*; — 2) der Füllwein, *Cig.*
dolj, *adv., C.*, pogl. doli; tako tudi: doljka, doljkaj, doljta, nam. dolika, itd., *vzhŠt.-C.*
doljàn, ána, *m.* der Thalbewohner, (dolan) *C., Ravn.*
doljánec, nca, *m.* 1) der Thalbewohner, *SlGor.-C.*; (dolanec) *Mur., Cig., Jan.*; — 2) eine Art Birne, *SlGor.-C.*
doljánka, *f.* 1) die Thalbewohnerin (dolanka), *Mur., Cig., Mik.*; — 2) neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*
doljánski, *adj.* unterländisch, *Mur.*
doljánščice, *f. pl.* hlače, kakršne doljanci nosijo = bize, behete, *C.*
doljâva, *f.* die Niederung, *Vrt.*
dǫ̂ljnji, *adj.* unten befindlich, der untere, Unter-; doljnji in gornji del; (piše se tudi: dolnji; toda ne govori se: dołnji; menda iz: dolenji [dol'nji]).
dolka, *adv., Mik.,* pogl. dolika.

dolkaj, *adv.*, *C.*, pogl. dolikaj.
dōlman, *m.* husarska suknja, der Dollman, *Jan.*
dołníca, *f.* neko jabolko, *Kanal-Erj.(Torb.)*.
dolnji, *adj.* pogl. doljnji.
dolǫ́čanje, *n.* das Bestimmen, *nk.*
dolǫ́čati, am, *vb. impf. ad* določiti: bestimmen, festsetzen, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; določati, da kaka stvar bodi tako, a ne drugače, *Levst.(Nauk)*.
dolǫ̑čba, *f.* die Bestimmung, *Jan.*, *nk.*
dolǫ̑ček, čka, *m.* die Definition, *C.*
dolǫ́čen, čna, *adj.* 1) bestimmbar, *Cig.(T.)*; — 2) bestimmt, präcise, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; določni naklon, der Indicativ, *Jan.*
določénost, *f.* die Bestimmtheit, *Cig.(T.)*.
določevânje, *n.* das Bestimmen, die Bestimmung, *Cig.(T.)*, *nk.*
določeváti, ûjem, *vb. impf. ad* določiti; bestimmen, festsetzen, *Jan.*, *nk.*
določîłen, łna, *adj.* 1) bestimmend, Bestimmungs-, *Cig.*, *nk.*; — 2) peremptorisch, *Cig.*
določîłnica, *f.* beseda d., das Bestimmungswort, *Cig.(T.)*.
dolǫčílo, *n.* die Bestimmung, *Cig.(T.)*, *C.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; prehodno d., die Uebergangsbestimmung, *DZ.*; zvršitveno d., die Vollzugsbestimmung, *DZ.*; — die Definition, *Jan.*
določîtev, tve, *f.* die Bestimmung, *nk.*
dolǫ́čiti, lǫ́čim, *vb. pf.* bestimmen, festsetzen, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*; — definieren, *Jan.*, *C.*
določljìv, íva, *adj.* = določen 1), *Cig.*, *Jan.*
dolǫ̑čnica, *f.* = določilnica, *Cig.(T.)*.
dolǫ̑čnik, *m.* der Indicativ, *Cig.*, *Jan.*
dolǫ́čnost, *f.* die Bestimmtheit, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
dolǫ̑ga, *f.* = doklada, die Zulage: d. k plači, opravilske dologe, Functionszulagen, *Levst.(Pril.)*.
dolǫ̑m, *adv.* hinab, („dolum" *Boh.*, „dolun" *Meg.*).
dolomec, mca, *m.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. dolomit.
dolomīt, *m.* der Dolomit; — prim. grintavec 2).
dolov, *adv.* = doli, *Guts.(Res.)*-*Mik.* *V. G. I.* 328.
dolǫ̑vje, *n. coll.* Thäler: gore i dolovje, *ogr.-Valj.(Rad)*.
dołožíti, ložím, *vb. pf.* dazu legen, nachlegen; d. nekoliko polen v peč, da bi bolj gorelo; d. nekaj goldinarjev, da je svota kupcu po volji.
dolta, *adv.*, *C.*, pogl. dolita.
doltaj, *adv.*, *Guts.*, pogl. dolitaj.
dólu, *adv.* hinab, *Mur.*, *C.*, *nk.*; — prim. stsl. dolu.
dolúpiti, im, *vb. pf.* mit dem Schälen fertig werden.
dôłž, 1. *f.* 1) na šir in dolž, in die Länge und in die Breite, *SlN.-C.*; — 2) sprednja dilica pri panju, (dovž) *Polj.*
dołžân, dolžna, *adj.* = dolžen.
dołžâva, *f.* die Länge, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; miljska d., die Meilenlänge, *DZ.*; izorati samo po dolžavi, *Zv.*

dolžâven, vna, *adj.* Längen-: dolžavno razmerje, *DZ.*
dôlže, *adv. compar. ad* dolgo, = dalje (länger), *C.*, *M.*, *vzhŠt.*; d. več, *C.*, d. bolje, *Raič (Slov.)*, immer mehr; najdolže, am längsten, *vzhŠt.*
dółžen, žna, in: dołžân, žnà, *adj.* 1) Schuld-; dolžno pismo, der Schuldschein; — 2) schuldend, schuldig; koliko sem ti dolžen? hvalo(e) dolžen biti komu, jemandem Dank schulden; — verpflichtet; d. tlako delati, frohnpflichtig; — dolžen se dam, ich „gebe" mich schuldig, *v starih molitvah* (po nem.); — 3) gebürend; dolžni delež, der Pflichttheil, *Jan.*, *nk.*; dolžno spoštovanje, *Cig.*
dołžénje, *n.* das Beschuldigen, die Beschuldigung(en).
dołžîček, čka, *m. dem.* dolžič: eine kleine Schuld, *Vrt.*
dółžiček, čka, *adj.* nicht gar lang, *vzhŠt.-C.*
dołžílo, *n.* die Beschuldigung, *SlN.-C.*
dołžína, *f.* die Länge; zemljepisna d., geographische Länge, *Jes.*
dolžinomêrje, *n.* die Longimetrie, *Cig.(T.)*.
dołžíti, ím, *vb. impf.* 1) beschuldigen; d. koga, da je tat; d. koga nehvaležnosti; d. koga, einen Argwohn gegen jemanden hegen, *C.*
dołžîvec, vca, *m.* der Beschuldiger.
dołžníca, *f.* die Schuldnerin; — ostanem tvoja d., ich bleibe deine Schuldnerin, ich bleibe dir sehr verbunden.
dołžník, *m.* der Schuldner; — der Verpflichtete, *DZ.*; ostanem tvoj d., ich bleibe dir sehr verbunden.
dołžnína, *f.* die Schuldverpflichtung, *Svet.(Rok)*.
dołžnôst, *f.* die Schuldigkeit, die Pflicht; moja d. je, es ist meine Pflicht; v dolžnost si štejem, ich halte es für meine Pflicht.
dołžnôstca, *f. dem.* dolžnost; eine kleine Pflicht, *Ravn.*
dołžnôsten, stna, *adj.* Pflicht-, *Jan.*
dǫ̂m, *m.* das Heim, die Heimstätte; ženinov, nevestin d.; od doma, z doma iti, vom Hause fortgehen: ausgehen, verreisen; = z domu iti, *LjZv.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; nameniti se z domu, *Cv.*; (nav. z domi, posebno na vzhodu; z domi je bil čebelarstvu kos, *Navr.(Sp.)*); z doma biti, nicht zuhause, in der Fremde, abwesend sein, *DZ.*; z domu biti, *Levst.(Nauk)*; štiri dni z domu biti, *Jurč.*; na d. vzeti koga, jemanden in sein Haus aufnehmen; na domu ostati (biti), auf der Heimstätte Besitzer bleiben (sein); kje si z domom? wo ist dein Heim? *C.*; svoj dom je boljši od zlatega korca, *Cig.*
domâ, *adv.* zuhause, daheim; mati je doma; oćeta ni doma, der Vater ist nicht zuhause.
domàč, áča, *adj.* 1) zum Heimatshause gehörig, Haus-; domači, die Hausgenossen, die Hausleute; bil je domač sin, *Erj.(Izb. sp.)*; le govori, saj smo sami domači skupaj, *jvzhŠt.*; d. človek, ein Hausgenosse; domačega tatu se je težko ubraniti, *Jan.(Slov.)*; d. kruh, Hausbrot, *Cig.*; domača živina, das Hausvieh; — 2) zur Heimat gehörig, heimisch;

izpod domačega zvona, aus der Heimatspfarre, *Cig.*; pripluti na domač breg, *Npr.-Erj.(Torb.)*; — inländisch, *Cig.*, *Jan.*; domači (ljudje), Eingeborne, *Cig.(T.)*, *DZ.*; domača reja, die Inzucht, *Cig.(T.)*; — domača vojska, der Bürgerkrieg, *Cig.(T.)*; — — 3) vertraut; preveč sta si domača; po domače, in ungezwungener Weise; po domače se vesti, po d. povedati kaj; — tudi: dómač, áča, *Št.*

domáčen, čna, *adj.* heimisch, *C.*

domačeváti, ûjem, *vb. impf.* das Haus zu hüten pflegen, (n. pr. ob nedeljah, kadar so drugi pri božji službi), *Jarn.*

domačîja, *f.* das heimische Hauswesen, das Heim; na domačiji biti; domačijo prevzeti; — die Heimat; Kako me nesel boš nocoj Sto milj do domačije? *Preš.*

domačîn, *m.* 1) der Hausgenoss, *Jan.*, *M.*, *Rez.-C.*; kadar jutrnico zvoni, vstanejo domačini, *Pjk.(Črt.)*; — 2) der Eingeborne, das Landeskind, *Jan.*; — 3) der Hauswirt, *Cig.*, *Vrt.*; der Grundbesitzer, *Svet.(Rok.)*.

domačína, *f.* = domače blago, das Hauserzeugnis, *C.*, *Z.*

domačînec, nca, *m.* 1) = domačin 1); — 2) der Gemeindeangehörige, *DZkr.*; — 3) = domačin 3), *Bes.*, *C.*, *Jan.*

domačînka, *f.* die Hausgenossin, die Einheimische, *M.*, *Rez.-C.*

domačînski, *adj.* 1) häuslich, *Z.*; domačinska pridnost, *C.*; — 2) Grundbesitzers-, *Svet.(Rok.)*.

domačînstvọ, *n.* 1) die Hausgenossenschaft, *Jan.*; — 2) die Oekonomie, *C.*

domáčiti, âčim, *vb. impf.* das Haus hüten, *Jarn.*; — prim. domačevati.

domáčnost, *f.* die Häuslichkeit, *Jan.*, *nk.*

domâgati se, am se, *vb. impf. ad* domoči se; d. se česa, etwas erstreben, *h. t.-Cig.(T.)*.

domákniti, nem, *vb. pf.* = domekniti, *Cig.*

domâlati, am, *vb. pf.* das Malen beendigen.

dománji, *adj.* domač, = Haus-, heimisch, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Mik.*; domanji človek, domanje platno, *C.*, *Pjk.(Črt.)*, *vzhŠt.*; domanja pobožnost, die Hausandacht, *Jan.*; — domanji, die Hausgenossen, *SlGor.-C.*

domár, rja, *m.* 1) der Hausgenosse, *C.*, *Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; *pl.* domarji, die Hausleute, *C.*; ko pridejo do nevestinega doma, odpre starejšina vrata in pozdravi domarje, *Pjk.(Črt.)*; — 2) človek, ki ostane doma za varuha, kadar drugi odidejo v cerkev, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.

domarína, *f.* die Haussteuer: porazredna d., die Hausclassensteuer, *Levst.(Nauk)*.

domáriti, ârim, *vb. impf.* domar biti, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — prim. domar 2).

domášnji, *adj.* = domač, domanji, *Mur.*, *SlN.*

domázati, mâžem, *vb. pf.* das Schmieren beenden.

dọ̑mec, mca, *m. dem.* dom, *Let.*

dọ̑mek, mka, *m. dem.* dom, *Mur.*, *Cig.*, *C.*

domekníti, máknem, *vb. pf.* hinzurücken; hinzugeben, *Cig.*; (bei der Licitation) mehr bieten, *Z.*

domẹ̑mba, *f.* die Verabredung, *Cig.*; — das Einvernehmen, *DZ.*; po domembi z ministerstvom, im Einvernehmen mit dem Ministerium, *Levst.(Nauk)*.

dọ̑men, mna, *adj.* zum Hause gehörig: domni ljudje = domači lj., *C.*

domẹ̑nek, nka, *m.* = domemba: obojestranski d., beiderseitiges Einverständnis, *DZ.*

domẹnîtev, tve, *f.* die Verabredung, das Einverständnis, *DZ.*

doméniti, im, *vb. pf.* 1) d. si, vermuthen, *Guts.*; domenjen, vermuthet, vermeintlich, *Cig.*; — 2) d. se, sich verabreden, sich verständigen: d. se s kom o čem.

domẹ̑rek, rka, *m.* die Zugabe, die Ergänzung (beim Messen), *Cig.*

domẹ́riti, mẹ̑rim, *vb. pf.* 1) mit dem Messen fertig werden; — 2) beim Messen dazugeben, ergänzen; to je slaba mera, domerite, *Mik.*

domẹ́rjati, am, *vb. impf. ad* domeriti; beim Messen ergänzen.

doméstiti, mêstim, *vb. pf.* = nadomestiti, *C.*

domẹ́šati, am, *vb. pf.* 1) das Mischen beendigen; — 2) beim Mischen noch dazugeben.

domešetáriti, ârim, *vb. pf.* aufhören zu mäkeln, Mäkler zu sein.

domešẹ́titi, étim, *vb. pf.* = domešetariti, *Cig.*

domèt, méta, *m.* die Wurfweite, *Cig.(T.)*; — hs.

dométati, mẹ́čem, *vb. pf.* mit dem Werfen fertig werden, *M.*

domẹ́ti, dománem, *vb. pf.* mit dem Reiben fertig werden, *Cig.*; d. proso, mit dem Austreten der Hirse fertig werden.

domîja, *f.* = domačija, *Polj.*

domíkanje, *n.* das Hinzurücken, *M.*

domíkati, mîkam, čem, *vb. impf. ad* domekniti; hinzurücken, *M.*

domíljati, am, *vb. impf.* aufmahlen; toliko prinašajo žita, da ne moremo domiljati vsega.

dominikânec, nca, *m.* der Dominicanermönch.

dominikânski, *adj.* Dominicaner-.

domisel, sli, *f.* = domislek, der Einfall, *Cig.*

domíseln, sełna, *adj.* dem leicht etwas einfällt, anschlägig, erfinderisch: od dne do dne so hitriši in domiselniši (namr. na oderuštvo), *Trub.(Post.)*; izbrati gospodinjo, da bo delavna, domiselna, *Jurč.*; domiseln cerkovnik, (ker skrbi za grobove, da so čedni), *Levst.(Zb. sp.)*.

domísełnost, *f.* die Fähigkeit leicht auf das Entsprechende zu verfallen; (prim. domiseln); — die Einbildungskraft, *Cig.*, *Jan.*

domîslek, sleka (sełka), *m.* der Einfall, *Cig.*, *C.*, *Svet.(Rok.)*; — die Einbildung, *Cig.*

domîslica, *f.* ein plötzlicher Gedanke, der Einfall, *Cig.(T.)*.

domísliti, mîslim, *vb. pf.* 1) d. si kaj, etwas mit den Gedanken erfassen, *C.*; sich vorstellen: kdo si more domisliti njegovo sramoto? *Jap.(Prid.)*; — domišljen, eingebildet: domišljena bolezen, *Cig.*; — (malo domišljen = malo domiseln, *Svet. [Rok.]*); — 2) d. se, sich besinnen, *Cig.(T.)*; mislil sem in tudi se domislil, *LjZv.*; d. se koga, sich jemandes erinnern, *Cig.*; d. se česa, sich etwas ein-

fallen lassen, auf etwas verfallen; imena se d., auf einen Namen verfallen, *Levst.(Zb. sp.)*; domisli se pametnejšega sveta, *DSv.*; ne morem se d., es will mir nicht einfallen, *Cig.*; — 3) *trans.* auf einen Gedanken bringen: vino človeka domisli kdaj takih reči, *LjZv.*

domîšljaj, *m.* der Einfall, *Cig.(T.)*; strmeli so o bistroumnosti domišljajev in sodbe njene, *LjZv.*

domíšljanje, *n.* das Muthmaßen, *Cig.*; — die Einbildung, der Dünkel, *Cig.*; d. človeško, *Krelj.*

domíšljati, am, *vb. impf. ad* domisliti; 1) d. si, sich einbilden, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — tega si nisem domišljal, das habe ich nicht vermuthet, *V.-Cig.*; preveč si d., sich zu viel einbilden, *Cig.*; — 2) d. se (česa), sich besinnen, sich entsinnen, *Cig.*, *Cig.(T.)*; — auf Gedanken gerathen, Einfälle haben.

domišljàv, áva, *adj.* eingebildet, *C.*, *nk.*, *Kr.*

domišljâva, *f.* 1) die Phantasie, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Zora*; — 2) die Einbildung, der Dünkel, *Z.*, *Cig.*

domišljávost, *f.* die Einbildung, *nk.*, *Kr.*

domišljeváti, ûjem, *vb. impf.* = domišljati; d. si kaj, sich einbilden; vermuthen: tat skrivaj pride, kadar si najmanj domišljujejo, *Škrinj.*

domišljîja, *f.* = domišljava 1), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

domišljiv, íva, *adj.* 1) erfinderisch, *C.*; — phantasiereich, *Jan.*; — 2) eingebildet, einbilderisch, *Cig.*, *Jan.*

domišljîvec, vca, *m.* der Eingebildete, *Cig.*

domišljívost, *f.* 1) die Vorstellungskraft, die Dichtungskraft, *Jan.*; — 2) die Einbildung, der Eigendünkel, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

domíti, míjem, *vb. pf.* das Waschen beenden, *M.*

dọ́mlati, *f. pl.* der Feitschmaus nach vollendeter Dreicharbeit, *Valj.(Rad).*

domlátiti, im, *vb. pf.* das Dreschen vollenden.

domlâtki, *m. pl.* = domlati, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; dọ́mlatki, *SlGor.*

domlẹ́sti, mólzem, *vb. pf.* = domolsti, mit dem Melken fertig werden.

domlẹ́ti, mẹ́ljem, *vb. pf.* mit dem Mahlen fertig werden.

dọ́mnẹti se, im se, *vb. pf.* vermuthen, *Cig. (T.)*; poprej kakor se je „domnila" (nam. domnela), ehe sie sich's versah, *Krelj*; glede oblike prim. pomneti.

domnệva, *f.* die Vermuthung, *Cig.(T.)*, *Nov.-C.*, *nk.*; — die Voraussetzung, *Jan.*, *SlN.-C.*, *DZ.*

domnẹ́vati se, am se, *vb. impf. ad* domneti se; vermuthen, voraussetzen, wahnen, *Cig. (T.)*, *nk.*; d. s., *Jan.*, *Šol.*; — prim. češ. domnívati se, vermuthen.

domnẹ́ven, vna, *adj.* vermuthlich, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *DZ.*

dọ́mniti se, im se, *vb. pf.*, *C.*, pogl. domneti se.

domobrânec, nca, *m.* = brambovec, der Landwehrmann, *Z.*, *nk.*

domobrânstvọ, *n.* die Landesvertheidigung, *SlN.*; — die Landwehr, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*

domóči se, mọ́rem se, *vb. pf.* d. se česa, etwas erreichen, *h. t.-Cig.(T.)*.

domolẹ́ti, ím, *vb. pf.* ragend erreichen, *C.*

domóliti, mọ́lim, *vb. pf.* mit dem Beten fertig werden: domolili smo; d. večerne molitve.

domoljùb, ljúba, *m.* der Vaterlandsfreund, der Patriot, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

domoljúben, bna, *adj.* patriotisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

domoljûbje, *n.* die Vaterlandsliebe, der Patriotismus, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

domoljûbnik, *m.* = domoljub, *Guts.*

domoljúbnost, *f.* patriotische Gesinnung, *Cig.*, *Jan.*

domólsti, mólzem, *vb. pf.* das Melken beenden.

domorộdec, dca, *m.* 1) kdor se je porodil na domu: jaz sem domorodec, ti si se priženil, *Svet.(Rok.)*; — 2) der Eingeborne, der Inländer, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *ogr.-M.*, *DZ.*; — 3) = domoljub, *Cig.*, *Jan.*; prim. domoroden 2).

domorọ́den, dna, *adj.* 1) einheimisch, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) = domoljuben, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; v tem pomenu se rabi morda po zgledu besede: bogoroden.

domorộdka, *f.* 1) die Eingeborne, *Cig.*; — 2) die Patriotin, *Cig.*, *nk.*

domorộdkinja, *f.* = domorodka 2), *Jan.*, *nk.*

domorộdnik, *m.* der Eingeborne, *Šol.*, *DZ.*

domorọ́dnost, *f.* 1) die Eingeburt, *Cig.*; — 2) = domoljubnost, *Cig.*

domorộdstvọ, *n.* = domorodnost 2), *Cig.*, *Jan.*

domotáti, âm, *vb. pf.* das Haspeln beenden.

domotọ́žen, žna, *adj.* heimkrank, *Jan.*, *nk.*

domotộžje, *n.* das Heimweh, *Cig.(T.)*, *nk.*

domotọ́žnost, *f.* = domotožje, *Jan.*, *M.*, *nk.*

domóv, domôv, *adv.* nachhause; (tako pišejo stari pisatelji in novejše knjige in govori se tudi široko po Slovenskem); — prim. domu.

domovalíšče, *n.* das Domicil, *Cig.*, *DZ.*; stanovitno d., stetiger Wohnsitz, *DZ.*

domovânje, *n.* 1) das Domicilieren; — 2) das Domicil, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; na svetu nimamo stanovitnega domovanja, *Škrinj.*; d. imeti, wohnhaft sein, *C.*; Po svojem svetem raji, Po svojem svetem domovanji, *Npes.-Kres*; Ukaz želj vleče v tvoje domovanje, *Preš.*

domováti, ûjem, *vb. impf.* domicilieren, wohnhaft sein, hausen, *Jan.*, *C.*, *DZ.*

domovâvec, vca, *m.* = prebivavec, *Vod. (Izb. sp.)*.

domọ́ven, vna, *adj.* 1) Haus-: domovna najmarina, die Hauszinssteuer, *Levst.(Nauk)*; — 2) Heimats-: domovna občina, die Heimatsgemeinde, *Nov.*; heimatlich, *Cig.*

domovina, *f.* 1) das heimische Haus sammt den Grundstücken, Haus und Hof, *Mur.*; dajte mi jo za ženo, da mi ona domovino zgospodinji, kakor je prav, *Jurč.*; — 2) die Heimat; — das Vaterland.

domovînec, nca, *m.* 1) = domačin, domar, der Hausgenosse, *C.*; — 2) der derselben Heimat Angehörende: občinski domovinci, Gemeindeangehörige, *Levst.(Nauk)*; — der

Landsmann, der Inländer, *C., Let.*; — 3) — domoljub, *V.-Cig.*

domovînski, *adj.* Heimats-, Vaterlands-, heimatlich, vaterländisch; domovinska pravica, das Heimatsrecht, d. list, der Heimatschein, *Levst.(Nauk)*; domovinska ljubezen, *Preš.*

domovînstvo, *n.* das Heimatsrecht, *C., Nov., DZ., Levst.(Nauk)*.

domôvje, *n.* die Heimat, *Cig., Jan., C., nk.*; z močjo ga vedeš na svoje sveto domovje, *Ravn.*; koprnela sta po ljubem domovju, *Ravn.*

domôvka, *adv.* = domov, *Jarn., Kor.*; (prim. movka, *Guts., Npes.-Kres*).

domôvnica, *f.* der Heimatschein, *Cig., Jan., nk.*

domôvnik, *m.* = domačin, domar, der Hausgenosse, *C.*

domovôdstvo, *n.* die Oekonomie, der Wirtschaftsbetrieb, *Levst.(Pril.)*; — rus.

domoznânstvo, *n.* die Heimatskunde, die Vaterlandskunde, *Cig.(T.)*.

domožéljnost, *f.* = domotožje, *Cig., Jan.*

domú, *adv.* = domov, nachhause; nastalo iz: domov („domuv") in se v knjižni slovenščini napačno rabi nam. domov; — prim. *Cv. III. 11., DSv. III. 57.*

dôn, *m.* hallender Ton, *Cig., Jan.*; dumpfer Laut, das Dröhnen, *C.*; Belina in Čarta Razlega se don, *Vod.(Pes.)*; — prim. doneti.

donasípati, pljem, *vb. impf. ad* donasuti; nachschottern: v začetku je cesto močneje in češče donasipati, *Levst.(Cest.)*.

donašáč, *m.* der Zuträger, *C.*

donâšanje, *n.* die Zubringung.

donâšati, am, *vb. impf. ad* donesti; zubringen, *Cig., Jan.*; — bringen, eintragen, tragen, *Cig., Jan., Dol.*; — mit sich bringen: red bi donašal, *Raič(Let.)*.

donašâvec, vca, *m.* der Zubringer, *Cig., Jan.*; — *pren.* der Zuträger: šeptavi d., *C.*

donašâvka, *f.* die Zubringerin, die Zuträgerin, *Cig., Jan.*

donâšek, ška, *m.* to, kar zemljišče donaša, das Erträgnis, *Dol.*

dônda, *f.* 1) die Puppe, *Mur., Cig., Jan., Caf(Vest.), Valj.(Rad)*; — 2) dickes, großes Mädchen; daste li vašo dondo našemu telebanu? *Ljubljanska ok.*; taka donda bi si že lahko sama kruha rezala, *Z.*; — 3) = doda, *Z., Erj.(Rok.)*; — prim. hs. dunda, debela, čvrsta ženska.

dôndarica, *f.* = donda 3), doda, *Cig.*

dôndast, *adj.* dondi podoben, *Cig.*

dôndati, am, *vb. impf.* faulenzen, *C., Z.*

dôndec, dca, *m.* der Tölpel, *Z., C.*; — prim. donda.

donéčnost, *f.* die Volltönigkeit: dopadala se je pesen po svoji donečnosti, *Zv.*; — prim. doneti.

donênje, *n.* das Hallen, das Dröhnen, *Mur., Cig., nk.*

dónes, *adv.* pogl. danes.

donêsba, *f.* die Zustellung, *C.*

donêsek, ska, *m.* 1) der Beitrag, *Cig., Jan., nk.*; — 2) der Ertrag, *Jan.*; prim. donašek.

donésti, nésem, *vb. pf.* 1) zu einem Ziele bringen: moja puška ne donese, trägt nicht bishin, *Z.*; — 2) dazubringen: donesi detelje, krava je še nima dosti; — 3) aufhören Eier zu legen: kokoš je donesla; — 4) d. se, abgenutzt werden, *Št.-C.*; — 5) (po hs.) = prinesti, *Cig., Jan., nk.*

donéti, ím, *vb. impf.* hallend tönen, dröhnen, *Mur., Cig., Jan., C., Met., Mik., Kos., nk.*; (*Levstik* meni, da je ta beseda tujka; prim. *LjZv. I. 572.*).

donévati, am, *vb. impf.* zu hallen pflegen, *Jan., Zora.*

doníšče, *n.* der Resonanzboden, *Cig., C., Vest.*

donòs, nósa, *m.* 1) die Hinterbringung, *Cig.*; — 2) der Ertrag, *DZ., Nov.*

donósiti, nósim, *vb. pf.* zuende tragen: (ein Kind) austragen, *Cig.*; žena je donosila, die Frau ist der Entbindung nahe, *Z.*; abtragen: obleka je donošena, *Cig.*

dooráti, órjem, *vb. pf.* zuende ackern, mit dem Ackern fertig werden.

dopàd, páda, *m.* 1) der Einfall (der Lichtstrahlen), *h. t.-Cig.(T.)*; — 2) = dopadanje, *Mur.*

dopádanje, *n.* das Wohlgefallen, *Dict., Jan., Dalm., Kast., nk.*

dopádati, pâdam, *vb. impf.* tudi: dopadati se, gefallen, *Cig., Jan., nk.*; — prim. dopasti.

dopâdek, dka, *m.* 1) das Contingent, *Cig. (T.)*; — 2) das Wohlgefallen, *C.*

dopadénje, *n.* = dopadanje.

dopadljìv, íva, *adj.* wohlgefällig.

dopadljívost, *f.* die Wohlgefälligkeit.

dopáden, dna, *adj.* = dopadljiv, *C.*

dopásti, pádem, *vb. impf.* tudi: dopasti se, gefallen; po nem. „gefallen" narejena, med narodom sploh navadna beseda.

dopásti, pásem, *vb. pf.* das Weiden beenden; letos smo dopasli, *Z.*

dopéči, péčem, *vb. pf.* mit dem Backen, Braten fertig werden; komaj smo vse dopekli.

dopeljáti, peljâm, péljem, *vb. pf.* zuführen, zufördern, *Cig.*

dopeljevânje, *n.* = dovažanje, dovajanje, die Zufuhr, das Zubringen, *Cig.*

dopeljeváti, ûjem, *vb. impf.* zuführen, *Cig.*; zubringen, verschaffen, *Cig.*; — pogl. dovažati, dovajati.

dopetáča, *f.* ein bis an die Fersen reichendes Kleid: suknja d., *Jan., Zora*; — hlače dopetače, lange Hose, *Vrt.*; raztrgane hlače dopetače, *Jurč.*

dopéti, pójem, *vb. pf.* das Singen beendigen, aussingen; Dopela je, dostala je trpljenje, *Valj.-Jan.(Slovn.)*.

dopêtke, *f. pl.* = hlače dopetače, *Jan.*

dopêtnica, *f.* = dopetača, *C.*; — pl. dopetnice, die Pantalonhose, *Jan.*

dopêvek, vka, *m.* der Refrain, *Jan.*

dopháti, phâm, *vb. pf.* das Stampfen vollenden.

dopijânčevati, ujem, *vb. pf.* das Saufen beendigen.

dopíliti, pîlim, *vb. pf.* fertig feilen.

dopír, *m. C.*, pogl. netopir.
dopìs, pisa, *m.* die Zuschrift, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; die Zeitungscorrespondenz, *nk.*
dopisáriti, árim, *vb. pf.* die Schreibereien beenden, *Cig.*
dopísati, šem, *vb. pf.* das Schreiben beenden.
dopisâva, *f.* die Correspondenz, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
dopîsek, ska, *m.* die Nachschrift, *Cig.*
dopîsje, *n. coll.* die Correspondenz: izdati d. (kakega slavnega moža), *Navr.(Kop. sp.)*.
dopîsnica, *f.* die Correspondenzkarte, *C.*, *DZ.*, *nk.*
dopîsnik, *m.* der Correspondent (po češ.), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
dopisoma, *adv.* im Wege der Correspondenz, *DZ.*
dopisovânje, *n.* das Correspondieren (po češ.), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dopisováti, ûjem, *vb. impf.* schriftlich verkehren, correspondieren (po češ.), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; d. si, einen Briefwechsel unterhalten, *Cig.*, *nk.*
dopisovâvec, vca, *m.* der Correspondent, *Cig.*, *Jan.*
dopisûn, *m.* = dopisnik (zaničlj.), *nk.*
dopítati, pîtam, *vb. pf.* mit dem Mästen fertig werden; živina je dopitana, genug gemästet, *Cig.*
doplâča, *f.* die Ergänzung der Bezahlung, die Zubuße, *Cig.*
dopláčati, am, *vb. pf.* 1) vollends auszahlen, *Mur.*; — izumeli so vse to brez tolicih troškov, kolikršnih bi ne bilo moči doplačati (erschwingen), *Levst.(Močv.)*; — 2) eine Zahlung ergänzen, nachzahlen; ni bilo dosti, moral sem še nekaj doplačati.
doplâček, čka, *m.* die Nachzahlung, *Cig.*; der Zuschuss: državni d., der Staatszuschuss, *DZ.*; odstotni d., der Percentualzuschuss, *DZ.*
doplačeváti, ûjem, *vb. impf. ad* doplačati; Zahlungen ergänzen, nachzahlen.
doplačílọ, *n.* die Nachzahlung, die Zubuße, *Cig.*, *Jan.*
doplâtek, tka, *m.* die Nachzahlung, die Zubuße, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*; davkovni d., die Nachtragssteuer, *DZ.*; redni, preizredni d., *DZ.*
doplátiti, im, *vb. pf.* = doplačati, *Mur.*
doplâvati, am, *vb. pf.* schwimmend gelangen, erreichen.
dopláviti, plâvim, *vb. pf.* flößend bringen: drva doplaviti do jezov.
dopláziti se, plâzim se, *vb. pf.* plazeč se dospeti.
doplẹ́sati, šem, *vb. pf.* 1) tanzend gelangen, erreichen: — 2) das Tanzen beendigen, austanzen; kdor rad pleše, kmalu dopleše, *Jan. (Slovn.)*.
doplésti, plétem, *vb. pf.* 1) mit dem Flechten, Stricken bis zu einem Punkte gelangen: d. do polovice mreže, nogavice; — 2) fertig flechten, stricken; — 3) ergänzend hinzuflechten, hinzustricken.
doplẹ́tati, plẹ̑tam, *vb. impf. ad* doplesti: 1) in der Vollendung des Flechtens, Strickens begriffen sein; — 2) ergänzend hinzuflechten, hinzustricken.
doplẹ́ti, plẹ́vem, *vb. pf.* 1) mit dem Jäten bis zu einem bestimmten Punkte kommen; do polu njive dopleti, *Mik.*; — 2) mit dem Jäten fertig werden.
doplẹ́vati, am, *vb. impf. ad* dopleti; in der Beendigung des Jätens begriffen sein.
doplẹ̑zati, am, *vb. pf.* kletternd gelangen, erreichen.
doplúti, plóvem, plújem, *vb. pf.* schwimmend (o ladji), in einem Schiffe fahrend gelangen, erreichen; d. brega, *Erj.(Torb.)*.
dopọ̑łdan, *m.* = dopoldne II., der Vormittag, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*; (dopołdân, g. dnẹ̑va, dnẹ̑, *Mur.*).
dopołdánji, *adj.* vormittägig, *Cig.*, *Jan.*
dopołdánjica, *f.* die Vormittagsjause, *M.*
dopołdánski, *adj.* vormittägig; d. čas, *Navr. (Let.)*.
dopołdánščina, *f.* die Tageszeit bis Mittag, *M.*
dopołdánšnji, *adj.* = dopoldanski, *Mur.*
dopọ̑łdne, I. *adv.* = do poldne, vormittags; — II. *subst. n. indecl.* der Vormittag: tisto dopoldne, celo dopoldne; (beseda se tudi sklanja (*g.* -dna, *Št.*, ali kakor dopoldan).
dopọ̑łdnek, dneka, *m.* ein Morgen Landes, ein Joch, *C.*
dopołdnẹ́ven, vna, *adj.* vormittägig, *Mur.*
dópołn, *m.* die Ergänzung, die Nachfüllung (= doliv), *ogr.-Valj.(Rad)*.
dopọ̑łna, *adv.* = do polna, vollends, *ogr.-C.*
dopọ̑łnek, nka, *m.* die Ergänzung, *Jan.*, *Cig. (T.)*; — das Complement, der Ergänzungswinkel, *Cig.(T.)*.
dopołníłen, łna, *adj.* ergänzend, Ergänzungs=, *Cig.(T.)*, *nk.*; dopolnilne barve, complementäre Farben, *Žnid.*
dopołnílọ, *n.* die Ergänzung, das Complement, *Cig.(T.)*.
dopołnîten, tna, *adj.*, pogl. dopolnitven.
dopołnîtev, tve, *f.* 1) die Ergänzung; — 2) die Erfüllung, *Mur.*; razodel je z dopolnitvijo svoje obljube svojo zvestobo, *Ravn.*
dopółniti, im, *vb. pf.* 1) ergänzend voll machen, auffüllen: sod d., *Cig.*; ergänzen, completieren; — d. 15 let, volle 15 Jahre alt werden; — 2) erfüllen: dolžnosti; da bode dopolnjeno vse, kar je govorjeno, *Trub.*; d. se, in Erfüllung gehen.
dopołnîtven, tvena, *adj.* Ergänzungs=, (-niten) *Cig.*, *Jan.*; dopolnitvenega okoliša poveljstvo, das Ergänzungsbezirkscommando, *Levst. (Nauk)*; dopolnitvene (-nitne) volitve, Ergänzungswahlen, *nk.*
dopołnjávanje, *n.* die Ergänzung, *ogr.-Valj. (Rad)*.
dopołnjávati, am, *vb. impf.* = dopolnjevati.
dopołnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* dopolniti; ergänzend voll machen, auffüllen; — ergänzen, completieren; dopolnjujoč, complementär, (math.) *Cig.(T.)*; — 2) erfüllen.
dopołnjevâvec, vca, *m.* 1) der Ergänzer, *Cig.*; — 2) der Erfüller, der Vollender, *Cig.*, *Jan.*
dopołnováti, ûjem, *vb. impf.*, pogl. dopolnjevati.
dopólu, *adv.* = do polu, zur Hälfte, *C.*
dopoludánšnji, *adj.* = dopołdanšnji, *Jurč.*
dopôludne, *adv.* = dopoldne, *nk.*

dopomâgati, am, *vb. impf. ad* dopomoči; d. k uspehu, einen Erfolg erzielen helfen, *Zora.*
dopomóči, mórem, *vb. pf.* verhelfen, *Z.*
dopopólniti, im, *vb. pf.* vervollkommnen, *Ravn.-C.*
doposọditi, im, *vb. pf.* nachborgen, *Cig.*
dopóstiti se, póstim se, *vb. pf.* das Fasten beenden.
dopotováti, ûjem, *vb. pf.* das Wandern beenden, *Cig.*
dopọ̑ved, *f.* das Begreiflichmachen, die Verdeutlichung, *Cig.*, *M.*, *C.*; — die Aufklärung, die Auskunft: d. od sebe dati, eine Auskunft geben, *Levst.(Nauk).*
dopovédati, povém, *vb. pf.* klar machen, begreiflich machen; ne morem ti d., kako lepo je vse v mestu; ne da si nič dopovedati, man kann ihm mit Worten nicht beikommen; — aufklären, eine Auskunft ertheilen.
dopovẹdávati, am, *vb. impf.* = dopovedovati.
dopovẹ̑dba, *f.* die Begreiflichmachung, *M.*; — die Aufklärung, die Auskunft, *DZ.*
dopovẹ̑dek, dka, *m.* = predikat, *Jan.*
dopovẹ́den, dna, *adj.* kar se da dopovedati, *M.*
dopovẹdljìv, íva, *adj.* kdor prerad dopoveduje, naseweise, *M.*
dopovedljívost, *f.* die Naseweisheit, *M.*
dopovẹ̑dnica, *f.* der Auskunftsbogen, *DZ.*
dopovẹdovâlnost, *f.* die Darstellungsgabe, *Cig.*
dopovẹdováti, ûjem, *vb. impf. ad* dopovedati; klar, begreiflich zu machen suchen; d. komu kaj; — Auskünfte ertheilen: prvomestnik je dolžan vse d., o čemer bi ga kdo vprašal, *Levst.(Cest.).*
doprášati, am, *vb. pf. Cig.*, pogl. dovprašati.
doprâvdati se, am se, *vb. pf.* mit dem Processieren fertig werden, ausrechten, *Cig.*
doprẹ̑ga, *f.* der Vorspann, *GBrda.-Erj.(Torb.).*
doprẹ́miti, im, *vb. pf.* hinschaffen: d. koga, blago kam d., *C.*
doprẹ́sti, prẹ́dem, *vb. pf.* das Spinnen beenden; poprašuje, so li dekle doprele, *Navr.(Let.).*
dopríčati, prîčam, *vb. pf.* durch Zeugenschaft erweisen, *Jan.*, *Slom.*; dovolj dopričana beseda, hinlänglich beglaubigtes Wort, *Trst.(Let.).*
doprinâšati, am, *vb. impf. ad* doprinesti.
doprinésti, nésem, *vb. pf.* 1) darbringen, *Mur.*; — beitragen, *nk.*; — 2) zubringen: noč kakor dan d., *Škrinj.*; — 3) einbringen: doprinesem, kar sem zamudil, *Škrb.*; — 4) vollbringen, begehen: hudobijo d.; — germanizmi po dotičnih nem. glagolih.
doprínos, *m.* der Beitrag, *DZ.*
dopripráwljanje, *n.* die Nachschaffung: d. rokodelskega orodja, *DZ.*
doprorokováti, ûjem, *vb. pf.* aufhören zu weissagen, *Cig.*
dopŕsen, sna, *adj.* bis zur Brust reichend, *C.*; doprsna podoba, das Brustbild, *nk.*
dopȓsje, *n.* das Brustbild, die Büste, *Cig.(T.)*, *Jan.*, *nk.*
dopȓsnica, *f.* = doprsje, *Cig.(T.)*, *DZ.*
dopȓsnik, *m.* die Brüstung, *Jan.*

doprsnják, *m.* = doprsnik, *Cig.*
dopûst, *m.* 1) die Zulassung, die Erlaubnis, die Gestattung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Urlaub, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
dopûstek, tka, *m.* die Erlaubnis, *C.*; — prelog plačilnega dne, die Gnadenfrist, der Indult, *V.-Cig.*
dopûsten, stna, *adj.* 1) Concessions-, Erlaubnis-: dopustno pismo, die Concessionsurkunde, *DZ.*; dopustni list, der Licenzschein, *Jan.*; — 2) dopústen, zulässig, *V.-Cig.*, *DZ.*; permissiv, (phil.) *Cig.(T.).*
dopustíłen, lna, *adj.* Concessions-, Erlaubnis-: dopustilni uveti, concessionsmäßige Bedingungen, *DZ.*; dopustilni list, der Licenzschein, *Levst.(Nauk).*
dopustílo, *n.* die Zulassung: po božjem dopustilu, *Levst.(Zb. sp.)*; — die Concession, *DZ.*
dopustîtev, tve, *f.* die Zulassung, die Concession, *DZ.*
dopustíti, ím, *vb. pf.* zulassen, erlauben; dopuščeno mi bodi, es sei mir erlaubt, ich nehme mir die Freiheit, *Jan.*; — zugestehen, einräumen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dopustljìv, íva, *adj.* = dopusten 2), *Jan.*, *Cig.(T.).*
dopûstnica, *f.* der Erlaubnisschein, die Licenz, *Jan.*, *DZ.*
dopustnína, *f.* die Licenzgebür, *DZ.*
dopústnost, *f.* die Zulässigkeit, *Cig.*, *DZ.*
dopustováti, ûjem, *vb. pf.* die Faschingsfeier abschließen: Kir (= kateri) so gladko dopust'vali, Bodo lehko se drsali, *Vod.(Pes.).*
dopúščanje, *n.* das Zulassen, das Erlauben; — d. železnic, die Concessionierung von Eisenbahnen, *DZ.*
dopúščati, am, *vb. impf. ad* dopustiti; zulassen, erlauben; tega moja čast ne dopušča, das verträgt sich nicht mit meiner Ehre, *Cig.*; — zugestehen, *nk.*
dopuščâvati, am, *vb. impf.* = dopuščati, *ogr.-Valj.(Rad).*
dopuščénje, *n.* der Zulass, die Erlaubnis, die Gestattung; s tvojim dopuščenjem, *kajk.-Valj.(Rad).*
dòr, *adv.* = da (ja), *Rož.(Kor.)-Kres.*, *C.*; — prim. dro.
dora, *f.* psovka ženski, *SlGor.-C.*
doračúniti, ûnim, *vb. pf.* 1) mit dem Rechnen fertig werden; — 2) hinzurechnen.
doragljáti, âm, *vb. pf.* aufhören zu quaken, ausquaken.
dorájati, am, *vb. pf.* = doplesati, *Cig.*
doráslost, *f.* die Mündigkeit, *Cig.*, *Jan.*; — (o gozdnih drevesih) die Schlagbarkeit, *Cig.*
dorâst, *m.* der Zuwachs, *M.*; — = dorastek, *C.*
dorástati, am, *vb. impf. ad* dorasti; heranwachsen; sich im Wachsen einem Zielpunkte nähern: d. vrha, *Vrt.*
dorâstek, stka, *m.* kar doraste (n. pr. žita): = žetev, *C.*
dorásti, rástem, *vb. pf.* im Wachsen erreichen: Dorastli ste do vrh' cerkve (ali: vrha cerkve), *Npes.-Jan.(Slovn.)*; do vrha d., zur völligen

Größe auswachsen, *Cig.*; vrha d., mündig werden, *Dol.*; mladenič je vrha dorastel, *Jan.(Slovn.)*; dokler ne doraste, während seiner Unmündigkeit, *Cig.*; d. vojaških let, das stellungspflichtige Alter erreichen, *Levst.(Nauk)*; — dorasel (dorastel), erwachsen, mündig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; o gozdnih drevesih: haubar, *Cig.*; d. koga, im Wuchse einholen, *Cig.*; to drevo vsa drevesa doraste in preraste, *UčT.*

doráščati, am, *vb. impf. ad* dorasti; = dorastati.

doravnáti, âm, *vb. pf.* ravnanje dokončati: 1) in Ordnung bringen, *Z.*, *C.*; — 2) verzahnen: ovce so doravnale, die Schafe haben alle Zähne bekommen, *V.-Cig.*; — 3) das Reinigen des Hanfsamens beenden, *M.*

doravnávati, am, *vb. impf. ad* doravnati; — ovce doravnavajo, die Schafe bekommen keine Zähne mehr, *V.-Cig.*; — prim. doravnati 2).

dorazûmek, mka, *m.* das Einvernehmen, *DZ.*

dorazumẹ́ti se, ẹ̑jem (ẹ̑m) se, *vb. pf.* sich ins Einvernehmen setzen, *DZ.*

doredíti, im, *vb. pf.* zuende züchten, aufzüchten: prasiča, tele doredi gospodar v dveh letih, *Jurč.*

dorẹ́zati, rẹ̑žem, *vb. pf.* das Schneiden (z. B. den Schnitt in den Weingärten) beendigen.

doríbiti, im, *vb. pf.* das Fischen beenden, *Cig.*, *M.*

doríniti, rînem, *vb. pf.* schiebend gelangen, erreichen.

dorísati, rîšem, *vb. pf.* fertig zeichnen, *Cig.*

dorọ́biti, im, *vb. pf.* mit dem Säumen fertig werden.

dorojíti, ím, *vb. pf.* aufhören zu schwärmen.

dorọ̑mati, am, *vb. pf.* pilgernd gelangen.

dosadíti, im, *vb. pf.* 1) mit dem Setzen (von Pflanzen u. dgl.) fertig werden, *C.*; — 2) hinzu pflanzen, *Cig.*

dosẹ́či, sẹ́žem, *vb. pf.* 1) langen, erreichen; otrok ne doseže do mize; oko od zemlje do visoke zvezde hitro s pogledom doseže, *Bas.*; z roko lahko dosežem jabolka; — z umom d., erfassen, *Cig.(T.)*; tega ne doseže moja glava, das geht über meine Fassungskraft hinaus, *Cig.*; — erlangen, erreichen; vse doseže, kar hoče; to hočem d., das ist mein Ziel, *Cig.*; — 2) hinreichen, *vzhŠt.-C.*; — auskommen: z drvi bom vso zimo dosegel, *Fr.-C.*; (po nem. „langen").

dosẹ̑čnica, *f.* die Cosecante, *h. t.-Cig.(T.)*.

dosedáj, *adv.* = do sedaj, bisher, *C.*, *nk.*

dosedánji, *adj.* = dozdanji, bisherig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

dosẹdẹ́ti, im, *vb. pf.* 1) absitzen: d. svojo kazen v ječi, *Cig.*; — 2) (po nem.) ersitzen, *Vrt.*, *Rec.*

dosedobẹ̑, *adv.* = do se dobe, bisher, *C.*; — prim. doba.

dosèg, sẹ́ga, *m.* d. električne iskre, die Schlagweite, *V.-Cig.*; pogl. dosežaj.

dosẹ̑ga, *f.* die Erreichung, die Erlangung, *Jan.*, *M.*, *C.*, *DZ.*, *nk.*

dosegamal, *adv.* = do sega malu, bisher, *C.*

dosẹ́gati, am, *vb. impf. ad* doseči; 1) erreichen; sovražnika dosegati s topovi, *Cig.*; — erlangen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) „langen", auskommen, d. s čim, *C.*; prim. doseči 2).

dosẹ̑gljaj, *m.* so weit man mit der Hand langt: roča visita za dosegljaj visoko, *Telov.*

dosegljìv, íva, *adj. Cig.*, *Jan.*; pogl. dosežen.

dosẹ́gniti, sẹ̑gnem, *vb. pf.* = doseči, *Mur.*, *vzhŠt.*

dosegováti, ûjem, *vb. impf. ad* doseči; = dosegati, *Mur.*, *Jan.*

dosehdôb, *adv.* = dosihdob, *Guts.*

dosehkrát, *adv.* bis jetzt, *C.*

dosehmâł, *adv.* = dosihmal, *Guts.*

dosehmáłen, łna, *adj.* bisherig, *M.*, *jvzhŠt.*

dosẹ̑ja, *f.* die Nachsaat, *C.*

dosejáti, sẹ̑jem, *vb. pf.* 1) das Säen beenden; za letos smo dosejali, je dosejano, *Mik.*; — 2) dazusäen, nachsäen.

dosékati, sẹ̑kam, *vb. pf.* das Hacken beenden.

dosẹ̑łba, *f.* die Einwanderung, *Cig.(T.)*.

dosẹ̑łec, łca, *m.* der Einwanderer, der Colonist, *Cig.(T.)*, *DZ.*; najvažnejši in najboljši del doselcev so gotovo duhovniki, *Slovan.*

doséliti se, sẹ̑lim se, *vb. pf.* einwandern, *Cig.(T.)*; pravih Hrvatov se je tega stoletja na Dolenjsko le malo doselilo, *Slovan.*

doseljeváti se, ûjem se, *vb. impf. ad* doseliti se: einwandern, *DZ.*

dosesáti, âm, *vb. pf.* aufhören zu saugen, *Cig.*

dosévati, am, *vb. impf. ad* dosejati.

dosẹ̑vek, vka, *m.* die Nebensaat, *Cig.*

dosẹ́zati, am, *vb. impf.* = dosegati, *nk.*

doseżâj, *m.* dalja, do koder kdo doseže; d. električne iskre, die Schlagweite des elektrischen Funkens, *Cig.(T.)*; — *pren.* der Bereich, *Cig.(T.)*; — die Tragweite, *Jan.*, *Zora.*

dosẹ̑žba, *f.* = dosega, *Cig.*, *M.*

dosẹ̑žek, žka, *m.* kar kdo doseže: die Errungenschaft, *Cig.*, *Nov.-C.*

dosẹ́žen, žna, *adj.* erreichbar, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; dosežna sreča, *Jurč.*

dosẹ́žnost, *f.* die Erreichbarkeit, *Cig.(T.)*, *nk.*

dosijáti, sîjem, *vb. pf.* mit den Lichtstrahlen erreichen: solnce je dosijalo do otroka, pod drevesom sedečega.

dosihdôb, *adv.* = dosihmal, *Cig.*

dosihmâł, *adv.* bisher; dosihmal, hvala Bogu še nismo stradali, kako že bo posihmal; tudi: dòsihmał, *jvzhŠt.*

dosìp, sípa, *m.* kar se dosiplje: trockene Fülle, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*

dosípati, sîpam, pljem, *vb. impf. ad* dosuti; zuschütten; (— *vb. pf.* = dosuti, *Št.*).

dosipávati, am, *vb. impf.* = dosipati, zuschütten; (— *vb. impf. ad* dosipati, *Št.*).

dosipováti, ûjem, *vb. impf.* = dosipavati.

dosivẹ́ti, ím, *vb. pf.* vollständig grau werden: dosivljena brada (nam. dosivela), *Vod.(Pes.)*.

doskákati, kam, čem, *vb. pf.* 1) springend gelangen, erreichen; — 2) das Springen beendigen.

doskakljáti, âm, *vb. pf.* 1) hüpfend gelangen, erreichen; — 2) das Hupfen beenden.

doskočâj, *m.* = doskok 1), *Cig.(T.)*.

doskočíšče, *n.* die Niedersprungstelle, *Telov.*

doskóčiti, skǫ̑čim, *vb. pf.* bis zu einem Ziele springen, im Sprunge erreichen; zaganjajo se, a le malokateri doskoči, *Str.*
doskòk, skǫ́ka, *m.* 1) die Sprungweite, *Cig. (T.)*; — 2) der Niedersprung, *Telov.*
doskopáriti, ârim, *vb. pf.* aus̄kargen, *Cig.*
doskúsiti, kûsim, *vb. pf.* pogl. doizkusiti.
doslȇ, *adv.* bisher, bisjetzt, *Mur., Cig., Mik.*
doslẹ̑dek, dka, *m.* die Folge, die Consequenz, *Jan., C.*
doslẹ́den, dna, *adj.* folgerichtig, consequent, *Cig., Jan., Cig.(T.), M., nk.*
doslẹ́dnost, *f.* die Folgerichtigkeit, die Consequenz, *Cig., Jan., Cig.(T.), M., nk.*
doslȇj, *adv.* = dosle.
doslẹ́jen, jna, *adj. Jan., M.*; pogl. doslenji.
doslẹ́jšnji, *adj.* = doslenji, *nk.*; doslejšnje razlaganje, *Burg.*
doslẹ́nji, *adj.* bisherig, *Jan., C., nk.*; povzdiguje svoje doslenje pridelke, *SlGosp.*
doslẹ́šnji, *adj.* = doslenji, *C.*
doslepáriti, ârim, *vb. pf.* nehati slepariti, ausgaunern, *Cig.*
doslíšati, slîšim, *vb. pf.* (einen Laut) vernehmen, *C.*; d. jelena, durch das Gehör ausfindig machen (verhören), *Cig.*
doslovẹ́ti, ím, *vb. pf.* 1) njegovo ime je doslovelo do nas, der Ruhm seines Namens gelangte bis zu uns; — 2) aufhören berühmt zu sein.
doslûžba, *f.* das Ausdienen, *Cig., Jan.*; doslužba učiteljev, *DZ.*
doslûžek, žka, *m.* der Dienstabschied, *Jan.*
doslúženec, nca, *m.* der Ausgediente, *Cig., Jan.*; — po nem.
doslúžiti, im, *vb. pf.* ausdienen, aufhören zu dienen; vojaščino d., beim Militär ausdienen; — doslužen (nam. dosluživši), *Jan., nk.*; — bis zu einer gewissen Zeit dienen: hlapec ne bo leta doslužil, *Pjk.(Črt.).*
doslužnína, *f.* = pokojnina, *Cig., Jan., C., SlN., Let.*
dosmẹ́jati se, smẹ́jem se, *vb. pf.* aufhören zu lachen, *Cig.*
dosmrdẹ́ti, ím, *vb. pf.* do nas je dosmrdelo, der Gestank drang bis zu uns, *Mik.*
dosmŕten, tna, *adj.* lebenslänglich, *Cig., Jan., C., nk.*; dosmrten ud kakega društva, *nk.*; dosmrtni dohodek, die Leibrente, *Jan.*
dosmrtnína, *f.* (kar dosmrtni udje pri društvih vplačujejo), der Beitrag auf Lebenszeit (bei Vereinen), *C., nk.*
dosǫ̑d, *adv.* = do tod, bis hieher, *vzhŠt.-C.*
dosòdba, *f.* = dosoja, *Cig.*
dosǫ́diti, im, *vb. pf.* 1) aufhören zu richten; — ein endgiltiges Urtheil schöpfen, *C.*; endgiltig entscheiden: o tem še ni dosojeno, *Erj.(Torb.)*; — 2) = prisoditi, *Cig.(T.), Let.*
dosǫ̑ja, *f.* die entgiltige gerichtliche Entscheidung, *Cig.*
dosolíti, ím, *vb. pf.* 1) das Salzen beenden; — 2) nachsalzen, *Z.*
dosopíhati, am, *vb. pf.* keuchend erreichen; d. do doma; — d. do 50. leta, *C.*

dosorȩ̑, *adv.* bis zu dieser Stunde, *Mur., Jan., Mik.*
dosorȇj, *adv.* = dosore.
dospẹ́lost, *f.* die Fälligkeit: dan (rok) dospelosti, der Fälligkeitstag (-termin), *DZ.*
dospẹ́niti, spȩ̑nem, *vb. pf.* = dospeti, *C.*
dospȇtek, tka, *m.* 1) die Einholung, *M.*; — 2) das Erreichte, der Erfolg, *C.*
dospẹ́ti, ȩ̑m, *vb. pf.* 1) gelangen: d. do vrha, *M.*; erreichen, *C.*; dospeti gozda, den Wald erreichen, *Vrt.*; jezikoslovstvo še ni dospelo tacega vrhu, da bi vsaka stvar uže bila gotova, *Levst.(LjZv.)*; — einholen, *C.*; — *pren.* opravilo je dospelo dotle, das Geschäft ist soweit gediehen, *DZ.*; — 2) den Bestimmungsort erreichen, eintreffen, einlaufen, *Cig., Jan., nk.*; pritožbe, dospele do občinskega sveta, an den Gemeinderath einlangende Beschwerden, *DZkr.*; — 3) fällig werden (o menicah), *Cig.(T.), DZ., Cel.(Ar.)*; — 4) reif werden, *C.*; — 5) langen, ausreichen, *C.*; auskommen, *C.*; — tudi: dospȩ̑jem, *kajk.-Valj.(Rad)*; dospèm, *Kr.-Valj.(Rad).*
dospẹ́vati, am, *vb. impf. ad* dospeti; 1) gelangen: d. v muke peklenske, ne d. k stalnemu veselju, *kajk.-Valj.(Rad)*; za del d., zutheil werden, *kajk.-Valj.(Rad)*; — erreichen, *Habd.-Mik.*; — 2) fällig werden (o menicah), *Cig.(T)*; — 3) ausreichen, *SlN.-C.*
dósta, *adv.* = dosti, *Mur., Cig., Jan., C.*
dostâja, *f.* der Umstand, *C.*
dostâjati, jam, jem, *vb. impf.* 1) ausstehen, aushalten, bestehen, *Cig., M.*; — (Schläge) bekommen, *Štrek.*; — 2) genügen, *Cig.(T.)*, (hs.); — 3) d. se, zugehören, zufallen: d. se koga, *ogr.-C.*; — gebüren: pazka se deteta dostaja, *ogr.-Valj.(Rad)*; sich ziemen, *ogr.-C.*; liki se dostaja svetcev, *ogr.-Valj.(Rad)*; dostaja se spolniti nam vso pravico, *ogr.-Valj.(Rad)*; — angehen, betreffen, *Levst.(Zb. sp.)*; kar se mene dostaja, *ogr.-C., Mik.*; kar se slave dostaje, *Erj.(LjZv.)*; — prim. dostati.
dostânek, nka, *m.* das Aushalten: tu mi ni dostanka, hier kann ich nicht bestehen, *C.*; das Auskommen, *C.*
dostáten, tna, *adj.* hinlänglich, *Cig.(T.), nk.*; — hs.
dostáti, I. stojím, *vb. pf.* 1) ausharren, aushalten, *Cig., C.*; d. do konca, *Cig.*; kateri do konca dostoji, ta bo ohranjen, *Trub.*; svoj čas počivajoč dostoje, *Krelj*; — 2) (durch langes Stehen) schlecht werden: posoda je dostala, *C.*; hiša je dostala, das Haus ist baufällig geworden, *Cig.*; — 3) *vb. impf.* dostoji mi, es ziemt sich für mich, *Boh., Jarn.*; sodniku je dostoječe, *Guts.(Res.)*; prim. dostajati se 3); — II. stanem, *vb. pf.* 1) bestehen, absolvieren: d. izkušnjo, *M., nk.*; d. pokoro, *Burg.*; d. šolo, *Vrt.*; ausdienen, dostavši svojih 14 let, *Ravn.*; d. svoja (vojaška) leta, *Vod.(Nov.)*; d. stražo, *Cig.*; — 2) leisten, vollbringen, *Meg.*; tlako dostanem ali plačam, *jvzhŠt.*; kar obljubim, to dostanem, *Svet.(Rok.), Gor.*; d. svoje delo, *Vrtov.(Km. k.)*;

— einhalten: ako tega roka nebi dostal, im Falle der Nichteinhaltung dieser Frist, *DZ.*; — 3) ausreichen: ne dostane mi, ich komme damit nicht aus, *C.*; — 4) (po nem.) erstehen, *nk.*

dostâva, *f.* die Ergänzung, *Jan.*; der Ersatz, *Guts.*, *Jarn.*; d. vojaških konj za konjico, die Remontierung, *Cig.*

dostâvba, *f.* der Zubau, *DZ.*

dostâvek, vka, *m.* der Zusatz: s tem dostavkom, mit diesem Zusatze.

dostáven, vna, *adj.* Ergänzungs-: dostavni konj, das Remontepferd, *Cig.*

dostáviti, stâvim, *vb. pf.* 1) aufhören Bauten aufzuführen: dostavili smo; — 2) (zur Ergänzung) hinzufügen: d. nekoliko besed; — 3) zustellen: pismo d., *nk.*; (po rus.) liefern, *Cig.(T.)*.

dostávljati, am, *vb. impf. ad* dostaviti; 1) (zur Ergänzung) hinzufügen; — d. vojaške konje, remontieren, *Cig.*; — 2) zustellen, *nk.*

dostâvnik, *m.* der Stellwagen, *Jan.*, *Navr.(Let.)*; — rus.

dostavnína, *f.* die Zustellungsgebür, *nk.*

dósti, *adv.* 1) genug; d. kruha imeti; d. je, genug! — in genügendem Maße, ziemlich; d. dober, d. pravičen; — 2) = veliko, mnogo, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; d. otrok, *Cig.*; (dosti, viel, zadosti, genug), *Goriš.*; (pomni: dostim ljudem, v dostih mestih, *C.*; dostih src, *Schönl.*; z dostimi besedami, *Trub.-Mik.*).

dostíči, stížem, *vb. pf.* erreichen, *Jurč.(Tug.)*; — hs.

dostígniti, stîgnem, *vb. pf.* = dostiči, *M.*, *nk.*

dóstikrat, *adv.* genug oft; — oftmals.

dóstikraten, tna, *adj.* oftmalig, *Mur.*, *Jan.*

dostláti, stéljem, *vb. pf.* 1) das Streuen beenden; — 2) Streu hinzufügen, *M.*; pezdirja dostelji, *Valj.-Jan.(Slovn.)*.

dostojânstven, *adj.* Würde-, *nk.*; — würdevoll, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs.

dostojânstvenik, *m.* der Würdenträger, *C.*, *nk.*; — hs.

dostojânstvo, *n.* die Würde, *Cig.*, *nk.*; ta gospod je po svojem dostojanstvu duhovnik, *Levst.(Nauk)*; — hs.

dostójen, jna, *adj.* 1) angemessen, *C.*; dostojno znanje, *Levst.(Močr.)*; geziemend, anständig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — 2) tauglich: d. k čemu, *Meg.*, *Boh.*; — 3) würdig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; hvale d., lobenswert, *ogr.-C.*; vere d., glaubwürdig, *Navr.(Let.)*.

dostǫ̑jnik, *m.* *Cig.*, *Jan.*, *C.*; pogl. dostojanstvenik.

dostójnost, *f.* 1) der Anstand, die Würde, *Meg.*, *Guts.*, *Jan.*, *Cig.*, *Levst.(Nauk)*; brez dostojnosti, würdelos, *Cig.*; — 2) die Würdigkeit, *Cig.*, *Jan.*

dostòp, stópa, *m.* der Zutritt, *Mur.*, *nk.*

dostópen, pna, *adj.* zugänglich, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

dostoríti, ím, *vb. pf.* nachträglich thun, nachholen: kar smo zamudili, treba nam je skoraj dostoriti, *Str.*

dostovéren, rna, *adj.* glaubwürdig, *Cig.*, *Jan.*, *Raič.(Slov.)*; — stsl.

dostrážiti, strâžim, *vb. pf.* aufhören Wache zu stehen, *Cig.*

dostreliti, ím, *vb. pf.* bis zu einem Ziele schießen, *M.*

dostréljati, am, *vb. pf.* das Schießen beenden.

dostríči, strížem, *vb. pf.* die Schur beenden, *M.*

dostrójiti, im, *vb. pf.* fertig gerben; dostrojen, lohgar, *Cig.*

dosúkati, kam, čem, *vb. pf.* zuende drehen, *Cig.*

dosušíti, ím, *vb. pf.* 1) das Trocknen, Dörren beenden; — 2) nachdörren, *Cig.*

dosúti, spèm (sûjem), *vb. pf.* ergänzend hinzuschütten, nachschütten.

dosvedóčiti, ǫ̑čim, *vb. pf.* bezeugen, *ogr.-C.*; den Nachweis liefern, *DZ.*; dosvedočeni letni račun, documentierte Jahresrechnung, *DZ.*; dosvedočen dolg, eine festgestellte Schuld, *DZ.*

dosvedóčljiv, íva, *adj.* vollbeweisend: dosvedočljivo pismo, vollbeweisende Urkunde, *DZ.*

dosvobodíti, ím, *vb. pf.* = dovoliti, *C.*

došantáti, âm, *vb. pf.* hinkend gelangen.

doščéniti, ščę̑nem, *vb. pf.* mit dem Finger der Hand völlig umfassen: komaj doščene, *Tolm.*

došę̑stek, stka, *m.* = prihod, *Habd.-Mik.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

došíti, šȋjem, *vb. pf.* das Nähen beenden; nocoj sem došil, *Jurč.*; d. kaj, etwas fertig nähen.

došívati, am, *vb. pf.* = došiti, *vzhŠt.-DSv.*

došlátati, šlâtam, *vb. pf.* tastend erreichen, finden, ertasten.

dóšlec, šleca, *m.* der Ankömmling, *C.*; domačin podaje došlecu roko, *Let.*

došǫ̑lati se, am se, *vb. pf.* = izšolati se, *Jan.*

doštȇ̥tev, tve, *f.* die Addition, *Cig.*

doštéti, štę̑jem, *vb. pf.* hinzuzählen, hinzu addieren.

doštȇ̥va, *f.* die Addition, *Jan.*, *C.*

doštevâłnica, *f.* die Additionstafel, *Jan.*

doštévanje, *n.* das Hinzuzählen, das Addieren.

doštévati, am, *vb. impf. ad* došteti: hinzu zählen, hinzuaddieren

doštevína, *f.*, doštevine, die Additionsposten, *C.*, *Z.*

došuméti, ím, *vb. pf.* 1) brausend, rauschend gelangen; — 2) aufhören zu brausen, zu rauschen.

dóta, *f.* die Mitgift, das bräutliche Heiratsgut; tudi: dǫ̑ta, *Valj.(Rad)*; — prim. it. dote, *Mik.(Et.)*.

dotâkati, am, *vb. impf. ad* dotočiti; dazu schenken, dazugießen.

dotakniti se, nem se, *vb. pf.* = dotekniti se.

dǫ̑tarica, *f.* hči z veliko doto, *Svet.(Rok.)*.

dotēc, *adv.* = do tod, *ogr.-C.*

dotéči, téčem, *vb. pf.* 1) laufend gelangen; toliko da sem pod streho dotekel; — fließend gelangen; voda je do skalovja dotekla in tam se je ustanovila; — d. koga, im Laufe einholen; — 2) zu fließen aufhören; vino je doteklo; — ablaufen: ure so mu dotekle; kadar doteče doba poprejšnje volitve, *Levst.(Nauk)*; — fällig werden (o menicah), *Cig.(T.)*, *DZ.*; dotekli kuponi, verfallene Cou

pons, *DZ.*; doteklc plačilne dolžnosti, fällige Zahlungsverpflichtungen, *Levst.(Pril.)*; —4) d. se, ein Ende nehmen, zugrunde gehen: vse se doteče, *C.*
dotedánji, *adj.* bis damals reichend: vsi dotedanji znanstveni spisi, *Let.*
dotẹ́gati, am, *vb. impf. ad* dotegniti.
dotẹ́gniti, nem, *vb. pf.* 1) nachtragen, *DZ.*; nachkommen, einholen, *Jan.*; — 2) auskommen, aufkommen, *Jan., C.*; — = utegniti: nisem dotegnil priti, ich hatte keine Zeit zu kommen, *C.*; — ausreichen, *C.*; to mi ne dotegne, ich kann damit nicht auskommen, *Cig.*
dotèk, téka, *m.* 1) die Einholung, *Cig.*; — 2) der Ablauf: pred dotekom izplačilnega roka, *DZ.*
dotékati, tẹ̑kam, *vb. impf. ad* doteči; 1) zufließen, *Jan.*; kri (v možgane) doteka, *Let.*; — 2) ablaufen: zuende gehen, *Cig.*; ura mi doteka, *C.*; — fällig werden: menice dotekajo, *Cig.(T)*; — 3) d. se, zuende, zugrunde gehen, *C.*
dotéklost, *f.* die Fälligkeit, *Cig., DZ.*
dotekníti se, táknem se, *vb. pf.* berühren: d. se koga, česa.
doteknjénje, *n.* die Berührung.
dotésati, tẹ́šem, *vb. pf.* mit dem Zimmern fertig werden, fertig zimmern; dotesan, beilfertig, *Cig.*
dotẹ́žen, žna, *adj.* vollwichtig, *Cig.(T.).*
dotíčen, čna, *adj.* 1) Berührungs-: dotična pika, der Berührungspunkt, *Cig.*; — 2) betreffend, bezüglich, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*
dotîčnica, *f.* 1) die Tangente, *nk.*; — 2) die Betreffende, *nk.*
dotîčnik, *m.* der Betreffende, *nk.*; — der Interessent, *Cig.(T.), Nov.-C.*
dotîk, *m.* die Berührung, *Cig.(T.), ogr.-C.*
dotîka, *f.* die Berührung, *Jan., Cig.(T.), C., M.*; — die Beziehung, *Cig., C.*
dotikáłen, łna, *adj.* Berührungs-: dotikalna ravnina, die Berührungsebene, *Cel.(Geom.).*
dotikalíšče, *n.* die Berührungsstelle, der Berührungspunkt, *Cig.(T.), Žnid., Cel.(Ar.).*
dotikâłnica, *f.* die Berührungslinie, die Tangente, *Cel.(Geom.).*
dotíkanje, *n.* das Berühren, die Berührung; die Tangierung (math.), *Cig.(T.).*
dotíkati se, tîkam, čem se, *vb. impf. ad* dotekniti se; berühren: d. se koga, česa; dotikajoče se krivulje, sich berührende Curven, *Cig.(T.)*; — antasten: d. se poštenja, ljudskega blaga, *Cig.*; ne d. se česa, etwas unangefochten lassen, *Cig.*; — betreffen, angehen, *Cig., Jan., nk.*; njega se dotiče, *Krelj*; kar se dotiče krajev te doline, *Dalm.*
dotîkljaj, *m.* = dotik, *nk.*
dotikováti se, ûjem se, *vb. impf.* = dotikati se.
dotírati, tîram, *vb. pf.* treibend gelangen; komaj so uklenjene razbojnike dotirali do mesta; — d. do tega, es soweit bringen, *C., nk.*

dotískati, am, *vb. pf.* das Drucken beenden, fertig drucken, *Cig., nk.*
dotîstod, *adv.* = do tistod, bis dahin.
dotkáti, tkâm, tčèm (tečèm, tkèm), *vb. pf.* 1) fertig weben; — 2) dazu weben
dotláčiti, tlâčim, *vb. pf.* mit dem Treten (z. B. der Trauben) fertig werden.
dotlẹ̑, *adv.* bis zu diesem Zeitpunkte, bis dahin, *Cig., C.*
dotlẹ́či, tółčem, *vb. pf.* = dotolči.
dotlẹ̑j, *adv.* = dotle.
dotlẹ́šnji, *adj.* bis zu diesem Zeitpunkte stattfindend, reichend, *C.*
dotlẹ́ti, ím, *vb. pf.* zuende glimmen, aufhören zu glimmen, abglimmen.
dotóčiti, tọ́čim, *vb. pf.* 1) mit dem Schenken fertig werden; — 2) dazuschenken, nachfüllen; ni še dosti polna čaša, dotoči še nekoliko.
dotọ̑čnica, *f.* die Zuflussöffnung, *DZ.*
dotọ̑d, *adv.* = do tod, bis hieher.
dotòk, tóka, *m.* 1) das Zufließen, der Zufluss, *Cig., Jan.*; — 2) der Nebenfluss, *Jes.*; — prim. pritok.
dotółči, tółčem, *vb. pf.* 1) das Schlagen beenden; — 2) völlig niederschlagen: fevdalizem in starodavni ustav dotolkla sta kmeta popolnoma, *Zv.*
dotołmáčiti, âčim, *vb. pf.* 1) aufhören zu dolmetschen; — 2) genügend, mit Erfolg verdolmetschen, erklären.
dotȓdba, *f.* die Begründung, *Cig., DZ.*; v dotrdbo tega, urkund dessen, *Cig.*
dotŕditi, im, *vb. pf.* begründen, erhärten, *Cig.(T.), DZ.*; d. s svedočbami, durch Zeugnisse nachweisen, *DZ.*; tudi; dotrdím.
dotrébiti, im, *vb. pf.* das Putzen, Reinigen, Aushauen des Waldes u. dgl. beenden; prim. trebiti.
dotréti, tárem (térem), trèm, *vb. pf.* das Reiben, das Brecheln beenden.
dotŕgati, tȓgam, *vb. pf.* mit dem Reißen, Pflücken fertig werden; die Weinlese beenden.
dotrọ́biti, im, *vb. pf.* aufhören zu trompeten, das Horn zu blasen.
dotrpẹ́ti, ím, *vb. pf.* aufhören zu leiden.
dotûkajšnji, *adj.* bisher reichend: vse dotukajšnje govorjenje, *nk.*
dotúliti, im, *vb. pf.* aufhören zu heulen.
doúčen, čna, *adj.* doučni list, der Lehrbrief, *Cig., Jan.*
doučénec, nca, *m.* der freigesprochene Lehrbursche, *Cig., C.*
doučíłen, łna, *adj.* doučilno pismo, der Lehrbrief, *Slom.*
doučíti, ím, *vb. pf.* 1) das Lehren beenden; — 2) d. se, auslernen, die Lehrjahre, Studien beendigen, *Cig., Jan.*; doučen, der ausgelernt hat: d. v lovstvu, *Cig.*
doúmen, mna, *adj.* erfassbar, fasslich, *Cig.(T.)*; doumno pripovedovati, *LjZv.*; doumno je, es ist begreiflich, *Str.*
doumẹ́ten, tna, *adj.* unterrichtsfähig, verständig, *C.*
doumẹ́ti, umẹ̑jem, mẹ̑m, *vb. pf.* (mit dem Verstande) erfassen, *Cig.(T.)*; ne morem d., ich kann nicht begreifen, *Zv.*

doúmiti, ûmim, *vb. pf.* d. koga, zur Einsicht bringen, überzeugen, *Poh.-C.*; — d. se, sich besinnen, *C.*; zur Einsicht gelangen, verstehen, *Poh.-C.*

doumljívost, *f.* die Fassungskraft, *Cig.(T.).*

dovábiti, im, *vb. pf.* bis zu einem Punkte locken, *Mur.*

dovâjati, am, *vb. impf. ad* dovesti; zuführen: velikanski vodotoč je dovajal mestu vodo, *LjZv.*

dovalíti, ím, *vb. pf.* 1) wälzend bis zu einem Punkte schaffen; d. sod do kleti; — 2) aufhören zu brüten.

dováljati, am, *vb. pf.* = dovaliti 1).

dovâža, *f.* = dovažanje, *C.*, *SlN.*

dovâžanje, *n.* die Zufuhr.

dovâžati, am, *vb. impf.* zuführen (auf Wagen, Schiffen u. dgl.), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; meljači v mlin dovažajo, *Z.*

dovâžavec, vca, *m.* der Zuführer, *Cig.*, *Jan.*

dovaževáti, ûjem, *vb. impf.* = dovažati, *nk.*

dovẹ́dati se, am se, *vb. impf.* vermuthen; d. se česa, *C.*

dovẹ́den, dna, *adj.* 1) bewusst: dovedno, mit Vorwissen, *ogr.-C.*; — 2) = izkušen, *Mur.*

dovẹ́dẹti se, vẹm se, *vb. pf.* vermuthen, *ogr.-Valj.(Rad)*; — bewusst werden, inne werden: d. se česa, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Mik.*; — erfahren, *Mur.*, *Danj.-M.*

dovẹ́dnost, *f.* das Bewusstsein, *C.*; narodna d. prostega seljaštva, *Raič(SlN.).*

dovẹ̑jati, jam, jem, *vb. pf.* mit dem Worfeln fertig werden.

dovèlj, *adv. Cig.*, pogl. dovolj.

dovẹ́ren, rna, *adj.* verlässlich, *Mur.*

dovẹ̑rje, *n.* das Vertrauen, *DZ.*; d. v sebe samega, das Selbstvertrauen, *Cig.(T.).*

dovẹ̑rnik, *m.* der Vertrauensmann, *DZ.*

dovesláti, âm, *vb. pf.* 1) rudernd gelangen; — 2) aufhören zu rudern.

dovésti, vẹ́dem, *vb. pf.* führend schaffen, bringen, *nk.*; leiten: vodo d. na kaj, *Cig.(T.)*; — *pren.* d. koga do česa, jemanden zu etwas bringen, *nk.*; — po drugih slov. jezikih.

dovẹ́zati, žem, *vb. pf.* 1) das Binden beenden; — 2) hinzubinden.

dovíti, vi̋jem, *vb. pf.* 1) das Winden beenden; — 2) d. se do česa, etwas erlangen, *Vrt.*

dovláčiti, im, *vb. pf.* das Eggen beenden.

dovlâčnica, *f.* die Schleppbahn, *DZ.*

dovládati, am, *vb. pf.* aufhören zu herrschen.

dovlẹ́ti, ím, *vb. impf.* genügen: d. komu, *Rib.*, prim. dovoleti.

dovòd, vóda, *m.* die Zuleitung, *Cig.(T.)*; d. vode, die Wasserzuleitung, *Levst.(Pril.)*; sapni d., die Windlade (im Bergbau), *Cig.*

dovóditi, vọ́dim, *vb. pf.* bis zu einem Ziele leiten, führen; — bis zum Ende leiten: ta kokla piščet ne bo dovodila, *Z.*

dovọ̑dnica, *f.* žila d., = privodnica, die Vene, *Cig.(T.).*

dovojskováti, ûjem, *vb. pf.* d. vojsko, den Krieg beenden, *C.*; — d. se, auskämpfen, ausringen.

dovolẹ́ti, ím, *vb. impf.* 1) sich begnügen, *BlKr.-M.*; — 2) genügen: to bo dovolelo, *BlKr.-Mik.*

dovoli, *adv. Mik.*, pogl. dovolj.

dovolȋlnica, *f.* der Erlaubnisschein, *DZ.*

dovolílọ, *n.* die Erlaubnis, *Let.*

dovolȋtev, tve, *f.* die Bewilligung; brez dovolitve, ohne Erlaubnis, *Levst.(Nauk).*

dovóliti, vọ́lim, *vb. pf.* bewilligen, erlauben; dovolite, da vas vprašam, erlauben Sie die Frage; če dovolite, wenn Sie es erlauben.

dovòlj, *adv.* genug, zur Genüge.

dovọ̑ljba, *f.* die Bewilligung, *DZ.*

dovọ̑ljbenica, *f.* der Licenzschein, *DZ.*

dovọ́lje, *adv.* = dovolj, *C.*, *Raič(Slov.).*

dovọ́ljen, ljna, *adj.* 1) genügend, zulänglich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *ogr.-C.*, *nk.*; — 2) = zadovoljen, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *Danj.(Posv. p.)*, *Levst.(Zb. sp.)*, *Gor.*; d. koga (česa): bčele niso dovoljne matice, *Levst.(Beč.).*

dovoljénje, *n.* die Bewilligung, die Erlaubnis; dovoljenja prositi, um die Erlaubnis bitten.

dovoljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* dovoliti; bewilligen, erlauben.

dovọ́ljnost, *f.* 1) die Zulänglichkeit, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = zadovoljnost, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; pohlevna d. s stanom, *Ravn.*; Dovoljnost mi zlato ohran', *Preš.*

dovòz, vọ́za, *m.* 1) die Zufuhr, *Cig.(T.)*, *C.*; — 2) die Zufahrt, die Anfahrt, *Jan.*

dovọ́zen, zna, *adj.* 1) Zufuhr; — 2) Zufahrts-, Anfahrts-: dovozni klanček, die Anfahrtsrampe, *Levst.(Pril.)*; dovozne ceste, die Zufahrtsstraßen, *DZ.*; dovozne železnice, die Schleppbahnen, *DZ.*

dovóziti, vọ́zim, *vb. pf.* zuführen, einführen: dovozilo se je toliko, die Einfuhr betrug soviel, *Erj.(Izb. sp.).*

dovọ̑znik, *m.* der Zuführer, *Cig.*

dovọ́žnja, *f.* die Zufuhr, *Cig.*, *Jan.*

dovprášati, am, *vb. pf.* 1) erfragen; — 2) d. koga: einvernehmen, *DZ.*; d. oblastva, *Levst.(Cest.)*; dovprašavši koga, im Einvernehmen mit jemandem, *DZ.*

dovprâšba, *f.* die Einvernehmung, *DZ.*

dovpraševáti, ûjem, *vb. impf. ad* dovprašati; einvernehmen: ustno d., *DZ.*

dovprašílọ, *n.* die Vernehmung: poiskati dovprašil, Vernehmungen pflegen, *DZ.*

dovrẹ́či, vȓžem, *vb. pf.* ergänzend dazuwerfen; še kaj žita dovrzi, *Valj.-Jan.(Slovn.).*

dovrẹ́ti, vrèm (vrẹ̑jem), *vb. pf.* 1) siedend, aufwallend gelangen, erreichen; — 2) zu sieden, zu gähren aufhören; vino je dovrelo.

dovrískati, am, *vb. pf.* das Jauchzen beenden, ausjauchzen, *Cig.*

dovȓšba, *f.* die Vollendung, die Vollbringung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

dovȓšek, ška, *m.* die Vollendung, der Schluss, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Valj.(Rad)*; računski d., der Rechnungsabschluss, *DZ.*

dovŕšen, šna, *adj.* perfectiv: dovršni glagoli, Vollendungszeitwörter, *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.).*

dovŕšenost, *f.* die Vollkommenheit, die Vollendung (als Eigenschaft), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dovrševânje, *n.* das Vollenden, *Jan.*
dovrševáti, ûjem, *vb. impf. ad* dovršiti; 1) vollenden, vollbringen, *Jan.*, *nk.*; — 2) vervollkommnen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
dovrševâvec, vca, *m.* der Vollender, *Cig.*
dovršîtev, tve, *f.* die Vollendung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dovršíti, ím, *vb. pf.* 1) vollenden, vollbringen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj.*, *nk.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; dovršil je, er hat den Lebenslauf vollendet, *Dol.*; d. omiko, seine Bildung vollenden, *Cig.*; delo d., eine Arbeit abschließen, *Cig.*; — 2) vervollkommnen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dovŕtati, vȓtam, *vb. pf.* 1) bohrend gelangen; d. do nasprotne strani; — 2) das Bohren beenden, fertig bohren.
dovȓžek, žka, *m.* kar se dovrže, = nameček, *Z.*, *Valj.(Rad)*.
dovtìp, típa, *m.* der Witz, *Jan.*, *nk.*; — češ.
dovtípen, pna, *adj.* witzig, *Jan.*, *nk.*; — češ.
dovtîpnež, *m.* der Witzbold, *Jurč.*; — prim. dovtipen.
dovzẹ́ten, tna, *adj.* empfänglich, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; d. za duševne vtiske, *Jurč.*
dovzẹ́ti, vzámem, *vb. pf.* ergänzend dazunehmen, nachnehmen.
dovzẹ́tnost, *f.* die Empfänglichkeit, *nk.*; imeti kaj dovzetnosti za kako reč, *Erj.(Izb. sp.)*.
dozávati, am, *vb. impf. ad* dozvati = dozivati, *Danj.-Mik.*
dozdàj, *adv.* = do zdaj, bisher.
dozdájšnji, *adj.* = dozdanji, *C.*
dozdánji, *adj.* = dosedanji, bisherig.
dozdar, *adv.* = dozdaj, *vzhŠt.-C.*
dozdášnji, *adj.* = dozdanji, *C.*
dozdẹ́ti se, zdím se, *vb. pf.* = zazdeti se, scheinen, *Cig.*
dozdẹ̑va, *f.* 1) der Anschein, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Vermuthung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *nk.*
dozdẹ́vanje, *n.* 1) das Vermuthen, *Cig.*; po dozdevanju, vermuthlich, *Dict.*; — 2) der Dünkel, *Cig.*, *C.*
dozdẹ́vati se, am se, *vb. impf. ad* dozdeti; scheinen: dozdeva se mi, es scheint mir, ich vermuthe, mich bedünkt es; kaj se vam dozdeva? = kaj menite, *Rog.-Valj.(Rad)*; srečen se mi dozdeva, *Ravn.*; ako se mu dozdeva, da je bolezen bila otrovna, naj to ovadi mahoma, *Levst.(Nauk)*.
dozdẹ̑vek, vka, *m.* die Muthmaßung, die Vermuthung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; der Schein, die Einbildung, der Wahn, *Cig.*, *Jan.*; ni bila angelova prikazen noben dozdevek, *Ravn.*; bodi po resnici ne po dozdevku, kar biti želiš, *Met.*; on je prestrašen zavoljo dozdevkov svojega srca, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; Bog ne sodi po dozdevku, *Slom.*
dozdẹ́ven, vna, *adj.* vermeintlich, eingebildet, *Cig.*, *Jan.*; scheinbar, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; dozdevna smrt, der Scheintod, *C.*
dozdẹ́vnost, *f.* die Scheinbarkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dozelenẹ́ti, ím, *vb. pf.* aufhören zu grünen.

dozídati, am, *vb. pf.* 1) das Mauern, Bauen beenden; dozidali smo; hišo d.; — 2) ergänzend dazubauen, nachbauen; d. eno nadstropje.
dozidávati, am, *vb. impf.* 1) in der Vollendung des Baues begriffen sein; — 2) dazubauen, Zubauten aufführen.
dozîdek, dka, *m.* der Zubau: dozidki, die Zubauten, *Levst.(Pril.)*.
dozívati, am, *vb. impf. ad* dozvati; herbeirufen, *Z.*; v spomin d., ins Gedächtnis rufen, *Zora.*
doznáčiti, znâčim, *vb. pf.* vollständig bezeichnen, *DZ.*
doznáti, znâm, *vb. pf.* Kenntnis erlangen, in Erfahrung bringen: d. kaj, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — hs.
doznávati, am, *vb. impf. ad* doznati; erfahren: s stričevega doma sem doznaval ubogo malo, *Erj.(Izb. sp.)*.
dozòr, zóra, *m.* die vollkommene Reife, *Cig.*, *C.*
1\. **dozôrek**, rka, *m.* 1) die Fruchtreife, *Cig.*, *C.*; — 2) die reife Frucht, *C.*; srečna smrt je lepega življenja dozorek, *Ravn.*
2\. **dozôrek**, rka, *m.* der Tagesanbruch, *Mur.*, *Jan.*
dozorẹ́lost, *f.* die vollkommene Reife, *Nov.-C.*, *nk.*
dozóren, rna, *adj.* reif, *C.*
dozorẹ́ti, ím, *vb. pf.* reif werden; — mož je dozorel, der Mann ist am Ziele seines Lebens, *Z.*
dozorẹ́vati, am, *vb. impf. ad* dozoreti; heranreifen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
dozoríti, ím, *vb. pf.* zur Reife bringen, *Cig.*, *Jan.*; trta je grozdje dozorila, *Ravn.*; — d. se = dozoreti, *Mur.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; tudi: dozóriti, *Mur.*
dozorîtev, tve, *f.* die Reife, *C.*
dozórnost, *f.* die Reife, *Cig.*, *C.*
dozrẹ́ti, zrèm, *vb. pf.* mit dem Blick erreichen, *Jan.*; — prim. dogledati.
dozrẹ́vati, am, *vb. impf.* = dozorevati, *Mur.*, *Cig.(T.)*.
dozváti, zóvem, *vb. pf.* mit dem Ruf erreichen, errufen, *Mur.*
dozvẹ̑dba, *f.* die Ermittelung, *Cig.*, *DZ.*; d. resnice, *DZ.*
dozvẹ̑dek, dka, *m.* das in Erfahrung Gebrachte, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.
dozvẹ́dẹti, zvẹ́m, *vb. pf.* in Erfahrung bringen, ermitteln, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
dozvoníti, ím, *vb. pf.* das Läuten beendigen.
dožalováti, ûjem, *vb. pf.* aufhören zu trauern, *Cig.*
dožarẹ́ti, ím, *vb. pf.* verglühen, *Cig.*
dóžd, *m.* der Doge (von Venedig), *Jan.*; — prim. hs. dužd.
dọ́žen, žna, *adj.* Dauben-, *M.*; — prim. doga.
dožẹ̑tev, tve, *f.* die Beendigung des Getreideschnittes, *Z.*
dožẹ́ti, žánjem, *vb. pf.* 1) mit dem Getreideschneiden bis zu einer Stelle gelangen, *C.*; — 2) den Schnitt des Getreides beenden; dožele smo.
dožẹ̑tki, *m. pl.* das Schnitterfest, *Cig.*, *Jan.*; o dožetkih, *Let.*

dožętje, *n.* die Beendigung des Getreideschnittes, *M.*
dožętnica, *f.* das Schnitterfest, das Schnittermahl, *Cig.*, *Jan.*
dožetnják, *m.* das für das Schnitterfest gebackene Brot, *Cig.*
dožetvína, *f.* das Schnitterfest, *Cig.*, *Jan.*
dožgáti, žgèm, *vb. pf.* 1) das Brennen beenden, aufhören zu brennen; — 2) apno d., den Kalkstein todtbrennen, *Cig.*
dǫ́žica, *f. dem.* doga: 1) kleine Daube; — 2) (hs.) die Regenbogenhaut, die Iris, *Cig.(T.)*, *Žnid.*
dožína, *f.* = doga, die Daube, *Cig.*, *Jan.*
dožínjati, am, *vb. impf. ad* dožeti; in der Beendigung des Getreideschnittes begriffen sein.
dožîtek, tka, *m.* das Erlebnis: čudoviti dožitki, Abenteuer, *Šol.*; pripovedovati o svojem dožitku, *Jurč.*
doživóten, tna, *adj. SlN.*, *Zora.*, (hs.), pogl. dosmrten.
dožîvek, vka, *m.* = dožitek, *C.*
doživéti, ím, *vb. pf.* 1) erleben; kaj smo doživeli! — 2) ausleben, *Cig.*
dožupániti, ânim, *vb. pf.* aufhören Bürgermeister zu sein, *SlN.-C.*
dožvéčiti, im, *vb. pf.* aufkauen, *Cig.*
dožvížgati, am, *vb. pf.* 1) durch Pfeifen errufen; — 2) aufhören zu pfeifen.
draboléti, ím, *vb. impf. C.*, *Z.*, pogl. droboleti.
drâč, *m.* = trnje, *C.*; stachlichtes Unkraut, *C.*; überhaupt das Unkraut, *Cig.*, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; Vile so oplele vse tako čisto, da ni ne en drač med pšenico ostal, *Pjk.(Črt.)*; — grünes Schweinefutter, *C.*; — prim. derača, deraka; iz korena: der-, *Mik. V. G. I. 104.*
dráča, *f.* = derača, derak, *C.*
drâčen, čna, *adj.* dornig: dračna steza, *Cig.*
drâčje, *n.* 1) das Dorngebüsch, *Cig.*, *C.*; — Stauden, *Meg.*, *Boh.*; — 2) das Reisig, das Raffholz, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*; — 3) das Unkraut, *Št.-Cig.*
dračljiv, íva, *adj.* dračnat, *Habd.*
drâčnat, *adj.* voll Unkraut: dračnata pšenica, *C.*
drȃf, dráfa, *m.* die Entzündung der Wunde, *C.*; — prim. drav in nem. (dial.) der afl, istega pomena, *C.*
dráfen, fna, *adj.* drafna trava, das Schwalbenkraut (chelidonium maius), *Josch.*
drâfnica, *f.* das Tollkraut (solanum nigrum), *Josch.*
drâg, drága, *adj.* 1) theuer, kostspielig; drago veselje, theuer erkauftes Vergnügen; drago kupiti, prodati; — kostbar: drago kamenje, Edelsteine, drage kovine, Edelmetalle, *Cig.(T.)*; draga jagoda = biser, *V.-Cig.*; — dragega, drago se delati, spröde thun, *Cig.(T.)*; — 2) theuer, lieb; draga mati! theure Mutter! — drago mi je, es freut mich, *Cig.*, *nk.*; ako Vam je drago, wenn es Ihnen beliebt, *Cig.*, *nk.*; komur drago = komur koli, *C.*; — vso drago noč, die ganze liebe Nacht, *Cig.*, *Navr.(Let.)*; vsak dragi dan, *Navr.(Let.)*.

1. **drága**, *f.* 1) die Wasserfurche (z. B. auf Wiesen zur Ableitung des Wassers), der Leitgraben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Poh.-C.*; — das Mühlgerinne, *Poh.*; — 2) die Mulde: dolina je polna malih gričev in kotanj ali drag, *Navr.(Let.)*; — die Schlucht, kleines Thal, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *C.*; Spe drugi, al' ona Je v dragi zelen', *Vod.(Pes.)*; beseda mu je rahlo tekla, kakor studenčnica po zeleni dragi, *Slom.*; — der Engpaß, *Mik.*; — die Bucht, die Bai, *Jan.*, *Erj.-Cig.(T.)*; — 3) (po drugih slov. jezikih), die Bahn, *Jan.*, *C.*, *Zora*; zemeljska d., die Erdbahn, *Jes.*
2. **drága**, *f.* železen drog, s katerim vrtajo luknje v skalo, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
3. **drága**, *f.* das Schleppnetz, *V.-Cig.*; — prim. fr. drague, Scharrnetz, it. draga, Schlammschaufel.
drâgar, rja, *m.* dragarji, ribiči, ki z dragami ribe love, die Garnleute, *V.-Cig.*; — prim. 3. draga.
drágast, *adj.* uneben, *Cig.*
drágec, gca, *m.* der Liebling, *Valj.(Rad)*; d. moj! mein Theurer! *nk.*
drágica, *f.* = ljubica, *kajk.-Valj.(Rad)*; d. moja = draga moja, *nk.*
dragína, *f.* = dragotina, kostbare Sache, *ogr.-M.*; *pl.* Juwelen, *Z.*
dragínja, *f.* die Theuerung.
dragocèn, céna, *adj.* kostbar, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; dragocene kovine, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; edle Metalle, *Cig.(T.)*; — rus.
dragocenína, *f.* Bijouterie, *h. t.-Cig.(T.)*.
dragocénost, *f.* der hohe Wert, die Kostbarkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dragǫ̂ča, *f.* = draginja, *Mur.*, *C.*, *Mik.*, *Krn-Erj.(Torb.)*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
dragokamenár, rja, *m.* der Juwelier, *C.*
dragolétiti, lêtim, *vb. impf.* mit seiner Ware auf die Zeit der Theuerung speculieren, *M.*
dragolętnik, *m.* kdor s svojim blagom „dragega leta“ čaka: der Speculant, *C.*, *Dol.*; pos. der Kornwucherer, *Ravn.-Cig.*; kdor hoče imeti preplačano vsako reč, *Rib.-DSv.*
dragoletnják, *m.* = dragoletnik, *C.*
dragoljùb, ljúba, *m.* die Kapuzinerkresse (tropaeolum majus), *Erj.(Rok.)*.
dragoljûbec, bca, *m.* das Maiglöckchen (convallaria majalis), *BlKr.-Erj.(Torb.)*.
dragomâst, *f.* = draga mast, *Cig.*, *Jan.*; pogl. balzam; — hs.
dragomâstnik, *m.* = dlakavi ravš, planinski balzam, das rauhhaarige Alpenröslein (rhododendron hirsutum), *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.)*, *Vrt.*
dragōn, *m.* = dragonec, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
dragǫ́nčelj, elja, *m.* der Dragunbeifuß (artemisia dracunculus), *Cig.*, *Valj.(Rad)*, *Medv.(Rok.)*; — prim. lat. in nem. ime.
dragōnec, nca, *m.* der Dragoner, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dragonǫ́včen, čna, *adj.* theuer, kostbar, *Levst.(Cest.)*.
dragōnski, *adj.* Dragoner-; dr. polk, das Dragonerregiment, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

dragôst, *f.* 1) die Kostbarkeit, *Dict.*, *Cig.*; dragost Kristusove, za nas prelite krvi, *Guts. (Bes.)*; — 2) = draginja (Theuerung): d. delati, *Meg.*

dragóta, *f.* 1) die Kostbarkeit, *Cig.*, *Jan.*; — 2) ein kostbares Gut, der Schatz, *Jan.*, *C.*; božja milost je dragota Mariji, *Ravn.*; pl. dragote, Pretiosen, der Schmuck, *C.*; — 3) = draginja, *C.*, *Cig.*, *Jan.*

dragóten, tna, *adj.* kostbar, *Jan.*

dragotína, *f.* eine kostbare Sache, das Kleinod, das Juwel, der Schatz, *Cig.*, *Jan.*; *pl.* dragotine, Bijouterien, *Cig.(T.)*; — *coll.* Pretiosen, der Schmuck; nališpati se z dragotino, *Cv.*

dragotînar, rja, *m.* der Bijouteriewarenhändler, der Juwelier, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*

dragotinárnica, *f.* der Juwelenladen, *Cig.*

dragotînarstvọ, *n.* der Geschmeidehandel, der Schmuckhandel, *Cig.*

dragotînje, *n.* der Juwelenschmuck, *Jan.*

dragováti, ûjem, *vb. impf.* kosen, *Jan.*; liebkosen, *Alas.*; d. koga, *Z.*; — tudi hs.

dragovọ̑ljen, ljna, *adj.* bereitwillig, *Jan.*, *nk.*; — hs.

drágulj, *m.* die Gemme, *h. t.-Cig.(T.)*.

dráhati, am, *vb. impf.* lose machen, lösen: z. B. die Schnürbrust nachlässig ausschnüren, *Cig.*; die Naht trennen, *Z.*; — Zwist stiften: pahati in drahati, *Koborid-Erj.(Torb.)*; — prim. zdrahi, zdrahe delati, drasati.

drāhma, *f.* grški denar, die Drachme.

dráhniti, drâhnem, *vb. pf.* wüthend anfallen (o psu), *Plužna-Erj.(Torb.)*.

drâjna, *f.* 1) der Gassenhauer, *Cig.*; das Buhlerlied, *Pohl.*, *ZgD.*; — 2) zügelloses Treiben: ha, to bo drajna! *ZgD.*; — 3) der Ort zügellosen Treibens, der Tummelplatz, *Cig.*, *Jan.*; Mesto Ljubljana bo pokraj'na, Kranjska dežela turška drajna, *Npes.-K.*; — 4) die Buhldirne, *Pohl.*, *M.*, *Gor.*; ta dečla postane opravljiva drajna, *Bas.*; — prim. drandati, direndaj.

drâjnati, am, *vb. impf.* sich zügellos benehmen, lärmen, *Cig.*, *C.*; Tamkaj pleše, tamkaj drajna, *Vod.(Pes.)*; celo noč je drajnala, *Gor.*

drâjši, *adj. compar.* ad drag = dražji.

drâka, *f.* 1) das Handgemenge, die Rauferei, *Mur.*, *Mik.*; — 2) = derak, der Kreuzdorn, *Cig.*, *C.*

drakọ̑n, *m.* der Drache, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dalm.*, *Ravn.*; (als Sternbild) *Cig.(T.)*.

drakọ̑nka, *f.* die Drachin, *Cig.*

drāma, *f.* dejanje, ki se vrši na gledališčnem odru; pos. neka vrsta gledališčnih iger, ki je v sredi med tragedijo in komedijo; das Drama, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

dramātičen, čna, *adj.* dramatisch, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*

dramātik, *m.* der Dramatiker, *Jan.*, *nk.*

dramātika, *f.* die Dramatik.

dramātiški, *adj.* dramatisch, *Jan.*

dramatizováti, ûjem, *vb. impf.* dramatisieren, *Cig.*

dramatūrg, *m.* der Dramaturg.

dramaturgîja, *f.* znanstvo o spisavanju in igranju gledališčnih iger, die Dramaturgie.

drâmcati, cam, *vb. impf.* = dramiti, *C.*

dramílọ, *n.* das Weckmittel, der Weckruf, *Cig. (T.)*, *Vod.(Pes.)*.

drámiti, im, *vb. impf.* aus dem Schlafe (oder Schlummer) rütteln, wecken; d. zaspanca; — *pren.* aufmuntern; d. mlačneže.

dramîvec, vca, *m.* der Aufmunterer, *Valj.(Rad)*.

drâmlja, *f.* govedje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

dramljè, éta, *n.* = dramlja, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

dramolēt, *m.* mala drama, das Dramolet, *Cig. (T.)*.

drâmpati, pam, pljem, *vb. impf.* unsanft aufrütteln, wecken, *vzhŠt.-C.*

drândati, am, *vb. impf.* unschön singen, *C.*; (drandrati, *Z.*).

drânfati, am, *vb. impf.* = drampati, dramiti, *C.*

drâp, *m. coll.* die Maueranwurfsbrösel, *Z.*

drápa, *f.* 1) etwas Zerrissenes: der Waschfetzen, *Cig.*, *Nov.*, *C.*; *pl.* drape, etwas Zerstörtes, die Ruine, *Cig.*; – 2) langsamer Arbeiter, *Dol.*

drápanje, *n.* das Kratzen.

drápati, pam, pljem, *vb. impf.* kratzen; — draplje me = mika me, es reizt mich, es macht mich neugierig, *C.*; — mit einem gewissen Geräusch etwas thun (z. B. gehen, arbeiten), d. in iti, d. in delati, *C.*, *Z.*; krhko je drapati začelo (o dežju), *Slom.*; — ohne besonderen Erfolg arbeiten; kaj tu draplješ? *Dol.*

drápavec, vca, *m.* der Kratzer, *Cig.*

drápavica, *f.* die Gicht, *Hal.-C.*

draperîja, *f.* das Stoffbehänge, die Draperie, *Cig.(T.)*.

drâpki, *m. pl.* die Anfälle (z. B. des Fiebers), *C.*

drápniti, drâpnem, *vb. pf.* kratzen.

drása, *f.* = dravsa, (das Unkraut), *C.*

drásati, am, *vb. impf.* auflösen, aufbinden, aufschnüren: d. si obleko, *C.*; auftrennen, *Z.*

drásiti, im, *vb. impf.* = drasati: obleko d., sich unanständig entblößen, *Hal.-C.*; (die Naht) auftrennen, *Rez.-C.*

drâska, *f.* der Ritz, praska na koži, *Vrsno-Erj.(Torb.)*.

drásnat, *adj.* voll Unkraut: drasnata pšenica, *Mariborska ok.-C.*; — prim. drasa.

drásta, *f.* die Riese, die Runse, (= drča) *Soča*, *Plužna-Erj.(Torb.)*; — koren: der-, *Štrek. (LjZv.)*.

drâstba, *f.* die Reizung, *C.*

drâstek, stka, *m.* der Reiz, *C.*

drástič, *m.* der Junikäfer, (rhizotrogus solstitialis), *C.*

drāstičen, čna, *adj.* stark und heftig wirkend, drastisch, *Cig.(T.)*, *nk.*

drástiti, im, *vb. impf.* = dražiti, reizen, aufreizen, *Meg.*, *Boh.*, *C.*, *Jan.*, *ogr.-Mik.*, *Trub.*, *Dalm.*; d. psa, *BlKr.*; mesto zoper tebe drastijo, *Dalm.*; meso nas k hudemu drasti, *C.*; aneifern, ermuthigen, *C.*

drâstnik, *m.* der Hetzer, *C.*

dráščiti, im, *vb. impf.* = draždžiti, dražiti, drastiti, *ogr.-C.*
drât, *m.* der Metalldraht, *Cig., Jan., Kr.-Valj. (Rad)*; — prim. drot, žica.
dratár, rja, *m.* 1) der Drahtarbeiter, der Drahtzieher, *Cig., Jan.*; — 2) der Rastelbinder, *Cig.*
dratárnica, *f.* die Drahtfabrik, *Cig., Jan.*
drâtast, *adj.* drahtförmig.
dratę̂n, *adj.* aus Draht.
dratovína, *f.* das Drahtwerk, *Jan.*
dràv, dráva, *m.* = draf, *Mur., Mik., vzhŠt.*; rana, kadar se koža odere ali oguli ter oteče, *Valj.(Rad).*
drâvec, vca, *m.* der Halbhengst, *Cig., Dol.*; — prim. madravec.
drâvs, *m.* = drač, (stachlichtes Unkraut), *C.*
drâvsa, *f.* = dravs, drasa, *C.*
drâvsnat, *adj.* = drasnat, dravsnata njiva, *C.*
drazgolič, iča, *m.* = stržek, der Zaunkönig (troglodytes parvulus) *Št.-Cig.*; (menda pokvarjena beseda nam. drskalič, *C.*).(?)
1. **drâžba**, *f.* das Reizen, die Neckerei, *Mur., Cig., Jan., ogr.-C.*
2. **drâžba**, *f.* die Versteigerung, die Auction, die Licitation, *Cig., Jan., nk.*; po dražbi, im Licitationswege, *Cig., nk.*
drâžben, bena, *adj.* Versteigerungs-, Licitations-, *Cig., Jan.*; dražbeno skupilo, der Licitationserlös, *Cig.*; dražbeni zapisnik, das Licitationsprotokoll, *Levst.(Nauk.).*
dráždžiti, im, *vb. impf.* = dražiti, *ogr.-C.*
1. **draženje**, *n.* das Reizen, das Necken, das Hetzen.
2. **draženje**, *n.* das Vertheuern, *Cig.*
drážest, *f.* der Reiz, die Lieblichkeit, *Cig.(T.), nk.*; — hs.
drážesten, tna, *adj.* reizend, *Cig.(T.), C., nk.*; — hs.
dražę̂vka, *f.* das Thälchen, die Vertiefung, (n. pr. na travnikih ali na njivah, kjer se navadno delajo zelniki, ker je po teh draževkah bolj vlažno), *BlKr.*; — prim. draga.
drážica, *f. dem.* draga; das Thälchen, *M., C.*
dražîlen, lna, *adj.* reizend, aufregend, *Cig., Jan.*
dražílo, *n.* das Reizmittel, *Cig.(T.), C., Erj. (Som.).*
dražínast, *adj.* uneben, *V.-Cig.*; — prim. dragast.
dražîtelj, *m.* der Licitant, *Levst.(Cest.).*
1. **drážiti**, im, *vb. impf.* 1) reizen, necken, hetzen; psa d.; otroci se dražijo med seboj.
2. **drážiti**, im, *vb. impf.* Wasserfurchen (z. B. auf Wiesen) ziehen, = drage delati, *Fr.-C.*
3. **dražíti**, ím, *vb. impf.* 1) vertheuern; vojska vse draži; d. se, theuer werden: vse se je začelo dražiti; — 2) bei einer Licitation mehr bieten, licitieren, *Z., nk., Gor., Tolm.-Štrek. (Let.).*
1. **dražîvec**, vca, *m.* der Necker, der Hetzer, *Cig., Jan., Valj.(Rad).*
2. **dražîvec**, vca, *m.* = dražitelj, *Cig., C.*
dražîvka, *f.* die Neckerin, die Hetzerin, *Cig., Jan., C.*
dražljiv, iva, *adj.* 1) reizsüchtig, *M.*; neckisch, *Cig., Jan.*; — 2) Reiz erzeugend, piquant, (o jedeh), *Cig.(T.)*; — 3) = razdražen, reizbar, *Mur., Cig., Jan.*
dražljîvec, vca, *m.* der Hetzer, der Aufreizer, der Friedensstörer, *Mur., C., Nov.*
dražljîvka, *f.* die Hetzerin, die Friedensstörerin, *Mur.*
drâžnat, *adj.* furchig, *C.*
dražník, *m.* der Aufhetzer, der Friedensstörer, *Cig., C.*
drbácati, am, *vb. impf.* kratzen, scharren, *Z.*
drbâckati, am, *vb. impf.* kratzen, scharren, *C., Z., jvzhŠt.*; kokoš drbacka, die Henne scharrt, *C.*
dȓč, *m.* das Rutschen: v drč, bergab (rutschend), *Cig., BlKr., M.*
dŕča, *f.* 1) die Riese, die Holzriese; po drčah spuščajo les z gor, *Št.*: die Sandriese, *Mariborska ok., C.*; — 2) die Eisbahn, die Glitschbahn, *Cig., Jan., C.*; — 3) der Trall (Riese), Vertiefung bei den Büchsenmachern, *Cig.*; — 4) = ples (šaljivo), *C.*
drčâj, *m.* der Glitsch, *Z.*
dŕčalica, *f.* das Schleifen auf dem Eise, *C.*
drčâlnica, *f.* = drkalica, *Cig., Jan., DZ.*
drčânje, *n.* das Rutschen, das Gleiten.
dŕčati, ím, *vb. impf.* rutschen, gleiten, glitschen; — tukaj drči, hier ist der Weg schlüpfrig; — dahinlaufen, *Jan., M., C.*; Po ravnem polju v dir drčijo, *Npes.-Jan.(Slovn.).*
dŕčen, čna, *adj.* glitschig: drčno je (o poledici), *Svet.(Rok.), Gor.*
dŕdenj, dnja, *m.* = drdra 1), *Notr.*
dȓdra, *f.* 1) die Charfreitagsratsche, *C., Z.*; — 2) die Lärmerin, *C.*
drdráč, *m.* die Thurmratsche in der Charwoche, *Dol.*; dŕdrač, áča, *Štrek., Malhinje-Erj. (Torb.).*
drdráča, *f.* die Plaudertasche, *vzhŠt.-C.*
drdrálo, *n.* 1) die Ratsche, die Schnarre, die Knarre, *Cig., Jan.*; — 2) das Anschlagholz in der Mühle, den Beutelkasten zu erschüttern, *Cig.*
drdráti, âm, *vb. impf.* ratschen, klappern, schnarren; v zvoniku poldne drdra, es ratscht Mittag (z. B. am Charfreitag), *jvzhŠt.*; voz drdra, der Wagen rasselt; drdraje so bežali polhi v dupla, *Jurč.*; — lärmen: d. po krčmah, *C.*
drdrâvec, vca, *m.* der Schnatterer, *Cig.*
drdrâvka, *f.* die Ratsche, *Cig.*
dȓdrec, drca, *m.* die große Charfreitagsratsche (im Thurm), *BlKr.*
drdrę̂s, *m.* der Knöterich (polygonum sp.), *Bilje na Ipavi-Erj.(Torb.)*; — prim. adreselj, dresen.
drdríga, *f.* = drdra, *C., Z.*
drę̂bšati, am, *vb. impf. C.*, pogl. drepšati, dremšati.
drę́čen, čna, *adj.* corpulent, robust, gedrungen, *Mik., vzhŠt.-C.*
drefljânje, *n.* das Traben, *Trub.(Post.).*
drefljáti, âm, *vb. impf.* traben, *C.*; pogl. drepljati.
drę̂g, *m.* der Stoß mit einem länglichen Gegenstande, der Stupf, *Cig.*

dregâj, *m.* s čimer se drega, n. pr. rog, *C.*
drégati, drêgam, *vb. impf. ad* dregniti; mit einem länglichen Gegenstande stoßen, stupfen; s kolom d. v sršenovo gnezdo; v ogenj d., das Feuer schüren, *Cig.*; vol drega, der Ochs stößt, *C.*
drégavec, vca, *m.* der Stoßer, *C.*
drégavt, *m.* der gerne stößt, *Mik.*
drêgec, gca, *m.* = dreg, *Jarn.*, *M.*
drégelj, glja, *m.* kol, s katerim se drega, *C.*
drêgljaj, *m.* = dreg, *Jan.*, *DZ.*, *Nov.*, *nk.*
drégniti, drêgnem, *vb. pf.* mit einem länglichen Gegenstande einen Stoß versetzen, stupfen; v oko d. koga s klinčkom; s pestjo koga d., jemandem einen Faustsstoß geben, *Cig.*; d. sovražnika s konja, herabstechen, *C.*; ako se človek stegne, v dan dregne, (tako pravijo po leti, kadar je jako kratka noč), *Notr.-Let.*
dregòt, óta, *m.* pogl. drgot, *Mik.*, *Valj.(Rad).*
1. **drèk**, dréka, *m.* die Corpulenz, *C.*
2. **drèk**, dréka, *m.* der Dreck; — iz nem.
drékalnik, *m.* kol, s katerim drepšajo grozdje, *Dol.*; — prim. drokalnik.
drekânje, *n.* preprosto, grdo govorjenje (die Anwendung des Wortes „drek"): pesmi polne drekanja, *Preš.*
drekáti, âm, *vb. impf.* preprosto, grdo govoriti (das Wort: „drek" im Munde führen): Tam, kjer po stari šegi še drekajo, *Preš.*
drêm, *m.* 1) der Schlummer, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) die Schläfrigkeit, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 3) der Schlaftrunk, *kajk.-Valj.(Rad)*; — tudi: drém, *Valj.(Rad).*
dremák, *m.* der Schläfrige, *SlN.*
drémalica, *f.* das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *SlGor.-C.*
dremalíšče, *n.* die Schlummerstätte, *Cig.*
dremálo, *n.* der Schlafhans, *Cig.*, *Valj.(Rad).*
drémanje, *n.* das Schlummern; tudi: dremânje, *Cv.*
drêmar, rja, *m.* der Schläfrige, *ogr.-C.*
drêmarica, *f.* die Schläfrige, *ogr.-C.*
drémati, mam, mljem, *vb. impf.* kleine Augen machen, daran sein einzuschlafen, schlummern; vsi že dremljemo: pojdimo spat! — tudi: dremlje se mi, es schläfert mich.
dremàv, áva, *adj.* schläfrig, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Kr.*
dremâvčica, *f.* die Herbstzeitlose (colchicum autumnale), *Cig.*
dremâvec, vca, *m.* 1) der Schläfrige, der Verschlafene, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*, *Kr.*; — 2) die Schlaflust, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*; dremavec me je prijel, *Z.*; d. me je presilil, *C.*; drémavec, *BlKr.-DSv.*; — 3) der Bärlapp (lycopodium clavatum), *C.*, *Vod.(Bab.).*
dremâvica, *f.* der Halbschlummer: v dremavici sem bil, *Svet.(Rok.)*; — das Schlummerfieber, *Cig.*
dremâvka, *f.* 1) verschlafenes Weib, *Cig.*; — 2) das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *Tuš.*, *Goriška ok.-Erj.(Torb.).*
dremávost, *f.* die Schlummersucht, *Cig.*
drémavt, *m.* schläfriger Mensch, *Cig.*
drêmek, mka, *m.* der Schlummer, *Cig.*, *Vrt.*
drémelj, mlja, *m.* der Prügel, *Cig.*, *C.*; — prim. bav. tremel, stvn. dremil, *Levst.(Rok.).*
drémen, mna, *adj.* schläfrig, *vzhŠt.-C.*
drêmež, *m.* 1) der Schlaftrunkene, *C.*; — 2) der Schlummer, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 3) die Schläfrigkeit, *Cig.*; — die Lethargie, *Cig.(T.)*; splošni d., *Zv.*
drêmlja, *f.* 1) schläfriges Weib, *Gor.*; — 2) das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *C.*; — 3) ein Zeichen aus Lappen, das der Schafhirt auf seinen Stab bindet, wenn er auf die Alpe zieht, *Štrek.*
dremljânje, *n.* = dremanje, *Schönl.-Valj.(Rad).*
dremljáti, âm, *vb. impf.* = dremati, *Dict.*
dremljâv, áva, *adj.* = dremav, *Valj.(Rad).*
dremljâvec, vca, *m.* der Schläfrige, *Dict.*, *Valj.(Rad).*
dremljâvka, *f.* die Schläfrige, *Cig.*
dremljiv, íva, *adj.* 1) schlummerig, schläfrig, *Cig.*, *Jan.*; — 2) schlafbringend, *Cig.*
dremljívost, *f.* die Schläfrigkeit, *Jan.*
drémnost, *f.* die Schläfrigkeit, die Schlafsucht, *ogr.-M.*; Bog jim je dal duha dremnosti, *ogr.-Valj.(Rad).*
dremolès, lésa, *m.* die Rainweide (ligustrum vulgare), *Hal.-C.*
dremóta, *f.* 1) die Schläfrigkeit; dremota me ima, der Schlaf kommt mich an, *Cig.*; njih oči so bile polne dremote, *Jap.(Sv. p.)*; — mrtva d., todesähnlicher Schlaf (torpor), *C.*, *Pohl.(Km.)*; — 2) das früh blühende Labkraut (galium vernum), *Medv.(Rok.).*
dremôtec, tca, *m.* = dremota, *Cig.*, *Jan.*; pozno je bilo in dremotec nas je grudil, *Glas.*
dremóten, tna, *adj.* schlaftrunken, schläfrig; njih oči so bile dremotne, *Jan.(Slovn.)*; — dan čemeren in dremoten, *Erj.(Izb. sp.).*
dremotíti, ím, *vb. impf.* einschlafen machen: zima krči in dremoti prste ubozemu pisavcu, *Glas.*
dremótnost, *f.* die Schläfrigkeit.
drêmsati, am, *vb. impf.* stoßen, *C.*; rütteln, *C.*; spečega dremsati in opominjati, naj ne spi, *Glas.*
drêmšati, am, *vb. impf.* s kolom, ki ima na koncu kake tri rogljiče, grozdje v kadi mestiti in mečkati, quetschen, *Dol.*
drêmša, *f.* = dremšalnik, *Cig.*
drêmšalnik, *m.* kol z roglječi na koncu v dremšanje grozdja, *Dol.*
dremûckati, am, *vb. impf. dem.* dremati, *Valj.(Rad).*
dremúh, *m.* kdor rad dremlje, *Nov.*
dremúntati, am, *vb. impf.* = dremati (zaničlj.), *Hal.-C.*
dremúša, *f.* ženska, katera rada dremlje, *Nov.*
drèn, dréna, *m.* die Kornelkirsche (cornus mascula); — pasji d., divji d., = sviba, psika, der Hartriegel (cornus sanguinea), *Z.*, *Medv.(Rok.).*
drenáža, *f.* podzemeljsko odtakanje vode po ceveh, die Drainage.
drêncati, am, *vb. impf.* = cencati, auf und nieder sich bewegen: plesati je moral, ker so

mu jele noge kar same drencati in poskakovati, *LjZv.*; nachlässig gehen, *Z.*; im Trab gehen, *Z.*; — morda nam. dremcati; prim. dremati in drncati.

drẹncljáti, âm, *vb. impf.* traben, *Cig.*

drẹ̑nček, čka, *m. dem.* drenek; die Esparsette (onobrychis sativa), *Medv.(Rok.)*.

drẹ̑nek, nka, *m. dem.* dren; = dren, *Mur.*, *BlKr.-Navr.(Let.)*; mlečni d., eine Art Wolfsmilch (euphorbia esula), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.

drẹnína, *f.* = drenulja, *Cig.*

drẹnjáča, *f.* = drenova palica, *SlN.*

drènj, drẹ́nja, *m.* das Gedränge; — po nem.

drénje, *n.* 1) das Schinden, *Cig.*; — 2) das Reißen (z.B. des Wassers), *Cig.*; — 3) der Durchfall, *Cig.*; d. dobiti, *Vod.(Izb. sp.)*; — 4) das Geplärr, *Cig.*; — prim. drtje.

drẹ́nov, *adj.* von der Kornelkirsche; — drenova jagoda, die Kornelkirsche; drenov les, das Kornelholz; — drenove volje biti, nicht gut gelaunt sein, *Z.*

drẹnováča, *f.* ein Stock aus Kornelholz, *Cig.*, *Valj.(Rad)*.

drẹ́novec, vca, *m.* 1) der Kornelbaum, *Z.*; — *pl.* drenovci, Hartriegel (corneae), *Tuš.(R.)*; — 2) der Kornelkirschenwein, *Mik.*

drẹ́novina, *f.* das Kornelkirschenholz; tudi: drenovína.

drẹnovînka, *f.* = drenulja, *C.*

drẹ́novje, *n.* das Kornelkirschengebüsch, *Cig.*

drẹ́novka, *f.* 1) ein Ast, eine Ruthe von der Kornelkirsche, *Z.*, *Štrek.*; — 2) die Kornelbirn, *Cig.*

drẹ́novnica, *f.* = drenulja, *C.*

drẹnúlja, *f.* die Frucht des Kornelkirschenbaumes.

drèp, drépa, *m.* der Trab; v drep, im Trabe, *Cig.*; — iz nem.

drépati, pam, pljem, *vb. impf.* traben, *Cig.*

drepljáti, âm, *vb. impf.* goste in majhne stopinje delati, *Dol.*; — traben, *Cig.*

drẹ̑pšati, am, *vb. impf.* = dremšati, *jvzhŠt.*

dresẹ̑l, *adj.* = dreselen, *Cig.*

dresẹ́łen, łna, *adj.* betrübt, *ogr.-Mik.*

dreselíti, ím, *vb. impf.* betrüben, ärgern, *ogr.-Mik.*; d. se = žalostiti se, *Npes.-Vraz.*

drẹ́selj, slja, *m.* der Knöterich (polygonum), *Z.*, *vzhŠt.*, *C.*; — prim. dresen.

dresélje, *m.* der Mißmuth, die Traurigkeit, *Jan.*, *C.*, *ogr.-M.*; dreselje se z veseljem menja, *C.*

dresẹ̑łnik, *m.* der Traurige, *C.*

dresẹ́łnost, *f.* die Traurigkeit, *ogr.-Valj.(Rad)*.

drẹ́sen, sna, *m.* 1) der Knöterich (polygonum persicaria), *C.*, *Medv.(Rok.)*; — *pl.* dresni, Ampfer (polygoneae), *Tuš.(R.)*; — tudi: das Flohkraut (pulicaria vulgaris), *V.-Cig.*, *Glas.*; — 2) die noch nicht blühende Rispe am Buchweizen, *Cig.*; ajda gre v dresen, *Gor.-Levst.(Rok.)*; — 3) der Kamm des Hahnes, *Gor.-Levst.(Rok.)*; — prim. adreselj, redresen.

dreskáč, *m.* = drskač, drozgač, die Misteldrossel, der Zarrer (turdus viscivorus), *Cig.*, *St. Kres*, *Levst.(Nauk)*.

drẹ̑st, *m.* das Laichen der Fische: riba gre zdaj na drest (nam. nrest), *Ip.-Erj.(Torb.)*, *Svet.(Rok.)*

drẹstíti se, ím se, *vb. impf.* laichen, *Erj.(Torb.)*; (nav. drstiti se).

drẹ̑sva, *f.* der Hornstein, *h. t.-Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*; — rus.

drẹ́šiti, im, *vb. impf.* = razreševati: odvezavati snope pri mlatvi, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — nastalo iz: razdrešiti = razrešiti.

drẹ́ta, *f.* 1) der Schusterdraht; d. vleči, = schnarchen; — 2) die Spinnradschnur, *Hal.-C.*

drẹ̑tev, tve, *f.* = dreta 1), *Jan.*

drẹ́ti, dérem, *vb. impf.* 1) reißen; črevlje d., *Cig.*; mrežo d., *C.*; šoto d., Torf ausstechen, *Cig.*; zobe d., Zähne reißen, ausziehen; — skodle d., Schindeln reißen, *Z.*; zgaga me dere, ich habe das Sodbrennen; dere me, ich habe den Durchfall, *Cig.*; — 2) schinden, die Haut abziehen; na meh d., den Balg abstreifen, so dass er als Schlauch verwendbar ist, *Cig.*; kravo s svedrom dreti, eine Sache verkehrt in Angriff nehmen, *Npreg.-Cig.*; — *pren.* bedrücken, schinden, ta nas dere! der zieht uns aus! *Z.*; — 3) sich mit großer Gewalt schnell fortbewegen, reißen, reißend strömen; reka dere po pečinah; veter dere, der Wind reißt *Cig.*; — rennen, stürzen: veliko sveta dere za njim, viel Volk rennt ihm nach, *C.*; vse je vkup drlo, alles Volk lief zusammen; sovražniki naprej derejo, die Feinde dringen vorwärts; — d. jo, rennen: to sta jo drla! *UčT.*; — 4) d. se, kreischend schreien, plärren; sraka, šoja se dere, mačke se dero; ves dan se dere otrok; d. se nad kom, keifen, *Cig.*; na vse grlo se dreti, aus vollem Halse schreien, *Cig.*, *C.*

drẹ́tje, *n.* 1) = drenje 1), das Schinden, *M.*, *Z.*; — 2) = drenje 4), *Cig.*, *Poh.*; — pogl. drtje.

dretoh, *m.* die Kornblume (centaurea cyanus), *Št.-C.*; (tudi: dretrh, *Vransko [Št.]*).

drẹ̑tva, *f.* = dreta 1), *Cig.*

drẹ̑v, *m.* = drevo, *Goriš.-C.*, *Štrek.*; (vejat drev, *Dict.*; Ne maraš več za drev zelen, *Zv.*).

drẹváča, *f.* die Holzaxt, *Jan.*, *C.*, *BlKr.*

drẹvár, rja, *m.* 1) = drvar, *Cig.*, *Str.*; — 2) der Pflughalter, *Cig.*, *Tolm.*

drẹvaríca, *f.* = drvarica, die Holzhauerin, *Valj.(Rad)*.

drẹváriti, ârim, *vb. impf.* = za drevo držati, Pflughalter sein, *Cig.*, *Tolm.*

drẹvárnica, *f.* 1) = drvarnica, *Valj.(Rad)*; — 2) = drevača, *SlN.*

drẹ̑vce, *n.* 1) = drevesce, das Bäumchen; — 2) die mit Leimruthen versehene Klettenstange der Vogelsteller, *V.-Cig.*; — 3) der Mastbaum, *V.-Cig.*; — 4) božje d., die Stecheiche (ilex aquifolium), *Cig.*, *Tuš.(B.)*; — blaženo d., der Sevenbaum (juniperus sabina), *Erj.(Rok.)*; — blagoslovljeno d., *Medv.(Rok.)*; — 5) (anatom.) životno d., der Lebensbaum, *Erj.(Som.)*; — tudi: drẹvcè, *Valj.(Rad)*.

drẹ̑ve, *adv.* = drevi, *Guts.*, *Jarn.*, *C.*

drẹ̑vẹj, *adv.* = drevi, *Zora.*

drevẹ̑n, *adj.* 1) hölzern, *Mur.*, *Jan.*; — holzicht: drevena repa, holzige Rübe, *Cig.*; — 2) starr, steif; (od mraza) dreveni prsti.

Danj.(Posv. p.); d. stati, starr (vor Staunen) da stehen, *C.*; dreveno gledati, starr hinblicken, *ZgD.*; roka mi je vsa drevena, *jvzhŠt.*
drẹ̑ven, vna, *adj.* Baum-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. drevesen.
drevẹ́nec, nca, *m.* = drvenec, versteinertes Holz, der Holzstein, *Cig.*
drevenẹ́ti, ím, *vb. impf.* 1) zu Holz werden, *M.*; — 2) starr, steif werden: roka od mraza dreveni, *C.*; — 3) (o rastlinah) im Wachsen stille stehen, *vzhSt.-C.*; — 4) starr hinblicken, hinstarren, *C.*
drevenı́ca, *f.* = drevača, *Jurč.*, *Andr.*
drevenják, *m.* = drevenka, *Habd.*
drevẹ́nka, *f.* 1) ein Getreidemaß (der Metzen), *Habd.*, *M.*, *vzhŠt.*; — 2) ein großer Korb, *C.*
drevẹ̑rje, *n.* = iverje, *Z.*, *UčT.*
drevệsast, *adj.* baumähnlich, *Cig.*
drevệsce, *n. dem.* drevo; 1) das Bäumchen: — 2) malo drevesce, das Geißblatt (lonicera caprifolium), *C.*, *Medv.(Rok.)*.
drevệsen, sna, *adj.* Baum-; drevesna smola, das Baumharz.
drevệsnat, *adj.* baumreich, *Cig.*
drevệsnica, *f.* der Baumgarten, die Baumschule, *Cig.*, *nk.*
drevệščece, *n. dem.* drevesce, *Cv.*
drẹ́vešnji, *adj.* = drevišnji, *C.*, *Mik.*, *BlKr.*, *LjZv.*; do drevešnjega, bis heute abends, *C.*
drẹ̑vi, *adv.* am heutigen (noch bevorstehenden) Abende; heute abends; drevi in davi, immerdar, *Cig.*
drẹ́višnji, *adj.* zum heutigen (noch künftigen) Abend gehörig; drevišnje mleko, die Milch, die heute abends gemolken werden wird.
drevı́ti, ím, *vb. impf.* 1) treiben, jagen, tummeln; d. koga; d. konja, *Mik.*; Kar kol' boste v gor' dobili, K' meni boste v grad drevili, („drvili"), *Npes.-K.*; Ak vihar drevi valove, *Vod.(Pes.)*; Pred seboj drevi Bosnjake, *Preš.*; pojdi, boš Francoza drevil, *Jurč.*; nesreča, ki človeka drevi od zibeli do groba, *Jurč.*; — In nad železna vrata, Jo skokoma drevijo, *Preš.*; — 2) d. se, einherstürmen: d. se proti komu, anstürmen, *Šol.*; d. se za kom, nachjagen, *Cig.*; oblaki so se drevili po nebu, *Cig.*; drevil se je z viharjem vred tudi škrat, *LjZv.*; — = pojati se (brunsten), *Cig.*, *Trst.(Let.)*; — 3) *intr.* treiben, jagen, *Cig.*, *Jan.*; trije jezdeci so drevili od koče proti južni strani, *Jurč.*; — tudi (manj pravilno): drviti; prim. stvn. treiban, nizkonem. driven, *Erj.(Torb.)-Let. 1883, 201.*
drẹ́vje, *n. coll.* die Bäume; drevja zasaditi; veter drevje lomi.
drẹ́vjiče, *n. dem.* drevje; kleine Bäume, *Mur.*, *Danj.-Mik.*; drevjiča cvetje, *Čb.*; verkümmerte Bäume, *Nov.*
drẹ̑vnat, *adj.* bäumig, baumreich, *Cig.*, *C.*
drevnı́ca, *f.* die Fällaxt, die Holzhacke, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; gozdi, ki niso videli še drevnice, *Navr.(Let.)*.
drevnı́k, *m.* 1) der Baumgarten, *Z.*; — 2) = dendrit, *Cig.*, *Jan.*
drevnı́na, *f.* das Baumwerk, Bäume, *C.*

drevnjáča, *f.* = drevnica, *Mur.*, *Cig.*
drevọ̑, ę̑sa, *n.* 1) der Baum; sadno d., der Obstbaum; božje d., der Götterbaum (ailanthus glandulosa), *Jan.*, *C.* (po nem.); — 2) der Pflug, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Goriš.*, *Kr.*; — 3) ein behauener Baum: der Spindelbaum im Göpel, *V.-Cig.*; — die Dachstuhlsäule, *Cig.*; — (jadrno) drevo, der Mastbaum, *Cig.*
drevocẹ̀p, cẹ́pa, *m.* der Ort, wo Holz gehackt wird, *Habd.*, *Mik.*
drevodẹ̑rec, rca, *m.* der Baumschinder, *C.*
drevodẹ̑łec, łca, *m.* der Holzarbeiter, *C.*, *Levst.(Pril.)*.
drevogâjec, jca, *m.* der Baumzüchter, *C.*
drevokvârnik, *m.* der Baumschädiger, *Cig.*
drevomèr, mę́ra, *m.* der Baummesser, das Dendrometer, *Cig.(T.)*.
drevorèd, rẹ́da, *m.* die Allee, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
drevorẹ̑dje, *n. coll.* Alleen, *Bes.*
drevorẹ̑ja, *f.* 1) die Baumzucht, *C.*, *Z.*; — 2) das Beholzungsrecht, *Gor.-C.*
drevorẹ̑zba, *f.* = lesorezba, *Jan.*
drevorẹ̑zec, zca, *m.* = lesorezec, *Jan.*, *Let.*
drevosèk, sẹ́ka, *m.* der Holzschlag, *Dict.*, *Mik.*
drẹ́zati, drẹ̑zam, *vb. impf.* = dregati; dokler je bil on, ni se nikomur drezalo v oči, *Jurč.*; v govor d., sich ins Gespräch mengen, *Vrtov.(Km k.)*; — d. koga, necken, *Cig.*; — d. koga, jemanden anspornen.
drẹ́ze, *f. pl.* = dereze, das Steigeisen, *Bolc-Erj.(Torb.)*, *Gor.*
drẹ́zgalica, *f.* = razhojeno blato, *C.*; — prim. drozgalica.
drẹ̑zgati, am, *vb. impf.* = drozgati, quetschen, *Z.*, *C.*
drẹ́zgniti, drẹ̑zgnem, *vb. pf.* patschen: v blato d., *C.*
drezljáti, âm, *vb. impf. dem.* drezati, *C.*
drẹ́ža, *f.* neka črešnja, *Biljana*, *Tolm.*, *Erj.(Torb.)*.
drẹ́žati, ím, *vb. impf.* müßig dastehen, *C.*, *Z.*; lauern, losen, aufpassen: kaj mi tako na govorice drežiš? *C.*
drežâvec, vca, *m.* 1) der Faule, der Zögerer, *C.*; — 2) der gerne aufpasst, *C.*
drẹ̑žnik, *m.* 1) der Mörserstößel, *C.*; — 2) trapast človek, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.
drẹ̑žnja, *f.* langweiliger Mensch, *C.*; — prim. drežati.
drežnjálọ, *n.* = siten človek, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
drežnjáti, âm, *vb. impf.* zudringlich schwätzen, darein reden, *C.*, *Z.*; murren, unwillig sein: na koga d., *Dict.*, *C.*, *Kast.*
drgáč, *m.* der Reiber (orodje), *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
drgájsati, am, *vb. impf.* stark reiben, kratzen, *Cig.*
drgâł, *f.* die Mandel, die Tonsille, *Erj. Som.*; — *pl.* drgâli, die Drüsengeschwulst im Halse, *Skrilje-Erj.(Torb.)*; („dergavi", *Meg.*); — prim. 2. drgati.
drgâle, *f. pl.* = drgali, *C.*, *M.*
drgâłen, łna, *adj.* zum Reiben dienend, Reib-, *Cig.*
drgâłnik, *m.* der Reiber (orodje), *Jan.*
drgálọ, *n.* 1) der Reiber (orodje), *Cig.*, *Jan.*; das Reibezeug (bei der Elektrisiermaschine),

Cig.(T.), *Sen.(Fiz.)*; — 2) die Flachsraufe, die Riffel, *Cig.*, *Nov.*; za izmikanje klasja upotrebljuje se navadno drgalo, kakor pri lanu, *Vrt.*; — 3) der Pflock, an dem sich das Rindvieh auf der Weide reiben kann, *C.*

drgancéla, *f.* die Mandel am Halse; *pl.* drgancele (bolezen) = drgali, *Tolm.*, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.

drgánec, nca, *m.* 1) = drgal, drgancela, *Tolm.*; *pl.* drganci, die Mandelgeschwulst, *Tolm.*; — 2) neka riba, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

drgástiti, âstim, *vb. impf.* stark reiben, kratzen, *Jan.*, *C.*, *Mik.*; Job je vzel črepino in se je drgastil, *Dalm.*; — lan d., räufeln, *C.*

drgáše, *f.* = greben, die Hechel, die Kratzbürste, *C.*, *Z.*; — prim. gradaše.

drgášati, am, *vb. impf.* = drgašiti, *C.*

drgášiti, âšim, *vb. impf.* hecheln, krämpeln: d. volno, *C.*

1. **dŕgati**, dȓgam, *vb. impf.* 1) reiben, wetzen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; d. kaj s suho travo, *Vest.*; veja se ob vejo drga, *Pjk.(Črt.)*; — kobilice in konjički so veselo črčali in drgali, *Glas.*; — fegen, (drgáti) *Mur.*

2. **dŕgati**, dȓgam, *vb. impf.* würgen, *C.*; — prim. zadrgniti.

3. **dŕgati**, dȓgam, *vb. impf.* zittern, *Mik.(V. G. I. 142.)*; — prim. drgetati.

dŕgavica, *f.* die Mandelgeschwulst, *C.*; — prim. drgali.

drgavíta, *f.* = dobrovita, *VasKrn-Erj.(Torb.)*.

dŕgeljc, geljca, *m.* der Kreisel: d. zagnati, zavrteti, *Polj.*; — prim. durgelj.

drgèt, éta, *m.* das Beben, das Zittern, *Cig.*, *Jan.*

drgetálo, *n.* der Zitterling, *Cig.*

drgetânje, *n.* das Beben, das Zittern, das Schlottern.

drgetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* beben, zittern, schlottern; od mraza drgetati.

drgetâvec, vca, *m.* der Zitterling, *Cig.*

drgétec, tca, *m.* das Beben, das Zittern, *Cig.*, *Jan.*; drgetec me je prijel, me ima, *Z.*, *SlGor.*

drgláča, *f.* *vzhŠt.-C.*, pogl. drgolača.

drgljáti, âm, *vb. impf.* gelinde kratzen, krabbeln, streicheln, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Gor.-M.*, *C.*; Kdor lenobi se poda, Rad za ušesi se drglja, *Npes.-K.*

dŕgniti, dȓgnem, *vb. impf.* reiben, wetzen, kratzen, d. se ob kaj, sich an etwas reiben: magnet d., streichen, *Cig.(T.)*; — abweiden: svinje travo drgnejo, *Št.-C.* — scharren: tuje blago vkup spravljati in drgniti, *Bas.*

dŕgnjenje, *n.* das Reiben.

drgoláča, *f.* der Knorrenstock, *C.*; (menda nam. drkolača; prim. stsl. drъkolъ der Knüttel).

drgòt, óta, *m.* = drget, *M.*

drgovíta, *f.* = dobrovita, *Goriš.-Erj.(Torb.)*.

drgúlja, *f.* das Schabeisen, *Cig.*

drhâł, łi, *f.* *Mur.*, *Cig.*, pogl. druhal.

drhavica, *f.* die Gicht, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*; (menda nam. drhtavica, *C.*; — prim. hs. drhtavica, das Zittern, die Gliederlähmung).

drhtânje, *n.* = drgetanje, *Cig.*, *ogr.-C.*

drhtáti, drhtâm, dȓhčem, *vb. impf.* = drgetati, *Hal.*, *ogr.-C.*, *nk.*, *BlKr.*; od mraza, od strahu d., *BlKr.*

drhtâvec, vca, *m.* ogor d., der Zitteraal (gymnotus electricus), *Erj.(Ž.)*.

dŕhtavica, *f.* die Gicht; pogl. drhavica.

drhtéti, ím, *vb. impf.* = drgetati, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *nk.*; vse drhti po meni, alles zittert in mir, *Z.*; drhteč od veselja, *nk.*; — d. po čem, vor Verlangen nach etwas zittern, *Z.*; auf etwas erpicht sein, *Cig.*

drȋč, *m.* 1) die Glitschbahn, *Gor.*; — 2) = usad, der Erdfall, die Erdabrutschung, *Cig.*

drȋča, *f.* 1) die Glitschbahn, *Jan.*, *Gor.*; — 2) die Riese, *Z.*

dričâłnica, *f.* die Schleifbahn, *Cig.*, *Jan.*

drȋčati, drȋčam, *vb. impf.* 1) gleiten machen: les d., das Holz in der Riese hinabgleiten lassen, *Z.*, *Svet.(Rok.)*; — 2) d. se, auf dem Eise schleifen = drsati se; rutschen: kdor se veliko po kolenih driča, ta se kmalu dela naveliča, *Jan.(Slov.)*, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*, *Gor.*

drȋčka, *f. dem.* driča, *Cig.*

drȋčkati se, am se, *vb. impf.* = dričati se, *Cig.*

drífati, fam, fljem, *vb. impf.* = drihati, *vzhŠt.-C.*

driféti, ím, *vb. impf.* = drifati, *vzhŠt.-C.*

dríhati, drȋham, *vb. impf.* = drémati, spati, *C.*; — tudi: hs.

drípa, *f.* das Abweichen, der Durchfall (bes. beim Vieh), *Jan.*, *Hal.-C.*, *vzhŠt.*

drípalica, *f.* = dripa, *Cig.*, *C.*

drípati, drȋpam, pljem, *vb. impf.* 1) zerreißen, *Bes.-C.*; — 2) das Abweichen, den Durchfall haben, *C.*; krava driplje, *jvzhŠt.*; — prim. drpati.

drȋs, *m.* pogl. 2. drist.

drȋsk, *m.* = driska, *C.*, *Z.*

drȋska, *f* das Abweichen, der Durchfall: drisko imeti, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-Mik.*, *jvzŠt.*

drískavica, *f.* = driska, *Mur.*, *Cig.*, *BlKr.-M.*

drískalica, *f.* = driskavica, *C.*

drískati, drȋskam, *vb. impf.* das Abweichen haben, *C.*, *Z.*

1. **drȋst**, *m.* = driska, *Dict.*

2. **drȋst**, = drest, mrest: raki gredo po noči na d., *C.*; tu ima sulec svoj drist („dris"), *Gor.*

drísta, *f.* das Abweichen, der Durchfall, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Vrtov. Km. k.*, *DZ.*, *Polj.*

drístati, drȋstam, *vb. impf.* das Abweichen, den Durchfall haben, *Cig.*, *Mik.*, *Polj.*

drístav, *adj.* den Durchfall habend, *Dict.*, *Mik.*

drístavica, *f.* der Durchfall, *C.*

drísten, tna, *adj.* den Durchfall betreffend, *Mur.*; abführend, *M.*

dristílo, *n.* das Abführmittel, *Mur.*, *Cig.*, *Vod.(Bab.)*.

dristiti, im, *vb. impf.* purgieren, abführen: ta trava dristi, *C.*

drȋstlja, *f.* 1) das Klystier, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Vod.(Bab.)*; — 2) die Klystierspritze, *Jan.*

dristljáti, âm, *vb. impf.*, *dem.* dristati; klystieren, *C.*

dristljàv, áva, *adj.* kdor ima dristo, *ogr.-C.*

dristljâvec, vca, *m.* kdor ima dristo, *ogr.-C.*
dristljîvka, *f.* die Alraunbeere, *Dict.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*
dríšča, *f.* = drista, *C.*
dȓk, *m.* 1) der Glitsch, der Rutscher, *Cig.*; — 2) der Lauf, der Galopp, *C.*: v drk jahati, *BlKr.-M.*; koza poskoči v drk, *Vrt.*
dȓka, *f.* der Lauf, *kajk.-Valj.(Rad)*.
drkáč, *m.* der Laufbursche: črednik ima dva mlada pomagača, eden je poganjač (Treiber), a drugi drkač, *Notr.*
dȓkalica, *f.* 1) der Schlittschuh, *Cig.*; — 2) *pl.* drkalice = der Schlitten, *C.*; — 3) = drkalnica, *Jan.*
drkalíšče, *n.* der Eisplatz, *C.*
drkâłnica, *f.* die Glitschbahn, *Cig.*
dȓkanje, *n.* das Glitschen, das Schleifen auf dem Eise, *Jan.*
dȓkati, kam, čem, *vb. impf.* 1) gleiten, glitschen, *Cig.*, *C.*; d. se, auf dem Eise schleifen, *Jan.*, *Poljane-Štrek.(LjZv.)*, *Št.*; — 2) rennen, herumrennen, *Mur.*, *BlKr.-M.*, *SlGor.-C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *Dol.*; Letos sem s fanti drkala, *Npes.-K.*; — za svetskim blagom d., *C.*; im Trab laufen, *Štrek.*; — 3) d. les, Holz auf einer Riese hinabgleiten lassen, *Podgorjane-Štrek.(LjZv.)*.
dȓkavec, vca, *m.* der Eisläufer, *Jan.*
dȓklica, *f.* eine Art Kreisel, *Štrek.*; prim. drgelje.
dȓkelj, klja, *m.* der Knüttel, *Jan.*; — prim. drklača.
drkljáti, âm, *vb. impf.* gleiten, rutschen, *Jan.*; drkljam se v grapo, *Jan.*
dȓkniti, dȓknem, *vb. pf.* gleiten, rutschen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; meso je z njega drknilo, er ist mager geworden, *Cig.*; — d. v koga, jemanden anfallen, *C.*
dȓkoł, *m.* der Knüttel, *Jan.*; (menda stsl.).
drkòt, óta, *m.* das Wagengerassel: čuli smo vaških voz drkot, *Bes.*
drkotânje, *n.* = drkot: kolesno d., *Let.*
drkotáti, otâm, ọ́čem, *vb. impf.* knarren, rasseln (vom Wagen), *C.*
dȓm, dȓma, *m.* der Schusterdraht, *Pivka-Cig.*, *Met.*, *Mik.*; — prim. drum.
dȓma, *f.* ein Gemenge als Viehfutter: grobes, abgeschnittenes Schaf- oder Ziegenfutter, *Guts.*, *Jarn.*; verschiedenes Grünzeug als Viehfutter, besonders Schweinefutter, *C*, *Slom.-C.*; auch Knollengewächse, *C.*; — zmes slabega žita, *Gor.*; — zmes raznega nastila, *Gor.*
drmáhati, am, *vb. impf.* schnurren: mačka drmaha, *Dol.*
dȓmanje, *n.* das Schütteln, das Rütteln: d. kol, das Schütteln des Wagens, *Zora.*
drmáriti, ârim, *vb. impf.* = drmati, *C.*, *Z.*
drmástiti, âstim, *vb. impf.* mit Geräusch gehen, *Z.*; = po kaki gošči iti, *C.*; — hastig arbeiten, *CZ.*; d. v kaj, hineinsprengen, *Cig.*
drmášča, *f.* 1) dichtes Gestrüpp, *C.*, *Z.*; — 2) der Wirrwarr, *C.*
dȓmati, dȓmam, mljem, *vb. impf.* schütteln, rütteln, *Jan.*, *C.*; d. drevo, *BlKr.*
1. **dȓmek**, mka, *m. dem.* drm; ein Stück Schusterdraht, *Cig.*
2. **dȓmek**, mka, *m.* das Gerisse: d. je za kaj, man reißt sich um etwas, *Hal.-C.*
drmljága, *f.* = drmljava: das Geraffel, *C.*; — das Anschwemmicht, *vzhŠt.-C.*; — das Unkraut, *C.*
drmljáti, âm, *vb. impf.* rasseln: časi po cesti drmlja po šest in več samokoličaric druga za drugo, *DSv.*
drmljâva, *f.* allerhand untereinander gemischte Dinge, *C.*; — das Unkraut, *C.*
drmọ́ncelj, clja, *m.* die Eierpflaume, *Cig.*
drmožje, *n.* smeti na cesti, *ogr.-C.*; zrak v vrteči gib pride in s seboj nese prah, listje, smeti, drmožje, *ogr.-Valj.(Rad)*; das Anschwemmicht, *C.*
1. **dȓn**, dȓna, *m.* der Rasen, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Fr.-C.*, *Erj.(Min.)*; drni morajo biti vsi zagniti, *Jarn.(Sadj.)*; z drnom pokriti kaj, *Levst.(Cest.)*; Vihar strašan — Črez drn in strn (über Wies' und Feld) grmeč prihruje, *Greg.*
2. **dȓn**, dȓna, *m.* das Zucken in den Gliedern, *C.*; ima drn v roki, *SlGor.-C.*; — das Aufspringen des Wassers in den Bächen, *C.*
drnár, rja, *m.* der Rasenstecher, *Cig.*
drnásec, sca, *m.* = mrjasec, *Banjščice-Erj.(Torb.)*.
drnàt, áta, *adj.* rasig, grasig, *C.*
drnáten, tna, *adj.* = drnat: drnatna njiva, *Z.*
drnáti, âm, *vb. impf.* ungestüm saugen: mati pravi otroku: tako me drnaš, da mi boš še kri izpil, *Dol.*
1. **dȓncati**, am, *vb. impf.* 1) schütteln, *BlKr.-M.*; — 2) hüpfende Bewegungen machen, *BlKr.-M.*; im Trab reiten, *Dol.-Cig.*; — vibrieren, *vzhŠt.-C.*; — d. se, (fahrend, reitend) geschüttelt werden, *BlKr.-M.*
2. **dȓncati**, am, *vb. impf.* Rasenstückchen vom gepflügten Acker abziehen, *C.*; — prim. drnovati.
dȓnckati, am, *vb. impf. dem.* drncati, prellen, *ogr.-C.*
dȓndra, *f.* die Plaudertasche, *vzhŠt.-C.*
dȓndravec, vca, *m.* der Plauderer, *vzhŠt.-C.*
dȓndrati, am, *vb. impf.* 1) = drdrati, *Z.*; — 2) plaudern, *vzhŠt.-C.*
dȓnec, nca, *m.* der Trab, *Cig.*, *Jan.*; v drnec jahati, im Trab reiten, *BlKr.-M.*; — prim. 1. drncati 2).
drnéti, ím, *vb. impf.* nam. dreveneti, *Cig.*, *Št.-C.*
drníce, *f. pl.* drnice igrajo, es wetterleuchtet, *Kor.-Cig.*; — prim. zarnice.
drnína, *f.* der Rasen, *Cig.(T.)*; ungeackertes Land, *Z.*
drnínast, *adj.* rasig, grasig, *C.*
drnjáti, âm, *vb. impf.* schnurren (o živalih), *Cig.*
dȓnje, *n. coll.* Rasenstücke, *Jarn.*, *Cig.(T.)*; — Rasenstücke auf dem gepflügten Felde, *Z.*
drnjẹ́za, *f.* das Plärrmaul, *C.*
drnjẹ́zati, am, *vb. impf.* winseln, quieken, *C.*
drnjẹ́zganje, *n.* das Winseln, zudringliches Bitten: po mnogem drnjezganju, *Raič(Let.)*.
drnjẹ́zgati, am, *vb. impf.* winseln, plärren, *vzhŠt.-C.*; nach Futter schreien (o. pr. o

prascih). *C.*: winselnd, plärrend, zudringlich bitten, betteln, *Jan.*, *C.*, *vzhŠt.*

drnjęzgav, *adj.* zudringlich im Bitten, *C.*

drnjezgljiv, iva, *adj.* = drnjezgav, *C.*

drnjęziti, ęzim, *vb. impf.* = drnjezgati, *C.*; otrok za kruh drnjezi, *C.*

drnjǫ́hati, am, *vb. impf.* schnarchen; Se spi brez težave, Drnjohati znam, *Npes.-Schein.*; (drnjuhati, *Rez.-C.*; drnohati, *Ip.*, *Kras-Erj.[Torb.]*).

drnjǫ́kati, am, *vb. impf.* unverständlich, durch die Nase reden, *Tržič-Štrek.(LjZv.)*.

dȓnkati, am, *vb. impf.* klirren, klimpern, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*

drnǫ́hati, am, *vb. impf.* pogl. drnjohati.

dŕnǫ́selj, slja (seljna), *m.* 1) neka rjavomodra sladka sliva, *Gor.*, *jvzhŠt.*; — 2) debela rdeča jagoda, *Gor.-Zv.*; — 3) = adreselj, *Koborid-Erj.(Torb.)*.

drnováti, ûjem, *vb. impf.* Rasenstückchen vom gepflügten Acker wegräumen, *Jarn.*

dŕnovec, vca, *m.* der Raseneisenstein, *Erj.(Min.)*.

drnǫ́vščica, *f.* die rothe Ameise, *Poh.*

drnovȋt, *adj.* rasig, *Jan.*

drnǫ̑vje, *n.* = drnje, *Jan.*, *C.*

drnorę̑zec, zca, *m.* der Rasenstecher, *Jan.*

drnúlja, *f.* die Schlehe, *C.*, *Štrek.*, *Kras*; pogl. trnulja.

drò, *adv.* skrčeno iz: dobro: Bog daj dro, oj kraljič mlad, *Npes.-Schein.*; — wohl: Oba bi ti dro povedala, Ti bi se preveč prestrašila, *Npes.-Schein.*; — ja, allerdings, *Jan.*, *Kor.-M.*

drǫ̑b, *m. coll.* 1) kleine Stückchen oder Theilchen von einer Sache: iti v d., in Stücke gehen, *Krelj-M.*; svinčen d., Bleischrote, *C.*; = strelni d., *LjZv.*; seneni d., das Heuicht, der Heuabfall, *Cig.*, *Nov.*; — = drobiž, kleines Geld, *C.*; — was in den Bienenstöcken zu Boden fällt, das Griesig, *V.-Cig.*; — der Abgang bei Metallarbeiten, *Cig.*; — ein korniges Gestein: die Grauwacke, *C.*; — der Bruch (math.), *Cig.(T.)*; pogl. ulomek; — 2) die Eingeweide: d. vzeti iz živali, ein Thier ausweiden, *Cig.*

drǫ̑b, drobî, *f.* = seneni drob, das Heuicht, *Gor.*

drobáč, *m.* eine Maschine zum Quetschen der Hülsenfrüchte, *C.*; — tudi: die Handmühle, *C.*

drobâd, *f. coll.* kleine Dinge (Waren, Kinder, Thiere), *C.*, *Z.*

drobân, bnà, *adj.* = droben.

drobarija, *f. coll.* = drobad, *Cig.*; kleine Kinder: toliko drobarije je pri nas, *BlKr.-M.*

drobâvs, *m.* großer Brocken, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Met.*

drôbcken, kna, *adj. dem.* droben, *Štrek.*; (dróbckin, *jvzhŠt.*), pogl. drobičken.

drobčarija, *f.* = drobad, kleine Kinder: naj se tudi ta drobčarija nekoliko poveseli, *Bes.*

drǫ̑bècec, čeca, *m. dem.* drobec.

drǫ́bec, bca, *m.* 1) ein kleines Stückchen oder Theilchen von einem Dinge; — der Bruch (math.), *Cig.* (po rus.); — 2) die Eingeweide, *Mik.*

dróbecen, cna, *adj. dem.* droben, *Jan.*, (drobecin), *Lašče-Levst.(Rok.)*; pogl. drobičken.

drǫ̑bek, bka, *m. dem.* drob; das Bröckchen, ein Bischen, *Cig.*, *vzhŠt.-C.*

drǫ́belj, blja, *m.* das Bröckchen, *Jan.*, *M.*, *C.*, *Gor.-Mik.*

dróben, bna, *adj.* von geringem Umfange, klein, winzig; drobno zrnce, kleines Körnlein; d. pesek, feiner Sand; drobni dež, der Thauregen, *Cig.*; drobna pismena, die Minuskelschrift, *Cig.(T.)*; drobno piše, er hat eine kleine Schrift; drobno blago, die Kurzware, *Cig.*; droben denar, Kleingeld; drobno lice, kleines, zartes Gesicht; drobna živina, kleines, schwächliches Vieh, tudi: = drobnica, das Kleinvieh; drobno gledati, kleine Augen machen; drobno šivati, fein nähen; — drobno hoditi, kleine Schritte machen; drobni koraki, Zwergschritte; — na drobno prodajati = im Kleinen (en detail), (opp. na debelo); na drobno preiskati, genau untersuchen; — drobno peti, fein, hoch singen; ima droban glas, er hat eine feine, hohe Stimme, *M.*

drobę̑n, *adj.* drobene klobase, t. j. jetrne in krvave, *Savinska dol.*; — prim. drob 2.

drobentę́ti, ím, *vb. impf.* drobno peti, hoditi, pisati, na drobno lomiti itd., *Lašče-Levst.(Rok.)*; pos. kleine Schritte machen, *C.*; Najrajši le drobentim po cesti, *Levst.(Zb. sp.)*; Micka po trgu drobenti, *Npes.-Kres*; — trillern, *C.*; — tudi: drobentiti, *Levst.(Rok.)*.

drobę́r, rja, *m.* = drobir, *C.*

drobę̑r, *f. coll.* eine Menge Brocken, *vzhŠt.-C.*

drobèt, btà, *m.* das Bröckchen, das Bischen, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Hal.-C.*; tudi: dróbet, *Jan.*; po drobtih, brockenweise, *Jan.*; (pomni: v drobti („drubti") iti, in Trümmer gehen, zugrunde gehen, *Trub.[Post.]*).

drobetáti, âm, *vb. impf.* bröseln, bröckeln, *C.*

drobę̑zen, zni, *f.* = drobad, *Gor.*

drǫ̑bež, *m.* das Stückchen, *Jarn.*; — *coll.* Zerbröckeltes (z. B. Brotbröckchen), *Gor.*

drobežâd, *f.* kleines, junges Geflügel (z. B. junge Tauben), *C.*

dróbicken, kna, *adj.* = drobičken, („drobiciken") *Dict.*; d. prah, *Kast.*

drobič, iča, *m.* das Bischen, *Mik.*

drobȋček, čka, *m. dem.* drobič, *Bes.*

dróbiček, čka, *adj. dem.* droben, winzig, *Mur.*, *C.*; drobičko razrezati, *Mur.*; drobički sneg, *C.*

dróbičinkast, *adj.* = drobiček, *C.*

dróbičken, kna, *adj. dem.* droben, winzig, *M.*, *jvzhŠt.*

drobȋlnica, *f.* neka sekira, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; die Scheithacke, *Dol.*

drobílo, *n.* = drobiž, Kleingeld, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

drobír, rja, *m.* eine Kleinigkeit, das Bruchstück, *Cig.*; der Splitter, *Cig.(T.)*; — *coll.* kleine Stücke (Holz, Fleisch u. dgl.), *BlKr.-M.*; der Abfall beim Holzhacken, *Poh.*; kleine Rüben, Möhren, Erdäpfel, *Mik.*, *C.*; Zerstückeltes, *M.*; Trümmer, *Cig.*; Trümmergestein, *C.*; ogeljni d., das Kohlengestücke, *Cig.*, *Nov.*; seneni d., das Heuicht, *Jan.*; — = drob.

die Eingeweide (im thierischen Körper), (drober) *C.*, *vzhŠt.*
drobíren, rna, *adj.* klastisch (min.), *Cig.(T.)*.
drobíriti, îrim, *vb. impf.* bröckeln, *Cig.*; d. se, sich bröckeln, *Cig.*
drobírjast, *adj.* splitterig, malmicht, *Cig.*
drobîrje, *n. coll.* = drobir, *C.*
drobíš, *m.* 1) = drobiž, drobir, *ogr.-Valj.* (*Rad.*); — Eingesprengtes (min.), *Cig.(T.)*; — 2) neka trava, *Danj.-Mik.*
drobîtev, tve, *f.* das Zerbröckeln; — d. metra, die Untertheilungen des Meters, *DZ.*
drobíti, im, *vb. impf.* 1) in kleine Stücke zertheilen: bröckeln; pticam kruh d.: kruh d. v kavo; žgance d.; rudo d., das Erz pochen, *Cig.*; — komu kaj pod nos d., unter die Nase reiben, *V.-Cig.*; — d. se, zerbröckeln (*intr.*): kamen se drobi; drobeč, brüchig, mürbe (kar se rado drobi), *Cig.*, *Jan.*; ondukaj je bil kamen posebno drobeč, *LjZv.*; hrib ima ilovo prst z drobečim belim laporjem, *Levst.(Zb. sp.)*; — smrečje d. = za nastil razsekavati, *Gor.*; — gegen Kleingeld auswechseln: denar d., *C.*, *Z.*; — resolvieren (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*; — 2) kleinweise thun: (stopinje) d., kleine Schritte machen, schnell u. mit kleinen Schritten gehen: mož je drobil in drobil, pa se mu ni nič kaj posrečilo, menda je imel prekratke noge, *Bes.*; — d. glas, trillern, *Cig.*, *Jan.*; pesenco d., trillernd singen, *C.*; na boben d., auf der Trommel wirbeln, *Cig.*; — drobiti, schnell reden, *Cig.*; radebrechen: nemško d., *Zv.*; kratkočasne d., kurzweilige Anekdoten, Witze zum Besten geben, *ZgD.*
drobîvec, vca, *m.* 1) kdor kaj drobi: der Roststläger (in Hüttenwerken), *Cig.*; — 2) das Stückchen, *M.*; d. kruha, *Polj.*; z žlico loviti velike drobivce po skledi, *LjZv.*
drobîvka, *f.* neko jabolko, *Šebrelje(Goriš.)*, *Krško-Erj.(Torb.)*.
drobíž, *m. coll.* kleine Dinge, kleine Stücke, kleine Abfälle u. dgl.; — tudi o malih otrocih: ta drobiž nikoli ne miruje, *jvzhŠt.*; — das Kleingeld, die Scheidemünze; nimam drobiža, moram izmenjati.
drobížiti, îžim, *vb. impf.* bröckeln, *C.*
drobîžnica, *f.* die Kartätsche, *V.-Cig.*
drọ̑bje, *n.* 1) kleine Dinge, z. B. Zweigwerk: sneg je drobja nakrhal z drevja, *Bes.*; — 2) die Eingeweide, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Vrtov.(Km. k.)*.
drobljáč, *m.* die Reißmaschine, *C.*
drọ̑bljaj, *m.* das Bröckchen, der Bissen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Valj.(Rad).*
droblják, *m.* = gnilec, die Stieleiche (quercus pedunculata), *C.*, *Z.*
drobljánčast, *adj.* klümperig, drusig, *V.-Cig.*
drobljánec, nca, *m.* 1) das Stückchen, das Bröcklein; tri drobljance kruha, *ZgD.*; pobrati drobljance je rekel, *Ravn.*; drobljanci = vdrobljena jed, *Dict.*; drobljanci odletavajo pri drobljenju nastila, *Savinska dol.*; drobljanci, die Trümmer, *Cig.*; — 2) ein kleines Wesen, *Vrt.*; naši otroci so še drobljanci, *Z.*; drobljanci (o mladih vevericah), *Let.*
drobljániti se, ânim se, *vb. impf.* = drobiti se, *Cig.*, *Jan.*
drobljáti, âm, *vb. impf.* bröseln, bröckeln, krümmeln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
drọ̑bljec, (beljc), beljca, *m. dem.* drobelj, *Valj.(Rad).*
drobljénje, *n.* das Bröckeln; — das Resolvieren, *Cel.(Ar.)*.
drobljiv, íva, *adj.* bröckelig, brüchig, *Cig.*, *Jan.*
drobljívost, *f.* die Brüchigkeit, die Zerreiblichkeit, *Cig.*, *Jan.*
drọ̑bnec, bneca, (benca), *m.* ein Baum, der kleine Früchte trägt, *Valj.(Rad).*
drobnéti, ím, *vb. impf.* beim Gehen kleine und schnelle Schritte machen, trippeln; Nožica pa Min'ce Za mano drobni, *Vod.(Pes.)*; drobnela je kaj ugibično pred mano, *LjZv.*; konj drobni (beim Paßgang), *V.-Cig.*; zwitschern: ptičice so drobnele po vejicah, *Glas.*; glasno pojoč in drobneč preleti (lastovica) vaško okrožje, *Zv.*; — dež doli drobni, ein feiner Regen sprüht herab, *Vod.(Izb. sp.)*; — vino drobni, der Wein perlt, *Z.*
drobnẹ̑zje, *n. coll.* das Raffholz, *Goriš.*
drọ́bnica, *f.* 1) das Kleinvieh (Schafe und Ziegen); Je drobnico pasel, Ji piskal na paš', *Vod.(Pes.)*; — 2) drobníca, der Baum oder die Frucht des Wildobstes, *Cig.*: die Holzbirne, die Waldbirne, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*; našel je mlado drobnico in jo cepil, *LjZv.*; lačnemu človeku je sladka tudi drobnica, *Npreg.*; — drobnice = necepljene, drobne črešnje, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *BlKr.*; — = lesnika, *C.*; — neka oljika, *Biljana-Erj.(Torb.)*; — 3) drobníca, das Mutterkraut (pyrethrum parthenium), *C.*; — neka drobna trava, *Štrek.*
drobníč, íča, *m.* 1) kleine Münze, *Danj.-Mik.*; — 2) der Schmächtling, *V.-Cig.*
drobnîčar, rja, *m.* neko jabolko, *Goriš.-Erj.(Torb.)*.
drọ́bniče, eta, *n.* ein Stück Kleinvieh: ogrešiti se ne sme ne človek ne živina, ne govedo, ne drobniče, *Ravn.*; (drobničè, *Mur.*).
drǫ́bniček, čka, *adj. dem.* droben = drobičken, *Danj.-Mik.*; drobnički rezanci, *Trst.(Let.)*.
drobníčevec, vca, *m.* das Holzbirnmus, *M.*
drobník, *m.* die Grauwacke, *C.*, *Cig.(T.)*.
drobnína, *f.* kleine Dinge, die Kurzware, *V.-Cig.*, *Zora*; — das Kleinerz, das Gruben klein, *Cig.(T.)*; — = drobnica, das Kleinvieh, *Mur.*, *Valj.(Rad)*, *Notr.*
drobnînar, rja, *m.* der Kurzwarenhändler, *Cig.*
drọ́bniški, *adj.* 1) vom Kleinvieh, *Jan.*; prim. drobnica 1); — 2) drobnîški, drobniška tvorba, die Grauwackenformation, drobniški vapnenec, der Grauwackenkalkstein, *Cig.(T.)*; — prim. drobnik.
drobnjâd, *f. coll.* Kleinigkeiten, *Vrt.*; — das Kleinvieh, *Zora.*
drobnják, *m.* 1) der Schnittlauch, (allium schoenoprasum), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*,

Plužna-Erj.(Torb.), *Notr.*; — 2) die Moorhirse (sorghum vulgare), *Klanec v Istri-Erj.(Torb.)*; — 3) = drobnik (Grauwacke), *Cig.(T.)*.

drobnjákič, *m.* drobna stvar (človek, oreh itd.), *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

drobnjâv, *f. coll.* = drobnjava, Kleinigkeiten, *Goriš.*; die Kurzware, *Cig.*, *Jan.*; — rumena drobnjav (o drobnih zlatnikih), *Zora*.

drobnjâva, *f. coll.* drobne stvari: die Kleinware, der Kram, *Cig.*, *Jan.*

drobnocvẹ́ten, tna, *adj.* kleinblütig, *Cig.*, *Jan.*

drobnoglàv, gláva, *adj.* kleinköpfig, *Cig.*, *Jan.*

drobnoglâvec, vca, *m.* der Kleinköpfige, *Let.*

drobnoglèd, glẹ́da, *m.* das Mikroskop, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

drobnolíčen, čna, *adj.* mit kleinem, zartem Gesicht.

drobnolìst, lísta, *adj.* kleinblättrig, *Jan.*

drobnolísten, stna, *adj.* kleinblättrig, *Cig.*

drobnomèr, mẹ́ra, *m.* das Mikrometer, *Cig.(T.)*, *C.*

drobnomẹ́ren, rna, *adj.* drobnomerno šestilo, der Haarzirkel, *Cig.(T.)*.

drobnomȋł, míla, *adj.* niedlich, *Cig.(T.)*.

drobnonòg, nóga, *adj.* kleinfüßig, *Cig.*, *Jan.*

drobnoòk, óka, *adj.* kleinäugig, *Cig.*, *Jan.*

drobnopẹ̑ščẹ̑n, *adj.* feinsandig: d. pot, *Str.*

drobnoròk, róka, *adj.* klein-, dünnhändig, *Z.*

drobnosémenski, *adj.* kleinsamig, *Cig.*

drobnoslikár, rja, *m.* der Miniaturmaler, *nk.*

drobnoslikârstvọ, *n.* die Miniaturmalerei, *nk.*

drobnọ̑st, *f.* die Winzigkeit, die Kleinheit.

drobnóta, *f.* = drobnost, *Jan.*

drobnováti, ûjem, *vb. impf.* = drobneti, *Zora*.

drobnovìd, vída, *m. Jan.*, pogl. drobnogled.

drobnovozlàt, áta, *adj.* kleinknotig, *Cig.*

drobnozobàt, áta, *adj.* kleinzähnig, *M.*

drobnozȓn, zŕna, *adj.* kleinkörnig, feinkörnig, *Cig.*, *Jan.*

drobnozŕnat, *adj.* = drobnozrn, *Cig.*

droboglệdec, dca, *m.* der Opferschauer (haruspex), *C.*

drobolẹ́ti, ím, *vb. impf.* trillern, *Cig.*; slavček droboli, (drab-) *C.*; — prim. gostoleti.

drobọ́tovina, *f. Lašče-Levst.(M.)*, pogl. dobrovita.

drobọ́vita, *f. M.*, pogl. dobrovita.

drọ́bov, *adj.* Eingeweide-, Visceral-, *Cig.*

drobovína, *f.* die Eingeweide, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*

drobọ̑vje, *n.* = drobovina, *Cig.*, *Jan.*

drobọ̑zen, zni, *f.* = drobiž, *Sp. Idrija-Erj.(Torb.)*.

drobtína, *f.* das Brösel, die Brosame: drobtine pobirati.

drobtínčica, *f. dem.* drobtinka.

drobtínčiti, înčim, *vb. impf.* = drobtiniti, *C.*

drobtínica, *f. dem.* drobtina; 1) das Brösel; — drobtinice, gesammelte kleinere Aufsätze, Analekten, *Cig.*; kleine Notizen in Zeitschriften, *nk.*; — 2) *pl.* drobtinice, die Bertramwurz, das Mutterkraut (pyrethrum parthenium), *Cig.* = materne drobtinice, *Medv.(Rok.)*; — die Raute (ruta), („ker, kakor pravijo, prirastě iz drobtin blagoslovljenega kruha“) *Fr.*, *SlGor.-C.*

drobtíníčka, *f. dem.* drobtinica, *Mur.*

drobtíniti, înim, *vb. impf.* zerkrümmeln, *Cig.*, *Jan.*

drobtȋnka, *f. dem.* drobtina; — neka alga (diatoma), *Tuš.(B.)*.

drobtȋnje, *n. coll.* Brosamen, *C.*, *Vest.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

drobútina, *f. Rib.-M.*, pogl. dobrovita.

drobútovje, *n. Notr.*, pogl. dobrovita.

drobútovka, *f.* drobutova šibica, *Notr.*; — prim. dobrovita.

drọ́cati, drọ̑cam, *vb. impf.* = drezati, stoßen, stupfen, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*, *BlKr.*

drọ̑ckati, am, *vb. impf.* = drocati, *Z.*

drọ́cniti, drọ̑cnem, *vb. pf.* stoßen, schupfen, *Z.*

drọ́čiti drọ̑čim, *vb. pf.* = dregniti, *BlKr.*; v sršene d., *Z.*

drọ̑čkati, am, *vb. impf.* stoßen, *BlKr.*; — stoßend quetschen, *BlKr.*, *Notr.*

drọ́čniti, drọ̑čnem, *vb. pf.* stupfen, *Štrek.*

drọ̑g, *m.* die Stange, *Mur.*, *Cig.(T.)*: na drogu, *ogr.-Valj.(Rad)*; pos. die Ruderstange, die Schiffstange; (ribičev sin) vzame vesla in drog, *Jurč.*; — der Spieß, *C.*; brez meča in droga, *Dalm.*; — merilni d., die Messstange, *DZ.*; (telovadni) d., das Reck, *Cig.(T.)*, *Telov.*; majalni d., das Schwebereck, *Telov.*; sesalni d. pri strelovodu, die Auffangstange, *Sen.(Fiz.)*; — der Leiterbaum: lestvica ima dva droga, *ogr.-Valj.(Rad)*.

drọ́ga, *f.* neka riba, *C.*; (squalius Agassizii), *pri Kamniku-Erj.(Torb.)*.

drọ́gati, drọ̑gam, *vb. impf.* (mit einer Stange) stoßen, *Mur.*, *Savinska dol.*; d. s hlodom v podbrežino, *LjZv.*; — prim. dregati.

drọ́gniti, drọ̑gnem, *vb. pf.* (mit einer Stange) stoßen, *Z.*, *Pohl.(Km.)*.

drọ̑k, *m.* der Stößel, der Traubenstößel, *C.*

drọ́kałnik, *m.* der Stößel, *Hip.*

drọ́kati, drọ̑kam, *vb. impf.* stoßen, *C.*, *BlKr.*; z nogo d., stampfen, *C.*, *Dalm.*; — stoßend quetschen, *C.*, *BlKr.*

drọ́kniti, drọ̑knem, *vb. pf.* stoßen, *C.*

drom, *m.* der Schauder, *M.*, *C.*, *Z.*; — prim. drmati.

dromedár, rja, *m.* das Dromedar (camelus dromedarus), *Erj.(Ž.)*.

dromiti, im, *vb. impf.* schaudern machen, *C.*, *Z.*; človeka strah dromi, *Z.*

dromlják, *m.* če meljemo na dromljak, dobimo slabšo moko, ker ni čista od otrobov, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; nam. drobnjak?

drộmlja, *f.* das Brummeisen, die Maultrommel, *Cig.*, *M.*; = *pl.* dromlje, *Cig.*; — iz nem. Trommel.

drộmljati, am, *vb. impf.* das Brummeisen schlagen, *Cig.*; mačka dromlja (schnurrt), *Gor.*; — prim. dromlja.

dromljeváti, ûjem, *vb. impf.* girren: grlica poje, drobno dromljuje, *Npes.-Vraz*; — prim. dromljati.

drộncati, am, *vb. impf.* schütteln, *C.*; — prim. drncati.

drộp, *m.* = droplja, *Cig.*, *Frey.(F.)*; — češ.

dropa, *f.* die Hülse der ausgepressten Weinbeere, *Cig.*; — prim. tropine in hs. drop (istega pomena).
drọ̑plja, *f.* die Trappe, *Cig., Jan.*; — velika d., die große Trappe (otis tarda), *Erj.(Ž.)*; mala d., die Grieltrappe (otis tetrax), *Cig.*; — hs. iz nem. Trappe.
drọ́selj, slja, *m.* = dreselj, dresen, *C., ogr.-Raič (Kol.)*.
drọ̑t, *m.* = žica, der Metalldraht, *Št.*; — prim. drat.
drotẹ̑n, *adj.* = draten, *Vest.*
drọ̑tar, rja, *m.* der Drahtzieher, *C.*
drọ́zati, drọ̑zam, *vb. impf.* 1) stoßen, *Žabče-Erj.(Torb.)*; grozdje d. = tlačiti, *Dol.*; — 2) einsinken (im Koth, Schnee), *Rez.-C.*; sneg se droza, man sinkt im Schnee ein, *C.*
drọ̑zd, *m.* = drozg, *Erj.(Ž.)*.
drọ̑zeg, zga, *m.* pogl. drozg.
drọ̑zg, *m.* die Singdrossel (turdus musicus); beli d., die Weindrossel (turdus iliacus), *Cig.*; črni d., die Amsel, *Cig.*
1\. **drọ̑zga**, *f.* die Maische, *Jan., DZ., C.*; etwas Zerquetschtes, z. B. Obst, *Z.*; — der Koth: drozga je, es ist kothig, *M.*
2\. **drọ̑zga**, *f.* der Rindschmalzsatz, *C.*; — pogl. troska.
drozgáč, *m.* 1) der Maischer, *DZ.*; — 2) = drskač, die Misteldrossel, *Frey.(F.)*.
drọ̑zgalica, *f.* die Maische, *Cig., C., DZ.*
drọ̑zgaličen, čna, *adj.* Maisch-: drozgalični prostor, der Maischraum, *DZ.*
drozgaličnják, *m.* der Maischbehälter, *DZ.*
drọ̑zgałnik, *m.* das Maischholz, *Cig.*
drozgálọ, *n.* der Pantscher, *Cig.*
drọ̑zgati, am, *vb. impf.* maischen, quetschen, etwas Weiches zerdrücken, *Cig., Jan., C., Dol.*; grozdje d., *Cig.*; s kolom drozgati kaj, *Savinska dol.*
drozgẹ̑la, *f.* die Rosendrossel (gracula rosea, turdus roseus), *Frey.(F.)*.
drozgomẹ̑snica, *f.* die Einmaischkammer, *DZ.*
drozgovâłnica, *f.* der Maischkochapparat, *DZ.*
drọ̑zgva, *f.* = troskva, die Butterhefen, *Št.-C.*
drožár, rja, *m.* = drožjar, der Hefenhändler, *Cig., Jan.*
drožárnica, *f.* die Hefenfabrik, *DZ.*
drọ́žast, *adj.* heficht, *Cig.*
drọ̑žci, *m. pl.* kar vino skozi veho iz soda izmeče, kadar vre, die Spundhefen, *jvzhŠt.*
droždžẹ̑, *f. pl.* = drožje, *vzhŠt., ogr.-Mik.*
droždžẹ́nka, *f.* = droženka, *kajk-Valj.(Rad)*.
drožẹ̑, *f. pl.* = drožje, *Cig., Mik.*
drọ̑žec, žca, *m. dem.* drog, *Valj.(Rad)*.
drọ́žen, žna, *adj.* Hefen-, *Jan.*
drožẹ̑n, *adj.* aus Hefen-.
droženíca, *f.* droženka, *Mur., C.*
drožẹ́nka, *f.* der Gelägerbrantwein, *Bes., Št.*
drọ́ževec, vca, *m.* = droženka, *LjZv.*
drọ́ževčęk, čka, *m. dem. hyp.* droževec: kurim si prav pridno s starim, sladnim droževčkom, *LjZv.*
drožî, *f. pl.* = drožje, *Cig., Jan., Met., Dol.*; droži so v dnu soda zbrane, *DSv.*

1\. **drožíca**, *f.* das Sauerteiglaibchen, *Mur., Cig., C.*; olovne drožice, der Pressgerm, *Dol.*
2\. **drọ̑žica**, *f.* neka riba v Ipavi, *Bilje pri Gorici-Erj.(Torb.)*; — prim. droga, androga.
drožíti, im, *vb. impf.* die Fähr- oder Ruderstange gebrauchen, *Cig.*
drọ́žja, *f.* 1) der Pressgermlaib, *Valj.(Rad)*; — 2) drožję̑, *g.* žîj, žjá, *f. pl.* die Hefen; izpiti drožje, *Trub.*; na drožjah ležati, *Dalm.*; vino, v katerem ne drožij, („drožji"), *Dalm.*
drožjár, rja, *m.* der Hefenhändler, *Gor.*
drọ́žjast, *adj.* = drožnat, *Kast.(D.)*.
drožjíca, *f.* = 1. drožica, *Cig.*; iz drožij („drožji") vzeti, *Dict., Valj.(Rad)*.
drožnȃt, áta, *adj.* Hefen-, hefig, *Cig., Jan.*; drožnat kruh, das Hefenbrot, drožnata potica, der Hefenkuchen, *V.-Cig.*
drožník, *m.* 1) = drožnjak, *Cig.*; — 2) = droževec, droženka, *Cig.*
drožnják, *m.* der große, unterste Zapfen am Fass, *C., Št.*
drožnjȃt, áta, *adj.* = drožnat, *C.*
drpálež, *m.* der Lastenträger, (zaničlj.), *Ljubljanska ok.*
drpȃjsati, am, *vb. impf.* = drpati, *Glas.*
drpáliti, im, *vb. impf.* 1) = drpati, drapati: cel dan drpali (n. pr. pili, žaga), *Gor.*; — 2) schwerfällig gehen, *Notr.*; — 3) schleppen, *Cig., Jan.*
dŕpati, dŕpam, pljem, *vb. impf.* = drapati, *C., Z.*
drpȃvsati, am, *vb. impf.* unsanft kratzen, reiben, *C., Pohl.(Km.), Dol.-Levst.(M.)*.
1\. **dŕsa**, *f.* 1) die Eisbahn, die Schleifbahn, *Cig., Jan., Dol.*; — 2) die Holzriese, *C., Z.*; — 3) die von den Rädern auf der Straße gebildete Furche: zavore globoke drse vrezujejo v cestišče, *Levst.(Cest.)*; — 4) der Streifen: (črna suknja) ima bele drse, *Gor.-M.*
2\. **dŕsa**, *f. Cig., C.*, pogl. driska.
drsáč, *m.* der Eisläufer, der Schlittschuhläufer, *Cig.*
dŕsalica, *f.* 1) der Schlittschuh, *DZ.*; — 2) die Eisbahn, *Cig., Jan.*
dŕsałnica, *f.* 1) die Eisbahn, *Cig., Jan.*; — 2) die Riese, *Cig.*
drsálọ, *n.* der Schlittschuh, *C.*
dŕsanje, *n.* das Rutschen; das Schleifen auf dem Eise.
dŕsati, dŕsam, šem, *vb. impf.* schleifen, *Mur.*; schleifend ziehen, *C.*; schaben, *C.*; — d. se, gleiten, glitschen, rutschen; po ledu se d.
dŕsavec, vca, *m.* 1) der Schleifer auf dem Eise, der Schlittschuhläufer, *Cig., Jan., C.*; — 2) der Wasserläufer (hydrometra lacustris), *Erj.(Ž.)*.
dŕsavka, *f.* die Schleiferin auf dem Eise, die Schlittschuhläuferin, *Cig.*
drséti, ím, *vb. impf.* gleiten, glitschen: nit drsi predici izpod prsta, *Jurč.*; drsi, es ist schlüpfrig, *SlN.*
drsíkati se, kam, čem se, *vb. impf.* = drsati se (po ledu), *Mik.*
dŕsk, *m.* 1) der Glitsch, *Cig.*; — der Schleifer (in der Musik), *V.-Cig.*; — 2) das Geknister, *Mur.*

dŕska, *f.* — drsk 2), *M.*
drskáč, *m.* die Misteldrossel, *Cig.*, *Frey.(F.)*; — prim. drozgač, dreskač.
drskâlnica, *f.* — brizgalnica, *C.*, *Vod.*-*Izb. sp.*).
dŕskanje, *n.* das Schleifen auf dem Eise; — 2) das Knistern, das Schnarren, *Cig.*, *M.*
dŕskati, am, *vb. impf.* 1) glitschen, rutschen, *M.*; d. se, auf dem Eise schleifen, *C.*; — 2) knistern, *Mur.*; schnarren, *Jarn.*, *Cig.*; — 3) spritzen, *Cig.*, *Jan.*
dŕskec, eca, *m.* der Ampfer (rumex pratensis), *Ajdovščina-Erj.(Torb.)*.
drskèt, éta, *m.* das Geknister, *Z.*
drsketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* 1) (auf dem Eise) schleifen, *C.*; — 2) knistern, *Jan.*
dŕsklja, *f.* die Klystierspritze, *V.-Cig.*, *Vod.* (*Bab.*).
drskljáti, âm, *vb. impf.* 1) knistern, *Jan.*; — 2) klystieren, *C.*
dŕskniti, dŕsknem, *vb. pf.* 1) glitschen, *Z.*; — 2) spritzen, *Cig.*
drskótec, tca, *m.* der Ampfer (rumex p.), *Štrek.*
dŕsnik, *m.* die Wagenschleife, *Nov.*
dŕsniti, dŕsnem, *vb. pf.* 1) gleiten, rutschen, *Cig.*, *C.*; — streifen, *Cig.*; — 2) — einen schnarrenden Laut hervorbringen, *C.*
dŕsteł, *m.* eine Art Schiefer, *Štrek.*
dŕstelj, *m.* = drstev 2), *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.
dŕsten, *m.* = drstelj, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.
dŕstev, stva, *m.* 1) der Kalkspath, krystallinischer Tropfstein, *Koblja Glava(Kras)-Erj.(Torb.)*, *Erj.(Min.)*; — 2) der Kies (razdrobljeno kamenje, pos. pesek v čiščenje bakrene posode), *Kras-Erj.(Torb.)*.
drstílo, *n.* = drstitev, *Jan.*
drstîtev, tve, *f.* das Laichen, *Jan.*
drstíti se, ím se, *vb. impf.* streichen, laichen; ribe se drstijo; — pogl. drestiti se.
drstljîvka, *f.* die Alraunbeere (mandragora), *Dict.*; — pogl. dristljivka.
drstníca, *f.* 1) der Laichfisch, *C.*, *Svet.(Rok.)*; — 2) der Näsling (chondrostoma nasus), *Zidani Most-Erj.(Torb.)*.
dŕšč, *m.* = drskač, dreskač, *Vranja v Istri-Erj.(Torb.)*.
dŕščica, *f.* der Krammetsvogel (turdus pilaris), *Gradišče na Ipavi-Erj.(Torb.)*.
drtina, *f.* = drobtina, die Brosame, das Brösel, *ogr.-C.*; der Brocken, das Bruchstück, *Fr.-C.*, *vzhŠt.*; — nekatere drtine časa, einige Augenblicke, *C.*; — *pl.* drtine, das Sägemehl: z drtinami zadelan, mit Sägemehl ausgefüttert, *DZ.*
drtînčica, *f. dem.* drtinka, *vzhŠt.*
drtínica, *f. dem.* drtina; solnčnemu prahu podobna d., *SlN.*
drtînka, *f. dem.* drtina, *vzhŠt.*
drtînščica, *f.* eine Art bitteres Pflanzengewächs, *C.*; (morda: das Ruhrkraut [gnaphalium], *Z.*).
drtjè, *n.* 1) das Reißen, *C.*; — das Schinden, *Cig.*; — das Quälen, *Valj.(Rad.)*; — 2) das Grimmen, die Kolik, *Meg.*, *Dict.*; drtje imeti, *Dalm.*

drûčkati, am, *vb. impf.* zerdrücken, quetschen, *C.*, *jvzhŠt.*
drûg, *m.* 1) der Genosse, der Gefährte, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; der Compagnon, *Cig. Jan.*; — 2) der Brautführer, *Hip.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*; Bliže bliže jezdi Šumar, Bliže bliže njega drug, *Npes.-K.*; družice in drugovi, *Škrinj.*
drûg, *adj.* 1) ein anderer: druge vere, druge narodnosti biti, einem anderen Glauben, einer anderen Nationalität angehören; kdo drug? wer anders? nekaj drugega (druzega), etwas anderes; drug pot, drug krat, ein anderes Mal; druge pomoči ni, es gibt kein anderes Mittel; drug veter je potegnil, das Blatt hat sich gewendet; ni druzega, kakor (nego) laž, es sind lauter Lügen; ves drug si, du hast dich ganz geändert; med drugimi rečmi, med drugim, poleg (zraven) drugega, unter anderem; (govori se nav. drugi, kjer bi se pričakovalo: drug, n. pr. nihče drugi); — 2) drúgi, der andere; z druge strani (plati), andererseits; drug drugemu, einer dem andern, (tudi: eden drugemu); drug za drugim, einer nach dem andern; drugo (eno) k drugemu, im Durchschnitte gerechnet, *Cig.*, *Šol.*, *Svet.(Rok.)*; — 3) drúgi, der zweite; drugo oranje, druga kop; druga setev, die Nachsaat, *Cig.*; druga žlindra, die Krätzschlacke, *Cig.*; druga vzmnož, das Quadrat (math.), *Cig.(T.)*; — drugi člen, der Nachsatz (math.), *Cig.(T.)*; — drugi dan, teden, am folgenden Tage, in der folgenden Woche; v drugo, zum zweitenmale: — (po Škrabcu *[Cv.]* ‚drugi' nima nedoločne oblike).
drúga, *f.* die Brautführerin, *Cig.*, *Jan.*
drugâč, *adv.* anders, sonst, widrigenfalls; molči, drugač boš tepen.
drugâče, *adv.* = drugač, *Jan.*, *nk.*
drugáčen, čna, *adj.* anders beschaffen; ves d. je zdaj.
drugáčeši, *adj.* = drugačen, *Habd.-Mik.*
drugáčešnji, *adj.* = drugačen, *Z.*
drugâči, *adv.* = drugač, *Meg.*, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Dalm.*
drugâčica, *f.* die Variante: d. te povesti, *Pjk.* (*Črt.*).
drugačiji, *adj. C.*, pogl. drugačen; („drugačije" volje, *Krelj*).
drugáčiši, *adj.* = drugačen, *Mik.*
drugáčiti, âčim, *vb. impf.* ändern, *C.*
drugáčiv, *adj.* = drugačen, *ogr.-C.*
drugáčnost, *f.* die verschiedene Beschaffenheit.
drugáko, *adv.* = drugač, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *Krelj*, *Nov.*
drugákšen, šna, *adj.* = drugačen, *Cig.*, *Notr.*; sonstig, *Mur.*
drugâm, *adv.* anderswohin.
drugár, rja, *m.* = drug 1), *Vrt.*; — stsl., hs.
drugaríca, *f.* 1) die Genossin, *C.*; — 2) podoba d., das Seitenstück, das Pendant, *Cig.* (*T.*); — hs.
drûgda, *adv.* = drugdaj, *Mik.*, *C.*
drûgdaj, *adv.* sonst, anderemale, *Guts.*, *Cig.*
drûgdę, *adv.* = drugdi, anderswo, *Alas.*, *Cig.*, *C.*, *Rec.*, *nk.*

drugdệj, *adv.* = drugdi, *Hip.(Orb.).*
drûgdi, *adv.* anderswo, *Meg.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Boh.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Kast.*, *Jsvkr.*, *Jap.*, *ogr.-C.*, *nk.*
drugệ, *adv.* = drugej, drugde, *Met.*
drúgec, gca, *m.* der Zweite, *C.*; der Zweitgeborne, *Mur.*; der zweite Schwarm desselben Bienenstockes, *M.*, *Gol.*, *Valj.(Rad)*; — ti si moj drugec, du bist mein zweites Ich, *Cig.*
drugec, *adv.* = drugod: od drugec = od drugod, *vzhŠt.*; (iz: druged [drugod], *Mik.).*
drugệj, *adv.* = drugje, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
drúgica, *f.* die Zweitgeborne, *Z.*
drûgič, *adv.* zum zweitenmale; ein anderesmal wieder, *Cig.*, *C.*; — zweitens.
drúgičnji, *adj.* zweitmalig: drugična izkušnja, *Ravn.*; drugičnje, zum wiederholtenmale, *Ravn.-C.*
drúgikrat, *adv.* = drugi krat, zum zweitenmale; — ein anderesmal (nam. drugkrat); druge krate, anderemale, sonst.
drúginja, *f.* = družica 1), *C.*
drugjệ, *adv.* anderswo.
drugle, *adv.* *C.*, pogl. drugde; (prim. „drgli“, *Polj.*, „drgle“, *Črniče [Goriš.]).*
drugleh, *adv.* *C.*; pogl. drugde.
drugộč, *adv.* 1) zum zweitenmale, ein anderesmal wieder; — 2) = k letu, ob letu, *Kras*, *Ip.-Erj.(Torb.).*
drugộčen, čna, *adj.* = drugokraten, *C.*
drugộd, *adv.* an anderen Punkten, Orten, auf einem anderen Wege, auf anderen Wegen, anderwärts, anderswo herum; po drugod, an anderen Orten; od drugod, anderswoher.
drugộdi, *adv.* = drugod, *C.*
drugộdnji, *adj.* anderwärtig (pravilno nam. drugoten, *Cig.).*
drugộdleh, *adv.* nam. drugod, *pri Idriji.*
drugogộrje, *n.* das Flötzgebirge, *Cig.(T.).*
drugogóren, rna, *adj.* Flötz-, drugogorni vapnenec, der Flötzkalk, *Cig.(T.).*
drugojezíčen, čna, *adj.* eine andere Sprache redend, andersprachig, *nk.*
drúgokrat, *adv.* = drugikrat, *Mur.*
drugokráten, tna, *adj.* abermalig, zweitmalig, *Mur.*
drugonárodnik, *m.* der einer anderen Nation Angehörige, *nk.*
drugopìs, písa, *m.* das Duplicat, *C.*
drugorệden, dna, *adj.* zweiten Ranges: drugoredna država, *SlN.*; — secundär, *Cig.(T.).*
drugorộdec, dca, *m.* = drugonarodnik, *SlN.*
drugoróden, dna, *adj.* einer anderen Nation angehörig, *Raič(Slov.)*; drugorodni del škofije, *Cv.*; — fremdartig, *Cig.*
drugorójen, jéna, *adj.* zweitgeboren, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
drugorojénec, nca, *m.* der Zweitgeborne, *Jan.*
drugosộrten, tna, *adj.* von anderer Art, *M.*
drugospółen, łna, *adj.* von anderem Geschlecht, *C.*
drugostránski, *adj.* zur anderen Seite gehörig, anderseitig, *Cig.*, *nk.*
drugošộlec, lca, *m.* ein Schüler der zweiten Classe, der Secundaner, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
drugóten, tna, *adj.* secundär; Neben-, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; drugotni naglas, der Nebenton, d. pojem, der Nebenbegriff, d. tok, der Nebenstrom, der Inductionsstrom, d. rek, der Nebensatz, d. del reka, der Nebensatztheil, *Cig.(T.).*
drugováti, ûjem, *vb. impf.* 1) Gesellschaft leisten, verkehren, *nk.*: prijazno se s kom d., *LjZv.*; — 2) Brautführer sein, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
drugovệrec, rca, *m.* der Andersgläubige, *Cig.*, *nk.*
drugovệrka, *f.* die Andersgläubige, *Z.*
drugovệrski, *adj.* andersgläubig, heterodox, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
drugovệrstvọ, *n.* die Heterodoxie, *Cig.*
drugovŕsten, stna, *adj.* kar je druge vrste: drugovrstna barka, *Vod.(Izb. sp.)*; — fremdartig, *Cig.*
druhâł, *f.* eine Volksmenge; — (nav. zaničlj.) der Pöbelhaufe, der Pöbel, das Gesindel.
druhâłca, *f. dem.* druhal: mlada druhalca (otrok), *Ravn.*
druhâłen, łna, *adj.* Pöbel-: druhalna vlada, die Ochlokratie, *Jes.*
druhalovlâdje, *n.* die Pöbelherrschaft, *Cig.*
druhâłski, *adj.* pöbelhaft, *V.-Cig.*
druīd, *m.* galski duhovnik, der Druide.
drújec, jca, *m.* *M.*, *Cig.*, *Kr.*, pogl. drugec.
drùm, drúma, *m.* 1) der Rest eines Schusterdrahts, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 2) der Halm, *C.*; — prim. nem. ein Trumm (z. B. von einem Seile), *Levst.(Rok.).*
drumbljáti, âm, *vb. impf.* schnurren: mačka drumlja, *ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. dromljati.
drûmek, mka, *m. dem.* drum, *Rib.-M.*
drûmlja, *f.* die Schalmei (sampogna), *Alas.*; — prim. dromlja.
drúščina, *f.* die Gesellschaft; v druščini se je pomenkovala nesramno, *LjZv.*; druščino komu delati, jemandem Gesellschaft leisten, *Svet.(Rok.).*
drûštevce, *n. dem.* društvo; kleiner Verein, *Vrt.*
društvện, *adj.* Vereins-, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*: društvena pravila, die Vereinsstatuten, *nk.*
društveník, *m.* das Vereinsmitglied, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
društvenína, *f.* die Vereinsgebür, der Vereinsbeitrag, *C.*, *nk.*
drûštvọ, *n.* 1) (po hs.) die Gesellschaft, der Verein, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; politično d., trgovsko d., pravniško d., *nk.*; — 2) = druščina, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad).*
društvovânje, *n.* die Bethätigung des Vereinslebens, *C.*, *nk.*
društvováti, ûjem, *vb. impf.* ein Vereinsleben bethätigen, einen Verein (Vereine) halten, *SlN.-C.*
drûzga, *f.* Zerquetschtes (z. B. zerdrückte Rüben als Schweinefutter), *vzhŠt.-C.*; — pogl. drozga.
drûzgalica, *f.* = drozgalica, brozga, *Notr.*, *Levst.(Rok.).*
drûzgati, am, *vb. impf.* (etwas Weiches) zerdrücken, quetschen, *Mik.*, *Dol.*, *Št.*; — konj po

koritu druzga (nagt), *Gor.-Mik.*; — pogl. drozgati.

druzgoláti, âm, *vb. impf.* = drozgati, *C.*

drúža, *f.* die Genossin, *C.*; — die Ehegenossin, *V.-Cig.*, *Jan.*; („takó mož imenuje ženo, kadar se lepo gledata". *Levst.(Nauk 170)*). Al' predrago 'maš obljubljeno? Družo al' zaročeno? *Npes.-Vod.(Pes.)*.

družában, bna, *adj.* die Gesellschaft betreffend, Gesellschafts-, social, *Jan.*, *nk.*; razmere v družabnem in državnem življenju, *Jurč.*; stebri našega družabnega življenja, *Str.*; družabne čednosti, *Cv.*; — einer Gesellschaft, einem Vereine angehörig: verni družabni (nam. družabniki), *Slom.*

družâbnik, *m.* 1) der Gesellschafter: bil je blaga duša, vesel družabnik, *Str.*; — 2) das Gesellschafts- oder Vereinsmitglied, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*.

drûžba, *f.* 1) = druščina, die Gesellschaft; vesela d., lustige Gesellschaft: — verska d., eine Glaubensgesellschaft, *nk.*; — die Gemeinschaft, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; d. zakonska, d. svetnikov, *Cig.*; — 2) = društvo 1), die Gesellschaft, der Verein, *Cig.*, *Jan.*; kmetijska družba, die Ackerbaugesellschaft; delničarska d., die Actiengesellschaft, *DZ.*; bankovna d., die Bankgesellschaft, *DZ.*; — tudi: družbà, *Kr.-Valj.(Rad)*.

družbàn, ána, *m.* = družabnik, *Jan.*, *Slom.*

družbânj, *m.* der Brautführer, *Št.-Mur.*, *Cig.*, *Danj.-Mik.*

družbẹ̑n, *adj.* = družaben, *Cig.*; družbeni račun, die Gesellschaftsrechnung, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*; — hs.

družbẹ̑nik, *m.* = družabnik, das Gesellschafts- oder Vereinsmitglied, *Cig.*, *C.*, *nk.*; — hs.

drûžbica, *f. dem.* družba.

družbína, *f.* = družba, *Jan.*, *C.*; — hs.

družbînski, *adj.* Gesellschafts-, social, *nk.*

družboslọ̑vje, *n.* die Sociologie, *LjZv.*, *Lampe (D.)*.

drúžčen, čna, *adj.* = družen 2), *M.*

drûže, eta, *n.* 1) der Genosse, der Gefährte, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — 2) der Brautführer, *C.*; der Begleiter der Brautjungfer, *C.*; — 3) der Ehegenoss, *Cig.*, *C.*; = zakonski mož ali žena, *Dict.*; očaki so za svoja zakonska družeta ino otroke iz srca žalovali, *Trub.*; ona je tvoje druže, *Dalm.*; Preljubô moje druže, *Npes.-Vraz*; zakonski so s svojimi družeti plesali, *Kres*; — tudi *m.*: Si prišel, druže pravi moj? *Npes.-Vod.(Pes.)*; Ladin druže, *Vod.(Pes.)*.

drûžec, žca, *m.* 1) *dem.* drug; der Gefährte, *C.*, *Z.*; der Mitarbeiter, der Geselle, *C.*, *Z.*; — der Brautführer, *C.*; — 2) = drugec, drugi roj istega panja, *Levst.(Beč.)*.

drûžej, *m.* 1) der Genosse, der Gefährte, *C.*, *Z.*; Pridite angelci, Vi nebeški druželji, *Slom.*; — 2) der Ehegemahl, *Mur.*, *Valj(Rad)*.

drúžen, žna, *adj.* 1) gesellschaftlich, gesellig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; družno življenje, das gesellige Leben, *Cig.(T.)*; — gemeinschaftlich, *C.*; družno delati, *Zv.*; družno podpisane države, die mitunterzeichneten Mächte, *DZ.*; — 2) die Gesellschaft liebend, gesellig; d. človek, *Svet.(Rok.)*; družen človek ljubi družbo, *DSv.*

drúženje, *n.* die Gesellung, *Cig.*; d. s kom, der Umgang, *Cig.*

družíca, *f.* 1) die Gefährtin, die Gesellschafterin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*; — zakonska d., die Ehegenossin, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die Begleiterin der Braut, die Brautjungfer, die Kranzeljungfer; družice in drugovi, *Škrinj.*

družičeváti, ćûjem, *vb. impf.* Kranzeljungfer sein, *Cig.*, *M.*

družíčiti, îčim, *vb. impf.* = družičevati, *Cig.*

družîlen, lna, *adj.* vereinigend, *Cig.*

družîlnik, *m.* der Instrumental (gramm.), *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.)*.

družílọ, *n.* das Vereinigungsmittel, *nk.*

družína, *f.* 1) die Hausgenossen, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die Familie; veliko družino imeti; za družino skrbeti; — 3) das Gesinde, die Dienerschaft; veliko družine imeti; z družino jesti, mit den Leuten essen; devetero družine, neun Dienstboten, *Cig.*; družina mu je nezvesta; pa tudi: družina so mu nezvesti, *Met.-Mik.*

družínčad, *f.* = družina 3), *LjZv.*

družínče, *n.* der Dienstbote; četvero družinčet.

družînec, nca, *m.* 1) der Hausgenosse, *C.*; — 2) = družinče, *Jan.*

družínica, *f. dem.* družina; kleine Familie, *M.*

družînski, *adj.* 1) Familien-, *Cig.*, *Jan.*; — 2) Dienstboten-, Gesinde-; družinska soba.

družînstvọ, *n.* das Gesindewesen, *C.*

drúžiti, drûžim, *vb. impf.* gesellen, vereinigen, verbinden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; s seboj d., involvieren, *Levst.(Pril.)*; — d. se s kom, mit jemandem Umgang haben; volk se z volkom druži, gleich u. gleich gesellt sich gern, *Cig.*; d. se telesno, sich begatten, *Cig.*, *Jan.*; — d. se z lenobo = len biti, *Vrt.*

družjè, *n.* = druže: zakonsko družje, *Levst.(Pril.)*; Žena je družje vmorila, *Npes.-Kres.*

drúžkinja, *f.* die Gefährtin, *Hal.-C.*

družljiv, íva, *adj.* gesellig, leutselig, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*

družljívost, *f.* die Geselligkeit, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

družníca, *f.* = družabnica, *ZgD.*

družník, *m.* der Compagnon, *Cig.*, *Jan.*; družnik pridobitnega podjetja, *DZkr.*; der Genosse, *C.*; občinski d., *DZkr.*; das Gesellschafts- oder Vereinsmitglied, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

drúžnost, *f.* die Geselligkeit, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

dŕva, *n. pl.* išči pod: drvo.

drváča, *f.* die Holzhacke, *Mik.*, *vzhŠt.*, *C.*, *Vrt.*

drvâjsati, am, *vb. impf.* = dreviti, *Jurč.*; konje d., *Dol.*; (nam. drevajsati).

drvánja, *f.* die Holzgegend, *Danj.-Mik.*

drvár, rja, *m.* 1) der Holzhauer, der Holzer; — 2) nam. drevar 2), *Dol.*

drvaríca, *f.* die Holzaxt, *ogr.-C.*

drvarîja, *f.* = drvarstvo, *M.*

drvarína, *f.* die Holzgebür, *Cig.*, *M.*, *DZ.*

drvaríšče, *n.* der Holzbau, *Cig.*

drváriti, ârim, *vb. impf.* 1) sich mit dem Holzhacken, Holzen beschäftigen, Holz fällen, holzen; — 2) nam. drevariti, *Cig., Dol.*
drvárjenje, *n.* das Holzen.
drvárnica, *f.* die Holzhütte, die Holzlege.
drvárski, *adj.* Holzhauer-: drvarska sekira.
drvârstvọ, *n.* die Holzerei.
drváščina, *f.* das Recht, Holz zu schlagen, das Holzservitut, *Cig., Jan.*; mernik ovsa za drvaščino dati, *Svet.(Rok.)*; v tem gozdu imam drvaščino, *Rib.*
drvčè, éta, *n.* ein Stückchen Holz, *Ravn.*
drvẹ́ka, *f.* neko jabolko, *Dol.-Erj.(Torb.).*
drvẹ̑n, *adj.* hölzern, *Cig., Jan.*; d. most, *Zora.*
drvẹ̑nec, nca, *m.* der Holzstein, *Erj.(Min.).*
drvenẹ́ti, ím, *vb. impf.* = dreveneti, *C.*
drveníca, *f.* 1) die Holzlege, die Holzhütte, *C., DZ.*; — 2) = drvača, *SlGor.-C., BlKr.*
drvenják, *m.* die Holzlege, *Valj.(Rad).*
drvẹ́nka, *f.* = drevenka, der Metzen (eigentl. hölzernes Maß), *Mik.*; (pol vagana, *Ormož*).
dȓvež, *m.* neokreten človek, *Levst.(Beč.).*
drvína, *f.* = drvarina, *Cig.*
drvíš, *m.* der Sturm: vriš in drviš, *Bes.*; — nam. dreviš, prim. dreviti.
drvíšče, *n.* der Holzplatz, die Holzstätte, *C., Rož.-Kres*; der Wald, *Tolm.-Štrek.(Let.).*
drvíti, ím, *vb. impf.* pogl. dreviti.
drvníca *f.* 1) die große Holzhacke mit langem Stiel, *C., BlKr., Gor., Savinska dol.*; — 2) = drvarnica, *Gor., DSv.*
drvník, *m.* der Holzplatz, *Cig.*
drvnína, *f.* das Holzgeld, die Holzabgabe, *Cig., C.*
drvnjáča, *f.* die Holzaxt, *C., Mik., Valj.(Rad), vzhŠt.*
drvnják, *m.* 1) der Holzplatz, *Hal.-C.*; — 2) der Holzhüttenmist, *ogr.-C.*
dŕvọ, *n.* das Holzscheit, der Prügel, *vzhŠt.-C.*; nav. *pl.* dŕva, das Brennholz; drva sekati, Holz hacken; v drva iti, um Holz in den Wald gehen, *Vrt.*; tudi: drvâ, *Gor.-Valj.(Rad)*; — (drvộ nam. drevộ, *Kras i. dr.*).
drvodẹ̑lec, lca, *m.* der Holzarbeiter, *C., Trst.(Let.)*; — hs.
drvojẹ̀d, jẹ́da, *m., pl.* drvojedi, die Holzfresser, *Cig.(T.).*
drvojẹ̑dec, dca, *m.* der Holzesser, der Hylophag, *Cig.*
drvojẹ̑dka, *f.* der Thränenschwamm (merulius), *Cig., Tuš.(B.).*
drvoláča, *f.* entzweigter Ast, *vzhŠt.-C.*
drvoplâvstvọ, *n.* das Floßwesen, *Cig.*
drvorèz, réza, *m.* = lesorez, *Navr.(Kop. sp.).*
drvosẹ̀k, sẹ́ka, *m.* das Holzschlagen, *Dict.*; — kraj, kjer se drva sekajo, der Holzschlag, *Gor.-Cig., Jan., Svet.(Rok.).*
drvóšec, šca, *m.* der Waldantheil, *M., Gor.*; (menda nam. drvosečec, *Cig.* ima drvoseč).
drvotan, *m.* pogl. drvoton.
drvotòč, tộča, *m.* der Weidenbohrer (cossus ligniperda), *Cig.*
drvotòn, tộna, *m.* der Platz, wo Holz gespalten wird, die Holzlege, *C., Valj.(Rad)*; (drvóton), *Mur.*; (drvotan), *ogr.-Raič(Nkol.).*

drvotộnščak, *m.* 1) der Block zum Holzspalten, *vzhŠt.-C.*; — 2) der Holzhüttenmist, *C.*
drvovârstvọ, *n.* die Holzsparkunst, *V.-Cig.*
dŕvovnik, *m.* der Holzwald, *C.*
dŕvščina, *f.* = drvaščina, *C.*
dȓz, dŕza, *adj.* frech, *Jan., C.*; drzo življenje, *Krelj*; predrz in preobjesten, *Trub.(Post.)*; drzi norci, *Dalm.*
dŕza, *f.* 1) die Schlampe, *C.*; — 2) der Feldrain, *C.*; — 3) = drista, *C.*
drzâj, *m.* = greben, die Hechel, *Jan., Mik.*; pogl. drzej.
dŕzalica, *f.* die Riffel, der Riffelkamm, *Cig., Jan.*
drzâlnica, *f.* = drzalica, *Jan.*
drzâlnik, *m.* der Riffelbaum, *Jan.*
drzálọ, *n.* = drzalica, *Cig., Jan.*
dŕzanje, *n.* das Scharren, *M.*; — das Hecheln, *Mur.*
dŕzati, dȓzam, žem, *vb. impf.* 1) scharren, schaben, kratzen, *Cig., Jan., M., Nov.-C.*; blato s ceste d., *C.*; d. se, sich kratzen, *C.*; d. grlo, *(Cig.)*, d. se, *(V.-Cig.)*, sich räuspern; — 2) hecheln, *Guts., Jarn., Mur., Jan.*; — riffeln, *Mur., Jan.*; — 3) (travo) d., grasen, *Št.-Jarn., Cig., C.*; ovce drzajo = pasejo se, *Lašče-Levst.(Rok.).*
dŕzavec, vca, *m.* der Hechler, *Cig., Jan.*
dŕzej, *m.* = greben, die Hechel, *Guts.*
dŕzen, zna, *adj.* kühn, verwegen, keck; — frech, *Jarn., Mur., Jan.*
1. **dŕzniti**, dȓznem, *vb. pf.* schabend einen Zug thun, *Z.*; — prim. drzati.
2. **dŕzniti**, dȓznem, *vb. pf.* sich erkühnen, *Mur., Cig., Mik.*; ne drznem dalje, weiter wage ich es nicht, *Cig.*; nav. d. se, sich unterstehen, wagen; sich die Freiheit nehmen, *Cig.*; d. se vprašati, so frei sein zu fragen, *Cig.*
drzníti, ním, *vb. impf.* ermuthigen, *ogr.-C.*
dŕznost, *f.* die Kühnheit, die Verwegenheit; — die Keckheit, *Cig., Jan., C.*
dŕzost, *f.* = drznost, *Mur., Krelj-Mik., Dalm.*
drzóten, tna, *adj.* = drzen, *Vrt.*
drzovît, *adj.* kühn, verwegen, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*
drzovíten, tna, *adj.* = drzovit, *Jan.*
drzovîtež, *m.* der Verwegene, *Let.*
drzovítnost, *f.* = drzovitost, *C.*
drzovîtost, *f.* die Vermessenheit, die Verwegenheit, *Cig., C., nk.*
drzûn, *m.* verwegener Mensch, *C.*
dȓž, dŕža, *m.* = držalo 3): perni (= peresni) drž, der Federhalter, *ogr.-Valj.(Rad).*
dŕža, *f.* die Haltung: počepna d., *Telov.*
držáč, *m.* 1) der Stützer (z. B. des Wagens, „tisti, ki voz drži"), *C., Z.*; — 2) ein Werkzeug, womit man etwas hält, der Halter, *Cig.*; — die Handhabe an der Sense für die linke Hand, *Cig.*
držâj, *m.* 1) die Handhabe, das Heft, der Griff; bes. die Handhabe an der Sense für die linke Hand, *Cig.*; — 2) das, woran man sich anhält: das Geländer; držaji ob mostovih in brveh; stopnice z držajem, *Zora*; — *pren.* der Anhaltspunkt, *C., DZ.*; — 3) das, was

etwas hält, der Halter, *Cig.*; — das Tenakel (bei den Schriftsetzern), *Cig.*; — die Bremse, *Cig.*

držák, *m.* 1) die Handhabe, der Griff, *Cig.*, *C.*; — 2) der Halter, *Cig.*

držálce, *n. dem.* držalo; das Heftchen, kleiner Griff, *Cig.*, *C.*

držâljka, *f.* = držalo, *Mur.*, *Cig.*; držalka, *Valj.(Rad).*

držâlnica, *f.* die Pferdehalfter, *C.*

držálo, *n.* 1) die Handhabe, der Griff; — 2) der Anhalter (woran man sich anhält), *Cig.*; — 3) der Halter, der Haltapparat, *Cig.*

držânje, *n.* 1) das Halten; napačno d. života, peresa (pri pisanju), *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) die Räumigkeit, die Capacität (eines Gefäßes), *Cig.(T.)*; do polnega držanja napolnjen, *DZ.*; — 3) = dežela, država, *ogr.-C.*; šel je v daleko držanje, *Cig.*; — 4) die Haltung, die Geberden, *Cig.*, *C.*; die Aufführung, das Benehmen, *ogr.-C.*

držáti, ím, *vb. impf.* 1) halten; klobuk v rokah d.; d. otroka v naročju; koga za roko d., jemand an der Hand halten; za drevo d., Pflughalter sein, *Cig.*; konja za brzdo, moža za besedo držijo, das Pferd nimmt man beim Zaum, den Mann beim Wort, *Z.*; d. kaj kvišku, proč, k očem, pod nos, etwas in die Höhe, weg, vor das Gesicht, vor die Nase halten; ne d. križem rok, nicht müßig sein; svečo d. umirajočemu, dem Sterbenden das Licht halten; d. komu roko, jemandem die Stange halten, *Cig.*; v dobrem stanu d. kaj, in gutem Zustande erhalten, *nk.*; vino v pivnicah d., *ogr.-Valj.(Rad)*; živino pregorko d.; v časti d. in spoštovati koga, *Jap.*; — abhalten: skupščino d., *Valj.(Glas.)*; svet, sodbo d., *Lašče-Levst.(Rok.)*; tožbo d., über eine Klage verhandeln, *Svet.(Rok.)*; — führen: dnevnik, zemljiščne knjige d., *DZ.*; — 2) fest halten (durch Kraftanstrengung, Zwang u. dgl.); držite ga! haltet ihn fest! bolje „drži ga“ ko „lovi ga“, = besser ein Sperling in der Hand, als eine Taube auf dem Dache; sapo držati, den Athem an sich halten; jeza me v srcu drži, Zorn erfüllt mein Herz, *C.*; bolezen ga drži v postelji, die Krankheit fesselt ihn ans Bett, *Cig.*; krč me drži, ich habe den Krampf, *Z.*; drži me v rami, es zieht mich im Arm, *Cig.*; — V mladosti vender trdnejše so mrežé, Ki v njih drži nas upa moč goljfiva, *Preš.*; v zaporu koga d., im Arrest anhalten, *LjZv.*; trdo, ostro, na tesnem koga d., jemanden strenge, kurz, in guter Zucht halten; v trdem d., streng halten, *Šol.*; jezik za zobmi d., die Zunge im Zaume (das Maul) halten; držan, verpflichtet, *C.*; — parteiisch, interessiert, *C.*; — 3) aufrecht halten: pijan je, da ga noge ne drže; drži me tvoja desnica, *Ravn.*; d. red po občini, die Gemeindepolizei handhaben, *Levst.(Nauk)*; d. zapovedi, die Gebote halten (tudi stsl.); d. besedo, das Wort halten (tudi rus.); oni ne drže pravde (= pravice), *Dalm.*; — 4) halten (= nicht lassen); mora vodo d., es muss wasserdicht sein; papir črnila ne drži, das Papier schlägt durch, fließt, *Cig.*; d. barvo, die Farbe behalten, *Cig.*; d. glas, den Ton halten, aushalten, *Cig.*, *Šol.*; led, sren drži, das Eis, die Schneedecke hält, *Cig.*; maček ne drži, der Anker ist los, *Cig.*; posoda ne drži, = pušča; sod drži kakor jajce, *Z.*; zdaj bo držalo, jetzt wird es halten (= zdaj je dosti trdno pribito, privezano itd.); vzroki niso držali, die Begründung war nicht stichhältig, *Cig.*; — mraz, jug drži, die Kälte, der Südwind hält an, *Cig.*; to vreme bo držalo ves mesec, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — halten, fassen; sod drži deset veder; — 5) die Richtung haben, führen: kam drži pot, cesta, steza? dveri drže na vrt, *Cig.*; d. v kako mer, streichen (vom Erzgange), *Cig.(T.)*; ruda drži naprej, das Erz setzt an, *Cig.*; laufen (o črtah), *Cig.(T.)*; — sich erstrecken: moja njiva drži do —, *Svet.(Rok.)*; — 6) d. se za kaj, sich an etwas anhalten; d. se za vejo; — d. se česa (koga), an etwas (jemandem) haften, kleben, hangen: smola se drži obleke; — še se ga drži moč, er ist noch bei Kräften, *Cig.*; ta napaka se ga bo držala, dokler bo živ, dieser Fehler wird ihm sein Lebenlang anhaften, *Cig.*; berača se palica drži, der Bettler legt den Bettelstab nicht ab, *Z.*; cerkvenega imenja se dolžnosti drže, Verpflichtungen haften auf dem kirchlichen Vermögen, *DZ.*; — d. se koga, sich an jemanden anhängen: drži se ga kakor smola, kakor klop; d. se česa kakor pijanec plota, = an einer Sache fest hangen, *Cig.*; — an etwas festhalten; d. se starih navad, starega kopita; bei etwas bleiben, verharren: vina, dela d. se; — sich an etwas halten, sich nach etwas richten; d. se steze, Bahn halten, *Cig.*; d. se sledu, der Spur nachgehen; d. se ukazov, die Verordnungen befolgen; človeku gre, da se postav drži, katere mu piše Bog, *Ravn.*; d. se resnice, der Wahrheit treu bleiben; d. se svojih besedi, *Levst.(Zb. sp.)*; držeč se ukaza, kraft der Verordnung, *Cig.*; — sich behaupten, standhalten: trdnjava se drži; — sich halten: to sadje se dolgo drži; držeč, haltbar, *Cig.*, *Jan.*; res je bolj rezno (vino), pa bo tudi bolj držeče, *Levst.(Zb. sp.)*; — 7) d. se, eine Haltung beobachten: d. se po koncu, sich aufrecht halten; — eine Miene machen: kislo se d., ein saures Gesicht machen; na smeh, na jok se d., eine weinerliche, lächelnde Miene machen; drži se, kakor da ne bi znal pet šteti; — sich benehmen, sich verhalten; junaško, moško se d., sich heldenmüthig, männlich benehmen; krotko in pohlevno se d., *Kast.*

držâva, *f.* 1) der Bestand: državo imeti, *Cig.*; ta reč nima države, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*, *Kr.-Valj.(Rad)*; ta človek nima države, ist nicht charakterfest, *Kr.-Valj.(Rad)*; — 2) der Machtbereich (dicio), *Mik.*; — (po drugih slov. jezikih) der Staat, das Reich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; zavezna d., der Bundesstaat, *Cig.*, *nk.*; — 3) = posestvo, der Grundbesitz, *C.*, *Z.*

držâvec, vca, *m.* = držač 1), *C.*
držâven, vna, *adj.* Staats-, staatlich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
držâvica, *f. dem.* država; kleiner Staat, *nk.*
državljàn, ána, *m.* der Staatsangehörige, der Staatsbürger, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
državljânka, *f.* die Staatsangehörige, die Staatsbürgerin, *nk.*
državljânski, *adj.* staatsbürgerlich, Staatsbürger-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; d. zakonik, das bürgerliche Gesetzbuch, *Cig.*, *nk.*
državljânstvọ, *n.* die Staatsangehörigkeit, die Staatsbürgerschaft, das Staatsbürgerrecht, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
držâvnik, *m.* der Staatsmann, *Cig.*, *Jan.*, *Vod.(Izb. sp.)*, *nk.*
državnikováti, ûjem, *vb. impf.* sich als Staatsmann bethätigen, *nk.*
držâvniški, *adj.* staatsmännisch, *Cig.(T.)*, *nk.*
držâvništvọ, *n.* die Staatsmannskunst, *Raič (Slov.)*.
državnopráven, vna, *adj.* staatsrechtlich, *Cig.(T.)*, *nk.*
državnozbọ́ren, rna, *adj.* reichsräthlich, reichstäglich, *Jan.*, *nk.*
državnozbộrski, *adj.* Reichsraths-, *nk.*; državnozborska volitev, *Levst(Nauk)*.
državopìs, písa, *m.* die Statistik, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
državoslọ́ven, vna, *adj.* staatswissenschaftlich, *nk.*
državoslộvje, *n.* die Staatswissenschaft, *Jan.*, *nk.*
državotvọ́ren, rna, *adj.* staatenbildend, *nk.*
državoznânski, *adj.* die Staatswissenschaft betreffend: d. zemljepis, die politische Geographie, *Cig.(T.)*.
državoznânstven, stvena, *adj.* staatswissenschaftlich, *Cig.(T.)*.
državoznânstvọ, *n.* die Staatswissenschaft, die Staatslehre, *Cig.(T.)*, *nk.*
dȓžba, *f.* das Festhalten, *C.*
dȓžec, žca, *m.* der etwas hält, der Halter, *Cig.*; — držci, der Haltapparat (zool.), *h. t.-Cig.(T.)*.
držẹ́čki, *adv.* mit den Händen haltend, (tudi: na držečkem), *BlKr.-Mik.*
držẹ́čost, *f.* die Haltbarkeit, *Cig.*, *Jan.*
dȓžek, žka, *m. dem.* drž, = držaj 1), *Cig.*, *Jan.*
dȓžen, žna, *adj.* haltbar, dauerhaft, *Cig.*; trdno in držno orodje, *LjZv.*
držệla, *f.* = dežela, *ogr.-Valj.(Rad)*.
držína, *f.* der Inhalt, der Tonnengehalt, der Fassungsraum, *DZ.*
držítelj, *m.* d. knjig matic, der Matrikenführer, *Levst.(Nauk)*.
dȓžkati, am, *vb. impf. dem.* držati; halten (v otročjem govoru), *Mik.*, *Štrek.*
dȓžnost, *f.* die Haltbarkeit, *Cig.*
držúlja, *f.* eine Art Pfirsich, (die nicht vom Kerne geht), *BlKr.*
dualîzem, zma, *m.* dvojnost (v verstvu, politiki i. dr.), der Dualismus.
dûbek, bka, *m.* die Blütendolde an der Birke, am Haselnussstrauch, *C.*; ein Büschel Kirschen, *Glas.*; — morda nam. dobek; prim. hs. dubak, *dem.* dub, tudi: neka vrsta črešenj.
dúcat, *m.* = dvanajsterica (Dutzend), *Cel.(Ar.)*; — prim. tucat.
dúcniti, dûcnem, *vb. pf.* = dudniti, stoßen, *Dol.*
dúda, *f.* 1) der Dudelsack, *Habd.*, *Cig.*, *Jan.*; = *pl.* dude, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; — 2) dummer, einfältiger Mensch, *C.*, *Z.*
dúdalọ, *n.* ein langsamer Patron, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
dúdanje, *n.* das Dudelsackspiel, *Dict.*
dudáš, *m.* der Dudelsackpfeifer, *Habd.-Mik.*
dúdati, dûdam, *vb. impf.* 1) auf dem Dudelsack spielen, die Sackpfeife blasen, *Habd.-Mik.*; — 2) ungeschickt, langsam etwas thun, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
dûdka, *f.* in *pl.* dudke = duda, dude, *Cig.*
dûdla, *f.* eine Art Doppelpfeife, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — prim. bav. dudel, Pfeife, Flöte, *Levst.(Rok.)*.
dûdlati, am, *vb. impf.* na dudlo piskati, *Lašče-Levst.(Rok.)*; dudeln, *Cig.*; — iz nem.
dúdniti, dûdnem, *vb. pf.* = duniti, *Jarn.*, *Cig.*, *Dol.*
dûdnjati, am, *vb. impf.* dröhnen, rollen: grom dudnja, *SlGor.-C.*; (prim. dûdnanje, das Dröhnen, *ogr.-Valj.(Rad)*); stsl. tątъnati.
duēt, *m.* dvospev, das Duett.
dûh, dûha, *m.* 1) der Hauch, *Mur.*, *Jan.*; smrtni d., der Todeshauch, *Cig.*; — 2) der Geruch; lep, dober duh, angenehmer Geruch; d. imeti po čem, nach etwas riechen; vinski d., der Weingeruch; *pl.* duhovi, wohlriechende Sachen, *Mur.*; — ni duha ne sluha za njim, po njem, er ist verschollen; — 3) (*gen.*, *acc.* duhâ) der Geist: *a)* ein geistiges Wesen; sveti duh, der heilige Geist; nebeški duhovi, die Himmelsgeister; peklenski d., der Höllengeist; — gorski d., der Berggeist, *Cig.*, *Jan.*; — = das Gespenst: strah pred duhovi; — *b)* der geistige Theil des Menschen: meso želi zoper duha, *Dalm.*, *Kast.*; Kdo zna Noč temno razjasnit', ki tare duha? *Preš.*; visokega, bistrega duha človek, *nk.*; — *c)* der Geist = der innere Charakter, die inneren Eigenschaften: preroški d., der Prophetengeist, *Cig.*; Bog tebi dodeli duha pobožnosti, *Ravn.-Mik.*; pesem — božjega prazna duha, *Preš.*; krščanski d., die christliche Gesinnung, *Cig.*; enega duha, von gleichem Geiste beseelt, *Cig.*
dúha, *f.* der Geruch, *Habd.-Mik.*; dobra duha, angenehmer Geruch, *jvzhŠt.-C.*; cvetlica je lepe duhe, *SlN.-C.*; lisičja d., der Fuchsgeruch, *Mik.*
duhálọ, *n*, das Geruchsorgan, *Jan.*
dúhanje, *n.* das Riechen.
duhàt, áta, *adj.* 1) Aroma enthaltend: duhato vino, *Z.*; — 2) geistig, beseelt, *C.*, *Z.*
dúhati, dûham, *vb. impf.* 1) riechen, einen Geruch empfinden; imajo nos in ne duhajo, *Traun-Valj.(Rad)*; wittern, *Cig.*, *Jan.*; — beriechen, *Cig.*; — 2) hauchen, *Mur.*

dúhniti, dûhnem, *vb. pf.* hauchen, wehen: krepek veter duhne, *Levst.(Zb. sp.).*
duhobǫ̑lnik, *m.* der Seelenkranke, *Cig.(T.), DZ.*
duhomámen, mna, *adj.* geistlähmend, *Cig.*
duhomǫ̑rec, rca, *m.* der Geisttödter, *Zv.*
duhomǫ́ren, rna, *adj.* geisttödtend, *Cig.(T.), nk.*
duhóta, *f.* das Aroma, *Danj.-C.*
duhotȁj, tája, *m.* der Geisterläugner, *Cig.*
dúhov, *adj.* duhovo, Pfingsten, *Jan., Levst.(Nauk)*; o duhovem, zu Pfingsten, *Z.*
duhǫ́ven, vna, *adj.* 1) = duševen, geistig, Geistes-, *Mur., Cig., Jan.*; — 2) geistlich, duhovni gospodje, duhovno opravilo, duhovne vaje.
duhǫ́ven, vna, *m.*, pogl. duhovnik.
duhǫ́venski, *adj.* = duhovniški, *Jurč.*
duhǫ́venstvǫ, *n.* = duhovščina, *Cig., C.*
duhovîdec, dca, *m.* der Geisterseher, *Jan., Cig.*; — rus.
duhovîdstvǫ, *n.* die Geisterseherei, *Cig.*
duhovîn, *m.* ein Dämon, *C., Rib.-Mik.*; — der böse Geist, der Teufel, *Lašče-Levst.(Rok)*; E. prav gotovo je duhovin, Ker tolik né smrtne matere sin, *Levst.(Zb. sp.)*; nečisti duhovin, = hudič, *Vrt.*
duhovína, *f.* das Gespenst, *C., Krelj*; — kadar ris (= volkodlak) spi, gre njegova duhovina drugemu spečemu kri sesat, *Nov.*; (*m.* pred „ednim“ duhovino, *Krelj*).
duhovît, *adj.* geistvoll, geistreich, *nk.*; duhovite domislice, geistreiche Einfälle, *Cig.(T.).*
duhovîtost, *f.* die Geistreichheit, *nk.*
duhǫ̑vnica, *f.* 1) die Priesterin, *Cig., Jan., C.*; — 2) = duhovščnica, *C.*
duhovnîja, *f.* der einem Geistlichen unterstehende Sprengel, die Pfarre, *Cig., Jan., nk.*
duhǫ́vnik, *m.* der Geistliche, der Priester.
duhovníšče, *n.* das Presbyterium, *Cig., Jan., Vrt.*
duhǫ́vniški, *adj.* = duhovski, priesterlich, *nk.*
duhǫ́vništvǫ, *n.* = duhovstvo, *Z., nk.*
duhǫ́vnost, *f.* die Geistlichkeit (als Eigenschaft), *Cig., Jan.*
duhǫ́vski, *adj.* geistlich, priesterlich, Priester-; d. stan, der Priesterstand.
duhǫ̑vstvǫ, *n.* 1) das Priesteramt, *Mur., Cig., Jan.*; — 2) = duhovščina, *Mur., Cig., Jan.*
duhovstvováti, ûjem, *vb. impf.* das Priesteramt ausüben, *vzhŠt.-C.*
duhǫ́vščina, *f.* die Geistlichkeit, der Clerus.
duhǫ̑vščnica, *f.* = duhovsko semenišče, das Priesterseminar, *Mur., Cig., Jan., Slom., ZgD., nk.*
1. **dúhtati**, am, *vb. impf.* schwer athmen, *C.*
2. **dúhtati**, am, *vb. impf. Cig., SlN.-C.*, pogl. tuhtati.
duhtẹ́ti, ím, *vb. impf.* duften, *Cig., Jan., M., nk.*; vonjavo d., *Zora*; — prim. dehteti.
dukāt, *m.* der Ducaten, *Cig., Jan.*
dukati, kam, čem, *vb. impf.* springen, *C.*; selski učenci ves dan skačejo in dučejo, *SlN.*
dúkelj, klja, *m.* hoher, oben verengter Topf (Milchtopf), *Mur., vzhŠt., ogr.-C., Kres Let.*; großer Trinkbecher, ein Humpen, *vzhŠt.-C.*; — „kar nima pravilne oblike, bodi si posoda, bodi si človek“, *Valj.(Rad).*
dûkla, *f.* neka posoda za mleko, *Št.-Valj.(Rad)*; — prim. dukelj.
dúkniti, dûknem, *vb. pf.* davonspringen, *C.*
dúlce, *n. dem.* dulo, *Cig.*
dúlčast, *adj.* dem Ende des Flaschenhalses ähnlich; dulčasto se držati, den Mund zusammenziehen, dass die Lippen aufgeworfen erscheinen, *C.*
dûlček, čka, *m. dem.* dulec.
dûlčnica, *f.* 1) = neka otročja piščalca, *C.*; — 2) ženska, ki se dulčasto drži, *C.*
dûlda, *f.* ime kravi, *kajk.-Valj.(Rad).*
dûlec, lca, *m.* 1) das Mundstück an Blasinstrumenten, *Mur., Jan.*; — 2) der Gießschnabel an Gefäßen, *Cig., M., SlGor.*; — das Ende des Flaschenhalses, *Dol., jvhŠt.*; — 3) der vor Unwillen zusammengezogene Mund: d. delati, na d. se držati, *C., Z., jvzhŠt.*; (l se ne izgovarja kakor ł).
dûležnica, *f.* eine Art Hirtenflöte, *vzhŠt.-C.*
dúlica, *f.* neka velika rumena hruška, *C.*
dúliti, im, *vb. impf.* röhrenförmig machen, *C.*; klobuk d., dulo delati klobuku, den Hut fäusten, *Cig.*; — d. se, anschwellen: kruh se duli, *Št.-C.*; — deska se duli, das Brett wirft sich, *Mariborska ok.-C.*; — slive se dulijo (kadar v roge gredo), *Fr.-C.*; — d. se = dulec delati, *C.*; prim. dulec 3).
dúlǫ, *n.* der Hutkopf (= štula), *Cig., Dol., BlKr.*; daj mi črešenj v dulo, *Z.*
dumati, am, *vb. impf.* = misliti *(pri Rezjanih po St. Vrazu, SlN. XII. 154.)*; ahnen, *M.* (?)
dúnajica, *f.* neko jabolko, *Tolm., GBrda-Erj.(Torb.).*
dúnavče, *n.* neko jabolko, *v Brkinih-Erj.(Torb.).*
dúnavka, *f.* neko jabolko, *Ponikve(Goriš.)-Erj.(Torb.).*
dûncanje, *n.* das Stoßen, tako se imenuje tudi neka otročja igra, *Lašče-Levst.(M.).*
dûncati, am, *vb. impf.* stoßen, stupfen, *Levst.(Rok.)*; — prim. dunkati.
dûnda, *f.* = donda 2), *Fr.-C., Trst.(Let.).*
1. **dûnec**, nca, *m.* der Stoß, der Knuff, *Cig.*; — prim. duniti.
2. **dunec**, nca, *m.* = danka, die Blunzenwurst, *SlGor.-C.*
dûnek, nka, *m.* = dunec, der Stoß, der Knuff, *C., Z.*
dúniti, dûnem, *vb. pf.* stoßen: sapa v mene dune, ein Windstoß trifft mich, *Z., Vest.*; — einen Knuff versetzen: d. koga s pestjo; s palico d. koga, *Vest.*
dûnka, *f.* deklica, ki sesa prst, *Vrsno-Erj.(Torb.).*
1. **dûnkati**, am, *vb. impf.* 1) stoßen, puffen, schlagen, *vzhŠt.-C.*; z nogami d., *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) krachen, *Jan.*; topovi dunkajo, *Z.*
2. **dûnkati**, am, *vb. impf.* prst sesati, *Vrsno-Erj.(Torb.).*
dúpa, *f.* 1) die Erdhöhle, *C., Z.*; — 2) neka psovka ženski, *kajk.-Valj.(Rad).*

dúpati, dûpam, pljem, *vb. impf.* 1) auf etwas Hohles schlagen, *Z.;* — 2) dumpf rauschen, *C.*
dúpelce, *n. dem.* duplo; das Höhlchen, *Cig.*
dúpelj, plja, *adj.* hohl, *C.*, (dupel) *Cig.*; — prim. stsl. duplь, hohl.
dúpeljnast, *adj.* = dupljast, *Dict., C., Mik.*
dúpeljnik, *m.* der Höhlenbewohner, *Cig., nk.*
dupína, *f.* = duplo, *Cig.*
dupír, rja, *m.* = netopir, *Mur., Mik.*
dûplar, rja, *m.* die Hohltaube (columba oenas), *Cig.*
dúplast, *adj.* = duplinast: duplasto drevo, *Hal.-C.;* v duplastih luknjah gnezda delajo, *Dalm.*; — prim. duplo.
duplẹ́r, *m.* = duplir, *ogr.-Mik., kajk.-Valj. (Rad).*
dūplika, *f.* odgovor na repliko, die Duplik.
duplikāt, *m.* das Duplicat; — prim. dvojnica.
duplikātor, rja, *m.* der Duplicator (phys.), *Cig.(T.).*
duplína, *f.* die Höhlung, *Mur., Cig.;* telesna d., die Leibeshöhle, *LjZv.;* prebavna d., der Verdauungscanal, predzobna d., die Backenhöhle, prsna d., die Brusthöhle, trebušna d., die Bauchhöhle, ustna d., die Mundhöhle, bobničeva d., die Trommelhöhle, *Erj.(Som.).*
duplínast, *adj.* Höhlungen enthaltend, *Cig.*; — höhlenartig: duplinasta jama, *Zora.*
duplír, *m.* große Wachskerze, *C., BlKr.;* — prim. it. doppiero.
dûplja, *f.* die Höhlung: die Baumhöhle, *Mur., Cig., Jan., Mik.;* — die Felsenhöhle, die Grotte, *Jan., BlKr., vzhŠt.;* — das Ofenloch, *C.* — prim. duplo.
dûpljast, *f.* = duplast, *Cig., C., Mik.;* — prim. duplja.
dûplje, *n.* die Baumhöhle, *Cig., Rez.-Mik.*; kolno d., die Radbüchse, *Habd.-Mik.*
dupljẹ̑n, *adj.* Höhlen-: dupljene čebele, Baumbienen, *C.*
dupljeníca, *f.* hohler Baumstamm, *Cig.*
dûpljevje, *n. coll.* Höhlen, *C.*
dûpljica, *f. dem.* duplja; kleine Höhle: die Zelle des Hornissnestes, *Tolm.*
dupljína, *f.* = duplina, *Mur.*
dúplọ, *n.* die Höhlung, *Cig.(T.)*; die Baumhöhle, *Cig., Rib.-Mik., Št., Gor.;* drugi ptiči so po duplih skriti, *Zv.*; — die Erd- oder Felsenhöhle, *C.;* d. v pečevju, *Dict.;* — das Aschenloch unter dem Herde, *Mariborska ok.-C.*
dupotáti, otâm, óčem. *vb. impf.* stampfen, *C.*; — prim. dupati.
dúr, *adj.* scheu, *Ravn.-Cig.*; wild, menschenscheu, *Lašče-Levst.(Rok.)*; dure zveri, scheue, wilde Thiere, *Z.*; Neudelan jezik vsak Dur pastuh je, srep divjak, *Levst.(Zb. sp.)*; — prim. slovaško: durný, scheu.
dúra, *f.* neumen človek, *Pivka-Cig., Jan.*
dûrak, *m.* ein Kartenspiel: duraka igrati; — der in diesem Spiel Verlierende, *C., Št.;* — iz hs.; — prim. rus., češ. durak, = neumnež.
duránca, *f.* = durancelj, *Mur., C.*
duráncelj, clja, (celjna), *m.* nicht vom Kerne gehende Pfirsich, der Härtling, *SlGor.-C., vzhŠt.;* — prim. it. duracine, hart und fest (v. Früchten).
duráncija, *f.* = durancelj, *Cig., C.*
dúrati, am, *vb. impf. ad* durniti, = suvati, *C.*
dúrce, *f. pl. dem.* duri; 1) kleine Thüre, das Pförtchen; — die Gatterthür, *C.;* — 2) der Hosenlatz, *Gor.*
durè, éta, *m.* ein blöder Mensch, der Trottel, *Tolm.-Erj.(Torb.).*
1. **dûrec,** rca, *m.* = dure, *C.*
2. **dūrec,** rca, *m.* zgornji durec hišnih vrat, die obere Thorschwelle, *Jap.(Sv. p.).*
durẹ́ti, ím, *vb. impf.* blöde dareinschauen, *Tolm.-Erj.(Torb.).*
dúrgelj, glja, (geljna), *m.* der Drillbohrer, *Mur., Cig., Jan.*; — prim. bav. dürchel, *Mik.*
dûrgljati, am, *vb. impf.* bohren, *Cig.*
dûrgljež, *m.* = durgelj, *Polj.*
dûrhati, am, *vb. impf.* = prebadati: žabe d., Frösche spießen, *SlGor.-C.;* — prim. bav. durcheln = durchbohren, *C.*
dúrhniti, dûrhnem, *vb. pf.* = prebosti, *C.*; — prim. durhati.
dúri, *f. pl.* 1) die Thüre, das Thor; — 2) der Pressdeckel, (dveri) *Mariborska ok.-C.*; — 3) = veha, *C.*
duríti, ím, *vb. impf.* verhasst, ekelhaft machen: d. koga komu, *Hal.-C.;* — d. se, ekeln, ekelhaft sein: jed se mu duri, *ogr.-C., kajk.-Valj. (Rad)*; — 2) verabscheuen, verachten, *C.*; Koga (= kogar) sem najbolj durila, Toga (= tega) sem si dnes dobila, *Npes.-Vraz.*
dûrkanje, *n.* das Stoßen, das Rütteln: d. kol, *ogr.-C.*
dûrkati, am, *vb. impf.* stoßen, rütteln (o kolih), *ogr.-C.*; proč d. koga, fortstoßen, *BlKr.*; — prim. durniti.
dúrnica, *f.* der Thürflügel, *Cig., Jan.;* oboja vrata so imela dvoje durnice, *Jap.(Sv. p.).*
dûrnik, *m.* der Thürhüter, *Mur.;* — prim. dvernik.
dúrniti, dûrnem, *vb. pf.* stechen, stoßen, *C.;* — prim. hs. turiti.
dûrnjak, *m.* die Flaschenmündung, *jvzhŠt.*
dusẹ́ti, ím, *vb. impf.* vor Aerger schnauben, *BlKr.-M.*
dúša, *f.* 1) die Seele; človek je iz duše in telesa; pri moji duši! bei meiner Seele! tudi: pri moji krščeni duši! *Št.;* na mojo dušo, *LjZv.;* v dušo ginjen, innig gerührt, *Cig.;* iz vse duše, aus dem Grunde des Herzens, *Cig.;* — duša moja! ljuba duša! mein Herzchen! mein Lieber, meine Liebe! živa d. ne ve, keine Seele weiß es; vsaka živa (ali: krščena) d., jedermann, *Št.-C.;* dobra d., eine gute Seele; poštena duša, eine ehrliche Haut; dober je, kakor duša, *Notr.*; duša je, er hat Gemüth, *Cig.(T.)*; — mesto šteje 30.000 duš (= Einwohner); — 2) der Lampendocht; — 3) die eingenähte Knopfform, *Cig., Tolm.-C., Dol.*; — 4) die Nadel in dem Schützen der Weber und Tuchmacher, *Cig., BlKr.-M.*; — 5) der Dorn im Schlüsselloch, *Cig.*; — 6) die Federseele, *h. t.-Cig.(T.)*; — 7) das Mark in den Früchten, *Jan.*; — 8) der Bügeleisenstahl,

Štrek., *Goriš.*; — 9) krompir za saditev, kateremu so tiste dele obrezali, ki imajo klice, pokvarjen (zadušen), *Dol.*; — 10) babja duša = babja dušica, der Quendel, der Thymian (thymus serpyllum), *Fr.*, *vzhŠt.-C.*

dušák, *m.* 1) die Luftröhre, *C.*; — 2) = dušek, der Zug: na dva dušaka izpiti, *jvzhŠt.*

dúšati se, am se, *vb. impf.* bei seiner Seele betheuern, *Mik.*, *BlKr.*, *vzhŠt.*

dúšavec, vca, *m.* človek, ki se rad duša, *BlKr.*

dûščev, *adj.* = dušikov: duščeva okislina (chem.), die Untersalpetersäure, *Cig.(T.)*.

dušebǫ̂lnik, *m.* der Seelenkranke, *h. t.-Cig.(T.)*.

dûšec, šca, *m.* 1) der üble Geruch, der Nebengeruch, *Cig.*, *M.*: sod ima dušec, *Z.*; — der Beigeschmack, *Cig.*; — 2) der Stickstoff, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 3) der Herzliebste, *Valj.(Rad)*.

dušegûbec, bca, *m.* der Seelenmörder, *Cig.*

dušegúben, bna, *adj.* seelenmordend, *Cig.*

dušegûbstvǫ, *n.* der Seelenmord, *Cig.*

dûšek, ška, *m.* 1) der Athemzug, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; d. mi jemlje, zapira, es benimmt mir den Athem, *Z.*; — der Zug: na en d., na dva duška (izpiti), in einem Zuge, in zwei Zügen; tudi: v enem dušku, *Z.*; — 2) eine Oeffnung zum Ausströmen der Luft, der Gase: sod nima duška, das Fass hat keine Luft; sodu duška dati, t. j. veho mu odbiti; — das Luftloch, das Zugloch, *Mur.*, *Cig.*; kletni dušek, *Nov.*; — der Ventilator, *Cig.*; das Dampfloch, *Cig.*; — dež se je ulil, kakor bi mu bili vsi duški odprti, (als wenn alle Schleusen des Himmels geöffnet wären), *Vrt.*, na vse duške delati, mit aller Kraft, *SlN.*; vlekel je na vse duške iz pipice, *Jurč.*; začel je piti na vse duške, *Jurč.*; d. dati krvi, dem Blute Luft machen (= puščati), *V.-Cig.*; duška dati nevolji, jezi itd., dem Unwillen, dem Zorne freien Lauf lassen, *nk.*; dušek bolesti odpreti, *Zv.*; — 3) der Einschlag im Weine, *V.-Cig.*; — 4) = rilec, *V.-Cig.*; — 5) materini d. = materina dušica, (materni d.) *Cig.*, *Jan.*

dušelǫ̂vec, vca, *m.* der Seelenfänger, *Cig.*

dušemǫ̂rec, rca, *m.* = dušegubec, *Cig.*; d. od začetka, oče laži, *Cv.*

dúšen, šna, *adj.* 1) Seelen-, Geistes-, geistig; dušna paša; — 2) na dušno, o dušnem, zu Allerseelen, *C.*; na večer pred dušnim, *Pjk.(Črt.)*.

dušénje, *n.* das Erstickenmachen.

dušeslǫ̂vec, vca, *m.* der Psycholog, *Cig.*, *Jan.*

dušeslǫ́ven, vna, *adj.* psychologisch, *Cig.*, *Jan.* *nk.*

dušeslǫ̂vje, *n.* die Seelenkunde, die Psychologie, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

dušę́ven, vna, *adj.* Seelen-, Geistes-, geistig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; duševno delo, duševne zmožnosti, duševna revščina, *nk.*; — hs., stsl.

dušę́vnost, *f.* die Seeleneigenschaften, der geistige Zustand, *C.*

dušeznânstvǫ, *n.* = dušeslovje, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

dúšica, *f.* I. *dem.* duša: 1) die Seele; dobra dušica; dušica moja! mein Herzchen! — 2) der Lampendocht, *Dol.*; — 3) materina (materna) d., der Feldthymian, der Quendel, (thymus serpyllum); tudi: babja d., *jvzhŠt.*; — svinjska d., der Stechapfel (datura stramonium), *Tuš.(R.)*; — II. dušíca, 1) schwerer Athem, das Asthma, *Fr.-C.*, *Z.*; — der Stickfluss, *Jan.*; — 2) der innere Ochsenjochspriegel, *vzhŠt.-C.*

dúšičevec, vca, *m.* der Quendelgeist, („dušicovec“), *Vod.(Bab.)*.

dušîčnat, *adj.* stickstoffhältig, *Sen.(Fiz.)*, *Erj.(Som.)*; dušičnate spojine, Stickstoffverbindungen, *Erj.(Som.)*.

dušík, *m.* der Stickstoff, *h. t.-Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*, *Erj.(Som.)*.

dušîlen, lna, *adj.* erstickend, *nk.*; d. zrak, *Let.*

dušîlnik, *m.* der Kohlendämpfer, *Cig.*

dušíti, ím, *vb. impf.* 1) den Athem benehmen, dem Ersticken nahe bringen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; sapo mu je dušilo, *Jurč.*; to me duši, das benimmt mir den Athem, *Cig.*; — 2) dämpfen: ogenj d., *Cig.*, *Jan.*; *pren.* zu unterdrücken suchen, *Cig.*, *Jan.*; d. vstajo, *nk.*; — 3) dünsten, *C.*; jed se v pokriti posodi duši, *Vod.(Izb. sp.)*.

dušiv, íva, *adj.* = dušljiv, *C.*, *nk.*

dušîvec, vca, *m.* kdor duši, *Cig.*

dušjè, *n.* der Quendel (thymus serpyllum), *C.*; z dušjem nastilajo o kresu po hišah, *Polj.*

dûška, *f.* 1) der Athem, *C.*, *Mik.*; nemam duške (n. pr. po hitrem teku), človek smrdljive duške, *vzhŠt.-C.*; — der Zug: na eno duško izpiti, in einem Athem austrinken, *vzhŠt.-C.*; — 2) das Luftloch, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — 3) *pl.* duške, die Geburtswehen, *C.*, *Mik.*, *Valj.(Rad)*; — 4) duška, neka hruška, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

dûškast, *adj.* einen üblen Geruch habend: sod je duškast, *Cig.*

dûškati, am, *vb. impf.* 1) Athem schöpfen (um sich zu erholen), *M.*; počivati in duškati po poti, *Gor.*; ribe duškajo, schnappen nach Luft, *Ljub.*; — 2) die Communication mit der äußeren Luft ermöglichen: d. sod, *vzhŠt.-C.*; zamrzle ribnike d., *C.*

dušljìv, íva, *adj.* den Athem beengend, erstickend: dušljivi kašelj, der Keuchhusten, *Cig.*

dušljívost, *f.* die den Athem beengende Beschaffenheit (der Luft), *Bes.*; d. in sopara, *SlN.*

dušníca, *f.* 1) das Athemloch, *C.*; suhozemske živali dihajo s pljuči ali pa z dušnicami, *Erj.(LjZv.)*; — 2) das Luftloch, *C.*, *Z.*; — „luknja pri sadni sušilnici“, (dûšnica) *Krn-Erj.(Torb.)*.

dušník, *m.* 1) die Luftröhre, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*; — 2) das Luftloch, *Gutsm.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; die Rauchröhre in Zimmern, *C.*, *Polj.*

dušnják, *m.* das Athemloch, *Cig.*

dúti, dujem, *vb. impf.* 1) wehen, blasen, *Valj.(Rad)*; veter duje, *Z.*; — auf dem Horn blasen, *Mur.*; — 2) d. se, anschwellen, auf gehen (n. pr. o testu, mehurju), *SlGor.-C.*, *Z.*

dûtka, *f.* das Dütchen, die Spielmarke, (dutika) *Cig.*, *Jan.*: — iz nem.
dúvati, vam, *vb. impf. ad* duniti; stoßen, *Z.*, *jvzhŠt.*
dúzati, am, *vb. impf.* stoßen, drängen, *Z.*, *C.*; ljudje se v cerkev duzajo, *C.*
dúzniti, dûznem, *vb. pf.* einen Stoß geben, *Z.*; dobro d. koga, *Levst.(Zb. sp.)*.
dvâ, *m.* dvẹ̑, *f. n. num.* zwei; po dva, je zwei; po dva in dva, paarweise; = dva po dva, *V.-Cig.*; — ura je dve, dve je, es ist zwei Uhr; ob dveh, um zwei Uhr.
dvadnẹ́ven, vna, *adj.* = dvodneven, *Cig.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
dvâjset, *num.* zwanzig; eden, ena, eno in d., einundzwanzig, dva, dve in d., tri in d., pet in d., *Levst.(Sl. Spr.)*; dvajseti, *ogr.-Valj.(Rad)*.
dvajseták, *m.* der Zwanziger (ein Geldstück), *V.-Cig.*
dvajsetẹ̑r, *num.* zwanzigerlei, zwanzig; — prim. četver.
dvajsetẹ̑ren, rna, *adj.* zwanzigfach.
dvajsetẹ̑rnat, *adj.* zwanzigfach.
dvajseterogùb, gúba, *adj.* zwanzigfältig, *Cig.*
dvajseterostròk, strǫ́ka, *adj.* zwanzigfältig, *Cig.*
dvajsetfúnten, tna, *adj.* zwanzigpfündig, *Cig.*, *Jan.*
dvajsetfûntnik, *m.* der Zwanzigpfünder, *Cig.*
dvâjseti, *num.* der zwanzigste.
dvajsetíca, *f.* das Zwanzigkreuzerstück.
dvâjsetič, *adv.* zwanzigstens, zum zwanzigstenmale.
dvajsetína, *f.* der zwanzigste Theil, das Zwanzigstel.
dvajsetînka, *f.* das Zwanzigstel.
dvâjsetka, *f.* der Zwanziger (als Zahlzeichen), *C.*
dvâjsetkrat, *adv.* zwanzigmal.
dvâjsetkraten, tna, *adj.* zwanzigmalig.
dvajsetléten, tna, *adj.* zwanzigjährig, *Jan.*
dvajsetlẹ̑tnik, *m.* der Zwanzigjährige, *Cig.*, *Let.*
dvâjst, *num.* = dvajset.
dvâjsti, *num.* 1) = dvajset, *Mur.*; — 2) = dvajseti.
dvâjščica, *f.* = dvajsetica, *Mur.*, *C.*, *Mik.*, *Savinska dol.*
dvâkrat, *adv.* zweimal.
dvâkraten, tna, *adj.* zweimalig.
dvanájdesti, (*f.* dvenajdesti), *num.* = dvanajst, *ogr.-C.*
dvanájst, *num.* zwölf; ura je dvanajst, es ist zwölf Uhr; ob dvanajstih, um 12 Uhr.
dvanajstẹ̑r, *num.* zwölferlei, zwölf; — prim. četver.
dvanajstẹ̑rec, rca, *m.* das Dodekaeder, *Cig.(T.)*.
dvanajstẹ̑ren, rna, *adj.* zwölffach, dvanajsterna razdelba, die Duodecimaleintheilung, *Cig.(T.)*.
dvanajstẹ̑rica, *f.* das Dutzend, *Cig.*, *Cel.(Ar.)*.
dvanajstẹ̑rka, *f.* 1) die Zwölf, der Zwölfer (als Zahlzeichen), *Z.*; — 2) das Duodezformat, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
dvanajstẹ̑rnat, *adj.* zwölffach.
dvanajsterogúben, bna, *adj.* zwölffältig, *Cig.*
dvanajsterokǫ́ten, tna, *adj.* zwölfwinkelig (= zwölfeckig), *Cig.*
dvanajsterokǫ̑tnik, *m.* das Zwölfeck, *Cig.(T.)*.
dvanajsteronǫ́žen, žna, *adj.* zwölffüßig, *Cig.*
dvanajsteroǫ́gełnat, *adj.* zwölfeckig, *Cig.*
dvanajsteroplǫ́ščen, ščna, *adj.* d. ogel, eine zwölfseitige Ecke, *h. t.-Cig.(T.)*.
dvanajsterostràn, strána, *adj.* zwölfseitig, *Cig.*
dvanajstíca, *f.* 1) die Zwölf, *Cig.*; — 2) = dvanajsterica, *Cig.*
dvanájstič, *adv.* zum zwölftenmale, zwölftens.
dvanajstîja, *f.* gospodarstvo dvanajsterih v občini, ker šteje občinski zbor dvanajst udov, *Ljubušnje-Štrek.(Let.)*.
dvanajstína, *f.* der zwölfte Theil, das Zwölftel.
dvanajstînka, *f.* das Zwölftel.
dvanajstdẹ́łen, łna, *adj.* zwölftheilig, *Cig.*
dvanajstdnẹ́ven, vna, *adj.* zwölftägig, *Cig.*
dvanajstfúnten, tna, *adj.* zwölfpfündig, *Cig.*
dvanajstfûntnik, *m.* der Zwölfpfünder, *Cig.*
dvanájstka, *f.* die Zwölf, *Cig.*
dvanájstkrat, *adv.* zwölfmal.
dvanájstkraten, tna, *adj.* zwölfmalig.
dvanájstlja, *f.* der Aposteltag, (dvanajstla), *Meg.-Mik.*
dvanajstléten, tna, *adj.* zwölfjährig.
dvanájstnik, *m.* der Zwölffingerdarm, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.
dvanajščák, *m.* = občinski svetovavec (ker šteje občinski zbor dvanajst udov), *Kras-Štrek.(Let.)*.
dvẹ́čiti, im, *vb. impf.* = žvečiti, kauen, *Meg.*, *Dict.*, *Šol.*, *Boh.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Vrt.*, *Nov.*; — dvečíti, *Kast.*
dvẹgláven, vna, *adj.* = dvoglaven, *Dict.*
dvekáti, âm, *vb. impf.* = žvekati, kauen, *C.*, *Z.*
dvẹléten, tna, *adj.* = dvoleten, *Cig.*, *Met.*, *Schönl.*
dvẹlẹ̑tje, *n.* = dvoletje, *Cig.*
dvẹ́rce, *f. pl.* = durce, *Cig.*, *C.*
dvẹ̑rčnik, *m.* = durce 2), *vzhŠt.-C.*
dvẹ́ren, rna, *adj.* Thür-, *Mur.*
dvẹ́ri, *f. pl.* = duri, *vzhŠt.*, *ogr.*
dvẹ̑rnica, *f.* = durnica, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
dvẹ̑rnik, *m.* 1) durnik, der Thürsteher, *Mur.*; prim. stsl. dvьrьnik; — 2) der Thürhaken, auf den die Narbe gelegt wird, *Hal.-C.*
dvẹ̑stǫ, *num.* zweihundert (nav.: dve sto); — prim. sto in k sto spadajoče besede.
dvestǫ̑tni, *num.* der zweihundertste, *Cig.*, *Jan.*
dvîg, *m.* die Hebung, *Cig.(T.)*; — der Auftact, *Jan.*; — dvig iz tabora, das Decampement, *Cig.*
dvigáč, *m.* der Hebearm, der Hebezapfen, *Cig.*
dvigâłen, łna, *adj.* zum Heben dienend, Hebe-, *Cig.*
dvigâłnik, *m.* die Hebestange, der Hebenagel, z. B. in den Uhren, *Cig.*
dvigálǫ, *n.* das Hebezeug, *Cig.*
dvíganje, *n.* das Heben, die Hebung.
dvígati, dvîgam, *vb. impf. ad* dvigniti; = vzdigati, heben; — d. se, sich heben; megla, prah se dviga.
dvîgljaj, *m.* der Zug (in der Lotterie), *Cig.*

dvígniti, dvîgnem, *vb. pf.* = vzdigniti, heben; d. mačke, die Anker lichten, *Cig.*; d. oči, in die Höhe blicken, *Cig.*
dvigováti, ûjem, *vb. impf.* = dvigati.
dvobárven, vna, *adj.* doppelfärbig, *Cig.*
dvobòj, bója, *m.* der Zweikampf, das Duell, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; (tudi: dvóboj).
dvobojeváti se, ûjem se, *vb. impf.* sich duellieren, *Cig.*, *nk.*
dvobójiti se, bôjim se, *vb. pf.* sich duellieren, *nk.*
dvobọ̑jnik, *m.* der Zweikämpfer, der Duellant, *Cig.*, *Jan.*
dvobọ̑jstvọ, *n.* = dvoboj, *M.*
dvobròj, brója, *m.* die Zweizahl, *Cig.*, *Jan.*; pogl. dvojina, dvojstvo.
dvobrọ̑jnik, *m.* = dvobroj, *Cig.*
dvocèp, cẹ́pa, *m.* der Zweischlitz, *V.-Cig.*
dvocépen, pna, *adj.* zweischlitzig, *Cig.*
dvocẹ́ven, vna, *adj.* zweiröhrig, doppelläufig: dvocevna puška, *Cig.*, *Jan.*
dvocẹ̑vje, *n.* der Doppellauf, *Cig.*
dvocẹ̑vka, *f.* die Doppelflinte, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
dvocîmnica, *f.* = dvokaličnica, *Cig.*
dvočelát, áta, *adj.* mit doppelter Stirn, *Let.*
dvočlèn, čléna, *adj.* zweigliedrig, zweielementig, *Cig.(T.)*.
dvočlẹ̑nec, nca, *m.* das Binom, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.
dvočlẹník, *m.* zweigliedriger Ausdruck (math.), *Cig.(T.)*.
dvodánji, *adj.* = dvodneven, *V.-Cig.*
dvodẹ́łen, łna, *adj.* zweitheilig, *Cig.(T.)*.
dvodẹ́łnost, *f.* die Dichotomie, *Cig.*
dvodnẹ́ven, vna, *adj.* zweitägig, *Jan.*
dvodòm, dọ́ma, *adj.* zweihäusig (bot.), *Cig.(T.)*.
dvodọ́men, mna, *adj.* = dvodom, *Cig.(T.)*, *Jan.*, *Tuš.(B.)*; dvodomne rastline, *LjZv.*
dvodọ̑mnica, *f.* = dvodomna rastlina, *Cig.(T.)*.
dvodọ̑mstvọ, *n.* die Zweihäusigkeit (bot.), *Cig.(T.)*.
dvodržâvje, *n.* dualistisches Reich, *SlN.-C.*
dvoforîntnik, *m.* das Zweiguldenstück, *Jan.*, *DZ.*
dvofúnten, tna, *adj.* zweipfündig, *Cig.*
dvofûntnik, *m.* der Zweipfünder, *Cig.*
dvoglásen, sna, *adj.* doppellautig, *Cig.*; — zweistimmig, *Cig.*; dvoglasno petje, *nk.*
dvoglâsje, *n.* der Zweilaut, *Cig.*; — der Zweiklang, *Cig.(T.)*.
dvoglâsnik, *m.* der Doppellaut, Diphthong, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
dvoglàv, gláva, *adj.* zweiköpfig, *Cig.*, *Jan.*; dvoglavi orel, der Doppeladler, *Jan.*
dvoglâvec, vca, *m.* der Zweiköpfige, *Cig.*, *C.*, *M.*
dvogláven, vna, *adj.* = dvoglav, *Cig.*, *Jan.*
dvoglâvka, *f.* die Zweiköpfige, *Cig.*
dvoglẹ́den, dna, *adj.* dvogledni kot, die Parallaxe, *Cig.(T.)*; — po češ.
dvogọ̑vor, *m.* das Zwiegespräch, *Z.*, *Jan.*, *ZgD.*; — po nem.
dvogúb, guba, *adj.* zweifach, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
dvogúben, bna, *adj.* = dvogub, *nk.*

dvọ̑j, *num. distr.* 1) zwei; pri substantivih, ki se ali sploh, ali v kakem posebnem pomenu le v pluralu rabijo: dvoje vilice, zwei Gabeln; dvoje škornje si dati napraviti, zwei Paar Stiefel; tudi substantivno: dvoje; dvoje vilic; — pri substantivih, pri katerih si mislimo kako pripadajoče množtvo: dvoje snubce je imela (vsak snubec je imel svoje spremljevavce); — 2) die zwei; o določenih skupaj spadajočih osebah ali rečeh: pet hlebcev kruha sem prinesel, dvoje manjših daj otrokom, die zwei kleineren Laibe; dvoje volov, das Ochsenpaar, *C.*; — 3) zwei; ako hočemo povedati, da sta predmeta različna po spolu, starosti itd.: vzel je v ladjo vsake živali dvoje, von jeder Thiergattung ein Männchen und ein Weibchen; dvoje telet (n. pr. teliček in telica); dvoje Judov (mož in žena, mož in otrok ali žena in otrok, toda: dva Juda, zwei jüdische Männer); — 4) zweierlei; dvoji otroci (od dveh očetov ali dveh mater); dvoje vino; — 5) zwei, zweifach, pri abstraktnih substantivih: dvojo krivico dela, er begeht ein zweifaches Unrecht; dvoja žalost, *Dalm.*; — 6) ako šteti predmet ni imenovan: zwei Dinge, Theile u. dgl.; dvoje h krati loviti, nach zwei Dingen zugleich streben, *Cig.*; na dvoje razdeliti, in zwei Theile theilen; na dvoje iti, auseinander gehen, *Z.*; eno uro sva na dvoje, wir sind eine Stunde von einander entfernt, *M.*; bila sta uže dolgo na dvoje, sie hatten sich schon vor langer Zeit zertragen, *Jurč.*; — 7) dvoje = dva, dve; Se dvoje kit mu dol' obes', *Npes.-K.*; — — prim. četver.
dvojáča, *f.* das Zweigroschenstück (= 6 starih = 10 novih krajcarjev), *Cig.*, *Mik.*, *Kr.*
dvojáčen, čna, *adj.* zwitterhaft, doppelartig, *Cig.*, *Jan.*; — prim. dvojak 2).
dvojáčnost, *f.* das Zwitterwesen, *Cig.*
dvojâd, *f.* das Zweigespann, *vzhŠt.-C.*; vprežna dvojad, *Cv.*
dvoják, *m.* 1) der Zweier (als Geldstück), *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Cig.*; — 2) der Zwitter, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
dvojármen, mna, *adj.* zweijochig, *Cig.*
dvọ̑jba, *f.* der Zweifel, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *ogr.-C.*, *Levst.(Pril.)*, *nk.*; brez dvojbe, unzweifelhaft, *Cig.*, *Navr.(Let.)*, *nk.*
dvọ̑jben, bna, *adj.* zweifelhaft, *Cig.*
dvọ̑jče, eta, *n.* = dvojček; krdela so z dvojčeti breja, *Dalm.*; žena je porodila dvojčeti, *vzhŠt.-Valj.(Vest.)*.
dvọ̑jček, čka, *m.* 1) der Zwilling: dvojčke imeti, Zwillinge geboren haben; — 2) der Nebenhalm, *V.-Cig.*; — 3) dvojčka, Zwillingskrystalle, *Erj.(Min.)*.
dvọ̑jčen, čna, *adj.* dvojčno drevo, der Doppelpflug, *C.*
dvọ̑jčeten, tna, *adj.* Zwillings-, *SlGor.*, *Fr.-C.*; dvojčetna deklina, weiblicher Zwilling, *C.*
dvọ̑jčica, *f.* der weibliche Zwilling, *Z.*
dvọ̑jčič, *m.* der Zwilling, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Krelj*; Tomas, kateri je imenovan dvojčič, *Dalm.*

dvǫ̑jčiti, im. *vb. impf.* doppeln, *C.*
dvǫ̑jčnat, *adj.* doppelt, Zwillings=: trs ima dvojčnate rozge, *Hal.-C.*
dvǫ̑jec, jca, *m.* 1) = dvojček, *LjZv.*; — 2) der Mischling, der Bastard, *Cig.*
dvojejezíčen, čna, *adj.* = dvojezičen, *Dalm.*
dvǫ̑jek, jka, *m.* = dvojček: dvojki, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Trub.*, *jvzŠt.*
dvǫ̑jen, jna, *adj.* 1) zweifach, doppelt, Doppel=; dvojna vrata, die Doppelthür; dvojno vprašanje, die Doppelfrage, *Cig.(T.)*; dvojne korenike, gepaarte Radicale (chem.), *Cig.(T)*; tudi: dvóien; — 2) zweifelhaft, *ogr.-C.*, *nk.*
dvojénje, *n.* 1) die Verdoppelung, *Cig.*; — 2) das Zweifeln, *Meg.*, *Guts.*, *Dalm.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*; brez dvojenja, ohne Zweifel, *Guts.(Res.)*.
dvojeráščen, čna, *adj.* zweiwüchsig (o žitu, o volni), *V.-Cig.*
dvojerę́zen, zna, *adj.* zweischneidig, *V.-Cig.*
dvojeséčen, čna, *adj.* d. travnik, eine Grummetwiese, *Cig.*
dvojesę́nčen, čna, *adj.* zweischattig, *V.-Cig.*
dvojestrížen, žna, *adj.* zweischürig, *V.-Cig.*
dvojezíčen, čna, *adj.* 1) doppelzüngig, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) zweisprachig, *nk.*
dvojezȋčnik, *m.* 1) der Doppelzüngler, *Cig.*; besede dvojezičnika so kakor nedolžne, *Škrinj.*; — 2) der zwei Sprachen Redende, *Navr.(Kop. sp.)*.
dvojezíčnost, *f.* 1) die Doppelzüngigkeit, *Cig.*, *Jan.*; d. jutrovskih narodov, *Cv.*; — 2) die Zweisprachigkeit, *nk.*
dvoježę̑nstvǫ, *n.* = dvoženstvo, *Cig.*
dvojíca, *f.* 1) das Paar, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*; lepa d. je to! *Jurč.*; — die Ambe, *Cig.*, *Cel.(Ar.)*; — die Zweiheit, *M.*; za dvojico, um das Doppelte, *Boh.*; — 2) der Zweifel: brez dvojice, *ogr.-C.*; — 3) svinja v drugem letu, *Dol.*
dvojíčiti, ȋčim, *vb. impf.* paaren, *C.*
dvojíčen, čna, *adj.* 1) doppelt, zweifach, *C.*; — 2) doppelzüngig: dvojični pridigarji, *Krelj.*
dvojína, *f.* 1) das Doppelte, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Hal.-C.*; — 2) der Dual (gramm.), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 3) na dvojini stati, im Zweifel sein, *Krelj.*
dvojíti, ím, *vb. impf.* 1) verdoppeln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — vse, kar parklje dvoji, „alles, was gespaltene Klauen hat", *Dalm.*; — 2) zweifeln, *Habd.*, *Guts.*, *Jarn.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*; d. o čem, *nk.*; dvojimo, ali ne zdvojimo, *ogr.-Mik.*; d. na (nam. o) Kristusovem vstajenju, *Krelj*; d. v čem, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; = d. se (po stsl.), *Cig.(T.)*; ni se dvojiti, es ist nicht zu bezweifeln, *Levst.(LjZv.)*.
dvojȋvec, vca, *m.* der Zweifler, *Cig.*, *Šol.*
dvǫ̑jka, *f.* 1) die Zwei, der Zweier; — 2) = dvojina (die Zweizahl, das Paar), *Cig.*, *C.*; — 3) die Zwillingsschwester, *Mur.*, *C.*; — 4) = dvocevka, *Cig.*
dvǫ̑jklja, *f.* die Zwei (Ziffer), *Cig.*, *Jan.*
dvojljìv, íva, *adj.* zweifelhaft, *ogr.-C.*
dvojljívost, *f.* die Zweifelhaftigkeit, *ogr.-C.*

dvǫ̑jna, *f.* der Zweifel, *C.*; brez vsake dvojne, *kajk.-Valj.(Rad)*.
dvǫ̑jnast, *adj.* = dvojen, dvojnat, *Mur.*, *Cig.*
dvǫ̑jnat, *adj.* zweifach, doppelt, Doppel=; škilasti ljudje vidijo dvojnato, *Žnid.*
dvǫ̑jnica, *f.* 1) die Doublette, *Jan.*; — 2) die Ambe, *h. t.-Cig.(T.)*; — 3) črta d., die Doppellinie, *DZ.*
dvǫ̑jnik, *m.* 1) = dvojček, *ogr.-M.*; dvojník, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) der Doppelfaden, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *Met.*; — 3) das Duplicat, *Cig.*, *C.*, *DZ.*; — 4) = dvojina, der Dual, *Cig.*
dvójnja, *f.* = dvojba, *kajk.-Valj.(Rad)*.
dvojnják, *m.* der Doppelpflug, *C.*
dvojnòg, nóga, *adj.* nam. dvojenog, = dvonog, *Habd.-Mik.*
dvojnoglâsnik, *m.* = dvoglasnik, *C.*
dvojnoizbǫ́čen, *adj.* biconvex, *Sen.(Fiz.)*.
dvojnojámast, *adj.* biconcav, *Sen.(Fiz.)*.
dvojnojezíčen, čna, *adj.* = dvojezičen 1), *Mur.*
dvojnomrę́žen, žna, *adj.* doppelt vergittert, *Zora.*
dvójnost, *f.* die Zweifältigkeit, die Zweiheit, die Dualität; — 2) die Zweifelhaftigkeit, der Zweifel, *C.*, *Valj.(Rad)*; d. o čem, *Zora.*
dvojròg, róga, *adj.* nam. dvojerog, = dvorog, *Habd.-Mik.*
dvojstròk, strǫ́ka, *adj.* nam. dvojestrok = doppelt, *Meg.*, *Dol.-Cig.*
dvǫ̑jstven, stvena, *adj.* dvojstveno število, der Dual, *C.*
dvǫ̑jstvǫ, *n.* 1) die Zweiheit, der Dualismus, *Cig.(T.)*, *C.*, *Nov.*; — 2) der Dual, *Levst.(Sl. Spr.)*, *Cv.*
dvǫ́jščina, *f.* der Zweifel, *Raič(Let.)*; na dvojščini biti, im Zweifel sein, *Z.*; — prim. dvojina 3).
dvǫ̑jški, *adj.* Zwillings=: d. porod, *Mur.*
dvokâčnik, *m.* šaliva beseda za: paragraf, *SlN.*
dvokalȋčnica, *f.* zweisamenlappige Pflanze, *Tuš.(B.)*.
dvokápen, pna, *adj.* dvokapna streha, das Satteldach, *Cig.*; — prim. kap. *m.*
dvokìs, kísa, *m.* das Dioxyd: ogljikov d., das Kohlendioxyd, *Sen.(Fiz.)*.
dvokolę́jen, jna, *adj.* zweigeleisig, *DZ.*
dvokolę́sen, sna, *adj.* zweirädrig, *Jan.*, *nk.*
dvokolę̑snica, *f.* zweirädriges Fuhrwerk, *Cig.*, *Jan.*
dvokolę̑snik, *m.* = dvokolesnica, *Cig.*
dvokǫ̑lnica, *f.* zweirädriger Karren, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Trst.(Let.)*; — dvokǫ̑lnica?
dvokǫ̑tnica, *f.* die Diagonale, *Cig.(T.)*.
dvokǫ̑tnik, *m.* sferičen d., sphärisches Zweieck, *Cig.(T.)*.
dvokràk, kráka, *adj.* zweiarmig, *Cig.(T.)*.
dvokrâlje, *n.* das Doppelkönigthum, *Cig.(T.)*.
dvokrȋlec, lca, *m. pl.* dvokrilci, Zweiflügler (diptera), *Cig.(T.)*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
dvokrílen, lna, *adj.* zweiflügelig, *Cig.*, *M.*
dvolę́ten, tna, *adj.* zweijährig, *Jan.*

dvolêtje, *n.* das Biennium, das Zweijahr, (dveletje) *Cig.*
dvolíčen, čna, *adj.* zweiförmig: dvolična vrednost, zweideutiger Wert (math.), *Cig.(T.)*; — heuchlerisch, *Mur.*, *Cig.*; dvolično in dvojezično ponašati se, *SlN.*
dvolíčiti, lîčim, *vb. impf.* doppelzüngig sein, *Mur.*
dvolíčnost, *f.* 1) die Dimorphie (chem.), *Cig.(T.)*; — 2) die Zweideutigkeit, *SlN.*
dvolìh, líha, *adj.* dvoliho število, ungerad ungerade, doppelt ungerade Zahl (math.), *Cig.(T.)*.
dvolìk, líka, *adj.* doppelförmig, dimorph (chem.), *h. t.-Cig.(T.)*.
dvolìk, líka, *m.* die Doppelgestalt (min.), *h. t.-Cig.(T.)*.
dvolísten, tna, *adj.* zweiblättrig, *Cig.*, *Jan.*
dvolòk, lǫ́ka, *m.* der Zwillingsbogen (arch.), *h. t.-Cig.(T.)*.
dvolòm, lǫ́ma, *m.* die Doppelbrechung, *h. t.-Cig.(T.)*.
dvolǫ̑mec, mca, *m.* der Doppelspat, *Erj.(Min.)*.
dvolǫ̑mek, mka, *m.* der Doppelbruch, *Cig.(T.)*.
dvòm, ǫ́ma, *m.* der Zweifel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; brez dvoma, unzweifelhaft; ni dvoma, kein Zweifel, *Cig.*, *nk.*
dvǫ̑mba, *f.* der Zweifel, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; brez dvombe, unzweifelhaft, ohne Zweifel, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
dvǫ́men, mna, *adj.* zweifelhaft, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dvomèr, méra, *m.* v metriki: der Dimeter, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
dvomę́ren, rna, *adj.* dimetrisch (tudi: math.), *Cig.(T.)*.
dvoméséčen, čna, *adj.* zweimonatlich, *Cig.*, *C.*
dvǫ̑mež, *m.* der Zweifler, *SlN.*
dvomíseln, selna, *adj.* doppelsinnig, *Jan.*, *nk.*
dvomîšec, šca, *m.*, *pl.* dvomišci, Zweimuskeler (zool.), *h. t.-Cig.(T.)*.
dvǫ́miti, im, *vb. impf.* zweifeln, *Pohl.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; d. o čem, d. nad čem, zastran česa, *Cig.*, *nk.*; ni dvomiti, es ist kein Zweifel, *Cig.*, *nk.*; — prim. hs. dvoumiti, zweifeln.
dvomîvec, vca, *m.* der Zweifler, *LjZv.*
dvomljénje, *n.* das Zweifeln, *nk.*
dvomljìv, íva, *adj.* 1) zweifelreich, zweifelsüchtig, skeptisch, *Mur.*, *Cig.*; — 2) = dvomen 1), *Cig.*, *Jan.*, *M.*
dvomljîvec, vca, *m.* der Zweifler, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*
dvomljívost, *f.* 1) die Zweifelsucht, der Skepticismus, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = dvomnost, *Cig.*
dvǫ́mnost, *f.* die Zweifelhaftigkeit, *Mur.*, *Jan.*
dvomǫ̑štvǫ, *n.* die Zweimännerei, *Cig.*
dvoníten, tna, *adj.* zweifädig, (dveniten) *Cig.*
dvoniz, niza, *m.* die Doppelreihe (math.), *h. t.-Cig.(T.)*.
dvonǫ́čen, čna, *adj.* zweinächtig, *Cig.*
dvonòg, nǫ́ga, *adj.* zweibeinig, *Cig.*, *Jan.*
dvonogáč, *m.* der Zweifüßler, *Jan.*
dvonogàt, áta, *adj.* = dvonog, *Jan.*

dvonǫ̑žec, žca, *m.* der Zweifüßler, *Cig.*, *Jan.*
dvonǫ́žen, *adj.* = dvonog, *Cig.*, *Jan.*
dvoobrázen, zna, *adj.* mit doppeltem Gesicht: dvoobrazni Janus, *Let.*
dvoǫ́gelnik, *m.* sferičen d., sphärisches Zweieck, *Cig.(T.)*.
dvoòk, ǫ́ka, *adj.* zweiäugig, *Cig.*, *Jan.*
dvoosnǫ́ven, vna, *adj.* dvoosnovna kislina, zweibasische Säure, *Cig.(T.)*.
dvopârkljar, rja, *m.* dvoparklarji, Zweihufer, Spalthufer (bisulca), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.
dvopârklјež, *m.* = dvoparkljar, *C.*
dvopę̂rnat, *adj.* doppelgefiedert, *Cig.*
dvoperǫ́ten, tna, *adj.* zweiflügelig, *Cig.*
dvoperǫ̑tnik, *m.* der Zweiflügler, *Cig.*
dvopèv, pę́va, *m.* = dvospev, *Cig.(T.)*.
dvopîčje, *n.* der Doppelpunkt, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
dvoplásten, stna, *adj.* zweischichtig, (dvep-) *Cig.*
dvoplòsk, plǫ́ska, *adj.* zweiflächig, *Cig.(T.)*.
dvòr, dvóra, *m.* der Hof; gospodski dvor, der Herrenhof, *Jan.*; — cesarski dvor, der kaiserliche Hof; — sodni dvor, der Gerichtshof, *DZ.*; upravni sodni d., der Verwaltungsgerichtshof, *DZ.*; — nebeški dvor, neko zvezdje, v katerem so zvezde v krog postavljene, *Pjk.(Črt. 259.)*.
dvorámen, mna, *adj.* zweiarmig (phys.), *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
dvoràn, ána, *m.* *Mur.*; pogl. dvorjan.
dvoranin, *m.* = dvorjan, *Habd.*; d. kraljevski, *Krelj*; — hs.
dvorâna, *f.* der Saal, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — hs.
dvorânič, *m.* *Cig.*, *Jan.*, pogl. dvorjanič.
dvoràniti, ânim, *vb. impf.* *nk.*, pogl. dvorjaniti.
dvorânski, *adj.* *Cig.*, pogl. dvorjanski.
dvorânstvǫ, *n.* *Cig.(T.)*, *DZ.*, pogl. dvorjanstvo.
dvorazrę́den, dna, *adj.* zweiclassig, *nk.*
dvǫ̑rba, *f.* die Pflege, die Bedienung, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
dvórec, rca, *m.* *dem.* dvor; 1) das Gehöfte, *Jan.*; der Palast, *nk.*; biskupov letni d., *Zv.*; — 2) der Griff am Bohrer, *ogr.-C.*
dvorę̂dec, dca, *m.* 1) das Distichon, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Doppelsame (diplotaxis), *C.*
dvorę́den, dna, *adj.* zweireihig, doppelreihig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
dvorę̂dje, *n.* die Doppelreihe, *Jan.*
dvǫ̑rek, rka, *m.* der Griff am Bohrer: za dvorek prijeti, *Z.*; — prim. dvorec 2).
dvóren, rna, *adj.* Hof-.
dvorę́zen, zna, *adj.* zweischneidig, doppelschneidig, *Z.*, *nk.*; dvorezna sekira, die Queraxt, *Jan.*
dvoríšče, *n.* der Hofraum, der Hof; zdelovanje na dvorišče, der hofseitige Ausbau, *Levst.(Pril.)*; — dvorišče pometati ženskam, den Hof machen, *Erj.(Izb. sp.)*.
dvorîščnik, *m.* der Hofknecht, *Cig.*
dvoríti, ím, *vb. impf.* bedienen, aufwarten, *Cig.*, *Jan.*; prijatelju d., den Freund bedienen, *ogr.-C.*; d. koga, *Cig.*; — hs.
dvorjàn, ána, *m.* der Hofmann, der Höfling, *Jan.*, *ogr.-C.*

dvorjânič, *m.* der Hofjunker, (dvoranič) *Cig.*, *Jan.*
dvorjanik, *m.* = dvornik, *Prip.-Mik.*
dvorjániti, ânim, *vb. impf.* Hofdienste leisten, *C.*; — d. si dati, sich den Hof machen lassen, *Jurč.*
dvorjânka, *f.* die Hofdame, *Cig.*
dvorjânski, *adj.* hofmännisch, höfisch, *Mur.*, (dvoranski) *Cig.*
dvorjânstvọ, *n.* der Hofstaat, die Hofleute, *Mur.*, *Jan.*; dvorjanstvo velikega kralja nebeškega, *Cv.*
dvorljìv, íva, *adj.* bedienſam, höflich, *Mur.*, *Jan.*
dvorljívost, *f.* die Höflichkeit, *Jan.*
dvọ̑rnica, *f.* die Hofdame, *Cig.*, *Jan.*
dvọ̑rnik, *m.* 1) der Höfling, der Hofdienstmann, *Cig.*; kralj in njegovi dvorniki, vse svoje dvornike je povabil, *Ravn.*; — 2) der Hofmeister, der Haushälter, *Meg.*, *Dict.*, *Dalm.*; kraljevski d., *Krelj*; kraljev d., *Ravn.*;—der Oberknecht: kadar veliko hlapcev imajo, ednega izmej njih izvole in postave za dvornika ali „šafarja", *Krelj*; — 3) der Bediener, *ogr.-C.*, — tudi: dvorník, *Dict.*, pos. v poslednjem pomenu, *Valj.(Rad).*
dvọ̑rniški, *adj.* Hof=: dvorniški žolnerji, *Trub.*
dvọ̑rništvọ, *n.* der Hofstaat, *SlN.*
dvoròb, rọ́ba, *adj.* zweikantig, *Cig.(T.).*
dvorọ́čen, čna, *adj.* z dvema ročema; zweihenkelig, *Cig.*, *Jan.*
dvoròg, rọ́ga, *adj.* zweihörnig, *Cig.*
dvoròk, rọ́ka, *adj.* zweihändig, zweiarmig, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.).*
dvorováti, ûjem, *vb. impf.* das Hoflager halten, *Cig.(T.)*, *Zora.*
dvorọ̑žnik, *m.* = kozel, *Zv.*
dvọ̑rski, *adj.* Hof=; dvorska služba, *Trub.*; d. običaj, die Hofetiquette, *Cig.(T.)*; dvorska šega, *Cig.*; d. zvezdar, der Hofastrolog, *Zora.*
dvọ̑rstvọ, *n.* = dvorjanstvo, dvorništvo, *C.*, *SlN.*, *ZgD.*
dvosẹ́nčen, čna, *adj.* doppelschattig, *C.*
dvosẹ̑nčnik, *m.* dvosenčniki, zweischattige Bewohner (geogr.), *Cig.(T.).*
dvoskȓg, skŕga, *adj.* zwei Riemen habend, *Cig.(T.).*
dvosòd, sọ́da, *adj.* dvosodo število, gerad gerade Zahl (math.), *Cig.(T.).*
dvospẹ̀v, pẹ́va, *m.* das Duett, *Jan.*, *C.*, *nk.*
dvospôlnik, *m.* der Zwitter, der Hermaphrodit, *Cig.(T.)*; — rus.
dvostáven, vna, *adj.* dvostavni račun, die Zweisatzrechnung, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.).*
dvostébrje, *n.* die Säulenkuppelung, *Cig.(T.).*
dvostìh, stíha, *m.* das Distichon: latinski d., *Zv.*
dvostọ̑lpje, *n.* = dvostebrje, *Cig.(T.).*
dvostožẹ́ren, rna, *adj.* bipolar (phys.), *h. t.-Cig.(T.).*
dvostràn, strána, *adj.* doppelseitig, *Jan.*; — zweihängig (arch.), *Cig.(T.).*
dvostránost, *f.* die Doppelseitigkeit, *Jan.*
dvostránski, *adj.* doppelseitig, zweiseitig, *Jan.*, *C.*, *nk.*
dvostrânstvọ, *n.* = dvostranost, *Cig.*
dvostròk, strọ́ka, *adj.* zweifach, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
dvotẹ̑łec, łca, *m.* = dvotelesnik, *Pot.-Cig.*, *C.*
dvotelẹ̑snik, *m.* der Zweileibige, *Cig.*
dvoùh, úha, *adj.* zweiöhrig, *Cig.*, *Jan.*
dvoùm, úma, *m.* 1) der Doppelsinn, *Jan.*; — 2) der Zweifel, *Cig.(T.).*
dvoúmen, mna, *adj.* 1) zweideutig, doppelsinnig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; rad je kaj dvoumnega povedal, *Zv.*; — 2) (po hs.) zweifelhaft, *Cig.(T.).*
dvoúmiti se, im se, *vb. impf.* = dvomiti, *Cig.(T.)*; — stsl.
dvoûmje, *n.* 1) der Doppelsinn, die Zweideutigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — 2) (po hs.) der Zweifel, *Cig.(T.)*, *DZ.*
dvoúmnost, *f.* die Doppelsinnigkeit, *Cig.(T.).*
dvoúren, rna, *adj.* zweistündig, (dveuren) *Cig.*
dvovẹ́jen, jna, *adj.* zweiästig, (dvevejen) *Cig.*
dvovẹ̑jnat, *adj.* doppelzweigig, *Cig.*
dvovíden, dna, *adj.* doppelsichtig, *Cig.*
dvovídnost, *f.* die Doppelsichtigkeit, *Cig.*
dvovlâdje, *n.* das Duumvirat, *Cig.*
dvovlâdnik, *m.* der Duumvir, *Cig.*
dvovprẹ́žen, žna, *adj.* zweispännig, *nk.*; dvovprežna kočija, *LjZv.*
dvovȓh, vŕha, *adj.* zweigipfelig, *Cig.*
dvovŕsten, stna, *adj.* doppelreihig, *Cig.*, *Jan.*; — doppelartig, *Cig.*, *Jan.*
dvovrstíčen, čna, *adj.* zweizeilig: dvovrstična kitica, zweizeilige Strophe, *Zora.*
dvovȓstje, *n.* das Distichon, *Cig.*
dvozakọ̑nstvọ, *n.* die Doppelehe, *Cig.*, *Jan.*
dvozlòg, zlọ́ga, *adj.* = dvozložen, *Cig.*, *Jan.*
dvozlọ̑žen, žna, *adj.* zweisilbig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
dvozmíseln, sełna, *adj.* doppelsinnig, *Cig.(T.).*
dvozmîslica, *f.* der Doppelsinn, *Cig.(T.).*
dvoznáčen, čna, *adj.* doppeldeutig, *Cig.*
dvoznáčnost, *f.* die Doppeldeutigkeit, *Cig.*
dvozòb, zọ́ba, *adj.* zweizähnig, *Cig.*
dvozȓn, zŕna, *adj.* zweikörnig, *Cig.*
dvozvệzdje, *n.* der Doppelstern, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
dvožẹ̑nec, nca, *m.* der Bigamist, *Cig.*
dvožẹ̑nstvọ, *n.* die Bigamie, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
dvožíčen, čna, *adj.* zweidrähtig: dvožični magnetomer, das Bifilarmagnetometer, *Cig.(T.).*
dvožíven, vna, *adj.* doppellebig, *Cig.*; — Amphibien=, *Cig.*
dvožîvka, *f.* das Amphibium, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.).*
dvȓst, î, *f.* neka riba (abramis vimbra), *Krško na Savi-Erj.(Torb.).*
džòk, *interj.* plumps! *BlKr.*
džókniti, džôknem, *vb. pf.* plumpen, *BlKr.*
džûndž, *m.* die Perle, *ogr.-Valj.(Rad).*
džûndžek, džeka, *m.* das Knabenkraut (orchis), *vzhŠt.-C.*
džûrdž, *m.* der Krug: sneha jim napolni džurdže z vinom, *vzhŠt.-Pjk.(Črt.).*

E.

è, *interj.* vzklik, ki izraža nevoljo: e, pusti me!

ēbehtnica, *f.* das Fest Maria Verkündigung, *Guts.*: — prim. tirol. ebnachten = Maria Verkündigung, *C.*; srvn. ebennaht, Tag- und Nachtgleiche, *Mik.(Et.)*.

ēbehtnik, *m.* der Monat März, *Guts.*; — prim. ebehtnica.

ēben, *m.* der Ebenbaum, *Cig.*

ēbenast, *adj.* ebenartig, *Cig.*

ēbenov, *adj.* vom Ebenbaum, *Cig.*; ebenov les, *Dalm.*, *Tuš.(B.)*.

ēbenovec, vca, *m.* der Ebenbaum (diospyxos ebenum), *Tuš.(B.)*.

ebenovína, *f.* das Ebenholz, *Cig.*, *Tuš.(B.)*.

éden, (pred substantivi: èn, *Mik.*, *Levst.(Sl. Spr.)*) éna, éno, *g.* énega, éne *num.* 1) einer, ein; eden izmed vas, vas eden, einer von euch; eden čita, drugi piše, tretji spi; dvoje škornje imam, pa le en klobuk; ene škarje, ene rokavice, eine Schere, ein Paar Handschuhe; šteje se: eden, dva, tri itd., ali: ena, dve, tri itd., eins, zwei, drei u. s. w.; po eden, je einer; eden za drugim, einer nach dem andern; oba eno godeta, beide sind von einem Schlage, *Met.*: ob enem, zugleich; v eno mer, in einemfort (tudi: v enomer); prim. ona ne spi vse v eno, *Hip.(Orb.)*; — 2) *pl.* eni, einige, etliche; eni ter eni, hie und da einige; eni pravijo da, drugi da ne; ena dva, enih pet = kaka dva, kakih pet, etliche zwei, fünf; ene krate (krati), etlichemale; — 3) kot nedoločen členek (ein); en volovski voz, en duhovni, *Cv.*; (novejša književna slovenščina se ga ogiblje);—edna, edno, *Mur.*, *Jan.(Slovn.)* in tu in tam v knjigah, starejših in novejših; poudarjeno tudi „eden" pred substantivi: pred Bogom je tisoče let kakor eden dan, *Krelj;* ena vera, eden krst, *Schönl.*; eden krivičen vinar deset pravičnih sne, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; — prim. jeden.

edikt, *m.* razglas, das Edict, *Cig.*

edīkten, tna, *adj.* Edictal-: ediktni rok, die Edictalfrist, *DZ.*

edín, *adj.* 1) einzig: edini sin, der einzige Sohn; edina tolažba, der einzige Trost; edino, einzig, ausschließlich; — vsak edin, jeder einzelne, *C.*; — 2) edino število = edinstvo (die Einzahl), *Cig.*; — 3) verlassen, elend, armselig, *Dict.*, *C.*, *Mik.*; edino živeti, *Z.*; jaz sem edin (jedin) in reven, *Dalm.*; — 4) einig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

edînček, čka, *m. dem.* edinec: einziger Sohn, *Z.*, *Nov.*, *SlN.*

edînec, nca, *m.* der Einzige: der einzige Sohn, *V.-Cig.*; božji edinec je za mizo pri njih, *Ravn.*; v tem je e., hierin ist ihm niemand zu vergleichen, *Cig.*; — 2) = poedinec, das Individuum, *Cig.*; — 3) der Verlassene, der Arme, *C.*

edînica, *f.* 1) die Einzige, *C.*; die einzige Tochter, *C.*; Vida jima je bila edinica, *Jurč.*; prim. hs. jedinica; — 2) = edinka 3), *Cig.*

edinîlen, lna, *adj.* einigend, *C.*, *SlN.*

ediníšče, *n.* der Einigungspunkt, der Concurrenzpunkt (math.), *h. t.-Cig.(T.)*.

edinît, *adj.* vereinzelt (math.), *Cig.(T.)*; — singulär, edinita sodba = sodba o poedinini, *Cig.(T.)*.

edíniti, înim, *vb. impf.* einig machen, einigen, vereinigen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; duše se bodo edinile s telesi, *Guts.(Res.)*.

edinják, *m.* der Einser, *ogr.-C.*

edínjenje, *n.* die Einigung, die Vereinigung, *Cig.*, *C.*

edînka, *f.* 1) die einzige Tochter, *Cig.*; — 2) die Einheit (Zahl), *Slom.-C.*; — 3) die Eins (Zahlzeichen), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

edinobǫ̑žje, *n.* der Monotheismus, *Cig.(T.)*.

edinodúšen, šna, *adj.* einhellig, *Cig.*

edinodûšje, *n.* die Eintracht, *Cig.*

edinogúben, bna, *adj.* = enoteren, *C.*

edinoosę́ben, bna, *adj.* edinoosebna sodišča, Einzelgerichte, *DZ.*

edinorójen, éna, *adj.* eingeboren: edinorojeni sin božji.

edinorojénec, nca, *m.* der Eingeborne, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*

edínost, *f.* 1) die Einzigkeit, die Einheit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) die Einigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; v edinosti živeti, *Cig.*; — 3) die Dürftigkeit, das Elend, *Meg.-Mik.*

edinovladár, rja, *m.* = samovladar, *Cig.(T.)*.

edinovladárski, *adj.* = samovladarski, *Cig.(T.)*, *Jes.*

edinovladârstvǫ, *n.* = samovladarstvo, *Cig.(T.)*, *Jes.*

edinovlâdec, dca, *m.* = samovladar, *Cig.*

edinozveličâlen, lna, *adj.* alleinseligmachend; edinozveličalna vera, cerkev.

edînstven, stvena, *adj.* einheitlich, *Cig.*, *Levst.(Pril.)*, *nk.*

edînstvenost, *f.* die Einheitlichkeit, die Zusammengehörigkeit (stil.), *Cig.(T.)*.

edînstvǫ, *n.* 1) die Einzigkeit, *Jan.*: die Einheit, *Cig.*, *Valj.(Rad)*: e. duha, *C.*; — die Einzahl, der Singular (gramm.), *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; — 2) die Einheitlichkeit, die Zusammengehörigkeit, *Cig.(T.)*; — 3) die Union: stvarno e., die Realunion, *Jes.*; osebno e., die Personalunion, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*; colno e., der Zollverband, *DZ.*; — 4) = edinost, die Einigkeit, *Cig.*, *Nov.*

edínščina, *f.* die Einsamkeit, *V.-Cig.*, *Jan.*; die Kinderlosigkeit, *C.*; — das Elend, die Armut, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; v edinščini

živeti, *Z.*; izza edinščine neredno življenje, *Zv.*; edinščino trpeti, *Jurč.*
ednájst, *num.* = enajst, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
ednák, *adj.* = enak, *Mur.*, *Jan.*
edníca, *f.* 1) der Einser, *Mur.*, *Jan.*: der Einer, (jednica) *Cel.(Ar.)*; — 2) ednice, die Unionen (math.), *Cig.(T.)*; — die Einheit: dolgostna e., die Längeneinheit, *Cig.(T.)*; davkovna, colna e., die Steuer-, Verzollungseinheit, *DZ.*
ednína, *f.* die Einzahl, der Singular (gramm.), *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
ednînski, *adj.* singularisch, *Navr.(Let.)*.
edno-, išči pod: eno-.
ednǫ́k, *adv.* = enok, *ogr.-C.*
edūkt, *m.* po kemični poti izločena tvarina, das Educt (chem.), *Cig.(T.)*.
efēkt, *m.* učinek, der Effect, *Cig.(T.)*.
efemerīda, *f.* astronomische Tafel, die Ephemeride, *Cig.(T.)*.
ēgriš, *m.* = agres, *ogr.-Valj (Rad)*.
èh, *interj.* vzklik, ki izraža nevoljo: eh, pusti me!
èj, *interj.* = eh: ej, vrag, pa že blodi kdo tu okoli, *LjZv.*; ej, saj je dejal doktor, da se ni bati, *LjZv.*; traun: ej, da je res, es ist traun wahr! *Cig.*; ej res! traun! *Jan.*; — ei! *Cig.*, *Jan.*
eklekticīzem, zma, *m.* izbiranje raznih modroslovnih naukov iz raznih sistem, der Eklekticismus (phil.), *Cig.(T.)*.
eklīptika, *f.* dozdevna solnčna pot na nebesnem obloku, die Ekliptik.
éklǫ, *n.* *Dalm.(Predg.)*, pogl. jeklo.
eksākten, tna, *adj.* natančen, exact: eksaktna znanstva, exacte Wissenschaften, *Cig.(T.)*.
ekscelēncija, *f.* odlikovalen naslov, die Excellenz, *Jan.*, *nk.*; — prim. vzvišenost.
ekscēntričen, čna, *adj.* excentrisch (math., astr.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*; — prim. izsreden.
ekscēntričnost, *f.* die Excentricität, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*.
eksegēza, *f.* razlaganje, die Exegese, *Cig.(T.)*.
eksekúcija, *f.* posilna izvršba kake razsodbe, die Execution.
eksekutīven, vna, *adj.* executiv, *nk.*
eksekūtor, rja, *m.* izvrševavec, der Executor.
eksemplār, *m.* das Exemplar; — prim. izvod.
ekvātor, rja, *m.* der Aequator, *Cig.(T.)*; — prim. ravnik, polutnik.
elāstičen, čna, *adj.* prožen, elastisch.
elāstičnost, *f.* prožnost, die Elasticität.
elce, *n.* die Handhabe, *Meg.*; — prim. helce.
elegānten, tna, *adj.* izboren in vkusen, elegant, *Cig.(T.)*, *nk.*
elegāntnost, *f.* die Eleganz, *Cig.(T.)*, *nk.*
elēgičen, čna, *adj.* milotožen, elegisch, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
elegīja, *f.* milotožna pesem, die Elegie.
elegījski, *adj.* elegiji primeren, elegisch, *Cig.*, *Jan.*
elēktričen, čna, *adj.* elektrisch; električna iskra; električna ločba, die Elektrolyse, *Cig.(T.)*.

elēktričnost, *f.* die Elektricität (als Eigenschaft), *Cig.(T.)*.
elēktrika, *f.* die Elektricität (als Materie), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; e. vzbujena z dotikanjem (po dotiku), Berührungselektricität, e. vzbujena z drgnjenjem, Reibungselektricität, e. vzbujena s toploto, Thermoelektricität, razdelbna e., die Vertheilungselektricität, *Cig.(T.)*.
elektrizováti, ûjem, *vb. impf.* elektrisieren, *Cig.(T.)*, *nk.*
elektrodināmika, *f.* medsebojno vplivanje električnih tokov, die Elektrodynamik, *Cig.(T.)*.
elektrofōr, *m.* der Elektricitätsträger, der Elektrophor.
elektrolīza, *f.* električna ločba, die Elektrolyse, *Cig.(T.)*.
elektromagnetīzem, zma, *m.* vplivanje elektrike na magnetizem, der Elektromagnetismus, *Cig.(T.)*.
elemēnt, *m.* prvotna sestavina, das Element, (math., phys.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*; — prim. prvina.
elementāren, rna, *adj.* začeten, Elementar-, *Cig.(T.)*, *nk.*
elīpsa, *f.* pakrog, die Ellipse.
elipsoīd, *m.* pakrožno telo, das Ellipsoid.
elīptičen, čna, *adj.* pakrožen, elliptisch, *Cig.(T.)*, *nk.*
elīzij, *m.* podzemeljski raj pri starih Grkih, das Elysium, *Cig.*
elízija, *f.* izpah, die Elision (gramm.), *Cig.(T.)*.
eminēncija, *f.* odlikovalen naslov: die Eminenz, *Cig.*, *Jan.*; — prim. prevzvišenost.
empīričen, čna, *adj.* opirajoč se na izkušnjo, empirisch, *Cig.(T.)*, *nk.*
èn, *num.* išči pod: eden.
enačâj, *m.* das Gleichheitszeichen, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.
enâčba, *f.* die Gleichung (math.), *Cig.(T.)*; enačbo postaviti, sestaviti, die Gleichung ansetzen, *Cig.(T.)*; osnovna e., die Fundamentalgleichung, *Cig.(T.)*; razstavna, sestavna e., analytische, synthetische Gleichung, *Cig.(T.)*.
enâčben, čbena, *adj.* Gleichungs-: enačbeni členi, die Glieder der Gleichung, *Cig.(T.)*.
enâček, čka, *m.* das Aequivalent: pristojbinski e., *nk.*
enáčenje, *n.* die Gleichstellung, die Gleichmachung, *Cig.*
enáčica, *f.* das Pendant, das Seitenstück, *Cig.(T.)*.
enačílǫ, *n.* 1) der Vergleichungspunkt, *Cig.*; — 2) der Egalisator (mech.), *h. t.-Cig.(T.)*.
enáčiti, âčim, *vb. impf.* gleichstellen: e. koga komu, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — gleichmachen, *Cig.(T.)*; smrt nas vse enači, *Cig.*; — e. se komu, sich jemandem gleichstellen, gleichdünken, *Cig.*
enâčki, *adv.* gleichfalls, *Mur.*
enâčnik, *m.* das Gleichheitszeichen, *Cig.*, *C.*
enájst, *num.* eilf.
enajstę̑r, *num.* eilf, eilferlei; — prim. četver.
enajstę̑ren, rna, *adj.* eilffach.
enajstę̑rnat, *adj.* = enajsteren.

enájsti, *num.* der eilfte.
enajstíca, *f.* der Eilfer, die Eilf, *Cig., Jan.*
enájstič, *adv.* zum eilftenmale, eilftens.
enajstína, *f.* der eilfte Theil.
enajstînka, *f.* das Eilftel.
enájstkrat, *adv.* eilfmal.
enájstkraten, tna, *adj.* eilfmalig.
enajstlę́ten, tna, *adj.* eilfjährig.
enák, *adj.* von einerlei Beschaffenheit, einerlei, gleich; svet je bil vselej enak, *Kast.*; ni mu enacega, keiner gleicht ihm, ist ihm zu vergleichen, *Cig.*; enako, auf gleiche Weise.
enakobárven, vna, *adj.* von gleicher Farbe, *nk.*
enakocę̀n, cę́na, *adj.* von gleichem Werte (al pari), *Cig.(T.).*
enakocę́nost, *f.* die Gleichwertigkeit, die Parität, *Jan., Cig.(T.).*
enakǭča, *f.* = enakost, *C.*
enakočúten, tna, *adj.* gleichfühlend, *Cig.*
enakodélen, łna, *adj.* gleichtheilig, *Jan.*; isomer (chem.), *Cig.(T.).*
enakodúšen, šna, *adj.* gleichmüthig, *Cig., Jan., M.*
enakodûšje, *n.* der Gleichmuth, *Cig., Jan.*
enakodúšnost, *f.* der Gleichmuth, *Mur., Cig., Jan.*
enakoelḕktričen, čna, *adj.* gleichnamig elektrisch, *Cig.(T.).*
enakoglásen, sna, *adj.* gleichklängig, gleichstimmig, *Cig., Jan.*
enakoglâsje, *n.* der Gleichklang, der Gleichlaut, *Cig., Jan.*; die Paronomasie, *Cig.(T.).*
enakokǫ́ten, tna, *adj.* gleichwinkelig, *Cig., Jan., Cig.(T.), Cel.(Geom.).*
enakokràk, kráka, *adj.* gleichschenkelig, gleicharmig, *Cig.(T.), C., Cel.(Geom.).*
enakokrîlec, łca, *m.* enakokrilci, Gleichflügler, *Cig.(T.), Erj.(Ž.).*
enakolę̂tnica, *f.* (črta) e., die Isothere, *Cig. (T.).*
enakolíčen, čna, *adj.* analog, *C.*
enakomę́ren, rna, *adj.* gleichmäßig, *Mur., Cig., Jan., nk.*
enakomę̂rje, *n.* das Ebenmaß, das Gleichmaß, *Cig.(T.), C.*
enakomę̂rnež, *m.* der Gleichmäßige: to je e., srca pa nima nič, *Ljub.*
enakomę́rnost, *f.* die Gleichmäßigkeit, *Mur., Cig., Jan.*
enakomíseln, sełna, *adj.* gleichgesinnt, *Jan.*
enakomíselnost, *f.* die Gleichgesinntheit, *Jan., Cig.(T.).*
enakomîšljenik, *m.* = enomiselnik, *nk.*
enakomǫ́čen, čna, *adj.* = istomočen, isodynamisch, *Cig.(T.).*
enakonǫ́čen, čna, *adj.* Aequinoctial-, *Cig., Jan.*
enakonǭčje, *n.* das Aequinoctium, *Cig., Jan., Cig.(T.), Jes.*
enakoǫ́gełn, gełna, *adj.* gleicheckig, *Cig.(T.).*
enakopis, pisa, *m.* das Pare, *C., DZ.*
enakopráven, vna, *adj.* gleichberechtigt, *Cig., Jan., nk.*
enakoprávnost, *f.* die Gleichberechtigung, *Cig., Jan., nk.*
enakorámen, mna, *adj.* gleicharmig, *Cig.(T.).*

enakoramę̂n, *adj.* gleicharmig: enakoramena vaga, gleicharmige Wage, *DZ.*
enakoramenía, *f.* enakoramena vaga, *DZ.*
enakoròb, rǫ́ba, *adj.* gleichkantig, *Cig.(T.), C.*
enakorǫ́den, dna, *adj.* ebenbürtig, *Jan.*
enakorǭdnik, *m.* der Ebenbürtige, *Cig.*
enakorǫ́dnost, *f.* die Ebenbürtigkeit, *Cig., Jan.*
enakosîlje, *n.* das Gleichgewicht der Kräfte, *Cig.(T.).*
enakoslǫ́ven, vna, *adj.* gleichlautend, *DZ.*
enákost, *f.* die Gleichheit; moje enakosti, meinesgleichen, *C.*
enakostràn, strána, *adj.* gleichseitig, *Cig., Jan., Cig.(T.).*
enakostraníčen, čna, *adj.* gleichseitig, *Cel. (Geom.).*
enakostròk, strǫ́ka, *adj.* das gleiche Fach betreffend, *SlN.*
enákošen, šna, *adj.* *Cig., Jan., C., nk.*, pogl. enakovšen, enakšen.
enakotę́žen, žna, *adj.* gleichgewichtig, *Jan.*; — enakotežna lega, die Gleichgewichtslage, *Cig. (T.).*
enakotę̂žje, *n.* das Gleichgewicht, *Cig., Jan., Cig.(T.).*
enakotláčen, čna, *adj.* isobarometrisch, *Cig. (T.)*; — prim. tlak.
enakoveljáven, vna, *adj.* von gleicher Geltung, *nk.*
enakovŕsten, stna, *adj.* von gleicher Gattung, Classe, *Z., nk.*
enákovšen, šna, *adj.* = enakšen, (prav. nam. enakošen; „enakušen“, *Rec., Jsvkr.).*
enakozvǭčje, *n.* der Gleichklang, *Cig.(T.).*
enákšen, šna, *adj.* von gleicher Beschaffenheit, gleichartig, gleichförmig, *Mur., DZ.*; gleichlautend, *Cig.(T.)*: e. spis, ein Pare, *DZ.*
enákšnost, *f.* die gleiche Beschaffenheit, die Gleichförmigkeit, *Mur.*
enciklopedîja, *f.* delo, ki obsega jedro vseh znanstev, die Encyklopädie.
endēmičen, čna, *adj.* v kakem kraju navaden (o boleznih), endemisch, *nk.*
endemîja, *f.* endemische Krankheit, *DZ.*
endívija, *f.* die Endivie (cichorium endivia).
eneagōn, *m.* deveterokotnik, das Enneagon, *Cig.(T.).*
enérgičen, čna, *adj.* krepko delujoč, krepkovoljen, energisch, *nk.*
energîja, *f.* krepka moč, krepkost, die Energie, *Cig.(T.), nk.*
eníca, *f.* = ednica, *Cig.*
ę́njati, am, *vb. pf.* = jenjati, henjati, *C.*
ênklja, *f.* = edinka 3), die Eins, der Einser, *Mur., Cig., Jan., Met.*
ênkrat, *adv.* 1) einmal; še e., noch einmal; — 2) na e., auf einmal, plötzlich, (po nem.); — 3) = nekdaj, kedaj, einmal; (po nem.); tudi: enkràt.
ênkraten, tna, *adj.* einmalig; tudi: enkráten.
enobárven, vna, *adj.* einfärbig, *Cig., Jan.*
enobíten, tna, *adj.* einer Wesenheit, consubstantiell, *Cig.*
enobítnost, *f.* die Wesenseinheit, die Consubstantialität, *Cig.*

enobǫ̑štvo, *n.* der Monotheismus, *Cig.(T.)*.
enobǫ̑žnik, *m.* der Monotheist, *Jan.*
enobǫ́žnost, *f.* = enoboštvo, *Bes.*
enocẹ́ven, vna, *adj.* einröhrig, *Cig.*, *Jan.*
enocẹ̑vka, *f.* einröhrige Büchse, *Jan.*
enočásen, sna, *adj.* synchronistisch, gleichzeitig, *Cig.(T.)*, *Žnid.*
enočlèn, člę́na, *adj.* eingliedrig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
enočlę̑nec, nca, *m.* eingliedriger Ausdruck (Monom), *Cig.(T.)*.
enočleník, *m.* = enočlenec, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.
enočlę̑nski, *adj.* eingliedrig: e. izraz, *Cel.(Ar.)*.
enodẹ́bełn, bełna, *adj.* einstämmig, *Cig.*, *Jan.*
enodẹ́łen, łna, *adj.* eintheilig, *Cig.*, *Jan.*
enodnẹ́ven, vna, *adj.* eintägig, ephemerisch, *Cig.*, *Jan.*
enodnẹ̑vnica, *f.* die gemeine Eintagsfliege (ephemera vulgata), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Erj.(Ž.)*; — prim. vodni cvet.
enodǫ́ben, bna, *adj.* contemporär, synchronistisch, *Cig.(T.)*.
enodòm, dǫ́ma, *adj.* einhäusig (bot.), *Cig.(T.)*.
enodǫ́men, mna, *adj.* = enodom, *Tuš.(B.)*.
enodúšen, šna, *adj.* einmüthig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
enodû̑šje, *n.* die Einmüthigkeit, *Cig.(T.)*; vse pokliče k enodušju in enomiselnosti, *Cv.*
enodúšnost, *f.* die Einmüthigkeit, *Cig.*, *Jan.*
enofúnten, tna, *adj.* einpfündig, *Jan.*
enoglásen, sna, *adj.* 1) eintönig, monoton, *Cig.*, *Jan.*; — 2) einstimmig: enoglasno petje, *nk.*; — enoglasno, unisono, *Jan.*; einhellig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; enoglasno izvoljen, einstimmig gewählt, *nk.*
enoglâsje, *n.* 1) die Monotonie, *Cig.*; — 2) die Einstimmigkeit, die Einhelligkeit, *Cig.(T.)*.
enoglásnost, *f.* 1) die Eintönigkeit, *Cig.*; — 2) die Einstimmigkeit, die Einhelligkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
enogȓb, gŕba, *adj.* einhöckerig, *Šol.*; enogrbi velblod, das Dromedar, *Cig.*
enogùb, gúba, *adj.* einfach: enogubi glasi, *Hip.(Orb.)*.
enogúben, bna, *adj.* 1) einfaltig, *Cig.*; — 2) einfach, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
enoimę̑n, *adj.* einnamig, gleichnamig, *Cig.(T.)*.
enǫ̑j, *num.* einerlei, *Mur.*, *Jan.*
enojadrȋłnica, *f.* der Einmaster, *Cig.*
enojámboren, rna, *adj.* einmastig, *Jan.*
enojámbornica, *f.* der Einmaster, *Cig.*, *Jan.*
enǫ̑jen, jna, *adj.* einfach, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; enojna nit, *Dol.*
enǫ̑jnat, *adj.* = enojen, *Žnid.*
enǫ̑jnik, *m.* = ednina, edinstvo (Singular), *Cig.*, *Jan.*
enǫ̑jnost, *f.* die Einfachheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
enǫ̑k, *adv.* = enkrat, *vzhŠt.-C.*, *Mik.*, *Zora.*
enokalíčen, čna, *adj.* einsamenlappig, *Jan.*, *Šol.*
enokalȋčnica, *f.* enokaličnice, Spitzkeimer (monocotyledones), *Jan.*, *Tuš.(R.)*.
enokolénčast, *adj.* einknötig, *Cig.*, *Jan.*
enokolę́sen, sna, *adj.* einrädrig, *Cig.*, *Jan.*
enokopíten, tna, *adj.* einhufig, *Cig.*
enokǫ́sen, sna, *adj.* = enosečen, *Cig.*
enokošenj, šnja, *adj.* = enosečen, *Cig.*
enokràk, kráka, *adj.* einarmig (mech.), *h. t.-Cig.(T.)*.
enokráten, tna, *adj.* = enkraten, *Cig.*
enolẹ́ten, tna, *adj.* einjährig.
enolíčen, čna, *adj.* einförmig, gleichartig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Erj.(Min.*, *Som.)*, *nk.*
enoličina, *f.* das Aequivalent, *Cig.(T.)*; — prim. enolik.
enolíčnost, *f.* die Einförmigkeit, die Gleichartigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; enoličnost in monotonija, *Zv.*
enǫ́lik, *adj.* 1) gleich groß, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Rib.-Mik.*, *Lašče-Levst.(Zb. sp.)*; enolika sva si, wir zwei sind gleich groß, *Cig.*; enolike višave, *Levst.(Močv.)*; — enoliko, gleich viel: kadar je enoliko glasov, bei Stimmengleichheit, *DZkr.*; enoliko glasov, *DZ.*; enoliko svetlobe, *Žnid.*; resničnosti imata obe enoliko v sebi, *Zv.*; — 2) = enakšen, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
enolikǫ̑st, *f.* gleiche Größe, *Cig.*
enolist, lísta, *adj.* einblättrig, *Cig.*
enolísten, stna, *adj.* einblättrig, *Cig.*, *Jan.*
enomèr, méra, *m.* = enomerec, *Jan.*
enomę̑rec, rca, *m.* das Monometer (in der Metrik), *Cig.(T.)*.
enomẹ́ren, rna, *adj.* = enakomeren, *M.*, *Z.*
enomẹ́sečen, čna, *adj.* einmonatlich, *Cig.*, *Jan.*
enomíseln, sełna, *adj.* einmüthig, gleichgesinnt, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
enomîselje, *n.* das Einverständnis, (-slije) *DZ.*
enomîsełnik, *m.* der Gesinnungsgenosse, *Cig.*; (-slenik), *Cig.(T.)*.
enomísełnost, *f.* die Einmüthigkeit, die Einhelligkeit, *Cig.(T.)*.
enomíščen, čna, *adj.* einmuskelig (-šičen), *Erj.(Ž.)*.
enomǫ́den, dna, *adj.* einhodig, *Cig.*
enonòg, nǫ́ga, *adj.* einfüßig, *Cig.*, *Jan.*
enonogàt, áta, *adj.* = enonog, *Jan.*
enonǫ́žen, žna, *adj.* = enonog, *Jan.*
enonǫ̑žec, žca, *m.* der Einbeinige, *Cig.*
enoǫ́čen, čna, *adj.* = enook, *Mur.*
enoǫ̑čnica, *f.* das Monocle, *Žnid.*
enoòk, ǫ́ka, *adj.* einäugig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
enoòs, ǫ́sa, *adj.* einachsig, *Cig.(T.)*.
enoosẹ́ben, bna, *adj.* einpersönig, *Cig.*
enoǫ́sen, sna, *adj.* einachsig, *Cig.*
enoosnǫ́ven, vna, *adj.* einbasisch: enoosnovna kislina, einbasische Säure, *Cig.(T.)*.
enopárkljast, *adj.* einklauig, *Cig.*
enopę̑rka, *f.* die Leberblume (parnassia), *Cig.*, *C.*, *Medv.(Rok.)*.
enopíčen, čna, *adj.* einpünktig, *Cig.*
enoplásten, stna, *adj.* einschichtig, *Cig.*
enoplemę̑n, *adj.* von einer Abstammung, *SlN.*
enoplǫ́den, dna, *adj.* einfrüchtig, *Cig.*, *Jan.*
enoramę̑n, *adj.* einarmig (mech.), *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
enorazrẹ́den, dna, *adj.* einclassig, *C.*; enorazredne šole, *nk.*
enorazrę̑dnica, *f.* = enorazredna šola, *nk.*

enorę́den, dna, *adj.* einreihig, *Cig.*, *Jan.*

enorézen, zna, *adj.* einschneidig, *Cig.*, *Jan.*

enoròb, rǫ́ba, *adj.* einkantig, *Cig.(T.)*.

enorǫ́čen, čna, *adj.* 1) = enorok, *Cig.*; — 2) einhenkelig, *Cig.*

enorǫ́den, dna, *adj.* von gleicher Abstammung, *nk.*

enorǫ́dnost, *f.* die gleiche Abstammung, *Trst.(Let.)*.

enoròg, rǫ́ga, *adj.* einhörnig, *Cig.*, *Jan.*

enoròg, rǫ́ga, *m.* 1) das Einhorn (bajeslovno bitje), *Cig.*, *Jan.*; — 2) = samorog, narval, *Cig.*

enorogàt, áta, *adj.* = enorog, *Mur.*, *Cig.*

enoròk, rǫ́ka, *adj.* einhändig, einarmig: enorok človek, *Cig.*, *Jan.*

enorǫ̑žec, žca, *m.* = samorog, *Cig.*; — rus.

enorǫ́žen, žna, *adj.* = enorog, *Jan.*

enoséčen, čna, *adj.* kar se le enkrat seče (kosi), einmähdig, einhäuig, *Cig.*

enosȩ̑menski, *adj.* einsamig, *Cig.*

enosę́nčen, čna, *adj.* einschattig, *Cig.*

enosȩ̑nčnik, ka, *m.* enosenčniki, einschattige Bewohner, *Cig.(T.)*.

enoslǫ́včen, čna, *adj.* = enozložen, *Jan.*

enosòd, sǫ́da, *adj.* enosodo število, ungerad gerade Zahl, *Cig.(T.)*.

enosréden, dna, *adj.* concentrisch, *Cig.(T.)*.

enostaníčen, čna, *adj.* einzellig, *C.*

enostáven, vna, *adj.* einfach (nicht zusammengesetzt), *C.*, *Tuš.(B.)*, *Cel.(Ar.)*, *nk.*; enostavna svetloba, *Žnid.*; — hs.

enostébeln, belna, *adj.* einstämmig, *Cig.*

enostǫ̑pje, *n.* die Monopodie (in der Metrik), *Cig.(T.)*.

enostràn, strána, *adj.* 1) einseitig, *Jan.*, *C.*; — 2) parteiisch, *Cig.*, *C.*

enostrânec, nca, *m.* 1) der Einseitige, *C.*; — 2) der Parteinehmer, *Cig.*

enostránost, *f.* 1) die Einseitigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; — 2) die Parteilichkeit, *Cig.*, *C.*, *nk.*

enostránski, *adj.* = enostran 3), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

enostrânstvǫ, *n.* die Parteilichkeit, *C.*, *nk.*

enostrǫ́pen, pna, *adj.* einstöckig, *Let.*

enostròk, strǫ́ka, *adj.* einfach, (-struk) *Habd.-Mik.*

enostrûnka, *f.* das Monochord, *Cig.(T.)*; — po rus.

enóta, *f.* die Einheit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; državna e., die Staatseinheit, *C.*

enotȩ̑denski, *adj.* einwöchentlich, *nk.*

enóten, tna, *adj.* einheitlich, *Jan.*, *nk.*; enotni državni dolg, die einheitliche Staatsschuld, *nk.*

enotȩ̑r, *num.* einerlei, *Levst.(Sl. Spr.)*.

enotȩ̑ren, rna, *adj.* einfach, *Levst.(Sl. Spr.)*; enoterna rudnina, einfaches Mineral, *Cig.(T.)*; enoterna poslanica, einfache Depesche, *DZ.*; = enoter, einerlei, einförmig, *Cig.(T.)*.

enotȩ̑rnost, *f.* die Einfachheit; — die Einförmigkeit, *Cig.(T.)*.

enotȩ̑rost, *f.* die Einerleiheit, *Cig.*, *C.*

enotíren, rna, *adj.* eingeleisig: enotirna proga, *SlN.*

enótnost, *f.* die Einheitlichkeit, *nk.*

enoušȩ̑snat, *adj.* einöhrig, *Cig.*

enovȩ̑rec, rca, *m.* = enovernik, *Cig.*, *Jan.*

enovȩ̑rnik, *m.* enoverniki, die Glaubensgenossen, *Cig.(T.)*; — po stsl.

enovȩ̑rstvǫ, *n.* die Glaubensgemeinschaft, *Cig.(T.)*.

enovéseln, selna, *adj.* einrudrig, *Cig.*

enovȋt, *adj.* einfach, nicht zusammengesetzt: enoviti delek, das Atom, enovito delajoč, einfach wirkend, *h. t.-Cig.(T.)*; solnčna svetloba ni enovita, *Žnid.*; enovita stanica, einfache Zelle, *Erj.(Som.)*.

enovȋtost, *f.* die Einfachheit, *Cig.(T.)*.

enovǫ́ljen, ljna, *adj.* einträchtig, einmüthig, *C.*, *Z.*

enovǫ́ljnost, *f.* die Eintracht, die Einmüthigkeit, *Cig.*, *C.*

enovǫ́ljščina, *f.* = enovoljnost, *C.*

enovprę́žen, žna, *adj.* einspännig, *Jan.*

enovprȩ̑žnik, *m.* der Einspänner, *Jan.*

enovȓst, vȓsta, *adj.* = enovrsten, *Jan.*

enovŕsten, stna, *adj.* einreihig, *Cig.*, *Jan.*; — einartig, gleichartig, *Cig.*, *Jan.*

enovŕstnost, *f.* die Gleichartigkeit, *Jan.*

enozlǫ́žen, žna, *adj.* einsilbig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; enozložni jeziki, isolierende Sprachen, *Cig.(T.)*.

enozlǫ̑žnica, *f.* einsilbiges Wort, *Cig.*

enozlǫ́žnost, *f.* die Einsilbigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

enoznáčen, čna, *adj.* synonymisch, *Cig.(T.)*.

enoznȃčnica, *f.* das Synonymum, *Cig.(T.)*.

enozòb, zǫ́ba, *adj.* einzähnig, *Cig.*

enozǫ̑bec, bca, *m.* = samorog, der Narwal (monodon), *Cig.*

enozȓn, zŕna, *adj.* einkörnig: enozrna pira, das Einkorn, *Cig.*

enozȓnica, *f.* das Einkorn (triticum monococcum), *Cig.*

enozvǫ́čen, čna, *adj.* eintönig, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Let.*

enozvǫ̑čje, *n.* die Eintönigkeit, *Cig.(T.)*.

enozvòk, zvǫ́ka, *adj.* = enozvočen; enozvoki glasovi, *SlN.*

enožȩ̑nstvǫ, *n.* die Monogamie, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

eparhȋja, *f.* bischöflicher Sprengel, die Eparchie, *Cig.*

epicikloīda, *f.* neka krivulja, die Epicykloide, *Cig.(T.)*.

ēpičen, čna, *adj.* zur Epik gehörig, episch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

epidēmičen, čna, *adj.* med ljudstvom razširjen (o boleznih), epidemisch, *nk.*

epidemīja, *f.* med ljudstvom začasno razširjajoča se ali razširjena bolezen, die Epidemie, *DZ.*, *nk.*

epigrāf, *m.* napis, das Epigraph, *Cig.(T.)*.

epigrāfika, *f.* napisoznanstvo, die Epigraphik, *Cig.(T.)*.

epigrām, *m.* pesniški napis, das Epigramm; — prim. puščica.

epigrāmski, *adj.* epigrammatisch, *Cig.*

ēpik, *m.* der Epiker, *Jan.*, *nk.*

epika, *f.* pripovedno pesništvo, die Epik.

epilōg, *m.* sklep (pri govoru, tragediji), der Epilog.
epīskop, *m.* = škof, *Krelj.*
epīskoplji, *adj.* škofovski: episkoplja služba, *Krelj.*
epizōda, *f.* manjše postransko dejanje vpleteno v glavno (pri epičnih in dramatičnih delih), die Episode.
epopēja, *f.* junaški epos, die Epopöe, *Cig., Jan., nk.*
ēpos, *m.* obširna epična pesem, das Epos, *Cig.(T.), nk.*
ēpski, *adj.* = epičen, *nk.*
èrb, érba, *m.* po nem. Erbe, pogl. dedič.
ẹ́rbič, *m.* der Erbe, *Trub.-Mik.*, pogl. dedič.
ẹ́rbščina, *f.* pogl. dedščina.
esej, esa, eso, *pron.* = ta, *Rez.-C.;* esej zde = ta-le, *Rez.-C.*
esi, *adv.* = sem (hieher), *ogr.-Mik., Raič (Let.).*
eskādra, *f.* oddelek vojnega ladjevja, die Escadre, *Jan.*
eskamotêr, rja, *m.* slepilni glumač, der Escamoteur, *Žnid.*
esode, *adv.* = tod, *C.*
estētičen, čna, *adj.* k estetiki spadajoč, aesthetisch, *Cig.(T.), nk.*
estētik, *m.* der Aesthetiker, *Cig.(T.), nk.*
estētika, *f.* znanstvo, kateremu je predmet lepota, die Aesthetik.
estetikováti, ûjem, *vb. impf.* sich mit Aesthetik beschäftigen: e. in kritikovati, *Zv.*
eščê, *adv.* = še, *ogr.-C.*
eta, *adv.* *ogr.-C.*, pogl. etam.
etak, *adj.* = tak, *ogr.-M., C.;* — etako to bodi! = amen! *Rez.-C.*
etak, *adv.* = tako-le, *ogr.-Mik., C.*
etakši, *adj.* = takšen, *ogr.-Mik.*
etam, *adv.* 1) = tam, *vzhŠt., ogr.-C.;* — 2) neulich, *C., vzhŠt.*
ete, eta, eto, *pron.* = ta, *ogr.-Mik., C., vzhŠt.*
etec, *adv.* = tod: od etec = odtod, *ogr.-Mik.*
ēter, rja, *m.* der Aether, *Cig.(T.), Žnid., Sen. (Fiz.);* — tudi: eter, tra, *nk.*
ēterski, *adj.* aetherisch, *Cig.(T.).*
eti, *adv.* pogl. etu.
etikēta, *f.* die Etikette: šege in navade pri ljudeh visokega stanu; — tudi: napisek na blagu, kažoč ceno, kakovost i. t. d.
etimolōg, *m.* kdor se z etimologijo peča, der Etymolog.
etimologīja, *f.* nauk o postanju besed, die Etymologie; — prim. besedoslovje.
etimolōgičen, čna, *adj.* = etimološki, *Jan.*
etimologījski, *adj.* k etimologiji spadajoč, etymologisch, *Cig.*
etimolōški, *adj.* etymologisch, *nk.*
etnogrāfičen, čna, *adj.* = narodopisen, *Jan., nk.*
etnografīja, *f.* die Ethnographie; — prim. narodopis.
ētrov, *adj.* Aether-: etrova soparica, Aetherdämpfe, *Levst.(Nauk).*
etu, *adv.* = tu, *ogr.-C.* (eti, *ogr.-Vest., SlN.*).
evangēlij, *m.* das Evangelium.
evangēlijčan, *m.* = evangelijec, (evangeljčan) *Zora.*
evangēlijec, jca, *m.* der Evangelische (-lec, *Cig.*, -ljec, *Jan.*).
evangēlijski, *adj.* evangelisch, *Cig.*
evangēlik, *m.* der Evangelische, *Cig.*
evangelīst, *m.* der Evangelist.
evangēlj, *m.* = evangelij.
evangēlje, *n.* = evangelij, *Krelj.*
evangēljski, *adj.* = evangelijski.
evčûnec, nca, *m.* die Pfuhlschnepfe, der Sumpfwader (limosa melanura), *Frey.(F.).*
eventuālen, lna, *adj.* (o tem, kar bi se utegnilo zgoditi), eventuell, *Cig.(T.);* eventualna prememba, *DZkr.*
eventuēlen, lna, *adj.* = eventualen, *nk.*
evfemīzem, zma, *m.* lepši, blažji izraz namestu pravega, pa ostrega, spotekljivega, der Euphemismus, *Cig.*
evfonīja, *f.* blagoglasje, die Euphonie, *Cig.*
èvo, *interj.* sieh da! *Prip.-Mik., nk.;* — hs.
ezde, *adv.* tu-le, *Rez.-C.*

F.

fābričan, *m.* der Fabriksarbeiter, *Ljublj.*
fābričanka, *f.* die Fabriksarbeiterin, *Ljublj.*
fābrika, *f.* die Fabrik; — prim. tvornica; it. fàbbrica; (tudi: fabríka po nem. Fabrik).
fabrikānt, *m.* der Fabrikant; — prim. tvornik.
fābriški, *adj.* Fabriks-; po fabriško, fabriksmäßig, *DZ.*
fābrištvo, *n.* das Fabrikswesen, *Cig., Jan.*
fābula, *f.* *Jan.*, pogl. basen.
facalę́g, *m.* = facanetelj, *ogr.-Valj.(Rad).*
facanę̂telj, tlja (teljna), *m.* = ruta, das Tüchel; prim. bav. fazenetl, it. fazzoletto, Tüchel.
fâcek, cka, *m.* = facelj 2), *jvzhŠ.*
fácelj, clja (celjna), *m.* 1) ein Pfropf Charpie, *Dict.;* — f. snega, eine Schneeflocke, *Blc.-C.;* — 2) die Schoppnudel, *Guts., C.;* testo se ugnete, narede se faceljni, s katerimi se žival vsak dan pita, *Vod.(Izb. sp.);* — prim. it. fazzuolo (fazzoletto), *Mik.*
fâček, čka, *m.* 1) uneheliches Kind, *SlGor.-C., jvzhŠt., BlKr.;* — 2) die Puppe: otroci si delajo iz cunj fačke, *BlKr.;* — prim. fačuk.
fâčuk, *m.* uneheliches Kind, *ogr.-C., M., kajk.-Valj.(Rad);* tudi: fačúk, *kajk.-Valj.(Rad);* — prim. madž. fattyú, *Mik.(Et.).*
fâflja, *f.* = perotnica, *Valj.(Rad);* čebele sicer nimajo nobenega druzega glasu, kakor tistega s svojimi fafljami, *Gol.*
fafljáti, âm, *vb. impf.* 1) lodern: ogenj, plamen faflja, *C.;* — voda fafljá, wallt, *Hip.-C.;* — 2) fliegen, flattern, *Hip.-C., Krelj-M.*

fagōt, *m.* neko glasbeno orodje, das Fagott; prim. it. fagotto.
fajēnčina, *f.* neko glinasto blago, die Fayence, *Cig., Jan.*
fâjfa, *f.* = pipa, die Tabakpfeife; — iz nem. Pfeife.
fâjfar, rja, *m.* der Tabakpfeifenmacher, *Cig.*
fâjka, *f.* = fajfa, *Mur.*
fájmošter, tra, *m.* der Pfarrer; — pogl. farmošter.
fakȋn, *m.* der Lastträger; — prim. it. facchino.
fākt, *m.* das Factum, *Cig.(T.).*
fāktičen, čna, *adj.* dejanski, faktisch, *Cig.(T.), nk.*
fāktor, rja, *m.* 1) opravnik, poslovodja, der Factor (z. B. einer Buchdruckerei); — 2) činitelj, der Factor (math.), *Cig., Cel.(Ar.).*
faktūra, *f.* račun za poslano blago, die Factur.
fakultēta, *f.* vseučiliščni oddelek, die Facultät, *Cig.(T.), nk.*
fála, *f.* der Fetzen, *Fr.-C.*; — prim. faloga.
falâjdrati, am, *vb. impf.* lumpen, *Fr.-C.*
falâjdriga, *f.* die Landstreicherin, *Fr.-C.*, (-drga), *Volkmer-M.*
falájdrman, *m.* der Landstreicher, *Fr.-C.*
falānga, *f.* težko oborožena vojaška truma pri starih Grkih, die Phalanx, *Cig.*
falȁt, áta, *m.* = kos, das Stück, *Cig., vzhŠt., ogr., BlKr.*; — prim. madž. falat, *Mik.(Et.).*
falâtčec, čeca, *m. dem.* falatec; das Stückchen, *ogr.-C.*
falâtček, čka, *m. dem.* falatec; das Stückchen, (-laček) *Mur., Vest., ogr.-Valj.(Rad).*
falâtec, tca, *m. dem.* falat, *ogr.-Valj.(Rad).*
fȁld, fālda, *m.* = guba, *M., Št.*; — iz nem. Falte.
fálinga, *f.* = pogrešek, *Mur., Mik.*; — prim. faliti.
falíti, ím, *vb. impf.* 1) = mankati, nedostajati; — 2) *vb. pf.* = napačno storiti, *Št.*; — 3) = ponesrečiti se, končati se: človek, vol, toporišče fali, *Fr.-C.*; — prim. bav. fälen = fehlen, *Mik.(Et.).*
falǫ́ga, *f.* der Fetzen, zerrissenes Kleid, *Fr.-C.*; — prim. haloga.
falǫ̑t, *m.* der Lump; — prim. kor.-nem. valott, morda pokvarjeno iz fr. filou, Gauner, *Lexer, Kärnt. Wörterbuch.*
falǫ̑tati, am, *vb. impf.* vagabundieren, lumpen, *Mur., SlGor., Fr.-C.*
faloti, *f. pl.* = faloge, *Fr.-C.*; — prim. haloti.
famílija, *f.* die Familie.
famílijski, *adj.* Familien-.
fanātičen, čna, *adj.* sanjarsko, strastno navdušen, fanatisch, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*
fanātik, *m.* der Fanatiker, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*
fanatizem, zma, *m.* der Fanatismus, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*
fânček, čka *m.* = fancelj, *C.*
fáncelj, clja (celina), *m.* der Pfannenkuchen („Pfanzel“), *Cig.*; — der Krapfen, *SlN.*
fáncoȟt, *m.* = fancelj, *Sol., Gor.*, (fancut), *C.*
fânjek, njka, *m.* = fancelj, *vzhŠt.-C.*
fȁnt, fanta, *m.* 1) junger Mensch, der Bursche: fantje in dekleta; — 2) der Junggeselle; on je še fant, er ist noch unverheiratet; — prim. bav. fant, Knabe, junger Mensch, iz it. fante, *C., Mik.(Et.).*
fânta, *f.* die Rache, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. fantiti se.
fantalȋn, *m.* der Bube; poreden f., ein Range, *Cig.*
fantalȋnski, *adj.* bübisch, *Cig., nk.*
fantāst, *m.* sanjar, der Phantast.
fantāstičen, čna, *adj.* phantastisch, *Cig.(T.).*
fantávati, am, *vb. impf.* = fantovati, *Štrek.*
fantazȋja, *f.* zmožnost domišljevanja in tudi: domišljena reč, die Phantasie.
fantȇ, ę́ta, *m.* der Junge; kar se fante nauči, starček še stori, *Ravn.*
fântec, tca, *m. dem.* fant; = fantek.
fântej, *m.* der Bursche, *Valj.(Rad).*
fântek, tka, *m. dem.* fant; der Knabe, das Bürschchen.
fantȋč, íča, *m.* 1) das Bürschchen, *Mur., Jan.*; — 2) = fant; Fantiči dekliči V taberno gredo, *Npes.-K.*; tudi fântič.
fantȋček, čka, *m.* das Knäblein, das Bübchen.
fantȋn, *m.* der Bursche, der Knabe, *Cig., Jan., Kr.-Valj.(Rad)*; še mlad fantin je prišel sem, *Erj.(Izb. sp.).*
fantína, *m.* = fantin, *Štrek.*
fántiti se, im se, *vb. pf.* sich rächen, *Mur., Mik., kajk.-C.*; — prim. nem. fahnden, *C.* (?)
fântnik, *m.* der Rächer, *kajk.-Valj.(Rad).*
1. **fantovânje**, *n.* das Burschenleben; das Nachtschwärmen, *M.*
2. **fantovânje**, *n.* die Rache, *Volkmer-M.*
1. **fantováti**, ûjem, *vb. impf.* 1) burschenmäßig sich benehmen, ein Burschenleben führen; nachts herumschwärmen, *M.*; — 2) (o dekletih) mit Burschen herumschwärmen, *C.*
2. **fantováti se**, ûjem se, *vb. impf.* sich rächen, *Mur.*
fántovski, *adj.* 1) Burschen-, burschenhaft; fantovsko življenje, das Burschenleben; fantovske pesni, Burschenlieder; fantovska, der Jugendstreich, *Cig.*; — fantovska, ein Mädchen, das sich mit Burschen abgibt, *Ip.-Mik.*; preveč je fantovska, *LjZv.*; — 2) Junggesellen-.
fántovstvǫ, *n.* 1) der Burschenstand, das Burschenleben; — 2) die Junggesellenschaft, *Cig.*
fántovščina, *f.* 1) die Burschenschaft, die Burschen, *Cig., M.*; — 2) kar mora mlad fant drugim fantom plačati, da sme ž njimi fantovati, *Štrek.*
fantúh, *m.* der Bursche (zaničlj.), *Slom.-C.*
fâr, rja, *m.* der Pfaffe (zaničlj.); ne boji se ne farja ne cesarja, *C.*; (pri pisateljih 16. veka še brez zaničljivega pomena; n. pr. Mojzes in Aron sta mej njega farji, *Trub.*; visoki far, *Krelj*); — iz nem. Pfarrer.
fára, *f.* die Pfarre; v katero faro ste? zu welcher Pfarre gehört ihr? *Cig.*; fant od fare, ein tüchtiger, trefflicher Bursche; — iz nem. Pfarre.
farȁn, ána, *m.* das Pfarrkind, der Pfarrinsasse *Cig., Jan., C.*
fārar, rja, *m.* der Pfarrer, *Mur., ogr.-C.*
fârba, *f.* pogl. barva.

fârčič, *m.* das Pfäfflein, *Krelj-M.*
fáren, rna, *adj.* die Pfarre betreffend, Pfarr-; farna cerkev; farni urad, das Pfarramt, *Jan.*, *nk.*
farēža, *f.* eine Art Mantel, *Pohl.*, *Hip.-C.*; — prim. ferega.
faríca, *f.* das Pfaffenweib, *Mik.*
farizēj, *m.* der Pharisäer.
farizējec, jca, *m.* = farizej.
farizējski, *adj.* pharisäisch.
farizējstvo, *n.* das Pharisäerthum, der Pharisäismus.
fárjevec, vca, *m.* das Pfaffenkäppchen (evonymus), *vzhŠt.-C.*
fârji, *adj.* Pfaffen-, *C.*
fârman, *m.* 1) = faran; prim. nem. Pfarrmann = Pfarrinsasse; — 2) = župnik, *Meg.*, *Notr.*
fârmanica, *f.* die Pfarrinsassin, das weibliche Pfarrkind, *Mur.*, *Mik.*
fârmanka, *f.* = farmanica, *Cig.*
fármešter, tra, *m.* = župnik, *Cig.*, *Jan.*, *St.-Valj.(Rad).*
fármošter, tra, *m.* = župnik, *Mur.*, *Trub.-Let.(1891, 147.)*, (farmojšter), *Meg.*; — iz nem. Pfarrmeister.
fârnik, *m.* = faran, *ogr.-M.*, *Rez.-C.*
fárof, *m.* der Pfarrhof, *Mur.*, *Št.*; — iz nem.
fárofski, *adj.* pfarrhöflich, *Št.*
farovščák, *m.* eine pfarrliche Wirtschaftsrealität, *Mur.*
fárovški, *adj.* zum Pfarrhof gehörig, pfarrhöflich.
fárovž, *m.* das Pfaarhaus, der Pfarrhof; — prim. nem. Pfarrhaus.
fârski, *adj.* pfäffisch, Pfaffen-; — Priester-, *Dalm.*; farsko službo opravljati, das Priesteramt ausüben, *Krelj*; — prim. far.
fârstvo, *n.* das Pfaffenthum, *Jan.*; — das Priesterthum, *Dalm.*
fârški, *adj.* nam. farski.
fàrt, *m.* = bart, *Boh.*; pogl. krat; drug fart, ein anderesmal, *Kr.*; — prim. bav. ein fart = einmal, *C.*
fasīja, *f.* die Fassion, *Cig.*; — prim. napoved.
fašīna, *f.* butarica protja, vejevja, die Faschine, *Cig.*; — prim. it. fascina, Reisbund.
fatalīst, *m.* kdor veruje v usodo (fatum), der Fatalist.
fatalīzem, zma, *m.* vera v usodo, der Fatalismus.
fazān, *m.* der Fasan (phasianus colchicus), *Erj.(Ž.).*
fazānka, *f.* die Fasanenhenne, *Cig.*, *Jan.*
fazanorẹja, *f.* die Fasanenzucht, *Cig.*
fažol, *m.* *Cig.*, *Jan.*, = fižol.
fažīna, *f.* = fašina, *Jan.*
februār, rja, *m.* der Monat Februar.
februārij, *m.* = februar, *nk.*
februārski, *adj.* Februar-.
federácija, *f.* zaveza v državnih razmerah, die Föderation, *Cig.(T.)*, *nk.*
federalīst, *m.* kdor se za federacijo poteguje, der Föderalist, *Jan.*, *nk.*

federatīven, vna, *adj.* zavezen, föderativ, *Jan.*, *nk.*
fefljáti, âm, *vb. impf.* plappern, *Pohl.*, *vzhŠt.-C.*, *Mik.*; pogl. futljati.
fegec, gca, *m.* nekak stroj, ki se vrti kakor klopotec, pa ne klopoče, *Raič(Let. 1878, III. 72.)*; — prim. migljec.
fegetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* = migetati, *Raič(Let.).*
fegúlja, *f.* der Haarflechtenknäuel der Weiber, (figulja ?), *BlKr.*
fèj, *interj.* pfui! fej te bodi! pfui über dich.
féla, ẹ̑, *f.* die Art, die Gattung, *Mur.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *Volk.*; — prim. madž. fél, die Hälfte, sokféle, vielerlei, *Mik.(Et.).*
fendáti, âm, *vb. pf.* = fundati, *Notr.*
fēnik, *m.* der Pfennig, *Cig.*, *DZ.*; — iz nem.
fenomēn, *m.* prikaz, pojav, das Phänomen, *Cig.(T.).*
fẹ́ntati, am, *vb. pf.* = uničiti, *Mur.*, *Kr.*; — prim. fendati, fundati.
ferēga, *f.* kako oblačilo: če ima le gospodske ferege, pa misli, da je gospod, *BlKr.*; — prim. hs. feredža iz tur.
fētištvo, *n.* der Fetischdienst, *Cig.(T.).*
fēvd, *m.* das Lehen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — iz it. feudo.
fēvden, dna, *adj.* Lehens-, Feudal-, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; fevdna prisega, der Lehenseid, *Jan.*; fevdno pravo, das Feudalrecht, *Cig.*, *Jan.*
fēvdnik, *m.* der Lehensträger, der Lehensmann, *Cig.*, *Jan.*
fēvdnost, *f.* die Lehenbarkeit, *Cig.*
fēvdstvo, *n.* das Lehenwesen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
fíčati, ím, *vb. impf.* pfeifen, *Hip.-C.*; skozi razpoko burja fiči, *Z.*
fidejkomīs, *m.* neprodajno dedno posestvo, das Fideïcommiss, *Cig.*, *Jan.*
fidejkomīsen, sna, *adj.* Fideïcommiss-, *Cig.*, *Jan.*
fidúlica, *f.* = fidulika, *C.*, *Z.*
fidúlika, *f.* die Esula-Wolfsmilch (euphorbia esula), *Medv.(Rok.).*
fíga, *f.* 1) = smokva, die Feige; — 2) konjska f., der Pferdemistklumpen; ni vredno konjske fige, *C.*; — 3) figo komu kazati, einem die Feigen weisen; (pest pokazati tako, da palec izmed kazalca in srednjaka moli, preprosto znamenje odbijanja prošnje); spredaj z medom maže, zadaj figo kaže, *Z.*; — iz nem.; prim. stvn. figa, *Mik.(Et.).*
fígamož, *m.*, ali: figa-mož, der sein Wort nicht hält.
figojẹ̑dka, *f.* der weißhalsige Fliegenfänger (muscicapa albicollis), *Frey.(F.).*
fígov, *adj.* Feigen-; figovo drevo, der Feigenbaum; figovo pero, das Feigenblatt.
fígovec, vca, *m.* der Feigenbaum (ficus carica), *Tuš.(R.).*
figūra, *f.* die Figur; — die Redefigur, *Cig.(T.).*
figūren, rna, *adj.* prenesen, figürlich, *Cig.(T.).*
figurānt, *m.* tiha oseba na gledališkem odru, der Figurant, *Cig.*

filigrān, *m.* drobno delo, zlasti iz zlate in srebrne žice, die Filigranarbeit, *Cig.*
filîster, stra, *m.* človek, omejen v mišljenju in dejanju, der Philister, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
filolōg, *m.* der Philolog.
filolōgičen, čna, *adj.* = filološki, *Cig.*, *Jan.*
filologîja, *f.* znanstveno pečanje s tujimi, zlasti klasičnimi jeziki in njih literaturami, die Philologie.
filologovānje, *n.* pečanje s filologijo, *Str.*
filolōški, *adj.* philologisch, *nk.*
filozōf, *m.* modroslovec, der Philosoph.
filozofîja, *f.* modroslovje, die Philosophie.
filozofîjski, *adj.* kar v filozofijo spada, philosophisch, *Cig.(T.).*
filozōfinja, *f.* die Philosophin, *Cig.*
filozofováti, ȗjem, *vb. impf.* philosophieren, *Cig.(T.).*
filozōfski, *adj.* philosophisch, *Cig.(T.), nk.*
fîn, *adj.* fein; — prim. it. fino.
fína, *f.* starker Athem, *SlGor.-C.*; — prim. finiti.
finānce, *f. pl.* državno denarno gospodarstvo, die Finanzen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
finānčen, čna, *adj.* Finanzen-, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.), nk.*; finančni minister, der Finanzminister, *nk.*
fíncelj, clja (celjna), *m.* = bincelj, *jvzhŠt.*
fînčica, *f. dem.* finka; weibliche Scham, *Dol.*
fînčiti se, im se, *vb. impf.* um nichts weinen, *Štrek.*
fînčkati, am, *vb. impf.* = prasičkati, svinjko biti, (neka igra), *vzhŠt.-Vest.(I. 125).*
fînež, *m.* der Schnaufer, *Mur.*, *SlGor.-C.*; — prim. finiti.
fíniti, im, *vb. impf.* schnauben, keuchen, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *vzhŠt.*
finjotati, am, *vb. impf.* = finiti, *Fr.-C.*
fînka, *f.* 1) der Hühnersteiß, *Blc.-C.*, *Z.*; — die äußeren Geschlechtstheile der Sau, der Hündin, *BlKr.*; — die weibliche Scham, *Kr.-Valj.(Rad)*; — 2) = prasiček, svinjka (pri igri, prim. finčkati), *vzhŠt.-Vest.*
fînkošti, *f. pl.* = binkošti, *Št.*
fîrkelj, klja, *m.* = bokal, die Maß; — iz nem. Viertel.
fîrma, *f.* 1) trgovski naslov, die Firma; kupčijska firma, die Handelsfirma, *Cig.*; — 2) = birma, *Št.*
fîrnaž, *m.* = firnež, *Cig.*
fîrnež, *m.* der Firnis, *Cig.*, *Jan.*; svetli f., der Glanzfirnis, *Jan.*; s firnežem prevleči, firnissen, *Jan.*
fîrnik, *m.* = 1/4 funta, *C.*, *Nov.*; — = 1/4 vagana, *jvzhŠt.*; — prim. kor.-nem. viertink, ein Viertelpfund.
fiskālen, lna, *adj.* Fiscal-, fiscalisch, (fiškalen) *Cig.*, *Jan.*
fîskus, *m.* državni zaklad, der Fiscus, (fiškus) *Cig.*, *Jan.*
fíšter, tra, *m.* der Bäcker, *Dalm.*, *Hip.(Orb.)*; — prim. nem. (dial.), Pfister, lat. pistor, Bäcker.
fîštrna, *f.* das Dienstbotenzimmer, *Z.*, *St.*, *Kr.*; — prim. nem. (dial.) Pfisterei, lat. pistrina, die Backstube.

fìt, fíta, *m.* = najem, zakup, najemščina, zakupščina, *Cig.*, *Notr.*; — iz it. fitto, Miete, Pacht.
fîzičen, čna, *adj.* priroden, telesen, physisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.), nk.*
fîzik, *m.* der Physiker, *Jan.*, *Cig.(T.), nk.*
fîzika, *f.* del prirodoslovja, die Physik.
fizikālen, lna, *adj.* prirodosloven, physikalisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Žnid.*
fiziognōm, *m.* kdor umeje fiziognomiko, der Physiognom.
fiziognōmičen, čna, *adj.* physiognomisch, *Jan.*
fiziognomîja, *f.* dušnih svojstev zunanji izraz (pos. v obrazu), die Physiognomie, *Cig.(T.).*
fiziognōmika, *f.* umetelnost, iz zunanjih, posebno obraznih znakov dušna svojstva spoznavati, die Physiognomik.
fiziolōg, *m.* kdor umeje fiziologijo, der Physiolog.
fiziolōgičen, čna, *adj.* = fiziološki, fiziologijski, *Jan.*, *Cig.(T.).*
fiziologîja, *f.* nauk o organskih telesih zlasti živih bitij, die Physiologie.
fiziologîjski, *adj.* physiologisch, zur Physiologie gehörig, *Cig.(T.)*, *Žnid.*
fiziolōški, *adj.* physiologisch, *nk.*
fižǫ̑l, ǫla, *m.* die Fisole; navadni f. (phaseolus vulgaris).
fižǫ̑lar, rja, *m.* = fižolovec (šaljiva beseda), *LjZv.*
fižǫ̑lec, lca, *m. dem.* fižol, *Valj.(Rad).*
fižǫ̑lek, lka, *m. dem.* fižol; fižǫ̑lek, *Št.*
fižolíca, *f.* die Zwergbohne (phaseolus nanus), *Z.*, *Medv.(Rok.)*; pos. neki droben, bel fižol, *jvzhŠt.*
fižolînje, *n.* die Fisolenhülsen, *jvzhŠt.*
fižǫ̑lka, *f.* neka drobna vrsta fižola, *Kr.-Valj.(Rad).*
fižǫ̑lov, *adj.* Fisolen-; fižolova juha, die Fisolensuppe.
fižǫ̑lovec, vca, *m.* der Fisolenliebhaber (šaljiva beseda), *LjZv.*
fižolovína, *f.* das Fisolenstroh, *Jan.*, *C.*
fižǫ̑lovka, *f.* 1) die Fisolenstange, *Notr.*; — 2) die Fisolensuppe, *Notr.*; — 3) = fižolovina, *Jan.*
fižǫ̑n, *m.* = fižol, *Dol.*
flâcka, *f.* der Schmutzfleck, *Fr.-C.*, *Z.*
flackáti, âm, *vb. impf.* sudeln, schmutzen, *Fr.-C.*, *Z.*, *jvzhŠt.*
flâčkar, rja, *m.* neka (strupena) goba, *C.*
flafolíšče, *n.* kraj, kjer kura flafoli, *Blc.-C.*
flafolíti, im, *vb. impf.* mit den Flügeln schlagend im Sand baden (o kurah), *Blc.-C.*
flafòt, fóta, *m.* der Flügelschlag, *Jan.*
flafǫ́ta, *f.* = flafuta, perot, *Jan.*, *Blc.-C.*; — mlinsko kolo na flafote, unterschlächtiges Mühlrad, *Blc.-C.*
flafotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* mit den Fittigen schlagen, *Z.*; flattern, *Šol.*, *Blc.-C.*
flafúta, *f.* der Flügel, *Cig.*, *Štrek.*
flafútica, *f. dem.* flafuta, *Nov.*
flájsati, am, *vb. impf.* lecken, *Z.*, *jvzhŠt.*
flajsíkati, am, *vb. impf.* gierig lecken, fressen, *Mik.*

fláka, *f.* 1) der Fetzen, *vzhŠt.-C.*; Wäsche: flake na pranje prejete, *kajk.-Valj.(Rad)*; peča, *ogr.-C.*; — 2) die Schlampe, *vzhŠt.-C.*; — prim. kor.-nem. flanke, ein in der Luft wehendes Stück Tuch, Leinwand.
flakáti, âm, *vb. impf.* 1) sudeln, schmutzen: po blatu f., *Fr.-C.*; sudelnd fressen: pes flaka, *Z.*, *BlKr.*; — Zotten reißen, *BlKr.*; — 2) = flankati, lumpen, *Fr.-C.*
flakǫ̑t, *f.* 1) der Fetzen; *pl.* flakoti, alte, zerrissene Kleider, *Fr.-C.*; — 2) die Schlampe, *Fr.-C.*
flakotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* = flakati, *Fr.-C.*
flakǫ̑titi, im, *vb. impf.* sich als Schlampe benehmen, *Fr.-C.*
flakǫ̑tkast, *adj.* fetzig, *ogr.-C.*
flakûdra, *f.* die Schlampe, *SlGor.-C.*
flakudráti, âm, *vb. impf.* vagabundieren, ein Schlampenleben führen, *SlGor.*
flakúz, *m.* der Vagabund, *Fr.-C.*
flakúza, *f.* die Schlampe, *Fr.-C.*
flakúzati, am, *vb. impf.* 1) = flakati 1), *Fr.-C.*; — 2) flakudrati, *Fr.-C.*
flâm, *m.* die Dünnung, die Flanke, die „Flähme", *vzhŠt.-C.*; — iz nem.
fláma, *f.* = flam, *Ščav.-C.*
flamovína, *f.* = flam, *Št.-C.*
flâncat, *m.* flancati, Schneeballen, (eine Art Mehlspeise), *Cig.*, *Kr.*; — prim. fancelj.
flân, *m.* = flam, *Dol.*, *Polj.*
flândra, *f.* liederliches Weib, *Fr.-C.*; — prim. bav. fländerlein, flatterhaftes Mädchen, *Levst.(Rok.)*.
flandráti, âm, *vb. impf.* vagabundieren, *Blc.-C.*
flanẹ̑la, *f.* der Flanell.
flanẹ̑last, *adj.* aus Flanell.
flanẹ̑len, lna, *adj.* Flanell-, *Cig.*, *Jan.*
flanẹ̑lnat, *adj.* = flanelen, *Cig.*
flânk, *m.* 1) ein Stück: f. mesa, *Z.*; — 2) der Vagabund, *Z.*, *jvzhŠt.*; — prim. kor.-nem. flanke, *m.*, ein großes Stück, flanke, *f.*, die Vagabundin.
flankáti, âm, *vb. impf.* vagabundieren, *Z.*, *jvzhŠt.*; — prim. kor.-nem. flankeln, herumschweifen.
flára, *f.* = maroga (der Fleck); flare, eine Art Aussatz (elephantiasis), *Mik.*; — prim. kor.-nem. flarn, eine große Krätze, flerre, wundgeriebene Stelle der Haut.
flárast, *adj.* = marogast, *Polj.*
fláša, *f.* iz nem. Flasche; pogl. steklenica.
flášter, tra, *m.* iz nem. Pflaster; pogl. oblepek, obliž.
flāvta, *f.* die Flöte, *Cig.*, *Jan.*; — prim. it. flauto.
flāvtar, rja, *m.* 1) der Flötenmacher, *Cig.*; — 2) der Flötenbläser, *Zora.*
flāvten, tna, *adj.* Flöten-, *Cig.*
flāvtica, *f. dem.* flavta, *Cig.*
flavtīst, *m.* der Flötenbläser, der Flautist, *Cig.*
flážerina, *f.* das als Unterfutter gebrauchte Leder, *Fr.-C.*
flažír, *m.* = flažerina, *jvzhŠt.*
flēgma, *f.* lenokrvnost, das Phlegma, *Cig.(T.)*.
flegmātičen, čna, *adj.* lenokrven, phlegmatisch, *Cig.(T.)*, *nk.*
flegmātik, *m.* flegmatičen človek, der Phlegmatiker, *Cig.(T.)*, *nk.*
fleksīven, vna, *adj.* = pregibalen: fleksivni jeziki, flexive, flectierende Sprachen, *Cig.(T.)*.
flẹ̑nča, *f.* die Schlampe, *Z.*, *BlKr.*; — prim. flaka in kor.-nem. flentsche, ein herausgerissenes Stück Fleisch, ali: bav. flitschen *f.*, junges Mädchen.
fléra, *f.* = flara, *Rez.-C.*
flẹ̑ten, tna, *adj.* sauber, hübsch; fletno dekle; Na Gorenjskem je fletno, *Npes.*; — prim. srvn. vlat, Sauberkeit, *Mik.(Et.)*.
flẹ̑tken, kena, *adj.* = fleten, *Kr.*
fletnóba, *f.* = fletnost, *M.*
flẹ̑tnost, *f.* die Sauberkeit, die Hübschheit.
flīnt, *m.* das Flintglas, *Cig.(T.)*.
flīnta, *f.* puška, die Flinte; — iz nem.
flīntov, *adj.* flintovo steklo, das Flintglas, *Žnid.*
flíkati, flīkam, *vb. impf. ad* flikniti, *Polj.*
flíkniti, flīknem, *vb. pf.* mit einem langen, dünnen Gegenstande schlagen, *Polj.*
flofúta, *f.* = flafuta, *BlKr.*
florēta, *f.* die Florettseide, *DZ.*
flǫ̑s, *m.* das Floß; — iz nem.; pogl. plav, plavica.
flǫ̑sar, rja, *m.* der Flößer.
flǫ̑sarica, *f.* die Flößerhacke, *C.*
flǫ̑sarka, *f.* = flosarica, *Z.*, *C.*
flòsk, *interj.* plumps! *Ben.-Mik.*
flōta, *f.* ladjevje, die Flotte, *Cig.(T.)*, *Zora.*
flotīlja, *f.* majhno ladjevje, die Flottille, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
flûndra, *f.* 1) der Fetzen, *Kor.-C.*; — 2) die Schlampe, *BlKr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
fluōr, *m.* das Fluor (chem.), *Jan.*, *Cig.(T.)*.
fluorescēncija, *f.* neko barvno izpreminjanje, die Fluorescenz, *Cig.(T.)*.
fluorovânje, *n.* = fluorescencija, *Cig.(T.)*.
fofòt, óta, *m.* das Geflatter, der Flügelschlag, *Jan.*, *Mik.*
fofotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* 1) mit den Flügeln rauschen, flattern (o velikih ptičih), *Cig.*, *M.*, *C.*; — 2) sprudeln, wallen (o vroči vodi), *C.*
fōlč, *m.* ein Messer mit krummer Klinge, die Weingartenhippe, *Notr.*, *Prim.*; — iz it. falce, Hippe; pogl. vinjačič.
fonolīt, *m.* zveneč kamen, der Phonolith, *Cig.(T.)*.
fǫ̑r, *m.* = por (Lauch), *Dalm.-Valj.(Rad)*.
fǫ̑ringa, *f.* die Fuhre, *Mik.*, *vzhŠt.*; tudi: furinga, *Kr.*; — po nem.
foringáš, *m.* der Fuhrmann, *ogr.-Valj.(Rad)*.
forīnt, *m.* = goldinar, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*, *Dol.*, *vzhŠt.*; — prim. madž. forint, it. fiorino.
forīntnik, *m.* das Einguldenstück, *Jan.*, *DZ.*
formácija, *f.* die Formation (geol.), *Cig.(T.)*; — prim. tvorba.
formālen, lna, *adj.* oblike se tičoč, formell, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; formalni razlog, der Formalgrund, formalna beseda, das Formwort (*opp.* Begriffswort), *Cig.(T.)*.

formâlnost, *f.* die Formalität, die Förmlichkeit, *Cig.(T.)*, *nk.*
formât, *m.* knjižna oblika, das Format, *Cig.(T.)*, *nk.*
fōrmula, *f.* za posebne slučaje določeno besedilo ali (math.) s črkami izraženo računsko pravilo, die Formel, *Cig.(T.)*.
formulár, *m.* obrazec, vzorec, das Formular, *Jan.*
fortúna, *f.* der Sturm, *Dict.*, *Krelj*, *Gor.*, *jvzŠt.*; velika fortuna vstane na morju, *Trub.*; fortune in vihri, *Dalm.*; od velike fortune bučeče morje, *Jap.(Prid.)*; — prim. it. fortuna, Seesturm.
fọ́ržẹlj, žlja (željna), *m.* die Rinderhalskette, *jvzhŠt.*; (tudi: furželj, *Z.*, *Kr.*); (— v drugem delu tiči menda nem. Seil).
fōsfor, *m.* kemična tvarina, der Phosphor, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
fōsforen, rna, *adj.* Phosphor-, *Cig.*, *Jan.*
fōsforov, *adj.* Phosphor-, *Jan.*; fosforova kislina, die Phosphorsäure, *Cig.(T.)*.
fotîv, *m.* der Bastard, *ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. madž. fattyú, *Mik.(Et.)*.
fotogēn, *m.* neko mineralno olje, das Photogen, *Cig.(T.)*.
fotogrāf, *m.* der Photograph.
fotografîja, *f.* die Photographie; — prim. svetlopis.
fotomēter, tra, *m.* svetlomer, das Photometer, *Cig.(T.)*.
fotosfēra, *f.* svetlobna kroglja, die Photosphäre, *Cig.(T.)*.
fráča, *f.* 1) = prača, die Schleuder, *Meg.-Mik.*, *Alas.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *Štrek.*; kamen v fračo dejati, *Jsvkr.*; — 2) eiserner Beschlag am Wagendrittel, *Cig.*, *Mik.*, an der Egge, *Cig.*
frâčar, rja, *m.* der Schleuderer, *Dict.*, *Cig.*; mesto je od fračarjev obdano, *Jap.(Sv. p.)*.
fráčen, čna, *adj.* Schleuder-: fračno kamenje, *Dalm.*
fračkáti, âm, *vb. impf.* verschleudern, vergeuden, *BlKr.*; — prim. zafračkati.
frâjh, *m.* omet, der Mauerauwurf.
frâjhati, am, *vb. impf.* mit Mörtel verreiben, verrappen; — iz nem. „verreifeln", *C.* (?); prim. obrajhati; pogl. ometati.
frâjtar, rja, *m.* der Gefreite (prva vojaška stopnja nad prostakom); — iz nem.
frāk, *m.* suknja, kateri ste spredaj poli odrezani, der Frack.
frákelj, klja (kelina), *m.* das Halbseitel; — prim. bav. frackele, v istem pomenu, *Levst.(Rok.)*.
frâkeljc, keljca, *m. dem.* frakelj.
fraktūren, rna, *adj.* frakturno (t. j. oglato) pismo (pisanje), die Fractur, die Fracturschrift, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
francǫ̑zi, *m. pl.* die Lustseuche.
francozljiv, iva, *adj.* mit der Lustseuche behaftet, *Cig.*, *C.*
francozováti, ûjem, *vb. impf.* französische Wörter in der Rede gebrauchen, *Pres.*
frančiškân, *m.* der Franciscanermönch.
frančiškânec, nca, *m.* = frančiškan, *Jan.*
frančiškânka, *f.* die Franciscanernonne, *Cig.*
frančiškânski, *adj.* Franciscaner-; f. samostan.
fránjevec, vca, *m.* = frančiškan, *Let.*; — hs.
frānk, *m.* der Frank; — franki = Steuern: franke plačevati, *Kr.*
frânža, *f.* die Franse: — iz nem.
frânžar, rja, *m.* der Fransenmacher, *Cig.*
frânžast, *adj.* fransicht.
frânžati, am, *vb. impf.* fransen, *Cig.*; f. se, sich faiern, *jvzhŠt.*
frâska, *f.* das Reisig, *Mik.*; — prim. it. frasca, belaubter Ast.
fráta, *f.* 1) das Abholz, *Cig.*; — 2) die Schonungsfläche (koder se ne sme pasti), *Gor.*; — 3) eine Waldlichtung, *Kr.*; frisch ausgestockter Wald, *Goriš.*, *Gor.-DSv.*; — prim. it. fratta, lebendiger Zaun; kor.-nem. frate, Waldlichtung, tirol. Holzschlag, *C.*
fráter, tra, *m.* der Laienbruder.
frâtje, *n. coll.* 1) Laubbuschen, Reisig, *Cig.*, *Dol.*; smrekovo fratje, *Cv.*; ausgehauenes Gestrüppe, (fratję) *Gor.*; — 2) die Schonungsfläche (koder se ne sme pasti), *Gor.*, *Ig.*; — prim. frata.
frâza, *f.* die Redensart, die Phrase, *Cig.(T.)*.
frazeologîja, *f.* nauk o frazah ali zbirka fraz, die Phraseologie, *Cig.(T.)*.
frcánja, *f.* 1) eine Art Schwamm, *Mur.*, *Fr.*, *SlGor.-C.*; — 2) die Schlampe, *Fr.-C.*
frcânjka, *f.* die Schlüsselblume (primula veris), *C.*
1\. **fŕcati**, fŕcam, *vb. impf.* 1) = 1. frkati 1): ptiči frcajo, *Gor.*; — 2) spritzen, *Štrek.*
2\. **fŕcati**, fŕcam, *vb. impf.* 1) auf einer Pfeife aus Weidenrinde oder einem Pflanzenstengel fagottartige Töne hervorbringen, *jvzhŠt.-C.*; — 2) schnauben (o konjih), *SlGor.-C.*; — prim. 3. frkati.
fŕcka, *f.* die Rinden- o. Halmenpfeife, *vzhŠt.-C.*
fŕcniti, fŕcnem, *vb. pf.* spritzen, *Štrek.*
frčânje, *n.* das Schwirren.
fŕčati, ím, *vb. impf.* sausend, schwirrend fliegen; ptiči frče; ogenj frči (konjem izpod nog), *Npes.-K.*; iskre frče, Funken sprühen, *Z.*
fŕček, čka, *m.* *C.* pogl. hrček 4).
fŕčiti, fŕčim, *vb. impf.* krausen, kräuseln, f. se, sich kräuseln, *Z.*, *vzhŠt.-C.*
fréča, *f.* die Schleuder, *Rez.-C.*, *Fr.-C.*; — prim. frača, prača.
frêčka, *f.* die Schleuder, *vzhŠt.-C.*
fregāta, *f.* vojna ladja s tremi jadrniki, die Fregatte.
freska, *f.* na mokro slikana podoba, das Frescobild, *Cig.(T.)*.
frẹ́ta, *f.* eine armselige Bauernwirtschaft, *Fr.*, *SlGor.-C.*; — prim. bav. frett'n, *f.* *C.*
frfetati, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* = frfotati, *M.*, *Valj.(Rad)*.
frfljáč, *m.* der Leichtsinnige, *C.*
fŕfljast, *adj.* flattersinnig, leichtsinnig, *C.*
frfljáti, âm, *vb. impf.* flattern, *Nov.*, *Blc.-C.*, *SlGor.-C.*
frfolẹ́ti, ím, *vb. impf.* flattern, *Jan.*, *Blc.-C.*, *Štrek.*

frfolévati, am, *vb. impf.* zu flattern pflegen, flattern, *Let.*, *Zora.*
frfolič, iča, *m.* die Fledermaus, *C.*
frfolína, *f.* frfoleči mrčes, *Nov.*
frfòt, óta, *m.* das Geflatter, der Flügelschlag, *Šol.*, *Blc.-C.*
frfotânje, *n.* das Flattern, *Cig.*
frfotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* flattern, mit den Flügeln rauschen, *Fr.*, *Blc.-C.*
fȓfra, *f.* 1) der gerne herumfuchtelt, der übereilig arbeitet und hudelt, *Z.*, *jvzhŠt.*; — 2) die Schwätzerin, *C.*
frfrânje, *n.* das Geflatter, *Cig.*
fȓfrast, *adj.* schleuderisch, flatterhaft, leichtsinnig, *Z.*, *jvzhŠt.*; — frfrasta deklica, ki rada po plesih frfra, *C.*
frfráti, âm, *vb. impf.* 1) flattern, *Cig.*, *C.*; — po plesih frfrati, *C.*; — 2) fuchteln: z lučjo f., *jvzhŠt.*; hudlerisch arbeiten, *Z.*; übereilig etwas thun, *jvzhŠt.*; — 3) sprudeln, *Fr.-C.*; brodeln, *Mur.*; — plappern, *SlGor.-C.*, *Valj. (Rad)*; prim. brbrati; — 4) auf einer Pfeife aus Birkenrinde gewisse schwirrende Töne hervorbringen, *Mur.*, *Fr.-C.*; prim. frfravka 2).
frfrâvec, vca, *m.* 1) der Hudler, *Cig.*; — flatterhafter Mensch, *Fr.-C.*; — 2) der Plauderer, *C.*
frfrâvka, *f.* 1) flatterhaftes, leichtsinniges Mädchen, *M.*; — 2) eine Art Pfeifchen aus Birkenrinde, *Mur.*
frfúlja, *f.* 1) der Uebereilige, *Blc.-C.*; — 2) die Plaudertasche, *Kr.-Valj.(Rad)*.
frfûra, *f.* = frfulja 2), *Habd.-Mik.*, *Fr.-C.*
frfúriti, ûrim, *vb. impf.* schwätzen, *Fr.-C.*
fríča, *f.* v uganki: friča frača, po gozdu prasiče vrača (= glavnik), *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*.
frȋgati, am, *vb. impf.* = pražiti, rösten, *Mur.*, *C.*, *Mik.*; frigana jetra, *Z.*; — prim. it. friggere, in der Pfanne backen.
frȋgelj, glja, *m.* neka riba, *Valj.(Rad)*; die Ellritze (leuciscus phoxinus), *Frey.(F.)*.
frȋgeljc, geljca, *m.* = frigelj, *Frey.(F.)*.
frìl, fríla, *m.* neka ribica, *Valj.(Rad)*; das Bambelein, *Cig.*; die Raapfe (leuciscus aspius), *Frey.(F.)*.
fríšek, ška, *adj.* 1) frisch, *vzhŠt.*; f. in mlad srd, *Krelj*; — 2) = uren, hurtig; Ena morska deklica friško gre Po eno ročko frišne vode, *Npes.-Vraz.*; — prim. nem. frisch, stvn. frisc, it. fresco.
fríšen, šna, *adj.* frisch; — iz nem.
frivōlen, lna, *adj.* lahkomiseln ali objesten v važnih, svetih rečeh, frivol, *Cig.(T.)*, *nk.*
frivōlnost, *f.* die Frivolität, *Cig.(T.)*, *nk.*
frizêr, rja, *m.* der Friseur; — prim. brivec.
fȓk, *interj.* flugs! frk na vejo! (tako govore čarovnice, kadar hočejo zleteti na vejo), *jvzhŠt.*
1. **fȓk**, fȓka, *m.* das Auffliegen, *Fr.-C.*; na en frk so se ptiči razleteli, *Rez.-C.*
2. **fȓk**, fȓka, *m.* die Locke, *Fr.-C.*; — die Schraube, *Mur.*; — prim. 2. frkati.
fȓka, *f.* der Nasenstüber, *Blc.-C.*, *Z.*

fȓkalica, *f.* eine Art Kinderpfeife, um fagottartige Töne hervorzubringen, *Mariborska ok.-C.*; — prim. 3. frkati 1).
1. **fȓkati**, fȓkam, čem, *vb. impf.* 1) huschen, hin und her schwirren, flattern; miš po sobi frka; ptiči frkajo, fliegen schnell hin und her, *Blc.-C.*; čebelica hiti po rožicah frkati, *Čb.*; — herumschwärmen, *Blc.-C.*; — 2) schnell werfen: drva v peč f., *Rez.-C.*; — 3) spritzen *(intr.)*, *C.*; — ein Geräusch von sich geben, wie siedendes Mus, *Strek.*; — 4) leichte Schläge versetzen: f. koga, *Dol.*
2. **fȓkati**, fȓkam, čem, *vb. impf.* drehen, kräuseln: lase, niti f., *Fr.*, *SlGor.-C.*; brke si frče, *SlN.*; — nos f., die Nase rümpfen, *Mur.*
3. **fȓkati**, fȓkam, čem, *vb. impf.* 1) = 2. frcati 1), *Mariborska ok.-C.*; — 2) = hrkati, *ogr.-C.*; — 3) crepieren, *vzhŠt.-C.*
fȓkavec, vca, *m.* leichtsinniges Bürschlein, *Cig.*, *Slom.-C.*, *M.*
frketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* flattern, *Fr.-C.*; — schnell laufen, *Blc.-C.*
frkljáti, âm, *vb. impf.* flattern, *Mur.-Cig.*
fȓkniti, fȓknem, *vb. pf.* 1) huschen, schwirrend entfliegen; miš v luknjo, ptič na vejo frkne; — 2) einen leichten Schlag versetzen: f. koga, *Dol.*
frkocáti, câm, *vb. impf.* kräuseln, *Mik.*
frkọ̑č, *m.* etwas Verdrehtes: der Butzen im Gespinnst, *C.*
frkọ̑čen, čna, *adj.* verdreht (o preji), *SlGor.-C.*
frkọ́čiti, ọ̑čim, *vb. impf.* kräuseln: lase f., *C.*; — preja se frkoči, = kroti̇̄či se, *jvzhŠt.*; nos f., die Nase rümpfen, *Jan.*
frkolàs, lása, *adj.* krausköpfig, *Blc.-C.*
frkolȋn, *m.* 1) der Schlingel, das Bürschlein, *Jan.*, *jvzhŠt.*; der Bube, *Štrek.*; — der Stutzer, *M.*, *Z.*; — 2) der Schwärmer, *Blc.-C.*
frkolȋnček, čka, *m. dem.* frkolin, *jvzhŠt.*
frkòt, óta, *m.* die Kräuselung: v frkot iti, sich kräuseln, *Hal.-C.*; die Verdrehung: les se na frkot vleče, wirft sich, *vzhŠt.*
frkotáti, otâm, ọ́čem, *vb. impf.* flattern, *Fr.-C.*
frkotíti, ím, *vb. impf.* kräuseln, *C.*; Zvesto se za nit skrbim, Naj je kde ne frkotim, *Danj. (Posv. p.)*.
frkúlja, *f.* flatterhaftes Mädchen, *C.*
frlânka, *f.* 1) neka mala sekirica, *Lašče-Levst. (Rok.)*; — 2) frlanke, neke dobre črešnje, *LjZv.*; — pogl. furlanka.
frlẹ́ti, ím, *vb. impf.* flattern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; trakovi, cunje od njega frlé, *Blc.-C.*, *BlKr.*, *jvzhŠt.*
frlíka, *f.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, pogl. prilika (Gleichnis).
fȓliti, fȓlim, *vb. impf.* kräuseln, *SlGradec-C.*; — f. se, sich kräuseln: lasje se frlijo, *Fr.-C.*; zusammenschrumpfen (o listju), *SlGradec-C.*
frljàv, áva, *adj.* kraus: frljavi lasje, *Fr.-C.*
fȓljenje, *n.* das Kräuseln, *Štrek.*
frnáča, *f.* eine Hütte zum Dörren des Malzes, *Mik.(Et.)*; — der Leindörrofen, *Gor.*; — prim. it. fornace, der Ofen.
fȓnclja, *f.* kobilica na perotnici pri kolovratu, *Polj.*

frnček, čka, *m.* der Hühnersteiß, *vzhŠt.-C.*
frnčica, *f.* die Holzbirne, *vzhŠt.-C.*
frnīkola, *f.* das Schnellkügelchen (kamena kroglica, s katero po mestih in trgih dečki igrajo), *Ljublj.-Erj.(Torb.).*
frnjáča, *f.* = frnača 2), *Št.-C.*
frnjáž, *m.* = frnjača, *Poh.-C.*
fŕnkati, fŕnkam, čem, *vb. impf.* 1) schnellen, Schnippchen geben, *C.*; — 2) hinschwirren, *C.*; — prim. 1. frkati.
fŕnkniti, fŕnknem, *vb. pf.* 1) schnellen, *C.*; — 2) schwirrend enteilen, *C.*
fródelj, dlja, *m.* belaubte Zweige (als Viehfutter), *Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*, *Polj.*; frodelj ali veje klestiti, *Dict.*; — prim. it. fronde, Laub.
fromentîn, *m.* der Mais, *Cig.*, *Rib.*; — prim. it. formentone, Mais.
frǫ́nta, *f.* Rüben, Möhren, Erdäpfel u. dgl. als Schweinefutter, *Poh.*
frǫ̑š, *m.* der über den Boden hinaus ragende Theil der Dauben, die Zarge eines Fasses, der „Froich", *SlGor.*, *Fr.-C.*, *jvzŠt.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — iz nem.; pogl. utor, otor.
frošnják, *m.* der Randreif, *jvzhŠt.*
frtáča, *f.* = frača, *Polj.*
frtâvek, vka, *m. Gor.*, pogl. vrtavek.
frtâvka, *f. Gor.*, pogl. vrtavka.
frtíca, *f.* mesto, kjer ima veter veliko moč, na frtici, starkem Winde ausgesetzt, *Polj.*; (nam. vrtica ?).
frúla, *f.* die Hirtenflöte, *Jan.*; die Flöte: godec s frulo = frular, *Erj.(Izb. sp.)*; tudi hs.; prim. madž. furulya, *Mik.(Et.).*
frûlar, rja, *m.* = godec s frulo, *Erj.(Izb. sp.).*
frúliti, im, *vb. impf.* pfeifen, *Dol.*; heulen: veter, vihar, burja fruli, *Jan.*, *Z.*, *Fr.-C.*
frûnta, *f.* 1) glavica na palici, *kajk.-Valj.(Rad)*; 2) = fronta, *Št.*
fržǫ̑l, ǫla, *m.* = fižol; — prim. tirol.-nem. farsöl, *Levst.(Rok.).*
fûcati, cam, *vb. impf.* neka igra, pri kateri denar z obrnjeno roko kvišku mečejo in ugibajo ali bo obležavši kazal „moža" ali „cifro", *Ljub.*
fûcek, cka, *m.* grajalna beseda porednemu otroku: ti fucek ti! *jvzhŠt.*
fûckati, am, *vb. impf.* 1) huschen: ponočni ptiči okoli fuckajo, *Glas.*; — 2) — fucati, *C.*
fúčati, ím, *vb. impf.* 1) pfeifen (o vetru), *Hip.*, *Blc.-C.*; — 2) fuči mi, = drči mi, polzko je, *BlKr.*
fûčka, *f.* das Vogelpfeifchen *ogr.-Valj.(Rad).*
fûčkati, am, *vb. impf.* mit dem Munde pfeifen, *BlKr.*, *vzhŠt.*, *jvzhŠt.*, *ogr.-Vest.*
fudljáti, âm, *vb. impf.* wehen: čist veter fudlja, *Fr.-C.*
fûflja, *f.* flatterhafte Person, der Windbeutel, *Cig.*; psovka: fuflja fufljasta! *Polj.*
fufljáč, *m.* der in den Tag hinein, ohne Ueberlegung handelt, *Polj.*
fufljáti, âm, *vb. impf.* ohne Ueberlegung handeln, „fuchteln", *Polj.*; — iz nem.

fûfnja, *f.* der Hühnersteiß, *SlGor.-C.*
fufnjáti, âm, *vb. impf.* schnüffeln, *Cig.*, *ogr.-C.*, *Blc.-C.*, *Trst(Let.).*
fûga, *f.* die Fuge (pri glasbi), *Cig.*, *Jan.*
fùj, *interj.* = fej, pfui!
fûjkati, am, *vb. impf.* f. na koga, nad kom, jemandem seine Verachtung zeigen, („pfui" sagen), *Fr.-C.*
fùk, *interj.* husch, *Cig.*, *C.*
fûkati, kam, čem, *vb. impf.* 1) huschen, *SlGor.*; voda iz škornjic fuka, *Blc.-C.*; — 2) hauchen, blasen, pfeifen, *SlGor.-C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; prim. hukati; — 3) = jebati.
fúkniti, fûknem, *vb. pf.* 1) huschen, *Štrek.*; f. kam, irgendwohin entflattern, *ogr.*, *Rez.-C.*; — 2) einen Pfiff thun, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*, *Mik.*
fulíka, *f.* = čist veter, *Fr.-C.*; — prim. fuliti.
fúliti, im, *vb. impf.* 1) hauchen, blasen: veter fuli, *Št.*; v roke si f., *jvzhŠt.*; — mit dem Munde pfeifen, *SlGor.-C.*; — 2) abstreifen: perje, kožo f., *Rez.-C.*; — schleifend gehen, *Rez.-C.*
fumarǫ̑l, *m.* fumaroli, čadobljuvni ognjeniki, die Fumarolen, *Cig.(T.)*, *Jes.*
fûndati, am, *vb. pf.* zugrunde richten, *Dict.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; fundati in končati, *Krelj*; s sveta f. koga, *ogr.-Let.*; — prim. it. affondare, versenken.
fûnduš, *m.* das Fundament (eines Hauses), *jvzhŠt.*; — prim. lat. fundus.
fúnkcija, *f.* die Function, *Cig.(T.).*
fûnt, fúnta, *m.* das Pfund; na funte prodajati, pfundweise verkaufen.
fúnten, tna, *adj.* Pfund-, pfündig, *Cig.*, *Jan.*; funtna ščuka, *Cig.*
fûntnica, *f.* kar je funt težko, *Cig.*; n. pr. die Pfundbirne, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
fûntnik, *m.* kar je funt težko, der Pfündner, *Cig.*, *Jan.*; sulec f., *Cig.*; — der Pfundapfel, *Cig.*
fûrež, *m.* 1) pojedina ob kolinah, *Št.*; — 2) črna juha ob kolinah, *Hal.*; die Wurstsuppe, *Valj.(Rad).*
fúrija, *f.* 1) die Furie, *Cig.*; — 2) der Ungestüm; — 3) ungestümer Mensch.
fúrijast, *adj.* ungestüm, wild.
furlânka, *f.* eine kleine Axt mit kurzem Stiel, *Rib.*, *Notr.*, *Polj.*
fúrovž, *m.* zmečkan krompir z mlekom, *Gor.*; — prim. furež.
fûšpan, *m.* der Buchsbaum (buxus), *Z.*, *jvzhŠt.*
fûšta, *f.* das Kaperschiff, *Dict.*; — prim. it. fusta.
fûtač, *m.* der Wiedehopf, *kajk.-Valj.(Rad)*, *SlN.*
fûželj, žlja, *m.* der Docht, *Boh.*
fužîna, *f.* die Nagelschmiede, *Valj.(Rad)*; — die Hammerhütte, tudi *pl.* fužine, das Hammerwerk; — prim. it. fucina, die Schmiede, *Mik.(Et.).*
fužînar, rja, *m.* der Besitzer eines Hammerwerkes, *Dol.*; fužinár, *Gor.*

G.

gàb, gába, *m.* = gabež, *Jan.*
gabálǫ, *n.* der Hungerleider, *Cig.*
gabân, *m.* ein Art Mantel, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Danj.-Valj.(Rad)*; bundi podoben plašč, ob ogrski meji, *Zora;* — prim. it. gabbano, der Regenrock.
gabaníca, *f.* manjši gaban, tudi za ženske, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Hal.-Zora.*
1. **gábati**, gâbam, *vb. impf.* (im Koth, Schnee) waten, *Mur.*, *Št.*; — prim gambati.
2. **gábati**, gâbam, *vb. impf.* darben, am Hungertuch nagen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*;—zugrunde gehen, crepieren, *Cig.*, *M.*, *Nov.-C.*
gabẹ́čen, čna, *adj.* = gaben, *C.*
gabẹ́čljiv, *adj.* = gaben, *C.*
gáben, bna, *adj.* widerwärtig, ekelhaft, *Jan.*, *Zora.*
gâber, bra, *m.* tudi: beli g., die Hainbuche, die Weißbuche (carpinus betulus); črni g., die Hopfenbuche (ostrya carpinifolia), *Cig.*, *C.*, *Erj.(Rok.)*; tudi: gáber, *Dol.*
gâbez, *m.* = gavez, *Tuš.(R.).*
gâbež, *m.* der Ekel, *C.*
gabežljìv, íva, *adj.* ekelhaft, *C.*
gabežljívost, *f.* die Ekelhaftigkeit, *C.*
gábiti, gâbim, *vb. impf.* 1) g. kaj, etwas ekelhaft machen, *C.*; — 2) g. se, anekeln; gabi se mi kaka reč, es ekelt mich eine Sache an; tudi: g. se mi do česa, *Litija-Svet.(Rok.)*; — prim. ogaven.
gabljìv, íva, *adj.* ekelhaft, *C.*
gabožołt, *m.* *Cig.*, pogl. žabogolt.
gâbrast, *adj.* rauh: g. zid, *Goriš.*
gâbrček, čka, *m. dem.* gabrc, kleine Weißbuche.
gabríca, *f.* die Frucht der Weißbuche, *C.*; *coll.* (polšica je bila nanesla) velik kupček želoda, žiri in gabrice, *Jurč.*
gabrìč, íča, *m. dem.* gaber.
gabríka, *f.* die Weißbuche, *Štrek.*
gabrína, *f.* das Weißbuchenholz; — der Weißbuchenwald.
gabrînje, *n.* der Weißbuchenwald, *C.*
gâbrje, *n.* = gabrovje, *vzhŠt.*
gâbrnat, *adj.* nicht glatt, rauh, *Lašče-Erj.(Torb.).*
gábrov, *adj.* weißbuchen; gabrov les, das Weißbuchenholz.
gábrovec, vca, *m.* ein Weißbuchenstamm, *Jan.*
gabrovína, *f.* das Weißbuchenholz; — tudi gábrovina, *Valj.(Rad).*
gábrovje, *n.* der Weißbuchenwald, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*
gábrščica, *f.* neko jabolko, *Tolm.-Erj.(Torb.).*
gácelj, clja, *m.* das Stück: g. kruha, *Ip.-Erj.(Torb.).*
1. **gâča**, *f.* nav. *pl.* gâče 1) die Unterziehhosen, *Jan.*, *C.*, *Boh.*, *Bolc-Erj.(Torb.)*;—2) langer Hodensack eines Thieres, *C.*; (tudi: *sing.* gača, *Meg.*, *Mik.*, *Kr.-Valj.[Rad]*); — 3) der Baumzwiesel, der Doppelast, *Mur.*, *vzhŠt.*; drevo z gačami, *C.*; — 4) gača, der Zacken, *Mur.*, *Jan.*; — 5) gače = jetra, *Boh.*
2. **gâča**, *f.* das Stopfwerk, *Cig.*
gâčast, *adj.* 1) zwieselig, *vzhŠt.-C.*;—2) zackig, *Mur.*, *C.*
gáčenje, *n.* das Stopfen, (gatenje) *Cig.*
gačína, *f.* der Baumzwiesel, der Doppelast, *vzhŠt.-C.*
gâčnat, *adj.* zwieselig: gačnato drevo, *C.*
gâčnik, *m.* 1) das Unterziehhosenband, *C.*; — 2) die Stendelwurz (platanthera), *Hip.(Orb.).*
gačnják, *m.* = gačnik 1), *C.*
gàd, gáda, *m.* die Viper oder Kreuzotter (vipera berus), *Erj.(Ž.)*; laški ali Rediiev gad, die Redische Viper (v. Redii), *Erj.(Ž.)*; gad babo sne, die Viper ist noch schlimmer als ein altes Weib, *Guts.*, *Z.*; gada v žepu imeti, einen leeren Beutel haben, *Cig.*
gáda, *f.* der Fehler, der Tadel: konj ima dve gadi, *Rez.-C.*
gádast, *adj.* einer Viper ähnlich, *Cig.*; viperfarbig, *M.*
gádati, gâdam, *vb. impf.* 1) zu errathen suchen, errathen, *Mur.*;—2) schwatzen, faseln, *vzhŠt.-C.*; — prim. gatati.
gâdba, *f.* das Tadeln, *Rez.-C.*
gáden, dna, *adj.* ekelhaft, abscheulich, *Mur.*, *Cig.(T.).*
gâdež, *m.* der Ekel, *C.*
gádina, *f.* das Viperloch, *C.* *BlKr.-M.*, *Notr.*, *Lašče-Erj.(Torb.).*
gadíšče, *n.* = gadina, *Cig.*
gáditi, gâdim, *vb. impf.* 1) verächtlich, ekelhaft machen, tadeln, anschwärzen, *Mur.*, *C.*; vsi so mu jo gadili, pa jo je vendar vzel, *Guts.*; — 2) gadi se mi kaj, ich habe Ekel, Abscheu vor etwas, *Cig.(T.)*, *C.*
gadjâd, *f.* das Natterngezücht, *SlN.-C.*
gádji, *adj.* Viper-; — *pren.* gadja zalega, die Natternbrut, *Z.*; gadja rodovina, *C.*
gadljìv, íva, *adj.* scheußlich, häßlich, *Rez.-C.*
gâdnjak, *m.* die Haferwurz (scorzonera), *Cig.*, *C.*
gádnost, *f.* die Ekelhaftigkeit, *Mur.*, *Cig.*
gadolàs, lása, *adj.* schlangenhaarig, *Kos.*
gadomǫ̂ljec, ljca, *m.* der Schlangenanbeter, *Cig.*
gadomǫ̂rec, rca, *m.* der Schlangentödter, *Jan.*
gadomǫ́ren, rna, *adj.* schlangentödtend, *Cig.*
gádov, *adj.* = gadji, *Cig.*, *Jan.*
gádovec, vca, *m.* navadni g., gemeiner Natternkopf, (echium vulgare), *Jan.*, *C.*, *Tuš.(R.).*
gága, *f.* 1) die Ente, *Jan.*, *Šol.*;—2) die Eiderente o. Eidergans (somateria molissima), *Jan.*, *Erj.(Ž.).*
gâganje, *n.* 1) das Schnattern; — 2) das Verrecken, *Cig.*
gagatáti, atâm, áčem, *vb. impf.* mucken, *Dict.*, *Mik.*

gâgati, am, *vb. impf.* 1) schnattern (o goseh); — 2) nicht zu Athem kommen können, im Verenden liegen, *Cig.*, *C.*, *M.*

gagínji, *adj.* von der Eidergans: gaginje perje, Eiderdunen, *Jan.*

gagljáti, âm, *vb. impf.* gackern, schnattern: g. kakor gos ali kokoš, *Dict.*; gos gaglja, *Hip. (Orb.).*

gágniti, gâgnem, *vb. pf.* 1) mucksen, *Hip.-C.*; — 2) verenden, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *Notr.*; gagnil boš, kakor mače, če ga izpodbiješ s polenom, *Glas.*

gáj, *m.* 1) junger, gehegter, gepflegter Wald, das Hegeholz; — der Hain, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) kos pašnika, ki ga za binkoštno jutro „gajijo", *Ščav.-Pjk.(Črt.)*; — 3) na gajih živeti, auf dem Lande leben, *Mariborska ok.-Kres(I. 358).*

gâjar, rja, *m.* der Förster, *C.*

gâjati se, am se, *vb. impf.* = goditi se, *Goriš.-C.*; kako se ti gaja? wie geht es dir? *Koborid-Erj.(Torb.)*; kaj se gaja? *Ben.-Mik.*; poročajo mu o vsem, kar se gaja okolo njega, *Erj.(Izb. sp.).*

gâjba, *f.* der Käfig, *Cig.*, *SlN.*; — prim. it. gabbia, der Käfig.

gâjbica, *f. dem.* gajba, *Cig.*

gâjd, *m.* der Geldgürtel, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*

gâjda, *f.* = diple, *Jan.*, *Šol.*; — hs.

gajdáš, *m.* = diplaš, *Jan.*, *Šol.*, *SlN.*; — hs.

gájec, jca, *m. dem.* gaj.

gájenje, *n.* 1) die Hegung, die Pflege, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die ärztliche Behandlung, *Cig.*

gajevína, *f.* das Hegeholz, *Cig.*

gâjica, *f.* das nach *L. Gaj* so benannte Alphabet der Kroaten und Slovenen, *nk.*

gajína, *f.* das Gehege, *Z.*

gajíšče, *n.* das Gehege, *Jan.*

gájiti, gâjim, *vb. impf.* 1) wachsen lassen, hegen, pflegen, aufziehen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; g. gozd, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*; travo, drevje si g., *ogr.-C.*; za finkošti si pašo gajijo, *Ščav.-Pjk. (Črt.)*; vinograd g., *C.*; — g. si živino = za pleme rediti, *Fr.-C.*; — 2) heilen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; dal se je Judom g., *Met.*; — tudi: gajíti, ím.

gajîtva, *f.* die Baumzucht, *C.*

gâjnik, *m.* der Heger, der Förster, *Cig.*, *C.*; der Obstbaumzüchter, *Fr.-C.*

gâjsati, am, *vb. impf.* = gajsnati, *M.*

gâjsnati, am, *vb. impf.* wetzen, *Cig.*; hlače g., *M.*; — g. se ob kaj, sich an etwas wetzen, sich scheuern (o živini), *Cig.*, *Jan.*; — g. se okoli deklet, bei Mädchen löffeln, *Cig.*, *Polj.*; — prim ajsnati se.

gájželnik, *m.* *Cig.*, pogl. bičnik.

gâjžla, *f.* iz nem. Geißel, pogl. bič.

gâkati, kam, čem, *vb. impf.* schnattern, krächzen, *C.*

gala, *f.* die festliche etikettenmäßige Kleidung, die Gala, die Galauniform, *nk.*

galanten, tna, *adj.* uljuden pos. proti ženskam, galant, *nk.*

galântnost, *f.* die Galanterie, *nk.*

galę̂b, *m.* die Möve, die Lachmöve (larus ridibundus), *Cig.*, *Erj.(Ž.)*; — hs.

galéja, *f.* bojna ladija srednjega veka, die Galeere, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Preš.*, *Npes.-K.*; na galejo obsojen, *Bas.*; — prim. it. galea.

galeōt, *m.* der Galeerensclave, *V.-Cig.*; — prim. it. galeotto.

galerîja, *f.* ozek, dolg prostor v poslopju, pos. najvišji prostor v gledališču, die Gallerie.

gâłgarica, *f.* der Pfannenstiel, die Schwanzmeise (parus caudatus), („gavgarca") *C.*, *Frey.(F.).*

gâłge, *f. pl.*, iz nem. Galgen; pogl. vislice.

gâlic, *m.* die Schusterschwärze, *Valj.(Rad)*; — prim. hs. galic = galica.

galîca, *f.* der Vitriol, *Cig.(T.)*, *Levst.(Nauk)*; modra ali bakrena g., der Kupfervitriol, zelena ali železna g., der Eisenvitriol, *Erj. (Min.)*; — prim. nem. Galitzenstein = Vitriol.

gâlič, *m.* = galic, *Guts.*, *Mur.*

gálija, *f.* = galeja, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

galijáš, *m.* = galeot, *Jan.*

galijǫ̂t, *m.* 1) = galeot, *Jan.*; galeja polna galijotov (galjotov), *Jsvkr.*; — 2) großer, ungeschlachter Mensch, *Cig.*, (galjot), *Mur.*, *Met.*, *Notr.*; kot smreka velik g., (galjot) *Erj.(Izb. sp.)*; — kričiš, kakor galijot, *Lašče-Levst.(Rok.).*

galijǫ̂tlja, *f.* ein großes plumpes Weib (galjotlja) *Mur.*

gáliti, im, *vb. impf.* entblößen, enthüllen, *Jan.*, *Fr.-C.*; g. se, sich unanständig entblößen, *vzhŠt.-C.*

gáljati, am, *vb. impf.* = galiti, *C.*

galjǫ̂t, *m.* pogl. galijot.

gâłka, *f.* der Gallapfel, *Kras*; — prim. it. galla, Gallapfel.

galōn, *m.* = galonec, *C.*, *Z.*

galōnec, nca, *m.* die Tresse, die Borte, *Fr.-C.*; — prim. it. gallone, *C.*

gáltra, *f.* nav. *pl.* galtre, die Hosenträger, *Blc.-C.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; — prim. kor.-nem. halfter, Hosenträger.

galûn, *m.* der Alaun, *Cig.(T.)*, *C.*, *Št.*; samodelski g., künstlicher Alaun, *Erj.(Min.)*; — prim. bav. galaun.

galûnat, *adj.* Alaun-: galunati skriljnik, der Alaunschiefer, *Cig.(T.)*; galunata voda, Alaunwasser, *Jes.*

galúnov, *adj.* Alaun-, *Cig.(T.).*

galúnovec, vca, *m.* der Alaunstein, *Cig.(T.).*

galúnovica, *f.* das Alaunwasser, *Cig.(T.).*

galvanizem, zma, *m.* z dotikanjem zbujena elektrika, der Galvanismus.

galvanizováti, ûjem, *vb. impf.* galvanisieren, *Cig.*, *Jan.*

galvanoplāstika, *f.* poraba galvanizma za plastične izdelke, die Galvanoplastik.

galvānski, *adj.* galvanisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.).*

gałženják, *m.* der Galgenvogel, *kajk.-Valj.*; — prim. galge.

gámbati, gâmbam, *vb. impf.* watscheln, *Mur.*, *Ščav.-C.*; waten, *C.*; — schlendern, *Cig.*, *Jan.*; — prim. it. gamba, das Bein, der Fuß, gambettare, zappeln, strampeln, *Štrek.(Arch.).*

gambele, *f. pl.* 1) die Beine (zaničlj.), *Fr.-C.*; — 2) großes, ungeschicktes Gebäude, *Fr.-C.*; — prim. it. gamba, das Bein.
gámbole, *f. pl.* baufälliges Gebäude, *Kr.-Valj. (Rad)*.
gámbovec, vca, *m.* neko jabolko, der Borsdorfer, *Gor.*
gamíla, *f.* = kamela, *ogr.-M., C.*
gamílica, *f.* = gomilica, *Mur.*
gánati, am, *vb. impf.* = gatati, rathen, *C.*
gānglij, *m.* = živčni ozel, der Nervenknoten, das Ganglion, *Cig.(T.), Erj.(Som.)*.
gániti, gánem, *vb. pf.* pogl. geniti.
gániti, im, *vb. pf.* = goljufati, *Cig.*; ganil me je za deset cekinov, *Cig.*; — prim. it. ingannare, betrügen.
gânjati, am, *vb. impf.* = goniti, *Rez.-Baud.*
gánjenje, *n.* die Rührung, der Eindruck, *Cig., Jan.*
ganováti, ûjem, *vb. impf.* = goljufati, *Ravn.*; — prim. ganiti.
gántar, rja, *m.* der Lagerbaum für Fässer im Keller, *Cig., C., Mik.*; — prim. bav. ganter, it. cantiere, *Mik.(Et.)*.
gántnar, rja, *m.* = gantar, *Fr.-C.*; — prim. tirol. gantner, *C.*
gára, *f.* 1) ein enthaarter Fleck, der Schund, *Z.*; — 2) die Schindmähre, *Goriš.*; — 3) ein Schafsname, *Poh.-C.*; — prim. garati.
gáranje, *n.* das Reiben, *Cig.*
gárast, *adj.* rauh, *Mur., V.-Cig.*
1. **gárati**, am, *vb. impf.* 1) enthaaren, pöhlen, *Cig.*; g. prašiča, *Polj.*; g. kožo, *Cig.*; — 2) schaben, reiben, kratzen, *Cig., Jan., Štrek., Nov.-C.*; krava steber gara, = drgne se ob steber, *Goriš.*; — g. se, sich scheuern: živina se gara, *Cig.*; sich stark kratzen, *Lašče-Erj. (Torb.)*; — 3) = težko hoditi, *Fr.-C.*; — = težko nositi, *Banjščice-Erj. (Torb.), GBrda*; — prim. nem. haaren = der Haare berauben.
2. **gárati**, am, *vb. impf.* = gariti, *SlGor.-C., SlGradec-C.*
gárav, *adj.* rauh: garave so njihove srajce, *LjZv.*; — prim. garast.
gârbast, *adj.* rauh: g. zid, *Rihenberk-Erj. (Torb.)*; — prim. it. (dial.) garbo, rauh, *Štrek. (Arch.)*.
gârbati, am, *vb. impf.* g. koga, jemandem das Fell gärben, *Cig., BlKr.*; — g. se = drgniti se, *BlKr.*; — prim. nem. gärben.
garbîn, *m.* der Nordwind, *Mur., C.*; — prim. it. garbino, der Südwestwind.
gárbus, *m.* der Nordwind, *Jan., Ščav.-Pjk.(Črt.)*.
gáre, *f. pl.* 1) zweirädriger Handwagen; der Karren, *Mur., Cig., Jan., Vrt., Št., Kor.*; — 2) die Futterraufe, die Futterleiter, *Cig., M., C., jvzhŠt.*; — die Wagenleiter, *Raič-C.*; — 3) der Haspel, *Cig., Slom., BlKr.*; — 4) die Zaunthür, *Kr.-Valj.(Rad)*; — prim. nem. die Karre, kor.-nem. garre, lat. carrus, *C.*
gârež, *m.* kozje ime, *Erj. (Torb.)*.
gárice, *f. pl. dem.* gare; 1) ein leichter Leiterwagen, *Fr., SlGor.-C.*; — 2) die Wagenleiter, *Mur., Cig., Raič-C., vzhŠt.*

gáriti, im, *vb. impf.* entblößen, *Jan., ogr.-C.*; — g. se, sich unanständig entblößen, *Mur., Jan., C.-vzhŠt.*; — prim. galiti se.
garja, *adj. Guts.*, pogl. garje.
garjáča, *f.* knorriger Stock, *C.*; nav. gorjača.
gárjast, *adj.* = garjav.
gárjav, *adj.* räudig, krätzig; garjava ovca, ein räudiges Schaf.
gárjavec, vca, *m.* 1) der Krätzige, *Cig.*; — 2) die Scabiose (scabiosa), *Hip.-C., Medv. (Rok.)*.
gárjavica, *f.* = garjača, *Hip.-C.*
gárjavka, *f.* = garjača, *Cig.*
gárje, garij, *f. pl.* 1) die Krätze, die Räude; g. imeti; črvive garje, die Milbenkrätze, *Cig.*; — 2) = hraste, *Gor.*; — prim. lat. agria, fr. agrie, die Flechte, *C.*
gârmote, *f.* = garnik 2), *Fr.-C.*; (garnote, *vzhŠt.-C.*); — prim. nem. Garnwinde.
gárne, *f. pl.* = garje 1), *Soška dol.-Erj.(Torb.)*.
garnēla, *f.* die Garneele, *Jan.*; — prim. račič.
1. **gârnik**, *m.* der Kärner, *Fr.-C.*; — prim. gare 1).
2. **gârnik**, *m.* der Garnhaspel, *Dol.*; — der Haspel mit zwei großen Spulen, um daran Strähne auf Knäuel abzuwickeln, *Cig., Št.*; — psovka suhemu človeku, *Cig., BlKr.*
garnizōna, *f.* vojaštvo v kakem mestu nastanjeno, die Garnison.
garnizōnski, *adj.* Garnisons=.
gárnjak, *m.* = koš za listje, *C.*
gárovec, vca, *m.* = gare 1), *KrGora.*
gârvan, *m.* neka goba: garvani = jurčki, *BlKr.*
gâs, *m.* das Löschmaterial, *V.-Cig.*
gasílce, *n.* das Löschhorn, *Cig.*
gasílen, lna, *adj.* Lösch=, *Cig., Jan., Levst. (Nauk), nk.*; gasilno orodje, die Löschgeräthschaften, *Cig., Jan.*; gasilna družba, die Feuerwehr, *Levst. (Nauk)*; gasilni zakon, die Feuerordnung, *Levst. (Nauk)*.
gasîlnica, *f.* die Feuerspritze, *Jan., Nov.-C.*; — pogl. brizgalnica.
gasîlnik, *m.* 1) das Löschhorn, der Lichthut (zum Löschen in der Höhe befindlicher Lichter), *Cig.*; — 2) der Löschtrog, *Hip.-C.*; — 3) der Löschapparat (Extincteur), *DZkr.*
gasílọ, *n.* 1) das Löschmittel, *Mur., Cig.*; Za to, kar v meni zdaj gori, Gasila, obhajila ni? *Preš.*; das Löschwerkzeug, der Löschapparat, *Cig., Jan., C.*; — 2) die Löschung, *Cig.*; gasilno je, kar pristoji h gasilu ali gasitvi, *Levst. (Nauk)*.
gasîtelj, *m.* der Löscher, *Jan.*; der Feuerwehrmann, *Levst. (Nauk)*.
gasîteljstvọ, *n.* die Feuerwehr, *Levst.(Nauk)*.
gasîtev, tve, *f.* das Löschen, *Cig., Jan., Levst. (Nauk)*.
gasíti, ím, *vb. impf.* löschen; g. ogenj, apno, žejo; g. želje, jezo; z oljem ogenj g., Oel ins Feuer gießen, *Cig.*
gasîvec, vca, *m.* der Löscher: vaša moč bo pezdir in vaše delo iskra, in vkup bota zgorela, — ne bo ga gasivca, *Ravn.*; gasivci, die Löschmannschaft, *Cig.*

gáslo, *n.* der Wahlspruch, die Parole, *nk.*; — rus.

gásniti, gâsnem, *vb. impf.* allmälig erlöschen, *Cig.*, *Jan.*; naše lampice gasnejo, *Schön.*

gástričen, čna, *adj.* želodčen, gastrisch, *Jan.*, *nk.*

gáščerica, *f.* die Eidechse: siva g., die graue Eidechse (lacerta agilis), *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *ZgD.*, *Erj.(Ž.)*; — prim. stsl. jašterica.

gašénje, *n.* das Löschen.

gât, *m.* 1) der Damm, das Wehr, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *ogr.-C.*; der Faschinendamm, *vzhŠt.-C.*; — 2) der Abzugscanal, *Mik.*, *Trst.(Let.)*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 3) erstickender Gestank, *Blc.-C.*

gât, *f.* = gat 2), *kajk.-Valj.(Rad)*.

gáta, *f.* 1) die Verstopfung, *Cig.*; — 2) mlinska gata, der Mühldamm, *C.*

gâtar, rja, *m.* der Wahrsager, *BlKr.*; gatarji so tudi tisti, ki živino zdravijo z vražami, *BlKr.*

gátati, gâtam, *vb. impf.* rathen, wahrsagen, *C.*, *BlKr.*, *Zora*; — menda iz hs.

gátavec, vca, *m.* der Wahrsager, *Habd.-Mik.*

gâte, *f.* = gače, die Unterziehhose; weiße, leinene Beinkleider: poljanci v breškem okraju nosijo ob delavnikih široke bele gate, *Pjk.(Črt.)*; — prim. bav. gatyen, gati-hosen, madž. gatya, iz slovanščine, *Levst.(Rok.)*.

gáter, tra, *m.* das Gatter, das Gitter, *Mur.*, *Rez.-C.*, *Št.*; — iz nem.

gáten, tna, *adj.* stopfend (o jedeh), *C.*; — prim. zagaten.

gatílo, *n.* das Stopfwerk, *Cig.*

gátiti, im, *vb. impf.* stopfen, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*; trde jedi gate život, harte Speisen verstopfen den Leib, *Cig.*; füttern, schoppen, *Mur.*, *SlGradec-C.*; otroka g., *C.*; — v grlu se mi gati, es drückt mich im Halse, *Fr.-C.*; — soparica gati, die Hitze ist erstickend, *Z.*, *Blc.-C.*; — g. se = stiskati se, ovce se gate, *Krn-Erj.(Torb.)*; po zatohlih, smradnih prostorih se gati gladno siromaštvo, *Zv.*; — 2) eindämmen, deichen, *Cig.*, *Fr.-C.*; — 3) hindern: g. posvečenje, *ogr.-C.*; — tudi: gatíti, ím.

gatîvec, vca, *m.* der Stopfer, *Cig.*, *Jan.*

gâvec, vca, *m.* der Kibitz (vanellus cristatus), *Cig.*, *Frey.(F.)*.

gâvek, vka, *m.* = gavec, *Cig.*, *Frey.(F.)*.

gâvez, *m.* die Beinwurz (symphytum officinale), *Cig.*, *vzhŠt.-C.*, *Celjska ok.-Trst.(Let.)*.

gâvdrati, am, *vb. impf.* kaudern, *Cig.*, *Jan.*

gâvra, *f.* magere, elende Kuh, *Cig.*

gâvran, *m.* der Rabe, *Cig.*, *Jan.*, *Prip.-Mik.*; (astr.) der Rabe, *Cig.(T.)*.

gávsati, am, *vb. impf.* = gajsati, *Cig.*

gâz, î, *f.* izgažena pot, der Schneepfad; držala je samo ozka gaz, ljudem dovoljna, od vasi do vasi, *Levst.(Zb. sp.)*; der Pfad: kar hodi povodne gazi, *Kavn.*

gâz, *m.* = gaz *f.*: po ozkem gazu, *Jurč.*; gaz je slab, *Zv.*

gáza, *f.* = gaz *f.*, *Ig.*

gâzda, *m.* der Hauswirt, *ogr.-C.*, *BlKr.*

gâzdarica, *f.* die Hauswirtin, *ogr.-C.*, *BlKr.*

1\. **gazēla**, *f.* die Gazelle (antilope dorcas), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.

2\. **gazēla**, *f.* neka vrsta liričnih pesni, das Ghasel, *Jan.*, *Preš.*

gazína, *f.* = gaz, *Nov.-C.*

gáziti, gâzim, *vb. impf.* 1) waten; g. blato, sneg, g. po blatu, po snegu, im Koth, im Schnee waten; travo g., im Gras herumtreten; g. vodo = vodo bresti, *Rez.-C.*; grozdje g., Weintrauben austreten, *vzhŠt.-C.*; g. kačo, eine Schlange mit den Füßen zerstampfen, *vzhŠt.-C.*; g. koga, auf jemandem herumtreten, *BlKr.*; *pren.* bedrücken, *SlN.*; — 2) g. se, (o jedeh) = gaditi se, *Cig.*, *Glas.*

gazométer, tra, *m.* das Gasometer, *Jan.*, *nk.*; — prim. plinomer.

gáža, *f.* sled, ki ga pušča divjačina v snegu, die Schneespur, *Pluzna-Erj.(Torb.)*.

gáženje, *n.* das Waten.

gâžnja, *f.* 1) das Waten, *Cig.*, *Fr.-C.*; der Tiefgang, *Cig.*; čolni s 47 cm globoko gažnjo, *DZkr.*; — 2) = gaz, *Guts.*

gdâ, *adv.* = kdaj, kadar, *vzhŠt.*, *ogr.*

gdâre, *adv.* = kadar, *ogr.-Mik.*

gdȩ̂, *adv.* = kje, kjer, *vzhŠt.*, *ogr.*

gȩ́ba, *f.* 1) pokvečen klobuk, *Z.*, *Ig*; — 2) = pokveka (o človeku), *Z.*; hodijo kakor gebe, *Vod.(Izb. sp.)* — prim. guba. (?)

géčmen, *m.* *ogr.-C.*, pogl. ječmen.

gȩ̂gač, *m.* 1) träger Mensch, *Vest.*; — 2) = srakoper, *Hal.-C.*, *Valj.(Rad)*; — 3) das Taschenmesser, *Hal.-C.*; — prim. hs. gegati = gugati.

gȩ́ge, *f. pl.* das Beinkleid, *SlGor.-C.*; *pos.* ozke in kratke hlače, *C.*, *Valj.(Rad)*, *BlKr.*, *SlGor.-C.*

gégice, *f. pl. dem.* gege, *C.*

gekon, *m.* neka kuščarica, der Gecko, gekoni, die Geckonen, *Erj.(Ž.)*.

gȩ́l, *adj.* gelb, *Trub.*, *Dalm.*; — iz nem.; prim. stvn. gelo, *Mik.(Et.)*.

gelíti, ím, *vb. impf.* laut singen, z. B. in der Charwoche die Psalmen singen, *Tolm.*

generāl, *m.* višji vojaški dostojanstvenik, der General; g.-feldmaršal, g.-lajtnant, g.-major, ali: generalfeldmaršal itd.; tudi rus.

generālen, lna, *adj.* občen, General-, *nk.*; generalno rediteljstvo, die Generaldirection, *nk.*

generālovka, *f.* die Generalin, *Cig.*, *Jan.*

generālski, *adj.* Generals-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

generālstvo, *n.* 1) die Generalswürde, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Generale, die Generalität, *Cig.*

genētičen, čna, *adj.* postanka se tičoč, genetisch, *Cig.(T.)*.

gēnij, *m.* 1) neko božanstveno bitje, der Genius, *Cig.(T.)*; — 2) veleum, das Genie, *Cig.(T.)*, *nk.*

genijālen, lna, *adj.* veleumen, genial, *Cig.(T.)*, *nk.*

genijālnost, *f.* die Genialität, *nk.*

geníti, gánem, *vb. pf.* 1) bewegen, *Mur.*; nič ga ne gane, nichts bringt ihn von der Stelle, *Z.*; — g. se, sich rühren; ne g. se z mesta; cena se ne gane: der Preis steht, *Cig.*; weichen: junak se sovražniku ne gane, *Z.*; — 2) rühren, einen Eindruck machen; ne ganejo ga ne prošnje ne solze; Ostrovrhar ji srce

nedolžno gane, *Preš.*; — g. se zgledom, sich durch Beispiele rühren lassen, *Krelj*; — 3) eine Bewegung machen; ne g. z jezikom, nicht mucken, *Cig.*; nisem genil z mazincem, *LjZv.*; — crepieren, *Fr.-C.*: — 4) *vb. impf.*: vsa že s črvi gane, wimmelt von Würmern, *Kast.*

genljìv, íva, *adj.* rührend, *Mur.*; — prim. ginljiv.

geodezȋja, *f.* die Land- und Feldtheilung, die Geodäsie, *Cig.(T.)*.

geognōst, *m.* kdor se z geognozijo peča, der Geognost, *Cig.(T.)*.

geognozȋja, *f.* nauk o zemlji, kakšna je, die Geognosie, *Jan.*, *Cig.(T.)*; prim. zemljeznanstvo.

geognozȋjski, *adj.* die Geognosie betreffend, geognostisch, *Cig.(T.)*.

geogonȋja, *f.* teorija o postanku zemeljske skorje, die Geogonie, *Cig.(T.)*.

geolōgičen, čna, *adj.* = geološki, *Cig.(T.)*, *nk.*

geolōg, *m.* kdor se peča z geologijo, der Geolog.

geologȋja, *f.* nauk o zemeljski skorji in njenem postanku, die Geologie; — prim. zemljeslovje.

geologȋjski, *adj.* die Geologie betreffend, geologisch: geologijska kakovost tal, *DZ.*

geolōški, *adj.* geologisch, *nk.*

geogrāf, *m.*, zemljepisec, der Geograph.

geogrāfičen, čna, *adj.* = geografski, *Jan.*, *nk.*

geografȋja, *f.*, zemljepis, zemljepisje, die Geographie.

geogrāfski, *adj.*, zemljepisen, geographisch, *nk.*

geomēter, tra, *m.* zemljemerec, der Geometer, *Cig.(T.)*.

geomētričen, čna, *adj.* geometrisch, *Jan.*

geometrȋja, *f.* znanstvo o prostorskih količinah, die Geometrie.

geometrȋjski, *adj.* die Geometrie betreffend, geometrisch, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*.

georgīna, *f.* die Georgine (Dahlia variabilis), *Tuš.(R.)*.

germanīzem, zma, *m.* po svojstvu nemškega jezika narejen izraz ali rek, der Germanismus, *Cig.(T.)*, *nk.*

gērob, *m.* der Vormund; — prim. nem. „Gerhab".

gert, *m. Dol.*, pogl. jert.

gerūndij, *m.* das Gerundium (gramm.).

géslọ, *n.* = gaslo, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — prim. češ. heslo.

gestikulácija, *f.* kretanje telesa, pos. rok, ob govorjenju, die Gesticulation, *Cig.(T.)*.

gestrȋn, *m.* nekak povoden mož, *ob Dravi-Glas.*

geto, *conj.* = kde to, da, *ogr.-Mik.*

gȋb, *m.* 1) die Regung, die Bewegung, *Mur.*, *Cig.(T.)*; gib zraka se veter zove, *ogr.-Valj.(Rad)*; — die Geberde, *Slom.-C.*; — 2) die Biegung, der Bug, *Cig.*, *Mik.*; zidni gibi, *Danj.(Posv. p.)*; — 3) = zgib, das Gelenk, *Pohl.*, *Mur.*

gíba, *f.* 1) = gib 1), *C.*; — 2) = guba, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *jvzhŠt.*

gibálen, lna, *adj.* bewegend, *Cig.*, *nk.*; gibalna moč, *Cig.*

gíbalnica, *f.* die Rege am Vogelherde, *C.*

gibálọ, *n.* der Bewegungsapparat, das Triebwerk, der Motor, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*; elektromagnetno g., *Sen.(Fiz.)*; — gibala, die Bewegungsorgane, *Cig.(T.)*; gíbala, *Erj.(Som.)*; — *pren.* narodnostna ideja, najmočnejše gibalo in gonilo sedanjega veka, *Str.*

gibánec, nca, *m.* die Falte, der Bug, *jvzhŠt.*

gibánica, *f.* eine Art Kuchen (razblinjeno testo, s sirom in drugimi rečmi debelo namazano in potem zavihano), *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*; — prim. *Pjk.(Črt. 60.)*.

gibáničar, rja, *m.* kdor gibanice peče, *Cig.*

gibáničnik, *m.* jerbas za gibanice, *SlGor.-C.*

gibáničnjak, *m.* = gibaničnik, *C.*, *Z.*

gíbanje, *n.* die Regung, die Bewegung; pojemalno, pospeševano g., verzögerte, beschleunigte Bewegung, *Sen.(Fiz.)*; valovito g., die Wellenbewegung, *Jan.*; odsevno g., die Reflexbewegung, *Erj.(Som.)*; — narodno g., die nationale Bewegung, *nk.*; dušno g., die Regungen der Seele, *Cig.*, *Jap.-C.*

gibár, rja, *m.* 1) der Beweger, der Motor, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) der Finnwal (balenoptera), *Erj.(Z.)*.

gíbast, *adj.* doppelt, gefüllt, vielblättrig (o cvetlicah), *SlGor.-C.*

gibàt, áta, *adj.* = gibast, *C.*, *Ščav.*

gíbati, bam, bljem, *vb. impf. ad* geniti; 1) regen, bewegen; s prstom, z roko, z nogo g., den Finger, die Hand, den Fuß bewegen; z jezikom gibati, züngeln, *Cig.*; — sich bewegen; dokler še gibljem, *Z.*; komaj je mogel gibati, *Jsvkr.*; — g. se, sich bewegen; most se giblje, die Brücke wankt; vse se giblje, alles ist rege; — 2) crepieren, *ogr.-C.*

gíbčen, čna, *adj.* leicht beweglich, gelenksam; rührig; na stare dni človek ni več tako gibčen; ima gibčne prste za spletanje las, *jvzhŠt.*

gíbčnost, *f.* die Beweglichkeit, die Gelenksamkeit.

gȋbec, bca, *m.* die Bewegung, *Kos.-C.*

gȋbek, bka, *m.* der Augenblick, *C.*

gíbek, bka, *adj.* 1) leicht beweglich, gelenksam, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; gibek in šibek, *Vrt.*; Metulj po cvetju gibka ziblje krila, *Zv.*; — g. jezik, biegsame Sprache, *Cig.(T.)*; — 2) geneigt: na zlo g., zum Bösen geneigt, *ogr.-C.*

gíben, bna, *adj.* Bewegungs-: gibni živci, die Bewegungsnerven, *Cig.(T.)*.

gibežljìv, íva, *adj.* = gibčen, *Fr.-C.*

gíbica, *f. dem.* giba, das Fältchen, *Mur.*, *Jan.*

gíbičast, *adj.* voll kleiner Falten, *Mur.*

gíbičen, čna, *adj. Dict.*, *vzhŠt.*, pogl. gibčen.

gíbiti, im, *vb. impf.* falten, *Blc.-C.*, *vzhŠt.-Vest.*

gíbkost, *f.* = gibčnost, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

gȋbljaj, *m.* die einmalige Regung, die Bewegung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*, *C.*; — *pren.* gibljaji v srcu, *Jurč.*

gibljìv, íva, *adj.* beweglich, *Mur.*, *Cig.(T.)*; — hurtig, flink, *Hal.-C.*

gibljívost, *f.* die Beweglichkeit, *Mur.*, *Cig.(T.)*.

gîbnik, *m.* der Bewegungsnerv, *Cig.(T.)*.

giboglèd, gléda, *m.* das Stroboskop, das Thaumatrop, *Cig.(T.)*.

gîbon, *m.* neka opica: der Gibon (hylobates), *Erj.(Z.)*.

gígati, gîgam, *vb. impf.* schreien wie ein Esel, *Cig.*, *Mur.*, *C.*

gîcati, am, *vb. impf.* = voziti (v otročjem govoru), *Valj.(Rad)*.

gígalọ, *n.* šaljivo o bolhi v uganki: črno, malo gigalo debelo klado zdigalo, *Valj.(Rad)*.

giljotîna, *f.* glavosečna priprava, die Guillotine, *Jan.*

gimnâst, *m* telovadec, der Gymnast, *Jan.*

gimnâstičen, čna, *adj.* telovaden, gymnastisch, *Jan.*, *nk.*

gimnâstika, *f.* telovadba, die Gymnastik.

gimnâzij, *m.* = gimnazija, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

gimnâzija, *f.* das Gymnasium, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*

gimnazijâlec, lca, *m.* der Gymnasialschüler, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

gimnazijâlen, lna, *adj.* Gymnasial-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

gimnâzijski, *adj.* Gymnasial-, *Cig.*, *Jan.* (naglaša se tudi: gimnazîjski).

gína, *f.* die Halsbräune (angina), *Jurč.*; = *pl.* gine, *SlGor.-C.*; — iz lat. angina.

gîncati se, am se, *vb. impf.* sich unruhig hin und her bewegen, *Lašče-Levst.(M.)*.

ginẹ́vati, am, *vb. impf. nk.* pogl. 1. giniti.

gíngati, gîngam, *vb. impf.* schwanken, *Fr.-C.*

gíngav, *adj.* 1) schwach: gingava šiba, *ogr.-C.*; ovce so jako gingave stvari, *ogr.-Valj. (Rad)*; schwächlich, kränklich, *ogr.-C.*, *Ščav.*; — 2) träge, *Dict.*

gíngavec, vca, *m.* der Schwächling, *ogr.-C.*

gíngavost, *f.* die Schwächlichkeit, *ogr.-C.*, *SlN.*

gíngljav, *adj.* = gingav, *Fr.*, *ogr.-C.*

1\. **gíniti**, gînem, *vb. impf.* dahinschwinden; od žeje g., vor Durst vergehen, *Cig.*; g. za čim, nach etwas schmachten, *Cig.(T.)*.

2\. **gíniti**, gînem, *vb. pf.* rühren, *Cig.*, *Jan.*; koga ne gine ta božja milost? *Ravn.*; — prim. geniti.

1\. **gínjenje**, *n.* das Schwinden, *Cig.*

2\. **gínjenje**, *n.* die Rührung, *Cig.*, *Jan.*

gínjenost, *f.* das Gerührtsein, die Rührung, *nk.*

ginljív, íva, *adj.* rührend, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

gîps, *m.* der Gips, *Cig.*; — prim. malec.

gîpsar, rja, *m.* der Gipsarbeiter, *Cig.*

gîpsast, *adj.* aus Gips, *Let.*

gîpsati, am, *vb. impf.* gipsen, *Cig.*, *Jan.*

gipsovína, *f.* die Gipsware, *Cig.*

gir, *g.* girja, *m.* der Knorren, *Rez.-C.*

girin, *m.* = gir, *Rez.-C.*

gírjast, *adj.* knorrig: girjasto drevo, *Rez.-C.*; holprig: girjasta pot, *Rez.-C.*

gírjav, *adj.* knorrig, *Rez.-C.*

gitâra, *f.* glasbeno orodje, die Guitarre.

gízda, *f.* 1) die Hoffahrt, *Mur.*, *Mik.*; — übermäßiger Aufwand in der Kleidung, *C.*, *vzhŠt.*; der Luxus, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) (po hs.) der Schmuck, *Erj.(Min.)*, *Izb. sp.*

gizdáč, *m.* der Hoffährtige, *Slom.-C.*

gizdáča, *f.* gizdava ženska, *Z.*

gizdalîn, *m* der Zieraffe, der Geck, der Stutzer, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

gizdalînka, *f.* hoffährtiges, putzsüchtiges Weib, *C.*, *Z.*; die Stutzerin, *Zora.*

gízdati, am, *vb. impf.* aufputzen, schmücken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — g. se, hoffährtig sein, *Habd.-Mik.*; sich hoffährtig kleiden, Luxus zur Schau tragen, *Cig.*, *C.*

gizdàv, áva, *adj.* hoffährtig, prunksüchtig, geckenhaft, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*; luxuriös: gizdave tenčice, *C.*; gizdav, áva, *Valj.(Rad)*.

gizdâva, *f.* die Hoffahrt, *ogr.-C.*

gizdâvec, vca, *m.* der Hoffährtige, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Let.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

gizdáven, vna, *adj.* = gizdav, *Mur.*

gizdâvka, *f.* die Hoffährtige, die Putzdirne, *Cig.*, *Jan.*, *Npes.-Vraz.*

gizdávost, *f.* die Hoffahrt, die Prunksucht, die Geckenhaftigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*

gizdâvstvọ, *n.* = gizdavost, *C.*

gîzdec, zdeca, *m.* = gizdavec, *Valj.(Rad)*.

gízditi se, im se, *vb. impf.* hoffährtig sein; g. se s čim, mit etwas prangen, prahlen, sich auf etwas einbilden, *C.*, *Z.*

gizdọ̑ča, *f.* = gizda, *C.*

gizdoljúben, bna, *adj.* = gizdav, *Cig.*, *Jan.*

gízdost, *f.* = gizdavost, *Mur.*, *C.*, *Met.-M.*, *ogr.-Let.*

gizdovína, *f.* der Schmuckgegenstand, *Erj. (Som.)*; — prim. gizda 2).

gjûkes, *m.* neki denar, *kajk.-Valj.(Rad)*.

glab, *m.* viereckiger, länglicher Zapfen, *Rib.-V.(Cig.)*.

glâbež, *m.* človek, ki bi vse rad sam za se pograbil, *Dol.*

glábiti, glâbim, *vb. impf.* raffen, *Rib.-Z.*; bogastvo črez vsakdanjo potrebo željno glabiti, *Krelj*; — rauben, *Dict.-C.*; — prim. grabiti. (?)

glâd, glâda, gladû, *m.* 1) der Hunger; od glada gladu) umreti, vor Hunger sterben; gladu streči, darben, *Cig.*; za glada, = za rana, früh morgens, *Rib.-C.*, *Z.*; glad je hud tat, der Hunger kennt kein Gesetz, *Npreg.-Z.*; glad je z medom stric, = der Hunger ist der beste Koch, *Cig.*; — 2) neka vrsta kislic, der Ampfer (rumex), *SlGor.*, *ogr.-C.*; prim. gladovnik, lakot, netek, smok.

glâd, î, *f.* der Hunger: od glâdi, *Guts.*, *SlGor.-C.*, *Levst.(Beč.)*.

gládav, *adj.* lüstern, *Jan.*

gladčína, *f.* die Glätte, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; svinčena g., die Bleiglätte, *DZ.*

gládek, dka, *adj.* 1) glatt; g. pot, gladka koža; gladki lasje, schlichte Haare, *Erj.(Som.)*; gladka živina, wohlgenährtes Vieh, *M.*; glaji kruh = bel kruh, *Polj.*; gladko vino, milder Wein, *C.*; beseda mu gladko teče, er spricht fließend; gladka beseda, fließende Sprache, *Cig.(T.)*; — 2) einfach: gladkemu davku podvreči, *DZ.*; gladko število, runde Zahl,

Navr.(Kop. sp.); gladko za pet goldinarjev, *BlKr.-M.*; — schuldenfrei: gladko zemljišče komu dati, *Dol.*; — 3) gladko, platterdings, ganz und gar: gladko prepovedati, *Cig.*; gladko brez nobene koristi, *Levst.(Nauk)*; gladko vse, durchaus alles, *C.*; vse gladko snesti, *Jsvkr.*

glâden, dna, *adj.* hungrig; g. biti česa, etwas heftig verlangen; gladno leto, das Hungerjahr, *Z.*

gladéti, ím, *vb. impf.* hungern, Hunger leiden, *Mur.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — heftig verlangen: g. po čem, *C.*

1\. **glâdež**, *m.* 1) ein Werkzeug zum Glätten, der Glätter, *Cig.*: der Glättzahn, *V.-Cig.*; das Bügeleisen der Schneider, *Gor.*; suknarski gladež, die Tuchkarde, *Cig.*; — 2) gladež — pumpež (tako govore neko igro igraje: eden po mizi z roko gladi, drugi pa skuša po njej udariti), *Kr.*; — 3) die Mannstreu (eryngium amethystinum), *Rodik-Erj.(Torb.)*; — die dornige Hauhechel (ononis spinosa), *Jan.*, *M.*, *Medv.(Rok.)*; — die Kardendistel (carduus crispus), *Št.-Cig.*

2\. **glâdež**, *m.* der Hungerleider, *Št.-C.*; gladeži in kradeži (o vrabcih), *Str.*

glâdič, *m.* der Glatthobel, *Jan.*

gladîja, *f.* die Hungersnoth, *Z.*, *M.*, *Burg.*, *Notr.*

gladílce, *n.* kleines Glättwerkzeug; stekleno gladilce, das Glättglas, *Cig.*

gladíłen, łna, *adj.* zum Glätten dienend, Polier-, *Cig.*; gladilno jeklo, der Polierstahl, *Cig.*

gladîłka, *f.* das Glättholz der Schuhmacher, *Mur.*

gladîłnica, *f.* 1) die Glättmaschine, *Cig.*, *Jan.*; — die Rolle, die Rollmange, *C.*; — 2) die Glättstube, *Cig.*

gladîłnik, *m.* 1) = gladež, das Bügeleisen, *Nov.*; — 2) der Streichriemen, *Jan.*

gladílǫ, *n.* 1) das Glättwerkzeug, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; der Glättstein, *Mur.*; das Poliereisen, *Cig.*; das Falzbein, *Jan.*; das Bügeleisen, *Mur.*; die Glättmaschine, *Cig.(T.)*; zidarsko g., das Ausreibeholz, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*; — 2) das Glätten; — *pren.* spisi so gladila gladni, *Zv.*

gladína, *f.* glatte Fläche, *C.*; morska g., der Meeresspiegel, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*, *nk.*

1\. **gláditi**, glâdim, *vb. impf.* 1) glätten; polieren, *Cig.(T.)*; g. britev, abziehen, *Cig.*; perilo g., glätten, bügeln, *Cig.*, *Jan.*; rollen, *C.*; — jezik g., die Sprache vervollkommnen, *nk.*; — smreke g., Fichtenbäume entästen, *Jarn.*; — 2) streicheln; g. koga po čelu, po licu.

2\. **gladíti**, gladím, *vb. impf.* gladoven, skop biti: zelo je gladila in otroke stradala, *Gor.-DSv.*; — prim. gladeti.

gladîvec, vca, *m.* der Glätter, der Polierer, *Cig.*, *Jan.*

gladîvka, *f.* die Glätterin, *Cig.*

glâdkati, am, *vb. impf.* = gladiti 1), *Mur.*

gladkóba, *f.* die Glätte.

gladkǫ̂ča, *f.* = gladkoba, *C.*

gladkokǫ́žen, žna, *adj.* gladke kože, *nk.*

gladkolàs, lása, *adj.* glatthaarig, *Jan.*

gladkolíčen, čna, *adj.* glattwangig, *nk.*

gladkǫ̂st, *f.* die Glattheit, die Glätte; (o besedi) die Glattheit des Stiles, *Cig.(T.)*.

gladkosvéteł, tla, *adj.* glattblank, *Cig.*

gladkóta, *f.* = gladkost, *Mur.*, *Jan.*

glâdnež, *m.* der Hungrige, *nk.*

gladník, *m.* das Falzbein, *Blc.-C.*; — der Glättkolben, *Cig.*

gladnják, *m.* der Hungerleider, *Habd.-Mik.*

glâdnost, *f.* die Hungrigkeit.

gladovânje, *n.* das Hungerleiden, *Jarn.*, *M.*; die Hungersnoth, *Cig.*

gladováti, ûjem, *vb. impf.* Hunger leiden, hungern; kdor se na pust do sitega ne naje, bo celo leto gladoval, *Pjk.(Črt.)*.

gladǫ́ven, vna, *adj.* heißhungrig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; gladovna krava, gefräßige Kuh, *Polj.*; gierig, habgierig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Gor.*; g. na sadje, na denar, *Gor.*; — gladovno leto, das Hungerjahr, *Vest.*

gladǫ̂vnež, *m.* der Habgierige, *Cig.*

gladǫ́vnik, *m.* 1) der Nimmersatt, *Mur.*, *Cig.*; der Habgierige, *Cig.*, *C.*; — 2) die Ochsenzunge (rumex obtusifolius), *vzhŠt.-C.*; — tudi: das Hirtentäschel (capsella bursa pastoris), *Josch.*

gladovnjáča, *f.* die Hungrige, *C.*

gladovnják, *m.* der Hungrige, *C.*; — der Habsüchtige, *Cig.*

gladǫ́vnost, *f.* die Hungrigkeit, die Essgier, *Mur.*, *Jan.*; — die Habgier, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

gladúh, *m.* der Sparmund, *Cig.*; der Hungerleider, *Z.*

gladûška, *f.* neka bodeča rastlina, *BlKr.*

glāgol, *m.* das Zeitwort, das Verbum; dovršni, nedovršni, opetovalni, ponavljalni glagoli, perfective, imperfective, Wiederholungs-, Gepflogenheits-Zeitwörter, prehajalni, neprehajalni glagoli, übergehende, unübergehende Zeitwörter, *Levst.(Sl. Spr.)*; jačeči glagoli, verba intensiva, *Cig.(T.)*; pomočni g., das Hilfszeitwort, *Cig.*; = pomožni g., *Jan.*, *nk.*; — glagole spregati, conjugieren, *Jan.*; (tako se beseda navadno izreka, ne: glagoł); — stsl.

glāgolen, lna, *adj.* Verbal-, *Cig.(T.)*.

glagolītica, *f.* = glagolica, *nk.*

glagōlica, *f.* glagolitisches Alphabet, *Jan.*, *nk.*

glagōliški, *adj.* glagolitisch, *nk.*

glagoljáš, *m.* kdor rabi glagolico pri cerkvenih obredih, *Navr.(Kop. sp.)*.

glāgolnik, *m.* das Verbalsubstantiv, *Cig.*

glāgolski, *adj.* 1) Verbal-, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — 2) = glagoliški: g. rokopis, *Navr. (Kop. sp.)*.

glagolščák, *m.* = glagolnik, *Nov.-C.*, *nk.*

glâj, *m.* die Glätte (chem.), *Cig.(T.)*; svinčeni g., die Bleiglätte, *C.*, *DZ.*, *Žnid.*; srebrni g., die Silberglätte, *Cig.(T.)*; zlati g., die Goldglätte, *Cig.(T.)*.

glája, *f.* 1) die Glätte, die Politur, *Zora-C.*, *DZ.*; — 2) der Sparren am Dache, *Krn-Erj.(Torb.)*.

glájavec, vca, *m.* der Nadelholzäste abschneidet, *Zil.-Jarn.(Rok.)*.

glájenje, *n.* 1) das Glätten; — 2) das Streicheln.

glájštati, am, *vb. impf.* pflegen, *Blc.-C.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*; živino g., *Dol.*, *jvzhŠt.*; — prim. gleštati.

glâjt, *m.* der Dachbalken, die Piette, *Blc.-C.*, *Z.*: hlod, ki nosi lemeze, *Z.*; — 2) der Raum zwischen dem Dache und dem Dachboden der Scheune: na glajt se deva detelja in boljše seno, *Lašče-Levst.(Rok.)*; glajti, die Emporscheuer, *Cig.*; — prim. glet.

glâs, glâsa, glasû, *m.* 1) die Stimme; po glasu koga spoznati, jemanden an der Stimme erkennen; — debel g., eine Bassstimme, tenak g., eine hohe Stimme; pesen za štiri glasove, ein vierstimmiges Lied; g. se mu trese, er tremuliert, *Cig.*; g. drobiti, trillern, *Cig.*; — na glas, laut; na glas govoriti, na ves glas vpiti, aus vollem Halse schreien; — der Ton, der Klang: neskladni glasovi, Misstöne, *Cig.*; ubrani glasovi zvonov, harmonische Glockentöne; — der Laut; zlogi so zloženi iz glasov, *Jan.(Slovn.)*; latinska abeceda prikrojena za slovenske glasove, *Jan.(Slovn.)*; — der Wortlaut: ima ta glas, lautet also; — 2) die Nachricht; vesel g., frohe Botschaft; g. dati komu, jemanden avisieren, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*; kokla piščetom glas (Zeichen) daje, da pobegno, *Levst.(Rok.)*; dober glas ima čas, eine gute Nachricht muss man mit Geduld erwarten, *Fr.-C.*; ni mu glasa, er ist spurlos verschwunden, *C.*; — das Gerede, das Gerücht; g. je počil, g. so zagnali, es geht das Gerede; g. je, man erzählt sich, *Cig.*; — der Ruf, der Leumund; on je na glasu, da . . ., er steht im Rufe . . .; na glasu biti, berühmt sein, *Blc.-C.*, *nk.*; hiša na glasu, a mačka lačna, *Notr.-Z.*; dobrega glasa biti, in gutem Rufe stehen; boljši je dober glas, kot srebrn pas, *Met.*; velikega glasa biti, berühmt sein, *ogr.-C.*; največega glasa, am wichtigsten, *C.*; slabega glasu, verrufen, *Cig.*; na slabem glasu biti, in schlechtem Rufe stehen; za hud glas ne rodijo, sie kümmern sich um einen schlechten Ruf nicht, *Trub.*; v hud g. pripraviti, in Verruf bringen, *Dalm.-C.*; slab glas gre daleč v vas, ein übler Ruf verbreitet sich weit, *Z.*; dober glas seže v deveto vas; — 3) das Votum, die Stimme: svoj g. komu dati, jemandem seine Stimme geben, *nk.*; — 4) die Sachkenntnis, *C.*; vsaki reči g. vedeti, jeder Sache kundig sein, *Mik.*; g. znati, *Navr.(Kop. sp.)*; čebelam vedeti glas, der Bienenzucht kundig sein, *Levst.(Beč.)*; glasu ne vedeti čemu, einer Sache unkundig sein, *Cig.*; kdor glumi ne ve glas, naj ne hodi k ljudem v vas, *Mik.*; ve glas k tej reči, er versteht sich darauf, *C.*

glasân, glasnà, *adj.* = glasen.

glâsba, *f.* die Tonkunst, die Musik, *Cig.(T.)*, *M.*, *nk.*

glâsbar, rja, *m.* der Tonkünstler, *Nov.-C.*

glâsben, sbna (sbena), *adj.* zur Tonkunst gehörig, Musik-, *nk.*; glasb(e)ne vilice, die Stimmgabel, glasb(e)no učilišče, *Cig.(T.)*.

glasbện, *adj.* = glasben, *nk.*

glâsbenik, *m.* der Tonkünstler, *Str.*, *nk.*

glasbílọ, *n.* das Tonwerkzeug, *nk.*

glasboljúben, bna, *adj.* musikliebend, *Zora.*

glâsec, sca, *m. dem.* glas.

glâsek, ska, *m. dem.* glas; mili glasek mlade pevke.

glásen, sna, *adj.* laut; glasno govoriti, laut sprechen; glasni ste, ihr lasset euch sehr hören.

glasîlka, *f.* 1) die Stimmritze, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*, *Sen.(Fiz.)*; — 2) = gaslo, *Cig.*, *SlN.*, *Bes.*, *Nov.*

glasílọ, *n.* 1) das Stimmorgan, *Cig.(T.)*; — 2) das Organ (o časopisu), *Cig.(T.)*, *nk.*; g. konservativne, liberalne stranke, *nk.*

glasíti, ím, *vb. impf.* 1) hören lassen: iznašel je, izrečene besede tako daleč glasiti, kakor daleč hoče, *Vod.(Izb. sp.)*; nè bom molčal, temuč bom glasil, *Jsvkr.*; — melden: iz Rima glasijo, von Rom wird gemeldet, *V.-Cig.*; kakor se glasi, dem Vernehmen nach, *Cig.*; — verkündigen: evangelij Kristusov g., *ogr.-C.*; ime Kristusovo g., *Jsvkr.*; — 2) lauten, *Cig.(T.)*; — 3) g. se, Laute von sich geben, sich melden: kos se že glasi; gonjači se glase, die Treiber werden laut, *Cig.*; po časopisih se g., sich in den Zeitungen vernehmen lassen, *Levst.(Zb. sp.)*; — klingen, tönen; zvon se glasi; kar pravite, se lepo glasi, *V.-Cig.*; — lauten; pismo se tako glasi.

glâsje, *n.* das Lautsystem, *Cig.(T.)*; die Lautlehre, *Jan.*

glaskovâlnica, *f.* die Lautiertafel, *SlGosp.-C.*

glaskovânje, *n.* das Lautieren, die Lautiermethode, *Jan.*

glaskováti, ûjem, *vb. impf.* lautieren, *Jan.*, *h. t.-Cig.(T.)*.

glâsnica, *f.* 1) das Lautzeichen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = samoglasnik, *Cig.*, *Jan.*; — 3) (luknje) glasnice, Schalllöcher, *Cig.(T.)*; — 4) glasníca, die Verkünderin, *Bes.*

glâsnik, *m.* 1) das Lautzeichen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = samoglasnik, *Cig.*, *Jan.*; — 3) glasník, der Verkünder, der Bote, der Herold, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; čvrst g. besede božje, *Cv.*; ni glasa ni glasnika (= nič ni slišati) o njem, *BlKr.*; državni g., der Reichsherold, *DZ.*

glâsništvọ, *n.* = glasoslovje, *Jan.(H.)*.

glasnjáča, *f.* der Resonanzboden, *Cig.(T.)*.

glásnost, *f.* die Lauttönigkeit, die Lautstimmigkeit.

glasolíčen, čna, *adj.* den Klang nachahmend: glasolična beseda, das Klangwort, *Cig.*

glasomèr, mẹ́ra, *m.* der Ton-, Klangmesser, *Cig.*, *Jan.*

glasomệrje, *n.* die Tonmessung, *Cig.*, *Jan.*

glasonǫ́sen, sna, *adj.* 1) = glasan: glasonosna trobenta, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) berichtend, *Jan.(H.)*.

glasonǫ́ša, *m.* der Bote, *Nov.-C.*; — hs.

glasopàd, páda, *m.* die Cadenz (mus.), *Cig.*, *Jan.*
glasosklàd, skláda, *m.* der Accord (mus.), *Jan.(H.).*
glasoslọ̑vje, *n.* die Lautlehre (gramm.), *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
glasoslọ́ven, vna, *adj.* die Lautlehre betreffend, phonetisch, *nk.*
glasoštẹ́tje, *n.* die Stimmenzählung, das Scrutinium, *DZ.*
glasotvọ̑rnica, *f.* das Stimmband, *Erj.(Som.)*, *Sen.(Fiz.).*
glasováłen, łna, *adj.* Abstimmungs-: glasovalno kazalo, das Abstimmungsverzeichnis, *DZ.*
glasovȃnje, *n.* die Abstimmung, die Stimmenabgabe, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
glasováti, ȗjem, *vb. impf.* abstimmen, die Stimmen abgeben, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; gl. za koga, proti komu, *nk.*
glasovȃvec, vca, *m.* kdor glasuje, *Jan.(H.).*
glasọ̑ven, vna, *adj.* Laut-, lautlich, *Jan.*, *nk.*; — die Stimmen (bei der Abstimmung) betreffend: glasovni vpisnik, *DZ.*
glasovȋr, *m.* *Cig.*, *Jan.*, *nk.*, pogl. klavir.
glasovȋt, *adj.* 1) hellaut, klangreich, *Cig.*; glasovito plakati, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) allbekannt: berühmt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; berüchtigt, *Cig.*, *nk.*
glasovíten, tna, *adj.* = glasovit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
glasovȋtnik, *m.* berühmte Person, die Celebrität, *Raič(Let.).*
glasovȋtost, *f.* die Allbekanntheit, das Renommee, *Jan.*, *nk.*
glasọ̑vje, *n. coll.* die Töne, *C.*
glasọ̑vnica, *f.* 1) der Stimmzettel, *DZ.*, *DZkr.*, *nk.*; — 2) glasovníca = glasovnik, *Levst.(Nauk).*
glasọ̑vnik, *m.* das Stimmenverzeichnis, *SlN.-C.*, *DZkr.*, *Levst.(Pril.).*
glasovọ̑dja, *m.* der Stimmführer, *Jan.*
glášati, am, *vb. impf.* melden, verkünden, *ogr.-C.*
glašénje, *n.* 1) die Verkündigung, *ogr.-C.*; — 2) das Tönen, *Vrt.*, *Let.*
glaševáti, ȗjem, *vb. impf.* = glašati, *ogr.-C.*
glat, *f.* = kristal, *Jan.*, *Nov.-C.*; — prim. češ. hlat.
glaten, tna, *adj.* kristalen, *Bes.*, *Jan.*; — prim. glat.
gláva, gláve, glavẹ̑, *f.* 1) der Kopf, das Haupt (des Menschen); glavo po koncu nositi, den Kopf hoch tragen; z glavo v steno butati, mit dem Kopfe wider die Mauer rennen; ob glavo dejati koga, glavo vzeti, sneti komu, köpfen; od nog do glave, od pete do glave, vom Fuß bis zum Kopf; mrtvaška glava, der Todtenkopf; kolikor glav, toliko misli, viel Köpfe, viel Sinn; glavo si beliti s čim, sich mit etwas den Kopf zerbrechen; občina ima na glavi siromake, = na skrbi, *Levst.(Nauk.)*; skrbi si na glavo vleči, *Erj.(Izb. sp.)*; ta človek mi je ves dan na glavi, ist mir auf dem Nacken, *Cig.*; na glavo komu priti, hoditi, lästig fallen, *Cig.*, *UčT.*, *Blc.-C.*; nam bo naposled še nad glavami, uns übergeordnet, *Jurč.*; saj ti ne gre za glavo, es handelt sich ja nicht um deinen Kopf (dein Leben); za živo glavo ne, bei Leibe nicht, *Jan.(Slovn.)*;—dela čez glavo imeti, übermäßig viel Arbeit haben; — = oseba: moška, ženska g., *ogr.-C.*; — 2) der Kopf als Sitz der geistigen Thätigkeit; delo z glavo, die Geistesarbeit, *Jan.*; delati po svoji glavi, nach eigenem Gutdünken vorgehen; tvoja glava, tvoj svet, *Met.*; kaj ti je prišlo v glavo? was ist dir eingefallen? neče (ne gre) mi v glavo, es will mir nicht einleuchten; = čez glavo mi je, *Jurč.*; v glavo pasti = na misel priti; v glavo si vzeti, sich vornehmen, *Jap.-C.*; v glavo si je vtepel, dieser Gedanke hat sich in seiner Seele festgesetzt, *Cig.*; v glavo si gnati, besorgt sein, *C.*; v glavo si vbiti, dem Gedächtnis einprägen, *Cig.*; to mi po glavi hodi, das geht mir im Kopf herum, macht mir Sorgen, *Cig.*; ich habe ein Idee, *Slomš-C.*; to mi neče iz glave, das liegt mir noch immer im Sinn: iz glave si izbiti, sich etwas aus dem Sinn schlagen; kdor nima v glavi, mora v petah imeti, was man nicht im Kopfe hat, müssen die Füße leisten, *Npreg.*; — glavo komu zmesti, den Kopf verrücken, *Cig.(T.)*; brez glave, kopflos, ohne Ueberlegung; — to je glava! ein tüchtiger Kopf! dobra glava, begabter Kopf, dobre glave biti, begabt sein; bistra glava, ein geweckter Kopf; slaba glava, beschränkter Kopf; trda glava, harter, ungelehriger Kopf; pusta, prazna glava, wüster, leerer Kopf; puhla glava, ein Flachkopf; glavo imeti za kaj, Anlage zu etwas haben; — iz glave znati, aus dem Gedächtnisse, auswendig wissen; iz glave računiti, kopfrechnen;—ima svojo glavo, svoje glave je, er ist eigensinnig; — 3) der Thierkopf; konjska, pasja glava; dvajset glav (živine) v hlevu imeti, zwanzig Stück Vieh; sto glav ovac, *Z.*; nima ne glave ne repa, es hat weder Kopf noch Fuß; kamor glava, tjekaj tudi rep, der Zuwachs folgt der Hauptsache, *Npreg.-Cig.*; — 4) etwas Kopfähnliches: skalna glava, die Felsenkuppe, *Cig.(T.)*; glave visokih gora; drevesna g., die Baumkrone, *Cig.*; zelnata glava, der Krautkopf; salata, zelje gre v glave, glave dela, (häuptelt, kopft); zobna g., die Zahnkrone, *Cig.*; glava požiralnika ali ječnika, der Schlundkopf, *Cig.(T.)*; — glava, die Radnabe, *C.*, *pri Gorici-Erj.(Torb.)*; — der Hutgupf, *Rez.-C.*; — der Nagelkopf, *Cig.*; — der Hammerkopf, *Cig.*; — der Ballen am Fausthobel, *Cig.*; — der Samenkopf, *Cig.*; — g. prediva = dve povesmi vkup, *Kras*; — glava cukra, ein Hut Zucker, *Cig.*, *DZ.*; — das Capitäl, der Säulenkopf, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Zora*; — die Zwiebel: dve glavi česna, čebule, *C.*; — der oberste Theil eines Dinges, die Kopfseite: die Haube der Glocke, *Cig.*; — g. sklada, das Schichtende (mont.), *Cig.(T.)*; — 5) = poglavje, das Hauptstück, das Capitel, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 6) das Oberhaupt, das Haupt,

die vornehmste Person; — 7) Meduzina g., das Medusenhaupt (euryale caput Medusae), *Erj.(Ž.)*; — 8) pasja g., das Löwenmaul, der Dorant (antirrhinum orontium), *Z.*; — petelinova g., die Esparsette (onobrychis sativa), *C.*, *Z.*; — kačja g., die Sommerwurz (orobanche maior), *Ipavska dol.-Erj.(Torb.)*; — Adamova g., die Alraunwurz (mandragora), (iz rus.), *Jan.*, *Glas.*

glaváč, *m.* 1) der Dickkopf, der Großkopf; — der Starrkopf, *Mur.*; — 2) das Bechereisen (eine Art Amboß), *Cig.*; — 3) der Rädelsführer, *M.*, *ZgD.-C.*, *SlN.*; — 4) abgehauener Ast mit einem Knorren am Ende, *C.*; — 5) ein Nagel mit einer Kuppe, der Kuppnagel, *Cig.*; — 6) nektere živali: der Kernbeißer (coccothraustes vulg.), *Cig.*, *Frey.(F.)*; prim. dlesk; — die Kaulquappe (cottus gobio), *Cig.*; — der Pottwal, der Pottfisch (physeter macrocephalus), *Cig.*, *Erj.(Ž.)*; — 7) rastline: die Kugeldistel (echinops ritro), *Z.*, *C.*; — der Kopfpolei (teucrium capitatum), *Cig.*; — eine Art Flockenblume (centaurea phrygia), *Šulek-Erj.(Torb.)*.

glaváča, *f.* 1) die Großköpfige, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) großer Kopf (zaničlj.), *C.*; — 3) = kapelj, *Cig.*; — 4) neka vinska trta, *Ip.-C.*

glavâček, čka, *m. dem.* glavač; 1) kleiner Dickkopf, *Vrt.*; — 2) die Kaulquappe (cottus gobio), *Z.*, *C.*

glavačíca, *f.* neka vinska trta, *Ip.-Erj.(Torb.)*; = rumenjak, marvin, javornik, *Vrtov.-C.*

glavák, *m.* = zelnata glava, *Dol.*

glavàn, ána, *m.* 1) der Großkopf, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; — 2) der Skis im Tarokspiel, *Ravn.-Cig.*

glavána, *f.* die Großköpfige, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; čuk sovi glavana pravi, = ein Esel schilt den andern Langohr, *Npreg.-Cig.*

glavaníca, *f.* die Perrücke, *Jan.(H.)*, *DSv.*, *Št.*

glavánja, *f.* 1) der Kopf (zaničlj.), *Fr.-C.*; — 2) = poleno z debelim koncem, *Blc.-C.*

glavár, rja, *m.* das Oberhaupt; Kristus naš g., *Kast.*; der Vorsteher; okrajni g., der Bezirkshauptmann; deželni g., der Landeshauptmann; g. nemškega reda, der Deutschmeister, *Cig.*; stražni g., der Wachtmeister (n. pr. pri žandarmih), *DZ.*

glavaríca, *f.* die Vorsteherin, *Cig.*, *Jan.*; — die Oberin, *Valj.(Rad)*.

glavarína, *f.* die Kopfsteuer, *Nov.-C.*

glaváriti, ârim, *vb. impf.* = glavar biti, *Z.*, *Zora*, *Vest.*, *SlGosp.-C.*

glavárski, *adj.* das Oberhaupt betreffend.

glavârstvo, *n.* die Vorsteherschaft: okrajno, deželno g., die Bezirks-, Landeshauptmannschaft; okrožno g., die Kreishauptmannschaft, *DZ.*; pristransko g., das Hafencapitanat, *DZ.*

glavàt, áta, *adj.* großköpfig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — mit einem Kopfe, Knaufe, Knorren u. dgl. versehen, *Cig.*, *Habd.-Mik.*; glavata salata, der Häuptelsalat, *Cig.*, *Jan.*; glavato zelje, der Kopfkohl, *Vrtov.(Km. k.)*; glavati vijak, die Kopfschraube, *Cig.*

glavatẹ́ti, ím, *vb. impf.* einen dicken Kopf bekommen, *V.-Cig.*

glavâtica, *f.* 1) die Lachsforelle (trutta lacustris), *Erj.(Ž.)*; — 2) die Krautpflanze, *C.*; glavatice pleti, *vzhŠt.-Valj.(Vest.)*; — der zur Samenbildung bestimmte Krautkopf, *Dol.*, *vzhŠt.*

glavátost, *f.* die Dickköpfigkeit, *Cig.*

glâvec, vca, *m.* = glavač (centaurea phrygia), *Šulek-Erj.(Torb.)*.

gláven, vna, *adj.* 1) Kopf-, glavna bolezen, Kopfweh, *Cig.*, *Fr.-C.*; — 2) Haupt-, hauptsächlich; glavno mesto, die Hauptstadt; glavno vodilo, das Grundprincip; — 3) = glavnat, *Z.*, *Burg.*; glavno zelje, der Kopfkohl, *Cig.*

glávica, *f.* 1) *dem.* glava, das Köpfchen; dobro glavico imeti, treffliche Anlagen haben; — 2) glavíca, der Krautkopf; der Salatkopf; das Blütenköpfchen (bot.), *Cig.(T.)*, *Tuš.(B.)*; die Samenkapsel, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*, *Cig.(T.)*, *Tuš.(B.)*; lanena g., lan je v glavice šel; der Knoblauchkopf, *C.*; koruzna g., der Maiskolben, *Kras-Erj.(Torb.)*, [*Štrek.*; — 3) der Kopf (z. B. eines Nagels); — der Knauf; — 4) die Eichel (anat.), *Cig.*

glavìč, íča, *m.* 1) der Knauf, der Knopf, *C.*, *Dalm.-M.*, *Mik.*; der Degenknopf, der Sattelknopf, der Dreschflegelknauf, der Stielknauf u. dgl., *C.*; — das Säulencapitäl, *Dict.*, *Hip.(Orb.)*; pet stebrov in njih glaviči, *Dalm.*; — der Streitkolben, *V.-Cig.*; ročno buta mu glavič, *Vod.(Pes.)*; — 2) die Eichel (anat.), *C.*; — 3) der Eckstein, *ogr.-C.*; — 4) glâvič, die Bergflockenblume (centaurea montana), *Bolc-Erj.(Torb.)*.

glavîčar, rja, *m.* tisti, ki glavice za bucike dela, der Knopfspinner, *Cig.*

glavîčarica, *f.* die Knopfnadel, die Stecknadel, *Goriš.-C.*, *Koborid-Erj.(Torb.)*.

glavíčast, *adj.* mit Knöpfchen versehen, *C.*; — voll Samenkapseln: g. lan, *Z.*; — kolbicht, knotig, *Cig.*

glávičati, am, *vb. impf.* trte h kolju privezavati, *Vrtov.-C.*

glavíčevina, *f.* = omlačene lanene glavice, *Polj.*

glâvičica, *f.* das Köpfchen; tudi: glavíčica.

glavíčiti, îčim, *vb. impf.* 1) mit Köpfchen versehen: bucike g., *Cig.*; — 2) g. se, Köpfchen ansetzen: mak se glaviči, *Z.*; sich häupteln, *Jan.*

glavîčka, *f.* die Oberhand (opp. dlan), *ogr.-C.*

glavîčki, *adv.* kopfüber, *vzhŠt.-C.*

glavîčnica, *f.* 1) neka vrsta bekovih trt, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 2) zelnata glava, ki se hrani za seme, *Poh.*

glavína, *f.* 1) großer Kopf, *Jan.*; glej ga no, glavino! *Jan.(Slovn.)*; — 2) das Kopfstück, das Fleisch oder die Haut vom Kopfe; — 3) der Hauptstamm eines Baumes, *Z.*; — das Hauptscheit, als Unterlage beim Heizen, *Z.*; — 4) der Hutgupf, *Rez.-C.*; — 5) die Radnabe; — 6) der Tuchrand, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 7) das Capital, *Istra-C.*; — das Stammvermögen, *Levst.(Pril.)*.

glavînar, rja, *m.* der Dickkopf, der Dummkopf (psovka), *GBrda.*
glavînec, nca, *m.* die Flockenblume (centaurea jacea), *Tuš.(B.).*
glavînje, *n. coll.* = glavice (glavičaric, bucik), *Danj.-Valj.(Rad).*
glavînski, *adj.* h glavini spadajoč: glavinski imetek, das Stammvermögen; glavinsko posestvo, das Stammgut, *Levst.(Pril.);* — prim. glavina 7).
glavíšče, *n.* der Gewehrkolben, *Jan.(H.).*
glavît, *adj.* = poglavit, Haupt-, *ogr.-C.;* glavita stanova, *Zv.*
gláviti se, im se, *vb. impf.* kopfen, *Cig.;* zelje se glavi, *C.*
glavízen, zna, *m.* die Kugeldistel (echinops), *Hal.-C.;* tudi: = bulnik 2), der Stechapfel (datura stramonium), *C.*
glâvje, *n.* 1) *coll.* die Krautköpfe, *Z., Fr.-C.;* — 2) nam. oglavje, das Säulencapitäl, *M.;* podstrešno g., das Dachgesims, *Cig.*
glâvji, *adj.* Kopf-, *M.;* glavji bol, der Kopfschmerz, *C.;* — glavja salata = glavnata s., *C.*
glâvka, *f.* der breite Theil des Löffels, *ogr.-Valj.(Rad).*
glâvnat, *adj.* kolbig, *Jan.;* — glavnata salata, der Häuptelsalat; glavnato zelje, der Kopfkohl, *Z.*
glâvnica, *f.* 1) das Capital, *Jan., Levst.(Nauk.), C., nk.;* (hs.); — 2) das Mutterkorn (claviceps purpurea), *C.*
glavničár, rja, *m.* der Kammacher, *Mur., Cig., Jan., Vrtov.; Zora*
glavničárski, *adj.* Kammacher-: glavničarska pila, *Cig.*
glavničârstvo, *n.* das Kammacherhandwerk, *Cig., Jan.*
glavnîčnica, *f.* 1) „glavničnice so pri lanu vršiči“, *Blc.-C;* — 2) eine Art Heugras, *C.*
glavník, *m.* 1) der Haarkamm; gost, redek g.; — 2) der Dämpfer an Saiteninstrumenten, *Cig.;* — 3) der Rietkamm am Webestuhl, *Bolc-Erj.(Torb.);* — 4) die Bezahnung eines Rades, *C.;* — 5) der oberste Weinpressriegel, *Mariborska ok.-C.;* — 6) das Ackerbeetende, (glâvnik) *v*ʒ*hŠt.-C.;* — 7) opresno iz glav narezano zelje, (glâvnik) *Gor.*
glavnîkar, rja, *m.* der Kammacher, *Z., Jan.(H.).*
glavnína, *f.* die Kopfsteuer, *Cig., Jan., C.*
glâvnja, *f.* ein angebranntes Stück Holz, der Feuerbrand, *Mur., Cig., Jan., Trub., Dalm.;* goreča, mrtva g., *Cig.;* g. glavnjê, *ogr.-Valj.(Vest.);* s pogorišča spraviti glavnje („glovne“) *Notr.;* — die Fackel, *Dalm., ogr.-C.;* — peklenska g. (zmerjalna beseda): poberi se proč od mene, glavnja peklenska! *Jsvkr.*
glavnjáč, *m.* der Kopfkohl, *Gor.*
glavnják, *m.* = glavnjač, *Gor.*
glavnjênica, *f.* das Fest Maria Verkündigung, *Povir na Krasu-Erj.(Torb.);* — prim. ognjenica.
glavobêlec, łca, *m.* der Grübler, *Jan.*
glavobélen, łna, *adj.* kopfbrecherisch, *Jan., M.*
glavobòł, bóla, *m.* = glavobolja, *Mur., Gor.*
glavobôł, *f. Jan.,* pogl. glavobol, *m.*
glavobółen, łna, *adj.* 1) kopfleidend, *Jan.(H.);* — 2) = glavoboljen, *Mur., Cig., Levst.(Zb. sp.).*
glavobôlja, *f.* der Kopfschmerz, *Jan., kajk.-Valj.(Rad);* die Hauptsucht (konjska bolezen), *Cig.*
glavobôlje, *n.* = glavobolja, *Zv.*
glavobóljen, ljna, *adj.* Kopfschmerz verursachend: glavoboljno vino, vreme, *Dol.*
glavobóljica, *f.* = glavobolja, *jv*ʒ*hŠt.*
glavobôłnec, nca, *m.* glavobolnci so lasje, kateri so od glavobola (ne od starosti) osiveli, *Gor.*
glavogrôdje, *n.* das Kopfbruststück, *Cig.(T.).*
glavolómen, mna, *adj.* = glavobelen, *Cig., Jan., SlN.*
glavonóša, *m.* prvo vretence v hrbtenici, der Träger, *Erj.(Som.).*
glavonôžec, žca, *m.* glavonožci, die Kopffüßler (cephalopoda), *Cig., Jan., Cig.(T.), Erj.(Ž.).*
glavopŕsje, *n.* das Kopfbruststück, *LjZv.*
glavorêzec, zca, *m.* der Kopfabschneider, *Trst.(Let.).*
glavosečénje, *n.* = glavosek, *ogr.-C.*
glavosêčnica, *f.* die Guillotine, *ZgD.*
glavosèk, séka, *m.* 1) die Enthauptung, *Cig., Jan.;* — Ivan g., Johannes, der Enthauptete (Johannis Enthauptung), *Št.-M., Mik.;* danes je sv. Janez g., *Lašče-Levst.(Zb. sp.);* — 2) der Mondfisch (orthagoriscus mola), *Erj.(Ž.).*
glavosékanje, *n.* = glavosek 1), *Blc.-C.*
glavotèg, téga, *m.* der Kopfzieher (bei den Geburtshelfern), *Cig.*
glavotêznik, *m.* = glavoteg, *Cig.*
glavovŕten, tna, *adj.* schwindelig, *nk.*
glavúh, *m.* = glavač 1), *Z., Jan.(H.).*
glavûra, *f.* ein großer Kopf, *Cig.*
glâž, gláža, *m.* = steklo; čaša, kupica; — iz nem.
glâžar, rja, *m.* pogl. steklar.
glâžek, žka, *m.* pogl. čašica, kupica.
gláževina, *f.* pogl. steklovina, steklenina.
gláževnat, *adj.* pogl. steklen.
glâžnat, *adj.* pogl. steklen.
glážnice, *f.* = glažuta, *v*ʒ*hŠt.-C.*
glažúta, *f.* iz nem. „Glashütte“, pogl. steklarnica.
glêba, *f.* die Erdscholle, *Cig., Jan., C.;* — prim. it. gleba.
1\. **glèd**, gléda, *m.* = gledanje, *Cig., Jan., ogr.-Valj.(Rad).*
2\. **gled**, *m.* dolga gredica pod sodom, *Blc., Vrtov.-C.;* gledi, die Lagerbäume für Weinfässer, *Z.;* — prim. glet, glajt.
glêd, î, *f.* die Richtung, *DZ.;* v tò gled, in dieser Richtung, *Levst.(Pril.);* cestna g., die Bahnrichtung, *DZ.;* na obe gledi, nach beiden Richtungen, *DZ.*
gledálce, *n. dem.* gledalo: 1) kleines Perspectiv, der Gucker, *Cig.;* — 2) das Guckloch, *Cig.*
gledalîščar, rja, *m.* die Theaterperson, *C., SlN.*
gledalíšče, *n.* 1) der Schauplatz, *Cig., Jan.;* zemlja je bila gledališče človeških nadlog,

Jap.(Prid.); — 2) das Theater, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; — 3) = stališče, motrišče (Gesichtspunkt), *Cig.(T.)*.
gledalíščen, čna, *adj.* Theater-, *Cig.*, *nk.*; — theatralisch, *Jan.*
gledalîški, *adj.* Theater-, *Nov.-C.*, *nk.*
gledalîštvọ, *n.* das Theaterwesen, *Cig.*, *Jan.*
gledálọ, *n.* 1) das Sehorgan, *Cig.(T.)*; — 2) = daljnogled, *Cig.*, *C.*; gledati skozi g., *Vod.(Izb. sp.)*; — 3) = zrcalo, *ogr.-C.*
glę́danje, *n.* das Schauen; die Schau: na g. iti, *C.*
glę́dati, I. glȇdam, *imper.* glȇdaj, glȇj, *vb. impf.* 1) schauen: z očmi gledamo; glej! schau! sieh da! glej, glej! ei, ei! glej ga, norca! da seht mir den Narren an! in glej, zgodilo se je, und sieh da, es geschah, *Cig.*; glej ljubezni! das heißt Liebe! *Cig.*; — die Augen offen halten: zajec gleda, kadar spi; — ansehen; g. koga, kaj; tudi z *gen.*: gleda svojih dveh hčeri, *Npes.-Mik.*; kaj gledaš trohe v oku (očesu) tvojega brata? *Krelj*; vesel je gleda, *Levst.(Zb. sp.)*; poprek, po strani, od strani, pisano koga g., jemanden scheel ansehen, *Cig.*; osinasto, hudo, izpod čela koga g., zornig ansehen, *Cig.*; gledata se, kakor pes in mačka, sie vertragen sich wie Hund und Katze; pisano, grdo se gledata, sie sind mit einander gespannt; če se bova lepo gledala, wenn wir uns vertragen werden, *Jurč.*; g. kam, den Blick irgendwohin gerichtet haben; v tla g., den Blick auf den Boden heften; — krivo g., schielen, *Cig.*; strmo g., starr blicken; prijazno g., ein freundliches Gesicht machen; grdo g., eine unfreundliche, finstere Miene machen; debelo g., große Augen machen; — gleda, kakor tele nova vrata (novih vrat), wie die Kuh das neue Thor, *Cig.*; gleda, kakor zaboden vol, kakor riba na suhem, gleda, da bi oči izkapale, er sperrt die Augen auf, sieht verdutzt darein, *Cig.*; g. kakor hudo vreme, finster blicken, *Cig.*; — v zrcalu se g., sich im Spiegel besehen; — g. za kom, jemandem nachschauen; vse je za njimi gledalo; — g. na koga (kaj), seine Blicke auf jemanden (etwas) richten; vse je nanj gledalo; — 2) hervorblicken, hervorragen; prst mu iz črevlja gleda; — potepuh iz njega gleda, man sieht ihm den Vagabunden an, *Cig.*; ves oče iz njega gleda, er sieht dem Vater ganz gleich, *Cig.*; — 3) Rücksicht nehmen; na ljudi g.; po ljudeh g., parteiisch sein, *Cig.*; na to se ne gleda, das kommt nicht in Betracht; na kaka dva goldinarja ne bom gledal, auf ein Paar Gulden soll es mir nicht an kommen; na svoj dobiček g., sein Interesse, seinen Vortheil im Auge haben; — Acht geben: na otroke g.; na obleko g., die Kleider schonen; nič ne gleda na se, er hält nichts auf sich, er vernachlässigt sich; na svojo službo g., seines Amtes walten, *Cig.*; g. svojega opravila, *Dalm.*; — zusehen, trachten; le glej, da boš o pravem času prišel; vedno gleda, kako bi koga oškodoval; naj občina gleda napraviti detinji vrt, *Levst.(Nauk)*; g. po čem, nach etwas trachten, *Cig.*; g. po svojem dobičku, *Ravn.*; = g. si za kaj, *C.*; — sich mit etwas beschäftigen, abgeben: samo otroka, njivo gleda, *C.*; — II. gledím, (*imper.* glę́di) = gledam, *Mur.*, *Mik.*, *vzhŠt.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; Se k robu primakne, V globino gledi, *Zora*; — odtod: gledę́, mit Rücksicht auf, hinsichtlich: glede na to, in Anbetracht dessen, ne glede na troške, ohne Rücksicht auf die Auslagen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — *praep. c. gen.* hinsichtlich, *nk.*; glede pašnikov, *Jan.(Slovn.)*, *Mik.*; — gledę́če, ega, die Pupille, *Fr.-C.*; (tudi: gledeče, *g.* -ča, gledečje, *g.* -čja, *Ščav.-C.*, *Mursko polje)*; — glę́dešče, *vzhŠt.*
gledávati, am, *vb. impf.* zu schauen pflegen: mati skozi okno gledava, ko sina iz šole pričakeva (nam. pričakuje), *Mik.(V. G. IV. 307.)*.
glę́davec, vca, *m.* 1) der Zuschauer; — 2) = prorok (po nem. „Seher"), *Dalm.*
glę́davka, *f.* die Zuschauerin.
glę́dčen, čna, *adj.* schaulustig, *Z.*
gledę́, išči pod: gledati II. (na koncu).
glę́dec, dca, *m.* die Pupille, der Augenstern, *C.*
gledę̑čje, *n.* *C.*, pogl. gledeče pod: gledati II.
glę́dešče, *n.* *vzhŠt.*, pogl. gledeče.
glę́den, dna, *adj.* Schau-, *Mur.*
gledîčevec, vca, *m.* die Christusakazie, der Schotendorn (gleditschia), *Nov.-C.*
gledîčija, *f.* = gledîčevec, *Tuš.(B.)*.
gledîščar, rja, *m.* = gledališčar, *Bes.*
gledíšče, *n.* 1) = gledališče 2), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) = gledališče 3): oportunitetno g., *SlN.*
gledíščen, ščna, *adj.* = gledališčen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
gledîški, *adj.* = gledališki, *Cig.(T.)*.
glediščnína, *f.* gledališka vstopnina, *C.*
glę̑dkati, am, *vb. impf.* schauen (v otročjem govoru), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
gledljívost, *f.* die Schaulust, *Cig.*
glę̑dnica, *f.* die Gesichtslinie, *h. t.-Cig.(T.)*.
glednína, *f.* die Schaugebür, *Cig.*
glę́dniti, glȇdnem, *vb. pf.* einen Blick thun, *Mur.*
glę̑j, *interj.* išči pod gledati I. 1).
glę́ja, *f.* die Pflege (skrb za živino = gleštanje), *Krn-Erj.(Torb.)*.
glȇn, *m.* 1) der Schleim, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*; der Geifer: g. cedi žival, geifert, *Levst.(Nauk)*; der Fischschleim, *ogr.-C.*; der zähe Schleim am Krautwasser, *C.*; der an den Wänden des Spülschaffes haftende Satz, *kajk.-Valj.(Rad)*; überhaupt ein zäher Satz von einer Flüssigkeit, *C.*; glen se dela po jeziku, die Zunge ist belegt, *vzhŠt.*; — 2) der schwarze Fleck an den Pferdezähnen, die Kennung, *Cig.*; (glin, *V.-Cig.*); — 3) der Schlamm, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Št.-Mik.*; — mit Wasser vermischter Schlich (im Bergbau), *V.-Cig.*; der Letten, *Guts.*; — 4) der grüne Wasserschlamm, *Polj.*; — der Wasserfaden (conferva sp.), *Renče-Erj.(Torb.)*; — 5) eine Viehkrankheit, *Rib.-Mik.*; Abzehrung und Durchfall beim Rinde und Kleinvieh, *C.*, die Viehwassersucht, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*; (glin) die Fäule, *Strp.*

glẹ̑nast, *adj.* 1) mit Schleim bedeckt: glenasta voda, *C.*;—geiferig, *Jan.(H.)*; — 2) schlammig, schlickig, *Cig.*; glenasta zemlja, *C.*; — 3) = za glenom bolan: glenasta ovca, *C.*

glẹnȁt, áta, *adj.* mit zähem Schleim bedeckt: glenat sir, glenata zelnica, *C.*

glẹ̑nav, *adj.* = za glenom bolan (o živini), *M.*; „glenava ovca, ki je spomladi glen zajedla ter na jesen začne hirati in pogine", (tako pravijo), *Polj.*

glẹ́navica, *f.* glenavice, die Schleimfische, *h. t.-Cig.(T.)*.

glẹ̑nec, nca, *m.* der Schlamm, *C.*

glẹnẹ̑n, *adj.* = glenast 2): glenena njiva, *C.*

glẹnȉv, íva, *adj.* = glenav, *Rib.-Mik.*

gléra, *f.* neka vinska trta, *Prim.*, *Vreme-Erj.(Torb.)*; iz furl., *Štrek.(Arch.)*.

glȅšt, glẹ́šta, *m.* das Vermögen, *Mur.*, *C.*, *vzhŠt.*

glẹ́štanjė, *n.* 1) die Pflege, die Wartung, *M.*; — 2) = glešt, *M.*

glẹ́štati, am, *vb. impf.* 1) warten, pflegen, *C.*, *M.*; živino g., *Kr.-Erj.(Torb.)*; g. se, sich wohl sein lassen, *Jan.*; prim. glajštati; — 2) vermögen, haben, *Mur.*, *Jan.*; ne gleštam krajcarja, *Št.*; pri tej hiši dober kruh gleštajo, *Gor.*

glẹ̑štvọ, *n.* = glešt, *Danj.-Mik.*

glẹ̀t, gléta, *m.* der Balken: križce ležeči glet, der Querbalken, *Guts.*; — prim. glajt, 2. glet.

glétvọ, *n.* *vzhŠt.*, pogl. dletvo.

glẹ́viti, im, *vb. impf.* kauen, *V.-Cig.*, *Mik.*, *Kras-Erj.(Torb.)*; nagen, *C.*; Ta na vzarah skorje glevi, *Levst.(Zb. sp.)*.

glẹ́žen, žna, *m.* = gleženj, *Cig.*, *Mik.*, *Trub.*

glẹ́ženj, žnja, *m.* der Fußknöchel; — tudi: der Handknöchel, *ogr.-C.*

glẹ́žnọ, *n.* = gleženj, *Cig.*, *SlGor.*

glȋb, *m.* der Koth, *Valj.(Rad)*; der Wasserschlamm, *Jan.*; — hs.

glibánja, *f.* 1) der Herrenpilz (boletus edulis), *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*, *Erj.(Rok)*, *Valj.(Rad)*; — 2) das Glättholz für die Wäsche (menda zaradi oblike glibanji podobne), *vzhŠt.-C.*; — prim. gribanja, 2. globanja.

glibȃnjak, *m.* die Pilzsuppe, *C.*

glibánjev, *adj.* Pilz-: glibanjeva juha, *M.*

glibánjevica, *f.* die Pilzsuppe, *ogr.-C.*

glibánjica, *f.* *dem.* glibanja, *Mur.*

glȋbast, *adj.* pelitisch (min.), *h. t.-Cig.(T.)*; — prim. glib.

glȋbavica, *f.* die Nadelbinse, *Cig.*

glicerȋn, *m.* das Oelsüß, das Glycerin, *Cig.(T.)*.

glȋh, I. *adj. indecl.* pogl. enak, raven; — II. *adv.* pogl. enako, ravno, prav: g. tako; — iz nem.; prim. stvn. gilīh, *Mik.(Et.)*.

glȋha, *f.* = enakost; ni mu glihe, seinesgleichen gibt es nicht; moje glihe, meinesgleichen; — pri eni glihi, = primeroma, beiläufig; (prim. bav. bei einem gleichen), *Levst.(Rok.)*.

glȋhati, glȋham, *vb. impf.* 1) ausgleichen, *Mur.*; — 2) vergleichen, gleichstellen; g. se komu; — 3) feilschen; za vole g.; — prim. glih.

1\. **glȋn,** *m.* pogl. glen.

2\. **glȋn,** *m.* = glina, *Dalm.*; druzega ni Bela, kakor znotraj glin, zunaj pa bron, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

glína, *f.* der Thon, der Töpferthon; rumena g., der Goldletten, *Cig.*; rdeča g., der Bolus, *Cig.*

glínast, *adj.* thönern, Thon-; thonartig, thönicht, *Cig.(T.)*; thonig (-njast), *Mur.*, *Jan.*

glinȁt, áta, *adj.* thonhältig, thonig, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*

glínavec, vca, *m.* der Thonstein, *Cig.(T.)*; das Lehmerz, *C.*

glinẹ̑n, *adj.* thönern, *Cig.(T.)*; (-njen), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

glinẹ̑nica, *f.* die Thongrube, (-njenica), *Jan.*

glinenína, *f.* die Thonware, *Cig.(T.)*.

gliníca, *f.* 1) die Thonerde, *Cig.(T.)*, *C.*, *Erj.(Min.)*; — 2) die Thongrube (glinjica), *Mur.*, *Dol.-Cig.*

gliník, *m.* der Thonboden, die Thongrube, *C.*; („glinek" (?), *V.-Cig.*).

glinı́šče, *n.* die Thongrube, *Z.*, *Rez.-C.*

glinȋt, *adj.* thonhältig, *Cig.(T.)*.

glíniti, im, *vb. impf.* mit Thon überziehen, *Cig.*

1\. **glínja,** *f.* *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. glina.

2\. **glinja,** *f.* die grüne Nussschale, *C.*; — prim. klenovec, klinovina.

glínjavica, *f.* = 2. glinja, *C.*

glínjavka, *f.* = glinjavica, *Fr.-C.*

glȋnje, *n.* der Thon, *Cig.*, *Nov.-C.*

glínjevica, *f.* *Cig.*, *Jan.*, pogl. glinovica.

glȋnka, *f.* = glinica, *Z.*, *C.*

glinokȍp, kópa, *m.* der Thongräber, *Cig.*

1\. **glínov,** *adj.* iz gline, *Trub.-C.*

2\. **glinov,** *adj.* glinova ovca, *Nov.*, pogl. glenav.

glinovȁt, áta, *adj.* thonhältig, *Z.*; glinovati železovec, *Cig.(T.)*; pogl. glinovnat.

glínovec, vca, *m.* der Thonstein, *Cig.*, *Jan.*; — prim. glinavec.

glínovica, *f.* = glinica, *C.*

glínovina, *f.* der Thonboden, *C.*

glinovȋt, *adj.* thonig, *Cig.*, *Jan.*; ilovnata ali glinovita tla, *Levst.(Cest.)*.

glínovnat, *adj.* thonhältig, *Cig.(T.)*.

glísta, *f.* 1) gliste, die Eingeweidewürmer (entozoa, helminthes): navadna g., der Spulwurm (ascaris lumbricoides), otročja g., der Kinderwurm, die Kindermade (oxyuris vermicularis), *Erj.(Ž.)*; konjska g., der Palissadenwurm (strongilus), ovčja g., der Schafwurm (strongilus filaria), svinjska g., der Kratzer (echinorynchus gigas), ribja g., der Inger (myxine), *Erj.(Z.)*; — der Regenwurm, *Cig.*, *C.*, *jvzhŠt.*; — 2) glíste, = glisti, *SlGradec-C.*, *Notr.*, *Levst.(Rok.)*.

glísti, *f. pl.* die am Ofen angebrachten Leisten oder Stangen, um darauf Wäsche u. dgl. zu trocknen, *C.*; leseni drogovi v kmetski hiši pod stropom od prečnjaka do stene, da se nanje kaj obesi ali povprek položi, *Lašče-Erj.(Torb.)*; oder nad ognjiščem, kjer se navadno drva suše, *Krn.-Erj.(T.)*; vzame

brezovko z glisti, *Vrt.*; obleka je visela na glistih, *Zv.*

glístast, *adj.* 1) wurmförmig, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*; — 2) = glistav, *Mur.*

glístav, *adj.* an Spulwürmern leidend: g. otrok.

glístavec, vca, *m.* ein von Spulwürmern geplagter Mensch, *Cig.*

glísten, stna, *adj.* Wurm=; glistna voda, die Wurmessenz, *Cig.*

glistína, *f.* die Kothwürste des Regenwurms, *Hrušica (Istra)-Erj.(Torb.).*

glîstnica, *f.* 1) die Lysimachie (lysimachia), *C.*; — = svečinje, neka trava po gozdih z modrim cvetjem (lek za gliste), *C.*; — tudi = vratič, *Jan.*: — 2) glistnice = glisti, *C.*, *Št.-Valj.(Rad)*, *Dol.*

glîstnik, *m.* die Trespe (bromus), *Cig.*, *Tuš.(B.)*, *Ščav.*; — veliki g., die Riesentrespe, *Jan.*; — tudi: das Tausendguldenkraut (erythraea centaureum), *C.*

glistnják, *m.* der Vogelknöterich (polygonum aviculare), *C.*

glíva, *f.* 1) der Pilz (fungus); — pos. mehka goba platničasta, rastoča posebno jeseni po starih bukovih še stoječih ali podrtih kladah; dobra jed, *Lašče-Erj.(Torb.)*; der Stockschwamm (tuber cibarium), *Poh.-C.*; črstev ko gliva, ves živ ko gliva, *Slom.*; — 2) gliva na vratu, eine Halskrankheit, = kuščarji, *C.*; — tudi: weicher Halskropf, *Cig.*, *Hal.-C.*

gliváča, *f.* der gemeine Pilzstern oder die Pilzkoralle (fungia agariciformis), *Erj.(Ž.).*

glîvar, rja, *m.* 1) der Pilzsammler, *Jan.(H.)*; — 2) der Pilzkäfer (diaperis), *Erj.(Z.).*

glîvarica, *f.* die Pilzmücke, *Erj.(Ž.).*

glívast, *adj.* pilzartig.

glîvček, čka, *m. dem.* glivec, *Mur.*

glîvec, vca, *m.* ein essbarer Pilz, *Mur.*; genießbarer, schwarzgrauer Stockschwamm, *Fr.-C.*; — prim. gliva.

glívica, *f. dem.* gliva, das Pilzchen; — = glivec, *vzhŠt.-C.*

glíža, *f.* = žleza (Drüse), *Pohl.*, *Z.*

glǫ̂b, *m.* die Kugel, *ogr.-Valj.(Rad)*; der Ballon, *Nov.*; — prim. lat. globus.

1. **glǫ̂b**, î, *f.* die Tiefe, *C.*; smelo preskoči rob in glob, *Zv.*; die Vertiefung, *Cig.*

2. **glǫ̂b**, *f.* = glob, *m. ogr.-C.*

glóba, *f.* die Geldstrafe, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*, *DZ.*, *nk.*; — stsl., hs.

globáča, *f.* die Vertiefung, tiefe Schlucht, tief gelegene Gegend, *C.*, *Št.*

globáčast, *adj.* tiefgelegen, tiefgräbig, *C.*

globâd, *f.* die Vertiefung, *C.*

globânj, *m.* = 2. globanja, *C.*

1. **globánja**, *f.* die Vertiefung, *C.*, *Erj.(Torb.)*, *Nov.*; g. nečkam podobna, muldenförmige Sohlenvertiefung, *Levst.(Močv.).*

2. **globánja**, *f.* = glibanja (boletus edulis), *M.*, *vzhŠt.*, *C.*

3. **globánja**, *f.* = lobanja, *Mariborska ok.*

globánjev, *adj.* Pilz=, *M.*

globánjevica, *f.* die Schwammsuppe: tako kislo vino le globanjevici prilivajo, *SlN.*

glǫ̂bast, *adj.* vertieft, mit Vertiefungen, *Jan.(H.).*

glǫ́bati, bam, bljem, *vb. impf.* 1) eine Vertiefung graben, aushöhlen, *ogr.-C.*, *Lašče-Levst.(Rok)*, *BlKr.*; voda globa, macht Vertiefungen, *Blc.-C.*; auswetzen, *C.*; šinja se globa, *ogr.-C.*; — nagen, *BlKr.*; — grübeln, klügeln, *Cig.*, *Lašče-Levst.(M.).*

glǫ̂bavec, vca, *m.* der Grübler, *Cig.*

globệl, *f.* die Vertiefung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*; — der Hohlweg, die Schlucht, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Met.*, *Mik.*

globệla, *f.* = globel, *V.-Cig.*, *Zv.*, *Kr.-Valj.(Rad).*

globệlica, *f. dem.* globela; kleine Vertiefung, *Žnid.*; globelici na licih, Grübchen, *Zv.*

globệlnik, *m.* die gemeine Perspectivschnecke (solarium perspectivum), *Erj.(Ž.).*

globeníca, *f.* die Vertiefung, die Einsenkung, *Ip.-Erj.(Torb.).*

globẹ́ti, ím, *vb. impf.* einsinken, versinken, *Mik.*

globína, *f.* die Tiefe, die Vertiefung; morska globina, die Meerestiefe, *Cig.(T.).*

globinomèr, méra *m.* der Tiefenmesser, das Bathometer, *Cig.(T.)*, *Jes.*

1. **globíti**, ím, *vb. impf.* vertiefen, aushöhlen, *Cig.*, *Jan.*; g. se, einsinken, *Jan.*

2. **globíti**, ím, *vb. impf.* mit Geldstrafen belegen, *Jan.*, *SlN.*, *ZgD.*; — brandschatzen, *C.*, *SlN.*; — hs.

glǫ̂bka, *f.* das Kügelchen, *ogr.-C.*; — prim. 2. glob.

globla, *f.* *Mur.*, pogl. globela.

globlína, *f.* = globina, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; (glublina, *kajk.-Valj.*); — morda nam. globelina).

globljénje, *n.* die Erpressung, *DZ.*

globník, *m.* der Auftiefhammer, *V.-Cig.*

glǫ̂bnjak, *m.* tiefe Schlucht, *Št.*

globǫ̂ča, *f.* = klanec, *Mariborska ok.-C.*

globočâva, *f.* = globočina, *C.*, *Levst.(Cest.).*

globǫ̂ček, čka, *m.* der Gründling (gobis fluviatilis), *Cig.*, *Frey.(F.).*

globočína, *f.* die Tiefe; nebeška visočina in morska g.; v globočino iti, in die Tiefe steigen; — *pren.* v globočini njegovega srca, im Innersten seines Herzens, *Cig.*

globǫ́čiti, ǫ̂čim, *vb. impf.* tief machen, *Mur.*

globǫ̂čnjak, *m.* = globoka draga, *BlKr.*

globǫ̂dnica, *f.* = tolmun v vodi, (podstava: glob + dno), *Ip.-Erj.(Torb.)*; — = rupa, *Goriš.*

globòk, óka, *adj.* tief; globoka jama; globoko morje; — globoko zamisliti se, sich in Gedanken vertiefen, *Cig.(T.)*; globoko spoštovanje, tiefe Ehrfurcht, *Cig.(T.)*; — (*compar.* globočji, globokejši, *Mik.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; globši, globeljši, *ogr.-C.*; globlji: globlje se prikloniti, *Trub.(Post.)*; globoče, tiefer, *Levst.(Močv.)*: globoko se prikloni in še globoče vzdihne, *LjZv.*).

globokočûtje, *n.* die Gefühlstiefe, *Cig.(T.).*

globokočútnost, *f.* die Gefühlstiefe, *Cig.(T.).*

globokogázen, zna, *adj.* tiefgehend (o ladji), *Cig.*, *Jan.*

globokohǫden, dna, *adj.* = globokogazen, *Cig.*
globokomíseɫn, seɫna, *adj.* tiefsinnig, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; globokomiselna beseda, *Zora.*
globokomîseɫnik, *m.* der Tiefdenker, *Cig.*
globokomíseɫnost, *f.* die Tiefsinnigkeit, *Cig., Jan.*
globokomîselje, *n.* der Tiefsinn (-slije), *Cig.(T.)*.
globokosę́žen, žna, *adj.* tiefreichend, tiefgängig: ladje morajo za dva črevlja manj globokosežne biti, müssen einen um zwei Fuß geringeren Tiefgang haben, *DZ.*; — tiefgründig, *Mur., Cig.*
globokǫ̑st, *f.* die Tiefe; podvešna g. (soda), die Spundtiefe, *Cig.(T.), DZ.*; — *pren.* g. čutja, die Innigkeit des Gefühls, *Cig.*
globokóta, *f.* = globokost, *Trub.*
globokoúmen, mna, *adj.* tiefsinnig, *Cig.(T.)*.
globokoûmje, *n.* der Tiefsinn, *Cig.(T.)*.
globokoúmnost, *f.* die Tiefsinnigkeit, *Cig.*
globǫ̑nec, nca, *m.* der Knödel, *ogr.-C.*;—prim. glob, *m.*
globǫ̑rka, *f.* eine Art genießbarer Pilz mit rother Oberfläche, *Mariborska ok.-C.*
globǫ̑st, *f.* = globokost, *ogr.-Valj.(Rad).*
globǫ́ščina, *f.* = globočina, *Dalm.*
globóta, *f.* = globokost, *Mur., C.*
globǫ̑vec, vca, *m.* tiefer Graben, *C.*
glóbsti, bem, *vb. impf.* aushöhlen, schnitzeln, *Trub.*; prim. *Let. 1891, 147.*
globûra, *f.* oglodana kost, *Fr.-C.*; — prim. globati.
glōbus, *m.* oblo, der Globus; nebesni g., der Himmelsglobus, *Jes.*
globúzda, *f.* thörichter Schwätzer, *Bes., Andr.*
globuzdáti, âm, *vb. impf.* = gobezdati, *Bes.*
glòd, glǫ́da, *m.* Kohlen und Asche, um damit Kessel auszureiben, *C.*
glodáč, *m.* der Nager, *Cig., Jan.*; (zobje) glodači, Nagezähne, *Cig.(T.)*.
glǫ́danje, *n.* das Nagen.
glǫ́dati, dam, jem, *vb. impf.* nagen; kosti g., an Knochen nagen; — stradež g., am Hungertuch nagen, *ZgD.*; — zgodnja rana (deklici) srce gloda, *Preš.*; — wetzen: vol se gloje, *C.*; usnje se gloje, das Leder wetzt sich ab, *Z.*
glodàv, áva, *adj.* gerne nagend, *Z.*
glǫ́davec, vca, *m.* der Nager; das Nagethier, *Jan., Cig.(T.), Erj.(Ž.).*
glǫ́davka, *f.* die Nagerin: das Nagethier, *Cig.*; glodavke, Nagekerfe, *C.*
glodâvs, *m.* der Nager (zaničlj.), *Valj.(Rad).*
glǫ̑dež, *m.* neko bajeslovno bitje, *Glas. 1863, 82.*
glodìv, íva, *adj.* gefräßig, *Krn-Erj.(Torb.).*
glòg, glǫ́ga, *m.* der Weißdorn (crataegus oxyacantha).
glogínja, *f.* die Weißdornbeere, *Cig., Tuš.(R.), Danj.-Mik.*
glogotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* sprudeln, rauschen: morje v izpodjedenih luknjah glogoče, *Blc.-C., Z.*; — prim. klokotati.
glǫ́gov, *adj.* Weißdorn-; g. les, g. grm; glogova meja, glogova zima, letzter Schnee im Frühling, *Rib.-M.*

glogováča, *f.* der Weißdornstock, *Cig.*
glǫ́govec, vca, *m.* der Weißdornstrauch, *Cig., Jan., Ip.-Erj.(Torb.).*
glǫ́govina, *f.* das Weißdornholz; — das Weißdorngebüsch.
glǫ́govje, *n.* das Weißdorngebüsch.
glǫ́govka, *f.* 1) die Weißdornruthe, der Weißdornstecken, *Cig.*; — 2) = gloginja, *C.*
glogúlja, *f.* = gloginja, *Jan.*
glométi, ím, *vb. impf.* gierig sein, heftig verlangen: krava glomi po mladini, frisst gierig junges Gras, *Z.*; g. po resnici, *Let. 1871, 297.*
glōsa, *f.* die Glosse: 1) tolmačilo zastarele besede; — 2) neka vrsta pesni, ki spredaj postavljene verze vsakega v svoji kitici razpravlja, ter ga na koncu kitice ponavlja.
glosár, rja, *m.* besednjak, ki obsega glose, das Glossar, *Cig.(T.)*; — prim. glosa 1).
glošč, *m.* *Cig.*, pogl. lošč.
glǫ̑t, î, *f.* = glota, *Jan., C., Nov.*
glǫ̑ta, *f.* 1) das Unkraut, *Mur., Cig., Jan., Gor., Tolm.-Erj.(Torb.)*; der Ausschuss im Getreide: pri rešetanju glota skozi rešeto pada, *Gor.*; — 2) die Zwenke (brachypodium), *Medv.(Rok.)*; — tudi: der Lolch (lolium), *Medv.(Rok.)*; — 3) (po stsl.) der Pöbel, das Gesindel, *Cig., Šol., Nov.*
glǫ̑ten, tna, *adj.* Unkraut-: glotno seme, der Unkrautsame, *Cig.*; mit Unkrautsamen vermengt:—glotno žito, glotno zrnje, *Cig., Bes.*
glotína, *f.* = glotno zrnje, *Cig.*
glǫ̑tnat, *adj.* voll Unkraut, *C.*
glǫ̑tnaten, tna, *adj.* = glotnat, *C.*
glôvnja, *f.* *Meg., Mik., Štrek., Notr.*; pogl. glavnja.
glǫ́ž, *m.* = gož, vož, ož, (Natter) *Dict., C.*
glǫ́ža, *f.* = goža, *Jurč.*
glǫ̑žje, *n. coll.* das Weißdorngestrüppe, *Cig., Jan., M., C., ogr.-Valj.(Rad).*
1. **glubánja,** *f.* der Schädel, *Habd.-Mik., kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. lubanja.
2. **glubánja,** *f.* *Mik.*, pogl. globanja, glibanja.
glûh, glúha, *adj.* 1) taub, gehörlos; ne kriči tako, saj nisem g.; g. je za vsako pametno besedo, er nimmt keine Raison an, *Cig.*; g. pravice, taub für das Recht, *Ravn.-Mik.*; slep me je in gluh, er will mich weder sehen noch hören, *BlKr.-M.*; — 2) dumpf (dem Schalle nach), *Cig., Jan., Cig.(T.)*; g. glas, *Cig.*; g. zvon, *Z.*; — 3) still: gluhi teden = tihi teden, *C.*; gluha noč, die stille Nacht, *Cig.*; — 4) ohne Inhalt, kernlos, taub; g. oreh, eine taube Nuss; gluho žito, gluho zrnje; — gluha ruda, taubes Erz, *Cig.*; — gluho okno, blindes Fenster, *Cig.*; — 5) empfindungslos: gluhe roke, prste imeti, *Cig., Polj., Dol.*; krava ima gluhe parklje, *Goriš.*
gluháč, *m.* der Taube (zaničlj.), *Mur., C.*
gluháča, *f.* taubes Weib (zaničlj.), *Mur.*
gluhák, *m.* der Taube, *Habd.-Mik., C., SlN.*
glûhec, hca, *m.* der Taube, *Jan., jvzhŠt.*
gluhóba, *f.* = gluhota, *Mur., Cig.*
gluhomûtec, tca, *m.* = gluhonemec, *Cig., Jan., C.*

gluhomûtnica, *f.* = gluhonemnica, *Jan.*, *C.*
gluhonèm, néma, *adj.* taubstumm, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Slom.*, *nk.*
gluhonêmec, mca, *m.* der Taubstumme, *Cig.*, *Jan.*
gluhonêmnica, *f.* die Taubstummenanstalt, *Cig.*, *C.*, *nk.*
gluhonémost, *f.* die Taubstummheit, *LjZv.*
gluhộst, *f.* = gluhota, *Cig.*, *Jan.*
gluhóta, *f.* die Taubheit.
glùm, glúma, *m.* = gluma, *Mik.*
glúma, *f.* der Scherz, der Spaß, die Narrheit, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kras-Mik.*; kdor ne ve glumi glas, naj ne hodi k ljudem v vas, *Kras-Mik.*; za glumo ali šalo imeti kaj, *Trub.(Post.)*; v šali, v glumi, v smehu ino v norčiji, *Jsvkr.*; — die Posse, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
glumáč, *m.* 1) der Possenreißer, der Komödiant, der Gaukler, *Guts.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; — 2) der Schauspieler, *Habd.-Mik.*, *Žnid.*
glumačíca, *f.* die Possenreißerin, die Komödiantin, *Cig.*
glumár, rja, *m.* = glumač, *Jan.(H.)*.
glumâštvọ, *n.* das Gauklerwesen: odpovedati se vražam in drugemu glumaštvu, *Cv.*
glûmec, mca, *m.* 1) = glumač, *V.-Cig.*, *Jan.*; — 2) der Schauspieler, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Žnid.*; — stsl.
glúmen, mna, *adj.* possenhaft, *Cig.(T.)*.
glumíšče, *n.* die Schaubühne, das Theater, *Cig.(T.)*, *Raič(Let.)*, *Zora*; — hs.
glúmiti se, im se, *vb. impf.* scherzen, Possen reißen, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj-Mik.*
glúmljenje, *n.* das Scherzen, *C.*
glumljìv, íva, *adj.* possenhaft, burlesk, *Cig.(T.)*; — stsl.
glûmpast, *adj.* albern, dumm, *Jan.*, *C.*; (gljumpast, *Habd.-Mik.*).
glûmpec, pca, *m.* der Thor, der Tölpel, *Dict.*, *Jan.*, *C.*, *Št.*; — prim. stsl. glupъ, dumm.
glûmpež, *m.* = glumpec, *Valj.(Rad)*.
glûmski, *adj.* komödiantisch, *Cig.*
glûn, *m.* der Schlamm, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*, pogl. glen 2).
glûp, *adj.* 1) thöricht, dumm, *C.*, *Zora.* (stsl.); — 2) = gluh, *ogr.-Mik.*; g. in nem, *ogr.-Let.*; odpri nam naša glupa uha, *ogr.-C.*
glupák, *m.* = glumpec, *Zora.*
glûpast, *adj.* = glup, *C.*
glûpec, pca, *m.* = glumpec, *Z.*, *nk.*
glupíti, ím, *vb. impf.* = glušiti, *ogr.-C.*
glupộst, *f.* 1) die Dummheit, *Z.*, *Zora*; — 2) die Taubheit, *ogr.-C.*
glupoûmec, mca, *m.* der Blödsinnige, *DZ.*
glûšec, šca, *m.* 1) der Taube; glušci slišijo, *Trub.*; — 2) der Windhafer (avena fatua), *Cig.*, *C.*, *Nov.-C.*
glušáti, im, *vb. impf.* hallen, tönen: glas v ušesa gluši, pesme so milo glušale, *ogr.-C.*
glúšen, šna, *adj.* glušna nedelja = tiha n., *BlKr.-DSv.*
glušénje, *n.* das Taubmachen: das Belästigen, das Behelligen, *Cig.*

glušíca, *f.* taubes Weib, *Jan.*
glúšičen, čna, *adj.* glušična nedelja = tiha n., *Schönl.*; glušični petek, *BlKr.*
glušíłen, łna, *adj.* betäubend, *Cig.*, *Jan.*
glušíti, ím, *vb. impf.* taub machen, betäuben, *Mur.*; glušeče ploskanje, *Cig.(T.)*, *Zv.*; — g. koga, einem die Ohren voll schreien oder reden, durch Bitten u. dgl. belästigen, behelligen, *Cig.*, *Kr.*; tega ne morem dalje trpeti, da me le-ta vdova tako gluši, *Trub.(Post.)*; kaj bom kralja glušil? *Jap.(Sv. p.)*; g. gospodo, die Behörde behelligen, zato te ne bom glušil, deshalb werde ich dich nicht behelligen, *Svet.(Rok.)*; — g. se, die Ohren verschließen, nicht anhören wollen: ali se jim bomo še vedno glušili, ki žele z nami pobratiti se, *Vrtov.(Vin.)*.
glušîvec, vca, *m.* der Belästiger, *Cig.*
glûta, *f.* 1) die Beule, eine beulenartige Geschwulst, *Jan.*, *C.*, *Št.*; kužna g., *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) der Baumknorren, *Št.-C.*; — psovka: ti gluta ti! *C.*; — tudi glúta, *Valj.(Rad)*; — (*C.* primerja nem. Klute = Kloß).
glútav, *adj.* beulig, *C.*
glúzati, am, *vb. impf.* = gleviti, *C.*
gmâh, *m.* = mir, pokoj, *ogr.-C.*, *Kr.*; ne da mi gmaha, *Kr.*; — prim. stvn. gimah = Bequemlichkeit, Ruhe, *Mik.(Et.)*.
gmâjna, *f.* iz nem. Gemeinde; pogl. občina; — tudi: die Gemeindeweide.
gmâten, tna, *adj.* = gomaten, *C.*
gmáziti, im, *vb. impf.* = gomazeti, *Fr.-C.*
gmẹ́ten, tna, *adj.* munter, lustig, froh, *Mur.*; gmetna ptičica, gmetni tovariši, *Slom.-C.*; Zlo so Turki gmetni b'li, *Npes.-Schein.*; g. svojega življenja, *Ahac.*; hübsch, *Mik.*; — prim. srvn. gemeit = freudig, schön, *Mik.(Et.)*.
gmíza, *f.* die Glasperle, die Glaskoralle, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — hs.
gmízati, am, *vb. impf.* = gomezeti, *C.* (hs.); — nagen: črv sadje gmiza, *C.*
gmóten, tna, *adj.* materiell, *nk.*; — prim. češ. hmotný.
gnâda, *f.* iz nem. Gnade, pogl. milost; solnce gre k božji gnadi, geht unter (srvn. „ze gnaden", *C.*); — „Vaša gnada" kruha strada, Titel ohne Mittel, *Cig.*
gnáditi, im, *vb. impf.* = naditi, *C.*
gnâdljiv, *adj.* gnädig (iz nem.); pogl. milostljiv.
gnádọ, *n.* = nado, jeklo, *Št.-C.*
gnâjs, *m.* neko skrilavo kamenje, der Gneis, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*.
gnána, *m.*, *f.* der Namensvetter, *C.*, *vzhŠt.*, *Trst.(Let.)*; — prim. stvn. ginamno, srvn. genane, *C.*
gnánec, nca, *m.* = odgnanec (Schübling), *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*, *Nov.-C.*
gnánek, nka, *m.* der Namensvetter, *C.*; — prim. gnana.
gnánica, *f.* die Namensgenossin, *C.*; — prim. gnana.
gnânje, *n.* 1) das Treiben; — der Antrieb: po gnanju sv. duha, *Burg.*; — 2) der Drang,

der Hang, *Cig.(T.)*, *ZgD.*; — 3) der Trieb des Schießgewehres, *V.-Cig.*

gnánka, *f.* = odgnanka, weiblicher Schübling, *Z.*

gnât, *f.*, *Jarn.*, *C.*, pogl. gnjat.

gnáti, žénem, *vb. impf.* 1) treiben; živino na pašo, na vodo **g.**; pred oblastvo koga g., vor die Behörde bringen, einführen; g. zver, das Wild verfolgen, *Cig.*; voda kolo žene; les po vodi g., flößen, *Cig.*; morje valove žene, das Meer treibt Wellen; — g. koga na prisego, jemandem den Eid auftragen, *Cig.*; vojsko, pravdo g., führen, *Ip.*, *GBrda.*; pravdo dalje g., den Process fortsetzen, *Cig.*; predaleč, črez nemoč g., es zu weit treiben, *Cig.*; g. si kaj k srcu, sich etwas zu Herzen nehmen, *Cig.*, *C.*; kralj si tega k srcu ne ženi, *Dalm.*; — drängen: žene me, es drängt mich, *Mik.*; ich habe das Abweichen, *Jan.*, *jvzhŠt.*; na močo (vodo) g., den Harn treiben, *Cig.*; nekaj me je gnalo, ich fühlte mich angetrieben; častilakomnost ga žene, der Ehrgeiz spornt ihn an, *Cig.*; upniki me ženejo, fordern mich, *C.*; kašelj me žene, plagt mich, *C.*, *Cv.*; — 2) treiben, hervorsprießen lassen: g. popke, Knospen treiben, korenine g., wurzeln; v stebla gnati, sich bestauden, *Cig.*; stena žene, die Wand richtet sich auf (mont.), *Cig.*; — 3) hervorbrechen machen: iskre g., Funken aussprühen, *Cig.*; — erheben: šum g., *Gor.*; petje g., laut singen, *Burg.*; veselje g., frohlocken, *Burg.*; otroci so glas vmes gnali, die Kinder schrien dazwischen, *Ravn.*; svojo g., bei seiner Ansicht bleiben, *Cig.*; — 4) g. se, jagen: g. se za kom, jemandem nachjagen, ihn verfolgen; g. se, sich anstrengen, sich bemühen; delavci so se gnali hitro delati, *SlGor.*; preveč se žene, *jvzhŠt.*; g. se za čim, nach etwas streben, trachten, *Cig.*; veliko srce vselej k velikim in visokim rečem se žene, *Kast.(N. C.)*; g. se za koga, sich jemandes annehmen, *Svet.(Rok.)*; g. se za kaj, sich um etwas interessieren, *Cig.*; sich für etwas ereifern, *C.*; — g. se v jok, nicht zu weinen aufhören können, *Polj.*; (pomni: *praes.* renem, *Notr.-Mik. V. G. 3. 173.*).

gnẹ́ča, *f.* das Gedränge; velika gneča je bila v cerkvi.

gnẹ́čiti, ím, *vb. impf.* knüllen, quetschen (gnječiti), *Cig.*, *Fr.-C.*

gnẹ̑d, *m.* neka trta z rjavkastordečimi jagodami, *Mik.*, *Goriška-ok.*, *Kras-Erj.(Torb.)*.

gnẹ̑d, *f.* = gned *m.*, *Ip.*

gnedíca, *f.* neka trta, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

gnésti, gnétem, *vb. impf.* kneten; testo g.; drücken, quetschen, knittern, *Cig.*, *C.*; g. jeklo, härter machen, *Nov.*; — mit der Arbeit nicht vorwärts kommen: gnete in gnete, pa ne opravi nič, *Polj.*; g. se, sich drängen; g. se okoli koga, jemanden umdrängen; — bedrücken, bedrängen: sila ga gnete, *Cig.*; — „neben dem richtigeren gnetem hört man gnjetem", *Mik. V. G. I. 338.*; (gnédem, *Gor.*).

gnèt, gnéta, *m.* 1) das Gedränge, *Z.*; v cerkvi je bil gnet, *Rez.-C.*; — v gnet („gnjet") iti za kom, jemandem nachtraben, *Cig.*; — 2) die Bedrückung, der Druck, *Cig.(T.)*; — 3) die Angst, *C.*

gnétałnik, *m.* = gnetalo, *Jan.*

gnétalǫ, *n.* das Knetscheit, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

gnétati, gnệtam, *vb. impf.* drücken: g. koga, *Rez.-C.*

gnêtec, tca, *m.* der Kneter, *Cig.*, *Jan.*; — der mit einer Arbeit nicht vorwärts kommt, der Fretter, *Polj.*

gnéten, tna, *adj.* knetbar, bildsam, plastisch: gnetna glina, *Erj.(Min.)*.

gneteníca, *f.* = gneča, *C.*, *Z.*

gneténje, *n.* das Kneten; — das Drängen.

gnêtež, *m.* = gneča, *C.*

gnética, *f.* 1) = gneča, *C.*; — 2) gnetíca, die Kneterin, *Cig.*

gnétičen, čna, *adj.* gedrängt, *M.*

gnetîłnik, *m.* das Knetscheit, *Cig.*

gnetílǫ, *n.* 1) = gnetalo, *Jan.*; — 2) die Presse, *C.*

gnẹ̀v, gnẹ́va, *m.* der Zorn, der Unmuth, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; gnev me prime, *Jurč.*; der Groll, *Cig.(T.)*.

gnẹ́vast, *adj.* gerne schmollend, unwillig, *Jarn.*

gnẹ́vati se, gnệvam se, *vb. impf.* zürnen, schmollen, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kor.-Jarn.* *(Rok.)*; (gnjivati se, *Habd.-Mik.*).

gnẹ́vav, *adj.* = gnevast, *Jan.*

gnẹ́vavec, vca, *m.* der Schmoller, *Jan.*

gnẹ́ven, vna, *adj.* unmuthig, *Guts.*, *Cig.*

gnẹ́viti, gnệvim, *vb. impf.* zornig machen, *Mur.*; g. se, sich ärgern, *nk.*

gnẹvljìv, íva, *adj.* zornmüthig, *Mur.*

gnẹvljívost, *f.* die Zornmüthigkeit, *Mur.*

gnẹzdáč, *m.* der Nestling, *Cig.*; Mogoče ni mi tol'ko Odplašiti gnezdačev, *Vod.(Pes.)*.

gnẹzdáriti, ârim, *vb. impf.* = gnezditi, *Glas.*

gnẹ́zdast, *adj.* filzig, *Cig.*; — prim. gnezdo 2).

gnezdce, *n. dem.* gnezdo; bolje: gnezdece.

gnẹ́zdece, *n. dem.* gnezdo, das Nestchen; — prim. gnezdce.

gnẹ́zdenje, *n.* das Nisten, die Vogelhecke, *Cig.*

gnẹ́zdice, *n.* *Mur.*, *Jan.*, pogl. gnezdece.

gnẹzdíšče, *n.* der Nestort, die Brutstätte, *C.*, *Zora*, *Let.*

gnẹ́zditi, im, *vb. impf.* nisten, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; gnẹzdíti, *ogr.-Valj.(Rad)*.

gnệzdje, *n. coll.* die Nester, *Cig.*

gnệzdnik, *m.* der Nestling, *V.-Cig.*, *Jan.*

gnẹ́zdǫ, *n.* 1) das Nest; ptičje g., g. znašati, delati, skladati, das Nest bauen, *Cig.*; das Geheck, *Cig.*, *Jan.*; g. piščet, eine Zucht junger Hühner, *Cig.*; g. psičkov, ein Wurf junger Hunde, *Cig.*; — tatinsko g., das Diebsnest, *Cig.*; — 2) gnezdu podobne stvari: das Kerngehäuse der Aepfel und Birnen, *Cig.*; — in einander geschlungenes Gewebe von Wolle oder Haaren, der Filz, *V.-Cig.*; — die Essigmutter, *Mur.*, *vzhŠt.-C.*; — der Winkel am Pflughaupte, das Pfluggefüge, *C.*; „zadnji del pluga", *Krn-Erj.(Torb.)*; — der mittlere Theil des Hintergestells eines Wagens, *C.*;

— 3) sračje g., das Sichelkraut (falcaria Rivini), *Cig.*
gnezdováti, ȗjem, *vb. impf.* nisten, *Mur.*, *Trub.-Mik.*
gnezdǫ́ven, vna, *adj.* zum Nest gehörig, *Mur.*
gnída, *f.* 1) die Niss; — 2) = troha, ein bisschen: daj gnido kruha, *GBrda*; do gnide, gänzlich, *GBrda.*
gnídast, *adj.* nissig, voll Nisse, *Mur.*
gnidáš, *m.* einer, der voll Nisse ist, *ogr.-C.*
gnídav, *adj.* nissig, voll Nisse, *Cig.*, *Jan.*
gnídavec, vca, *m.* ein nissiger Mensch, *Bes.*
gnídica, *f. dem.* gnida.
gnȋdka, *f. dem.* gnida, *Levst.(Zb. sp.).*
gnijénje, *n.* =gnitje: g. zob, *Cig.*
gnȋł, gníla, *adj.* faul; gnilo sadje; g. les; gnila bolezen, die Egelkrankheit (= metljaji), *Cig.*; gnila vročica, das Faulfieber, *Cig.*
gniláč, *m.* = lenuh, *Mur.*
gnilâd, *f.* das Faulicht, Verfaultes, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ZgD.*; pos. = gnil les, *C.*
gnilâdina, *f.* = gnilad, *C.*, *Z.*
gnílast, *adj.* faulicht, *Cig.*, *Jan.*
gnílav, *adj.* = gnilast, *Jan.*
gnilâzen, zni, *f.* die Fäulnis, *C.*
gníłec, łca, *m.* 1) der November, *Meg.*, *Boh.-C.*; — 2) der Stickstoff, *Jan.*, *Vrtov.(Km. k.)*, *Nov.*; — 3) die Stieleiche (quercus pedunculata), *Tuš.(R.)*; pogl. gnjelec; — 4) eine Art rother Schiefer, *Svet.(Rok.).*
gnȋlež, *m.* 1) die Fäulnis, *SlN.-C.*; — 2) = lenuh, *Cig.*
gnilíca, *f.* 1) neka hruška, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — 2) die Faulkrankheit, *Cig.*
gnilína, *f.* die Fäule, das Faulicht, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — fauler Mensch, *Rez.-C.*
gniljâv, *f.* = gniljava, *Gor.*
gniljâva, *f.* die Fäulnis, *Jan.*, *C.*, *ZgD.*; — faule Stoffe, *C.*
gnilóba, *f.* die Fäulnis, die Fäule; ustna gniloba, die Mundfäule, der Scorbut, *Cig.*; *pren.* = lenoba, *V.-Cig.*, *Rez.-C.*; — psovka: nevredna stvar, gniloba! *Bas.*
gnilóben, bna, *adj.* faulicht, faul, septisch, Faules enthaltend: g. panj, *Gol.*
gnilǫ̂ča, *f.* = gniloba, *vzhŠt.-C.*
gnilolist, lista, *m.* der Monat November, *Fr.-C.*; prim. listognoj.
gniloplǫ́den, dna, *adj.* faulbrütig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; g. roj, *Mur.*
gnilǫ̂st, *f.* die Fäulnis.
gnilóta, *f.* = gnilost, *Cig.*
gnílovica, *f.* die Modererde, die Dammerde, *Mur.*, *Cig.*, *Vrtov.(Km. k.).*
gníti, gníjem, *vb. impf.* faulen, verwesen; sadje gnije; les, truplo v zemlji gnije.
gnítje, *n.* das Faulen.
gnjáča, *f.* *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*, pogl. dnjača.
gnjât, *f.* 1) der Schinken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Mik.*, *nk.*; prednja g., das abgehauene Schulterblatt, das Bugstück, *V.-Cig.*; der Hinterbacken, *Ben.-C.*; — 2) morska g., die Steckmuschel (pinna), *Erj.(Ž.).*
gnjâten, tna, *adj.* Schinken-, *Cig.*, *Jan.*

gnjâtnica, *f.* das Schinkenbein, *Cig.*, *Jan.*; — das Schinkenstück, *Nov.-C.*
gnjávčiti, im, *vb. impf.* zusammendrücken, zerknüllen, *Lašče-Levst.(Rok.).*
gnjâvež, *m.* der Würger, der Misshandler, *Mur.*
gnjáviti, im, *vb. impf.* drücken, knüllen, *C.*; g. koga, würgen, misshandeln, *Mur.*, *Mik.-M.*; tako dolgo ga gnjavi in drega, da onemore, *Glas.*; kost gnjaviti = s trudom obirati, *Kras.*; — unterdrücken, verfolgen, *Mur.*, *ogr.-C.*
gnjávljenje, *n.* das Drücken, das Knüllen, das Würgen, das Misshandeln, *Mur.*; — das Unterdrücken, *ogr.-C.*
1. **gnjêc**, *m.* nam. gnjedec, *kajk.-Valj.(Rad).*
2. **gnjêc**, *m.* 1) = cmok, der Klunsch, *Cig.*; — 2) kleiner, dicker Knabe, *SlGor.-C.*; — der Zwerg, *C.*; — morda iz: gnesti, *C.* (?)
gnjécelj, clja, (celjna), *m.* der Knirps, *Fr.-C.*
gnjẹ́calǫ, *n.* ein langsamer Mensch, *Lašče-Levst.(M.).*
gnjécast, *adj.* 1) = cmokast: g. kruh, *Z.*; — 2) zwerghaft, *C.*
gnjẹ́cati, am, *vb. impf.* langsam sich bewegen, ungeschickt etwas thun, *Z.*; — morda nam. gnetcati. (?)
gnjécav, *adj.* = gnjecast: g. kruh, *Cig.*
gnjẹ́ča, *f.* pogl. gneča.
gnjẹ́čiti, im, *vb. impf.* pogl. gnečiti.
gnjêd, *m.* ime volu, *kajk.-Valj.(Rad).*
gnjệda, *f.* ime kravi, *kajk.-Valj.(Rad).*
gnjédec, dca, *m.* = gnjed, *kajk.-Valj.(Rad).*
gnjeł, *m.* die Korkeiche (?), *Istra*; (menda = gnjelec).
gnjẹ́łec, łca, *m.* die Stiel- oder Sommereiche (quercus pedunculata), *Dolenji Kras-Erj.(Torb.)*; (gnjilec, *Tuš.[R.]*); pogl. gnilec 3).
gnjet-, gnjev-, gnji-, gnjez-, išči pod: gnet-, gnev-, gni-, gnez-.
gnjǫ́cati, am, *vb. impf.* stupfen, puffen, stoßen, *Cig.*, *Jan.*, *Notr.-Levst.(Rok.).*
gnjǫ́cniti, gnjǫ̂cnem, *vb. pf.* einen Puff, Stoß versetzen, *Cig.*
gnǫ́calǫ, *n.* ein saumseliger Mensch, *Levst.(Rok.).*
gnǫ́cati, am, *vb. impf.* mit einer Arbeit nicht fortkommen können, *Levst.(Rok.).*
gnǫ̂j, gnojâ, *m.* der Mist, der Dünger; goveji, konjski g.; zmesni g., *Jan.*, mešani g., *Z.*, der Compostdünger; (= mešanec, *Cig.*); g. kidati, ausmisten; brez gnoja ni prosa, *Npreg.-Valj.(Rad)*; — 2) der Eiter; g. se dela v rani, die Wunde eitert; g. v očeh, die Augenbutter, g. v ušesih, das Ohrenschmalz, *SlGor.-C.*
gnojáč, *m.* delavec, ki gnoji, *Mur.*, *Danj.-M.*
gnojáča, *f.* die Cloake, *C.*
gnǫ̂jast, *adj.* eiterig, *Cig.*, *Jan.*
gnojár, rja, *m.* der Mistträger, der Mistführer, *Zv.*
gnojáriti, ârim, *vb. impf.* Mist tragen, führen, *Zv.*
gnojàv, áva, *adj.* = gnojast, *Cig.*
gnojavíca, *f.* die Euterbeule, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — die Pustel, *Mur.*
gnǫ̂jec, jca, *m.* der Düngerstoff, *Jan.(H.)*; — = gnilovica, *Vrtov.(Km. k.).*

gnójen, jna, *adj.* 1) Mist-, Dünger-; gnojne vile, die Mistgabel; — 2) gut gedüngt: gnojna njiva; — 3) Eiter-, eiterig, eiternd; gnojna rana.

gnojénje, *n.* 1) das Düngen; — 2) die Eiterung.

gnojílen, lna, *adj.* zum Düngen gehörig, *Z.*; gnojilna sol, das Düngersalz, *Cig.*

gnojílo, *n.* 1) das Düngungsmittel, der Düngungsstoff, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; plevelno gnojilo, *Vrt.*; — 2) das Düngen, *Jan.(Slovn.)*; — 3) das Eiterungsmittel, *Cig.*, *Jan.*

gnojína, *f.* der Eiterstoff, *Cig.*

gnojíšče, *n.* die Miststätte, die Mistgrube.

gnojîščnica, *f.* = gnojnica, *C.*

gnojîtev, tve, *f.* 1) die Düngung; — 2) die Eiterung.

gnojíti, ím, *vb. impf.* 1) düngen; njivo g.; g. drevju, *Pirc*; — 2) g. se, eitern; rana se gnoji.

gnojîvọ, *n.* der Düngungsstoff, der Dünger, *Jan.*, *DZ.*

gnọ̑jnat, *adj.* Mist-, mistig, *Cig.*, *jvzhŠt.*

gnọ̑jnica, *f.* 1) die Mistjauche; gnojníca, *Štrek.*, *Dol.*; — 2) *pl.* gnojnice, = gnojna kola, (tudi: = gnojne vile) *Dol.*; — 3) gnojnice, eine Art Kopfausschlag, *Blc.-C.*

gnọ̑jničast, *adj.* mit Mistjauche getränkt: gnojničasta zemlja, *C.*

gnọ̑jnik, *m.* 1) das Mistbeet, das Frühbett, *Cig.*, *DZ.*, *vzhŠt.-C.*; — 2) die Cloake, *C.*

gnojnína, *f.* 1) der Düngerstoff, *Jan.*, *C.*, *Nov.*, *SlN.*, *Notr.*; — 2) der Eiterstoff, *C.*

gnojníšče, *n.* = gnojišče, *Mur.*, *Jan.*, *Roz.-Kres.*

gnojnîščnica, *f.* = gnojnica, *Cig.*

gnojnják, *m.* der Mistkarren, *Cig.*

gnọ̑jščnica, *f.* = gnojnica, *Mur.*, *Kres.*, *jvzhŠt.*

gnomōnika, *f.* nauk o napravi solnčnih ur, die Gnomonik, *Cig.(T.)*.

gnōmski, *adj.* pregovorov (gnom) se tičoč, gnomisch, *Cig.(T.)*.

gnosticīzem, zma, *m.* neka skupina verskih sistem 2.—5. veka, der Gnosticismus.

gnōstičen, čna, *adj.* gnostisch, *Cig.*

gnōstik, *m.* der Gnostiker, *Jan.*

gnū, *g.* gnūja, *m.* das Gnu (Faulthier), *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.

gnûs, *m.* 1) der Ekel, der Abscheu; gnus in groza, *Dalm.*; življenja g., *Preš.*; — 2) etwas Ekelhaftes, der Gräuel, der Schandfleck, *Cig.*, *ogr.-C.*; — das Ungeziefer, *C.*; — ein ekelhafter, abscheulicher Mensch, *Mur.*

gnúsa, *f.* ein ekelhaftes, unsauberes Weib, *Mur.*, *C.*

gnusáča, *f.* = gnusa, *C.*, *Z.*

gnúsen, sna, *adj.* ekelhaft.

gnúsiti, im, *vb. impf.* 1) ekelhaft machen, verunreinigen, besudeln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; g. roke s krvjo, *Ravn.*; — 2) verabscheuen, g. kaj, *C.*; g. koga z besedami, *C.*; — 3) g. se, Ekel empfinden: gnusim se tega človeka, *Meg.*, *Mik.*; — gnusi se mi kaj, es ekelt mich etwas an; greh se mi gnusi, *Kast.*; — gnusi se mi česa: hudega se mu gnusi, *Ravn.-Mik.*; gnusi se mi nad čim, *Cig.*; gnusi se mu nad lažmi, *Dalm.*; nad sedmerimi rečmi se Gospodu posebno gnusi, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

gnusljìv, íva, *adj.* ekelhaft, *Cig*; *Jap.-C.*

gnûsnica, *f.* ekelhaftes Weib, *Cig.*

gnûsnik, *m.* der Ekelhafte, *Cig.*

gnusnóba, *f.* der Ekel, der Abscheu, *Dict.*, *C.*; — die ekelhafte Handlung: gnusnobe ajdov, *Dalm.*; der Gräuel: Moleh, Amonitarjev gnusnoba, *Dalm.*

gnúsnost, *f.* die Ekelhaftigkeit.

gnusóba, *f.* der Ekel; die Ekelhaftigkeit; — das Ekelhafte, das Abscheuliche (Unrath, Ungeziefer u. dgl.), *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Danj.-C.*

gnusóben, bna, *adj.* ekelhaft, scheußlich.

gnusóbnost, *f.* die Ekelhaftigkeit, die Scheußlichkeit.

gnusóta, *f.* = gnusoba, *C.*

gnusovît, *adj.* ekelhaft: gnusoviti spomini, *Levst.(LjZv.)*.

gnúšenje, *n.* der Abscheu, *Cig.*

gọ́ba, *f.* der Schwamm: *a)* morska g., der gemeine Badeschwamm (spongia officinalis), *Erj.(Ž.)*; goba se je napila, der Schwamm sog sich an, *Cig.*; — *b)* drevesna goba, der Baumschwamm: netilna, kresilna g., der Feuerschwamm, der Zunder-Löcherpilz (polyporus fomentarius), *Tuš.(R.)*; suh kakor goba, *Jurč.*; — *c)* der Pilz; gobe brati po gozdih; strupena goba, der Giftschwamm, der Giftpilz; — mlečna g., der Brätling, der Rehling (boletus lactifluus), *Cig.*; — pasja g., eine Art schädlicher Schwamm, (am Anschnitt sogleich bläulich), = steklača, *C.*; jelenova g., der Keulenpilz, der Ziegenbart (clavaria botrytis), *Tuš.(B.)*; — 2) neko jabolko (pozno in pusto), *Sv. Jakob na Savi-Erj.(Torb.)*; — 3) der Gliedschwamm (otok na sklepih), *V.-Cig.*; mesna g., das Fleischgewächs, der Polyp, *Cig.*, *Kr.*; — gobe, der Aussatz, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*; — gobe, neka kožna bolezen svinjska, *Kras-Erj.(Torb.)*.

gobàn, ána, *m.* der Herrenpilz (boletus edulis), *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Vrt.*

gobánja, *f.* = goban, *Cig.*, *Mik.*, *Kr.-Valj.(Rad)*.

gọ̑bar, rja, *m.* der Schwammsammler, der Schwammverkäufer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; (gobár, *Mur.*, *Danj.-Valj.[Rad]*).

gọ̑barica, *f.* die Schwammsammlerin, *Cig.*

gọ́bast, *adj.* 1) schwammartig, schwammicht; g. mah, *Glas.*; — schwammig; — 2) = gobav, aussätzig, *Jsvkr.*

gobàt, áta, *adj.* schwammig, *Cig.*, *Jan.*

gọ́bav, *adj.* 1) schwammig, *Z.*; g. fižol, kostanj, les, *Z.*; — 2) aussätzig; ogiblje se ga, kakor da bi bil gobav.

gọ́bavec, vca, *m.* der Aussätzige, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Jsvkr.*

gobavéti, ím, *vb. impf.* schwammig werden, *C.*; kostanj, fižol rad gobavi, *Z.*

gọ́bavka, *f.* die Aussätzige, *Mur.*

gobavọ̑ča, *f.* der Aussatz, *kajk.-Valj.(Rad)*.

gobceváti, ûjem, *vb. impf.* = gobčevati, *Mur.*

gǫ̑bčast, *adj.* maulicht, *Mur.*, *Danj.-Mik.*; g. pes, ein wohlbelappter Hund, *Cig.*
gobčàt, áta, *adj.* großmäulig, *Cig.*
gǫ̑bčati, am, *vb. impf.* 1) trotzig reden, *Z.*; — 2) g. se, liebkosen, sich küssen (preprosto), *C.*
gǫ̑bček, čka, *m. dem.* gobec; das Mäulchen, das Schnäuzchen.
gǫ̑bčen, čna, *adj.* Maul-, *Cig.*; gobčna gniloba, *C.*
gobčeváti, ûjem, *vb. impf.* trotzig reden, *Slom.-C.*; keifen, *Jan.*
gǫ̑bčič, *m. dem.* gobec; das Mäulchen, *Cig.*, *M.*
gǫ̑bčnica, *f.* 1) die Maulseuche, *Nov.*; — 2) die Maullefze, *Str.*
gobčnják, *m.* der Maulkorb, *C.*
gǫ̑bec, bca, *m.* 1) das Maul, die Schnauze; konj je trdega gobca, das Pferd ist hartmäulig, *Cig.*; krava pri gobcu molze, wie die Fütterung, so das Gemelke, *Npreg.*; — en g. trave, ein Maulvoll, *Jurč.*; — 2) das Vordertheil des Schiffes, *M.*, *ogr.-C.*; — der Schnabel an der Dachrinne, *Cig.*; — 3) žabji g., großes Löwenmaul (antirrhinum maius), *C.*
gobezdálo, *n.* das Plappermaul, *C.*
gobezdàn, ána, *m.* = gobezdalo, *C.*
gobezdânje, *n.* thörichtes Geschwätz, *Jan.*, *C.*
gobezdáti, âm, *vb. impf.* thöricht schwätzen, die Zunge wetzen, *Jan.*, *C.*, *Zora*, *Dol.*; nekaj je gobezdal in vpil nad menoj, *Andr.*; Bedak je še vselej prost gobezdal, *Levst.(Zb. sp.)*; — trotzig reden, protzmaulen, *Jan.*, *C.*
gobezdàv, áva, *adj.* geschwätzig, plapperhaft, *Jan.*, *C.*
gobezdávost, *f.* die Plapperhaftigkeit, *Jan.*
gobezdúlja, *f.* das Plappermaul, *SlN.*
gǫ́bica, *f. dem.* goba; 1) das Schwämmchen; — 2) *pl.* gobice, die Mundschwämmchen, eine Art Mundkrankheit, *Jan.*, *C.*; — 3) gobice, die Mandelgeschwulst im Halse, *Guts.*; — 4) gobica, die Schamlefze, *Ravn.-Cig.*
gǫ́bičast, *adj.* mit Schwämmchen bedeckt, *M.*
gǫ̑bji, *adj.* Schwamm-, *C.*
gǫ̑blja, *f.* 1) großes Maul, *Cig.*; ne boš goblje odprl? *Jurč.*; — 2) eine Flasche mit breitem Mund, *Z.*, *Blc.-C.*; — prim. goflja.
gǫ̑bnat, *adj.* schwammig, *C.*
gǫ́bov, *adj.* Schwamm-: gobova juha.
gǫ́bovec, vca, *m.* 1) der Schwammspinner (liparis dispar), *Erj.(Ž.)*; — 2) die Natterwurz, der Natterkopf (echium vulgare), *Medv.(Rok.)*; — die Braunwurz (scrophularia canina), *Kras*, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.
gǫ́bovica, *f.* die Schwammsuppe, *ogr.-C.*
gobovína, *f.* der Schwammstoff, *Cig.*
gǫ́bovje, *n.* das Schwammwerk, *C.*
gǫ́bovka, *f.* neka hruška, *Šebrelje, (Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
gobri, *m. pl.* Finnen im Gesicht, *C.*
gǫ̑d, g. gǫ̑da, godû, *m.* 1) die rechte Zeit, *C.*; za goda, rechtzeitig: glej, da prideš za goda, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; tudi: frühzeitig, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; = pri godu (godi), *Meg.*, *Krelj*; učimo se pri godi katehizma, *Trub.*; — ob godu, zur gelegenen Zeit, *Cig.*, *Jan.*; dovolj goda, genug Gelegenheit, *C.*; pravi god, die Gelegenheit: iskal je pravega goda, *Trub.*; — 2) die Reife, *Mur.*; sad je po godu = zrel, *C.*; otrok po godu, ausgetragen, *C.*; — 3) po godu biti, angenehm, lieb, erwünscht sein, *C.*; to mi je po godu, das sagt mir zu, *Cig.*, *Jan.*; po godu storiti, dem Wunsche entsprechen, *Jan.*; — 4) das Fest, *Meg.*, *Cig.*, *C.*; o velikih godih, *Ravn.*; veseli god večne premage obhajati, *Slom.-C.*; povodni godi, Wasserfeste, *Vrt.*; der Jahrestag, *Cig.*, *Dalm.*; — das Namensfest; danes je moj *g.*; za g. kako darilo dobiti; vsak dan je god njegov, = er lebt lustig, *Cig.*; — pasji g., die Hundstage, *C.*
gòd, *adv.* = koli: kdor god, *C.*
gǫ́da, *f.* od gode biti, vergnügt sein, *C.*; ob godi, bequem, *Cig.*
godálo, *n.* das Musikinstrument, pos. das Streichinstrument, *nk.*; kdor resnico gode, njega z godalom tepo, *Z.*
godân, *adj.* = goden.
1. **gǫ̑dba**, *f.* die Musik, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; vvodna godba, die Ouverture, *Jan.(H.)*; — po češ.
2. **gǫ̑dba**, *f.* der Hergang, (kako se kaj godi) *Jan.*, *ogr.-C.*
gǫ̑dbar, rja, *m.* der Musiker, *Zora.*
godbarína, *f.* der Spielkreuzer, *Levst.(Nauk).*
gǫ̑dbarski, *adj.* Musiker-, musikalisch, *Zora.*
gǫ̑dben, bena, *adj.* die Musik betreffend, Musik-, *Cig.*, *Jan.*; godbeno društvo, der Musikverein, *Jan.*
gǫ̑dbenik, *m.* der Musikant, *C.*
godboljùb, ljúba, *m.* der Musikfreund, *Jan.*
godbovǫ̑dja, *m.* der Musikdirector, *Zora.*
gǫ̑dčev, *adj.* des Musikanten.
godčeváti, ûjem, *vb. impf.* po godčevsko se vesti (n. pr. lažnjivo pripovedovati), *DSv.*
gǫ́dčevski, *adj.* Musikanten-; pri godčevski mizi, *Jurč.*; ta je godčevska, das ist ein Musikantenstücklein, das ist erdichtet, *Mik.*; possenhaft, *Cig.*, *Jan.*; po godčevsko se vesti, *Cig.*
gǫ́dec, dca, *m.* 1) der Musikant, der Spielmann; godce najeti; za godce nabirati; — 2) der Runzelbockkäfer (hammaticherus), *Bolc.-Erj.(Torb.)*.
godák, *m.* das Läuferschwein, *DZ.*
gǫ̑dek, dka, *m.* das Ferkel, *Št.-C.*; — prim. gudek.
góden, dna, *adj.* 1) die gehörige Zeit habend, reif, vollkommen ausgebildet, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; godno dete, *Dalm.*; ptiči so godni, flügge; — hruške so godne, *jvzhŠt.*; lan je g., der Flachs ist genug geröstet, *Cig.*; za ženitev g., *Mur.*; godna leta za možitev, ženitev, die Geschlechtsreife, *Cig.*; g. božjega kraljestva, reif für das Reich Gottes, *Ravn.-Mik.*; — 2) frühzeitig: godni dež in pozni dež, *Dalm.*; godno, zeitlich, früh, *ogr.-C.*; v godno rano, in aller Frühe, *ogr.-C.*
gódenčič, *m.* flügger Vogel, *C.*
gǫ́denje, *n.* 1) das Musicieren; pos. die Streichmusik, *nk.*; das Geigen, *Mur.*; — 2) das Murren; tvoje vedno g., dein ewiges Gebrumme, *Cig.*

gǫ́der, dra, *m. LjZv.*, pogl. oder.
goder, *adv.* = god, koli: kamor goder = kamor koli, *C.*; — prim. godi.
gǫ̂dež, *m.* 1) der Fiedler, der Musikant, *Cig.*; sviranje godežev, *SlN.*; — 2) mürrische Person, der Murrkopf, *Cig.*, *Jan.*
godeže, *f.* „ein windisch wibes kleit", *Ulrich v. Lichtenstein, Frauend. 218. 30.* — *Mik. V. G. I. 316.*
godi, *adv.* 1) genehm, lieb: to mu je godi, dečle so mu preveč godi, *Kor.-Jarn.(Rok.)*; če vam je godí = če vam je po godu, prav, *pri Koboridu-Erj.(Torb.)*; — 2) = koli, *C.*; — prim. stsl. godê.
godíca, *f.* die Geschichte, die Historie, *C.*, *Z.*; godice pripovedovati, *Z.*
godîlnica, *f.* 1) die Röstgrube für Flachs und Hanf, *Cig.*, *Nov.-C.*; — 2) die Brutstätte, der Brutkasten, *Cig.*
gǫ̂dina, *f.* 1) das Jahr, *C.*, *Prip.-Mik.* (hs.); — 2) das Namensfest, *Tolm.-C.*; — 3) der Regen, *Prip.-Mik.*, *BlKr.*; tiha g., kadar po malem prši, *Habd.-Mik.*
godíšče, *n.* 1) das Jahr, *Habd.-Mik.*; na konec godišča, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) der Jahrestag, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*; o godiščih, *Z.*; das Fest (z. B. Weihnachten, Ostern), *Dol.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 3) der Ort, wo Flachs oder Hanf geröstet wird, *Cig.*, *Jan.*
godîščnica, *f.* das Jahresfest, der Jahrestag, *Jan.(H.)*.
godîtev, tve, *f.* das Rösten (des Flachses oder Hanfes), *Cig.*, *C.*
godíti, ím, *vb. impf.* 1) zeitigen, reif machen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; hruške g., durch Abliegen weich werden lassen, *Z.*; godit dejati sadje, *Z.*; sadje se godi, liegt ab, *Jan.*; lan g., rösten; lan se po rosi godi; konoplje v vodi g., *BlKr.*; — ptički se gode, werden flügge, *Cig.*, *BlKr.*; g. matice, *Levst.(Beč.)*; gada si v nedrih g., eine Schlange an seinem Busen nähren, *C.*; — 2) g. komu, jemandem gefällig sein, s čim komu g., jemandem etwas nach Gefallen thun, *C.*; g. dekletu, schön thun, *SlN.*; — g. si, sich gütlich thun, sich erquicken, *Cig.*, *Blc.-C.*; — 3) to mi godi, das kommt mir zustatten, das sagt mir zu, das bekommt mir wohl, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*, *BlKr.*; toplice so mu dobro godile, *Zv.*; dež, veter dobro godi, thut wohl, *Notr.-Z.*; — 4) g. se, ergehen, gehen; dobro, slabo se nam godi, es geht uns gut, schlecht; po sreči se jim je godilo, da so ušli, es gelang ihnen zu entkommen, *Vod.(Nov.)*; — 5) geschehen, zugehen; kaj se godi v mestu? was geht in der Stadt vor? tako se godi na svetu, das ist der Lauf der Welt.
gǫ̂dlja, *f.* 1) die aus der übrigbleibenden Wurstfülle bereitete Suppe, die Wurstbrühe; — die Wurstfülle, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — 2) der Pantsch, *Cig.*; — das flüssige Schweinefutter, *vzhŠt.-C.*; — der noch trübe Wein, *C.*; vino še ni čisto, je še godlja, *jvzhŠt.*
gǫ̂dljast, *adj.* einem Gepantsch ähnlich, *Mur.*; godljasto vino, trüber Wein, *C.*

godljáti, âm, *vb. impf.* murren, *Z.*, *Dol.*; (gährend, siedend) sprudeln, *Z.*; v trebuhu godlja, es kollert im Bauche, *Z.*; — prim. gosti, murren.
godnéti, ím, *vb. impf.* zeitigen, *Guts.*, *C.*; flügge werden (o ptičih), *C.*
godníca, *f.* ein Lied zum Namensfeste, *C.*
godník, *m.* der Namenspatron, der Pfarrpatron, *Notr.-Z.*, *Burg.*
godníti, ím, *vb. impf.* auszeitigen, *C.*; g. lan, rösten, *Cig.*, *Jan.*
godnja, *f.* der Vormittag, *ogr.-C.*
godnják, *m.* der eben flügge gewordene Vogel, *Cig.*
godnjânje, *n.* das Zeitigen, *Cig.*
godnjáti, âm, *vb. impf.* auszeitigen: g. se, reif werden, (o ptičkih) flügge werden, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
gódnost, *f.* die Reife; — die Fähigkeit, die Tauglichkeit, *Mur.*, *C.*
godnǫ̂ta, *f.* = godnost, *Cig.*, *M.*
gǫ̂dov, *adj.* den Namenstag feiernd, *Cig.*; kdaj si godov? = kdaj imaš svoj god, *Notr.*
godovânje, *n.* 1) die Festlichkeit, *Cig.*; der Festschmaus, *Jan.*; — 2) das Namensfest, *C.*, *jvzhŠt.*
godováti, ûjem, *vb. impf.* 1) festlich begehen, feiern, *Cig.*; stoletnico g., *C.*, *Levst.(Zb. sp.)*; slavnost g., *Vrt.*; g. spomin, *Zora*; — 2) das Namensfest feiern, *Cig.*, *C.*
godǫ́ven, vna, *adj.* zur Festfeier gehörig, *ogr.-C.*
godovína, *f.* die Namensfestfeier, *C.*
godǫ̂vje, *n.* = godovina, *Mur.*
godovníca, *f.* 1) die Festpatronin, *C.*; — 2) die Festfeier, *Jan.*; — 3) das Festlied, *Cig.*
godovník, *m.* 1) der Festpatron, *Z.*; der Namenspatron, (godǫ́vnik) *BlKr.*; — 2) ein Hauptfesttag, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 3) der ein Fest feiert, *nk.*; derjenige, dessen Namensfest gefeiert wird, *nk.*
godǫ́vnja, *f.* = god: stoletna g., *nk.*
godovnjáča, *f.* diejenige, deren Namensfest gefeiert wird, *kajk.-Valj.(Rad)*.
godovnják, *m.* derjenige, dessen Namensfest gefeiert wird, *kajk.-Valj.(Rad)*.
godovnǫ̀, g. -nà, *n.* das Fest: nove maše veselǫ̀ godovno, *Slom.*; — das Namensfest, *C.*, *jvzhŠt.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; za g. komu kaj dati, *C.*; — das Namenstagsgeschenk, *Mur.*; godǫ́vno obhajati, *BlKr.*; — (tudi: das Geburtsfest, *C.*); — pomni: ob godovnem, *C.*; — prim. godoven.
godráti, âm, *vb. impf.* kaudern, kollern: puran godra, *BlKr.*
godrnáti, âm, *vb. impf.* = godrnjati, *Mik.*
godrníca, *f.* das Murmelthier, *Guts.*, *Jarn.*
godrnjáč, *m.* der Brummer.
godrnjálast, *adj.* murrsinnig, *Cig.*
godrnjálo, *n.* der Murrkopf.
godrnjânje, *n.* das Brummen, das Murren.
godrnjáti, âm, *vb. impf.* brummen, murren; medvedi so godrnjali, *Pohl.(Km.)*; sam sebi nekaj godrnja, er brummt etwas in den Bart, *Cig.*; Mrliča djati v grob vele, In bilje godrnjajo, *Preš.*; črez Boga g., wider Gott mur-

ren, *Škrb.-Valj. Rad*; g. na koga, *DSv.*; g. nad kom, jemanden anmurren, *Cig.*
godrnjàv, áva, *adj.* brummig, bärbeißig, mürrisch, *Cig.*, *Jan.*; godrnjavo je odgovarjal, *Jurč.*
godrnjávast, *adj.* = godrnjav, *Škrb.*
godrnjâvec, vca, *m.* der Brummer, der Murrkopf, der Griesgram.
godrnjâvka, *f.* 1) brummiges, mürrisches Weib; — 2) das Murmelthier, *Cig.*
godrnjâvs, *m.* der Murrkopf, der Brummbär (o človeku), *Z.*, *ZgD.*, *Vrt.*
godrnjâvsati, am, *vb. impf.* brummen, murren, *Z.*, *M.*
godrnjúlja, *f.* = godrnjavka, *Cig.*
gǫ̑flja, *f.* 1) das Großmaul; — 2) ein schwatzhafter Mensch, das Plappermaul; — nam. goblja; prim. gobec, *Levst.(Rok.)*.
goger, gra, *m.* der Pelzkäfer, *Jan.(H.)*.
gognjáč, *m.* der Näseler, *Cig.*
gognjáti, âm, *vb. impf.* durch die Nase reden, näseln, *Mur.*, *Cig.*; — stammeln, *C.*; murmeln, *Mik.*; — prim. hohnjati.
gognjàv, áva, *adj.* näselnd, *Cig.*
gognjâvec, vca, *m.* einer, der näselt, *Mur.*
gognjâvka, *f.* eine, die näselt, *Mur.*
gogòt, óta, *m.* das Geschnatter (der Gänse), *Jan.*
gogotânje, *n.* das Schnattern (der Gänse), *Cig.*, *Jan.*
gogotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* schnattern (o goseh), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Vrt.*; — gackern: g. kakor petelin, *Dict.*; — prim. gagati.
gagúliti, ûlim, *vb. impf.* girren, *SlGradec-C.*
gòj, gója, *m.* die Pflege, die Zucht, *Cig.*, *C.*
gǫ́ja, *f.* die Pflege, *Cig.(T.)*; g. prebavil, die Pflege der Verdauungswerkzeuge, *Erj.(Som.)*; die Zucht (z. B. der Bäume), *C.*; die Hege, *DZkr.*
gǫ̑jba, *f.* die Zucht, die Cultur: g. sadja, *Blc.-C.*
goję́nček, čka, *m. dem.* gojenec, *nk.*
goję́nec, nca, *m.* der Zögling, der Alumne, *nk.*; govori se tudi: gǫ́jenec.
1. **gojénje**, *n.* die Pflege, *Cig.*, *nk.*; — prim. gojiti.
2. **gojénje**, *n.* das Zeitigen: g. lanu, das Rösten; rosno in vodno gojenje lanu, *Nov.*; — prim. goditi.
goję́nka, *f.* weiblicher Zögling, *nk.*; govori se tudi: gǫ́jenka.
goję́vati, am, *vb. impf.* zu hegen, aufzuziehen pflegen, *Z.*, *Trst. Let.*.
gojílen, lna, *adj.* die Verpflegung betreffend: gojilna vrsta, die Verpflegsclasse, *Levst. Pril.*.
gojilíšče, *n.* die Erziehungsstätte, die Erziehungsanstalt, *Jan.*
gojiłnica, *f.* die Erziehungsanstalt, *Cig.*, *C.*
gojíšče, *n.* die Pflegestätte, *Bes.*
gojîtelj, *m.* der Erzieher, *SlN.*
gojîteljica, *f.* die Erzieherin, *C.*
gojîteljstvǫ, *n.* das Erziehungsfach, *C.*
gojîtev, tve, *f.* die Pflege, *Jan.*, *nk.*; — die Erziehung, *Z.*
gojíti, ím, *vb. impf.* hegen und pflegen, *Cig.*, *Jan.*, *Kras-C.*; ziehen, cultivieren: g. vinograde, sadje, *Jan.*, *ogr.-C.*; aufziehen, erziehen, *Cig.*, *Jan.*; g. gibala, dihala, čutila, pflegen, *Erj.(Som.)*; — *pren.* sovraštvo, ljubezen g. v svojem srcu, Hass, Liebe im Herzen hegen, *C.*, *nk.*
gojîvec, vca, *m.* der Erzieher, *Cig.*, *C.*; — der Förderer, *nk.*
gojîvka, *f.* die Erzieherin, *Cig.*; — die Förderin, *nk.*
gojníca, *f.* = gojiteljica, *Jan.*
gojník, *m.* = gojitelj, *Z.*
gòł, góla, *adj.* kahl, nackt, unbewachsen; goli vrh, gola zemlja; unbehaart: gola glava, kahles Haupt; gola brada; bartloses Kinn; gola miš, eine kahle Maus, *Z.*; unbefiedert: gol ptič: laublos, zweiglos: golo drevo; — entblößt, unbekleidet, bloß: gola koža, gola roka; z golo glavo, entblößten Hauptes; gol in nag, fadennackt, *Cig.*, *Jan.*; gol in bos, ohne Kleider und Beschuhung; na golih tleh klečati; goli meč, das blanke Schwert; gola kost, ein Bein ohne Fleisch; z golo lučjo se približati, mit unverwahrtem Licht, *Levst.(Nauk)*; z golimi rokami si kruh služiti (mit den bloßen Händen), *Fr.-C.*; z golim očesom, mit freiem, unbewaffnetem Auge, *Z.*; pod golim nebom, unter freiem Himmel, *Cig.*; bloß, lauter; možje niso goli ljudje — angelci so bili, *Ravn.*; gola resnica, reine Wahrheit; gola laž, eine blanke Lüge; gola nedolžnost, lautere Unschuld; iz golega sovraštva, aus bloßem Hass; gola ponižnost ga je, er ist die Demuth selbst; iz gola (izgola), nur, *C.*; prim. zgolj.
gǫ̑ł, î, *f.* abgeästeter, junger Baumstamm, *Rib.-Mik.*, *Dol.*, *Notr.-C.*, eno gol sem posekal, drobno drevo kakor žrd, *Notr.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; *pl.* goli = bolj drobna drva, obsekane veje, (opp. hlodi): voz goli je pripeljal, *Gor.*; skladnico goli razklati na polena, *Ravn.(Abc.)*; lučna g., der Stamm, aus dem Lichtspäne gemacht werden, *C.*; debela g., dicker Baumklotz, *C.*, *Zora*; žlice ne boš iz cele goli delal, *Jurč.*; — prim. stsl. golь, Ast, *Mik.(Et.)*.
goláčevina, *f.* = golazen, *GBrda*.
goláčina, *f.* 1) dlaka, katera gre od živali, kadar se goli, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 2) zrnja prazna mesta na koruznej latici, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
golâdina, *f.* = ledina, *C.*
golahen, hna, *adj.* gol golahen, ganz nackt, *kajk.-C.*
golahrn, *adj.* ganz nackt, *Mik.(Et.)*.
golan, *adj.* = unreif, *Jan.*; golano sadje, *Glas.*; — pogl. 2. golen.
golâzen, zni, *f.* 1) *coll.* das Gewürm, kriechendes Ungeziefer; — 2) ein baumloser Fleck im Walde, *Dol.-Erj.(Torb.)*; jagode rasto po gozdnih golaznih, *Let.*; — die im Getreide durch Ungeziefer verursachte kahle Stelle, *Met.*; *Mik.*
golâzina, *f.* = golazen, *C.*, *Svet. Rok.*.
golâznice, *f. pl.* = golazen, *C.*
golaznína, *f.* = golazen, *M.*

gołbati, am, *vb. impf.* nagen, *Mik.*; — prim globati.
gołbèč, éča, *adj.* on je mene iz golbečega (= greznega) blata izvlekel, *Trub.*, *Mik.*, *Jap.-C.*; — prim. globeti.
gôlbež, *m.* = dleto, *Št.-Trst.(Let.)*.
golbica, *f.* = škrjanec, *GBrda*; — prim. golibar. (?)
gółbiti, im, *vb. impf.* aushöhlen, *Trst.(Let.)*; luknje g., *Danj.(Posv. p.)*.
gółbsti, gółbem, *vb. impf.* = dolbsti, *vzhŠt.-C.*
gółcat, *adj.* golo golcato ciganče, ganz nackt, *Erj.(Izb. sp.)*.
gółcati, am, *vb. impf.* 1) laut schluckend trinken: sladko vince iz okrogle buče g., *Jurč.*; — 2) rülpsen, *Rez.-C.*; meni se golca, *Fr.-C.*; — prim. kolcati se.
gòłč, gółča, *m.* das Reden, die Rede, *vzhŠt.*, *ogr.*: das Gespräch, *Jan.*; — meni ni za golč, ich bin nicht gesprächig, golč je, man spricht, es geht das Gerücht, *vzhŠt.-C.*
gołčáj, *m.* der Schluck, *Hip.-C.*, *Valj.(Rad)*.
gółčanje, *n.* das Reden, das Sprechen; prim. golčati.
gółčati, ím, *vb. impf.* sprechen, reden, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; — slavec golči, die Nachtigall schlägt, *C.*; grlica golči, die Taube girrt, *BlKr.*, *C.*; — schwätzen: tiho bodi! kaj pa golčiš! *Jurč.*; — dröhnen, tönen, *Štrek.*; tosen (o gromu), *Rez.-C.*
gołčè, éta, *n.* = golo pišče, *Blc.-C.*
1. **gołčíca**, *f. dem.* gol(ka) *f.*, *Svet.(Rok.)*; tu eno golčico, tam kako protje pobrati, *Levst. (Zb. sp.)*.
2. **gołčíca**, *f.* die stengellose Schlüsselblume (primula acaulis), *Erj.(Rok.)*; Golčice mi precvetajo, *Npes.-K.*; — prim. jegolček, jeglič, jagolnica.
gôłčič, *m.* die Meerforelle, *Blc.-C.*
goldînar, rja, *m.* der Gulden; — prim. bav. guldener, *C.*
goldînarski, *adj.* Gulden-: goldinarski bankovci.
gôłec, łca, *m.* 1) bartloser Junge, *C.*, *Z.*; — 2) noch unbefiederter Vogel, *Z.*; — ptica, ki se goli in zato ne more leteti, *Cirknica-Erj.(Torb.)*; — 3) die Korn- oder Schalfrucht, *Jan.*, *Cig.(T.)*; žitni plod ali g., *Tuš. (R.)*; — 4) wenig bewaldeter, kahler Berg, der Schneeberg, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; v naše golce se malo novega zve, *Polj.*; — 5) na golec obrušen, glatt abgeschliffen, *Nov.-C.*
gólehen, hna, *adj.* gol golehen, ganz nackt, *C.*, *Mik.*
golęn, *f.* der Unterschenkel, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Mik.*, *Krn-Erj.(Torb.)*; razkrij golen, *Dalm.*; — naj se jim sterejo njihove goleni (Beine), *ogr.-Valj.(Rad)*.
1. **golęn**, *adj.* 1) glatt (o zrnju): goleno zrno, t. j. pšenično, rženo (ne: ječmenovo, ovseno), g. kruh, iz pšenice in rži, brez primesi ječmena ali ovsa, *C.*, *Z.*
2. **golèn**, éna, *adj.* unreif (o sadju), *Tržič-Štrek. (LjZv.)*; golene hruške, *Mik.*; („eigentlich: grün", *Mik.*); prim. zelen.
3. **gólen**, lna, *adj.* bloß, *Guts.*, *Jarn.*, *ogr.-C.*; iz golne dobrote, *C.*; (gołen? menda prej nam. gólen; prim. golęn).
1. **golęnec**, nca, *m.* eine Art Gras: mali, veliki g., *C.*
2. **golénec**, nca, *m.* unreife Frucht, *Mik.*; unreifes Obst, *Tržič-Štrek.(LjZv.)*.
golęnek, nka, *m.* = golen, *f.* *Cig.*
golęníca, *f.* 1) das Schienbein, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*; — 2) die Stiefelröhre, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Burg.*, *Dol.*, *BlKr.*; zafrkniti golenice, *Jurč.*
golęníčen, čna, *adj.* Schienbein-, *Jan.(H.)*.
golenína, *f.* glattes Korn (Getreide mit Ausnahme des Hafers und der Gerste), *C.*
1. **golenják**, *m.* = kruh brez ovsa, *Poh.-C.*
2. **golenják**, *m.* der Beinharnisch, *Cig.*
golęnji, *adj.* zum Unterschenkel, zum Schienbein gehörig, *Cig.*, *Jan.*
1. **golênka**, *f.* eine Art Strümpfe, *C.*, *Z.*
2. **golênka**, *f.* neka vrsta breskev, *kajk.-Valj. (Rad)*.
golęno, *n.* = golen *f.*, *Dalm.*; da bi se njih golena prelomila, *Trub.*
golern, *adj.* gol golern, ganz nackt: golo golerno telo, *ogr.-C.*; — prim. golehrn.
gôlež, *m.* kahler Berg, *Cig.*, *C.*
golíba, *f.* 1) armselige Hütte, *C.*; eine Schankhütte, *C.*; vse gostilnice na ogrski meji se imenujejo golibe, *SlN.*; — prim. koliba.
golîbar, rja, *m.* die Lerche, *ogr.-M.*, *Ahac.*; (goliber), *Npes.-Schein.*
golibáš, *m.* der Besitzer, Bewohner einer goliba, der Schenkwirt, *Danj.-C.*, *Valj.(Rad)*.
golîber, bra, *m.* *Jan.*, *C.*, pogl. golibar.
1. **golíca**, *f.* 1) das Mädchen, *Kast.-C.*; — 2) eine kahle Erdfläche, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; golica je gola strmina, kjer so gozd posekali, *Notr.-SlN.*; — 3) das Blankett, *Levst.(Nauk)*, *DZ.*; — 4) ein laub- und astloser Stecken oder junger Baum, *Z.*, *C.*; — 5) der Typhus („bolezen, izza katere se človek ogoli, rekše: izgubi lase"), *Nem. Rovt-Erj.(Torb.)*; — 6) der grannenlose Weizen (triticum hibernum); — 7) neka breskva, *kajk.-Valj.(Rad)*.
2. **golíca**, *f.* = gol, *f.*, *C.*
3. **golíca**, *f.* der Rachen, *Meg.-Mik.*, *Cig.*; — prim. galeja, stsl. golija.
golìč, íča, *m.* 1) der Nestling, *Cig.*, *Jan.*, *Erj. (Ž.)*; — 2) der Bartlose, *Cig.*; — 3) kahler Berggipfel, *Cig.*, *Jan.*; — mizasta gora, der Tafelberg, *Jes.*; — 4) die nackte Gerste (hordeum distichum nudum), *Cig.*
goličâva, *f.* kahle Erdfläche, kahle Ebene.
goličâvarica, *f.* das Edelweiß (gnaphalium leontopodium), *Zv.*
golíčiti se, îčim se, *vb. impf.* kahl werden, kahle Stellen bekommen (o gozdih), *C.*
golîčnik, *m.* = golič 4), *Z.*
golída, *f.* die Gelte: die Melkgelte, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*, *Kras*; — die Schöpfgelte, die Wassergelte, *Cig.*, *Jan.*; — ein Weinmaß = 4 Maß, *Medv.-M.*; — prim. srlat. galēta, stvn. gellita, *Mik.(Et.)*.
golídica, *f. dem.* golida; die Milchgelte, *Rez.-C.*

golîlnik, *m.* das Haareisen, das Schabeisen (der Barber), *Cig.*
golîn, *m.* der Bartlose, *C.*
golína, *f.* die Blöße, kahle, unbewachsene Fläche, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; durch Entrindung entstandene Blöße am Baumstamm, *Mur.*
golînar, rja, *m.* der Bewohner einer kahlen Fläche, *C.*
golidráti, âm, *vb. impf.* leiern, *Jan.*
golînka, *f.* eine Art Pfirsich, *C.*
goliráča, *f.* das Kindeshemd, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; — nastalo iz: „v goli robači“, *C.* (?)
golíš, *m.* kahle Fläche, *C.*
golîtev, tve, *f.* = goljenje, *Jan.(H.)*.
golíti, îm, *vb. impf.* 1) kahl machen: entrinden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; abhaaren, *Cig.*; g. se, die Haare verlieren, sich mausen, *Cig.*, *Jan.*; ptiči se golijo, *Kr.*; drevo se goli, verliert das Laub, *Dict.*; — g. si lase = beliti si glavo, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) g. koga, = guliti, jemanden schinden, ausziehen, *Cig.*, *ZgD.*; — tudi: góliti.
goljâd, *f.* kahle Gegend, *C.*
golják, *m.* bettelarmer Mensch, *SlN.*
goljâva, *f.* die Blöße, die Nacktheit, die Kahlheit, *Mur.*, *Cig.*; — unbewachsene Fläche, die Heide, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Ravn.*, *Jes.*; goljava, koder nič druzega ne raste nego mah in vresje, *Polj.*
goljè, *n. coll.* Baumäste ohne Laub, *Hal.-C.*
goljénje, *n.* das Entrinden, das Enthaaren; das Mausen, *Cig.*
goljùf, úfa, *m.* 1) der Betrüger; — 2) der Bauernstrumpf ohne Fußsack, *C.*; goljufe so nosili, da niso golih meč kazali, *Kr.*, *Savinska dol.*; — 3) das Vorhemd, *Ljub.*; — 4) die Lamprete (petromyzon fluviatilis), *Frey.(F.)*; — prim. it. gagliotto, der Schelm, *Mik.(Et.)*.
goljufáč, *m.* der Betrüger, *Mariborska ok.-C.*
goljufár, rja, *m.* = goljuf, *ogr.-M.*, *C.*
goljúfast, *adj.* = goljufen, *Dalm.-C.*
goljufáti, âm, *vb. pf. et impf.* betrügen; g. koga za kaj; g. se, sich betrügen; goljufal sem se = goljufalo me je, ich habe mich betrogen, getäuscht.
goljufâvec, vca, *m.* der Betrüger, *Guts.(Res.)*.
goljûfec, fca, *m.* = goljuf: tolikanj je goljufcev kolikor ljudi, *Kast.*
goljúfen, fna, *adj.* betrügerisch, falsch, g. igravec, falscher Spieler, *Mur.*, *Cig.*; goljufno izgovarjanje, falsche Ausreden, *Guts.(Res.)*.
goljufíca, *f.* die Betrügerin, *Mur.*, *Cig.*, *Valj.(Rad.)*; goljufi in goljufice, *Jsvkr.*
goljufîja, *f.* der Betrug, das Trugwerk, die Betrügerei.
goljúfinja, *f.* die Betrügerin, *Jan.*, *C.*
goljufîv, îva, *adj.* trugvoll, trügerisch; up golj'fivi, *Preš.*
goljufîvec, vca, *m.* der Betrüger, *Cig.*, *C.*, *Valj.(Rad)*.
goljufîvka, *f.* die Betrügerin, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.-Valj.(Rad.)*.
goljufívost, *f.* die Betrüglichkeit, das Trügerische; der Trugsinn, *Cig.*

goljûfnik, *m.* = goljuf, *C.*
goljufnína, *f.* die Betrugsumme, *C.*
goljufnják, *m.* = golufnik, *Mur.*
goljúfnost, *f.* = goljufivost, *Cig.*, *C.*
goljufovânje, *n.* das Betrügen, *Cig.*
goljufováti, ûjem, *vb. impf.* zu betrügen pflegen, *C.*
goljûfski, *adj.* betrügerisch, *Dalm.*, *C.*
goljûfstvǫ, *n.* die Betrügerei, *C.*
gôłk, *m.* das Tosen des Donners, *Rez.-C.*
gôłkati, am, čem, *vb. impf.* girren, *ogr.-C.*; — = lajati, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
golǫ̂b, *m.* die männliche Taube; domači g., die Haustaube (columba livea domestica); divji g., die Wildtaube (columba livea); g. pismonos, die Brieftaube, *Cig.*, *Erj.(Ž.)*; g. selec, die Wandertaube (columba migratoria), *Erj.(Ž.)*.
golobár, rja, *m.* 1) der Taubenhändler, der Taubenzüchter, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Hühnerhabicht, der Taubenstößer (falco palumbarius), *Cig.*, *Frey.(F.)*.
golobaríca, *f.* die Taubenhändlerin, *Cig.*
golobârstvǫ, *n.* die Taubenzucht, *Cig.*, *Jan.*
golǫ̂bast, *adj.* taubenartig, *Cig.*, *M.*
golǫ̂bčati se, am se, *vb. impf.* schnäbeln, *Cig.*
golǫ́bče, eta, *n.* junge Taube, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.
golǫ̂bček, čka, *m. dem.* golobec: 1) das Täubchen; — 2) neko jabolko; der Täubling, *C.*
golobčeváti se, ûjem se, *vb. impf.* schnäbeln, *Cig.*
golobè, ẹ́ta, *n.* das Täubchen, *Mur.*, *Met.*, *Mik.*
golǫ̂bec, bca, *m.* 1) das Täubchen; — 2) der Adamsapfel, *Rez.-C.*; — 3) der Zwickel (an Hemden), *Cig.*, *Jan.*; — 4) neko jabolko: der Täubling, *C.*; — 5) neka igra dečaška, *Valj.(Rad)*.
golobẹ́čji, *adj.* = golobji, *ogr.-C.*
golǫ̂bek, bka, *m. dem.* golob.
golobíca, *f.* 1) das Taubenweibchen; — 2) das Sternbild der Taube, *Cig.(T.)*; — 3) neka goba: der Täubling (russula), *Erj.(Rok.)*.
golobìč, íča, *m.* junges Täubchen, *Meg.-Mik.*
golobîčar, *m.* = golobar 2, *Z.*
golobíčica, *f.* 1) *dem.* golobica; — 2) = golobica 3), *Z.*
golobîčji, *adj.* das Taubenweibchen betreffend, *Cig.*, *Jan.*
golobîčka, *f. dem.* golobica.
golobína, *f.* die Taubengrotte, *Prim.*
golobinják, *m.* 1) der Taubenschlag, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Lašče-Levst.(M.)*; tudi: golobînjak, *Levst.(M.)*, *Št.*; — 2) golobînjak, der Taubenkoth, *Št.-Mur.*
golobínji, *adj.* Tauben-, *Mur.*, *Mik.*
golobînka, *f.* 1) die Taubenhöhle, *Pirka*; — 2) neka goba: der Täubling (russula), *C.*
golǫ̂bjak, *m.* 1) der Taubenkoth; — 2) die Herbstzeitlose (colchicum autumnale), *Medv.(Rok)*.
golǫ̂bji, *adj.* Tauben-.
golǫ̂bnica, *f.* das Taubenloch, *C.*
golǫ̂bnik, *m.* der Taubenschlag, *Mur.*, *Cig.*
golobnják, *m.* = golobinjak 1); golǫ̂bnjak, *ogr.-Valj.(Rad)*.
golǫ̂bovski, *adj.* = golobji, *Mur.*

golobràd, bráda, *adj.* ohne Kinnbart, bartlos; milchbärtig, *Cig.*, *Jan.*
golobrâdec, dca, *m.* der Bartlose; der Milchbärtige, *Cig.*, *Jan.*
golobráden, dna, *adj.* = golobrad.
golobrâdež, *m.* = golobradec, *Cig.*
golobúčen, čna, *adj.* kahlköpfig, (zaničlj.), *C.*, *Gor.*
golobûčnik, *m.* der Kahlkopf, (zaničlj.), *C.*
golǫ̑ča, *f.* = golota, *ogr.-C.*
gologlàv, gláva *adj.* 1) unbedeckten Hauptes, barhaupt; — 2) kahlköpfig, *Cig.*, *Z.*
gologlâvec, vca, *m.* 1) der Barhauptige, *Mur.*, *Cig.*; — 2) = plešivec, *Cig.*, *Jan.*
gologlâvka, *f.* 1) die Kahlköpfige, *Mur.*; — 2) der Brassen (abramis Brama), *Cig.*, *Jan.*
golokǫ̑žen, žna, *adj.* nackthäutig, *Jan.*
golokǫ̑žnica, *f.* das nackthäutige Amphibium, der Lurch, *Jan.*, *C.*
golokràk, kráka, *adj.* mit entblößten Unterschenkeln: kam če reva golokraka in bosa? *BlKr.*
golokrìł, kríla, *adj.* kahlflügelig, *Cig.*, *Jan.*
gololèd, lę́da, *m.* *Cig.*, pogl. gololedica.
gololę̂dica, *f.* das Glatteis, *Jan.*; po noči se je naredila gololedica, *LjZv.*
gololę̂dnica, *f.* = drhtavec, električna jegulja, *Cig.*
golômbiš, *m.* die Kugel, *C.*, *ogr.-Valj.*; — prim. lat. globus, *C.*
golomíšiti, mîšim, *vb. impf.* 1) blinde Kuh spielen, *UčT.*, *Notr.*; — 2) sem ter tja laziti, po nepotrebnem si dati kaj opraviti, *C.*; kaj golomišiš na vse zgodaj? *Kras-Erj. (Torb.)*.
golomràz, mráza, *adj.* kalt (ohne Schnee): golomraza zima, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*, *Zv.*
golomrâzica, *f.* schneelose Kälte, der Blachfrost, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*
golomráziti, mrâzi, *vb. impf.* rieseln (o snegu), *Jan.*; — prim. golomraznica 2).
golomrâznica, *f.* 1) = golomrazica, *Cig.*; — 2) *pl.* golomraznice, der Staubschnee, *C.*; — 3) die Gänsehaut, *C.*
golonâg, nága, *adj.* mutternackt, fadennackt, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*
golonòg, nǫ́ga, *adj.* bloßfüßig, nacktbeinig.
golonǫ̑ški, *adj.* Barfüßer-: g. red, der Barfüßerorden, *Cig.*
golonǫ̑žec, žca, *m.* der Barfüßer, *Cig.*, *Jan.*
golopálčiti, pâlčim, *vb. impf.* zusammenstümpern: sodbe g., *Levst.(Zb. sp.)*.
goloplǫ́den, dna, *adj.* nacktfrüchtig, *Cig.(T.)*.
golorę̂pec, pca, *m.* der Kahlschwanz, *Jan (H.)*.
golorę̂pka, *f.* der Kahlschwanz, *Cig.*, *Jan.*
golorǫ́čen, čna, *adj.* goloročno črtanje, das Freihandzeichnen, goloročen črtež, die Handzeichnung, *Cig.(T.)*.
goloròk, rǫ́ka, *adj.* mit bloßen, entblößten Händen; ne sedi tu tako golorok, kašelj boš dobil, *Zv.*; — mit unbewehrten Händen, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
golosèk, sę́ka, *m.* der Kahlhieb, der abgestockte Wald, *SlN.*, *Nov.*
golosemę̂n, *adj.* nacktsamig, *Cig.(T.)*.
goloskŕga, *f.*, goloskrge, Nacktkiemer, *Cig.(T.)*.
goloslǫ́ven, vna, *adj.* goloslovna trditev, nackte Behauptung, *Cig.(T.)*.
golosŕčen, čna, *adj.* = odkritosrčen, *Mur.*
golǫ̑st, *f.* = golota, *Cig.*, *Jan.*, *Zora.*
golot, *m.* der Krystall, *Guts.*, *Mur.*, (*f. Cig.*, *nk.*); — prim. stsl. golotь, *m.* Eis.
golǫ̑ta, *f.* die Blöße, die Nacktheit.
golotína, *f.* die kahle Fläche, *SlN.*
golotŕba, *f.*, golotrbe, Kahlbäuche (malacopteri apodes), *Erj.(Ž.)*.
golоùst, ústa, *adj.* nacktmündig, *Cig.(T.)*.
gǫ́lovec, vca, *m.* kahler Hügel oder Berg, *Cig.*, *Jan.*
golovíca, *f.* = suha veja, *pod Čavnom, na Otlici-Erj.(Torb.)*.
golovína, *f.* neka trta, *Kras-Erj.(Torb.)*.
golǫ̑vje, *n.* abgeästetes, noch ungespaltenes, berindetes Naturholz, *Fr.-C.*
golovràt, vráta, *adj.* mit bloßem Halse, *Cig.*, *Jan.*
golovȓh, vŕha, *adj.* kahlköpfig, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*
golovȓšec, šca, *m.* der Kahlkopf, *Cig.*
golozǫ̑bka, *f.*, golozobke, Nacktzähne, *Cig.(T.)*.
gółsniti, gôłsnem, *vb. pf.* einen Laut von sich geben, mucksen, *Z.*, *Štrek.*, *GBrda*; tu in tam g. o čem, *Levst.(Zb. sp.)*; ni hotel ni golsniti ni žugniti, *Erj.(Torb.)*.
góɫša, *f.* der Kropf, *Erj.(Som.)*; — der Hühnerkropf, *Erj.(Ž.)*; — prim. guša.
gółšast, *adj.* kropfig: g. glupec, *Levst.(LjZv.)*.
gôłšec, šca, *m.* das Bingelkraut (mercurialis), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.
gółšen, šna, *adj.* Kropf-: golšni žlezi, die zwei Kropfdrüsen, *Erj.(Som.)*.
gołšûn, *m.* die Riesenschlange, *Jan.(H.)*.
gôłt, *m.* 1) der Schlundkopf, *Erj.(Som.)*; der Schlund; na ves golt kričati, aus vollem Halse schreien, *Rib.-M.*; — 2) golti, die häutige Bräune, *Z.*
gółta, *f.* 1) = golt 1), *Dol.*; (polhi) bodo po tvoji golti polzeli, *Jurč.*; — 2) der Vielfraß, *Gor.*; — 3) *pl.* golte, die häutige Bräune, *C.*, *Nov.*, *BlKr.*
gołtáč, *m.* 1) kdor golta, *Gor.*; prim. goltati 3); — 2) der Schlund, *Danj.-C.*; — 3) der Kropf des Geflügels, *Danj.-C.*, *Rez.-C.*
gołtâj, *m.* der Schluck: samo za en goltaj vina, *Cig.*
gołtálǫ, *n.* der Schlund: pekel svoje goltalo odpre, *Krelj.*
gołtàn, ána, *m.* 1) = golt 1), *vzhŠt.-C.*; tudi: *pl.* goltani, *C.*; — 2) die Bergschlucht, *ogr.-C.*; — 3) *pl.* goltani, der Schacht im Bergwerk, *ogr.-C.*; — 4) der Schlemmer, *Cig.*
gołtánec, nca, *m.* der Schlund, die Speiseröhre.
gołtânje, *n.* das Schlucken, das Schlingen itd., prim. goltati.
gołtáti, âm, *vb. impf.* 1) schlingen, schlucken, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*, *C.*, *Vrt.*; — 2) gierig fressen, *Cig.*, *Jan.*, *ZgD.*, *Gor.*; — 3) rülpsen, *Rez.-C.*; — = tako govoriti, da se beseda zaletuje v grlu, (góɫtati) *Gor.*; — 4) girren (o golobih), *vzhŠt.-C.*; — 5) murren, *Hal.-C.*

goltàv, áva, *adj.* gefräßig, *Cig.*, *Jan.*
goltâvec, vca, *m.* der Schlinger, *Cig.*, *Jan.*
goltávost, *f.* die Gefräßigkeit, *V.-Cig.*, *C.*
gôltec, tca, *m. dem.* golt.
góltən, tna, *adj.* 1) Schlund-, Kehl-, *Cig.*, *Jan.*; — 2) gefräßig: polhi so nekako goltne živali, *Slc.*; g. po čem, gierig, *Cig.*, *C.*
goltíti, ím, *vb. impf.* 1) schlingen, *Z.*; g. jedi in vino, *Jurč.*; — 2) würgen, *vzhŠt.-C.*
gôltnež, *m.* der Vielfraß, *Nov.-C.*
gôltnica, *f.* 1) = goltnik 1), *Cig.*; — 2) jamica pod brado, *ogr.-C.*
gôltnik, *m.* 1) der Kehllaut, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) = goltanec, *Jan.*
góltniti, gôltnem, *vb. pf.* einen Schluck thun, *Cig.*, *M.*, *C.*, *kajk.-Valj.(Vest.)*.
góltnost, *f.* die Fressbegierde, *Jan.*
gôltovka, *f.* die Benedictenwurz (geum urbanum), *C.*
goltunija, *f.* der Schlund: v požrešnosti goltunije („im Fressen und Saufen"), *Krelj*; tudi hs.—(*Dict.* ima „golturja" ingluvies?).
1. **golûn**, *m.* neka ptica: die Weihe, *Dalm.-Mik.*
2. **golûn**, *m.* = galun, der Alaun.
golunarîja, *f.* die Alaunsiederei, *Cig.*
golûnast, *adj.* alaunhältig, alaunartig, *Cig.*
golúniti, ûnim, *vb. impf.* alaunen, *Cig.*
golúnov, *adj.* Alaun-: *Cig.*, *Jan.*
golúnovica, *f.* das Alaunwasser, *Cig.*
golúzniti, ûznem, *vb. pf.* die Haut abstreifen, *Z.*
gołžûn, *m.* 1) der Hühnerkropf, *Cig.*, *Jan.*, *Glas.*, *SlGosp.-C.*, *M.*, *Vrtov.(Km. k.)*, *Tolm.*; — 2) neka rastlina: der Taubenkropf (cucubalus), *C.*; — prim. it. gozzone, *C.* (?)
golžûnec, nca, *m. dem.* golžun, *Jan.*
gomárati, am, *vb. impf.* = komarati, krabbeln, *Notr.*; otrok po četverih gomara, *C.*; Bog pravi: gomaraj, da ti bom pomagal, *Npreg.-Cv.*
gomâst, *f.* neka bolezen od kruha iz snetive moke, ki napravlja gomazenje pod kožo, *C.*, *Pohl.(Km.)*.
gomáta, *f.* die Masse: človek grozne gomate, groß und dick, *C.*
gomátati, am, *vb. impf.* langsam sich bewegen, *C.*, *Z.*
gomáten, tna, *adj.* dickleibig, gut beleibt: gomaten človek, *Fr.-C.*
gomátnost, *f.* die Dickleibigkeit, *Fr.-C.*
gomâz, *m.* „kar gomazi", das Ungeziefer, *Dict.*, *C.*; kebri, črvje ino drugega gomaza brez števila, *Krelj*.
gomázati, am, *vb. impf.* = gomezeti, *Mur.*, *Met.*
gomâzen, zni, *f.* kriechendes Ungeziefer, *Jan.*, *C.*, *Vrt.*, *Bes.*
gomázen, zna, *adj.* wimmelnd: mravelj, ljudi je vse gomazno (gomezno), *C.*; tega je vse gomazno (gomezno), das ist im Ueberflusse vorhanden, *C.*
gomazệnje, *n.* das Gekrieche, das Gewimmel, *Cig.*
gomazẹ́ti, ím, *vb. impf.*, pogl. gomezeti.
gomazîn, *m.* pogl. magazin.

gomáziti, âzim, *vb. impf.* 1) = gomezeti, *Trub.*, *Dict.-Mik.*; — 2) rühren, bewegen, (gomeziti) *C.*
gộmb, *m.* = gumb, der Knopf, *Meg.*, *Dalm.*; — prim. madž. gomb.
1. **gộmba**, *f.* das Jagen, die Treibjagd, *Cig.*, *Jan.*
2. **gọmba**, *f.* = gumpa, *C.*
gombár, rja, *m.* der Knopfmacher, *ogr.-Valj.(Rad)*.
gộmbast, *adj.* mit einem Knopf versehen: gombasta igla, *C.*
gọmbati, am, *vb. impf.* = gumpati, mit der Faust schlagen, *C.*
gombẹ́la, *f.* 1) obod pri zibeli, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — 2) der Bogen eines Rückenwirbels, *Erj.(Som.)*.
gộmbešnica, *f.* = gumbovšnica, *vzhŠt.*
gộmbič, *m. dem.* gomb, das Knöpfchen: svetli gombiči, *LjZv.*
gộmblek, *m.* die Birkenblüte, *ogr.-Valj.(Rad)*.
gộmbnica, *f.* das Knopfloch, *C.*
gombúlja, *f.* der Knorren im Holz, *Gor.*
gomẹ́la, *f.* *Jan.*, *BlKr.*, pogl. kamela.
gomezen, zna, *adj.* pogl. gomazen.
gomezẹ́ti, ím, *vb. impf.* kribbeln, wimmeln, *Jan.*, *C.*, *Škrab.(Cv.)*; (gomaz-) *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; vse je od ljudi gomezelo, (gomaz-) *Jap.(Prid.)*; vse gomezi (gomazi) črvov, *Cig.*; kar blizu in daleč po ravnem in strmem gomezi (gomazi), *Jurč.*; — gomezi mi po životu, es krabbelt mich, *Cig.*, *Fr.-C.*, *Andr.*; — = lesti, langsam gehen, *C.*
gomeziti, im, *vb. impf.* rühren, bewegen, *C.*, pogl. gomaziti.
gomezetáti, âm, *vb. impf.* = gomezljati, *C.*
gomezíce, *f. pl.* 1) die Gänsehaut: gomezice po meni letijo, poletavajo, ein Schauer überläuft mich, ich bekomme die Gänsehaut (z. B. vor Schrecken), *Fr.-C.*, *SlGosp.*; — 2) die in einer Flüssigkeit beim Moussieren aufsteigenden Bläschen, *C.*
gomezljáti, âm, *vb. impf.* 1) kribbeln, wimmeln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) schäumen, moussieren, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — prim. gomizljati.
gomezljiv, iva, *adj.* wimmelnd, *M.*; — = gomizljiv, moussierend, *C.*
gomeznáti, âm, *vb. impf.* = gomezeti, *C.*
gomeznina, *f.* das Ungeziefer, *C.*
gomíla, *f.* der Erdhügel, der Erdhaufen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — der Grabhügel, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — der Haufen, bes. der Misthaufen, *C.*, *Kr.*; — die Flussinsel, lange Sandbank, *V.-Cig.*, *M.*; — neka jed iz jajc, sira in masla, („gomilja" ?) *C.*; — prim. stsl. mogyla.
gomílast, *adj.* hügelförmig, *nk.*
1. **gomílica**, *f. dem.* gomila, kleiner Hügel, Grabhügel, *ogr.-C.*
2. **gomílica**, *f.* die Kamille (matricaria chamomilla); nav. *pl.* gomilice, Kamillen; g. komu skuhati, einen Kamillenthee jemandem kochen.
gomíličen, čna, *adj.* Kamillen-.
gomíliti, îlim, *vb. impf.* häufen, *C.*
gomíljati se, am se, *vb. impf.* sich häufen, *M.*, *C.*; gore se gomiljajo, thürmen sich, *Zora*.

gomîlje, *n.* lange Sandbank, das Riff, *Cig.*; — prim. gomila.
gomîloma, *adv.* haufenweise, *C.*, *Zora*, *ZgD.*
gomílo, *n.* = gomila, der Misthaufen, *Petovlje ob Soči-Erj.(Torb.)*.
gomîz, *m.* = gomaz, *Jan.*, *Nov.-C.*
gomízati, am, *vb. impf.* = gomezeti, *Jan.*
gomízice, *f. pl.* = gomezice: gomizice po meni letajo, igrajo, ein Schauer läuft mir über die Haut, *Z.*, *C.*
gomizljáti, âm, *vb. impf.* 1) kribbeln, wimmeln, *Cig.*, *Jan.*; mravljinci gomizljajo, *Dict.*; —po udih mi gomizlja, *Z.*; — 2) moussieren, *M.*; vino gomizlja po kozarcih, *Nov.*; Blasen bilden: če deneš na stolčeno kredo nekoliko jesiha, bo jelo to brž peniti se in gomizljati, *Vrtov.(Km. k.)*.
gomizljìv, íva, *adj.* moussierend: gomizljivo vino, *Vrtov.*
gomléti, ím, *vb. impf.* 1) = gomezeti, krabbeln, wimmeln, *Z.*; — 2) = gomoleti 2) (?); prim. izgomleti.
gomóla, *f.* pusta in nerodovitna zemlja nastavša od razprhlega skrilnika, *Lisičine(v Istri)-Erj.(Torb.)*; der Schieferthon, *Erj.(Min.)*.
gomolênje, *n.* das Gewimmel, das Gewühl, *Cig.*, *Jan.*
gomoléti, ím (ẹjem), *vb. impf.* 1) = gomezeti, mrgoleti, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) flackern, *BlKr.*; plamen gomoleje, *Krn-Erj.(Torb.)*; gomoleča svetloba, flackerndes Licht, *Erj.(Som.)*; — gomoli mi pred očmi, es flimmert mir vor den Augen, *BlKr.*
gomolîvka, *f.* das Zittergras (briza media), *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
gomòlj, mólja, *m.* der Knollen (bot. tuber), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*.
gomólja, *f.* der Klumpen, *Cig.*, *Jan.*; g. sira, presnega masla, *C.*; cukra, ein Hut Zucker, *C.*; die Knolle, *Erj.(Min.)*; das Beerenbüschel, *C.*; — rožna g., ein Blumenstrauß, *C.*; — g. ptičev, eine dichte Schar Vögel, *Mariborska ok.-Kres.*
gomoljast, *adj.* klumpenförmig, knollig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
gomoljati, am, *vb. impf.* zu Klumpen zusammenpressen, *C.*; g. se, sich klümpern, *Cig.*
gomóljčast, *adj.* knollig, *Z.*
gomóljec, ljca, *m. dem.* gomolj; der Knollen, *Jan.*; z gomoljci pomnožavati (rastlinske bastarde), *Erj.(Izb. sp.)*.
gomóljica, *f. dem.* gomolja, *Cig.*
gomoljîčar, rja, *m.* 1) der Trüffelhund, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Trüffelkäfer (anisotoma), *Erj.(Z.)*.
gomoljíka, *f.* 1) der Knollen, *Jan.*, *DZ.*; — 2) die gemeine Trüffel (tuber cibarium), *C.*, *Erj.(Rok.)*, *nk.*
gomoljît, *adj.* knollig, *Cig.(T.)*.
gomoljíti se, ím se, *vb. impf.* 1) Klumpen bilden: mleko se gomolji, *Hal.-C.*; — 2) sich wieder aufzurichten suchen (z. B. nach einem Fall), *Hal.-C.*

gomôljnica, *f.* das Knollengewächs, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Tuš.(R.)*.
gomòt, óta, *m.* das Gewühl in einem Haufen, *Jan.*, *Rez.-C.*; kače imajo grozen gomot, *C.*; — der Wirrwarr, *Rez.-C.*
gomotáti, âm, *vb. impf.* wirr durcheinander mischen, *Z.*; g. se, sich zu einem wirren Knäuel verschlingen: kače se gomotajo, *C.*; — prim. homotati.
gộmpa, *f.* = gumpa, *Jan.*
gộmpati, am, *vb. impf.* mit der Faust schlagen, *C.*
gộmpica, *f. dem.* gompa; kleine Beule, *Bes.*
gomúliti, ûlim, *vb. impf.* = ščebljati, wispern, *Jan.*
gomúlja, *f.* eine Art Hochzeitsbrot = roguša, *Medv.-C.*; der Topfkuchen (der Gugelhupf), *V.-C.*; — prim. gomila.
gomúljiti, ûljim, *vb. impf.* 1) häufen, *Z.*; — 2) g. se, aufgehen: kvašeno testo se gomulji, *Z.*; — prim. gomiliti.
gomzênje, *n.* das Wimmeln, *Cig.*
gomzéti, ím, *vb. impf.* = gomezeti, *Cig.*, *Met.*, *Mik.*, *Fr.-C.*, *ZgD.*, *Zora*, *DSv.*
gòn, góna, *m.* 1) das Treiben: die Jagd, *Cig.*; die Verfolgung, *Valj.(Rad)*; — 2) die Ackerlängenstrecke, *vzhŠt.-C.*; — 3) *pl.* goni, der Viehweg, *Št.-C.*; prim. gonje; — 4) = nagon, der Trieb: čuden gon jih žene v kraje zaželene, *Erj.(Izb. sp.)*.
gonár, rja, *m.* der Treibhund, *ogr.-Valj.(Rad)*.
gộnba, *f.* pogl. 1. gomba.
gončîn, *m.* der Treiber, *BlKr.*
gonda, *f.* dünnes, gekochtes Schweinefutter, *SlGor.-C.*
gōndola, *f.* benečanski čoln, die Gondel.
gondolẹ́r, rja, *m.* der Gondelier, *Jan.*
gộndra, *f.* mürrisches Weib, *C.*
gondráč, *m.* der Brummer, *Z.*
gondrálo, *n.* der Brummbär (o človeku), *Jan.*
gondráti, âm, *vb. impf.* brummen, murren, greinen, *Mur.*, *Jan.*, *vzhŠt.*; — prim. gosti, godrnjati.
gondràv, áva, *adj.* bärbeißig, *Jan.*; gondrave babice, *Št.-Glas.*
gondrâvec, vca, *m.* der Brummer, *Mur.*, *vzhŠt.*
gondríga, *f.* = gondra, *C.*
gondrljáti, âm, *vb. impf.* = godrnjati, *BlKr.-DSv.*
gondrnjáti, âm, *vb. impf.* = godrnjati, *BlKr.-DSv.*
gōndula, *f.* = gondola, *Cig.*
góne, *f. pl. Št.*, pogl. goni, gonje.
gónec, nca, *m.* 1) der Treiber, *Mur.*; — der Eilbote, *Vrt.* (stsl.); — 2) = gonič 2), *C.*
gonẹ́tanje, *n.* das Rathen, *Habd.-Mik.*
gonẹ́tati, am, *vb. impf.* errathen, *Z.*, *Trst.(Let.)*.
gonìč, íča, *m.* 1) der Treiber auf der Jagd, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) gónič, das Schlagholz der Binder, *C.*, *M.*; — neka igra, *M.*
gonílen, lna, *adj.* treibend: gonilna moč, die Triebkraft, *Cig.*, *Jan.*; — gonilni list, der Steckbrief, *DZ.*
gonílo, *n.* das Triebwerk, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Nov.-C.*; g. mehov, *LjZv.*
goniomēter, tra, *m.* = kotomer, *Jan.*

goniometrîja, *f.* nauk o razmerju med koti in pripadajočimi črtami, die Goniometrie.
goníšče, *n.* der Tummelplatz, *Cig.*, *C.*
gonîtelj, *m.* der Treiber, *Mur.*
gonîtev, tve, *f.* das Treiben; — der Viehtrieb, *M.*; — das Jagen, die Jagd, die Verfolgung, *Cig.*, *Jan.*
góniti, gọ́nim, *vb. impf.* 1) wiederholt treiben; živino na pašo g.; zver s psi g., hetzen, jagen, hudoba ga goni, der Teufel reitet ihn, *Cig.*; g. otroke v šolo, die Kinder fleißig zur Schule halten, *Cig.*; — g. koga, fordern = terjati, *Cig.*; — pijača, ki na vodo goni, harntreibendes Getränk, *Cig.*; goni me, ich habe das Abweichen, *Cig.*; — kamenje v hišo g., *(pf.* zagnati*)*, *BlKr.*; drva po vodi g., Holz flößen, *Jan.*; kolo g., ein Rad treiben; vrtavko g., den Kreisel treiben; mehove g., die Bälge treten; rühren (beim Buttern): celo uro uže gonim, pa se neče storiti, *Polj.*; — vedno svojo g., immer dasselbe wiederholen, sagen, behaupten; „joj, joj!“ je zmerom gonil, *Ravn.*; zmerom svojo goni slavček, immer dieselben Lieder singt die Nachtigall, *Preš.*; — ljudje gonijo (= pravijo), da bo vojska, *Z.*; — 2) g. se, *a)* sich herumtreiben, schäkern; otroci se gonijo po trati; — *b)* brunften, läufig sein; krava, kobila, psica se goni.
1. **gonîtva**, *f.* = gonitev, *Jarn.*
2. **gonîtva**, *f.* das Räthsel, *Meg.-Mik.*
gonîvec, vca, *m.* 1) der Treiber, der Verfolger, *Cig.*, *Valj.(Rad)*; — 2) der Förderer (mont.), *SlN.*; — 3) das Treibrad, *Cig.(T.)*.
gònj, gónja, *m.* = gonja, die Brunft: jelenov g., *Cig.*
gọ́nja, *f.* 1) das Treiben, die Treibjagd, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *SlN.*; — otroci imajo vedno gonjo med seboj, treiben sich immer herum, haben eine Hetze, *Polj.*; — 2) die Brunft, *Cig.*; — 3) ein Schimpfwort für ein geiles Frauenzimmer, *Lašče-Levst.(M.)*; — 4) nav. *pl.* gonje, der Weg, auf dem man das Vieh auf die Weide treibt, der Viehweg in Wäldern, zwischen Zäunen und dgl., *Cig.*, *Jan.*, *Svet.(Rok.)*, *Lašče-Levst.(M.)*, *SlGradec-C.*, *Polj.*
gonjáč, *m.* 1) der Viehtreiber, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — kdor vpreženo živino pri pluženju goni, *Pjk.(Črt.)*; — 2) der Treiber auf der Jagd, *Cig.*, *LjZv.*, *BlKr.*; — 3) der Radtreter, *Cig.*
gonjačíca, *f.* die Treiberin. *Cig.*
gonjâj, *m.* 1) die Ackerbeetlänge, *vzhŠt.-C.*; — 2) ein Ackertheil, *vzhŠt.-C.*; soviel man an einem Tage (oder von einer Fütterung bis zur anderen, *Z.*) umackern kann, *Mur.*
gonjáti, âm, *vb. impf. Podgorje v Istri-Erj.(Torb.)*, pogl. vonjati.
gọ̑njba, *f.* 1) = 1. gomba, *C.*, *Zora*; — 2) = gonja 2), *Mur.*
gonjeník, *m.* das Getriebe, (die Triebfeder, das Triebrad), *Cig.(T.)*.
gonjénje, *n.* 1) das Treiben; — 2) das Brunften, *Cig.*
gonjetáti, etâm, čem, *vb. impf.* = gondrati, *C.*
gonjetâvec, vca, *m.* = gondravec, *C.*

gonjẹ́vati, am, *vb. impf.* = goniti, zu treiben pflegen, *Cig.*
gonka, *f.* das Floß, *C.*, *DZ.* (rus.); pogl. plav.
gonóba, *f.* der Schaden, das Verderben, *Mur.*, *Mik.*
gonóben, bna, *adj.* verderblich, *Mur.*
gonobíti, im, *vb. impf.* Eintrag thun, verderben, zugrunde richten, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*; g. dete, *Vod.(Bab.)*; tudi: gonóbiti.
gonobîvec, vca, *m.* der Verderber, der Vernichter, *Valj.(Rad)*.
gonọ̑tka, *f.* das Räthsel, *Habd.-Mik.*, *Valj.(Rad)*.
gonọ̑tnik, *m.* der Wahrsager, *Habd.-Mik.*
gọ̑nta, *f.* die Schindel, *V.-Cig.*
gọ̑ntar, rja, *m.* der Schindelhauer, *Cig.*
gọ̑nža, *f.* = 1. goža, *Gor.*
gòr, góra, *m.* kup gnoja, *Dol.*
gòr, *adv.* pogl. gori.
góra, *f.* 1) ein hoher Berg; solnce gre za goro, die Sonne verschwindet hinter dem Berge; *pl.* gore, das Gebirge; v gorah, im Gebirge, in den Bergen; — 2) der Bergwald, *Cig.*; v goro iti po drva, *LjZv.*, *jvzhŠt.*; — 3) = gorica, der Weinberg, *Cig.*, *C.*, *Rec.*
goračína, *f.* die Anhöhe, die Höhe des Berges, *Mur.*, *C.*
górah, *adv. C.*, pogl. gori.
gorâk, górka, *adj.* = gorek.
gôrama, *adv. C.*, pogl. gori.
goràn, ána, *m.* = gorjan, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
gọ̑ranji, *adj.* = gorenji, *Jan.*, *C.*, *Dol.*
górast, *adj.* bergicht, *Cig.*, *Jan.*; — bergig, *Mur.*, *Mik.*
goràt, *adj.* gebirgig; gorata dežela.
goratína, *f.* die Gebirgsgegend, *C.*
gorátost, *f.* die Gebirgigkeit, *Zora.*
gorčíca, *f.* 1) die Wärme, *C.*; g. v licih, die Schamröthe, *ZgD.*; — 2) der Senf, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; bela g., der weiße Senf (sinapis alba), *Tuš.(R.)*; — 3) (na *Dol.* napačno nam. ogrščica, Raps).
gorčîčar, rja, *m.* der Senfhändler, *Cig.*
gorčíčast, *adj.* senfartig, *Cig.*
gorčíčen, čna, *adj.* 1) Senf-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; gorčično zrno, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = jezen, *C.*
gorčîčnica, *f.* die Senfbüchse, (goršičnica) *Cig.*
gorčína, *f.* die Bitterkeit, *Valj.(Rad)*.
górẹ, *adv.* = gori, *Mur.*
górec, rca, *m.* der Gebirgsbewohner, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Dol.-Z.*; gorci: tako sami sebe imenujejo goriški gorjanci, *Goriš.*
gorečica, *f.* 1) die innere Hitze (z. B. im Kopf), *Lašče-Levst.(Rok.)*; — g. se je razlivala po licih krasotice, *Zora*; — 2) das Sodbrennen; — 3) gorečica = gorečnost, *Jan.*; — 4) der Enzian (gentiana), *Medv.(Rok.)*.
gorečína, *f.* die Hitze, *Cig.*, *Jan.*
gorẹ̑čnež, *m.* der Zelot, *Jan.(H.)*.
gorẹ̑čnica, *f.* der Kranichschnabel (pelargonium sp.), *Krn-Erj.(Torb.)*.
gorẹ̑čnik, *m.* der Eiferer, der Zelot, *Cig.*, *Jan.*, *ZgD.*

gorę́čnost, *f.* der Eifer, die Begeisterung, die Inbrunst.
gorę́čost, *f.* = gorečnost: vest zaspi, g. ugasne, *Škrb.-Valj.(Rad)*; g. za domovino, *Vrtov.*
górek, rka, *adj.* 1) warm; na gorkem biti, in der Wärme sich befinden; gorke jedi, warme Speisen, gorke vode = toplice, *C.*; — še sem ves g., erhitzt, *Jan.*; gorko komu pritisniti, jemandem eine derbe Ohrfeige geben, *Cig.*; gorke solze točiti, *Cig.*; — pri gorkem dejanju prijeti, auf frischer That betreten, *DZ.*; — 2) biti komu g., jemandem gram sein, grollen, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*; g. nad kom, über jemanden aufgebracht, *C.*; — gorka me zgrabi, ich werde aufgebracht, *C.*; — 3) = grenek, *Mur.*, *Jan.*, *Kast.-C.*, *Mik.*
góreka, *adv.* = gori, *C.*
górel, rę̑la, *adj.* heiß: o goreli suši, *Ravn.-Mik.*
gorę̑lec, lca, *m.*, gorelci, dickes Astholz, (gorevec?) *Ig.*
gorelíšče, *n.* = pogorišče, *Cig.*
gorę̑lka, *f.* = premog, *Frey.(Rok.)*.
góren, rna, *m.* das Stockwerk: hiša z enim gornom, na en goren, *Jan.*, *Celovška ok.*; menda bolj prav: gorenj.
góren, rna, *adj.* Berg-: gorno pravo, das Bergrecht, *Cig.*; = gorna pravica, *Jan.*; gorni gospod, der Bergherr, *Rec.*; gorno posestvo, dem Bergrecht unterworfen, *jvzhŠt.*
górenj, rnja, *m.* pogl. goren.
gorę̑nje, *n.* das Brennen; gorénje, *Valj.(Rad)*.
gorénjec, njca, *m.* 1) der Bewohner des Oberlandes, der Berge; — 2) = gorenji veter, der Nordwestwind, *C.*, *Gor.*
gorę̑nji, *adj.* oberhalb befindlich, der obere; na gorenjem konci, am oberen Ende, gorenji veter, der Oberwind, *Z.*; — tudi: gȏrenji, (kar se nav. govori gȏranji).
gorénjka, *f.* die Bewohnerin des Oberlandes.
gorę̑st, *f.* die Bitterkeit (fig.), *DSv.*; — prim. stsl. gorjestь, die Bitterkeit.
górešnji, *adj.* oben befindlich, obig, *C.*
gorę́ti, ím, *vb. impf.* brennen; s plamenom g., mit einer Flamme brennen; na ves ogenj g., lichterloh brennen, *Cig.*; goreč, brennend, glühend; g. ogelj, glühende Kohle; goreči jeziki, feurige Zungen; g. ognjenik, thätiger Vulkan, *Cig.(T.)*; — g. za kaj, für etwas begeistert sein, *Cig.*, *Vod.(Pes.)*, *nk.*; za drugega g., für einen anderen in Liebe entbrannt sein, *Preš.*; — goreč, inbrünstig: goreča molitev; eifrig: goreče prizadevanje; ves goreč biti za kaj, für etwas begeistert sein.
gorgráti, âm, *vb. impf.* girren, *V.-Cig.*
gorgúkati, kam, čem, *vb. impf.* = gorgrati, *C.*; gorgukal sem kakor golob, *Dalm.*
góri, *adv.* 1) oben; tam gori, droben; gori omenjen, obenerwähnt, *Jan.*, *nk.*; — 2) hinauf; gori in doli, auf und ab; — gori! auf! (po nem.): Gori, gori! brodniki! Nas boste črez vozili, *Npes.-K.*
1. **goríca**, *f. dem.* gora 1), das Berglein; der Hügel; *pl.* gorice, das Kleingebirge, *Cig.(T.)*; — 2) (vinska) gorica, der Weinberg; — 3) der Hofplatz, *Jarn.*, *C.*; der Hofplatz vor den Ställen, *Jarn.*, *C.*, *BlKr.*; ovčja g., der Schafhof, *C.*, — der Markt oder Dorfplatz, *C.*; — (na vzhodu tudi: gȏr(i)ca, *C.*).
2. **goríca**, *f.* *Gor.*, pogl. govorica.
goričàn, ána, *m.* der Gebirgsbewohner, der Oberländer, *Št.-Mur.*, *Cig.*, *Mik.*
goričánec, nca, *m.* der Weingärtner, der Winzer, *C.*; der Arbeiter im Weinberge, *ogr.-Valj.(Rad)*.
goričȃnka, *f.* die Oberländerin, *Mur.*
goričȃnski, *adj.* Oberländer-, *Mur.*
gorȋčar, rja, *m.* der Winzer, *C.*
goríčast, *adj.* hügelicht, *Cig.*, *Jan.*
goríčen, čna, *adj.* Hügel-, Weingarten-, *Mur.*
goríčevec, vca, *m.* neka trta, *Kras-Erj.(Torb.)*.
goríčica, *f. dem.* gorica; das Hügelchen, *Krelj.*
goričljiv, íva, *adj.* räudig, goričljiva ovca, *Kras-Cig.*; (? morda nam. garjičljiv, *C.*).
górika, *adv.* = gori, *Istra-C.*
gorȋla, *m.* der Gorilla, *Erj.(Ž.)*.
gorȋlnik, *m.* der Brenner: Bunsenov g., *Sen.(Fiz.)*.
gorína, *f.* 1) der Bergwein, *Cig.*; — 2) das Massengebirge, *Jes.*
1. **goríšče**, *n.* = gorica 3), *C.*
2. **goríšče**, *n.* 1) der Brandplatz, *Levst.(Nauk)*; — 2) der Brennpunkt, *C.*, *Žnid.*, *Cel.(Geom.)*, *Sen.(Fiz.)*, *nk.*
gorȋvo, *n.* der Brennstoff, das Brennmaterial, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Sen.(Fiz.)*.
gorjáča, *f.* der Knotenstock, knorriger Stock; g. šestogrča, *C.*; — prim. garjača, grjača.
gorjȃčar, rja, *m.* človek, ki z gorjačo po svetu hodi: Gorjačarji, tatovi in cigani Po svojem govore, *Preš.*
gorjȃčarski, *adj.* gorjačarsko berilo, *Preš.*
gorják, *m.* 1) der Gebirgsbach, *Jan.*; — 2) der Westwind, *Slov. Gradec-C.*; prim. gorenjec 2).
gorjàn, ána, *m.* der Gebirgsbewohner, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Rez.-C.*
gorjánec, nca, *m.* der Gebirgswohner; v gorjance, ins Gebirge, *Let.*
gorjánka, *f.* die Gebirgsbewohnerin.
gorjȃnski, *adj.* die Gebirgsbewohner betreffend, Gebirgs-; po gorjansko, nach Art der Gebirgsbewohner.
gorjȃva, *f.* das Brennen: za gorjavo je šel drv iskat, *BlKr.*
1. **górje**, *n. coll.* die Gebirgskette, *Cig.*
2. **gorjȩ̑**, *n.* das Weh: da je bilo g., daß es ein Jammer war, *Cig.*; človeško g., *Zv.*; gorje ti! weh dir! g. je pak pregrešnikom, *Dalm.*; gorje ti bo! gorje ti ga bo! *Lašče-Levst.(Rok.)*; g. ti ga bodi! *Jurč.*; g. si ga njemu! *SlN.*; g. si ga tistemu, ki . . .! *LjZv.*
gȏrji, *adj. compar.* 1) ärger, *vzhŠt.-C.*; — 2) stattlicher, *Gor.*; — besser: bolnik je gorji, dem Kranken geht es besser, *Gor.-Cig.*; — prim. gorši.
gorjûp, *adj.* bitter, herbe; gorjupa jed, *Mik.*; gorjupi pelin, *C.*; hantig: gorjupo maslo, *Cig.*, *Jan.*; — g. biti komu, jemandem gram sein, *Cig.*
gorjûpast, *adj.* herblich, *Cig.*

gorjupína, *f.* das Bittere, die Bitterkeit, *C.*
gorjúpiti, ûpim, *vb. impf.* bitter machen, *Cig.*
gorjûpost, *f.* die Bitterkeit, die Herbheit.
gorjúšen, šna, *adj.* Senf-, *Levst.(Nauk)*; — stsl.
gorjúšica, *f.* der Senf (sinapis), *Z.*; — po stsl. gorjuha; pogl. gorčica.
gorkóba, *f.* = gorkota, *M.*
gorkomèr, méra, *m.* = toplomer, das Thermometer, *Cig.*, *Jan.*
gorkộst, *f.* = gorkota, *C.*
gorkộta, *f.* 1) die Wärme; gorkota ubogih dobrota; — 2) = gorečnost, der Eifer, die Hitze, *C.*
gorkộten, tna, *adj.* hitzig, *Jan.*; = gorek, *Jan.*
gorljìv, íva, *adj.* 1) brennbar, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Nov.*; — 2) eifrig, feurig, *Hal.-C.*, *ZgD.*
gorljîvec, vca, *m.* der Eiferer, *C.*
gorljívost, *f.* 1) die Brennbarkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) der Eifer, die Inbrunst, *Cig.*, *Hal.-C.*
gộrman, *m.* = gornik, *C.*
gộrna, *f.* die Abgabe vom Weinberge, außer dem Zehent, das Bergrecht, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
gộrnat, *adj.* = gorat, *Jan.*
gornatína, *f.* das Gebirgsland, *C.*
gorníca, *f.* 1) die Bergrealität: der Weingarten, *Z.*; — die Bergwiese, *Jan.*; — 2) = gorna, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; tudi: gộrnica.
gornîčnik, *m.* der Bergrechtsholde, der Bergholde (kdor gornico plačuje), *Mur.*, *Cig.*
gorničnják, *m.* = gorničnik, *Mur.*, *Danj.-Mik.*
gornîja, *f.* gorniški urad, *Cig.*
gộrnik, *m.* 1) pred l. 1848: v vinskih krajih od graščine izvoljen zaupni mož, ki je nadzoroval v svojem okraju vinograde, trgatev, pobiranje desetine, gornice itd., der Bergmeister, *Mur.*, *Cig.*, *Rec.*, *Met.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*; gorni gospod ali njegov gornik; sedaj: pošten mož, katerega izbero, da jim za plačilo vino meri, kadar se prodaja, *Dol.-Levst.(Rok.)*;— der Bergmeister: gorniki, kateri naj pazijo vsega, kar je vinogradom na korist, *Levst. Nauk. 43.*; — 2) der Weinbauer, *Cig.*, *C.*; ubogim gornikom gornino pobirati, *SlN.*; prim. gornjak 3); — 3) = gozdar, *C.*; — 4) gornik, der Alpensänger, der Flühvogel (accentor alpinus), *Trenta.-Soča-Erj.(Torb.)*; — 5) die Bärentraube (arctostaphylos), *C.*
gornína, *f.* = gornica 2), *SlN.*, *jvzhŠt.*
gornîški, *adj.* das Bergrecht betreffend, *Z.*
gornják, *m.* 1) der Oberländer, der Bergbewohner, *C.*; — 2) der von den Gebirgen her wehende Wind, der Bergwind, *Cig.*; der Nordwind, *C.*; der Westwind, *Jarn.*; gộrnjak: sivi sever, mrzli zdolec, suhi gornjak, *Šaleška dol.-Kres IV. 404.*; — 3) kdor je gornico ali gornino plačeval (pred 1848. l.), *Valj.(Rad.)*; — 4) gộrnjak, gornji del kake reči, *Valj.(Rad.)*; — der Oberschlußsatz (propositio praemissa maior), *Cig.(T.)*.

gộrnji, *adj.* der oberhalb oder oben befindliche, der obere; g. konec, das obere Ende; gornja ustnica, die Oberlefze; gornja hiša, die Bodenkammer, *Cig.*; — prim. gorenji.
gộrnjica, *f.* 1) das obere Stockwerk des Bauernhauses, das Obergemach, das Bodenzimmer, *Cig.*, *C.*, *Burg.*, *Vrt.*; (gornica:) On puhne v svitlo gornico, *Vod.(Pes.)*; — 2) das Rauchloch, das Luftloch eines Zimmers, *C.*
gộrno, *n.* = gornica, gornina, das Bergrecht, *C.*, *Mik.*
gornostâj, *m.* das Hermelin, *Jan.*, *C.*; — rus.
gornostâjevina, *f.* das Hermelinfell, *Cig.*
gorocvèt, cvéta, *m.* das Feuerröschen, das Adonisröschen (adonis vernalis), *Cig.*; — hs.
gorogrânščica, *f.* neka trta, *Celje-Erj.(Torb.)*.
gorokàz, káza, *m.* die Gebirgskarte, *Cig.(T.)*.
goropìs, písa, *m.* die Orographie, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
goropîsec, sca, *m.* der Orograph, *Cig.*, *Jan.*
goropísen, sna, *adj.* orographisch: goropîsni zemljevid, die Gebirgskarte, *Jes.*
goropîsje, *n.* die Orographie, *Cig.*, *Jan.*
gorostàs, stása, *m.* der Riese, *Cig.(T.)*, *Prip.-Mik.*; — hs.
gorostásen, sna, *adj.* riesig, *nk.*; — hs.
gorovèz, véza, *m.* die Bartflechte (usnea), *Tuš.(B.)*; — hs.
gorovid, vída, *m.* = gorokaz, *Cig.*, *C.*
gorovît, *adj.* gebirgig, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*
gorovîtost, *f.* gebirgige Beschaffenheit, *Cig.(T.)*.
gorộvje, *n.* das Gebirge, die Gebirgsgruppe, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
górski, *adj.* Berg-, Gebirgs-; gorsko jezero, der Gebirgssee; — gorska gospoščina, die Bergobrigkeit, *staro pismo iz l. 1630.—Let. 1887., 313.*
gộrstvọ, *n.* das Gebirgssystem, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Jes.*
gộršati, am, *vb. impf.* verschönern, *Cig.*; — g. bolnika, einen Kranken aufbringen, *Cig.*; — prim. gorši 2).
gộrščak, *m.* 1) = gornik 1), *staro pismo iz l. 1630.—Let. 1887., 314.*; — 2) der Bergholde, *Hal.-C.*; — 3) der Wildbach, *C.*, *Z.*
górščina, *f.* — 1) die Berggegend, *C.*; — 2) das Bergrecht, die Berggiebigkeit, *Cig.*, *Rec.*, *LjZv.*; kmet nam daje desetino in gorščino, *LjZv.*; — 3) der Bergholdenbesitz, *Rec.*
gộrščnik, *m.* die Blaumeise (parus coeruleus), *Frey.(F.)*.
goršek, *m. v starih listinah*, pogl. gorščak 1).
gộrši, *adj. compar.* 1) ärger, *vzhŠt.-C.*; še gorši je naslednik, *Navr.(Let.)*; — 2) stattlicher, schöner, hübscher; dekle je zalo, ali sestra je še gorša, *Gor.*; bil je izmed vseh najgorši, *Savinska dol.-DSv.*; gorša dekleta, *Npes.-Vod.(Pes.)*; Prvi ljubček je bil gorši, *Npes.-Schein.*; imel je ženo, goršo kakor drugi plemenitaši, *LjZv.*; besser, *Štrek.*, *DSv.*; gorše je biti pobožen, pa ubožen, kakor hudoben pa premožen, *DSv.*
goršîčnica, *f.*, *Cig.*, pogl. gorčičnica.
goršica, *f.* = gorčica, *Cig.*, *Jan.*
gôrta, *adv.* = gori, hinauf, *KrGora-DSv.*
gortánec, nca, *m.*, *Cig.*, pogl. grtanec.

gorúha, *f.* der Meersenf (bunias erucago), *C.*; — prim. stsl. goruha, Senf.
gorûp, *adj. Levst.(Zb. sp.)*, pogl. gorjup.
gorúšica, *f.* der Senf, *Guts.-Cig.*, *Jan.* (stsl. hs.); — die senfblättrige Zackenschote (bunias erucago), *Z.*
gorúšičen, čna, *adj.* Senf=, *Jan.*
gǫ̑s, gosî, *f.* die Gans; siva ali divja g., die graue Gans, die Wildgans (anser cinereus), *Erj.(Ž.)*.
gǫ̑sa, *f.* = gos, *Cig.*, *Polj.*
gosák, *m.* 1) der Gänserich; — 2) (šaljivo) der Ehemann (während des Wochenbettes des Weibes), *vzhŠt.-C.*
gosár, rja, *m.* 1) der Gänsehirt, *Cig.*, *C.*, *Z.*, *Zora*; — 2) der Gänsehändler, *Cig.*, *Jan.*
gosaríca, *f.* 1) die Gänsehirtin, *Cig.*; — 2) die Gänsehändlerin, *Jan.*
gosaríčica, *f.* das Gänsemädchen, *Cig.*
gǫ̑sče, eta, *n.* das Gänschen, *C.*
gǫ̑sčica, *f. dem.* goska, *Cig.*
gosè, éta, *n.* das Gänseküchlein, *Cig.*, *C.*
gosę́čji, *adj.* = gosji, *ogr.-C.*
gǫ́selce, *f. pl. dem.* gosli.
gǫ́seln, łna, *adj.* Geigen=, Violin=, *Z.*
gǫ̑sełnik, *m.* das Geigenfutteral, *Cig.*
goselnják, *m.* = goselnik, *Jan.*
gǫ́sełski, *adj.* Geigen=, Violin=, *Cig.*, *Jan.*; goselska šola, *Zora.*
gosênica, *f.* 1) die Raupe; svilna g., die Seidenraupe, *Cig.*, *M.*; — 2) g. med parklji (goveja bolezen), *Cig.*, *C.*, *Strp.*; tudi neko ulje pri ovcah, *Savinska dol.*; prim. pasjica 2); — gǫ́senica (gosenica), *Št.*
gosêničar, rja, *m.* 1) der Raupenleser, *Cig.*; — 2) rumenonogi g., die gelbbeinige Raupenschlupfwespe (microgaster glomeratus), *Erj.(Ž.)*.
gosêničarka, *f.* die Raupenfliege (tachina), *Erj.(Ž.)*.
gosêničav, *adj.* voll Raupen, raupig, *Jan.*
gosêničen, čna, *adj.* Raupen=, *Cig.*, *Jan.*; — raupig, *Jan.(H.)*.
gosêničji, *adj.* Raupen=, *V.-Cig.*, *Jan.*; goseničja preja, *Vrt.*; goseničji mešički, *Levst.(Nauk)*.
gosêničnik, *m.* dreiblättriger Vogelfuß (ornithopodium scorpioides), *C.*
gosênka, *f.* = gosenica 1), *Mur.*
gosę́r, rja, *m.* der Gänserich, *C.*
gosętina, *f.* das Gänsefleisch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*
gosič, íča, *m.* das Gänschen, *Valj.(Rad)*; (gǫ̑sič, *Dict.*).
gosînjak, *m.* 1) der Gänsestall, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Gänsekoth, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
gosínji, *adj.* = gosji, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*
gosják, *m.* 1) = gosak, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) gǫ̑sjak, der Gänsekoth, *Cig.*, *Mik.*
gǫ̑sje, *n.* die Herbstzeitlose (colchicum autumnale), *C.* (?)
gosjenòg, nǫ́ga, *m.* neka trta: der Gänsefüßler, *C.*

gǫ̑sji, *adj.* Gans=, Gänse=; gosje pero, die Gansfeder, gosji pastir, der Gänsehirt.
gǫ̑ska, *f. dem.* gos, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — = gos, *Mur.*, *Dol.-Cig.*, *jvzŠt.*
gǫ̑slanje, *n.* das Geigen, *Cig.*; Kako mu goduje goslanje to! *LjZv.*
goslár, rja, *m.* 1) der Geiger, der Violinspieler; góslar, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) der Geigenmacher, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 3) der kleine Steißfuß (colymbus minor), *Cig.*; der schwarzhalsige Seetaucher (eudytes glacialis), *Frey.(F.)*; — 4) die Herbstzeitlose (colchicum autumnale), *Z.*, *Nov.*
gosláriti, ârim, *vb. impf.* den Geiger abgeben, geigen: g. po krčmah, *SlN.*
gǫ́slast, *adj.* geigenförmig, *Cig.*, *Jan.*
gǫ̑slati, am, *vb. impf.* 1) geigen, fiedeln, *Dol.-Cig.*, *Jan.*; Pa stopam in goslam, kar moči mi, *LjZv.*; — 2) prügeln, *M.*, *Z.*
gǫ́słe, sel, *f. pl.* = gosli, *Cig.*, *jvzhŠt.*
gǫ̑sle, eta, *n.* das Gänschen, *Jarn.*
gǫ́sli, *f. pl.* 1) die Geige, die Violine; na gosli gosti, die Geige spielen; — 2) die entblößte Mannesbrust; gosli kazati, die Brust entblößt haben.
gǫ́slice, *f. pl.* = goselce, *Jan.*
gǫ̑sman, *m.* der Gänserich, *Blc.-C.*
gospá, ę́, *f.* die Frau, als Titel einer weiblichen verheirateten Standesperson; milostiva (milostljiva) gospa! gnädige Frau! gospa mati; imenitna gospa; — die Dame: gospodje in gospe, Herren und Damen, *nk.*; — die Herrin; gospa vsega sveta, *ogr.-Valj.(Rad)*.
gospáča, *f.* die Frau (zaničlj.), *kajk.-Valj.(Rad)*; kuštrave gospače, *SlN.*
gospę̑jski, *adj.* Frauen=, Damen=, *Jan.(H.)*.
gospén, *adj.* der Frau, *C.*, *Z.*
gospénji, *adj.* 1) der Frau, *Mik.*; gospenji lasje (adiantum), *Dict.-Mik.*; — 2) = gospinski, *Jan.*
góspica, *f.* 1) das Fräulein, *nk.* (po hs.); gospíca, *Valj.(Rad)*; — 2) der Silberstrich oder der Kaisermantel (argynnis Paphia), *Cig.*, *C.*, *Erj.(Ž.)*; — 3) die Wasserjungfer (calopteryx sp.), *Notr.-Erj.(Torb.)*.
gospínja, *f.* = gospodinja, *Mik. V. G. II. 143.*
gospínji, *adj.* = gospenji 1): gospinji cvet, das niedergestreckte Hartheu (hypericum humifusum), *Medv.(Rok.)*.
gospínjščica, *f.* neka trta, *Celje-Erj.(Torb.)*; die Frauentagtraube, früher blauer Kleoner, *Trumm.*
gospínski, *adj.* Frauen=, Damen=, *Cig.*
gospǫ̑d, *m.* der Herr (als Standesperson); velik g., ein großer Herr; gospoda se delati, den Herrn spielen; ti gospod, jaz gospod, kdo bo pa konja sedlal? *Z.*; gospod po kosilu lačen, Titel ohne Mittel, *Cig.*; gospod! mein Herr! gospodje! meine Herren! milostljivi gospod! gnädiger Herr! pri gospodu župniku, beim Herrn Pfarrer (tudi se govori: pri gospod-župniku, *Mik.*); — po gospoda poslati, den Priester zu einem Kranken holen lassen; stari, mladi g., der Pfarrer, der Kaplan, *Goriš.*; — = Bog: Gospod z vami!

— der Herr = Gebieter; tukaj sem jaz gospod; gospod črez vse gospode; *(gen., dat., acc. sing., acc. pl.* gospodi, *Trub.-Mik.Krelj-C.)*.

gospóda, *f. coll.* die Herrenleute, der Herrenstand; kar gospoda stori krivo, kmetje plačati morajo živo, *Cig.*; die Herrschaft(en); gospoda so se nekam odpeljali, die Herrschaften sind ausgefahren, *Cig.*; častita gospoda! geehrte Herren (und Damen)! Gospoda vsi pritrdijo, *Npes.-K.*; Gospoda se ogledajo, *Npes.-K.*; Naj gospoda pije vodo, Ker za vince ne (u)trpi, *Npes.-Mik.*; — *gen.* tudi: gospodę.

gospodár, rja, *m.* der Hauswirt; kje je gospodar; dober gospodar biti, guter Wirt sein; — der Dienstgeber; kakršni gospodarji, taki posli, wie der Herr, so der Knecht; — der Besitzer, der Eigenthümer; g. kake kupčije, ladje, rudnika itd., *Cig.*; der Lehrherr, der Meister eines Gewerbes; — der Beherrscher: Bog je vsega sveta g., — g. biti čegav ali komu, über jemanden zu befehlen haben; tukaj nisi ti gospodar, hier hast du nichts zu befehlen; jaz ga nisem g. = ne morem mu zapovedovati, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; ne biti samega sebe g., außer sich sein, *Cig.*; denar gospodar, Geld regiert die Welt.

gospodârček, čka, *m. dem.* gospodarec: bajeslovno bitje; dober duh (v nar. pripovedkah), *Glas. II. 115.*

gospodárčen, čna, *adj.* = gospodaren, *Jan.*

gospodáren, rna, *adj.* wirtschaftlich, haushältig, *V.-Cig., Jan., Gor.-DSv.*

gospodaríca, *f.* = gospodinja, *Mur., Cig.*

gospodaríčica, *f. dem.* gospodarica, *Dict.-Mik.*

gospodarîten, tna, *adj. Mur.*, pogl. gospodaren.

gospodarîtev, tve, *f.* = gospodarjenje, *Mur.*

gospodáriti, ârim, *vb. impf.* 1) Herr sein, zu befehlen haben, walten; tukaj hoče vsakdo g.; žena gospodari, die Frau trägt die Hosen, *Cig.*; — die Wirtschaft führen, wirtschaften; slabo, dobro g.; — g. s čim, mit etwas gebaren; g. z denarjem; g. z občinsko svojino, *Levst.(Nauk)*; — hausen: sovražniki so tu strašno gospodarili; grassieren: kuga tu gospodari, *Cig.*; — 2) beherrschen: g. jezo, bemeistern, *Ravn.*; mesu ne daj g. tela, *Vrtov.-Jan.(Slovn.)*

gospodárjenje, *n.* 1) das Herrsein, das Schalten und Walten; — der Wirtschaftsbetrieb, die Haushaltung; — die Gebarung; das Grassieren; — 2) das Beherrschen; — prim. gospodariti.

gospodarjeváti, ûjem, *vb. impf.* = gospodariti, *Guts., Zora.*

gospodarljìv, íva, *adj.* wirtschaftlich, *Cig.*

gospodârnica, *f.* die Haushälterin, *Mur.*; die Meierin, *Jan.*

gospodârnik, *m.* der Haushalter, *Mur., Ravn.*; der Meier, der Oekonom, *Jan.*

gospodárnost, *f.* die Haushältigkeit, die Kunst gut zu wirtschaften, die Oekonomie, *Cig., Jan., Slom.*; to veleva g., das verlangt die Rücksicht auf die Oekonomie, *Levst.(Cest.)*; z umno gospodarnostjo imetek pomnožiti, *Slovan.*

gospodárski, *adj.* einen Hausherrn betreffend, ihm entsprechend, Wirtschafts-, Oekonomie-; gospodarski opravki; gospodarsko ponosen, *Glas.*

gospodârstevce, *n. dem.* gospodarstvo, kleine Wirtschaft, *Vrt.*

gospodârstven, tvena, *adj.* Wirtschafts-, Verwaltungs-; gospodarstveno leto, das Verwaltungsjahr.

gospodârstvǫ, *n.* die Wirtschaft; die Oekonomie; g. prevzeti, oskrbovati; kmetsko g., die Bauernwirtschaft; umno g., rationelle Oekonomie; (v)zgledno g., eine Musterwirtschaft, *Nov., nk.*; hišno g., die Hauswirtschaft; žensko g., die Weiberwirtschaft; — narodno g., die Nationaloekonomie, *Cig.(T.), nk.*; politično g., die politische Oekonomie, *Cig.(T.)*; državno g., der Staatshaushalt, *Cig.(T.)*.

gospǫ̂dek, dka, *m. dem.* gospod, = gospodič; vzdihujoči gospodki, *Levst.(Zb. sp.)*.

gospodìč, íča, *m.* das Herrchen, junger Herr, *Cig., Jan., Valj.(Rad)*; der Edelknabe, der Junker, *Rez.-C.*

gospodíček, čka, *m. dem.* gospodič; das Herrchen, *Jan.*

gospodíčič, *m. dem.* gospodič; das Herrchen; der Edelknabe, der Junker, *Mur., Cig., Dalm.*

gospodíčna, *f.* 1) das Fräulein: pojdi doli, gospodična, ti babelska hči, *Dalm.*; Notri je žlahten gospod, žlahtna gospa, In eno gospodično imata, *Npes.-K.*; Bog jo živi gospodično! *Preš.*; — 2) neka hruška, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*; — 3) nekatere rastline: der Himmelsschlüssel (primula acaulis), *C.*; — die Knotenblume (leucoium vernum), *Medv.(Rok.)*; — die Nachtkerze (oenothera biennis), *SlGor.-Erj.(Torb.)*; — das Gänseblümchen (bellis perennis), *Sp., Idrija-Erj.(Torb.)*.

gospodíčnica, *f.* 1) *dem.* gospodična; ein kleines Fräulein; — 2) neka hruška, *Cig., C., Z.*; — 3) der Klatschmohn (papaver rhoeas), *Solkan pri Gorici-Erj.(Torb.)*; dokler je cvet še v popku, ugibljejo otroci, ali je gospod (bel), ali gospa (rdeč), *Bilje-Erj.(Torb.)*; — die Judenkirsche (physalis Alkekengi), *Dict., C.*

gospodíčnik, *m.* neko jabolko, *Cig.*

gospodîn, *m.* = gospod, gospodar, *Habd.-Mik., Danj.-Valj.(Rad), Rez.-Baud.*

gospodínja, *f.* die Herrin, die zu befehlen hat; die Hausfrau; gospodar je šel z doma, gospodinja pa je doma; die Wirtin; dobra g., eine gute Wirtin; — die Haushälterin; biti pri kom za gospodinjo; die Dienstfrau; imeti dobro gospodinjo; — die Quartierfrau, die Kostfrau.

gospodínjenje, *n.* das Wirtschaften (der Frau).

gospodínjiti, înjim, *vb. impf.* als Hausfrau walten, das Hauswesen, insoferne es der Hauswirtin obliegt, führen; kadar ona gospodari, on pa gospodinji, je narobe svet, *Z.*; — g. koga, jemandes Wirtschafterin sein, *C.*; gospodinjila ga je sestra, *Zv.*; tudi: g. komu, *Zv.*

gospodînjski, *adj.* eine Hausfrau oder Wirtschafterin betreffend, Hausfrauen; gospodinjsko delo.
gospodînjstvǫ, *n.* das Geschäft der Hausfrau oder Wirtschafterin; Marija je tudi pri gospodinjstvu vseh ženskih čednosti ljubezniva podoba, *Ravn.*
gospodljìv, íva, *adj.* herrschsüchtig, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Ravn.*; on (župan) se ne boj nikogar, a gospodljiv zopet ne sme biti, *Levst.(Nauk).*
gospodljívost, *f.* die Herrschsucht, *V.-Cig.*
gospộdnica, *f.* = gospojnica: velika, mala g., Groß-, Kleinfrauentag, *Mur.*, *Cig.*, *Danj.-Mik.*, *Dolnje Kor.-Jarn.(Rok.).*
gospódnji, *adj.* 1) des Herrn (Gottes), *Mik.*; v gospodnjem imenu, *Krelj*; gospodnji duh, gospodnje ime, *Dalm.*; gospodnji angel, *Kast.*; gospodnje leto, das Jahr des Heils, *Cig.(T.)*; — 2) herrschaftlich, Herren-, *V.-Cig.*, *Jan.*; gospodnja služba, Herrendienst, *Cig.*
gospodovânje, *n.* das Herrsein, das Herrschen.
gospodováti, ûjem, *vb. impf.* Herr sein, walten, herrschen; g. nad kom ali čim, beherrschen, *Cig.(T.)*, *Met.-Mik.*
gospodovâvec, vca, *m.* der Beherrscher, der Gebieter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
gospodováven, vna, *adj.* = gospodljiv, *V.-Cig.*
gospodovâvka, *f.* die Beherrscherin, die Gebieterin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
gospodovâvski, *adj.* herrisch, *Jan.*, *C.*
gospódska, *f.* pogl. gosposka.
gospódski, *adj.* pogl. gosposki.
gospódstvǫ, *n.* pogl. gospostvo.
gospódščina, *f.* pogl. gosposčina.
gospộjnica, *f.* 1) velika, mala g., der Groß-, Kleinfrauentag, *Jan.*, *C.*, *Št.*; — 2) neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*
gospộjščnica, *f.* die Sumpfleberblume (parnassia palustris), *Medv.(Rok.).*
gospon, *m.* = gospod, *Habd.-Mik.*, *ogr.-Mik.*; iz: gospodin.
gosponič, *m. dem.* gospon, *Prip.-Mik.*
gospóska, *f.* die Obrigkeit, die Behörde; mestna g., der Stadtmagistrat, *Dict.*; — pogl. oblastvo.
gospóski, *adj.* Herren-; gosposka zbornica, das Herrenhaus, *nk.*; den Herrenleuten gehörig, sie betreffend, ihnen entsprechend; gosposke šege, po gosposko živeti, oblačiti se.
gospộstvǫ, *n.* 1) die Gebieterschaft, die Herrschaft, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — der Bereich der Herrschaft: po vsem njegovem gospostvu, *Dalm.*; — 2) der Herrenstand, *Jan.*; Vsi stani na svetu Potrebni so nam, Posebno pa kmetstvo, Gospostvo z maštvam (nam. -om), *Npes.-K.*; — 3) Vaše g.! Eure Herrlichkeit! *Cig.*; — tudi gospostvò, *Valj.(Rad).*
gospǫ́ščina, *f.* 1) der Herrenstand; tudi nji je dišala gospoščina, *LjZv.*; — 2) die Obrigkeit, *Meg.*; deželska in duhovska g., *Trub.*; od hude gospoščine silo in vse zlo trpeti, *Dalm.*; — 3) das Dominium, die Grundherrschaft, *Cig.*, *Jan.*; — der herrschaftliche Grund, *Svet.(Rok.)*; — 4) vormals: die Abgaben und Leistungen an die Grundherrschaft, *ogr.-C.*
gospǫ́ščinski, *adj.* Herrschafts-: g. grb, *Cig.*
gộst, *g.* gostû, gósta, *m.* 1) der Gast; danes imamo goste; v gostih biti, zugaste sein, v goste iti, zugaste gehen, *Dol.-Cig.*; = gostač, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Kor.-Zv.*, *Notr.*; — *pl.* tudi: gostjẹ̑ (kakor ljudje), *Mik.*, *V. G. III. 140. Valj.(Rad. 47., 47 sq.)*; nepozvani gostje, *ogr.*; dragi vi gostje, *Danj.(Posv.p.)*; gospod je svoje gosti k njemu povabil, *Dalm.*; dobro vino položiti pred gosti, *ogr.*; — sem spadajo tudi reki: v gosteh biti, zugaste sein, *Jan.*, *Krelj*; v gosti iti, als Gast irgendwohin kommen, besuchen gehen, *ogr.-C.*; Če se mu kaj do mene zdi, Naj pride k meni sam v gosti, *Npes.-K.*
gộst, gósta, *adj.* 1) dicht; gosta trava, gosto drevje; goste lase imeti, einen dichten Haarwuchs haben; gosto platno, dichte Leinwand; gosto šivati; gosto sejati; gosto sito, feiner Sieb; gost glavnik, dichter Kamm; — gosta megla; — 2) dickflüssig, dick; gosta juha (kurze Brühe), gosta kri; — 3) oftmalig, *Cig.*; gosta služba, redka suknja, wer oft den Dienst wechselt, wird wenig ersparen, *Npreg.-Mur.*; ima redke zobe pa goste laže, *Npreg.-jvzhŠt.*; gostih besed, redselig, *Cig.*; po gostem, po gosto, häufig; gosto, oft, gost(i) čas, häufig, *vzhŠt.*; — *(compar.* gostejši, gošči, *C.).*
gostáč, *m.* der Miethwohner, der Inwohner, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*, *nk.*; gostači, Miethleute, *Cig.*; gostačev g., der Afterinwohner, *Cig.*
gostáček, čka, *m. dem.* gostač, *Cig.*
gostačíca, *f.* die Miethwohnerin.
gostâčka, *f.* die Miethwohnerin, die Inwohnerin, *Cig.*
gostarîja, *f.* 1) = gostaštvo, *M.*; — 2) po nem. Gasterei, *Cig.*, *Jan.*, *Jsvkr.*, *Bas.*
gostarína, *f.* das Tafelgeld, *Jan.*
gostáščina, *f.* der Miethwohnerzins, der Inwohnerzins, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Nov.*
gostâštvǫ, *n.* die Inwohnerschaft, der Inwohnerstand, *Cig.*
gộstba, *f.* das Gastmal, die Gasterei, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Zora.*
gósten, tna, *adj.* 1) = pogostljiv, gastfrei, *Cig.*, *Jan.*; — 2) Gast-: gostna pravica, das Gastrecht, *Jan.*
gostéti, ím, *vb. impf.* = gostiti se, dicht werden, *Jan.(H.).*
gostî, *f. pl.* das Gastmal, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; gosti napraviti, danes imamo gosti, *Cig.*; na gosti pozvati, *Prip.-Mik.*; To bile čudne so gosti, *Npes.-K.*; — postalo iz: gost (*acc. pl.* gosti), *Mik.*, *V. G. III. 140.*
gǫ́sti, gǫ́dem, *vb. impf.* 1) geigen; g. na gosli; Štirje jo godejo, Štirje pa trobijo, *Npes.*; (ein Musikstück) spielen: godci lepo godejo; mladi ljudje, katerim nebesa godejo, denen der Himmel voll Baßgeigen ist, *Jurč.*; — vedno eno g., immer bei einer Leier bleiben,

immer dasselbe wiederholen; — kdor resnico gode, temu gosli zbijejo, *Npreg.-Ljub.*; — 2) murren, brummen: ves dan gode; nad kom g., auf jemanden schmälen, keifen, *Cig.*; — schnurren, mačka gode (= prede), *Cig.*, *Jan.*, *C.*

gostíč, *m.* = 2. gostivec, der Condensator, *Jan.(H.)*.

góstij, *m.* = gostač, *Mik.*

1. **góstija**, *f.* 1) = gostja 1), *Mik.*; — 2) = gostja 2), *LjZv.*

2. **gostîja**, *f.* die Gasterei, der Schmaus; gostijo napraviti; na gostijo povabiti.

gostîlna, *f.* = gostilnica, *nk.*

gostîlnica, *f.* das Gasthaus, das Wirtshaus, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

gostîlničar, rja, *m.* der Gastwirt, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

gostîlničarica, *f.* = gostilničarka, *Jan.(H.)*.

gostîlničarka, *f.* die Gastwirtin, *nk.*

gostîlničarski, *adj.* Gastwirt-: g. obrt, *nk.*

gostîlničarstvo, *n.* die Gastwirtschaft, *Jan.*

gostîlničen, čna, *adj.* Gasthaus-, Wirtshaus-, *nk.*

1. **gostîlnik**, *m.* 1) = gostilničar, *Cig.*, *Jan.*, *ZgD.* (stsl.); — 2) der Gastgeber: posloviti se pri gostilniku, *Jurč.*

2. **gostîlnik**, *m.* der Condensator, *Cig.(T.)*, *C.*, *Sen.(Fiz.)*.

gostîlniški, *adj.* Gasthaus-, *Cig.*, *nk.*

1. **gostílo**, *n.* = gosti, *Cig.*, *Jan.*, *Slom.-C.*

2. **gostílo**, *n.* der Condensationsapparat, *Cig.(T.)*.

1. **gostína**, *f.* das Gastmal, *Jan.*

2. **gostína**, *f.* 1) = gošča, das Dickicht, *Cig.*, *Fr.-C.*; — 2) die Dichte, *Valj.(Rad)*.

gostînčar, rja, *m.* = gostilničar, *Jan.*, *Ravn.*; — prim. gostinec.

gostînčarica, *f.* = gostilničarica, *Jan.*

gostînica, *f.* (stsl.) *Ravn.*, pogl. gostilnica.

gostînec, nca, *m.* *Jan.*, (češ.), pogl. gostilnica.

góstinja, *f.* 1) weiblicher Gast, *Let.*: mehkužnost in lahkoživnost sta mu ostali neznani gostinji, *LjZv.*; — 2) die Inwohnerin, (gostnja), *Met.*

gostînski, *adj.* Gast-, *Jan.*; gastfreundlich: gostinski počastiti koga, *Let.*; gostinska zveza, gastfreundschaftliche Verbindung, *Zv.*; — prim. hs. gostinski, kar pripada gostom.

gostíšče, *n.* 1) das Einkehrhaus, das Hospiz, *Cig.*, *C.*; gostišče na gori sv. Bernarda, *nk.*; — das Hotel, *SlN.*, *Zora*; — 2) = gosti, *C.*

gostîtelj, *m.* der Bewirtende, der Gastgeber, *Jan.*, *Let.*

1. **gostîtev**, tve, *f.* die Bewirtung, *Jan.*; — das Gastmal, *Cig.*, *C.*

2. **gostîtev**, tve, *f.* die Verdichtung, *Cig.(T.)*.

1. **gostíti**, ím, *vb. impf.* 1) bewirten: g. koga, jemanden bewirten, jemandem ein Mahl veranstalten; — *pren.* tako mi je gostil = tako mi je pravil, *Glas.*; — 2) g. se, schmausen; g. se s kako rečjo, sich etwas wohl schmecken lassen, *jvzhŠt.*

2. **gostíti**, ím, *vb. impf.* dicht machen, verdichten; eindicken: g. sol, gradieren, *Cig.*; condensieren, *Cig.(T.)*; g. se, dicht werden, sich verdichten; iskre se goste, *Jan.*; dick werden (o tekočinah); — (besede) g., schnell reden, *Cig.*

gostîtva, *f.* = gostitev, *Valj.(Rad)*.

1. **gostîvec**, vca, *m.* der Bewirtende, der Gastgeber, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*, *C.*

2. **gostîvec**, vca, *m.* der Condensator, *Jan.*

góstja, *f.* 1) die Gastin, *Jan.*, *Vrt.*; — 2) die Inwohnerin, *Cig.*, *Jan.*; — prim. gostija.

gostjâvec, vca, *m.* der Gast (kdor v gostje pride), *Polj.*

gostjâvka, *f.* ženska, katera v gostje pride, *Polj.*

góstje, *n.* = gostí, *BlKr.-M.*; g. napraviti, *Cig.*; — v gostje iti, priti, als Gast kommen, einen Besuch machen, *Jan.*, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Zv.*, *Polj.*; Kdaj boš ti sestričica V gostje k nama li prišla? *Npes.-K.*; K meni pa moj brat v gostje gre, *Npes.-K.*; v g. vabiti, povabiti, zugaste bitten, *Meg.*, *Krelj*, *Dalm.*; v g. se komu ponuditi, sich jemandem als Gast anbieten, *Vrt.*; z nobenim gostjem, *Ravn.*; — v gostje mi hodi = spehuje se mi (o jedi), *Polj.*; (po *Mik.*, *V. G. III. 140.* prav za prav *acc.* = gosti, gostje; — *g.* gostjâ, *Polj.*).

gostljàt, áta, *adj.* dicklich, *Cig.*, *C.*

gostljìv, íva, *adj.* bewirtlich, gastfreundlich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

gostljívost, *f.* die Gastfreundlichkeit, *Jan.*, *C.*

gostman, *m.* = gostač, *Notr.*

gostniti, nem, *vb. pf.* dicht werden, *Rez.-C.*

gostníca, *f.* 1) die Kosthalterin, *Cig.*; — 2) das Gastzimmer, *Jarn.*, *Mur.*; — 3) neka hruška, *Šebrelje-Erj.(Torb.)*.

gostník, *m.* 1) der Kosthalter, der Restaurateur, *Cig.*; der Gastgeber, *Hip.(Orb.)*; — 2) der Schmauser, *Jan.*

gostnja, *f.* nam. gostinja, *Mik.*

gostnjak, *m.*, *Mur.*, pogl. gostač.

góstnost, *f.* die Gastfreundlichkeit, *Cig.*

gostóba, *f.* = gostost, *Cig.*

gostobeséden, dna, *adj.* redselig, wortreich, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Zv.*, *Levst.(Zb. sp.)*.

gostobesédnost, *f.* die Redseligkeit, *Zv.*

gostocvéten, tna, *adj.* dichtblütig, *Cig.*

gostôča, *f.* = gostost, *Mur.*, *Cig.*

gostodìh, díha, *m.* schnelles Athmen: g. se človeka loti, kadar gre v hrib, *Dol.*

gostoímrast, *adj.* dichtaderig (o lesu), *C.*

gostokrat, *adv.* oftmals, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Danj.(Posv. p.)*, *Zora*.

gostokraten, tna, *adj.* häufig, oftmalig, *Mur.*, *Cig.*, *C.*

gostokŕven, vna, *adj.* dickblütig, *Cig.*

gostolàs, lása, *adj.* dichthaarig, *Cig.*

gostolênje, *n.* das Gezwitscher, der Schlag der Vögel, *Cig.*

gostolésen, sna, *adj.* dichtwaldig, *Cig.*

gostoléten, tna, *adj.* dichtaderig, feinaderig (o lesu), *Cig.*, *Jan.*

gostoléti, ím, *vb. impf.* zwitschern, schmettern, trillern (o ptičjem petju), *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — *pren.* gostolela mu je svoje besede na uho, *Let.*; meni ni nikogar treba, da bi mi

gostolel na ušesa, *Jurč.*; — geschwind reden, *Cig.*
gostolévati, am, *vb. impf.* zu zwitschern, zu schlagen pflegen, *Jan., C.*; Po nebu ptice letajo, Preljubo gostolevajo, *Npes.-K.*; lastovica veselo gostoleva v sinjem zraku, *Zv.*
gostolêvek, vka, *m.* der Triller, *Jan.*
gostolìst, lísta, *adj.* dichtbelaubt, *Jan.*
gostolísten, tna, *adj.* dichtbelaubt, *Cig., Jan.*
gostoljùb, ljúba, *m.* kdor goste ljubi, der Gastfreund, *Cig., Jan.*
gostoljùb, ljúba, *adj.* = gostljuben, *Cig., Jan., Let., Levst.(Zb. sp.).*
gostoljúben, bna, *adj.* gastfreundlich, *Jan., nk.*
gostoljûbje, *n.* die Gastfreundlichkeit, *Jan.*
gostoljúbnost, *f.* die Gastfreundlichkeit, *Cig., Jan., nk.*
gôstoma, *adv.* häufig, *ogr.-M.*
gostomeglên, *adj.* dicknebelig, *Cig.*
gostomèr, méra, *m.* der Dichtigkeitsmesser, das Aräometer, *Cig., Jan.*; *Cig.(T.), DZ.* g. z lestvico, das Scalenaräometer, *Cig.(T.), Sen.(Fiz.)*; odstotni g., das Procentenaräometer, *Sen.(Fiz.).*
gostonòg, nóga, *m.* die Mauerassel, *Cig.*; gostonogi, Schnurasseln (julidae), *Erj.(Ž.)*; navadni gostonog, die gemeine Schnurassel (julus terrestris), *Erj.(Ž.).*
gostonóga, *f.* = gostonog, *Dol.*
gostonôžnica, *f.* die Scherenassel, *Cig.*
gostopéren, rna, *adj.* = gospernat, *Jan.*
gostopêrnat, *adj.* dichtbefiedert, *Cig.*
gostopèt, péta, *adj.* mit kleinen und schnellen Schritten: gostopeto stopicati, *Jurč.*
gostoróžen, žna, *adj.* reich an Trieben, dicht: gostorožno trsje, *Raič(Let.).*
gostosêjci, *m. pl.* = gostosevci, *Jap., C.*
gostosêjčiči, *m. pl.* = gostosevci, *C.*
gostosêvci, *m. pl.* die Plejaden, die Gluckhenne, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.), Ravn., Blc.-C., Gor.-Mik., Dol., Blkr.*; — („wohl die dicht Hingestreuten", *Mik.[Et.]*; toda prim. gostoževci).
gostosêvčiči, *m. pl.* = gostosevci, *Pohl., C.*
gostosêvčki, *m. pl.* gostosevci, *M.*
gostôst, *f.* die Dichte, die Dichtheit.
gostostrêlka, *f.* die Mitrailleuse, *nk.*
gostóta, *f.* die Dichte, *Cig., Jan., Cig.(T.).*
gostovânjčin, *m.* = gostovanjščak, *C.*
gostovânje, *n.* 1) die Gasterei, der Schmaus; Njemu oče nje napravi Imenitno gostovanje, *Preš.*; — der Hochzeitsschmaus, die Hochzeit, (gostúvanje) *vzhŠt.-Mur., ogr.-M., Danj.-Valj.(Rad).* — 2) das Inwohnersein, die Inwohnerschaft, *C.*; das zur Miethe Wohnen, *Cig., Jan.*; zastonj g. imeti, zinsfrei wohnen, *Cig.*
gostovânjec, njca, *m.* = gostovanjščak, *C.*
gostovânjski, *adj.* hochzeitlich, *M.*
gostovânjščak, *m.* der Hochzeitsgast, der Hochzeiter, *Mur., Cig., Danj.-Mik., vzhŠt.*
gostováti, ûjem, *vb. impf.* 1) *intr. a)* zugaste sein, *C.*; g. na zemlji, durch das Erdenleben pilgern, *C.*; *b)* als Inwohner in einem fremden Hause wohnen, zur Miethe wohnen, *Mur., Cig., C., M., Polj.*; zastonj g., zinsfrei wohnen, *Cig.*; — 2) *tr.* g. koga, bewirten, *Mur., Cig., Jan., C.*; Kristusa gostujo, *Trub.*; g. se, schmausen, *Cig., Jan., C.*; pos. bei einem Hochzeitsschmause sein, *C.*
gostovâvec, vca, *m.* 1) der Tischgenosse, *Jap.-C.*; — der Schmausbruder, der Prasser, *Guts.-Cig., Jan.*; — 2) der Inwohner, *ces. ukaz l. 1770-Kres IV. 262*; — die Miethspartei, *Jan.*; — 3) der Bewirter, der Gastgeber, *Cig., Valj.(Rad).*
gostóven, vna, *adj.* gastfrei, *Mur.*; pogl. gostljiv.
gostovína, *f.* = gosti, *Cig., Jan., C.*; bil sem na gostovini, *C.*
gostóvski, *adj.* Gast-: gostovsko pravo, das Gastrecht, *Let.*
gostóvščina, *f.* die Gasterei: po gostovščinah hoditi, *Gor.*
gostožêrčiči, *m. pl.* = gostožirci, *Dalm.*
gostožêrci, *m. pl.* = gostožirci, *Valj.(Rad).*
gostožêvci, *m. pl.* die Plejaden, *Valj.(Rad), Ravn., Čb.(Vod.)-Valj.(Rad).*
gostožêvke, *f. pl.* = gostoževci, *Jan.*
gostožíliti, žîlim, *vb. impf.* zwitschern, *Cig., Jan.*; durcheinander quiekend schreien (o otrocih), *Lašče-Levst.(M.).*
gostožîrji, *m. pl.* = gostožirci, *Cig.*
gostožîrci, *m. pl.* die Plejaden, *Mur., Cig., Jan., Met.*
gostožôbnik, *m.* = devetogub, *Dol.*; (der Roden, der 4. Magen der Wiederkäuer, *V.-Cig.* ?).
1\. **gošča**, *f.* = gostitev 1), *C.*; — hs.
2\. **góšča**, *f.* 1) das Dickicht, dichtes Gebüsch, dichter Wald; šel je v brezovo goščo trto rezat, *Jurč.*; — 2) gosta tekočina: der Bodensatz einer Flüssigkeit, *Mur., Cig., Jan.*; — die Maische, *Gor.*; — die Biestmilch, *Rez.-C.*
goščâva, *f.* 1) das Dickicht, dichtes Gestrüppe, dichter Wald; V odljudni goščavi sam zase živi, *Preš.*; — 2) gosta tekočina: der Bodensatz einer Flüssigkeit, *Dict. Mur., Cig.*; oljna goščava, der Oelsatz, *DZ.*; — goščava ali drožje, *Krelj*; — bule s črno goščavo, Schwarzgeschwülste, *Str.*
goščâvanje, *n.* = goščevanje, *ogr.-C.*
goščâvje, *n.* das Dickicht, *ZgD., jvzhŠt.*
goščâvka, *f.* die Gartenrose (rosa centifolia), *Mur., Cig., Jan., Tuš.(R.), Vod.(Pes.).*
1\. **goščénje**, *n.* das Bewirten; — das Gastmahl, der Schmaus, (goščenjè) *ogr.-Valj.(Rad)*, (goščénje) *kajk.-Valj.(Rad).*
2\. **goščénje**, *n.* das Verdichten, *Z.*
góščera, *f.* nizka gošča, (Dickicht), *ogr.-Valj.(Rad)*; (gúščara, *kajk.-Valj.[Rad]).*
goščevânje, *n.* Gastereien, *ogr.-C.*; („goščuvânje), *kajk.-Valj.(Rad).*
goščíca, *f.* = gošča 2), *Mur.*; der Oelsatz, *Cig.*
1\. **goščína**, *f.* das Gastmahl, *C.*
2\. **goščína**, *f.* = gostina, *Valj.(Rad).*
gôščnat, *adj.* gestrüppig, dicht verwachsen, *C.*
goščóba, *f.* = goščava 2), *Jan., C.*
goštâra, *f.* = steklenica, *Notr.-Levst.(Rok.)*; — prim. hs. gostara iz novogr. γαστέρα, *Dan.*

gǫ́ta, *f.* die Fistel, *Z.*: rana na nogi, iz katere zmerom teče, *C.*; — prim. it. gotta, Gicht. (?)
gǫ́tast, *adj.* fistulös, *Blc.-C.*
gǫ́tav, *adj.* = gotast, *Z.*: gotave noge, offene Füße, *Vrtov.-Cig.*
gǫ́ter, tra, *m.* nam. boter, *Št.*
gǫ́tica, *f.* nam. botrica, *Slom.-C.*; prim. goter.
gotòv, ǫ́va, *adj.* 1) fertig: suknja je gotova; — slive so gotove (reif), *C.*; (po nem.) gotov sem, ich bin fertig; — bereit: g. k odhodu, reisefertig, *Cig.*, *Jan.*: g. umreti, *C.*; g. na smrt, *ogr.-C.*; — 2) bar: g. denar, bares Geld: — 3) sicher, bestimmt, fix: toliko ima gotovega, gotove plače, nekaj si pa še lahko prisluži; — gotovi čas, die bestimmte Zeit; — ausgemacht, unzweifelhaft, sicher; to je gotovo; gotova resnica; gotova laž; za gotovo vedeti, bestimmt wissen; za gotovo obljubiti, bestimmt versprechen; dolga bolezen, gotova smrt; toliko je gotovo, so viel steht fest; na gotovo postaviti dogodek, den Thatbestand constatieren, *DZ.*; gotovo pridi! komm gewiss! gotovo si me hotel prekaniti, gewiss wolltest du mich überlisten.
gotǫ̂vec, vca, *m.* 1) bares Geld: samo gotovca ima toliko, *BlKr.*; — 2) = porok, der Gutsteher, *C.*
gotǫ́ven, vna, *adj.* = gotov, *Jan.(H.)*.
gotǫ̂vka, *f.* die Barschaft, der Barvorrath, *ogr.-C.*
gotovílǫ, *n.* = gotovina, *C.*
gotovína, *f.* 1) bares Geld; v gotovini plačati, bar bezahlen; — 2) der Vorrath an verfertigten Gegenständen, *Fr.-C.*; — 3) das Mehl, *Kast.*, *BlKr.*; (gotǫ́vina, *BlKr.*).
gotovînski, *adj.* Bar-: gotovinski troški, *Levst.(Pril.)*; gotovinsko izplačilo, *DZ.*
gotǫ́viti, ǫ̑vim, *vb. impf.* 1) zurichten, *Cig.*; — 2) sicherstellen, *Jan.*
gotǫ́vnost, *f.* = gotovost, *Mur.*, *ogr.-C.*, *nk.*
gotǫ́vost, *f.* 1) die Bereitschaft, *Cig.*, *Jan.*; — die Bereitwilligkeit: g. na službo, die Dienstfertigkeit, *C.*: — 2) die Gewissheit, die Bestimmtheit, *Cig.*, *Jan.*, *kn.*
gotǫ́vščina, *f.* = gotovina, *ogr.-M.*
gǫ́tra, *f.* nam. botra, *C.*
gōtski, *adj.* gothisch: gotski oblok, der Spitzbogen, *Cig.(T.)*.
govę̑d, *f. coll.* das Rindvieh: vsa goved, *Npes.-Cig.*; kadar se tuja goved žene skozi selišče, naj domača bode zaprta, *Levst.(Nauk)*.
govę̂dar, rja, *m.* der Rinderhirt, der Rinderknecht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; tudi: govedár, *Valj.(Rad)*; — der Rindviehzüchter, *Cig.*
govę̂darica, *f.* die Rindermagd, *Valj.(Rad)*.
govedarīja, *f.* die Rindviehzucht, *Mur.*, *Cig.*
govedarína, *f.* der Rinderhirtenlohn, *Mur.*
govę̂darski, *adj.* Rindviehhirten-, *Mur.*, *Cig.*
govę̂darstvǫ, *n.* die Rindviehzucht, *Mur.*, *Cig.(T.)*.
govę́dast, *adj.* zabit, ochsendumm, *Cig.*
govę́de, eta, *n.* ein Stück junges Rindvieh, *C.*, *Valj.(Rad)*.
govę́den, dna, *adj.* = govedast, *Gor.*: ungeschickt, *Z.*

govę̂dina, *f.* 1) das Rindfleisch: — 2) = goved, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; drobnica in g., *Ravn.*
govę́dji, *adj.* = goveji, *Štrek.*
govę́dnost, *f.* die Ochsenhaftigkeit, *Cig.*
govę́dǫ, *n.* 1) das Rind (ein Stück Rindvieh); troje goved, drei Stück Rindvieh, *C.*; *pl.* goveda, das Rindvieh; goveda za pleme, za rejo, das Zuchtrind, *Cig.*; — tudi psovka: ti si pravo govedo! *Savinska dol.*
govedorę̂ja, *f.* die Rindviehzucht, *Nov.*
govę́dski, *adj.* = goveji, *Mur.*; (goveski, *Dict.*).
govę́jak, *m.* der Rindviehmist, *Cig.*, *C.*
govę́ji, *adj.* vom Rind, Rind-; goveje meso, goveja živina.
govę́jski, *adj.* = goveji, *C.*, *jvzhŠt.*
govę́jščak, *m.* der Rindviehmist, *ogr.-C.*
gǫ́vence, *n. dem.* govno, *Pjk.(Črt.)*.
govę́ski, *adj.* = govedski, *Dict.*
gǫ́vna, *f.* 1) = govno, *Rib.-Mik.*; — 2) *pl.* govne, ovčji pašnik, *Sp. Idrija-Erj.(Torb.)*.
govnáč, *m.* der Rosskäfer (geotrupes stercorarius), *Erj.(Ž.)*, *Kras-Erj.(Torb.)*.
govnár, rja, *m.* = govnač, *C.*, *Z.*
govnâčka, *f.* die Raubmöve (lestris), *Cig.*, *Frey.(F.)*.
gǫ̂vnat, *adj.* dreckig, voll Unrath, *Cig.*
govnjáč, *m.* = govnač, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*
govnják, *m.* der Mistkarren, *Cig.*
govnjáti, âm, *vb. impf.* unverständlich reden, (nam. gogniati), *Št.*; jeclja in govnja, sam ne ve kaj, *SlN.*
1. **gǫ́vnǫ,** *n.* 1) der Darmkoth, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Trub.*, *Dalm.*, *ogr.-Mik.*, *Dol.*, *BlKr.*; — 2) vražje g., der Teufelsdreck (asa foetida), *Tuš.(B.)*.
2. **gǫ́vnǫ,** *n.* prostor pri opekarnici, kjer se suši opeka, *Bilje pri Gorici-Erj.(Torb.)*; — nam. gumno.
govnobȓbec, bca, *m.* = govnač, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
gǫ́vǫ, *n.* nam. govedo, *Kras.*
gǫ̂vor, *m.* die Rede, das Gespräch; g. nastaviti o čem, etwas zur Sprache bringen, *M.*; g. se plete na vse kite, das Gespräch spinnt sich nach allen Seiten, *Jan.*: — die Rede, der Vortrag; g. imeti, eine Rede halten; naučen g., memorierte Rede, govor z mesta, eine Rede aus dem Stegreif, *Cig.(T.)*; nagrobni govor, die Grabrede, *Jan.*, *nk.*; = pogrebni g., *Cig.*
govoráč, *m.* der Redselige, *Vrt.*
govorčîn, *m.* der Sprecher, *Dict.*; der Sprecher bei Hochzeiten, *Z.*, *C.*: — der Advocat, *Dict.*, *Cig.*
govórec, rca, *m.* der Sprecher, der Redner, *Mur.*, *Jan.*; dober g., *Gor.*; najboljši g., *Levst.(Zb. sp.)*.
gǫ̂voren, rna, *adj.* 1) zur Sprache, Rede gehörig, *Jan.*; govorni razpol, der Redetheil, *Jan.*; govorni organ, *Zora*; — 2) govǫ́ren, beredsam, *Cig.*
govorę́vati, am, *vb. impf.* zu sprechen pflegen, *Dol.*
govoríca, *f.* 1) das Gerede, das Gerücht; g. je, es geht das Gerücht; g. se je raznesla

po vsem mestu, das Gerücht durchlief die ganze Stadt, *Cig.*; po deželi je šla govorica, *LjZv.*; — 2) die Rede: Marsikdaj se govorica ti zmeša, *Preš.*; — das Gespräch, die Unterhaltung, *Cig.*, *Jan.*; ne poide mu tako naglo g., *Jurč.*; — 3) die Sprechweise: die Mundart, *C.*; domača g., heimatliche Klänge, *C.*

govoríčenje, *n.* das Schwatzen, das Gefasel.

govoríčiti, îčim, *vb. impf.* faseln, schwatzen, *Jan.*, *C.*, *Gor.-Levst.(M.)*, *BlKr.*

govorîčje, *n.* die Phrase(n) (zaničlj.): poulično govoričje, *Vrt.*

govorîlen, lna, *adj.* zum Sprechen gehörig: govorîlni organ, das Sprachorgan, *Zora.*

govorîlnica, *f.* 1) der Sprechsaal, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Rednerbühne, *Cig.*, *Jan.*

govorílo, *n.* 1) das Sprachwerkzeug, das Sprachorgan, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; koliko moč ima podnebje na govorila! *Navr.(Kop. sp.)*; — 2) die Art zu sprechen: on je tacega govorila, *Z.*; — der Vortrag, *Cig.*; — die Mundart, der Dialect, *Cig.*, *C.*; — 3) das Reden, die Reden: govorilo je zdravilo, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; — der Redestoff: govorila izmanka, der Redestoff geht aus, *Svet.(Rok.)*.

govoríšče, *n.* die Rednerbühne, *M.*; božje govorišče pak je v sredi templa naredil, *Jap.(Sv. p.)*.

govorîtelj, *m.* = govornik, *Mur.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

govoríti, ím, *vb. impf.* reden, sprechen; govóri, sprich! tako se ne govori, das ist gegen den Sprachgebrauch, *Cig.(T.)*; težko g., eine schwere Zunge haben; gladko g., geläufig sprechen; razločno g., eine deutliche Aussprache haben; g. kakor bi rezal, mit geläufiger Zunge sprechen, *Cig.*; govori se, da ..., man spricht davon, es verlautet, dass ...; tebi je lahko g., du hast gut reden, *Cig.*; sam sebi g., sam v sebi g., bei sich selbst sprechen, *Krelj*; vmes g., dazwischen reden; kdo bode danes govoril? wer wird heute den Vortrag halten? g., kakor bi rožice sadil, schön sprechen, *C.*; g., kakor bi med lizal, voll freundlicher Worte sein, *Cig.*; g., kakor bi otrobe vezal, ohne Zusammenhang reden, *Cig.*; g., da ni ne na konja ne na osla, ungereimtes Zeug sprechen, *Cig.*; g., kar slina na jezik prinese, reden, wie es in den Mund kommt, *Cig.*; resnico g., die Wahrheit reden; na vsa usta, brez ovinkov g., offen, von der Leber weg reden, *Cig.*; komu po godu g., nach dem Munde reden, *Cig.*; brez bahanja govoreč, ohne Ruhm zu melden, *Cig.*; prav govoreč, eigentlich, *Meg.*; g. o čem, von, über etwas sprechen; o tem se ne govori, davon ist nicht die Rede; zoper koga (kaj), proti komu, čemu g., gegen (wider) jemanden, etwas sprechen; črez koga g., übel von jemandem sprechen, *Cig.*, *Met.*; za koga g., für jemanden Fürsprache einlegen; govori naprej in nazaj, spricht pro und contra, *Koborid-Erj.(Torb.)*; — lauten: kakor govori zakon, *Levst. (Nauk)*; — govórit', *Kr.*

govorjénje, *n.* das Reden, das Sprechen; tako govorjenje, solch Gerede; prazno g., leeres Geschwätz; — die Redeweise, *Cig.*; g. z znamenji, die Zeichensprache, *Cig.*, *Jan.*; g. s telesnim gibom (kretom), die Geberdensprache, *Cig.(T.)*; — das Gerede: po vsej gori je bilo g. od tega (nam. o tem), *Ravn.*

govôrkati, am, *vb. impf. dem.* govoriti (v otročjem govoru), *Valj.(Rad)*.

govorljìv, íva, *adj.* redselig, gesprächig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*, *Zora.*

govorljîvec, vca, *m.* redseliger Mensch, *kajk.-Valj.(Rad)*.

govorljívost, *f.* die Gesprächigkeit, *Mur.*, *Cig.*

govǫ́rnica, *f.* 1) die Rednerin, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = die Rednerbühne, *V.-Cig.*; pošiljal je enakomisleče na govornico, *Zv.*; — 3) = govorilnica 1), *C.*; tudi: govorníca.

govǫ́rnik, *m.* der Redner; — der Wortführer, *Cig.*, *Jan.*; (govorník, *Levst.[Nauk]*).

govǫ́rniški, *adj.* rednerisch, *Cig.(T.)*, *nk.*; tudi: govornîški.

govǫ́rništvǫ, *n.* die Redekunst, die Rhetorik, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; tudi: govornîštvǫ.

govǫ́rnost, *f.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, pogl. govorstvo.

gǫ̂vorski, *adj.* 1) die Rede betreffend: govorska cvetka, die Rednerblume; — 2) *V.-Cig.*, pogl. govorniški.

gǫ̂vorstvǫ, *n.* die Redekunst, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

govorúlja, *f.* die Sprechmaschine, *h. t.-Cig.(T.)*.

govorûn, *m.* der Maulmacher, der Phrasenmacher, *Cig.*, *Let.*; der Großsprecher, *Cig.*

govorûnstvǫ, *n.* die Großsprecherei, *Cig.*

govorúš, *m.* der Plauderer *Jan.(H.)*; — hs.

govorúša, *f.* die Plaudertasche, *BlKr.*; — hs.

gǫ́za, *f.* der Hinterbacken, *Mik.*; — der Hintere, *Levst.(Zb. sp.)*; — prim. 2. guza.

gǫ́zati, am, *vb. impf.* ohne Appetit essen, *C.*; — prim. gozniti in guzati.

gòzd, gózda, *m.* der Wald, der Hochwald, der Forst; črni g., der Harzwald, der Nadelholzwald, *Cig.*, *Jan.*; g. zarediti kje, einen Wald anlegen, *Cig.*

gozdár, rja, *m.* der Förster, *Nov.-C.*, *Erj.(Izb. sp.)*; — der Waldhüter, *Guts.*

gozdárjenje, *n.* die Forstwirtschaft, *Jan.*, *Cig.(T.)*; gozdarjenja se učiti, *SlN.*

gozdárski, *adj.* Förster-: gozdarsko učilišče, die Forstlehranstalt, *DZ.*

gozdârstvǫ, *n.* die Forstwirtschaft, *Cig.(T.)*.

gózden, dna, *adj.* zum Wald, Forst gehörig; gôzdni čuvaj, der Waldhüter; gozdni red, die Forstordnung.

gózdec, zdeca, *m. dem.* gozd, *Valj.(Rad)*.

gozdèk, zdkà, *m. dem.* gozd, *Cig.*, *Valj.(Rad)*.

gozdìč, íča, *m. dem.* gozd, das Wäldchen, *Cig.*

gozdíšče, *n.* die Waldstelle, *C.*; der Waldbestand, *Blc.-C.*

gozdíti, ím, *vb. impf.* verkeilen, *V.-Cig.*, *C.*; — (wie einen Keil) hineinzwängen: mali stavek g. v velicega, *Levst.(Zb. sp.)*; — bedrängen, *Jan.*

gǫ́zdje, *n. coll.* Waldungen, *Zora.*

gozdnár, rja, *m.* der Förster.

gozdnaríca, *f.* die Försterin, *Jan.*
gozdnárski, *adj.* Förster-, Forst-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; gozdnarska služba; gozdnarska učilnica, *Cig.*
gozdnārstvǫ, *n.* die Forstwirtschaft, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
gozdnàt, áta, *adj.* **bewaldet, waldreich**, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
gozdníca, *f.* die Waldbirne, *C.*
gozdník, *m.* der Forstbedienstete, der Förster, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; vza družina od črednika do gozdnika, *Jurč.*
gozdnína, *f.* die Abgabe vom Walde, die Forstgebür, *Cig.*, *Jan.*, *Blc.-C.*
gozdomę̑rec, rca, *m.* **der Waldmeſſer**, *Cig.*
gozdorẹ́ja, *f.* die Waldzucht, *Cig.*, *C.*, *Bes.*
gozdǫ́ven, vna, *adj.* **Forst-**: gozdovna statistika, **die Forſtſtatiſtik**, *Cig.(T.)*; gozdovno upravstvo, die Forstverwaltung, *DZ.*
gozdovìd, vída, *m.* **die Forſtkarte**, *Cig.*, *Nov.*
gozdovȋt, *adj.* waldreich, *Vrt.*
gozdǫ́vski, *adj.* = gozden, *Rez.-C.*
gozdǫ̑vstvǫ, *n.* das Forstwesen, *DZ.*
gozdoznânec, nca, *m.* der Forstkundige, *Cig.*
gozdoznânstvǫ, *n.* **die Forſtkunde**, *Cig.*, *Jan.*
gǫ́zec, zca, *m.* das Frauenunterkleid, *Podkrnci*, *Staro Sedlo (Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
gǫ́zniti, gǫ̑znem, *vb. pf.* **koſten**: še goznila ni juhe, *C.*
gǫ́ž, *m.* = vož, die Natter, *Dict.*, *C.*
gǫ̑ž, ī, *f.* 1) der Riemen, der den Dreschflegel mit dem Stiel verbindet; — 2) der Jochriemen, die Jochwiede, die die Deichsel an dem Joche festhält, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Met.*, *Štrek.*, *Št.*; (gož, *m.* *Tolm.-Erj.(Torb.)*); — das Pflugband, das den **Pflugbalken mit dem Radgeſtell verbindet**, *Z.*
1. **gǫ́ža**, *f.* = gož, *f.* 1), 2), *Jan.*; z gožo je cepec privezan, *Gor.*; — brez gože zapreči vole, *Levst. (Zb. sp.)*.
2. **gǫ́ža**, *f.* der Kropf, *Rez.-C.*, *Goriš.-Erj. (Torb.)*; — der Hühnerkropf, *Rez.-C.*; — prim. it. gozzo, *C.*, *Štrek. (Arch.)*.
gǫ̑žar, rja, *m.* **der Kropfige**, *C.*
gǫ́žati, am, *vb. impf.* reiben, *Cig.*
gǫ̑žca, *f. dem.* gož *f.*; = trtica, *Ščav.-C.*
gǫ́ževka, *f.* = gožva 1), *ogr.-C.*
gožíca, *f.* = gožva 1), *vzhŠt.-C.*; gǫ́žica: Tudi gožic mi nasuči, *Danj. (Posv. p.)*
gǫ̑žka, *f. dem.* gož *f.*, *Mur.*, *Cig.*, *BlKr.*, *jvzhŠt.*
gožník, *m.* die Kerbe am Stiele des Dreschflegels, an welche der Flegel gebunden wird, *Cig.*
gožnjáti, âm, *vb. impf.* **brummen, unverſtändlich reden**, *C.*; prim. gognjati.
gožnjetáti, etâm, ę̂čem, *vb. impf.* = na nos govoriti, *C.*; prim. gognjati.
gǫ̑žva, *f.* 1) die Wiede, ein Band aus gedrehten Ruthen, *Cig.*, *Mik.*; — 2) die Gelenk**kapſel**, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.
gǫ̑žvica, *f. dem.* gožva 1), *Jan.*, *C.*
grȃb, *m.* = graber, gaber, *Jan.(H.)*, *Levst. (Rok.)*
grába, *f.* = jarek; — prim. graben.

grabástati, am, *vb. impf.* heftig kratzen, *Z.*, *Dol.*
grabâvs, *m.* **der Schnapphans**, *Cig.*
grabâvsati, am, *vb. impf.* = grabastati, *Z.*; — prim. grebavsati.
1. **grábec**, bca, *m.* = grabljač, *Nov.-C.*
2. **grábec**, bca, *m.* = vrabec, *Štrek.*, *Gor.*
grȃbek, bka, *m.* kolikor se (n. pr. sena) enkrat z grabljami pograbi, *Nov.-C.*
grábeljnik, *m.* der Rechenbohrer.
grábeljščak, *m.* = grabeljnik, *C.*
gráben, bna, *m.* = jarek; — iz nem.
grȃber, bra, *m.* = gaber, *vzhŠt.-C.*, *Valj.(Rad)*.
grȃbeštvǫ, *n.* **der Raub**, *ZgD.*
grȃbež, *m.* 1) der Raffer, raubsüchtiger, hab**gieriger Menſch**, *Cig.*, *Mik.*; — **der Plünderer**, *Zora*; — 2) **der Raub**, *ZgD.*; g. po belem dnevi, **ein Raub bei hellem Tage**, *Slovan*; božji g., das Sacrilegium, *LjZv.*; tatvina in g., Diebstahl und Raub, *Zora*: die Plünderung: v vsakem slučaju grabeža, *DZ.*; — die geraubte Beute, *Jan.*; — 3) das Rechen, das Streurechen: v tem gozdu imam g., *Svet.(Rok.)*; — was zusammengerecht wird: z. B. dürres Laub, *Jan.*; **zuſammengerechtes** Heu, *Fr.-C.*
grabežljiv, íva, *adj.* **raubſüchtig**, *Jan.*, *C.*
grabežljȋvec, vca, *m.* **der Raubſüchtige: der Plünderer**, *Jan.*
grabežljívost, *f.* **die Raubſucht**, *Jan.*, *C.*, *Zora.*
grȃbežnica, *f.* 1) noge grabežnice, **die Greif**füße, *Cig.(T.)*; — 2) die Raubfliege (asilida), *Erj.(Ž.)*, *Cig.(T.)*.
grábiti, grȃbim, *vb. impf.* 1) **raffen**; ponudil sem mu črešenj, on pa jih je začel kar g.; — vodo g. = zajemati, *Rez.-C.*; pot g. pod se, **laufen**: konji skokoma grabijo pod se znano pot, *Erj.(Izb. sp.)*; **zu ergreifen ſuchen**; koga za roko g., **jemands Hand zu ergreifen** ſuchen, *Z.*; — jeza me grabi, der Zorn ergreift mich; — habgierig zusammenraffen, g. denar; čedalje več k sebi grabijo, *Trub.*; — **rauben, plündern**, *Cig.*, *Jan.*; kradli so jim in grabili, *Slovan*; — 2) **harken, rechen**; listje, seno g.
grabȋvec, vca, *m.* 1) **der Raffer**, *Valj.(Rad)*; — **der Plünderer**, *Cig.*; — 2) rusokrili g., **der Raubkäfer** (staphylinus erythropterus), *Erj.(Ž.)*.
grábkinja, *f.* = grabljačica, *C.*
grabljáč, *m.* **der Recher, der Harker**, *Mur.*, *Cig.*; Za nas grabljače So pripravljene pogače, *Danj.-Valj.(Rad)*.
grabljačíca, *f.* **die Recherin**, *C.*
grabljánje, *n.* das Rechen, *Mur.*
grabljár, rja, *m.* **der Rechenmacher**, *Slom.-C.*, *nk.*
grabljáti, âm, *vb. impf.* **rechen, harken**, *Mur.*, *Cig.*, *Danj.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
grabljâvec, vca, *m.* der Recher, *Z.*
grabljâvka, *f.* die Recherin, *Cig.*
gráblje, belj, *f. pl.* 1) **der Rechen**; travnate, mrvnate g., der Gras-, Heurechen, *Svet.(Rok.)*; imeti pašo za grabljami *(Notr.)*, po grabljah *(Gor.)*, = imeti pravico pasti po košnji; —

grablje ima, vil pa ne, er ist ein Nehmer, aber kein Geber, *Lašče-Levst.(M.)*; — 2) eine rechenähnliche Vorrichtung: *a)* der Rechen des Webers, *Bolc-Erj.(Torb.)*; *b)* eine Art Futterraufe, *C.*, — *c)* der Wasserrechen, *Cig.*
grábljenec, nca, *m.* ein großer Rechen mit sieben Zähnen, der beim Dreschen verwendet wird, *V.-Cig.*
grabljenik, *m. Cig.*, pogl. grabeljnik.
grábljenje, *n.* 1) das Raffen; — das gierige Zusammenscharren; — 2) das Rechen.
grábljevec, vca, *m.* der Recher, *Z.*, *Ljub.*; (morda prav. grábljavec?).
grábljevnik, *m.* = grabeljnik, *Gor.*
grabljíca, *f.* 1) die Recherin, *Cig.*, *DSv.*; — 2) grábljice, *pl.*, *dem.* grablje, *a)* kleiner Rechen; — *b)* der Weberrechen, der Scheidekamm, *V.-Cig.*; — *c)* der Kleiderrechen, *ogr.-C.*
grabljìč, íča, *m.* = grabljač, der Recher, *Cig.*, *Polj.*
grabljíčevka, *f.* die Recherin, *Polj.*
grabljičnják, *m.* der Rechenbohrer, *Št.*
grabljînje, *n.* Zusammengerechtes: z. B. Heu, *Hal.-C.*
grábljišče, *n.* 1) der Rechenstiel; tudi: grabljíšče; — 2) die Scabiose (scabiosa sp.), *Kras-Erj.(Torb.)*.
grabljìv, íva, *adj.* raubgierig, räuberisch, *Cig.*, *C.*; grabljiva žival, das Raubthier, *Vrt.*
grabljívost, *f.* die Raubgierde, *Cig.*, *C.*; die Habgier, *LjZv.*
grabộn, *m.* der Räuber, *C.*
grabráča, *f.* gabrova palica, *kajk.-Valj.(Rad).*
grâbsati, am, *vb. impf.* kratzen, *C.*
grabúlja, *f.* = grabežnica, das Raubbein (der Insecten), *Z.*
1. **grâd**, grâda, gradû, *m.* 1) die Burg, das Schloss; cesarski g., die kaiserliche Burg; letni g., das Sommerschloss; gradove zidati v oblake, Luftschlösser bauen, *Preš.*; — 2) = mesto, die Stadt, *Istra-C.*, *Krelj*; — 3) *pl.* gradi, der Pressknfenkranz, das Pressgesimse, *Hal.-C.*
2. **gràd**, gráda, *m.* = toča, *Meg.-Mik.*, *Jan.*, *C.*, *Vrt.*; — hs.
gradânica, *f.* 1) trta ali verižica, ki veže plužno drevo s kolci, *Gor.*, *Dol.*, *Št.*; — 2) stacheliges Halsband der Hunde, *Cig.*, *C.*, *Gor.*; (menda nam. gredaljnica).
gradáša, *f.* der Wollenkamm, die Hechel, *Z.*, *C.*, *Notr.*; nav. *pl.* gradaše, *Gor.*, *Dol.*, *Notr.*; (gredaše) *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*
gradášanje, *n.* der Krämpelbeleg, (gred-) *DZ.*
gradâšar, rja, *m.* der Kardätschenmacher, (gred-) *Cig.*
gradášati, am, *vb. impf.* = gradašiti, *Cig.*
gradášavec, vca, *m.* der Hechler, der Krämpler, (gred-) *Cig.*, *Jan.*
gradášavka, *f.* die Krämplerin, (gred-) *Cig.*
gradášice, *f. pl. dem.* gradaše, (gred-) *Cig.*
gradášiti, âšim, *vb. impf.* hecheln, krämpeln: g. volno, *Dict.*, *Notr.*; (gred-), *Jan.*; — prim. it. cardeggiare, nem. kardätschen.
grâdba, *f.* 1) die Umzäunung, *C.*; — 2) der Wall, das Festungsbollwerk, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.* (češ.); — 3) der Bau, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; (hs.).
grâdec, dca, *m. dem.* grad, *Mur.*
grâdek, dka, *m. dem.* grad, *Mur.*
gráden, dna, *m.* die Stein- oder Wintereiche (quercus sessiliflora), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Dol.*, *Kras-Erj.(Torb.)*; (grádenj, dnja, *Štrek.*).
gradíca, *f.* kleine Umzäunung, *M.*
gradìč, íča, *m. dem.* grad; das Schlösschen.
gradîček, čka, *m. dem.* gradič; gradovi, gradiči in gradički, *Slovan.*
gradína, *f.* 1) die Umzäunung, der Hof, *C.*, *Z.*; — 2) die Burg, das Schloss, die Festung, das Bollwerk, *C.*, *Raič (Slov.)*; — 3) die Burgruine, *Cig.(T.)*, *C.*; stara g. = mirišče, *C.*
gradínast, *adj.* ruinenförmig, *Cig.(T.)*.
gradíšče, *n.* 1) die Burgstätte, der Ort, wo ein Schloss gestanden hat, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die Ringmauer, der Schlosswall, *Mur.*, *M.*; — 3) eine mit Pfählen eingefriedete Stätte, *M.*, *Z.*; prim. kolišče.
gradîščnica, *f.* die Palissade, *V.-Cig.*, *Notr.-M.*
gradîščnik, *m.* der Schlossbauer, *Cig.*
gradîtelj, *m.* der Baumeister, *Levst. (Nauk)*, *nk.*; — hs.
gradîteljstvọ, *n.* die Architectur, *Nov.-C.*; — das Baumeistergewerbe, *Levst.(Nauk)*, *nk.*
gradíti, ím, *vb. impf.* 1) einzäunen; vrt, travnik g.; — 2) zudämmen, deichen, *Cig.*; reko g., den Strom eindämmen, *Cig.*, *Jan.*; — 3) bauen: hišo, cerkev g., *ogr.-C.*, *nk.* (hs.).
gradîvec, vca, *m.* der Heckenbinder, *Cig.*
gradîvọ, *n.* das Baumaterial, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *nk.*; *pren.* das Material, *Jan.*, *nk.*; g. nabirati za kako znanstveno delo, *nk.*
gradjàn, ána, *m. nk.*, pogl. grajan.
gradlînec, nca, *m.* = graden, *jvzhŠt.*; (izgovarjajo tudi „graglinec“, menda nam. gradninec?)
1. **gradník**, *m.* 1) der Verzäuner, *Z.*; tisti, ki plot dela, *C.*; — 2) der Schloss- oder Burghauptmann, *Cig.*, *Jan.*; — der Schlossherr, *Z.*; Gradnik ga (krompir) rad v salati je, *Npes.-K.*; Na strmi grad, — Kjer mlad gradnik bolan leži, *Preš.*
2. **gradník**, *m.* = graden, *Z.*
gradnják, *m.* = graden, *Trst.(Let.)*.
gradováti, ûjem, *vb. impf.* gradieren (chem.), *Cig.(T.)*.
gradộven, vna, *adj.* = gradski, *M.*; gradov(e)na vrata, *ogr.-Mik.*
grâdski, *adj.* Burg-, Schloss-, herrschaftlich, *Mur.*, *nk.*; (nav. grajski).
gradščína, *f. Levst.(Nauk)*, pogl. graščina.
grāfičen, čna, *adj.* h grafiki spadajoč, graphisch, *nk.*
grāfika, *f.* risarstvo in pisarstvo, pos. diplomatiško pisarstvo, die Graphik.
grafīt, *m.* neka rudnina, s katero se lahko piše, der Graphit, *Cig.(T.)*.
gràh, gráha, *m.* die Erbse (pisum sativum); (die Fisole, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*, *BlKr.*; die Fisole, die Erbse, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*; grah je boljše vrste fižol, *Polj.*; — peški g., die Bodenfisole, *ogr.-C.*; — divji g., eine Art Platterbse (lathyrus silvester), *Josch.*

grâhar, rja, *m.* der Erbsenkäfer, *Jan.(H.)*.
grâharica, *f.* = grahasto pišče, *Polj.*
gráhast, *adj.* 1) erbsenartig; grahasti kamen, der Erbsenstein, *Cig.*; — 2) gesprenkelt, tüpfelig, buntfleckig, *Cig.*, *Jan.*; grahasta kokoš, *Mik.*
grâhec, hca, *m. dem.* grah, *Mur.*
grâhek, hka, *m. dem.* grah, *Jan.*
gráhišče, *n.* der Erbsenacker, *Jan.*; (der Fisolenacker, *Mur.*); — prim. grah.
grâhka, *f.* = grašica, *ogr.-C.*
grâhlja, *f.* die Häringsmöwe (larus fuscus), *Frey.(F.)*.
gráhljast, *adj.* = grahast 2): grahljasta raca, kokoš, *C.*, *Lašče - Levst. (M.)*; grahljasta jajčka, *Vrt.*
gráholj, *m.* = grahor, die Wicke (vicia), *Z.*
gráholjica, *f.* poljska g., die Zaunwicke (vicia sepium), *C.*
gráholjka, *f.* = graholj, *C.*
gráholjnat, *adj.* = grahast 2): graholjnata kokoš, *jvzhŠt.*
gráhor, ra, *m.* die Wicke (vicia), *Cig.*, *SlGor.-C.*, *Mik.*; grahor ali grašica v žitu, *Dict.*; — pomladanski g., die Frühlingswalderbse (orobus vernus), *Tuš.(R.)*; — dišeči, španski g., spanische Wicke (lathyrus odoratus), *Cv.*
gráhora, *f.* = grahor, grašica, *Cig.*, *C.*; koža je bila kakor z grahoro posuta, *LjZv.*
gráhorčica, *f.* 1) *dem.* grahorka; — 2) = grahasta kokoš, *BlKr.*, *Z.*
gráhorica, *f.* 1) = grahora, *Cig.*, *Jan.*; (vicia sativa), *Josch.*; divja g., die Vogelwicke (vicia cracca), *Josch.*; — 2) = grahasta kokoš, *BlKr.*
gráhorišče, *n.* das Wickenfeld, *Jan.*
gráhorka, *f.* 1) = grahor, grašica, *Z.*; — 2) grahasta kokoš, *BlKr.*
grahornják, *m.* kruh iz grahora, *ogr.-Pjk.(Črt.)*.
gráhornica, *f.* das Wickenstroh, *Cig.*, *C.*
grahọ̑t, *m.* = grahut, grober Sand, *Blc.-C.*
gráhov, *adj.* Erbsen-; grahova juha.
gráhovec, vca, *m.* 1) = grašica, *Meg.*; — 2) der Erbsenstein, *Cig.(T.)*, *C.*
gráhovica, *f.* das Erbsenstroh, *Cig.*, *Jan.*
grahovína, *f.* 1) das Erbsenstroh; — 2) = graševina, *Cig.*
gráhovišče, *n.* der Erbsenacker, *Cig.*, *Jan.*
gráhovka, *f.* 1) die Erbsensuppe, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.(Abc.)*; — 2) = grahor, grašica, *Hal.-C.*; poleg njega je stala in kimala kakor grahovka, *Zora.*
gráhovnica, *f.* das Erbsenstroh,. *Cig.*
grahȗt, *m.* grobkörniger Sand, der Kies, *Cig.*
grahúta, *f.* = grahut, *C.*
grahútast, *adj.* feinkiesig: grahutasta zemlja, *Z.*, *C.*
1\. **grája**, *f.* 1) das Verzäunen: imamo dovolj graje = dovolj graditi, *Notr.*; — 2) das Zaunmaterial, *Habd.-Mik.*; — 3) die Verzäunung, der Zaun, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *Gor.*, *Dol.*; Na levi, desni kak leti Grmovje, graja, cesta! *Preš.*; — 4) der Damm, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; mlinska g., das Mühlwehr, *Cig.*; grajo delati, dämmen, *Cig.*; — 5) der Bau (eines Hauses), *ogr.-C.*
2\. **grája**, *f.* der Tadel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Ravn.*, *nk.*; brez vse graje in vsega madeža, *Burg.*; die Schmähung, *Jan.*; der Schimpf, *Cig.*; z grajami obložen, beschimpft, *C.*
grajáč, *m.* der Tadler, *Cig.*, *nk.*
grajáłen, łna, *adj.* tadelnd, *nk.*
grajàn, ána, *m.* der Burgbewohner, *Cig.*, *Jan.*; kdor prebiva v gradu, *Levst.(Nauk)*; — der Stadtbewohner, *Istra - C.*; der Stadtbürger, *Cig.(T.)*; der Bürger, *Vrt.*, *Cv. II. 2.*, *DSv. III. 87.*
grájanje, *n.* das Tadeln.
grajânski, *adj.* 1) = grajski („grenskì"), *Lašče - Levst.(Rok.)*, *Cv.*; — 2) bürgerlich, Civil-, *Cig. (T.)*, *DZ.*; grajanske pravice, *Nov.-DSv.*; grajansko pravo, das Civilrecht, *Cv.*; (grajanskì, *Cv.*).
grajânstvọ, *n.* die Bürgerschaft, *Nov.-DSv.*
grájati, jam, jem, *vb. impf.* 1) tadeln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *nk.*; vsakega graja, pa mu gre iz zob mahoma v nedra, der Tadel fällt auf ihn selbst zurück, *BlKr.-M.*; ne hvalim ga, pa ga tudi ne grajam, *C.*; — schmähen, *SlGradec - C.*; g. se, zanken: babe se grajajo, *C.*; — 2) graja se mi kaj, ich habe Abscheu vor etwas, *Cig.*, *C.*, *Notr.*
grájav, *adj.* tadelsüchtig, *Jan.*
grájavec, vca, *m.* der Tadler, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
grájaven, vna, *adj.* = grajav, *Z.*
grájavka, *f.* die Tadlerin, *Mur.*, *Cig.*
grájavost, *f.* die Tadelsucht, *Jan.*
grâjek, jka, *m.* = ogradъ, *Št.-Valj.(Rad)*.
grajeník, *m.* 1) die Pferche, die Schafhürde, *Cig.*; — 2) ein eingezäunter Waldanflug, *Fr.-C.*
grajénje, *n.* das Verzäunen; — das Eindämmen; — das Bauen, *Šol.*, *nk.*; prim. graditi.
grájica, *f. dem.* graja; kleiner Tadel, *SlGosp.-C.*
grâjka, *f.* die Umzäunung, *ogr.-C.*
grajljìv, íva, *adj.* vorwurfsvoll, *Cig.*
grájski, *adj.*, pogl. gradski.
grajšč-, pogl. grašč-.
gráka, *f.* neka ptica, *Poh.-Trst.(Nov.)*.
grákati, kam, čem, *vb. impf.* krächzen, *Valj.(Rad)*; kavke grakajo, *kajk.-Valj.(Rad)*, *SlN.-C.*
grákniti, grâknem, *vb. pf.* einen krächzenden Laut von sich geben, *Z.*, *Zora.*
graktáti, tâm, *vb. impf.* krächzende Laute von sich geben, *Mur.*
grâm, *m.* ednica nove utežne mere, das Gramm.
gramáda, *f.* = grmada, *Cig.*, *Mik.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
gramâtičen, čna, *adj.* slovničen, grammatisch.
gramatik, *m.* slovničar, der Grammatiker, *Jan.*, *nk.*
gramâtika, *f.* slovnica, die Grammatik.
gramâtikar, rja, *m.* = gramatik, *Cig.*, *Jan.*
grâmba, *f.* = gruda, *GBrda*; — prim. grampa 2).
grámos, *m.* = gramoz, *C.*, *Levst.(Cest.)*.
gramòz, óza, *m.* der Schotter, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*; grámoz, *BlKr.-Levst.(Rok.)*.

grámpa, *f.* 1) klümperiger Bodensatz, *Cig., Jan.*; oljna g., die Oeldrüse, *Dict., Cig., Polj.*; vinska g., der Weinstein, *Z., M., Štrek.*; — 2) die Rauhheit, die Unebenheit, *Mur.*; grampe naj bodo polikana cesta, *Ravn.-C.*; — prim. kor.-nem. gramp'l, bav. gramel.

grámpast, *adj.* 1) voll Satz, *Cig.*; — 2) rauh, uneben, *Jan.*; grampasta skorja, cesta, *M., C.*; grampasta zemlja, klümperig, knollig, steinig, *C., Pirc.*; *pren.* = robat, telebast, *Slom.-C.*

grámpav, *adj.* 1) = grampast 1), *Z.*; — 2) = grampast 2), *Levst.(M.)*.

grámzelišče, *n.* die Preiselbeere (vaccinium vitis idaea), („gramzelše"), *Gor.-Levst.(Zb. sp.)*; — prim. kor.-nem. grante, die Preiselbeere.

grān, *m.* stara lekarniška utež: der Gran; zlatniški gran, der Ducatengran, *Cel.(Ar.)*.

1\. **grâna**, *f.* 1) der Zweig, *kajk.-Valj.(Rad)*, *Cig., Jan., Mik., nk.*; — *pren.* jugoslovanske grane Slovanov, *SlN.*; — 2) ein Unkraut, *C.*; die Quecke (triticum repens), *Štrek., Prešnjica (Istra) - Erj.(Torb.)*; — tudi: die Moorhirse (sorghum halepense), *Osep (Istra)-Erj.(Torb.)*.

2\. **grána**, *f.* g. obročev na sodu, eine Reihe von Fassreifen, *vzhŠt.-C.*; — = rešta (n. pr. kostanjev), *BlKr.-DSv.*

granāt, *m.* der Granatstein, *Cig., Jan., Cig. (T.)*.

granāta, *f.* votla krogla napolnjena z razletnimi drobci, die Granate.

granātast, *adj.* granatartig, *Cig.*

granāten, tna, *adj.* Granat-: granatno jabolko, *Jan.*

granātnica, *f.* der Granatapfel, *C.*

granatoīd, *m.* rombasti dvanajsterec, das Granatoid, *Cig.(T.)*.

granātov, *adj.* Granat-: granatovo jabolko, der Granatapfel, *Cig.*

granātovec, vca, *m.* der Granatbaum (punica), *Tuš.(B.)*.

grânes, *m.* der Vers, *nk.*; trohajski granesi, *Levst.(LjZv.)*; — stsl.

granéti, ím, *vb. impf.* leuchten: solnce grani, *Mik., V. G. I. 321.*; luč skozi špranje grani, *Mik.(Et.)*.

gránezelj, zlja, *m.* 1) das Wiesel, *SlGor.-C.*; (izrekajo tudi: „grájneželj", *SlGor.*); — 2) der Bart vom Ohr bis zum Mund, *Fr.-C.*; — prim. granoselj.

gránfor, *m.* neka ptica, *ogr.-Valj.(Rad)*; (= krokar ? *C.*).

grángošje, *n.* das Grenzgebüsch, *Valj.(Rad)*.

grânica, *f.* die Landes-, Reichsgrenze, *Mur., Cig., Jan., Mik.*

grâničar, rja, *m.* der Bewohner der einstigen Militärgrenze, der Grenzer, der Grenzsoldat, *Mur., Cig., Jan., nk.*

grâničarski, *adj.* Grenzer-; graničarski polk, das Grenzregiment, *Cig., Jan.*

grâničen, čna, *adj.* die Grenze betreffend, *Jan.*

grâničica, *f. dem.* gran(ic)a; kleiner Zweig, *Prip.-Mik.*

granīt, *m.* zrnast, trd kamen: der Granit.

granītast, *adj.* granitartig; — Granit-, *Cig.*

granīten, tna, *adj.* granitisch, Granit-, *Cig., Jan.*; granitna skala, *Cig.*

gráno, nesa, *n.* der Vers, *Šol., C., Zora*; — stsl.

gránoselj, slja, *m.* das Wiesel, *Mariborska ok.-C.*; — prim. rus. gornostalь, gornostaj, das Wiesel, *Caf.(Vest. II. 60.)*.

gránosljek, seljka, (sljeka), *m. dem.* granoselj, (gránoslek) *Mur., SlGor.*

grântati, am, *vb. impf.* fressen: krava granta sadje, *Krn-Erj.(Torb.)*.

grāp, grápa, *m.* die Egge, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.

1\. **grápa**, *f.* vom Regen hohl ausgewaschener Weg, der Waldstromgraben, die Bergschlucht, *Cig., C., Nov., Jes.*; — der Abzugsgraben, *Cig., Jan., C.*; grapa na njivi, *Vrtov.-C.*

2\. **grápa**, *f.* = grampa, *Cig.*

grápast, *adj.* rauh, uneben, *Cig., C.*; glava peklenskega Škrata je pomaljala svoj dolgi, grapasti jezik, *LjZv.*; — prim. grampast 2).

grápav, *adj.* rauh, *Cig., Jan., C.*; grapav kakor z otrobi potresen, *Pohl.(Km.)*; — schwammig (o repi), *SlGor.-C.*; — prim. grampav.

grápica, *f. dem.* grapa; das Grübchen, *M.*

grápina, *f.* po hudournikih razrit svet, *Rut. (Zg. Tolm.)*.

grása, *f. coll.* zerhackte Nadelholzäste als Bedeckung der Kohlenmeiler, die Beklüschung, *Cig.*, oder als Streu, *C.*; — prim. štaj.-nem. das Graßich.

grâsati, am, *vb. impf.* kopo g., den Kohlenmeiler mit Reisern bedecken, *Cig., Gor.*

grâsiti, im, *vb. impf.* = grasati, *Cig.*

grâsp, *m.* die Klaue, die Kralle, *Rez.-C.*; — prim. it. graspo, Kamm der Weintraube. (?)

grâspati, am, *vb. impf.* = praskati, *Rez.-C.*; — prim. kraspati.

graščák, *m.* der Schlossherr, der Gutsbesitzer.

graščákinja, *f.* die Schlossfrau, die Gutsbesitzerin.

graščân, ána, *m.* der Burgbewohner, *Jan.*

graščína, *f.* die Gutsherrschaft; državna g., die Domäne, *DZ.*

graščînar, rja, *m.* der Gutsbesitzer, *Cig.*

graščînski, *adj.* zur Gutsherrschaft gehörig, herrschaftlich.

grâšec, šca, *m. dem.* grah, *Valj.(Rad)*.

grâšek, ška, *m. dem.* grah, *Valj.(Rad)*; g. pletenec, die Klemmerbse, *Cig.*

gráševec, vca, *m.* der Erbsenstein, *Erj.(Min.)*.

graševína, *f.* neka vinska trta: der Riesling, *Hal.-Erj.(Torb.)*, *vzhŠt.-C.*

grâšica, *f.* die Wicke (vicia), *Meg., Cig., C.*; obilo rašice se je pokazalo po žitih, *LjZv.*; navadna g., die Ackerwicke, die Futterwicke (v. sativa), *Tuš.(R.)*; plotna g., die Zaunwicke (v. sepium), *C., Nov., Tuš.(R.)*; ptičja g., die Vogelwicke (v. cracca), *C., Tuš.(R.)*; — *pren.* (o svinčenkah): kaj se bojim tiste mrzle svinčene grašice! *Str.*

grâšič, *m.* die Wicke (vicia), *vzhŠt.-C.*

grâšičen, čna, *adj.* zur Wicke gehörig: grašična moka, Wickenmehl, *Cig.*

grâšičnjak, *m.* das Wickenbrot, *Cig.*

grâšičnica, *f.* das Wickenstroh, *Cig.*

gráširi se, grâšim se, *vb. impf.* den Erbsen ähnlich werden, erbsengroß werden: grozdje se graši, *ogr.-C.*; — dež se graši, der Regen friert zu Graupen, *Z.*

grâšnat, *adj.* erbsenartig, *Hal.-C.*

grâšnica, *f.* das Erbsenstroh, (das Fisolenstroh, *SlGor.-C.*); — prim. grah.

grâtati, am, *vb. pf.* = postati, posrečiti se, *Mik.*, *Št.*, *ogr.*; iz nem. gerathen.

gratováti, ûjem, *vb. impf. ad* gratati, *ogr.-Valj.(Rad).*

gratulácija, *f.* čestitanje, die Gratulation.

gratúne, *f. pl.* der Wagenkorb (für Mist u. dgl.), *Z.*, *Blc.-C.*; (gretune), gnojni koš, iz bek spleten, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — prim. it. grada, geflochtener Fischbehälter, lat. crates, Flechtwerk, *Mik.(Et.).*

gravitácija, *f.* die Gravitation, *Cig.(T.)*; — — prim. težnost.

1. **gȓb**, *m.* = grba, *Dalm.*, *Jap.-C.*, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*; — devetih grbov trava: gemeiner Frauenmantel (alchemilla vulgaris), *Josch.*

2. **gȓb**, *m.* das Wappen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. rus. gerbъ, češ. herb, iz nem. Erbe, *Dan.*

gŕba, *f.* 1) der Höcker, der Buckel: — der Rücken (zaničlj.); po grbi dobiti, Schläge auf den Rücken bekommen, *Z.*; — *pl.* grbe, Bodenerhebungen, *Cig.(T.)*; — 2) die Runzel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Mik.*; grbe v obrazu, Gesichtsfalten, *Cig.*; — die Knülle, der Knitter, *Cig.*; — 3) die Spannerraupe, *Erj.(Rok.)*; — 4) die Barbe (barbus plebeius), *Cig.*, *Frey.(F.)*, *Notr.-Erj.(Torb.).*

grbáč, *m.* 1) der Höckerzahn, *Erj.(Z.)*; — 2) der Runzelige, *Mur.*, *Mik.*

grbáča, *f.* 1) die Höckerraupe, *Cig.*; — 2) ein runzeliges Weib, *Mur.*, *Mik.*

grbáčiti, âčim, *vb. impf.* = grbančiti, *Mur.*, *vzhŠt.-C.*

grbánčast, *adj.* runzelig, *Cig.*

grbánčiti, ânčim, *vb. impf.* runzeln; čelo g.; g. se, runzelig werden; einschrumpfen.

grbánec, nca, *m.* die Runzel, *V.-Cig.*, *vzhŠt.-C.*

grbániti, ânim, *vb. impf.* runzeln, knüllen, *Blc.-C.*

grbánja, *f.* die Runzel, *C.*, *Z.*; die Falte: g. na oblačilu, *Blc.-C.*

gŕbast, *adj.* 1) höckerig, buckelig; — 2) runzelig, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*

grbàt, áta, *adj.* voll Buckel, *Cig.*

gŕbati, gȓbam, *vb. impf.* runzeln, *Meg.-Mik.*, *Mur.*, *Jan.*; (beim Nähen) Falten machen, *Cig.*, *C.*

gŕbav, *adj.* 1) höckerig, buckelig, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) runzelig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

grbâva, *f.* der Höcker, *Mur.*, *Cig.*

grbâvast, *adj.* = grbast, *Jan.(H.).*

gŕbavec, vca, *m.* 1) der Höckerige, der Bucklige, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Runzelige, *Mur.*

grbavẹ́ti, ìm, *vb. impf.* runzlicht werden, *Fr.-C.*

grbâvica, *f. dem.* grbava, *Mur.*, *Cig.*

grbâvičast, *adj.* = runzelig, *Jan.(H.).*

grbavíčiti, íčim, *vb. impf.* runzeln, *Jan.(H.).*

gŕbavka, *f.* 1) die Bucklige, *Z.*; — 2) die Runzelige, *Mur.*

grbavína, *f.* die Unebenheit, die Erhöhung, *V.-Cig.*; grbavine na cestišči zravnati, *Levst.(Cest.)*; grbavine ptičjih možganov, *Let.*

grbavínast, *adj.* voll Unebenheiten, *Cig.*

grbáviti, âvim, *vb. impf.* 1) = grbiti: krümmen, *Jarn.*; — 2) runzeln, *Mur.*

grbâvs, *m.* der Bucklige (zaničlj.), *Valj.(Rad).*

grbâvščiti, im, *vb. impf.* häßliche Falten bilden, sich sacken (o ohlapni obleki), *Cig.*

gȓbec, bca, *m.* 1) der Höckerige, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*; — 2) = grbuljec, *Zal.-Cig.*; — 3) labod g., der Höckerschwan, *Erj.(Ž.).*

gȓbež, *m.* 1) = grbec 1), *C.*; — 2) die Moorschnepfe (scolopax gallinula), *Erj.-C.*

gŕbica, *f. dem.* grba; pri najpopolnejši gladkosti ostanejo še neznatne grbice, *Žnid.*

grbȋn, *m.* = garbin, *Mik.*

grbína, *f.* der Höcker, *Cig.*, *Jan.*

gŕbiti, gȓbim, *vb. impf.* 1) buckelig machen, krümmen, *Cig.*, *Jan.*; mačka se grbi, die Katze krümmt den Rücken, *Z.*; živina hrbet grbi, *Nov.-C.*; — 2) runzeln: čelo g., *Cig.*, *Fr.-C.*; runzelig machen: starost in bolezen ne bo njih nebeške lepote nič več grbila, *Ravn.*; knittern, *Jan.*; g. se, runzelig werden, *Cig.*; tudi mrtve ovce koža blizu volka se začne grbiti ino krčiti, *Bas.*; g. se, einschrumpfen, *Jan.*

grbodȓžec, žca, *m.* der Wappenhalter, *Cig.*

grbokázen, zna, *adj.* grbokazno pismo, der Wappenbrief, *Cig.*

grbokrížen, žna, *adj.* buckelig, *SlN.-C.*

grborẹ̑z, rẹ́za, *m.* = grborezec, *Jan.*

grborẹ̑zec, zca, *m.* der Wappenschneider, *Jan.*

grboslǫ̑vec, vca, *m.* der Heraldiker, *Jan.(H.).*

grboslǫ́ven, vna, *adj.* heraldisch, *Jan.*; grboslovni liki, *Kres.*

grboslǫ̑vje, *n.* die Wappenkunde, die Heraldik, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*

grbováča, *f.* die Runzelige: vrba grbovača, *Danj.(Posv. p.).*

gŕboven, vna, *adj.* Wappen-, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; grbovni ščit, das Wappenschild, *DZ.*

gŕbovnica, *f.* knjiga grbovnica = grbovnik, *Cig.*

gŕbovnik, *m.* das Wappenbuch, *Jan.(H.).*

grboznânec, nca, *m.* der Wappenkundige, *Cig.*, *Jan.*

grboznânstvǫ, *n.* die Wappenkunde, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*

grbûljec, ljca, *m.* der Buckelochse, der Zebu, *Zal.-Cig.*, *Erj.-C.*

grbûnta, *f.* ein Schlag auf den Rücken, *Štrek.*

grbúše, *f. pl. SlGor.*, pogl. breguše.

gŕča, *f.* 1) der Knoten im Holze, der Knorren; — grče na prstih, die Gelenkknochen, *Dict.*; g. na niti, der Knoten am Faden, *C.*; — *pren.* stara grča, trden, star človek, ein altes Haus, *Levst. Zb. sp.*; — 2) die Knotengeschwulst, die Beule, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Boh.-M.*, *C.*; Gospod te bo udaril s hudimi grčami

na kolenih in stegnih, *Dalm.*; — grče v grlu, die Halsbräune, *Z.*; — 3) das Euter (= vime), *Goriš.-Erj.(Torb.)*; — 4) der Klumpen, *Fr.-C.*; der Brocken: g. mesa, *Rez.-C.*; — 5) ein Krug mit engem Halse, *Guts.*, *Jarn.*, *C.*; — 6) = grčasta tabačna pipa: grgranje neosnažene grče, *Jurč.*; — 7) der essbare Lerchenschwamm, *V.-Cig.*

grčánek, nka, *m.* das Halszäpfchen, *Mur.*; — prim. grčanjek.

grčánjek, njka, *m.* die Kehle, die Gurgel, *Habd.-Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

gȓčast, *adj.* knorrig, knotig; — grčast pot, unebener Weg, *Jap.-C.*

gȓčati, ím, *vb. impf.* knurren: pes grči, *Z.*, *C.*, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*; medved grči, der Bär brummt, *C.*; Kaj tam grče, kaj tam zvone? *Preš.*; murren, *Štrek.*; — girren: grlica grči, *BlKr.*, *C.*; schnurren, *Cig.*; röcheln, *Cig.*; rollen, rasseln, *Mur.*, *Fr.-C.*

gȓčav, *adj.* knorrig, knotig; g. les; — *pren.* roh, ungebildet, *M.*; g. značaj, *SlN.-C.*

grčavína, *f.* knorriges Holz, *Blc.-C.*

gȓčavka, *f.* der Knotenstock, *Jan.*, *LjZv.*

gȓčavost, *f.* die Knorrigkeit.

grčevît, *adj.* voll Knorren, *Jan.*

grčîn, *m.* mürrische Person, *Cig.*

gȓčiti, im, *vb. impf.* würgen, *Guts.*, *Mur.*; — prim. grk-ati.

gȓčiti se, im se, *vb. impf.* breza se grči, die Birke masert sich, *Cig.*; — prim. grča.

gȓčnica, *f.* das Astloch im Baume, *Cig.*

gȓd, gȓda, *adj.* häßlich; g. obraz; grdo je bilo videti, es bot einen häßlichen Anblick; grda mati, dobro kosilo, kein Unglück ohne Glück, *Npreg.-Cig.*; g. pot, schlechter Weg; grdo vreme, garstiges Wetter; — unfreundlich; grdo gledati, grdo se držati, eine unfreundliche, finstere Miene machen; grdo delati s kom, jemanden übel behandeln, mißhandeln; arg; grdo so ga nabili, grdo je padel, *Gor.*; z grdo, mit unsanften Mitteln, mit Zwang, mit Gewalt; če ne gre z lepo, pa z grdo; grda navada, eine Unsitte, *Cig.*; grdo preklinjati, abscheulich fluchen; unflätig: grde besede, grdo govoriti; grdo govoriti o kom, jemand lästern, *Cig.*; grd jezik imeti, eine böse Zunge haben, ein Lästermaul sein; — ne bodi grdo rečeno, mit Respect zu melden, *jvzhŠt.*; = ne bodi grdo reči, *Str.*

grdáš, *m.* = grdež, *Cig.*

grdáše, *f. pl.*, *Poh.-C.*, pogl. gradaše.

grdâvs, *m.* grd človek, *Cig.*

grdâvš, *f.* abscheuliches Wesen (n. pr. golazen, mrhovina), *C.*; tudi o človeku, *C.*; grdavš lakotna! *Jurč.*; (grdavš, *m. Cig.*).

gȓdba, *f.* die Schmähung, der Schimpf, *Fr.-C.*

gȓden, dna, *adj.* abscheulich, *vzhŠt.-C.*

gȓdež, *m.* 1) der Abscheuliche (im moralischen Sinne); Jezusa so ti grdeži moriti hoteli, *Ravn.*; — 2) das Ungeziefer, *Hal.-C.*; — 3) der Makel, *Cig.*, *C.*

grdîja, *f.* die Abscheulichkeit, *ogr.-C.*

grdíłen, łna, *adj.* entstellend, *nk.*; beschimpfend, lästerlich, *Cig.*, *Jan.*; g. pomen, *DSv.*

grdîn, *m.* der Abscheuliche; Mrežo si, pajek, grdin, nedolžnim mušicam nastavil, *Zv.*

grdína, *f.* 1) die Abscheulichkeit, *Valj.(Rad)*; — 2) ein abscheuliches Wesen: der Schurke, *Valj.(Rad)*; das Gespenst, *Rez.-C.*; der Drache, *Rez.-Baud.*

grdíniti se, înim se, *vb. impf.* sich abscheulich machen, *Blc.-C.*

grdînka, *f.* abscheuliches Weib, *Cig.*, *M.*

grdíš, *m.* = grdin, *Valj.(Rad).*

grdíti, ím, *vb. impf.* 1) häßlich machen, entstellen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) lästern, beschimpfen, verleumden, *Cig.*; tadeln, *Blc.-C.*; — g. se, zanken, *M.*, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; jaz bi mu že pokazal, pa se nečem ž njim grditi, *Gor.*; — 3) g. se, anekeln: grdi se mi kaj, *vzhŠt.-C.*; svet se mi grdi, *M.*; — 4) g. se, zürnen, *Cig.*; — 5) g. se, prahlen, *Kast.-C.*; levinji se lisica grdi, *Vod.(Izb. sp.).*

grdîvec, vca, *m.* der Lästerer, der Beschimpfer, *Cig.*; der Anschwärzer, *Valj.(Rad).*

grdîvka, *f.* die Lästrerin, *Cig.*

gȓdnja, *f.* die Beschimpfung: grdnja tvoja ga ne žali, *Levst.(Zb. sp.).*

grdóba, *f.* 1) die Häßlichkeit, die Abscheulichkeit; veča grdoba se pač ne da misliti, *Burg.*; — 2) der Gegenstand des Abscheues: das Scheusal, der Greuel; ti grdoba! du Abscheulicher! du abscheuliches Ding! V grdobe strela trešči naj ognjena! *Preš.*

grdóbec, bca, *m.* der Abscheuliche, *Cig.*, *jvzhŠt.*

grdóben, bna, *adj.* garstig, abscheulich, *Jan.*; grdobne strasti, *Cv.*

grdobíčiti, îčim, *vb. impf.* häßlich machen, entstellen, *Dol.*

grdobîja, *f.* die Abscheulichkeit.

grdobîn, *m.* = grdež 1), *Cig.*, *Jan.*

grdobînstvo, *n.* die Greuelthat, *Jan.*

grdôbnež, *m.* = grdež 1), *Cig.*

grdóbnost, *f.* die Abscheulichkeit, *Cig.*

grdọ̑ča, *f.* die Häßlichkeit, die Abscheulichkeit, *ogr.-C.*

grdoglèd, gléda, *adj.* unfreundlichen Blickes: g. in širokopleč velikan, *Jurč.*; — scheelsüchtig, *Mur.*, *Jan.*

grdoglẹ̑dec, dca, *m.* der Scheelsüchtige, *Cig.*

grdoglẹ́den, dna, *adj.* scheelsüchtig, *Cig.*, *Jan.*

gȓdoglẹ̑dež, *m.* der Scheelsüchtige, *Mik.*

grdoglẹ́diti, glẹ̑dim, *vb. impf.* scheel ansehen: oko, katero svojega očeta grdogledi, *Ravn.*; vaščanje so me prej grdogledili in mi nagajali, *LjZv.*; grdogledili so ga zato, da je govoril z gospodi po slovensko, *LjZv.*

grdoglẹ̑dnica, *f.* die Scheelsüchtige, *Cig.*

grdoglẹ̑dnik, *m.* = grdogledež, *Cig.*

grdoglẹ́dnost, *f.* = grdogledost, *Z.*

grdoglẹ́dost, *f.* die Scheelsucht, *Cig.*

grdọ̑st, *f.* die Häßlichkeit, die Abscheulichkeit; tolika g. pijanega hlapca, *Slom.*

grdóta, *f.* die Abscheulichkeit, *M.*; die Schmach, *Cig.*, *Kast.-C.*; grdota in sramota, *C.*

grdúh, *m.* abscheulicher Mensch, *Ravn.-C.*, *ogr.-M.*, *Mik.*

grdúha, *f.* abscheuliches Weib, *vzhŠt.-C.*

grdûn, *m.* abscheulicher Mensch, *Cig.*, *ogr.-M.*

grdûš, *m.* = grdavs, *Cig.*

grę̑ba, *f.* der Kloß, der Erdkloß, *V.-Cig.*, *Rib.-M.*; s koreninsko grebo kaj presaditi, *Cv.*; g. sirovega masla, ein Striezel Butter, *Cig.*, *C.*, *Nov.*, *Gor.-M.*; grebe sirovega masla se kisajo, če se zdajci maslo ne skuha, *Vod.* *(Izb. sp.)*; — prim. nem. Griebe, *C.*

grebálo, *n.* der Kohlhaken (der Schmiede), *Cig.*

grebástati, am, *vb. impf.* kratzen, scharren, *Mik.*, *Dol.*

grę́bati, bam, bljem, *vb. impf.* 1) scharren, *Mur.*; sneg g., Schnee schaufeln, *Jarn.*; — 2) kratzen, *C.*; — 3) = grobati, senken, gruben: trte g., *Mur.*

grebâvsati, am, *vb. impf.* 1) raffen, haschen: z gobcem, z roko g., *Fr.-C.*; — 2) heftig kratzen, *C.*, (grab-) *Z.*

grebávsniti, âvsnem, *vb. pf.* 1) raffen, *Fr.-C.*; — 2) heftig kratzen, (grab-) *Z.*

grę̂bec, bca, *m.* die Griebe, *Savinska dol.*; — iz nem.

grę̂beljn, ljna, *adj.* grebeljni ploščec, das Ofenkrückenblatt, *Cig.*

grebę̂n, *m.* 1) der Wollkamm, die Krämpel, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — veliki g., die Flachsraufe, *Fr.-C.*; die Hechel, *Jan.*; — *pren.* na g. dejati koga, durchhecheln, *ZgD.*; *pl.* grebeni, = greben, *Z.*; na ahlah ali grebenih, *Trub.(Post.)*; — z železnimi grebeni so njih trupla trgali, *Jsvkr.*; — 2) kammähnliche Dinge: der Weberkamm, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Gor.*; — die Nabe des Rades mit den Speichen, *ogr.-C.*; — das Kronrad (z. B. in der Uhr), *V.-Cig.*; železno zobato kolo pri žagi, *Notr.*; — die Bezahnung am Hundehalsband, *Cig.*; — der Rückgrat, *C.*; lopatični g., die Schultergräte, *Erj.(Som.)*; — der Hahnenkamm; g. mu raste (o človeku), es schwillt ihm der Kamm, *Cig.*; — der Rist am Pferdehals, *Cig.*; — der Grat (mech., geogr.), *Cig.(T.)*; die Klippe, das Riff, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Jes.*; — der Gebirgskamm, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*; — 3) razne rastline: zmajev g., die blaue Mannstreu (eryngium amethysticum), *C.*, die Feldmannstreu (e. campestre), *Cig.*, = lintvrnov g., *Medv.(Rok.)*; — petelinov g., der Erdbeerspinat (blitum capitatum), *Erj.(Rok.)*; — modrasov g., eine Art rothe Waldblume, *C.*

grében, bna, *adj.* leicht zu krämpeln oder zu kämmen: grebna volna, preja, *ogr.-C.*

grebenáča, *f.* das Kammrad, *Jan.(H.)*.

grebenálo, *n.* die Kammaschine, *h. t.-Cig.(T.)*.

grebę́nanje, *n.* 1) das Krämpeln; — 2) der Krämpelbeleg, *DZ.*

grebę̂nar, rja, *m.* der Hechelmacher, *Cig.*; — der Weberkammacher, *Cig.*

grebę̂nast, *adj.* 1) kammartig, *Cig.*, *Jan.*; — grebenaste gore, das Kammgebirge, *Jes.*; — 2) mit einem Kamm versehen, *Z.*: grebenasti petelin, *Fr.-C.*; — gezahnelt, *Mur.*

grebenât, âta, *adj.* mit einem Kamm versehen, *Cig.*

grebę̂nati, am, *vb. impf.* 1) kämmen, krämpeln: volno g., grebenana volna, Kammwolle, *Cig.*, *Jan.*; — 2) räufeln (riffeln): lan g., *Cig.*, *Fr.-C.*

grebenâtka, *f.* die Kammuschel, *Erj.-C.*

grebę̂nček, čka, *m. dem.* grebenec, prim. greben.

grebę́nčiti, ę̂nčim, *vb. impf.* nos g., die Nase rümpfen, *Gor.-Mik.*;—g. se, zornig sein, *Z.*

grebę̂nec, nca, *m.* 1) *dem.* greben, *Valj.(Rad)*; — 2) der Ackerhahnenfuß (ranunculus arvensis), *Kras*, *Istra-Erj.(Torb.)*; — der Hahnenkamm (rhinanthus crista galli), *Cig.*

grebeníca, *f.* 1) das Hechelbrett, *Mur.*, *Nov.*; — 2) das stachelige Hundshalsband, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Poh.*; — 3) der Nadelkerbel (scandix pecten), *Medv.(Rok.)*; — prim. greben; — 4) der Ableger, der Absenker (z. B. von Weinreben); rastline pomnožavati s sadikami, grebenicami itd., *Zv.*; prim. grebsti, grobanica.

grebenîčar, rja, *m.* 1) der die Reben senkt, *Cig.*; — 2) der mit einem stachligen Halsband versehene Hund, *Z.*

grebeničáti, âm, *vb. impf.* = grebeničiti (grebenčati), *Štrek.*

grebeníčiti, îčim, *vb. impf.* absenken: trte g., *Cig.*, *Jan.*; — prim. grobati.

grebeník, *m.* die Kammschmiele (Koeleria cristata), *Medv.(Rok.)*; — das Kammgras (cynosurus cristatus), *Z.*

grebeníka, *f.* die Wasserfeder (hottonia palustris), *C.*

grebenína, *f.* das Riff: jezerska, lagunska g., das Lagunenriff (Atoll), *Cig.(T.)*; koralna g., das Korallenriff, *Jes.*

grebeníšče, *n.* 1) der Krämpelstiel, *Cig.*, *Fr.-C.*; — 2) = tkalčje vratilo, *kajk.-C.*

grebenît, *adj.* klippenreich, *Cig.(T.)*, *Mik.*; grebenito morje, *C.*

grebę́niti, ę̂nim, *vb. impf.* = grebenati: *pren.* g. koga za hrbtom, verleumden, *Raič(Let.)*.

grebenják, *m.* 1) der Kamm, *C.*; — 2) der Helm, *V.-Cig.*; brončen grebenjak je imel na glavi, *Ravn.*; — 3) der Hahn, *Fr.-C.*

1\. **grebę̂nje**, *n. coll.* = grebeni; — die Klippenbank, *Cig.(T.)*.

2\. **grébenje**, *n.* das Scharren.

grebę́novec, vca, *m.* das Kammerz (Markasit), *Cig.(T.)*, *C.*

grebenúša, *f.* die Kreuzblume (polygala), *Tuš.(B.)*.

grę́bica, *f. dem.* greba; das Erdklößchen: (rastlino) z dobro grebico okoli koreninic izposaditi, *Cv.*

grebíšica, *f.* der Taumelkäfer (gyrinus), (ker vesla ali „grebe“), *Notr.-Erj.(Torb.)*.

grę́biti se, im se, *vb. impf.* klößig werden, *Rib.-M.*, *Z.*

grę̂bkati, am, *vb. impf.* kraspeln, gelinde kratzen, *Cig.*

greblišče, *n.* der Riffelbaum, *Jan.(H.)*; — prim. greblo 3).

grę̂blja, *f.* die Scharre; — die Ofenkrücke; — der Rührhaken (im Bergbau), *V.-Cig.*

grebljáti, âm, *vb. impf.* z grebljo čistiti, auskrücken, *Cig.*

grȩ̑bljica, *f. dem.* greblja; 1) die Scharre; die Ofenkrücke; — 2) = pogrebalnik, das Streichbrett beim Getreidemessen, *vzhŠt.-C.*; — 3) die Jäthacke, *Polj.*; — 4) die Setzwage, die Schrotwage, *h. t.-Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
greblǫ, *n.* 1) = greblja, grebljica 1), *vzhŠt.*, *ogr.-C.*, *Rez.-C.*; — 2) der Rechen, *ogr.-C.*; — 3) die Riffel, *Jan.(H.)*; — 4) das Skelet, *C.*, *Z.*
grȩ̑bnik, *m.* die Nelkenwurz (geum), *Strp.*
grébsti, grébem, *vb. impf.* scharren, graben; kratzen, *C.*; — vino grebe po grlu, der Wein kratzt, *Cig.*; — to me grebe, das grämt mich, *Cig.*; prim. grabiti.
grecîzem, zma, *m.* pó svojstvu grškega jezika narejen izraz ali rek, der Gräcismus, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
grȩ̑d, ȋ, *f.* 1) die Stange, worauf die Hühner über Nacht ruhen, der Hühnersitz, *C.*, *Z.*, *Mik.*; kure gredo na gred, *Z.*; na gredi niti jedne kokoši ni bilo, *LjZv.*; tudi: *pl.* gredi, der Hühnersitz, *Cig.*, *C.*; die Hühnerleiter, *Cig.*; — 2) der Schwebebaum (pri telovadstvu), *Cig.(T.)*, *Telov.*; — 3) die Stufe, die Staffel, *C.*; kamenena, v kamen vsekana g., die Felsenstufe, *Cig.*, *C.*; — *pl.* gredi, die Stiege, *Cig.*, *Ravn.(Abc.)*; — trdotne gredi, die Härtescala, *Erj.(Min.)*; (tudi *sing.* gred, die Leiter, *Mur.*, *Cig.*; videl je v spanju gred ali lojtro, *Ravn.)*; — 4) = greda (Gartenbeet), *Cig.*, *C.*; — 5) vom Dache herabgefallener Schnee, *Gor.-Mik.*
gréda, *f.* 1) der Balken: g. iz drevesa, *Trub.-Mik.*; grede, das Gebälke, *C.*; — pos. der Breitenbalken im Dachstuhl, der Bundtram, *Cig.*, *BlKr.*, *M.*; — der Sprießel (im Vogelhause, an einer Leiter), *Fr.-C.*; *pl.* grede, die Hühnersitzstangen, der Hühnersitz, *Mariborska ok.-C.*; — *pl.* grede, das Aufsteigbrett für Hühner, die Hühnerleiter, *vzhŠt.-C.*; — 2) das Gartenbeet; gnojna g., das Mistbeet, *C.*, = topla g., *Cig.*; tople in mrzle grede, *ogr.-Valj.(Rad)*; — *pl.* grede, die Dünen, *Cig.(T.)*; — 3) der Gang (min.): rudna g., *Cig.(T.)*; grede delati, Gänge bilden, *Erj.(Min.)*.
gredâljnica, *f.* = gredeljnica („gredânica“, *Cig.*, *Gor.*; „gredâjnica“, *Dol.*, *Št.*; „gredânjica“, = veržica, vežoča gredelj na plužna kolca, *Skrilje-Erj.(Torb.)*.
gredânjica, *f.* pogl. gredaljnica.
gredár, rja, *m.* der Gärtner, *ogr.-C.*
gredârstvǫ, *n.* die Gärtnerei, *ogr.-C.*
grédast, *adj.* 1) balkig, *Cig.*; — 2) gartenbeetartig.
gredaš-, pogl. gradaš-.
gredȩ́, *adv.* = gredoč.
grȩ́delj, dlja (deljna), *m.* 1) der Pflugbalken, der Grendel; — sam g. ga je, er ist mager, wie ein Grendel, wie ein Skelet, *Z.*, *Notr.*; konji suhi, kakor sami gredeljni, *Glas.*; — 2) der Nasenrücken, *V.-Cig.*; — 3) die Radwelle, *Mur.*, *Cig.*; pos. bruno, na katero je mlinsko kolo nasajeno, *Št.*; — 4) der Schiffskiel, *V.-Cig.*, *Vrt.*; (ladje) se ne najde ne sled ne znamenje gredeljna med valovi, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; — prim. nem. Grendel; pa beseda je morda slovanska, *Mik.(Et.)*.
grȩ́deljnica, *f.* 1) trta ali verižica, ki veže gredelj na plužna kolca, die Pflugwiede, die Pfluggrendelkette, *C.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.-C.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 2) der Wagebalken, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Sen.(Fiz.)*; vaga z gredeljnico, die Balkenwage, *DZ.*
gréden, dna, *adj.* 1) Balken-: grêdna krivina, *DZ.*; — 2) Beet-, *Cig.*
gredȩ́še, *f. pl.* *Cig.*, *Polj.*, *Zv.*; pogl. gradaše.
grédica, *f. dem.* greda; 1) das Bälkchen, *Cig.*, *C.*; — der Sprießel (des Vogelhauses, der Leiter), *C.*; — 2) das Gartenbeetchen; gredíca, *Valj.(Rad)*; — gredíce, Salzgärten, *Erj.(Min.)*; gredice, široke jame, v katere se morska voda napeljuje, *Vrt.*; — 3) gredíca, die Stufe: kamenita g., *C.*; — *pl.* gredice, die Treppe, *Cig.*, *C.*, *DZ.*
gredíčica, *f. dem.* gredica.
gredína, *f.* die Terrasse, *h. t.-Cig.(T.)*.
grêdje, *n.* 1) das Gebälk, *Cig.(T.)*; — 2) das Stufenland, *Jan.*
grȩ̑dnica, *f.* 1) deska, po kateri živad na gredi (grede) hodi, *Fr.-C.*; — *pl.* grednice, *vzhŠt.-C.*; — 2) die Stufe: iz hlodov seka grednice ali stopnice v gredi, *Ravn.(Abc.)*.
gredǫ́č, *adv.* im Vorbeigehen, unterwegs; g. kaj opraviti; oglasiti se pri kom; nebenher, *Jan.(H.)*; = hitro, *Cig.*, *Vrt.*; — prim. iti.
gredǫ̑čki, *adv.* = gredoč; tudi = na gredočkem: na gredočkem spi, im Gehen, *BlKr.-Mik.*
grȩ̑doma, *adv.* stufenweise, *C.*, *Z.*
grégor, rja, *m.* 1) babji g., der Weibernarr, *Kr.*; — 2) kožica, ki se dela na kuhanem mleku, *vzhŠt.-C.*
grégorec, rca, *m.* das Taschenmesser, *Št.-C.*
grégorek, rka, *m.* neka riba: = zet, der Stichling (gasterosteus aculeatus), *Vrt.*
grégorščak, *m.* der Monat März, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
grégorščica, *f.* die Frühlings-Schlüsselblume (primula veris), *vzhŠt.-C.*
gréh, *m.* die Sünde; g. storiti, eine Sünde begehen; smrtni, naglavni g., die Todsünde; izvirni g., die Erbsünde.
gréhek, hka, *m. dem.* greh, *Valj.(Rad)*.
grȩhóta, *f.* die Sünde, das Laster, *Cig.(T.)*, *C.*, *ogr.-M.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
grȩhóten, *adj.* sündhaft, lasterhaft, *Z.*, *Bes.*
grȩjáča, *f.* die Wärmpfanne, *Cig.*, *vzhŠt.-C.*
grȩjílǫ, *n.* das Bähesäckchen, *Cig.*
grȩ̑jka, *f.* = vrhnja suknja, *Bolc-Štrek.(Let.)*.
grȩ̑jnica, *f.* = grejača, *Cig.*
grȩ̑jnik, *m.* = grejača, *Cig.*
grȩ̑łnica, *f.* = grejača, *Cig.*, *Jan.*
grélǫ, *n.* = ogrevalo, der Wärmer, *Cig.*
grȩ̑n, ȋ, *f.* die Bitterkeit, die Schwärze des Mostes, *vzhŠt.-C.*; vino je v greni, *Z.*
grenadír, rja, *m.* posebna vrsta vojakov, der Grenadier; (izprva = Granatenwerfer).
grenadîrski, *adj.* Grenadier-.
grenâk, nkà, *adj.* = grenek.
grȩ̑nba, *f.* = grenitev, *C.*

grenčáti, âm, *vb. impf.* bitter zu werden anfangen: mošt grenča, *BlKr.*

grênčec, čca, *m.* der Bitterstoff, *Cig., Jan.*

grénčen, čna, *adj.* ein wenig bitter, bitterlich, *C.*

grenčíca, *f.* 1) das Bitterwasser, *Cig., Jan.*; die Bittersalzquelle, *Jes.*; — 2) das Sodbrennen, *Cig., C., Poh.*; — 3) eine Art Kirschen, *Št.*; — 4) der Enzian (gentiana), *Z.*

grenčína, *f.* das Bittere, die Bitterkeit, *Jan., C., Valj.(Rad).*

grénčiti, grênčim, *vb. impf.* = greniti, *Mur.*

grênec, nca, *m.* 1) der Bitterstoff, *Jan., Vrtov.-C.*; — 2) der bittere Geschmack oder Nachgeschmack, *Cig.*; — der bittersaure Geschmack des Weines nach der Gährung, *Dol.*; mošt se letos dolgo grenca brani, *Levst.(Zb. sp.).*

grének, nka, *adj.* bitter; g. kakor pelin, wermutsbitter; — grenke solze točiti; grenka smrt; — prim. bridek.

grenéti, ím, *vb. impf.* 1) einen bitteren Geschmack haben; *Cig., C., Valj.(Rad)*; greni, es zieht ins Bittere, *Cig.*; — 2) greni mi kaj, es ist mir etwas unangenehm, *C.*

grenícа, *f.* 1) die grüne Schale der Nüsse, *Cig., C.*; — 2) das Bitterkraut (picris), *Medv.(Rok.).*

greník, *m.* die Schleifenblume (iberis umbellata), *Medv.(Rok.), Tuš.(R.).*

grenišen, šna, *adj.* = trotnat: grenišna krava, *SlGradec-C.*

grenîtev, tve, *f.* die Verbitterung.

greníti, ím, *vb. impf.* 1) bitter machen; verbittern, verleiden; g. komu veselje, življenje; — 2) grämen: to me greni, das kränkt mich, *Cig., C.*; — g. se, grämeln, zürnen, *V.-Cig., C.*

1. **gréniti**, grênem, *vb. impf.* scharren: seno vkup grenejo (grenẹ̑jo), *ogr.-Valj.(Rad).*

2. **greniti**, nem, *vb. impf. Kras, Ip.-Erj.(Torb.)*, pogl. gnati.

grenîvec, vca, *m.* der Verbitterer, *Cig.*

grenjâva, *f.* das Bittere, die Bitterniss, *C., Jan.(Slovn.).*

grenkàst, ásta, *adj.* = grenkljat, *Jan.(H.).*

grenkljàt, áta, *adj.* ein wenig bitter, bitterlich.

grenkljáti se, âm se, *vb. impf.* sich ärgern, sich kränken, *C.*

grénkniti, grênknem, *vb. pf. (impf.)* einen bitteren Geschmack verursachen, *Mur., M.*

grenkóba, *f.* die Bitterkeit, das Bittere.

grenkóben, bna, *adj.* mit Bitterkeit versetzt, herb, bitter, *Jan.*

grenkokọ́žen, žna, *adj.* mit bitterer Schale, *Levst.(Zb. sp.).*

grenkoslàd, sláda, *m.* der bittersüße Nachtschatten (solanum dulcamara), *Tuš.(R.).*

grenkosláden, dna, *adj.* bittersüß: grenkosladni razhudnik = grenkoslad, *Vrt.*

grenkosółzen, zna, *adj.* bittere Thränen vergießend: grenkosolzne oči, *Levst.(Zb. sp.).*

grenkọ̑st, *f.* die Bitterkeit; — pren. grenkosti življenja, die Bitterkeiten des Lebens.

grenkóta, *f.* = grenkost, *Cig., Jan.*; — etwas Bitteres: z grenkotami ne sili več bolnika, *Preš.*; grenkọ̑ta, *Valj.(Rad).*

grenkóten, tna, *adj.* = grenkoben, *Jan.*

grenkoûstnik, *m.* der Bitteres liebt, *M.*

grenkováti, ûjem, *vb. impf.* etwas bitter sein, *Mur.*

grenkúlja, *f.* das Gnadenkraut (gratiola offic.), *Nov.*

grenkúljica, *f.* die Gundelrebe (glechoma hederacéa), *Medv.(Rok.), Tuš.(R.).*

grenljáti, âm, *vb. impf.* bitterlich sein, *Cig.*

grenóba, *f.* = grenkoba, *Jan.*

grenóbiti, ôbim, *vb. impf.* = greniti, *Cig.*

grenóta, *f.* = grenkota, *C.*

grẹ́pa, *f.* = gruča, kepa, *C., Notr.*; — palica z grepo ali glavo na konci, *Zv.*; — pogl. greba.

grẹ́pati, pam, pljem, *vb. impf. Z., Jan.(H.)*, pogl. hrepati.

grệs, *m.* 1) der Gries; — 2) kiesiger Sand, *Z.*; — die Sandbank, *C.*; — prim. nem. Gries.

grệsnica, *f.* podolgovata mrežasta priprava, pod katero se nabira gres, *Ig.*

grẹ́šati, am, *vb. impf.* = pogrešati, vermissen, missen, *Cig., Jan., C., Gor.*

grẹ́šen, šna, *adj.* sündhaft, sündig; grešen človek, grešno življenje.

grẹšénje, *n.* das Sündigen.

grẹšíti, ím, *vb. impf.* 1) fehlen, sündigen; (tudi *pf.* = pregrešiti, eine Sünde begehen, *Cig.*); g. zoper koga, kaj; — 2) verfehlen: pot g., einen Irrweg gehen, *Dict., Cig.*; — znali so las zadeti, da niso grešili, *Dalm.-C.*; — božjih pravd g., *Trub., Dalm.*; uma grešim = blede se mi, *Dol.*; — tudi; grẹ́šiti, *Dict.*

grẹšljìv, íva, *adj.* fehlbar, sündig, *Cig., Jan.*

grẹ́šnica, *f.* die Sünderin.

grẹ́šnik, *m.* 1) der Sünder; — 2) suh vol: dva grešnika je vpregel, *C., Notr.-M.*

grẹ́šnost, *f.* die Sündhaftigkeit.

grệšpa, *f.* die Runzel, *Jan.(H.), Bes.*; — prim. it. crespa, Runzel.

grệšta, *f.* ein Kranz (von Zwiebeln, Knoblauch u. dgl.), *Nov.-C.*; čebulova grešta, *SlN.*; — pogl. rešta.

greštâłka, *f.* trozob, tolkač, s katerim se grozdje tolče, *kajk.-Valj.(Rad).*

grẹ́štati, am, *vb. impf.* quetschen: grozdje g., *kajk., Valj.(Rad).*

grệtev, tve, *f.* das Wärmen, *Cig.*

grẹ́ti, grệjem, *vb. impf.* 1) wärmen; solnce greje; g. se pri peči, na solncu, sich am Ofen, an der Sonne wärmen; železo dejati gret, das Bügeleisen ins Feuer legen; dobro se je greti, po zimi in po leti, *Npreg.-Soška dol.-Erj.(Torb.).*

grẹ́titi se, i se, *vb. impf.* greti se = začenja biti gorko (spomladi), *Gor.-Mik.*

grẹ́tje, *n.* das Wärmen.

gretúne, *f. pl.*, pogl. gratune.

grệtva, *f.* = gretev, *Kast.-C.*

grệva, *f.* = kes, *Trub.-C.*; — prim. grevati.

grẹ́vati, grệvam, *vb. impf.* greva me, es reut mich; grehov me greva, *Dalm.-C.*; grevajo me moji grehi; — prim. stvn. hriuwan, gereuen, *Mik.*

grệvec, vca, *m.* der Erwärmer, *Valj.(Rad).*

grẹvénje, *n.* = gretje, *Dict.*

grêvinga, *f.* = kesanje; — prim. grevati.
grêz, *m.* der Schmant, der Schlamm, *Cig.(T.)*; — das Moor, *kajk.-Valj.(Rad).*
grêz, î, *f.* 1) weicher und tiefer Koth, morastige Stelle, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — *pl.* grezi, der Morast, der Moorgrund, *Mur.*, *Jan.*; — 2) der Abgrund, *C.*, *ZgD.*; — navpična votlina v rudniku (Senkel), *DSv.*
gréza, *f.* = grez, blato; po obcestnih roviščih se ne sme trpeti visoka trava, grmovje in greza (blato), *Levst.(Cest.).*
grézast, *adj.* morastig, *Mur.*
grézen, zna, *adj.* = morastig, *C.*; Schlamm-: grezna kopel, das Schlammbad, grezna melina, die Schlammbank, *Cig.(T.).*
grezetína, *f.* = grezi, der Moorgrund, *Dol. Svet.(Rok).*
grezîlen, lna, *adj.* Senk-: grezîlna vrv, die Lothleine, *Cig.*
grezílo, *n.* das Senkblei, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Pot.-C.*
grezína, *f.* der Morast, *Jan.*
greziti, ím, *vb. impf.* 1) senken, *C.*; — 2) einsinken, *Jan.*
greziti se, í se, *vb. impf.* grezi se mi = toži se mi, ne da se mi, *Dreznica pod Krnom-Erj.(Torb.)*; — pogl. groziti se 7).
grêznat, *adj.* sumpfig, *Jan.*
grezníca, *f.* die Senkgrube, *Erj.(Min.)*; greznice in podzemeljski jarki — so slabo osnovani, *Zv.*
grézniti, grêznem, *vb. impf.* einsinken, *C.*
grézno, *n.* = brezdno, der Abgrund, *Dict.*, *Jan.*, *Trst.(Let.).*
grézovica, *f.* das Teichried, die Schlammbinse (heleocharis), *Medv.(Rok.).*
grezovína, *f.* schlammiger Boden, der Schlickboden, *Cig.*, *Jan.*
grezovît, *adj.* moorig, *Cig.*, *Jan.*
grezúlja, *f.* die Moorsimse (Scheuchzeria), *Medv.(Rok.).*
grgánija, *f.* neka vinska trta, *Vrtov.-C.*, *Nov.*, *Ip.*, *GBrda-Erj.(Torb.).*
gŕgati, gŕgam, *vb. impf.* 1) gurgeln, *Cig.*; — 2) girren, *Dict.-Mik.*
gŕgavec, vca, *m.* 1) die Gurgel, *Rez.-C.*; — 2) der Adamsapfel, *C.*
grgljáti, âm, *vb. impf.* sprudeln: voda izpod skale grglja, *Z.*
grgoljáti, âm, *vb. impf.* girren, *V.-Cig.*; golobje so grgoljali, *SlN.*
grgòt, góta, *m.* das Gurgeln, das Röcheln, *Cig.*, *Jan.*
grgotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* 1) gurgeln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) girren, *Mur.*, *Jan.*
grgótec, tca, *m.* die Gurgel, *C.*
grgotljáti, âm, *vb. impf.* girren, *Mur.*
grgôtnica, *f.* das Gurgelwasser, *Cig.*
grgráč, *m.* der Röchler, *Cig.*
grgrânje, *n.* 1) das Gurgeln, das Röcheln; — 2) das Gurgelwasser.
grgráti, âm, *vb. impf.* gurgeln, röcheln.
grgràv, áva, *adj.* röchelnd, *Jan.*
grgrâvec, vca, *m.* der Gurgler, *Cig.*, *M.*

grgúkati, kam, čem, *vb. impf.* girren, *C.*, *Glas.*; — prim. gorgukati.
grgútati, am, *vb. impf.* = grgotati, *Z.*
grgûtec, tca, *m.* die Luftröhre, *Guts.*, *Jarn.*
grîb, *m.* = gribanj, *SlGor.-C.*
1. **gríba**, *f.* = greba (gruda, kepa): gribe tolči, *Dol.*; — prim. greba.
2. **gríba**, *f.* *C.*, pogl. griva 2).
gribânj, *m.* = gribanja, *C.*
gribánja, *f.* der Herrenpilz (boletus edulis), *SlGor.-C.*, *Poh.-C.*; — prim. glibanja.
gríč, *m.* 1) der Hügel; — 2) ein steiniger Ort, *C.*; die Schutthalde, *Modreja-Erj.(Torb.)*; peščeni plazi, griči ali griže imenovani, *Rut.(Zg. Tolm.)*; — tudi: grìč, gríča.
gríča, *f.* „bodljivo kostanjevo oplodje“, *Trnovo*, *Ben.-Erj.(Torb.).*
grîčar, rja, *m.* der Hügelbewohner, *Cig.*
gríčast, *adj.* 1) hügelig; — 2) rauh, *Cig.*; g. pot, *Kast.-C.*
gričàt, áta, *adj.* hügelig, *Cig.*, *Jan.*
gríčec, čca, *m. dem.* grič, *Valj.(Rad).*
gríček, čka, *m. dem.* grič; 1) das Hügelchen; — 2) grički, die Rauhigkeiten, *Cig.*
gričeváti, ûjem, *vb. impf.* den Laut „griču“ hören lassen: ščinkovec gričuje, *SlN.*
gríčevje, *n.* das Alpenröschen (rhododendron hirsutum), *Stranje(Gor.)-Nov.*
grîčnat, *adj.* hügelig, *C.*
gríču, *interj.* posnemanje glasu ščinkavčevega, *Cig.*
grîf, *m.* bajeslovno bitje, der Greif, *C.*
grîgec, gca, *m.* die Grille, *Rez.-C.*
grigetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* 1) zirpen: grigič grigeče, *Rez.-C.*; — 2) klingeln, *Rez.-C.*
grîgič, *m.* 1) = grigec; — 2) die Schelle, *Rez.-C.*
grìl, gríla, *m.* der Schwabenkäfer (blatta orientalis), *Št.*; — die Feldgrille, *Cig. Ljub.*; — iz nem.
grîlček, čka, *m. dem.* grilec; — die Hirngrille, *Frey.(F.).*
grîlec, lca, *m. dem.* gril; — der Hirngrillvogel, die Hirngrille (fringilla serinus), *Frey.(F.)*, *Erj.-C.*; — iz nem.
grîlek, lka, *m. dem.* gril; — die Hirngrille, *C.*
grîmati, am, *vb. impf.* poltern, krachen, *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — prim. grmeti.
grînec, nca, *m.* = blask, *Frey.(F.).*
grínja, *f.* die Milbe, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*; — hs.
grînt, *m.* das Kreuzkraut: masleni g., das gemeine Kreuzkraut (senecio vulgaris), *Cig.*, *C.*, *Medv.(Rok.)*, *Tuš.(B.)*, *Nov.*, *Vrt.*
grínta, *f.* 1) der Grind, die Räude; *pl.* grinte, die Räude (als Ausschlagskrankheit), die Krätze; — 2) die Flachsseide (cuscuta epilinum), *SlGor.-Erj.(Torb.)*; — iz nem.
gríntav, *adj.* grindig, räudig, *BlKr.*; milostljiva mati grintavo deco češe, *Npreg.-Jan.(Slovn.).*
gríntavec, vca, *m.* 1) der Grindige, der Räudige, *Cig.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; — 2) das Grindkraut (scabiosa arvensis), *Cig.*, *C.*, *Medv.*, *(Rok.)*, *Tuš.(R.)*; vrtni g. (scabiosa atropurpurea), *C.*; — tudi: der Mauerpfeffer

(sedum sexangulare), *Josch*; — 3) der Dolomit, *Frey.(Rok.)*, *Erj.(Min.)*.

gríntavica, *f.* die Frühjahrswolle *Istra-C.*, *Z.*

grîntek, tka, *m.* der mit Grind Behaftete, *Valj.(Rad)*.

grîs, *m.* die Schotterinsel, *SlGor.*; — prim. gres.

grísti, grízem, *vb. impf.* 1) beißen; konj žleb grize, das Pferd setzt auf, *Cig.*; oreche g., Nüsse aufbeißen; pes grize, der Hund ist bissig; psi se grizejo, die Hunde beißen einander, raufen; *pren.* g. se, zanken, *Fr.-C.*; — grize me, ich habe Bauchgrimmen; — vest me grize, es quält mich das Gewissen, *Cig.*, *Jan.*; to me grize, darüber gräme ich mich, *Cig.*, *Jan.*; — grizem se, ich gräme mich, *Cig.*, *Jan.*, *Bleiw.-C.*; — 2) mleko se grize, die Milch beginnt zu gerinnen, *Z.*

griv, gríva, *adj.* brennend (vom Geschmack), scharf, bitter: grivo vino, grivi jesih, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; = hud: griv čemer, starkes Gift, *vzhŠt.-C.*; — *pren.* griva beseda, ein bitteres Wort, *C.*

gríva, *f.* 1) die Mähne; konjska griva, die Pferdemähne; starkes Haupthaar (zaničlj.), *vzhŠt.-C.*; — der Haarbusch am Helm, *Cig.*; — 2) der mit Gras bewachsene Rainabhang, der Rain, *Mur.*, *vzhŠt.-C.*, *BlKr.*; der Bergsaum, *SlGor.-C.*; — grasiger Platz im Weingarten, *Mariborska ok.-Kres*; — grive, mit Gras bewachsene Erhöhungen, z. B. auf Aeckern, *BlKr.*; — = trata, *Vrt.*, *Zv.*, *LjZv.*; dekleta so se vrtela po mehki grivi, *SlN.*; — 3) rumena g., die Bärentatze, die gelbe Keulenmorchel (clavaria flava), *Tuš.(R.)*; — konjska g., der hanfartige Wasserdost, der Hirschklee (eupatorium cannabinum), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.

grîvar, rja, *m.* 1) ein Soldat mit einer Pferdemähne am Helm, *Cig.*, *C.*; griva se pruskim grivarjem košati, *Bes.*; — = žandarm, *DSv.*; — 2) die Ringeltaube, die Mähnentaube (columba palumbes), *Cig.*, *Lašče-Levst.(M.)*.

grívast, *adj.* mähnenartig; — mähnig.

grivàt, váta, *adj.* bemähnt, mähnig, *Cig.*, *Jan.*

grívati se, am se, *vb. impf.* = griviti se, *C.*

1\. **grîvec**, vca, *m.* ein Hammel mit starker Wolle, *Z.*; — prim. griva.

2\. **grivec**, vca, *m.* saurer Wein, Essig, *Hal.-C.*; — prim. griv.

gríven, vna, *adj.* zur Mähne gehörig; grivno pečenje, das gebratene Nackenstück, *vzhŠt.-C.*

1\. **grivína**, *f.* der Raunrasen: dolge riže grivine med njivami, *LjZv.*; der Rasen: leči na grivino pod oreh, *LjZv.*; jaselce je zložil od kamena, grivine in mahu, *LjZv.*; — tudi psovka: ti grivina ti! *Jurč.*; — prim. griva.

2\. **grivína**, *f.* die herbe Säure, etwas Herbsaures, *vzhŠt.-C.*; — prim. griv.

grîviti se, im se, *vb. impf.* sich kämmen (zaničlj. o ženskah), *vzhŠt.-C.*; — prim. griva.

griviti, im, *vb. impf.* säuern, *vzhŠt.-C.*; — g. se, scharf schmeckend, sauer werden, *C.*; — prim. griv.

grîvna, *f.* 1) das Halsband, *Z.*; die Halskette, *Erj.(Min.)*, (stsl.); — 2) (po češ.) die Mark, *Cig.(T.)*, *C.*; nemška g., die Reichsmark, *DZ.*

grîvnat, *adj.* mähnig, bemähnt, *Cig.*

grîvnik, *m.* = grivar 2), *Cig.*, *C.*, *Hip.(Orb.)*, *Frey.(F.)*.

grívost, *f.* die Säure, *vzhŠt.-C.*

grîz, *m.* 1) das Beißen, der Biss, *Meg.*, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*; — das Bauchgrimmen, *Dict.-Mik.*, *C.*; — 2) der Bissen, *C.*, *BlKr.*, *DSv.*; — 3) der Magenbrei, der Speisebrei (chymus), *Erj.(Som.)*; — 4) zeleni griz, der Grünspan, *ogr.-C.*; — 5) hudičev g., der Teufelsabbiss (scabiosa succisa), *Cig.*

gríza, *f.* 1) das Beißen: *pren.* v grizi si biti, im Zank leben, *Trst.(Let.)*; — 2) der Bissen: psu ponuditi grizo kruha, *Jurč.*; kake dve grizi mesa, *Ljub.*

grízalica, *f.* = grizavica, *Fr.-C.*

grizálo, *n.* das Gebiss, *Jan.*, *C.*

grízavica, *f.* das Bauchgrimmen, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*

grîzec, zca, *m.* grizci, die Nagekerfe, *Cig.(T.)*; — grizec = molj, *Hip.-C.*

grízek, zka, *adj.* beißend, *Jan.(H.)*.

grîzek, zka, *m.* der Bissen, *Cig.*

grízenje, *n.* das Beißen; — g. (po trebuhu), das Bauchgrimmen, die Kolik.

grizíca, *f.* 1) das Klammerholz der Tischler, um geleimtes Holz zusammenzuhalten, *Dol.-C.*; — 2) = grizec, *Hip.*, *C.*; — neka psovka, *Dol.*; grizica prokleta! *Levst.(Zb. sp.)*.

grîzlica, *f.* die Blattwespe (lophyrus pini), *Erj.(Ž.)*.

grizljìv, íva, *adj.* beißend, bissig, *Cig.*, *Jan.*

1\. **grîža**, *f.* 1) die Ruhr; krvava g., g. krvavica, die rothe Ruhr, *Cig.*; bela g., die Eiterruhr, *V.-Cig.*; die Milchruhr, *Cig.*; bljuvna g., die Brechruhr, *Cig.*, *C.*; scalna g., die Harnruhr (živinska bolezen), *Strp.*; — 2) psovka slabotnemu človeku, *Gor.*

2\. **gríža**, *f.* die Schutthalde, das Steingerölle, *Jan.*, *Blc.-C.*, *Nov.-C.*, *Štrek.*, *Kras*; peščeni plazovi, griči ali griže imenovani, *Rut.(Zg. Tolm.)*; — pust, kamenit svet, *Kras-Erj.(Torb.)*; *pl.* griže, steinige Gegend, *Mik.*; — prim. nem. Gries.

grížast, *adj.* schotterig, *Rib.-M.*

grížav, *adj.* 1) an der Ruhr krank, *Jan.*, *M.*; grižavi otroci, *jvzhŠt.*; — 2) Ruhr verursachend: grižava jabolka, *Zv.*

grîžen, žna, *adj.* die Ruhr betreffend, *Mur.*; Ruhr verursachend: g. sad, *jvzhŠt.*

grížovec, vca, *m.* das Tausendguldenkraut (erythraea centaurium), *vzhŠt.-C.*; — das Ruhrkraut (gnaphalium dioicum), *Cig.*; — = grižnica, *vzhŠt.-C.*, *Polj.*; — Biebernell, *vzhŠt.*

grížovka, *f.* neka trava, *Fr.-C.*

griževnják, *m.* 1) eine Art Wiesenkraut, = grižnica, *C.*; — 2) das Tausendguldenkraut (erythraea centaurium), *vzhŠt.-C.*

grîžljaj, *m.* der Bissen: g. kruha, ein bisschen Brot; — nam. ugrižljaj, *DSv. IV. 80.*

grîžljajec, jca, *m. dem.* grižljaj, *Trub.(Post.)*.

1. **grîžnat**, *adj.* 1) ruhrkrant: g. človek, *Slom.-C.*; hudo grižnato dekle, *Cv.*; — 2) die Ruhr verursachend: grižnata sliva, *Slom.-C.*
2. **grîžnat**, *adj.* schotterig: grižnata zemlja, *Nov.-C.*
grîžnica, *f.* das Biebernell (pimpinella saxifraga), *vzhŠt.-C.*; tudi: das Ruhrkraut (gnaphalium dioicum), *Cig.*, *Glas.*
grîžnik, *m.* = modras, die Sandviper (vipera ammodytes), *Koblja Glava(Kras)-Erj. (Torb.)*.
grjáča, *f.* = garjača, gorjača, *Cig.*, *Slom.-C.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
grjâčar, rja, *m.* = gorjačar, *C.*
grjáčast, *adj.* knorrig, *Cig.*
grjavíca, *f.* = grjača, *Hip.-C.*
grjâvka, *f.* = grjača, *Blc.-C.*
grjénje, *n.* die Entstellung; — die Lästerung, die Verunglimpfung.
gŕkati, kam, čem, *vb. impf.* girren, *Jan.*, *C.*; grličica grče, *Prip.-Mik.*; — 2) kreischen, *Mur.*, *C.*; — 3) das r mit der Kehle aussprechen, schnarren, ratschen, *Cig.*, *Dol.*
gŕkavec, vca, *m.* der Schnarrer, *Cig.*; — prim. grkati 3).
gŕkavt, *m.* ein Name für das Taubenmännchen, *C.*
gŕla, *f.* die Turteltaube, *Prip.-Mik.(V. G. II. 102.)*.
grlânjek, njka, *m.* der Stengel eines Kürbisses, *kajk.-C.*
gŕlast, *adj.* mit einem Halse versehen (o posodi), *Fr.-C.*
grlàt, áta, *adj.* = grlast: grlata buča, *Fr.-C.*; — grlata hruška, die Flaschenbirne, *Cig.*
gŕlce, *n. dem.* grlo; na vse g., aus vollem Halse, *Fr.-C.*
gŕlen, lena, *adj.* Gurgel-, Kehl-, *Cig.*; grleni glas, der Kehllaut, *Cig.(T.)*; grlena žila, die Gurgelader, *Cig.*; (prav. grłen, grłna).
grleníca, *f.* žila g., die Drosselader, *Cig.(T.)*; (prav. grłnica).
grléti, ím, *vb. impf.* girren: grlica grlí, *C.*
gŕlica, *f.* 1) die Turteltaube (columba turtur); — laška g., die Lachtaube, *Cig.*; — 2) neka hruška, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; — 3) die Peitschenneſtel, das Peitschenöhr, die Schlinge an der Peitsche, *SlGradec-C.*, *Trst.(Let.)*.
grlìč, líča, *m.* das Turteltaubenjunge, *Cig.*
grlîček, čka, *m.* = vratič, der Rainfarn (tanacetum vulgare), *Z.*; — die Akelei (aquilegia vulgaris), *C.*
gŕličica, *f. dem.* grlica, *Mur.*, *Prip.-Mik.*
gŕličji, *adj.* Turteltauben-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
grlína, *f.* 1) die Wamme beim Vieh, *Fr.-C.*; — 2) das Fleisch am Halse, der Halsbraten, *vzhŠt.-C.*
grlînka, *f.* die Flaschenbirne, *Cig.*
gŕliti, im, *vb. impf.* 1) girren, *vzhŠt.-C.*; — 2) würgen, *vzhŠt.-C.*; — ängstigen, *ogr.-C.*; — 3) (hs.) umhalsen, herzen, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
gŕlj, *m.* 1) grča v deski, der Knorren, *Škrilje-Erj.(Torb.)*; — 2) ein Fichten- oder Tannenast, der als Fackelholz verwendet wird, *Medv.-M.*; stare grlje se strohnelih dreves iskati, *Vrtov.(Km. k.)*; jelova treska, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — prim. krlj.
grlják, *m.* eine Flasche mit langem Halse, *Št.-Z.*
grljàn, ána, *m.* der Kürbisstengel: vsaka buča za svoj grljan visi, *BlKr.-Kres.*
grljánec, nca, *m.* der Flaschenhals: steklenica se za grljanec prijema, *BlKr.*
grljánka, *f.* der Flaschenkürbis (cucurbita lagenaria), *Z.*
gŕlje, *n.* die Rachenhöhle, *Strp.*; der Rachen, *Mur.*
grljẹ̑vec, vca, *m.* smreka z grlji, *Dol.*
grljevíca, *f.* das Kienholz (grlovica), *Trnovo-Erj.(Torb.)*; der Kienspan, *GBrda.*
grljíca, *f.* kleiner Kienspan, *M.*, *Blc.-C.*; — prim. grlj.
grłnják, *m.* eine Flasche mit großem Hals, *vzhŠt.-C.*
gŕlọ, *n.* 1) die Kehle, die Gurgel, der Schlund; Kar dobiš po ženi, Skoz grlo poženi, *Npes.-K.*; voda mi je do grla; do grla sit biti česa, einer Sache in hohem Grade überdrüssig sein; kosmato g., ein rauher Hals, *Cig.*: — die Stimme: debelo, tenko grlo imeti, eine tiefe, hohe Stimme haben, *Blc.-C.*; lepo g., eine schöne Stimme, *Cig.*; pesem na eno g. povzeti, unisono singen, *Pjk.(Črt.)*; na vse g. kričati, aus vollem Halse schreien; na vse g. smejati se, *Jurč.*; — grlu streči, ugajati, den Gaumen kitzeln, *Cig.*; = grlu ustrezati, *Šol.*; — der Halslappen des Rindes, *vzhŠt.-C.*; — 2) grlu podobne stvari: der Rachen einer Blüte, *Tuš.(B.)*; — der Hals einer Flasche, eines Trichters udgl., *Cig.*; das Geigenblatt, das Griffbrett an der Geige, *Cig.*; — der Bug des Stiefels, die Fußbiege, *Z.*; črevelj me v grlu tišči, *Lašče-Levst.(M.)*; noga se v grlu steza in krči, *Telov.*; — kratki žleb med ravnim žlebom in skočnikom nad mlinskim kolesom, *Poh.*; — der Schlauch: grla za sode, *Vod.(Izb. sp.)*; — der Fuß beim Blasbalg, *Cig.*; — der Gang zu einer Mine, *V.-Cig.*; — tudi: grlọ̀, *Valj.(Rad)*.
grlobọ́lja, *f.* das Halsweh, *Cig.*, *Jan.*
grlonọ̑žec, žca, *m.* grlonožci, die Kehlfüßer, *Cig.(T.)*.
grloplûta, *f.* (ribe) grloplute, Kehlflosser, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.
1. **gŕlovica**, *f.* die Halsenge, *Mur.*
2. **grlovíca**, *f.* pogl. grljevica.
grlovît, *adj.* eine gute Kehle habend: g. kanarček, *SlN.*
gŕlski, *adj.* Kehl-, *Fr.-C.*
gr̂m, *m.* 1) der Strauch, der Busch; trnov g., der Dornbusch, *Mur.*; črez grm in strm, über Stock und Stein, *nk.*; v tem grmu zajec tiči, da liegt der Hund begraben, *Npreg.*; — der Blumenstock, *SlGor.-C.*; der Erdäpfelbusch, der Fisolenbusch auf dem Acker; — 2) grm, pos. die Haselnußstaude, *Rez.-C.*; zeleni g., die grüne Stechpalme (ilex aquifolium), *Medv.(Rok.)*; — zlati g., das gemeine Tausendguldenkraut (erythraea centaurium), *Z.*

grmáča, *f.* der Scheiterhaufen, *Mur.*, *Mik.*, *Hal.-C.*; — prim. gromača.

grmáda, *f.* der Haufen, *Jan.*, *C.*, *Trub.*, *Boh.-Mik.*; g. hoste, *Fr.-C.*; g. drv, *Rez.-C.*; — pos. der Holzstoß, der Scheiterhaufen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*: Grmado 'z njih dela — Na nji se sežge, *Preš.*; der für Nothfeuer bestimmte Holzstoß, *V.-Cig.*; — prim. gramada, gromada.

grmáden, dna, *adj.* 1) den Scheiterhaufen betreffend: grmadni kol, der Brandpfahl, *Cig.*; — 2) ungeheuer: grmadna truma ptičev, *Mariborska ok.-Kres.*

grmadíšče, *n.* der Platz des Scheiterhaufens, *Hip.-C.*

grmáditi, âdim, *vb. impf.* 1) häufen, aufthürmen, *Cig.*, *Šol.*, *Bes.-C.*; — 2) sich übermüthig benehmen: berač je grmadil okoli žganjarije, *Gor.*

grmâj, *m.* der Taschenkrebs (platicarcinus pagurus), *Čres-Erj.(Torb.)*, *Jan.(H.)*; — hs.

gŕmast, *adj.* strauchartig, buschicht, staudenförmig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

grmášča, *f.* dichtes Gestrüppe, *Fr.-C.*

grmàt, áta, *adj.* buschig, strauchig, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Vrtov.-C.*

grmázditi, âzdim, *vb. impf.* po gošči hoditi, *Fr.-C.*

gȓmek, mka, *m. dem.* grm, *Jan.*; tudi: grmèk, mkà, *Valj.(Rad).*

grmẹ̑nje, *n.* das Donnern, das Gedonner.

grmẹ́ti, ím, *vb. impf.* donnern; grmi, es donnert; častiti Bog grmi, *Dalm.*; topovi grme, die Kanonen donnern, *Cig.*; Slap drugo jutro mu grmi v ušesa, *Preš.*

grmẹ̑vec, vca, *m.* 1) der Donnerer, *Z.*; — 2) der Gewitterregen, *Jan.(H.)*.

grmìč, íča, *m. dem.* grm; das Büschchen, kleiner Strauch, die Staude.

grmíčast, *adj.* buschig, *Z.*, *Zora*; staudenförmig, *Erj.(Min.)*.

grmȋček, čka, *m.* 1) kleiner Busch; — 2) zlati g., das Tausendguldenkraut (erythraea centaurium), *Tuš.(R.)*.

grmíčevje, *n.* kleines Gesträuch, *Cig.*

grmíčiti se, ȋčim se, *vb. impf.* Laub und Zweige bekommen, *Cig.*

grmȋčje, *n.* = grmičevje, *Jan.*, *DZ.*; pokleknil je med grmičje, *Cv.*

grmȋčkast, *adj.* buschig, *Zora*.

grmȋčkati se, am se, *vb. impf.* palice metati v grm: pastirska igra, *Dragotinci(Št.)-Vest. I. 125.*

gȓmje, *n.* = grmovje, *Jan.*, *C.*

grmljâva, *f.* das Donnerwetter, der Donner, *Cig.*

gȓmljavica, *f.* = grmljava, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; z gore se je čula strašna grmljavica, *Kres.*

grmljavína, *f.* = grmljava, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*; grmljâvina, *BlKr.*

gȓmnat, *adj.* buschig, *Jan.*

grmolẹ́ti, ím, *vb. impf.* = mrgoleti, *Kor.-M.*, *Nov.-C.*, (grmel-) *Zil.-Jarn.(Rok.)*.

grmólja, *f.* *vzhŠt.-C.*; pogl. gomolja.

grmòt, móta, *m.* der Donner, *C.*

grmóta, *f.* heftiges Summen (der Bienen), *Danj.-C.*

grmotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* rumpeln, toben, donnern, *Fr.-C.*

grmóten, tna, *adj.* donnernd, (grom-) *Jan.*

grmovína, *f.* das Strauchwerk, *C.*, *Z.*

grmovȋt, *adj.* buschig, gebüschreich, *Jan.*, *Šol.*

grmộvjast, *adj.* gesträuchartig, buschig: grmovjasta gošča, *Fr.-C.*

grmộvje, *n.* das Gesträuch, das Gebüsch: der Busch; — tudi: grmộvje.

grmộvjiče, *n. dem.* grmovje, *Danj.-Valj.(Rad).*

grmovlja, *f.* = mravlja, *Zil.-Jan.(Rok.)*; — prim. grmoleti. (?)

grmộvnat, *adj.* strauchig, buschig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*: Strauch-, *Cig.*

grmộvnik, *m.* die Strauchschnecke (helix nemoralis), *Erj.(Ž.)*.

grmovnjàk, *m.* der Buschmann, *Erj.(Som.)*.

grmộvščica, *f.* der Waldlaubvogel, der Laubsänger (regulus sibilatrix), *Cig.*, *Frey.(F.)*, *Levst.(Nauk)*; — prim. grmuša.

grmúča, *f.* der Haufe: g. moke, kamenja, *C.*; — beide Hände (Fäuste) voll, *Fr.-C.*: — der Klumpen: g. sira, ein Käselaib, *Poh.*, *SlN.-C.*

grmûčka, *f. dem.* grmuča, *vzhŠt.-C.*

1. **grmúlja**, *f.* = grmuča, *SlGradec*, *vzhŠt.-C.*

2. **grmúlja**, *f.* die Gluckhenne, *Cig.*, (kokla, ki v grmovju vali), *Z.*

grmúša, *f.* der Laubsänger (ficedula hippolais), *Erj.(Rok.)*; (grmušča, *Habd.-Mik.*); — hs.

grmûšek, ška, *m.* das Büschel: g. ključev, ein Bund Schlüssel, *Jan.*

grmúšelj, šlja, *m.* das Büschel: g. las, ein Büschel Haare, *Z.*; g. ključev, ein Bund Schlüssel, *Jan.*

grmûšeljc, šeljca, *m. dem.* grmušelj; Pa letas grmušeljc Ti dam iz kropiv, *Npes.-Schein.*

gŕnec, nca, *m.* 1) listni koš, *Hal.-C.*; — 2) der Tiegel, *h. t.-Cig.(T.)*; — der Topf, *Cig.*, *Jan.*; (po drugih slov. jezikih).

gŕniti, gȓnem, *vb. impf.* 1) raffen, zusammenscharren, *ogr.*, *Št.-C.*; g. zrnje, *C.*; — 2) scharenweise gehen, wallen: ljudstvo grne v mesto, *C.*; ko pridejo v veliko to mesto, grnejo ljudje skupaj, *Cv.*

grộb, gróba, *adj.* 1) massiv, groß: grobo hrastje, *ogr.-C.*, *Savinska dol.*; groba klop, *vzhŠt.*; groba krava, *Polj.*; (pre)grobi hlebi, *Pohl.(Km.)*; — grobo, viel: grobo ljudi, penez, *vzhŠt.*; krčmar grobo računi, *Svet.(Rok.)*; — 2) großartig, stattlich: groba hiša, *Lašče-Levst.(M.)*; groba deklina, *Hal.-C.*; kar zijal je, ker se mu je vse tako grobo zdelo, *Levst.(Zb. sp.)*; — tüchtig: groba mojškra, *Svet.(Rok.)*; — vornehm: grobi ljudje, *Lašče-Levst.(M.)*; — sauber, hübsch: grob dečko, groba deklina, *vzhŠt.-C.*, *Mik.*; grobja obleka, das prächtigere Gewand, *Litija*; — 3) derb, roh, ungeschlacht, *Meg.*, *Dict.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*: groba beseda, plumpes, beleidigendes Wort, *Cig.*

gròb, gróba, *m.* 1) das Grab; na grobu, am Grabe; g. kopati; starec ves v grob visi,

der Alte ist dem Grabe schon sehr nahe, *Dict.*; — 2) das Kartoffelgrübchen: nekoliko grobov izkopati, *jvzhŠt.*; — 3) nam. grot, der Mühltrichter, die Mühlgosse, *vzhŠt.-C.*, *Poh.*
grobáč, *m.* der Senker, der Gruber, *vzhŠt.-C.*
grộbanica, *f.* = grebenica, der Grubensenker, die zu vergrubende oder vergrubte Rebe, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *jvzhŠt.*; — 2) die schmale Grubenhaue, *jvzŠt.*; — 3) die Senkergrube, *C.*
grobánja, *f.* eine Vertiefung: g. na cesti, *Blc.-C.*
grộbanka, *f.* = grobanica, *C.*
1. **grobár**, rja, *m.* 1) = grobokop, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Izb. sp.)*; — 2) der Todtengräber (necrophorus vespillo), *Erj.(Ž.)*; tudi: grộbar.
2. **grộbar**, rja, *m.* der Weingartengruber, *C.*, *jvzhŠt.*; — prim. grobati.
grobaríca, *f.* grobarjeva žena, tudi: grộbarica, *Valj.(Rad)*.
grobárski, *adj.* Todtengräber-, *Jan. (H.)*.
grộbati, am, *vb. impf.* Reben absenken, gruben, *Cig.*, *Jan.*, *jvzhŠt.*; — menda iz nem. gruben, *Levst.(Rok.)*.
grôbec, bca, *m. dem.* grob.
grobèk, bkà, *m. dem.* grob.
gróben, bna, *adj.* Grabes-: grobna tihota, die Grabesstille.
grộbeljnik, *m.* tisti, ki groblje dela, *C.*
grobìč, íča, *m. dem.* grob, *Cig.*, *Jan.*
grobijân, *m.* ein grober Mensch, der Grobian.
grobijânec, nca, *m.* = grobijan, *C.*
grobijânčevati, ujem, *vb. impf.* sich grob benehmen, *ogr.-C.*
grobijânski, *adj.* grob, unfreundlich.
grobijânščina, *f.* die Grobheit, *vzhŠt.-C.*
grobína, *f.* die Kunstlosigkeit, die Roheit, *Dict.*, *Mik.*
grobíšče, *n.* die Grabstätte, der Begräbnisplatz, der Friedhof; — die Grabesstelle: od posestnih grobišč jemati plačilo, *Levst.(Nauk)*.
grộbje, *n. coll.* die Gräber, der Friedhof, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; židovsko g., *Zv.*
grộblja, *f.* der Steinhaufen; iz Jeruzalema so groblje kamenja storili, *Dalm.*; groblje, Schutt, Ruinen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; pos. kup kamenja z njive pobranega, *Jarn.*, *Ljub.*; ledniška g., die Moräne, *Jes.*
grobljíšče, *n.* der Schutthaufen, *Jan.*
grobníca, *f.* die Grabkammer, die Gruft, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; die Grabhöhle, *Mur.*, *Jan.*
grobník, *m.* der Todtengräber, *Jan.*
grobokòp, kópa, *m.* der Todtengräber, *Cig.*, *nk.*
grobolẹ́tinast, *adj.* mit starken Jahresringen, grobjährig, *V.-Cig.*
groborùn, rúna, *adj.* mit grobem Vlies, *Jan.*
grobộst, *f.* 1) die Ansehnlichkeit, die Großartigkeit, *Z.*; — prim. grob 1), 2); — 2) die Derbheit, die Grobheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
grobotẹ́hten, tna, *adj.* gewichtig, *Z.*; — wichtig, *C.*
groboúmen, mna, *adj.* derbsinnig, *Vrt.*
groboústen, stna, *adj.* = širokousten, *C.*
grobộvje, *n. coll.* die Gräber.
grobộvnica, *f.* *Z.*, *Jan.(H.)*; pogl. hijena.
grobovôłnat, *adj.* grobwollig, *Jan.*

grộd, *m.* 1) der Mühltrichter, *Cig.*, *C.*, *M.*, *Št.*; „posoda v mlinu, v katero se žito vsipa, da potem po koritcu na kamen pada“, *Mik.*; = *pl.* grodi, *Ig*; — 2) der Brunnenkasten, *ogr.-C.*; — 3) die Schiebtruhe, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*; *SlGor.*; — prim. grot.
grộd, *f.* die Brust: skopčeva g., die Hammelbrust, *Cig.*; nav. *pl.* grodi, die Brust, *Habd.-Mik.*, *Kor.-Cig.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*; („hrod“, das Gerippe, *Guts.*; grod, *m.*: pod grodom, unter den Rippen, *C.*).
grộdek, dka, *m. dem.* grod, kleine Schiebtruhe, *Mur.*
gródelj, dlja, *m.* das Roheisen, das Schmelzeisen, *V.-Cig.*, *Gor.-C.*; topovi iz grodlja, *Let.*; — der Eisenklumpen (gródelj), *Gor.-DSv.*
grọ́den, dna, *adj.* zur Brust gehörig: grodna rebra, wahre Rippen, *Cig.(T.)*.
grộdje, *n.* das Gerippe (hrodje, *Guts.*, *Jarn.*); — prim. ogrodje.
grộdnica, *f.* das Brustbein, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.
gròf, grófa, *m.* der Graf; mejni g., der Markgraf, pokneženi g., der gefürstete Graf, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
grofèk, fkà, *m. dem.* grof, *Valj.(Rad)*; tudi: grôfek.
grofíca, *f.* = grofinja, *Mur.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*.
grofȋja, *f.* = grofovina.
grófinja, *f.* die Gräfin.
grófji, *adj.* = grofovski, *Cig.*, *Jan.*
grofovína, *f.* die Grafschaft, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; Celjska g., *Vest.*; mejna g., die Markgrafschaft, pokneženа g., die gefürstete Grafschaft, *Cig.(T.)*.
grófovka, *f.* = grofinja, *Valj.(Rad)*.
grófovski, *adj.* Grafen-, gräflich; grofọ́vski, *Štrek.*
grofộvstvọ, *n.* der Grafenstand, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; grofovstvộ, *kajk.-Valj.(Rad)*.
grôg, *m.* gorka voda z rumom, der Grog.
gròh, gróha, *m.* der Tuff, vulkanski g., *Erj.(Min.)*; — prim. hs. gruh.
gróhati, am, *vb. impf.* 1) grunzen, *Jan.(H.)*; — 2) = biti, mahati: s pestjo g., *Bes.*; — 3) in Falten schlagen: Bele Kranjice svojo obleko grohajo, *BlKr.-M.*
grohòt, óta, *m.* lautes Lachen, grobes Gelächter, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *nk.*
grohotáti, otâm, ọ́čem, *vb. impf.* 1) grunzen (o svinjah, kadar sovražnika vidijo), *C.*; — 2) g. se, überlaut, grob lachen, *Dict.-Mik.*, *Cig.*, *nk.*
grohóten, tna, *adj.* grob (o smehu), *nk.*
grộkati, kam, čem, *vb. impf.* krächzen, *Z.*
grọ́la, *f.* 1) die Koralle, *vzhŠt.*; sploh kroglice, kakršne ženske nanizane nosijo okolo vratu, *Plužna-Erj.(Torb.)*; Kaj na šinjaku, kaj na šinjaku? Grole jej klepečejo, *Npes.-Kres.*; — 2) das Rosenkranzkügelchen, *vzhŠt.-C.*; — 3) der Tropfen, die Thräne, *SlGor.-C.*; — prim. nem. Koralle, kor.-nem. gralle, = Rosenkranzkügelchen, *C.*
grọ́lica, *f. dem.* grola, *SlGor.-C.*; jagoda na molku, *Kr. Gora-DSv.*

grộm, *m.* der Donner: grom in strela! Donnerwetter! tudi: gròm, gróma, *Dol.*

gromáča, *f.* ein Stein- oder Holzhaufen, *Boh.*, *Dalm.-M.*, *Istra-C.*, *Nov.-C.*; — eine Mauer ohne Mörtel, *Istra-C.*, *Nov.*, *C.*; gromače, Trümmergesteine, *Erj.(Min.)*; grómača, *BlKr.-DSv.*; — prim. grmača.

gromáda, *f.* = gramada, grmada, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

gromáden, dna, *adj.* = grmaden, massenhaft, Massen-: gromadno gorovje, gromadna tvorba, das Massengebirge, *Cig.(T.)*, *Jes.*; — ungeheuer, *Cig.*; gromadno premoženje, *Zora.*

gromáditi, âdim, *vb. impf.* = grmaditi, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; oblaki se gromade v čudovite podobe, *Zv.*

grộmblja, *f.* = groblja, *Jan.*, *Lašče-Levst.(M.)*, *SlN.-C.*

grómen, mna, *adj.* Donner-, *Cig.*, *Bes.*; gromni hrušč, das Donnergetöse, *Z.*

gromoglásen, sna, *adj.* donnerähnlich schallend, *Jan.(H.)*.

gromonộsec, sca, *m.* der Donnerer, *Zora.*

gromonǫ́sen, sna, *adj.* donnerschwanger, *Cig.*, *Jan.*

gromopǫ́čen, čna, *adj.* donnerähnlich krachend, *Jan.*

gromòt, óta, *m.* das Gedonner, *Z.*, *Jan.(H.)*.

gromotrèsk, tréska, *m.* 1) das Donnergekrach, *Jan.(H.)*; — 2) = netresk, die Hauswurz (sempervivum tectorum), *C.*

grộmov, *adj.* des Donners: g. voz, der Donnerwagen, *Cig.*

gromováti, ûjem, *vb. impf.* mit dem Worte grom fluchen, *C.*

gromǫ́ven, vna, *adj.* = gromen, *Z.*

gromovît, *adj.* donnernd: gromovita beseda, das Donnerwort, *Cig.*, *Jan.*; gromovito ploskanje, donnerndes Beifallklatschen, *Cig.*; pozdraviti koga z gromovitim veseljem, *Jurč.*

gromovíten, tna, *adj.* = gromovit, *C.*

gromovláden, dna, *adj.* dem Donner gebietend, *Kos.-M.*

gromǫ́vnik, *m.* der Donnerer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — prim. hs. gromovnik.

grộmski, *adj.* Donner-, *Mur.*, *Cig.*; g. glas, die Donnerstimme, *Zora*; gromska strela, der Donnerkeil, der Blitzstrahl, *Mur.*, *Jan.*; v kletvici: gromska strela! Donnerwetter, *Št.*; gromska vihta, *Danj.(Posv. p.)*.

gromzelišče, *n.* *Kor.*, pogl. gramzelišče.

gròp, *m.* die Quaste, der Hutzopf, *Blc.-C.*; — prim. it. groppo, der Knoten.

gropa, *f.* eine zu Sohlleder gegerbte Rindshaut, *Z.*, *Cig.*; (morda od it. groppa, der Pferderücken ?).

gropánja, *f.* = gruda, *Blc.-C.*; pogl. grepa, greba.

grosulâr, rja, *m.* vrsta granatov, der Grossularstein, *C.*, *Cig.(T.)*.

gròš, grǫ́ša, *m.* der Groschen; — *coll.* brez groša, geldarm; ima zadosti groša, er hat genug Geld, *Slc.*

grošèk, ška, *m.* *dem.* groš, *Valj.(Rad)*; tudi: grošek.

grošìč, šíča, *m.* *dem.* groš; nekoliko revnih grošičev, ein Paar kahle Groschen, *Cig.*

grošíček, čka, *m.* *dem.* grošič, *Valj.(Rad)*.

groščèk, čkà (čekà), *m.* *dem.* grošek.

grošník, *m.* das Groschenstück, *C.*

grột, *m.* 1) der Trichter, die Gosse in der Mühle, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *BlKr.-Nov.*, *Val.(Rad)*; — 2) der Rumpf der Weinpresse, *BlKr.*; — 3) der Trichter im Stalle (skozi grot mečejo seno s poda v hlev), *Vrt.*; — 4) der Abgrund, *Jan.*; — prim. stvn. grant, krant, Gefäß für Flüssigkeiten, *Mik.*; bav. grand, der Trog, *C.*

grota, *f.* der Leiterwagen, *Rez.-C.*; = *pl.* grote, *Guts.-Cig.*; — prim. srvn. gratte, Korb, kor.-nem. gratte, zweiräðriger Wagen, *C.*

grộtati, am, *vb. impf.* g. z rokami, trichterförmig mit den Händen kreisen, *Telov.*

grộtček, čka, *m.* *dem.* grotec, *Valj.(Rad)*.

grộtec, tca, *m.* *dem.* grot, *Valj.(Rad)*.

grộtek, tka, *m.* *dem.* grot, *Valj.(Rad)*.

groten, tna, *m.* der Leiterwagen, *KrGora*; — prim. grota.

gróza, *f.* 1) das Grausen, der Schauder; smrtna g., das Todesgrauen; groza me je česa, mir graut vor etwas; ne bo vas groza smrti, ihr werdet vor dem Tode nicht erschrecken, *Ravn.-Mik.*; groza vas ga je bilo, ihr erschraket vor ihm, *Ravn.-Mik.*; groza ga je pogledati, es ist ein Graus ihn anzusehen; groza me obhaja, izpreletuje, grabi, Schauer durchläuft mich; — 2) außerordentlich große Menge: groza ljudí; — 3) = *adv.* schrecklich: nastopi sedem groza hudih letin, *Ravn.*

grozânski, *adj.* schrecklich, *Nov.*

grộzba, *f.* die Drohung, *DZ.*, *ZgD.*

gròzd, grózda, *m.* die Traube, pos. die Weintraube; sv. Martina g., die nicht zur gehörigen Reife gelangende Traube, der Härtling, *Jan.*, *jvzhŠt.*

grózdast, *adj.* traubenförmig, *Cig.*, *Jan.*; traubig: kapniki se nahajajo v grozdastih podobah, *Erj.(Min.)*.

grozdàt, áta, *adj.* großtraubig, *Cig.*

grozdèk, dkà, *m.* 1) *dem.* grozd, *Valj.(Rad)*; — 2) die Traubenhyacinthe (muscari botryoides), *Rodik-Erj.(Torb.)*; tudi: grôzdek.

grózden, dna, *adj.* Trauben-; grôzdni pecelj; — grozdne solze, Thränen so groß wie Weinbeeren, *Levst.(Zb. sp.)*.

grozdę́nka, *f.* neka hruška, *kajk.-Valj.(Rad)*.

grozdìč, íča, *m.* *dem.* grozd; das Träubchen.

grozdíčast, *adj.* = grozdast, *Nov.*

grozdík, *m.* *dem.* grozd; das Träubchen (na srobotini), *Mik.*, *Valj.(Rad)*.

grozdînka, *f.* die Rosine, *Jan.*, *C.*

grǫ́zdje, *n.* *coll.* Weintrauben; g. zobati, trgati; suho g., Rosinen, *Fr.-C.*; Zibeben, *Cig.*; laško g., die Johannisbeere, *C.*; = kresno g., = kresno grozdjiče, *Cig.*, kosmato g., die Stachelbeere, *Blc.-C.*; kačje g., der schwarze Nachtschatten (solanum nigrum), *Erj.(Rok.)*, = pasje g., *ogr.-C.*; pasje g., tudi: die Zaunkirsche (lonicera xylosteum),

C.; morsko g., die Meertraube (uvae marinae), die Eier des Tintenfisches, *Erj.(Ž.)*.
grǫ́zdjiče, *n. dem.* grozdje; 1) suho g., getrocknete Weinbeeren, kleine Rosinen („Weinberl"), *Dict.*, *Cig.*, *BlKr.*; — 2) rdeče g., die Johannisbeere (ribes rubrum), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; = kresno g., *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; = sv. Ivana g., *okoli Gorice-Erj.(Torb.)*; = laško g., *Mur.*, *Cig.*; = kurje g., *Cig.*; belo kresno g., die weiße Johannisbeere, *Cig.*; — bodeče g., die Stachelbeere (ribes grossularia), *Cig.*, *C.*; = kosmato g., *V.-Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*
grǫ́zdjičnica, *f.*, grozdjičnice, Johannisbeersträucher (grossulariae), *Tuš.(R.)*.
grozdnàt, áta, *adj.* traubig, traubenreich.
grozdníca, *f.* die Traubenhaut im Auge (uvea), *Cig.*
grozdník, *m.* der Traubenstein, *Cig.*
grozdonǫ̑sec, sca, *m.* der Traubenträger, *Cig.*
grozdǫ̑vje, *n. coll.* = grozdje, *C.*
grozdǫ̑vlje, *n. coll.* = grozdje, *KrGora-DSv.*; Rosinen, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*.
grozdǫ̑vljiče, *n. dem.* grozdovlje, *Navr.(Let.)*.
grozdǫ́vnice, *f. pl.* neka priprava na vozu za prevažanje grozdja, *Kres.*
grózen, zna, *adj.* 1) schauderhaft, entsetzlich; — grozno, in hohem Grade, sehr; grozno lepa žena, *C.*; grozno se smejati, unbändig lachen, *Cig.*; — grozno ljudi, eine ungeheuere Menge Menschen, *Cig.*; — 2) stattlich, schön, *Gor.*, *Tolm.*, *Savinska dol.-C.*; grozni fantje, *Npes.-K.*; aufgeputzt: grozno dekle, *Gor.*
grózenski, *adj.* = grozanski, schrecklich, schauderhaft, *Jan.*, *ogr.-M.*, *C.*
grózica, *f.* der Schauder, der Abscheu, der Ekel, *Mur.*
grozíłen, łna, *adj.* drohend, bedrohlich: grozilne besede, Drohworte, *Cig.*, *Jan.*
grozílo, *n.* das Senkblei, *Cig.(T.)*, *Pot.-C.*
grozína, *f.* das Schauerliche, die Wildheit, *C.*
grozîtelj, *m.* der Droher, *Jan.*
grozîtev, tve, *f.* die Drohung.
1. **grozíti**, ím, *vb. impf.* tauchen, senken, *Dalm.*, *Danj.-C.*
2. **grozíti**, ím, *vb. impf.* 1) furchtbar machen, brada ga grozi, *Gor.-Mik.*; — 2) g. komu, *Cig.*, *Jan.*; nav. g. se komu, jemandem drohen; grozi se, stori pa nič; — 3) g. koga, jemanden schrecken, *ZgD.-M.*, *Mik.*; — g. se, schaudern, sich entsetzen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 4) grozi me, es schaudert mich, *Cig.*, *Jan.*; — ich habe keine Lust, ich habe Ekel, *Slom.-C.*, *Št.*; grozi me po zimi v cerkev hoditi, *vzhŠt.*; grozi me posta, ich habe keine Lust zu fasten, *C.*; — 5) grozi se mi, es schaudert mich, *Jan.*; es fällt mir lästig, beschwerlich: grozi se mi delati, iz hiše iti, *Fr.-C.*
grozîvec, vca, *m.* der Droher, *Cig.*
grozljìv, íva, *adj.* 1) grausig, *Jan.(H.)*; — grauslich, *Guts.*; — ekelhaft: grozljivo delo, *C.*; — 2) komur se delati grozi: träge, arbeitsscheu, *Fr.-C.*
grǫ́znica, *f.* das Fieber, *Nov.*, *ZgD.*; — hs.

grǫ́zničav, *adj.* fieberkrank, fieberhaft, *nk.*
groznóba, *f.* der Greuel, *Jan.*
groznǫ̑st, *f.* die Schauderhaftigkeit, die Entsetzlichkeit.
grozodẹ̑jstvo, *n.* die Schreckensthat, *Cig.(T.)*.
grozonǫ́sen, sna, *adj.* schaudererregend, *Jan.(H.)*.
grozóta, *f.* das Grauen, *Trub.-C.*; die Schauderhaftigkeit, *Zora.*
grozovînski, *adj.* = grozovit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; ungeheuer, *Kos.-M.*
grozovînstvo, *n.* der Greuel, die Greuelthat, *Cig.*, *Jan.*
grozovît, *adj.* schaudervoll, schauerlich, entsetzlich; — grausam, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
grozovîtec, tca, *m.* ein schrecklicher, grausamer Mensch, *Valj.(Rad)*.
grozovíten, tna, *adj.* = grozovit.
grozovîtnež, *m.* der Schreckliche, der Wütherich, der Unmensch.
grozovîtnica, *f.* die Schreckliche, die Grausame, *Valj.(Rad)*.
grozovîtnik, *m.* = grozovitnež, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
grozovítnost, *f.* = grozovitost.
grozovîtost, *f.* die Schauderhaftigkeit, die Entsetzlichkeit; — die Brutalität, die Grausamkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
grozovláda, *f.* *Jan.*, *C.*; pogl. grozovladje.
grozovlâdje, *n.* die Schreckensherrschaft, *Cig.*; der Terrorismus, *Cig.(T.)*.
grǫ́žati, am, *vb. impf.* g. kaj, etwas umrühren, in etwas herumwühlen, *Jan.*, *ogr.-C.*; z žlico grožati vročo hrano, juho, *ogr.-C.*; — prim. 1. groziti, grez-niti.
grožník, *m.* der Droher, *C.*
gróžnja, *f.* die Drohung; prošnja in grožnja ne pomaga, es hilft weder Bitten noch Drohen, *C.*
gŕpa, *f.* 1) der Maiskuchen, *vzhŠt.-C.*; turščična pogača na vernih duš dan, *Fr.-C.*; — 2) die Honigwabe, die Wachsscheibe, *ogr.*, *Fr.-C.*; — prim. prga.
grsiti se, i se, *vb. impf.* *Krelj*, pogl. grstiti se, grustiti se.
grsóba, *f.* der Greuel: gnus ali grsoba, *Krelj*; — prim. grsiti se.
gȓst, *f.* kar se enkrat prime sè stisnjeno dlanjo, eine Handvoll, *Tolm.-Erj.(Torb.)*, *C.*; g. slame, *Vrt.*
grstíti se, í se, *vb. impf.* = grustiti se, ekeln, *Cig.*, *Fr.*, *ogr.-C.*
grstljiv, íva, *adj.* ekelhaft, *ogr.-C.*
grstljívost, *f.* die Ekelhaftigkeit, *ogr.-C.*
grtâłnik, *m.* = požiralnik, *Poh.*
grtàn, ána, *m.* = grtanec, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
grtânčnica, *f.* der Kehlbuchstabe, *Cig.*
grtánec, nca, *m.* 1) der Schlund, die Kehle, die Gurgel, *Cig.*, *Jan.*, *Fr.-C.*; die Speiseröhre, *SlGor.*; — 2) der Adamsapfel, *Cig.*, *C.*; = hrustanec, der Knorpel, *Bes.*
grtúne, *f. pl.* *Cig.*, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Štrek.*, pogl. gratune.
grtúnje, *f. pl.* *Kras-Erj.(Torb.)*, pogl. gratune.
grûbati, am, *vb. impf.* *Nov.*, pogl. grobati.

grúča, *f.* der Klumpen; g. rude, eine Erzstufe, *Cig.(T.)*; granitna g., ein Granitblock, *Cig.*; gruče zlata, *Ravn.*; g. masti, ein Fettklumpen, *Cig.*; v gruče se lomiti, sich klümpern, *Cig.*, *Jan.*; eine Mehrheit zusammengedrängter Dinge: g. lešnikov, *Notr.-Lašče-Levst.(Rok.)*; g. fig, *Dalm.*; die Gruppe: g. ljudi, *nk.*; v gručah stoje znanci, *Jurč.*; — prim. it. gruzzo, der Haufe, *Levst.(Rok.)*.

grúčast, *adj.* klumpig, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; g. kruh, *Pohl.(Km.)*.

gručàt, áta, *adj.* voll Klumpen, holperig, *Cig.*

grúčav, *adj.* klumpig, derb: gručava ruda, das Derberz, *Cig.(T.)*; največ je kamena sol gručava, *Erj.(Min.)*; = poln gruč, *Jan.*

grúčica, *f. dem.* gruča.

grúčiti se, im se, *vb. impf.* sich klümpern, *Cig.*, *C.*

grúda, *f.* die Scholle, die Erdscholle; pod grudo koga spraviti, jemandes Tod verursachen, *ogr.-C.*; pod grudo iti, sterben, *Št.-C.*; gefrorener Koth und Schnee auf den Straßen, *Rib.-M.*, *C.*; — der Klumpen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; g. zlata, ein Klumpen Gold, *Cig.*; g. apnenega kamena, *Dol.*; g. soli, ein Klumpen Salz, der Salzstock, *SlGor.*, *Fr.-C.*; krvna g., der Blutkuchen, *Erj.(Som.)*.

grúdast, *adj.* schollicht, klumpig, rauh, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; g. pot, rauher Weg, *Cig.*

grudàt, áta, *adj.* schollig, klumpig, *Cig.*, *Jan.*

grúdav, *adj.* = grudat, *Cig.*

grúdelj, dlja, *m.* der Bartgrundel (cobitis barbatula), *Z.*, *Blc.-C.*; — iz nem.

grúden, dna, *m.* der Monat December, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

grúden, dna, *adj.* voll Klumpen, holprig, *Z.*; če so božične kvatre lužne, to so velikonočne grudne (voll gefrorener Erd-, Schnee- und Eisklumpen), *Erj.(Torb.)*.

grúdica, *f. dem.* gruda; das Klümpchen.

grúdičast, *adj.* klümpchenartig; — voll Klümpchen, *Mur.*, *M.*

grúditi, im, *vb. impf.* 1) in Klumpen zertheilen: g. se, sich klümpern, *Cig.*; — 2) zerbeißen, *Jarn.*, *Cig.*; kruh g., *Jurč.*; suhe skorjice g., *Andr.*; g. orehe = z zobmi treti, *Svet.(Rok.)*; kost g., an einem Beine knorpeln, *Cig.*; krava travo grudi, frisst Gras, *Jap.*, *Hip.-C.*; — trdo cesto g., eine holprichte Straße wandern, *Z.*; — *pren.* besede g., ein Wortklauber sein, *V.-Cig.*; — 3) plagen: lakota ga grudi, *Cig.*; mraz me grudi, es fröstelt mich, *Jan.*; skrb me grudi, die Sorge peinigt mich, *Let.-C.*; — tudi: grudíti.

grûdje, *n. coll.* Schollen, Klumpen, *ogr.-Valj.(Rad)*.

grûdnat, *adj.* voll Klumpen, rauh, holperig, *Cig.*

grûdnik, *m.* = gruden, *C.*

grúdnovec, vca, *m.* der im December gefallene Schnee, *Dol.*

grudovína, *f.* schollige Erde, *Jan.(H.)*.

grudovnàt, áta, *adj.* = grudnat, *Cig.*

1. **grûh**, *m.* das Steingerölle, *Kras-Erj.(Torb.)*; der Schutt, *Hal.-C.*; — pogl. groh.

2. **grûh**, *m.* žerjav, der Kranich (ardea grus), *Guts.*, *C.*, *Frey.(F.)*; — prim. lat. grus. (?)

grûj, *m.* die Muräne (muraena helena), *Erj.(Z.)*; — prim. hs. gruj, it. grongo.

grúkati, kam, čem, *vb. impf.* girren, *Cig.*

grúkavt, *m.* der Tauber, *C.*

grúliti, im, *vb. impf.* girren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; golob gruli, *Z.*

grúmbelj, blja, *m.* kleiner Heuhaufen: manj suho travo v grumblje raztrosijo, *ogr.-C.*; — prim. hs. grumen, der Klumpen.

grùnt, grúnta, *m.* = zemljišče, der Bauerngrund; — iz nem.

grûntar, rja, *m.* der Hübler, der Großbauer, *Cig.*

grúntati, am, *vb. impf.* g. vodo, den Wassergrund suchen, *Z.*; g. morje, *Npes.-Vraz.*; — grübeln; — iz nem.

grúnten, tna, *adj.* Grund-: grûntne bukve = zemljiščna knjiga.

grûpež, *m.* der Schotter, *Solkan-Erj.(Torb.)*; — prim. nem. Graupe.

grúpica, *f.* = grudica, *Nov.*; — prim. grupež.

grûst, *m.* der Ekel, *Cig.*, *Jan.*, *Blc.-C.*

grústen, stna, *adj.* ekelhaft, *Cig.(T.)*.

grustíti, ím, *vb. impf.* 1) ekelhaft machen: (vojaško veselje) jim grusti vse ostale radosti, *LjZv.*; — 2) anekeln: to me grusti, *C.*; — 3) g. se koga, jemanden scheuen, *C.*; — 4) grusti se mi kaj, es ekelt mich etwas an, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Mik.*, *Dol.*; — es verdrießt mich, ich habe keine Lust, *Z.*; nikdar se mu ni grustilo pridigovati, *Krelj*; grusti se mi delati, *Z.*

grustljìv, íva, *adj.* ekelhaft, *Z.*

grúša, *f.* grober Sand, Schotter, *Cig.*, *Zora-C.*

grúšati, am, *vb. impf.* zerbröseln, *Z.*

grûšč, *m.* der Schotter, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — der Gebirgsschutt, *Erj.(Min.)*; še več grušča, nego Sava sama, prinašajo njeni mnogi pritoki, *Erj.(Izb. sp.)*; — pravilno morda: grušič, prim. gruh.

grúšča, *f.* der Ekel, *Habd.-Mik.*, *Jan.*

grûščarica, *f.* die Schotterbank, *Erj.(Min.)*.

grûščast, *adj.* griesig, *Jan.*

grûščati, am, *vb. impf.* pochen: rudo g., *Jan.(H.)*.

gruščevìt, *adj.* kiesig, gruščata tla, der Kiesboden, *Šol.*

grûšec, šca, *m.* das Steingerölle, der Schotter, der Gruß, *Jan.*, *Šol.*, *Cig.(T.)*, *C.*; grušec kopati, *Nov.*

grúšev, *adj.* = hrušev, *Cig.*, *Jan.*; gruševo drevo, der Birnbaum, *Meg.-C.*

grúševec, vca, *m.* = hruševec, *C.*

grúševje, *n. coll.* hruševje (Birnbäume), *Mur.*

grûšica, *f.* die Muscatnuss (myristica moschata), *C.*; — medvedova g. = glog, der Weißdorn (crataegus), *C.*; — šmarna g., der Felsenbirnstrauch (aronia rotundifolia), *Nov.-C.*, *Erj.(Rok.)*.

grûšič, *m.* grober Sand, Schotter, zerbröckelter Kies, *Z.*, *Vrtov.(Km. k.)*, *Nov.-C.*; — prim. grušč.

grûška, *f.* 1) = hruška (pyrus communis), *Mur.*, *Kor.-Cig.*, *Jan.*, *Št.*; — 2) der Knopf am Degen, *C.*

grúškov, *adj.* = hruškov, Birn-, *Mur.*, *Cig.*
grúškovec, vca, *m.* = hruškovec: 1) der Birnbaumstamm, das Birnbaumholz, *Mur.*, *Mik.*; — 2) der Birnmost, *Mur.*
grúškovica, *f.* der Birnmost, *Nov.-C.*
grúškovina, *f.* das Birnbaumholz, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
grúškovje, *n.* der Birnwald, *Mur.*, *Cig.*
grúškovnica, *f.* der Birnmost, *Mur.*, *Raič (Slov.)*.
grȗšt, grúšta, *m.* = oder; — iz nem. Gerüst.
grȗštarica, *f.* die Sandbank, *Solkan-Erj. (Torb.)*; — pogl. gruščarica.
grúžav, *adj.* = garjav, *Rez.-C.*
grúže, *f. pl.* = garje, *Rez.-C.*
grvúliti, ûlim, *vb. impf.* = gruliti, *V.-Cig.*
grzíca, *f.* 1) hölzerne Klammer, *Lašče-Levst. (Rok.)*; — 2) das Hölzchen, mittelst dessen man Garn windet, *Dol.*; — mala grzica, modra glavica, *Vrt.*; — menda nam. grizica?
gržọ̑n, *m.* 1) der Kropf der Vögel, *Cig.*, *C.*; — 2) golobji g., der Taubenkropf (cucubalus Behen), *C.*
gúba, *f.* 1) die Falte; obleka gube dela; v gube devati, falten; die Runzel; v gube usta nabirati, den Mund runzeln, *C.*; — v dve gubẹ̑ se držati, eine gebeugte Haltung haben; hrbet mu je hotel lesti v dve gube, *Jurč.*; otrok je zlezel v dve gube, *Jurč.*; — gube, die Schraubenwindungen, *Fr.-C.*; — = pola: koliko gub („gubi") ima krilo? *Dol.*; — (v) dve gube, zweifach, doppelt, *Meg.*, *Boh.*; dve gube plačati; doppelt zahlen, *Dalm.*, *Rec.-Let.*; dve gube moč, doppelte Kraft, *Dalm.*; tri gube krono nosi, er trägt eine dreifache Krone, *Trub.(Post.)*; v dve gúbi, doppelt, *Dict.*, *Cig.(T.)*; pet gub, fünffach, *Boh.*; v deset gub, zehnfach, *Dict.*; na dve, tri, štiri gube plesti, zwei-, drei-, vierfädig flechten, *SlGor.*; vlakno v tri gube spleteno, *Jurč.*; — dvojo gubo = (v) dve gube, doppelt, *C.*; storite dvojo gubo po nje delih, *Dalm.*; — 2) die Barbe (barbus plebeius), *Notr.-Erj.(Torb.)*; — tudi: gubà, *Valj.(Rad)*.
gubáč, *m.* 1) der Faltenzahn, *Cig.(T.)*; — 2) gȗbač, die Knopper, *ogr.-Valj.(Rad)*.
gubána, *f.* = gubanica, *Cig.*, *Nov.-C.*, *Goriš.-Štrek.(LjZv.)*.
gubánčast, *adj.* voll Falten, *Mur.*
gubánčiti, ânčim, *vb. impf.* falten, *Jan.*, *Šol.*, *C.*; čelo g., die Stirne runzeln, *C.*
gubánec, nca, *m.* 1) die Falte am Kleide, *C.*; — die Runzel, *C.*; — 2) = devetogub, *Cig.*; — 3) das Geißblatt (lonicera caprifolium), *Orehovlje na Ipavi-Erj.(Torb.)*.
gubánica, *f.* 1) = gubanec 1), *Jan.*; nabere lice v čudovite gubanice, *Jurč.*; — 2) = potica, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*, *Gorica-Erj.(Torb.)*, *GBrda*; prim. gibanica; — 3) der Palmbusch, *Gor.-Cig.*; prim. beganica.
gȗbar, rja, *m.* der Falter, *Cig.*
gúbast, *adj.* faltenförmig, runzlicht, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; faltig, *Mur.*
gubàt, báta, *adj.* faltig, runzelig, *Cig.*, *Vrt.*
gubáti, âm, *vb. impf.* falten, in Falten legen, falzen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; g. se, Falten bilden: obleka se je gubala, *Jurč.*
gubàv, áva, *adj.* faltig, *Jan.*
gubavíca, *f.* die Kröte, *C.*
gúben, bna, *m.*, *Cig.*, pogl. gubno.
gúben, bna, *adj.*, *Nov.-C.*, pogl. poguben.
gúbica, *f.* das Fältchen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — gubicà, *Valj.(Rad)*; gubíca, *Dol.*
gúbičast, *adj.* voll Fältchen, *Mur.*
gúbičati, am, *vb. impf.* fälteln, *Mur.*
gubilíšče, *n.* der Ort der Hinrichtung, *DZ.*
gubȋtek, tka, *m.* = izguba, der Verlust, *h. t.-Cig.(T.)*.
gubíti, ím, *vb. impf.* 1) schädigen, zugrunde richten, verderben, *M.*, *C.*; bolezen me gubi, *Fr.-C.*; gubi ga, seine Kräfte nehmen ab, *Fr.-C.*; Psa le uroki gubijo, *Danj.(Posv. p.)*; — 2) verlieren, *Kor.*, *Rez.-Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*, *Zora*; pernica perje gubi (federt), *Cig.*; svoje dni g., seine Zeit verlieren, *C.*; srce g., den Muth verlieren, *Cig.*; — voda se gubi pod zemljo, *Z.*; čebele se gube na paši, *Lašče-Levst.(Glasn.)*; glas se gubi, die Stimme verhallt, *Cig.*
gubȋvec, vca, *m.* der Vernichter, *Cig.*
gubljénje, *n.* 1) das Schädigen; — 2) das Verlieren, *Cig.*
gúbnọ, *n.*, *Dict.*, *Dalm.*, *Trub.*, *Jap.*, *jvzhŠt.*, pogl. gumno.
gubolìc, líca, *adj.* gubastega lica: Žalost, žena gubolica, *Str.*
gȗboma, *adv.* faltenweise, *Cig.*, *Jan.*
guboskládl, skláda, *m.* der Faltenschlag, *Cig.*
gubovȋt, *adj.* faltenreich, *Jan.*
gȗcek, cka, *m.* (nam. gudcek), = gudek, *kajk.-Valj.(Rad)*.
gúda, *f.* das Schwein, *C.*
gȗdek, dka, *m.* das Ferkel, *BlKr.*, *vzhŠt.-C.*
gȗdika, *f.* weibliches Ferkel, *C.*
gúga, *f.* die Schaukel, *Kr.-Valj.(Rad)*; = *pl.* guge, *Mur.*, *C.*
gugáč, *m.* 1) der Schaukler, *Cig.*; — 2) die Rohrdommel, *Dalm.-C.*
gúgałen, łna, *adj.* zum Schaukeln gehörig, *nk.*
gúgalica, *f.* die Schaukel, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Valj.(Rad)*.
gúgałnica, *f.* 1) die Schaukel, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.-M.*; — 2) der Wagebalken, *C.*
gúgałnik, *m.* der Schwungriemen an den Kutschen, *V.-Cig.*
gúgalọ, *n.* 1) = gugalnica, *Gor.-M.*; — 2) = nihalo, *Nov.-C.*
gúganica, *f.* = gugalnica, *Mur.*, *Bes.*
gúganje, *n.* das Schaukeln.
gúgati, gam, *vb. impf.* schaukeln; g. se, sich schaukeln; — wackeln, *Cig.*, *Jan.*; zob, miza, guga (guglje), *Cig.*; schwanken, *Cig.*, *Jan.*
gúgav, *adj.* wackelig, schwankend, *Cig.*, *Jan.*
gúgavec, vca, *m.* 1) der Schaukler, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Pelikan, die Sackgans (onocrotalus), *Hip.-C.*
gúgavica, *f.* = gugalica, *C.*
gúgavka, *f.* die Schauklerin, *Cig*

gúgelj, glja, *m.* 1) die Schaukel: postelje na gugljih (na parobrodih), Schaukelbetten, *SlN.*
1. **gûgla**, *f.* = šeškanje, prežanje pri pojedinah: na guglo hoditi, *Blc.-C.*; — prim. guglati.
2. **gûgla**, *f.* die Kappe: ušiva, norska g., *Trub.(Post.)*; — prim. kor.-nem. gug'l, Haube.
gûglar, rja, *m.* = guglaš, *M.*
guglàš, *m.* = šeškač, prežavec (gûglaš), *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; — prim. guglati.
gûglati, am, *vb. impf.* = šeškati, prežati pri kaki pojedini, *Cig.*, *Blc.-C.*; (gugljati) *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; — prim. nem. (vorarlbersko): gügla = gucken, *C.*
gûglja, *f.* ein herabhängendes, schwankendes Ding, die Plampe, *Cig.*
gugljáti, âm, *vb. impf.* schaukeln, *Mur.*; schütteln, *Tolm.-C.*
gúgljav, *adj.* schaukelnd: Zibelka gugljava, zibelka mala, *DSv.*
gúgljavec, vca, *m.* die Rohrdommel (ardea stellaris), *Dalm.-Valj.(Rad).*
gúgniti, gûgnem, *vb. pf.* einen Schaukelschwung geben, *Cig.*
1. **gûkati**, kam, čem, *vb. impf.* girren, *Z.*, *Jan.(H.).*
2. **gûkati**, am, *vb. impf.* z deščico na vrvci privezano mahati po vzduhu, da daje hukajoč glas od sebe, *Koborid-Erj.(Torb.)*; — prim. hukati.
gúla, *f. Jan.*, *Z.*, *C.*, pogl. gulja 1).
gúlec, lca, *m.* = gulež, *Cig.*; (gúłec ?).
gûleš, *m.* = gulež, *Mik.*
gûlež, *m.* der Aussauger, der Menschenschinder, *M.*, *C.*, *Valj.(Rad).*
gúliti, im, *vb. impf.* 1) wetzen, reiben, abnützen, abreiben, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Torb.)*; g. se, sich reiben, *Cig.*, *Jan.*; psi se gulijo = se igrajo, *Jarn.*; — die Rinde, die Haare, die Haut abwetzen, schinden, *Cig.*, *SlGor.*; — osla s palico g., (prügeln), *Vod.(Izb. sp.)*; — g. kaj, = brez zob jesti, *C.*; — 2) schlecht geigen, fiedeln, *Jan.*, *C.*; — vsak svojo guli = vsak svojo gode, *Gor.*; — 3) ausziehen, schinden (fig.), prellen, bedrücken, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; gulijo ga, dokler čutijo, da ima kak krajcar, *jvzhŠt.*
gulîvec, vca, *m.* der Schinder (fig.), *Valj.(Rad).*
gûlj, *m.* = stegno, *Dreznica-Erj.(Torb.)*; *pl.* gulji, die Hüften, *Tolm.-Štrek.(Let.).*
gúlja, *f.* 1) die Schindmähre, *Z.*; — 2) das Schwein, *Jan.*, *SlGor.-C.*; — 3) kleine, elende Wirtschaft, die Frette, *C.*; — prim. guliti.
gúljenje, *n.* das Wetzen; — das Schinden (fig.).
gúma, *f.* = gumi, *Cig.(T.).*
gúmast, *adj.* gummicht, *Cig.*; gumaste smole, die Gummiharze, *Cig.(T.).*
gúmav, *adj.* gummihältig, *Cig.*
gûmb, *m.* der Knopf, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *nk.*; — prim. gomb.
gûmba, *f.* 1) = gumb, *BlKr.*, *M.*, *Slom.-C.*; — 2) smolikasta gumba na drevesu, *Pirc*, *Mur.*, *C.*; pogl. gumpa.
gumbala, *f.* = gumbela, *Z.*
gumbalica, *f.* = gumbala, *Vrt.*

gumbár, rja, *m.* der Knopfmacher, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
gumbárnica, *f.* die Knopffabrik, *Cig.*, *Jan.*
gumbârstvo, *n.* das Knopfmacherhandwerk, *Cig.*
gûmbast, *adj.* knopfförmig, *Cig.*; — knopfig, *Mur.*; gumbasta igla, die Stecknadel, *Mur.*
gûmbašnica, *f.* 1) die Stecknadel, *Št.-M.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) der Wurstspeiler, *Ščav.-Pjk.(Črt.)*; (pravilna oblika je menda: gumbovščnica).
gûmbček, čka, *m. dem.* gumbec, das Knöpfchen, *nk.*
gûmbec, bca, *m. dem.* gumb; das Knöpfchen, *Mur.*
gumbela, *f.* das Maiglöckchen (convallaria majalis), *vzhŠt.-C.*; — prim. gumbala.
gumbelica, *f.* die Weißwurz (convallaria latifolia), *Cig.*
gûmbič, *m. dem.* gumb; das Knöpfchen, *Cig.*, *nk.*
gûmbnica, *f.* 1) das Knopfloch, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) die Knopfnadel, *C.*
gumbováča, *f.* = gumbovščnica, *kajk.-Valj.(Rad).*
gûmbovščnica, *f.* die Knopfnadel, *Ščavn.-C.*
gúmence, *n. dem.* gumno, *Cig.*
gūmi, ija, *m.* das Gummi, *C.*, *nk.*
gumigūt, *m.* neka smola in iz nje napravljena barva, das Gummigutt, *Cig.*
gumigūta, *f.* = gumigut, *Levst.(Nauk).*
gumnenica, *f.* das Tennenbrett, *Cig.*
gumnîšče, *n.* 1) die Tenne, die Dreschtenne auf dem Felde, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Platz, wo eine Tenne war, *Mur.*; — 3) der Vogelherd, *C.*
gumnîški, *adj.* zur Tenne gehörig, *Z.*
gúmlo, *n. Danj.(Posv. p.)*, pogl. gumno.
gúmno, *n.* 1) festgestampfter Boden: die Tenne, die Dreschtenne, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Mik.*; gumnò, *Ravn.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) der Vogelherd, *Cig.*, *Pot.-M.*, *C.*
gumováti, ûjem, *vb. impf.* gummieren, *Cig.(T.).*
gûmovec, vca, *m.* der Kautschukbaum (ficus elastica), *Tuš.(B.).*
gumovît, *adj.* gummihältig, *Jan.(H.).*
gumovína, *f.* Gummiwaren, *DZ.*
gûmp, *m. Cig.*, *Met.*, pogl. gumb.
gûmpa, *f.* 1) der Knorren, *C.*; — 2) verhärtetes Geschwür, *Jarn.*; die Beule, *Cig.*; — 3) dummes Weib, *C.*
gûmpast, *adj.* 1) keulenförmig, *Cig.*; — stumpf: gumpasta igla, *Z.*; — (o kipih) nicht genug bearbeitet, *C.*; — 2) *pren.* ungeschlacht, flegelhaft, roh, *C.*, *M.*, *Z.*; — dumm, *Cig.*
gûmpati, am, *vb. impf.* mit geballter Faust schlagen, *Cig.*
gûmpec, pca, *m.* 1) der Lümmel, der Tölpel; — 2) der Schlag, *C.*; — prim. gumpati.
gûmpež, *m.* 1) = gumpec 1); — 2) = kalin, *Cig.*, *Frey.(F.).*
gûmpica, *f. dem.* gumpa, (gompica) *Bes.*
gúna, *f.* freier Platz im Dorf, wo zwei Wege sich kreuzen, *Štrek.*; — „svet za hišo ali okolo hiše“, *Krn-Erj.(Torb.)*; — pogl. gumno.
gûnca, *f.* die Schaukel, *Cig.*, *ZgD.*, *Gor.-M.*

gûncalica, *f.* die Schaukel, *Polj.*
gûncałnik, *m.* der Schwungriemen an den Kutschen, *Cig.*
gûncati, am, *vb. impf.* schaukeln; g. se, sich schaukeln, *Cig., Jan., Kr.*; wackeln, *C.*; voz se gunca, *Z.*
gûnda, *f.* der Dummkopf, *Rib.-M., C.*
gûnga, *f.* die Viola, die Geige, *C.*
1. **gûngati**, am, *vb. impf.* die Viola spielen, *C.*
2. **gûngati**, am, *vb. impf.* = gugati, *Blc.-C.*
gúngelj, glja, *m.* der Baumknoten, der Knorren, *C.*; — der Finger- oder Fußknöchel, *Rez.-C.*; — prim. it. gongola, die Halsgeschwulst, *C.* (?)
gungljáča, *f.* der Knorrenstock, *C.*
gungljáti, âm, *vb. impf.* mit großen, mageren Füßen einhergehen, *Rez.-C.*; — prim. gungelj.
gúnj, *m.* die Kotze, *Cig., Jan., C., BlKr., jvzŠt.*
gúnja, *f.* die Kotze, *C.*; — kotziges Kleid, *Trst. (Let.), Mursko polje*; — prim. it. gonna, srlat. gunna, *Mik. (Et.).*
gunjár, rja, *m.* der Kotzenverfertiger, *Jan.*
gúnjast, *adj.* kotzig, zottig, *C., Z.*; gunjast pes, vol, *ob Muri-Trst. (Let.).*
gúnjavec, vca, *m.* človek s kuštravimi lasmi, *ob Muri-Trst. (Let.).*
gúnǫ, *n.* kmetske hiše dvorišče, *Kras., Goriš.*; pogl. gumno.
1. **gúra**, *f.* die Schindmähre; — prim. bav. gurr, *f. Mik. (Et.).*
2. **gúra**, *f.* nekak gumb iz smole, *Dol.*
guráča, *f.* nam. igrača, *Mur., C., vzhŠt.*; latinščina mu je bila gurača, *Raič (Let.).*
gúrati, am, *vb. impf.* 1) abnützen, schartig, stumpf machen, *Fr.-C.*; nož g., *Z.*; — 2) über die Kräfte anstrengen, plagen, *C.*; živino g., *Z.*; g. se (tudi: gurati), sich plagen, *Goriš.-Štrek. (Let.), Gor.*
gúrati se, am se, *vb. impf.* nam. igrati se, *C., Mik., vzŠt.*; (g. si, *Jan.*).
gurgáti, âm, *vb. impf.* girren, *Dict.*
gurgotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* girren, *Jan. (H.).*
gusár, rja, *m.* der Seeräuber, der Pirat, *Cig., Jan., Cig. (T.)*; — prim. hs. gusar, it. corsare.
gusárski, *adj.* seeräuberisch, *Jan.*; gusarska država, der Raubstaat, *Cig. (T.).*
gusârstvǫ, *n.* die Seeräuberei, das Piratenthum, *Cig., Jan.*
gúsniti, gûsnem, *vb. impf.* nam. golsniti, mucksen, *Blc.-C.*; ves čas ni gusnil, *Tolm.-Erj. (Torb.).*
gúša, *f.* der Kropf, *Notr. (V.)-Cig., Jan., Cig. (T.)*; — prim. hs. guša.
gúšast, *adj.* kropfig, *SlN.*
gúšav, *adj.* kropfig, *Cig., Jan.*
gúšavec, vca, *m.* der Kropfige, *Jan.*
gúšavka, *f.* 1) die Kropfige, *Jan.*; — 2) bodoča g., der kropfige Stachelbauch oder Kugelfisch (tetraodon hispidus), *Erj. (Z.).*
gúščar, rja, *m.* = guščer, *Jarn., Jan.*
gúščer, ra, *m.* 1) die grüne Eidechse (lacerta viridis), *C., Trst. (Let.), kajk.-Vest.*; — 2) *pl.* guščeri, die Halsdrüsengeschwulst, *Trst. (Let.), kajk.-Vest.*; — 3) = mišca (Muskel), *kajk.-C.*; — prim. kuščer, kuščar.
gúšica, *f. dem.* guša, das Kröpfchen, *Cig.*
gúšiti, gûšim, *vb. impf.* würgen, ersticken, *Cig., ogr.-C.*; — hs.
gúštara, *f.* die Bouteille, *Vrtov. (Vin.)*; — prim. hs. goštara iz novogr. γαστέρα, *Dan.*
gūta, *f.* die Apoplexie, *kajk.-Valj. (Rad)*; — prim. lat. gutta, it. gotta, *Mik. (Et.).*
gutapêrča, *f.* neki posušen drevesni sok, die Guttapercha, *Cig. (T.), DZ., nk.*
gutapêrčen, čna, *adj.* aus Guttapercha, *nk.*
guturālec, lca, *m.* der Gutturallaut, *nk.*
guvernér, rja, *m.* vladarski namestnik v deželi, der Gouverneur.
gúvnǫ, *n. Trst. (Let.)*, pogl. gumno.
1. **gúza**, *f.* die Falte, *Cig.*; die Runzel, *SlGor.-C.*
2. **gúza**, *f.* 1) der Hintere, *Jan., Štrek., Lašče-Erj. (Torb.)*; — 2) der Höcker, *Kr.-Valj. (Rad)*; — 3) der Beutel am Beutelnetz, *V.-Cig.*; — 4) *pl.* guze = bize, *Blc.-C., Z.*; — 5) = gož, *f.* 1), *V.-Cig., Lašče-Erj. (Torb.), Ig*; („pravilno je pisati: goza“, *Let. 1883, 230.*; goza, Hinterbacken, *Mik. [Et.]).*
gúzast, *adj.* faltig, runzelig, *Jarn.*; je sicer guzasta in zaspana in grda nagrbana, *Jurč.*
1. **gúzati**, am, *vb. impf.* 1) falten, *C.*; — 2) guzan, gefaltet, faltig; guzana janka, faltiger Weiberkittel, *Npes.-Kres, C., Mursko polje.*
2. **gúzati**, am, *vb. impf.* 1) mit zahnlosem Munde beißen, saugen, *Mur., C., Z.*; — 2) g. (se), mit dem Hintern wetzen, *C.*; = drsati se, *Tolm.-Štrek. (Let.)*; — 3) schleppen, *GBrda.*
3. **gúzati**, am, *vb. impf. ad* 2. guzniti, = crkati, *M.*
gúzelj, zlja, *m.* der Hinterbacken, *BlKr.*; — der Hühnersteiß, *BlKr.*
gúzica, *f. dem.* guza; der Hintere, *Cig., Jan., BlKr., Št., GBrda.*
1. **gúzniti**, gûznem, *vb. pf.* = suniti, *Krn-Erj. (Torb.).*
2. **gúzniti**, gûznem, *vb. pf.* = crkniti, *Št.-C.*; — prim. golsniti. (?)
guzovína, *f.* = tule: srajce iz guzovine, *LjZv.*
gvajacīn, *m.* das Guajazin (chem.), *Cig. (T.).*
gvājak, *m.* der Guajakbaum (guajacum officinale), *Cig.*
gvājakov, *adj.* Guajak-: gvajakova kislina, die Guajaksäure, *Cig. (T.)*; gvajakova smola, das Franzosenharz, *Cig.*
gvāna, *f.* = gvano, *Jan.*
gvanāko, *m.* = divja lama (auchenia huanaco), *Erj. (Ž.).*
gvāno, *m.* obiloma nakopičen ptičji gnoj, der Guano, *Nov.*
gvardijân, *m.* samostanski načelnik, der Guardian.
gvazdati, am, *vb. impf.* dumm schwätzen, *C., Z.*
gvir, *m.* = bubuj, *Z., Frey. (F.)*; pogl. 2. vir.
gvǫ̂zd, *m.* der Keil, der Nagel, *Cig., C., Vrt.*; — stsl., rus.
gvozdíti, im, *vb. impf.* = gozditi, verkeilen, *Cig.*

H.

h, *praep.* pogl. k.
hà, *interj.* bah! ha, kaj je meni za to! — ha, ha! ali: ha, ha, ha! (izraža smeh); — há? tako vpraša, kdor ni razumel česa.
hába, *f.* der Flügel, der Fittig, *Kor.-Jarn., Guts., Mur., Jan., C., Št.-Valj.(Rad)*; stara ptičke ob hudi uri ogrne s habami, *C.*
habâckati, am, *vb. impf.* mit einem Stößel stoßen, *Zora.*
habáč, *m.* = bahač, *C.*
habàn, ána, *m.* der Bengel, *Cig., Jan., C.*
1. **habanje**, *n.* das Puffen, *Cig.*
2. **hábanje**, *n.* 1) das Schonen, *ogr.-M.*; — 2) das Meiden: h. grehov, *C., kajk.-Valj.(Rad).*
hábast, *adj.* 1) geflügelt, *Mur., C.*; — 2) übermüthig, *C.*
habàt, áta, *adj.* geflügelt, *Cig., Jan., Sl-Gradec-C.*
habât, *m.* = hebat, *Dict., Mur., Cig., Jan., Medv.(Rok.).*
1. **hábati**, am, *vb. impf.* 1) puffen, *Z.*; stoßen, *Cig.*; z rogovi h., *Gor.*; — 2) wehen: vročina haba od koga ali česa, *Dol.*; plamen haba = šviga, *C.*; — 3) ungeschlacht, plump einhergehen, *C., Z.*; — 4) = bahati, *C.*; — 5) = bljuvati, *Kras*; — prim. hebati.
2. **hábati**, am, *vb. impf.* 1) h. kaj, etwas hintanhalten, *C.*; — verschonen, schonen, *Meg., Dalm., M.*; — h. kaj od koga, česa, behüten, *C.*; h. koga česa, jemanden vor etwas warnen, *C.*; — 2) h. se česa, sich vor etwas hüten, sich einer Sache enthalten, *Habd.-Mik., ogr.-M., C.*; — prim. stsl. habati sę, sich enthalten.
habâtov, *adj.* Attich-, *Cig.*
habâtovje, *n.* der Attichstrauch, *Cig.*
habdovína, *f.* neka rastlina, *BlKr.-DSv.* (menda = habat).
háben, bna, *adj.* eilig, schnell: habno iti, *C.*
habed, *m.* = habat, *C.*
háber, bra, *adj.* = ošaben, *Poh.-C.*
habet, *m.* = habat, *C.*
habę́ti, ím, *vb. impf.* schwach werden, *C.*
habeza, *f.* = habat, *Hal.-Caf Vest. I 153.*
1. **hábiti**, hâbim, *vb. impf.* verderben, beschädigen, *Habd.-Mik., Cig., C., BlKr.-M.*; žganje jim od leta do leta bolj glave habi, *Nov.*; vino se habi, *Navr.(Let.)*; — schänden, *Fr.-C.*
2. **hábiti**, im, *vb. impf.* mit den Flügeln stoßen, fliegen, *C.*; ptice pod nebom habijo, *Slom.*; — *pren.* prahlen, *C.*; — prim. haba.
3. **hábiti**, im, *vb. impf.* h. se = habati se, *C.*; — prim. 2. habati.
4. **hábiti**, im, *vb. impf. C.*, pogl. hapiti.
1. **habljáti**, âm, *vb. impf.* 1) flattern, *Z.*; — 2) prahlen, *M.*
2. **habljáti**, âm, *vb. impf.* hastig zusammen klauben, *C.*

habljénje, *n.* das Beschädigen, das Verderben, *Z.*
1. **hábniti**, hâbnem, *vb. pf.* 1) stoßen, puffen, *Cig., Kras*; mit der Faust o. dem Ellbogen stoßen, *Štrek.*; prim. hebniti; — 2) schwach, müde werden, *C.*; hinsinken, hinstürzen, *Cig., Nov.-C.*
hâbnjak, *m.* der Fegewisch, *C.*; — prim. haba.
hábnjenje, *n.* das Ausstoßen (z. B. beim Fechten), *Cig.*
habováti, ûjem, *vb. impf.* = varovati: h. bolnika, h. pijanca, da ne pade, *C.*; — h. se, sich hüten: starec se habuje, geht vorsichtig, *C.*; h. se česa, sich vor etwas hüten, *C.*
hábra, *f.* ženska, ki se mnogo usti, *Gor.*
hábriti se, im se, *vb. impf.* sich rühmen, prahlen, *C.*
habrìv, íva, *adj.* prahlerisch, hochmüthig, *C.*
habrîvec, vca, *m.* der Prahler, *C.*
habrûn, *m.* der Prahlhans, *vzhŠt.-C.*
habúljica, *f.* das gem. Christophskraut (actaea spicata), *Medv.(Rok.).*
hacáti, âm, *vb. impf.* schwerfällig einhergehen, breit einherschreiten, *C.*; (o medvedu), *Zora*; hacal je po slami okoli konja, *LjZv.*; — prim. kor.-nem. hatsch'n, schleppend einhergehen.
hacálo, *n.* der breit Einherschreitende, *M., C.*
hácniti, hâcnem, *vb. pf.* hauchen, blasen, *SlGor.-C.*; — prim. hs. haknuti, hauchen.
hâdra, *f.* das Kopftuch der Weiber, *vzhŠt.-C.*; prim. adra; iz nem. „Hader".
hâdrica, *f.* das Tüchel, das Schnupftuch, *C., Kor.-Kres.*
hadrijân, *m.* die Bärwurz (meum athamanticum), *M., C., Medv.(Rok.).*
hahár, rja (ra), *m.* der Henker, der Peiniger, *vzhŠt.-C., ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. srvn. hahaere, *Mik.(Et.).*
hahljálo, *n.* der Lachhans, *Jan.*
hahljânje, *n.* 1) das Hervorsprudeln; — 2) das laute Lachen, *Jan.*; predrzno h., *Vrtov.(Sh. gov.).*
hahljáti, âm, *vb. impf.* 1) hervorsprudeln, *Jan.*; iz soda hahlja, *Z.*; voda iz lukenj hahlja, *Vod.(Izb. sp.)*; iz breznov vode hahljajo, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; — 2) hervordampfen, *C.*; že zjutraj žganje iz njega hahlja, *Slom.*; — 3) h. se, grob, laut lachen, *Jan., C., BlKr.-M.*; nepristojno se h., *Cv.*
hahljàv, áva, *adj.* der gerne laut lacht, *Jan.*
hahljâvec, vca, *m.* der gerne laut lacht, *Jan.*
hahljâvka, *f.* die gerne laut lacht, *Jan.*
hâj, *interj.* 1) lass! haj ga (hajta, hajte!) lass(t) ihn! *C.*; — haj, haj! tako se kragulj odganja od kokoši, *C.*; — iz: nehaj, *C.*; — 2) haj tuja haj! (tako se poje o zibanju deteta).

hâj, *m.* das Liegen (v otročjem govoru), *C.*
hâja, *interj.* = haj 2): Oj tuja haja, mladi sin, *Npes.-Vraz.*
hâja, *f.* tölpisches Weib, *Zil.-Jarn.(Rok.).*
1. **hâjati**, am, *vb. impf.* (v otročjem govoru) liegen, schlafen; — prim. ajati.
2. **hájati**, jam, jem, *vb. impf.* sich kümmern: h. za kaj, *Istra-C.*, *SlN.-C.*; — h. za čim, sich kümmern, sich bestreben, *ogr.-C.*; — hs.
hâjc, *interj.* tako se veleva volu, kadar naj gre na levo, k sebi, *C.*, *Gor.*; — prim. ajs.
hàjd, hájda, *m.* = ajd, *Mur.*
hàjda, *f.* = ajda, *Mur.*
hàjdi, *interj.* (hajdiva, -dimo, -dite, -dita!) auf! wohlan! hajdimo na delo! hajdita z menoj! — prim. nem. heidi! tur. hajdé, *Mik.(Et.).*
hajdína, *f.* = ajda, *Mur.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; hâjdina, *vzhŠt.*
hajdînščica, *f.* neka hruška, *kajk.-Valj.(Rad).*
hájdov, *m.* = velikan, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. hajd.
hajdûk, *m.* der Räuber, der Heiduk.
hajdukovânje, *n.* das Heidukenleben, *SlN.*
hajdûški, *adj.* Heiduken=: hajduške čete, *SlN.*
1. **hâjkati**, am, *vb. impf.* 1) = 1. hajati, *Mik.*; — 2) otroka h., einschläfern, *jvzhŠt.*
2. **hâjkati**, am, *vb. impf.* „haj" zurufen, *Habd.-Mik.*
hâjs, *interj.* = ajs, *BlKr.*
hâjsa, *interj.* heißa! *Cig.*
hâjsasa, *interj.* heißa! h., hopsasa! *C.*
hâjzba, *f.* velika izba, *Mursko polje - Raič (Let. 1878, II. 189.).*
hâjžer, *m.* = aržet, *C.*, *Št.-Mik.*; — prim. nem. Aser = Sack zum Anhängen, *Mik.(Et.).*
hàla, *interj.* holla! *C.*; Oj hala, hala, Nežica! *Npes.-Vraz.*
halabúčiti, bûčim, *vb. impf.* = halabukati, *Cig.*; po hodnikih h., *Raič(Let.).*
halabûka, *f.* der Lärm, das Getümmel, *Mur.*, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *Zora.*
halabûkati, am, *vb. impf.* tumultuieren, *Guts.-Cig.*
halabûra, *f.* der Lärm, der Tumult, *ogr.-C.*
haladîkati, kam, čem, *vb. impf.* schnell gehen, stark auftreten, *Hal.-C.*
halamọ̑ja, *f.* das Dickicht, das Gestrüpp, *Krn-Erj.(Torb.).*
hálda, *f.* = haloda, haloza, *C.*
hâldje, *n. coll.* = halodje, haložje, *C.*
haldra, *f.* das Unkraut in den Saaten, (havdra) *Kr.-Valj.(Rad)*; — prim. halda.
hálja, *f.* weites Gewand, das Oberkleid, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*; Ogrne haljo do peta, *Npes.-Vod.(Pes.)*; — telo je bilo zavito v dolgo črno haljo, *Jurč.*; pokrit sè svojo staro haljo leži, *Vrt.*; — das Kleid, *ogr.-M.*; = suknja: ženinu novo haljo kupiti, *BlKr.-Let.*
halјáti, âm, *vb. impf.* in langer, herabwallender Kleidung einherschreiten, *C.*
háljica, *f. dem.* halja; das Kleidchen, das Jäckchen, *Cig.*, *Vrt.*; obleče dolgo haljico, *Npes.-K.*
haljína, *f.* = halja, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*; — hs.
haljînec, nca, *m.* das Unterjäckchen, das Leibchen, *Erj.(Som.)*; — hs.
halō, *interj.* hallo! *Z.*
halōckati, am, *vb. impf.* hallo rufen, *C.*, *Z.*
háloda, *f.* = haloza, *C.*
hálodje, *n. coll.* haložje, *C.*
halọ̑ga, *f.* 1) das Gestrüpp, *C.*; — vom Wasser angeschwemmtes Reisicht, *C.*; — 2) das Seegras, *Valj.(Rad)*, (haluga) *Guts.*; der Tang, (haluga) *Tuš.(R.)*; — 3) der Fetzen, *C.*; prim. faloga.
haloti, *f. pl.* Fetzen, *C.*; — prim. faloti.
halovániti, ânim, *vb. impf.* ausgelassen lärmen, *BlKr.*
halovânje, *n.* der Lärm, *Meg.*, *Dalm.-M.*
halováti, ûjem, *vb. impf.* lärmen, *C.*
halọ̑za, *f.* das Gestrüpp, *C.*; dichtes Unkraut: taka haloza je že v vinogradu, da bo treba kmalu podplevati, *jvzhŠt.*
halọ̑žje, *n. coll.* das Gestrüpp, *C.*; das Reisig, bes. angeschwemmtes Reisig, *vzhŠt.*
haložína, *f.* = haložje, *C.*
hálta, *f.* = halda, haloza, *Ig.*
halúga, *f.*, pogl. haloga.
halucinácija, *f.* die Sinnesvorspiegelung, die Hallucination, *Cig.(T.).*
hàm, *interj.* ham ga! pack ihn! *Vrt.*; ham, ham! (označuje: pojesti).
hám, *m.* nav. *pl.* hami, 1) das Pferdegeschirr nach ungarischer Art (ohne Kummet, nur aus Riemenzeug bestehend), *vzhŠt.-C.*, *ogr.-Valj.(Rad.)*; — 2) das Tragband, *Hal.-C.*; — 3) die Hosenträger, *SlGor.-C.*; — prim. madž. hám, srlat. chamus, *Mik.(Et.).*
háma, *f.* die Hamme, *Trst.(Let.)* — iz nem.
hâmati, am, *vb. impf.* fressen, essen (v otročjem govoru), *C.*, *Z.*; schnappen, *C.*
hámbar, ra, *m.* der Getreideboden, der Fruchtboden, *Jan.*, *BlKr.*; — prim. madž. hambár, tur. ambar, *Mik.(Et.).*
háme, *f. pl.* hami 1), *Lašče-Levst.(Rok.)*, *SlGor.*
hámec, mca, *m. dem.* ham, *Valj.(Rad).*
hamedráti, âm, *vb. impf.* sich sacken (o ohlapni obleki), (hamdrati) *Cig.*
hámica, *f. dem.* hama, = krača, *SlGor.-C.*
hámičen, čna, *adj.* falsch, hinterlistig, *Mur.*, *ogr.-C.*; — prim. nem. hämisch, madž. hamis, falsch, böse, *Mik.(Et.).*
hamičîja, *f.* die Falschheit, *ogr.-Mik.*; — prim. hamičen.
hâmlja, *f.* alberner Mensch, *Cig.*, *Dol.*; — prim. šamlja.
hâmljast, *adj.* läppisch, albern, *Cig.*, *Dol.*
hamljáti, âm, *vb. impf.* 1) schnappen *C.*; — 2) hudeln, *Cig.*
hamóriti se, ọ̑rim se, *vb. impf.* die Stirne runzeln, *Fr.-C.*
hamọ̑t, *m.* eine große Fischreuse, *Z.*; — hamot delati = hamotrati se, *Cig.*
hamotráti se, âm se, *vb. impf.* obleka se hamotra, beutelt sich, *Cig.*
hān, *m.* mongolski ali tatarski vladar, der Chan (Khan).
händžar, ra (rja), *m.* velik nož, der Handschar; — hs. iz tur.

hānstvǫ, *n.* das Chanat, *Nov.*

hántav, *adj.* mit einem äußerlichen Gebrechen behaftet, *Jan.*, *BlKr.-M.*; n. pr. kdor nima vseh prstov na roki, *BlKr.*

hāos, *m.* prvotna svetovna zmes, sploh: zmes, zmešnjava, das Chaos.

hàp, *interj.* 1) schnapp! *Cig.*, *Jan.*; — 2) izraža tudi v otročjem govoru tepenje: če volk pride, ga bomo hap, *Vod. (Izb. sp.)*.

hapák, *m.* ein noch nicht völlig ausgewachsenes Rind, *jvzhŠt.*, *ogr.-C.*; — tudi psovka: der Tölpel, *C.*; sešvedran h., *SlN.*

hâpati, am, *vb. impf.* 1) mit dem Munde, Maule haschen, schnappen, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) h. se česa, ergreifen, in Angriff nehmen, *C.*; — 3) schlagen (v otročjem govoru), *C.*, *jvzhŠt.*; — prim. hap.

hapẹ̄tina, *f.* das Fleisch von im Frühjahr geworfenem, im Winter geschlachtetem, also unreifem Rind, *vzhŠt.-C.*; — prim. hapak.

hápiti, hâpim, *vb. pf.* 1) schnappen, *Z.*; packen, *C.*; beißen, *Istra-C.*; — 2) = začeti: hapil je moliti, *vzhŠt.-C.*; — 3) h. se česa, angreifen: h. se plošče, *Vest.*; etwas beginnen, in Angriff nehmen: h. se dela, *vzhŠt.-C.*; nauka z dobrim uspehom se h., *Let.*

hapljeváti, ûjem, *vb. impf.* anfangen, h. se česa, etwas unternehmen, *vzhŠt.-C.*

hâpkati, am, *vb. impf. dem.* hapati 3), *jvzhŠt.*

hápniti, hâpnem, *vb. pf.* 1) schnappen, *V.-Cig.*, *Jan.*; h. po čem, *Vod. (Izb. sp.)*; packen, *C.*; — 2) h. se česa = lotiti se, *C.*

hapščevína, *f.* bela h., die Fischtraube, *M.*, *Trumm.*

harabúčiti, bûčim, *vb. impf.* = halabučiti, *BlKr.*

harabûka, *f.* = halabuka, *ogr.-M.*, *C.*, *BlKr.*

harambûc, *m.* die Hagebutte (rosa canina); tudi: harembuc, harempoc, *Fr.-C.*

haras, *m.* streitsüchtiger Hahn, *Dol.-Mik.*

hárati, hâram, *vb. impf.* 1) prügeln, *Mik.*; — 2) hudeln, *C.*

harcovânje, *n.* das Streiten, *kajk.-Valj. (Rad)*.

harcováti, ûjem, *vb. impf.* 1) kämpfen, *kajk.-Valj. (Rad)*; — 2) h. se = goniti se: kobila se harcuje, *Trst. (Let.)*; — prim. harec.

harè, ẹ́ta, *n.* = konj (bolj zaničljivo), *vzhŠt.-C.*, *Trst. (Let.)*.

hárec, rca, *m.* = boj, *ogr.-C.*; — prim. madž. harcz = boj, srvn. harz t. j. herzu! *Mik. (Et.)*.

hārem, *m.* žensko stanovališče pri Turkih, der Harem.

harẹ̄tina, *f.* = harina, *C.*

harfa, *f.* glasbeno orodje, die Harfe

harfarica, *f.* die Harfenspielerin, *Cig.*

harfenist, *m.* der Harfenist.

harfenīstinja, *f.* die Harfenistin, *Cig.*

harfenīstka, *f.* = harfenistinja, *Jan.*

harína, *f.* 1) = hare, *SlGor.-C.*; moža vzeti ni harino ali konja kupiti, *Jsvkr.*; — 2) schlechtes Pferdefleisch, *Hal.-C.*

hariš, *m.* der Wachtelkönig (crex pratensis), *Guts.*, *Cig.*, *C.*; prim. madž. haris, istega pomena, *C.*

háriti, hârim, *vb. impf.* prügeln, peitschen, *M.*, *C.*, *Prip.-Mik.*

harmíca, *f.* das Dreißigstamt, *Cig.*; das Zollamt, die Maut, *Jan.*, *C.*; — iz madž. harmintz = trideset, *C.*

harmīčar, rja, *m.* der Zolleinnehmer, *Cig.*

harmíčen, čna, *adj.* k harmici spadajoč, Zoll-, *Mur.*

harmōnij, *m.* glasbeno orodje, das Harmonium, *Cig. (T.)*.

harmonīja, *f.* soglasje, die Harmonie.

harmōnika, *f.* glasbeno orodje, die Harmonika; harmoniko vleči, die Harmonika spielen, *Zv.*; tudi *pl.* harmonike: na h. delati, die Harmonika spielen.

hārpa, *f.* = harfa, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

harpīja, *f.* bajeslovno bitje, die Harpyie, *Cig.*

harpūna, *f.* metalna sulica z zazobki na vrvci, die Harpune.

harpūnar, rja, *m.* der Harpunierer, *Cig.*

harúpa, *f.* abscheuliche Schlucht, *vzhŠt.-C.*; — prim. rupa.

hâsek, ska, *m.* der Nutzen, der Vortheil, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.*, *vzhŠt.*, *ogr.*, *kajk.-Valj. (Rad)*, *Štrek.*; — prim. hasen.

hâsen, sna, *m.* der Nutzen, der Vortheil, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *jvzhŠt.*; ne hasna, nicht besonders viel: toča je pobila, pa ne hasna (unbedeutend) *Z.*, *jvzhŠt.*; — prim. madž. haszon, *Mik. (Et.)*.

hâsen, sni, *f.* = hasen *m.*, *kajk.-Valj. (Rad)*, *BlKr.*, *SlN.*

hasljìv, íva, *adj.* = hasniv, *Mur.*, *Nov.*

hâsna, *f.* = hasen, *kajk.-Valj. (Rad)*.

hasnéti, ím (ệm), *vb. impf.* = hasniti, *kajk.-Valj. (Rad)*.

hâsniti, im, *vb. impf.* nützen: kaj nam to hasni! *LjZv.*; kaj hasni, was hilft es! *Pjk. (Črt.)*.

hásniti, nem, *vb. pf. et impf.* nützen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*, *Dol.*; kaj hasne! was hilft es! *jvzhŠt.*

hasniv, íva, *adj.* Nutzen bringend, nützlich, *Mur.*, *Jan.*

hasnívost, *f.* die Nützlichkeit, *Jan.*

hâsnǫ, *n.* = hasen, *Rib.-Mik.*

hasnováti, ûjem, *vb. impf.* = hasniti, *Mur.*

hasnovīt, *adj.* nutzreich, nützlich, ersprießlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Levst. (Rok.)*, *nk.*

hasnovíten, tna, *adj.* = hasnovit, *M.*

hasnovītost, *f.* die Nützlichkeit, die Ersprießlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj. (Rad)*, *nk.*

hásora, *f.* = štorja, *kajk.-Valj. (Rad)*; — iz tur., *Mik. (Et.)*.

hášelj, šlja, *m.* drvena lopata, *Valj. (Rad.)*

határ, *m.* 1) die Grenze, *ogr.-C.*; — 2) die Gegend, die Landschaft, das Territorium, *ogr.-C.*; — prim. kotar; madž. határ.

havarīja, *f.* pokvara na ladiji, die Havarie, *DZ.*

havbīca, *f.* neka vrsta topov, die Haubitze, *Jan.*

hâvdra, *f.* pogl. haldra.

hávsniti, hâvsnem, *vb. pf.* 1) schnappen, beißen, *C.*, *Z.*; — 2) einen Schlag versetzen, *C.*; — prim. šavsniti.

havtáti, âm, *vb. impf.* schnappen, haschen, *Valj. (Rad)*; — gierig fressen: pes havta, *Z.*, *Gor.*

hazārd, *m.* naključje, der Hazard.

hazārden, dna, *adj.* Hazard=: hazardna igra, das Hazardspiel.
hâžva, *f.* majhna goba, *kajk.-Valj. (Rad).*
hčâsi, *adv.* (t. j. k času) sogleich, *Z.*, *Jan. (H.).*
hčèm, išči pod: hoteti.
hčȩ̂r, hčerî, *f. Mur.*, *Št.-Cig.*, *Jan.*, *Valj. (Rad)*, pogl. hči.
hčȩ̂rca, *f.* = hčerka, *Valj. (Rad)*, (-rica) *Cig.*, *Jan.*
hčȩ̂rčica, *f. dem.* hčerka, *Dalm.*
hčȩ̂rin, *adj.* der Tochter.
hčerínji, *adj.* der Tochter: Ti, mati, nič ne poslušaj Hčerinjih praznih besed, *LjZv.*; hčerinji brat, *Levst. (Zb. sp.).*
hčerînski, *adj.* = hčerski, *Cig.*
hčȩ̂rji, *adj. C.* pogl. hčernji.
hčȩ̂rka, *f. dem.* hči; 1) das Töchterlein; — 2) die Schwiegertochter in Beziehung zu ihrer Schwiegermutter, *C.*
hčȩ̂rkica, *f.* = hčerčica, *Zora.*
hčȩ̂rnji, *adj.* der Tochter, Tochter=, (hčerji *C.*).
hčȩ̂rski, *adj.* der Töchter, töchterlich, *Mur.*, *Cig.*; po hčersko, töchterlich, *Cig.*
hčȩ̂rstvo̧, *n.* die Tochterschaft, *Cig.*
hčî, hčȩ̂re, *f.* die Tochter; domača hči, die Haus=tochter; hči po mleku, die Milchtochter, *Cig.*
hē, *interj.* he! *Cig.*
hebálo̧, *n.* der gerne stößt, *M.*
hebânje, *n.* das Stoßen; h. srca pomiriti, das Pochen des Herzens beruhigen, *Bes.*
hebât, *m.* der Attich (sambucus ebulus), *Tuš. (B.)*, *Navr. (Let.)*, *Škrab. (Cv.).*
hebáti, âm, *vb. impf.* stoßen, *M.*; s pestjo, z lehtom suvati, *Goriška ok.*, *Ip.*, *Kras-Erj. (Torb.)*; volička se hebata, otroci se hebajo, *Gor.*
hébed, bda, *m.* = tudi: hebèd, bdà = hebat, *Valj. (Rad).*
hébet, bta, *m.* = hebat, *BlKr.-Navr. (Let.)*; hebèt, btà, *Valj. (Rad)*, *Josch.*
hebníti, hábnem, *vb. pf.* einen Stoß geben, *C.*, *Gor.*, *Bolc*; = suniti s pestjo, z lehtom, (hèbniti) *Goriška ok.*, *Ip.*, *Kras-Erj. (Torb.)*; — prim. habniti.
hegemonîja, *f.* voditeljstvo, prvovanje, die Hegemonie.
hehèt, éta, *m.* das Gekicher, *Let.*
hehetáti se, etâm, ẹ́čem se, *vb. impf.* kichern, *Jan.*; tudi brez „se“, *Jan.*; hehetala bodeš, *(Let.).*
hehetâvec, vca, *m.* der Kicherer, *Jan.*
hehȩ́tniti, ȩ̂tnem, *vb. pf.* kichernd auflachen, *Let.*, *Bes.*
hȩ̂hlja, *f.* der Lacher, *Kr.-Valj. (Rad).*
hehòt, óta, *m.* = hehet, *Bes.*
hehotálo̧, *n.* der Kicherer, *Cig.*
hehotáti se, otâm, ọ́čem se, *vb. impf.* = hehetati se, *Cig.*
hèj, *interj.* s tem glasom se goni goved (bodi si vprežena ali ne); — he! *Cig.*, *Jan.*
hêjda, *f. Jan.*, pogl. ajda.
hêjo, *interj.* he! hejo hoj! *Jurč.*
hȩ̂k, *m.* der Chorgesang, *Rez.-C.*

hȩ̂kati, am, *vb. impf.* auf dem Chor singen, den Messgesang singen, *Guts.*, *C.*; psalmen, *Jan.*; — prim. helkati.
hekatōmba, *f.* krvava žrtev stotine živali, die Hekatombe.
hȩ̂kniti, hȩ̂knem, *vb. pf.* = hepniti, *C.*, *vzhŠt.*
heksaēder, dra, *m.* šesterec, kocka, das Hexaeder.
heksaēdrski, *adj.* hexaedrisch, *Cig. (T.).*
heksāmeter, tra, *m.* šesterostopen verz, šestomer, der Hexameter.
hektār, ra, *m.* ploskvena mera, sto arov, der Hektar.
hektogrām, *m.* utež: = sto gramov, das Hektogramm.
hektolīter, tra, *m.* tekočinska mera: = sto litrov, das Hektoliter.
hektomēter, tra, *m.* daljavna mera: = sto metrov, der Hektometer.
heláča, *f.* „poljka (Spelt) kadar je ophana“, *Rihenberk-Erj. (Torb.)*; — pogl. hiljača.
hȩ́lce, *n.* das Messerheft, *Boh.*; — prim. stvn. hëlza, *Mik. (Et.).*
helebārda, *f.* die Hellebarte, *Jan.*
heliti, im, *vb. impf.* Kirchenlieder, Psalmen singen, *Ben.-C.*, *Goriš.-Glas.*; — prim. geliti.
hȩ̂lkati, am, *vb. impf.* = heliti, *Ben.-C.*
helioskōp, *m.* daljnogled za ogledovanje solnca, das Helioskop.
heliostāt, *m.* orodje, katero solnčne žarke vedno v isto mer obrača, der Heliostat.
heliotrōp, *m.* neki kamen, der Heliotrop; tudi neko zemljemersko orodje, das Heliotrop.
helọ́vec, vca, *m.* die Schlüsselblume (primula acaulis), *Povir-Erj. (Torb.)*; (popačeno iz „jaglec“).
hȩ̂mber, *interj.* = šember: hember te! *Jurč.*
hȩ̂mbraj, *interj.* = šembraj, *Gor.*, *Dol.*
hȩ̂mbran, *adj.* = šembran, *Gor.*, *Nov.*
hemisféra, *f.* die Halbkugel, die Hemisphäre, *Jes.*; — prim. poloblo.
hȩ̂mpa, *m.* der Trottel, *vzhŠt.*; takov hempa in tepec, *Let.*
hempáč, *m.* = škrat, *Glas.*
hȩ̂mpast, *adj.* einfältig, tölpelhaft, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*; — = prevzeten, *Glas.*
hȩ̂mpež, *m.* der Tölpel, *vzhŠt.-C.*
hȩ̂ncaj, *interj.* potz tausend! Sappermemt! *Jan.*; hencaj te, *Bes.*
hȩ̂ncanje, *n.* neki ples; prim. hencati.
hȩ̂ncan, *adj.* = šentan, vermaledeit, *Nov.*; hencano ga je dal! er hat es ihn gehörig fühlen lassen, *Z.*
hȩ̂ncati, am, *vb. impf.* okoli mize stoje z ene noge na drugo prestopati ali preskakovati in se tako zagibavati (nekak ples Poljancev na gorenjem Ptujskem polju), *Pjk. (Črt.).*
hȩ́njati, am, *vb. pf.* aufhören, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *C.*, *ogr.-Valj. (Rad)*, *vzhŠt.*, *Roz.-Kres*; — popačeno iz: nehati.
henjávati, am, *vb. impf. ad* henjati, *ogr.-Valj. (Rad).*
hènt, *interj.* Teufel! hent! saj so tudi drugi še bolj poredni! *Jurč.*; — prim. šent.

hȩ̑ntaj, *interj.* Sapperment! *Cig.*; hentaj ga! *Met.*; hentaj te! *Z.*; da te hentaj! *Polj.*

hȩ̑ntan, *adj.* vermaledeit, *Cig.*; tako hentano debela hrastova vrata, *Jurč.*

hȩ̑ntanec, nca, *m.* ein vermaledeiter Kerl, *Nov.*

hȩ̑ntati, am, *vb. impf.* mit dem Worte hent oder hentaj fluchen, *Z.*, *Polj.*

hentováti, ûjem, *vb. impf.* = hentati, *Z.*

hȩ̑ntraj, *interj.* = hentaj, *Z.*, *Gor.*

hèp, *interj.* tako se zakliče volu, kadar ima nazaj stopiti, *SlGor.*

hȩ́pati, pam, pljem, *vb. impf. ad* hepniti, *C.*

hȩ́pniti, hȩ̑pnem, *vb. pf.* h. vola, den Ochsen mit der Peitsche zum Stehen bringen, oder zurücktreten machen, *vzhŠt.-C.*

her, *adj.* schief, *kajk.-C.*; klobuk na hero (= po strani) nositi, *BlKr.*

herāldičen, čna, *adj.* k heraldiki spadajoč, heraldisch.

herāldika, *f.* grboslovje, die Heraldik.

herbārij, *m.* zbirka posušenih rastlin, das Herbarium, *Cig.(T.)*.

heri, *interj.* s to besedo se osel goni, *Levst.(Rok.)*; heri, muš, *Gor.*

heretičânstvọ, *n.* = herezija, *Habd.-Valj.(Rad)*.

herētik, *m.* krivoverec, der Haeretiker, *nk.*

herezīja, *f.* krivoverstvo, die Haeresie.

hermelīn, *m.* das Hermelin (foetorius ermineus), *Erj.(Ž.)*.

hermenēvtičen, čna, *adj.* k hermenevtiki spadajoč, hermeneutisch, *Jan.*

hermenēvtika, *f.* nauk o tolmačenju besed, die Hermeneutik.

hermētičen, čna, *adj.* nepropustno zaprt, hermetisch, *Cig.(T.)*.

heroīda, *f.* neka vrsta liričnih pesni, die Heroide, *Cig.(T.)*.

hētman, *m.* kozaški glavar, der Hetman.

hevrīstika, *f.* nauk o iznajdovanju, die Heuristik, *Cig.(T.)*.

hî, *interj.* s tem glasom se konji poganjajo; — hi hi! (posnema tenek smeh).

hiāde, *f. pl.* neko sozvezdje, die Hyaden, *Cig.(T.)*.

1\. **híba**, *f.* das Gebrechen, der Fehler; konj ima hibo, *Cig.*; očesna hiba, der Augenfehler, *Cig.*, *Žnid.*; das Geburtszeichen, *Pirka-Cig.*

2\. **híba**, *f.* 1) = debelo deblo, der Stamm, *Bolc-Štrek.(Let.)*; — 2) = bukev (fagus silvatica), *Vrsno (Tolm.)-Erj.(Torb.)*, *Kr-Gora.*

híbast, *adj.* fehlerhaft, schadhaft, *C.*, *M.*, *Z.*

híbati, bam, bljem, *vb. impf.* h. kaj, etwas tadeln, Ausstellungen machen an etwas, *Cig.*

híbav, *adj.* fehlerhaft, *M.*

híbavost, *f.* die Fehlerhaftigkeit, *C.*

híben, bna, *adj.* fehlerhaft, schadhaft, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*

híbnost, *f.* die Fehlerhaftigkeit, *Cig.*

hīdra, *f.* bajesloven zmaj z mnogimi glavami, die Hydra.

hidrat, *m.* kemična spojina z vodo, das Hydrat.

hidrāvličen, čna, *adj.* k hidravliki spadajoč, hydraulisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; hidravlično tiskalo, die hydraulische Presse, *Cig.(T.)*.

hidrāvlika, *f.* nauk o vodni sili, die Hydraulik, deli se v nauk o ravnotežju vode, o vodnem tlaku (hidrostatiko) in nauk o sili tekoče vode (hidrodinamiko).

hidrodinâmika, *f.* die Hydrodynamik; — prim. hidravlika.

hidromēter, tra, *m.* vodomer, das Hydrometer, *Cig.(T.)*.

hidropāt, *m.* kdor z vodo zdravi, der Hydropath.

hidrostātičen, čna, *adj.* hydrostatisch, *Cig.*, *Jan.*

hidrostātika, *f.* die Hydrostatik; prim. hidravlika.

hidrotēhničen, čna, *adj.* hydrotechnisch, *Jan.*

hidrotēhnika, *f.* nauk o povodnih stavbah, hidravličnih strojih itd., die Hydrotechnik.

hierarhīja, *f.* duhovsko oblastništvo, die Hierarchie.

hierarhījski, *adj.* k hierarhiji spadajoč, hierarchisch, *Cig.*

hieroglīf, *m.* die Hieroglyphe; hieroglifi, die altägyptische Bilderschrift.

hieroglīfen, fna, *adj.* hieroglyphisch, *Cig.*

hieroglīfika, *f.* die Hieroglyphik, *Cig.(T.)*.

hieroglīfski, *adj.* hieroglyphisch, *Cig.(T.)*, *nk.*

higromēter, tra, *m.* vlagomer, das Hygrometer.

higrometrīja, *f.* vlagomerstvo, die Hygrometrie, *Cig.(T.)*.

higrometrījski, *adj.* k higrometriji spadajoč, hygrometrisch, *Cig.(T.)*.

hihíkati, kam, čem, *vb. impf.* kleinlaut lachen, kichern, *C.*, *Nov.*

hihitáč, *m.* der Kicherer, *Cig.*

hihítati se, am se, *vb. impf.* kichern, *Cig.*; — prim. hehetati se.

hijacînt, *m.* 1) die Hyacinthe: vrtni h., die Gartenhyacinthe (hyacinthus orientalis), *Tuš.(R.)*; — 2) der Hyacinth (kamen), *Cig.*

hijacîntka, *f.* *Jan.*, pogl. hijacint 2).

hijacîntnica, *f.* *Jan.*, pogl. hijacint 1).

hijȩ̑na, *f.* die Hyäne (hyaena); progasta, lisasta h. (h. striata, crocuta), *Erj.(Ž.)*.

1\. **hîkati**, kam, čem, *vb. impf.* schluchzen, *C.*

2\. **hîkati**, kam, čem, *vb. impf.* mit dem Rufe hi! das Pferd antreiben, *SlN.*

hil, *adj.* krumm, *C.*; zurück oder seitwärts gebogen, *M.*; — na hilo gledati, schielen, *C.*; (prim. „nahilje“ gledati, schielen, *Meg.*); — prim. stsl. pohylъ, gekrümmt.

hílast, *adj.* krumm, gebogen, *M.*, *C.*; krummhörnig: hilasta krava, *Z.*

hílati, am, *vb. impf.* eilen, *Guts.*; — prim. kor.-nem. heil'n, stvn. ilan = eilen.

híliti, im, *vb. impf.* 1) beugen, krümmen, *C.*, *M.*; — 2) = škiliti, *C.*, *Z.*

hîlj, *m.* der Dinkelweizen (triticum spelta), *Istra.*

hílja, *f.* eine Kuh mit zurückgebogenen Hörnern, *Cig.*, *Lašče*, *Zemon-Erj.(Torb.)*.

hiljáča, *f.* = hilj, *Z.*, *Istra-Raič (SlN.)*.

hiljáčica, *f. dem.* hiljača, *C.*

hîljec, ljca, *m.* ein Ochs mit zurückgebogenen Hörnern, *M.*, *Lašče*, *Zemon-Erj.(Torb.)*.

hîljka, *f.* = hilja, *C.*, *M.*

hîmba, *f.* der Betrug, *Cig.*, *Boh.*; v lažah ino himbi (hinbi), im Lügen und Trügen, *Krelj*;

— die Gleißnerei, die Heuchelei, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
himbarîja, *f.* = himba, *kajk.-Valj.(Rad).*
hímben, bna, *adj.* falsch, trügerisch, heuchlerisch, *Cig.*
hímbnost, *f.* die Falschheit, der Trug: h. svetâ, *C.*
hīmna, *f.* hvalna pesem, die Hymne.
hinâvček, čka, *m. dem.* hinavec.
hinavčevânje, *n.* das Heucheln, *Cig.*, *M.*, *nk.*
hinavčeváti, ûjem, *vb. impf.* heucheln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; ne spodobi se za moja leta hinavčevati tako, *Ravn.*; — tudi h. se: samo hinavčevati se ti je znal, *Jurč.*
hinávčiti, âvčim, *vb. impf.* heucheln, *Mur.*, *Jan.*, = h. se, *Ravn.*; — h. prijazen obraz, ein freundliches Gesicht heucheln, *Ravn.*
hinâvčji, *adj.* = hinavski, *Mur.*
hinâvec, vca, *m.* der Heuchler.
hinâvka, *f.* 1) die Heuchlerin; — 2) die Gottesanbeterin, die Fangheuschrecke (mantis religiosa), *Erj.(Ž.).*
hinâvski, *adj.* heuchlerisch.
hinâvstvọ, *n.* die Heuchelei.
hinâvščina, *f.* die Heuchelei.
hînba, *f.* *Krelj*, pogl. himba.
hîncati se, am se, *vb. impf.* muthwillig umherspringen, *C.*; läufig, brunftig sein, (o konjih in psih), *C.*
hînckati se, am se, *vb. impf.* schäckern, sich herumtummeln, (inckati se, *Jan.).*
hincljîv, íva, *adj.* muthwillig, *Mur.*, *C.*, *Z.*
híncniti, hîncnem, *vb. pf.* ausschlagen: z nogo h., *C.*; konj je hincnil, *Z.*
1. **hînec**, nca, *m.* der Heuchler, *C.*
2. **hînec**, nca, *m.* neki ples: Na balih so hinci, *Pjk.(Črt.)*; — prim. hencati.
hînek, nka, *m.* der Vorwand, *Hip.-C.*
hiníti, ím, *vb. impf.* 1) täuschen, betrügen, *Habd.-Mik.*, *ogr.-C.*; hinili so vas, *Dalm.*; — h. se, sich täuschen, *ogr.-C.*; — 2) h. se, sich verstellen, heucheln, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Kast.*; hinijo se s tem, da dolgo molijo, *Jap.(Sv. p.)*; hinil se je, da je bolan, *Jsvkr.*; — híniti se, *Mur.*
hínja, *f.* die Verstellung, *Let.*
hinjâva, *f.* die Heuchelei, die Verstellung, *C.*, *Z.*
hinjâvec, vca, *m.* = hinavec, *Krelj*, *Notr.-Levst.(M.).*
hinjénje, *n.* das Betrügen, *C.*; die Gleißnerei, *M.*; poln hinjenja in hudobe, *Trub.(N. T.).*
hînkati, kam, čem, *vb. impf.* schwache Laute von sich geben: krava, tele hinče, bolnik hinče (ächzt), *Rez.-C.*
hinljîv, íva, *adj.* trügerisch, heuchlerisch, *ogr.-C.*
hintộv, *m.* = voz, *ogr.-Valj.(Rad)*; — iz madž. hintó.
1. **hîp**, *m.* der Augenblick; v enem hipu, *Trub.-C.*; vsak hip, vsako uro, vsak dan, *Kast.*; ta hip, auf der Stelle, *Cig.*; na hip, plötzlich, *nk.*; na hipe, zuweilen: na hipe je ves bedast, *vzhŠt.-C.*; hip na hip, Schlag auf Schlag, schnell, *Ip.-M.*; vsi hipi niso enaki, Zeit und Weil' sind ungleich, *Npreg.-C.*; — der Zeitpunkt: kterega hipa? wann? ne vem, katerega hipa bom prišel, *vzhŠt.*
2. **hîp**, *m.* *ogr.-C.*, pogl. hlip.
hîp, *f.* = 1. hip, *m.*, *Ravn.-Valj.(Rad).*
hípa, *f.* der Streichregen, der Streichschauer: hipa je priletela, *C.*; — prim. hlip.
hîpec, pca, *m. dem.* hip; der Augenblick.
hîpek, pka, *m. dem.* hip = hipec, *M.*, *Z.*; vsak hipek mojega žitka, *C.*
hîpen, pna, *adj.* momentan, augenblicklich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; hipne potrebe, *Levst.(Pril.)*; hipno, für den Augenblick, augenblicklich, *C.*
hipērbola, *f.* neka krivulja, die Hyperbel, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*; — tudi pretiran izraz.
hipērbolski, *adj.* hyperbolisch, *Cig.(T.).*
hipohōnder, dra, *m.* der Hypochonder.
hipohondrîja, *f.* neka živčna bolezen, v kateri si bolnik razne bolezni domišljuje in je otožen, die Hypochondrie.
hîpoma, *adv.* augenblicklich, mit einemmale.
hipotēka, *f.* zastava, das Unterpfand, die Hypothek.
hipotekāren, rna, *adj.* Hypothekar-.
hipotenūza, *f.* die Hypotenuse; — prim. podpona.
hipotētičen, čna, *adj.* pogojen, hypothetisch.
hipotēza, *f.* poskusna razlaga, domneva, die Hypothese; — tudi = uvet, pogoj.
hipsomēter, tra, *m.* visomer, das Hypsometer.
hipsometrîja, *f.* visomerstvo, die Hypsometrie, *Cig.(T.).*
hîr, *m.* die Schwindsucht, *C.*, *Z.*
hiráč, *m.* der Siechling, *Slc.-C.*
hirâłnica, *f.* das Siechenhaus, *Levst.(Nauk)*, *Nov.*, *nk.*
híranje, *n.* das Dahinsiechen, das Verkümmern; — die Darre (neka bolezen perutnine), *Strp.*
hírati, hîram, *vb. impf.* dahinsiechen, in der Abnahme der Kräfte begriffen sein, verkümmern; človek, drevje, žito hira, *C.*
hírav, *adj.* dahinsiechend, auszehrend, *Jan.*
híravec, vca, *m.* der Sieche, *Cig.*, *C.*; der Abzehrende, *Cig.*
híravka, *f.* die Sieche, *Z.*; die Abzehrende, *Z.*
híravost, *f.* die Siechheit, *Jan.(H.).*
hirẹ́ti, ím, *vb. impf.* = hirati: trava, žito hiri, *C.*
hîrs, *adj.* röthlich, *Podgorjane-Štrek.(LjZv.)*; — prim. irs.
hìs, hísa, *m.* hölzerner kleiner Keller, *BlKr.*; kleine hölzerne Getreidescheuer, *BlKr.*
hîsek, ska, *m. dem.* his, kleines Häuschen im Weinberg, *Valj.(Rad).*
histenje, *n.* *vzhŠt.-C.*, pogl. isteje, ustje, (Ofenloch).
histōričen, čna, *adj.* zgodovinski, historisch.
histọ́rija, *f.* povest, die Historie: historije pripovedovati; — = zgodovina.
histōrik, *m.* zgodovinar, der Historiker.
híša, *f.* 1) das Haus; na hiši, auf dem Dachboden, *C.*, *ogr.-C.*; h. božja, Gospodova, das Gotteshaus; rojstna h., das Geburtshaus; mestna h., das Stadthaus, das Rathhaus, *C.*, *nk.*; na hiše dati berača = določiti mu hiše, kjer sme po nekoliko časa ostajati, *Gor.*;

— 2) das Zimmer, die Wohnstube des Bauernhauses; — gostna hiša, das Gastzimmer, *C.*; — 3) das Gehäuse (zool.), *Cig.(T.)*; polževa hiša, das Schneckengehäuse.

hîšar, rja, *m.* kdor ima hišo, drugega posestva pa ne, der Hausbesitzer, *Gor.*; der Keuschler, *Nor.-C.*

híšen, šna, *adj.* zum Haus gehörig, Haus-; hîšni davek, die Haussteuer; hišno ime, der Haus- oder Vulgarname, *M.*; hišna dekla, die Stubenmagd, *C.*; hišni zakon, die Ehe, *ogr.-C.*; v hišni zakon stopiti, *Raič(Slov.)*; hišni, der Diener, der Dienstbote, *Jap.-C.*, *Cig.*; so li gospodarja Belzebuba imenovali, koliko več bodo njega hišne tako imenovali! *Trub.*

híšenje, *n.* = hiševanje, *Trub.*

hiševânje, *n.* die Verwaltung des Hauswesens, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Guts.(Res.)*, *Slom.-C.*

hiševáti, ûjem, *vb. impf.* das Hauswesen verwalten, haushalten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; grške žene so doma mirno hiševale, *Vrt.*

hiševâvec, vca, *m.* der Haushälter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

hiševâvka, *f.* die Haushälterin, *Cig.*, *Jan.*

hiševâvski, *adj.* haushälterisch, Haushälter-, *Cig.*

hiševâvstvo, *n.* die Haushaltung: umno h., die Haushaltungskunst, *Cig.*

híšica, *f. dem.* hiša; 1) das Häuschen; — dratena h. za matico, der Kloben für den Bienenweisel, *Cig.*; — der Vogelschlag, *Gor.*; — 2) das Kerngehäuse, *Cig.(T.)*.

hišína, *f.* ein großes Haus, *C.*

hišíšče, *n.* die Bauarea für ein Haus, *DZ.*

híšiti, hîšim, *vb. impf.* = hiševati, *Trub.*

hîška, *f. dem.* hiša.

hîšna, *f.* das Stubenmädchen, die Kammerzofe.

hîšnica, *f.* 1) die Schaffnerin, *Cig.*, *Jan.*; stara h. grajščinska, *Cv.*; — 2) neko jabolko, *Gor.*; — 3) neki ptič: = podgorelec, *C.*

hîšnik, *m.* 1) der Haushälter, der Schaffner, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; der Oekonom, *ZgD.*; hišnika poznamo po strehi, voznika po konju, *Z.*; — der Hausmeister, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; der Hausvater, *ogr.-C.*; — 2) der Hausbesitzer, *Ljub.*; — 3) der Ehegenoss: hišniki, die Eheleute, *ogr.-C.*

hišnína, *f.* = hišni davek, *Cig.*, *Jan.*

hîšništvo, *n.* die Haushälterschaft, die Hausmeisterei, *C.*

hišnorazrę́den, dna, *adj.* hišnorazręдni davek, die Hausclassensteuer, *DZ.*

hîštrna, *f.* = fištrna, *Jan.*, *Gor.*; v prostorni hištrni, *Jurč.*

hîštvo, *n.* 1) die Wirtschaft, der Haushalt, *Jan.*, *M.*, *C.*; opravljati vse stroke hištva, *Bes.*; — 2) zakon sv. hištva, die Ehe, *Habd.*, *ogr.-C.*; tudi: sveto hištvo, *C.*

hišûrica, *f.* die Bettelhütte, *Jan.*

hît, *m.* 1) der Wurf, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) na hit, eilends, *Rib.-Mik.*

hitâljka, *f.* = prača, *ogr.-C.*

hitanje, *n.* 1) das Rauben, *Cig.*; — 2) das Werfen, *Cig.*; — 3) das Eilen: nemirno letanje in hitanje, *Zv.*

hítati, hîtam, čem, *vb. impf.* 1) rauben, *Npes.-Cig.*; — 2) werfen, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *kajk.*; h. se, sich balgen, *Cig.*; fantje se hitajo = mečejo, *BlKr.*; — 3) h. se, sich beeilen, eilen: noge imam dobre, če je treba hitati se, *Zv.*; kako se hitajo ter nabirajo, zadnja noče biti nobena, *Zv.*

hîtec, tca, *m.* der Wurf, *Jan.*, *Zora.*

hîtek, tka, *m.* die Eile, die Uebereilung, *M.*

hitênje, *n.* das Eilen.

híter, tra, *adj.* 1) schnell, rasch; hitra hoja; hitro hoditi; noge, katere so hitre škodo storiti, *Jan.(Slovn.)*; na hitrem, schnell, in der Eile: na hitrem premagati kaj, *Levst.(Zb. sp.)*; — hitro da = brž da, *M.*; — 2) = zvit, listig, *Dict.*, *Dalm.-C.*

hitéti, ím, *vb. impf.* 1) eilen; čas hiti; mimo h., vorübereilen; — 2) sich beeilen; hiti, hiti z delom! beschleunige die Arbeit; hitim jesti, mlatiti, itd., ich beeile mich beim Essen, Dreschen, usw., *vzhŠt.*; kako mu hiti praviti, kar je čula! wie eilig sie ihm das Gehörte mittheilt! *C.*; — mit Eifer behaupten: zmerom ti je hitela, da jo bo vzel, *jvzŠt.*

hitévati, am, *vb. impf.* zu eilen pflegen, eilen, *Zora.*

hítiti, hîtim, *vb. pf.* werfen, schleudern, *Cig.*, *Jan.*, *Zora*, *vzhŠt.*; hiti nož v njo, pa jo zakolje, *vzhŠt.-Valj.(Vest.)*; h. se na konja, *Trst.(Let.)*; Pusta so hitili z mosta v vodo, *BlKr.*, *Navr.(Let.)*.

hîtnja, *f.* die Eile, *C.*

hîtoma, *adv.* eilends, *Cig.*, *C.*

hîtrc, (trec), trca, *m.* der schnell arbeitet, *Valj.(Rad)*.

hitréti, ím, *vb. impf.* = hiteti, *C.*

hîtrica, *f.* 1) die Eile; v hitrici je zbral nekoliko svojih ljudi, *Jurč.*; — 2) das Abweichen, heftigere Diarrhöe, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.-C.* — 3) eine schnell reifende Frucht, *Z.*; — der Sommerroggen, *C.*; — die zottige Frühhirse, *Cig.*, *Ljub.*; na ržišče posejano proso, ki prav hitro dozori, *Gor.*; — eine Art Hanf, *M.*

hitrína, *f.* 1) die Schnelle, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) hítrina, govedje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

hítrn, *adj.* schnell, *C.*, *Z.*; hitrno je šla na gore, eilends, *Krelj*; kakor hitrno = kakor hitro, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *Cv.*

hítrnik, *m.* poseben hlebček, ki se o peki prej speče nego drugi, *Gor.*

hítrnost, *f.* die Eilfertigkeit, *C.*

hitrôča, *f.* = hitrost, *kajk.-Valj.(Rad)*.

hitrojàv, jáva, *m.* = brzojav, *Cig.(T.)*.

hîtroma, *adv.* schnell, *M.*; gorkota hitroma prešine vse stvari, *Vrtov.*

hitromèr, męra, *m.* das Tachometer, *Jes.*

hitromíseln, selna, *adj.* 1) schnell denkend: nismo tako hitromiselni („geschickt" *Sp.*), *Krelj*; — 2) leichtsinnig, *C.*

hitromíselnost, *f.* der Leichtsinn, *C.*

hitronòg, nóga, *adj.* schnellfüßig, *Cig.*, *M.*

hitronǫ̂žec, žca, *m.* schneller Fußgeher, *Nor.-C.*

hitropę̂tec, tca, *m.* der Schnelläufer, *C.*, *Z.*

hitropìs, pisa, *m.* die Schnellschrift, die Tachygraphie, *Cig.(T.), C.*
hitropîsec, sca, *m.* der Schnellschreiber, *Cig.*
hitropîsje, *n.* die Schnellschreibekunst, *Jan.*
hitrôst, *f.* 1) die Schnelligkeit; h. pada, die Fallgeschwindigkeit, *Cig.(T.)*; končna h., die Endgeschwindigkeit, *Sen.(Fiz.)*; — die Fertigkeit, *Cig.*; — 2) = zvitost, *Krelj*; vražja hitrost, *C.*
hitrostòp, stópa, *m.* der Eilmarsch, *Jan.(H.)*.
hitrostrêlec, lca, *m.* der schnell Feuernde, *SlN.*
hitrovózen, zna, *adj.* hitrovozno blago, das Eilgut, *nk.*
hitrovoznína, *f.* das Eilgut, *Cig.*
hìz, hiza, *m.* = his, *Vrt.*
híža, *f.* = hiša, *vzhŠt., ogr.-C., Vrt.*
hiževáti, ûjem, *vb. impf.* = hiševati, *Hal.-C.*
hîžnik, *m.* 1) der Hausvater, *ogr.*; — 2) der Ehegenosse, hižniki, die Eheleute, *ogr.*
hižûra, *f.* slaba hiša, *Valj.(Rad).*
hižûrka, *f. dem.* hižura, *kajk.-Valj.(Rad).*
hkráten, tna, *adj.* simultan, *Cig., Jan., C.*; (od: h krati = ob enem); — prim. krat.
hkrati(u), *adv.* = h kratu; išči pod: krat.
hláča, *f.* 1) der Strumpf, *ogr., Dol., Prim., Ben.-C., Drežnica-Erj.(Torb.)*; Sveti Šent-Juri Potrka na duri, Ima eno hlačo zeleno, Eno rumeno, *Npes.-Schein.*; — 2) die Hosenhälfte, *Jan.(H.)*; nav. *pl.* hlače, das Beinkleid, die Hose; spodnje h., die Unterziehhosen; žena hlače nosi, die Frau hat den Hut, der Mann steht unter dem Pantoffel; kjer žena hlače nosi, si mož kruha prosi, *Npreg.(vzhŠt.)-C.*; — 3) hlače, dve lehi, dva kraja na njivi, ki se v enega strinjata, *Kr.*; — prim. srlat. calcia = tibiale, srvn. kolze, golze, eine Fuß- und Beinbekleidung, *Mik.(Et.)*.
hlačálo, *n.* = hlačon, *M.*
hlâčar, rja, *m.* der Gehoste, *Cig.*
hlâčarica, *f.* die Gehoste, *Cig.*
hlačáriti, ârim, *vb. impf.* in weiten Hosen einhergehen, *Fr.-C.*
hláčast, *adj.* = hlačat, *Cig.*
hlačát, áta, *adj.* gehoset, *Cig.*; breithosig, *Z.*
hlačáti, âm, *vb. impf.* in weiten Beinkleidern einhergehen; Turki so tod nekdaj hlačali.
hláčen, čna, *adj.* Hosen-; koga za hlâčni rob zgrabiti, jemanden beim Fittich nehmen, *Cig.*
hláčica, *f.* 1) die Socke, *Rez.-C.*; ženska nogavica, *BlKr.-SlN., Mik.*; — 2) *pl.* hlačice, *dem.* hlače, das Höschen; hlačice se mu tresejo, er hat Furcht; — 3) der Blütenstaub, der sich an den Schenkeln (Körbchen) der Bienen ansammelt: čebele imajo hlačice, *Gol.*
hlâčman, *m.* = hlačon, *Valj.(Rad).*
hlâčnica, *f.* die Hosenhälfte.
hlâčnik, *m.* 1) der Hosenriemen, *Mur.*; — 2) der Hosenträger, *Cig., Jan.*
hlâčnjak, *m.* 1) = hlačnik 1), *Mur., C., Valj.(Rad)*; — 2) der Hosenträger, *Guts.*
hlačọ̑n, *m.* der weite Beinkleider trägt, *Mur., Mik.*
hlačọ́ne, *f. pl.* weite Beinkleider, *C., Z.*
hlačúh, *m.* = hlačon, *M.*

hlâd, *m.* die Kühle; v hladu sedeti, im Kühlen sitzen; na hladu, in der kühlen Luft, im Freien; za hlada, in der Frühe, solange es noch kühl ist, *Mik., jvzhŠt.*
hladân, dnà, *adj.* = hladen.
hlâdec, dca, *m.* die Kühlung, *M.*
hlâdek, dka, *m. dem.* hlad; angenehme Kühle, *Cig., M.*
hládek, dka, *adj.* = hladen, *Mur.*
hláden, dna, *adj.* kühl; na hladnem sedeti, im Kühlen sitzen; hladna sapa, kühler Luftzug; hladna voda, frisches Wasser; hladne krvi biti, kaltblütig sein; — *pren.* gleichgültig, *Jan., C.*
hladẹ̑tina, *f.* die Gallerte, *h. t.-Cig.(T.), DZ.*
hladẹ̑tinast, *adj.* gallertartig, *Cig.(T.)*.
hladílen, lna, *adj.* kühlend, *Mur., Cig., Jan., nk.*; — zur Abkühlung dienend, Kühl-: hladilni lonec, der Kühlhefen, *Cig.*; hladilni čebri, die Kühlstöcke, *Levst.(Nauk).*
hladilíšče, *n.* das Kühlhaus, *DZ.*
hladîlnica, *f.* der Kühlraum, das Kühlzimmer, *Cig., C., DZ.*; der Kühlkeller, *Levst.(Pril.)*; — die Kühlwanne, *Cig.*; das Kühlbecken, *C.*
hladîlnik, *m.* der Kühlapparat, *C.*; das Kühlfass, der Kühltrog, *Cig.*
hladílọ, *n.* das Kühlmittel; — die Kühlung; — *pren.* die Linderung, *Mur., Cig.*; to je bilo hladilo ubogemu srcu, das war Balsam für das arme Herz, *Cig.*; (rana) Ki peče noč in dan me brez hladila, *Preš.*
hladína, *f.* = hladnetina, *C.*
hladíšče, *n.* der Kühlort, der Kühlapparat, *h. t.-Cig.(T.), Jan.(H.)*; — pogl. hladilišče.
hladîtelj, *m.* der Kühler, *Jan.(H.)*.
hladíti, ím, *vb. impf.* kühlen, abkühlen; dejati jed hladit, das Essen zum Abkühlen hinstellen; h. se v senci, sich im Schatten abkühlen; *pren.* bolečine h., die Schmerzen lindern.
hladljiv, íva, *adj.* kühlig, kühlend, *Cig., C.*
hladnẹ̑tina, *f.* die Sulze, *Mur., Mik.*; — prim. hladetina.
hladníca, *f.* 1) die Gartenlaube, *Jan., Staro Sedlo-Erj.(Torb.), LjZv.*; — 2) ein kühler Kellerraum: najrajša je taka krčma iz temne hladnice in pobeljene sobe, *Bes.*; — hladna steklenjača za rastline, *Cv.*
hladník, *m.* = hladnica, *Vrt.*
hladnodúšen, šna, *adj.* kaltblütig, *SlN.*
hladnoklèp, klépa, *m.* = klepar, der Klempner, *Levst.(Nauk).*
hladnokŕven, vna, *adj.* kaltblütig, phlegmatisch, *Cig., Jan., M., nk.*
hladnokȓvje, *n.* = hladnokrvnost, *Cig., Jan., SlN.*
hladnokȓvnik, *m.* der Kaltblütige, der Phlegmatiker, *Cig., Jan.*
hladnokŕvnost, *f.* die Kaltblütigkeit, das Phlegma, *Cig., Jan., M., nk.*
hladnosŕčen, čna, *adj.* kaltherzig, *Cig., Jan.*
hladnosŕčnost, *f.* die Kaltherzigkeit, *Jan.*; die Gleichgültigkeit, *Šol.*
hládnost, *f.* die Kühle, die Frische; — *pren.* die Gleichgültigkeit, der Kaltsinn, die Affectlosigkeit, *Cig., Jan.*

hladnóta, *f.* = hladnost, *Cig.*
hlâja, *f.* die Kühlung, die Kühle, *Cig.*, *Jan.*
hlajénje, *n.* das Kühlen.
hlâm, *m.* *SlGor.-C.*, pogl. ƚlam.
hlamúder, dra, *m.* ein Mensch mit lose anliegenden Kleidern, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
hlamûdra, *f.* = hlamuder, *Dol.*
hlamudráti, âm, *vb. impf.* lose anliegen (o obleki), *Lašče - Levst.(Rok.)*; obleka hlamudra („hlamedra“), kadar je preširoka in se opleta, *Dol.*; in breiten, lose anliegenden Kleidern einhergehen, *Dol.*
hlániti, hlânem, *vb. pf.* = hlapniti, schnappen: h. po čem, *Mariborska ok.-C.*
1. **hlâp**, *m.* 1) der Dunst, der Dampf, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; = jutranja megla, ki se iz zemlje vzdiguje, *Ščav.*; vinski h., der Weindunst, *Cig.*
2. **hlâp**, *m.* der Tölpel, *Zil.-Jarn.(Rok.)*.
3. **hlâp**, *m.* na hlap, schlotterig: bolj drži, če je na tesno zvezano, ko pa na hlap, *jvzhŠt.*
hlápati, hlâpam, pljem, *vb. impf.* 1) schnappen, haschen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Notr.*; — 2) ein Geräusch machen, wie es beim Schnappen hörbar ist: kolo na vodi hlapa, *C.*; — 3) schlagen, *C.*
hlápavec, vca, *m.* konj, ki zrak iz želodca puha, der Kopper, *Strp.*
hlápavica, *f.* die Ausdünstung, der Dunst, *Hal.-C.*
hlapčâd, *f.* das Sclavengesindel, *Cig.*
hlapčè, éta, *m.* kleiner Knecht, *Cig.*; der Knecht (zaničlj.), *Valj.(Rad)*; tudi: hlâpče, *Valj.(Rad)*; Ponud' se precej hlapče mlad, *Npes.-Vod.(Pes.)*.
hlâpček, čka, *m.* 1) *dem.* hlapec; — 2) = hlapčič 2), *Cig.*; — 3) dekliški h., die Wucherblume (chrysanthemum leucanthemum), *Koborid-Erj.(Torb.)*.
hlâpčev, *adj.* des Knechtes.
hlapčevânje, *n.* der Knechtdienst, die Knechtschaft, *Mur.*, *C.*, *Schönl.*, *nk.*
hlapčeváti, ûjem, *vb. impf.* 1) Knecht sein, Sclave sein, im Stande der Knechtschaft sein, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; h. komu, *C.*, *nk.*; — 2) = vasovati, *Gor.*
hlâpčevina, *f.* neka trta, *SlGor.-Erj.(Torb.)*; modra h., blauer Kölner, *SlGor.-Trumm.*
hlâpčevski, *adj.* knechtlich, knechtisch; hlapčevsko delo, knechtliche Arbeit; sclavisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
hlâpčevstvo, *m.* die Knechtschaft, die Sclaverei, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
hlâpčič, *m.* *dem.* hlapec, 1) das Knechtlein; — 2) der Knabe, *Meg.*, *Guts.*, *Mur.*, *Boh.*, *Trub.*, *Dalm.*; žena porodi hlapčiča, *Krelj*; — hlapčiči, die Söhne von Mädchen, *Dict.-Mik.*; — der Junge, *V.-Cig.*; pristrojni h., der Maschinenjunge, *DZ.*; pomorski h., der Schiffsjunge, *DZ.*; mali h., der Unterjunge, *Cig.*; — der Bursche, *Npes.-Schein.*
hlâpčiček, čka, *m. dem.* hlapčič, das Knäblein, *Dalm.*, *Jsvkr.*
hlapčîja, *f.* = hlapčevstvo, *Mur.*
hlápčiti, hlâpčim, *vb. impf.* h. komu, bei jemandem als Knecht dienen, *C.*

hlâpčji, *adj.* = hlapčevski: h. duh, knechtlicher Geist, *Dalm.*
hlapčọ̑n, *m.* großer Knecht (zaničlj.), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
hlâpe, eta, *m.* = hlapec (zaničlj.), *Dol.-Levst.(Rok.)*.
hlâpec, pca, *m.* 1) der Knecht; mali h., der Nebenknecht, der Unterknecht; veliki h., der Oberknecht; — 2) der Bube; moj hlapec, = mein Sohn, *C.*, *Rib.-Mik.*; (im Kartenspiel), *Cig.*; — 3) verschiedene Vorrichtungen: — der Stiefelzieher, der Stiefelknecht; einarmige Leiter mit durchgesteckten Sprossen, die Obstbaumleiter, *Cig.*, *C.*, *Z.*; — priprava, na kateri stoji človek, ki žito v kozolec zlaga, *Savinska dol.*: — eine Vorrichtung zum Stützen der Ofengabel, *Notr.*; — der Nährahmen, *Cig.*; — das Nähkissen, *Fr.-C.*; — eine Art Binderzange = nategač, *SlGor.*; — der Dachhaken (an der Leiter der Dachdecker), *Cig.*, *Ščav.-C.*; — der Spinnhaken, *V.-Cig.*; — pri vozu zadnji klin v sovri pred podvozom, *Sv. Peter-Erj.(Torb.)*; — die Haltstange am Wagen (die in den Boden sich stemmend das Zurückgehen desselben verhindert) = maček, *C.*; — neka palica pri statvah, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — der Bindstrohhälter beim Binden der Weinreben, *C.*; — 4) modrasov h., die Wasserjungfer (agrion sp.), *Goriška ok.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — kačji h., die Kellerassel (oniscus asellus), *C.*
1. **hlápen**, pna, *adj.* 1) dunstig, dämpfig, Dunst..., *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; hlâpna toplota, Verdunstungswärme, *Cig.(T.)*; hlapno olje, flüchtiges Oel, *Cig.(T.)*, *C.*
2. **hlâpen**, pna, *adj.* schlaff, lose, *Svet.(Rok.)*; na hlapno zvezati, *Z.*; vrv je hlapna, *C.*; na hlapno si pokrivati gornji del života, *LjZv.*; — weit (o obleki), *M.*, *Z.*, *C.*; — prim. 3. hlap.
hlapẹ̑nje, *n.* die Dunstbildung, die Verdunstung, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
hlapẹ́ti, ím, *vb. impf.* 1) ausdunsten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; (o moštu, octu), *Met.*; — pot hlapi iz njega, *C.*; entweichen (o plinu), *Cig.(T.)*; hlapi, es bildet sich Dunst, *Cig.(T.)*; — 2) die Geisteskraft verlieren, *Met.*
hlapíca, *f.* = dekla, *ogr.-Valj.(Rad.)*.
hlapíłen, łna, *adj.* zum Abdampfen dienend, *Cig.*
hlapîłnica, *f.* das Abdünstungshaus, *Cig.*
hlapîłnik, *m.* der Abdampfkessel, *Jan.*
hlapílọ, *n.* das Dampfableitungsmittel, das Luftloch, *M.*
1. **hlápiti**, hlâpim, *vb. impf.* 1) lockern (obleko), *C.*; — *pren.* državne razmere h. (lockern), *SlN.-C.*; — 2) die Geisteskraft benehmen, *Met.*
2. **hlapiti**, im, *vb. impf.* Dünste von sich geben, *Cig.*
hlapljìv, íva, *adj.* flüchtig: hlapljivo olje, *Cig.(T.)*.
hlapljívost, *f.* die Verdampfungsfähigkeit, *Cig.(T.)*.
hlâpnica, *f.* das Dampfloch, *Mur.*, *Cig.*

hlápniti, hlâpnem, *vb. pf.* 1) schnappen, haschen: po čem h., *Cig., Jan., vzhŠt.-C.*; — 2) hlapniti koga, jemandem einen Schlag versetzen, *Z.*
hlâpnja, *f.* die Ausdünstung, *Cig.(T.)*.
hlapnjáča, *f.* die Abrauchschale der Chemiker, *Cig.*
hlapomèr, mę́ra, *m.* der Verdunstungsmesser, *h. t.-Cig.(T.)*.
hlapǫ̑n, *m.* die Locomotive, *Cig., Jan., Sen.(Fiz.), nk.*
hlapovína, *f.* die Dunstmenge, der Dunstgehalt, *h. t.-Cig.(T.)*.
hlapǫ̑vje, *n.* die Dämpfe, der Dunst, *Let.*
hlaptáč, *m.* der Schnapper, *M.*
hlaptálo, *n.* = hlaptač, *M.*
hlaptáti, âm, *vb. impf.* schnappen, bes. nach Luft schnappen, *M.*; schnaufen, *C.*
hlàst, *interj.* schnapp! *Cig., Jan.*
hlâst, *m.* die abgebeerte Traube, *C.*; — prim. hvost.
hlásta, *f.* thörichter, großsprecherischer Schwätzer, *Gor.*
1. **hlastáč**, *m.* 1) neka ptica: der Schnäpper (procnias), *Erj.(Z.)*; — 2) der Schnapper (ein Werkzeug), *Cig.*; — 3) der Hudler, *M.*
2. **hlastáč**, *m.* großsprecherischer Schwätzer, der Charlatan, *Cig., Jan., M.*
hlastálo, *n.* = 2. hlastáč, *M.*
1. **hlastáti**, âm, *vb. impf.* 1) schnappen, haschen, nach etwas gierig greifen; po čem h., *Cig., Jan., C., Lašče-Erj. (Torb.)*; po sapi hlastati, *Vrtov.(Km. k.)*; — ljudje so hlastali le po čarovnih stvareh, *Glas.*; — gierig essen oder fressen, *Mur., Cig., Jan., C., Met., Dol.*; — 2) schnell arbeiten, hudeln, *C., Z.*; — tudi: hlástati.
2. **hlastáti**, âm, *vb. impf.* großmäulig reden, prahlen, schwätzen, *Mur., Cig., Jan., C., Gor.*; — prim. stsl. hvastati, prahlen. (?)
hlastàv, áva, *adj.* großmäulig, großthuerisch, schwatzhaft, *Cig., Jan., Hal.-C.*
1. **hlastâvec**, vca, *m.* 1) der Schnapper, *Cig.*; — gieriger Esser, (hlástavec) *Mur.*; — 2) der Hudler, *Z.*
2. **hlastâvec**, vca, *m.* der Maulheld, der Charlatan, *Jan.*
hlastâvka, *f.* die Krokodilschildkröte (chelydra), *Erj.(Z.)*.
hlastávost, *f.* die Prahlsucht, *Jan.*
hlásten, stna, *adj.* hastig, gierig, *Cig.(T.), nk.*; h. po čem, gierig nach etwas, *C.*; hlastno jesti, gierig, hastig essen, *SlN.-C.*
hlastę́žen, žna, *adj.* gierig, gefräßig, *Cig., Lašče-Erj.(Torb.)*; povodnja perutnina, hlastežna po samih ribah in žabah, *LjZv.*; hlastežno smo pojedli kruh, *LjZv.*
hlastę̑žnica, *f.* die Essgierige, die Gefräßige, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
hlastę̑žnik, *m.* der Essgierige, der Gefräßige, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
hlastę́žnost, *f.* die Gefräßigkeit, *Cig.*
hlastína, *f.* der Traubenkamm, die abgebeerte Traube, *Cig., Vrtov.(Vin.), SlGosp.-C., Nov., Vest.*; vino brez hlastin, gerebelter Wein, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

hlástiti, hlâstim, *vb. pf.* 1) schnappen, *Mik., Ščav.*; s kljunom h., *C.*; — 2) schlagen, *Ip.-M.*
hlastljîvec, vca, *m.* der hastig arbeitet, der Hudler, *C.*
hlástniti, hlâstnem, *vb. pf.* 1) schnappen, *Cig., Jan., Lašče-Erj.(Torb.)*; — haschen, packen, gierig ergreifen, *Cig., Jan.*; — 2) etwas mit Gier oder Hast thun: z roko h., mit der Hand irgend wohin fahren, *M.*; h. koga, jemanden schlagen, *C., Z.*; gäh hervorbrechen, *Jarn.*; kvišku h., in die Höhe fahren, *Cig.*; črez prag h., hastig die Schwelle überschreiten, *SlN.*; h. na koga, jemanden anfallen, *Cig., C.*
hlâstoma, *adv.* = hlastno, *Cig.*
hlastovína, *f. coll.* leere Traubenkämme, *C., Z.*
hlastǫ̑vje, *n.* = hlastovina, *C.*
hlaščeten, tna, *adj.* habsüchtig („hlasčeten"), *rokopis iz 15. stol. — Let. 1889, 159.*; — prim. 1. hlastati.
hlátati, am, *vb. impf.* betasten, befühlen, *V.-Cig., Mik.*; — prim. hvatati, šlatati.
hlę̀b, hlę́ba, *m.* 1) der Laib; hleb kruha, ein Laib Brot; — cuker v hlebih, der Zucker in Hüten, der Hutzucker, *Cig., DZ.*; — 2) Brot, bes. Weißbrot, *C., jvzŠt.*; hleb dela obraz lep, *Ravn.*; kdor je h kruhu rojen, nikdar hleba ne doseže, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; če bi bil hleb, zobje se dobe, *Npreg.-Valj.(Rad)*.
hlę́ba, *f.* debelo bledorumeno jabolko, *Dreznica, Staro Sedlo pri Koboridu-Erj.(Torb.)*.
hlebân, ána, *m.* grober Flegel, *Cig.*
hlę̂bar, rja, *m.* der Brotverkäufer, *Z.*
hlę̂barica, *f.* die Brotfrau, *Cig.*
hlebáriti, ârim, *vb. impf.* mit Brot handeln, *C.*
hlę́bast, *adj.* = hlebčast, *Z.*
hlę́bati, bam, bljem, *vb. impf.* schlürfen, *C.*; — prim. hlipati.
hlę́bavec, vca, *m.* der Brotmann, *Z.*; delavec je hlebavec, Arbeit bringt Brot, *Cig.*
hlę̂bčarica, *f.* neko jabolko, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
hlę̂bčast, *adj.* laibförmig, *M., Z.*
hlę̂bček, čka, *m. dem.* hlebec; 1) das Laibchen; — der Brotkuchen, *Mur., Cig.*; masleni hlebčki, Schmalzkuchen, *Mur.*; — 2) federige Haufenwolken: kadar so hlebčki na nebu, dež cvete, *Gor.*
hlę̂bčič, *m. dem.* hlebec, das Laibchen.
hlę̂bec, bca, *m.* 1) das Laibchen, *Mur., Jan.*; nav. der Laib, *Rib.-C., BlKr., jvzhŠt.*; ogrščični hlebci, Rapskuchen, čresleni hlebci, Lohkuchen, *DZ.*; — 2) das Weißbrot, *Cig., BlKr.*; — 3) hlebci, federige Haufenwolken, *Cig., Tuš.-C.*; — 4) hlebec, der Frauenmantel (alchemilla pubescens), *Medv.(Rok.)*.
hlę̂bek, bka, *m. dem.* hleb.
hlę́ben, bna, *adj.* brottragend: hlebno polje, *Levst.(Zb. sp.)*.
hlę̂bnica, *f.* das Teigtuch, das Brottuch, *Mur., Cig., C.*; platnen prtič, s katerim pokrijejo pehar (slamnico), predno kruh vanj vsade, *Gor.*; — prim. krušnica.
hlę̂bnik, *m.* der Brotbehälter, *C.*; — prim. krušnjak.

hlêbnjak, *m.* ungeschickter Mensch, *Jan.(H.).*
hlébovina, *f.* der Mehlbeerbaum (sorbus aria), *C.*
hlébovje, *n. coll.* = hlebovina, *C.*
hlębovka, *f.* eine Art Mehlwurst, *Št.-C.*
hlę̑mpa, *f.* das Aufstoßen, *Z.*
hlę́mpati, hlę̑mpam, pljem, *vb. impf.* hlempa, plje se mi, es stößt mir auf, *C., Notr.-Erj.(Torb.)*; — schlampern, (hlèmpati), *Štrek.*; schwappen: voda, hrana v želodcu hlempa (hlempâ?), *Z.*; — prim. hlepati, hlimpati.
hleniti, nem, *vb. pf.* 1) plötzlich hervorleuchten: solnce je hlenilo skozi oblake, *Ravn.-Cig., Rib.-M., Notr.-C.*; — 2) nogo h., sich den Fuß verstauchen, *Nov.*; noga se hlene = se zvrne, *C.*; — 3) schlagen: h. koga z bičem, *Z.*; da le hlenem (kresnem), imam ogenj, *Z.*; — pravilneje menda: hliniti, nem.
hlèp, hlépa, *m.* die Begierde, das Verlangen, *M., Z.*
hlę́pati, pam, pljem, *vb. impf.* = hlempati, *C., Notr.-Erj.(Torb.).*
hlę́pen, pna, *adj.* gierig, voll Verlangen, *Cig., Zora.*
hlepę̑nje, *n.* das Verlangen, die Sucht, *Cig., Jan., nk.*; h. po časti, die Ehrsucht, *Cig.(T.).*
hlepéti, ím, *vb. impf.* sich heftig sehnen, heftig verlangen; h. po čem, *Mur., Cig., Jan., C.*; h. po časti, nach Ehre dürsten, *Cig.*; h. na kaj, *C.*
hlę́piti se, im se, *vb. impf.* sich ducken: kokoš se hlepi, kadar počene ter se da prijeti, *M.*
hlepíti, ím, *vb. impf. C.*, pogl. hlipiti.
hlepìv, íva, *adj.* = hlepljiv, *Z.*
hlepljìv, íva, *adj.* voll Verlangen, *M.*
hlepljívost, *f.* die Sehnsüchtigkeit, *M.*
hlę́pnost, *f.* die Sucht, die Gier, *M.*
hlę́stiti, hléstim, *vb. impf.* prahlen: tkalec hlesti, da ima veliko dela, *Gor.-M.*; — prim. 2. hlastati.
hlę́stniti, hlę̑stnem, *vb. pf.* schlagen: hlestnil ga je (s tanko letoraslijo), *LjZv.*
hlév, *m.* der Viehstall; hlev zapreti, ko je krava ušla; hlev pitovnjak, die Maststallung, *DZ.* — pos. der Schweinstall, *Kras, Npreg.-Cig.* tudi: hlę̑v, *Dol.*
hlę̑var, rja, *m.* der Stallknecht, *Cig., Jan.*; Aj hlevar mlad, to nič ne de, *Npes.-K.*
hlę̑varica, *f.* die Stallmagd, *Valj.(Rad).*
hlęvarína, *f.* = hlevščina, *Cig.*
hlę́včec, čca, *m. dem.* hlevec; kleiner Stall.
hlę́vček, čka, *m. dem.* hlevec; kleiner Stall.
hlę́včič, *m.* = hlevček, *C.*
hlę́vec, vca, *m. dem.* hlev; kleiner Stall; — der Schafstall, *Štrek.*
hlę́ven, vna, *adj.* = hlevski.
hlęvodâvec, vca, *m.* der Beisteller der Stallung, *DZ.*
hlę́vski, *adj.* Stall-.
hlęvišče, *n.* die Stallung auf den Alpen, *Rez.-Baud.*
hlę́vovje, *n. coll.* Stallungen, bes. Schweinsställe, *vzhŠt.*
hlę́vščina, *f.* das Stallgeld, *Cig., Jan.*

hlíčati, ím, *vb. impf.* = röcheln, *C.*; — prim. hlikati.
hlîd, *m.* sanftes Wehen, das Lüftchen, der Luftzug, *Cig., BlKr.*; spomladni hlid, *vzhŠt.-C.*
hlidéti, ím, *vb. impf.* sanft wehen, *Cig., Jan., Trst.(Let.), jvzhŠt.*; jug bo hlidel, *C.*
hlîk, *m.* die Stickluft, *vzhŠt.*
hlikati, hlîkam, čem, *vb. impf.* 1) schwer athmen, heftig athmen, schnaufen, röcheln, *Št.-C.*; — schluchzen, *C.*; — 2) h. po čem, sich nach etwas sehnen, *vzhŠt.-C.*; — prim. hlipati.
hliketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* = hlikati 1), *C.*
hlíkniti, hlîknem, *vb. pf.* den letzten Athemzug thun, sterben, *Št.-C.*
hliktati, čem, *vb. impf.* schluchzen, *kajk.-Mik.*; — prim. hliketati.
hlîmba, *f.* die Verstellung, die Heuchelei, *Mur., Cig., Jan., nk.*; priliznjeni pokloni in prazne hlimbe, *Cv.*
hlímben, bna, *adj.* erheuchelt, *Cig.*
hlimpati, pam, pljem, *vb. impf.* = hlipati 1), *Hal.-C.*
hlina, *f.* = hlimba, *Kr.*
hlinàv, áva, *adj.* heuchlerisch, *SlN.*
hlinâvski, *adj.* heuchlerisch: hlinavsko srce, *Jurč.*
hlîncati, am, *vb. impf.* ohne Thränen weinend schreien, *BlKr.*
hlînec, nca, *m.* der Heuchler, der Gleißner, *Cig., Jan.*
hlînež, *m.* der Heuchler, *Nov.-C.*
hlíniti, hlînem, *vb. pf.* 1) eine schnelle Bewegung machen, schießen: orel na zemljo hline, *C., Npes.-Vraz.*; sin skozi vrata hline, kam eilends zur Thüre herein, *Slom.-C.*; — 2) einen Schlag führen, *Hal.-C.*; — prim. hlipniti.
hlíniti, hlînim, *vb. impf.* 1) h. kaj, etwas heucheln, *Cig., Jan., nk.*; h. ljubezen, žalost, *C.*; hlinjen, verstellt, erheuchelt, *Cig.*; — 2) h. se, sich verstellen, heucheln, gleißnerisch sein; prijaznega se hliniti, sich freundlich anstellen, *Cig.*
hlinîtva, *f.* die Heuchelei, *C.*
hlinjàv, áva, *adj.* heuchlerisch, *C.*
hlinjâvec, vca, *m.* der Heuchler, *Z.*
hlinjâvski, *adj.* heuchlerisch, *Jap.-C.*
hlinjâvstvọ, *n.* die Heuchelei, *Jap.-C.*
hlínjenec, nca, *m.* der Heuchler, der Frömmler, *Cig.*
hlínjenje, *n.* das Heucheln, die Verstellung.
hlinjìv, íva, *adj.* = hlinljiv, *Cig., Jan.*
hlinljìv, íva, *adj.* heuchlerisch, *Cig., C.*
hlînstvọ, *n.* die Heuchelei, *Cig.*
hlip, *m.* 1) der Luftstrom, der Hauch, der Windzug, *Cig., Jan.*; von starker Hitze, *Cig.*; h. od toplote gre, *C.*; — der Sturmwind, *C.*; *jvzhŠt.*; — 2) die äußere Luft, die Atmosphäre, *Mur., V.-Cig., Jan., Notr.-Levst.(Rok.)*; — 3) der Schlurf, *C.*
hlípa, *f.* schweres Athmen, *C.*
hlípati, pam, pljem, *vb. impf.* 1) nach Luft schnappen, schwer athmen, *C., Z.*; keuchen,

Jan.(H.); vol hliplje, *Senožeče-Erj.(Torb.)*; — 2) (weinend) schluchzen, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*; — schluckſen, *C.*, *Kras*; hliplje, hlipa se mi, ich habe das Aufstoßen, Schluckſen, *C.*, *Notr.-Erj.(Torb.)*, *Goriš.*; — 3) schlürfen: vodo h., mehko hruško h., *C.*; — 4) schlagen, *C.*
hlípavec, vca, *m.* die Schwertlilie (iris germanica), (dajo ga živini, kadar hliplje), *Kras-Erj.(Torb.)*.
hlípavica, *f.* das Schluchzen, das Schluckſen, *C.*, *Z.*
hlípavnik, *m.* = hlipavec, *pri Gorici-Erj.(Torb.)*.
hlîpec, pca, *m.* 1) der Schwerathmende, *Sl-Gor.-C.*; — 2) das Rülpsen: hlipec imam, *Notr.-Erj.(Torb.)*.
hlípen, pna, *adj.* luftig, *Cig.*
hlipetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* schlürfen, *C.*
hlipę́ti, ím, *vb. impf.* wehen: veter hlipi, *Z.*; toplota sem hlipi, der Wärmedunst strömt hieher, *C.*
hlipíš, *m.* der Windstrom, *nk.*
hlipíti, ím, *vb. impf.* den Athem benehmen: veter me hlipi, *Z.*
hlîpkati, am, *vb. impf.* schluchzen, *Hal.-C.*
hlipkováti, ûjem, *vb. impf.* = hlipkati, *C.*
hlîpnat, *adj.* luftig: hlipnati oblak, *Zora*.
hlípniti, hlîpnem, *vb. pf.* 1) einen kurzen Athemzug thun, *C.*; — einmal schluckſen, *Z.*; — 2) einen leichten Schlag führen, *C.*, *Z.*
hlipǫ́ven, vna, *adj.* luftig, *V.-Cig.*
hliptáti, âm, *vb. impf.* nach Luft schnappen, schwer athmen, keuchen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; konj po zraku hlipta, *SlN.*
hliptàv, áva, *adj.* keuchend, *Jan.*
hlístati, am, *vb. impf.* 1) schnappen, *V.-Cig.*; — 2) mit der Ruthe oder Peitsche schlagen, *Z.*; (tudi rus.); — 3) knastern, *C.*; plätschern, *vzhŠt.-C.*
hlístniti, hlîstnem, *vb. pf.* 1) einen (leichten) Hieb versetzen, *Z.*; — 2) einen knasternden Laut von sich geben, *C.*
hlîšč, *m.* 1) der Sturmwind, *C.*; — der Sturmregen, ein jäher Regen, der Platzregen, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; — 2) der Flugsand, (hliš) *Jan.*, *C.*, *V.-Cig.*; der Bachsand, (hliš) *Valj.(Rad)*.
hlíščati, ím, *vb. impf.* heftig (mit Sturm) regnen, stürmen, *vzhŠt.-C.*
hliščâva, *f.* der Platzregen, *ogr.-C.*
hlobati, bam, bljem, *vb. impf.* mit Geräusch nagen, *Mur.*, *C.*
hlobotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* mit Geräusch fressen, *M.*
hlobútati, am, *vb. impf.* in den Tag hinein reden, *Polj.*
hlǫ́d, *m.* 1) abgesägter dicker Baumstamm; der Sägeblock, *Cig.*, *Jan.*; — großer Pflock; hlode zabijati v zemljo; — 2) der Pflugbaum, *Cig.*, *Vrt.*; hlǫ̑d, *Dol.*
hlǫ́dček, č(e)ka, *m. dem.* hlodec.
hlǫ́dec, dca, *m. dem.* hlod.
hlǫ́dek, dka, *m. dem.* hlod.
hlǫ́dič, *m. dem.* hlod, *Cig.*
hlǫ́diti, im, *vb. impf.* mit einem Pflocke prügeln, *M.*, *C.*

hlǫ̑dje, *n. coll.* die Holzstämme; große Holzpflöcke.
hlodovína, *f.* das Stammholz, *DZ.*
hlodǫ̑vje, *n. coll.* = hlodje, *Jan.*, *M.*
hlòp, *interj.* schnapp, *Jarn.*, *Cig.*
hlòp, hlópa, *m.* der Schlag, *Z.*; h. vetra, der Windstoß, *C.*
hlópast, *adj.* gierig, *Dict.*
hlópati, pam, hlǫ́pljem, *vb. impf.* 1) schnappen, *Cig.*, *C.*; — 2) stark athmen, schnaufen (z. B. vom Laufen), *vzhŠt.-C.*; — 3) schlagen, *C.*
hlopę́ti, ím, *vb. impf.* stürmen, *Z.*; veter hlopi, der Wind macht Stöße, stürmt, *C.*, *Z.*
hlópniti, hlǫ̑pnem, *vb. pf.* 1) schnappen, *Guts.*, *Cig.*; pes meso hlopne in požre, *Rez.-C.*; — 2) einen Schlag versetzen, *Z.*
hlopotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* 1) plätschern, *Mur.*, *C.*, *Met.*; — 2) = šušnjavo govoriti, *C.*
hlopotę́ti, ím, *vb. impf.* üppig emporschießen, üppig, wachsen, *vzhSt.-C.*; — prim. hobateti.
hlópsti, hlópem, *vb. impf.* ausdunsten: iz devičinih stopinj nečistost hlope, *C.*
hloptáti, âm, *vb. impf.* schlabberig fressen, *Cig.*
hlosta, *f.* eine Vorrichtung zum Billichfang, *Notr.-Levst.(Rok.)*.
hlǫ́ža, *f.* das Reisig, *Luče (Št.)-Erj.(Torb.)*; — prim. haloza. (?)
hlúniti, hlûnem, *vb. pf.* dampfend hervorbringen, *Hal.-C.*
hlûp, *m.* der Dampf, *Cig.*, *Hal.-C.*; kužni h., das Miasma, *V.-Cig.*; — h. jeze, *C.*; — prim. hlap, hlip.
hlúpen, pna, *adj.* dunstig, *M.*, *Z.*
hlupę́ti, ím, *vb. impf.* dampfen, *Hal.-C.*
hmân, *adj.* boshaft, *Mur.*, *Mik.*; pogl. hmanj.
hmânj, *adj.* träge, *Mik.*, *vzhŠt.*; — prim. vmanj.
hmanják, *m.* träger Mensch, *ogr.-Valj.(Rad)*.
hmanjeváti, ûjem, *vb. impf.* träge sein, *M.*
hmânjež, *m.* der Faulenzer, *C.*
hmanjíca, *f.* die Bosheit, (vmanjica) *kajk.-Valj.(Rad)*.
hmanjíti se, ím se, *vb. impf.* faulenzen, *C.*
hmanjǫ̑ča, *f.* die Schlechtigkeit, *kajk.-Valj.(Rad)*.
hmanjǫ̑st, *f.* die Faulheit, die Trägheit, *M.*, *C.*
hmanjúh, *m.* der Faulenzer, *C.*, *Mik.*
hmanjúhati, am, *vb. impf.* faulenzen, *C.*
hmèlj, hmę́lja, *m.* der Hopfen (humulus lupulus); zgodnji h., der Augusthopfen, *Cig.*; divji h., der Zaunhopfen, *Cig.*; gluhi h., der Nesselhopfen, *Cig.*; ženski h., der Zapfenhopfen, *Cig.*; tudi: hmę̑lj.
hmelják, *m.* = hmeljar, *vzhŠt.*
hmeljár, rja, *m.* der Hopfenbauer, der Hopfenhändler, *Cig.*, *Jan.*
hmeljarīja, *f.* = hmeljarstvo, *Cig.*
hmeljáriti, ârim, *vb. impf.* sich mit dem Hopfenbau oder Hopfenhandel beschäftigen, *Cig.*
hmeljárjenje, *n.* die Betreibung des Hopfenbaues oder Hopfenhandels, *Cig.*
hmeljârstvǫ, *n.* der Hopfenbau, der Hopfenhandel, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
hmę́ljati, am, *vb. impf.* = hmeljiti, *V.-Cig.*
hmę̑lje, *n. coll.* Hopfenstauden, *Mur.*

hmẹ́ljen, ljna, *adj.* 1) Hopfen-, *Cig.*, *Jan.*; hmẹ̑ljni kol, die Hopfenstange, *Jan.*; — 2) = pijan od piva, *SlN.*

hmẹ́ljev, *adj.* von Hopfen, Hopfen-: hmeljevo olje, das Hopfenöl, *Cig.(T.)*.

hmẹ́ljevec, vca, *m.* das Hopfenbier, *Z.*, *Jan.(H.)*.

hmẹ́ljevica, *f.* das Hopfenwasser, *Cig.*

hmẹ́ljevina, *f.* der Hopfen, *Cig.*

hmeljevȋt, *adj.* hopfenreich, *Cig.*, *Jan.*

hmẹ́ljevje, *n. coll.* Hopfenstauden, *C.*

hmẹ́ljevnica, *f.* der Hopfenhalm, der Hopfenzweig, *C.*

hmeljína, *f.* der Hopfen, *M.*

hmeljȋnje, *n. coll.* Hopfenstauden, *SlGosp.-C.*

hmẹ́ljišče, *n.* der Acker, auf dem Hopfen gebaut war, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

hmẹ́ljiti, hmẹ̑ljim, *vb. impf.* mit Hopfen anmachen, hopfen, *Cig.*, *Jan.*

hmeljníca, *f.* die Hopfenkammer, *Cig.*

hmeljník, *m.* das Hopfenfeld, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

hmeljnȋkar, rja, *m.* = hmeljar, *C.*

hmeljnják, *m.* das Hopfenbier, *Jan.(H.)*.

hmènt, *interj.* = šment, *Z.*

hò, *interj.* ho! (izraža največ začudbo); tudi: ho ho! — s tem klicem tudi veleva voznik konju na levo, *vzhŠt.*, ali, da naj obstoji, *Levst.(Rok.)*.

hobàt, áta, *adj.* üppig, wuchernd: hobata trava, *SlGor.-C.*; hobato rastoča pšenica, *Bes.*

hobâtje, *n.* üppiges Gesträuch, *Nov.-C.*

hoboríti se, ím se, *vb. impf.* prahlen, groß thun, *vzhŠt.-C.*

hoborljiv, *adj.* prahlerisch, *vzhŠt.-C.*

hobáten, tna, *adj.* üppig wachsend, *Cig.*

hobatéti, ím, *vb. impf.* üppig wachsen, *Cig.*

hobátnost, *f.* das üppige Wachsthum, *Cig.*

hobǫ̑ča, *f.* der üppige Lagerwuchs, *Cig.*

hobǫ̑j, *m.* das Hautbois (Hoboe), *Jan.*

hobojȋst, *m.* der Hautboist, *Cig.*, *Jan.*

hobòt, óta, *m.* hohle, ausgefressene Frucht (z. B. ein leerer Kürbis), *C.*

hobotânje, *n.* der üppige Wuchs, *Cig.*

1\. **hobotáti**, âm, *vb. impf.* wuchern, üppig wachsen, schnell emporschießen, *Cig.*, *C.*, *BlKr.*; — prim. bohotati.

2\. **hobotáti**, otám, ǫ́čem, *vb. impf.* hohltönende Laute von sich geben, (wie z. B wenn man auf etwas Hohles schlägt), *C.*; tudi goreč kup slame hobota, *C.*

hobótek, tka, *m.* der Nebentrieb, das Wasserreis, *Cig.*, *Nov.*

hobóten, tna, *adj.* üppig wachsend, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — prim. bohoten.

hobotína, *f.* die Wasserreiser, die Wasserschosse, *Z.*

hobǫ̑tje, *n.* = hobotina, *Z.*

hobǫ̑tnica, *f.* der Seepolyp (octopus vulgaris), *Erj.(Ž.)*, *Met.*, *Cig.*, *Prim.-Erj.(Torb.)*.

hobotnják, *m.* hobotnjaki, Rüsselthiere, *Cig.(T.)*; — prim. rus. hobotъ, der Elephantenrüssel.

hobótnost, *f.* die Ueppigkeit (im Wuchse), *Cig.*

hočljìv, íva, *adj.* lüstern, wohllüstig, *Cig.*, *Trub.-Mik.*; hočljivo življenje, *C.*; — pogl. hotljiv.

hočljívost, *f.* die Lüsternheit, die Wohllüstigkeit, *Cig.*, *Trub.*, *Dict.-Mik.*; — die Unkeuschheit, *Krelj.*

hòd, hóda ali: hộd, hodâ, *m.* 1) das Gehen, der Gang, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; očistite pot, da svoboden in miren hod imate k očetu, *Krelj*; obdrži moj hod po tvojih stezah, *Trub.*; naš hod ni se uganil od tvojega pota, *Dalm.*; hod mi počasi gre, *C.*; (dekle) je dobrega hoda, *Npes.-Vraz.*; — tri ure hoda, drei Stunden Weges, tri dni hoda, drei Tagreisen; — der Marsch, der Zug, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — der Lauf (mech.), *Cig.(T.)*; h. svetlobnih žarkov, *Žnid.*; — h. ukov, der Studiengang, *DZ.*; pravilni h. obdelovanja, der regelmäßige Gang der Bearbeitung, *DZ.*; — 2) *pl.* hodi, die Gänge, die Gallerien, *C.*

hộd, *f.* = hod, der Gang: kobila ima prav medvedovo hod, *Gor.*

hodáč, *m.* = hodec, *Z.*, *Jan.(H.)*.

hodâj, *m.* die im einmaligen Gange zurückgelegte Strecke, *Z.*; der Weg: sobotni hodaj, *ogr.-Valj.(Rad)*.

hodáki, *m. pl.* die Stelzen, *Ščav.-C.*

hodálje, *f. pl.* = hodaki, *C.*

hodâljka, *f.* die Krücke, *C.*

hodân, dnà, *adj.* = 1. hoden, *Cig.*

hodarína, *f.* das Ganggeld, *DZ.*

hodatâj, *m.* der Vermittler, *Levst.(Zb. sp.)*; — stsl.

hódati, am, *vb. impf.* gehen (v otročjem govoru), *Vrt.*

hôdba, *f.* der Umgang, *C.*; — der Wandel, h. pred Bogom, *ogr.-C.*

hode, *f. pl.* der Weiderich (lythrum salicaria), *Josch.*

hódec, dca, *m.* der Geher, der Fußgänger, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Krelj*; dober h., *Gor.*

1\. **hóden**, dna, *adj.* 1) gut gehend, gut zu Fuße, *Cig.*; hoden (hodan) konj, *Gor.-M.*, *C.*; starec nisem več tako hoden, kakor v mladih letih, *LjZv.*; — 2) gangbar: hodna pot, *Cig.*, *Jan.*; — 3) hodni teden, die Bittwoche, hodna nedelja, der fünfte Sonntag nach Ostern, *Z.*

2\. **hóden**, dna, *adj.* rupfen; hodno platno, rupfene Leinwand (die gröbste Leinwand); hodna kodelja, *Vrt.*; — grob: hodna obleka, grobes Kleid, das Werktagskleid, *Cig.*, *BlKr.*, *Cv.*; le h kmečki ženitnini naj kdo hoden (im Alltagskleid) pride, že bi bilo grdo, *Ravn.*; — mladina riše tu svoja hodna imena na zid, *LjZv.*; — prim. nem. Hede = Werg von Flachs und Hanf, hedene Leinwand.

hodẹ́vati, am, *vb. impf.* zu gehen pflegen, *Notr.-Levst.(Glas.)*.

hodȋljka, *f.* noge hodiljke, Wandelfüße, Gangbeine (zool.), *Erj.-Cig.(T.)*.

hodȋłnica, *f.* der Gängelwagen (für Kinder), *C.*

hodílọ, *n.* 1) das Gangwerk (techn.), *Cig.(T.)*, *C.*; — 2) die Sohle, *Cig.*; — 3) der Geschäftsgang, *C.*; na svojih hodilih biti, *C.*; svoja hodila imeti, *Z.*

hodíšče, *n.* der Gang, der Deckgang, der Corridor, *Mur.*, *Cig.*, *Levst.(Pril.)*, *nk.*; prekrižano h., der Kreuzgang, *Jan.*

hóditi, hǫ́dim, *vb. impf.* gehen, zu gehen pflegen, wandeln: po svetu h., in der Welt herum-

wandern; denarji hodijo med ljudstvom, d. Geld ist im Umlauf, *DZ.*; kuga hodi po deželi, die Pest regiert im Lande, *Cig.*; h. s kom, mit jemandem Umgang pflegen; po svojih potih h., seine Wege gehen; po svojih opravkih h., seinen Geschäften nachgehen; za vinom, za slivami h., Wein, Zwetschken einkaufen, *C.*; za kom h., jemandem nachsteigen; temotne poti h., dunkle Pfade wandeln, *Cig.*; njegove poti hodi, *Ravn.-Mik.*; po koga h., jemanden abzuholen pflegen; daleč po vodo h., weither Wasser zu holen pflegen; v cerkev, v šolo h., die Kirche, die Schule besuchen; na božjo pot h., wallfahrten; težko h., übel zu Fuße sein; ob palici h., an einem Stocke gehen; bos h., barfuß zu gehen pflegen; ne hodi k meni, komm mir nicht in die Nähe; ni ti treba k meni hoditi, du brauchst dich nicht zu mir zu bemühen; ne hodi več danes domu; geh heute nicht mehr nachhause! — po koncu h., einen aufrechten Gang haben; — umher gehen: grdo je, če tak raztrgan in cunjast hodim, *Ravn.(Abc.)*; klavrni hodimo, *Ravn.*; hodi! trolle dich weiter! marsch! — on na to hodi, da —, er geht darauf aus, —, *ogr.-C.*; v škodo h. komu, jemanden beeinträchtigen, *Cig.*; ta reč mi po glavi hodi, das macht mir Sorgen, wurmt mich, *Cig.*;—ergehen: kako je pak hodilo Kristusu, wie ist es Christo ergangen? *Krelj*; slabo jim je hodilo, *Jurč.*;—lahko, težko mi hodi, es kommt mir leicht, schwer an, *vzhŠt.-C.*; to drago hodi, das kommt theuer zu stehen, *C.*; v prid, na korist, na dobro, na hvalo h., frommen, zugute kommen, *Cig.*; ljudem je prav hodilo, da . . ., *Ravn.*: vse bo prav hodilo, alles wird gut ausfallen, *Jurč.*; to mi na poštenje hodi, das gereicht mir zur Ehre, *ogr.-C.*; na malo (na pičlo) h., abnehmen, ausgehen: denarji mi hodijo na malo, *Cig.*, *C.*

hodljâvec, vca, *m.* der Geck, *Guts.*

hodníca, *f.* 1) die Fußgängerin, *Cig.*; — 2) = premičnica, *C.*, *Z.*; — 3) = hodišče, der Gang: prekrižana h., der Kreuzgang, *Cig.*

hodníčen, čna, *adj.* rupfen; hodnična srajca; — gering, schlecht, *Cig.*; h. filozof, *ZgD.*

1. **hodník**, *m.* 1) = hodec, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) der Fußsteig, (hǫ̑dnik) *Notr.-Erj.(Torb.)*; — das Trottoir, *C.*; — der Gang (am oder im Hause), *C.*; po hodnikih halabučiti, *Raič(Let.)*.

2. **hodník**, *m.* die Rupfenleinwand, die Wergleinwand, grobe Leinwand; srajca iz hodnika; telo v hodnik obleči, *Cv.*

1. **hodnína**, *f.* das Ganggeld, der Botenlohn, *C.*, *DZ.*, *Nov.*

2. **hodnína**, *f.* = 2. hodnik, *Mur.*, *Jan.*

hódnost, *f.* die Gangbarkeit, *Cig.*

hodokâz, káza, *m.* die Marschroute, *DZ.*

hodokâznica, *f.* = hodokaz, *DZ.*

hǫ̑doma, *adv.* ambulant, *DZ.*

hodomèr, mę́ra, *m.* das Hodometer, *Cig.*

hodúlja, *f.* 1) = hodilnica, *Cig.*, *Jan.* (rus.); — 2) *pl.* hodulje, die Stelzen, *Cig.*, *Jan.* (hs.); — die Wandelfüße, die Gangbeine (zool.), *h. t.-Cig.(T.)*.

hohljáti, âm, *vb. impf.* 1) rauschen: reka hohlja v morje, *Raič(Slov.)*; — 2) h. se, laut lachen, *Cig.*

hohník, *m.* der Nasenlaut, *Cig.(T.)*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*

hohnìv, íva, *adj.* Nasal-, näselnd: hohnivo ali skozi nos izrekati, *Levst.(Nauk)*.

hǫ̑hnja, *f.* der Schnüffler, *M.*

hohnjáč, *m.* der durch die Nase spricht, der Näsler, *Cig.*; — der Schnüffler, *Jan.*

hohnjânje, *n.* das Näseln, der Rhinesmus, *Navr.(Kop. sp.)*.

hohnjáti, âm, *vb. impf.* 1) näseln, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *BlKr.*; (hohnati) *Navr.(Kop. sp.)*; — 2) schnuppern, schnüffeln, *C.*

hohnjàv, áva, *adj.* näselnd: hohnjav glas, ein Näsellaut, *Cig.*

hohnjâvec, vca, *m.* 1) der Näsler, *Z.*; — 2) der Schnüffler, *Z.*

hohnjâvka, *f.* 1) die Näslerin, *Z.*; — 2) die Schnüfflerin, *Z.*

hohorîn, *m.* der Wirbelwind, *vzhŠt.*

hohòt, óta, *m.* lautes Gelächter, *Jan.*

hohotânje, *n.* lautes Lachen, *M.*

hohotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* 1) sprudeln, wallen (o vroči vodi), *C.*; — 2) laut lachen, *Mur.*; = h. se, *Jan.*

hộj, *interj.* heda! hörst du? hoj, Míca! *Rib.-C.*; hoj hoj! (ako kdo koga od daleč kliče), *Št.-C.*

hòj, hǫ́ja, *m.* = 1. hoja, *Rog.-Valj.(Rad)*.

1. **hǫ́ja**, *f.* das Gehen, der Gang; med hojo, während des Gehens, *Ravn.-Mik.*; trden za hojo biti, gut zu Fuße sein, *Cig.*; od hoje truden, wegemüde; h. po plemenu, die Brunft, *Cig.*; h. za Kristusom, die Nachfolge Christi, *Cig.*; po svojih hojah kam priti, *Burg.*; naturna hoja, der Gang der Natur, das Naturgesetz, *C.*; — petelinska h., der Hahnentritt (napačna hoja pri konjih), *DZ.*

2. **hǫ̑ja**, *f.* 1) = jel, jelka, die Edeltanne, die Weißtanne (abies pectinata), *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — 2) črna h. = smreka, *Z.*, *Hlad.*; — 3) der Nadelbaum, *Cig.*, *Jan.*; — 4) frisches Nadelholzreisig, *C.*, *Mik.*, *Gor.*; — v hojo iti = v gozd iti, *Ip.*; — tudi: hǫ́ja; pogl. hvoja.

hǫ̑jba, *f.* = hodba, hoja, *Mur.*, *Jan.*, *C.*

hǫ́jčevje, *n.* = hojčje, *M.*

hǫ̑jčje, *n. coll.* der Weißtannenwald, *M.*, *Danj.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*

hǫ̑jen, jna, *adj.* zum Nadelholzreisig gehörig, *C.*; — hǫ̑jni, Tannen-, *Guts.*

hojénje, *n.* das Gehen.

hoję́vati, am, *vb. impf.* zu gehen pflegen, wandeln, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*, *Jurč.*, *Erj.(Izb. sp.)*; na lov h., *Levst.(Zb. sp.)*.

hǫ́jevec, vca, *m.* 1) der Weißtannenbaum, *Z.*; — 2) der Nadelbaum, *C.*

hǫ́jevíka, *f.* eine kleine, rothe Nessel, *SlGor.-C.*

hǫ́jevina, hojevína, *f.* das Weißtannenholz, *Z.*

hǫ́jevje, *n.* 1) der Tannenwald, *Zora*; — 2) das Nadelholz, der Nadelwald, (hv-) *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(B.)*.

hôjica, *f. dem.* 1. hoja.
hôjka, *f.* = hoja 2), *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*
hôjkati, am, *vb. impf.* „hoj!“ rufen, *Z.*
hójkov, *adj.* Weißtannen-, *Mur.*
hójkovica, *f.* neka goba, *vzhŠt.-C.*; — prim. hojkovka.
hójkovina, *f.* das Weißtannenholz, *Mur.*
hójkovje, *n.* der Weißtannenwald, *Mur.*
hójkovka, *f.* neka goba, ki med hojevjem rada raste, *Mur.*; der Saupilzling, der Schmerling, *C.*
hójkovščica, *f.* neka goba, *vzhŠt.-C.*
hójkovščnica, *f.* = hojkovščica, *vzhŠt.-C.*
hôjnik, *m.* 1) das Astmesser, eine Hippe, um Nadelholzäste zur Streu abzuhacken, *Jarn.*; 2) = hojčje, *C.*
hojnína, *f.* das Ganggeld, *DZ.*
hôjša, *interj.* = hoj, *Boh.*
holâ, *interj.* holla! — holajte, godci! *C.*
hołbáča, *f.* der Schädel, *ogr.-C.*
hołbánja, *f.* 1) = 3. globanja, der Schädel, *vzhŠt.-C.*; — 2) = holbotina, *vzhŠt.-C.*
hôłbati, bam, *vb. impf.* hohl ausnagen: sršeni n. pr. sadje, miši repo holbajo, *vzhŠt.-C.*; — pogl. globati.
hołbljáti, âm, *vb. impf.* klein zernagen, *vzhŠt.-C.*
hołbotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* mit Geräusch nagen, *vzhŠt.-C.*
hołbótec, tca, *m.* = holbotina, *vzhŠt.-C.*
hołbotína, *f.* etwas von Mäusen hohl Ausgenagtes (z. B. eine hohle Rübe u. dgl.), *C.*
hołbotînje, *n. coll.* = holbotina, *vzhŠt.-C.*
hòlm, hółma, *m.* der Bergkogel, der Hügel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*, *Rez.-Kl.*
hółmast, *adj.* hügelig, *C.*, *Z.*
hołmčàn, ána, *m.* der Hügelbewohner, *Cig.*
hôłmček, čka, *m. dem.* holm, *Cig.*
hółmec, mca, *m. dem.* holm, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.-M.*
hôłmje, *n.* das Hügelland, *Cig.(T.).*
hom, *m.*, *Mur.*, *Cig.*, pogl. holm.
homât, *m.*, *Jan.*, pogl. homot.
homatîja, *f.* die Verwirrung, die Verwickelung; *pl.* homatije, die Wirren; — nam. homotija? prim. homotati.
hómec, mca, *m.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*, *Kor.*; pogl. holmec.
homeopāt, *m.* der Homöopath.
homeopātičen, čna, *adj.* homöopathisch.
homeopatîja, *f.* zdravljenje po pravilu, da se bolezen leči z lekom, kateri v zdravem telesu isto bolezen povzročuje, die Homöopathie.
homeopātiti, im, *vb. impf.* die Homöopathie betreiben, *Cig.*, *Preš.*
homeopātski, *adj.* homöopathisch, *nk.*
homilētika, *f.* nauk o cerkvenem govorništvu, die Homiletik, *Cig.(T.).*
homộd, *m.*, *ogr.-C.*, pogl. 1. homot.
1. **homột**, *m.* 1) das Kummet, *Mur.*, *Mik.*; — 2) das Schleppnetz, *Cig.*; — 3) die Schiffbrückenwalze, *vzhŠt.-C.*
2. **hómot**, *m.* das Dickicht, *Dornberk(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; rak išče zavetja v gostem vodnem homotu, *Erj.(Izb. sp.)*; — prim. gomot.

homotár, rja, *m.* 1) = sedlar, *vzhŠt.*; — 2) die Ringelamsel, *Levst.(Nauk).*
homotáti, âm, *vb. impf.* verwickeln, verwirren, *C.*, *Z.*, *Št.*; h. se, sich winden und drehen, *C.*
homotîja, *f.* pogl. homatija.
homúlica, *f.* = marjetica, das Maßliebchen (bellis perennis), *Medv.(Rok.)*; — tudi: = netresk, die Hauswurz (sempervivum tectorum), (-uljica) *Glas.*; ostra h., der Mauerpfeffer (sedum acre), *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Tuš.*, *(R.).*
hòp, *interj.* hopp! (govori se o skakanju).
hộpati, pam, pljem, *vb. impf.* hüpfen, *C.*
hộpkati, am, *vb. impf.* hüpfen, *C.*
hòpniti, hộpnem, *vb. pf.* aufspringen, *M.*; springen: h. v koš, *SlGosp.*
hòpsa, *interj.* hopsa! — prim. hop.
hopsáč, *m.* kdor poskakujoč hodi, *kajk.-Valj.(Rad).*
hòpsasa, *interj.* hopsasa! — prim. hop.
hòr, *interj.* Ruf an Schweine: hor na! *C.*
hora, *f.* das Schwein, *C.*
hordast, *adj.* = bedast, *ogr.-C.*
hordež, *m.* = bedak, *ogr.-C.*
horica, *f. dem.* hora, *C.*
horika, *f. dem.* hora, *C.*
horizōnt, *m.* obzor, der Horizont.
horizontālen, lna, *adj.* vodoraven, horizontal.
hộst, *m.* = hosta 1), *SlGradec-C.*
hộsta, *f.* 1) das Dickicht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; taka hosta je že v našem vinogradu! treba bode podžinjati, *jvzhŠt.*; — das Gehölz, der Wald; drevje v hosti, *Krelj*; v hosto po drva iti, *jvzhŠt.*; — 2) das Reisholz, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; hoste nabrati za podkurjavo, *Zv.*; — 3) mešanica iz raznih jedi (n. pr. zelje in fižol), *Idrija-Cig.*, *C.*, *Erj.(Torb.)*; idrijska h., *Svet.(Rok.).*
hộstar, rja, *m.* der Waldbewohner, *Z.*, *Let.*
hộstast, *adj.* buschig, *C.*
hộsten, stna, *adj.* zum Wald gehörig, *Mur.*, *Cig.*; hộstni med, der Waldhonig, *Mur.*
hostệnka, *f.* die Bergkirsche, *Cig.*
hōstija, *f.* die Hostie.
hostína, *f.* das Buschwerk, *Cig.*
hộstje, *n.* das Buschholz, *Cig.*, *Jan.*
hộstnat, *adj.* gebüschreich, buschig, *Cig.*
hộstnik, *m.* 1) der Waldbewohner, der Wäldler, *Šol.*; hostniki, die Waldleute, *Cig.*; — der Eremit, *Dict.*; — 2) der Räuber, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — 3) divji mož, *LjZv.*
hostnína, *f.* 1) die Waldgebür, *Z.*; — 2) = hostina, *Nov.-C.*
hộstovje, *n.* = hostje, *Jan.(H.).*
hòt, hóta, *m.* die Begierde, die Gier, *Cig.*, *Jan.*
hột, ī, *f.* das Kebsweib, *C.*, *Levst.(Nauk)*; („hut“), *Meg.*
hòt, *interj.* tako se veleva konju na desno, *BlKr.*, ali naravnost, *jvzhŠt.*, *Levst.(Zb. sp.).*
hota, *f.* das Schwein, *Zil.-Jarn.(Rok.).*
hóten, tna, *adj.* 1) Willens-: hôtni živci, *Cig.(T.)*, *Žnid.*; — 2) wohllüstig, geil, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*, *Svet.(Rok.).*

hotênje, *n.* das Wollen; — telesno h., die sinnliche Lust, *C.*; — die Brunft (bei Thieren), *C.*; — hoténje, *Valj.(Rad).*

hotéti, hóčem, čèm, z nikalnico: ne hotéti, néčem (nóčem), *vb. impf.* 1) wollen; kdor hoče jesti, mora delati; *inf.* (iti, imeti, storiti itd.) je pogostoma izpuščen: kam hočete? otročiči hočejo kruha; kaj čem s teboj? was soll ich mit dir anfangen? ne more, kakor bi hotel, die Hände sind ihm gebunden, *Cig.*; to mu ni hotelo v glavo, das wollte ihm nicht einleuchten, *Cig.*; kaj hočete od mene? was wollt (verlangt) ihr von mir? kaj mi pa hoče? was will er denn mit mir? saj ti nihče nič neče, es will dir ja niemand etwas Leides anthun; kdo pa mi kaj hoče? wer wünscht mich denn? *C.*; naj se zgodi, kar hoče, es mag was immer geschehen; naj bo(de), kakor hoče, dem sei, wie ihm wolle; hoti ali ne hoti, du magst, mochtest, er mag, mochte wollen oder nicht, *C.*; vsak človek ima trenotja, ko ga, hoti ali ne hoti, obidejo misli, prijetne, neprijetne, to ni v njegovi moči, *Str.*; hočeš (ali) nočeš, hote (ali) nehote, nolens volens, *Cig.*; hočeš nočeš, moraš poslušati do konca, *Jurč.*; hočeš nečeš, moral je iz prodajalnice, *Erj.(Izb. sp.)*; moral je, hotel ali ne hotel, govoriti, *Jurč.*; hoté vorsätzlich, geflissentlich, *Cig.*, *Jan.*, *Banjšćice (Goriš.)-Erj.(Torb.)*, *BlKr.*; z naslednjim: da, wollen, daß . . .; — hoče, da bi drugi se po njem ravnali; — Bog hotel! wollte Gott! *Cig.*, *Jan.*, *Krelj*, *Dalm.*, *Kast.*, *Ravn.*, *nk.*; Bog hotel, da . . . *Dalm.*; Bog ne hotel, da . . . *Dalm.*; — dobro h. komu, jemandem wohl wollen, freundlich gesinnt sein, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; (po nem.); — 2) čèš, in der Meinung, mit dem Gedanken, als wenn; menijo, češ, zdaj je končano, sie meinen, damit sei es abgethan, *Met.*; varujte se vpričo ljudi delati svojih dobrih del, češ, da bi vas videli, *Ravn.*; češ, je mislil sam pri sebi, Jezus bo skoraj pozemeljsko kraljestvo postavil, *Ravn.*; vsi berači k meni hodijo, češ, imam vsega dosti, *jvzhŠt.*; = anti češ (an češ), *Lašče-Levst.(Rok)*; — 3) hoče se mi (piti, jesti, spati), es gelüstet mich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Met.-Mik.*; hotelo se mu je glasno zaječati, *Zv.*; meni se ne hoče krvi od juncev in jagnet, *Dalm.*; nič se mi ne hoče, ich hab zu nichts Lust, bin verstimmt, *Cig.*; ni se mu hotelo, es beliebte ihm nicht, *Let.*; — 3) hočem z *infinitivom* za *futurum* (pri starejših pisateljih, *Mik. V. G. IV. 862.)*; tedajci mu če križ v gostje priti, *Krelj-Mik.*; ti nečeš moje duše v peklu pustiti, *Dalm.-Mik.*; tako tudi *v Koboridskem kotu na Goriškem-Erj.(Torb.)*; — pomni: *inf.* nav. htéti; *praes. 1. sing.* hčem, *Mik.*, *nk.*; očem, *Gor.*, *Roz.*; hočo, *Trub.*, *Krelj*; čo, *Trub.*, *Kast.*; hočo, hoču, *BlKr.-Mik.*; Nečo, nečo, Ive dragi, *Npes.(BlKr.)-Let.*; ščêm, nèščem, *ogr.-Valj.(Rad)*; hòču, ču, nèčem (néčem), nèču, *kajk.-Valj.(Rad)*; *3. pl.* (poleg: hočejo) hoté, *Trub.*, *Krelj-Mik.*; (poleg: nečejo, nočejo) nehte, *BlKr.*; néte, neté, *Valj.(Rad)*; — hoč, hoči, nam. hočeš, *Krelj*, *Gor.-Mik.*

hotêva, *f.* der Wunsch, das Verlangen, *SlN.-C.*, *Bes.*, *Let.*

hotič, *m.* das Ferkel, *C.*, *Zil.-Jarn.(Rok.).*

hotînstvo, *n.* das Concubinat, *Habd.-Mik.*

hotîv, *m.* = fotiv, *Mur.*, *ogr.-Mik.*; (tudi *adj.*: hotiv otrok, *vzhŠt.*).

hotìv, *adj.* = hotljiv, *Z.*

hotíva, *f.* die uneheliche Tochter, *C.*; — prim. hotiv, fotiv.

hotîvče, *n.* uneheliches Kind, *Cig.*

1. **hotîvec,** vca, *m.* = hotljivec, *Cig.*, *Jan.*

2. **hotîvec,** vca, *m.* uneheliches Kind, *Mur.*, *C.*; — prim. hotiv.

hotíven, vna, *adj.* = pohoten, *Cig.*

1. **hotîvica,** *f.* 1) wohllüstiges Weib, die Buhlerin, *Mur.*, *Danj.-Mik.*, *C.*

2. **hotîvica,** *f.* uneheliche Tochter, *C.*; — prim. hotiva.

hotívnost, *f.* = hotljivost, *Slom.-C.*, *Danj.-M.*

hotívost, *f.* = hotljivost, *Danj.-C.*

hotîvski, *adj.* unehlich, *SlGor.*; h. sin, *C.*

hotljìv, íva, *adj.* lüstern, begierlich, *Meg.*, *Jan.*; wohllüstig, geil, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*; hotljiva košuta, *Dict.*

hotljívati se, am se, *vb. impf.* üppig, geil sein, *M.*, *ogr.-C.*

hotljîvec, vca, *m.* der Wohllüstige, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*

hotljîvka, *f.* wohllüstiges Weib, *Jan.*

hotljívost, *f.* die Begierlichkeit, *Dict.*, *C.*; die Wohllüstigkeit, die Geilheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Boh.*, *Dalm.*, *Trub.*

hotman, *m.* der uneheliche Vater, *SlGor.-C.*

hotníca, *f.* ein geiles Weib, *Cig.*, *Jan.*; das Kebsweib, *Meg.*, *Dict.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.-M.*, *Hal.-C.*; proglasiti za hotnico, *Zv.*

hotník, *m.* der Wohllüstling, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*; der Kebsmann, der Beischläfer, *Cig.*

hotnîščnica, *f.* das Freudenhaus: izpremenite palačo za hotniščnico, *Zv.*

hotnîštvo, *n.* das Concubinat, *Jan.(H.).*

hótnost, *f.* = hotljivost, *Mur.*

hôtoma, *adv.* vorsätzlich, geflissentlich, *Cig.*, *DZ.*

hotonce, *adv.* absichtlich (iz hs. hotimice), *Mik.*

hovje, *n.* *Jan.*, *Roz.-Kres*, pogl. hojevje.

hôvsati, am, *vb. impf.* = požrešno jesti: svinje hovsajo, *BlKr.*

hrábav, *adj.* = hrapav, uneben, rauh, *C.*; — schwammig: hrabava redkev, *vzhŠt.-C.*; — pogl. grapav.

hráber, bra, *adj.* tapfer, muthig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *nk.*

hrabiti se, im se, *vb. impf.* = hrabriti se, *C.*

hrábrec, brca, *m.* der Tapfere, *SlN.*

hrabren, *adj.* = hraber, *C.*; — hs.

hrabríka, *f.* *Mur.*, nam. grabrika, pogl. gaber, graber.

hrabrína, *f.* = hrabrost, *Vrt.*

hrabríti, ím, *vb. impf.* ermuthigen, *C.*; — h. se, prahlen, *Bes.-C.*, *Gor.*; — sich muthig

stellen: kako se pes hrabri, pa vender neče mačka bežati, *Gor.*

hrábrost, *f.* die Tapferkeit, *Mur., Cig., Jan., nk.*

hrabúčiti, ûčim, *vb. impf.* = halabučiti, *ogr.-C.*

hrabûd, *m. C.,* pogl. rabud.

hrabûka, *f.* = harabuka, halabuka, rabuka, *ogr.-C.*

hrâček, čka, *m.* der Auswurf (beim Räuspern), *Habd.-Mik.*

hrákati, hrâkam, čem, *vb. impf.* sich räuspern, *Jan., Mik.*

hrákelj, klja, *m.* der Auswurf (beim Räuspern), *Mur., Cig., Jan., Trst.(Let.), vzhŠt., Dol.*

hrákniti, hrâknem, *vb. pf.* sich (einmal) räuspern, *Z.*

hràm, hráma, *m.* 1) das Gebäude: njegovi hrami so lepi, *vzhŠt.;* pos. das Wohngebäude, das Haus, *vzhŠt.;* gornji h., das obere Stockwerk, *Jap.-C.;* božji h., das Gotteshaus, *Jan., nk.;* — ein Gebäude, das zur Aufbewahrung verschiedener Gegenstände dient, das Magazin, *Cig., C., Gor., Tolm.;* — der meist hölzerne Weinkeller in den Weingärten, *Meg., Dol., Notr., jvzhŠt.;* — 2) das Zimmer, *Rez.-Baud.;* die Kammer (zur Aufbewahrung verschiedener Gegenstände), *Mur., Cig., Jan., C.*

hrâmati, mam, mljem, *vb. impf.* hinken, humpeln, *Meg., Cig., Jan., Cig.(T.), Šol.;* vol hrama, *C.;* hramali so okoli altarja, *Dalm.;* žalosten je hramal starček v mesto, *LjZv.*

hrâmavec, vca, *m.* der Hinkende, *C.*

hrâmba, *f.* 1) die Aufbewahrung, die Verwahrung; v hrambo dati, zur Aufbewahrung geben, *DZ., ogr.-C.;* pod sodno hrambo vzeti, in gerichtliche Verwahrung nehmen, *DZ.;* — 2) der Aufbewahrungsort, *Mur., Cig.;* — die Kammer, *C.;* iti v hrambo spat, *C., Npes.-K.;* jedilna h., die Speisekammer, *Levst.(Pril.);* cerkvena h., die Kirchenschatzkammer, *C.;* — das Fach (zum Aufbewahren [hranva]), *Mur., Cig.*

hrâmbica, *f. dem.* hramba; — die Speisekammer, *C.;* — (hranvica), das Fach (zum Aufbewahren), *Mur.*

hrâmček, čka, *m. dem.* hramec.

hramčûnjak, *m.* slab hram (zaničlj.), *C.*

hrâmec, mca, *m. dem.* hram; — kleiner Weinkeller, *C., Zora.*

hrâmelj, mlja, *m.* das Stübchen, *C.*

hramìč, míča, *m. dem.* hram.

hramîček, čka, *m. dem.* hramič.

hramína, *f.* das Gebäude, *Mur., Danj.-C.*

hramóta, *f.* der Wassertümpel: po hramotah so ribe, *Barje pri Ljub.*

hramǫ̂vje, *n. coll.* Gebäude, *Zora-C., Št.*

hrâmski, *adj.* k hramu spadajoč, *Mur.*

hramúcati, am, *vb. impf.* = hramati, *C.*

hrána, *f.* 1) die Nahrung, die Kost; tečna h., ausgiebige Kost; družinska h., die Gesindekost; na hrano vzeti, na hrani imeti koga, hrano dajati komu, in die Kost nehmen, die Kost geben; na hrani biti pri kom, in der Kost sein; zastonj hrano imeti, einen Freitisch haben; ob svoji hrani biti, bei eigener Kost sein; — die Victualien, *Cig., Jan.;* — dušna h., geistige Nahrung; — 2) das Gericht, die Speise, *Ščav.-C.*

hrânar, rja, *m.* der Speisemeister, *Pot.-C.*

hranarína, *f.* das Kostgeld, *Jan.(H.).*

hraníca, *f.* die Bewahrerin, *C.;* (nam. -nnica, *C.*).

hraník, *m.* der Bewahrer, *C., Svet.(Rok.);* (nam. -nnik, *C.*).

hraníłen, łna, *adj.* die Aufbewahrung betreffend, Depositen-, *Cig., nk.;* hranîłni urad, das Depositenamt, h. list, der Depositenschein, *DZ.*

hranilíšče, *n.* der Aufbewahrungsort, *Cig.*

hranîłnica, *f.* die Aufbewahrungsanstalt, *C.;* — die Sparcasse, *Cig., Jan., nk.;* poštna h., die Postsparcasse, *DZ.*

hranîłničen, čna, *adj.* zur Sparcasse gehörig, *Cig.;* hranilnična knjižica, das Sparcassebüchel, *nk.*

hranîłnik, *m.* das Futteral, *Hip.-C.*

hranílǫ, *n.* 1) die Aufbewahrung: komu kaj na hranilo dati, *C., Svet.(Rok.);* za prevzemanje in hranilo, für die Uebernahme und Aufbewahrung, *DZ.;* — 2) das zur Aufbewahrung gegebene Gut (depositum), *Cig., Jan., C., DZ.;* — die Spareinlage, *Jan.(H.);* — 3) die Nahrung, die Speise, *C.;* — der Nahrungsstoff, *Cig.(T.);* — *pl.* hranila, die Ernährungsorgane, *Cig.(T.), Erj.(Som.);* — 4) das Sparmittel, *Cig.*

hranîłstvǫ, *n.* das Depositenwesen, *DZ.*

hranîłščina, *f.* die Verwahrungsgebür, die Depositengebür, *Cig., Jan., DZ.*

hranína, *f.* das Kostgeld, *Jan.*

hraníšče, *n.* der Aufbewahrungsort, das Magazin, *Guts., Mur., Cig., C., DZ., Levst.(Pril.);* priročno h., das Handmagazin, *Levst.(Pril.);* strelivno h., das Munitionsdepot, *DZ.;* devati v h., einlagern, *DZ.;* pisemsko h., das Archiv, *DZ.*

hranîtba, *f.* die Ernährung, der Ernährungsproceß, *Erj., Cig.(T.).*

hranîtelj, *m.* 1) der Aufbewahrer, *Jan.(H.);* — 2) der Ernährer, der Erhalter, *ogr.-C., kajk.-Valj.(Rad), Zora.*

hranîtev, tve, *f.* 1) die Verwahrung, *C., Z.;* — 2) die Ernährung, *nk.*

hrániti, im, *vb. impf.* 1) in Verwahrung haben, aufbewahren; denar komu h., jemandes Geld in Verwahrung haben; nekoliko še za tebe hranim, einiges spare ich für dich auf; h. kaj kakor svetinjo; jabolka, ki se dajo h., Lageräpfel, *Cig.;* hranit dati kaj, etwas aufzubewahren geben; — sparen: zdaj je bilo treba hraniti, *Zv.;* kdor ne hrani krajcarjev, ne šteje cekinov, wer den Heller nicht spart, wird keines Pfenniges Herr, *Cig.;* hrani v kotu (doma), uživaj na potu, *Notr.-Erj.(Torb.);* — 2) ernähren, beköstigen, *Cig., Jan.;* starka mladiče hrani, *jvzhŠt.;* — erhalten, *Mur., Cig.;* težko se hraniti, *kajk.-Valj.(Rad).*

hranìv, *adj. C., Z.* (-njiv) *Jan.,* pogl. redilen.

hranîvec, vca, *m.* 1) der Bewahrer, *Cig., DZ.;* — 2) der Ernährer, der Erhalter, *Cig.*

hranîvka, *f.* 1) die Bewahrerin, *Cig.;* — 2) die Ernährerin, *Cig.*

hranîvọ, *n.* das Nahrungsmittel, *Cig.(T.).*
hránjenec, nca, *m.* der Kostknabe, der Kostgänger, *Cig., Jan.*
hranjeník, *m.* der Ernährer, *Dict.*, (hránjenik) *Valj.(Rad).*
hránjenje, *n.* 1) das Aufbewahren; — das Sparen; — 2) das Ernähren; — prim. hraniti.
hránjenka, *f.* das Kostmädchen, die Kostgängerin, *Cig.*
hranjevâlnica, *f.* javna h., öffentliches Lagerhaus, *DZ.*
hranjeváti, ûjem, *vb. impf.* aufzubewahren pflegen, *Mur., C., Zora, Raič(Slov.)*; — sparen, *Mur., Burg.*
hranjevâvec, vca, *m.* der Sparer, *Mur.*
hranljìv, íva, *adj.* 1) sparsam, *Mur., Cig., Jan.*; — 2) = redilen, *C.*
hranljívost, *f.* die Sparsamkeit, *Mur., Cig., Jan.*
hranodajâvec, vca, *m.* der Kostgeber, *Blc.-C.*
hranodâvec, vca, *m.* der Kostgeber, *Jan.*
hranodâvka, *f.* die Kostfrau, *Jan.*
hránščina, *f.* das Kostgeld, *V.-Cig.*
hrânva, *f.* pogl. hramba 2).
hrânvica, *f.* pogl. hrambica.
hrápa, *f.* die Unebenheit, *Cig.(T.)*; die Wundkruste, *Dol.*; — die Narbe (im Leder), *Cig., Jan.*; — prim. grapa, grampa.
hrápati, pam, pljem, *vb. impf.* = hripati, *C.*; tudi hs.
hrápast, *adj.* nicht glatt, knorrig: h. les, *vzhŠt.-C.*
hrápav, *adj.* uneben, rauh, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*; schwammig: hrapava redkev, *vzhŠt.*; — *pren.* holperig (stil.), *Cig.(T.)*; — tudi hs.; prim. grapav.
hrapavolísten, stna, *adj.* rauhblättrig, *Jan.*
hrápavost, *f.* die Unebenheit, die Rauhheit, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*
hrápelj, plja, *m.* = hrakelj, *Pluzna-Erj.(Torb.).*
hrapúcati, ûcam, *vb. impf.* hripavo kašljati, *Valj.(Rad).*
hrást, *m.* die Eiche; — žive hraste staviti, Burzelbäume schlagen, *Cig.*; (hrast, ein belaubter Baum, *Rez.-Mik.*; bukov hrast = bukev, *Rez.-C.*); tudi: hrâst.
hrâst, î, *f.* das Reisholz, *Jan., C.*
hrásta, *f.* = krasta, *Dict., Cig., Jan.*
hrâstar, rja, *m.* 1) kdor s hrasti kupčuje: tržaški hrastarji, *Jurč.*; — 2) = hrestač, *Cig.*
hrástav, *adj.* = krastav, *Cig., Jan.*
hrástavec, vca, *m.* = krastavec, *Cig.*
hrástec, tca, *m. dem.* hrast.
hrástek, tka, *m. dem.* hrast.
hrastìč, íča, *m. dem.* hrast; kleiner, junger Eichenbaum.
hrastíčevje, *n.* = hrastičje, *LjZv.*
hrastîčje, *n.* junger Eichenwald, *Mur., Cig.*
hrástik, *m.* der Eichenwald, *BlKr.-DSv.*
hrastíka, *f.* 1) die Wintereiche (quercus sessiliflora), *C.*; — 2) der Eichenwald, *C., ogr.-Valj.(Rad).*

hrastína, *f.* 1) der Eichenwald; — 2) das Eichenholz, *Mur., Bes.*
hrastînje, *n.* der Eichenwald, *C.*
hrastír, rja, *m.* der Wachtelkönig (crex pratensis), *Cerknica-Erj.(Torb.).*
hrastíšče, *n.* das Eichengestrüpp, *Z.*
hrástiti se, im se, *vb. impf.* = krastiti se, *Cig.*
hrástje, *n.* 1) das Eichengehölz, der Eichenwald; — 2) dürres Astholz, *Guts.*
hrastorẹ̑ja, *f.* die Eichenzucht, *C.*
hrástov, *adj.* Eichen-; h. les, Eichenholz.
hrástovec, vca, *m.* 1) der Eichenstamm, *C.*; — 2) močen skovan žrebelj, *Ip.-Erj.(Torb.).*
hrastovína, *f.* 1) der Eichenwald, das Eichengehölz, das Eichengestrüpp; — 2) das Eichenholz.
hrastovíšče, *n.* das Eichengestrüpp, *Cig.*
hrástovje, *n.* der Eichenwald.
hrástovka, *f.* 1) die Eichenruthe, *Z.*; — 2) neka goba (agaricus mutabilis), *Malhinje-Erj.(Torb.)*; — 3) neko jabolko, *Razdrto-Erj.(Torb.)*; jako pusta in nerodovitna zemlja, *Ip.-Erj.(Torb.).*
hrastovščák, *m.* der Eichenwald, *kajk.-Valj.(Rad).*
hrášča, *f.* das Reisholz, *Guts., Jan.*
hráščevec, vca, *m.* der Wiesensalbei (salvia pratensis), *Kras-Erj.(Torb.).*
hraščíca, *f.* die Erde des Bodens, auf dem früher Gebüsch wuchs, *Hal.-C.*
hraščína, *f.* = hrastina, *Cig., C., LjZv., Nov.*; prišla sta do temne hraščine, *Glas.*; debela hraščina je rastla okolo in okolo, *Jurč.*
hrâščje, *n.* das Reisig, *Bes.-C.*
hrášec, šca, *m.* der Felsenbirnstrauch (aronia rotundifolia), *Erj.(Rok.)*; — menda nam. hraščec.
hrb, *m.* nam. hrib (?) *C.*
hrbántati, am, *vb. impf.* mit Anstrengung nagen, *Hal.-C.*
hŕbati, am, *vb. impf.* nagen, *vzhŠt.-C.*; — prim. holbati.
hrbèc, bcà, *m. dem.* hrb; kleiner Hügel, *Lašče-Levst.*; — hrbci, die Unebenheiten, *Levst.(Cest.).*
hrbèt, btà, *m.* 1) der Rücken; na hrbtu nositi kaj; po hrbtu dobiti, Schläge auf den Rücken bekommen; h. komu pokazati, jemandem den Rücken kehren; za hrbtom, hinterrücks; — 2) der Erdrücken, der Landrücken, der Bergrücken, *Cig., Jan., Cig.(T.), C.*; pogorski h., *Jes.*; — 3) die Rückenseite einer Klinge, *Cig., C.*; — 4) die Kehrseite einer Münze, *V.-Cig., Jan.*; die Rückseite eines Schriftstückes, *Levst.(Nauk)*; — 5) *pl.* hrbti, Seitenleisten, Seitenbretter am Bauernwagen (anstatt der Leitern), *Cig., M., C., BlKr., Rib.*; — tudi hŕbet, bta, *Št.*
hrbetína, *f.* = hrbtina, *C., Z.*; Drugi ljubijo glavino Ino tudi hrbetino, *Danj.(Posv. p.).*
hrbetníca, *f.* der Rückenriemen, *Jan., Št.*
hŕbniti, hŕbnem, *vb. pf.* einen nagenden Biss thun, *vzhŠt.-C.*; — prim. hrbati.
hrbola, *f.* die Anhöhe, *Fr.-C.*

hrbótec, tca, *m.* = holbotec, ein von Mäusen bis auf die Schale ausgenagter Erdapfel, *Fr.-C.*

hrbtánec, nca, *m.* der Rückgrat, *Mur., Cig., Jan., C.;* možgani v glavi in hrbtancu, *Vrtov. (Km. k.);* nakladal je tovor suhemu konju na rebra in hrbtanec, *Jurč.*

hrbtàt, áta, *adj.* hochrückig, *Cig.*

hrbtèc, btcà, *m. dem.* hrbet, *Valj.(Rad).*

hrbtę̂n, *adj.* = hrbten, *DZ.;* hrbtene kite, die Rückensehnen, *Telov.*

hrbtèn, btnà, *adj.* Rücken-; hrbtne plavute, Rückenflossen; hrbtni mozeg, das Rückenmark, hrbtna vretenca, Rückenwirbel, *Cig. (T.).*

hrbteníca, *f.* 1) der Rückgrat, die Wirbelsäule, *Cig., Jan., Rib.-C., Erj. (Som.);* hrbtenico sem medvedu prestrelil, *Zv.;* — 2) der Kiel des Schiffes, *DZ.;* — 3) *pl.* hrbtenice = hrbti, *Z.;* prim. hrbet 5).

hrbtenîčnik, *m.* das Wirbelthier, *Jan.(H.).*

hrbtenjáča, *f.* das Rückenmark, *Cig.(T.), Erj. (Som.).*

hrbtíca, *f.* der Schiffskiel, *h. t.-Cig.(T.).*

hrbtič, íča, *m. dem.* hrbet.

hrbtîček, čka, *m. dem.* hrbtič, *Žnid.*

hrbtína, *f.* = hrbtovina, *Cig., jvzhŠt.*

hrbtíšče, *n.* 1) = hrbtenica, die Wirbelsäule, der Rückgrat, *Mur., Cig., Jan., Hip.(Orb.), Erj.(Z.), nk.;* — 2) die Rückenfläche, *Cig., Jan.*

hrbtník, *m.* der Rückenriemen, *Cig.*

hrbtonòs, nósa, *m.* die Beutelratte (didelphys dorsigera), *Erj.(Ž.).*

hrbtopis, pisa, *m.* das auf die Rückenseite einer Urkunde Geschriebene, das Indossament, *Jan.*

hrbtoplǫ̂vka, *f.* der Rückenschwimmer (zool.), *Cig.(T.);* — die gewöhnliche Ruderwanze (notonecta glauca), *Erj.(Ž.).*

hrbtovína, *f.* der Rückentheil, das Rückenstück (von der Haut, dem Fleische).

hrbtǫ̂vje, *n. coll.* die Bergrücken, *SlN.*

hrbǔd, *m. C.*, pogl. hrabud, rabud.

hŕcati, cam, *vb. impf.* schnarchen, *C.;* konj hrca, stößt Luft durch die Nüstern aus, *C.;* — sich schneuzen, *Mur.*

hŕckati, am, *vb. impf.* schnarchen, *vzhŠt.-C.*

hŕcniti, hŕcnem, *vb. pf.* sich schneuzen, *Mur.*

hrčák, *m.* ime psu, *Valj.(Rad).*

hrčânje, *n.* das Schnarchen.

hŕčati, ím, *vb. impf.* schnarchen, *Mur., Cig., Jan., C.;* — knurren, *Jan., kajk.-Valj.(Rad).*

hŕček, čka, *m.* 1) der Schweinerüssel, *ogr.-C.;* — 2) der Tannenzapfen, *C.;* smrekov h., *Trst.(Glas.);* — der Maiskolben, *ogr.-C.;* — 3) die röhrenförmige Mündung eines Gefäßes, *Mur.;* — 4) die Maurache (morchella), *C.;* — 5) der Hamster (cricetus frumentarius), *Cig., Jan., C., Erj.(Ž.).*

hrčíca, *f.* die Zwergspitzmaus (sorex pygmaeus), *Erj.(Ž.).*

hŕčka, *f.* = hrček 4), *C., M.*

hŕčkov, *adj.* Hamster-: hrčkova koža, *Cig.*

hrčkovina, *f.* das Hamsterfell, *Cig.*

hŕdati, am, *vb. impf.* nagen, *C., vzhŠt.;* volk ovna hrda, *Glas.;* — drgniti, *vzhŠt.;* h. in kopati, tüchtig hauen, *C.*

hrę̂ba, *f.* 1) heiserer Husten, *C.;* — 2) stara hrebajoča ženska, *C.*

hrę̂balica, *f.* heiserer Husten, *C.*

hrę̂bati, bam, bljem, *vb. impf.* = hrepati, *Jarn., Mur.*

hrę̂bav, *adj.* heiser hüstelnd, *C., Z.*

hrę̂bavec, vca, *m.* človek, ki hreba, *M.*

hrę̂belj, blja, *m.* = hrebavec, *C.*

hrebetáti, etâm, ę́čem, *vb. impf.* einen unreinen, gebrochenen Ton haben, *Z., kajk.-Valj.(Rad);* — hüsteln, *C.;* — prim. hrepetati.

hrę́cati, am, *vb. impf.* = pokašljevati, *C., Št.;* — knarren: voz se tere in hreca, *C.*

hrę̂k, *m.* ein abgebrochener Ast, *Z.;* der Stumpf, *C.*

hrę́kati, am, *vb. impf.* = hrecati, kašljati, *C.*

hrę́kniti, hrę̂knem, *vb. pf.* einen heiseren, knarrenden Laut von sich geben, *C.;* (wie z. B. beim Abbrechen eines Astes, *Z.).*

hrèn, hréna, *m.* der Meerrettig, der Kren (armoracia rusticana), *Tuš.(R.);* — divji h., die Brunnkresse (nasturtium officinale), *Medv. (Rok.).*

hreníšče, *n.* der Krenacker, *Jan.*

hreníti se, ím se, *vb. impf.* 1) zürnen, *C., vzhŠt.;* — 2) in die Nase rauchen: to se mu hreni, das verdrießt ihn, *C., Z.*

hrę́nov, *adj.* Meerrettig-, Kren-.

hrę́novica, *f.* die Krensauce, *Jan.*

hrę́novina, *f.* das Meerrettigkraut, *Cig., Bes.*

hrę́panje, *n.* das Raspeln, *Jarn., M.*

hrę́pati, pam, pljem, *vb. impf.* raspeln, röcheln, heiser hüsteln, keuchen, *Jarn., C., M.;* živali težko sopejo, hrepajo, rilec odperajo, *Kug.-Valj.(Rad);* (stekel pes) ne laja, le nekoliko hrepa, *Vrtov.(Km. k.);* — prim. hrapati, hripati.

hrepę̂n, *m.* = hrepenenje, *Z., SlN.*

hrepenę̂nje, *n.* die Sehnsucht, das Verlangen; — hrepenénje, *Burg.*

hrepenéti, ím, *vb. impf.* sich sehnen, verlangen; h. po čem; hrepeni dober biti, *Ravn.;* V podobah gledat' hrepeni veselje Življenja rajskega, *Preš.*

hrepenę̂va, *f.* = hrepenenje, *C.*

hrepeník, *m.* die Lysimachie (lysimachia vulgaris), *Poh.-Erj.(Torb.).*

hrepenljìv, íva, *adj.* sehnsuchtsvoll, sehnsüchtig, *Cig.*

hrepenljívost, *f.* die Sehnsüchtigkeit, *C.*

hrepę́tast, *adj.* = hüstelnd, *Sl(Gradec-C.*

hrepetânje, *n.* das Röcheln: h. (živali, katero kdo kolje), *Vrtov.(Km. k.).*

hrepetáti, etâm, ę́čem, *vb. impf.* heiser sein, hüsteln, röcheln, keuchen, *Jarn., C.*

hrepę́ti, ím, *vb. impf.* heiser klingen, *Met., Svet.(Rok.);* übel klingen, *Mur., Cig.;* kreischen, *C.;* te besede so bile govorjene s srditim, čudno hrepečim glasom, *Str.;* — hüsteln, *C.*

hrę́pniti, hrę̂pnem, *vb. pf.* ein Geräusch machen, wie wenn etwas zusammenstürzt, krachen, *C., M.;* schlagen: koga po glavi h., *Sl-Gosp.-C.*

hrepóta, *f.* das Hüsteln, *C.*

hrèst, hrésta, *m.* das Gekrache, der Lärm, *Lašče-Erj.(Torb.).*
hrestáč, *m.* der Wachtelkönig (crex pratensis), *vzhŠt.-C.*
hrestâlnica, *f.* die Ratsche, (restalnica) *Postojna-Erj.(Torb.).*
hrẹ̑star, rja, *m.* = hrestač, *Z.*
hrẹ́stati, am, *vb. impf. ad* hrestniti; knorpeln, *C.*, *BlKr.*; knirschen, *C.*; — (beim Reden) ratschen, *C.*, *vzhŠt.*
hrẹ́stelj, tlja, *m.* der Wachtelkönig (crex pratensis), *C.*
hrẹ̑stlja, *f.* die Spatzenratsche, *C.*; — die Charfreitagsratsche, *C.*
hrestljáti, âm, *vb. impf.* ratschen (= hrestljo gnati), *C.*
hrẹ́stniti, hrẹ̑stnem, *vb. pf.* einen Laut hervorbringen, wie z. B. wenn man etwas bricht oder knickt, *M.*, *Z.*
hrèšč, hréšča, *m.* 1) = hreščanje, *C.*; — 2) = hrošč (Maikäfer), *vzhŠt.-C.*; — 3) grober Sand („ker hrešči"), *Caf(Vest.)*, *vzhŠt.*; črez hrešč, gladko kamenje in skalne ulomke se podi studenec, *LjZv.*
hreščânje, *n.* das Geräusch, das das Brechen von Aesten verursacht, das Krachen, das Knistern, das Schnarren, *Cig.*
hrẹ́ščati, ím, *vb. impf.* krachen, knistern, schnarren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*; hrast hrešči padajoč, *C.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; debeli pesek hrešči, *Caf(Vest.)*; drži ga nekaj časa in stiska, — kar kosti so hreščale, *Zv.*; hreščiš, kakor Vesne: tako pravijo človeku, kateri ima hud kašelj, *Krn-Erj.(Torb.)*; — lärmen, *Lašče - Erj.(Torb.)*; — h. v koga, in jemanden hinein reden, *C.*
hreščâvec, vca, *m.* der Lärmer, *C.*
hreščljâvec, vca, *m.* die Schnarrheuschrecke (acridium stridulum), *C.*
hrẹ̑ščnik, *m.* der Engerling, *vzhŠt.-C.*
hrèt, hréta, *m.* der Ekelspeichel, der Ekel, *C.*
hretíti, ím, *vb. impf.* = röcheln, keuchen, heiser husten, *C.*; — schnarchen, *vzhŠt.-C.*
1\. **hrẹ́titi se**, im se, *vb. impf.* to se mi hreti, dies ekelt mich an, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *vzhŠt.*
2\. **hrẹ́titi se**, im se, *vb. impf.* 1) die Flügel ausbreitend sich ducken (von der Henne, wenn sie sich ergreifen läßt), *Z.*; — 2) aufgeblasen sein, *Št.-C.*
1\. **hretljìv**, íva, *adj.* = kašljav, *C.*
2\. **hrẹ́tljiv**, *adj.* ekelhaft, *Mur.*, *Cig.*
hrẹ́tljivost, *f.* die Ekelhaftigkeit, *Mur.*
hrẹ́tnost, *f.* die Ekelhaftigkeit, *C.*; der Ekel, *Danj.-M.*
hr̀g, hŕga, *m.* ein aus einem Flaschenkürbis gemachter Trichter oder Heber, oder ein daraus gemachtes Schöpfgefäß, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. hs. vrg, istega pomena.
hŕga, *f.* 1) der Baumknorren, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*, *BlKr.*; s sekiro, žago na hrgo zadeti, *jvzhŠt.*; — kostna h., der Knochenauswuchs, *Cig.*; — 2) die Beule, die Geschwulst, *C.*, *BlKr.*

hrgáča, *f.* der aus einem Flaschenkürbis gemachte Trichter, *vzhŠt.-C.*
hrgánja, *f.* 1) der Flaschenkürbis, *C.*, *Z.*; — der daraus gemachte Heber, *SlGor.-C.*; — 2) eine Art Flasche, *Mur.*; s hrganjo po vino iti, *Danj.(Posv. p.)*; — 3) = buča, der Schädel (zaničlj.), *C.*, *Trst.(Let.)*, *vzhŠt.*
hrgánjica, *f. dem.* hrganja, *Mur.*
hŕgast, *adj.* = hrgav, *Cig.*, *Št.*
hŕgav, *adj.* knorrig, *Dict.*, *Št.*
hrgọ́le, *f. pl.* 1) das Pferdemaul, *vzhŠt.-C.*; — 2) die Kehle (zaničlj.), *C.*
hrgọ́liti, ọ̑lim, *vb. impf.* röcheln, schnarchen, *C.*, *Trst.(Let.).*
hrgoljàn, ána, *m.* der Hengst, *pren.* unsittlicher Mensch, *vzhŠt.-C.*
hrgòt, óta, *m.* das Röcheln, das Schnarchen, das Schnauben, *C.*
hrgọ̑t, *f.* = gobec, *C.*; tudi *pl.* hrgoti, *C.*
hrgotáti, otâm, ọ́čem, *vb. impf.* röcheln, schnarchen, schnauben (o konjih), *C.*
hrgúliti, ûlim, *vb. impf.* = hrgoliti, *Cig.*, *vzhŠt.*
hrgútati, am, *vb. impf.* = hrgotati, *vzhŠt.*
hrgúntati, am, *vb. impf.* = hrgotati, *Hal.-C.*
hríb, *m.* die Anhöhe, ein mäßiger Berg; v hrib iti, bergan gehen; v hribih, in den Bergen; črez hribe in doline, über Berg und Thal; hribe in doline obetati, goldene Berge versprechen, *Cig.*; solnce se po hribih ozira (kadar zahaja), *C.*; — valovni hrib, der Wellenberg, *Sen.(Fiz.).*
hrîbar, rja, *m.* der Bergbewohner, *C.*, *Valj.(Rad).*
hríbast, *adj.* bergicht; — hügelig, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*
hribàt, áta, *adj.* bergig, hügelig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
hribčàn, ána, *m.* der Bergbewohner, *Cig.*
hríbčast, *adj.* hügelicht, *Cig.*, *Jan.*
hríbček, čka, *m. dem.* hribec.
hríbec, bca, *m.* 1) *dem.* hrib; — h. na nogi, der Fußrist, *Hip.-C.*; — 2) hrîbec, = hribovec, *C.*, *Dol.-Slovan.*
hríber, bra, *m.* = hrib, *C.*, *Roz.-Kres*, *Kr-Gora-DSv.*
hribína, *f.* die Gebirgsart, das Gestein, *Erj.(Min.)*; rudninske, rastlinske, živalske hribine, minerogene, phytogene, zoogene Gesteine, *Erj.(Min.).*
hrîbje, *n. coll.* die Berge: čredo na hribje gnati, *SlN.-Let.*
hribljàn, ána, *m.* der Bergbewohner, *C.*
hribolâzec, zca, *m.* der Bergsteiger, *Cig.*, *nk.*
hriboplẹ̑zavec, vca, *m.* der Bergsteiger, *LjZv.*
hríbovec, vca, *m.* der Bergbewohner, der Gebirger; — hribóvec, *Valj.(Rad).*
hribovît, *adj.* bergig, hügelreich, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*
hribovîtost, *f.* die gebirgige Beschaffenheit, *Cig.(T.).*
hribọ̑vje, *n. coll.* die Berge; die Berggruppe, *Cig.(T.).*
hríbovka, *f.* die Gebirgerin, *Cig.*
hríbovnat, *adj.* bergig, *Cig.*, *Jan.*
hríbovski, *adj.* Berg-, Gebirgs-; — nach Bergbewohnerart; s hribovskim glasom vpiti, *Jurč.*

hríbrc, *m. dem.* hriber; (Imam — obsevati) Vse dolinice ino hribrce, *Npes.-Schein.*

hríbrčan, *m.* = hribljan, *C.*

hríbrnik, *m.* = hribljan, *C.*

hrȋbski, *adj.* = hribovski, *Cig.*

hrȋd, *m.* der Fels, *Cig.(T.)*, *C.*; die Klippe, *C.*; — hs.

hridína, *f.* der Felsenblock, *Cig.*; *pl.* hridine, die Felsmassen, *Cig.(T.)*.

hrigrati, am, *vb. impf.* schnattern, *Jarn.*

hrigretáti, etâm, éčem, *vb. impf.* = hrigrati, *Jarn.*

hrípa, *f.* 1) die Heiserkeit, *Cig.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; hripo imeti, *C.*; — 2) die Grippe, *nk.*; (v tem pomenu po nem.).

hripáč, *m.* der Heisere, der Röchler, *Cig.*, *Jan.*

hrípanje, *n.* heiseres Sprechen: — das Röcheln, *Cig.*; schweres Athmen, *Štrek.*

hrípast, *adj.* = hripav, *Cig.*

hrípati, pam, pljem, *vb. impf.* röcheln, eine heisere Stimme haben; moje grlo hriplje, *Trub.*

hrípav, *adj.* heiser; hripav glas, eine rauhe, heisere, krächzende Stimme; — röchelnd, *Mur.*, *Cig.*

hrípavec, vca, *m.* der Heisere, der Röchelnde, *Mur.*, *Cig.*

hrípavica, *f.* die Heiserkeit, *Z.*; der Husten, *Cig.*, *Jan.*

hrípavost, *f.* die Heiserkeit.

hrípeł, pla, *adj.* = hripav, *LjZv.*

hrípelj, plja, *m.* 1) alter, hüstelnder Mann, *C.*; — 2) der Nasenscheidewandknorpel, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Rez.-C.*, *Erj.(Som.)*.

hripetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* = hripati, *Cig.*

hripéti, ím, *vb. impf.* heiser sein, *Dict.*

hripléti, im, *vb. impf.* = hripeti, *Dict.*

hripòt, óta, *m.* die Heiserkeit, *Mik.*; — röchelndes Athmen, *M.*

hripotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* = hripetati, hripati, *C.*, *M.*

hripotljìv, íva, *adj.* = hripav, *Valj.(Rad)*.

hripotljȋvec, vca, *m.* = hripavec, *Valj.(Rad)*.

hripútati, am, *vb. impf.* = hripotati, *Valj.(Rad)*.

hr̀k, hŕka, *m.* 1) der mit Räuspern verbundene Husten, *C.*; — 2) = hrček 3), *Mur.*

hrkálo, *n.* = grlo, dušnik (šaljivo), *Levst.(Zb. sp.)*.

hŕkanje, *n.* 1) das Räuspern; — 2) das Schnarchen.

hŕkati, hȓkam, čem, *vb. impf.* 1) sich räuspern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kri h., Blut auswerfen, *Cig.*; — 2) schnarchen, *Meg.*, *Mur.*, *Jan.*, *ZgD.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*; uže je po debelo hrkal in spal, *Jurč.*

hŕkav, *adj.* 1) heiser, *C.*; — 2) schnarchend, *Jan.*

hŕkavec, vca, *m.* der Schnarcher, *Mur.*, *Jan.*, *C.*

hŕkavica, *f.* rauher Hals, die Heiserkeit, *C.*

hŕkavka, *f.* die Schnarcherin, *Mur.*

hŕkelj, klja, *m.* = hrakelj, *Cig.*, *Jan.*

hȓkež, *m.* der Schnarcher, *Guts.*

hŕkniti, hȓknem, *vb. pf.* 1) sich räuspern, *M.*; — 2) einen Schnarchlaut von sich geben, *Jan.*

hrlec, lca, *m.* der Rüssel, die Schnauze, das Maul, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*; kobila s suhim hrlcem („hrlecem"), *SlN.*; — iz rlec, nam. rilec, *C.*

hrlẹ́ti, im, *vb. impf.* = frleti, *C.*

hŕliti, im, *vb. impf.* schnarchen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — röcheln, *C.*

hrlûjati se, am se, *vb. impf.* = goniti se (o kobili), *Valj.(Rad)*.

hrmệnje, *n.* das Brausen, das Tosen, *Jan.*

hrmẹ́stanec, nca, *m.* = hrustanec, *C.*, *Z.*

hrmẹ́stavec, vca, *m.* = hrustanec, *C.*, *SlGor.*; — das Ohrläppchen, *Hal.-C.*

hrmẹ́stelj, tlja, *m.* neka rastlina, *vzhŠt.-C.*; menda: der Wegetritt (scleranthus perennis); prim. hrustec.

hrmẹ́stljavec, vca, *m.* hrustanec (govori se: hrméslavec), *vzhŠt.-C.*

hrmetánec, nca, *m.* = hrustanec, *Mur.*, *C.*

hrmetánčast, *adj.* hrustančast, *M.*

hrméti, ím, *vb. impf.* brausen, sausen, *C.*; slap, ogenj hrmi, *Z.*; hrmeli so naprej, *Bes.*; kadar v oblakih hrmi, bati se je toče, *jvzhŠt.*

hrmộn, *m.* das Flohkraut (pulicaria), *C.*

1\. **hŕniti**, hȓnem, *vb. pf.* einen Schnarchlaut von sich geben, *Z.*; aufröcheln, *Cig.*; h. in umreti, *Cig.*

2\. **hŕniti**, hȓnem, *vb. pf.* einen Schlag versetzen, *C.*, (nam. hrpniti).

hrnjati, am, *vb. impf.* schnarchen, schnurren, *Cig.*; maček začne hrnjati, *SlN.*

hrnjavec, vca, *m.* 1) der Schnarcher, *Z.*; — 2) die Pferdeschnauze, *Hal.-C.*

hrnjọ́liti, ộlim, *vb. impf.* schnarchen, *Mur.*, *Cig.*, *SlGor.-C.*

hrnjúcati, ûcam, *vb. impf.* röcheln, *C.*

hrọ́bati, bam, bljem, *vb. impf.* mit Geräusch nagen oder ein ähnliches Geräusch, wie beim Nagen hervorbringen, *C.*; — prim. hrbati, holbati.

hrọ́bec, bca, *m.* der Nager, *Jan.*

hrọ́biti, im, *vb. impf.* nagen, knorpeln: trd kruh h., *Lašče-Levst.(Rok.)*; suhe skorjice h., *Zv.*; ukradene bom skorje hrobil, *Glas.*

hrod, *m.*, *Cig.*, pogl. hrid.

hrod, *f.*, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, pogl. grod *f.*

hrodelj, dlja, *m.*, *Cig.*, pogl. frodelj.

hrodje, *n.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. grodje.

hróhati, am, *vb. impf.* = grunzen, *Cig.*; svinje mu prijazno in hvaležno hrohajo, *Cv.*; — menda nam. grohati; prim. tudi: krohati.

hròm, hróma, *adj.* lahm; h. na nogah, *Dalm.*; — bresthaft, *Cig.(T.)*; krankhaft: hrome prsi, *ogr.-C.*

hromáč, *m.* = hromak, *Mur.*

hromák, *m.* der Lahme, *C.*; hromak vzame kljuko iz kota, *Zv.*; — der Krüppel, *Jan.*

hrómast, *adj.* lahm, krüppelhaft, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

hromátanje, *n.* das Hinken, *Jarn.*

hromátati, am, *vb. impf.* hinken, *Guts.*, *Mur.*, *Jarn.*, *Mik.*; nahajal je ondod mnogo takih možakov, kateri so hromatali (šepali), *Navr.(Let.)*.

hrómati, am, *vb. impf.* = hromatati, *Dict.*, *Cig.*; — prim. hramati.
hromātski, *adj.* barvni, chromatisch: h. odklon, chromatische Abweichung, *Žnid.*
hrómav, *adj.* hinkend: h. konj, *Andr.*; — krüppelhaft, *C.*
hromè, éta, *m.* = hromec, *Mur.*, *Cig.*
hrómec, mca, *m.* der Lahme, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*, *C.*, *Trub.-Mik.*
hrométi, ím, *vb. impf.* hinken, *C.*; — bresthaft sein, *Cig.*
hromíti, ím, *vb. impf.* hinkend, bresthaft machen, verkrüppeln, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
hromonǫ́žen, žna, *adj.* an den Füßen lahm, *Levst.(Zb. sp.)*.
hromôst, *f.* = hromota, *Cig.*, *Jan.*
hromóta, *f.* die Lahmheit, die Lähmung, die Krüppelhaftigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; die Gebrechlichkeit, *C.*; — körperliches Gebrechen, *V.-Cig.*, *C.*; stara hromota, ein altes Leibesgebrechen, *Lašče-Levst.(M.)*; vsak ima kako hromoto na sebi, *Svet.(Rok.)*; h. v križu, die Kreuzlähme, živinska bolezen, *Strp.*; — h. se imenuje bolezen, če poči koža pod prstom ali pod členom na nogi ljudem, ki hodijo bosi, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
hromóten, tna, *adj.* lahm, krüppelhaft, gebrechlich, *Cig.*, *C.*, *Svet.(Rok.)*; hromotni cestarji, *Levst.(Cest.)*.
hromôtnik, *m.* der Gebrechliche, *Levst.(Nauk)*.
hromúcati, ûcam, *vb. impf.* hinken, *C.*
hromoúden, dna, *adj.* mit lahmen Gliedern: Rodila je otroke hromoudne, *Levst.(Zb. sp.)*.
hronšč, *m. ogr.-C.*, pogl. hrošč.
hròp, hrópa, *m.* ein röchelnder Athemzug, der Hürchel, *Cig.*
hrópati, pljem, *vb. impf.* röcheln, schnarchen, *Jarn.*, *Jan.*, *C.*; — grob lachen, *C.*
1\. **hrópec**, pca, *m.* der röchelnd Athmende, *Valj.(Rad)*; — 2) ein röchelnder Athemzug, der Hürchel, *Cig.*
2\. **hrópec**, pca, *m.* = hrustec, der Knorpel, *SlGradec-C.*
hropę̂nje ali: hrópenje, *n.* das Röcheln; — prim. hropeti in hropsti.
hropéti, ím, *vb. impf.* röcheln, *Dict.*, *Cig.*, *C.*, *BlKr.*; v prsih hropi, *C.*
hropljáti, âm, *vb. impf.* röcheln, *Cig.*
hrópniti, hrôpnem, *vb. pf.* einen Röchellaut hören lassen, *Z.*
hropòt, póta, *m.* das Röcheln, *Met.*, *Mik.*
hropotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* röcheln, *Mur.*, *C.*, *Z.*; — laut lachen; h. in smejati se, *C.*; — brummen, *Met.*; ein Getöse machen, *Mur.*
hropotljìv, íva, *adj.* der gerne laut lacht, *C.*
hrópsti, pem, *vb. impf.* röcheln.
hropûn, *m.* kleiner Mörser zum Schießen, *Mik.*
hropúntati, am, *vb. impf.* = hropotati, *C.*
hrost, *m.* = hrošč, *Levst.(Nauk)*; — (stsl.).
hrostiti se, im se, *vb. impf.* die Federn oder Haare sträuben: kokoš, pes se hrosti, *BlKr.*; tudi: drohen: človek se hrosti nad svojim nasprotnikom, *BlKr.*; — prim. hrustiti.
hroš, *m. Cig.*, *C.*, pogl. froš.

hrǫ̑šč, *m.* 1) der Käfer, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; navadni h., der Maikäfer (melolontha vulgaris), *Erj.(Ž.)*.
hróščec, ščeca, *m. dem.* hrošč, *Valj.(Rad)*.
hrǫ̑šček, čka, *m. dem.* hrošč, *Jan.*
hrǫ̑ščev, *adj.* des Käfers-, Käfer-, *Jan.*
hrovât, *m.* 1) govedje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) die Hauhechel (ononis), *vzhŠt.*
hrovâtič, *m.* = hrovat 2), hrvatič, *C.*
hr̀p, hŕpa, *m.* der Schlag, *C.*
hŕpa, *f.* die Masse, der Haufe, die Schar, *C.*, *Erj.(Izb. sp.)*; — hs.
hŕpati, pam, pljem, *vb. impf.* schnarren, *C.*; mit Geräusch fressen: konj je in hrplje, *C.*; sich räuspern, *Jan.*, *C.*; schnarchen, *Kast.-C.*; — knurren, *Cig.*; — schlagen, *Z.*
hrpę̂la, *f.* = hrbet (šaljivo), *Ip.-Erj.(Torb.)*.
hŕpen, pna, *adj.* begierig, *Mur.*, *C.*; — prim. hrepeneti. (?)
hrpiti se, im se, *vb. impf.* struppig werden, sich sträuben, *C.*
hrpótec, tca, *m.* = trpotec, *C.*
hrpotíti se, ím se, *vb. impf.* sich emporrichten; potlačeno listje, stročje itd. se po malem hrpoti, *C.*; rahla zemlja pod se hrpoti = se vzdiguje, *C.*; sich sträuben, sich aufblähen, *C.*; prahlen, *C.*; h. se proti komu, drohen, *C.*
hr̀sk, *interj.* krach! (kadar se kaj zlomi, razčesne), *jvzhŠt.*
hŕskati, hr̂skam, *vb. impf.* knirschen, *Cig.*, *SlN.*
hŕskniti, hr̂sknem, *vb. pf.* einen knarrenden, knisternden Laut hervorbringen, *Nov.*
hrst, *m.* knarrendes Geräusch, der Krach, *SlN.-C.*
hrstáč, *m.* = hrestač, *C.*
hrstati, am, *vb. impf.* = hrustati, *Caf(Vest.)*.
hŕstelj, stlja, *m.* das gemeine Heidekraut (erica vulgaris), *Štrek.*
hrstę́ti, ím, *vb. impf.* knastern, *C.*
hrstkáč, *m.* = hrestač, *C.*
hrstljánec, nca, *m.* = hrustanec, *Dol.-Mik.*
hrstljáti, âm, *vb. impf.* knorpeln, nagen, *Z.*, *Vraz-Pjk.*
hŕščati, ím, *vb. impf.* = hreščati, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Burg.*; stare kosti so mu hrščale in pokale, *LjZv.*
hrščâvec, vca, *m.* neka rastlina, *Vreme-Erj.(Torb.)*.
hrščeli, *m. pl.* die Pferdeschnauze, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*
hrščljìv, *adj.* den Husten habend, *C.*
hršiti se, im se, *vb. impf.* = hrpotiti se, sich sträuben, *C.*; — prim. srh. sršati.
hr̀t, hŕta, *m.* der Windhund (canis leporarius), *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Hip.(Orb.)*, *Erj.(Ž.)*, *Danj.-Valj.(Rad)*, *nk.*
hŕtałec, łca, *m.* = rilec, *vzhŠt.-C.*
hŕtast, *adj.* hager, mager, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*, *Danj.-Mik.*
hŕtati, am, *vb. impf.* schnaufen, *C.*
hrtíca, *f.* die Windhündin, *Meg.*, *Dict.*, *Cig.*
hrtìč, íča, *m. dem.* hrt, *C.*
hrtiti se, im se, *vb. impf.* die Haare sträuben: mačka se hrti, *Hal.-C.*; — prim. srtiti se.
hrúliti, im, *vb. impf.* blasen, pfeifen, *C.*; nevihta hruli, der Sturm pfeift, *C.*; — prim. fruliti.

hrûm, *m.* 1) das Getöse, der Lärm; posvetni hrum, das Weltgeräusch; — 2) das Echo, *Mur.*

hrúmati, hrûmam, mljem, *vb. impf.* lärmen, tosen, *Mur.*

hrúmen, mna, *adj.* geräuschvoll, lärmend, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

hrumestati, am, *vb. impf.* grob schwatzen, *Notr.*

hrumestav, *adj.* kdor rad hrumesta, *Notr.*

hruméti, ím, *vb. impf.* rauschen, brausen, tosen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; v ušesih mi hrumi, es saust mir in den Ohren, *Cig.*; kakor iz strašnih slapov hrumi voda izpod neba na zemljo, *Ravn.*; stürmen: hoče črez ozidje v Rim hrumeti, *Vod.(Izb. sp.)*.

hrúmiti, hrûmim, *vb. impf.* widerhallen, *ogr.-C.*

hrumpati, pam, pljem, *vb. impf.* 1) mit Geräusch fressen, knorpelnd essen, = hrustati, *vzhŠt.-C.*; — 2) röchelnd husten, *C.*

hrumtati, am, *vb. impf.* = hrumpati, *C.*

hrúniti, hrûnem, *vb. pf.* aufrauschen, aufschreien, *ogr.-C.*

hrûp, *m.* der Lärm, das Getümmel; h. delati, lärmen; h. je vstal, ein Lärm entstand; h. zagnati, einen Lärm erheben; posvetni h., das Weltgeräusch, *Cig.*; Ne odpodi od nas življenja tata Veselja hrup, *Preš.*; bojni h., der Kriegslärm, *Cig.*; — lebhaftes Gerede, *Cig.*; h. narediti, h. med ljudmi napraviti, Lärm verursachen, Aufsehen erregen, *C.*, *Cig. (T.)*; brez hrupa, ohne Aufsehen, prunklos, *Cig.*

hrúpa, *f.* der Wettersturm, *vzhŠt.-C.*

hrúpati, pam, pljem, *vb. impf.* mit Geräusch fressen, knorpeln, *Jan.*, *C.*; konj slamo hruplje, *Z.*; — kruh hruplje med zobmi, das Brot knorpelt zwischen den Zähnen, *C.*

hrupâvec, vca, *m.* = hrustanec, *C.*

hrûpec, pca, *m.* = hrustanec, *Jan.*, *C.*

hrúpen, pna, *adj.* lärmend, geräuschvoll, *Cig.*, *nk.*

hrupênje, *n.* das Lärmen: h. in šumenje, *Trub.*

hrupetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* poltern, rumpeln, *C.*; krachen, *Guts.*

hrupéti, ím, *vb. impf.* lärmen, tumultuieren, *Cig.*, *Jan.*; vse je zoper eno drugo hrupelo, *Trub.*; vse mesto hrupi, *Dalm.*; rauschen, wettern, stürmen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — hrupi mi, ich röchle, *C.*

hrúpiti, im, *vb. impf.* 1) = hrupeti, *Mur.*, *Cig.*; — 2) h. se, = ustiti se, prevzetno govoriti, *Koborid-Erj.(Torb.)*.

hrupljìv, íva, *adj.* lärmend, *Cig.*

hrupljîvec, vca, *m.* der Lärmmacher, der Tumultuant, *C.*

hrûpnik, *m.* = hrupljivec, *Cig.*, *Jan.*

hrupòt, óta, *m.* = hrup, *C.*

hrupotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* = hrup delati, *C.*

hrûst, *m.* 1) das Geräusch von dürren Aesten, *C.*; — 2) robuster, vierschrotiger Mensch: obogatil ga bo kralj zelo, kdor tega hrusta (Golijata) premaga, *Ravn.*

hrustálǫ, *n.* der Fresser, *SlN.*

hrustánčast, *adj.* knorpelartig, knorpelig.

hrustánčen, čna, *adj.* knorpelig; Knorpel-; hrustânčni sklep, die Knorpelfügung, *Cig.*

hrustančevína, *f.* die Knorpelsubstanz, *Erj. (Som.)*.

hrustânčnica, *f.* das Knorpelthier, *Cig.*

hrustánec, nca, *m.* der Knorpel; ščitasti h., der Schildknorpel, kolobarčasti h., der Ringknorpel, kopitasti h., der Gießbeckenknorpel, (beim Kehlkopf), *Erj. (Som.)*.

hrústanje, *n.* das Knorpeln.

hrústati, stam, *vb. impf.* mit Geräusch essen, knorpeln; Spredaj šilce, Zadaj vil'ce, V sredi usta, Kamenje hrusta, (= plug), *Goriška ok-Erj. (Torb.)*; — 2) das r unrein aussprechen, ratschen, *C.*; — eine Sprache radebrechen: latinsko h., *Cig.*; — 3) knistern, rauschen (wie dürre Zweige), *Cig.*, *C.*; — hrúščem, *Valj. (Rad)*.

hrustàv, áva, *adj.* 1) knorpelnd, *Cig.*; — 2) knorpelig, *Cig.*, *Jan.*

hrustâvec, vca, *m.* 1) der Knorpeler, der Nager, *Jan.*; — 2) der Prahler, *Fr.-C.*; — der Schreihals, *Tolm.*; — 3) = hrustanec, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*, *Tolm.*

hrustâvka, *f.* 1) die Knorpelkirsche; — 2) eine Art Birne, *M.*; — 3) der Knorpelsalat (chondrilla), *C.*, *Medv.(Rok.)*.

hrûstec, tca, *m.* 1) der Knorpel, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Št.*; pos. das Ohrläppchen, *Hal.-C.*; — 2) razne rastline: der Luzerner- oder Schneckenklee (medicago sativa), *Mur.*, *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — der Stechapfel (datura stramonium), *Jan.*; — der Wegetritt (scleranthus perennis), *vzhŠt.-C.*; — neka vinska trta, *Celje-Erj. (Torb.)*; grüner Kanigl, *Trumm.*; der Krachgutedel, *vzhŠt.-C.*

hrústelj, stlja, *m.* 1) hrustavec 1), *C.*; — 2) neka vinska trta: = hrustec, *C.*, *Trumm.*; — eine Art Wachtelweizen (melampyrum), *SlGor.-C.*

hrústiti se, im se, *vb. impf.* 1) sich brüsten, prahlen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Jurč.*; — 2) trotzen, *Mur.*; — prim. hrostiti se.

hrustljânje, *n.* das Knorpeln, *M.*

hrustljânka, *f.* = hrustavka (črešnja), *Burg.*

hrústljast, *adj.* kar se da hrustljati, krhek, *Cig.*

hrustljáti, âm, *vb. impf.* knorpeln, *Mur.*, *Cig.*

hrustljâvka, *f.* 1) die Knorplerin, *Z.*; — 2) der Eissalat, *Z.*

hrustljâvkast, *adj.* = hrustljiv, *Vrtov.(Vin.)*.

hrustljìv, íva, *adj.* kar se da hrustati: hrustljive jagode, *Vrtov.(Vin.)*.

hrûstnica, *f.* hrustnice, Knorpelfische (chondracanthi), *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.

hrústniti, hrûstnem, *vb. pf.* einen Knorpellaut hervorbringen, *M.*

hrúšast, *adj.* birnförmig, *Cig.*

hrûšč, *m.* das Geräusch, der Lärm, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, svetni h. in trušč, *Cv.*; ušesni h., das Ohrensausen, *Erj. (Som.)*.

hruščânje, *n.* das Rauschen: gora zagrmi od hruščanja, *Jap.(Prid.)*.

hrúščati, ím, *vb. impf.* rauschen, brausen, tosen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; veter, voda hrušči, *C.*, *Jap. (Prid.)*; velike reke hruščijo, *Slom.*
hruščàv, áva, *adj.* rauschend, *C.*
hruščev, *adj. Cig.*, pogl. hrušev, hruškov.
hrûščica, *f. dem.* hruška: 1) kleine Birne: — 2) ime raznim rastlinam: die Traubenhyacinthe (muscari racemosum), *Tuš.(R.)*; — die Muscatnuss (myristica moschata), *Z.*; — h. božja, die Felsenbirne (aronia rotundifolia), *Nanos-Erj.(Torb.)*; — zelena zimska h., das Wintergrün, das Birnkraut (pirola), *C.*, *Tuš.(B.)*; — medvedova h., = glog, *Mur.*, *Fr.-C.*
hrûščič, *m.* kozje ime, *Krn-Erj.(Torb.)*.
hrúščiti, im, *vb. impf.* rauschen, *Mur.*, *Trst. (Let.)*.
hrúšev, *adj.* Birn(en)=, vom Birnbaum, *Cig.*, *Jan.*; h. hlod, *LjZv.*; h. krhelj, *Erj.(Izb. sp.)*.
hrúševec, vca, *m.* 1) der Birnmost; — 2) jed iz hrušek, *Gor.*
hrúševica, *f.* das Wasser von gekochten Birnen, *Cig.*, *ZgD.*
hrúševina, *f.* das Birnbaumholz, *Cig.*, *Jan.*
hrúševje, *n. coll.* Birnbäume, (-ščevje) *Met.*
hrúševka, *f.* 1) = hruševec 1), *Cig.*; — 2) = hruševica, *Erj.(Izb. sp.)*.
hrûška, *f.* 1) der Birnbaum (pirus communis); — die Birne; suha hruška, die gedörrte Birne; zna več ko hruške peči = er versteht etwas; — medvedove hruške = glog, *Tuš. (R.)*; die Felsenbirne (aronia rotundifolia), *Josch.*; — podzemeljska h. = krompir, *Kor.-C.*; — 2) der Degenknopf, *Jan.(H.)*.
hrûškast, *adj.* birnförmig.
hrûškič, *m.* ovčje ime, *Valj.(Rad)*.
hrúškov, *adj.* Birn=, vom Birnbaum; hruškovo deblo.
hrúškovec, vca, *m.* der Birnmost.
hrúškovica, *f.* das Wasser von gekochten Birnen, *Cig.*
hrúškovje, *n.* = hruševje, *Jan.(H.)*.
hrúškovka, *f.* 1) = hruškovica, *Z.*; — 2) = hruškovec, *Cig.*
hrúškovina, *f.* das Birnbaumholz, *Cig.*
hrúškovnica, *f.* = hruševec, *Cig.*
hrúti, hrújem, *vb. impf.* tosen, rauschen, brausen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*; veter, voda hruje, v oblakih hruje, *C.*; krachen: gre in drmasti po gošči, da vse hruje pod njim, *C.*; — hruje mi, ich röchle, *C.*; — schnell und laut reden, greinen, *C.*
hrútje, *n.* das Tosen, das Röcheln, das Geschrei, *C.*
hrvatíca, *f.* neka suknja, *Danj.-C.*; = 1. čoha, *ogr.-C.*
hrvâtič, *m.* die Hauhechel (ononis), *Ščav.-C.*
hrvatovščák, *m.* neka trta, *Št. (ob hrv. meji)-Erj.(Torb.)*.
hŕzanje, *n.* das Wiehern, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Jan.*
hŕzati, zam, žem, *vb. impf.* wiehern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Nov.*, *Npes.-Vraz*, *vzhŠt.*
hŕzavec, vca, *m.* der Wieherer, *Mur.*; — *pren.* der sehr laut zu lachen pflegt, *Mur.*

hrzgetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* = hrzati, *Št.-Z.*, *Npes.-Vraz.*
hŕzniti, hŕznem, *vb. pf.* einen Wieherlaut ausstoßen, *Danj.(Posv. p.)*.
hr̂ž, î, *f. ogr.-C.*, pogl. rž.
hrženíca, *f.* der Grasfrosch (rana temporaria), *Guts.*, *Mur.*, *Erj.(Ž.)*.
hržíca, *f.* die Gallmücke (ker dela na rastlinah izrastke ali hrge), *Erj.(Ž.)*.
hte, *adv.* = koli: kdo hte, kam hte (kdohte, kamhte), itd. = kdorkoli, kamorkoli, itd., *SlGor.-C.*
htẹ́ti, hčèm, *vb. impf.* pogl. hoteti.
hû, *interj.* hu! *Cig.*
húba, *f.* die Schalmei, *Hip.(Orb.)*; — prim. hoboj.
hubíka, *f. SlGradec-C.*, pogl. hudobika.
hubkáč, *m.* = hupkač, *Št.-Mur.*
hûbkati, am, *vb. impf.* „hub, hub!" rufen, *Mur.*
huč, *m.* = žantlaka! *Poh.*
húčati, ím, *vb. impf.* heftig wehen, veter huči, *C.*
hûd, húda, *adj.* böse, schlimm, arg: hudi duh, der böse Geist; hudo storiti, delati, Böses thun, freveln; hudo delo, die Missethat; hud namen, böse Absicht; hudo poželenje, böse Begierden; hude misli, böse Gedanken; hudo misliti o kom, Arges von jemandem denken; hud jezik, eine böse Zunge; huda vest, böses Gewissen; hud prepirljivec, ein Zankteufel: hud pes, ein schlimmer Hund; hud mož, ein schlimmer, strenger Mann; hud biti na koga, auf jemanden böse sein; huda beseda, feindseliges Wort; ein Scheltwort, *M.*; hudo imeti koga, arg mit jemandem verfahren; s hudim in dobrim, mit Güte und Strenge; iz huda, im Schlimmen, *C.*; hudo gledati, finster blicken; hudo se držati, eine finstere Miene machen; hude volje biti, in einer bösen Stimmung sein; huda peč, stark erhitzter Ofen, *M.*, *jvzhŠt.*; huda britev, scharfes Rasiermesser, *M.*, *Z.*; hudo žganje, hochgradiger Branntwein; hud ocet, scharfer Essig; hude krvi biti, heißblütig sein; hude jeze biti, zu heftigem Zorne geneigt sein; = gierig: tat je hud na jabolka, oven je hud na oves, *BlKr.*; hud na vino, denar, *Z.*; — hud boj, heftiger Kampf; huda je bila, es ging hitzig zu; hud vihar, ein heftiger Sturm; hudo vreme, huda ura, das Ungewitter; hudi oblaki, gewitterschwangere Wolken; huda reka, gefährlicher, reißender Strom, *M.*; huda noč, eine schlimme Nacht; hudi časi, schlimme Zeiten; hudo delo, schwere Arbeit, *Z.*, *jvzhŠt.*; huda sila, dringende Noth; hud mraz, grimmige Kälte; huda suša, große Dürre; hud smrad, heftiger Gestank; huda bolezen, schlimme, gefährliche Krankheit, (pos. die Fallsucht, *M.*); huda bolečina, heftiger Schmerz; huda rana, schwere Wunde, *Z.*; huda žeja, heftiger Durst; hud kašelj, heftiger Husten; do hudega bolan, gefährlich krank, *Ravn.-Mik.*; hudo ti bodi! (ein Fluch) *C.*; hudo in dobro, das Wohl und Wehe; hudo a. huda se mu godi, es

geht ihm schlecht; na hujem je, er ist schlechter daran; hudo a. huda je za vodo, za denar, es ist großer Mangel an Wasser, Geld, es herrscht eine Wasser-, Geldnoth; huda mu prede, er ist in der Klemme, *Jan.*; otel ga bode ob hudi (in der Noth), *Ravn.*; hudo mi je, es wird mir eng ums Herz, *Jan.*; es fällt mir hart, *jvzhŠt.*; hudo mi je za njega, es thut mir leid um ihn, *Z., jvzhŠt.*; hudo mi je, es ist mir übel, hudo mu je prišlo, er wurde unwohl, *jvzhŠt.*; — hudo = zelo, arg, sehr; hudo pretepsti, hudo potrebovati, *Cig., C.*; — = slab, schlecht: hud sad, hudo drevo, *Kast.*; huda pitna voda, *Levst. (Nauk.)*; huda je obleka ali obutev, ki uže ni cela, *Goriška ok., Kras-Erj. (Torb.)*; huda suknja, srajca, *Cig., C.*; hud črevelj, *Gor.*; hudo vidim = slabo vidim, *Gor.*; — huda roka = leva r., *Rez.-C.*; — hudo meso, wildes Fleisch, das Faulfleisch in Wunden, *Cig.*

húdec, dca, *m.* 1) böser Mensch, *Valj. (Rad)*; — 2) der Zaunkönig, *Rez.-C.*; — 3) die Gicht, *vzhŠt.-C.*

hudeníca, *f.* hudenice, „weibliche böse Geister, die den ungetauften Kindern schaden sollen", *C.*; Furien, *Št.-Cig.*

hudér, rja, *m.* = hudir, *Mur., Mik.*

hudéti, ím, *vb. impf.* mager werden, abmagern, *Jan., C.*

hudíca, *f.* die Gicht, *Mur., Cig., C.*; prijela ga je hudica (podagra), *Cv.*

hudíč, *m.* der Teufel; ta človek ti je za hudiča, ein Teufelskerl, *Erj. (Izbr. sp.)*.

hudíčati, am, *vb. impf.* = hudičevati, *Jarn., Cig.*

hudíček, čka, *m. dem.* hudič, das Teufelchen.

hudíčev, *adj.* des Teufels, Teufels-, teuflisch; hudičevo delo, das Teufelswerk; h. človek, ein teuflischer Mensch.

hudičevânje, *n.* das Fluchen mit dem Worte hudič.

hudičeváti, ûjem, *vb. impf.* den Teufel im Munde führen, mit dem Worte hudič fluchen.

hudičevâvec, vca, *m.* der mit dem Worte hudič zu fluchen pflegt, *Cig., Jan.*

hudičevâvka, *f.* die mit dem Worte hudič zu fluchen pflegt, *Cig.*

hudíčič, *m. dem.* hudič, *Cig.*

hudîčji, *adj.* Teufels-, teuflisch: Po hudičje črno lice 'ma, *Vod. (Pes.)*.

hudíka, *f.* der wollige Schneeball (viburnum lantana), *Caf (Vest.)*; — prim. hudobika, dobrika.

hudiman, *m.* der Teufel, *C., Valj. (Rad)*; glej hudimana, citre bi me bile ob grunt pripravile, *Andr.*; tudi: hudíman, *Dol.*; — blažja beseda nam. hudič.

hudîmer, rja, *m.* = hudiman, *Z., Štrek., Jurč., jvzhŠt.*

hudína, *f.* das Böse, das Schlechte, *C.*; das wilde Fleisch, der Auswuchs am Körper, der Schwamm, *Cig., Jan., M.*; der Krankheitsstoff: hudina leze iz telesa, *Vrt.*; h. gre iz bolnika, *Svet. (Rok.)*, *Dol.-Erj. (Torb.)*; — = slabo vreme, *Krn-Erj. (Torb.)*.

hudír, rja, *m.* der Teufel: gozdni h. = mandril, der Waldteufel (papio mormon), *Jan., Erj. (Ž.)*.

hudírjev, *adj.* des Teufels; verteufelt, *Cig.* hudirjev človek, ein Teufelskerl, *Cig.*

hudírski, *adj.* teuflisch, Teufels- (v kletvicah): to je hudirsko delo! *SlGor.-C., jvzhŠt.*

hudîrstvọ, *n.* die Teufelei. *SlN.*

hudírščak, *m.* = hudir, *SlGor.-C.*; der Dämon, *Zora.*

hudíti, ím, *vb. impf.* 1) h. kaj, tadeln, *C.*; — 2) schaden: to mi hudi, *C.*; — 3) h. se, böse sein, sich ärgern, *Mur., Cig., Jan., C., M.*; h. se na kaj, *LjZv.*; general se je hudil nad njih nepokorščino, *Vod. (Izbr. sp.)*.

hudník, *m.* der Teufel.

hudóba, *f.* 1) die Bosheit; iz hudobe kaj storiti; sama hudoba ga je, er ist die lautere Bosheit; — 2) der Zorn, der Ingrimm: s hudobo, mit Ingrimm, *C.*; prim. zloba; — 3) (o osebah) der Schlimme, der Bösewicht: ta hudoba! ti hudoba ti! — der böse Geist, der Teufel; — 4) die Scham, die Genitalien, *Gor.*

hudobávljati, am, *vb. impf.* Böses thun, *Jan., M.* (morda nap. *impf. ad* hudobiti?).

hudóbec, bca, *m.* der Böse, der Teufel, *Jan., M., Let.*; — = škrat, *LjZv.*

hudóben, bna, *adj.* boshaft, böse; h. namen, böse Absicht; hudobna poškodba, boshafte Beschädigung, *Cig.*; hudobni jeziki, Lästerzungen.

hudobîčje, *n.* = hudobika, *C.*

hudobîja, *f.* die Bosheit; to je sama h.! das ist reine Bosheit! die boshafte That; hudobijo storiti, einen Frevel verüben, *Cig.*

hudobijân, *m.* = hudič, *Npes.-Kres.*

hudobíka, *f.* der wollige Schneeball (viburnum lantana), *Št.-C., Poh.-Erj. (Torb.)*; — = jerebika, die Vogelbeere, *SlGradec-C.*

hudobîlnik, *m.* der Stechapfel, (datura stramonium), *SlGor.-Erj. (Torb.)*.

hudobíti, ím, *vb. impf.* 1) Böses thun, *Z.*; — 2) = kvariti, *Dol.*; — 3) h. se, sich ärgern, *Bes.*

hudobljìv, íva, *adj.* = hudoben, *Mur.*; hudobljivo srce, *C.*

hudobljívost, *f.* = hudobnost, *Mur.*

hudôbnež, *m.* böser, boshafter Mensch, der Bösewicht.

hudôbnica, *f.* 1) böses, boshaftes Weib; — 2) das Fieber, *Meg., C., Z.*; — 3) neka trava, *C.*

hudôbnik, *m.* = hudobnež; hudobnik je v svoji hudobi le naprej silil, *Jap. (Prip.)*; hudobniki so ga vlekli črez zobe, *Jurč.*

hudobnják, *m.* = hudobnik, *C., kajk.-Valj. (Rad)*.

hudóbnost, *f.* die Boshaftigkeit, die Bosheit, die Bösartigkeit.

hudobováti, ûjem, *vb. impf.* 1) Böses thun, *Jan.*; h. koga, mißhandeln, *Mur.*; — 2) fluchen, grimmig poltern, *C., Z.*; nikdo jih ni razsajati ali hudobovati čul, *Slom.*; h. se nad čim, über etwas fluchen, unwillig sein, *C.*

hudočînstvọ, *n.* = hudodejstvo, *Mur.*

hudodêjec, jca, *m.* der Missethäter, *nk.*
hudodêjstvǫ, *n.* die Missethat, das Verbrechen, *Jan.*, *C.*, *nk.*
hudodêjski, *adj.* verbrecherisch, criminell, *Jan.*
hudodêłec, łca, *m.* = hudodelnik, *Cig.*, *Jan.*; Bog tepe hudodelce po hudodelcih, *Ravn.*; naj ne mamijo hudodelca, še dalje počenjati kazensko dejanje, *Levst. (Nauk.)*
hudodę́łen, łna, *adj.* übelthätig, verbrecherisch, *Cig.*, *Jan.*
hudodéliti, dę̑lim, *vb. impf.* Uebelthaten begehen, böse handeln, freveln, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Ravn.*
hudodêłka, *f.* = hudodelnica, *Cig.*, *Jan.*
hudodêłnica, *f.* die Missethäterin, die Verbrecherin, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
hudodêłnik, *m.* der Missethäter, der Verbrecher, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj*, *Jap.*, *Škrinj.-Valj. (Rad)*, *kajk.-Valj. (Rad)*, *nk.*
hudodêłski, *adj.* übelthäterisch, verbrecherisch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
hudodêłstven, stvena, *adj.* criminell, *Cig.*
hudodêłstvǫ, *n.* die Missethat, das Verbrechen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *nk.*; slediti vsako h., *Levst. (Nauk.)*; h. umora, tatvine, *nk.*
hudodełstvováti, ûjem, *vb. impf.* Missethaten, Verbrechen verüben, *Zora.*
hudoglèd, glę́da, *adj.* finster blickend: h. človek, *Jurč.*; — = grdogled, scheelsüchtig, *Cig.*
hudoglêdec, dca, *m.* hudogled človek, *Valj. (Rad).*
hudoglę́den, dna, *adj.* finster, zornig blickend, *Fr.-C.*; — = grdogleden, scheelsüchtig, *Cig.*
hudoglêdnik, *m.* der finster, zornig Blickende *C.*
hudojezîčnik, *m.* der eine böse Zunge hat, das Lästermaul, *Slom.-C.*
hudoklę́ten, tna, *adj.* der arg flucht, *C.*
hudoklêtnik, *m.* der arge Flucher, *C.*
hudolès, lę́sa, *m.* = hudobika, *Z.*
hudolésovina, *f.* = hudobika, *Z.*; — der Hartriegel (cornus sanguinea), *M.*, *Rib.-C.*, *Lašče-Erj. (Torb.).*
hudolę́ten, tna, *adj.* missjährig *Z.*; — mager (o živini in človeku), *Gor.*
hudolêtnež, *m.* magerer Mensch, *nk.*
hudolêtnica, *f.* das Berufkraut (erigeron canadensis), *Mur.*, *Medv. (Rok.)*; — „eine Art Unkraut mit großen Bohnen", *vzh-Št.*, *ogr.-C.*; — „eine Art Bergblümchen, blassgelb blühend", *Mariborska ok.-C.*
hudolêtnik, *m.* 1) kdor o hudi letini prosjači, *Levst. (Zb. sp.)*; — 2) = čuk, *Fr.-C.*; — 3) eine Art gemeine Fisole, *Celjska ok.-C.*
hudolétovina, *f.* *Z.* pogl. hudika.
hudomíseln, sełna, *adj.* arggesinnt, übeldenkend, *Mur.*, *Jan.*
hudomišljìv, íva, *adj.* Böses sinnend, *ogr.-C.*
hudomúšen, šna, *adj.* bössaunig, *C.*; hudomušno je pesnikov pleme, *Zv.*; h. črnogledec, *Zv.*; schalkhaft; h. človek, hudomušno kaj povedati.
hudomûšnež, *m.* = hudomušnik, *SlN.*
hudomûšnik, *m.* hudomušen človek, *SlN.*
hudomúšnost, *f.* die Bössaunigkeit, die Schalkheit.

hudonǫ́sen, sna, *adj.* unheilbringend, *Let.*; čaščenje hudonosnih prikazni, *Bes.*
hudoréči, rę́čem, *vb. pf.* nam. hudo reči, fluchen, schimpfen, *Trub.-C.*; (po lat. maledicere).
hudorękati, am, *vb. impf.* *ad* hudoreči, *C.*
hudosúmen, mna, *adj.* argwöhnisch, *Z.*; tesni nauki hudosumnih ljudi, *Vod. (Izbr. sp.).*
hudǫ̑st, *f.* die Schlimmheit, die Schärfe, *Cig.*
hudošę́gast, *adj.* übelgesittet, *Hip.-C.*
hudóta, *f.* das Böse, das Uebel, *Blc-C.*
hudoùm, úma, *m.* neka trava, ki raste v bukovju, *C.*
hudoúmen, mna, *adj.* = blazen, (hudumen) *Jarn.*
hudoúmiti, ûmim, *vb. impf.* = blazniti, rasen, (hudumiti) *Jarn.*; (= h. se, *M.*).
hudoúmnost, *f.* = blaznost, (hudumnost) *Jarn.*, *Mur.*
hudoûrec, rca, *m.* = hudournik, *C.*
hudoúren, rna, *adj.* Gewitter-, gewitterhaft, *Cig.*, *Jan.*; hudoûrni oblaki, Gewitterwolken, *Cig.*, *SlN.*; wetterlaunisch, wetterwendisch, *V.-Cig.*
hudoûrnica, *f.* 1) velika h., = hudournik 2), *Cig.*, *Levst. (Nauk)*, *Frey. (F.)*; — 2) neka bajeslovna rastlina, *Bes. 1870. 10.*
hudoûrnik, *m.* 1) der Wildbach, der Gießbach; der Maibrunnen, die Hungerquelle, *Jes.*; — 2) der Segler, die Mauerschwalbe (cypselus apus), *Erj. (Ž.)*; — planinski h., der Alpensegler (cypselus melba), *Cig.*, *Erj.-C.*, *Frey. (F.)*; — 3) hudourniki so duše nekrščenih otrok, *vzhŠt.-Pjk. (Črt. 56.).*
hudovânje, *n.* der Aerger, *Cig.*; das Schmälen: h. in groženje inženirjevo, *Jurč.*
hudováti se, ûjem se, *vb. impf.* böse sein, sich ereifern, sich ärgern; h. se nad kom, über jemanden ungehalten, erbittert sein, *Cig.*, *C.*, *Ravn.-Jan. (Slovn.)*; h. se na koga, jemanden beschimpfen, *C.*; einen übel anlassen, *Cig.*, *C.*; kdor nima druzega dela, pa se ob mene huduje (schmält auf mich), *Jurč.*; tudi h. koga: Pasterke in pasterkinje Bo hud'vala mačeha, *Slom.*
húdovina, *f.* = hudovitovina (?): s hudovino nekateri vino barvajo, *jvzhŠt.*
hudovîrje, *n.* der Ort, wo das Wasser durchschlägt, = sačišče, *Cig.*
hudovît, *adj.* schlimm, schädlich, *Nov.-C.*
hudovíta, *f.* = hudovitovina, *Z.*
hudovîtost, *f.* die Schlimmheit, *C.*
hudovítovina, *f.* der wollige Schneeball (viburnum lantana), *Cig.*
hudovǫ̑ljec, ljca, *m.* der Uebelwollende, *Cig.*, *C.*; der Boshafte, *Jan.*
hudovǫ́ljen, ljna, *adj.* 1) böswillig, missgünstig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) übelgelaunt, *Jan.*, *C.*; hudovoljno se držati, *Jap. (Prid.).*
hudovǫ̑ljnež, *m.* der Böswillige, der Uebelgesinnte, *Cig.*, *C.*, *M.*
hudovǫ̑ljnik, *m.* der Böswillige, *Z.*; schelmischer Mensch, *Cig.*
hudovǫ́ljnost, *f.* 1) die Böswilligkeit, der Argsinn, *Cig.*, *ogr.-M.*; — 2) der Missmuth, *Jan.*

hudovoščljiv, íva, *adj.* schadenfroh (hudovóščljiv), *Mur.*

hudozîmec, mca, *m.* nav. *pl.* hudozimci, die Heiligen, deren Festtage in die strenge Winterszeit fallen (Paulus, Antonius, Agnes, etc.), *Svet.(Rok.).*

hudožéljen, ljna, *adj.* übelwollend, schadenfroh, *C.*

hudožêljnik, *m.* der Uebelwollende, *M.*

hudožéljnost, *f.* die Schadenfreude, *C.*

hudožîv, živa, *adj.* schlecht aussehend, kränklich, *C.*

hudožîvnik, *m.* der mühselig Lebende, *Notr.*

huhâłka, *f.* = gugalica, die Schaukel, *Št.-C.*; — die Hängematte, *Valj.(Rad).*

huhati, am, *vb. impf.* = gugati, *C.*

huhnjáti, âm, *vb. impf.*, *Mur.*, pogl. hohnjati.

huhorica, *f.* der Sturmwind, *C.*; — prim. hohorin.

huhúkati, kam, čem, *vb. impf.* schreien (wie die Eule): sova huhuče, *C.*, *Z.*

huhúriti se, ûrim se, *vb. impf.* = šešuriti se, šopiriti se, *Blc-C.*

hûj, *interj.* huj, huj! Zuruf an Schweine, *SlGor.-C.*, *jvzhŠt.*

hûjati, am, *vb. impf.* 1) = hujšati, *Savinska dol.-C.*; — 2) h. se, schlimm sein, zürnen, greinen, schelten, *M.*, *C.*; lamentieren, *Kobo-rid-Erj.(Torb.).*

hujâva, *f.* das Elend, das Missgeschick, die Drangsal, *ZgD.*, *Polj.*

hujeváti se, ûjem se, *vb. impf.* = hudovati se, sich ärgern, *Tolm.-Štrek.(Let.).*

hujkáč, *m.*, *Jan.*, pogl. hupkač.

hûjs, *interj.* = hus, *C.*, *Št.*

hujsen, sna, *adj.* = hud: h. pes, *kajk.-Valj.(Vest.).*

hujskáč, *m.* der Hetzer; — pogl. huskač.

hûjskati, am, *vb. impf.* hetzen; — pogl. huskati.

hújstiti, im, *vb. impf.*, *jvzhŠt.*, pogl. hustiti.

hûjšanje, *n.* 1) das Verschlimmern; — 2) das Abmagern.

hûjšati, am, *vb. impf.* 1) verschlimmern, h. se, sich verschlimmern; — 2) ärgern, Aergernis geben, *M.*, *Z.*; — 3) mager machen, zehren: bolezen ga hujša, *Cig.*; — h. se, mager werden, *Cig.*; — 4) *intr.* hujšati, mager werden, hagern, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

hûk, *m.* 1) der Hauch, *Cig.*; — 2) das Geräusch, *Rez.-C.*

húka, *f.* der Tumult, der Lärm: huka in buka, *SlN.*, *Vrt.*, *Zv.*, *Erj.(Zb. sp.).*

hukáč, *m.* der Pfuster, *Cig.*

hûkati, kam, čem, 1) hauchen, pusten, *Cig.*, *Jan.*, *C.(BlKr.)*; v roke h., *Vrt.*; sv. Luka v roke huka, *Istra-Erj.(Torb.)*; na pleča in sluhe mu hučejo s toplo sapo, *Pjk.(Črt.)*; — 2) lärmen, schreien, *Rez.-C.*; — (o sovi), *Valj.(Rad).*

hûkež, *m.* der Hauch: sv. Lukež v roke hukež, *Lašče-Erj.(Torb.).*

húkniti, hûknem, *vb. pf.* 1) hauchen, *Cig.*; h. v zrcalo, *Vrt.*; — 2) aufschreien, aufächzen, *Bes.*

1. **húla**, *f.* der Bug, *Gor.-Mik.*, *Valj.(Rad)*; — prim. hil.

2. **húla**, *f.* die Beschimpfung, *Slom.-C.*; — hs.

húlati, am, *vb. impf.* verspotten: h. koga, *C.*; — prim. 2. hula.

húlavec, vca, *m.* der Trotzkopf, *Mur.*

hûłba, *f.* der Tadel, *C.*; — prim. 2. huliti.

hûlež, *m.* 1) der Trotzkopf, *Mur.*; — 2) kozje ime, *Krn-Erj.(Torb.).*

1. **húliti**, hûlim, *vb. impf.* 1) biegen, neigen, *Hal.-C.*; derviši čelo k zemlji hulijo, *SlN.*; konj ušesa huli, richtet die Ohren nach rückwärts, *C.*; — h. se, schlummernd nicken, *C.*; huli se mi = dremlje se mi, *vzhŠt.-C.*; — 2) h. se, sich ducken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; mačka se huli, *Z.*; konj se huli = ušesa huli, *SlGor.-C.*; — sich demüthig stellen, sich verstellen, heucheln, *Cig.*, *C.*; Bogu se huliti, *Z.*; — h. se, erbittert sein, trotzen, *Mur.*, *Met.*

2. **húliti**, im, *vb. impf.* tadeln, missbilligen, lästern, *Cig.*, *C.*; oni hulijo, česar ne razumejo, *Cv.*; — hs.

3. **húliti**, im, *vb. impf.* blasen: veter huli, *C.*; — hauchen: v roke huliti = hukati, *Fr.-C.*; — prim. fuliti.

hulîvec, vca, *m.* kdor se huli, *Levst.(Zb. sp.)*; — prim. 1. huliti 2).

1. **húljenje**, *n.* 1) das Sichducken, *Valj.(Rad)*; duckmäuserisches Benehmen, die Verstellung, *Cig.*

2. **húljenje**, *n.* das Tadeln, das Lästern, *Cig.*; — hs.

humanîst, *m.* gojitelj humanizma, der Humanist.

humanîzem, zma, *m.* najbolj na staroklasični uk se upirajoča duševna izobrazba, der Humanismus.

humōr, rja, *m.* duhovita, dobrohotno šaljiva presoja človeških slabosti, der Humor.

humorîst, *m.* kdor humoristično govori ali piše, der Humorist.

humorîstika, *f.* humoristično govorjenje ali pisanje, der Humor, *Cig.(T.).*

humorîstičen, čna, *adj.* s humorjem govorjen ali pisan, humoristisch.

humōrski, *adj.* humoristisch, *LjZv.*

húntalo, *n.* der durch die Nase redet, *Istra-C.*

húntati, am, *vb. impf.* durch die Nase reden, näseln, *Jan.*, *Istra-C.*

hupáč, *m.* der Wiedehopf, *vzhŠt.-C.*

húpati, pam, pljem, *vb. impf.* (den Laut hup hören lassen), schreien, *Mik.*

hupkáč, *m.* = hupač, *C.*, *Ščav.*

hurâ, *interj.* hurrah! (vojaški bojni, tudi slavilni krik).

hûrda, *f.* närrischer, thörichter Mensch (psovka), *vzhŠt.-C.*

hûrdež, *m.* = hurda, *C.*

hurhurováti, ûjem, *vb. impf.* kaudern (o puranih), *ogr.-C.*

husár, rja, *m.* = huzar, *po drug. slov. jezikih-Cig.*

hûs, *interj.* Zuruf an Schweine, *C.*

hûskanje, *n.* das Hetzen.

huskáč, *m.* der Hetzer.
hûskar, rja, *m.* = huskač, *Cig.*
hûskati, am, *vb. impf.* hetzen, *Cig.*, *Jan.*; nav. hujskati; — prim. bav. huss, huss! ein Ausruf, womit man ein Thier zu hetzen pflegt, an-, auf-hussen, *Štrek.(Arch.).*
hûskavec, vca, *m.* = huskač, *Cig.*
hústiti, im, *vb. impf.* hetzen, reizen, *M.*, *C.*; psa h., *C.*
hûš, *interj.* Zuruf an Schweine, um sie fortzutreiben, *BlKr.*; — huš huš! (tako se govori po otročje, kadar je mraz).
hûškati, am, *vb. impf.* jauchzen, *Hal.-C.*, *Npes.-Vraz.*; — prim. uškati.
húškniti, hûšknem, *vb. pf.* hastig aussprechen, *SlN.*, *Nov.*
huzár, rja, *m.* posebna vrsta vojakov konjenikov, der Husar.
huzárski, *adj.* Husaren-.
hval, *m.* na hval priti, nam. na hvalo p., zustatten kommen: črešnje pridejo na hval, *Gor.*; črez sedem let vse na hval pride, („na hval'") *Polj.*; — pogl. hvala 3).
hvála, *f.* 1) das Lob; hvalo dajati komu, jemanden preisen, verherrlichen; pojte hvalo Gospodu, lobsinget dem Herrn; hvale vreden, lobenswert; hvale, Lobsprüche, *C.*; velike hvale dajati, große Lobsprüche ertheilen, *Cig.*; na hvale kam priti, auf lobende Anempfehlung hin irgend wohin kommen, *C.*; hvalo šteti komu, eine Lobrede jemandem halten, *M.*; svoja hvala se po blatu valja, = eigenes Lob stinkt, *Npreg.*; — 2) der Dank; hvala! ich danke! hvala lepa! (lepo hvalo, *Št.-C.*); schönen Dank! lepa hvala Vam bodi za pisemce, *Levst.(Zb. sp.)*; — hvala (bodi) Bogu! Gott sei Dank! hvalo (hvale) dolžan biti, zu Dank verbunden sein, *Cig.*, *nk.*; — 3) na hvalo priti (hoditi, biti), zustatten kommen, zugute kommen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*; morda mi utegne še na hvalo priti, (= „so dass ich Dank dafür wissen werde"), *Levst.(Zb. sp.)*; vse to gospodarju na hvalo pride, *Vrtov.(Km. k.)*; te ugodnosti bodo vsem na hvalo hodile, *DZ.*; — po hvali mi je = na hvalo mi je, *C.*; es ist mir erwünscht, *Jan.*; tudi: v hvalo mi je, *C.*
hvalè, éta, *m.* der Ruhmredige, der Prahler, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*
hvâlec, lca, *m.* 1) der Lobredner, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Ruhmredige, der Prahler, *Dalm.*, *ogr.-M.*
hvalę̂čka, *f.* die Prahlerin, *Dol.*
hvalę́ka, *f.* das Loblied, *ogr.-C.*
hvalę́kati, am, *vb. impf.* Loblieder singen, *ogr.-C.*
hválen, lna, *adj.* 1) Lob-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; hvâlna pesen, das Loblied, das Lobgedicht, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj*; hvalni listi, Lobbriefe, *Dalm.*; — lobreich, *Cig.*, *Jan.*; — lobenswert, *M.*, *nk.*; — 2) = zahvalen, dankbar: v hvalni spomin, *C.*; Dank-: hvalna nedelja, der Danksonntag, *M.*; hvalni god, das Dankfest, *Ravn.*; — govori se nav. hvalen, ne: hvalen.
hvâleška, *f.* = hvalivka, *Mur.*

hvalevrę́den, dna, *adj.* = hvale vreden.
hvalevrę́dnost, *f.* die Löblichkeit, die Rühmlichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
hvâlež, *m.* 1) der lästige Lobredner, *Z.*; — 2) der Prahler, *Cig.*
hvalę́žen, žna, *adj.* 1) dankbar; h. biti komu za kaj; h. o nauku *Vrt.*; — 2) = hvalen (Lob-): hvaležna pesen, *Trub.*
hvalę́žnost, *f.* die Dankbarkeit.
hválica, *f. dem.* hvala; kleines Lob, *Dict.*, *Zora*; na hvalico kupiti, auf das Lob hin kaufen, *C.*
hvalîčar, rja, *m.* = hvalisavec, *Levst.(Zb. sp.).*
hvalílen, lna, *adj.* anpreislich, (-iven), *Cig.*
hvalísanje, *n.* die Lobhudelei, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
hvalîsar, rja, *m.* = hvalisavec, *ZgD.*
hvalísati, am, *vb. impf.* lobhudeln, übermäßig loben, herausstreichen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — hs.
hvalísav, *adj.* lobhudlerisch, *Z.*
hvalísavec, vca, *m.* der Lobhudler, *Cig.*, *Jan.*
hvalisûn, *m.* der Lobhudler, *Cig.*
hvalîtelj, *m.* der Lober, der Lobredner, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*; sam svoj h., *kajk.-Valj.(Rad).*
hvalîtev, tve, *f.* das Lob, die Anpreisung, *Jan.*, *ZgD.*
hváliti, im, *vb. impf.* 1) loben, rühmen, preisen; na pretezo h., übermäßig loben, *ZgD.*; komu kaj hvaliti, jemandem etwas anpreisen, anrühmen; vsaka lisica svoj rep hvali; vsak berač svojo malho hvali, jeder Krämer lobt seine Ware, *Npreg.*; — lobpreisen: hvalite Gospoda! hvaljen bodi Bog! — h. se s čim, sich einer Sache berühmen; hvali se z dobro glavo, da ima dobro glavo; hvali se, da je imel dobro letino; ne da bi se hvalil, ohne mich zu rühmen; — 2) danken; h. koga za kaj; Boga hvali, da si zdrav, danke Gott, dass du gesund bist; (h. komu za kaj, jemandem wofür Dank wissen, *Krelj*, *ogr.-C.*); — h. se komu za kaj, jemandem Dank zollen für etwas, *Cig.*; vselej se mu tedaj hvalite za vse dobrote, *Ravn.*
hvalîvec, vca, *m.* der Lober, der Lobredner, der Rühmer, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
hvalîvka, *f.* die Loberin, die Lobrednerin, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
hvalîvski, *adj.* lobrednerisch, *Cig.*
hváljenje, *n.* 1) das Loben, das Preisen; — 2) das Danken.
hvâlnica, *f.* 1) das Loblied, *Cig.*, *Jan.*; die Hymne, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) das Danklied, *Jan.*
hvâlnik, *m.* der Lobredner, *Mur.*
hválnost, *f.* die Löblichkeit, *Mur.*, *nk.*; — nav. hvalnost.
hvaloglâsje, *n.* die Lobhudelei: Kder so bili zrna prazne, Ne doda ga hvaloglasje, *Levst.(Zb. sp.).*
hvalonǫ́sen, sna, *adj.* rühmend: hvalonosna beseda, *Levst.(Zb. sp.).*
hvalopę̂v, pę́va, *m.* zahvalni spev, der Dankgesang, *Cig.*
hvalopę̂vec, vca, *m.* der Lobsinger, *Cig.*

hvalopìs, pisa, *m.* die Lobschrift, *Jan.*, *Cig. (T.)*.
hvalopîsec, sca, *m.* der Panegyriker, *Jan.*
hvalospèv, spéva, *m.* der Lobgesang, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*
hvalovît, *adj.* lobreich, *Cig.*, *Jan.*; — löblich, *Mur.*, *Jan.*
hvalovíten, tna, *adj.* berühmt, *C.*; — löblich, *Guts.-Cig.*
hvalovrẹ́den, dna, *adj.* = hvale vreden, *Mur.*, *Cig.*
hvalovzdávanje, *n.* die Danksagung, *ogr.-C.*
hvaložéljen, ljna, *adj.* lobsüchtig, *Mur.*, (hvaleželen), *Guts.*
hvaložŕten, tna, *adj.* = hvaloželen, *Guts.*
hvâłščina, *f.* die Danksagung, das Dankopfer, *C.*, *Ravn.-Valj. (Rad)*.
hvalûn, *m.* der übermäßig Lobende, *Cig.*
hvastáč, *m.* der Prahler, *V.-Cig.*
hvastarîja, *f.* die Prahlerei, *V.-Cig.*
hvastáti, âm, *vb. impf.* prahlen, *V.-Cig.*, *C.*; — prim. hlastati.
hvastàv, áva, *adj.* prahlerisch, *V.-Cig.*
hvastâvec, vca, *m.* der Prahler, *Kast.-C.*
hvastâvka, *f.* die Prahlerin, *V.-Cig.*
hvastávost, *f.* die Prahlsucht, *V.-Cig.*
hvât, *m.* 1) = seženj, *vzhŠt.-C.*; — 2) der Griff (pri glasbi), *Cig. (T.)*; na vse hvate, so viel man umfassen kann, *Zora*.
hvatáč, *m.* der Greifer, *Cig.*
hvatân, *m.* črni h., der Klammeraffe, *Cig.*
hvátati, am, *vb. impf.* greifen, haschen, *Cig.*, *Jan.*, *Hal.*, *Fr.-C.*; — betasten, *Rihenberk-Erj. (Torb.)*.
hvátiti, hvâtim, *vb. pf.* = prijeti, *Cig.*, *Jan.*; — hs.?
hvǫ̑ja, *f.* = hoja, *C.*
hvǫ́jevje, *n.* = hojevje, Nadelholz, *Cig.*, *Jan.*
hvǫ̑st, *m.* 1) der Schweif, *Let.*, *Vrt.*, *SlN.* (stsl.); 2) der Traubenkamm (= repek): pleve, prazno klasovje ino hvosti ali ozobki človeškega uka, *Krelj*. („Traben und Spreu menschlicher Lehre", *Spang.*).
hvǫ̑sta, *f.* = hosta 3): Vsak drugačno hvosto meša, *Levst. (Zb. sp.)*.
hvǫ̑šč, *m.* 1) der Stachelhalm (equisetum), *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Strohwisch, *Danj.-Mik.*

I.

ì, *interj.* izraža največ nevoljo, tudi začudbo: i! ei! i, kaj pa delaš! was treibst du denn! i' kaj ti je? was ist dir denn? *Mur.*, *Cig.*; i pa pojdi! nun so geh! *Z.*; i pa mu reci! nun so sag es ihm! *Mur.*, *Met.*; i no! je nun! *Cig.*, *Jan.*
ì, *conj.* 1) = in, *Jan.*, *Mik.*, *nk.*, *ogr.*, *kajk.*; — 2) auch, selbst, *Jan.*, *ogr.*, *kajk.*, *nk.*; — 3) i—i, sowohl — als auch, *Jan.*, *nk.*
íba, *f.* *Cig.*, *Ščav.-C.*, pogl. iva.
îbis, *m.* der Ibis (ibis religiosa), *Erj. (Ž.)*.
iblájtar, rja, *m.* der Zollwächter; — iz nem. „Ueberreiter", *Kr.*
iblájtarček, čka, *m. dem.* iblajtar: šli so za pisarčke in iblajtarčke, *LjZv.*
íbov, *adj.* *Cig.*, *Jan.*, pogl. ivov.
íbovec, vca, *m.* neka iba (iva), ki je veča od navadne, *C.*
íca, *f.* junge, kleine Kuh, *Št.-Valj. (Rad)*; Moja ica breja, *Npes.-Vraz.*
îcek, cka, *m.* junges, männliches Kalb, *Št.-Valj. (Rad)*; tudi (nežno): = volek, *vzhŠt.*
ícika, *f.* junge, kleine Kuh, *Valj. (Rad)*; — božja icika = božja kravica, der Frauenkäfer, *Št.-Valj. (Rad)*.
îcka, *f.* = kravica, *vzhŠt.*
ideal, *m.* vzor, das Ideal.
ideālen, lna, *adj.* vzoren, ideal, idealisch.
idealist, *m.* kdor je za vzore vnet, der Idealist.
idealizem, zma, *m.* vnetost za vzore, der Idealismus.
idealizováti, ûjem, *vb. impf.* lepše, vzornejše kaj kazati, ko je v resnici, idealisieren, *Cig. (T.)*.
idealnost, *f.* vzornost, die Idealität.
ídec, dca, *m.* = hodec, *C.*
idēja, *f.* misel, die Idee.
idénje, *n.* das Gehen, der Gang, *ogr.-C.*, *Danj. (Posv. p.)*.
idēntičen, čna, *adj.* isti, identisch, *Žnid.*, *Cel. (Ar.)*, *nk.*
identifikováti, ûjem, *vb. impf.* identificieren, *Cig. (T.)*, *nk.*
idijōt, *m.* nevednež, der Idiot.
idīla, *f.* pesem, slikajoča prirodno, nedolžno življenje, die Idylle.
idīlski, *adj.* idyllisch.
idǫ̑čki, *adv.* = gredoč, *kajk.-Mik.*
îdoma, *adv.* = gredoč, im Vorübergehen, *C.*, *Hal.-Mik.*
íga, *f.* die Sahlweide (salix caprea), *Medv. (Rok.)*.
igavec, vca, *m.* pokvarjeno iz: jaglec, *Rodik-Erj. (Torb.)*.
ígelj, glja *m.* eine Art Joch, (Kopfjoch?), *Z.*
îgeljc, geljca, *dem.* igelj; *m.* das Kopfjoch, *V.-Cig.*
ígełnica, *f.* die Nadelbüchse, *Cig.*, *Jan.*; pravilneje: igelnica.
ígełnik, *m.* = igelnica, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; pravilneje: igelník.
igełnína, *f.* das Nadelgeld, *Cig.*
igełski, *adj.* Nadel-, *Mur.*
igệsarica, *f.* veržica, ki veže igo na oje, (igeserica) *Bolc-Erj. (Torb.)*; — prim. igo.
ígev, gve, *f.* eine Art Jochholz, *Jan.*, *Mik.*
igla, in: iglà, è, *f.* 1) die Nadel: naprsna i., die Vorstecknadel, *Jan.*; i. probadača, die Piquiernadel, *h. t.-Cig. (T.)*; i. magnetnica, die Magnetnadel, i. kompasnica, die Compassnadel, *Cig. (T.)*; — die Nadel am Baume,

Cig., *Jan.*; — 2) langer eiserner Nagel beim Wagen, = iglica 2), *C.*; — der Jochriemnagel, *C.*; — der Stift (bes. mit einem Kopfe), *Cig.*; — zatezniča i., der Stift am Schnürband, *Jan.* (*H.*); — 3) ona ostrina, ki nože pri brušnji odpada, die Feuerecke, *Cig.*, *Skrilje*, *Bolc-Erj.(Torb.)*, *Dol.*; balta nima nič igle, *BlKr.*; iglo izbrusiti, *Z.*; — 4) der Nadelfisch (syngnathus acus), *Cig.*, *Erj.(Ž.)*; — der Hornhecht (belone vulg.), *Cig.*, *Prim.-Erj.(Torb.)*.

iglár, rja, *m.* 1) der Nadler, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Nadelbüchse, *M.*, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*.

iglaríca, *f.* die Nadlerin, *Cig.*, *Jan.*

iglarȋja, *f.* = iglarstvo, *Cig.*

iglárski, *adj.* Nadler-, *Mur.*; iglarsko blago, die Nadlerware, *Cig.*, *Jan.*

iglârstvo, *n.* das Nadlerhandwerk, *Cig.*, *Jan.*

íglast, *adj.* nadelförmig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — voll Nadeln: iglasto drevje, die Nadelbäume, *Zv.*

iglàt, áta, *adj.* voll Nadeln, *M.*, *Z.*

íglavec, vca, *m.* der Nadelbaum, *Jan.*

iglèc, (igèlc), gelcà, *m.* die Aurikel (primula auricula), *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Tolm.*; — prim. jaglec.

iglȩ̑n, *adj.* Nadel-, *Mur.*, *nk.*; iglena ušesa, *Krelj.*

iglȩ̑nast, *adj.* = iglast, *Mur.*

igleníca, *f.* 1) = igelnica, *Mur.*; — 2) = iglenjača, das Zündnadelgewehr, *nk.-C.*

iglenjáča, *f.* das Zündnadelgewehr, *nk.*

iglenják, *m.* die Nadelbüchse, *vzhŠt.-C.*; — das Nadelpolsterchen, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*

iglíca, *f. dem.* igla: 1) kleine Nadel; — kleiner Stift; — 2) ein eiserner Nagel am Wagen, der das Vorder- oder Hintertheil desselben an dem Langbaume festhält, *Cig.*, *Ljub.*; iglica gre skozi oplen, blazino, soro in os, *Gor.*, *Notr.*; — der Deichselnagel, der die Deichsel im Deichselarme befestigt, *Cig.*, *Dol.*, *Gor.*; — der Jochnagel, *C.*; jarmove iglice so lesene ali železne, *Levst.(Zb. sp.)*; — iglica je zataknjena v konec kambe ter jo drži v jarmu, *Štrek.*, *Notr.*, *Dol.*; — der Sperrnagel in den Sägemühlen, *V.-Cig.*; — das Schemeleisen der Weber, *Cig.*; — 3) iglica, zemlja z gnilim igličevjem, *Poh.*; — 4) = igla 3): iglica se mora kosi odbrusiti z oslo, *Dol.*; — 5) die Meernadel, *Cig.*; pogl. igla 4); — tudi: der Steinbeißer (cobitis taenia), *Bilje pri Gorici-Erj.(Torb.)*; — 6) rastline: eine Art Storchschnabel (geranium), *SlGor.-C.*; — die Hauhechel (ononis), *Z.*; — = jaglec, *Dol.*; — naglaša se tudi: iglicà, *Gor.-Valj.(Rad.)*, in íglica.

iglîčar, rja, *m.* der Nadler, *Cig.*, *M.*

iglîčarica, *f.* die Nadlerin, *Cig.*

iglíčast, *adj.* nadelförmig, *Cig.*; igličasta ježica, die Nadeldrüse (eine Krystallisationsart), *V.-Cig.*

iglîčevje, *n. coll.* die Baumnadeln, die Nadelstreu, *Poh.*; — das Nadelholz, *Z.*

iglîčje, *n.* = igličevje, *Z.*

iglîčnat, *adj.* mit Nadeln versehen: igličnato drevje, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*.

iglîčnica, *f.* die Nadelbüchse, *Gor.*

iglokǫ̑žec, žca, *m.* (iglokožci), Stachelhäuter (echinodermata), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.

iglovníca, *f.* = igelnica, *M.*

igǫ̑, igȩ̑sa, *n.* 1) das Joch, *Valj.(Rad.)*; (igo, igesa, kravji jarem, *Bolc-Erj.[Torb.]*); — 2) die Wage am Wagen, *C.*, *Z.*; — igo, *Levst.*

1. **igovec**, vca, *m.* der Jochochs, *C.*

2. **igovec**, vca, *m.* = igovina, *Z.*; die Sahl- oder Palmweide (salix caprea), *Z.*

igǫ̑vina, *f.* die Sahlweide (salix caprea), *Dolenji Kras-Erj.(Torb.)*.

ígovnica, *f.* die Jochweide, *Polj.*, *Mariborska ok.*

ígra, in: igrà, è, *f.* das Spiel; otročja, pastirska i., das Kinderspiel, das Hirtenspiel; besedna i., das Wortspiel; i. s kvartami, das Kartenspiel, *Cig.*, *Jan.*; i. v kocke, das Würfelspiel, *Cig.*, *Jan.*; — gledališčna i., das Bühnenspiel, das Bühnenstück, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; vesela i., das Lustspiel, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; i. s petjem, das Vaudeville, *Cig.*, *Jan.*; — das Musikspiel, *V.-Cig.*; i. na orglje, das Orgelspiel, *Jan.*

igrâcati, am, *vb. impf. dem.* igrati, (gracati) *Valj.(Rad.)*.

igráč, *m.* der Spieler, der Spielbruder, *Cig.*, *Jan.*; — der Schauspieler, der Acteur, *Jan.*

igráča, *f.* das Spielzeug, das Kinderspiel, die Spielerei; to niso igrače, das ist keine Kleinigkeit, *Cig.*

igrâčar, rja, *m.* kdor igrače prodaja: der Puppenkrämer, *Cig.*

igrâčarica, *f.* die Puppenkrämerin, *Cig.*

igráčica, *f.* 1) *dem.* igrača; — 2) igralica, die Spielerin, *Z.*; — die Schauspielerin, die Actrice, *Jan.*

igrálen, lna, *adj.* spielbar, (-ven) *Cig.*; — das Spielen betreffend, *nk.*; gledališčno igralno osobje, *nk.*

igralíšče, *n.* der Spielplatz, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*

igrâlnica, *f.* das Spielhaus, das Spiellocale, *Jan.*, *nk.*; — die Bühne, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*

igrânje, *n.* das Spielen; — i. zarnic, das Wetterleuchten, *C.*, *Cig.(T.)*.

igráš, *m.* der Spieler, *kajk.-Valj.(Rad.)*.

igráti, âm, *vb. impf.* 1) spielen; pridem iz šole, igram, *Ravn.(Abc.)*; — i. kako igro; slepe miši i., blinde Kuh spielen; s kvartami i., mit Karten spielen; i. za velike denarje, za malo, hoch, niedrig spielen, *Cig.*; — auf der Bühne darstellen: i. kralja, die Rolle eines Königs spielen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — musicieren: i. na klavir, na gosli, auf dem Clavier, der Violine spielen; i. v žveglo, *Danj.(Posv. p.)*; i. v plunko, *Zora*; — srce mi igra od veselja, das Herz hüpft mir vor Freude; — solze mu igrajo v očeh, es glänzen Thränen in seinen Augen, *Z.*, *Jurč.*; nebeško veselje ji igra po očeh, *Ravn.*; — z očmi i., blinzen, *Cig.*; — blinken, flimmern, *Jan.*; zarnice igrajo, es wetterleuchtet, *Jan.*, *Kor.*; — i. si,

spielen; s češuljicami in venci si igrate, *Ravn.*; z rokami si igram, *Met.*; z listi veter si igra, *Str.*; — i. se, spielen; otroci se igrajo, otrok se igra s psom, s kamenčki; igrali smo se biriče, lovače in skrivače, *Zv.*

igràv, áva, *adj.* spielsüchtig, *C.*

igrâvec, vca, *m.* der Spieler; hud i., ein großer Spieler, *Cig.*; — gledališki i., der Schauspieler, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

igrâvka, *f.* die Spielerin; — gledališka i., die Schauspielerin, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

igrávost, *f.* die Spielsucht, *Cig.*, *Jan*, *Cig.(T.)*.

igrâvski, *adj.* Spieler-, spielerisch, *Cig.*, *nk.*

igrâvstvǫ, *n.* das Spielwesen, *Cig.*; — gledališko i., das Schauspielerthum, *Cig.*

igr̀c, (igrèc), grcà, *m.* der Spieler, *Meg.*, *Jan.*, *Mik.*, *Trub.*; — der Musikant, (igrc) *vzhŠt.*; Čuješ ti, igrc, Kralj Matjaž? *Npes.-Vraz.*

igrẹ́vati, am, *vb. impf.* zu spielen pflegen, *Mik.*, *Vrt.*; (nam. igravati).

ígrica, in: igricà, *f. dem.* igra, das Spielchen; — das Dramolet, *Cig.(T.)*.

igrìv, íva, *adj.* spielend: igrive sapice so prinašale novico, *Zv.*; Igrive črede se paso nam v travi, *Jurč.*

ígrn, *adj.* = igrski, *Jan.(H.)*.

igrohlẹ́pen, pna, *adj.* spielsüchtig, *Jan.(H.)*.

igrokàz, káza, *m.* das Drama, *Cig.*, *Jan.*, *h. t.-Cig.(T.)*, *nk.*

igropîsec, sca, *m.* dramatischer Schriftsteller, *Cig.*, *Jan.*

igrožéljen, ljna, *adj.* spielsüchtig, *Mur.*, (igreželjen) *Guts.*

ígrski, *adj.* Spiel-, *Trub.*; igrske hiše, *Dalm.*

íha, *f.* *Št.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, nam. viha.

íhati, am, *vb. impf.* mucksen, *Notr.-Cig.*

íhet, hta, *m.* 1) das Schluchzen, *Z.*; — 2) = ihta 2), *Z.*; poln jeze, srda, ihta, *Kast.*

ihnēvmon, *m.* das Ichneumon o. die Pharaonsratte (herpestes ichneumon), *Erj.(Ž.)*.

íhniti, îhnem, *vb. pf.* einen Muck thun, *Notr.-Cig.*

íhta, *f.* 1) schluchzendes Weinen, *Cig.*, *C.*; — 2) heftiger Zorn, *Cig.*, *Polj.*: ihta ga lomi, *C.*; kipi od ihte, er ist wutherfüllt, *Cig.*; v ihti kaj storiti, *SlN.*; — die Heftigkeit: razloži svojo naglo ihto, *Cv.*; — gorelo je z veliko ihto, *SlN.*; ihta vetrov, *ZgD.*; — die Aufwallung: če je kaka reč v ihti, kipenju ali gibanju, more ta ihta preskočiti tudi na drugo reč, *Vrtov.(Km. k.)*; — 3) zorniger Mensch, *Cig.*; ihta ti ihtava! *Polj.*; — die Furie, *C.*

íhtati, am, *vb. impf.* schluchzend weinen, *Dict.*, *C.*

íhtav, *adj.* 1) schluchzend, *C.*; — 2) zum Zorne geneigt, *Cig.*; on je ihtave nature, *Polj.*; — ihtava priroda, die wüthenden Elemente, *Zora.*

íhtec, tca, *m.* der Schluchzer, *Z.*

íhten, tna, *adj.* zornmüthig, *C.*, *Z.*

ihtẹ̑nje, *n.* das Schluchzen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; vsak človek se je smijal joku in ihtenju njegovemu, *LjZv.*

ihtẹ́ti, im, *vb. impf.* schluchzend weinen, *Jan.*; ihtela je kakor vragometnica, *LjZv.*; íhtẹti, im, (nav. íhtiti), schluchzen, *Levst.(LjZv. I. 212.)*; — prim. ikati.

íhtiti se, im se, *vb. impf.* 1) schluchzend weinen, *Mur.*, *Cig.*; sirota se ihti, *Erj.(Izb. sp.)*; i. se po čem, nach etwas schluchzen, *Met.-Mik.*; i. se nad čim, etwas schluchzend beweinen, *Cig.*; — 2) von heftigem Zorn ergriffen sein, *Cig.*

ijéden, dna, *adj.* = nobeden, *Vrsno pod Krnom*, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.)*.

íkati, kam, čem, *vb. impf.* schluchzen, *Fr.-C.*

îkcati, am, *vb. impf.* stottern, *Z.*

ikōna, *f.* das Bildnis, *Z.*; (stsl. po gr.).

ikonobǫ̑rstvǫ, *n.* die Bilderstürmerei, *Let.*; — stsl.

ikonografîja, *f.* slikopis, die Ikonographie, *Cig.(T.)*.

ikozaēder, dra, *m.* das Zwanzigflach, das Ikosaeder, *Cig.(T.)*.

íkra, *f.* 1) der Rogen, der Laich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; nav. *pl.* ikre, *Mur.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; ikre v razsoli, der Caviar, *DZ.*; — 2) svinjska i., die Finne (cysticercus cellulosae), *Erj.(Ž.)*; *pl.* ikre, die Schweinfinnen, (bolezen); — 3) = luska, die Schuppe, *Jan.*, *SlGor.*

ikráča, *f.* = ikrnica, *Jan.(H.)*.

íkrast, *adj.* 1) dem Rogen ähnlich, *Mur.*; — voll Rogen, *Guts.*, *Cig.*; — 2) finnig; ikrasto meso; — 3) oolithisch, *Cig.(T.)*; ikrasti kap(elj)nik, der Rogenstein, *Cig.*

íkrav, *adj.* finnig, *Cig.*; i. prasec, *Erj.(Ž.)*.

ikrẹ̑n, *adj.* = ikrav, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*

íkrica, *f. dem.* ikra; — kleines flimmerndes Stückchen, die Flitsche, *Cig.*; — prim. ikra 3).

ikríti se, ím se, *vb. impf.* laichen, *Mur.*; — pogl. drestiti se.

íkrn, *adj.* = ikren: ikrna noga, *SlN.*, *C.*

íkrnat, *adj.* voll Rogen, *Cig.*

íkrnica, *f.* = riba samica, der Rogener, *V.-Cig.*, *Erj.(Z.)*.

íkrnik, *m.* der Oolith, *Cig.(T.)*, *Frey.(Rok.)*.

íł, íla, *m.* der Lehm.

íłast, *adj.* lehmicht, aus Lehm, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; Ilast hram že vsajen čaka, *Slom.*

îłček, čka, *m.* majhen ptiček (menda: der Hausrothschwanz [lusciola tithys]), *Z.*, *Polj.*

ilem, lma, *m.* = brest, *Cig.*, *Jan.*; — rus.; prim. lim.

íłen, łna, *adj.* aus Lehm, Lehm-, *Guts.*, *Cig.*

ilka, *f.* die Waldangelika (angelica silvestris), *Z.*; — der Eisenhut (aconitum napellus), *Nor.*, *na Otlici in na Mrzli Rupi-Erj.(Torb).*; (tudi: ilika, *Kras*).

ilmovec, vca, *m.* = brest, die Ulme, *Cig.*, *Jan.*; — prim. ilem.

ilmovina, *f.* = brestovina, *Jan.*; — prim. ilem.

íłnast, *adj.* lehmicht, *Cig.*; — lehmig: ilnasta voda, *Dict.*

îłnat, *adj.* lehmig; i. svet, lehmiger Boden, *Cig.*

îłnik, *m.* die Lehmgrube, *Cig.*

iłnják, *m.* das Lehmbehältnis, *Z.*, *Jan.(H.)*.

ilǫ, *n.* = il, *Cig.*, *M.*, *C.*, *Vrtov.(Km. k.)*; (jilo, *Štrek.)*; suknarsko ilo, die Walkererde, *Erj.(Min.)*.

ílov, *adj.* Lehm=, aus Lehm; ilova zemlja, Lehmerde.
ilováča, *f.* = ilovica, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *SlN.*
ílovast, *adj.* = ilnat, *Dict.*
ilovàt, áta, *adj.* = ilnat, *Dalm.*
ílovčica, *f.* = ilovščica, *Cig.*
ílovec, vca, *m.* der Lehmboden, *Cig.*, *Jan.*
íloven, vna, *adj.* Lehm=, lehmicht, *Guts.*, *ZgD.*
ílovica, *f.* der Lehm, die Lehmerde; iz ilovice se žge opeka.
ílovičar, rja, *m.* der in Lehm arbeitet, der Lehmer, *Cig.*
ílovičast, *adj.* lehmig, *C.*
ílovičen, čna, *adj.* lehmig, Lehm=.
ílovičnat, *adj.* lehmig, *Cig.*, *C.*
ílovičnica, *f.* das Wasser, das über einem lehmigen Boden steht, das Moderwasser, *Cig.*
ílovina, *f.* der Lehmboden, *Cig.(T.)*, *Nov.-C.* — das Lehmwerk, *Cig.*, *Jan.*
ilovíšče, *n.* lehmiger Grund, *Cig.*
ílovje, *n.* das Lehmwerk, *Cig.*
ílovka, *f.* = ilovica, *Z.*, *Vrtov.*, *jvzhŠt.*
ílovnat, *adj.* lehmig; ilovnat svet, Lehmboden.
ílovnica, *f.* die Lehmgrube, *Cig.*, *Jan.*; der Lehmacker, *M.*
ilovnína, *f.* = ilovka, *Vrtov.*
ílovščica, *f.* der Hausrothschwanz (lusciola tithys), *Erj.(Ž.)*.
ilustrácija, *f.* tekstu dodana slika, die Illustration, *Cig.(T.)*, *nk.*
ilustrováti, ûjem, *vb. impf.* z ilustracijami okititi, ilustrovan, illustriert, *Cig.(T.)*, *nk.*
ilúzija, *f.* slepilen, napačno razlagan občut, die Sinnestäuschung, die Illusion, *Cig.(T.)*; estetična i., t. j. i., ki jo zbuja umetnik s svojim delom, *Lampe(D.)*; naglaša se tudi: iluzîja.
iluzōren, rna, *adj.* slepilen, illusorisch, *Cig.(T.)*.
im, *m.* = ivje, *ogr.-C.*; — prim. imec.
im, *conj.* = ker, *Prip.-Mik.*
imaginâren, rna, *adj.* umišljen, imaginär, *Cig.(T.)*.
imânje, *n.* = imenje, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
imânjiče, *n. dem.* imanje, *kajk.-Valj.(Rad)*.
imâtelj, *m.* der Besitzer, *Nov.-C.*, *DZ.*
îmber, *m.* der Ingwer (zingiber officinale), *Cig.*, *Tuš.(R.)*; — prim. rus. imbirъ, inbirъ.
îmberovec, vca, *m.* das Ingwerbier, *Cig.*
ímbra, *f.* = imra, *C.*
imbrina, *f.* neka vinska trta, *Z.*, *SlN.*
imę̂, ęna, *n.* 1) der Name; krstno i., der Taufname; rodovinsko i., der Familienname; kako ti je ime? wie heißest du? (tako se navadno povprašuje po krstnem imenu); Peter mi je ime, ich heiße Peter; i. komu dati; tudi: i. zdeti, nadeti, einen Namen geben, benennen, *Jan.*; po imenu, dem Namen nach; le po imenu poznati koga; mož, po imenu I., ein Mann mit Namen J.; tam stoji vas, Vrh po imenu, *Levst.(Zb. sp.)*; po imenu koga klicati, jemanden beim Namen rufen, *Met.-Mik.*; po imenu, namentlich, besonders, *Cig.*, *ogr.-C.*; na isto ime spraviti, auf gleiche Benennung bringen (math.), *Cig.(T.)*; v imenu imeti koga = govoriti o kom, *Dol.-Cv.*; v mojem, sodnikovem imenu, in meinem, des Richters Namen; pojdi v imenu božjem, geh' in Gottes Namen! v Boga ime (vbogajme) prositi, dati, um ein Almosen bitten, ein Almosen geben; v božje i. dati, *Meg.*; — 2) der Titel; prazno ime, leerer Titel, *Cig.*; — pravno ime, der Rechtstitel, erworbenes Recht, *DZ.*; oprostilno ime, der Befreiungstitel, *DZ.*; v prisežno ime povedati, an Eidesstatt aussagen, *Svet.(Rok.)*; — 3) das Nomen (gramm.), *nk.*; samostalno i., das Hauptwort (substantivum), *Jan.*, *nk.*; — 4) das Ansehen: v imenu biti, eine große Rolle spielen, *Cig.*, *Šol.*; v ime priti, zu Ansehen kommen, *Šol.*; pravdati se z možmi, ki imajo nekaj imena, *Jurč.*; — 5) der Leumund, der Ruf: v dobrem, slabem imenu biti, in gutem, schlechtem Rufe stehen; dobro ime izgubiti, den guten Namen verlieren.
îmec, mca, *m.* = ivje, der Rauhreif, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
imę̂la, *f.* = omela, melje, die Mistel, *kajk.-Valj.(Rad)*.
imelje, *n.* = ivje, *vzhŠt.-C.*
iméło, *n.* die Habe, das Vermögen, *Jan.*, *Cig.(T.)*; stregle so mu od svojega imela, *Trub.*
imendân, *m.* = god, godovno, der Namenstag, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — hs.
imę̂nice, *adv.* = imenoma, *C.*
imeník, *m.* das Namensverzeichnis, der Katalog, die Nomenclatur, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*; volivski i., die Wählerliste, *Levst.(Nauk)*; bralni i., die Verlesliste, *DZkr.*
imenît, *adj.* = imeniten, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Dalm.*, *Jsvkr.*; imeniti učenjaki, *Zv.*; imeniti knjižniki zdanje dobe, *Levst.(LjZv.)*.
imeníten, tna, *adj.* vornehm; i. gospod; imenitno se držati, eine wichtige Miene machen; hervorragend, berühmt; i. kralj; wichtig, bedeutend, imenitne reči, stvari.
imenítiti se, îtim se, *vb. impf.* vornehm thun, *V.-Cig.*; imponieren wollen, *Cig.(T.)*.
imenîtnica, *f.* vornehme, angesehene Frau, *Cig.*
imenîtnik, *m.* vornehmer, angesehener Mann, *Guts.*, *V.-Cig.*, *C.*; največi imenitnik kraljevega dvora je bil Aman, *Ravn.*
imenítnost, *f.* die Vornehmheit, die Ansehnlichkeit, die Berühmtheit, die Wichtigkeit; — mestne imenitnosti, die Merkwürdigkeiten der Stadt.
imenîtost, *f.* = imenitnost, *Mur.*, *Cig.*
imenják, *m.* der Namensgenosse, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; midva sva imenjaka, wir haben gleiche Namen, *Z.*; Unac, našemu Uncu imenjak, *Navr.(Let.)*; — der Namenspatron, *Vrt.*
1\. **imę̂nje**, *n.* die Habe, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Krelj*, *Mik.*; vse imenje ter blago, alles Hab und Gut, *Meg.*; popisovanje hišnega imenja, *Dict.*; stregle so mu od svojega imenja, *Dalm.*; sirotinsko i., das Waisenvermögen, *DZ.*; pravdno i., das Zinsgut, d. i. ein Gut, von dem ein Zins an den Grundherrn zu entrichten ist, *Rec.*

2. **imẹ̑nje**, *n. coll.* die Namen; imenje za atlant preskrbeti, *Let.*
imenodajâvec, vca, *m.* der Namengeber, *Cig.*
imenodajâvka, *f.* die Namengeberin, *Cig.*
imẹ̑noma, *adv.* namentlich, mit Namen, *C.*, *nk.*
imenonosîtelj, *m.* der Namensträger, *SlN.*
imenopìs, pisa, *m.* sklicevalni i., die Einberufungconsignation, *Levst.(Nauk).*
imenoslǫ́ven, vna, *adj.* terminologisch: imenoslovna vzrazila, *Levst.(Nauk).*
imenoslǫ̑vje, *n.* razlaga izrazov, ki se rabijo v posameznih znanstvih, die Terminologie.
imenoslǫ̑vski, *adj.* terminologisch: imenoslovske oblike, *Levst.(Zb. sp.).*
imenovâlen, lna, *adj.* 1) nennbar, (-aven) *V.-Cig.* (?); — 2) Ernennungs-: imenovâlni dekret, *DZkr.*
imenovâlnik, *m.* der Nominativ (gramm.), *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.).*
imenovânje, *n.* 1) das Nennen, die Benennung; častno i., die Titulatur, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Ernennung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
imenovâtelj, *m.* der Nenner eines Bruches (math.), *Cig.(T.).*
imenováti, ûjem, *vb. impf.* 1) nennen, benennen, betiteln; imenovana vrednost, der Nominalwert, *Cig.(T.)*; imenovanò število, benannte Zahl, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*; — i. se, heißen, genannt werden; — 2) (po nem.) ernennen, *Cig.*, *nk.*; (v tem pomenu tudi *pf.* bil je imenovan za učitelja, *nk.*).
imenovâvec, vca, *m.* 1) der Namengeber, *Cig.*; — der Nenner (math.), *Cel.(Ar.)*; — 2) der Ernenner, *Cig.*
imenovâvka, *f.* die Namengeberin, *Cig.*
imẹ̑nski, *adj.* Namens-, *C.*; — nominell, *V.-Cig.*, *Jan.*; imenska vrednost, der Nennwert, *Cig.*, *DZ.*
imẹ̑nstvǫ, *n.* die Terminologie, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Nov.*, *Navr.(Kop. sp.).*
ímer, mra, *m.* = imra, *C.*
imẹ̑tek, tka, *m.* die Habe, das Besitzthum, das Vermögen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; iz krajevnega imetka, aus Localmitteln, *DZ.*
imẹ̑telj, *m.* der Inhaber: i. kakega pisma, i. trgovinskih mark, *DZ.*; i. kakega vojaškega polka, *nk.*
iméten, tna, *adj.* = imovit, *Jan.*
iméti, imâm, z nikalnico: ne imeti, nẹ́mam, nímam, (nẹ̑mam, *Dol.*); *vb. impf.* 1) haben; i. veliko denarja, veliko otrok itd.; na sebi i. kako oblačilo; pri sebi i. kako orožje; i. otroka, ein Kind geboren haben; i. mlade, Junge geworfen haben; konje, pse i., Pferde, Hunde halten; i. deset let, zehn Jahre alt sein; kako bolezen i., mit einer Krankheit behaftet sein; v sebi i., enthalten; poglejmo, kaj sleherna postava v sebi ima, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; (vsebina je), kar ima kaka stvar v sebi, *Levst.(Nauk)*; to nima nič v sebi, das hat keine Bedeutung; na skrbi i. kaj, für etwas zu sorgen haben; i. vojsko, prepir, znanje, ljubezen s kom, mit jemandem Krieg führen, einen Streit, eine Bekanntschaft, ein Liebesverhältnis mit jemandem haben; i. delo pri čem, bei etwas beschäftigt sein, *DZ.*; — 2) i. za —, für etwas halten; za poštenjaka i. koga, za resnico kaj i.; — 3) abhalten: opravilo (cerkveno) i., die Andacht abhalten; pridigo, govor i., eine Predigt, Rede halten; račun i. s kom, mit jemandem eine Abrechnung vornehmen; — 4) behandeln: dobro, hudo, ostro i. koga, jemanden gut, übel, strenge behandeln; imel je dečka skoraj kakor svojega, *Jurč.*; v strahu imeti, in Zucht halten; za norca i., zum Narren haben (germ.); rad i. koga, gerne haben (germ.); — 5) ergriffen haben: žeja me ima, bolezen me hudo ima; hudo me ima, da bi . . ., ich habe ein heftiges Verlangen, *Levst.(Zb. sp.)*; — 6) z *inf.* haben (po nem.); njemu se imam zahvaliti, ihm habe ich es zu verdanken; imam še veliko tirjati, ich habe noch viele ausständige Forderungen; kaj imaš tu opraviti? z zvezdami na nebu ima on ukazovati, *Ravn.*; tega se imamo držati, daran haben wir uns zu halten; — haben = sollen (germ.): jutri ima priti, morgen soll er kommen; tvoje srce ima moje zapovedi ohraniti, *Škrinj-Valj.(Rad)*; imel bi pridnejši biti, du solltest braver sein; pri vas nima tako biti, bei euch soll es nicht so sein, *Jap.-Valj.(Rad)*; ti mu nemaš nič očitati, du sollst ihm nichts vorwerfen, *Met.-Mik.*; — 7) können: imaš mi li posoditi dva goldinarja? kannst du mir zwei Gulden leihen? ti mu nemaš kaj očitati, du kannst ihm nichts vorwerfen, *Met.-Mik.*; jaz ti nemam kaj povedati, ich kann dir nichts sagen, ich habe dir nichts zu sagen; — 8) i. se, sich gehaben, sich befinden: dobro se imej, gehab' dich wohl! kako se kaj imaš? wie geht es dir? — im Verhältnisse stehen: ima se višava proti širjavi kakor . . . ., es verhält sich die Höhe zur Breite wie . . ., *Cig.*; — 9) z inf. = *fut.*: imate spoznati, imaš imenovati, imajo te na rokah nositi, imate piti = spoznali boste, imenoval boš, itd., *Trub.*, *Krelj*, *Dalm.*, *Stapl.-Mik. V. G. III. 176.*
imẹ̑tje, *n.* die Habe, der Besitz, das Vermögen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
imẹ̑tnica, *f.* die Inhaberin, *Cig.*, *Jan.*
imẹ̑tnik, *m.* der Inhaber, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *DZ.*
imẹ́vati, am, *vb. impf.* zu haben pflegen, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *DZ.*, *SlN.*, *Nov.*, *Levst.(Zb. sp.).*
imẹ̑vec, vca, *m.* = imetnik, *Jan.*, *C.*
îmje, *n.* = inje, ivje, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*, *C.*, *BlKr.*
imortēlka, *f.* die Immortelle (helichryson), *Jan.*
imovína, *f.* die Habe, das Vermögen, *Jan.*, *C.*; zeitliche Güter, *Cig.(T.)*; občinska i., das Gemeindevermögen, *Levst.(Nauk)*; glavna (založna) i., der Vermögensstamm, *DZ.*; — das Haben, das Guthaben (mercant.), *Cig.(T.)*; razpoložna i., das disponible Haben, *DZ.*; — hs.
imovínica, *f. dem.* imovina, kleine Habe, *Zv.*, *LjZv.*
imovînski, *adj.* Vermögens-: i. list, der Vermögensausweis, *SlN.*

imovît, *adj.* wohlhabend, vermöglich, *Cig.(T.), C., nk.*; — stsl.
imovîtost, *f.* der Wohlstand, die Vermöglichkeit, *Cig.(T.), nk.*
imovník, *m.* der Besitzer, *Levst.(Nauk.).*
impozânten, tna, *adj.* imeniten, znamenit, imposant, *Cig.(T.).*
improvizácija, *f.* duševen izdelek, pos. govor brez pripravljanja, die Improvisation.
improvizâtor, rja, *m.* govornik, ki se ne pripravlja za svoje govore, der Improvisator.
ímra, *f.* die Holzader, die Holzflader, *C.*; (iimra), *Cig.*; — die Steinader, *C.*; — der Jahresstreifen im Baume, *vzhŠt.-C.*; — prim. nem. Wimmer = Holzmaser (?).
ímrast, *adj.* aderig: i. les, *vzhŠt.-C.*
ímrati se, îmram se, *vb. impf.* flimmern, glitzern, *Šaleška dol.-C.*
îmrnat, *adj.* voll Adern (o lesu in kamenu), *C.*
in, *m.* = ivje, der Rauhreif, *SlGor.-C.*
in, *adj.* = drug, *Z., nk.*; razbojniki ali ini negodniki, *LjZv.*; — po drugih slovan. jezikih.
în, *conj.* und; oče in mati; na nebu in na zemlji; huje in huje, immer ärger, *Cig.*; in to, und zwar, *Cig.*; ta kraj in pa raj, jene Gegend und das Paradies (sind gleich), *Ravn.-Mik.*; to in pa nič, das ist so viel wie nichts, es ist nichts an der Sache, *Cig.*; ti in pa poštenjak! du (sollst) ein Ehrenmann (sein)! — prosim in prosim, pa me neče uslišati, ich bitte inständig, aber er will mich nicht erhören; kaj delajo, da jih ni in jih ni? was treiben sie denn, dass sie gar so lange nicht kommen? *Zv.*
ina, *f.* das ~~Morgenlicht (?)~~, (tudi: hina), *Poh.-Trst.(Glas.).*
inâče, *adv.* = drugače, *Cig., Jan., Levst.*, (nav. 'nače), *SlGor.*
ináčeši, *adj.* = inačešnji, *ogr.-C.*
ináčešnji, *adj.* = drugačen, *SlGor.-C.*
inâči, *adv.* = inače, *Mur.*
inâčica, *f.* drugačno besedilo v raznih izdavah istega spisa, povesti itd., die Variante, *nk.*
ináčiši, *adj.* = inačešnji, *Mik.*; — prim. drugačiši.
inâk, *adj.* anders beschaffen, *Cig., Jan., Met.*; inako = drugače, anders, sonst, *Cig., Jan., Mik., C.*;—inako se mi stori (dela), ein wehmüthiges, trauriges Gefühl ergreift mich, *Mur., Cig., Jan., Mik., Kr.*
înam, *adv.* = drugam, *Mur., Cig., Jan., Mik., Let., vzhŠt.*
înast, *adj.* mit Rauhreif bedeckt, *Z.*
înaš, *m.* = strežnik, der Page *ogr.-Valj.(Rad)*; (inoš), *C.*
inàt, áta, *adj.* = inast (prim. inateti).
inatéti, ím, *vb. impf.* mit Rauhreif sich bedecken, *C.*
înckati se, am se, *vb. impf.* schäkernd herumspringen, = hinckati se, *Jan., SlGor.*; (jinckati se, *Mur.*).
înda, *adv.* zu anderer Zeit, sonst, *Mur., Mik., vzhŠt.-Valj.(Vest.)*; inda pridi, *SlGor.*; inda je bilo drugače, *SlGor.*

índašnji, *adj.* sonstig, *Mik.*; — einstmalig: indašnji ljudje, *ogr.-C.*
îndẹ, *adv.* = indi, *Mur., Cig., C.*
îndẹh, *adv.* = indi, *C.*
îndẹr, *adv.* = indi, *C.*
índẹšnji, *adj.* anderswo befindlich, *ogr.-C.*
indeterminîzem, zma, *m.* nauk, da je človeška volja svobodna, der Indeterminismus, *Lampe(D.).*
îndi *adv.* = drugde, drugje, *C., Raič(Slov.)*; išči ga indi, *SlGor.*
indiferênten, tna, *adj.* ne važen, indifferent, *nk.*
indiferentîzem, zma, *m.* ono mišljenje, ki ne daja prednosti enemu predmetu pred drugim v nravstvenem, verskem, modroslovskem in političnem oziru, der Indifferentismus.
îndig, *m.* = indigo, *Cig.*
îndigar, rja, *m.* der Indigopflanzer, *Cig.*
îndigast, *adj.* indigoblau, *Cig.*; i. škrlat, der Indigopurpur, *Cig.*
îndigo, ga, *m.* der Indigo, (neko modro barvilo, lat. indicum), *Jan.*
îndika, *f.* = indigo, *V.-Cig.*
îndikast, *adj.* = indigast, *Cig.*
indíkcija, *f.* die Römerzinszahl, die Indiction, *Cig.(T.).*
indîkt, *m.* = indikcija, *Cig.(T.).*
indirêkten, tna, *adj.* posreden, indirect.
individuâlen, lna, *adj.* k posameznemu bitju ali osebi spadajoč, individuell, *Cig.(T.), nk.*
individualizácija, *f.* označevanje svojstev posameznega bitja ali osebe, die Individualisierung, *Cig.(T.).*
individuâlnost, *f.* svojstva posameznega bitja ali osebe, die Individualität, *Cig.(T.), nk.*
îndod, *adv.* = inod, drugod, *Danj.-Mik.*
îndra, *f.* der weibliche Unterrock, *Z., Gor.-Levst.(Rok.), Dol.*; — prim. interfat.
îndre, *adv.* = indri, *C.*
îndri, *adv.* = indi, drugje, *ogr.-Mik.*
îndrica, *f. dem.* indra, *Gor.-Levst.(Rok.).*
indúh, *m.* großer, ungeschlachter Mann, *Dol.*
indúkcija, *f.* navod (phys.), sklepanje iz posameznosti na splošnost (phil.), die Induction, *Cig.(T.), nk.*
induktîven, vna, *adj.* navoden, po indukciji se ravnajoč, inductiv, *Cig.(T.), nk.*
indûktor, rja, *m.* navodič, der Inductor (phys.), *Cig.(T.).*
infânt, *m.* naslov španskih kraljevičev, der Infant.
infanterîja, *f.* peštvo, die Infanterie.
inga, *f., C.*, pogl. linga.
îngver, rja, *m.* der Ingwer; — pogl. imber.
inicijatîva, *f.* začetno delo, pravica predlaganja, die Initiative, *Cig.(T.).*
înjast, *adj.* mit Rauhreif belegt, *Mik.*
ínjav, *adj.* = injast, *C.*
ínjavica, *f.* der Rauhreif, *Z.*
înje, *n.* der Rauhreif, *Cig., Jan., Cig.(T.), Erj.(Min.), jvzŠt., SlGor.*
inkrustácija, *f.* oskorjava, die Incrustation, *Cig.*

inkunābule, *f. pl.* prve tiskane knjige, Incunabeln, *Cig.(T.).*

inkvizícija, *f.* sodniška preiskava, sredovečno versko sodišče, die Inquisition, *Cig.(T.).*

ìno, *conj.* = in; neokršena oblika, iz: i—no; tako so starejši pisatelji sploh pisali.

înod, *adv.* = drugod, *Mik.*, *C.*

inokàz, káza, *m.* = alegorija, *Cig.*, *M.*; — hs., rus.

inokázen, zna, *adj.* = alegoričen, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*

inolîčje, *n.* = raznovidnost, die Heteromorphie, *Cig.(T.).*

inopádnost, *f.* die Verkehrung der Construction, die Hypallage, *h. t.-Cig.(T.).*

inoplemệnik, *m.* človek drugega plemena, drugonarodnik, *Cig.(T.).*

inorẹ̀k, rẹ́ka, *m.* = alegorija, *Cig.(T.)*; —stsl.

inorộdec, dca, *m.* = drugonarodnik, *nk.*; — stsl.

inostràn, strána, *adj.* fremdländisch, *nk.*; —hs.

inostrânec, nca, *m.* der Ausländer, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; — hs.

inostrânka, *f.* die Ausländerin, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — hs.

inostrânski, *adj.* fremdländisch, exotisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — hs.

inostrânstvọ, *n.* das Ausland, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs.

inovệrec, rca, *m.* = drugoverec, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Let.*; — hs.

inovẹ́ren, rna, *adj.* = drugoveren, *Jan.*; — stsl.

inovệrnik, *m.* = inoverec, *Vest.*; — stsl.

inovŕsten, stna, *adj.* = drugovrsten, *Jan.(H.).*

inozákonje, *n.* tuje zakonodajstvo (opp. avtonomija), die Heteronomie, *Cig.(T.).*

inozệmec, mca, *m.* der Ausländer, *C.*, *nk.*; — rus.

inozệmje, *n.* = inozemstvo, *nk.*

inozệmka, *f.* die Ausländerin, *nk.*; — rus.

inozệmski, *adj.* ausländisch, *nk.*; — rus.

inozệmstvọ, *n.* das Ausland, *Cig.(T.)*, *nk.*; — rus.

inoznâčica, *f.* beseda v prenesenem pomenu vzeta, der Tropus, *Cig.(T.).*

instînkt, *m.* nagon, der Instinct.

instinktîven, vna, *adj.* instinctmäßig, *Cig.(T.).*

instrumēnt, *m.* orodje, pos. glasbeno, das Instrument, *Cig.(T.).*

instrumentāl, *m.* družilnik, der Instrumental (gramm.).

instrumentālen, lna, *adj.* Instrumental-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

intabulācija, *f.* vknjižba, die Intabulation, *nk.*

intabulírati, am, *vb. pf.* vknjižiti, intabulieren.

integrácija, *f.* die Integration (math.), *Cig.(T.).*

integrāl, *m.* das Integral (math.), *Cig.(T.).*

integrālen, lna, *adj.* Integral-, integralni račun, die Integralrechnung (math.), *Cig.(T.).*

integrovānje, *n.* die Integration (math.), *Cig.(T.)*; — prim. docelba.

integrováti, ûjem, *vb. impf. (pf.)* integrieren (math.), *Cig.(T.)*; — prim. doceliti.

inteligēnca, *f.* omikani del naroda, die Intelligenz, *nk.*

inteligēncija, *f.* = inteligenca, *nk.*

intendānt, *m.* načelnik, nadzornik kake naprave, pos. vojaškega oskrbništva, der Intendant.

intensîven, vna, *adj.* jak, krepek, intensiv, *Cig.(T.).*

intenzîven, vna, *adj.* = intensiven, *nk.*

interēs, *m.* = obresti; pet goldinarjev interesa plačati; — das Interesse, *Cig.(T.)*; izgovarja se nav. interés ali interés, *Valj.(Rad)*; tudi: interès, *Dol.*

ínterfat, *m.* der Unterrock der Weiber, *Levst.(Rok.)*, *Gor.*; — prim. bav. pfaid = Hemd, torej iz: unter-pfaid.

interkalāren, rna, *adj.* vmesen, Intercalar-, *Cig.*

internūncij, *m.* poslanec, der Internuntius, *Cig.*

interpolácija, *f.* podtikanje nepristnih besed v rokopisu, die Interpolation (eines Manuscriptes), *Cig.(T.).*

interpúnkcija, *f.* ločitev po ločilnih znamenjih, die Interpunction, *Cig.(T.)*, *nk.*

intonácija, *f.* zapev, die Intonation, *Cig.(T.).*

intrīga, *f.* spletka, die Intrigue, *C.*, *nk.*

intrigānt, *m.* spletkar, der Intriguant.

intrigāntka, *f.* die Intriguantin, *Zora.*

intrten, tna, *adj.* hartnäckig, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; spröde, sperr, todt (o prsti), tudi: intrtno vino, herb, bitter, *vzhŠt.-C.*

invalīd, *m.* v službi onemogli vojak, der Invalid.

invalīdnica, *f.* das Invalidenhaus, *Cig.*, *Jan.*

inventār, rja, *m.* popis imovine, das Inventar.

inventārski, *adj.* Inventar-: inventarske stvari, Inventarialgegenstände, *Levst.(Nauk).*

inženír, rja, *m.* tehniško izobražen veščak v raznih strokah staviteljstva, der Ingenieur.

inženîrski, *adj.* Ingenieur-.

inženîrstvọ, *n.* die Ingenieurkunst, *Cig.*

ipak, *conj.* gleichwohl, *nk.*; — hs.

ipičen, čna, *adj.* jähzornig, *C.*

ipika, *f.* jäher Zorn, *C.*

1. **ir**, *m.* die Harpune, der Fischstecher, *Trbovlje (Št.)-C.*

2. **ir**, *m.* der Wasserabgrund, *Z.*; *pl.* iri = globok tolmun, *Notr.*; — prim. iriti se.

iracijonālen, lna, *adj.* nerazložen, irrational (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.).*

iradijácija, *f.* neka optična obmana vsled razne svetlobe, razširjanje slik, die Irradiation (phys.), *Cig.(T.)*, *Žnid.*

írh, *m.* sämisches Leder, das Weißleder, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Rok.)*; kameniti irh, = irhovec 2), *Cig.*; — prim. srvn. irch, Bock, Bocksleder, weißgegerbtes Leder, lat. hircus, Bock, *Mik. Et.*.

írha, *f.* = irh, *Mur.*, *M.*

irháče, *f. pl.* = irhaste hlače, *SlN.*

îrhar, rja, *m.* der Weißgerber, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

îrharica, *f.* 1) eine Art Birne, *C.*; — 2) der Lederapfel, *C.*

îrharski, *adj.* Weißgerber-, *Cig.*

îrharstvǫ, *n.* die Weißgerberei, *Cig.*
írhast, *adj.* weißgegerbt, sämisch; rauchledern, *V.-Cig.*; irhasto usnje; irhaste hlače, weißlederne (auf der Rauhseite schwarz gefärbte) Hose.
írhice, *f. pl.* = irhaste hlače, *C.*
îrhnat, *adj.* = irhast, *Z.*
îrhnica, *f. pl.* = irhaste hlače, *Zora*, *Savinska dol.-Pjk.(Črt.).*
írhov, *adj.* = irhast, *Z.*
írhovec, vca, *m.* 1) kdor nosi irhaste hlače, *Vrt.*; — 2) neki kamen: das Bergleder, *Cig.*
írhovina, *f.* weißgegerbtes, sämisches Leder.
irîn, *m.* der Wasserwirbel, *Z.*; — prim. 2. ir.
iriti se, im se, *vb. impf.* = jeriti se: voda se iri, *Z.*
irōničen, čna, *adj.* ironisch, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
ironîja, *f.* zasmehljivo skrivanje prave misli pod nasprotnim govorjenjem, die Ironie.
ironîjski, *adj.* pod ironijo spadajoč, ironisch, *Cig.(T.).*
irs, *m.* 1) rothbrauner Ochs, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Fr.-C.*; — 2) neka goba: die Morchel (morchella), *SlGor.-C.*; — prim. rs, rus.
irsa, *f.* rothbraune Kuh, *Fr.-C.*; — prim. rusa.
irska, *f.* rothbraune Kuh, *C.*; — prim. ruska.
1. **irt**, *m.* = šoja, der Nusshäher, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*; — iz: Jedert (?); prim. *Valj.(LjZv. XII. 369.).*
2. **irt**, *m.* der Thürpfosten, *Kras.*
1. **irta**, *f.* = irt, *Cig.*
2. **irta**, *f.* der Fenster- oder Thürstein, *C.*
iskâlen, łna, *adj.* das Suchen betreffend: iskâlni list, der Steckbrief, *DZ.*
iskâlnica, *f.* 1) iskalni list, *SlN.*; — 2) das Findeeisen, *Cig.*; pogl. iskalo.
iskâlnik, *m.* das Nachschlageregister, das Repertorium, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*
iskâlǫ, *n.* die Sonde, *Cig.*
ískanje, (iskânje), *n.* das Suchen; i. in ponujanje, Nachfrage und Angebot, *Cig.(T.)*; — die Anspruchsforderung, *Cig.*; i. pravice, die Verfolgung des Rechtes, *Cig.*
ískati, (iskáti), íščem, *vb. impf.* suchen; z gen.: svoje nesreče iščeš, *Dalm.*; pokoja, sadu i., *Trub.-Mik.*; le-tega vsega ajdje iščejo, *Krelj*; česa iščeš tod? was hast du hier zu schaffen? *Cig.*; vode i., nach Wasser graben, *Cig.*; i. rude, schürfen, *Cig.(T.)*; kruha i., seiner Nahrung nachgehen, *Cig.*; službe i., einen Dienst suchen, sich um ein Amt bewerben, *Cig.*; kdor išče darila, der Prämienwerber, *Levst.(Nauk)*; resnice i., nach Wahrheit forschen, *Cig.(T.)*; prepira i., Streit suchen, *Cig.*; tudi z ak.: kar si iskal, to si našel; nož iščem, ki sem ga nekje izgubil; — i. česa (kaj) od koga, von jemandem etwas fordern, beanspruchen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; ne zahtevam troškov, le svoje iščem, *Kras.*; — i. z inf.: s tem delom je iskal prislužiti kak novec, *Levst.(LjZv.).*
iskâva, *f.* das Suchen, *C.*
iskâvec, vca, *m.* der Sucher, *Cig.*, *Jan.*; — iskavci in ponujavci (ponudniki), Nachfrage und Angebot, *Cig.(T.)*; der Bewerber, *Cig.*, *DZ.*

isker, *adv.* knapp neben, *Habd.-Mik.*; isker obrezati, glatt beschneiden, *C.*; — iz + kraj, *Mik.(Et.).*
ísker, iskra, *adj.* feurig, flink, munter, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; (o mladeniču), *Let.(Navr.)*; iskri vranec, *Str.*; Si 'zbere konj'ča iskrega, *Npes.-K.*; iskre oči, *Jurč.*
iskovína, *f.* der Anspruch, *Cig.(T.)*, *DZ.*; civilnopravna i., civilrechtlicher Anspruch, odškodna i., Entschädigungsanspruch, *DZ.*
ískra, *f.* 1) der Funke; iskre letijo, Funken sprühen; iskre odletajo, *Cig.*; iskre metati, funken, *Cig.*; človek tak, kakor iskra, ein lebhafter Mensch, *Jarn.*; — vse do iskre povedati, alles sagen, *Z.*; — 2) das Fettauge auf der Suppe, *Polj.*; — 3) die Maßlieb (bellis perennis), *Z.*
iskrânje, *n.* das Gefunkel, *Cig.*
ískrast, *adj.* 1) funkelnd: iskrasti pesek, Flittersand, *Cig.*; — 2) Fettaugen habend: juha je iskrasta, *Polj.*
iskráti, âm, *vb. impf.* Funken sprühen, funkeln, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*; = i. se, *Z.*; ogenj se iskra, *Dol.*; solza se iskra v očeh, *SlN.*; na bilju se rosa iskra, *Zv.*
iskrè, *adv.* = isker, knapp: vrata se iskre zapirajo, *vzhŠt.-C.*
iskrẹn, *adj.* 1) funkelnd, *Jarn.*; iskrene oči, *Cig.*; — 2) eifrig, *Jan.*; — innig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — offenherzig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
iskrenják, *m.* der Eifrige, der Enthusiast, *SlN.*
iskrẹnost, *f.* die Feurigkeit, *Jan.*; — die Innigkeit, *Jan.*; die Offenherzigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
iskretati, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* funkeln, flimmern, *C.*, *Z.*; = i. se: ledeni drobci se iskrećejo po strehi, *jvzhŠt.*
iskrẹ́ti, ím, *vb. impf.* = iskriti se, *Jan.*
îskrež, *m.* kozje ime, *Krn-Erj.(Torb.).*
ískricą, *f. dem.* iskra; 1) das Fünkchen; — 2) ein bisschen: daj mi iskrico masla, *Z.*; — 3) das Gänseblümchen (bellis perennis), *Tuš.(R.)*; eine Art Primel (primula pubescens), *SlGor.-Erj.(Torb.)*; — die Aurikel (primula auricula): iskrice vrtne, divje, *C.*; — die Feuernelke (lychnis flos cuculi), *C.*; — brennende Liebe (lychnis chalcedonica), *C.*
iskrînje, *n. coll.* Funken, *Prip.-Mik.*, *Ščav.*
iskríti, ím, *vb. impf.* Funken sprühen, *Mur.*; Poletni dan na zlatih žarkih Iskril na svet je solnčni prah, *Greg.*; nav. i. se, Funken sprühen, funkeln, flimmern, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Dol.*; sneg se v solncu iskri, vino se iskri, *BlKr.*; — iskreč, Funken sprühend, funkelnd, *nk.*
ískrn, *adj.* = iskren 2), *Jan.*
ískrnica, *f.* das Leuchtthierchen (noctiluca), *Erj.(Z.).*
ískrnji, *adj.* nahe, *C.*; — prim. isker, *adv.*
ískrnost, *f.* = iskrenost, *Jan.*; ta hip se ji je povrnila iskrnost življenja, *LjZv.*
iskrodálja, *f.* die Schlagweite des Funkens, *Sen.(Fiz.).*
iskromèr, mẹ́ra, *m.* der Funkenmesser, *Cig.*

iskrộst, *f.* die Feurigkeit, die Munterkeit, *Jan. (H.)*.

iskrovâbec, bca, *m.* der Funkenzieher, *Sen. (Fiz.)*.

îspa, *f.* der Dachboden, *Cig.*; na ispi, auf dem Dachboden, *Dol.*; Ljuba na ispi stala, Na zvezdice gledala, *Npes.-K.*; — das Obergeschoß: Šla sta na ispe visoke Odpérat line široke, *Npes.-K.*; — prim. izba.

istanje, *f. pl.* = isteje, *C.*; ([v] „istajneh“, *Breznik. Večna pratika 1789. 71.*).

istẹ́je, *f. pl.* die Mündung eines Ofens, das Ofenloch, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*; Po hudičje črno lice 'ma, Po medvedje gruli in momlja (= pečne isteje), *Vod.(Pes.)*; meso v dimnik ali nad isteje prekajat obešajo, *Ravn.(Abc.)*; die Ofenlochwände: med isteje postaviti, *Z.*; — das Werkloch in den Glasöfen, *Cig.*: — ísteje, *Levst.(Rok.)*; — prim. istje, osteje, mesteje, steje.

isteljnik, *m.* = isteje, *C.*

isteljnják, *m.* = isteje, *SlGor.-C.*

istenik, *m.* = isteje, *C.*

istenjak, *m.* = isteje, *C.*

îsti, *pron. dem.* ebenderselbe, *Cig.*, *Jan.*, *Levst. (Sl. Spr.)*, *nk.*; k istemu zdencu, *Prip.-Mik.*; ta isti, to isto, tega istega (po nem. derselbe), *pri starejših pisateljih*; tako isto, ebenso, *Krelj*; isto tako, ebenso, *Cig.*, *nk.*; isto toliko, ebensoviel, *Cig.(T.)*, *nk.*; istega obsega, isometrisch, *Cig.(T.)*.

isti, *f. pl.* die Stangen oberhalb des Herdes, zum Trocknen des Holzes, *Blc.-C.*: na „isteh“ se drva suše, *C.*; — prim glisti.

istije, *f. pl.* = isteje, *C.*

istîn, *adj.* wirklich, wahrhaftig, *Cig.*, *ogr.-C.*; — iz stsl. istinьnъ.

îstina, *f.* 1) die Wahrheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — istina, da je bilo tolažljivo, allerdings war es trostvoll, *Jurč.*; za istino, fürwahr *Cig.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; in der That, im Ernst („za isno“), *jvzhŠt.*; v istini, wahrlich, *Cig.*; — 2) das Stammcapital (ohne die Zinsen), *Jan.*; komur se n. pr. vina posodi „na poldrugo“, ima vrniti istino in še za vsako vedro pol vedra obresti, *BlKr.*; das Capital, *nk.*

istinár, rja, *m.* der Capitalist, *Jan.*, *SlN.-C.*

îstinec, nca, *m.* der Wahrheitsfreund, *ogr.-Mik.*

îstinga, *f.* = istina 2), (Capital), *Cig.*, *ogr.-Mik.*, *Kr.-Valj.(Rad)*.

istiník, *m.* = istinec, *Mur.*

istinît, *adj.* wahrhaftig, thatsächlich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

istiníti, ím, *vb. impf.* realisieren, *C.*

istinîtost, *f.* die Wahrhaftigkeit, die Wirklichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

îstinski, *adj.* 1) wahrhaftig, wirklich, *ogr.-Let.*, *Zora*; istinsko narejen, *SlN.*; — echt, *C.*; — 2) Capital, *Jan. (H.)*.

îstje, *n.* = isteje, *vzhŠt.-C.*, *jvzhŠt.*; kruhe vsaja v peč skozi istje („istie“), „durchs Ofenloch“, *Hip.(Orb.)*; pred istjem razbeljene peči, *Cv.*

ístje, stij, *f. pl.* = isteje, *Lašče-Erj.(Torb.)*; nad, med istjami, *C.*; die Wölbung über der Ofenmündung: saje so se v istjah vnele, *Ig.(Dol.)*.

îstnice, *f. pl.* = glisti (na katerih drva suše), *Notr.*

îstnik, *m.* neka luknja nad pečnim žrelom, *BlKr.*; — *pl.* istniki, = isteje, *Povirje na Krasu-Erj.(Torb.)*.

istobárven, vna, *adj.* isochromatisch, *Cig.(T.)*.

istobíten, tna, *adj.* consubstantiell, *Jan.*

istobítnost, *f.* die Consubstantialität, *Cig.*

istobộjen, jna, *adj.* = istobarven, *Z.*

istočásen, sna, *adj.* gleichzeitig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; isochron, *Cig.(T.)*.

istočâsje, *n.* der Synchronismus, *Jan.*

istočásnost, *f.* die Gleichzeitigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

istodộben, bna, *adj.* gleichzeitig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*, *nk.*

istodộbnost, *f.* die Gleichzeitigkeit, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*

istoglâsje, *n.* der Gleichlaut, *Cig.(T.)*.

istoimện, *adj.* gleichnamig, gleichbenannt, *Cig. (T.)*, *Nov.-C.*, *Zora*, *Zv.*

istoimệnski, *adj.* gleichnamig, *Cel.(Ar.)*.

istoimệnost, *f.* die Gleichnamigkeit, *Cig.(T.)*.

istokŕven, vna, *adj.* von gleichem Blute, blutsverwandt, *nk.*

istolẹ́žen, žna, *adj.* gleichliegend, *Cel.*, *Geom.*

istolíčen, čna, *adj.* gleichförmig, *Z.*

istolíčnost, *f.* die Isomorphie, *Cig.*

istolìk, líka, *adj.* gleichförmig, *Cig.(T.)*.

istolíkost, *f.* die Isomorphie, *Cig.(T.)*.

istomẹ́ren, rna, *adj.* von gleichem Maße, *DZkr.*; — gleichmäßig, *Cig.(T.)*.

istomésten, *adj.* gleichstellig (math.), *Cig.(T.)*.

istomộčen, čna, *adj.* isodynamisch, aequipollent, aequivalent, *Cig.(T.)*.

istomộčnica, *f.* die Aequivalentzahl, *Cig.(T.)*.

istomočnína, *f.* das Aequivalent, *Cig.(T.)*.

istonároden, dna, *adj.* connational, *SlN.*

istoobsẹ́žen, žna, *adj.* isometrisch, *Cig.(T.)*, *Nov.-C.*

istopìs, písa, *m.* das Pare, *Cig.*, *DZ.*

istoréčen, čna, *adj.* tautologisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

istorệčje, *n.* die Tautologie, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*.

istorộden, dna, *adj.* = istega rodu, *nk.*; gleichartig, *Cig.(T.)*; (rus.).

istosrẹ́den, dna, *adj.* concentrisch, *DZ.*, *Žnid.*, *Cel.(Ar.)*.

îstost, *f.* die Identität, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; istost ugotoviti, die Identität außer Zweifel setzen, *DZ.*

istóta, *f.* = istost: istoto podpričati, die Identität bekräftigen, *DZ.*

istóten, tna, *adj.* Identitäts-: istôtni svedok, der Identitätszeuge, *DZ.*

istotoplica, *f.* die Isotherme, *Cig.(T.)*.

ístoven, vna, *adj.* identisch, *Cig.(T.)*, *Nov.-C.*, *nk.*

istovệrec, rca, *m.* der Glaubensgenoß, *Jan.*

istovệrnik, *m.* der Glaubensgenoß, *Navr. (Kop. sp.)*.

istovę̂ten, tna, *adj.* = istoven, *Cig.(T.)*, *Navr.(Let.)*; — hs.
istovę̂titi, ę̂tim, *vb. impf.* identificieren, *Cig.(T.)*.
istovę̂tnost, *f.* die Identität, *Cig.(T.)*; — hs.
istoviti, im, *vb. impf.* identisch machen, identificieren: i. koga s kom, *Cig.(T.)*.
istovȋtost, *f.* = istovnost, *DZ.*
ístovnost, *f.* die Identität, *DZkr.*
istovrẹ́den, dna, *adj.* gleichwertig, gleichgeltend, aequipollent, *Cig.(T.)*.
istovŕsten, stna, *adj.* gleichartig, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
istoznáčen, čna, *adj.* synonymisch, *Cig.(T.)*.
íšče, *adv.* = še, *ogr.-C.*; (iše, *Dict.*, *Rec.*, *BlKr.*; „s tem iše vekši greh", *Krelj*).
išterec, rca, *m.*, *Jan.*; pogl. šterc.
ìtak, *adv.* 1) ohnehin, *SlGosp.-C.*, *jvzŠt.*; — für alle Fälle, *Ščav.-C.*; — 2) = vendar, dennoch, doch, *vzhŠt.-C.*; učil se je slabo, ali je dobival itak prvi red, *LjZv.*; — 3) wieder, *Mur.*, *ogr.-C.*
itako, *adv.* = i tako, ohnehin: itako dosti nesrečna raja, *Navr.(Let.)*.
itam, *adv.* = tam-le, *Rez.-C.*
íti, grẹ́m, (tudi: grèm), grẹ́dem, ídem, *imper.* pójdi, ídi, *part. praes.* gredẹ́, gredọ̑č, (idẹ́, idọ̑č, *Levst.[Sl. Spr.]*, *C.*); *pf.* šèł sèm, *fut.* šèł bọ́m, pọ́jdem, *vb. impf.* 1) gehen; kam greš? zdaj gredo, jetzt kommen sie; i. svojo pot, seines Weges gehen; za kom i., jemandem folgen, nachgehen; i. po kaj, etwas holen, abholen; na, nad koga i., auf jemanden losgehen; z vojsko na (nad) koga i., jemanden bekriegen; za pogrebom i., an einem Leichenzug theilnehmen; s procesijo i., eine Procession halten; tudi: an der Procession theilnehmen; na vojsko i., in den Krieg ziehen; i. na tuje, po svetu, in die Fremde, in die weite Welt ziehen; i. v vojake, unter die Soldaten gehen; i po opravkih, den Geschäften nachgehen; i. na semenj, zu Markte gehen; i. na božjo pot, eine Wallfahrt thun; i. na izprehod, spazieren gehen; i. na delo, an die Arbeit gehen; na ladjo i., sich einschiffen, *Cig.*, *Jan.*; i. na morje, unter Segel gehen, *Cig.*; s supinom: i. spat; i. na potok prat; i. plenit, auf Beute ausgehen; na to gre, da . . ., er strebt darnach, . . ., *vzhŠt.-C.*; — sich bewegen: i. v kolobar, sich im Kreise bewegen, sich drehen; solnce gre za goro, die Sonne geht unter; i. rakovo pot, zurückgehen, im Verfall begriffen sein, Rückschritte machen; — dež, sneg, toča gre, es regnet, schneit, hagelt; tanek piš gre po smrečju, *LjZv.*; — lahko gre od njega, er hat einen leichten Stuhlgang, *Cig.*, *C.*, *jvzhŠt.*; — jesti, piti mi ne gre, es schmeckt mir nicht; vino gre v glavo, der Wein nimmt den Kopf ein, *Cig.*; bolezen gre po ljudeh, die Krankheit grassiert unter den Leuten, *Jan.(H.)*; od njega ne gre dober glas, er steht in keinem guten Rufe, *Cig.*; — 2) gebracht werden, fortgeschafft werden, abgehen; pritožba gre k okrajnemu glavarstvu, die Beschwerde wird an die Bezirkshauptmannschaft gerichtet, *Levst.(Nauk)*; mnogo žita gre iz dežele, viel Getreide wird exportiert, *Cig.*; ta denar več ne gre, dieses Geld hat keinen Cours mehr, *Cig.*, *Dol.-Levst.*; to blago ne gre več, dieser Artikel ist außer Cours, *Cig.*; ne gre v prodaj, wird nicht leicht angebracht, *jvzhŠt*; blago gre izpod rok, geht ab; To, bratec, med učene gre lingviste, *Preš.*; — in einen Zustand versetzt werden: i. v šibre, in Trümmer gehen; pod zlo, po zlu i., verderben, zugrunde gehen; tako preveč v izgubo gre, es geht auf diese Art zu viel verloren, *Cig.*; denarji gredo na malo, das Geld nimmt ab, *Cig.*; — verbraucht werden: vse je šlo, alles ist daraufgegangen, alles ist verthan; v to zidanje je šlo mnogo lesa, dieser Bau hat viel Holz gebraucht; — ne bo šlo vse v to posodo, dieses Gefäß wird nicht alles fassen; — vonstatten gehen: izpod (od) rok i.; delo mu gre od rok, er arbeitet flink; ne gre, pa je, kurzum, es geht nicht, *Cig.*; če bo šlo po sreči, wenn es gut geht; — 3) sich entwickeln; iti v veje, sich äften, *Cig.*; i. v perje, ins Kraut wachsen; solata gre v glave, häuptelt sich; — 4) sich handeln; iti za kaj: ide za to, da izvršimo veliko misel, es handelt sich um die Realisierung einer großen Idee, *Cig.(T.)*; ne gre mi za kaka dva goldinarja, es soll mir nicht auf ein paar Gulden ankommen, *Cig.*; za glavo mu gre, es geht ihm ums Leben; gre komu ob glavo, *Ravn.-Mik.*; ob život, *Dalm.*; — ali ti gre ob pamet? bist du toll? *Cig.*; na jok mi gre, es ist mir so weinerlich, *Cig.*; — 5) sich geziemen; Ti se pa v jutro lepo napravi, Kakor vsaki nevesti gre, *Npes.-K.*; tako ne gre, so geht es nicht an; kakor gre, wie es sich ziemt; ženi na ljubo gre nekaj žrtvovati, *Jurč.*; okregati jih je šlo, sie hätten getadelt werden sollen, *Ravn.-Mik.*; gebüren: vsakemu gre toliko; njemu gre čast; Brešno, ki popotnim gre, *Npes.-K.*; olajšila, idoča potujočim vojakom, *DZ.*; mož, ki mu gre vera, *Levst.(Zb. sp.)*; — gehören: to ne gre vmes, *Cig.*; še nekaj naukov gre sem, *Ravn.*; semkaj gredoč, hieher gehörig, *DZ.*; — 6) glagol „iti" se izpušča: ide k pastirjem, a oni nad njega, *Mik.*; ne dajo mu v hišo.
itu, *adv.* gerade hier, *Rez.-C.*
iv, *m.* = ivje, inje, *Rez.-C.*
íva, *f.* die Sahlweide (salix caprea), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Št.*, *Tuš.(R.)*.
ivák, *m.* die männliche Sahlweide, *Fr.-C.*
ivȃnjka, *f.* neka hruška in neka črešnja, *Rihenberk(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
ivȃnjščak, *m.* 1) der Monat Juni, *ogr.-C.*; — 2) der Junikäfer (rhizotrogus sp.), *Malhinje(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
ivȃnjščica, *f.* 1) = kresnica, der Leuchtkäfer, der Johanniskäfer (lampyris noctiluca), *Cig.*, *Erj.(Ž.)*; — 2) die Wucherblume (chrysanthemum leucanthemum), *Notr.-Erj.(Torb.)*; — neka črešnja, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

ivânovka, *f.* das Johanniskraut (hypericum perforatum), *vzhŠt.-C.*

ivę́r, *m.* 1) der Holzsplitter (der beim Hacken abfällt), iver ne odleti daleč od parobka = der Apfel fällt nicht weit vom Baume, *Vrt.*; — 2) das Abschnitzel des Schusterleders, *C.*; — 3) eine Kleinigkeit, das Bischen: ivera nemam kake reči, *C.*; — 4) = pogačica, die Kniescheibe (patella), *Mur.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*; — *gen.* tudi: iverja, *Jan.(H.)*, *vzhŠt.*

ivȩ̂r, *f.* 1) = iver, *m.* der Holzsplitter, *Valj.(Rad)*, *Gor.*; soba je polna iveri, *Zv.*; do zadnje iveri, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) der Heiligbutt (hypoglossus maximus), *Erj.(Ž.)*.

ivȩ̂rček, čka, *m. dem.* iverec.

ivȩ̂rec, rca, *m. dem.* iver, *C.*

ivȩ̂rek, rka, *m. dem.* iver, *Cig.*, *Jan.*

ivȩ̂rje, *n. coll.* Holzsplitter, der Abschlag beim Behacken und Zimmern.

ivȩ̂rščak, *m.* das Bergholz (min.), *Cig.(T.)*, *C.*

ivír, *m.* = iver.

îvje, *n.* der Rauhreif; — prim. inje.

îvnat, *adj.* mit Rauhreif bedeckt, *Z.*; ivnato drevje, *jvzhŠt.*

îvnik, *m.* der Rauhreif, *C.*, *Z.*

ivnják, *m.* = ivak, *C.*

ívov, *adj.* von der Sahlweide: ivove šibe.

ívovina, *f.* das Sahlweidenholz, *C.*

iz, I. *praep. c. gen.* kaže 1) reč, iz katere je premikanje ven namerjeno: aus; kdor iz kake reči pride, je bil v njej; iz hiše priti; iz luže v mlako = aus dem Regen in die Traufe, *Cig.*; odkod si? iz Zagreba; iz Rima priti, von Rom kommen; iz Lah priti, aus der Furlanei kommen, *Goriš.*; iz ojnic stopiti, über die Schnur hauen, *Cig.*; — iz uma je, er ist von Sinnen, *Cig.*, *Npes.-K.*; — 2) tvarino, iz katere je kaj narejeno: aus, von; kadilnice so bile iz samočistega zlata, waren von reinem Golde, *Ravn.-Mik.*; kruh iz bele moke, weißbackenes Brot; iz ribje kosti, fischbeinern; — iz cela, aus einem Stück, *Mik.*, *C.*; nav. iz celega; — človek je iz duše in telesa; — 3) začetek v času in čas, v katerem se kaj godi: iz leta v leto, von Jahr zu Jahr, *V.-Cig.*; iz mlada, von Jugend an, *Mik.*; iz početka, im Anfange, *Cig.*; iz nova *(Cig.*, *Jan.*, *Mik.)*, iz novega, neuerdings; iz prva *(Cig.*, *Jan.*, *Mik.)*, iz prvega, anfangs; — 4) nagib kakega dejanja: aus; iz jeze kaj storiti, aus Zorn etwas thun; iz hudobije, aus Bosheit; iz gole lakomnosti, aus purer Habsucht; — 5) način, kako se kaj godi: iz dobre volje, freiwillig; iz rade volje, gerne, *Ravn.-Mik.*; iz šale, im Scherz, *Cig.(T.)*; iz srca rad, von Herzen gern; iz nevesti, unvermuthet, *Met.-Cig.*; iz nenada (nav. iznenada), unverhofft, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*, *Mik.*; iz ravna, gerade, *C.*; iz težka, -kega, schwerlich, kaum, *C.*; iz tiha, im Stillen, leise, gemach, *C.*; iz velega, größtentheils, *C.*, *Vest.*; iz cela, ganz, vollkommen, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; iz čista, ganz, durchaus, *vzhŠt.*, *C.*; iz dobra, iz huda, im Guten, im Schlimmen, *ogr.-C.*; iz lahka, leicht, *C.*; iz lepa, im Guten, gutwillig, *C.*; iz nagla, plötzlich, *ogr.-C.*; — II. *praef.* pomenja: 1) premikanje, od znotraj ven namerjeno: heraus-, aus-; izbiti, herausschlagen; izliti, ausgießen, izteči, herausfließen, izbrati, auswählen; — 2) dokončanje, zvršitev: iznoreti, austoben, izpiti se, sich durch Trinken zugrunde richten, izpeti se, sich müde singen, iztesati, etwas fertig zimmern; izčistiti, fertig reinigen; — 3) dosego namena: izprositi, izmoliti si kaj, sich etwas erbitten, durch Beten erlangen; — sploh iz nedovršnih glagolov dela dovršne: izvršiti; — (v mnogih slučajih je **iz** težko ločiti od **s** (**z**), ker narod navadno oboje enako izgovarja; naj se torej besede, ki niso pod **iz-**, iščejo pod **s-** ali **z**); — 4) pogostoma z glagoli, ki so že z drugimi predponami zloženi, ne da bi se jim pomen bistveno izpremenil: izpregovoriti, izpodvezati; — III. sestavlja se z drugimi predlogi tako, da vsak del svoj pomen ohrani; prim. izmed, iznad, izpred, itd.; — prim. *Mik. V. G. IV. 211, 251, 529.*

izabēla, *f.* neka vinska trta, die Isabellentraube.

izabēlast, *adj.* rjavkasto-belkasto rumen, isabellgelb, *Cig.(T.)*.

izâmati, am, *vb. pf.* z amo izmeriti, *Cig.*

izârjati, am, *vb. impf. ad* izorati; herausackern, auсackern, *Cig.*, *Jan.*

îzba, *f.* 1) das Zimmer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) die Bodenkammer, *Cig.*; — 3) der Dachboden, *C.*, *Notr.*, *Rib.*; — prim. ispa; stsl. istъba, stvn. stuba, Stube, *Mik.(Et.)*.

izbácniti, bâcnem, *vb. pf.* ausstoßen, *nk.*; — prim. hs. baciti.

izbâdanje, *n.* das Ausstechen, *Mur.*

izbâdati, am, *vb. impf. ad* izbosti, ausstechen, *Mur.*, *Cig.*

izbagláti, âm, *vb. pf.* = izmoledovati, erbetteln, *Cig.*

izbâna, *f.* = dvorana, *Cig.*

izbandičáti, âm, *vb. pf.* verbannen, *Hip.*; — prim. it. bandeggiare, verbannen.

izbandižati, am, *vb. pf.* verbannen, vertreiben: i. greh iz srca, *Jap.(Prid.)*; — prim. izbandičati.

izbârati, am, *vb. pf.* = izprašati, durch Fragen erfahren, *Cig.*

izbârkati, am, *vb. pf.* ausschiffen, *nk.*; — po nem. ali po it. sbarcare.

izbarkováti, ûjem, *vb. pf.* erfragen, *Jan.*, *Poh.*

izbásati, bâšem, *vb. pf.* auspacken; — i. se, sich herausarbeiten.

izbâtati, am, *vb. pf.* abprügeln, *Jan.(H.)*; — prim. batati.

izbâva, *f.* 1) die Befreiung, die Erlösung, *Hal.-C.*; — 2) die Verrichtung, *C.*

izbáviti, bâvim, *vb. pf.* 1) = odpraviti: kašelj sem si izbavil, *jvzhŠt.*; losmachen, befreien, *Jan.*, *Hal.-C.*, *Prip.-Mik.*; volkodlaštva me je izbavil, *LjZv.*; i. se, los werden, frei werden, *Hal.-C.*; i. se česa, sich entschlagen, *Jan.*; — 2) verrichten, ausrichten, *C.*; posel i., *Prip.-*

Mik.; nič nisem izbavil, ich habe nichts ausgerichtet, *jvzŠt.*
izbávljati, am, *vb. impf. ad* izbaviti: 1) los machen, *C.*; — 2) verrichten, *C.*, *jvzhŠt.*
izbávljenje, *n.* 1) die Befreiung, die Rettung, *C.*; — 2) die Verrichtung, *jvzhŠt.*
izbébiti, bębim, *vb. pf.* verdummen, *Jan.(H.).*
izbecáti, âm, *vb. pf.* herausstochern, *Jan.*
izbeckáti, âm, *vb. pf.* = izbecati.
izbedéti se, ím se, *vb. pf.* sich durch Nachtwachen schwächen, *C.*
izbedráti, âm, *vb. pf.* izbedran konj, ein Pferd mit ungleichen Füßen, ein krumm gehendes Pferd, *Cig.*, *C.*
izbedríti, ím, *vb. pf.* = izbedrati, *M.*; izbedren, hinkend, *Dict.*
izbęg, *m.* der Ausweg, *Mur.*; — die Ausflucht, *Mur.*, *Cig.*
izbęga, *f.* 1) der Ausweg, *Cig.(T.)*; ni bilo izbege, *Zv.*; — 2) die Rückgängigmachung eines Kaufes, *Dol.*; izbega je, der Kauf wird rückgängig, *M.*
izbéganec, nca, *m.* der Versprengte, *V.-Cig.*
izbéganka, *f.* die Versprengte, *V.-Cig.*
izbéganost, *f.* die Verwirrtheit, die Muthlosigkeit.
izbégati, am, I. *vb. pf.* 1) bis zur Erschöpfung abhetzen, *C.*, *Gor.*; — 2) verschüchtern, irre machen, aus der Fassung bringen; izbegan, verwirrt, aus der Fassung gebracht; vsa izbegana je prišla domov; — II. *vb. impf. ad* izbegniti 1), *Z.*
izbegávati, am, *vb. impf.* ausweichen: bitki i., *Zora*; — prim. izbegati 3).
izbégniti, bęgnem, *vb. pf.* 1) = ubežati, *C.*; i. preteči sili, *DSv.*; — 2) den Kauf rückgängig machen: prodal sem, pa sem imel pravico izbegniti, *Dol.*; nicht beim Wort bleiben: kar izbegnili bodo, saj za trdno tako niso obljubili, *Str.*
izbęhtati, am, *vb. pf.* ermüden, abhetzen: delo me izbehta, *Z.*; i. se pri delu, sich abhetzen, *C.*
izbéliti, im, *vb. pf.* 1) ausweißen, fertig weißen; — 2) ausbleichen, *Cig.*
îzben, bna, *adj.* zum Zimmer gehörig: izbna oprava, *nk.*
izbęr, *f.* na izber, zur Auswahl, *Dol.*; na i. je dano strankama, es steht beiden Theilen frei, *Levst.(Nauk)*; najkrasnejših šetališč na i., *LjZv.*
izbęra, *f.* = izbira: ves Egipet ti je na izbero, *Ravn.*; izberi si jedno teh služeb, na izbero sta ti, *Erj.(Izb. sp.).*
izberáčiti, âčim, *vb. pf.* durch Betteln erlangen, abbetteln, *Cig.*
izbérati, ęram, *vb. impf.* = izbirati, *M.*, *C.*
izbęrčen, čna, *adj.* = izbirčen, *C.*
izbęrek, rka, *m.* = izbirek, *C.*
izbéren, rna, *adj.* wählbar, *Levst.(Pril.).*
izberljìv, íva, *adj.* = izbirljiv, *Jan.*
izberljîvec, vca, *m.* izberljiv človek: rad lačen (človek) použije, kar izberljivec pusti, *Jan.(Slovn.).*
izbęrsati se, am se, *vb. impf.* verdorben werden: (o vinu), *Cig.*, *Štrek.*; — *pren.* ej, ta mladenič se je izbersal, *Goriška ok.-Erj.(Torb.).*
izbęrsiti se, im se, *vb. pf.* = izbersati se: vino se je izbersilo, *Istra-Levst.(Rok.).*
izbezáti, âm, *vb. pf.* durch Stochern herausbringen, ausstochern, *Cig.*, *Jan.*
izbezgáti, âm, *vb. pf.* = izbezati, *Z.*; ausstochern: pipo, cevko i., *Ljub.*
izbéžati, ím, *vb. pf.* = ubežati, entfliehen.
izbęžek, žka, *m.* die Ausflucht, *C.*
îzbica, *f. dem.* izba; 1) das Stübchen, das Kämmerlein, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*; v izbici stanujejo navadno stari roditelji, ki so gospodarstvo mladim prepustili, *Kor.*; — 2) ein aus Holunderholz gemachter Vogelschlag, *Mur.*, *Dol.-Cig.*, *Met.*; — 3) na izbice (izbíce) pokladati les, im Viereck aufschichten, *Dol.*
izbíčati, bîčam, *vb. pf.* herauspeitschen, auspeitschen, *Cig.*
izbíčiti, bîčim, *vb. pf.* jemanden klug machen, auswitzen: i. koga, *Fr.-C.*; — iz nem.?
izbíjati, am, *vb. impf. ad* izbiti; herausschlagen; klin s klinom i., einen Keil mit einem andern austreiben; zobe i. ljudem, den Leuten die Zähne ausschlagen, einstoßen, *Cig.*, *Jan.*; iz glave si kaj i., sich etwas aus dem Kopfe zu bringen suchen, *Cig.*
izbîr, *f.* = izber: na izbir = na izber, *Cig.*
izbîra, *f.* = izbera, *Cig.*, *Jan.*
izbiráč, *m.* der Ausklauber, *Cig.*; — der Scheidejunge (mont.), *Cig.*
izbíranje, *n.* das Auswählen; die Wahl: povabiti k izbiranju, *Levst.(Nauk)*; na i. imaš, du kannst wählen, *Cig.*; Snubačev ima na 'zbiranje, *Preš.*
izbírati, bîram, *vb. impf. ad* izbrati; auswählen, aussuchen, ausklauben; kdor veliko izbira, temu izbirek ostane, *Npreg.-Z.*; ali: kdor veliko izbira, za izbirek prime, *jvzhŠt.*; lečo, grah i., durch Herausklauben des Schlechten reinigen, *Cig.*, *jvzhŠt.*; besede i., ein Wortklauber sein, *V.-Cig.*
izbíravec, vca, *m.* der Klauber, der Aussucher, *Cig.*; der Scheidejunge (mont.), *Cig.*
izbíraven, vna, *adj.* = izbirčen: živina je izbiravna, *Cig.*
izbíravka, *f.* die Klauberin, die Aussucherin, *Cig.*
izbîrčen, čna, *adj.* wählerisch, heikelig; (izbiričen), *LjZv.*
izbîrčljiv, *adj.* = izbirčen, *Z.*, *Zora.*
izbîrčnost, *f.* die Gewähligkeit, die Heikeligkeit.
izbîrek, rka, *m.* das Ausklaubsel, *pl.* izberki, der Ausschuss, der Auswurf.
izbíren, rna, *adj.* 1) auserlesen: izbirna jed, *Hal.-C.*; — 2) = izbirčen, *Cig.*
izbirljìv, íva, *adj.* = izbirčen.
izbirljívost, *f.* = izbirčnost.
izbístriti, bîstrim, *vb. pf.* aufklären, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; i. um, den Verstand schärfen, *Cig.*
izbíti, bîjem, *vb. pf.* herausschlagen; i. komu oko, zob; i. komu sabljo iz rok; izbiti si kaj iz glave, sich etwas aus dem Kopfe schlagen, *Cig.*; naj si iz glave izbije takšne misli, *Jurč.*
izblazíniti, înim, *vb. pf.* auspolstern, *Cig.*

izblázniti, im. *vb. pf.* aufschrecken (z. B. aus dem Schlafe), *C.*
izblebetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. pf.* ausschwatzen, ausplaudern.
izblẹ́kniti, blẹ̑knem, *vb. pf.* mit etwas herausplatzen, sich im Reden verschnappen, etwas ausplaudern.
izblískati se, a se, *vb. pf.* ausblitzen: izbliskalo se je, *C.*
izbliz, *adv.* = izbliza, *Cig.(T.).*
izblíza, *adv.* aus der Nähe, *Habd.-Mik.*
izbljeváti, bljújem, *vb. pf.* = izbljuvati, *Cig.*, *Jan.*
izbljúniti, bljûnem, *vb. pf.* ausspeien, *C.*, *Z.*
izbljuváti, bljúvam, jem, *vb. pf.* ausspeien, *Jan.*, *C.*, *Dalm.*
izbljûvek, vka, *m.* das Erbrochene, der Auswurf, *C.*
îzbnica, *f.* die Zimmerpflanze, *Cv.*
izbọ̑bnati, am, *vb. pf.* durch Trommeln herausbringen, *Cig.*; i. (izbobnjati) čebele, die Bienen durch Trommeln aus dem Bienenkorb treiben, *Mur.*
izbobnẹ́ti, ím, *vb. pf.* verhallen, *Z.*
izbọ̑bnjati, am, *vb. pf.* = izbobnati, *Mur.*
izbobnjáriti, ârim, *vb. pf.* = izbobnati, *ogr.-C.*
izbočenojámast, *adj.* convexconcav, *Sen.(Fiz.).*
izbóčenost, *f.* die Convexität, *Cig.(T.).*
izbóčiti, bọ̑čim, *vb. pf.* ausbiegen, wölben, *Cig.*, *Zora*; izbočen, convex, *Jan.*, *Cig.(T.)*; dvojno i., biconvex, *Cig.(T.)*; i. kot, erhabener Winkel, *Cel.(Geom.)*; — prim. vzbočen.
izbọ̑čki, *adv.* seitwärts, *Hal.-C.*; i. gledati, scheel, verschmitzt blicken, *vzhŠt.-C.*; — prim. bok.
izbọ̑gati se, am se, *vb. pf.* verderben: seme se izboga (zboga), če ga kmet dolgo ne premeri; izboga (zboga) se vsaka reč, tudi dušne moči, *Mik.(Et.)*; — prim. bogati 1). (?)
izboháti, âm, *vb. pf.* entzweiquetschen: izbohane marelice, češplje, *Pirc.*
izbòj, bója, *m.* die Exosmose, *h. t.-Cig.(T.).*
izbojeváti, ûjem, *vb. pf.* auskämpfen, ausfechten, *Cig.*, *Jan.*
izbòk, bóka, *m.* die Ausbauchung, die convexe Form, *Z.*
izbókati, am, *vb. pf.* convex machen, auswölben, *Mur.*, *Z.*; izbokan = bokast, *Cig.*
izbókel, kla, *adj.* convex, *Jan.*, *UčT.*; — prim. vzbokel.
izbókniti, bọ̑knem, *vb. pf.* = izbokati: izboknjen = izbokel, *Jan.*, *nk.*
izbolẹ́hati, am, *vb. pf.* die Kränklichkeit überstehen, *Z.*; aussiechen, *Cig.*
izbolẹ́ti, ím, *vb. pf.* *Levst.(Nauk)*, *Vrt.*; nam. zboleti.
izbọ̑ljšanje, *n.* die Verbesserung.
izbọ̑ljšati, am, *vb. pf.* besser machen, verbessern; i. pot, *Cig.*; hrano komu i.; i. se, besser werden; bolniku se je izboljšalo.
izboljšâva, *f.* die Verbesserung, *Jan.*, *C.*
izbọ̑ljšek, ška, *m.* die Verbesserung, *Jan.*, *C.*; die Aufbesserung, die Zubesserung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
izboljševálen, lna, *adj.* Verbesserungs-: izboljševalne stavbe, Verbesserungsbauten, *Levst.(Cest.)*; izboljševalni zaklad, der Meliorationsfond, *DZkr.*
izboljševâlstvọ, *n.* das Meliorationswesen, *DZ.*
izboljševáti, ûjem, *vb. impf. ad* izboljšati; verbessern.
izbòr, bóra, *m.* 1) die Auswahl, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; na izbor mu je dano, er hat freie Wahl, *Cig.*; pusti Judom izbor ali voljo, *Trub.*; die Auswahl (der Gedanken, Worte), *Cig.(T.)*; i. barv, das Colorit, *Cig.(T.)*; — = volitev, *Cig.*, *Jan.*; pravica izbora, *Cig.(T.)*; (hs.); — 2) der Ausbund, die Elite, *Cig.*, *Jan.*; — na izbor oblečena, ausnehmend schön gekleidet („fesch"), *pri Fari-Štrek.(LjZv.).*
izbọ́ren, rna, *adj.* 1) eine Auswahl gestattend: ima izborno blago, *Dol.*; — 2) auserlesen, gewählt, vorzüglich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; kaj izbornega od krščanske cerkve govoriti, *Krelj*; i. in poučljiv razgovor, *Jurč.*; — 3) Wahl-, *Cig.*; izbọ̑rni knez, der Kurfürst, *Jan.*; izborna država, das Wahlreich, *Cig.(T.)*, *Jes.*; izborna sorodnost (chem.), die Wahlverwandtschaft, *Cig.(T.).*
izbọ̑rnik, *m.* der Wähler, der Wahlherr, *Cig.*, *Jan.*; knez izbornik, der Kurfürst, *Cig.*
izbornoknẹ̑ški, *adj.* kurfürstlich, *Cig.*
izbọ́rnost, *f.* 1) die Auserlesenheit, die Vorzüglichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) pravica izbornosti, das passive Wahlrecht, *Cig.(T.).*
izbosíti, ím, *vb. pf.* 1) barfuß machen; i. se, die Schuhe zerreißen, *Cig.*; varuj svojo nogo, da se ne izbosi, *Škrinj.*; — konja i., dem Pferde das Hufeisen abnehmen; kolo i., die Schiene abnehmen; konj se je izbosil, das Pferd hat das (die) Hufeisen verloren; kolo se je izbosilo, das Rad hat die Schiene verloren; — 2) arm machen: vsega izbošeni, alles entbehrend, *C.*
izbósti, bódem, *vb. pf.* ausstechen; oči komu i.
izbránati, am, *vb. pf.* durch Eggen herausbringen, aufeggen, *Cig.*
izbrânec, nca, *m.* der Auserwählte, *Cig.*, *Jan.*, *Let.*
izbrânik, *m.* = izbranec, *SlN.*, *Zora.*
izbrânka, *f.* die Auserwählte, *Cig.*
izbráti, bérem, *vb. pf.* 1) auswählen, aussuchen, eine Wahl treffen; slabo sem si izbral, ich habe eine schlechte Wahl getroffen; — erwählen, wählen; i. koga za poveljnika, *Cig.*; i. v kneza, *Vrt.*; — 2) mit dem Ausklauben fertig werden; ali si že izbrala lečo? — 3) zu Ende lesen, auslesen: i. knjigo, povest.
izbrázditi, im, *vb. pf.* = izorati, *jvzhŠt.*
izbrbráti, âm, *vb. pf.* ausplappern, *Z.*, *jvzhŠt.*
izbŕcati, bȓcam, *vb. pf.* mit Fußstößen herausschaffen, *Z.*
izbŕcniti, bȓcnem, *vb. pf.* mit einem Fußstoß herausschaffen, *Št.*
izbrẹ́nčati, ím, *vb. pf.* aussummen, *Cig.*
izbrẹ̑nkati, am, *vb. pf.* (auf einem Saiteninstrument) ausspielen, ausklimpern, *Cig.*
izbríniti se, brînem se, *vb. pf.* pogl. izriniti se.
izbrîs, *m.* die Löschung, die Abschreibung, *Cig.*, *DZ.*; — izbris prizadete razžalitve, die Tilgung einer verursachten Beleidigung, *DZ.*

izbrísati, brîšem, *vb. pf.* auswischen, löschen, tilgen; i. kar je na tabli zapisano; i. madež, greh, dolg, einen Schandfleck, eine Sünde, eine Schuld tilgen; i. iz spomina, aus dem Gedächtnisse tilgen, in Vergessenheit bringen, *Cig.*; Kdo uči Izbrisat' 'z spomina nekdanje dni, *Preš.*; — = obrisati: roke si i., (zbrisati) *vzhŠt.-Valj.(Vest.)*; vino se izbriše, kadar natočeno v kupico hitro pene izgubi, *C.*; — izbrisan = prebrisan, gescheit, *Mur.*, *Cig.*, *Dol.*; izbrisana glava, *Jurč.*

izbrisávanje, *n.* das Auswischen; das Tilgen: i. grehov, *kajk.-Valj.(Rad).*

izbrisávati, am, *vb. impf.* = izbrisovati.

izbrîsek, ska, *m.* die Löschung, *Cig.*, *M.*

izbrísen, sna, *adj.* auslöschbar, *Jan.*

izbrisljìv, íva, *adj.* löschbar, *Cig.*, *Jan.*, pogl. izbrisen.

izbrisováti, ûjem, *vb. impf. ad* izbrisati: auswischen, löschen, tilgen.

izbrisovâvec, vca, *m.* der Tilger, *Cig.*

izbríti, bríjem, *vb. pf.* ausrasieren; — izbrit, pfiffig, (zbrit) *C.*

izbrízgati, brîzgam, *vb. pf.* verspritzen, *Cig.*

izbŕkniti, bŕknem, *vb. pf.* 1) mit einem Stoße hinausschnellen, *Z.*; — 2) hervorbrechen: skozi ponižnost je malokdaj izbrknila ostrost, *SlN.*

izbróditi, brǫ́dim, *vb. pf.* erforschen: grehe i., *ogr.-C.*; — prim. 2. zbroditi.

izbrojíti, ím, *vb. pf.* auszählen, *Z.*, *Jan.(H.)*,

izbŕskati, am, *vb. pf.* herausscharren; kokoši so posejano seme izbrskale.

izbŕsniti, bŕsnem, *vb. pf.* mit dem Fuße ausstoßen; i. komu oko, *ogr.-C.*

izbrûh, *m.* das Hervorbrechen, der Ausbruch, *Šol.*, *nk.*

izbrúhati, brûham, *vb. pf.* mit Heftigkeit auswerfen, ausspeien, *Cig.*, *Jan.*; vse kar je pojedel, je zopet izbruhal, *jvzhŠt.*

izbrúhniti, brûhnem, *vb. pf.* 1) mit Heftigkeit herauswerfen, ausspeien, *Mur.*, *Jan.*; — 2) *intr.* hervorbrechen: kri je izbruhnila, *Vrt.*

izbruhováti, ûjem, *vb. impf.* mit Heftigkeit auswerfen, *Mur.*

1. **izbrúsiti**, im, *vb. pf.* 1) ausschleifen: i. škrbo; — abwetzen: i. črevlje, die Stiefel abgehen, i. se, sich abwetzen, *Cig.*; — 2) fertig schleifen: i. nože.

2. **izbrúsiti**, im, *vb. pf.* mit Heftigkeit ausspeien, *Cig.*, *Gor.*, *Dol.*

izbruševáti, ûjem, *vb. impf. ad* 1. izbrusiti; ausschleifen.

izbudíti, ím, *vb. pf.* *Jan.*, pogl. (v)zbuditi.

izbûh, *m.* die Convexität, *Cig.*; — der Vorsprung an einer Façade, der Risalit, *Levst.(Pril.).*

izbúhati, bûham, šem, *vb. pf.* durch Prügeln schädigen, *C.*; izbuhan otrok, ein von Schlägen blödes Kind, *Z.*

izbúhel, hla, *adj.* vorspringend, risalitartig, *Levst.(Pril.).*

izbúhliti se, bûhlim se, *vb. impf.* sich von innen heraus ausdehnen, anschwellen, *Cig.*

izbúhniti, bûhnem, *vb. pf.* aufblähen, *Z.*; i. se, sich werfen: deske se na solncu izbuhnejo, *C.*; izbuhnjen, aufgebläht, aufgedunsen, *C.*

izbúkniti se, bûknem se, *vb. pf.* sich werfen: dno se je posodi izbuknilo, *BlKr.*; izbuknjen, reliefartig, *Cig.*; — prim. izbuhniti.

izbuknjenína, *f.* die Reliefarbeit, *Cig.*

izbúljiti, bûljim, *vb. pf.* i. oči, die Augen herausrecken, *Jan.*, *Bes.-C.*, *Let.*, *SlN.*; — hs.

izbûnkati, am, *vb. pf.* durch Herausstoßen höckerig, erhaben machen: izbunkan, erhaben, *Cig.*

izbúnkniti se, bûnknem se, *vb. pf.* einen Höcker bekommen, *Cig.*

izbúšiti, bûšim, *vb. pf.* convex machen, *Cig.*

izcẹ̑dek, dka, *m.* 1) der beim Abseihen zurückbleibende Rest, die Seihe, *Cig.*; — 2) das Herausfließende, z. B. bei einem Geschwüre, *Bes.*

izcẹdíti, ím, *vb. pf.* durch Seihen herausbringen, ausseihen, *Cig.*; — med i., den Honig ausseimen, *Cig.*; i. se, auströpfeln, ausrinnen, *Cig.*; povezniti škaf, da se vino iz njega izcedi, *jvzhŠt.*

izcẹ̑ja, *f.* die Absonderung, *Nov.*; i. slin, *Strp.*

izcẹ́jati, am, *vb. impf. ad* izcediti; ausseihen; — med i., den Honig ausseimen, *Cig.*; — maščoba se izceja iz mesa, *Let.*

izcẹ̑jen, jna, *adj.* Absonderungs-: izcejni tok, der Ausführungsgang (anat.), *Cig.*

izcẹjenína, *f.* das Abgeseihte, *C.*

izcel, *adv.* nam. iz cela, *Mik.*

izceléti, ím, *vb. pf.* verheilen, *Mur.*

izcẹ́liti, im, *vb. pf.* ganz machen: razbito posodo spet i., *Dalm.*; — auscurieren, heilen (eine Wunde), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*

izcencljáti, âm, *vb. pf.* iz koga kaj i., jemandem etwas abschachern, *Cig.*

izcẹ̑pati, pam, pljem, *vb. pf.* fertig spalten, zerspalten, *Mur.*

izcepetáti, âm, *vb. pf.* austrampeln, *Cig.*

izcépiti, im, *vb. pf.* herausspalten: i. kaj iz česa, *Cig.*

izcẹ́sati, am, *vb. pf.* mit dem Reißen fertig werden, zerreißen, *Mur.*

izcigániti, ânim, *vb. pf.* abgaunern, *Cig.*; od koga kaj i., von jemandem durch zudringliches Bitten etwas erlangen, *jvzhŠt.*

izcímiti se, cîmim se, *vb. pf.* 1) hervorkeimen, *Cig.*, *Jan.*; — *pren.* hervorgehen, sich entspinnen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; iz tega se je pravda izcimila, das rief einen Rechtsstreit hervor, *Cig.*; — 2) auskeimen: repa, krompir se izcimi, *Cig.*

izcimováti se, ûjem se, *vb. impf. ad* izcimiti se; sich entwickeln: izcimuje se največ gorkote v životu, *Let.*; (pravilneje: izcimljevati se).

izcízati, am, *vb. pf.* = izcuzati, *C.*

izcizéti, ím, *vb. pf.* aussickern, *Z.*; sickernd ausfließen: veliko je izcizelo iz posode, *jvzhŠt.*

izcmûlek, lka, *m.* etwas Ausgesogenes, *C.*; (izcmûłek ?).

izcmúliti, im, *vb. pf.* schmatzend aussaugen: i. hruško, *vzhŠt.-C.*

izcǫ̑prati, am, *vb. pf.* = izčarati, *Cig.*

izcȓpek, pka, *m.* der Auszug, das Excerpt, *Jan.(H.)*, *nk.*

izcŕpiti, cȓpim, *vb. pf.* 1) ausschöpfen, *pren.* erschöpfen, *nk.*; — 2) = izpisati, excerpieren, *nk.*; — hs.

izcúcati, am, *vb. pf.* heraussaugen: *pren.* mit Mühe etwas herauskriegen, *Cig.*

izcurẹ́ti, ím, *vb. pf.* ausrinnen, *Cig.*; veliko vina je iz soda izcurelo, *jvzhŠt.*

izcurljáti, âm, *vb. pf.* kleinweise ausrinnen, ausrieseln.

1\. **izcúzati**, am, *vb. pf.* aussaugen.

2\. **izcúzati**, *vb. pf.* i. koga iz gugalice, jemanden ausschaukeln, aus der Schaukel schleudern, *Cig.*

izcvèsti, cvetèm, *vb. pf.* hervorblühen, *Cig.*

izcvẹ́tati, am, *vb. impf. ad* izcvesti; effloreścieren (min.), *Cig.(T.)*.

izcvíliti, im, *vb. pf.* erwinseln, *Cig.*

izcvîrati, cvîram, *vb. impf. ad* izcvreti, *Cig.*

izcvîrek, rka, *m.* = ocvirek, *C.*

izcvrẹ́ti, cvrèm, *vb. pf.* durch Prägeln, Kröschen herausbringen: mast i., das Fett aussieden, *Cig.*

izčâjmati se, *vb. pf.* zu sich kommen, zur Besinnung kommen, *Št.-Cig.*, *Jan.*, *C.*; izčajmaj se, zaspanec! *jvzhŠt.*; — zdaj sem se izčajmal = zdaj sem se spomnil, *Celjska ok.*

izčákati, čâkam, *vb. pf.* abwarten, auswarten, *Mur.*, *Cig.*; ni ga izčakati, er läßt lange auf sich warten, *Z.*

izčakovâncc, nca, *m.* der sehnlich Erwartete, *Ravn.*

izčakovânje, *n.* das langwierige Erwarten: kako sitno je to izčakovanje! *jvzhŠt.*

izčakováti, ûjem, *vb. impf. ad* izčakati; (lange, sehnlich) erwarten, *Mur.*, *Cig.*; i. lista, *Vrt.*; (Kristus), ki so ga Abraham, Mozes, David izčakovali, *Ravn.*; tudi: i. se: lena družina se izčakuje, (sčak-) *Levst.(Zb. sp.)*.

izčárati, am, *vb. pf.* hervorzaubern, *Cig.*; i. iz koga kaj, jemandem etwas abhexen, *Cig.*

izčečkáti, âm, *vb. pf.* ausschmieren, *Cig.*

izčẹ́diti, čẹ̑dim, *vb. pf.* ausputzen, *Z.*; reinigend entfernen: žitu bilke in klase (na rešetih) do čistega izčediti, *Ravn.(Abc.)*.

izčeljustáti, âm, *vb. pf.* ausplappern, ausschwatzen, *Cig.*

izčemeríti se, ím se, *vb. pf.* ausgrollen, *Z.*

izčepẹ́ti se, ím se, *vb. pf.* das Hocken beendigen: čakaj, da se mače izčepi, = warte, bis ihm das Schmollen, der Eigensinn vergeht, *Dol.*, *Z.*

izčésati, čẹ́šem, *vb. pf.* durch Kämmen herausbringen, auskämmen; i. si prah iz las.

izčesávati, am, *vb. impf. ad* izčesati, *Cig.*

izčêsek, ska, *m.* izčeski, kar pri česanju na česalu ostane, der Kämmling, *Cig.*

izčîmžati, am, *vb. pf.* ausbeizen, *Z.*; — auszehren, mager machen, schwächen, *Z.*; bolezen me je izčimžala, *Z.*; i. njivo, da nič ne more na nji rasti, (izčinžati) *Dict.*; i. se, mager, schwach, schlecht werden: s časom se vsaka reč izčimža, (izčinža) *BlKr.*

izčímžiti, čîmžim, *vb. pf.* = izčimžati, *Z.*; ausmergeln, *Zora*; ves izčimžen, („ščinžen") *Vrtov.(Km. k.)*.

izčînek, nka, *m. Z.*; nav. *pl.* izčinki, was beim Reitern des Getreides abfällt, die Spreu, (Kaff), *SlGor.-C.*, *Z.*

izčíniti, čînim, *vb. pf.* (durch Reitern) reinigen, žito i., *Z.*; pesek i., *vzhŠt.*

izčínjati, am, *vb. impf. ad* izčiniti; 1) ausreitern, durch Reitern reinigen, *Št.-C.*; — 2) schimpfen, *vzhŠt.-C.*

izčinjávati, am, *vb. impf.* = izčinjati, *Št.-C.*

izčînka, *f.* = izčinek, die Spreu, *C.*

izčînžati, am, *vb. pf. Dict.*, *Dol.*, *BlKr.*; pogl. izčimžati.

izčínžiti, čînžim, *vb. pf.*, pogl. izčimžiti.

izčîrica, *f.* ein Bläschen, eine Wimmer an der Zunge, *C.*; — prim. čir.

izčístiti, čîstim, *vb. pf.* reinigen, ausputzen, purificieren: vino i., klären; i. se, rein werden; vino se je izčistilo, der Wein ist klar geworden; — purgieren (durch Abführmittel), *Cig.*

izčíšča, *f.* die Reinigung, *Mur.*

izčíščanje, *n.* das Reinigen, das Ausputzen.

izčíščati, am, *vb. impf. ad* izčistiti; reinigen, ausputzen; zlato, sol i., gradieren, *V.-Cig.*

izčiščeváti, ûjem, *vb. impf.* = izčiščati, *Jan.*

izčítati, am, *vb. pf.* zuende lesen, *Cig.*

izčọ́hati, am, *vb. pf.* 1) auskratzen, *Z.*; — 2) zerkratzen, *Jan.(H.)*.

izčrẹpáti, pâm, črẹ́pljem, *vb. pf.* ausschöpfen, erschöpfen, *Cig.*, *Jan.*

izčrẹ́pati, pam, pljem, *vb. impf.* = izčrepavati, *nk.*

izčrẹpávati, am, *vb. impf.* ausschöpfen, *Zora.*

izčrẹpováti, ûjem, *vb. impf.* = izčrepavati, *Jan.*

izčrpáti, pâm, *vb. pf.* erschöpfen, erschöpfend behandeln, *Cig.(T.)*.

ìzda, *adv.* 1) auch, jetzt, noch, *Habd.*, *ogr.-Mik.*; Moj mladi sin še izda spi, *Npes.-Vraz.*; — 2) gerade jetzt, bald, *C.*

izdâček, čka, *m.* 1) = izdatek, *C.*; — 2) die Ergiebigkeit, *ogr.-C.*

izdáčen, čna, *adj.* ausgiebig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; izdačen kruh, *vzhŠt.*

izdáhniti, nem, *vb. pf.* pogl. izdehniti.

ìzdaj, *adv.* = izda 1), *C.*; še izdaj ne veruje, *vzhŠt.*

izdâja, *f.* 1) die Herausgabe: druga izdaja, die zweite Ausgabe, Auflage (eines Schriftwerkes), *nk.*; prim. izdava; die Verausgabung, die Emission, *Cig.*, *nk.*; — 2) der Verrath, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; velika i., der Hochverrath, *DZ.*; prim. veleizdaja; — 3) die Ausgiebigkeit (Wirksamkeit), *V.-Cig.*

izdajáč, *m.* der Verräther, *Mur.*

izdajálen, lna, *adj.* verrätherisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

izdâjanje, *n.* 1) die Herausgabe, die Verausgabung, die Emission, *Cig.*, *nk.*; — 2) das Verrathen, der Verrath, die Verrätherei, *Cig.*, *nk.*

izdajâtelj, *m.* der Herausgeber, *Jan.*, *nk.*

izdajâten, tna, *adj.* die Herausgabe betreffend: izdajatni kurzi, die Emissionscourse, *DZ.*; — nam. izdajatven.

izdâjati, jam, jem, I. *vb. impf. ad* izdati; 1) herausgeben: i. časnik, knjige, *Cig., Jan., nk.*; emittieren: i. menice, *Cig., Jan., nk.*; verausgaben: denar brez potrebe i.; — 2) verrathen, *Cig., Jan., nk.*; preisgeben: i. koga hudiču, verwünschen, *C.*; — 3) (po nem.) ausgeben, ausgiebig sein; — II. izdajáti, dájam, jem, *vb. pf.* mit dem Ausgeben, Geben fertig werden; ves denar sem izdajal; ves kruh sem izdajal psu.

izdajávati, am, *vb. impf.* = izdajati, herausgeben, *C.*

izdajâvec, vca, *m.* 1) = izdajatelj, der Herausgeber, *Jan.*; — 2) der Verräther, *Guts., Mur., Cig., Jan., Jap., nk.*

izdajaven, vna, *adj.* ergiebig, *Cig.*

izdajâvka, *f.* 1) die Herausgeberin, *Z.*; — 2) die Verrätherin, *Guts., Mur., Cig., Jan., nk.*

izdajâvski, *adj.* verrätherisch, Verräther-, *Cig., Jan., nk.*

izdajâvstvo, *n.* die Verrätherei, *Cig., nk.*

izdâjba, *f.* = izdaja, die Ausgabe (eines Buches), *Mur., Cig.*

izdâjek, jka, *m.* die Ausgabe, die Depense, *Cig., Jan., ZgD.*; die Ausgabspost: med izdajke postaviti, zapisati, *DZ.*; — die amtliche Ausfertigung, *Cig.*

izdâjen, jna, *adj.* 1) zur Herausgabe gehörig: izdajni troški, *nk.*; — Ausgabs-, *nk.*; — 2) Verräther-, verrätherisch, *Cig., Jan.*

izdajevânje, *n.* die Verwünschung, *Mur.*

izdajeváti, ûjem, *vb. impf.* verwünschen, *Mur.*; — prim. izdajati I. 2).

izdajevît, *adj.* ausgiebig, *Mur.*; izdajevito žito, *C.*

izdajevíten, tna, *adj.* = izdajevit, *C.*

izdâjica, *m.* der Verräther, *C.*, („zdajca" *Meg.*); nav. izdajíca; — hs.

izdâjnica, *f.* 1) die Herausgeberin, *C.*; — 2) die Verrätherin, *Cig., Jan.*; (tudi hs.).

izdâjnik, *m.* 1) der Herausgeber, *Cig., Jan.*; der Aussteller (einer Urkunde), *Cig., Jan.*; — 2) der Verräther, *Cig., Jan.*, (tudi hs.).

izdâjniški, *adj.* verrätherisch, *Zora.*

izdâjstvo, *n.* der Verrath, die Verrätherei, *Guts., Cig., Jan., nk.*

izdáleč, *adv.* von weitem, *Z., jvzhŠt.*

izdáleča, *adv.* von weitem, aus der Ferne, *Mur.*; (prim. „izdalč'ga", *Poh., Hal.-C.*).

izdáleka, *adv.* = izdaleča, *C., ogr.-Raič (Kol.).*

izdâljšati, am, *vb. pf.* auslängern, verlängern, erweitern, *Cig., Jan.*

izdaljšáva, *f.* die Verlängerung, die Erweiterung, *Cig., Jan.*

izdaljševáti, ûjem, *vb. impf. ad* izdaljšati, *Jan.*

izdaníti se, í se, *vb. pf.* Tag werden: izdanilo se je.

izdânje, *n.* die vollzogene Ausgabe (z. B. eines Buches), *Mur., Cig. (T.)*; — die Ausfertigung (einer Urkunde), *Cig.*

izdarováti se, ûjem se, *vb. pf.* sich ausschenken, *Cig.*

izdâtba, *f.* die Ausgabe, die Emission: i. delnic, *DZ.*; — die Ausfertigung: i. iskalnih listov, *DZ.*

izdâtben, tbena, *adj.* Emissions-: izdatbena cena, der Emissionscours, *DZ.*

izdâtek, tka, *m.* die Ausgabe: izdatki in troški, *nk.*; die Hinausgabe, *Cig.*; die Ausfertigung, *DZ.*

izdâtelj, *m.* der Herausgeber, *Jan., Cig. (T.)*; — i. (pisma), der Aussteller, *DZ.*; — stsl., rus.

izdáten, tna, *adj.* ausgiebig.

izdâtev, tve, *f.* die Ausgabe, die Emission, *Jan.*

izdáti, dám, *vb. pf.* 1) verausgaben, eine Auslage thun; — 2) herausgeben: i. knjigo, *Cig., Jan., nk.*; erlassen: ukaz, uredbo i., *Cig., Jan., nk.*; emittieren, *Cig.*; i. menico za koga, trassatieren, *Cig.*; — 3) überantworten, *Mur., Cig.*; i. koga sodniku, trinogom, *Jap., Ravn.-Valj. (Rad)*; hudemu koga i., verwünschen, *C.*; telo in dušo i. v smrt, *Guts. (Res.)*; izdan, verwünscht: izdana kraljična, izdan grad, *Npr.-nk.*; — 4) verrathen, *Mur., Cig., Jan., nk.*; — 5) „ausgeben", ergiebig sein; taka jed kaj izda, beseda nič ne izda več pri njem, Worte verfangen nichts mehr bei ihm (po nem.).

izdâtnik, *m.* der Aussteller (einer Urkunde), *DZ.*

izdátnost, *f.* die Ausgiebigkeit.

izdâtva, *f.* = izdaja, die Ausgabe (eines Buches), *C.*

izdâva, *f.* die Herausgabe, *Jan.*; die Ausgabe, die Auflage, *nk.*; — pismena i., schriftliche Ausfertigung, *DZ.*

izdávanje, *n.* 1) das Ausgeben, das Verausgaben, *Mur.*; — 2) das Verrathen, *Mur.*

izdavâtelj, *m.* der Aussteller: i. pooblastnice, *DZ.*

izdávati, am, I. *vb. impf.* = izdajati I., *vzhŠt.*; — II. = izdajáti II., *vb. pf.* mit dem Geben fertig werden: ves denar sem izdaval, vso opeko sem izdaval, ich bin mit dem Reichen der Ziegel fertig, *na vzhodu.*

izdâvec, vca, *m.* = izdajavec: 1) der Herausgeber, *Cig., Jan.*; — i. menice, der Trassant, *Cig.*; — 2) der Verräther, *Meg., Mur., Jsvkr., kajk.-Valj. (Rad).*

izdâvek, vka, *m.* die Ausgabe, die Auslage, der Aufwand, *Mur., Cig., Jan.*

izdâvka, *f.* = izdajavka: 1) die Herausgeberin, *C.*; — 2) die Verrätherin, *Mur.*

izdávna, *adv.* = iz davna, izdavnaj, *Z.*

izdávnaj, *adv.* = zdavnaj, längst, *Levst. (Nauk).*

izdebeléti, ím, *vb. pf.* dick, fett werden, *Jan.*

izdebelíti, im, *vb. pf.* dick, fett machen, mästen, *Cig.*

izdedíniti, înim, *vb. pf.* enterben, *Cig., Jan.*; pogl. razdediniti.

izdedínjenje, *n.* die Enterbung, *Jan.*

izdehníti, dáhnem, *vb. pf.* mit einem Hauch ausathmen, aushauchen; — prim. izdihniti.

izdẹklováti, ûjem, *vb. pf.* aufhören Magd zu sein, *Cig.*

izdélati, dẹlam, *vb. pf.* 1) fertig ausarbeiten, verfertigen; zvesto i. posodo, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; durchführen (z. B. ein Bild), *Cig.(T.)*; z barvami i., colorieren, *Cig.(T.)*; na pol izdelan, halb geformt, *Cig.(T.)*; učenec letos ni izdelal (šole), der Schüler ist nicht durchgekommen, er hat das Jahr verloren; izdelavši (zdelavši) šesto šolo, *LjZv.*; — 2) abmatten, hernehmen; mrzlica ga je hudo izdelala; i. se, sich abarbeiten; ves izdelan, ganz abgemattet.

izdẹlâva, *f.* die Verfertigung, *Cig.*, *Jan.*; die Ausarbeitung, *Jan.*, *C.*

izdẹlávati, am, *vb. impf.* = izdelovati; — skrbelo ga je, kako bo izdelaval, wie er auskommen wird, *LjZv.*

izdệłek, łka, *m.* das Ausgearbeitete, das Product, das Industrieerzeugnis, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*; modrosti čudni izdelki, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; — das Elaborat, *Cig.*

izdẹ́łen, łna, *adj.* Verfertigungs-: izdelna cena, der Erzeugungspreis, *Cig.*

izdẹlíti, ím, *vb. pf.* mit dem Vertheilen fertig werden, *Cig.*

izdẹlovalíšče, *n.* die Erzeugungsstätte, *DZ.*

izdelovâłnica, *f.* die Werkstatt, *Cig.*, *Jan.*

izdẹlováti, ûjem, *vb. impf. ad* izdelati: ausarbeiten, fabricieren; — auskommen: v dveh mesecih so se hrvaški toliko naučili, da so izdelovali, *Slovan.*

izdẹlovânje, *n.* die Ausarbeitung, die Verfertigung.

izdelovâvec, vca, *m.* der Ausarbeiter, der Verfertiger, der Erzeuger, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

izdẹlovâvka, *f.* die Ausarbeiterin, die Erzeugerin, *Cig.*

izderâvec, vca, *m.* der Stoppelzieher, *C.*

izdesẹ́titi, ệtim, *vb. pf.* decimieren, *Nov.*

izdẹ́vati, am, *vb. pf.* das Legen beenden; vse hruške iz košare na mizo i.; vse kosce kruha v žepe i.

izdežẹ́łen, łna, *adj.* deželnim zakonom ne podvržen, exterritorial, *Cig.*, *Jan.*

izdežệlje, *n.* die Exterritorialität, *Cig.(T)*, *DZ.*

izdežẹ́łnost, *f.* = izdeželje, *Cig.*

izdežệłstvo, *n.* = izdeželje, *DZ.*

izdeževáti, ûje, *vb. pf.* ausregnen: izdeževalo (se) je, *Cig.*

izdežíti, í, *vb. pf.* = izdeževati: izdežilo (se) je, *Cig.*

izdîh, *m.* der Aushauch, *Cig.*, *Jan.*; vdih, izdih, die Ein-, Ausathmung, *Erj.(Som.)*.

izdíhati, dîham, šem, I. *vb. impf.* = izdihovati, *Jan.(H.)*; — II. *vb. pf.* 1) mit dem Aushauchen fertig werden, verhauchen, *Cig.*; — 2) aufhören zu athmen, ausathmen, *Cig.*

izdîhljaj, *m.* der Hauch (beim Athmen), der Lebenshauch, *Cig.*; do zadnjega izdihljaja, bis zum letzten Athemzug, *Cig.*

izdíhniti, dîhnem, *vb. pf.* ausathmen, aushauchen, *Cig.*, *Jan.*; dušo i., *Cig.*; izdihniti, den Geist aufgeben, *Jan.*, *jvzhŠt.*

izdihováti, ûjem, *vb. impf. ad* izdihniti, aushauchen, *Cig.*

izdímiti se, dîmim se, *vb. pf.* verrauchen, *Cig.*

izdîrati, am, *vb. impf. ad* izdreti; 1) herausreißen; meč i., das Schwert zu ziehen pflegen, *Trub.*, *Dalm.*; kdor meč izdira, pod mečem umira, wer mit dem Schwerte umgeht, wird durch das Schwert umkommen, *Cig.*; — 2) i. se, schreien, *Mik.*

izdírjati, am, *vb. pf.* 1) herausrennen, *Cig.*; — 2) i. se, sich müde rennen, *Z.*

izdíšati se, ím se, *vb. pf.* aufhören zu riechen, zu duften, verduften; vijolice so se izdišale, *jvzhŠt.*

izdîšek, ška, *m.* 1) die Ausathmung, *M.*; kužne bolezni se zanesejo tudi po izdišku, *Vrtov.(Km. k.)*; — 2) eine duftende Ausdünstung, *Cig.*

izdišljìv, íva, *adj.* kar lahko izdiši, *Cig.*

izdíti, díjem, *vb. pf.* 1) aufhören zu duften, ausduften, *Jan.(H.)*; — 2) ausathmen, *Z.*, *Jan.(H.)*.

izdivjáti, âm, *vb. pf.* austoben, auswüthen, *Cig.*, *Jan.*; tudi: i. se, *Cig.*

izdlẹ́titi, im, *vb. pf.* mit dem Stemmeisen herausbringen, ausstemmen, *Cig.*; — ausmeißeln, *Z.*

izdlẹ́tviti, im, *vb. pf.* = izdletiti, *Jan.(H.)*.

izdojíti, ím, *vb. pf.* mit dem Säugen fertig werden, aussäugen, *Cig.*

izdólaj, *adv.* = zdolaj, *Vrt.*

izdôłba, *f.* das Aushöhlen, *C.*

izdôłbati, dôłbam, bljem, *vb. impf. ad* izdolbsti; ausstemmen, ausmeißeln, *Cig.*

izdołbávati, am, *vb. impf.* = izdolbati, *Habd.-Mik.*

izdôłbek, bka, *m.* die ausgemeißelte Höhlung, *Cig.(T.)*; izdolbki, die Stemmscharten, *Z.*

izdołbenína, *f.* eine (ausgehöhlte) Vertiefung, *Cig.*, *Šol.*, *C.*

izdołblína, *f.* = izdolbenina, *C.*, *Levst.(Pril.)*.

izdółbsti, bem, *vb. pf.* ausstemmen, ausmeißeln; i. globino, *Cig.*; i. podobo, *Cig.*

izdolžíti se, ím se, *vb. pf.* sich der Schulden entledigen, *Jan.*, *jvzhŠt.*

izdomáčiti se, âčim se, *vb. pf.* sich vertraut machen, *Cig.*

izdráhati, am, *vb. pf.* = razdrahati: nachlässig lockern, lösen, *Cig.*

izdrápati, pam, pljem, *vb. pf.* auskratzen.

izdrẹ́gati, drệgam, *vb. pf.* durch Stoßen, Stechen herausbringen, *Cig.*

izdrẹ́gniti, drẹ́gnem, *vb. pf.* durch einen Stoß, Stich herausbringen, *Cig.*

izdrencljáti, âm, *vb. pf.* austraben, *Cig.*

izdrépati, pam, pljem, *vb. pf.* austraben, *Cig.*

izdrẹ́ti, dérem, *vb. pf.* 1) herausreißen; zob i. komu, jemandem einen Zahn reißen; meč i., das Schwert aus der Scheide reißen, entblößen; nož iz rok komu i., jemandem das Messer aus der Hand entreißen; — 2) aufreißen: voda je breg izdrla; izdrt breg, zerrissene Küste, *Cig.(T.)*.

izdŕgati, dŕgam, *vb. pf.* = izdrgniti, *Z.*

izdŕgniti, dŕgnem, *vb. pf.* wegreiben, auswetzen, *Cig.*

izdrískati se, drîskam se, *vb. pf.* = izdristiti se, *Z.*

izdrístiti se, drîstim se, *vb. pf.* sich durch Abführen entleeren, *Cig.*
izdŕkniti, dŕknem, *vb. pf.* herausgleiten, entgleiten, herausschlüpfen, *Cig.*
izdrkováti, ûjem, *vb. impf. ad* izdrkniti, *Z.*
izdrskljáti, âm, *vb. pf.* ausspritzen: rano i., *Cig.*
izdŕskniti, dŕsknem, *vb. pf.* = izdrkniti, *Jan.*
izdŕsniti, dŕsnem, *vb. pf.* = izdrkniti, *Z.*
izdrûzgati, am, *vb. pf.* mit dem Quetschen (z. B. der Trauben) fertig werden.
izdrûžba, *f.* die Excommunication, *Cig.*, *C.*
izdrúženec, nca, *m.* der Excommunicierte, *Cig.*, *C.*
izdrúženje, *n.* cerkveno i., die kirchliche Excommunication, *C.*
izdrúžiti, drûžim, *vb. pf.* aus einer Gemeinschaft ausschließen, *Z.*; excommunicieren, *Cig.*, *Jan.*
izdŕzati, dŕzam, žem, *vb. pf.* = izdrgniti, *Cig.*; — i. grlo, sich ausräuspern, *Cig.*
izdûha, *f.* 1) der Geruch, der Gestank, (zduha) *C.*; — 2) der Anschlag, die Erfindung (zaničlj.), *C.*, *vzhŠt.*, *ogr.-Let.*; gola izduha novejših piscev, *Navr.(Let.)*; (zduha), *ogr.-Let.*; to je tvoja i. (zduha), das ist dein Werk, *vzhŠt.* - *C.*; vražja i., (zduha) *kajk.-Valj.(Rad).*
izdúhati, dûham, *vb. pf.* durch den Geruch ausfindig machen, ausriechen, *Cig.*
izduhtẹ́ti, ím, *vb. pf.* aufhören zu duften, ausduften, *Cig.*
izdúliti, im, *vb. pf.* i. klobuk, den Hut ausfäusten, *Cig.*
izdúmiti, im, *vb. pf.* ersinnen, *M.*
izdumljávanje, *n.* die Erforschung, *kajk.-Valj.(Rad).*
izdumljávati, am, *vb. impf.* zu erforschen suchen: prim. izdumljavanje.
izdúplati, am, *vb. pf.* aushöhlen (drevo), *C.*
izdûšek, ška, *m.* = dušek (Luftloch), *Jan.(H.).*
izdûškati, am, *vb. pf.* 1) lüften: i. sod, *Cig.*; — 2) i. se, verduften, *Cig.*
izdúti se, dújem se, *vb. pf.* Luftblasen an der Oberfläche ansetzen (z. B. bei der Gährung), *C.*; — jezik se izduje, an der Zunge bilden sich Bläschen, *Z.*
izdvígniti, dvîgnem, *vb. pf.* herausheben, *Cig.*
izenâčba, *f.* die Gleichstellung, *DZ.*
izenáčiti, âčim, *vb. pf.* gleich machen, ausgleichen, *Cig.(T.)*, *nk.*
îzer, *m.* = jezero, *Dol.*
izẹ́ti, ízmem, *vb. pf.* herausnehmen: izmi poprej bruno iz svojega oka, *Dalm.*; drži, da tebi izmem troho iz tvojega oka, *Trub.*
izfofotáti, otâm, óčem, *vb. pf.* = izfrfrati, *Mur.*
izfŕčati, ím, *vb. pf.* herausfliegen; (golobi iz votline) izfrče na dan, *Navr.(Let.).*
izfrfráti, âm, *vb. pf.* herausflattern, *Cig.*
izfrfolẹ́ti, ím, *vb. pf.* = izfrfrati, *Cig.*
izgâga, *f.* das Sodbrennen; izgaga me dere, ich habe das Sodbrennen; — izgago delati komu, jemandem Verdruss machen, *C.*; — psovka sitnemu, nagajljivemu človeku, *Cig.*, *Dol.*; ti izgaga (zgaga) suhorebra! *Zv.*; — (nav. zgaga; toda prim. stsl. izgaga).
izgájati, am, *vb. impf. ad* izgajiti; i. se, genesen, (zgajati) *Dict.*, *Mik.*
izgájiti, im, *vb. pf.* heilen, gesund machen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; i. se, heil werden, gesund werden, *Cig.*
izgânjanje, *n.* das Austreiben; i. hudičev, die Teufelsbannerei, *Cig.*
izgânjati, am, *vb. impf. ad* izgnati; heraustreiben; i. na pašo, das Vieh (aus dem Stalle) auf die Weide austreiben, *Cig.*; hudiča i.; — ausweisen, verbannen: — i. paro, purgieren (mech.), *Cig.(T.).*
izganjâva, *f.* die Austreibung, *C.*
izganjâvec, vca, *m.* der Austreiber, *Cig.*; i. hudičev, der Teufelsbanner, *Cig.*, *Jan.*; — der Verbanner, *Cig.*
izgeníti, gánem, *vb. pf.* verrenken, *Guts.*; nogo, ročico si i., *Gabrije pod Krasom - Erj.(Torb.).*
izgíbati, gîbam, bljem, *vb. impf. ad* izginiti, *Zora*; — stsl.; prim. izginjati.
izgíniti, gînem, *vb. pf.* verschwinden; izginil je kakor kafra, *jvzhŠt.*; izginil je, da nihče ne ve kam; sneg je že povsod izginil.
izgínjati, am, *vb. impf. ad* izginiti, verschwinden.
izgínjenje, *n.* das Verschwinden, *Cig.*
izginjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izginiti.
izginljìv, íva, *adj.* schnell vergehend, flüchtig, *Cig.*, *Jan.*
izginováti, ûjem, *vb. impf. ad* izginiti, *Mur.*, *Mik.*; pogl. izginjevati.
izgízdati se, am se, *vb. pf.* stolz werden, (zg-) *ogr.-M.*
izgizdávati se, ávam se, *vb. impf.* prahlen, (zg-) *C.*
1. **izgláditi**, glâdim, *vb. pf.* glatt machen, ausglätten; i. grbe, gube, *Cig.*; i. smreke, bis zu den Gipfelästen abästen, *Kor.-Mur.*
2. **izgladíti**, ím, *vb. pf.* = izgladovati, *SlN.*
izgladovânje, *n.* die Aushungerung, *Mur.*
izgladováti, ûjem, *vb. pf.* aushungern, *Mur.*; izgladovan, ausgehungert, *Jan.*; hoja po gorah jih je izgladovala, *Bes.*; — i. se, sich abhungern, *Cig.*
izglāgolski, *adj.* iz glagola izpeljan, *nk.*; izglagolski glagoli, verba deverbativa, *LjZv.*
izglájati, am, *vb. impf. ad* 1. izgladiti, *Cig.*
izglájenost, *f.* die Glätte, *Cig.(T.).*
izglèd, glẹ́da, *m.* 1) = razgled, *Guts.*, *Valj.(Rad)*; — 2) pogostoma nam. zgled.
izglọ̑bati, bam, bljem, *vb. pf.* 1) aushöhlen, *ogr.-C.*; ceste so izglobane od vode, *SlN.*; — 2) ausgrübeln, *Cig.*
izglobíti, ím, *vb. pf.* = izglobati, *Cig.*, *Jan.*
izglọ́dati, dam, jem, *vb. pf.* ausnagen: miši so luknje izglodale v omaro.
izgnânec, nca, *m.* 1) der Vertriebene, der Verbannte, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Auswuchs bei Pflanzen (ogrbec, šiška), *Bes.*
izgnânje, *n.* die Austreibung, die Verbannung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

izgnânka, *f.* die Verbannte, *Cig.*
izgnânstvọ, *n.* die Verbannung, *Cig.*, *Jan.*
izgnáti, žénem, *vb. pf.* heraustreiben, herausjagen; (živino) na pašo i., das Vieh auf die Weide austreiben, *Cig.*; koga iz dežele i., jemanden des Landes verweisen, *Cig.*; iz postelje i., aus den Federn jagen, *Cig.*
izgnẹ́čiti, im, *vb. pf.* herausquetschen, *Mur.*, *Cig.*
izgnésti, gnétem, *vb. pf.* herausdrücken, herausdrängen; ausquetschen: i. kaj iz česa, *Cig.*; — i. se, sich herausdrängen; *pren.* durchkommen, aus einer Verlegenheit herauskommen, *Cig.*
izgnẹ́vati se, gnẹ̑vam se, *vb. pf.* auszürnen, auswüthen, *Mur.*
izgníti, gnijem, *vb. pf.* verfaulen und ausfallen, *Mur.*, *Cig.*
izgnívati, am, *vb. impf. ad* izgniti, *Cig.*
izgnojíti se, ím se, *vb. pf.* aufhören zu eitern, auseitern, ausschwüren, *Cig.*
izgnûsek, ska, *m.* tudi *pl.* izgnuski, die Darmentleerung, *Mur.*; der Unrath von Bienen, *C.*
izgodíti, ím, *vb. pf.* 1) zur Reife bringen, auszeitigen; i. se, zur Reife gelangen, *Mur.*, *Cig.*; ptiči so se izgodili, *Dol.*; sovraži ga, kar se je izlegel in izgodil, *Jurč.*
izgodnjáti, âm, *vb. pf.* reif machen, reif werden lassen, *Cig.*; kokoš jajca izgodnja in iznese, *Nov.*; i. se, zur Reife kommen, reif werden, *Cig.*; (o lanu), *Mur.*; (o ptičih), flügge werden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*; izgodnjan, gereift: izgodnjani in porabni možje, *SlN.*
izgọ̑ja, *f.* die Erziehung, *nk.*; — prim. vzgoja.
izgojíti, ím, *vb. pf.* die Erziehung beenden, auferziehen, *Jan.*, *nk.*; — prim. vzgojiti.
izgojeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izgojiti, *nk.*
izgola, *adv.* = zgolj, *C.*
izgolâjsati, am, *vb. pf.* izgurati: izgolajsano kljuse, *Erj.(Izb. sp.).*
izgólčati, ím, *vb. pf.* = izgovoriti, ausreden, zu Ende reden, *vzhŠt.-C.*
izgolíti, ím, *vb. pf.* kahl machen, *Z.*
izgoljufáti, am, *vb. pf.* durch Betrug herauslocken, erlangen; i. iz (od) koga kaj.
izgółtati, am, *vb. pf.* s težavo dopovedati, *Gor.*
izgołtíti, ím, *vb. pf.* = izgoltati: posamezne besede, kakor po sili izgolčene, *Jurč.*
izgomlẹ́ti, ím, *vb. pf.* „da bi ti ušesa izgomlela!“ tako govori mati otroku, ako je neče poslušati, *pod Krnom-Erj.(Torb.)*; — prim. gomleti.
izgòn, góna, *m.* 1) der Austrieb, *Cig.*; — die Ausweisung, die Verbannung, *Cig.(T.)*; i. iz dežele, *DZ.*; — 2) der Triebweg für das Vieh, *Cig.*, *Notr.-Svet.(Rok.)*, *vzhŠt.*, *BlKr.-Let.*
izgóniti, gọ́nim, *vb. pf.* 1) abhetzen: izgonjena živina, *Kr.*; — 2) i. se, das Brunsten beenden, *Z.*; — 3) i. se, sich durch Schwärmen schwächen, *Z.*; izgonjen, verbuhlt, ausgemergelt, *Cig.*, *C.*, *Gor.*; — 4) izgonjen, läufig, *Cig.*; — geil, *Cig.*; — ausgelassen, muthwillig, *Cig.*; izgonjeni otroci, *Polj.*
izgọ̑nje, *f. pl.* = izgon 2), gonje, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*, *Polj.*
izgọ́njenec, nca, *m.* ein geiler Mensch, *Cig.*; — = razposajen otrok, *Polj.*
izgọ́njenica, *f.* = izgonjenka, *C.*
izgọ́njenka, *f.* ein geiles, unzüchtiges Frauenzimmer, *Cig.*
izgọ́njenost, *f.* die Geilheit, *Cig.*
izgọ̑rek, rka, *m.* = utrinek, *Z.*, *Jan.(H.).*
izgorẹ́ti, ím, *vb. pf.* ausbrennen, zuende brennen, *Cig.*, *Jan.*; — pogl. zgoreti.
izgorína, *f.* das Verbrennungsproduct, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.).*
izgọ̑ršati se, am se, *vb. pf.* besser werden: bolnik se je izgoršal, izgoršalo se mu je, *Polj.*
izgọ́sti, gọ́dem, *vb. pf.* aufhören zu geigen, zu musicieren; godci so izgodli; — i. gosli, eine Violine ausspielen, *Cig.*; izgodene gosli, *Cig.*; i. se, sich müde geigen, *ČT.*
izgotâvljati, am, *vb. impf. ad* izgotoviti, im Fertigmachen begriffen sein; nisem še čisto izgotovil, ravno zdaj izgotavljam, *jvzhŠt.*
izgotọ́viti, ọ̑vim, *vb. pf.* fertig machen, vollenden; i. kako delo; danes še nismo izgotovili, heute sind wir noch nicht mit der Arbeit fertig geworden.
izgovarjáłen, łna, *adj.* Entschuldigungs-, *Jan.*, *nk.*
izgovarjálọ, *n.* die Beschwörungsformel, *Cig.*; — prim. izgovarjati 5).
izgovârjanje, *n.* 1) das Aussprechen: die Aussprache, die Elocution; čisto i. besed; — 2) das Entschuldigen, die Entschuldigung(en), die Beschönigung; — 3) die Beschwörung, die Besprechung (z. B. einer Krankheit), *Cig.*
izgovârjati, am, *vb. impf. ad* izgovoriti; 1) aussprechen; besede dobro i., eine gute Aussprache haben; — 2) entschuldigen: — i. se, sich entschuldigen, Ausflüchte machen; izgovarjaje se, unter dem Vorwande, *Cig.*; i. se s čim, etwas vorschützen; z bratom se izgovarja, er schiebt die Schuld auf den Bruder, *ČT.*; — 3) i. komu kaj, jemandem etwas auszureden suchen, *Jurč.*; — 4) i. si kaj, sich etwas bedingen, vorbehalten; — 5) beschwören, besprechen: i. bolezen, *Cig.*
izgovârjavec, vca, *m.* 1) der Entschuldiger, *Cig.*; — 2) der Beschwörer, *Cig.*
izgovẹ́diti se, ẹ̑dim se, *vb. pf.* = dogovediti se 1), sich entsinnen, sich bewusst werden, *M.*, *Z.*
izgọ̑vor, *m.* 1) = izgovarjanje 1), die Aussprache, *Jan.*; — 2) die Ausrede, die Entschuldigung; izgovore delati, Ausreden vorbringen, *Svet.(Rok.)*; prazni izgovori, leere Ausflüchte; z izgovorom, unter dem Vorwande, *Cig.*; izgovor je dober, če je iz trte zvit, *Npreg.*; — 3) der Vorbehalt, *Cig.*; das Ausgedinge, der Auszug, *vzhŠt.*
izgọ̑vor, *f.* = izgovor, *m.* (Ausrede), *Trub.*, *Kast.*

izgộvorek, rka, *m.* der Vorbehalt, die Stipulation, *C.*

izgovorílọ, *n.* 1) der Entschuldigungsgrund, *Cig.*, *DZ.*; — 2) das Vorbehaltene (was z. B. in einem Testamente jemandem vorbehalten wird), *Cig.*

izgovorîtek, tka, *m.* was sich jemand bei der Uebergabe des Besitzes vorbehält, der Auszug, *vzhŠt.-C.*

izgovoríti, ím, *vb. pf.* 1) aussprechen: napačno besedo i., ein Wort falsch aussprechen; — 2) eine Rede zuende bringen, ausreden; pusti ga, naj izgovori; — 3) i. se, sich durch Reden erschöpfen, *Cig.*; — 4) (mit Erfolg) entschuldigen; izgovori nas pri gospodu, *Jap.(Prid.)*; — 5) ausbedingen, vorbehalten; izgovorjeni užitek, das Ausgedinge, *Cig.*; i. je treba, es muss als Bedingung gestellt werden, *Levst.(Nauk)*; — 6) beschwören (z. B. einen Schlangenbiss), *M.*; — 7) (po nem.) i. komu kaj, jemandem etwas ausreden, *Cig.*

izgovộrnik, *m.* der Auszügler, *ogr.-C.*; *vzh-Št.*; — prim. izgovor 3).

izgozdíti se, ím se, *vb. pf.* sich auskeilen, nachlassen (o zagozdi), *Jan.(H.)*.

izgrábiti, grâbim, *vb. pf.* raffend herausschaffen; — herausrechen; i. listje iz jarka.

izgradášati, am, *vb. pf.* herauskrämpeln, (izgredešati) *Cig.*

izgrájati, jam, jem, *vb. pf.* durch Tadel verleiden, *M.*; i. žensko, t. j. z grajo storiti, da je kdo ne vzame za ženo, *Z.*; blago je bilo izgrajano, wurde beanständet, *Cig.*

izgrášiti se, grâšim se, *vb. pf.* erbsengroß werden, (zgr-) *Cig.*; grozdje se je izgrašilo, *C.*

izgrbánčiti se, ânčim se, *vb. pf.* völlig runzelig werden, *Cig.*

izgŕbiti se, gr̂bim se, *vb. pf.* = izgrbančiti se, *Cig.*

... ím, *vb. pf.* nehati grčati, *Cig.*

... ím, *vb. pf.* besudeln, beflecken, *M.*, *ogr.*-

... gréba, *m.* das Ausscharren, *Cig.*; die ...abung: i. mrliča, *DZ.*

...i, grẹ̑bam, bljem, *vb. impf. ad* izgreb... ...ig.

...nati, am, *vb. pf.* auskrämpeln, *Cig.*

... *f. pl.* grobes Werg, (zgrebi) *ogr.-C.*; ...im. stsl. izgrebъ, Werg.

izgrebíce, *f. pl.* das Werg, (zgr-) *Cig.*, *C.*

izgrebljáti, âm, *vb. pf.* mit der Krücke herausscharren, *Cig.*

izgrébsti, grébem, *vb. pf.* herausscharren, ausgraben.

izgrèd, gréda, *m.* 1) die Excursion, der Ausflug, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *C.*; — 2) die Ausschreitung, der Excess, *C.*, *nk.*

izgredéšati, am, *vb. pf. Cig.*, pogl. izgradašati.

izgredljìv, íva, *adj.* ausschreitend, excessiv, *Jan.(H.)*.

izgrệdnik, *m.* der Excedent, *Jan.(H.)*, *nk.*

izgréniti, grénem, *vb. pf.* herausscharren, herauskrabbeln, *Cig.*

izgrẹšíti, ím, *vb. pf.* pogl. zgrešiti.

izgrgotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. pf.* hervorgurgeln, *Cig.*

izgrgráti, âm, *vb. pf.* 1) durch Gurgeln herausbringen, ausgurgeln, *Cig.*, *Jan.*; i. dušo, die Seele ausröcheln, *Cig.*, *ZgD.*

izgrísti, grízem, *vb. pf.* 1) durch Beißen hinausbringen, ausbeißen, *Cig.*; — i. se, sich herausbeißen, *Cig.*; — 2) durch Beißen beschädigen, verwunden: izgrizen, zerbissen, *C.*; — i. se, einander durch Bisse verwunden: psa sta se izgrizla; *pren.* sich verfeinden, *Zora*; i. se s kom, *Cig.*

izgrîz, *m.* der Ausbiss (min.), *Cig.(T.)*.

izgrízniti, grîznem, *vb. pf.* ausbeißen, *Cig.*

izgrizováti, ûjem, *vb. impf. ad* izgristi, izgrizniti; ausbeißen, *Cig.*

izgrméti, ím, *vb. pf.* ausdonnern, auswettern; tudi i. se: izgrmelo (se) je, es hat ausgewettert, *Cig.*

izgûba, *f.* der Verlust; pod izgubo, bei Verlust, *Cig.*, *nk.*; — izgubo imeti, na izgubi biti, Verlust erleiden; v izgubo prodati, mit Verlust verkaufen; — der Entgang, *Jan.*

izgûbek, bka, *m.* der Verlust, *M.*

izgubíček, čka, *m.* = izguba, *Dict.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dalm.*

izgubîtek, tka, *m.* = izguba, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

izgubíti, ím, *vb. pf.* 1) verlieren; denar i., pri igri i.; pravdo, stavo i.; službo i.; pamet i., ein Narr werden; glavo i., den Kopf (die Besonnenheit) verlieren; i. upanje, srce, die Hoffnung, den Muth verlieren; vero pri ljudeh, veljavo i.; veliko krvi i.; posoda je slabi duh izgubila; barvo i.; roge, dlako i.; krava je mleko izgubila; izpred oči izgubiti koga, aus den Augen verlieren; — i. se, in Verlust gerathen, verloren gehen; vol se je izgubil; izgubljena ovca; i. se kam, irgendwohin verschwinden; i. se kakor kafra, *Cig.*; izgubi se, packe dich! verschwinde! glas se izgubi, verhallt; moralisch verloren gehen: v mestu se bode deček izgubil; izgubljen sem, ich bin verloren; — ves izgubljen je, er ist ganz verwirrt, zerstreut, („verloren") *Cig.*, *Jan.*, *jvzhŠt.*; — 2) abortieren, *Ip.*, *Kras-Erj.(Torb.)*.

izgubívati, am, *vb. impf. nk.*, pogl. izgubljati.

izgúbljati, am, *vb. impf. ad* izgubiti, verlieren.

izgubljávati, am, *vb. impf.* = izgubljati, *Levst.(Rok.)*, *Dol.*

izgubljẹ́nec, nca, *m.* der Verlorene, *C.*; izgubljenec se je spet našel, *Ravn.*; — tavali so sem ter tja kakor izgubljenci, *LjZv.*

izgubljeváti, ûjem, *vb. impf.* = izgubljati, *Jan.(H.)*.

izgubník, *m.* der verlustig geworden ist, *DZ.*

izgúgati, am, *vb. pf.* herausschaukeln, *Cig.*; — auswackeln: i. zob, *Cig.*; iz spanja i., entrütteln, *Cig.*

izgúliti, im, *vb. pf.* abwetzen, *Cig.*; i. obleko, *Cig.*; i. se, sich entfasern, *Cig.*; — abnützen, abarbeiten, *Cig.*

izgúrati, am, *vb. pf.* = izguliti: izgurano kljuse, ein abgearbeitetes Pferd, *Cig.*, *Kr.*

izhábiti, hâbim, *vb. pf.* beschädigen, verderben, *Cig.*, *Mik.*; verstümmeln, *C.*; — schänden, *C.*

izhâja, *f.* der Ursprung, die Ursache, *C.*

izhajalíšče, *n.* der Ursprungsort, *Cig.*; — der Austrittspunkt (mech.), *Cig.(T.)*.

izhâjanje, *n.* 1) das Hervorgehen, der Ausgang, *Cig.*, *M.*; — 2) das Auskommen.

izhâjati, am, *vb. impf. ad* iziti, izhoditi; 1) heraus-, hervorkommen: solnce izhaja, die Sonne geht auf (nam. v knjigah nav. vzhajati, prim. *Cv. VIII. 4)*; — erscheinen: časniki izhajajo vsak dan; — abstammen, *Cig.*, *Jan.*; iz kakega rodu, od Davida i., *Cig.*; — iz česa i., aus etwas hervorgehen, die Folge sein, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; to izhaja iz tega, das hat seinen Grund darin, *Cig.*; — 2) (po nem.) auskommen, sein Auskommen finden: težko i., z malim i., sich mit Wenigem behelfen; ali boš izhajal z denarjem? dobro i. s kom; ni i. ž njim; — 3) i. se (dobro, slabo), ausschlagen, ausfallen, *Cig.*

izhâjek, jka, *m.* die Folge, das Ergebnis, der Ausgang, *Cig.*, *C.*

izhítiti se, hîtim se, *vb. pf.* ausschlagen: izhitili bi se mu po komolci tvori, *Navr.(Let.)*.

izhladíti, ím, *vb. pf.* auskühlen; i. sobo; i. se, ganz kühl, kalt werden.

izhlapčeváti, ûjem, *vb. pf.* aufhören Knecht zu sein, *Cig.*

izhlâpek, pka, *m.* das Verdunstete, der Verdunstungsabgang, *DZ.*

izhlapȇnje, *n.* die Verdunstung, die Verflüchtigung, *Cig.*

izhlapéti, ím, *vb. pf.* verdunsten, verdampfen, sich verflüchtigen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

izhlapévanje, *n.* das Verdunsten (nam. -ivanje, *nk.)*.

izhlapévati, am, *vb. impf. ad* izhlapeti; sich verflüchtigen, *DZ.*

izhlapíšče, *n.* die Ausdünstungsstätte: močvirje — izhlapišče nezdravja in pustobe, *Jurč.*

izhlapíti, ím, *vb. pf.* verdampfen machen, verflüchtigen, *Mur.*, *Cig.*

izhlapljiv, íva, *adj.* leichtverdunstend, flüchtig (chem.), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; izhlapljive kisline, *Bleiw.(Let.)*.

izhlapljívost, *f.* die Flüchtigkeit (chem.), *Cig.*

izhlápljati, am, *vb. impf. ad* izhlapiti, *Jan.*

izhlíniti, hlînim, *vb. pf.* erheucheln, *Cig.*

izhòd, hóda, *m.* 1) die Handlung des Ausgehens: der Auszug, der Ausmarsch, *Mur.*, *Cig.*; družni izhodi, Ausflüge, *Str.*; — i. blaga, der Austritt der Waren, *DZ.*; — der Aufgang: solnčni izhod, *Dict.*, *Dalm.*, *Cr.*; der Osten, *Jan.(H.)*; (nam. vzhod; prim. izhajati); — 2) der Ort des Hinausgehens: der Ausgang, *Cig.*, *nk.*; i. sklada, das Schichtenende, *Cig.(T.)*; — die Kathode, *Šen.(Fiz.)*; — 3) der Ausfluss, die Emanation, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 4) der Erfolg, das Resultat, *C.*, *DZ.*, *Zora*; i. glasovanja, *DZ.*

izhộdek, dka, *m.* 1) izhodki kosti, die Beinausläufe, *C.*; — 2) die Folge, *C.*; — der Ausgang, der Erfolg, *C.*

izhộden, dna, *adj.* 1) Ausgangs-, *Jan.(H.)*; — 2) = vzhoden, *Jan.(H.)*.

izhodíšče, *n.* der Ausgangspunkt, der Anfangspunkt, *Cig.*, *Cig.(T)*, *C.*, *DZ.*, *Cel.(Geom.)*; pojdite na izhodišča cest, *Jap.(Sv.p.)*; vseh rev izhodišče, *Bas.*

izhóditi, hódim, *vb. pf.* 1) durch Gehen bahnen, austreten; izhojena pot; — 2) durch gemachte Wege erlangen, erlaufen, *Cig.*; dolg i., die Schuld eintreiben, *BlKr.-Mik.*; durch Fürsprache erwirken, *C.*; i. komu obilno pripomoč, *Navr.(Let.)*; peneze i. od koga, jemandem Geld entlocken, *Fr.-C.*; — 3) i. se, sich müde gehen; izhojen, vom Gehen matt, *C.*; — 4) auskommen: z drvi i., *C.*; ali boš izhodil s tem denarjem? *vzhŠt.*; prim. izhajati 2).

izhomotáti, âm, *vb. pf.* aus der Verlegenheit ziehen: i. se, sich aus der Verlegenheit ziehen, *C.*, *nk.*

izhrákati, hrâkam, *vb. pf.* = izhrkati, *Z.*

izhrákniti, hrâknem, *vb. pf.* = izhrkniti, *Z.*

izhrakljáti se, âm se, *vb. pf.* sich ausräuspern, *Bes.*, *Trst.(Let.)*.

izhŕkati, hŕkam, čem, *vb. pf.* 1) beim Räuspern herauswerfen, *Cig.*; — 2) i. se, sich ausräuspern, *Cig.*

izhŕkniti, hŕknem, *vb. pf.* beim Räuspern herauswerfen, *Cig.*

izhrópsti, hrópem, *vb. pf.* ausröcheln, *Cig.*

izhûjšati, am, *vb. pf.* = shujšati, *Jan.(H.)*.

izhruméti, ím, *vb. pf.* ausstürmen, *Cig.*

izhudoúmiti se, ûmim se, *vb. pf.* wahnsinnig werden, *Zil.-Jarn.(Rok.)*.

izîd, *m.* = izhod 4), der Ausgang, der Erfolg, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; izid imej na misli pri vsem, kar počneš, *Ravn.*

izîdek, dka, *m.* = izid, *Jan.*

izigráti, âm, *vb. pf.* 1) ausspielen; karto i., *Cig.*, *Jan.*; — kako blago i. (po loteriji), *Cig.*, (po nem.); — 2) zuende spielen, ausspielen.

izigrávati, am, *vb. impf. ad* izigrati, *Cig.*

izíhtiti se, im se, *vb. pf.* 1) ausschluchzen, *Cig.*; — 2) die Wuth ausschäumen lassen, *Cig.*

izîma, *f.* = izimek, *Cig.(T.)*.

izîmati, mam, ljem, *vb. impf. ad* izeti; herausnehmen: entreißen, *Mur.*

izîmek, mka, *m.* die Ausnahme, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*; po izimku, ausnahmsweise, *Levst.(Nauk)*; colni i., der Zollausschluss, *DZ.*

izímen, mna, *adj.* exceptiv, ausnahmsweise, Ausnahms-, *Jan.*, *Cig.(T.)*; izimni slučaji, *Levst.(Pril.)*, *SlN.*

izîmkoma, *adv.* ausnahmsweise, in Ausnahmsfällen, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Levst.(Pril.*, *Cest.)*.

izîmoma, *adv.* = izimkoma, *Cig.(T.)*.

iziskati, iščem, *vb. pf.* durchsuchen, *Mur.*; — erforschen, *Cig.(T.)*; — stsl., rus.

iziskâva, *f.* die Untersuchung, *C.*; — prim. iziskati.

iziskávanje, *n.* = iziskovanje: i. slovanskih jezikov, *LjZv.*

iziskávati, am, *vb. impf.* = iziskovati, *Z.*

iziskovânje, *n.* die Untersuchung, die Forschung, *Cig.*
iziskováti, ûjem, *vb. impf. ad* iziskati; untersuchen, forschen, *Mur.*, *Cig.*
iziskovâvec, vca, *m.* der Inquirent, *Cig.*
izíti, izídem, izšèł (izášel, *Krelj*, izèšeł, *C.*), *vb. pf.* 1) herausgehen, hervorkommen, *Cig.*, *Jan.*; kadar nečisti duh od človeka izide, *Krelj*; aufgehen, *Cig.*; solnce je izešlo, *Dalm.*; prim. *Cv. VIII., 4.*; — erscheinen, (o knjigi), ergehen (o ukazu), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; izešel je drugi zvezek, *Cv.*; — 2) i. se, einen Ausgang nehmen, ausfallen; i. se po sreči, gut, glücklich enden; geschehen, in Erfüllung gehen; izidi se volja tvoja; kako se je izašlo („zašlo“) ali zgodilo? *Krelj*; izešlo se je, es ist in Erfüllung gegangen, *C.*; v tem pomenu tudi: iziti, *Cig.*; — 3) i., ausreichen: ravno je izešlo, *jvzhŠt.*, (po nem. „ausgehen“).
izjáditi se, jâdim se, *vb. pf.* seinen Zorn auslassen, austoben, *Jan.(H.)*.
izjágnjiti se, jâgnjim se, *vb. pf.* ablammen, *Cig.*
izjâhati, ham, šem, *vb. pf.* 1) herausreiten, *Cig.*, *Jan.*; — 2) zum Reiten abrichten, bereiten, *Cig.*; — 3) durch Reiten schwächen, *Cig.*
izjáliti se, jâlim se, *vb. pf.* unfruchtbar werden: krava se je izjalila, *Cig.*
izjalovéti, ím, *vb. pf.* unfruchtbar, gelt werden, *Cig.*
izjalovíti se, ím se, *vb. pf.* = izjaloveti, *Cig.*; — ohne Erfolg bleiben, misslingen, *Cig.(T.)*, *nk.*
izjámičati, am, *vb. pf.* mit dem Grabstichel ausgraben, *Cig.*
izjásniti, jâsnim, *vb. pf.* 1) ausheitern: i. se, sich ausheitern; — 2) klar machen, erklären, erläutern, *Cig.*; — prim. razjasniti.
izjâva, *f.* die Aeußerung, die Erklärung, *nk.*
izjáviti, jâvim, *vb. pf.* eine Erklärung abgeben, *nk.*; — rus.
izjâvkati, am, *vb. pf.* aufhören zu jammern.
izjávljati, am, *vb. impf. ad* izjaviti, *nk.*
izjęcati, jęcam, *vb. pf.* = izjecljati, *Cig.*
izjecljáti, âm, *vb. pf.* stotternd vorbringen, ausstammeln; z veliko težavo je izjecljal nekaj besed.
izjęčati se, ím se, *vb. pf.* sich abächzen, *Cig.*
izjęd, *f. Z.*, nav. *pl.* izjêdi, was man beim Speisen als nicht entsprechend unverzehrt lässt, solche Speisereste; tudi: die Viehfutterreste, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *Polj.*, *Št.*; izjedi delati, = pri jedi izbirati, odrezavati, na stran devati, kar ni po godu, *Z.*, *Ljub.*; izjedi ne maramo, ostankov pa, *Z.*; mišie izjedi, der Mäusefraß, *Z.*; der Schaden an Feldfrüchten, den das Wild durch Abfressen verursacht, *V.-Cig.*; (tudi: izjed, *m.*, *Cig.*).
izjęda, *f.* 1) der durch reißendes Wasser bewirkte Berg- oder Thalriss, *Bes.-C.*; — 2) *pl.* izjede, das beim Fressen übrigbleibende Viehfutter: voli so pustili izjede, *Goriš.-C.*; — prim. izjedi.
izjędati, am, *vb. impf.* 1) anfressen, *Cig.*; črv izjeda zrno, *kajk.- Valj.(Rad)*; rja železo izjeda, *Cig.*; ausätzen: i. divje meso, *Cig.*; — ausreißen: voda travnik izjeda, *Z.*; — 2) quälen: izjedajo me skrbi, *Cig.*; i. se, sich abgrämen, *Cig.*
izjędav, *adj.* izbirčen v jedi, *Dol.*
izjêdčje, *n. coll.* = izjedki, (izjesčje) *C.*
izjêdek, dka, *m.*, izjedki = izjedi, *Navr.(Let.)*.
izjédina, *f.* = izjed: mišja i., *Cig.*, *Nov.*; pl. izjedine, *Kr.-Valj.(Rad)*.
izjêdka, *f.* poljska i., der Teufelsabbiss (succisa pratensis), *Medv.(Rok.)*, *Nov.*
izjednáčiti, âčim, *vb. pf.* = izenačiti, *SlN.*, *Cel.(Ar.)*.
izjęm, *m.* = izjema, *Mur.*
izjęma, *f.* die Ausnahme, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izjęmati, mam, mljem, I. *vb. impf. ad* izjeti; herausnehmen: ausnehmen, Ausnahmen machen, ausschließen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; II. izjemáti, jémljem, *vb. pf.* mit dem Herausnehmen, Nehmen fertig werden; tako dolgo je jemal, da je vse izjemal, *jvzhŠt.*
izjęmba, *f.* = izjema, *Cig.*
izjęmce, *adv.* = izjemoma, *C.*
izjęmek, mka, *m.* die Ausnahme, der Ausnahmsfall, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — prim. izimek.
izjémen, mna, *adj.* exceptionell, Ausnahms-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; izjęmni stan, der Ausnahmszustand, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; izjemno, ausnahmsweise, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — prim. izimen.
izjęmnica, *f.* die Auszüglerin, *vzhŠt.*
izjęmnik, *m.* der Auszügler, *vzhŠt.*
izjęmoma, *adv.* ausnahmsweise, *Cig.*, *C.*, *nk.*
izjésti, jém, *vb. pf.* 1) ausfressen; od črvov, miši izjeden; (o rji), *Cig.*; ausätzen, *Cig.*; — i. se, sich aus der Klemme reißen, sich herausarbeiten, *Cig.*; — 2) i. koga pod zemljo, durch Zänkereien ins Grab bringen, *Cig.*; — i. se s kom, sich mit jemanden zerzanken, *Cig.*, *C.*
izjętek, tka, *m.* das Ausgenommene, *Cig.*
izjéti, jámem, *vb. pf.* herausnehmen, herausheben, *Cig.(T.)*; ausnehmen, *Cig.*; izjemši, ausgenommen, *C.*, *nk.*
izjęzd, *m.* der Ausritt, *Cig.*, *Jan.*
izjezíti se, ím se, *vb. pf.* aufhören zu zürnen.
izjęža, *f.* = izjezd, *Cig.*
izjęžiti, im, *vb. pf.* iz ježic spraviti: kostanj i., *BlKr.*
izjézditi, jęzdim, *vb. pf.* = izjahati; — izježen, ausgelassen, *KrGora.*
izjǫkati se, kam, čem se, *vb. pf.* sich ausweinen, aufhören zu weinen, *Cig.*, *Jan.*
izjúžiti se, jûžim se, *vb. pf.* izjuži se (vreme), es tritt Thauwetter ein, (zj-) *Cig.*, *C.*
izkadíti, ím, *vb. pf.* 1) wegrauchen, durch Rauchen vertreiben: lisice i., *Cig.*; — 2) ausrauchen; izkadil sem, ich bin mit dem Rauchen fertig; i. pipo tobaka; — 3) i. se, aufhören zu rauchen: izkadilo se je, der Rauch ist verflogen; sich verflüchtigen, verdunsten, *Cig.*; — vergehen: izkadile so se mu norčije, *Cig.*
izkadúnjčiti se, ûnjčim se, *vb. pf.* schief werden (o lesu), *Cig.*; — prim. kadunja.
izkâja, *f.* die Ausdünstung, *Cig.*, *C.*
izkájati, am, *vb. impf. ad* izkaditi, *Cig.*

izkalíti se, ím se, *vb. pf.* auskeimen: izkaljen kostanj, *Nov.*

izkalúžiti, ûžim, *vb. pf.* = skaliti, *Jan.(H.)*.

izkâp, *m.* das Auströpfeln: izliti na izkap, ausneigen, *Cig.*

izkâpanje, *n.* das Ausgraben, *Mur.*, *jvzhŠt.*

1. **izkâpati**, pam, pljem, *vb. impf. ad* izkopati, ausgraben, *Mur.*, *Cig.*; krompir i., *jvzhŠt.*

2. **izkápati**, kâpam, pljem, *vb. pf.* tropfenweise ausfließen, austropfen; vino je iz soda izkapalo, *Cig.*; — i. se, durch Abtropfen verbraucht werden: sveča se je izkapala, *Gor.*

izkapljáti, âm, *vb. pf.* = 2. izkapati.

1. **izkárati**, am, *vb. pf.* ausschelten, *Cig.*

2. **izkárati**, am, *vb. pf.* = izkrhati: izkaran nož, *SlGor.*

izkâšljati, am, *vb. pf.* 1) durch Husten herausbringen, aushusten; i. krvi, *Cig.*, *Jan.*; — 2) i. se, aufhören zu husten, aushusten.

izkašljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izkašljati.

izkâvkati, kam, čem, *vb. pf.* = izluščiti: kostanj iz griče (ježice) i., *GBrda-Erj.(Torb.)*.

izkâvsati, am, *vb. pf.* 1) aushacken (mit dem Schnabel), *Cig.*; — 2) zerhacken (mit dem Schnabel): kokoši so vso salato izkavsale, *jvzhŠt.*

izkàz, káza, *m.* der Ausweis, die Nachweisung, die Legitimation, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; potni i., das Reisedocument, *DZ.*

1. **izkâza**, *f.* 1) = izkaz, *C.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; — 2) die Auszeichnung, *Kr.-Valj.(Rad)*; — prim. skaza.

2. **izkâza**, *f.* 1) der Verderb, *Cig.*; — žitna i., *C.*; — die Vereitelung, *Cig.*; izkazo komu storiti, jemandem einen Strich durch die Rechnung machen, (sk-) *Jurč.*, *Zora*; izkazo delati, in die Quere kommen, *Kr.*; — 2) der Fehler, das Gebrechen, *Cig.*, *C.*; — 3) der Pfuscher: mojster i., lovec i., ein schlechter Jäger, *C.*; — (piše in govori se nav. skaza; toda prim. stsl. izkaza, v istem pomenu).

izkázanje, *n.* die Erweisung, die Bezeigung.

izkâzast, *adj.* mit Gebrechen behaftet, (sk-) *C.*

izkázati, žem, *vb. pf.* 1) darthun, erweisen; to se bo izkazalo pred sodnikom; sina modrost izkaže očetov uk, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; — i. se, sich ausweisen, sich legitimieren, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) zeigen; svojo moč, svojo nevoljo i. s čim; — beweisen, erweisen, bezeigen; milost, ljubav, prijateljstvo, čast komu i.; pravico i. komu, jemandem Recht widerfahren lassen; tu se je izkazala božja milost; — i. se, sich zeigen: izkaže se mu v snu gospodična, *kajk.-Valj.(Rad)*; — sich auszeichnen: sich bewähren; i. se pravičnega moža; sich bezeigen: hvaležnega se i.: da mu se zahvalne izkažemo, *kajk.-Valj.(Rad)*.

izkâzba, *f.* der Verderb, die Entstellung, (sk-) *Cig.*, *C.*; — das Verderbte, das Entstellte, *Levst.(M.)*; — prim. izkaziti.

1. **izkâzek**, zka, *m.* der Ausweis, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*, *nk.*

2. **izkâzek**, zka, *m.* der Schade, (sk-) *C.*; — prim. izkaziti.

izkázen, zna, *adj.* 1) Ausweis-, Legitimations-: izkâzno pismo, *Cig.*, *Jan.*, *DZkr.*; — 2) erweislich: izkazna škoda, *DZ.*

izkazílo, *n.* das Beweismittel, *Svet.(Rok.)*; das Document (durch welches etwas ausgewiesen wird), der Ausweis, die Legitimation, *Jan.*, *DZ.*, *DZkr.*, *Valj.(Rad)*.

izkazíti, ím, *vb. pf.* verderben, verpfuschen; i. kako delo; vse izkazi, kar v roke prime; trikrat premišljeno, še rado izkaženo, *Npreg.-Polj.*; vino i., den Wein verfälschen, *Cig.*; vreme nam je veselico izkazilo; — entstellen, *Cig.*; i. ude, verstümmeln, *Cig.*; — entehren, schänden, *Meg.*, *Dict.-Mik.*; — i. se, schlecht ausfallen: izkazilo se mi je delo; verderben, *(intr.)*; vino se je izkazilo; izkazilo se je, die Sache ist zu Wasser geworden, *Cig.*; (nav. skaziti; toda prim. stsl. rus. iskaziti; izkažen, *Trub.*).

izkazljìv, íva, *adj. Cig.*, pogl. izkazen 2).

izkâznica, *f.* die Legitimationskarte, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Levst.(Nauk)*, *DZkr.*; živinska i., der Viehpass, *DZ.*

izkazník, *m.* der Verderber, (sk-) *Guts.*, *Cig.*

izkazovânje, *n.* das Erweisen.

izkazováti, ûjem, *vb. impf. ad* izkazati; 1) ausweisen, erweisen; i. svoje pravice, *Let.*; — 2) bezeigen: čast i.; — 3) i. se, sich auszeichnen, sich bewähren, sich bezeigen, *Cig.*

izkažénje, *n.* Verderbung; die Verstümmelung: i. samega sebe, *DZ.*

izkažénost, *f.* die Verderbtheit, die Corruption, *Cig.(T.)*.

izkekljáti, âm, *vb. pf.* ausstottern, ausstammeln, *Cig.*

izkelíti, ím, *vb. pf.* auskeimen, *Jan.(H.)*.

izkesáti se, âm se, *vb. pf.* = skesati se, *Jan.(H.)*.

izkídati, kîdam, *vb. pf.* ausschaufeln: i. blato, *Cig.*; i. sneg, *Z.*; i. gnoj, ausmisten; izkidala sem (iz hleva), ich habe den Stall ausgemistet; — 2) i. se, sich forttrollen: izkidaj se, *Z.*, *jvzhŠt.*; ali ni prav, da se kar najhitreje izkida izpred nas? *Jurč.*

izkîdek, dka, *m.* nav. *pl.* izkidki, der aus dem Stalle geworfene Mist, *Fr.-C.*

izkidováti, ûjem, *vb. impf. ad* izkidati, *Jan. (H.)*.

izkíhati, kîham, šem, *vb. pf.* 1) beim Niesen herauswerfen: i. kaj, *Cig.*; — 2) i. se, mit dem Niesen fertig werden, ausniesen: komaj sem se izkihal, *C.*

izkíhniti, kîhnem, *vb. pf.* bei einem Niesen herauswerfen, herausniesen, *Cig.*

izkîpek, pka, *m.* nav. *pl.* izkipki, kar prek piskra izkipi, (sk-) *C.*

izkipéti, ím, *vb. pf.* beim Sieden herausfließen, überfließen; polovica mleka je izkipela.

izkipévati, am, *vb. impf.* beim Sieden überzufließen pflegen, *Cig.*

izkladáč, *m.* der Auslader, *C.*

izklâdanje, *n.* das Ausladen, *C.*

izkladarina, *f.* die Ausladegebür, *DZ.*

izklâdati, am, *vb. impf.* 1) ausladen; — 2) = izlagati 2), *Trub.*

izkladâvec, vca, *m.* = izkladač, *C.*
izklâja, *f.* = izkladanje, *C.*
izklámiti, im, *vb. pf.* abnarren: denarja iz koga i., *Cig.*, *C.*
izklapoúhati, ûham, *vb. pf.* i. koga, jemanden abohrfeigen, *jvzhŠt.*
izklasíti se, ím se, *vb. pf.* Aehren ansetzen, *Vrt.*; izklasila se še ni pšenica, *SlN.*
izklásti, kládem, *vb. pf.* 1) = izložiti, ausladen, *DZ.*; — 2) verfüttern, *Cig.*; vse smo izkladli, *Polj.*
izkláti, kọljem, *vb. pf.* 1) durch Spalten herausbringen, ausspalten, *Cig.*; — 2) = poklati, zaklati, *Mur.*
izklẹ́jati, am, *vb. pf.* ausleimen, *Cig.*
izklenîtev, tve, *f.* die Ausschließung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izkléniti, klẹ́nem, *vb. pf.* 1) aus dem Joche spannen, ausjochen, *Cig.*; i. vole, *jvzhŠt.*; i. se, sich aus dem Joche losmachen, *Dict.*, *Cig.*; vol se je izklenil, *jvzhŠt.*; — 2) ausschließen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
izklèp, klépa, *m.* der Ausschluss, *Cig.*, *Jan.*; sodnji i. od vseh pravic, die Praeclusion, *Cig.*
izklẹpáłen, łna, *adj.* exclusiv, *Jan.*
1. **izklẹ́pati**, klệpam, pljem, *vb. impf. ad* izkleniti; 1) ausjochen, *Cig.*, *jvzhŠt.*; — 2) ausschließen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
2. **izklépati**, klẹ́pljem, *vb. pf.* aushämmern, ausdengeln; i. si koso, srp.
izklepávati, am, *vb. impf. ad* 2. izklepati, aushämmern, ausdengeln.
izklepetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. pf.* ausplappern.
izklepovâłnik, *m.* = kotlarski bet, *Cig.*
izklepováti, ûjem, *vb. impf.* = izklepavati.
izklésati, ẹ́šem, esâm, *vb. pf.* ausmeißeln, *C.*, *Z.*, *nk.*; moj kip pa naj bode izklesan iz belega marmorja, *ZgD.*; žlebina v živo skalo izklesana, *LjZv.*
izklẹ́stiti, im, *vb. pf.* mit dem Abästen fertig werden, ganz abästen.
izkléščiti, im, *vb. pf.* mit der Zange ausreißen, *Cig.*; — erzwingen, *Cig.*
izklẹ́ti, kółnem, *vb. pf.* aufhören zu fluchen.
izklìc, klíca, *m.* das Ausrufen, der Ausruf, *Cig.*
izklícati, klîčem, *vb. pf.* 1) herausrufen, *Cig.*; Al' obhajilo 'zkliče Iz grobov ven mrliče? *Preš.*; — 2) mit dem Ausrufen (z. B. der Stunden) zuende kommen, *Mur.*
izklicávati, am, *vb. impf. ad* izklicati; 1) herausrufen, *Mur.*; — 2) ausrufen (z. B. die Stunden), *Mur.*
izkliceváti, ûjem, *vb. impf.* = izklicavati, *Mur.*, *C.*
izklicevâvec, vca, *m.* der Ausrufer, *Cig.*
izklíčen, čna, *adj.* Ausrufs-: izklîčna cena, (-cna) *Cig.*
izklínčati, klînčam, *vb. pf.* klinčaje izgotoviti, *nk.*
izklínčiti, klînčim, *vb. pf.* mit Pflöcken ausstecken, *Z.*
izklíti, klíjem, *vb. pf.* entkeimen, *Cig.*, *C.*
izkljeváti, kljújem, *vb. pf.* = izkljuvati, *Cig.*, *Levst.(Sl. Spr.)*.

izkljûčba, *f.* die Ausschließung, *C.*, *nk.*
izkljúčen, čna, *adj.* = izključljiv, *DZ.*, *nk.*
izkljúčenje, *n.* die Ausschließung, *nk.*
izključeváłen, łna, *adj.* Ausschließungs-: izključevâłni razlogi, Ausschließungsgründe, *DZkr.*
izključeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izključiti; ausschließen, *nk.*
izključíłen, łna, *adj.* ausschließlich, *nk.*
izkljúčiti, kljûčim, *vb. pf.* ausschließen, *Cig.(T.)*, *nk.*; — rus.
izključiv, íva, *adj.* = izključljiv, *C.*, *SlN.*
izključljìv, íva, *adj.* = ausschließlich, *Cig.(T.)*, *nk.*
izkljuváti, kljújem, *vb. pf.* mit dem Schnabel auspicken, aushacken; oči komu i.; jedrce iz oreha i.
izkljuvávati, am, *vb. impf. ad* izkljuvati; i. se, sich herauszupicken suchen, *Vrt.*
izklopíti, ím, *vb. pf.* ausschließen, *ogr.-C.*
izkmẹ́tovati, ujem, *vb. pf.* mit der Bestellung des Feldes fertig werden, *Z.*
izknjîžba, *f.* die Extabulation, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izknjîžben, bna, *adj.* die Extabulation betreffend, *Jan.(H.)*.
izknjíženje, *n.* die Extabulation, *nk.*
izknjížiti, knjîžim, *vb. pf.* extabulieren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izknjižnína, *f.* die Extabulationstaxe, *Jan.*
izkobacáti, âm, *vb. pf.* auf allen Vieren hervorkommen, *Z.*, *Št.*; vsi izkobacajo iz vode, *Pjk.(Črt.)*; — i. se, sich ungeschickt herausarbeiten, *Jan.*, *Cig.*; izkobacala sta se iz snega, *Erj.(Izb. sp.)*.
izkobáliti se, bâlim se, *vb. pf.* = izkobacati se: i. se iz postelje, *Dol.*
izkobetáti, etâm, *vb. pf.* herausflattern, *Zora.*
izkobíliti se, bîlim se, *vb. pf.* = izkobaliti se, *Dol.*
izkobíniti se, înim se, *vb. pf.* verderben: sod starine se mi je izkobinil, *LjZv.*
izkộckati, am, *vb. pf.* vermittelst der Würfel ausspielen, *Cig.*
izkoditi, im, *vb. pf.* erbetteln, *Jan.(H.)*, *Z.*, *vzhŠt.*; nam. izkolditi; — prim. kolditi.
izkodljáti, âm, *vb. pf.* volno i., die Wolle auflockern, *Z.*; — perutnina se izkodlja, kadar se v pesku koplje, *Z.*
izkodráti, âm, *vb. pf.* = skodrati, *Z.*, *Jan.(H.)*.
izkojíti, ím, *vb. pf.* aufziehen, *Z.*; bil je z Erodežem tetrarhom izkojen, er war der Milchbruder des Herodes, *Trub.*
izkółčiti, kôłčim, *vb. pf.* i. si nogo, sich den Fuß am Hüftgelenk ausrenken, *C.*, *Z.*, *Svet.(Rok.)*; tovor in hoja sta izkolčila žival (t. j. noge živali), *SlN.*; Naj se bedro ti izkolči! *Levst.(Zb. sp.)*.
izkôłčkati, am, *vb. pf.* = izkolčiti: izkolčkano govedo, *C.*
izkolẹ́hati, am, *vb. pf.* herauszerren, herausarbeiten, *C.*; i. se, sich herausarbeiten: iz blata, iz postelje i. se, *vzhŠt.-C.*, *Dol.*; i. se, aussiechen, *Jan.*

izkomárati, âram, *vb. pf.* mühselig heraus-, hervorkommen: da bi le že mogla izkomarati v cerkev, *Gor.*
izkomatáti, âm, *vb. pf.* = razkomatati, ausschirren, *Cig.*
izkòp, kópa, *m.* die Ausgrabung: i. jame, *Cig.*
izkopáč, *m.* zweizackiger Misthaken, *Dol.*, *jvzhŠt.*
izkopanína, *f.* etwas Ausgegrabenes, ausgegrabener Gegenstand, *SlN.*, *nk.*: das Fossil, *Vrtov.-Cig.*
1. **izkópati**, kǫ́pljem, kopáti, pâm, *vb. pf.* 1) herausgraben, ausgraben: i. zaklad; oči i., die Augen auskratzen; vrana vrani oči ne izkoplje; i. jajca = kopiti, *C.*; — 2) fertig graben: i. jamo; das Hauen beenden: izkopali smo vinograde; — 3) i. se, sich herausarbeiten: i. se iz dolgov.
2. **izkǫ́pati**, pam, pljem, *vb. pf.* baden; dete i., ein Kind baden; — i. se, sich baden; dobro sem se izkopal.
izkopávanje, *n.* das Ausgraben.
izkopávati, am, *vb. impf. ad* 1. izkopati; ausgraben.
izkǫ̑pčati, am, *vb. pf.* entschnallen, *Z.*
izkǫ̑pek, pka, *m.* izkopki, Fossilien, *Cig.(T.)*.
izkǫ́pen, pna. *adj.* die Ausgrabung betreffend, Ausgrabungs-, *Jan.(H.)*.
izkopína, *f.* das Ausgegrabene, izkopine, die Ausgrabungen, *Let.*
izkopitljáti, âm, *vb. pf.* schwerfällig herauskommen: i. iz jezera, *Bes.*; komaj sem iz jame izkopitljal, *Levst.(Zb. sp.)*.
izkǫ̑pkati, am, *vb. pf.* durch Graben (z. B. mit den Fingern) zum Vorschein bringen, aufgrübeln, *Cig.*
izkopkováti, ûjem, *vb. impf. ad* izkopkati; aufgrübeln, *Cig.*
izkopljína, *f.*, *nk.*, pogl. izkopanina, izkopina.
izkopnẹ́ti, ím, *vb. pf.* = skopneti, *Z.*
izkopováti, ûjem, *vb. impf.* = izkopavati.
izkoracáti, âm, *vb. pf.* schwerfälligen Schrittes herauskommen, iz doma i., *Cig.*
izkoreníniti, înim, *vb. pf.* entwurzeln, ausrotten, austilgen, *Cig.*, *C.*
izkorenîtev, tve, *f.* die Ausrottung, *Cig.*
izkorẹ́niti, ẹ̑nim, *vb. pf.* = izkoreniniti, *Jan.*
izkorẹ́njati, am, *vb. impf. ad* izkoreniti; strasti i., *Cv.*
izkorenjevȃnje, *n.* die Ausrottung, *ZgD.*
izkorenjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izkoreniti, *Jan.*
izkorístiti, îstim, *vb. pf.* ausnützen, *nk.*; i. koga za svoje namene, *SlN.*
izkostíti, îm, *vb. pf.* ausgräten: i. ribo, *V.-Cig.*
izkǫ́šati, am, *vb. pf.* i. zrnje, (durch Schlagen mit der Garbe) herausbringen, *Cig.*
izkoščeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izkostiti; ausgräten, *Cig.*
izkoščíčiti, îčim, *vb. pf.* entkernen (vom Steinobst): i. slivo, *C.*
izkotáti se, âm se, *vb. pf.* ausgebrütet, geworfen werden, *Mur.*; tele se je izkotalo, *vzhŠt.*
izkotíti, ím, *vb. pf.* 1) werfen, gebären (o živalih), *C.*; i. se, geworfen, geboren werden, *C.*, *vzhŠt.*: — ausbrüten, *Z.*: — 2) i. se, aufhören Junge zu werfen, *Cig.*
izkótniti, kǫ̑tnem, *vb. pf.* = izkotiti: izkotnilo se je tele, *vzhŠt.*
izkováti, kújem, *vb. pf.* 1) beim Schmieden verbrauchen, verschmieden, *Cig.*: — 2) ausprägen, *Cig.*, *Jan.*; — 3) ausbrüten, ersinnen, *Cig.*
izkozláti, âm, *vb. pf.* = izbljuvati, ausspeien.
izkǫ́žati, kǫ̑žam, *vb. pf.* = izkožiti, *Jan.*
izkǫ́žiti, kǫ̑žim, *vb. pf.* aushäuten, *Cig.*, *C.*
izkrájnji, *adj.* äußerst, *Vrt.*, *Levst.(Pril.*, *Močv.)*; Mejnik izkrajnji stvarjenja, *Levst.(Zb. sp.)*; i. rok, *DZ.*; — prim. skrajnji.
izkŕcati, kȓcam, *vb. pf.* ausschiffen, *nk.*; — hs.
izkrcávanje, *n.* das Ausschiffen, *nk.*
izkrcávati, am, *vb. impf. ad* izkrcati, *nk.*
izkrčávati, am, *vb. impf.* ausroden, *Cig.*, *Jan.*; gozd i., ausstocken, *Cig.*
izkrčeváti, ûjem, *vb. impf.* = izkrčavati, *Z.*
izkrčîtev, tve, *f.* die Ausrodung, *Jan.(H.)*.
izkŕčiti, kȓčim, *vb. pf.* ausroden, *Cig.*; i. grmovje, *vzhŠt.*; i. preseko v gozdu, *LjZv.*; i. si pot, sich einen Weg bahnen, *Jan.(H.)*.
izkrẹ̑gati, am, *vb. pf.* ausschelten, ausschmälen.
izkréniti, krénem, *vb. pf.* ausrenken, *Z.*; i. se, sich die Achsel ausrenken, *Cig.*
izkrésati, krẹ́šem, *vb. pf.* 1) herausschlagen: i. iskre iz kamena; — 2) ausschleifen, i. se, sich ausschleifen, sich auswetzen, *Cig.*
izkresávati, am, *vb. impf. ad* izkresati, *Z.*
izkresováti, ûjem, *vb. impf.* = izkresavati, *Z.*
izkrevljáti, âm, *vb. pf.* mit der Krücke herausziehen, auskrücken, *Cig.*
izkŕgati, am, *vb. pf.* absondern (vom Schleim u. dgl.), i. se, sich absondern, (skrg-) *Cig.*
izkrgávati, *vb. impf. ad* izkrgati, absondern, *Jan.*, *C.*; med i., *C.*
izkŕhati, am, *vb. pf.* ganz schartig machen, *Z.*; — prim. skrhati.
izkŕhniti, kȓhnem, *vb. pf.* ausbrechen, aussprengen, *Jan.*
izkríčati, ím, *vb. pf.* das Schreien beenden; i, se, sich ausschreien, sich müde schreien.
izkrivíti, ím, *vb. pf.* 1) zerkrümmen, verkrümmen, *Mur.*; — izkrivljen, verzerrt, *Cig.(T.)*; — 2) verfälschen, *Cig.(T.)*.
izkrivopẹ́riti se, pẹ̑rim se, *vb. pf.* = izkriviti se, *BlKr.-DSv.*
izkŕmiti, im, *vb. pf.* ausfüttern, *Z.*
izkròj, krója, *m.* der Ausschnitt, *Cig.*
izkrôjek, jka, *m.* der Ausschnitt, *Jan.*
izkrojíti, ím, *vb. pf.* ausschneiden, *Z.*; i. iz hleba spodnjo skorjo, *Vrt.*
izkropíti, ím, *vb. pf.* beim Besprengen verbrauchen, aussprengen: vodo i., *Cig.*
izkrǫ́žiti, im, *vb. pf.* ausrunden, *Z.*; kakor podkov izkrožene golenice, *Glas.*
izkrtáčiti, âčim, *vb. pf.* 1) herausbürsten: i. prah iz suknje; — 2) ausbürsten: i. suknjo.
izkrúšiti, krûšim, *vb. pf.* ausbröckeln, *Z.*; razzeblina je čiko s kamena izkrušila, *LjZv.*, *C*, *nk.*

izkrvavẹ́ti, ím, *vb. pf.* ausbluten, verbluten.
izkrvavíti, ím, *vb. pf.* ganz mit Blut beflecken, *M.*, *Npes.-Vraz.*
izkúhati, kûham, *vb. pf.* 1) durch Kochen herausziehen, auskochen: i. mast, *Cig.*; — 2) i. se, durch Kochen den besten Gehalt verlieren, *Cig.*; izkuhano meso.
izkuhováti, ûjem, *vb. impf. ad* izkuhati, *Cig.*
izkûp, *m.* 1) die Einlösung, *Cig.*, *DZ.*; der Loskauf, *Jan.*, *Mik.*; — 2) der Erlös, *C.*
izkupčeváti, ûjem, *vb. pf.* = s kupčevanjem doseči, *Trub.*
izkupíček, čka, *m.* der Erlös, *Šol.*, *Let.*, (skup-), *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izkupílọ, *n.* der Erlös, *Cig.*, *DZ.*, (skup-), *Jan.*
izkúpiti, im, *vb. pf.* 1) loskaufen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; einlösen: zastavo i., *Cig.*, *C.*; kupon i., *Cig.(T.)*; (hs., rus.); — 2) für die Ware Geld bekommen, lösen; danes še nisem nič izkupil; i. denarja iz česa, *Ravn.(Abc.)*; hiše ino njive so prodajali ino izkupljene denarje nosili, *Ravn.*; — 3) etwas Widerwärtiges sich zuziehen, übel ankommen: i. kaj, i. jo, i. si jo, (skupiti) *Cig.*, *Jan.*; tako dolgo je iskal, da jo je izkupil, *Gor.*, *jvzhŠt.*; izkupil (skupil) je tako, da mu je zvenelo tri dni po ušesih, *LjZv.*; slabo je izkupila kaka soseda, ako je hotela kaj na uho pošepetati, *Str.*
izkupovânje, *n.* die Einlösung, *DZ.*
izkupováti, ûjem, *vb. impf. ad* izkupiti: loskaufen, einlösen, *Mur.*, *Cig.*
izkúpščina, *f.* 1) der Einlösungspreis, *Cig.*; — 2) = izkupilo, *C.*
izkurbáti se, âm se, *vb. pf.* 1) aushuren, sich abhuren, *Cig.*; — 2) Hure werden; i. se, eine uneheliche Mutter werden, *Št.*; i. se s kom, *Št.*; prim. skurbati se.
izkúriti, im, *vb. pf.* ausfeuern: sod i., *Cig.*
izkûs, *m.* der Versuch, das Experiment, die Probe, *Cig.(T.)*, *Vrt.*; izkuse delati, experimentieren, *Cig.(T.)*; i. s puhalnico, die Löthrohrprobe, *Cig.(T.)*; po teoriji in po izkusih, *Žnid.*; die Probe (math.), *Cig.(T.)*.
izkûsa, *f.* die Versuchung: vražja i. (skusa), *ogr.-C.*; nas ne vpeljaj na izkuso („na scusso"), *Alas.*; ne vpeljaj nas v izkuso („vu skusu"), *kajk.-Valj.*
izkûsba, *f.* die Probe, *Cig.*; — die Erfahrung, *C.*
izkûsek, ska, *m.* der Versuch, die Probe, *C.*; na i., zur Probe, *C.*
izkúsen, sna, *adj.* Experimental-, *Cig.(T.)*; Probe-, *Cig.*, *C.*; izkûsni papir, das Probierpapier, das Reagenzpapier, *Cig.(T.)*; — empirisch, *Jan.*
izkusílọ, *n.* das Prüfungsmittel, der Probierstein (fig.), *Cig.*, *Jan.*
izkusîtelj, *m.* der Versucher, *kajk.-Valj.(Rad).*
izkúsiti, kûsim, *vb. pf.* 1) eine Probe, einen Versuch machen, versuchen; i. kamen vzdigniti, i. vse poravnati; izkusi na vse kraje, izkusi, kar moreš, versuche alle Wege, *Cig.*; i. koga, jemanden auf die Probe stellen, *Cig.*; — 2) prüfen; i. kamen, vino, prüfen, *Cig.*; — izkušen, erprobt, erfahren: i. človek; — 3) Erfahrungen machen, erfahren; marsikaj sem že izkusil na svetu; izkusil boš pri vojakih, kaj je pokorščina; obilo hudega si i., *Levst.(Zb. sp.)*; — 4) i. se, (in einem Wettkampf) sich messen, *C.*; Jaz ga imam pod sabo, Da se skusit (nam. izkusit) gre s tabo, *Npes.-K.*; (nav. skusiti; toda prim. izkusiti, *Krelj*, *Dalm.*, *Trub.*, in stsl., hs., rus. isk-.).
izkûsnik, *m.* kamen i., der Probierstein, *Cig.(T.)*.
izkusnína, *f.* die Probegebür, *Cig.*
izkûstven, stvena, *adj.* Erfahrungs-, empirisch; i. dokaz, ein Erfahrungsbeweis; izkustveno znanstvo, die Erfahrungswissenschaft, *Cig.(T.)*; izkustvena verjetnost, die Wahrscheinlichkeit a posteriori (opp. umstvena v., a priori), *h. t.-Cig.(T.)*; — prim. izkustvo.
izkûstvenost, *f.* die Erfahrungsmäßigkeit, *Cig.(T.)*.
izkûstvọ, *n.* die Erfahrung, die Empirie, *h. t.-Cig.(T.)*; to je izkustvu protivno, *Žnid.*; narodi so bili nevedna deca, brez potrebnega izkustva, *Navr.(Let.)*; — stsl.
izkûša, *f.* = izkus, *Mur.*
izkušâj, *m.* die Probe (math.), *Cig.(T.)*.
izkušâlen, lna, *adj.* Probier-: izkušâlni papir, das Reagenzpapier, *Cig.(T.)*; izkušalni kamen, der Probierstein, *C.*
izkušálọ, *n.* das Probewerkzeug, *Cig.*; — izkušala, Reagentien (chem.), *Cig.(T.)*.
izkúšanec, nca, *m.* der Probelehrling, *Cig.*
izkúšanje, *n.* 1) das Versuchen; — das Prüfen, das Erproben; i. rude, die Erzprobe, *Cig.(T.)*; — 2) der Wetteifer, *Cig.*
izkúšati, am, *vb. impf. ad* izkusiti; 1) Versuche machen, versuchen; Pesni sem izkušal peti, *Levst.(Zb. sp.)*; izkušal sem, če bi mogel sam vzdigniti kamen; vse sem izkušal, ich habe alle möglichen Versuche gemacht; suchen: izkušali ga bomo prehiteti: wir werden ihm zuvorzukommen suchen; — 2) prüfen, auf die Probe stellen; i. koga, kaj; saj ga le izkušam; hudič človeka izkuša; — 3) Erfahrungen machen, erfahren; jaz sem to izkušal, ich weiß ein Lied davon zu singen, *Cig.*; — 4) i. se s kom, sich mit jemandem messen, mit ihm wetteifern; i. se za junaštvo, *Dict.*
izkušâva, *f.* die Versuchung, *C.*
izkušávati, am, *vb. impf.* Versuche anstellen; prüfen: uho izkušava govorjenje, *Dalm.*; ti, pravični Bog, izkušavaš srca in obisti, *Dalm.*
izkušavalíšče, *n.* die Versuchsstation, *Cig.(T.)*.
izkušâvec, vca, *m.* der Prüfer, der Probierer, *Cig.*; — der Versucher, *Mur.*, *ogr.-C.*; Bog ni izkušavec (sk-) na hudo, *Jap.(Sv. p.)*; (izkušâvec, *Mur.*)
izkušâvka, *f.* die Versucherin, *Mur.*
izkušâvstvọ, *n.* die Versuchungskunst, *Cig.*
izkúšenec, nca, *m.* der Erfahrene, *Jan.(H.)*; der etwas erprobt, an sich erfahren hat: Izkušenci povsod mi bodo Verjeli bridko to usodo, *Levst.(Zb. sp.)*; der Empiriker, der Practiker, *Cig.*

izkušenják, *m.* ein erfahrener Mann, *C.*
izkûšenjski, *adj.* erfahrungs-, practisch: izkušenjski nauki, *Vod.(Bab.).*
izkúšenost, *f.* die Erprobtheit, die Bewährtheit, *Cig., Jan., nk.*; die Erfahrenheit, *Mur., Cig., Jan., nk.*
izkuševálen, łna, *adj.* empirisch, *Cig.*
izkuševáti, ûjem, *vb. impf.* Versuche anstellen: prüfen, versuchen; Boga i., *Trub.*
izkuševâvec, vca, *m.* der Prüfer, *Cig.*; der Versucher, *Mur.*
izkuševâvka, *f.* die Prüferin, *Cig.*; die Versucherin, *Mur.*
izkûšnja, *f.* 1) der Versuch, die Probe; na izkušnjo (= na negotovo prodajo) izvažati, auf Losung ausführen, *Cig.(T.)*; — die Prüfung, das Examen, *Cig., Jan.*; prim. preskušnja; — = izkušnjava, *ogr.-C.*; nas ne peljaj v izkušnjo, *Trub., Dalm., Boh.*; — 2) die Erfahrung; i. uči, *Levst.(Nauk)*; i. uči človeka, *Cig.*
izkušnjâva, *f.* 1) die Versuchung; nas ne pelji v izkušnjavo; izkušnjave nas obdajejo od vseh strani; — 2) der Versucher (psovka): pojdi, pojdi, izkušnjava! *jvzhŠt.*
izkušnjâvec, vca, *m.* der Versucher (o hudiču), *Dalm., Dol.*
izkuštráti, âm, *vb. pf.* zerkrausen, *Z.*; lase komu i., (sk-) *C.*; vsa si izkuštrana, (sk-) *jvzhŠt.*
izkvâra, *f.* die Pfuscherei, das Verderbnis, *C.*
izkvârba, *f.* die Verpfuschung, *C.*
izkváriti, im, *vb. pf.* verderben, *Mur., Cig.*; i. se, verderben *(intr.), Mur.*; izkvarjen, verderbt (n. pr. o okusu), *Cig.(T.)*; (nav. skvariti, toda prim. hs. iskvariti).
izkvárjati, am, *vb. impf. ad* izkvariti, *Z.*
izkvárjenje, *n.* die Verderbung, *C.*; die Verdammnis, (sk-) *kajk.-Valj.(Rad)*; (skvarjenjè) *ogr.-Valj.(Rad).*
izkvárjenost, *f.* die Verderbtheit, die Corruption, *Raič(Let.).*
izkvarjeváti, ûjem, *vb. impf.* = izkvarjati, *M.*
izkvârnik, *m.* der Verderber, *ogr.-C., M.*
izláčniti, láčnim, *vb. pf.* aushungern, *Z., Dol.*; i. se, sich aushungern, *Dol.*
izláčnjenje, *n.* die Hungercur, *V.-Cig.*
izlâdjati, am, *vb. pf.* (po nem.) ausschiffen, *Cig.*; pogl. izkrcati.
izlága, *f.* 1) die Ausladung, das Debarquement, *Cig.*; — 2) die Auslage (für Waren), *Cig.*; — 3) (po nem.) = razlaga, die Auslegung, die Deutung, *Dalm.*; sanjske izlage, *Karn.*
izlagâłnica, *f.* der Auslagekasten, *Cig., Nov.*
izláganje, *n.* 1) das Herauslegen; das Ausladen, *Cig.*; — 2) = razlaganje: po izlaganju sv. Gregorja, *Bas.*; i. teoretičnih in zgodovinskih razdelkov pravoznanstva, *Navr.(Kop. sp.).*
izlâgati, am, *vb. impf. ad* izložiti; 1) herauslegen; auspacken, ausladen; — 2) = razlagati, auslegen, deuten, *Mur., Cig.*; i. besede, *Trub., Jap.(Sv. p.).*
izlágati se, lažem se, *vb. pf.* pogl. izlegati se.

izlâgavec, vca, *m.* der Ausleger, der Deuter, *Valj.(Rad), Jap.(Sv. p.).*
izlahkotiti, otim, *vb. pf.* pogl. izlehkotiti.
izlâjati se, am se, *vb. pf.* sich abbellen, *Cig.*
izlâjnati, am, *vb. pf.* zuende leiern, ausleiern, *Z.*
izlâjšati, am, *vb. pf.* erleichtern.
izlajševáti, ûjem, *vb. impf.* erleichtern.
izlákati, lâkam, *vb. pf.* aushungern, *Z.*; i. se, sich aushungern, *Z., Savinska dol.*; izlakan, ausgehungert, *C., Gol., Štrek.*
izlákotati, am, *vb. pf.* = izlakati, aushungern: izlakotan, *ZgD.*
izlákotiti, im, *vb. pf.* = izlakotati, *Cig.*; i. se, *Bes.*
izlákotovati, ujem, *vb. impf. ad* izlakotati; aushungern, *Mur.*; lačne duše izlakotuje ino žejnim brani piti, *Dalm.*; — tudi: *vb. pf.* izlakotovan, ausgehungert, *Dol.*; izlakotovani Zaporožec, *Let.*; i. se, recht hungrig werden, *Svet.(Rok.).*
izlákovati, ujem, *vb. impf. ad* izlakati; aushungern, *Z.*; (izlakvati, -kvam, izlakvan, *Soška dol.-Erj.[Torb.]).*
īzlam, *m.* (t. j. udanost) mohamedanska vera, der Islam.
izlâmati, mam, mljem, *vb. pf.* das Herausbrechen beenden, *Z.*
izlásiti, im, *vb. pf.* i. koga, olajšati komu delo, storiti delo za druzega; „Čakaj, da te izlasim“, (zl-) *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — ablösen, (bei der Arbeit) *Koborid, BlKr.-Erj.(Torb.).*
izlâsti, *adv.* 1) besonders, *nk.*; (= iz vlasti, *Mik.*; nav. zlasti); — 2) nämlich, *Dalm., Trub.*
izlastîtev, tve, *f.* = razlastitev, die Enteignung, *DZ.*
izlaščáti se, âm se, *vb. pf.* pogl. izlehčati se.
izlâvkati, am, *vb. pf.* = izstradati, *Soška dol.-Erj.(Torb.).*
izláziti, lâzim, *vb. pf.* hervorkriechen, *Cig.*
izlẹ́cati se, am se, *vb. pf.* sich zur Genüge strecken (z. B. beim Aufstehen), vollständig munter werden, *Tolm.*
izlẹ̑ček, čka, *m.* 1) der Extract (chem.), *Cig., Jan., Cig.(T.), Vrtov.(Km. k.), DZ.*; — 2) (po nem.) der Auszug (aus einem Schriftwerke), *nk.*; (nam. izvleček).
izlẹ́či, lẹ̑žem, *vb. pf.* 1) ausbrüten; ptica svoje mlade v gnezdu izleže, *Dalm.*; — i. se, aus dem Ei kriechen; tudi: geboren werden; (preprosto): kje si se izlegel? *Z.*; geworfen werden; tele se je izleglo, *vzhŠt.*; — 2) aushecken, ersinnen, *Jan.*; — i. se, entstehen: greh se izleže in redi v naročju lenobe, *Jap.(Prid.)*; — 3) i. se, aufhören zu brüten, ausbrüten, *Cig.*
izlẹ́či, lẹ́čem, *vb. pf.* = izvleči, *Cig.*
izlẹčîtev, tve, *f.* die Heilung, *Jan.*
izlẹ́čiti, lẹ̑čim, *vb. pf.* 1) auscurieren, heilen, *Cig., Jan., nk.*; — 2) i. se koga, jemanden los werden, *Cig.*
izlẹ́diti, im, *vb. pf.* aus dem Eise herausschaffen, auseisen, *V.-Cig.*
izlẹ́gati, am, *vb. impf. ad* izleči, ležem, *Cig.*

izlegáti se, lážem se, *vb. pf.* sich herauslügen, (izlag-) *Cig.*
izlẹ́gniti, lẹ̑gnem, *vb. pf.* = izleči, ležem: ptice se izlegnejo, *kajk.-Valj.(Rad).*
izlehčáti se, âm se, *vb. pf.* wohlfeiler werden (izlaščati se, *Dol.-Cig.*, *BlKr.-M.*; nam. „izlahčati" se, *Mik.[Et.]).*
izlehkotíti, ím, *vb. pf.* erleichtern, *Cig.*, *Jan.*
izlẹ́kniti, lẹ̑knem, *vb. pf.* hervorrecken, *Šol.*; — izleknjen, ausgewachsen, *Z.*
izleníti se, ím se, *vb. pf.* träge werden, *Z.*
izlẹ̑pšati, am, *vb. pf.* verschönern, *Cig.*
izlẹ́sti, lẹ̑zem, *vb. pf.* hervorkriechen, auskriechen; i. iz lupine, aus dem Ei hervorkriechen; toliko da je izlezel iz lupine, = er ist noch nicht trocken hinter den Ohren, *Cig.*; še le je iz gnezda izlezel, pa uže hoče črez glave drugim letati, *C.*
izlèt, léta, *m.* der Ausflug (das Ausfliegen der Vögel), *Cig.*; — der Ausflug, die Partie, der Excurs, *Jan.*, *nk.*
izletâj, *m.* = izlet, *Mur.*
izlẹ́tanje, *n.* das Ausfliegen.
izlẹ́tati, am, I. *vb. impf. ad* izleteti; hervorfliegen, ausfliegen; II. *vb. pf.* erlaufen (= z letanjem doseči), *Cig.*
izlẹtávati, am, *vb. impf.* hervor-, herauszufliegen pflegen, *C.*
izletečáti, âm, *vb. pf.* flügge werden, (o matici) *Levst.(Beč.)*; i. se (o ptičih), *Svet.(Rok.).*
izletéti, ím, *vb. pf.* herausfliegen, ausfliegen; ptički so že izleteli, die Vögel haben schon das Nest verlassen; tebi pametna iz ust ne izleti, aus deinem Munde kommt kein gescheidtes Wort, *Z.*
izlẹtováti, ûjem, *vb. impf. ad* izleteti, = izletavati.
izlẹ́vati, am, *vb. impf.* = izlivati, *Mik.*
izleníti se, ím se, *vb. pf.* sich häuten, sich schuppen, *Jan.*; — sich entpuppen (fig.), *nk.*; — entstehen, *Jan.(H.).*
izlẹ́zenje, *n.* das Auskriechen, *C.*; — i. zadnjice, der Vorfall des Mastdarmes, *C.*
izlẹ̑ž, *m.* das Gebrüte, *Cig.*
izlẹ́žati se, ím se, *vb. pf.* sich ausliegen, *Jan.(H.).*
izlẹ̑žba, *f.* die Ausbrütung, *C.*
izležè, éta, *m.* uneheliches Kind, *Cig.*
izlẹ́ženec, nca, *m.* = izleženik, *Trst.(Let.).*
izlẹ́ženik, *m.* = ki se je izlegel; ptujski izleženik, der zu Pettau Geborene, *C.*; radomerski i., *Raič(Let.).*
izleženják, *m.* = izleženik, *C.*
izlẹ́ženje, *n.* 1) die Ausbrütung; — die Brut, (izleženjè) *ogr.-Valj.(Rad.)*; — 2) die Geburt, *ogr.-C.*; — die Herkunft: neki židov, izleženja Aleksandrijanec, *ogr.-Valj.(Rad)*; — der Geburtsort, *vzhŠt.-C.*
izležíšče, *n.* = rojstni kraj, *C.*, *Npes.-Vraz.*
izlíčiti, im, *vb. pf.* den Bast abziehen, *Z.*; — enthüllen, *ZgD.*
izlîčkati, am, *vb. pf.* i. koruzo, mit dem Schälen des Kukuruzes fertig werden, *Dol.*, *Gor.*
izliják, *m.* die Gosse, *jvzhŠt.*
izlíjanje, *n.* = izlivanje, *Mur.*, *Cig.*
izlíjati, am, *vb. impf. ad* izliti, = izlivati, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

izlîk, *m.* na izlik, zum Schein, *Jan.*, *Mik.*
izlîka, *f.* der Vorwand, *Cig.(T.)*, *BlKr.-Mik.*, *Svet(Rok.)*; na izliko, zum Scheine, *vzhŠt.*
izlîkati, am, *vb. pf.* ausglätten, *Cig.*, *Jan.*; auspolieren, *Z.*; izlikani in nabrušeni meči, *Jap.-C.*; izlikani predalniki, politierte Kästen, *LjZv.*; — i. perilo, plätten, *Cig.*; i. sukno, appretieren, *Cig.*; putzen, *Jan.*; — durchbilden, *Cig.*; = olikan, fein, *Cig.*
izlíliti se, im se, *vb. pf.* sich häuten, *vzhŠt.*
izlísiti, lîsim, *vb. pf.* fleckig machen: i. si kožo, sich die Haut abschürfen, *vzhŠt.*
izlîtek, tka, *m.* der Ausguss, *C.*
izlíti, líjem, *vb. pf.* 1) ausgießen, weggießen; vino iz kupice i.; — 2) i. se, überlaufen, überströmen, *Cig.*; Sava se je izlilà, ist ausgetreten, *Cig.*; sich ergießen, *Cig.*; žolč se mu je izlil, = die Galle läuft ihm über, *Cig.*; prim. razliti; — 3) i. se, aufhören zu gießen, (zu regnen), ausregnen: izlilo se je, *Cig.*
izlítje, *n.* das Ausgießen, der Ausguss.
izlîv, *m.* 1) der Erguss, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Mündung eines Flusses, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; i. reke; — der Einfluss (geogr.), *Cig.(T.)*, *Jes.*; — jetrni i., der Lebergang, *Cig.*
izlivalíšče, *n.* die Ausgussstätte, *Mur.*
izlivâlnik, *m.* der Ausguss, die Gosse (z. B. in der Küche), *Savinska dol.*
izlívanje, *n.* das Ausgießen, die Ergießung.
izlívati, am, *vb. impf. ad* izliti; ausgießen, weggießen; vodo iz škafa i.; i. se, sich ergießen, münden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) (unwillkürlich) vergießen, verschütten, *Cig.*; kaj tako izlivaš! lepo nesi posodo! — i. se, austreten (o rekah), *Cig.*
izlîven, vna, *adj.* Mündungs-: izlivno jezero, *Jes.*
izlîvnjak, *m.* der Ausguss, die Gosse, *C.*
izlízati, žem, *vb. pf.* 1) durch Lecken herausbringen, herauslecken; med i. iz skodelice; — i. se, sich heilen, genesen; sich herausarbeiten, sich durchschmiegen; — 2) zerlecken, *Cig.*; — abwetzen, abnützen; izlizan denar, izlizano sukno, *Cig.*; i. se, sich abwetzen, sich abnützen; lemeži se v peskasti prsti zelo izližejo, *Vrtov.(Km. k.)*; — 3) i. kaj iz koga, jemandem etwas abschmeicheln, *Cig.*
izlîzek, zka, *m.* izlizana stvar, *Lašče-Erj.(Torb.)*; n. pr. obrabljen kos mila, *Vreme-Erj.(Torb.).*
izlizováti, ûjem, *vb. impf. ad* izlizati.
izlǫ̑č, *m.* = razred (Classe), (zloč) *ogr.-Valj.(Rad).*
izlǫ́čati, am, *vb. impf. ad* izločiti; ausscheiden, *nk.*; i. iz sebe, absondern, *DZ.*; i. se, sich ausscheiden, *nk.*; iz bakrenice izloča se modra galica v lepih kristalih, *Erj.(Min.).*
izlǫ̑čba, *f.* die Ausscheidung, *Cig.*; — die Ausnahme, *Cig.*
izlǫ̑ček, čka, *m.* das Abgesonderte, *Cig.(T.)*; — kleiner Abschnitt im Buche, (zloček) *Valj.(Rad)*; — der Vorbehalt, *Cig.*
izlǫ́čen, čna, *adj.* ausschließlich, *Jan.*, *Zv.*
izlǫ́čenje, *n.* die Ausscheidung, *Cig.*; — der Bann, *Cig.*

izločevânje, *n.* die Absonderung (i. pota, sline itd.), *Cig. (T.)*.

izločeváti, ûjem, *vb. impf.* = izločati; ausscheiden, absondern, *Cig. (T.)*, *nk.*; — ausschließen, fern halten, *Cig. (T.)*, *Nov.-C.*

izločíłen, łna, *adj.* = izločljiv, ausschließlich: izločilna pravica, *DZ.*

izločílo̦, *n.* 1) das Absonderungsorgan, *Cig. (T.)*, *Erj. (Som.)*; — 2) die Ausschließung, *DZ.*

izločîtev, tve, *f.* die Ausscheidung, die Ausschließung, *Jan.*

izló̦čiti, im, *vb. pf.* ausscheiden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*; absondern (zool.), *Cig. (T.)*, *nk.*; ausschließen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*; excommunicieren, *ZgD.*

izločljìv, íva, *adj.* ausschließlich, *Cig. (T.)*, *ZgD.*, *DZ.*

izlòg, ló̦ga, *m.* die Geschichte („historia"), *Alas.*

1\. **izló̦kati,** kam, čem, *vb. pf.* ausschlappern: pes je mleko izlokal iz sklede.

2\. **izló̦kati,** am, *vb. pf.* auswölben, *Mur.*

izló̦kniti, lô̦knem, *vb. pf.* ausbiegen, *Cig.*, *C.*, *Mik.*; — auswölben, *M.*

izlòm, lóma, *m.* der Ausbruch, das Ausbrechen, *Z.*

izlô̦mek, mka, *m.* der Ausbruch, *Z.*

izlómiti, lómim, *vb. pf.* durch Brechen herausbringen, ausbrechen, *Cig.*

izlózen, zna, *adj.* kar je iz loze, aus dem Haine, *Štrek.*

izlô̦žba, *f.* = razstava, die Ausstellung, *Jan.*, *nk.*; — hs.

izložîtelj, *m.* der Aussteller, *Nov.-C.*, *nk.*

izložíti, ím, *vb. pf.* 1) herauslegen, auspacken, ausladen; — = razstaviti, ausstellen, *Jan.*, *nk.*; — 2) = razložiti, auslegen, deuten, erklären, *Mur.*, *Cig.*, *Jap. (Sv. p.)*.

izložníca, *f.* die Ausstellerin, *Jan. (H.)*.

izložník, *m.* der Aussteller, *Jan. (H.)*, *C.*

izlúčati, am, *vb. pf.* mit dem Werfen fertig werden: vse kamenje i., alle Steine geworfen haben; = i. se, sich verwerfen, *Cig.*

izlúditi, im, *vb. pf.* verlocken, verführen: ženske so me izludile, *Fr.-C.*, *jvzhŠt.*

izlúgati, am, *vb. pf.* = izlužiti, *Cig.*

izlúknjati, lûknjam, *vb. pf.* auslochen, durchlöchern, *Cig.*, *C.*

izlúpiti, im, *vb. pf.* ausschälen.

izlúskati, lûskam, *vb. pf.* aushülsen, *Cig.*

izlúščiti, im, *vb. pf.* aushülsen; jedrce i., auskernen, *Cig.*; i. koruzo, *Pjk. (Črt.)*; losgelöst: izluščeni kristali, lose Krystalle, *Cig. (T.)*.

izlúženec, nca, *m.* die ausgelaugte Asche, *Cig.*, *Nov.*

izluževâłnica, *f.* die Laughütte, *Cig.*

izlúžiti, im, *vb. pf.* 1) auslaugen; dež bode pepel izlužil, *Nov.*; izlužen pepel, ausgelaugte Asche, *Cig.*; — durch die Lauge herausbringen: i. madež iz perila, *Cig.*; — 2) in der Lauge ausbeizen, *Cig.*; kože se v lužnici izlužijo, *Vrt.*

izmâgati, am, *vb. impf. ad* izmoči; i. komu kaj, jemandem etwas auswirken, *Cig.*

izmagováti, ûjem, *vb. impf.* auswirken, *Cig.*

izmáhati se, am se, *vb. pf.* sich durchschlagen, sich herausarbeiten, *Cig.*

izmájati, mâjam, májem, *vb. pf.* i. perilo, die Wäsche im Wasser ausschwenken, *Lašče-Levst. (Rok.)*.

izmakatáti, atâm, áčem, *vb. pf.* *Cig.*, pogl. 2. izmeketati.

izmâkati, kam, čem, *vb. impf. ad* izmočiti; auswässern (durch Wasser, Salze, Säuren u. dgl. entziehen), *Cig.*

izmákniti, nem, *vb. pf.* pogl. izmekniti.

izmáknjenje, *n.* die Verrenkung, *Cig.*

izmâlati, am, *vb. pf.* ausmalen; — i. sobo; mit Farben abbilden, *Cig.*

izmâla, *adv.* = iz mala, von Kindheit an, *C.*

izmáljati, am, *vb. pf.* = razmaljati, kleinweise austheilen: kruh med otroke i., *Cig.*, *M.*; — durch kleine Ausgaben verthun, verspellen: svoj denar i., *Cig.*

izmámiti, mâmim, *vb. pf.* durch Bethörung herauslocken, erschwindeln: i. iz koga kaj, *Cig.*, *Jan.*; izmamil je iz njega marsikatero skrivnost, *Cv.*; tudi: i. koga za kaj, *Cig.*

izmânjšati, am, *vb. pf.* = zmanjšati, verkleinern, vermindern, *Levst. (Nauk)*; — prim. rus. izmalitь, verkleinern.

izmânjšek, ška, *m.* die Verminderung, die Reduction, *Levst. (Pril.)*.

izmanjševáti, ûjem, *vb. impf.* = zmanjševati, verkleinern, vermindern, *Levst. (Pril.)*.

izmanjšílo̦, *n.* die Verminderung: i. dohodkov, *Levst. (Pril.)*.

izmanjšljìv, íva, *adj.* verkleinernd: izmanjšljiva beseda, das Verkleinerungswort, *Vrt.*, *Let.*

izmârnjati, am, *vb. pf.* ausschwatzen, *Z.*

izmastíti, ím, *vb. pf.* ausquetschen, auskeltern, *Šol.*; vse grozdje i., *C.*; — prim. zmastiti, mestiti.

izmastíti se, ím se, *vb. pf.* feist werden, *C.*

izmaščeváti se, ûjem se, *vb. pf.* sich genug rächen, *Z.*, *nk.*

izmaševáti, ûjem, *vb. pf.* die Messe zuende lesen, *Z.*

izmâtati, am, *vb. impf. ad* izmotati, *Erj. (LjZv.)*.

izmázati, mâžem, *vb. pf.* durch Schmieren, Salben verbrauchen, *Cig.*

izmâzek, zka, *m.* der Rest eines Schmiermittels (eines Fettes, einer Salbe), *Lašče-Erj. (Torb.)*; — = izvržek, der Abschaum, *Cig.*

izmé̦cati, mé̦cam, *vb. pf.* abzwingen, entpressen: i. komu kaj, *Cig.*

izmê̦ček, čka, *m.* das Ausgeworfene, der Auswurf; i. tega sveta, *Pohl.-Valj. (Rad)*.

izmečíti, ím, *vb. pf.* weich machen, i. se, weich werden, *Cig.*

izmečkáti, âm, *vb. pf.* durch Quetschen etwas herausbringen, ausquetschen, *Cig.*

izmèd, *praep. c. gen.* zwischen (zwei oder mehreren Dingen), mitten aus (einer Menge) hervor; popeljem Izraelce izmed njih, *Ravn.-Mik.*; eden izmed vas, einer aus eurer Mitte; najstarši izmed bratov, der Aelteste unter den Brüdern.

izmedléti, ím, *vb. pf.* = zmedleti, mager, schwach werden, *Z.*, žito na polju je izmedlelo, *Z.*
izmèj, *praep. c. gen.* = izmed.
izmeglíca, *f.* der Nebelregen, *Cig.(T.)*, *C.*; — hs.
izmehčáti, âm, *vb. pf.* = zmehčati, *Z.*; — i. se, durch Abliegen weich werden: hruške so se izmehčale, *jvzhŠt.*
izmehkúžiti, ûžim, *vb. pf.* verweichlichen, *Cig.*
izmehnátiti, âtim, *vb. pf.* flaumig machen, *vzhŠt.-C.*
izmékati, am, *vb. impf. ad* izmečiti, *Cig.*
1. **izmeketáti**, etâm, éčem, *vb. pf.* aufhören zu meckern, ausmeckern, *Cig.*
2. **izmeketáti**, etâm, áčem, *vb. pf.* = izmektati, (izmakatati) *Cig.*
izmekníti, máknem, *vb. pf.* 1) ausreißen: i. zob, *C.*, *vzhŠt.*; — ausrupfen, *Mur.*, *C.*; — 2) entrücken; blazinico komu izpod glave, stolček izpod nog i.; i. se, aus seiner Lage weichen; entgleiten, *Cig.*; glava se mu izmakne na roke, *Zv.*; — i. se, sich entziehen, *M.*; entweichen, *Cig.*; — i. si nogo, kolk, verrenken, *Cig.*; — 3) = zmekniti, entwenden, *Jan.*
izmektáti, âm, *vb. pf.* gehörig rütteln, *Dol.*
izmẹ̑mba, *f.* der Austausch: i. izrecil, der Austausch der Erklärungen, *DZ.*
izmẹ̑na, *f.* 1) die Verwechslung, *Cig.(T.)*; — die Abwechslung: po izmeni, wechselweise (math.), *Cig.(T.)*; zemljo na izmeno pali solnce in pustoši burja, *Zv.*; — 2) die Ausartung, der Ausbund (im schlimmen Sinne), der Wechselbalg, *Cig.*; die Unform: izmene in izpake, *Hip.(Orb.)*; kdo bi slutil pod tacimi izmenami (= popačenimi priimki) naše tri rojake? *Navr.(Let.)*; ein Monstrum, *Dict.*; — der Zwitter, *Dol.-M.*, *Brdo(Gor.)-Svet.(Rok.)*.
izmẹ̑nast, *adj.* unförmlich, monströs, *Dict.*
izmencáti, âm, *vb. pf.* 1) durch Reiben herausbringen; zrna iz klasu i.; — 2) mit dem Zerreiben fertig werden: i. proso, das Austreten der Hirse beenden, *jvzhŠt.*
izmẹ̑nce, *adv.* wechselweise, *C.*
izmendráti, âm, *vb. pf.* mendraje izprositi, abdrillen, *Cig.*
izmenè, éta, *m.* der Wechselbalg, *Cig.*; psovka: ti izmene grdi ti! *Lašče-Levst.(Rok.)*.
izméničen, čna, *adj.* izmẹ̑nični kot, der Wechselwinkel (math.), *Tuš.-Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*.
izmenı̑t, *adj.* Wechsel-, i. kot, ein Wechselwinkel, izmenite rime, Wechselreime, *h. t.-Cig.(T.)*; izmenito, abwechselnd, *SlN.*; — hs.
izmenı̑tev, tve, *f.* die Auswechslung, *Cig.*
izméniti, im, *vb. pf.* 1) auswechseln, *Mur.*, *Jan.*; verwechseln, *Cig.(T.)*; — ablösen: nova straža staro izmeni, *Navr.(Let.)*; — 2) i. se, sich ändern, *Mur.*; Izmene se kače v zvezdice, *Npes.-Kres*; — ausarten, *Cig.*
izmẹ̑nja, *f.* der Austausch, die Auswechslung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; i. knjig, *Cig.*; i. straže, die Ablösung der Wache, *Cig.*
izmẹnjalíšče, *n.* der Auswechslungsort, *DZ.*

izménjati, am, I. *vb. pf.* auswechseln, austauschen; i. denar, i. klobuk; i. stražo, ablösen, *Cig.*; — II. *vb. impf. ad* izmeniti, = izmenjavati, *Mur.*
izmẹnjâva, *f.* die Auswechslung, *Jan.*
izmẹnjávati, am, *vb. impf. ad* I. izmenjati, = izmenjevati.
izmẹnjẹ́nec, nca, *m.* der Zwitter, *Hip.(Orb.)*.
izmẹnjẹ́nik, *m.* 1) der Wechselbalg, *Cig.*; — 2) der Zwitter, *Poh.*
izmẹnjevânje, *n.* das Auswechseln, das Austauschen.
izmẹnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izmenjati, izmeniti: auswechseln, austauschen.
izmẹnljìv, íva, *adj.* auswechselbar, *Jan.(H.)*.
izmẹ̑noma, *adv.* abwechselnd: vstajal je in pletel koš, potem spet molil, in tako dalje izmenoma, *Cv.*
izmẹ̑ra, *f.* die Ausmessung, die Abmessung, das Ausmaß, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T)*, *DC.*; izmera učnine, *DZ.*; izmere, Vermessungen, *DZkr.*
izmẹ̑rek, rka, *m.* = izmera, *Cig.*
izméren, rna, *adj.* ermeßlich, meßbar, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
izmeríl̥o, *n.* das Ausmaß, *Levst.(Pril.)*.
izmériti, mẹ̑rim, *vb. pf.* ausmessen; i. dolgost in širokost; posodo i.; i. kaj na sežnje, abklaftern, *Cig.*; na stopinje i., abschreiten, *Cig.*; i. na oko, nach dem Augenmaß abmessen; i. cesto, traçieren, *Cig.*; i. kraj, eine Gegend aufnehmen, *Cig.(T.)*.
izmerı̑tva, *f.* die Abmessung, *DZ.*
izmérjanje, *n.* die Ausmessung, die Vermessung(en), *Cig.*
izmérjati, am, *vb. impf. ad* izmeriti; ausmessen, vermessen.
izmérjenje, *n.* die Ausmessung.
izmérjenost, *f.* die Bemessenheit, *Cig.*, *Jan.*
izmerljìv, íva, *adj.*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. izmeren.
1. **izmésti**, métem, *vb. pf.* 1) herausfegen; i. smeti iz kota; — 2) ausfegen; i. kot; — i. se (o nebu), auswittern, *Šol.*
2. **izmésti**, métem, *vb. pf.* ausbuttern, *Jan.(H.)*.
izmešetáriti, ârim, *vb. pf.* 1) ermäkeln, ausmäkeln; — 2) aufhören zu mäkeln, *Z.*
izmešẹ́titi, ẹ̑tim, *vb. pf.* = izmešetariti, *Z.*
izmèt, méta, *m.* das Ausgeworfene, der Auswurf (z. B. einer Mine), *Cig.*; — das Verworfene, der Abschaum, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Valj.(Rad.)*.
izmetál̥o, *n.* = iztrebilo, das Ausführungsorgan (zool.), *h. t.-Cig.(T.)*.
izmetanína, *f.* das Strandgut, *Jan.*
izmétanje, *n.* 1) das Hinauskehren; — 2) das Auskehren, das Ausfegen.
1. **izmétati**, méčem, I. *vb. pf.* 1) das Herauswerfen beenden; i. kamenje iz jame; veliko krvi iz sebe i.; — i. zobe, ausbrechen, die letzten Lamm oder Füllenzähne verlieren (o ovcah in konjih), *Cig.*; — 2) i. se, in die Kolben schießen: sirek se je izmetal, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; — II. izmétati, mẹ̑tam, čem, *vb. impf. ad* izvreči, izmetati I., 1) auswerfen, *Cig.*, *Mik.*; ausschließen: izmetajoč vzrok, ein

Ausschließungsgrund, *Levst.(Pril.)*; — 2) i. se, Aehren ansetzen: ječmen se je izmetal, *Dalm.*; — tvor se izmeče, bildet sich, *Z.*; — žužki se izmečejo, kriechen aus, *Vrt.*

2. **izmétati**, am, *vb. impf. ad* izmesti; herausfegen, ausfegen.

izmetávati, am, *vb. impf. ad* izvreči, izmetati I.; 1) herauswerfen; (werfend) ausladen; vrage i., die Teufel austreiben, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) zobe i., daran sein, die Lamm- oder Füllenzähne zu verlieren, ausbrechen (o ovcah in konjih), *Cig.*; — 3) i. se, in Aehren schießen, Aehren ansetzen; pšenica se izmetava, *vzhŠt.-C.*; — tvor se izmetava, bildet sich, *Z.*; — 4) i. se po kom, jemandem nachgerathen, *Ravn.*

1. **izmêtek**, tka, *m.* das Ausgeworfene, der Auswurf, der Ausschuss, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — izmetki, die Excremente, *Vrt.*; die Auswurfstoffe, *DZkr.*

2. **izmêtek**, tka, *m.* das Auskehricht, der Mist, *C.*, *Valj.(Rad)*.

izmẹ́ti, mánem, *vb. pf.* 1) durch Reiben herausbringen; i. se, infolge des Schüttelns und Reibens herausfallen, sich ausrühren (o žitu), *Cig.*; — 2) das Reiben beenden; i. proso: austreten, *Cig.*, *M.*, *Kr.*

izmetína, *f.* = 2. izmetek, das Kehricht, *Z.*

izmetljaj, *m.* das Geschwür, *Z.*, *Notr.*

izmetováti, ûjem, *vb. impf. ad* izvreči, auswerfen: ausschießen, ausmerzen, *Cig.*

izmezẹ́ti, ím, *vb. pf.* aussickern, *Cig.*

izmẹ́zniti se, mệznem se, *vb. pf.* sich entwinden, *C.*

izmíjati, am, *vb. impf. ad* izmiti, = izmivati, *Cig.*

izmíkanje, *n.* 1) das Ausreißen; — 2) das Entrücken; — das Entwenden; — prim. izmikati.

izmíkati, mîkam, čem, I. *vb. impf. ad* izmekniti; 1) ausreißen: kokolj i., ausjäten, *vzhŠt.-C.*; — 2) entrücken, wegrücken; — i. se, entgleiten, aus seiner Lage weichen, *Cig.*; sich fortstehlen, *Cig.*; — II. *vb. pf.* 1) izmîkati, am, das Hecheln beenden, aushecheln, fertig hecheln; vse predivo i.; — 2) ausbilden: Vodnik je prvi izmikal glasove slovenski liri, *Glas.*

izmikljìv, íva, *adj.* ausweichend: i. odgovor, *nk.*

izmikováti, ûjem, *vb. impf.* = izmikati I.

izmíljanje, *n.* die Erosion, *Cig.(T.)*.

izmíljati, mîljam, *vb impf. ad* izmleti, *Cig.*

izmírati, îram, *vb. impf. ad* izmreti; im Aussterben begriffen sein, aussterben, *Cig.(T.)*, *nk.*

izmisati se, am se, *vb. pf.* sich ausmausen, *Cig.*

izmîsel, sla, *m.* = izmišljaj, *Cig.(T.)*.

izmíseln, selna, *adj.* = izmišljiv, *Jan.(H.)*.

izmîslek, sleka (sełka), *m.* die Erdichtung, *Cig.*, *Navr.(Kop. sp.)*; to so prazni izmisleki, das sind faule Fische, *Cig.*

izmísliti, mîslim, *vb. pf.* ersinnen, erdichten, erfinden; i. (si) kaj; to si (si) ti izmislil, das ist deine Erfindung; izmišljen, ersonnen, erdichtet; izmišljene pripovedke; fingiert, *Cig.(T.)*; izmišljeno ime.

izmîšljaj, *m.* die Erdichtung, *Cig.(T.)*.

izmišljálọ, *n.* der Spintisierer (zaničlj.), *Cig.(T.)*; — hs.

izmíšljanje, *n.* das Ersinnen, das Erdichten; i. besed, *Cig.*

izmíšljati, am, *vb. impf. ad* izmisliti; ersinnen, erdichten, erfinden.

izmišljâva, *f.* die Erdichtung, *Cig.*, *C.*; nedolžne izmišljave, *Levst.(Zb. sp.)*.

izmišljávati, am, *vb. impf.* = izmišljevati.

izmišljâvec, vca, *m.* der Erdichter, der Ersinner, *Meg.*, *Cig.*, *C.*

izmišljâvka, *f.* die Erdichterin, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

izmišljenína, *f.* die Erdichtung, die Fabelei, *Cig.(T.)*.

izmíšljenica, *f.* das Hirngespinnst, die Chimäre, *Cig.(T.)*.

izmíšljenka, *f.* ein ersonnenes Wort, *nk.*; eine erdichtete Erzählung, *Bes.*

izmišljetina, *f. nk.* pogl. izmišljotina.

izmišljevânje, *n.* das Ersinnen, das Erdichten, das Erfinden.

izmišljeváti, ûjem, *vb. impf.* aussinnen, ersinnen, erdichten, erfinden; kaj si vse izmišljujejo ljudje!

izmišljevâvec, vca, *m.* der Ersinner, der Erdichter.

izmišljevâvka, *f.* die Ersinnerin, die Erdichterin.

izmišljîja, *f.*, *Zora.*, pogl. izmišljava.

izmišljìv, íva, *adj.* erfinderisch, *Jan.*

izmišljívost, *f.* die Erfindungskraft, *Jan.*

izmišljotina, *f.* = izmišljava, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs.

izmíti, mîjem, *vb. pf.* 1) durch Waschen herausbringen, wegwaschen; i. maroge; — 2) auswaschen; i. sod, rane.

izmívanje, *n.* 1) das Wegwaschen; — 2) das Auswaschen.

izmívati, am, *vb. impf. ad* izmiti; 1) wegwaschen; — 2) auswaschen.

izmîvek, vka, *m.* mesto, katero je voda izmila, predrla, *C.*

izmladíti se, ím se, *vb. pf.* abliegen (o sadju), *Dol.*

izmlẹ́sti, mółzem, *vb. pf.* = izmolsti.

izmlẹ́ti, mẹ́ljem, *vb. pf.* 1) durch Mahlen herausbringen, ausmahlen: preveč i. žito, *Cig.*, *Z.*; — 2) mit dem Mahlen fertig werden.

izmlẹ́zivọ, *n.* = mlezivo, *Z.*, *KrGora.*

izmóči, mọ́rem, *vb. pf.* 1) heraushelfen: i. koga iz —, *C.*; — 2) auswirken: i. komu kaj, *Cig.*

izmóčiti, móčim, *vb. pf.* auswässern, ausbeizen (und dadurch Salze, Säuren u. dgl. entziehen), *Cig.*

izmodrijániti, ânim, *vb. pf.* = izmodrovati, *Cig.*

izmodríti, ím, *vb. pf.* klug machen; to ga bo izmodrilo; i. se, klug werden, *jvzhŠt.*

izmodrováti, ûjem, *vb. pf.* ausklügeln, ergrübeln, *Cig.*, *M.*; teorije i., *Zora*; ni zadovoleval s tem, kar je izmodroval sam, *Navr.(Spom.)*; ergründen: celega neba zvezde i., *Preš.*; hotel sem moža izmodrovati, *Glas.*

izmòł, móla, *m.* izmoli, Erosionsthäler, *Cig.(T.)*; — češ.
izmolẹ̑dovati, ujem, *vb. pf.* durch zudringliches Bitten erlangen, erbetteln.
izmóliti, mólim, *vb. pf.* 1) durch Beten erlangen, erflehen, erbeten: i. komu blagoslov iz nebes, *Cig.*; — 2) mit dem Beten fertig werden, ausbeten; še enega očenaša nisem mogla i.
izmoljâva, *f.* die Hervorragung, *Mur.*
izmółsti, mółzem, *vb. pf.* 1) i. iz koga kaj, jemandem etwas entpressen, *Cig.*; vse denarje je iz mene izmolzel, *Z.*; — 2) ausmelken: do dobrega i., *Cig.*; —erschöpfen, *Cig., Jan.*; izmolzena njiva, magerer Acker, *Cig.*; i. koga, i. komu mošnjo, jemandem den Beutel leeren, *Cig.*; aussaugen (fig.), *Cig., Jan., Cig.(T.)*; izmolzena okolica, *Zora*; — izmolzen, entnervt, *Cig.*
izmôłzek, zka, *m.* der Extract, *C.*
izmôłža, *f.* 1) das Abmelken, *C.*; — die Erschöpfung des Bodens, *Cig.*; — 2) die Emulsion (chem.), *Cig.(T.)*.
izmôłžva, *f.* = izmolža 2), *Dict.-Mik.*
izmọ̑ngati, am, *vb. pf.* = izmungati, *Cig.*
izmotáti, âm, *vb. pf.* 1) herauswinden, loswickeln: i. se, sich herauswinden, sich loswickeln; sich herausarbeiten; i. se iz pravde, *Z.*; — sich entspinnen, sich entwickeln: vojska se bo izmotala iz tega, *Cig.*; — 2) mit dem Haspeln fertig werden, ausspulen.
izmotávanje, *n.* das Loswinden, das Loswickeln.
izmotávati, am, *vb. impf. ad* izmotati; loswinden, loswickeln.
izmọ̑zgati, am, *vb. pf.* entmarken, *Št., BlKr.-M.*; — ausmergeln, *C.*
izmráziti, mrâzim, *vb. pf.* auskälten, *Cig.*
izmŕcati, am, *vb. pf.* auszehren, ausmergeln: i. se, *C.*
izmrcváriti, ârim, *vb. pf.* durch Misshandlung entkräften, *Z.*
izmŕdanica, *f.* izmrdana ženska, *SlGor.-C.*
izmŕdanka, *f.* = izmrdanica, *C.*
izmŕdati, mȓdam, *vb. pf.* durch Unzucht schwächen, *C.*
izmrẹ́ti, mrèm (mŕjem), *vb. pf.* = odmreti, pomreti, aussterben, *Cig.(T.), C., nk.*
izmrmráti, âm, *vb. pf.* 1) ermurren, *Cig.*; — 2) mit dem Brummen fertig werden, ausbrummen.
izmrtváčiti, âčim, *vb. pf.* abtödten, *Jan.(H.)*; i. svoje želje, *Z.*
izmúčiti, mûčim, *vb. pf.* abmartern, abquälen, *Cig., nk.*
izmûgati, am, *vb. pf.* = izmungati, *jvzhŠt.*
izmúliti, im, *vb. pf.* ausjäten, ausraufen, *Cig., C.*; — ausgrasen: travnik i., *Cig.*
izmúljati, am, *vb. impf. ad* izmuliti; ausraufen, ausgrasen, *Cig.*
izmûngati, am, *vb. pf.* ausmangen: i. perilo, *Dol., Gor., Tolm.*; — prim. izmongati.
izmúzati se, mûzam se, *vb. pf.* entschlüpfen, sich davon schleichen, *Cig., C., Lašče-Levst.* *(Rok.), jvzhŠt.*; vsi se izmuzajo ven, *Jurč.*; i. se komu, *Str.*
izmûzek, zka, *m.* die Entgleitung, *C.*; ti izmuzki, ti izpolzki nature iz svojih modrih tečajev, *Ravn.*
izmúzniti, mûznem, *vb. pf.* 1) die Rinde abstreifen, entrinden, *C.*; mladico, vejico i., *Dict.*; — 2) schnipfen, entwenden, *Cig.*; — 3) i. se, entgleiten, entschlüpfen: — sich weg stehlen: i. se iz hiše, *C.*; sich entziehen: i. se iz svoje dolžnosti, *Jap.-C.*; — 4) *intr.* entschlüpfen: iz rok mi izmuzne kaj, *C., jvzhŠt.*
izmuzováti, ûjem, *vb. impf. ad* izmuzniti, *Cig.*
iznàd, *praep. c. gen.* über—her, über—herab; iznad hriba prileti truma ptičev; odvali kamen iznad vodnjaka, *Ravn.*
iznâjdba, *f.* die Erfindung, *Cig., Jan., ogr.-M., nk.*
iznâjdec, dca, *m.* = iznajdnik, *Cig., Jan.*
iznâjdek, dka, *m.* die Erfindung, *Cig., C.*; — die Ermittelung, *Cig., Jan.*
iznájden, dna, *adj.* = iznajdljiv, *Jan.*
iznájdenje, *n.* die Erfindung, *Mur., Cig.(T.), nk.*
iznájdenost, *f.* die Erfahrenheit, die Fertigkeit, *Cig., Jan.*; — prim. iznajti 2).
iznajdljiv, íva, *adj.* erfinderisch, *Jan., Cig.(T.), nk.*
iznajdljîvec, vca, *m.* = iznajdljiv človek, *nk.*
iznajdljívost, *f.* die Erfindsamkeit, die Findigkeit, *Jan., nk.*
iznâjdnica, *f.* die Erfinderin, *Cig., Jan.*
iznâjdnik, *m.* der Erfinder, *Mur., Cig., Jan., DZ., nk.*
iznájdnost, *f.* = iznajdljivost, *Cig., Jan.*
iznajdováti, ûjem, *vb. impf. ad* iznajti; erfinden, *Jan., nk.*
iznájti, nájdem, *vb. pf.* 1) ausfindig machen, *Cig., Jan.*; erfinden, *Dict., Guts., Mur., Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*; — 2) i. se v čem, sich zurecht finden, sich orientieren, *Cig.(T.)*; sich auskennen, *Cig.*; — iznajden, klug, gescheit, *Cig., Jan., Gor., Savinska dol.*; iznajdeni in premeteni, *Jap.(Prid.)*; Prelepa 'znajdena mladenka, *Npes.-K.*
iznaroditi, im, *vb. pf.* (narejeno po nem. glagolu: entnationalisieren, *Nov., Let.*).
iznâšanje, *n.* das Heraustragen, *Cig.*
iznâšati, am, *vb. impf. ad* iznesti; 1) heraustragen, *Mur., Cig., Jan.*; — 2) = raznašati, verleumden, *M.*; — 3) (germ.) betragen, ausmachen, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; prim. iznesti 3).
iznášlec, šleca (šełca), *m.* der Erfinder, *Šol., Bes.*
iznebâva, *f.* das Loswerden, die Befreiung, *C.*; — prim. iznebiti se.
iznebávljati se, am se, *vb. impf. ad* iznebiti se: los zu werden suchen, sich entledigen, sich befreien: i. se koga, česa, *Jan., Fr.-C.*
iznebîtek, tka, *m.* der Abortus, *C.*
iznebîtev, tve, *f.* die Entäußerung, *Cig., Jan.*
iznebíti se, ím se (bọ̑m se, bọ̑dem se, *Mik., Trub., Levst.*), *vb. pf.* loswerden, sich ent-

äußern, befreit werden; i. se koga, česa; i. se dolgov; da smo se le tega sitneža iznebili! — otroka se i., abortieren, *Jan.*; — etwas von sich geben: do bedakov se ni nikoli nepotrebne besede iznebil, *Ravn.*; i. se kake neumne, etwas Dummes aussprechen, *Nov.*

iznebîtnica, *f.* ein Weib, das abortiert hat, *C.*

iznebîtva, *f.* = iznebitev, *C.*

iznebívati se, am se, *vb. impf. ad* iznebiti se.

iznejevériti, vêrim, *vb. pf.* = izneveriti, *Cig.*

iznemâgati, am, *vb. impf. ad* iznemoči; schwach werden, erliegen, *Cig.*, *Vrt.*; Turku iznemaga upehani kristjan, *Levst.(Zb. sp.)*.

iznemáriti se, mârim se, *vb. pf.* liederlich werden, *V.-Cig.*

iznêmati, mam, mljem, *vb. impf. ad* izneti; herausnehmen: bratu troho i., *Krelj*; i. komu oči, *Vrt.*

iznemóči, mórem, *vb. pf.* = obnemoči, kraftlos werden, erliegen, *Cig.*, *Jan.*; Ali vedi, kakor se je brzo porodila, Hitro zopet iznemore in ugasne (jeza), *Levst.(Zb. sp.)*; ohnmächtig werden, *C.*; iznemógel, mógla, entkräftet, abgespannt, *Jan.*, *C.*

iznemóglost, *f.* die Erschöpfung, die Abgespanntheit, *Jan.*, *SlN.*

iznenâda, *adv.* unverhofft, *Cig.*, *Jan.*; (iz nenada), *Mik.*, *LjZv.*

iznenâdba, *f.* die Ueberraschung, *Cig.(T.)*.

iznenâde, *adv.* = iznenada, *Mur.*, *Met.*

iznenáden, dna, *adj.* unerwartet, *Jan.*; iznenadna novica, *Jurč.*; — aus dem Stegreif, *Cig.(T.)*.

iznenâdi, *adv.* = iznenada, *Cig.*, *Jan.*

iznenâdice, *adv.* = iznenada, *vzhŠt.-C.*

iznenáditi, nâdim, *vb. pf.* überraschen, *Cig.(T.)*, *nk.*

iznenádjenje, *n.* die Ueberraschung, *nk.*

iznenâdoma, *adv.* = iznenada, *Z.*

izneróditi se, rôdim se, *vb. pf.* unfruchtbar werden, *Cig.*

izneréditi, rêdim, *vb. pf.* in Unordnung bringen, verwirren, (zner-) *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.

iznêsek, ska, *m.* der Betrag, *Jan.*, *Slom.-C.*; nav. znesek.

iznesílo, *n.* = iznesek, *C.*

iznésti, nésem, *vb. pf.* 1) heraustragen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; na solnce i. kaj, *Dol.*; — 2) das Gerücht verbreiten: ljudje so iznesli, *Z.*; prim. raznesti; — 3) (germ.) betragen, ausmachen, *Jan.* (nav. znesti; prim. nem. „austragen" = betragen).

iznéti, námem, *vb. pf.* herausnehmen: bruno, troho iz očesa i., *Krelj*; izname dva desetaka, *Trub.(Post.)*; oči i. iz glave, *Levst.(Zb. sp.)*; iznemi sekiro iz tega teplja, *Npr.-Erj.(Torb.)*; — iznet, ausgenommen, *DZ.*; iznemši, mit Ausnahme, *C.*, *Raič Slov.*).

iznevêra, *f.* der Treubruch, *Jan.*; - der Abfall vom Glauben, *C.*

iznevériti, vêrim, *vb. pf.* 1) i. koga, treulos machen, *C.*; — i. se, abtrünnig werden; on se je bil izneveril Nebukadnezarju, *Dalm.*; i. se svoji stari navadi, *LjZv.*; — 2) i. se, ungläubig werden, *Cig.*; — 3) (po nem.) veruntreuen, *SlN.*

iznevêrje, *n.* die Abtrünnigkeit: V izneverje kmeta mami, *Levst.(Zb. sp.)*.

iznevérjati, am, *vb. impf. ad* izneveriti; i. se, abtrünnig werden: izneverjali so se mu prijatelji in znanci, *Navr.(Kop. sp.)*.

iznevérjenik, *m.* der untreu geworden ist, *C.*

izneverljiv, íva, *adj.* zur Untreu verleitend, verführerisch, *C.*

iznevêrnik, *m.* der Abtrünnige, *Cig.*, *C.*

iznevêrstvo, *n.* die Abtrünnigkeit, *Nov.-C.*

iznevésten, tna, *adj.* unverhofft, *Jan.*

iznevêsti, *adv.* unvermuthet, *Mur.*, *Jan.*, *Met.*, *Mik.*

iznevóljiti, vôljim, *vb. pf.* unwillig machen: iznevoljen, entrüstet, *Bleiw.(Let.)*.

iznêženec, nca, *m.* der Verzärtelte, das Zärtelkind, (zn-) *Ravn.-Cig.*

iznêženost, *f.* die Verzärtelung: posvetna i., *Cv.*

iznéžiti, nêžim, *vb. pf.* verzärteln, *Cig.*, *Šol.*, *Cig.(T.)*; — rus.

izníčiti, nîčim, *vb. pf.* zunichte machen, vernichten, *C.*; i. se = v nič priti, zugrunde gehen: blago se mi je izničilo, *Dol.*

iznîkati, kam, čem, *vb. impf. ad* 1) izniknití; entsprießen, *Cig.*; *M.*

1. **izníkniti**, nîknem, *vb. pf.* sprießend herauskommen, entsprießen, *Cig.*, *Jan.*

2. **izníkniti**, nîknem, *vb. pf.* entschwinden, *C.*; i. iz oči, *Vest.*

iznîma, *f.* die Ausnahme, *DZ.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

iznîmanje, *n.* das Ausnehmen, die Ausnahme: zapoved božja ne trpi iznimanja, *kajk.-Valj.(Rad)*.

iznîmati, mam, mljem, *vb. impf. ad* izneti; ausnehmen, *DZ.*; iznimajoč vzrok, ein Ausnahmsgrund, *Levst.(Pril.)*.

iznîmce, *adv.* ausnahmsweise, *Mik.*

iznîmek, mka, *m.* = iznima; brez iznimka, *Zv.*

iznîmka, *f.* die Ausnahme, *h. t.-Cig.(T.)*, *nk.*

iznítiti, nîtim, *vb. pf.* ausfädeln, die Fäden ausziehen, *Cig.*

iznîžati, am, *vb. pf.* niedriger stellen, *Z.*; ermäßigen, *nk.*

iznîžek, žka, *m.* die Ermäßigung, *Levst.(Pril.)*, *Nov.*

izniževáti, ûjem, *vb. impf. ad* iznižati, *Z.*, *nk.*

iznorčeváti se, ûjem se, *vb. pf.* ausscherzen, *Cig.*

iznoréti, ím, *vb. pf.* austoben, *Cig.*

iznòs, nósa, *m.* 1) das Hinaustragen, die Austragung, *Cig.*; — 2) = iznesek, der Betrag, *Cig.*, *DZ*, *SlN.-C.*

iznósiti, nósim, *vb. pf.* 1) mit dem Tragen fertig werden; hlapec je vsa drva iznosil v drvarnico; — 2) austragen (ein Kind), *Cig.*; gebären, *C.*; negodno je iznosila, sie hat abortiert, *Cig.*; — 3) i. se, durch langes Fruchttragen geschwächt werden: trta se je iznosila, *M.*; — 4) iznošen, abgetragen, abgenützt, *Cig.*

iznǫ̑tra, *adv.* = iznotraj, *Trub.-Mik.*
iznǫ̑traj, *adv.* = znotraj, *C.*, *Trub.*, *nk.*
iznòv, *adv.* von neuem, neuerdings, (znov) *Trub.*, *Dalm.*, *Rec.*, (nam. iz nova?).
iznǫ̑va, *adv.* = iz nova, von neuem, *nk.*
iznǫ̑vič, *adv.* = iznova, von neuem, *Z.*
iznǫ̑vičen, čna, *adj.* neu: bati se je iznovičnih vstaj, *SlN.*
iznúditi, nûdim, *vb. pf.* abdringen, *Cig.*
izobáliti, âlim, *vb. pf.* niederwerfen, (zob-) *C.*; — löschen, tilgen: greh i., *ogr.-C.*; — = prevrniti, *BlKr.*; i. se, = prevrniti se, *BlKr.*
izobāra, *f.* črta enakega zračnega tlaka, die Isobare, *Jes.*
izobarométerski, *adj.* isobarometrisch, *Cig.(T.)*.
izǫ̑bčenec, nca, *m.* der Excommunicierte, *Cig.*
izǫ́bčenje, *n.* der Bann, die Excommunication, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — die Acht, *Cig.*
izobčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izobčiti, *Jan.*, *nk.*
izobčíłen, łna, *adj.* Bann-: izobčîłno pismo, der Bannbrief, *Cig.*
izobčílọ, *n.* die Excommunication, *Cig.*
izobčîtev, tve, *f.* die Excommunication, *Jan.*
izǫ́bčiti, ǫ̑bčim, *vb. pf.* ausschließen, *Levst.(Nauk)*; — in den Bann thun, excommunicieren, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
izobẹ́siti, ẹ̑sim, *vb. pf.* aushängen, *Cig.*, *nk.*; (po nem.).
izobhóditi, hǫ́dim, *vb. pf.* = obhoditi, bereisen, *ogr.-C.*
izobîłen, łna, *adj.* reichlich, überschwenglich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
izobîlje, *n.* der Ueberfluss, *Cig.(T.)*.
izobîłnost, *f.* die Reichlichkeit, die Ueberschwenglichkeit, *Mur.*
izobîłšati, am, *vb. pf.* vermehren, *Cig.*
izobjẹ́stiti se, jẹ̑stim se, *vb. pf.* muthwillig werden, *C.*
izǫ́bliti, ǫ̑blim, *vb. pf.* abrunden, *Cig.*
izoblǫ́kati, am, *vb. pf.* auswölben, *nk.*
izobǫ́kati, am, *vb. pf.* = izoblokati, *Cig.*, *Jan.*
izobrâza, *f.* = izobrazba 2), *C.*
izobrâzba, *f.* 1) die Bildung, die Formation: navpična, porazna i., die senkrechte, horizontale Gliederung, *Cig. (T.)*, *Jes.*, *Rut. (Zg. Tolm.)*; — 2) die geistige Ausbildung, *nk.*
izobráziti, râzim, *vb. pf.* 1) formen, gestalten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; Bog izobrazi lepo človeško telo, *Ravn.*; — ausbilden (den Geist), izobražen, gebildet, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*; — 2) bildlich darstellen, *Cig.(T.)*, *nk.*
izobrazljìv, íva, *adj.* 1) bildend, *nk.*; — 2) bildsam, bildungsfähig, *C.*, (-žljiv) *Cig.*
izobrâznik, *m.* der Bildner, *Vrtov.(Sh. g.)*.
izobrazováti, ûjem, *vb, impf.* = izobraževati, *Cig.*, *Jan.*
izobrážati, am, *vb. impf. ad* izobraziti, *Mur.*, *Cig.*
izobrâženec, nca, *m.* der Gebildete, *C.*, *nk.*
izobráženje, *n.* 1) die Gestaltung, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die Ausbildung, *Cig.*
izobrâženka, *f.* die Gebildete, *Z.*, *nk.*
izobrâženost, *f.* die Bildung, die geistige Cultur, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

izobrâženstvǫ, *n.* die Intelligenz, die Gebildeten, *C.*, *SlN.*
izobraževáłen, łna, *adj.* bildend, Bildungs-, *nk.*; izobraževalni zavodi, die Bildungsanstalten, *nk.*
izobraževalíšče, *n.* die Bildungsanstalt, *Jan.*; i. za učitelje, učiteljice, die Lehrer-, Lehrerinnenbildungsanstalt, *DZ.*
izobraževâłnica, *f.* die Bildungsanstalt, *SlN.-C.*; i. učiteljska, vojaška, *Levst.(Nauk)*.
izobraževânje, *n.* das Ausbilden, die Ausbildung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izobraževâtelj, *m.* = izobraževavec, *Jan.(H.)*.
izobraževáti, žûjem, *vb. impf. ad* izobraziti; 1) bilden, formen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) geistig ausbilden, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izobraževâvec, vca, *m.* der Bildner, *Cig.*, *nk.*
izobraževâvka, *f.* die Bildnerin, *nk.*
izobražljìv, íva, *adj.* *Cig.*; pogl. izobrazljiv.
izočítati, îtam, *vb. pf.* = objaviti, *Vod.(Izb. sp.)*.
izogeotērma, *f.* črta enake zemeljske toplote, die Isogeotherme, *Jes.*
izogìb, giba, *m.* das Ausweichen: znamenje izogiba, das Ausweichsignal, *DZ.*
izogíbati se, gîbam, bljem, *vb. impf. ad* izogniti se; ausweichen; i. se koga (česa), jemanden (etwas) meiden, fliehen.
izogîbek, bka, *m.* etwas, dem man ausweichen muss: stal je po cele ure poleg biljarda ali poleg kvartne mize, igralcem napotje, točajem izogibek, *Jurč.*
izogíben, bna, *adj.* 1) das Ausweichen betreffend: izogîbno znamenje, das Ausweichsignal, *DZ.*; — 2) ausweichend: i. odgovor, *Cig.(T.)*; — 3) vermeidlich, *Jan.(H.)*.
izogljenẹ́ti, ím, *vb. pf.* verkohlen *(intr.)*, *Cig.*
izogljeníti, ím, *vb. pf.* in Kohle verwandeln, *C.*; — i. se, = izogljeneti, *Cig.*
izogljiti, im, *vb. pf.* = izogljeniti, *Cig.*
izǫ̑hati, am, *vb. pf.* = izvohati, *Dol.-Z.*
izohimēna, *f.* črta enake srednje zimske topline, die Isochimene (geogr.), *Cig.(T.)*, *Jes.*
izok, *m.* die Cicade, *Jurč.(Tug.)*; — stsl.
izokrīma, *f.* črta največe mrzlote morskega površja, *Jes.*
izokrǫ́gliti, krǫ̑glim, *vb. pf.* ausrunden, abrunden, *Cig.*, *Jan.*
izokrǫ́gljenje, *n.* die Abrundung: i. svot, *DZ.*
izokrogljevânje, *n.* die Abrundung, *DZ.*
izokrogljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izokrogliti, *DZ.*
izokroževáti, ûjem, *vb. impf. ad* izokrožiti, *Jan.(H.)*.
izokrǫ́žiti, im, *vb. pf.* ausrunden, abrunden, *Cig.*, *Jan.*; — i. drobce na cele krajcarje, *DZ.*
izolātor, rja, *m.* samilo, der Isolator, der Nichtleiter (phys.), *Cig. (T.)*.
izolîka, *f.* die Ausbildung, *C.*
izolîkati, am, *vb. pf.* ausbilden, *Let.*
izomîka, *f.* die Ausbildung, *nk.*; praktična i., *DZ.*
izomîkati, kam, čem, *vb. pf.* ausbilden, *Cig.*
izomorfîja, *f.* enakost kristalnih oblik pri raznih tvarinah, istolikost, die Isomorphie, *Cig.(T.)*.

izonégati, am, *vb. pf.* eine Handlung, die man augenblicklich nicht bestimmt nennen kann, vollenden, *Cig.*
izonegáviti, âvim, *vb. pf.* = izonegati, *Z.*
izongáviti, âvim, *vb. pf.* = izonegati, *Cig.*
īzop, *m.* neka rastlina: der Ysop (hyssopus).
izopáčenost, *f.* = izpačenost, die Verdorbenheit, die Verkehrtheit, *Vest.*
izopačevânje, *n.* die Verfälschung, *Cig. (T.), DZ.*; i. javnih kreditnih listov, *DZ.*
izopačītelj, *m.* der Verderber, *C.*
izopáčiti, im, *vb. pf.* = izpačiti; verderben, corrumpieren, *C., nk.*; verfälschen, *h. t.-Cig. (T.)*; verkehrt darstellen, *Cig. (T.)*; — izopačen kristal, missgebildet, *Erj.(Min.).*
izopâka, *f.* die Fälschung, *DZ.*
izorahīja, *f.* črta istočasne plime morske, *Jes.*
izoráti, orâm, órjem, *vb. pf.* 1) herausackern, aufackern; kamenje i.; — 2) mit dem Ackern fertig werden, auspflügen; njivo i.; — aufackern; ledino i.
izorávati, am, *vb. impf. ad* izorati, *Cig.*
izǫrglati, am, *vb. pf.* durchorgeln; fertig orgeln.
izostâjati, am, *vb. impf. ad* izostati; ausbleiben, *Jan., nk.*; iz šole i., časniki izostajajo, *nk.*
izostânje, *n.* das Ausbleiben, *DZ.*
izostânek, nka, *m.* das Ausbleiben, *Jan.(H.)*; — das Ausgebliebene, *Jan.(H.).*
izostáti, stânem, *vb. pf.* ausbleiben, *Jan., nk.*; (po nem.).
izostíti, ím, *vb. pf.* spitzig machen, *Cig.*
izostríti, ím, *vb. pf.* schärfen, *Cig.*; — verschärfen: i. kazen, *Cig.*
izotēra, *f.* črta enake srednje poletne toplote, die Isothere, *Jes.*
izotērma, *f.* črta enake srednje letne toplote, die Isotherme, *Jes.*
izotẹ́ti, otmèm, *vb. pf.* retten: i. gotove smrti, *Vrt.*
izotlíti, ím, *vb. pf.* aushöhlen, *C.*
izotljâva, *f.* die Aushöhlung, *ogr.-C.*
izpáčenost, *f.* = spačenost, *Cig.(T.)*; — prim. izpaka.
izpáčiti, im, *vb. pf.* = spačiti, *Cig.(T.), Dalm.*; i. se = v nasprotno se izpreobrniti, *Mik.*; — prim. izpaka.
izpàd, páda, *m.* der Ausfall (z. B. des Getreides aus den Aehren), *Cig., Jan.*
izpádanje, *n.* das Herausfallen, *M.*
izpádati, pâdam, *vb. impf. ad* izpasti; herausfallen, ausfallen; lasje mu izpadajo, die Haare gehen ihm aus, *Jurč.*
izpâdek, dka, *m.* der Ausfall (z. B. der Consonanten, *Cig.(T.).*
izpàh, páha, *m.* 1) die Elision: i. samoglasnice, *Cig.(T.)*; — 2) die Verrenkung, (spah) *Mur., Jan., Mik.*; — 3) der Hautausschlag, *Valj. (Rad)*; nav. *pl.* izpahi, *Dol.*; — 4) ein Risalit, *Lp.*
izpáhati, pâham, *vb. pf.* ausfachen: i. prah iz česa, *Jan.*; z vrečo žito i., aus dem Getreide den Staub mit einem Sack ausfachen, *Z., Dol., vzhŠt.*; z dlanjo hlače komu i. = natepsti, *Glas.*; — prim. opahati.
izpâhavec, vca, *m.* der Beistoßhobel, (spah-) *Cig., Valj.(Rad)*; — prim. spehałnik.

izpâhek, hka, *m., pl.* izpahki, der Ausschlag, *Jan.*
izpâhljaj, *m.* die Verrenkung, *Jan.*
izpáhniti, nem, *vb. pf.* = izpehniti.
izpáhnjenje, *n.* 1) die Ausstoßung: i. iz svetega reda, *nk.*; — 2) die Verrenkung, *Cig.*
izpahováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpahniti, *Jan.*; pogl. izpehovati.
izpâka, *f.* = spaka, *Mik., Valj.(Rad)*; (pisava: izpak- utegne biti pravilnejša, toda govori in piše se sploh spak-).
izpakóta, *f.* = spakota, die Missgeburt, *Štrek.*
izpakudráti, âm, *vb. pf.* = spakudrati, *Cig. (T.).*
izpáliti, im, *vb. pf.* aussengen, ausfeuern: sod i., *Cig.*
izpámetiti, im, *vb. pf.* klug machen, *Z.*; i. se, klug werden, *Z.*; sich eines bessern besinnen, *Let.*
izpámetovati, ujem, *vb. pf.* = spametovati, *Z.*
izpâr, *m.* = izpara, *Cig., M., Vrtov.(Km. k.).*
izpâra, *f.* die Ausdünstung, *Mur., Cig. (T.).*
izpârati, am, *vb. pf.* durch Auftrennen herausbekommen, austrennen, *Cig.*
izpâren, rna, *adj.* Ausdünstungs-, *Mur.*
izpârica, *f.* die Ausdünstung, *Mur., Cig. (T.) DZ.*
izparīlnica, *f.* das Abdampfgefäß, *Cig.(T.).*
izpáriti, pârim, *vb. pf.* ausdünsten, ausdämpfen, verdämpfen, *Mur., Cig.(T.)*; i. se, verdampfen, *Cig.(T.)*; muzga po drevesu se zadosti izpari, (sp-) *Pirc.*
izpárjanje, *n.* die Verdämpfung, *Cig.(T.).*
izpárjati, am, *vb. impf. ad* izpariti, *Mur., Cig.*
izparomèr, méra, *m.* der Verdunstungsmesser, das Atmometer, *Cig.(T.).*
izpásti, pádem, *vb. pf.* 1) herausfallen, ausfallen, *Cig., Jan.*; entsinken, *Cig.*; — 2) gelingen: ni mu izpalo, *jvzhŠt.*; — ausfallen (germ.): dobro i., *nk.*
izpásti, pásem, *vb. pf.* 1) = popasti, abweiden, *Mur., Cig.*; travnik i., *Polj.*; — 2) durch die Weide gut genährt machen: živino i., *C.*; — i. se, fett werden, *Cig.*; — 3) i. se nad kom, an jemandem sein Müthchen kühlen, (spasti) *Vrsno pod Krnom-Erj.(Torb.).*
izpâš, *m.* njiva, polje na izpaš = na izpaši, *C.*; — prim. izpaša.
izpâša, *f.* na izpaši so njive, katere lahko popasejo, (der Beschädigung durch Abweiden ausgesetzt), *C.*; — glede pisave izp- (nam. sp-), prim. stsl. ispasti nivą, hs. ispaša = paša.
izpašiti se, im se, *vb. pf.* = izhlapeti, entdunsten, *Dol.-Cig.*
izpašína, *f.* = izpašnik, *Jarn., C., Svet.(Rok.).*
izpašînec, nca, *m.* = izpašnik, *C., kajk.-Valj. (Rad), SlN.*
izpâšnik, *m.* die Trift, der Weideplatz, die Hutweide; glede pisave izp- (nam. navadno sp-) prim. izpaša.
izpâšnjak, *m.* = izpašnik, *Valj.(Rad).*
izpáziti, pâzim, *vb. pf.* = spaziti, ausspähen, *Jan.*; izmed množice koga i., *Raič(Glas.).*
izpečáti, âm, *vb. pf.* = specati: i. blago, anbringen, *Cig., nk.*

izpéči, péčem, *vb. pf.* ausbraten, ausbacken, *Mur.*, *Cig.*; — prim. speči.
izpêhanost, *f.* die Ermattung (vom schnellen Gehen, Laufen), *Cig.*
izpêhati, am, *vb. pf.* durch schnelles Gehen, Laufen ermüden, *Jan.*, *Cig.*, *C.*; konja i., das Pferd zusammenreiten, *Cig.*; ves izpehan prišel je domov, *jvzhŠt.*; (speh-) *Cig.*, *Jan.*; i. se, sich außer Athem laufen, *jvzhŠt.*
izpehávati, am, *vb. impf. ad* izpehniti, *Danj.-Valj.(Rad)*; i. se, ausschlagen: v gobcu se izpehavajo mehurci, *Levst.(Nauk)*.
izpehníti, páhnem, *vb. pf.* 1) herausstoßen, ausstoßen; i. komu oči, die Augen ausstechen, *C.*, *Raič(Slov.)*; i. sodu dno, dem Fass den Boden ausschlagen, *Cig.*; i. iz sedla, aus dem Sattel heben, *Krelj*; i. samoglasnico, elidieren, *C.*; izpahnjen kot, ausspringender Winkel (math.), *Cig.(T.)*; — 2) verrenken, verstauchen; i. si nogo, roko; i. si vrat, sich den Hals brechen, *Krelj*; — 3) mit dem Stoßhobel abhobeln, abfügen; i. desko, dogo; pogl. spehniti; — 4) i. se, ausbrechen (vom Ausschlage), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; izpehnilo se mi je nekaj po životu, *Z.*
izpehováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpêhati, *C.*
izpelískati, am, *vb. pf.* herausschlagen, herausklopfen, *Jan.(H.)*.
izpeljánček, čka, *m. dem.* izpeljanec, *Cig.*
izpeljánec, nca, *m.* dem Neste entwachsener, ausgeflogener Vogel, *Cig.*, *C.*, *Notr.*, *Valj.(Rad)*, *Mik.*
izpeljânje, *n.* die Ausführung, *Mur.*
izpeljâtev, tve, *f.* die Ausführung, *Jan.*
izpéljati, péljem, in: izpeljáti, âm, *vb. pf.* 1) heraus-, hervorführen, *Cig.*, *Jan.*; i. gnoj na njivo, *Dol.*; In je 'zpeljala konj'če tri, *Npes.-Vraz*; — (aus dem Neste) führen: ptice so že mladičke izpeljale; i. se, das Nest verlassen; ptički so se že izpeljali; entwenden: denar komu iz žepa i., *Cig.*, *jvzhŠt.*; — i. iz zmote, aus dem Irrthum herausleiten, *Cig.*; — verlocken: zopet me je izpeljal, wieder hat er mich daran gekriegt, *jvzhŠt.*; — ableiten, folgern, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) etwas fahrend irgendwohin schaffen: prehud je breg, preveč si naložil, ne boš izpeljal, der Berg ist zu steil, die Ladung zu groß, du wirst nicht hinauffahren können; tega še po ravnem ne boš izpeljal: — 3) ausführen, vollführen, durchführen, zustande bringen; vse lepo i.; — i. zid, jarek, eine Mauer aufführen, einen Graben ziehen, *Cig.*; trto kvišku i., in die Höhe ziehen, *Cig.*
izpeljâva, *f.* 1) = izvoz, die Ausfuhr, *Cig.*, *C.*; — 2) die Ableitung, die Deduction, *Cig.*, *Jan. nk.*; — 3) die Ausführung, die Durchführung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
izpeljávati, am, *vb. impf. ad* izpeljati, *Cig.*; 1) herausführen, herausfahren: i. drva po grdem kolovozniku, *Levst.(Zb. sp.)*; i. ptičke, *Z.*; — 2) ableiten: besede i., *Cig.*, *nk.*
izpeljáven, vna, *adj.* 1) ausführbar, *Cig.*, *C.*; — 2) izpeljâvni, Durchführungs-, *Jan.(H.)*.
izpeljevávlen, łna, *adj.* vollziehend, *Jan.*

izpeljevânje, *n.* 1) das Ausführen, *M.*; — 2) die Ableitung, die Deducierung, *Cig.*
izpeljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izpeljati; 1) herausführen; starka mladiče izpeljuje, lockt die Vöglein zum Ausfliegen, *Z.*; — zu entlocken suchen, iz koga kaj i., *Z.*; — ableiten, folgern, *Cig.*, *Jan.*; besede i., *nk.*; — 2) ausführen, vollführen, vollbringen.
izpeljevâvec, vca, *m.* der Vollstrecker, *Jan.*
izpeljìv, íva, *adj.* = izpeljaven 1), ausführbar, *Jan.*, *nk.*
izpênek, nka, *m.* der Abschaum, *C.*
izpéniti se, pênim se, *vb. pf.* zu schäumen aufhören, *Cig.*
izperéti, ím, *vb. pf.* vermodern (o lesu, platnu), *Z.*
izpésniti se, pêsnem se, *vb. pf.* entgleiten, entwischen, *C.*, *Svet.(Rok.)*, *Dol.*
izpéti, pójem, *vb. pf.* 1) aussingen: i. pesem; — 2) i. se, durch Singen erschöpfen, *Cig.*
izpháti, phâm, *vb. pf.* 1) ausstoßen; — 2) abstampfen; durch Stampfen abnützen, *Cig.*
izpíhati, ham, šem, *vb. pf.* 1) durch Blasen herausbringen; prah iz luknje i., herauswehen, *Cig.*; — 2) das Blasen beenden: jezo i., den Zorn verschnaufen, *Cig.*
izpíhniti, pîhnem, *vb. pf.* durch einmaliges Blasen, Wehen herausbringen: — i. se, in Luftblasen auflaufen: testo se izpihne, *C.*
izpihováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpihniti, izpihati.
izpíjati, am, *vb. impf. ad* izpiti; 1) austrinken, *Cig.*; — 2) i. se, sich durch Trinken zu Grunde richten: izpija in izžira se, *Cig.*
izpíliti, pîlim, *vb. pf.* 1) ausfeilen, durchfeilen; žago i.; kolesa za ure i., *Jap.(Prid.)*; — *pren.* i. pesem, *Cig.*; — 2) izžagati, aussägen, *Cig.*
izpiljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izpiliti, *Cig.*
izpípati, pîpam, pljem, *vb. pf.* ausraufen, herausreißen, *Guts.*, *Cig.*, *M.*; koren, repo i., *Št.*; las si i., *Cig.*; zob komu i., *Gor.*
izpípniti, pîpnem, *vb. pf.* herausrupfen, *C.*
izpiráča, *f.* der Waschfetzen, der Waschlappen, *C.*, *Z.*
izpirališče, *n.* die Auswaschstätte: ovčje i., die Schafwäsche, *DZ.*; i. za rude, der Schlammherd, *Cig.*
izpirálo, *n.* das Waschmittel, *Cig.*
izpíranje, *n.* das Auswaschen: — die Wäsche (im Hüttenwesen), *Cig.*; i. zlata, das Goldwaschen, *Cig.(T.)*; — die Erosion (geol.), *Cig.(T.)*.
izpírati, pîram, *vb. impf. ad* izprati; 1) durch Waschen herausbringen, wegwaschen; i. madeže; — i. krivnjo, die Schuld auswetzen, *Cig.*; — 2) auswaschen: rudo, zlato, rano i.; usta, grlo si i., sich den Mund waschen.
izpíravec, vca, *m.* kdor kaj izpira, *Cig.*, *Jan.*
izpîrek, rka, *m.* 1) das Ausgewaschene: železni izpirki, aus den Eisenschlacken ausgewaschenes Eisen, das Kleineisen, *Cig.*; — 2) izpirki, = zmetki, die Rührmilch, *Savinska dol.*
izpìs, písa, *m.* das herausgeschriebene Stück, die ausgeschriebene Stelle, *Cig.*; der schriftliche Extract, *Jan.*

izpísati, šem, *vb. pf.* 1) herausschreiben, aus einem Buche, einer Schrift ziehen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; excerpieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) zuende schreiben, ausschreiben; i. list; — i. zvezek, voll beschreiben; — vrata so bila izpisana od kamenja, t. j. udarci od kamenov so se na vratih poznali, *Gor.*; — 3) verschreiben: dokaj peres i., *Cig.*; — i. se, sich im Schreiben erschöpfen, *Cig.*

izpisávati, am, *vb. impf. ad* izpisati; = izpisovati, *Mur.*; — excerpieren: slovstvo za slovnik i., *Levst.(LjZv.)*.

izpîsek, ska, *m.* der Auszug (aus einer Schrift), der Extract, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; i. iz kake knjige, *Navr.(Let.)*; izpiski iz zemljiških knjig, *DZ.*; i. iz matice, der Matrikenauszug, *Cig.*; — izpiski, Excerpte, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; izpiski iz listin, Regesten, *Cig.(T.)*.

izpískati, am, *vb. pf.* mit dem Spielen auf einem Blasinstrumente (Pfeife, Flöte) fertig werden, *Cig.*; — i. se, sich im Spielen auf Blasinstrumenten erschöpfen, *Z.*

izpisnína, *f.* die Ausschreibegebür, *Jan.(H.)*.

izpisovânje, *n.* das Herausschreiben: das Excerpieren, *nk.*

izpisovâtelj, *m.* der Herausschreiber, der Excerptor, *Let.*

izpisováti, ûjem, *vb impf. ad* izpisati; herausschreiben, ausziehen, excerpieren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

izpisovâvec, vca, *m.* der Ausschreiber, der Auszieher, der Excerptor, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*

izpîš, *m.* der Ausschlag, *vzhŠt.*-*C.*; — der Scorbut, *C.*

izpíščiti se, im se, *vb. pf.* = izpišiti se, *Tolm.*

izpîšek, ška, *m.* die Hitzblatter, die Wimmer, *C.*, *vzhŠt.*

izpíšiti se, im se, *vb. pf.* Bläschen bekommen; usta se izpišijo, *Mur.*, *C.*, *vzhŠt.*; izpišilo se mi je, ich habe einen Ausschlag bekommen, *SlGor.*

izpìt, píta, *m.* das Examen, die Prüfung, *Jan.*, *C.*, *SlN.*; — *hs.*

1. **izpítati**, pîtam, *vb. pf.* vola, prašiča i., völlig fett mästen, ausmästen.

2. **izpítati**, pîtam, *vb. pf.* 1) erfragen, auskundschaften, *Mur.*, *Cig.*; = po ovinkih izprašati, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 2) abfragen, *Št.-Cig.*; verhören, *C.*

izpitávanje, *n.* das Ausfragen, *ogr.-Valj.(Rad)*.

izpitávati, am, *vb. impf. ad* izpitati; 1) nach etwas forschen, fragen, *Mur.*, *Jan.*; i. kaj, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) ausfragen, *M.*, *Zora*; učitelj izpitava, *ogr.-Valj.(Rad)*; i. koga, verhören, *C.*; Če bodo me spitavali (nam. izp-), Jaz bom jim odgovor dal, *Npes.-K.*

izpîtek, tka, *m.* das Austrinken, *Jan.(H.)*.

izpíti, pijem, *vb. pf.* 1) austrinken; i. vino iz kupice; i. kupico vina; — aussaugen; i. komu kri, mozeg, *Cig.*; *pren.* i. deželo, *Cig.*; i. njivo, *Jan.*; izpita prst, *Cv.*; izpite oči, eingefallene Augen, *Cig.*; izpit človek, ein ausgemergelter, entkräfteter Mensch, *Cig.*, *jvzhŠt.*; — 2) = izkaditi: i. lulo tobaka, *Cig.*; — 3) i. se, sich durch Trinken schwächen, zugrunde richten, *Cig.*

izpitkováti, ûjem, *vb. impf.* ausfragen, forscheln („fratscheln"), *C.*

izpitnína, *f.* die Prüfungstaxe, *Jan.(H.)*; — prim. izpit.

izpitováti, ûjem, *vb. impf. ad* 2. izpitati; ausforschen, *Mur.*

izpívati, vam, *vb. impf. ad* izpiti; austrinken; ako mi ne poveste, kdo vsak dan darove sneda in izpiva, kar umoriti vas rečem, *Ravn.*

izplâča, *f.* die Auszahlung, *Z.*; za (na) izplačo nakazati, flüssig machen, *DZ.*

izpláčanje, *n.* die Auszahlung.

izpláčati, am, *vb. pf.* auszahlen: vse do krajcarja i.; durch Bezahlung ausgleichen: dolg i.; — bezahlen: posle, delavce i.; — vergelten: bom te že izplačal! ich werde es dir schon vergelten! *jvzhŠt.*; izplačalo ga je! er hat seinen Theil bekommen! *jvzhŠt.*; — i. se, sich rentieren; to se ti ne bode izplačalo, es wird dir nicht die Mühe lohnen; ne izplača se, es lohnt sich der Mühe nicht; ne izplača se delo, trud, *Cig.*

izpláčen, čna, *adj.* zahlbar, fällig, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Cel.(Ar.)*.

izplačevâlnica, *f.* das Zahlamt, *Cig.*, *DZ.*; deželna i., das Landeszahlamt, *DZ.*

izplačevânje, *n.* das Auszahlen, das Bezahlen.

izplačeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izplačati; auszahlen; — i. delavce ob sobotah; — i. se, sich rentieren; to delo se izplačuje, man findet seine Rechnung bei dieser Arbeit, *Cig.*

izplačevâvec, vca, *m.* der Zahlmeister, *Cig.*, *Jan.*

izplačîlnica, *f.* der Zahlungsbogen, *Jan.(H.)*.

izplačílọ, *n.* die Ausbezahlung, *Cig.*, *Jan.*

izplačljiv, íva, *adj.* = izplačen, *Cig.*

izpláčnost, *f.* die Zahlbarkeit, die Fälligkeit, *Jan.(H.)*.

izpláhniti, plâhnem, *vb. pf.* = izplakniti, *Mur.*, *Jan.*, *jvzhŠt.*

izplahováti, ûjem, *vb. impf. ad* izplahniti, *Jan.*

izplákati, plâkam, čem, *vb. pf.* 1) i. si oči, sich die Augen ausweinen, *C.*; — 2) i. se, sich ausweinen, *Mur.*, *nk.*

izplákniti, plâknem, *vb. pf.* ausspülen, ausschwemmen; i. škaf, sod.

izplakováti, ûjem, *vb. impf. ad* izplakniti; ausspülen, ausschwemmen; i. in pomivati materi pomagam, *Ravn.(Abc.)*.

izplamenẹ́ti, im, *vb. pf.* zuende lodern, auslodern, *Cig.*

izplamtẹ́ti, ím, *vb. pf.* = izplameneti, *Cig.*

izplášiti, plâšim, *vb. pf.* herausscheuchen, *Cig.*

izplâtek, tka, *m.* die Auszahlung, *C.*

izpláten, tna, *adj.* = izplačen, *Jan.(H.)*.

izpláti, pọ́ljem, *vb. pf.* 1) ausschöpfen: *Cig.*, *Jan.*; i. vodo iz jarka z lopato, ausschaufeln, *Cig.*; vodo iz čolna i., *Z.*; mošt i. iz kadi, *Vrtov.(Vin.)*, *jvzhŠt.*; — durch Schöpfen leer machen: i. mlako, *SlGor.*; — 2) durch

Schwingen reinigen, ausschwingen: i. oves, pšenico: pšenico s plevami i., = das Kind mit dem Bade ausgießen, *Cig.*
1. **izplatíti**, im, *vb. pf.* 1) flach bearbeiten: = na plat iztesati, *C.*; — 2) i. se, sich schiefern, *Cig.*
2. **izplatíti**, ím, *vb. pf.* = izplačati, *Mur.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
izplávati, plâvam, *vb. pf.* herausschwimmen, i. iz vode.
izplâvek, vka, *m.*, izplavki, = kar se izpolje pri žitu, občinki, *C.*
izplavíti, plavím, *vb. pf.* ausschwemmen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; i. perilo, *Mur.*; posodo i., *C.*; dež je polja izplavil, der Regen hat die Felder abgeschwemmt, *Cig.*
izpláziti se, plâzim se, *vb. pf.* herausschliefen, herauskriechen; težko se je izplazil iz soda, *jvzhŠt.*
izpléčenec, nca, *m.* der sich die Achsel verrenkt hat, *V.-Cig.*
izpléčiti, im, *vb. pf.* i. se, sich das Achselbein verrenken, *Cig.*; i. si roko, *Svet.(Rok.)*.
izplẹsati, šem, *vb. pf.* austanzen; — i. črevlje, abtanzen, *Cig.*; — i. se, sich durch Tanzen erschöpfen, *Cig.*
izplẹsneti, nẹjem, *vb. pf.* verschimmeln; kruh je izplesnel.
izplẹsniti, im, *vb. pf.* pogl. izplesneti, in prim. plesneti.
izplésti, plétem, *vb. pf.* 1) fertig flechten, ausflechten; — i. dekleta, den Mädchen die Zöpfe fertig flechten, *jvzhŠt.*; — 2) i. se, sich herauswinden, *Cig.*; — sich entwickeln: vojska se bo izplela, *Cig.*
izplẹšiti, plẹšim, *vb. pf.* kahl machen, lichten: gozd i., *Cig.*
izplẹtati, plẹtam, *vb. impf. ad* izplesti.
izpletẹ́nka, *f.* die Kranzeljungfer; (nav. spl-).
izplẹ́ti, plẹ́vem, plẹ́jem, *vb. pf.* ausjäten, ausraufen; plevel i. iz nasada; — mit List entlocken, *C.*; denar i. komu iz žepa, *Cig.*; tudi: i. koga, jemanden lausen, *Cig.*; — i. jo, i. se, sich wegstehlen, heimlich entschlüpfen, *Cig.*, *C.*
izplẹ́vanje, *n.* das Ausjäten, *M.*
izplẹ́vati, am, *vb. impf. ad* izpleti; ausjäten; ljuljko i., *Trub.*
izplevẹ́ti, ím, *vb. pf.* schal werden, *Cig.(T.)*; prim. plevek.
izplevšati, am, *vb. pf.* zrnje iztepsti iz klasov, *Z.*; (Hirse) ausschlagen, *Jan.(H.)*.
izplẹ̑zati, zam, *vb. pf.* herausklettern, *Cig.*
izpljeváti, pljújem, *vb. pf.* = izpljuvati, *Cig.*
izpljûnek, nka, *m.* das Ausgespuckte, *C.*
izpljúniti, pljûnem, *vb. pf.* ausspucken: i. kaj.
izpljûskati, am, *vb. pf.* durch mehrmaliges Schlenkern herausbringen, herausschlenkern: vodo iz kupice, *Cig.*
izpljúskniti, pljûsknem, *vb. pf.* = izpljusniti, *Z.*
izpljúsniti, pljûsnem, *vb. pf.* herausschlenkern: vodo iz kupice i., *Cig.*; — besedo i., mit einem Worte herausplatzen, *SlN.*
izpljuváti, pljújem, pljúvam, *vb. pf.* durch Spucken herausbringen, ausspucken; veliko krvi i.

izpljûvek, vka, *m.* das Ausgespuckte, *Valj.(Rad)*.
izplodíti, ím, *vb. pf.* aushecken (Junge) ausbringen, *Jan.*; — *pren.* erzeugen, *C.*
izplǫskati, am, *vb. pf.* auspatschen, *Cig.*; — durch Klatschen beschimpfen und vertreiben, *Cig.*
izplúti, plóvem, *vb. pf.* herausschwimmen, *C.*
izplúžiti, plûžim, *vb. pf.* ausackern, *Z.*
izpo-, *praef.* (nav. spo-); v nekterih krajih se sploh spo-, t. j. izpo- govori nam. po-, n. pr.: spoklati, spomoriti, t. j. izpoklati, izpomoriti = poklati, pomoriti; pomen se nekoliko okrepi, pa se bistveno ne izpremeni; prim. *Mik. V. G. IV. 331.*; besede, ki jih tu ne najdeš, išči pod: spo-.
izpočítati, am, *vb. impf.* 1) nachzählen, nachrechnen, *Jarn.*, *Mur.*; — 2) vorwerfen, *Jan.*, *M.*, *Tolm.*
izpočitávanje, *n.* das Vorwerfen, *kajk.-Valj.(Rad)*.
izpočitávati, am, *vb. impf.* Vorwürfe machen, vorwerfen, *kajk.-Valj.(Rad)*, *Tolm.*
izpočîtek, tka, *m.* der Vorwurf, *Jan.*
izpočíti se, čîjem se, *vb. pf.* völlig ausruhen; izpočit, der ausgeruht hat: izpočit konj; izpočita prst, zemlja.
izpočitováti, ûjem, *vb. impf.* = izpočitavati, Vorwürfe machen, (spo-) *SlN.*
izpòd, I. *praep. c. gen.* unter — hervor; izpod skale voda teče; izpod njive rudo kopajo, man gräbt das unter dem Acker liegende Erz aus, *Mur.*; — II. *praef.* kaže, da ima dejanje spodaj, pod kako rečjo, svoj začetek: izpodbosti konja.
izpodbâda, *f.* die Anspornung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
izpodbâdanje, *n.* das Anspornen, die Anreizung, *Cig.*, *nk.*
izpodbâdati, am, *vb. impf. ad* izpodbosti; 1) anspornen; i. konja; — aufstacheln, aufmuntern: i. koga k čemu; — 2) izpodbada me, ich habe Seitenstechen, *Ljub.*
izpodbâdavec, vca, *m.* der Ansporner, der Anreizer, *Cig.*
izpodbâdek, dka, *m.* der Antrieb, der Reiz, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Rog.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*; i. k radodarnosti, *nk.*
izpodbadljiv, íva, *adj.* anspornend, aufmunternd, anregend, *Cig.*, *Jan.*
izpodbâdoma, *adv.* spornstreichs, *M.*
izpodbẹ́ł, *m.* der Huflattich (tussilago), *Habd.-Mik.*, *M.*, *Burg.*
izpodbezáti, âm, *vb. pf.* anspornen, *C.*
izpodbíjanje, *n.* die Bestreitung, die Bekämpfung, *Cig.*
izpodbíjati, am, *vb. impf. ad* izpodbiti; darunter wegschlagen: nogo i. komu, jemandem ein Bein unterschlagen, *Cig.*; — bestreiten, bekämpfen, anfechten: trditev, mnenje i., *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; i. pravice, *DZ.*; izpodbijan, angefochten, *DZ.*
izpodbijâvec, vca, *m.* der Bekämpfer, *Cig.*
izpodbíti, bîjem, *vb. pf.* darunter wegschlagen: stebre i.; i. komu nogo, einem ein Bein unterschlagen, *Cig.*, *Telov.*; — mit Erfolg be-

streiten, widerlegen: trditev, dokaz i., *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

izpodbítje, *n.* die Widerlegung, *Cig.*

izpodbòd, bóda, *m.* die Anspornung, der Antrieb, *Cig.*, *C.*

izpodbôdek, dka, *m.* = izpodbadek, *Vrtov.* (*Vin.*).

izpodbôdljaj, *m.* die Anspornung, der Antrieb, *Jan.*, *M.*, *C.*: koliki izpodbodljaj za vsacega! *Ravn.-Valj.* (*Rad.*).

izpodbòj, bója, *m.* die Bestreitung z. B. der Rechtmäßigkeit einer Ehe, *Valj.* (*Rad.*).

izpodbósti, bódem, *vb. pf.* anspornen: konja i., dem Pferde die Sporen geben; — aufstacheln, anreizen; i. koga k čemu.

izpodbȓbati, am, *vb. pf.* unterwühlen: i. koreninice, rastline, *C.*

izpodbrę̑c, *m.* motvoz, s katerim se ženska izpodbreca, (izpodrec) *Cig.*, *Dol.*

izpodbrę̑cati, am, *vb. pf.* i. krilo, i. se, das (weibliche lange) Kleid hoch aufschürzen und dadurch einen „Bauch" machen, *C.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *Z.*; nav. izpodrecati, *Dol.*; prim. podkošati se.

izpodbrę̑cnik, *m.* = izpodbrec, (izpodrecnik) *Cig.*

izpodbrecováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpodbrecati, (izpodrec-) *Cig.*, *Dol.*

izpodbrę̑ncati, am, *vb. pf.* = izpodbrecati, *Notr.-Erj.(Torb.)*.

izpodbûd, *m.* die Aufmunterung, *Cig.*

izpodbûda, *f.* die Aufmunterung, *Jan.*, *nk.*

izpodbûdek, dka, *m.* = izpodbud, *Jan.*

izpodbúden, dna, *adj.* = izpodbudljiv, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

izpodbudílo, *n.* die Aneiferung, die Aufmunterung: v izpodbudilo, *Levst.* (*Nauk*).

izpodbudíti, ím, *vb. pf.* aufmuntern, den Impuls geben, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; geistig erbauen, *Cig.*, *Jan.*

izpodbudljìv, íva, *adj.* aufmunternd, *Cig.*; izpodbudljivi ukazi, *Navr.* (*Kop. sp.*); — erbaulich, *C.*

izpodbudljívost, *f.* die Erbaulichkeit, *C.*

izpodbûdnica, *f.* die Ermunterungsrede, *Cig.*

izpodbûja, *f.* die Aufmunterung, *nk.*; — die geistige Erbauung, *Jan.*

izpodbújanje, *n.* das Aufmuntern, das Aneifern, *Cig.*, *nk.*

izpodbújati, am, *vb. impf. ad* izpodbuditi, aufmuntern: i. koga k čemu, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — geistig erbauen, *Cig.*, *Jan.*

izpodbujénje, *n.* die Aufmunterung, *Cig.*

izpodcę́jati, am, *vb. impf.* unterhalb abrinnen lassen: izpod hrušek so sok izpodcejali in pili, *Svet.(Rok.)*.

izpoddȓkati, am, *vb. impf. ad* izpoddrkniti.

izpoddŕkniti, dȓknem, *vb. pf.* ausgleiten; izpoddrknila mi je noga, izpoddrknilo mi je; tudi gosi včasi izpoddrkne, *Npreg.-Cig.*; — tudi: i. se, (spodrk-) *Cig.*

izpoddrkováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpoddrkniti; ausgleiten, (spodrk-) *Cig.*

izpoddȓsati, am, *vb. impf. ad* izpoddrsniti, *Cig.*; izpoddrsa mi, ich gleite ab, *Cig.*

izpoddȓsek, ska, *m.* das Ausglitschen, der Glitscher, *Hip.-C.*

izpoddrsljìv, íva, *adj.* schlüpfrig, *Cig.*

izpoddŕsniti, dȓsnem, *vb. pf.* ausgleiten; noga je konju izpoddrsnila, *Cig.*; izpoddrsnilo mu je, er glitt aus, *Cig.*; i. se, ausgleiten, *Cig.*, *C.*; izpoddrsnilo se mi je, *jvzhŠt.*

izpodglǫ́dati, dam, jem, *vb. pf.* unternagen, *Cig.*

izpodgrébati, grę̑bam, *vb. impf. ad* izpodgrebsti, *Cig.*

izpodgrébsti, grébem, *vb. pf.* unterscharren, *Cig.*; untergraben, *Z.*

izpodgrísti, grízem, *vb. pf.* unterhalb abnagen, unternagen; miši izpodgrizejo trtne korenine.

izpodgrízati, am, *vb. impf. ad* izpodgristi: unternagen, *Cig.*; voda dobu srce izpodgriza, *Let.*

izpodgrízniti, grȋznem, *vb. pf.* darunter ab-, wegbeißen, *Cig.*

izpodgrizováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpodgristi, izpodgrizniti.

izpodíti, ím, *vb. pf.* herausjagen, herausscheuchen; živad iz vrta i.; — davonjagen, i. koga od hiše kakor psa; iz službe i. koga.

izpodjédati, am, *vb. impf. ad* izpodjesti; 1) unterhalb abfressen, unterfressen: črv izpodjeda drevo; — unterspülen: Sava breg izpodjeda; — 2) i. koga, jemandem im Essen zuvorkommen, *Cig.*; — sich an jemandes Stelle drängen, ihn eines Vortheils zu berauben suchen, *Cig.*

izpodję́sti, ję́m, *vb. pf.* 1) unterhalb abfressen, unterfressen; črv je drevesce izpodjedel; unterspülen: breg i.; — 2) i. koga, jemandem im Essen zuvorkommen, *Cig.*; — jemanden verdrängen, eines Vortheils berauben, *Cig.*

izpodkâpati, am, *vb. impf. ad* izpodkopati; untergraben; — i. komu poštenje in čast, *Navr.(Kop. sp.)*.

izpodkídati, kȋdam, *vb. pf.* darunter hinwegwerfen, -räumen: gnoj i., ausmisten, *Z.*

izpodkidováti, ûjem, *vb. impf.* ausmisten, *C.*, *Z.*

izpodkòp, kópa, *m.* 1) die Untergrabung, *Cig.*; — die Erschütterung (fig.), *Cig.*; — 2) der unterirdische Gang: kunčevi in lisičini izpodkopi, *Let.*; — die Mine, *Cig.*

izpodkópati, kǫ́pljem, kopáti, pâm, *vb. pf.* untergraben, unterminieren; — erschüttern (fig.), *Cig.*, *nk.*

izpodkopávati, am, *vb. impf. ad* izpodkopati.

izpodkopováti, ûjem, *vb. impf.* = izpodkopavati, *Cig.*

izpodkopovâvec, vca, *m.* der Untergräber, *Cig.*; i. javnega reda in pokoja, der Wühler, *Cig.*

izpodlâmljati, am, *vb. impf. ad* izpodlomiti, *Cig.*

izpodlę́sti, lę̑zem, *vb. pf.* 1) unter etwas hinkriechen: i. plot, *Vrt.*; — z nožem i., mit dem Messer darunter fahren (und von unten aufschneiden), *C.*; — 2) beschleichen, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; izpodlezli so ga, sie sind auf seine Schleichwege gekommen, *Mur.*; — 3) jemanden hinter-

lištig aus seinem Vortheile verdrängen, ausstechen, *Cig.*, *C.*; i. ga hoče, *Mur.*, *Met.*; — 4) erkriechen, erschleichen: i. kaj, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
izpodlèt, léta, *m.* der Fehlschlag, das Mißlingen, *Cig.*, *nk.*
izpodlétati, lẹtam, *vb. impf. ad* izpodleteti; 1) ausgleiten: noga mi izpodleta, *Z.* = izpodleta mi, *Cig.*; i. se = izpodletati: izpodleta se mu jezik = zaletuje se mu, *Cig.*; — 2) fehlschlagen, mißlingen, *Cig.*, *Jan.*
izpodlétav, *adj.* leicht sich versprechend: i. jezik, izpodletava usta, *C.*
izpodletéti, ím, *vb. pf.* 1) aus-, abgleiten; izpodletelo mi je, ich glitt ab, der Fuß fuhr, wich mir aus; izpodletel mi je jezik, ich habe mich verredet, *Mur.*; — 2) fehlschlagen, mißlingen: vse mi je izpodletelo.
izpodlẹ́tica, *f.* = poledica, das Glatteis, *Ljub.*
izpodletováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpodleteti.
izpodlệza, *f.* die Hintergehung, *C.*
izpodlézati, am, *vb. impf. ad* izpodlesti, *Cig.*
izpodlệzek, zka, *m.* kdor pride na velik praznik v vas, *Rib.—M.*
izpodlẹzljìv, íva, *adj.* lauersam, *Cig.*; — hinterlistig, tückisch, *C.*, *Z.*; i. človek, ki rad druge izpodlezuje, *Svet.* (*Rok.*).
izpodlệznik, *m.* 1) der Schleicher, *Cig.*; — 2) der Nebenbuhler, *Cig.*
izpodlẹ́zniti, lệznem, *vb. pf.* = izpodleteti: noga izpodlezne, *C.*
izpodlẹzováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpodlesti; — 1) darunter kriechen; — 2) beschleichen; — 3) zu verdrängen, auszustechen suchen oder pflegen, *Cig.*; — 4) zu erschleichen suchen oder pflegen, *Jan.*
izpodlẹzovâvec, vca, *m.* der Nebenbuhler, *Cig.*
izpodlẹzovâvka, *f.* die Nebenbuhlerin, *Cig.*
izpodlíti, líjem, *vb. pf.* darunter weggießen: izpodlito mleko = posneto m., *Gor.*
izpodlómiti, lọ́mim, *vb. pf.* unten wegbrechen, *Cig.*
izpodmájati, mâjam, májem, *vb. pf.* von unten erschüttern, *Cig.*; sedež, prestol komu i., *Ravn.*
izpodmekníti, máknem, *vb. pf.* 1) unten wegrücken, unterschlagen; i. komu nogo, *Cig.*; — izpodmakne se mi noga, der Fuß weicht mir aus, *Cig.*; — 2) entwenden, unterschlagen, *Fr.-C.*
izpodmèł, méla, *m.* die Unterwühlung durch Wasser, *Nov.—C.*
izpodmelína, *f.* vom Wasser unterwühltes Ufer, *C.*, *Z.*
izpodmelíniti, înim, *vb. pf.* (ein Ufer) unterwühlen (o vodi), *Cig.*
izpodmẹ́liti, mệlim, *vb. pf.* = izpodmeliniti: i. se, vom Wasser unterwühlt werden, *C.*
izpodmésti, métem, *vb. pf.* unten herausfegen, *Cig.*
izpodmẹ́tati, mệtam, *vb. impf. ad* izpodmesti, *Cig.*
izpodmìk, míka, *m.* die Unterschlagung: i. zaupane reči, *DZ.*
izpodmikáč, *m.* der Schnipfer, *Cig.*
izpodmíkanje, *n.* das Unterschlagen, *DZ.*

izpodmíkati, kam, čem, *vb. impf. ad* izpodmekniti.
izpodmílati, am, *vb. impf. ad* izpodmleti, *Z.*
izpodmlẹ́ti, mẹ́ljem, *vb. pf.* unterhöhlen, unterspülen, unterwaschen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Vrt.*
izpodmlẹ́vati, am, *vb. impf. ad* izpodmleti = izpodmilati, *Z.*; voda zid izpodmleva, *Levst.* (*Cest.*); — tla pod nogami komu i., *DSv.*
izpodmòł, móla, *m.* 1) die Unterminierung durch das Wasser, *Cig.*; — 2) unterspültes Ufer, der Uferbruch, die Grotte, *Z.*, *Burg.*
izpodmôłek, łka, *m.* die Grotte, *Rib.—M.*
izpodmúliti, im, *vb. pf.* darunter wegjäten: travo i. pod trsjem, *Z.*
izpodmúliti se, im se, *vb. pf.* eine finstere Miene annehmen: izpodmuljeno (= izpod čela) gledati, *Lašče—Levst.* (*M.*); — prim. podmuliti se.
izpodmúljenec, nca, *m.* = kdor izpodmuljeno gleda, *Lašče—Levst.* (*M.*).
izpodnâšati, am, *vb. impf. ad* izpodnesti; i. voz. das Hintertheil des Wagens überheben, *Cig.*; — i. koga, jemandem ein Bein unterschlagen, *Cig.*; — zu verdrängen, zu untergraben suchen, *Z.*; izpodnašati ga začne njegov nasprotnik, *Navr.* (*Let.*); — vereiteln, *Jan.*
izpodnẹ́ben, bna, *adj.* Meteor-: izpodnêbni kamen, der Meteorstein, izpodnebno železo, das Meteoreisen, izpodnebna moča, atmosphärischer Niederschlag, *Cig.* (*T.*), *Jes.*, *Erj.* (*Min.*).
izpodnebẹ́sen, sna, *adj.* = izpodneben, *Cig.*
izpodnệbnik, *m.* der Meteorstein, *Cig.*, *C.*, *Jes.*
izpodnès, nésa, *m.* 1) das Knicken, *Telov.*; — 2) der Raum unter einem Dachvorsprunge bei der Tenne, *Dol.*
izpodnésti, nésem, *vb. pf.* unterhalb wegtragen: (o vodi) wegspülen, *Jan.*; darunter wegheben: voz i., das Hintertheil des Wagens wegheben, *Cig.*; i. koga, einem ein Bein unterschlagen, *Cig.*; — untergraben, *Jan.*; i. komu srečo, jemandes Glück untergraben, *C.*; vereiteln, *Jan.*; i. naklepe, *Cig.*
izpodnệtek, tka, *m.* = netilo, *C.*
izpodnòs, nósa, *m.* das Knicken (pri telovadbi), *Cig.* (*T.*).
izpodoráti, orâm, órjem, *vb. pf.* durch Ackern herausschaffen, herausackern: i. krompir, *Dol.*, *Gor.*; — tudi = podorati, unterackern, *Tolm.*
izpodorávati, am, *vb. impf. ad* izpodorati, *Gor.*
izpodotọ́riti, ộrim, *vb. pf.* mit einer andern Nuth (Kimme) versehen; škaf i. = druge otore škafu vrezati, *Notr.*
izpodpéči, péčem, *vb. pf.* ausbacken: dobro izpodpečen, gut ausgebacken, *Cig.*
izpodpehávati, am, *vb. impf.* darunter hervorstoßen: darunter hervorwachsen: za vsacih osem ali štirinajst dni so izpodpehavale druge nove gobe, *LjZv.*
izpodpírati, pîram, *vb. impf. ad* izpodprati, *Jan.*
izpodpôłzek, zka, *m.* das einmalige Ausgleiten, *C.*
izpodpółzniti, pôłznem, *vb. pf.* ausgleiten, *Šol.* *C.*; da moje stopinje ne izpodpolznejo, *Trub.*; — tudi: i. se, *C.*, *Jan.*

izpodpołzováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpodpolzniti: izpodpolzujo in padajo, *Trub.*
izpodpráti, pérem, *vb. pf.* unterwaschen, *Jan.*
izpodrájtati, am, *vb. pf.* bei der Rechnung betrügen: i. koga, *C.*; — i. se, sich bei der Rechnung irren, *C.*
izpodrásati, râsam, *vb. pf.* = izpodbrecati, *V.-Cig.*
izpodrâslek, sleka (sełka), *m.* = izpodrast 1), *Cig.*
izpodrâst, *f.* 1) die Unterwachsung, *Cig.*; — 2) der Nachwuchs, der Heranwuchs, *Cig.*, *Nov.*
izpodrástati, am, *vb. impf. ad* izpodrasti, *nk.*
izpodrâstek, stka, *m.* der Wiederwuchs, *Jan.*; der zweite Schuss bei Bäumen, *Cig.*
izpodrásten, stna, *adj.* reproductiv, *Cig.*
izpodrásti, rástem, *vb. pf.* darunter wachsen, nachwachsen, sich reproducieren, heranwachsen, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*; čakajmo, da še deklica nekoliko izpodraste, *ZgD.*; — i. se, sich durch Nachwuchs reproducieren, *Cig.*
izpodráščati, am, *vb. impf. ad* izpodrasti.
izpodrâščina, *f.* der Unterwuchs, das Unterholz (im Walde), *Cig.*
izpodraščljívost, *f.* die Reproductionskraft, *Cig.*
izpodŕčen, čna, *adj.* tölpelhaft, ungeschickt (spodrčen), *Dict.*, *C.* (morda izpoddrčen?).
izpodrę́bati, bam, bljem, *vb. pf.* unternagen, *Cig.*
izpodrę̂cati, am, *vb. pf.* pogl. izpodbrecati.
izpodrę̂dek, dka, *m.* die Nachzucht, *Jan.*
izpodredíti, ím, *vb. pf.* 1) als Nachwuchs aufziehen; i. veliko živine, *Gor.*; — = odgojiti: i. dobro duhovščino, *Slom.*; — nachwachsen lassen: i. gozd, *Cig.*; i. les na goličavi, *Cig.*; gozd se izpodredi, wächst wieder nach, *Cig.*; — 2) etwas mästen, feist, dick machen, *Z.*, *Jan.*
izpodrę̂ja, *f.* die Nachzucht, *Cig.*, *C.*; — i. gozda, die Aufforstung, *DZ.*
izpodrę́janje, *n.* das Nachzüchten; i. gozdnega drevja, die Aufforstung, *Cig.*
izpodrę̂jek, jka, *m.* der Nachwuchs, *Cig.*, *Jan.*, (*Cig. T.*).
izpodrèp, rę́pa, *m.* trak, s katerim se kmetice izpodrepajo, *Notr.*
izpodrę́pati, rę̂pam, *vb. pf.* = izpodbrecati, *Notr.*
izpodrę́piti, rę̂pim, *vb. pf.* 1) i. konja, dem Pferde den Schwanz zusammenbinden, *C.*; — 2) i. koga, jemandem etwas nachwerfen, *C.*; i. psa, *[illegible]*, *Polj.*
izpodrę́pniti, rę̂pnem, *vb. pf.* i. koga, jemandem etwas (z. B. einen Prügel) nachwerfen, *Cig.*
izpodrezâłnik, *m.* das Bienenmesser, *C.*
izpodrę́zati, [illegible], *vb. pf.* 1) unten wegschneiden, von unten beschneiden, unterschneiden; suknjo i., *Z.*; perotnice i. komu, die Flügel beschneiden, *Cig.*; [illegible] *Narp. Let.*; čebele i., die Bienen schneiden, Hom.; [illegible], *Cig.*; jezik i. (ako je prirasel), *jvzhŠt.*; die Zunge lösen, *Mur.*, *C.*; izpodrezan jezik, eine geläufige Zunge, *Z.*; — 2) = izpodbrecati, *Gor.*
izpodrezávati, am, *vb. impf. ad* izpodrezati.
izpodrę̂zek, zka, *m.* 1) ein unten abgeschnittenes Stück: i. kruha, *Gor.*; — 2) eine Art Safran (crocus variegatus), *Kras-Erj.(Torb.)*.
izpodrezílo, *n.* zakrivljena ostrina, s katero se reže satje, das Zeidelmesser, *Levst.(Beč.)*; — prim. podrezilnik.
izpodrezováti, ûjem, *vb. impf. ad* spodrezati; i. (čebele), zeideln, *Levst.(Beč.)*.
izpodríjati, am, *vb. impf. ad* izpodriti, *Cig.*
izpodríniti, rînem, *vb. pf.* von unten wegschieben, *Cig.*, *C.*; — (die Unterlage) wegschieben, *Cig.*; dadurch stürzen machen, *C.*; — i. koga, jemanden verdrängen, aus dem Sattel heben (fig.); i. koga iz službe, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izpodrínjenec, nca, *m.* der Verdrängte, *Vrt.*
izpodríti, rîjem, *vb. pf.* unterwühlen, *Cig.*, *Jan.*; unterhöhlen (o vodi), *Cig.*
izpodrîv, *m.* die Verdrängung, *Cig.*
1\. **izpodrívati**, am, *vb. impf. ad* izpodriniti; unten wegschieben; i. komu noge, die Beine jemandem unterschlagen, *Dol.*; — verdrängen.
2\. **izpodrívati**, am, *vb. impf. ad* izpodriti, *Jan.*; pogl. izpodrijati.
izpodŕkniti, dȓknem, *vb. pf.* pogl. izpoddrkniti in prim. izpodleteti.
izpodróbiti, im, *vb. pf.* unten abhacken, unterhacken: i. hrast, *Let.*; izpodrobljeno drevo, *Bes.*; ker ni mogel na drevo, hotel je je izpodrobiti, *Levst.(Glas.)*.
izpodŕsniti, dȓsnem, *vb. pf.* pogl. izpoddrsniti in prim. izpodleteti.
izpodrváti, rújem, *vb. pf.* unten wegreißen: unterwühlen, *Jan.(H.)*.
izpodsę́kati, sę̂kam, čem, *vb. pf.* unten abhauen, unterhacken, *Cig.*
izpodsekováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpodsekati, *Cig.*
izpodsnę̂mati, mam, mljem, *vb. impf. ad* izpodsneti, *Cig.*
izpodsnę̂tek, tka, *m.* das unten weggenommene Stück, *Z.*
izpodsnę́ti, snámem, *vb. pf.* von unten wegnehmen, *Cig.*, *C.*
izpodsółnčen, čna, *adj.* izpodsôłnčni veter = podsolnčnik, *Let.*
izpodtekníti se, táknem se, *vb. pf. Cig.*, pogl. spotekniti se.
izpodvę̂za, *f.* das Schnürband, *Cig.*; das Strumpfband, *Lašče-Erj.(Torb.)*; das Band unten an kurzen Hosen und an hohen Stiefeln, (izpodveza), *Polj.*
izpodvę́zati, žem, *vb. pf.* unten verbinden, unterbinden; bradavico i., die Warze abschnüren, *Cig.*
izpodvezník, *m.* jermen, ki veže vožo s cepcem in ročnikom, *BlKr.*
izpodvîrati, am, *vb. impf. ad* izpodvreti; hinderlich sein, hindern: i. nogo, *Telov.*; i. odpravo kake stvari, *Levst.(Pril.)*.
izpodvotlíti, im, *vb. pf.* unterhöhlen, *Jan.* (*H.*).

izpodvóziti, vǫzim, *vb. pf.* dacijo i., den Zoll verfahren (= an der Zollstätte auf einem Nebenwege vorüberfahren), *V.-Cig.*
izpodvrẹ́ti, vrèm, *vb. pf.* verhindern: prim. izpodvirati.
izpodvŕniti, vŕnem, *vb. pf.* umstürzen, *Krelj;* schief treten: izpodvrnjeno kopito, schiefer Huf, *DZ.*
izpodvŕtati, vŕtam, *vb. pf.* unterbohren: unterwühlen, unterhöhlen, *Cig.*
izpodžâgati, am, *vb. pf.* unten durchsägen, untersägen; drevo i., umsägen, *Cig.*, *M.*
izpogíniti, gînem, *vb. pf.* = poginiti, (spog-) *Mik.*
izpógniti, pǫgnem, *vb. pf.* = upogniti, *Cig.*
izpǫ́janje, *n.* die Vertreibung, *Let.*
izpǫ́jati, am, I. *vb. impf. ad* izpoditi; ausweisen, ausbannen, *Cig.;* — II. *vb. pf.* i. se, aufhören brunstig zu sein, *Z.;* — sich abbuhlen, *Cig.*
izpǫ̂ka, *f.* = razpoka, *Cig.*
izpǫ́kati, pǫ̂kam, *vb. pf.* 1) hinauspeitschen, hinausprügeln, davonjagen; Francoze so izpokali iz dežele, *Cv.;* i. koga iz službe, *Cig.;* — i. koga, jemanden abprügeln, *C.;* — 2) Risse bekommen, *Z.;* tudi: i. se, *Cig.;* izpokan, voll Risse, Sprünge, *jvzhŠt.*
izpǫ́kavica, *f.* vor Hitze lechzender Erdboden, *vzhŠt.-C.*
izpokláti, kǫ́ljem, *vb. pf.* = poklati, *ogr.-C.*
izpoklína, *f.* = razpoklina, die Ritze, die Spalte, *C.*
izpoklјáti se, âm se, *vb. pf.* zerknistern: sol se je izpokljala, *Cig.*
izpǫ̂knja, *f.* die Spalte, die Kluft, *C.*
izpokǫ́ren, rna, *adj.* = pokoren, bußfertig, reumüthig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.;* Buß-: *Cig.*, *Jan.;* izpokorna molitev, das Bußgebet, *Cig.;* nav. spokoren.
izpokoríti, ím, *vb. pf.* abbüßen: i. grehe, *Mur.;* i. s čim, mit etwas büßen, *Cig.;* — i. se, Buße thun; Naj grešniki se 'zpokore, *Npes.-Mik.;* i. se grehov, durch Buße die Sünden tilgen, *Mur.*, *Jan.;* izpokorjen, bußfertig; izpokorjeni grešniki.
izpokorjẹ́nec, nca, *m.* der Bußfertige, der Büßer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.-Valj.(Rad).*
izpokorjẹ́nka, *f.* die Bußfertige, die Büßerin, *Mur.*, *Cig.*
izpokorjénost, *f.* die Bußfertigkeit, *Cig.*
izpokǫ́rnica, *f.* die Büßerin, *Cig.*, *Jan.*
izpokǫ́rnik, *m.* der Bußfertige, der Büßer, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad).*
izpokǫ́rnost, *f.* die Bußfertigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
izpolâganje, *n.* das Aussetzen (von Kindern), *Vest.*
izpolâgati, am, I. *vb. impf. ad* izpoložiti, *nk.;* — II. *vb. pf.* als Viehfutter verbrauchen, verfüttern, *C.*
izpolẹ́titi se, lệtim se, *vb. pf.* sommerliche Kleidung anlegen, *C.*
izpolẹ́niti, lệnim, *vb. pf.* in Scheite schlagen, *Cig.*

izpǫ̂ljek, ljka, *m.* das ausgewundene, schlechte Getreide, *M.;* das Unterkorn, *Cig.;* *pl.* izpoljki = občinki, *C.;* — prim. izplavki.
izpôłnek, nka, *m.* die Ausfüllung, der Lückenbüßer, *Jan.*
izpolnîtev, tve, *f.* 1) die Ausfüllung; — 2) die Erfüllung; i. obljube; — der Vollzug, *Cig.*, *Jan.*
izpółniti, półnim, *vb. pf.* 1) voll machen, ausfüllen; i. sod; vollständig zurücklegen: 60. leto je izpolnil; ovce so zobe izpolnile, haben aufgehört Zähne zu setzen, *Cig.;* i. mesto, eine Stelle mit einer Ziffer besetzen (math.), *Cig.(T.);* — 2) erfüllen; željo, voljo komu i.; dolžnost, obljubo, besedo i.; — vollziehen, vollstrecken: i. zapoved; — i. se, in Erfüllung gehen, verwirklicht werden.
izpołnjáča, *f.* das Gießschaff, *C.*
izpołnjávati, am, *vb. impf.* = izpolnjevati, *Mur.*, *Mik.;* sode izpolnjavamo, *jvzhŠt.*
izpołnjénje, *n.* 1) die Ausfüllung; — 2) die Erfüllung.
izpołnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izpolniti; 1) ausfüllen; sode i.; — 2) erfüllen; zapovedi božje, nauke učiteljev i.
izpolnjevâvec, vca, *m.* der Befolger, der Vollzieher, (-polnov-) *Cig.*, *Jan.*
izpolnováti, újem, *vb. impf. Cig.*, *Jan.*, pogl. izpolnjevati.
izpològ, lóga, *m.* die Aussetzung (eines Kindes), *DZ.*
izpoložẹ́nec, nca, *m.* der Aussetzling, *Cig.*
izpoložénje, *n.* i. otroka, die Aussetzung, die Weglegung des Kindes, *Cig.*, *C.*
izpoložíti, ím, *vb. pf.* aussetzen (ein Kind), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izpôłzek, zka, *m.* die Entgleitung, die Abweichung, *Mur.*, *C.*, *Ravn.;* — prim. izmuzek.
izpółzniti, pôłznem, *vb. pf.* heraus-, hervorgleiten, *Cig.;* entgleiten: kaj gladkega lahko izpolzne iz rok, *BlKr.;* — ausgleiten, *Z.*
izpopółzniti, pôłznem, *vb. pf.* ausgleiten, *Trub.*
izpomâljati, am, *vb. impf. ad* izpomoliti; i. nogo, spreizen, hoditi nogo izpomaljaje (der Spreizgang), *Telov.*
izpomòł, móla, *m.* das Spreizen, die Vorhebehalte, *Telov.*
izpomolíti, ím, *vb. pf.* spreizen: i. nogo, *Telov.*
izpomoríti, ím, *vb. pf.* = pomoriti, *ogr.-Mik.*
izpomrẹ́ti, mrèm, mŕjem, *vb. pf.* = pomreti, *Raič(Slov.).*
izponâšati se, am se, *vb. impf. ad* izponesti se; gut fortkommen, gedeihen, vonstatten gehen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Vrtov.(Km.).*
izponésti se, nésem se, *vb. pf.* gerathen, gedeihen, (spon-) *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Nov.*, *ZgD.;* trta se je izponesla, *Vrtov.(Vin.).*
izpooráti, órjem, *vb. pf.* nach und nach alles aufackern, *ogr.-C.*
izpopôłnek, nka, *m.* die Vervollkommnung, *C.*
izpopółniti, im, *vb. pf.* vervollständigen, *C.;* vervollkommnen, zur Vollkommenheit bringen, *Cig.*, *Jan.*
izpopolnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izpopolniti, (-polnov-) *Cig.*, *Jan.*

izpopolnjevâvec, vca, *m.* der Vervollkommner, (-polnov-) *Cig.*
izporâba, *f.* der Uebergebrauch, *Cig.*
izporábiti, im, *vb. pf.* ausbrauchen: i. suknjo, *Cig.*; i. se, sich abnützen, *Cig.*; izporabljene črke, *Cig.*
izporábljati, am, *vb. impf. ad* izporabiti, *Cig.*
izporedíti, ím, *vb. pf.* ordnen, *Jan.(H.)*.
izporíniti, rînem, *vb. pf.* hinausschieben: zmoršo i., den Kopfstein setzen, *Cig.*
izpǫ́rniti, im, *vb. pf.* = izprazniti, *Cig.*, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; hlev i., (sp-) *Vrtov.(Km. k.)*; — prim. poren.
izporǫ́čati, am, *vb. impf. ad* izporočiti.
izporǫ̑ček, čka, *m.* das Vermächtnis, *Cig.*
izporočeváti, ûjem, *vb. impf.* = izporočati.
izporočílǫ, *n.* das Vermächtnis, das Testament, *Cig.*, *Jan.*; poslednje i., *Svet.(Rok.)*; — die Botschaft, die Entbietung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
izporočîtelj, *m.* der Testator, *Cig.*
izporočîtev, tve, *f.* die Widmung, *Cig.*; poslednja i., das Testament, *Cig.*
izporočíti, ím, *vb. pf.* 1) in die Hände eines anderen übergeben: ausantworten, *Jan.*; — vermachen, legieren (im Testamente), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.-M.*; — 2) Nachricht geben, sagen lassen: ausrichten, berichten, melden; vse tako i., kakor je bilo naročeno.
izporočník, *m.* 1) der Testator, *C.*; — 2) d. Bote, *C.*
izporodíti, ím, *vb. pf.* gebären (o mnogih): Naj ženske sporodijo, Naj grešniki se spokore, (nam. izporodijo, izpokore), *Npes.-Mik.*
izporòk, rǫ́ka, *m.* = izporočilo, *Mur.*
izposlánec, nca, *m.* der Aussendling, *Cig.*; če je narod rajši poslušal vaše odposlance, nisem kriv jaz, *Jurč.(Zb. sp.)*)
izposláti, pǫ́šljem, *vb. pf.* aussenden, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izposlovânje, *n.* die Erwirkung, *nk.*
izposlováti, ûjem, *vb. pf.* erwirken, *C.*, *nk.*
izposǫ́diti, im, *vb. pf.* ausleihen; — i. si kaj, sich ausborgen, entlehnen.
izposǫ́jati, am, *vb. impf. ad* izposoditi; knjige i.; — i. si denar.
izposǫ́jenka, *f.* das Lehnwort, *Cig.(T.)*.
izposojeváti, ûjem, *vb. impf.* = izposojati.
izposojílǫ, *n.* das vorgeschossene Geld, *Cig.*
izposrẹ̀d, *praep. c. gen.* aus der Mitte — hinweg, *C.*
izpostâva, *f.* die Aussetzung, die Exponierung, *C.*; — die Expositur, *DZ.*
izpostáviti, stâvim, *vb. pf.* herausstellen, exponieren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; izpostavljeni organi, die exponierten Organe, *DZ.*; — aussetzen: i. otroka, *Jan.*, *C.*
izpostávljanje, *n.* das Aussetzen, das Exponieren, *nk.*
izpostávljati, am, *vb. impf. ad* izpostaviti.
izpostávljenje, *n.* die Aussetzung, *C.*
izpóstiti, pǫ́stim, *vb. pf.* 1) durchfasten, *C.*; i. štirideset dni in štirideset noči, *Trub.*; — 2) i. se, das Fasten beenden, ausfasten, *Cig.*; — 3) durch Fasten schwächen, aushungern, *Jan.(H.)*; i. se, sich durch Fasten entkräften, *Cig.*, *Trub.*

izposvojíti, ím, *vb. pf.* i. si kaj, sich etwas nach und nach zueignen, *C.*
izpošíljati, am, *vb. impf. ad* izposlati; aussenden, *Z.*, *nk.*
izpǫ́tati se, am se, *vb. pf.* durch vieles Gehen müde werden, izpotan, von vielem Gehen müde, *V.-Cig.*, *Ravn.-M.*; — prim. pot, Weg.
izpotę́gniti, tę̑gnem, *vb. pf.* hervorziehen, *Jan.(H.)*.
izpotegováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpotegniti, *Jan.(H.)*.
izpǫ̑tek, tka, *m.* der Abweg, *C.*; — prim. izpotje.
izpotę̂znica, *f.* der Hervorzieher (neka mišca), *Erj.(Som.)*.
1\. **izpotíti**, ím, *vb. pf.* 1) durch Schweiß absondern, ausschwitzen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) i. se, aufhören zu schwitzen, ausschwitzen, *Cig.*
2\. **izpǫ́titi**, im, *vb. pf.* auf den rechten Weg führen (sp-), *C.*; — erinnern, (sp-) *ogr.-C.*; i. si kaj, einen Einfall haben, *M.*; — prim. 2. spotiti, upotiti.
izpǫ̑tje, *n.* der Irrweg, *Guts.*; — der Umweg, *M.*; (morda pravilneje: spotje?).
izpǫ̂vẹd, *f.* 1) die Aussage, *Jan.*, *C.*; — das Bekenntnis, die Fassion: ustna, pismena i. *nk.*; treba, da gospodarji store izpoved, koliko dobivajo najma, *Levst.(Nauk)*; i. zatoženčeva, *Levst.(Nauk)*; — 2) die Beicht; k izpovedi iti, zur Beichte gehen; pri izpovedi biti, bei der Beichte sein; = na izpovedi b., *Krelj*; i. opraviti, die Beichte verrichten: na i. gre duhovnik h kakemu bolniku, *jvzhŠt.*; — nav. spoved; tudi: izpôvẹd.
izpovẹdâlnica, *f.* = izpovednica, *C.*, *Mik.*
izpovẹ́danec, nca, *m.* das männliche Beichtkind, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
izpovẹ́danje, *n.* das Bekenntnis, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.
izpovẹ́danka, *f.* das weibliche Beichtkind, *Cig.*
izpovẹ́dati, vẹ́m, *vb. pf.* 1) aussagen, *nk.*; priče so tako izpovedale, *SlN.*; — bekennen, gestehen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*; — 2) i. se, ein Bekenntnis ablegen, fatieren, *Levst.(Nauk)*; — die Beichte ablegen; i. se vseh svojih grehov, alle seine Sünden beichten; (i. se iz grehov, *ogr.-C.*); — 3) i. koga, jemandem die Beichte abnehmen; izpovedan je umrl.
izpovẹ́dati, vẹ́dam, *vb. impf.* = izpovedovati, *C.*, *nk.*
izpovẹdávati, am, *vb. impf.* = izpovedovati.
izpovẹdâvec, vca, *m.* = izpovednik, *C.*
izpovệdba, *f.* die Aussage, das Bekenntnis, *Jan.*, *nk.*
izpovệdek, dka, *m.* = izpovedba, *C.*
izpǫ̂vẹden, dna, *adj.* Beicht-: izpovedni listek, izpovedni dan.
izpovẹdnica, *f.* der Beichtstuhl.
izpovẹdník, *m.* der Beichtvater.
izpovẹdnína, *f.* das Beichtgeld, *Cig.*
izpovẹdnîštvǫ, *n.* das Amt des Beichtvaters, *nk.*
izpovẹdovâlnica, *f.* = izpovednica, *Cig.*
izpovẹdovánec, nca, *m.* das Beichtkind, *Cig.*

izpovędovânje, *n.* das Beichthören; — das Beichten.
izpovędovánka, *f.* das Beichtkind, *Cig.*
izpovędováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpovedati; 1) aussagen, bekennen, *Mur.*; — 2) i. se, beichten; — 3) izpovedovati, die Beichte hören; trije duhovniki izpovedujejo; i. koga, jemanden Beichte hören.
izpovędovâvec, vca, *m.* der Beichthörende, der Beichtvater.
izpovêst, *f.* die Aussage, das Bekenntnis, *C.*, *Z.*, *DZ.*
izpovíjati, am, *vb. impf. ad* izpoviti, *C.*
izpovílče, eta, *n.* die unzeitige Geburt, *Jan.*
izpovītek, tka, *m.* die unzeitige Geburt, *Cig.*, *Jan.*
izpovíti, víjem, *vb. pf.* unzeitig gebären, abortieren, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Gor.*
izpovítje, *n.* die unzeitige Geburt, *Cig.*, *Jan.*
izpozâbič, *adv.* = pozabič (aus Vergeßlichkeit), *Mur.*, *Jan.*
izpozábiti se, im se, *vb. pf.* sich vergessen; i. se nad kom, sich an jemandem vergreifen, *Mur.*; — vergessen; i. se božjih dobrot, die Wohlthaten Gottes vergessen, *Ravn.*
izpozábljati se, am se, *vb. impf. ad.* izpozabiti se.
izpozajęti, zájmem, *vb. pf.* erschöpfen, bis zur Erschöpfung verwenden, *DZ.*; zaklad se izpozajme, izgine, *Cv.*; erschöpfend behandeln, *Cig.(T.)*.
izpralína, *f.* izpraline, Erosionsformen, (min.), *h. t.-Cig.(T.)*.
izpranína, *f.* gewaschene Wäsche, *C.*
izprásiti, im, *vb. pf.* 1) werfen (vom Schwein): i. pujska, ein Ferkel werfen, *C.*; — 2) i. se, werfen, Junge zur Welt bringen (vom Schwein), *Cig.*, *C.*
izprâskati, am, *vb. pf.* 1) herauskratzen, auskratzen; ausradieren, *Cig.*, *Jan.*; — 2) zerkratzen: mačka ga je izpraskala, *jvzhŠt.*
izpraskávanje, *n.* das Radieren, *DZ.*
izpraskávati, am, *vb. impf.* = izpraskovati, *DZ.*
izpraskováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpraskati, *Cig.*
izprásniti, prâsnem, *vb. pf.* durch ein einmaliges Kratzen herausbringen, auskratzen, *Cig.*; — nam. izprasknití.
izprášati, am, *vb. pf.* ausfragen, prüfen, ausprüfen; izprašan, geprüft; vse učence i., alle durchprüfen; — ein Verhör anstellen, einvernehmen, *Cig.*, *Jan.*; — svojo vest i., sein Gewissen erforschen; — 2) durch Fragen erforschen, erfragen; ravno so bili strojarjevo hišo izprašali, *Ravn.*; — pogl. izvprašati.
izprašâva, *f.* das Ausfragen, die Prüfung, *C.*
izprašâvec, vca, *m.* der Erforscher: i. vseh src, *Krelj.*
izpraševálen, łna, *adj.* zum Ausfragen, Prüfen, Verhören gehörig: izpraševâlna komisija, die Prüfungscommission, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — katechetisch, *Cig.*, *Jan.*; izpraševalno učenje, die Katecheſe, *Cig.*
izpraševâlnica, *f.* das Verhörzimmer, *Cig.*
izpraševánec, nca, *m.* der Prüfling, der Examinand, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; der Inquisit, der Verhörte, *Cig.*, *Jan.*
izpraševânje, *n.* das Ausfragen, das Prüfen; k izpraševanju iti, zur Prüfung aus der Religionslehre (vor der Osterbeicht) gehen; das Verhören; i. vesti, die Gewissenserforschung.
izpraševánka, *f.* die Geprüfte, die Verhörte, die Inquisitin, *Cig.*, *Jan.*
izpraševâtelj, *m.* der Examinator, *DZ.*
izpraševáti, ûjem, *vb. impf.* ausforschen, ausfragen; kaj me to izprašuješ? — prüfen, examinieren; — einvernehmen, verhören, *Cig.*, *Jan.*; svojo vest i., sein Gewissen erforschen.
izpraševâvec, vca, *m.* der Prüfende, der Examinator; — der Verhörer, der Inquirent, *Cig.*, *Jan.*
izpraševâvka, *f.* die Prüferin, *Cig.*
izpraševâvski, *adj.* katechetisch, *Cig.*
1. **izprašíti**, ím, *vb. pf.* 1) vom Staube reinigen, ausstäuben, *Cig.*, *Jan.*; — matica se izpraši, die Bienenkönigin wird befruchtet, *Levst.(Beč.)*; uplemenjene ali, kakor čebelarji navadno pravimo, izprašene ali obhojene matice, *Por.*; čebele so se izprašile, die Bienen haben sich ausgewittert, *Cig.*; — 2) i. se, als Staub entweichen, ausstieben, *Cig.*
2. **izprášiti**, im, *vb. pf.* für die Brache (nicht für die Saat) ackern, felgen; i. njivo.
izpraškováti, ûjem, *vb. impf.* auskratſcheln, *Cig.*, *C.*
izpráti, pérem, *vb. pf.* 1) durch Waschen herausbringen; i. madež; — krivnjo, greh i., sühnen, *Cig.*; — 2) aufwaschen, *Jan.*; vse perilo i., *Cig.*; — 3) durch Waschen reinigen, auswaschen; grlo, rano i.; — dež je polja izpral, der Regen hat die Felder ausgeschwemmt, *Cig.*; rudo i., abschlämmen, *Cig.*; — aussüßen (chem.), *Cig.(T.)*.
izprâva, *f.* die Rectification, *Cig.(T.)*, *Zora*; — hs.
izprâvdati, am, *vb. pf.* 1) durch einen Proceſs erreichen, errechten, *Cig.*; — 2) i. se, ausrechten, *Cig.*
izpráven, vna, *adj.* correct, *Cig.(T.)*; — hs.
izpravíčati, am, *vb. impf. ad* izpravičiti, *C.*
izpravíčiti, îčim, *vb. pf.* = opravičiti, entschuldigen, *C.*, *Z.*
izpráviti, prâvim, *vb. pf.* 1) rectificieren, *h. t.-Cig.(T.)*; — 2) i. se, = razpraviti se, *C.*, *Z.*
izprávljati, am, *vb. impf. ad* izpraviti; — 1) rectificieren, *Cig.(T.)*; — 2) i. se, = razpravljati se, *M.*, *Z.*
izprávnost, *f.* die Correctheit, die Richtigkeit, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — prim. izpraven.
izpraznílǫ, *n.* die Erledigung (einer Stelle), *DZ.*
izprázniti, prâznim, *vb. pf.* leer machen, ausleeren, entleeren; i. kupico, sobo; evacuieren (chem.), *Cig.(T.)*; — i. se, sich entleeren, leer werden; cerkev se je izpraznila; električna plošča se izprazni, entladet sich, *Sen.(Fiz.)*; — i. se, vacant werden; izpraznjena služba, erledigte Stelle, *Cig.*, *nk.*
izpráznjenje, *n.* die Entleerung, *Cig.*

izpraznjevânje, *n.* das Ausleeren.
izpraznjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izprazniti; leeren, entleeren.
izpraznjevâvec, vca, *m.* der Auslader, *Sen.* (*Fiz.*).
izprážiti, prâžim, *vb. pf.* ausschmoren.
izpražnjeváti, ûjem, *vb. impf.* = izpraznjevati, *Mur.*, *Št.*
izpre-, *praef.* ta dvojna predpona se navadno govori in piše: spre-, pa je pravilno: izpre-; prim. *Mik. V. G. IV. 237—249*; — navadno ne premenjuje bistveno pomena, ki ga ima ali bi imela s pre- zložena beseda.
izprebedéti, ím, *vb. pf.* = prebedeti: i. celo noč, *C.*
izprebẹ̑r, *m.* die Auswahl: na i. mi je, es steht mir die Wahl frei, *Gor.*
izprebîr, *m.* = izpreber, *C.*, *Z.*
izprebírati, bîram, *vb. impf. ad* izprebrati, *Z.*
izprebîrek, rka, *m.* 1) die Auswahl, *M.*; — 2) das beim Ausklauben Verworfene, der Ausschuss, *Z.*
izprebîrica, *f.* die Auswahl, *C.*
izprebîstrek, strka, *m.* heller Zwischenraum (bei einem Verrückten, lucidum intervallum), *Cig.*
izprebístriti se, bîstrim se, *vb. pf.* vernünftig werden, *Z.*
izprebíti, bộm (bộdem), *vb. pf.* = prebiti (aushalten, erdulden), *C.*
izpreblẹdéti, ím, *vb. pf.* = prebledeti, erblassen, *Z.*
izpreblẹdovânje, *n.* das Farbenwechseln, die Entfärbung, *Cig.*
izpreblẹdováti, ûjem, *vb. impf.* die Farben wechseln, oft erblassen, *Z.*
izpreboléti, ím, *vb. pf.* = preboleti, *C.*, *Z.*; tudi: i. se, *C.*
izprebráti, bérem, *vb. pf.* i. si kaj, sich etwas aussuchen, *Z.*
izprečẹ́dniti se, čẹ̑dnim se, *vb. pf.* klug werden, *Danj.-C.*
izprẹ́či, prẹ́žem, *vb. pf.* ausspannen; konje, vole i.; — i. s kom, es mit jemandem nicht mehr halten, *C.*
izprečíniti, čînim, *vb. pf.* ausreitern: ausschimpfen: i. koga, *C.*; — prim. prečiniti.
izprečinjávati, am, *vb. impf. ad* izprečiniti, *C.*
izprẹ́čiti, im, *vb. pf.* 1) schief machen, *Z.*; — 2) i. se, sich queren, *Cig.*; izpreči se mi kaj, es kommt mir in die Quere, *Cig.*; — i. se = skregati se, *Guts.*; — 3) lase i., die Haare abtheilen, *C.*; prim. prečka.
izprẹ̑čki, *adj.* seitwärts, *C.*; — prim. hs. izprijeka, von der Seite.
izprèd, *praep. c. gen.* von dem Raume vor einem Gegenstande hinweg; poberi se izpred moje hiše; pojdi mi izpred oči, geh mir aus den Augen; — izpred vsega drugega, in erster Linie, *Levst. (Pril.)*; — v davnem pomenu: že izpred vuzma (velike noči), schon von der vorösterlichen Zeit her, *BlKr.-M.*
izpredŕzen, zna, *adj.* = predrzen, (spre-) *Cig.*
izprẹ̑ga, *f.* das Ausspannen, *C.*

izprẹ́ganje, *n.* das Ausspannen.
izprẹ́gati, am, *vb. impf. ad* izpreči, ausspannen.
izpreglèd, gléda, *m.* 1) das Einsehen, die Einsicht, *Mur.*, *Jan.*; — die Enttäuschung, *Cig.*; — 2) = pregled, der Ueberblick, *C.*; — 3) die Nachsicht, die Dispens, der Nachlass, *Cig.*, *Jan.*; i. davka, nedoletnosti, *Cig.*; — 4) das Uebersehen, das Versehen, *Cig.*, *C.*; po izpregledu, aus Versehen, *Gor.*; — 5) na i., zum Vorschein: ni ga na i., er lässt sich nicht blicken, *Gor.*, *Dol.*; gospod pride na i. (sp-), kommt in Sicht, *Zv.*; dolgo ga ni bilo na i., *Erj.(Izb. sp.)*.
izpreglẹ́danje, *n.* 1) das Oeffnen der Augen; — die Enttäuschung, *Cig.*; — 2) das Sehendwerden; — 3) die Nachsicht, die Dispens; — 4) das Uebersehen.
izpreglẹ́dati, glẹ̑dam, *vb. pf.* 1) die Augen aufschlagen; — zur Erkenntnis gelangen, *Z.*; — zdaj še le je izpregledal, jetzt erst sind ihm die Augen aufgegangen, *Cig.*; — 2) das Augenlicht bekommen, sehend werden, *Cig.*; mislimo si, da slepec izpregleda, *Žnid.*; — 3) = pregledati; durchschauen, *Mur.*; — 4) nachsehen, nachlassen, zugute halten; i. komu kaj (n. pr. dolg, kazen); — 5) fehlsehen, übersehen: i. kaj, *Cig.*, *Jan.*, *Svet.(Rok.)*; — i. se, sich versehen, *Navr.(Kop. sp.)*; — 6) ni ga bilo i., ni se dal i., er ließ sich nicht sehen, er kam nicht zum Vorschein, *Levst.(Zb. sp.)*.
izpregledávati, am, *vb. impf. ad* izpregledati, = izpregledovati.
izpreglẹ̑dek, dka, *m.* 1) die Nachsicht: i. taks, die Taxnachsicht, *Jan.*; — 2) das Versehen, *Jan.*
izpreglẹ̑dljaj, *m.* = izprebistrek: jasen i., heller Zwischenraum, *V.-Cig.*
izpregledljìv, íva, *adj.* nachsichtig, *Cig.*, *Jan.*
izpregledljívost, *f.* die Nachsichtigkeit, *Jan.*
izpregledovânje, *n.* das Nachsehen; das Uebersehen, i. t. d. prim. izpregledovati.
izpregledováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpregledati; 1) die Augen öffnen: izpregledujem, es geht mir ein Licht auf, *Cig.*; — 2) sehend werden: slepci izpregledujejo; — 3) nachsehen; — 4) übersehen.
izpreglộdati, dam, jem, *vb. pf.* = preglodati, *Mur.*
izprególčati, ím, *vb. pf.* = izpregovoriti, *vzh.-Št.-C.*
izpregovárjati, am, *vb. impf. ad* izpregovoriti, *Cig.*
izpregovoriti, im, *vb. pf.* 1) zu reden anfangen, sich vernehmen lassen: besedice ni mogel i., er konnte kein Wort vorbringen; ne more i., toliko ga smeh sili, er kann vor Lachen nicht zu Worte kommen, *Cig.*; — 2) das Vermögen zu sprechen wieder erlangen, *Cig.*
izprehâj, *m.* der Spaziergang, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*
izprehajalíšče, *n.* der Spazierort, der Spaziergang, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *nk.*

izprehâjanje, *n.* das Lustwandeln, das Spazieren.
izprehâjati, am, *vb. impf. ad* izpreiti, izprehoditi; 1) anwandeln: groza, strah me izprehaja; barve te izprehajajo, du spielst alle Farben, *Jap.(Prid.)*; — 2) i. se, lustwandeln, spazieren; i. se po travnikih: — 3) das Vermögen zu gehen erlangen: kruljavi izprehajajo, *Ravn.*
izprehajâvec, vca, *m.* der Spaziergänger.
izprehajâvka, *f.* die Spaziergängerin.
izpréhod, hóda, *m.* der Spaziergang; iti na i., spazieren gehen; z izprehoda se vračati: — tudi: izprehòd, hóda.
izprehọ̑dec, dca, *m.* der wieder gehen kann, der Reconvalescent, *C.*
izprehọ́den, dna, *adj.* zum Spazieren gehörig, Spazier-, *Cig., Jan.*; izprehọ̑dna ura, die Spazierstunde, *Cig.*
izprehóditi, hódim, *vb. pf.* 1) das Vermögen zu gehen erlangen; — 2) spazieren führen, beim Spaziergang begleiten, *C.*; — konja i. (= izprevoditi), *Ljub.*; — i. se, einen (genügenden) Spaziergang machen; izprehodil sem se in bilo mi je zopet dobro.
izpreíti, ídem, *vb. pf.* 1) anwandeln, befallen, *Cig.*; — 2) i. se, einen Spaziergang machen, *Cig.*
izprejẹ́sti, jẹ́m, *vb. pf.* wieder zu essen anfangen: izprejedel je rad kašo (prej je ni hotel), *Gor.-M.*
izprejẹ̑zd, *m.* der Spazierritt, *Jan.*
izprejẹ̑ža, *f.* der Spazierritt, *Jan.*
izpréjti, préjdem, *vb. pf.* = izpreiti: i. se, einen Spaziergang machen, *jvzhŠt.*
izprẹ̀k, *praep. c. gen.* von jenseits, über — her, jenseits: izprek Krke, *Z.*; i. hriba, *C.*; (izpreko: i. hodišča, jenseits des Corridors, *Levst.(Pril.)*).
izprekârjanje, *n.* das Zanken, *C.*
izprekârjati se, am se, *vb. impf.* = prekarjati se, zanken, *Guts., Cig., C.*
izprekârjavec, vca, *m.* der Zänker, *Guts., Cig.*
izprẹ̑koma, *adv.* quer, (sp-) *Cig.*; querüber, von der Seite: i. koga bezati, *SlN.*; — pot je i., (sp-), to je: ni strma, *Svet.(Rok.)*.
izprelẹ̑p, lẹ́pa, *adj.* = prelep, überaus schön, herrlich, (spre-) *Cig., Jan., Cig.(T.), Mik., Kr.*; izprelepo dišati, *Levst.(Zb. sp.)*.
izprelẹpóta, *f.* die Pracht, *Jan., ZgD.*
izprelẹpotíčiti, ĭčim, *vb. pf.* izprelepotičen, geschnörkelt (stil.), *Cig.(T.)*.
izprelẹ́tati, lẹ̑tam, *vb. impf. ad* izpreleteti.
izprelẹtávati, am, *vb. impf. ad* izpreleteti, = izpreletati, izpreletovati, hinundherfliegen; na veliki cesti so se izpreletavali lačni vrabci, *Erj.(Izb. sp.)*.
izprelẹtẹ́ti, ím, *vb. pf.* 1) hinüberfliegen: Ta ptičica izpreletela Taj na sprednji oltar, *Npes.-Vraz*; — izpreletelo se je, es hat schnell aufgehört zu regnen, es ist das Wetter vorübergegangen, *Cig.*; — 2) z očmi i., überblicken, *Cig.*; — anwandeln, befallen; mraz me je izpreletel, es lief mir kalt über die Haut, *Cig.*; groza, strah me izpreleti, mi mozeg in kosti izpreleti, wandelt mich an, dringt mir durch Mark und Bein, *Cig.*; rdečica me izpreleti, ich erröthe plötzlich, *Cig.*; (tudi: izpreletim od rdečice, *C.*).
izpreljûb, ljúba, *adj.* = preljub, (spre-) *Cig., Jan., Šol.*
izprẹ̀ma, *f.* der Vorspann, *Z., Levst.(Nauk)*.
izpremẹ̑mba, *f.* die Veränderung, die Verwandlung.
izpremẹ̑n, *m.* = izpremememba, *Cig., C.*; — njiva je v izpremenu, t. j. dva gospodarja jo uživata, vrsteč se leto za letom, *Svet.(Rok.)*.
izpremẹ̑na, *f.* die Verwandlung, die Veränderung, *Cig., Jan.*; — die Phase, *Jan.*
izpremẹ̑nek, nka, *m.* 1) die Aenderung, *Mur., C.*; der Wechsel, *Mur.*; die Metamorphose, *Rog.-Valj.(Rad)*; — 2) = izprevržek, die Abart, *C.*
izpremẹnîtev, tve, *f.* die Veränderung, die Verwandlung.
izpremẹníti, ím, *vb. pf.* verändern; lice i., die Farbe wechseln, *Cig.*; i. se, sich ändern; nič se ni izpremenil, tak je, kakršen je bil; umwandeln; vodo v vino i.; i. se, sich verwandeln; veselje se je v žalost izpremenilo.
izpreménjast, *adj.* = izpreminast, *C.*
izpreménjati, am, *vb. impf. ad* izpremeniti, *Mur.*; nespameten (človek) se kakor mesec izpremenja, *Škrinj.-Valj.(Rad)*.
izpremẹnjâva, *f.* der Wechsel, die Abwechslung, *C.*
izpremẹnjâvec, vca, *m.* der Schillerspat, der Diallag, *C.*
izpremẹnjénje, *n.* die Veränderung, die Verwandlung; i. Jezusovo, die Verklärung Jesu, *Cig.*
izpremẹnjevânje, *n.* das Verändern, das Verwandeln: die Veränderungen.
izpremẹnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izpremeniti, = izpremenjati.
izpremẹnljìv, íva, *adj.* wandelbar, veränderlich; izpremenljivo vreme; vse je izpremenljivo; — variabel (math.), *Cig.(T.)*.
izpremẹnljívost, *f.* die Veränderlichkeit; die Wandelbarkeit; i. človeške sreče.
izpremetanína, *f.* das Untereinander, *C.*
izpremétati, mẹ̑tam, čem, *vb. impf. ad* izprevreči; i. se, sich verwandeln: na (v) volkove se i., *LjZv.*; — (izpremetale so ga barve, er wechselte die Farben, *Jurč.*).
1. **izpremîn**, *m.* = izpremememba, *Mur., Cig., Jan., Nov.*; — die Verklärung, *Cig., Jan., Ravn.-Valj.(Rad)*; — das Schillern, *M.*
2. **izpremîn**, *m.* das Verschwinden, *Mur.*
izpremínast, *adj.* = izpreminjast, schillernd: izpreminasta kokoš, *Lašče-Levst.(M.)*; izpreminasti mramor, der Muschelmarmor, *Erj.(Min.)*.
izpremínati, am, *vb. impf.* = izpreminjati; — i. se, schillern, *Lašče-Levst.(M.)*.
izpreminâvček, čka, *m.* der große Schillerfalter (apatura Iris), *Erj.(Ž.)*.
izpremíniti, mînem, *vb. pf.* verschwinden, *Raič (Slov.)*; vrag izpremine, *Npr.-Kres.*

izpremínjanje, *n.* die Veränderung; i. obraza, das Mienenspiel, *Cig.(T.)*; i. glasa, die Mutation der Stimme, *Cig.(T.)*; i. vremena, der Wetterwechsel, *Cig.*; i. barv, der Farbenwechsel, *Cig.*; i. glasov, der Lautwechsel, die Lautveränderung (gramm.), *Cig.(T.)*; — das Schillern, *Gor.*

izpremínjast, *adj.* schillernd, *Cig., Jan., Cig.(T.), Gor.*

izpremínjati, am, *vb. impf. ad* izpremeniti; verändern, verwandeln; i. se, sich verändern, wechseln; vse se izpreminja na svetu; — i. se, schillern, *Cig., Jan., Cig.(T.), Gor.*

izpremínjav, *adj.* = izpreminjast, *Jan., DZ.*

izpreminjâva, *f.* der Wechsel, *Cig., Jan.*; i. letnih časov, *Zora*; die Variation, *Jan.*; i. glasu, die Modulation der Stimme, *Jan.*

izpreminjâvček, čka, *m.* = izpreminavček, der Schillerfalter, *Jan.*

izpreminjâvec, vca, *m.* der Schillerspat, *Cig.(T.)*.

izpremínjčast, *adj.* = izpreminjast, *Polj.*

izpreminjeváti, ûjem, *vb. impf.* = izpreminjati, *Cig.*

izpremîslek, sleka (sełka), *m.* die Aenderung des Vorsatzes, *Cig.*; die Sinnesänderung, *Jan.*

izpremísliti, mîslim, *vb. pf.* 1) = premisliti, *Mur.*; izpremišljen, vorbedächtig, discret, *Cig., Jan.*; vorsätzlich: izpremišljeno ubijanje, *C.*; — 2) i. se, sich eines andern besinnen, den Entschluss ändern, *Cig., Jan., C.*

izpremíšljati, am, *vb. impf. ad* izpremisliti, *Cig.*

izpremišljeváti, ûjem, *vb. impf.* 1) = premišljevati, *Valj.(Rad)*; — 2) i. se, *vb. impf. ad* izpremisliti se, *Z.*

izpręmiti, im, *vb. pf.* = spremiti, *Trub., Levst.(Nauk)*.

izpremladíti se, ím se, *vb. pf.* jung werden, sich verjüngen, *Jan.*

izpremlajáč, *m.* človek, ki se izpremlaja, *Polj.*

izpremlájati se, am se, *vb. impf. ad* izpremladiti se; — kindische Possen treiben, scherzen, *Gor.-Cig.*; otroci se izpremlajajo, *Polj.*; — eine Arbeit, wie zum Scherz, ohne Ernst und Erfolg verrichten, *Gor.*

izpremlájavec, vca, *m.* kdor se pri delu le izpremlaja, *Gor.*

izpremlajeváti se, ûjem se, *vb. impf.* = izpremlajati se, sich verjüngen, *Jan.*

izpręmljati, am, *vb. impf.* izpremiti, = spremljati, *Trub., Levst.(Nauk)*.

izprę̂mnik, *m.* der Vorspann leistet, der Recturant, *Levst.(Nauk)*.

izprę̂msati, am, *vb. pf.* 1) erzwingen, *Z.*; — 2) dobro i. koga, jemandem ein Capitel lesen, („izpremsati") *Trub.(Post.)*.

izprę̂mski, *adj.* Vorspanns-: i. zakupnik, der Vorspannspachter, *Levst.(Nauk)*.

izprenevę́riti, vę̂rim, *vb. pf.* dem Glauben abtrünnig machen: i. koga, i. se, *C.*

izpreobráčanje, *n.* das Bekehren; i. nejevernikov, die Heidenbekehrung, *Cig.*

izpreobráčati, am, *vb. impf. ad* izpreobrniti; i. nevernike; — i. obligacije, convertieren, *DZ.*

izpreobračâvec, vca, *m.* der Bekehrer: i. nevernikov, der Heidenbekehrer, *Cig.*; — der Proselytenmacher, *Jan.*

izpreobrnîtelj, *m.* der Bekehrer, *Cig.*

izpreobrnîtev, tve, *f.* die Bekehrung.

izpreobŕniti, nem, *vb. pf.* umwandeln, *Mur., Cig., Jan.*; v pepel i., einäschern, *Cig.*; v puščavo i., veröden, *Cig.*; — bekehren; pogana i. h krščanski veri; grešnika i.; i. se, sich bekehren; pijanec se izpreobrne, kadar se v jamo izvrne, *Npreg.*

izpreobŕnjenec, nca, *m.* der Bekehrte, der Proselyt, *Cig., Jan., Let.*

izpreobŕnjenje, *n.* die Bekehrung, *Jan.*; — die Sinnesänderung, *Cig.*

izpreobŕnjenka, *f.* die Bekehrte, *Cig., Jan.*

izpreobúti, ûjem, *vb. pf.* = preobuti, *Z.*

izpreopíti se, píjem se, *vb. pf.* sich betrinken, *M.*

izpreperéti, ím, *vb. pf.* = prepereti, *Cig.*

izpreplésti, plétem, *vb. pf.* verflechten: i. med seboj, in einander verflechten, *Zora*; izprepleten, verflochten, *Cig.(T.)*.

izprerokováti, ûjem, *vb. pf.* = izprorokovati, *Dalm.-C.*

izprę́sti, prédem, *vb. pf.* 1) mit dem Spinnen fertig werden, ausspinnen; — verspinnen, *Cig.*; vse predivo i., *jrzhŠt.*; — 2) i. se, sich entspinnen, *Cig.*

izprę́šati, am, *vb. pf.* auspressen.

izpreudârek, rka, *m.* = preudarek, die Ueberlegung, *Z.*; i. si vzeti, bedenken, *C.*

izpreudáren, rna, *adj.* bedächtig, klug, *C.*

izpreudáriti, ârim, *vb. pf.* = preudariti, *C., Z.*

izpreuméti, mę̑jem (mę̑m), *vb. pf.* 1) verstehen, begreifen, *Bes., ZgD.*; — 2) i. se, sich anders besinnen, *C.*; zur Einsicht gelangen, *Z.*; po veri se človek spet izpreume, *Dalm.*; — sich auskennen, *Cig.*

izpreuméten, tna, *adj.* verständig, *C.*

izpreumę́tnost, *f.* die Einsicht, die Geschicklichkeit, *C.*

izpreúmiti, im, *vb. pf.* eines andern belehren, i. koga, *C., Z.*

izpreûmljaj, *m.* lichter Zwischenraum (bei Verrückten), *Cig.*

izprevâjati, am, *vb. impf. ad* izprevoditi; 1) hin und herführen; herumführen; konje izprevajajo po vožnji, da se polagoma ohlade, *jrzhŠt.*; — 2) begleiten, *Mur., Cig., Jan., ogr.-M.*; mrtveca i., eine Leiche begleiten, *BlKr.-M.*; duhovnik izprevaja, der Priester hält ein Begräbnis ab, *BlKr.*

izprevâjavec, vca, *m.* der Begleiter, *Mur., Valj.(Rad)*.

izprevâjavka, *f.* die Begleiterin, *Mur., Raič (Let.)*.

izprevâžati, am, *vb. impf.* spazieren fahren (tr.), *Jan.*; i. se, spazieren fahren (intr.), *Jan.*

izprevę̂da, *f.* das Zusichkommen, die erlangte Einsicht, *C.*

izprevę́den, dna, *adj.* leichtsinnig, unbesonnen, muthwillig, *ogr.-M., C.*; izprevedno se nositi, sich übermüthig benehmen, *ogr.-C.*

izprevędîja, *f.* = izprevednost, *ogr.-Valj.(Rad).*

izprevédęti se, vę́m se, *vb. pf.* 1) sich eines andern besinnen: zur Besinnung kommen, *C.*; — 2) sich versehen, irren, fehlen: da se ne izpreveš, *C.*; — 3) muthwillig, übermüthig werden, *ogr.-C.*; v dobroti se i., *ogr.-Let.*

izprevędnják, *m.* muthwilliger, unbesonnener, leichtsinniger Mensch, *ogr.-C.*, *M.*

izprevę́dnost, *f.* 1) der Leichtsinn, *C.*; — 2) der Muthwille, die Bosheit, *Cig.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad).*

izprevędováti, ûjem, *vb.impf.* leichtsinnig, muthwillig sein, ausgelassen leben, *ogr.-C.*, *M.*; z ženskami i., *C.*

izprevedríti se, ím se, *vb. pf.* = prevedriti se, heiter werden, *Z.*, *Notr.*

izprevìd, vída, *m.* die Einsicht, das Ermessen, *Cig.*, *Jan.*; po izprevidu, prepuščeno je njegovemu izprevidu, *DZ.*

izprevîdek, dka, *m.* = izprevid, *Jan.*, *DZ.*

izprevíden, dna, *adj.* = previden, einsichtsvoll, verständig, *Cig.*, *Jan.*

izprevídęti, vîdim, *vb. pf.* zur Einsicht gelangen, einsehen.

izprevídnost, *f.* die Einsicht, die Klugheit, *Cig.*, *Jan.*

izprevíjati, am, *vb. impf.* hin und her winden, biegen: ako kositer izprevijaš, škriplje, *Erj.(Min.)*; i. si lase, *C.*

izprevîtek, tka, *m.* die Locke, *C.*

izprévod, vǫ́da, *m.* die Begleitung, das Geleite, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; v i. vzeti, als Escorte verwenden, *DZ.*; — die Leichenbegleitung, das Leichenbegängnis, der Conduct, *C.*, *BlKr.*; pogrebni i., *Cig.*; — ein festlicher Aufzug, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; die Procession, *V.-Cig.*, *Let.*, *LjZv.*; tudi: izprevòd, vǫ́da.

izprevǫ̑dba, *f.* die Begleitung, *Jan.*

izprevǫ́den, dna, *adj.* Geleits-, *Cig.*, *Jan.*; izprevǫ̑dni nadpis, die Begleitsadresse, *DZ.*; izprevodni list, der Geleitschein, *Jan.*

izprevodîtelj, *m.* der Geleitsmann, *Mur.*; — = izprevodnik, der Conducteur, *nk.*; — der Leichenbegleiter, *ogr.-C.*

izprevóditi, vǫ́dim, *vb. pf.* das Geleite geben: i. koga, *Cig.*, *Jan.*; — umherführen, *Jan.*; i. konja po vožnji, da se počasi ohladi, *jvzhŠt.*

izprevǫ̑dnica, *f.* der Geleitschein, *DZ.*

izprevǫ̑dnik, *m.* 1) der Theilnehmer an einem Geleite, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; izprevodniki, die Geleitsleute, *Cig.*; die Leichenbegleiter, *C.*; — 2) der Conducteur, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

izprevodnína, *f.* das Geleitsgeld, *Cig.*

izprevǫ̑dstvǫ, *n.* die Geleitschaft, *Cig.*, *Jan.*

izprevòj, vǫ́ja, *m.* der Leichenconduct, *BlKr.-Cig.*, *C.*, *Mik.*; pogrebni i., *Jan.*; tudi: izprévoj, *Valj.(Rad)*, *BlKr.*

izprevóziti se, vǫ́zim se, *vb. pf.* eine Spazierfahrt machen, *Jan.*

izprevráčanje, *n.* das Verkehren, das Verdrehen, *Cig.*; i. zgodovine, die Geschichtsfälschung, *SlN.*

izprevráčati, am, *vb. impf. ad* izprevrniti; verkehren; verdrehen: i. resnico, pravico, *Cig.*, *Jan.*; i. besede, *Cig.(T.)*.

izprevračâvec, vca, *m.* der Verdreher: i. besed, *Cig.*

izprevrę́či, vŕžem, *vb.pf.* umwerfen, umstürzen, *Mur.*; — verändern, *Cig.*; Laban je Jakobu desetkrat plačilo izprevrgel, *Ravn.*; barvo i., sich verfärben,, *Cig.*; misli i., eines anderen Sinnes werden, umsatteln, *Cig.*; — i. se, umschlagen, sich ändern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; vreme se bo izprevrglo, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; žalost se v veselje izprevrže, *C.*; — i. se, entarten, ausarten, *Jan.*; no, ljudje so se izprevrgrli, nemara da že ni več pravih pivcev, *Jurč.*

izprevŕniti, nem, *vb. pf.* umkehren, *Mur.*; verdrehen: i. pravico, besedo, *Cig.*; i. kaj, verkehrt darstellen, *Cig.(T.)*; izprevrnjen, verschroben, *Cig.(T.)*.

izprevȓžek, žka, *m.* die Veränderung, *C.*; — die Entartung, *Jan.*; — die Abart, die Spielart, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

1\. **izprę́zati**, zam, *vb. impf. ad* izpreči; = izpregati, *C.*; vole i., *BlKr.*

2\. **izprę́zati**, am, *vb. pf.* aufspringen machen; solnce je deske izprezalo, *Z.*; i. se, aufspringen (von Samenkapseln, Hülsen udgl.), *Cig.*; češarki so se izprezali, die Zapfen haben den Samen ausfallen lassen, *Z.*; grah se je izprezal, die Erbsen liefen aus, *Cig.*, *jvzhŠt.*; stročiči se izprezajo, *Nov.*; — peresca rastlinska se izprezajo, entfalten sich, *Cig.*

izprę̑žati, ím, *vb. pf* erlauern; priliko i., *Cig.*

izpreželjen, ljna, *adj.* überaus lieblich, *Jan.*; Priletela ptičica, Spreželjno (nam. izp-) je zapela, *Npes.-Jan.(Slovn.)*.

izpreželjnost, *f.* die Lieblichkeit, *Jan.*

izpŕgati, am, *vb. pf.* = izbrskati: kure seme izprgajo, *Ravn.(Abc.)*.

izprhčáti se, âm se, *vb. pf.* durch Abliegen mürbe werden, *jvzhŠt.*; izprhčana jabolka, *Št.-Vest.*

izprhnę́ti, ím, *vb. pf.* = sprhneti, *Jan.(H.)*.

izpričálǫ, *n.* = izpričevalo, *Jan.*, *DZ.*

izpríčanje, *n.* 1) die Erweisung, *Z.*; — 2) die Entschuldigung, *Cig.*

izpríčati, prîčam, *vb. pf.* 1) bezeugen, erweisen, darthun; i. se, bezeugt, erwiesen werden; — 2) entschuldigen, *Mur.*, *Dol.-Cig.*; — i. se, sich rechtfertigen, sich genügend entschuldigen, *ogr.-C.*

izpričávanje, *n.* 1) das Bezeugen; — 2) das Entschuldigen, *kajk.-Valj.(Rad)*.

izpričávati, am, *vb. impf. ad* izpričati, = izpričevati; 1) bezeugen; — 2) entschuldigen, *Mur.*; i. se, sich entschuldigen, *C.*; i. se komu, sich bei jemandem entschuldigen, *Let.*

izprîčba, *f.* der Erweis, die Nachweisung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; v izpričbo, zu Urkund dessen, *Cig.*, *Jan.*

izprîček, čka, *m.* = izpričba, *Mur.*, *Jan.*, *Ravn.*

izpríčen, čna, *adj.* 1) Nachweisungs-: izprično pismo, das Document, *Cig.*; — 2) erweislich, *nk.*

izpričeválo, *n.* das Document, das Zeugnis, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; i. uboštva, das Armutszeugnis, *Cig.*

izpričevânje, *n.* 1) das Bezeugen, das Erweisen; — 2) das Entschuldigen, *M.*

izpričeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izpričati: 1) bezeugen, beweisen, darthun; — 2) entschuldigen, i. se, sich zu rechtfertigen suchen, sich entschuldigen, *Jan.*

izpričevâvec, vca, *m.* der Bezeuger, *Cig.*

izpričílo, *n. Jan.*, *Glas.*, pogl. izpričevalo.

izprîčkati, am, *vb. pf.* durch Hadern, Streiten erlangen: i. komu kaj, einem etwas abzanken, *Cig.*

izpričljiv, íva, *adj.* erweislich, *Cig.*, *Jan.*; pogl. izpričen.

izprīda, *f.* die Ausartung, die Verderbnis, *C.*

izprīdba, *f.* die Verderbnis, *DZ.*; i. hišnega orodja, die Möbelentwertung, *Levst.(Pril.).*

izprídigovati, ujem, *vb. pf.* aufhören zu predigen, auspredigen.

izpríditi, prīdim, *vb. pf.* untauglich machen, verderben, corrumpieren; i. se, untauglich werden, ausarten, schlecht werden; izprijen (nav. izpriden), verderbt, ausgeartet.

izpridováti, ûjem, *vb. impf. ad* izpriditi, *Jan.*; pogl. izprijevati.

izpríjati, prījam, *vb. impf. ad* izpriditi, *Jan. (H.).*

izprījenec, nca, *m.* der Ungerathene, (sprid-) *Cig.*, *Ravn.*

izpríjenje, *n.* die Verschlechterung, die Ausartung; (nav. spridenje).

izprījenost, *f.* die Verderbtheit, (sprid-) *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

izprijeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izpriditi.

izpripovédati, am, *vb. pf.* auserzählen; pastorka ji je svoj pot izpripovedala, *Npr.-Kres.*

izprîšč, *m.* nav. *pl.* izprišči, ein Rinderausschlag, eine Art Flechte, *Z.*

izpríščiti se, im se, *vb. pf.* ausschlagen, *Cig.*; izpriščilo se mu je po životu, er hat einen Ausschlag bekommen, *Z.*

izprorokováti, ûjem, *vb. pf.* mit dem Prophezeien zuende kommen,ausweissagen, *Cig.*, *Dalm.*

izprósen, sna, *adj.* erbittlich, *Cig.*

izprósiti, prósim, *vb. pf.* 1) durch Bitten erlangen, erbitten: kar človek izprosi, brez greha nosi, *M.*; izprosivši tablico je pisal, *Krelj*; losbitten, *Cig.*; izprošen, infolge von Bitten befreit, *Dict.*; komaj sem ga izprosila, *jrzhŠt.*; beim Freien Erfolg haben: zaroka je končana in dekletce izprošeno, *Let.*; — 2) durch Bitten überreden: če ga boš izprosila, *jrzhŠt.*; izprosil ga je, er hat ihn durch eine Abbitte besänftigt, *C.*

izprosljiv, iva, *adj.* = izprosen, *Cig.*

izprostę́ra, *f.* die Ausdehnung, *C.*

izprostîrati, am, *vb. impf. ad* izprostreti, = razprostirati, *Mur.*, *Cig.*; kerubima sta svoje peruti izprostirala, (sp-) *Dalm.*

izprostîtev, tve, *f.* die Dispens, *Cig.*

izprostíti, ím, *vb. pf.* befreien, *Cig.*, *Jan.*; i. se, sich losmachen, *Jan.*; i. koga vseh troškov, *Svet.(Rok.)*; Da sproščenim (nam. izp-) bo vseh težav telesa Se srečnim izpolnila volja vsaka, *Preš.*

izprostîtva, *f.* = izprostitev, *C.*

izprostóriti, ǫrim, *vb. pf.* geräumig machen, *Ip.*, *ogr.-Mik.*

izprostréti, strèm, *vb. pf.* = razprostreti, ausbreiten, *Mur.*, *Cig.*, *Boh.*; i. roke, *Dalm.*; ausstrecken: Mozes izprostre roko — in s strašnim hrupom zavezne Egipčane morje, *Ravn.*

izproševáti, ûjem, *vb. impf. ad* izprositi, *DSv.*

izprǫ̑šnja, *f.* die Erlangung durch Bitten, *Dict.*; das Erbitten der Befreiung, *Dict.*

izpróvod, vǫda, *m.* = izprevod, *Jan.*, *C.*

izpŕskniti, pȓsknem, *vb. pf.* ausspritzen, *Jan. (H.).*

izpŕskati se, pȓskam se, *vb. pf.* ausbocken, ausbrunften, *C.*; — izprskan (preprostor), verbuhlt, *C.*

izpršáti, ím, *vb. pf.* aussprühen, *Cig.*

izpȓva, *adv.* = iz prva, anfangs, *nk.*; — prim. sprva.

izpsíkati, kam, čem, *vb. pf.* auszischen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

izpsováti, ûjem, *vb. pf.* ausschelten, ausschimpfen, *Jan.*, *nk.*; — i. se, sich ausschimpfen, *Cig.*

izpûh, *m.* die Ausdünstung, *Cig.*

izpúhati, pûham, šem, *vb. pf.* hauchend, blasend ausstoßen, *Z.*; — rauchend verbrauchen: cigare i., *Cig.*

izpúhniti, pûhnem, *vb. pf.* mit einem Hauche herausstoßen, *Cig.*; Turek je bil tu, kakor bi ga bila po noči zemlja izpuhnila, *Jurč.*

izpuhtéti, ím, *vb. pf.* ausdunsten, verduften, verfliegen.

izpuhtévati, am, *vb. impf. ad* izpuhteti, *Jan.*

izpukanína, *f.* die Kratzwolle, *C.*

izpúkati, kam, čem, *vb. pf.* durch Reißen, Raufen herausbringen, ausraufen, *Jan.*, *C.*; nikar, da plevoč ljuljko tudi pšenice ž njo red ne izpučete, *Dalm.*; travo na strehah i., *Trub.*; izpukane peruti, *Dalm.*; — auszupfen, *Cig.*; — i. se, sich ausfasern, sich ausfädeln, *Cig.*

izpúkniti, pûknem, *vb. pf.* ausraufen, ausreißen, *Jan.*, *C.*; cvetico i., *Cig.*; repo i., eine Rübe ausraufen, *Dol.*; las iz glave si i., *Hal.-C.*

izpúliti, im, *vb. pf.* durch Raufen herausbringen, ausraufen, ausreißen: lase si i., drevesce s korenino i., auswurzeln, *Cig.*; komu kaj iz rok i., jemandem etwas aus den Händen entreißen; — iz koga kaj i., jemandem etwas abnöthigen, *Cig.*

izpûst, *m.* 1) das Herauslassen: i. hlapa, der Dunstabzug, *Cig. (T.)*; — das Stichloch des Hochofens, *h. t.-Cig. (T.)*; — die Entlassung, die Freilassung, *Cig.*; — 2) die Auslassung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; die Ellipse (gramm.), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*

izpûstba, *f.* die Entlassung, die Freilassung, *C.*

izpûstek, tka, *m.* — izpust 2), *Jan.*, *DZ.*
izpûsten, tna, *adj.* 1) die Entlassung, die Freilassung betreffend: izpustno pismo, izpustni list, der Entlassungsschein, *Cig.*, *C.*: — 2) elliptisch (gramm.), *Jan.*, *Cig.(T.)*
izpustíti, im, *vb. pf.* 1) hinauslassen, loslassen, freilassen, entlassen; i. živino iz hleva, ptiča iz kletke, človeka iz ječe; Noe izpusti krokarja, — nato izpusti goloba, *Dalm.*; i. iz učenstva, freisprechen, *Cig.*; iz službe i., aus dem Dienste entlassen, *Levst.(Cest.)*; fahren lassen: vrv iz rok i.; žrebelj je izpustil, = ne drži več; vodo iz ribnika i., abfließen lassen; vino iz soda i., den Wein ausfließen lassen; — hervorbrechen lassen: žarke i., ausstrahlen, *Cig.*; svit se je izpustil, es graut, es tagt, *C.*; jok i., zu weinen anfangen, *Ravn.-Valj.(Rad)*; — 2) i. se, ausbrechen, ausfahren (von Ausschlägen), *Cig.*; nekaj se mu je izpustilo po obrazu, er hat im Gesichte einen Ausschlag bekommen, *jvzhŠt.*: — 3) i., auslassen, weglassen: i. besedo; vorüber gehen lassen; ne izpusti nobene veselice, er versäumt keine Unterhaltung.
izpustnína, *f.* das Abdankungsgeld, *Cig.*, *C.*
izpustǫ́šiti, ǫ̑šim, *vb. pf.* verwüsten, *C.*
izpustotiti, im, *vb. pf.* öde machen: njivo i., verschlechtern, *Cig.*
izpûšek, ška, *m.* = izpuhnjen mozolec, *ogr.-C.*
izpuščâj, *m.* der Ausschlag, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; čeljustni i., das Kankkorn (weiße Bläschen im Maul der Schweine), *V.-Cig.*
izpúščanje, *n.* 1) das Hinauslassen; das Freilassen; — 2) das Auslassen.
izpúščati, am, *vb. impf. ad* izpustiti; 1) hinauslassen, loslassen, freilassen, entlassen; živino na pašo i.; i. posle iz službe; — 2) i. se, ausbrechen (von Ausschlägen), *Cig.*; mah se mi izpušča, ich werde bärtig, *Cig.*; — 3) auslassen, weglassen; besede i. pri prepisavanju.
izpuščénje, *n.* 1) das Hinauslassen, die Loslassung, — 2) die Auslassung.
izpuščẹ́nec, nca, *m.* der Entlassene, *Cig.*, *Jan.*
izpûščnja, *f.* = izpust, die Freilassung, *Mur.*
izpúšiti, pûšim, *vb. pf.* ausrauchen: i. pipo tobaka, *Cig.*, *nk.*
izpužíniti, înim, *vb. pf.* entfernen, *Cig.*; — prim. pužina.
izpužínati, am, *vb. pf.* das Kerngehäuse entfernen: i. jabolko, *Polj.*
izpúžiti, im, *vb. pf.* entfernen, aushülsen: i. bob, turščico, *Dol.*
izrâba, *f.* die Abnützung, *Z.*
izrábiti, im, *vb. pf.* ausnützen, abnützen, *Z.*; izrabljen, abgenützt, *Cig.*
izrábljati, am, *vb. impf. ad* izrabiti; aus-, abnützen: posle samogoltno i., *Cv.*
izračûn, *m.* die Berechnung, *Z.*, *DZ.*
izračúnati, am, *vb. pf.* = izračuniti.
izračunávati, am, *vb. impf. ad* izračunati, *Cel.(Ar.)*.
izračúniti, ûnim, *vb. pf.* ausrechnen, berechnen.
izráhati, am, *vb. pf.* locker machen, *Danj.-C.*

izrahlíti, ím, *vb. pf.* locker machen, lockern, *Jan.*
izrahljáti, âm, *vb. pf.* mit dem Auflockern fertig werden: i. zemljo.
izrájati, am, *vb. pf.* austanzen, *Cig.*
izrajtálọ, *n.* das Berechnungsvermögen: kaj nimaš čisto nič izrajtala? *Valj.(Rad)*, *KrGora*.
izrájtati, am, *vb. pf.* = izračuniti.
izrâł, *f.* der Ackerrain (der Quere nach), *Cig.*
izrâna, *adv.* = iz rana, früh morgens, *ogr.-C.*
izrâska, *f.* = izrastek. *C.*
izrâslek, sleka (sełka), *m.* der Auswuchs, *Jan.* das Wasserreis, *Cig.*
izrâst, *m.* der Auswuchs, *Mur.*, *Z.*
izrâstek, tka, *m.* der Auswuchs, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; nadočni i. pri jelenovem rogovju, der Augenspross, *Cig.*; das Wasserreis, *Cig.*; izrastke delati, unnütze Schößlinge treiben, *Cig.*; njegovi lasje so kakor palmovega drevesa izrastki, črni kakor vran, *Škrinj.-Valj.(Rad)*.
izrásti, rástem, *vb. pf.* herauswachsen, entsprießen: i. iz česa.
izrâstkast, *adj.* voll Auswüchse, *Mur.*
izrastlíka, *f.* der Seitenspross, *C.*
izrâščati, am, *vb. impf. ad* izrasti; herauswachsen, entsprießen.
izrâščen, *adj.* ausgewachsen, buckelig, einseitig, *Cig.*; (nam. izrasten).
izravnáti, âm, *vb. pf.* 1) perilo i., mit dem Zusammenlegen der Wäsche fertig werden; prim. ravnati; — 2) eben machen, ebnen; i. pot, gredo.
izravníti, ím, *vb. pf.* eben machen, *Cig.*; gerade machen, *Cig.(T.)*; i. reki strugo, *DZ.*
izravnovânje *n.* das Ebnen.
izravnováti, ûjem, *vb. impf. ad* izravnati; ebnen.
izravnovâvec, vca, *m.* kdor kaj izravnuje, n. pr. rogove za glavnike, *Cig.*
izrâz, ráza, *m.* der Ausdruck, der Terminus, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — i. dati želji, einem Wunsche Ausdruck geben, *Cig.(T.)*; — die Formel (math.): osnovni i., die Fundamentalformel, i. primičnosti, približnosti, die Näherungsformel, *Cig.(T.)*; — i. v obličju, der Gesichtsausdruck, *Jan.*; — prim. izraziti.
izrázen, zna, *adj.* ausdrucksvoll, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
izrazît, *adj.* ausdrucksvoll: i. jezik, eine Kraftsprache, *Cig.(T.)*.
izráziti, râzim, *vb. pf.* in Worte fassen, ausdrücken, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; formulieren, *Cig.(T.)*; — i. se, sich ausdrücken, *nk.*; — rus.
izrazoslǫ́ven, vna, *adj.* terminologisch, *Cig.*
izrazoslǫ̑vje, *n.* die Terminologie, *Cig.*, *Jan.*
izrážati, am, *vb. impf. ad* izraziti, *nk.*
izražávati, am, *vb. impf.* = izraževati, *Trst.(Let.)*.
izraževáti, ûjem, *vb. impf. ad* izraziti; ausdrücken, *nk.*
izrẹ́cen, cna, *adj.* = izrečen, *nk.*; izrecna opomba, ausdrückliche Angabe, *DZ.*; izrecno ausdrücklich, *BlKr.-Levst.(Nauk)*.
izrecílọ, *n.* die Erklärung, die Aeußerung, die Declaration, *Cig.*, *DZ.*, *nk.*; s pravomočnim izrecilom, durch einen rechtskräftigen Spruch,

Levst.(Pril.); pravno i., eine Rechtserklärung, *DZ.*

izréčen, čna, *adj.* 1) ausdrücklich, *Jan.*, *Nov.*; izrečno, ausdrücklich, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) aussprechbar, sagbar, *Jan.(H.)*.

izrečénje, *n.* der Ausspruch, die Aeußerung, die Erklärung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

izréči, rečem, *vb. pf.* (ein Wort, Worte hervorbringen), aussprechen; i. besedo; mati; i. svojo misel, svoje mnenje, seine Meinung aussprechen, sich äußern; sodbo i., ein Urtheil aussprechen.

izrẹ́dčenje, *n.* die Verdünnung, *DZ.*

izrẹdčeváti, ȗjem, *vb. impf. ad* izredčiti; dünn, schütter machen: gozd i. = trebiti, *C.*

izrẹdčína, *f.* eine nicht dichte (schüttere) Stelle, *Jan.*; — das Verdünnte, die Verdünnung, *Jan.(H.)*.

izrẹ́dčiti, rẹ̑dčim, *vb. pf.* schütter, dünn machen, lichten; i. gozd, einen Wald auslichten, *Cig.*, *Jan.*; i. trte, *Vrtov.(Vin.)*; — verdünnen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; z vodo i. kaj, *Nov.*; i. zrak, *Vest.*

izrẹ́den, dna, *adj.* außergewöhnlich, außerordentlich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

1. **izrẹ́diti**, im, *vb. pf.* = izredčiti, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*; i. gozd, *Cig.*, *Jan.*

2. **izredíti**, ím, *vb. pf.* 1) wohlgenährt machen, i. se, zu Fleische kommen, dick, feist werden; nekoliko se je izredil doma; od dobrih besedi se nihče ne izredi, *Met.*; — 2) = zrediti (vzrediti), *Jan.*, *Cig.(T.)*.

izrẹ́dnost, *f.* die Ungewöhnlichkeit: ogibati se vsake izrednosti, *Cv.*

izrẹ̑jšati, am, *vb. pf.* weniger dicht, schütterer, dünner machen, *Z.*

izrèk, rẹ́ka, *m.* 1) das Ausgesprochene, der Ausspruch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *nk.*; modri izreki, Sinnsprüche, *Cig.*; i. porotnikov, der Wahrspruch der Geschwornen, *Cig.*; — der Satz (in der Logik), *Cig.*; — 2) = izreka 2), *Cig.*

izrẹ̑ka, *f.* 1) = izrek 1), *Cig.*, *Jan.*; razsodniška i., schiedsrichterlicher Ausspruch, *DZ.*; — 2) die Aussprache, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

izrẹ́kati, rẹ̑kam, *vb. impf. ad* izreči: aussprechen, *Jarn.*, *nk.*

izrẹkâva, *f.* = izreka 2), *Jan.*

izrekljiv, íva, *adj.* = izrečen 2), aussprechbar, *Cig.*, *Jan.*

izrẹ̑kòma, *adv.* ausdrücklich, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; tako pripoveduje stara legenda izrekoma, *Navr.(Kop. sp.)*.

izrekovânje, *n.* das Aussprechen; die Aussprache, *Cig.*, *Jan.*

izrekováti, ȗjem, *vb. impf. ad* izreči: aussprechen; jasno i. besede; — Erklärungen abgeben, *Jan.*

izrẹsnobíti se, ím se, *vb. pf.* ernst werden: lice se mu izresnobi, (zres-) *Jurč.*

izrẹ́šiti, im, *vb. pf.* 1) auslösen, *Mur.*, *Cig.*; — 2) (po nem.) = izkupiti, *C.*

izrẹševáti, ȗjem, *vb. impf. ad* izrešiti; auslösen, *Cig.*

izrȇtati, am, *vb. pf.* na reti izčistiti, ausreitern, (izrejtati) *Cig.*

izrȇvati, am, *vb. pf.* erdarben, *Pot.-Cig.*

izrȇz, rẹ́za, *m.* das Ausschneiden: i. deteta, der Kaiserschnitt, *Cig.*; — der Ausschnitt, *nk.*

izrȇza, *f.* der Ausschnitt; zobata i., der Zahnschnitt, *V.-Cig.*

izrȇzanec, nca, *m.* das aus dem Leibe der Mutter ausgeschnittene Kind, der männliche Ausschnittling, *Cig.*

izrȇzanka, *f.* der weibliche Ausschnittling, *Cig.*

izrẹ́zati, rȇžem, *vb. pf.* herausschneiden; mozol i.; — iz lesa kaj i., etwas aus Holz schnitzen; iz kamena i. podobo, ein Bild aus Stein hauen; i. se, sich aus einer Verlegenheit oder aus einer misslichen Lage herausarbeiten, *Cig.*, *C.*

izrȇzek, zka, *m.* das Herausgeschnittene, der Ausschnitt, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — izrezki, die Ausschnittabfälle, *Z.*

izrẹzína, *f.* der Ausschnitt, *Cig.*; — izrezine, die Abfälle beim Ausschneiden, *Z.*

izrȇzkati, am, *vb. pf.* = izrezljati, *Cig.*

izrȇzljaj, *m.* der Ausschnitt, *Jan.*; *pl.* izrezljaji, das Geschnitzel, *C.*

izrẹzljáti, âm, *vb. pf.* ausschnitzeln.

izrẹzljávati, am, *vb. impf. ad* izrezljati; ausschnitzeln; kovan denar i., kräuseln, *Cig.*

izrẹzovânje, *n.* das Ausschneiden; das Schweifen, *Cig.*; — das Schnitzen, *Cig.*

izrẹzováti, ȗjem, *vb. impf. ad* izrezati; ausschneiden; — schnitzen; i. podobe.

izríbiti, im, *vb. pf.* ausfischen, *M.*, *Z.*

izrígati, rȋgam, *vb. pf.* ausrülpsen, *Z.*; — ausspeien, *Cig.*

izrigováti, ȗjem, *vb. impf. ad* izrigati, *Z.*

izrȋnek, nka, *m.*, nav. *pl.* izrinki, der Hautausschlag, *C.*, *Z.*

izríniti, rȋnem, *vb. pf.* herausschieben, ausdrängen; i. se, heraustreten; možgani so se mu izrinili skozi rano v črepinji, *Let.*; — izrinjen, höckerig, *V.-Cig.*; — i. se, ausschlagen, ausfahren, ausbrechen (vom Hautausschlag), *Cig.*, *C.*; gobe so se mu izrinile na čelu, *Dalm.*; ogrci, mozoli, mehurci so se izrinili, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; izrinilo se mi je, ich habe einen Ausschlag bekommen, *vzhŠt.*; koža se mi je izrinila, ich habe einen Hautausschlag bekommen, (izbrinila) *Rihenberk(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

izrȋs, *m.* der gezeichnete Plan, *Z.*; die Projection, *Cig.*; — prim. zris.

izrísati, rȋšem, *vb. pf.* 1) fertig zeichnen; — (einen Plan) zeichnen, entwerfen, *C.*, *Z.*; prim. zrisati; — 2) i. pušo, ein Rohr ausziehen, mit Riefen versehen, *Cig.*

izríti, rȋjem, *vb. pf.* 1) herauswühlen; i. kost, korenino; — 2) aufwühlen: svinje so njivo izrile; — ausgraben (z. B. in Kupfer), *Jan.*

1. **izrívati**, am, *vb. impf. ad* izriniti; herausdrängen, *Cig.*; — i. se, ausschlagen: nekaj se mi po životu izriva, *Z.*

2. **izrívati**, am, *vb. impf. ad* izriti, *Jan.*

izrjavéti, ím, *vb. pf.* verrosten; železo je izrjavelo; izrjavelo železje, verrostetes Eisen.

izrǫ̑bkati, am, *vb. pf.* aus der Schale, Hülse loslösen: orehe i., *Cig.*
izrǫ́čati, am, *vb. impf. ad* izročiti; übergeben, verabfolgen, überantworten; Izročam Vam, prijatla dragi mani — pesem milo, *Preš.*
izrǫ̑čba, *f.* die Aushändigung, die Uebergabe, die Auslieferung, die Verabfolgung, *Cig., Jan., C.*
izrǫ̑čbenica, *f.* der Erfolgschein, *DZ.*
izrǫ̑ček, čka, *m.* 1) die eingereichte Schrift, das Exhibitum, *Cig.;* — 2) das Vermächtnis, das Legat, *C.*
izročẹ́nec, nca, *m.* der Schutzbefohlene, *Cig., Jan., M.*
izročẹ̑nčič, *m.* ein pflegebefohlenes Kind, *C.*
izročénje, *n.* 1) die Einhändigung, die Ueberreichung; — die Auslieferung; — 2) = izročilo 2), *Jap.(Sv. p.).*
izročẹ́nka, *f.* die Schutzbefohlene, *Cig., Jan., M., C.*
izročeváłen, łna, *adj.* Abgabs-: izročevâłni poštni urad, das Abgabspostamt, *DZ.;* izročevalna doba, die Lieferungszeit, *DZ.*
izročevânje, *n.* das Aushändigen, das Uebergeben.
izročeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izročiti, = izročati, aushändigen, einhändigen, übergeben.
izročevâvec, vca, *m.* der Einhändiger, *Cig., Jan.*
izročíłen, łna, *adj.* zur Ueberlieferung gehörig, traditionell, *Jan.(H.).*
izročílo, *n.* 1) die Einhändigung, die Ablieferung, *Cig., Jan.;* — i. zadnje volje, das Testament, *C.;* = poslednje i., *Svet.(Rok.);* — 2) ustno i., die mündliche Ueberlieferung, die Tradition, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.;* — 3) das Eingehändigte, *Cig.;* das Depositum, *Cig., C.*
izročîloma, *adv.* im übertragenen Wirkungskreise, *DZ.*
izročîtelj, *m.* der Abgeber, der Einhändiger, *C.*
izročîten, tna, *adj.* = izročitven: -tna štampilja, die Erfolglassungsstampiglie, *DZ.*
izročîtev, tve, *f.* die Aushändigung, die Verabfolgung; die Einantwortung, *Z., C.;* die Uebergabe, die Ueberantwortung.
izročíti, ím, *vb. pf.* aushändigen, einhändigen, ausliefern; pismo, pozdravljenje i., einen Brief, einen Gruß bestellen; izgotovljeno delo i., die Arbeit liefern, *Cig., Jan.;* überreichen, übergeben; prošnjo i., ein Gesuch präsentieren; i. koga pravici, jemanden den Händen der Gerechtigkeit überliefern, *Jan.;* — i. komu kaj, testieren, *C.;* — izročeno področje, übertragener Wirkungskreis, *Levst.(Nauk), nk.;* — etwas treuen Händen übergeben, anvertrauen; v hrambo komu kaj i.; Bogu dušo i.; Bogu se i.; Valovom se 'zročimo, *Preš.;* — preisgeben, *Cig.;* i. vojakom mesto na plenjenje, den Soldaten eine Stadt preisgeben, *Cig.;* i. zasmehovanju, *Cig.*
izročîtven, tvena, *adj.* izročitve se tičoč; — izročitveni rok, die Lieferfrist, *DZ.*
izročîvec, vca, *m., Cig.,* pogl. izročnik.

izročníca, *f.* die Uebergeberin, die Hinterlegerin, *Cig.*
izročník, *m.* der Ablieferer, der Ueberlasser, der Hinterleger, *Cig.;* — der Testator, *Svet.(Rok.).*
izročnína, *f.* die Einhändigungs- oder Zustellungsgebür, *C., Z.*
izròd, rǫ́da, *m.* die Abart, das Ausgeartete, *Mur., Cig., Jan.;* ein ausgearteter Mensch, *Cig.(T.), Valj.(Rad).*
izrǫ̑dek, dka, *m.* die Bastardart, *V.-Cig., Valj.(Rad);* die Abart, *Jan., M.;* die Ausgeburt, *Jan.*
izrǫ́den, dna, *adj.* abartig, *Cig.*
izrodíti se, ím se, *vb. pf.* 1) ausarten, degenerieren, *Cig.(T.), C.;* — jezik se je v razna narečja izrodil, die Sprache hat sich zu verschiedenen Mundarten umgestaltet, *Vest., Trst.(Let.);* — 2) i. se, aufhören Früchte zu tragen: drevo se je izrodilo, *Cig.*
izrǫ̑dstvo, *n.* die Ausartung, *Cig.(T.).*
izrojénec, *m.* ein Bienenstock, aus dem ein Schwarm oder der letzte Schwarm erwachsen ist, *Levst.(Beč.), Gor.-M.*
izrojenek, *m.* = izrojenec, *Por.*
izrojíti, ím, *vb. pf.* 1) schwärmen: panj je le enkrat izrojil, *Levst.(Beč.);* — 2) aufhören zu schwärmen, ausschwärmen, *Cig.;* — *pren.* austoben (o človeku), *Cig.;* — 3) i. se, sich durch Schwärmen schwächen, sich verschwärmen: panj se je zelo izrojil, *Por.*
izròk, rǫ́ka, *m.* der Spruch, die Sentenz, *Cig., C.;* — das Edict, *Cig., DZ.;* po izroku, edictaliter, *Cig.;* po izroku na znanje dati, *DZ.*
izrǫ̑ka, *f.* die Uebergabe, *Jan.(H.);* — die Hingabe, die Ergebung, *C.*
izrǫ̑koma, *adv.* edictaliter, *Cig.*
izrosíti, ím, *vb. pf.* genügend röſten: konoplje so izrošene, t. j. od rose omlajene, da se morejo treti, *Dol.*
izrováśiti, âšim, *vb. pf.* kerben: izrovašen, gekerbt, kerbig, *Cig.*
izrováti, rújem, *vb. pf., Cig., Jan.,* pogl. izrvati.
izrožíčiti se, îčim se, *vb. pf.* hornartig sich krümmen: češplje so se izrožičile, *Dol.-LjZv., Gor.*
izrožíti se, ím se, *vb. pf.* die Hörner abstoßen, *Soška dol.-Erj.(Torb.).*
izrumenéti, ím, *vb. pf.* = orumeneti, *Cig.*
izrúti, rújem, *vb. pf.* = izrvati, *Mur., Cig., Jan., C.*
izruváti, rújem, *vb. pf., Cig., C.,* pogl. izrvati.
izruzditi, im, *vb. pf.* = izružiti, *kajk.-Mik.*
izrúžiti, im, *vb. pf.* aushülsen, *Z.;* i. fižol, die Fisolen schälen, i. vso koruzo, allen Mais entkörnen, *jvzhSt.*
izrváti, rújem, *vb. pf.* ausraufen; i. drevesce s koreninami; i. zob, einen Zahn ausbrechen, *Cig.;* — i. se, sich losreißen, sich entwinden, *Cig.;* — (pomni: *praes.* izrvem [„izreve“] *Dict.;* prim. stsl. ръвą).

izsáčiti, im, *vb. pf.* i. kaj, aus einer Sache die Flüssigkeit abziehen, entsaften, *C.*, *Z.*: mraz je rastline izsačil, *Z.*; — prim. sok.

izsadíti, ím, *vb. pf.* (ein Werkzeug) vom Stiele ablösen, *C.*, *Z.*; i. se, sich vom Stiele ablösen, *Z.*; — verrenken, *C.*; i. se, sich die Glieder verrenken, *Z.*; vsega se je izsadil, ko je s črešnje pal, *C.*

izsájati, am, *vb. impf. ad* izsaditi; sekira se mi izsaja, *Z.*

izsapíti, ím, *vb. pf.* aushauchen, ausathmen, *Z.*

izsápljati, am, *vb. impf. ad* izsapiti; aushauchen, *C.*

izscáti, izščím, *vb. pf.* ausharnen, *Cig.*

izsẹ̑ček, čka, *m.* = izsek 1), *Žnid.*

izsẹ́čen, čna, *adj.* aushaubar, schlagbar, *Jan.* *(H.)*.

izsẹ́či, sẹ́čem, *vb. pf.* ausmähen, *Gor.-Z.*

izsehə̀l, hlà, *adj.* ausgetrocknet, *Bes.*; izsehla trava, *LjZv.*

izsehníti, sáhnem, *vb. pf.* austrocknen *(intr.)*; naše kosti so se „izsahle", *Dalm.*; prim. *Cv. VIII. 8.*

izsẹjáti, sẹ̑jem, *vb. pf.* 1) aussäen, *Jarn.*, *Z.*; — aussieben, *Cig.*

izsẹ̀k, sẹ́ka, *m.* 1) der Ausschnitt, *Cig.(T.)*; krožni i., der Kreisausschnitt, der Sector, *Žnid.*, *Cel.(Ar.)*; — 2) = izseka, der Aushau, *Cig.*

izsẹ̑ka, *f.* der Aushau: bujno so se zarasle vse nekdanje preseke in izseke, *LjZv.*

izsẹ́kati, sẹ̑kam, *vb. pf.* 1) heraushacken, aushauen: podobo iz kamena i., ein Bild aus Stein hauen, *Cig.*; — i. se iz česa, sich (z. B. aus einer Verlegenheit) herausarbeiten, *Cig.*; — 2) i. gozd, aushauen, auslichten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

izsẹkávati, am, *vb. impf. ad* izsekati, = izsekovati.

izsẹkovȃnje, *n.* 1) das Aushauen; — 2) das Abstocken, i. gozdov, *nk.*

izsẹkováti, ȗjem, *vb. impf. ad* izsekati; 1) heraushacken, heraushauen; — 2) auslichten.

izsệlba, *f.* die Auswanderung, *Cig.*

izsệlec, lca, *m.* der Auswanderer, *Cig.(T.)*, *ZgD.*; ogrski Slovenci so izselci (Emigranten), *Navr.(Kop. sp.)*.

izselîtev, tve, *f.* die Auswanderung, *Cig.*, *Jan.*

izséliti, sẹ́lim, *vb. pf.* die Wohnung, das Domicil andern machen, ausquartieren, *Cig.*; — i. se, auswandern, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

izselîtva, *f.* = izselitev, *C.*

izsẹ́ljenec, nca, *m.* der Auswanderer, der Emigrant, *nk.*; tudi: izseljénec: Svetov nebeških izseljenci, *Greg.*

izseljeváti, ȗjem, *vb. impf. ad* izseliti; i. se, auswandern.

izselník, *m.* der Auswanderer, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

izsệlstvọ, *n.* das Auswanderungswesen, *DZ.*

izsesáti, ám, *vb. pf.* aussaugen (tudi v prenesenem pomenu), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

izsesávati, am, *vb. impf. ad* izsesati, *Z.*, *nk.*

izsẹ́vati, am, *vb. impf. ad* izsejati; aussäen, *Jarn.*

izsíkati, kam, čem, *vb. pf.* 1) ausspritzen, verspritzen, *Cig.*, *C.*; — 2) auszischen, *nk.*

izsíliti, sȋlim, *vb. pf.* abdringen, abnöthigen, erpressen; nič se ne da iz njega izsiliti, *Cig.*; i. komu kaj, jemandem etwas abpressen, *Cig.*

izsiljevȃnje, *n.* die Erpressung(en), *Cig.*, *DZ.*

izsiljeváti, ȗjem, *vb. impf. ad* izsiliti; abdringen; miloščino i., *Vest.*

izsiljevȃvec, vca, *m.* der Erpresser, *Cig.*

izsipalíšče, *n.* der Ort, wo etwas ausgeschüttet wird, *C.*

izsípati, pam, pljem, *vb. impf. ad* izsuti, (trockene Dinge) ausschütten, wegschütten; — (*vb. pf.* = izsuti, *Št.*).

izsipávati, am, *vb. impf. ad* izsuti; = izsipati, ausschütten; — (*vb. impf. ad* = izsipati, *Št.*).

izsipováti, ȗjem, *vb. impf. ad* izsuti, (izsipati, *Št.*); ausschütten.

izskákati, kam, čem, *vb. pf.* 1) (nacheinander) herausspringen, *M.*, *Z.*; — 2) i. se, sich ausspringen, *Cig.*

izskakljáti, âm, *vb. pf.* (nacheinander) heraushüpfen, *Cig.*

izskóčiti, skọ̑čim, *vb. pf.* herausspringen, *Cig.*

izskòk, skóka, *m.* der Aussprung, *Cig.*; — der Ausfall, *Šol.*

izskopáriti, ârim, *vb. pf.* durch Geizen, Kargen erreichen, *Z.*

izskúbsti, skúbem, *vb. pf.* ausrupfen: perje i., *Cig.*

izsladkáti, âm, *vb. pf.* erschmeicheln: i. iz koga kaj, *Cig.*

izslẹ̑dba, *f.* die Ermittelung, die Erforschung, *Cig.*, *DZ.*

izslẹ̑dek, dka, *m.* das Erforschte, das Ergebnis der Forschung, *C.*, *DZ.*

izslẹdíti, ím, *vb. pf.* ausspüren, *Mur.*, *Cig.*; — ausforschen, *Cig.*; (wissenschaftlich) erforschen (po stsl. i. rus.), *Cig.(T.)*.

izslẹdovȃnje, *n.* die Ausforschung, die Ermittelung, *Cig.*, *DZ.*; — die (wissenschaftliche) Untersuchung, die Forschung (po stsl. i. rus.), *Cig.(T.)*, *C.*; i. zgodovine, die Geschichtsforschung, *Cig.(T.)*.

izslẹdováti, ȗjem, *vb. impf.* aufspüren, aufsuchen, Nachforschungen pflegen, *Cig.*, *C.*, *DZ.*; — wissenschaftlich untersuchen, erforschen (po stsl. i. rus.), *Cig.(T.)*.

izsledovȃtelj, *m.* der Forscher, *Cig.(T.)*.

izsledovȃvec, vca, *m.* der Forscher, *Cig.*

izslẹpáriti, ârim, *vb. pf.* herausschwindeln, abgaukeln, *Cig.*; denar iz ljudi i., *SlN.*

izslúženec, nca, *m.* kdor se je izslužil, *Cig.*

izslúžiti, im, *vb. pf.* 1) = doslužiti, ausdienen, *Mur.*; — = odslužiti, abverdienen: i. s tlako, durch Frohndienst entgelten, *Cig.*; — 2) i. se, durch den Dienst seine Kräfte erschöpfen, *Cig.*; vojak se je izslužil, *C.*

izsmȃjati, am, *vb. impf. ad* izsmoditi; ausflammen: i. puško, *Cig.*

izsmẹ́jati se, smẹ́jem se, *vb. pf.* zu lachen aufhören, auslachen, *Cig.*

izsmodíti, ím, *vb. pf.* ausflammen: i. puško, *Cig.*

izsmolíti, ím, *vb. pf.* inwendig mit Pech überziehen, auspichen, austheeren, *Cig.*
izsmŕcati, am, *vb. pf.* auspumpen: vodo iz jame i., *Erj.(Min.)*.
izsmŕčati se, čím se, *vb. pf.* ausschnarchen, *Cig.*
izsnẹdáriti, ârim, *vb. pf.* durch Naschen leeren, ausnaschen, *Cig.*
izsnẹ́ti, snámem, *vb. pf.* etwas Aufgestecktes, Eingehängtes heraus-, wegnehmen, *jvzhŠt.*; i. se, sich loslösen (von einem aufgesteckten, eingehängten Gegenstande): obroček se je izsnel, *jvzhŠt.*
izsnováti, snújem, *vb. pf.* 1) = snovanje končati; — 2) ausführen, entwickeln, *C.*, *M.*; — 3) i. se, sich herauswinden: i. se iz mreže, *C.*
izsolíti, ím, *vb. pf.* mit dem Salzen fertig werden.
izsołzéti, ím, *vb. pf.* aussickern, *Z.*
izsołzíti se, ím se, *vb. pf.* sich ausweinen, *Zora.*
izsópsti, sópem, *vb. pf.* ausathmen, aushauchen, *Cig.*
izsráti, sérjem, *vb. pf.* als Excrement abgehen lassen.
izsrẹ́bati, bam, bljem, *vb. pf.* ausschlürfen, vse mleko izsrebati iz posode.
izsrẹ̑čkati, am, *vb. pf.* 1) durch Ziehung des Loses auswählen, auslosen, *C.*, *nk.*; — 2) verlosen, ausspielen, *Cig.*, *C.*, *nk.*
izsrečkováti, ûjem, *vb. impf. ad* izsrečkati, *nk.*
izsrečkovâvec, vca, *m.* der Ausspieler, *Cig.*
izsrẹ̀d, *praep. c. gen.* = iz sredi, aus der Mitte, *Cig.*
izsrẹ́den, dna, *adj.* excentrisch (math.), *Cig.(T.)*, *C.*
izsrẹdíščen, čna, *adj.* = izsreden, *ogr.-C.*
izsrẹ́dnost, *f.* die Excentricität (math.), *Cig.(T.)*.
izsŕkati, sȓkam, čem, *vb. pf.* ausschlürfen; zadnje kaplje iz kupice i.
izstáviti, stâvim, *vb. pf.* 1) herausstellen, *Cig.*; aussetzen, *Jan.*, *C.*; — hervorheben, *Cig.(T.)*; — 2) i. vse, alles durch Setzen verbrauchen, *Cig.*
izstǫ́kati, stǫ̑kam, čem, *vb. pf.* 1) i. kaj, ächzend vorbringen, *Cig.*; — 2) aufhören zu ächzen; tudi: i. se, *Cig.*
izstòp, stópa, *m.* das Heraustreten: i. na breg, die Landung, *Cig.*; i. iz sence, die Emersion (astr.), *Cig.(T.)*; — der Austritt, *Jan.*: i. iz društva, *nk.*; — der Ausfall (gewisser Theile des menschlichen Körpers aus ihrer Lage), der Vorfall, *Cig.*; — der Vorsprung (arch.), *Cig.(T.)*.
izstǫ́panje, *n.* das Heraustreten, das Austreten, *M.*, *nk.*; — prim. izstopati.
izstǫ́pati, pam, *vb. impf. ad* izstopiti; heraustreten: ljudje so vstopali in izstopali, *Erj.(Izb. sp.)*; — hervorragen, *Cig.(T.)*; — austreten: zaporedoma iz društva izstopajo udje, *nk.*
izstǫ̑pek, pka, *m.* = izstop, der Austritt, *Mur.*, *DZ.*

izstǫ́pen, pna, *adj.* 1) vorspringend, *DZ.*; — 2) den Austritt betreffend, *Cig.*
izstǫ́piti, stǫ̑pim, *vb. pf.* heraustreten, *Cig.*; — austreten; iz društva, iz službe i., *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izstrádanec, nca, *m.* ein ausgehungerter Mensch, *Cig.*
izstrádanka, *f.* die Ausgehungerte, *Jan.(H.)*.
izstrádati, am, *vb. pf.* aushungern; lakota bo deželo izstradala, *Jap.-C.*; — i. se, sich abhungern, *Cig.*; izstradan, ausgehungert: izstradan človek, *jvzhŠt.*
izstrahováti, ûjem, *vb. pf.* durch Schrecken erlangen: denar iz koga i., jemandem Geld abschrecken, *Cig.*
izstrẹ̑ł, stréla, *m.* das Abschießen, die Abfeuerung, *Cig.*, *Jan.*
izstrẹ̑łek, łka, *m.* das Geschoss, das Projectil, *Cig.(T.)*, *DZ.*
izstrẹlíti, ím, *vb. pf.* herausschießen, ausschießen; i. kroglo; — i. komu oko, *Cig.*, *Jan.*; — i. puško, ein Gewehr ausschießen, *Cig.*; i. se, sich entladen, *Cig.*
izstrẹ́ljati, am, *vb. pf.* 1) durch Schießen herausbringen, ausschießen; — 2) s streljanjem porabiti, verfeuern, *Cig.*
izstrẹljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izstreliti, izstreljati, *Z.*
izstŕgati, stȓgam, žem, *vb. pf.* ausschaben, ausradieren, *Cig.*, *Jan.*
izstrgljáti, âm, *vb. pf.* = izstrugljati, *Cig.*
izstríči, strížem, *vb. pf.* mit der Schere ausschneiden, ausscheren, *Cig.*
izstrîžek, žka, *m.* der Ausschnitt (mit der Schere), *Cig.*
izstrójiti, im, *vb. pf.* fertig gerben; i. kože.
izstrûg, *m.* die Rasur (v kakem pisanju), *Cig.*
izstrúgati, gam, *vb. pf.* 1) ausdrechseln, *Cig.*; — 2) ausschaben, radieren, *Cig.*, *DZ.*
izstrugljáti, âm, *vb. pf.* auskratzen, ausradieren: z nožem i., *Cig.*
izstrúžiti, im, *vb. pf.* ausdrechseln, *Cig.*
izsúkati, kam, čem, *vb. pf.* herauswinden, ausdrehen, *Cig.*
izsušénje, *n.* die Austrocknung, die Trockenlegung, *nk.*
izsuševáti, ûjem, *vb. impf. ad* izsušiti; trocken legen: i. močvirje, *Cig.(T.)*.
izsušíti, ím, *vb. pf.* austrocknen, trocken legen, *Cig.(T.)*, *nk.*; — i. se, austrocknen *(intr.)*, *Dalm.-C.*, *nk.*
izsúti, spèm (sûjem), *vb. pf.* herausschütten, ausschütten, wegschütten (von trockenen Dingen), Dol' malo izspi, *Vod.(Rok.) - Levst.(Rok.)*; — *pren.* svoje srce izspe, *Trub.*; — i. se: herausfallen: čreva so se mu izsule, *Schönl.*; ausgeschüttet werden: naglo se je črez nje izsula jeza božja, *Bas.*
izsuváti, súvam, sújem, *vb. pf.* durch Stoßen hinausschaffen; izsuvali so ga iz hiše.
izsvojeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izsvojiti; expropriieren, *Jan.*
izsvojîtev, tve, *f.* die Expropriation, *Jan.*
izsvojíti, ím, *vb. pf.* = razsvojiti, expropriieren, *Jan.*

izšáliti se, im se, *vb. pf.* aufhören zu scherzen, ausscherzen, *Cig.*

izščéniti, ščę̂nem, *vb. pf.* durch einmaliges Kneipen herausbringen, herauszwicken, *Cig.*

izščę́titi, im, *vb. pf.* ausbürsten: suknjo i., *Cig.*

izščípati, pam, pljem, *vb. pf.* durch Kneipen herausbringen, auszwicken, *Cig.*

izščípniti, ščîpnem, *vb. pf.* = izščeniti, *Cig.*

izšeprtljáti, âm, *vb. pf.* = izblebetati, ausplaudern, *Jurč.*, *SlN.*

izšíbati, šîbam, *vb. pf.* ausstäupen, ausstreichen: i. tatu, *Cig.*

izšibíti se, ím se, *vb. pf.* eingebogen werden: tramovje se je izšibilo, *vzhŠt.*

izšíti, šîjem, *vb. pf.* = obšiti, ausnähen, *Mur.*

izšívanje, *n.* das Ausnähen, *M.*; i. z zlatom, die Goldstickerei, *Cig.*

izšívati, vam, *vb. impf. ad* izšiti, ausnähen, *Z.*; sticken, *Cig.*

izškrábati, am, *vb. pf.* kratzend aushöhlen: i. pomarančo, *Ljub.*

izškŕbati, bam, *vb. pf.* durch Nagen, Kratzen wegbringen, auskratzen, *Cig.*

izškrcljáti, âm, *vb. pf.* = izškrtljati, *Jan.*

izškrtljáti, âm, *vb. pf.* ausschnitzeln, *Jan.*

izšǫ̑lanec, nca, *m.* der Geschulte, *Zora.*

izšǫ̑lati se, am se, *vb. pf.* die Schule absolvieren, die Studien vollenden; izšolal se je na Dunaju; — bila je izšolana v mestu, *Jurč.*; izšolan, geschult, *Cig.*

izštę́ti, štę̂jem, *vb. pf.* auszählen, zuende zählen; nihče ne more zvezd izšteti.

izštevȋlba, *f.* die Ausrechnung, *Cig.*

izštevíliti, îlim, *vb. pf.* ausrechnen, *Cig.*

izštǫ́rati, am, *vb. pf.* die Stöcke der gefällten Bäume ausgraben, ausstocken, *Cig.*

izštorováti, ûjem, *vb. impf. ad* izštorati, ausstocken, *Cig.*

izštŕkati, štȓkam, *vb. pf.* ausspritzen: kravi mleko iz zizka i., *C.*, *Z.*

izštŕkniti, štȓknem, *vb. pf.* ausspritzen, *Cig.*

izšúpiti, im, *vb. pf.* aushöhlen: drevo i., *Jan.* *(H.).*

izšumę́ti, ím, *vb. pf.* verrauschen, verbrausen; tudi: i. se, *Cig.*

izšvígati, švîgam, *vb. pf.* auslodern, *Cig.*

iztâčkati, am, *vb. pf.* v tačkah izvoziti: i. rudo, Erz auslaufen, *Cig.*

iztâkanje, *n.* das Ausschenken.

iztâkati, kam, *vb. impf. ad* iztočiti; ausschenken; ostanke iz sodov i.; — i. se, = iztekati se, sich ergießen, ausmünden, *Jan.*, *Let.*

iztákniti, nem, *vb. pf.* pogl. iztekniti.

iztânjšati, am, *vb. pf.* dünner machen, verdünnen, *Cig.*

iztanjševáti, ûjem, *vb. impf. ad* iztanjšati, *Cig.*

iztečâj, *m.* der Ablauf, *Cig.* *(T.)*, *DZ.*

iztéči, téčem, *vb. pf.* 1) ausfließen, ausrinnen, auslaufen; vino je črez noč izteklo iz soda; kri mu je iztekla, er hat alles Blut vergossen, *Cig.*; — sich ausrühren (o prosu), *Cig.*; — ablaufen: ura je iztekla; čas je iztekel; pravda je iztekla; i. se, fällig werden: menica se je iztekla, *Cig.*; — 2) i. (se), einen Ausgang nehmen; dobro mu je izteklo, *C.*; vse mu po sreči izteče, *Cig.*; ni se po godu izteklo, die Sache ist nicht nach Wunsch ausgefallen, *Cig.*; volitve so se dobro iztekle, *C.*; in Erfüllung gehen: naj se izteče prerokovanje tvoje, *Jurč.*

iztečína, *f.* das Ausgeflossene, *Cig.* *(T.).*

iztę̑ga, *f.* die Ausstreckung, *C.*

iztę́gati, gam, žem, *vb. impf. ad* iztegniti; ausstrecken, *Jan.*; dva sv. Janeza sta: eden dan krči, drugi ga izteže, *Notr.-Erj.* *(Torb)*; jezike i., übel nachreden, *Z.*; i. se, sich strecken, *Z.*

iztegávati, am, *vb. impf.* = iztegati, = iztegovati; — i. se, sich strecken, *Jan.*, *jvzhŠt.*

iztę́gniti, nem, *vb. pf.* 1) ausstrecken; i. roko, vrat; iztegnjen nož, ein nicht schließbares Messer, *C.*; iztegnjen kot, gestreckter Winkel, *Cel.* *(Geom.)*; i. jezik, die Zunge herausstrecken, etwas ausplauschen: a kdo mu je jezik iztegnil? *Jurč.*; — i. se, sich ausstrecken; — i. se, verrecken, sterben (zaničlj.); — = raztegniti, *Mur.*, *Cig.*; — 2) auslangen: s tem premoženjem ne iztegnem, *C.*

iztę́gnjenec, nca, *m.* ein Messer, das sich nicht zuschließen läßt, *Cig.*, *C.*; (opp. sklepec).

iztegovânje, *n.* das Ausstrecken; das Gerecke, *Cig.*; — prim. iztegovati.

iztegováti, ûjem, *vb. impf. ad* iztegniti; ausstrecken; hervorrecken; — = raztegovati.

iztę́htati, tę̂htam, *vb. pf.* auswägen; vse blago i.

iztèk, téka, *m.* der Auslauf (des Wassers), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — der Ablauf, die Erlöschung, *Cig.*, *C.*; — der Ausgang, *C.*; slabi i., der Mißerfolg, *Cig.*

iztę́kanje, *n.* das Ausrinnen, *M.*; der Ausfluss (phys.), *Cig.* *(T.).*

iztę́kati, tę̂kam, *vb. impf. ad* izteči; ausfließen, entströmen, erquellen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — i. se, münden, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — ablaufen, zuende gehen; ura se izteka, *Z.*

izteklјìv, íva, *adj.* vorwitzig, *C.*

iztekljívost, *f.* die Vorwitzigkeit, *C.*

izteknı́ti, táknem, *vb. pf.* 1) ausstechen; oči komu i., mozeg iz kosti i., *Z.*; — 2) etwas, was in einer Sache steckt, herausnehmen, *BlKr.-M.*; — ausstöbern, ausfindig machen; vsako reč iztakne; i. jo, übel ankommen; nekaj je izteknil, es ist ihm etwas (Unangenehmes) widerfahren, *jvzhŠt.*; — 3) abstecken, tracieren, *Cig.* *(T.)*; — 4) hervorheben, *Jan.*, *h. t.-Cig.* *(T)*; — iztaknjen kot, ausspringender Winkel (math.), *h. t.-Cig.* *(T.).*

iztę́ɫen, ɫna, *adj.* frischmelk, *Cig.*; iztelna krava, eine Kuh, die gekalbt hat, *Cig.*, *vzhŠt.*

iztelíti se, ím se, *vb. pf.* 1) = steliti se, abkalben, *Cig.*, *C.*; — 2) i., aufhören zu kalben, auskalben, *Z.*; (bolje: i. se).

iztelę́titi se, ę̂tim se, *vb. pf.* aufhören zu kalben, *C.*

iztencáti, âm, *vb. pf.* dünn machen, *Dict.*

iztenı́ti, ím, *vb. pf.* dünn machen: i. testo, *Pjk.* *(Črt.).*

iztępâɫnica, *f.* die Kleidergeißel, *Cig.*

iztępálǫ, *n.* = iztepalnica, *Cig.*

iztę́pati, tę̂pam, pljem, *vb. impf. ad* iztepsti; ausschlagen, ausstäupen, ausklopfen; i. prah

iz obleke, i. obleko; i. zrnje iz snopov, snope i.; herausschütteln, ausbeuteln, *Mur.*
iztepî, *f. pl.* slabša slama, ki se iztepe, kadar škopnike delajo, ter poveže v iztepnike, *Polj.*
iztẹ̑pki, *m. pl.* die Buttermilch, = izmetki, *C.*; pogl. stepki.
iztẹ̑pnik, *m.* ein Bund schlechteres Stroh, *Polj.*; — prim. iztepi in otep.
iztépsti, tépem, *vb. pf.* 1) durch Schlagen herausbringen; prah i. iz obleke, herausklopfen; — ausprügeln (aus einem Orte), wegprügeln, *Cig.*; — erprügeln, erklopfen, *Cig.*; — 2) ausklopfen: i. suknjo, *Cig.*; ausbeuteln, *Mur.*; ausstäupen, ausstreichen: tatu i., *Cig.*
izteptáti, âm, *vb. pf.* durch Treten herausbringen, austreten: zrnje i., *Cig.*
izteptávati, am, *vb. impf. ad* izteptati, *Jan.(H.).*
izterjâtev, tve, *f.* die Einbringung (einer Schuld), *Jan.*; i. dolgov, *DZ.*
iztẹ̑rjati, am, *vb. pf.* (eine Schuld) durch Fordern einbringen; dolgove i.
izterjâva, *f.* die Eintreibung (von Forderungen), *Cig., Jan.*
izterjávati, am, *vb. impf. ad* izterjati; = izterjevati.
izterjevânje, *n.* das Einfordern (von Schulden).
izterjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izterjati; einfordern, eintreiben; dolgove i.
izterjevâvec, vca, *m.* der Eintreiber (von Forderungen), *Nov.*
izterljìv, íva, *adj.* kar se da izterjati, einbringlich, *Jan.(H.).*
iztésati, tẹ́šem, *vb. pf.* mit der Axt ausarbeiten, aushauen, auszimmern; ne more se iz vsakega lesa podoba iztesati, *Cig.*
iztesávati, am, *vb. impf. ad* iztesati.
iztesováti, ûjem, *vb. impf. ad* iztesati.
iztezâlnica, *f.* die Folterbank: na iztezalnico položiti, *LjZv.*
iztẹ́zati, am, *vb. impf.* = iztegati; — i. se, im Verrecken begriffen sein, *Z.*
iztezováti, ûjem, *vb. impf.* = iztegovati, *Z.*
iztîha, *adv.* = iz tiha, iztihoma, *Jan.(H.).*
iztîhoma, *adv.* im Stillen, geheim, *C.*
iztíkati, tîkam, čem, *vb. impf. ad* iztekniti; 1) ausstechen: i. oči; — 2) stöbern; po vseh kotih iztikati; otroci radi iztikajo po kuhinjah, *Erj.(Izb. sp.)*; — 3) abstecken, tracieren, *Cig.(T.)*; — 4) hervorheben, *h. t.-Cig.(T.).*
iztîkavt, *m.* der Stöberer, *Valj.(Rad).*
iztîranec, nca, *m.* der Verbannte, der Verwiesene, *Cig., C.*
iztîranje, *n.* die Vertreibung, *Zora.*
iztîrati, am, *vb. pf.* hinausjagen; fortjagen: od hrama i., *Valj.(Vest.)*; verbannen, *Cig., Jan.*
iztirávati, am, *vb. impf. ad* iztirati, *Jan.(H.).*
iztîrjati, am, *vb. pf.* = izterjati.
iztìs, tísa, *m.* = iztisk, *Cig., Jan., nk.*
iztîsk, *m.* der Abdruck, das Exemplar (eines Druckwerkes), *DZ.*
iztîsek, ska, *m.* = iztisk, *Cig., Jan.*
iztískati, am, I. *vb. impf. ad* iztisniti; herausdrücken, auspressen, entpressen, *Cig., Jan.*; — II. *vb. pf.* zuende drucken, den Druck beenden: knjigo, vse knjige i., *nk.*

iztiskávati, am, *vb. impf.* = iztiskovati, herausdrücken.
iztiskâvec, vca, *m.* der Erpresser, *Cig.*
iztiskovânje, *n.* das Herausdrücken, *M.*
iztiskováti, ûjem, *vb. impf. ad* iztisniti.
iztísniti, tîsnem, *vb. pf.* mit einem Druck herausbringen, ausdrücken, entpressen; — herausdrängen, herausschieben.
iztíščati, ím, *vb. pf.* durch anhaltendes Drücken herausbringen, hinausdrücken, *Mur.*; — i. koga, verdrängen, *nk.*; — i. iz koga kaj, jemandem etwas abdrücken, *Cig.*
iztkáti, tkâm, tčèm, (tečèm, tkèm), *vb. pf.* fertigweben, ausweben.
iztlâček, čka, *m.* i. olja, kar se enkrat olja iztlači (izpreša), *Dict.*
iztlačeváti, ûjem, *vb. impf. ad* iztlačiti.
iztláčiti, tlâčim, *vb. pf.* durch Pressen, Drücken herausbringen, erpressen, auspressen; i. mošt iz sadja, *Pirc.*; — solze i., Thränen erzwingen, *C.*; težko i. kako besedo iz koga, *jvzhŠt.*; mit dem Treten (z. B. der Trauben) fertig werden: vse grozdje smo iztlačili.
iztlẹ́či, tółčem, *vb. pf.* = iztolči, *Cig.*
iztléti, tlím, *vb. pf.* zuende glimmen, verglimmen, *Cig.*
iztočàn, ána, *m.* der Bewohner des Orientes, *Zv.*; — prim. iztok 2)
iztǫ̑ček, *m.* nav. *pl.* iztočki, die Weinreste in den Fässern, *jvzhŠt.*
iztǫ́čen, čna, *adj.* 1) Ausfluss-: iztočni kot, der Ausflusswinkel, *Žnid.*; — 2) = vzhoden, *Jan.*; (hs.); — 3) iztočni greh = izvirni greh, die Erbsünde, *ogr.-C.*
iztočílen, łna, *adj.* Ausfluss-: iztočîlna cev, *Sen.(Fiz.).*
iztočílọ, *n.* das Ausflussrohr, *h. t.-Cig.(T.).*
iztóčiti, tǫ́čim, *vb. pf.* 1) vollends ausschenken; vino i. iz steklenice, iz soda; — entströmen machen: ta misel mi grobo solz iztoči, *C.*; kri komu i., jemanden entbluten, *Cig.*; — 2) ausdrechseln, *Cig.*
iztǫ̑čje, *n.* der Ausfluss, die Mündung, *C.*
iztǫ̑čnik, *m.* der Ostwind, *Z.*; — prim. vzhodnik.
iztogotíti se, *vb. pf.* sich ausärgern, seine Wuth ausschäumen lassen, *Cig.*
iztòk, tǫ́ka, *m.* 1) der Ausfluss, der Abfluss, *Cig., Jan., Cig.(T.), C.*; iztoki tvoje štirne, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; die Mündung eines Flusses, *Mur., Cig., Jan.*; i. Morave v Donavo, *Navr.(Kop. sp.)*; — die Emanation, *Cig., Jan.*; — 2) der Osten, *Cig., Jan., nk.*; (hs.).
iztółči, tółčem, *vb. pf.* herausklopfen, aushämmern; — erklopfen, *Cig.*
iztołkljáti, âm, *vb. pf.* durch leichtes Klopfen herausbringen, *C.*
iztołmačeváti, ûjem, *vb. impf. ad* iztolmačiti, *Trub.(Post.).*
iztołmáčiti, âčim, *vb. pf.* ausdeuten, verdolmetschen, *Cig.*; übersetzen, *C.*; v slovenski jezik i., *Dalm., Rec.*
1. **iztopíti**, ím, *vb. pf.* durch Schmelzen herausbringen, ausschmelzen, *Cig.*
2. **iztǫ́piti**, im, *vb. pf.* abstumpfen, *M.*

iztovoríti, im, *vb. pf.* entfrachten, *Cig.*; pogl. raztovoriti.

iztọ́žiti, tọ́žim, *vb. pf.* durch eine gerichtliche Klage erlangen, erreichen, einklagen, erklagen; i. dolg: tožil sem, pa nič nisem iztožil.

1. **iztrápiti**, trâpim, *vb. pf.* ausplagen, ausmartern, *Cig.*; abquälen, *C.*

2. **iztrápiti**, trâpim, *vb. pf.* i. komu glavo, um, den Kopf verrücken, *Cig.*; — prim. trap.

iztrátiti, im, *vb. pf.* = potratiti, vergeuden, *Z.*

iztȓcati, am, *vb. pf.* ausklopfen: i. posodo, da prah odleti, *C.*

iztrẹ̀b, trẹ́ba, *m.* 1) = iztreba 1), *Cig.*; — 2) *pl.* iztrebi, die Nachgeburt, *Cig.*, *Mik.*

iztrệba, *f.* 1) das Ausputzen, die Reinigung, *Mur.*, *C.*; — i. gozda, die Lichtung des Waldes, *C.*; — die Entleerung (zool.), *Cig.(T.)*, *C.*, — 2) die Nachgeburt, *Cig.*, *C.*

iztrệbek, bka, *m.* ein als untauglich ausgemerztes Ding, der Auswurf, *Mur.*, *Cig.*; — iztrebki, die Excremente, *Cig.(T.)*, *Bes.*

iztrẹbî, *f. pl.* = iztrebine, *Polj.*, *Tolm.*

iztrẹbílọ, *n.* 1) das Ausführungsorgan (zool.), *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*; — 2) die Nachgeburt, *C.*, *Vest.*

iztrẹbíne, *f. pl.* die Nachgeburt, *Cig.*, *Jan.*

iztrẹ́biti, im, *vb. pf.* 1) als untauglich ausmerzen, wegputzen; blato, glen i. iz jarka; — ausscheiden (zool.), *Cig.(T.)*; — eliminieren, *Cel.(Ar.)*; — ausrotten, vertilgen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) (durch Ausmerzung, Ausscheidung des Untauglichen) reinigen, putzen, i. drevje, zelje, solato; i. si zobe, sich die Zähne ausstochern; i. gozd, einen Wald durchlichten, *Cig.*; črešnje so se zelo iztrebile, t. j. mnogo jih je, preden so dozorele, popadalo z drevesa; — i. jarek, einen Graben ausräumen, ausputzen; — i. zaklano žival, ausweiden; — i. želodec, den Magen reinigen; — i. se, den Mastdarm entleeren; i. se, sich der Nachgeburt entledigen; — iztrebi se od tod! packe dich fort! *Cig.*

iztrẹ́bljanje, *n.* 1) das Ausmerzen, das Vertilgen, *Cig.*; — 2) das Reinigen, das Putzen, *Mur.*

iztrẹ́bljati, am, *vb. impf. ad* iztrebiti; = iztrebljevati, *Mur.*, *Cig.*

iztrebljevânje, *n.* 1) das Ausmerzen; — die Elimination (math.), *Cig.(T.)*; — 2) das Ausputzen.

iztrebljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* iztrebiti.

iztrệbnik, *m.* der Ausrotter, *Cig.*

iztrẹbúšiti, ûšim, *vb. pf.* = iztrebiti, ausweiden, *Cig.*, *C.*

iztrépati, trẹ́pljem, trepáti, pâm, *vb. pf.* 1) durch Schlagen, Schwingen herausbringen, ausschwingen: i. otre iz lanu, *Cig.*; — 2) ausschwingen: i. perilo, *Cig.*; i. štrene, *Gor.*, *Dol.*

iztrepetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. pf.* 1) i. iz-, entbeben, *Cig.*; — 2) aufhören zu beben, *Z.*

iztrẹ́sati, am, *vb. impf. ad* iztresti; herausschütteln, ausbeuteln, *Cig.*, *C.*

iztrẹ́skati se, trẹ́skam se, *vb. pf.* aufhören einzuschlagen: iztreskalo je, *Z.*; oblaki so se iztreskali, die Wolken haben sich entladen, *Cig.*

iztrẹ́sti, trẹ́sem, *vb. pf.* ausbeuteln, ausschütteln; i. kaj iz vreče; — otroci in stari ljudje kmalu jok iztresejo, *Jan.(Slovn.)*; — i. jezo, seinen Zorn ausschütten, sich ausärgern, *Cig.*

iztresováti, ûjem, *vb. impf. ad* iztresti; = iztresati.

iztrẹ́ti, tárem, (térem), trèm, *vb. pf.* 1) durch Reiben herausbringen: i. blato iz obleke, *Cig.*; — 2) fertig brecheln.

iztrẹ́zev, zva, *adj.* = trezev, *jvzhŠt.*; (streziv, *Meg.-Mik.*).

iztrẹ́zljiv, *adj.* = trezen, *Mur.*

iztrẹ́zniti, im, *vb. pf.* vom Rausche befreien, nüchtern machen, ernüchtern; — i. se, nüchtern werden.

iztrẹ́znjenje, *n.* die Ernüchterung, *Jurč.*

iztrẹ́zvati, am, *vb. pf.* = iztrezniti, nüchtern machen, i. se, nüchtern werden, *Dol.*

iztrẹ́zviti, im, *vb. pf.* = iztrezniti, *Cig.*, *M.*; mož se iztrezvi, sramuje se, *Cv.*

iztŕgati, tȓgam, *vb. pf.* (her)ausreißen, entreißen; palico komu iz rok i.; — i. se, sich entreißen, entwinden, *Cig.*

1. **iztrgováti**, ûjem, *vb. impf. ad* iztrgati, *Cig.*

2. **iztrgováti**, ûjem, *vb. pf.* aufhören Handelsgeschäfte zu treiben; — i. se, sich bei den Handelsgeschäften ruinieren, *SlN.*

iztŕkati, tȓkam, *vb. pf.* 1) durch Klopfen herausbringen, erklopfen, *Cig.*; med iz satovja i., *Z.*; — 2) ausklopfen: pipico i. ob nohet, *Jurč.*

iztrkljáti, âm, *vb. pf.* durch leichtes Klopfen herausbringen, ausklopfen, *Cig.*

iztrkováti, ûjem, *vb. impf. ad* iztrkati, *Cig.*

iztrobẹ́ntati, am, *vb. pf.* = raztrobentati, ausposaunen, *Mur.*, *Cig.*

iztrọ́biti, im, *vb. pf.* 1) = nehati trobiti; — 2) = raztrobiti, ausposaunen, *Cig.*

iztrohnẹ́ti, ím, *vb. pf.* vermodern, verwesen, *Cig.(T.)*; — prim. strohneti.

iztrohnẹ́vati, am, *vb. impf. ad* iztrohneti: S telesom v prahu iztrohnevam, *Levst.(Zb. sp.)*.

iztrộmbati, am, *vb. pf.* auspumpen, *Cig.*

iztrọ́siti, trọ́sim, *vb. pf.* ausstreuen, ausschütteln, verstreuen; zrnje se je iz klasov iztrosilo.

iztrộšek, ška, *m.* *C.*, pogl. strošek.

iztrošíti, ím, *vb. pf.* 1) aufbrauchen, verausgaben; — i. se, sich verausgaben, *SlN.*; modre izreke so se iztrošile, haben sich abgenützt, sind veraltet, *SlN.*; — 2) i. se, verwittern: kamen se je iztrošil, *Erj.(Min.)*.

iztrpẹ́ti, ím, *vb. pf.* ausdulden, ausdauern, *Cig.*

iztrpínčiti, inčim, *vb. pf.* 1) durch Quälen erlangen, erquälen: i. kaj iz koga, *Cig.*; — 2) ausquälen, ausmartern: i. koga, *Cig.*, *M.*

iztrúpiti, im, *vb. pf.* = razbiti, obrabiti; črevlje i., *Krn (Erj. Torb.)*.

iztrúditi, im, *vb. pf.* abmatten, ermüden, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; i. se, sich zerplagen, z delom se i., sich abarbeiten, *Cig.*

iztȓžek, žka, *m.* das erlöste Geld, der Erlös, *C.*, *Z.*; prodajali so svoja zemljišča in iztržek apostolom nosili, *Cv.*

iztržílọ, *n.* der Erlös, *Levst.(Pril.)*.

iztŕžiti, tȓžim, *vb. pf.* Geld für die verkaufte Ware bekommen, lösen; dvajset gọldinarjev je iz-

tržil; veliko je iztržil, er hat ein gutes Geschäft gemacht; — (die Ware) anbringen: vse sem iztržil.
iztúhtati, am, *vb. pf.* ergrübeln, ausklügeln, aussinnen.
iztulhati, am, *vb. pf.* aushöhlen, *V.-Cig.*
iztúliti, im, *vb. pf.* ausheulen; — i. se, sich ausheulen, *Cig.*
iztúrjati se, am se, *vb. pf.* ausrammeln, *Z.*
iztútati se, am se, *vb. pf.* ausschmollen, *Cig.*
izubǫ́žati, bǫ̑žam, *vb. pf.* in seiner Armut ersübrigen: to je vse, kar sem mogel i., (zbožati) *Z.*
izučávati, am, *vb. impf.* = izučevati, *nk.*
izûčba, *f.* die Ausbildung, *Cig.*; vojaška i., das militärische Exercieren, *C.*
izûčen, čna, *adj.* das Auslernen betreffend; izučno pismo, der Lehrbrief, *Cig., Jan.*
izučevânje, *n.* das Ausbilden: na vojaško i. poklicati, zur militärischen Ausbildung einberufen, *DZ.*
izučeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izučiti; abrichten, ausbilden.
izučîtev, tve, *f.* die Ausbildung, *C.*; — die Erlernung, *Cig.*
izučíti, ím, *vb. pf.* 1) auslehren, abrichten, ausbilden: — i. se, auslernen, ausstudieren, sich ausbilden; i. se za duhovnika, *LjZv.*; izučen,' einer der (z. B. ein Handwerk) ausgelernt hat: i. mizar, kovač; — 2) witzigen; izučilo me je, ich bin gewitzigt worden, *C.*; — i. se, klug werden, *Cig.*
izuháti, âm, *vb. pf.* bei den Ohren nehmen: i. koga, *Cig., Dol., Gor.*
izûk, *m.* die Ausbildung, *DZ.*
izûka, *f.* = izuk, *C.*
izûm, *m.* = izumek, *Raič(Let.), Bes.*
izûmek, mka, *m.* die Erfindung, *Cig.(T.), Vrt.*
izuméti, ẹ̑jem, ẹ̑m, *vb. pf.* erfinden, *Cig.(T.), Vrt.*; vse to so izumeli brez tolicih troškov, *Levst.(Močv.).*
izumílǫ, *n.* = izumek, *Vrt.*
izumîtelj, *m.* der Erfinder, *nk.*
izúmiti, im, *vb. pf.* 1) = izumeti, ersinnen, erfinden, *Jarn., Cig., Jan., C., nk.*; i. teorijo, *Žnid.*; izmišljeni a ne še izumljeni „modrijanski kamen“, *Navr.(Let.)*; — 2) i. si kaj, sich etwas erklären, es einsehen, *C.*; — 3) verwirrt machen, *M., C.*; i. se, verwirrt werden, den Verstand verlieren, *Cig., C.*; (stsl.).
izúmljati, am, *vb. impf. ad* izumiti, *Jarn.*
izumljìv, íva, *adj.* 1) erfinderisch, *Cig.(T.)*; izumljive glavice, *LjZv.*; — 2) = izumen, *Cig., Jan.*
izumljívost, *f.* erfinderischer Sinn: bogata i., *LjZv.*
izûmnik, *m.* der Erfinder, *nk.*
izumréti, mrèm, (mŕjem), *vb. pf.* aussterben, *Jan., Cig.(T.)*; — hs.
izúna, *adv.* = izunaj, *C.*
izúnaj, *adv.* = zunaj, *Mik.*
izûpati, am, *vb. pf.* auf Credit ausleihen, *M.*
izúrčiti, im, *vb. pf.* behexen: i. koga (n. pr. z očmi), *Pjk.(Črt.), Gor.*; — nam. izuročiti; prim. urok.
izúriti, ûrim, *vb. pf.* geübt machen, einüben, ausbilden: i. koga v čem, *Cig., Jan., nk.*; i. telo, den Körper ausbilden, *Cig.*; i. um, den Verstand üben, ausbilden, *Cig.*; i. se, sich einüben, sich einschießen, sich ausbilden, *Cig., Jan., nk.*
izûrjenec, nca, *m.* der Geübte, *Raič(Let.).*
izûrjenost, *f.* die Geübtheit, die Gewandtheit, die Geschicklichkeit, *Cig., Jan., nk.*
izuročiti, im, *vb. pf.* pogl. izurčiti.
izûst, *adv.* na izust, auswendig, aus dem Gedächtnis: na i. znati, *Vrt.*; na i. učiti se, *Kres*; — (tudi: aus dem Stegreif, *Zv.*).
izûstek, stka, *m.* der Ausspruch, die Aeußerung, *C.*
izûsten, tna, *adj.* = usten, mündlich: izusten prevod, mündliche Uebersetzung, *DZ.*; izustna preskušnja, mündliche Prüfung, *DZ.*; izusten govor, freier Vortrag, *Cig.(T.).*
izustílǫ, *n.* der Ausspruch, die Aeußerung, *Cig.(T.), C., DZ.*; zameril sem se mu s tem izustilom, *Zv.*
izústiti, im, *vb. pf.* aussprechen, *Cig., C.*; ni mogel besede izustiti, er konnte kein Wort vorbringen, *Cig.*; hvalo i. komu, den Dank aussprechen, *Levst.(Močv.).*
izúti, ûjem, *vb. pf.* (die Fußbekleidung) ausziehen: i. koga, i. komu črevlje, *Meg., Trub., Jarn., Mur., nk.*; — govori se pogostoma: zuti; prim. sezuti.
izuvák, *m.* der Stiefelknecht, *Danj.-Mik.*
izuvâlnik, *m.* der Stiefelknecht, *Levst.(Zb. sp.).*
izúvanje, *n.* das Ausziehen der Fußbekleidung.
izúvati, am, *vb. impf. ad* izuti; (die Fußbekleidung) ausziehen; i. črevlje; Paže izuva grofa starega, *Npes.-K.*
izvábiti, im, *vb. pf.* heraus-, hervorlocken, entlocken; i. koga od doma; i. komu solze; i. denar iz koga, *Cig.*
izvábljati, am, *vb. impf. ad* izvabiti; entlocken; strunam glasove i., *C.*
izvabljeváti, ûjem, *vb. impf.* = izvabljati, *Zora.*
izváditi, vâdim, *vb. pf.* einüben, (zv-) *Šol.*; na gonjo i. psa, (zv-) *Cig.*
izvadljáti, âm, *vb. pf.* = izsrečkati, *C.*
izvâgati, am, *vb. pf.* auswägen, abwägen.
izvâja, *f.* 1) die etymologische Ableitung; ta i. in razlaga stoji na preslabih nogah, *Navr.(Let.)*; — 2) die Durchführung, *Cig.(T.).*
izvajáč, *m.* der Funkenzieher, *Sen.(Fiz.).*
izvâjanje, *n.* 1) die etymologische Ableitung: i. besed, *nk.*; — die Folgerung, *Cig.(T.)*; — 2) die Durchführung, *Cig.(T.).*
izvâjati, am, *vb. impf. ad* izvesti, izvoditi; 1) (her)ausführen, *Cig.*; — etymologisch ableiten, *nk.*; deducieren, folgern, *Cig.(T.), nk.*; i. pravico, ein Recht ableiten, *DZ.*; i. kaj iz teorije, *Žnid.*; — 2) ausführen, durchführen, executieren, *Cig.(T.).*
izvȃl, vála, *m.* der Vorfall: i. očesa, der Augenvorfall, *Cig.*
izvalíti, ím, *vb. pf.* 1) herauswälzen; sod iz kleti i.; i. se, sich wälzend hervorkommen; čreva so se mu izvalila, die Gedärme drangen

ihm hervor, *Cig.*; — 2) ausbrüten; i. se, ausgebrütet werden, (aus dem Ei) auskriechen; koklja je piščance izvalila; piščanci so se izvalili.

izváljati, am, *vb. pf.* 1) herauswälzen; i. sod iz kleti; — 2) auswalken; i. sukno, *Cig.*; — perilo i., abrollen, *Cig.*; — = razvaljati: i. testo.

izvalję́nček, čka, *m. dem.* izvaljenec, *C.*

izvalję́nec, nca, *m.* der eben ausgebrütete Vogel: 'Zvaljence neleteče Mi starci pitat hod'jo, *Vod.(Pes.)*.

izvaljûckati, am, *vb. pf.* herauswälzen, *Cig.*

izvârek, rka, *m.* 1) die Eisenschlacke (bei den Schmieden), *Guts.*, *Jarn.*, *C.*; — 2) der Absud, *C.*: der Extract, *Jan.*

izvarína, *f.* = izvarek 2), *Vrt.*

izvaríti, ím, *vb. pf.* 1) durch Schweißen reinigen, ausschweißen: i. železo, *Cig.*; — 2) fertig kochen, auskochen, *Cig.*, *Jan.*; (hs.).

izvárjati, am, *vb. impf. ad* izvariti; 1) ausschweißen, *Cig.*; — 2) auskochen, *Cig.*, *Jan.*

izvâža, *f.* = izvažanje, *Cig.*

izvâžanje, *n.* das Herausführen, die Ausfuhr: i. blaga, die Warenausfuhr, *nk.*

izvâžati, am, *vb. impf. ad* izpeljati, izvoziti; herausführen, ausführen, exportieren, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.-M.*, *nk.*

izvę̂da, *f.* = 1. izvedba: po izvedi zadržka, *C.*

izvedáč, *m.* der Spion, *C.*, *Let.*

izvę́dati, am, *vb. impf.* auskundschaften, zu ermitteln suchen, *Jan.*, *Habd.-Mik.*

izvę́dav, *adj.* = zvedav, *Cig.(T.)*, *ogr.-C.*, *SlN.*

izvedâva, *f.* die Nachforschung, *C.*

izvę́davec, vca, *m.* der Kundschafter, der Nachforscher, der Spion, *Dict.*, *C.*, *Valj.(Rad)*.

1\. **izvę̂dba**, *f.* die Ermittelung, *Jan.*, *Nov.*; — prim. izvedeti.

2\. **izvêdba**, *f.* die Durchführung, *Jan.*, *DZ.*; — prim. izvesti.

izvę́dčen, dčna, *adj.* neugierig, *Cig.(T.)*; — pogl. zvedčen.

izvę̂dek, dka, *m.* die Ermittelung, *C.*

1\. **izvę́den**, dna, *adj.* = izveden, erfahren, *Mur.*; pogl. izveden pod: izvedeti 2).

2\. **izvéden**, dna, *adj.* 1) durchführbar, *Jan.(H.)*; — 2) leicht anzubringen: to blago ni izvedno, *V.-Cig.*; pogl. 2. zveden.

izvę́denec, nca, *m.* der Sachkundige, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — prim. izvedeti 2).

izvedénje, *n.* die Durchführung, *Cig.(T.)*.

1\. **izvę́denka**, *f.* die Sachkundige, *Cig.*, *nk.*

2\. **izvedę́nka**, *f.* ein abgeleitetes Wort, *DSv.*

izvę́denost, *f.* die Erfahrenheit, die Sachkenntnis, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

izvę́dęti, vę́m, *vb. pf.* 1) in Erfahrung bringen, auskundschaften, *Mur.*, *Jan.*; prim. zvedeti; — 2) i. se, sich zurecht finden, *Cig.*, *Jan.*; ništer se ne izve, kje je, *Trub.*; odpeljani golob se nič več ne izve, *Ravn.*; i. se v kaj, sich in etwas hineinfinden, *Cig.*; da se bomo bolj izvedeli v veliko in lepo prigodbo, *Ravn.*; — izveden, der sich auskennt, erfahren, sachverständig; izveden možje.

izvędljiv, íva, *adj.* forschbegierig, *Jan.*, *C.*; — prim. zvedljiv.

izvedljìv, íva, *adj.* *Jan.*, pogl. izveden 1).

izvędljívost, *f.* die Forschbegierde, *Jan.*

1\. **izvę́dnost**, *f.* die Erfahrenheit, (zv-) *Mur.*, *C.*; izvednost (zved-) tega gospodarnika posnemajmo, *Ravn.*; pogl. izvedenost.

2\. **izvédnost**, *f.* 1) die Deducierbarkeit, *Cig.(T.)*; — 2) die Gangbarkeit (der Ware), *V.-Cig.*

izvędovânje, *n.* das Forschen, *Cig.*

izvędováti, ûjem, *vb. impf. ad* izvedeti 1); forschen, nachforschen, zu erfahren suchen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) i. se, sich zurechtfinden, *Jan.*

izvędovâvec, vca, *m.* der Nachforscher, *Cig.*

izvędovâvka, *f.* die Nachforscherin, *Cig.*

izvedríti, ím, *vb. pf.* = razvedriti, aufheitern, i. se, sich aufheitern.

izvégati, am, *vb. pf.* vegasto storiti, schief machen, *Mur.*

izvę̂jati, jam, jem, *vb. pf.* mit der Wurfschaufel von der Spreu reinigen, ausschwingen; i. pšenico, rž, ječmen; — izvejan, durchtrieben, pfiffig, *ogr.-M.*, *C.*

izvę́kati se, am se, *vb. pf.* sich ausweinen, sich abschreien, *Jarn.*, *Cig.*

izvę̂kšema, *adv.* = iz večega, zum größeren Theile, *C.*

izvelîčati, am, *vb. pf.* pogl. zveličati.

izvèn, *praep. c. gen.* außer, *Z.*, *nk.*; — prim. hs. izvan in pogl. izvun.

izvendržáven, vna, *adj.* exterritorial, *Jan.(H.)*.

izvenrę́den, dna, *adj.* außerordentlich, *nk.*

izvenuráden, dna, *adj.* außerämtlich, *DZkr.*

izvę́riti se, vę́rim se, *vb. pf.* seinem Glauben untreu werden, *Cig.*

izvę̂sek, ska, *m.* = izveska, *Jan.(H.)*; — hs.

izvésen, sna, *adj.* izvesna pola, der Aushängebogen, *Cig.*, *Jan.*

izvésiti, vę̂sim, *vb. pf.* aushängen, *Cig.*, *Jan.*; — hs.

izvę̂ska, *f.* das Aushängeschild, *Cig.*

izvę̂st, *adj.* = zvest, *Vod.(Pes.)*, *Levst.(Zb. sp.)*, *Erj.(Min.)*; — prim. stsl. izvěstъ, certus, firmus.

izvésten, stna, *adj.* gewiss, *Cig.(T.)*; bestimmt: izvestna dalja, *Žnid.*, *DZ.*; — izvestno, zuversichtlich, gewiss, *Vrt.*, *DZ.*; zdaj vemo izvestno, *Navr.(Let.)*; — stsl.

izvésti, védem, *vb. pf.* 1) anbringen, absetzen: blago i., *Cig.*, *Jurč.*; pogl. zvesti; — 2) ableiten, derivieren, *Cig.(T.)*, *nk.*; — deducieren, folgern, *Cig.(T.)*; — 3) ausführen, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*: durchführen (z. B. ein Bild), *Cig.(T.)*; executieren, vortragen (z. B. ein Tonstück), *Cig.(T.)*; — 4) gelingen, *St.-M.*; ni mu izvedlo, *Svet.(Rok.)*; tudi: i. se, *C.*

izvę́sti, vę́zem, *vb. pf.* mit Stickerei verzieren, sticken, *Cig.*; izvezen, gestickt, *nk.*; — hs.

izvęstíti, ím, *vb. pf.* benachrichtigen, *nk.*; — rus.

izvę̂stje, *n.* der Bericht, die Nachricht, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; — rus.

izvę́stnost, *f.* die Gewissheit, die Bestimmtheit, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*; — stsl.

izvęstóba, *f.* = zvestoba, *Levst.(LjZv.)*.

izvę̂ščina, *f.* = zveščina, *Krelj.*

izvešéti, ím, *vb. pf.* = izvešiti se, *Blc.-C.*
izvéšiti se, im se, *vb. pf.* durch das Spundloch (veha) verdampfen, verrauchen (o vinu), *Cig.*, *C.*, *M.*; schal werden, *Cig.(T.)*; vino se izveši, ako dolgo stoji v nezaprti posodi, ter izgubi moč in okus, „izvešeno" vino, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *Kras*; vinski cvet se v plitvi, odprti posodici izveši, to je izpuhti, *Vrtov.(Km. k.)*; — zelje se je izvešilo, hat die Säure verloren, *Cig.*; -- izvęšíti se, *Dict.*
izvéti, vęjem, *vb. pf.* = izvejati: vse žito je izveto, *Cig.*
izvêtrati, am, *vb. pf.* auslüften, *M.*
izvetréti, ím, *vb. pf.* 1) durch Zutritt der Luft verrauchen (von Spirituosen), *Cig.*, *C.*, *Cig.(T.)*; izvetrelo vino, *C.*; — 2) verwittern *Cig.(T.)*; (rus.).
izvétriti, im, *vb. pf.* 1) der Einwirkung der Luft aussetzen, auslüften, *Cig.*, *Jan.*; — i. se = izvetreti 1), verrauchen, *C.*; drožje so se izvetrile, *Mariborska ok.*; — 2) i. se, = izvetreti 2), verwittern, *Cig.*
izvetrnéti, ím, *vb. pf.* = izkaditi se, izgubiti moč: vino, žganje izvetrni, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*.
izvetrováti, ûjem, *vb. impf. ad* izvetrati, izvetriti; auslüften, *Z.*
izvêžbati, am, *vb. pf.* = izuriti, einüben, *nk.*; — hs.
izveževáti se, ûjem se, *vb. impf. ad* izvežiti se; — svet se izvežuje, wird schief, verkehrt, *Jurč.*
izvežíti se, ím se, *vb. pf.* sich werfen: deska se je izvežila, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
izvîcati se, am se, *vb. pf.* die Reinigung im Fegefeuer bestehen, *Cig.*
izvid, vída, *m.* der Augenschein, der Befund, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — prim. hs. izvidjeti, in Augenschein nehmen.
izvídeti, vîdim, *vb. pf.* in Augenschein nehmen, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — hs.
izvîdoma, *adv.* vom Sehen aus: izvidoma ga poznam, *C.*; — scheinbar, *C.*
izvihráti, âm, *vb. pf.* 1) herausstürmen, *Z.*; herausflattern, *Cig.*; — 2) i. se, vertoben, *Cig.*; — 3) = zvihrati, verbiegen, verkrümmen, *nk.*; i. podkovo, *nk.*; i. satje, *Levst.(Beč.)*.
izvijáč, *m.* der Kugelzieher, *Jan.(H.)*.
izvíjanje, *n.* das Entwinden, *Cig.(T.)*.
izvíjati, am, *vb. impf. ad* izviti; (her)auswinden, ausdrehen, entwinden; — i. se komu, čemu, sich loszumachen suchen, *Cig.*; — i. se, sich ausreden, *C.*; Ausflüchte suchen, *Z.*
izvîn, *m.* 1) die Verrenkung, *Dict.*, *Cig.*, *Valj.(Rad)*, *Štrek.*; — 2) der Seidelbast (daphne mezereum), ker se izvinjenje z lubom tega grma celi, *na Otlici-Erj.(Torb.)*; — die Lysimachie (lysimachia sp.), *Avber (Kras)-Erj.(Torb.)*; — die Waldminze (mentha silvestris), *Ip.*
izvînek, nka, *m.* 1) die Verrenkung, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Beinwell (symphytum), *C.*; — 3) die Ausflucht, die Ausrede, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; izvinkov iskati, *Cig.*

izviníčiti se, îčim se, *vb. pf.* verwildern (o vinski trti), *Cig.*, *C.*; — prim. vinika.
izvíniti, vînem, *vb. pf.* verrenken, verstauchen; i. si roko, nogo.
izvínjenje, *n.* die Verrenkung, *Cig.*
izvîr, *m.* die Quelle; *pren.* der Ursprung, der Grund; die Herkunft, die Provenienz (einer Ware), *Cig.(T.)*, *DZ.*; — zgodovinski izvir, die Geschichtsquelle, *Cig.(T.)*.
izviračina, *f.* die Quelle, *C.*
izviralíšče, *n.* der Ursprungsort, die Quelle, *Guts.*, *Mur.*, *C.*, *ogr.-C.*; — der Quellgrund, *Cig.*
izviráło, *n.* die Quelle, *Ben.-Mik.*
izvîranje, *n.* das Hervorquellen; — die Abstammung, *Cig.*
izvirânjek, njka, *m.* die Quelle, *Guts.*, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
izvîrati, am, *vb. impf. ad* izvreti; hervorquellen, entspringen; Sava izvira pod Triglavom; — herkommen, abstammen, *Mur.*, *Cig.*; i. iz česa, herrühren, seinen Grund in etwas haben; iz tega izvira, die Folge davon ist, *Jan.*, *nk.*; iz uma izvirajoč, a priori, iz izkušnje izvirajoč, a posteriori (phil.), *Cig.(T.)*.
izvîrati se, am se, *vb. impf.* sich hin und her drehen, sich krümmen: otrok se izvira, dreht und wendet sich unruhig hin und her, *Erj.(Torb., Let. 1880. 203.)*; komedijanti se izvirajo na konjih in po vrveh, *LjZv.*; v stare čase so se znali gospoda preizvrstno kratkočasiti, izvirati in ščepiriti, *LjZv.*; tudi: sich unanständig recken, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*
izvîrček, čka, *m. dem.* izvirek; das Quellchen.
izvîrčina, *f.* 1) das Quellenwasser, *C.*; — 2) der Ort der Quelle, *C.*
izvîrčnica, *f.* das Quellenwasser, *C.*
izvîrek, rka, *m.* die Quelle; *pren.* i. milosti, der Gnadenquell, *Cig.*; der Ursprung, die Ursache, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
izvíren, rna, *adj.* ursprünglich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; izvirna moč, die Grundkraft, *Cig.*; izvirni greh, die Erbsünde (v cerkvenem jeziku); izvirno število, die Primzahl, *Cig.*; — originell, Original-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; izvirno pisanje, izvirna podoba, izvirno delo, das Original, *Cig.*, *nk.*
izviríšče, *n.* der Ursprungsort, *DZ.*, *Jes.*
izvîrnica, *f.* die Quelle (eine Schrift), *Raič (Let.)*; — das Original, *Zora*.
izvîrnik, *m.* die Quelle (fig.), *C.*; — das Original, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*
izvírnost, *f.* die Ursprünglichkeit, die Originalität, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
izviróvščina, *f.* das Quellwasser, *C.*; tam, kjer je lintver, je največ izvirovščine, *Npr.-Kres.*
izvîtek, tka, *m.* die Krümmung: na izvitke jadriti, lavieren, *Cig.*, *DZ.*; — hs.
izvíti, víjem, *vb. pf.* 1) herauswinden, entwinden; i. komu kaj iz rok; i. se, sich entwinden: i. se komu iz naročja, *Cig.*; — mit Anstrengung, List u. dgl. etwas erlangen: z lažjo i. kaj iz koga, erlügen, *Cig.*; i. jo, etwas mit List durchführen, *Cig.*, *Jan.*;

— i. se, sich aus einer Verlegenheit herausarbeiten; — 2) = izviniti: i. si roko; — 3) i. perilo = izžeti, auswinden, *Cig.*

izvîžati, am, *vb. pf.* po nem. erweisen.

izvlačilišče, *n.* der Ausstreifplatz (za ladje), *DZ.*

izvláčiti, im, *vb. pf.* 1) durch wiederholtes Schleppen herausbringen, hervorschleppen, *Cig.*; vso vrhovino sem izvlačil iz hoste, alles Abholz habe ich aus dem Walde geschleppt, *jvzhŠt.*; — 2) aufeggen, auseggen, *Cig.*

izvlâsti, *adv.* besonders, vorzüglich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — prim. izlasti, zlasti.

izvlâk, *m.* = izvlečba, *Cig.*

izvlẹ̑čba, *f.* die Handlung des Ausziehens, der Auszug, *Cig.*

izvlẹ̑ček, čka, *m.* der Auszug, der Extract, *C.*; — prim. izleček.

izvlẹ́či, vlẹ́čem, *vb. pf.* heraus-, hervorziehen; i. koga iz vode, i. kaj izpod postelje; — auspumpen, *Cig.*; — entziehen (= aussüßen): i. sol, *Cig.*

izvlẹčína, *f.* der Extractivstoff, *C.*

izvlẹ̑ka, *f.* das Herausziehen, *C.*

izvlẹkávati, am, *vb. impf. ad* izvleči, *nk.*

izvlẹ́kovati, ujem, *vb. impf. ad* izvleči: i. koga izpod prahu, *Ravn.*

izvòd, vǫ́da, *m.* 1) die Ableitung: die Derivation (math.), *Cig.(T.)*; die Deduction, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; die Folgerung, der Schluss, der Schlusssatz, *Cig.(T.)*; duša stvarja iz sodov izvode, *Žnid.*; i. iz verjetnosti, der Wahrscheinlichkeitsschluss, *Cig.(T.)*; — 2) die Ausführung, die Durchführung, *Cig.(T.)*; i. namenjene uredbe, *DZ.*; — 3) das Product, *V.-Cig.*, *C.*; ein Kunstproduct, *Cig.(T.)*; — das Exemplar, *nk.*; v dvojnem izvodu, in duplo, *Levst.(Nauk)*.

izvǫ̑dek, dka, *m.* = izvod, die Folgerung, der Folgesatz, *Cig.(T.)*, *C.*

izvǫ́den, dna, *adj.* Deductions-, *Cig.(T.)*.

izvóditi, vǫ́dim, *vb. pf.* 1) führend, leitend herausbringen, ausführen, *Mur.*, *Cig.*; starka je mlade izvodila, *Z.*; rod svoj i., *Str.*; — 2) folgern, deducieren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*

izvǫ̑hati, am, *vb. pf.* durch Riechen herausfinden, auswittern; ausschnüffeln.

izvojeváti, ûjem, *vb. pf.* (durch Krieg) erkämpfen, *C.*; i. si kaj, *Let.*

izvojskováti, ûjem, *vb. pf.* (durch Krieg) erkämpfen, *Cig.*

izvolitev, tve, *f.* die Erwählung, die Wahl, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; i. sprejeti, die Wahl annehmen, *nk.*

izvóliti, vǫ́lim, *vb. pf.* 1) eine Wahl treffen, wählen, erwählen; izvoli si eno ali drugo, kesal se boš; i. koga za poslanca; — 2) izvolite! belieben Sie! *Cig.*, *nk.*; (rus.).

izvǫ̑lja, *f.* die Auswahl, *Jan.*; na izvoljo dati, die Wahl lassen, *Meg.*, *Dict.*, *DZ.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *BlKr.*; vsacemu odborniku je na izvolji, jedem Ausschussmitgliede steht es frei, *Levst.(Nauk)*; das Ermessen: naj bo po vaši izvolji, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

izvoljávanje, *n.* das Wählen (von politischen Wahlen), *vzhŠt.*

izvoljávati, am, *vb. impf.* = izvoljevati, *C.*

izvǫ́ljenec, nca, *m.* der Auserwählte, der Gewählte, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; kako tedaj Bog svojih izvoljencev ne bo rešil! *Ravn.*

izvǫ́ljenka, *f.* die Auserwählte, *Cig.*, *Jan.*, *Zora*; obiskovati svojo izvoljenko, *Jurč.*

izvoljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izvoliti.

izvoljiv, íva, *adj.* wählbar, *Cig.*, *Jan.*

izvoljívost, *adj.* die Wählbarkeit, *Cig.*

izvonjáti se, âm se, *vb. pf.* verduften, *Cig.*

izvòr, vǫ́ra, *m.* = izvir, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — stsl., hs.

izvǫ́ren, rna, *adj.* = izviren, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

izvǫ̑rnik, *m.* = izvirnik, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Navr.(Kop. sp.)*.

izvǫ́rnost, *f.* = izvirnost, *Cig.(T.)*, *nk.*

izvǫ́ščiti, im, *vb. pf.* durch Wünschen bekommen, erwünschen, *Cig.*

izvǫ̑tlek, tleka (tlka), *m.* die Aushöhlung, hohler Ausschnitt, *Cig.*

izvotlína, *f.* die Aushöhlung, *ogr.-C.*

izvotlíti, ím, *vb. pf.* aushöhlen, durchhöhlen.

izvòz, vǫ́za, *m.* die Ausfuhr, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

izvozarína, *f.* = izvoznina, der Ausfuhrzoll, *DZ.*

izvǫ́zen, zna, *adj.* Ausfuhr-, *Cig.*, *Jan.*; izvǫ̑zno blago, die Ausfuhrware, *Cig.*; izvozni col, der Ausfuhrzoll, *Cig.*, *DZ.*; izvozna trgovina (kupčija), der Ausfuhrhandel, *Cig.(T.)*, *Rut.(Zg. Tolm.)*.

izvóziti, vǫ́zim, *vb. pf.* 1) durch Fahren (Fuhren) heraus-, fortschaffen, herausführen; pred dežjem i. seno pod streho; ves gnoj i. na njivo; veliko blaga i. čez mejo; — 2) durch Fahren verderben, ausfahren; izvožena cesta; — 3) i. se, z vožnjo premoženje zapraviti: z dvema konjema se je nekdaj vozil, ali izvozil se je, *Polj.*

izvoznína, *f.* 1) der Ausfuhrzoll, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*, *nk.*; — 2) = izvozno blago, *Jan.*

izvǫ̑žnja, *f.* die Ausfuhr, *Cig.*, *Jan.*; prepoved izvožnje, *DZ.*

izvpíti se, vpȋjem se, *vb. pf.* sich beim Schreien erschöpfen, seine Stimme ausschreien, *Cig.*

izvprášati, am, *vb. pf.* erfragen, erforschen, *Meg.*; njega velikost se ne more i., („izuprašati) *Trub.(Psal.)*; on dela velike reči, katere se ne mogo i., („izvprašati“) *Dalm.*

izvpraševáti, ûjem, *vb. impf. ad* izvprašati; ausfragen, zu erforschen suchen, *Trub.*, *Dalm.*, *Schönl.*

izvráčanje, *n.* das Umwerfen (z. B. der Wägen): — i. postave, prava, die Rechtsverdrehung, *Cig.*

izvráčati, am, *vb. impf. ad* izvrniti; umstoßen, umwerfen; vozove i.; kozarce i., wacker zechen, *Npes.-Cig.*; i. črevlje, die Schuhe krumm treten; i. se, umfallen, überschlagen, sich überstürzen; — pravo i., das Recht verdrehen, *Cig.*; besede i., *Cig.(T.)*; na hudo i., zum Bösen kehren, *Slom.-C.*; krivdo na koga i., die Schuld auf jemanden wälzen, werfen, *Cig.*,

Jan.; le na Boga i. čast, nur Gott die Ehre geben, *Ravn.*

izvračâvka, *f.* der Auswärtsdreher (eine Muskel), *Erj. (Som.)*.

izvráčiti, im, *vb. pf.* auscurieren, heilen: i. bolezen, bolnika, *Cig.*, *vzhŠt.*; i. se, sich auscurieren, *jvzhŠt.*

izvrâg, *m.* das Auswerfen, *C.*; der Auswurf (z. B. eines feuerspeienden Berges), *C.*, *Vrt.*; — stsl.

izvrẹ́či, vȓžem, *vb. pf.* 1) hinauswerfen; denarja iz mošnje si i., *C.*; — i. se, ausschlagen: mozol se mi je izvrgel, *ogr.-C.*; — 2) als untauglich verwerfen, ausstoßen: i. sodnika, pričo, *Cig.*; mene so izvrgli = nečejo me imeti v svoji družbi, *jvzhŠt.*; — i. komu kaj, jemandem etwas bemängeln, ausstellen, *Cig.*, *C.*; — 3) fehlgebären, abortieren (v. Thieren), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Lašče-Levst.(M.)*, *jvzhŠt.*; kobila, krava, ovca je izvrgla, *jvzhŠt.*; — i. se, ausarten, *Cig.*, *Jan.*, *Lašče-Levst.(M.)*; sad se je izvrgel, *C.*; i. se v kaj, *C.*; ti si se v vraga izvrgel, *Z.*; i. se na hudo, *M.*; — i. se po kom, jemandem nacharten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; po očetu se je izvrgla, *Mur.*; — 4) = izviniti: nogo si i., *Mur.*; — i. se, sich werfen (o lesu), *Cig.*; — 5) abwerfen, eintragen, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; ta mi je malo izvrgla (zvrgla), die Sache hat mir wenig eingetragen, *Mur.*

izvrẹ̑tek, tka, *m.* die Quelle, *C.*

izvrẹ́ti, vrèm, *vb. pf.* 1) (sprudelnd) entquellen, *Z.*; — 2) ausgähren (vom Bier, Most), *Cig.*

izvrẹ́vati, am, *vb. impf. ad* izvreti; hervorsprudeln, *Jarn.*

izvȓg, *m.* der Auswurf: i. človeštva, *DSv.*

izvȓga, *f.* die Verwerfung, *C.*

izvȓgljaj, *m.* der Auswurf, *Jan.*

izvrgováti, ûjem, *vb. impf. ad* izvreči, = izmetati I., *Cig.*, *Jan.*

izvŕniti, nem, *vb. pf.* umwerfen, umstürzen; i. voz; dvakrat je izvrnil, er hat zweimal umgeworfen; oba vkupe vozila, oba vkupe izvrnila = mitgefangen, mitgehangen, *Jurč.*; kupico i., ein Glas leeren; i. koga, jemanden zu Boden stürzen, umreißen; i. se, umkippen, umstürzen *(intr.)*, umfallen; voz se je izvrnil; pijanec se izpreobrne, kadar se v jamo izvrne; izvrnjen, umgestürzt, verkehrt; izvrnjena slika, ein verkehrtes Bild, *Žnid.*; — škornje i., die Stiefel schieftreten, *Z.*, *jvzhŠt.*; škorenj se mi je izvrnil, ich habe den Stiefel schiefgetreten, *jvzhŠt.*; — wenden: krivdo na koga i., die Schuld auf jemanden wälzen, *Cig.*, *Jan.*; — verdrehen: besede i., *Cig.(T.)*; — auslegen: vse so mu na hudo izvrnili, alles hat man ihm übel ausgelegt, *Krelj*; (nav. zvrniti; toda prim. hs. izvrnuti, rus. izvernutь, umstürzen).

izvŕpati, vȓpam, pljem, *vb. pf.* = izgrebsti: *pren.* abnöthigen, i. komu kaj, *Jan.*; mit Gewalt nehmen, *Dict.*

izvŕsten, stna, *adj.* vortrefflich, vorzüglich, ausgezeichnet, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs.

izvrstíti, ím, *vb. pf.* ausreihen, *Z.*; i. okolico iz okraja, *SlN.*; ausschichten, *Šol.*

izvȓstnica, *f.* die Virtuosin, *Cig.*

izvȓstnik, *m.* der Meister, der Virtuose, *Cig.(T.)*, *nk.*; ni bil učenjak v svojem znanstvu, pa toliko veči izvrstnik, *Navr.(Spom.)*.

izvrstnják, *m.* ausgezeichneter Mann, *C.*, *Raič (Let.)*; die Capacität, *Cig.(T.)*; — der Classiker, *Navr.(Kop. sp.)*.

izvŕstnost, *f.* die Vortrefflichkeit, die Vorzüglichkeit, die Meisterschaft, die Virtuosität, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — prim. izvrsten.

izvršávati, am, *vb. impf.* = izvrševati: srce njihovo izvršava (zv-) hudobo, *ogr.-Valj.(Rad.)*.

izvȓšba, *f.* die Durchführung, die Vollstreckung, die Execution, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

izvŕščina, *f.* die Vorzüglichkeit, der Vorzug, *Cig.(T.)*; z izvrščino sposoben, mit Auszeichnung befähigt, *DZ.*; — die Meisterschaft, die Virtuosität, *Cig.(T.)*; — hs.

izvŕšen, šna, *adj.* 1) executiv, *Cig.*; — 2) vollstreckbar, *DZ.*

izvrševȃlen, łna, *adj.* vollziehend, executiv, *Jan.*, *nk.*; izvrševalni odbor, das Executivcomité, *nk.*

izvrševȃnje, *n.* die Ausführung, die Vollziehung, die Execution, *Jan.*; i. pravic, die Ausübung der Rechte, *Cig.*

izvrševáti, ûjem, *vb. impf. ad* izvršiti; vollziehen, vollstrecken, ausführen, *Jan.*, *nk.*; i. ukrepe, prevzeta dela, *Levst.(Nauk)*; — ausüben: i. pravico, dolžnost, *Cig.*, *Jan.*

izvrševȃvec, vca, *m.* der Vollzieher, der Vollstrecker, der Executor, *Jan.*, *nk.*; i. zadnje volje, *DZ.*

izvrševȃvka, *f.* die Vollzieherin, *Cig.*, *C.*

izvršȋlen, łna, *adj.* = izvrševalen, *Cig.(T.)*, *nk.*; — Vollzugs-: izvršilne določbe, Vollzugsbestimmungen, *DZ.*; izvršilno moč imeti, *Levst.(Nauk)*.

izvršílọ, *n.* die Ausführung, *C.*; der Vollzug, *Cig.(T.)*; die Execution: i. sodbe, kazni, *DZ.*; i. pognano na prejemke, die Execution auf die Bezüge, *DZ.*

izvršilovọ̑dnik, *m.* der Executionsführer, *DZ.*

izvršȋtelj, *m.* der Vollzieher, der Executor, *DZ.*, *nk.*

izvršȋtev, tve, *f.* die Ausführung, die Execution, *C.*, *Levst.(Pril.)*, *nk.*; i. sklepa, *nk.*; i. zakona, die Vollziehung des Gesetzes, *Levst.(Nauk)*.

izvršíti, ím, *vb. pf.* vollziehen, vollstrecken, exequieren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; i. sodbo, *Cig.*; — vollbringen, *Meg.*; i. svojo dolžnost, seiner Pflicht nachkommen, *Jan.*; erfüllen: i. željo, *Cig.*; i. se, sich erfüllen, *Cig.*; pregovor se je izvršil, *Navr.(Let.)*; nav. zv-; prim. zvršiti.

izvršȋtven, tvena, *adj.* Vollzugs-: izvršitveni pravilnik, das Vollzugsreglement, izvršitveno določilo, die Vollzugsbestimmung, *DZ.*

izvršljìv, íva, *adj.* vollziehbar, ausführbar, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; pogl. izvršen 2).

izvršník, *m.* der Vollzieher, *Cig.*

izvŕšnost, *f.* die Vollstreckbarkeit, *DZ.*

izvrtáč, *m.* der Falzhaken (bei den Drechslern), *Cig.*

izvrtanína, *f.* das Bohrloch, *Cig.*
izvŕtati, vŕtam, *vb. pf.* 1) durch Bohren herausbringen, herausbohren; — durch dringende Bitten erlangen: i. kje kak krajcar, *Vrt.*; — 2) ausbohren, bohren; luknjo, veho i.; — ausgrübeln, ergrübeln, *Cig.*; misel strašno je izvrtal, *Ravn.*
izvrtávati, am, *vb. impf. ad* izvrtati, *Habd.-Mik.*
izvrtína, *f.* das Bohrmehl, *Rez.-C.*
izvŕtki, *m. pl.* die Abfälle beim Bohren, *Cig.*, *C.*
izvrvráti, âm, *vb. pf.* aufhören zu sprudeln, aussprudeln, (vom Most, Bier), *Cig.*
izvŕžba, *f.* die Ausscheidung, die Verwerfung, *Cig.*
izvŕžben, bna, *adj.* Ausscheidungs-: izvržbeni vzrok, der Ablehnungsgrund, *Cig.*
izvŕžek, žka, *m.* 1) was ausgeschieden und verworfen wird, der Auswurf; izvržki, der Pofel, der Auswurf, *Cig.*, *Ravn.-Cig.*; — 2) die Fehlgeburt, *Z.*; — die Abart, die Spielart, *Jan.*
izvŕžen, žna, *adj.* = izvržben, *Cig.*
izvŕženec, nca, *m.* der Ausgeschiedene, *Levst.* (*Nauk*): der Auswürfling, *M.*
izvŕžkast, *adj.* verworfen: malopridni, izvržkasti ljudje, *Ravn.*
izvun, *praep. c. gen.* = razen, *C.*; (pravilneje ko: izven), prim. *Cv. X. 7.*
izvúna, I. *adv.* zunaj, *Trub.-M.*, *C.*; II. *praep. c. gen.* = zunaj, außerhalb, *C.*; i. judovske dežele, *Dalm.*
izvzẹ̑mati, am, *vb. impf. ad* izvzeti; ausnehmen, *Jan.*, *nk.*; i. si, sich vorbehalten, *Jan.*
izvzẹ̑tek, tka, *m.* = izjema, das Ausgenommene, die Ausnahme, *Cig.*, *Jan.*; brez izvzetka, *C.*
izvzẹ́ti, vzámem, *vb. pf.* ausnehmen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; izvzemši, ausgenommen, mit Ausnahme, *C.*, *nk.*
izvzẹ́tje, *n.* das Ausnehmen, die Ausnahme, *ogr.-C.*
izzà, *praep. c. gen.* 1) hinter — hervor; Izza hriba gre rumeno solnce, *Npes.-C.*; izza mize vstati, die Tafel aufheben, *Jan.*; izza pasa meč potegniti, *Npes.-Mik.*; Izza nohtov kri kaplja, *Npes.-C.*; — 2) seit: izza nekoliko časa, seit einiger Zeit, *Zora*; izza mladih let, *LjZv.*; — 3) wegen: izza edinščine neredno življenje, *Zv.*; infolge, *LjZv.*
izzàd, *praep. c. gen.* = izza: izzad hriba, *C.*; (nam. iz zadi).
izzânkati, am, *vb. pf.* aus den Schlingen, Banden lösen, *Cig.*
izzídati se, am se, *vb. pf.* sich arm bauen, sich überbauen, *Cig.*
izzívati, am, *vb. impf. ad* izzvati; heraus fordern, *nk.*
izzmẹ́rjati, am, *vb. pf.* ausschelten, *Cig.*
izznáti, znâm, *vb. pf.* ausſehen, auserwählen: i. koga za kaj, *V.-Cig.*
izznávati, am, *vb. impf. ad* izznati, *V.-Cig.*
izznojíti, ím, *vb. pf.* als Schweiß aussondern, ausschwitzen, *Cig.*

izzǫ̑bčati, am, *vb. pf.* zackig ausschneiden, auszacken, *Cig.*
izzváti, zóvem, *vb. pf.* herausfordern, *nk.*
izzvízdati, am, *vb. pf.* = izžvižgati, *Cig.*
izžâgati, am, *vb. pf.* (her)aussägen.
izžaríti, ím, *vb. pf.* 1) ausstrahlen, *Cig. (T.)*; — 2) i. se, verglühen, verstrahlen, *Cig.*
izžarjevânje, *n.* das Ausstrahlen, *Cig. (T.)*.
izžarjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izžariti; ausstrahlen: gorkoto i., *Cig.(T.)*, *Žnid.*
izžebráti, âm, *vb. pf.* sein Gebet zuende leiern, *Cig.*
izžehtẹ́ti, ím, ẹ̑jem, *vb. pf* = pokvariti se, po zlu iti (o jedilih), *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.
izžẹ̑manje, *n.* das Ausdrücken, das Auspressen, die Erpressung, *Cig.*
izžẹ̑mati, am, *vb. impf. ad* izžeti; durch Drücken, Pressen herausbringen, auspressen, entpressen; vodo iz perila i., auswinden, *Cig.*; — erpressen, *Cig.*
izžẹ́ti, žmèm, *vb. pf.* (her)ausdrücken, entpressen; vodo iz perila i., auswinden, *Cig.*; ločitev bo izžela marsikatero solzo, *Cv.*; — erpressen, *Cig.*; ausringen: perilo i., *Cig.*, *Jan.*; — entsaften, *Cig.*
izžẹ́ti, žánjem, *vb. pf.* 1) mit der Sichel herausschneiden; — 2) = dožeti, *M.*
izžgáti, žgèm, *vb. pf.* herausbrennen, ausbrennen; i. rano; aussengen, *Cig.*
izžígati, am, *vb. impf. ad* izžgati; (her)ausbrennen; tudi: izžîgam.
izžíliti, žîlim, *vb. pf.* von Adern befreien, ausädern, entädern, *V.-Cig.*
izžîmati, am, *vb. impf.* = izžemati: i. solze, *ZgD.*
izžínjati, am, *vb. impf. ad* izžeti (žanjem).
izžírati, am, *vb. impf. ad* izžreti; 1) (her)ausfressen, *Cig.*; — 2) i. se, sich durch unmäßiges Essen zugrunde richten: izpija in izžira se, *Cig.*
izžlabudráti, âm, *vb. pf.* = izblebetati, ausplauschen.
izžlẹ́biti, žlẹ́bim, *vb. pf.* auskehlen, ausriefen, *Cig.*; i. dogo, hohlschneiden, ausziehen, *Cig.*; — i. se, sich aufwerfen (vom Holz), *Cig.*
izžlempáti, âm, *vb. pf.* ausschlampen, aussaufen, *Cig.*
izžlepáti, âm, *vb. pf.* = izžlempati, *Dalm.*
izžlîndrati, am, *vb. pf.* ausschlacken, *Cig.*
izžlobodráti, âm, *vb. pf.* = izžlabudrati, *Cig.*
izžmíkati, kam, čem, *vb. pf.* ausdrücken, *Meg.*; auspressen, *Mur.*, *Cig.*
izžrẹ́banje, *n.* die Auslosung, die Verlosung, *nk.*
izžrẹ́bati, am, *vb. pf.* auslosen, verlosen, *C.*, *nk.*; — hs.
izžrebíti se, ím se, *vb. pf.* aufhören Fohlen (Füllen) zu werfen, ausfohlen, *Cig.*
izžréti, žrèm, *vb. pf.* (her)ausfressen, *Cig.*
izžúgati, žûgam, *vb. pf.* erdrohen, abdrohen: i. komu kaj, i. denar iz koga, *Cig.*, *C.*
izžúliti, im, *vb. pf.* 1) wegreiben (z. B. den Schmutz aus der Wäsche), *Cig.*; — i. iz koga

kaj. erpressen, *Cig.*; — 2) i. perilo, reibend auswaschen, *jvzhŠt.*

izžvéčiti, im, *vb. pf.* fertig kauen, auskauen, *Cig.*

izžvenkljáti, âm, *vb. pf.* durch Schellen herausbringen: i. koga iz postelje, *Cig.*

izžvepliti, im, *vb. pf.* ausschwefeln (z. B. Flecken aus der Wäsche), *Cig.*; izžvepljeni premog, Coax, (izžep-) *Cig.*

izžvepljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* izžvepliti; ausschwefeln, *Cig.*

izžvížgati, am, *vb. pf.* 1) durch Pfeifen herausbringen, herauspfeifen, *Cig.*; — 2) auspfeifen: i. koga, *nk.*

ižèl, žéla, *m.* die eiserne Blasbalgröhre, die Liese, *V.-Cig.*, *Gor.*; (morda: iželj).

ižę̂s, *m.*, *Gor.*, pogl. igo.

ȋžof, *m.* = izop, *C.*

J.

jâ, *pron.* = jaz, *Mik.*, *vzhŠt.-C.*, *BlKr.*

jâbčica, *f. dem.* jabka, *jvzhŠt.*, *Tolm.*

jâbčina, *f.* neko jabolko, *Kanal (Goriš.)-Erj. (Torb.).*

jábeł, bla, *m.*, *C.*, *Z.*, pogl. jablan.

jabełč-, jabełk-, išči pod: jabołč-, jabołk-.

jâbka, *f.* = jablan, jabolko, *Erj. (Torb.)*, *jvzhŠt.*, *Tolm.*

jâbkọ, *n.* = jablan, jabolko, *Z.*, *Erj. (Torb.).*

jáblan, *f.* der Apfelbaum.

jáblana, *f.* = jablan, der Apfelbaum (pirus malus), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš. (R.)*, *Dol.*, *Polj.*

jáblanca, *f. dem.* jablan, *Svet. (Rok.)*; Na polju raste jablanca, *Npes.-K.*; Jablan, jablan, jablanca, *Npes.-Vraz.*

jablanína, *f.* das Apfelholz, *Cig.*

jablaníšče, *n.* der Apfelbaumgarten, *Cig.*

jáblanov, *adj.* apfelbäumen, *Jarn.*, *Cig.*

jablanovína, *f.* das Apfelholz, *Cig.*

jáblọ, *n.* 1) = jabolko, *Jan.*, *Valj. (Rad)*; — 2) = jablan, *Mur.*

jábołčar, rja, *m.* 1) der Aepfelhändler, *Cig.*; — 2) der Aepfelmostbereiter, *Kr.-Valj. (Rad)*; (jabolčár, *Danj.-Valj. [Rad]*); — 3) der Aepfelstecher (rhynchites), *Erj. (Rok.).*

jábołčarica, *f.* die Aepfelhändlerin, *Cig.*

jábołčast, *adj.* apfelförmig, *Cig.*, *Jan.*

jábołčce, *n. dem.* jabolko, das Aepfelchen, (-čice) *Cig.*; — der Augapfel, *Žnid.*

jábołček, čka, *m.* 1) nam. jabolčko, *Cig.*, *Dol.*; — 2) die Osterluzei (aristolochia clematitis), *Z.*

jábołčen, čna, *adj.* 1) Apfel-; jabolčna kislina, die Aepfelsäure, *Cig. (T.)*; — 2) Kehlkopf-: jabolčna zaklopnica, der Kehlkopfdeckel, *Cig. (T.).*

jábołčica, *f.* 1) = jablanca, *BlKr.-DSv.*; — 2) sklepna j., der Gelenkkopf, *Erj. (Som.)*; — 3) der Adamsapfel, *C.*

jábołčina, *f.* das Apfelholz, *C.*

jábołčinje, *n.* die Aepfeltreber, *C.*

jábołčnica, *f.* der Aepfelmost, der Cider, *Mur.*, *Cig.*, *Valj. (Rad)*, *Danj. (Posv. p.)*, *vzhŠt.*

jábołčnik, *m.* 1) der Aepfelmost, der Cider; — 2) das Aepfelmus, der Aepfelbrei, *Mur.*, *Cig.*; j. se loči od čežane v tem, da mu je moke primešane, *Gor.*, *jvzhŠt.*; — der Aepfelkuchen, *C.*, *vzhŠt.*; — 3) die Osterluzei (aristolochia clematitis), *C.*, *Medv. (Rok.)*, *Rihenberk-Erj. (Torb.).*

jabołčnjáča, *f.* kolač od jabolk, *kajk.-Valj. (Rad).*

jábołčnjak, *m.* = jabolčnik, *jvzhŠt.*

jábołen, łna, *adj.* Aepfel-: jabolno sadje, *Nov.-C.*

jábołka, *f.* 1) = jabolko, *Št.-Cig.*, *BlKr.*; — 2) = jablan, *Dol.*; — 3) die Wange, *Fr.-C.*

jábołkast, *adj.* apfelförmig.

jábołkọ, *n.* 1) der Apfel; dekle, lepo kakor j., *C.*; — 2) jabolku podoben sad: margranovo j., der Granatapfel, *Dalm.*; kraljevsko j., die Ananas, *Cig.*; — zlata jabolka, Goldäpfel (aurantiaceae), *Cig. (T.)*, *Tuš. (R.)*; zlato j., die Orange, *V.-Cig.*; — zlato j., die Türkenbundlilie (lilium martagon), *Cig.*, *Nov.-C.*; — rajsko j., der Paradiesapfel (solanum lycopersicum), *Tuš. (R.)*, *DZ.*; volčje j., das Saubrot (cyclamen europaeum), *Cig.*; — krompirjevo j., die Beere des Erdäpfelkrautes, *Cig.*; — hrastovo j., der große Gallapfel, *C.*; — 3) „v jabolko" pobirati, dajati, t. j. pri svatovščinah za nevesto darove pobirati, dajati, *Cig.*, *Npes.-K.*; — tudi za novo leto pobirajo „z jabolko" denar, katerega darovalci zatikajo v jabolko, *Tolm.*; — 4) apfelähnliche Knorpel- und Knochenbildungen: der Kehlkopf, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *Erj. (Som.)*; — Adamovo j., der Adamsapfel, *M.*; — j. na kolenu, die Kniescheibe, *Cig.*; — das Haupt des Arm- und Schenkelbeines, *Cig.*; — 5) der Knopf an der Spitze des Thurmes; — 6) das Capitäl, der Säulenkopf, *Cig. (T.)*; — 7) der Läufer an der Schnellwage, das runde Laufgewicht, *Cig. (T.).*

jábołkovec, vca, *m.* = jabolčnik, der Aepfelmost, *Cig.*, *Jan.*

jâbranek, nka, *m.* = abranek, leskov cvet, *Tolm.-Erj. (Torb.)*, *Kras-SlN.*

jáčenje, *n.* das Verstärken: j. glasov, die Lautverstärkung, *Cig. (T.).*

jačína, *f.* die Stärke, die Kraft, *Jan.*, *Cig. (T.)*; die Festigkeit, *C.*

1. **jáčiti**, jâčim, *vb. impf.* 1) kräftigen, *Cig.*; — j. se, sich stärken, kräftig werden, *Mur.*, *Cig.*; — 2) j. se s kom, sich in der Stärke mit jemandem messen, ringen, *Cig.*, *C.*, *BlKr.*

2. **jačiti**, im, *vb. impf.* Psalmen singen, *kajk.-C.*; — nam. djačiti; prim. dijak, dijačiti.

jâčji, *adj. compar. ad* jak.

1. **jâčka**, *f.* das Grüblein, *C.*, *M.*; — jamica pri svinjkanju, *Vrt.*; — die Lache, *C.*, *M.*; — die Herzgrube, *C.*; — *pl.* jačke, die Weichen, die Dünnen, *vzhŠt.-C.*

2. **jâčka**, *f.* der Psalmengesang, *C.*; — prim. 2. jačiti.

jáčmen, *m.* = ječmen, *Z.*, *Valj.(Rad).*

jâd, *m.* 1) das Gift, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *Vrt.*, (stsl.); — 2) der Zorn, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

jáden, dna, *adj.* zornig, unwillig, *Jan.*, *BlKr.*

jadíca, *f.* die Zornsucht, die Zornmüthigkeit, *C.*

jadikováti, ûjem, *vb. impf.* wehklagen, *Jan.*, *Zv.*, *Zora*, *BlKr.*; — hs.

jáditi, im, *vb. impf.* ärgern, zornig machen, *Cig.*, *BlKr.*, *Navr.(Let.)*; — j. se, zürnen, erbost sein, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *BlKr.*

jadiváča, *f.* kača jadivača, die giftige Schlange, *Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

jadljìv, íva, *adj.* zornsüchtig, jähzornig, *Cig.*, *Mik.*, *BlKr.*

jadovît, *adj.* giftig, *Habd.-Mik.*

jadráč, *m.* der Segler, *Jan.*

jádranje, *n.* das Segeln, *Cig.*

jadrár, rja, *m.* der Segelmacher, *Cig.*, *Jan.*

jadrárnica, *f.* der Segelboden, *Cig.*

jadrârstvo, *n.* die Segelmacherei, *Cig.*

jádrati, jâdram, *vb. impf.* segeln, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; Moj up je šel po vodi! Le jadrajmo za njim! *Preš.*; jadráti, *Mur.*

jadrâvček, čka, *m.* = jadravec 2), *Jan.*

jadrâvec, vca, *m.* 1) der Segler, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Segelfalter (papilio podalirius), *Erj.(Ž.).*

jadrâvka, *f.* 1) die Seglerin, *Cig.*; — 2) (ladja) j., das Segelschiff, *Nov.-C.*, *DZ.*, *Zora.*

jádrce, *n. dem.* jadro; das Reff, das Beisegel, *Cig.*

jadren, *adj.*, *Mur.*, *Cig.*, pogl. 2. jadrn.

jadrenica, *f.* pogl. jadrnica.

jadrílen, łna, *adj.* zur Bemastung gehörig: jadrîłni kosi, *DZ.*

jadrílo, *n.* 1) das Segel, *Jan.* (stsl.); — 2) = 1. jadrnik, *Cig.*, *Vrt.* (rus.).

jadriti, im, *vb. impf.* = jadrati, *Mur.*, *Cig.* (*T.*); — stsl.

jadriti se, im se, *vb. impf.* sich beeilen, *C.*

jadrîvec, vca, *m.* = jadravec, *Cig.*

1. **jâdrn**, *adj.* schnell, rasch, *Guts.*, *Jan.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; jadrni korak, der Flügelschritt, *Cig.*; jadrno, schnell, *Alas.*; Pegam dirja jadrno, *Npes.-K.*; Marija je jadrno šla na gore, *Japelj(Sv. p.)*; — prim. jedrn.

2. **jâdrn**, *adj.* Segel-, *Jan.*

jádrna, *n. pl.* izrcza, skozi katero prasec vtakne glavo, da more do korita, das Fressloch, *Bolc-Erj.(Torb.)*; (jadrne, *f. pl.* razdelki pri jaslih, *Vrsno-Erj.[Torb.]*).

jádrnica, *f.* 1) die Segelstange, (jadren-) *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*, *DZ.*; — 2) (ladja) j., das Segelschiff, (jadren-) *Cig.*, *Jan.*, *Cig.* (*T.*), *Vrt.*, *DZ.*

1. **jâdrnik**, *m.* der Eilbote, der Courier, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Navr.(Kop. sp.).*

2. **jádrnik**, *m.* der Mast, *Cig.*; (jadren-) *Cig.* (*T.*).

jadrnonòg, nóga, *adj.* schnellfüßig, *C.*

jâdrnost, *f.* die Hurtigkeit, die Schnelligkeit, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

jádro, *n.* 1) das Segel, *Meg.-Mik.*, *Dict.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; jadra na jarbol natikati, *Dalm.*; jadra po vetru sukati, brassen, *Cig.*; = jadro po vetru napeti, *C.*; Le jadra spet napnimo! *Preš.*; — die Fahne, (vexillum, bot.), *Tuš.(B.)*; — 2) eine Art Vorhang, *Trub.-M.*; — 3) der Busen eines Jägergarnes, *Cig.*; — 4) die Wamme, *V.-Cig.*; — 5) der Wulst an einem Siebe, *V.-Cig.*

jadrováti, ûjem, *vb. impf.* segeln, *C.*

jadrovína, *f.* das Segeltuch, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

jadrovînar, rja, *m.* der Segeltuchmacher, *Cig.*

jádrovje, *n.* das Segelwerk, *Cig.*, *Jan.*

jadrovóden, dna, *adj.* das Segel lenkend: jadrovodna vrv, die Brasse, *Cig.*

jága, *f.* (iz nem.), pogl. 1. lov.

jaganca, *f.*, *Dol.*, pogl. jagnjica, in prim. hs. jaganjac.

jágełc, gełca, *m.* = jaglec, („jaguc") *C.*, *BlKr.*

jáglec, gleca (gełca), *m.* die Schlüsselblume, *Cig.*, *Dol.-Vrt.*, *BlKr.*; jagelci otožno povešajo glavice, *Zv.*; Jagelce zlate rodila je prst, *Levst.(Zb. sp.)*; die große Schlüsselblume (primula elatior), *Vrt.*

jâgla, *f.* der Breikern, *Jarn.*, *Mik.*; das Hirsekorn, *C.*; — prim. jago-da, *Mik.(Et.).*

jâgli, *m. pl.* der Hirsebrei, *Habd.-Mik.*, *Z.*

jâglica, *f. dem.* jagla; jaglice, Hirseförner, *C.*

1. **jáglič**, *m.* die Schlüsselblume (primula acaulis), *Nov.*

2. **jaglìč**, íča, *m.* der Breikern, *Jarn.*, *Mik.*; *pl.* jagliči, der Hirsebrei, *Kor.-Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*; proseni jagliči, *Guts.*

jaglíčen, čna, *adj.* jaglično žito, die Hirse, *C.*

jaglíka, *f.* jaglike, Schlüsselblumen, *h. t.-Cig.* (*T.*).

jâglo, *n.* 1) die Hirsegrütze, *Istra-Z.*; — laško jaglo, der Reis, *C.*; — 2) das Schrotkorn: zrna in jagla, Kugeln und Schrot, *DZ.*

jâgma, *f.* na jagmo, um die Wette, *Mik.*; na jagmi, plötzlich, *C.*; na jagmo delati, sich bei der Arbeit beeilen, *BlKr.*; — prim. jagmiti.

jágmiti, im, *vb. impf.* 1) (s silo) j., rauben, *Mik.*; — 2) wetteifern, *Mik.*; — 3) j. se, sich um etwas reißen, *C.*, *Mik.*; — sich beeilen, sich einer Sache mit Eifer annehmen: j. se za kaj, *BlKr.*; — prim. tur. jagma, Raub, *Mik.(Et.).*

jâgna, *f.* = jagma: na jagno, plötzlich, *C.*; na jagno iti, schnell gehen, *vzhŠt.-Glas.*; (tudi: na jagnem, *Ščav.-C.*).

jâgnec, nca, *m.* = jagnjec, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

jagneči, *adj.* pogl. jagnječji.

jágned, *m.* die schwarze Pappel (populus nigra).

jágnedina, *f.* = jagnedovina, *C.*

jágnedje, *n. coll.* der Schwarzpappelwald.

jágnedov, *adj.* von der Schwarzpappel.

jágnedovina, *f.* das Holz von der Schwarzpappel.
jagnjâd, *f. coll.* die Lämmer, *Jan.(H.)*.
jágnje, eta, *n.* das Lamm; j. božje, das Lamm Gottes.
jâgnjec, njeca, *m.* das männliche Lamm, *Valj. (Rad)*.
jagnječe, *n. Mur.*, pogl. jagnjiče.
jágnječevina, *f.* = jagnječina, das Lammfleisch, *Mur.*, *Jan.*; das Lammfell, *Ravn.*
jágnječina, *f.* das Lammfleisch, *Dict.*, *Jan.*
jagnječják, *m.* der Lämmerstall, *Jan.*
jágnječji, *adj.* Lamm-, lämmern, *Jan.*; jagnječja glavica, *Cv.*; (jagneči, *Mik.*; jagneča mašča, *Trub.*).
jágnjed, *m.* = jagned, *Valj.(Rad)*, *Levst. (Močv.)*.
jágnjetar, rja, *m.* der Lämmerjunge, *Cig.*
jagnjẹ̑tina, *f.* das Lammfleisch; das Lammfell.
jagnjetiti, im, *vb. impf.* Junge werfen (von Schafen), *C.*
jagnjetnják, *m.* = jagnječjak, *C.*
jágnjetov, *adj.* = jagnječji: jagnjetova koža, *Levst.(Glas.)*.
jágnjica, *f.* das weibliche Lamm, (jagnica) *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*
jágnjič, *m.* das Lämmchen, das Lamm; *Dict.*, *C.*, *Dalm.*; paši moje jagnjiče, *Krelj.*
jágnjiče, *n.* das Lämmchen, *Cig.*; krotko j., *Jsvkr.*
jágnjiček, čka, *m. dem.* jagnjič; das Lämmchen, *Let.*
jágnjičar, rja, *m.* der Lämmerhirt, *Let.*
jágnjiti, im, *vb. impf.* lammen, *Jan.*; = j. se, *Mur.*, *Cig.*; za jagnječimi ovcami je hodil, *Valj.(Rad)*.
jágnušec, šca, *m.* das Scapulierchen, *Valj. (Rad)*.
jágoda, *f.* 1) die Beere; — rdeča j., die Erdbeere, die Frucht der Walderdbeere (fragaria vesca); tudi samo: jagoda; jagode brati; — črna j. = borovnica, die Heidelbeere, *Cig.*, *Jan.*; — šipečja j., die Hagebutte (Hetschepetsch), *Cig.*, *Tuš.(R.)*; — volčja j., die vierblättrige Einbeere (paris quadrifolia) *Tuš.(R.)*; tudi: die Tollkirsche, *Cig.*, *C.*, *M.*; — pasja j., der Nachtschatten (solanum), *C.*; — metuljeva j., der Kreuzdorn (rhamnus cathartica), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — 2) ein beerenähnlicher Körper, *Cig.*: das Rosenkranzkügelchen, *C.*: jagode brati na molku, *Jurč.*; morske jagode, Korallen, *C.*; — 3) Name einer erdbeerröthlichen Kuh, *Cig.*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
jágodar, rja, *m.* der Erdbeerensammler, der Erdbeerenverkäufer, *Cig.*
jagodáriti, ârim, *vb. impf.* Erdbeerensammler oder Erdbeerenverkäufer sein, *Cig.*
jágodast, *adj.* beerenartig, *Cig.*
jágodec, dca, *m.* ein erdbeerfarbener Ochs, *Z.*
jágoden, dna, *adj.* Beeren-, *Cig.*, *C.*
jágodica, *f. dem.* jagoda; das Beerlein.
jágodičast, *adj.* beerenförmig, *Cig.*, *Jan.*
jágodičevje, *n.* das Erdbeerkraut, *Jan.*, *C.*
jágodičica, *f. dem.* jagodica, *Mur.*, *Cig.*
jágodička, *f. dem.* jagodica; — eine Apfelart, *C.*

jágoditi, im, *vb. impf.* (mit giftigen Beeren) vergiften, *Npes.-M.*, *C.*
jágodje, *n. coll.* die Beeren, *Z.*, *Hal.-C.*, *SlN.*
jágodka, *f. dem.* jagoda; das Beerlein, *Cig.*
jágodnat, *adj.* reich an Beeren, *Z.*
jágodnjak, *m.* rdeči j., die Walderdbeere (fragaria vesca), *Tuš.(R.)*.
jágodov, *adj.* Erdbeer-; jagodovo perje, cvetje.
jágodovina, *f.* das Felsenfingerkraut (potentilla rupestris), *Josch.*
jagołnica, *f.* = jaglec, jeglič, *Tuš.(R.)*.
jágrež, *m.* die Sakristei, *BlKr.*, *Dol.-Mik.*
jäguar, rja, *m.* = amerikanski tiger, der Jaguar (felis onza), *Erj.(Ž.)*.
jáha, *f.* das Reiten, der Ritt, *C.*
jaháč, *m.* 1) der Reiter; — der Bereiter der Pferde, *Cig.*; — 2) konj j., das Reitpferd, *V.-Cig.*, *Valj.(Rad)*; — 3) = konjederec, *Levst.(Nauk)*; — 4) der Ritterfisch (ephippus), *Erj.(Ž.)*.
jahačíca, *f.* die Reiterin.
jahâj, *m.* der Ritt, *Jan.(H.)*.
jaháłen, łna, *adj.* reitbar, Reit-, *Cig.*
jahalíšče, *n.* der Reitplatz, *DZ.*; der Circus, *Cig.*, *Jan.*
jahâłnica, *f.* die Reitschule, *C.*
jâhanec, nca, *m.* das Reitpferd, *C.*, *ogr.-Valj. (Rad)*, jahanci in vozni konji, *SlN.*; jahânec, *Levst.(Podk.)*.
jâhanje, *n.* das Reiten.
jâhar, rja, *m.* 1) der Reiter, *M.*; — 2) das Reitpferd, *M.*, *ogr.-C.*; — 3) der Schinder, *Cig.*, *Rib.-M.*
jaháriti, ârim, *vb. impf.* herumreiten: kaj vedno tistod jahariš? *jvzhŠt.*
jaháški, *adj.* Reiter-: j. bič, die Reitpeitsche, *LjZv.*
jâhati, ham, šem, *vb. impf.* reiten; j. konja, osla; j. se, läufig sein (von Pferden und dem Rindvieh), *C.*
jâhavec, vca, *m.* = jahač, der Reiter, *Jan.*, *C.*
jâhavka, *f.* die Reiterin, *Jan.*
jahọ̑n, *m.* 1) tüchtiger Reiter, *Mik.*; — 2) das Reitpferd, *C.*
jâhta, *f.* neka lahka ladja z enim jadrnikom, die Jacht, *Cig.*
jâj, *interj.* o weh! *Mur.*, *ogr.-C.*; — tudi *subst. m. pl.* jâji, das Weh, Elend: mnoge jaje izkusiti, trpeti, *ogr.-C.*
jájast, *adj.* eiförmig, oval, *Cig.*, *Šol.*, *Cig.(T.)*.
jâjcati, cam, *vb. impf.* drängen, zwingen, *C.*; — prim. jaj.
jájce, *n.* 1) das Ei; bolje je eno jajce, kakor sneden vol, — besser ein „habe ich" als zwei „hätte ich", *Npreg.-Cig.*; tudi: rajši imam danes jajce, kakor jutri kokoš, *C.*; Jajce več ko puta ve, das Ei will klüger sein als die Henne, *Vod.(Pes.)*; — pražena jajca = cvrtje, das Eierschmalz, *C.*; v trdo (mehko) kuhano jajce, hart (weich) gesottenes Ei, *Cig.*; naleženo jajce, das Brütei, *Cig.*; = nasajeno j., *V.-Cig.*; = valitno j., *Guts.*; nasadno j., zum Bebrüten taugliches Ei, *Cig.*; jajce klopoče, das Ei schlottert, *Cig.*; — 2) die Hode, *Cig.*, *pl.* die Hoden; das männliche Zeugungsglied,

— 3) pasja jajca, das Knabenkraut (orchis), *C.*; — 4) ptičja jajca, eine Art kleine, süße Zwetschken, *SlGradec-C.*

jâjckati, am, *vb. impf.* wehklagen, ächzen, *ogr.-C.*; — prim. jaj.

jâjčar, rja, *m.* 1) der Eierhändler, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Štrek.*; — 2) der Löwenzahn (taraxacum officinale), *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — nekak oreh (jako debel in dober), *Slap v Ipavi-Erj.(Torb.)*.

jâjčarica, *f.* die Eierhändlerin, *Jan.*, *M.*

jajčáriti, ârim, *vb. impf.* den Eierhandel betreiben, *Cig.*, *Jan.*

jâjčarski, *adj.* die Eierhändler betreffend: j. trg, der Eiermarkt, *Cig.*

jájčast, *adj.* eiförmig, eirund, oval.

jájčece, *n. dem.* jajce; das Eichen; (jajčice, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*).

jájček, čka, *m.* = jajčece.

jájčen, čna, *adj.* Ei-, Eier-; jâjčna jed, *Z.*; jajčna lupina, die Eierschale, *Cig.*

jájčev, *adj.* = jajčen, jajčji: jajčeve lupine, *jvzhŠt.*; jajčeve luščine, *Pjk.(Črt.)*.

jájčevka, *f.* das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *C.*

jájčji, *adj.* Ei-, Eier-; jajčje lupine; jajčje okrogel, eirund, oval, *Zv.*

jájčkast, *adj.* jajčast, *Cig.*

jájčkǫ, *n.* nav. le *pl.* jajčka, *dem.* jajca.

jâjčnat, *adj.* Eier enthaltend, *Z.*; jajčnata juha, die Eisuppe, *Cig.*

jâjčnica, *f.* die Eierbirne, *C.*

jâjčnik, *m.* 1) der Eierstock, *Mur.*, *Cig.(T.)*; — 2) das Eierbrot, *C.*, *Z.*; — der Eierkuchen, *Cig.*, *Jan.*

jâjčnjak, *m.* 1) der Eierstock, *Mur.*, *Cig.*, *Nov.*; — 2) der Hodensack, *C.*

jájen, jna, *adv.* = jajčen, *C.*, *Z.*

jájnov, *adj.* jajnove = jajčje lupine, *Gor.*

ják, *m.* der Yak, = kruleči vol (bos grunniens), *Erj.(Z.)*.

jâk, jáka, *adj.* 1) stark, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *na vzhodu*; — *adv.* jako, stark, sehr, tüchtig; jako lep; jako okregati koga, *Cig.*; — 2) stattlich, sauber, *C.*, *Št.*, *Dol.*; jaka deklina, *SlGor.*; — vortrefflich: Domlatki so jaki, *Danj.(Posv. p.)*; — 3) wacker, brav, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*; jaki vojaki, *Cig.*; — *compar.* jačji, jakši.

jâkec, kca, *m.* 1) die Garbenmandel, *SlGor.-C.*; — 2) der Tanzbär, *Lašče-Levst.(M.)*; — *dem.* Jaka, Jakob.

jakévati se, am se, *vb. impf.* *Jan.*, pogl. jakovati se.

jâkobka, *f.* die Jakobsbirne, *Cig.*

jâkobnik, *m.* der Monat Juli, *C.*

jâkobščak, *m.* 1) der Monat Juli, *C.*, *Svet.(Rok.)*; — 2) der Jakobsapfel, *Cig.*; — 3) neka vrsta krompirja, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *LjZv.*

jâkobščica, *f.* die Jakobstraube, *Cig.*

jâkopovščak, *m.* = jakobščak 1), *kajk.-Valj.(Rad)*.

jakopǫ̂vščica, *f.* neka hruška, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. jakobka.

jákost, *f.* 1) die Stärke, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — die Intensität: j. svetlobe, die Lichtstärke, j. nihaja, die Schwingungsintensität, j. toka, die Stromstärke, *Cig.(T.)*; — 2) die Tüchtigkeit, die Vortrefflichkeit, *Cig.*, *C.*, *M.*; — = krepost (Tugend), *ogr.-C.*; — 3) jakost (= trdnjavo) v rokah imeti, die Sicherstellung in den Händen haben, *BlKr.-M.*

jákosten, tna, *adj.* kräftig, stark, *Z.*, *Jan.(H.)*.

jakovânje, *n.* der Ringkampf, *Navr.(Let.)*.

jakováti se, ûjem se, *vb. impf.* sich in der Stärke messen, ringen, *Jan.*, *Navr.(Let.)*.

jâkši, *adj. compar. ad* jak, *C.*, *jvzhŠt.*

jâl, *m.* 1) der Neid, die Mißgunst, *Mur.*, *C.*, *vzhŠt.-Mik.*; srditost, jal, jad, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) das Uebel: stare jale imeti v petah od trešljike, *C.*; — prim. stsl. алъ, nequitia, ali tur. jal, Trug, *Mik.(Et.)*.

jâł, jála, *adj.* = jalov, *Mur.*, *Jan.*

jalāpa, *f.* die Jalapenwurzel, die Reinigungswurzel, *Cig.*, *C.*

jalāpji, *adj.* j. koren = jalapa, *Cig.*

jalapovína, *f.* das Jalapin, *Cig.*

jâlec, lca, *m.* der Betrüger, *C.*

jálen, lna, *adj.* 1) neidisch, *Mur.*; j. komu biti, *C.*, *Mik.*, *vzhŠt.*; — 2) trügerisch, *ogr.-M.*, *C.*; vse je jalno in nestalno, *C.*

jáliti, im, *vb. impf.* verstellen: j. obraz, heucheln, *C.*; j. se, heucheln, falsch, neidisch handeln, *C.*, *Mik.*

jâlnik, *m.* 1) der Neider, der Falsche, *ogr.-C.*; — 2) der Heuchler, der Betrüger, *kajk.-Valj.(Rad)*.

jálnǫ, *adv.* = menda, *C.*, *ogr.-Raič(Nar. kol. 1868. 66.)*; — prim. javalne.

jálnost, *f.* 1) der Neid, *C.*, *Mik.*, *vzhŠt.*; — 2) der Trug, die Falschheit, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; j. sveta, *ogr.-Let.*

jálov, *adj.* 1) gelt, unfruchtbar; za jalovo kozo se kregati, um nichts zanken, *Krelj*; jalov panj = tak, ki ne da roja, *Gol.*; — jalova konoplja, der männliche Hanf, *Mur.*; jalov trs, unfruchtbare Rebe, *Št.-Z.*; jalovo drevo, *C.*; jalova njiva, unfruchtbarer Acker, *Št.-C.*; prav obdelana zemlja nikoli ni jalova, *Vod.(Izb. sp.)*; — jalova letina, unfruchtbares Jahr, *ogr.-M.*, *C.*; — 2) taub, erzleer (vom Gestein), *Cig.(T.)*; — 3) leer, gehaltlos, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — ta je jalova, das ist unwahr, *Lašče-Levst.(M.)*, *Cig.*; jalove obljube, eitle Vorspiegelungen, *Cig.*; — jalovo delo, eine undankbare Arbeit, *Cig.*

jálovec, vca, *m.* 1) der Geltling, *Cig.*, *C.*; das Böcklein, *Mik.*; jalovci, geltes (junges) Vieh, *Z.*; — 2) panj, ki neče rojiti, *C.*, *Gol.*, *Dol.-Levst.(Beč.)*; — 3) neka vinska trta; grüner Kanigl, *C.*

jáloven, vna, *adj.* = jalov, *Gol.*

jálovica, *f.* 1) ein geltes weibliches Thier, bes. eine unfruchtbare Kuh, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; krava, ki noče več biti breja: že eno leto je jalovica, *SlGor.*; die noch nicht trächtige Färse, Kalbin, *Cig.*, *M.*; — 2) der Kukuruz ohne Kolben, *C.*; — 3) unfruchtbarer Erdboden, *Cig.*

jalovína, *f.* 1) geltes Vieh, *Mur., Cig., Jan.*; das Jungvieh, *Jan.*; — 2) die Haut von einer jungen Kalbin, („jalóvina") *Jarn.*; — 3) wildes Gestein (mont.), *Cig.*; — 4) der Zustand eines Bienenstockes, der keine Königin hat, *Gol.-Valj.(Rad)*; — die Unfruchtbarkeit, *Mur.*

jálovišče, *n.* der Köder beim Krebsfang: rake loviti na j., *Lašče-Levst.(Rok.)*; *(Z.* ima: jadlovišče, der Ort, wohin der Köder für Krebse gelegt wird?).

jalovíti, im, *vb. impf.* unfruchtbar machen, *Jan.(H.).*

jálovje, *n.* = jalovina, geltes Vieh, *Jarn.*

jálovka, *f.* 1) = jalovica 1), *Cig., Jan., M.*; — junge Kalbin, *Jan., C., Pjk.(Črt.)*; geltes Schaf, *C.*; — 2) die Narcisse (narcissus poeticus), *Hrpelje(Istra)-Erj.(Torb.).*

jálovost, *f.* die Unfruchtbarkeit; — die Schalheit, die Seichtheit, *Cig.*

jálovski, *adj.* = jalov, *DZ.*

jálša, *f.* = jelša, *C., BlKr., kajk.-Valj.(Rad).*

jalšenják, *m.* = jelševje, der Erlenwald, *kajk.-Valj.(Rad).*

jalšíka, *f.* neko jabolko, *kajk.-Valj.(Rad).*

1. **jâm**, *m.* die großblättrige Rüster, Ulme, *Mariborska ok.-C., Sevnica (Št.)-Erj.(Torb.)*; — prim. tirol.-nem. ilm, *C.*

2. **jâm**, *m.* = jan, *ogr.-C.*

jáma, *f.* 1) die Vertiefung, die Grube; gnojna j., die Mistgrube; konopna, lanena j., die Flachs-, Hanfdarre, *Cig., M., Notr.*; — laporjeva jama, die Mergelgrube, *Cig.*; — = grob; prvo v jamo, drugo v slamo, (o vdovcu, ki kmalu po smrti prve žene vzame drugo), *Kras-Erj.(Torb.)*; — 2) das Loch, *Rez.-C.*; das Erdloch, die Erdhöhle, der Bau der Füchse, Kaninchen, Fischottern u. dgl., *Cig.*; die Mine, *Cig.*; — die Grube, das Bergwerk, *Cig.*; der Schacht, *M.*; rudna j., *Jan.*; rudno jamo načeti, den Grubenbau beginnen, *Idrija-Frey.(Rok.)*; j. stisne, pride na poleg, die Erze schneiden sich ab, j. gre na prostore, der Raum dehnt sich in der Grube aus, *V.-Cig.*; — die Berg- oder Felsenhöhle, die Grotte, *Cig., Jan., Kras.*

jâmar, rja, *m.* 1) der Grubengräber, *Cig.*; — der Todtengräber, *Cig., ogr.-C.*; — 2) = jamnik, *C.*

jâmarica, *f.* 1) die Höhlenbewohnerin, *Jan.(H.)*; — 2) der Höhlenfluss, *Cig.(T.), C., Jes.*

jámast, *adj.* 1) grubenartig; — concav, *Cig.(T.)*; dvojno j., biconcav, *Cig.(T.)*; — 2) grubig, voll Gruben, *Mur., Cig., Jan.*; jamasta cesta, *Z.*; — 3) höhlig, *Cig.*; jamaste peči, Grottenfelsen, *C.*; — löcherig, *Cig., Jan.*

jamastoizbộčen, *adj.* convexconcav, *Sen.(Fiz.).*

jamati, am, *vb. impf. Met.-Cig.*; pogl. amati.

jāmb, *m.* ein Versfuß: der Jambus, (◡-), *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*

jámbor, *m.* = jambora, *Jan.(H.).*

jámbora, *f.* der Mastbaum, *Pohl., Guts., Mur., Cig., Jan.*; — prim. it. albero, der Mastbaum, *Mik.(Et.).*

jámborovje, *n.* das Mastwerk, *Cig., Jan.*

jâmbrek, breka (brka), *m.* jelšev cvet, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. jabranek.

jāmbski, *adj.* jambisch, *Cig.(T.).*

jamčevína, *f.* die Caution, *C.*; — prim. jamčiti.

jámčiti, jâmčim, *vb. impf.* bürgen, *nk.*; (hs.); — prim. jemčiti.

jâmek, mka, *m.* = jamljič, *C.*

jámica, *f. dem.* jama; 1) kleine Grube, das Grübchen; j. na ognjišču, die Herdgrube; j. na licu, das Backengrübchen, *Cig.*; die Bienenzelle, *C.*; — = grobec: tiha jamica; — 2) das Höhlchen, *Cig.*

jâmič, *m.* kleine Grube, *C., Z.*; žlebi ali jamiči, po katerih voda teče, *Dict.*; v skalo vsekani rovi in jamiči, *LjZv.*; — das Loch im Pflock der Stampfmühle, *Valj.(Rad).*

jámičast, *adj.* 1) voll Grübchen, grubig, *Mur., Cig.*; — löcherig, *Cig.*; jamičast sir, *Habd.-Mik., Dict.*; — 2) concav, *Cig.(T.).*

jâmičati, am, *vb. impf.* kleine Gruben machen, (n. pr. kadar krompir sade), *BlKr.*

jamičica, *f. dem.* jamica; das Grübchen, *Cig.*

jâmičkati, am, *vb. impf.* Grübchen machen (n. pr. kadar krompir sade), *vzhŠt.*

jamína, *f.* die Grube, *Z.*; der Graben, *Mur.*

jâmljica, *f.* die Grube, *Z.*; — ropar smukne skozi majhno odprtino v jamljico pod hišo, *DSv.*; — der Dörrofen, *C.*; — pogl. jamnica.

jâmljič, *m.* 1) die Furche: pri oranju hodi desni vol po jamljiču, *Lašče-Levst.(M.), Notr.*; — = razor med dvema njivama, *Cig., Notr.*; — 2) der Schram (mont.), *Ravn.-Cig.*

jâmljiček, čka, *m. dem.* jamljič; kleine Furche, Grube: j. okoli drevesa, da vodo pridržuje, *Nov.*

jâmnat, *adj.* voll Gruben, *Z.*

jâmnica, *f.* 1) die Flachsdarre, *Cig.*; — 2) v zemljo izkopana jama z vrati, kjer se po zimi repa, krompir i. dr. hrani, die Rübengrube, *C., Z., Kr.*

jâmnik, *m.* der Höhlenbewohner, *C., Z.*

jamomȇrec, rca, *m.* rudarski merčin, der Markscheider, *Cig., Jan., DZ.*

jamomȇrski, *adj.* Markscheide-, *DZ.*

jamomȇrstvọ, *n.* die Markscheidekunst, *Cig., Jan., DZ.*

jámov, *adj.* Rüster-, Ulmen-, *C.*

jámovec, vca, *m.* die Rüster, die Ulme, *SlGradec-C.*; — prim. jam.

jâmski, *adj.* Gruben-, Bergwerks-, *Cig., Jan.*; jamsko polje, das Grubenfeld, *Cig.(T.)*; jamsko delo, die Bergwerksarbeit, *Idrija-Frey.(Rok.).*

jâmstvọ, *n.* die Bürgschaft, *nk.*; — hs.

jâmščarica, *f.* die Grubenlaterne in den Bergwerken, *LjZv., DSv.*

jâmščica, *f.* 1) = jamščarica, *C.*; — 2) das Grubenwasser, *Cig.*

1. **jâmščina**, *f.* löcheriger Erdboden, eine Grottengegend, *C.*

2. **jâmščina**, *f.* das Vadium, *Jan.(H.)*; — prim. jamčevina.

1. **jân**, *m.* = 1. jam, *Fr.-C.*

2. **jân**, *m.* der Strich (des Feldes, Weingartens, der Wiese), der beim einmaligen Gange der Arbeiter bearbeitet wird, der „Jahn", *Jan.*, *vzhŠt.-C.*; jan delati, na janu biti, *Zora;* — iz nem.

3. **jân**, *m.* der Zank, der Streit: strašen jan smo imeli, *C.*, *vzhŠt.*

jána, *f.* = pura, *C.*

jânar, rja, *m.* delavec, kateri jan dela, t. j. na janu, na kraju jana dela, *C.*

janáriti, ârim, *vb. impf.* = jan delati, *C.*

jânčica, *f. dem.* janka; das Jäckchen, *Cig.*

1. **jânec**, nca, *m.* = janjec, jagnjec, *Štrek.*

2. **jânec**, nca, *m.* die Pyramidenpappel (populus pyramidalis), *Hrušica-Erj.(Torb.)*; (tudi: die Schwarzpappel, *C.*).

jánež, *m.* der Anis; = sladki j. (pimpinella anisum), *Tuš.(R.)*.

jánežev, *adj.* Anis-; janeževo olje, das Anisöl, *Cig.*

jáneževec, vca, *m.* der Anisbranntwein, *Cig.*

jánežič, *m.* die graue Eidechse, *Jan.*

jánežnik, *m.* der Anisapfel, *Cig.*

janičár, rja, *m.* der Janitschar; (janičarji so bili turški vojaki iz vjetih in poturčenih krščanskih otrok vzrejeni).

janičárski, *adj.* Janitscharen-.

jânjčar, rja, *m.* der Lämmerjunge, der Schafhirt, *Cig.*, *Jan.*

jânjček, čka, *m. dem.* janjec; 1) das Lämmchen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) *pl.* janjčki, das Flockengewölk, *Cig.*, *Jan.*; — 3) = leskov cvet, *Goriška ok.*, *Vreme-Erj.(Torb.)*, *Nov.-C.*

janjčevína, *f.* das Lammfleisch, *SlN.*

janjčják, *m.* der Lämmerstall, *Jan.*

jânjčji, *adj.* Lämmer-, lämmern, *Cig.*, *Jan.*; Oblači volk se v janjčjo volno, *Pavliha.*

jánje, eta, *n.* das Lamm, *Habd.-Mik.*, *Rez.-Mik.*, *Malhinje(Kras)-Erj.(Torb.)*.

jânjec, njca, *m.* junger Widder, *Cig.*, *Notr.*, *Dol.-Levst.(LjZv.)*.

jánječji, *adj.* = jagnječji, *Mik.*

janjętina, *f.* das Lammfleisch, *Valj.(Rad)*.

jânjka, *f.* das weibliche Lamm, *M.*, *Z.*; tak si, kakor janjka pod repom (umazan), *Lašče-Levst.(M.)*.

jânka, *f.* der Weiberrock, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *vzhŠt.*; — prim. švab. janke = weibliches Kleidungsstück, prim. tudi: nem. Jacke, avstr.-nem. janker, *Cuf.(Vest. I. 62.)*.

jánkara, *f.* = janka, *C.*, *Trst.(Let.)*; — prim. janka, *C.*, *Z.*

janováti, ujem, *vb. impf.* jan delati, *C.*; — prim. 2. jan.

jāntar, rja, *m.* der Bernstein, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*, *nk.*; — rus.

jāntarjast, *adj.* bernsteinartig, *Cig.*

jāntarjev, *adj.* Bernstein-, *Cig.*, *Jan.*

jāntarski, *adj.* Bernstein-: jantarska kislina, die Bernsteinsäure, *Cig.(T.)*.

januar, rja, *m.* der Monat Jänner.

jánževec, vca, *m.* = šentjanževec, *Mur.*

jánževica, *f.* der Johanniskäfer, der Leuchtkäfer, *Mur.*

jánževka, *f.* das Hartheu (hypericum perforatum), *Erj.(Rok.)*.

jápa, *m.* der Papa, *Habd.*, *Mur.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. madž. apa, *Mik.(Et.)*.

jâpec, pca, *m.* = japica, *C.*

jâpek, pka, *m.* = japica, *SlN.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

jápica, *m. dem.* japa; das Väterchen, *Habd.*, *Mur.*, *C.*, *Npes.-Vraz*; — prim. japa.

jápnǫ, *n. Cig.*, *C.*, pogl. apno.

1. **jâr**, ĩ. *f.* die Stelle, wo das Wasser schäumt, *Ravn.-M.*; — prim. 2. jariti.

2. **jâr**, ĩ. *f.* das Sommergetreide, *C.*

1. **jâr**, jára, *adj.* 1) im Frühling gesäet; jára setev; jaro žito; — im Frühlinge geworfen, ausgebrütet; jaro kózle; jara kokoš; — 2) jara gospoda, neugebackener Adel, *Z.*; junge Herrschaften, (mit Bezug auf die erst kürzlich erfolgte Standeserhöhung), *Cig.*; die Afternoblesse, *Kr.*; tista mala napušljiva gospoda, kateri pravimo jara, *LjZv.*; Je jara gospoda, Drži se ko grof, *Npes.-K.*; — 3) = malopriden, muthlos, schwach, faul, *C.*

2. **jâr**, jára, *adj.* heftig, grimmig, zornig, *Cig.*, *Jan.*; jara kača, *Meg.-Mik.*, *C.*; Živi ogenj, jari žerec i. t. d. (tako pastirji okoli ognja pojo), *Pjk.(Črt.)*; jara peč, heißer Ofen, *Z.*

jarâmljica, *f.*, pogl. jaramnica.

jarâmnica, *f.* die Jochwiede (trta, s katero se oje k jarmu privezuje), *BlKr.*, *Dol.*; (jaramljica, *Lašče-Levst.(M.)*).

jarâmnik, *m.* tako bi se moralo glasiti, kar je na *vzhŠt.* jaremnik; — prim. jarmnik.

járati, am, *vb. impf.* lamentieren, *Dict.*

jārbol, *m.* der Mastbaum: jadra na jarbol natikati, *Dalm.*; — prim. furl. arbul.

jārbola, *f.* = jarbol, *Notr.*

jarbolec, lca, *m.* der Rothlauf, *Cig.*, *BlKr.-DSv.*

jārbolo, *n.* = jarbol, *Mik.*, *Zv.*; jarbola („jarbula") škripljejo, *SlN.*

jārčad, *f. coll.* = jarci, *BlKr.*

jārče, eta, *n.* das Frühlingslamm, *C.*

1. **jārček**, čka, *m.* das männliche Frühlingslamm, *Cig.*

2. **jārček**, čka, *m. dem.* jarek, *Valj.(Rad)*.

jārčica, *f.* 1) weibliches Frühlingslamm, *C.*; — 2) die Frühlingshenne, *Cig.*

1. **jārčič**, *m.* = 1. jarček, *Cig.*

2. **jārčič**, *m.* = 2. jarček, *C.*

1. **járčiti**, jârčim, *vb. impf.* 1) beispringen (vom Bock, Widder), *M.*; betreten (vom Hahn): petelin kokoš jarči, *Cig.*, *C.*, *vzhŠt.*; — j. se, sich paaren, falzen (von Vögeln, bes. Hühnern), *Z.*, *Cig.*; — j. se, schäckern, *C.*

2. **járčiti**, jârčim, *vb. impf.* = jarke kopati (ob cestah), *vzhŠt.*

jārčji, *adj.* vom Schafbock, *Cig.*; zdehalo se mu je po polnem vinskem piskru, kakor lačnemu volku po jarčji crkovini, *LjZv.*

jārčka, *f.* eine junge (im Frühjahr ausgebrütete) Henne, *Gor.*, *Dol.*, *vzhŠt.*

jārčkast, *adj.* 1) grabenförmig, muldenförmig, *Cig.*, *Jan.*; — 2) von Graben durchzogen: jarčkaste ravnine, *Vrtov.(Km. k.)*.

jardána, *f.* der Kaiserling (agaricus caesareus), *Ip.-Erj.(Torb.).*

jarè, ę̑ta, *n.* das Lamm, *C.*, *Mik.*, *Valj.(Rad)*; (járe, tako govore vsi goriški gorjani; besedo „jagnje“ znajo le iz cerkve), *Erj.(Torb.).*

jarę̑b, *m.* = jereb, *nk.*

jarebíca, *f.* = jerebica, *nk.*

jârec, rca, *m.* 1) eig. das männliche Frühlamm, *Cig.*; gew. der unbeschnittene Schafbock, der Widder, *Cig.*, *C.*; teknilo mu bo, kakor jarcu juha = es wird ihm bekommen, wie dem Hunde das Grasfressen, *Cig.*; — muthwilliger Mensch, *C.*; — tudi = kozel, *Mur.*, *Cig.*; — 2) neki hrošč: der Widder (clytus arietis), *Erj.(Z.)*; — 3) = jari ječmen, *C.*; — 4) der Sommerlein, der Sommerflachs, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Nov.*

jârek, rka, *m.* 1) der Graben; iz vretine (se napravi) jarek, iz jarka pa potok, *ogr.-Valj.(Rad)*; mladost je norost: črez jarek skače, kjer je most, *Zv.*; odtočni j., der Ableitungsgraben, *Levst.(Močv.)*; — tiefes Thal, die Schlucht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Nov.*, *jvzhŠt.*; — 2) jama, ki vodo požira, das Saugloch, *Dane(Notr.)-Erj.(Torb.).*

járek, rka, *adj.* grell, glänzend: jarko solnce, *Ravn.*; — hs., rus.

jarę̑la, *f.* = jarčica, *Jan.*, *C.*

járem, rma, *m.* 1) das Ochsenjoch; — j. volov, ein Paar Ochsen, *Cig.*; koliko jarmov volov pa danes kupiš? *Jurč.*; — das Joch (fig.), die Unterjochung: otresti j. sužnosti, das Joch der Knechtschaft abschütteln, *Cig.*, *nk.*; — 2) das bewegliche Gatter an der Sägemühle, *Cig.*, *M.*; — 3) die Haube der Glocke, die Glockenwelle, *Cig.*, *M.*, *Kr.*; — 4) leseni pretin v orehovem jedru, *Bolc*, *Hrušica-Erj.(Torb.)*; — 5) der Bergsattel, das Gebirgsjoch, *Cig.(T.)*, *Jes.*; — 6) = kladvenica, der Hammerhai oder Hammerfisch (zygaena malleus), *Erj.(Ž.).*

jaremníca, *f.* = jarmnica, *C.*

jarê̑mnik, *m.* = jarmnik, *vzhŠt.*

1. **járen,** rna, *adj.* = 1. jar, Frühlings-, *C.*

2. **járen,** rna, *adj.* 1) grimmig, *Cig.*, *Jan.*; — kräftig, energisch, *C.*; — hurtig: jarno hoditi, *C.*; — 2) helltönend, *Mur.-Cig.*, *Jan.*; jarni glas, jarni zvon, *vzhŠt.-C.*; jarnega, čistega grla biti, *Glas.*

járica, *f.* 1) ein im Frühling gesäetes Getreide, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — der erste junge Klee, *Cig.*; — = otavič, vnuka, das Nachgrummet, *C.*, *Št.*; — 2) ein junges weibliches Schaf, *Cig.*; — eine junge Henne, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Valj.(Rad)*, *Dol.*, *BlKr.*, *Rez.-Baud.*; — 3) ein muthwilliges Weib, *C.*; — jaríca, *Valj.(Rad).*

járička, *f.* = jarčka, *Dol.*

jarî̑n, *m.* 1) der Wasserwirbel, (jer-) *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Tümpel, (jer-) *Cig.*; — der Wasserbehälter, das Bassin, (jer-) *Cig.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; kamenit j., *Nov.*; — = mlaka, (jer-) *C.*; — prim. 2. jariti.

1. **jarína,** *f.* die Frühlingssaat, die Sommerfrucht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Gor.*

2. **jarína,** *f.* die Stelle, wo das Wasser schäumt, *M.*; — prim. 2. jariti.

jarišče, *n.*, *Mik.*, pogl. jarše.

jarı́šče, *n.* das Sommerfeld, = jaro polje, *V.-Cig.*

1. **jaríti,** ím, *vb. impf.* 1) bespringen, belegen, *M.*, *C.*, *Štrek.*; — j. se, sich begatten (von Vögeln), *Istra-C.*, *Z.*, *SlN.*; — 2) j. se, Frühlingsjunge werfen, *C.*; — 3) j. se, faulenzen, *C.*; na solncu se jariti, sich sonnen, *Z.*

2. **jaríti,** ím, *vb. impf.* 1) = poditi: kam jariš živino? *Z.*; — 2) j. se, Wellen bilden, sich kräuseln: voda se jari tam, kjer črez kamen teče, (jer-) *Svet.(Rok.)*; kdaj se bo voda jarila v Betezdi, so čakali, (jer-) *Ravn.*; wirbeln: potok se jari, (jer-) *V.-Cig.*; schäumen, *M.*; voda se jari, kjer se s silo kam zaganja, (jer-) *Dol.*; — prim. 2. jar.

jârka, *f.* 1) eine Sommerfrucht (z. B. der Sommerrogen, der Sommerweizen), *Cig.*, *C.*; — 2) = junge Henne, *Z.*, *SlGor.*

jârkica, *f.*, *Jarn.*, *Cig.*; pogl. jarčica.

jarlice, *f. pl.* wälsche Kirschen, *Jarn.*

jarmati, am, *vb. impf.* = jarmiti, *Mur.*

jarmeníca, *f.* = jarmnica, *C.*

jarmenják, *m.* = jarmnik, *C.*

jarmeščíca, *f.* neko jabolko, *Valj.(Rad).*

jarmíca, *f.*, *Cig.*, *C.*, pogl. jarmnica.

jarmič, íča, *m. dem.* jarm; das Einzeljoch für einen Ochsen, *Dol.*; pos. les, v katerega se kamba vtika, *Notr.*

jarmî̑ček, čka, *m. dem.* jarmič, das Einzeljoch, *Notr.*

jármiti, im, *vb. impf.* ins Joch spannen, anjochen: j. vole, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — unterjochen, knechten, *C.*

jármljenje, *n.* das Anjochen: die Knechtung, *C.*

jârmnica, *f.* die Jochwiede, *Notr.*

jârmnik, *m.* der Setznagel am Joche, *Valj.(Rad).*

jármov, *adj.* Joch-: jarmova kamba, *Levst.(Zb. sp.).*

jármovec, vca, *m.* der Jochochs, *Mur.-Cig.*, *Gor.*

jármovka, *f.* 1) die Jochwiede, *Mur.*; življenje, ki ni trhle jarmovke vredno, *Jurč.*; — der Jochriemen, *C.*; — 2) das Jochseil, an dem der Ochs zieht, *Cig.*, *Jan.*

jarníca, *f.* 1) = seno prve košnje, *Idrija-Svet.(Rok.)*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) jârnica, das Rispengras (poa pratensis), *Koborid-Erj.(Torb.).*

járnost, *f.* 1) die Energie, der Muth, *C.*; — die Hurtigkeit, *C.*; — 2) die Helltönigkeit, *Mur.*

jarobújen, jna, *adj.* sehr üppig, *Jurč.(Tug.).*

jarǫ̑st, *f.* der Zornmuth, der Ingrimm, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*

jarovína, *f.* = 1. jarina, *C.*

jâršе, eta, *n.* einjähriges Lamm, *Hrušica(Istra)-Erj.(Torb.)*; *gen.* jaršéta, (jerš-) *Štrek.*; — nam. jaruše, *Erj.(Torb.)*; (po *Mik. V. G. I. 56.* nam jarišče).

jarúga, *f.* tiefer Graben, *Mik.*, *Valj.(Rad)*, *Rut.(Zg. Tolm.)*, *BlKr.*

jarúgast, *adj.* voll Schluchten und Gräben: j. svet, *BlKr.*; jarugasta cesta, voll Gräben, *Vrt.*
járuh, *m.* der Jährling, junges Schaf, *C.*, *Z.*
járuše, eta, *n.* = jare, jarče, *C.*
járušica, *f.* = jarčica 1), *C.*
járušič, *m.* junges Schaf, *C.*
jâs, *m.* die Helle, der Schimmer, der Glanz, *C.*
jása, *f.* baumlose, gelichtete Stelle im Walde, *Cig.*, *C.*, *Mik.*, *Goriš.*
jáselce, *f. pl. dem.* jasli; das Futterkrippchen; — das Weihnachtskrippchen.
jáselčen, čna, *adj.* Krippen-; jaselčna veselica, *ZgD.*
jásen, sêna, *m.* = jesen, die Esche (fraxinus excelsior), *Kras-Erj.(Torb.)*.
jásen, sna, *adj.* 1) heiter, hell, licht; jasno je, es ist heiteres Wetter; nebo je jasno, kakor ribje oko; jasna noč; jasno oko, ein helles, ungetrübtes Auge; jasno čelo, heitere Stirne, *Cig.*; — hell (o barvi): jasna barva, *Cig.*, *Jan.*; jasen v lice, jasnega obraza, blass, schlecht aussehend, *Z.*, *Lašče-Levst.(M.)*; ves bled in jasen, *LjZv.*; — jasen gozd, gelichteter Wald, *Dol.*; na jasno, ins Freie, *Levst.(Pril.)*; jasna streha, durchlöchertes Dach, *Z.*; če je jasno na sv. večer, so jasni kozolci (leer), *Dol.*; — 2) vernunftklar, *Cig.*; jasna glava, ein heller, aufgeklärter Kopf, *Cig.*, *C.*; jasno je v glavi, *C.*; — jasni presledki, jasna trenotja, lichte Augenblicke (eines Geisteskranken), *Cig.(T.)*; — 3) klar, deutlich, jasno razložiti kaj; to je jasno, kakor beli dan, das liegt auf der flachen Hand; jasni pojmovi, deutliche Begriffe, *Cig.(T.)*; — 4) lebhaft, munter: jasna devojka, *ogr.-C.*
jasenica, *f.* die Blütenesche (fraxinus ornus), *Kras-Erj.(Torb.)*.
jasíka, *f.* die Zitterpappel (populus tremula), *Cig.*, *Jan.*; prim. jesika; — die Blütenesche (fraxinus ornus), *Kras-Erj.(Torb.)*.
jâskati, am, *vb. impf.* hellaut gackern: kokoši jaskajo, *C.*, *Z.*, *jvzhŠt.*; — *pren.* laut schreien (zankend, jammernd u. dgl.), *Z.*, *jvzhŠt.*; klepetave žene jaskajo, *Dol.*
jásla, *f.* = asla, *Habd.-Mik.*
jâsla, *n. pl.* = jasli, *Valj.(Rad).*
jâsle, sel, *f. pl.* = jasli, *Mur.*, *jvzhŠt.*
jásli, *f. pl.* die Futterkrippe.
jâslice, *f. pl. dem.* jasle, = jaselce.
jasmîn, *m.* = jazmin, *Jan.*
jasníca, *f.* eine heitere Stelle am bewölkten Himmel, *Jan.*
jásnič, *m.* = jasno nebo: ponočni jasnič spomladi ni dober, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
jasnilo, *n.* die Erklärung, die Verdeutlichung, *Raič(Let.)*; der Commentar, *Bes.*
jasnína, *f.* die Heitre, *M.*
jasníti, ím, *vb. impf.* 1) hell, heiter machen, aufheitern, *Cig.*, *Jan.*; — j. se, sich aufheitern, sich aufhellen (vom Wetter); jasni se od severa do juga; — 2) erklären, deutlich machen, *Raič(Let.)*.
jasnoglâvec, vca, *m.* heller Kopf, *C.*
jasnoòk, óka, *adj.* helläugig, *Cig.*

jásnost, *f.* 1) die Heitre, die Helle; — 2) die Verstandeshelle, die Aufgeklärtheit, *Cig.*; — 3) die Deutlichkeit.
jasnóta, *f.* = jasnost 1), *Jan.*
jasnovíden, dna, *adj.* hellsehend, *M.*
jāspis, *m.* = jašma, der Jaspis, *Cig.(T.)*.
jāspra, *f.* der Asper (türkische Münze), *Cig.*
jāstog, *m.* der Hummer (hommarus vulgaris), *Erj.(Ž.)*; — hs. iz it. ástaco.
jâstran, *m.* = jastreb, *Mur.*, *Jan.*
jâstreb, *m.* der Habicht, der Hühnergeier; — kraljevi j., der Geierkönig (sarcoramphus papa), sivi j., der graue Geier (vultur cinereus), beloglavi j., der weißköpfige Geier (vultur fulvus), *Erj.(Ž.)*; črni j., der schwarze Milan, *Levst.(Nauk.)*; tudi: jástreb, *Dol.*
jâstrebar, rja, *m.* der Habichtsfänger, *Cig.*
jâstrebast, *adj.* geierartig, *Cig.*
jâstrebič, *m.* junger Habicht, *Cig.*
jastrebína, *f.* die Gaisraute, das Pestilenzkraut (galega officinalis), *C.*
jâstrebji, *adj.* Habichts-, *Jan.*, *C.*
jâstrob, *m.* = jastreb, *Dict.*, *Mur.*, *Mik.*, *Met.*
jaščar, rja, *m.* die Speisekammer, *Kor.-Jarn.*
jâščarica, *f.* *Cig.*, *Erj.(Torb.)*; pogl. jaščerica.
jâščerica, *f.* 1) die grüne Eidechse (lacerta viridis), *okoli Škofje Loke (Gor.)*; (die Eidechse, *Cig.*, *Jan.*); — 2) die Meisterwurz (imperatoria ostruthium), *Cig.*, *C.*, (jaščarica) *na Kaninu*, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — prim. stsl. jašterica.
jaščica, *f. dem.* jaška; — = vrat, der Griffel (bot.), *V.-Cig.*
jâšek, ška, *m.* 1) das Wasserbecken, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Schacht, *V.-Cig.*, *DSv.*; — dvomna beseda; prim. jaška.
jášiti, jâšim, *vb. impf.* = jahati, *Z.*; lintverja j., *Pjk.(Črt.)*.
jâška, *f.* 1) die Erdvertiefung, *V.-Cig.*, *Jan.*; — 2) die Schachtel, (?) *C.*, *Z.*; — prim. jačka. (?)
jâškica, *f. dem.* jaška; die Büchse, *Jan.*; (nam. jaščica).
jâšma, *f.* neki kremenjak, der Jaspis, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*; — rus.
jâšmast, *adj.* jaspisartig: jašmasti opal, der Jaspisopal, *Cig.*
jašmína, *f.* das Jaspisgut, *Cig.*
1\. **jâta**, *f.* der Schwarm, die Schar; j. svinj, j. golobov.
2\. **jata**, *f.* die Hütte, *C.*; — die Grotte, die Höhle, *Z.*
jātagan, *m.* velik nož, der Jatagan, *Jan.*
játo, *n.* = jata, *Habd.*, *Cig.*, *Rib.-Mik.*, *BlKr.*
jātoma, *adv.* scharenweise, *C.*, *Zv.*, *LjZv.*
jâva, *f.* der Steinbruch, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; — prim. furl. giave, it. cava, der Steinbruch, *Štrek.(Arch.)*.
jávalne, *adv.* vermuthlich nicht, schwerlich, kaum, *Mur.*, *Gor.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*, *Tolm.*, *Savinska dol.*; — prim. bav. jawolnet = ja wohl nicht, *Levst. Nov. XXIV. 405.*
jáven, vna, *adj.* öffentlich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — hs.
jáviti, im, I. *vb. pf.* 1) melden, bekannt geben, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — j. se, sich melden, *Cig.*; javi se mimo grede pri meni, *BlKr.*; — 2) j. se,

sich zeigen, erscheinen, *Cig.*, *ogr.-C.*; sv. Jožef se je javil in v Betlehem prišel, *ogr.-C.*; — II. *vb. impf.* otrok se javi, das Kind kommt (bei der Geburt) zum Vorschein, *Hal.-C.*
jâvk, *m.* die Wehklage, der Jammer, *Cig.*, *Jan.*
jâvka, *f.* = javk, *Mur.*
javkálǫ, *n.* der Jammerer, *Cig.*
jâvkanje, *n.* das Jammern, das Wehklagen.
jâvkati, kam, čem, *vb. impf.* jammern, ächzen, wehklagen; teta je javkala po nemško in laško, *Jurč.*
jâvkavec, vca, *m.* der Jammerer, *Valj.(Rad).*
jávkniti, jâvknem, *vb. pf.* aufjammern, jammernd aussprechen, *LjZv.*
jávljati, am, *vb. impf. ad* javiti; 1) bekannt geben, melden, *nk.*; — j. se, kund werden, *C.*; — 2) j. se, sich zeigen, erscheinen, *C.*
jávljenje, *n.* die Meldung, die Bekanntgebung, *C.*; — die Manifestation, *Zora.*
javnocvêtka, *f.* javnocvetke, Phanerogamen (bot.), *Cig.(T.).*
javnopráven, vna, *adj.* das öffentliche Recht betreffend, *DZkr.*
jávnost, *f.* die Oeffentlichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
jávor, *m.* 1) der Ahorn; beli j., der Berg-Ahorn (acer pseudoplatanus), *Tuš.(R.)*; — 2) neka vinska trta, *SlGor.-Erj.(Torb.)*; — weißer Mehlweiß, *Trumm.*; mali j., weißer Ortlieber, *Trumm.*; drobni j. = bela moršcina, gelber Kracher, *Trumm.*
jávorec, rca, *m. dem.* javor; kleiner Ahorn.
javoríka, *f.* = lavorika, *Mur.*, *C.*, *Z.*; — hs.
jávorina, *f.* das Ahornholz.
jávorje, *n.* der Ahornwald.
jávorišče, *n.* = javorje, *C.*
jávornik, *m.* eine Art Rebe: = marvin, glavačica, rumenjak, *Vrtov.-C.*
jávorov, *adj.* ahornen, Ahorn-.
jávorovina, *f.* das Ahornholz.
jávorovje, *n.* = javorje, *Jan.*
jâvskati, am, *vb. impf.* = javkati, *C.*, *Z.*
jàz, *pron.* ich; pomni: on je za dva mene močen, er ist so stark wie zwei meinesgleichen, *Notr.*
jâz, *m.* = jazba, die Höhle, *C.*, *Z.*
jâzba, *f.* 1) das Loch, die Höhle, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *Vrt.*; zverine so po jazbah se skrivale, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) das Dachsweibchen, *Štrek.*
jâzbec, beca, *m.* der Dachs (meles taxus).
jâzbečar, rja, *m.* der Dachshund (canis vertagus), *Cig.*, *Erj.(Ž.).*
jâzbečast, *adj.* dachsartig: dachsgrau, *Cig.*
jâzbečev, *adj.* Dachs-; jazbečevo meso, das Dachsfleisch, *Cig.*
jazbečevína, *f.* das Dachsfleisch, das Dachsfell, *Cig.*, *Jan.*
jâzbečevka, *f.* die Dachsin, *Cig.*
jâzbečinja, *f.* die Dachsin, *Cig.*
jâzbečji, *adj.* Dachs-.
jâzbina, *f.* 1) das Dachsloch, der Dachsbau, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *BlKr.*; Iz jazbine jazbec pogleda zaspan, *Str.*; — 2) die Erdhöhle, die Grotte, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; v jazbinah stanuje divji mož, *LjZv.*; — 3) = jazbečevina, *Jarn.*
jazmīn, *m.* der Jasmin (jasminum), *Cig.*
jazmīnov, *adj.* Jasmin-, *Cig.*
jazmīnovec, vca, *m.* der Jasminstrauch, *Jan.*
jâzvec, veca, *m.* 1) = jazbec, *Mur.*; — 2) gožica na cepeh, *C.*
jâzvečina, *f.* = jazbina 1), *C.*
jâzvečka, *f.* die Dachsin, *Fr.-C.*
jazvíca, *f.* die Dachsin, *C.*
jâzvina, *f.* = jazbina 1), *C.*
jáža, *f.* = ježa, jez, *Cig.*, *BlKr.*
jȩ̂, *interj.* je, je nun; je, moj sin, jaz tega ne vem, *Levst.(M.)*; je, ali me ne poznaš? *jvzhŠt.*; je te! ei! *Bes.*
jèb, jéba, *m.* der Beischlaf, *Mur.*
jéba, *f.* = geba 1), *Cig.*, *Gor.*
jebáč, *m.* der Hurer, *C.*
jébati, jêbam, *vb. impf.* Beischlaf pflegen.
jébec, bca, *m.* = jebač, *Mur.*, *Valj.(Rad.).*
jeberíka, *f. Polj.*, pogl. jerebika.
jeblíca, *f. GBrda*, pogl. golbica, škrjanec.
jecálǫ, *n.* der Stotterer, *M.*
jȩ́canje, *n.* das Stottern, das Stammeln, *Mur.*, *Cig.*
jȩ́cati, jȩ̂cam, *vb. impf.* stottern, stammeln.
jȩ́cav, *adj.* stammelnd: j. jezik, *Dict.*; stotterig, *Cig.*
jȩ́cavec, vca, *m.* der Stotterer, *Cig.*; der Stammler, *Meg.*, *Mur.*
jȩ́cavka, *f.* die Stottrerin, die Stammlerin, *Mur.*
jȩ̂ckati, am, *vb. impf.* = jecati, *C.*
jecljȃnje, *n.* das Stottern, das Stammeln.
jeclјáti, âm, *vb. impf.* stottern, stammeln.
jecljàv, áva, *adj.* stotternd, stotterig, stammelnd, *Cig.*, *Jan.*
jecljâvec, vca, *m.* der Stotterer, der Stammler, *Cig.*, *Jan.*
jecljâvka, *f.* die Stottrerin, die Stammlerin, *Cig.*
jecljìv, íva, *adj.* = jecljav, *Jan.(H.).*
jȩ̂č, *m.* das Aechzen, *C.*
1. **jȩ́ča**, *f.* der Kerker, das Gefängnis: die Gefangenanstalt, *DZ.*; vtekniti koga v ječo, jemanden einkerkern.
2. **jȩ́ča**, *f.* = ječ, *C.*
3. **jȩ́ča**, *f.* = ječmenova in ržena zmes, *Gor.-DSv.*
ječálǫ, *n.* der Wimmerling, *Cig.*
ječȃnje, *n.* das Aechzen, das Wimmern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; jéčanje, *ogr.-Valj.(Rad).*
ječár, rja, *m.* der Kerkermeister, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*; vojaški j., der Profoß, *Cig.*
ječaríca, *f.* die Kerkermeisterin, *Cig.*, *Jan.*
ječárna, *f.* der Gefängnisraum, *DZkr.*
ječârstvǫ, *n.* das Kerkermeisteramt, *Cig.*, *Jan.*
jȩ́čati, ím, *vb. impf.* jammern, ächzen, wimmern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Lašče-Levst.(M.)*; kdor pogosto ječi, dolgo mu ne zazvoni, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; kadar hudobni poglavarstvo zadobe, ljudstvo ječi, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; Ječe pod težkim jarmom sini Slave, *Preš.*
jȩ́čati, am, *vb. impf.* im Kerker halten, gefangen halten, *Jan.*, *M.*; pogl. ječiti.

jẹ́čav, *adj.* kdor rad ječi: j. človek, ein Wimmerling, *Cig.*; j. skopuh, *LjZv.*

jẹ́čavec, vca, *m.* der Jammerer, *Cig.*, *Jan.*; bolehen j., *LjZv.*

jẹ́čavka, *f.* die Jammrerin, *Cig.*, *Jan.*

jẹ̑čavt, *m.* der Wimmerling, *Cig.*

jẹ́čenje, *n.* die Gefangenhaltung, *DZ.*; die Gefängnisstrafe, *Jan.*

ječerma, *f.* ein Weiberrock ohne Aermel, *Istra-Cig.*; — die Weste der Uskoken, *SlN.*

jẹ́čiti, im, *vb. impf.* in Haft, im Kerker halten, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*, *Dol.*; v temnicah so strastni poglavarji turški ječili nesrečne kristijane, *Navr.(Let.)*; jel ga je ječiti in postiti, *LjZv.*; j. se, im Kerker gehalten werden: ječil se je v Sibiriji, *Glas.*

ječljìv, *adj.* kdor rad ječi, *C.*

jéčmen, éna, *m.* 1) die Gerste; j. phati, Gerstengraupen machen, *Cig.*; navadni j., gemeine Gerste (hordeum vulgare), *Tuš.(R.)*; dvovrstni j. ali j. dvovrstnik, die zweizeilige Gerste, die Blattgerste, *Cig.*, *C.*; j. šestovrstnik, die Herbstgerste, *Cig.*; rebrnati j., die vierzeilige Gerste, *V.-Cig.*; j. golec, die nackte Gerste, *Cig.*; ribji, resnati j., die Bartgerste, *Cig.*; mišji j., die Mäusegerste, *Cig.*; — 2) das Gerstenkorn (eine Entzündung am Augenlidrande), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *Kr.*

ječmẹ̑n, *adj.* = ječmenov, *Mur.*, *C.*

ječménast, *adj.* gerstenförmig, *Cig.*

ječmẹ̑nčnica, *f.* neka hruška, *Šebrelje(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

ječmẹ̑nec, nca, *m.* das Gerstenkorn (eine Entzündung am Augenlidrande).

ječmenica, *f.* 1) das Gerstenstroh, *Jan.*, *Vrtov.(Km. k.)*; — 2) die Gerstengrütze, *Polj.*

ječmeník, *m.* die Gerstengrütze, *Cig.*

ječmeníka, *f.* das Haargras (elymus), *Erj.(Rok.)*, *C.*

ječmenína, *f.* das Hordein, *Cig.*

ječmẹ́nišče, *n.* der Acker, auf dem Gerste gebaut war.

ječmenják, *m.* das Gerstenbrot, *Cig.*, *Jan.*, *Pohl.-Valj.(Rad)*.

ječmẹ́nji, *adj.* = ječmenov, *Cig.*, *Jan.*

ječmẹ́nka, *f.* 1) die Gerstengrütze, *M.*, *C.*, *Ravn.(Abc.)*; — 2) der Speltweizen, *Pri Fari-Štrek.(LjZv.)*; — neko jabolko, *Mariborska ok.*, *Škrilje pod Čavnom - Erj.(Torb.)*; — neka hruška, *Slap. sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.

ječmẹ́nov, *adj.* aus Gerste, Gersten-; ječmenov kruh, ječmenova kaša.

ječmẹ́novec, vca, *m.* 1) das Gerstenbrot, *Mur.*, *Jan.*; — 2) der Gerstentrank, *Cig.*

ječmẹ́novica, *f.* das Gerstenstroh, *Cig.*, *Jan.*

ječmẹ́novka, *f.* 1) = ječmenovica, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) die Bierwürze, *Erj.-Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*

ječmẹ̑nščak, *m.* = ruski oves, *C.*

jẹ̑čnik, *m.* = ješčnik, *Cig.(T.)*.

jẹ̑d, i, *f.* 1) das Essen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; velike jedi biti, viel zu essen pflegen, *C.*; — ni za jed, es ist ungenießbar, *Cig.*; ako kaj naide k jedi (germ.), *Krelj*; dosti k jedi, genug zu essen, *Dalm.*; — 2) das Essen, das Mahl, die Mahlzeit; pri jedi; (= na jedi, *C.*); po jedi, nach Tische; velika jed, die Tafel, *C.*; — 3) die Speise: mesna jed, die Fleischspeise; postna jed, die Fastenspeise; jed in pijača, Speise und Trank; — die Kost, *Cig.*, *Jan.*

jẹ̑da, *f.* = ajda, *Tuš.(R.)*, *Rez.-C.*, *KrGora.*

jèda, *conj.* ob, *C.*, *Krelj.*

jẹdáča, *f.* die Speise, *C.*, *GBrda-Erj.(Torb.)*; dobili so jedače in pijače, *SlN.*; črvi, polži, školjke in majhne ribe so mu (raku) poglavitna jedača, *Erj.(LjZv.)*.

jedalíšče, *n.* der Ort, wo man zu speisen pflegt, *Cig.*, *C.*

jedȃłnica, *f.* das Speisezimmer, *C.*

jedálọ, *n.* 1) die Löffelöffnung, *C.*; — 2) *pl.* jedala, das Essbesteck, *Jan.(H.)*.

jẹ́dati, am, *vb. impf.* zu essen pflegen, *Glas.-Mik.*

jẹ́davec, vca, *m.* 1) starker Esser, *KrGora*; — 2) der Flussspat, *Jan.*, *C.*, *Erj.(Min.)*.

jẹ́davica, *f.* die Esssucht, *Z.*

jẹ̑dba, *f.* das Essen, *Mur.*; die Kost, *C.*; — die Speise, *Guts.(Res.)-Valj.(Rad)*.

jẹ̑dec, dca, *m.* der Esser, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kjer je veliko blaga, tamkaj je tudi dosti jedcev, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; jedcev je dosti, pa jesti je malo, *jvzhŠt.*; — der Kostgänger, *Cig.*; — tudi: jẹdèc, dcà, *Dol.*

jẹ̑dek, dka, *m.* die Essware, *C.*

jẹ́dek, dka, *adj.* ätzend, beizend, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*, *Erj.(Som.)*; j. sok, ätzender Saft, *C.*; jedka voda, das Aetzwasser, *Cig.*

jẹ́den, dna, *adj.* 1) Ess-, Speise-: jẹ̑dna žlica, der Esslöffel, *C.*; jedni list; — 2) essbar, *Cig.*, *Jan.*

jẹ́den, dna, *num.* = eden, *Mur.*, *nk.*, *Ljub.*

jẹ́der, dra, *adj.* = jedrovit, *Cig.(T.)*; — hs.

jẹ̑dež, *m.* der Esser, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; hranivec je našel jedeža, *Vod.(Izb. sp.)*.

jedẹ́vati, am, *vb. impf.* = jedati, zu essen pflegen, *Dol.*, *Mik.*, *Nov.*

jẹdíca, *f.* die Esserin, *Cig.*, *Jan.*

jẹ́dičen, čna, *adj.* essgierig, *Jan.*; (nam. jẹ́dečen?).

jẹ́dičnost, *f.* die Essgier, *Jan.*; — prim. jedičen.

jẹdíłen, łna, *adj.* Speise-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; jẹdȋłni list, der Speisezettel, die Speisekarte, *Cig.*, *nk.*; jedilna posoda, das Essgeschirr, *Levst.(Pril.)*.

jẹdȋłnica, *f.* der Speisesaal, das Speisezimmer, *Mur.*, *Jan.*, *C.*

jẹdȋłnik, *m.* der Speisezettel, *Cig.*

jẹdílọ, *n.* das Essen, *Cig.*, *Jan.*; die Kost, die Nahrung, *Cig.*, *Jan.*; — die Essware, das Lebensmittel, *Mur.*; *coll.* die Lebensmittel: le malo vam jedila, bratje, branim, *Preš.*; — die Speise, das Gericht, *Cig.*, *Jan.*

jedin-, išči pod: edin-.

jẹdišče, *n.* der Speiseort, *Jan.(H.)*.

jediti, im, *vb. impf.* *Z.*, pogl. jaditi.

jędîvọ, *n.* die Esswaare, *Trst.(Let.)*; — die Kost, *Jan.*
jẹ̑dka, *f.* 1) die Esserin, *Z.*; — die Kostgängerin, *Cig.*; — 2) starker Appetit, *C.*; šaljivo: nima jetike, ampak jedko ima (= rad jé), *jvzhŠt.*
jẹ̑dkarstvọ, *n.* die Aetzkunst, *h. t.-Cig.(T.)*.
jẹ̑dkati, am, *vb. impf.* ätzen, *h. t.-Cig.(T.)*; „radieren", *Navr.(Let.)*.
jẹ́dkost, *f.* die Aetzkraft, die Beizkraft, *Cig.*, *C.*
jẹdkováti, ûjem, *vb. impf.* = jedkati, *Navr.(Let.)*.
jẹ́dkovica, *f.* = jedka voda, *Cig.(T.)*.
jẹdljìv, íva, *adj.* essbar, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — pogl. jeden 2).
jẹ̑dnica, *f.* 1) das Speisezimmer, *C.*, *Z.*; — 2) die Speiseröhre, *C.*
jedno-, išči pod: eno-.
jednọ́č, *adv.* = enkrat, *ogr.-C.*, *LjZv.*; — prim. ednok.
jẹ́dnost, *f.* die Essbarkeit, *Cig.*
jẹ́drast, *adj.* 1) kernig, *Z.*; — 2) kernartig, *Cig.*
jedràt, áta, *adj.* großkernig, kernig, *Cig.*, *C.*; če žlahtnejši je sad, menj jedrate so njegove peške, *Pirc*; — *pren.* jedrat odgovor, bündige Antwort, *Cig.*
jẹ́drce, *n. dem.* jedro; das (in einer harten Schale eingeschlossene) Kernchen; orehovo j.; jedrca iz orehov jemati; — das Kernkörperchen, *Erj.(Som.)*; — očesno j., der Augenstern, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *C.*; — jédrce, *Valj.(Rad)*.
jẹ́drčast, *adj.* kernig, kernreich, *M.*
jẹ́drčat, *adj.* kernig, kernreich, *Cig.*
jẹ́drčen, čna, *adj.* Kern-: -čno mleko, die Mandelmilch, *C.*
jẹ́drčje, *n. coll.* Kerne, n. pr. izluščena bučna jedrca, (jedrčjè) *vzhŠt.*
jẹ́drčnik, *m.* = granit, *Jan.(H.)*.
jedrẹ̑n, *adj.* kernhaft, kernig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — *pren.* jedreno pisanje, gedrängter Stil, *Cig.(T.)*.
jedríca, *f.* četrt orehovega jedra, *Valj.(Rad)*; — der Mandelkern, *Z.*
jedrìk, íka, *m.* die Wegwarte, Cichorie (cichorium intibus), *Goriš.-Erj.(Torb.)*; — prim. ledrik.
jedrína, *f.* die Kernigkeit, die Gedrängtheit, die Bündigkeit (stil.), *Cig.(T.)*.
jẹ́drka, *f.* = jedrce, *Mur.*
jedrkọ, *n.* = jedrce, *Habd.-Valj.(Rad)*.
1. **jẹ́drn**, *adj.* 1) Kern-: jedrna postelja, das Kerngehäuse (pericarpium), *V.-Cig.*; — 2) kernig, *Jan.*; — bündig, gedrängt, *Cig.(T.)*; jedrna slovnica, *Raič(Let.)*.
2. **jẹ́drn**, *adj.* = jadrn, schnell, hurtig, *Dict.*, *ogr.-Mik.*; jedrno, schnell, flugs, *Meg.*, *Dict.*, *Trub.*, *C.*; pojdite jedrno vunkaj na ceste, *Schoenl.*; Jedrno začutim, Kam zeva še dalj, *Vod.(Pes.)*; — prim. stsl. jedrъ = hiter.
jẹ́drnast, *adj.* kernicht, *Cig.*, *Jan.*
jẹ́drnat, *adj.* kernig, kernreich; = j. les, festes Holz, *Cig.*; jedrnata ruda, derbes Erz, *Cig.*; jedrnata hribina, dichte Felsart, *Erj.(Min.)*; — markig, gehaltreich, bündig, *Cig.*, *Jan.*; jedrnata beseda, pisava, *Cig.*, *nk.*
jẹ́drnatost, *f.* die kernige Beschaffenheit; — die Präcision, die Bündigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
jẹ́drnica, *f.* die Kernhaut, *Cig.*
jedrníti se, ím se, *vb. impf.* = uriti se, sich üben, *ogr.-C.*; — prim. 2. jedrn.
1. **jẹ́drnost**, *f.* die Kernigkeit, die Festigkeit, *C.*, *Z.*; — die Bündigkeit, *Cig.(T.)*.
2. **jẹ́drnost**, *f.* die Hurtigkeit, die Bereitwilligkeit, der Eifer, *Dict.*, *ogr.-Mik.*
jẹ́drọ, *n.* der (in einer harten Schale eingeschlossene) Kern; — der Steinkern (min.), *h. t.-Cig.(T.)*; ognjeno j., der Feuerbutzen, *Cig.*; očesno j., der Augenstern, *C.*, *Z.*; — das Kräftigste, das Beste einer Sache: der Gehalt (eines Erzes), *Jan.*; der Feingehalt, *Erj.(Min.)*; zlato slabejšega jedra, *Vrt.*; das Korn (bei Münzen), *Cig.*; — voda svoje jedro tira —, hat die Hauptströmung —, *C.*; — brez jedra, ohne Saft und Kraft, *Cig.*; — die Elite, *Cig.*, *Jan.*; j. vojščakov, die Kerntruppen, *Cig.*; — der Inhaltskern, die Quintessenz (einer Wissenschaft, Lehre, Schrift), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — der Abriss, das Compendium, *Cig.(T.)*.
jedrovît, *adj.* kernig, kernreich, *Jan.*; — kernhaft, kernig, gehaltreich, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
jedrovîtost, *f.* die Kernhaftigkeit, der Reichthum an Gehalt, *Jan.*
jedrovje, *n.* der Inhalt einer Nuss, *ogr.-C.*
jędúh, *m.* = jedun: Kosilo tako ne mika jeduha, *Str.*
jedûn, *m.* ein starker Esser, der Vielfraß, *Cig.*, *M.*
1. **jèdva**, *adv.* kaum, *Jan.*, *ogr.-C.*, *nk.*; („odvo" *Ben.-Mik.*).
2. **jedva**, *pron.* = onadva, jedvina mati = njiju mati, *ogr.-Mik.*
jèdvaj, *adv.* = 1. jedva, *Habd.-Mik.*
jẹ́gati, am, *vb. impf.* zu verstehen geben, sagen, erwähnen, *Gor.-Z.*, *Tolm.-Levst.(Rok.)*, *Polj.*; — prim. jekati (?).
jegełček, čka, *m. dem.* jeglec; to bi bila pravilna pisava za: jegôłček, kakor se izgovarja, die Schlüsselblume (primula acaulis), *Nov.*, *DSv.*, *jvzhŠt.*
jègla, *f.* *Cig.*, *C.*, *Polj.*, pogl. igla.
jeglèc, (jegèłc), gełcà, *m.* = jaglec, die Schlüsselblume, *Cig.*, *Lašče*, *Rib.-Levst.(M.)*; (glasi se nav. „jegòłc"); — prim. iglec.
jeglíca, *f.* *Cig.*, pogl. iglíca.
jeglìč, íča, *m.* jegliči, Schlüsselblumen (primulaceae), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*.
jeglíči, *m. pl.* der Hirsebrei, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; Marinka mi skuha Jegliče na noč, *Npes.-Schein.*; — pogl. jagliči pod: 2. jaglič.
jẹ́gniti, jẹ̑gnem, *vb. pf. ad* jegati = golsniti, *Erj.(Torb.)*; kar jegnil ni, *Z.*; — prim. jekniti (?).
jẹ̀gnọ, *n.* = gumno, die Dreschtenne, *Hrušica v Istri-Erj.(Torb.)*; — der glatte Boden vor dem Hause, *Z.*; der Hof, *Prim.-Cig.*, *C.*, *Z.*

jegúlja, *f.* = ogor, der Aal; — prim. lat. anguilla.
jegûljar, rja, *m.* der Aalfänger, der Aalhändler, *Cig.*, *Jan.*
jegúljast, *adj.* aalartig, aalförmig, *Cig.*, *Jan.*
jegúljen, ljna, *adj.* = jegulji, *Z.*
jegúlji, *adj.* Aal-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
jegúljica, *f. dem.* jegulja; 1) kleiner Aal, *Cig.*, *Jan.*; — 2) lepova j., das Kleisteraälchen (anguillula glutinis), ocetna (kisova) j., das Essigälchen (a. aceti), *Erj.(Z.)*.
jeguljína, *f.* das Aalfleisch, *Cig.*
jegúljiti, gûljim, *vb. impf.* Aalfische fangen, aalen, *Cig.*, *C.*
jegûljnik, *m.* = jeguljnjak, *Mur.*
jeguljnják, *m.* der Aalbehälter, der Aalteich, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
jegûljski, *adj.* = jegulji, *Z.*
jèh, *interj.* je! ach! (izraz začudbe, žalosti i. t. d.), *Levst.(M.)*, *Z.*
jȩ̂ha, *interj.* = jeh! *Z.*
jȩ̂hata, *interj.* = jeh! *Z.*, *jvzhŠt.*
jȩ̂j, *interj.* (izraz začudbe, bolesti:) je! *Cig.*, *Jan.*; jej, kako je to lepo! *Cig.*, *jvzhŠt.*; ach! jej, kaj bo zdaj! *jvzŠt.*
jẹ́ja, *f.* Speise, *C.*; pija in jeja, Speise und Trank, *Jan.*
jȩ̂jda, *f.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Valj.(Rad)*, pogl. ajda.
jèk, jȩ́ka, *m.* der Hall, der Schall, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; das Echo, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Jan.*, *Sen.(Fiz.)*, *nk.*
jȩ́ka, *f.* das Echo, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Valj.(Rad)*.
jȩ́kati, jȩ̂kam, *vb. impf.* beim Fall, Stoß hallen, dröhnen, *Z.*; — anstoßen, anprallen, *Z.*, *Bes.*
jȩ́kel, kla, *m.* der Hakenzahn, *V.-Cig.*, *Jan.*; (jekelj), *C.*; — prim. nem. Häkel, Haken = Hakenzahn. (?)
jeketáti, etâm, ȩ́čem, *vb. impf.* = jecljati, *C.*
jeklár, rja, *m.* der Stahlmacher, der Stahlhändler.
jeklárnica, *f.* die Stahlschmiede, die Stahlfabrik, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
jeklârstvọ, *n.* die Stahlfabrication, *Jan.(Slovn.)*, *nk.*
jéklast, *adj.* stahlartig, *Cig.*
jekláti, âm, *vb. impf.* stählen, *Mur.*
jeklec, kleca (kelca), *m.* die Gabel an einem Hamen (Fischnetz), *V.-Cig.*; — prim. nem. Hakel.
jeklȩ̂n, *adj.* 1) von Stahl, stählern; jekleno pero, die Stahlfeder; jeklena bruna, der Gussstahl, *Cig.(T.)*; — jeklen človek, abgestählt, *Cig.*, *BlKr.*, *M.*; jekleno zdravje, eiserne Gesundheit, *Cig.*; — compact, *Cig.(T.)*; — derb (min.), *Cig.(T.)*; — gehaltreich, voll, *Cig.(T.)*; jekleno zrnje, žito, vollkörniges, gediegenes, schweres Getreide.
jeklȩ̂nast, *adj.* stahlicht, stahlfest, stahlderb, *Cig.*; — stahlblau, *V.-Cig.*
jeklȩ́nec, nca, *m.* der Siderit oder Eisenspat, *Erj.(Min.)*, *Cig.(T.)*.
jekleníca, *f.* 1) = jeklarnica, *Cig.*, *C.*; (jeklȩ̂nice), *Vod.(Pes.)*; — 2) die Stahlfedern, *Z.*, *SlN.*; — 3) die Stahlquelle, *Jes.*
jeklenína, *f.* die Stahlware, *Cig.*, *Jan.*
jeklenînar, rja, *m.* = jeklar, *Cig.*
jekleníti, ím, *vb. impf.* stählen, *V.-Cig.*
jeklȩ́nka, *f.* jeklena sulica, *Nov.-C.*; jeklena sablja: Ti skrhaj nad njim Preteče jeklenke, *Zv.*
jeklȩ́novec, vca, *m. nk.*, pogl. jeklenec.
jeklína, *f.* = jeklenina, *C.*, *Z.*
jeklíti, ím, *vb. impf.* stählen, *Cig.*, *Jan.*
jekljáti, âm, *vb. impf.* = jecljati, *C.*, *Vest.*
jekljàv, áva, *adj.* = jecljav, *ogr.-M.*, *C.*
jekljénje, *n.* das Stählen, *Cig.*
jéklọ, *n.* der Stahl; lito jeklo, der Gussstahl, *Cig.*, *Jan.*; jeklo na modro greti, višnjeliti, den Stahl blau anlaufen lassen, *Cig.*; — iz stvn. ecchil, bav. eckel, in to iz lat. acuale, *Mik.(Et.)*.
jeklorẹ̀z, rẹ́za, *m.* der Stahlstich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
jeklorệzec, zca, *m.* der Stahlstecher, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
jeklovína, *f.* die Stahlware, *Jan.*, *C.*
jeklovît, *adj.* stahlhältig, *C.*
jȩ́kniti, jȩ̂knem, *vb. pf.* einen Laut hören lassen, *SlN.*; aufächzen, *Mur.*, *Jan.*; — beim Fallen, Schlagen oder Anstoßen einen Schall hören lassen, *Mur.*, *C.*, *Bes.*; tako me je vrgel, da je vse v meni jeknilo, *Z.*
jekòt, óta, *m.* das Dröhnen (beim Fall), *Z.*
jȩ̂l, î, *f.* die Tanne, *Meg.*, *Guts.*, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Tolm.*; jeli ali hoje, *Ravn.(Abc.)*.
jȩ̂la, *f.* die Tanne, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*
jȩ̂lca, *f. dem.* jel; eine kleine Tanne, *Cig.*
jȩ́lce, *n.* das Heft, *Meg.*; der Degengriff: tudi jelce je za ostrim noter (v trebuh) šlo, der Griff mit der Klinge drang hinein, *Dalm.*; — prim. helce.
jȩ́lcegar, rja, *m.* der Herzogsapfel (iz: hercegar), *Kr.-Erj.(Torb.)*.
jélen, jelȩ́na, *m.* 1) der Hirsch; der Edelhirsch (cervus elaphus), *Erj.(Ž.)*; j. osmorogljač, der Achtender, *SlN.*; „kaj gledaš, kakor jelen v praprot?" tako reko človeku, ki kake jedi nehče, in jo zato nevoljen ogleduje, *Erj.(Torb.)*; severni j., das Rennthier (cervus tarandus), *Erj.(Ž.)*; — 2) Name eines hirschfarbigen Ochsen, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *Levst.(M.)*; — 3) divji j., der Hirschkäfer (lucanus cervus) = rogač, *Skrilje pod Čavnom - Erj.(Torb.)*.
jelȩ̂na, *f.* kravje ime, *Tolm.-Erj.(T.)*, *BlKr.*
jelȩ́nče, eta, *n. dem.* jelen; 1) das Hirschkalb; — 2) ein hirschfarbener Ochs, *Vrtov.(Km. k.)*.
jelȩ̂nček, čka, *m. dem.* jelenec, jelenek; das Hirschlein.
jelȩ̂nec, nca, *m. dem.* jelen; das Hirschlein, *Jarn.*, *Valj.(Rad)*.
jelȩ̂nek, nka, *m. dem.* jelen; das Hirschlein, *Mur.*, *Cig.*
jelȩ́nič, *m.* das Hirschlein, *C.*
jelenica, *f.* 1) = košuta, *Guts.-Cig.*, *Jarn.*, *Mur.*; — 2) der Brunstplatz des Hirsches, *V.-Cig.*

jelenína, *f.* das Hirschfleisch, *Mur.*, *Jan.*; die Hirschhaut, *Cig.*, *Ravn.-Abc.*.
jelę̑njak, *m.* 1) der Hirschenmist, *Cig.*; — 2) jeleniák, der Hirschgarten, *Cig.*
jelenjerǫ́žen, žna, *adj.* Hirschhorn-, -žno olje, das Hirschhornöl, *Cig.(T.)*.
jelę̑nji, *adj.* vom Hirsch, Hirsch-.
jelę̑nka, *f.* 1) die Hirschkuh, *C.*; Dol' ste pritekli jelenki dve, *Npes.-K.*; — das weibl. Hirschkalb, *Cig.*; — 2) kravje ime, *Kr.-Valj.(Rad)*, *BlKr.*; — 3) die Augen- oder Hirschwurz (athamanta), *Medv.(Rok.)*.
jelę̑nov, *adj.* vom Hirsch, Hirsch-.
jelę̑novec, vca, *m.* 1) der Hirschhorngeist, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Vrt.*, *Strp.*; — 2) die Rennthierflechte (cladonia rangiferina), *Cig.*, *Tuš.(R.)*; — das Laserkraut (laserpitium), *Cig.*, *C.*, *Medv.(Rok.)*.
jelę̑novina, *f.* die Hirschhaut, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — das Hirschfleisch, *Dict.*, *Cig.*
jelę̑novka, *f.* die Hirschkuh, *Jan.(H.)*.
jelę̑nski, *adj.* Hirsch-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; jelenski rog, *C.*
jelę̑nščak, *m.* der Hirschbock, *Jan.(H.)*.
jelę̑nščica, *f.* die Hirschwurz (athamanta), *Z.*
jeles, *m.* ein Fisch: die Alse (clupea alosa), *C.*
jèli, *conj.* 1) vprašalni člének, *Boh.*, *Dalm.*, *nk.*, *vzhŠt.*; jeli je to prav? *Dalm.*; jeli po noči ali po dnevi, *ogr.-C.*; — 2) nicht wahr? gelt! tudi z osebili: jelita, jelite; jeli, da je res, nicht wahr? es ist so; grdo je, jelite, če nam očitajo, *Ravn.*; prim. *Let. 1891, 49.*
1. **jelič**, íča, *m.* die Tanne, *C.* (= smreka, *ogr.-Raič N. Kol. 1868. p. 56.*).
2. **jȇlič**, *m.* = trap, norec, butelj, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
jelîčevje, *n.* = jelovje, der Tannenwald, *C.*; jeličêvje, *ogr.-Valj.(Rad)*; — das Tannenreisig, *Trnovo-Erj.(Torb.)*.
jȩ̑liš, *m.* die Speise, *Habd.*, *C.*, *ogr.-Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
jelita, *f.* neka vrsta klobas, *BlKr.*; — prim. češ. jelito, Darm.
jelitnica, *f.* = godlja, *C.*
jȩ̑łka, *f.* die Tanne, die Weiß- oder Edeltanne (abies pectinata), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Gor.*, *nk.*
jȩ̑łnik, *m.* der Tannenwald, *C.*
jélǫ, *n.* das Essen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan*; die Speise, *Rib.-Mik.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; okusno in redilno j., *Nov.*; j. in pilo, Speise und Trank, *BlKr.*; brez dela ni jela, *Cig.*, *C.*, *Vrt.*; kdor ne dela, je brez jela, *Cig.*; kjer je delo, tam je jelo, Arbeit bringt Brot, *Cig.*; mnogo dela, pa malo jela, *LjZv.*
jelǫ́v, *adj.* von der Tanne, Tannen-; — zum Nadelholz überhaupt gehörig: j. les, *C.*, *BlKr.*, *jvzhŠt.*, *Notr.*; jelovo drevo, der Nadelbaum, *Jan.*
jelǫ́vec, vca, *m.* der Nadelbaum, *Jan.*
jelovína, *f.* 1) das Tannenholz; — jedes Nadelholz, *C.*, *BlKr.*, *jvzhŠt.*; — tudi jelóvina; — 2) jélovina, neka trta, *Kanal(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
jelǫ̑vje, *n.* der Tannenwald, *C.*

ję̑lša, *f.* die Erle; črna j., die Schwarzerle (alnus glutinosa), *Tuš.(R.)*; — bela j., die Weiß- oder Grauerle (alnus incana), *Cig.*, *C.*
jelšák, *m.* eine Erle mit schönen, emporragenden Aesten, *Poh.*
ję̑lšev, *adj.* Erlen-; — jelševa je = es geht schlecht, *jvzhŠt.*
jélševar, rja, *m.* der Erlenblattkäfer (galeruca alni), *Erj.(Z.)*.
ję̑lševec, vca, *m.* 1) der Erlenwald, *Z.*; — 2) eine Art Rebe, *C.*, *Rogatec(Št.)-Erj.(Torb.)*; — 3) der Edelkrebs, *Nov.-C.*
ję̑lševica, *f.* eine Art kleiner Fische, *Mur.*
ję̑lševina, *f.* das Erlenholz.
ję̑lševje, *n.* der Erlenwald; das Erlengebüsch.
ję̑lševka, *f.* 1) eine Art Bachfisch, *C.*; — 2) neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
ję̑lšica, *f. dem.* jelša.
ję̑lšinje, *n.* der Erlenwald, *Cig.*, *C.*
ję̑lšje, *n.* das Erlengehölz.
ję̑lšji, *adj.* = jelšev, *Mur.*
jȩ̑lška, *f.* 1) kleine Erle, *C.*; — 2) neko jabolko, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.
ję̑lškovica, *f.* neko jabolko, *C.*
jȇlšnica, *f.* 1) neka riba, *C.*; der Steinbeißer (cobitis barbatula), *Luče(Št.)-Erj.(Torb.)*; — 2) neko jabolko, *C.*, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
jeluh, *m.* neki čudovit ptič, *Poh.-Nov.*
jeluta, *f.* = krvava klobasa, *BlKr.*; — prim. jelita.
jȩ̑lva, *f.* = jela, *C.*, *Mik.*, *Zora.*
jemâlnik, *m.* der Ablativus (gramm.), *Cig.*, *C.*
jemânje, *n.* das Nehmen; j. blaga, der Bezug einer Ware, *Cig.*; j. časti, der Ehrenraub, *Cig.*
jemáti, jémljem, I. *vb. impf. ad* vzeti; 1) nehmen; v roke j., na posodo j., entleihen; po sili j., rauben; beziehen: blago j. pri kom, jemands Kunde sein; j. zdravilo, einnehmen; s seboj j., mitzunehmen pflegen; pod streho j., zu beherbergen pflegen; prevelike obresti j., Wucher treiben; desetino j., den Zehent einheben, *Cig.*; mito j., sich bestechen lassen; j. dekle, im Begriffe sein zu ehelichen: jemljeta se, *Cig.*; — v prisego j. koga, jemandem den Eid abnehmen, *Cig.*; v strah j., strenge behandeln, *Nov.*; v pretres j. kaj, etwas beurtheilen, *Cig.*; v račun j., einrechnen; v misel j., erwähnen, anführen; na znanje j., zur Kenntnis nehmen; za zlo j., übel nehmen; j. besedo v tem ali onem pomenu; j. kako reč za to, kar ni, eine Sache verkennen, *Cig.*; — 2) wegnehmen: s tega sveta j., von dieser Welt hinwegnehmen; trdnjavo j., eine Festung zu nehmen suchen, *Cig.*; V mlako me vlečejo, Klobuk mi jemljejo, *Npes.-K.*; Sava breg jemlje, strömt das Ufer ab, *Cig.*; sapo mi jemlje, es benimmt mir den Athem; vid in sluh mi jemlje, es macht mir Hören und Sehen vergehen; moči j. komu, entkräften; vrednost j., entwerten; poštenje j. komu, jemands Ehre anrühren; gorje jim, kateri nedolžnemu pravico jemljo, *Ravn.*; — bolezen, lakota jemlje člo-

veka, nimmt ihn her, reibt ihn auf; solnce, sneg jemlje oči, blendet die Augen; — fassen, *Cig.*; kebel je jemal devet bokalov, *LjZv.*; — II. jêmati, mam, mljem *vb. impf. ad* jeti; anfangen, *Jan.*; konj jema nepokojen biti, *C.*; Konjiči so slabi, Voz jema mi stat', *Npes.-Vod.(Pes.)*.

jemâvec, vca, *m.* der Nehmer, *Jan.*, *Trub.*; der Abnehmer, der Kunde, *Cig.*

jemâvka, *f.* die Nehmerin, *Z.*; — die Abnehmerin, *Cig.*

jemčiti, im, *vb. impf* bürgen, *nk.*; — stsl.; prim. jamčiti.

jemec, mca, *m.* der Bürge, *C.*, *nk.*; — stsl.

jemlaht, *f.* = ebehtnica, *Gor.*

jêmljaj, *m.* die Dosis, die Portion, *V.-Cig.*, *Jan.*

jệmnasta, *interj.* o jemine!

jệmpa, *f.* die Butte, *C.*; — pred kolibo na steni je visela „jempa" z mlekom, *Zv.*; — prim. jepar.

jệmpar, rja, *m.* der Fischbehälter, *Z.*; — prim. jepar.

jemstvọ, *n.* die Bürgschaft, die Garantie, *C.*, *nk.*; — prim. jemec.

jemščina, *f.* das Vadium, *Levst.(Cest.)*; — prim. jemec.

jenčnik, *m.* ein Weiberkittel ohne Oberleib, *C.*; prim. janka.

jenčnják, *m.* = jenčnik, *C.*

jénjati, am, *vb. pf.* = nehati, aufhören; j. komu, nachgeben: Aron jim jenja, *Ravn.*; — prim. henjati.

jenjávati, am, *vb. impf. ad* jenjati; im Aufhören, Nachlassen begriffen sein, *Mur.*, *Mik.*

jenjeváti, ûjem, *vb. impf.* = jenjavati; Lenora tam v trepeti Jenj'vala je živeti, *Preš.*

jenka, *f.* = janka, *C.*

jệpar, rja, *m.* neka posoda, *Gor.-Vrt.*; — prim. stvn. eimpar, kor.-nem. emper, Eimer.

jerân, âna, *m.* kleiner Meißel mit scharfer Schneide und schräge geschliffener Bahn, der Ballenmeißel, *V.-Cig.*; — prim. jerati.

jerat, *m.* = jert, *Levst.(Rok.)*.

jerati, am, *vb. impf.* „Gehren", d. i. schräge Flächen machen, *V.-Cig.*; — iz nem.

jệrbas, *m.* 1) runder, aus Ruthen geflochtener Korb, der auf dem Kopfe getragen wird; — 2) lederner Sack für Mehl, ein Schlauch, *C.*; — iz: Gertfass (?), *Valj.(Rad.)*.

jệrbasar, rja, *m.* der Korbmacher, *Cig.*, *Jan.*

jệrbasec, sca, *m. dem.* jerbas, *Jan.*

jệrbasček, čka, *m. dem.* jerbasec; kleiner runder Korb.

jêrčje, *n. coll.* Sägespäne, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; — prim. jerič.

jerdânka, *f.* neka užitna goba (agaricus sp.), *Štrek.*

jerệb, *m.* das Rebhuhn (Männchen); snežni j. = snežna jerebica, *Erj.(Ž.)*, *Frey.(F.)*; skalni j., = kotorna, das Steinhuhn (perdix saxatilis), *Erj.(Ž.)*, *Frey.(F.)*.

jerebíca, *f.* 1) das Rebhuhn (Weibchen) (perdix cinerea), *Erj.(Ž.)*; = poljska j., *Levst.(Nauk)*; snežna j. ali j. belica, das Schneehuhn (lagopus alpinus), rdeča ali gozdna j., das Haselhuhn (tetrao bonasia), *Erj.(Ž.)*; — 2) čvrž v lesu, der Knorren, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

jerebîčar, rja, *m.* der Rebhühnerfänger, *Cig.*; — der Vorstehhund, *C.*

jerebîčarica, *f.* die Vogelpfeife, die Rebhühner zu locken, *Cig.*

jerebíčast, *adj.* rebhuhnartig, *Cig.*

jerebîčevina, *f.* = jerebika, *C.*

jerebîčevje, *n. coll.* = jerebičje, das Ebereschengesträuch.

jerebîčje, *n. coll.* die Vogelbeerbäume.

jerebíka, *f.* der Vogelbeerbaum, die gemeine Eberesche (sorbus aucuparia).

jerebíkov, *adj.* von der Eberesche.

jerebíkovec, vca, *m.* der Vogelbeerbaum, *Cig.*, *Jan.*

jerebíkovina, *f.* das Ebereschenholz, *Z.*

jerebína, *f.* 1) das Rebhühnerfleisch, *Cig.*; — 2) die Frucht der Eberesche, *Tuš.(R.)*, *Cig.*

jerệbji, *adj.* vom Rebhuhn, Rebhühner-; jerebji lov, der Rebhühnerfang, *V.-Cig.*

jerebovína, *f.* das Haselgeflügel, *Cig.*

jerej, *m.* = duhovnik, *Z.*; („joerö", *Rez.-Baud*); — prim. jerov.

jeremijâda, *f.* tarnanje, žalovanje (kakor Jeremijevo), die Jeremiade, *Cig.*

jeremijeváti, ûjem, *vb. impf.* Jeremiaden anstimmen, *Bes.*

jérek, rka, *adj.* = žerek, herb, *Z.*; — jerko se držati = žalostno se d., *KrGora-DSv.*

jeretîn, *m.* der Ketzer, *ogr.-C.*; — prim. lat. haereticus.

jeretînstvọ, *n.* die Ketzerei, *ogr.-Valj.(Rad)*.

jerêtnik, *m.* = jeretin, *C.*; — prim. lat. haereticus.

jerevîn, *m.* silen veter, (jarovin?) *Črni Vrh (Notr.)-Štrek.(LjZv.)*.

jerh-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*, *Štrek.*; pogl. irh-.

jerhen, hna, *m.* das Capital, *Dol.-Levst.(Rok.)*.

jêrič, *m.* = iver, *C.*

jeríča, *f.* bodljiva kostanjeva lupina (oplodje), *Ip.*, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — pogl. ježica.

jerih, *m.* = irh, *Dict.*

jeríti, ím, *vb. impf.*, pogl. 2. jariti.

jermânec, nca, *m.* = rman, die Schafgarbe (achillea millefolium), *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*, *GBrda*.

jérmen, éna, *m.* 1) = remen, der Riemen; brusilni j., der Streichriemen, *Cig.*; gonilni j., der Triebriemen, *DZ.*; stremenski j., der Steigriemen, *Cig.*; — 2) *pl.* jermeni, tist prostor v kozolcih, ki je za seno odločen, *Dol.*, *Notr.*; — 3) povodni j., das Seegras, (zostera), *Tuš.(B.)*.

jermenáč, *m.* iz jermenov spleten bič, korobač, *Dol.-Erj.(Torb.)*.

jermenáča, *f.* die Riemenpeitsche, *Vest.*

jermenár, rja, *m.* = remenar, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; (jermệnar), *Valj.(Rad)*; prim. remenar.

jermenáriti, ârim, *vb. impf.* remenariti, *Cig.*; = remenarski.

jermenárski, *adj.* = remenarski, *Cig.*

jermenârstvọ, *n.* = remenarstvo, *Cig.*, *Jan.*

jermę̂nast, *adj.* riemenartig; — zähe, *Cig.*
jermę̂nček, čka, *m. dem.* jermenec; das Riemchen.
jermę̂nec, nca, *m. dem.* jermen; = remenec, das Riemchen, *Mur.*, *Cig.*; der Schnürriemen, *Dict.*, *Cig.*
jermę̂nje, *n. coll.* = remenje, die Riemen, das Riemenzeug, *Cig.*, *Jan.*
jerov, *m.* = jerej, (*pl.* jerove), *Rez.-C.*
ję̂rob, *m.* = gerob, der Vormund, *Cig.*
ję̂robstvǫ, *n.* die Vormundschaft, *Cig.*
jérovica, *f.* rjavo-rdečkasta zemlja, *Rihenberk (Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
jérpica, *f.* neka jed: = petkovice, presnjača, *za Sotlo (Št.)-Pjk.(Črt.)*; — prim. grpa.
jers, *m.* = irs, rs, rother Ochs, *C.*
jert, *m.* = irt, der Nusshäher, *Mik.*, *Dol.*; — — tudi psovka: ti jert grdi ti! *Dol.-Levst. (Rok.)*; — prim. kočevsko-nem. gerholter, der Nusshäher, *Levst.(Rok.)*.
jêruš, *m.* schlechter Schnaps aus Spiritus und Wasser, *Gor.*
jesa, *f.*, *Mik.*, pogl. jasa.
jésen, sena, *m.* die Esche: veliki j., die gemeine Esche (fraxinus excelsior), *Tuš.(R.)*; = črni j., *C.*; rumeni j., die Goldesche (f. excelsior aurea), *Cig.*; mali j., die Manna- oder Blütenesche (fraxinus ornus), *Tuš.(R.)*.
jesę̂n, *f.* der Herbst; jeseni, im Herbste, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *Levst.(Sl. Spr., Močv.)*; v jeseni, im Herbste, *Cig.*; = z jeseni, *Zil.-Jarn. (Rok.)*, *Goriš.*; na jesen, gegen den Herbst zu, *Cig.*; — v jesen, im Herbste, *jvzŠt.*; pozna jesen, der Spätherbst; babja j., der Nachherbst, *Mur.*
jesenášnji, *adj.* von diesem Herbste, *C.*
jesę̂nče, eta, *n.* das im Herbste geborene Lamm, der Herbstling, *C.*, *Z.*
1\. **jesę̂nček**, čka, *m. dem.* jesenec; männlicher Herbstling (von Schafen), *Cig.*, *Jan.*
2\. **jesę̂nček**, čka, *m.* beli j., weißer oder eschenblättriger Diptam (dictamnus albus), *Tuš. (R.)*.
jesę̂nčica, *f. dem.* jesenka: weiblicher Herbstling (von Schafen), *Cig.*
jesę̂nec, nca, *m.* 1) der Herbstling (vom Schwein), *Polj.*; — 2) eine Art Bohnenstrauch (cytisus spinescens), *C.*, *Medv.(Rok.)*.
jesę̂nek, nka, *m.* eschenblättriger Diptam (dictamnus fraxinella), *Kras-Erj.(Torb.)*.
jesę̂nes, *adv.* = to jesen, diesen Herbst, *C.*
jeseníca, *f.* = sinica, die Kohlmeise, *Gor.-Cig.*, *Bolc-Erj.(Torb.)*.
jeseník, *m.* der Monat September, *Meg.*, *Trub.-Mik.*, *Jsvkr.*, *Z.*
jeseníka, *f.* = jesen, die Esche, *Štrek.*
jesenína, *f. coll.* die Herbstfrüchte, *Jan.*
jeseníšče, *n.* der Herbstpunkt, *Cig.(T.)*, *Sen. (Fiz.)*.
jeseníti se, i se, *vb. impf.* jesení se, es tritt Herbstwitterung ein, es herbstet, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
jesenják, *m.* der Diptam (dictamnus albus), *Cig.*, *Tuš.(B.)*, *Cv.*; = jesenek, *DSv.*
jesę̂nje, *n.* der Eschenwald, *Cig.*

jesę̂nji, *adj.* = jesenski, *Jan.*
jesę̂nka, *f.* 1) der weibliche Herbstling, *Z.*; — 2) die im Herbste geschorene Schafwolle, *C.*; — 3) die Herbstbirne, der Herbstapfel, *Z.*; *Staro Sedlo(Goriško)-Erj.(Torb.)*; zlata j., die September Goldbirne, *C.*; — 4) die Blut hirse (panicum sanguinale), *Rodik(Kras)-Erj.(Torb.)*.
jesę́nov, *adj.* Eschen-.
jesenováti, ûjem, *vb. impf.* 1) den Herbst zubringen, *V.-Cig.*; — 2) herbsteln, *C.*
jesę́novec, vca, *m.* 1) der Eschenbaum; — 2) der Eschenwald, *Cig.*
jesę́novina, *f.* das Eschenholz; — der Eschenwald, *Cig.*, *Jan.*
jesę́novje, *n. coll.* die Eschenbäume, der Eschenwald.
jesę́novka, *f.* das gemeine Sperrkraut (polemonium caeruleum), *Medv.(Rok.)*.
jesę́novnik, *m.* der Eschenwald, *Cig.*
jesę́nski, *adj.* Herbst-, herbstlich; jesenski dan, jesensko vreme.
jesę̂nščak, *m.* 1) der Monat September, *C.*; — 2) der Herbstflachs, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Svet. (Rok.)*.
jesę́nščica, *f.* = jesenčica 1), *Jan.*
jesēter, tra, *m.* der eigentliche Stör (acipenser sturio), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; — prim. rus. osetrъ.
jesētrast, *adj.* störartig, *Cig.*, *Jan.*
jesetrína, *f.* = jesetrovína, *Let.*
jesētrov, *adj.* Stör-, *Jan.*
jesētrovina, *f.* das Störfleisch, *Cig.*, *Jan.*
jésih, *m.* = kis, der Essig; — iz nem.
jésihar, rja, *m.* der Essighändler; — der Essigbrauer, *Cig.*
jésiharnica, *f.* die Essigfabrik, *Cig.*
jésiharski, *adj.* Essighändler-; po jesiharsko, nach Art eines Essighändlers, marktschreierisch, *Cig.*
jésihast, *adj.* essigartig, *Cig.*, *Jan.*
jésihov, *adj.* Essig-; j. cvet, der Essiggeist, *Cig.*, *Jan.*
jesíka, *f.* die Zitterpappel, die kleine Pappel (populus tremula), *Cig.*, *C.*, *Mik.*, *Medv. (Rok.)*; — prim. jasika.
jésišen, šna, *adj.* Essig-, *Mur.*; jesišna posoda, *Vod.(Izb. sp.)*.
jésišnica, *f.* der Essigkrug, *C.*
jésišnjak, *m.* = jesišnica, *C.*
ję̂st, î, *f.* die Speise (posebno polenta), *C.*
jèst, *pron.*, *na zapadu* in v starejših knjigah, nam. jaz.
jésten, stna, *adj.* essbar: jestna goba, *Cig.*
jésti, jém, *vb. impf.* 1) essen (von Menschen), fressen (von Thieren); krava ne je tega, die Kuh frisst das nicht; ne bo več kaše jedel = er ist todt, *Cig.*; prinesi (daj) mu jesti, bring (gib) ihm zu essen, grem si po jesti, ich gehe etwas zu essen holen; nimam kaj jesti, ich habe nichts zu essen; pojdite jest, kommt zu Tische; zdaj jejo (jedo), jetzt sind sie bei Tische; dobro j., einen guten Tisch führen; pri kom ješ? bei wem hast du die Kost? *Cig.*; veselo je gledal, kako se mu

(detetu) dobro je, wie es ihm schmeckt, *Jurč.*; — jeden mesec, jedeno solnce, die Mondes-, Sonnenfinsternis, *Mik.*; — 2) ätzen, fressen, verderben; rja je železo, der Rost frisst das Eisen: — 3) beißen: nekaj me je, es beißt mich etwas, bolhe me jejo, *jvzhŠt.*; — je me, ich habe Bauchgrimmen, *Cig.*, *C.*; — 4) ärgern, kränken, *Cig.*, *C.*; to ga je, das macht ihm Sorgen, das ärgert ihn, *Cig.*, *C.*; vest ga je, das Gewissen beißt ihn, *Cig.*; — j. se, sich grämen, *Mur.*, *Cig.*; — 5) j. se, zanken, hadern, *Mur.*; sosedje se zmeraj jedo, *Z.*

jẹstílọ, *n.* das Esszeug, das Essbesteck, *Z.*, *Jan.* *(H.)*.

jẹstîven, vna, *adj.* Ess-: jestivno blago, Esswaren, *DSv.*

jẹstîvnica, *f.* ein Magazin für Speisevorräthe, *Levst.(Pril.)*.

jẹstîvọ, *n.* die Esswaare, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*

jệstje, *n.* die Nahrung, *C.*

jệstnica, *f.* das Tischtuch, (jesnica) *jvzhŠt.*

jệstva, *f.* die Speise, die Nahrung, *Z.*, *Mik.*

jệstvenik, *m.* der Speisezettel, *C.*

jẹstvílọ, *n.* die Speise, *BlKr.-Mik.*

jẹstvína, *f.* die Esswaare, die Speise, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Svet.(Rok.)*; nosijo polne jerbase jestvin, *Navr.(Let.)*; kako betvo jestvine vzeti, *Cv.*; jệstvina, *ogr.-Valj.(Rad)*; ptiči bliže hiš jestvino iščejo, *ogr.-Valj.(Rad)*.

jẹstvînar, rja, *m.* der Esswarenverkäufer, der Marketender, *Guts.*, *Mur.*, *DZ.*; vojaški j., *Cig.*

jẹstvînarica, *f.* die Marketenderin, *Mur.*; = vojaška j., *Cig.*

jestvináriti, ârim, *vb. impf.* das Marketendergeschäft betreiben, *Cig.*

jestvînarstvọ, *n.* (vojaško) j., die Marketenderei, *Cig.*

jestvínica, *f. dem.* jestvina; jệstvinica, *kajk.-Valj.(Rad)*.

jestvînski, *adj.* Proviant-, *Jan.(H.)*.

jestvọ, *n.* das Wesen, *C.*; — das Seiende, *h. t.-Cig.(T.)*; — prim. stsl. jestьstvo.

jẹ́ša, *f.* die Esse, *Jan.*, *C.*, *Roz.-Kres.*; der Rennherd (in den Eisenhämmern), *Cig.*; vroče kakor v ješi, *Lašče-Levst.(Rok.)*; Piščali debele Zdaj v ješo grme, *Vod.(Pes.)*; — iz nem. Esse.

jệšč, *adj.* esslustig, von starkem Appetit, gefräßig; pri nas so ljudje po zimi bolj ješči ko po leti, *Vrtov.(Vin.)*; to so strašno ješči ljudje, vse so pojedli, *jvzhŠt.*; gerne fressend (vom Vieh): konj je ješč, *Z.*; ješča živina, *Nov.*; zdravi in ješči prasci, *LjZv.*

jẹ́šča, *f.* 1) die Speise, *Mik.*, *Kast.*; das Futter: prasičeva ješča, *Gor.*; — die Kost: pri tej hiši je slaba ješča, *Goriška okol.-Erj.(Torb.)*; — 2) die Speisereste (z. B. zwischen den Zähnen), *C.*, *Dol.*; kar ostane n. pr. svinjam v koritu, *Dol.*; — das halbverdaute, vom Vieh wiedergekaute Futter, *V.-Cig.*; pri devetogubnici se najde devetogub s suho, trdo, kakor v peči spečeno ješčo (ješo) na tlačen, *Vrtov.(Km. k.)*; — die Ueberbleibsel beim Krautschneiden, beim Mahlen u. dgl., *C.*

jẹščâva, *f.* 1) die Esswaare, *C.*; — 2) die Speiseüberreste, *ogr.-C.*

jẹ́šče, *n.* neprebavljena hrana v želodcu zaklane živali, *Tolm.-Štrek.(LjZv.)*; — prim. ješča.

jệščec, ščeca, *m.* der Esser, der Fresser, *Cig.*, *C.*, *vzhŠt.*

jẹ́ščen, ščna, *adj.* = ješč, esslustig, essgierig, gefräßig, *Cig.*, *Jan.*

jẹščljìv, íva, *adj.* gerne fressend (von Thieren), *vzhŠt.-C.*

ješčljívost, *f.* die Esslust, *C.*

jệščnik, *m.* die Speiseröhre, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Met.*

jẹ́ščnost, *f.* die Esslust, *Cig.*, *Jan.*; die Gefräßigkeit, *Cig.*, *Jan.*

ješevček, čka, *m.* = prosnica, der Junikäfer, *Nov.*

ješik, *adj. indecl.* = ješč: svinje so ješik, *C.*, *Št.*

jệškati, am, *vb. impf.* v vzklikih ime Jezus („Ježeš") izrekati, *KrGora-DSv.*

jẹ́šprenj, *m.* = ječmenova kaša; — bržkone iz nem. „Gerstbrein", *Levst.(Rok)*.

jẹ́ti, jámem, *vb. pf.* anfangen (z glagoli); jel se je tresti, er begann zu zittern; Lavdon v Belgrad streljat jame, *Npes.-K.*; Kraljič pa jame govoreč: Nič teže mi ni v srcu več, *Npes.-K.*

jẹ́tičen, čna, *adj.* hektisch, schwindsüchtig.

jẹ́tičnik, *m.* der Ehrenpreis (veronica), *Cig.*, *Jan.*; dolgolisti j., langblättriger Ehrenpreis (veronica longifolia), koristni j., gebräulicher Ehrenpreis (veronica officinalis), njivski j., der Acker-Ehrenpreis (veronica agrestis), *Tuš.(R.)*.

jẹ́tičnost, *f.* die Schwindsüchtigkeit.

jẹ́tika, *f.* die Hektik, die Schwindsucht; — prim. lat. hectica, bav. ettich.

jẹ́tikast, *adj.* = jetičen, *Mur.*

jẹ́tikav, *adj.* = jetičen, *Jan.*

jẹ́tje, *n.* = ječa, das Gefängnis: v jetje zapreti, v globoko jetje vreči, *Jsvkr.*

jetníca, *f.* die Gefangene, die Arrestantin.

jetnîčar, rja, *m.* der Gefangenwärter, *Jan.*

jetnîčarica, *f.* die Gefangenwärterin, *Jan.(H.)*.

jetnîčarstvọ, *n.* das Gefangenwärteramt, *Jan.* *(H.)*.

jetník, *m.* der Gefangene, der Arrestant.

jetnîški, *adj.* die Gefangenen, Arrestanten betreffend; j. stražnik, der Gefangenwärter, *Cig.*, *Jan.*; jetniška mrzlica, das Kerkerfieber, *Cig.*

jetníšče, *n.* = ječa, das Gefängnis, *Jan.*, *Let.*

jetnîščnica, *f.* das Gefangenhaus, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

jetnîštvọ, *n.* die Gefangenschaft, *Cig.*, *Jan.*

jẹ́tra, ter, *n. pl.* die Leber; zdrava jetra mora imeti, kdor bo to doživel, *Met.*; črna jetra, die Leber, *C.*; bela jetra, die Thymusdrüse, das Broschen (die Briese), *Mik.*, *vzhŠt.-C.*, *jvzhŠt.*

jẹ́trast, *adj.* leberartig, *Cig.*; jetrasta ruda, das Lebererz, *Cig.*

jętrca, *n. pl. dem.* jetra; kleine Leber.
jętrčnik, *m. Cig., Jan.,* pogl. jetičnik (Ehrenpreis).
jetręn, *adj.* = jetrn, *Jan.(H.).*
jetręnec, nca, *m.* das Lebererz, der Leberstein, *Cig.(T.);* cinobrski j., das Quecksilber-Lebererz, *Erj.(Min.).*
jetrenják, *m.* das Leberkraut (hepatica triloba), *C., Tuš.(B.);* studenčni j., das Brunnen-Lebermoos oder die vielgestaltige Marchantie, (marchantia polymorpha), *Cig., Tuš.(R.).*
jętrn, *adj.* Leber=; jętrna bolezen, die Leberkrankheit; jetrne klobase, Leberwürste.
1. **jętrna,** *f.* das edle Leberkraut, das Leberblümchen, (hepatica triloba), *C.*
2. **jętrna,** *f.* = jetrva, *Štrek.*
jętrnast, *adj.* leberartig, *Cig.*
jętrnica, *f.* 1) die Leberwurst; — 2) das Erdleberkraut (lichen cinereus), *Cig.*
jętrnik, *m.* 1) das Leberkraut, das Leberblümchen (hepatica triloba, anemone hepatica), *Cig., Tuš.(R.);* — 2) kamen j., der Leberstein, *Cig.*
jetrnják, *m.* = studenčni jetrenjak, *Jan., C.*
jętrovca, *f.* = jetrvica, jetrva, *C., Kras-Mik.*
jętrva, *f.* die Frau des Mannesbruders, *Cig., C.;* žene bratov se med seboj imenujejo jetrve, *Vrt., BlKr.*
jętrvica, *f.* = jetrva, *C., Z.*
jeveręja, *f.* = vereja, der Zaunpfahl, *Valj. (Rad).*
jęvželj, žlja, *m.* der Abtritt, *Gor.;* — prim. tirolsko-nem. häusl = Abtritt, *Valj.(Rad).*
1. **jêz,** jęza, jęzû, *m.* der Damm, der Deich; j. delati, dämmen; tiha voda podira jezove, *Jurč.;* — das Mühlwehr, *Cig., C.; pl.* jezi, das Mühlgerinne, *Jan.*
2. **jêz,** *m.* neka riba, der Alant (Göse, Jese) (leuciscus jeses), *Frey.(F.), DZkr.;* — der Gängling (idus melanotus), *Ljub., Zidani Most-Erj.(Torb.).*
1. **jęza,** *f.* der Zorn; iz jeze, aus Zorn; v jezi, im Zorne; jeza ga lomi, er ist von Zorn entbrannt; huda j., heftiger Zorn; nagla jeza, der Jähzorn; nagle jeze biti, jähzornig sein; jezo kuhati, heimlich zornig sein, *Cig.;* jezo izpustiti, den Zorn auslassen; — prava jeza je, er ist ein zornmüthiger Mensch, *Cig.*
2. **jęza,** *f.* obročnjak, rezni stol, *C.;* — iz nem. „Häusel"=stuhl, *C.*
jęzanje, *n.* das Zürnen, der Aerger, *Guts. (Res.).*
jêzar, rja, *m.* der Deicher, *Cig.*
1. **jęzati,** am, *vb. impf.* = 2. jeziti, j. se = jeziti se, *Guts., Mur., Rož.-Kres.*
2. **jęzati,** am, *vb. impf.* stammeln: jezajočih jezik bo hitro in zastopno govoril, *Dalm.*
1. **jęzav,** *adj.* zornmüthig, *Jarn., Jan., Št., KrGora.*
2. **jęzav,** *adj.* = jezljav, stammelnd, *Mik.*
jęzavec, vca, *m.* der Zornmüthige, *Slom.-C.*
jęzavka, *f.* die Zornmüthige, *Jan.(H.).*
jęzaven, vna, *adj.* = 1. jezav, *Mur.*
jezavína, *f.* zornmüthiger Mensch, *Jarn.*

jęzba, *f.* die Speisekammer, *Kras-Mik.;* po *Mik. V. G. II. 217.* iz: jestba; po *Valj.(Rad)* nam. izba.
jêzd, *m.* der Ritt, *Guts., Mur., Cig., Jan., C.*
jęzda, *f.* das Reiten, *Guts., Mur., C.*
jęzdáč, *m.* der Reiter, *Z.;* hlapec j., berittener Reitknecht, *Vest.*
jęzdár, rja, *m.* der Reiter, *Guts.-Cig.;* — der Bereiter der Pferde, *Cig.*
jęzdaríca, *f.* die Reiterin, *Jan.*
jęzdarílǫ, *n.* = jezdarjenje, das Reiten, *C.*
jęzdarína, *f.* = jezdnina, *DZ.*
jęzdáriti, ârim, *vb. impf.* herumreiten, zu reiten pflegen, reiten; kaj vedno tod jezdariš? dve leti že jezdarim tega konja, *Cig.;* dobro jezdari, er ist ein guter Reiter, *Cig.;* — zu Pferde reisen, *Cig.*
jęzdárjenje, *n.* das Herumreiten, das Reiten; vedno j., die beständige Reiterei, *Cig.*
jęzdárna, *f.* = jezdarnica, *Z., nk.*
jęzdárnica, *f.* die Reitschule, *Cig., Jan., Nov.-C., DZ., nk.*
jęzdárski, *adj.* Reiter=, *Cig., Jan.;* jezdarske hlače, Reithosen, *Cig.*
jęzdârstvǫ, *n.* die Reitkunst, *Cig., Jan.*
jêzdba, *f.* das Reiten, *C.*
jêzdec, deca, *m.* 1) der Reiter; — 2) = rezni stol, die Schnittbank, *C.*
jęzden, dna, *adj.* 1) zum Reiten gehörig, Reit=, *Mur., Cig., Jan., Mik.;* jêzdni konj, das Reitpferd, *Mur., C., Levst.(Nauk);* jezdna pošta, die Reitpost, *Cig.;* — 2) reitbar, *Z.*
jęzdenje, *n.* das Reiten; (pravilno je: ježenje).
jêzdič, *m.* = jezdec, *Cig.*
jęzdíhati, am, *vb. impf.* = jezdariti, *C., SlN.;* — j. se, sich herumbalgen (o otrocih), *Lašče-Levst.(Rok.).*
jęzdilíšče, *n.* = jezdišče, *DZ.*
jęzdíšče, *n.* der Reitplatz, *V.-Cig., Jan.*
jęzditi, jêzdim, *vb. impf.* reiten; jezde, zu Roß, reitlings; jezdeča vojska, berittenes Heer, *Kast.;* — j. se, brunsten (o žabah), *Cig., C.*
jęzdljiv, íva, *adj.* reitbar, *Jan.;* pogl. jezden 2).
jêzdnica, *f.* die Reitschule, *Jan.*
jêzdnik, *m.* = jezdec, *Cig.*
jęzdnína, *f.* das Rittgeld, *Cig., Jan., C.;* poštna j., das Postrittgeld, *DZ.*
1. **jęzen,** zna, *adj.* den Damm, den Deich betreffend, *Cig.*
2. **jęzen,** zna, *adj.* zornig; j. biti na koga, jemandem zürnen.
jêzer, *m. Ravn.,* pogl. 1. jezero.
jezer, *num. indecl.* = tisoč, štiri jezer, štirim jezer, *Trub.-Mik.;* — pogl. 2. jezero.
jezer, *f. vzhŠt., ogr.-Mur., C.,* pogl. 2. jezero.
jezera, *f. Guts., Mur., Npes.-Vraz;* pogl. 1. jezero.
jezeráča, *f.* eine Tausendguldenbanknote, *kajk.-Valj.(Rad).*
jezerân, ána, *m.* der Kaiserschwamm (agaricus caesareus), *C.*
jêzerce, *n. dem.* jezero; kleiner See; — solzno j., der Thränensee, *Erj.(Som.).*
jêzerec, rca, *m.* der Seeanwohner, (jezêrec) *Zv., LjZv.*

jezerína, *f.* der Morast, *Mur.*

jezeríšče, *n.* 1) der Morast, *Mur.*; der Pfuhl, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) das Seebett, *Cig.(T.)*, *Jes.*

jẹ̑zeren, rna, *adj.* See=, *Cig.*, *Jan.*

jezẹ̑rka, *f.* = postrva, die gemeine Forelle, *C.*, *Frey.(F.)*; die Seeforelle (trutta lacustris), *Bohinj-Gor.*

jẹ̑zernat, *adj.* seereich, *Cig.*, *Jan.*; — morastig, moorig, *Mur.*, *C.*

jẹ̑zernaten, tna, *adj.* = jezernat, *C.*

jẹ̑zernica, *f.* das Seewasser, *Cig.(T.)*.

jẹ̑zernik, *m.* der Befehlshaber über tausend Mann: j. vojske, *ogr.-Valj.(Rad)*; der Major, *V.-Cig.*

1\. **jẹ̑zero**, *n.* der See. ognjeno j., der Feuerpfuhl, *Cig.*; tudi: jezẹ̑ro, *Valj.(Rad)*.

2\. **jẹ̑zero**, *num.* = tisoč, *C.*, *Mik.*, *Št.*, *ogr.*, *kajk.*, *BlKr.*; dve jezeri, *Št.-Mik.*; deset jezer, z deset jezermi, *ogr.-Mik.*; četiri jezera, z desetimi jezermi, *kajk.-Mik.*; (tudi *indecl.*: dve jezero, pet jezero, *ogr.-Mik.*); — iz madž. ezer, *Mik.(Et.)*.

jẹ̑zerokrat, *adv.* = tisočkrat, *C.*

jezerotẹ̑r, *num.* = tisočer, *C.*

jẹ̑zerski, *adj.* See=; jezerska globina, die Seetiefe, *Zora*; jezerska kotlina, das Seebecken, *Cig.(T.)*.

jẹ̑zerščina, *f.* das Seewasser, *Jes.*

jezgra, *f.* = jedro, *C.*, *Z.*, *nk.*; — hs.

jézica, *f. dem.* jeza; der Unmuth, *Zora*; vso svojo jezico boš skril, *Jurč.*

jezîčar, rja, *m.* der Taubenschwanz (vanessa Jo), *Jan.(H.)*.

jezîčec, čca, *m. dem.* jezik; — das Zäpfchen im Halse, *Meg.*, *Erj.(Som.)*.

jezîček, čka, *m. dem.* jezik: 1) das Zünglein; — 2) das Zäpfchen im Halse, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — 3) das Zünglein an der Wage, *Cig.*, *Škrinj.*, *Valj.(Rad)*, *Sen.(Fiz.)*; — 4) der Schneller (am Feuergewehr), *Cig.*, *Jan.*; — 5) der Dorn (an der Schnalle), *Cig.*, *Jan.*

jezíčen, čna, *adj.* 1) Zungen=; jezîčne bradavičice, Zungenwärzchen, *Cig.(T.)*; — 2) Sprach=, sprachlich: jezična oblika, die Sprachform, *Cig.(T.)*; — 3) zungenfertig, geschwätzig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; zanksüchtig, *Mur.*; z jezičnim (človekom) se nikar ne prepiraj, *Ravn.-Jan.(Slovn.)*; schmähsüchtig, *Cig.*; j. biti, eine lose Zunge haben, *C.*; — jezični dohtar = advokat, *Pres.*, *Kr.*

jezíčenje, *n.* das Zungenwetzen, *Dict.*

jezîčič, *m.* = jezíček na vagi, *Meg.*

jezíčiti, îčim, *vb. impf.* die Zunge wetzen, prim. jezičenje.

jezîčji, *adj.* = jezičen: jezičja zmes, das Sprachengemenge, *Vrt.*

jezîčnica, *f.* 1) der Zungenbuchstabe, *Cig.*; — 2) jezičnice, zungenblütige Pflanzen (liguliflorae), *Tuš.(R.)*; — 3) zungenfertiges Weib, die Schwätzerin, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-M.*, *Valj.(Rad)*, *LjZv.*

jezîčnik, *m.* der Zungendrescher, der Schwätzer, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *LjZv.*, *Notr.*; bobotači, jezičniki, *Jap.(Prid.)*.

jezíčnost, *f.* die Zungenfertigkeit, die Geschwätzigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *M.*; j. starih majk, *Jurč.*

jézik, ika, *m.* die Zunge; j. je bel, die Zunge ist belegt; otroku jezik izpodrezati, das Zungenband durchschneiden, die Zunge lösen, *Jan.*; j. sprožiti, odvezati, die Zunge lösen (fig.), *Cig.*; vino jim je jezike majalo, der Wein machte sie gesprächig, *Levst. Zb. sp.)*; jezik se mu zavaljuje, er kommt mit der Rede nicht fort, *Cig.*; jezik mu teče kakor mlin, die Worte fließen ihm gut, *Cig.*; j. mu gladko teče, er spricht mit geläufiger Zunge; na jeziku mi je, es liegt (schwebt) mir auf der Zunge; tudi: ravno na koncu jezika mi je, *Goriš.-Štrek.(Let.)*; besedo komu z jezika vzeti, das sagen, was jemand eben sagen wollte, *Jurč.*; ni mu šlo raz jezik, er konnte es nicht herausbringen, *LjZv.*; vedno na jeziku imeti kaj, etwas beständig im Munde führen; srce mu vedno na koncu jezika tiči, er hat sein Herz auf der Zunge, *Ravn.*; dober j. imeti, ein gutes Mundstück haben; dolg j. imeti, ein loses Maul haben; ima jezik, kakor krava rep, *Met.*; ohlapnega jezika, vorlaut, *Cig.*; j. brusiti, die Zunge wetzen, dreschen; na jeziku med, na srcu led, süße Worte, die nicht vom Herzen kommen, *Zv.*; če bi jezik pod palcem bil = wenn den Worten gleich die That folgte, *Vrtov.(Km. k.)*; j. brzdati, j. za zobmi držati, die Zunge im Zaume halten; j. za zobe! das Maul gehalten! hudi jeziki, böse Zungen; priti ljudem v jezike, ins Gerede kommen, *Cig.*; v jezike koga spraviti, jemanden ins Gerede bringen, *Cig.*; to ga je na smeh spravilo in jezikom dalo, *Jurč.*; po jezikih, der Nachrede gemäß, *BlKr.*; — 2) ein zungenähnlicher Gegenstand: ognjeni jeziki, die Feuerzungen; — das Stück Leder unter dem Schnürchen bei den Schnürschuhen; — der Vorsprung, die Erd- oder Landzunge, *Cig.(T.)*, *C.*; — der Vorsprung des Bienenstockes, *Cig.*; — der Deichselarm, (die zwei Arme an der Vorderachse, zwischen welche die Deichsel gesteckt wird), *Cig.*; auch die ähnliche Vorrichtung an der Hinterachse, *C.*; — das Wagezünglein, *Cig.*, *C.*; — der Schlüsseldorn, der Schlossdorn, *C.*; — = črtalo, das Pflugeisen, *C.*; — der Jochsprießel, *C.*; — 3) neka riba: navadni j., die gemeine Zunge oder Sohle (solea vulgaris), *Erj.(Ž.)*; — 4) rastline: jelenov j., die Hirschzunge (scolopendrium officinarum), *Tuš.(R.)*; (= jelenski j., *C.*); — pasji j., die Hundszunge (cynoglossum officinale), *Tuš.(R.)*; — volovski j., die Ochsenzunge (anchusa officinalis), *Tuš.(R.)*; — volovji j., die gem. Hirschzunge (scolopendrium vulgare), *Ponikve*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — kačji j., die Natternzunge (ophioglossum), *Cig.*, *C.*, *Medv.(Rok.)*; — ovčji j., der Spitzwegerich (plantago lanceolata), *Cig.*, *C.*; — kurji j., der Vogelknöterich, *C.*; — 5) die Sprache; s tujimi jeziki govore, *Trub.*; materin j., die Muttersprache, *Cv.*; = materinski j., *Cig.*; (nav. materni j.); knjižni j., die Schriftsprache, die

Büchersprache, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*: — književni j., *Cig.*: uradni j., die Amtssprache, *nk.*; učni j., die Unterrichtssprache, *nk.*; — cerkveni j., die Kirchensprache, *Cig.*, *nk.*
jezikáč, *m.* der Zungendrescher, *C.*, *Nov.*: vse veš, jez'kač, *Vod.(Pes.)*.
jezíkalǫ, *n.* = jezikač, *Cig.*
jezíkanje, *n.* die Zungendrescherei, das Nachreden, das Widersprechen, *Cig.*, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*
jezikáriti, ârim, *vb. impf.* = jezikati, *C.*
jezíkati, am, *vb. impf.* die Zunge wetzen, naseweise widersprechen, *Cig.*, *C.*; otrok rad jezika, *Dol.*, *Gor.*; — = jezik otresati, opravljati, *Krn-Erj.(Torb.)*, *BlKr.*; črez koga j., *C.*: — j. se, zanken, sticheln, *C.*, *Poh.*; — tudi jezikáti, âm, *Gor.*
jezíkav, *adj.* schnippisch, gerne widersprechend, zänkisch, *Jan.*, *C.*; tudi: jezikàv, áva: Vi ste nesramno jezikavi, *Levst.(Zb. sp.)*.
jezíkavec, vca, *m.* der Zungendrescher, schnippischer, zänkischer Mensch, *vzhŠt.-C.*, *BlKr.*
jezíkavost, *f.* schnippisches, zänkisches Wesen, die Rabulisterei, *Cig.*
jezíkljast, *adj.* = jezikav: jezikljaste punčike, *LjZv.*
jezikljáti, âm, *vb. impf.* = jezikati, *Jan.*
jezikobǫ̂rstvǫ, *n.* die Sprachenstürmerei, *C.*
jezikodrǫ̂bec, bca, *m.* der Wortspalter, *Trst.(Let.)*, *Vest.*
jezikoslǫ̂vec, vca, *m.* der Sprachforscher, der Linguist, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
jezikoslǫ́ven, vna, *adj.* linguistisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
jezikoslǫ́viti, ǫ̂vim, *vb. impf.* Sprachforschung treiben, *Vest.*, *Raič(Let.)*.
jezikoslǫ̂vje, *n.* die Sprachforschung, die Linguistik, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
jezikoslǫ̂vski, *adj.* Sprachforscher betreffend, *Z.*; jezikoslovska modrost, *Str.*
jezikotrê̂bec, bca, *m.* der Sprachreiniger, der Purist, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
jezikotvǫ́ren, rna, *adj.* sprachbildend: jezikotvorna doba, *Vest.*
jezíkov, *adj.* Sprach-, sprachlich, *Jan.*
jezikoválǫ, *n.* ein loses Maul, *Cig.*
jezikovânje, *n.* das Zungenwetzen, *Cig.*
jezikováti, ûjem, *vb. impf.* die Zunge wetzen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*; rad jezikuje, er hat ein loses Maul, *Cig.*; j. komu, widersprechen, *C.*
jezíkovec, vca, *m.* 1) der Zungenlaut, *Cig.(T.)*; — 2) die Riemenzunge (himantoglossum), *Medv.(Rok.)*.
jezikoznânec, nca, *m.* = jezikoslovec, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
jezikoznânski, *adj.* = jezikosloven, jezikoslovski, *Jan.*
jezikoznânstvǫ, *n.* = jezikoslovje, *Jan.*
jezikoznâvec, vca, *m.* der Sprachkenner, der Sprachforscher, *Cig.(T.)*.
jezikúlja, *f.* die Zungendrescherin, *Cig.*
jezištvǫ, *n.* = poganstvo, *Jurč.(Tug.)*; — prim. rus. jazyčestvo.
1. **jęzíti**, ím, *vb. impf.* dämmen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; vodo j., dem Wasser einen Damm entgegensetzen, *Cig.*; led vodo jezi, *Cig.*; j. vodovje in ledovje, *DZ.*
2. **jezíti**, ím, *vb. impf.* ärgern, zum Zorne reizen; to me jezi; ne jezi me! — j. se, zürnen, sich ärgern; j. se nad kom (čim), na koga (kaj), sich über jemanden (etwas) ärgern, *Cig.*, *C.*, *LjZv.*, *DSv.*; sami s sabo se jeze, *Kast.*
jezljânje, *n.* = jezikanje, *Dict.*, *V.-Cig.*, *C.*
jezljáti, âm, *vb. impf.* 1) die Zunge hin und her bewegen, züngeln, *Mur.*, *Cig.*; — 2) = jezikati, die Zunge wetzen, *Dict.*, *C.*, *Mik.*, *Dol.*; nad Jezusom so jezljali, *Ravn.*; Jezljati, ujedati, To znaš, *Npes.-K.*; imajo zmerom kaj prerokovati in jezljati, *Burg.*
jezljàv, áva, *adj.* 1) = jezikav, *Z.*; — 2) = jecljav, *Danj.-Mik.*; prim. 2. jezáti.
jezljâvec, vca, *m.* der Wörtler, der gerne widerspricht, *M.*, *Z.*, *Valj.(Rad)*.
jezljâvka, *f.* die gerne widerspricht, die Wörtlerin, *M.*, *Z.*
jezljiv, íva, *adj.* zum Zorne geneigt, zornmüthig, *Jan.*, *nk.*; jezljiv otrok, *Pjk.(Črt.)*; v njenem življenju nič ni jezljivega in togotljivega, *Cv.*
jezljívost, *f.* die Zornmüthigkeit, *SlN.*
jęzníca, *f.* deska, ki vodo jezi, das Schwellbrett, *Guts.*; — prim. jez.
jęzník, *m.* der Deichgräber, *Cig.*
jęznína, *f.* das Deichgeld, *Cig.*
jeznopèt, pę́ta, *adj.* = jezav, jezljiv, *Bes.*
jeznopę́tost, *f.* = jezavost, jezljivost, *Bes.*
jeznorìt, ríta, *adj.* (preprosto) = jezav, jezljiv.
jeznoríten, tna, *adj.* = jeznorit, *Jan.(H.)*.
jęzokàz, káza, *m.* der Dammstock, *Cig.*
ję́zov, *adj.* Deich-, *Cig.*, *Jan.*
jęzovína, *f.* das Dammgeld, *DZ.*
jezuît, *m.* ein Mitglied des Jesuitenordens, der Jesuit.
jezuîtar, rja, *m.* pogl. jezuit.
jezuitîzem, zma, *m.* der Jesuitismus, *Cig.*, *Jan.*
jezuîtovski, *adj.* = jezuitski, *Cig.*, *Jan.*
jezuîtski, *adj.* Jesuiten-, jesuitisch.
jēzusovec, vca, *m.* = jezuit, *Jan.*, *Cv.*
jezusováti, ûjem, *vb. impf.* oft „Jesus" sagen, *Mik.*
ję̂ž, *m.* 1) der Igel (erinaceus europaeus); — 2) der Stechapfel (datura stramonium), *ogr.-C.*; — 3) = ježica 1), die Kastanienhülse, *C.*
jê̄ž, *adv.* zu Pferde, *Jan.*, *C.*, *nk.*; jež in peš, peš in jež, *C.*, *Kos.*, *Let.*; (napačno narejena beseda, *Levst.[LjZv. 1881. 571.]*).
1. **jéža**, *f.* das Reiten, der Ritt, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj-M.*; konj za ježo, das Reitpferd, *Cig.*, *Jan.*
2. **jéža**, *f.* der Damm, das Wehr, *Mur.*, *V.-Cig.*, *C.*; železne ceste j., der Eisenbahndamm, *Levst.(Močv.)*; — die Böschung, *Levst.(Močv.)*, *Gor.*; obzidana j., gepflasterte Uferböschung, *Levst.(Močv.)*; — meja ob njivah kraj ceste, *Dol.*; po ježah pokositi, *DSv.*; — der Rasen: vrhu prsti položi travnato ježo, *Jurč.*; pol grunta pod ježo (= grob), *Jurč.*
jéžalica, *f.* die Brunft, *C.*; — prim. ježati.

jęžarica, *f.* der Igelfisch (diodon), *Cig.*, *Erj. (Z.)*; lisasta j., der getigerte Igelfisch (diodon tigrinus), *Erj.(Ž.)*.
jęžast, *adj.* igelartig, *Cig.*, *Jan.*
ję́žati, am, *vb. impf.* reiten, *Mur.*, *C.*; — j. se, läufig, brunftig sein, *Mur.*
ję́žavka, *f.* die Sommerwurz (orobanche sp.): dajo jo kravam, da se „jezdijo", *Selnica (Št.)-Erj.(Torb.)*.
ję́žčec, čeca, *m. dem.* ježek, das Igelchen, *Valj.(Rad)*.
1. **ję̂žec**, žca, *m.* = jezdec, *Cig.*, *Jan.*
2. **ję́žec**, žca, *m. dem.* jež; das Igelchen, *Valj. (Rad)*.
ję́žek, žka, *m. dem.* jež: 1) das Igelchen; — 2) neki kljunaš: kljunasti j., der Schnabeligel (echidna hystrix), *Erj.(Ž.)*; — morski užitni j., der essbare Seeigel (echinus esculentus), *Erj.(Ž.)*; — 3) neka goba (hydnum), *Tuš.(B.)*.
ję́žen, žna, *adj.* Reit-, *Jan.*
ję́ženje, *n.* das Reiten, *Valj.(Rad)*.
ję́žev, *adj.* des Igels, Igel-, *Cig.*, *Jan.*; ježeva noga, der Igelhuf (eine hochgradige Form der Mauke bei den Pferden), *Cig.*
ję́ževec, vca, *m.* das Stachelschwein (hystrix cristata), *Erj.(Ž.)*.
ježevíca, *f.* = ježica 1), *Npes.-Vraz.*
ježevína, *f.* die Igelhaut, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
ję́ževje, *n. coll.* = ježičje, Kastanienhülsen, *C.*
ježevka, *f.* neka riba: = jez, der Alant, *Frey. (F.)*.
ježevnják, *m.* der Igelstein, der Echinit, *Cig.*
ježíca, *f.* 1) ein stachlichtes Fruchtgehäuse, *Mur.*, *Cig.*; „bodljivo kostanjevo oplodje", *Škrilje (Goriš.)-Erj.(Torb.)*, *Št.*; das Gehäuse der Buchel, *Z.*; žirovska j. se ga je prijela, *Zv.*; — 2) die Knopper, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *Kr.*; trgovati z ježicami, *Zv.*; — 3) ježeva j., der Igelkolben, die Igelknospe (sparganium), *Tuš. (R.)*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
ježîčar, rja, *m.* eine Knoppereiche, *Jan.(H.)*.
ježîčarica, *f.* 1) die Knoppern-Gallwespe (cynips calicis), *Jan.*; — 2) die Igel- oder Spitzklette (xanthium strumarium), *Cig.*, *Medv. (Rok.)*, *Erj.(Ž.)*.
ježíčiti se, îčim se, *vb. impf.* = ježice dobivati: kostanj se ježiči, *C.*
ježîčje, *n. coll.* stachlichte Hülsen (von Kastanien u. dgl.), *M.*: kostanjevo ježičje, *jvzhŠt.*
ję́žinja, *f.* das Igelweibchen, *C.*
ježíti, ím, *vb. impf.* 1) j. kostanj, enthülsen, (jęžiti) *BlKr.*; — 2) j. se, sich emporsträuben; lasje se mu ježijo, die Haare stehen ihm zu Berge; — koža se mi ježi, die Haut runzelt sich mir (vor Angst), Schauer ergreift mich, *Cig.*, *Nov.*
ję̂žko, ka, *m.* ime ježu: stari ježko, *Vrt.*
ję̂žnica, *f.* die Reitschule, *V.-Cig.*; — pogl. jezdarnica.
jęžnína, *f.* das Rittgeld, *C.*
jig-, **jil-**, **jir-**, išči pod: ig-, il-, ir-.
jigljáti, âm, *vb. impf.* z glasom j., trillern, (jiglati) *Mur.*
jigna, *f.* *LjZv.*, pogl. jegno.

jígo, žęsa, *n.* priprava za vpreganje volov, *Kor.-Mik.*; pogl. igo.
jiha, *f.* der Sturm, das Gewitter, *C.*; oblačno je, morebiti pride kaka jiha, *Št.-DSv.*; — prim. iha, viha.
jilo, *n.* = ilo, il, *Štrek.*, *Danj.(Posv. p.)*.
jîrpa, *f.* der Maiskuchen, *vzhŠt.-C.*; — prim. grpa.
jirs, *m.* = irs, *Št.*
jispa, *f.* = ispa, *Guts.(Res.)*, *Zil.-Jarn.(Rok.)*.
jistje, *n.* *Hip.(Orb.)*, pogl. istje.
jò, *interj.* = joj, *C.*; jo meni! jo nam! *Dalm.*; jo meni te vse gnusobe! *Dalm.*; jo mene (jomene), *Meg.*, *Alas.*; ah jo, da smo tako grešili! *Dalm.*; jo, jo vpiti, *Trub.*; naše petje bo le: jo! *Kast.*
jǫ̂cati, am, *vb. impf.* wehklagen: vsi so žalovali, jocali ino jokali, *Jsvkr.*
jòč, jǫ́ča, *m.* das Weinen, *Mur.*, *C.*, *ogr.-Let.*, *SlN.*, *vzhŠt.*; joč in krič, *C.*
jǫ́čen, čna, *adj.* vom Weinen: jočna solza, *ogr.-C.*
jǫ̂čič, *adv.* = jokaje, *ogr.-C.*, *Let.*
jočljìv, íva, *adj.* weinerlich, *Cig.*
jōd, *m.* kemična tvarina, das Jod, *Cig.(T.)*.
jōdati, am, *vb. impf.* jodeln, *C.*
jōdec, dca, *m.* = jodid, *Cig.(T.)*; svinčeni jodec, das Jodblei, *Cig.(T.)*.
jodīd, *m.* eine Jodverbindung, *Cig.(T.)*.
jōdov, *adj.* Jod-, *Cig.*; jodova prekislina, die Ueberjodsäure, *Cig.(T.)*.
jōdovec, vca, *m.* das Jodür, *Cig.(T.)*.
joga, *f.* das Joch, (tudi: jèga) *Savinska dol.*
jòh, *interj.* wehe! O joh, prejoh! *Levst.(Zb. sp.)*; joh temu svetu! *Schönl.*
johòt, óta, *m.* das Wehklagen, *Jan.*
johotânje, *n.* das Wehklagen, *Jan.*
johotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* wehklagen, ächzen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
jòj, *interj.* wehe! o joj! o weh! joj meni! weh mir! = joj mene, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*; joj si ga meni, *Vrt.*; joj, prejoj! wehe, dreimal wehe! *Cig.*
jòj, jója, *m.* das Weh, der Jammer, *Cig.*, *C.*; drli nas bodo, da bo joj! *jvzhŠt.*; vse se obrne na joj, *ogr.-C.*; z jojem govoriti, *ogr.-C.*
jòje, *interj.* = joj: O joje 'no prejoj! *Npes.-Vraz.*
jojmeníkati, am, *vb. impf.* „joj meni!" rufen, *C.*
jǫ̂k, *m.* das Weinen; na jok se držati, eine weinerliche Miene machen; v jok se spustiti, in lautes Weinen ausbrechen; = jok zagnati, *M.*; jok ga je posilil, die Augen traten ihm über, *Cig.*; to bo jok! das wird Thränen kosten! *Cig.*; jok in stok, Weinen und Jammern.
jokânje, *n.* das Weinen; tudi: jǫ́kanje, *ogr.-Valj.(Rad)*.
jǫ́kati, kam, čem, *vb. impf.* weinen; tudi: jokati se; j. (se) nad kom (čim), über jemanden (etwas) weinen, *Met.-Mik.*; j. (se) po kom (čem), einem nachweinen, etwas bejammern, *Cig.*; nima se čemu jokati, er hat keinen Grund zu weinen, *Cig.*; k otroku se joka, ihre Niederkunft ist nahe, *Guts.-Cig.*; — sneg

se joka, joče, der Schnee schmilzt, *Z.*, *Dol.-LjZv.*, *jvzhŠt.*
jǫ́kav, *adj.* weinerlich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
jǫ́kavec, vca, *m.* der Weiner, *Valj.(Rad).*
jǫ́kaven, vna, *adj.* = jokav, *C.*
jǫ́kavka, *f.* das Klageweib: skličite jokavke, naj pridejo, *Škrinj.*
jǫ̑kcati, am, *vb. impf.* weinen (v otročjem govoru), *Cig.*
jokljìv, íva, *adj.* weinerlich, *Cig.*, *Nov.*, *Let.*
jokljīvec, vca, *m.* der gerne weint, der Weiner, *Mur.*, *Cig.*
jokljīvka, *f.* die gerne weint, *Mur.*
jólša, *f.*, *BlKr.*, pogl. jelša.
jōna, *f.* der Bundtram (am Dachstuhl), *Krn-Erj.(Torb.)*; — tudi: juna, iz furl., *Štrek.(Arch.).*
jǫ́pa, *f.* kurzer, meist wollener Leibrock der Frauen, die Joppe; — iz nem.
jǫ̑pič, *m.* die Jacke männlicher Personen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*, *vzhŠt.*
jǫ́pica, *f. dem.* jopa; das Leibröckchen.
jǫ́ra, *f.* große, plumpe Weibsperson, *C.*, *Z.*, *Rib.-Cv.*; jaz sem že stara jora, kakor zemlja, *Andr.*
jǫ̑rež, *m.* große, plumpe Mannsperson, *C.*, *Z.*
još, *adv.* = jošče, *C.*
jošče, *adv.* = še, šče, *ogr.-C.*, *Mik.*
jōta, *f.* neka jed: močnik s fižolom in kislo repo, *Goriška okol.-Erj.(Torb.)*; — furl.
jožafaj, *m.* das Pfefferkraut (saturea), *C.*
jožefíca, *f.* nav. *pl.* jožefice Blagajeve, Blagayischer Seidelbast (daphne Blagayana), *Nov.-C.*
jôžek, žka, *m.* prasičevo slepo črevo (Blinddarm), *Kras*, *Ip.-Erj.(Torb.).*
jù, *interj.* ju ju ju, glas ukajočega.
jubilānt, *m.* der ein Jubelfest feiert, der Jubilant.
jûckati, am, *vb. impf.* = ukati, jauchzen.
jûckavec, vca, *m.* der Jauchzer.
jùd, júda, *m.* der Jude, *Cig.*, *Jan.*
júdati, jûdam, *vb. impf.* j. koga, schimpfen, *C.*; j. se, zanken, sich balgen, *C.*
júdinja, *f.* die Jüdin.
júditi, jûdim, *vb. impf.* judaisieren, *Cig.*
jûdlek, dleka, *m.* = bedak, *Ščav.*
júdovski, *adj.* jüdisch.
júdovstvǫ, *n.* das Judenthum.
júdovščina, *f.* 1) die Judenschaft, *Cig.*; vse je križem šlo po judovščini, *Ravn.*; — 2) die Taufgebür (zastarela beseda, v starih krstnih knjigah na Gorenjskem).
jūft, *f.* der Juchten, das Juchtenleder, *Cig.*; — rus.
jūfta, *f.* = juft, *Cig.*
juftę̑n, *adj.* Juchten-, *Jan.*
juftína, *f.* = juftovína, *Cig.*, *Jan.*
juftovína, *f.* das Juchtenleder, die Juchtenware, *Cig.*, *Jan.*
1. **jug**, *m.* = igo, das Joch, *Mik.*; dva juga volov, *Notr.-Z.*
2. **jùg**, júga, *m.* 1) der Thauwind, der Südwestwind; jug je potegnil, es begann der Südwestwind zu wehen; — 2) der Süden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; na jugu, proti jugu, od juga, *nk.*
1. **júgalica**, *f.* = gugalica, *Jan.*, *Mik.*, *Notr.*
2. **júgalica**, *f.* das Thauwetter, *C.*, *Z.*
júgati, am, *vb. impf.* = gugati, *Jan.*, *Z.*, *Štrek.*, *Vrtov.*
jûgla, *f.* na juglo piti, in Gesellschaft auf Kosten anderer zechen, *V.-Cig.*, *Notr.*; — prim. 1. gugla.
jûglar, rja, *m.* = guglar, *Nov.*; kdor na juglo pije, *Notr.*
jûglati, am, *vb. impf.* = guglati, *Z.*
júgniti, jûgnem, *vb. pf.* aufthauen, *Caf(Vest.).*
júgnǫ, *n.* = gumno, *Dict.*; prim. jegno.
júgovec, vca, *m.* der Südländer, *Z.*, *Vest.*
júgovica, *f.* 1) eine durch Reibung entstandene Entzündung zwischen den Beinen oder unter den Armen, *Z.*; tudi *pl.* jugovice, *Istra (Nov.)-C.*; — 2) eine Schwammgattung, *Mur.*
jugovína, *f.* das Thauwetter, *Cig.*, *C.*
júgovka, *f.* neka hruška, *Volče(Tolm.)-Erj.(Torb.).*
jugovzhòd, hǫ́da, *m.* der Südost, *Cig.(T.)*, *nk.*
jugovzhǫ́den, dna, *adj.* südöstlich, *nk.*
jugovztòk, tǫ́ka, *m.*, *Cig.(T.)*; pogl. jugovzhod.
jugozahòd, hǫ́da, *m.* der Südwest, *Jan.*, *Cig.(T.).*
jugozahǫ́den, dna, *adj.* südwestlich, *Jan.*, *nk.*
jugozahǫ̑dnik, *m.* der Südwestwind, *Jan.*
jugozapàd, páda, *m.* der Südwest, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
jugozapáden, dna, *adj.* südwestlich, *nk.*
jugozapadnják, *m.* der Südwestwind, *Cig.*
júha, *f.* die Suppe, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; mesna j., die Fleischbrühe, prežgana j., die Einbrennsuppe, vinska j., die Weinsuppe, *Cig.*
juhati, am, *vb. impf.*, *Mur.*; pogl. jugati.
juhę̑j, *interj.* juche! *Cig.*, *Zora.*
juhę̑jskati, am, *vb. impf.* „juhej" rufen, *Nov.*
júhniti, jûhnem, *vb. pf.* mucksen, *Jan.*, *M.*, *vzhŠt.*; ne juhni mi več! *SlGor.*; kakor bi juhnil = kakor bi trenil, *Glas.*
jūht, *f.*, *Jan.*, pogl. juft.
jūhta, *f.*, *Cig.*, *Vrt.* (češ.); pogl. juft.
juhtę̑n, *adj.* = juften, *Jan.*
juhtenína, *f.* = juftovina, *Jan.*
juhtína, *f.* = juftovina, *Cig.*
juhtovína, *f.* = juftovina, *Vrt.*
juhu, *interj.* juhu, juhuhu! (tako ukajo, juckajo).
jūlij, *m.* der Monat Juli.
julijānski, *adj.* julianisch: j. koledar, *Cig.(T.).*
jūlijski, *adj.* Juli-.
jūn, júna, *adj.* jung: koliko je trpel, predno jih je spravil iz telet do junih volov! *Jurč.*
junáček, čka, *m.* kleiner Held: poznali bi radi tega dobrega junačka, *Ravn.*
junáčen, čna, *adj.* tapfer, *Meg.*; = junaški, *Cig.*, *C.*
junáčenje, *n.* die Bravour, *Cig.*
junačeváti, ûjem, *vb. impf.* 1) in kleinen Haufen fechten, scharmützeln (scharmuzieren): šarmu-

cirajo ali junačujejo, *Hip.(Orb.)*;—2) junáčevati = fantovati, vasovati, *Gor.*
junačíca, *f.* = junakinja, *Jan.*
junáčič, *m.* der Jüngling, der Bursche, *C.*
junáčiti, âčim, *vb. impf.* 1) ein Held sein, *Jan.(H.)*; — 2) j. se, sich wie ein Held geberden, auf seine Stärke pochen, *Mur.*, *Cig.*
junâd, *f.* das Jungvieh, *Z.*, *DZ.*
junák, *m.* 1) der Jüngling, lediger Bursche, *ogr.-C.*, *Valj.(Rad)*, *Goriš.*;—2) der Bräutigam, *C.*; der Geliebte, *Rez.-Baud.*; — 3) der Held, der Recke, *Jan.*; — 4) tega nisem junak narediti, storiti, ich bin nicht imstande, nicht Mannes genug, dies zu thun, *Jan.*, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
junákinja, *f.* die Heldin.
junakoróden, dna, *adj.* heldenzeugend, *Cig.*, *Jan.*
junakovânje, *n.* das Heldenleben, *Cig.(T.)*.
junakováti, ûjem, *vb. impf.* sich als Held hervorthun, ein Heldenleben führen, *Bes.*
junákovica, *f.* lepo vzrastla in zajetna deklina, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
junáški, I. *adj.* heldenmäßig, heldenmüthig, Helden-; junaška dela, Heldenthaten; junaška pesem, das Heldenlied, *Cig.*, *nk.*; — II. *adv.* heldenmäßig: junaški obladati, *Dalm.*
junâštvo, *n.* 1) das Jünglingsalter, *ogr.-C.*; — die Junggesellschaft, *C.*; — 2) das Heldenthum, der Heldenmuth, die Tapferkeit; — die Bravour, *Cig.(T.)*;—die Heldenthat, *Dalm.-Valj.(Rad)*; — gremo na j., wir ziehen in den Kampf, *C.*
junčár, rja, *m.* der Ochsenfuhrmann, *vzhŠt.*
junčárnica, *f.* der Ochsenstall, *ogr.-C.*
júnče, eta, *n.* das Öchslein, das Stierkalb, *Mik.*
júnček, čka, *m. dem.* junec, = junče.
junčevína, *f.* das Faselgeld, die Sprungtaxe, *Cig.*, *DZkr.*
júnčič, *m.* = junček, *Mik.*
jûndž, *m.* = džundž, *C.*
junè, éta, *n.* tele, ki se je začelo past hoditi, *Gor.*
júnec, nca, *m.* 1) junger Ochs; — der Ochs, *Št.-Mur.*; — 2) der Stier, kravo k juncu gnati; — 3) divji j., der Hirschkäfer (lucanus cervus), *SlGor.*
júngati, am, *vb. impf.* = jugati, gugati, *Kr-Gora.*
juníca, *f.* die Färse, die Kalbe, die junge Kuh.
juníčica, *f. dem.* junica, das Färsenkalb, *Dict.*
junîčka, *f.* das Färsenkalb, *C.*
junij, *m.* der Monat Juni.
jûnijev, *adj.* Juni-: j. mlaj, *Cig.*
jûnijski, *adj.* Juni-.
júnoš, *m.* 1) der Edelknabe, *C.*; — 2) der Lehrjunge, *ogr.-C.*
junóta, *f. coll.* junge Leute, *C.*
jur, *conj.* = že, *Kr. tirn.-Mik.*
júr, rja, *m.* essbarer Röhrenpilz, der Herrenpilz, der Pilzling (boletus edulis), *Cig.*, *Tuš.(R.)*.
jûrček, čka, *m.* = jur, *Cig.*, *C.*, *Tuš.(B.)*, *Kr.*
jûrek, rka, *m.* 1) die Wickelraupe, die Weinraupe, *Cig.*; — 2) die Schmalzblume (caltha palustris), *C.*; — 3) der Grubstock mit nur einer Rebe, *C.*
júrica, *f.* 1) der Hühnersteiß, *C.*; — die weibl. Scham, *C.*; — 2) der Zeisig, *C.*
júrijevica, *f.* wohlriechendes Maiglöckchen (convallaria maialis), *Tuš.(R.)*; — das Knabenkraut (orchis), *BlKr.*
júrijevka, *f.* die Schmalzblume, die Dotterblume (caltha palustris), *Cig.*, *Jan.*, *Št.-Erj.(Torb.)*; — die Narcisse (narcissus poeticus), *Gorjansko(Kras)-Erj.(Torb.)*;—die Wasserschwertlilie (iris pseudacorus), *Bilje pri Gorici-Erj.(Torb.)*; — die Wachsblume (cerinthe), *C.*; — neka zgodnja goba, *C.*
jurijevščák, *m.* der Monat April, *C.*
júrijevščica, *f.* 1) neka potočna riba („ker se ob Jurjevem drsti"), *C.*;—2) neka goba, *Danj.-M.*
júrijevščnica, *f.* = jurijevka (caltha p.), *C.*; — neka zgodnja goba, *C.*
júrijščica, *f.* neki ptič, (jurišica) *Danj.(Posv. p.)*; — prim. jurščica.
jûriš, *m.* der Sturm, der stürmische Angriff, *Jan.*; na j. delati, eilfertig arbeiten, *BlKr.*; — hs. iz tur.
jûrka, *f.* = kobilar, volga, *C.*
jurkobîlar, rja, *m.* = kobilar, volga, *Kr.*
jûrski, *adj.* jurassisch, Jura-, *Cig.(T.)*; jurska tvorba, die Juraformation, jurski vapnenec, der Jurakalk, *Cig.(T.)*.
jurščica, *f.* der Flachsfink, *C.*
justati, am, *vb. impf.* = lasati, bei den Haaren nehmen, *Glas.*; (jolstati, *C.*?).
justîca, *f.* pravosodje, die Justiz, *nk.*
justîčen, čna, *adj.* pravosoden, Justiz-, *nk.*
júšen, šna, *adj.* Suppen-, mit Suppe, mit einer Brühe gemacht, *C.*
júšica, *f. dem.* juha: redka jušica, *Cv.*
jûta, *f.* neka azijska tkanina, die Jute, *DZ.*
jutovína, *f.* die Juteware, *DZ.*
jutránji, *adj.* = jutrnji, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; na jutranje vzeti = na jutrnje vzeti, *Z.*
jutránjica, *f.* = jutrnjica, *Cig.*
jútrašnji, *adj.* morgig, (utrašnji) *ogr.-Mik.*
jutre, *adv.*, pogl. jutri.
jutrẹnji, *adj.* = jutranji, jutrnji, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*
jutrenjíti se, ím se, *vb. impf.* = daniti se, tagen, *C.*
jutrẹnjka, *f.* die Morgenzeit, der Vormittag, *C.*
jûtri, *adv.* morgen; jutri zjutraj, morgen früh; do jutri, bis morgen; jutri („jutre") mine, übermorgen, *Rož.-Kres.*; (jutro mine, *Jan.*).
jútrina, *f.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*; pogl. jutrnja.
jútrinji, *adj.* = jutrišnji.
jútrišnji, *adj.* morgig; po jutrišnjem, übermorgen.
jútriti se, jûtri se, *vb. impf.* tagen: jutri se, es tagt, *Cig.*; hiti se jutriti, der Morgen geht schnell vorwärts, *C.*
jûtrka, *f.* das Frühstück, *C.*
jûtrkovati, ujem, *vb. impf.* frühstücken, *Cig.*
jûtrman, *m.* neko bajeslovno bitje: hajdimo kosit, dokler še jutrman roso tori, *Trst.(Glas. 1859. II. 17.)*.

jûtrna, *f.*, *Jan.*; pogl. jutrnja.
jútrn, *adj.* Morgen-; jûtrna megla; — pogl. jutrnji.
jûtrnica, *f.* = jutrnjica.
jutrnína, *f.* = jutrnjina, *Mik.*
jûtrnja, *f.* 1) die Morgengabe, *Hip.(Orb.)*; (-trina), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; (-trna), *Jan.*; jutrnjo obljubiti, dati, *Dict.*; — 2) der Ehevertrag: jutrnjo delati (-trno), *vzhŠt.-C.*, *Pjk.(Črt.)*; — 3) jutrnja, die Frühandacht, *kajk.-Valj.(Rad)*; jutrnjo zvoniti, Tag läuten, *Bolc. Pluzna-Erj.(Torb.)*.
jutrnják, *m.* der Morgenwind, *Mur.*
jûtrnji, *adj.* 1) Morgen-; jutrnja sapa, die Morgenluft; jutrnja zarja, das Morgenroth; morgig; po jutrnjem, übermorgen; — 2) östlich, (-trni) *Danj.-Mik.*; jutrnje, α) „čas od jutra do poludne“, *Krn-Erj.(Torb.)*; — β) na jutrnje (-trenje) jo je vzel, ga je vzela, t. j. mož ali žena ima le toliko časa pravico pri hiši ostati, dokler druže živi, *UčT.* 1873, 326.
jûtrnjica, *f.* 1) der Morgenstern; — 2) das Morgengeläute, das Morgengrußläuten; jutrnjico zvoni; — 3) der musikalische Morgengruß bei Hochzeiten, *C.*, *BlKr.*; godci gredo po jutrnjicah, *Pjk.(Črt.)*; — der Morgengesang: jutrnjico peti, *Cv.*; — 4) die Frühandacht: v jutrnjici, „in der Metten“, *Trub.*; nav. *pl.* jutrnjice, die Frühmette, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Štrek.*; slišal sem k jutrnjicam zvoniti, *Jsvkr.*; — nav. pisano: jutrnica.
jûtrnjik, *m.* 1) der Morgenwind, *Mur.*, *Jes.*, *Gor.*; — der Ostwind, (-trnik) *Cig.*, *Jan.*; (-trenik), *Cig.(T.)*; — 2) = vzhodišče, der Morgenpunkt, *Cig.*
jutrnjína, *f.* die Morgengabe = jutrnja, *Mur.*, *Cig.*
jûtrnjski, *adj.* jutrnje se tičoč: jutrnjsko pismo, der Ehevertrag, *Cig.*, *C.*
jútro, *n.* 1) der Morgen; dobro jutro! guten Morgen! proti jutru, gegen Morgen, = pod jutro, *Zv.*; za jutra, am frühen Morgen, *Vrsno-Erj.(T.)*, *Met.-Mik.*; v jutro, morgens, am Morgen; sveto jutro zvoni = jutrnjo zvoni, *Sv. Peter-Erj.(Torb.)*; — 2) der Osten, *Cig.*; od jutra smo prišli, *Cig.*; — 3) (po nem.) ein Joch (Morgen) Landes, *Cig.(T.)*.
jútros, *adv.* diesen Morgen, heute früh, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *C.*, *BlKr.-DSv.*
jútroska, *adv.* = jutros, *C.*
jútrošnji, *adj.* von diesem Morgen, von heute früh, *Mur.*
jútrov, *adj.* Morgen-, östlich: jutrova dežela, das Morgenland, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — jutrovo, das Morgenland, *Cig.*, *Jan.*; na jutrovem, im Morgenlande, *Cig.*; — morgenländisch, *Cig.*, *Jan.*; jutrova civilizacija, *Vest.*
jutrováti se, ûje se, *vb. impf.* morgen, *C.*
jútrovčan, *m.* = jutrovec, *C.*
jútrovec, vca, *m.* der Morgenländer, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
jutrovína, *f.* = jutrova dežela, jutrovo, *C.*
jútrovnik, *m.* = jutrnjik 2), der Morgenpunkt, *Cig.*
jútrovski, *adj.* morgenländisch; jutrovsko, das Morgenland, *Cig.*
jútršnji, *adj.* = jutrišnji, *Danj.-Mik.*
jútršnjice, *f. pl.* = jutrnjica 3), *vzhŠt.*
juvelír, rja, *m.* dragotinar, der Juwelier, *Cig.*
jûvkati, am, *vb. impf.* jauchzen, *ogr.-C.*
júža, *f.* das Thauwetter (?): moker kakor juža, *Kras-Erj.(Torb.)*.
júžen, žna, *adj.* 1) den Südwestwind betreffend; južni veter, der Südwestwind; južno vreme, das Thauwetter, gelindes Wetter; j. je, es ist Thauwetter; južen sneg, weicher, aufthauender Schnee; — 2) südlich, Süd-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
júžina, *f.* 1) das Mittagsmahl, *Kr.-Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — das Nachmittagsmahl, die Jause, *Št.-Mur.*; = mala južina, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *jvzh-Št.*, *Kr.*; suha j., trockene Mahlzeit (brez pitja), *Cig.*; — 2) suha j., der gemeine Weberknecht (phalangium opilio), *Cig.*, *Jan.*, *Št.-C.*, *Erj.(Ž.)*.
júžinati, am, *vb. impf.* die Nachmittags- oder Mittagsmahlzeit einnehmen; prim. južina.
júžinica, *f. dem.* južina; der Imbiss, kleines Mittagsmahl oder Nachmittagsbrot.
južíšče, *n.* der Süd- oder Mittagspunkt, *h. t.-Cig.(T.)*.
júžiti se, jûžim se, *vb. impf.* juži se, es ist Thauwetter, *Cig.(T.)*; = vreme se juži, *C.*, *Z.*
jûžje, *n.* = južno vreme, *Poh.*
južna, *f.*, pogl. južina.
jûžnica, *f.* warmer Nebel (vom Südwind), *UčT.*
južnodežêlen, lna, *adj.* südländisch, *Navr.(Let.)*.
južnotečájen, jna, *adj.* Südpolar-: -jne dežele, *Cig.(T.)*.
južnovzhóden, dna, *adj.*, *Jan.*, pogl. jugovzhoden.
južnozapáden, dna, *adj.*, *Jan.*, pogl. jugozapaden.

K.

k, (h pred k in g), *praep. c. dat.* kaže 1) kam je kaj namerjeno, obrnjeno, zu; k oknu stopiti; k ognju kaj pristaviti; k stricu iti; vsak ima prste k sebi obrnjene, *Npreg.-Mik.*; k sebi kreniti, (z. B. mit einem Fuhrwerk) sich links wenden, (*opp.* od sebe); — k večerji, k maši, k izpovedi iti; — k dežju se pripravlja, ein Regenwetter ist im Anzuge; — pridejati, prišteti k čemu kaj; — 2) namen, primernost: zu; k čemu ti bo to? wozu wird dir dies dienen? — k temu, darnach; tudi vse drugo je bilo k temu, war dem

angemessen, *Svet.(Rok.)*; — 3) čas, kateremu se kako dejanje bliža: gegen; k jutru, k večeru, k mraku; k noči pridem, *jvzhŠt.*; k božiču, k sv. trem kraljem; na večer k sv. Ivanu, *Navr. Let.*; — k letu. übers Jahr; — h krati (h kratu), unter einem, *Cig.*; (k prvemu, k drugemu, erstens, zweitens, *Cig.*, *Trub.*, *Krelj;* tudi narod tako govori; k zadnjemu, *Jsvkr.*; menda po nem. „zum ersten" itd.); — 4) razmerje: zu: ljubezen k domovini, zvestoba k rodovini cesarski, *Levst.(Nauk)*; — narod „k" tudi pred drugimi soglasniki (razen v, j, h, l, m, n), kakor „h" izgovarja: prim. *Cv. IX. 1.*

kà, I. *pron.* 1) = kaj; ka kričiš? *vzhŠt.*; — (v vpraševalnih stavkih) denn: ka boš prišel? ka sem jaz to zapovedal? *BlKr.*, *jvzhŠt.*; — ka-li, oder was? oder nicht? nekaj se tam kadi; ali kaj gori, ka-li? = brennt es? oder was mag sonst der Rauch bedeuten? ali bi mu rekla, ka-li? soll ich es ihm sagen oder nicht? — 2) = ki: ona najde škratca, ka je na ponjavi peneze sušil, *Glas.-Cv.*; — II. *conj.* 1) = da, dass; vem, ka—, *vzhŠt.-C.*, *Vest. I. 184.*; — damit: dam ti to, ka si pomoreš, *vzhŠt.-C.*; — 2) = ker: kdo če drugi to storiti, ka sem sam, *vzhŠt.-C.*, *BlKr.*

kābala, *f.* die Kabbala (jüdische Geheimlehre), *Cig.(T.)*.

kaban, *m.* der Stock (min.), *Cig.(T.)*; — rus.

kábel, bla, *m.* 1) das Schaff, *Cig.*, *Št.*, *BlKr.*; kabli za slanino, *Dict.*; ni našla vode v kablu, *LjZv.*; namesto majolik stali so kabli na mizi, *LjZv.*; dežuje kakor iz kabla, *LjZv.*; — 2) der Metzen: po kablu, metzenweise, *V.-Cig.*; pet kablov moke, *Dalm.*; — prim. kebel.

káber, bra, *m.* die Haarseite der Haut, *V.-Cig.*; črevlji na kaber, *jvzhŠt.*; — die haarige Seite eines Tuches, *C.*; — prim. kavrna.

kabinēt, *m.* postranska soba, das Cabinet.

kabinēten, tna, *adj.* Cabinet-; kabinetno pismo, t. j. pismo iz vladarske sobe, ein Cabinetsschreiben, *Cig.*, *Jan.*

káblica, *f.* die Melkgelte, die Schöpfgelte, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.*; — pogl. keblica.

káblič, *m.* das Kübelchen, *Cig.*; nam. kebljč.

kabljáti se, âm se, *vb. impf.* sich balgen: pastirji kabljali so se in rogljali okolo peči, *Jurč.*; — prim. kafljati se.

kabráti, âm, *vb. impf.* schwerfällig und schnell gehen, *Z.*; k. po snegu, *Fr.-C.*

kábrn, *adj.* haarig, wollig (vom Tuch), *C.*

kábrna, *f.* = kavrna, *C.*

kábrnast, *adj.* = kabrnat, *Notr.*

kábrnat, *adj.* kavrnat, *C.*

kábrnek, nka, *m.* = abranek, das junge Träubchen an der Rebe, das Träubchen von Erlen, Haselstauden u. dgl., *SlGor.*

kábronek, nka, *m.* das Fleischläppchen am Halse der Hühner, *ogr.-C.*; prim. kabrnek.

kacálo, *n.* der Schmierer, *Cig.*

kacáti, âm, *vb. impf.* schmieren, patzen, *Cig.*, *Gor.*, *Dol.*; kaca se, es ist ein zäher Koth, der Koth klebt an den Füßen, *M.*

kacàv, áva, *adj.* schmiererisch, kritzelig, *Cig.*

kàč, káča, *m.* = kača, *ogr.-C.*, *Štrek.*; Jej, jej komorač, Da te ne pikne pisan kač, *Npr.-Erj.(Torb.)*.

káča, *f.* 1) die Schlange; mrzel kakor kača, *C.*; kačo v žepu imeti, kein Geld im Sack haben, *Cig.*, *Glas.*, *LjZv.*; tudi = karg sein, *Z.*; jara kača, die Viper, *C.*; — Kleopatrina k., die ägyptische Brillenschlange (naja haje), *Erj.(Ž.)*; velikanska k., die gemeine Riesenschlange, die Königsschlange oder Abgottschlange (boa constrictor), *Erj.(Ž.)*; rjava k., die Zornnatter (coronella laevis), *Erj.(Z.)*; železna k., die Schnurassel (julus terrestris), *Erj.(Z.)*, *Polj.*

kâčar, rja, *m.* der Secretär, der Schlangenadler (serpentarius secretarius), *Erj.(Ž.)*.

káčast, *adj.* schlangenähnlich.

káče, eta, *n.* junge Schlange, *Štrek.*

kâčec, čca, *m.* 1) das Schlangenmännchen, *kajk.-Valj.(Rad)*; = kačji kralj, der Schlangenkönig (v pravljicah), *Kres, VI. 267.*; — 2) die Wolfsmilch (euphorbia), *Jan.*, *C.*

kâček, čka, *m.* = kačnik 2), das Schlangenkraut, *Medv.(Rok.)*; neko zelišče, s katerim se mlade purice pitajo, *BlKr.*

kačēla, *f.* das Neunauge (petromyzon fluviatilis), *Jan.*, *Hip.-C.*; — die Schmerle (cobitis barbatula), *Erj.(Z.)*; — der Steinbeißer (cobitis taenia), *Frey.(F.)*; — = ogor, *Cig.*

kačēlica, *f.* neka riba v Savi, *Zidani Most-Erj.(Torb.)*.

káčica, *f. dem.* kača: 1) kleine Schlange; — 2) povodna k., das Wasserschlängchen (nais proboscidea), *Erj.(Z.)*; — železna k., die gemeine Schnurassel (julus terrestris), *Erj.(Ž.)*; — 3) der Visierring (b. den Nadlern), *V.-Cig.*

kačînka, *f.* = ogor, *Cig.*

káčiti, káčim, *vb. impf.* 1) reizen, ärgern, aufregen, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*; kači me, es ärgert mich, *Mur.*; — k. se, sich ärgern, zürnen, *Mur.*, *Cig.*; kaj se bodeš kačil! *DSv.*; — 2) schärfen, *Z.*

kâčja, *f.* die Zaunkirsche (lonicera xylosteum), *C.*

kâčjak, *m.* 1) = kačji pastir, *C.*; — 2) eine Art Gichtrose (paeonia peregrina), *Gorjansko Kras-Erj.(Torb.)*; — die Wolfsmilch (euphorbia sp.), *Št.-Erj.(Torb.)*; prim. kačec; — die Haferwurz (scorzonera), *C.*; — 3) der Serpentin, *C.*; — 4) der Schlangenbisam, *Guts.*

kačjepíčen, čna, *adj.* giftig (fig.): k. jezik, kačjepična divjakinja, *LjZv.*

kâčji, *adj.* Schlangen-; — kačja zalega, das Natterngezucht (fig.).

kâčjica, *f.* neki grm, *Kr.-Valj.(Rad)*; = kačja, *C.*

kâčka, *f.* 1) der schiefe Abfall der schmalen Dachseite, der Walm, *Rib.-Cig.*, *Notr.*, *Dol.*; — 2) psovka grbastemu človeku, *Dol.*; — 3) k. na podkovi, die Kappe, die Feder: kačka

podkovo ustavlja, da ne more nazaj siliti, *Levst.(Podk.)*.
kačljìv, íva, *adj.* kdor se rad kači, reizbar, ärgerlich, *Z.*
kâčnica, *f.* 1) = ogor, der Aal, *C.*; — 2) die Wolfsmilch (euphorbia officinalis), *C.*
kâčnik, *m.* 1) = kačjak, das Schlangenloch, *Mur.*; — 2) das Schlangenkraut (arum dracunculus), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — pegasti k., geflecter Aron (arum maculatum), *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — wilder Gamander (veronica chamaedrys), *Josch.*; — 3) der Serpentin, *Cig.*; — 4) der Schlangenbisam, *Mur.*
kačnják, *m.* 1) das Schlangenloch, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — 2) das Schlangengift, *C.*; der Schlangenbisam, *Mur.*
kačomâjka, *f.* ženska jopa, *Zora.*
kačọ̑n, *m.* das Schlangenmännchen: Ti, črv, imaš svoj strup na se vzeti, bodi kača ali kačon, *Npr.(Podkrnci)-Erj.(Torb.)*.
kačûnka, *f.* das Schlangenkraut (calla), *Tuš.(B.)*, *Medv.(Rok.)*.
kačúr, rja, *m.* 1) das Schlangenmännchen, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*; — 2) eine Art Aal (muraena latirostris), *Frey.(F.)*.
kâd, *m.* der Rauch, *Cig.*, *Bes.*, *Erj.(Min.)*; — der Höhenrauch, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — prim. čad.
kàd, kadî, *f.* der Bottich.
káda, *f.* = kad, *f.*, *Cig.*, *Štrek.*, *Goriš.*
kadá, *adv.* nam. keda, = kedaj? *Rez.-Mik.*, *Jarn.(Sadj.)*.
kadaj, *adv.* nam. kedáj, *Alas.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; kadaj, kje je Kristus rojen? *Trub.*
kadár, rja, *m.* der Böttcher, der Binder, *Cig.*, *ogr.-C.*; tudi: kâdar, *Valj.(Rad)*.
kàdar, *conj.* wann, wenn, so oft; kadar je leto mušno, je tudi krušno, *Erj.(Torb.)*; kadar me več ne bo, wenn (wann) ich nicht mehr sein werde; kadar pride, bo prav, wann immer er kommt, wird es recht sein, *Cig.*; — als: kadar te ni bilo tukaj, während deiner Abwesenheit, *Cig.*; kadar je govoril, pridejo bratje, da (als) er redete, kamen die Brüder, *Met.*; nista me zapazila, kadar sem poslušal, kako sta se pogovarjala, *Levst.(Zb. sp.)*; — kadar koli, wann immer, so oft; kadar si bodi, wann es immer sei, *Mur.*; — nachdem: kadar se je poročilo prečitalo, *Levst.(Močv.)*.
kadârka, *f.* neka trta, *Vrt.*, *Št.*
kâdba, *f.* das Rauchen, *C.*
kâdca, *f. dem.* kad; kleiner Bottich.
káden, dna, *adj.* rauchig: kadnọ je, es raucht, *Svet.(Rok.)*.
kadēnca, *f.* glasopad, die Cadenz (mus.).
kàder, *conj.* = kadar, *Cig.*, *Cv.*
kadēt, *m.* vojaški gojenec, der Cadet.
kadētnica, *f.* das Cadettenhaus, *Cig.*
kadētski, *adj.* Cadetten=.
kâdež, *m.* das Rauchen: k. tobaka, *DZ.*
kâdežen, žna, *adj.* Rauch=: kadežni tobak, *C.*
kādi, dija, *m.* der Kadi (türkischer Richter).
kadíca, *f.* = kadca, *Cig.*, *Valj.(Rad)*.
kadič, *m.* = kadivec, *Jan.(H.)*.
kadîčka, *f. dem.* kadica; kleiner Bottich, *Jan.(H.)*.
kadîlen, lna, *adj.* zum Räuchern gehörig, Rauch-, *Mur.*, *Cig.*; kadîlni les, das Räucherholz, *Cig.*; kadilni dar, das Rauchopfer, *Cig.*, *Jan.*; kadilni altar, *Dalm.*
kadîlnica, *f.* 1) das Rauchfass, das Thuribulum; — 2) die Schmauchstube, *Cig.*
kadîlnik, *m.* 1) = kadilnica 1), *Meg.*, *Alas.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*; — 2) die Rauchröhre, das Rauchloch, *Mur.*
kadîlnjak, *m.* = kadilnik 1), *Guts.*
kadílọ, *n.* 1) das Räuchern; meso v kadilo dejati, *C.*; — 2) das Räucherwerk, pos. der Weihrauch.
kadíti, ím, *vb. impf.* 1) einen Rauch machen, räuchern; po hiši kaditi, das Haus einräuchern; k. koga, kaj, bähen, räuchern; kadila sem otroka, mazala sem ga, pa ni nič pomagalo, *jvzhŠt.*; — k. meso, das Fleisch selchen; — z žveplom sode k., die Fässer mit Schwefel einbrennen, *Cig.*; pojdi se kadit, mache, dass du weiter kommst, pack dich! *jvzhŠt.*; k. komu, jemandem Räucherwerk streuen: mene so zapustili in kade drudim bogom, *Dalm.*; — k. komu, jemanden lobhudeln, ihm Weihrauch streuen (z. B. in Reden): — k. se, rauchen; kadi se iz peči; kadi se po sobi; kadi se po gorah, es ist Höhenrauch; peč se kadi der Ofen raucht; njih pusta (= opustošena) dežela se kadi, *Dalm.*; kri se kadi in teče v potokih, *Jap.-Valj.(Rad)*; — kadi se mu pod nos, es verdrießt ihn, *Cig.*, *jvzhŠt.*; = kadi se mu, *ZgD.*; Babilončanom vse to zvedšim (nam. zvedevšim) se je grozno kadilo, *Ravn.*; — 2) k. (tobak), (Tabak) rauchen; ali kadiš? ne kadim; k. cigare; — 3) Staub machen: kaj tako kadiš? *jvzhŠt.*; k. jo kam, schnell gehen, *Z.*; to sta jo kadila! *UčT.*; — k. se, stauben: kadi se po cesti.
kadîvec, vca, *m.* 1) der Räucherer, *Cig.*; — der Weihrauchstreuer, *Valj.(Rad)*; — 2) der Tabakraucher.
kadîvọ, *n.* das Räucherwerk, *Jan.(H.)*.
kādmij, *m.* neka kovina, das Kadmium, *Cig.(T.)*.
kadnáč, *m.* = zapah, *Kras-Levst.(Rok.)*; — prim. it. catenaccio.
kadník, *m.* = kadilnica 1), das Rauchfass, *Let.*
kadrīlja, *f.* neki ples, die Quadrille, *Cig.*
kadúlja, *f.* der Salbei, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; koristna k., gebräuchlicher Salbei (salvia officinalis); travniška k., der Wiesen=Salbei (salvia pratensis), *Tuš.(R.)*.
kadúnja, *f.* die Mulde (geog.), *Cig.(T.)*, *Jes.*; nav. *pl.* kadunje, die Mulde zum Ausschwingen des Getreides, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*; eine größere Mulde, die als Backtrog dient, *Dict.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
kadúnjast, *adj.* muldenförmig, *Cig.(T.)*, *C.*; k. dol, ein Muldenthal, *Jes.*
kadúnjice, *f. pl. dem.* kadunje; die Getreide= oder Futterwanne, (wird auch als Kinderwiege benützt), *jvzhŠt.*

kadúnjičast, *adj.* = kadunjast, *Cig.*
kadûnjke, *f. pl.* eine Kinderwiege, *vzhŠt.-C.*
kafljáti se, âm se, *vb. impf.* sich balgen, *Ig (Dol.).*
kâfra, *f.* der Kampfer; izginil je kakor kafra, *jvzhŠt.*
kafráti, âm, *vb. impf.* rinnen (von Kerzen): sveče kafrajo, *Suhor, Dol.*
kâfrka, *f.* lončena posodica, *kajk.-Valj.(Rad).*
kâfrčica, *f. dem.* kafrka, *kajk.-Valj.(Rad).*
káfrn, *adj.* Kampfer-; kâfrno olje, das Kampferöl, *Cig.*
káfrovec, vca, *m.* der Kampfergeist, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Vod.(Bab.)*, *Strp.*
kaftân, *m.* turško oblačilo, der Kaftan.
kâhati, am, *vb. impf.* laut husten, *C.*
kâhla, *f.* 1) der Nachttopf; — 2) die Ofenkachel; — iz nem. Kachel.
kâhlica, *f. dem.* kahla; der Nachttopf.
kâhlja, *f.* psovka človeku, ki se kahlja: der Lacher, *Cig.*
kahljáti, âm, *vb. impf.* 1) = hahljati, hervorsprudeln, *Jan.*; Krka kahlja kar na ravnem iz tal, kakor iz grla, *Glas.*; vino iz soda kahlja, *Z.*; k. se = zelo kaditi se, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — 2) k. se, laut lachen: k. se od veselja, *LjZv.*, *Kr.*
káho, ota, *m.* izut parkelj, der Hornschuh bei den Hufthieren, *Solkan (Goriš.)-Erj.(Torb.).*
káj, I. *pron. interr.* 1) v vprašanju direktnem in indirektnem: was? kaj bo dobrega? was bringst du Gutes? po čem? wie theuer? ne vem, kaj mi je storiti, ich weiß nicht, was ich anfangen soll; — warum? kaj se smeješ? kaj bi molčal? — čemu, k čemu? zu welchem Zwecke? warum? čemu srditi se nad ljudstvom? *Ravn.*; — včasi je treba nekaj dopolniti: wie? kaj? celo sovražniki njegovi ga hvalijo? *Cig.*, (= kaj praviš?); — kaj, ko bi zdaj prišel? wie, wenn er jetzt käme? *Cig.*; (= kaj bi bilo, kaj bi se zgodilo, ko . . .?); — dogovorili se bomo, kaj in kako, wir werden das Was und Wie besprechen, *Cig.*; svarim ga, ali kaj (aber was hilft es), ker me ne posluša; — 2) v vzkliku: kaj meni za to! was geht das mich an! kaj pa (pak)! kaj pa (pak) da! allerdings! freilich! natürlich! das will ich meinen! kaj pa da! tako bi že utegnilo biti prav, *Str.*; tudi: kajpada = seveda, *Cv.*, *nk.*; balo je imela, veliko balo, kajpada! *LjZv.*; prvi namen mu je kajpada čednost priporočati mladini, *Cv.*; kaj še! warum nicht gar! pa kaj še! (doch), was sage ich!) desetkrat pametnejših besedi je od tebe, *Cig.*; kakor rosa vročino hladi, tako de dobro lepa beseda, kaj! od velicega daru boljša je lepa beseda, *Ravn.*; kaj bi! kaj bi tisto! lassen wir das! ali si govoril ž njim? — kaj govoril! še videl ga nisem! ich habe ihn nicht einmal gesehen, geschweige denn gesprochen; — „kaj“ se rabi za vprašalno besedico: kaj ne? nicht wahr? kaj tako mi vračaš mojo ljubezen? so also vergiltst du mir meine Liebe? kaj me ne več ne poznaš? kennst du mich denn nicht mehr? — II. *pron. indef.* kàj, 1) etwas; povej nam kaj, erzähle uns etwas! kaj lepega, etwas Schönes; — on je za kaj, taugt zu etwas; (čemu človek = priden, vreden č., *ogr.-Raič[Let.]*); imaš kaj denarjev? hast du ein Geld? — eno leto ali kaj, beiläufig ein Jahr; — v vprašanjih: kako je kaj? wie geht es? kam pa kaj zahajaš? wo pflegst du hinzugehen? — (beseda „kaj“ je poudarjena) za glagolom „imeti“: nimam ti kaj povedati, ich habe dir nichts zu sagen; nimam mu kaj dati, ich habe nichts, was ich ihm geben könnte, ich kann ihm nichts geben; ima s čim plačati, er hat die Mittel es zu bezahlen; kdor ima s čim, lahko gre v Rim, *Npreg.-Cig.*; nimam s čim dolg plačati, ich habe nicht die Mittel, das Geld, die Schuld zu bezahlen; — ne morem kaj komu (čemu), ich kann jemanden nicht meistern, eine Sache nicht bewältigen; misli, da ne more kaj tolikemu opravilu, *Ravn.*; sam ji ne morem kaj, allein kann ich ihrer nicht Herr werden, *Vrt.*; ne morem vsemu kaj, ich kann nicht alles bewältigen, *Levst.(M.)*; tudi mati ni mogla vsemu kaj, auch die Mutter vermochte nicht alles, *Vrt.*; ne morem si kaj, da ne bi —, ich kann nicht umhin —; — 2) kaj = etwas Bedeutendes: da je kaj, daß es eine Pracht, eine Freude ist; voli so debeli, da je kaj; peli smo, da je bilo kaj; ljudstva je bilo, da je bilo kaj; — besonders viel, recht viel: bilo je kaj ljudstva na bregu, *C.*; letos je bilo kaj gob, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — sehr, recht; kaj malo, gar wenig, *Cig.*; to je kaj lepo, das ist recht schön, *C.*, *Levst.(Rok.)*; to mi kaj diši, das schmeckt mir köstlich, *Cig.*; tega smo kaj namlatili! den haben wir gehörig geprügelt, *C.*; ni mi nič kaj dobro, es ist mir nicht recht wohl, *Z.*; — III. 1) *pron. rel.* = kar, *na vzhodu*; kaj so najhujše mogli, *Krelj*; kaj več — s tem manje, *Krelj*; kaj goder = kar koli, *Ev. tirn.-Mik*; — 2) *conj.* = da, *na vzhodu*; kaj pomeni to, kaj Peter in Johanes zraven tečeta, *Krelj.*; rekel mi je, kaj bode prišel, *Mik.*; — = ker: zato me črti, kaj ga nisem hotela vzeti, *BlKr.-Levst.(M.)*; — = kadar (ko): tisto leto, kaj sem k vam prišel, *BlKr.-Levst.(Rok.)*; — s čim, sobald, brž ko, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; = čim, *Levst.(Sl. Spr.)*; — čim — tem, je — desto; čim več, tem bolje.
kája, *f.* 1) das Räuchern, *Valj.(Rad)*; jantar rabi v kajo, der Bernstein wird als Räucherpulver verwendet, *Erj.(Min.)*; — 2) das Tabakrauchen; za kajo si vendar še imel, für Tabak hattest du doch noch ein Geld, *Zv.*; ali vas glava boli od kaje? *LjZv.*
kájanje, *n.* 1) das Tadeln, *Jarn.*; — 2) die Reue, *Cig.(T.).*
kájati, jam, jem, *vb. impf.* 1) tadeln, verweisen, *Jarn.*, *Jan.*, *Mik.*; — 2) = kaziti, verunstalten, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; — genieren: ali te roka, ker je ranjena, nič ne kaja? *KrGora*; — 3) k. se, Reue empfinden, *Habd.-Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *Jan.*; k. se česa, etwas bereuen, *C.*

1\. **kâjba**, *f.* die Reue, *C.*
2\. **kâjba**, *f.* = gajba, čajba, *Z.*, *Jan.(H.).*
kajénje, *n.* 1) das Räuchern; — 2) das Rauchen.
kâjfati, am, *vb. impf.* iz. nem. keifen, *ZgD.*, *Kr.*
kâjfež, *m.* das Löschhorn, *Gor.*
kâjfe, eta, *m.* = pipec, das Schnappmesser, *BlKr.*
kâjha, *f.* der Kerker, *Zora*, *Št.*; — iz nem. Keiche.
kàjkaj, *pron. indef.* = kjekaj, irgend etwas, *C.*, *kajk.-Vest.*; (tako tudi: kajkam, kajkod itd., *kajk.-Mik.*).
kājmakam, *m.* turški namestnik, der Kaimakam, *Jan.*
kājman, *m.* = aligator, *Jan.*, *Erj.(Ž.).*
kajộn, *m.* psovka: schlechter Kerl, ein Schelm; — prim. fr. coion.
kâjpada, *adv.* freilich, natürlich, *nk.*; — prim. kaj I. 2).
kājper, *m.* neka zemeljska tvorba, der Keuper (geol.), *Cig.(T.).*
kâjsi, *adv.* pšenica je kajsi (= kaj si), ist vortrefflich, *C.*; — prim. kaj II. 2).
kâjsikrat, *adv.* = dostikrat, *Bes.*
kâjt, *adv.* = kajti II., *Tolm.-C.*
kâjti, I. *conj.* = ker, *Mik.*, *vzhŠt.*; denarce je potratila za solnčnik, klobuček, mreže, kajti je tudi nji dišala gospoščina, *LjZv.*; — = zakaj, denn, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.)*, *nk.*; (v tem pomenu napačno, prim. *Cv. VII. 9.*); — II. *adv.* = mnogo, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — prim. kaj II. 2).
kajūta, *f.* izbica na ladji, die Kajüte, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
kâjža, *f.* die Keische, die Hütte, *Cig.*, *Slom.-C.*, *Št.*, *Dol.*, *Notr.*; — iz nem.
kâjžar, rja, *m.* der Keischler, der Häusler, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Št.*, *Dol.*, *Notr.*
kâjžarica, *f.* die Keischlerin, die Häuslerin, *Št.*, *Dol.*, *Notr.*
kâjžnik, *m.* = kajžar, *Jan.*
kák, I. *pron. interr.* wie beschaffen? was für ein? po kakem? auf welche Weise, *Cig.*; — v vzkliku: kaki ste to ljudje! *jvzhŠt.*; kak prizor! welch ein Anblick! *Jan.*; — II. *pron. indef.* irgend wie beschaffen, irgend ein; bojim se, da bi se kaka nesreča ne primerila; — kakih deset goldinarjev bo že treba plačati, etwa zehn Gulden wird es wohl kosten, *jvzhŠt.*; — kako uro še ostanem, eine Stunde etwa will ich noch bleiben; kaj to pomaga, če si kak goldinar (hie und da einen Gulden, einige Gulden) prihranim! *Cig.*; — III. *pron. rel.* = kakršen: *na vzhodu*; možje, kaki so Grimm i. dr., *Zora.*
kâk, I. *adv. interr.* = kako? wie? *Mur.*; — II. *adv. rel.* = kakor, *vzhŠt.*, *ogr.*; — = ki: drevo, kak je bil ptič na njem, *vzhŠt.-C.*; — III. *conj.* = kadar (ko): kak je čul, als er hörte, *ogr.-C.*
kàk, *interj.* pfui! (v otročjem govoru).
kakadū, *m.* = kakaduj, *Cig.*
kakadūj, *m.* rumenočopasti k., der gelbhaubige Kakadu (cacatua sulphurea), *Erj.(Ž.).*
kakāo, *m.* der Cacao, *Cig.*
kakāov, *adj.* Cacao-, kakaovo zrno, maslo, *Cig.*
kakāovec, vca, *m.* kakaovci, Cacaopflanzen (Büttneriaceae), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*; pravi k., echter Cacao-Baum (theobroma cacao), *Tuš.(R.).*
kakaovína, *f.* die Cacaomasse, *Jan.*
kakāovnik, *m.* = kakaovec, *Jan.*
kakaovnják, *m.* = kakaovnik, *Cig.*
kákati, am, *vb. impf.* kacken, (v otročjem govoru).
kakikrat, *adv.* = kakšenkrat, *Cig.*, *Jan.*
kakộ, *adv.* I. *interr.* wie? kako se imaš? kako dolg? wie lang? kako ti je? wie befindest du dich? kako ste? wie geht es euch, *vzhŠt.*; kako, da ne? wie so denn nicht? kako to? wie so? — v indirektnem vprašanju: kdo ve, kako še bo, wer weiß, wie es noch kommen wird; ne ve, kako in kaj, er weiß weder aus noch ein, *Cig.*; — v vzkliku: kako lep je svet! wie schön ist die Welt! kako bi zdaj spal! wie könnte ich jetzt schlafen, *Cig.*; kako pa! kako pa da! freilich natürlich (= wie denn anders!); — II. *indef.* irgendwie; če bo le kako mogoče; boš si že kako pomogel.
kakộča, *f.* die Qualität, *C.*
kàkor, *adv. rel.* wie; tako povem, kakor sem slišal; kakor (si) bodi, kakor koli, wie immer; kakor vse kaže, allem Ansehen nach; kakor pride, kakor kane, je nachdem, darnach es kommt; kakor najbolje ve in zna, nach bestem Wissen, *Jan.*; — so wahr: kakor resnično je Bog v nebesih, = so wahr Gott lebt, *Cig.*; kakor sem človek, kakor imam brado, *Levst.(Rok.)*; — gleichsam, gewissermaßen, *Cig.*; jaz sem mu kakor jerob, *Levst.(M.)*; prosi me, naj mu kakor posodim, *Levst.(M.)*; — vergleichsweise: kakor danes je bila poroka, kakor jutri pa je umrla nevesta, *Levst.(Rok.)*; — als: jaz kakor mati, ich als Mutter; = kakor si: deželno kakor si preiskovalno sodišče, *DZ.*; — kakor da, wie wenn, als wenn; dela se, kakor da bi nič ne vedel o tem; zdelo se mi je, kakor da so prišli nebeški angelci, *LjZv.*; brez „da": kakor bi hotel reči, als wollte er sagen; kakor bi trenil, in einem Augenblick; kakor — tako, wie — so, sowohl — als auch; — wie — auch, obgleich: prisiljena bom še tebi slovo dati, kakor nerada, *Pavl.*; — kakor, sobald, *Cig.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; kakor beseda materna umira, peša tudi narodna slava in moč, *Slom.-Jan.(Slovn.)*; kakor hitro, sobald; — = ko, nego, als: lepša je, kakor ti.
kákoršen, šna, *adj.* tako se skoro sploh piše za: kakršen.
kákoršnost, *f.* = kakšnost, *Jsvkr.*
kakộst, *f.* die Beschaffenheit, die Qualität, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kákošen, šna, *adj.* *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.)*, pogl. kakovšen, kakšen.
kakộv, *adj.* = kakšen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; vi veste, kakove zapovedi sem vam dal, *Dalm.*; tudi: kákov, *Št.*; črez kakove pol ure, *Pjk.(Črt.).*

kakǫ́ver, *pron. rel. indecl.* wie beschaffen, *Levst.(Sl. Spr.)*, *Trub.*, *Dalm.*; s kakover mero vi merite, s to se bo vam zopet merilo, *Dalm.*; sv. pismo, v kakover jeziku bodi, die hl. Schrift, in welcher Sprache immer, *Dalm.*; kakover so matere, take so hčere, *Levst. (Sl. Spr.)*; kadar kdo kakover koli živino da, wann jemand ein irgendwie beschaffenes Vieh gibt, *Levst. (Sl. Spr.)*.

kakǫ́vost, *f.* die Qualität, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*

kakovrẹ̑d, *adv.* um welche Zeit? *Mariborska ok.-C.*

kakǫ́vršen, šna, *adj.* = kakršen: kakovršen koli, *Dalm.*

kakǫ̑vstvǫ, *n.* die Qualität, *Cig. (T.)*; — stsl.

kakǫ̑vstven, *adj.* qualitativ, *Cig. (T.)*.

kákovšen, šna, *adj.* = kakšen, *Levst.(Nauk)*, *Vrt.*

kákršen, šna, *adj.* wie beschaffen (rel.); kakršen je bil, takšen je še zdaj; (kákeršen, *Cv.*, *Levst.*).

kákršnost, *f.* = kakšnost, (-nǫ̑st) *Kast.*

kákšen, *adj.* I. *pron. interr.* wie beschaffen? was für ein? — v vzkliku: za Boga, kakšni ste! wie seht ihr aus! — II. *indef.* irgendwie beschaffen, irgend ein; pes kakšno kost kje dobi; če kakšen berač pride, daj mu kaj! — III. *rel.* = kakršen, *na vzhodu*.

kákšenkrat, *adv.* hie und da einmal, manchmal.

kákši, *adj.* = kakšen, *C.*, *Mik.*, *vzhŠt.*, *ogr.*

kákšnost, *f.* die Qualität, die Beschaffenheit, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*

kakšte, kakšteč, *adv.* = kakor koli (-šteč = -hoteč), *ogr.-Mik.*; — prim. hte.

kâkt, *m.* der Cactus, *Jan.*, *Tuš. (R.)*.

kâkti, *conj.* = kakor, *Mur.*, *vzhŠt.-M.*, *ogr.-Levst. (Rok.)*; kakti — tak i, wie — so auch, *ogr.*

kaktica, *f.* kaktice, Cactuspflanzen (cacteae), *Jan.*, *Tuš.(R.)*.

kakto, *conj.* = kakor, *ogr.-C.*

kaktovnica, *f.* = kaktica, *Cig. (T.)*.

kakúkavica, *f.* das gemeine Knabenkraut (orchis morio), *Rodik(Kras)-Erj.(Torb.)*.

1. **kâł**, *m.* 1) der Koth in Pfützen, *Cig.*; — die Hefe, das Sediment, *Jan.*, *C.*; — 2) eine flache Vertiefung, in welcher sich Regenwasser ansammelt, die Lache, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Notr.*; iz kala napiti se, *Vrtov.*; domače vasi umazani kal, *Zv.*; skoro pri vsaki hiši je kak kal, *BlKr.*; die Viehtränke, *Štrek.*; v kalih tudi živino napajajo, *Nov.*

2. **kâł**, *m.* = 1. kal *f.*, der Keim, *Zv.*, *Škrinj.*, *Raven (Valj. Rad.)*.

1. **kâł**, i, *f.* der Keim: kali pognati, zu keimen anfangen.

2. **kâł**, i, *f.* die Härtung des Eisens (als Eigenschaft): dobra, mehka k., *Cig.*

kalāłnik, *m.* = kalalo, *Ip.*

kaláłǫ, *n.* der Schöpfeimer, *Jan.*, *Ip.*

kalamâriš, *m.* das Tintenfass, *ogr.* (*Valj. Rad.*); — prim. lat. calamarius, zum Schreibzeug gehörig.

kalamẹ̑r, *m.* das Bleiloth, *Cig.(T.)*; — prim. hs. kalamir.

kalamīna, *f.* der Galmei, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *Erj.(Min.)*; — prim. fr. calamine, Galmei.

kalamīt, *m.* = magnet, *Cig.*, *Vrtov. (Vin.)*; — prim. it. calamita, Magnet.

kalamīta, *f.* = strelovod, *Cig.*; — prim. kalamit.

kalân, łnà, *adj.* = kalen.

kâlanec, nca, *m.* ein geschlitztes Fell, *V.-Cig.*

kâlanica, *f.* 1) das Spaltscheit, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *BlKr.*; kalanice, langes Spaltholz, *BlKr.*, *M.*; — 2) = kalanka, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *vzhŠt.*: ein vom Kerne gehendes Obst überhaupt, *Mur.*

1. **kâlanje**, *n.* das Spalten, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*

2. **kalânje**, *n.* das Schöpfen: prim. 2. kalati.

kâlanka, *f.* vom Kern gehende Pfirsich, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Kras*, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *Dol.*, *jvzhŠt.*

1. **kâlar**, rja, *m.* neka vinska trta, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.

2. **kalár**, rja, *m.* der Dorsch (gadus callarias), *Erj.(Ž.)*.

3. **kalár**, rja, *m.* kdor vodo kala, der Schöpfer, *Jan.*

kálast, *adj.* Keime habend, keimend: kalasto žito, *Levst. (M.)*.

1. **kâlati**, am, *vb. impf.* spalten, schlitzen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; debelejši les na drobno k., *vzhŠt.*; drva k. = cepiti, *Dalm.*, *BlKr.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*; k. se, sich spalten: pečine so se kalale, *Mur.*; — koža se kala = poka, *Cig.*

2. **kaláti**, âm, *vb. impf.* 1) mit dem Wassereimer Wasser aus dem Brunnen, der Cisterne herausfördern, schöpfen, *Jan.*, *Ip.*, *Kras.*; kálati, *Prim.-Erj.(Torb.)*; — 2) sinken: voda kala, *Blc.-C.*; — prim. it. caláre *(tr.)* niederlassen, *(intr.)* sinken, abnehmen.

kâlavec, vca, *m.* 1) ein Werkzeug zum Spalten, *Mur.*; — der Klieber, *Jan.*; — 2) kalavci, die Spate (min.), *C.*, *Cig.(T.)*.

kālcedon, *m.* neki kamen, ki spada h kremenjakom, der Chalcedon, *Cig.*, *Erj. (Min.)*.

kālcij, *m.* neka kemična tvarina (kovina), das Calcium, *Cig.(T.)*.

kalcinācija, *f.* die Verkalkung, die Calcination (chem.), *Cig.(T.)*.

kâłček, čka, *m. dem.* 1. kalec *m.*, das Keimchen, *Cig.*

kâłčmar, rja, *m.* der Schweineschneider, *Tolm.-Levst. (Rok.)*; — prim. švic. galzler = Schweineschneider, *Levst. (Rok.)*.

1. **kâłec**, łca, *m. dem.* 2. kal *m.*, das Keimchen, *Cig.*

2. **kałec**, łca, *m. Jan. (H.)*, pogl. kavec, skavec.

kalejdoskōp, *m.* krasogled, das Kaleidoskop (phys.), *Cig.(T.)*.

káłen, łna, *adj.* trübe; kalna voda; kalno oko.

kaleštráti, âm, *vb. impf.* pantschen: po vodi k., *C.*

1. **kâlež**, *m.* = gošča, drozga: die Hefe, das Sediment, *C.*; ein Gemenge von Dünger, Erde, Wasser u. dgl. zum Düngen der Reben, *jvzhŠt.*; — prim. 1. kal *m.*

2. **kâlež**, *m.* 1) das Härten des Eisens, *Kr.*; — 2) der Löschtrog der Schmiede, *V.-Cig.*; — prim. 3. kaliti.
káli, = ka li, pogl. ka I. 1).
kāli, ija, *m.* kemična tvarina, das Kali, *Cig.(T.)*.
kalîber, bra, *m.* die Geschützweite, das Kugelmaß, das Caliber; tudi: der Schlag, die Güte.
1. **kálica**, *f.* = zagozda; der Keil, *Notr.*; — prim. 1. kalati.
2. **kalíca**, *f.* 1) das Keimblatt, der Samenlappen, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Tuš.(B.)*; der Trieb: lukove kalice = lukova cima, *LjZv.*; — 2) schwarzer Kümmel (nigella sativa), *Medv.(Rok.)*.
kalìč, íča, *m. dem.* 1. kal; kleine Lache: kaliči ob vaseh, *LjZv.*
kalîčnica, *f.* kaličnice, samenlappige Pflanzen, *Jan.*
kālij, *m.* kemična tvarina, das Kalium, *Cig.(T.)*.
kalikstînec, nca, *m.* der Calixtiner, *Jan.*
kalîlnica, *f.* 1) das Hartwasser der Eisenarbeiter, *Cig.*; — 2) = kalilnik, *Cig.*
kalîlnik, *m.* die Harttone, das Abkühlfass, *Cig.*
kalílo, *n.* 1) das Härtungsmittel, das Hartwasser der Eisenarbeiter, *Cig.*; — 2) die Härtung (des Eisens), *Cig.*
kalimār, rja, *m.* das Schreibzeug, *Dalm.*; — prim, kalamariš.
kalîn, *m.* der Gimpel oder Blutfink (fringilla pyrrhula), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; kalin debeloglavec, *Preš.*
kalína, *f.* 1) die Pfütze, *C.*, *Z.*; — 2) der Wasserholunder (viburnum opulus), *Št.-C.*; (tudi češ., rus.); — napačno: die Rainweide (ligustrum vulgare), *Tuš.(R.)*, *Cig.*, *Jan.*, (po hs.); pogl. kostenika, pasji les, *C.*
kalînec kalǫ̂nec, *adv.* nositi koga kalinec kalonec, jemanden huckepack tragen, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — prim. it. essere coccolone, kauern, hocken, *Erj.(Torb.)*.
kalînje, *n.* das Wasserholundergesträuch, *Z.*
kalínovec, vca, *m.* der Wasserholunderbaum, *C.*
kalínovina, *f.* das Holz oder Gesträuch vom Wasserholunder, *Cig.*
kalínovje, *n.* = kalinje, *Z.*
kalìš, *m.* die Pfütze, *C.*; der Koth, *ogr.-Mik.*
kalíšati se, îšam se, *vb. impf.* sich in einer Pfütze wälzen, *C.*; svinje se kališajo po mlaki, *jvzhŠt.*
kalíšče, *n.* die Pfütze, *Habd.-Mik.*, *Jan.*, *C.*; die Mistlache: svinje se v kališči kalužajo, *Fr.-C.*
kalîtev, tve, *f.* die Härtung (des Eisens), *Jan.*
1. **kalíti**, ím, *vb. impf.* keimen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — prim. kal *f.*
2. **kalíti**, ím, *vb. impf.* 1) trüben; vodo, vino k.; veselje komu k.; k. se, sich trüben, trübe werden; vino se kali; — 2) k. se, = kaljati, kališati, kalužati se, *Habd.-C.*
3. **kalíti**, ím, *vb. impf.* (glühendes Eisen) im Wasser kühlen, härten, stählen: kovač železo v vodi kali; tudi káliti: (sablja) Je v kačjem strupu kaljena, *Npes.-K.*; — kaljen = prebrisan, *Gor.*

kalìv, íva, *adj.* keimfähig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*, *ČT.*
1. **kalîvec**, vca, *m.* der Trüber, *Cig.*
2. **kalîvec**, vca, *m.* der Härter (des Eisens), *Cig.*
kalívost, *f.* die Keimfähigkeit, *Cig.*, *Nov.*, *SlN.*
kalíž, *m.* = kališ, die Pfütze, *Jan.*; der Bodensatz, *Cig.*; kaliž narediti, eine Trübung bewirken, *LjZv.*; der Mischmasch, *Jan.*; v bukvah za prosti ljud ne smemo delati kaliža, *Glas.*
kálja, *f.* 1) der Schmutz am Leibe, *Bodrež pri Kanalu(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — 2) neka jed, skuhana od maselnika, skute in moke, *Bolc-Erj.(Torb.)*.
káljati, am, *vb. impf.* 1) = mazati, grdo pisati, *Krn-Erj.(Torb.)*; — 2) kaljáti se, sich im Kothe wälzen: svinje se v kališču kaljajo (kaljâjo), *BlKr.*
1. **kaljénje**, *n.* das Keimen, das Aufgehen, *Cig.*
2. **kaljénje**, *n.* das Trüben.
3. **kaljénje**, *n.* die Härtung (des Eisens), *Jan.*; *Cig.(T.)*.
kālmež, *m.* = kolmež, *Nov.*
kalmūk, *m.* eine Art wollener Zeug, der Kalmuck.
kalmūkast, *adj.* aus Kalmuck: kalmukasta suknja, *Bes.*
kâlnast, *adj.* trüblich, *Cig.*
kâlnat, *adj.* kar se da kalati, spaltbar, *vzhŠt.*
kalnéti, ím, *vb. impf.* trübe werden, ermatten (vom Glanz), *Cig.*
kalníca, *f.* 1) trübes Wasser, das Pfützenwasser, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Vod.(Izb. sp.)*; — 2) das Bergrecht, eine Abgabe vom (trüben?) Wein, *Cig.*; — 3) die Dungfliege (cristalis), *Erj.(Z.)*.
kalník, *m.* der Löschtrog, *V.-Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
kalnóba, *f.* die Trübe, *C.*
kálnost, *f.* die Trübe, *Cig.*, *Jan.*
kalobûra, *f.* trübes Getränk, das Gepantsch, *C.*
kalobúriti, ûrim, *vb. impf.* pantschen, *C.*
kalomēl, *m.* das Kalomel (chem.), *Cig.(T.)*.
kalǫ̂nci, *adv.* huckepack, k. nositi, *Krn-Erj.(Torb.)*; — prim. kalinec kalonec.
kālong, *m.* der fliegende Hund (pteropus edulis), *Erj.(Ž.)*.
kalorîja, *f.* toplotna edinica, die Calorie (phys.), *Jan.(H.)*.
kalovína, *f.* der Schlamm, tiefer Koth, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
1. **kalovît**, *adj.* morastig, *Cig.*, *Jan.*; — hs.
2. **kalovît**, *adj.* keimvoll, *Cig.*
kálovnica, *f.*, *Koborid*, *Ponikve(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; pogl. kalanica 1).
kálovnik, *m.*, *Šol.*; pogl. kalanica 1).
kalpētra, *f.* der Löffelreiher (platalea leucorodia), *V.-Cig.*
kalûdra, *f.* 1) der Nachwein, der Lauer, *Št.-C.*; das Gepantsch, *Ip.*; — 2) schmutziges Frauenzimmer, *C.*
kaludráti, âm, *vb. impf.* 1) pantschen, *C.*; — 2) k. se = kalužati se, *C.*
kalûp, *m.* die Form, die Gussform, das Modell, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — prim. hs. kalup iz tur., *Mik.(Et.)*.
kalûpar, rja, *m.* der Formenmacher, der Modellschneider, *Cig.*, *Jan.*

kalûparski, *adj.* die Formenmacher betreffend; k. pesek, der Formsand, *Cig.(T.)*; kaluparska priprava, das Formzeug, *Cig.*
kalûparstvo, *n.* die Formkunst, die Modellierkunst, *Cig.(T.)*, *C.*
kalûpen, pna, *adj.* Form-, *Cig.*
kalúpiti, ûpim, *vb. impf.* formen, *Cig.(T.)*.
kaluporèz, réza, *m.* der Formenschneider, *Cig.*
kaluporêzba, *f.* das Formschneiden, *Cig.*
kaluporêzec, zca, *m.* der Formschneider, *Jan.*
kaluštráti, âm, *vb. impf.* trüben, *C.*
kalúža, *f.* die Kothlache, die Pfütze, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Notr.*, *SlGor.*
kalúžast, *adj.* pfützig, lachig, *Mur.*, *Cig.*
kalúžati, am, *vb. impf.* im Koth wälzen, *Mur.*; k. se, sich im Kothe wälzen, in der Pfütze baden, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*; svinje se kalužajo, *C.*, *SlGor.*
kalúžen, žna, *adj.* pfützig, schlammig, *Cig.*, *Jan.*
kalúžiti, ûžim, *vb. impf.* stagnieren, *Jan.(H.)*.
kalûžnat, *adj.* pfützig, lachig, *Jan.*
kalûžnica, *f.* 1) das Pfützenwasser, *Cig.*, *Jan.*; — 2) navadna k., die gemeine Sumpfschnecke (paludina vivipara), *Erj.(Ž.)*; — 3) die Sumpf-Dotterblume (caltha palustris), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*.
kālpak, *m.* madžarsko pokrivalo, der Kalpak.
kalvīlar, rja, *m.* der Calville-Apfel, *Jan.*, *Nov.*
kalvínec, nca, *m.* der Anhänger der calvinischen Lehre, der Calvinist, *Cig.*, *Jan.*
kalvinīzem, zma, *m.* der Calvinismus, *Jan.*
kalvīnka, *f.* die Calvinistin, *Cig.*
kalvīnski, *adj.* calvinisch, *Cig.*, *Jan.*
kalvīnstvo, *n.* der Calvinismus, *Cig.*, *Jan.*
kám, *adv.* I. *interr.* wohin? kam greš? kam li: wohin denn doch, *Levst.*; kam to, wohin doch? *C.*; ne vem ne kod ne kam, ich weiß weder aus noch ein; — v vzkliku: kam smo prišli! wohin sind wir gekommen! — pred komparativom: viel, weit; kam lepši, viel schöner, *C.*; — kam ne, geschweige denn: on bi cigana ukanil, kam ne bi mene, *C.*; = kam li: on nema peneza, kam li goldinar, *C.*; = kam li še, *Vrt.*; — II. *indef.* kàm, irgendwohin; kam drugam, sonst wohin; pojdi (si) kam! warum nicht gar! *Levst.(M.)*; — ni kam iti v tem vremenu, in diesem Wetter kann man nirgendshin gehen; — kam — kam, sowohl als auch: smrt kam bogate kam nevoljne jednako jemlje, *ogr.-C.*
kama, *adv.* = kam, *ogr.-Mik.*, *C.*
kamaraš, *m.* eine Art Zeug, *C.*
kamarāšnica, *f.* suknja iz kamaraša, *vzhŠt.-C.*
kamašna, *f.* die Gamasche, *Cig.*
kâmba, *f.* 1) der gebogene Stab am Joche, der dem Ochsen um den Hals gegeben wird, *Cig.*, *BlKr.*, *Dol.*, *Notr.*; kamba od jarma, *Levst.(Zb. spis.)*; — 2) eine Vorrichtung, damit Vögel zu fangen, *Šempas (Goriš.)-Erj.(Torb.)*; die Dohne, *Cig.*; die Schlinge, *Z.*; — die Masche, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — 3) eine Handhabe an der Thür, der Thürgriff, *Cig.*, *Jan.*; — 4) der Schließhaken, in welchen der Riegel des Schlosses schnappt, *Cig.*; — 5) der Kinnbacken, *Rez.-C.*; — prim. avstr.-nem. kamp = Kummet, *C.*; gr. καμπή, res curva, *Mik.(Et.)*.
kambáč, *m.* kebel (škaf) z železno kambo, *Ponikve-Erj.(Torb.)*; — die Milchgelte, *C.*, *Polj.*, *Tolm.*
kāmbala, *f.* die Platteiße (pleuronectes platessa), *Cig.*, *Jan.*; — rus.
kâmbast, *adj.* kambi podoben, *Cig.*; kambasto vzbočena opna, prepona zvana, *Erj.(Som.)*.
kâmbati se, am se, *vb. impf.* Schlingen bilden, *C.*
kâmbica, *f. dem.* kamba; 1) die Dohne, die Schlinge (beim Vogelfang), *Cig.*; — 2) der Kloben an der Wage, das Wagegericht, *V.-Cig.*
kâmbnica, *f.* die Wendungsschlinge, *V.-Cig.*;
kāmbora, *f.* dolga in debela smokva dolzega repa, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
kambrīk, *m.* eine Art Stoff: Cambrics, Kammertuch (dünne lockere Batistleinwand aus Cambray, deutsch: Kamertyck), *Cig.*
kamč-, pogl. kamenč-.
kamēja, *f.* erhaben geschnittener Edelstein, die Camee, *Cig.(T.)*.
kamêla, *f.* das Kameel: dvogrba k., das Trampelthier oder baktrisches Kameel (camelus bactrianus), enogrba k., das einhöckerige Kameel oder Dromedar (camelus dromedarius), *Erj.(Ž.)*.
kamêlar, rja, *m.* der Kameeltreiber, *Cig.*
kamēleon, *m.* das Chamäleon, *Cig.*, *Jan.*; afrikanski k., das afrikanische Chamäleon (chamaeleo vulgaris), *Erj.(Ž.)*.
kamelica, *f.*, *Cig.*, *C.*, pogl. kamilica.
kamēlija, *f.* die Camelie (camellia iaponica), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*.
kaméljí, *adj.* vom Kameel.
kamelopārd, *m.* die Giraffe (camelopardalis), *Jap.-C.*
kamelopārdal, *m.* die Giraffe, *Cig.*
kámen, *m.* der Stein; ima trdo srce kakor k.; k. se mi je odvalil od srca, es fiel mir ein Stein vom Herzen; k. lomiti, Steine brechen; k. rezati, den Stein behauen, *Dict.*; rezani k., der Quaderstein, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *nk.*; kresilni k., der Feuerstein; dragi k., der Edelstein; lahki k., der Kalktuff, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; gluhi k., der Bimsstein, *Z.*; scejeni k., der Tropfstein, *Trnovo-Erj.(Torb.)*; beli k., der Weißstein, der Granulit, *Cig.(T.)*; der Kalkstein, *C.*; sinji k., die Grauwacke, *Z.*; kisli k., der Alaun, *Cig.*, *C.*; peklenski k., der Höllenstein, *Sen.(Fiz.)*; mlinski k., der Mühlstein; na dva kamena mleti, mit zwei Mühlgängen, *Cig.*, *Jan.*; k. vložiti, den Grund legen, *M.*; temeljni k., der Grundstein, *Cig.*, *Jan.*, *nk.* (hs.); = vkladni k., *Cig.*, *Jan.*; žgani k., der Ziegelstein, *C.*; vinski k., der Weinstein, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.* (po nem.); k. v mehurju, der Blasenstein, *Cig.*
kámen, *adj.* steinern, Stein-, *Mur.*, *Cig.*; Pod lipo stoji miza, Oj miza kâmena, *Npes.-Vraz*; zagledne kameno mizo, *Npr.(vzhŠt.)*-

Kres; kameni oglj, die Steinkohle, *Cig. (T.)*; kameno olje, das Steinöl, das Petroleum, *Cig.(T.), Levst.(Nauk), Žnid.*; kamena smola, das Erdharz, *Erj.(Min.)*; kamena posodba, steinerne Gefäße, *Raič(Slov.)*; tudi: kamę̂n, *Mur., Vrt.*

kamenár, rja, *m.* der Steinmetz, *Štrek., Vrtov.(Km. k.)*.

kamenárnica, *f.* die Steinmetzwerkstätte, *Jan., C.*

kamenárski, *adj.* Steinmetz-, *Cig.*

kamenârstvo, *n.* die Steinmetzkunst, *Cig.*

kâmenast, *adj.* steinicht, steinartig, *Mur., Cig., Jan.*

kâmenat, *adj.* steinig; na kamenato vsejati, *Trub.*; — steinern; miza kamenata (nav. kâmnata); kamenata sol, das Steinsalz, *Vod.(Izb. sp.)*.

kamenáti, âm, *vb. impf.* steinigen, *Jan., Valj.(Rad)*.

kamenâvec, vca, *m.* der Steiniger, *Jan.*

kámenčati, am, *vb. impf.* mit Steinchen spielen, *Notr.*

kámenček, čka, *m. dem.* kamenec, das Steinchen; slušni kamenčki, die Gehörsteinchen (Otolithen), *Erj.(Som.)*; — kamenčki, Steinbeeren, *KrGora*; (prim. kamenica 9).

kámenčič, *m.* = kamenček.

kámenčje, *n. coll.* Steinchen, *Zora.*

kámenčkati, am, *vb. impf.* mit Steinchen spielen, *Kr.*; tudi: k. se, *LjZv.*

kámenec, nca, *m.* das Steinchen, *Cig., C., Dalm., Valj.(Rad)*; — der Blasenstein, *Valj.(Rad)*; žolčni kamenci, Gallensteine, *Erj.(Z.)*; — der Alaun, *C.*

kamenę̂n, *adj.* steinern, Stein-; (nav. kamnên).

kamenę̂nje, *n.* der Versteinerungsproceſs, *Cig.(T.)*.

kaménéti, ím, *vb. impf.* versteinern, *Mur., Cig., Met., Danj.-Valj.(Rad)*.

kámenica, *f.* 1) der Ort, wo Steine gebrochen werden, der Steinbruch, *C.*; — 2) die Steinmetzwerkstätte, *C.*; — 3) ein steinernes Gefäß (z. B. das Weihwasserbecken), *C.*; — 4) steinerne Rechentafel, *ogr.-C.*; — 5) steinernes Haus, *Jan.*; — 6) kamenice, ein Wagengestell, auf welches Steine aufgeladen werden, *Štrek.*; — 7) das Muschelthier, *Jan.*; — die Auster, *Cig., C.* (hs.); — der Rochen (raja), *Prim.-Erj.(Torb.)*; — trnjeva k., der gemeine Stachelrochen (raja clavata), *Erj.(Ž.)*; — 8) der Stein (eine Krankheit), *Mur.*; — 9) die Felsenbrombeere (rubus saxatilis), *C., Medv.(Rok.)*.

kámenič, *m.* das Steinchen, *Valj.(Rad)*.

kámeničar, arja, *m.* = slegur, die Steindrossel (turdus saxatilis), *Frey.(F.)*.

kámeničje, *n. coll.* Steinchen; — steiniger Boden, *Cig., C., Vrt.*

kámeničnik, *m.* der Steinkrebs, *C.*

kameníka, *f.* das Johanniskraut (hypericum perforatum), *C.*; — die Teesdalie (teesdalia), *C., Medv.(Rok.)*; — der Teufelsabbiss (succisa), *C.*

kamenína, *f.* das Steingut, das Steinzeug, *Jan., Cig.(T.), C.*

kamenît, *adj.* steinig; kamenit pot, svet; — Stein-, steinern; — kamenito srce imeti, gefühllos sein, *Cig.*

kameníten, tna, *adj.* steinig, *Dict., Jan., M.*; — steinern, *Cig., Jan.*; kamenitna krava, *LjZv.*

kameníti, ím, *vb. impf.* versteinern, zu Stein machen, *V.-Cig.*

kamenîtnik, *m.* ein steiniger Hügel oder Berg, *Cig., C., ZgD.*

kamenîtost, *f.* die steinige Beschaffenheit.

kamenják, *m.* = koščak, die Steinnuſs, *C.*

kamenjânje, *n.* die Steinigung, *Cig.*

kámenjast, *adj.* = kamenit, *Guts., Mur.*

kamenjáti, âm, *vb. impf.* steinigen, *Mur., Cig.*

kamenjâvec, vca, *m.* der Steiniger; *Cig., C.*

kamenjâvka, *f.* die Steinigerin, *Cig.*

kâmenjče, *n.*, pogl. kamenjiče.

kâmenje, *n. coll.* 1) Steine, das Gestein; k. lučati; k. lomiti; k. je padalo, es regnete Steine, *Cig.*; plovoče k., der Traß, *DZ.*; — 2) eine Bergstaudenfrucht, *Rez.-C.*; — tudi: kamenjè, *Valj.(Rad)*, in kamę̂nje, *na vzhodu.*

kâmenjiče, *n. dem.* kamenje; gladko, belo k., (kamenjče) *Zv.*; kamę̂njiče, *kajk.-Valj.(Rad)*.

kamę̂nka, *f.* = kamenolomnica, *C.*

kamenodę̂łec, łca, *m.* der Steinarbeiter, *Jan.(H.)*.

kamenobrûsec, sca, *m.* der Steinschleifer, *Jan.*

kamenoję̂dec, dca, *m.* der Lithophag, *Cig.*

kamenokrę̀č, kręča, *m.* immergrüner Steinbruch (saxifraga aizoon), *Tuš.(R.)*.

kamenolòm, lǫ́ma, *m.* = kamenolomnica, *Jan., Notr.*

kamenolǫ̂mec, mca, *m.* der Steinbrecher, *Guts.-Cig.*

kamenolǫ̂mnica, *f.* der Steinbruch, *Levst.(Cest.)*.

kamenolǫ̂mnja, *f.* = kamenolomnica, *Cig.(T.)*; — rus.

kamenomę̂tnica, *f.* die Steinwurfmaschine, *Jan.(H.)*.

kamenopìs, písa, *m.* die Lithographie, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*

kamenopîsec, sca, *m.* der Lithograph, *Cig., Jan., nk.*

kamenopísen, sna, *adj.* lithographisch, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*

kamnopîsnica, *f.* die lithographische Anstalt, *Cig.*

kamenorę̂zba, *f.* die Steinschneidekunst, *Cig.(T.)*.

kamenoròv, rǫ́va, *m.* = kamenolom, *Nov.*

kamenorę̂zec, zca, *m.* der Steinschneider, *C.*

kamenorîsar, rja, *m.* der Graveur, *C.*

kamenosèk, séka, *m.* = kamenar, der Steinmetz, *Mur., Cig., nk.*

kamenoslǫ̂vje, *n.* die Lithologie, *Jan.*

kamenotę̂rec, rca, *m.* der Steinbrecher, *C.*

kamenotę̂sec, sca, *m.* der Steinmetz, *Cig., Jan., C., Zora*; — rus.

kamenotìs, tísa, *m.* = kamenotisk, *Jan.*

kamenotísen, sna, *adj.*, *Cig.*, pogl. kamenotiskoven.
kamenotisk, tíska, *m.* der Steindruck, die Lithographie, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*
kamenotiskár, rja, *m.* der Steindrucker, der Lithograph, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
kamenotiskárna, *f.* = kamenotiskarnica, *nk.*
kamenotiskárnica, *f.* die Steindruckerei, lithographische Anstalt, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
kamenotískoven, vna, *adj.* lithographisch, *Jan.(H.)*.
kámenov, *adj*, = kamenen, kamenit, *Trub.-Mik.*
kamenovàlj, válja, *m.* der Steinwälzer (strepsilas), *Erj.(Z.)*.
kamenovânje, *n.* die Steinigung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kamenováti, ûjem, *vb. impf.* steinigen, *Guts.*, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*
kamenovâvec, vca, *m.* der Steiniger, *Mur.*
kamenovâvka, *f.* die Steinigerin, *Mur.*
kámenovec, vca, *m.* das Erdöl, *Jan.(H.)*.
kamenovína, *f.* = kamenina, *Jan.(H.)*.
kamenovȋt, *adj.* steinig, *Jan.*, *Trub.-M.*
kamenovíten, tna, *adj.* = kamenovit, *Meg.*
kamenovȓt, vŕta, *m.* navadni k., die gemeine Bohrmuschel (pholas dactylus), *Erj.(Ž.)*.
kamenoznânstvọ, *n.* die Lithologie, *Jan.*
kamenožẹ̑rec, rca, *m.* der Lithophag, *Jan.*
kamenožȋvka, *f.* die Steinkoralle, *Jan.(H.)*.
kámenstvọ, *n.* das Steinreich, *Jan.*
kámenščica, *f.* die Steinkirsche, *vzhŠt.-C.*; — neka breskev, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kámenščnica, *f.* = kamenščica (Steinkirsche), *C.*
kàmer, *adv. rel.*, *C.*, *Škrab.(Cv.)*; — pogl. kamor.
kāmera, *f.* die Kammer: dvorna kamera, die Hofkammer, *Cig.*
kamerālen, lna, *adj.* Cameral-, *Cig.*, *Jan.*
kamerar, rja, *m.*, *Jan.*, pogl. kamernik.
kāmeren, rna, *adj.* Kammer-, *Cig.*, *Jan.*; kamerni urad, das Kammeramt, *Cig.*, *Jan.*
kāmernik, *m.* der Kämmerer, *Cig.*, *C.*; (po češ.).
kāmerski, *adj.* = kameren, *Cig.*
kamež, *m.*, *Vrt.*, pogl. kaniš.
kâmik, *m. dem.* kamen: dragi k., *Meg.*
kamílica, *f.* die Kamille; kamilice komu skuhati, jemandem einen Kamillenthee kochen; prava k., echte Kamille (matricaria chamomilla), *Tuš.(R.)*; — prim. 2. gomilica.
kamíličen, čna, *adj.* Kamillen-; kamilično cvetje.
kamíličnik, *m.* der Kamillenthee, *Jan.*
kamílovec, vca, *m.* = kamiličnik, *Cig.*
kamižọla, *f.* das Wams, kurzes Männerröckel, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *Notr.*; — prim. nem. das Kamisol, fr. la camisole, it. camiciuola.
kamlot, *m.* der Kamelot (eine Art Stoff), *Cig.*
kamn-, pogl. kamen-.
kámo, *adv.* = kam, *nk.*; — hs.
kamoča, *f.* die Gemse, *Rez.-C.*; — prim. it. camoscio.
kamoj, *adv.* = kam, *Meg.*, *Boh.*, *BlKr.-DSv.*

kámor, *adv. rel.* wohin; kamor koli, wohin immer; kamor si bodi, wohin immer es sei; — kamor — tamo, = kakor — tako, sowohl — als auch, *C.*, *Raič(Slov.)*.
kāmora, *f.* = kamera, die Kammer, *ogr.-C.*, *nk.*; — dvorna kamora, die Hofkammer, *Levst.(Pril.)*, *DZ.*
kāmornik, *m.* der Kämmerer, *C.*; mestni k. ali denarničar, *Let.*
kàmp, kámpa, *m.* 1) der Theil; razdeliti kaj na tri kampe, *Valj.(Rad)*; — die Abtheilung, *Jan.*, *Fr.-C.*, *Vest.*; na dva kampa, abgesondert, *C.*; na dva kampa podelovati kaj, *Notr.*; po kampu, scharenweise, *C.*; na vse kampe delati = na vso moč d., *SlGor.*; — 2) das Feldlager, *Jan.*, *C.*, *Dalm.*; — das Kampfheer, *Dalm.*; — prim. nem. der Camp = das Feldstück, lat. campus, *Mik.(Et.)*; it. campo, das Lager.
kâmpa, *f.* = kamba, die Schlinge, die Masche, *C.*, *Z.*; mreža na široke kampe, *Z.*
kampanẹ̑lica, *f.* das gewöhnliche Sperberkraut (sanguisorba officinalis), *C.*, *Medv.(Rok.)*; — prim. it. campanella, das Glöckchen, *C.*
kâmpica, *f.* = kambica (Masche), *Guts.*
kampíšče, *n.* das Feldlager, *Dict.*, *C.*; tedaj so ti trije junaki v filistrsko kampišče predrli, *Dalm.*
kâmpoš, *m.* der Engerling, *C.*, *Valj.(Rad)*; tudi: kampošt, *C.*
kâmpuš, *m.* = kampoš, *Trst.(Let.)*.
kâmra, *f.* = izba, die Kammer; — iz nem.
kâmrica, *f. dem.* kamra; das Kämmerlein; — pogl. izbica.
kámščič, *m.* der Felsenbrombeerstrauch (rubus saxatilis), *pod Kaninom-Erj.(Torb.)*; — prim. kamenica 9).
kamûra, *f.* ein Kuhname: eine Kuh mit krummen Hörnern, *Trst.(Let.*, *Zora)*; — eine hörnerlose Kuh, *C.*
1. **kân**, *m.* 1) die Absicht, das Vorhaben, *C.*; to je naš kan in namen, *ogr.*; meni je kan, ich will, *C.*; blag kan, *SlN.*; — 2) der Trug, *Cig.*, *M.*, *Valj.(Rad)*.
2. **kân**, *m.* der Tropfen: hodil je žganje pokušat, dokler ga je bilo kak kan, *Goriš.*; — der Fettropfen, das Fettauge: k. na juhi, juha brez kanu, *Gor.*; — niti za kan, nicht um ein Geringes, *Goriš.*
3. **kân**, *m.* der Kahm („Kahn"), der Weinrahm, *Mur.*, *Cig.*, *BlKr.*, *jvzhŠt.*; — iz nem.
4. **kān**, *m.* mongolischer, tatarischer Häuptling, der Khan.
5. **kan**, *m.* = neresec, mrjasec, *ogr.-C.*; — iz madž.
kanácija, *f.* neka psovka: ti kanacija ti! *Z.*
kanāl, *m.* der Canal.
kanârček, čka, *m. dem.* kanarec.
kanârec, rca, *m.* der Kanarienvogel (fringilla canaria), *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
kanârka, *f.* das Weibchen des Kanarienvogels, *Valj.(Rad)*.
kânast, *adj.* kahmig: kanasto vino, *Cig.*, *M.*, *BlKr.*, *jvzhŠt.*; — prim. 3. kan.

kancelár, rja, *m.* der Kanzler, *Jan.*, *nk.*; cesarstveni k., der Reichskanzler, *DZ.*
kancelīja, *f.* pisarna, die Kanzlei, *Cig.*, *Jan.*; (nav. kanclija).
kancelījski, *adj.* Kanzlei-, *Cig.*, *Jan.*
kancelījstvǫ, *n.* das Kanzleiwesen, *Cig.*, *Jan.*
kancelír, rja, *m.* der Kanzler, *Cig.*, *Jan.*; der Vorsteher einer Kanzlei: Prišel je v grad, mlad, lep kancelir, *Preš.*
kancelīrstvǫ, *n.* das Kanzleramt, *DZ.*
kancelīst, *m.* neka vrsta uradnikov, der Kanzlist, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
kancláti se, âm se, *vb. impf.* zanken, *Dol.*
kancōna, *f.* neka vrsta liričnih pesni, die Canzone.
kânček, čka, *m. dem.* kanec; das Tröpfchen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *ogr.-M.*; do zadnjega kančka se posušiti, *Vrtov.(Km. k.)*.
kandidāt, *m.* kdor se poteguje ali ponuja za kako službo, častno mesto itd., der Candidat.
kāndis, *m.* der Kandiszucker, *Jan.*
kandrcīja, *f.* = zmešnjava, *Podgorje(Gor.)-Svet.(Rok.)*; pogl. kodrcija.
1. **kânec**, nca, *m.* der Tropfen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Notr.*; k. vina, *Senožeče-Erj.(Torb.)*; — kanec zavisti kali in greni jim strmenje, *Zv.*
2. **kanec**, nca, *m. dem.* 5. kan, = neresec, mrjasec, *ogr.-C.*
kanefās, *m.* eine Art Stoff, Canevas, *Cig.*
kanefāsast, *adj.* aus Canevas, *Cig.*
kanēla, *f.* der Zimmtbaum, der Kanellbaum (canella), *Mur.*
kângla, *f.* die Kanne; — prim. bav. kannel, kandel, *Levst.(Rok.)*.
kânglica, *f. dem.*, kangla.
kanílǫ, *n.* prekanjen človek, *Notr.*
kaníš, *m.* das Tabakpfeifenrohr, *ogr.-C.*, *Dol.*; — das Mundstück des Tabakpfeifenrohres: pipa je ležala razbita in v zobeh mu je ostal samo kaniš, zgornji del cevi, *Jurč.*
kániti, kânem, *vb. pf.* 1) *intr.* tröpfeln, in einem oder mehreren Tropfen fallen; nekaj tinte je kanilo na papir; ni nikar kaplje kanilo, kein Tropfen fiel, *Ravn.-Mik.*; — kakor kane, je nachdem es sich trifft; na srce mu je kanilo, er ist vom Schlagflusse berührt worden, *Z.*; („kadar človeku zvoni v ušesih, tri kaplje v njem visijo; ako mu katera na srce pade, zadene ga mrtvoud", *jvzhŠt.*); — 2) *tr.* einen oder mehrere Tropfen fallen lassen; nekoliko kapljic vina kaniti med vodo.
kániti, im, *vb. impf.* 1) beabsichtigen, vorhaben, im Sinne haben, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; kam kaniš iti, *Mur.*; kaj kani? was ist sein Beginnen? *Cig.*; — 2) betrügen, täuschen, *Cig.*, *C.*, *M.*; bližnjega k., *Burg.*; — 3) kaníti = strašiti: kanilo ga je, *Savinska dol.*; — prim. prekaniti, ukaniti.
kánja, *f.* der Mäusebussard, (buteo vulgaris), *Erj.(Ž.)*, *Frey.(F.)*, *Vrt.*; kosmatonoga k., der Schneegeier, (buteo lagopus), *Levst. (Nauk)*; — die Weihe, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj*, *Celovška ok.*; — žejen sem kakor kanja, želeti česa, kakor kanja dežja, *M.*, *Rib.*

kánjav, *adj.* mit zerrauften Kopfhaaren, *vzhŠt.*, *C.*
kânjec, njca, *m.* 1) der Hühnergeier (falco milvus), *Cig.* — 2) = zakrivljen sekavec (nož), *Livek (Goriš.)-Erj.(Torb.)*; das Astmesser, *Tolm.* — 3) der Wiesensalbei (salvia pratensis), *Ben.-Erj. (Torb.)*.
kânjek, njka, *m.* = kanja, der Mäusebussard, *Frey. (F.)*.
kanję̂r, *m.* = torba, *vzhŠt.*; — prim. bav. kanier, it. carniere, die Jagdtasche.
kanjúh, *m.* = kanja, die Weihe, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*; — = slegur, die Steindrossel (turdus saxatilis), *Erj. (Ž.)*, *Sveta gora(Goriš.)-Erj. (Torb.)*.
kânka, *f.* der Tripper, *Mik.*
kánkola, *n. pl.* 1) eine Art Schubkarren (ohne Truhe), *vzhŠt.-C.*; — 2) Stelzen, *C.*
kánkole, *f. pl.* = kankola, *Mur.*
kánkora, *f.* die Thürangel, *Cig.*, *C.*, *Ip.*; pri lesenih durih oni les, na katerem tečaj stoji in teče, *Notr.*; — prim. it. ganghero, die Thürangel, *C.*
kanljìv, íva, *adj.* betrügerisch, *Mur.*
kanljívost, *f.* betrügerisches Wesen, der Trug, *Mur.*; laž in kanljivost, *Danj. (Posv. p.)*.
kānoba, *f.* der Keller, *Jan.*, *Blc.-C.*; — prim. it. cánova, die Vorrathskammer, der Weinkeller, *Levst. (Rok.)*.
kanǫ̂n, *m.* die Kanone; — iz romanskih jezikov, *Levst. (Rok.)*.
kanōna, *f.* die Kanone, *Cig.*; — iz nem.
kanonāda, *f.* streljanje s kanoni, die Kanonade, *Jan.*
kanonár, rja, *m.* der Kanonengießer, *Cig.*
kanōnik, *m.* der Domherr, der Canonicus.
kanonír, rja, *m.* der Kanonier.
kanonovína, *f.* das Kanonenmetall, *Cig.*
kānova, *f.* = kanoba, *Štrek.*
kànt, kánta, *m.* der Bankerott, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; na k. priti, bankerott werden, fallieren; (pogl. klič); k. napovedati, den Concurs eröffnen, *Jan.*; — prim. nem. der Gant = die Auction; iz srlat. inquantus, it. incanto od lat.: quanti? za koliko? *C.*
kānta, *f.* die Kanne, *C.*; Notri v kanto se zgledava, *Npes.-Kres*; — prim. lat. cannata, srvn. kante = Kanne, *Mik. (Et.)*.
kāntarič, *m.* kleiner Kasten, *Z.*; — iz it. cantaro?
kantarīdka, *f.* der Pflasterkäfer, die Cantharide, *Jan.*
kantāta, *f.* neka vrsta liričnih pesni, die Cantate, *Cig. (T.)*.
kánten, tna, *adj.* den Concurs betreffend, *Cig.*
kanterič, *m.* = kantarič, *Bes.*
kantǫ̂n, *m.* der Canton, der Bezirk, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Kr.*
kantǫ̂nski, *adj.* Bezirks-, Canton-, *Cig.*, *Cig. (T)*.
kantûš, *m.* otročja obleka iz pisane tkanine, *vzhŠt.*, *Pjk. (Črt.)*.
kanučka, *f.* die Flösserhacke, *C.*
kanzǫ̂bec, bca, *m.* der Hauzahn (des Schweines), *ogr.-C.*; — prim. 5. kan.

kanžar, rja, *m.* der Eber, *ogr.-C.*

1\. **kâp**, *m.* 1) der Tropfenfall, die Traufe, *Cig.*; drevo kap pobija, da ne more rasti, *Mik.*, *jvzhŠt.*; die Dachtraufe; z dežja pod kap, aus dem Regen in die Traufe; pod kapom, unter der Traufe, *Z.*; kap bije, es tropft vom Dache, *Z.*; — 2) der über die Wand hervorragende Dachrand, *Cig.*; porine žarečo gobo v slamnati kap, *Zora*; dan pred kresom cvetlice in belo steljo zabadajo strehi v kap, *Navr. (Let.)*; kakor izpod kapa je lilo z neba, *Jurč.*; — der Waldsaum, *Notr.*; — 3) der Tropfen, *Blc.-C.*, *Mik.*; dva kapa vina, *Z.*; ni kapa več pijače, *jvzhŠt.*

2\. **kâp**, *m.* = kapelj, *C.*, *Mik.*

kâp, î, *f.* der Schlagfluss, *V.-Cig.*, *nk.*; kap ga je udarila, zadela, *nk.*; — tudi: hs.; prim. kaniti, kanem 1).

kápa, *f.* 1) die Kappe, die Mütze; škofova kapa, die Infel; kosmata kapa, rauhe Mütze; kosmata kapa! = Sapperment! izpod kape gledati, einen unaufrichtigen Blick haben, *Z.*; ima ga pod kapo, er hat einen Rausch, *Z.*, *Kr.*, *jvzhŠt.*; — 2) der Glockenmantel, *Cig.*; — 3) der Radachsenbeschlag, der Achsenschuh, *Z.*; — 4) das Besetzleder an den Stiefeln, die Kappe, *Kr.*; — 5) der Nagelkopf, *C.*; — 6) farska kapa, neko jabolko, *Maribor-Erj. (Torb.)*.

kapanína, *f.* das Tropfwasser, *Cig.*

kápanje, *n.* das Tropfen, das Geträufel.

kâpanka, *f.* die Tröpfelsuppe, *Cig.*

kâpar, rja, *m.* 1) der Kappenmacher, der Mützenkrämer, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Schildlaus, *Jan. (H.)*; — 3) ein Nagel mit großem Kopf, *Z.*

1\. **kapāra**, *f.* das Angeld, *Cig.*, *Notr.-Z.*; — prim. it. caparra, Angeld.

2\. **kāpara**, *f.* *Vod. (Izb. sp.)*, pogl. kapera.

kâparica, *f.* die Kappenmacherin, die Mützenkrämerin, *Cig.*

kápast, *adj.* kappenförmig, *Cig.*, *Jan.*; kapasta streha, das Helmdach (z. B. an einem Thurme), *Cig.*; — schalig (min.): kapasti vapnenec, Schalenkalk, *h. t.-Cig. (T.)*; — k. vol, ein Ochs mit vorwärts gebogenen Hörnern, *Cig.*; „k. vol, kapasta krava, tak vol ali krava, ki ima roge iz početka nekaj nizdolu obrnjene, a potlej zopet kvišku zasuknjene“, *Lašče-Erj. (Torb.)*.

kápati, kâpam, pljem, *vb. impf.* 1) in Tropfen herabfallen, tropfen; vina je bilo, da je vse kapalo od mize; — tinta kaplje, die Tinte kleckt, *Cig.*; — einzeln herabfallen, *Mur.*; listje kapa, *Cig.*; hruške so začele kapati, *vzhŠt.*; — ljudje so gledali, da so jim oči vun kapale, = debelo so gledali, *Vod. (Izb. sp.)*; — einzeln kommen: ljudje kapljejo, *Z.*, *jvzhŠt.*; — le po malem kaplje (denar), es gehen nur geringe Summen ein, *jvzhŠt.*; — 2) in einzelnen Tropfen fallen lassen, tropfen, *Cig.*; — redko, gosto kapati (krompir sadeč), *pri Gorici-Erj. (Torb.)*; — nebo bo kapalo z roso, *Dalm.*

kápaven, vna, *adj.*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. kapljiv.

kápavica, *f.* der Tripper, *Jan. (H.)*.

kâpča, *f.* = kopča, die Haftel, *C.*

kápčev, *adj.* pogl. kapičev.

kápčevina, *f.* neka vinska trta, *C.*

kápčina, *f.* = kapčevina, *C.*, *Zavrče-Erj. (Torb.)*.

kapčiti, im, *vb. impf.* zusammenbinden: k. eno vrv z drugo, *Trst. (Let.)*; — prim. kopčati.

1\. **kâpec**, pca, *m.* 1) der Tropfen, *C.*; en k. vode, *Kast.*; voščen k. der Wachstropfen, *Z.*; kapci (od voščenic), das abgetröpfelte Wachs bei Wachskerzen, *C.*; — 2) der Tropfstein, *Pivka-Cig.*; prostorna otlina z lepim kapcem, *LjZv.*

2\. **kâpec**, pca, *m.* 1) ein Ochs mit nach vorne gewundenen Hörnern, *Cig.*; prim. kapast; — 2) der Fensterladen, *Cig.*

kapȇla, *f.* die Kapelle; dvorna kapela, die Hofkapelle, *Cig.*

kapȇlen, lna, *adj.* Kapellen-.

kapȇlica, *f. dem.* kapela: die Kapelle; kjer Bog svojo cerkev zida, ondukaj hudič svojo kapelico pritiska, *Dict.*

kâpelj, plja, (peljna), *m.* die Flussgroppe (cottus gobio), *Erj. (Ž.)*, *Frey. (F.)*; zijal je kakor kapelj, *Slovan*; — prim. 2. kap *m.*

kapȇlnik, *m.* der Kapellmeister, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *C.*, *nk.*

kápen, pna, *adj.* = kapljiv, *Cig.*, *Jan.*

kapēnjek, *m.* nekak plašč, *BlKr.*; — suknja s kratkimi rokavi, *vzhŠt.*; — prim. kepenjek.

kāpera, *f.* die Kaper, der Kapernstrauch (capparis spinosa), *Cig.*

káperen, rna, *adj.* Kapern-: kaperna omaka, die Kapernsauce, *Cig.*

kapibara, *f.* = vodni prasec, das Wasserschwein (hydrochoerus), *Erj. (Z.)*.

kápica, *f. dem.* kapa: 1) das Käppchen, das Mützchen; — die Calotte, die Kugelmütze, *C.*, *Cig. (T.)*; — 2) die Haube des Rindsmagens, *Cig.*, *Cig. (T.)*, *Erj. (Ž.)*; — 3) die Kapsel, das Zündhütchen, *Cig.*, *Jan.*; kapica namestu kamna na puši, *Vrtov. (Km. k.)*; užigalna k., *DZ.*; strelna k., *Levst. (Nauk)*; pokalna k., die Knallkapsel, *DZ.*; — 4) der Achsenschuh, *Cig.*; — 5) = kačka, die Kappe, die Ficke vorne am Hufeisen, *V.-Cig.*; — 6) das Praeputium, *V.-Cig.*; — 7) der schwarze Keim an den Bohnen, der Bohnenschuss, *Cig.*; — 8) der Hühnersteiß, *C.*; — 9) škofova k., das Hirtentäschel (capsella bursa pastoris), *Bilje na Ipavi-Erj. (Torb.)*; — farske kapice, europäischer Spindelbaum oder Pfaffenhütlein (evonymus europaeus), *Josch. Tuš. (R.)*; — 10) krop kapice (Blasen) poganja, kadar zavreti hoče, *Vod. (Izb. sp.)*.

1\. **kapìč**, íča, *m.* 1) streha nad vrati, *Valj. Rad.*; — prim. 1. kap *m.* 1); — 2) kar na koncu nosa prisahne, ein Schmutzfleck an der Nasenspitze, *Valj. (Rad.)*.

2\. **kâpič**, *m.* 1) = kapelj, *Frey. (F.)*; — 2) der Kobold, *Žabče pri Tolminu-Erj. (Torb.)*; — 3) morski k., der Meergrundel (gobius), *Erj. (Z.)*, *C.*

kâpičar, arja, *m.* = kapar, *Cig.*
kápičast, *adj.* = kapast, *Cig.*
kápičati, am, *vb. impf.* kappen, *Jan.(H.).*
kápičev, *adj.* vom Spindel oder Pfaffenbaum: k. les, (kapč-) *Cig.*
kápičevina, *f.* das Holz vom Spindelbaum, (kapč-) *Cig.*
kápičevje, *n.* europäischer Spindelbaum oder Pfaffenhütlein (evonymus europaeus), *Jan.*, *Josch*, (kapč-) *Tuš.(R)*; — prim. kapica 9).
kapilāren, rna, *adj.* Capillar-, *Cig.*, *Jan.*
kapilārnost, *f.* die Anziehung in Haarröhrchen, die Capilarität, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*
kapîn, *m.* = 2. kapec, kapast vol, *Lašče-Levst.(M.)*, *Notr.*
kapitāl, *m.* glavnica, das Capital.
kapitālček, čka, *m. dem.* kapital; ein kleines Capital, *Zora.*
kapitalîst, *m.* der Besitzer von Capitalien, der Capitalist.
kapitalizováti, ûjem, *vb. impf.* capitalisieren, *Cel.(Ar.)*, *nk.*
kapitālke, *f. pl.* die Capitalschrift, *h. t.-Cig.(T.).*
kapitân, *m.* der Capitän (eines Schiffes); — der Hauptmann, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kapitaníca, *f.* kapitanova žena, *kajk.-Valj.(Rad).*
kapitânstvo, *n.* die Capitänswürde; — der Hauptmannsrang, die Hauptmannschaft, *Cig.*
kapitanováti, ûjem, *vb. impf.* za kapitana biti, *nk.*
kapiti, im, *vb. impf.* kappen, *Jan.(H.).*
kapitulácija, *f.* pogodba (pos. o udaji), die Capitulation, *Cig.*, *Jan.*
kaplân, *m.* duhovski pomočnik, der Kaplan; vojaški k., der Militär-, Feldkaplan.
kaplanîja, *f.* die Kaplanei, die Kaplanswohnung.
kapláníti, ânim, *vb. impf.* als Kaplan dienen.
kaplânski, *adj.* die Kapläne betreffend, Kaplans-.
kaplânstvo, *n.* die Kaplanswürde, die Kaplansstelle.
káplja, *f.* 1) der Tropfen; človek je kakor kaplja na veji; — 2) der Schlagfluss, *Cig.*, *Jan.*, *Notr.*; kaplja ga je zadela, *Vrt.*; k. ga je ud(a)rila, *vzhŠt.-C.*; kaplja mu je na srce pala, *Z.*; prim. kap *f.*
kapljânje, *n.* das Tröpfeln, das Träufeln.
kápljast, *adj.* tropfenförmig, *Cig.(T.).*
kapljáti, âm, *vb. impf.* 1) *intr.* tröpfeln; dež kaplja, es fallen Regentropfen; tudi kápljati, *Valj.(Rad)*; Na pragu deklica lepa stoji In solza za solzo ji kaplja 'z oči, *Preš.*; — 2) *trans.* träufeln, *Cig.*
kâpljati, am, *vb. impf.* = kopiti, *C.*
kápljavica, *f.* das Tropfbad, *V.-Cig.*
kâpljec, pljeca (peljca), *m.* der Tropfenschmutz, (beim Essen), *C.*, *Z.*
kapljevína, *f.* ein (tropfbar) flüssiger Körper, *h. t.-Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.).*
kapljevît, *adj.* tropfbar flüssig, *h. t.-Cig.(T.).*
kápljica, *f. dem.* kaplja; 1) das Tröpfchen, der Tropfen; kapljice ga nisem pokusil; dobra k., ein guter Tropfen (Wein); kapljica ga je pobila, er hat einen Rausch, *Cig.*; — 2) das Maiglöckchen (convallaria majalis), *Bolc-Erj.* — *(Torb.).*
kápljičast, *adj.* tropfenförmig, *Cig.*
kápljičica, *f. dem.* kapljica; das Tröpfchen, *Valj.(Rad).*
kapljína, *f.* eine tropfbare Flüssigkeit, *Jan.*
kapljìv, íva, *adj.* tropfbar flüssig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*, *Sen.(Fiz.)*, *nk.*
kapljívost, *f.* die Tropfbarkeit, *Cig.*, *Jan.*
kapnat, *adj.* = kapljiv, *Bes.*
kapníca, *f.* 1) das Traufwasser; (kâpnica, *Štrek.*); — 2) der Wasserfang, die Regencisterne, *Cig.*, *C.*, *Jap.-M.*; — 3) das unterste Ende des Daches, die Oese, *Cig.*; — skalica kraj strehe, s katere lije kap, *Gor.*; die unterste Latte am Dache *M.*; — 4) slabo drevo, katero bije kap, *Gor.*; — 5) der Tropfhahn, *V.-Cig.*; — 6) die Bürette (chem.), *Cig.(T.).*
kapníčast, *adj.* tropfsteinartig, *Erj.(Min.).*
kapník, *m.* 1) der Tropfstein, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Dachrinne, *C.*; — die Stelle unter der Dachtraufe, *Valj.(Rad).*
kapnína, *f.* die Tropfsteinbildung, *Jan.(H.).*
kápniti, kâpnem, *vb. pf.* = kaniti, *Mur.*, *Roz.-Kres.*
kápnost, *f.* = kapljivost, *Cig.*
kapnják, *m.* die Dachrinne, *C.*
kapotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* tröpfeln, *C.*
kapûc, *m.* = kapuca, *Cig.*, *Burg.*
kapûca, *f.* die Kapuze, *Z.*, *Tržaška ok.-Zora.*
kapucîn, *m.* der Kapuziner, *Cig.*, *Jan.*
kapucînar, rja, *m.* pogl. kapucin.
kapucînec, nca, *m.* der Kapuzineraffe (cebus capucinus), *Erj.(Z.).*
kapucînka, *f.* 1) die Kapuzinerin, *Cv.*; — 2) die Kapuzinerkresse (tropaeolum), *Cv.*
kapucînski, *adj.* Kapuziner-, *Cig.*, *Jan.*
kapûn, *m.* = kopun.
kapúr, rja, *m.* das Petroleum, *Borovnica-Erj.(Torb.).*
kapûra, *f.* neka suhota za drva, *kajk.-Valj.(Rad)*; — = mrtvaščnica, *kajk.-Valj.(Rad).*
kâpus, *m.* der Gemüse- oder Gartenkohl (brassica oleracea), *Josch*, *Tuš.(R.)*; = zelje, *Cig.*, *C.*, *Mik.*, *Celovška ok.*, *Notr.*; kapûs, *KrGora*; — prim. stvn. chapuz, *Mik.(Et.).*
kâpusen, sna, *adj.* Kohl-, *Let.*; kapusni vrt, *Jsvkr.*
kâpusišče, *n.* der Kohlacker, der Krautacker, *Jan.*; (kapušče, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.).*
kâpusje, *n.* = kapusišče, *Jan.(H.).*
kâpusnica, *f.* 1) eine Aepfel- und eine Birnengattung, *C.*; — 2) = zelnica, *Jan.*
kâpusnik, *m.* = zelnik, *C.*
kapusnják, *m.* = zelnik, *Notr.*
kâpusov, *adj.* = kapusen, *Jan.(H.).*
kapûsta, *f.* = kapus, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. stvn. kumpost, iz lat. composita, *Mik.(Et.).*
kapúžiti, ûžim, *vb. impf.* enthaaren: prašiča k., *Dol.*
1. **kâr**, *m.* der Zank, *BlKr.-M.*
2. **kâr**, *m.* der Fels, *Gor.*; — prim. ker.
kàr, I. *pron. rel.* 1) was; kar si iskal, to si našel; teci, kar najhitreje moreš, lauf, so

schnell du nur kannst; kar najprej mogoče, ehestens, *Cig.*; kar najbolj, möglichst, *C.*; — kar — toliko, je — desto, *Mik.*; kar večji, to boljši, *C.*; kar dlje, tem bolj, *Vrt.*; — II. *conj.* 1) seit; kar ga poznam, seit ich ihn kenne; kar jaz pomnim, seit meinem Gedenken; prim. odkar; — ravno kar (nav. ravnokar), soeben; — 2) razen kar, samo kar, = razen da, samo da, *Levst.(M.)*; druge dote mu nisem dal, razen kar sem mu hišo pustil, *Levst.(M.)*; — 3) als (da) plötzlich; vse je bilo tiho: kar nekaj zašumi v listju; — III. *adv.* 1) ohne weiters, nur; kar v grob z mano, pod zemljo! *Ravn.*; kar na samo pismo zabeležiti, *Levst.(Nauk)*; kar ustrelil ga je; kar pojdi! kar to-le, nur dieses hier; to ni, da bi se kar tako jemalo; — kar nič, rein nichts, *Cig.*, *C.*; kar eden ne, nicht ein einziger, *Cig.*; kar veliko se doseže, recht viel erreicht man, *Vrtov.(Km. k.)*; kar doteknil se ga nisem, ich habe ihn gar nicht berührt, *Notr.-Levst.(M.)*; — 2) = nikar, nicht, *Guts.*; kar — temuč, nicht — sondern, *Guts.(Res.)*; — geschweige: greh na greh nakopava, kar da bi se ga kesal, *Ravn.*; še poslušati me ni hotel, kar pa da bi mi bil kaj dal, *jvzhŠt.*; v tem pomenu tudi: ne kar: še vzel bi mi, ne kar dal, *Jan.(Slovn.)*; še jesti nimamo, ne pa kar bi se lepo oblačili, *Jan.(Slovn.)*.

karabīnar, rja, *m.* der Carabinier, *Cig.*, *Jan.*

karabīnka, *f.* der Carabiner, *Cig.*, *Jan.*

karafīna, *f.* namizna priprava s stekleničicama za ocet in olje, die Caraffine, *Cig.*

karafīnka, *f.* = karafina, *Cig.*, *Jan.*

karākter, *m.* značaj, der Charakter.

karakterīstika, *f.* označba, die Charakteristik, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

káranec, nca, *m.* der Gerügte, *Jan.(H.)*.

káranje, *n.* die Zurechtweisung, die Ahndung (mit Worten), *Cig.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

karās, *m.* die Karausche (cyprinus carassius), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Z.)*.

karāsek, ska, *m.* = karas, *Jan.*

karāsnik, *m.* črv k., der Karauschwurm, *Cig.*

karāt, *m.* štiriindvajsetinka uteži (pri zlatu), das Karat, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.

karāten, tna, *adj.* Karat-: karatna utež, das Karatgewicht, *Cig.*, *Jan.*

kárati, am, *vb. impf.* 1) schartig machen, *Z.*, *C.*; — 2) mit Worten züchtigen, verweisen, rügen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*; učitelj hude opomina, kara, kaštiga, *ogr.-Valj.(Rad)*; — k. se, = kregati se, *Svet.(Rok.)*; — 3) provocieren (= vznemirjati), *Krn-Erj.(Torb.)*.; — tudi: kârati.

karatováti, ujem, *vb. impf.* karatieren, *Cig.(T.)*.

karâva, *f.* die Rüge, der Verweis, *C.*

karavāna, *f.* potujoča truma (trgovcev, romarjev), die Karawane.

karavānski, *adj.* Karawanen-: k. čaj, *Jan.*

káravec, vca, *m.* der Tadler, der Sittenrichter, *C.*

karbōl, *m.* = karbolna kislina, *nk.*

karbōlen, lna, *adj.* Carbol-: -lna kislina, die Carbolsäure (chem.), *DZ.*, *nk.*

kardinâl, *m.* naslov najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov za papežem, der Cardinal.

kardinâlski, *adj.* Cardinals-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

kardinâlstvǫ, *n.* die Cardinalswürde, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

kare, *pron. rel.* = kar, *ogr.-C.*

kārengar, rja, *m.* = karnar, *Gor.*

karẹ̑ta, *f.* 1) die Kutsche, *Cig.*; — kleinerer Fuhrmannswagen, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — 2) die Carrettschildkröte (chelonia imbricata), *Erj.(Ž.)*; — prim. bav. karrete, it. carretta.

kàrf, kárfa, *m.* der Karpf.

karfijōl, *m.* der Blumenkohl, der Karfiol, *Cig.*, *Jan.*

karfijōla, *f.* = karfijol, *C.*

karijatīda, *f.* ženski kip namestu stebra, die Karyatide, *Cig.(T.)*.

karikatūra, *f.* zasmehljivo pretirana podoba, die Caricatur.

kárjice, *f. pl.* *V.-Cig.*, pogl. kljuka; (dvomna beseda).

karjǭla, *f.* die Schiebtruhe, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — prim. karola.

kârka, *f.* 1) die Rüge, *C.*; — 2) der Zank, *Habd.-Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

karla, *f.* neko jabolko, *M.*, *C.*

kárlav, *adj.* mit langem ungeordnetem Haar, *Npes.-Vraz.*

kârle, *f. pl.* lange Haare, *Z.*, *Št.*

kārmelec, lca, *m.* = karmelit, (karmeljci) *Zv.*

karmelīt, *m.* der Karmeliter (redovnik), *Jan.*

karmelitân, *m.* = karmelit, *Cig.*, *Jan.*

karmelitânka, *f.* = karmelitka, *Cig.*

karmelītka, *f.* die Karmeliternonne, *Jan.*

karmelītski, *adj.* Karmeliter-, *Jan.*

karmện, *m.*, *Guts.*, pokvarjeno iz: pergament, *C.*

karmezīn, *m.* das Carmoisinroth, *Mur.*, *Jan.*, *Ravn.*

karmezînast, *adj.* carmoisinroth, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

karmīn, *m.* neko rdeče barvilo, der Karmin, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

kármina, *f.* das Todtenmahl, *Jan.*, *Z.*, *Mik.*; tudi *pl.* karmine, *Dol.-Cig.*, *vzhŠt.-Pjk.(Črt.)*; — iz. lat. „carmina", (pesni, ki so jih nekdaj nad mrtveci prepevali), *Mik.(Et.)*.

karminják, *m.* der Gast beim Leichenmale, *C.*

karmīnov, *adj.* Karmin-: karminova kislina, die Karminsäure, *Cig.(T.)*.

karminščák, *m.* = karminjak, *C.*

kârnar, rja, *m.* = kostnjak, das Beinhaus, *Mur.*, *Trub.*, *SlN.*, *Gor.-Mik.*; — prim. bav. karner, srlat. carnarium, der Leichenhof, *C.*

karnej, *m.* = kanjer, *ogr.-C.*

karnẹ̑l, la, *m.* = tkalec, *Notr.*, *Goriš.*, (ker so bili tod nekdaj največ Karneli tkalci).

karner, rja, *m.* = kanjer, *Trub.*

karneōl, *m.* neki kamen spadajoč med kremenjake, der Carneol.

karnevāl, *m.* predpust, der Carneval.

karnīs, *m.* das Karnies, *Cig.*; (karniš, *Vrtov.(Vin.)*).

karǫ́ga, *f.* das Fahnenwappen, *C.*; — prim. karogla.

karǫ́gla, *f.* = cerkvena zastava, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — prim. stsl. horągy, horągva.
karǫ̂la, *f.* der Schubkarren, *Dol.*; — prim. it. carriuola, das Rollbett.
1. **kârp**, kárpa, *m.* der Karpfen (cyprinus carpio), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — prim. 2. krap.
2. **karp**, *m.* der Schneeschuh, *C.*
karpa, *f.* der Schneeschuh, *Jan.*
kárpast, *adj.* karpfenartig, *Cig.*
karpoč, *m.* die Schleihe (tinca), *Frey.(F.)*.
kárpov, *adj.* Karpfen-, *Cig.*, *Jan.*
karpovína, *f.* das Karpfenfleisch, *Cig.*, *Jan.*
kárpovnik, *m.* der Karpfenteich, *Cig.*, *Jan.*
karstenīt, *m.* der Karstenit (min.), *Cig.(T.)*.
kârta, *f.* die Karte; die Spielkarte; karte igrati, Karten spielen; v karte igrati, *Mur.*; karte metati, Karten aufschlagen, *Prim.*
kartáča, *f.* *Cig.*, pogl. karteča.
kartáš, *m.* der Kartenspieler, *C.*, *Valj.(Rad.)*.
kârtati, am, *vb. impf.* Karten spielen, *Jan.*; = k. se, *Mur.*
kârtavec, vca, *m.* der Kartenspieler, *Mur.*
kartâvna, *f.* neko strelno orodje, die Kartaune, *Cig.*, *Jan.*
kartâvžar, rja, *m.* *Cig.*, *Jan.*, pogl. kartuzijanec.
kartēča, *f.* z drobnejšimi kroglami napolnjena topovska patrona, die Kartätsche, *Jan.*
kârten, tna, *adj.* Karten-: *Jan.*
kartōn, *m.* der Carton, die Pappe, *Cig.*, *DZ.*
kartōnar, rja, *m.* der Pappenmacher, *Cig.*
kartūš, *m.* die Patronentasche (cartouche), *Kos.*
kartuzijānec, nca, *m.* der Karthäuser (redovnik), *Jan.*
kartuzijānski, *adj.* Karthäuser-, *Cig.*, *Jan.*
kárželj, žlja, (željna), *m.* der Kaiserling (agaricus caesareus), *Cig.*, *Tuš.(R.)*, *BlKr.*
kāsa, *f.* denarnica, blagajnica, die Casse, *C.*
kasárna, *f.* vojašnica, die Kaserne.
kasati, am, *vb. impf.* 1) den Kopf schüttelnd gehen (o konjih), *C.*; — prim. hs. kasati, traben.
kasavec, vca, *m.* konj k., ein Pferd, das den Kopf zu schütteln pflegt, *Habd.-Mik.*
kásen, sna, *adj.* = kesan.
kásija, *f.* die Kassie (cassia), *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*
kasír, rja, *m.* blagajnik, denarničar, der Cassier.
kāsta, *f.* die Kaste; (kaste so stanovi, katerih pravice in dolžnosti se dedujejo).
kastēl, *m.* kleine Festung, das Castell.
kastelān, *m.* der Burghauptmann, der Castellan, *Cig.*, *Jan.*; — prim. 1. gradnik.
kastelānstvǫ, *n.* die Castellanswürde, *Cig.*
kastǫ̂r, *m.* = kastorec, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
kastǫ̂rec, rca, *m.* der Biberhut, *Cig.*, *Kr.*
kastrōla, *f.* die Casserolle, *Cig.*, *BlKr.*
kastruži, *m. pl.* *Svet.(Rok.)*, pogl. kostruži.
káša, *f.* 1) der Brei, bes. der Hirsebrei, die Grütze; prosena, ječmenova, ajdova, ovsena k., Hirsen-, Gersten-, Heiden-, Hafergrütze oder -brei; mlečna kaša, otročja paša, *Zv.*; kašo pihati, sich darein mengen, *Jan.(H.)*; S Turkom noč'mo se vojsk'vati, Vrele kaše ne pihati, *Npes.-K.*; kašo upihati komu, jemanden daran kriegen, auszahlen, *Let.*, *jvzhŠt.*; v kaši biti, im Malheur sein, *Cig.*; — babja kaša = babje pšeno, *C.*; — 2) svinjska k., der Vogelknöterich (polygonum aviculare), *Fr.-C.*
kâšar, rja, *m.* der Grützehändler, *Cig.*
kášast, *adj.* breiartig, *Cig.*
kášča, *f.* 1) der Getreidekasten, *Jan.*; — 2) ein Gebäude zur Aufbewahrung des Getreides, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *Notr.*; zidana klet, kjer se žito hrani, *BlKr.*; — 3) der Getreideboden, *Cig.*; — das Getreidezimmer, *Notr.*; — 4) der Dachboden, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — 5) das Bollwerk im Wasserbau, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*; — prim. kášt, kašta.
káščica, *f. dem.* kašča.
kášelj, šlja, *m.* der Husten; suhi k., der trockene Husten; oslovski k., der Eselshusten.
kašelōt, *m.* der Pottfisch (cachelot), (physeter macrocephalus), *Erj.(Ž.)*.
kášen, šna, *adj.* Brei-, Grütze-: kâšni oblog, der Breiumschlag, *Cig.*
1. **kášica**, *f. dem.* kaša.
2. **kašica**, *f.* das Hirtentäschel (capsella bursa pastoris), *Bodrež(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — prim. it. cassa, lat. capsa, *Štrek.(Let.)*.
1. **kâška**, *f. dem.* kaša, *Levst.(Zb. sp.)*.
2. **kâška**, *f.* k. sv. Ivana, die Spierstaude (spiraea aruncus), *Razdrto-Erj.(Torb.)*; — prim. 2. kašica, *Štrek.(Let.)*.
kašljálǫ, *n.* der Huster, *Cig.*
kâšljanje, *n.* das Husten.
kâšljati, am, *vb. impf.* husten; den Husten haben: že od božiča kašljam.
kášljav, *adj.* am Husten leidend, *Mur.*
kášljavec, vca, *m.* der Huster.
kášljavka, *f.* die Husterin.
kašljìv, íva, *adj.* = kašljav, *Jan.*
kašljeváti, ûjem, *vb. impf.* plätschern (vom Geräusch geschüttelter, nicht ganz voller Fässer), *vzhŠt.-C.*
kašmīrka, *f.* die Kaschmirziege, *Erj.(Ž.)*.
kâšnat, *adj.* breiig, *Mur.*, *Cig.*; kašnata klobasa, die Grützwurst, *Cig.*
kâšnica, *f.* 1) das Breiwasser, *Dol.*; — 2) die Grützwurst, *Cig.*, *Jan.*; — 3) neko jabolko, *Vrsno(Tolm.)-Erj.(Torb.)*.
kâšnik, *m.* 1) die Grützstampfe, *Jan.*; — 2) der Breiliebhaber, *Z.*
kašnják, *m.* 1) der Breitopf, *C.*; — 2) der Breiliebhaber, *C.*
kâšpret, *m.* die Käsesuppe, *Dict.*; (kašprad, *Jarn.)*; — gotovo iz nem.
kâšt, kášta, *m.* der Dachboden, *Stopice-Erj.(Torb.)*; — prim. bav. kaischt, kaescht, Fach in einem Getreidebehälter, *Levst.(Rok.)*.
kâšta, *f.* 1) der Getreidekasten, *Mur.*, *vzhŠt.*; — 2) der Getreideboden, *Cig.*, *Gor.*; die Scheuer: žito v svoje kašte spravljati, *Dalm.*; — 3) die Schildmauer im Wasserbaue, *V.-Cig.*, *LjZv.*; kašte v obrambo mosta, *SlN.*; — 4) die Schleuse, *Mur.*; — 5) tekoča voda s koritom vred, *Bolc-Erj.(Torb.)*.
kaštâvnik, *m.* der Verwalter der Gemeindeweingärten, *BlKr.*; — prim. it. castaldo.
kaštíga, *f.* *Mur.*; pogl. kazen.

kaštígati, am, *vb. impf.* = kazniti, *Mur.*, *Cig.*, *ogr.*, *vzhŠt.-C.*; — prim. stvn. chastigōn, lat. castigare, *Mik.(Et.)*.

kaštrûn, *m.* pogl. koštrun.

katakōmbe, *f. pl.* podzemeljsko pokopališče, die Katakomben.

katalēktičen, čna, *adj.* z nepopolno končno stopo (o verzih), katalektisch, *Cig.(T.)*.

katalīza, *f.* die Katalyse (chem.), *Cig.(T.)*.

katalíti, ím, *vb. impf.* = kotaliti, *Cig.*, *C.*

kataljáti, âm, *vb. impf.* rollen machen, *Gor.-Valj.(Rad)*; k. se, rollen: kroglja se katalja, *Mik.(Et.)*; — prim. kotaljati.

katalōg, *m.* imenik, zaznamek, der Katalog.

katálpa, *f.* der Katalpabaum, *Cig.*

katân, *m.* = vojak, *C.*, *ogr.-M.*; — prim. madž. katona.

katânčev, *adj.* Wau-, katančevo žoltilo, das Waugelb, *Cig.(T.)*.

katânec, nca, *m.* 1) = katan, *C.*; — 2) die Färberreseda, der Wau (reseda luteola), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.)*.

katânek, nka, *m.* 1) = katan, *C.*; — 2) = soldatek (cyclamen), *Ščav.-C.*

katánja, *f.* neka vinska trta, *Kanal-Erj.(Torb.)*.

katār, *m.* der Katarrh; katar imeti; katara se iznebiti.

katāren, rna, *adj.* Katarrhal-, katarrhalisch, *Cig.*, *Jan.*

katarînčica, *f.* = marjetica, *BlKr.*

katarînka, *f.* neka hruška: die Katharinenbirne, *Cig.*

katarînščica, *f.* eine Art Zwetschke, *C.*

katāster, tra, *m.* popis zemljiških razmer, der Cataster; v k. zapisati, catastrieren, *Cig.*, *Jan.*

katastrālen, lna, *adj.* = katastrski, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

katastrōfa, *f.* prevrat (v tragediji, v življenju), die Katastrophe, *Cig.(T.)*.

katāstrski, *adj.* Catastral-, *Cig.(T.)*.

kātedra, *f.* učiteljska stolica, der Katheder, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; (tudi rus.).

kategōričen, čna, *adj.* določen, kategorisch, *Cig.(T.)*.

kategorîja, *f.* razred, vrsta, die Kategorie.

katehēt, *m.* verski učitelj, der Katechet.

katehētičen, čna, *adj.* h katehetiki spadajoč, katechetisch, *Jan.(H.)*.

katehētika, *f.* die Katechetik, *Cig.*, *Jan.*

katehētski, *adj.* Katecheten-, katechetisch.

katehīzem, zma, *m.* = katekizem.

katekēt, *m.*, *Cig.*, pogl. katehet.

katekizem, zma, *m.* nauk (pos. verski) na vprašanje in odgovor spisan, der Katechismus.

katęri, *pron.* I. *interr.* welcher? (von zweien oder mehreren): katera gospa ves svet obhodi? *Jan.(Slovn.)*; — der wievielte? katerega imamo danes? welches Datum haben wir heute? — v indirektnem vprašanju: Bog že ve, kateri kozi rep krati, = Gott weiß schon, wen er züchtigt, *Met.*; — II. *rel.* welcher: katerega bom poklical, tisti naj se oglasi; kateri koli, welcher immer; kateri bodi, welcher es auch sei; — III. *indef.* irgend welcher, irgend einer; — če vaju (vas) katerega zadene, brez strahu pojdi v boj; nas bi lahko katero šlo k božji službi, von uns Hausgenossen irgend einer, *C.*

katęrič, *adv.* I. *interr.* welchesmal? zum wievieltenmal? (kterič) *vzhŠt.-C.*; — II. *indef.* irgendeinmal, zuweilen, manchmal, *C.*; ali si že bil kateri na Bezjaškem? (kterič) *Raič (Kol.)*.

katęrikrat, *adv.* I. *interr.* welchesmal? — II. *rel.* wann; k. koli, wann immer; — III. *indef.* irgend einmal, manchmal.

kāteta, *f.* die Kathete, *Cel.(Geom.)*.

katēter, tra, *m.* neko cevasto ranocelniško orodje, der Katheter.

katōd, *m.* = katoda, *Cig.(T.)*.

katōda, *f.* die Kathode (phys.), *Jan.(H.)*.

katǫličan, *m.* der Katholik; tudi: katoličàn.

katoličánec, nca, *m.* = katoličan, *ogr.-M.*, *Mik.*

katǫličanka, *f.* die Katholikin; tudi: katoličánka.

katǫličanstvo, *n.* der Katholicismus; tudi: katoličânstvǫ.

katolīk, *m.* po nem. Katholik, *Cig.*, *Jan.*

katǫliški, *adj.* katholisch.

katōptričen, čna, *adj.* katoptrisch, *Cig.(T.)*.

katōptrika, *f.* nauk o odsevanju, die Katoptrik, *Cig.(T.)*.

katorna, *f.*, *Mur.*, pogl. kotorna.

katrān, *m.* der Theer, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs.; prim. tur. katran, *Mik.(Et.)*.

katríga, *f.* = stol, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. it. (dial.) carrega, Sessel.

katūn, *m.* neka bombaževa tkanina, der Kattun.

katunár, rja, *m.* der Kattunweber, *Cig.*, *Jan.*

katunárnica, *f.* die Kattunfabrik, *Cig.*, *Jan.*

katunárski, *adj.* die Kattunarbeiten betreffend: -ska stiskalnica, die Kattunpresse, *Cig.*

katūnast, *adj.* kattunen.

katūnov, *adj.* kattunen.

katūnski, *adj.* Kattun-: -ska igla, die Kattunnadel, *Cig.*

káva, *f.* der Kaffee, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — prim. hs. kava, kafa.

kavár, rja, *m.* der Kaffeesieder, *Mur.*; — = kavarnar, *Cig.*, *Jan.*

kavaríca, *f.* die Kaffeesiederin, die Kaffeeschenkin, *C.*, *ZgD.*

kavárna, *f.* das Kaffeehaus, *Jan.*, *nk.*

kavârnar, rja, *m.* der Cafetier, *nk.*

kavárnica, *f.* = kavarna, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

kavârnik, *m.* der Kaffeeschenk, der Cafetier, *Cig.*, *Jan.*

kávcija, *f.* varščina, die Caution, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; govori se tudi: kavcîja.

kâvčevina, *f.* = kavčina, *jvzhŠt.*

kâvčica, *f. dem.* kavka; 1) die Alpendohle, *pod Kaninom-Erj.(Torb.)*; — 2) die Jäthaue, *Jan.*

kâvčina, *f.* neka vinska trta: die blaue Kölner traube, *M.*, *jvzhŠt.-Erj.(Torb.)*.

kâvčji, *adj.* von der Dohle, Dohlen-.

kâvčmar, rja, *m.*, *Štrek.*, *Let.*; pogl. kalčmar, rezar.
kavčuk, *m.* der Kautschuk.
kavčukovec, vca, *m.* der Kautschukbaum (siphonia elastica), *C.*, *Tuš.(R.)*.
kâvdranje, *n.* das Kaudern, das Gekoller des Truthahnes.
kâvdrati, am, *vb. impf.* 1) kaudern, kollern (vom Truthahn); — 2) plaudern, *Z.*, *SlN.*
kâvec, vca, *m.* der Tresterwein, der Nachwein, *Cig.*, *Jan.*; tropine, zalite z vodo, dajo v Istri kuhati; kar odtoče, imajo po leti za pijačo, ki jo zovejo kavec, *SlN. XIII. 61.*
kávelj, vlja (veljna), *m.* 1) der Haken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*; — 2) der Keim, *C.*; — 3) tüchtiger Mann: ako jim je načelnik kavelj, gredo za njim skozi peklenski ogenj, *Bes.*; presukan k., durchtriebener Kerl, *Zora.*
káveljček, čka, *m. dem.* kaveljc, das Häkchen, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*
káven, vna, *adj.* Kaffee-, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*
kavijar, *m.* slana ikra, der Caviar, *Cig.*; — rus. kavijárъ.
kâvka, *f.* 1) die Dohle (corvus monedula); k. škrlatnica, die Purpurdohle, *Cig.*; — 2) eine blaue Traubengattung, *Vrtov.(Vin.)*, *Trumm.*, *Št.-Erj.(Torb.)*; — 3) der Haken, *Cig.*; — palica z železno kljuko na koncu, s katero tkalec ladjico pobira, *Gor.*; — die Jäthaue, *Jarn.*, *Mur.*; — 4) die Thürschnalle, *Z.*; — 5) die Winde, *Krn-Erj.(Torb.)*; — 6) grober Schriftzug, *Z.*; kavke delati, kritzeln, Krähenfüße machen, *Cig.*; — 7) človek, ki vedno javče (kavka): ti si prava kavka, *jvzhŠt.*
kâvkati, am, čem, *vb. impf.* 1) ähnliche Laute von sich geben, wie die Dohle; pure kavkajo, *jvzhŠt.*; — jammern: kaj vedno kavkaš, *jvzh-Št.*; — 2) luščiti kostanj iz griče (ježice), *GBrda-Erj.(Torb.)*.
kávkelj, klja, *m.* der Haken, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
1. **kavkljáti**, âm, *vb. impf.* = nadležno beračiti, moledovati, *Rihenberk(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — prim. kavkati.
2. **kavkljáti**, âm, *vb. impf.* kuppeln, *Jan.*; — prim. kavkelj.
kâvkljec, kljeca (-keljc, -keljca), *m.* das Häkchen: trotje noge imajo kavkljece, jako bečelnim podobne, *Levst.(Beč.)*.
kâvla, *f.* 1) die Kohlrübe, (kavlja) *Cig.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 2) die Steckrübe (posebna zvrst ogrščice), *Tuš.(R.)*; — prim. lat. caulis, it. cavolo.
kávljast, *adj.* hakicht, *Cig.*
kavljàt, áta, *adj.* hakig, *Cig.*
kavljáti, âm, *vb. impf.* keimen, sprossen, *Notr.-Z.*; krompir (v kleti) kavlja, *Sv. Peter-Erj.(Torb.)*.
kávljič, *m. dem.* kavelj; das Häkchen, *Cig.*
kávljičati, am, *vb. impf.* häkeln, *Jan.(H.)*.
kávljije, *n. coll.* die Keime, die Triebe, *Sv. Peter.-Erj.(Torb.)*.
kávljiti, im, *vb. impf.* mit einem Haken fassen, *Cig.*

kâvnar, rja, *m.* der Borkenkäfer, *Poh.*; — prim. knaver.
kâvnica, *f.* die Kaffeeschale, *Jan.*
kâvnik, *m.* die Kaffeebüchse, *Jan.*
kavopîvec, vca, *m.* der Kaffeetrinker, der Kaffeebruder, *Cig.*
kavopîvka, *f.* die Kaffeetrinkerin, die Kaffeeschwester, *Cig.*, *Jan.*
kavovàr, vára, *m.* die Kaffeemaschine, *Jan.*
kávovec, vca, *m.* der Kaffeebaum (coffea arabica), *Jan.*, *Tuš.(R.)*.
kavovína, *f.* das Kaffein, *Cig.(T.)*.
1. **kâvra**, *f.* 1) die Truthenne, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Zora*; — 2) = vrana, *C.*
2. **kâvra**, *f.* die Unterkohlrübe (podzemeljska koleraba), *Cig.*, *Notr.-Z.*; — prim. it. cavolo rapa, *C.*
kavráč, *m.* 1) der Truthahn, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*, *Glas.*, *Zora*, *Vest.*, *Slom.*; — 2) = vran, *C.*
kâvran, *m.* der eigentliche oder Kolkrabe (corvus corax), *Mur.*, *Erj.(Ž.)*, *BlKr.*, *jvzhŠt.*, *Hrušica v Istri-Erj.(Torb.)*.
kavrána, *f.* = vrana, *Celjska ok.-C.*
kavráti, âm, *vb. impf.* kaudern, krächzen, *Z.*
kâvrej, *m.* = kavrač 1), *Guts.*
kávrna, *f.* die Wolle am Sammt oder Tuch, *C.*; — die beim Weben sich bildende Wolle, *C.*, *Zora*; — prim. *Caf(Vest. I. 167.)*.
kávrnat, *adj.* wollig, rauh, *C.*
kávrnčen, čna, *adj.* zottig, wollig, (tudi: kab-) *ogr.-C.*
kâvrnek, nka, *m.* = kabrnek, kabronek, *C.*; kavrnki visijo na leščevju, *SlGor.*
kávrnica, *f.* die Wolle, die sich beim Weben bildet, *Z.*
kávrnje, *n.* das Rauhe am Tuche, *C.*
kávrnka, *f.* = kavrna, *C.*, *Zora.*
kâvs, *m.* der Zank, der Hader, *Cig.*; stari kavs (med Judi in Samarjani) se je zmerom huje vnemal, *Ravn.*; to je bil ravs in kavs! *Z.*
kâvsanje, *n.* das Hacken mit dem Schnabel; — das Gezänke.
kâvsati, am, *vb. impf.* 1) mit dem Schnabel oder einem ähnlichen Gegenstande picken, hacken, schnappen; ptiči se kavsajo, hacken sich mit den Schnäbeln; — 2) k. se, zanken; pri tej hiši se noč in dan kavsajo, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
kávselj, slja, *m.* das Häkchen, *Cig.*; der Schnapper (der Wundärzte), *V.-Cig.*
kavsljáti, âm, *vb. impf. dem.* kavsati, *Z.*
kávsniti, kâvsnem, *vb. pf.* mit dem Schnabel oder mit einem ähnlichen Gegenstande piken, haken, schnappen.
kâvtre, *f. pl.* = vrnila, *Notr.*, *Polj.*
kàz, káza, *m.* der Fehler, das Gebrechen: z. B. eine fehlerhafte Falte im Tuch (Rattenschwanz), *Cig.*
kazáč, *m.* 1) kdor kaj kaže, der Zeiger, der Weiser, *C.*; — 2) der Zeigefinger, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 3) das Register, *C.*
kazáčen, čna, *adj.* kazačni prst = kazač, der Zeigefinger, *ogr.-C.*
kazâj, *m.* der Fingerzeig, *SlN.*

kazáłce, *n. dem.* kazalo.

kazáłen, łna, *adj.* zeigend, demonstrativ, *Cig.*; kazâlni uk, der Anschauungsunterricht, *Cig. (T.), C.*; kazalni naklon (način), die anzeigende Art (gramm.), *Cig.*; kazalni zaimek, das anzeigende Fürwort, das Demonstrativpronomen (gramm.), *Levst.(Sl. Spr.).*

kazâłnica, *f., Cig., C.*, pogl. monštranca.

kazâłnik, *m.* 1) der Zeiger (z. B. an der Uhr), *Cig., Jan., DZ.*; nihalni k., der Pendelzeiger, *DZ.*; — 2) das Verzeichnis, *Cig.*; k. držati o čem, über etwas ein Register führen, *DZ.*; — 3) der Accusativ (gramm.), *Cig., Jan.*

kazálọ, *n.* 1) die Zeigevorrichtung, der Zeiger, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.)*; — 2) das Register, das Inhaltsverzeichnis, das Repertorium, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*; abecedno k., *Levst.(Nauk).*

kázanje, *n.* das Zeigen.

kázati, žem, *vb. impf.* 1) zeigen; rad kaže, kar ima; roka kaže, kam cesta drži; k. kam, na kaj, auf etwas hinweisen; — k. se, sich zeigen; sich bemerkbar zu machen suchen: rad se kaže; — k. se, öffentlich auftreten, sich producieren; na senjmih se kažejo glumači; — (ohne Absicht) sehen lassen: gosli k., den Busen entblößt haben; kaj vedno zobe kažeš, warum lachst du in einemfort? *jvzhŠt.*; — — k. se, zum Vorschein kommen: ruda se že kaže; — = weisen, lehren: k. komu, kako se šiva, einem das Nähen weisen; — to kažejo oči, das lehrt der Augenschein, *Cig.*; — — äußern: ne k., nichts merken lassen; zur Schau tragen: svojo učenost k.; kazati, kakor bi ne čutil veselja, žalosti, Gleichgültigkeit zeigen; — k. se, sich zeigen, sich stellen; dobrotljivega, prijaznega se kazati, Güte, Freundlichkeit zur Schau tragen; — k. se, sich äußern; tako se kaže sovraštvo, zavist; — 2) erwarten lassen, bedeuten: to kaže dolgo zimo, to nič dobrega ne kaže; na vojsko kaže, es läßt sich zum Kriege an, *Cig.*; kakor vse kaže, allem Anschein nach; nič ne kaže, es ist keine Aussicht vorhanden: slabo kaže! schlechte Aussichten! po vinogradih lepo kaže, die Weingärten versprechen eine gute Ernte; vreme kaže, pa laže, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — k. se, den Anschein haben; kakor se kaže, dem Anschein nach; — 3) passen, angezeigt sein: to mi ne kaže, das taugt mir nicht; to nikamor ne kaže, damit ist nichts zu machen, *Cig.*; ne kaže kopati ob tem vremenu; tu kaže puščati, hier ist ein Aderlass angezeigt; kakor kaže, je nachdem.

kazâvec, vca, *m.* 1) der etwas zeigt, *Cig., Valj.(Rad)*; — 2) der Zeigefinger; — 3) = kazalo, kazalnik, der Zeiger (mech.), *Cig.(T.)*; — 4) der Exponent (math.), *Cig.(T.), Žnid.*

kazâvka, *f.* 1) die Zeigerin, *Cig.*; — 2) der Index, der Anzeiger (math.), *Cig.(T.).*

kâzec, zca, *m.* = kazavec, der Zeigefinger, *Guts.*

kazemata, *f.* bombenfestes Gewölbe (in Festungen), die Casematte, *Cig.*

1\. **kâzen**, zni, *f.* 1) die Strafe; božja k., die Strafe Gottes; smrtna k., die Todesstrafe; pod veliko kaznijo, bei hoher Strafe, *Cig.*; s kaznijo je prepovedano, es ist bei Strafe verboten, *Levst.(Nauk)*; — 2) eine Abgabe an die Herrschaft, wie sie einst eingeführt war, *Jan., Mur., Cig., Jan., Fr.-C.*; žitna k., das herrschaftliche Zinsgetreide, *Jarn., Fr.-C.*; — 3) der Zins, *KrGora-DSv.*; — v kazen dati = v najem dati, *Rož.-Glas.*

2\. **kâzen**, zni, *f.* der Schein, *Dol.-Mik.(Et.)*; na k. imeti, zur Schau tragen, *C.*

kâzen, zna, *m.* = 1. kazen *f.* 2), *Guts., Mur., Gor.-Mik., jvzhŠt.*

1\. **kázen**, zna, *adj.* 1) kazno je, es hat den Anschein, es ist wahrscheinlich; ni kazno, da bi on bil to storil, *Svet.(Rok.)*; kakor je bilo kazno, wie es den Anschein hatte, *Gor.-Let.*; — 2) gute Aussichten bietend: žito je kazno, *Mik.*; vreme je kazno, = dobro kaže, *Dol.*; — ni kazno, es ist nicht angezeigt, passend, *C.*; — 3) ansehnlich: k. človek, stattlicher Mann, *Dol.*; vrt ni kazen, *Litija-Svet.(Rok.)*; naj ima kazno ali nekazno ime, *Jurč.*; — 4) ni kazno = ni za pokazanje, *Svet.(Rok.).*

2\. **kázen**, zna, *adj.* verdorben: kazen (kazân) kostanj, krompir, *Gor.-DSv.*; — prim. kaz, kaziti.

kázenski, *adj.* Straf-, Criminal-, *Cig., Jan., DZ., nk.*; kazensko pravo, das Strafrecht, das Criminalrecht, *Cig., Jan., DZ.*; v stvareh kazenske sodbe, in strafgerichtlichen Angelegenheiten, *Levst.(Nauk).*

kazenskoprávden, dna, *adj.* Strafprocess-, *Jan., DZ.*

kazenskopráven, vna, *adj.* strafrechtlich, *DZ.*

kazenskosọ́den, dna, *adj.* strafgerichtlich, *DZ.*

kazíłen, łna, *adj.* verderbend, verderblich, *Cig., nk.*; entstellend, *nk.*

kazíti, ím, *vb. impf.* verderben, verhunzen; to ga kazi, das entstellt ihn; to nič ne kazi, das schadet nichts, *Cig., C.*; veselje komu k., jemandes Freude stören; srečo si k., sich sein Glück verderben, *Ravn.*; zapeljive reči srce kaze, *Jap.(Prid.)*; — kazi se mi delo, es will mir nicht gerathen, *Cig.*

kazîvec, vca, *m.* der Verderber, *Cig., Valj.(Rad).*

kaznện, *adj.* 1) = kazenski, *DZ.*; — 2) mit Abgaben belastet: tiste stare hiše so bile kaznene, *Gor.*

kaznệnik, *m.* neka žitna mera: pol mernika ali četrt vagana, *Tolm.*; — prim. 1. kazen 2).

kazníłen, łna, *adj.* 1) strafend, Straf-; kaznilna oblast, die Strafgewalt, *Cig., DZ.*; — 2) kaznilno dejanje, strafbare Handlung, *DZ.*

kaznilíšče, *n.* der Strafort, *Cig., DZ.*

kaznîłnica, *f.* das Strafhaus, *Cig., Jan., nk.*

kaznína, *f.* das Strafgeld, *C., DZ.*

kaznîtelj, *m.* der Strafer, *C.*

kazníti, ím, *vb. impf.* strafen, *Cig., Jan.*; vse prestopke te vrste kazni sodišče, *Levst.(Nauk)*; govori se tudi: kazniti.

kazniv, íva, *adj.* strafbar, *Mur., Cig., Jan., nk.*

kaznîvec, vca, *m.* der Strafer, *Cig.*
kaznîvka, *f.* die Straferin, *Cig.*
kaznívost, *f.* die Strafbarkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
kaznjẹ́nec, nca, *m.* der Sträfling, der Züchtling, *Cig.*, *Jan.*; kaznjénec, *Levst.(Nauk)*; sicer tudi: káznjenec.
kaznjénje, *n.* das Strafen.
kaznjẹ́nka, *f.* weiblicher Sträfling, *Cig.*, *Jan.*; — prim. kaznjenec.
kaznjeváti, ûjem, *vb. impf.* = kaznovati 1), *DZ.*; kdor bi se tako molče hotel splaziti mimo zakona, kaznjujejo ga za obrtovnega prestopnika, *Levst.(Nauk)*; (kažnjevati, *DSv.*).
kaznovâłen, łna, *adj.* strafend, Straf-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
kaznovalíšče, *n.* der Strafort, *Jan.*, *C.*
kaznovâłnica, *f.* das Strafhaus, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
kaznovânje, *n.* das Strafen.
kaznováti, ûjem, *vb. impf.* 1) strafen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; kar je hudega, črti in kaznuje Bog, *Ravn.*; — 2) den herrschaftlichen Zins entrichten, *Guts.*; prim. 1. kazen *f.* 2).
kaznovâvec, vca, *m.* der Strafer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
kaznovâvka, *f.* die Straferin, *Cig.*, *nk.*
kăzuar, rja, *m.* der Kasuar (casuarius indicus), *Erj.(Ž.)*.
kazuîst, *m.* der Casuist, *Cig.(T.)*.
kazuîstika, *f.* znanstvo, ki uči pomirjevati vest v težavnih slučajih, die Casuistik, *Cig.(T.)*.
kažè, ẹ́ta, *m.* cestni k., der Wegweiser (aus Holz, Stein), *Cig.*, *M.*
kažénje, *n.* das Verderben, das Verhunzen, das Entstellen.
kážimed, *m.* der Honigkuckuck (cuculus indicator), *Erj.(Ž.)*.
kážipot, *m.* der Straßenzeiger, der Wegweiser, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — k. komu biti, jemandem den Weg weisen, Anleitungen geben, *nk.*; — prim. hs. kažiput.
kdá, *adv.* = kdaj, kadar, *C.*, *Mik.*, *vzhŠt.*
kdáj, *adv.* I. *interr.* wann? od kdaj (odkdaj)? seit wann? do kdaj? bis zu welcher Zeit? do kdaj si mu denar posodil? — II. *indef.* kdàj, jemals, irgendwann; nimam kdaj, ich habe (nie eine) keine Zeit (etwas zu thun); če sem ti kdaj kaj dobrega storil, wenn ich dir je eine Wohlthat erwiesen habe; — zuweilen: vaščanje ga kdaj po ves teden niso videli, *LjZv.*; kdaj in (pa) kdaj, zuweilen; — III. *rel.* = kadar, *jvzhŠt.*; — pogl. kedaj.
kdàr, *adv. rel.* = kadar, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
kdẹ́, *adv.* = kje, *C.*, *Mik.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; — („gdi“, *[relat.] Trub.*).
kdệkdẹ, *adv.* = tu in tam, *Raič(Slov.)*.
kdèr, *adv. rel.* = kjer, *Mik.*, *Levst.(Sl. Spr.)*.
kdọ́, *pron.* I. *interr.* wer? kdo je? wer da? kdo ve, kaj počenja! wer weiß, was er treibt! kdo pameten se bo čudil? welcher vernünftige Mensch wird sich wundern? ta ustava ni kdo ve kako umetna, *Zv.*; tega ne dam iz rok, ko bi ne vem kdo prišel! *jvzhŠt.*; — II. *indef.* kdọ̀, irgendwer, jemand; če kdo ve, pa naj pove! vsaj nima kdo po njega iti, es ist ja niemand da, der ihn holen könnte; ima kdo nositi med, *Levst.(Beč.)*; — III. *rel.* = kdor, *na vzhodu.*
kdọ̀r, *pron. rel.* wer; kdor ne dela, je brez jela, *Cig.*; kdor koli, wer immer! kdor (si) bodi, wer es sei.
kè, *conj.* 1) wenn: ke bi . . . (okršeni keder = kadar, namesto zdaj v knjigah sploh navadnega: ko bi . . .), *Guts.*; prim. *Škrab.(Cv.VI. 10.VII. 9.)*; — 2) = ker, *Guts.*, *C.*
kẹ́ba, *f.* 1) etwas Abgestutztes, *Cig.*; — kokoš brez repa, *Lašče'- Levst.(Rok.)*; — 2) die Zwergin, *BlKr.*
kẹ́bast, *adj.* 1) gestutzt, stumpf, *Cig.*, *Jan.*; kebasta kokoš, eine Henne mit sehr kurzen Schwanzfedern, *BlKr.*; kebast pes, ein Hund mit gestutztem Schweif, *Levst.(Zb. sp.)*; — stümmelicht, *C.*; — 2) zwergartig, *BlKr.-M.*
kệbček, čka, *m. dem.* kebec; junger Vogel, das Küchlein, *C.*
kệbec, bca, *m.* 1) ein Thier mit abgestutztem Schwanz, *Cig.*; — 2) kleiner, untersetzter Mensch, ein Zwerg, *BlKr.*; — 3) eine Art weiße Fisole, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
kebèl, blà, *m.* das Schaff, *Cig.*, *Vrt.*, *Dol.*; vina ni maral piti iz kupice, morali so mu prinesti kebel, *LjZv.*; vodni kebli, *Erj.(Let.)*; pravi k. („kebal“) in mera, *Krelj*; — (kébeł, der Metzen, *ogr.-C.*); — prim. kabel.
kẹ́ber, bra, *m.* = hrošč, der Käfer; — iz nem.
kẹ́bica, *f. dem.* keba; schwanzloses Huhn, *Cig.*
kẹ́biti, im, *vb. impf.* stutzen, den Schwanz abstutzen, *Cig.*
kebláča, *f.* der Kopf (zaničlj.), *SlGor.-C.*, *Trst.(Let.)*; — prim. kebel.
keblánja, *f.* = keblača, *C.*
keblár, rja, *m.* der Schaffbinder, *C.*, *Svet.(Rok.)*.
keblệnik, *m.* kraj, kamor se postavljo škafi, *BlKr.*
keblíca, *f.* ein Schaff, *Habd.*, *Dol.*; die Milchgelte, *C.*; Mleka dosti nam podeli, Dve čebrici, Dve keblici, *Vrt.*; — die Schöpfgelte, *Notr.*
kẹ́brast, *adj.* betrunken, *Kr.*
kệbrc, *m. dem.* keber.
kệbrček, čka, *m. dem.* kebrc.
kẹ́brič, *m. dem.* keber.
kebrščák, *m.* die größte Gattung Fisolen, *vzhŠt.-C.*
kebzováti, ûjem, *vb. impf.* schauen, Acht haben: k. na koga, kaj, *ogr.-M.*; Acht geben, merken, *ogr.-C.*, *Valj.(Rad)*.
kèc, kecà, *m.* 1) der Schnabelhieb, der Pick, *Jan.(H.)*; — der Hieb, *Jan.(H.)*; — 2) kec ti bo, ako ti oče umrje, dein Loos wird sich nach dem Tode des Vaters zum Schlimmeren wenden, *Z.*, *GBrda*; — 3) der Skis (im Tarokspiel), *Cig.*; — k. biti komu, jemandem gewachsen sein, *Cig.*; — (ni gotovo, ali te besede vse skupaj k enemu korenu spadajo).
kec, *adv.* = odkod, *Mik.*; (iz ked-ci; prim. ked).

kèc, *interj.* s tem glasom mačke podijo, *M., Dol., Notr.*

kecáti, âm, *vb. impf.* 1) berühren, *Jarn.*; — 2) k. se, schlecht gehen: keca se mi, *GBrda*; — prim. kec 2).

kêcmec, *m.* das Baumharz, *Mur., C.*; arabski k., das Gummi, *Danj.(Posv. p.)*.

kecniti, nem, *vb. pf.* berühren, *Jarn.*; — mit der Ruthe schlagen, *Jan.(H.)*.

kẹ́ča, *f.* = kečiga, *Mur., Erj.(Z.)*.

kečíga, *f.* der kleine Stör, der Sterlet (acipenser ruthenus), *Erj.(Z.), Mik.*

kệčka, *f. dem.* keka; der Haarschopf, das Haupthaar, *Cig., Jan., C., Mik., na vzhodu*; za kečko potegniti koga, *ogr.-Valj.(Rad), jvzhŠt.*; uže mi brezje v kečko sili, meine Haare werden schon grau, *C.*; = glava: imaš trdo kečko, *SlGor.*; — prim. kačka.

kệčkati, am, *vb. impf.* beim Schopf fassen, bei den Haaren zausen, *Z., Prip.-Mik., jvzhŠt., vzhŠt.*; že mnogokrat ste me kečkali in tepli, *Cv.*

ked, *adv.* = kod: od ked, *Mik.*

kedá, *adv.* = kdaj, kedaj, *Kor., Št.-Cig., C.*

kedáj, *adv.* = kdaj (tako sploh pišejo v novejšem času); prim. *Cv. X. 4.*; — kedàj = k letu, künftiges Jahr, *C., Lašče-Erj. (Torb.)*.

kedájšnji, *adj.* manchmalig: kedajšnje (njegovo) govorjenje, *Jurč.*

kedánji, *adj.* einstig, künftig, *SlN.*

kedar, *adv. rel.* = kadar, *Cig., Jan.*

kedọ̀, *pron. interr.*, kedọ̀, *indef.* = kdo, *Str., DSv. i. dr.*; — prim. *Cv. II. 51. X. 4.*

kedọ̀r, *pron. rel.* = kdor; prim. kedo.

kéfa, *f.* = krtača, *Mur., vzhŠt., ogr.*; — iz madž.

kefáti, âm, *vb. impf.* = krtačiti, *ogr.-Valj. (Rad)*; — prim. kefa.

kégelj, glja, *m.* der Kegel, *Cig., Jan., Cig. (T.)*; tudi: kégeł; — iz nem.; pogl. stožec.

kegljáč, *m.* der Kegelschieber, *Jan.*

kegljālnica, *f.* = kegljišče, *Cig.*

kégljast, *adj.* = stožkast, kegelförmig, *Cig., Jan.*

kegljáti, âm, *vb. impf.* Kegel schieben.

kégljec, gljeca (geljca), *m. dem.* kegelj.

kegljâvec, vca, *m.* = keglač.

kegljišče, *n.* die Kegelbahn.

kèh, kéha, *m.* 1) = kih, das einmalige Niesen, der Nieser, *ogr.-C.*; — 2) das Husten der Pferde, *vzhŠt.-C.*

kệha, *f.* der Kerker, die Keiche, *Cig., Kr.*; — iz nem.; prim. srvn. kîche, *Cv.*

1\. **kẹ́helj,** hlja, *m.* der Kropf bei Menschen und Thieren, *Mur., V.-Cig.*; — prim. kehlja.

2\. **kẹ́helj,** hlja, *m.* der Schweinshauzahn, *vzhŠt.-C.*

kehetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* keuchen, husten, lachen, *C.*; — prim. kehljati.

kệhlja, *f.* der Kropf, *Habd.-Mik., Guts., kajk.-Valj.(Rad)*.

kehljàk, *m.* = 2. kehelj, *vzhŠt.-C.*

kẹ́hljast, *adj.* kropfig, *Guts.*

kehljáti, âm, *vb. impf.* keuchen, *Mur., C.*; hüsteln, *Z.*; svinje kehljajo, geben röchelnde Laute von sich, *Z.*

kẹ́hljav, *adj.* kropfig, *Guts., Mur.*

kẹ́hljavec, vca, *m.* der Kropfige, *Mur.*

kẹ́hniti, kệhnem, *vb. pf.* = kihniti, *Mur., Volkm.-M., Mik.*

1\. **kệka,** *f.* 1) das reichliche Haupthaar, *Z.*; — 2) kleiner hölzerner Hammer, *C.*; — prim. kečka.

2\. **kêka,** *f.* človek, ki pohuljeno hodi, *kajk.-Valj.(Rad)*.

kệkati, am, *vb. impf.* leicht schlagen, *C.*

kệkec, kca, *m.* der Schlägel, *C.*

kệketáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* = kekljati, *Z.*

kệkica, *f. dem.* keka; 1) der Schlägel, der Hammer, *C.*; — 2) das männliche Glied, *C.*

kệkič, *m.* mali skržat (cicada orni), *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.

kekljálọ, *n.* der Stotterer, *M.*

kekljáti, âm, *vb. impf.* stottern, *Jarn., M., Jap.(Prid.), Valj.(Rad)*.

kekljâvec, vca, *m.* der Stotterer, *Dict.*

kèl, klà, *m.* der Hauzahn (der Schweine), *Cig., Jan., Cig.(T.)*; po drugih slovan. jezikih; prim. češ. kel *g.* klu, der Hauer; kệl, dolge kelȩ̂ ima prasec, *SlGor.*

kẹ́la, *f.* die Maurerkelle; — iz nem.

kelák, *m.* = kel, *C.*

kẹ́lder, dra, *m.* iz nem. Keller; pogl. klet.

kệlec, lca, *m. dem.* kel, *SlGor.-C.*

kẹ́lih, *m.* iz nem. Kelch.

kelíti, ím, *vb. impf.* leimen, *Mur., Cig., Danj. (Posv. p.), BlKr.*

kệlj, *m.* utež pri uri, *Srpenica pri Bolcu-Erj.(Torb.)*.

keljàst, ásta, *adj.* leimicht, *Mur., Cig.*

keljásten, stna, *adj.* = keljast, *Mur.*

keljè, *n.* der Tischlerleim, *Guts., Mur., na vzhodu*; parklje potrebujejo, da iz njih kelje delajo, *jvzhŠt.*; — prim. klej.

kẹ́lžuh, *m.* der Husten, die Druse, die „Kehlsucht" der Pferde, *Cig., C., Nov.*; — iz nem.

kẹ́mba, *f.* die Butte, *Jan., C., M.*

kémbelj, blja (belјna), *m.* 1) der Glockenschwengel, *Mur., Cig., Jan.*; — 2) das Laufgewicht an der Schnellwage, *Cig.(T.), Nov.*; — 3) das Uhrgewicht, *Cig.*; — 4) die Löffelente (anas clypeata), *Frey.(F.)*.

kēmičen, čna, *adj.* chemisch, *Cig., Jan., nk.* kemične tvarine, Chemicalien, *Jan.*

kemîja, *f.* ločba, die Chemie.

kemîjski, *adj.* zur Chemie gehörig, chemisch, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; k. delavec, der Laborant, *Cig.*; = k. strežnik, *Jan.*

kēmik, *m.* der Chemiker, *Jan., Cig.(T.), nk.*

kemikalije, *f. pl.* kemične tvarine, die Chemicalien, *Cig.(T.)*.

kenáti se, âm se, *vb. impf.* = brandig werden, sich entzunden (o ranah), *Rihenberk (Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

kẹ́nelj, elja, *m.* die Klette (lappa), *Josch.*

kệnda, *f.* = torba, *C.*

kengurū, *m., Cig.,* pogl. kenguruj.

kengurūj, *m.* das Känguruh: velikanski k., das Riesen-Känguruh (halmaturus giganteus), *Erj.(Ž.).*
kę̑pa, *f.* 1) der Klumpen: kepa zlata, ila, *Cig.*; noga v kepo zrastena, der Klumpfuß, *Pot.-Cig.*; s prstenimi kepami metati, *Dalm.*; ognjena k., die Feuerkugel, *Cig.*; v kepah, klumpenweise, *Cig.*; — die Ackerscholle, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; kepe tleči, Schollen zerschlagen, *Z.*; — der Schneeball; kepo zagnati v koga; — k. dlak, der Haarballen, *Cig.*; — 2) svoje ime ovci, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.).*
kę̑panje, *n.* das Bewerfen mit Schneeballen.
kę̑past, *adj.* klumpicht, geballt, *Mur.*, *Cig.*; kepasto je proso, kadar težko k tlom visi, *Polj.*
kepàt, *adj.* klümperig, schollig, *Cig.*, *Jan.*
kę̑pati, kę̑pam, *vb. impf.* 1) mit Schneeballen bewerfen: k. koga; k. se, sich mit Schneeballen bewerfen; — 2) volno k., die Wolle krämpeln und in große Flocken verwandeln, *C.*
kę̑pec, pca, *m.* 1) der Bürzel, der Hühnersteiß, *C.*; — 2) der Zwerg, *Cig.*, *Jan.*; (hs.); — 3) die Kolbenhirse, *Cig.*
kepę̑n, *m.* das große Wiesel, das Hermelin (mustelina erminea), *Frey.(F.).*
kepenjek, *m.* = plašč, *C.*; — prim. madž. kopenyeg.
kę̑pica, *f. dem.* kepa; das Klümpchen.
kę̑piti, im, *vb. impf.* 1) ballen, *Cig.*; k. se, sich ballen: sneg se kepi, *Cig.*; — *(pren.)* k. se, sich patzig, wichtig machen, sich aufblasen, *Lašče-Levst.(M.).*
kepljenik, *m. KrGora*, pogl. kupljenik.
kę̑r, *m.* der Fels, *Z.*, *Gor.*; eine felsige Erhöhung, *Savinska dol.*
kèr, I. *conj.* weil, da, denn; zato, ker —, deshalb, weil —; — II. *pron. rel.* = kir, ki, *Krelj*; — „ker entspricht wohl einem altslov. kъdeže", *Mik. V. G. IV. 129.*
kerāt, *m.* das Hornsilber (Kerat), *Cig.(T.).*
kerempuh, *m.* = vamp, *kajk.-Zora V. 120.*; (prim. kerepuhi, der Bauch, *Dalm.*).
kerlę́jš, *m.* znamenje, pri katerem z mrličem postoje ter molijo pogrebci, *Polj.*; — prim. cerkveni: kyrie eleison!
kērmes, *m.* neka rdeča barva, der Kermes, *Cig.(T.).*
kērub, *m.* neka vrsta angeljev, der Cherub, *Cig.*, *Jan.*
kès, kesà, *m.* die Reue, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*, *nk.*; kes in pes, oba grizeta, *Z.*
kesân, snà, *adj.* säumig, langsam; k. pri delu, *C.*; k. za delo, *Dol.*; kesna pokora, *C.*; k. plačnik, *Cig.*; otročja reja je najkesnejša, *Jurč.*; kesne glave biti, ungelehrig, ein langsamer Kopf sein, *Cig.*, *Nov.*; po kesnem, langsam, *Cig.*; — spät, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kesni ste, ihr seid spät gekommen, *jvzhŠt.*; kesno je že, es ist schon spät; kesna setva, prazna škrinja, *Z.*; kesneje, später, *C.*; — kâsni, *compar.* kášnji, kesnȇji, kesnȇjši, *Cv.*, *C.*; — tudi: kèsen.
kesânje, *n.* die Reue.
kesáti se, âm se, *vb. impf.* Reue empfinden; k. se zavoljo česa; bereuen: k. se grehov; (k. se, trauern: kę́še se za rajnega, *vzhŠt.-C.*).
kesâveć, vca, *m.* der Reuige, *Valj.(Rad).*
kesèn, snà, *adj.* = kesan.
kesíge, *f. pl.* vojaški črevlji, *kajk.-Valj.(Rad).*
kesnè, éta, *m.* der Säumige, *Z.*
kesnȇla, *f.* die Säumige, *Z.*
kesnȇnje, *n.* das Säumen, *Cig.*
kesnéti, ím, *vb. impf.* säumen, säumig sein, *Cig.*, *Navr.(Kop. sp.)*, *Rez.-Kl.*; s svojim prihodom kesni, (kasni) *Krelj.*
kesníti se, ím se, *vb. impf.* = kesneti, (kas-) *Krelj.*
kesnȋvec, vca, *m.* der Zauderer, (kas-) *Cig.*
kesnóba, *f.* das Säumnis, *Cig.*, *Bas.*
kesnǫ̑ča, *f.* = kesnost, *Jan.(H.).*
kesnoglàv, gláva, *adj.* ungelehrig, stumpfsinnig, *Jan.*
kesnǫ̑st, *f.* die Saumseligkeit, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*; — die Späte, *Cig.*, *Jan.*
kesnóta, *f.* = kesnost, *Jan.*; Bog pretehta pri grehu naglost in kesnoto, *Slom.*
kesnoúmen, mna, *adj.* langsamen Verstandes, *M.*; k. biti, einen langsamen Kopf haben, *Cig.*
kesnováti, ûjem, *vb. impf.* säumen, zögern, langsam sein, *Mur.*, *Jan.*, *C.*
kesnovâvec, vca, *m.* der Langsame, *Jan.*
keša, *f.* = torba, *C.*, *SlGor.*; — prim. hs. kesa, Beutel, iz tur.
kę̑šast, *adj.* zwergartig, (kejš-) *Cig.*
kęšè, éta, *m.* der Zwerg, *Z.*
kę̑šek, ška, *m.* der Zwerg, *C.*, (kešik) *Rib.-M.*; (kejšek) *Rib.-Cig.*
kę̑šica, *f. dem.* keša, *vzhŠt.*
kešnjáti, âm, *vb. impf.* = obotavljati se, počasno napravljati se (na kako delo), *Krn (Goriš.)-Erj.(Torb.).*
kę̑ta, *f.* eine aus Flechtwerk und Lehm (Koth) gemachte Winzerhütte, *ob Muri-Trst.(Let. 874. 69).*
ketéri, *pron.* = kateri, *Cv.*, *DSv.*; — prim. *Cv. II. 5.*
kę́tina, *f.* die Kette; — iz stvn. chetina, *Mik. (Et.)*; pogl. veriga.
kę́tinica, *f. dem.* ketina; — zlata k. = grenkuljica (glechoma), *Tuš. (B.).*
kę̑tiš, *m.* 1) der Bewohner einer keta, *Trst. (Let.)*; — 2) der Mitwinzer, *C.*; — 2) der Gefährte, der Genosse, *C.*; — prim. keta.
kę̑tišati se, am se, *vb. impf.* Umgang pflegen, *ob Muri-C.*
kę̑tuš, *m.* = ketiš 1), *C.*; = tovariš, *kajk.-Valj.(Rad).*
kę̑včica, *f.* 1) eine Art Dohle, *C.*; — 2) der Kibitz, *C.*; — prim. kevkati.
kę̑vh, *m.* der Kropf, *Gor.*
kę̑vkati, am, *vb. impf.* verdrießliche Laute von sich geben, „penzen", *Št.-Z.*, *C.*
kę́vžih, *m. Z.*, *Strp.*, (kevžeh) *Cig.*; pogl. kelžuh.
kezmáti, âm, *vb. impf.* zausen, *Z.*, *jvzhŠt.*; — prim. kosmati.
keznânik, *m.* pol vagana, ali po nekaterih krajih četrt vagana; stara mera na Goriškem in Vipavskem, *Erj.(Torb.)*, *C.*; — pogl. kaznenik.

kẹ̑žman, *m.* vamp, *pl.* kežmani = kerepuhi, Kuttelflecke, *Dalm.(Reg.)*.

kì, *pron. rel. indecl.* v padežih, razen imenovalnika, z dotičnimi krajšimi oblikami osebnega zaimka 3. os.: ga, je, mu, ji, itd.; der, welcher; mož, ki nas je videl, žena, ki smo jo videli; predlog stoji pri zaimku 3. os.: prijatelji, ki smo pri njih bili, *Levst.(Sl. Spr.)*; oči, ki nebeško veselje igra po njih, *Ravn.-Mik.*; — prim. ker, kir.

kí, ka, ko, *pron.* = kateri, *Krelj*, *na vzhodu*; ki vrag! wer Teufel! *Mur.*; ki vrabec je to prel! *Vrt.*; ki ti je vran! *jvzhŠt.*; v ko selo prišla, na to kolo prela, *Istra-Jan.(Slovn.)*; s kem — s tem. je — desto, *Mik.* — prim. stsl. kyj.

kîbla, *f.* der Kübel, die Döse, *Cig.*, *Jan.*; posoda za mast ali maslo, *BlKr.*; — iz nem.

kîc, *m.* pogl. kijec.

kìč, kíča, *m.* = kačka, čop, zatrep, der Dachwalm, *Pivka(Ravn.)-Cig.*; — prim. 1. kika.

kîčma, *f.* die Pferdehaare an der Stirne, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. 1. kika 1).

kidáč, *m.* der Mister, der Mistlader; der Schneeschaufler.

kidâlnica, *f.* die Mistgabel, *Z.*; = *pl.* kidalnice, *Cig.*

kídanje, *n.* das Wegräumen (des Mistes, Schnees).

kídati, kîdam, *vb. impf.* herauswerfen, aus dem Wege werfen, wegräumen; gnoj iz hleva, izpod živine k., ausmisten; pojdi kidat; sneg s ceste k., Schnee von der Straße wegschaufeln; — kopo k., einen Kohlenmeiler ausladen (ausstoßen), *Cig.*; — sveča (se) kida, die Kerze rinnt, *Cig.*

kídavec, vca, *m.* der Räumer, der Schaufler, der Mister, *Cig.*, *Jan.*

kîh, *m.* 1) das einmalige Niesen, der Nieser, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*; na kih reci: Bog pomagaj! *C.*; — 2) die Niesesucht, der Schnupfen, *Jan.*, *Prip.-Mik.*, *Svet.(Rok.)*.

kiháč, *m.* der Nieser, *Cig.*

kihâln, lna, *adj.* Niese-: kihâlni prah, das Niesepulver, *Cig.*

kihâlka, *f.* der Schnupfen, *Krn-Erj.(Torb.)*.

kihálo, *n.* 1) das Niesemittel, das Niesepulver, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Nieser, *Cig.*

kíhanje, *n.* das Niesen.

kíhati, kîham, šem, *vb. impf.* niesen; — prusten, *Cig.*; polh kiha, *jvzhŠt.*

kíhavec, vca, *m.* der Nieser, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

kíhav, *adj.* niesesüchtig, *Cig.*, *Jan.*

kíhavica, *f.* 1) die Niesesucht, der Schnupfen, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; — 2) die Nieswurz (helleborus), *C.*

kíhavka, *f.* 1) die Nieserin, *Cig.*; — 2) die Nieswurz, *Danj.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

kîhavt, *m.* der Nieser, *Cig.*, *Jan.*

kîhec, hca, *m.* 1) = kih 1), *Jan.(H.)*; — 2) das Fioringras (agrostis stolonifera), *Jan.*, *C.*, *Nov.*, *Vrt.*

kîhljaj, *m.* = kih 1), *Jan.(H.)*.

kíhniti, kîhnem, *vb. pf.* einmal niesen; kihniti se mi hoče, es ist mir nieserlich, *Cig.*

kîhra, *f.* die Kicher- oder Zisererbse, *Mur.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*

kîj, *m.* 1) ein großer Holzschlägel, *Meg.*, *Dict.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*, *Št.*; — die Keule, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) der Maiskolben, *Gor.-Cig.*

kijáč, *m.* = kij 1), *M.*, *Z.*, *Rez.-Baud.*

kijáča, *f.* 1) = kij 1), *C.*; — 2) ein Knotenstock, *Habd.-Mik.*, *C.*

kîjast, *adj.* schlägelartig, *C.*; — keulenförmig, kolbenförmig, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

kijáš, *m.* kijaši, keulenförmige Käfer (clavicornia), *Erj.(Ž.)*.

kîjček, čka, *m. dem.* kijec; kleiner Schlägel: bobenski kijček, der Trommelschlägel, *Cig.*; kijčki pri klavirju, die Hämmerchen beim Clavier, *Slom.*

kîjčka, *f.* die Stecknadel, *Jan.*

kîjec, jca, *m. dem.* kij; 1) der Holzschlägel, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*; — der Knüttel, *Cig.*; — 2) der Zapfen am Nadelholze, *Cig.*; — entkernter Maiskolben, *vzhŠt.-C.*; — izreka se nav. kîc; (kijèc, *vzhŠt.*).

kijenộsec, sca, *m.* der Keulenträger, *Cig.*, *Jan.*

kîjevka, *f.* eine Weizengattung, *C.*

1\. **kíka**, *f.* 1) der Haarbüschel, *Z.*, *kajk.-C.*; — 2) der Zipf, der Pips (eine Hühnerkrankheit), *C.*, *Dol.*

2\. **kíka**, *f.* die Heiserkeit, *vzhŠt.-C.*

kíkati, kîkam, čem, *vb. impf.* 1) heiser sein, *C.*, *Z.*; — 2) k. se, kichern: kaj se kičeš? *Krn(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

kíkav, *adj.* heiser, *Z.*, *jvzhŠt.*

kíkavec, vca, *m.* die Misteldrossel (turdus viscivorus), *C.*

kíkelj, klja, *m.* das Ende, der Zipfel, *ogr.-C.*; — prim. 1. kika.

kikedaj, *adv.* nam. kje kedaj, dann und wann, *Poh.-SlN.*

kikirík, *m.* das Hahnengeschrei, *Cig.*, *Jan.*

kikiríkanje, *n.* das Krähen des Hahnes.

kikiríkati, kam, čem, *vb. impf.* krähen (vom Hahne); petelin dan kikirika, der Hahn kräht den Morgen aus, *Cig.*

kîkla, *f.* der Weiberrock; — iz nem. „Kittel".

kikravec, vca, *m.* der Hahn, *KrGora.*

1\. **kíla**, *f.* 1) der Hodenbruch; — 2) der mit einem Leibschaden Behaftete, *M.*; — feige Memme, *M.*; — 3) der Auswuchs an einem Baume, *Mur.*, *Cig.*

2\. **kîla**, *f.* = kilogram, kilo.

kílast, *adj.* bruchartig, *Cig.*

kílav, *adj.* 1) mit einem Bruch behaftet; — 2) schwächlich: kilavo dete; mehkužnost rodi kilave otroke, *Vrtov.*; k. ptič, (ki je še v gnezdu), *Cig.*, *BlKr.*; k. fantič, unreifer Bursche, *BlKr.*; — schlecht: kilavo sadje, kilava pšenica, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; kilavo jajce = klopotec, *Polj.*

kílavec, vca, *m.* 1) der Bruchkranke, *Mur.*, *BlKr.*; — ein noch nicht flügger Vogel, *Kras-Štrek.*; — 2) der Schwächling, *Cig.*, *BlKr.*; — 3) ein unreifes, missgestaltetes Ding, *Mur.*, *BlKr.*; — 4) der Pflaumenmisswachs (= rožič), *Senožeče(Notr.)-Erj.(Torb.)*; —

5) kilavci, eine Art Doppelspeisegefäß für Hirten, *Notr.*; — 6) kilavec, der Odermennig (agrimonia eupatoria), *Medv.(Rok.)*; — goli k., das kahle Bruchkraut (herniaria glabra), *Medv. (Rok.)*.
kílavka, *f.* neka hruška: die Wasserbirne, die Schmalzbirne, *Cig.*; die Musikantenbirne, *jvzhŠt.*
kílavnik, *m.* der Sanikel, das Bruchkraut (sanicula), *Cig.*
kíle, eta, *n.* snet pri turščici, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*.
kîlec, łca, *m.* 1) nackter Vogel, *Cig.*; — 2) = kembelj na tehtnici, *Krn-Erj.(Torb.)*.
kílen, łna, *adj.* Bruch-: kîlna preveza, das Bruchband, *Jan.*; = kilni pas, *Cig.*
kílica, *f.* kilav ptiček: iz jajčka izleze gola kilica, *DSv.*
kiłnják, *m.* neka trava za kilavo deco, *C.*
kīlo, *m. indecl.* das Kilo, pogl. kilogram, *Cig. (T.)*.
kilocę̑lnik, *m.* der Bruchazt, *Cig.*
kilogrām, *m.* utežna mera: das Kilogramm.
kilomēter, tra, *m.* daljavna mera, das Kilometer.
kîm, *m.* das Nicken mit dem Kopfe, der Wink, *Cig.*; mig in kim, *C.*
kîmač, *m.* nekak nož, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kîmaček, čka, *m. dem.* kimač, *Valj.(Rad)*.
kîmalica, *f.* das Genicke, *Cig.*
kimâłnik, *m.* = kimalo 2), *Sen.(Fiz.)*.
kimálọ, *n.* 1) der Kopfnicker, *Cig.*; — 2) der Balançier (mech.), *Cig.(T.)*.
kímanje, *n.* das Nicken mit dem Kopfe.
kímati, mam, mljem, *vb. impf.* nicken; k. komu, jemandem zunicken; od zaspanosti k.; z glavo k., mit dem Kopfe wackeln, den Kopf schütteln; — prim. kivati (kakor je tudi v drugih slovanskih jezikih.).
kímavec, vca, *m.* 1) der Kopfnicker; — der zu allem „ja" sagt, *nk.*; — ein schläfriger Mensch, *Kras-Štrek.*; — der Kopfnicker (ein Muskel), *Erj.(Som.)*; — 2) der Monat September; (nav. kimovec); — 3) das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *BlKr.*
kímavka, *f.* 1) die Kopfnickerin; — 2) die Küchenschelle (pulsatilla), *Z.*
kímavnica, *f.* = kimavka 2), *Z.* (kimovnica) *Jan.*, *Strp.*
kîmek, mka, *m.* neki nožek, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kimena, *f.* = kumena, der Kümmel (carum), *Cig.*, *Jan.*
kimina, *f.* = kimena, kumena: zelje s kimino potresti, *Ravn.*
kîmljaj, *m.* nickende Kopfbewegung, *Bes.*
kímniti, kîmnem, *vb. pf.* eine nickende Kopfbewegung machen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
kîmpež, *m.* = kinkež. ciza. zweiräderiger Karren ohne Kasten, *Cig.*, *C.*, *SlN.*, *Gor.*
kīna, *f.* die Chinarinde, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
kînčati, am, *vb. impf.* nicken, *Fr.-C.*; glava mu je težko kincala, *LjZv.*; klanec je, konjiča kincata z glavami, *Glas.*; wackeln, *C.*; voz kinca, der Wagen wankt (auf holperigem Wege) *Z.*; vaga kinca, *Z.*; — nam. kimcati.
kînč, *m.* der Schmuck, der Zierat, die Zierde, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — der Schatz: kinče si spravljati, *ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. madž. kincs, der Schatz, *Mik.(Et.)*.
kînčati, am, *vb. impf.* schmücken, zieren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
kínčiti, kînčim, *vb. impf.* = kinčati, *Cig.*, *Zora.*
kînčnica, *f.* der Schmuckkasten, *Cig.*
kinīn, *m.* neko zdravilo, das Chinin, *Cig. (T.)*.
kíniti, kînem, *vb. pf.* 1) eine nickende Kopfbewegung machen, *Alas*; z glavo k., *Dol.*; — winken, *Hal.-C.*; — 2) tudi: *impf.* trava ne raste več, ampak kine, *C.*; ajda po mrazu kine, *Z.*; — k. k čemu, für etwas eingenommen sein, *Cig.*; — prim. stsl. kyti, nicken.
kînkalica, *f.* die Meise (parus), *Notr.(Ravn.)-Cig.*
kînkalọ, *n.* der Kopfnicker, *Cig.*, *Jan.*
kînkati, am, *vb. impf.* nicken, *Cig.*, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; dremaje k. z glavo, *Cig.*, *Jan.*; (beim Gehen) wanken, schwanken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — zweifeln, *Cig.*; — nam. kimkati, prim. kimati.
kínkav, *adj.* nickend, *Jan.(H.)*; — wankend: kinkavo hoditi, *Cig.*
kînkavt, *m.* 1) der Nicker, *Z.*; — 2) = kinkež 2), *Cig.*, *Gor.*; na kinkavtih pripeljati, *Škrinj.*
kínkelj, klja, *m.* ein wackelnd einhergehender Mann, *BlKr.*
kînkež, *m.* 1) der Nicker, *Z.*; — 2) ein zweiräderiger Handkarren, *Cig.*, *Jan.*; — prim. kimpež.
kinkljáti, âm, *vb. impf.* wackelnd einhergehen, *BlKr.*; — *pren.* etwas unvollständig thun, *BlKr.*
kínkniti, kînknem, *vb. pf.* einmal nicken: z glavo k., *Jurč.*; — überkippen, *Cig.*; dremaje z voza kinkniti, *Z.*; — zid je kinknil, die Mauer hat sich gesenkt, *Cig.*
kīnov, *adj.* China-: kinova kislina, die Chinasäure, *Cig.(T.)*.
kīnovec, vca, *m.* der Fieberrindenbaum, der Chinarindenbaum (cinchona), *Cig.*, *Tuš.(B.)*; kinovci, die Chinabäume, *Cig.(T.)*.
kíp, *m.* = podoba. das Bild, die Abbildung, *Meg.*; *Jan.*, *vzhŠt.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — das Vorbild, *ogr.-C.*; — pos. ein plastisches Bild, das Standbild, die Statue, *nk.*, *jvzhŠt.*
kipár, rja, *m.* der Bildhauer, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*
kipárnica, *f.* die Bildhauerwerkstatt, das Bildhaueratelier, *Cig.(T.)*.
kipârstvọ, *n.* die Bildhauerkunst, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
kípati, pam, pljem, *vb. impf.* s trudom in težavo iti: kipala sem gori po bregu z vrečo, *Gor.-DSv.*; — menda = kimati.
kípčič, *m. dem.* kipec, *Jan.(H.)*.
kípec, pca, *m. dem.* kip, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kîpek, pka, *m.* svečni kipki, die Kerzenabfällę, *Cig.*

kipênje, *n*. das Aufwallen einer Flüssigkeit, die Wallung; das Ueberlaufen (beim Sieden); morsko k., die Meeresbrandung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*; die Effervescenz (chem.), *Cig.(T.)*.

kipéti, ím, *vb. impf.* aufwallen, aufsprudeln; beim Sieden überlaufen: mleko kipi; — sveča kipi, die Kerze rinnt, *C.*; — branden (o morju): — aufgehen (o testu), *Jan.*; — aufschwellen, *Cig.*; mrliči začno k., *Pohl.(Km.)*; — kvišku k., emporragen (o gorah), *Jan.*, *nk.*; — jeza mu je kipela v srcu, der Zorn bestürmte sein Herz, *Cig.*; vse je kipelo v njem, er war in großer Aufregung, *Cig.*; duh ji kipi v nebo, erhebt sich, *Ravn.*; — in reichlichem Maße hervorkommen, *nk.*

kípic, *m.* = kipec, *kajk.-Valj.(Rad).*

kípič, *m. dem.* kip, *Jan.(H.).*

kîpnik, *m.* der Auflauf, der Koch, *Cig.*, *Jan.*

kípniti, kîpnem, *vb. pf.* aufgehen (vom Teige), auflaufen; kruh neče kipniti, je že kipnil; (tudi *impf. jvzhŠt.).*

kîpnjak, *m.* der Germkuchen, *Mur.*, die Dampfnudel, *C.*

kîpnjenec, nca, *m.* der Auflauf, der Koch, *Jan.(H.).*

kípnjenje, *n.* das Aufgehen (des Teiges), *Z.*, *jvzhŠt.*

kîpnjenke, *f. pl.* neke gibanice, *C.*

kîpnjenki, *m. pl.* Germnudeln, *Guts.*, *Mur.*

kipobǫ̑rstvǫ, *n.* die Bilderstürmerei, der Ikonoklasmus, *Cig.(T.).*

kipolîvstvǫ, *n.* die Bildgießerei, *Cig.(T.).*

kiporèz, rẹ́za, *m.* = kipar, *Mur.*, *Cig.*, *Vrtov.(Km. k.).*

kiporẹ̑zec, zca, *m.* = kipar, *nk.*

kiposlǫ̑vec, vca, *m.* der Bildkenner, der Ikonolog, *Jan.(H.).*

kiposlǫ̑vje, *n.* die Ikonologie, *Jan.*; — pogl. podoboznanstvo.

kipotvǫ̑rec, rca, *m.* = kipar, *Jan.*

kipotvǫ̑rstvǫ, *n.* die Bildhauerei, *Zora*; die Plastik, *Jan.*

kipovît, *adj.* plastisch, *Cig.*

kipovîtost, *f.* die Plasticität, *Nov.*

kípovje, *n.* die Statuengruppe, *h. t.-Cig.(T.).*

kipoznânstvǫ, *n.* die Bilderkunde, *Jan.(H.)*; pogl. podoboznanstvo.

kiprc, *m.* das Feuerkraut (epilobium angustifolium), *Josch.*

kiprej, *m.* das Weidenröslein (epilobium sp.), *Medv.(Rok.).*

kir, *pron. rel.* = ki, *Trub.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Jsvkr.*; — iz stsl. kъdeže, *Mik. V. G. III. 149.*

kîr, *m.* — ker, die Felsenklippe, *Cig.*

kiragra, *f.* die Handgicht (Chiragra), *Cig.*

kirasir, rja, *m.* der Kuraſſier, *Cig.*; — pogl. oklepnik.

kiraš, *m.* — korež, pretikač, der Vorstecknagel am Pfluge, *Cig.*

kîrka, *f.* die Kastanienblüte, *kajk.-Valj.(Rad).*

kirǫ̑vje, *n. coll.* — kerovje, Felsenmassen, *Cig.*

kirǫ̑vnat, *adj.* felsig, *Cig.*

kirurg, *m.* ranocelnik, der Chirurg.

kirurgîja, *f.* ranocelništvo, die Chirurgie.

kirurgîjski, *adj.* h kirurgiji spadajoč, chirurgisch, *Cig.*

kirûrški, *adj.* chirurgisch, *nk.*

kîs, *m.* 1) der Essig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.* („novozložena beseda", *Mur.*); — 2) das Oxyd, *h. t.-Cig.(T.)*; — 3) die saure, weinerliche Miene, das Weinen: kes in kis, *ZgD.*

kisâł, li, *f.* saure Speise(n) (n. pr. kiselo zelje, kisela repa, itd.), *Notr.*, *Gor.*

kisâłnica, *f.* die Gährkammer, *Cig.*

kisálǫ, *n.* der Gährstoff, *Jan.*

kísanje, *n.* 1) das Säuern, *Cig.*; — 2) die saure Gährung, *Cig.*, *Jan.*, *Sen.(Fiz.)*; — 3) trotziges Weinen, *C.*

kisár, rja, *m.* der Essigerzeuger, der Essighändler, *Cig.*, *Jan.*

kisárnica, *f.* die Essigfabrik, *Cig.*

kîsast, *adj.* essigartig, *Cig.*

kisâtev, tve, *f.* die Oxydation, *Cig.(T.)*, *C.*

kísati, kîsam, šem, *vb. impf.* 1) säuern: jedi k.; — 2) k. se, in der sauren Gährung begriffen sein, sauern; vino se je začelo kisati; — 3) k. se, ein saures Gesicht machen, raunzen, trotzig weinen; kaj se kisaš? zakaj ne ješ?, *Ravn.-Valj.(Rad)*; k. se in kujati, *LjZv.*; — vreme se kisa, das Wetter ist unfreundlich, *Z.*; — 4) *intr.* kisati, gähren: mošt kisa, *Habd.*, *Dict.*, *Hip.(Orb.)*, *Ravn.*, *Valj.(Rad)*, *Dol.*

kísav, *adj.* kdor se rad kisa: weinerlich, *Jan.(H.).*

kisâva, *f.* = kisal, *Notr.*

kísavec, vca, *m.* 1) der Sauerampfer (rumex acetosa), *Volče-Erj.(Torb.)*; — 2) der Essig, *Loz(Notr.)-Levst.(Nauk).*

kîsavt, *m.* der Sauertopf, *Cig.*, *Jan.*

kîsec, sca, *m.* das Oxydul, *h. t.-Cig.(T.).*

kíseł, sela, nav. kíseł, sla, *adj.* 1) sauer; kisela jabolka, kiselo vino, kiselo mleko; — 2) mürrisch, mißlaunig: kiselo se držati, ein saures Gesicht machen; — kiselo vreme, unfreundliches Wetter, *Cig.*

kiselák, *m.* = kiseljak 1), *ogr.-Valj.(Rad).*

kíselast, *adj.* säuerlich.

kiselàt, áta, *adj.* säuerlich, prim. kislat.

kíselec, łca, *m.* 1) neka vinska trta = kurbin, *Vrtov.(Vin.)*; — 2) der Sauerstoff, (kislec) *Vrtov.(Km. k.)*; — 3) kiselo vino, *jvzhŠt.*

kíselica, *f.* 1) das Sauerwasser, der Sauerbrunnen, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) saurer Wein, *Mur.*, *Št.*; — 3) der Sauerampfer (rumex acetosa); — 4) die Säure: kiselice v sebi imeti, *Vod.(Izb. sp.).*

kiselíka, *f.* neko jabolko, *kajk.-Valj.(Rad).*

kiselína, *f.* 1) die Säure, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *Valj.(Rad)*; (nav. kislina); — 2) Saures, saure Speise(n), (n. pr. kisela repa, kiselo zelje itd.), *Svet.(Rok.)*; — 3) saure Milch, *vzhŠt.*; zvara in k., *Pjk.(Črt.)*; — kíselina, *Škrab.(Cv.).*

kiselíti, ím, *vb. impf.* säuern, *Dict.*, *Guts.*, *Mur.*

kiseljáк, *m.* 1) der Quarkkäse, *ogr.-C.*, (kiselak) *Valj.(Rad)*; — 2) der Sauerapfel, *Cig.*; — 3) der Traubenwickler, der Sauerwurm, *Jan.(H.)*; — 4) der Sauertopf (fig.), *Jan.(H.).*

kíselka, *f.* — kiselica 3), der Sauerampfer, *Kr.-Valj.(Rad).*
kíselkast, *adj.* = kiselnat, *Cig.*
kíselnat, *adj.* säuerlich.
kíselnica, *f.* = kisla voda, *Guts.*, *V.-Cig.*
kísen, sna, *adj.* Essig-: kîsna jeguljica, das Essigälchen, *Cig.*
kisîk, *m.* der Sauerstoff, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*; — rus.
kisîkov, *adj.* Sauerstoff-, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
kískast, *adj.* = kiselkast, *Navr.(Let.)*.
kislâd, *f.* etwas Saures, saure Speisen, *Bes.*, *C.*
kíslast, *adj.* säuerlich.
kislàt, áta, *adj.* säuerlich, *Mik.*, *C.*, *Vrtov.(Km. k.)*.
kîslec, sleca (selca), *m.* der Sauerstoff, *Vrtov.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
kîslečev, *adj.* Sauerstoff-, *Cig.(T.)*.
kîslež, *m.* der Sauertopf, *Cig.*
kíslica, *f.* = kiselica: 1) saures Getränk: saurer Wein, *Cig.*, *jvzhŠt.*; (voda) kislica, der Säuerling, *Cig.(T.)*; — 2) der Sauerampfer (rumex acetosa).
kislíka, *f.* 1) der Sauerapfel, *Notr.*; — 2) saures Getränk, *C.*
kislíkast, *adj.* = kiselkast, säuerlich, *Cig.*, *Mik.*, *Let.*
kislína, *f.* = kiselina: 1) etwas Saures: Sauerkraut, saure Rüben, *Z.*; — saure Milch, *C.*; — 2) die Säure, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; kremikova k., die Kieselsäure, mravska k., die Ameisensäure, žolčna k., die Gallensäure, *Erj.(Som.)*; žveplena k., die Schwefelsäure, solitarna k., die Salpetersäure, solna k., die Salzsäure, ocetna k., die Essigsäure, *Sen.(Fiz.)*; ogljikova k., die Kohlensäure, *Erj.(Min.)*; pruska k., die Blausäure, *Vrtov.*, *Cig.*, *Strp.*; — kíslina, *Met.*
kislóba, *f.* der saure Geschmack, die Säure.
kislǫ̂ča, *f.* = kisloba, *Mur.*
kisloròd, rǫ́da, *m.* = kislec, kisik, *Zv.*, *Let.*; — rus.
kíslost, *f.* der saure Geschmack; — die Sauertöpfigkeit, *Cig.*
kislóta, *f.* = kislost, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kislóten, tna, *adj.* etwas sauer: kislotno vino, anbrüchiger Wein, *Cig.*
kislovàt, áta, *adj.* = kiselat, *Mur.*, *Cig.(T.)*.
kislovína, *f.* = kislina 2).
kísniti, kîsnem, *vb. impf.* sauer sein, in das Saure ziehen, *Cig.*
kisomệrje, *n.* die Säuremessung, die Acidometrie, *Cig.(T.)*.
kísov, *adj.* = kisen, *Cig.*, *Jan.*
kísovanje, *n.* der Gährausbruch, *Dol.*; — (kisovanj, *m.*, *Mur.*, *Met.-Mik.*; kisovânj, *Valj.[Rad]*; kisovâj, kar teče iz soda, kadar vino vre, *Štrek.*; „nejasna beseda; v drugem delu tiči morda nem. Wein," *Štrek.[LjZv.]*).
kisovàr, vára, *m.* der Essigbrauer, *Cig.*, *Jan.*
kisovârnica, *f.* die Essigfabrik, *Cig.*, *Jan.*
kísovski, *adj.* Essig-, *Jan.(H.)*.
kîst, *m.* der Pinsel, *nk.*; — rus.
kîška, *f.* = šiška, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kîšta, *f.* = zaboj, die Kiste, der Verschlag, die Truhe; — iz nem.
kîštica, *f. dem.* kišta; das Kistchen.
kišúga, *f.* ime svinji, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kìt, kíta, *m.* der Walfisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; grenlandski k., der grönländische Walfisch (balaena mysticetus), *Erj.(Ž.)*; — kiti, die Fischsäugethiere, die Wale (cetacea), *Erj.(Ž.)*; — prim. hs. kit, stsl. kitъ iz gr. κῆτος.
1. **kíta**, *f.* 1) die Flechte, die Haarflechte, der Zopf; kite plesti, razpletati; die Strohflechte (z. B. bei Strohdächern); — k. prediva, ein zusammengedrehtes Büschel Flachs; — pogovor se plete na vse kite, *Jurč.*; — 2) die Sehne, die Flechte; kito si pretegniti; vsaka mišica ima dve kiti, začetno in končno, *Erj.(Som.)*; — 3) der Ast, *Habd.-Mik.*; zelena k., *ogr.-C.*; cvetna k., die Guirlande, *Jan.(H.)*; — der Blumenstrauß, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *Npes.-Vraz*; der Strauß (thyrsus, bot.), *Cig.(T.)*, *Tuš.(B.)*; — das Strahlenbüschel (math.), *Cig.(T.)*; — 4) ein langer Zug, der Flug, die Schar (o ptičih), *Cig.*, *Jan.*; k. jerebic, *Zora*; k. rac, *Svet.(Rok.)*.
2. **kita**, *f.* = kit, *Meg.*
kítast, *adj.* 1) zopfähnlich; kitast motvoz (okoli klobuka), *Jurč.*; kitasta baroka, die Zopfperrücke, *Cig.*; — 2) voll Zöpfe, *Mur.*; — voll Striemen: k. hrbet domov prinesti, *Jurč.*; — 3) büschelartig, *Cig.*; — 4) sehnicht, sehnig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kítav, *adj.* = kitast 4), *Jan.*
kíten, tna, *adj.* sehnig, *Cig.*
kítica, *f. dem.* kita; 1) das Zöpfchen; eine kleine Flechte; na kitice tkane vreče, Zwilchsäcke, *DZ.*; — 2) das Flechschen, die Sehne; — 3) der Blumenstrauß, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 4) die Strophe, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
kítiti, kîtim, *vb. impf.* 1) in einen Buschen binden, *C.*; — 2) schmücken, *Cig.(T.)*, *Šol.*, *C.*; (hs.).
kîtje, *n. coll.* = kite, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kîtnat, *adj.* sehnig, *Cig.*, *Jan.*
kitolòv, lǫ́va, *m.* der Walfischfang, *Cig.*, *Jan.*
kitolǫ̂vec, vca, *m.* der Walfischfänger, *Cig.*, *Jan.*
kitolǫ̂vnica, *f.* ladija k., der Walfischfahrer, *Cig.*, *Jan.*
kitolǫ̂vstvo, *n.* der Walfischfang, *Cig.*
kitoškŕga, *f.* kitoškrge, Meerzähne, Zahnröhren (zool.), *h. t.-Cig.(T.)*.
kítov, *adj.* Walfisch-, *Cig.*
kítovec, vca, *m. pl.* kitovci, Wale (cetacea), *Cig.(T.)*.
kitovína, *f.* das Walfischfett, *Cig.*, *Vrt.*
kívati, am, *vb. impf.* = kimati, *ogr.-Mik.*, *C.*; kivajo z glavami, *ogr.-Valj.(Rad)*; winken: z roko komu k., *ogr.-Valj.(Rad)*.
kı̂vi, ija, *m.* der Kiwi, *Cig.*; avstralski kivi, der Kiwi oder Schnepfenstrauß (apteryx australis), *Erj.(Ž.)*.
kjẹ́, *adv.* I. *interr.* wo? kje si bil? ne vem, kje tiči otrok; — II. *indef.* kjẹ̀, irgendwo; išči si kje drugje službe; — irgend: kje kdo, kje kaj, kje kedaj, kje kam itd., (tudi: kjekdo, kjekaj, itd. pisano), *Dict.*, *Trub.*, *Dalm.*;

Kast., i. dr.; kje s kom rajtinge imeti, *Kast.*; bo že šel kje kod, *Levst.(M.)*; kje kod, hie und da, *Cig., Nov.*; — etwa: kam kje le? wohin denn etwa? *KrGora.*

kjệr, *adv. rel.* wo; Kjer te najdem, tam te bom, *Npes.*; kjer koli, wo immer; kjer (si) bodi, wo immer es sei.

klabûštra, *f. Jan.*, pogl. klobuštra.

1. **kláč,** *m.* der Glockenklöpfel, der Glockenhammer, *Jan., M., C.*

2. **kláč,** *m.* = klatež, der Vagabund, *C., DZ., Kras-Erj.(Torb.)*; (klać) *Štrek.*

klâd, *m.* = nadstropje, das Stockwerk, *C.*; — prim. klada 5).

kláda, *f.* 1) der Holzblock, der Klotz; klade z zagvozdo razbijati; — kos debla, ki se ima v deske razrezati, *Notr.*; len kakor klada, *Z.*; spati kakor klada; — 2) der Unterlagbalken, der Block einer Stampfe, Presse u. dgl., *V.-Cig., C., Dol., Št.*; kovaška klada, der Amboßstock, *DZ.*; — der Balken mit dem Zapfenlager der Mühlradwelle, *Cig.*; — 3) der Block als Fußfessel, der Stock, *Dalm.(Reg.), Dict.*; hlapca posadi v klado, *Dalm.*; jetnike iz klade odpeljati, *Trub.*; noge komu v klado stisniti, *ogr.-Valj.(Rad)*; v klado koga dejati, *Cig.*; — *pren.* živino, katero najde poljak (poljski čuvaj) v škodi, žene v klado, iz katere jo mora gospodar potem rešiti, plativši po njej narejeno škodo, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.)*; — 4) die Lage, die Schichte, *Mur., C.*; — 5) das Stockwerk: omahniti s tretje klade, *C.*

kladára, *f.* das Blockhaus, *h. t.-Cig.(T.), Rut.(Zg. Tolm.).*

kládast, *adj.* blockartig.

klâdati, am, *vb. impf.* = pokladati, legen, *Mur.*

kláden, dna, *adj.* Block-: klâdno karanje = kladna kazen, *Danj.(Posv.p.)*; — prim. klada 3).

kladẹ́nec, nca, *m.* der Brunnen, *DZ.*; — hs.

kládenje, *n.* das Vorlegen des Futters, die Fütterung des Viehes, *Cig., Valj.(Rad).*

kládevce, *f. pl.* die Fußklemme für Pferde, *Dol.*

klādez, *m.* der Brunnen, *Mur., Cig., Jan., DZ., Levst.(Nauk)*; — prim. stsl. kladęzь.

klādeznica, *f.* das Brunnenwasser, *Cig.*

kládica, *f. dem.* klada; das Klötzchen.

kladína, *f.* 1) der Block, *Habd.-Mik.*; — 2) der Unterlegbaum der Weinpresse, *Hal.-C.*

kládivar, rja, *m.* der Hammerschmied, *C.*

kládivce, *n. dem.* kladivo; 1) kleiner Hammer; — 2) der Gehörhammer, *Cig.*; — 3) die Hammermuschel (malleus vulgaris), *Erj.(Ž.).*

kládivišče, *n.* der Hammerstiel, *Mur., Cig., C., Met.*

kládivnica, *f.* 1) die Hammeraxt, *Cig.*; — 2) das Hammerwerk, *DZ.*; — 3) der Hammerhai oder Hammerfisch (zygaena malleus), *Cig., Jan., Erj.(Ž.).*

kládivọ, *n.* der Hammer; veliko k., die Vorschlage, *Cig.*; zobato k., der Zahnhammer, *Cig.*; — das Hammerwerk, *Cig.*; — *pl.* kladiva, *C., Z.*

klâdje, *n. coll.* Blöcke, Lagerholz, *Cig., Jan., Nov.*; die Grundbalken, *C.*

kládnica, *f.* 1) große Holzaxt, *V.-Cig., C., Hip.(Orb.), Dol.*; goli razkoljejo s kladnico na polena, *Ravn.(Abc.)*; — 2) eine Art Weinpresse, *C.*; — 3) das Futterschaff, *C.*

kládnik, *m.* der Ort, wo das Vieh gefüttert wird, *M.*

kladovína, *f.* = kladje, *Jan.*

kladovȋt, *adj.* massig, *Cig.(T.).*

klâdovje, *n.* = kladje, *Nov.*

klâdva, *f.* die Unterlage, *C.*

kládvišče, *n.*, pogl. kladivišče.

kládvọ, *n.*, pogl. kladivo.

kláfa, *f.* = burka, kvanta, *C.*

klafáč, *m.* der Ungehöriges schwätzt, unflätige Reden führt, der Zottenreißer.

klafálọ, *n.* = klafač, *Cig.*

klafânje, *n.* unflätige Reden, *Cig.*

kláfar, rja, *m.* = klafač; der Schwätzer: ne kregaj se s klafarjem, *Dalm.*; — prim. nem. der Kläffer.

klafáriti, ârim, *vb. impf.* = klafati, *Jan.*

kláfarski, *adj.* possenreißerisch, *M.*; unflätig: klafarske besede, klafarske pesmi, Zotenlieder.

kláfast, *adj.* geschwätzig, *Boh.*; unflätig im Reden, *C.*

klafáti, âm, *vb. impf.* unflätige Reden führen, Zoten reißen; — prim. bav. klaffen = unehrbare Reden führen, *Levst.(Rok.).*

klafâvec, vca, *m.* = klafač, *C., Trst.(Let.).*

klafệta, *f.* schlechter Hut, der Schlapphut, *Cig., C., Št.*; der Hut (zaničlj.); vzemi svojo klafeto in pojdi! *jvzhŠt.*; tudi: klofeta.

kláfniti, klâfnem, *vb. pf.* ein unflätiges Wort aussprechen, *C.*

klâfra, *f.* geschwätziges Weib, *C.*

klafráti, âm, *vb. impf.* = klafati, *C.*

klafrníca, *f.* = klobuk (zaničlj.), *Z., Dol.*

klâftra, *f.* iz nem. Klafter; pogl. seženj.

klafudráti, âm, *vb. impf.* = mahudrati, *C.*; — herumlumpen, *C.*

klafudráč, *m.* der herumlumpt, der Müssiggänger, *C.*

klafudrộn, *m.* = klafudrač, *C.*

klafûra, *f.* klafast človek, *Kr.-Valj.(Rad).*

klafúta, *f.* 1) schlechter Hut, *Cirk.-Baud.*; — 2) die Schlampe, *C.*; — prim. klofuta.

klafutáč, *m.* der Lump, *C.*

klafutáti, âm, *vb. impf.* 1) schlapp, wackelnd, schleifend einhergehen, *C.*; — 2) herumlumpen, *Z.*

klagováti, ûjem, *vb. impf.* jammern, *Mur., C.*; — iz nem.

klagovániti, ânim, *vb. impf.* übermäßig jammern, klagen, *BlKr.*; — iz nem.

klâja, *f.* das Viehfutter.

klâjarica, *f.* rjuha, v kateri nosijo klajo živini, *Bolc, Plužna-Erj.(Torb.).*

klâjen, jna, *adj.* Futter-; klajni koš, der Futterkorb, *Cig.*

klâjišče, *n.* die Futterstätte, *V.-Cig.*

klâjnik, *m.* das Futterfeld, *C.*

kláłen, łna, *adj.* zum Schlachten gehörig, Schlacht, *Mur., Cig., Jan.*; klâłni kraj, der Schlachtort, *DZ.*; klałni vol, der Schlachtochs, *Jan.*; kłalni dar, das Schlachtopfer, *C.*; — schlachtbar, (klaven), *Cig., Jan.*

klâłnica, *f.* 1) das Schlachthaus, die Schlachtbank, *Cig., Jan., C., DZ., nk.*; — 2) die Spalthacke, *Cig.*; neka sekira, s katero se drva koljo, *Plužna pri Bolcu, Dol.-Erj.(Torb.), Gor.*

klâm, *m.* der Schlaf, *C.*; der Todesschlaf: šel je pod klam, *Savinska dol.-C.*

klâma, *f.* 1) verworrener Traum, *Cig.*; vso noč sem bil v klamah, *Z.*; — 2) der Tölpel (psovka), *Jarn., Mur., Cig., Jan., M., C., Ravn.*; ta je bil pač — klama, da ne rečem norec, *Rog.-Valj.(Rad)*; — človek, ki nerodno hodi ali se nerodno vede, *Erj.(Torb.), Polj.*; = pijanec, *C.*

klâmast, *adj.* tölpelhaft, *Cig., Jan., C.*; delala se je preprosta in klamasta, *Jsvkr.*

klamáti, âm, *vb. impf.* 1) wie betäubt einhergehen, taumeln, *C., Kor.*; nerodno hoditi, *Lašče-Erj.(Torb.), Polj.*; — 2) k. se = mešati se: tebi se klama = tebi se meša, ti si bedak, *Gor.*

klamatẹ́riti, ẹ̑rim, *vb. impf.*, pogl. klamoteriti.

klamatíriti se, îrim se, *vb. impf.* hoditi kakor pijan človek, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; pogl. klamoteriti.

klâmfa, *f.* die Klammer; — prim. bav. klampfen, *Levst.(Rok.)*.

klâmfar, rja, *m., Jan.*; prim. nem. (dial.) klampfrer; pogl. klepar.

klámiti, im, *vb. impf.* 1) kakor klama se vesti: sich dumm, ungeschickt geberden, *Z., C.*; — 2) k. se, sich albern betragen, *Cig.*; — sich recken, *Gor.*; — taumelnd gehen, *C.*; pijanec gre in klami, *Z.*; — albern reden, *Z.*; phantasieren, *C.*; — 3) k. kaj iz koga, jemandem etwas abnarren, *Cig.*

klamodráti, âm, *vb. impf.* = klamoteriti, *C.*

klamóta, *f.* der Tölpel, *Jan.*

klamotáriti, ârim, *vb. impf.*, *vzhŠt.-Trst.(Let.)*; pogl. klamoteriti.

klamotáti, âm, *vb. impf.* = klamoteriti, quackeln, *Jan.*

klamotẹ́ra, *f.* ženska, ki rada klamoteri, to je, pohaja, *C.*

klamotẹ̑rež, *m.* kdor rad klamoteri, to je, pohaja, pijančuje, *C.*

klamotẹ́rih, *m.* = klamoterež, *C.*

klamotẹ́riti, ẹ̑rim, *vb. impf.* 1) taumelnd, wackelnd einhergehen (wie ein Trunkener oder Halbschlafender), *Dict., Cig., C.*; tako se grozno spotika, klamoteri (klamat-) ino pada, *Krelj*; — 2) herumschwärmen, herumstreichen, *C., vzhŠt.*; — 3) sich albern benehmen, *Dict., Cig.*; sich ungebürlich geberden, *C.*

klamoterúh, *m.* = klamoterih, *C.*

klamotọ́riti, ọ̑rim, *vb. impf.* = klamoteriti, *C.*

klamoštọ́riti, ọ̑rim, *vb. impf.* = klamoteriti, *C.*; (tudi: klamošturiti, *Št.*).

1. **klâmpa**, *f.* = klamfa, *Cig.*

2. **klâmpa**, *f.* 1) ein ungeschickt einhergehender Mensch, *Štrek., Kras*; ime ovci, ki nerodno hodi, *Erj.(Torb.)*; — 2) schlapper Hut, *Štrek.*

klâmpar, rja, *m.* = klamfar, *Cig.*; pogl. klepar.

klâmpast, *adj.* 1) = neroden: k. človek, *Notr.*; — 2) schlapp: k. klobuk, *C.*

klampáti, âm, *vb. impf.* taumelnd einhergehen, *Notr.*; — nachlässig einhergehen, schlendern, *C., Dol.*; kam pa klampaš? *Z.*

klamúza, *f.* = klafeta, *Cig., Gor.*

klančàn, ána, *m.* der Anwohner an einem Bergwege, *M.*; der Hügelbewohner, *Cig.*

klánčast, *adj.* abschüssig, abhängig, *Jan.*

klánček, čka, *m. dem.* klanec; kleine Anhöhe; — die Rampe, *Levst.(Pril.)*.

klánčen, *adj.* zum Abhang gehörig, *M.*; — abschüssig, *C.*

1. **klánčič**, *m. dem.*, klanec.

2. **klančič**, *m., Jan., Poh.*; pogl. klonč.

klančína, *f.* die abschüssige Bodenlage, *Cig., C.*; — die Rampe, *Cig.*

klánec, nca, *m.* 1) der Hohlweg, *Mik.*; — die bergauf führende Straße; hud klanec; klanci = visoki poti med gorami, *Dalm.*; Gebirgswege, *Dict.*; po klancih se voziti, *jvzhŠt.*; — klanec ali strmec, Steigung oder Gefälle, *Levst.(Cest.)*; — 2) die Dorfgasse, *Kras-Erj.(Torb.)*; — 3) das Rinnsal eines Baches, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.

klânfa, *f.* = klamfa, *Mur., Cig.*

klânfar, rja, *m.* = klamfar, *Mur.*; pogl. klepar.

1. **klaníca**, *f., Cig., Jan., Notr.*; pogl. klonica.

2. **klaníca**, *f.* 1) das Holzscheit, *Štrek.*; — 2) = kalanka, die vom Kerne gehende Pfirsich, *Kras-Erj.(Torb.)*.

klanjálọ, *n.* der Kratzfüßler, *Cig.*; der Complimentenmacher, *Z.*

klânjati se, am se, *vb. impf.* Verbeugungen machen, *Mur., Cig.*; k. se komu, sich vor jemandem verbeugen, ihn dadurch ehren, *Cig., C., nk.*; — hs.

klânje, *n.* 1) das Schlachten; die Metzelei, *Cig., Jan.*; (vname) se strašen boj, ne boj, mesarsko klanje, *Preš.*; — 2) das Hadern, das Gehader, *Cig.*; — 3) die Kolik, das Bauchgrimmen, *Cig., Jan., C., Strp.*; na naglem jo klanje popade, *Jsvkr.*; — 4) das Spalten, *Cig.*

klánjec, njca, *m.* = klanec, *Habd.-Mik.*

klánọ, *n.* nam. knalo, in to nam. tnalo, *Notr.*

klapáča, *f.* eine Sau mit herabhängenden Ohren, *kajk.-Valj.(Rad)*.

klápast, *adj.* schlaff herabhängend, *Cig.*; klapasta ušesa, *Cig., BlKr., M.*; — klapasta svinja = klapouha svinja, *Vrt.*; — kaj se tako klapasto držiš? warum lässest du also den Kopf hängen? *BlKr.-M.*

1. **klápati**, pam, pljem, *vb. impf.* 1) schlaff herabhängen: ušesa mu klapajo, *BlKr.*; glava mu klaplje, *Z.*; zelena mu kapa do ušes klapa, *Vrt.*; — 2) die Ohren oder den Kopf hängen lassen, *C.*; — mit dem Kopfe nickend einhergehen, *Mik.(Et.)*; tudi: klapáti, âm: stisne rep

med noge in klapa klavrno domov, *Str.*; (starikavi kapucini) so klapali v molilnico, *DSv.*

2. **klapáti**, âm, *vb. impf.* = klafati, *C.*, *Z.*

klápavica, *f.* užitna k., die essbare Miesmuschel (mytilus edulis), *Erj.(Z.)*.

klapẹ́ti, ím, *vb. impf.* = 1. klapati: ušesa mu klapijo, *Mik.(Et.)*; — vreča klapi, der Sack hängt über, *Z.*

klapîn, *m.* = klapouh, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

klâpka, *f.* die Klappe, *Vrt.*; die Taschenklappe, die Lasche, *Jan.*, *DZ.*

klapoùh, úha, *m.* der Schlappohrige, *M.*; — der Duckmäuser, *Mur.*, *C.*, *Valj.(Rad)*.

klapoùh, úha, *adj.* 1) mit schlaff herabhängenden Ohren, schlappohrig, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) mit gesenktem Haupte, *SlN.-C.*; — 3) der sich taub stellt, *Mik.*; — heimtückisch, *C.*

klapoúhast, *adj.* tückisch, *Z.*

klapouhàt, áta, *adj.* = klapouh 1), *Dict.*

klapoúhinja, *f.* klapouha ženska, *Cig.*

klapoûšec, šca, *m.* ein Thier mit einem Schlotterohr, *Cig.*; — človek, kateremu uha klapajo (psovka), *Dict.*, *C.*, *M.*, *BlKr.*

klapoúšen, šna, *adj.* schlappohrig, *Jan.*; — mit gesenktem Haupte, niedergeschlagen (z. B. vor Scham): klapoušno hodi, *vzhŠt.-C.*

klapoûška, *f.* 1) die Schlappohrige, *M.*; — 2) die Ohrfeige, *C.*

klapoûškati, am, *vb. impf.* Ohrfeigen versetzen: k. koga, *Mur.*, *C.*

klapoûšnica, *f.* 1) die Schlappohrige, *Cig.*; — 2) die Ohrfeige, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

klapoûšnik, *m.* der Schlappohrige, *Cig.*

klapoúšniti, ûšnem, *vb. pf.* eine Ohrfeige versetzen, *Cig.*

klapoúzniti, ûznem, *vb. pf.* eine Ohrfeige versetzen: k. koga, *Mur.*

klâpša, *f.* = klapača, *kajk.-Valj.(Rad)*.

klarinēt, *m.* glasbeno orodje, die Clarinette.

klarinētar, rja, *m.* der Clarinettist, *Zora*.

klâriš, *m.* die Koralle, *ogr.-C.*; — iz madž.

klâruš, *m.* die Perlenschnur, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. klariš.

klâs, klâsa, klasû, *m.* die Aehre; pšenični, rženi k.; — koruzni k., der Maiskolben, *BlKr.*, *jvzhŠt.*

klâsast, *adj.* ährenartig, *Cig.*, *Jan.*

klasàt, áta, *adj.* ährig, ährenreich, vollährig, *Cig.*; klasata praprot, der Aehrenfarn, *Cig.*

klasáti, âm, *vb. impf.* Aehren ansetzen, *Nov.*

klâsček, čka, *m. dem.* klasek.

klâsek, ska, *m. dem.* klas, das Aehrchen.

klâsen, sna, *m.* der Monat Juni, *C.*

klásen, sna, *adj.* 1) Aehren-; 2) = klasat, *Cig.*

klasicizem, zma, *m.* vnetost za klasična dela, der Classicismus, *Cig.(T.)*.

klasič, iča, *m.* = klasek, *Cig.*, *Jan.*

klasičen, čna, *adj.* izboren, zgleden, classisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — pogl. klasiški.

klāsičnost, *f.* zglednost, die Classicität, *Cig.(T.)*, *nk.*

klāsik, *m.* zgleden pisatelj (posebno starih Grkov in Rimljanov), der Classiker, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

klasînec, nca, *m.* der Aehrenkolben, *C.*; — der entfernte Maiskolben, *C.*

klasînje, *n.* = klasje, *C.*

klāsiški, *adj.* classisch, *Jan.*; klasiška metrika, *Cv.*

klasíti se, ím se, *vb. impf.* in Aehren schießen, sich ähren, *Cig.*, *Jan.*, *Slom.*-*C.*, *vzhŠt.-Kres*, *Dol.*

klasjè, *n. coll.* die Aehren: v k. iti, Aehren ansetzen, sich ähren, *Cig.*, *Jan.*; — die Aehrenlese, die Chrestomathie, *Cig.(T.)*; — klâsje, *Št.*

klasnàt, áta, *adj.* ährig, ährenreich, *Cig.*

klasníca, *f.* 1) bilka, ki ima klas, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — 2) das wollige Honiggras (holcus lanatus), *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*.

klasnjáča, *f.* die Aehrenkoralle (madrepora), *Erj.(Z.)*.

klasorọ́den, dna, *adj.* ährenhervorbringend, *Cig.*, *Jan.*

klasováti, ûjem, *vb. impf.* = klasiti se, in Aehren schießen, *Jan.*, *C.*; tudi: k. se, *Gor.*; bilo je ravno spomladi, ko se je začelo žito klasovati, *Pjk.(Črt.)*.

klasọ́ven, vna, *adj.* = klasen, *Jan.*

klasovẹ́ti, ím, *vb. impf.* = klasiti se, *Ravn.*

klasovît, *adj.* ährenreich, *Cig.*, *Jan.*

klasovíten, tna, *adj.* = klasovit, *Jan.*

klasộvje, *n.* = klasje, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; k. pobirati, *Jsvkr.*; klasovjè, *kajk.-Valj.(Rad)*.

klasovnàt, áta, *adj.* = klasnat, *Jan.*

klâst, î, *f.* das Viehfutter, *Jan.*, *C.*

klásti, kládem, *vb. impf.* legen, *Mur.*, *Krelj-M.*, *Trub.*; testo v peč k., *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; k. si grahovico pod vzglavje, *Npreg.-Erj.(Torb.)*; živini k., dem Vieh Futter vorlegen, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Izb. sp.)*, *Vrt.*, *Gor.*; Klast voličem hlapci šli, *Npes.-K.*; čebelam k., *Por.*; — v strah k., in Furcht versetzen, *Ben.-Kl.*

klâtnik, *m.* = oklo, kel, der Hauzahn des Schweines, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

klasûnec, nca, *m.* = klasinec, der Maiskolben, *BlKr.*

klaš, *m.* der Andorn (marrubium), *Tuš.(Št. l. č.)*, *Medv.(Rok.)*.

klat, *m.* = blato, *Guts.*; — prim. srvn. quât, Koth, *C.*

kláta, *f.* les, ki se svinjam pod vrat obeša, da ne morejo bežati, *kajk.-Valj.(Rad)*.

klatáriti se, ârim se, *vb. impf.* herumschwärmen, sich herumtreiben.

klatárjenje, *n.* das Vagabundieren, *Valj.(Rad)*.

klatárski, *adj.* sich herumtreibend: k. pes, herrenloser Hund, *BlKr.*

klâteški, *adj.* Vagabunden-: klateško življenje, *SlN.*, *Let.*

klâtež, *m.* der Landstreicher, der Vagabund; poulični k., der Gassenbube, *Cig.*

klateževáti, ûjem, *vb. impf.* vagabundieren, *Jan.(H.)*.

klâtežnica, *f.* die Vagabundin, *C.*

kláti, kọ́ljem, *vb. impf.* 1) stechen: kolje me po trebuhu, po črevih, ich habe Bauchgrimmen, *Cig.*, *Jan.*; — peinigen, quälen: skrbi

me koljejo, *Cig.*; vest me kolje, *Jan.*; — 2) beißen: k. se, sich beißen: psi se koljejo; kämpfen, sich schlagen: na Turškem se koljejo; — hadern, *Cig.*; — 3) schlachten; svinje k.; danes koljemo, heute wird bei uns geschlachtet; — 4) spalten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; drva k., *Cig.*, *Dol.-Levst.(Rok.)*; orehe k., Nüsse knacken, *Cig.*; k. se, sich spalten, sich schiefern, *Cig.*; — 5) schlagen, *vzhŠt.*; toča je začela klati, *Kres.*; ura je polnoči klala, *Mariborska ok.*

klátiti, im, *vb. impf.* herabschlagen; sadje, želod z drevja k., zvezde klati, er ist himmelhoch, *Cig.*; z rokami k., mit den Händen herumschlagen, *jvzhŠt.*; — 2) k. se, sich herumtreiben, vagabundieren.

klativîtez, *m.* irrender Ritter, der Abenteurer, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

klatje, *n.* = blato, *Guts.(Res.)-Mik.*; — prim. klat.

kláto̤, *n.* = klata, *kajk.-Valj.(Rad).*

klâvec, vca, *m.* 1) der Schlächter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) ein Werkzeug der Korbflechter, *Mik.*

kláven, vna, *adj.* schlachtbar, *Cig.*, *Jan.*; pogl. klalen.

klavîr, *m.* glasbeno orodje, das Clavier.

klavîrar, rja, *m.* der Claviermacher, *Cig.*

klavîrnik, *m.* der Clavierspieler, *Cig.*

klavîrski, *adj.* Clavier-, *Cig.*

klâvka, *f.* die Schlächterin, *Cig.*, *Jan.*

klávrn, *adj.* missmuthig, niedergeschlagen, trübsinnig.

klávrnež, *m.* klavrn človek, *SlN.*

klávrnik, *m.* klavrn človek, *Jan.*

klávrnost, *f.* die Niedergeschlagenheit, der Trübsinn.

klâvsati, am, *vb. impf.* = kavsati, *M.*, *Z.*

klâvski, *adj.* Schlächter-, *Cig.*, *Jan.*

klávsniti, klâvsnem, *vb. pf.* = kavsniti, *Jan.*, *C.*, *M.*

klâvščina, *f.* 1) der Schlächterlohn, *Cig.*; — 2) das Schlachtopfer, *Mur.*, *Jan.*, *Ravn.*

klâvzula, *f.* omejujoč pristavek, die Clausel, *Cig.(T.).*

klâvža, *f.* die Klause, *Cig.*, *Jan.*; — iz nem.; pogl. zatvornica.

klavzáti, âm, *vb. impf.* = krevsati, einhertrotten: nemarno klavzajoč konj, *Jurč.*

klâvžar, rja, *m.* = lešnikar, der Tannenhäher, der Nusshäher (caryocatactes nucifraga), *C.*, *Frey.(F.)*, *Gor.*

klecálo̤, *n.* der Betstuhl, *Habd.*, *C.*

klẹ́canje, *n.* das Wanken, das Wackeln (beim Gehen).

klẹ́cati, cam, čem, *vb. impf.* 1) mit den Füßen knicken, in die Knie sinken, *Cig.*, *C.*, *Dol.-Mik.*; konj kleca, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; konji klecajo pod težkim bremenom, *Vrt.*; — hinken, *C.*; knicken: kolena, noge mi klecajo, *M.*, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — wackeln: stol kleca, *Notr.*; miza kleče, *C.*; — zuschnappen (vom Schnappmesser): nož kleca, *Z.*; — 2) wackeln machen, schütteln, *Sol.*, *C.*; stol k., *BlKr.*; — k. iz koga kaj, jemandem etwas zu entreißen suchen, *C.*; — k. se, wackeln: zob se mi kleca, *BlKr.*, (kleče) *Soška dol.-Erj.(Torb.).*

klẹ́cav, *adj.* beim Gehen knickend, knickbeinig, *Cig.*; klecava noga, der Knickfuß, *Cig.*

klẹ́cavec, vca, *m.* klecav človek, *Krelj-M.*

klẹ́cniti, klệcnem, *vb. pf.* im Gehen in die Knie sinken, eine knickende, hinkende Bewegung machen, *C.*; — wanken: voz je klecnil, *Z.*

klê̤č, *m.* 1) die Klippe, *Cig.(T.)*, *C.*; — 2) die Sandbank, die seichte Stelle, (an der z. B. ein Floß stecken bleiben kann): klečev se ogibati, v kleče zaiti, *C.*, *Savinska dol.*; — kleči, prodnata mesta po njivah: po klečeh, *Savinska dol.-C.*

klê̤č, î, *f.* = kleč *m.*, *Jan.*, *Rut.(Žg. Tolm.).*

klẹ́ča, *f.* = kleč *m.*, *Cig.*, *M.*, *Z.*

klečâlnica, *f.* = klečalo, *Cig.*, *Jan.*

klečâlnik, *m.* = klečalo, *Cig.*

klečálo̤, *n.* der Betstuhl, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; der Betschemel, *vzhŠt.*

klečánja, *f.* schlechter, kleiner Keller, *SlGosp.-C.*; — prim. klet.

klečânje, *n.* das Knien; tudi: klẹ́čanje, *Št.*

klẹ́čati, ím, *vb. impf.* knien; kleče prositi, auf den Knien, fußfällig bitten, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

kléče, éta, *n.* die Klippenbank, *Burg.*; die Sandbank, *Kr.(za Savo)*, *Savinska dol.*; kléče *g.* kléča, *Ravn.-Valj.(Rad).*

klečẹ́čki, *adv.* kniend, *Prip.-Mik.*, *jvzhŠt.*, *BlKr.*

klečeplàz, pláza, *m.* der Kriecher, *C.*; — der Frömmler, *SlN.*

klečeplâstvo̤, *n.* das Kriecherthum, *C.*; — die Frömmlerei, *SlN.*

kléčet, éta, *m.* 1) = kleče, *Svet.(Rok.)*; — 2) schotterige Stelle im Acker, *Gor.*

klečê̤t, *f.* = kleče, die Klippenbank, *Jan.*, *ZgD.*; barko so povezali v strahu, da bi na klečet ne prišli, *Jan.(Sv. p.)*; Sava nasiplje peska in proda v široke klečeti, *Erj.(Izb. sp.).*

klečê̤tast, *adj.* schotterig, *Svet.(Rok.)*; — prim. klečet *m.* 2).

klečevît, *adj.* klippenreich, *Cig.(T.)*, *Jes.*

klečê̤vje, *n.* die Klippenbank, *Cig.(T.)*, *Jes.*

klečína, *f.* das Kämmerlein, *Mur.*; — prim. klečanja, klet.

klečníca, *f.* = klečalo, *Cig.*

klečník, *m.* = klečalo, der Betstuhl, *V.-Cig.*

1. **klečnják,** *m.* der Kniepolster, *Cig.*

2. **klẹčnják,** *m.* der Vorkeller, *C.*

klečûra, *f.* = klečanja, *Jan.*

klefetáti, etâm, ệčem, *vb. impf.* *C.*, pogl. klepetati.

klèh, kléha, *m.* der Hauzahn des Schweines, *kajk.-Valj.(Rad).*

klê̤j, klê̤ja, klẹjâ, *m.* 1) das Erdharz, *Mur.*, *Jan.*, *DZ.*, *Mik.(Et.)*; — 2) der Leim, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; kostni k., der Knochenleim, *Erj.(Som.)*; ribji k., die Hausenblase, *Cig.*, *C.* (po rus.); — 3) die Pechnelke (lychnis viscaria), *C.*; (kleg, *Tuš.[R.]*, *Jan.*); — 4) neka riba: der große Haberfisch, *Jarn.*

kléja, *f.* neka riba v Krki, *Kostanjevica-Erj. (Torb.).*

klejár, rja, *m.* der Leimsieder, *Cig., Jan.*

klejárnica, *f.* die Leimsiederei, *Jan.*

klę̂jast, *adj.* leimicht, klebrig, *Cig., Jan., C.*

klejàt, áta, *adj.* leimig, *Cig., Jan.*

kléjati, am, *vb. impf.* = klejiti, *Mur., Cig., Jan.*

klę̂jec, jca, *m.* der kittet, leimt, der Kitter, *Cig.*

kléjev, *adj.* Leim-, *Cig.*; kl. slaj, das Leimsüß, *Cig.(T.).*

klejevína, *f.* der Leimstoff, *Cig.(T.), C.*

klejȋlnik, *m.* der Leimpinsel, *Cig.*

klejíti, ím, *vb. impf.* leimen, pappen, kitten, *Cig., Jan.*; klejen papir, geleimtes Papier, *DZ.*; — gummieren, *Cig. (T.).*

klę̂jnat, *adj.* leimig, *Nov.*

1. **klę̀k**, *m.* 1) die Kniewippe, *Telov.*; — 2) ein gekrümmter Sprößling, *Z.*; — 3) = kljuka, die Klinke, *Jan.*

2. **klèk**, kléka, *m.* v kletvicah (kakor: šent, vrag itd.): menda ne bo gozdarja več klek prinesel, bil je že klek, lejte kleka! i. dr., *Jurč.*; ti klek babji! *BlKr.*

3. **klek**, *m.* = drevo življenja (thuja), *Tuš.(B.).*

klę́ka, *f.* 1) ein elendes Pferd, die Schindmähre, *Cig., Jan., Soška dol. - Erj. (Torb.), Polj.*; sedlo tako lepo stoji na koščenem hrbtišču njegove kleke, *Jurč.*; — 2) eine magere Kuh, *C.*; — 3) grčasta krivina na drevesu, *Notr.*

klę́kanje, *n.* eine Art der Näherei, welche allerlei kleine Löcher in der Naht läßt, der Hexenstich, *V.-Cig.*

klekarȋja, *f.* = klekanje, *Cig.*

klę́kast, *adj.* 1) verkrümmt: klekasto drevo, *Notr.*; prim. kleka 3); — 2) hinkend, *Z.*

1. **klę́kati**, am, *vb. impf.* in die Knie sinken, beim Gehen knicken, wanken, *Z., ogr.-Mik.*; k. v napadu, Kniewippen im Ausfall machen, *Telov.*

2. **klę́kati**, am, *vb. impf.* eine gewisse Art zu nähen, prim. klekanje; — = klekljati, *Z.*; uči šivati, klekati, *Dict.*

klekec, kca, *m.* der Braunspat, *Cig.*

kleketáti, etâm, ę́čem, *vb. impf.* klappern, *Z.*; — krächzen, *Jan.(H.).*

klę́kljati, am, *vb. impf.* Spitzen klöppeln, *Cig.*; — prim. nem. glöckeln = klöppeln.

klę́kniti, nem, *vb. pf.* eine knickende, wankende Bewegung machen, *ogr.-Mik., Z.*; — = poklekniti, *Mur., Cig., Jan., ogr.*

klekotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* = kleketati, *Jan.(H.).*

klekováti se, ûjem se, *vb. impf.* Kniebeugungen machen, *ogr.-C.*

klempáti, âm, *vb. impf. Cig., Jan., C.*; pogl. klampati.

1. **klèn**, kléna, *m.* der Feldahorn (acer campestre), *Cig., Jan., C., Tuš.(R.).*

2. **klę̀n**, kléna, *m.* der Weißfisch (leuciscus), *Frey.(F.)*; der Döbel (leuciscus dobula), *Cig., Erj. (Z.)*; zeleni k., der Aland, (Gose) (leuciscus jeses), *Cig., Frey.(F.)*; tudi klén.

klę̀n, *adj.* = jeklen, gediegen, kernig: kleno žito, *Poh.-C.*

1. **klencáti**, âm, *vb. impf.* = klecati, *Z., Trst.(Let.)*; zob se klenca, wackelt, *GBrda.*

2. **klę̂ncati**, am, *vb. impf.* mit dem Hinterhuf an den Vorderhuf schlagen (vom Pferde), *Z.*

klę̂nckati, am, *vb. impf.* = klenkati, *Mur.*

klę́nčiti, klę̂nčim, *vb. pf.* = klenkniti, *C.*

klę̂nec, nca, *m.* neka riba, = 2. klen, *C.*; („kljanc", *Jarn.).*

klengetáti, etâm, ę́čem, *vb. impf.* klingeln, schellen, *C., Z.*; — iz nem.

klę́nk, *m.* der Glockenstreich, der Klimperlaut, *Mur.*; v klenk zvoniti = potrkavati, *Zora.*

klę̂nka, *f.* neko jabolko, *Šebrelje(Goriš.)-Erj. (Torb.).*

klę̂nkanje, *n.* das Anschlagen der Glocke.

klę̂nkati, am, *vb. impf.* an die eine Seite der Glocke anschlagen: infolge solchen Anschlagens klingen; umrl je, že mu klenka; žalostno klenka zvon; — prim. bav. klenken, klengen, *Levst.(Rok.).*

klę̂nkavec, vca, *m.* die Zügenglocke, *Jan.(H.).*

klę̂nkniti, klę̂nknem, *vb. pf.* einen Glockenlaut anschlagen, oder einen solchen von sich geben.

klenkòt, óta, *m.* = klenkanje, *Jan.(H.).*

klénov, *adj.* vom Feldahorn; klenov les je za drenovim najtrši les, *Polj.*

1. **klénovec**, vca, *m.* der Feldahornbaum, *Mur.*

2. **klenovec**, vca, *m.* die grüne Nußschale: oreh ima zelen klenovec, *C., Pohl.(Km.)*; — prim. 2. glinja.

klénovina, *f.* das Feldahornholz.

klę̂nta, *f.* schlechter Fußgeher, *Cig., M.*

klentálọ, *n.* = klenta, *Cig., M.*

klę̂ntati, am, *vb. impf.* schwerfällig, schlecht auftreten, *M.*

klèp, klépa, *m.* 1) = klepanje: če je moka po klepu, je kruh rad sipast, *Polj.*; — 2) kar pri klepanju kose odpada, *Bolc, Lašče-Erj.(Torb.)*; — der Staub, der bei der Schärfung der Mühlsteine abfällt, *C.*; — 3) das Dengelzeug, *Valj.(Rad)*; tudi *pl.* klepi, klepovi, *Jarn., Jan., C.*; — 4) der Kettenring, *Pohl., Jarn., Mur., Cig., Jan., Mik.*; to je tisti kolobar, tista veriga, v kateri se vsi klepi ali členi drže, *Vrtov.(Km. k.).*

klepáč, *m.* 1) der Dengler; — 2) der Dengelhammer, *Mur., Cig., Jan., C.*; — der Mühlhammer (um Mühlsteine damit zu schärfen), *C., jvzhŠt.*; — 3) = klepalo 1), *Danj.(Posv. p.).*

klepáča, *f.* die Kuhglocke, *Cig.*

klepâj, *m.* = klepalo 4), *Jan.*

klepáłen, łna, *adj.* Dengel-: klepalno kladivo, der Dengelhammer, *Z.*

klepalíšče, *n.* der Dengelstock, *C.*

klepâłnik, *m.* 1) der Dengelstock, *C., Gor.*; sedel je pri klepalniku in klepal koso, *Zv.*; — 2) der Dengelhammer, *Cig., Jan.*

klepálọ, *n.* 1) das Dengelzeug, *Cig., Jan.*; tudi *pl.* klepala, *Valj. (Rad)*; — 2) der Mühlsteinhammer, *C., Valj. (Rad)*; — 3) die Brettglocke, *Mur.*; — 4) das Klopfwerkzeug, *Cig.*; der Thürklopfer, *Jan.*

klépanje, *n.* 1) das Klopfen, das Dengeln; — 2) das Dengelzeug, *Polj.*
klepár, rja, *m.* der Spengler, der Blechschmied, *Cig., Jan., C., nk.*
klepárnica, *f.* die Spenglerwerkstätte, *Jan.(H.).*
klepârstvo, *n.* das Spenglerhandwerk, *Jan.(H.).*
klépati, klę́pljem, tudi: klepáti, âm, *vb. impf.* 1) klappern: divja kura kleplje, *Polj.*; — 2) klopfen, hämmern, klempern; kamenje na cesti k., Steine klopfen; — koso, srp k., dengeln; mlinski kamen k., den Mühlstein schärfen.
klepâvec, vca, *m.* der Klopfer, der Dengler, *Cig., Jan.*
klépec, pca, *m.* 1) die Handklapper, *M., Z., Mik.*; — der Klöpfel, *Jan.*; der Schwengel, *Cig., Jan.*; — 2) = klepetec 3), *Gor.*; — 3) der Dengelhammer; — der Mühlsteinhammer, *ogr.-C.*; — 4) = sklepec, das Schnappmesser, *C.*; — 5) der Klepper, der Klopfhengst, *Jan.*; — 6) ein kleiner Mann, der Knorz, *Cig.*; der Kerl (zaničlj.), *Šol.*; ti klepec, ti! *Dol.*
klepèt, éta, *m.* 1) das Geklapper; — das Getön der Kuhglocken, *C.*; das Geplauder, das Gekläffe; — 2) klépet, der Glockenschwengel, *Malhinje na Krasu-Erj.(Torb.).*
klepetáč, *m.* der Klapperer, *Cig., Jan.*; — der Keifer, der Mauldrescher, *Cig., Jan., Valj.(Rad).*
klepetáča, *f.* 1) die Rassel, *Jan.*; — 2) das Klappermaul, *Jan.*
klepetálo, *n.* 1) die Klapper, *Cig., Goriš.*; — 2) das Klappermaul, die Plaudertasche.
klepetânje, *n.* 1) das Klappern; k. z zobmi, das Zähneklappern; — 2) das Geplapper, das Klaffen; das Klatschen.
klepetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* 1) klappern; z. zobmi k.; mlin klepeče; — 2) schnell reden, plappern, plaudern; unnütz reden, Nachtheiliges von anderen ausplaudern, klatschen; rada klepeče.
klepetàv, áva, *adj.* gern schnatternd, geschwätzig, klatschhaft; klepetave ženske.
klepetávast, *adj.* = klepetav, *LjZv.*
klepetâvec, vca, *m.* der Rasseler, der Klappermann, *Cig., Jan.*
klepetáven, vna, *adj.* = klepetav, *Cig.*
klepétec, tca, *m.* 1) die Klapper; die Ratsche, *GBrda*; die Charfreitagratsche, *M., BlKr.*; — die Klapper auf einer Stange oder einem Baume als Vogelscheuche, *Cig., M., BlKr., jvzhŠt.*; — 2) die Windfege (zum Reinigen des Getreides), *Cig., C.*; — 3) der Schuh des Mühlrumpfes und der Rührnagel an demselben, *C., Cig.(T.)*; k. trese grot, da leti zrnje med kamena, *Gor.*; — 4) plauderhafter Mensch, das Klappermaul, die Klatsche.
klepêtež, *m.* = klepetanje, *C.*
klepetúh, *m.* der Schwätzer, der Keifer, *Jan.(H.).*
klepetúlja, *f.* 1) die Klapper, die Rassel, *Mur., Cig.*; — 2) das Klappermaul, die Plaudertasche, die Klatsche.
klepî, *f. pl.* = klepalo, das Dengelzeug, *Jan.(H.).*
klepîn, *m.* = star dedec, *C.*
klepîš, *m.* die Mandelfrucht, *Z., DZ.*; — stsl.
klēpka, *f.* 1) die Kuhglocke, *Cig.*; — 2) das Schlaghäusel, der Vogelschlag, *V.-Cig., C., M.*; = keha, *ZgD.*; — 3) die Schließe (z. B. am Mantel), *C.*
klépniti, klępnem, *vb. pf.* einen Klapplaut bewirken: einen Klapp verieben, *Cig.*; — zufallen: pokrov klepne, der Deckel fällt zu, *C.*; — erklirren, *M.*
klērik, *m.* duhovnik, der Cleriker, *Jan.(H.).*
klerikālec, lca, *m.* der Clericale, *nk.*
klerikālen, lna, *adj.* die Interessen der Geistlichkeit betreffend oder vertretend, clerical, *nk.*
klerikalîzem, zma, *m.* der Clericalismus, *nk.*
klesár, rja, *m.* = kamenar, der Steinmetz, *V.-Cig.*; — hs.
klésati, klę́šem, *vb. impf.* (Steine) behauen, *Z., C.*; umetniki so klesali podobe iz mramorja, *Erj.(Min.)*; — konj se kleše, das Pferd schlägt mit dem hinteren Hufeisen an das vordere an, *Z.*; — prim. kresati.
klesk, *m.* = lešnikar, der Nussshäher, *Frey.(F.).*
klésniti, klęsnem, *vb. pf. Šol., C.*; pogl. klecniti.
klęst, *m.* 1) die Abästung, *C., M.*; — 2) abgehauener Ast, *ogr.-C.*
klęstek, stka, *m.* abgehauener Ast, *Bes.*
klestîlnik, *m.* langes, am Ende gekrümmtes Hackmesser, *Svet.(Rok.)*; das Abästmesser, *Cig., Kr., Goriš.*
klęstína, *f.* abgehackter Zweig, *Cig.*; *coll.* abgehackte Zweige, *Z.*
klę́stiti, im, *vb. impf.* 1) behacken, behauen; drevje k.; abhacken; veje k., *Cig.*; — 2) prügeln, *Cig.*; — 3) derb auftretend einhergehen, *C.*
klęstje, *n.* das Abholz, *Z.*; abgehauene Aeste in Buschen gebunden, als Futter oder auch als Dünger, *Gor.*
klę́stniti, klęstnem, *vb. pf.* 1) beschneiden, abästen, *C.*; — 2) schlagen, *C.*
klę́striti, im, *vb. impf.* = klestiti, *BlKr.-DSv.*
klęšč, klę́šča, *m.* die gemeine Zecke oder der Holzbock (ixodes ricinus), *Cig., Jan., Mik., Erj.(Ž.)*; — prim. klošč.
2. **klęšč**, *m.* = kleščman, *Cerkljanski hribi-Štr.(LjZv.).*
klęščar, rja, *m.* 1) der beim Pflügen die Pflugnarbe (klešče) hält, *Cig., Kr.*; tudi: klęščár; — 2) = rogač, der Hirschkäfer, *Cig., Jan., Bolc-Erj.(Torb.)*; — 3) = rak, *Erj.(Izb. sp.).*
klęščarica, *f.* der Ohrwurm (forficula), *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — die Scherenassel, *Cig.*
klęščáriti, ârim, *vb. impf.* pri oranju klešče držati, *Cig., Kr., Tolm.-Štrek.(Let.).*
klę́ščast, *adj.* zangenförmig, *Cig., Jan.*
klę́šče, *f. pl.* 1) die Zange; beraške k., die Biegzange, *V.-Cig.*; — v kleščah biti, in der Klemme sein; — die Krebsschere; — die Fresszange, *Cig.*; — 2) das Charnier an der Sägemühle, *V.-Cig.*; — 3) „ona lesena kamba, s katero navádno kak dečak mej oranjem navrača plužna kolesca, da prav teko po jamljišči (razoru)“, *Erj.(Torb.)*; die Pflugnarbe, *Cig.*

klęščec, čca, *m.* neka vinska trta: der Ortlieber, *Vrtov.(Vin.), Rihenberk, Hal.-Erj.(Torb.)*; beli ali drobni k., *Trumm.*; rumeni, modri k., *C.*

kleščęk, čka, *m.* = lešnikar, der Nussháher, *C.*; — prim. klesk.

klęščenína, *f.* abgehackte Reiser, *C.*

klęščenje, *n.* das Behacken, das Abästen.

kléščevec, vca, *m.* oklešceno deblo, *Št.*

klęščevína, *f.* der Wunderbaum (ricinus), *Cig.*

klęščevje, *n.* = klešcje, *Nor.*

kléščice, *f. pl. dem.* klešče: 1) kleine Zange; — 2) den Kloben in der Uhr, *Cig.(T.), C.*; — 3) eine Art Falleisen, *vzhŠt.-C.*

kléščiti, im, *vb. impf.* = kleščariti, *C.*

klęščje, *n.* das Abholz, *Z., BlKr.*

klęščman, *m.* der Hirschkäfer (lucanus cervus), *Notr.-Cig., Idrija-Štrek.(LjZv.)*.

klęščnica, *f.* die Zangenhälfte, *M.*

klęščnik, *m.* 1) großer Vorderzahn, *Cig., M.*; mlečni kleščniki, *Nov.*; — 2) = dlesk, *C.*; — 3) oni kolček na plužni, za katerega drži pri oranju kleščar, *Gor.*; — prim. klešče 3).

klęštra, *f. Cig., Erj., C.*; nav. *pl.* kleštre, das Kummetholz, die Kummetklammer, *Mur., Cig., C.*; lesena kamba v konjskem homotu, *Kr.-Erj.(Torb.)*; — kleštra, psovka za nerodnega človeka *Kr.-Erj.(Torb.)*, ali živinče, *C.*; — prim. bav. klöster, ki je iz slov.; prim. klešče, *Erj.(Torb.)*.

1. **klęštráti**, âm, *vb. impf.* abschlagen, abästeln, *Jarn., BlKr.*; — prim. klestiti.

2. **klęštráti**, âm, *vb. impf.* ungeschickt gehen, *Z., Gor.*; — prim. kleštra.

kléštriti, im, *vb. impf.* = klestiti, *ogr.-C.*

klęštrnjak, *m.* = kleštre, *C.*

klęštrnja, *f.* der eine Theil der Kummetklammer, *C.*

klęt, î, *f.* der Keller; — der oberirdische Keller, *vzhŠt.-C.*

klętánja, *f.* ein schlechter Keller, *C.*

klętár, rja, *m.* der Kellermeister, *C.*; — der Kellner, *Guts., Mur., Cig., Jan., C., nk.*; (naglaša se tudi: klętar).

klętarica, *f.* die Kellnerin, *Guts., Mur., Cig., Jan., C., nk.*; (naglaša se tudi: klętarica).

klętârstvo, *n.* die Kellerwirtschaft, *Cig.(T.), C., DZ., nk.*

klętba, *f.* das Fluchen, *Jan.*: kletbo hočejo odpraviti, *jvzhŠt.*

1. **klęten**, tna, *adj.* Keller-; klętni oddušek, das Kellerloch, *Jan.*

2. **klęten**, tna, *adj.* fluchenswert, *Cig.*

klętev, tve, *f.* das Fluchen; der Fluch, die Verwünschung; strašna k.

klęti, kólnem, *vb. impf.* fluchen; eden moli, drugi kolne; k. s hudičem, s šentom itd., solche Worte aussprechend fluchen, *C.*; k. koga, jemanden verfluchen, fluchend schelten; očeta, mater k.; — 2) k. se, schwören, schwörend betheuern, *Dict., Cig., C.*

kletina, *f.* = kletka, *Vrt.*

klętje, *n.* das Fluchen.

kletka, *f.* 1) der Käfig; k. polna vrabcev, *Dalm.*; — der Vogelschlag, *Meg., C.*; ptiče v kletko loviti, *Dol., jvzhŠt.*; — 2) eine Art Weinpresskasten, *C.*

1. **klętnik**, *m.* = kletar, *Guts., Cig.*

2. **klętnik**, *m.* der Flucher, *kajk.-Valj.(Rad)*.

klętva, *f.* = kletev.

klętvica, *f.* das Fluchwort, der gesprochene Fluch.

klętvina, *f.* das Fluchen, *Cig., Šol.*; med najveće grehe šteje naš narod kletvino, *LjZv.*; — der Fluch, *Mur., Cig., Jan.*; s strupom kletvine sebe ubiti, *Valj.(Rad)*; tudi: kletvína.

klęvec, vca, *m.* = preklinjavec, *Mur., Jan.*

kleveta, *f.* = obrekovanje, *Zora*; — stsl.

klevetáti, âm, *vb. impf.* = obrekovati, *C., nk.*; — stsl.

klevetljiv, íva, *adj.* obrekljiv, *Vrt.*; — stsl.

klevetnik, *m.* = obrekovavec, *nk.*; — stsl.

klęvsa, *f.* schlechtes Pferd, *Mik. Et.*

klîc, *m.* der Ruf, *Mur., Cig., Jan., Ravn., nk.*

klíca, *f.* der Keim, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.)*; zobova k., der Zahnkeim, *Erj.(Som.)*; *pren.* nova k. izprijenosti, *Zv.*; — der Keimtrieb, *Cig., Jan., C.*

klicâj, *m.* das Ausrufungszeichen, *Cig., Jan., nk.*

klicâłen, łna, *adj.* klicâłni sklon, = klicalnik, *Mur.*; klicalno povelje, die Einberufungsordre, *DZ.*; klicalni rok, der Einberufungstermin, *Cig.*

klicâłnik, *m.* der Vocativ (gramm.), *Cig., Jan., nk.*

klícanje, *n.* das Rufen; k. na Boga, die Anrufung Gottes, *Krelj*; k. na boj, die Herausforderung zum Kampfe, *Cig.*

klicár, rja, *m.* der Rufer, der Ausrufer, der Herold, der Verkündiger, *Cig., Jan., C., Ravn., Zora, Navr.(Let.), Bes.*

klicáriti, ârim, *vb. impf.* = za klicarja biti, *Bes.*

1. **klícati**, klîčem, *vb. impf.* rufen; na pomoč, na pomaganje k., um Hilfe rufen; pijače k. v krčmi, ein Getränk verlangen, *Jurč.*; po imenu k., beim Namen rufen, nennen; — anrufen: Boga k., duhove k.; anrufen: v Boga k. ob sili, *Ravn.*; na Boga k., *Krelj, Trub., Dalm.*; na svetnike k., *Z.*; na boj k., zum Kampfe herausfordern; pod orožje k., das Aufgebot ergehen lassen, *Cig.*; k. koga na pravico, zur Verantwortung ziehen, *Z.*; namestnika k., den Ersatzmann einberufen, *DZ.*; — laden, *Cig.*; na pir k., *Z.*; — locken, *Cig.*; sovo klicati s čovinkom, *jvzhŠt.*; — aufrufen: po vrsti k., *Cig.*; — verkündigen, verlautbaren, *Cig.*; k. po občinah zakon, *Levst.(Nauk)*; ure k., die Stunden abrufen, *Cig.*; — nennen, k. se, heißen, *Cig., Jan.*; Pravi Bog se kliče Bog ljubezni, *Preš.*; (menda po it. chiamarsi).

2. **klícati**, cam, čem, *vb. impf.* = kliti, *ogr.-C., Z.*

klicâvec, vca, *m.* der Rufer, *Mur., Cig., Jan.*; glas klicavca v puščavi, *C.*

klicâvka, *f.* die Ruferin, *Cig.*

klicenòs, nosa, *m.* der Keimträger, *Cig.(T.)*.

klič, *m.* das Rufen, *C.*; — die Versteigerung: na klič staviti, öffentlich versteigern, *C., Istra-Nov.*; če bodeš tako gospodaril, prideš hitro

na klič, (= propade ti, kar imaš), *Vrsno-Erj.(Torb.)*.
klíčen, čna, *adj.* Keim-, *Cig.*, *Tuš.(B.)*, *Cig.(T.)*.
klíčica, *f. dem.* klica: das Keimchen, *ogr.-C.*
klíčje, *n. coll.* 1) Keime, *C.*; — 2) belo klíčje, das Täschelkraut (thlaspi perfoliatum), *Medv.(Rok.)*.
klíčnica, *f.* das Keimloch, *Cig.(T.)*, *Tuš.(B.)*.
klíčnik, *m.* das Keimbläschen: iz mehurčiča se razvije klica, zato ga imenujemo klíčnik, *Erj.(Izb. sp.)*.
klîk, *m.* der Ruf, *Jan.*
1. **klíka**, *f.* der Keimtrieb (z. B. des Getreides), *C.*, *Z.*
2. **klîka**, *f.* svojat, die Clique, *nk.*
klíkniti, klîknem, *vb. pf.* ausrufen, *Jan.*, *nk.*
kliktáti, âm, *vb. impf.* schreien (vom Adler), *Mik.(Et)*.
klîma, *f.* = klimat, *Jan.(H.)*.
klîmat, *m.* podnebje, das Klima, *Cig.(T.)*; — rus.
klimâtičen, čna, *adj.* podnebja se tičoč, klimatisch, *Cig.(T.)*, *nk.*
1. **klìn**, klína, *m.* 1) = zagozda, der Keil, *C.*, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*; — 2) der Pflock, der Döbel, der Holznagel, der Bolzen: klin s klinom, = ein Keil treibt den andern: klin se s klinom izbija, *Jurč.*; na klin obesiti, auf den Nagel hängen: — die Leitersprosse.
2. **klìn**, ína, *m.* = 2. klen, *Gor.*
klînar, rja, *m.* der Pflock- oder Nagelschneider, *Cig.*
klínast, *adj.* 1) keilförmig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; klinasto pismo, die Keilschrift, *Jan.*, *Cig.(T.)*; klinasto se končevati, sich auskeilen (min.), *Cig.(T.)*; — 2) pflockartig, holznagelförmig.
klinčâlnica, *f.* die Klöppelmaschine, *DZ.*
klînčati, am, *vb. impf.* 1) klince biti (otročja igra), *Dol.*; — klince premikati po vejicah (otročja igra), *BlKr.*; — 2) klöppeln, *Jan.*; na bučah tenke mrežice k., *nk.*
klînček, čka, *m. dem.* klinec; 1) das Pflöckchen, das Holznägelchen, ein kleiner Bolzen; — klinčki, Zündhölzchen; = netilni klinčki, *Jan.*; = užigalni klinčki, *Cig.*; — der Rechenstift, *Jan.*; — 2) die Nelke (dianthus), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — klinčki, Gewürznelken, *Mur.*, *Št.*
klînčevje, *n. coll.* = klinci: die Klöppel (bei der Verfertigung von Spitzen gebraucht), *SlN.*
klînčič, *m.* die Nelke (dianthus), *Tuš.(B.)*.
klînčka, *f.* neko kiselo jabolko, *C.*
klînčkati, am, *vb. impf.* klöppeln, *Cig.*
klínčkov, *adj.* Nelken-, *Jan.*
klínčkovec, vca, *m.* der Nelkenstock, *Jan.*
klînčnica, *f.* 1) das Nelkengewächs, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Nov.*, *Tuš.(B.)*; — 2) neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
klînec, nca, *m. dem.* klin; 1) das Pflöckchen, der Stift, der Holznagel; — der Griffel, *Jan.*; — der Klöppel (bei der Verfertigung der Spitzen), *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Nelke, *Cig.*, *C.*; divji (rdeči in beli) k., *C.*; pasji k., *C.*; die Lichtnelke (lychnis), *C.*; — 3) klinci, Gewürznelken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
klîničen, čna, *adj.* h kliniki spadajoč, klinisch.
klînika, *f.* zavod, v katerem se dejansko uči zdravljenje bolnikov, die Klinik.
klíniti, klînim, *vb. impf.* 1) Pflöcke setzen, *Z.*; — 2) = siliti: klinijo nas, da bi delali cesto, *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — 3) keilen, spitzen, *Cig.*; (Getreide) schroten, *Mur.*; beim Verzehren des Kernobstes die Kerne wegwerfen, *Mur.*, *C.*; — k. se, sich auskeilen (min.), *Cig.(T.)*.
klínja, *f.* die Klinge, *Cig.*, *DZ.*; das Blatt einer Säge, *Cig.*; der Blockmeißel der Schmiede, *Cig.*; — iz nem.
klînje, *n. coll.* Pflöcke, Holznägel, *Mur.*
klînkati, am, *vb. impf.* klimpern, *Cig.*
klinkèt, éta, *m.* das Geklingel, *C.*
klinktáč, *m.* der Schreiadler (aquila naevia), *C.*
klinktáti, tâm, *vb. impf.* schreien wie der Adler: orel klinkta, *C.*; — prim. kliktati.
klinolìk, líka, *m.* das Sphenoid, *h. t.-Cig.(T.)*.
klínov, *adj.* Pflock-, Keil-, *Cig.*
klinovina, *f.* die grüne Nussschale, *C.*; — pogl. 2. glinja, klenovec.
klíp, *m.* der Maiskolben, *Tuš.(R.)*, *SlN.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
klîpka, *f.* der Stockfisch (gesalzen und getrocknet), *Erj.(Ž.)*; — prim. hs. klipka, der Kolben.
klisati, am, *vb. impf.* galoppieren, *kajk.-Mik.*
klistîr, *m.* v zadnjico vbrizgano zdravilo, das Klystier.
klistîrati, am, *vb. impf.(pf.)* klystieren.
klistîrka, *f.* die Klystierspritze, *DZ.*
klíti, klíjem, *vb. impf.* keimen, hervorsprießen; vijolice klijejo iz zemlje.
klítje, *n.* das Keimen, *C.*
klîtva, *f.* = klitje, *C.*
klîvcati, am, *vb. impf.* = klivkati (o psu), *Poh.-Glas.*
klîvkati, kam, čem, *vb. impf.* stöhnen, ächzen, *C.*; schluchzen, *M.*; winseln, keifen, *C.*; pes, pura klivče, *ogr.-Valj.(Rad)*.
kljeváti, kljújem, *vb. impf.* = kljuvati, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.)*.
kljùb, I. *adv.* zum Trotz: k. delati komu, = kljubovati, jemandem Trotz bieten, *Cig.*; — II. *praep. c. dat.* trotz; k. prepovedi; tudi: v kljub (vkljub); — prim. kljubu.
kljubâj, *m.* na kljubaj, zum Trotz, *Nov.*
kljúbast, *adj.* trotzig, *C.*
kljúbati, am, *vb. impf.* trotzen, *V.-Cig.*, *Šol.*
kljúbečen, čna, *adj.* trotzend, *Dol.-Levst.(Rok.)*.
kljûbemu, *adv.* mit Fleiß (im guten und schlechten Sinne), *C.*; — zum Trotz, zum Possen, *Fr.-C.*; — prim. kljubu.
kljubę̂st, *f.* der Trotz, *Cig.*, *Jan.*, *Poh.*, *C.*; od kljubesti, zum Trotz, *C.*
kljubę̂sten, tna, *adj.* trotzig, boshaft, ränkesüchtig, *Fr.-C.*
kljubestljìv, íva, *adj.* trotzig, *Jap.-C.*
kljubę̂stnik, *m.* der Trotzige, *C.*, *Z.*
kljubestováti, ûjem, *vb. impf.* = kljubetovati, *Poh.-C.*
kljubę̂t, *f.* der Trotz, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Poh.-C.*; h kljubeti, zum Trotz, *Guts.*, *vzhŠt.-C.*
kljubetáti, âm, *vb. impf.* = kljubetovati, *Jarn.*

kljubęten, tna, *adj.* = kljubesten, *Guts.*, *C.*; kljubetni otroci, *Slom.*
kljubętnica, *f.* die gerne einem etwas zum Trotze thut, *Fr.-C.*
kljubętnik, *m.* der gerne einem etwas zum Trotze thut, *Guts.*, *Fr.-C.*
kljubetováti, ûjem, *vb. impf.* trotzen, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Poh.-C.*
kljubęzen, zni, *f.* der Trotz, *Cig.*; prej (pred ženitvijo) ljubezen, potlej kljubezen, *Z.*, *Dol.-Levst.(Rok.)*.
kljubežljìv, íva, *adj.* = kljubesten, *C.*
kljûbice, *adv.* = kljubu, *vzhŠt.-C.*
kljúbičen, čna, *adj.* = kljubečen, *Jan.(H.)*.
kljubljìv, íva, *adj.* trotzig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
kljubljívost, *f.* der Trotzsinn, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
kljúbost, *f.* = kljubest, der Trotz, *Jan.*, *C.*
kljúbosten, stna, *adj.* = kljubesten, trotzig, *Jan.*
kljubostìv, íva, *adj.* = kljubesten, trotzig, *C.*
kljúbostnica, *f.* die Trotzerin, *Jan.(H.)*.
kljúbostnik, *m.* der Trotzer, *Jan.(H.)*.
kljubovâlen, łna, *adj.* trotzend, trotzig, *Jan.*; kljubovâlni ponos, *Zv.*
kljubovânje, *n.* das Trotzen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*
kljubováti, ûjem, *vb. impf.* trotzen: k. komu; vsemu svetu k.; — kljúbovati, *Jap.(Prid.)-Valj.(Rad)*.
kljúbovaten, tna, *adj.* = kljubljiv, kdor rad kljubuje, *Gor.*
kljubovâvec, vca, *m.* der Trotzer, *Jan.*
kljûbu, *adv.* zum Trotz, zum Possen, *Cig.*, *Jan.*, *Fr.-C.*; njim kljubu, *Krelj*; k. delati = kljubovati, *Cig.*; na kljubu, zum Trotz, (na kljubo) *Cig.*; Bogu na kljubu, *Jap.-C.*; tebi na kljubu, *Preš.*; h kljubu = kljubu, *Jan.*; pri kljubu ne, erst recht nicht, *KrGora*; — iz nem. zu Liebe, *Levst.(Rok.)*.
kljûcati, am, *vb. impf.* gebeugt einhergehen, *C.*
kljúcelj, clja, *m.* ein alter, gebeugter Mann (zaničlj.), *C.*
ključ, *m.* 1) der Haken: der Widerhaken, damit Stroh oder Heu aus einem Haufen zu raufen, Aeste an sich zu ziehen u. dgl.: požarni k., der Feuerhaken, *DZkr.*; — 2) etwas Hakenartiges; die Schlüsselrebe: trtna mladika tako odrezana, da se je še košček stare rozge, iz katere je zrasla, drži; tudi sploh: der Rebensetzling: — der Zuganker (mont.), *V.-Cig.*; — der Rahmen beim Pfluge, *V.-Cig.*; die Stuhlsäule am Dachgerüste, *Krn-Erj.(Torb.)*; — = cestni ovinek, *Kras-Štrek.(Let.)*; ključi, Serpentinen, *Notr.*, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; cesta čez Ljubelj gre v ključe, *Z.*; — ključi, vezi pri košu na vozu, *Sv. Peter-Erj.(Torb.)*; — ključ žerjavov, ein Zug Kraniche, *Cig.*; — 3) der Schlüssel; pod k. dejati, einsperren; pod ključem imeti, unter Schloss verwahren; k. od vrat, od veže, der Thürschlüssel, der Hausthorschlüssel, *Levst.(Zb. sp.)*; meni luč, tebi ključ, ali: v roko luč, iz roke ključ (= po smrti prehaja posest v druge roke), *Npreg.*; — das Schrankeisen zum Schränken der Säge, *Cig.*; — der Schraubenschlüssel; — der Reiber oder Wirbel (pri pipi), *DZ.*; — das Orgelregister, *C.*; — der Stempel oder Kolben der Handspritze, *Malhinje na Krasu-Erj.(Torb.)*; — ključi, die Schlussteine bei Wölbungen und Kalköfen, *Cig.*, *Notr.*; — sv. Petra ključ, neko ozvezdje, *Pjk.(Črt. 259.)*; — „rimskega ključa iskati“ = neka pastirska igra, *Vest. I. 126.*; — der Molo, *Vrt.*; — 4) die Schlüsselblume (primula), *C.*; — das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.)*; — sv. Petra k., der Erdrauch (fumaria), *C.*, *Tuš.(B.)*, *Strp.*; die Himmelskerze (verbascum thapsus), *C.*
ključâlnica, *f.* 1) das Schloss; — viseča k., das Vorlegeschloss, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
ključâlničar, rja, *m.* der Schlosser, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; ključalničar dela ključalnice, *Ravn.(Abc.)*.
ključâlničarica, *f.* die Schlossersfrau, *Cig.*
ključâlničarski, *adj.* Schlosser-, *Cig.*
ključâlničarstvo, *n.* das Schlosserhandwerk, *Cig.*, *Jan.*
ključâlničen, čna, *adj.* Schloss-, *Cig.*
ključâlničica, *f. dem.* ključalnica, kleines Schloss, *Cig.*
ključânica, *f.* das Schloss, *Meg.*, *Alas.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Dalm.*, *Hip.(Orb.)*, *Štrek.*, *Št.-Svet.(Rok.)*, *Vrt.*, *DZ.*, *BlKr.*; s ključanico zapreti, *Jsvkr.*; zaškriplje k., *Jurč.*; viseča k., das Vorlegeschloss, *DZ.*; — ključânica, *vzhŠt.*
ključâničar, rja, *m.* der Schlosser, *Levst.(Nauk)*, *Vrt.*
ključár, rja, *m.* 1) dem die Schlüssel anvertraut sind: der Schlüsselbewahrer, *nk.*; der Haushälter, der Beschließer, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; der Schenk, der Kellermeister, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*; der Kämmerer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; cerkveni k., der Kirchenkämmerer, der Kirchenprobst, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Schlosser, *Alas.*, *C.*, *nk.*; — kljûčar, *Valj.(Rad)*.
ključaríca, *f.* die Beschließerin, die Haushälterin, die Schaffnerin, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*: Elizabete pestinja in ključarica, *Trub.(Post.)*; za ključarico služiti, *Jsvkr.*
ključârski, *adj.* 1) Haushälter-, Kämmerer-, *Mur.*; — 2) Schlosser-, ključarsko delo, *LjZv.*
ključârstvo, *n.* das Beschließeramt, *Cig.*; die Kämmererwürde, *Cig.*, *Jan.*; — cerkveno k., das Kirchenvorsteheramt, *Cig.*
ključáti, am, *vb. impf.* gebeugt sein, *C.*
ključec, čca, *m. dem.* ključ.
ključek, čka, *m. dem.* ključ; 1) das Schlüsselchen; — 2) die Schlüsselblume, *C.*
ključek, čka, *adj.* krumm, *C.*; ključka in trnova pot, *C.*; na ključko, krumm, schief, *ogr.-C.*
ključen, čna, *adj.* Schlüssel-.
ključenica, *f.* 1) *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*; pogl. ključanica; — 2) ključenica, magere Kuh, *C.*
ključevína, *f.* etwas Krummes, *C.*
ključica, *f.* 1) *dem.* ključka: das Häkchen; lahko si ključico podasta, = oba sta enaka, nič ali malo vredna, *Erj.(Torb.)*; ključico komu

iztegniti, jemandem den Anschlag vereiteln, *C.*; (prim. kljuko vleči); — 2) = ključ, die Schlüsselrebe, *vzhŠt.-C.*
ključič, *m. dem.* ključ: 1) das Schlüsselchen; — 2) der Ranken (z. B. an der Weinrebe), *Cig.*
ključiti, im, *vb. impf.* biegen, krümmen, *Cig.*; k. se, sich krümmen, zusammenschrumpfen, *Cig.*; v starih letih se hrbet začenja ključiti, *Cig.*; zastavna in močna njegova postava jela se je ključiti, *Jurč.*
ključnica, *f.* das Schlüsselbein, *V.-Cig.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Erj.(Som.)*.
ključnik, *m.* die Kuckuckslichtnelke (lychnis flos cuculi), *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — (= lučnik [verbascum], *Hal.-C.*).
ključnina, *f.* das Schlüsselgeld, *Cig.*
kljûk, *m.* 1) das Klopfen, *M.*; — 2) die Rohrdommel (ardea stellaris), *C.*; = nočni k., *Frey.(F.)*.
kljúka, *f.* ein hakenförmig gebogener Gegenstand: z. B. der Wandhaken; na kljuko obesiti kaj, etwas auf den Nagel hängen; Sem obesil zavolj tebe Dokaj časa uk na kljuko, *Preš.*; der Heftelhaken, der Henkelhaken, der Fensterhaken, der Haken zum Heuraufen, u. dgl.; kljuka se kvake drži, gleich und gleich gesellt sich gern, *C.*; — das Knieholz, das Kniestück, *Cig.*: — = ključ, die Schlüsselrebe, der Rebensetzling, *C.*; — das Winkelholz (Winkelmaß), *Cig.*, *M.*; = vogalna k., *Hip.(Orb.)*; — die Zimmermannsklammer, *C.*; — die Sensenkrücke, *Cig.*; — die Kurbel, *Cig.*, *Jan.*; — die Thürklinke; za kljuko prijeti, držati; — = skljušen prst: na kljuko zažvižgati, *Zv.*; — kljuko vleči = za skljušena prsta se vleči, *Levst.(Rok.)*; (prim. bav. hackel ziehen); — die Ranke, *C.*; — kljuke, hakenförmige, unförmliche Schriftzüge, *Z.*; kljuke delati, Krähenfüße machen, *Cig.*; — die röm. Fünf: kljuka pet, križ deset, pa kola dva, to stori sedemnajst, *Jurč.*; — meja na kljuko, scharfwinklige Grenze, *Svet.(Rok.)*; — ein elendes Pferd, *Lašče-Levst.(Rok.)*, oder Rind, *Z.*; — eine vom Alter gebeugte Frau (zaničlj.), *M.*; — kljuka prediva, eine Knocke Spinnhaar, *Andr.*
kljukáč, *m.* das Krummesser, *Ben.-C.*
kljûkanje, *n.* das Klopfen.
kljûkar, rja, *m.* = brglez, der Grauspecht, *C.*
kljúkast, *adj.* hakenförmig; k. nos, eine Krummnase, *Cig.*; kljukasta cev, die Knieröhre, *Cig.*; — gekrümmt; k. palica, der Krummstab, *Cig.*, *Jan.*; hodil je ob kljukasti palici, *Jurč.*; k. človek, ein Mensch von gebeugter Haltung, *C.*, *M.*; — zickzackförmig, *Cig.*
kljukastonòg, nóga, *adj.* krummbeinig, *Habd.-Mik.*
kljukàt, áta, *adj.* Haken enthaltend, hakig, *Cig.*
1. **kljúkati**, kljûkam, *vb. impf.* 1) = ključiti, hakenförmig biegen, *Cig.*; — 2) gebeugt, nickend, wankend einhergehen, *C.*, *Z.*
2. **kljûkati**, am, *vb. impf.* pochen; an die Thüre klopfen, *Meg.*, *Trub.*, *Dalm.*; Grenka smrt na duri kljuka, *Npes.-Levst.(Rok.)*; na prsi se k., *Trub.*, *Krelj*; kljukam in bijem na svoje grešno srce, *Kast.*; moje srce kljuka v meni, *Trub.*; — picken, *Cig.*; — = klenkati: zvonček žalostno kljuka, *Slom.*
kljûkavec, vca, *m.* 1) der Klopfer, *Cig.*; — 2) der Schwarzspecht (picus martius), *C.*
kljûkec, kca, *m.* 1) ein Gebeugter; — 2) der Dietrich: kljukec žabico (das Vorhängeschloss) odpira, *Z.*; — 3) = zakrivljen nož, *GBrda-Erj.(Torb.)*: das Krummesser zum Abästen, *Dol.*; — das Taschenmesser, *C.*; — 4) der Schelm, *Notr.-Z.*; lažnjivi kljukec (v narodnih pravljicah); Jaz kljukec čuden sem v resnici, *Levst.(Zb. sp.)*.
kljúkica, *f.* = ključica, *Cig.*, *Jan.*; — die Ellbogenspitze, *Erj.(Som.)*.
kljukičar, rja, *m.* = svinjska glista, der Kratzer (echinorhynchus gigas), *Erj.(Ž.)*.
kljukljáti, âm, *vb. impf.* schwach klopfen, *C.*
1. **kljúkniti**, kljûknem, *vb. pf.* niederhocken, *C.*; — zusammenknicken (z. B. vom überreifen Getreide), *Z.*
2. **kljúkniti**, kljûknem, *vb. pf.* anklopfen, *Jarn.*, *Cig.*
kljukonòs, nósa, *m.* ein Mensch mit einer Krummnase oder Adlernase, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
kljukonòs, nósa, *adj.* mit einer Adlernase: bila je dolga, suha, kljukonosa, *Levst.(Zb. sp.)*.
kljukonósast, *adj.* mit einer Adlernase, *Cig.*
kljukonôsec, sca, *m.* = kljukonos, *m.* *C.*
kljukonôsen, sna, *adj.* = kljukonosast, *Cig.*
kljûn, *m.* 1) der Schnabel; — 2) das Maul des Hahnes am Flintenschlosse, *Cig.*; — der Schnabel des Stampfschlägels, *C.*; — 3) račji k., die gemeine Entenmuschel (lepas anatifera), *Erj.(Ž.)*.
kljunáč, *m.* 1) ein Vogel mit großem Schnabel, der Großschnabel, *C.*; — 2) die Schnepfe: kljunači, Schnepfen (limicolae), *Erj.(Ž.)*; — 3) der Schiffshaken, *C.*
kljunáča, *f.* die Keilhacke, *Cig.*; die Spitzhaue, *Z.*
kljunáčev, *adj.* von der Schnepfe, Schnepfen-, *Cig.*
kljunák, *m.* = kljunač 1), *Hip.-C.*
kljunaríca, *f.* kljunarice, Schnabelkräuter (gruinales), *Tuš.(R.)*.
kljûnast, *adj.* schnabelförmig, schnabelig; kljunasta podkova, das Stelzeisen, *DZ.*
kljûnáš, *m.* kljunaši, Schnabelthiere (monotremata), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*; čudoviti k., das sonderbare Schnabelthier (ornithorhynchus paradoxus), *Erj.(Ž.)*.
kljunàt, áta, *adj.* schnabelig, geschnäbelt, *Cig.*
kljûnček, čka, *m. dem.* kljunec; 1) das Schnäbelchen; — 2) die Tulpe, *Mur.*; divji k., die wilde Tulpe (tulipa silvestris), *Z.*
kljûnec, nca, *m. dem.* kljun; (kronasti) k. pri čeljusti, der Kronenfortsatz, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.
kljûnek, nka, *m. dem.* kljun.
kljúniti, kljûnem, *vb. pf.* mit dem Schnabel picken, hacken; — prim. kljuvati.
kljunjáti, âm, *vb. impf.* = kljuvati, *Notr.*
kljûnka, *f.* das Kopfgras (rhynchospora), *Medv.(Rok.)*.

kljunorîlčnik, *m.* = kljunaš, das Schnabelthier, *C.*

kljunoròg, rǫ́ga, *m.* = kljunorožec, *Cig.*

kljunorǫ̑žec, žca, *m.* der Nashornvogel, *C.*; veliki k., der große Nashornvogel (buceros rhinoceros), *Erj.(Ž.).*

kljunotàj, tája, *m.* brazdasti k., der Kohlgallenrüssler, *Jan.(H.).*

kljúsa, *f.* die Mähre.

kljusáč, *m.* der Paßgänger, *Jan.(H.).*

kljúsati, am, *vb. impf.* wankend einhertraben (wie ein schlechtes Pferd), *Cig., SlGor.-C.*

kljúse, eta, *n.* ein schlechtes Pferd, der Gaul, die Mähre; — kljusè, éta, *Lašče-Levst.(Rok.).*

kljusína, *f.* = kljusa, *Meg., Dalm.*

kljúti, kljújem, *vb. impf.* = kljuvati, *Habd.-Mik.*

kljuváč, *m.* der Baumspecht, *C.*

kljuvâlnik, *m.* der Beckhammer (der Kupferschmiede), *V.-Cig.*

kljuváti, kljúvam, kljújem, *vb. impf.* mit dem Schnabel hacken, picken; Kdo ve Kragulja odgnati, Ki kljuje srce? *Preš.*; v zobu me kljuje, ich empfinde einen pickenden Schmerz, *C., Z.*

kljuvâvec, vca, *m.* der Picker, *Cig.*

klobása, *f.* 1) die Wurst; jetrna k., die Leberwurst, krvava k., die Blutwurst, kašnata k., die Breiwurst; mesena (mesna) k., die Fleischwurst, die Bratwurst; tudi: rdeča k., *Ravn.(Abc.)*; klobaso za psom nositi, jemandem, der selbst kommen und bitten sollte, etwas nachtragen, *Mur.*; klobaso za psom metati, Wohlthaten jemandem wider seinen Willen aufdringen, *Z.*; — (klobasa, die Fleischwurst, *Ščav.-C.*); — 2) die Rolle: k. tobaka, eine Rolle Tabak, *Cig.*; k. denarja, eine Rolle Geld, *Šol.*; — 3) der Wulst, *Cig., Jan.*; — 4) die Strieme (z. B. infolge eines Peitschenhiebes); klobasa se mu je naredila; — klobase pod očmi, die Augenringe, *Cig.*

klobasáč, *m.* der Zotenreißer, *Cig., Jan.*

klobasálǫ, *n.* = klobasač, *M.*

klobasânje, *n.* unsinniges Geschwätz, *Z.*; das Zotenreißen, *M., Cig.*

klobasár, rja, *m.* der Wurstmacher, der Wursthändler, *Meg., Dict., Mur., Cig., Jan.*; — klobâsar, *Kr.-Valj.(Rad).*

klobasarica, *f.* die Wurstmacherin, die Wursthändlerin, *Mur., Cig.*

klobásast, *adj.* 1) wurstförmig, wulstig, *Cig.*; klobasast podbradek, *Glas.*; — 2) mit Striemen bedeckt, *M.*

klobasáti, âm, *vb. impf.* Unsinniges oder Ungehöriges schwätzen, plaudern, Zoten reißen; — Knüttelreime machen, *V.-Cig.*

klobásen, sna, *adj.* Wurst-.

klobasica, *f. dem.* klobasa: 1) das Würstchen; — 2) kleine Striemen, *Cig., Vest.*; — tudi: klobasica, *Valj.(Rad).*

klobasičar, rja, *m.* der Würstler, *Valj.(Rad).*

klobasin, *m.* = klobasač, *Cig.*

klobasiniti, inim, *vb. impf.* = klobasati, *Mur.*

klobásiti se, âsim se, *vb. impf.* die Wurstform annehmen, wurstförmig werden, *Mur., Cig.*

klobâsnik, *m.* der Wurstfüller, *Cig.*

klobasúlja, *f.* die Unsinniges oder Ungehöriges schwätzt, die Zotenreißerin, *M.*

klóbce, *n.* der Spielball, *ogr.-C.*

klóbčast, *adj.* knäuelförmig, *Cig., Jan.*

klóbček, čka, *m.* der Knäuel, *Cig., jvzhŠt.*

klóbčič, *m.* der Knäuel.

klobčîček, čka, *m. dem.* klobčič.

klóbec, bca, *m.* = klobek, („klovc") *Gor.*

klóbek, bka, *m.* = klobčič, *Dict., Jan.*

klobka, *f.* = klobko, *C.*

klóbkast, *adj.* knäuelförmig, *Jan., BlKr.-M.*

klobčece, *n. dem.* klobko, das Knäuelchen, *Cv.*

klobkǫ̑, *n.* der Knäuel, *Mur., Cig., Jan., BlKr.-M., Vrt., Dol.*

klobučânka, *f.* neka hruška (ima oster lubad, zelenkasta je in od strani rdeča), *Ip.-Erj.(Torb.).*

klobučár, rja, *m.* der Hutmacher.

klobučaríca, *f.* die Hutmachersfrau.

klobučarîja, *f.* = klobučarstvo.

klobučáriti, ârim, *vb. impf.* die Hutmacherei betreiben, *Cig., Jan.*

klobučârka, *f.* 1) = klobučarica, *Cig.*; — 2) die Brillenschlange (naja tripudians), *Erj.(Ž.).*

klobučârnica, *f.* die Hutfabrik, *Cig., Jan., Vest.*

klobučârski, *adj.* Hutmacher-.

klobúčast, *adj. Cig., Jan.,* pogl. klobukast.

klobučáti se, âm se, *vb. impf.* neka otročja igra: dete, ki se klobuča, *Levst.(Zb. sp.).*

klobúček, čka, *m. dem.* klobuk; 1) das Hütchen; — 2) die Gewehrkapsel, *Jan.*

klobúčen, čna, *adj.* Hut-.

klobučevína, *f.* = klobučina, *Jan., M.*

klobúčič, *m.* = klobuček, *Cig., M.*

klobučína, *f.* der Hutfilz, der Filz.

klobučínast, *adj.* 1) filzicht, *Cig., Jan.*; — 2) aus Filz, Filz-, *Cig.*; klobučinasti črevlji, *Gor.*

klobučînar, rja, *m.* der Filzmacher, *Cig.*

klobûčje, *n.* der großblättrige Huflattich (tussilago petasites), *C.*; — prim. klobukovje.

klobûčkati, am, *vb. impf.* eine Art Kinderspiel, *M., C.*

klobûčnica, *f.* die Hutschachtel, *Cig., Jan.*

klobučnják, *m.* 1) die Hutform, *Cig.*; — 2) *pl.* klobučnjaki, Quallen (medusae), *Cig., Erj.(Ž.)*; klobučnjaki rebraši, Rippenquallen, *Cig.(T.).*

klobúk, *m.* 1) der Hut; k. na glavo dejati, sneti, den Hut aufsetzen, abnehmen; — železni k., der Helm, *C., Jan.*; k. Boga očeta, (neko ozvezdje), *Pjk. (Črt. 260.)*; — 2) die Deckgarbe auf Mandeln, *C.*; — der Destillierhelm, *Cig.*; kotlov klobuk, der Helm der Brantweinblase, *DZ.*; — der Dachstuhl, *Cig.*; — 3) der Glockenmantel, *Cig.*; — 4) die Blase auf einer Flüssigkeit, *Cig.*; klobuk se dela na mleku, (kadar vre), *jvzhŠt.*; — die Essigmutter, *Cig., M., BlKr., jvzhŠt.*; — na nekaterih jedeh se dela klobuk, t. j., prevlečejo se z nekako mreno po vrhu, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — 5) morski klobuki, Quallen (medusae); navadni morski k., die gewöhnliche Ohrenqualle (aurelia aurita), *Erj.(Ž.)*;

osipni k., die Wurzelqualle (rhizostoma Cuvieri), *Sesljan pri Divinu-Erj.(Torb.)*; — 6) eine Art großer Schwamm, *Rez.-C.*: — zlati k., der Türkenbund (lilium martagon), *Cig.*, *Tuš.(B.)*; — črni k., die Käsepappel (malva rotundifolia), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.

klobúkast, *adj.* hutförmig.

klobúkovje, *n.* der großblättrige Huflattich (tussilago petasites L.), *C.*

klobûštra, *f.* 1) schlechter Hut, *Levst.(Rok.)*; — 2) psovka nerodnemu ali zmedeno govorećemu človeku, *Levst.(Rok.)*, *jvzhŠt.*

klobuštráč, *m.* einer, der verworren redet oder handelt, *Levst.(Rok.)*.

klobuštráti, âm, *vb. impf.* 1) verwirren, *Levst.(Rok.)*; pantschen, *C.*; vino, vodo k., *jvzhŠt.*; — k. se, sich wirr durcheinander bewegen: sivi oblaki se sučejo in klobuštrajo zmeraj bliže, *Glas.*; — 2) ungeschickter Weise, stolpernd einhergehen, *Jan.*, *M.*; — 3) wirres Zeug schwätzen, plappern, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *jvzhŠt.*

klobúta, *f.* schlechter Hut, *Mur.*, *Met.*

klǫ́ca, *f.* die Klötze, *Jan.*, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — iz nem.; prim. bav. klotzen.

klǫ̑cati, cam, ćem, *vb. impf.* glucken (von der Henne), *Cig.*, *C.*; ne kloči, jezna kokla! *Vrt.*

klǫ́ča, *f.* 1) die Gluckhenne, *Cig.*, *Jan.*, *Štr.*; — 2) die Brautmutter, *Cig.*, *M.*; — 3) der Kirchenluster, *Soška dol.*, *Kot-Erj.(Torb.)*; — 4) polovica orehovega jedra, *Kras-Erj.(Torb.)*; — prim. kloka, kokla.

klǫ̑čec, čca, *m.* die Mannaesche (fraxinus ornus), *C.*

klǫ̑ček, čka, *m.* die gefiederte Pimpernuss (staphylea pinnata), *Cig.*, *Jan.*, *Medv.(Rok.)*; — tudi: die Pistazie (pistacia), *DZ.*

klǫ́čenje, *n.* das Glucken; k. kokle, *Str.*

kločíčevec, vca, *m.* der Pimpernussstrauch, *Jan.*

kločíčevje, *n.* die gefiederte Pimpernuss, *Jan.*, *C.*

1. **klǫ́čiti**, klǫ̑čim, *vb. impf.* glucken, gackern, *M.*, *Z.*

2. **kločiti**, im, *vb. impf.* krümmen, *C.*; pogl. ključiti.

klofanica, *f.* nam. knoflica, *Notr.-Levst.(Rok.)*.

klofáti, âm, *vb. impf.* ohrfeigen, *Jan.*

klofę̑ta, *f.* = klafeta, slab klobuk, *Z.*, *Gor.*

klófiti, klǫ̑fim, *vb. pf.* 1) = klofniti, *Jan.*; — 2) zuklappen, *C.*

klófniti, klǫ̑fnem, *vb. pf.* eine Ohrfeige geben, k. koga, *Mur.*, *Kr.*

klofrníca, *f.* 1) = klafrnica 4), *Levst.(Rok.)*; — 2) = klofuta, *Mur.*, *Cig.*, *Kr.*

klofrníčiti, îčim, *vb. impf.* = kloftati, *ZgD.*

kloftáti, âm, *vb. impf.* ohrfeigen, *Mur.*, *Kr.*; — prim. klofutati.

klofúčiti se, ûčim se, *vb. impf.* sich zum Schlechten ändern (vom Wetter): vreme se klofuči, *Polj.*

klofúta, *f.* 1) ein schlechter Hut, *Met.*; klobuka sicer nimam, pa mi bo uže hlapec kako klofuto posodil, *Andr.*; — 2) die Schwungfeder eines Raubvogels, *C.*; — 3) liederliches Weib, *Mur.*; — 4) die Ohrfeige.

klofutânje, *n.* 1) das Ohrfeigen, *M.*; — 2) das Herumstreichen, *M.*

klofutáti, âm, *vb. impf.* 1) schlapp herabhängen: rokav klofuta, *C.*; — 2) herumstreichen, herumschlampen, *Mur.*; — 3) ohrfeigen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; schlagen, *C.*

klofútniti, ûtnem, *vb. pf.* eine Ohrfeige versetzen, k. koga, *Cig.*

klojčnik, *m.* das Klötzenbrot, *Hal.-C.*, *ogr.-C.*

klojec, jca, *m.* 1) die gedörrte Obstspalte, die Klötze, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *SlGor.-C.*; — iz nem.; prim. kloca.

klojžen, žna, *adj.* armselig, karg, *C.*, *Z.*; — prim. nem. (dial.) klug = karg, *C.*

klòk, *interj.* gluck, *Jan.(H.)*.

klǫ́ka, *f.* 1) die Gluckhenne, *Goriš.-Erj.(Torb.)*; — 2) die Brautmutter, *Notr.*; — 3) der Kirchenluster, *Jan.*; — 4) orehovo jedro, *Vreme(Kras)-Erj.(Torb.)*; — prim. kvokati.

klokáč, *m.* = klokec, *Jan.*

klokáča, *f.* = kloka, *Jan.(H.)*.

klōkan, *m.* das Känguruh, *Jan.*; velikanski k., das Riesen-Känguruh (halmaturus giganteus), *Erj.(Ž.)*; — tudi: češ.

klǫ̑kar, rja, *m.* = črna žolna, der Schwarzspecht, *Cig.*, *Frey.(F.)*.

klǫ̑kati, kam, čem, *vb. impf.* glucken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — prim. kvokati.

klokčevína, *f.* die Pimpernussstaude, *Z.*

klǫ̑kec, kca, *m.* die gefiederte Pimpernuss (staphylea pinnata), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.

klokòt, kóta, *m.* das Sprudeln, das Geprudel, *Cig.*, *C.*

klokotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* 1) glucken, *Mur.*, *C.*, *Met.*; vran klokoče, krächzt, *Zora*; — 2) sprudeln, prudeln, *Cig.*; čisti izvor klokota, *Vrt.*; voda po grlu klokoče, *Z.*

klokotčína, *f.* der Pimpernussstrauch, *Cig.*

klokótec, tca, *m.* = klokec, die Pimpernuss, *Z.*

klokotíca, *f.* ein Trinkgefäß mit engem, langem Halse, das Gluckglas, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad.)*.

klokotína, *f.* das Pimpernussholz, *Cig.*

klokotúlja, *f.* eine Art Geschirr für Wein oder Wasser, *Dict.*, *C.*; — prim. klokotica.

klǫ̑mpati, pam, pljem, *vb. impf.* ein Geräusch von sich geben oder bewirken, wie z. B. wenn man ein nicht volles Fass bewegt *(Z.)*, oder wenn man Butter rührt *(C.)*, oder eine Flüssigkeit stark mischt, *Cig.*; plätschern, *Jan.*; — klappern: naj se potrese kokon, ako klomplje, je dobro, *Nov.*; — prim. klonkati.

klǫ́mpniti, klǫ̑mpnem, *vb. pf.* platschen: v vodo k., *SlN.*

klomuzávati, am, *vb. impf.* = klampati: z enim konjem klomuzava naprej, *Jurč.*; — (menda nam. klam-; prim. klamati).

klòn, klóna, *m.* die Neigung, *Cig.(T.)*.

klǫ́ncati, am, *vb. impf.* wackeln, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*; — hinken, *Fr.-C.*; — prim. klecati, *C.*

klǫ́ncniti, klǫ̑ncnem, *vb. pf.* eine hinkende Bewegung machen, stolpern, *Fr.-C.*

klonč, *m.* = klobko, *Guts.*; — prim. švic. kluntschi = Knäuel, *Levst.(Rok.)*.

klončáti, âm, *vb. impf.* = vozlati, *Notr.*; — prim. klonč.

klončič, *m. dem.* klonč; = klobčič, *Guts.*

klončiti, im, *vb. impf.* knarren (o vratih), *C.*

klončkati, am, *vb. impf.* klappern (z. B. von einem Apfel mit losen Kernen), *C.*

klǫ́nčniti, klǫ̂nčnem, *vb. pf.* fallen, *C.*; (o odsekani glavi), *Npes.-Vraz.*; — pogl. klončniti.

klǫ̂nek, nka, *m.* neka naprava v ptičjo lov, *Idrija-Erj.(Torb.)*; — prim. klonja.

klonica, *f.* die Wagenremise, *C.*; kedar gredo oblaki na Gorico, deni kola pod klonico, *Kras-Erj.(Torb.)*; na eni strani kozolca je nekoliko strehe podaljšane na nižjih stebrih, da pod njo vozove devajo, to je klonica, *Ljub.*, *Ig(Dol.)*; — die Vorhalle: obokane klonice na stebrih imajo tudi hiše, *Nov.-C.*; na Notranjskem imajo tudi nekatere cerkve pred vhodom klonice; — iz: kolnica, *Mik.(Et.)*.

kloníl̨o, *n.* das Inclinatorium (phys.), *h. t.-Cig.(T.)*.

klóniti, klǫ́nim, *vb. impf.* zukommen lassen: njemu vse kloni, *Svet.(Rok.)*, *Gor.*; schenken: jaz vam ta svet klonim, *Goriš.-Erj.(Torb.)*; — tudi: kloníti, *Polj.*

kloniti, nem, *vb. pf.* sich neigen, sinken, *C.*, *SlN.*; k tlom mi je vela glavica klonila (o cvetlici), *Levst.(Zb. sp.)*; — prim. hs. klonuti, sinken.

klǫ̂nja, *f.* die Vogelfalle, *ogr.-C.*; der Vogelkäfig, der Hühnerkäfig, *ogr.-C.*; der Taubenschlag, *ogr.-Valj.(Rad)*.

klǫ̂nkati, am, *vb. impf.* platschen, plätschern, *BlKr.-M.*; vino v (ne polnem) sodu klonka, *BlKr.*; — prim. klompati.

klǫ́nkniti, klǫ̂nknem, *vb. pf.* platschen, *BlKr.-M.*

klonokàz, káza, *m.* das magnetische Declinatorium, *Cig.(T.)*.

klòp, klópa, *m.* 1) die Zecke, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *Štrek.*, *Gor.*; navadni k., die gemeine Zecke oder der Holzbock (ixodes ricinus), *Erj.(Ž.)*; prijeti se koga kot klop, sich an jemanden ankletten, *Cig.*; drži se ga, kakor klop kože, *Str.*; — 2) der Zwerg, *Meg.*, *Guts.*

klǫ̂p, î, *f.* 1) die Bank; vreči kaj pod k., etwas beiseite thun, aufgeben; s klopi pod klop, vom Regen in die Traufe, *Cig.*; — 2) beim Wagen der Querbalken über dem Achsenstock unter dem Rungstuhl, *C.*

klópati, klǫ́pljem (klopáti, âm), *vb. impf.* Klapplaute bewirken: ohrfeigen, *C.*; schlagen, *C.*; — stark auftretend gehen, *C.*

klǫ̂pca, *f. dem.* klop: 1) das Bänkchen, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) kleine Terrasse, *Boic.*

klopčânka, *f.* neko jabolko, *kajk.-Valj.(Rad)*.

klopčica, *f. dem.* klopca: 1) das Bänkchen: tožnja klopčica, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) die Unterlage, worauf der Mühlgrundel läuft, *C.*

klópčič, *m.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. klobčič.

klópec, pca, *m.* 1) die Fallklappe, *Cig.*; — 2) der Kopfhänger, *Cig.*

klǫ̂pek, pka, *m.*, *Danj.(Posv. p.)*, pogl. klopko, klopčič.

klopíca, *f.* kleine Bank, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

klǫ̂pkǫ, *n.*, *Cig.*, *Prip.-Mik.*, pogl. klobko.

klopnica, *f.* das Bankbrett, *C.*; das Bankladenbrett, *DZ.*

klopník, *m.* ein Arbeiter, der seine Arbeit leicht sitzend verrichtet, der Bankarbeiter, *Cig.*

klópniti, klǫ̂pnem, *vb. pf.* einschnappen, zuklappen, *Cig.*, *Jan.*

klopòt, óta, *m.* das Geklapper.

klopotáč, *m.* = capovoznik, die Klapperralle, *Cig.*

klopotáča, *f.* die Klapperschlange, *Jan.*; severnoamerikanska k., die nordamerikanische Klapperschlange (crotalus durissus), *Erj.(Ž.)*.

klopotálǫ, *n.* das Klapperwerk, *Jan.*

klopotânje, *n.* das Klappern, das Poltern.

klopotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* klappern, poltern; mlin klopoče; — plappern; — prim. klepetati.

klopotàv, áva, *adj.* schlotterig, *Jan.*; — plapperhaft, *Jan.*

klopotâvka, *f.* der Klapperapfel, *Cig.*

klopótec, tca, *m.* 1) die Klapper, die Rassel; die Klappermühle (als Vogelscheuche) = klepetec, *Cig.*; — die Windmühle zum Säubern des Getreides, *Cig.*; — 2) ein klapperndes Ei, das Windei; — der Schlotter- oder Klapperapfel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Z.*; — die Polternuss, *Cig.*, *Jan.*; — der Klapperstein, *Cig.*, *Erj.(Min.)*; — 3) der Plapperer, *Cig.*

klopotúlja, *f.* 1) das Klapperzeug, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Plappermaul, *Cig.*

klopotúša, *f.* (kača) k. = klopotača, *Cig.*

klopúša, *f.* = kopuča, več lešnikov ali orehov vkupe, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

klōr, *m.* neki plin, das Chlor, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

klōrec, rca, *m.* = klorid, *Cig.(T.)*.

klorid, *m.* das Chlorid: kovinski k., das Chlormetall, *Sen.(Fiz.)*.

klōrov, *adj.* Chlor-: klorova kislina, die Chlorsäure, *Cig.(T.)*; klorovo apno, der Chlorkalk, *Strp.*

klōrovec, vca, *m.* das Chlorür, *Cig.(T.)*.

klorovodík, *m.* der Chlorwasserstoff, *Sen.(Fiz.)*.

klòšč, klóšča, *m.* = klop, klešč, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*

klóščec, ščeca, *m. dem.* klošč, *Valj.(Rad)*.

klóšček, čka, *m. dem.* klošč, *Glas.*

klóščevec, vca, *m.* der Wunderbaum (ricinus), *Tuš.(B.)*.

klóščevina, *f.* 1) *coll.* = klošči, *Mur.*; — 2) = kloščevec, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; k. ima seme klopom, ali po dolenjsko, kloščem podobno, *Ravn.*

klǫ̂šter, tra, *m.* = samostan, das Kloster; — iz nem.

kloštír, rja, *m.* = klop, klošč, die Zecke, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.

kloštràn, ána, *m.* der Klosterbewohner, *Jurč.*

klǫ̂štrski, *adj.* = samostanski, Kloster-, klösterlich.

klǫ̑štrstvǫ, *n.* = samostanstvo, das Klosterwesen, *Cig.*
klǫ̑žje, *n.* Möbel, *vzhŠt.-C.*
klǫ̑žnja, *f.* das Trödlerwerk, der Plunder, das Gerümpel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Št.*; geringeres Hausgeräth, *Volkm.-M.*; — prim. klojžen, *C.* (?)
kložnjáč, *m.* der Rumpeler, *Guts.*, *Cig.*
kložnjár, rja, *m.* der Trödler, *Cig.*
kložnjáti, âm, *vb. impf.* rumpeln, mit Geräth oder Werkzeugen ein Geräusch machen, *Guts.*, *Cig.*, *Fr.-C.*
klûdba, *f.* slabo vino (zaničlj.), *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.).*
klúmati, am, *vb. impf.* = kimati, *ogr.-C.*
klûmfati, am, *vb. impf.* = klumpati, *C.*
klúmniti, klûmnem, *vb. pf.* = pokimati, *ogr.-C.*
klûmpati, am, *vb. impf.* = kvokati, *C.*
klup, *m.* das Augenlid, *Pohl.*, *Cig.*; (dvomna beseda).
klúpa, *f.* 1) ein Klemmwerkzeug, die Klemme, *Cig.*, *Jan.*; die Fußklemme (f. unbändiges Rindvieh), *Mur.*; die Bremse (zum Bändigen der Pferde), *Cig.*, *M.*, *C.*; v klupo dejati konja, bremsen, *Cig.*, *Jan.*; *pl.* klupe, das Zwangholz; — 2) die Hakenspange (Agraffe), *Cig.*; die Schließe, *DZ.*; — 3) die Thürschnalle, der Drucker am Schlosse, *Mur.*, *Št.-M.*; — 4) = kljuka, hölzerner, stumpfer Haken (um darauf etwas aufzuhängen), *Fr.-C.*; klupa se klupe drži, gleich und gleich gesellt sich gern, *C.*; — prim. nem. Kluppe = Klemme.
klúpast, *adj.* = kljukast, *C.*; — prim. klupa 4).
klúpica, *f. dem.* klupa, *Cig.*
kmali, *adv.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. kmalu.
kmâlu, *adv.* 1) bald, in kurzer Zeit; kmalu potem, bald darauf; — 2) auf einmal, *Dict.*, *Dalm.*; dvema gospodoma kmalu služiti, *Krelj*; vsi kmalu so pogrešili, sie sind „allzumal" Sünder, *Krelj*; žena je štiri hčerke kmalu imela, *Vod.(Nov.)*; vrgel je Kričaja in stol, oboje kmalu skozi okno, *Levst.(Zb. sp.)*; vse kmalu, alles auf einmal, *Cig.*; O kaj žalost ne stori! Kmalu dve gospe vmori, *Npes.-K.*; — prim. stvn. mal, der Zeitpunkt, ze einemo mâle, *Mik.(Et.).*
kmę̂čki, *adj.* nam. kmetiški, = kmetski; prim. *Cv.(VII. 3.).*
kmēnt, *m.* feines Leinen, feine Leinwand, *ogr.-M.*, *C.*; — morda iz srvn. gewant, *Mik.(Et.).*
kméstu, *adv.* = k mestu: sogleich, *ogr.-C.*
kmę̂stvǫ, *n.*, *Jan.*, pogl. kmetstvo.
kmę̂ški, *adj.*, *Mur.*, pogl. kmetski.
kmèt, éta, *m.* der Bauer, der Landmann; der Ganzhübler, *Gor.-Mik.*; = celi kmet, *Cig.*; na kmetih, auf dem Lande; na kmete iti, aufs Land gehen; s kmetov priti, vom Lande kommen; po kmetih hoditi, auf dem Lande herum gehen; po kmetih imajo take navade; v kmetih, unter dem Bauernvolke: v kmetih najmanj čislano rokodelstvo, *Zv.*
kmetáč, *m.* der Bauer (zaničlj.), *Cig.*, *SlN.*
kmetáriti, ârim, *vb. impf.* = kmet biti, *Jurč.*

kmę́tati, kmę̂tam, *vb. impf.* k. koga, jemanden einen Bauer schelten, *Cig.*
kmetâvs, *m.* der Bauer (zaničlj.), der Bauernkerl; Mnoga po hlevu diši tvoja beseda, kmetavs, *Preš.*
kmetâvslja, *f.* das Bauernweib (zaničlj.), *Mur.*, *Cig.*, *Met.*
kmę̂tče, eta, *n.* das Bäuerlein: ubogo kmetče, *SlN.*
kmetíca, *f.* die Bauersfrau, die Bäuerin.
kmę̂tič, *m. dem.* kmet; nav. = kmet, der Bauer; — der Taglöhner, *ogr.-C.*; (kmetič, íča, das Bäuerlein, *Valj.[Rad]*).
kmę̂tički, *adj.* = kmetiški, *Meg.*, *Dict.*, *Danj.*, *Volkm.-M.*
kmetīja, *f.* das Bauerngut, die Bauernwirtschaft; kmetijo prodati, kupiti; cela kmetija, die Hube, *Cig.*
kmetījica, *f. dem.* kmetija; eine kleine Bauernwirtschaft; male kmetije in kmetijice, *Slovan.*
kmetījski, *adj.* landwirtschaftlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kmetijska kemija, die Agriculturchemie, *Cig.*, *Vrtov.(Km. k.)*; kmetijska družba, die Landwirtschaftsgesellschaft, *Cig.*, *Nov.*, *nk.*
kmetījstvǫ, *n.* die Bauernwirtschaft, der Landbau, die Landwirtschaft, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *nk.*
kmę́tinja, *f.* = kmetica, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *vzh-Št.*; Stoji mi stoji nova vas, V novi vasi kmetinja, *Npes.-Vraz.*
kmetíšče, *n.* = kmetija, *Dol.*
kmę̂tiški, *adj.* = kmetski, Bauern-, bäuerlich; k. stan, der Bauernstand, *Mur.*; kmetiško delo, *Dict.*; kmetiški ljudje, *Slom.*, *Levst.(Zb. sp.)*; kmetiški gospodarji, *Pirc.*
kmę́titi, kmę̂tim, *vb. impf.* = kmetovati, *Cig.*, *Dol.*, *LjZv.*; začel je po malem zopet kmetiti, *LjZv.*; — kmetiti grunt (zemljišče), *Svet.(Rok.).*
kmetodèr, dę́ra, *m.* der Bauernschinder, *LjZv.*
kmetodę̂rec, rca, *m.* der Bauernschinder, *SlN.*
kmetodę̂rstvǫ, *n.* die Bauernschinderei, *Str.*
kmę́tovanje, *n.* der Betrieb des Landbaues; das Landbauersein; das Wirtschaften.
kmę́tovati, ujem, *vb. impf.* Bauer sein, den Landbau betreiben; Noe kmetuje, kakor je poprej, *Ravn.*; umno k., rationellen Landbau betreiben, *Cig.*; — die landwirtschaftlichen Arbeiten verrichten; spomladi začnejo k., *Jurč.*, *Dol.*; — k. grunt (zemljišče), *Svet.(Rok.).*
kmetovâvec, vca, *m.* der Landbauer, der Landwirt.
kmetovâvka, *f.* die Landwirtin.
kmetovâvski, *adj.* die Landwirte betreffend, landwirtschaftlich.
kmetovâvstvǫ, *n.* der Landbau, die Landwirtschaft.
kmę́tovica, *f.* = kmetica, *ogr.-M.*, *C.*
kmę́tovski, *adj.* = kmetski.
kmę́tovstvǫ, *n.* = kmetstvo, *M.*
kmę́tovščina, *f.* = kmetstvo, *Cig.*
kmę̂tstvǫ, *n.* 1) die Bauernschaft, *Cig.*, *Jan.*; — der Bauernstand, *C.*, *Npes.-K.*; — 2) = kmetijstvo, *Meg.*, *Mur.*, *C.*
kmetúlja, *f.* die Bäuerin (zaničlj.), *Jan.(H.).*

kmica, *f.*, *ogr.*, pogl. tmica.

kmîn, *m.* der Kümmel, *Cig.*; — prim. kumin.

kmisati se, am se, *vb. impf.* = kisati se, kujati se, jokaje stokati, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

kmûkač, *m.* der Laubfrosch, *kajk.-Valj.(Rad)*.

knádi, *adv.* (k nadi) = ob enem, zu gleicher Zeit (prim. češ. hned, sogleich), *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; (hnado, *na zapadu-Mik.*)

knalọ, *n.*, *Mur.*, *C.*, *BlKr.*, pogl. tnalo.

knàp, knápa, *m.* der Bergknappe; — iz nem.

knápača, *f.* = bergla, *BlKr.-DSv.*

knâster, stra, *m.* nekak tobak, der Knaster, *Cig.*, *Jan.*

knáver, vra, *m.* = lubadar, *Z.*, *Slom.*, *Nov.*, *Št.*; — der Holzwurm, *M.*, *C.*

knęftra, *f.* der Knieriemen (der Schuhmacher); — iz nem. Kniehalfter, *C.*

knegínja, *f.* 1) die Gräfin, *Alas.*; — 2) die Fürstin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Krelj-M.*, *nk.*; velika k., die Großfürstin, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 3) die Kornblume (centaurea cyanus), *Vrsno-Erj.(Torb.)*.

knęški, *adj.* = knežji, Fürsten-, fürstlich, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

knęštvọ, *n.* der Fürstenstand, die Fürstenwürde, das Fürstenthum, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Cv.*; veliko k., das Großfürstenthum, *Vrt.*

knęz, *m.* 1) der Graf, *Meg.*, *Alas.*, *Guts.*, *Dalm.*, *Trub.*, *Krelj*; — 2) der Fürst, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; izborni k., der Wahlfürst, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; veliki k., der Großfürst, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

knezoškôf, škófa, *m.* der Fürstbischof, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

knezoškofîja, *f.* das gefürstete Bisthum, *nk.*

knezoškofîjski, *adj.* fürstbischöflich, *nk.*

knezoškofîjstvọ, *n.* das fürstbischöfliche Amt, *nk.*

knezoškofóvski, *adj.* fürstbischöflich, *nk.*

knęzov, *adj.* des Fürsten, *Cig.*

knezovânje, *n.* das Fürstsein, *Mur.*

knezováti, ûjem, *vb. impf.* Fürst sein, als Fürst regieren, *Mur.*, *Cig.*

knęzovič, *m.* der Fürstensohn, *Cig.*, *Jan.*

knezovína, *f.* das Land eines Fürsten, das Fürstenthum, *Jan.*

knezovladíka, *m.* = knezoškof, *nk.*; — prim. hs. knez vladika.

knezovladîštvọ, *n.* das gefürstete Bisthum, *nk.*

knęzovna, *f.* = knežna, die Fürstentochter, *Jan.(H.)*.

knęzovski, *adj.* = knežji, Fürsten-, fürstlich, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*

knęža, *f.* eine Art Stiefel, *Guts.*, *Fr.-C.*, *Poh.*; — iz nem. Knieschuh (?), *C.*

knęžen, žna, *m.* die Stiefelröhre, *Št.-C.*; nav. *pl.* knežni, *Celjska ok.*; — prim. kneža.

knęžev, *adj.*, *Cig.*

kneževáti, ûjem, *vb. impf.* = knezovati, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

knęževič, *m.* = knezovič, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

kneževína, *f.* = knezovína, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

knęževski, *adj.* = knezovski, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

knęževstvọ, *n.* = kneštvo, das Fürstenthum, *Jan.(H.)*, *Vest.*

knęžič, *m.* = knezovič, *Jan.*

knęžiček, čka, *m. dem.* knežič; kleiner Fürst: gredo k svojemu malemu knežičku, *Glas.*

knežîja, *f.* 1) die Grafschaft, *Meg.*; — 2) = knezovina, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *Vrtov.* *(Sh. g.)*.

knežína, *f.* = knezovína, *Mur.*, *Cig.*

knežînka, *f.* neka goba, der Kaiserling, *BlKr.*

knęžiti, im, *vb. impf.* = knezovati, *Vrt.*, *SlN.*

knęžji, *adj.* fürstlich, Fürsten-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

knęžna, *f.* die fürstliche Prinzessin (nap. -žinja, *Jan.*; prim. stsl., knęžьna, rus. knjažna).

knežníca, *f.* die Fürstenbirne, die Bergamotte, *Cig.*

knęžnja, *f.* = kneginja, *Mur.*

kničemrati, am, *vb. pf.* verderben, *Levst.* *(Zb. sp.)*.

knjâček, čka, *m.* ein knorriger Klotz, *Št.*, *Valj.* *(Rad)*.

knjâkast, *adj.* mit nur einer Hand oder an den Händen krüppelhaft, *Dol.*, *-Cig.*; — knjakasta beseda, ein verstümmeltes Wort, *Levst.* *(Zb. sp.)*.

knjâkec, kca, *m.* ein an den Händen verkrüppelter Mensch oder der Einhand, *Cig.*, *Z.*

knjàst, ásta, *adj.* verstümmelt, verkrüppelt, *C.*, *Z.*

knjápav, *adj.* knjapav je človek, kateremu manka prsta na roki, *BlKr.*; — prim. knjakast.

knjâvkati, kam, čem, *vb. impf.* raunzen, *C.*; — prim. nem. knauzen.

knjíga, *f.* 1) das Buch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; zemljiška k., das Grundbuch, *DZ.*, *Levst.* *(Nauk)*; deželna k., die Landtafel, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *DZ.*; fevdna k., das Lehenbuch, *DZ.*; rudarska k., das Bergbuch, *DZ.*; knjiga matica, die Matrik, *Levst.(Nauk)*; glavna k., das Hauptbuch, *Cig.*, *Jan.*; priročna k., das Handbuch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; založna k., das Verlagsbuch, *Cig.*; k. dolgovnica, das Passivbuch, *DZ.*; k. vpisnica (zapisnica), das Vormerkbuch, *DZ.*; — *pl.* knjige, das Buch, *kajk.-Mik.*; — 2) die Literatur, *nk.* (hs.); — 3) der Blättermagen, *C.*

knjigár, rja, *m.* der Buchhändler, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

knjigaríca, *f.* die Buchhändlerin, *Cig.*

knjigárna, *f.* = knjigarnica, *nk.*

knjigárnica, *f.* die Buchhandlung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; založna k., die Verlagsbuchhandlung, *Cig.*

knjigárski, *adj.* Buchhändler-, *nk.*

knjigârstvọ, *n.* der Buchhandel, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

knjigoljùb, ljúba, *m.* der Bücherliebhaber, *Cig.*

knjigopìs, písa, *m.* die Bibliographie, *Cig.(T.)*.

knjigopîsec, sca, *m.* 1) der Bibliograph, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = pisatelj, *Cig.(T.)*.

knjigopîsje, *n.* die Bibliographie, *Cig.*, *Jan.*

knjigoshrâmba, *f.* = knjižnica, *Zora.*

knjigotìsk, tíska, *m.* der Bücherdruck, *nk.*

knjigotiskár, rja, *m.* = tiskar, der Buchdrucker, *Jan.*, *nk.*

knjigotiskârstvǫ, *n.* die Buchdruckerkunst, *Jan.*, *nk.*
knjigotřštvǫ, *n.* der Buchhandel, *Jan.*, *nk.*
knjigotřžec, žca, *m.* der Buchhändler, *Jan.*, *nk.*
knjigotřžnica, *f.* die Buchhandlung, *nk.*
knjigovę̂ški, *adj.* Buchbinder-, *Jan.*, *nk.*
knjigovę̂štvǫ, *n.* das Buchbindergewerbe, die Buchbinderei, *Jan.(H.)*, *nk.*
knjigovèz, véza, *m.* der Buchbinder, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
knjigovezâlnica, *f.* = knjigoveznica, *Cig.*
knjigovę̂zec, zca, *m.* = knjigovez, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
knjigovę̂zje, *n.* die Buchbinderarbeit, *Levst.* *(Močv.)*.
knjigovę̂zka, *f.* die Buchbinderin, *Cig.*
knjigovę̂znica, *f.* die Buchbinderwerkstätte, die Buchbinderei, *nk.*
knjigovę̂žnja, *f.* die Buchbinderei, *Cig.*
knjigovǫ̂dja, *m.* der Buchhalter, der Buchführer, *Jan.*, *C.*, *nk.*
knjigovǫ̂dnik, *m.* = knjigovodja, *Cig.(T.)*.
knjigovǫ̂dstvǫ, *n.* die Buchhaltung, *Jan.*, *nk.*
knjigovŕtavec, vca, *m.* der Bücherwurm (fig.), *Cig.*
knjigoznânec, nca, *m.* der Bücherkenner, *Cig.*
knjigoznânstvǫ, *n.* die Bücherkenntnis, *Cig.*
knjigožèr, žéra, *m.* der Büchernarr, *Cig.*
knjištvǫ, *n.* das Bücherwesen, *Cig.*, *Jan.*; — die Literatur, *nk.*
knjížen, žna, *adj.* Bücher-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; knjižno tiskalo, die Buchdruckerpresse, *Cig.* *(T.)*; bücherlich, *Cig.*, *Jan.*; — literarisch, *Jan.*, *Cig.(T.)*; knjižni jezik, die Büchersprache, die Schriftsprache, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; knjižna slovenščina, *Cv.*; knjižna kraja, literarischer Diebstahl, *Cig.(T.)*; k. mož, homo literatus, *Vrt.*; knjižni ljudje, Literaten, *Levst.* *(Zb. sp.)*.
knjižę́ven, vna, *adj.* literarisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; književni posel, literarische Beschäftigung, *C.*; — hs.
knjižę̂vnik, *m.* der Literat, *Cig.(T.)*; — hs.
knjižę́vnost, *f.* = knjištvo, literatura, *Jan.*, *nk.*; — hs.
knjížica, *f.* *dem.* knjiga, das Büchlein, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; pisna k., die Theke, *Cig.*, *Jan.*
knjižíšče, *n.* = knjižnica, *C.*
knjîžnica, *f.* die Bibliothek, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; priročna k., die Handbibliothek, *Cig.*; posojalna k., die Leihbibliothek, *Cig.*
knjîžničar, rja, *m.* der Bibliothekar, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
knjîžničarski, *adj.* Bibliothekars-, *nk.*
knjîžničen, čna, *adj.* Bibliotheks-, *Cig.*, *nk.*
knjîžnik, *m.* 1) der Literat, *Mur.*, *C.*, *Cig.* *(T.)*, *Levst.(LjZv.)*; — 2) = knjižnjak, *Kres.*
knjižnják, *m.* der Bücherschrank, *Cig.*, *Jan.*
knjižûra, *f.* das Buch (zaničlj.), *Cig.*, *Nov.*; sleparske knjižure, *Slom.*
knjižurína, *f.* = knjižura, *Cig.*, *Zora.*
knòf, knófa, *m.* = gumb, der Knopf; — iz nem.
knǫ̂fla, *f.* die Stecknadel, die „Knopfnadel"; — iz nem.

knǫ̂flica, *f.* *dem.* knofla.
knupa, *f.* der Knauf, der Knoten, *C.*: — (= zaponka [?], *Pohl.*, *Mur.*); — prim. nem. Knauf, *C.*
knūt, *m.* die Knute, *Cig.*; — rus.
1. **kǫ̀**, I. *adv. interr.* = kako, *BlKr.*, *jvzhŠt.*; ko pa = kako pa, *C.*, *jvzhŠt.*; Moj ti Bože, ko sem lepa! *Npes.-BlKr.*; — II. *conj.* 1) = kakor, wie: ko bi trenil, in einem Augenblicke; — (za komparativom) als: jaz sem močnejši, ko ti; — als (= in der Eigenschaft): to je treba izobraženemu Slovencu vedeti ko Slovencu, *Cv.*: — 2) als, nachdem, wann: ko smo odvečerjali, šli smo spat; Breda vstane, ko se dan zazori, *Npes.-K.*; = kadar: ko pasem, veselo prepevam, *Mik.*; hitro ko, brž ko, sobald; v tem ko, med tem ko, während (le v časnem pomenu): — meni pšenica daje po dva mernika, ko (während) drugim le po merniku, *Levst.(M.)*, (bolje: drugim pa le po merniku); — 3) je: bolj ko je tekla kri, več je bilo kristjanov; več ko sem mu dajal denarja, manj je bil hvaležen; — da: komu še smem verjeti, ko me prijatelji varajo? rad bi mu pomagal, pa kaj hasne, ko ne morem, *jvzhŠt.*; — 4) ko bi —, wenn; ko bi mi sila ne bila, bi te ne prosil, *Mik.*; ko bi ne bil sam videl, ne bi verjel; — III. *rel.* = ki, *C.*, *Štrek.*, *Št.*; tisti ko —, tam, ko —, *C.*, *Št.*
2. **kò**, *adv.* ko pridi, komm nur, *C.*; ko pojdi, *Poh.-C.*; ko teci, *Rez.-C.*; — ko precej, sogleich, ko davno, schon längst, *C.*; ko ne reci, sage nur nicht, *Guts.(Res.)*; od jutra do večera ko na posvetne reči misliš, *Guts.* *(Res.)*; — prim. kar.
kobacáti, âm, *vb. impf.* auf allen vieren kriechen, krabbeln; otroci po tleh kobacajo; — — schwerfällig gehen; osel potrpljivo kobaca črez brv, *Jurč.*; — klettern, *Jan.*, *C.*; tudi: k. se, *Štrek.*, *Erj.(Izb. sp.)*; — kobácati, *vzhŠt.*
kobácelj, clja, *m.* auf allen vieren kriechendes Kind, *C.*
kobáciti se, âcim se, *vb. impf.* Burzelbäume schlagen, *Dol.-Mik.(Et.)*.
kobacljáti, âm, *vb. impf.* auf allen vieren krabbeln, *Z.*
kobáča, *f.* 1) der Hühnerkäfig, *Mur.*, *C.*, *vzhŠt.*: — das Vogelhaus: V kobačah ptiče 'mam, *Danj.(Posv. p.)*; — 2) das Lichtgestell auf drei Füßen, *Št.-Valj.(Rad)*; — prim. it. gabbia, *Mik.(Et.)*.
kobâčnik, *m.* ein auf allen vieren krabbelndes Kind, *C.*
kobalíca, *f.* die Jochwiede, *Rib.-M.*
kobáliti, âlim, *vb. impf.* 1) die Füße ausspreizend sich fortbewegen, klettern: črez sod, črez plot k., *C.*; po lestvi z odra, po kamenju navzdol k., *Jurč.*; v vodi tudi ne znam kobaliti tako, kakor se pravi, da se plava, *Jurč.*; — 2) rittlings auf etwas sitzen, reiten: drevo k., *C.*, *M.*; ne kobali debla, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 3) k. se, rittlings sitzen, *C.*; — prim. okobalo.

kobâlj, *m.* 1) die Ausspreizung der Füße: der Schritt, *C.*; za dober k. naprej se pomekniti, *SlN.*; — 2) = kobalja 2), *Jan.(H.)*; — prim. okobalo.

kobâlj, *adv.* = okobalo, rittlings, *Cig.*, *Jan.*; tudi: kóbalj, *M.*; — pogl. okobalo.

kobálja, *f.* 1) die ausgespreizten Schenkel des Menschen, *C.*, *Gor.-M.*; v kobalji, rittlings, *Zora*; — die Häckse, *Kr.-Valj.(Rad)*; med kobaliami = med nogami, *Gor.*; — 2) zweischenkliger Ast, der Zwiesel, zweischenkliges Holz, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Gor.-M.*; v kobalji je začel gniti hrast, *Gor.*

kobáljast, *adj.* zwieselig, zweizackig, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.-M.*

kobáljati, am, *vb. impf.* mühsam fortbewegen, *C.*; — k. se, sich mühsam fortbewegen, *C.*; — sich mühsam durchbringen, *Cig.*; — prim. kobaliti.

kōbalt, *m.* neka kovina, das Kobalt, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

kobaltīn, *m.* das Kobaltin, *Cig.(T.)*.

kōbaltov, *adj.* Kobalt=, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; k. cvet, die Kobaltblume, *Jan.*; kobaltova zmes, die Kobaltspeise, *Cig.(T.)*; kobaltovo modrilo, das Kobaltblau, *Cig.(T.)*.

kōbaltovec, vca, *m.* der Kobaltglanz, *Cig.*, *Jan.*

kōbaltovica, *f.* die Kobalterde, *Cig.*

kobaltovīt, *adj.* kobalthältig, *Cig.*

kobára, *f.* 1) gruča lešnikov na leskovi veji, *Bolc. vas Krn-Erj.(Torb.)*; — 2) die Krystalldruse, *Erj.(Torb.)*.

kobaráški, *adv.* = štuporamo, huckepack: k. nositi koga, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — prim. okobalo.

kóbec, bca, *m.* = skobec, der Sperber, *Kras-Mik.*, *Štrek.*

kobẹ̑cati se, am se, *vb. impf.* = kobaciti se, *Dol.-Mik.(Et.)*.

1. **kóbeł**, bla, *m.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Trub.*, *Ravn.*, *BlKr.*, pogl. kabel, kebel.

2. **kóbeł**, bla, *m.* ein Früchtenbüschel: z. B. von Kirschen, *KrGora-DSv.*, *Gor.*; prim. kobul.

kóber, bra, *m.* 1) der Würfel, *Pohl.*, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; kobre metati, mit Würfeln spielen, *Slom.*; — 2) die grüne Nieswurz (helleborus viridis), *Prodol (na benetski meji)-Erj.(Torb.)*.

kobîł, *m.* = kobilar, *C.*

kobíla, *f.* 1) die Stute; čistokrvna k., die Vollblutstute, *Cig.*, *Jan.*; — psovka nerodnemu človeku; — 2) ein Gestell oder Gerüst mit drei oder vier Füßen, der Bock: die Bohrbank, die Falzbank, die Schneidebank, der Reifstuhl u. dgl., *Cig.*; klado na kobilo položiti (kadar drva žagajo), *Levst.(Zb. sp.)*, *Dol.*; der Fugebock, *Jan.*; hölzerner Auflade bock, *Z.*; der Dengelstuhl; — stol s klepalom (babico), *Levst.(Rok.)*; — 3) das Bruckenjoch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Nov.*; der Sattel (in den Hüttenwerken), *Cig.*; — großer umgestürzter Fels, *C.*; — 4) der Zwiesel, *Cig.*; — 5) dürrer Weinrebenast, der Weinrebenknorren, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; — der Tucker bei der Rebe = šparon, konjič, *C.*; — 6) = mrzlica, das Fieber, *Cig.*, *C.*; — 7) siva k., = kobilar, der Pirol (oriolus galbula), *Kras-Erj.(Torb.)*.

kobîlar, rja, *m.* 1) der Gestütmeister, *Cig.*; — der Stutenhändler, *M.*, *C.*; — der Pferdehirt, *C.*; — 2) die Goldamsel, der Pirol (oriolus galbula), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Erj.(Ž.)*; (pravijo o njem, da poje: „Jurij, si videl mojo kobilo?“ ali kaj enakega, *C.*).

kobilarîja, *f.* das Gestüte.

kobiláriti, ârim, *vb. impf.* mit Stuten Handel treiben, *M.*

kobilárna, *f.* der Stutenstall, *Nov.*; — = kobilarnica, *Jan.(H.)*.

kobilárnica, *f.* das Gestüte, *DZ.*, *SlN.*

kobílica, *f. dem.* kobila; 1) das Stütchen; — 2) die Heuschrecke; zelena k., die grüne Laubheuschrecke oder das grüne Heupferdchen (locusta viridissima), *Erj.(Ž.)*; k. selka, die Zug= oder Wanderheuschrecke (acridium migratorium), *Erj.(Ž.)*, = k. selivka, *Cig.*; — k. ropotulja, die Klapperheuschrecke, *Cig.*; — 3) = kobila, der Holzbock, *Cig.*; — der Dengelstuhl, *Cig.*; — stol, na katerem stoji žehtnjak, *Dol.*; — 4) der Saitensteg, der Geigensattel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *C.*, *Dol.*; — 5) das Spinnwirbelhäkchen, *SlGor.-C.*, *Vrt.*, *Dol.*; pretikati kobilico na perotih, *Jurč.*; — 6) der Heftelhaken, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 7) der oberste (meist lederne) Theil der Peitsche, *Mur.*; — der erste Ansatz beim Netzgeflecht, *Z.*; — 8) das Gabelbein (zool., furcula), *Cig.(T.)*; — der Astwinkel, *Šol.*; — — die Scheidewand in der Nuss, *Dict.*; — der Strahl des Pferdehufes, *Dol.*; — 9) das Fieber, *Guts.*, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; (prim. kobila 6)).

kobíličar, rja, *m.* 1) der Schmarotzer, der Zuschauer beim Hochzeitsschmause, *Cig.*, *C.*, *Št.*; — 2) der Heuschreckenfänger (ptica), *Cig.*, *Levst.(Nauk)*; — 3) der Heuschreckenkrebs (palinurus vulgaris), *Erj.(Ž.)*.

kobíličast, *adj.* heuschreckenförmig; kobiličasti rak = kobiličar 3), *Cig.*

kobíličica, *f. dem.* kobilica; — die Heftel, *Cig.*

kobíličji, *adj.* Heuschrecken=: k. skok, *Telov.*

kobílička, *f. dem.* kobilica.

kobíličkar, rja, *m.* der Stutentreiber, *Z.*; — der Zäumer, *Mur.*

kobilína, *f.* das Stutenfleisch, *Vrt.*

kobilíšče, *n.* das Gestüte, *Jan.*

kobíliti, îlim, *vb. impf.* 1) die Füße ausspreizend steigen: kobilil je po vseh štirih črez meje in plotove, *Andr.*; tudi: k. se: k. se na voz, *Dol.*; — 2) = žrebiti se, *Mur.*

kobîlje, *n. coll.* Weinrebenknorren, Weinrebenäste, *C.*; — prim. kobila 5).

kobiljevec, vca, *m.* der Brantwein aus Stutenmilch, *C.*, *M.*

kobîlji, *adj.* Stuten=; kobilje mleko.

kobîłsa, *f.* psovka nerodni ženski, *Gor.*

kobji, *adj.* = koblji, *Poh.*
kóbljak, *m.* der Pferdekoth, *Kor.*
kóblji, *adj.* Ross, *Jarn.*, *Mariborska ok.-C.*, *Trst.(Let.)*; koblja muha, die Rossfliege, *Jarn.*; koblji kumič, koblja kumena, der Rosskümmel, *C.*
kǫbniti, kǫbnem, *vb. pf.* hereinbrechen: sodni dan če na nje kobniti, *Krelj-Mik.*; zdajci kobne strašna nevihta, *Vrt.*
kóbra, *f.* = kober, *Guts.*
kóbranka, *f.* die Würfelnatter (tropidonotus tessellatus), *Erj.(Ž.)*.
kobrár, rja, *m.* der Würfelspieler, *Guts.*, *Cig.*
kóbrast, *adj.* würfelförmig, *Guts.*, *Jan.*
kóbrati, am, *vb. impf.* würfeln, *Pohl.*, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kóbrc, *m. dem.* kober; das Würfelchen, *Valj.(Rad).*
kobûl, *m.* die Dolde, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Tuš.(B.)*; nepravi kobul, die Trugdolde, *Cig.*
kobúla, *f.* = kobul, *Cig.*; bezgova k., die Holundertraube, *Cig.*
kobúlast, *adj.* doldig, doldenartig, *Cig.*, *Jan.*
kobûlček, čka, *m. dem.* kobulec; k. črešenj, ein Büschel Kirschen, *Cig.*, *C.*
kobûlec, lca, *m.* die Dolde, *Ravn.-Cig.*, *Jan.*
kobúlica, *f.* 1) *dem.* kobula, die Dolde, *Jan.*; — der Knoblauch-, Zwiebel- oder Mohnkopf, *Z.*; — der Schädel, *C.*, *Z.*; — kobulíca, der entkernte Maiskolben, *Sv. Peter(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — der Pfirsich- oder Marillenkern, *Gorica-Erj.(Torb.)*; — 2) das Täschelkraut (thlaspi), *Cig.*, *Nov.*, *Medv.(Rok.)*.
kobûlnat, *adj.* doldig, *Cig.*
kobûlnica, *f.* die Doldenpflanze, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Tuš.(B.)*.
kòc, kóca, *m.* die Kotze, die Haardecke; — prim. stvn. chozzo, bav. der kotzen, *Levst.(Rok.)*.
kóca, *f.* = koc, *Mur.*
kǫcast, *adj.* zottig, rauhhaarig.
kocáti, âm, *vb. impf.* 1) in großen Flocken fallen: sneg koca, *Dol.*; — 2) zotteln, schwerfällig gehen, *Cig.*
kǫce, eta, *n.* = kocek, *Solkan-Erj.(Torb.)*.
kǫcej, *m.* = kocek, *Z.*
kǫcek, cka, *m.* junges Schweinchen, *Kras-Erj.(Torb.)*.
kócel, cla, *m.* entkernter Maiskolben, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — prim. 1. kocelj.
1. **kǫcelj**, clja, *m.* 1) der Krauskopf, *Kras-Erj.(Torb.)*; — zottiger Hund, *C.*; — ein rauhhaariges Kleid, ein Pelz, *C.*; — entkernter Maiskolben, *Rihenberk(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — 2) die Haarzotte, *C.*, *Kras-Erj.(Torb.)*.
2. **kocęlj**, *m.* die Bleihe (cyprinus brama), („kocél") *Frey.(F.)*; bodeči k., der Dornbrassen, *Cig.*
kocęn, *m.* der Kohl- oder Krautstengel; — der Kürbisstengel, *Mur.*, *C.*; vsaka buča za svoj kocen drži, *BlKr.-DSv.*; — entkernter Maiskolben, *C.*
kocenéti, ím, *vb. impf.* starr sein (z. B. vor Kälte), *Jan.*, *C.*; vse škriplje pod nogami in koceni, *Zora*; mraz je, da vse koceni, *Z.*

kócenj, cnja, *m.* die Schneeflocke, *Cig.*
kocênje, *n. coll.* die Krautstengel; — kocęnjè, *ogr.-Valj.(Rad).*
kocênjiče, *n. dem.* kocenje; kleine Krautstengel, *Valj.(Rad).*
kocína, *f.* das einzelne dickere und längere Haar am menschlichen Leibe, mit Ausnahme des Kopfes, oder am thierischen Körper; — das Haar an Pflanzen, *Jan.*
kocínast, *adj.* haarig, zottig.
kocinàt, áta, *adj.* = kocinast, *Jan.(H.)*.
kocínica, *f. dem.* kocina.
kocînje, *n. coll.* = kocine; — kocinje na rastlinah, *Trst.(Let.)*.
kocînka, *f.* kozje ime, *Baška dol.-Erj.(Torb.)*.
1. **kǫcka**, *f.* der Würfel, *Habd.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cel.(Geom.)*; kocke igrati, *Cig.*, *Jan.*; kocke metati, *C.*; — der Cubus, *Cig.(T.)*; — das Würfelbein (zool.), *Cig.(T.)*; — prim. češ., polj. kostka.
2. **kǫcka**, *f.* = svinjka, *Ponikve-Erj.(Torb.)*; — prim. kocek.
kǫckanje, *n.* das Würfelspiel, *Cig.*
kǫckar, rja, *m.* der Würfelspieler, *Cig.*, *C.*
kǫckarski, *adj.* Würfelspieler-, *C.*
kǫckast, *adj.* würfelförmig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — cubisch, *Cig.(T.)*; kockasto zlato, hexaedrisches Gold, *Cig.(T.)*.
kockáš, *m.* der Würfelspieler, *Habd.-Mik.*, *ogr.-C.*
1. **kǫckati**, am, *vb. impf.* würfeln, *Cig.*
2. **kǫckati**, am, *vb. impf.* = svinjko igrati, *Ponikve-Erj.(Torb.)*.
kǫckov, *adj.* cubisch, *Jan.(H.)*.
kockovânje, *n.* die Cubatur, die Cubierung, *Cig.(T.)*.
kockováti, ûjem, *vb. impf.* 1) cubieren (math.), *Cig.(T.)*; — 2) kockovan pod, gewürfelter Boden, *Cig.*
kǫckovec, vca, *m.* das Würfelerz, *C.*
kǫckoven, vna, *adj.* tessularisch, *Cig.(T.)*; — cubisch: kockovni koren, die Cubikwurzel, *Cig.(T.)*.
kǫcman, *m.* ein Thier mit zottigem Haar, *M.*
kocmína, *f.* = kosmina, *Hip.-C.*
kocmînje, *n.* = kosminje, *Hip.-C.*
kocmǫ̑vec, vca, *m.* = mah, das Moos, *Mur.*, *Vest.*, *vzhŠt.*
kocmovína, *f. coll.* Moos, *C.*
kocmǫ̑vje, *n. coll.* Moos, *Mur.*, *C.*; S kocmovjem ladjo pšem, *Danj.(Posv. p.)*.
kǫcna, *f.* eine Kette, um das Vieh an die Krippe zu binden, *V.-Cig.*, *M.*, *Kr.-Valj.(Rad).*
kócnja, *f.* große Schneeflocke, *Zora.*
kócnjast, *adj.* flockig, *Jan.(H.)*.
kocnjáti, âm, *vb. impf.* 1) bei den Haaren ziehen, zausen, *Cig.*, *M.*; — 2) flocken, *Cig.*, *Jan.*; kocnja, es schneit in großen Flocken, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*; — 3) einherzotteln: poleg njega je kocnjal velik kosmat pes, *Bes.*
kǫcoha, *f.* kozje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
koconòg, nóga, *adj.* federfüßig, *Cig.*
koconǫ́gast, *adj.* = koconog, *Cig.*
koč, *m.* 1) ein mit Brettern abgesonderter Raum (z. B. im Stalle, für ein Kalb, für ein Mast-

vieh), V.-Cig., Gor.-UčT.; — 2) der Schafstall, KrGora; — eine Nothhütte, Svet.(Rok.); — menda nam. kotič; prim. 2. kotec.

1. **kǫ́ča**, *f.* die Bauernhütte, ärmliche Wohnhütte.

2. **kóča**, *f.* = buča, der Kürbis (cucurbita), *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — prim. it. cocuzza, Kürbis (?).

3. **kǫ́ča**, *f.* das Schwein, *Gor.*; — prim. kocek.

kočàn, ána, *m.* der Bewohner einer Bauernhütte, *Z.*, *Zora*.

kočânjek, njka, *m.* eine elende Bauernhütte, *jvzhŠt.*

kǫ̑čar, rja, *m.* 1) der Besitzer einer Bauernhütte, der Häusler, der Keischler; — 2) der Nomade, *Cig.*, *Jan.* (po drugih slovanskih jezikih).

kočára, *f.* schlechte Bauernhütte, *C.*

kǫ̑čarica, *f.* die Häuslerin, die Keischlerin, *Jan.*; ta kočarica da bi nam gospodarila! *DSv.*

kočáriti, ârim, *vb. impf.* 1) in einer ärmlichen Bauernhütte wohnen, *Cig.*; — 2) k. se, kümmerlich leben, elendlich sich durchbringen: z delom k. se, *ogr.-C.*

kǫ̑čarski, *adj.* Häusler-; — kočarsko življenje.

kǫ̑čej, *m.* das Ferkel, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *UčT.*

kočemâjka, *f.* kurzes, weibliches Oberkleid; — prim. kačomajka.

kočénje, *n.* das Werfen von Jungen, *Cig.*

kočeváti, ûjem, *vb. impf.* ein Nomadenleben führen, nomadisieren, kočujoč, nomadisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Raič(Slov.)*, *SlN.*; — po rus.

kočevâvec, vca, *m.* der Nomade, *Cig.*, *Jan.*

kočevâvski, *adj.* nomadisch, *Cig.*

kočevník, *m.* der Nomade, *Jan.*, *Šol.*

kǫ́čica, *f. dem.* koča, das Bauernhüttchen.

kǫ́čič, *m.* die gemeine Mauerassel (oniscus murarius), *Erj.(Ž.)*, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*.

kočîja, *f.* die Kutsche; — prim. it. cocchio, Kutsche.

kočijáš, *m.* = kočijaž, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.

kočijâški, *adj.* Kutscher-.

kočijâž, *m.* der Kutscher.

kočijážiti, âžim, *vb. impf.* Kutscher sein, als Kutscher dienen, *Z.*; — kutschieren, *Cig.*, *Jan.*

kočîjen, jna, *adj.* Kutschen-.

kočîjica, *f. dem.* kočija.

kočijíšče, *n.* = kočijnik, *Cig.*

kočîjnik, *m.* der Wagenkasten der Kutsche, *Cig.*

kočîjski, *adj.* Kutschen-.

kočína, *f.* elende Hütte, *C.*

kočînar, rja, *m.* der Keischler, *C.*

kóčiš, *m.* = kočijaž, *Habd.-Mik.*

1. **kǫ̑čka**, *f. dem.* koča; das Häuschen, *Zora*.

2. **kǫ̑čka**, *f.* = kvočka, *C.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*

3. **kǫ̑čka**, *f.* junges Schwein, *Gor.*; — prim. 3. koča, kocek.

4. **kǫ̑čka**, *f.* die Osterluzei (aristolochia clematitis), *Bilje na Ipavi-Erj.(Torb.)*; — prim. 2. koča.

kočljiv, iva, *adj.* wählerisch, bes. im Essen, genäschig, naschhaft, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kočljivo živeti, prassen, *V.-Cig.*; — heikel, heikelig, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.-M.*, *nk.*

kočljîvec, vca, *m.* der Heikelige, *Cig.*, *Jan.*

kočljîvka, *f.* = kočljiva ženska, *Cig.*

kočljívost, *f.* die Heikeligkeit in Bezug aufs Futter, *Pohl.-Valj.(Rad)*; die Heikeligkeit überhaupt, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

1. **kǫ́čnik**, *m.* der Backenzahn; tudi: kǫ̑čnik; — iz kotčnik; prim kotnik.

2. **kǫ̑čnik**, *m.* = kočevavec, *Vrt.*, *Stare(Zgod.)*.

kǫ́čnjak, *m.* der Backenzahn, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*, *Valj.(Rad)*.

kóčuh, *m.* = kočija, *ogr.-Mik.*

kočûn, *m.* der Frühlingssafran (crocus vernus), *Bled(Gor.)*.

kočúr, rja, *m.* 1) elende Wohnhütte, *Bes.*, *Jurč.(Tug.)*, *Vrt.*; — 2) oddelek za teleta v hlevu, *Notr.*

kočûra, *f.* elende Wohnhütte, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Svet.(Rok.)*, *Poh.*

kočûrič, *m.* kleine, elende Hütte, *Dict.*

kǫ́d, *adv.* I. *interr.* auf welchem Wege, wo — herum? Kod si hodil, kje si bil? *Npes.*; ne ve ne kod ne kam, er weiß sich nirgendshin zu wenden, *jvzhŠt.*; ni kod kam, man kann sich nirgendshin wenden, ni kod kam bežati, *Dol.-Levst.(M.)*; — od kod? (odkod?) woher? do kod? (dokod?) bis wohin? — II. *indef.* auf irgend welchem Wege, irgendwo herum; le pojdi, boš že kod prišel do mesta; — III. *rel.* = koder, *na vzhodu*; beži, kod tod, fliehe wo du kannst, *Dol.-Levst.(M.)*.

kǫ́da, *adv.* = kod, *Krelj-M.*; ne ve koda kam, *C.*

kodâckati, am, *vb. impf.* = kokodakati, *Fr.-C.*

kǫ́daj, *adv.* = kod: od kodaj, *Kast.*

kǫ̑dar, *adv.* = koder, *Mur.*, *Cig.*

kodẹ̑lja, *f.* das in Cylinderform zusammengelegte Spinnhaar oder Werg, wie es auf den Spinnrocken gesteckt wird, die Rupfe: — po kodelji, = po preslici, in mütterlicher Linie, *Cig.*

kodẹ̑ljica, *f. dem.* kodelja; 1) die Haar- oder Samenkrone (pappus), *Erj.(B.)*; — 2) die traubige Muscathyacinthe (muscari racemosum), *Povir na Krasu-Erj.(Torb.)*.

kǫ́der, ra, *m.* 1) die Haarlocke: — die Zotte, die Flocke, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Pudel (canis aquaticus), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.

kǫ̑der, *adv. rel* auf welchem Wege, wo — herum; koder koli hodim, auf welchen Wegen ich immer wandle; Koder se nebo razpenja, Grad je pevcu brez vratarja, *Preš.*; od koder, woher; do koder, bis wohin, so weit.

kǫ̑dež, *m.* = kolduš, *C.*, *ogr.-Mik.*, *Valj.(Rad)*.

kǫ́di, *adv.* = kod, *Mur.*, *vzhŠt.*; kodi to? wo denn? *C.*; kodi kak, allfällig, *Cig.*

kǫ́dik, *adv.* = kod, koder, *vzhŠt.*

kǫ̑diš, *m.* = kolduš, *ogr.-C.*

kǫ́diti, im, *vb. impf.* = prosjačiti, *Cig.*, *ogr.-Mik.*, *vzhŠt.*; — prim. kolduš.

kǫ̑dlja, *f.* = kodelja, *Mur.*, *vzhŠt.*; Prelja ima narejeno kodljo (kodlo), *Danj.(Posv. p.)*.

kodljáti, âm, *vb. impf.* kraus machen, in Locken legen, locken, *Z.*; k. se, kraus werden, *Cig.*, *Jan.*; — prim. kodrljati.

kǫ́dra, *f.* die Zotte, *Jan.(H.)*.

kodrálen, łna, *adj.* zum Kräuseln dienend: kodrâłne klešče, die Kräuselzange, *Cig.*
kodrâłnik, *m.* der Kräuselkamm, *Cig.*
kodrálo, *n.* das Kräuseleisen, *Cig.*; — leseno k., das Kräuselholz, *Cig.*
kodràn, ána, *m.* der Krauskopf, *Cig.*, *C.*
kodrânje, *n.* das Haarkräuseln.
kódrast, *adj.* kraus, kraushaarig, lockig; kodrasti lasje, kodrast človek; flockig, zottelig, *Cig.*, *Jan.*
kodràt, áta, *adj.* lockig, lockenreich, *Cig.*, *Jan.*
kodráti, âm, *vb. impf.* kräuseln, locken; lase k.; sukno k., *Cig.*; k. se, sich kräuseln, *C.*
kódrav, *adj.* = kodrast, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kódravec, vca, *m.* 1) der Krauskopf, *Mur.*; — 2) kodrâvec, der Haarkräusler, *Cig.*
kódravka, *f.* krausköpfiges Weib, *Jan.(H.)*.
kódravost, *f.* die Kraushaarigkeit, *Jan.(H.)*.
kôdrc, *m. dem.* koder; das Löckchen, *Cig.*, *Jan.*
kôdrcati se, am se, *vb. impf.* sich zausen, raufen, *M.*
kodrcîja, *f.* der Wirrwarr, wirres Zeug, der Wust, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kodrcílo, *n.* = kodralo, das Kräuseleisen, *Jan.*
kodrciti, im, *vb. impf.* = kodrati, kräuseln, *Jan.*
kodrčîja, *f.* = kodrcija: k. tega sveta, *Jurč.*; hočemo, da bi koga razveseljevale naše kodrčije, *Levst.(Zb. sp.)*; časnik nima prostora za mojo kodrčijo, *Glas.*
kodrè, éta, *m.* = kodrež, *Cig.*
kôdrež, *m.* der Krauskopf, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*
kódrica, *f. dem.* kodra, die Krauslocke, *Jan.(H.)*.
kódrič, *m.* 1) das Löckchen, *Jarn.*; das Stirnlöckchen, *Cig.*; — 2) der Pudel, *Jarn.*
kodričáti, âm, *vb. impf.* kräuseln, in Löckchen legen, *Cig.*
kodríga, *f.* = kodrava ženska, *C.*, *Z.*
kodrîłnik, *m.* = kodralnik, *Cig.*
kodrílo, *n.* = kodralo, *Jan.*
kodrîn, *m.* = kodrež, *Cig.*
kódriti, im, *vb. impf.* = kodrati, *Cig.*, *Jan.*
kodrljáti, âm, *vb. impf.* kräuseln, k. se, sich kräuseln, *Kr.*
kódrnat, *adj.* lockig, *Cig.*
kodrobrâdec, dca, *m.* der Krausbart, *Cig.*, *Jan.*
kodroglâvec, vca, *m.* der Krauskopf, *Cig.*
kodrolàs, lása, *adj.* kraushaarig, lockenhaarig, *Cig.*, *Jan.*
kodrolasàt, áta, *adj.* = kodrolas, *Jan.*
kodrolâsec, sca, *m.* der Krauskopf, *Cig.*, *Jan.*
kodúnja, *f.* *C.*; *pl.* kodunje, *Meg.*, *Cig.*, *Št.*; pogl. kadunja.
koeficiēnt, *m.* der Coefficient (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*, *Sen.(Fiz.)*.
kōfan, *m.* nekakšna skrinja srednje velikosti, *BlKr.*; — prim. nem. Koffer (?).
kofè, éta, *m.* der Kaffee; pogl. kava.
kofêtar, rja, *m.* *Cig.*, *Jan.*, pogl. kavarnar, kavarnik.
1. **kohar**, rja, *m.* tiefes Körbchen aus Baumrinde, die Kieze, die Harzmeste, *Cig.*, *Jan.*; — prim. nem. Köcher, *C.*
2. **kohár**, rja, *m.* der Gauner, *Gor.-Glas.*; kdor hoče biti konjar, mora biti rojen kohar, *Npreg.-Glas.*
kòj, kója, *m.* das Aufziehen, die Zucht, *M.*; — die junge Zucht, die aufgezogenen Thiere, *Cig.*
1. **kòj**, *adv.* 1) = takoj, taki, sogleich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*, *Gor.*; — 2) ziemlich: še koj lep, *Št.*
2. **koj**, *adv.* = 2. ko, nur, *Npes.-Schein.*
kója, *f.* die Erziehung, *Notr.*
koji, *pron.* = kateri, *Jan.(Slovn.)*, *nk.*; — hs.
kôjče, eta, *n.* aufgezogenes Rind, *M.*
kojec, jca, *m.* prazen koruzni klas, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*
kôjica, *f.* majhna lesena hišica na dveh stebrih, kakor jih imajo pastirji po hribih, *Sp. Idrija-Erj.(Torb.)*.
kojíti, ím, *vb. impf.* erziehen, aufziehen, *Meg.*, *Habd.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Nov.*, *BlKr.-DSv.*; koji svoje otroke Bogu k časti, *Krelj*; tudi: živino k., *Svet.(Rok.)*; — prav za prav: stillen, (koren: ki-), *Mik.(Et.)*.
1. **kok**, *m.* dajati komu kok = potuho dajati komu, *GBrda-Erj.(Torb.)*; — *Levst.(Rok.)* primerja it. cucco, Muttersöhnchen.
2. **kok**, *m.* die Koppe, der Gupf, *V.-Cig.*, *Jan.*; nam. kolk.
1. **kôka**, *f.* 1) = kvoka; — 2) dolgovezne koke, Hühnerstelzen (alectorides), *Erj.(Ž.)*; — 3) koka, celo orehovo jedro, *Hrušica (Kras)-Erj.(Torb.)*; — prim. kloka.
2. **kōka**, *f.* der Kokastrauch (erythroxylon coca), *Tuš.(B.)*.
kokalj, *m.* *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(B.)*; pogl. kokolj.
kôkałnica, *f.* = kloka, kokla, die Gluckhenne, *Dalm.*, *Krelj.*
kôkati, kam, čem, *vb. impf.* = kvokati, glucken, *Cig.*, *C.*; tudi jerebica koka, *C.*; — = stokati, *C.*
kokâva, *f.* steinige, unfruchtbare, unebene Gegend, eine Schlucht, *Cig.*, *C.*, *M.*, *Z.*; — das Gestrüppe, *Cig.*; — menda nam. kolkava?, prim. kolk 2).
kôkelj, klja, *m.* neka riba (cyprinus natator), *Povir na Krasu-Erj.(Torb.)*.
kokēta, *f.* die Kokette, *nk.*
kokēten, tna, *adj.* gefallsüchtig, reizgierig, kokett, *nk.*
koketováti, ûjem, *vb. impf.* koketno se vesti, kokettieren, *nk.*
kôkica, *f. dem.* koka; das Felsenhuhn (rupicola), *Erj.(Z.)*.
kôkla, *f.* 1) die Gluckhenne, — das Siebengestirn, (tudi: die Gluckhenne), *Mur.*, *Cig.*; — 2) = kloka, die Brautmutter, *Valvasor.*
kôklica, *f. dem.* kokla; 1) kleine Gluckhenne; — 2) der in der Zelle eingeschlossen gehaltene Bienenweisel, *Levst.(Beč.)*.
kokljáti, âm, *vb. impf.* glucken: kokoš koklja, *Z.*, *Vrt.*
kokodâckati, am, *vb. impf.* = kokodakati, *Z.*
kokodâjc, *m.* der Gackerlaut der Henne, *Jan.*; velik kokodajc, pa malo jajc, viel Geschrei und wenig Wolle, *Cig.*

kokodâjkati, kam, čem, *vb. impf.* = kodakati, *Cig.*
kokodâjsati, am, *vb. impf.* = kokodakati, *Jan., M.*
kokodâjskati, am, *vb. impf.* = kokodakati, *Polj.*
kokodâk, *m.* das Gackern der Henne, *Mur.*
kokodâkanje, *n.* das Gackern; kokodakanja dosti, jajc malo, viel Geräusch und nichts dahinter, *Cig.*
kokodâkati, kam, čem, *vb. impf.* gackern (von der Henne, wenn sie ein Ei gelegt hat); — oblak kokodaka, kadar grmi brez dežja, *Dol.-LjZv.*
kokojáre, *adv.* huckepack: k. nositi = štuporamo nositi, *Solkan-Erj.(Torb.)*; — prim. it. mettersi coccolone, mettersi coccoi, niederhocken, *Erj.(Torb.).*
kokolíca, *f.* neko bajeslovno žensko bitje, *Pjk.(Črt. 68).*
kǫ́kolj, *m.* der Kornraden (agrostemma gittago); — mišji k., der Taumellolch, der Tollhafer (lolium temulentum), *C.*
kǫ́koljast, *adj.* mit Raden vermischt, *Jan.(H.).*
kǫ́koljen, ljna, *adj.* Raden-: kokoljni venčki, *Vod.(Pes.).*
kǫ́koljnat, *adj.* voll Raden.
kǫ́koljščica, *f.* eine Art Gartenblume, *vzhŠt.-C.*
kokora, *f.* das Haarbüschel, die Haarlocke, *Istra-C.*
kokorček, čka, *m.* — kokorek, *Medv.(Rok.).*
kokorek, rka, *m.* die europäische Erdscheibe, das Schweinsbrot (cyclamen europaeum), *Cig., Medv.(Rok.).*
kokorica, *f.* = koruza, der Mais, *ogr.-C.*
kokorik, *m.* 1) = kokorek, *Tuš.(R.)*; — 2) = predenica, die Flachsseide, *C.*
kokoríkati, kam, čem, *vb. impf.* krähen (o petelinu), *BlKr.*
kokoroš, *m.* der Maiskolben, *ogr.-C.*
kōkos, *m.* 1) die Cocosnuss, *Cig.*; — 2) eine Art Fisole, *C.*; (kokes, *Gor.*, koks, *LjZv.*).
kōkosnik, *m.* der Cocosbaum, *Jan.*
kokosnják, *m.* = kokosnik, *Cig.*
kōkosov, *adj.* Cocosnuss-, *Cig.*; kokosova palma, die Cocosnusspalme (cocos nucifera), *Tuš.(B.)*; kokosovo mleko, olje, *LjZv.*
kokǫ̂š, *f.* die Henne; divja k., die Auerhenne; mala d. kokoš, die Birkhenne, *Cig.*; lesna k., das Buschhuhn (catheturus), *Erj.(Ž.).*
kokošár, rja, *m.* 1) der Hühnerzüchter, der Hühnerhändler, *Dict., Mur., Cig., Jan., Štrek., Rez.-Baud.*; — 2) der Hühnergeier, der Habicht, *Cig., Valj.(Rad).*
kokošaríca, *f.* die Hühnerzüchterin, die Hühnerhändlerin, *Cig., Jan., Štrek., Zora, Jurč., Levst.(Zb. sp.).*
kokošáriti, ârim, *vb. impf.* die Hühnerzucht, den Hühnerhandel betreiben, *Cig.*
kokošârstvo, *n.* die Hühnerzucht, der Hühnerhandel, *Cig., Jan.*
kokǫ̂ščica, *f.* das Blaishuhn (fulica), *ogr.-C.*
kokǫ̂ševec, vca, *m.* der Hundswürger (cynanchum vincetoxicum), *Vas Krn-Erj.(Torb.).*
kokošína, *f.* das Hennenfleisch, *ogr.-C.*

kokošînjak, *m.* der Hühnerstall, *C., Z.*
kokošînji, *adj.* Hennen-, *Mur., Raič(Let.).*
kokǫ̂šjak, *m.* der Hühnermist, *Vrtov.*
kokǫ̂šji, *adj.* Hennen-; kokošje meso; k. mrak, die Nachtblindheit, *Cig.(T.).*
kokǫ̂ška, *f. dem.* kokoš; 1) das Hennchen; — 2) kokoške, Wasserhühner, *Cig.(T.), Erj.(Ž.)*; plava kokoška, das Sultanshuhn (porphyrio hyacinthus), *Erj.(Ž.)*; — 3) die Hundsrose (rosa canina), *C.*
kokǫ̂škovec, vca, *m.* der Hundsrosenstrauch, *C.*
kokǫ̂škovica, *f.* = kokoška, die Hundsrose, *C.*
kokǫ̂šnica, *f.* das Hungerblümchen (draba verna), *Ben.-Erj.(Torb.).*
kokošnják, *m.* 1) = kurnjak, *Cig.*; — 2) kokǫ̂šnjak = kokošjak, *Štrek.*
kokǫ̂t, *m.* 1) der Hahn, *Mur., Cig., Jan., Št.*; — 2) der ganze Nussstern, *C.*
1\. **kokotáti**, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* gackern, *Cig., C.*; pute kokotajo, *Ravn.(Abc.)*; k. kakor jerebica, *Dict.*; — unverständlich reden, *C.*; radebrechen: gospoda francoski, nemški kokota, *Levst.(Zb. sp.).*
2\. **kokotáti**, âm, *vb. impf.* zärteln, *GBrda*; — prim. 1. kok.
kokǫ̂tec, tca, *m. dem.* kokot; 1) kleiner Hahn, *Št.*; — 2) = oreh, *Bolc-Erj.(Torb)*; (jedrce?), prim. kokot 2).
kokǫ̂tek, tka, *m. dem.* kokot; 1) das Hähnchen, *C., Valj.(Rad)*; — 2) = kokot 2), *C.*
kokotíca, *f.* das Ohrenheil, die Ballote (ballota nigra), *Cig., Medv.(Rok.)*; — tudi = predenica, die Flachsseide, *C.*
kokotíčevina, *f.* = kokotica, das Ohrenheilkraut, *Z.*
kokotînka, *f.* die Brunelle (prunella vulgaris), *SlGor.-Erj.(Torb.).*
kokotljáti, âm, *vb. impf.* gackern: kokot kokotlja, *Glas.*
1\. **koks**, *m. LjZv.*, pogl. kokos 2).
2\. **kôks**, *m.* die Coakskohle, *Erj.(Min.).*
koktáti, âm, *vb. impf.* radebrechen, *C.*; — prim. kokotati.
kōkul, *m.* der Kockelstrauch (cocculus), *Tuš.(B.).*
kòł, kǫ́la, *m.* der Pfahl, der Stecken: s kolom koga udariti; der Rebenpfahl, der Weingartenstecken; trdo h kolu privezati; der Zaunpfahl, *Cig., Jan., Rez.-C.*; stavbe na kolih, Pfahlbauten, *nk.*; — železni kol, das Brecheisen, *Cig., Jan.*
kǫ́la, *n. pl.* išči pod: kolo.
kola, *f.* ovčje ime, *Podgorje v Istri-Erj.(Torb.).*
koláč, *m.* 1) radförmiges Osterbrot; kolače peči; — ein runder Kuchen überhaupt, bes. als Geschenk, oder auch, was man sonst an dessen Stelle als Geschenk, z. B. vom Jahrmarkte, von einer Wallfahrt bringt, *Gor.*; — ein Laib Weißbrot, *vzhŠt.*; — = butarica na cvetno nedeljo, *Savinska dol.*; — 2) ein ähnlich aussehendes Bund Draht u. dgl., *Cig.*; — 3) eine Art rundes, hölzernes Weingefäß, = čutara, *C.*; — 4) der Kreis: Vranec pleše na kolače, *Levst.(Zb. sp.)*; — 5) beneški k., das venetianische Radthierchen (rotalia veneta), *Erj.(Ž.).*

koláča, *f.* eine alte Kuh, *C.*
kolâčar, rja, *m.* der Kuchenbäcker, *Cig.*
koláček, čka, *m. dem.* kolač; 1) ein kleines radförmiges Osterbrot; — 2) der Oelkuchen, *C.*; — 3) = kravajec, *C.*
kolâčnik, *m.* majhen hlebec, ki se daje v dar (n. pr. krojaču, kadar delo dogotovi), *Gor.*
koláda, *f.* die Biestmilch (pri človeku in živinčetu), *Dict.*, *C.*, *Vreme-Erj.(Torb.)*; — pogl. koljada.
kolâjna, *f.* die Denkmünze, die Medaille, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — hs.
kolár, rja, *m.* der Wagner.
kolaríca, *f.* die Wagnersfrau.
kolarîja, *f.* = kolarstvo.
koláriti, ârim, *vb. impf.* das Wagnerhandwerk betreiben, *Cig.*, *Jan.*
kolárna, *f.* = kolarnica 1), *Zora*, *Bes.*
kolárnica, *f.* 1) die Wagnerwerkstätte; — 2) der Wagenschoppen, die Wagenremise; — 3) neka priprava v precejanje mleka, *Krn-Erj.(Torb.)*.
kolárski, *adj.* Wagner-.
kolârstvo, *n.* das Wagnerhandwerk.
koláš, *m.* 1) der Anführer beim Kolo-Tanze, *C.*; — 2) kolaši, Scheibenquallen, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.
kolâvsati, am, *vb. impf.* heftig schaukeln, *Mur.*
kolâvsnica, *f.* die Schaukel, *Z.*, *Jan.(H.)*.
kolavtrati, am, *vb. impf.* hinabrollen: sodi kolavtrajo, *Zil.-Jarn.(Rok.)*.
kōlba, *f.* 1) die Keule: kolba mesa, *C.*; zadnji konec mesa pri zaklani živini, *C.*, *BlKr.*; — 2) der Schädel, *C.*: — iz nem. Kolbe.
kōlbati, am, *vb. impf.* k. koga, jemandem die Haare kurz schneiden, *SlGor.-C.*; — prim. kolba 2) in bav. kolben, *C.*
kòłc, kółca, *m.* der Schluchzer, *Cig.*; na kolc reci: Bog me oskrbi, *Št.-C.*
kółcanje, *n.* krampfhaftes Aufstoßen, der Schluchzen.
kółcati, cam, *vb. impf.* 1) schlagen: srce kolca, *Raič.(Let.)*; — 2) kolca se mi, ich habe den Schluchzen (das Schluckſen); kolca se mi: nekdo na-me misli; po tem se nikomur ne bo kolcalo, darnach wird kein Hahn krähen, *Cig.*
kółcavec, vca, *m.* der den Schluchzen hat, *Jan.*
kółcavica, *f.* = kolcanje, *Jan.*
kǫ́lce, *n.* 1) das Rädchen; radförmiges Scheibchen, der Ring; kolce iz lecta, *jvzhŠt.*; — 2) *pl.* kolca, *dem.* kola; zweirädriger Handwagen oder Karren, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*; — das vordere Pfluggestell mit den Rädchen: gredelj in kolca, *Erj.(Torb.)*; — das Spinnrad, *C.*
kółcniti, kôłcnem, *vb. pf.* schluchzen, *C.*; nav. k. se: kolcnilo se mi je, ich habe einmal geschluchzt, *Cig.*, *M.*, *C.*
kôłč, î, *f.* der unbewurzelte Rebensetzling, *C.*, *Nov.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*; kolči rezati, *Goriš.*; od neznanih ljudi ne bo kolči ali sajenic kupovati, *Vrtov.(Vin.)*.
kôłč, *m.* 1) = kolčaj, *Trst.(Let.)*; — 2) der Stößel, *Mur.*

kôłča, *f.* das Büschel, der Schopf, die Quaste, (kuča) *SlGor.-C.*, *Trst.(Let.)*.
kolčâj, *m.* ein Büschel Flachs, *Mur.*, *C.*, *Mik.*; Vehtra-baba, dežja daj! Lanu ti dam debel kolčaj, (kučaj) *Npes.-Glas.*
1. **kǫ́łčast**, *adj.* radähnlich, ringförmig, *Cig.*; — prim. kolce.
2. **kôłčast**, *adj.* schopfig (o rastlinah) *C.*; — prim. kolča.
kolčè, éta, *n.* der Butterfaßstempel, *Mur.*, *Cig.*
kołčèc, čcà, *m. dem.* kolec, *Valj.(Rad)*.
kǫ́lčece, *n. dem.* kolce; das Rädchen, *Cig.*; — *pl.* kolčeca, *dem.* kolca, das Wägelchen, *ogr.-Valj.(Rad)*.
1. **kółček**, čka, *m. dem.* kolk; die Hüfte, *C.*
2. **kółček**, čka, *m. dem.* kolec; kleiner Pfahl, Stecken; tudi: kolčèk, čkà, *Valj.(Rad)*.
3. **kołček**, čka, *m.* der Klopfer an der Thüre, (kuček) *V.-Cig.*; — prim. kolči?
kōlčen, čna, *adj.* Stempel-, (kolečen) *DZ.*
kółčet, *m.* = kolk, *Danj.-Mik.*, *C.*, *vzhŠt.*
kołčęvnica, *f.* das Werg, (koč-) *Jan.*; nav. *pl.* kolčevnice, *C.*, *jvzhŠt.*
kółči, kółčem, *vb. impf.* = tolči, *Mur.*, *SlGor.*
kołčíca, *f.* lopatična k., die Schulterhöhe, *Erj.(Som.)*.
kółčiti se, im se, *vb. impf.* sich elend fortbehelfen, *Lašče-Levst.(M.)*.
1. **kolčjè**, à, *n.* der Butterfaßstempel, (kolčè) *Lašče-Erj.(Torb.)*.
2. **kôłčje**, *n. coll.* die Radspeichen, *C.*; — prim. kolč 2.
kôłčka, *f.* = kolk, *C.*
kołčníca, *f.* 1) das Hüftbein, *Erj.(Ž.)*, *Cig.(T.)*; — 2) der Druckstempel, *Cig.*
kołčník, *m.* = kolčnica 1), das Hüftbein, *vzhŠt.-C.*
kolčnína, *f.* die Stempelgebür, *C.*
kolčnják, *m.* = kolčnik, *C.*
koldiš, *m.* = kolduš, *ogr.-C.*
kolditi, im, *vb. impf.* betteln, *ogr.-C.*
koldováti, ûjem, *vb. impf.* betteln, *ogr.-C.*
kolduš, *m.* der Bettler, *ogr.-C.*; — prim. madž. koldus.
kolęb, *m.* = kolebaj: k. v bok, *Telov.*
kolebâj, *m.* der Schwung, *Telov.*; — die Schwankung (z. B. des Barometers), *Cig.(T.)*.
kolębanje, *n.* das Schwingen, das Schwanken, *Cig.*
kolębati, am, *vb. impf.* schwingen: k. z glavo, s trupom, z rokama, den Kopf, den Rumpf, die Hände schwingen, *Telov.*; — k. se, schwanken, schwingen, *Cig.*; — hs.
kolębav, *adj.* schwankend, *Jan.(H.)*.
kolębljaj, *m.* die Schwingung, *C.*
kolebljìv, íva, *adj.* schwankend, *Cig.(T.)*.
kolębniti, ębnem, *vb. pf.* eine schwankende, schwingende Bewegung machen: naprej k., *Telov.*; k. z roko, *Nov.*, *Bes.*
kółec, łca, *m. dem.* kol; der Pfahl, der Stecken.
kǫ́lečka, ček, *n. pl.* der Schiebkarren, *Senožeče-Erj.(Torb.)*; — prim. kolca, (kolce).
kolęčka, *f.* = kǫ́lečka, *C.*, *Rogatec(Št.)-Erj.(Torb.)*.

kolęda, *f.* 1) der von Musik und Gesang begleitete (um die Weihnachtszeit herum statt findende) Umgang von Haus zu Haus, wobei Gaben gesammelt werden, *Mur.*; iti v koledo, *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — *pl.* kolede, Weihnachten, *ogr.-C.*; — 2) (psovka) das Schreimaul, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — prim. gr. καλάνδαι, lat. calendae, *Mik.(Et.)*.

kolędar, rja, *m.* 1) kdor hodi v koledo, *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — 2) nav. koledár, der Kalender, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

kolędarček, čka, *m. dem.* koledar; — koledárček, kleiner Kalender, *Jan.*, *nk.*

koledârnik, *m.* der Kalendermacher, *Cig.*

koledárski, *adj.* Kalender-: k. dan, der Kalendertag, *DZ.*

kolęden, *adj.* Weihnachts-: kolędni svetki, *C.*; koledni post = dan pred božičem, *Hal.-Vest.*; na koledno, zu Weihnachten, *ogr.-Valj.(Rad)*.

kolędnica, *f.* 1) pesem, katero koledniki pojo, *Mur.*, *vzhŠt.-Vest.*; — 2) koledujoča ženska, *C.*

kolędnik, *m.* 1) der an den Weihnachtsumzügen theilnehmende Sänger, *Mur.*, *vzhŠt.-Vest.*, *jvzhŠt.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 2) dan pred božičem, *Hal.-Vest.*

kolednína, *f.* to, kar koledniki naberejo, *Z.*

kolędniški, *adj.* kolednikov se tičoč, *M.*; kolędniške pesni, *Npes.-K.*

kolędnjak, *m.* 1) = kolednik 2), *Pjk.(Črt.)*; — 2) der Monat December, *C.*

kolędovanje, *n.* die weihnachtlichen Umzüge mit Gesang und Spiel.

kolędovati, ujem, *vb. impf.* 1) zur Weihnachtszeit von Haus zu Haus ziehen, Lieder singen und dafür milde Gaben sammeln; — 2) betteln, *C.*, *Vest.*

kolędovavec, vca, *m.* = kolednik, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Valj.(Rad)*.

kolędrati, am, *vb. impf.* herumschwärmen, herumstreichen, *Mur.*

1. **kolęhati**, am, *vb. impf.* 1) schütteln, zerren, *C.*, *Z.*; k. pijanca, = na noge ga spravljati, *C.*; k. tele prek plota, *C.*; — k. se, sich auf der Erde herumwälzen, *ogr.-C.*; sich auf die Beine zu stellen suchen, *C.*; — sich recken, *Dol.*; — k. se, das Krankenbett verlassen haben, *C.*; — 2) mühsam kriechen: po vseh štirih sem moral kolehati v vas, *Bes.*; — prim. rus. kolyhatь, bewegen, schaukeln.

2. **kolękati**, am, *vb. impf.* rund ausschneiden, *Mik.(Et.)*.

kolēg, *m.* = kolega, *Valj.(Rad)*.

kolēga, *m.* tovariš v šoli, uradu itd., der College, *nk.*

koléja, *f.* das Wagengeleise, *Mur.*, *Cig.*, *Šol.*, *Met.*, *Mik.*, *DZ.*, *Levst.(Cest.)*; po izvoženih kolejah, *Zv.*

kolejàn, ána, *m.* = kolednik, *C.*

kolējnica, *f.* die Eisenbahnschiene, *Jan.(H.)*

kolèk, lka, *m. dem.* kol; 1) das Pfählchen, kleiner Stecken, *Valj.(Rad)*; kólek, *Mur.*; — 2) kōlek, lka, der Urkundenstempel, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; (po češ.: kolek, lku)

kolektūra, *f.* die Collectur; pogl. bernja, bira.

kǫlen, lna, *adj.* 1) = kolesen: kǫlno pešče, *Mik.*; — 2) Wagen-, *C.*

kolénast, *adj.* knieförmig.

kolenàt, áta, *adj.* gekniet, *Cig.*

kolénce, *n. dem.* koleno; 1) kleines Knie; — 2) der Halmknoten, das Gelenk (bot.), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; kolence na žitnem steblu, *Mik.*; rž v kolenca gre, *Vrtov.(Km. k.)*; — der einjährige Trieb, die Lode beim Schwarzholze, *Cig.*; — 3) der Rücken des Quercanals an einer abschüssigen Straße, *Gor.*; — 4) v kolencu smo si, wir sind Vertraute, *C.*

kolęnčák, *m.* prag na navzdolnem potu, *C.*; — prim. kolence 3).

kolénčast, *adj.* knotig, *Cig. Jan.*

kolęnčàt, áta, *adj.* gekniet, (durch Knoten) gegliedert, *Cig.*

kolénčati, am, *vb. impf.* 1) (einem Thiere mit einer Vorrichtung) die Knie klemmen und es dadurch bändigen, k. kravo, *C.*, *Z.*; — krumm schließen, *Cig.*; — 2) k. se, Knoten, Gelenke ansetzen: žito se kolenča, *BlKr.*

kolęnče, eta, *n.* das Schoßkind *Z.*; — = kolenček 1), *M.*

kolęnček, čka, *m.* 1) ein Kind, das der Braut, wenn sie in das Haus des Bräutigams kommt, auf den Schoß gelegt wird, *Valvasor.*; — 2) die Dotterblume (caltha), *vzhŠt.-C.*

kolęnčič, *m.* = kolenček 1), *C.*, *Štrek.*

kolénčiti, ęnčim, *vb. impf.* = kolenčati, kravo k., *C.*, *Dol.*

kolénčiv, *adj.* knotig, *Dict.-Mik.*

kolęnčkati, am, *vb. impf.* = kolenčiti, *vzhŠt.*

kolęnčnik, *m.* 1) pri statvah prečna palica pod prsnim vratilom, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — 2) = kolenič, *Bolc-Erj.(Torb.)*.

kolénec, nca, *m.* 1) = kolence, *Jan.*; — das Fingergelenk, *Mur.*, *C.*; — 2) der Rainkohl (lapsana communis), *Tolm.-Erj. (Torb.)*; — der Spark (spergula), *Cig.*, *C.*, *Medv.(Rok.)*.

kolénica, *f.* 1) voda do kolen segajoča, *Kobarid-Erj.(Torb.)*; — 2) = kolenka 2), *Npes.-Vraz.*

koléníč, *m.* iz prota zvita gož, katero pasočemu se konju ali bravcu natikajo na zganjeno prednjo nogo, da ne zaide predaleč, *Bolc-Erj.(Torb.)*.

kolęník, *m.* der Spark (spergula arvensis), *Josch.*

koléniti, ęnim, *vb. impf.* 1) = kolenčati 1), kolenčiti, *Z.*; — 2) nach Art des Rindviehes auf den Knieen liegen, *V.-Cig.*

kolęnji, *adj.* Knie-: k. upogib, *Telov.*; nad kolenjo zgibo, *Levst.(Zb. sp.)*.

kolęnka, *f.* 1) eine Art Geranium, *C.*; — 2) kolenke, eine Art Weiberstrümpfe, *BlKr.*

kolęnọ, *n.* 1) das Knie; na kolenih, kniefällig; kolena mu utripljejo, seine Knie wanken, *Cig.*; — se šibijo, *jvzhŠt.*; *pl.* kolena, der Schoß; na kolena vzeti, na kolenih imeti otroka; — 2) das Kniestück, *Cig.*; — der Kniehebel, *Cig.(T.)*; das Kneeisen, *DZ.*; — 3) der Halmknoten, *Cig.*; pogl. kolence; — 4) die Generation, *Cig.(T.)*; šestnajst kolen slovečih

pradedov, *Jurč.*; — der Verwandtschaftsgrad, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — die Abstammung, *Z.*, *Jan.(H.)*.

kolẹ̑r, *m.* 1) der Kragen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *vzhŠt.*; (kōler, *Gor.*); — 2) kōler, der obere Balken des Ochsenjoches, *jvzhŠt.*; — prim. nem. Koller, it. collare, fr. collier.

kōlera, *f.* kužna bolezen, die Cholera.

kolerâba, *f.* die Kohlrübe, der Kohlrabi; — iz nem.

kōleren, rna, *adj.* Cholera-; — cholerakrank: ponudil se je v postrežbo kolernim, *Cv.*

koléričen, čna, *adj.* vročekrven, cholerisch, *Cig.(T.)*.

koles, *m.* = koleselj, *C.*

kolẹ̑sar, rja, *m.* 1) der Radmacher, *V.-Cig.*; — 2) der Radfahrer, der Bicyklist, *LjZv.*, *nk.*

kolẹ̑sarski, *adj.* Radfahrer-, *nk.*

kolẹ́sast, *adj.* radförmig; kolesasta mreža, *Zv.*; k. list, *Tuš.(B.)*.

kolẹ́sati, am, *vb. impf.* = na kolesu se voziti, auf dem Bicycle fahren, *LjZv.*

kolẹ́sce, *n. dem.* kolo; das Rädchen; — ein rundes Scheibchen, *Cig.*; krvna kolesca, Blutkörperchen, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.

kolẹ́sčast, *adj.* rundscheibig, *Cig.*

koléselj, slja, *m.* die Kalesche.

kolẹ́sen, sna, *adj.* Rad-.

kolẹ̑sje, *n.* das Räderwerk, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *C.*

koleska, *f.* = koleselj, *Cig.*, *Jan.*; — rus.

kolẹ̑snat, *adj.* räderig, *Jan.(H.)*.

kolesníca, *f.* 1) das Wagengeleise, die Radspur, *Dol.-Cig.*, *Štrek.*, kolẹ̑snica, *Levst.(Cest.)*, *Notr.*; železnične kolesnice, das Eisenbahngeleise, *SlN.*; šel sem v ravno kakor kolesnica, *Jurč.*; ni jih to vzdignilo iz kolesnic, das brachte sie nicht aus dem Contexte, *Jurč.*; — 2) *pl.* kolesnice, kleiner Handwagen, *Cig.*; — 3) kolesnice = kolca, das Pfluggestell, *Mur.*, *Poh.*; — 4) kolẹ̑snica, neka goba, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.

kolẹ̑snik, *m.* 1) der Achsennagel am Wagen, *C.*; — 2) die Esula-Wolfsmilch (euphorbia esula), *Cig.*, *C.*; — 3) kolesník, der Eisenhut (aconitum napellus), *Soča-Erj.(Torb.)*.

kolesnják, *m.* der Radkasten (z. B. am Schiff), *DZ.*

kolešev, *adj.* = razpokan, ne cel, *Notr.*

kolešẹ̑vka, *f.* 1) lijasta, globoka, nav. skalnata dolina, *Notr.-SlN.*

kolẹ̑štra, *f.* 1) der Schneeschuh, *C.*; — 2) psovka nerodnemu človeku, *Levst.(Rok.)*; — prim. kleštra.

koleštráti, âm, *vb. impf.* nerodno hoditi: jazbec koleštra navzdol, *Glas.*; — nerodno delati, *Z.*

kolēt, *m.* poleten na lehko roko narejen svinjak, *Pluzna-Erj.(Torb.)*.

kọ̑li, *adv.* 1) wie viel auch, wie sehr auch, *Boh.*; koli sem majhen, pa se te vendar ne bojim *Dol.-Levst.(Sl. Spr.)*, *C.*; — koli — toli, wie sehr — so sehr, *C.*; — 2) za relativnimi besedami: immer, auch: kdor koli, wer immer, kolikor koli, wie viel immer, itd.; — 3) ziemlich, *Z.*; koli slaba letina, ziemlich magere Ernte, *Z.*, *C.*; še koli dobro, noch ziemlich gut, *Dol.*; zna še koli brati, *jvzhŠt.*

koli, *interj.* koli-te! (izražuje začudbo), *Gor.*, *Tolm.*

kolíba, *f.* hölzerne Hütte, die Baracke, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *nk.*; — prim. tur. kaliba iz gr. καλύβη, *Mik.(Et.)*.

kolíbica, *f. dem.* koliba; das Hüttchen, *Z.*, *nk.*; k. na vrtu, *Zora.*

kolībje, *n. coll.* Baracken, *Navr.(Let.)*.

kolībrič, *m.* = kolibrij, *Cig.*, *Jan.*

kolībrij, *m.* der Kolibri, *Cig.*, *Jan.*; navadni k., gemeiner Kolibri (trochilus colubris), rubinasti k., der Rubintopas-Kolibri (trochilus mosquitus), *Erj.(Ž.)*.

kolìč, íča, *m.* 1) *dem.* kol; kleiner Pfahl, Stecken; der Zaunpfahl, *Cig.*, *M.*, *Vest.*; — tudi kọ́lič; kólič, íča, die Korbrippe (tisti kol pri košu, okrog katerega gredo vitre), *Tolm.*, *Cerkljansko-Štrek.(Let.)*; — 2) kolíč, der Arbeiter, der die Rebenpfähle in die Erde steckt, der Bestecker, *jvzhŠt.*

kolíčati, am, *vb. impf.* mit Stecken, Pfählchen versehen, pflöcken, *Cig.*

kolīček, čka, *m. dem.* količ, = kolček, kleiner Stecken, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*.

kọ̑liček, čka, *pron. indef.* irgendwie groß: količko, ein bißchen, *C.*, *Zora*; količko kaj, irgend eine kleine Menge, količko kdo, irgend jemand, *C.*

količína, *f.* das Quantum, die Quantität, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; die Quote, *Cig.*, *DZ.*; die Größe (math.), *Cig.(T.)*; prostorna k., die Raumgröße, *Cel.(Geom.)*; pretržna k., unstetige Größe, *Cig.(T.)*; k. prožnosti, die Elasticitätsgröße, *Cig.(T.)*.

kolíčiti, īčim, *vb. impf.* pfählen: vinograd k., *Cig.*, *Jan.*

kọ́ličje, *n. coll.* Stecken, Pfähle (pos. o slabem kolju), (kol'čje) *Dol.*

kọ̑ličkaj, *pron. indef.* irgend eine kleine Menge, ein bißchen, ein wenig; da mi je le količkaj dal; če me imaš le količkaj rad.

kọ̑ličken, kna, *adj.* = kako majhen, wie klein, *Cig.*

kolīčkati, am, *vb. impf.* neko igro za solde in gumbe igrati, *Kneza(Tolm.)-Erj.(Torb.)*.

kolīčkovati se, ujem se, *vb. impf.* neka pastirska igra s količi, *v Medjimurju-Vest. I. 110.*

kọ̑ličnik, *m.* der Quotient, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*, *DZ.*, *UčT.*

kolíja, *f.* kolija je jama, kotanja, *Jurč.*; pogl. koleja.

kọ̑lik, *pron. interr.* wie groß? koliko, wie viel? k. veder vina? k. časa, wie lange? k. vojakov, ljudi? wie viel Soldaten, Menschen? — koliko še imam dela! koliko bolj bomo veseli, če sam prideš! um wie viel mehr wird es uns freuen, wenn du selbst kommst!

kōlika, *f.* grizenje, ščipanje po trebuhu, die Kolik.

kọ̑likaj, *pron. indef.* irgend eine kleine Menge, ein bißchen, *Cig.*, *Trub.*, *Kr.*; to danes po-

kosim, če mi kolikaj pomoreš, če mi kolikaj vina daš, *Levst.(Rok.)*.

kọ̑likanj, *pron.* I. *interr.* wie viel, (nav. v vzkliku); kolikanj dobrot smo od njega prejeli! — II. (redko) *rel.* = kolikor: kolikanj je duš, tolikanj je milosti božjih, *Jsvkr.*

kolikę̑r, *adj.* wie vielerlei?

kolikę̑ren, rna, *adj.* wie vielfach?

kolikę̑rnat, *adj.* wie vielfach?

kọ̑liki, *pron. interr.* der wievielte? *Jan.*; koliki dan je danes? *C.*

kọ̑likič, *adv.* zum wievieltenmale? *Mur.*

kọ̑liknat, *adj.* wie vielfältig? *Met.*

kolikọ̑ča, *f.* die Quantität, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

kólikočas, *adv.* = kolikokrat, *C.*

kolikogùb, gúba, *adj.* wie vielfältig? *Cig.*

kólikokrat, *adv.* wie oft?

kólikokraten, tna, *adj.* wie oftmalig?

kọ̑likor, *pron. rel.* wie (so) viel; (z rodilnikom) wie (so) viele; kolikor je mogoče, so viel als möglich; kolikor glav, toliko misli, *Cig.*; k. koli, k. si bodi, soviel nur immer, wie viel immer; kolikor — toliko, je — desto; kolikor toliko, immerhin eine gewisse Quantität (wenn auch eine geringe); dal ti bom kolikor toliko; k. me je, k. me je pod klobukom, so groß ich bin, *Jan.*; k. jaz vem, meines Wissens; k. pomnim, so weit ich mich erinnere; — insoferne, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; le Bogu posvečen človek, kolikor svetu odmrje, je pravi dar, *Burg.*

kọ̑likorkrat, *adv. rel.* so oft; k. koli, so oft auch.

kọ̑likoršen, šna, *adj.* pogl. kolikršen.

kolikọ̑st, *f.* die Quantität, die Größe, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; k. sile, *Sen.(Fiz.)*.

kọ̑likošen, šna, *adj.* pogl. kolikšen.

kolikotę̑ri, *adj.* = koliki, kateri, der wievielte? *Mur.*, *C.*

kolikovŕsten, stna, *adj.* wie vielerlei? *Cig.*

kọ̑likrat, *adv.* = kolikokrat, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.)*.

kọ̑likršen, šna, *adj.* wie (so) groß (relat.); tolik (tolikšen) je, kolikršen mora biti.

kọ̑likšen, šna, *adj.* wie groß?: kolikšne velikosti? *DZ.*; s kolikšno muko! *Levst.(Nauk)*.

kolína, *f.* 1) das Schlachten eines Hausthieres, bes. eines Schweines, *Danj.-Mik.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *SlGor.*, *Kor.*; prašiči bodo to jesen za kolino in prodajo, *Jurč.*; — 2) das Geschlachtete, *C.*, *M.*; ste li koline meni darovali? *Jap.(Sv. p.)*; čemu je meni tolikanj vaših kolin? *Škrinj.*; — nav. *pl.* koline, das Geschenk an Fleisch und Würsten von einem für das Haus geschlachteten Schweine u. dgl.; — *pl.* koline, der auf das Schlachten folgende Schmaus; na k. povabiti; — 3) kolina, die mit Brei und Blut gefüllte Wurst, *Mur.*, *vzhŠt.*

kolînec, nca, *m.* = kolinjak, *C.*

kolíniti, înim, *vb. impf.* mit dem Schweineschlachten und Bereiten der Würste beschäftigt sein, *Vjk.(Črt.)*; včeraj smo kolinili, *SlGor.*

kolînjak, *m.* das Wagengeleise, die Radspur, *Mur.*-*Cig.*; — = kolovoz, der durch ein Geleise kenntlich gemachte Weg, *C.*

kolír, *m.* = koler, *Zora*, *Št.*

kolíšče, *n.* die Pfahlreihe, das Pfahlwerk, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

kolîščnica, *f.* eine Umzäunung mit Pallisaden, *Cig.*

kolîtev, tve, *f.* das Bepfählen, das Bestecken (z. B. der Weingärten), *Z.*, *jvzhŠt.*

kóliti, kọ̑lim, *vb. impf.* pfählen, Pfähle stecken, *Cig.*; okopali smo že, zdaj kolimo, jetzt sind wir mit dem Bestecken (des Weingartens) beschäftigt, *jvzhŠt.*; k. kaj, bepfählen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; k. vinograd, jez, *Cig.*; — tudi: kolíti, *Št.*

kolízija, *f.* strnjenje nasprotij, die Collision, *Cig.(T.)*.

koljáč, *m.* = količ 2), der Bestecker, *Dol.*

koljáda, *f.* = kolada, die Biestmilch (iz furl. caglade), *Štrek.(Arch.)*.

kọ́lje, *n. coll.* die Pfähle, die Stecken; die Weingartenpfähle; sto mer kolja; — das Pfahlwerk, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

kọ̑ljenec, nca, *m.* die Steckenfisole, *C.*, *Z.*

kọ̑ljenik, *m.* = koljenec, *Mariborska ok.-C.*

kọ̑ljenje, *n.* das Pfählen, *Cig.*, *M.*, *jvzhŠt.*

kòłk, kółka, *m.* 1) die Hüfte, das Hüftbein; bolezen v kolkih, *Cv.*; kolka vzdigovati in spuščati, die Hüften heben und senken, *Telov.*; klobuk svoj mu (suhemu konju) lahko obesiš na kolk, *SlN.*; — 2) der Felsenvorsprung, *Cig.*; — die Klippe, *C.*; — die Koppe eines Berges, (kok) *V.-Cig.*; — der Hügel, *Rez.-C.*; — 3) der oberste Weinpreßriegel, *C.*; — der große Thorriegel, *Savinska dol.-C.*; — 4) der Kegel, *M.*; kolke podirati, *Št.-Cig.*; — 5) die Radspeiche, *Z.*; — 6) das Häkchen am Flügel der Spinnradspule, *C.*; — 7) der Pfeil, *C.*

kółke, *f. pl.* das Werg, *Caf(Vest. I. 4.)*; kuke, *Cig.)*

kółkov, *adj.* Hüft-; kolkov sklep, das Hüftgelenk, *Cig.*

kolkoválọ, *n.* die Stempelpresse, *C.*

kolkováti, ûjem, *vb. impf.* stempeln, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — prim kolek.

kolkovâvec, vca, *m.* der Stempler, *Jan.*

kōlkoven, vna, *adj.* Stempel-: kolkovni urad, das Stempelamt, *Jan.*

1\. **kółkovina**, *f.* slabše predivo, katerega se še nekoliko pazdirja drži, *Dol.*; — prim. kolke.

2\. **kolkovína**, *f.* die Stempelgebür, *Jan.*, *C.*

kołkûn, *m.* der Zapfen, *Vrtov.(Vin.)*.

kólmež, *m.* der Kalmus (acorus calamus), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — psovka sitnemu otroku, *Polj.*

kółnenje, *n.* = kletje, *Krelj-Mik.*

kołníca, *f.* 1) der Wagenschoppen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*, *Notr.*; — kółnica, *Valj.(Rad)*, *Rib.*, *M.*; — 2) das Wagenbrett, *ogr.-C.*; — kolnice, ein Wagen mit solchen Brettern, zum Verführen des Düngers, *Dol.*; — 3) = kolnik, kolinjak, *C.*, *Kobarid (Goriš.)*-*Štrek.(Let.)*; črez kolnice bežati, über Hals und Kopf fliehen, *V.-Cig.*

kolník, *m.* kolovozna pot, der Fahrweg, *Cig.*, *ogr.-C.*, *Gor.*, *Dol.*, *Koborid-Erj.(Torb.)*; k. ali kolovoz, *Hip.(Orb.)*; der Waldweg, *C.*; s kolnika zavoziti, = vom rechten Wege abkommen, *Glas.*

kolộ, ésa (-ę̂sa. *Dol.*), *n.* 1) das Rad: mlinsko kolo; mlin na tri kolesa; grebenasto k., das Kammrad, *Jan.(H.)*; palčno k., das Kronrad, *Jan.(H.)*; črepalno, zajemalno k., das Schöpfrad, *DZ.*; samotežno k., das Tretrad, *Cig.*, *DZ.*, = stopnjato k., *Sen.(Fiz.)*; gonilno k., das Triebrad, *Cig.*; k. kretalo, das Kraftrad, k. vodilo, das Leitrad, *Cig.(T.)*; k. zaseguje v k., ein Rad greift ins andere, *Cig.*; v kolo plesti koga, rädern, *Meg.*, *Trub.(Post.)*; s kolesom treti, rädern: Da so me s kolesom trli, Oh s kolesom železnim, *Npes.-K.*; — 2) = kolovrat, *BlKr.*; — 3) ein rad- oder ringförmiger Gegenstand, *Cig.*; — der Hof um den Mond, *Cig.*; — 4) der Kreis; v kolo teči, im Kreise herumlaufen, *Z.*; trebušno ročno k., die Bauch-, Armwelle, *Telov.*; k. točiti, ein Rad schlagen, *Levst.(Rok.)*; — 5) der Kolo-Tanz: k. plesati, k. igrati, *LjZv.*; (hs.); — kolộ, *g.* kộla, *Notr.-Erj.(Torb.)*; (na oseh) kola („kula") teko, *Dict.*; — 6) *pl.* kộla, der vierrädrige Bauernwagen, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Boh.*, *Dalm.*, *vzhŠt.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; sila kola lomi, Noth bricht Eisen; — das Sternbild des großen Bären, *Cig.*, *Dalm.*; — nebeška kola Dobroradova (ozvezdje), *Valj.(Glas. 1867. 251.)*; — križevata kola, der Blockwagen mit unbeschlagenen Rädern, deren Speichen durch kreuzförmige Blöcke ersetzt sind, *Cig.*; tudi samo: kola, *Notr.*

kolobántati, am, *vb. impf.* = kolobitati, Geräusch machen, *C.*

kolobár, ára, (árja), *m.* 1) der Kreisring, der Kreis; narediti k., einen Kreis bilden, *Cig.*; če se sumnji, da vedomec v katero hišo prihaja, napravi se na tleh krog ali „kolobar", *Tržaška ok.-LjZv.*; — der Hof um den Mond oder die Sonne, *Cig.(T.)*; če ima luna kolobar, bo kmalu dež, *Kr.*; — der Ring, der Reif, *C.*; voščeni k., kreisrunder Wachsstock, *ogr.-C.*; runde Scheibe, *Jan.*, *C.*; die Scheibe der Spule, das Spulrad, *C.*; — der Radmantel, *Jan.(H.)*; — 2) der Umlauf, die Periode, der Turnus, *Cig.*, *C.*; po kolobarju, turnusweise, *DZ.*; = na kolobar, *Cig.*; die Fruchtwechselwirtschaft, *Cig.*, *Z.*; v kolobarju kmetovati = kolobariti, *Vrtov.(Km. k.)*; — der Cyclus: solnčni k. (astr.), *Cig.(T.)*; — grešni k. (circulus vitiosus), *Cig.(T.)*.

kolobárast, *adj.* kreisförmig, *Zora.*

kolobárčast, *adj.* ringartig, *Jan.(H.)*.

kolobárček, čka, *m. dem.* kolobarec; kleiner Kreisring.

kolobárec, rca, *m. dem.* kolobar; kleiner Kreis; der Ring, *C.*; kača v k. zvita, *C.*; k. žice, ein Bund Draht, *Zora.*

kolobáren, rna, *adj.* 1) Kreis-, kreisförmig, *Cig.*; — 2) turnusartig: kolobârno gospodarstvo, die Wechselwirtschaft, *Jan.*

kolobáric, *m.* = kolobarec, *Habd.-Mik.*

kolobarîtev, tve, *f.* = kolobarjenje, *Jan.*

kolobáriti, ârim, *vb. impf.* 1) kreisen: kragulj kolobari po zraku, *BlKr.*; — 2) bei der Getreidesaat die Felder wechseln, *Cig.*, *C.*; ako kmet na svojih njivah pridelke menjuje, tako da n. pr. prvo leto seje pšenico, drugo ječmen, tretje deteljo, četrto korun in potem znovič od kraja pšenico, ječmen itd., imenuje se to: kolobariti, *Vrtov.(Km. k.)*.

kolobárjenje, *n.* 1) das Kreisen; — 2) der Kreislauf, der Turnus, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — die Wechselwirtschaft, *Cig.*, *Jan.*, *Vrtov.(Km. k.)*.

kolobârnica, *f.* kolobarnice, strahlblütige Pflanzen (corymbiferae), *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*.

kolobârnik, *m.* kolobarniki, Ringelwürmer (annulata), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.

kolobâroma, *adv.* im Kreise herum, *C.*

kolobárski, *adj.* Ring-: kolobarske gore, Ringgebirge (am Mond), *Cig.(T.)*.

kolobę́ncati se, am se, *vb. impf.* sich wälzen, *Npes.-Vraz.*

kolobę́nčati, am, *vb. impf.* ein Rad schlagen, *V.-Cig.*

kolobę́nec, nca, *m.* das von einem Menschen geschlagene Rad, *V.-Cig.*, *Jan.*

kolobíntati, am, *vb. impf.* 1) herumwälzen, k. se, sich herumwälzen, *ogr.-C.*; — 2) = kolobitati 2), *C.*

kolobítati, am, *vb. impf.* 1) sich drehen, *M.*; — 2) strampfen, *C.*; poltern, Geräusch machen: kólobita, kdor škrinje vozi, *C.*; einherstolpern, *C.*

kolobǫ́cija, *f.* 1) das wirre Durcheinander, der Wirrwarr, das Chaos; — 2) das Schlaraffenland, *Kr.-Valj.(Rad)*.

kolobǫ́tati se, am se, *vb. impf.* sich ringeln, *Bes.*

kolōdij, *m.* neka tekočina, das Collodium.

kolodriš, *m. C.*, pogl. kolodrs.

kolodȓs, dȓsa, *m.* das Wagengeleise, *SlN.*

kolodvòr, dvóra, *m.* der Bahnhof, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

kolodvórec, rca, *m.* der am Bahnhofe Beschäftigte, der Bahnhöfler, *C.*

kolodvǫ̂rski, *adj.* Bahnhof-: kolodvorska poslopja, *nk.*

kolofōn, *m.* = kolofonij, *Cig.(T.)*.

kolofōnij, *m.* das Geigenharz, das Colophonium.

kolofonīt, *m.* kolofoniju podoben granat, der Colophonit, *Cig.(T.)*.

kolokvīnta, *f.* die Koloquinte (cucumis colocynthis), *C.*, *Tuš.(B.)*.

kǫ̂loma, *adv.* herum: tam koloma, dort herum, *C.*

kolomajsati se, am se, *vb. impf.* herumwetzen, *Cig.*, *M.*

kolomâst, *f.* die Wagenschmiere, *Mur.*, *Mik.*, *Jarn.(Sadj.)*.

kolomàz, máza, *m.* = kolomast, *Habd.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Valj.(Rad)*.

kolomâzar, arja, *m.* der Wagenschmierhändler, *Jan.(H.)*.

kolomâznica, *f.* der Wagenschmierbehälter, *Cig.*, *C.*

kolomaznína, *f.* das Wagenschmiergeld, *Cig.*

kolomèr, méra, *m.* 1) der Zirkel, *Cig.*, *C.*, *Mik.*; — 2) = kolomera, *Cig.*, *C.*, *Mik.*

koloméra, *f.* papierenes Muster (der Schneider) zum Zuschneiden, *Cig.*, *ZgD.*

kolomériti, mẹ̑rim, *vb. impf.* zirkeln, *C.*

kolomíja, *f.* das Wagengeleise, *Cig.*, *vzhŠt.-C.*

kolomîjnica, *f.* das Radgeleisewasser, *vzhŠt.-C.*

kolomǫ̑n, *m.* „kolomonov žegen“, neka čarovniška knjižica; (s tistim kolomonom ljudi slepariti, *Zv.*).

kolōn, *m.* „koloni niso lastniki zemljišč, ampak za to, da jih obdelujejo, imajo določen del pridelka, *Prim.*; — it. colono.

kolōna, *f.* vrsta, razpredelek, stolpec, die Colonne.

kolonijālen, lna, *adj.* Colonial-: kolonijalno blago, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

kolòp, *m.* der Galopp; v k. teči; — iz nem.

kolōr, *m.* eine Art Mantel, *Mur.*, *vzhŠt.-C.*

kolǫ̑ra, *f.* der Schubkarren, *Dol.-Cig.*; — pogl. karola.

koloratūra, *f.* umetno okraševanje melodij pri petju, die Coloratur, *Cig.*, *Jan.*

kolorīt, *m.* ubrane barve, barvitost, das Colorit, *Cig.(T.)*.

koloríža, *f.* = kolomija, *C.*

kolōs, *m.* velikanski kip, der Koloss, *Cig.*, *Jan.*

kolosālen, lna, *adj.* velikanski, kolossal, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

kolosẹ̀k, sẹ́ka, *m.* der Weingartsteckenschlag, Rebenpfähle lieferndes Gehölz, *Habd.-Mik.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Svet.(Rok.)*, *jvzhŠt.*

kolospẹ̀v, spẹ́va, *m.* der Rundgesang, *nk.*

kolóšna, *f.* eine Art Schuh, die „Galosche“, *C.*, *Gor.*

kolotàč, táča, *m.* 1) das Rad, der Kreis, *ogr.-C.*; — 2) der Bereich: v kolotaču avstrijske cesarjevine, *SlN.*; bil je šaljiv, pa v kolotaču dostojnosti, *SlN.*

kolotèč, téča, *m.* = koloteča: kamenja nasuti po kolotečih, *jvzhŠt.*

kolotẹ́ča, *f.* die Radspur, das Wagengeleise, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

kolotẹ́čina, *f.* 1) = koloteča, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *BlKr.*; preseke, steze in kolotečine, *LjZv.*; — 2) der Radkranz, *Hip.(Orb.)*.

kolotẹ̑čnica, *f.* neka krivulja, die Cycloide, *h. t.-Cig.(T.)*.

kolotẹ̑čnik, *m.* = kolotečina 1), *C.*

kolotèk, téka, *m.* die Rotation, *Jan.*; — 2) = koloteča, *Cig.*, *SlN.*

kolotǫ́čen, čna, *adj.* rollend: kolotočno blago, das rollende Material (z. B. der Eisenbahn), *Cig.(T.)*; kolotočna vožnja, die Rollfuhr, *DZ.*

kolotòk, tǫ́ka, *m.* 1) der Mühllauf, *C.*; — 2) = kolotek 2), *Bes.*

kolotûra, *f.* = škripec, die Rolle, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — hs.

kolotûrnik, *m.* = škripec, der Flaschenzug, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — prim. kolotura.

kolovânje, *n.* der Umlauf: k. denarja, *DZ.*

kolováti, ujem, *vb. impf.* sich in Umlauf befinden, circulieren, *DZ.*

kolovìž, víža, *m.* die Schneckenwindung, der Schneckengang, *Cig.*, *Šol.*

kolovje, *n. coll.* = kolje, Pfähle, *Bes.*; das Pfahlwerk, *Cig.*

kolǫ̑vnica, *f.* 1) die Radstube (mont.), *V.-Cig.*; — 2) das Fahrgeleise, *Cig.*; črez vse kolovnice dirjati, über Hals und Kopf rennen, *V.-Cig.*

kolovǫ́den, dna, *adj.* kdor kolo vodi, ali sploh kaj vodi, anführend, *Levst.(Zb. sp.)*.

kolovǫ́dja, *m.* der Reigenführer, *Cig.*; — der Rädelsführer, der Anführer, *Jan.*, *nk.*

kolovǫ̑dnik, *m.* der Reigenführer, *Cig.(T.)*.

kolovǫ̑dstvǫ, *n.* die Führung, die Leitung, *C.*

kolovòz, vóza, *m.* 1) die Radspur, das Wagengeleise, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Štrek.*; — 2) der durch öfteres Fahren gemachte Fahrweg, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Levst.(Cest.)*, *Št.*; po cestah in kolovozih, *jvzhŠt.*

kolovǫ́zen, zna, *adj.* fahrwegmäßig: kolovozna pot, = kolovoz 2), *C.*; mala cesta ali bolje kolovozna pot, *Jurč.*

kolovozína, *f.* kolovozna pot: stare kolovozine, *Jurč.*

kolovǫ̑znica, *f.* 1) das Fahrgeleise, *Jan.*; — der Fahrweg, *Jan.*; — po kolovoznici življenja, *SlN.*; — 2) das im Geleise sich sammelnde Wasser, *Z.*

kolovǫ̑znik, *m.* = kolovozna pot, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; poljski in gozdni kolovozniki, *Levst.(Nauk)*.

kolovožnják, *m.* der Monat August, *C.*

kolǫ̑vrat, *m.* 1) das Spinnrad; — lončarski k., die Drehscheibe des Töpfers, *Cig.*, *Rib.-Erj.(Torb.)*; — električni k., die Elektrisiermaschine, *Cig.*, *C.*, *Vest.*, *Sen.(Fiz.)*; — das Spulrad des Webers, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — das Ziehrad, mit welchem bei einer Panstermühle das Rad in die Höhe gezogen und niedergelassen wird, *V.-Cig.*; — die Haspel, die Winde sammt dem Gestell, *Frey.(Rok.)*; — priprava zadaj pri senenem vozu, da se žrd pritegne, *Erj.(Torb.)*; — 2) psovka za nerodnega človeka, *jvzhŠt.*

kolǫ̑vratar, rja, *m.* der Spinnradmacher, *Mur.*, *Cig.*, *LjZv.*

kolǫ̑vratec, tca, *m. dem.* kolovrat; 1) kleines Spinnrad; — 2) die Wolfsmilch (euphorbia) *C.*

kolǫ̑vratek, tka, *m. dem.* kolovrat.

kolǫ̑vraten, tna, *adj.* 1) zum Spinnrad gehörig; — 2) kolovraten, rotatorisch, rotativ, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — 3) schwärmerisch: kolovratna fantazija, *Zv.*

kolǫ̑vratič, *m.* kleines Spinnrad, *Cig.*

kolovrátiti, âtim, *vb. impf.* 1) im Kreislauf begriffen sein: voda neprestano kolovrati, *Erj.(Min.)*; — 2) Umwege machen, *C.*; — sich herumtreiben, herumschwärmen; kod si kolovratil vso noč? *jvzhŠt.*; mnogo let je kolovratil po svetu, *LjZv.*; — schlendern, *Z.*; stoj no! kam pa kolovratiš? *Jurč.*; — Unordnung stiften, *C.*

kolǫ̑vratov, *adj.* zum Spinnrad gehörig: kolovratovo vreteno, *Levst.(Zb. sp.)*.

kolovȑt, vȓta, *m.* der Taumel- oder Drehkäfer (gyrinus natator), *Erj.(Ž.).*
kolovȓta, *f.* der Wagnerstuhl, *Vreme-Erj. (Torb.).*
kolǫ́vski, *adv.* durcheinander, im Wirrwarr: vse je šlo k., *Tolm.-Štrek.(Let.).*
kòlp, *m.* = kolk, *Meg.-C.*
kolščíca, *f.* weißer Mangold, die Runkelrübe, *V.-Cig.;* laška velika repa ali kolščica, *Dict.*
kóltер, tra, *m.* eine gesteppte Bettdecke; — prim. srvn. kolter, kulter, it. coltre.
kóltra, *f.* = kolter, *C.*
kóltrc, *m. dem.* kolter.
kȏltrnica, *f.* die Heftnadel, *C.*
kolûnder, dra, *m.* eine Art Nothrad am Wagen, *nad Mariborom-C.*
kolûra, *f.* = kolora, *Cig.*
kolúrati, ûram, *vb. impf.* karren, *Cig.*
kolût, *m.* eine runde Scheibe, *Cig.(T.), DZ.;* odbojni k., die Pufferscheibe (am Eisenbahnwagen), *DZ.;* — der Ring, *Cig.(T.), nk.;* — hs.
kolûtast, *adj.* scheibenförmig, *Cig.(T.).*
kolûtec, tca, *m. dem.* kolut, kleine runde Scheibe, *DZ.*
kolutnják, *m.* die Ringeleidechse, kolutnjaki (annulati), *Cig.(T.), Erj.(Ž.).*
kom, *m.* der Widerrist, *Cig., C., Strp.;* — prim. nem. Kamm?
komâd, *m.* = kos, das Stück, *nk.;* — prim. hs. komad, stsl. komatъ iz gr. κομμάτιον, *Mik.(Et.).*
komâdič, *m. dem.* komad, *nk.*
kȏmaj, *adv.* 1) kaum; — 2) = prav, recht, *Met.;* komaj vam je, *Burg.;* komaj ji je; zakaj se ni varovala? *Jsvkr.*
komajsati se, am se, *vb. impf.* sich herumbalgen, *Cig., Polj.*
komandér, rja, *m.* zapovednik, tudi: druge stopnje odlikovanec pri nekaterih zaslužnih redih, der Commandeur, *Jan.*
komandérski, *adj.* Commandeur-: k. križ, *Jan.*
komár, rja, *m.* 1) die Mücke, die Gelse; navadni k., die gemeine Stechmücke oder Schnacke (culex pipiens); banatski ali golubaški k., die Gollubatzer Fliege (simulia maculata), senožetni k., die Wiesenschnacke (tipula pratensis), *Erj.(Ž.);* — 2) der beim Kartenspiel zusieht, *LjZv., Kr.*
komâra, *f.* ime črni kravi, *kajk.-Valj.(Rad).*
komárati, am, *vb. impf.* 1) krabbeln, po vseh štirih k., auf allen vieren herumkriechen, *Mur., Cig., Jan., C., Polj.;* mühsam herumschleichen, *C.;* — 2) sich rühren, arbeiten, sich abmühen: komaraj, in Bog ti bo pomagal, *Slom., Svet. (Rok.).*
komârča, *f.* der Klumpfuß, *Kr.-Valj.(Rad).*
komârčast, *adj.* klumpfüßig: k. konj, *Z.*
komárče, eta, *n.* das junge Mückchen: Prišel je komar s komarčeti, *Npes.-K.*
1. **komárček,** čka, *m. dem.* komarec.
2. **komárček,** čka, *m.* = komorač, *Jan., Tuš. (R.).*
komárec, rca, *m. dem.* komar, *Jan.*

komáriti, ârim, *vb. impf.* 1) = komarati, *Jan.;* delal in komaril je okrog svoje hiše, *Vrt.;* — 2) ubožno in slabo živeti, *Tolm.-Erj. (Torb.);* — 3) beim Kartenspiel zusehen, *Lj-Zv., Kr.*
komárjevec, vca, *m.* die Ragwurz (ophrys), *Medv.(Rok).*
komárnica, *f.* pastirska koča v senožetih gorskih, *Krn-Erj.(Torb.).*
komárnik, *m.* das Netz zur Abwehr der Mücken, Fliegen u. dgl., *Mur.*
komâroma, *adv.* auf allen vieren gehend, *Mur.*
komâšna, *f.* die Gamasche; — krompir v komašnah, Erdäpfel im Schlafrock, *Zora.*
komât, *m.* = homot, das Kummet; — iz nem.; prim. srvn. komat, *Levst.(Rok.).*
komatár, rja, *m.* 1) der Kummetmacher, *Dict.;* — 2) die größte Art Hummel, *Gor.;* — 3) komâtar, die Ringdrossel (turdus torquatus), *Cig., Valj.(Rad).*
komatáti, âm, *vb. impf.* k. konja, dem Pferde das Kummet anlegen, *Valj.(Rad).*
kȏmba, *f.* 1) kamba, *Rihenberk-Erj.(Torb.);* — 2) die Kuppel, *Navr.(Let.);* — prim. hs. kuba, Kuppel.
kǫ́mbelj, blja (beljna), *m.* = kembelj, utež pri tehtnici, *Z., Valj.(Rad), KrGora.*
kombinácija, *f.* sestava (math.), *Cel.(Ar.);* — sklepanje, die Combination, *Cig.(T.);* po kombinacijah (sklepanju) kaj najti, etwas combinieren, *Cig.(T.).*
kombinováti, ûjem, *vb. impf.* combinieren, *Cig.(T.), Cel.(Ar.).*
kȏmbljec, bljeca (beljca), *m. dem.* kombelj, *Valj.(Rad).*
kome, eta, *m.* = kum, boter, *BlKr.*
komẹ́dija, *f.* 1) vesela igra, die Komödie; — 2) Possen; to je komedija!
komedijānt, *m.* der Komödiant.
komedijāntka, *f.* die Komödiantin, *Cig.*
komedijáš, *m.* der Komödiant, *Mur.*
komedijepîsec, sca, *m.* der Komödiendichter, *Cig.(T.).*
komelíca, *f.* = gomilica, *Jan.;* komelíce = gomilice, *Josch.*
kǫ́men, *m.* 1) der Kamin, *Jan.;* — 2) der Feuerherd, *Mur., Cig., Jan., SlN., Pjk.(Črt.), vzhŠt.;* — 3) ein Vorsprung beim Ofen, auf welchem die Kinder zu sitzen pflegen, um sich zu wärmen, *BlKr.*
komēnda, *f.* die Ordenspfründe, die Commende, *Cig.*
komenjáča, *f.* der Herdsetzen, *C., Mik., Valj. (Rad), vzhŠt.*
komēndnik, *m.* der Vorsteher einer Commende, der Comthur, *Cig., Jan.*
kǫ́menščnica, *f.* = komenjača, *C.*
komentār, rja, *m.* razlaga, der Commentar.
komentārij, *m.* = komentar, *Cig.(T.).*
komēt, *m.* repata zvezda, der Komet.
kōmičen, čna, *adj.* komisch, *Cig., Jan., Cig. (T.), nk.*
kōmik, *m.* der Komiker, *nk.*
kōmika, *f.* die Komik, *Cig.(T.).*
kǫ́min, *m.* = komen, *Mik.*

komīs, *m.* das Commisbrot, *Z., Ljublj.*
komisár, rja, *m.* neka vrsta uradnikov, tudi: poverjenik, der Commissär; okrajni, policijski, finančni k.
komisârstvo, *n.* das Commissariat, *Cig., Jan.*
komisîja, *f.* 1) navod, poverjenstvo, die Commission: — 2) nekdaj: die Bezirksbehörde: oče župan pridejo neki dan klavrni iz komisije, *Erj.(Izb. sp.)*; bil je skoraj vedno na poti: zdaj v komisijo, zdaj v kresijo, *Str.*
komisîjski, *adj.* h komisiji spadajoč.
komīzg, *m.* das einmalige Zucken mit der Achsel, *Jan.*
komízgati, am, *vb. impf.* die Achsel zucken, *Jan.*; na vse le kratko odgovarjaš, ali pa z ramo komizgaš, *Glas.*
kómnata, *f.* = čumnata, kemenata, *Cig., Jan.*
komǫ̑ł, *adj.* 1) hörnerlos, („komul") *C.*; — 2) in Trauerkleidung: hči obrobljena ali komola („komula") hodi po materi, *Guts.*; — prim. rus. komolyj, hörnerlos, stvn. hamal, mutilus, *C.*
komǫ̑łcati, am, *vb. impf.* mit den Achseln zucken, *Jan.*
komǫ̑łčen, čna, *adj.* Ellbogen-; komolčna žila, die Ellbogenader, *Cig.*
komǫ̑łec, łca, *m.* 1) der Ellbogen; s komolcem koga suniti: — der Theil des Armes von dessen mittlerem Gelenke bis zur Handwurzel, *Cig.*: als Längenmaß, = laket, *C.*; = ein einhalb Fuß, *Z.*; šestdeset komolcev dolg, *Dalm.*; — v komolce so si, sie sind sehr verträglich, *Notr.-Cig.*; do komolca biti komu prijatelj: sehr befreundet sein, *nk.*; — 2) der Bug (bei Thieren), *Cig.*: zadnji k., das Sprunggelenk, *C.*; — 3) das Band (bei den Zimmerleuten), *Cig.*; — 4) der Hügel, *ogr.-M., C.*; po solnčnih komolcih, *Ahac.*
komónika, *f.* der Beifuß (artemisia), *Valj.(Rad), Mik.(Et.).*
komónjica, *f.* = komonika, *C.*
komǫ̑ra, *f.* die Kammer, *kajk.-Valj.(Rad)*; (als Behörde), *Habd.-Mik., Cig.(T.)*; višja računska k., die Oberrechnungskammer, *DZ.*; (nav. kǫ̑mora).
komoráč, *m.* 1) der Fenchel (foeniculum officinale), *Cig., Jan., C.*; Jej, jej komorač, Da te ne pikne pisan kač, *Dolenji Kras-Erj.(Torb.).*
komoráčev, *adj.* Fenchel-: komoračevo seme, *Pjk.(Črt.).*
komoráčevlje, *n.* das Steckenkraut (ferulago galbanifera), *Škrbina (Kras)-Erj.(Torb.).*
komorâčnica, *f.* das Fenchelwasser, *Cig.*
komorâčnik, *m.* der Fenchelwein, *Cig.*
komoríka, *f.* die Steinlinde (phillyrea media), *Lošinj-Erj.(Torb.)*, (ns.); — divja k., die Kermeseiche (quercus coccifera), *Medv.(Rok.).*
kǫ̑mornik, *m.* der Kämmerer, *nk.*; komǫ̑rnik, *ogr.-Valj.(Rad).*
kǫ̑morništvo, *n.* die Kämmererwürde, *nk*
komp, *m.* das Mühlschiff, *vzhŠt.-C.*; — prim. nem. der Kumpf, Kumpen = etwas Vertieftes, *C.*
kompa, *f.* die Fähre, *C.*

kompākten, tna, *adj.* jedrnat, compact, *Cig.(T.).*
kompanîja, *f.* oddelek vojaštva, stotnija, die Compagnie.
kompanîjski, *adj.* Compagnie-; k. poveljnik.
komparatīv, *m.* primerjalnik, der Comparativ (gramm.).
kompās, *m.* severnica, der Compass, *Cig., Jan., Cig.(T.).*
kompāsnik, *m.* die Compassbüchse, *Cig.(T.).*
kompāsovnik, *m.* = kompasnik, *Cig.(T.).*
1. **kǫ́mpati**, pam, pljem, *vb. impf.* = klopotati, *C.*
2. **kǫ́mpati**, pam, pljem, *vb. impf.* = kopati, baden, *GBrda.*
kompâva, *f.* die stengellose Eberwurz (carlina acaulis), *Cig., Jan., Tuš.(R.)*; tudi: kǫ́mpava, *Kr.-Valj.(Rad)*; — kompâva = kostanjeva ježica, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — prim. popava.
kǫ̑mpec, pca, *m.* = klopotec; schlechtes Ei, *Sv. Jakob na Savi-Erj.(Torb.).*
kǫ́mper, rja, *m.* = srakoper; veliki in mali k., *Bolc-Erj.(Torb.).*
kǫ́mperica, *f.* = komper, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.).*
1. **kompę̑ta**, *f.* ein zänkisches Weib, *C.*
2. **kompę̑ta**, *f.* = kopeta, *Ig(Dol.).*
kompetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* zanken, murren, *C.*
komplę́ksija, *f.* die Zusammenfassung, die Complexion (math.), *Cig.(T.), Cel.(Ar.).*
komplikácija, *f.* die Verwickelung, die Complication (phil.), *Cig.(T.).*
kǫ́mplje, pelj, *f. pl.* die Fessel, *C.*; v komplje mu deno roke, *Levst.(Rok.)*; — prim. lat. compes, Fessel. (?)
kǫ́mpolja, *f.* 1), *Jan.*; nav. *pl.* kompolje, die Hochebene, *Cig., C.*
kǫ́mrica, *f.* neka necepljena hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*
kompor, *m.* die Braunwurz (scrophularia), *Medv.(Rok.), Tuš.(Št. l. č.).*
kompōt, *m.* zavarjeno sadje, das Compot.
komtūr, *m.* = komendnik, der Comthur.
1. **komûn**, *m.* eine Vertiefung im Wasser, *Mur., Met., Štanga(Gor.)-Valj.(Rad)*; — prim. tolmun.
2. **komûn**, *m.* 1) die Commune, die Gemeinde, *Cig., Jan., C.*; — 2) der Gemeindeplatz, der Marktplatz, *BlKr.-M.*; — prim. it. il comune, die Gemeinde.
komunikácija, *f.* občevanje, die Communication, *nk.*
komus, *m.* der Bullenbeißer, *vzhŠt.-Let. 1871. 182.*
komúza, *f.* slab klobuk, *DSv.*
konáti, âm, *vb. pf.* endigen: = do kraja dotirati, *Nov.*; pravdo k., schlichten, *C.*
kǫ́ncelj, clja, (celjna), *m.* entfernter Maiskolben, *C.*; — prim. 1. kocelj 1).
koncentrácija, *f.* usredba, die Concentration, *Cig.(T.).*
koncēntričen, čna, *adj.* sosreden, istosreden, concentrisch, *Cig.(T.), Cel.(Geom.).*

koncēpt, *m.* osnutek spisa, das Concept, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
koncēpten, tna, *adj.* Concepts-, *Jan.*
koncêrt, *m.* glasbena produkcija, das Concert.
koncêrten, tna, *adj.* Concert-.
koncertováti, ûjem, *vb. impf.* ein Concert, Concerte geben, concertieren, *nk.*
koncẹ́sija, *f.* pripust, dovolitev, die Concession, *DZ.*, *nk.*
koncipiēnt, *m.* der Entwerfer (z. B. von Urkunden), der Concipient.
koncipīst, *m.* der Conceptsbeamte, der Concipist, *Cig.*, *Jan.*
koncljáti, âm, *vb. impf.* hin und her reißen, *Tržič-Štrek.(LjZv.)*; — prim. kanclati se.
koncljânje, *n.* die Balgerei, *Tržič-Štrek.(LjZv.)*.
končâj, *m.* 1) = pika, der Schlusspunkt, *Cig.*; — 2) = končnica, die Endung, *Jan.*
končàn, ána, *m.* = končar: gornji in spodnji končani, *Zv.*
končânje, *n.* die Beendigung; — die Vertilgung, die Vernichtung, *Mur.*, *Cig.*
končár, rja, *m.* der am Ende eines Dorfes, Marktfleckens Wohnende, *ogr.-C.*; ene vasi zgoranji in spodnji končarji, *ogr.-Valj.(Rad)*.
kónčast, *adj.* zwirnartig, *Cig.*
končâtelj, *m.* der Beendiger, *Šol.*
končáti, âm, *vb. pf.* 1) beenden; pravda je bila z lepo končana, wurde gütlich beigelegt, *Cig.*; — k. se, enden, ein Ende nehmen; kako se je končala pravda? — 2) zugrunde richten; pijančevanje ga je končalo; — z delom se k., sich zu Tod arbeiten, *Cig.*; sam se je končal, er hat Hand an sich selbst gelegt; — končaj ga! dass ihn doch! *M.*; končana reč! eine verzweifelte, arge Sache, *V.-Cig.*
končâva, *f.* 1) die Beendigung, das Ende, *C.*; — 2) die Zugrunderichtung, *C.*
končávati, am, *vb. impf. ad* končati; 1) beenden, *M.*, *Z.*; schließen, *Cig.*; Nemec govor končava z glagolom, *Levst.(Zb. sp.)*; — k. se, enden, *Jan.*; — 2) vernichten: lažnike končavaš, *Dalm.*; končavaš te, kateri lažejo, *Trub.*
končâvec, vca, *m.* 1) der Beendiger, *Dalm.*; — 2) der Vernichter: angel k., *Dalm.*
konče, *adv.* = konči, *C.*, *Mik.*
kónček, čka, *m.* 1) das Endchen, das Endstückchen (eines Fadens, einer Kerze u. dgl.): konček motvoza, sveče; — 2) der Faden, *Levst.(Zb. sp.)*.
kônčema, *adv.* = konči, *Št.-Cig.*, *Jan.*, *Bes.*, *Vest.(I. 6.)*.
kónčen, čna, *adj.* 1) End-, Schluss-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; kônčni zlog, die Endsilbe, *Mur.*, *Cig.*; končna brzina, die Endgeschwindigkeit, *Cig.(T.)*; — schließlich, *nk.*; endgiltig, *nk.*; — — 2) endlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cel.(Ar.)*.
končẹ̑n, *adj.* zwirnen, *Cig.*, *Jan.*; končene nogavice, *BlKr.*
končẹ̑nat, *adj.* = končen, *Cig.*
končeváti, ûjem, *vb. impf.* 1) im Beendigen begriffen sein; k. se, enden, *Jan.*; — endigen, ausgehen, *Jan.*, *nk.*; — 2) zugrunde richten.
končevâvec, vca, *m.* der Vernichter, *Cig.*
kónčevje, *n. coll.* Zwirn: pretrga vrvi, kakor bi bilo končevje, *Jurč.*
kônči, *adv.* wenigstens, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; konči ti bi me naj pustil pri miru, *BlKr.*; naj gre, konči bo mir, *jvzhŠt.*
končíca, *f.* das Schwartenbrett, *C.*, *Z.*
kónčič, *m. dem.* konec; = konček 1).
končimar, *adv.* = končema, konči, *ogr.-C.*
končína, *f.* 1) der äußerste Theil einer Sache: *pl.* končine, die Extremitäten, *Jan.*, *Cig.(T.)*; k. prstov, die Fingerspitzen, *C.*; — končine, die Ausläufer, *Cig.*; die Grenzen, *C.*, *Nov.*; iz vseh krajev in končin, *SlN.*; — 2) der Endpunkt, *DZ.*; — 3) die Endung, der Ausgang (gramm.), *C.*
končka, *adv.* = konči, *C.*
končki, *adv.* aufrecht, *C.*
končljiv, íva, *adj.* endlich, vergänglich, *Cig.(T.)*, *Krelj-M.*
končljívost, *f.* die Endlichkeit, *Cig.(T.)*.
kónčnat, *adj.* zwirnen, *Jan.(H.)*.
končníca, *f.* das Endtheil (einer Sache: z. B. das Webertrumm), *Cig.*; das End- oder Fußbrett eines Bettes, *Cig.*; das Endbrett am Bienenstock, *Valj.(Rad)*, *Navr.(Sp.)*; prednja, zadnja k., *Gol.*; — die Endung, der Wortausgang, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — = končnik 1), *Jan.*; — tudi: kónčnica, *Valj.(Rad)*.
kónčnik, *m.* 1) der Afterdarm, der Mastdarm, *Cig.*; — 2) = končnica, das Endbrett am hölzernen Bienenstock, *C.*, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — 3) der Endlaut, *Jan.(H.)*.
končnína, *f.* der schlechtere Tuchrand, die Anschrote, *Cig.*
kónčnost, *f.* die Endlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*
kōndor, rja, *m.* der Condor (sarcorhamphus gryphus), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
kọ́ndrast, *adj.*, *C.*, pogl. kodrast.
kọ́ndrav, *adj.*, *ogr.-C.*, pogl. kodrav.
kondrčīja, *f.* = kodrčija (tudi kondrcija), *Lašče-Levst.(Rok.)*.
kondrovânje, *n.*, *ogr.-Mik.*, pogl. kodranje.
konduktér, rja, *m.* izprevodnik, der Conducteur.
kondūktor, rja, *m.* der Conductor (an elektrischen Maschinen), *Cig.*
kónec, nca, *m.* 1) das Aeußerste eines Dinges, das Ende; sprednji, zadnji, zgornji, dolnji k., das vordere, hintere, obere, untere Ende; volkodlak je v sprednji konec volk, v zadnji konec človek, *LjZv.*; prednji, zadnji k., das Vorder-, Hintertheil; — die Spitze, k. prsta, jezika; der Zipfel; — *pl.* konci, das Kopfholz, die Rüste (bei den Köhlern), *V.-Cig.*; das Trumm, das Zettelende (bei den Webern), *Cig.*; Reststücke (vom Zeuge), *Cig.*; sami konci so! *Gor.*, *jvzhŠt.*; — brez konca in kraja, ohne Ende; — zlo smo si v konce, wir sind einander abgeneigt, *Cig.*, *Z.*; — po koncu (konci), aufrecht; po koncu se držati; lasje mu stoje, stopijo po koncu (zu Berge); po koncu biti, sich aufbefinden, nicht

im Bette liegen; na konec, aufrecht, *C.*; — čez konec pasti, kopfüber fallen, *C.*; — na konec mi je prišlo, ich erinnere mich, *C.*; čez konec bežati, über Hals und Kopf fliehen, *C.*; — 2) der Anfang; od konca, anfangs, zu Anfang; od konca začeti, von neuem beginnen; od konca do kraja (konca), vom Anfang bis zum Ende, von A bis Z.; nima ne konca ne kraja, ist unendlich, *Cig.*; — 3) das Ende; do konca, bis zum Ende; brez konca, ohne Ende; gänzlich, gründlich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; do konca neznan, vollständig unbekannt, *Erj.(Torb.)*; do konca predrugačiti, *Levst.(Nauk)*; do konca len, grundfaul, *Cig.*; do konca kaj razumeti, etwas aus dem Grunde verstehen, *Cig.*; vsaki reči trdo do konca iti, jeder Sache auf den Grund zu kommen suchen, *Ravn.*; s konca, am Ende, *Z.*; zum Beschlusse, *Cig.*; — die Beendigung, der Schluss; tako stori, pa bo konec, mache es so, und das Lied hat ein Ende, *Cig.*; pri koncu biti, zu Ende sein; na koncu, zum Beschluss, *Cig.*; na konec, zuletzt, *C.*; na konec konca, zu allerletzt, *ogr.-C.*; — der Ausgang; kakšen konec bo to imelo? — 4) das Ende, die Vernichtung; k. sveta, der Untergang der Welt; saj te ne bo k., es kostet dich ja nicht den Kopf; ne bo vsega k., če —, die Welt wird deshalb nicht zugrunde gehen, wenn —; ravno tak k. vas bo, ihr werdet dasselbe Ende nehmen, mesta je bilo k., die Stadt ward zerstört, *Ravn.-Mik.*; k. vzeti, jemati, ein Ende nehmen, vergehen, zugrunde gehen; od suše vse konec jemlje, *jvzhŠt.*; od žalosti k. jemati, vor Leid vergehen, *Cig.*; k. dati, zugrunde richten, *C.*; — 5) der Zweck, das Ziel, *Cig.*, *Jan.*; iz tega konca, in dieser Absicht, *C.*; 6) der Zwirn, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.*; klobko domačega konca, *Malhinje na Krasu-Erj.(Torb.)*; *pl.* konci, der Zwirn, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*

kónec, *praep. c. gen.* am Ende; k. vasi; k. jezika se rado opotika, *Npreg.-Jan.(Sl.)*; konec oči te ne morem videti, ich kann dich durchaus nicht leiden, *Senožeče-Erj.(Torb.)*; — prim. skonec.

konferēnca, *f.* = konferencija.

konferēncija, *f.* posvetovanje, die Conferenz, *Cig.(T.)*.

konfigurácija, *f.* oblika, die Configuration (geogr.), *Cig.(T.)*.

konfīn, *m.* die Grenze, *C.*; — prim. it. confine.

konfína, *f.* = konfin, *Št.*

konflikt, *m.* spor, navzkrižje, der Conflict, *Cig.(T.)*.

konglomerāt, *m.* labora, das Conglomerat, *Cig.(T.)*.

kongrēs, *m.* shod, der Congress.

kongruēncija, *f.* skladnost, die Congruenz, *Žnid.*

kongruenten, tna, *adj.* skladen, congruent, *Cig.(T.)*.

koníca, *f.* 1) die Spitze, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Erj.(Min.)*, *Gor.-Mik.*; die Messerspitze, *Bes.*; — končni hrustanec med rebri, der Schwertfortsatz, *Erj.(Som.)*; — 2) = končica, končnica, *C.*

koníčast, *adj.* spitzig, *Erj.(Torb.)*; lisičji ušesi sta koničasti, *Vrt.*

kōničen, *adj.* conisch, kegelförmig, *Cig.(T.)*.

kònj, kónja, *m.* 1) das Pferd; vozni, vprežni k., das Zugpferd, *Cig.*; priročni, odročni k., das links, rechts gehende Pferd, *Z.*; k. pod sedlo, das Sattelpferd, *Mur.*, *Cig.*; k. kraj ruda, das Pferd neben dem Sattelpferde, *Mur.*, *Cig.*; = vnanji k., *Cig.*; k. na vojko, k. kraj vojke, das vordere Pferd links, rechts beim Viergespann, *Mur.*, *Cig.*; ježni k., das Reitpferd, *Cig.*, *Jan.*; področni k., das Handpferd (das dem Reiter nachgeführt wird), *Cig.*, *Jan.*; tovorni k., das Saumpferd, *Cig.*, *Jan.*; na konju, zu Pferde; na konju biti, alle Schwierigkeiten überwunden haben; zdaj sem na konju; močen kakor konj; dela kakor konj; ni ne na konja ne na osla = es ist weder gehauen noch gestochen, *Cig.*; — 2) verschiedene Vorrichtungen: k. na ognjišču, der Feuerbock, *Cig.*; — strojarski k., der Falzbock, *Cig.*; — der bewegliche Futtertrog vor den Wirtshäusern, *C.*; — das obere Gestell einer Weinpresse, *Št.-C.*; — = bik, locenj, der Rebenbogen, *Cig.*, *C.*; — der Hammer an der Thüre, *Cig.*; — der Heftelhaken, *C.*; — konji, die Dachsparren, *Kras-Erj.(Torb.)*; — der Buckel an einem Holzstamme, *Cig.*; les po konju cepiti, *Cig.*; — der Pferdesattel (sella equina) (anatom.), *V.-Cig.*; — 3) povodni k., das Flusspferd (hippopotamus amphibius), *Jan.*, *C.*, *Erj.(Ž.)*; — 4) die Akelei (aquilegia sp.), *vas Soča-Erj.(Torb.)*; — rusi konj, die Stechpalme (ilex aquifolium), *Stara Gora(pri Gorici)-Erj.(Torb.)*.

konjáč, *m.* 1) der Pferdeknecht, *C.*, *Z.*; — 2) der Wasenmeister, der Abdecker, *Cig.*, *C.*, *Nov.-ZgD.*, *Notr.*

konjačīja, *f.* die Behausung des Abdeckers, *V.-Cig.*

konjâčka, *f.* die Wasenmeisterin, *Notr.*

konják, *m.* 1) der Pferdestall, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; iskri konji so jim stali v konjaku, *Zv.*; le urno zapri kobilo v konjak, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) der Pferdehufnagel, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

konjánik, *m.* der Reiter, *Habd.-Mik.*, *Mur.*

konjáništvo, *n.* die Reiterei, *kajk.-Valj.(Rad)*.

konjár, rja, *m.* 1) der Rosshirt, der Pferdeknecht, der Pferdefuhrmann, *vzhŠt.*; — 2) der Pferdehändler, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; — 3) eine Art Schuhnagel, *Kr.-Valj.(Rad)*.

konjára, *f.* die Pferche für Pferde, *Cig.*

konjárček, čka, *m.* der Pferdejunge, *Cig.*

konjaríca, *f.* 1) die Rosshirtin, *Valj.(Rad)*; — 2) das Weib des Rosshändlers, *Valj.(Rad)*.

konjarīja, *f.* = konjarstvo, *Cig.*

konjarína, *f.* das Rittgeld, *C.*

konjáriti, ârim, *vb. impf.* den Pferdehandel betreiben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

konjárjenje, *n.* das Betreiben des Pferdehandels, *Mur.*, *Cig.*
konjárnica, *f.* der Pferdestall (z. B. eines Pferdehändlers), *Cig.*; der Marstall, *Mur.*
konjârstvo, *n.* der Pferdehandel, *Cig.*, *Jan.*
konjâščnica, *f.* die Behausung des Abdeckers, *Cig.*
konjâštvo, *n.* das Abdeckergewerbe, *Cig.*
kónjcelj, clja, *m.* = konjec 2), kobilica, die Heuschrecke, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Bes.*, *KrGora.*
kọ̑njcer, rja, *m.* die Felsenspitze, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
kónjče, eta, *n. dem.* konj, das Pferdchen.
kọ̑njčar, rja, *m.* = slegur, der Steinröthel, *GBrda.*
kónjec, njca, *m. dem.* konj; 1) das Pferdchen; lesen k., *Zv.*;— der Gaul, *Zil.*, *Jarn.(Rok.)*; — 2) = kobilica, die Heuschrecke, *C.*
konjedèr, dẹ́ra, *m.* = konjederec, *Jan.*
konjedẹ̑rec, rca, *m.* der Abdecker, der Schinder.
konjedẹ̑rka, *f.* die Abdeckersfrau, die Abdeckerin.
konjedẹ̑rnica, *f.* die Abdeckerei, das Schinderhaus, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
konjedẹ̑rski, *adj.* Abdecker-, Schinder-.
konjedẹ̑rstvo, *n.* das Abdeckerhandwerk, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
konjedir-, pogl. konjeder-.
konjegrìz, gríza, *m.* die Cichorie (cichorium), *C.*
konjèk, njkà, *m. dem.* konj; das Pferdchen, *Valj.(Rad)*; kónjek, *Mur.*
konjekòv, kọ́va, *m.* der Hufschmied, *Levst.(Zb. sp.)*.
konjeník, *m.* = konjik, *Mur.*, *Jan.*, *vzhŠt.*
konjenîštvo, *n.* = konjištvo, *Mur.*, *DZ.*
konjerẹ́ja, *f.* die Pferdezucht, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
konjerẹ̑jec, jca, *m.* der Pferdezüchter, *nk.*
konjerẹ̑jski, *adj.* die Pferdezucht betreffend, *nk.*
konjẹ̑tina, *f.* das Pferdefleisch, *C.*
konjevína, *f.* die Pferdehaut, *Jarn.*
konjevlâdnik, *m.* der Pferdelenker, *Cig.*
konjîc, *m.* das Rösslein, *Valj.(Rad)*.
konjíca, *f.* das Reiterheer, die Cavallerie, *Npes.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*; kọ́njica, *Nov.*; (nam. konjnica).
konjícelj, clja, *m.* das Rösslein, *Valj.(Rad)*.
konjìč, íča, *m. dem.* konj; 1) das Rösslein; — der Springer (im Schachspiel), *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Heuschrecke, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; — 3) der Nähkolben der Riemer, *V.-Cig.*; — 4) = bik, locenj, die Bogenrebe, die Tuckrebe, *C.*, *Št.-Z.*; — 5) der Streichbaum am Webstuhle, *Jan.(H.)*; — 6) der Heftelhaken, k. in kobilica = dedec in babica, *SlGor.-C.*; — das Spinnspulhäkchen, *C.*; — 7) morski k., das gemeine Seepferdchen (hippocampus brevirostris), *Erj.(Ž.)*; — 8) neka užitna goba, *C.*, *Glas.*
konjîček, čka, *m. dem.* konjič; 1) das Rösslein; — 2) die Heuschrecke: kobilice in konjički so veselo črčali in drgali, *Glas.*
konjîčkati se, am se, *vb. impf.* pastirska igra, *vzhŠt.-Vest. I. 126.*, *Pjk.(Črt. 131.)*.
kọ́njik, *m.* der Soldat zu Pferde, der Reiter, der Cavallerist; (nam. konjnik, *Met.*, *Levst.[Rok.]*).
konjína, *f.* 1) das Pferdefleisch, *Cig.*; die Pferdehaut, *Mur.*, *Cig.*; — duh po konjini, der Pferdegeruch, *Cig.*; — 2) = slabo seno, konjsko seno, *Razdrto-Erj.(Torb.)*.
konjîški, *adj.* Reiter-, Cavallerie-; (nam. konjniški).
konjîštvo, *n.* die Cavallerie; (nam. konjništvo).
kọ̑njka, *f.* neka smokva, *Ipav.-Erj.(Torb.)*.
konjník, *m.* = konjik, *Met.*, *Levst.(Rok.)*.
kọ̑njski, *adj.* Pferde-, Ross-; konjsko meso; konjski zdravnik, der Curschmied, *Jan.*
konjskonòg, nọ́ga, *adj.* pferdefüßig, *Cig.*
kọ̑njstvo, *n.* das Pferdewesen, *Cig.*
kọ̑njščak, *m.* 1) der Pferdemist; — 2) der Hufnagel, *Z.*; — 3) die Rosskastanie, *C.*; — 4) die größte Gattung Fisolen, *C.*; — 5) = konjščica, die Rosspflaume, *C.*
kọ̑njščica, *f.* die Rosspflaume, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Valj.(Rad)*.
kọ̑njščina, *f.* das Pferdefleisch, *Mur.-Cig.*, *C.*
konjugácija, *f.* sprega, d. Conjugation (gramm.); — (bot.), *Tuš.(B.)*.
konjúh, *m.* 1) der Pferdeknecht, *Levst.(Zb. sp.)*; (po drugih slovan. jez.?) — 2) = slegur, *GBrda*; prim. konjčar.
konjûšnica, *f.* der Pferdestall, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*.
konkordāt, *m.* pogodba med papežem in državo, das Concordat.
konkrēten, tna, *adj.* stvaren, concret, *Cig.(T.)*, *nk.*
konkūrs, *m.* natečaj, stečaj, der Concurs (der Gläubiger, der Bewerber), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; tudi: konkurz, *nk.*
konkūrsen, sna, *adj.* Concurs-, *Jan.*, *nk.*; (-zen, *Cig.*, *DZ.*).
kónoba, *f.* = kanoba, der Keller, *Meg.*, *Kras-Erj.(Torb.)*, *Bes.*; — prim. srlat. canaba, canava, Keller, *Mik.(Et.)*.
konobár, rja, *m.* = kletar, *Meg.*
konoīd, *m.* ein kegelartiger Körper, das Conoid (math.), *Cig.(T.)*.
konòp, ópa, *m.* der Strick, *Habd.-Mik.*, *Guts.*, *Jan.*, *C.*, *Pivka-Mik.*, *Polzane(Istra)-Erj.(Torb.)*, *nk.*
konopár, rja, *m.* der Seiler, *Cig.*
konópec, pca, *m. dem.* konop; der Strick, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; redovno obleko prepasati s konopcem, *Cv.*
konópen, pna, *adj.* Hanf-, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*; konopno ličje, *Pirc*; konopna zrna, *Tuš.(R.)*; konopno platno, *Dol.*
konọ̑pje, *n. coll.* Stricke, Taue, *Jan.*, *C.*
konọ̑pka, *f.* der Grünling (coccothraustes chloris), *Frey.(F.)*.
konóplja, *f.* der Hanf (cannabis sativa); die Hanfstaude; k. semenica, samica, črnica, samoraščna k., der weibliche Hanf, *Cig.*; k. belica, ploskovnica, der männliche Hanf, *Cig.*; *pl.* konoplje, der Hanf; konoplje treti, den Hanf quetschen, *Cig.*; gospodari, kakor pes v konopljah, *Npreg.-Mur.*; — konoplja *(coll.)* = konoplje, *Gor.*
konopljár, rja, *m.* der Zeisig, *C.*
konopljẹ̑n, *adj.* hänfen, Hanf-: konopljeno zrno, *Guts.*, *Št.*

konopljęnka, *f.* 1) butarica iz obeljenih, suhih stebel konopljenih, s katerimi si svetijo, *BlKr.*; — 2) der Hänfling (fringilla cannabina), *Mur.*, *Cig.*, *Kr.-Valj.(Rad).*

konópljica, *f. dem.* 1) konoplja; — 2) = konopna preja, *C.*; — 3) bela k., die Buschwindblume (anemone nemorosa), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; rumena k., die ranunkelartige Windblume (an. ranuncoloides), *Medv.(Rok.)*.

konopljíka, *f.* 1) die Hanfstaude, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Nov.-Mik.*, *Vrtov.*; — 2) der Keuschbaum (vitex agnus castus), *Cig.*, *C.*, *Čres-Erj.(Torb.)*; (hs.).

konopljína, *f.* die Hanfleinwand, *Mur.*, *C.*; uganka: izpod pečine v jelovino, iz jelovine v konopljino (= moka v mlinu, ki se v vreče deva), *jvzhŠt.*

konopljînščica, *f.* der Hohlzahn (galeopsis cannabina), *C.*

konǫpljišče, *n.* ein Hanfacker nach der Ernte.

konopljîščica, *f.* der Hänfling (fringilla cannabina), *Cig.*, *Frey.(F.)*; laška k., der Citronenfink, *Cig.*, *Frey.(F.)*.

konopnę̑n, *adj.* = konopljen, *Jan.*

konopníca, *f.* 1) das Hanfgewächs, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Zahnwurz (dentaria), *Cig.*, *Robič (NKol.)*; — tudi: die Windblume (anemone nemorosa), *Z.*, *DSv.*; — 3) die Schnatterente (anas strepera), *Cig.*

konópnik, *m.* = konopnjak, *Cig.*

konopnína, *f.* = konopljína, *Jan.*; vrvar dela iz konopníne vrvi, *Ravn.(Abc.)*.

konopnják, *m.* = konopljiščica, *Frey.(F.)*.

konsērva, *f.* tako pripravljena jed, da se dolgo drži, die Conserve: divjinska k., die Wildbretconserve, *DZkr.*

konservatīven, vna, *adj.* ohranitev pospešujoč, conservativ, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

konservātor, rja, *m.* ohranjevavec, der Conservator.

konservatōrij, *m.* glasbeno učilišče, das Conservatorium.

konsistōrij, *m.* = konzistorij, *Cig.*

konsonānt, *m.* soglasnik, der Consonant.

konsōrcij, *m.* združba v kako podjetje, das Consortium.

konstatováti, ûjem, *vb. impf.* istinitost izrekati, constatieren, *Cig.(T.)*, *nk.*

konstelácija, *f.* stanje zvezd, die Constellation (astr.), *Cig.(T.)*; = stanje, razmere, *nk.*

kǫnta, *f.* eine Vertiefung zwischen dem Kalkgestein, die Felsenkluft, der Bergkessel, *V.-Cig.*, *Jan.*; iskati srebrne rude po planinskih kontah, *Glas.*; — prim. it. cunetta, Wassergraben, *C.* (?)

kontár, *m.* = povodec, die Pferdehalfter, *C.*, *vzhŠt.*; — iz madž., *C.*

kontènt, *adj. indecl.* = zadovoljen; — iz it. contento.

kontinent, *m.* celina, der Continent.

kontinentālen, lna, *adj.* celinski, Continental-, *Jan.*, *nk.*

kontrabant, *m.* der Contrabant, verbotener Schleichhandel.

kontrabântar, rja, *m.* der Schleichhändler.

kontrabās, *m.* der Contrabaſs, *Cig.*

kontrāst, *m.* nasprotje, der Contrast, *Cig.(T.)*.

kontrę̄ga, *f.* der Sessel, *Kras*; — prim. katriga.

kontribúcija, *f.* die Brandschatzung, die Contribution, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

kontrōla, *f.* prigled, die Controle.

kontrōlnik, *m.* = kontrolor, *Cig.*

kontrolōr, rja, *m.* preglednik, der Controlor.

kontrolováti, ûjem, *vb. impf.* prigledovati, controlieren, *Jan.*, *nk.*

kontrōlstvǫ, *n.* das Controlwesen, *Cig.*

kontumācija, *f.* die Absperrung gegen ansteckende Krankheiten, die Contumaz, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

kontumācijski, *adj.* Contumaz-: kontumacijska služba, *DZ.*

kontumâčnica, *f.* die Contumazanstalt, *DZ.*

kônva, *f.* die Kanne, *Jan.*, *DZ.*; — prim. češ. konev.

konvēncija, *f.* dogovor, die Convention.

konvēncijski, *adj.* Conventions-: konvencijski (-îjski) denar, *Cel.(Ar.)*.

kontúš, *m.* eine Art weibl. Oberkleid, *Notr.-Levst.(Rok.)*, *Vest. I. 61.*; — prim. bav. kantusch; iz tur. kontoš, *Mik.(Et.)*.

konvergēncija, *f.* stičnost, die Convergenz (math.), *Cig.(T.)*.

konzistorijālen, lna, *adj.* Consistorial-, *Cig.*, *nk.*

konzistōrij, *m.* = konsistorij, duhovno svetovavstvo (papeževo, škofovsko), das Consistorium, *Cig.*, *nk.*

kōnzul, *m.* nekdaj: ljudovladni oblastnik, zdaj: uradnik, izvoljen od državne oblasti v varstvo domače trgovine v tujih krajih, der Consul, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; glavni k., der Generalconsul, *DZ.*; namestni k., die Viceconsul, *DZ.*

konzulāt, *m.* konzulstvo, das Consulat.

kōnzulski, *adj.* Consular-: k. opravnik, uradnik, der Consularagent, der Consularbeamte, *DZ.*

kōnzulstven, stvena, *adj.* Consulat-, Consular-: konzulstvena oblast, die Consulatbehörde, *DZ.*

kōnzulstvǫ, *n.* die Consulswürde, das Consulat, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

koordināta, *f.* die Coordinate (math.), *Cig.(T.)*.

1\. **kòp**, kópa, *m.* = kop, der Schopf, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*; der Hühnerschopf, *C.*; kopi na ženski glavi, *Nov.*; — k. kake gore, der Gipfel, die Bergkuppe, *Guts.*, *Cig.*

2\. **kop**, *m.* ein Grabwerkzeug, die Haue: rovnica je železen, ozek kop, *Kamnik(Gor.)*.

3\. **kop**, *m.* die Hüfte, *Z.*; — pogl. kolp, kolk.

1\. **kǫ̑p**, i, *f.* das Behauen (z. B. des Weingartens); prva, druga k., die erste, zweite Hacke (Hau); trda k., *jvzhŠt.*; o kopi, zur Hauzeit.

2\. **kop**, *f.* die Stange, *Z.*

1\. **kópa**, *f.* 1) der Schober, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; proso v kope devati, na kopo metati, *Dol.*, *Gor.*; — das Schock, *Cel.(Ar.)*; kopa = 60 snopov; — 2) der Kohlenmeiler, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Gor.*; kopa gori, *Gor.*; — 3) der Bergkegel, *Cig.(T.)*; der Berggupf, *Jan.*, *St.*;

— 4) die Haufwolke (cumulus), *Cig.(T.)*; vrhovi so se zakrili v bele kope, *Glas.*; sive kope oblakov, *LjZv.*; — 5) die Schar, *Jan.*; k. vojakov, *C.*; — 6) kopa lešnikov, orehov i. t. d. = štirje lešniki, orehi i. t. d., t. j. trije skupaj in eden vrhu njih, *Mur.*, *Gor.*, *Dol.*; daj mi kopo orehov, *Kr.-Valj.(Rad).*

2. **kópa**, *f.* der Schopf, *Jan.*; — prim. kop *m.*

3. **kǫ́pa**, *f.* 1) der Badetrog (?): otroka devati v kopo, *Let.*; — 2) der Hohlziegel, *C.*, *Rez.-Baud.*

kopáč, *m.* 1) delavec, ki kopa, n. pr. v vinogradu, der Gräber, der Hauer; — 2) der Schürhaken, *Cig.*, *C.*, *Kras-Erj.(Torb.)*; — 3) = der zweizackige Misthaken, *Cig.*, *Ravn.(Abc)-Valj.(Rad).*

kopáča, *f.* 1) = kopač 2), der Schürhaken, *Kras-Erj.(Torb.)*; — 2) die Haugabel, die zweizackige Haue, der Karst, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — der (zweizackige) Misthaken, *Cig.*, *Notr.*, *Dol.*

kopačíca, *f.* 1) die Gräberin, die Hauerin; — 2) = kopača 2), *Cig.*, *C.*; — eine Haue mit schmälerem, länglichem Eisen, *Dol.*, *Bl-Kr.*; — 3) der Huflattich (tussilago farfara), *Kapele pri Brežicah-Erj.(Torb.).*

kopačína, *f.* ein Acker, der mit der Haue bearbeitet wird, *C.*; bajtica in malo kopačin na hribu boljega kruha možu dati ne more, *Slom.*

kopāl, *m.* neka strjena smola, der Kopal.

kopáłen, łna, *adj.* Bade-: kopâłna soba, das Badezimmer, *Levst.(Pril.).*

kopalíšče, *n.* der Badeplatz, der Badeort; v kopališča naj župan odkaže taka mesta, koder ni opasnosti, *Levst.(Nauk)*; die Schwemme, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — die Badeanstalt, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

kopalíščen, ščna, *adj.* zur Badeanstalt gehörig: kopalîščna sobana, der Cursalon, *Zora.*

kopâłnica, *f.* das Badezimmer, *Cig.*, *DZ.*, *Levst.(Pril.).*

1. **kopâłnik**, *m.* = kopališče, *Cig.*

2. **kopâłnik**, *m.* = kopanka, 2. kopanec, *V.-Cig.*

kopálo, *n.* das Grabwerkzeug, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — der Schürhaken, *Cig.*

kopālov, *adj.* Kopal-: kopalovo drevo, der Kopalbaum, *Cig.*; kopalova smola, *Tuš.(B.).*

kopánčev, *adj.* von grobgemahlenem Weizen: kopančeva kaša, *Vod.(Izb. sp.).*

1. **kopánec**, nca, *m.* der Schober (Garben), *Jan.*; — prim. kopa.

2. **kopánec**, nca, *m.* 1) grobgemahlener Weizen, Grütze, *V.-Cig.*; — 2) čmrlji kopanci, ki imajo v tleh gnezdo, *Mik.*

kopanína, *f.* 1) eine aufgegrabene Fläche, das Gereut, *C.*; — 2) kopanine, das Berggut, Fossilien, Mineralien, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*

kopánja, *f.* der Badetrog, der Trog, *Mur.*, *Št.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*; k. za kopanje svinj, *vzhŠt.*; — der Löschtrog, *V.-Cig.*, *M.*; — der Backtrog, *vzhŠt.*; — ein Kahn aus einem Baumstamm ausgehöhlt, *C.*; — die äußere Nussschale, die Kastanienschale, u. dgl., *Mur.*, *C.*; — die Muschelschale, *Jan.*, *vzhŠt.*; — eine stark ausgefahrene Stelle der Straße, *C.*

1. **kopânje**, *n.* 1) das Graben, das Hauen; k. rude, der Bergbau, *Cig.(T.)*; — 2) der Neubruch, *M.*

2. **kǫ́panje**, *n.* das Baden; — gnati konje na kopanje.

kopánjevje, *n. coll.* Kastanien-, Nussschalen u. dgl., *Mur.*, *C.*; — prim. kopanja.

kopánjica, *f. dem.* kopanja, das Trögchen, *C.*

kopánka, *f.* grobgemahlener Weizen (Grütze), *V.-Cig.*

kopár, rja, *m.* der Meilerköhler, *Cig.*

1. **kópast**, *adj.* = čopast, *Mur.*, *Jan.*; kopasta kura, *C.*

2. **kópast**, *adj.* schoberförmig, haufenförmig: kopasti oblaki, Haufenwolken, *Jes.*, *vzhŠt.*, *C.*

kopáš, *m.* ein Thier mit einem Schopf, *C.*

kopáščina, *f.* das Haugeld, *Jan.*

kopáški, *adj.* Hauer-: cestno kopaško orodje, das Straßenschanzzeug, *Levst.(Cest.).*

kopàt, áta, *adj.* gehäuft voll, gegupft voll, *Jan.*, *Ziljska dol.-C.*

1. **kópati**, kǫ́pljem, in: kopáti, pâm, *vb. impf.* graben, hauen; jamo k., eine Grube graben; rudo k., nach Erz graben; pod rudo k., das Erz unterfahren, *Cig.*; kopan, fossil, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; kopani ogelj, die Steinkohle, *Cig.(T.)*; začeti k. v vinogradu, die Weingarthauarbeit beginnen; — höhlen, *C.*; — beseda mi v srce koplje, verwundet mir das Herz, *C.*; — k. si skrbi na glavo, sich Sorgen bereiten, *C.*; kaj si take dolžnosti na glavo kopljete? *Jap.(Prid.).*

2. **kǫ́pati**, pam, pljem, *vb. impf.* baden: otroka, konje k.; dež me je kopal, der Regen hat mich gewaschen, *C.*; — k. se, (sich) baden; v mrzli, gorki vodi se k.

kopáti se, âm se, *vb. impf.* = kopičiti se: oblak se za oblakom kopa, *Vrtov.(Vin.).*

kopáva, *f.* = kompava, *Z.*, *Rib.-Mik.*

1. **kopâvec**, vca, *m.* der etwas gräbt, der Gräber, *Jarn.*, *Jan.*, *M.*

2. **kǫ́pavec**, vca, *m.* der Badegast, *Cig.*, *C.*

kopâvje, *n. coll.* Disteln: trnje in kopavje, *Cv.*; — prim. kopava.

1. **kopâvka**, *f.* die Gräberin, *Cig.*

2. **kǫ́pavka**, *f.* weiblicher Badegast, *Cig.*

kǫ́pča, *f.* die Schnalle, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; die Schließe, die Heftel, *Cig.*, *C.*; — tudi hs.

kǫ̂pčar, rja, *m.* 1) der Heftelmacher, *Cig.*; der Schnallenmacher, *Z.*

1. **kopčáti**, âm, *vb. impf.* 1) schnallen, koppeln, *Cig.*, *Jan.*; — 2) treten: petelin kopča kokoš, *Cig.*, *Kr.*; — 3) k. se, sich paaren, sich begatten (von Vögeln), *Cig.*, *Kr.*

2. **kópčati**, am, *vb. impf.* izbivati, n. pr. orehe v kopi, *GBrda*; — prim. kopicljati.

kǫ́pčica, *f. dem.* kopča; kleine Schnalle, die Heftel, *Cig.*, *C.*, *DZ.*, *Navr.(Let.)*, *BlKr.*; die Buchschließe, *C.*; — *pl.* kopčice = baba in dedec, die Heftel, *BlKr.*

kǫ́pčiti, kǫ́pčim, *vb. impf.* knüpfen, *C.*

kópec, pca, *m.* = kopač, *C.*

kópeł, pę̂li, *f.* das Bad; mrzla, gorka k.; suha k., das Dampfbad, *Z.*, *C.*; = parna k., *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; škropilna (krop-) k., das Douchebad, *Cig.*, *DZ.*, = k. pod curek, *Levst.* (*Pril.*), = k. na škrop, *jvzhŠt.*; grezna k., das Schlammbad, *Cig.* (*T.*); rudninska k., das Mineralbad, *Cig.*; — tudi: kópeł, g. kópeli, *Met.*; kópeł, *ogr.*, *kajk.-Valj.* (*Rad*).

kopê̦la, *f.* = kopel, *Dict.*, *Hip.*, *Mur.*, *C.*, *Mik.*

kopê̦łen, łna, *adj.* Bade-, *Cig.*; kopelna obleka, der Badeanzug, *Cig.*; kopelno poslopje, *Vrt.*

kopełîčar, rja, *m.* = kopelnik, (kopličar) *vzhŠt.*; (po zgledu besede: topličar?).

kopê̦łnica, *f.* 1) das Badezimmer, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Badewanne, *Mur.*

kopê̦łnik, *m.* der Badegast, *Cig.*

kopełnína, *f.* das Badegeld, die Badetaxe, *Cig.*, *C.*

kopê̦łski, *adj.* = kopelen, *Cig.*

1. **kópen**, pna, *adj.* 1) schneelos, vom Schnee befreit; po kopnem, an Stellen, wo der Schnee bereits weggeschmolzen ist, *Mur.*, *M.*; — 2) kopno, das trockene Land (*opp.* morje), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.*(*T.*), *Prip.-Mik.*; gospodar kopnega in morja, *M.*

2. **kópen**, pna, *adj.* zum Hauen gehörig: kopna motika, *C.*

kóper, pra, *m.* der Dill oder das Gurkenkraut (anethum graveolens), *Habd.*, *Dict.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.*(*R.*), *Dalm.*, *ogr.-Valj.* (*Rad*); tudi: die Kamille, *vzhŠt.-C.*; ali: die Bärwurz (meum athamanthicum), *Bohinj-Medv.*(*Rok.*).

kopê̦ta, *f.* die Häckse, *Dol.*; kopeti (kópeti) iztegniti = poginiti, *Jurč.*; — prim. kompeta, it. gambetta.

kopę́ti, ím, *vb. impf.* mucheln, muffig werden: (o moki, kruhu, senu, žitu), *C.*, *Mik.*, *Lašče-Levst.*(*Rok*), *jvzhŠt.*

1. **kopíca**, *f.* 1) der Garben-, Stroh- oder Heuhaufen, der Schober; na kopico se mečejo, kadar žito mencajo (manejo), *jvzhŠt.*; — der Haufe: k. opek, ein Stoß Ziegel, *C.*; živa k. = k. ljudi, n. pr. otrok, *jvzhŠt.*; — kopice delati, Burzelbäume schlagen, *C.*; — 2) der Berggipfel: po gorskih kopicah lesketale so se bele cerkvice, *Slovan*; — 3) der Kegel, *Šol.*; — prim. 1. kopa.

2. **kopíca**, *f.* 1) die Socke, *Guts.*; (kopice), neke dolge ženske nogavice, *BlKr.*; — 2) der Klingelbeutel, *C.*; — 3) der Absatz am Schuh, *Bole-Erj.*(*Torb.*); — prim. kopitce, *C.* (?)

3. **kópica**, *f. dem.* 2. kopa, das Schöpfchen, *Jan.*; der Hühnerschopf, *C.*

4. **kopíca**, *f.* železo, na katero je nasajen mlinski kamen, *Dol.*; — prim. 2. kop *f.*

kopicljáti, âm, *vb. impf.* = z debelimi lešniki (izbijači) kopice lešnikov izbijati (igra), *Kr.*

kopič, íča, *m.* 1) die Garbe, *Meg.*, *Dict.*, *C.*; — 2) = kopica, der Schober, *C.*, *Nov.*; kópič, íča, kopica slame naložene okrog močnega kola, *Dol.*, *jvzhŠt.*

kopíčast, *adj.* schoberförmig: kegelförmig, *Cig.* (*T.*).

kopíčati, am, *vb. impf.* = kopičiti; anhäufen, *Mur.*

kopíčenje, *n.* das Anhäufen; — die Cumulation, *Cig.*, *M.*

kopíčišče, *n.* das Ackerbeet, auf dem die Garbenschober gestanden, *vzhŠt.-C.*

kopíčiti, îčim, *vb. impf.* häufen, an-, aufhäufen, thürmen; k. se, sich an-, aufhäufen, sich thürmen; oblaki se kopičijo, *C.*; morje, valovje se kopiči, die Wellen thürmen sich, *Cig.*, *C.*; — delo se mi kopiči.

kopîčkati se, am se, *vb. impf.* Burzelbäume schlagen, *C.*

kōpija, *f.* prepis, die Copie.

kopijcè, *n. dem.* kopje; die Lanzette, *Mur.*, *Cig.*

kopíka, *f.* der Enterhaken, *Jan.*(*H.*).

kopílo̦, *n.* das Castriermesser, *Cig.*, *C.*

kopína, *f.* die Brombeerstaude (rubus fruticosus), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*; rdeča k. = malina, der Himbeerstrauch, *C.*

kopinjáča, *f.* die Brombeere, *BlKr.*

kopînjak, *m.* der Brombeerstrauch, *Tuš.*(*R.*).

kopînje, *n.* das Brombeergesträuch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Let.*, *vzhŠt.*; igle, zbadne, kak kopinje, *Danj.*(*Posv. p.*).

kopínovka, *f.* die Brombeerstaude, *C.*

kopînščnica, *f.* die Brombeere, *Mur.*, *C.*, *jvzhŠt.*

kopír, rja, *m.* = 1. kopica 1), *C.*

kopîrnica, *f.* = 1. kopica 1): zažgo kopirnico (kopico, grmado) suhljadi, *Navr.*(*Let.*).

kopîščar, rja, *m.* der Kohlenbrenner, *SlN.*

kopíšče, *n.* 1) die Kohlenmeilerstätte, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Gor.*; — 2) kraj, kjer žito (ali tudi seno) v kope skladajo, *Štrek.*, *Notr.*, *vzhŠt.*

kopíščen, ščna, *adj.* zur Kohlenmeilerstätte gehörig: kopîščno̦ oglje, *Gor.*

kopîtar, rja, *m.* 1) der Leistenschneider, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*; — 2) kopitarji, die Einhufer (solidungula), *Cig.*(*T.*), *Erj.*(*Ž.*).

kopítast, *adj.* 1) behuft, *Cig.*; — 2) hufförmig.

kopítati, am, *vb. impf.* 1) mit dem Hufe stampfen, *C.*, *Zora*; — 2) ausschlagen (von Pferden), *C.*; — mit den Füßen um sich schlagen, *Kras-Levst.*(*Rok.*); — zappeln: riba na suhem kopita, *Z.*; — tudi: kopitáti, *Dol.*

kopítce, *n. dem.* kopito; 1) kleiner Leisten; — kleiner Huf; — 2) das Pistolenschäftchen, *C.*; — 3) die Fußsocke, *C.* (?); prim. 2. kopica.

kopitec, tca, *m.* die Socke, *Jan.*; (der Pantoffel, *Guts.* ?); pogl. kopitce 3).

kopíten, tna, *adj.* 1) Huf-, Leisten-, Kolben-; (mož kopitni = čevljar, *Preš.*); — 2) hufig, *Cig.*, *Jan.*

1. **kopíti**, im, *vb. impf.* verschneiden, castrieren, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kopljen junček, *vzhŠt.*

2. **kopíti**, ím, *vb. impf.* Schober machen, *Cig.*; — = stavkati; Za žnjico snopje se kopi, *Vod.*(*Pes.*).

3. **kopíti se**, ím se, *vb. impf.* = kopeti, muffig werden, mucheln, *C.*; seno se kopi, das Heu dampft, *Jan.*, *Mik.*

kopítiti, ítim, *vb. impf.* 1) mit den Hufen strampfen, *Cig.*, *C.*; — 2) k. se: konju se

sneg kopiti = prijema se spodaj kopit, *Cig.*, *jvzhŠt.*

kopitljáček, čka, *m.* = majhen otrok, ki z nogami kopitlja, *Vrt.*

kopitljáti, âm, *vb. impf.* mit den Füßchen herumschlagen, *Rib.-M.*, *Vrt.*, *Lašče-Levst. (Rok.)*.

kopîtnat, *adj.* 1) hufig, *Jan.(H.)*; — 2) k. sneg, ki se rad kopiti, *Z.*

kopîtnik, *m.* 1) der Einhufer, *Cig.*; — 2) die europäische Haselwurz (asarum europaeum), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; tudi: die Gundelrebe (glechoma hederacea), *C.*, *Medv.(Rok.)*.

kopîtnjak, *m.* das Hufmesser, *C.*

kopítọ, *n.* 1) der Huf, die ungespaltene Klaue; stisnjeno k., der Hufzwang, *DZ.*; trdega kopita, harthufig, *Cig.*; — dobro mi je kopito trebil, er hat mich tüchtig gejagt, *C.*; — 2) der Leisten; — kopita pobrati, sich davon machen; pobrati šila in kopita ter oditi, seine sieben Sachen zusammenpacken und fortgehen; mož starega kopita, ein Mann von altem Schrot; po starem kopitu, nach alter Manier, nach dem alten Schlage; vsi so po enem kopitu, sie sind alle über einen Leisten geschlagen, *Cig.*; vse po enem kopitu, alles nach einer Façon; — 3) der Gewehrkolben, *Cig.*, *Jan.*; — 4) der Bodenstock eines Korbes (bei den Korbflechtern), *Cig.*; — 5) der Obstkern, der Kürbiskern, *C.*

kopítovec, vca, *m.* der Einhufer, *Jan.*, *C.*

kopjaník, *m.* der Pikenträger, der Lanzknecht, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Levst. (Zb. sp.)*.

kopjár, rja, *m.* 1) der Speermacher, *Cig.*; — 2) = kopjanik, *Cig.*, *Jan.*

kopjast, *adj.* spießförmig, lanzenförmig, *Cig.*, *Jan.*; suličast ali k. list, *Tuš.(B.)*.

kopjáš, *m.* 1) der Lanzenträger, *Mur.*, *Mik.*; — 2) der Fahnenträger bei Hochzeiten, *C.*, *vzhŠt.*

kopję̑, *n.* 1) die Lanze, der Spieß, *Habd.*, *Meg.*, *Alas.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *Dalm.*, *Krelj*; metalno k., der Wurfspieß, *Cig.*; — 2) die Hochzeitsfahne, *C.*

kopjemę̑čec, čca, *m.* der Speerwerfer, *Šol.*

kopjemèt, mę́ta, *m.* das Speerwerfen, *Šol.*

kopjeník, *m.* = kopjanik, *Cig.*, *Jan.*

kopjenọ̑sec, sca, *m.* kopjanik, *Cig.*, *Jan.*

kopjice, *n.*, *Cig.*, pogl. kopijce.

kopjíšče, *n.* der Lanzenschaft, *Cig.*, *Jan.*

kôpka, *f.* = kopje 1), *Mur.*

kọ̑pkati, am, *vb. impf.* in kleinen Theilen herausgraben, grübeln, *Cig.*

koplję́nec, nca, *m.* der Verschnittene, *Cig.*, *Jan.*

1. **kopljeník**, *m.* = kopljenec, *Mur.*

2. **kopljenik**, *m.* = mernik, *M.*, *Nov.*, pogl. kupljenik.

kopljénje, *n.* das Verschneiden, das Entmannen, *Cig.*

kopnę̑n, *adj.* Continental-, *Cig.(T.)*.

kopnę̑nje, *n.* das Aufthauen, das Schmelzen (des Schnees).

kopnę́ti, ím, *vb. impf.* schmelzen, zergehen (vom Schnee): sneg kopni; — srce mu kopni, er wird muthlos, *Cig.*, *C.*

kopníca, *f.* eine schneelose Fläche, *Jan.*

kopnína, *f.* eine schneelose Fläche, *Cig.*, *C.*

kópnja, *f.* = kop, die Hauarbeit, *Cig.*, *Jan.*

kopnjáčina, *f.* = kopnina, *C.*

kopnóta, *f.* = kopnina, *Jan.*

kopnozę̑meljski, *adj.* festländisch: kopnozemeljsko vodovje, Landgewässer, *Jes.*

kóprc, *m.* 1) der Fenchel (foeniculum vulgare), *Meg.*, *Dict.-Mik.*, *DZ.*, *Tuš.(R.)*; — tudi: die Sophien-Rauke (sisymbrium Sophia), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — 2) abgefallene Tannennadel, *C.*

kopŕcati, am, *vb. impf.* schleppend treten, hinken, *C.*

kopŕcniti, pȓcnem, *vb. pf.* stürzen: s sedmega klina na tla k., *SlN.*

koprcûn, *m.* = koprc 2), *C.*

kóprčev, *adj.* Fenchel-, *Cig.*, *Jan.*

kopŕkati, am, *vb. impf.* = koprcati, *vzhŠt.-C.*

kopríca, *f.* in der Mühle das auf den Boxnagel passende Eisen im Laufsteine, *Cig.*, *Dol.*, *Št.*

kópríč, *m.* = koprc 1), *Alas.*

kópričev, *adj.* Fenchel-, *Cig.*

kopríva, *f.* 1) die Brennessel; mala k., kleine Brennessel (urtica urens), velika k., große oder Waldbrennessel (urtica dioica), *Tuš.(R.)*; mrtve ali konjske koprive, die tauben Nesseln, *C.*; mrtva bela k., (lamium album), *Mur.*, *Cig.*, *Tuš.(R.)*; mrtva lisasta k., die gefleckte Taubnessel (lamium maculatum), *Tuš.(R.)*, = prisadna k., *Z.*; mrtva rumena k. (galeobdolon luteum), *Tuš.(R.)*; = zlata k., *Z.*; mrtva škrlatno-rdeča k. (lamium purpureum), *Tuš.(R.)*; kopriva ne pozebe = Unkraut verdirbt nicht; tudi: v koprivo ne trešči, *jvzhŠt.*; — 2) kozje ime, *Baška dol.-Erj. (Torb.)*.

koprîvar, rja, *m.* der Nesselspanner, *Cig.*; mali k., der kleine Fuchs oder Nesselfalter (vanessa urticae), veliki k., der große Fuchs (vanessa polychloros), *Erj.(Ž.)*.

koprîvarica, *f.* muha k., die Nesselfliege, *Cig.*

koprîvček, čka, *m. dem.* koprivec, *Z.*

koprîvec, vca, *m.* der Zürgelbaum (celtis australis), *Z.*

kopríven, vna, *adj.* = koprivji, *Cig.*, *Jan.*

koprívica, *f. dem.* kopriva; 1) kleine Brennnessel; — 2) brennende Liebe (lychnis chalcedonica), *C.*

koprívina, *f.* das Nesselgesträuch, *Cig.*, *Jan.*

koprívišče, *n.* der Ort, wo Brennesseln wachsen, *Mur.*; der Nesselacker, *C.*

koprîvje, *n. coll.* Brennesseln, das Brennesselgesträuch, *Mur.*, *Cig.*

koprîvji, *adj.* Nessel-, *Mur.*; — koprivje jezičen, eine beißende Sprache führend, *C.*

koprîvnica, *f.* 1) koprivnice, Nesseln (urticaceae), *Tuš.(R.)*; — 2) der Zürgelbaum (celtis australis), *Štrek.*

koprîvnik, *m.* 1) das Nesseltuch, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = koprivnjak, das Brennesselmus,

Cig.; — 3) der Geißelstiel aus Zürgelholz, *Nov.*

koprîvnjak, *m.* das Brennesselmus, *Mur.*

koprívovec, vca, *m.* 1) der Zürgelbaum (celtis australis), *C.*; — 2) ein (aus Zürgelholz verfertigter) Geißelstiel, *Cig.*

koprívovina, *f.* = koprivina, *Jan.(H.)*.

koprnẹ̑nje, *n.* das Schmachten; das sehnsüchtige Verlangen.

koprnẹ́ti, ím, *vb. impf.* vergehen, verschmachten; od revščine k., *Ravn.*; od tvoje jeze koprnimo, *Ravn.*; od strahu k., *Burg.*; — schmachten, lechzen: od žeje k., *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — k. po čem, ein sehnsüchtiges Verlangen nach etwas haben; — prim. kopneti, *Levst.(LjZv.)*.

koprnína, *f.* der Dill (anethum graveolens), *Cig.*

koprolît, *m.* okamenelo govno, der Koprolith, *Cig.(T.)*.

kǫ̂pski, *adj.* kopsko, die Zeit zwischen 4 und 5 Uhr nachmittags: vzpomladi se ovce priženo v kopsko, da jareta sesajo, tudi: solnce stoji na kopskem, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

kǫ̂pščak, *m.* mala južina, ki se daje delavcem „v kopsko“, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

kopúča, *f.* 1) gruča lešnikov na leskovi veji, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) die Krystalldruse, *Erj.(Min.)*.

kopulácija, *f.* die Copulation (bot.), *Tuš.(B.)*.

kopúlja, *f.* eine schmale Haue, *Z.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; die Reuthaue, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

kopúljica, *f. dem.* kopulja, *Z.*, *C.*

kopûn, *m.* 1) der Kapaun; — 2) der Verschnittene, *Meg.*; — prim. srvn. kappûn, lat. capo, *Mik.(Et.)*.

kopunár, rja, *m.* der Kapaunhändler, *ogr.-M.*

kopûnče, eta, *n.* kleiner Kapaun, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.

kopûnček, čka, *m. dem.* 1. kopunec, kleiner Kapaun.

1. **kopûnec**, nca, *m. dem.* kopun, *Valj.(Rad)*.

2. **kopûnec**, nca, *m.* der Hügel, *Hal.-C.*; — prim. 1. kopa.

kopúniti, ûnim, *vb. impf.* (einen Hahn) kappen, kapaunen, *Cig.*, *C.*; k. petelina, *Vod.(Izb. sp.)*, *jvzhŠt.*

kopûnjak, *m.* die Kapaunensteige, *Cig.*, *C.*

kǫ̂pva, *f.* = kopel, *Cig.*, *Jan.*; k. prerojenja, *Jap.(Sv. p.)*.

kór, *m.* 1) das Chor, die Emporkirche; na koru peti; — 2) = zbor, der Chor, *Cig.(T.)*, *nk.*

kòr, *conj.* nam. kakor, *Kor.*, *Z.*

kòr, *adv.* nam kar, nikar, *C.*, *zapŠt.-LjZv.*, *Kor.*

kóra, *f.* die Rinde, die Kruste, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*; trši kot kora, *Kr.-Valj.(Rad)*; — gefrorene Erdscholle, *C.*; die Eisscholle, *Guts.*, *Mur.*, *Fr.-C.*

korabelj, blja, *m.* = ladja, *Cig.(T.)*, *Jan.*, *nk.*; — rus.

koracálọ, *n.* der Schlenderer, *Cig.*

koracânje, *n.* der Schlendergang, *Cig.*; der Gänsegang, *Jan.*

koracáti, âm, *vb. impf.* schwerfällig gehen, schlendern, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*; spehan je koracal sopotnik po konjskih stopinjah, *Jurč.*

korâč, *m.* 1) das Schreiten, *Dict.*; — 2) = korak, *Meg.*, *Jan.*, *Rez.-Mik.*; neso veliko koračev narazen, *Boh.*

1. **koráča**, *f.* große Rinde, *C.*

2. **koráča**, *f.* 1) der Schritt, *C.*; — 2) mednožje: strgal sem hlače v korači, *Kobarid-Erj.(Torb.)*; — 3) = roglja, zwei in einem Stiele steckende Spitzen, *C.*

koračâj, *m.* der Schritt, die Schrittweite, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*, *vzhŠt.*

koráčiti, âčim, *vb. impf.* 1) schreiten, *Meg.*, *Boh.*, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Prip.-Mik.*; k. iz sobe, k. črez vrt, *Jurč.*; — 2) k. se, sich spreizen, *Štrek.*

korâčnica, *f.* 1) iztezna, cevkasta, sesalna nožica mekužcev (ambulacrum), *Erj.(Z.)*; — 2) der Marsch (pesem ali godba), *nk.*

koračûn, *m.* neko orodje: s koračunom ga je posekal, *SlN.*; — prim. 2. korača 3).

korâjža, *f.* = srčnost; — iz: Courage.

korâjžen, žna, *adj.* = srčen, couragiert.

korák, *m.* der Schritt; drobni, mali k., der Zwergschritt, *Cig.*; konj opeša na mali k., *Vrt.*; v k. stopati, im Schritt einhergehen, *LjZv.*

korákati, âkam, *vb. impf.* schreiten, austreten; marschieren, *C.*, *nk.*

korákniti, âknem, *vb. pf.* einen Schritt thun, *Hal.-C.*, *SlN.*; — k. na konja, aufs Pferd springen, *C.*

korâkoma, *adv.* schrittweise, Schritt für Schritt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; im Schritt, *LjZv.*

korâl, *m.* zborno, cerkveno petje, der Choral, *Jan.*

korâla, *f.* = koralda, koralja, die Koralle, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.

korâłda, *f.* die Koralle; tudi: korâłda.

korâłdar, rja, *m.* der Korallenmacher, *Cig.*

korâłdast, *adj.* Korallen-, *Cig.*

korâłden, dna, *adj.* Korallen-.

korałdíšče, *n.* = koraljišče, *Cig.*

korālja, *f.* die Koralle, *Cig.(T.)*; — stsl.

korāljast, *adj.* korallenartig, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*.

koráljen, ljna, *adj.* Korallen-: -ljni greben, das Korallenriff, *Cig.(T.)*.

koraljíšče, *n.* die Korallenbank, *Cig.(T.)*.

korâljnica, *f.* die Giftnatter (elops corallinus), *Erj.(Z.)*.

korâljnik, *m.* der Korallenstock, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*.

korān, *m.* mohamedansko sv. pismo, der Koran.

korant, *m.* 1) korant je gonjač oračev na pustni dan (ein wild aussehender Mann in rauhem Pelz, mit Hörnern), *vzhŠt.-C.*; (korânt = kurent, *Notr.*); — 2) der grüne genießbare Teichfrosch, *Hal.-C.*

korânta, *f.* 1) die Kröte, *C.*; — 2) ungeschickte Weibsperson, *C.*

korantáča, *f.* = koranta, *C.*

korantāčka, *f.* = koranta, *Hal.-C.*

korantáti, âm, *vb. impf.* schwerfällig einhergehen, *vzhŠt.-C.*

kǫ̂rar, rja, *m.* der Chorherr, der Domherr.

kǫrarica, *f.* die Canonissin, *Cig.*, *Jan.*
kǫrarski, *adj.* die Domherren betreffend; k. zbor, das Domcapitel, *Jan.*
kǫrarstvǫ, *n.* die Domherrenwürde, das Canonicat, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
korasa, *f.* der Hundslattich (thrincia hirta), *Josch.*
korat, *m.* 1) = korant 2), *ogr.-C.*, *Mik.*; — 2) der Mann im Monde, *Zil.-Jarn.(Rok.).*
korâža, *f.* = korajža, *C.*
kǫ̑rba, *f.* der Korb; der runde Kopfkorb, *jvzh-Št.*; — = koš, *C.*; — iz nem.
korbáč, *m.* eine Art Geißel, die Karbatsche, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; iz konopelj spleten bič, *BlKr.*; — iz bekovih šibic spleten bič, s katerim se n. pr. na nedolžnih otrok dan tepežkajo, *jvzhŠt.*; — prim. tur. kẹrbač, *Mik.(Et.).*
korbáča, *f.* großer Korb, *Mur.*, *Volkm.-Pjk.*
korbár, rja, *m.* der Korbflechter, *M.*, *Danj.-Valj.(Rad)*; — kǫ̑rbar, *Kr.*
korbîn, *m.* = vinika, divja trta, *GBrda*; (tudi: korbijân, *Batuje[Goriš.]).*
kórčec, čca, *m. dem.* 1) korec; — 2) = korček (cyclamen), (korčèc) *Valj.(Rad).*
kórček, čka, *m.* 1) *dem.* korec; — 2) beli k., das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *Cig.*; — Bogov k., das Saubrot (cyclamen europaeum), *Tolm.-Erj.(Torb.)*; tudi samo: korček, *LjZv.*
korčẹ̑vina, *f. coll.* Stückchen von Hohlziegeln, *C.*, *Štrek.*
kórčič, *m.* = kebel, *ogr.-Raič(Kol.).*
korčúlja, *f.* hölzerner Schöpflöffel, *Notr.*, *Rib.*
kordec, dca, *m.* kleines Schwert, *Dict.*, *C.*; der Dolch, *Habd.-Mik.*, *Jan.*; — prim. tur. k'ard, *Mik.(Et.).*
kordēl, *m.* der Scherge, *Mik.*, *Borovlje(Kor.)-Jarn.(Rok.)*; — prim. kordec.
kordǫ̑n, *m.* die Grenzkette, der Cordon; vojaški k., der Militärcordon.
kordovān, *m.* der Corduan (eine Art Leder), *Cig.*, *Jan.*
kóre, *pron.* = kaj? *Staro Sedlo pri Koboridu-Erj.(Torb.)*; („kuore“) *Ben.-Kl.*
kore, eta, *m.* = kurent, *Solkan(Goriš.)-Navr.(Let.).*
kórec, rca, *m.* 1) iz skorje napravljena posoda, *Savinska dol.*; das Schöpfgefäß, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Štrek.*, *Ravn.*, *Notr.*; — en korec mrzle vode, *Dalm.*; — der Scheffel (ein Getreidemaß), *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*; = gegupfter Metzen, *SlGor.*; — 2) der Hohlziegel, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Štrek.*, *Kras*, *Goriš.-Erj.(Torb.)*; s korci krita hiša, *Zv.*; — 3) die Hohlschaufel, *Cig.*; — 4) die Wasserradzelle, *Jan.(H.)*; mlinsko kolo na korce, ein Mühlrad mit Zellen, ein Schöpfrad, *Z.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*
kored, *adj. indecl.* ebenbürtig, *V.-Cig.*; — k. biti, ein schönes Paar ausmachen (z. B. von Pferden), *V.-Cig.*
koreden, dna, *adj.* ebenbürtig, *V.-Cig.*
koredica, *f.* = red, der Grasschwaden (beim Mähen), *Rez.-C.*

korednost, *f.* die Ebenbürtigkeit, *V.-Cig.*
korēj, *m.* der Choreus (verzna stopa) = trohej (—∪), *Cig.*
korelatīven, vna, *adj.* soodnosen, correlativ, *Cig.(T.).*
korệlek, lka, *m.* die Maske, *Cig.(T.)*; — stsl.
korẹ̑n, *m.* 1) die Wurzel; travo pomuliti do korena; — čarodelni k., die Zauberwurzel, *Cig.*; — do korena, gründlich: do korena pohujšati koga, svoje življenje preinačiti, *LjZv.*; jeziku seči do korena, eine Sprache gründlich erforschen, *Levst.(Zb. sp.)*; — ein überaus starker Mensch, *Cig.*; Pekta pod senčno lipo ž njo, S korena Pegama glavo, *Vod.(Pes.)*; — gorski k., der Gebirgsstock, *Cig.(T.)*; — der Fuß des Berges, *Jan.*; — die Wurzel (math.), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; kvadratni, kubični k., *Cel.(Ar.)*; k. potezati, die Wurzel ausziehen, *Cig.(T.)*; — die Wurzel eines Wortes (gramm.), *Jan.*, *nk.*; — 2) der unterste Balken eines gezimmerten Hauses, = podsek, *C.*; — 3) = oselnik, *Npes.-Vraz.*; — 4) navadni k., die Möhre oder gelbe Rübe (daucus carota); poletni veliki k., große Sommerwurz (orobanche major), *Tuš.(R.)*; — ciganski k., das Leimkraut (silene pumilio), *Josch*; — črni k., die Haferwurz (scorzonera), *Tuš.(B.)*, *Medv.(Rok.)*; tudi: das Beinwell (symphytum officinale), *Z.*, *Josch*; — rdeči k., die Lotwurz (onosma stellulatum), *GBrda-Erj.(Torb.)*; — zlati k., die Gold- oder Asphodillwurz (asphodelus), *Dict.*, *Jan.*, *C.*, *Medv.(Rok.)*; — divji k., der Wasserschierling (cicuta), *C.*; = smrdljivi k., *Cig.*, *Strp.*; — zviti k., der Weiderich (lythrum salicaria), *Cig.*; — volčji k., der Eisenhut (aconitum), *Dict.*, *Z.*; tudi: der Seidelbast (daphne), *M.*; — grižni k., die Blutwurz (tormentilla), *Strp.*; — rožni k., die Rosenwurz (rhodiola rosea), *Junska dol.(Kor.)*, *Josch*; — rženi k., die weiße Zaunrübe (bryonia alba), *Josch*; — gadji k., die Natterwurz (polygonum bistorta), *Cig.*; = kačji k., *Medv.(Rok.)*; — kravji k., die Flockenblume (centaurea phrygia), *Medv.(Rok.)*; — svinjski k., die Knoten- oder Feigwarzenwurz (scrophularia nodosa), *Cig.*, *C.*, *Medv.(Rok.)*; — mastni k., der Sanikel (sanicula), *C.*; — sladki k., die Süßwurz (glycyrrhiza), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; divji sladki k., wildes Süßholz (astragalus glycyphyllos), *Medv.(Rok.)*; — mrtvični k., der Baldrian (valeriana), *C.*; — veliki k., wahrer Alant (inula Helenium), *M.*, *Josch*, *Tuš.(B.)*, *Medv.(Rok.)*; = tolsti k., *Meg.*; — blagostni k., das Benediktenkraut (geum urbanum), *Medv.(Rok.)*; = žegnani k., *Cig.*, *Tuš.(B.)*; — jesenov k., der Diptam (dictamnus), *Glas.*; — tudi: kǫ̑ren, *Kr.-Valj.(Rad.)*; (kǫ̑ren, rna, *ogr.-C.*).
korẹ̑nar, rja, *m.* der Wurzelsammler, der Wurzelmann, *Guts.*, *Cig.*
korẹ̑nast, *adj.* 1) wurzelartig, *Cig.*; — 2) baumstark, *Cig.*; — 3) wurzelig: korenasta rastlina, *nk.*

korenàt, áta, *adj.* wurzelig, wurzelreich, *Cig.*, *Jan.*; — dickwurzelig, *Z.*

korẹ́ncelj, clja, *m.* = korenček 1), *Jarn.*

korẹ̑nček, čka, *m. dem.* korenec; 1) das Würzelchen; — eine kleine Möhre; k. strgati komu, jemandem ein Rübchen schaben (s kazalnikom desne roke drgniti po kazalniku leve), *V.-Cig.*, *Kr.*; objokanemu revežu korenček stržejo in krog njega skačejo, *Glas.*; — 2) der Ingwer, *Cig.*, *DZ.*; — korenčki, Gewürz, *C.*; — sladki k. = divji sladki koren, *jvzhŠt.*

korẹ̑nec, nca, *m. dem.* koren; 1) das Würzelchen, *Mur.*, *Dalm.*, *Valj.(Rad)*; — 2) der Ingwer, *vzhŠt.-C.*; — sladki k., = sladki koren, die Süßwurz, *C.*

korẹ̑nek, nka, *m.* = korenček 1), *Mur.*

korenéti, ím, *vb. impf.* (in etwas) wurzeln, *Cig.(T.)*.

koreníčast, *adj.* von echtem Schrot und Korn: koreničasti, nepokvarjeni Slovenci, *Jurč.*

koreníčen, čna, *adj.* Wurzel-.

koreníčica, *f. dem.* korenika; das Würzelchen, *Cig.*, *M.*

koreničiti, ı̑čim, *vb. impf.* wurzeln, seine Wurzel haben, *Z.*, *Raič(Let.)*.

koreníčje, *n. coll.* Wurzeln.

koreníka, *f.* die Wurzel; der Wurzelstock (bot.), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*; — das Radical (chem.), *Cig.(T.)*; — die Wurzel eines Wortes (gramm.), *Cig.*, *Jan.*

koreníkovec, vca, *m.* der Wurzeltheil des Baumrumpfes, *C.*

korenína, *f.* 1) die Wurzel; korenine pognati, poganjati, Wurzeln treiben; s korenino izdreti, entwurzeln; srčna k., die Hauptwurzel, *Cig.*, *Tuš.(B.)*; privrhnja k., die Thauwurzel, *Cig.*, *Tuš.(B.)*; — dobre korenine, wurzelecht, *Cig.*; mož stare korenine, ein Mann von altem Schrot und Korn; — do korenine ozdraveti, von Grund aus heilen, *Cig.*; — die Wortwurzel (gramm.), *Cig.*, *C.*; pogl. koren; — 2) kačja k., die Natterwurz (polygonum bistorta), *Cig.*; — leskova k., die Haselwurz (asarum europaeum), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.

koreninar, rja, *m.* der Wurzelsammler, der Wurzelmann, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*

korenínast, *adj.* wurzelartig, *Cig.*, *Jan.*

koreninàt, áta, *adj.* wurzelig, wurzelreich, *Cig.*, *Jan.*

koreninica, *f. dem.* korenina; 1) das Würzelchen; — 2) sladka k., gemeiner Tüpfelfarn oder das Engelsüß (polypodium vulgare).

koreniniti se, inim se, *vb. impf.* Wurzeln schlagen, *Cig.*

koreninje, *n.* das Wurzelwerk.

koreninovec, vca, *m.* deblo pri koreninah, *Savinska dol.*

koreninski, *adj.* Wurzel-.

korenišče, *n.* 1) die Wurzelstelle, *C.*; — 2) = korenišče, *Cig.*

korenît, *adj.* 1) wurzelhaft: k. soglasnik, wurzelhafter Consonant, *h. l.*, *Cig.(T.)*; — korenita količina, die Wurzelgröße, die Radicalgröße (math.), *Cig.(T.)*; — 2) radical, tüchtig, gründlich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; k. junak, *Zora*; korenito naučiti se česa, *SlN.*; korenite izpremembe, *Str.*

koreníti se, ím se, *vb. impf.* Wurzel fassen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

korenîtost, *f.* die Tüchtigkeit, die Gründlichkeit, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

korenjáča, *f.* nav. *pl.* korenjače, die unteren Theile (Wurzeltheile) des Flachses, des Getreides u. dgl., *C.*

korenják, *m.* 1) ein kräftiger, starker Mann; — ein tüchtiger Mann; — 2) = domač človek, n. pr. rojen v vasi, *Sv. Peter(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

korenjákinja, *f.* starkes, kräftiges Frauenzimmer, *Mur.*, *Cig.*

korenjár, rja, *m.* der Möhrenverkäufer, *Cig.*

korenjáški, *adj.* rüstig, kräftig; — tüchtig.

korenjȃštvo, *n.* die Rüstigkeit, die Mannhaftigkeit; — die Tüchtigkeit; der Heldenmuth, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

korenjè, *n. coll.* 1) das Wurzelwerk, Wurzeln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) Möhren, gelbe Rüben; repa, korenje, slabo življenje, *Npreg.-jvzhŠt.*; tudi: korẹ̑nje, *jvzhŠt.*; korénje, *Gor.-Valj.(Rad)*; divje ali svinjsko k., die wilde Mohrrübe (daucus carota), *Medv.(Rok.)*; kravje k. = kravji koren (centaurea phrygia), *C.*; — krvavo k., das Ruprechtskraut (geranium Robertianum), *Cig.*

korẹ̑njev, *adj.* Möhren-: korenjevo seme; tudi: korenjẹ́vo s., *Levst.(Zb. sp.)*.

korenjẹ̑včar, rja, *m.* mož, ki skupuje korenjevo seme, *Dol.-Levst.(Zb. sp.)*.

korẹ̑njevica, *f.* das Möhrenkräutig, *C.*, *Z.*

korẹ̑njevka, *f.* = korenjevica, *Slom.-C.*

korẹ̑njiče, *n. dem.* korenje, *kajk.-Valj.(Rad)*; Drevo zeleno — korenjiče je pognalo, *Npes.-Vraz.*

korenjíšče, *n.* der Möhrenacker nach der Ernte, *C.*, *Valj.(Rad)*.

korẹ̑nka, *f.* das Wurzelwort, *Jan.(H.)*.

korenonọ̑žec, žca, *m.* korenonožci, Wurzelfüßer (rhizopoda), *Jan.(H.)*; (korennožci) *Erj.(Z.)*, *Cig.(T.)*.

korenotvọ̑rje, *n.* die Wurzelbildung (gramm.), *Cig.(T.)*.

korẹ̑novec, vca, *m.* deblo pri korenu, *Gor.*

korẹ̑novnik, *m.* der Wurzelbaum (rhizophora), *Cig.*, *Tuš.(B.)*; — češ.

korẹ̑nski, *adj.* Wurzel-.

korẹ̑nstvo, *n. coll.* Wurzelgewächse (repa, krompir, korenje i. t. d.), *Cig.*, *C.*, *Nov.*

kọ̑rent, *m.* = kurent, *Narr.(Let.)*, *Levst.(LjZv. I. 346.)*.

kọ́resElj, slja, *m.* die Karausche (cyprinus carassius), *Frey.(F.)*.

kọ́reš, *m.* der Fortsteckuagel am Pfluge, der Stößel, *Dol.-Levst.(Rok.)*, *Gor.*; (korež) *Cig.*; — pogl. korež.

korešica, *f.* kleine Art von der Form der Holzart, *C.*, *jvzhŠt.*; pogl. korošica 1).

koret, *m.* kurzer Männerrock, *Notr.*

koretec, tca, *m. dem.* koret, eine Art Männerröckchen, *BlKr.*
kǫ̂retelj, tlja (teljna), *m.* das Chorhemd („Chorröckel") der Priester, *Cig., Dol.*
kǫ́retica, *f.* neka hruška, *Ponikve na Goriškem-Erj.(Torb.).*
korę́ze, *f. pl.* jermeni idoči vpreženim volom od ojesa do rogov, *Malhinje-Erj.(Torb.);* — prim. korež.
korę̂ž, *m.* vož, ki veže gredelj na plužna kolca, (iz it. careggia, Riemen) *Štrek.(LjZv.).*
kórica, *f. dem.* kora; 1) das Rindchen, *Cig.;* die Brotrinde, *Mik.;* k. kruha, *Jan., Raič (Let.);* — der Zimmt, (po rus.) *Cig.(T.);* — 2) *pl.* korice, die Einbanddecken, *Mik., Vrt.;* — 3) *pl.* korice, die Scheide, *Prip.-Mik.*
kóričen, čna, *adj.* Zimmt-: korična kislina, die Zimmtsäure, *Cig.(T.).*
korifêj, *m.* vodja dramatičnega kora, der Koryphaeus, *Cig.(T.);* korifeji, kolovodje, Führer, Tonangeber, Koryphäen.
korijāmb, *m.* der Choriambus (verzna stopa — ∪ ∪ —), *Cig.*
korína, *f.* 1) die Blume, *ogr.-C.;* der Blumenstrauß, *ogr.-C.;* — 2) der Dosten (origanum vulgare), *C.*
korīst, *f.* der Nutzen, der Vortheil, *Habd.-Mik., Guts., Cig., Jan., nk.;* občna k., der Gemeinnutzen, das Gemeinwohl, *nk.;* biti komu na (v) korist, jemandem zum Vortheile gereichen, *nk.;* to mi gre na korist, das kommt mir zugute, *Cig.;* (korist, *m., Mur., vzhŠt.*).
korīst, *m.* kdor v koru (zboru) poje, der Chorist, *Cig., Jan., nk.*
korísten, stna, *adj.* nützlich, förderlich, ersprießlich, *Mur., Cig., Jan., nk.*
korīstinja, *f.* die Choristin, *nk.*
korístiti, îstim, *vb. impf.* nützen, *Cig., Jan., nk.;* — k. se s čim, aus etwas Nutzen ziehen, *Cig.(T.).*
koristljìv, íva, *adj.* = koristen, *Jan.*
korístnost, *f.* die Nützlichkeit, die Zuträglichkeit, *Cig., Jan., nk.*
koristoljúben, bna, *adj.* eigennützig, *Cig., nk.*
koristoljûbje, *n.* der Eigennutz, *Cig., nk.*
koristolǫ́ven, vna, *adj.* nach Gewinn haschend, gewinnsüchtig, eigennützig, *C., Zora, Jurč., nk.*
koristolǫ̂vje, *n.* die Gewinnsucht, der Eigennutz, *nk.*
korītar, rja, *m.* der Trogmacher, *Cig.*
korítast, *adj.* trogartig, muldenförmig, *Z., Cig. (T.).*
korítce, *n. dem.* korito; 1) kleiner Trog; — 2) die Rumpfmulde in den Mühlen, *Cig.;* po koritcu teče žito iz grota na kamen, *C., Kr.;* — 3) der (trogartige) Hackstock, *C.;* — 4) der Gossenschuh, *Cig.;* — 5) der Wirbelkasten an der Violine, *V.-Cig.*
korītelj, *m.* der Tadler, *Zv.*
koríten, tna, *adj.* Trog-.
koríti, ím, *vb. impf.* Vorwürfe machen, rügen: k. koga, *Jan., C., Vrt., DZ.;* — züchtigen, *BlKr.-M.;* strafen, *C.;* — k. se, zanken, mit Worten streiten, *C.;* — 2) plagen, martern: kaj me koriš? was plagst du mich? to me jako kori, das macht mir viele Schwierigkeiten, *BlKr.;* k. se, sich plagen: kako je kaj? — tako se pač korim, *SlGor.*
korítiti se, ītim se, *vb. impf.* sich werfen (vom Brett), *C.*
korītnica, *f.* 1) die Mulde, *Levst.(Cest.);* — 2) der Trogdeckel im Schweinstall, *Cig., Jan., Mik., Kr.-Valj.(Rad);* — 3) *pl.* koritnice, die Fiedel, eine schlechte Violine, *Mur.*
korītnik, *m.* 1) = koritnjak, *C.;* — 2) = žlebnjak, der Hohlziegel, *Z.*
korītnjak, *m.* eine Art Steinbier: das Trogbier, *Kor.;* der Steinbierausbruch, *Guts., Mur., Cig., Jan., Kor.*
korítǫ, *n.* der Trog (Freſs-, Tränke-, Löschtrog u. dgl.); — der Bodentheil der Weinpresse, *C.;* — der Schiffskörper, *C.;* — der aus einem Baumstamm ausgehöhlte Bienenstock, *C.;* — die Teigmulde, *Hal.-C.;* — die Kindeswiege, *C.;* — eine große Rinne, *Mur.;* — der Falzziegel, *Cig.;* — das Flussbett, *Cig., Jan., Cig.(T.);* Savi korito uravnati, *Zv.;* — die Mulde (geogr.), *Jes., Cig.(T.).*
korīzem, zma, *m.* = korizma, *Prim.-Levst. (Rok.).*
korîzma, *f.* die 40tägige Fastenzeit, *C., Mik.;* — prim. it. quaresima.
korjānder, dra, *m.* der Koriander (coriandrum sativum), *Cig.*
korjástiti, âstim, *vb. impf.* nothzüchtigen, *Ravn.-Cig., Notr.;* (nam. kurjastiti).
kōrman, *m.* 1) = krmilo, das Steuerruder, *Mur.;* — = krma, das Hintertheil des Schiffes, *C.;* — 2) = kormanuš, *Jan., Vod.(Izb. sp.);* — iz madž. *Mik.(Et.).*
kormániti, ânim, *vb. impf.* das Steuerruder führen, steuern, *Mur., Cig., Jan.;* ladijo k., *Cig.*
kormānuš, *m.* = krmar, der Steuermann, *Mur., Poh.,* (-oš, *C.*); — prim. korman.
kǫ̂rmus, *m.* = kolmež, *Valj.(Rad).*
kornetīst, *m.* der Zinkenbläser, der Cornetist, *Cig.*
kornìč, íča, *m.* = korenček, *ogr.-Valj.(Rad);* prim. koren.
korníkovec, vca, *m.* der Koriander (coriandrum), *Tuš.(B.).*
kornîmšica, *f.* die Pimpinelle (poterium sanguisorba), *Cig., Medv.(Rok.), Nov.;* — morda nam. krvonimščica, *Z.* (?)
kornjáča, *f.* die Schildkröte (testudo), *Erj.(Ž.), DZ.;* geometrična k., die geometrische Landschildkröte (testudo geometrica), *Erj.(Ž.).*
kornjâčin, *adj.* von der Schildkröte: k. črep, die Schildkrötenschale, *Cig.(T.).*
korobáč, *m.* = korbač, *Cig., Jan.*
korobáčiti, âčim, *vb. impf.* s korobačem pretepati, karbatschen, *Cig., Jan.*
korobida, *f.* = robida, *Jan., C., KrGora-Mik.*
korǫ́celj, clja, *m.* die Schafgarbe, *Z., Medv. (Rok.);* pogl. koroncelj.
korǫ́cvęt, *m.* = korocelj, *jvzhŠt.*

koromáč, *m.* = komorač, der Fenchel (foeniculum), *Alas.*, *Dict.*, *Štrek.*
koromáčevlje, *n.* das Steckenkraut (ferulago galbanifera), *Štrek.*
koromȃčnica, *f.* neka goba, *Rihenberk-Erj.(Torb.).*
koromānež, *m.* = krmar (Steuermann), *na vzhodu-Mik.*; — prim. kormanuš.
korǫ́ncelj, clja, *m.* = korocelj, die Schafgarbe, *vzhŠt.-C.*, *Gor.*
korondáča, *f.* = korantača, *Z.*, *C.*
koroselj, slja, *m.* = koreselj, *V.-Cig.*; (korošelj, *Bes.*).
koroščák, *m.* der Carinthin (min.), *h. t.-Cig.(T.).*
korǫ̑šec, šca, *m.* 1) neko jabolko, *Sv. Jakob na Savi-Erj.(Torb.)*; — 2) neki lan, *C.*
korošíca, *f.* 1) das Handbeil, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*; — die Flösserhacke („ker so jo s Koroškega dobili“, *Zora V. 122.*); — 2) pipica korošica, eine Art Tabakpfeife, *Jurč.*; — 3) neka hruška, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*; die Mostbirne, *Cig.*
korošȉčka, *f. dem.* korošica; kleines Handbeil, *Cig.*, *Jan.*
korǫ̑vje, *n. coll.* Eisschollen, *C.*; — prim. kora.
kōrp, *m.* der Korb, *M.*, *Z.*; — iz nem.
kōrpič, *m. dem.* korp; — na k. se držati, na k. nabirati, eine weinerliche Miene machen, *Mur.*, *Guts.-Cig.*
korporácija, *f.* die Körperschaft, die Corporation, *Cig.(T.).*
korporāl, *m.* desetnik, der Corporal.
korsár, rja, *m.* = gusar, der Pirat, *Cig.*, *Jan.*; — prim. it. corsare.
korsēt, *m.* die Schnürbrust; kurzes, knapp anliegendes Frauenoberkleid, das Corset.
korteláč, *m.* ein gekrümmtes Hackmesser, *Kras*; — prim. it. coltellaccio, Hackmesser.
korumbína, *f.* = korbin, vinika, *Črniče(Goriš.).*
korȗn, *m.* = krompir, *Cig.*, *Jan.*; (na istrskih otokih, *M.*).
korūnd, *m.* neki dragi kamen, der Korund, *Erj.(Min.).*
korȗnišče, *n.* = krompirišče, *Jan.*
korunoprāłnik, *m.* der Erdäpfelwaschbottich, *DZ.*
korȗnov, *adj.* = krompirjev, *Jan.*
korunovȁr, vára, *m.* das Erdäpfeldampffass, *DZ.*
korȗnovec, vca, *m.* der Kartoffelbranntwein, *Cig.*, *Jan.*, *Vrtov.(Km. k.).*
korȗnovica, *f.* das Erdäpfelkräutig, *Jan.*, *Vrtov.(Km. k.).*
korúpcija, *f.* pokvarjenost, die Corruption, *Cig.(T.)*; tudi: korupcīja.
korúšelj, šlja, *m.* 1) = gruča: k. črešenj, k. kač, *Z.*; die Menge, die Schar, *Jan.*, *C.*, *SlN.*; k. ljudi, *Karn.*; — 2) die Eichtraube (kleine, traubenförmig an den Wurzeln der Eiche wachsende Schwämme), *Cig.*
korúza, *f.* der Mais; das Maisfeld: živina je v koruzi.
korúze, eta, *n.* kljuse, malovreden konj, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.).*
korúzen, zna, *adj.* Mais-; k. kruh, korȗzna slama.
koruzínovka, *f.* der Maisstrohhalm, *C.*
korúzišče, *n.* das Maisfeld nach der Ernte, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
korȗznica, *f.* 1) das Maisstroh; — 2) = koruzna pogača, *C.*; tudi: *pl.* koruznice, *Ščav.*
korȗznik, *m.* 1) das Maisbrot, *Mur.*; — 2) = koruznjak, *Mur.*, *Cig.*
koruznják, *m.* die Kukuruzharfe, der Maisbehälter, *Cig.*, *C.*, *jvzhŠt.*
korvēta, *f.* manjša vojna ladja, die Corvette.
korzár, rja, *m.* = korsar, der Pirat, der Caper, *Cig.*
1. **kǫ̑s,** *m.* das Stück; k. kruha, platna; lep k., ein gehörig großes Stück; vozni k., das Frachtstück, *DZ.*; vezilni, zvezni k., das Verbindungsstück, *DZ.*; die Strecke: k. ceste, steze; das Feldstück, *Cig.*; dva kosa ječmena, en kos pšenice, *Polj.*; die Parzelle, *Jan.*, *Nov.*; na kose, parzellenweise, *Nov.-C.*; tri kose trsja, dva kosa loze, *BlKr.*
2. **kǫ̑s,** *m.* die Schwarzdrossel oder Amsel (turdus merula); vodni k., die Wasseramsel (cinclus aquaticus), *Cig.*, *Erj.(Ž.)*; = povodni k., *Dict.*, *Cig.*
1. **kǫ̑s,** *adj. indecl.* k. biti, imstande sein: brez tega nismo kos biti, das können wir nicht entbehren, *Z.*, *jvzhŠt.*; k. biti komu ali čemu, jemandem oder einer Sache gewachsen sein; njemu ni nihče kos, mit ihm kommt niemand auf; zvijača je sili kos, *Npreg.-Jan.(Sl.)*; nisem vsemu kos, ich kann nicht alles thun (bewältigen); (pomni: ona je kosa, mi smo kosi, *Rogatec[vzhŠt.]-C.*).
2. **kos,** *adj.* schief, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*; — hs., rus.
kósa, *f.* 1) die Sense; — smrtna k., die Sense des Todes; — 2) das Bäkeleisen der Kürschner, *Cig.*; — 3) zemeljska k., die Nehrung, *Jes.*
kosáča, *f.* eine schlechte Sense, *Cig.*
kosák, *m.* der Sensenmann, *Jan.*, *C.*
kosȃljkinja, *f.* die Mähderin, (kosalkinja) *Mur.*, *Danj.-Mik.*
kosȃłnica, *f.* nož, podoben sekiri, s katerim buče kosajo, *kajk.-Valj.(Rad).*
kǫ̑sanje, *n.* das Wetteifern, *V.-Cig.*
kosár, rja, *m.* 1) der Sensenschmied, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Sensenmann, *C.*; — 3) = folč, das Krummmesser, *Notr.*
kosaríca, *f.* velik nož, s katerim sekajo slanino, buče i. t. d., *Bilje-Erj.(Torb.).*
kosárna, *f.* die Kaserne.
kosárnica, *f.* die Sensenschmiede, die Sensenfabrik, *Cig.*, *C.*
1. **kósast,** *adj.* sensenförmig, *Cig.*
2. **kósast,** *adj.* gestutzt: k. pes, ki nima celega repa, *BlKr.*
kosáti, ȃm, *vb. impf.* zerstückeln, *Z.*; k. na kocke, würfeln, *V.-Cig.*; k. kruh = na kose rezati, *C.*, *Jap.(Prid.).*
kǫ̑sati se, am se, *vb. impf.* sich messen: (im Ringen) = metati se, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — wetteifern, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; kosajo se, kdo bo prej opravil, *Svet.(Rok.)*; v prid-

nosti in varčnosti se noben vaščan ne more kosati ž njim, *LjZv.*; kosa se domača peča s kupilnim robcem, *LjZv.*
kosatíca, *f.* die Hyperbel (math.), *C.*, *Let.*
kộscema, *adv.* stückweise, *M.*
kộsček, čka, *m. dem.* kos; k. kruha.
1. **kộsec,** sca, *m.* das Stück; na drobne kosce razsekati, in kleine Stücke hauen.
2. **kósec,** sca, *m.* 1) der Mähder; danes imamo kosce; — 2) der Wasserläufer (hydrometra lacustris), *Zemon-Erj.(Torb.)*; — der Weberknecht (opilio), *Erj.(Torb.)*; črni k., der Weberbock (lamia textor), *Erj.(Ž.)*; — 3) der Wachtelkönig (rallus crex), *Cig.*; — 4) *pl.* kosci, der Orionsgürtel (drei Sterne im Sternbild des Orion), *C.*
3. **kộsec,** sca, *m. dem.* 2. kos; kleine Amsel.
kósek, ska, *m. dem.* 1. kos.
kosekānta, *f.* die Cosecante (math.), *Cig.(T.)*.
kósem, sma, *m.* die Flocke, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — die Schneeflocke, *Vod.(Izb. sp.)*; — k. prediva, ein Bund Flachs, *Mur.*, *Valj. (Rad)*.
kósemčati, am, *vb. impf.* neka igra z denarjem, ki iz klobuka iztresen kaže ali klavo („kosem") ali pismo, *Notr.*
kósemček, čka, *m. dem.* kosmec; das Flöckchen, *Cig.*; k. volne, *Cig.*, *Glas.*
kósen, sna, *adj.* Sensen-.
kosẹ́r, rja, *m.* = kosir, das Krummesser, *Habd.*, *Dict.*
koseríca, *f.* = kosarica, *Štrek.*
1. **kosíca,** *f. dem.* kosa; 1) kleine Sense; Ljubček moj kosico brusi, *Npes.-K.*; — 2) die Sichel, *ogr.-C.*; — 3) die Schweiffeder des Hahnes, *C.*
2. **kosíca,** *f.* das Amselweibchen, *kajk.-Valj. (Rad)*.
1. **kosìč,** íča, *m. dem.* 1. kos, das Stückchen, *Rez.-Valj.(Rad)*.
2. **kosìč,** íča, *m. dem.* 2. kos; die Amsel (turdus merula), *Alas.*, *Kras*, *Istra-Erj.(Torb.)*; kộsič, *Rez.-Valj.(Rad)*.
kosílati, am, *vb. impf.* das Frühstück oder das Mittagsmahl nehmen, *C.*, *Savinska dol.*; — prim. kosilo.
kosílce, *n. dem.* kosilo; kleines Früh- oder Mittagsmahl; plitvo k., *Svet.(Rok.)*; — das Frühstück, *Jan.*
kosílčati, am, *vb. impf.* ein kleines Frühmahl nehmen, frühstücken, *C.*, *M.*, *Z.*
kosíliti, îlim, *vb. impf.* = kosilati, *Meg.*
1. **kosîlnica,** *f.* die Mähmaschine, *Nov.*, *DZ.*
2. **kosîlnica,** *f.* pletenica, jerbas, ki ga nosijo ženske na glavi (ker v njem nosijo delavcem „kosilo" na polje), *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
kosîlnik, *m.* der Mittagsgast, *C.*
kosílọ, *n.* das Frühmahl bei den Landleuten; (nach bürgerlicher Sitte) das Mittagsmahl; na k. povabiti, zum Mittagsmahl einladen; na kosilu biti pri kom, bei jemandem das Mittagsmahl nehmen; pri kosilu, beim Mittagsmahle.
kosînjak, *m.* ein großes Stück, *Fr.-C.*
kōsinus, *m.* der Cosinus (math.), *Cig.(T.)*.

1. **kosír,** rja, *m.* 1) das Krummesser, das Abästmesser, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Svet.(Rok.)*, *Dol.*, *Kras*; das Rebenmesser, *Habd.-Mik.*, *BlKr.*; kostanjevo kolje s kosirjem belijo, *BlKr.*; — 2) = kosarica, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — 3) der Sensenstiel, *C.*, *Polj.*; — obroček, ki priklepa koso h kosišču, *Gor.*; der Sensenring, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
2. **kosír,** rja, *m.* der Tüchtige, *Polj.*
kosíra, *f.* kozje ime, *Krn-Erj.(Torb.)*.
kosírček, čka, *m.* kleines Rebenmesser, *Valj. (Rad)*.
kosiríca, *f.* = koserica, kosir 2), *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.
kosîrnik, *m.* = kosir 1), *V.-Cig.*
kosíšče, *n.* das Sensengestell.
kosîtar, rja, *m.* = koš z ročem, *Ajdovščina Erj.(Torb.)*.
kosîten, tna, *adj.* mahdbar: k. travnik, *Mur.*, *Mik.*; — Mahd: kositno delo, die Mähearbeit, die Mahd, *Danj.(Posv. p.)*.
kosíter, tra (tera, terja), *m.* das Zinn, *Meg.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Mik.*; (nav. das Weißblech, *Mur.*, *Kr.-Cig.*, *Jan.*).
kosíteren, rna, *adj.* = kositrn, *Cig.(T.)*.
kosíterjast, *adj.* = kositrast, *Cig.*
kosîternast, *adj.* = kositrn, *Polj.*
kosíterov, *adj.* Zinn-: k. okis, das Zinnoxyd, *Cig.(T.)*.
kosíterovec, vca, *m.* das Zinnerz, *C.*, *Erj. (Min.)*; — prim. kositrovec.
kosîtev, tve, *f.* = košnja, *Jan.*, *ogr.-Valj. (Rad)*.
1. **kosíti,** ím, *vb. impf.* mähen; travo, seno, otavo k.
2. **kộsiti,** im, *vb. impf.* das Früh- oder Mittagsmahl einnehmen (prim. kosilo); kjer laž kosi, tam ne večerja, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; zdaj kosimo, jetzt sind wir beim Mittagsmahle; okore kosite? um wie viel Uhr pfleget ihr zu speisen?
3. **kosíti,** ím, *vb. impf.* = drobiti, *Bilje-Erj. (Torb.)*.
kositrár, rja, *m.* der Zinngießer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kositrárnica, *f.* die Zinngießerwerkstätte, die Zinngießerei, *Cig.*, *Jan.*
kositrárski, *adj.* Zinngießer-, *Cig.*
kositrârstvọ, *n.* das Zinngießerhandwerk, *Cig.*
kosítrast, *adj.* zinnweiß, *Cig.*; zinnen, *Cig.*
kosítrati, am, *vb. impf.* = kositriti (prim. kositravec).
kosítravec, vca, *m.* der Verzinner, *Cig.*
kositrẹ̑n, *adj.* aus Zinn, zinnen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kositrena posoda, *Guts.*
kositreníca, *f.* das Zinnerz, *Cig.*
kositrenína, *f.* die Zinnware, *Cig.*, *Jan.*
kosítrenje, *n.* das Verzinnen, *Cig.*
kosítriti, îtrim, *vb. impf.* verzinnen, *Cig.*
kosítrn, *adj.* Zinn-, zinnen, *Cig.*, *Jan.*; kosîtrna posoda, *jvzhŠt.*
kosîtrnat, *adj.* zinnhältig, *Cig.*, *Jan.*
kosîtrnica, *f.* = kosítrovec, *Cig.*
kosîtrnik, *m.* 1) der Zinnstein, *Cig.*; — 2) die Zinngrube, das Zinnbergwerk, *Jan.(H.)*.

kositrnína, *f.* die Zinnware, *Cig.*
kosítrovec, vca, *m.* der Zinnstein, *Jan.*, *C.*
kositrovît, *adj.* zinnhältig, *Jan.(H.)*.
kosîtva, *f.* = kositev, *Jarn.*, *Cig.*
kosják, *m.* 1) velik nož, s katerim zelje rezejo, *Žabče-Erj.(Torb.)*; — = sekalo, das Hackmesser, *Tolm.*; — 2) = 2. kosec 1), *Notr.*
kọ̑sje, *n.* = kosišče, der Sensenstiel, *Cig.*, *Dol.*; zlomiti k., *Jurč.*
koslâda, *f.* sod z veliko štirivoglato luknjo na vrhu; jeseni se vozi grozdje v njem, a drugače tudi voda, *Vreme-Erj.(Torb.)*; — (prim. kosklada = „truga", *Nov.*).
kosljáti, âm, *vb. impf.* in Stückchen zertheilen, *Blc.-C.*
kósma, *f.* = kosem, die Flocke, *C.*, *Z.*
kosmáč, *m.* 1) ein bärtiger Mann, der Rauhbart, *Cig.*, *Štrek.*; — ein rauhhaariges Thier, *SlN.*; — 2) der Lederapfel, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Kr.-Erj.(Torb.)*; — = kosmača, die Stachelbeere, *Medv.(Rok.)*, *Josch*; — 3) der Bestoßhobel, der Rauhhobel, *V.-Cig.*, *Valj.(Rad.)*.
kosmáča, *f.* die Stachelbeere (ribes grossularia), *Mur.*
kosmáče, eta, *n.* neko jabolko, *v Brkinih-Erj.(Torb.)*.
kosmáček, čka, *m. dem.* kosmač; 1) der Ziest (stachys hirsuta), *C.*; — 2) kleiner Rauhhobel, *V.-Cig.*
kosmačíca, *f.* der Lederapfel, *C.*, *Bes.*; — neka breskva, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
kosmačîn, *m.* bärtiger Mensch, *Štrek.*
kosmáčina, *f.* das Rauhwerk, die Rauhware, *Jarn.*
kosmâčka, *f.* neka hruška, *Cig.*; — neko jabolko, *Koborid-Erj.(Torb.)*; — neka breskva, *Solkan-Erj.(Torb.)*.
kosmačúlja, *f.* neka hruška, *Jarn.(Sadj.)*.
kosmâjka, *f.* neko jabolko, *Kanal-Erj.(Torb.)*.
kosmálja, *f.* = kosmaljček, *C.*
kosmâljček, čka, *m.* die Kohllilie, *Jarn.*
kosmâljek, ljka, *m.* die Kohllilie, *Jarn.*
kósmast, *adj.* zotticht, *Cig.*
kosmàt, áta, *adj.* behaart, rauhhaarig, zottig; kosmata kapa, die Pelzmütze; kosmata kapa! potz tausend! kosmata ušesa imeti, = ne slišati, neposlušen biti; — rauh: k. zid = neometan zid, *Gor.*; — kosmato grlo, ein rauher Hals; kosmat glas, heisere Stimme, *V.-Cig.*; kosmata vest, ein laxes, grobes Gewissen; kosmata pesem, das Zotenlied; k. beseda, die Zote; k. šala, ein roher Scherz; kosmata laž, eine grobe Lüge; — k. med = med v satovju (opp. suh med), *Svet.(Rok.)*; — kosmata teža, das Bruttogewicht, *Cig.(T.)*; kosmati denar, der Bruttoertrag, *Svet.(Rok.)*.
kosmatáč, *m.* der Rauhbärtige, *C.*
kosmátast, *adj.* etwas behaart, *Mik.*
kosmatáti, âm, *vb. impf.* beim Mähen das Gras nicht gleichmäßig glatt abschneiden, *Gor.*
kosmatẹ́ti, ím, *vb. impf.* behaart, rauh, zottig werden, *Mur.*, *Jan.*, *Met.*, *Mik.*

kosmáti, âm, *vb. impf.* zausen, zupfen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; volno k., Wolle zupfen, *Guts.*; k. se, sich balgen, *Jan.*
kosmatíca, *f.* 1) der Rauhweizen, *Jan.*, *C.*; — 2) die Straube, *Jan.*; — 3) das Mausöhrlein (hieracium pilosella), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.
kosmatîn, *m.* der Behaarte, der Rauhhaarige (n. pr. o medvedu), *C.*
kosmatína, *f.* 1) das Rauhe, die Haare (z. B. am menschlichen Körper außer dem Kopfe), *Cig.*, *M.*; — 2) der Flanell, *C.*; — 3) die Zotte, *Cig.*
kosmatínast, *adj.* rauh, behaart, zotticht, *Cig.*
kosmatînec, nca, *m.* 1) der Rauhhaarige (o volku), *LjZv.*; — 2) navadni k., der gemeine Bärenspinner (euprepia caja), *Erj.(Ž.)*; — 3) die Wiesen-Küchenschelle (anemone pratensis), *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — neko jabolko, *Dol.*
kosmatínica, *f. dem.* kosmatína, kleine Zotte, *Cig.*
kosmatînje, *n.* die rauhe Behaarung, das Rauhe, *Mur.*, *C.*
kosmatînka, *f.* 1) der Rauhweizen, *Cig.*; — 2) die Stachelbeere, *C.*; — 3) die Straube, *Jan.*
kosmatíti, ím, *vb. impf.* rauh machen, k. se, rauh werden, *V.-Cig.*
kosmatìv, íva, *adj.* rauh: kosmativo tkanje, *DZ.*
kosmâtka, *f.* der Pfirsich, *C.*; — = milica, das Liebesgras (eragrostis), *Z.*
kosmatoglâvec, vca, *m.* der Rauhkopf, *Cig.*
kosmatolist, lísta, *adj.* rauhblättrig, *Jan.*
kosmatolísten, stna, *adj.* = kosmatolist, *Jan.(H.)*.
kosmatonòg, nọ́ga, *adj.* rauhbeinig, federfüßig, *Cig.*
kosmatonọ̑žec, žca, *m.* der Rauhfuß, *Cig.*
kosmatorẹ̑pec, pca, *m.* der Rauhschwanz, *Cig.*; lisjak k., *Bes.*
kosmatorẹ̑pka, *f.* ein weibliches Thier mit behaartem Schwanz, *Cig.*
kosmatoròk, rọ́ka, *adj.* rauhhändig, *Cig.*
kosmátost, *f.* die Behaartheit, die Rauhigkeit.
kosmatúlja, *f.* die Flocke, die Zotte, *Let.*
kosmâvec, vca, *m.* die ästige Zaunlilie (anthericum ramosum), *Medv.(Rok.)*.
kósmec, meca (semca), *m.* = kosmič, *Dict.*, *Jan.*
kosmìč, íča, *m. dem.* kosem; die Flocke, die Zotte, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — k. prediva, ein Bündel Spinnhaar, das Reistenbüschel, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*; — das Bündel: prvotni k., das Primitivbündel, črevesni k., die Darmzotte, *Erj.(Ž.)*, *Som.*
kosmîček, čka, *m. dem.* kosmič, die Flocke, *Jan.*
kosmína, *f.* 1) die Rauhfette (z. B. des Pelzes), *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Wollflocke, *Polj.*; kadar sneg gre, v nebesih strižejo ovce, pa padajo na zemljo kosmine, *Dol.-LjZv.*
kosmînek, nka, *m.* die Wollflocke, *C.*
kosmînje, *n.* das Rauhe, die Haare, *Mur.*, *Vest.*, *Danj.(Posv. p.)*; kamelsko k., Kameelhaare, *ogr.-Valj.(Rad.)*.

kosmọ̑vec, vca, *m.* = kocmovec, das Baummoos, *Trst.(Let.).*
kosmoùh, úha, *m.* der Schelm, *C.;* (o porednih fantalinih), *Slom.*
kosmúlja, *f.* 1) die Flocke, *Cig.*, *Jan.;* snežna k., die Schneeflocke, *ZgD.;* — 2) der Fuchs, *Jarn.*, *Rib.-Mik.*, *Kr.-Valj.(Rad);* — 3) die Stachelbeere (ribes grossularia), *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.).*
kosmûljek, ljka, *m.* die Zaunlilie (anthericum), *Tuš.(B.)*, *Medv.(Rok.).*
kosmûra, *f.* das Habichtskraut (hieracium), *Šol.*, *C.*
kosobrâvec, vca, *m.* eine Art Käfer, *M.*
kosobrìn, ína, *m.* zmerjalen priimek nerodnežu, *KrGora.*
kosocẹ́pek, pka, *adj.* paratom (min.), *h. t.-Cig.(T.).*
kosodrẹ́vina, *f.* das Knieholz, *Cig.(T.).*
kosokọ́ten, tna, *adj.* schiefwinkelig, *Cig.(T.).*
kosolìk, líka, *m.* das Plagieder, *h. t.-Cig.(T.).*
kọ̑soma, *adv.* stückweise, *Cig.*, *DZ.*
kosoòs, ọ́sa, *adj.* klinometrisch (min.), *Cig.(T.).*
kosorèp, rẹ́pa, *adj.* mit gestutztem Schwanz, *Jan.*, *Mik.*; k. pes, *Jurč.*
kosorèp, rẹ́pa, *m.* mož s kratko suknjo (šaljivo), *Rib.-M.*
kosorẹ̑pec, pca, *m.* 1) ein Thier mit abgestutztem Schwanz: pes k., *Jurč.;* — 2) das Spielhuhn, *Gor.-M.*
kosorẹ́piti, rẹ̑pim, *vb. impf.* den Schwanz stutzen, *Jan.;* (pren.) k. besede, Worte stutzen, *Levst.(Zb. sp.).*
kosorẹ̑pka, *f.* ein weibliches Thier mit abgestutztem Schwanz, *Jan.*
kosọ̑st, *f.* die Schiefe, *Cig.(T.)*; — prim. hs. koso, schief.
kosọ́ven, vna, *adj.* kosovno blago, Stückgut, *Cel.(Ar.).*
kọ̑sov, *adj.* Amsel-, *Cig.*, *Jan.*
kosovína, *f.* das Stückwerk, *Jan.*
kọ̑sovka, *f.* das Amselweibchen, *Cig.*, *Jan.*
kosozòb, zọ́ba, *adj.* schiefzähnig: kosozoba lobanja, *Erj.(Z.).*
kosozòb, zọ́ba, *m.* kosozobi, die Schiefzähner, *Erj.(Som.).*
kospric, *m.* kurzes Schwert, der Dolch, *ogr.-C.*
kọ̑st, î, *f.* 1) das Bein, der Knochen; sama kost in koža ga je, es ist an ihm nichts, als Haut und Knochen; mrtvaške kosti, kosti gristi; sveta ali križna k., das Kreuzbein, *Erj.*, *(Ž.)*, *ogr.-C.*; morska ali mrtva k., das Ueberbein (ein Auswuchs), *Cig.*, *Jan.*, *Št.*, *Kr.;* ribja k., die Fischgräte, *Cig.(T.);* die Walfischbarte, das Fischbein; iz ribje kosti, fischbeinern; slonova k., das Elfenbein; — stara kost, ein alter Mensch; stara kost je modrost, das Alter ist weise, *Levst.(Zb. sp.);* — 2) = koščica, der harte Fruchtkern, *Cig.*
kostáča, *f.* großer Knochen, *Mur.*
kóstanj, kostánja, *m.* die Kastanie (Baum und Frucht); divji k., die Rosskastanie (aesculus hippocastanum), pravi k., echter Kastanienbaum (castanea vesca), *Tuš.(R.)*; (— = krompir, *Kaplja [Kor.]-Josch*).

kostânjar, rja, *m.* der Kastanienverkäufer, *Cig.*, *Navr.(Let.).*
kostánjast, *adj.* kastanienartig; — kastanienbraun; kostanjasta barva.
kostânjarica, *f.* die Kastanienverkäuferin, *Cig.*
kostânje, *n. coll.* Kastanien; k. pobirati.
kostânjec, jca, *m. dem.* kostanj; kleiner Kastanienbaum, *BlKr.*
kostánjev, *adj.* Kastanien-; k. les; — kastanienbraun, *Cig.*, *Jan.;* kostanjevi lasje, *M.*, *Z.*
kostánjevček, čka, *m. dem.* kostanjevec, das Bräunchen, *Cig.*
kostánjevec, vca, *m.* 1) braunes Pferd, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = povodnji kostanj, die Wassernuss (trapa natans), *Z.*
kostánjeven, vna, *adj.* kastanienbraun, *Mik.*
kostánjevica, *f.* die Wassernuss (trapa natans), *C.*
kostánjevina, *f.* das Kastanienholz.
kostánjevje, *n.* der Kastanienwald.
kostánjevka, *f.* 1) eine Ruthe, ein Stab aus Kastanienholz, *Z.;* — 2) eine Art große Fisole, *vzhŠt.-C.*
kostanjîčje, *n.* = kostanjičevje, *Valj.(Rad)*, *Polj.*
kostanjîčevje, *n.* die Rainweide (ligustrum vulgare), *Jan.*, *Mik.*, *Valj.(Rad);* (nam. kosteničevje, prim. kostenika).
kostanjíčevina, *f.* = kostanjičevje, *Kr.*
kostânjik, *m.* der Kastanienwald, *BlKr.*
kostanjína, *f.* das Kastanienholz, *jvzhŠt.*
kostár, rja, *m.* der Knochensammler, *Cig.*
kostelîčevje, *n. coll.* die Heckenkirsche (lonicera), *Tuš.(R.).*
kostẹ̑n, *adj.* beinern, knöchern, *Cig.*, *Jan.*
kósten, stna, *adj.* Bein-, *Cig.*, *Jan.;* kôstna mezdra, die Beinhaut, *V.-Cig.;* k. gniloba, der Beinfraß, *Cig.*; kostni pepel, die Beinasche, *Cig.*
kostẹ̑nec, nca, *m.* die Steinnuss, *Štrek.*, *Ponikve*, *Kras-Erj.(Torb.).*
kosteníca, *f.* 1) nicht vom Kerne gehende Pfirsich, *M.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *Kras;* — 2) neka trta, *Vrtov.(Vin.);* — 3) das Fleischerbeil, *Cig.*; — 4) kostenı́ce, neke majhne, deloma iz kosti narejene sani, *Bled;* — 5) das Rheuma, das Podagra, *pri Koboridu-Erj.(Torb.);* prim. kostnica 2).
kostenîčar, rja, *m.* der Ligusterschwärmer (sphinx ligustri), *Erj.(Ž.).*
kostenîčevje, *n.* die Rainweide (ligustrum), *Dict.*; živa meja iz kosteničevja, *Pirc.*
kosteníčica, *f.* = kostenika (Rainweide), *Josch.*
kosteník, *m.* = kostenika (Rainweide), *Bolc-Erj.(Torb.).*
kosteníka, *f.* die Rainweide (ligustrum vulgare), *C.*, *Poh.*; prim. čontika in nem. Beinholz; — tudi: der Seidelbast (daphne mezereum), *Tolm.-Erj.(Torb.).*
kostenína, *f.* die Knochenware, *Jan.*
kostenjáča, *f.* 1) die Todtenkammer, *Cig.*, *ZgD.;* — 2) die Fleischer- oder Küchenhacke, *SlGor.-C.*
kostenják, *m.* 1) das Beinhaus, *Jarn.;* — 2) = kostenika (Rainweide), *C.;* — das Skelet, *Pjk.(Črt.).*

kostęnka, *f.* die Knochenfrau, *Bes.*

kǫ́ster, stra, *m.* der Scheiterhaufen, *Mur.*

kostíka, *f.* = kostenika (Rainweide), *Z.*

kostílja, *f.* = koprivovec, *C.*

kostilòm, lǫ́ma, *m.* = kostolom, der Beinbruch, *Cig.*, *Jan.*

kostȋrnica, *f.* = kostura, *Jan.(H.).*

kostíšče, *n.* das Beinhaus, *Cig.*

kostják, *m.* mageres Thier, *Čb.-Valj.(Rad).*

kǫ̑stka, *f. dem.* kost, das Knöchlein, *Jan.*; — der Brettstein, *Cig.*; — der Würfel, *Cig.*, *Jan.*; prim. kocka; — das Würfelbein, *Cig.*

kǫ̑stkanje, *n.* das Würfelspiel, *Cig.*

kǫ̑stkar, rja, *m.* der Würfelspieler, *C.*

kostljìv, íva, *adj.* grätig, *Cig.(T.)*, *Mik.*; riba je kostljiva, *Gor.-M.*

kostnàt, áta, *adj.* knochig, dickknochig, *Cig.*, *Jan.*

kostníca, *f.* 1) das Beinhaus, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; die Todtenkammer, *Dict.*, *C.*, *Met.*, *Notr.*; v kostnici so vsi enaki, *Kast.*; — 2) die Gicht, *Vrtov.(Km. k.)*; — 3) = kostenica, nicht vom Kern gehende Pfirsich, *Cig.*; — 4) kostnice, Knochenfische, Grätenfische (teleosteï), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.).*

kostník, *m.* 1) der Knochenmann, *C.*; — 2) das Knochengerüst, *Jan.*, *C.*; — 3) das Beinhaus, *C.*; — 4) das vielblumige Maiblümchen (convallaria multiflora), *Medv.(Rok.).*

kostnjáča, *f.* die Beinhacke, *Mur.*

kostnják, *m.* 1) das Skelet, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Beinhaus, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

kostnokísel, *adj.* knochensauer, *Cig.*

kostoboljàv, áva, *adj.* gichtkrank, podagrisch, *Levst.(Zb. sp.).*

kostobǫ̑ljec, ljca, *m.* der Podagrist, *Levst.(Zb. sp.).*

kostobǫ̑lje, *n.* die Gicht, das Podagra, *Jan.(H.).*

kostolòm, lǫ́ma, *m.* 1) der Beinbruch, *Jan.*; — 2) der Bartgeier (gypaetus), *C.*

kostolǫ̑mec, mca, *m.* der Beinbrecher, mazači in kostolomci (o zdravnikih samoukih), *Navr.(Let.).*

kostopìs, písa, *m.* die Knochenbeschreibung, *Jan.*

kostopȋsje, *n.* = kostopis, *Jan.*

kostoslǫ̑vje, *n.* die Osteologie, die Knochenlehre, *Cig.(T.)*; — rus.

kostrę́ba, *f.* die Borstenhirse (echinochloa crus galli), *C.*, *Zemon-Erj.(Torb.)*; — tudi: die Trespe (bromus), *Cig.*; ržena k., die Roggentrespe (bromus secalinus), *Cig.*; — prim. kostreva.

kostrę́bast, *adj.* trespenartig, *Cig.*

kostrę́va, *f.* die Roggentrespe, *C.*; s kostrevo tudi pšenico poteptati, *Slom.*

kostrę̑vec, vca, *m.* = kokolj, der Kornraden (agrostemma githago), *Z.*

kostrúži, *m. pl.* grobe Kleien, *Lašče-Erj.(Torb.).*

kostūm, *m.* kakemu narodu, času lastna obleka, das Costüm, *Cig.(T.).*

kostûra, *f.* ein größeres Schnappmesser mit einem beinernen Griff, *C.*, *jvzhŠt.*

kostûrica, *f. dem.* kostura, *C.*

kòš, kǫ́ša, *m.* 1) der Rückenkorb; v košu kaj nositi; — vse v en koš metati, alles gleich behandeln; — tebi ne morem nič novega povedati, ti si že star, vse ti je že v koš prišlo, du hast schon alles erlebt, *Jurč.*; imeti jezik pod košem, die Sprache in seiner Gewalt haben, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) der Wagenkorb, die Wagenkrippe; — gnojni k., die Krippe des Mistwagens; — 3) der Bienenkorb, *M.*, *Nov.*, *vzhŠt.*; — 4) der Kelterkasten, *Cig.*, *Št.*; — 5) der Brustkasten, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Cig.(T.)*; koš me boli, *Polj.*; — die Kruste (bei den Krebsen), *Cig.*, *C.*, *Erj.(Ž.)*, *LjZv.*; das Gerippe (des Schiffes), *Cig.*; ladija z železnim košem, *DZ.*; — 6) die Krone eines Baumes, *V.-Cig.*, *Cig.(T.)*; — der Busch, der Strauch, *C.*; — ein buschiger Krautkopf, *C.*; zelje gre v koš, ne v glave, *SlGor.*

1\. **kǫ́ša**, *f.* in zwei oder mehrere Zöpfe geflochtenes Frauenhaar, *Notr.*, *V.-Cig.*

2\. **kǫ́ša**, *f.* 1) die Mahd, *C.*; — 2) die Bergwiese, *C.*

košȁn, ána, *m.* človek, ki ima prav malo zemlje (kako črtrino kmetije), *Rut.(Zg. Tolm.)*, *Solkan(Goriš.)-Erj.(Torb.)*, *Bolc*; — prim. furl. cossàn = giornaliere, sottano, pigionale, srlat. cossatus, *Štrek.(Arch.).*

košána, *f.* od srobota pletena košara, *Malhinje(Kras)-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*

košánče, eta, *n.* neko jabolko, (prineseno iz Košane?) *v Brkinih-Erj.(Torb.).*

košanȋja, *f.* eine Viertelhube, *Polj.*; — prim. košan.

košár, rja, *m.* 1) der Korbmacher, der Korbhändler, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.-Valj.(Rad)*; Gori v Šmarji So sami košarji, *Jurč.*; — 2) kǫ̑šar, kdor s košom na hrbtu po svetu hodi, berač ali krošnjar, *Gor.*; — 3) košár = košara, *C.*, *ogr.-Mik.*; slamni košar, der aus Stroh geflochtene Korb, *Danj.(Posr. p.)*; — 4) košarji = raki, Krustenthiere oder Krebse (crustacea), *Jan.*, *C.*, *Erj.(Ž.).*

košára, *f.* runder Handkorb, *Mur.*, *Dol.-Cig.*, *Mik.*, *jvzhŠt.*

košârast, *adj.* košari podoben, *ogr.-C.*

košárec, rca, *m. dem.* košar 1) = košara, *Jan.*

košârica, *f.* 1) *dem.* košara, kleines Handkörbchen, *M.*, *jvzhŠt.*; — 2) košaríca: a) die Korbmacherin, *Cig.*; — b) košarice, die Korbblütler (compositae), *Tuš.(R.).*

košáriti, ârim, *vb. impf.* 1) sich mit der Korbmacherei oder dem Korbhandel beschäftigen, *Mur.*, *Jan.(K.)*; — 2) = krošnjariti, *C.*, *Zora*, *SlN.*

košárjenje, *n.* das Betreiben der Korbmacherei, *Danj.(Posr. p.).*

košârka, *f.* rundes Handkörbchen, *Mur.*

košârna, *f.* = košara, *Cig.*, *Gor.-M.*; košarna s polomljenim locanjem, *Jurč.*

košârnica, *f. dem.* košarna, *Cig.*, *LjZv.*

košârstvo, *n.* die Korbmacherei, *Cig.*, *nk.*; veliko samotarjev v puščavi se je živilo s košarstvom, *Cv.*

kóšast, *adj.* = košat, *Mik.*, *vzhŠt.-C.*

košàt, áta, *adj.* 1) breitästig, breitbuschig, buschicht; košato drevo; košat rep; košato zelje,

der Staudenkohl, *Cig.*; košata rž, der Staudenroggen, *Nov.*, *Bes.*; — 2) mit breiten Kleidern, aufgedonnert, *Cig.*; košata, ali: košata mati, die Brautmutter, *Kor.-Cig.*; — schwanger, *Št.*; — dick, stark: košata megla, košat sneg, *Danj.-Mik.*; — 3) aufgeblasen, *C.*; košato hoditi, hoffärtig einhergehen, *Z.*; družba je košata mati vsega hudega hudobnim, *Slom.*; — stolz: Ve Kranjice ste košate, *Preš.*; — 4) bombastisch, *Cig.*; Tudi imajo besede košate, Ko se prav napijejo ga, *Npes.-K.*; — košata laž, starke, derbe Lüge, *Cig.*; Dekla je polna košatih laži, *Danj.(Posv. p.)*.

košâtec, tca, *m.* untersetzter Mensch, *Valj.(Rad)*.

košáti, âm, *vb. impf.* ajdo k., to je, ajdove snope ob dno prevrnjenega koša otepati, *Gor.*; tudi: ob tla otepati snope, *Cig.*, *Gor.*

košatíca, *f.* 1) košata mlada jela, *Kr.-Valj.(Rad)*; sploh: košato drevesce: zarod mladih košatic, *Str.*; košato cvetje: Iskrice, ve košatice, *Vod.(Pes.)*; — 2) stolzes Weib: prevzetna košatica! *SlN.*

košatîja, *f.* die Aufgeblasenheit, die Hoffart, *Nov.*; košatija visoko hodi, *Kr.-Valj.(Rad)*.

košátiti se, âtim se, *vb. impf.* 1) košat postajati; — sich ausbreiten, sich ausdehnen, *Mur.*; — 2) sich breit machen, groß thun, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; k. se s čim, auf etwas pochen, *Cig.*, *Šol.*; košatil se je s svojo neznano močjo, *Ravn.*

košatljàt, áta, *adj.* nekoliko košat: Iskrice, vseh cvetov hvala, Vidim, da ste košatljate, *Vod.(Pes.)*.

košatorèp, rę́pa, *adj.* mit buschigem Schwanz: košatorepa veverica, kuna, *Zv.*, *Zora*; košatorepi lisjak, *Str.*

košatorȩ̑pec, pca, *m.* ein Thier mit buschigem Schwanz: lisjak k., *Str.*

košátost, *f.* 1) die Breitbuschigkeit, die starke Verzweigung; k. gozdnega drevja; — 2) die Schwangerschaft, *C.*; — 3) die Hoffart, die Eitelkeit, *C.*; — 4) der Bombast, der Schwulst, *Cig.*

kóšav, *adj.* mit dichtem, zerrauftem Haar, *C.*; k. pes, ein dichtzottiger Hund, *ogr.-C.*

kóšavec, vca, *m.* = košav človek, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

koščák, *m.* 1) die Steinnuss, der Steinnussbaum (juglans cinerea); — 2) der Steinkrebs, *Jarn.*, *Cig.*; malovredni koščaki, *Zv.*

koščánec, nca, *m.* die Steinnuss, *Jarn.*, *Z.*

kǫ́ščec, čeca, *m.* = kosček, *Valj.(Rad)*.

kǫ́šček, čka, *m.* = kosček.

koščę̑n, *adj.* 1) beinern; — Bein=, Knochen=, *Cig.*, *Jan.*; koščena zemlja, die Knochenerde, *Cig.(T.)*; koščena moka, das Beinmehl, *Cig.*; koščeni pepel, die Knochenasche, *Cig.(T.)*; — 2) knochig, *Nov.*; k. obraz, *Jurč.*; hager, *Cig.*

koščę̑nast, *adj.* beinähnlich, *Cig.*, *Jan.*

koščę́nec, *m.* der Knochenmann, *Jan.(H.)*.

koščenéti, ím, *vb. impf.* verknöchern, *Cig.*

koščeníca, *f.* 1) eine nicht vom Kerne gehende Pfirsich, *Cig.*, *Strek.*, *GBrda-Erj.(Torb.)*; — 2) das Knochenmehl, *Jan.*; — 3) das Beinhaus, die Todtenkammer, *M.*, *Dol.*; — 4) das Knochenweib (fig.): tri revne koščenice: bolezen, starost, smrt, *Cv.*

koščenína, *f.* die Beinware, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

koščenják, *m.* 1) = koščak, die Steinnuss, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — 2) der Knochenhecht, *Cig.*

koščę́nka, *f.* nicht vom Kerne gehende Pfirsich, *Cig.*

koščíca, *f.* 1) das Beinchen; slušne koščice, die Gehörknöchelchen, *Erj.(Som.)*; — der Beinsplitter; s koščico se zadaviti; — ribja k., die Gräte, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Jan.*; — = kocka, der Würfel, *Rez.-C.*; — 2) der Obststein; slive s koščicami vred jesti: sadne peške in koščice, *Pirc*; — der Kürbiskern, *C.*; — 3) der Merk (sium), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.

koščȋč, íča, *m.* = krhelj, nav. pl. koščíči, Dürrobst, *Ročinj-Erj.(Torb.)*.

koščȋčar, rja, *m.* rilčkar k., der Steinobst=Rüsselkäfer (curculio pruni), *Nov.*

koščíčast, *adj.* 1) = koščičav, grätig, *Jan.*; — 2) den Obststein enthaltend: koščičasto sadje, Steinobst, *Cig.(T.)*.

koščíčav, *adj.* grätig, *Jan.*

koščíčevina, *f.* der Hartriegel, *Z.*

koščȋčevje, *n.* der Hartriegel (ligustrum vulgare), *Dol.-Erj.(Torb.)*.

koščȋčje, *n. coll.* 1) = koščice, Obststeine, *Jarn.(Sadj.)*; — 2) = koščičevje, *Dol.-Erj.(Torb.)*.

koščȋčnat, *adj.* = koščičast 2), *Jan.(H.)*.

koščȋčnica, *f.* koščičnice, Steinfrüchtler (drupaceae), *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*.

koščína, *f.* die Gicht, *Cig.*, *Jan.*, *UčT.*

košeglàv, gláva, *adj.* ohne Kopfbedeckung, *C.*

košèc, ščà, *m. dem.* koš; tudi kóšec.

košèk, škà, *m. dem.* koš; 1) das Rückenkörbchen; — das Obstpflückkörbchen, *C.*; — das Armkörbchen, *Dol.-Cig.*; — 2) cvetni k., die zusammengesetzte Blüte, der Blütenkorb, *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*; — 3) der Mostkuchen bei Weinpressen, *C.*; — tudi: kóšek.

kóšelj, šlja, *m.* 1) die nicht einen Krautkopf bildende Kohlpflanze, *C.*; — 2) der Moosbusch, *C.*; — 3) der Halskamm des Pferdes, *BlKr.-M.*

košeníca, *f.* kraj, kjer trava tolika zrase, da se ne popase, ampak pokosi, *BlKr.*; die Heuwiese, *Dict.*, *Jan.*, *C.*, *Rib.-M.*, *LjZv.*; — die Bergheuwiese, *Cig.*

košeníčica, *f.* 1) *dem.* košenica; — 2) der pfeilförmige Ginster (genista sagittalis), *Medv.(Rok.)*.

košenȋlja, *f.* = košeniljka, *Cig.*

košenȋljast, *adj.* cochenillenfarbig, *Cig.*

košenȋljka, *f.* die Scharlach=Schildlaus oder Cochenille (coccus cacti), *Erj.(Ž.)*.

1\. **košenína,** *f.* 1) das abgemähte Gras, *Cig.*; das Bergheu, *Cig.*, *Mik.*, *Valj.(Rad)*; — 2) die Grasfläche, die zum Mähen bestimmt ist, das Wiesenland.

2\. **košenína,** *f.* na kosce razrezana (razkošena) slanina = zaseka, *Kras*, *Ip.*, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.

košenînar, rja, *m.* die Wiesenschnecke (tipula pratensis), *Erj.(Ž.)*.

košénje, *n.* das Mähen.

košeplèt, pléta, *m.* der Korbflechter, *DSv.*

košet, *m.* = kozel, *Rez.-C.*

koševàt, áta, *adj.* = košat, *Svet.(Rok.)*, *Gor.*

košẹ́vati, am, *vb. impf.* zu mähen pflegen, *Jan.*, *Mik.*, *Erj.(Torb.)*.

koševína, *f.* die abgemähte Wiese, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — menda hs.

košệvje, *n.* das Gestrüpp, *C.*

košệvnica, *f.* 1) koševnice so „naopične palice pri košu na vozu", *Sv. Peter(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — 2) das Flechtwerkzeug zum Flechten der Haare (eine hölzerne große Nadel), *Rib.(V.)-Cig.*; prim. 1. koša.

košič, iča, *m. dem.* koš; — die Korbmuschel, *Cig.*

košîček, čka, *m.* das Körbchen, *Cig.*

košîrna, *f.* „podstava pri gnojnem košu, da vanjo vtikajo količe", *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

košiti se, im se, *vb. impf.* = košatiti se, *Jarn.*

košljệvje, *n. coll.* = košlji, nicht Köpfe bildende Krautpflanzen, *C.*

košníca, *f.* 1) der Korb, *Jan.*, *Krelj*; — der Bienenkorb, *Cig.*, *C.*; na deske poveznjene slamnate košnice, *Levst.(Beč.)*; — 2) der Weinpresskasten, *C.*; — 3) neka bekova trta, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

kóšnja, *f.* die Mahd; ob košnji, zur Zeit der Mahd; košnjo kupiti, prodati.

košnják, *m.* der Matrose, der seinen Platz auf dem Mars hat, der Marsgast, *Cig.(T.)*, *DZ.*

košp, *m.* = košpa, *Tolm.-Kres.*

kǫ́špa, *f.* 1) der Holzschuh, *C.*, *Erj.(Torb.)*, *Gor.*; — 2) nerodno spleten koš, *GBrda*; — prim. it. cospo, Holzschuh.

kǫ̑špar, rja, *m.* 1) kdor košpe nosi, *Gor.*; — 2) velik rak, (košper) *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*.

kòšt, kóšta, *m.* = kašta, kašča, die Getreidekammer, *Rož(Kor.)-Navr.(Let.)*, *Savinska dol.*; polhno žita v koštu je, *Npes.-Schein.*

kǫ̑šta, *f.* = hrana, die Kost; — iz nem.

koštáti, âm, *vb. impf.* = veljati, stati (kosten); — iz nem.

kǫ̑štinge, *f. pl.* Unkosten, *Mik.*; — iz nem. pogl. troški.

koštrav, *adj.* = kuštrav, *Mur.*, *Mik.*, *SlGor.*

koštríka, *f.* der Mäusedorn (ruscus), *C.*, *Medv.(Rok.)*.

koštrûn, *m.* 1) der geschnittene Schafbock (Hammel, Schöps); prim. it. castrone, der Schöps. — 2) usločena trta s čepi, *jvzhŠt.*

koštrûnec, nca, *m. dem.* koštrun.

koštrûnov, *adj.* Hammel-, Schöpsen-; koštrunovo meso.

koštrûnovina, *f.* das Hammelfell, *Cig.*, *Jan.*; — das Hammelfleisch, *Cig.*

1. **košúlja**, *f.* 1) der Korb, *Z.*; — okrogel, iz srobotine spleten košek z majhno odprtino, v katerega se lešniki, orehi i. t. d. spravljajo, *C.*, *M.*, *Kras*; — 2) ein Handwägelchen mit geflochtenem Wagenkorb, *Idrija.*

2. **košúlja**, *f.* = srajca, *Jan.*, *Mik.*, *Zora*, *Jurč.*, *BlKr.*

košûljar, rja, *m.* der Hemdenmacher, *Jan.*

košúljica, *f. dem.* 1. košulja; — die Kronenspelze, der Kelch der Gräser, *Cig.*

košûra, *f.* elender Korb, *C.*

košúta, *f.* 1) die Hirschkuh; severna k., die Renntierkuh, *Cig.*, *Jan.*; — 2) Name einer hirschfarbenen Kuh, *Cig.*; „govedje ime", *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

košútica, *f. dem.* košuta.

košûtje, *n.* = rušje, die Zwergkiefer (pinus pumilio), *Cig.*, *Tuš.(R.)*, *C.*

košûtka, *f. dem.* košuta.

košûtnik, *m.* 1) der Hirsch in der Brunstzeit, *Mur.*, *Cig.*; — 2) der Bergenzian (gentiana lutea), *Cig.*, *Tuš.*, *na Čavnu pod Kaninom-Erj.(Torb.)*.

košutnják, *m.* der Hirschpark, der Hirschzwinger, *Cig.*, *C.*, *Vrt.*

kǫ̑t, *m.* 1) der Winkel; v kotu čepeti; vse kote preiskati, premesti; po vseh kotih iztikati — morski k., die Bucht, *C.*; — 2) die Auszüglerwohnung: imam k. v hiši; velik kos kruha si je izgovoril pa kot do smrti, *Gor.*; imel je izgovorjen kot, *Jurč.*; na kotu biti, im Ausgedinge sein, *Dol.-M.*; na kotu živeti, *DZ.*; brat mi mora kot dajati do smrti, *Jurč.*; — 3) der Winkel (math., phys.): prav, oster, top k., rechter, spitzer, stumpfer Winkel, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*; odbojni k., der Reflexionswinkel, odklonski k., der Ablenkungswinkel, *Sen.(Fiz.)*; vidni k., der Sehwinkel, *Erj.(Som.)*; dvogledni k., die Parallaxe, *Cig.(T.)*; — *pl.* kota (poleg: koti), *Mur.*, *Mik.(V. G. IV. 24.)*; vsa kota iztekniti, *Str.*

2. **kòt**, kóta, *m.* die Brut, *Valj.(Rad)*.

kòt, *conj.* = kakor, wie, *Mur.*, *Gor.*; belo kot sneg, *Met.*; kot bi, gleichwie, wenn, *Jan.*; — = ko, als (za komparativom), *C.*, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*; — als (in der Eigenschaft): jaz, kot oče tvoj, *nk.*; — iz: koti = kakoti (prim. kakti), *Mik.*

kōta, *f.* = volk. der geschmolzene Eisenklumpen im Hochofen, *Gor.*, *Vod.(Pes.)*; — prim. it. cotta, kar se enkrat žge (n. pr. apna).

kotáč, *m.* 1) das Rad, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *C.*, *vzhŠt.*; kola na dva kotača, zweirädriger Karren, *Zora*; — 2) die Schlittenkufe, der Schlittenlauf: sani po kotačih drče, *C.*; — 3) das Halbrad der Wiege: po kotačih zibel teče, *BlKr.*

kotáča, *f.* durch Querhölzer verbundene Bäume, um darauf Lasten zu wälzen, die Schrotleiter, *C.*

kotáček, čka, *m. dem.* kotač, das Rädchen, *Valj.(Rad)*.

kotáčiti, âčim, *vb. impf.* Unterschleif geben, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

kotâčka, *f.* 1) die Schiebtruhe, *C.*; — 2) die Winkelschlange (ilysia scytale), *Erj.(Z.)*.

kotâčnica, *f.* neko jabolko, *kajk-Valj.(Rad)*.

kotâčnik, *m.* kotačniki, Räderthiere (rotatoria), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.

kotalícati, am, *vb. impf.* wälzen, *Jan.*: vehtro babo k., *Tržič-Levst.(LjZv. I. 345.)*, *Pjk.(Črt. 2.)*.

kotalíti, im, *vb. impf.* rollen machen, wälzen, *Jan.*, *Dol.*; — prim. kataliti, kotati.

kotaljáti, âm, *vb. impf.* rollen machen, wälzen, *Cig.*; — prim. kataljati.

kotánec, nca, *m.* 1) die Spirale: kača se zvije v kotanec, *Dol.*; — 2) iz slame spleten kolut, ob katerem se noge smicajo, *Dol.*

kotangēnta, *f.* die Cotangente (math.), *Cig.(T.)*.

kotánja, *f.* die Vertiefung, die Grube, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Torb.)*, *Dol.-LjZv.*: die Vertiefung des Nestes, *Vrt*; — obistna k., das Nierenbecken, *Erj.(Som.)*; — die Mulde: dolina je polna malih gričev in kotanj ali drag, *Lj-Zv.*; — die Schlucht, *M.*, *C.*; — die Erdhöhle, *Jan.*

kotánjast, *adj.* grubenartig, kesselförmig, *Jan.*; — voll Grübchen, *Z.*

kotânje, *n.* das Wälzen, das Rollen, *Mur.*, *Cig.*

kotánjica, *f. dem.* kotanja, das Grübchen, *Jan.*; das Wangengrübchen, *Cig.*; kotanjice na obrazu, *C.*; srčna k., die Herzgrube, *C.*

1. **kǫtar**, rja, *m.* der Auszügler, *Svet.(Rok.)*.

2. **kotár**, rja, *m.* der Bezirk, der District, *Jan.*, *C.*, *DZ.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. madž. határ, *C.*

kǫtarka, *f.* die Auszüglerin, *Jan.(H.)*.

kǫtast, *adj.* winkelicht, winkelig, *Mur.*, *Cig.*

kotáti, âm, *vb. impf.* rollen, kollern machen, wälzen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; Zdaj podseke kotam, *Danj.(Posv. p.)*; sobota pogače vkup kota, *Pjk.(Črt.)*; — k. se, sich wälzen, rollen, kollern, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; Svinja se v blatu kota, *Danj.(Posv. p.)*; kjer se volk kota, tam dlako pusti, *Npreg.-Jan.(Slom.)*; — k. se s kom, sich balgen, ringen, *Jan.*, *Kres*; vola se kotata = se bodeta, *vzhŠt.*; — tudi: kótati, *Mur.*

kǫtček, čka, *m. dem.* kotec, das Winkelchen.

1. **kǫtec**, tca, *m.* 1) *dem.* kot; das Winkelchen, *Jarn.*, *Valj.(Rad)*; — 2) der Stockzahn, *Mur.*

2. **kótec**, tca, *m.* 1) eine Abtheilung im Stalle (z. B. für Kälber), *C.*; — 2) der Schweinestall, *Jarn.*, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Mik.*, *Bolc*, *Klanec v Istri-Erj.(Torb.)*; — 3) der Hühnerkäfig, *C.*, *BlKr.*; — der Vogelkäfig, *nad Mariborom-C.*; — 4) die Rübengrube, *C.*; — 5) der Presskuchen, *jvzhŠt.*; (prim. koš); — prim. stsl. kotьcь, cella, stvn. chuti, *Mik.(Et.)*.

kǫtečnik, *m.* = kočnik, kotnik, *Škrinj.*

kǫtek, tka, *m.* 1) *dem.* kot; das Winkelchen, *Valj.(Rad)*; — 2) der Stockzahn, *Mur.*

kótel, tla, *m.* 1) der Kessel; kotel se loncu smeje = ein Esel schilt den andern Langohr, *Npreg.-Z.*; parni k., der Dampfkessel, *Sen.(Fiz.)*; — 2) die Pauke, *Dict.*, *Jan.*, *C.*; v kotle biti, die Pauken schlagen, *Cig.*; — 3) eine Vertiefung im Erdboden, der Bergkessel, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — tolmun v vodi, *BlKr.*; — prim. stsl. kotьlъ, got. katils, *Mik.(Et.)*.

kótełc, *m. dem.* kotel.

kótełček, čka, *m. dem.* kotelc.

kǫten, tna, *adj.* Winkel-: kotna daljina, die Winkeldistanz, *Cig.(T.)*; kotni zob, der Backenzahn, *Cig.(T.)*; razdrobi kotne zobe mladim oroslanom, *ogr.-Valj.(Rad)*.

kǫter, tra, *m.* = boter, *Guts.*, *Mur.*, *Kor.-C.*

kotę̑ri, *pron.* = kateri, *Habd.*, *ogr.-Mik.*, *kajk.-Cv.(II. 5.)*.

koteśnik, *m.*, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*; pogl. kotečnik, kočnik.

kòti, *conj.* = kot, *C.*, *Levst.(Sl. Spr.)*.

kǫtic, *m.* = kotič, (kutic) *kajk.-Valj.(Rad)*.

kotìč, íča, *m. dem.* kot, das Winkelchen.

kotȋček, čka, *m. dem.* kotič; das Winkelchen; solzni k., der Thränenwinkel, *Cig.*

kotiljǫ̑n, *m.* neki ples, der Cotillon, *Cig.*

kotínati, am, *vb. impf.* Verstecken spielen, *Jan.(H.)*.

kotíšče, *n.* der Winkel, entlegener Ort, *Bes.*

kotíti, ím, *vb. impf.* Junge werfen, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*; mačke, psice kotijo, *Trst.(Let.)*; brüten, *Mur.*, *Cig.*, *M.*, *Cv.*; — kótiti, *Mur.*

kotiv, *m.* = hotiv, fotiv, der Bastard, *SlGor.*

kotivec, vca, *m.* = kotiv, *C.*

kotížiti se, ȋžim se, *vb. impf.* = sich wälzen: krava se kotiži, kakor bi hotela povreči, *Buče(Št.)-C.*

kótla, *f.* eine mit einem hohlen Baume eingefasste Wasserquelle, ein Wasserkessel (als Brunnen), *Cig.*; — die durch herabschießendes Wasser gemachte Grube, *V.-Cig.*; die Lache, *Nov.-C.*; — žaba rodi se v domači kotli, *Nov.*; — = vdrtina, *Dol.-LjZv.*

kotlák, *m.* eine Art Zwergobstbaum, *C.*

kotlánja, *f.* = kotlina, eine Vertiefung im Erdboden, *Cig.*; das Kesselthal, *Let.*; die Bergschlucht, *C.*

kotlánjiti se, ânjim se, *vb. impf.* sich kesseln, *V.-Cig.*

kotlár, rja, *m.* der Kesselschmied, der Kupferschmied, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; kotlar dela posodo iz medi ali kotlovine, *Ravn.(Abc.)*; der Kesselflicker, *V.-Cig.*, *C.*

kotlaríca, *f.* die Kupferschmiedin, *Mur.*, *Cig.*

kotłárič, *m.* der Kesselflicker, *Cig.*

kotláriti, ârim, *vb. impf.* das Kupferschmiedhandwerk betreiben, *Cig.*, *Jan.*

kotlârstvǫ, *n.* das Kupferschmiedhandwerk, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

kotláršćak, *m.* = kotlarič, der Kesselflicker, (-šček) *Jan.*

kótlast, *adj.* kesselförmig.

kótlec, eca, *m. dem.* kotel, *Valj.(Rad)*.

kotlę̑n, *adj.* Kessel-: kotlene saje, der Kesselruß, *Cig.*

kotlenína, *f.* das Kupfergeschirr, die Kupferware, *Mur.*, *C.*

kotlę́nka, *f.* der Kesselofen, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

kotlìč, íča, *m. dem.* kotel; 1) das Kesselchen; — der Weihwasserkessel, *C.*; — das Kesselthal, *Notr.*; — 2) *pl.* kotliči. das Maiglöckchen (convallaria majalis), *Lanišče v Čičih-Erj.(Torb.)*.

kotlȋčar, rja, *m.* der Kesselflicker, *Cig.*

kotlîček, čka, *m. dem.* kotlič: kleiner Kessel, *M.*
kotlîčkar, rja, *m.* der Kesselflicker, *Cig.*, *Dol.*
kotlína, *f.* eine kesselförmige Vertiefung im Erdboden, das Kesselthal, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*, *nk.*; das Becken (geogr.), *Cig.(T.)*; jezerska k., das Seebecken, *Cig.(T.)*.
kotlínast, *adj.* kesselartig, *nk.*
kotlínica, *f. dem.* kotlina, *Rut.(Tolm.)*.
kotlíšče, *n.* der Kesselherd, *Cig.*, *DZ.*; der Kesselraum, *Levst.(Pril.)*.
kotlíti, ím, *vb. impf.* Grübchen um ein Bäumchen oder einen Weinstock machen (z. B. um ihn zu düngen), *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*
kotljáti se, âm se, *vb. impf.* sich wälzen: kure se v pesku kotljajo, *Z.*; — sich drehen: pes se kotlja, preden se uleže, *Dol.*; — sich hindurch arbeiten: k. se skozi kako ozko luknjo ali skozi pregrajo, *BlKr.*; — prim. kotati.
kotlokȓp, krpa, *m.* der Kesselflicker, *Jan.(H.)*.
kotlokȓpar, rja, *m.*, *Cig.*, pogl. kotlokrp.
kótlovec, vca, *m.* der Kesselstein, *C.*
kotlovína, *f.* das Kesselerz, das Kupfer, *Habd.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*, *nk.*
kotlovînar, rja, *m.* der Kupferschmied, der Kupferhändler, *Mur.*, *Cig.*
kotlovínast, *adj.* kupferartig: kotlovinasta barva, *Zora.*
kotlovînski, *adj.* Kupfer-, kupfern, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
kotlovníca, *f.* die Kesselstube, *DZ.*
kótlovski, *adj.* Kessel-: k. prostor, *DZ.*
kǫ̑tnica, *f.* 1) der Grimmdarm (colon), *V.-Cig.*, *vzhŠt.*, *C.*; — 2) das Winkelmaß, *C.*
kǫ̑tnik, *m.* 1) kdor se po kotih potika, *Bes.*; — 2) der Stockzahn, der Backenzahn, *Meg.*, *Dict.*, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *vzhŠt.*; — 3) das Winkelmaß, *Cig.*; kotnik ali oglomer, *Cv.*
kótniti, kǫ̑tnem, *vb. pf.* in rollende Bewegung bringen, *C.*
kotnják, *m.* = kotnik, kočnik, der Stockzahn, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Notr.-Levst.(Rok.)*, *vzhŠt.*
kǫ̑to, *conj.* = kot, koti: jẹ́, koto tele, *Fr.-C.*
kotomèr, méra, *m.* der Winkelmesser, das Goniometer, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; der Transporteur, *Cel.(Geom.)*.
kotomẹ́ren, rna, *adj.* goniometrisch, *Cig.(T.)*.
kotomẹ̑rstvǫ, *n.* die Winkelmessung, die Goniometrie, *Cig.(T.)*, *C.*
kotǫ́rna, *f.* = skalni jereb, das Steinhuhn (perdix saxatilis), *Erj.(Ž.)*; = bela jerebica, das Schneehuhn (lagopus), *Mik.*; — prim. it. cotornice, die Wachtel.
kotozòr, zóra, *m.* der Winkelspiegel, das Spiegelwinkelrohr, *h. t.-Cig.(T.)*.
kǫ́tra, *f.* = botra, *C.*, *Kor.*
kotran, *m.* = katran, *C.*
kotrcati, am, *vb. impf.* sich fortwälzen: list po svetu kotrca, *Bes.*; — stolpernd gehen, *C.*
kotríg, *m.* = kotriga, *Mur.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kotríga, *f.* = ud, člen, členek, *ogr.-C.*, *SlN.*, *Vest.*; — *pl.* kotrige, das Skelet, *vzhŠt.*; tudi: die Schindmähre, *vzhŠt.*

kotrížen, žna, *adj.* gliederig, *Mur.*, *Trst.(Let.)*.
kotrížnik, *m.* langbeiniger, magerer Mensch, *Buče (Št.)-C.*
kotrljàn, ána, *m.* die Mannstreu (eryngium), *Z.*
kotrljáti, âm, *vb. impf.* = wälzen, *Z.*; — prim. koturati.
kotúr, *m.* runde Scheibe, *Cig.*; — das Rad, *C.*; — hs.
koturáča, *f.* neko jabolko, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kotúrast, *adj.* scheibenförmig, *Cig.(T.)*; — prim. kotur.
koturáš, *m.* die Rollassel (armadillo), *Erj.(Z.)*.
kotúrati, am, *vb. impf.* rollen machen, *h. t.-Cig.(T.)*; k. se, rollen, *Prip.-Mik.*
kǫ̑tva, *f.* der Anker, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
kotvár, rja, *m.* der Ankerschmied, *ogr.-C.*
kotvárnica, *f.* die Ankerschmiede, *ogr.-C.*
kǫ̑tvica, *f. dem.* kotva, kleiner Anker, *Zora*, *Sen.(Fiz.)*.
kotvíšče, *n.* der Ankerplatz, *ogr.-C.*
kǫ̑v, *m.* die Schmiedarbeit, *Mur.*; Tubalkajn, sin Adamov Je že znal železni kov, *Danj.-Valj.(Rad)*; — das Gepräge, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; Ta zlat je kova znanega, *Npes.-Mik.*; mož starega kova, ein Mann von altem Schrot und Korn, *Cig.*
kǫ̑v, î, *f.* 1) das Beschläge, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) das Hufeisen, *Rib.-Mik.*; Naprej obrni krampeže, Nazaj obrni gladko kov, *Npes.-K.*
kóv, *adj.* = kakov, kakšen, *Cig.*, *ogr.*, *Poh.-C.*, *Rib.-Levst.(M.)*, *jvzhŠt.*
kováč, *m.* 1) der Schmied; živinozdravni k., der Curschmied, *DZ.*; podkovni k., der Hufbeschlagschmied, *DZ.*; — 2) der gemeine Sonnenfisch oder St. Peterfisch (Zeus faber) = sv. Petra riba, *Lovrana (Liburnija)-Erj.(Torb.*, *Ž.)*; — der Springkäfer (elater sp.), *Goriš.-Erj.(Torb.)*.
kováček, čka, *m. dem.* kovač; 1) der Schmiedjunge, *Cig.*; — 2) der Fitisvogel (regulus trochilus), *C.*, *Frey.(F.)*; (kovačèk), *Levst.(Nauk)*; (tudi: der Blauspecht, *Zv.*; po deblih so plezali in potrkavali neutrudni kovački, *Str.*; ali: das Schwarzblattel, *Cig.*, *Jan.*).
kováčenje, *n.* die Ausübung des Schmiedgewerbes: podkovno k., *DZ.*
kovačeváti, ûjem, *vb. impf.* das Schmiedhandwerk betreiben, *SlN.*
kováčevica, *f.* = kovačica, *Mik.*
kováčevka, *f.* neka hruška, *Šebrelje (Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
kovačíca, *f.* 1) die Schmiedsfrau, die Schmiedin; — 2) neka črešnja, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
kovačíja, *f.* 1) = kovaštvo; — 2) = kovačnica, *Cig.*, *Notr.*; hudič mu bo peklensko kovačijo odprl, *Jsvkr.*
kovačíka, *f.* neko jabolko, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kováčina, *f.* die Eisenabfälle beim Schmieden, *Mur.*
kováčiti, âčim, *vb. impf.* das Schmiedehandwerk betreiben, prim. kovačenje.
kováčinja, *f.* = kovačica 1), *Roz.-Kres.*
kovâčlja, *f.* = kovačica 1), *Jarn.*

kováčnica, *f.* 1) die Schmiede; — 2) neko jabolko, *Mur.*, *Maribor-Erj.(Torb.)*.
kováčnik, *m.* echtes Geisblatt (lonicera caprifolium), *C.*, *Tuš.(R.)*.
kováčnjak, *m.* kovačnjaki (caprifoliaceae), *Tuš.(B.)*.
kovâlce, *n.* = kladivce, *Jarn.*
kovâlen, łna, *adj.* 1) zum Schmieden, Beschlagen gehörig: kovâlno orodje, das Beschlagzeug, *Cig.*; — 2) schmiedbar, *Cig.*, *Jan.*
kovâłnica, *f.* = kovačnica, *C.*
kovâłnik, *m.* der Amboss, *Meg.*, *Alas.*
kováłǫ, *n.* 1) das Prägewerk, *Cig.*; — 2) der Hammer, *Jarn.*
kovânje, *n.* 1) das Schmieden, das Hämmern; das Prägen; k. konj, das Beschlagen der Pferde; — k. na hladno, das Kalthämmern, *h. t.-Cig.(T.)*; — 2) kovanjè, der Beschlag, das Beschläge (z. B. eines Stockes), *Svet.(Rok.)*, *Lašče-Levst.(M.)*.
kovár, rja, *m.* = kovač, *C.*; — der Anstifter: slučaj, ta zlobni kovar, *LjZv.*
kováren, rna, *adj.* schlau, listig, hämisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; — stsl.
1. **kováriti**, ârim, *vb. impf.* 1) sich mit dem Schmiedehandwerk beschäftigen, *Bes.*; — 2) Ränke schmieden, *Mur.*, *Cig.*, *ZgD.*
2. **kováriti**, ârim, *vb. impf.* vor Schaden behüten, verwahren, *C.*; — iz nem.; prim. varovati, *C.* (?)
kovârnica, *f.* die Intriguantin, *Jan.(H.)*.
kovârnik, *m.* der Ränkeschmied, *Cig.*, *Jan.*, *ZgD.*; — stsl.
kovárnost, *f.* die Arglist, *Cig.*
kovârstvǫ, *n.* die Arglist, die Ränke, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — stsl.
kováški, *adj.* Schmiede-; k. meh, der Schmiedebalg.
kovâštvǫ, *n.* 1) das Schmiedehandwerk; — 2) die Schmiedezunft, *Met.*
kováti, kújem, *vb. impf.* 1) schmieden, hämmern; denar k., Münzen prägen; kovan denar, die Münze, Münzen; — iskre k., Funken schlagen: podkev iskre kuje, *Preš.*; iskre se kujejo, *Npes.-K.*; — 2) (mit Metall) beschlagen: konja k.; na ostro k. konja, scharf beschlagen, *LjZv.*; kolo k., beschienen, *Cig.*; vrata k., die Thüre beschlagen, *Cig.*; — 3) ersinnen, aussinnen, *Cig.*; nove besede k., neue Worte prägen, schmieden, *Cig.*, *nk.*; pesni kovati, mühsam dichten (zaničlj.), *Cig.*; laži k., Lügen schmieden, *Z.*; — (Uebles) im Schilde führen: nekaj hudega kuje, *Cig.*; — 4) v zvezde koga k., jemanden zu den Sternen erheben, übermäßig loben, *Cig.*, *nk.*; (hs.).
kovčèg, éga, *m.* der Koffer, *C.*, *DZ.*, *nk.*; tudi: kóvčeg, éga, *Cv. X. 1.*; stsl., rus., hs.
kǫ́vec, vca, *m.* der Präger, *Cig.*
kǫ́vek, vka, *adj.* = koven 1), *Cig.(T.)*.
kǫ́ven, vna, *adj.* 1) schmiedbar, hämmerbar, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; kovno železo, Schmiedeisen, *Cig.(T.)*; — 2) Präge-, *Cig.*; kovni trošek, die Prägungskosten, *Cig.(T.)*; kovni stroj, die Prägemaschine, *Let.*

kover, vra, *m.* die Bettdecke, *C.*; — der Teppich, *Vrt.*; — prim. rus. коверъ, Teppich.
kovîlje, *n.* das Federgras (stipa pennata), *Tuš.(R.)*; — hs.
kovína, *f.* 1) das Metall; plemenite kovine, Edelmetalle, *Erj.(Min.)*; — 2) Geschmiedetes, Geprägtes, *C.*; — (kǫ̂jna, nam. kovina, das Material, *ogr.-Valj.[Rad]*).
kovínast, *adj.* metallartig, metallicht, *Cig.*
kovînski, *adj.* Metall-, metallen, metallisch; kovinsko lice, metallisches Aussehen, *Erj.(Min.)*.
kovînstvǫ, *n.* die Metallurgie, *Navr.(Kop. sp.)*.
kǫ́vkost, *f.* die Schmiedbarkeit, *Cig.(T.)*.
kovljáti, âm, *vb. impf.* klopfen, pochen, *Jan.*
kǫ̂vnica, *f.* die Münzprägestätte, das Münzgebäude, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*, *nk.*
kǫ̂vničen, čna, *adj.* Münz-: kovnični urad, das Münzamt, *Cig.*
kǫ̂vnik, *m.* der Münzer, *C.*
kǫ́vnost, *f.* die Schmiedarbeit: zlata čudovita k., *Zv.*
kovnoželẹ́zen, zna, *adj.* schmiedeisern, *DZ.*
kovopìs, písa, *m.* = kovotisk, *Jan.*
kovopísen, sna, *adj.* metallographisch, *Jan.(H.)*.
kovopîsje, *n.* die Metallographie, *Jan.(H.)*.
kovoslǫ̂vec, vca, *m.* der Metallurg, *Jan.(H.)*.
kovoslǫ́ven, vna, *adj.* metallurgisch, *Jan.(H.)*.
kovoslǫ̂vje, *n.* die Metallurgie, *Jan.(H.)*.
kovotìsk, tíska, *m.* die Metallographie, *DZ.*
kovoznânec, nca, *m.* der Metallurg, *Jan.*
kovoznânski, *adj.* metallurgisch, *Jan.*
kovoznânstvǫ, *n.* die Metallurgie, *Jan.*
kovran, *m.* = kavran, *ogr.-Mik.*, *C.*
kovȓčje, *n.* das Pfriemengras (stipa), *C.*
kovrẹ̑d, *adv.* um welche Zeit? *Kor.-M.*; — prim. red.
kǫ̂vskati, am, *vb. impf.* = lajati, sosebno o mladem psu, *Krn-Erj.(Torb.)*.
kóza, *f.* 1) die Ziege; za jalovo kozo se kregati, *Krelj*; ne more biti koza cela in volk sit, *Npreg.-Levst.(Beč.)*; Bog uže ve, kateri kozi rog krati, *Npreg.-Levst.(Zb. sp.)*; divja k., die Gemse (antilope rupicapra); — 2) verschiedene Vorrichtungen: ein Gestell bestehend aus einem Holzbalken mit vier Füßen: der Holzbock, der Sägebock der Zimmerleute, Böttcher u. dgl., *V.-Cig.*; der Gerüstbock, *Dol.*; — der Voltigierbock der Turner, der Barren, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Telov.*; — der Feuerbock, *Cig.*; — das Gestell eines drehbaren Schleifsteins, *C.*; — das Fußgestell des Webestuhls, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — das Brückenjoch, *Nov.*, *SlN.*; — die einfache, dachlose Garbenharfe, *Poh.-C.*; — eine mit Haken versehene Stange über dem Feuerherde, *V.-Cig.*; — der Schrotbock oder Schragen zum Auf- und Abladen von Lasten, *Cig.*, *C.*, *Dol.*; — podkovna k., der Feilbock der Hufschmiede, *DZ.*; — ein Ständer oder Pflock mit Stützen, *V.-Cig.*, *C.*; — hölzerner Dreifuß, *M.*; kozo bíti, den Dreifuß schlagen (ein Spiel), *Cig.*, *Dol.-Levst.(Rok.)*; — eine irdene Pfanne auf Füßen, *Cig.*, *C.*, *Kr.*; — 3) *pl.* koze,

die Pocken: koze staviti, cepiti: die Blattern: v kozah biti, koze imeti, die Blattern haben; (vsled napačnega tolmačenja nemške besede „Pocken" ?); pogl. osepnice.

kozáča, *f.* 1) eine große Ziege, *Štrek.*; hej kozača! *Jurč.*; — 2) der Holzbock, die Schnitzbank, *Cig.*, *C.*; hölzerner Dreifuß, *Mur.*, *Danj.-Mik.*, *C.*; — der Eisbrecher, der Eisbaum (bei einer Brücke), *Cig.*, *Zora*; — 3) eine Art Eule, *C.*

kozâd, *f. coll.* Ziegen, *C.*

kozák, *m.* 1) obrobljeni k., der geränderte Schwimmkäfer (dytiscus marginalis), *Erj.(Ž.)*; — 2) der Pfefferschwamm, *C.*

1\. **kozár**, rja, *m.* der Ziegenhirt.

2\. **kozár**, rja, *m.* = kozulj, ein kleines Gefäß aus Baumrinde, *V.-Cig.*, *C.*; iz smrekove kože kozar narediti, *Pirc.*

1\. **kozâra**, *f.* 1) die Ziegenhütte, der Ziegenstall, *V.-Cig.*, *Mik.*, *C.*; — die Ziegen- oder Schafhürde, *C.*, *Hrušica v Istri*, *Loz-Erj.(Torb.)*; — 2) der Dreifuß, *C.*; — der Sägebock, *Valj.(Rad).*

2\. **kozâra**, *f.* košarica, v kateri se kruh mesi, *Valj.(Rad)*; — prim. 2. kozar.

1\. **kozârček**, čka, *m. dem.* kozar(ec), der kleine Ziegenhirt, *Cig.*, *M.*; Kozarček kozice pase, *Npes.-K.*

2\. **kozârček**, čka, *m. dem.* kozarec; 1) kleines Gefäß aus Baumrinde, *V.-Cig.*; — 2) das Becherlein, das Gläschen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

kozarčeváti, ûjem, *vb. impf.* Ziegen hüten, *Cig.*

kozârec, rca, *m. dem.* 2. kozar; 1) ein Becher aus Holzrinde, *M.*; die Harzmeste, *V.-Cig.*, *Jan.*; — 2) der Becher, das Trinkglas, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; tudi: kozárec, *Valj.(Rad).*

kozaríca, *f.* die Ziegenhirtin.

kozárič, *m.* 1) *dem.* kozar; der (junge) Ziegenhirt: Kozarič mi kozice pase, *Npes.-Schein.*; — 2) kozarìč, íča, der Ziegenmelker (caprimulgus), *Bled (Gor.).*

kozarȋja, *f.* 1) die Ziegenzucht, *Cig.*; — 2) *coll.* die Ziegenhirten, *Jan.(Slov.).*

kozárina, *f.* „čas okolo 5. ure popoludne, ko pridejo koze s paše domov", *Staro Sedlo-Erj.(Torb.).*

kozáriti, ârim, *vb. impf.* Ziegenhirt sein, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Gor.*

kozárja, *f.* die Ziegenherde, *KrGora.*

kozârnik, *m.* sir iz sladkega mleka, *Tolm.-Štrek.(Let.).*

kozárski, *adj.* die Ziegenhirten betreffend.

kózast, *adj.* = kozav, *C.*

kozàv, záva, *adj.* mit Blattern behaftet; kozavi otroci.

kozâvec, vca, *m.* ein blatternarbiger Mensch (psovka), *BlKr.*

kózbec, beca, *m.* neke gredi spredaj pri senenem vozu; vanje se vtakne žrd, da se ne vzdiguje, kadar jo zadaj na kolovratu ali na sovri z vrvjo pritegnejo, *Hrušica v Istri-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*, *Notr.-Levst.(Rok.)*; — der Haken am Wiesbaumstrick, *BlKr.-M.*; — prim. kozlec, kozelc.

kozdę̑r, rja, *m.* = pazder, pezder, *M.*, *C.*

kozdę̑rje, *n. coll.* = pazderje, *Št.-Caf(Vest. I. 38.).*

kozdûra, *f.* die Rispe am Buchweizen, *V.-Cig.*; — pogl. kozura.

kózek, zka, *m.* 1) das Böcklein, *C.*; — 2) der Pfahl, an dem die Plättenseile am Ufer befestigt werden, *C.*; — prim. koza, kozača.

kózel, zla, *m.* 1) der Ziegenbock; smrdi, kakor kozel; — kozla prevrniti, einen Purzelbaum machen, *Cig.*; kozla obeliti, an einer Querstange mit den Händen hangend einen Purzelbaum machen, *jvzhŠt.*; — streha na kozla, das Walmdach, *Svet.(Rok.)*; — psovka pohotnemu človeku, *Cig.*, ali nedobrostornemu dečku, *jvzhŠt.*; — der im Spiel Verlierende: za kozla koga narediti, *Cig.*, *Levst.(Rok.)*; s kozlom koga zmerjati, jemanden einen „Bock" schelten, *Z.*; — der Klosterbruder (zaničlj.), *Cig.*; — divji k., = kozorog, der Alpensteinbock (capra ibex), *Erj.(Ž.)*; — divji k. tudi: der Gemsbock, *Cig.*, *Jan.*; — 2) ein Gestell mit Füßen, z. B. der Sägebock, der Feuerbock u. dgl., *Cig.*; der Garnwindenstock, *C.*; — 3) die Garbenharfe, *V.-Cig.*, *Gor.*; kozel prevrniti = kozla, kozelc prevrniti, einen Purzelbaum schlagen, *Lašče-Levst.(M.)*; — 4) die Dachstuhlsäule, *Cig.*; — 5) die Nase am Pfluge (der Theil, der das Streichbrett mit der Griessäule verbindet), *V.-Cig.*; — 6) divji k., neka rastlina: smrdljivi divji kozel, ki mej mašami raste, *Jurč.*; = kozelc 4), *Z.*

kozèłc, zèlca, *m.* 1) die Garbenharfe; iztegnjeni k., die langgestreckte Harfe, pokloničeni k., die niedrige Harfe, vezani k., die Doppelharfe, *Cig.*; k. prevrniti, einen Purzelbaum schlagen, *Cig.*, *Lašče-Levst.(M.)*, *jvzhŠt.*; — 2) die Griessäule an Wassermühlen, Wehren, *Cig.*; — der senkrechte Pfeiler am Schlitten, *Cig.*; — na kolovratnem stopalu po koncu stoječi les, *Dol.*; — der Pflugpfeiler, das Pflugstöckchen, *Cig.*, *C.*; k. gre skozi gredelj v plaznico, pred njim je črtalo, *Skrilje-Erj.(Torb.)*; — *pl.* kozelci, das Stuhlgestell, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — 3) die Zwischenwand in der Nuss, *Ponikve-Erj.(Torb.)*; — 4) kleiner Baldrian (valeriana dioica), *Medv.(Rok.)*; — tudi: kózelc, *Mur.*, *Ravn.(Abc.)*; izgovarja in piše se beseda nav.: kozołec; toda prim. *Mik.(Et.).*

kozę̑tina, *f.* das Ziegenfleisch, *ogr.-C.*

1\. **kozíca**, *f.* 1) *dem.* koza; — divja k., weibliches Gemskitz, *Levst.(Nauk)*; — 2) die Heerschnepfe, die Beccassine (scolopax gallinago), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *Frey.(F.)*; — (die Moorschnepfe, *Erj.(Ž.)*); — 3) der Feuerbock, *Jan.*; — der Dreifuß, *M.*, *C.*; das Röstgestell, *Cig.*; — die irdene Bratpfanne mit drei Füßen, die Casserolle, *Cig.*, *M.*, *C.*, *Kr.*; — eine Art Spinnrad, *C.*; — 4) = orehovo jedrce, *Valj.(Rad)*; — der Tannenzapfen, *C.*; — 5) ajdovi snopi v kopo zloženi, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — 6) der Zwickel (bei Hemden, Strümpfen usw.), *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Rihenberk*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; kozice vstavljati,

Lašče-Levst.(Rok.); — 7) kózice, die Blattern, *Dict.*, *Cig.*
2. **kozíca**, *f.* = kozulj: k. iz brezovega lubja, *Jurč.*
kózicav, *adj.* 1) = kozičav, mit Blattern behaftet, *Cig.*, („koscov") *Rib.*; — 2) blatternarbig, *Rib.*; — 3) mit Flechten bedeckt: kozicava drevesca, *Rib.*
kózičav, *adj.* 1) blattern-, pockenkrank, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*; — 2) blatternarbig, *Cig.*, *C.*; k. obraz, *Zv.*
kozíčica, *f. dem.* kozica; die Zicke, *Cig.*
kozíčina, *f.* das Fell von einer Zicke, *Z.*
kozína, *f.* das Ziegenfell, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Ravn.*; das Ziegenfleisch, *Z.*; — 2) die Ziegenwolle, *Jarn.*, *Kr.-Valj.(Rad.)*; — 3) der Ziegengeruch, *Cig.*
kozínast, *adj.* ziegenledern, *Cig.*
kozják, *m.* 1) der Ziegenstall, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; — 2) kǫzjak, der Ziegenmist, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; — 3) kozják, neko grozdje: die Geißdutte, *Trumm.*, *Vrtov.(Vin.)*, *Št.*, *Dol.-Erj.(Torb.)*; — eine Art Zwiebel: die Rocambole (porrum [alium] scorodoprasum), *Medv.(Rok.)*.
kozjebràd, bráda, *adj.* ziegenbärtig, *Cig.*
kozjebrâdec, dca, *m.* der einen Ziegenbart trägt, *Andr.*
kozjevína, *f.* das Ziegenfleisch, *Mur.*, *Cig.*
kǫ́zji, *adj.* 1) Ziegen-; — 2) = kozav, *Cig.*
kǫ́zjica, *f.* die Krebsdistel (onopordon acanthium), *Gorjansko(Kras)-Erj.(Torb.)*; — (carduus sp.), *Štrek.*; — der Ginster (genista), *Valj.(Rad)*.
kozláč, *m.* der Dragun (artemisia dracunculus), *Medv.(Rok.)*.
kozlák, *m.* der Bockstall, *C.*
kozlânje, *n.* das Erbrechen.
kozláti, âm, *vb. impf.* speien, sich erbrechen (preprosto).
kozlè, éta, *n.* das Kitzchen, das Ziegenböcklein, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; (kózle, *Mur.*, *Ravn.*, kózle, éta, *Štrek.*).
1. **kozlèc**, zlecà (zełcà), *m.* 1) = kozelc 1), *Erj.(Torb.)*, *Vrt.*; — 2) das Reff, ein Gestell an der Schnittersense, woran sich das gemähte Getreide anlehnt, *V.-Cig.*
2. **kozlec**, leca, *m.* = 1. kozolec, *Mik.*
kozlę́čji, *adj.* Kitz-: kozlečje (-eče) meso, *Mik.*
kozlę̂tina, *f.* das Fleisch oder das Fell vom Kitzchen, *Cig.*, *M.*
kozlevnik, *m.* *Cig.*, pogl. kaznenik, mernik.
kozlíca, *f.* 1) junge Ziege, *BlKr.-LjZv.*; — 2) kózlica, velik kup sena ali slame ali drv, na štiri strani zložen, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kozlìč, íča, *m.* 1) das Ziegenböcklein; — 2) die Griessäule an Wassermühlen, Wehren und am Pfluge, *Cig.*; — 3) der Baldrian (valeriana), *Mur.*
kozličák, *m.* der Kitzenstall, *C.*
kozlíčati, am, *vb. impf.* Purzelbäume machen, *Cig.*
kozlîček, čka, *m. dem.* kozlič; 1) das Ziegenböcklein; — 2) moškatni k., der Moschusbock oder Weidenbock (cerambyx moschatus), planinski k., der Alpenbock (cerambyx alpinus), topolov k., der Pappel-Bockkäfer (saperda carcharias), *Erj.(Ž.)*.
kozlíčevina, *f.* das Kitzfell, *Cig.*, *Jan.*; ovije vrat s kozličevinama, *Ravn.*; — das Kitzfleisch, *Z.*, *Dict.*
kozlîčevje, *n.* gemeiner Spindelbaum (evonymus europaeus), *C.*, *Robič(Nkol.)*.
kozlíčina, *f.* = kozličevina, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kozlîčji, *adj.* Kitz-, *M.*; kozličje (-zliče) meso, *Jsvkr.*
kozlík, *m.* der Baldrian (valeriana), *Cig.*, *Jan.*
kozlíkov, *adj.* Baldrian-: kozlikovo olje, *Cig.*
kozlíka, *f.* der gemeine Spindelbaum (evonymus europaeus), *C.*
kozlína, *f.* das Bocksfleisch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — das Bocksfell, *Cig.*
kozlînec, nca, *m.* ein Strauch: der Tragantḥ (astragalus), *Cig.*
kozlíti se, ím se, *vb. impf.* = kozlati, *C.*
kǫ́zlja, *f.* die Schote, *Štrek.*, (kózlja, *GBrda)*; — prim kozulja.
kózlji, *adj.* = kozlov, *C.*
kozlobrâdec, dca, *m.* ein Mann mit einem Bocksbart, *C.*
kozlǫ́v, *adj.* Bocks-: kozlova brada, kozlovo meso.
kozlǫ́vina, *f.* das Fleisch oder Fell vom Ziegenbock, *Cig.*, *Jan.*, *jvzhŠt.*
kozlǫ́vski, *adj.* Bocks-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; hudič v kozlovski koži, *LjZv.*
kozmáti, âm, *vb. impf.* = kosmati, *C.*
kozmogonîja, *f.* nauk o nastanku sveta, die Kosmogonie, *Cig.(T.)*.
kozmografîja, *f.* popis sveta, die Kosmographie.
kozmologîja, *f.* nauk o zakonih, ki vladajo vesvoljni svet, die Kosmologie, *Cig.(T.)*.
kozmopolît, *m.* der Weltbürger, der Kosmopolit.
kozmopolîtičen, čna, *adj.* = kozmopolitski, *Cig.*, *nk.*
kozmopolitîzem, zma, *m.* das Weltbürgerthum, der Kosmopolitismus.
kozmopolîtski, *adj.* kosmopolitisch, *nk.*
kozodèr, déra, *m.* 1) der Ziegenschinder, *Habd.-Mik.*; — 2) veter, ki kozolce podira, krivec, *Dol.*
kozodòj, dója, *m.* kdor koze molze, der Ziegenmelker, *Habd.-Mik.*, *Jan.*
1. **kozòł**, ǫ́la, *m.* 1) posodica narejena z drevesnega luba, das Rindenkörbchen, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *Lašče-Levst.(M.)*, *Dol.*, *Št.-C.*, *Gor.*; poln k. rdečih smokvic (jagod), *Erj.(Izb. sp.)*; — 2) = voder, *C.*; — tudi: kózoł in kozǫ́ł, *Valj.(Rad)*.
2. **kozoł**, *m.* = kozelc 1): k. za sušenje sena, *C.*; — zaničlj. o suhi kravi, *C.*; — menda nam. kozèł.
kozǫ̂łček, čka, *m. dem.*, kozolec; das Rindenkörbchen, *C.*
1. **kozǫ̂łec**, łca, *m. dem.* kozol; 1) das Rindenkörbchen, *C.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*; k. ali korec iz smrekove kože, *Zv.*; — 2) marogasti k. = marog. kozuljec, *Medv.(Rok.)*.
2. **kozołec**, łca, *m.* pogl. kozelc.

kozolnják, *m.* die Seescheide; kozolnjaki (ascidia), *Erj.(Ž.).*

kozomòlz, mólza, *m.* = kozomolza, *C.*, *Erj.(Ž.).*

kozomólza, *f.* die europäische Nachtschwalbe oder der Ziegenmelker (caprimulgus europaeus), *Erj.(Ž.).*

kozomôlzec, zca, *m.* = kozomolza, *Cig.*, *C.*

kozomòr, mọ́ra, *m.* = sodrag, babje pšeno, *Stopice-Erj.(Torb.)*; sneg v kroglicah, srež, *Tolm.-Štrek.(Let.).*

kozonòg, nọ́ga, *adj.* ziegenfüßig, *Cig.*

kozonọ̑žec, žca, *m.* der Ziegenfüßler, *Cig.*, *Jan.*

kozoòk, ọ́ka, *adj.* ziegenäugig, *Cig.*

kozopâša, e, *m.* = kozar, *V.-Cig.*

kozopȓsk, pŕska, *m.* der Monat October, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.-Mik.* in dr.; (September, *Meg.*; prav za prav: „Brunft der Ziegen", *Mik.).*

kozor, ra, *m.* das Rindenkörbchen, *C.*; — der Köcher, *ogr.-Mik.*

1. **kozọra**, *f.* ein kleines Rindenkörbchen für Erdbeeren, *Mik.*, *Kr.-Valj.(Rad).*

2. **kozora**, *f.* = kozulja; ein Büschchen (z. B. von zusammengewachsenen Haselnüssen), *C.*; — prim. kozura, kozulja.

kozoròg, rọ́ga, *m.* der Alpen-Steinbock (capra ibex), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; — das Sternbild des Steinbocks, *Cig.(T.).*

kozorọ̑žčev, *adj.* k. povratnik, der Wendekreis des Steinbockes, *Jes.*

kozorọ̑žec, žca, *m.* = kozorog, *Jan.*

kózulj, úlja, *m.* = kozol, das Rindenkörbchen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, (kozul) *Dict.*; kozûlj, *M.*

kozúlja, *f.* 1) die Schote, *Cig.*, *BlKr.*, („kòzulja reci: kòzlja") *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; bob gre v kozulje („kuzule"), *C.*; svinjam polagajo po zimi posušene in kuhane kozulje, *BlKr.*; — 2) das Büschel, die Dolde, die Rispe, *Cig.*, *Jan.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — ein abgebrochener Zweig, *M.*, *C.*

kozûlje, *n. coll.* die Kleehülsen, *Rib.*

kozûljec, ljca, *m.* 1) = kozulj, *Jan.*, *M.*; — 2) marogasti k. (arum maculatum), *Z.*

kozûljkast, *adj.* rindkörbelartig, *Bes.*

kozûra, *f.* abgerissener grüner Zweig, *Mik.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; — die Fruchttraube, *C.*; — prim. 2. kozora.

kọ́ža, *f.* die (animalische) Haut; iz kože dejati, abhäuten; za kožo mu gre, es gilt seine Haut, es handelt sich um sein Leben; svojo kožo braniti, sein Leben vertheidigen; nihče mu ne more do kože, es kann ihm niemand beikommen, *C.*; komu za kožo priti, jemandem an den Leib kommen, *Cig.*; denarje za kožo imeti, ein Knauser sein, *M.*; debelo kožo imeti, wenig empfindlich sein; dobre kože biti, gut wohlgenährt aussehen, *C.*; hude kože biti, schlecht aussehen, *C.*; — die glatte Pflanzenhaut, Pflanzen-, Baumrinde; čebulova k., die Zwiebelhaut; jabolčna k., die Aepfelschale; za kožo cepiti, zwischen Holz und Rinde pfropfen, *Pirc.*

kožák, *m.* die Weidtasche, *C.*

kọ̑žar, rja, *m.* 1) der Häutehändler, der Fellhändler, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; (kožár, *Mur.)*; — 2) der Gerber, *Cig.*, *Trub.*; der Weißgerber, *C.*, (kožár, *ogr.-Valj.[Rad]).*

kọ̑žarica, *f.* die Häutehändlerin, *Mur.*

kožarija, *f.* 1) der Handel mit Häuten, *Z.*; — 2) die Gerberei, *Z.*

kožáriti, ârim, *vb. impf.* mit Häuten handeln, *Cig.*, *Medv.-M.*

kọ̑žarski, *adj.* die Häutehändler betreffend, *Mur.*

kọ̑žarstvọ, *n.* 1) der Handel mit Häuten, *Jan.(H.)*; — 2) die Gerberei, *Jan.(H.).*

kọ́žast, *adj.* hautartig, häuticht, *Cig.*; — häutig, *Mur.*

kožedẹ̑rec, rca, *m.* kdor kožo dere: „Živi ogenj, jari žerec, kožederec!" tako kriče pastirji okolo ognja skačoč, *Ščav.-Pjk.(Črt. 132.).*

kožedîrec, rca, *m.* der Wasenmeister, *Levst.(Nauk).*

kožedîrski, *adj.* Wasenmeister-: k. ustav, die Wasenmeisterordnung, *Levst.(Nauk).*

kožedîrstvọ, *n.* das Wasenmeisteramt, *Levst.(Nauk).*

kožekrîlec, lca, *m.* kožekrilci, Haut- oder Aderflügler (hymenoptera), *Cig.*, *Erj.(Ž.).*

kožẹ̑lj, *m.* 1) derjenige Theil des Spinnrockens, an welchem das Spinnhaar befestigt wird, der Rockenstock; na preslici je koželj in na koželju je kodelja, *C.*; k., palica s tremi ali štirimi vejami, na katero se natakne kodelja, *Dol.*; — črez en koželj debeli divjaki, *Pirc*; — 2) die eiserne Achse, um welche sich der obere Mühlstein bewegt, das Mühleisen, *V.-Cig.*, *Dol.*; — 3) der Kegel (češ.), *DZ.*; — 4) die Blütenspindel, *Tuš.(B.).*

kožẹ̑ljar, rja, *m.* 1) der Spinnrockenmacher, *Cig.*; — 2) neko jabolko, *Polj.*

kožẹ̑ljast, *adj.* konisch, *DZ.*

kožẹ̑ljec, ljca, *m.* 1) *dem.* koželj; — 2) = koželj 2), das Mühleisen, *jvzhŠt.*

koželjíca, *f.* der Stechapfel, *C.*, *Z.*

kožẹ̑ljnica, *f.* 1) das Spinnrockenband, *Cig.*; — 2) die Haarnadel, *Cig.*, *Jan.*; — 3) das Speichenbein, die Speiche (der lange dünne Knochen des Vorderarms), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž., Som.)*, *C.*

kọ́žen, žna, *adj.* Haut-; kọ̑žna bolezen; kožne žleze, Hautdrüsen, *Cig.(T.).*

kožẹ̑n, *adj.* iz kože narejen, *LjZv.*

koženíca, *f.* das Pergament, *Zv.*, *Navr.(Let.)*, *Levst.(LjZv.).*

kožepârnik, *m.* zaničlj. nam. usnjar, *Gor.*

koževnik, *m.* der Koller (eine Pferdekrankheit), *Cig.*, *DZ.*

kọ́žica, *f. dem.* koža, das Häutchen; vezna k., die Bindehaut, *Erj.(Som.)*; — die Speckschwarte, *C.*; materna k., die Nachgeburt, *M.*

kožír, rja, *m.* les v spodnjem mlinskem kamenu z luknjo za železni drog, *Poh.*

kọ́žiti se, im se, *vb. impf.* eine Haut bekommen, *Cig.*; — dobro se k., sich gut nähren, *C.*

kọ̑žnat, *adj.* häutig; — kožnate glive, Hautpilze, *Cig.(T.).*

kožǫla, *f.* 1) die unter dem Halse herabhängende Haut des Rindes, die Wamme, *Cig.*, *C.*, *Dol.*; — 2) der Hemdkragen, *Rib.-Mik.*, *Valj.(Rad).*
kožǫlica, *f. dem.* kožola; — der Hemdkragen, *Rib.-Cv.*
kóžuh, kožúha, *m.* der Pelz; komu po kožuhu dati, einem etwas auf die Jacke geben, *Cig.*; — k. na mleku, die Milchhaut, *Cig.*
kožuháč, *m.* der Maisschäler, *Mik.*, *jvzhŠt.*
kožuhânje, *n.* das Maisschälen, *M.*, *Bes.*, *jvzhŠt.*
kožûhar, rja, *m.* 1) der Pelzhändler, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Pelzkäfer (attagenus pellio), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.
kožûharica, *f.* 1) die Pelzhändlerin, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Lederbirne, *Cig.*
kožuháriti, ârim, *vb. impf.* den Pelzhandel betreiben, *Cig.*
kožuhárnica, *f.* der Kürschnerladen, *Cig.*
kožûharstvǫ, *n.* der Pelzhandel, *Cig.*, *Jan.*
kožûhast, *adj.* pelzartig, pelzicht, *Cig.*
kožuhàt, áta, *adj.* rauh, *Mur.*, *Cig.*
kožuháti, âm, *vb. impf.* 1) koruzo k., den Mais schälen, *Cig.*, *M.*, *Št. Jernej(Dol.)*, *jvzhŠt.*; — 2) betrügen, *Lašče-Levst.(M.)*; tudi: kožúhati, *Št.*
kožuhína, *f.* die Maisschale, *jvzhŠt.*
kožuhînje, *n. coll.* Maisschalen, *C.*, *jvzhŠt.*
kožûhka, *f.* pelzichte Birne, *Cig.*
kožúhov, *adj.* Pelz-, *Cig.*, *Jan.*
kožúhovec, vca, *m.* die Pelzschabe, *Cig.*
kožuhovína, *f.* das Pelzwerk, die Rauhware; — tudi: kožúhovina.
kožuhovînar, rja, *m.* der Rauhhändler, *Cig.*
kožuhovînarica, *f.* die Rauhhändlerin, *Cig.*
kožûšček, ščka, *m. dem.* kožušek; — device Marije k., das Frauenfingerkraut, der gelbe Honigklee (lotus corniculatus), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.
kožûšek, ška, *m. dem.* kožuh, *Vrt.*
kožúšen, šna, *adj.* Pelz-, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.-M.*
kožušína, *f.* 1) = kožuhovina, *Cig.*; — 2) die Pelzwolle, *C.*; — 3) Maisschalen, *C.*
kožušînje, *n. coll.* Maisschalen, *C.*, *Pjk.(Črt.)*.
kožûška, *f.* der Lederapfel, *Z.*
kožûšnica, *f.* = kožuška, *C.*
kraba, *f.* die Schachtel, *C.*, *Bes.*; — po drugih slov. jezikih.
krábati, am, *vb. impf.* = škrabati, schaben, *Z.*, *C.*
krabica, *f.* die Schachtel, die Dose, *Cig.*, *Bes.-C.*; — prim. kraba.
krabúlja, *f.* das Gehäuse einer Larve, *BlKr.-M.*
kràc, kráca, *m.* der Wachtelkönig (rallus crex), *Mur.*, *Cig.*, *Frey.(T.)*.
krâcman, *m.* = krac, krecman, *Celjska ok.-C.*
kráča, *f.* 1) der Unterschenkel, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Erj.(Som.)*, *Polj.*, *SlGor.*; — der Unterschenkel des Schweinsfußes, besonders geselcht: sprednja, zadnja krača, *jvzhŠt.*; — 2) der geselchte Schweinsfuß überhaupt, der Schinken; — 3) = zvrat, die Querfurche am Ende des Ackers, *V.-Cig.*
kráčenje, *n.* die Verkürzung.
kráčica, *f. dem.* krača.
kračína, *f.* velika krača, *Z.*

kráčine, *f. pl.* ein Ried mit kurzen Aeckern, *vzhŠt.*; — prim. kratčina?
krâčji, *adj. compar. ad* kratek, = krajši, *Met.*, *Mik.*, *Levst.(Sl. Spr.)*.
krâčka, *f. dem.* krača, *C.*
krâčman, *m.* der Schinkenhändler, *Jan.*
krâčnica, *f.* der Unterschenkelknochen, *Z.*; der Laufknochen, das Laufbein, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.
krâčnja, *f.* der Vorderfuß eines geschlachteten Schweines, *Cig.*
kračǫn, *m.* ein großer Zapfen, *Z.*; — die Thürangel, *C.*
kračûn, *m.* der Riegel, *Jan.*, *C.*
kráda, *f.* der Holzstoß, *Železniki(Gor.)*, *Erj.(Torb.)*, *LjZv.*; solovarska k., das Gradierwerk, *Erj.(Min.)*; — prim. stsl. krada, rogus.
krâdba, *f.* = kraja, *Z.*
krâdec, dca, *m.* der Dieb, *Jan.*
krádenje, *n.* das Stehlen.
krâdež, *m.* 1) der Diebstahl; pisateljski k., das Plagiat, *Navr.(Kop. sp.)*; — 2) = tat, *Dol.-Levst.(Rok.)*, *DSv.*; ti gladeži in kradeži (o vrabcih), *Str.*
krâdežen, žna, *adj.* diebisch, *Jan.(H.)*.
kradljìv, íva, *adj.* diebisch; k. rod, *Čb.*
kradljîvec, vca, *m.* der gerne stiehlt, ein diebischer Mensch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
kradljîvka, *f.* diebisches Weib, *Mur.*, *Jan.*, *Slom.*
kradljívost, *f.* die Neigung zum Stehlen, der Diebssinn.
kradník, *m.* der Schnipfer, *Jan.(H.)*.
krádniti, nem, *vb. impf.* = krasti, *M.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *SlN.*, *Zora*; ta človek kradne, *vzhŠt.-C.*
krâdnja, *f.* = kraja, *ogr.-C.*
kradnjáča, *f.* = kradljivka, *Mur.*
krádnost, *f.* = kradljivost, *Jan.(H.)*.
krâdoma, *adv.* verstohlener Weise, *Cig.*; k. otreti solzo, *Zv.*; skrivši in kradoma je zopet pipo častil, *Zv.*
kradûn, *m.* ein arger Dieb, *Mur.*, *C.*
krágulj, úlja, *m.* 1) der Habicht, der Hühnergeier (astur palumbarius), *Erj.(Ž.)*; = kokošji k., *Dol.*; sova nikdar kragulja ne rodi, *Dict.*; — = skobec, der Sperber, *Meg.*, *Cig.*, *Levst.(Nauk)*; — 2) die Schelle, *V.-Cig.*, *C.*; — *pl.* kragulji, der Schellenkranz, *C.*; — tudi kragúlj.
kragúlja, *f.* = kragulec, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*
kragúljati, am, *vb. impf.* schellen, *M.*
kragûljčati, am, *vb. impf.* schellen, *Cig.*
kragûljček, čka, *m. dem.* kraguljec, die Schelle, *Cig.*, *Dol.-Nov.*
kragûljčkati, am, *vb. impf.* schellen, *C.*
kragûljec, ljca, *m.* die Schelle, *Npes.-Cig.*, *Lašče-Z.*, *Levst.(Rok.)*.
kragúljenje, *n.* das Schellen, *Mur.*, *Cig.*
kragúljevec, vca, *m.* = kraguljec, *Levst.(Rok.)*.
kragúljica, *f. dem.* kragulja, = kraguljček, *Z.*
kragúljič, *m.* kleiner, junger Habicht, *Z.*
kragúljiti, ûljim, *vb. impf.* 1) schellen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) lärmend herumschwärmen, *Štrek.*

kràj, krája, *m.* 1) das Aeußerste, der Rand: na kraju stati; na kraj sveta, ans Ende der Welt; za krajem (gozda, hriba i. t. d.), am Rande, Saume hin; od kraja odriniti, vom Ufer stoßen, *Z.*; — das Ufer, das Gestade, *Cig.*; h kraju, proti kraju, landwärts, *Cig.*; — die Leiste am Tuche, *Cig.*; — *pl.* kraji, der Rand eines Hutes, *Cig.*; star klobuk širocih krajev, *Levst.(Zb. sp.)*; — der Endpunkt (geogr.), *Cig.(T.)*; kraj sence, der Schattenpunkt, *Cig.(T.)*; das Ende; zgornji, dolnji kraj, das obere, untere Ende; od kraja do kraja, von einem Ende bis zum andern; iz vseh krajev in koncev, aus allen Ecken und Enden; s krajem očesa je ne morem videti, ich kann sie durchaus nicht leiden; od konca do kraja, vom Anfang bis zum Ende; vojakov brez kraja in konca, Soldaten ohne Ende, *Cig.*; stori tako, pa bo kraj besedi (die Sache hat ein Ende), *Z.*; ni ne kraja ne konca tega prepiranja, der Streit will kein Ende nehmen; pri kraju, zuende: le poslušaj, nisva še pri kraju; delo je pri kraju; z zdravjem sem pri kraju, meine Gesundheit ist zerrüttet, *V.-Cig.*; vino je pri kraju, der Wein ist zu Ende, *Z.*; do kraja, vollends, ganz und gar, gründlich; vse do kraja pokončati; — der Anfang: od kraja, vom Anfange an; od kraja začeti, von neuem beginnen; vse od kraja jesti, alles (ohne wählerisch zu sein) essen; vsi od kraja, alle durch die Bank; s kraja omenjen, eingangs erwähnt, *DZ.*; — die Seite: v kraj (dejati kaj, iti), beiseite, hinweg; delo je v kraju (abgethan), *Lašče-Levst.(M.)*; pravda še ni v kraju, *Levst.(Zb. sp.)*; Najina ljubezen v kraju bo, *Npes.-Schein.*; na dva kraja, nach zwei Seiten; na vse kraje sveta; na vse kraje, in jeder Hinsicht, *C.*; — po mojem kraju, was mich betrifft, *C.*; — 2) das Ackerbeet, *V.-Cig.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *Kr.*; saditi v lehe ali kraje, *Nov.*; boš ene tri kraje povlekel, *Jurč.*; dvajset krajev njive, *LjZv.*; — 3) die Gegend; lep k., samoten k.; vsak kraj ima svoje navade; v tuje kraje iti; — der Ort, *nk.*

kràj, *praep. c. gen.* neben, an, längs; kraj mene, neben mir, *Mik.*; kraj peči sedeč, *Danj.(Posv. p.)*; kraj matere iti, an der Seite der Mutter gehen, *vzhŠt.*; — kraj potoka, am Flusse, längs des Flusses; kraj ceste.

krâja, *f.* 1) das Stehlen, der Diebstahl: ob kraji živeti; kraje se navaditi; — 2) gestohlenes Gut: kdor krajo skriva in hrani, naj se obesi tatu na desni strani, *Jan.(Slovn.)*.

krajáč, *m.* 1) ein Schusterwerkzeug: das Zuschnittmesser, der Schusterkneif, *Mur.*, *C.*, *Mik.*; — 2) = krojač, der Schneider, *Habd.-Mik.*, *Guts.*, *Jarn.*, *V.-Cig.*, *C.*

krajačica, *f.* die Schneidersfrau, *Valj.(Rad)*.

krajáčiti, áčim, *vb. impf.* das Schneiderhandwerk betreiben, *V.-Cig.*

krajánec, nca, *m.* der am Ende eines Dorfes Wohnende, *C.*

krājati, am, *vb. impf.* zuschneiden: sukno k., *Habd.-Mik.*, *C.*

krâjcar, rja, *m.* 1) der Kreuzer; brez krajcarja biti, gar kein Geld haben; vse do krajcarja poplačati, den letzten Heller bezahlen; — 2) krajcarji, das Scharbockskraut (ficaria ranunculoides), *Josch.*

krâjcarski, *adj.* Kreuzer-: krajcarsko društvo, der Kreuzerverein, *nk.*

krâjček, čka, *m. dem.* krajec; das Ränftchen, das Endchen, *Cig.*; das Brotränftchen, das Scherzel, *Mur.*, *Cig.*; — das Theilchen: kak krajček ure, *Ravn.*

krâjčič, *m.* = krajček, *Jarn.*

krâjčnik, *m.* der Seitenzahn, *C.*

krâjda, *f.* = kreda; — iz nem.

krâjec, jca, *m.* das Randstück: k. sira, *Tolm.*; — das Brotränftchen, das Scherzel, *Mur.*, *Cig.*, *SlGor.-C.*; — das Schwartenbrett, *Cig.*, *Nov.-C.*, *Savinska dol.*; — das Mondviertel, prvi, zadnji k.; das halbe Randackerbeet, *Cig.*, *SlGor.-C.*; — das Ackerbeet überhaupt, *Cig.*, *Savinska dol.*; brajdice ali krajci, *Dict.* (prim. kraj); der Randstreifen am Tuch, *Cig.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; *pl.* krajci, die Leinwandenden, *Cig.*, *C.*; (die Spitzen, *Jan.[H.]*; prim. češ. krajky); — der Abschnitt, das Segment, *Cig.*; k. oble, die Kugelmütze, die Calotte, *Žnid.*

krâjek, jka, *m.* die Wechselfurche, die nebeneinander liegende Aecker scheidet, *Cig.*

krájen, jna, *adj.* 1) Rand-, äußerst, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; krâjni klep, der Endring, *Cig.*; krajna pika, der Endpunkt, *Cig.(T.)*; krajni udje, die Extremitäten, *Cig.(T.)*; — 2) Orts-, local, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — krajni šolski svet, der Ortsschulrath, *nk.*; — endemisch: krajna kuga, *Cig.*

krajepìs, písa, *m.* die Chorographie, *Cig.(T.)*; die Ortsbeschreibung, die Topographie, *Cig.*, *Jan.*

krajepîsec, sca, *m.* der Topograph, *Cig.*, *Jan.*

krajepísen, sna, *adj.* topographisch, *Cig.*, *Jan.*; k. zemljevid, *Jes.*

krajepîsje, *n.* die Topographie (als Literaturzweig), *Cig.*, *Jan.*

krajeslikar, rja, *m.* der Landschaftsmaler, *Jan.(H.)*.

krájevec, vca, *m.* 1) das Schwartenbrett, *Cig.*, *Erj.(Torb.)*, *Nov.*; — 2) eine Wiede aus halbem Holz (bei den Siebmachern), *Cig.*; — 3) der Leistenstein, *Levst.(Cest.)*; — 4) die Leiste (der Rand) am Tuche, *Cig.*; — 5) die Hutkrämpe, *Jan.*; imel je krajevec nad levim ušesom gori zavihan, *Jurč.*; tudi *pl.* krajevci, *Dol.*

krájeven, vna, *adj.* Orts-, örtlich, local, *Jan.*, *C.*; krajevna oblastva, die Localbehörden, *DZ.*

krajevid, vida, *m.* das Landschaftsgemälde, *Jan.*

krájevina, *f.* der Saum an einem Tuche, der gewöhnlich abgetrennt wird, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; s krajevino se podrecujejo ženske, *Gor.*; — das Sahlband im Bergbau, *Cig.*

krajeznânstvọ, *n.* die Länderkenntnis, *Cig.*

krâji, *adj. compar.* = krajši, *Met.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; kraja pot, *Levst.(Zb. sp.)*.

krajíca, *f.* 1) = krajevec, das Seitenbrett, *Jan.*; — 2) der Localismus, *Jan.(H.)*.
krajína, *f.* 1) der Tuchrand, *C.*, *Svet.(Rok.)*; — 2) das Grenzland, die Grenzmark, *Habd.-Mik.*, *Cig.(T.)*; — 3) die Gegend, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *nk.*; die Landschaft, *Jan.*, *nk.*; — tudi: krájina, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.
krajinoslikar, rja, *m.* der Landschaftsmaler, *Jan.(H.)*.
krajînski, *adj.* 1) Mark-: kr. župan, der Markgraf, *Cig.(T.)*; — 2) zur Gegend gehörig: po krajinski navadi, *DSv.*; tudi: krájinski, *DSv.*
krajînščan, *m.* der Bewohner des Grenzlandes, *Habd.-Mik.*
krajíšče, *n.* der Endpunkt, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*.
krâjnica, *f.* das Schwartenbrett, *Jan.*, *C.*
krâjnik, *m.* 1) das Schwartenbrett, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-M.*, *Notr.*, *LjZv.*; — das Halbholz (ein Stück von einmal der Länge nach gesägten oder gespaltenen Bäumen), *Cig.*; — 2) das Broträuftchen (Scherzel), *Guts.*; — od zvite potice odrezan konec in posebej spečen, *Erj.(Torb.)*; — 2) das halbe Ackerbeet am Rande des Ackers, *Mur.*; — 3) der Tuchrand, *Mur.*, *C.*; das Zettelende (bei den Webern), *Cig.*; — krajniki, die Hutkrämpe, *C.*; — 4) der Eckzahn, *C.*; — 5) der Eckkegel, *C.*; — 6) der Randreif, *C.*; — 7) das Seitenstück des Fassbodens, *C.*
krajnína, *f.* = krajnik 1), das Schwartenbrett, *C.*
krajnják, *m.* = krajnik 1), *C.*
krájnost, *f.* das Extrem, *Cig.(T.)*, *C.*, *Zora*; — rus.
krajšâj, *m.* das Verkürzungszeichen, *Cig.*, *Jan.*
krâjšanje, *n.* das Kürzen, die Abkürzung.
krâjšati, am, *vb. impf.* kürzen; k. se, kürzer werden; dnevi se krajšajo; — k. pravico, ein Recht einschränken, *Cig.*
krajšâva, *f.* die Kürzung, *Jan.*
krajšílo, *n.* das Abkürzungszeichen, *Jan.*
1. **krâk**, *m.* 1) langes Bein, die Häcksе, *Valj.(Rad.)*; na dolgih krakih, *Z.*; — der Schenkel (math., mech.), *Cig.(T.)*; k. šestila, der Zirkelschenkel, *Cig.(T.)*; — 2) das Ende am Hirschgeweih, *Šol.*; — 3) ein hervorragender Knochen, *C.*; das Stichbein, der Spath (eine Pferdekrankheit), *Z.*, *DZ.*, *Strp.*
2. **krâk**, *m.* 1) der Froschlaich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Št.-Mik.*; peklenske krote krak ali seme, *Trub.(Post.)*; — 2) vodni k., der Wasserfaden (conferva), *Dol.*; prim. okrak.
kráka, *f.* = kрača, der Schweinsfuß, *C.*
krâkanje, *n.* das Gekrächze (z. B. der Raben), *Jan.*
krâkar, rja, *m.* der Gewehrhahn, *Jarn.*
krâkati, kam, čem, *vb. impf.* = krokati, krächzen, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
krákniti, krâknem, *vb. pf.* einen Krächzelaut von sich geben, *Z.*
krakòt, óta, *m.* das Gekrächze, *Z.*, *Jan.(H.)*.
krakotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* krächzen, *Mur.*; — krächzend sprechen, *C.*

králj, *m.* der König; namestni k., der Vicekönig, *Cig.*; sveti trije kralji, das Fest der hl. drei Könige; — der König im Schach u. Kartenspiel.
králjec, ljca, *m.* neki ptiček: „das Königlein" (različen od stržka), *Valvazor*; (menda das Goldhähnchen [regulus crococephalus], prim. kraljiček).
králjek, ljka, *m.* der Zaunkönig, *Štrek.*
kraljemòr, móra, *m.* = kraljemorec, *Cig.*
kraljemórec, rca, *m.* der Königsmörder, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
kraljemórski, *adj.* königsmörderisch, *Cig.*
kraljemórstvo, *n.* der Königsmord, *Cig.*, *Jan.*, *ZgD.*
kraljéstvo, *n.* sploh nav. nam. pravilne oblike: kraljevstvo.
králjev, *adj.* 1) des Königs; králjeva oblast, die Gewalt des Königs, *Mik.*; — 2) kraljév, Königs-, königlich; kraljeva oblast, die königliche Gewalt, *Mik.*; po kraljevo živeti, wie ein König leben, *Cig.*; — kraljeva vodica, das Königswasser, *Cig.(T.)*.
kraljéva, *f.* die Königin, *C.*; Kam so šli mlada kraljeva? *Npes.-K.*
kraljevânje, *n.* das Königsein, die Regierung (eines Königs); — das Herrschen, das Regieren.
kraljeváti, ûjem, *vb. impf.* König sein, als König herrschen; k. čez koga; kraljuj nas ali: nad nami, sei König über uns, *Cig.*; k. koga, *Ravn.*; — herrschen; Gospod kraljuje; — Po morju — kraljuje mir, *Preš.*
kraljevâvec, vca, *m.* der Herrscher, *Mur.*
kraljevčàn, ána, *m.* königlicher Unterthan, *Mur.*, *C.*
kraljevčánec, nca, *m.* = kraljevčan, *C.*
králjevčica, *f.* 1) der Laubfrosch, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) neka hruška, *kajk.-Valj.(Rad)*.
králjevčina, *f.*, pogl. kraljevščina.
králjevec, vca, *m.* der Royalist, *Jan.(H.)*.
králjevič, *m.* der königliche Prinz, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kraljevîčna, *f.* die königliche Prinzessin, *Cig.*
kraljevína, *f.* 1) das Königreich, *Jan.*, *DZ.*, *nk.*; — 2) neka vinska trta, *Št.*, *Dol.*, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; rother Portugieser, *Trumm.*
kraljevînski, *adj.* das Königreich betreffend, *DZ.*
kraljevják, *m.* der Natterkopf (echium vulgare), *Josch.*
králjevka, *f.* neka hruška, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kraljévna, *f.* = kraljična, *Jarn.*; (králjevna), *Jan.*
kraljevníca, *f.* 1) das königl. Scepter, *Cig.*; — 2) die königliche Burg, *Mur.*; — 3) eine königliche Dienerin, *Mur.*
kraljevník, *m.* königlicher Diener, *Mur.*
kraljévski, *adj.* Königs-, königlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*; po kraljevsko obdariti, königlich belohnen, *Cig.*
kraljévstvo, *n.* das Königthum, die Königswürde; — das Königreich; — das Reich; nebeško k.; (kraljévstvo, *Meg.*, *Trub.*, *Schönl.*, *Jsvkr.*, *nk.*; králje(v)stvo, *kajk.*, *ogr.-Valj.[Rad]*; sicer nav. kraljéstvo, tudi: êstvo).

kraljęvščan, *m.* königlicher Unterthan, *Mur.*; k. Jezusovega kraljevstva, *Ravn.*
králjevščina, *f.* 1) das Königreich, (-včina) *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) *pl.* kraljęvščine, Regalien, *h. t.-Cig.(T.)*.
králjic, *m.* = kraljič 1), *kajk.-Valj.(Rad)*.
kraljíca, *f.* 1) die Königin; — 2) = matica, die Bienenkönigin, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
kraljìč, íča, *m.* 1) *dem.* kralj, das Königlein, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Königssohn, königlicher Prinz, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Vrt.*; — 3) das Goldhähnchen (regulus crococephalus), *Mur.*, *Jan.*; — 4) (der Zaunkönig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*); — 5) kovinski k., der Metallkönig (chem.), *Cig.(T.)*; — tudi: králjič, *Mur.*, *Valj.(Rad)*.
kraljîček, čka, *m. dem.* kralj; 1) das Königlein, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Goldhähnchen (regulus crococephalus), *Jan.*, *C.*, *Frey.(F.)*, *Levst.(Nauk)*; (der Zaunkönig, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*).
kraljičeváti, ûjem, *vb. impf.* als Königin herrschen, *C.*
kraljîčin, *adj.* der Königin.
kraljíčiti, îčim, *vb. impf.* = kraljičevati, *Cig.*
kraljîčji, *adj.* einer Königin zukommend: vsa po kraljičje opravljena, *Ravn.*
kraljîčna, *f.* die Königstochter, königliche Prinzessin, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*
kraljîčnica, *f.* die Königsbirne, *Cig.*, *Jan.*; — eine Art Zwetschke, *C.*
kraljîčnik, *m.* der Königsapfel, *Cig.*
kraljik, íka, *m.* das Kaninchen (lepus cuniculus), *Erj.(Ž.)*; divji k., wildes Kaninchen, *Levst.(Nauk)*.
kraljîštvǫ, *n.* die Würde einer Königin, *Ravn.*
králjski, *adj.* = kraljęv, Königs-: kraljska palica, das königliche Scepter, *Trub.*
krâljstvǫ, *n.* = kraljestvo, *ogr.-C.*
krâm, *m.* = krama, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
krâma, *f.* der Kram, die Kramware, *Mur.*, *Cig.*; — iz nem.
krâmar, rja, *m.* 1) der Krämer; — 2) žrebelj brez glave, *Železniki(Gor.)*.
krâmarica, *f.* die Krämerin.
kramarîja, *f.* die Krämerei.
kramarîtev, tve, *f.* das Hausieren, *C.*
kramáriti, ârim, *vb. impf.* die Krämerei betreiben; po hišah k., = krošnjariti, hausieren, *Cig.*
krâmarnica, *f.* die Krämerbude, *Cig.*
krâmarski, *adj.* Krämer-.
krâmarstvǫ, *n.* das Krämerthum, das Krämerwesen.
krâmarščica, *f.* neka hruška, *C.*
krámelj, mlja, *m.* das Sprechen, das vertrauliche Gespräch, *C.*; (kremelj), *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*; glasen k., marsikaj je v k. prišlo, *Pohl.(Km.)*; — die Sprache, *C.*
krâmež, *m.* ime kozlu, *Baška dol.-Erj.(Torb.)*.
kramljáti, âm, *vb. impf.* sprechen, discurieren; prijazno k. s kom; — prim. stsl. kramola, Lärm, *Mik.(Et.)*.
kramljiv, íva, *adj.* = zgovoren, gesprächig, *C.*
kramoljáti, âm, *vb. impf. LjZv.*, pogl. kramljati.

kramola, *f.* der Tumult, die Rebellion, *Mur.*, *Jan.*, *Jurč.(Tug.)*; — stsl.
kràmp, krámpa, *m.* eine Haue mit zwei entgegengesetzten Picken oder einer Picke und einer schmalen Bahn; der Karst; s krampom kopati; vreden je, da bi mu s krampom puščal; — prim. bav. krampen, *C.*
krâmpač, *m.* der Rabe, der Kolkrabe, *Mur.*, *C.*; (der Nachtrabe [ardea nycticorax], *Z.*, *Frey.[F.]*).
krâmpar, rja, *m.* kdor s krampom koplje (n. pr. po vinogradu), *C.*
krâmparica, *f.* die Bergkrähe, die Schweizerkrähe (cornus graculus), *Cig.*; (der Steinrabe, die Steinkrähe [pyrrhocorax alpinus], *Frey.[F.]*).
1. **krampáti**, âm, *vb. impf.* krallen, kratzen, *Mur.*, *C.*, *Dol.*; s krampom krampati po vinogradu, *C.*; — krämpeln, *Nov.*
2. **krâmpati**, am, *vb. impf.* krächzen, *C.*
krámpelj, plja (peljna), *m.* = krempelj, *Jarn.*, *C.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; strupoviti kramplji, *Trub.*; hudič ima kramplje, *Dol.*; —*pl.* kramplji, das Steigeisen, *C.*; —prim. bav. krampel, krämpel, *Levst.(Rok.)*.
krâmpež, *m.* 1) das Steigeisen, *Z.*; — 2) krampeži, die Spitzen (Griff und Stollen) am Hufeisen, *C.*; — Naprej obrni krampeže, Nazaj obrni gladko kov, *Npes.-Vraz.*
krampíca, *f.* die Reuthaue: ozka motika = rovnica, *Dol.*; die Jäthaue, die Gartenhaue, *C.*
krampìč, íča, *m.* 1) *dem.* kramp; kleiner Karst; — 2) das Steigeisen: krampiči se nosijo po ledu, *Dict.*
krampîžar, rja, *m.* das Steigeisen, *Jarn.*, *Jan.*
krampíželj, žlja, *m.* = krampižar, *C.*; (*pl.* „krampižle“, *Kor.-Jarn.[Rok.]*, *Št.*); — iz „Krampeisen“, *C.*
kranjíca, *f.* neka hruška, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
kranjščák, *m.* eine Art Hut, *ogr.-C.*
kranjščíca, *f.* 1) eine Art kleine Tabakspfeife mit hohem thurmartigem Deckel, *C.*; — 2) *pl.* kranjščice, eine Art kurze Hose, *C.*
1. **kràp**, krápa, *m.* der Krapfen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*
2. **kràp**, krápa, *m.* navadni k., der gemeine Karpfen (cyprinus carpio), *Erj.(Ž.)*.
krâpar, rja, *m.* der Krapfenbäcker, *Cig.*
krápavica, *f.* die Kröte, *Mur.*, *Kres*, *vzhŠt.*
krâpec, pca, *m.* nav. *pl.* krapci, eine Mehlspeise, der Fladen, razvaljeno testo, s sirom nadevano, pečeno in razrezano, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *vzhŠt.*; hajdinski krapci, *Pjk.(Črt.)*.
krâpek, pka, *m. dem.* krap, kleiner Krapfen, *Mur.*, *Let.*; —eine Art Kuchen, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
krapêla, *f.* = kapnik, der Stalaktit, *C.*
krâpež, *m.* = krampež, das Steigeisen, *C.*, *Solkan-Erj.(Torb.)*.
krapína, *f.* der Leinkuchen, *Tuhinj-Štrek.(Lj-Zv.)*; — prim. tropine.
krâpji, *adj.* Karpfen-, *Jan.(H.)*.
kráplja, *f.* = kaplja, *ogr.-C.*
krâpnica, *f.* = krapec, *Cig.*
krâpnik, *m.* = kapnik, *Z.*, *Bes.*

krapoti, *f. pl.* eine Art Räude bei Schweinen, *C.*
krapovína, *f.* das Karpfenfleisch, *Jan.(H.).*
krápovnik, *m.* der Karpfenteich, *Jan.(H.).*
krapovnják, *m.* der Karpfenteich, *Jan.(H.).*
krâpši, *m. pl.* = krapeži, krampeži (Steigeisen), *Idrija, Tolm.*
krâs, *m.* der Schmuck, die Zierde, *Jan.*, *nk.*; — iz drugih slov. jez.
krâsba, *f.* der Schmuck (stil.), *Cig.(T.)*; — stsl.
krásen, sna, *adj.* herrlich, prächtig, schön, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — iz drugih slov. jez.
krasílo, *n.* die Zierde, der Schmuck, *LjZv.*
krasína, *f.* steinige Gegend, *C.*; krasine imeti, schroff zerrüttet sein, *Cig.*; — prim. Kras, Karst.
krasínast, *adj.* = krasinat, *Z.*
krasínat, *adj.* schroff zerrüttet, *Cig.*
krásiti, im, *vb. impf.* zieren, schmücken, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; tudi: krasíti; — iz drugih slov. jez.
kraslíka, *f.* das Perlgras (melica), *C.*, *Medv.(Rok.).*
krâsnik, *m.* 1) der Eklogit, *Erj.(Min.)*; — 2) borov k., der Kiefern-Prachtkäfer (buprestis mariana), *Erj.(Ž.).*
krasnobárven, vna, *adj.* von schönen Farben, *nk.*
krasnoglèd, glẹ́da, *m.* = krasogled, *C.*, *Sen.(Fiz.).*
krasnokrìł, kríla, *adj.* mit schönen Flügeln, *C.*
krasnopìs, písa, *m.* die Kalligraphie, *C.*
krasnorệčje, *n.* die Rednerkunst, *Cig.(T.)*; — rus.
krásnost, *f.* die Pracht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
krasóba, *f.* = krasota, *C.*
krasočùt, čúta, *m.* = krasočutje, *Cig.*, *Jan.*
krasočûtje, *n.* aesthetisches Gefühl, *Cig.(T.).*
krasoglèd, glẹ́da, *m.* das Kaleidoskop, *Jan.*, *h. t.-Cig.(T.).*
krasoljùb, ljúba, *m.* ein Freund des Schönen, der Aesthetiker, *C.*
krasoljûbje, *n.* die Liebe zum Schönen, *Zora.*
krasopis, písa, *m.* 1) der Kalligraph, *Navr.(Kop. sp.)*; — 2) die Kalligraphie, *Jan.*; — die kalligraphische Schrift, *Jan.*
krasopîsec, sca, *m.* der Kalligraph, *Jan.*, *C.*
krasopísen, sna, *adj.* kalligraphisch, *Jan.*
krasopîsje, *n.* die Kalligraphie, *Jan.*
krasorệčje, *n.* = krasnorečje, *C.*, *Slom.*
krasoslǫ́ven, vna, *adj.* aesthetisch, *Jan.*
krasoslǫ̂vje, *n.* = lepoznanstvo, die Aesthetik, *Jan.*
krasóta, *f.* die Pracht, die Herrlichkeit, die Schönheit, *Jarn.*, *Jan.*, *nk.*; — po drugih slov. jezikih.
krasóten, tna, *adj.* herrlich, prächtig, *Jan.*, *nk.*
krasotíca, *f.* ein Weib von hervorragender Schönheit, *Jan.*, *nk.*; — hs.
krasotína, *f.* eine Schmucksache, *C.*
krasotíti, ím, *vb. impf.* = krasiti, *Jan.*, *C.*, *Vrt.*
krasotoljúben, bna, *adj.* prachtliebend, *Šol.*, *nk.*
krasovẹ́da, *f.* die Aesthetik, *Jan.*, *C.*
krasovid, vída, *m.* das Belvedere, *C.*

krasovît, *adj.* prachtvoll, herrlich, *C.*, *Zora.*
krâspati, am, *vb. impf.* = praskati, kratzen, ritzen, *Z.*, *jvzhŠt.*; — konjiča kraspata, prhata, pa le ne gre, *Glas.*
krásta, *f.* 1) die rauhe Rinde, die sich an einer Wunde, einem Geschwür oder Ausschlag bildet, der Schorf; krasta se je na rani naredila; — *pl.* kraste, = garje, die Krätze, *Dalm.-Valj.(Rad)*; — 2) = kapnik, *C.*
krastáča, *f.* die gemeine Kröte (bufo cinereus), *Erj.(Ž.).*
krástast, *adj.* schorfartig, grindicht, *Cig.*
krástav, *adj.* schorfig, voll Schorf; ves k. po licu; — krätzig; krastava ovca, *Burg.*
krastaváča, *f.* = krastača, *LjZv.*
krástavec, vca, *m.* 1) = krastav človek, der Krätzige, *Cig.*, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — 2) morski k., der Spritzwurm (holothuria tubulosa), *Erj.(Ž.)*; — 3) die Gurke (cucumis sativus), *C.*, *Trst.(Let.)*, *Tuš.(R.).*
krástavica, *f.* 1) = krastača, *Cig.*; — 2) = kumara, *vzhŠt.*
krástavka, *f.* 1) = krastava ženska, *Cig.*; — 2) = krastavec 3), die Gurke, *Guts.*
krástavost, *f.* das Behaftetsein mit Schorf, Grind u. dgl., *Cig.*, *Jan.*
krásti, krádem, *vb. impf.* stehlen; Bogu čas k., unthätig sein, faulenzen.
krástica, *f. dem.* krasta.
krastíka, *f.* die Schüsselflechte (lecanora), *Tuš.(B.).*
krástiti se, im se, *vb. impf.* verharschen: rana se krasti, *Cig.*
krâstnat, *adj.* = krastav, *Cig.*
krástovina, *f.* der Schorf, *Mur.*, *M.*
krâščina, *f.* schroff zerrütteter, steiniger Boden: črez vsako kraščino („krašno") me je peljal, *Zv.*
kraševína, *f.* die Karstformation, = kraška tvorba, *Cig.(T.).*
kráševka, *f.* neka hruška, *Ip.-Erj.(Torb.).*
1. **krât**, *m.* die Kürze: zavoljo krata, der Kürze wegen, *ogr.-Valj.(Rad).*
2. **kràt**, (kráta) *m.* das Mal; navadno se drugim beṡedam priklepa, n. pr. prvikrat, desetkrat, takrat itd.; polnokrat, oft, *Pod Belo-Erj.(Torb.)*; — v ostalih oblikah se piše posebej, n. pr. toliko kratov, *Krelj-M.*; pet kratov, koliko kratov, *Levst.(Sl. Spr.)*; Koliko kratov me po mestu žene! *Preš.*; — ob kratu, sogleich, *C.*; h kratu, zugleich; oba h kratu, *Gor.*
krât, *f.* 1) = 2. krat *m.* prvo krat, zadnjo krat; do tretje krati, *C.*; potrka tretjo krat, *vzhŠt.-Valj.(Vest.)*; neke krati, einigemale, *C.*; vse krati, jederzeit, *C.*; — h krati, auf einmal, zugleich, *Notr.-Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; sogleich, *C.*; — 2) die Frist: komu krat dati, ne da krati, *C.*; v dveh kratih plačati, in zwei Terminen zahlen, *V.-Cig.*; — oblike m. in ž. spola se ne dajo vselej za gotovo ločiti.
kratčína, *f.* etwas Kurzes, *Fr.-C.*
krátček, čka, *adj.* = kratiček, *C.*, *jvzhŠt.*
krátek, tka, *adj.* kurz; na kratko držati živinče (n. pr. na paši), an kurzem Strick, *Svet.*

(Rok.); kratkega pogleda, kurzsichtig; kratkega vida, *Cig.*, *Jan.*; — biti kratkih besedi, wortkarg sein; ob kratkem, kurz: ob kratkem kaj povedati, sich kurz fassen; (na kratci, *ogr.-Mik.)*; kratko govoreč, um es kurz zu sagen, *Cig.*; kratko (in) malo, kurz um, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Vrtov.(Km. k.)*, *Gor.*; s kratka, kurz und gut, *Cig.*, *Jan.*; kratko (in) malo ne, auf keinen Fall, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*; ni kratko ni malo ni bil zadovoljen, er war durchaus unzufrieden, *Jurč.*; kratko nikar, durchaus nicht, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Vrtov.(Sh. g.)*; kratko ne, durchaus nicht, *Jsvkr.*; tega kratko ne dopustita, *Trub.*; kratko nikdar, *Vrtov.(Km. k.)*; — v kratkem, in kurzer Zeit, bald: v kratkih dneh, in wenigen Tagen, *Boh.*; pred kratkim, vor kurzer Zeit, kürzlich; — *compar.* krajši; tudi: kraji, kračji, kratkejši, *Met.*

krátenje, *n.* *Cig.*; pogl. kračenje.

kratíca, *f.* die Abkürzung, die Abbreviatur, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

krátiček, čka, *adj.* ganz kurz, *Z.*, *Caf (Let. 1878. III. 91)*.

kratîtelj, *m.* der Verkürzer, *Zora.*

kratîtev, tve, *f.* die Verkürzung, der Vorenthalt, *Z.*; k. časti, *Jan.*

krátiti, im, *vb. impf.* kürzen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; k. se, kürzer werden; volnate nogavice se v perilu kratijo, *Cig.*; dan se krati, *Ljub.*; čas komu (si) kratiti s čim, jemandem (sich) mit einer Sache die Zeit verkürzen, vertreiben; k. si trud, sich die Mühe sparen, *C.*; — schmälern: kruh k. komu, jemandem den Lebensunterhalt schmälern, *Z.*; k. komu pravico, čast, jemanden an seinem Rechte, seiner Ehre beeinträchtigen; ni jej hotel veselja kratiti, er wollte ihr nicht die Freude verderben, *Jurč.*; — vorenthalten, *Cig.*; kar je tebi prav, drugim ne krati, *Z.*; svojemu srcu veselje kratiti, *Cig.*; komu ljubezen k., Liebe versagen, *Z.*; — hindern, *Cig.*; ne kratim, ich habe nichts dagegen, *Cig.*; ali mi boš ti kratil? wirst du mich daran hindern? kdo ti krati? wer hindert dich? *jvzhŠt.*; krati svoji volji, brich deinen Willen, *Dalm.*; — k. se, sich weigern, Schwierigkeiten machen, *Cig.(T.)*, *Hal.-C.*, *jvzhŠt.*; krati se popraviti, er verweigert die Berichtigung, *Levst.(Pril.)*

kratîvec, vca, *m.* 1) der Verkürzer, der Schmälerer, *Cig.*, *C.*; — 2) das Accentzeichen für eine kurze Silbe, *nk.*

krátkič, *adv.* = v kratkem, *C.*

kratkóba, *f.* die Kürze, *Jan.*, *C.*

kratkǫ̂ča, *f.* die Kürze, *Jan.*, *Mik.*

kratkočâsba, *f.* die Unterhaltung, *Slom.*

kratkočásen, sna, *adj.* kurzweilig, unterhaltend.

kratkočásiti, časim, *vb. impf.* unterhalten; k. koga; k. se, sich die Zeit vertreiben, verkürzen.

kratkočâsje, *n.* die Unterhaltung, *C.*; to je bila njegova skrb, njegovo kratkočasje, *Cv.*

kratkočasljiv, iva, *adj.* = kratkočasen, unterhaltend, *Bes.*

kratkočâsnež, *m.* der Zeitvertreiber, *Jan.(H.)*.

kratkočâsnica, *f.* 1) die Unterhalterin, *Cig.*, *M.*; — 2) die Schnurre, die Anekdote, ein kurzweiliges Geschichtchen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

kratkočâsnik, *m.* der Zeitvertreiber, der Unterhalter, *Cig.*

kratkočásnost, *f.* die Kurzweiligkeit; — die Unterhaltung: časa zadosti imeti za pogovore, za igre, za kratkočasnosti, *Škrb.-Valj.(Rad).*

kratkočásovanje, *n.* die Zeitverkürzung, die Kurzweil, die Unterhaltung, *Cig.*; pogovarjanje in kratkočasovanje s prijatelji, *Vrtov.(Km. k.)*; udeleževati se primernega kratkočasovanja, *Cv.*

kratkočásovati, ujem, *vb. impf.* sich unterhalten, *C.*; k. (se), *Cig.*, *Jan.*, *LjZv.*; tudi k. se, *Dol.*

kratkodóben, bna, *adj.* ephemer, *Cig.(T.)*.

kratkodóbnost, *f.* kurze Dauer, *Zora.*

kratkoglásen, sna, *adj.* kurztönig, *Cig.*, *Jan.*

kratkoglâvec, vca, *m.* der Kurzkopf (brachycephalus), *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.*, *Som.)*.

kratkoglèd, gléda, *adj.* = kratkoviden, *SlN.*

kratkojezîčnik, *m.* der Kurzzüngler (zool.), *Cig.(T.)*.

kratkoklàs, klása, *adj.* kurzährig, *Cig.*

kratkokljùn, kljúna, *adj.* kurzschnäblig, *Jan.(H.)*.

kratkokljûnec, nca, *m.* kratkokljunci, Kurzschnäbler (pressirostres), *Cig.(T.)*.

kratkokrîlec, lca, *m.* kratkokrilci, Kurzflügler (brachelytra), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.

kratkolàs, lása, *adj.* kurzhaarig, *Jarn.*, *Jan.*

kratkolásast, *adj.* = kratkolas, *Jan.*

kratkolâsec, sca, *m.* der Kurzhaarige, *Cig.*

krâtkoma, *adv.* kurz, kurzweg: kratkoma vse je tajil, *Z.*

kratkonòg, nóga, *adj.* kurzbeinig, kurzfüßig, *Cig.*, *Jan.*

kratkonogàt, *adj.* = kratkonog, *Jan.*

kratkonòs, nǫ́sa, *adj.* kurznasig, *Cig.*, *Jan.*

kratkonǫ̂žec, žca, *m.* der Kurzbeinige, *Cig.*

kratkonǫ́žen, žna, *adj.* = kratkonog, *Cig.*

kratkopécelj, celja, *m.* neka trta: der Kurzstengler, *Nov.-C.*, *M.*, *Dol.-Erj.(Torb.)*; — neko jabolko, *C.*

kratkorę́čen, čna, *adj.* aphoristisch, *Cig.*, *Jan.*

kratkorę̂čje, *n.* die Brachylogie, *Cig.(T.)*.

kratkorèk, rę́ka, *m.* der Aphorismus, *Cig.*

kratkorèk, rę́ka, *adj.* wortkarg, *Cig.*

kratkorèp, rę́pa, *adj.* kurzschwänzig, *Cig.*, *Jan.*

kratkorę̂pec, pca, *m.* kratkorepci, die Kurzschwänze (zool.), *Cig.(T.)*.

kratkorę́pen, pna, *adj.* = kratkorep, *Cig.*

kratkorę̂pka, *f.* neka črešnja, *GBrda-Erj.(Torb.)*.

kratkorę̂pnik, *m.* der Kurzschwanz, *Cig.*

kratkorǫ́čen, čna, *adj.* kratkoročna menica, kurzes Papier (merc.), *Cig.(T.)*.

kratkoròk, rǫ́ka, *adj.* kurzarmig, *Cig.*, *Jan.*

kratkorokàv, áva, *adj.* mit kurzen Aermeln, *LjZv.*

kratkosę́nčen, čna, *adj.* kurzschattig, *Cig.*

kratkoslǫ̀včen, čna, *adj.* kurzsilbig, *Jan.(H.)*.

kratkǫ̂st, *f.* die Kürze.

kratkosûknjež, *m.* der Kurzrock, *Cig.*
kratkóta, *f.* = kratkost, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; Al' nje (ure) kratkote spomni se? *Preš.*
kratkotíčen, čna, *adj.* kurzreichend, spärlich, *C.*
kratkotrájen, jna, *adj.* kurzdauernd, *Bes.*
kratkoùh, úha, *adj.* kurzöhrig, *Cig.*, *Jan.*
kratkouhàt, áta, *adj.* = kratkouh, *Jan.*
kratkoúmen, mna, *adj.* borniert, *Cig.*
kratkoûmje, *n.* die Borniertheit: kratkoumje se košati, *Levst.(Zb. sp.)*.
kratkoúmnost, *f.* die Borniertheit, die Beschränktheit, *Cig.*
kratkovéčen, čna, *adj.* kurzlebend, *Vest.*; — ephemer, *Cig.(T.)*.
kratkovìd, vída, *adj.* = kratkoviden, *Cig.(T.)*, *M.*
kratkovîdec, dca, *m.* der Kurzsichtige, *Jan.*, *Žnid.*
kratkovíden, dna, *adj.* kurzsichtig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
kratkovîdnež, *m.* der Kurzsichtige, *Cig.*, *nk.*
kratkovídnost, *f.* die Kurzsichtigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
kratkovràt, vráta, *adj.* kurzhalsig, *Jan.*
kratkovrâtec, tca, *m.* der Kurzhals, *Cig.*
kratkozlǫ́žen, žna, *adj.* kurzsilbig, *Cig.*, *Jan.*
kratkožíven, vna, *adj.* kurzlebend, *Zora.*
kratkvíca, *f.* *Mur.*, *Cig.*, pogl. krotovica.
kráva, *f.* 1) die Kuh; molzna k., die Melkkuh; stelna k., eine Kuh, die gekälbert hat, *Mur.*, *Št.*; kamor je šla krava, naj gre še tele, *Npreg.-Zv.*; to je tako res, kakor pet krav za en groš, *C.*; — psovka nerodnemu človeku, *jvzhŠt.*; — morska k. = sirena, die Seekuh, *Erj.(Ž.)*; — 2) die Oehlpresse, *C.*
kraváča, *f.* elende Kuh, *Štrek.*
kravâj, *m.* ein Laib (z. B. Brot), (krávaj) *BlKr.*
kravâjček, čka, *m. dem.* kravajec, das Sauerteiglaibchen, *BlKr.*
kravâjec, jca, *m. dem.* kravaj, *BlKr.*; das Sauerteiglaibchen (Sauertämpfel, Dampfel), *Jan.*, *C.*, *Senožeče-Erj.(Torb.)*, *BlKr.*, *Dol.*, *Gor.*, *jvzhŠt.*; laneni kravajci, Leinölkuchen, *C.*
kravâjka, *f.* eine Art Birne, *Z.*, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.
kravâjnica, *f.* eine Art Birne, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
kravala, *f.* krummer Hirtenstab, *Dict.*, *Kras-Levst.(Rok.)*, (krávala, *Valj.[Rad]*, kravóla, *Pohl.)*; — nejasna beseda.
kravár, rja, *m.* der Kuhhirt, der Kuhknecht; tudi: krâvar, *Valj.(Rad)*.
kravâra, *f.* eine Pferche für Kühe, *Cig.*
kravaríca, *f.* die Kuhhirtin, die Kuhmagd; tudi: krâvarica, *Valj.(Rad)*.
kravarîja, *f.* die Schweizerei, *Cig.*
kraváriti, ârim, *vb. impf.* Kuhhirt, Kuhknecht sein, *Cig.*, *M.*
kravârka, *f.* = kravarica, *Jarn.*, *Jan.*
kravárna, *f.* = kravjak 2), *Jan.(H.)*.
kravárski, *adj.* Kuhhirten-: k. ples, der Kuhreigen, *Cig.*
krâvče, eta, *n.* ein Kosewort für eine Kuh, *Z.*, *vzhŠt.-C.*, *jvzhŠt.*; kravčè, éta, *Dol.*

kraveljčevje, *n.* die Herbstzeitlose (colchicum autumnale), *KrGora-DSv.*
kravȩ́nta, *f.* eine alte Kuh, *C.*
kravȩ́tina, *f.* das Kuhfleisch, *C.*
krávica, *f. dem.* krava; 1) eine kleine Kuh; — 2) božja k., der Marienkäfer (coccinella septempunctata), *C.*, *M.*, *Erj.(Ž.)*, *SlGor.*; — 3) der Fichtenzapfen, *KrGora.*
krávičica, *f. dem.* kravica.
krávička, *f. dem.* kravica; kravîčka, *Valj.(Rad)*.
kravína, *f.* 1) die Kuhhaut, das Kuhleder, *Cig.*, *Jan.*; — das Kuhfleisch, *Z.*; — 2) neka trava v Cirkniškem jezeru.
krávišče, *n.* elende Kuh, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Caf(Vest.)*, *Ig*; (nav. kravšče, kravše, eta: tri kravšeta, *Vrtov.[Km. k.]*).
kráviti, im, *vb. impf.* faulenzen, im Bette liegen, *C.*
kravjáča, *f.* die Kuhhexe, *Mur.*, *Danj.-Mik.*
krâvjak, *m.* 1) der Kuhmist, der Kuhfladen; — 2) kravják, der Kuhstall, *Jan.*; — 3) die Kuhweide, *C.*
krâvjast, *adj.* kuhartig, *Gor.*
krâvji, *adj.* 1) Kuh-: kravji zvonec, die Kuhglocke; kravja dekla, die Kuhmagd, *Z.*, *jvzhŠt.*; tudi samo: kravja, *Levst.(Rok.)*; — 2) kuhartig: kravji konj, ein nicht lebhaftes, nicht feuriges Ross, *Ljub.*
krâvjica, *f.* neka strupena goba, *Kr.-Valj.(Rad)*.
kravjína, *f. coll.* Kuhhäute, *DZ.*
krâvkati, am, *vb. impf.* = krivkati, *Mur.*; žerjavi kravkajo, eden med njimi pa krivka, *Z.*; vrana kravka, *Dict.*
kravnják, *m.* 1) = kravjak, der Kuhstall, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Kuhweide, *C.*
krâvnji, *adj.* = kravji, *ogr.-M.*
kravojec, jca, *m.* 1) = kravajec, *C.*, *Vrtov.(Vin.)*; — 2) die Brustwurzel (angelica), *Erj.(Rok.)*.
kravojnica, *f.* *Ravn.-Cig.*, *Železniki (Gor.)*; pogl. kravajnica.
kravopàs, pása, *m.* der Schlemmer (psovka), *Cig.*, *M.*
kravosès, sèsa, *m.* pisani k., der Tigerschlinger (python tigris), *Erj.(Ž.)*.
kravovína, *f.* das Kuhfleisch, *vzhŠt.-C.*
krâvsati, am, *vb. impf.* kratzen, leicht schlagen, *C.*
krâvša, *f.* 1) = krava, *Kr.-Valj.(Rad)*; — 2) der Herrenpilz (boletus edulis), *C.*, *Konjice-Pjk.(Črt.)*.
krâvše, eta, *n.* kleine unansehnliche Kuh, *Mur.*, *Cig.*, *Štrek.*, *Št.*, *Vrtov.(Vin.)*; — pogl. kravišče.
kravšlè, éta, *n.* elende Kuh, *Valj.(Rad)*.
krâvščak, *m.* 1) = kravjak 1), *Mur.*; — 2) eine Art Schwamm, *C.*
krâvščica, *f.* neka goba, *C.*
krâvža, *f.* das Trinkglas, *Hal.-C.*; — prim. bav. krausen, srvn. kruse, srlat. crusolium, *C.*
krâvžar, rja, *m.* = kravža, *pri Dobu-Levst.(Rok.)*.
krâvžast, *adj.* = kodrast, kraus; — iz nem.
krâvžati, am, *vb. impf.* = kodrati; — iz nem.

krâvžica, *f. dem.* kravža; kleines Trinkglas, *Meg., C.*; — der an der Wand hängende Weihwasserbecher, *Kr.*

kráža, *f.* planlos hingekleckste Linie, *Z.*; križe kraže delati, *Z.*; čare in kraže, *LjZv.*; kaka druga taka kljuka in kraža, *LjZv.*; — prim. nem. Kreis, *C.* (?)

krážati, *vb. impf.* kraže delati, *V-Cig.*

kŕbec, bca, *m.* die Bärwurz (meum athamanticum), *Josch.*

krbîn, *m.* die halbgebrannte Holzkohle, die Rothkohle, *Cig.(T.), Mik., Goriš.*; — prim. it. carbone, *Mik.*

krbína, *f.* die wilde Weinrebe, *Kras-Cig., Štrek.*

krbúlja, *f.* die Kieze, *Cig.*; der „Korb", *C.*: — iz nem.

krbúljica, *f.* = krebuljica, *M.*

kr̀c, *interj.* knick! *Cig.*

kr̀c, kŕca, *m.* ein leichter Schlag (z. B. mit den Fingern oder sonst einem kleinen Gegenstande), der Schmitz, *Cig., Jan., M.*

kŕca, *f.* = krc, *nk.*

kŕcanje, *n.* leichtes Schlagen, das Klopfen (z. B. auf die Finger).

kŕcati, am, *vb. impf.* 1) leichte Schläge austheilen (z. B. mit den Fingern oder sonst einem kleinen Gegenstande); po prstih koga k.; — 2) einen Laut von sich geben, wie die Bienenkönigin: matica krca, *Danj.-C.*

kŕcelj, clja, *m.* 1) ein abgesägtes Stück von einem Baumstamm, *Cig., C.*: der Sägeblock, *Cig., Jan., Štrek., Notr.*; hlod, kolikršen se daje na žago, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 2) dürrer Baum- oder Rebenstumpf, *C., M., BlKr.*; krclji in korenine, *Trub.(Post.)*; der Prügel, *Z., BlKr.*; grčav k., *Cv.*; — tudi: krcèlj, cljà, *Štrek., Notr., Ig(Dol.).*

kŕcljaj, *m.* = krc, *Cig.*

krcljáti, âm, *vb. impf. dem.* krcati, *Cig.*

1. **kŕcniti,** kŕcnem, *vb. pf.* einen leichten Schlag geben (mit den Fingern oder sonst einem dünnen Gegenstande); po prstih koga krcniti, jemanden auf die Finger klopfen.

2. **kŕcniti,** kŕcnem, *vb. pf. ogr.-C.*, pogl. crkniti.

1. **kŕč,** kŕča, *m.* der Krampf; krč ga je prijel, er bekam den Krampf; krč ga lomi, *Z., Jan.*, grudi, *Jan.*, trga, *Mur.*, vije; veliki ali občni k., der Starrkrampf, *Strp.*; čeljustni k., die Mundklemme, *Cig.*; gobčni k., die Maulsperre, *Strp.*

2. **kŕč,** *m.* das Gereut, das Rodeland, *C., Z., Mik., Svet.(Rok.), Dol.*; tudi *pl.* v krčeh, *vzhŠt.*

1. **kŕča,** *f.* das Zusammenziehen: steza in krča, *Telov.*

2. **kŕča,** *f.* das Gereut, *Hal.-C.*; nav. *pl.* krče, das Gereut, der Neubruch, *Jan., C.*

kŕčalo, *n.* der Fortsticknagel, *Mur.*

kr̂čar, rja, *m.* der Ausroder, *Cig.*

kŕčast, *adj.* krampfhaft, *Mur.*

krčel, *m.* = krčalo, *Dol.*

kr̂čemski, *adj.* Wirtshaus-: krčemsko gibanje, *Jurč.*

kŕčen, čna, *adj.* Krampf-: krčni kašelj, der Krampfhusten, *Cig.*

1. **kŕčenje,** *n.* das Zusammenziehen, die Contraction.

2. **kŕčenje,** *n.* das Roden, die Urbarmachung.

kŕčenica, *f.* die Rodehaue, die Gereuthacke (Kreuzhacke), *Mur., C., vzhŠt.*

kŕčenka, *f.* = krčenica, *C.*

kŕčevec, vca, *m.* das Hartheu, das Johanniskraut (hypericum perforatum), *Medv.(Rok.).*

krčevína, *f.* das Gereut, das Rodeland, der Neubruch, *Mur., Cig., Jan.*; krčevino kopati, *C.*

krčevînar, rja, *m.* der Roder, *Cig.*

krčevît, *adj.* krampfhaft, *Cig., Jan., Cig.(T.), C., nk.*

krčistęza, *f.* das Fußwippen, *Telov.*

krčîtev, tve, *f.* die Rodung, *Mur., Cig.*

1. **kŕčiti,** kŕčim, *vb. impf.* 1) krampfhaft zusammenziehen, constringiren, *Mur., Cig.*; kürzen, *Jan.*; nogo k., den Fuß einziehen, *Z.*; k. in stezati roki v komolcu, den Arm beugen und strecken, *Telov.*; — 2) k. se, sich krampfhaft zusammenziehen; srce se mi krči, es schnürt mir das Herz zusammen, *Jan.(H.)*; — einschrumpfen; — abnehmen, sich vermindern; — sich bei den Ausgaben einschränken, *C.*; knausern, *Cig.*; — sich sträuben, sich weigern, Schwierigkeiten machen, *Cig., Jan., M., Krn, Lašče-Erj.(Torb.), DZ., nk.*; zavoljo mošnjička se ne bom krčil, *Levst.(Zb. sp.)*; k. se kaj storiti, *Levst.(Zb. sp.), nk.*; nikakor bi se ne bil krčil ocvare, *Levst.(Zb. sp.).*

2. **kŕčiti,** im, *vb. impf.* roden, urbar machen, *Mur., Cig., Jan., Št.*; gozd k., *Cig.*; laze k., *Z.*; — k. pot (hs.), die Bahn brechen, *Cig., nk.*

kr̂čje, *n.* das Gereut, *Valj.(Rad).*

krčljiv, íva, *adj.* 1) contractil: krčljiva snov, *Erj.(Som.)*; — 2) krampfhaft, *Z., Nov.*

kr̂čma, *f.* das Wirtshaus, die Schenke.

krčmár, rja, *m.* der Wirtshausbesitzer, der Schenkwirt.

krčmaríca, *f.* die Schenkwirtin.

krčmáriti, ârim, *vb. impf.* ein Schenkwirt sein, die Gastwirtschaft betreiben.

krčmárski, *adj.* den Schenkwirt, die Gastwirtschaft betreffend.

krčmârstvo, *n.* die Schenkwirtschaft, das Schankgewerbe, die Gastwirtschaft.

kr̂čnast, *adj.* krampfartig, *V.-Cig.*

kr̂čnat, *adj.* krampfhaft, *C.*

kr̂čnica, *f.* 1) žila k., die Krampfader, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — 2) die Hundszunge (cynoglossum), *C.*; tudi: das Johanniskraut (hypericum perforatum), *C.*

krdę̂ł, *f.* die Herde: k. svinj, *Lašče-Levst.(Rok.)*; (kardel, *Rib.-Mik.*); — die Truppe, *Levst.(Nauk).*

krdęłce, *n. dem.* krdelo; kleine Herde, *M.*; — kleine Schar, das Häuflein, *Jan., M., Krelj, nk.*

krdęłen, łna, *adj.* Truppen-: krdę̂łni brigadirji, *DZ.*

krdę̂łnik, *m.* der Hordenführer, *Cig., M.*

krdęlo, *n.* die Herde, *Jan., Mik.*; die Schar, *Dalm., Schönl., Jap.*; die Truppe, *Cig., Jan.*; k. vojakov, ein Kriegshaufen, *Cig.*; vojaško k., eine Truppenabtheilung, ein Truppenkörper, *Cig., Levst.(Pril.), DZ., nk.*; pra-

težno k., die Traintruppe, *DZ.*; — vozno k., *DZkr.*
krdẹ̑loma, *adv.* herden-, scharen-, truppenweise, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
krdẹ̑lski, *adj.* Truppen-: krdelske šole, *DZkr.*
krè, *praep. c. gen.* nam. kraj, *Mur.*, *Mik.*, *Danj.* *(Posv. p.).*
kreatīn, *m.* der Fleischfaserstoff, das Kreatin, *Cig. (T.).*
krebánja, *f. (m.)* kdor se krebanji, *C.*, *Z.*
krebánjiti se, ânjim se, *vb. impf.* beim Weinen das Gesicht verzerren, *C.*, *Kor.-Z.*
krebati, am, *vb. impf.* schwätzen, *C.*
krebẹ́nčiti se, ẹ̑nčim se, *vb. impf.* das Gesicht zum Weinen verziehen, *C.*, *Z.*
krebetáti, etâm, ẹ̑čem, *vb. impf.* = krebati, *C.*
krẹ̑bri, *adv.* = vkreber, navkreber, (kreber, *Cig.*, k rebri, *Jan.*, *Caf [Vest. I. 56]*); pot se je zopet krebri obrnil, *Levst.(Zb. sp.).*
krẹ̑brica, *f.* steiler Weg: huda k., *Polj.*
krebúlja, *f.* = krebuljica, *Z.*
krebúljica, *f.* der Kerbel (anthriscus), *Mur.*, *Jan.*; repična k., gemeiner Kerbel (a. vulgaris), *Medv.(Rok.)*; = repínčasta k., *Z.*; velika k., großer Kerbel (a. sylvestris), *Medv. (Rok.)*; —omamna (pijana) k., der Kälberkropf (chaerophyllum), *Z.*
1. **krẹ́cati**, cam, čem, *vb. impf.* kreißen, ächzen, *Bes.-C.*; — krächzen (von Menschen), = krehati, *Jan.*; tudi: krecâm, *Rož.-Kres.*
2. **krẹ́cati**, am, *vb. impf.* lenken: ravnati oje vozu, na katerem človek sedi ter se vozi sam po klancu nizdolu, *Hrušica v Istri-Erj. (Torb.).*
krẹ́cav, *adj.* ächzend, jammernd, *Jan.(H.).*
krẹ́cavec, vca, *m.* der Kreißer, der Jammerer, *Bes.*
krẹ̑cman, *m.* der Wachtelkönig, der Scharrer (rallus crex), *Cig.*, *C.*, *Dol.-Levst.(Rok.).*
krẹ̑č, *m.* der Steinbrech: vedno zeleni k., immergrüner Steinbrech (saxifraga aizoon), *Tuš.* *(R.).*
1. **krẹ́ča**, *f.* die Kreißerin, die Jammrerin, *M.*, *C.*
2. **krẹ́ča**, *f.* das Grätschen („stopalo se od stopala ven zavije"), *Telov.*; — prim. 1. krečiti.
krẹ́čati, ím, *vb. impf.* quaken, *Habd.*; = ječati, kreißen, *Mur.*, *C.*; ob tem času začno ovce ječati, krečati, se operati, *Kug.-Valj.* *(Rad).*
krẹ́čati, am, *vb. impf.* wenden, *C.*; = ravnati oje vozu, *Malhinje-Erj.(Torb.)*; seitwärts lenken, *M.*; — k. se, ausweichen: pešec se mora pešca krečati, *Levst.(Cest.)*; voz se voza kreča ali ogiblje, *Levst.(Nauk)*; — bewegen: v ponudbo krečajo ga taki razlogi, *LjZv.*
krẹ̑čej, *m.* ein Keucher, abgelebter Mensch, *Cig.*, *M.*
krẹ́čen, čna, *adj.* krẹ̑čna seja, der Grätschsitz, *Telov.*
1. **krẹ́čiti**, im, *vb. impf.* auseinander strecken: k. noge, *C.*, *Levst.(Rok.)*; k. se, sich behaglich strecken, *Gor.*; — prim. nem. grätschen = die Beine auseinandersperren.
2. **krẹ́čiti**, im, *vb. impf.* = krečati, am, lenken, richten: voz k., *Štrek.*; voz se na stran kreči, *Kras.*
krẹ̑člek, leka, *m.* = krecman, *Cig.*
krẹ̑čnik, *m.* die Froschlache, *Cig.*, *M.*; — prim. 2. krak.
krẹ́čniti, krẹ̑čnem, *vb. pf.* nerodno stopiti, da v sklepu zaboli, *Tolm.-Štrek.(Let.).*
krẹ̑da, *f.* die Kreide; na kredo piti, auf Borg trinken, *C.*; črna k., der Zeichenschiefer, *Cig.*; rdeča k., der Röthel, *Z.*; = rusa k., *Erj.* *(Min.).*
krẹ̑dast, *adj.* kreidenartig, kreidicht, *Cig.*, *Jan.*; — kreidig, *Mur.*
krẹ̑dati, am, *vb. impf.* mit Kreide bestreichen, kreiden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
krẹ́den, dna, *adj.* Kreide-; krẹ̑dna tvorba, die Kreideformation, *Cig.(T.).*
krẹ́di, *adv.* = kredu, *vzhŠt.*
krẹ̑dica, *f. dem.* kreda; der Kreidestift, *Cig.*
krẹ̑dič, *m.* = kredica, *Jan.*
kredīt, *m.* das Vertrauen in Bezug auf Zahlungsfähigkeit, der Credit.
kredīten, tna, *adj.* Credit-.
kredītnica, *f.* die Creditanstalt, *DZ.*
krẹ̑dnat, *adj.* kreidig, kreidereich, *Cig.*, *Jan.*
krẹ̑dnica, *f.* die Kreidenerde, *Cig.*, *Jan.*
krẹ̑dnik, *m.* der Kreidestift, *Jan.(H.).*
kredovīt, *adj.* = krednat, *Jan.*
krẹ́du, *adv.* = k redu, bereit, vorhanden, *C.*; nav. k redi, *Mur.*, *vzhŠt.*
krefúljica, *f.* = krebulica, der Kälberkropf, *Dict.*, *jvzhŠt.*
krẹ̑g, *m.* der Hader, der Zank; bila je z vso družino v kregu, *Erj.(Izb. sp.).*
krẹ̑ga, *f.* = kreg, *C.*
krẹ̑ganje, *n.* die Züchtigung mit Worten, das Auszanken; — das Hadern, das Zanken.
krẹ̑gati, am, *vb. impf.* 1) k. koga, jemanden mit Worten züchtigen, auszanken, ausmachen; za vsako reč me krega; — 2) k. se, mit einander zanken, hadern; — čreva se mu kregajo, es knurrt ihm im Leibe, *Cig.*, *Jan.*; s pametjo se k., vernunftwidrig handeln, *Z.*; —k. se nad kom, na koga, auf jemanden losschreien, ihn auszanken; — 3) = zvati, klicati: kako ga kregate? *Kameno na Soči-Štrek.(Let.)*; — 4) kriegen, Krieg führen: z evangelijem kregajo zoper smrt, *Trub.*; — prim. srvn. kriec, kriegen, *Cv. X. 12*, *Štrek.* *(Let.).*
kregávati se, am se, *vb. impf.* = kregati se, *C.*
krẹ̑gavec, vca, *m.* der Verweisgeber, *Cig.*, *C.*; das Zankmaul, *Cig.*
krégelj, glja, *m.* = 1. kreha, *Malhinje na Krasu-Erj. (Torb.).*
kregljìv, íva, *adj.* zänkisch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Krelj.*
kregljívost, *f.* die Zanksucht, *Mur.*, *Cig.*
krégulj, gúlja, *m.* *Cig.*, *Valj. (Rad)*, pogl. kragulj.
1. **kréha**, *f.* die Krieche (prunus insititia), *Dol.-Erj.(Torb.).*
2. **kréha**, *f.* dünnes Eis, *BlKr.*
kreháč, *m.* der Keucher, *Z.*, *ZgD.*

krẹ́halast, *adj.* hustend, keuchend, *Z.*
krẹ́halo, *n.* der in einemfort hustet, krächzt, der Krächzer, *Cig.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
krẹ́hanje, *n.* rauhes Husten, das Krächzen.
krẹ́hati, am, *vb. impf.* 1) rauhe, heisere Laute ausstoßen, mit rauher Stimme husten, hüsteln, krächzen; na plesišču jo je dobil, da je šest mescev krehal, *Vrtov.(Km. k.)*; — svinje krehajo, kadar se dobrikajo človeku, *Z.*; — 2) k. se, laut lachen (zaničlj.), *C.*; — 3) *intr.* brechend krachen: debla krehajo, les kreha, *Z.*, *SlN.*; — 4) *trans.* unter Krachen brechen, *Jan.*; orehe k., *Cig.*; plot k., *SlN.*; (vihar) ruje in trga strehe in kreha veje, *Zv.*; koruzo k., abbrechen, *Zora*.
krẹ́hav, *adj.* ächzend, krächzend, *Jan.*
krẹ́havec, vca, *m.* kdor vedno kreha in kašlja, *Cig.*, *M.*
krẹ́havka, *f.* ženska, katera vedno kreha in kašlja, *Z.*
1. **krẹ́helj**, hlja, *m.* das Schwein, *M.*; v uganki: bingelj binga, krehelj kreha, bingelj pade, krehelj jé, *Z.*
2. **kréhelj**, hlja, *m.* = kreha, die Kriechpflaume, die Krieche (prunus insititia), *Cig.*, *Kras-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*; v krehelj marelico cepiti, *Pirc.*
krehljáti, âm, *vb. dem.* krehati; *impf.* hüsteln, *ogr.-C.*; (o svinjah) = krehati, *M.*
krehljàv, áva, *adj.* hüstelnd, kränklich, *vzhŠt.*
krẹ̑hljec, hljeca, heljca, *m.* die Kriechente, *Cig.*, *Jan.*, *Frey.(F.)*.
krehljìv, íva, *adj.* leicht brechbar, *Cig.*
krẹ́hniti, krẹ̑hnem, *vb. pf.* 1) krächzend aussprechen: kaj mi je do tega? — krehnil je moj gospod, *Bes.*; — 2) brechend krachen, *Cig.*; vrh je krehnil, *Z.*; — 3) = kresniti, schlagen, *Dol.*
krehtáti, âm, *vb. impf.* hüsteln, *ogr.-C.*; — wie eine Dohle schreien, *Cig.*
kreja, *f.* das Roheis, *BlKr.*
1. **krek**, *m.* der Haken, *Rez.-C.*, *Baud.*; — prim. rus. krjukъ, Haken.
2. **krẹ́k**, *m.* = 2. krak, *Mik.(Et.)*.
krẹ́ka, *f.* der Schwarzspecht, *Cig.*, *C.*
krẹ̑kati, am, *vb. impf.* quaken, *Kor.-Jarn.*
krẹ̑kavt, *m.* = kreka, *Cig.*
krekèt, ẹ́ta, *m.* das Gekrächze, *Valj.(Rad.)*.
kreketȃnje, *n.* das Quaken: k. žab, *Levst.(Zb.sp.)*.
kreketáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* quaken, *Cig.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
krekič, *m. dem.* 1. krek; das Häkchen, *C.*
krẹ̑klja, *f.* = kreeman, der Wachtelkönig, *C.*
krelje, *f. pl.* = noge (zaničlj.), *Notr.*
kréljut, *f.* der Flügel, der Fittig, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj*, *BlKr.*, *kajk.-Valj.(Rad.)*; -tudi psovka nerodnemu človeku: ti grda kreljut! *BlKr.*; kreljȗt, *Dol.*
krémelj, mlja, *m.* pogl. kramelj.
krémen, ẹ́na, *m.* 1) der Kieselstein; belkasti k., der Quarz, *Cig.*; — železnati k., der Eisenkiesel, *Erj.(Min.)*; — 2) die Energie, die Kraft, *Z.*, *Mik.*; čutim v sebi dovolj kremena, te vrste delo zvršiti, *LjZv.*
kremẹ́nast, *adj.* kieselhältig; kremenasta zemlja, der Kieselboden, *C.*; kieselartig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
kremenȃt, áta, *adj.* kieselhältig, *Cig.*
kremẹ̑nčev, *adj.* Kiesel-: kremenčeva voda, das Kieselwasser, *Jes.*; kremenčeva kislina, die Kieselsäure, *Cig.(T.)*.
kremẹ̑nčevica, *f.* das Kieselwasser, *Cig.(T.)*, *Jes.*
kremẹ̑nec, nca, *m.* der Kiesel (silicium), *Cig.(T.)*, *C.*; skrilavi k., der Kieselschiefer, *Erj.(Min.)*.
kremeníca, *f.* die Kieselerde, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; = kremenasta prst, *Vod.(Izb. sp.)*; der Kieselschotterboden, *C.*
kremeník, *m.* 1) der Steinkies, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Kieselbruch, *Z.*
kremeníkast, *adj.* = kremenast, *Vrt.*
kremeníkovec, vca, *m.* = kremenik 1), *Jan.*
kremenína, *f.* 1) die Kieselerde, der Kiesboden, *Cig.*, *C.*; — 2) der Kiesstoff, *C.*
kremenȋt, *adj.* 1) = kremenast: kremeniti vapnenec, der Kieselkalk, *Cig.(T.)*; — 2) rege, lebhaft, *Jan.*; kremenit otrok, *Gor.-Mik.*; — k. značaj, energischer Charakter, *Zora.*
kremeníti se, ím se, *vb. impf.* sich verkieseln (chem.), *Cig.(T.)*.
kremenȋtost, *f.* die Energie, die Regheit, *Jan.*
kremenják, *m.* der Quarz, der Quarzfels, *Erj.(Min.)*.
kremẹ̑nje, *n. coll.* Kieselgestein, *Cig.*, *DZ.*; Quarz, *C.*
kremẹ̑nka, *f.* = kremenica, *M.*
kremẹ̑nji, *adj.* = kremenov: kremenji pesek, *Cig.*; (nam. kremenni).
kremenokísel, *adj.* kieselsauer, *Cig.*
kremẹ́nov, *adj.* Kiesel-, *Cig.*, *Jan.*; kremenova gruča, der Kieselklumpen, *Cig.*
kremẹ́novec, vca, *m.* der Kieselstein, *Jan.*
kremẹ́novje, *n.* = kremenje, *Let.*
kremík, *m.* der Kiesel (kot prvina), *Erj.(Som.)*.
kremljáti, âm, *vb. impf.* *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. kramljati.
krempáti, âm, *vb. impf.* = krampati, praskati, *Polj.*
krempȇla, *f.* = krepelec, *Žabče-Erj.(Torb.)*.
krẹ́mpelj, plja, *m.* 1) die Kralle; kremplje zasekati v kaj, mit den Krallen etwas packen, *Cig.*; = k. zasaditi, *Z.*; — prim. krampelj; — 2) kremplji = krplje, die Schneeschuhe, *Ravne-Štrek.(LjZv.)*.
krẹ̑mpeljc, *m. dem.* krempelj; kleine Kralle.
krẹ̑mpeljček, čka, *m. dem.* krempeljc, kleine Kralle.
krempezíca, *f.* = krepelec, *Žabče-Erj.(Torb.)*.
krẹ́mpiti, im, *vb. impf.* = kraspati, kratzen, *Savinska dol.*
krẹ̑mpljar, ja, *m.* krempljarji, Nagelthiere, *Erj.(Ž.)*.
krẹ́mpljast, *adj.* krallicht, *Cig.*
krempljàt, áta, *adj.* krallig, *Cig.*, *Jan.*
krempljáti, âm, *vb. impf.* krallen, *M.*
krẹ̑mpljec, pljeca, *m.* = krempeljc.
krẹ́mpljič, *m. dem.* krempelj; 1) kleine Kralle; — 2) *pl.* kremplјiči, das Geißblatt (lonicera), *C.*
krẹ́mpljiček, čka, *m. dem.* krempljič, *Cig.*, *Jan.*
krẹ́mpniti, krẹ̑mpnem, *vb. pf.* = prasnitj, *Polj.*

kremsáča, *f.* eine schlechte, nicht scharfe Hacke, *Jan., Mik.*
krêmsati, am, *vb. impf.* mit einer stumpfen Hacke hauen, *Z.*
kremûc, *m.* das Knoblauchkraut (alliaria), *Jarn., Cig., Jan., Medv.(Rok.).*
krêmža, *f.* 1) das Verzerren des Gesichtes beim Weinen, *Železniki(Gor.)*; — 2) der das Gesicht beim Weinen verzerrende Mensch, *Cig., Gor.-M., C.;* pos. otrok, ki se rad kremži, *Gor.;* — prim. nem. Grimasse, *C., Levst. (Rok.).*
krêmžar, rja, *m.* = kremža 2), *Cig.*
krémženje, *n.* das Verziehen des Gesichtes beim Weinen.
krêmžiti, im, *vb. impf.* verzerren, *Mur.;* k. usta, obraz, *C.;* k. ustnice, *Zora;* — k. se, das Gesicht beim Weinen verzerren, ein saures Gesicht machen.
krengetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* rasseln, *Fr.-C.*
krenílica, *f.* der Steinbrech (saxifraga), *Medv. (Rok.);* zrnata k., das Keilkraut (saxifraga granulata), *Cig.*
1. **kréniti**, krénem, *vb. pf.* 1) seitwärts lenken, *Cig.;* k. voz, *BlKr.-M.;* vojsko na zapad k., *Vrt.;* k. koga na pravi pot, *Levst.(Zb. sp.);* wenden, *C.;* — veranlassen, bewegen, *LjZv;* — k. se, ausweichen: kreni se! *BlKr.-M., Z.;* — 2) rücken, bewegen, *Mur., Cig.;* — k. se, in Bewegung kommen, *Cig.;* vreme se ne krene., das Wetter ändert sich nicht, *Z.;* — 3) *intr.* eine Wendung machen, abbiegen, abweichen; k. na levo, na desno, po drugem potu, k. z vozom na stran.
2. **kréniti**, krénem, *vb. pf.* infolge der Kälte erstarren, *C.*
kreozōt, *m.* neka oljnata tekočina, das Kreosot, *Cig.(T.).*
krèp, krépa, *m.* 1) = črep, *C.;* — 2) jäher Fels, *C.*
1. **krépa**, *f.* alter Topf, der Scherben, *M., C., Koborid(Goriš.)-Erj.(Torb.);* — der Schädel, *M., C., Koborid-Erj.(Torb.);* dati komu po krepi, *Z.;* — gebrechlicher, verkrüppelter Mensch, *C., M.*
2. **krépa**, *f.* = kepa, die Erdscholle, der Schneeball, *Jan., Šol., Ip., Kras-Erj.(Torb.), Štrek.*
krepáča, *f.* die Viehseuche, *C.;* — prim. 1. krepati.
krępâk, pkà, *adj.* = krepek.
krepalína, *f.* umgestandenes Vieh, *Z.;* — die Haut vom umgestandenen Vieh, *C., Z.*
krépast, *adj.* untersetzt, *Črniče(Goriš.).*
krępâtec, tca, *m.* na k. („krpác") delati = na vse kriplje d., *Lašče-Erj.(Torb.);* pogl. krpac.
1. **krę́pati**, pam, *vb. impf. ad* 2. kréniti, starr werden, *C.*
2. **krę́pati**, am, I. *vb. impf. ad* krepniti; = crkati; — II. krepáti, âm, *vb. pf.* = krepniti, *Prim., Notr.;* — prim. it. crepare.
krępčáłen, łna, *adj.* stärkend, erquickend, labend, Labe-, *Mur., Cig., Jan.*
krępčáło, *n.* das Stärkungsmittel, das Labsal, *Mur., Cig., Jan., nk.*

krępčânje, *n.* das Stärken, die Labung.
krępčáti, âm, *vb. impf.* 1) steif machen, *Cig.;* — 2) stärken, erquicken, laben: k. se, sich stärken, sich laben.
krępčâva, *f.* die Stärkung, die Labung, *Cig., C.*
krępčíca, *f.* die Stärkung, *C.*
krépek, pka, *adj.* 1) starr, steif, hart, *C.;* k. kruh (kadar je suh), *C.;* krepko zapečen kruh, resch gebacken, *V.-Cig.;* od mraza krepka zemlja, *C.;* — = trd, karg, geizig, *C.;* — 2) kräftig, rüstig, fest; k. junak.; k. glas; krepke besede, nachdrückliche Worte; krepko govoriti; — pravilnejši naglas: krępèk, pkà, *Cv. X. 12.;* (krépek, *Št.*).
krepél, *m.* 1) = krepel *f., Mur., Cig., Jan.;* ptice se s krepelom ne lovijo, *Npreg.-C.;* — 2) krepeli, die Pflugnarbe, *Dol.*
krepêł, *f.* der Prügel, *Med., Polj., Zv.;* — krepeli, zaničlj. o nogah in rokah, *Dol.;* svojih krepeli ne morem ugreti, *Jur.*
krepeláti, âm, *vb. impf.* s krepelom (ali krepeljo) zbijati: k. jabolka, *Polj., Notr.*
krepêla, *f.* 1) = krepel, *f., Rib.;* — 2) *pl.* krepêle, majhen jarmič, *Št.-Valj.(Rad).*
krepélce, *n. dem.* krepelo, *Let.*
krepélčič, *m. dem.* krepelec, *Dol.*
krepéłec, łca, *m.* der Holzprügel, der Knüttel; k. zagnati komu pod noge.
krepeléti, ím, *vb. impf.* = prepeleti, flattern, *M.;* perotnica (na kolovratu) krepeli, *Danj. (Posv. p.).*
krepelíca, *f.* = prepelica, *Dol., Št.-Z.*
krepélišče, *n.* kleiner Prügel, *Rogatec-C.*
1. **krepelíti**, ím, *vb. impf.* 1) mit Prügeln bewerfen: k. koga, *Lašče-Erj.(Torb.), Dol.;* k. kokoši, *DSv.;* — 2) = kleščariti, die Pflugnarbe beim Pflügen halten, *V.-Cig., Dol.;* prim. krepel *m.* 2); — tudi: krepéliti.
2. **krepelíti**, ím, *vb. impf.* 1) = krepeleti, *C., Danj.(Posv. p.);* = z rokami mahati (o otroku, ki k materi sili), *C., SlGor.;* — 2) k. se, mit den Flügeln schlagend im Sande baden (o kuretnini), *C.;* sich bäumen (o konju), *C.*
krepelj, *m.* = krepelec, *Jan.(H.).*
krepéło, *n.* der Prügel, *C., BlKr.-Mik.*
krepélovje, *n.* das Knüttelholz, das Prügelwerk, *C., Z.*
krępę̂n, *adj.* erstarrt, steif (z. B. vor Kälte), *Mur., C.*
krępę̂nčiti se, ę̂nčim se, *vb. impf.* zusammenkauernd sich sträuben (n. pr. o otrocih), *M.*
krepenéti, ím, *vb. impf.* 1) starr werden, *Z.;* — 2) die Federn sträuben (o perotnini), *C.;* — 3) = hrepeneti, *C.*
krępenìv, íva, *adj.* = hrepenljiv, begierig, *C.*
krepétec, tca, *m.* = ubit zvonec, *Krn-Erj. (Torb.);* — nam. hrepetec? prim. hrepetati.
krępíłen, łna, *adj.* stärkend, erquickend, labend, *Cig., Jan., nk.*
krępíło, *n.* das Stärkungsmittel, das Labsal, *Cig., Jan., C.*
krępíti, ím, *vb. impf.* kräftigen, stärken, laben, *Mur., Cig., Jan., nk.*
krępkóba, *f.* = krepkost, *Jan.*

krepkǫ̑ča, *f.* = krepkost, *C., Navr.(Let.)*.
krepkodùh, dúha, *adj.* starken Geistes, energisch: krepkoduha pisateljica, *Levst.(Zb. sp.)*.
krepkodúšen, šna, *adj.* = krepkoduh, *Levst.(Zb. sp.)*.
krepkokrìł, kríla, *adj.* mit starken Flügeln: krepkokrili žerjavi, *Zv.*
krepkǫ̑st, *f.* die Rüstigkeit, die Kraft, die Festigkeit; — die Energie, der Nachdruck, *Cig., Jan., Cig.(T.)*.
krepkóta, *f.* = krepkost, *Jan.*; Gospod, ti si moja moč in krepkota, *Dalm.*
krepkovǫ́ljen, ljna, *adj.* energisch, *Cig.(T.)*.
krepkovǫ́ljnost, *f.* die Energie, *Zv.*
krepljẹ́ti, ím, *vb. impf.* sich erholen (o žitu), *Svet.(Rok.)*.
krépljica, *f.* die Knackente (anas querquedula), *Frey.(F.)*.
1. **kré̩pniti**, krẹ̑pnem, *vb. pf.* = 2. kreniti, erstarren, *C.*
2. **kré̩pniti**, krẹ̑pnem, *vb. pf.* = crkniti; — prim. it. crepare.
krepǫ̑st, *f.* 1) die Kraft, die Stärke, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; — die Thatkraft, die Energie, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; — die Wirksamkeit, *DZ.*; pravno k. dobiti, in Rechtskraft erwachsen, *DZ.*; v krepost stopiti, in Kraft treten, *Cig.(T.)*; — 2) die Tugend, *Št.-Mur., Cig., Jan., Met., nk.*; k. ali čednost, *Ravn.*
krepǫ̑sten, stna, *adj.* tugendhaft, *Mur., Cig., Jan., nk.*
krepǫ̑stnost, *f.* der Tugendsinn, die Tugendhaftigkeit, *Cig., nk.*; prisiljena k., die Prüderie, *Jan.(H.)*.
krepóten, tna, *adj.* kräftig, *M.*
krepótnost, *f.* die Stärke, *C.*
krẹ̑pši, *adj. compar.* = krepkejši, *ogr.-C.*
1. **krẹ̑s**, *m.* 1) die Zeit des Johannisfestes am 24. Juni; o kresu; o kresi se dan obesi, *Npreg.-Zv.*; — die Sonnenwende: poletni, zimski k., *Cig.(T.)*, (hs.); — 2) das Feuer, das am Vorabend des Johannisfestes angezündet wird; kres zažgati, zanetiti; kresovi kore; gori, kakor kres.
2. **krès**, krésa, *m.* der Feuerschlag, *C.*; puška na kres, das Feuersteingewehr, *SlN.*; — das Aneinanderschlagen zweier harter Gegenstände, *M.*
kresáč, *m.* = tesar (zaničlj.), *C.*
kresáłen, łna, *adj.* zum Feuerschlagen gehörig: kresâłni kamen, der Feuerstein, *Cig., Jan., M.*; kresalna goba, der Zunderschwamm, *Cig.*
kresâłnica, *f.* der Behälter des Feuerschlagzeuges, *C.*
kresâłnik, *m.* der Feuerstein, *Mur., Cig., Jan.*
kresálǫ, *n.* das Zeug zum Feuerschlagen.
krésanje, *n.* 1) das Aneinanderschlagen harter Gegenstände; das Funkenschlagen; — 2) das Scharmützel, *ogr.-M.*; das Geplänkel, *SlN.*; — tudi: kresânje.
krésati, krẹ́šem, *vb. impf.* 1) durch Aneinanderstreifen hervorbringen; ogenj, iskre k., Feuer, Funken schlagen; — 2) streifend schlagen: črevlje k., abschleifen, *Cig.*; — kresati, derb auftretend gehen, *C., Gor., BlKr.*; krešemo eden za drugim po kameniti stezi, *Zv.*; konj se kreše, das Pferd schlägt beim Trabe mit einem Hufe an den andern, *Z.*; konji se krešo s prednjima in zadnjima nogama, *Levst.(Podk.)*; — behauen: kamen k., die scharfen Ecken abstumpfen, *Cig.*; den Mühlstein schärfen, *C.*; mlinski kamen k., *Z.*; k. veje od debla, den Baum abästen, *C.*; k. smolo, das Harz scharren, *Cig.*; — 3) k. koga, jemanden prügeln, *BlKr.*; — k. se, sich prügeln: hudo sta se kresala, *Z.*; k. se s kom, sich schlagen, *Navr.(Let.)*; scharmützeln, *Z.*; — streiten, *LjZv.*; — tudi: kresáti, *Dol.*
kresâva, *f.* = kresalo, *Mur., Valj.(Rad)*.
krẹ̑šček, čka, *m. dem.* kresec.
krẹ̑sec, sca, *m. dem.* 1. kres 2), majhen kres.
1. **krẹ̑sek**, ska, *m.* = kresec, majhen kres.
2. **kresèk**, skà, *m.* der Kreßling (gobio fluviatilis), *Ljub.-Erj.(Rok.)*; — iz nem.
1. **krẹ́sen**, sna, *adj.* 1) zur Zeit der Sommersonnenwende, zum Johannisfeste oder zum Johannisfeuer gehörig; krẹ̑sni dan, k. mesec (Juni), *Tolm.*; na kresni večer kopljejo zaklade, *Zora*; — 2) munter, rüstig, *Jarn.*; muthig, *Guts.*; stark, fest, *C.*
2. **krésen**, sna, *adj.* zum Feuerschlagen gehörig: krêsni kamen.
kresîja, *f.* der Kreis (als Verwaltungsbezirk); — das Kreisamt; hoditi zdaj v komisijo, zdaj v kresijo, *Str.*; — pogl. okrožje.
kresîjski, *adj.* Kreis-, Kreisamts-.
kresíłen, łna, *adj.* zum Feuerzeug, Feuerschlagen gehörig; kresîłni kamen, kresilna goba.
kresîłnik, *m.* der Feuerstein, *Cig., Jan., Erj.(Min.)*.
kresílǫ, *n.* das Feuerzeug, der Feuerstahl, *Mur., Cig., Jan., Ravn., Met., Kr.-M.*; zračno k., pneumatisches Feuerzeug, *Cig.(T.)*.
krẹsíne, *f. pl.* das Solstitium, die Sonnenwende, *Cig.(T.)*; — stsl.
krẹsíšče, *n.* der Ort, wo ein Johannisfeuer gebrannt wird (wurde), *C., Rož.-Kres.*
krésiti, im, *vb. impf.* 1) = kres delati, *C.*; überhaupt ein großes Feuer anmachen, *C.*; — 2) Funken geben, *Habd.-Mik., C.*; — mit dem Licht herumfahren, fackeln: kaj pod krapom kresiš? *C.*; — 3) k. se, schimmern, funkeln, *Z., h. t.-Cig.(T.)*; krẹsiti se, *Jan.(H.)*.
krẹsnáča, *f.* die Kröte, *C.*
krẹsníca, *f.* 1) navadna k., der gemeine Leuchtkäfer, der Johanniskäfer, das Johanniswürmchen (lampyris noctiluca); — 2) das Kreuzkraut (senecio vulgaris), *Cig., Tuš.(R.)*; — tudi: die Spierstaude (spiraea aruncus), *Dol.*; — rumena k., das weidenblättrige Rindsauge (buphthalmum salicifolium), *Medv.(Rok.), Soča-Erj.(Torb.)*; — bela k., die weiße Wucherblume (chrysanthemum leucanthemum), *Medv.(Rok.), Bes., Dol.-Navr.(Let.), Josch.*; — 3) ein Mädchen, das am Vorabende des Johannisfestes Blumensträußchen anbietet, *C.*; Beli Kranjci velijo „kresnice“ deklicam, ki hodijo zvečer pred kresom vse

v belo zavite popevat in pobirat od hiše do hiše, pa ne v hiše, nego samo pred hiše, *Kres VI. 351.*; prim. *Narr. Let. 1887. 103.*

krẹsníčica, *f. dem.* kresnica.

krẹsník, *m.* 1) der Monat Juni, *Mur., Cig., Jan., Npes.-M.*; če vinska trta ne cvete kresnika, ostane le lesnika, *C.*; — 2) bajeslovno bitje, podobno vedomcu, *Vrsno pod Krnom-Erj.(Torb.)*; kresniki se tepejo, sekajo, es wetterleuchtet, *C.*; (krsniki, *Kres, II. 578.*): — 3) = kresnica 1), *C.*; — 4) die Gichtrose (paeonia), *C., Medv.(Rok.)*.

krẹsníka, *f.* neko jabolko, *Volče pri Tolminu-Erj.(Torb.)*.

krẹsnîkar, rja, *m.* der Johannis- oder Junikäfer (melolontha solstitialis), *Nov.*

krẹsníkovec, vca, *m.* der Johannisapfel, *Jan.*

krésniti, krẹ̑snem, *vb. pf.* 1) mit einem Schlage Funken erzeugen, *Mur.*; — 2) k. koga, jemandem einen Schlag versetzen; k. koga po glavi; — krẹ̑snem, *Valj.(Rad)*.

krẹsnják, *m.* = kresnica 1), *C.*

krésnost, *f.* der Muth, die Rüstigkeit, *C.*

krẹsǫ́ntati, am, *vb. impf.* mit dem Lichte herumfackeln, *C.*

krẹsováti, ûjem, *vb. impf.* das Johannisfest durch Anzünden von Johannisfeuern begehen; Fantiči, dekliči kresujejo, *Npes.-K.*

krẹsovâvec, vca, *m.* kdor kresuje, *Jan.*

krestomatîja, *f.* izbrano berilo, die Chrestomathie, *Cig., Jan., Cig.(T.)*.

krę́ša, *f.* die Kresse; travniška k., das Wiesenschaumkraut (cardamine pratensis), vodna k., die Brunnenkresse (nasturtium officinale), *Tuš.(R.)*; kapucinska k., die Kapuzinerkresse (tropaeolum), *Tuš.(B.)*; — iz nem.

krę̑šec, šca, *m.* das Saubrot (cyclamen europaeum), *Cig., Medv.(Rok.)*.

krę́šelj, šlja, *m.* die Karausche (cyprinus carassius), *C., Z.*

krę́šič, *m.* bakrenasti k., der kupferrothe Laufkäfer (carabus cancellatus), vijoličasti k., der veilchenblaue Laufkäfer (carabus violaceus), zlati k., der Goldschmied (carabus auratus), *Erj.(Ž.)*.

krešpetáti, âm, *vb. impf.* rasseln, *Guts., Mur., Cig.*

krę̑šta, *f.* die Erdscholle, die Eisscholle, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — prim. it. cresta.

krę̑t, *m.* 1) die Bewegung (mech.), *Cig.(T.)*; die Geberde, *Cig.(T.)*; — 2) das Steuerruder, das große Ruder, *C.*

kréta, *f.* 1) das Ruder, der Ruderbaum, *ob Dravi-C., ogr.-C.*; — 2) fauler, ungeschickter Mensch (psovka), *C., M.*

kretálen, lna, *adj.* bewegend: kretalna moč, *Cig.*

kretálǫ, *n.* das Getriebe, die Bewegungsvorrichtung, der Motor, *Cig.(T.), DZ.*

krę́tanje, *n.* das Hinundherwenden, das Lenken, *BlKr.-M.*; — die Bewegung (mech.), *Cig.(T.)*; — das Geberdenspiel, *Mur., Cig.(T.)*; die Gesticulation, *Jan.*; k. telesa, die Action, *Cig.(T.)*; k. obraza, das Mienenspiel, *Cig.(T.)*; — der Betrieb (z. B. einer Eisenbahn), *DZ.*

krę́tast, *adj.* krüppelig, *Cig.*

krę́tati, am, *vb. impf. ad* 1. kreniti; wenden, lenken, *Mik.*; voz k., *BlKr.-M.*; k., ravnati in obračati barko, *Dict.*; ladjo k., *C.*; — herumbewegen, drehen, *Cig., Jan., C., M.*; — bewegen, rücken, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; — k. se, in Bewegung sein, sich hinundher bewegen, *Cig.*; in Betrieb sein, *DZ.*; — k. se, gesticulieren, agieren, *Mur., Cig.*; Geberden machen, *Cig.*

krę́tav, *adj.* ungeschickt, schwerfällig, *C.*

krę́tavec, vca, *m.* 1) der Beweger, *Cig.*; — 2) langsamer, schwerfälliger Mensch, *C.*

krę̑tec, tca, *m.* = kretavec 2), *C.*

krę́telj, tlja, *m.* = kretavec, *C., Št.-Z.*

krę́ten, tna, *adj.* 1) beweglich, *Cig.*; — 2) zum Betrieb gehörig: kretna oprava, *DZ.*

krę́titi, im, *vb. impf.* 1) mit dem Ruder lenken, *C.*; — 2) *intr.* schwerfällig sich bewegen: tele kreti po hlevu, *Zv.*; — 3) k. se.

krę̑tnja, *f.* der Betrieb, *Cig.(T.), DZ.*

krę́tnost, *f.* die Beweglichkeit, *Cig.*

kretoslǫ̑vje, *n.* die Pantomimik, *Jan.(H.)*.

kretúlja, *f.* die Kraftmaschine, *h. t.-Cig.(T.), DZ.*

1. **krę́vati,** am, *vb. impf.* sich erholen, sich besser befinden, *C., Levst.(Rok.)*; (kränkeln: zmerom nekaj kreva, *Gor.*); — prim. okrevati.

2. **krę́vati,** am, *vb. impf. ad* kreniti, nam. kretati: bewegen, *C.*

3. **krę́vati,** am, *vb. impf. ad* krẹniti nam. krẹpati: starr werden, *C.*

krę̑vcati, am, *vb. impf.* lärmen, *Dol.*; — prim. krevkati, krivkati.

krę́velj, vlja, *m.* der Haken; — ein zweizackiger Karst, *Št.-C.*; — der Schürhaken, *Celje-Štrek.(LjZv.)*; — psovka staremu, skljčenemu človeku, *C., Mik., Valj.(Rad)*; krévelj, *Valj.(Rad)*; — prim. stvn. krewel, Haken, *C.*; srvn. kreuel, bav. kraeuel, mistkraeuel, *Štrek.(LjZv.)*.

krę́ven, vna, *adj.* = krven, vollblütig: krevna ženska, *Svet.(Rok.)*.

krę́viti se, im se, *vb. impf.* sich kaum bewegen, *C.*

krę̑vkati, am, *vb. impf.* krächzen: vrana krevka, *Hip.(Orb.)*; quacken: zelena žaba krevka, *Vod.(Izb. sp.)*; — jammern (beim Unwohlsein), *C.*

krę́vkav, *adj.* fortwährend jammernd, kränkelnd, *C.*

krę̑vlja, *f.* 1) die Ofenkrücke, die Feuerkrücke; krevlja se burkelj zadeva = gleich und gleich gesellt sich gern, *Jurč.*; — 2) etwas Gekrümmtes: = kljuka: krevlja pet (V), križ deset (X) dve in pa tri, koliko to stori? *Valj.(Rad)*; — die Radfelge, *Rez.-C.*; — das Bugholz beim Schlitten, *Štrek.(LjZv.)*; — 3) Spottname für einen Lahmen, *Cig., Jan., M.*; — — prim. krevelj.

krevljáč, *m.* der Krummfuß, *Jan., Lašče-Levst.(Rok.)*.

krevljânje, *n.* das Hinken, *M.*; das Knicken, *Cig.*

krę́vljast, *adj.* krückenförmig, gekrümmt, *Mur., Cig., Jan., Krelj-M., Trub.-Mik.*; krevljaste noge, krumme Füße, *Cig.*

krevljáti, âm, *vb. impf.* 1) schief treten: črevlje k., *Jan.*, *Notr.*; — 2) *intr.* hinkend gehen oder im Gehen die Knie tiefer einbiegen, knicken, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*, *BlKr.*, *Lašče-Levst.* *(Rok.)*.

krẹvljàv, áva, *adj.* = krevljast, *Jan.*

krẹvljè, ẹ́ta, *m.* = krevljač, *Lašče - Levst.* *(Rok.)*.

krȩ̑vljec, vljeca (veljca), *m. dem.* krevelj; — das Schwimmhölzchen bei einem Zugnetze, *Mur.*, *Z.*; krévljec, *Valj.(Rad)*.

krevljevína, *f.* das Krummholz, *GBrda.*

krȩ̑vljica, *f. dem.* krevlja, *Cig.*

krevljína, *f.* = krevljevina, *GBrda.*

krȩ̑vs, *m.* = krecman, *Cig.*

krȩ̑vsa, *f.* 1) ein Mensch, der im Gehen die Füße am Boden schleift, *Cig.*, *M.*; — der Hinkende, *Štrek.*; — 2) eine Beschuhung (Stiefel, Pantoffel), die man am Boden schleift, *Mur.*, *Cig.*

krevsálọ, *n.* kdor krevsa, *Z.*

krevsáti, âm, *vb. impf.* 1) beim Gehen mit einem Fuße an den andern streifen, *Mik.*; — mit den Füßen am Boden schleifen, *M.*; in großen Schuhen gehen, *C.*; mit den Pantoffeln schleifend einhergehen, *Cig.*; nachlässig, schlotternd gehen, *Jan.*, *Štrek.*, *BlKr.*; kam krevsaš? *Valj.(Rad)*; stara sem že in ne bom dolgo krevsala tod, *Glas.*; — 2) radebrechen, *Jan.*; — prim. kresati.

kŕȩ̑vsniti, krȩ̑vsnem, *vb. pf.* mit den Stiefeln streifend anstoßen, *M.*

krèz, *praep. c. acc.* = črez, *Poh.-C.*, *SlGor.-Valj.*, *ogr.-C.*; krez red, übermäßig, *C.*

krẹ́zelj, zlja, *m.* das „Kräusel", die Halskrause, *C.*; — iz nem.

krȩ̑zeljc, *m. dem.* krezelj; 1) die Halskrause, *jvzh-Št.*; — 2) das Grimmdarmgekröse, *Cig.*

krezûlj, *m.* die Kieze, der Erdbeerköcher, *Jan.*; — prim. kozulj.

krezúlja, *f.* abgeschlagener grüner Zweig, *Kr.-Valj.(Rad)*; — prim. kozúlja 2).

krẹ́želj, žlja, *m.* = krezelj, *C.*, *M.*

krȩ̑željc, *m.* 1) = krezeljc, *Cig.*, *Bes.*, *Ziljska dol.-SlN.*; usnjat k., *Jsvkr.*; — 2) das Halskraut (campanula trachelium), *Cig.*; — 3) das Gekröse: čreva so pripeta na neko mezdro, kreželjc imenovano, *Vrtov.(Km. k.)*.

krežúljica, *f.* die Dolde, *Cig.*, *C.*; = češulja, *C.*; — prim. krezulja, kozulja 2).

krežúljičast, *adj.* doldenartig, *Cig.*

kŕgati, am, *vb. impf.* 1) ausflecksen, *Cig.*; — 2) *intr.* sich absondern, herausdringen: maslo iz deže, smola iz drevesa krga, *Z.*; — 3) k. se, flecken, *Cig.*; luč se krga, das Licht fließt, *Cig.*; oči se krgajo, die Augen triefen, *Cig.*, *Jan.*

kŕgav, *adj.* krgavo oko, das Triefauge, *Cig.*

krgọ̑jec, jca, *m.* = kravajec, *Rihenberk-Erj.* *(Torb.)*.

kȑh, krha, *m.* 1) der Anbruch, *C.*; die Scharte, *Z.*; — 2) der Bruch, das Zerwürfnis, *C.*

krhâk, hkà, *adj.* = krhek.

kŕhanje, *n.* das Wegbrechen, das Schartigmachen.

kŕhati, kŕham, *vb. impf.* 1) k. kaj, von einem spröden Gegenstande Stückchen losbrechen, losschlagen, *Mur.*; — k. koruzo, die Maiskolben abbrechen, *Dol.*; — 2) schartig machen, abstumpfen; k. nož; k. pero, die Feder abnützen, *Cig.*; — 3) verderben: k. ceno, *Z.*; k. veselje, vereiteln, *Cig.*; to nič ne krha, das macht nichts, *Gor.*; k. se, Störungen erleiden: podjetje se mi krha, *nk.*; — 4) k. koga, jemanden mit der Hand leicht schlagen, *Mur.*, *C.*

kŕhek, hka, *adj.* spröde, zerbrechlich, brüchig, resch, mürbe; k. les; k. kruh; krhka hruška; krhka voda, hartes Wasser, *Vrtov.(Km. k.)*; — krhko govoriti, resch, deutlich sprechen, *BlKr.-M.*, *Z.*; krhko izreči, geschärft aussprechen, *Cig.*; s krhko besedo, z modrim govorjenjem se je zelo prikupil, *Glas.*; krhko udariti na zvon, einen kurzen Glockenschlag geben, *DZ.*

kŕhel, hla, *adj.* = krhek, *Z.*

krhèlj, hljà, *m.* 1) das Stückchen, die Schnitze, die Schnitte (z. B. von Obst, Rüben, Erdäpfeln u. dgl.); na krhlje rezati, in Stückchen, Würfel schneiden; suhi krhlji; — 2) der Adamsapfel, *Cig.*, *Jan.*, *Fr.-C.*; tudi: Adamov k., *Cig.*; — kŕhelj, *Št.*

krhèt, htà, *m.* das Bruchstück, der Brocken: k. cukra, *Danj.-Cig.*, *C.*; k. soli, *C.*, *Mik.*, *vzhŠt.*

krhkóba, *f.* = krhkost, *Jan.*

krhkọ̑ča, *f.* = krhkost, *ogr.-M.*, *Let.*; — die Gebrechlichkeit, die Schwäche, *ogr.-C.*

krhkopâdina, *f.* neka vinska trta, *Št.-Erj.* *(Torb.)*, *Trumm.*

krhkọ̑st, *f.* die Sprödigkeit, die Zerbrechlichkeit.

krhkóta, *f.* = krhkost, *Jan.*, *M.*

krhlíca, *f.* 1) die Glasschleiche (ophiosaurus), *Erj.(Z.)*; — 2) die Bruchweide (salix fragilis), *Z.*; — 3) die Eisbirne, *Cig.*

krhlîčevje, *n.* = krhličje, *Cig.*

krhlîčje, *n. coll.* Faulbäume, *Mur.*

krhlíka, *f.* der Faulbaum (rhamnus frangula), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — die Bruchweide (salix fragilis), *Zemon-Erj.(Torb.)*.

krhlíkov, *adj.* Faulbaum-, *Cig.*

krhlíkovec, vca, *m.* der Faulbaum, *Mur.*; — krhlikovci, Wegdorne (rhamneae), *Tuš.(R.)*; — krhlikovec, neka vinska trta, *Hal.*, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; grüner Kanigl, *Trumm.*; der Kracher, *Vrtov.(Vin.)*.

krhlíkovina, *f.* 1) das Faulbaumholz, *Tuš.(R.)*, *Erj.(Torb.)*; — 2) der Krachgutedel, *Z.*

krhljáč, *m.* das Reibeisen, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*

krhljâd, *f. coll.* spröde, zerbrechliche Dinge, *Mur.*, *Mik.*

krhlják, *m.* das Klötzenbrot, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*, *Pjk.(Črt.)*.

krhljâłnik, *m.* das Reibeisen, *Burg.*; das Scharbemesser, *Polj.*

krhljânje, *n.* das Zerstückeln.

krhljânka, *f.* in Würfel geschnittene Rüben (als Speise), *V.-Cig.*, *ogr.-C.*, *Ip.-Erj.* *(Torb.)*; — neko jabolko, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.

krhljáti, âm, *vb. impf.* in Schnitzen schneiden, hutzeln: k. jabolko, *Cig.*, *Gor.*; in Würfel schneiden: repo, *M.*, *Z.*
krhljệnka, *f.* = krhljanka, *vzhŠt.*
kŕhljevec, vca, *m.* das Klötzenmus, *Jarn.*, *C.*
kŕhljevica, *f.* das Klötzenwasser, *C.*, *Polj.*
krhljìč, íča, *m. dem.* krhelj; die Obstschnitze, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
krhljìv, íva, *adj.* spröde, brechbar, brüchig, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
krhljívost, *f.* die Sprödigkeit, die Brechbarkeit, *Cig.*
kŕhniti, kŕhnem, *vb. pf.* 1) durch Anbrechen verletzen, *Mur.*, *C.*, *Mik.*; — 2) k. koga, jemandem einen leichten Schlag versetzen, *Mur.*
krhtáti, âm, *vb. impf.* schartig, stumpf machen, *C.*; durch Abbrechen verletzen, *M.*
krhtína, *f.* 1) die Scharte (an einem Schneidewerkzeuge), *C.*; — schartige Stellen, *C.*; — 2) das Bruchstück, *C.*; die Zahnscherbe, *Hal.-C.*
krî, *g.* krvî, *f.* das Blut; črna kri, venöses Blut, *Cig.*, *Vrtov.*; kri mi teče, ich blute; krvi izpustiti komu, zur Ader lassen, *Jan.*; kri mu je v glavo stopila, er hat eine Blutcongestion nach dem Kopfe; kri mu v glavo sili, er hat Congestionen; kri ga je polila, er erröthete, *C.*; do krvi braniti stare privilegije, *Jurč.*; kri prelivati, Blut vergießen; kri metati, Blut husten, *Cig.*, *jvzhŠt.*; po polževo kri poslati = jemanden um Mückenfett schicken, *Cig.*; — die Abstammung, die Herkunft; knežje krvi, *Cig.*; po krvi, der Abstammung nach, *Jan.*; ljubiti svojo kri (krv), seine Verwandten, *ogr.-C.*; kri ni voda, Verwandte können uns nicht gleichgültig sein, *M.*; — das Temperament; vroče, hladne krvi biti, von cholerischem, phlegmatischem Temperamente sein; hude krvi biti, von leicht erregbarer Natur sein, heißblütig sein; nemirne krvi, von unruhigem Temperament, *Svet.(Rok.)*; človek lahke krvi, ein Sanguiniker, *Cig.(T.)*.
krîč, *m.* der Schrei, das Geschrei; krič je bil pred krčmo; velik krič pa majhen ptič = viel Geschrei, ein kleines Ei, *Mur.*; (viel Worte, wenig Sinn, *Cig.*).
kričáč, *m.* der Schreier.
kričâj, *m.* der Schreier, *Jan.*; otročaji so kričaji, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; puhle besede samopridnih kričajev, *Zv.*
kričálọ, *n.* der Schreier, *Cig.*
kričânje, *n.* das Schreien.
kričár, rja, *m.* kričač, *C.*
kríčati, kričím, *vb. impf.* schreien; k. komu, jemandem zuschreien, *Cig.*; k. na koga, nad kom, auf jemanden losschreien.
kričàv, áva, *adj.* zum Schreien geneigt, schreierisch, *Cig.*, *nk.*
kričâvec, vca, *m.* der Schreier, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kričâvka, *f.* die Schreierin, *Cig.*
kričljiv, íva, *adj.* zum Schreien geneigt, *Mur.*
kričộn, *m.* der Schreihals, *Cig.*
krīda, *f.* der Bankerott (Crida); krido napovedati.

kridatár, rja, *m.* der Cridatar, der Bankerotierer, *Cig.*
krîgla, *f.* = hripavost, die Heiserkeit, *Mur.*, *Jan.*, *Roz.-Kres.*
kríglav, *adj.* = hripav, heiser, *Jan.*
kríglica, *f.* = krigla, *Kor.-Jarn.(Rok.)*.
krîja, *f.* razprava o kakem predmetu (izreku), *Cig.(T.)*.
krîk, *m.* 1) = krič, der Schrei, das Geschrei, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Notr.*; das Jauchzen, *Mur.*; — 2) die Hebemaschine, das Hebezeug, *Jan.*, *C.*
kríka, *f.* das Geschrei, der Lärm, *Habd.-Mik.*, *Jan.*, *ogr.-C.*; krika in vika, *Vrt.*, *C.*
1\. **kríkati**, am, *vb. impf.* schreien, *Jan.*, *M.*; dekleta začnejo krikati, *Pjk.(Črt.)*; Sneha je začela krikati, •Krikati pa javkati, *Npes.-Vraz*; gosi krikajo, *Vod.(Izb. sp.)*; jauchzen, *Mur.*, *vzhŠt.*; svati si krikajo, die Hochzeitsgäste jauchzen sich zu, *C.*
2\. **krîkati**, am, *vb. impf.* schreien (o žrjavih), *ogr.-C.*; Lej, žerjav hodi, krika, *Vod.(Pes.)*; — prim. krivkati.
kríkavec, vca, *m.* die Feldgrille (gryllus campestris), *Erj.(Ž.)*, *Goriška okol.-Erj.(Torb.)*.
krîkec, kca, *m.* = čiriček, die Weingrille, *C.*
krikljìv, íva, *adj.* schreiend, grell, *Cig.(T.)*.
kríkniti, krîknem, *vb. pf.* einen Schrei thun, *Jan.*, *nk.*
krílast, *adj.* flügelartig, *Cig.*; krilasto grmje, ausgebreitetes Gebüsch, *Z.*
krilàt, áta, *adj.* geflügelt, *Jan.*, *C.*, *nk.*
krilâtec, tca, *m.* der Beflügelte, *Jan.*; der Engel, *C.*, *Valj.(Rad)*, *nk.*
krílce, *n. dem.* krilo; das Röckchen, *Cig.*; Al' b'me skrila v krilce ti? *Npes.-K.*
1\. **kríłen**, łna, *adj.* zum Decken gehörig: krîłna opeka (krilni cigel), der Dachziegel, *jvzhŠt.*
2\. **kríłen**, łna, *adj.* Flügel-, *Cig.*, *Jan.*; krîłna peresa, die Deckfedern, *Cig.*; — krilni pobočnik, der Flügeladjutant, *Jan.*; krilna železnica, die Zweigbahn, *DZ.*
kríliti, im, *vb. impf.* die Flügel bewegen: flattern, *C.*; — mit den Händen herumfahren, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; z rokami krili, *vzhŠt.*; z banderom k., die Fahne schwenken, *Št.-Cig.*; — flackern, *C.*; — *pren.* oholost je krililа v njegovem glasu, *Nov.*; — k. se, s perotmi mahati: kokoš se krili, *Tolm.*
kriljáča, *f.* = kriljak, *ogr.-C.*
krilják, *m.* breitkrämpiger Hut, *C.*, *Nov.*, *Zora.*
kriljáti, âm, *vb. impf.* fliegen, flattern: skrjanček jel je kriljati nad idilnim svojim domom, *Zv.*; veša okoli luči krilja, *M.*; žuželke kriljajo, *Zora*; — herumstreifen, *Jan.*; prasec tod okoli krilja, *M.*; — (mit den Händen) herumschlagen, gesticulieren, fuchteln, *Cig.*, *Jan.*; z rokami k., *BlKr.*
kriljâva, *f.* = kriljak, *BlKr.*
kríljenje, *n.* das Bewegen der Flügel: *(pren.)* die Gesticulation, *Jan.*
krîłnica, *f.* die Patsche der Dachdecker, *Cig.*
krîłnik, *m.* der Flügelmann, *Jan.*
krílọ, *n.* 1) der Fittig, der Flügel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Pot.-M.*, *Mik.*; — der Lappen an der

Leber, Lunge, *Cig.*; — die Klappe eines Tiſches, *Cig.*; — der Thürflügel, *Cig.*; — der Flügel einer Armee, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — krilo železne ceste, der Zweig einer Bahn, *Cig.*; — 2) der Weiberkittel (vom Gürtel bis zu den Füßen reichend), der untere Theil des Frauenrockes; — breites Vortuch, die Schürze, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — die Hutkrämpe, *C.*; — krila, die Wände des Beutelnetzes, *Cig.*; — die Glockenwand, *Cig.*; zvon je v krilu počil, *Z.*; — 3) der Schoß; na Jozefovem krilu, *Dalm.*; v Abrahamovem krilu, *Trub.*; otroka na krilo vzeti, *SlGor.*; na krilu kaj imeti, *Levst.* *(Rok.)*.

krilobòb, bóba, *m.* die Spargelerbſe (tetragonolobus purpureus), *C.*

krilonǫ̑žec, žca, *m.* der Flügelfuß, *Jan.*

krilǫ̑t, *f.* = perot, der Flügel, *C.*; — prim. kreljut.

krilotníca, *f.* = krilot, *C.*

krilotáti, âm, *vb. impf.* = kriliti (z rokami), *C.*

krilǫ̑tnat, *adj.* geflügelt, *C.*

krilût, *f.* = krilot, *Cig.*, *Jan.*

kriminālen, lna, *adj.* kazenski, Criminal-; kriminalno pravo, das Criminalrecht, das Strafrecht, *Cig.*, *Jan.*

1\. **krínja**, *f.* posoda, zgoraj ožja nego spodaj, der Mehlkübel, *Kras*, *ZgD.*; — prim. skrinja.

2\. **krínja**, *f.* der Einſchnitt, die Kerbe, *Fr.-C.*; — prim. nem. die Krinne, lat. crena, *C.*

krínjica, *f. dem.* krinja; das Mehlkübelchen, *Notr.-Levst.(Rok)*; k. medú, *Vrt.*

krînka, *f.* die Maske, *Jan.*, *nk.*; pod krinko prijateljstva, *Cig.(T.)*; — hs.

krinolîna, *f.* der Reifrock, die Crinoline.

kriofôr, *m.* priprava, s katero se led dela, der Kryophor (phys.), *Cig.(T.)*.

kriolît, *m.* der Kryolith (min.), *Cig.(T.)*.

1\. **krīpa**, *f.* 1) = koš, die Wagenkrippe, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — 2) = koš, der Rückenkorb, *C.*; = listni koš, *Dol.*; — iz nem. Krippe.

2\. **krīpa**, *f.* der Fels, der Steinklumpen, *Rez.-C.*; — prim. it. greppo.

3\. **krípa**, *f.* der Hebel, *Rib.-Levst.(Rok.)*; železen drog, na enem koncu nekoliko ploščnat, na drugem koničast, *Dol.*

krîpar, rja, *m.* kdor v kripi kuretino na prodaj nosi, *C.*

kripę̂vec, vca, *m.* die Filzlaus, *Ip.-Mik.(Et.)*; — prim. krpelj.

1\. **kripîca**, *f. dem.* 1. kripa: 1) das Steirerwägelchen, *C.*; — 2) das Handkörbchen (aus Weidenruthen), *C.*

2\. **krīpica**, *f. dem.* 2. kripa, das Steinchen, *Rez.-C.*

kríplje, v reku: na vse kriplje, aus allen Kräften, mit aller Anſtrengung; (temna beseda: kriplji, *m. pl.* *Valj.(Rad)*; „kriplje" nam. „kreplje" *compar.* *od* krepko, *Svet.* *(Rok.)*; drži kar kriplje moreš, halt ſo feſt du kannſt, *Z.*).

kristāl, *m.* der Kryſtall.

kristālast, *adj.* kryſtalliniſch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.* *(T.)*; kristalasta hribina, *Erj.(Min.)*.

kristālen, lna, *adj.* kryſtallen, kryſtalliniſch, Kryſtall-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; kristalna leča, die Kryſtalllinſe, *Cig.*, *Jan.*; kristalna prizma, das Kryſtallprisma, *Žnid.*; kristalni liki, Kryſtallgeſtalten, *Cig.(T.)*.

kristalizácija, *f.* die Kryſtalliſation, *Cig.(T.)*.

kristalizovânje, *n.* die Kryſtalliſation, *Cig.(T.)*.

kristalizováti, ûjem, *vb. impf.* kryſtalliſieren, *Cig.(T.)*, *nk.*; tudi: k. se, *Cig.(T.)*.

kristālnica, *f.* leča k., die Kryſtalllinſe, *Jan.* *(H.)*.

kristalnína, *f.* die Kryſtallware, *Cig.*

kristālnost, *f.* die Kryſtallform, *Cig.(T.)*.

kristalografîja, *f.* nauk o kristalih, die Kryſtallographie, *Cig.(T.)*.

kristalopis, písa, *m.* die Kryſtallographie, *Cig.* *(T.)*.

kristalopîsje, *n.* die Kryſtallographie, *Cig.*, *Jan.*

kristālov, *adj.* kryſtallen, *Cig.*, *Jan.*; kristalova voda, das Kryſtallwaſſer, *Cig.(T.)*.

kristalovína, *f.* die Kryſtallware, *DZ.*

kristalovânje, *n.* die Kryſtalliſation, *Jan.(H.)*.

kristalováti, ûjem, *vb. impf.* kryſtalliſieren, *Jan.(H.)*.

kristan, *m.* das Pfluggeſtell, *Jan.*

krístavec, vca, *m.* der Stechapfel (datura stramonium), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *M.*, *C.*; tudi: die Stechpalme (ilex aquifolium), *Cig.*, *Medv.* *(Rok.)*; — menda bi se moralo pisati: kristovec; prim. božje drevce (ilex aqu.), *C.*

kristijân, *m.* = kristjan, *Jan.*, *nk.*

kristjân, *m.* der Chriſt.

kristjâna, *f.* 1) die Chriſtin; — 2) = krščenica, die Magd, *Mur.*, *Cig.*

kristjániti, ânim, *vb. impf.* chriſtianiſieren, *Jan.*, *nk.*

kristjânka, *f.* die Chriſtin.

kristjânski, *adj.* = krščanski, chriſtlich, Chriſten-.

kristjânstvǫ, *n.* = krščanstvo, das Chriſtenthum, die Chriſtenheit.

kristováti, ûjem, *vb. impf.* (den Ausruf „Kristus!" oft hören laſſen): klagen, lamentieren, jammern, *C.*

krístovec, vca, *m.* der Holſt, die Stechpalme (ilex aquifolium), *Cig.*; — prim. kristavec.

krîšpa, *f.* die Runzel, *Bes.*; — prim. it. crespa.

krîšpanje, *n.* das Kriſpeln; — das Schmücken: unanje lišpanje in k., *Cv.*

krîšpati, am, *vb. impf.* 1) mit dem Kriſpelholz narbig machen, kriſpeln: usnje k.; — 2) ausreiben: perilo k., *ogr.-C.*; — 3) k. koga, foltern, martern, *Cig.*; prügeln, *Gor.*; — 4) falteln, *V.-Cig.*; lase k., die Haare kräuſeln, *Z.*; s krišpanimi lasmi, *Dalm.*, *Jap.(Sv. p.)*; — k. se, ſich putzen, *C.*; — prim. lat. crispare, nem. kriſpeln.

krîšpavec, vca, *m.* das Kriſpelholz, *Cig.*

krîtba, *f.* die Eindeckung, *nk.*

kríti, krîjem, *vb. impf.* decken, bedecken; njega že hladna zemlja krije; ein Dach decken: s slamo kriti hišo.

kriticîzem, zma, *m.* kritična metoda modrovanja, der Kritticismus, *Cig.* *(T.)*, *Lampe* *D.*

krītičen, čna, *adj.* presoden, kritisch, *Cig.(T.)*, *nk.*; — = nevaren, *nk.*
krītičnost, *f.* presodnost, die Kriticität, *Cig.(T.)*.
krītik, *m.* presojevavec, der Kritiker, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
krītika, *f.* posodba, die Kritik, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
krītikar, rja, *m.*, *Jan.*, pogl. kritik.
kritikāster, stra, *m.* kritikun, der Afterkritiker, der Kritikaster, *Jan.*
kritikováti, ûjem, *vb. impf.* kritisieren, sich mit der Kritik beschäftigen, *nk.*
kritikûn, *m.* der Afterkritiker, *Levst.(Zb. sp.)*.
kritje, *n.* die Deckung; — die Dachung, das Gedeck, *Cig.*, *Jan.*
krīv, *m.* = streha, *Ročinj-Erj.(Torb.)*.
krīv, kríva, *adj.* 1) von der geraden Linie abweichend, krumm; k. nos; kriva črta, kriva ploskev (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*; — krivo gledati, scheel sehen, *Cig.*; krivo stopiti, schief treten, *Cig.*; — 2) unrichtig, falsch; krivi prerok; kriva vera; kriva prisega; krivo, po krivem priseči; po krivem dolžiti, fälschlich beschuldigen; — 3) schuld, schuldig; on je kriv, da . . ., er ist schuld daran, dass . . .; jaz nisem kriv, ich bin nicht schuld daran, ich kann nichts dafür; on je kriv moje nesreče, er trägt die Schuld an meinem Unglück; k. hudodelstva, eines Verbrechens schuldig; za krivega spoznati koga, jemanden schuldig erkennen.
kriváč, *m.* 1) der Krummfüßige, *C.*; — 2) majhen, zakrivljen nož, das Gartenmesser, das Rebenmesser, *Cig.*, *Goriška okol.-Erj.(Torb.)*, *C.*, *Gor.*; (krvač, *Mik.*, *Štrek.*).
kriváča, *f.* das am Ende gekrümmte Abästmesser, *Polj.*
krivačēla, *f.* ein Taschenveitel mit gekrümmter Klinge, *Idrija.*
krívati, am, *vb. impf.* = skrivati, verbergen, k. se, sich verbergen, *ogr.-C.*
krivâvka, *f.* = pokrov, der Hefendeckel, *ogr.-C.*
krívček, čka, *m. dem.* krivec; — krivčki, krumme Federn als Hutschmuck: za klobuk vtekniti krivčke, *DSv.*
krivčína, *f.* die Nordseite, *C.*
krívčen, čna, *adj.* Nordwind-, nördlich, *C.*
krīvda, *f.* das Unrecht, *Jan.*, *nk.*; — die Schuld, *C.*, *nk.*; krivda prelite krvi, die Blutschuld, *Cig.*; — hs.
1. **krívec**, vca, *m.* 1) der Krummfuß, *M.*; — 2) ein gekrümmter Gegenstand: der Krummsäbel, *C.*; — das Krummesser, das Garten- oder Rebenmesser, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*, *Rez.(Baud.)*; das Schroteisen der Schuster, *Cig.*; čevljarski k.: e je podoben čevljarskemu krivcu, *LjZv.*; — ein gekrümmter Hebel, *Notr.*; — der Birkhuhnschwanz als Hutschmuck, *C.*; (nav. *pl.* krivci), *Gor.*; — 3) der Nordostwind, *Št.-Kres*, *IV. 401.*; vstal je vihar, kateri se imenuje krivec („eine Windsbraut, die man nennet Nordost"), *Dalm.*; (der Nordwind, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; der Ostwind, *Tolm.*); — 4) der Schuldtragende, der Schuldige, der Thäter, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Hip.(Orb.)*, *Npes.-Vraz*, *DZ.*, *Dol.*; vseh teh grehov si ti krivec, *Jsvkr.*
2. **krívec**, vca, *m.* = krovec, der Dachdecker, *Celjska ok.*
krívelj, vlja, *m.* 1) die zweizackige Spitzhaue, zweizackiger Krampen, *Maribor*, *Šaleška dol.-C.*, *Z.*; — 2) seitwärts getretener Schuh, *C.*; — menda nam. krevelj.
kríven, vna, *adj.* zum Dachdecken gehörig, *C.*
krivẹ̑nča, *f.* 1) ein Mensch mit krummen Händen oder Füßen, *Cig.*, *M.*; — 2) der Krüppelbaum, *Cig.*
krivẹ̑nčast, *adj.* verkrümmt, *Cig.*; krivenčasto drevo, der Krüppelbaum, *Cig.*; krivenčaste veje, *Erj.(Izb. sp.)*.
krivẹ́nčiti, ẹ̑nčim, *vb. impf.* 1) verkrümmen, verunstalten, *C.*; — krümmen: svoje suhe nožice je vil in krivenčil, *Andr.*; — 2) mit krummen Füßen gehen, *M.*, *Z.*, *Levst.(Zb. sp.)*; mit krummen Händen arbeiten, *M.*, *Z.*
krivẹ́nka, *f.* der Weiderich, *Cig.*; navadna k., gemeiner Weiderich (lythrum salicaria), *Tuš.(R.)*.
krivíca, *f.* 1) etwas Gekrümmtes: Narvekši krivica (klobasa) Pa dobra pravica, *Vod.(Pes.)*; — 2) krivice, die englische Krankheit (Rhachitis), *Cig.*; — 3) das Unrecht; krivica se mu godi, es geschieht ihm unrecht; ne godi se mu krivica, er hat keinen Grund sich zu beklagen; krivico komu storiti (delati), jemandem unrecht thun; ne delajte nikomur krivice, füget niemandem ein Leid zu; krivico vreči na koga, jemandem die Schuld beimessen, *Dict.*; po krivici, mit Unrecht, ungerechterweise; na krivico, zuleide, *Jan.(H.)*; — 4) krívica, die etwas verbrochen hat, die Schuldige, *Mur.*, *Danj.-Mik.*
krivíčen, čna, *adj.* ungerecht; krivična sodba, krivičen sodnik; krivično dejanje, das Unrecht; krivično blago, widerrechtlich erworbenes Gut, ungerechtes Gut.
krivíčenje, *n.* das Anschuldigen, *ZgD.*
krivíčiti, ȋčim, *vb. impf.* anschuldigen, *C.*, *Let.*, *ZgD.*, *DZ.*
krivȋčnica, *f.* die Ungerechte, *Z.*
krivȋčnik, *m.* der Ungerechte, der unrecht thut, der Uebelthäter.
krivíčnost, *f.* die Ungerechtigkeit; die Widerrechtlichkeit.
krivíka, *f.* 1) krumm gewachsener Baum, *C.*; — 2) ein falsches Wort, *Vest.*
krivȋlnica, *f.* die Reifbeuge (der Böttcher), *Cig.*
krivȋlnik, *m.* = krivilnica, *Cig.*
krivína, *f.* 1) die Krümmung; lepa k. mesene klobase, *Levst.(Zb. sp.)*; k. reke, die Strombiegung, *DZ.*; izravnavati krivine (Ljubljanici), *Levst.(Močv.)*; želodčna k., die Magenkrümmung, *Erj.(Som.)*; — etwas Gekrümmtes: der krumme Theil des Schlittenbaumes, *Cig.*, *Gor.*, *Poh.*; — ein Stück der Seitenwand des Mühlradkreises, *Dol.*; — die Wrange im Schiffbau, *V.-Cig.*; — 2) = krivica, das Unrecht: po krivini, *Trub.*; krivino voljno trpeti, *Trub.*; nas očisti vse krivine, *Schönl.*

krivínast, *adj.* mit Krümmungen, krumm verschlungen: krivinasta kača, *C.*
krivínavec, vca, *m.* = divja vinska trta (vitis vinifera), *Tolm.-Erj.(Torb.).*
krivînski, *adj.* Krümmungs-: k. polumer, der Krümmungshalbmesser, *Žnid.*
krivíti, im, *vb. impf.* 1) krümmen, krumm biegen, *Cig., Jan.;* usta kriviti, Grimassen schneiden, *Cig.(T.);* — 2) k. koga, česa, jemanden einer Sache beschuldigen, *Cig., Jan., Cig.(T.), M., Zora, vzhŠt., Dol.*
krivîvec, vca, *m.* 1) der Krümmer, *Cig.;* — 2) der Beschuldiger, *Cig.*
krivjopéta, *f.* = divja baba, *LjZv.(IV. 229.).*
krîvka, *f.* 1) der Thürangelhaken: vrata se na krivkah vrte, *Glas.;* — 2) die Schuldige, die Thäterin, *Cig.*
krîvkati, am, *vb. impf.* schreien: žrjavi krivkajo, *Mur.*
krivljénje, *n.* 1) das Krümmen; k. ust, das Grimassenschneiden, *Cig.;* — 2) das Beschuldigen.
krivljénka, *f.* sablja k., der Krummsäbel, *Zora.*
krivníca, *f.* das Querholz, *Cig.*
krîvnja, *f.* das Verschulden, die Schuld, *Cig., Jan., ogr.-Mik., Valj.(Rad), SlN.*
krivóba, *f.* die Krümmung, *C.*
krivočŕten, tna, *adj.* krummlinig, *Cig.(T.), nk.*
krivóglati, am, *vb. impf.* = brez dela postopati, pohajati, *Krn-Erj.(Torb.).*
krivoglèd, gléda, *adj.* schielend, scheel, *Jan., Valj.(Rad);* — scheelsüchtig, *Cig.*
krivoglèd, gléda, *m.* der Schielende, *V.-Cig., M.*
krivoglêdec, dca, *m.* der Schielende, *Cig., Jan.*
krivogléden, dna, *adj.* = krivogled, *Jan.*
krivoglêdež, *m.* der Schielende, *Valj.(Rad).*
krivoglêdka, *f.* die Schielende, *Cig.*
krivoklêtnik, *m.* der Meineidige, *Cig.(T.);* — hs.
krivokljùn, kljúna, *adj.* krummschnäblig, *Cig., Jan.*
krivokljùn, kljúna, *m.* der Kreuz- oder Krummschnabel (loxia curvirostra), *Cig., Jan., Erj.(Ž.).*
krivokljúnast, *adj.* = krivokljun, *Cig.*
krivokljûnec, nca, *m.* = krivokljun, *Cig., Jan.*
krivoluščínast, *adj.* krummschalig, *C.*
krivomêjka, *f.* = postolka, *BlKr.*
krivonòg, nóga, *adj.* krummbeinig, säbelbeinig, *Cig., Jan.*
krivonòs, nósa, *adj.* krummnasig, schiefnasig, *Cig.*
krivonôsec, sca, *m.* der Krummnasige, *Cig.*
krivonósen, sna, *adj.* = krivonos, *Cig.*
krivonôžec, žca, *m.* der Krummbeinige, *Cig., Jan.*
krivoòk, óka, *adj.* schieläugig, *Cig., Jan.;* krivooko človeče, *Zv.*
krivopèt, péta, *adj.* = krivonog, *Habd.-Mik.*
krivopêtnica, *f.* krivopetnice so bajeslovna bitja, ki imajo noge zasuknjene, peto spredaj a prste zadaj, *Trenta-Slovan I. 311.*
krivopísen, sna, *adj.* unorthographisch, *Jan.*
krivoplòsk, ploska, *adj.* krummflächig, *Cel.(Geom.).*

krivoprîčnica, *f.* die ein falsches Zeugnis ablegt, *M.*
krivoprîčnik, *m.* der ein falsches Zeugnis ablegt, falscher Zeuge, *Cig., Jan., Mik., Svet.(Rok.), Navr.(Let.).*
krivopriséžen, žna, *adj.* meineidig, *Mur., Cig., Jan.*
krivoprisêžnica, *f.* die Meineidige, *Cig., Jan.*
krivoprisêžnik, *m.* der Meineidige, *Cig., Jan., M.*
krivopriséžnost, *f.* die Meineidigkeit, *Cig.*
krivorêpka, *f.* neka hruška, *Šebrelje(Goriš.)-Erj.(Torb.).*
krivoròg, róga, *adj.* krummhörnig, *Cig., Jan.*
krivoróten, tna, *adj.* meineidig, *Cig., Jan.*
krivorôtnica, *f.* die Meineidige, *Cig., Jan.*
krivorôtnik, *m.* der Meineidige, *Cig., Jan., Cig.(T.), M.*
krivorótnost, *f.* die Meineidigkeit, *Cig.*
krivorôtstvo, *n.* der Meineid, *Cig., Jan.*
krivoróžen, žna, *adj.* = krivorog, *Cig.*
krivôst, *f.* 1) die Krümme, *Dict., Cig., C.;* — 2) die Unrichtigkeit, die Falschheit, *Cig.(T.), C.;* krivost nauka, *C.*
krivóta, *f.* 1) = krivost 1), *Cig., Jan., C.;* — 2) krivost 2), *C.*
krivóten, tna, *adj.* krummwendig, *Jan.*
krivotína, *f.* die Krümmung, *Jan.*
krivotŕpec, pca, *m.* der unrecht leidet, *C.*
krivotvôrje, *n.* die Verfälschung, *Cig.(T.), DZ.*
krivoúčen, čna, *adj.* irrlehrig, *Cig.*
krivoùst, ústa, *adj.* = krivousten, *Jan.*
krivoústen, stna, *adj.* schiefmäulig, mit einem schiefen Munde, *Cig., Jan., M.*
krivoûstnež, *m.* = krivoustnik, *Cig.*
krivoûstnica, *f.* das Schiefmaul, *M.*
krivoûstnik, *m.* das Schiefmaul, *Mik., Valj.(Rad).*
krivovêrec, rca, *m.* der Irrgläubige, der Ketzer.
krivovéren, rna, *adj.* irrgläubig.
krivovêrje, *n.* der Irrglaube, die Ketzerei.
krivovêrka, *f.* die Irrgläubige, die Ketzerin.
krivovêrnica, *f.* die Irrgläubige, *Cig., Jan.*
krivovêrnik, *m.* = krivoverec, *Mur., Cig., Jan.*
krivovérnost, *f.* die Irrgläubigkeit.
krivovêrski, *adj.* Ketzer-, ketzerisch.
krivovêrstvo, *n.* die Ketzerei, der Irrglaube.
krivovràt, vráta, *adj.* krummhalsig, *Cig.;* krivovrate živali, *Zv.*
krivovrâtec, tca, *m.* der Krummhals, *Jan.*
krivovráten, tna, *adj.* = krivovrat, *C.;* — scheinheilig, kopfhängerisch, *Z.*
krivúlja, *f.* 1) die krumme Linie, die Curve (math., mech.), *Cig.(T.), DZ.;* vlak se pomikuje v krivuljah v klanec, *Bes.;* — 2) der Wiesenkerbel (anthriscus silvestris), *Vrsno (Tolm.)-Erj.(Torb.).*
krivûljar, rja, *m.* das Krummlineal, *Cig.(T.).*
krīza, *f.* odločilni čas (v bolezni, v političnem življenju i. t. d.), die Krise, *Cig., nk.*
krīzma, *f.* = križma, sveto olje, sveto mazilo, *Cig.*
kríž, *m.* 1) das Kreuz; na k. pribiti, ans Kreuz schlagen; nadgrobni k., das Grabkreuz, *Cig.,*

nk.; — das Fensterkreuz, *Cig.*, *C.*; *pl.* križi, das Gitter, *Cig.*; — das schriftliche Kreuzzeichen; križe kraže delati, Kreuz- und Querstriche machen, *Z.*; — das mit der Hand gemachte Kreuzzeichen; k. narediti; križ božji! (tako se pobožno reče, kadar se kako delo začne); — die Kreuzform: na k., kreuzweise; v k. tkati, köpern, so weben, dass der Anschlag die Kette schräg durchkreuzt, *Cig.*; roke v k. držati, die Hände verschränkt halten; poti gresta v k., die Wege durchkreuzen sich, *Cig.*; *pl.* križi, der Kreuzweg: na križih sva se srečala, *Z.*; Sem b'la s križev ukradena, *Npes.-Vraz*; — v k. mi gre, hodi, es kreuzt meine Pläne; ako kaj v k. ne pride, wofern nicht etwas dazwischen kommt; v k. biti z naredbami, mit den Verfügungen im Widerspruch stehen, *DZ.*; — 2) das Kreuzbild, das Kirchenkreuz; k. nositi, Kreuzträger sein: — *pl.* križi, die Kreuz- oder Bittwoche: o križih, *Z.*; veliki križi, Christi Himmelfahrt, *C.*; — šmarni križ, svete Helene križ, Sternbilder, *C.*, *Z.*, *Pjk.(Črt.)*; — sv. Helene k. tudi: eine Art Knopfblume (scabiosa columbaria), *Josch*: — das Kreuz (= Plage, Widerwärtigkeiten, Leiden); vsak človek ima svoj križ; križi in težave; križ imeti (s kom, s čim), mit jemandem, mit einer Sache ein Kreuz haben; velik križ je ž njim; k. si nakopati; — 3) das Rückenkreuz; v križu me boli, ich habe Schmerzen im Kreuze, *Cig.*; — 4) eine Art Garbenschober (15 Garben kreuzweise gelegt), *vzhŠt.*, *ogr.-C.*

krîž, *praep. c. gen.* = križem; križ potov, *Mik.*, *Levst.(Zb. sp.)*; križ sveta, *SlGor.*

križâda, *f.* = križišče 3), *Kras.*

križâj, *m.* die Kreuzlinie, *C.*

križák, *m.* 1) der Kreuzritter, *Jan.*, *C.*; — 2) der Kreuzthaler, *Mur.*; — 3) eine Art Fischnetz, *Mur.*, *C.*; — 4) eine Art Garbenhaufen, *vzhŠt.-C.*; prim. križ 4).

križalíšče, *n.* der Kreuzungspunkt, *Cig.(T.)*, *DZ.*

krížalnik, *m.* der Weihbrunn in der Kirche, *Cig.*

krížanec, nca, *m.* 1) der Gekreuzigte, *Cig.*, *C.*; — 2) der Kreuzfahrer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

krížanek, nka, *m.* = križanik 2), *C.*

križanîja, *f.* die Commende (der Kreuzritter), *Cig.*

krížanik, *m.* 1) das Crucifix, *C.*, *Z.*; — 2) der Kreuzfahrer, *Mur.*, *Cv.*; — der Kreuzritter, der Kreuzherr, *V.-Cig.*

krížanje, *n.* 1) das Kreuzigen, die Kreuzigung; — 2) das Machen des Kreuzzeichens; — 3) die Kreuzung (zool.), *Cig.(T.)*; — die Durchkreuzung, *Cig.*; — die Interferenz (des Lichtes, der Wellen), *Cig.(T.)*.

krížanka, *f.* die gemeine Kreuzblume (polygala vulgaris), *Josch.*

krížanski, *adj.* die Kreuzfahrer betreffend: križanske vojske, die Kreuzzüge, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

krîžar, rja, *m.* 1) der Kreuzträger, *Cig.*; — 2) der Kreuzfahrer, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

križarica, *f.* die Kreuzschwester (neki red), *ZgD.*

krîžarski, *adj.* Kreuzfahrer-: križarska vojska, der Kreuzzug, *Cig.(T.)*.

krížast, *adj.* 1) mit einem Kreuze versehen: križasti prapori, *Let.*; križasta krona, der Kreuzthaler, *Cig.*; križasti pajek, die Kreuzspinne, *Z.*; — kreuzförmig gestreift, *jvzhŠt.*; — 2) kreuzförmig.

križàt, áta, *adj.* mit einem Kreuze versehen, *Cig.*; pet križatih, fünf Kreuzthaler, *Jurč.*; križata kola, Kreuzräder, *Notr.*

krížati, am, *vb. impf.* 1) bekreuzen; mati otroka križa, die Mutter macht das Kreuzzeichen an dem Kinde; — k. se, sich bekreuzen; — 2) durchkreuzen; k. se, sich kreuzen, sich durchkreuzen; poti se križajo, *Erj.(Torb.)*; križala sva se, unsere Wege kreuzten sich, *jvzh-Št.*; take misli se mi križajo po glavi, *Z.*; — sich schneiden (math.), *Cig.(T.)*; — 3) ans Kreuz schlagen, kreuzigen; — 4) k. se s čim, sich mit etwas plagen, martern, *Cig.*

križatîja, *f.* = križanija, *C.*; (križetija), *Cig.*

križátina, *f.* neka vinska trta, *Dol.-Erj.(Torb.)*.

križâva, *f.* der Kreuzweg, *Svet.(Rok.)*.

krížavec, vca, *m.* 1) der Kreuziger, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Kreuzthaler, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; svoje plesnive križavce preštevam, *LjZv.*; križâvec, *Dol.*; — 3) die Kreuzspinne (epeira diadema), *Erj.(Ž.)*.

križâvka, *f.* der Kreuzthaler, *Cig.*, *DZ.*

krîžce, *adv.* = križem, *C.*

krížčast, *adj.* kreuzweise gestreift, *C.*

krížčec, čeca, *m. dem.* križec, *Valj.(Rad)*.

krížček, čka, *m. dem.* križec; das Kreuzchen.

krížec, žca, *m. dem.* križ; 1) das Kreuzchen; das Verdienstkreuz; k. dobiti; — Marijin k., ein Sternbild, *Glas.*; — 2) das Wirbelbein, *V.-Cig.*; — 3) *pl.* križci, das Kreuz (am Ende des Rückgrates): križci me bolijo, ich habe Kreuzschmerzen; — 4) die Klatschrose (papaver rhoeas), *Vrtojba(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

križeglèd, gléda, *adj.* schielend, *Svet.(Rok.)*.

križeglḙ̂dec, dca, *m.* der Schielende, *Dict.-Mik.*

krížek, žka, *m. dem.* križ.

krîžem, I. *adv.* kreuzweise, überzwerch; roke k. držati, mit verschränkten Armen, d. i. müßig dastehen; noge k. dejati, die Füße kreuzweise übereinanderschlagen; k. gledati, schielen; k. sejati, zweigängig säen, *V.-Cig.*; k. hoditi, hin und her wanken, *Z.*; k. iti, fehlschlagen, *Cig.*; vse križem, alles durcheinander, *Cig.*, *Jan.*; vse križem govori, *Z.*; — (atributivno) k. pot, der Kreuzweg, der Kreuzgang, *Cig.*; na križem poti, *Dict.*; So na križem pot me djali, *Npes.-K.*; k. les, das Kreuzholz, *Cig.*; križem balta! (kletvica), *Z.*; po križem svetu, in der Welt herum, *Pohl.(Km.)*; = k. svet (nam. v križem svet ali: križem v svet), *Cig.*; Pošlji osla križem svet, Nazaj ti pride uhat ko pred, *Zv.*; — II. *praep. c. gen.* križem potov, allerwegen, *Mik.*; križem sveta, überall in der Welt herum; k. sveta iti, in die weite Welt gehen; k. morja se voziti, herumkreuzen, *Cig.*

krîžema, *adv.* = križem, kreuzweise, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; Ne nosi mi križema rok, *Greg.*
križemglę̑dec, dca, *m.* = križegledec, *Jurč.*
križemnòg, nóga, *adj.* mit gekreuzten Beinen: križemnoga stoja, *Telov.*
krîžemnik, *m.* das Taufhemdchen, das die Pathen dem Täufling schenken, *Mur.*, *Cig.*, *Levst.(Rok.)*; („krizamnik", *Gor.-Valv. VI. 282.*); — prim. bav. chrisam-hemed, *Levst. (Rok.)*.
krížen, žna, *adj.* 1) Kreuz-, kreuzförmig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; križni rez, der Kreuzschnitt, *Cig.*; križno obločje, das Kreuzgewölbe, *Cig.*; križna cerkev, die Kreuzkirche, *Cig.*;—po križnih cestah, auf sich kreuzenden Straßen, *Raṿn.*; — 2) Kreuz- (in kirchlicher Beziehung); križna nedelja, der Bittsonntag, *Cig.*; križni pot = križev pot, der Kreuzweg, *Mur.*, *Cig.*; — 3) das Rückenkreuz betreffend: križna kost, das Kreuzbein, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; križna čutnica, der Kreuznerv, *Cig.*
križenọ̑sec, sca, *m.* der Kreuzträger, *Cig.*, *Jan.*
križepọ̑tje, *n.* der Kreuzweg, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-M.*
križetáti, âm, *vb. impf.* hinundherfahren (z. B. mit dem Lichte), *C.*
krížev, *adj.* Kreuz- (in kirchlicher Beziehung): k. pot, der Kreuzweg (ein Gottesdienst); križev teden, die Kreuz- oder Bittwoche; o križevem, zur Zeit der Bittage, *jvzhŠt.*; križev dan, der Kreuztag, die Kreuzerhöhung, *Cig.*
križeváč, *m.* 1) = križevača, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) eine Art Fischernetz, *Valj.(Rad)*.
križeváča, *f.* der Kreuzthaler.
križevàt, áta, *adj.* 1) ein Kreuz oder Kreuze enthaltend: križevato kolo, ein unbeschientes Rad mit kreuzweise stehenden starken Speichen, ein Kreuzrad, *Dol.-M.*; — gitterig, *Cig.*; — 2) kreuzförmig: k. šiv, die Kreuznaht, *Cig.*; — križevato (kreuzweise) smo si v rodu, *C.*
križeváten, tna, *adj.* = križevat: križevatno kolo, *Notr.-Levst.(Rok.)*.
križevátina, *f.* = zelenika, der Grünhainer: mala, velika k., *Radgona-Trumm.*, *Erj. (Torb.)*.
križevâtka, *f.* die Kohlmeise (parus maior), *Cig.*, *Dol.-Z.*
križevâtnik, *m.* = križevatina, *C.*
križevec, vca, *m.* das Johanniskraut (hypericum perforatum), *vzhŠt.-C.*
križevíliti, îlim, *vb. impf.* kreuzweise gerichtet sein: veje križevilijo = navzkriž rastejo, *jvzhŠt.*
krîževka, *f.* eine Art Taubnessel (lamium), *C.*
krîževnast, *adj.* kreuzförmig, *Jan.*
krîževnik, *m.* = križemnik, *Cig.*, *C.*, *Celje-Pjk.(Črt.)*, *Notr.*; „robačica, ki jo boter otroku daruje; na zavratniku ima križ všit ali je s križem zaznamenovana", *BlKr.*; „dar, ki ga dete dobode od krstnega kuma, navadno kako krilce", *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.
krîževski, *adj.* zu den Bittagen gehörig: križevska nedelja, der Bittsonntag, *Cig.*
križezọ́bnost, *f.* kreuzweise stehende Zähne, *Dict.*

križič, *m.* = kržič, kokorik, *DSv.*
krížički, *adv.* kreuzweise: križem križički, *C.*
križišče, *n.* 1) der Friedhof, *Notr.-Vrt.*; — 2) der Ort, bis zu welchem man auf dem Lande die Leichen zu begleiten pflegt, (kržišče) *Cig.*; — 3) der Kreuzweg, *Svet.(Rok.)*, *Bes.*; ko je prišel na neko križišče, ni vedel, kam bi se obrnil, *Cv.*; na križišču posedeti, *Jurč.*; der Kreuzungspunkt, *DZ.*
krížiti, im, *vb. impf.* kreuzweise stellen: noge k., *Telov.*
krîžka, *f.* das Fensterkreuz, *ogr.-C.*, *Valj. (Rad)*.
krîžljaj, *m.* gelegtes Backholz, *Valj.(Rad)*; k. narediti v peči, das Backholz legen, *Cig.*
krîžljast, *adj.* gitterig, *C.*
križljáti, âm, *vb. impf.* 1) kreuz und quer fliegen: lastavice križljajo, *C.*; — 2) flackern: z lučjo k., *C.*
krîžma, *f.* 1) das geweihte Oel, das Chrisma, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — 2) = botrina, das Taufmahl, *C.*
krîžman, *m.* die Kreuzblume (polygala sp.), *Prešnjica(Istra)-Erj.(Torb.)*.
krîžmati, am, *vb. impf.* mit dem Chrisma salben, *Mur.*
krîžmek, meka, *m.* = križemnik, križevnik, *Dol.*
krîžmica, *f.* = križemnik, križevnik, („križemca) *GBrda*.
krîžnica, *f.* 1) das Kreuzbein, das heilige Bein, *Mur.*, *Cig.(T.)*;—2) *pl.* križnice, das Kreuzgestell, *Cig.*; — 3) *pl.* križnice, Kreuzblütler (cruciferae), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*.
krîžnik, *m.* 1) der Kreuzträger, *Mur.*, *C.*, *GBrda*; — 2) der Kreuzritter, *Jan.*, *C.*, *nk.*; nemški križniki, der Deutschritterorden, *Let.*; — 3) linnenes Todtentuch: s križnikom mrliča pokrivajo, *Gor.*
križnják, *m.* der Kreuzritter, *C.*
križpot, *m.* = križem pot, *Cig.*, *Jan.*
križpọ̑tje, *n.* = križepotje, *Cig.*
krîžpajek, jka, *m.* die Kreuzspinne, *Gor.-M.*, *Mik.*
kŕka, *f.* neko jabolko, *Koborid-Erj.(Torb.)*.
kŕkati, am, *vb. impf.* einen der Stammsilbe des Wortes ähnlichen Laut von sich geben (von den Bienen, bevor sie schwärmen), *Mur.*
kŕkav, *adj.* mit zerzausten Haaren, *C.*
kŕkavec, vca, *m.* nočni k., der Ziegenmelker (caprimulgus), *C.*
kŕke, *f. pl.* die langen Kopfhaare, *vzhŠt.-C.*, *Trst.(Let.)*.
krketati, etâm, áčem, *vb. impf.* tak glas od sebe dajati, kakor kokoš, kadar jastreba vidi, *Krelj*; — tudi purman krketa, *Mik.*, *Glas.*
krketjáti, âm, *vb. impf.* = krkljati, *Rez.-C.*
krkljáti, âm, *vb. impf.* brodeln: voda krklja, kadar vre, *Z.*, *Krn-Erj.(Torb.)*.
kŕkniti, krknem, *vb. pf.* 1) mucksen, *Jan.*, *Svet.(Rok.)*; od strahu ni mogel besede krkniti, *Glas.*; — 2) „noga mi je krknila, če sem namreč nerodno stopil", a ne da bi si je spehnil, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — 3) = crkniti, *Z.*

krkoč, *(m.?)*, na krkoč, huckepack: na k. nesti, zadeti, *C.;* — prim. hs. na krkače nositi.
krkǫn, *m.* das Amphibium, *Cig.(T.)*, *Žnid.*; *pl.* krkoni, Amphibien oder Lurche (amphibia), krezrepi krkoni, Frösche (batrachia) = žabe, repati k., Molche (caudata) = pupki, *Erj.(Ž.)*.
kŕla, *f.* razkuštrano, nemarno opravljeno dekle, *BlKr.;* — prim. karla.
krlàv, áva, *adj.* = kuštrav, *C.*, *Z.*
krleš, *m.* der Knüttel, *Z.*; — ein dicker Stift beim Pferdegeschirr (s krlešem se ogrlini k ojesu pritrjujejo), *Mur.*
krlẹ̑tka, *f.* = kletka, *C.*, *Mik.*
krlîncati, am, *vb. impf.* grunzen, *C.;* — nam. krulincati, prim. kruliti.
krlînkati, am, *vb. impf.* = krlincati, *C.*
kr̂lj, â, *m.* gladko deblo do dveh sežnjev dolgo, *Dol.*, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — der Baumklotz, *C.*, *Gor.*; — der für die Sägemühle bestimmte Baumklotz, der Sägeriegel, *Cig.*, *Jan.*, *Svet.(Rok.)*, *Notr.*, *Gor.*; preudarja, koliko bo dalo deblo krljev in koliko se bo iz njih izrezalo žaganic, *Bes.;* — čebelni k. = panj, *Istra-SlN.;* — prim. srb. krlja, der Holzblock; (*Štrek.[Arch.]* primerja ben.-it. corlo = velik kos lesa).
krljáča, *f.* der Prügel, *Gor.*
krlûzgati, am, *vb. impf.* knarren: škarniki krluzgajo, *Glas.*
krlúžiti, ûžim, *vb. impf.* = krluzgati: deske kružijo, *Glas.*
krlûnkati, am, *vb. impf.* = krlinkati, grunzen, *C.*
kr̀m, kŕma, *m.* das Schiffsende, *Z.*; zadnji k., das Schiffshintertheil, *Z.*, *Burg.*; štiri mačke vržejo iz zadnjega krma, *Ravn.*; prednji k., das Vordertheil des Schiffes, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — prim. krn.
1. **kŕma**, *f.* der Lebensunterhalt: telo mora svojo krmo imeti, *Trub.(Post.)*; ob skopej krmi ohraniti si življenje, *Vrt.;* — das Viehfutter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj*, *Dalm.*; — črna k. = mrva, Heu, *Št.*: krma, das Heu, *BlKr.* - *Navr.(Let.)*, *jvzhŠt.*; krmo sušiti, spravljati, *jvzhŠt.*
2. **kŕma**, *f.* das Hintertheil des Schiffes, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.;* = zadnji krnj v ladji, *Mik.;* Ti nam otel si čolnič, si mu z jadrami (nam. jadri) krmo popravil, *Preš.*
krmáč, *m.* = krmar, *Zora.*
krmáča, *f.* weibliches Mastschwein, *Cig.*
krmák, *m.* das Mastschwein, *Z.*, *Jan.(H.)*.
krmân, *m.* der Floßführer, *Cig.;* — pogl. korman.
krmânec, nca, *m.* der Steuermann, *Cig.*, *C.;* — pogl. korman.
krmániti, ânim, *vb. impf.*, *Cig.*, pogl. kormaniti.
krmár, rja, *m.* der Steuermann, *Cig.*, *Jan.*, *C.;* Lel bil naš je krmar, *Preš.*
krmáriti, ârim, *vb. impf.* mittelst des Steuerruders lenken, *Jan.;* krmaril nas je po prekrasni vodni poti, *Cv.*
kr̂mec, mca, *m.* 1) der Mäster, *Jan.*; — 2) das Mastschwein, *ogr.-C.*
kr̂mek, mka, *m.* das Mastschwein, *kajk.-Valj.(Rad)*.
krmẹ́lj, *m.* 1) der Eiter in den Augen, die Augenbutter *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — 2) schlafendes Pflanzenauge (z. B. an der Rebe), *SlGosp.-C.*, *Nov.*
krmeljẹ́vati, am, *vb. impf.* krmeljiv biti, *Jan.(H.)*.
krmeljìv, íva, *adj.* voll Augenbutter, *C.*; triefäugig, *Mur.*, *Cig.*
krmeljívost, *f.* die Triefäugigkeit, *Mur.*
1. **kŕmen**, mna, *adj.* zum Futter gehörig, Futter-, *Mur.;* kr̂mna travina, das Futterkraut, *Mur.*; krmna kaša, der Futterbrei (für die Bienen), *Danj.-Cig.*
2. **kŕmen**, mna, *adj.* zum Schiffshintertheil gehörig, *C.*
krmes, *m.* = kermes, *Cig.*, *Jan.*
krmẹ̑tina, *f.* das Vorstenvieh, *Cig.*
kr̂mež, *m.* = kermes, *Z.*
krmẹ́želj, žlja, *m.* das Eiterklümpchen in den Augen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.;* tudi: krmẹžèlj, žljà, *Valj.(Rad)*; — prim. stsl. grъmêždь, *Mik.(Et.)*.
krmẹževáti, ûjem, *vb. impf.* triefen (o očeh), *Guts.*, *Jarn.*, *M.*
krmẹ́žljast, *adj.* = krmežljav, *Dict.*
krmẹžljàv, áva, *adj.* triefäugig, eiteräugig; krmežljavo oko, das Triefauge, *Cig.*, *Jan.;* krmežljavo gledati, *jvzhŠt.*
krmẹžljâvec, vca, *m.* der Triefäugige, *Cig.*
krmẹžljâvica, *f.* der Fluss der Augen, *Cig.*
krmẹžljâvka, *f.* die Triefäugige, *Cig.*
krmẹžljávost, *f.* das Augentriefen, *Cig.*
krmẹžljînek, nka, *m.* der Augeneiter, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*
krmẹžljíti se, ím se, *vb. impf.* triefen (o očeh): oči se krmežlje in zalepljajo, *kajk.* - *Levst.(Rok.)*.
krmẹžljìv, íva, *adj.* triefäugig, *Meg.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.;* stara, krmežljiva baba, *Zv.*; tudi: krmẹ́žljiv, *Dict.*
krmẹžljîvec, vca, *m.* der Triefäugige, *Z.*, *Valj.(Rad)*.
krmẹžljívost, *f.* die Triefäugigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
kŕmica, *f. dem.* 1. krma, *Mur.*
krmîlar, rja, *m.* der Steuermann, *Jan.*, *nk.*
krmíłen, łna, *adj.* Steuerruder-, *Cig.*
krmîłnik, *m.* der Steuermann, *Z.*, *SlN.*
krmílọ, *n.* das Steuerruder, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*; — (pri vozu), das Drehscheit, *Sv. Peter (Goriš.)*, *Erj.(Torb.)*; voz na k. dejati = razdejati ga na dvoje, da se lahko dolga dr̂va naložijo, *Gor.*; — die Steuerung bei der Dampfmaschine (mech.), *Cig.(T.)*.
krmíne, *f. pl.*, *Cig.*, *Levst.(Nauk)*, pogl. karmina.
1. **kŕmiti**, im, *vb. impf.* 1) füttern; otroka k.; starka mladiče v gnezdu krmi, *Št.;* — 2) mästen, *Cig.*, *Jan.*
2. **kŕmiti**, im, *vb. impf.* das Steuerruder führen, *Cig.*; ladijo k., das Schiff lenken, *Cig.*, *Jan.;* — k. voz = kadar je na dvoje razdejan in so dolga drevesa naložena, zadnji del rav-

nati, *Gor.*; — k. (= napeljevati) vodo na svoje fužine, *Vrtov.(Km. k.)*.

krmîvec, vca, *m.* der Fütterer, der Mäster, *Cig.*, *Jan.*

krmížel̇j, žlja, *m.*, *Gor.*, pogl. krmeželj.

kŕmljenje, *n.* die Fütterung, die Mästung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

krmljẹ́nka, *f.* das Mastschwein, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.(Posv. p.)*, *SlGor.*

krmljẹ́nščak, *m.* der Stall für Mastschweine, *Mur.*, *Št.-Cig.*

krmol, *m.* = 1. krmulja, *Jan.*

1. **krmúlja**, *f.* der Felsenvorsprung, *Kor.-Cig.*, *Jan.*; — die Anhöhe, *C.*

2. **krmúlja**, *f.* das Steuerruder, *C.*

krmúljiti, úljim, *vb. impf.* steuern, rudern, *C.*

kr̂n, kŕna, *m.* 1) das Schiffsende, *C.*; prvi, zadnji k., *Ravn.-Valj.(Rad.)*; — das Schiffshintertheil, *Jarn.*, *Svet.(Rok.)*; sedeč na krnu, *Hip.(Orb.)*; — 2) die Kante, *Jan.*; pogl. krn *f.*

kr̂n, î, *f.* die Bergspitze, *C.*; die Klippe: skalnata krn, *SlGosp.-C.*

kr̀n, krna, *adj.* verstümmelt, *Cig.(T.)*; krn zbor, ein Rumpfparlament, *Cig.(T.)*; kurzzählig (o verzih), *Cig.(T.)*; — prim. stsl. крънъ, hs. krnj.

krnáč, *m.* der Thürriegel, *Štrek.*

kŕna, *f.* ein verstümmeltes Ding, der Mutz, *Cig.*; — prim. krnja.

kŕnast, *adj.* verstümmelt: k. zob, rog, *C.*

krnáti, âm, *vb. impf.* = nagibati (čoln): veter krna, *Barkovlje(Prim.)-Štrek.(Let.)*.

kr̂nčič, *m. dem.* krnec; = nožiček, *Koborid-Erj.(Torb.)*.

kr̂nec, nca, *m.* das Rebenmesser, *Hip.-C.*

1. **krníca**, *f.* 1) tiefe Stelle im Wasser, der Tümpel, *Cig.*; — der Wasserwirbel, *Meg.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Boh.*; k. ali vrtuljka, *Hip.(Orb.)*; vse tvoje krnice in tvoji valovi gredo črez me, *Ravn.*; vrzimo ga v krnico v Krko, *Jurč.*; bati se krnice, *LjZv.*; priti med krnice in pečine, = zwischen Scylla und Charybdis, *Z.*; — die Flußtiefe (geogr.), *Cig.(T.)*; — 2) das Kesselthal *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Poh.-C.*; — 3) iz lesa izdolbena, okrogla posoda: skleda, v kateri testo za kruh poljejo, *SlGor.*; na Gregorjevo pravijo: krnico (leseno posodo) na glavo pa hajdi kopat, *Pjk.(Črt.)*; = nečke, *V.-Cig.*; — 4) plitvi doli v prešni kladi, der Preßboden, *Cig.*; — die Preßluke, *Mur.*, *Danj.-Mik.*

2. **krníca**, *f.* eine Art Halsgeschwulst: k. se mu dela v grlu, *Dol.*; — prim. skrnica.

krníčica, *f. dem.* krnica; v steno izdolbena shramba za sol, *Glas.*, *Št.-Pjk.(Črt.)*.

krnička, *f. dem.* krnica; lesena skledica ali koritce ali nečke, *vzhŠt.*

krnir, *m.* das Felleisen, der Ranzen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — prim. bav. karnier, it. carniere, Jagdtasche, *Mik.(Et.)*.

1. **kŕniti**, kr̂nem, *vb. pf.* verstümmeln, *Cig.(T.)*, *Mik.*

2. **kŕniti**, kr̂nem, *vb. pf.* lenken, richten, *Štrek.*; wegschieben, *Met.*

kr̂nj, kŕnja, *m.* = krn: zadnji krnj, das Schiffshintertheil, *Dict.*

kŕnja, *f.* 1) die Kerbe, die Scharte, *M.*, *C.*; die vom Kratzen oder Nagen herrührende Verstümmelung, *Z.*; — zobna škrbina, *BlKr.*; — 2) ein schartiges, schlechtes Schneidewerkzeug, *C.*, *Notr.*; — eine verstümmelte Kuh, *Dol.-Mik.(Et.)*; — 3) das Schwein, *ogr.-C.*, *BlKr.*; — 4) razkuštrana ženska: krnja je prišla iz trnja, *C.*

krnják, *m.* = skopljen prasec, *Mik.(Et.)*.

kŕnjast, *adj.* schartig, *M.*, *Z.*; — verstümmelt, *Mur.*

krnjati, am, *vb. impf.* verstümmeln, *Mur.*

kŕnjav, *adj.* 1) schartig, verstümmelt, *Z.*, *Zv.*; — 2) mit zerrauftem Haar, *vzhŠt.-C.*, *Npes.-Vraz.*

kŕnjavec, vca, *m.* der Zerraufte, *vzhŠt.-C.*

kŕnjavka, *f.* die Zerraufte, *vzhŠt.-C.*

krnjâvkati, am, *vb. impf.* raunzen, *Mur.*; miauen, *Mur.*; svinja, mačka krnjavka, *Hal.-C.*

krnjệl, *m.* = tkalec, *Notr.-Z.*, *C.*; (na Notranjskem so nekdaj le Karnjeli bili tkalci).

krnjệlec, lca, *m.* = krnjel, *Cig.*, *C.*, *Nov.*

krnjúcati, am, *vb. impf.* grunzen, *C.*

kroca, *f.* = krokar, *C.*

krǫ̂cati, am, *vb. impf.* = krokati, *Notr.-Z.*

krócelj, clja, *m.* = krokelj, svinja: Mišelj mišlja, Krocelj kroclja, Mišelj dolu pade, krocelj ga popade (= svinja in želod), *Šenpas(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

krocljáti, âm, *vb. impf.* grunzen, prim. krocelj.

kročénje, *n.* die Bändigung, die Bezähmung, *Cig.*

krǫ́čati, ím, *vb. impf.* = kučati, *C.*; — prim. kročiti.

kročáti, âm, *vb. impf.* zähmen, im Zaume halten: s potrpežljivostjo k. koga, *Slom.*; besänftigen, *C.*; k. živalice, *Zora*; — menda nam. krotčati.

kročâvec, vca, *m.* der Zähmer, *C.*

kročiti, im, *vb. impf.* krümmen, biegen, *ogr.-C.*; — prim. krucati in rus. krjučitь. (?)

kročílọ, *n.* ein Werkzeug zum Krümmen, *C.*

kròf, krófa, *m.* der Kropf; — iz nem.

krǫ̂g, *m.* 1) der Kreis; v krog se vrteti; v krog(e) iti, im Kreise herumgehen, kreisen, *Cig.*; solnčni k., der Sonnencyclus, *Cig.(T.)*; zverinski k., der Thierkreis, *Cig.*, *Jan.*; — die Felgen am Mühlrad, *V.-Cig.*; — letorastni krogi, die Jahresringe (an den Bäumen), *Nov.*; — 2) die Kreisfläche, *Cig.(T.)*; die runde Scheibe, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; lončarski k., die Töpferscheibe, *Cig.*, *Jan.*; — 3) die Kuppe, der Kogel, *Cig.(T.)*.

kròg, I. *adv.* krog in krog, ringsherum, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — II. *praep. c. gen.* um — herum: Vsem ogenj se krog glave svet', *Npes.-Mik.*

krǫ̂gast, *adj.* sphaeroidisch, *Cig.*

krǫ́gel, gla, *adj.* = okrogel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; Pod tretjo (n. lipo) kroglo rajajo, *Vod.(Pes.)*.

krógelj, glja, *m.* zweizackiger Karst, *C.*, *Z.*; — prim. krevelj, bav. kräuel.

krǫ̂gla, *f.* die Kugel, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
krogláča, *f.* neka vrsta sliv, *kajk.-Valj.(Rad).*
krǫ̂glast, *adj.* 1) = okroglast, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) kugelförmig, *Cig.*, *Jan.*, *Žnid.*
krogláš, *m.* kroglaši, Kugelkäfer (coccinellina), *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.
kroglàt, áta, *adj.* rundlich, *Mur.*, *Cig.*
krǫ̂glica, *f.* 1) *dem.* krogla; das Kügelchen, *Cig.*; s kroglico glasovati, ballotieren, *Cig.*; — 2) das Kugelthierchen (volvox), *Erj.(Ž.)*; — 3) mesnate kroglice, runde Fleischwürste, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — 4) neka vrsta sliv, *Valj.(Rad).*
kroglína, *f.* die Rundung, *Mur.*, *Jan.*
kroglíti, ím, *vb. impf.* runden, *Cig.*, *Jan.*; — k. se, sich ringeln, *Jan.*; — rus.
krogljáti, âm, *vb. impf.* ringeln, *V.-Cig.*
kroglolìk, líka, *adj.* kreisförmig, *Žnid.*
kroglolîvec, vca, *m.* der Kugelgießer, *Cig.*, *Jan.*
krǫ́glost, *f.* die Rundheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kroglovàt, áta, *adj.* rundlich, *Mur.*, *Cig.*
kroglovátost, *f.* die Rundlichkeit, *Cig.*
kroglovît, *adj.* sphaerisch: krogloviti konci palic, *DZ.*
krogomę́ren, rna, *adj.* cyklometrisch, *Cig.(T.)*.
krogomę̂rje, *n.* = krogomerstvo, *Cig.*
krogomę̂rstvǫ, *n.* die Kreismessung, die Cyklometrie, *Cig.(T.)*.
krogosę̂nčnik, *m.* krogosenčniki, umschattige Bewohner (geogr.), *Cig.(T.)*.
krogotèk, tę́ka, *m.* der Kreislauf, *Jan.*, *M.*; das Kreislaufen, *Telov.*
krogotòk, tǫ́ka, *m.* der Umlauf, *Cig.(T.)*.
krogováti, ûjem, *vb. impf.* sich im Kreise bewegen, kreisen, *C.*; razgovor je začel krogovati, *Bes.*
krogovît, *adj.* kreisförmig, *Cig.(T.)*; krogovito se suče kolovrat, *Vrt.*
króha, *f.* das Verstreuen der Getreidekörner beim Schnitt, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
krǫ́halnica, *f.* die Kröte, *C.*, *Z.*, (krohovnica), *V.-Cig.*
króhati, am, *vb. impf.* grunzen: svinja kroha, *C.*, *Z.*; — krächzen, *Cig.*; — k. se, laut lachen, *C.*
krohljáti, âm, *vb. impf.* schmeichelnd grunzen, *Z.*
krohòt, hóta, *m.* = grohot, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
krohotáč, *m.* der laute Lacher, *Cig.*
krohotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* 1) = grohotati, grunzen, *Mur.*; — 2) überlaut lachen, *Mur.*; k. se, *Cig.*, *Jan.*
krohotàv, áva, *adj.* kdor se rad krohota, *Cig.*
krohotâvka, *f.* die laute Lacherin, *Cig.*
krohótniti, ǫ́tnem, *vb. pf.* aufkrächzen, *Bes.*
krǫ̀j, krǫ́ja, *m.* der Zuschnitt, der Schnitt, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; die Mode, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
krǫ́ja, *f.* = kroj: po stari kmetski kroji, *Jurč.*
krojáč, *m.* der Schneider, der Kleidermacher.
krojačíca, *f.* die Schneiderin, *Jan.*
krojáčiti, âčim, *vb. impf.* das Schneiderhandwerk ausüben, schneidern, *Jan.*
krojâčnica, *f.* die Schneiderwerkstätte, *Jan.*
krojáški, *adj.* Schneider-, *Jan.*
krojâštvǫ, *n.* das Schneiderhandwerk, *Cig.*, *Jan.*

krǫ̂jba, *f.* das Zuschneiden, *C.*
krójen, jna, *adj.* schneidbar, *Jan.*; krojno blago, Schnittware, *DZ.*; — trennbar, *Jan.*
krojeníca, *f.* 1) vom Kern gehende Pfirsich, *C.*, *Rihenberk*, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 2) die Spleiße, *DZ.*
krojénje, *n.* 1) das Spalten, das Trennen; — 2) das Zuschneiden; — 3) die Scheidung: k. zlata, *Cig.*
krojílen, lna, *adj.* 1) zertheilend, zerstreuend; krojîlna moč, das Vermögen, (das Licht) zu zerstreuen, *Žnid.*; — 2) auflösend, *Jan.*
krojîlnica, *f.* die Spaltaxt, *Cig.*, *Jan.*
krojîlnik, *m.* = krojilnica, *Cig.*
krojílǫ, *n.* 1) das Spaltwerkzeug, der Spalter, *Cig.*; — 2) das Zuschneidemuster, *C.*
krojîtev, tve, *f.* die Zertheilung; — die Scheidung (chem.), *Cig.*, *Jan.*
krojíti, ím, *vb. impf.* 1) nach der Flächenlage zertheilen, spalten; skrili k., Schiefer spalten, *Cig.*, *Gor.*; k. se, sich spalten, sich schiefern, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; skrilavec se kroji povsem lehko v gladke, tenke skrili, *Erj.(Min.)*; — 2) (Genähtes) trennen, *C.*, *M.*; — 3) zuschneiden, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — sodbe k., Urtheile aussprechen, *Levst.(Zb. sp.)*; — zna vsakemu besede k., = zna se vsakemu odrezati, *Kr.*; — 4) in die Bestandtheile zerlegen, zertheilen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; svetlobo k., das Licht zerstreuen, in seine Farben zerlegen, *Žnid.*; — chemisch zerlegen, *Vrtov.-Cig.*, *Jan.*; krójiti, im, *Mur.*, *Erj.(Min.) i. dr.*
krojîvec, vca, *m.* kdor kroji, der Spalter, *Cig.*, *Jan.*
krojník, *m.* = krojivec, *Cig.*
kròk, krǫ́ka, *m.* das Rabengekrächze, *Cig.*, *Jan.*
krokálǫ, *n.* der Krächzer, *Cig.*
krǫ̂kanje, *n.* das Krächzen, das Gekrächze.
krǫ́kanica, *f.* die Kröte, *BlKr.*; — prim. krohalnica.
krǫ̂kar, rja, *m.* der eigentliche oder Kolkrabe (corvus corax).
krǫ̂karček, čka, *m.* *dem.* krokar, ein kleiner Rabe.
krǫ̂karica, *f.* zelena k. = zelena vrana, zlatovranka, die Mandelkrähe (coracias garrula), *Frey.(F.)*.
krǫ̂karski, *adj.* Raben-.
krǫ̂kati, kam, čem, *vb. impf.* krächzen; krokar kroka, *Cig.*; vran kroče, *C.*; quacken: žaba kroče, *C.*; grunzen: svinja kroče, *C.*
krókelj, klja, *m.* = svinja: krokelj kroklja, činkelj činklja, činkelj dolu pade, krokelj ga popade (svinja — želod), *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
kroketjáti, âm, *vb. impf.* quacken: žaba kroketja, *Rez.-C.*
krokljáti, âm, *vb. impf.* grunzen, prim. krokelj.
krokodîl, *m.* navadni k., das gewöhnliche Fluss- oder Nil-Krokodil (crocodilus vulgaris), *Erj.(Ž.)*; amerikanski k., der Alligator, *Cig.*
krokòt, kóta, *m.* das Gekrächze (der Raben), *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
krokotânje, *n.* das Krächzen, *M.*
krokotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* krächzen (o vranu), *Mur.*, *C.*; — glucken (o koroši), *C.*

krọ̑kva, *f.* der Dachsparren, *Jan.*; (krokla, *Pohl.*); tudi češ.

kroliti, im, *vb. impf.* = kruliti, *Volk.-M.*, *Npes.-Vraz*, *Raič(Let.)*.

krōm, *m.* neka kovina, das Chrom, *Cig.(T.)*.

kromātičen, čna, *adj.* barven, chromatisch (phys., mus.), *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.

krōmov, *adj.* Chrom-, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

krōmovec, vca, *m.* der Chromeisenstein, *Jan.(H.)*.

krompír, rja, *m.* die Kartoffel, der Erdapfel (solanum tuberosum); — *coll.* Erdäpfel; krompirja skuhati; — iz nem. „Grundbirne", *C.*; (prim. *gen.* krompírna, *Fr.-C.*); tudi: -îr, *Dol.*

krompírčec, čca, *m. dem.* krompirec; kleine Kartoffel.

krompírček, čka, *m. dem.* krompirec; kleine Kartoffel.

krompírec, rca, *m. dem.* krompir; kleine Kartoffel.

krompírišče, *n.* 1) njiva, kjer je krompir rastel; — 2) = krompirjevec 1), *Štrek.*, *Dol.*

krompírjev, *adj.* Kartoffel-, Erdäpfel-; krompirjeva jabelka, die Samenköpfe des Kartoffelkrautes, *Cig.*; — krompirjeva hvala (nam. hvala krompirja), das Lob des Erdapfels, *Levst.(Zb. sp.)*.

krompírjevec, vca, *m.* 1) das Kartoffelkraut, *Cig.*, *Nov.*, *Valj.(Rad)*; — 2) der Kartoffelbrantwein, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 3) amerikanski k., der Colorado-Kartoffelkäfer (doryophora decemlineata), *Erj.(Ž.)*.

krompírjevica, *f.* 1) voda, v kateri se je krompir kuhal, *Gor.*; — die Kartoffelsuppe, *ogr.-C.*; — 2) das Kartoffelkraut, *Jan.*, *Dol.*; — 3) eine Art Taubnessel (lamium orvala), *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.

krompírjevina, *f.* 1) das Kartoffelkraut, *Polj.*; — 2) jedi iz krompirja pripravljene, *Gor.*

krompírjevišče, *n.*, *Cig.*, *Gor.*, pogl. krompirišče.

krompírjevka, *f.* das Kartoffelkraut, *Cig.*, *Jan.*

krompîrnica, *f.* die Kartoffelgrube, *Cig.*

krọ̑na, *f.* 1) die Krone; grofovska, mučeniška k.; — 2) der Thaler, *nekdaj na Dol.-Levst.(Rok.)*; — die Krone (novi denar); — 3) rdeča k., neko jabolko, *C.*

krọ̑nanje, *n.* die Krönung.

krọ̑nast, *adj.* kronenartig, *Cig.*, *Jan.*; kronasti odrastek, der Kronenfortsatz (zool.), *Cig.(T.)*.

kronáš, *m.* die Krontaube, *Jan.(H.)*.

krọ̑nati, am, *vb. impf.* (tudi: *pf.*) krönen; s trnjem k., mit Dornen krönen.

krọ̑navec, vca, *m.* der die Krönung vornimmt: škof k., *Cv.*

krọ̑nica, *f. dem.* krona, 1) kleine Krone; — 2) der Rosenkranz, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; (hs.).

krōnika, *f.* letopis, die Chronik, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

krọ̑nin, *adj.* der Krone gehörig, Kron-, *Cig.*, *Jan.*; kronina pravica, das Regale, *Jan.*

króniti, krónem, *vb. pf.* spritzen, eine geringe Menge gießen: kroni mi vode, *C.*; — nam. kropniti.

kronogrām, *m.* letokaz, die Jahrzahlinschrift, das Chronogramm, *Cig.*, *Jan.*

kronolōg, *m.* der Chronolog.

kronologîja, *f.* die Wissenschaft von der Zeiteintheilung, Zeitrechnung, die Chronologie.

kronolōgičen, čna, *adj.* chronologisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

kronomēter, tra, *m.* časomer, zelo natančna ura, das Chronometer.

krononọ̑sec, sca, *m.* der Kronenträger, *Jan.*

kronovína, *f.* das Kronland, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

kronovščina, *f.* = kronsko posestvo, *Jan.(H.)*.

krọ̑nski, *adj.* Kron-, Kronen-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; k. vojvoda, der Kronfeldherr, *Cig.*, *Jan.*; kronska imovina, das Krongut, *Jan.*; — kronsko zlato, das Kronengold, *Cig.*

krọ̑ntej, *m.* koruzen strok, kateremu se je vse perje potrgalo, *Ben.-Erj.(Torb.)*; — prim. furl. coròndul, *Štrek.(Arch.)*.

1. **kròp**, krópa, *m.* siedend heißes Wasser; s kropom politi kaj; tak je bil, kakor bi ga bil s kropom poparil, = betroffen, bestürzt; ni ne krop ne voda, er (es) hat keinen ausgeprägten, entschiedenen Charakter; še neslanega kropa nisi zaslužil, *Str.*

2. **kròp**, krópa, *m.* = kap, die Dachtraufe, *C.*

krọ́pati, pam, pljem, *vb. impf.* glucken; kokla kroplje, *Cig.*, *jvzhŠt.*

krọ̑pček, čka, *m. dem.* 1. krọ̑pec, *Dol.*

1. **krọ̑pec**, pca, *m. dem.* krop, *Dol.*

2. **krópec**, pca, *m.* debela, na koncu čvršasta palica, *Sv. Peter(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

kropêlka, *f.* = krepel, *Rib.-Mik.*

kropica, *f.* = sodra, babje pšeno, *Jan.*; — prim. hs. krupa, nem. Graupen.

kropîlce, *n.* der Sprengwedel, *M.*

kropîlen, lna, *adj.* zum Besprengen gehörig, Spreng-, *Jan.*; kropîlna voda, das (zum Besprengen bestimmte) Weihwasser, *Z.*, *Dalm.*; kropilni kamen, der Weihbrunnstein, *Jarn.*

kropîlnica, *f.* das Geschirr mit dem zum Besprengen dienenden Weihwasser, der Weihwasserkessel, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*

kropîlnik, *m.* das Weihwasserbecken, *Štrek.*, *Gor.*, *Kras.*

kropílọ, *n.* 1) der Sprengwedel, *Alas.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; — 2) die Brause an der Gießkanne, *Cig.*; — 3) das Besprengen, *Krelj*; ne pomaga ne kropilo ne kadilo = es ist Tauf und Chrisam verloren, *M.*, *Z.*

kropíti, ím, *vb. impf.* besprengen; mrliča kropit iti.

kropiva, *f.* = kopriva, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

kropljénje, *n.* das Besprengen.

krọ̑pnica, *f.* = kropnik, *Danj.(Posv. p.)*.

1. **krọ̑pnik**, *m.* pisker za krop, großer Kochtopf, *C.*

2. **krọ̑pnik**, *m.* = kapnik, der Tropfstein, *Bes.*

kropnjáča, *f.* großer Kochtopf, *Mur.*, *Mik.*, *vzhŠt.*; narede si iz kropnjače boben, *Pjk.(Črt.)*.

krósma, *f.* = krošnja, *Rez.-C.*

krosmár, rja, *m.* = krošnjar, *Rez.-C.*

krósna, *n. pl.* der Weberstuhl, *Št.-Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Kres*, *Vrt.*; (krosne, *f. pl.*, *Cig.*, *C.*).

krósna, *f.* = krošnja, *Jan.*

kroš, *m.* das Saubrot (cyclamen), *Cig.*, *Medv.* *(Rok.)*; menda nap. nam. krož.
krošec, šca, *m.* = kroš, *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — pogl. krožec 4).
krǫ́šelj, šlja, *m.* 1) kleines Messer, *V.-Cig.*, *Dol.*, *KrGora*; — 2) das Abästmesser, *BlKr.*
krǫ̂šljek, šljeka, *m.* kleines Taschenmesser, *C.*, *vzhŠt.*
krǫ́šnja, *f.* 1) ein hölzernes Gestell, um darin eine Last vor sich oder auf dem Rücken zu tragen, das Tragreff (bav. krächsen, krachsen): kramarska, tesarska, k., *C.*; — 2) das Gebüsch, *C.*; — die Baumkrone, *Z.*; zelena gosta k. drevesa, *Vrt.*
krošnják, *m.* ein untersetzter, corpulenter Mann, *M.*; — prim. krošniast.
krošnjár, rja, *m.* der Reffträger, der „Krachsenträger", *Mur.*, *Cig.*; der Hausierer, *Šol.*, *Hip.* *(Orb.)*, *nk.*
krošnjaríca, *f.* die hausierende Krämerin, *C.*
krošnjáriti, ârim, *vb. impf.* den Hausierhandel treiben, *DZ.*, *nk.*
krošnjárjenje, *n.* das Hausieren, *DZ.*, *nk.*
krošnjárski, *adj.* Hausier-: k. list, der Hausierpaß, *Levst.(Nauk)*.
krošnjârstvǫ, *n.* der Hausierhandel, *DZ.*
krǫ́šnjast, *adj.* breitästig, *C.*; — breitleibig, corpulent, *C.*
krošnjàt, áta, *adj.* untersetzt, corpulent, *Cig.*, *M.*
krošnjeváti, ûjem, *vb. impf.* = krošnjariti, *Z.*; krošnjeval („krošnjéval") je ter drobiž pobiral od gospodinj, *Jurč.*
krǫ̂t, *adj.* heftig, *ogr.-C.*; kroto divjati, *Lj-Zv.*; kroto (= ostro) podnebje, *Raič(Slov.)*; kroto, sehr, *Krelj*, *Št.-Cig.*, *ogr.-Mik.*
krǫ́ta, *f.* die Kröte; — iz nem.
krotâk, tkà, *adj.* = krotek.
krǫ̂tba, *f.* die Zähmung, *C.*
krótek, tka, *adj.* zahm, kirre; sanft, sanftmüthig, friedsam, fromm; krotko jagnje.
króten, tna, *adj.* = krotek, *M.*, *Z.*
krǫ̂tež, *m.* der Wütherich, *C.*
krotíca, *f.* verdrehter, zusammengelaufener Faden, der Knoten am Gespinnst, *C.*, *Dol.-Mik.*; nit v krotice gre = krotiči se, *C.*; — v krotice iti, sich sehr ängstigen, *C.*; (krtice, *Cig.*).
krotíčav, *adj.* voll Knoten: krotičava preja, ein Gespinnst mit verdrehten Fäden, *C.*
krotíčiti, îčim, *vb. impf.* 1) zusammendrehen, nav. k. se, durch Verdrehung Knoten bilden: preja se krotiči, *C.*, *Dol.-Mik.*; — 2) züchtigen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; Bog je z lakoto krotičil celo ljudstvo, *Ravn.*; — 2) k. se, Knoten bilden (durch Verdrehung): preja se krotiči, *C.*, *Dol.-Mik.*
krotílen, lna, *adj.* bändigend, besänftigend, *Z.*
krotílǫ, *n.* das Besänftigungsmittel, *Cig.*
krotína, *f.* = krotica, *C.*
krotínast, *adj.* = krotičav, *C.*
krotíniti se, înim se, *vb. impf.* = krotičiti se (o preji), *C.*
krotîtelj, *m.* der Bändiger, *nk.*
krotîtev, tve, *f.* die Bezähmung, die Besänftigung, *Cig.*, *nk.*

1. **krotíti**, im, *vb. impf.* bändigen, bezähmen, im Zaume halten; tudi ko nas tepe in kroti, je naš oča, *Kast.-Valj.(Rad)*; otroka k., *Z.*; hudo nagnenje, strasti, sebe krotiti.
2. **krotiti**, im, *vb. impf.* wenden, lenken: k sebi krotiti, *C.*; — prim. stsl. kratiti, drehen.
3. **krotíti**, im, *vb. impf.* = klatiti: jabolka k., *KrGora.*

krotîvec, vca, *m.* der Bezähmer, der Bändiger, *Cig.*, *Jan.*
krotîvka, *f.* die Bezähmerin, die Bändigerin, *Cig.*
krotkǫ̂ča, *f.* = krotkost, *Mik.*
krotkosŕčen, čna, *adj.* sanftmüthig, *Cig.*, *Jan.*
krotkosŕčnost, *f.* die Sanftmüthigkeit, *Cig.*, *Jan.*
krotkǫ̂st, *f.* die Zahmheit, das sanfte Wesen, die Sanftmuth.
krotkǫ̂ta, *f.* = krotkost, *Trub.-C.*
krǫ̂tnik, *m.* najdebelejše vrste oreh, *Ip.-Erj.* *(Torb.)*; — prim. krota, *Kres.*
krótnost, *f.* die Zahmheit, *Mur.*
krotǫ̂st, *f.* die Heftigkeit, *C.*

1. **krǫ́tovati**, ujem, *vb. impf.* = klatiti: k. sadje, (krotvati) *KrGora.*
2. **krotováti**, ûjem, *vb. impf.* mit „Kröte" schimpfen, *Mik.*

krotovíca, *f.* = krotica, der Knoten am Garn, der sich durch Zusammendrehen bildet, *Jan.*, *Rib.-Mik.*; — k. las, ein Büschel Haare, *Bes.*; — 2) die Schlinge, *Jan.*, *Gor.-Mik.*; — 3) die Blutstrieme, *Cig.*; s palico udrihati oslu krotovice po životu, *Jurč.*
krotovíčast, *adj.* = krotičast, *Jan.*
krotovíčiti, îčim, *vb. impf.* 1) zusammendrehen, nav. k. se, sich zusammendrehen (vom Faden, wenn man ihn zu stark windet), *M.*; sich verwirren, sich filzen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) k. koga, bedrücken, bedrängen: kmeta pa že vse krotoviči, *Gor.*; züchtigen: s kneftro k. koga, *LjZv.*
krotovîčnica, *f.* = tirada, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
krotovína, *f.* = krotovica (na preji), *Cig.*
kròv, króva, *m.* 1) das Dach, das Dachwerk, die Dachung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Deckel (an Kisten, Särgen u. dgl.), *Mur.*, *Cig.*; — 3) das Verdeck (des Schiffes), *nk.*
krovâjec, jca, *m.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, pogl. kravajec.
króvec, vca, *m.* der Dachdecker; krovca imamo.
króven, vna, *adj.* Deck-, *C.*; krovni list, Deckblätter, krovne luske, Deckschuppen, *Cig.(T.)*.
krovína, *f.* das Riedgras (carex sp.), *Cirkniško jezero-Erj.(Torb.)*; — prim. hs. krovina = le za pokrivanje streh porabno seno.
krovíšče, *n.* der Dachstuhl, *M.*
krovjè, *n.* das Obdach, *Cig.*
krovníca, *f.* 1) die Bindruthe im Strohdache, *Z.*, *Polj.*; — 2) die Schindel, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *C.*; (hs.).
krozúlja, *f.* das Büschel, der Zweig, *Z.*, *C.*; ajda nima klasovja, ampak nekake krozulje, *C.*; ščinkavec se stiska pod košato krozuljo v senci, *Vrt.*

krôž, *m.* 1) = krog, *ogr.-Valj.(Rad.)*; — 2) die europ. Erdscheibe (cyclamen europaeum), (menda nap. kroš, *Cig.*, *Medv.[Rok.]*).
krôža, *f.* großes Trinkglas, *C.*, *Npes.-Vraz.*; — prim. kravža.
krǫ́žati, am, *vb. impf.* = krožiti, kreisen, *Bes.*, *Let.*
krǫ́žčast, *adj.* rundscheibig, *Cig.*
krǫ́žčec, čeca, *m. dem.* krožec, *Valj.(Rad)*.
krǫ́žček, čka, *m. dem.* krožec; der Teller, *M.*, *nk.*
krǫ́žec, žca, *m. dem.* krog; 1) kleiner Kreis, der Ring, *Mur.*, *Cig.*, *DZ.*; — lase v krožce zavijati, das Haar locken, *Bes.*; — 2) das runde Scheibchen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; k. voska, ein rundes Stück Wachs, *Cig.*; k. masla, *Z.*; — 3) der Teller, *C.*; — 4) die europäische Erdscheibe (cyclamen europaeum), *Dict.*, (krošec, *Cig.*, *Medv.[Rok.]*).
krôžek, žka, *m. dem.* krog; 1) kleiner Kreis, *C.*; der Ring, *Cig.*, *Jan.*; — 2) eine runde Scheibe, *Cig.*
krǫ́želj, žlja, *m.* das Baummesser, das Astmesser, *Cig.*, *Valj.(Rad)*; — pogl. krošelj.
krǫ́žen, žna, *adj.* Kreis-, kreisförmig, *Cig.*; krǫ́žni oblok, der Rundbogen, *Cig.(T.)*; krožni dokaz, der Zirkelbeweis, *Cig.(T.)*.
krǫ̂ženje, *n.* das Kreisen, *C.*; die Kreisbewegung, der Kreislauf, *Cig.(T.)*; der Umlauf (z. B. des Geldes), *C.*
krôžica, *f. dem.* kroža; das Trinkglas, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*; dati komu krožico vina, *Npr.-Kres.*
krožič, *m. dem.* krog; — = krompir, *Pohl.(Km.)*.
krožilice, *f. pl.* ein Sternbild: die Gluckhenne, *Z.*
krožilički, *m. pl.* das Sternbild der Plejaden, *M.*
krožîtev, tve, *f.* das Kreisen, der Kreislauf, *Cig.*, *Jan.*
krǫ́žiti, im, *vb. impf.* 1) abrunden, *Mur.*, *Cig.*; — repo k., die Rübe schälen, *Z.*, *Dol.*; — 2) žito k., das Getreide reitern, *Z.*, *C.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 3) pesem k., ein Lied schlecht singen, *Cig.*; Reime machen, *Z.*; kdor pevcev peti kaj ne ve, Od letnih časov kroži, *Preš.*; — 4) umgeben: v ozadju jih (griče in holme) krožijo nizki bukovi in gabrovi gozdi, *Lj-Zv.*; — 5) sich im Kreise bewegen, kreisen, *Z.*; k. z glavo, s trupom, z rokami, *Telov.*; — sich herumtreiben, vagieren, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — lavieren, kreuzen: z ladjo k. (polj.), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Zora*; — in Umlauf sein, circulieren, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
krôžka, *f.* die Kreismuschel, *Cig.*
krôžnica, *f.* die Kreislinie, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Cel.(Geom.)*.
krôžnik, *m.* der Teller, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*; — čarodelni k., der Thaumatrop, *Cig.(T.)*.
krožnina, *f.* der Flächeninhalt des Kreises, *Cel.(Geom.)*.
krožnosénčen, čna, *adj.* kreisschattig, *Cig.*
krožnosênčnik, *m.* krožnosenčniki, kreisschattige Völker, *Cig.*
krǫ́žnost, *f.* die Kreisförmigkeit, *Cig.*

kr̂p, kŕpa, *adj.* hart, fest, compact: krpa zemlja, *ogr.-C.*; — prim. krpek.
kr̂p, kŕpa, *m.* psovka staremu človeku: stari k., *Npes.-Vraz.*
kŕpa, *f.* 1) der Flicklappen: der Leinwand-, Tuch- oder Lederfleck; krpo prišiti; — 2) der Flecken: mačka ima črne krpe, *ogr.-C.*
krpâc, *adv.* imstande, *Z.*; — prim. it. capace.
krpáč, *m.* der Flicker; čevljarski k., der Flickschuster, *Vrt.*
krpáča, *f.* die Stopfnadel, *Jan.(H.)*.
krpačíca, *f.* die Flickerin, *Jan.*
krpâłnica, *f.* 1) das Flickzimmer, *DZ.*; — 2) orodje, s katerim se izkopava repa, korenje, *Dol.*
krpâłnik, *m.* der Reutspaten, *V.-Cig.*
krpanína, *f.* das Geflicke, *Cig.*
kŕpanje, *n.* das Flicken.
krpár, rja, *m.* = krpač, *Cig.*, *Jan.*
krparíca, *f.* = krpačica, *Cig.*, *Jan.*
krparîja, *f.* die Flickerei, das Flickwerk.
krparína, *f.* der Flickerlohn, *Cig.*
krpáriti, ârim, *vb. impf.* sich mit dem Flicken abgeben; — pfuschen, *Cig*, *C.*
kŕpast, *adj.* gelappt, *Jan.*; k. list, *Tuš.(B.)*; krpaste noge, Lappenfüße, *Cig.(T.)*.
kŕpati, pam, pljem, *vb. impf.* 1) flicken; hlače, čevlje k.; streho krpati, das Dach ausbessern, *jvzhŠt.*; — 2) reißen, aufreißen, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — ein Hirtenspiel spielen, bei dem Erde aufgerissen wird, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
kŕpavec, vca, *m.* der Flicker, *Mur.*; — der Pfuscher, *M.*
krpâvsati se, am se, *vb. impf.* sich zupfen, *C.*; — zanken: otroci se krpavsajo, *Guts.*, *Cig.*
krpčáti, âm, *vb. impf.* steif machen, stärken, *Z.*; pogl. krepčati.
kr̂pec, pca, *m.* der Schuh (zaničlj.), *Zora.*
kŕpek, pka, *adj.* nam. krepek; steif, *jvzhŠt.*; — stark, fest, *Krelj-M.*, *Notr.*; krpko platno, starke Leinwand, *Cig.*; k. les, festes Holz, *C.*; vsako bolj krpko reč neka čudna moč skupaj drži, da ne razpade v svoje prvine, *Vrtov.(Km. k.)*.
krpèlj, élja, *m.* 1) die Vogelmilbe (dermanyssus avium), *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*; — die Filzlaus, *Cig.*, *Mik.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; (krpęlj, *Mik.*, *Valj.[Rad]*); — 2) oni ločec pri plužnih kolesih, za katerega drži, kdor ravna plug, da gre jedno kolo zmerom po jarku, (kŕpelj) *BlKr.*; prim. krepela — 3) der Taschenveitel, (krpel) *vzhŠt.-C.*
krpêli, *f. pl.* 1) die Seitenhölzer des krplje genannten Netzes, *Mur.*; — 2) die gabelförmige Doppeldeichsel, in die das Vieh gespannt wird, *C.*
krpęlje, *f. pl.* 1) = krplje 2), *Danj.(Posv. pis.)*, *vzhŠt.*; — 2) der hölzerne Bogen am Dreschflegel, *C.*, *vzhŠt.*
krpę́ljen, ljna, *adj.* h krpeljam (krpljam) spadajoč: krpêljni ločenj, das Seitenholz des Tragnetzes (krplje), *Danj.(Posv. p.)*.
krpę́ljiti, ęljim, *vb. impf.* za krpelj držati in ravnati tek kolescem plužnim, *BlKr.*
krpelka, *f.* = krepelec, der Knüttel, *C.*

krpenček, čka, *m.* = podlasica, *Dol.*; — prim. kepen.
krpetáti, âm, *vb. impf.* flicken, *C.*
krpetína, *f.* stara krpa, *M.*, *Z.*
krpezíca, *f.* der Knüttel, *Vrt.*; Mečeš bratca in sestrico S kamenom in krpezico, *Levst.(Zb. sp.)*; kratka palica, da se ž njo sadje klati, *Banjščice(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
kȓpež, *m.* das Flickwerk, *Z.*; krpež, trpež kočo obdržava, *Npreg.-Kr.*; tudi: krpèž, éža, *LjZv.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
kŕpica, *f. dem.* krpa; *pl.* krpice, in Fleckchen geschnittener dünn gerollter Nudelteig („Fleckerl"), *Mur.*, *ogr.-C.*, *vzhŠt.*
krpiguz, *m.* das Klettengras (tragus racemosus), *Cig.*
krpína, *f.* der Lumpen, *Mur.*, *Cig.*
krpínica, *f.* krpinice so zobčasti ob šivih raševnate obleke prišiti traki med hribovci v Savinski dolini, *Pjk.(Črt.)*.
kŕplja, *f.* 1) der Schneeschuh, *Cig.*, *Jan.*; krplje so prepleteni obročki, katere si na noge privezujejo, da se ne vdirajo toliko, kadar po snegu hodijo, *Notr.*, *Gor.*, *Lašče*, *Bolc-Erj.(Torb.)*, *Savinska dol.*; popotovati v najhujši zimi v krpljah, *Cv.*; krplje navezati na noge, *Zv.*; — 2) *pl.* krplje, ein Netz mit zwei gebogenen Seitenhölzern, die zusammengeschlagen dasselbe schließen; es dient zum Tragen von Heu, Stroh, Streu u. dgl., *Mur.*, *Kres*, *vzhŠt.*; — (o velikih ustih), *C.*
krponǫ̑žec, žca, *m.* der Blattfußkrebs (apus cancriformis), *Erj.(Ž.)*.
krpóta, *f.* das Flickwerk, *ogr.-C.*
1\. **krpúca**, *f.* der Flicklappen (zaničlj.), *Jan.*
2\. **krpúca**, *f.* krpuco držati = krputiti se, *Ig.(Dol.)*.
krpúcanje, *n.* das Flicken, *Cig.*, *M.*
krpûcar, rja, *m.* der Flicker, der Pfuscher, *Cig.*, *Jan.*
krpúcati, am, *vb. impf.* flicken (zaničlj.), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kdo bi na Martinji dan vbadal in krpucal! *Glas.*; — pfuschen, *Jan.*
krpûcnik, *m.* der Flicker (zaničlj.), *M.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
krpúča, *f.* = gruča, *Notr.*; — prim. kopuča, klopuča.
krpúčica, *f. dem.* krpuča: k. leščnikov, *Notr.-Levst.(Rok.)*.
krpúlja, *f.* = divja koza, die Gemse, *V.-Cig.*
krpútiti se, ûtim se, *vb. impf.* = jezno se napenjati (o živalih), *Tolm.*; — nam. kreputiti se, *Levst.(Rok.)*.
krsíka, *f.* = krhlika, die Bruchweide (salix fragilis), *Lašče-Erj.(Torb.)*.
krsíkovina, *f.* = krsika, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
krslepati, am, *vb. impf.*, *Buče(Št.)-C.*, pogl. krslupati.
krslepíčiti, îčim, *vb. impf.* = krslepati, *Buče(Št.)-C.*
krslipa, *f. (m.)* eine triefäugige Person, *ogr.-C.*; (nam. krslupa?).
krslupalica, *f.* das Augentriefen, *vzhŠt.-C.*
krslupati, am, *vb. impf.* mit dem Lichte fackeln, *C.*; naglašati je menda: krslupáti; prvi del besede je morda nastal iz „kres"; prim. kresontati.
krsmotati, am, *vb. impf.* = krslupati, *Z.*
kȓst, kŕsta (kȓst, *Dol.*), *m.* 1) die Taufe; h krstu nesti otroka; — = sprejem v fantovstvo: vina za krst plačati, *Zora*; — 2) der Christ, *Jan.*; tega živ krst ne ve, das weiß keine lebende Christenseele; storil bom, če je le živemu krstu mogoče, *Zora*; tega ne more živ krst povedati, *Jurč.*; ni božjega krsta, es ist keine Seele da, *C.*
kŕsta, *f.* die Todtentruhe, der Sarg, *nk.*; — die Truhe: krsta peska, *Levst.(Cest.)*; — stsl.
krstan, *m.* = kristan, das Pfluggestell, *Jan.*
kŕsten, stna, *adj.* Tauf-; krstno ime, der Taufname; krstni list, der Taufschein; krstni oče, der Taufpathe, *Cig.*
krstibog, *m.* = krstnik: Ivan krstibog, *Levst.(Zb. sp.)*.
krstȋlnica, *f.* der Taufbrunnen, *C.*
krstȋlnik, *m.* der Taufstein, *M.*
krstilnják, *m.* der Taufstein, *Nov.*
krstína, *f.* = botrina, *C.*; *pl.* krstine, das Taufmahl, *C.*; (krstinje, *Jan.*).
krstȋtek, tka, *m.* die Taufe, *Raič(Slov.)*; nav. *pl.* krstitki, die Taufhandlung, *C.*; tudi: das Taufmahl, *C.*
krstȋtelj, *m.* der Täufer, *ogr.-Let.*, *Valj.(Rad)*.
kŕstiti, kŕstim, *vb. impf. et pf.* (*Mik. V. 9. IV. 297., 771.*) 1) taufen; otroka k., za krščeni svet! = um Gottes willen! *Jurč.*; — 2) einen Namen geben: nelepo k. koga, *Jurč.*; — 3) vino k., dem Wein (im Fass) Wasser beimengen; krščeno vino; — tudi krstiti, *St.*
krstȋtka, *f.*, *C.*; nav. *pl.* krstitke = krstitki, *Jan.*
krstȋtva, *f.* die Taufhandlung, *C.*, *DZ.*; — die Namengebung (z. B. bei naturgeschichtlichen Objecten): k. po zasluženih možeh, *Erj.(Izb. sp.)*.
kȓstki, *m. pl.* krstna pojedina, *C.*
1\. **krstníca**, *f.* die Todtenkammer, *Svet.(Rok.)*, *Spod. Idrija-Erj.(Torb.)*, *Notr.*
2\. **krstníca**, *f.* 1) das Taufwasser, *Mur.*; — 2) der Taufstein, *Mur.*; kamenita k., *Bes.*; — 3) der Taufsamstag, *Mur.*; krstnico obhajati, *Z.*; binkoštna k., *Cig.*
krstník, *m.* 1) der Täufer; sv. Janez krstnik; — 2) = bajeslovno bitje, *Navr.(Let. 1887., 106.)*; prim. kresnik 2).
krsútati, tam, *vb. impf.* mit dem Lichte fuchteln, fackeln, *C.*; — pogl. kresontati.
1\. **kȑš**, kŕša, *m.* 1) der Fels, *C.*; na nerodovitni krš zemlje nanašati, *SlN.*; — prim. hs. krš.
2\. **kȑš**, kŕša, *m.* 1) der Strauch, *Jan.*, *Fot.-M.*; — 2) der ausgepresste Traubenstock (= koš), *C.*, *Poh.*
krščák, *m.* = klobuk, *ogr.-C.*, *Valj.(Rad)*.
krščân, *m.* = kristjan, *Jan.*, *ogr.-M.*
krščânka, *f.* = kristjanka, *Valj.(Rad)*.
krščánjenje, *n.* die Bekehrung zum Christenthume, *C.*

krščânski, *adj.* christlich; k. nauk, die Christenlehre, der Katechismus; to ni po krščansko, das ist unchristlich.
krščânstvǫ, *n.* das Christenthum.
krščávanje, *n.* das Taufen, *M.*
krščávati, am, *vb. impf.* taufen, *ogr.-Mik.*, *Valj.(Rad).*
kr̂ščba, *f.* = krstitva, *C.*
krščę̂nec, nca, *m.* der Täufling, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
krščeníca, *f.* 1) die Christin, *Mur.*, *Jan.*, *ogr.-C.*; joh tebi, o krščenik, o krščenica, *Guts.(Res.)*; tudi: kr̂ščenica, *Valj.(Rad)*; — 2) die Dienstmagd, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Ljub.*, *Notr.*; v tem pomenu kr̂ščenica ali krščę́n(i)ca; — das Mädchen, (kr̂ščenica) *Notr.*, *Dol.-Levst.(Rok.).*
krščeník, *m.* der Getaufte, *Mur.*; pobožni krščeniki — neso radi govorili o poganskej gnusoti, *Levst.(LjZv.)*; — = kristjan, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Jsvkr.*, *Bas.*, *Guts.(Res.)*, *ogr.-C.*, *Notr.*
kr̂ščenje, *n.* = krščevanje, *Mik.*
krščevâlnica, *f.* die Taufkapelle, *C.*, *Burg.*
krščevânje, *n.* das Taufen, die Taufhandlung.
krščeváti, ûjem, *vb. impf.* taufen, in der Ertheilung der Taufe begriffen sein; — vino krščevati, *LjZv.*; — prim. krstiti.
kr̂šec, šca, *m.* der Kies, *C.*; železni, bakreni k., der Eisen-, Kupferkies, *Erj.(Min.).*
kršek, ška, *adj.* zäh, *Jan.* (?)
kršę̂lj, *m.* 1) die Filzlaus (pediculus pubis), *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*, *SlGor.*; — 2) neki črv v živinskem črevesu, *M.*, *Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*
kršeljíca, *f.* die noch nicht vollgesogene Zecke, *Štrek.*
kr̂šen, šna, *adj.* 1) prächtig, *Z.*; bieder, *Dol.-Cig.*; — 2) kršno, hurtig, *C.*; — prim. hs. kršan, felsig; wacker.
kršîn, *m.* die Pollinie (pollinia gryllus), *Kras*, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*
krševína, *f.* steiniger Boden, *SlN.*; — prim. 1. krš.
krševît, *adj.* steinig, voll Gerölle, *C.*
1. **kr̂šiti**, kr̂šim, *vb. impf.* brechen, abbrechen, *M.*; — z Golavca se krši prst, lagert sich ab, *Levst.(Močv.)*; schmälern, *M.*; založnino k., die Caution schmälern, *DZ.*; pomoč k. komu, *Levst.(Pril.)*; Eintrag thun: k. ponižnost, *Cv.*; — prim. krušiti in hs. kršiti.
2. **kr̂šiti se**, kr̂šim se, *vb. impf.* sich empor sträuben (von Federn), *Z.*; sich brüsten, *Jan.*; — prim. 2. krš.
kr̂šje, *n.* das Steingerölle, *Cig.*, *C.*, *Nov.*
kršljíkovec, vca, *m.* neka vinska trta, *Jarenina (Št.)-Erj.(Torb.)*; die rauchfarbige Zimmettraube, *Trumm.*
kr̀t, kŕta (kr̂t, *Dol.*), *m.* der Maulwurf (talpa europaea): boji se dneva kakor krt; — slepi k., der blinde Maulwurf (talpa caeca), zlati k., der Goldmaulwurf (talpa inaurata), *Erj.(Z.).*
krtáč, *m.*, *Danj.-Mik.*, pogl. krtača.
krtáča, *f.* 1) die Bürste; — 2) der Wollkamm, *Mur.*, *Jan.*, *Savinska dol.*; — prim. nem. die Kardätsche, lat. carduus, Distel.

krtâčar, rja, *m.* der Bürstenbinder, *Cig.*, *Jan.*; — der Kardätschenmacher, *Cig.*
krtáčenje, *n.* das Bürsten.
krtáčica, *f.* *dem.* krtača.
krtáčiti, âčim, *vb. impf.* 1) bürsten; obleko k.; — 2) kardätschen, *Mur.*, *Cig.*; volno k., *Z.*
krtár, rja, *m.* der Maulwurffänger, *Cig.*, *C.*, *Gor.*
kŕtati, am, *vb. impf.* = škrtati, *Fr.-C.*
kr̂tec, tca, *m.* *dem.* krt.
kr̂tek, tka, *m.* *dem.* krt; 1) kleiner Maulwurf; — 2) der Ameisenlöwe, *Cig.*
1. **krtíca**, *f.* 1) = krt, *Mur.*, *Frey.(F.)*; — das Maulwurfsweibchen; — 2) die Schermaus (hypudaeus terrestris), *Frey.(F.)*, *Št.*; — 3) = roka (šaljivo), *Dol.*
2. **krtíca**, *f.* 1) der Knoten am Garn: nit v krtice gre, *C.*; — v krtice iti, hoditi, sich hinter den Ohren kratzen, zappeln, *Cig.*; — zabrekla žila na nogi, die varix der Venen, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — nam. krotica.
krtíce, *f. pl.* das Raffholz, *Cig.*; ausgerodetes Wurzelwerk, *Z.*
krtíčiti se, îčim se, *vb. impf.*, *Slom.*, pogl. krotičiti se.
krtíči, *m. pl.* neke sani z debelimi kratkimi saninci, na katere debeli konec dolgih debel nalagajo, *Gor.*; (morda nam. kratiči?).
krtína, *f.* der Maulwurfshaufen.
krtînjak, *m.* der Maulwurfshaufen.
krtínovec, vca, *m.* = krtinjak, *Mur.-Cig.*
krtíš, *m.* ein Büschel Rauchtabak, *SlGor.-C.*; — prim. madž. kötés, *C.*
krtíšče, *n.* = krtinjak, *Cig.*
krtníca, *f.* die Maulwurfsfalle, *C.*
krtnína, *f.* = krtina, *Gor.*
krtoróvina, *f.* = krtina, *C.*
kŕtov, *adj.* Maulwurfs-; v krtovi deželi, im Grabe, v krtovo deželo iti, sterben.
1. **krtovíca**, *f.* die Maulwurfsgrille (gryllotalpa), *Kras-Erj.(Torb.).*
2. **krtovíca**, *f.* *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*, pogl. krotovica.
krtovína, *f.* 1) = krtina, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — 2) das Maulwurfsfell, *Cig.*
krtovînjak, *m.* = krtina, *C.*, *Npr.-Kres.*
krtovínovec, vca, *m.* = krtina, *Pjk.(Črt.).*
kŕtovka, *f.* das Maulwurfsweibchen, *Cig.*, *Jan.*
krûc, *m.* ein tüchtiger Bursche, *vzhŠt.*
1. **krúcelj**, clja, *m.* alter, gebeugt einhergehender Mann, *C.*
2. **krúcelj**, clja, *m.* der Eiszapfen, *Rez.-C.*, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — prim. kruncelj.
krûcati, am, *vb. impf.* gebeugt einhergehen, *C.*; sich neigen: cvetje, trava, seno kruca, ako se ne pokosi, *Vrsno-Erj.(Torb.).*
krucljáti, âm, *vb. impf.* gebeugt, schwerfällig einhergehen, *C.*
krûgla, *f.* der Krug, *Meg.-Mik.*, *Dict.*, *C.*; eno kruglo medu, *Dalm.*; lončena posoda za vodo, *Kr.*; — prim. bav. krugel *f.*, *Levst.(Rok.).*
krùh, krúha, *m.* 1) das Brot; domač k., das Hausbrot; črn, bel k., Schwarz-, Weißbrot; belega kruha pijan — kdor se prevzame.

ker se mu predobro godi, *LjZv.*; mlad k., frisch gebackenes Brot, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; mali k., der Pfefferkuchen, der Honigkuchen, *Cig.*, *Gor.*; črstvi k., der Zwieback, *C.*; veseli kruh, (ki ga svatje ali botre dele), *Pjk.(Črt.)*; močni k., das Weihnachts- oder Dreikönigsbrot, *C.*, *Št.-Pjk.(Črt. 73.)*; nebeški k., das Himmelsbrot; — Koder solnce teče, povsod kruh se peče, *Npreg.-C.*; iz te moke ne bo kruha, daraus wird nichts; — der Unterhalt, das Auskommen; beraški k., das Bettlerbrot; ob svojem kruhu živeti, vom eigenen Verdienste leben, *M.*; iti s trebuhom za kruhom, nach Brot gehen, *Cig.*; — 2) stari kruh, das Mutterkorn (secale cornutum [claviceps purpurea]), *SlGor.-Erj.(Torb.)*; tudi: das Geißblatt (lonicera caprifolium), *Št.-Erj.(Torb.)*; — stari ali božji k., die Heckenkirsche (lonicera xylosteum), *vzhŠt.-C.*; — zeleni k., der Epheu, *C.*; bogčev k., = božji kruhek, zajčja detelja, der Hasenklee (oxalis acetosella), *C.*

krûhar, rja, *m.* 1) der Brotverkäufer, der Platzbäcker, *V.-Cig.*, *C.*, *Let.*; — 2) der Brot-Klopfkäfer (anobium paniceum), *Erj.(Ž.)*.

krûharica, *f.* die Brotverkäuferin, *Cig.*, *C.*

kruhárnica, *f.* das Brotmagazin, *Levst.(Pril.)*; die Brotbank, *Cig.*

krúhavec, vca, *m.* človek, ki ima dosti kruha: čič ne da nič, delavec je kruhavec, *Valj.(Rad)*.

krûhec, hca, *m. dem.* kruh.

krûhej, *m.* = kruhek, *Jan.*, *C.*, *Slom.*

krûhek, hka, *m. dem.* kruh; das liebe Brot, *M.*; mali k., der Pfeffer- oder Honigkuchen, *Cig.*, *Gor.*; das Zuckerbrot, *Cig.*; božji k., der Hasenklee (oxalis acetosella), *Dol.*

krûhič, *m.* = kruhek; — das Weißbrot, *C.*

kruhobộrec, rca, *m.* der nur um sein Auskommen, sein Brot sich bemüht, *C.*, *nk.*

kruhobộrstvọ, *n.* das Ringen um das Auskommen, *C.*, *nk.*

kruhodájen, jna, *adj.* Brot gebend: kruhodâjni nauk, das Brotstudium, *Cig.*, *Jan.*

kruhodâvec, vca, *m.* der Pflegevater, *Cig.*

kruhodâvka, *f.* die Pflegemutter, *Cig.*

kruhojệdec, dca, *m.* der Brotesser, *Cig.*

kruhopẹ́čica, *f.* die Brotbäckerin, die Platzbäckerin, *BlKr.*

kruhopẹ́čiti, pẹ̑čim, *vb. impf.* Brotbäcker, Platzbäcker sein (kruh peči za prodajo), *BlKr.*, *jvzhŠt.*

kruhopệčlja, *f.* die Brotbäckerin, *Ljubl. ok.*

kruhopèk, pẹ́ka, *m.* der Brotbäcker, der Platzbäcker, *Habd.-Mik.*, *Jan.*, *Dalm.*

kruhopẹ́kovica, *f.* die Brotbäckerin, *Habd.-Mik.*

kruhopẹ́kinja, *f.* die Brotbäckerin, *Dalm.*

krúhov, *adj.* Brot-; kruhova skorja, die Brotrinde; k. močnik, der Brotbrei, *Cig.*

krúhovec, vca, *m.* 1) jed iz kruha, *Valj.(Rad)*, *Notr.*; der Brotbrei, *Cig.*; die Brotsuppe, *C.*; — 2) gemengtes Getreide, *V.-Cig.*; — = meh žita za kruh, *Gor.-DSv.*; — 3) der Brotbaum, *Cig.*, *Jan.*; pravi k., echter Brotfruchtbaum (artocarpus incisa), opični k., der Affenbrotfruchtbaum (adansonia digitata), *Tuš.(R.)*.

krúka, *f.* 1) die Kurbel, *C.*, *zapŠt.*; — 2) die Ochsenjochkrümmung, *C.*

krûkla, *f.* die Krücke, *Meg.*, *Jarn.*, *Goriš.*; — iz nem.

krúkniti, krûknem, *vb. pf.* sich neigen, zusammensinken, *C.*, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; — prim. krucati.

krûl, *m.* das Gegrunze, *Jan.(H.)*.

krûlba, *f.* das Grunzen, *Jan.(H.)*.

krúle, eta, *n.* das Schwein, *Čb.-Valj.(Rad)*.

krûlec, lca, *m.* 1) der Grunzer, *Z.*; — 2) der schwalbenartige Knurrhahn (trigla hirundo), *Erj.(Z.)*.

krulîncati, am, *vb. impf.* grunzen (o mladih prasičkih), *M.*, *Notr.*

1. **krúliti**, im, *vb. impf.* grunzen; svinje krulijo; — kollern: po trebuhu mi kruli, *Cig.*, *Jan.*, *jvzhŠt.*; nič v ustih — kruli po črevesu, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; — balzen (vom Birkhahn), *Cig.*; — girren: golob kruli, *Z.*

2. **kruliti**, im, *vb. impf.* verstümmeln, *Meg.-Mik.*

krulîvec, vca, *m.* der Grunzer; — der Bauchredner, *Valj.(Rad)*.

kruljáti, âm, *vb. impf.* hinken, *Cig.*

krúljav, *adj.* lahm.

krúljavec, vca, *m.* der Lahme.

krúljavost, *f.* die Lahmheit.

krúljenje, *n.* das Grunzen; das Gekoller; das Gegirre.

krúmpast, *adj.* = šantav; — prim. bav. krump.

krûmpež, *m.* der Kreuzschnabel (loxia), *Cig.*, *Jan.*, *Frey.(F.)*.

krûmpiška, *f.* = krompir, *ogr.-Valj.(Rad)*.

krûncati, am, *vb. impf.* hinken, *C.*, *Z.*, *Polj.*; — prim. krucati.

krúncelj, clja, *m.* der Eiszapfen, *Cig.*, *Jan.*

krûnec, nca, *m.* der Eiszapfen, *Jan.*

krúnkelj, klja, *m.* dicker Prügel, *C.*; der Klotz, *Cig.*; krajši odžagan kos celega hloda, *Dol.*; — entkörnter Maiskolben, *Bolc*, *Krn-Erj.(Torb.)*; prim. krontej; — (das Krummholz, *Leskovca pri Litiji-Štrek.[LjZv.]*; iz nem., *Štrek.[Arch.]*).

krúpa, *f.* die Gerstengraupe, *Cig.*, *C.*

krûpi, *f. pl.* der Hagel, *C.*

krúpica, *f.* 1) der Hagel, *Meg.*, *C.*; — 2) der Gries, *C.*, *Bes.*; die Gerstengraupe, *C.*; — prim. češ. krupice.

krûšar, rja, *m.* der Brotbäcker, der Brotverkäufer, *Cig.*, *Jan.*; pridne gospodinje in skrbne krušarice, *Vrtov.(Km. k.)*.

krûšarica, *f.* die Brotbäckerin, die Brotverkäuferin, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; pridne krušarice in krušarji, *Vrtov.(Km. k.)*.

krušáriti, ârim, *vb. impf.* Brot verkaufen.

krûšček, čka, *m. dem.* kruhek, *Valj.(Rad)*.

krûšec, šca, *m.* 1) *dem.* kruh, das Brötchen, *Cig.*; — 2) der Brotbettler, *C.*

krúšen, šna, *adj.* 1) Brot-; krûšni dar, die Brotspende, *Cig.*; krušno drevo, der Brotbaum, *Cig.*, *Jan.*; krušna peč, der Backofen, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Pril.)*; — krušni oče, der Nährvater; krušna mati, die Ziehmutter; krušni roditelji, *LjZv.*; krušna pijanost, der Muthwille infolge des Wohlstandes, *Z.*; — 2) brot-

reich, *Cig.*; kadar je leto mušno, je tudi krušno, *Erj.(Torb.)*; krušen kraj, krušni ljudje, *Z.*

krúšiti, krûšim, *vb. impf.* 1) von einem harten Gegenstande Stücke ablösen, in Stücke brechen, bröckeln, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — k. se, sich in Stücken ablösen, *Jan.*; apno se kruši, der Kalk löst sich ab, *Z.*; sich ausrühren (vom Getreide), *Cig.*; lan, proso se kruši, fällt aus, *Z.*; — 2) ernähren, erhalten: k. koga, *Jarn.*, *Cig.*, *C.*; k. se, sich erhalten, sich ernähren, *C.*; kako se bomo letos krušili, ker ne žita! *vzhŠt.-C.*; sam se kruši, er verdient seinen Unterhalt selbst, *SlGor.-C.*

krušljìv, íva, *adj.* bröckelig, *Jan.(H.)*.

krûšnar, rja, *m.* der Brotverkäufer, *Levst.(Nauk)*.

krûšnarica, *f.* die Brotverkäuferin: ponuja kakor k. hlebec, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

krûšnica, *f.* 1) das Brottuch, das Tischtuch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*; krušnico razprostreti, *Slom.*; — 2) der Brotkorb, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; slamnata pletenica, v kateri se kruh hrani, *Dol.*; — 3) = krušna mati, *Cig.*

krûšnik, *m.* 1) der Nährvater, *Z.*; krušniki, die Pflegeeltern, *Cig.*; — 2) der Brotesser, *ZgD.*; dovolj krušnikov, malo delavcev, *Z.*; — 3) = krušnjak, *Mur.*, *Bes.*

krušnjáča, *f.* das Brottuch, das Tischtuch, *Mur.*, *Mik.*

krûšnjak, *m.* das Brotbehältnis, der Brotschrank, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; die Brotkammer, *kajk.-Valj.(Rad)*; — der Brotkorb, *Poh.*

krût, krúta, *adj.* hartherzig, grausam, strenge, *Jan.*, *nk.*; — hs.

krûtež, *m.* der Unmensch, der Wütherich, *SlN.*, *Bes.*; — prim. krut.

kȓv, krvî, *f.* = kri, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Hrušica v Istri-Erj.(Torb.)*, *na vzhodu-Mik.*

krvánja, *f.* neka krvavordeča olika, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.

krvár, rja, *m.* der Blutvergießer, *M.*; der Tyrann, *Mur.*

krvarína, *f.* das Blutgeld, *Jan.*; — hs.

krváriti, ârim, *vb. impf.* Blut vergießen, bluten machen, *Z.*, *ogr.-M.*

krvârstvǫ, *n.* die Blutthat, *Ravn.*

kŕvast, *adj.* blutig, *ogr.-M.*; — blutartig, *C.*; blutfarbig, *ogr.-C.*

krvàt, áta, *adj.* blutreich, *Mur.*, *C.*

krvátost, *f.* die Vollblütigkeit, *M.*

krvâv, âva, *adj.* blutig; ves k., ganz blutig; krvava rana; krvava klobasa, die Blutwurst; krvava bolezen, der Blutgang, *Trub.-M.*; — krvava sodnija, sodba, das Blutgericht, *Cig.*, *Jan.*; krvavi oder, die Richtbühne, *Cig.*; krvavo znamenje, der Richtplatz, *Ravn.-Cig.*; krvavi denar, das Blutgeld, *C.*; — krvavo potrebovati, potreben biti česa, etwas in hohem Grade benöthigen; to si je krvavo zaslužil.

krvâvec, vca, *m.* 1) neka vinska trta, *Štrek.*; — 2) das Hartheu (hypericum perforatum), *Ben.-Erj.(Torb.)*; — 3) der Blutstein, *Erj.(Min.)*.

krvavȩ̂nje, *n.* das Bluten, die Blutung.

krvavẹ́ti, ím, *vb. impf.* bluten; rana krvavi.

krvavíca, *f.* 1) die Blutwurst, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Ravn.(Abc.)*, *Vrt.*; — 2) die Blutbeule (bei Pferden), *Mur.*, *Cig.*; — 3) der Blutfluss, *Jarn.*, *Jan.*; die rothe Ruhr, *Cig.*; — 4) eine Art Pfirsich, *C.*; — neko jabolko, *Razdrto pod Nanosom-Erj.(Torb.)*.

krvavíka, *f.* neka hruška z rdečim mesom, *BlKr.*

krvavína, *f.* der Blutfleck, *Jan.(H.)*.

krváviti, âvim, *vb. impf.* blutig machen, mit Blut beflecken, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

krvâvka, *f.* die Blutbirne, *Cig.*; — neka breskva okolo kosti rdeča, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.

krvâvnica, *f.* 1) die Haemorrhoiden, *Cig.*; — 2) die Blutbirne, *C.*

krvavoglàv, gláva, *adj.* blutköpfig, *Cig.*

krvavomočenec, nca, *m.* das Schnabelkraut (geranium Robertianum), *Cig.*

krvavosǫ́dnji, *adj.* Criminal-, halsgerichtlich, *Cig.*

kȓvca, *f. dem.* kri, *C.*, *Prip.-Mik.*; bratovska k., *Zora*.

kŕven, vna, *adj.* 1) Blut-; kȓvna gruda, der Blutkuchen, *Cig.(T.)*; krvno rdečilo, der Blutfarbstoff, *Cig.(T.)*; — 2) blutreich, *Jan.*, *M.*, *Dol.*

krvȋn, *m.* = vinika, *C.*; — prim. korbin.

krvína, *f.* der Blutkuchen, *Cig.*

kȓvkast, *adj.* blutartig, *C.*

krvnàt, áta, *adj.* blutreich, vollblütig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

krvnátost, *f.* der Blutreichthum, die Vollblütigkeit, *Mur.*

krvníca, *f.* 1) krvna žila, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Flockenstäubling, der Bovist (lycoperdon bovista), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*.

krvník, *m.* 1) der Henker, *Jan.*, *Zv.*; — 2) der eines Mordes Schuldige, *Mur.*; — 3) das Schöllkraut (chelidonium majus), *Cig.*

krvnína, *f.* das Henkergeld, *Jan.*

krvnȋški, *adj.* Henkers-, *Jan.*, *C.*

krvnják, *m.* das Blutgefäß, *Mur.*, *Cig.*

krvočísten, stna, *adj.* blutreinigend (prav. nam. -čistilen, *Cig.*, *Jan.*).

krvočistílen, lna, *adj.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. krvočisten.

krvočȋstnik, *m.* das Grundheil (hypericum androsaemum), *Z.*, *Medv.(Rok.)*.

krvǫ̂jnica, *f.* neka hruška, *Šebrelje(Goriš.)*; *Ljubljanska ok.-Erj.(Torb.)*; — pogl. kravajka.

krvolákomnik, *m.* der Blutsauger, *SlN.*

krvolìj, lija, *m.* der Blutsturz, *Jan.*, *Nor.*

krvolíja, *f.* der Blutfluss, *Jan.(H.)*.

krvolȋtje, *n.* das Blutvergießen, *Cig.*, *Vrt.*

krvolja, *f.* die rothe Ruhr, *Kor.-Jarn.*; krvolja („krvola") ali griža, *Jarn.(Sadj.)*; — nam. krvolija?

krvolǫ́čen, čna, *adj.* blutdürstig, grausam, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

krvolǫ̂čnica, *f.* die Blutdürstige, die grausame Tyrannin, *Cig.*, *Jan.*

krvolǫ̑čnik, *m.* der Blutdürstige, der grausame Tyrann, *Cig., Jan.*
krvolǫ̑čnost, *f.* die Blutgier, *Cig., Jan., C.*
krvolòk, lǫ́ka, *m.* der Blutdürstige, der Bluthund, grausamer Tyrann, *Cig., Jan., M., kajk.-Valj.(Rad).*
krvolǫ̑štvo, *n.* die Blutgier, grausame Tyrannei, *Cig., Jan.*; — die Blutthat, *kajk.-Valj.(Rad).*
krvolúžen, žna, *adj.* krvolužna sol, das Blutlaugensalz, *C.*
krvomẹ̑šnja, *f.* die Blutschande, *Cig.*; — hs.
krvomlẹ́čen, čna, *adj.* mit blutiger Milch: -čna krava, *Z.*
krvomlẹ̑čnik, *m.* der Hörnermohn, *Cig.*
krvomǫ́ča, *f.* das Blutharnen, *Cig., Jan.*
krvomǫ́čen, čna, *adj.* blutharnend, *Cig., C.*; k. vol, *BlKr.*; — an Blutfluss leidend, *Jarn., Cig.*
krvomǫ́čiti, mǫ̑čim, *vb. impf.* Blut harnen, *Z., C.*; — den Blutfluss haben, *Cig.*
krvomǫ̑čje, *n.* das Blutharnen, *C.*
krvomǫ̑čnica, *f.* der Storchschnabel: travniška k., der Wiesen-Storchschnabel (geranium pratense), *Tuš.(R.)*; krvava k., das Blutkraut (g. sanguineum), *Tuš.(B.), Gor.*; — tudi: das Schöllkraut (chelidonium maius), *Cig., Medv.(Rok.)*; — neka goba, ki jo surovo jedo, *Dol.*
krvomòk, mǫ́ka, *m.* das Blutharnen, *Cig., Jan.*; črmast k., milzbrandartiges Blutharnen, *Strp.*
krvomǫ́ka, *f.* das Blutharnen, der Blutgang (besonders vom Vieh), *C., Gor.*
krvomólža, *f.* das Blutmilchen, *Cig.*
krvopíja, *m.* der Blutsauger, der Bluthund, *Cig., Jan., Nov.*; — hs.
krvopȋjec, jca, *m.* = krvopija, *nk.*
krvoplàh, pláha, *adj.* blutscheu, *Cig.*
krvoprelȋtje, *n.* das Blutvergießen, *Mur., Cig., Jan., nk.*; — stsl., hs.
krvǫ́sečen, čna, *adj.* blutharnend: krvosečna žival, *Poh.*
krvosès, sèsa, *m.* = vampir, der Vampyr (phyllostoma spectrum), *Cig., Jan., Erj.(Ž.), BlKr.*
krvosrámen, mna, *adj.* blutschänderisch, *Mur., Cig., Jan.*
krvosrâmnež, *m.* = krvosramnik, *Cig.*
krvosrâmnica, *f.* die Blutschänderin, *Jan.*
krvosrâmnik, *m.* der Blutschänder, *Mur., Cig., Jan.*
krvosrámnost, *f.* = krvosramstvo, *Mur., Cig., Jan., Zv.*
krvosrâmstvǫ, *n.* die Blutschande, *C.*
krvosŕden, dna, *adj.* blutdürstig, *Mur.*
krvošnica, *f.* das Sperberkraut (geracium), *Medv.(Rok.)*; (menda nam. krvosečnica).
krvotèk, tẹ́ka, *m.* der Blutumlauf, *Jan.*
krvotǫ̑čec, čca, *m.* der Henker, *ogr.-C.*
krvotǫ́čen, čna, *adj.* an Blutfluss leidend, *Mur., Jan., M.*; krvotočna žena, *C.*
krvotǫ́čiti, tǫ̑čim, *vb. impf.* Blut harnen, *C.*
krvotǫ̑čnica, *f.* goldene Ader, *C.*

krvotòk, tǫ́ka, *m.* der Blutfluss, *Mur., Cig., Jan., Danj.-Mik.*
krvotvǫ́ren, rna, *adj.* blutbildend, *Cig.(T.)*; krvotvorna živila, blutbildende Nahrungsstoffe, *Erj.(Som.).*
krvozmẹ̑sje, *n.* die Blutschande; *Levst.(Nauk).*
krvožẹ́jen, jna, *adj.* blutdürstig, *Mur., Cig., Jan., nk.*
krvožéljen, ljna, *adj.* blutgierig, *Mur., Cig., Jan.*
krvožéljnost, *f.* die Blutgier, *Mur., Cig., Jan.*
kŕza, *f.* schlechtes Messer, *Cig., M., Dol.*
kŕzati, am, *vb. impf.* mit einem schlechten Messer schneiden, *Z., Dol.*
kŕzence, *n. dem.* krzno, *Habd.-Mik.*
kŕzma, *f.* otroke v krzmi imeti = hudo, ostro jih imeti, *BlKr.*
krznár, rja, *m.* der Kürschner.
krznaríca, *f.* die Kürschnerin.
krznarȋja, *f.* = krznarstvo.
krznáriti, ârim, *vb. impf.* das Kürschnerhandwerk betreiben, *Cig., Jan., M.*
krznárnica, *f.* der Kürschnerladen, *Cig., Jan.*
krznárski, *adj.* Kürschner-; k. šiv, die Kürschnernaht, *Cig.*
krznârstvǫ, *n.* das Kürschnerhandwerk.
krznáš, *m.* das Pelzthier, *h. t.-Cig.(T.).*
krznína, *f.* die Rauhware, die Kürschnerware, *Cig.*
kŕzniti, im, *vb. impf.* Felle zubereiten, gerben: kože k., *Navr.(Let.).*
kŕznǫ, *n.* rauhgares Fell, das Kürschnerleder, *Mur., Cig., Jan.*; — der Pelz, *Habd.*
krznovína, *f.* die Kürschnerware, *Jan.*
kȓž, kŕža, *m.* = storž, der Fruchtkolben, *Polj.*; der Zapfen am Nadelholz, *Cig.*; smrekov k., der Fichtenstriezel, *Nov.-C.*; — der Maiskolben, *BlKr., Notr.*; — der Brotstriezel, *Guts., Mur., Cig.*
kŕžati, am, *vb. impf.* rezljaje kvariti, *Litija*; — prim. krzati.
kržè, ẹ́ta, *m.* scheckiger Ochs, *Gor.-Cig.*
kȓžek, žka, *m.* = hrček, *Mur., Cig.*
kržetȋja, *f.* das Kreisgericht, *LjZv., Dol.*; — prim. križatija.
kržȋč, íča, *m. dem.* krž: 1) der Brotstriezel, *Guts., Jan., M., Roz.-Kres*; — 2) das Saubrot (cyclamen europaeum), *Pluzna-Erj.(Torb.).*
kržílj, *m.* die Pollinie (pollinia gryllus), *Pedrovo nad Rihenberkom-Erj.(Torb.).*
kržíšče, *n., Cig.,* pogl. križišče 2).
kržljáti, âm, *vb. impf.* = rezljaje kvariti, *Litija*; — prim. kržati.
kržljàv, áva, *adj.* verkümmert, zwerghaft: k. otrok, *Bes.*; kržljavo grmičje, *Let.*; rastlinstvo je redko in kržljavo, *SlN.*; — prim. hs. kršljav, kržljav, verkümmert.
kržljâvec, vca, *m.* zwerghafter Mensch, *Trst.(Let.).*
kržǫ̑l, *m.* der Krug, *Jan.*; — prim. kravža.
kržǫ̑la, *f.* ordinärer Thonkrug, *Laško(Št.).*
ksében, bna, *adj.* na levi strani idoč: ksêbni konj, das Sattelpferd, *Jan.(H.).*
ksēnija, *f.* eine Art Sinngedicht, die Xenie.

ksilografîja, *f.* lesorestvo, die Xylographie, *Cig.(T.)*.

ktéri, *pron.* = kateri.

kūb, *m.* der Cubus (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.

kubatūra, *f.* die Cubatur, die Cubierung (math.), *Cig.(T.)*.

kūbičen, čna, *adj.* Cubik-, cubisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*, *nk.*

kubováti, ûjem, *vb. impf. (pf.)* cubieren, *Cig.(T.)*.

1. **kûc**, *m.* das männliche Glied, *SlGor.-C.*

2. **kuc**, *m.* die Welle, *Rez.-C.*; voda dela kuce, *Z.*

kuc-krùh, *m.* nekak kruh, ki ga peko o božiču, *Št.*, *Pjk.(Črt. 13.)*; — prim. nem. „Hutzelbrot", *Navr.(Let. 1886, 91.)*.

kúca, *f.* die weibliche Scham, *M.*, *Notr.*

kúcati, am, *vb. impf.* den Begattungsact ausüben (bes. von Thieren), *BlKr.*

kúcati se, cam, čem se, *vb. impf.* Wellen schlagen: morje se kuca (kuče), *Rez.-C.*; — prim. kucniti. (?)

kûcek, cka, *m.* 1) der Hund, *ogr.-C.*; — 2) = prasiček, *Goriš.-Erj.(Torb.)*; — 3) die Frucht der Herbstzeitlose (colchicum autumnale), *Spodnja Idrija-Erj.(Torb.)*.

kucîn, *m.* der Hund, *C.*

kúcniti, kûcnem, *vb. pf.* = prekucniti, *Mur.*, *C.*

kúča, *f.* das Büschel, der Schopf, die Quaste, *C.*; — die Garbe, *Mik.(Et.)*.

kúčati, ím, *vb. impf.* hocken, kauern, *Jan.*, *C.*, *jvzhŠt.*; ded kuči za pečjo, *C.*; megla kuči, der Nebel liegt nieder, *C.*, *Z.*

kûček, čka, *m.* 1) der Hund, *Z.*; — 2) der Hundshai (squalus canicula), *Erj.(Z.)*; — prim. kucek 1).

kučet, *m.*, *Mur.*, *Danj.-Mik.*, pogl. kolčet.

kûčevje, *n. coll.* Büschel von Blüten, Samen u. dgl., *Hal.-C.*; — prim. kuča.

kúčiti se, im se, *vb. impf.* niederhocken, *Z.*, *Caf.(Vest. I. 138.)*.

kûčje, *n.* = kučevje, *C.*

1. **kûčka**, *f. dem.* kuča; das Büschel, *SlGor.-C.*; der Buschen, *vzhŠt.-C.*

2. **kûčka**, *f.* die Hündin, *Hrušica v Istri-Erj.(Torb.)*.

3. **kûčka**, *f. dem.* kuca, *Levst.(Rok.)*.

kûčkast, *adj.* buschig (n. pr. o cvetju), *C.*

kúčkovnat, *adj.* voll Büschel (z. B. Samenbüschel), *C.*

kûčma, *f.* 1) die Pelzmütze; — 2) die Vogelhaube, der Schopf, *vzhŠt.-C.*

kûčmar, rja, *m.* 1) der Pelzmützenhändler, *Z.*; — 2) die Mützenrobbe (phoca cristata), *Erj.(Z.)*.

kûčnat, *adj.* = kučkast, *C.*

kúditi, im, *vb. impf.* rügen, tadeln, *Guts.*, *C.*; — verschmähen, *Prip.-Mik.*

1. **kúfa**, *f.* das Schröpfglas, das Schröpfhorn, *Meg.-C.*, *Mur.*; — der Blutenkelch, *C.*; — prim. 1. kupa.

2. **kúfa**, *f.* 1) das Quadrat (z. B. in farbigen Kleiderstoffen), *C.*; — das Carreau im Kartenspiel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.-C.*; — 2) spletem lasje na glavi, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. 2. kupa.

kufáč, *m.* dolgonos človek, *kajk.-Valj.(Rad)*.

kúfast, *adj.* quadrilliert, *C.*

kúfer, fra, *m.* = baker, das Kupfer; — iz nem.

kúfica, *f.* = kupica, das Trinkglas, der Becher, *C.*; — das Schröpfhorn, *Guts.*

kúfič, *m.* der Deckel bei einer Weinpresse, *jvzhŠt.*; — prim. 2. kufa.

kûfka, *f.* = kukma, *ogr.-C.*

kúfrast, *adj.* = bakren, kupfern; — prim. kufer.

kúga, *f.* die Seuche, die Pest; živinska k., die Viehseuche; goveja k., die Rinderpest, die Löserdürre, *Cig.*; sramna k., die Lustseuche, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; die Beschälseuche, *DZ.*; smrdi, kakor kuga, *C.*; — prim. nem. (dial.) die Koge = Pest, *Mik.(Et.)*.

kúgast, *adj.* seuchenartig, *Cig.*

kûgla, *f.* = krogla, (iz nem.).

kugopázen, zna, *adj.* kugopâzna komisija, die Seuchencommission, *DZ.*

kugosléden, dna, *adj.* = kugopazen, *DZ.*

kugosópen, pna, *adj.* pesthauchend, *Šol.*

kūguvar, *m.* der amerikanische Löwe, der Kuguar (felis concolor), *Erj.(Ž.)*.

kúha, *f.* 1) das Kochen, die Kocherei; drv v kuho potrebujemo, *Ravn.(Abc.)*; kuhe se učiti, kochen lernen, *Nov.-C.*; na kuho iti, hoditi, als Köchin aushelfen gehen, *SlGor.*; za kuho mora biti studenčnica, *C.*; kuha in peka, *LjZv.*; kuha = kuhanje žganja, *DSv.*; — der Bräu, das Gebräu, *Cig.*, *Jan.*; — 2) vse, kar se navadno kuha za ljudi in za živali, posebno za svinje, n. pr. repa, korenje, zelenjava itd.; v malin prinesti za kuho in kruh, *DSv.*; kuho (korenje in repo) porvati na polju, *SlN.*; — Gekochtes, *C.*; kuha iz žita storjena, *Dict.*; — 3) kolikor se enkrat skuha, *Valj.(Rad)*; krompirja za eno kuho, *Levst.(Rok.)*.

kuháča, *f.* der Kochlöffel, der Rührlöffel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*

kuhačíka, *f.* = kuhača, *Mursko polje-Vest.*

kuháłen, łna, *adj.* zum Kochen gehörig, Koch-, *Cig.*, *M.*

kúhalica, *f.* največja vročina, die Schwüle, *Senožeče-Erj.(Torb.)*.

kúhałnica, *f.* 1) der Kochlöffel; (kuhâłnica, *Št.*); v kuhalnico dajati, bei Hochzeiten Geschenke geben, *Cig.*; — 2) die Schiene der Töpfer (die Töpfe von innen zu ebnen), *Cig.*

kúhałničnik, *m.* das Kochlöffelbrett oder Blech, *Cig.*

kúhałnjak, *m.* der Kochtopf, *C.*

kuhálọ, *n.* der Kochapparat, *Jan.*, *DZ.*

kúhanje, *n.* 1) das Kochen; — 2) Gekochtes, *Cig.*

kûhar, rja, *m.* der Koch; der Küchenmeister, *Trub.*; veliki k., der Küchenmeister, mali k., der Unterkoch, *Cig.*

kûharček, čka, *dem.* kuhar, *Cig.*

kûharica, *f.* die Köchin.

kuharíčiti, íčim, *vb. impf.* Köchin sein, *Cig.*, *Jan.*

kuharîja, *f.* die Kocherei.
kuháriti, ârim, *vb. impf.* Koch sein, *Cig.*, *Štrek.*
kûharnica, *f.* = kuhalnica 1), *Tolm.*
kûharski, *adj.* Koch-; kuharske bukve, das Kochbuch.
kûharstvo, *n.* die Kochkunst, *Cig.*, *Jan.*
kúhati, kûham, *vb. impf.* kochen: jedi k.; v (na) mehko, trdo kuhana jajca, weich, hart gesottene Eier; ali ga kuhaj ali peci, nič ne pomaga = an ihm ist Hopfen und Malz verloren, *Cig.*; nisem ne kuhan ne pečen, ich weiß nicht, woran ich bin; k. se, kochen *(intr.)*: jedi se kuhajo; — žganje kuhati, Brantwein brennen; pivo (ol) k., Bier brauen; smolo k., Pech sieden; oglje k., Kohlen brennen, *Cig.*, *Erj.(Izb. sp.)*; apno k., den Kalk ausbrennen, *Cig.*; perilo k., sechteln, *Cig.*; — huda vročina me kuha, es ist mir sehr heiß, *Erj.(Izb. sp.)*; grozdje se kuha v hudi vročini = zori, *jvzhŠt.*; — (v srcu) k. jezo, sovraštvo, Zorn, Hass hegen; — k. kaj, etwas brüten, vorhaben; nekaj se kuha, man hat etwas vor; (prim.: Savla je kuhalo maščevati se, *Ravn.)*; — prim. stvn. chohhōn iz: coquere, *Mik.(Et.)*.
kúhavec, vca, *m.* der Zerlith (min.), *Cig.(T.)*.
kúhelj, hlja (heljna), *m.* kuheljni so to, kar flancati, *Dol.*, *Notr.*; v kuheljne iti = v botrino iti, *Notr.*
kúhinja, *f.* die Küche; — prim. stvn. chuhhina, *Mik. (Et.)*.
kúhinjica, *f. dem.* kuhinja.
kúhinjski, *adj.* Küchen-, küchenmäßig; kuhinjska posoda, das Küchengeschirr; kuhinjska sol, das Kochsalz; — kuhinjska, die Küchenmagd; služiti za kuhinjsko.
kúhinjstvo, *n.* das Küchenwesen, *Jan.*
kúhinjščak, *m.* das Küchenvortuch, *C.*
kûhlja, *f.* der Kochlöffel, *M.*, *SlGor.*
kûhljaj, *m.* kolikor se enkrat kake jedi pristavi: k. ječmena, moke, *Senožeče-Erj. (Torb.)*.
kûhnja, *f.* kar se kuha, pos. okopavina, Hackfrüchte (krompir, repa itd.), *Podkrnci-Erj. (Torb.)*; vsak dan lonec kuhnje za uboge pristaviti, *Vrtov.(Sh. g.)*; — =kuhanječmen, *GBrda-Erj.(Torb.)*; — vse, kar se kuha prascem v krmo, *Koborid-Erj.(Torb.)*.
kúhovina, *f.* Gekochtes, *Nov.-C.*; der Absud, *Str.*
kûhta, *m.* der Küchenjunge, *C.*, *Mik.*
1. **kúja**, *f.* die Hündin, *Cig.*, *M.*, *BlKr.*; tudi psovka za žensko, *BlKr.*; — prim. hs. kuja.
2. **kúja**, *f.* das Schmollen, der Trotz, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; pusti ga, da ga kuja mine, *Gor.-Z.*
kujâlnik, *m.* der Schmollwinkel: ob koncu službenega leta hodijo posli v kujalnik, = kujajo se, *Notr.*
kujálo, *n.* der Schmollende, *Cig.*
kújanica, *f.* das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *Sežana-Erj.(Torb.)*.
kújanje, *n.* das Schmollen.
kújast, *adj.* zum Schmollen geneigt, launisch, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
kújati se, am se, *vb. impf.* schmollen, mucken; sich weigern etwas Versprochenes zu thun; einen Vertrag rückgängig zu machen suchen, *Ravn.-Mik.*; = kutiti se, das Nest meiden, *C.*
kújav, *adj.* zum Schmollen geneigt, eigensinnig, trotzköpfig, *Alas.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Bes.*
kújavec, vca, *m.* der Schmoller, der Trotzkopf, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
kújavica, *f.* das Schmollen, der Trotz, *Z.*, *ZgD.*
kújavka, *f.* die Schmollende, *Z.*
kújavost, *f.* die Neigung zum Schmollen, *Jan.*, *Bes.*
1. **kûjež**, *m.* der Stützkopf, *Jan.*
2. **kûjež**, *m.* = kovač: Da turški kujež si, poznam, *Čb.-Valj.(Rad)*.
kujôn, *m.* der Schurke, der Cujon.
kûjsa, *f.* 1) = kusa, die Hündin, *vzhŠt.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) das Schweinchen, *Štrek.*
kûk, *m.* 1) die Unke, *Pot.-Cig.*; — 2) = kuka, *C.*
kúka, *f.* 1) das Insect, *Cig.*, *vzhŠt.*; — das Würmchen, *vzhŠt.*; — der Eingeweidewurm: kuka me je, ich habe Bauchgrimmen (nav. le v otročjem govoru), *jvzhŠt.*; — 2) das Schwein, *Z.*, *Štrek.*
kukáča, *f.* = kukavica 1), *kajk.-Valj.(Rad)*.
kukâlce, *n. dem.* kukalo, *SlN.*, *DZ.*
kukâlnica, *f.* der Guckkasten, *Cig.*, *Jan.*
kukâlnik, *m.* = kukalnica, *Jan.*
kukálo, *n.* kleines Perspectiv, der Gucker, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*; gledališčno k., das Opernglas, *Žnid.*, *Sen.(Fiz.)*.
1. **kúkanje**, *n.* das Geschrei des Kuckucks.
2. **kúkanje**, *n.* das Gucken.
kúkast, *adj.* traurig, düster, *C.*, *Z.*; kukasto gledati, *Z.*; kukasto vreme, *C.*
1. **kúkati**, am, *vb. impf.* 1) schreien, wie der Kuckuck; kukavica kuka; — 2) traurig, betrübt sein, *C.*
2. **kúkati**, am, *vb. impf.* gucken, spähen; — iz nem.
kúkav, *adj.* traurig, düster, *C.*; kukavo vreme, *Z.*, *Hal.-C.*; — elendlich, erbärmlich, *Jan.*, *Nov.-C.*; — prim. hs. kukav, kukavan, traurig.
kukâva, *f.* ein in Schluchten verborgener, einsamer, spärlich bewohnter Ort, *Lašče-Levst. (Rok.)*; die Wüste, *Hip.-C.*, *Drobt.-C.*; na povelje božje bodo po kukavah skriti pokoro delali, *Škrinj.*
kúkavec, vca, *m.* das Knabenkraut, die Ragwurz (orchis Morio), *Tuš.(R.)*.
kúkaven, vna, *adj.* jämmerlich, *Jan.*; — wehmüthig, *C.*; — prim. kukav.
kúkavica, *f.* 1) der Kuckuck (cuculus canorus); čopasta k., der Haubenkuckuck, *Cig.*; — 2) die Kuckuckslichtnelke (lychnis flos cuculi), *vzh-Št.-C.*; — das Knabenkraut (orchis Morio), *Poh.-Erj.(Torb.)*; kukavice, Orchideen: čeladasta k., helmartige Ragwurz (orchis militaris), dvolistna k., zweiblättrige Ragwurz (orchis bifolia), širokolistna k., breitblättrige Ragwurz (orchis latifolia), *Tuš.(R.)*.
kukavíčati, am, *vb. impf.* wie der Kuckuck schreien, *C.*
kúkavičen, čna, *adj.* = kukavičji, *Z.*, *Kr.*

kúkavičji, *adj.* Kuckucks-, *Jan.*; kukavičja roža, = kukavica 2), die Kuckuckslichtnelke, *C.*

kûkec, kca, *m.* 1) der Trotzkopf, die Todtenuhr (anobium pertinax), *Erj.(Ž.)*; — 2) der Fingerwurm, *Št.-C.*; — 3) = prasec („na Goriškem je navadno ta žival črna") *Rihenberk-Erj.(Torb.)*, *Vrt.*

kukèlj, klja, *m.* die Ecke, der Winkel, der Zipf, *ogr.-C.*; (kukẹ̑l, klà, *Valj.[Rad]*).

kukljàt, áta, *adj.* eckig, *ogr.-C.*

kukljẹ̑n, *adj.* = kukljat, *ogr.-C.*

kukljẹ̑vje, *n. coll.* die Ecken, *ogr.-C.*

kukljica, *f.* die Kapuze, (kuklica) *Jan.*; — prim. it. cucullo, die Kapuze.

kûkma, *f.* der Schopf, *Jan.*, *C.*, *Trst.(Let.)*; k. na kapici, *Zora*; der Schopf der Vögel, *vzhŠt.*; — das Samenbüschel (z. B. vom Klee), *SlGor.-C.*; — das schopfartige Ende der Strohdachfirste, *ogr.-C.*; — die zusammengewickelten Weiberzöpfe am Kopfe, *C.*, *Ščav.*; omožene so si zvijale kite v kukmo, *Pjk.(Črt.)*.

kûkmak, *m.* der Feld-, Blätterpilz oder Champignon (agaricus campestris), *Meg.*, *V.-Cig.*, *Tuš.(R.)*; — iz nem. kucken-mucken, *LjZv.*

kûkman, *m.* = kukmak, *Hal.-C.*

kûkmanek, nka, *m.* = kukmak, *Fr.-C.*

kûkmanka, *f.* = kukmak, *Dict.*, *Fr.-C.*

kûkmast, *adj.* schopfig, mit großem Schopf, *C.*; kukmasta kapa, *Npes.-Vraz*; — gefüllt, doppelt (von Blüten): kukmasti fajgeljni, *vzhŠt.-Pjk.(Črt.)*.

kúkniti, kûknem, *vb. pf.* niederhocken, *Fr.-C.*, *Caf(Vest. I. 138.)*; zusammensinken, *Št.-Z.*

kukorẹ́kati, am, *vb. impf.* krähen (vom Hahn), *ogr.-Valj.(Rad)*.

kukoríca, *f.* = koruza, *ogr.-C.*

kukoríšče, *n.* = koruzišče, *ogr.-C.*

kukováča, *f.* = kukavica 1), *kajk.-Valj.(Rad)*.

kukováti, ûjem, *vb. impf.* schreien wie der Kuckuck: kukavica kukuje, *Npes.-Vraz*.

kúkovica, *f.* der Wurmstich am Holze, bes. in einem Fasse, *C.*, *jvzhŠt.*, *Sv. Lucija (Goriš.)-Štrek.(Let.)*; — prim. kukec 1).

kúkovič, *m.* der Schneeball (viburnum sp.), *Gorica-Štrek.(LjZv.)*.

kukovîčka, *f.* eine Art essbarer Schwamm, *C.*

kukovîčnik, *m.* das Bergwohlverlei (arnica montana), *Medv.(Rok.)*; (kokovičnik, *Tuš.[R.]*).

kukovnîščnik, *m.* = kukovičnik, *C.*

kukûcati, am, *vb. impf.* = kukati, *Rez.-C.*

kukúkati, kam, čem, *vb. impf.* schreien wie der Kuckuck, *C.*

kukúla, *f.* die Kapuze, *Cig.*; — prim. lat. cucullus, it. cucullo.

kukúlica, *f. dem.* kukula, *Jan.*, *C.*

kukumer, mra, *m.* = kumara, *C.*

kukumra, *f.* = kumara, *Celje-C.*

kukurek, *m.* die schwarze Nieswurz (helleborus niger), („kokovjek" menda nam. „kukurjek" *Dict.-Mik.[Et.]*; prim. hs. kukurek, kukurjek, schwarze Nieswurz).

kukurica, *f.* = kukorica, *ogr.-C.*

kukurîčnjak, *m.* = koruznjak, *ogr.-C.*

kukuríkati, kam, čem, *vb. impf.* krähen (vom Hahn), *Cig.*, *ogr.*, *Hal.*, *Rez.-C.*

kukúrjast, *adj.* = kukurjav, *C.*

kukúrjav, *adj.* kraus, *Habd.-Mik.*, *C.*

kukurúza, *f.* = koruza, *Dol.-C.*

kukuváča, *f.* = kukovača, kukavica, *Habd.-Mik.*

kukúvati, am, *vb. impf.* = kukovati, kukati: kukavica kukuva, *C.*

kulîsa, *f.* die Seitenwand auf Bühnen, die Coulisse, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; za kulisami, hinter den Coulissen, *nk.*

kûlj, kúlja, *adj.* mit verstümmelten Hörnern oder ohne Hörner, *vzhŠt.-C.*

kúlja, *f.* = kuljava krava, *C.*

kuljáča, *f.* = kuljava krava, *C.*

kúljast, *adj.* = kuljav, *C.*, *Z.*

kúljav, *adj.* 1) verstümmelt, *C.*; mit verstümmelten Hörnern: k. vol, *C.*; mit herab- oder gegeneinander gebogenen Hörnern, *C.*; — ohne Hörner: kuljavo govedo, *SlGor.*; — 2) = gologlav, ohne Haare, *C.*; — ohne Haarzöpfe (o ženski), *C.*; — prim. rus. kuljavyj.

kúljavec, vca, *m.* ein Ochs ohne Hörner, *SlGor.*; — der Krüppel, *C.*

kuljháča, *f.* = kuljača, *C.*

kûljhati, am, *vb. impf.* die Haare stutzen, *C.*

kúljhav, *adj.* glatzköpfig, *vzhŠt.*; kahl, kahlköpfig, *C.*; — mit gestutztem Haar, *C.*

kúljič, *m.* = kuljav vol, *C.*

kúljiček, čka, *m. dem.* kuljič („kulček" = teliček, *KrGora*).

kulminácija, *f.* = vrhovanje, die Culmination (astr.), *Cig.(T.)*.

kultra, *f.* = kolter: konjska k., die Schabracke, *Rez.-C.*

kultūra, *f.* olika, omika, die Cultur.

kultūren, rna, *adj.* Cultur-.

kulturonọ̑sec, sca, *m.* der Culturträger, *nk.*

1\. **kùm**, kúma, *m.* der Kümmel, *Cig.*, *Mik.*, *vzhŠt.-C.*, *jvzhŠt.*; po čem je kum? — prašajo šaljivo človeka, kateri dremljoč kima? *Lašče-Levst.(Rok.)*.

2\. **kûm**, *m.* = boter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

1\. **kûma**, *f.* = botra, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

2\. **kuma**, *f.* der Hund, die Hündin, *C.*; der Bauernhund, *V.-Cig.*

kúmara, *f.* die Gurke (cucumis sativus); — konjska k., der Pferdesame, der Rossfenchel (phellandrium aquaticum), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — prim. nem.-dial. gugkumer, lat. cucumis, *Mik.(Et.)*.

kúmarar, rja, *m.* der Gurkenhändler, *Cig.*

kúmarast, *adj.* gurkenförmig, *Cig.*, *Jan.*

kúmarica, *f. dem.* kumara; kumarice, kleine Gurken.

kúmaričen, čna, *adj.* von (kleinen) Gurken: kumarična omaka.

kûmba, *f.* = kamba 1), *Štrek.*

kûmèe, eta, *n.* das Pathenkind, der Täufling, *Mur.*, *Mik.*

kûmèek, čka, *m. dem.* kumek, *Valj.(Rad)*.

kûmej, *m.* = kum, *M.*

kûmek, mka, *m. dem.* 2. kum, *Valj.(Rad).*
1. **kúmen**, mna, *m.* = 1. kum, kumena, *Cig.*
2. **kumen**, mna, *m.* ein Vorsprung beim Ofen, der als Sitz dient, *BlKr.*; — prim. komen.
kúmena, *f.* gemeiner Kümmel (carum carvi), *Tuš.(R.)*, *Gor.*, *Tolm.*
kúmer, mra, *m.* 1) die Magerkeit: od kumra slabeti, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 2) ein magerer Mensch, *Valj.(Rad).*
kumes, I. *adv.* aufrecht, empor, *ogr.-C.*; kumes stati, aufrecht stehen, *ogr.-C.*, *Mik.*; — II. *praep. c. gen.* über — hinauf: kumes glave moje, *C.*, *Mik.*; („ein dunkles Wort", *Mik.(Et.)*).
kûmica, *f.* 1) *dem.* kuma; — 2) weibliches Pathenkind, *C.*; skrbela je za svoje kumice, *Cv.*
1. **kûmič**, *m.* das Pathenkind, *C.*
2. **kûmič**, *m.* der Kümmel (carum carvi), *Mur.*, *Mik.*, *vzhŠt.-C.*
kumîn, *m.* der Kümmel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; navadni k., gemeiner Kümmel (carum carvi), *Tuš.(R.)*; divji k., der Wiesenkümmel, *Cig.*; zamorski k., schwarzer Kümmel (nigella sativa), *Cig.*; — prim. it. comíno, lat. cuminum.
kúmina, *f.* = kumena, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Josch.*
kumînast, *adj.* kümmelartig: kuminasta okamenina, der Kümmelstein, *Cig.*
kumînov, *adj.* Kümmel-, *Cig.*, *Jan.*
kumînovec, vca, *m.* der Kümmelbrantwein, *Cig.*, *Jan.*
kumînovica, *f.* das Kümmelwasser, *Cig.*, *Jan.*
kumînovka, *f.* die Kümmelbirne, *Cig.*
kúmiti, im, *vb. impf.* zu Gevatter bitten, *Z.*, *Jan.(H.).*
kûmkati, am, *vb. impf.* = kunkati, grunzen, *Vest.*
kumováti, ûjem, *vb. impf.* Gevatter stehen, *Jan.*
kûmp, *m.* das Mühlschiff, *vzhŠt.-C.*, *Trst.(Let.)*; — prim. nem. „Kumpf" = etwas Vertieftes.
kûmrati, am, *vb. impf.* abmagern, *Cig.*
kúmrica, *f.* die Waldbirne, die Holzbirne, *Celjska ok.-C.*
kúmrn, *adj.* mager; (prim. nem. „kümmerlich", *C.*?)
kumrnéti, ím, *vb. impf.* abmagern, *Jan.*
kumrnják, *m.* magerer Mensch, *Kr.-Valj. (Rad).*
kúmrnost, *f.* die Magerkeit.
kúmržen, žna, *adj.* schwach (von jungen Thieren), *C.*
kûmski, *adj.* Pathen-, *Cig.*
kûmstvọ, *n.* die Gevatterschaft, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
kûmščina, *f.* das Pathengeschenk, *Cig.*, *Nov.-C.*
kumura, *f.* „velika skleda, v kateri pred ženina in nevesto postavijo razno drobnino, predno spat gresta," *Vest. I. 185.*
kúna, *f.* 1) der Marder; k. belica, der Haus- oder Steinmarder (mustela foina), *Erj.(Ž.)*, = hišna k., *Cig.*; gozdna k., der Baum- oder Edelmarder (mustela martes), tudi: plemenita k., *Erj.(Ž.)*, ali: k. zlatica, *Cig.*, *Jan.*, *Svet.(Rok.)*, *Rib.-Levst.(Zb. sp.)*; — 2) psovka dolgočasni ženski, ki vedno javče, *Pjk.(Črt.)*; — 3) die weibliche Scham, *Mur.*; — tudi: kunà, *Kr.-Valj.(Rad).*

kúnadra, *f.* = kundra 1), *Mur.*
kúnadrast, *adj.* = kundrast, *Cig.*, *Jan.*
kunčevína, *f.* das Kaninchenfell, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
kûnda, *f.* = kundra 2), kuca, *kajk.-Valj.(Rad).*
kúnder, dra, *m.* = koder, *vzhŠt.-C.*
kúndra, *f.* 1) die Flocke, *Št.-Z.*; — 2) = kuca, *Valj.(Rad)*; — 3) nepočesana ženska, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. kunder.
kúndrast, *adj.* flockig, *Z.*
kúndrav, *adj.* = kundrast; — kundravo vreme, trübes Wetter, *vzhŠt.-C.*
kûnec, nca, *m.* das Kaninchen (lepus cuniculus), *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *Erj.(Ž.)*; — prim. nem.-dial. Kün, Küniglein.
kúnica, *f.* 1) *dem.* kuna; — kuníca, der Marder, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Schafgarbe (achillea millefolium), *C.*, *Z.*
kunilič, *m.* = kunec, *Jan.*, *Dalm.*
kunína, *f.* das Marderfell, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
kûnji, *adj.* Marder-, *Cig.*, *Jan.*
kunjína, *f.* = kunina, *Jan.*
kûnka, *f.* die Feuerkröte, *C.*
kunkáč, *m.* = kunka, *C.*
kûnkati, am, *vb. impf.* den Laut kun von sich geben, *Mur.*, *C.*; — grunzen, *Trst.(Vest.)*; — jammern, verdrießlich sein, *Mur.*
kúnkav, *adj.* mürrisch, verdrießlich, *Mur.*
kúnkavec, vca, *m.* die Feuerkröte, *C.*
kunovína, *f.* das Marderfell, *C.*
kūntur, *m.* der Condor (sarcorhamphus gryphus), *Erj.(Ž.).*
1. **kùp**, kúpa, *m.* der Haufe; k. sena, denarja; cel kup otrok; vse leži na kupu, alles liegt über einem Haufen; na kupe devati snopje, das Getreide in Haufen setzen; denarja na kupe, Geld in Menge; s kupom, gegupft, *Cig.*
2. **kûp**, *m.* der Kauf; k. narediti, den Kauf abmachen, *Zv.*; k. se je razdrl, der Kauf schlug um, *Cig.*; — na volovski, kravji k. iti, Ochsen, Kühe kaufen gehen, *C.*; — der Kaufpreis: zadnji k., der genaueste Preis, *Cig.*, *Jan.*; srednji k., der Durchschnittspreis, *Svet.(Rok.)*; v dober k., wohlfeil, *Levst.(Zb. sp.)*; nav.: dober k. biti, dober k. kupiti, dobiti kaj; boljši k., wohlfeiler; po nizkem kupu, billig, *C.*; prodati v mrtev k., spottbillig, *Ročinj-Erj.(Torb.)*; v noben k., um keinen Preis, durchaus nicht, *Jan.*; v noben kup niso kos tacemu delu, *Levst.(Zb. sp.)*; zdaj mi je že vse en kup, jetzt ist es mir schon gleichgültig, *Zv.*; h kupu biti = v ceno (wohlfeil) biti, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; — der Kaufschilling: od kupa kaj pridržati, *Svet.(Rok.).*
1. **kúpa**, *f.* 1) der Becher, der Kelch, die Schale, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dalm.*, *Kast.*; polno kupo žolča in strupa, *Npes.-Kres*; cerkvena k., der Almosenstock, *Gor.*; — prim. stvn. chuofa, srlat. copa, cupa, *Mik.(Et.).*
2. **kúpa**, *f.* 1) der Würfel, *V.-Cig.*; der Quaderstein, *C.*, *Z.*; viereckiger Ziegelstein, *C.*; — 2) das Viereck, *Cig.*; das Carreau im Kartenspiel, *Cig.*, *Jan.*, *Blc.-C.*; — prim. it. cubo, lat. cubus. (?)

3. **kúpa**, *f.* der Betrag, womit man sich (z. B. beim Kegelspiel) einkauft, *Svet.(Rok.)*.

1. **kúpast**, *adj.* kelchförmig, *Jan.*

2. **kúpast**, *adj.* rautenförmig, würfelförmig, *V.-Cig., Jan.*; — in gleichseitige Vierecke getheilt, geschachtet, *V.-Cig.*

kupávati, am, *vb. impf.* = kupovati.

kûpčast, *adj.* 1) gehäufelt, *M., C.*; — 2) convex, *M., C., Cig.(T.)*; kupčasto-jamast, convex-concav, *Cig.(T.)*.

kupčáriti, ārim, *vb. impf.* schachern, *Jan.*

kupčât, áta, *adj.* = kupčast 1), *Cig.*

kûpčati, am, *vb. impf.* kleine Haufen machen, häufeln, *Cig.*; Heuhaufen machen, *C.*; — ein gewisses Spiel mit Nüssen spielen, *M.*

kûpčec, čeca, *m. dem.* 1. kupec 1), das Häufchen.

kûpček, čka, *m. dem.* 1. kupec 1); das Häufchen.

kupčevâlen, lna, *adj.* handeltreibend, *Cig.*; — kauflustig, *Jan.*

kupčevâlnica, *f.* das Handlungshaus, *Nov.-C.*

kupčevânje, *n.* der Handelsbetrieb, der Handelsverkehr.

kupčeváti, ûjem, *vb. impf.* Handel treiben; k. z žitom, mit Getreide handeln; k. na debelo, na drobno, den Groß-, den Kleinhandel treiben; k. na zamenjo, barattieren, *Cig.*

kupčevâvec, vca, *m.* der Händler, der Handelsmann.

kupčevâvka, *f.* die Händlerin, die Handelsfrau.

kupčevâvski, *adj.* Händler-, kaufmännisch.

kupčevâvstvo, *n.* das Handelswesen, *Cig.*

kupčíca, *f.* die Käuferin, *Cig., Jan.*

kûpčič, *m. dem.* 1. kupec 1); das Häufchen, *M.*

kupčîja, *f.* der Handel; k. z žitom, žitna k., der Getreidehandel; k. z modnim blagom, der Modewarenhandel; pohišna k., der Hausierhandel, *Cig., Jan., DZ*, = obhodna k., *DZ.*; — das Geschäft; kupčijo razdreti, den Kauf rückgängig machen, *Svet.(Rok.)*; dobro kupčijo storiti, *Cig.*; — slaba, dobra k., schlechte, gute Geschäfte.

kupčîjski, *adj.* den Handel betreffend, Handels-.

kupčîjstvo, *n.* das Handelswesen, *Mur., Cig., Jan.*

kúpčinja, *f.* 1) die Händlerin, *Cig., Jan.*; — 2) die Abnehmerin, *Jan.*

kupčiti, im, *vb. impf.* Handelsmann sein, *C.*

kûpčkati, am, *vb. impf.* = kupčke delati, = kupčati, *M.*

kupčljìv, íva, *adj.* kauflustig, *Cig., Jan., Svet.(Rok.)*.

kupčljívost, *f.* die Kauflust, *Cig., Jan.*

1. **kûpec**, pca, *m. dem.* 1. kup; das Häufchen; — *pl.* kupci, neke gobe, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.

2. **kupèc**, pca, *m.* 1) der Käufer; ni kupca, es gibt keine Kauflustigen; za to blago je dosti kupcev (viel Nachfrage), *Cig.*; tudi *coll.* die Käufer: kupca mnogo in blaga, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) der Händler, der Handelsmann; veliki k., der Handelsherr, *Cig.*; — mali: kupèc, pca, *Št.*

kûpek, pka, *m. dem.* 1. kup; das Häuflein.

kúpen, pna, *adj.* 1) Kauf-; kupno pismo, der Kaufbrief; kupna pogodba, der Kaufvertrag; kupna cena, der Erstehungspreis, der Kaufpreis; kupna pravica, das Kaufrecht, *Cig., Jan.*; — kupno blago = kupljeno blago, *Svet.(Rok.)*; — 2) kaufbar, *Cig., Jan.*

kûpež, *m.* der Kauf, *C.*

kúpica, *f. dem.* 1. kupa; 1) der Trinkbecher, das Trinkglas, *Cig., Jan., Št., Dol.*; — 2) cvetna k. = čaša, der Blütenkelch, *C., M.*; — 3) der Schröpfkopf, das Schröpfhorn, *Meg., Dict.-Mik., Cig., Jan., C.*; s kupicami puščati, schröpfen, *Meg.*; kupice staviti, *Z.*; — 4) vsi prsti ene roke vkup stisnjeni, ščipec: tako me je zeblo, da nisem mogel narediti kupice, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.

kúpičast, *adj.* becherförmig, *Cig.*

kupíček, čka, *m.* der Kauf, *Jan.*; na kupičku živeti, seine Lebensbedürfnisse kaufen müssen, *Z., Jurč.*; od kupička živeti, *LjZv.*; druzega kupička nimaš? sonst hast du nichts zu kaufen? *Jurč.*; za judovski kupiček sta se pobogala, *Jurč.*; po kupičku hoditi = nakupovati, *Z.*

kúpičen, čna, *adj.* = 2. kupast, *V.-Cig.*

kúpičnat, *adj.* = kupičast, *Cig.*

kupíłen, łna, *adj.* 1) vom Kauf herrührend, Kauf-, gekauft, *Mur., Cig.*; kupîlno sukno, gekauftes Tuch, *C.*; kupilna obleka, (t. j. pražnja, ki ni iz domačega pridelka), *BlKr.*; kupilno blago, *Svet.(Rok.)*; vaša oblačila so zdaj večjidel kupilna, *Vrtov.(Vin.)*; moški niso imeli na sebi nič kupilnega razen klobuka, *LjZv.*; — 2) Kauf-: kupilni list, der Kaufvertrag, *Dalm.*; — 3) käuflich, *Mur.*, kupilna razpela, *LjZv.*

kupílja, *f.* die Käuferin, *Jan.*

kupílo, *n.* 1) der Kauf, der Einkauf, *V.-Cig., Jan.*; v kupilu in prodaji, im Kaufen und Verkaufen, *Dalm.*; živeti na kupilu, *Z.*; vse imeti na kupilu, alle Bedürfnisse kaufen müssen, *C.*; na kupilu se greti in kuhati, *Glas.*; — 2) Gekauftes, *C., vzhŠt.*

kupinjak, *m.* = kup, der Haufen, *C.*

kupîtev, tve, *f.* der Kauf: k. na dražbi, *Cig.*

1. **kúpiti**, im, *vb. pf.* kaufen; na dražbi k., bei der Licitation erstehen, *Cig., nk.*; pameti si k., Lehrgeld bezahlen, *Cig.*; kakor sem kupil, tako prodajam, wie ich es gehört habe, so erzähle ich es, *Cig.*; — dobro k., einen guten Kauf thun; leta komu k., jemanden für großjährig erklären lassen, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; jerob mu je leta kupil in ga oženil, *LjZv.*; — kupilo mi je oči, es hat meine Blicke an sich gezogen, *Jurč.*

2. **kupíti**, ím, *vb. impf.* thürmen, häufen, *Mur., Cig.*

kûpla, *f.* = kupola, *Cig., Jan.*

kúpljenček, čka, *m.* ein gekauftes Kind, *Cig.*

kúpljenec, nca, *m.* ein gekauftes Kind, der Käufling, *Cig.*

kupljẹ́nik, *m.* ein Getreidemaß (= mernik, pol vagana), *Ravn.-Cig., BlKr., Npes.-Kres(VI. 352.)*; — prim. 2. kupiti.

kupljenina, *f.* das, was gekauft wird, der Kaufgegenstand, *Cig., C.*

kúpljenka, *f.* ein gekauftes Kind (weibl. Geschlechtes), *Cig.*

kupljìv, *adj.* kaufbar, *Cig.*, *Jan.*; pogl. kupen.
kûpma, *f.* = kukma, das Büschel, der Schopf, *Mur.*, *Jan.*, *SlGor.*
kûpmak, *m.* = kukmak, *C.*
kûpmast, *adj.* = kukmast, schopfig, *Mur.*
kûpmica, *f. dem.* kupma, das Schöpfchen, *Jan.* (*H.*).
kûpmičast, *adj.* schopfig, *Jan.(H.)*.
kûpna, *f. Danj.(Posv. p.)*, pogl. kupma, kukma.
kupnica, *f.* gekaufter Acker, *Jan.*, *Mik.*
kupnína, *f.* der Kaufschilling, das Kaufgeld, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; obilna k., namhafter Erlös, *Navr.(Kop. sp.)*.
kûpnja, *f.* der Kauf, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *LjZv.*; k. in prodaja, Kauf und Verkauf, *C.*
kûpnjak, *m.* eine Art Blätterpilz (agaricus phaloides), *Selnica(Št.)-Erj.(Torb.)*; — prim. kupmak.
kūpola, *f.* die Kuppel, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; parna k., der Dampfdom am Dampfkessel, *DZ.*; — prim. it. cupola, Kuppel.
kūpolast, *adj.* kuppelförmig: kupolasta streha, das Kuppeldach, *Cig.*
kûpoma, *adv.* zu Haufen, haufenweise; k njim so se kupoma stekale množice, *Cv.*
kupōn, *m.* odrezek, der Coupon.
kupovânje, *n.* das Kaufen; der Einkauf, der Ankauf.
kupováti, ûjem, *vb. impf. ad* kupiti; kaufen; kaj kupuješ? feilschen, handeln: trdo kupuje, gotovo plačuje, *C.*; s kom (= od koga) kaj k., *C.*; od njega kupujem, ich bin seine Kunde.
kupovâvec, vca, *m.* der Käufer.
kupovâvka, *f.* die Käuferin.
kupóven, vna, *adj.* = kupen, käuflich, Kauf-, *Jan.(H.)*.
kupovílọ, *n.* der Kauf, *Jan.*; der Einkauf, *Štrek.*
kupovína, *f.* 1) der Kaufgegenstand, Gekauftes, *Jan.*, *C.*; — 2) = kupnina, *Jan.(H.)*.
kupovît, *adj.* kauflustig, *Jan.(H.)*.
kupovje, *n.* das Haufwerk, *Cig.*
kupovnik, *m.* = kupec, der Käufer, *Jan.(H.)*.
kupovnína, *f.* = kupnina 2), *SlN.*, *Bes.*
kûpšček, ščka, *m.* mala južina, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — prim. kopščak, kopsko.
kûpščina, *f.* der Kaufschilling, die Kaufsumme, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Kr.-M.*
kùr, kúra, *m.* der Hahn, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*, *vzhŠt.-C.*; kuri pojo, *Dict.*, *Npes.-Vraz*; kadar kuri zapojo, *Trub.*; Kur zapoje, kura kokodaka, *Levst.(Zb. sp.)*.
kúra, *f.* das Huhn; kure, Hühner (gallinaceae), *Erj.(Ž.)*; tudi slepa kura zrno najde; domača k., das Haushuhn, poljske kure (tetraonidae), Feldhühner, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*; divja kura, die Auerhenne, *Jan.*; (divje kure, Fasane, *Meg.*); ruševa kura = ruševec, das Birkhuhn, *Frey.(F.)*.
kurātor, rja, *m.* skrbnik, der Curator.
kurâža, *f.* die Courage, *Mur.*; (nav. kurajža, korajža).
kûrba, *f.* = kurva, die Hure.
kurbânje, *n.* das Huren, die Hurerei.
kurbár, rja, *m.* der Hurer.
kurbarīja, *f.* die Hurerei.
kurbárnica, *f.* das Hurenhaus, *Cig.*, *Jan.*; (-varnica, *Mur.*).
kurbárničar, rja, *m.* der Hurenwirt, *Cig.*
kurbárski, *adj.* hurerisch.
kurbârstvọ, *n.* die Hurerei.
kurbáti se, âm se, *vb. impf.* huren, Hurerei treiben.
kurbẹ̑nta, *f.* die Hure, *Dict.*
kûrbež, *m.* = kurbir, *Jan.*
kûrbič, *m.* das Hurenkind, *Cig.*, *Jan.*
kurbîn, *m.* = krbin, vinika, *Vrtov.-C.*
kurbír, rja, *m.* der Hurer.
kurbírski, *adj.* hurerisch.
kurbíšče, *n.* das Hurennest, das Bordell.
kurbîščnica, *f.* die Hurenwirtin, *Cig.*
kurbîščnik, *m.* der Hurenwirt, *Cig.*
kûrbji, *adj.* Huren-: po kurbje, nach Hurenart, *Cig.*, *Jan.*
kurbljìv, íva, *adj.* hurerisch, *Dict.*
kurbnína, *f.* der Hurenlohn, *Cig.*
kurbûšnica, *f.* neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
kurdej, *m.* der Scorbut, *Bleiw.-Cig.*, *Jan.*; — češ.
kurdejen, jna, *adj.* scorbutisch, *Cig.*
kúre, eta, *n.* das Huhn, *M.*, *Z.*, *Met.*, *Valj.(Rad)*.
1. **kûrec**, rca, *m.* das männliche Glied.
2. **kûrec**, rca, *m.* kurjak 1), der Hühnerkoth, *Cerkljansko-Štrek.(Let.)*.
kúrečjak, *m.* 1) = kurjak 1), der Hühnerkoth, *C.*; — 2) der Hühnerstall, *ogr.-C.*
kúrečji, *adj.* = kurji, Hühner-, *Mur.*, *C.*, *Danj.-Mik.*; — k. pogled, die Kurzsichtigkeit, *C.*; — kurečje oko = kurje oko, *vzhŠt.*
kúrečjica, *f.* 1) das Hühnerauge, *ogr.-C.*; — 2) die Hühnerlaus, *C.*; — 3) das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *C.*
kúrelj, rlja, *m.* „pri plugu lesen klin, na kateri se natika gož, vežoča gredelj na kolca“, *Kameno na Soči-Erj.(Torb.)*; — prim. koreš, kurgelj.
kûrent, *m.* bajeslovno bitje; prim. *Trst.(Vest. III. 111.)*; kurent je znal tako na gosli gosti, da je plesati moral, kdor ga je slišal, *Slom.-C.*; sv. kurent (šaljivo) = predpust, *Mur.*; — prim. korant.
kúreselj, slja, *m.* = koreselj, *Frey.(F.)*.
kûreš, *m.* = koreš, kurelj, pretikač, der Fortstecknagel, *Valj.(Rad)*.
kûrešnica, *f.* die Kuhblume (caltha palustris), *SlGor.-Erj.(Torb.)*; — die Taubnessel (lamium), *Hal.-C.*
kûret, *m.* der Frosch, *Kras-Mik.*; — prim. korant 2).
kúretina, *f.* das Federvieh, das Geflügel; — das Hühnerfleisch.
kuretnína, *f.* = kuretina, *Cig.*
1. **kûrež**, *m.* die Heizstätte im Freien, *C.*; — das Hirtenfeuer, *vzhŠt.*; pod velikim hrastom užgemo košat kurež, *Glas.*
2. **kûrež**, *m.* = kureš, *Cig.*, *vzhŠt.-C.*
kûrežen, žna, *adj.* zum Heizen geeignet: kurežno poleno, *Danj.(Posv. pes.)*.

kúrgelj, glja, *m.* železen klin na gredanjici, *Skrilje - Erj.(Torb.)*, *Notr. - Levst.(Rok.)*; — prim. kurelj.

1. **kúrica**, *f. dem.* kura, das Hühnchen, kleine Henne.

2. **kurica**, *f.* die weibliche Scham, *C.*, *Z.*; (kurjica, *Mur.*).

kurič, *m.* = kurjač, *Jan.*

kurílen, łna, *adj.* Heiz-: kurîłna ploskva pri parnem kotlu, die Heizfläche, *DZ.*

kurîłnica, *f.* die Heizkammer, *Cig.(T.)*, *C.*, *Levst.(Pril.)*, *DZ.*

kurîłnik, *m.* die Herdgrube, *Z.*

kurílo, *n.* 1) der Heizapparat, *Jan.*; die Beheizungsanlage, *DZ.*; — 2) das Reizmittel: vino je kurilo sladnosti, *Slom.-C.*; — 3) die Heizung, die Feuerung, *Cig.*, *C.*, *jvzhŠt.*

kuripệčič, *m.* der Ofenheizer, *Mik.*

kurīr, rja, *m.* hitri sel, der Courier.

kurīrski, *adj.* Courier-; kurirski vlak, der Courierzug, *DZ.*

kuríšče, *n.* die Heizstätte, die Feuerstätte.

kurîtev, tve, *f.* die Heizung, *Jan.*, *Nov.*, *Levst.(Močv.)*.

kúriti, im, *vb. impf.* 1) Feuer machen, heizen; dobro, slabo k.; v peči k., peč k.; k. s suhimi drvi; (les, šoto k., *Z.*); — 2) Rauch machen, *Mur.*; k. (tobak), Tabak rauchen, *Cig.*, *Jan.*; — k. se, einen Rauch oder Dunst von sich geben, *Mur.*; = pariti se (o senu), *C.*; — 3) k. komu, einem warm machen, *Cig.*; — k. se, sich gegenseitig aufmuntern, *M.*, *C.*; — 4) k. koga, prügeln, *C.*

kurîvec, vca, *m.* der Heizer, *Cig.*, *Jan.*

kurîvka, *f.* die Heizerin, *Cig.*, *Jan.*

kurîvo, *n.* das Heizmaterial, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*

kurívost, *f.* die Heizkraft, *DZ.*

kurjáč, *m.* der Heizer, *Levst.(Nauk)*.

kurjâd, *f. coll.* das Geflügel, *Z.*, *Skrilje-Erj.(Torb.)*.

kúrjak, *m.* 1) der Hühnerkoth, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Valj.(Rad)*; — 2) kurják, die Geflügellaus (liotheum pallidum), *Bilje na Ipavi - Erj.(Torb.)*; — 3) = kanjuh, *C.*

kurjástiti, âstim, *vb. impf.* brunsten (von Hühnern), *Cig.*

kurjâva, *f.* 1) die Heizung, die Beheizung: — 2) das Heizmaterial, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — das Reizmittel: priložnosti h grehu, kurjava k hudemu, *Jap.(Prid.)*.

kurjâven, vna, *adj.* Heizungs-; — zum Heizen dienend, brennbar, *Cig.*

kurjâvščina, *f.* = kurjava 1), *Jarn.*, *Mur.*, *Jan.*; zrcêr je bilo ob kurjavščini, *Ravn.*

kúrjenec, nca, *m.* = kurjak 2), die Hühnermilbe, *Ipavska dol.-Erj.(Torb.)*.

kúrjenje, *n.* das Heizen.

kûrji, *adj.* Hühner-; kurje oko, das Hühnerauge; kurja polt, die Gänsehaut, *Cig.*, *Jan.*; kurja slepota, die Nachtblindheit, *Cig.(T.)*; kurjo slepoto ima, kdor o mraku ne vidi, *Zora*; — kurji pogled, die Kurzsichtigkeit, *Jan.*; kurji pot, kalter Schweiß, *V.-Cig.*; kurji pot me je polival, *Nov.*

kûrjica, *f.* 1) die Hühnerfeindin: lisica k., *Jan.(Slovn.)*; — 2) die Hühnerlaus, der Federling (menopon pallidum), *Solkan-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*; — 3) die Nieswurz (helleborus niger), *Kr.-Valj.(Rad)*, *Tuš.(R.)*, *Nov.-C.*; = kurja smrt, *C.*; (das Schneeglöckchen, *Cig.*; — das Märzveilchen, *C.*); — 4) das Hühnerauge, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — 5) das Hühnerhaus, *Mur.*, *Jan.*

kûrnica, *f.* temen prostor pod stopnicami, kamor kure zapirajo, *Dol.*; ein finsteres Loch überhaupt, *Z.*

kûrnik, *m.* 1) der Hühnerstall, die Hühnersteige; — 2) der Hühnerkoth, *Slom.-C.*; pest kurnikov, *Pjk.(Črt.)*.

kûrnjak, *m.* = kurnik 1), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*, *Bes.*

kurnprat, *m.* die Schnepfe, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*; die Rebhühnerschnepfe, *Jan.*, *C.*; (kornbrat, die große Waldschnepfe [scolopax rusticola], *Frey.[F.]*, *Guts.*); — prim. rus. куропать, das Rebhuhn. (?)

kuropénje, *n.* petelinovo petje, das Hahnengeschrei, *Jan.*, *Jurč.(Tug.)*; — češ.

kuroslệk, slệka, *m.* scharfer Hahnenfuß (ranunculus acris), *Št.-Erj.(Torb.)*; tudi: kúroslek, *vzhŠt.*

kuroslệp, slépa, *m.* das Gauchheil (anagallis), *Tuš.(B.)*, *Jan.*

kūrs, *m.* = kurz, *Cig.*

kursár, rjà, *m.* der Korsar, der Pirat, *Cig.*; — stsl., hs.

kursârstvo, *n.* das Seeräuberwesen, *Cig.*

kursîven, vna, *adj.* Cursiv-: kursivno pismo, *Cig.(T.)*.

kurtáč, *m.* ein Thier mit gestutztem Schweif, *Prip.-Mik.*

kurtánjek, njka, *m.* ein Thier mit gestutztem Schweif oder Ohr, *kajk.-Valj.(Rad)*.

kúrtast, *adj.* gestutzt, *Jan.*, *C.*; k. pesek, *Npes.-Vraz.*; — stumpf, *C.*; k. nož, *Z.*

kûrtek, tka, *m.* prasec, kateremu je rep odsekan ali uho, *kajk.-Valj.(Rad)*.

kúrtelj, tlja, *m.* = die Feuerkröte, *Hal.-C.*; — prim. kuret.

kûrtež, *m.* eine Art Fisole, *vzhŠt.-C.*

kûrtke, *f. pl.* der Handschlitten, *Jan.(H.)*.

kurúza, *f.* = koruza, *Mik.*, *Tuš.(R.)*.

kûrva, *f.* = kurba, *Mur.*, *vzhŠt.*; (tako tudi v drugih slov. jezikih).

kurváča, *f.* = kurba, *C.*

kurvák, *m.* = kurbir, *Mur.*, *C.*

kurvàn, ána, *m.* = kurbir, *C.*

kurváriti se, ârim se, *vb. impf.* = kurbati se, *C.*, *M.*

kurvệnda, *f.* = kurva, *kajk.-Valj.(Rad)*; (ita).

kurveš, *m.* = kurbir, *ogr.-Mik.*

kurvệštvo, *n.* die Hurerei, *ogr.-Valj.(Rad)*.

kurvîn, *m.* = kurbir, *Npes.-Vraz.*

kurvíš, *m.* der Hurer, *ogr.-Valj.(Rad)*.

kūrz, *m.* der Cours, *Cel.(Ar.)*, *nk.*

kurzen, zna, *adj.* Cours-; kurzni list, der Courszettel, *Cig.*; kurzni razloček, die Coursdifferenz, *Levst.(Pril.)*.

1. **kûs**, *m.* der Geschmacksinn, *Cig.(T.)*; —hs.
2. **kûs**, *m.* der Hund, *ogr.-C.*
1. **kúsa**, *f.* = skušnjava, *Ogr.-C.*
2. **kúsa**, *f.* die Hündin, *Ščav.-C.*, *ogr.-C.*; — die Hure, *C.*
kûsek, ska, *m.* = psiček, *vzhŠt.*
kustǫ̑vnica, *f.* gemeiner Bocksdorn (lycium barbarum), *Tuš.(R.)*; — (češ. ?).
kûš, *m.* die Salbei (salvia pratensis), *Istra-Erj.(Torb.)*.
kušálǫ, *n.* das Geschmacksorgan, *Cig.*
kúšati, am, *vb. impf.* kosten, *Mur.*, *Mik.*; — versuchen, *C.*
kúščar, rja, *m.* 1) die grüne Eidechse (lacerta viridis); — 2) der kleine Rebenzapfen, *Hal.-C.*; — 3) die Mörserlunte, *C.*, *Poh.*; — 4) ein spiralförmiger Ring, *V.-Cig.*; — 5) nav. *pl.* kuščarji, Halsmandelgeschwüre, *Hip.*, *Mur.*, *Cig.*, *Slom.-C.*, *vzhŠt.-C.*, *M.*; kuščarji mi otečejo, *Pjk.(Črt.)*; — 5) der Muskel, *C.*; tudi: kûščar, *Dol.*
kúščarček, čka, *m. dem.* = kúščarec.
kúščarec, rca, *m. dem.* kuščar, *Mur.*
kúščarica, *f.* 1) kuščarice, Eidechsen (saurii): siva k., die graue Eidechse (lacerta agilis), *Erj.(Ž.)*; — 2) neka hruška, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 3) pusta, izprana, izmolzena in zatorej nerodovita zemlja, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
kúščarjevka, *f.* eine wildsalbeiartige Blume mit kleinen Spitzen: k. je živinska, svinjska in človeška, *vzhŠt.-C.*
kúščer, ra, *m.* = kuščar, *Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. stsl. gušterъ.
kúščerica, *f.* die Mauereidechse, *Štrek.*, *Goriška ok.*
kuščerînec, nca, *m.* das Eidechschen, *Habd.-Mik.*
kuščernják, *m.* das Lungenkraut (pulmonaria), *C.*
kûšec, šca, *m.* = poljubek, der Kuss, *Valj.(Rad)*; — iz nem.
kuševáti, ûjem, *vb. impf.* = poljubovati, küssen; — iz nem.
kûšljaj, *m.* = poljub, *Cig.*, *C.*;—prim. kušec.
kúšniti, kûšnem, *vb. pf.* = poljubiti, küssen; — iz nem.
kúšter, štra, *m.* 1) die Flocke, die Locke, *Cig.*, *Npes.-C.*; kuštri, zerrauftes Haar, *C.*; — das Flockengekräusel, *Cig.*; — 2) kdor ima kuštrave lase, eine männliche Person mit zerrauftem Haar, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *Dol.-Erj.(Torb.)*.
kûštra, *f.* 1) die Locke, die Zotte, *C.*; — 2) ein Weib mit zerrauftem Haar, *SlGor.-C.*, *Valj.(Rad)*, *jvzhŠt.*
kúštrast, *adj.* = kuštrav.
kuštráti, âm, *vb. impf.* zerzausen, kraus machen, *Cig.*, *M.*;—k. se, sich filzen, *Cig.*, *Jan.*
kúštrav, *adj.* mit zerzaustem, gekraustem Haar; zottig, *Cig.*, *Jan.*; k. pes, *BlKr.*
kúštravec, vca, *m.* ein Mensch mit krausem oder zerzaustem Haar.
kúštrek, trka, *m.* = kuštravec, *Valj.(Rad)*.
kût, a, *m.* die Unke (bombinator igneus), *Bilje-Erj.(Torb.)*.

kúta, *f.* die Kutte; — iz nem.
kûtar, rja, *m.* der Kuttenträger, *Cig.*, *Jan.*
kûter, tra, *m.* ein schnell segelndes Schiff, der Kutter, *Cig.(T.)*.
kuti, kovem (kovêm, *ogr.*), *vb. impf.* = kovati: kaj, kovači, vi kovete? *ogr.-C.*
kútina, *f.* die Quitte (cydonia vulgaris); prim. stvn. chuttina, bav. kütten, *Levst.(Rok.)*.
kútinar, rja, *m.* der Quittenapfel, *Jan.*
kútinarica, *f.* die Quittenbirn, *Jan.*
kútinica, *f. dem.* kutina, neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
kutinjáča, *f.* der Quittenapfel, *kajk.-Valj.(Rad)*.
kútinov, *adj.* Quitten-: k. sok, *Jan.*
kútinovec, vca, *m.* der Quittensaft, *Jan.*
1. **kutiti se**, im se, *vb. impf.* sich bücken, sich neigen, sich verstecken, hocken, *vzhŠt.-C.*
2. **kútiti se**, im se, *vb. impf.* = skutiti se: ptič se kuti, der Vogel meidet das Nest, *vzhŠt.-C.*
kûtman, *m.* = kukman, *C.*
kûtmanka, *f.* = kukmak, *C.*
kûtna, *f.* = kutina, *Cig.*
kúza, *f.* die Hündin, *Volkm.-C.*, *M.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; — prim. 2. kusa.
kúzej, *m.* der Hund, *C.*
kúzelj, zlja, *m.* der Hund, *Mur.*, *Mik.*, *Rez.-C.*
kûzla, *f.* 1) die Hündin; — 2) der Weinbalg = vinski meh, *C.*, *Notr.-Z.*; v kuzlah vino tovoriti, *Z.*; — 3) eine Art Doppelpflug für Gebirgsgegenden, *C.*; — 4) eine Art Floß auf der Sann, *Št.*; — (kûzlja, *Valj.[Rad]*).
kuzlák, *m.* neko zvezdje, *Pjk.*, *Črt.(259.)*.
kuzmǫ̑rka, *f.* = motovilec, der Rapunzel, *C.*; — die wilde Möhre (daucus carota), *Medv.(Rok.)*.
kúža, *f.* = kužek, *Cig.*, *Kr.*
kúžav, *adj.* siech, schwach, im Wachsthum zurückgeblieben: kužavi prasci, *C.*
kúže, eta, *n.* = kužek, *Dol.*
kûžej, *m.* = kužek, *Jan.*
kûžek, žka, *m.* kleiner Hund, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*
kúžen, žna, *adj.* Pest-, pesthaft, Seuchen-; kužna bolezen, eine Pestkrankheit; kužna bula, die Pestbeule; kužna komisija, die Seuchencommission, *DZ.*; — verpestet; kužni kraji, kužen zrak; — pestkrank, *Cig.*, *Jan.*
kužẹ́ti, ím, *vb. impf.* in gebückter Stellung sein, hocken, *jvzhŠt.*
kužílǫ, *n.* der Seuchenstoff, das Miasma, *Cig.*, *Jan.*
kúžiti, im, *vb. impf.* verpesten.
kužljìv, íva, *adj.* verpestend, ansteckend, *Z.*; — (pren.) kužljivo pajdaštvo, *SlN.*
kûžnat, *adj.* seuchenschwanger, *Cig.*
kûžnica, *f.* 1) die Pestkranke, *Cig.*; — 2) die Einbeere (paris quadrifolia), *Poh.-Erj.(Torb.)*.
kûžnik, *m.* 1) der Pestkranke, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig*; — 2) das Zungenkraut (ruscus hypoglossum), *Cig.*; — beli k., die weiße Eberwurz (carlina caulescens), *Hip.-C.*
kužnína, *f.* der Pest oder Seuchenstoff, das Miasma, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*, *Nov.*, *Strp.*

kužnóba, *f.* = kužnina, *Cig.*
kúžnost, *f.* die Pesthaftigkeit.
kvacáti, âm, *vb. impf.* patschen, *Z.*; — schwerfällig steigen, *C.*; raca kvaca, *Hip.-C.*
kváčelj, člja, *m.* die Fischangel: s kvačljem ribe loviti, *ogr.-C.*
kváčen, čna, *adj.* kvâčni stol = obročni, rezni stol, die Schnitzbank, *Hal.-C.*
1. **kváčiti**, im, *vb. impf.* mit Klammern verbinden, klemmen, *C.*
2. **kváčiti**, kvâčim, *vb. impf.* = kvakati, *Jan. (H.)*.
kvâčka, *f. dem.* kvaka: 1) die Häkelnadel, *Cig.*; — 2) neko zvezdje, *Pjk. (Črt. 249.)*.
kvâčkanje, *n.* das Häkeln, *Cig.*; igla za kvačkanje, die Häkelnadel, *Jan.*, *DZ.*
kvâčkati, am, *vb. impf.* häkeln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
kvâčnica, *f.* die Schnitzbank = kvačni stol, *ogr.-C.*
kvâčnik, *m.* = kvačnica, *C.*
kvadrânt, *m.* četrt kota, astronomsko orodje: četrtnik, der Quadrant.
kvadrât, *m.* štirjak, das Quadrat.
kvadraten, tna, *adj.* Quadrat-, quadratisch.
kvadratûra, *f.* die Quadratur, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*.
kvadrinôm, *m.* četveročlenec, das Quadrinom (math.), *Cig. (T.)*.
kvadrováti, ûjem, *vb. impf. (pf.)* quadrieren, *Cig. (T.)*, *Cel. (Ar.)*.
kvaga, *f.* das Quagga (equus quagga), *Erj. (Ž.)*.
kvàk, *interj.* quak! *Cig.*
kváka, *f.* 1) der Haken, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; s kvako vejo pripogniti, *Z.*; kvaka je na koncu vrvi ali verige, s katero se kaj povezuje, *BlKr.*; — 2) die Klinke, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kljuka se kvake drži, gleich und gleich gesellt sich gern, *vzhŠt.-C.*, *Z.*; — 3) die Klammer, *Guts.*, *Cig.*
kvakáč, *m.* der Nachtreiher (ardea nycticorax), *C.*
kvâkanje, *n.* das Quaken, *Z.*
kvákast, *adj.* hakenförmig, *Jan.*
kvâkati, kam, čem, *vb. impf.* quaken, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — = opravljati, verläumden, *Dict.*
kvákav, *adj.* quakend, *Jan.*, *Mik.*
kvâkavec, vca, *m.* der Quaker, *Cig.*, *C.*
kvâkavka, *f.* = žaba, *Cig.*, *C.*
kvákelj, klja, *m.* = kvaka, *C.*
kvaker, *m.* = kvekar, *Cig.*
kvaketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* = kvakati, *Jarn.*
kvákniti, kvâknem, *vb. pf.* einen Quaklaut von sich geben, *Mur.*
kvapa, *f.* = nesnaga, *ogr.-C.*
kvapati, am, *vb. impf.* = kapati, tropfen (*tr.* u. *intr.*), *ogr.-C.*
kvapiti, im, *vb. impf.* = kvapati (*tr.* in *intr.*), *ogr.-C.*
kvânta, *f.* 1) leeres, albernes Zeug, die Posse, die Zotte: to so kvante! das sind Possen! kvante pripovedovati, *Jurč.*; — 2) = kvantač, *Levst. (Rok.)*; — pinn. nem. der „Quant", ein lustiger, possenhafter Mensch.

kvantáč, *m.* der Possenreißer, der leeres Zeug schwätzt, der Zotenreißer.
kvantáti, âm, *vb. impf.* Possen reißen, albern oder unanständig reden.
kvantúza, *f.* grda kvanta, *Gor.*
kvâr, *m.* 1) der Schade, der Nachtheil; na (v) k. biti, zum Nachtheil gereichen, *Cig.*, *C.*; v k. iti, zugrunde gehen, verderben, *C.*, *Z.*; za k. mi gre, es verdirbt mir, geht mir zugrunde, *Meg.*, *C.*; za k. spraviti kaj, beschädigen, verderben, *C.*; pod k. prodati, mit Schaden verkaufen, *C.*; k. je = škoda je, *C.*, *jvzhŠt.*; — 2) der Fehler, der Naturfehler, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 3) die Weinranke, *Goriš.*
kvâr, *f.* = kvar *m.* 1), *Jurč.*, *Žnid.*
kvára, *f.* = kvar, 1) *Cig.*, *Jan.*, *Ig (Dol.)*; na kvari biti, Schaden leiden, *Levst. (Močv.)*; na svojo kvaro, zum eigenen Nachtheile, *Levst. (Nauk)*; poljska k., der Feldschaden, *Levst. (Nauk)*; taka nemarnost je kvara dobrega, *Slom.*
kvarantîna, *f.* eine Anordnung zur Verhütung der Einschleppung epidemischer Krankheiten, die Quarantaine, *Cig.*
kvarantînski, *adj.* Quarantaine-: k. troški, *DZ.*
kvarcît, *m.* der Quarzit (min.), *Cig. (T.)*.
kvârčen, čna, *adj.* Quarz-: kvarčni pesek, der Quarzsand, *Cv.*
kvârec, rca, *m.* = kremenjak, der Quarz, *Cig. (T.)*.
kváren, rna, *adj.* 1) schädlich, nachtheilig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) schadhaft, *Cig. (T.)*; beschädigt, benachtheiligt, *Cig.*, *SlN.*; v blagu k., *ogr.-Let.*
kvârež, *m.* der Schädiger, der Verderber, *C.*
kváriti, im, *vb. impf.* 1) beschädigen, verderben; orodje k.; k. koga, jemandem Nachtheil zufügen, *Cig.*; bližnjega na poštenju k., *C.*; — 2) kvari mi = škoduje mi, *Vrt.*
kvarîvec, vca, *m.* der Verderber, *Cig.*
kvárjati, am, *vb. impf.* = kvariti, *C.*
kvárjenje, *n.* das Verderben, das Beschädigen.
kvarljiv, íva, *adj.* schädlich, *Cig. (T.)*, *nk.*; kvarljivi ptiči, *Levst. (Nauk)*.
kvarljívost, *f.* die Schädlichkeit, *nk.*
kvarníca, *f.* die Beschädigerin, die Verderberin, *Cig.*
kvarník, *m.* der Beschädiger, der Verderber, *Cig.*, *C.*
kvárnost, *f.* die Schädlichkeit, die Nachtheiligkeit, *Cig.*, *Jan.*
kvarohlépnost, *f.* die Schadenfreude, *kajk.-Valj. (Rad.)*.
kvarováti, ûjem, *vb. impf.* k. komu, jemandem schaden, *C.*
kvârstvo, *n.* das Verderbnis, *C.*
1. **kvârta**, *f.* = karta, die Spielkarte; igrati na kvarte, Karten spielen, *Cig.*, *Zora*; — igrati s kvartami, *Cig.*; k. metati, Karten aufwerfen, *Cig.*; gospodska k., die Figurenkarte, *V.-Cig.*
2. **kvârta**, *f.* četrtica, die Quarte, *Jan. (H.)*; — = roguša, *C.*; — die Quarte (in der Tonkunst), *Jan. (H.)*.
kvartáč, *m.* der Kartenspieler.

kvartânje, *n.* das Kartenspielen.
kvârtar, rja, *m.* der Spielkartenerzeuger, *Cig.*, *DZ.*
kvartáren, rna, *adj.* četrtogorski, quartär (min.), *Cig.(T.).*
kvârtarstvọ, *n.* die Spielkartenerzeugung, *DZ.*
kvartarína, *f.* = kvartaščina, *Jan.(H.).*
kvartáščina, *f.* das Kartengeld, *Cig.*
kvartáti, âm, *vb. impf.* Karten spielen; = k. se, *Cig.*
kvartâvec, vca, *m.* der Kartenspieler.
kvartâvka, *f.* die Kartenspielerin.
kvârten, tna, *adj.* Karten=; kvartni papir, *Cig.*
kvartēt, *m.* četverospev, das Quartett.
kvârtica, *f. dem.* kvarta; das Kärtchen.
kvartír, rja, *m.* das Quartier.
kvartomèt, méta, *m.* die Kartenkunst, *Cig.*
kvartomẹ̑tec, tca, *m.* der Kartenkünstler, *Cig.*
kvartopîrec, rca, *m.* der Kartenspieler.
kvartopíriti, îrim, *vb. impf.* sich mit dem Karten=spielen abgeben: pijančevati in k., *Str.*
kvartopîrka, *f.* die Kartenspielerin.
kvartnína, *f.* das Kartengeld, *Cig.*
kvâs, *m.* der Sauerteig, der Gährteig; k. postaviti, den Sauerteig ansetzen; das Ferment, *Cig.(T.)*; nemški k., die Preßhefe, *Kras-Erj.(Torb.).*
kvasáč, *m.* der Maulmacher, der Schwätzer, der Zotenreißer.
kvasáti, âm, *vb. impf.* schwätzen, Maul machen, Zoten reißen; — prim. nem. quasen, = läppisches Zeug reden.
kvasè, éta, *m.* = kvasač, *Mur.*, *Cig.*, *Ravn.*
kvâsec, sca, *m.* der Sauerteig, *C.*
kvasèk, skà, *m. dem.* kvas; kvaski = kravajci *Železniki (Gor.).*
kvâsen, sna, *adj.* zum Sauerteig gehörig, Gähr=: kvasne glivice, *nk.*
kvaseníca, *f.* eine Art Kuchen, *Pjk.(Črt. 60.).*
kvāsija, *f.* das Bitterholz (quassia), *Cig.*
kvāsijev, *adj.* vom Bitterholz: kvasijev les, *Tuš.(B.).*
kvasîlnica, *f.* die Gährkammer, *Cig.*
kvasílọ, *n.* das Gährmittel, der Sauerteig, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*
kvasína, *f.* das Ferment, *Z.*, *Vrt.*
1. **kvásiti**, im, *vb. impf.* säuern, ansäuern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; testo k., *Cig.*; kvašena repa, *C.*; kvašeno zelje, *Mur.*; testo se kvasi, der Teig geht auf, *Cig.*; — beizen, *C.*; — hudo se kvasi, es geht ihm schlecht, *Danj.-M.*; es naht ihm eine schlimme Krankheit, *Ščav.*
2. **kvásiti**, im, *vb. impf.* schwätzen; prim. kvasati.
kvâsničar, rja, *m.* der Hefenhändler, *Jan.(H.).*
kvâsnica, *f.* 1) nav. *pl.* kvasnice, die Hefen, *Jan.*; besonders Bierhefen, *Mur.*; — 2) das Hefengefäß, *DZ.*; — 3) posoda, v kateri se repa kvasi, *C.*, *vzhŠt.*; — 4) = kvašena repa, *C.*
kvâsničnica, *f.* = repnica, das Wasser von gesäuerten Rüben, *C.*
kvâsničnik, *m.* = sod za kvašeno repo, *C.*
kvasnína, *f.* 1) gesäuertes Kraut, gesäuerte Rüben, *C.*; — 2) pijana k., berauschendes, gesäuertes Getränk, *Ravn.*

kvâsovka, *f.* neka gliva, ki se nareja pri kisanju sladkih kapljin (cryptococcus fermenti), *Tuš.(B.).*
kváša, *f.* 1) die Beize, die Säuerung (z. B. der Rüben), *ogr.-C.*; — 2) posoda, v kateri se repa kvasi, *Valj.(Rad).*
kvašeníca, *f.* gesäuerte Rüben u. dgl., *Mur.*
1. **kvášenje**, *n.* das Säuern; — die Gährung (vom Brot), *Jan.*, *Cig.(T.).*
2. **kvášenje**, *n.* das Geschwätz, das Gewäsch, *Cig.*
kvatêrna, *f.* die Quaterne, *Cig.(T.).*
kvátre, *f. pl.* die Vierzeiten, der Quatember; vsake kvatre, jedes Vierteljahr.
kvátri, *m. pl.* = kvatre, *Cig.*, *M.*, *Vrt.*, *Levst.(Rok.)*, *Notr.-Navr.(Let.).*
kvátrn, *adj.* Quatember=; kvâtrni teden, kvatrna nedelja, kvatrni post; — kvatrna baba = čarovnica, *GBrda.*
kvâtrnica, *f.* der Quatembersonntag, die Quatemberzeit, *Mur.*
kvatrilijōn, *m.* eine Quatrillion, *Cig.(T.).*
kvẹ́čast, *adj.* verkrüppelt, *SlGradec-C.*
kvečáti, ím, *vb. impf.* quäken (von Hasen), *Mur.-Cig.*
kvečica, *f.* die Nachteule, *C.*, *Z.*
kvẹ́čiti, ẹ̑čim, *vb. impf.* krümmen, biegen, senken, neigen, *Št.-C.*, *Trst.(Let.)*; starost me kveči, *C.*: eindrücken, zerknicken, *C.*; verstümmeln, *C.*; zum Krüppel machen, *Cig.*; — prim. kveka.
kvẹ́der, dra, *m.* črevlji na k., na k. šivati, t. j. podplat na oglavje tako prišiti, da je rob oglavja ven obrnjen in se šiv na oglavju vidi; — prim. nem. das Queder, eine Einfassung mit einem Saume; srvn. querder, bav. quartier, *C.*
kvẹ́drast, *adj.* na kveder narejen; k. črevelj, *Zora.*
kvẹ̑drnik, *m.* = kvedrovec, *Cig.*
kvẹ́drovec, vca, *m.* žrebelj za črevlje na kveder narejene, *Polj.*
kvẹ́drski, *adj.* = kvedrast, *Jurč.(Zb. sp.).*
kvẹ̑k, *m.* das Gequäke, *Mur.*
kvẹ́ka, *f.* etwas Verkrümmtes, Verkrüppeltes, der Krüppel, *C.*, *M.*, *Trst.(Let.)*; — prim. pokveka.
kvẹ́kast, *adj.* gliederlahm, *Cig.*
kvẹ́kati, am, *vb. impf.* quäken (von Hasen), *M.*; winseln, schreien, *Fr.-C.*
kvēker, rja, *m.* ud neke angleške verske družbe, der Quäker.
kveketáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* = kvekati, *M.*
kvẹ́kniti, kvẹ̑knem, *vb. pf.* einen Quäklaut von sich geben, *Mur.-Cig.*
kvēstor, rja, *m.* starorimski finančni uradnik, der Quästor, *Cig.*, *Jan.*
kvestūra, *f.* die Quästur, *Cig.*
kvíčati, ím, *vb. impf.* zwitschern, winseln = cvičati, *Bolc-C.*
kvînč, *m.* ein Flüssigkeitsmaß (= 60 Maß, = 84 Lit.), *Cig.*, *C.*, *Prim.*
kvînt, *m.* das Quentchen, *M.*

kvînta, *f.* die Quinte in der Tonkunst, *Cig.*, *Jan.*
kvintāl, *m.* der Quintal (Zentner), *Cig.*; — prim. it. quintale.
kvînteljc, teljca, *m.* = kvintič.
kvintêrna, *f.* die Quinterne, *Cig.(T.)*.
kvintēt, *m.* peterospev, das Quintett.
kvîntič, *m.* das Quentchen, *Mur.*
kvintilijōn, *m.* eine Quintillion, *Cig.(T.)*.
kvîšku, *adv.* = k višku: in die Höhe, empor; k. gledati; na kvišku, nach aufwärts, *Mur.*, *Cig.*; cena gre na kvišku, der Preis steigt, *Cig.*
kvîškoma, *adv.* = kvišku, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
kvǫ̑cati, cam, *vb. impf.* = kvokati, *Jan.*
kvocijēnt, *m.* der Quotient, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.
kvǫ̑čka, *f.* die Bruthenne, die Gluckhenne, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.-M.*, *Mik.*; kvočka kvoka, kadar leže piščeta, *BlKr.*
kvǫ̑ka, *f.* = kvočka, *ogr.-C.*
kvokáča, *f.* die Gluckhenne, *Jan.*; — das also genannte Gestirn, *vzhŠt.-C.*
kvǫ̑kanje, *n.* das Glucken.
kvǫ̑kati, kam, čem, *vb. impf.* glucken, *na vzhodu*; — ächzen, *C.*
kvǫ̑klja, *f.* 1) = kvočka, *Mur.*; — 2) der Kirchenluster, *C.*
kvortę̑š, *m.* = kureš, *Valj.(Rad).*
kvr̂čje, *n.* die Binse (scirpus lacustris), *C.*; — prim. kovrčje.
kvȓd, kvŕda, *m.* = kveder, *Št.*; — dicke Schuhsohle, *SlGradec-C.*; — schlechter Schuh, *C.*
kvŕga, *f.* = hrga, der Knorren, *Valj.(Rad)*, *BlKr.*
kvr̂hati, am, *vb. impf.* hüsteln, kränkeln, *C.*, *SlGor.*
kvŕhav, *adj.* kränkelnd, *C.*
kvr̂kati, am, *vb. impf.* 1) den Laut kvrk von sich geben, *Jarn.*, *C.*; — 2) vino k., Wein saufen, *C.*

L.

lába, *f.* ime kravi, *kajk.-Valj.(Rad).*
láber, bra, *m.* bajeslovno bitje: majhen dedek, bel in svetel, *Pjk.(Črt. 85.).*
laberdān, *m.* der Laberdan, der eingesalzene und gedörrte Stockfisch, *Erj.(Ž.)*; — prim. rus. labardanъ.
láberje, *n.* die Geröllhalde, die Schutthalde: naše njive so vse v laberju, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.)*;
labijālec, lca, *m.* der Lippenlaut, der Labiallaut, *nk.*
labijālen, lna, *adj.* labial, *nk.*
labirīnt, *m.* blodnjak, der Irrgang, das Labyrinth.
labirīntski, *adj.* labyrinthisch, *Jan.(H.).*
labǫ́d, *m.* der Schwan, *Jan.*, *Mik.*; l. grbec, der stumme oder Höckerschwan (cygnus olor), l. pevec, der Singschwan (cygnus musicus), *Erj.(Ž.)*; (lobod, labud, *Meg.*, *Guts.*; lobot, *Alas.*; labud, *Habd.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.-Levst.(Rok.)*); — prim. stvn. albiz, *Mik.(Et.).*
labodíca, *f.* das Schwanenweibchen, *Mur.*, *M.*; za gnezdo šaro znašati pomaga labod labodici, *Cv.*
labǫ́dič, *m.* junger Schwan, *Mur.*, *C.*
labodíšče, *n.* *Jarn.*, *Mur.*, pogl. labodnjak.
labǫ̑dji, *adj.* Schwanen-, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
labǫ̑dnica, *f.* = labodja pesen, der Schwanengesang, *Cv.*
labodnják, *m.* der Schwanengarten, *Cig.*
labǫ́dov, *adj.* = labodji, *Cig.*
1. **lábora**, *f.* das Conglomerat, die Nagelflue, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Gor.-Erj.(Torb.)*; struga je povsod od same labore, die Flussohle besteht durchgehends aus Schotterrauten, *Levst.(Močv.).*
2. **lábora**, *f.* 1) ein Milchgefäß, *C.*, *Rib.*; delal je lonce, piskre, kozice, labore, *Jurč.*; 2) eine Vorrichtung zum Vogelfang, *C.*, *Z.*
láborast, *adj.* Conglomerat-, *Jan.(H.).*
laboratōrij, *m.* delavnica, das Laboratorium, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
lábornat, *adj.* = laborast, *Z.*
labǫ̑t, *f.* das Maul, *C.*; tudi *pl.* laboti, *vzhŠt.*; grobe laboti imeti, ein loses Maul haben, *C.*; — prim. lape.
labǫ̑tati, am, *vb. impf.* Unsinniges, Ungehöriges schwätzen, *C.*, *Z.*, *vzhŠt.*
labǫ́tniti, ǫtnem, *vb. pf.* eine Maulschelle geben, *C.*
labǫ̑zast, *adj.* schwatzhaft, *C.*
labǫ̑zati, am, *vb. impf.* = labotati, *C.*
lâbra, *f.* ein geschwätziger Mensch, *C.*, *jvzhŠt.*
labráč, *m.* der Schwätzer, *C.*
labráti, âm, *vb. impf.* schwätzen, plappern, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Št.*; — prim. švab. läfern, *C.*
labràv, áva, *adj.* geschwätzig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
labrâvec, vca, *m.* der Schwätzer, *Cig.*, *C.*
labrâvka, *f.* die Schwätzerin, *Cig.*
lábrica, *f.* = 2. labora 1), ein tiefes Milchgefäß, *jvzhŠt.*; (nam. laborica?).
labrìv, íva, *adj.* = labrav, *C.*
labrîvec, vca, *m.* = labravec, *C.*
labud-, pogl. labod-.
labradōr, *m.* der Labrador, (min.) *Cig.(T.).*
labradorīt, *m.* der Labradorit, (min.) *Cig.(T.).*
labus, *m.* bajeslovno bitje, star dedek, *Pjk.(Črt. 85.).*
lâc, *m.* 1) = zanka, die Schlinge zum Vogelfang, *(GBrda-Erj.(Torb.)*; — 2) der Wagenstrang, *Cig.*; — prim. it. laccio, die Schlinge, der Fallstrick.
lâč, *m.* = lac, *Z.*
lâčati se, am se, *vb. impf. ad* lotiti se, *DSv.*; — prim. hs. laćati se.
láčen, čna, *adj.* 1) hungrig; l. kakor pes; l., da se vanj vidi; l., da se duša v njem lovi, *Cig.*; lačnega beliti, majiti, am Hungertuche

nagen, *M.*: — l. biti česa, ein gieriges Verlangen nach etwas haben, *Cig.*; — 2) lâčno črevo, der Leerdarm, *Cig.(T.)*; — lâčno, g. -nega, die Weiche, *Tolm.*

láčiti, im, *vb. impf.* 1) l. po čem, nach etwas gierig verlangen, *Z.*, *Istra-Nor.*; — 2) l. koga, = lakotovati, hungern lassen, *Z.*

láčna, *f.* die Weiche, *C.*; nav. *pl.* lačne, die Weichen, *Krn-Erj.(Torb.)*; — prim. lačnica, lakotnica.

lâčnež, *m.* der Hungerleider, *C.*

láčni, *f. pl.* = lačne, *Krn-Erj.(Torb.)*.

lâčnica, *f.* die Weiche, *Mariborska ok.-C.*

lâčnik, *m.* = lačno črevo, der Leerdarm, *Cig.*

láčnost, *f.* die Hungrigkeit.

lačûnec, nca, *m.* die Siegwurz (gladiolus communis), *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.)*.

1. **lada**, *f.* das Geschrei, *Cig.*; lado gnati, schreien, plärren, *Cig.*

2. **lada**, *f.* die Lade: l. zakona, die Bundeslade, *ogr.-C.*; — iz nem.

ládanje, *n.* 1) der Besitz, das Landgut, *C.*, *kajk.*; — 2) na ladanje iti, aufs Land gehen, *BlKr.*, *kajk.*; — nam. vladanje.

ládanjiče, *n. dem.* 1) ladanje, *kajk.-Valj.(Rad)*.

ládanjstvo, *n.* das Land (opp. Stadt), *ogr.-M.*

1. **ládati**, am, *vb. impf.* = vladati, *Mur.*, *Dalm.*, *vzhŠt.*; oče sina ne more ladati (meistern), *vzhŠt.*; — besitzen, *C.*; — l. se, sich betragen, *vzhŠt.*

2. **ládati**, am, *vb. impf.* = peti, *BlKr.-DSv.*; — prim. 1. lada.

ládijen, jna, *adj.* Schiffs-, *DZ.*, (-djin, *Cig.*, *Jan.*).

ládijnik, *m.* der Rheder, *DZ.*; — stsl.

ládijski, *adj.* Schiffs-.

ládja, *f.* das Schiff; vojaška, trgovska l.; redovna l., das Linienschiff, *DZ.*; vadbena l., das Schulschiff, *DZ.*; l. oklopnica, das Panzerschiff, *Cig.(T.)*; l. parnica, das Dampfschiff, *DZ.*; l. veselnica, das Ruderschiff, *Cig.(T.)*, *DZ.*; prevozna l., das Transportschiff, *Cig.*; l. naznanjavka, das Meldeschiff, *Cig.*; l. zažigavka, der Brander, *Cig.*; l. mostovnica, das Ponton, *Jan.(H.)*; hitra l., die Jacht, *Cig.*; — 2) das Schiff einer Kirche, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 3) die mit Brettern eingefasste Stelle des Mühlwassercanals, unmittelbar vor der Rinne, *Dol.*

ladjár, rja, *m.* der Schiffer, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *DZ.*; ladjarji, die Schiffsleute, *Cig.*

ladjárnica, *f.* = ladjedelnica, *Cig.(T.)*.

ladjárski, *adj.* Schiffer-, *Cig.*

ládjati, am, *vb. impf.* schiffen, *Alas.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; = l. se, *KrGora.*

ládjavec, vca, *m.* der Schiffer, *Mur.*

ladjedêlec, lca, *m.* der Schiffsbauer, *Cig.*

ladjedêlnica, *f.* die Schiffswerfte, *Cig.*

ladjedêlski, *adj.* Schiffsbau-: l. mojstri, *DZ.*

ladjedêlstvo, *n.* der Schiffsbau, *Jan.*, *C.*

ladjelòm, lôma, *m.* der Schiffbruch, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Hip.(Orb.)*.

ladjelòv, lôva, *m.* die Caperei, *Cig.*

ladjemêrec, rca, *m.* der Schiffsaicher, *DZ.*

ladjemêrski, *adj.* die Schiffsaichung betreffend: l. list, der Schiffmessbrief, *DZ.*

ladjemêrstvo, *n.* die Aichung der Schiffe, *DZ.*

ládjenica, *f.* die Schiffswerfte, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Zora*; — nam. ladijnica.

ládjenka, *f.* die Schiffsbootmuschel, *C.*

ladjenósen, sna, *adj.* schiffbar, *Jan.*

ladjeplôvec, vca, *m.* der Seefahrer, *DZ.*

ladjeplôvstvo, *n.* die Seeschiffahrt, *DZ.*

ladjestája, *f.* der Hafen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — die Rhede, *DZ.*

ládjevati se, ujem se, *vb. impf.* schiffen, *Gor.*

ladjêvje, *n.* die Flotte, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

ladjevlàk, vláka, *m.* der Schiffszug, *DZ.*

ladjevôdec, dca, *m.* der Pilot, *DZ.*

ladjevódja, *m.* = kapitan, *Jan.(H.)*.

ládjica, *f.* 1) *dem.* ladja; das Schiffchen; — 2) das Schiff bei den Buchdruckern, *V.-Cig.*; — 3) papirnasta l., das Papierboot oder der Papiernautilus (argonauta Argo), *Erj.(Ž.)*.

ládjičar, rja, *m.* = čolnar, *Jan.(H.)*.

ládjin, *adj.* Schiffs-, *Cig.*, *Jan.*; pogl. ladijen.

ládjišče, *n.* der Platz, wo die Schiffe stehen, *Gor.-Mik.*; — der Hafen, *Cig.*; die Rhede, *Jan.*

ladopér, *m.* = netopir, *C.*

lâfra, *f.* die Larve, *Mik.(Et.)*; = iz nem.

lafráti, am, *vb. impf.* herumlungern, schlendern, *BlKr.*

lâfrnica, *f.* das Fenster am Dache, *Gor.*

lâg, *m.* v lag, gemächlich: pojdi v lag, *Vrsno-Erj.(Torb.)*.

lagâk, hkà, *adj.* *Meg.*, *Dict.-Mik.*, *Boh.*, *Krelj* pogl. legak.

lagân, *adj.* = lagen, leicht, sanft, leise, *Jan.*; lagano spanje, *Cig.*; na laganem spati, *Cig.*

lagânje, *n.* pogl. leganje.

lagáti, lážem, *vb. impf.* pogl. legati.

lágek, hka, *adj.* = lahek, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*

lágen, gna, *adj.* leicht, bequem, *Z.*; sanft, gelinde; l. glas, *C.*

lágev, gva, *m.* das Weinfass, *C.*, *vzhŠt.-Zora*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. bav. lagen *f.*, *dem.* lagl, lat. lagena, lagellum, *Levst.(Rok.)*, *Mik.(Et.)*.

lágev, gve, *f.* die Flasche, *Jan.*; velika lagev z žganjem napolnjena, *Glas.*

lagévati, am, *vb. impf.* zu lügen pflegen, *Jan.*, *Mik.(V. G. IV. 307)*.

láglje, *adv. compar.* = laže, lažje, leichter, *na vzhodu.*

lágod, *f.* = lagot, *C.*, *Z.*

lágoda, *f.* die Wertlosigkeit, *Mur.*; — die Schwäche, *ogr.-C.*; — die Schlechtigkeit: l. in zlost, *C.*; — der Muthwille, die Ausgelassenheit, *Jan.*, *C.*, *Danj.-Mik.*, *vzhŠt.*

lágoden, dna, *adj.* 1) sacht, mild, *V.-Cig.*; — bequem, *Jan.*, *C.*; najlagodnejša lov, *LjZv.*; — 2) wertlos, schlecht, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.-C.*; — übel: lagodna navada, *C.*; nichtsnutz, böse, *C.*, *SlGor.*; lagodno dete, *Mik.*; ausgelassen, *Jan.*, *Mik.*, *SlGor.*

lagodíti, ím, *vb. impf.* erquicken, *Cig.*, *C.*

lágodnik, *m.* ein schlechter Mensch, *Raič(Let.)*.

lágodnjak, *m.* = lagodnik, *SlGor.*

lágoj, *adj.* schlecht, gering, *C.*; — böse, *ogr.-Mik.*, *Caf.(Vest.)*; lagoja mačeha, *Npes.-Vraz.*

lagǫ̑j, *m.* der Lärm, das Geschrei, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*; lagoj zagnati, *Z.*; l. gnati, *SlN.*; lagoje delati, *Gor.*

lágojina, *f.* die Schlechtigkeit, *ogr.-M.*, *C.*

lagojǫ̑ča, *f.* die Schlechtigkeit, die Bosheit, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad).*

lagom, *praep.* = razen, *BlKr.-DSv.*

lâgoma, *adv.* = polagoma, *Cig.*

lágost, *f.* die Leichtigkeit, *C.*

lágot, *f.* die Bequemlichkeit, die Gemächlichkeit, *Jan.*, *C.*; z lagotjo, *Cig.*; z lagotjo smo delali, *Vrsno*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; stara, dobro uglajena steza lagoti, *Zv.*

lagóta, *f.* 1) = legota, die Leichtigkeit, die Bequemlichkeit, *Jan.*, *C.*, *Bes.*; — 2) die Schlechtigkeit, die Bosheit, *C.*, *Mik.*, *ogr.-Valj.(Rad).*

lágoten, tna, *adj.* bequem, *Jan.*

lagotica, *f.* die Schlüsselblume (primula veris), *C.*

lágotnost, *f.* die Bequemlichkeit, *Cig.(T.)*, *C.*, *Levst.(Pril.).*

lágov, *adj.* = lagoj, schlecht, *ogr.-C.*; — l. lok, ein loser Bogen, *ogr.-Mik.*

lágovec, vca, *m.* der Kupfit (min.), *Cig.(T.).*

lagovîja, *f.* die Schlechtigkeit, *ogr.-C.*, *Valj.(Rad).*

lagūna, *f.* morska plitvina, die Lagune.

lagūnski, *adj.* Lagunen-: lagunska grebenina, das Lagunenriff, *Cig.(T.).*

lágva, *f.* das Fass, *Habd.*

lágvica, *f.* *dem.* lagva, *Ev. tirn.-Mik.*, (die Flasche, *Jan.*, *Bes.*).

lágvič, *m.* *dem.* lagev, das Fässchen, *C.*, *Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*

lágviček, čka, *m.* *dem.* lagvič, *vzhŠt.*

lahâk, hkà, *adj.* pogl. lehak.

lahât, htû, *m.* pogl. laket, lekat, *Tolm.*

lahčáti, âm, *vb. impf.* *Mur.*, pogl. lehčati.

láhek, hka, *adj.* leicht; l. kakor pero, federleicht; lahka mu zemljica! leicht sei ihm die Erde! lâhki kamen, der Tuffstein, *Cig.*, *Jan.*; lahki korak, der Passgang, *Cig.*; l. jezik, geläufige Zunge, *Cig.(T.)*; lahko konjištvo, leichte Reiterei, *Cig.*; lahko spanje, leiser Schlaf, *Cig.*; lahko noč, gute Nacht! lahke krvi, leichtblütig, *Cig.*; l. za delo, arbeitsscheu, *Cig.*; lahka bolezen, eine ungefährliche Krankheit, Unpässlichkeit, *Cig.*; lahka smrt, sanfter Tod; lahko je s tujim polenom orehe klatiti = aus anderer Leute Haut ist gut Riemen schneiden, *Cig.*; lahko se smeješ, l. se ti je smejati, du hast gut lachen; lahko si misliš, du kannst dir vorstellen; zdaj že lahko nehaš, jetzt kannst (darfst) du schon aufhören; lahko, da je, lahko da, leicht möglich, es kann schon sein; na lahko dihati, leise athmen; na lahko hoditi, leicht auftreten; na lahko prijeti koga, jemanden sanft angreifen; po lahko, gemach, langsam, z lahka (iz lahka), leicht, *C.*, *Mik.*, *Levst.(Močv.)*; wohlfeil, *BlKr.*; — *comp.* lâžji, lehkejši (lahkejši); *adv.* lâžje, laglje; tudi: laže, *Levst.(Močv.)*, *nk.*; (nav. lǫ̑že; ložej, *Trub.-Mik.*).

láhen, hna, *adj.* leicht, sacht, gelinde, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; lahno stopati, leise treten, *Cig.*

láhet, hta, *m.* = laket, lekat, *na vzhodu.*

lahkaj, *adv.* vielleicht, *Meg.*, *Jan.*, *Boh.*, *Dalm.*, *C.*; ali je na poti, ali lahkaj spi? *Dalm.*

lahkáti, âm, *vb. impf.* *V.-Cig.*, pogl. lehkati.

lahkič, *adv.* leicht möglich, vielleicht, *Mur.*, *C.*

lahkob-, pogl. lehkob-.

lahkǫ̑ča, *f.* *M.*, *Dol.*, pogl. lehkoča.

lahkodúšen, *adj.* = lahkomiseln, *C.*

lahkokrìł, kríla, *adj.* leicht beflügelt, *nk.*; lahkokrila lastovica, *Str.*

lahkokrûhar, rja, *m.* ein leichtlebiger Mensch, *Zv.*

lahkokŕven, vna, *adj.* leichtblütig, sanguinisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*

lahkokȓvnik, *m.* der Sanguiniker, *Cig.*

lahkokŕvnost, *f.* die Leichtblütigkeit, *Cig.*, *M.*

lâhkoma, *adv.* leicht, *C.*

lahkomîsełn, selna, *adj.* leichtsinnig, leichtfertig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

lahkomîsełnež, *m.* der Leichtsinnige, *Cig.*

lahkomîsełnik, *m.* der Leichtsinnige, *Cig.*

lahkomîsełnost, *f.* der Leichtsinn, die Leichtfertigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

lahkomîslež, *m.* = lahkomiselnik, *Ravn.-C.*, *M.*

lahkomîslije, *n.* der Leichtsinn, *Cig.(T.).*

lahkomîšljen, *adj.* = lahkomiseln, leichtsinnig, *Cv.*; (govori se sploh tako).

lahkonòg, nóga, *adj.* leichtfüßig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

lahkoperǫ́ten, tna, *adj.* = lahkokril, *Cig.*

lahkopèt, péta, *adj.* leichtfüßig, *Z.*

lahkoròk, rǫ́ka, *adj.* von leichter Hand: l. biti, eine leichte Hand haben, *Cig.*

lahkǫ̑st, *f.* *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. lehkost.

lahkot-, pogl. lehkot-.

lahkoûmje, *n.* = lahkomiselnost, *Zv.*

láhkovec, vca, *m.* = lahki kamen, der Tuffstein, *Cig.*, *Jan.*

lahkovéren, rna, *adj.* leichtgläubig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

lahkovȇrje, *n.* der Schnellglaube, *Cig.*

lahkovȇrnež, *m.* der Leichtgläubige, *SlN.*

lahkovérnost, *f.* die Leichtgläubigkeit, *Mur.*, *Cig.*

lahkoživ, žíva, *adj.* leichtlebig, leichtsinnig, *C.*

lahkožîvček, čka, *m.* *dem.* lahkoživec, *LjZv.*

lahkožîvec, vca, *m.* ein leichtsinnig, ohne Sorgen lebender Mensch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

lahkožíven, vna, *adj.* leichtlebig, leichtsinnig lebend, *Jan.*

lahkožîvka, *f.* leichtsinnig, flott lebendes Weib, *Jan.*

lahkožívost, *f.* die Leichtlebigkeit, *C.*

lahkožîvstvǫ, *n.* das leichtsinnige, sorglose Leben, *C.*

lahnák, *m.* *Polj.*, *Cirk.-Baud.*, pogl. lehnjak.

láhnost, *f.* *Mur.*, *Cig.*, pogl. lehnost.

lahnóta, *f.* *Mur.*, pogl. lehnota.

lahnóten, tna, *adj.* *Mur.*, pogl. lehnoten.

lahǫ̑n, *m.* der es mit der italianisierenden Partei hält, *C.*

lahǫ́ven, vna, *adj.* pogl. lehoven.

lâj, *m.* das Gebell, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Nov.*
lája, *f.* das Gebell, *Valj.(Rad)*; lajo gnati, bellen, *Danj.-M.*; lesena laja terilj, *Danj.(Posv. p.)*.
lajáč, *m.* der Präriewolf (canis latrans), *Erj.(Ž.)*.
lajálo, *n.* der Keifer, *Cig.*
lâjanje, *n.* das Bellen.
lâjati, jam, jem, *vb. impf.* bellen; l. na koga, nad kom, jemand anbellen; lajal je rad na tati, *Rog.*; — schreien, keifen, schmälen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — lärmen: fantje okoli hiše lajajo, *Dol.*; — „štulec" mu lajajo, man schilt ihn „štulec", *Idrija*; l. = zvati, klicati, *Goriš.-Štrek.(Let.)*.
lájav, *adj.* zum Bellen geneigt, *M.*; — zum Keifen, Schmälen geneigt, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-M.*; lajava usta, ein freches Maul, *Cig.*; lajavi posli, *Trub.*
lájavec, vca, *m.* der Beller, *Cig.*, *M.*; — der Keifer, der Schreier, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-M.*, *Mik.*; = hudojezičen človek, *Dict.*
lájavka, *f.* die Bellerin, *M.*; — die Keiferin, *Dict.-Mik.*
lâjavt, *m.* der Keifer, *Cig.*
lâjba, *f.* nekaka čorba, *BlKr.*
lâjbati, am, *vb. impf.* schlampen, schlampend essen, *BlKr.*
lâjbič, *m.* die Weste, *Jan.*, *Zora*; — iz nem. „Leibchen".
lajden, dna, *m.* der Abort, *Cirk.-Baud.*
lâjder, dra, *m.* der Vagabund, *C.*, *Z.*
lâjdra, *f.* die Herumstreicherin, die Schlampe, *Cig.*, *C.*, *na vzhodu*; — prim. it. landra, feile, umherstreifende Dirne, *Levst.(Rok.)*.
lâjdrati, am, *vb. impf.* herumstreichen, ein liederliches Leben führen, *Z.*; = l. se, *Cig.*, *M.*
lâjdrež, *m.* = lajder, *BlKr.-M.*
lâjdriga, *f.* = lajdra, *Fr.-C.*
lâjež, *m.* das Gebell, *Zv.*, *Let.*, *Erj.(Zb. sp.)*.
lajhár, rja *m.* der Betrüger, *Habd.-Mik.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
lajharîja, *f.* der Betrug, *Meg.*
lâjhati, am, *vb. impf.* 1) betrügen, täuschen, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *Fr.-C.*; — 2) po svetu koga l., jemanden hin und her treiben, *Železniki(Gor.)*; — l. se, sich herumtreiben, *C.*; — 3) lajhati, *intr.* herumstreichen, *M.*; kod si lajhal? *Lašče-Levst.(Rok.)*; — prim. bav. laichen, betrügen, srvn. leychen, vexare, *Levst.(Rok.)*.
lâjik, *m.* der Laie, *Cig.*; — prim. lat. laicus.
lâjištvo, *n.* die Laienschaft, die Laien: omikano l., *Cv.*
lâjla, = lajna, *C.*
lâjna, *f.* 1) die Leier, der Leierkasten, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*; = *pl.* lajne, *Jarn.*, *Mur.*; — eine schlechte Rede, *C.*; — 2) eine liederliche Weibsperson, die Schlampe, *Cig.*, *Jan.*; — prim. bav. leiren, leie'n, *f.*, *Levst.(Rok.)*.
lâjnanje, *n.* 1) das Leiern; — 2) das Herumstreichen, *Slom.*
1. **lâjnar**, rja, *m.* der Leierer, der Leiersmann, *Cig.*, *Jan.*, *Npes.*
2. **lâjnar**, rja, *m.* der Dreckvogel (stercorarius), *Cig.*

lâjnarica, *f.* die Leiererin, *Cig.*
lâjnast, *adj.* dreckig, voll Unrath, *Cig.*
lâjnati, am, *vb. impf.* 1) leiern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; lajnar pa lajna prelepo, *Npes.-Valj.(Rad)*; — 2) herumstreichen, *M.*; = potepati se, *Glas.*; otroci po vasi lajnajo, *Bes.*; — 3) = zvoniti, *Železniki(Gor.)*; bingljati: štirje nosijo, štirje lajnajo, dva gledata, dva poslušata, eden poganja (= krava), *Sv. Lucija na Mostu-Erj.(Torb.)*.
lâjnavec, vca, *m.* der Leierer, *Mur.*, *Cig.*
lâjnec, nca, *m.* = lâjnež, *ogr.-C.*
lâjnež, *m.* der Wasserschierling (cicuta virosa), *Cig.*, *Jan.*
lâjnje, *n. coll.* Excremente, *BlKr.-Mik.*
lájno, *n.* der Koth, die Excremente, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Boh.*, *Rib.-Mik.*, *Ščav.-C.*; golobje, kravje l., *Dalm.*
lâjnovje, *n.* = lajnje, *ogr.-C.*
lâjsa, *f.* = lajdra, *Dol.*
lajsíka, *f.* = lajdra, *Dol.*
lâjšati, am, *vb. impf.* erleichtern; — lindern.
lajšâva, *f.* Erleichterung, Linderung, *Jan.*
lajšílo, *n.* das Milderungsmittel, *Jan.(H.)*.
lâjt, *m.* sodček držeč štiri do devet veder, *BlKr.*; — prim. lajta.
lâjta, *f.* ein Fass für trockene Gegenstände, (Getreide, Kalk, udgl.), die Leite; — iz nem.
lâjtica, *f. dem.* lajta.
lâjtič, *m. dem.* lajt; sodček držeč dve do pet veder, *BlKr.*
lājtnant, *m.* poročnik, der Lieutenant.
lāk, *m.* der Lack, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
lakāj, *m.* strežaj, der Lakai, *Jan.(H.)*.
lakājec, jca, *m.* = lakaj, *jvzhŠt.*
lakât, ktà, ktû (nav. htà, htû), *m.* 1) der Ellbogen, *Mur.*, *Cig.*, *Navr.(Let.)*, *Kr.*; lakèt, ktà, *ogr.-Valj.(Rad)*; láket (làket), lákta, *kajk.-Valj.(Rad)*; láhet, hta, *vzhŠt.*, *jvzhŠt.*; — 2) die Elle; dva lakta, trije lakti, *na vzhodu-Mik.*; po laktu, ellenweise, *Jan.*; (*dual.*, *pl.* laktî [laktî, lehtî], *f.* dve lahti, tri lahti, sto lahti, *na zapadu-Mik.*; devet lahti platna, *Vod.[Izb. sp.]*; — prim. lahet.
lakât, ktî (htî), *f.* = lakat, *m.*, *Met.*, *Gor.*; nav. le *pl.* lahtî (lehtî); prim. lakat, *m.*
lákati, am, *vb. impf.* 1) hungern, *Savinska dol.*; — gierig sein, *ogr.-Let.*, *SlN.-C.*; — 2) laka me, es sticht mich an, *Mur.*; es reizt mich, *Z.*; — 3) hungern lassen: čebele l., *Gol.*
lákav, *adj.* hungrig, *C.*
lákeren, rna, *adj.* = čiharen: vse lakerno leto sem stradal, *Volarji nad Tolminom-Erj.(Torb.)*.
lakèt, ktà, *m. ogr.-Valj.(Rad)*; láket (làket), *kajk.-Valj.(Rad)*; pogl. lakât, *m.*
láket-bráda, *f.* ellenlanger Bart, *Prip.-Mik.*, *Vrt.*
láketen, tna, *adj.* Ellbogen-, *Jan.*; — Ellen-: laketna mera, das Ellenmaß, *Cig.*
laketnár, rja, *m.* kdor z laktom meri, *ogr.-Valj.(Rad)*.
lākmus, *m.* modro barvilo, der Lackmus, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

lākmusov, *adj.* Lackmus-: lakmusov papir, Lackmuspapier, *Cig.(T.)*; lakmusova barva, *Tuš.(B.)*.

láknast, *adj.* = vlaknast, *Cig.*, *Zv.*

lákniti, lāknem, *vb. pf.* hungrig werden, *Mik.*

láknǫ, *n.* = vlakno, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

lákom, *adj.* 1) gierig, lüstern, *Dict.*, *Jan.*, *Mik.*, *Vrt.*: — habgierig, *Jan.*, *M.*; — 2) l. biti, begehrt sein, Absatz finden, *Jan.*; tako blago je zdaj lakomo, *Z.*

lákomček, čka, *m.* der Trichter, *Jan.*

lákomec, mca, *m.* 1) ein habgieriger Mensch, *Jan.*, *Krelj*; — 2) = lakomnica, das Gießschaff, *Cig.*

lákomen, mna, *adj.* 1) gierig, habgierig; l. česa, na kaj; l. biti na denar; — 2) = lakom 2): to blago je zelo lakomno, *Ig.*

lákomica, *f.* = lakomnica 2), *Mur.*

lakomīja, *f.* die Habsucht, *C.*, *Krelj.*

lákomiti, im, *vb. impf.* = lakomen biti, *Vrt.*; l. po čem, *C.*

lákomka, *f.* die Habsüchtige, *Vrt.*

lakomnéti, ím, *vb. impf.* = lakomen biti, *Cig.*

lákomnež, *m.* der Habsüchtige.

lákomnica, *f.* 1) die Habsüchtige, *Jan.*, *M.*; — 2) das Trichterschaff, das Gießschaff, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *Valj.(Rad)*, *Rib.*, *Št.*

lákomnik, *m.* der Habgierige; l. bi še lastnega brata prodal, *Jan.(Slovn.)*.

lákomnost, *f.* die Gier, die Habgier.

lakomnováti, ûjem, *vb. impf.* habgierig sein, geizen, *C.*, *Trub.*; vsakateri lakomnuje za se v svojem stanu, *Dalm.*

lákomstvǫ, *n.* = lakomnost, *Mur.*

lakōničen, čna, *adj.* lakonisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; (pravilneje bi bilo: lakonski).

lakonīzem, zma, *m.* jedrnata kratkobesednost, der Lakonismus, *Jan.*

lákot, *f.* 1) = lakot, der Hunger; l. ne izbira, der Hunger ist der beste Koch, *Cig.*; — die Hungersnoth, *Mur.*, *C.*; — die Gier, die Habgier, *Mur.*; — 2) ein unersättlicher Mensch, *Cig.*

lákota, *f.* 1) der Hunger; lakoto *(instr.)* umreti, vor Hunger sterben, *Krelj*, *Zv.*, *Kamnik-Svet.(Rok.)*; lakoto pasti, darben, kümmerlich leben, *Jan.*; — volčja l., der Heißhunger, *Jan.*; = predrta l., *Cig.*; — die Hungersnoth; bila je huda l.; — die Habgier, *Mur.*; — 2) = der Nimmersatt, *Cig.*, *Jan.*; živa l., *C.*; — 3) navadna l., weißes Labkraut (galium mollugo), *Tuš.(R.)*; = bela l., *Medv.(Rok.)*; rumena l., echtes Labkraut (galium verum), *Cig.*, *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.)*; divja l., das Heidelabkraut (galium saxatile), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.

lákotec, tca, *m.* der Fresser, der Völler, *Mur.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*

lákoten, tna, *adj.* essgierig, fressgierig; — gierig, lüstern; l. na vino, na denar.

lákotiti se, im se, *vb. impf.* gierig sein, begehren, *C.*; l. se po čem, *Danj.-M.*

lákotnica, *f.* 1) ein weiblicher Vielfraß, *Cig.*; — 2) die Rippenweichgegend, die Weiche (bei Menschen und Thieren), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*, *Savinska dol.*; v lakotnici ga bode, die Milz sticht ihn, *Cig.*; — 3) = lakomnica 2), *C.*, *Z.*

lakotnīja, *f.* = lakomnost, *Mur.*, *Cig.*

lákotnik, *m.* 1) der Vielfraß, *V.-Cig.*; — 2) der Hungerleider, *Dict.*; — 3) der Habsüchtige; — 4) = lakotnica 2), die Weiche, *Cig.*, *M.*, *C.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*, *Šmartno pri Litiji-Štrek.(LjZv.)*; — 5) = lakotnica 3), das Gießschaff, *Rib.-DSv.*; — 6) der haarige Ginster (genista pilosa), *Cig.*, *Jan.*, *Medv.(Rok.)*; — tudi: das Hungerblümchen (draba), *Z.*, *Medv.(Rok.)*.

lákotnost, *f.* die Gier, die Habgier.

lakotováti, ûjem, *vb. impf.* hungern, *C.*, *Bes.*, *Dreznica nad Koboridom-Erj.(Torb.)*.

lākovec, vca, *m.* die Gummilack-Schildlaus (coccus lacca), *Erj.(Ž.)*.

lákoven, vna, *adj.*, *Jarn.*, *Vrtov.*; pogl. lakomen.

lákovnica, *f.*, *Mik.*, *Šmartno pri Litiji-Štrek.(LjZv.)*, *BlKr.*; (lakonca, *Mik.*, *jvzhŠt.*); pogl. lakomnica 2).

lâkši, *adj.*, *compar.* nam. lažji, *M.*, *jvzhŠt.*

lakúša, *f.* ime svinji, *kajk.-Valj.(Rad)*.

lálok, *m.* 1) die Halswamme, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — 2) *pl.* laloki, = laloke, der Mund, das Maul, *ogr.-M.*

láloka, *f.* 1) = čeljust, die Kinnlade, *Habd.-Mik.*, *ogr.-C.*, *Valj.(Rad)*; — *pl.* laloke, der Mund, das Maul, *C.*; — 2) der untere Theil der Flachsbreche: trlek v laloko tere (poka), *vzh-Št.-C.*; — 3) *pl.* laloke, die Pflöcke des Mühlgrendels, *C.*

lálovka, *f.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; pogl. laloka.

lāma, *f.* das Schafkameel oder Lama (auchenia lama), divja l. = gvanako (auchenia guanaco), *Erj.(Ž.)*.

lamáč, *m.* der Brecher, *C.*

lâmanje, *n.* das Brechen; l. kruha, *ogr.-Valj.(Rad)*.

lámas, *m.* ime psu, *kajk.-Valj.(Rad)*.

lâmati, mam, mljem, *vb. impf.* brechen, *Mur.*, *Jan.*; l. kamenje, *Dict.*; kruh l., *ogr.-Valj.(Rad)*; zlodej ga lama in tare, *Trub.*; roke l., die Hände ringen, *Dalm.*; — *(pren.)* l. božjo postavo, *Krelj*; l. komu srce, *C.*; kaj se jočete in lamljete mi srce moje? *ogr.-Valj.(Rad)*.

lámbura, *f.* = 2. labora 1), *Valj.(Rad)*.

lamentácija, *f.* die Klage, das Klagelied, die Lamentation.

làmp, lámpa, *m.* = vamp, *Mur.*, *vzhŠt.*

1. **lámpa,** *f.* die Lefze, die Lippe, *ogr.-C.*; pl. lampe, der Rachen, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. lapa, lapati, *C.*

2. **lâmpa,** *f.* = svetilnica, die Lampe; — iz nem.

lampáč, *m.* = vampež, *vzhŠt.*

lâmpar, rja, *m.* der Lampenfabrikant, *C.*; — der Lampenwärter, *Jan.(H.)*.

lámpast, *adj.* = vampast, *C.*, *vzhŠt.*

lampaš, *m.* = 2. lampa, *C.*

1. **lámpica,** *f. dem.* 1. lampa; die Lippe, *C.*

2. **lâmpica**, *f. dem.* 2. lampa.
lamprēda, *f.* die Lamprete (petromyzon marinus), *Erj.(Ž.).*
lân, lâna, lanû, *m.* der Lein oder Flachs (linum usitatissimum); l. goditi (mladiti, rositi), den Lein röſten, *Cig.*; — divji l. der klebrige Lein (linum viscosum), *Josch*; tudi: das Leinkraut (antirrhinum linaria), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; = matere božje l., *Cig.*; — novozelandijski l., neuſeeländiſcher Flachs (phormium tenax), *Tuš.(B.).*
lancíniti, înim, *vb. impf.* = pohajati, *GBrda.*
lânča, *f.* die Lanze, *Meg.*, *Dict.*, *Dalm.*; (lonča, *Alas.*); — prim. nem. Lanze, lat. lancea.
lânčar, rja, *m.* der Kettenſchmied, *Jan.*
lânček, čka, *m. dem.* lanec; das Kettchen, *C.*
lânčen, čna, *adj.* Ketten=: lančna števílka, die Kettenrechnung, *Jan.*
lânčič, *m. dem.* lanec = lanček, *Cig.*
lânčnica, *f.* die Kettenkugel, *Cig.*; — črta l., die Kettenlinie, *Cig.*
lândra, *f.* die Schmerhaut des Rindes, *kajk.-Valj.(Rad).*
lânec, nca, *m.* die Kette, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *DZ.*, *nk.*; pes na lancu priklenjen, *Slom.*; lance svojih grehov potrgati, *C.*; — prim. srvn. lan, lanne, Kette, *Mik.(Et.).*
lanę̑n, *adj.* Lein=, Flachs=, leinen; lanene glavice; laneno seme, olje; lanena pogača, der Leinkuchen, *Cig.*, *Jan.*
lanenína, *f.* die Flachsware, *C.*, *DZ.*; človek se oblači z lanenino, *Vrtov.(Km. k.).*
lanenják, *m.* eine Leingattung, *C.*
lanenji, *adj.* = lanski, *C.*
láni, *adv.* im vorigen Jahre, voriges Jahr; vsako lani je bolje, man lobt immer die vergangene Zeit, *Cig.*
lânič, *m.* der Frauenflachs (linaria vulgaris), *Josch.*
lánika, *adv.* = lani, *C.*
1. **lanína**, *f.* was vom vorigen Jahre iſt, *Mur.*; z. B. die vorjährige Ernte, *Z.*
2. **lanína**, *f.* was von Flachs iſt, Linnen, *C.*, *M.*
laníšče, *n.* der Acker, auf dem Lein gewachſen.
laníščen, ščna, *adj.* kar na lanišču raste: lanîščna repa, *C.*
lanîščnica, *f.* 1) die Flachsdörre, *Mur.-Cig.*; (len-), *Danj.(Posv. p.)*; — die Leinbrechelhütte, *C.*; — 2) = ajda po lanišču posejana, *Kr.-Valj.(Rad).*
lánišnji, *adj.* = lanski, *C.*
laníta, *f.* die Wange, *C.*, *Danj.(Posv. p.)*; ima črnele lanite, *Rez.-C.*
lániti, lânem, *vb. pf.* aufbellen, *C.*, *Z.*; — grob anfahren, kaj si lanil na me? *Vrsno*, *Krn-Erj.(Torb.).*
lânjec, njca, *m.* der Damhirſch (cervus dama), *Jan.*, *Erj.(Ž.).*
lánjski, *adj.* vorjährig; lanjsko leto, im vergangenen Jahre; maram zanj, kakor za lanjski sneg, ich kümmere mich ganz und gar nicht um ihn.
lânjščak, *m.* ein im vorigen Jahre geworfenes Thier, *Št.*; vorjähriges Schaf, vorjähriger Haſe, *C.*; vorjähriger Ochs, *Z.*; — vorjähriger Wein, *SlGor.-C.*
lánjščina, *f.* etwas Vorjähriges, *C.*; die vorjährige Ernte, *Z.*
lánjšnji, *adj.* = lanjski, *ogr.-C.*
lanopę̑rka, *f.* das Leinblatt (thesium linophyllum), *Medv.(Rok.).*
lánovec, vca, *m.* lan, ki se ne preza, *Z.*; (lanjevec) *Cig.*
lanož, *m.* die Trüffel, *C.*; — prim. češ. lanyž.
lánski, *adj.* = lanjski.
lantína, *f.* die Segelſtange, *Mur.*, *Cig.*; — prim. it. l'antenna.
làp, lápa, *m.* 1) der Rachen, der Schlund, *C.*; — 2) ribji l., großes Löwenmaul (antirrhinum maius), *Selnica(Št.)-Erj.(Torb.).*
1. **lápa**, *f.* 1) das Maul, das Mundſtück, *C.*, *Danj.-M.*; nav. *pl.* lape, das Maul, *Mur.-Cig.*, *C.*, *vzhŠt.*; das Hundsmaul, *Npes.-Vraz*; das Wolfsmaul: Volk odpre lape, *Danj.(Posv. p.)*; — 3) das Plappermaul, *C.*
2. **lapa**, *f.* die Pfote, *Jarn.*, *Mik.*, *Vrt.*, *LjZv.*; — stsl.
lapàn, ána, *m.* 1) das Wurſtmaul, *Pot.-Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*; — 2) der Schwätzer, *C.*
lápast, *adj.* ſchwatzhaft, *C.*
lápati, am, *vb. impf.* 1) ſchnappen, haſchen, *Jarn.*, *C.*, *Z.*; — 2) ſchwatzen, ein loſes Maul haben, *C.*
lápav, *adj.* ein loſes Maul habend, *C.*
lápavec, vca, *m.* ein Menſch, der ein loſes Maul hat, *C.*; der Plauſcher, *C.*, *Trst.(Let.).*
lapâvs, *m.* = lapavec, *C.*
lapâvsati, am, *vb. impf.* = labrati, lapati 2), *C.*
lapet, pta, *m.* der Grundantheil, *ogr.-C.*
lápica, *f. dem.* 2. lapa, das Tätzchen, *Let.*
lapidāren, rna, *adj.* Lapidar=: lapidarno pismo, Nachahmung der Schrift auf Denkſteinen, die Lapidarſchrift, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — lapidarni slog, der Lapidarſtil, *Cig.(T.).*
lápiti, im, *vb. impf.* = lapati 1), *Z.*, *Jan.(H.).*
lâpman, *m.* = lapan, *C.*
lápniti, lâpnem, *vb. pf.* 1) mit dem Maul nach etwas haſchen, *Z.*; — 2) mit etwas herausplatzen, *C.*
lápor, rja, *m.* der Mergel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*; ilnati l., der Thonmergel, *Cig.*; sivi l., der Graumergel, *Cig.*; kredasti l., der Kreidemergel, *Cig.*; — *gen.* tudi: lapora, *Mik.*
láporast, *adj.* Mergel=, mergelartig, *Cig.*; laporasta zemlja, der Mergelboden, *Cig.*, *Jan.*
lápornat, *adj.* Mergel enthaltend, *Mur.*, *Cig.*
láporjev, *adj.* Mergel=: laporjeva jama, die Mergelgrube, *Cig.*
láporščica, *f.* neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*
lapotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* plappern, *Mik.(Et.).*
lapótec, tca, *m.* der Plauderer, *Jan.(H.).*
lâpta, *f.* = latva, lata, *Mur.*, *SlGor.-C.*, *Danj.(Posv. p.).*
1. **lâptati**, am, *vb. impf.* latten, *Mur.*, *C.*

2. **laptáti**, âm, *vb. impf.* schnappen, haschen, *C.*; gierig trinken (vom Hunde), *Z.*

lâptovec, vca, *m.* der Lattennagel, *M.*

lapúča, *f.*, *Rez.-C.*, *Glas.*, pogl. lopuča.

lapúh, *m.* der Huflattich (tussilago farfara); — zajčji l., der Mauersalat (mycelis muralis), *Medr.(Rok.)*; — prim. lopuh; — planinski l., der Drüsengriffel (adenostyles alpina), *Junska dol.(Kor.)-Josch.*

lapûs, *m.* = lapavs, *C.*

lapûšček, čka, *m. dem.* lapušek, = lapuh, *Cig.*, *Strp.*

lapûšek, *m. dem.* lapuh, = lapuh, *Cig.*

lapûšje, *n. coll.* = lapuh, *M.*

lapušnják, *m.* der Schwätzer, *C.*; — prim. lapus.

lārfa, *f.* die Larve: — iz nem.

lârma, *f.* der Lärm, *Mur.*, *Dol.*; die mit Scherzen eingeleitete Collecte bei einer Hochzeit, *Z.*, *M.*, *Št.*; godci so larmo zagodli, *Levst. (Rok.)*.

lārva, *f.* *Cig.*, *Jan.*; pogl. larfa.

lâs, lâsa, lasû, *m.* 1) das (einzelne) Haupthaar; za l. ne odjenjati, kein Haar breit weichen; ni za l. boljši, er ist um kein Haar besser, *Cig.*; lasje mu po koncu stoje, die Haare stehen ihm zuberge; dolgi lasje, kratka pamet, *Npreg.-Levst.(Zbr. sp.)*; lasje mi gredo z glave, ich verliere Haare; lase si puliti, sich die Haare raufen; vino mu gre v lase, dobil ga je v lase, der Wein steigt ihm zu Kopfe; lasje ga bole, er hat einen Katzenjammer; — 2) gospenji lasje, das Frauenhaar (adiantum), *Dict.*; — Marije device lasje, das Forchgras (poa annua), *Cig.*, *Jan.*; — žabji las, der Wasserstern (callitriche), *Cig.*; — nam. vlas.

lâs, î, *f.* dolga ranta, na kateri stoje streharji, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — prim. 2. laz.

lasaníca, *f.* das lange Rosshaar, *Guts.*

lasânje, *n.* das Zerren, Zausen (bei den Haaren).

lasár, rja, *m.* der Haarhändler, *Cig.*

lâsast, *adj.* haaricht, haarförmig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; lasasta cevčica, das Haarröhrchen, *Cig. (T.)*; lasaste cevi, die Capillargefäße, *Cig. (T.)*; lasasto zlato, das Haargold, *Cig.*

lasàt, áta, *adj.* haarig, behaart, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; lasata rastlina, die Haarpflanze, *Cig.*; — lasata zvezda, der Komet, *Dict.-Mik.*; — stark behaart: lasata glava, *Zv.*

lasáti, âm, *vb. impf.* 1) bei den Haaren ziehen, bei den Haaren nehmen und beuteln; l. se, sich in den Haaren liegen; — 2) lásati, nečisto kositi, *Gor.*; prim. kosmatati.

lasatíca, *f.* lasatice, Haargefäße, *Cig.(T.)*.

lâsčast, *adj.* behaart, *Cig.*

lâsček, *m. dem.* lasec; das Härchen; — *pl.* lasčki, die Kleeseide (cuscuta europaea), *Dol.*

lâsec, sca, *m. dem.* las; das Härchen; — lasci device Marije, das Frauenhaar (adiantum capillus Veneris), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*.

lâsek, ska, *m.* = lasec; device Marije laski, das Rispengras (poa annua), *Medr.(Rok.)*.

lasek, ska, *adj.* wohllüstig: laski možje, *Jsvkr.*; — prim. laskrn (?).

1. **lâsen**, sna, *adj.* Haar-; lasna igla, *Zv.*; lasna ključica, die Haarnadel, *Cig.*

2. **lasen**, sna, *adj.* flink, *Dol.-Cig.*; — prim. hs. lasan, leicht.

lasẹ́nka, *f.* die Perücke, *Cig.*

lásica, *f.* = podlasica, das Wiesel, *Mur.*, *Jan.*

lásiti, im, *vb. impf. ad* izlasiti; ablösen bei einer Arbeit, *Levst.(Rok.)*.

lasíšče, *n.* der Haarboden, *Jan.*

lâsje, *n. coll.* Haare: predivno l., *Jurč.*

laskatati, ačem, *vb. impf.* pogl. lesketati.

laskâtelj, *m.* der Schmeichler, *Cig.(T.)*.

láskati, am *vb. impf.* schmeicheln: l. komu, *Cig. (T.)*; laskam si, ich schmeichle mir, *C.*; — l. se komu, jemandem schmeicheln, *Jan.*, *nk.*; — hs. stsl.

1. **láskav**, *adj.* schmeichelhaft, *Jan.*, *Zora.*

2. **láskav**, *adj.* leckerhaft, *Jan.*; wählerisch: krava je zelo laskava = izbirčna, *LjZv.*; — prim. laskrn.

láskavec, vca, *m.* der Schmeichler, *Z.*

láskavost, *f.* die Leckerhaftigkeit, *Jan.*

láskovica, *f.* laskovice = lasaste cevi, Capillargefäße, *Cig.(T.)*.

láskrn, *adj.* naschhaft, leckerhaft, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — prim. stsl. laskosrъdъ, laskrъdъ, leckerhaft.

láskrnež, *m.* = laskrn človek, *Cig.*

láskrnik, *m.* = laskrnež, *Cig.*

láskrnost, *f.* die Leckerhaftigkeit, *Cig.*, *Jan.*

lasnàt, áta, *adj.* haarig, *Mur.*, *Cig.*

lasníca, *f.* 1) die Haarröhre, *Jan.*; das Capillargefäß, *Cig.*; — 2) der Haarwulst, die Haartour, *V.-Cig.*; — 3) der Fadenwurm, die Trichine (trichina spiralis), *Erj.(Ž.)*; — 4) eine Art langes Gras, *Rez.-C.*

lasnîčar, rja, *m.* der Friseur, *Cig.*, *Jan.*

lasníčen, čna, *adj.* = kapilaren, Capillar-, *Jan.*

lasníčnost, *f.* = kapilarnost, *Cig.*, *Jan.*

lasník, *m.* 1) = predenica, die Kleeseide, *Dol.*; — 2) = lasišče, *Cig.*

lasnǫ̂ča, *f.* die Leichtigkeit, die Hurtigkeit, *Jan.(H.)*.

lásnost, *f.* die Flinkheit, *Cig.*

lasoplèt, plẹ́ta, *m.* der Damenfriseur, *Cig.*, *Jan.*

lasovît, *adj.* = kapilaren, Capillar-, *Jan.(H.)*.

lasovîtost, *f.* = kapilarnost, *Jan.(H.)*, *Sen.(Fiz.)*.

1. **lâst**, î, *f.* das Grundeigenthum, der Besitz, *Cig.*, *Levst.(Nauk)*; — das Eigenthum; v lasti imeti, zueigen haben, inhaben, *Jan.*; = v last imeti, *Cig.*; v last dati, zueigen geben, *Jan.(H.)*; kupiti kaj v l., durch Kauf etwas eigenthümlich an sich bringen, *Mur.*; zaklad v svojo last pripraviti, *Ravn.-Valj. (Rad)*; — nam. vlast.

2. **lâst**, î, *f.* die Gemächlichkeit, die Muße, *C.*; — prim. hs. last, *f.* die Leichtigkeit.

lástava, *f.* polukrožen izrezek na robu ovčjega ušesa (znamenje, čegava je ovca), *Vrsno-Erj.(Torb.)*.

lástavica, *f.* *Cig.*, pogl. lastovica.

lásten, stna, *adj.* 1) eigen; svojo lastno hišno imeti; lastna volja, der Eigenwille, *C.*; lastna ljubezen, Eigenliebe, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; lastna hvala, das Eigenlob, *Cig.*, *Jan.*; lastna škoda ga je izučila, er ist durch eigenen Schaden klug geworden, *Cig.*; — lastno ime, der Eigenname; — 2) zahm, zutraulich, *Goriš.-Štrek.(Let.)*.

lastíłen, łna, *adj.* zueignend, possessiv, (gramm.) *Jan.*
lastína, *f.* das Eigenthum, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Dalm.*; svojo lastino razdeliti, *Škrinj.*; tuja l. mu je sveta, *LjZv.*; kraljeve lastine, die Domänen, *Cig.*; — was zum Grunde hinzuerworben ist, die Ueberlandgründe, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*.
lastînar, rja, *m.* = lastnik, *Jan.*, *C.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
lastînec, nca, *m.* ehemals: der servitutsberechtigte Unterthan einer Herrschaft, *Z.*; der Freisaße, *Dol.-Z.*
lastînjak, *m.* der Eigenthümer, *Mur.*
lastînski, *adj.* das Eigenthum betreffend: lastinska pravica, das Eigenthumsrecht, *Cig.*
lastînstvọ, *n.* das Eigenthum, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-M.*
lastît, *adj.* eigentlich, *Cig.(T.)*.
lastíti, ím, *vb. impf.* l. si kaj, sich etwas zueignen, auf etwas Anspruch machen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — l. se česa, etwas als Eigenthum ansprechen, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*, *Navr.(Let.)*, *Polj.*; l. se koga, sich an jemanden halten: deček se le mene lasti, *Polj.*
lastíven, vna, *adj.* eigen, *ogr.-M.*; žene podložne bodite lastivnim možem, *ogr.-Valj.(Rad)*; l. gospod, sein eigener Herr, *ogr.*
lastníca, *f.* die Eigenthümerin.
lastnîja, *f.* die Eigenheit, die Eigenthümlichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *ZgD.*, *nk.*
lastník, *m.* der Eigenthümer.
lastnína, *f.* das Eigenthum; zasebna l., das Privateigenthum, *Cig.*; — = lastina, die Ueberlandgründe, *Ig*, *Železniki(Gor.)*.
lastnînec, nca, *m.* = lastnik, *Levst.(Zb. sp.)*.
lastnînski, *adj.* Eigenthums-; lastninska stvar, das Eigenthumsobject, *Levst.(Pril.)*.
lastnînstvọ, *n.* das Eigenthum: lastninstvu nevaren, für die Sicherheit des Eigenthums gefährlich, *DZ.*
lastnîštvọ, *n.* die Eigenthümerschaft, die Inhabung, *Nov.*, *nk.*; l. kakega časnika, *nk.*
lastnóba, *f.* die Eigenheit, *Mur.*
lastnorọ̑čen, čna, *adj.* = svojeročen, eigenhändig, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
lastnọ̑st, *f.* die Eigenschaft; božje lastnosti, die Eigenschaften Gottes.
lastnovọ̑ljen, ljna, *adj.* eigenwillig, *Cig.*
lastopẹ̑r, *m.* = hudournik, die Mauerschwalbe, *Rogatec-C.*
lástovčen, čna, *adj.* Schwalben-, *Štrek.*
lástovčjak, *m.* der Schwalbenmist, *Z.*
lástovčnjak, *m.* = lastovčjak, *Cig.*
lástovica, *f.* die Schwalbe; lastovice, Spaltschnäbler (fissirostres), *Erj.(Ž.)*; domača ali kmetska l., die Rauch- oder Dorfschwalbe (hirundo rustica), *Erj.(Ž.)*; = črna l., *Cig.*; hišna ali mestna l., die Haus- oder Fensterschwalbe (hirundo urbica), *Erj.(Ž.)*; — morska l. (neka riba): der schwalbenartige Knurrhahn (trigla hirundo), *Erj.(Ž.)*, *Lovrana-Erj.(Torb.)*.
lástovičar, rja, *m.* der Schwalbenschwanz (papilio Machaon), *Erj.(Ž.)*.
lástovičen, čna, *adj.* = lastovičji, *Guts.*, *Cig.*; lastovično gnezdo, *Dalm.*
lástovičica, *f.* das Schellkraut (chelidonium majus), *Cig.*
lástovičjak, *m.* der Schwalbenkoth, *Cig.*, *Jan.*
lástovičji, *adj.* Schwalben-, *Mur.*, *Jan.*
lastovît, *adj.* eigenthümlich, *Mur.*, *Cig.(T.)*; — lastovito mesto = neko mesto, *Prip.-Mik.*
lastovíten, tna, *adj.* = lastovit, *Mur.*, *Jan.*
lastovîtost, *f.* die Eigenheit, die Eigenthümlichkeit, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
lástovjak, *m.* der Schwalbenmist, *Mur.*, *Jan.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
lástovka, *f.* = lastovica.
lastúr, rja, *m.* = hudournik, die Mauerschwalbe, *C.*
lasturják, *m.* die Mauerschwalbe, *C.*
lasúlja, *f.* die Perücke, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
lâšč, *f.* v izrazu: na vso lašč, eigens, besonders: na vso lašč sem prišel, ich bin eigens zu dem Zwecke gekommen, *Polj.*; deček se na vso lašč dobro uči, besonders gut, *Polj.*; hiša mi je na vso lašč narejena, ganz nach Wunsch, *Notr.*; — prim. nalašč.
laščèc, čecà, *m.* die Zecke (ixodes ricinus), *Lašče-Erj.(Torb.*, *Ž.)*; drži se me kakor laščec, *Jurč.*; — prim. loščec.
lâška, *f.* ovčje ime, *Erj.(Torb.)*.
lâškica, *f.* die Sonnenrose (helianthus tuberosus), *Štrek.*
lâšta, *f.* die Leiste; — iz nem.
lâštica, *f.* *dem.* lašta.
lâštnik, *m.* der Leistenhobel, *Cig.*
lât, lâta, latû, *m.* 1) die Rispe (z. B. bei der Hirse, dem Hafer), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; če oves kaže lat, mine glad, *C.*; — 2) = klas, *Mur.*, *Danj.(Posv. p.)*; — 3) = koruzni strok, *Ip.-Erj.(Torb)*; — nam. vlat.
lât, latî, *f.* = lat 3), *Ip.-Erj.(Torb.)*.
láta, *f.* die Latte; late, die Querbalken bei Garbenharfen, *M.*, *C.*; — iz nem.
lâtast, *adj.* rispenförmig, *Cig.*
látati, am, *vb. impf.* belatten, *Cig.*; = late s klini pribijati, *C.*; latáti, *Cirk.-Baud.*
látati se, am se, *vb. impf.* *ad* lotiti se; l. se česa, etwas unternehmen, sich einer Sache annehmen, befleißigen, *Cig.*, *C.*; — nam. lačati se.
lâtec, tca, *m. dem.* lat, *m.* *Mur.*
latẹ̑rna, *f.* die Laterne, *Cig.*, *Jan.*
látevca, *f.* = latvica.
latíca, *f.* der Maiskolben: koruzna l., *Ip.-Erj.(Torb.)*.
latìč, íča, *m. dem.* lat, *m.*; das Rispchen: proso zasliši mlatiče, pa skoči v latiče, *M.*
1. **latína**, *f.* = lat *m.* 1), die Rispe, *Cig.*, *C.*, *Burg.*
2. **latína**, *f.* 1) = lata, *C.*; — 2) dolgo, neobtesano, neomajeno smrekovo drevo, *Notr.*
latînčevati, ujem, *vb. impf.* povsod latinščino štuliti, lateineln, *Cig.*
latínčiti, înčim, *vb. impf.* latinisieren, *Cig.*
latînec, nca, *m.* der Lateiner, *Cig.*
latînica, *f.* die Lateinschrift, *nk.*
latíniti, înim, *vb. impf.* latinisieren, *nk.*; — ins Latein übersetzen, *nk.*

latinîzem, zma, *m.* latinčevanje, der Latinismus, *Cig.*
latînski, *adj.* lateinisch.
latînščina, *f.* die lateinische Sprache.
látiti, im, *vb. impf.* belatten: streho l., *C.*
1. **latíti se**, ím se, *vb. impf.* in Rispen schießen, *Cig.*
2. **látiti se**, im se, *vb. pf.* = lotiti se, *C.*, *Lašče-Levst.(Rok.).*
latjè, *n. coll.* 1) die Rispen, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; proso gre v latje, *Notr.*; — 2) divje l., das Hirsengras (milium), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — medvedovo l., die Sumpfspierstaude (spiraea ulmaria), *Tuš.(R.)*, *Polj.*
lâtkati, am, *vb. impf.* eine Aehrennachlese halten, *Mik.(Et.).*
lâtki, *m. pl.* die Waden, *Guts.*, *Pohl.*, *Mur.*, *Met.*
lâtnat, *adj.* rispenreich, ährenreich, *Nov.*
latník, *m.* 1) der Lattennagel; — 2) die Latte, an welcher die Rebe gezogen wird, die Rebenlatte, die Rebenstange, *M.*, *C.*; — 3) das Rebenspalier, das Rebengeländer, ein daraus gemachter Laubengang oder eine solche Laube, *Alas.*, *Cig.*, *C.*, *Štrek.*, *Notr.*, *Ip.*, *Prim.*; — tudi: lâtnik.
latnják, *m.* 1) der Lattennagel, *C.*; — 2) der Lattenbohrer, *ogr.-C.*
latopír, *m.* = netopir, *C.*
latov, *m.* der Ueberreiter (Finanzwächter), *Mik.(Et.)*; — prim. magy. látó, *Mik.(Et.).*
latováti se, ûjem se, *vb. impf.* in Rispen, Aehren schießen, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
látovca, *f.* pogl. latevca, latvica.
látovec, vca, *m.* der Lattennagel, *Cig.*
latóvina, *f.* entkörnter Maiskolben, *Bilje(Goriš.)-Erj.(Torb.).*
latovjè, *n. coll.* Rispen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*, *Valj.(Rad).*
latovka, *f.* das Rispengras (poa), *C.*, *Tuš.(R.).*
lâtovnat, *adj.* Rispen tragend: latovnati oves, *Bes.*
látovnik, *m.* das (aus Latten bestehende) Gartengeländer, *C.*
látovski, *adj.* l. jezik, eine Art Gaunersprache, *Kr.*; (n. pr. lantje-fate lazte-pate, lah-strate le-grete = fantje pazite, strah gre, *LjZv. II. 732.*).
látovščina, *f.* = latovski jezik, v katerem se zlogi navadnih besed prestavljajo ali med nje drugi na razne načine vrivajo, *SlN.*
latrộvje, *n.* der Alpenwegdorn (rhamnus alpina), *Krn-Erj.(Torb.).*
1. **látva**, *f.* eine seichte Milchschüssel, *Mur.*, *C.*, *Valj.(Rad).*
2. **lâtva**, *f.* die Latte, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — die Leiste, *Jan.*, *C.*; latve rabijo krovci, *BlKr.*
lâtvenik, *m.* das Lattengeländer, *C.*
látvica, *f. dem.* 1. latva; 1) plitva mlečna posoda s „šobo“, seichte Milchschüssel; pod latvico tudi pečejo pogačo, *Štrek.*; — 2) die Napfschnecke (patella), *Erj.(Z.).*
látvičast, *adj.* = latvici podoben, *C.*
látvička, *f.* die Weißwurz (polygonatum), *St.-Cig.*, *C.*

1. **láva**, *f.* tiefe, sumpfige Stelle neben einem Flusse oder in einem vertrockneten Flussbette, *Št.-C.*
2. **láva**, *f.* der Kamin, *Cig.*, *C.*; — der Credenztisch, *Pohl.*, *Mur.*; — prim. leva.
3. **lâva**, *f.* die aus einem Krater fließende Masse, die Lava, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
lavdica, *f.* = škrjanec, *Z.*, *Vrtov.(Km. k.)*; — prim. lat. alauda, Lerche.
lavdíčica, *f. dem.* lavdica: Ptičica lavdičica, *Npes.-Glas.*
lâvek, vka, *m.* *M.*, nav. *pl.* lavki, die Ueberbleibsel (an Aehren, Obst, udgl.) nach der Ernte, *Z.*; (lavke, *f. pl.* *C.*).
lâvkanje, *n.* die Nachlese, *Mur.*, *Cig.*
lâvkar, rja, *m.* der Nachleser, *ZgD.*
lavkašíca, *f.* die Nachleserin, *Jan.*
lâvkati, am, *vb. impf.* Nachlese halten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Savinska dol.*; l. jagode, klasje, *Ravn.*
lâvkavec, vca, *m.* = lavkež, *Cig.*, *Jan.*
lâvkavka, *f.* = lavkežka, *Cig.*
lâvkež, *m.* der Nachleser, *Cig.*, *Jan.*
lâvkežka, *f.* die Nachleserin, *Cig.*, *Jan.*; kdo je ta lavkežka? *Ravn.*
lávor, rja, *m.* = lavorika, *Z.*, *nk.*; — prim. hs. lovor.
lavorîčje, *n.* der Lorbeerhain, *Cig.*
lavoríka, *f.* der Lorbeer (laurus), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš(R.)*; (javorika, *Guts.*).
lavoríkast, *adj.* lorbeerähnlich, *Jan.*
lavoríkov, *adj.* Lorbeer-, *Jan.*
lavoríkovina, *f.* das Lorbeerholz, *Jan.*
lávorjev, *adj.* Lorbeer-, *Cig.*; l. venec, *nk.*
lâvra, *f.* ein durch das Eis geschlagenes Loch, die Wuhne, die „Lauer“, *Jarn.*; *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — iz nem.
lâvrica, *f. dem.* lavra, *C.*
lâvšek, *m.* die Hirtentasche, *Dol.-Cig.*; — prim. lavžak.
lâvta, *f.* die Laute, *Cig.*; — iz nem.
lâvtar, rja, *m.* der Lautenmacher, *Cig.*
lavtáti, âm, *vb. impf.* haschen, *C.*; — prim. 2. laptati.
lâvti, *m. pl.* strm, skalovit svet, kjer trava raste, *Tolm.-Štrek.(Let.).*
lávtniti, lâvtnem, *vb. pf.* haschen, schnappen: pes lavtne po kom (čem), *Tolm.*
lâvžak, *m.* der Hosensack, *C.*; — gotovo iz nem.
1. **lâz**, *m.* 1) baumleere Fläche im Walde, das Gereute, das Neuland, neuer Acker, neue Wiese (meist umzäunt); laze delati, *Cig.*; laze žgati, *Dol.-Mik.*; laze kopati, *Z.*; — 2) eine leere Fläche im Weingarten oder Acker, *Št.-C.*; — na laz orati = ne delati leh, *Tolm.-Štrek.(Let.).*
2. **làz**, láza, *m.* neka ranta pri stogu ali kozolcu, *Žabče*, *Krn-Erj.(Torb.)*; — gol, katera se na kozolškem odru predeva, da skladač nanjo stopa, *Tolm.-Levst.(Rok.)*; — prim. laziti.
3. **lâz**, *m.* v reku: nemam laza, ich habe keine Zeit, keine Muße, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *BlKr.*
lâz, î, *f.* die Zaunthüre, *Cig.*, *Jan.*
láza, *f.* nekaka lestva, *Gor.*; einarmige Leiter, *Jan.(H.).*
1. **lâzar**, rja, *m.* 1) der Bewohner eines Gereutes, *Cig.*, *C.*; od hribovskega selišča do samotnega lazarja, *Zv.*; — 2) der Roder, *Cig.*

2. **lâzar**, rja, *m.* 1) ein Kind, das noch nicht gehen kann, *M.*; — 2) die Nacktschnecke (limax sp.), *Ip.-Erj.(Torb.)*.
lazarẹ̄t, *m.* bolnica, hiralnica, das Lazareth, *Cig.*, *Jan.*
lâzarica, *f.* neko jabolko, *Dreznica pod Krnom-Erj.(Torb.)*.
lázavica, *f.* = lazica 1), die Laus, *C.*
láze, *f. pl.* = 1. laz 1), *M.*, *C.*, *Kr.*, *Št.*
lazę̑čina, *f.* = lezavčina, *Cig.*
lázen, zna, *adj.* Muße-: lâzna ura, die Mußestunde, die Freistunde, *Jan.*; ni mi lazno, ich habe keine Zeit, *Jan.*; lazno, die Muße, *Cig.*, *Jan.*; — prim. 3. laz.
lâzica, *f.* 1) die Laus, *Cig.*, *C.*, *Mik.*, *jvzhŠt.*; — 2) das liegende Leinkraut (linaria elatine), *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.)*.
lâzina, *f.* 1) der Pachtzins für einen Neubruch: lazino dajati, *Dol.*; — 2) = 1. laz 1), *M.*, *C.*, *Goriš.-Erj.(Torb.)*.
láziti, lâzim, *vb. impf.* zu kriechen pflegen, kriechen, herumkriechen, schleichen; po zelju gosenice lazijo; vsako noč okoli hiše lazi.
lâznik, *m.* der Schleicher, *Mur.*, *Cig.*
1. **laznína**, *f.* die Abgabe vom Gereut, *Cig.*
2. **laznína**, *f. coll.* kriechende Thiere, das Gewürm, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*
laznǫ̑ča, *f.* die Muße, die freie Zeit, *Cig.*
lâzovina, *f.* 1) die Abgabe von einem Gereut, *Cig.*, *C.*; — 2) = 1. laz, lazina 2), *Cig.*
lazūrec, rca, *m.* der Lasurstein, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*.
lazūren, rna, *adj.* lazurblau, azurblau, *Cig.*, *nk.*
lazútati, am, *vb. impf.* schwerfällig einhersteigen, schleichen, *C.*, *Z.*
lazútelj, tlja, *m.* der Lump, *C.*
lâž, leží, nav. lažî, *f.* die Lüge; debela, kosmata l., eine grobe Lüge; = košata l., *C.*; na laž koga postaviti, staviti, devati, jemanden einer Lüge zeihen, jemanden Lügen strafen; na lažeh ostati, der Lügen überwiesen werden; laži je plitko dno = kjer laž kosi, ondi ne večerja = laž ima kratke noge, *Npreg.-Cig.*
lâž - besę̑da, *f.* das Lügenwort, *Valj. - Jan. (Slovn.)*.
lâž, *m.* = lažnivec, *kajk.-Valj.(Rad)*.
lažà, è, *f.* = laž, *f. Meg.*, *V.-Cig.*, *Krelj*, *Dalm.*, *Trub.* i. dr.; na lažo staviti, *Krelj*, *Trub.*; na lažo se zanesti, *Jap.(Prid.)*; ima redke zobe, pa goste laže, *jvzhŠt.*; — nam. ležà.
lâžec, žca, *m.* der Lügner, *ogr.-Mik.*
lažem, *praep.* = lagom, razen, *BlKr.-DSv.*
lážen, žna, *adj.* lügenhaft, falsch, Pseudo-, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; lâžna pobožnost, die Frömmelei, *Cig.*; lažno umstvovanje, die Sophisterei, *Cig.(T.)*; — pod lažnim imenom, pseudonym, *Cig.*
láženje, *n.* das Schleichen.
laži- v sestavah, Pseudo-, After-, n. pr. lažiliberalizem, der Pseudoliberalismus, *SlN.*; laživrač, der Afterarzt, *Bes.*; lažiustavnost, die Pseudoconstitution, *C.*, itd.
lažljìv, íva, *adj.* = lažniv, *Mur.*, *Jan.*, *Št.*
lažljîvče, eta, *n.* = lažljivec, *C.*

lažljîvec, vca, *m.* = lažnivec, *Mur.*
lažljîvka, *f.* 1) = lažnivka, *Mur.*; — 2) die Schlüsselblume (primula veris), *C.*
lažljívost, *f.* = lažnivost, *Mur.*, *Jan.*
lažnè, ę́ta, *m.* der Lügner, *Notr.*
lažníca, *f.* 1) die Lügnerin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Hirtentäschel (capsella bursa pastoris), *Josch*; tudi: die Rauke (sisymbrium), *Josch.*
lažník, *m.* der Lügner, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
lažnìv, íva, *adj.* lügenhaft, lügnerisch; l. *prorok, ein Lügenprophet, *Cig.*, *Jan.*; lažnive besede, lügenhafte Worte; — nam. ležnìv.
lažnîvec, vca, *m.* der Lügner; — nam. ležnîvec.
lažnîvka, *f.* die Lügnerin; — nam. ležnîvka.
lažnívost, *f.* die Lügenhaftigkeit; — nam. ležnívost.
lažnîvstvǫ, *n.* lügenhaftes Wesen, *Mur.*, *Ravn.-C.*; — nam. ležnîvstvǫ.
lažnoimę̑nski, *adj.* pseudonym, *Jan.(H.)*.
lážnost, *f.* = lažnivost, *Cig.*
1. **lẹ̀**, *adv.* 1) nur, (pri izpodbujanju in dovoljevanju); le pridi! komm nur! le počasi! nur langsam! le čakaj! warte nur! naj mi le pride, er möge mir nur kommen! rekli so mi, da naj le pridem, man sagte mir, ich möge nur kommen; — 2) nur immerfort: tolažil sem ga, on pa je le jokal; le še prositi, fortbitten, *Cig.*; — 3) nur, bloß, allein; le možje smejo biti voljeni; ne le—ampak tudi, nicht nur — sondern auch; — le eden ne, kein einziger; le toličkaj ne, auch nicht das Geringste, *Cig.*; samo le, einzig nur; — 4) v vprašanju: nur; kam je le šel? wohin ist er nur gegangen? kaj le delata? was sie nur etwa machen? *Mur.*; — prim. stsl. lêtъ, licet, *Mik.*
2. **le**, (breznaglasna besedica, ki se pristavlja demonstrativnim besedam ali pa tudi pred nje stavi; v pisavi se navadno loči s črtico od demonstrativne besede; včasi pa je samostalnik vmes); da, hier; ta-le človek, dieser Mensch da; tam-le, tod-le, le-ta, le-tod, lesem i. t. d.; le-k mestu, sogleich, *Ogr.-C.*; — nastalo iz „glej“, *Mik.(Et.)*.
lèb, lebà, *m.* die Hirnschale, *C.*; — die Stirne, *Jarn.*
lebánja, *f.* 1) der Schädel, *C.*, *Z.*, *Japelj. (Prid.)*; — 2) die Anhöhe, der Hügel, *C.*, *Z.*
lebę́d, *m.* = labod, *Jarn.*, *Jan.*
lebę́da, *f.* die Melde, *Mik.*, *Medv.(Rok.)*; bela ali povrtna l., die Garten- oder Zuckermelde (atriplex hortensis), divja l., die spitzblättrige Melde (atr. patula), morska l., die Meermelde (atr. halimus), *Cig.*; — prim. loboda.
lebę́den, dna, *adj.* Melden-: lebę̑dna uš, die Meldenlaus, *Cig.*
lebę̑dnica, *f.* lebednice, die Melden (chenopodiaceae), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*.
lę̑bka, *f.* der Helm, *ogr.-Valj.(Rad)*.
1. **lę́ca**, *f.* die Kanzel, der Predigtstuhl, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Hip.(Orb.)*, *Kr.-Valj.(Rad)*; — prim. srvn. letze, Vorlesung eines Abschnittes der Bibel in der Kirche, lat. lectio, *Mik.(VGr. I. 314.)*

2\. **lęca**, *f.* das Trinkgeld, *C.*, *Polj.*, *Tolm.-Štrek.* (*Let.*); — prim. bav. ze letz geben = als Trinkgeld geben, *Levst.(Rok.)*.

lęcanje, *n.* das Strecken der Glieder, *Mur.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; po dolgočasnem lecanju preteko dopoldanske ure, *Glas.*

lęcati, am, *vb. impf.* 1) biegen, *C.*; — l. komu, Schlingen legen, *C.*; — 2) l. se, sich strecken, sich recken (z. B. vor Schläfrigkeit), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *vzhŠt.*; — 3) l. se, beben, sich fürchten, zagen, *C.*; leca se duša moja, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 4) lecati, in Furcht, in Angst sein, *ogr.-C.*; verzagen, *Meg.*; — 5) l. za čim, nach etwas sich sehnen, *C.*, *ogr.-Mik.*; — koren: lenk-; prim. lekniti.

lècen, cna, *m.* nam. locen, die Vogelschlinge, *Cerovo(GBrda)-Erj.(Torb.)*.

lęcet, cta, *m.* der Lebkuchen; lęcet, eta, *Št.*; — prim. bav. lebzelten.

lecijan, *m.* der Enzian, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*

lęctar, rja, *m.* der Lebkuchenverkäufer.

lęča, *f.* 1) die Linse; prava l., die Linse (ervum lens); — turška l., der Blasenstrauch (colutea arborescens), *Tuš.(R.)*; — divja l., die Frühlingswalderbse (orobus vernus), *M.*, *C.*; tudi: die rauhhaarige Linse (ervum hirsutum), *Josch*; — vodna l., die Wasserlinse (lemna), *Tuš.(B.)*; = žabja l., *C.*; — 2) die Linse im Ohr, *Erj.(Som.)*; — 3) die Augenlinse, *C.*; (steklena) l., die Glaslinse (phys.), *Cig.(T.)*; kristalna l., die Krystalllinse, *Sen.(Fiz.)*; razmetna l., die Zerstreuungslinse, zbiralna l., die Sammellinse, *Sen.(Fiz.)*; l. razmetnica, zbiralka, *Cig.(T.)*; izbočena l., die Convexlinse, jamasta l., die Concavlinse, *Sen.(Fiz.)*; l. priočnica, die Ocularlinse, l. predmetnica, die Objectivlinse, *Cig.(T.)*.

lęčar, rja, *m.* der Linsenkäfer, *Jan.(H.)*.

lęčast, *adj.* 1) linsenförmig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; lečasta žleza, die Linsendrüse, *Cig.*; — 2) mit linsenförmigen Fleckchen, *C.*

lęčba, *f.* die ärztliche Behandlung, *Cig.*, *DZ.*

1\. **lęčen**, čna, *adj.* Linsen-, *Cig.*, *Jan.*; lęčna slama, *Cig.*

2\. **lęčęn**, *adj.* koren lečen, eine Zauberwurzel, *Npes.-Jan.(H.)*.

lęčenje, *n.* die Heilung, *Cig.*

lęčevina, *f.* das Linsenstroh, *Mur.-Cig.*, *Jan.*

lęči, lęžem, 1) *vb. pf.* sich legen; lezi, leg dich nieder; iti leč, zu Bette gehen, schlafen gehen; leči si = leči, *Mur.*, *Mik.*, *vzhŠt.*; v kot si je legla, *Npes.-Kres*; — žena je legla, ist nieder gekommen, *Z.*; — sich lagern, legli so v dolini Rephaim, *Dalm.*; mrak je legel na grobe, *Erj.(Izb. sp.)*; smeh mu je legel krog usten, ein Lächeln umspielte seine Lippen, *LjZv.*; bridek čut mu je legel okolo srca, *Jurč.*; — 2) *vb. impf.* brüten, hecken; jerebica jajca leže, katerih ni ona iznesla, *Ravn.*; (koka) jajca leže in greje, *Dalm.*; moj dom stoji tam, kjer se ležejo orli in nevihte, *LjZv.*; ausbrüten: mlade leči, *ogr.-Valj.(Rad)*; drobni piščanci se ležejo, *ogr.-Valj.(Rad)*; jajca leči, Eier legen, *C.*, *vzhŠt.*; — 3) l. se,

Trauben, Aehren, Knospen ansetzen: grozdje se leže do Urbanovega, *C.*; pšenica se leže, *C.*

lęčica, *f. dem.* leča, das Linschen; — die Sommersprosse, *C.*

lęčîlen, łna, *adj.* heilend, *Jan.*

lęčîlnica, *f.* die Heilanstalt, *Cig.*

lęčílo, *n.* das Heilmittel, *Jan.*

lęčišče, *n.* der Acker, auf dem Linsen angebaut waren, *Cig.*, *Jan.*

lęčitev, tve, *f.* die Heilung, die ärztliche Behandlung, *Jan.*

1\. **lęčiti**, lęčim, *vb. impf.* heilen, curieren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; l. koga, *Cig.*; l. koga mrzlice, jemandem das Fieber vertreiben, *Cig.*; — l. komu s čim, *Šenpas(Goriš)-Erj.(Torb.)*; l. ubogim ljudem, *Levst.(Nauk)*; — l. se, medicinieren, *Jan.*; — l. se česa, sich etwas vom Halse schaffen, *Cig.*; — lečiti, mit Sympathiemitteln curieren, *Notr.*

2\. **lęčiti**, im, *vb. pf.* = lekniti, zucken, *C.*

lečívo, *n.* der Heilstoff, *Jan.*

lęčji, *adj.* Linsen-, *M.*

lęčka, *f.* die Schlinge, *Mik.*, *kajk.-Valj.*; lečko nastaviti pticam, *ogr.-C.*

lečkaj, *pron. indef.* = ličkaj, bodikaj, *vzhŠt.*; etwas Geringes, Nichtiges, *Hal.-C.*

lečkak, *adj.* = bodikak, gering, schlecht, *C.*

lęčnast, *adj.* = lečast, *Cig.*

lęčnat, *adj.* voll Linsen, Linsen-, *Cig.*

lęčnica, *f.* die rauhhaarige Linse (ervum hirsutum), *Josch.*

lęčnik, *m.* der Arzt, *Cig.*, *Jan.*, *Slom.*, *nk.*

lęčniški, *adj.* ärztlich, *C.*

lęčništvo, *n.* die Heilkunst, *C.*

lęd, lęda, ledû, *m.* das Eis: led se dela, es bildet sich Eis; *pl.* ledovi, Eisschollen, *C.*; — na led je posajen = er ist in den Sack geschoben, *Mur.*, *Met.*

ledár, rja, *m.* der Eishändler, *Cig.*, *Jan.*; der Eisführer, *C.*

ledárnica, *f.* die Eisfabrik, *Cig.(T.)*.

lędast, *adj.* eisförmig, eisähnlich, *Cig.*, *Jan.*

lędec, dca, *m.* der Krystall, *V.-Cig.*, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.

lędeja, *f.* die Wade, *zapŠt.-C.*; — prim. rus. ljadveja, der Schenkel.

1\. **ledęn**, *adj.* aus Eis, eisig, Eis-; ledena skorja, die Eiskruste; leden pot, beeister Weg; ledena doba, die Eisperiode, *Cig.(T.)*; — človek ledenega srca, ein kaltherziger Mensch.

2\. **lęden**, dna, *adj.* Eis-, *Cig.*, *Jan.*

3\. **lęden**, dna, *adj.* Lenden: lędna kost, das Lenden oder Darmbein, *Cig.*, *C.*

ledęnast, *adj.* eisicht, *Mur.*

ledęnček, čka, *m.* der Eisapfel, *Cig.*

ledęnčica, *f.* die Eisbirn, *Cig.*; — die Glaskirsche, *Z.*

ledęnec, nca, *m.* 1) der Monat Jänner, *C.*; — 2) der Mandelzucker, *Jan.(H.)*.

ledenęti, im, *vb. impf.* zu Eis werden, *Z.*, *Let.*, *Vrt.*; — krystallisieren, *V.-Cig.*; sol ledeni, *Cig.*

ledenica, *f.* 1) die Eisgrube, der Eiskeller; — 2) das Glatteis, *Fr.-C.*; — 3) die Glaskirsche, *C.*

ledeník, *m.* 1) der Eisberg, *Cig.*; plaziti se po snežnikih in ledenikih, *Erj.(Izb. sp.)*; prim. lednik; — 2) der Eisapfel, *Cig.*; — 3) der Eisschuh, *M.*, *C.*; — das Steigeisen, *C.*
ledenína, *f.* 1) das Eisfeld, *Mur.*; — 2) = sladoled, Gefrorenes, *Cig.*
ledeníti, ím, *vb. impf.* 1) beeisen, *Cig.*; — 2) l. se, zu Eis werden, *Cig.*; ledenijo se vode, *DSv.*; — 3) l. (se), krystallisieren, *Cig.(T.)*.
ledenják, *m.* ein Hufnagel für eisige Wege, der Eisnagel, *Cig.*
ledęnka, *f.* die Hagelschloße, *C.*
ledẹ̑nost, *f.* die Eisigkeit, *M.*
ledẹ̑tina, *f.* 1) das Gefrorene, *Jan.*, *C.*; — 2) die Sulze, *Blc.-C.*
ledevjè, *n.* die Lenden: okoli ledevja, *ogr.-Cv. IV. 10.*; prim. ledovje.
1. **ledíca**, *f.* das Gefrorene, *Jan.*, *C.*
2. **ledíca**, *f.* = ledvica, *Mur.*
1. **ledìč**, íča, *m.* kleines Eis, *Bes.*
2. **ledìč**, íča, *m.* die Waldviehweide, *C.*
lędija, *f.* die Wade, *jvzhŠt.*, *Kamnik(Gor.)-C.*; — pogl. ledeja.
ledína, *f.* unbebautes, brachliegendes Ackerland; ledino orati; v ledino pustiti, öde lassen, nicht bearbeiten; — ein mit Gras bewachsener Platz, der keine Wiese ist, der Anger; na ledini pred hišo se otroci igrajo.
ledínast, *adj.* unbebaut, mit Gras bewachsen, *M.*
ledínica, *f.* 1) *dem.* ledina; kleiner Anger; l. pred hišo; — 2) ledinica, die Rasenerde, *C.*
lędinja, *f.*, *C.*, pogl. ledija.
ledȋnjak, *m.* der am Anger Wohnende, *Fr.-C.*
ledȋnski, *adj.* das Brachland, den Anger betreffend, *M.*
ledȋnščica, *f.* das Marienblümchen (bellis perennis), *jvzhŠt.*
ledíšče, *n.* 1) das Eislager, das Eisfeld, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Gefrierpunkt, der Eispunkt, *Cig.(T.)*, *C.*, *Sen.(Fiz.)*.
ledíti se, ím se, *vb. impf.* zu Eis werden, *Cig.*, *Jan.*
lędje, *f. pl.* die Lenden, die Lendengegend am Körper, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Notr.*
lędje, *n.* die Lenden, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *vzhŠt.*; tudi: *pl.* ledja, *Cig.*, *Jan.*; vaša ledja imajo prepasana biti, *Ev.(Rok.)*.
1. **ledníca**, *f.* die Eisgrube, der Eiskeller, *Jan.*, *M.*, *DZ.*
2. **lẹ̑dnica**, *f.* das Lendenbein, das Darmbein, *Mur.*, *Cig.*, *Vod.(Bab.)*.
1. **ledník**, *m.* 1) der Gletscher, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Jes.*, *Erj.(Min.)*; — 2) eine Steinart, *Polj.*; — 3) der Eismonat (Jänner), *Mur.*
2. **lẹ̑dnik**, *m.* eine Art Wicke (vicia): mala grašica v silju, ima bridko zrno in majhno stročje, *C.*; po ledniku kruh pogreni, *Z.*
lednȋški, *adj.* Gletscher-: l. ulom, die Gletscherlawine, ledniška groblja ali griža, die Gletschermoräne, ledniška miza, der Gletschertisch, *Cig.(T.)*.
ledolòm, lóma, *m.* der Eisbrecher, der Eisbock (an Brücken), *Cig.(T.)*.
ledolǫ́men, mna, *adj.* eisbrechend, *Cig.*
ledosęk, sęka, *m.* der Eishauer, *Jan.*

lędovec, vca, *m.* der Eisspat, *h. t.-Cig.(T.)*.
ledǫ́ven, vna, *adj.* Eis-: ledǫ̑vni toplomer, das Eiscalorimeter, *Cig.(T.)*.
lędoven, vna, *adj.* Lenden-, *C.*
ledovíšče, *n.* das Eisfeld, *Jan.(H.)*.
ledovȋt, *adj.* eisig, *Bes.*; Do ledovitih mej sveta, *Levst.(Zb. sp.)*.
1. **ledǫ̑vje**, *n. coll.* Eismassen.
2. **ledovjè**, *n.* die Lenden, die Lendengegend, *Dict.*, *Cig.*, *Mik.*, *vzhŠt.*, *Gor.*; („ledavje", *Trub.*, *Krelj*); tudi: lédovje, *vzhŠt.*; = *pl.* ledovja: opaši svoja ledovja, *Dalm.*; (— tudi: ledovje *f. pl.*: tvoje ledovje te bodo bolele, moje ledovje so polne beteža, *Dalm.*); — nam. ledevje; prim. ledje.
lẹ̑drik, *m.* die Wegwarte, die Eichorie (cichorium intibus), *Goriš.-Erj.(Torb.)*; — prim. jedrik, regrad.
1. **ledvẹ̑n**, *adj.* = ledẹ̑n, *Habd.-Mik.*
2. **lędven**, dvena, *adj.* 1) Lenden-: lẹ̑dvena mišca, der Lendenmuskel, ledvena odvodnica, die Lendenarterie, ledveno vretence, der Lendenwirbel, *Cig.(T.)*.
3. **ledvẹ̑n**, *adj.* l. koš, koš za seno, iz tankih, dolgih ledvic, ki so druga od druge po eden decimeter oddaljene, dno pa je iz trt, *Dobrepolje(Dol.)*.
ledvęnec, nca, *m.* der Hornklee (lotus corniculatus), *Cig.*; — iz rus.
ledveníca, *f.*, *Z.*, die Niere, *pl.* ledvenice, die Nieren, *Bes.*
1. **ledvíca**, *f.* die Niere, *pl.* ledvice, die Nieren.
2. **ledvíca**, *f.* eine Art Ruthe, *Dobrepolje(Dol.)*.
ledvíčast, *adj.* nierenförmig, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Min.)*.
ledvȋčen, čna, *adj.* Nieren-; ledvȋčna pečenka, der Nierenbraten, *V.-Cig.*; — ledvično vretence, der Lendenwirbel, *Erj.(Som.)*; ledvični pesek, der Lendengries, *Cig.*
ledvȋčnik, *m.* die Lendenwurz, *Cig.*
ledvȋčnjak, *m.* der Nephrit (min.), *Cig.(T.)*.
lędvije, *f. pl.* = ledvice, die Nieren, *Poh.*
lẹ̑g, *m.* die Brut: kokoši enega lega, *Dol.*
lęga, *f.* 1) das Liegen, *Cig.*, *Jan.*; lena lega srečo bega, *Npreg.-Cig.*, *M.*; lega mu dobro de, *C.*; — jabolka v lego dejati, abliegen lassen, *Danj.-Mik.*; — der Beischlaf, *C.*; nezakonska l., *Dalm.*; — 2) die Lage, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T)*, *nk.*; zemljepisna l., die geographische Lage, *Jes.*; — pri legi mi je, es ist mir gelegen, ich kann es leicht thun, *C.*; — die Schichte, die Lage, *Cig.*, *DZ.*; — 3) die Lagerstätte, *Mur.*; močiti svojo lego s solzami, *Dalm.*; — 4) der Kragstein, *V.-Cig.*; — der Tragbaum = greda, *Z.*; — *pl.* lege, die Tragbäume für Fässer, *Ljub.*; die Lagerbäume auf dem Wirtschaftswagen, *Notr.*; die hängenden Tragbalken zur Transportierung von Bienenstöcken, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 5) der Einschnitt, die Kerbe (der Zimmerleute), *vzhŠt.-C.*; — 6) das Gebrüte, *Cig.*; — 7) die Thierrace, *C.*
legâk, hkà, *adj.* = lahek, *Cv.*
legālen, lna, *adj.* postaven, zakonit, legal, *Cig.(T.)*.

legalizácija, *f.* ämtliche Gültigmachung, die Legalisierung, *DZ.*

lẹ́gar, rja, *m.* 1) eine hitzige Krankheit, der Typhus, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Slom.*, *nk.*, *Gor.*; prim. nem. „Lagerfieber, Lagertyphus", *C.*, *Mik.(Et.)*; bav. leger, der Zustand des Liegens, *C.*; — 2) = kampišče, *Dict.*; — 3) der Lagerbaum für Weinfässer, *C.*, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; prim. legnar.

lẹ́garščica, *f.* das Labkraut (galium), *C.*

legât, *m.* 1) das Sprachrohr, *Jan.*, *Nov.*; — 2) der Bienenfresser (merops apiaster), *Cig.*, *C.*, *Erj.(Ž.)*; — = legen, die Nachtschwalbe, *Levst.(Nauk)*; dete vpije, kakor legat, *DSv.*; „neki ptič, ki poje, kakor kravji pastir trobi", *Dramlje(Št.)-Pjk.(Črt.)*.

legatár, rja, *m.* der ein Legat empfängt, der Legatar, *Cig.*

legáti, lážem, *vb. impf.* lügen: l. komu, jemanden belügen, *Cig.*, *Jan.*; laže, kakor bi orehe trl (grizel, tolkel), er lügt ohne Scheu, *Cig.*; laže, da se kadi, da smrdi, da se megla dela, da sam sebi verjame, *Met.*; tudi: l. se, *Cig.*, *Jan.*; rad se laže, *jvzhŠt.*; Ni sebi se ni drugim se ne laži, *Str.*

lẹ́gati, am, *vb. impf.* sich (wiederholt) legen, sich zu legen pflegen; vstajali so bolj trudni nego so legali, *LjZv.*; — *praes.* tudi: lẹ́žem, *Raščica(Dol.)-Levst.(Glas.)*.

legâvec, vca, *m.* = lažnivec, *Rez.-C.*

légen, gẹ́na, *m.* die europäische Nachtschwalbe o. der Ziegenmelker (caprimulgus europaeus), *Erj.(Ž.)*, *Šempas(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

legēnda, *f.* pobožna, čudežna pripovédka, die Legende.

lẹ́gija, *f.* starorimsko vojaško krdelo (do 5000 mož), die Legion, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*.

legijōn, *m.*, *Cig.*, *C.*, pogl. legija.

legîrati, am, *vb. impf. (pf.)* zlivati, splavljati kovine, legieren, *Cig.(T.)*.

legitīmen, mna, *adj.* postaven, zakonit, legitim, *Cig.(T.)*.

léglọ, *n.* 1) das Lager des Wildes, das Nest, *Cerovo(GBrda)*, *Solkan-Erj.(Torb.)*; — 2) die Brut, das Geheck, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Zora*; leglo psičkov, ein Wurf junger Hunde, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; dva mladička istega legla, *LjZv.*; — 3) fauler Mensch, *Rib.-Mik.*

lẹ́gnar, rja, *m.* 1) der Lagerbaum (für Fässer); — legnarji, die Lagerbäume der Dreschtenne, *Lašče-Levst.(Rok.)*; die zwei Lagerhölzer auf dem Wirtschaftswagen; — 2) človek, ki rad leži, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — prim. bav. geleger, das, worauf etwas zu liegen kommt, *Levst.(Rok.)*.

1. **lẹ́gniti**, lẹ́gnem, *vb. pf.* sich legen, *C.*

2. **legniti**, nem, *vb. pf.* eine Lüge aussprechen: kedar megne, tedaj legne, *C.*

lệgoma, *adv.* 1) liegend: l. bolovati, bettlägerig sein, *Cig.*; — 2) schichtweise, *Cig.*

legóta, *f.* = lagota, *Jan.*, *C.*; na legoti mi je, es ist mir bequem, *C.*; po legoti, leicht, bequem, *C.*

legóten, tna, *adj.* = lagoten, *Jan.*, *C.*; legotno živeti, *C.*, bequem gelegen, *C.*

legotíca, *f.* = lagotica, die Schlüsselblume, *Jan.*, *C.*

legotíti, ím, *vb. impf.* = lagotiti, *C.*; l. koga, jemandem die Leiden, die Last, die Arbeit erleichtern, *C.*

legováti, ūjem, *vb. impf.* legieren, *Jan.*

legumīn, *m.* beljakasta tvarina v sočivju, das Legumin (chem.), *Cig.(T.)*.

lēgvan, *m.* der Leguan, *Cig.*; navadni l., der gemeine Leguan (iguana tuberculata), *Erj.(Ž.)*.

lẹ́ha, *f.* das Ackerbeet, das Gartenbeet; na lehe orati, *(opp.* na pleh o.) *Polj.*, *Tolm.*; — l. gnoja, sena, eine Reihe Düngerhaufen, Heuhaufen, *C.*, *Z.*; — ein Streifen: tu in tam še kaka leha snega leži, *Ljub.*; — ein unbewachsener Streifen auf einer Wiese, einem Acker, *SlGor.*; — ein Schmutzfleck: l. na suknji, *Ljub.*

lehâk, hkà, *adj.* = lahek, *Cig.*, *Jan.*

lehân, hnà, *adj.* = lahen, *Bes.*; lehno prijeti, *Levst.(Zb. sp.)*.

lẹ́hast, *adj.* mit Schmutzflecken bedeckt: lehasta suknja, *Ljub.*

lẹ́hati, am, *vb. impf.* = lešiti, *Šaleška dol.(Št.)-C.*

lehčáti, âm, *vb. impf.* erleichtern, lindern, *Jan.*, *M.*, (lahč-) *Mur.*

lehek, hka, *adj. Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*, pogl. lahek.

lẹ́hen, hna, *adj.* Beet-, *Cig.*

1. **lẹ́het**, hta, *m.* ein Stück Acker über einer Mauer, *Kras-Mik.*, *C.*; ein Ackergrund, terrassenförmig gelegen, *Štrek.*; — prim. leha, *Mik.*

2. **lèhet**, hta, *m.* = laket, lahet, der Ellbogen, *Erj.(Som.)*.

3. **lệhet**, hta, *m.* to mi je šlo v lehet = izgubil sem pri prodajanju, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.

lẹ́hica, *f. dem.* leha, das Beetchen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

lehkáti, âm, *vb. impf.* leicht machen: l. komu srce, l. koga, trösten, (lahkati) *V.-Cig.*

lehkóba, *f.* = lehkota, *Z.*

lehkộča, *f.* die Leichtigkeit, *kajk.-Valj.(Rad)*.

lehkộst, *f.* die Leichtigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

lehkóta, *f.* die Leichtigkeit, (lahk-) *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; lehkọta, *Valj.(Rad)*.

lehkóten, tna, *adj.* leicht, gelinde, (lahk-) *Jan.*

lehkótica, *f.* die Ballote (ballota nigra), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — die Muscateller Salbei (salvia sclarea), *Medv.(Rok.)*; — der Beifuß (artemisia), *vzhŠt.-C.*

lehkotíti, ím, *vb. impf.* leicht machen, *Cig.*, *Jan.*; lindern, (lahkotiti) *Mur.*

lehkôtnik, *m.* der Erleichterer, *kajk.-Valj.(Rad)*.

lehnẹ́ti, ệjem, *vb. impf.* leichter werden, *Krn-Erj.(Torb.)*

lệhnik, *m.* die klebrige Salbei (salvia glutinosa), *za Krnom-Erj.(Torb.)*.

lehnják, *m.* der Kalktuff, *Erj.(Min.)*; (lahnak, *Cirk.-Baud.*)

lehnộst, *f.* die Leichtigkeit, die Gelindigkeit, (lah-) *Mur.*, *Cig.*

lehnóta, *f.* = lehnost, (lah-) *Mur.*

lehnóten, tna, *adj.* leichtlich, gelinde, (lah-) *Mur.*

lẹ́hniti, nem, *vb. pf.* vergehen, aufhören: sen lehne, vse lehne, *ogr.-C.*; (lejhniti, *ogr.-Valj.(Rad)*).
lehọ́ven, vna, *adj.* leicht: oves je lehoven, *Gor.*
lehtî, *f. pl.* pogl. lekat *f.*
lehtíca, *f.* der Feldehrenpreis (veronica arvensis), *C.*
lehtíti, ím, *vb. impf.* = legotiti, *C.*
lẹ̑j, *interj.* = glej, sieh, sieh da (lejta, lejte); lejte si! seht doch! *Levst.(Zb. sp.)*; — prim. gledati.
lẹ̀j, lẹ́ja, *m.* = lij, *Dict.*
lẹjáti, lẹ̑jem, *vb. impf.* = liti, *Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; lẹjêm, *ogr.-Valj.(Rad)*.
lẹ̑jka, *f.* der Trichter, *Dol.*
lẹ̑jtra, *f.* = reta, veliko rešeto, *Volče-Erj.(Torb.)*.
lẹ́k, *m.* 1) das Heilmittel, *Istra-Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*, *nk.*, *pod Poreznom-Erj.(Torb.)*; za smrt ni leka, gegen den Tod ist kein Kraut gewachsen, *Cig.*; — die Dosis, *Notr.-Cig.*; — ein kleines Quantum: zlata ni v njem niti za lek, *Erj.(Izb. sp.)*; — der Talisman, *Čepovan(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; vedomca vrniti z mogočnimi leki, da ne pride v hišo, *pri Trstu-LjZv.*; — das Mittel, *C.*; pravni l., das Rechtsmittel, *DZ.*; — 2) kačji l., der Lauch (allium sp.), *Podgorje (Istra)-Erj.(Torb.)*.
lẹkár, rja, *m.* 1) der Pharmaceut, *Cig.*; der Apotheker, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = zdravnik, *Vod.(Bab.)*; *Valj.(Rad)*.
lẹkaríca, *f.* die Apothekerin, *Cig.*, *Nov.*
lẹkarîja, *f.* 1) *coll.* Arzneien, *C.*; — die Cur, *C.*; — 2) lekarije, Droguen, *Cig.(T.)*.
lẹkarína, *f.* die ärztliche Gebür, *Jan.(H.)*.
lẹkáriti, ârim, *vb. impf.* Pharmaceut, Apotheker sein, *Cig.*
lẹkárna, *f.* = lekarnica, *C.*
lẹkárnica, *f.* die Apotheke, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
lẹkárničar, rja, *m.* = lekarnik, *nk.*
lẹkârnik, *m.* der Apotheker, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Levst.(Nauk)*.
lẹkárski, *adj.* Pharmaceuten-, Apotheker-, *Cig.*, *Jan.*; l. zapis, das Recept, *C.*
lẹkârstvọ, *n.* die Pharmacie-, die Apothekerkunst, *Cig.*, *Jan.*
lekât, htû, *m.* = laket, der Ellbogen, die Elle, *Levst.(Sl. Spr.)*; (*pl.* lehti *f.*, *Levst.[Sl. Spr.]*).
lekât, htî, *f.* = laket, lahet, *Mik.*; — der Ellenstab, *Met.*; *pl.* lehtî, der Arm: gornje, spodnje lehti, der Ober-, Unterarm, *Erj.(Som.)*; — prim. laket.
lēkcija, *f.* die Lection (Vorlesung, Lehrstunde, Lernstück), *Cig.(T.)*, *nk.*
lẹ́kniti, lẹ̑knem, *vb. pf.* 1) biegen, *M.*, *C.*; — 2) l. se, sich entsetzen, erschrecken, *ogr.-Mik.*; — 3) *intr.* lekniti, auffahren (z. B. vom Hasen), *C.*; erschrecken, *C.*, *Mik.*; erstaunen, *C.*
leknọ, *n.* die Seerose (nymphaea), *C.*, *Z.*
lẹkoslọ̑vec, vca, *m.* der Pharmaceut, *Jan.*
lẹkoslọ̑vje, *n.* die Arzneilehre, *Cig.*
lẹkováti, ûjem, *vb. impf.* = lečiti, *Z.*, *Notr.*

lẹkovît, *adj.* heilsam, Heil-, *Cig.*, *Jan.*; lekovita voda, der Gesundbrunnen, *Zora*; lekovite toplice, *Zv.*
lẹkovîtost, *f.* die Heilsamkeit, *Jan.*
lekovše, *n. Mur.*, *C.*, pogl. lokovše.
lẹkoznânstvọ, *n.* die Pharmakologie, *Cig.*, *Jan.*
lẹ̑lahen, hna, *m.* = rjuha, *ogr.-C.*, *M.*, *Valj.(Rad)*; — prim. lilahen.
lẹ̑lija, *f.* = lilija, *Mur.*
lẹ̑mba, *f.* kozje ime, *Krn-Erj.(Torb.)*.
lemenât, *m.* = alumnat, *Erj.(Izb. sp.)*, *Kr.*
lemenâtar, rja, *m.* der Priesterhausalumne, *Erj.(Izb. sp.)*, *Kr.*
lẹ̑mez, *m.* 1) der Dachsparren, *V.-Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *Tolm.-Levst.(Rok.)*, *Krn-Erj.(Torb.)*, *vzhŠt.*; lemezi ali roženice, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) die Ruderstange, der Ruderbaum der Flößer, *ob gornji Dravi-Caf(Vest. I. 68.)*.
lémeš, *m.* = lemež, *C.*
lémež, *m.* die Pflugschar.
lémežen, žna, *adj.* lemežna kost, die Pflugschar (anat., vomer, os impar), *Cig.*
lémežnica, *f.* = lemežna kost, *Cig.(T.)*.
lemežnják, *m.* der Dachsparrenbohrer, *ogr.-C.*
lēming, *m.* = postrušnik, der Lemming, *Jan.*
lẹ̑mp, *m.* 1) = lempa, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) kratek in širok človek, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
lẹ̑mpa, *f.* lesena posoda, ki se oprtiv nosi na hrbtu, *Tolm.-Erj.(Torb.)*, *Gor.*; ein plattes, sechs Zoll tiefes Faß, auf dem Rücken zu tragen, *Frey.(Rok.)*; — prim. jempa,?
len, *m.* = lenoba, *BlKr.-DSv.*
lẹ̑n, lẹ́na, *adj.* träge, lässig, faul; len, da ga je zemlja žalostna, da smrdi, sehr faul, *Cig.*; l. tek, träger Lauf, *Cig.(T.)*.
lẹnarîja, *f.* das Faulenzen, die Bärenhäuterei, *Cig.*
lẹnáriti, ârim, *vb. impf.* faulenzen, *C.*, *Dol.*
lẹnárjenje, *n.* das Faulenzen, *Valj.(Rad)*.
lẹ́nast, *adj.* = len: lenoba lenasta, *LjZv.*
lẹ́nati, am, *vb. impf.* faulenzen, *C.*
lẹ́nav, *adj.* träge, *C.*
lẹnčáriti, ârim, *vb. impf.* faulenzen, *Bes.*
lẹnčè, éta, *m.* der Faulenzer, *Cig.*, *Jan.*, *Zora.*
léndi, *adv.* = le-ondi, *Z.*, *jvzhŠt.*
lẹnè, éta, *m.* der Faulpelz, *Jan.*, *Mik.*
lẹ̑nec, nca, *m.* der Faulenzer, *Trub.*, *Valj.(Rad)*.
lẹnẹ́ti, ím, *vb. impf.* = lenariti, *SlN.-C.*
leneš, *m. C.*, pogl. lajnež.
lẹnílọ, *n.* = kačji lev, *Z.*; — prim. leniti se.
lẹ́niti se, im se, *vb. impf.* faulenzen, *Mur.*, *Cig.*
lẹ́niti, im, *vb. impf.* 1) l. koga, plündern, *C.*; — 2) l. se = dlako ali kožo menjati, sich mausen, sich häuten, *C.*, *Krn*, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*; — prim. leviti se.
lẹnìv, íva, *adj.* träge, faul, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Zora.*
lẹnívati, am, *vb. impf.* faulenzen, *Bes.*
lẹnîvec, vca, *m.* 1) der Faulenzer, *Cig.*; — 2) troprsti l., das dreizehige Faulthier (bradypus tridactylus), *Erj.(Ž.)*.
lẹnîvka, *f.* die Faulenzerin, *Cig.*, *Jan.*

lenívost, *f.* die Trägheit, die Faulheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

lenják, *m.* der Faulenzer, *Mur.*, *Cig.*, *kajk.-Valj. Rad.*.

lênkovec, vca, *m.* das schwarze Bilsenkraut (hyoscyamus niger), *Medv.(Rok.)*.

lenóba, *f.* die Trägheit, die Faulheit; lenobo pasti, faulenzen.

lenóben, bna, *adj.* = len, *Mur.*, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*

lenóbiti se, ôbim se, *vb. impf.* faulenzen, träge sein, *M.*

lenôbnež, *m.* der Faulenzer, *Jan.*

lenôbnica, *f.* die Faulenzerin, *Cig.*, *Jan.*

lenokŕven, vna, *adj.* phlegmatisch, *Cig.*

lenokŕvnost, *f.* das Phlegma, *Cig.(T.)*.

lenôst, *f.* = lenoba, *Dict.*

lênov, *adj.* = lanen, *ogr.-C.*

lenováti, ûjem, *vb. impf.* faulenzen, *V.-Cig.*

lênovec, vca, *m.* = lanovec, lan, ki se ne preza, *Mik.*; der Winterlein, dessen Kapseln von der Sonnenhitze nicht gerne aufspringen, *M.*, *C.*, *Z.*, *Nov.*

lênta, *f.* 1) die Landungsstätte, die „Lände", *C.*; — 2) das Ruder, *Mur.*; — prim. lentati.

léntam, *adv.* iz le-ondi tam, *Z.*, *Jurč.*, *jvzhŠt.*

lêntati, am, *vb. impf.* 1) „anländen", *C.*, *Roz.-Kres*; — 2) steuern, rudern, *Mur.*, *Poh.*; — prim. bav. lentn, landen, lenken, *Štrek.(Arch.)*.

lenúh, *m.* 1) der Faulenzer, der Faulpelz; — 2) der Polsterapfel, *C.*

lenúha, *f.* die Faulenzerin, *C.*

lenúhati, am, *vb. impf.* faulenzen, *Zora*.

lenúhinja, *f.* träges Weib, die Faulenzerin, *Cig.*, *Jan.*

lenúšina, *m.* = lenuh, *Jurč.*

lenúšiti, ûšim, *vb. impf.* = lenuhati, *Jan.*; v nedeljo doma l., *LjZv.*

lenûška, *f.* = lenuhinja, *Z.*, *Jan.(H.)*.

leopârd, *m.* der Leopard (felis leopardus), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.

leopardovina, *f.* das Leopardenfell, *Cig.*

lêp, *m.* 1) der Leim, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; ptičji l., der Vogelleim, *Cig.*, *Jan.*; — der Kitt, *Cig.*, *Erj.(Min.)*; — 2) die Mistel (viscum), *Kor.*

lêp, lépa, *adj.* schön; lepo ga je videti, er nimmt sich gut aus; — lepo dišati, einen angenehmen Geruch haben, lep duh, angenehmer Geruch; — lepo vreme, schönes Wetter; lepo je, es ist schönes Wetter; lepa prilika, eine gute Gelegenheit; — lepi denarci, viel Geld, lepo reč žita smo pridelali, wir haben eine reichliche Getreideernte gehabt, *Cig.*; Denarja v skrinji je lepo, hübsch viel Geld, *Npes.-Mik.*; lep čas že, schon lange, *Cig.*; — lepo ravnati s kom, jemanden freundlich behandeln; z lepo, in Gute, auf gütlichem Wege (*opp.* z grdo); — z lepa, *Mik.*; = z lepim, *Jan.*; take ni bilo z lepa, eine solche war nicht leicht zu finden, *Erj.(Torb.)*; na lepem vas bodo posvarili, *Ravn.*; za lepo bode vzel = dobro se mu bode zdelo, *Gor.*; lepo živeti, l. vesti se, wohl gesittet, anständig; to ni lepo, das ist keine Art; — lepega se delati, seinen Fehler beschönigen, *Cig.*; — (ironično) lepa je ta!

eine saubere Bescherung! *Cig.*; lepo ravnaš z menoj! — *compar.* lepši; zavoljo lepšega, zur Zierde, damit es ein schöneres Aussehen habe.

lepàn, ána, *m.* = lepar, *Jarn.*, *Frey.(F.)*.

lepár, rja, *m.* der Gimpel (loxia pyrrhula), *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Frey.(F.)*.

lepátika, *f.* die Frömmlerin, *Kr.-Valj.(Rad)*.

lepâva, *f.* = lepota, *Ravn.*

lêpča, *f.* die Klette (lappa), *Valj.(Rad)*.

lêpec, pca, *m.* der Vogelleim, *Guts.*, *Mur.*

lêpek, pka, *m.* 1) der Leim, *Z.*, *DZ.*, *Valj.(Rad)*; — 2) die Klette (lappa), *C.*; — 3) neki ptič, *C.*

lépek, pka, *adj.* klebrig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Erj.(Som.)*.

lépen, péna, *m.* 1) das Blatt, bes. ein großes Baum- oder Pflanzenblatt, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *C.*, (z. B. das Krautblatt, *C.*); — l. papirja, ein Bogen Papier, *Cig.*, *C.*; — 2) der Drüsengriffel, der Alpendost (adenostyles alpina), *Goriško-Erj.(Torb.)*; = planinski l., *Nov.*; — lepen = die Platane, *Valj.(Rad)*.

lepénast, *adj.* (mit großen Blättern) belaubt, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*

lepenàt, áta, *adj.* = lepenast, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

lepénec, nca, *m.* 1) lepenci, Blattkäfer (chrysomelinae), *Erj.(Ž.)*; — 2) = lapuh, der Huflattich, *Jan.*, *C.*

lepeník, *m.* der Huflattich, *C.*

lepénjast, *adj.* großblättrig, *Guts.*, *Mur.*

lepenjàt, áta, *adj.* = lepenjast, *Cig.*

lepênje, *n. coll.* Pflanzenblätter (z. B. vom Kraut, Mangold udgl.), *Cig.*, *C.*, *Z.*; staro lepenje sproti obirati, *Erj.(Let.)*; — die Blätter, das Laub, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*

lepénka, *f.* die Pappe (Carton), der Pappendeckel, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — iz češ.

lepênkar, rja, *m.* der Pappenmacher, *Cig.*; — iz češ.

lepetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* 1) = frfrati, *Nov.*; (hs.); — 2) lallen: „Nično!" jezik bi mi lepetal, *Levst.(Zb. sp.)*; (rus.).

lepéti, ím, *vb. impf.* kleben, haften, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*

lêpež, *m.* das Klebewerk, *Cig.*

lepíca, *f.* das Scharfkraut (asperugo), *Medv.(Rok.)*.

lepíč, íča, *m.* 1) der Kleber, *Cig.*, *Jan.*; — 2) eine Art Schwamm, *Z.*

lepír, rja, *m.* die Klette (lappa), *Jan.*, *Dol.*, *Št.*

lepíš, *m.* = lapuh, der Huflattich (tussilago farfara), *Cig.*, *Jan.*

lépiček, čka, *adj.* gar hübsch, niedlich, *Mur.*, *C.*, *Danj.-Mik.*

lépičen, čna, *adj.* = lepiček, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

lepílo, *n.* 1) das Klebemittel, der Kitt, der Kleister, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; das Bindemittel (zool.), *Cig.(T.)*; — 2) die Papparbeit, *Cig.*, *Jan.*; — 3) das Schönheitsmittel, *ogr.-C.*

lepíti, ím, *vb. impf.* 1) kleben, kitten, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; l. kamen z zemljo, *Vrt.*; — 2) putzen, säubern, schmücken, *M.*, *C.*; snažnost je čednost: mladino lepi, *Ravn.-Valj.(Rad)*;

judovske žene so oblačile se nečimerno, se lepile ino snažile, *Škrinj*.
lẹpîvec, vca, *m.* der Kleber, *Cig.*
lẹpîvka, *f.* die Kleberin, *Cig.*
lẹpîvọ, *n.* der Klebestoff, der Kitt, *C., DZ.*; — der Kleber (gluten), *Cig.(T.), C.*
lệpje, *n.* der Vogelleim, *Mur.*
lệpkast, *adj.* klebrig, kleisterig, *Jan.*
lẹpljeníca, *f.* die Leimruthe, *C.*
lẹpljiv, íva, *adj.* klebrig, *Cig., Jan., Cig.(T.), DZ., Erj.(Som.)*.
lẹpljívost, *f.* die Klebrigkeit, *Cig., Jan.*
lệpnica, *f.* das Leimkraut (silene nutans), *Cig., Medv.(Rok.)*.
lẹpobeséden, dna, *adj.* wohlredend, *Jan.(H.)*; rhetorisch, *Jan.*
lẹpobesédnost, *f.* die Wohlredenheit, *C.*
lẹpobesệdnik, *m.* der Wohlredner, *Jan.(H.)*; — der Declamator, *Cig.(T.)*.
lẹpộča, *f.* 1) die Pracht, *C.*; — 2) der Schmuck, die Schmucksache, *C., Erj.(Min.), Vrt.*
lẹpočúten, tna, *adj.* ästhetisches Gefühl besitzend, *nk.*
lẹpočûtje, *n.* das Schönheitsgefühl, ästhetisches Gefühl, *Cig., Jan., Cig.(T.)*.
lẹpodúha, *f.* wohlriechendes Maiglöckchen (convallaria majalis), *Tuš.(R.)*.
lẹpoglásen, sna, *adj.* wohlklingend, *Cig., Jan.*
lẹpoglâsje, *n.* der Wohlklang, der Wohllaut, *Cig., Jan.*
lệpogovọ́ren, rna, *adj.* rethorisch, *Cig.*
lẹpogovộrnik, *m.* der Redekünstler, *Cig.*
lẹpokrìł, kríla, *adj.* schön geflügelt, *C.*
lẹpolàs, lása, *adj.* schönhaarig, *C.*
lẹpolíčen, čna, *adj.* schönwangig, *Cig., Jan.*
lẹpolik, líka, *adj.* wohlgestaltet, *Jan.(H.)*.
lẹpolìst, lísta, *adj.* schönblättrig, *Cig., Jan.*
lệpoma, *adv.* na l. (komu kaj hudega storiti), ohne Anlass, *BlKr.-Levst.(M.)*.
lẹpoobrázen, zna, *adj.* von schöner Form: lepoobrazne besede, *Levst.(Nauk.)*.
lẹpoòk, ọ́ka, *adj.* schönäugig, *Cig., Jan.*
lẹpopìs, písa, *m.* die Kalligraphie, *Cig.(T.)*; die kalligraphische Schrift, *Jan.*
lẹpopîsec, sca, *m.* der Kalligraph, *Cig., Jan., Cig.(T.)*.
lẹpopísen, sna, *adj.* kalligraphisch, *Cig., Jan.*
lẹpopîsje, *n.* die Schönschreibekunst, die Kalligraphie, *Cig., Jan.*
lẹposlộvec, vca, *m.* der Belletrist, *Cig.*
lẹposlọ́ven, vna, *adj.* 1) ästhetisch, *Cig., C.*; — 2) = leposlovstven, *Cig., Jan., C.*; l. list, *nk.*
lẹposlộvje, *n.* 1) die Aesthetik, *Cig.*; — 2) = lepo slovstvo, *Jan.*
lẹposlộvstven, *adj.* belletristisch, *Cig.(T.)*; leposlovstveni pisatelj, der Belletrist, *Cig.(T.)*.
lẹposlovstvováti, ûjem, *vb. impf.* sich mit der Belletristik befassen, *Zv.*
lẹpộst, *f.* = lepota, *Cig., C.*
lẹpóta, *f.* die Schönheit.
lepotec, tca, *m.* = prečka, die Abtheilung der Haare am Scheitel, *C.*; pogl. potec.
lẹpóten, tna, *adj.* 1) Zier-; lepotna črka, der Zierbuchstabe, *Cig.*; lepotno drevje, Zierbäume, *Levst.(Nauk)*; — 2) nett, *Guts.*
lẹpotíca, *f.* 1) der Schmuck, *C.*; die Schmucksache: mnoge lepotice si je napravila, *Škrinj.*; — die Verzierung: lišpane začetne črke in lepotice, *Vod.(Izb. sp.)*; — 2) die Schminke, *Mur., V.-Cig., Lašče-Erj.(Torb.), Erj.(Min.)*; z lepotico se lepo delati, *Dalm.*; — 3) der Rothlauf, die Gesichtsrose, *Bolc-Erj.(Torb.), GBrda*; — 4) ein schönes Weib, *Jan., Jurč.*; — 5) die Weißwurz, das Gelenkkraut (convallaria polygonatum), *Cig., Krn-Erj.(Torb.), Strp.*; — der Natterkopf (echium vulgare), (otroci si s korenom lepotičijo lica), *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.
lẹpotîčar, rja, *m.* der Schminkhändler, *Cig.*
lẹpotíčenje, *n.* 1) das Aufputzen, das Geziere, *Cig.*; — 2) das Schminken, *Cig.*
lẹpotíčiti, îčim, *vb. impf.* 1) aufputzen, schmücken, verzieren, *Cig., Jan.*; z iskricami (cveticami) se l., *Vod.(Pes.)*; — 2) schminken, *Cig., Jan., M.*; skrbele so lepotičiti svoje obličje, *Jsvkr.*
lẹpotîčje, *n.* 1) der Schmuck, der Aufputz, *Cig., Jan., C.*; — prazno l. (v govoru), Floskeln, *Jan.*; — 2) Galanteriewaren, *Jan.(H.)*.
lẹpotîčnica, *f.* 1) die Schminkerin, *Cig.*; — 2) die Schminkbüchse, *Jan.*
lẹpotîčnik, *m.* der Schminker, *Cig.*
lẹpotíja, *f.* 1) die Schönheit, die Zierde, der Schmuck, *Cig., Jan.*; Odkrij mi proze naše lepotije, *Preš.*; — 2) die Galanterieware, die Putzware, *Cig., Jan.*
lẹpotíka, *f.* die Katzenminze (nepeta), *C.*
lẹpotíłen, łna, *adj.* zur Verschönerung dienend; lepotîłnọ drevo, der Zierbaum, *Sol.*; — kosmetisch, *DZ.*
lẹpotílọ, *n.* das Schönheitsmittel, *Cig., Jan.*; — die Schminke, *Cig., Jan.*
lẹpotína, *f.* 1) der Schmuck, die Zier, *M., C.*; der Aufputz, *Jan.*; — der Schmuck (der Rede), *Cig.(T.)*; — 2) die Putzware, *Cig.(T.), DZ.*; lepotine, Schmucksachen, *Vrt.*
lẹpotînar, rja, *m.* der Schmuckhändler, *Cig.*; der Galanteriewarenhändler, der Putzhändler, *Jan., C.*
lẹpotînarica, *f.* die Putzhändlerin, *Jan.*
lẹpotînje, *n.* das Schmuckwerk, *Jan.*
lẹpotíti, ím, *vb. impf.* 1) schön machen, schmücken, zieren, *Mur., Cig., Jan., Danj.-M., C.*; tudi: lepótiti: Oj da te cvetene, Lepotiš mi dom, *Vod.(Pes.)*; — 2) schminken, *Cig.*; — 3) beschönigen, bemänteln, *C.*
lẹpotîvec, *m.* 1) der Schmücker, *Cig.*; — 2) der Schminker, *Cig.*
lẹpộtnik, *m.* der Stutzer, *Slom.-C.*
lẹpotnína, *f.* = lepotina 2), die Putzware, *Jan.(H.)*.
lẹpotnînar, rja, *m.* = lepotinar, der Putzwarenhändler, *Cig.*
lẹpotnînarica, *f.* = lepotinarica, die Putzwarenhändlerin, *Jan.(H.)*.
lẹpotninárnica, *f.* die Putzwarenhandlung, *Jan.(H.)*.
lẹpoûmec, mca, *m.* der Schöngeist, *Cig.*
lẹpovéden, dna, *adj.* kdor se lepo vede, wohlgesittet, *Vrt.*
lẹpovìd, vída, *m.* das Belvedere, *Cig., Jan.*

lẹpoznânec, nca, *m.* der Aesthetiker, *Cig.(T.)*, *nk.*

lẹpoznânski, *adj.* ästhetisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

lẹpoznânstven, stvena, *adj.* ästhetisch, *Cig.(T.)*, *nk.*

lẹpoznânstvǫ, *n.* die Aesthetik, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

lepràv, *adv.* erst, eigentlich, *C.*; nur, *ogr.-C.*, *Ev. tirn.-Mik.*

leprîn, *m.* die Stachelmyrte (ruscus aculeatus), *Vranja(Istra)-Erj.(Torb.)*.

lẹpšáłen, łna, *adj.* = lepotilen, *Cig.*, *Jan.*

lẹpšálǫ, *n.* = lepotílo, *Cig.*, *Jan.*

lệpšanje, *n.* das Verschönern, das Zieren, das Schmücken.

lệpšati, am, *vb. impf.* verschönern; schmücken, zieren; s cvetjem l., *Cig.*; — beschönigen: greh l., *C.*

lẹpšâva, *f.* die Verschönerung, *Cig.*, *Jan.*; — die Verzierung, der Zierat, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

lẹpšâvec, vca, *m.* der Schmücker, der Verzierer, *Cig.*

lẹpšâvka, *f.* die Verziererin, *Cig.*

lepûn, *m.* die Klette (lappa), *C.*

lepúš, *m.* der Froschlöffel (alisma plantago), *Klanec(Istra)-Erj.(Torb.)*.

lẹ́rovka, *f.* das Lilienhähnchen (lema merdigera), *Erj.(Z.)*; — prim. hs. lijer, Lilie.

lệs, lẹsâ, lẹsú, *m.* 1) das Holz, das Nutzholz; trd, mehak l.; jelov, bukov, hrastov l.; iz lesa narediti kaj; — das Holzstück: dva lesova, *Notr.*; — 2) der Wald, *Št.-Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Npr.-Kres*; Les 'mam posekan, In vse je plano, *Npes.-Schein.*; oče gredo v les, hrastov posekajo, *Ravn.(Abc.)*; temni lesovi, *LjZv.*; viharji so bučali skozi les, *LjZv.*; črni l., der Nadelwald, das Nadelholz, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*; beli l., das Laubholz, *C.*; mali l., das niederstämmige Holz, *Cig.*; — 3) božji l., die Stechpalme (ilex aquifolium), *Šaleška dol-C.*, *Motnik(Št.)-Navr.(Let.)*; — kačji l., der gemeine Schneeball, die Baumrose (viburnum opulus), *Cig.*, *C.*, *Medv.(Rok.)*; — nedeljni l. = dobrovita, der Schlingbaum (viburnum lantana), *C.*; — nedeljski l., die Eberesche (sorbus aucuparia), *C.*; — pasji ali volčji l., die Zaunkirsche (lonicera xylosteum), *C.*; pasji l. tudi: der Hartriegel (ligustrum vulgare), *Št.-C.*; — sladki l., die Lakritze (glicyrrhiza), *Cig.*, *Tuš.(B.)*; — sveti l. = gvajatov l. (guajatum), *Tuš.(B.)*.

lès, *adv.* iz: le-sem, hieher, *Cig.*, *Jan.*; Prid', zidar, se les učit, *Vod.(Pes.)*.

lẹ́sa, *f.* eine aus Ruthen geflochtene Wand, die Hürde; die gewöhnlich aus Ruthen geflochtene Zaunthür; — Flechtwerk zur Ueberbrückung eines Morastes, *Cig.*, *Zora*; — die Dörrhürde; na lesah se sadje suši; — ein aus Wieden geflochtener Käsebehälter, *C.*; — *pl.* lese, die Wagenflechte, *Cig.*

lesândra, *f.* der Alpenlöwenzahn (leontodon alpinus), *Medv.(Rok.)*.

lệsar, rja, *m.* 1) der Holzhändler, *Jan.(H.)*; — 2) der Waldbauer, *C.*; — der Holzer, *Z.*

lệsarstvǫ, *n.* der Holzhandel, *Jan.(H.)*.

lệsast, *adj.* holzig, *C.*

lệsec, sca, *m. dem.* les; božji l., die Stechpalme (ilex aquifolium), *Št.-Navr.(Let.)*.

lệsek, ska, *m. dem.* les; das Hölzchen, *Cig.*

lésẹm, *adv.* = le-sem, hieher, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.(v pesnih)-Levst.(M.)*.

1\. **lesện**, *adj.* hölzern, aus Holz verfertigt, Holz-: l. klin, l. obroč; lesena stanica, die Holzzelle, leseni kamen, der Holzstein, *Cig.(T.)*; lesena moka, das Holzmehl, *DZ.*; — lesena trgovina, nam. lesna t., *Kr.*; — ungelenk; ne bodi tako l.!

2\. **lệsen**, sna, *adj.* 1) das Holz betreffend, Holz-, *Cig.*, *Jan.*; lesni ocet, der Holzessig, *Cig.(T.)*; lesna vlaknina, die Holzfaser, das Lignin, *Cig.(T.)*; — 2) = gozden, *Cig.*; lesna vlačuga, lesna žena, *LjZv.*

3\. **lesen**, sna, *adj.* glänzend: lesna zvezda, *ogr.-C.*; (lệsen?, prim. 1. lesk).

lesệnast, *adj.* holzartig, holzicht, *Jan.(H.)*.

lẹsenčíka, *f.* = lesnika, *Npr.-Krek(Lj. knj.)*.

lẹsenẹ́ti, ím, *vb. impf.* zu Holz werden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

lẹsenína, *f.* die Holzware, das Holzwerk, das Holzzeug.

lẹseníti se, ím se, *vb. impf.* holzig werden, *C.*, *Z.*

lẹsenjáča, *f.* die Bretterbude, die Baracke, *DZ.*, *nk.*

lẹsenonǫ́g, nǫ́ga, *adj.* mit einem hölzernen Fuß, *Jurč.*

1\. **lesica**, *f.* pogl. lisica.

2\. **lẹ́sica**, *f. dem.* lesa; — kleines geflochtenes Zaunthor, *Mur.*; der Hosenlatz, *C.*, *Ščav.-Pjk.*

lesíkavica, *f.* = bliskavica, das Blitzen, (lisikavica) *kajk.-Valj.(Rad)*.

lệsje, *n.* das Gehölz, *M.*, *Bes.*

1\. **lèsk**, a, *m.* der Lichtglanz, der Schimmer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Dol.*; — tudi: lệsk, *Ravn.-Valj.(Rad)*, *Gor.*

2\. **lèsk**, léska, *m.* 1) der Knacklaut, *Z.*; — 2) der dünne, äußerste Theil an der Peitsche, die Schmitze, *Vreme-Erj.(Torb.)*.

lẹ́ska, *f.* die Haselnussstaude; navadna l. (corylus avellana) *Tuš.(R.)*; — neka vrsta jabolk, *Bolc-Erj.(Torb.)*.

lèskaj, *adv.* = lesem, les, *Jurč.*

leskáti, âm, *vb. impf.* schimmern, glänzen, *M.*, *BlKr.-DSv.*; = l. se, *Mur.*, *Mik.*

leskáti, âm, *vb. impf.* knacken, *Z.*

leskèč, *adj.* nam. leščeč, lesketajoč, glänzend, schimmernd, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.-M. i. dr.*

leskèt, ẹ́ta, *m.* *Jan.*, pogl. lesketanje.

lesketânje, *n.* das Funkeln, das Geflimmer.

lesketáti, etâm, áčem, (ẹ́čem), *vb. impf.* schimmern, blinken, gleißen, *Jan.*, *M.*, *SlGor.*; nav. l. se, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; z zlatom se l., *Kast.(N. T.)*; oči so se lesketale, *Jap.(Prid.)*; (leskáčem, *Vrt.* „laskačem, laskatati", *Dalm.*, *Kast.*, *Jap. i. dr.*; prim. *Cv. X. 3)*.

lẹ́skev, kve, *f.* = leska, *ogr.-C.*

leskljáti se, âm se, *vb. impf.* = lesketati se, *Zora.*

léskniti, lêsknem, *vb. pf.* einen Knacklaut hervorbringen, *Z.*

leskǫ̂ča, *f.* = lesketanje, *Mur.*

leskòt, óta, *m.* = lesketanje, *Jan.*
leskóta, *f.* der Schimmer, *Jan.*; — die Pracht, der Prunk, *Mur.*, *Jan.*
leskôtec, tca, *m.* der Klappertopf (rhinanthus sp.), *Stupica(Ben.)-Erj.(Torb.).*
leskóten, tna, *adj.* schimmernd, *Šol.*, *C.*; l. sijaj, schimmernder Glanz, *Cig.(T.).*
lẹ́skov, *adj.* Hasel-; leskov grm, der Haselstrauch; leskova palica, der Haselstock; leskova mast, = Schläge; leskova mast je zdrava, *M.*; (tudi: leskov močnik, leskovo olje, *Cig.*)
lẹskováča, *f.* der Haselstock, *Valj.(Rad)*, *Levst.(Zb. sp.)*, *Zv.*, *Vrt.*
lẹ́skovec, vca, *m.* 1) der Haselstrauch, *Jan.*; — 2) die Haselruthe, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*
lẹ́skovica, *f.* 1) die Haselruthe, *Mur.*, *Jan.*, *Zora*; — 2) die europ. Erdscheibe (cyclamen europaeum), *Štrek.*
lẹ́skovina, *f.* das Haselnussholz; — das Haselgebüsch, *Jan.*
leskovȋt, *adj.* glanzvoll, *Jan.*
lẹ́skovje, *n.* das Haselgebüsch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
lẹ́skovka, *f.* die Haselruthe, *Jan.*, *M.*
lẹ́skovnica, *f.* = leskovka, *Mur.*, *Danj.(Posv. p.).*
lésna, *n. pl.* nam. dlesna, *C.*, *Krn-Erj.(Torb.).*
lẹsnáča, *f.* die Holzbirne, *Št.-Pjk.(Črt.).*
lệsnat, *adj.* waldig, *Cig.*, *Jan.*
lesnẹ́ti, ím, *vb. impf.* = lesketati se, schimmern: perilo je tako belo, da kar lesni („lasni"), *Gor.*
1. **lẹsníca**, *f.* = lestvica; 1) die Leiter, (nam. lẹstnica), *Ben.-Erj.(Torb)*; — die Stiege, *Z.*; — 2) = grot, ein Trichter, wodurch man Heu und Stroh in den Stall wirft, *M.*
2. **lệsnica**, *f.* = lesnika, *Jarn.*, *v Brkinih-Erj.(Torb.).*
lẹsnȋčnik, *m.* = lesnika, *Cig.*, *Valj.(Rad).*
lesnȋčnjak, *m.* der Holzäpfelmost, *Jan.(H.).*
1. **lẹsník**, *m.* 1) = lesnika, der Holzapfelbaum, *M.*; — der Holzapfel, *Cig.*; — 2) shramba za les, *Tolm.-Štrek.(Let.).*
2. **lệsnik**, *m.* kol, na katerem visi lesa, *Cig.*
3. **lệsnik**, *m.* der Leiterbaum, *Cig.*; (nam. lệstvenik).
lẹsníka, *f.* 1) der Holzapfelbaum oder der Holzapfel; na lesniki nikdar jabelko ne zraste, *Rib.*; — 2) das Birnkraut (pirola secunda), *Josch.*
lẹsníkov, *adj.* vom Holzapfelbaum oder Holzapfel; l. grm, l. les, l. mošt.
lẹsníkovec, vca, *m.* 1) der wilde Apfelbaum, *Cig.*, *M.*; — 2) der Holzapfelmost; — der Holzapfeleſſig, *M.*
lẹsníkovica, *f.* = lesnikovec 2), *Mur.*
lẹsníkovina, *f.* das Holz von wilden Aepfelbäumen.
lẹsníkovnica, *f.* = lesnikovec 2), *Mur.*
lẹsnína, *f.* 1) = lesenina, *C.*; — 2) der Forstzins, *Jan.*
lesníti, lèsnem (lásnem?), *vb. pf.* erglänzen, *Mik.*
lesníti se, ím se, *vb. impf.* = lesketati se, („lasniti se") *Kast.*

lẹsnjáča, *f.* 1) = lesnika, *Jan.(H.)*; — 2) der Holzbirnbaum oder seine Frucht, *C.*
lẹsnjáčevec, vca, *m.* der Holzbirnenmost, *C.*
lesodólben, bna, *adj.* xyloglyptisch, *Jan.(H.).*
lẹsodôlbstvọ, *n.* die Xyloglyptik, *Jan.(H.).*
lẹsokváren, rna, *adj.* waldverderblich, *Cig.*
lẹsokvârnik, *m.* der Waldfrevler, *Cig.*
lẹsopìs, pisa, *m.* = lesorezba, die Xylographie, *Cig.(T.).*
lẹsoréja, *f.* die Holzpflege, die Holzzucht, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZkr.*, *Nov.*
lesorệstvọ, *n.* die Xylographie, *C.*
lẹsorệz, réza, *m.* der Holzstich, der Holzschnitt, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*
lẹsorệzba, *f.* die Holzschneidekunst, die Xylographie, *nk.*
lẹsorệzec, zca, *m.* der Xylograph, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
lẹsorézen, zna, *adj.* Holzschnitt-, xylographisch, *Cig.*, *Jan.*; lesorệzne podobe, *Zv.*
lesorệzje, *n.* = lesorezba, *Zora.*
lẹsosẹ́čen, čna, *adj.* lesosệčni čas, die Schlagzeit, *Jan.(H.).*
lẹsotisk, tíska, *m.* der Holzdruck, *Cig.(T).*
lẹsováti, ûjem, *vb. impf.* Holzer sein, *Svet.(Rok.).*
lẹsovína, *f.* 1) das Nutzholz, das Bauholz, *Jan.*; — lesovine, Holzgattungen, *Z.*, *Let.*; hölzerne Ware, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Holzstoff, das Xylogen, *Cig.(T.)*; — 3) die Waldung, *Cig.*, *Jan.*
lẹsovȋt, *adj.* waldig, waldreich, *Cig.*, *Šol.*
lẹsộvje, *n.* 1) das Nutzholz, *Jan.*; — 2) das Gehölz, die Waldung, die Waldgegend, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Gor.*
lẹsộvnat, *adj.* waldig, *Cig.*, *Jan.*
lèst, ȋ, *f.* die Finte, der Kniff, die List, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Vrt.*; — stsl.
lestèn, tnà, *adj.* listig, *Jan.(H.).*
lesténec, nca, *m.* der Luster, der Kronleuchter, *Notr.-Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*, *Vip.-Mik.*, *Štrek.*, *Kras*, *Erj.(Torb.)*; — *pl.* lestenci = lesteni, *Šempas-Erj.(Torb.).*
lesténi, *m. pl.* „neko zvezdje, menda Plejade", *Šempas-Erj.(Torb.).*
lẹ́sti, lệzem, *vb. impf.* kriechen; l. kakor polž, langsam einhergehen; oči mu vkup lezejo = er ist schläfrig; tla lezejo niže ter niže, der Boden senkt sich, *Levst.(Močv.)*; hiša na kup leze, das Haus ist baufällig; (od žalosti, starosti) vkup l., eine gebeugte Haltung haben; človek v leta leze, man wird, ohne es zu merken, immer älter; v posest l., den Besitz zu erschleichen suchen, *Svet.(Rok.).*
lestìv, íva, *adj.* listig, *Z.*, *Jan.(H.)*; intriguant, *Jan.*
lệstor, *adv.* nur, *C.*, *Mik.* (= le sъ to že, *Mik. V. G. I. 358, IV. 445.).*
lệstva, *f.* die Leiter, *Cig.(T.)*, *M.*; požarna lestva, die Brandleiter, *Cig.*; navpična, napoševna l., *Telov.*; = *pl.* lestve, *V.-Cig.*; die Treppe, *Mur.*, *Jarn.*
lệstven, tvena, *adj.* Leiter-, *Jan.(H.).*
lệstvenica, *f.* der Leiterbaum, *Cig.*, *C.*

lêstvenik, *m.* 1) der Steiger bei der Feuerwehr, *Levst.(Nauk)*; — 2) der Leiterbaum, der Holm, *Telov.*

lêstvica, *f. dem.* lestva; die Leiter, *Št.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *Goriš.*; vrvna l., die Strickleiter, *Zora*; lestvico postaviti, die Leiter anlegen, *Cig.*; — lestvice, die Wagenleitern, *Cig.*; — lestvica, die Scala, *Cig.(T.)*; glasovska l., die Tonleiter, *Cig.*, *Jan.*; trdotna l., die Härtescala, *Cig.(T.)*.

lêstvičen, čna, *adj.* Leiter-: lestvični klin, die Leitersprosse, *Cig.*

lẹ́šarba, *f.* die Gelbsucht, *Gor.*; — prim. mišarba.

1. **lẹ́šča**, *f.* = leska, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*

2. **lẹ́šča**, *f.* molj v panju, die Wachsmotte (galeria mellionella), *Sv. Duh pri Krškem(Dol.)-Erj.(Torb.)*.

lêščarica, *f.* 1) = leščarka, *Z.*; — 2) neka hruška, *Ponikve(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

lêščarka, *f.* das Haselhuhn (tetrao bonasia), *Erj.(Ž.)*.

leščáti, ím, *vb. impf.* glänzen, schimmern, *Štrek.*; Kaj na nogah, kaj na nogah, Šolniči leščijo, *Npes.-Vraz*; = l. se, *Dict.*, *Jan.*, *Kobarid-Erj.(Torb.)*, *BlKr.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; v daljavi se lešče zidovi, *Erj.(Izb. sp.)*; — leščeč, glänzend, schimmernd, *Mik.*, *ogr.-C.*; leščeča Sava, *Zv.*

leščâva, *f.* der Glanz, der Schimmer, *ogr.-C.*

lèščec, ščeca, *m.* die Bettwanze (acanthia lectularia), *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — prim. laščec.

lẹ́ščerba, *f.* die Bauernlampe; v črep denejo maščobe in vanjo vtaknejo stenj, *BlKr.*; — iz nem. „Lichtscherbe".

lẹ́ščev, *adj.* = leskov, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

lẹ́ščevina, *f.* = leskovina, *Jan.*

lẹ́ščevje, *n.* das Haselgebüsch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *Jurč.*; zagnal sem se v leščevje iztikat za lešniki, *LjZv.*

lẹ́ščevka, *f.* = leskovka, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*

lẹ́ščica, *f. dem.* leska; junge Haselruthe, *M.*, *Notr.*; (Ptica) obsedela Na zeleni leščici, *Npes.-K.*

lẹščína, *f.* die Haselnussstaude, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Dol.*

leščînje, *n.* das Haselgestrüpp, *C.*

lẹ́ščiti, im, *vb. impf.* glänzend machen, polieren: kamen, les l., wichsen: leščeni črevlji, *ogr.-C.*; (emaillieren, mit Glasur überziehen, *Cig.* [češ.]).

lêščje, *n.* das Haselgebüsch, *Mur.*, *Cig.*, *Rib.-M.*

leščîvka, *f.* neka hruška, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

lẹščníca, *f.* der Tannenhäher, der gemeine Nusshäher (caryocatactes nucifraga), *Cig.*, *C.*, *Frev.(F.)*.

lẹ́ščniček, čka, *m. dem.* leščnik; das Haselnüsschen.

lẹ́ščnik, *m.* die Haselnuss; laški l., die wälsche Haselnuss: divji l., die Pimpernuss (staphylea pinnata), *C.*; — piše in govori se nav.: lẹ́šnik.

lẹ́ščnikar, rja, *m.* 1) der Haselnusssammler, *Cig.*; — 2) der gemeine Nusshäher (caryocatactes nucifraga), *Frev.(F.)*; der Kernbeißer, *Cig.*; — 3) neki hrošč: der Nussbohrer (balaninus nucum), *Erj.(Ž.)*.

lẹ́ščnikarica, *f.* die Haselnusssammlerin, *Cig.*

lẹ́ščnikovec, vca, *m.* = leščníca, der Tannenhäher, *Levst.(Nauk)*.

lẹ́ščnjak, *m.* = leščnik, *Jan.*

leščúr, rja, *m.* neka školjka (pinna squamosa), *Barkovlje-Štrek.(Let.)*; — prim. luska.

lẹ́šica, *f. dem.* leha; kleines Beet, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

lẹ́šiti, im, *vb. impf.* neben dem Säemann gehen, um ihm zu zeigen, wie weit der Same fällt, *C.*

lệška, *f.* trdo, gladko in svetlo seno po planinah, *Erj.(Torb.)*; — iz it., *Štrek.(Let.)*.

lèški, *adj. Gor.*, pogl., ljudski.

lẹ́šnik, *m.* pogl. leščnik.

lêštarka, *f.* = leščarka, *Mur.*, *C.*

lệštram, *m.* der Balken, auf dem in gezimmerten Häusern die Zimmerdecke ruht, *C.*; — menda iz „Rüsttram", *C.*

lèt, lẹ́ta, *m.* der Flug, *Cig.*, *Jan.*; v l. se spustiti, auffliegen, *Gor.-Mik.*; prepeličji l., der Wachtelstrich, *Cig.*, *Jan.*

letâj, *m.* der Flug, *Mur.*, *Jan.*

lẹtâlen, lna, *adj.* Flug-: letâlna peresa, Schwungfedern, *Cig.(T.)*.

lẹtâlka, *f.* der Flügel, (-avka) *Mur.*, *Cig.*, *C.*; Natora — Letalke dala ptici, *Vod.(Pes.)*; — der Flügel an der Spinnradspule, *Cig.*, *Dol.*

lẹtâlnica, *f.* 1) der Flügel, *C.*; — 2) das Flugbrett der Bienen, *Jan.*; (tudi: das Flugloch, *Jan.*).

lẹtálnost, *f.* die Flugkraft, *Šol.*

lẹtálo, *n.* 1) das Flugwerk, *Cig.*; — 2) das Gefiederwild, *Jarn.*

lẹ́tanica, *f.* der Flügel, *Mur.*, *Cig.*, *Poh.*, *SlGor.*

lẹtánja, *f.* ein vagabundierendes Weib, *C.*

lẹ́tanje, *n.* das Hinundherfliegen, das Fliegen, das Herumlaufen, das Laufen.

lẹ́tarec, rca, *m.* das Ruthenbündel, *Jan.*; (= butara leto starih šibic, *C.*).

lẹ́tarica, *f.* einjähriger Schössling, *C.*

lệtas, *adv.* = letos, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

lẹ́tati, tam, čem, *vb. impf.* zu fliegen pflegen, hinundherfliegen, fliegen; ptica ne more letati, dokler ji Bog ne da perja dorasti, *BlKr.-M.*; herumflattern: metulji letajo po travniku; — hinundherlaufen, herumjagen; l. kakor tele, *Cig.*

lẹtâvec, vca, *m.* 1) der Drache (ein Spielzeug), *Jan.*; — 2) der Läufer, *M.*; slaviten l., *Levst.(Zb. sp.)*.

lẹtávina, *f.* das Geflügel, *Vrsno-Erj.(Torb.)*, *Goriška ok.*, *Ip.*

lẹtâvka, *f.* 1) die Läuferin, *Jan.(H.)*; — 2) pogl. letalka.

lẹ́tce, *n. dem.* leto; Bogu posvetite to lepo zlato jutro svojih otroških letec, *Ravn.*

letečáti, âm, *vb. impf.* flattern, *Jan.*; aus dem Nest fliegen: mladiči letečajo, *Ravn.-Mik.*

letečevína, *f.* = letečina, *Zv.*

letečína, *f. coll.* das Geflügel, das Federvieh, die Vögel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; tudi: letẹ́čina, *Zv.*; pečena letečina, *Erj.(Izb. sp.)*.

letẹ̑čki, *adv.* fliegend, *ogr.-C.*

lẹten, tna, *adj.* 1) Sommer-; lẹtna obleka; letno perje, das Sommerkleid (zool.), *Cig. (T.)*; — 2) Jahres-, jährlich; štirje letni časi, die vier Jahreszeiten; letna doba, der Jahresabschnitt; letna plača, das Jahresgehalt; — 3) volljährig: hči je letna, *Litija-Svet.(Rok.)*.
letenica, *f.* das Flugbrett der Bienen, *C.*; (das Flugloch, *Jan.(H.)*).
letenína, *f.* = letečina, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
letẹ̑nje, *n.* das Fliegen, der Flug.
lẹ́tẹnji, *adj.* Sommer-, *ogr.-C.*
lẹ́tenski, *adj.* Sommer-: letenska obleka, *jvzhŠt.*
lẹ́tẹšnji, *adj.* = letenji, *ogr.-C.*
letẹ́ti, ím, *vb. impf.* fliegen, sich schnell (durch die Luft) bewegen; ptica, kamen leti; iskre letijo, Funken sprühen; na visoki vrh lete iz neba strele, *Preš.*; kdor v brezno leti, se za robido lovi = in der Gefahr greift man nach jedem Mittel, *Z.*; — laufen, eilen; kam tako letiš? Ruben neutegoma nazaj leti k bratom, *Ravn.*; na letečem me je udaril, im Laufen, *Dol.*; — konju zobje lete, das Pferd bricht die Zähne, *Cig.*; — vse na me leti, alles kommt über mich, *Cig.*; nesreča na me leti, *Z.*; sum na njega leti, man hat ihn im Verdacht; — vse na to leti, da —, alles zielt dahin, dass —, *Cig.*; vse na to leti: stori prav in zaupaj v Boga, *Ravn.*; vem, kam beseda leti, ich weiß, worauf angespielt wird, *M.*; to na-me leti, das betrifft mich, *Cig.*
lêtev, tve, *f.* die Latte, *Cig.*, *Lašče-Levst. (Rok.)*, *Ig(Dol.)*; — prim. letva.
letẹ́vati, am, *vb. impf.* zu fliegen pflegen, *Mik.*
lẹ́tevnik, *m.* = latnik 1), *Cig.*
lẹ́ti, *adv.* = le-tu, tu, *jvzhŠt.*
lẹ́tina, *f.* 1) das Jahr in Bezug auf den Bodenertrag, der Ernteausfall; dobra l., ein fruchtbares Jahr; slaba l., huda l., ein Missjahr; obilna vinska l., ein ergiebiges Weinjahr; die Jahresernte; prvine dati od vseh žlaht letine na polju, *Dalm.*; vso letino smo pospravili, *Hal.-C.*; — 2) letna rast pri drevju, *C.*; der Jahresring, *Cig.*, *Jan.*
lẹ́tinast, *adj.* mit Jahresringen, *Cig.*
lẹ́tinski, *adj.* = letenski, *Z.*, *Štrek.*
letíšče, *n.* der Sommeraufenthalt, das Sommerlager, *V.-Cig.*; — der Sommerpunkt (astr.), *Cig.(T.)*.
lẹ́titi se, im se, *vb. impf.* 1) sommerlich gekleidet sein, *C.*; — 2) češplje se letijo = vsako drugo leto rode, *Srpenica-Erj.(Torb.)*.
lẹtìv, íva, *adj.* l. les, t. j. les, ki je hitro rastel in ima zatorej velike letnice (Jahresringe), *Koborid-Erj.(Torb.)*.
lẹ̑tka, *f.* die Spulradspindel, *h. t.-Cig.(T.)*.
lẹ̑tnica, *f.* 1) der Jahreswuchs, der Jahresring (an Bäumen), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Kr.*; — 2) der einjährige Zweig, *Cig.*; — 3) weibliches jähriges Thier, *V.-Cig.*, *Jan.*; — 4) das Jahresgedächtnis, der Jahrestag, *Dict.*, *Jan.*, *M.*, *Krelj*; — 5) die Jahreszahl, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 6) *pl.* letnice, Ostern, *Mur.*, *Luče(Št.)-Erj.(Torb.)*, *SlGor.*; — 7) *pl.* letnice = kronika, *Cig.*

lẹ̑tnik, *m.* 1) = letnjak, jähriges Kalb, Lamm u. dgl., der Jährling, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Ravn. (Abc.)*, *Gor.*; — 2) das Jahrbuch, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — der Jahrgang einer Zeitschrift, *Jan.*, *nk.*; — 3) das Jahresmitglied (eines Vereines), *Jan.(H.)*; — 4) neka vrsta jabolk, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.
lẹtnína, *f.* der Jahresbetrag, die Jahresrate, *C.*, *DZ. nk*; die Annuität, *Cig.(T.)*; — das Jahresgehalt, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
lẹ̑tniški, *adj.* = velikonočni, *Mur.*, *SlGor.*; — prim. letnica 6).
lẹ̑tnjak, *m.* jähriges Kalb, Lamm, u. dgl., der Jährling, *Mur.*, *V.-Cig.*
lẹtnočásen, sna, *adj.* Jahreszeiten-: lẹtnočâsni veter, der Jahreszeitenwind, *Jes.*
lẹ́tọ, *n.* 1) der Sommer; po leti (letu), im Sommer, zur Sommerszeit; babje l., der Altweibersommer; der Nachsommer, *Cig.(T.)*; — 2) das Jahr; leto je, kar —, ein Jahr ist verstrichen, seit —; leto izpolniti, ein Jahr zurücklegen; otročja leta, die Kinderjahre; moška l., das reife Alter; koliko let imaš? wie alt bist du? ima let polno klet = star je, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; deset let mu je, er ist zehn Jahre alt, *Cig.*; enih let biti, gleichalterig sein: on je mojih let, er ist in meinem Alter; v najlepših letih, in den besten Jahren; v letih biti, betagt sein; v leta iti, altern, *Jan.*; še nima let, er ist noch minderjährig; v leta priti, großjährig werden, *Jan.*, = k letom priti, *Cig.*, *Jan.*; imeti leta, großjährig sein, *Cig.*; on je že iz let, er ist schon volljährig, *Dol.*; leta si kupiti, sich großjährig erklären lassen, *Št.-C.*; navadno leto, das gemeine Jahr; solnčno l., das Sonnenjahr; novo l., das Neujahr; ob novem letu, zu Neujahr; staro leto; na starega leta dan, am Sylvestertage; = na staro l., *Navr.(Let.)*; sveto l., das kirchliche Jubeljahr, das Jubiläum; milostno l.. das Gnadenjahr, *Jan.*; upravno l., das Verwaltungsjahr; društveno l., das Vereinsjahr; šolsko l., das Schuljahr; naborno l., das Stellungsjahr, *DZ.*; mlado l., das Frühjahr, *C.*; suho l., ein trockenes Jahr; slabo l., ein Missjahr, *Cig.*; lačno l., das Hungerjahr, *Cig.*; vojno l., das Kriegsjahr, *DZ.*; Skrbi in huda leta, More uboz'ga kmeta, *Preš.*; to leto, im Laufe dieses Jahres; prejšnje leto, prejšnjega leta, im verflossenen Jahre; letošnje, lansko l., im heurigen, vorigen Jahre; na leta, Jahre lang, *Cig.*; leto na leto, Jahr aus, Jahr ein; od leta do leta, von Jahr zu Jahr; k letu, nächstes Jahr, aufs Jahr; ob letu, jetzt über ein Jahr, nach Jahresfrist, *Cig.*, *Mik.*, *Kr.*; ker je že ob letu, weil schon der Jahrestag da ist, *Trub.*; črez leto dan, über ein Jahr, *C.*, *Vrt.*; v letu dni, innerhalb eines Jahres, *DZ.*; leta dni, in einem Jahre, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*
letọ́d, *adv.* = le-tod, tod-le, *Cig.*, *M.*
lẹtogrâd, *m.* nam. letni grad, das Sommerschloss, *Jan.*

lẹtokàz, káza, *m.* das Chronogramm, *h. t.-Cig.(T.)*.
lệtoma, *adv.* jahrweise, *Cig.*
letopír, rja, *m.* = netopir, *C.*
lẹtopìs, pisa, *m.* das Jahrbuch, *Mur., Cig., Jan., nk.*; die Chronik, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*; *pl.* letopisi, die Annalen, *Jan.*
lẹtopîsec, sca, *m.* der Chronist, der Annalist, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*
lẹtopísen, sna, *adj.* chronographisch, *Jan.*
lẹtopîsje, *n.* die Chronographie, *Cig., Jan.*
lẹtorásel, sli, *f.* der Zweig, *C.*; urezati si leskovo letorasel, *LjZv.*; — stsl.
lẹtorâst, *f.* der Jahreswuchs, *Cig., Jan.*
lệtos, *adv.* heuer.
lẹ́tošnjak, *m.* = letošnjik, *Jan.(H.)*.
lẹ́tošnji, *adj.* heurig, diesjährig.
lẹ́tošnjik, *m.* der Heurige, der Heuerling, *Jan., C., M.*: der heurige Rebentrieb, *Dict.-Mik.*
lẹtošnjína, *f.* die heurige Fechsung, *C.*
lẹtoštẹ́tje, *n.* die Jahresrechnung, *Cig.(T.)*.
lẹtováti, ûjem, *vb. impf.* im Sommer sein: sv. Urban letuje, *Mik.*; — im Sommer wohnen, den Sommer zubringen, *Cig., Jan., C.*; hoditi kam letovat, *Navr.(Kop. Sp.)*.
lẹ́tovina, *f.* = letina 1), *C.*
lẹtovîščar, rja, *m.* der Sommergast, der Sommerfrischler, *LjZv.*
lẹtovíšče, *n.* der Sommersitz, der Sommeraufenthalt, *Cig., Jan., nk.*
lẹ́tovnik, *m.* das Sommerhaus, *Jan.(H.)*.
letunộj, *adv.* = tonoj, onoj, *Slom.-C.*
lêtva, *f.* die Latte, *Habd.-Mik., Dict., Cig.(T.), Dalm., DZ., BlKr.*; die Leiste, *Jan., C.*; — debela preklja na strehi, *C.*; letve so drogi, vtaknjeni v pokončne stebre pri kozolcih, *Dol.*; *gen.* tudi: letvệ, *Dol.*
letvána, *f.* die Wöchnerin, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*; — iz it. lettuana, *Mik.*
letvíca, *f. dem.* letva, *Nov., Lašče-Levst.(Rok.)*; — die Leiste, *Cig., Jan.*; satovna l., die Honiglatte, *Nov.*; — letvice, klini, ki se n. pr. pri merjenju zemljišč začasno v zemljo vtikajo, *Dol.*
letvíti, ím, *vb. impf.* belatten, *Blc.-C.*
1\. **lẹ́tvọ**, *n.* nam. dletvo, dleto, *Bilje-Erj.(Torb.)*.
2\. **lêtvọ**, *n.* „palica, ki je skozi čelešnik vtaknjena“, *Mik., Valj.(Rad)*; — prim. letva.
1\. **lệv**, *m.* 1) die Mause (bei Krebsen, Schlangen), *Cig.*; rak gre v l., der Krebs mietert, *Dol.*; — 2) die beim Mausen abgestreifte Haut, *Mur.*; kačji l., der Schlangenbalg, *Dict., Mur., LjZv.*; gosenični l., die Raupenhülse, *Cig.*; — tudi lẹ̀v, lẹ́va, *Dol.*
2\. **lệv**, *m.* das Gießschaff = lakomnica, *Mariborska ok.-C.*
3\. **lèv**, lẹ́va, *m.* der Löwe; amerikanski l. = kuguar, puma, *Erj.(Ž.)*; morski l., der Seelöwe (otaria jubata), *Erj.(Ž.)*; — tudi lèv, léva, *Valj.(Rad)*.
lệv, î, *f.* = 1. lev *m.* 1), die Mause, *Erj.(Izb. sp.)*.
lệv, lẹ́va, *adj.* link; leva roka, leva stran, na levi, linkerseits; na levo, linkshin, links; v levo, linkshin, *Cig.*; — levi brat, der Stiefbruder, *ogr.-C.*
1\. **lệva**, *f.* eine kaminartige, mit dem Rauchfang in Verbindung stehende Mauernische oder ein solcher kleiner Herd im Zimmer, meist neben der Thüre, gegenüber dem Ofen, wo Span hölzer verbrannt werden, das Zimmer zu erleuchten, eine Art Wandleuchtofen, (die „Leuchte“) *Mur., Cig., Jan., Zil.-Jarn.(Rok.), Valj.(Rad), Gor.*; — v levo zakuriti, *C.*; zakuriti s trskami na levi, *Zv.*; — der Kamin, *Mur., Cig., Jan.*
2\. **lẹ́va**, *f.* neki majhen ptič, *C.*, prim. levica 3).
lẹváča, *f.* 1) die linke Hand, *C., Z., vzhŠt.*; — 2) die Linkhändige, *C., vzhŠt.*
1\. **lẹvák**, *m.* der Linkhand, *Guts.-Cig., Mur., Metl.-M., ogr.-C., vzhŠt.*
2\. **lẹvák**, *m.* der Trichter, *C.*
lẹvákinja, *f.* die Linkhändige, *Mur.*
lẹ́vanec, *m.* levanci, neka jed: iz koruzne moke in mleka se naredi sok ter vlije v mast, na nje pridejo še jabolka ali kaj tacega, *vzhŠt.*
lẹvárnica, *f.* = livarnica, *Jan.(H.)*.
lẹ́vče, eta, *n.* junger Löwe, *C.*; Prišel je lev z levčeti, *Npes.-K.*
lệvček, čka, *m. dem.* lev(ec); 1) junger Löwe, *Cig., Jan., C.*; — 2) das Löwenhündchen, das Bologneserhündchen, *Cig., Jan., Erj.(Ž.)*.
1\. **lệvec**, vca, *m.* ein Krebs, der eben gemaust hat, der Mauser, *Cig., Jan.*
2\. **lẹ́vec**, vca, *m.* die Herbstlerche, die Waldlerche, *C.*; — prim. 3. levica, 2. leva.
3\. **lẹ́vec**, vca, *m.* der Luchs, *C., Z.*; (*dem.* 3. lev?).
levệlj, *m.* = livelj, *Frey.(Rok.)*.
lever, *m.* der Heber, *Jan.(H.)*.
leverček, čka, *m. dem.* lever(ec): eine gebogene Röhre, um Wein zu heben, *Cig.*
lẹ́verica, *f.* = veverica, *Cig., Jan., M., Dol.*
lệvež, *m.* kratko (nav. jelševo) polence, s katerim se v levi zakuri za svečavo, *Valj.(Rad), Gor.*
1\. **lẹvíca**, *f.* 1) die linke Hand; — 2) die Linke (linke Seite, z. B. eines Parlamentes), *M., nk.*
2\. **levíca**, *f.* 1) die Löwin, *Mur., Cig., Jan., kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) das Löwenmaul (antirrhinum), *C.*
3\. **lẹ́vica**, *f.* die Lerche, *Jan.*; die Feldlerche (alauda arvensis), *Luče(Št.)-Erj.(Torb.)*; l. ob setvi poje: hiti hiti! *C.*
levìč, íča, *m.* 1) junger Löwe, *Mur., Cig., Jan.*; mlade leviče nasititi, *Dalm.*; — 2) das Löwenäffchen (Midas Rosalia), *Erj.(Ž.)*.
lẹvîčar, rja, *m.* 1) der Linkhand; — 2) ein der Linken angehörendes Parlamentsmitglied, *C., nk.*
lẹvîčarka, *f.* die Linkhändige, *Štrek.*
lẹvîčarski, *adj.* 1) den Linkhand betreffend; — 2) die Linke (im Parlamente) betreffend, *nk.*
levìček, čka, *m.* junger Löwe, *Jan.*
lẹvíčen, čna, *adj.* linkhändig; (linkseitig, *Mur.*).
lẹvîčnica, *f.* die Linkhändige.
lẹvîčnik, *m.* der Linkhändige, der Linkhand.
lẹvîčnjak, *m.* der Linkhand, *Valj.(Rad)*, *SlN.*
lẹvîlnica, *f.* = 1. lev 2), die bei der Häutung abgestreifte Haut, *Mur.*

levína, *f.* die Löwenhaut, *Cig.*, *Jan.*
lę̑vinja, *f.* die Löwin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; levinja med levinjami leži, *Dalm.*
lęvíšče, *n.* die abgestreifte Schlangenhaut, *C.*
levȋt, *m.* Levijev potomec, pri Judih strežnik v svetišču: — = dijakon.
lęvȋtev, tve, *f.* die Häutung, die Mauſe, *Cig.*, *Jan.*
lęvíti se, ím se, *vb. impf.* 1) ſich häuten; raki, kače se levijo; — ſich abſchälen: koža se levi, kjer se je kaka rana zacelila, *BlKr.*; — 2) ſich mauſen: ptiči ne pojo, kadar se leve, *Dol.-Levst.(Rok.)*.
levȋtski, *adj.* levitiſch.
lę̑vji, *adj.* Löwen-; levja jama, die Löwengrube, *Cig.*
1. **lę̑vka,** *f.* vsak nezrel sad, ki pred časom pade z drevesa, *Brda Goriška-Erj.(Torb.)*; — prim. leviti se.
2. **lę̑vka,** *f.* 1) = lakomnica, das Gießſchaff, *C.*: — 2) die Mühlradwaſſerſchachtel, *C.*
lęvljénje, *n.* 1) die Häutung; — 2) das Mauſen, *Jan.(H.)*.
levnják, *m.* die Löwengrube, *Mur.*, *Cig.*, *Ravn.*
lęvobrę̑žen, žna, *adj.* am linken Ufer gelegen, *SlN.*
lęvostránski, *adj.* linksſeitig, *Cig.*, *Jan.*
levostrę̑łec, łca, *m.* der Löwenſchütze, *Cig.*
lę̑vov, *adj.* des Löwen, Löwen-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
lę̑vovka, *f.* die Löwin, *Mik.*
levǫ̑vski, *adj.* Löwen-: Orlovska, levovska Prijazen velja, *Vod.(Pes.)*.
lę̑vski, *adj.* Löwen-, *Mur.*, *C.*
lę̑vstek, stka, *m.* neka rastlina: das Liebſtöckel (levisticum), *Cv. VIII. 8.*; — pogl. luštrk.
lę̑vštek, štka, *m.* stalo za leščerbo, *Gor.*; — iz nem. Lichtſtock, *Levst.(Rok.)*.
léza, *f.* 1) das Klimmen, das Steigen: vaje v lezi, *Telov.*; — 2) gemeines Brennkraut (clematis vitalba), *v Kotu(na benetski meji)-Erj.(Torb.)*.
lezânji, *m. pl.* die Fadennudeln, *Valj.(Rad)*; — prim. it. lasagne.
lézavčina, *f. coll.* Reptilien, *Vrsno-Erj.(Torb.)*.
lę̑zavt, *m.* ein ſchleichender Menſch, *Cig.*
lezdi, *adv.* hier: l. doli, *Dalm.*
lę̑zec, zca, *m.* der Steiger, *Jan.*
lezečina, *f. Jan.*, *M.*, pogl. lezavčina.
lézenje, *n.* das Kriechen, das Schleichen.
lęzerčina, *f. coll. Jan.*, *Polj.*, *ZgD.*, pogl. lezavčina.
lézibaba, *f.* ein altes langſam ſchleichendes Weib, *Z.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
lę̑zkoma, *adv.* kriechend: l. se spuščati nizdolu po drčah in stezah, *Levst.(Zb. sp.)*.
lęzljáti, âm, *vb. impf.* ſchleichen, *C.*
lę̑znica, *f.* die Treppe, *M.*, *C.*
lęzočina, *f. coll.* = lezavčina, Reptilien, *C.*
lęzúta, *f.* die Schlampe, *C.*
lęzútati, am, *vb. impf.* 1) herumſchleichen, ſchlampen, *C.*; — 2) Nachleſe halten, *C.*
lèž, žȋ, *f.* = laž, *Jan.*, *C.*
1. **lę̑ža,** *f.* 1) das Liegen, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; z ležo še ni nikoli nihče obogatel, *Kr.*; das Abliegen: jabolka v ležo dejati, *Mik.*, *C.*; — 2) die Lage, *Mur.*, *Cig.(T.)*; — 3) das Lager (der Thiere), *Jan.*
2. **ležà,** è (ę̑), *f.* = laž, die Lüge, *Valj.(Rad)*, *Gor.*; — pogl. laža (kakor se navadno piše).
ležâj, *m.* die Lage, *Mur.-Cig.*, *C.*
ležák, *m.* 1) ein träger Menſch, der Faulenzer, *Dict.*, *Cig.*, *Krelj*; — 2) die Drohne, *Mur.*; — 3) liegender Bienenſtock, *C.*; — 4) das Lagerbier, *Cig.*, *Jan.*; češ.
ležalíšče, *n.* das Lager, (ležálišče) *ogr.-Valj.(Rad)*.
ležânje, *n.* das Liegen; — die Lagerung (min.), *Cig.(T.)*.
ležânka, *f.* das Ruhebett, *Levst.(Pril.)*.
ležarína, *f.* der Lagerzins, *DZ.*
léžati, ím, *vb. impf.* liegen; na trdem l., ein hartes Lager haben; bolan l., krank darnieder liegen; leži, er muſs das Bett hüten; pustoto leži vinograd (liegt öde), *LjZv.*; Leži, leži ravno polje, *Npes.*; ležeče blago, liegendes, immobiles Gut, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*; ležeče pismo, die Curſivſchrift, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — na čem l., auf etwas beruhen, an etwas gelegen ſein (po nem.), *Cig.*; na tem vse leži, daran iſt alles gelegen, *Z.*; zdaj je na vas ležeče, jetzt hängt es von euch ab, *jvzhŠt.*; na tem je veliko ležeče, es liegt viel daran, *Cig.*
1. **lę̑žec,** žca, *m.* der Lieger, *Mur.*, *Cig.*, *Ravn.-C.*
2. **ležèc,** žcà, *m.* = lažec, der Lügner, *C.*, *Valj.(Rad)*.
ležę̑čki, *adv.* liegend, *vzhŠt.*, *BlKr.*
ležę̑j, *adv.* = laže, leichter, *C.*
lę̑žen, žna, *adj.* Situations-: lę̑žni črteži, Situationspläne, *DZ.*
leženj, žnja, *m.* die Eiſenbahnſchwelle, *Jan.(H.)*.
lę̑ženje, *n.* das Brüten; die Brutzeit, die Vogelhecke, *Cig.*, *Jan.*; — leženja, von Geburt, der Heimat nach, *C.*
ležetrȗdnik, *m.* der Ziegenmelker, die Nachtſchwalbe (caprimulgus europaeus), *Erj.(Ž.)*, *Rib.*
ležévati, am, *vb. impf.* zu liegen pflegen, *Nov.-Mik.*
1. **ležíca,** *f.* = lažnivka, *Cig.*
2. **ležica,** *f.*, *C.*, pogl. ježica, skipek (Knopper).
ležíčav, *adj.* maſſig, „ležičav kamen je tist, ki ni v pole zložen in se zatorej ne lomi po plenah“, *Kanal(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; ležičava hribina, das Maſſengeſtein, *Erj.(Min.)*.
ležȋn, *m.* = ležak, *Cig.*
ležíšče, *n.* die Lagerſtätte: die Schlafſtelle, *DZ.*: das Lager eines Thieres, *Cig.*, *Jan.*; zajčje l., *C.*; prasička imata svoje l. na slami, *jvzhŠt.*; — das Lager eines Minerals, *Cig.*: l. rudnih skladov, kamenenega oglja, *Cig.(T.)*; — = tabor, šatorišče, *Dict.*, *C.*
ležiščnína, *f.* der Lagerzins, *C.*
lę̑žkati, am, *vb. impf. dem.* ležati, liegen (v otročjem govoru), *Cig.*
ležljiv, íva, *adj.* prav. nam. lažljiv, = ležniv, *C.*

lę̑žnica, *f.* 1) die Bienenzelle, *C.*; — 2) der Scheibenboden, der Schlauchboden (bot.), *h. t.-Cig.(T.)*; — 3) eine hölzerne Lagerstätte, die Pritsche, *Cig.*
ležník, *m.* prav. nam. lažnik, der Lügner, *C.*
ležnína, *f.* der Lagerzins, *C.*, *DZ.*
ležnìv, níva, *adj.* prav. nam. lažniv, *C.*, *Cv.X.8.*
ležnîvec, vca, *m.* prav. nam. lažnivec, der Lügner, prim. ležniv.
ležnîvka, *f.* prav. nam. lažnivka, die Lügnerin, prim. ležniv.
ležnívost, *f.* prav. nam. lažnivost, die Lügenhaftigkeit, prim. ležniv.
ležnjáčič, *m.* der Rapunzel (campanula rapunculus), *Cig.*; (lažnjačič, *Medv.[Rok.]*).
ležúh, *m.* der Lieger, der Faulenzer, *Jan.*
1\. **li**, *conj.* 1) breznaglasna vprašalna besedica, ki stoji nav. za prvo besedo v stavku: je li res? ist es denn wahr? *Mik.*; Bog vedi, ni li to znamenje prihodnih temnih ur, *Jan.(Sl.)*; kdo ve, čaka li človeka sreča ali nesreča v prihodnosti? *Jan.(Slovn.)*; kako li? kje li? kam li? wie denn doch? wo, wohin denn doch? *Levst.(M.)*; — 2) pristavlja ali priveša se nekaterim veznikom: nego li, als (za komparativom, kakor hs.), *nk.*; = ne li: poprej ne li je nebesa videl, *Krelj-Mik.*; da li, obwohl, *Guts.(Res.)*; — prim. tudi: ali, jeli, itd.; — redkeje stoji v začetku stavka: li ni to krivica? *nk.*; (Le [nam. li] kdo si ti? Le kaj si mi prinesel? *Npes.-Schein.*).
2\. **lì**, *adv.* = le, *C.*, *ogr.-Mik.*, *Notr.*; li udri ga, *Notr.-Levst.(Rok.)*; nikar li — ampak, nicht nur — sondern, *Dict.*, *Schönl.*, *Kast.*; še li = še le, *Danj.(Posv. p.)*; če dlje, li več, je länger, desto mehr, *Dict.*
lîasov, *adj.* Lias-: liasova tvorba, die Liasformation (geol.), *Cig.(T.)*.
líba, *f.* s to besedo zovejo gosi ali race, *C.*, *Dol.-Z.*, *Št.-Valj.(Rad)*; — = kokoš, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
libâjka, *f.* ime kravi, *kajk.-Valj.(Rad)*.
lîbek, bka, *m.* das Gänschen, *Valj.(Rad)*.
libẹ̑l, *m.* die Libelle, die Wasserwage, *Cig.(T.)*.
liberâlec, lca, *m.* ein der liberalen Partei Angehöriger, der Liberale.
liberâlen, lna, *adj.* svobodomiseln, liberal.
liberalîzem, zma, *m.* svobodomiselnost, der Liberalismus.
liberalúh, *m.* = liberalec (zaničlj.), *nk.*
libet, *m.* s to besedo se zmerja potepenec, *Kr.Gora.*
libîvo, *n.* = libovina, *kajk.-Mik.*
liboj, *conj.* = aliboj, *C.*
libovina, *f.* das Tickfleisch (ohne Knochen), *Istra-C.*
1\. **lîbra**, *f.* 1) das Pfund, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; 2) nekdaj neki denar (= 20 soldov), *Mur.*, *Jsvkr.-Valj.(Rad)*.
2\. **lîbra**, *f.* der Jahrwuchs, der Jahresring (eines Baumes), *Fr.-C.*
librácija, *f.* die Libration des Mondes, *Cig.(T.)*.
lîbrast, *adj.* Figuren spielend, gezeichnet: l. les, *C.*; — prim. 2. libra.
lîbrati, am, *vb. impf.* prügeln, *Jan.*, *Dol.*, *Gor.*
lîbrn, *adj.* pfündig, *Cig.*, *Jan.*
lîbrna, *f.* neko jabolko, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.
lîbrnica, *f.* die Pfundbirne, *Cig.*, *Jan.*
1\. **lîbrnik**, *m* ein Ding, das ein Pfund schwer ist, der Pfünder, *Cig.*, *Jan.*
2\. **lîbrnik**, *m.* der bearbeitete Baumstamm, der Tram, *C.*; — prim. 2. libra.
lícast, *adj.* backig, *Jan.(H.)*.
licàt, áta, *adj.* = licast, *Cig.*
líce, *n.* 1) die Wange, die Backe; lica, rdeča kakor kri, blutrothe Wangen; vdrtih lic, mit eingefallenen Backen; — zadnja lica, die Hinterbacken, *Cig.*; — 2) das Gesicht: bledo lice, ein blasses Antlitz; rdeč v lice, mit rothem Gesicht, *Ravn.*; mladega lica je, er hat ein junges Gesicht; lice lepo, srce slepo, *Npreg.-C.*; v lice (= vpričo) vseh, *Vrt.*; v lice povedati, ins Gesicht sagen, *ogr.-C.*; na lice iti komu, jemandem in die Nähe gehen, *Dol.*; z lica k licu, von Angesicht zu Angesicht, *Vrt.*; po licu poznati koga, *DZ.*; — die Physiognomie, *Cig.(T.)*; — das Aussehen, die Gestaltung, *Cig.(T.)*; kovinsko lice, metallisches Aussehen, *Cig.(T.)*; kraj dobi drugo lice, die Gegend nimmt einen anderen Charakter an, *Šol.*; po svojem licu, der Form nach, *Levst.(Nauk)*; — 3) die Bild- oder Kopfseite einer Münze, *Cig.*, *Jan.*; — 4) die Façade (arch.), *Jan.*, *Cig.(T.)*; — die Fronte, *Cig.*, *Jan.*; — die rechte, auswendige Seite eines Zeuges oder Tuches; na lice (*opp.* na robe); — die Narbenseite der Haut; — na lice priljuden, na robe ostuden, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; — die glatte, glänzende Fläche an einem Gegenstande, z. B. die Bahn am Amboss, *Cig.(T.)*, am Hobel, *Cig.*; vejo z licem (t. j. tik debla) odžagati, *Gor.*; — die Oberfläche, *Cig.*; na licu zemlje, *C.*; vse lice (kranjske dežele), die gesammte Oberfläche Krains, *Vod.(Izb. sp.)*; — na licu mesta, an Ort und Stelle, *nk.*; — der Spiegel einer Flüssigkeit, *Cig.(T.)*, *DZ.*; jezersko l., *C.*; tekočinsko l., *DZ.*; — 5) die Person, *Cig.(T.)*, *nk.*; odlična lica, *C.*; (hs., stsl.).
liceâlen, lna, *adj.* k liceju spadajoč; Lyceal-.
liceglèd, glẹ́da, *m.* der auf die Person sieht, *C.*
licẹ̑j, *m.* višja šola, das Lyceum.
licẹ̑jen, jna, *adj.* Lyceums-, Lyceal-, *Cig.*, *Jan.*
lîcema, *adv.* in gleicher Fläche: licema je glava žreblju, če je tako globoko zabit, da ne moli iz ploskve, eingelassen, *Cig.*; in gleicher Fronte, *Rib.-M.*; — prim. zlicema.
licemèr, mę́ra, *m.* der Heuchler, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — stsl.
licemę̑rec, rca, *m.* = licemer, *Jan.*
licemę́ren, rna, *adj.* heuchlerisch, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
licemę̑rje, *n.* die Heuchelei, *Cig.(T.)*.
licemę̑rka, *f.* die Heuchlerin, *Jan.*
licemę́rnost, *f.* das heuchlerische Wesen, *Jan.*

licemêrski, *adj.* heuchlerisch, Heuchler-, *Jan.*, *nk.*
licemêrstvọ, *n.* die Heuchelei, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. licemer.
liceslọ̑vec, vca, *m.* der Physiognom, *Jan.(H.)*.
liceslọ̑vje, *n.* die Physiognomik, *h. t.-Cig.(T.)*.
lícevina, *f.* die Außenseite („licojna“), *ogr.-Valj.(Rad)*.
liceznânstvọ, *n.* = liceslovje, *Cig.*
licitácija, *f.* dražba, die Licitation; po licitaciji, licitando.
licitîrati, am, *vb. impf.* licitieren.
lîcman, *m.* der Bausback, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
líčce, *n. dem.* lice, *Valj.(Rad)*.
líčece, *n. dem.* lice, *Vrt.*
líčen, čna, *adj.* 1) Wangen-, Backen-; lična jamica, das Backengrübchen, *Jan.*; lična mišca, der Wangenmuskel, *Cig.*; — 2) lična stran (plat), die Bildseite, der Avers, *Jan.*; — 3) dickwangig, *Cig.*; — 4) von schönem Aussehen, hübsch, niedlich; lično delo, lična igrača; — 5) geschmeidig, *Mur.*, *Jarn.*; hurtig, *Jarn.*
ličîlnik, *m.* sveder za mozniške luknje, *Kr.*; der Riegelbohrer, der Bandbohrer, *V.-Cig.*
1. **ličína**, *f.* der Bastfaden, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — die Faser, *V.-Cig.*, *Mik.*
2. **ličína**, *f.* die Larve, *Cig.*, *Zv.*; — rus.
ličînka, *f.* die Insectenlarve, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*; — prim. 2. ličina.
1. **líčiti**, im, *vb. impf.* 1) schön machen, putzen, *C.*, *Z.*; schminken, l. se, sich schminken, *vzh-Št.-C.*; — façonieren, *Cig.(T.)*; — 2) glätten, polieren, *C.*, *M.*
2. **líčiti**, lîčim, *vb. impf.* 1) den Bast wegschälen, *Cig.*; koruzo l., den Kukuruz schälen, *Cig.*, *BlKr.-M.*, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — l. grah, die Fäden von den Erbsenhülsen entfernen, *Cig.*; — 2) (kleine Ruthen) spalten, *BlKr.-M.*
ličják, *m.* der Basthut, *Cig.*
lîčje, *n.* 1) der Bast; konopno, lipovo l., *Pirc*; od lipovega ličja plašč, *Jurč.*; — 2) die Brechacheln beim Flachs, *Šmartno pri Litiji-Štrek.(LjZv.)*; — 3) gespaltene Weiden-, Birkenruthen zum Binden (z. B. der Weinstöcke), *BlKr.-M.*; l. dreti, *BlKr.*; — 4) die Maisschalen, *Zora*, *Dol.*
lîčka, *n. pl. dem.* lica, = ličca, *DSv.*
lîčkaj, *pron.* was immer, etwas Geringfügiges, Nichtiges, Schlechtes, *vzhŠt.-Mik.*
lîčkak, *adj.* was immer für ein, von geringem Werte, nichtig, schlecht, *Trub.*, *Dalm.*, *vzhŠt.-Mik.*
lîčkanje, *n.* 1) das Maisschälen, *Dol.*; — 2) die Maisschalen, *Dol.*
lîčkati, am, *vb. impf.* abbasten, entbasten: konoplje l., *Cig.*, *Dol.*; — abschälen: koruzo l., *Dol.*
lîčnat, *adj.* basten, Bast-; ličnata vrv, das Bastseil, *Cig.*; V coklicah rastel, V ličnatem plašči, *Vod.(Pes.)*.
lîčnica, *f.* das Wangen- oder Jochbein, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.
1. **lîčnik**, *m.* der Schlichthobel, *Pot.-Cig.*, *M.*, *C.*
2. **lîčnik**, *m.* 1) = ličnat plašč, *Cig.*; — 2) = nitnjak, die Stieleiche (quercus pedunculata), *Medv.(Rok.)*.
ličnikovec, vca, *m.* ličnikovci (zool.), Panzerwangen (trigloidei), *h. t.-Cig.(T.)*.
ličnják, *m.* das Schweißtuch, *C.*
lîčnost, *f.* die Zierlichkeit, die Hübschheit, die Niedlichkeit; gospodska l., die Eleganz, *Cig.(T.)*.
lîdež, *m.* kozje ime, *Krn-Erj.(Torb.)*.
líganj, *m.* der Kalmar (loligo vulgaris), *Primorje in otoci-Erj.(Torb.*, *Z.)*; — prim. it. lolligine, lat. loligo, *Mik.(Et.)*.
ligarica, *f.* die Saatgans (anser segetum), *C.*
lignît, *m.* premogasti les, der Lignit (min.), *Cig.(T.)*.
ligrščnica, *f.* das Frauenhaar (adiantum capillus Veneris), *C.*
lîh, *adj.* unpaarig, ungerade, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Hrušica-Erj.(Torb.)*; liho število, ungerade Zahl, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*; lihi dnevi v mescu, *Navr.(Let.)*; liha kost, die Pflugschar (vomer, os impar), *Cig.*; lih-sodev (v igri), gerade—ungerade, *Cig.*, *Pot.-C.*, *Tolm.*; = lih ali soda, *Malhinje na Krasu-Erj.(Torb.)*.
lîh, *adv.* = prav, baš, ravno, *Mur.*, *Mik.*; lih kar = ravno kar, *Ravn.*; — iz: glih, nem. gleich.
1. **lihati**, am, *vb. impf.* verschlucken, *Rez.-C.*
2. **lihati**, am, *vb. impf.* za uho l., ohrfeigen, *C.*
lihenîn, *m.* die Moos- oder Lichenstärke, das Lichenin, *Cig.(T.)*.
líhniti, lîhnem, *vb. pf.* 1) übergehen (omittere), *C.*; — 2) l. koga za uho, jemandem eine Ohrfeige geben, *C.*
lihomésten, stna, *adj.* ungeradstellig (math.), *Cig.(T.)*.
lihopêrnat, *adj.* unpaarig gefiedert, *Tuš.(B.)*.
lîhva, *f.* der Wucher, *Cig.*, *Šol.*, *Nov.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
lihvár, rja, *m.* der Wucherer, *Cig.*, *C.*, *Zora.*
lihvárski, *adj.* Wucher-, wucherisch, *Jan.(H.)*.
lihváriti, ârim, *vb. impf.* wuchern, *Zora.*
lihvârstvọ, *n.* der Wucher, *Zora.*
lihvováti, ûjem, *vb. impf.* wuchern, *Jan.(H.)*; — stsl.
lîj, *m.* das Gießschaff, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *Goriš.*, *Dol.*; — = lijec, der Trichter, *Alas.*, *Štrek.*, *DZ.*, *Vrt.*, *Notr.*
líja, *f.* = ploha, der Regenguss, *C.*; tudi *pl.* lije: dež je šel kakor lije, = lilo je, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.
lijâj, *m.* der Wassereimer, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Mik.*
liják, *m.* 1) der Ausguss, die Gosse, der Rinnstein, *Dict.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = lij, das Gießschaff, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Met.*; — 3) die Gießform für Kerzen, *Cig.*; — 4) der Gießbach, der Wildbach, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jap.(Sv. p.)*, *Jes.*, *Vrt.*
líjanica, *f.* die Gusskerze, *M.*, *Z.*
lijárnica, *f.* die Gießerei, *Cig.*, *Bes.*
lîjast, *adj.* trichterförmig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
lijâvček, čka, *m.* = lijec, *Cig.*, *Jan.*
lijâvec, vca, *m.* der Gussregen, *Jan.*; burje in nagli lijavci, *Glas.*

lijâvica, *f.* 1) der Regenguß, *Met.*; deževne lijavice prst odnesejo z bregov, *Vrtov.(Km. k.)*; — 2) die Diarrhöe, *Dict.*, *Cig.*, *Rodik (Kras)-Erj.(Torb.)*; lîjavica, *M.*

lijâvičen, čna, *adj.* am Durchfall leidend, *Dict.*

lijâvina, *f.* das Wasser der Gießbäche, *Rut.(Zg. Tolm.)*.

lijâvka, *f.* 1) = lij, lakomnica, *SlGosp.-C.*; — 2) = lijavica, der Regenguß, *Vrtov.(Km. k.)*.

lîjec, jca, *m. dem.* lij; der Trichter, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

lîjek, jka, *m.* = lijec, *Šol.*

1. **lîk**, *m.* 1) die Figur, die Gestalt, das Bild, *Cig.(T.)*, *C.*; die geometrische Figur, *Cig.(T.)*; osnovni l., die Grundgestalt, *Cig.(T.)*; kristalni liki, die Krystallgestalten, *Cig.(T.)*; dokončani likovi, endliche Gestalten, *Cig.(T.)*; zvočni lik, die Klangfigur, *Jan.(H.)*; — 2) der Glanz, *M.*, *Z.*; die Politur, *Jan.(H.)*; — der äußere Schliff des Menschen, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; prim. hs. lik, das Angesicht; — 3) govedje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

2. **lìk**, líka, *m.* der Bast, *C.*, *Mik.*; der Bastfaden: lik se trga, *Nov.*

1. **líka**, *f.* 1) die Form, die Gestalt, *Z.*; — die Lage: vinograd, njiva, hiša v (na) lepi liki, *vzhŠt.-C.*; — 2) govedje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

2. **líka**, *f.* 1) der Bastfaden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Blatt des Kukuruzkolbens, *Mur.*; — 3) die Faser, *Jan.*; konopljena, lanena l., *C.*, *Mik.*, *Svet.(Rok.)*; lesna l., die Holzfaser, *Cig.*; — pismena l., der Strich, der Haarstrich, *C.*; — 3) volčja l., die Heckenkirsche (lonicera xylosteum), *C.*

likáč, *m.* der den Bast von den Bäumen (*Mur.*) oder die Schalen von den Maiskolben schält, *M.*

likálen, lna, *adj.* zum Glätten, Polieren, Plätten dienend, *Cig.*, *Jan.*

likâlnica, *f.* der Raum, wo etwas geglättet wird, *Cig.*, *DZ.*

likâlnik, *m.* ein Werkzeug zum Glätten, *Cig.*, *Jan.*; — das Plätt- oder Bügeleisen, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Pril.)*, *M.*; — leseno, gobi podobno orodje za likanje, *Notr.*, *Gor.*; — ein Glättholz der Schuster, *Cig.*, *M.*; — das Mangholz, die Rolle für Wäsche, *C.*; („likavnik", *Valj.(Rad)*).

likálo, *n.* ein Glättwerkzeug, *Jan.*, *C.*; koščeno l., das Glättbein, *Cig.*; — das Poliereisen, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; — die Rolle, die Wäschmange, *C.*; — ein Holz zum Glätten der Strohhüte, *Mengeš(Gor.)*

lîkanje, *n.* das Glätten, das Polieren, *Cig.*

lîkar, rja, *m.* 1) eine Art Glättholz für die Wäsche, *C.*; (vormals statt des Bügeleisens gebraucht, *Z.*); — 2) der Splintkäfer (eccoptogaster), *Erj.(Z.)*.

1. **lîkati**, am, *vb. impf.* glätten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; l. papir, *Dict.*; slamnate kite za slamnike z likalnikom likajo, *Mengeš(Gor.)*; polieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Vrt.*; platno, perilo l., platten, bügeln, *Cig.*, *Jan.*; man-gen, *Cig.*, *Jan.*; sukno l., appretieren, *Cig.*; klobuke l., die Hüte rein streichen, *Cig.*; z voskom l., bohnen, *Cig.*; — schön machen, putzen, *Štrek.*; — l. kaj, die letzte Feile an etwas anlegen, *Cig.(T.)*; — verfeinern, civilisieren, bilden, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

2. **líkati**, lîkam, čem, *vb. impf.* abbasten, abschälen, *Mur.*, *Cig.*; konoplje l., *C.*; turščico l., *Mur.*, *Nov.*, *Dol.*, *vzhŠt.*

3. **lîkati**, kam, čem, *vb. impf.* schluchzen (beim Weinen), *C.*; — schlürfen: likati in piti, *C.*; — prim. hlikati.

lîkavec, vca, *m.* der Glätter, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; der Polierer, *Cig.*, *Jan.*; der Plätter, der Manger, *Cig.*, *Jan.*; der Appreteur, *Cig.*

lîkavka, *f.* die Glätterin, *C.*

líkeb, *m.* = oštir, *Pohl.*, *Trub.*; — prim. nem. „Leitgeb" = Wirt.

likér, rja, *m.* sladka, aromatična žganjica, der Liqueur, *Cig.*, *Jan.*

lîki, *conj.* = kakor, wie, gleichwie, *Jan.*, *ogr.-Mik.*, *C.*, *nk.*; leteti lîki ptič, *M.*; Megla gre okrog, Liki cmrčni tok, *Danj.(Posv. p.)*; prvlje liki = prej nego, preden, *ogr.-Mik.*

líko, *n.* der Bastfaden, *Rib.-Mik.*; — die Faser, *Jan.*

lîkof, *m.* die Zeche oder das Mahl, das am Abschlusse einer Arbeit, eines Kaufes u. dgl. gegeben wird, der „Leikauf"; l. piti, za l. dati, *Vrt.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; nocoj bomo imeli likof, *jvzhŠt.*; — der Gelöbnistrunk, *Meg.*, *Mik.*; — prim. svn. lītkouf, *Mik.(Et.)*; švab., bav. leitkauf, *Levst.(Rok.)*.

lîkoma, *adv.* zusammenpassend: dva panja l. stekniti, *C.*

likopísen, sna, *adj.* descriptiv, darstellend: likopîsno merstvo, darstellende Geometrie, *h. t.-Cig.(T.)*.

likoslǫ̂vje, *n.* die Morphologie (bot.), *Cig.(T.)*.

líkovec, vca, *m.* der Seidelbast (daphne Mezereum), *C.*

líkovina, *f.* das Bastwerk, *C.*

líkovščnica, *f.* 1) eine Art Apfel, *Mur.*; — 2) der Häuptelsalat, *Mur.*, *Jan.*

lîktor, rja, *m.* služabnik starorimskih oblastnikov, der Lictor, *Cig.*

likvidîrati, am, *vb. impf.(pf.)* ugotoviti, liquidieren, *Jan.*

likvidácija, *f.* ugotovitev, die Liquidation, *Jan.*

líla, *f.* die Puppe, die Docke, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Caf(Vest.)*.

lílahen, hna, *m.* = lelahen, das Leintuch, *Sl-Gor.*; — prim. stvn. lilahhan, *Mik.(Et.)*.

lîlar, rja, *m.* der Puppenmacher, der Puppenverkäufer, *Cig.*, *Jan.*

1. **lílast**, *adj.* puppenhaft, *Cig.*

2. **lílast**, *adj.* lilafärbig, *Jan.*

lîlek, lka (leka), *m.* 1) die abgelegte Schlangenhaut: kačji l., *vzhŠt.-Kres*; — 2) die weiche Haut des Eies, *C.*; — 3) feiner Birkenbast, *C.*; — 4) mieternder Krebs, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*; — 5) die Fledermaus, *Hal.-Zora*; — 6) die Insectenpuppe, *Mur.*, *Mik.*; — 7) zapadni štajerski Slovenci imenujejo Doljance

pod Ptujem, kateri „bize“ nosijo, „Lileke“, *C.*; ptujske Podravljane — imenujejo „Lileke“, *Pjk.(Črt.)*; — prim. liliti se; srb. lila, ono što se oguli s brezove ili s trešnjove kore kao hartija, *Vuk.*; — 8) die abprallende Bewegung eines längs der Wasserfläche geschleuderten flachen Steines, *Štrek.*

lílica, *f.* = liliènjak, *vzhŠt.-C.*

líliènjak, *m.* das Schlangenkraut (arum dracunculus), *Cig.*

lílija, *f.* die Lilie; lilije, Lilien (liliaceae), *Tuš.(R.)*; bela l., die weiße Lilie (lilium candidum), *Tuš.(R.)*.

lílijast, *adj.* lilienartig, *Cig., Jan.*

lílijen, jna, *adj.* Lilien-, *C.*

lílijev, *adj.* Lilien-, *Jan.*

lílika, *f.* = lila, *Cig., Jan., vzhŠt.*

lilîtev, tve, *f.* die Häutung, *Jan.(H.)*.

líliti, im, *vb. impf.* die weiche Haut, die dünne Rinde von einem Baume abziehen, *C.*; — l. se, sich häuten (o rakih, gosenicah, kačah itd.), *Mur.-Cig., Jan., C., vzhŠt.*

líljavka, *f.* die abgelegte Hautschale der Krebse, *C.*

líljenje, *n.* das Mietern, die Häutung, *M.*

lílọ, *n.* das Gießschaff, *Mur., Cig., Met., Mik.*

1. **lìm**, líma, *m.* die Ulme (ulmus campestris), *Pluzna, Trenta, Volče-Erj.(Torb.)*.

2. **lîm**, *m.* der Leim; — iz nem.

lîmanica, *f.* die Leimruthe; limanice nastavljati, na limanico uloviti.

lîmanka, *f.* = limanica, *C.*

lîmar, rja, *m.* der Leimsieder, *Cig.*

lîmast, *adj.* leimicht, *Cig.*

lîmati, am, *vb. impf.* leimen; — pogl. klejiti.

lîmba, *f.* die Zirbelkiefer oder Arve (pinus cembra), *Cig., Tuš.(R.)*; — polj. limba; prim. stvn. līmboum, *Mik.(Et.)*.

lîmbar, rja, *m.* = lilija, *Pohl., V.-Cig. i. dr.*; — morda napravljeno iz „Limbarska gora“, kar je postalo iz nem. Lilienberg, *C.*

límbov, *adj.* vom Zirbelbaum, *Cig.*

límbovina, *f.* das Zirbelholz, *Jan.(H.)*.

lîmec, mca, *m.* die Gallerte, *Cig., Jan., Vrtov.(Km. k.)*.

lîmfa, *f.* brezbarvna sokrvca, mezga, die Lymphe, *Cig., Jan.*

limfātičen, čna, *adj.* lymphatisch, *Cig., Jan.*

lîmnica, *f.* na limnici stoje koritca, v katerih se lim trdi, *Kamnik(Gor.)*.

limōna, *f.* die Limonie oder Sauercitrone.

limonāda, *f.* pijača iz limonovega soka, die Limonade.

limōnar, rja, *m.* der Limonienhändler, *Cig.*

limonīt, *m.* das Wiesenerz, das Habronemerz, der Limonit, *Cig.(T.)*.

limōnov, *adj.* Limonen-; limonove lupine.

limọ̄novec, vca, *m.* der Limonensaft, *Cig.*

lína, *f.* das Dachfenster; ein Fenster, eine Lucke ohne Glasverschluss; bes. das Thurmfenster; slepe line, die blinden Fenster am Thurmdache, *BlKr., Polj.*; die Schießscharte, *Z.*; — ein Loch im Eise, *C.*; — die Oeffnung mit der Fallthür vor dem Sautrog, *C.*; — *pl.* line, das Fenster überhaupt, *Dol.*; Šla sta na ispe visoke Odperat line široke, *Npes.-K.*; Bratec pa zdaj v linah stoji, *Npes.-K.*; line zaluščiti, die Fenster zuschlagen, *Pohl.(Km.)*; — line so tudi luknja, skozi katero se klaja iznad hleva meče v hlev, *Nov.*; — prim. stvn. hlina, lina, srvn. line, Balkon, *Mik.(Et.)*.

linar, rja, *m.* = konopljiščica, *Jan.(H.)*; — prim. lat. linarius, Hänfling, *Frey.(F.)*.

lînda, *f.* der Altan, *C., Z.*; die Gallerie, der gedeckte Gang an einem Hause, *C.*; — der überhängende Theil des Daches, *C., Štrek.*; — prostor pred hišo, ki je še pod streho, *Stopice-Erj.(Torb.)*.

líndek, *adj. indecl.* eben, glatt, *Gor., Dol.-Levst.(M.), BlKr.*; lindek kakor miza, *Levst.(Rok.)*; ne more l. govoriti, l. izgovarjati besede, nema l. jezika, er hat keine fertige Zunge, *Dol.-Levst.(M.)*; (lintik mu teče govor, *Poh.*; — l. človek, gewandt, *Poh.*); — prim. nem. lind = nicht rauh. (?)

lindína, *f.* das Niveau, (iz bolg.) *Cig.*; lindino močvirja meriti, močvirje na lindino izmeriti, die Sümpfe nivellieren, *Levst.(Močv.)*.

lîndkati, am, *vb. impf.* nivellieren, *Cig.*; — prim. lindek.

lîndra, *f.* železna past, das Tellereisen, *Bistra (Notr.)-Erj.(Torb.)*; pos. past za vidre, *Posavje.*

lineāren, rna, *adj.* Linear-: linearna (= dolgostna) jednica, *Cig.(T.)*.

lînga, *f.* die Thürnarbe, *Cig., Jan., C.*

línica, *f. dem.* lina; das Dachfensterchen, *Mur., Cig., Jan.*; das Fensterchen am Beichtstuhl, *Ljub.*

lînija, *f.* črta, die Linie.

lînijski, *adj.* Linien-, *DZ.*

lînj, *m.* die Schleihe (tinca chrysitis), *Mur., Cig., Jan., Frey.(F.), Gaziče na Krki-Erj.(Torb.)*.

1. **linják**, *m.* = linj, *Cig., C.*

2. **lînjak**, *m.* der vordere Theil des Saustalles mit den Fallthüren, *Gor.*

lînta, *f.* = lenta, der Ruderbaum am Schiffe, Floße, *Savinska dol.*

lîntati, am, *vb. impf.* = lentati, steuern, lenken, *C.*

líntver, rja, *m.* = lintvrn, *Št.*

líntvern, *m.* der Lindwurm, *Cig., Kr.*; (lintvrt, *Ptuj*; lintvur, *Ormož-Kres*); — iz nem.

lípa, *f.* 1) die Linde; hostna l., die kleinblättrige Linde, die Winter- oder Spätlinde (tilia parvifolia), velikolista l., die großblättrige Linde, die Sommer- o. Frühlingslinde (tilia grandifolia), *Tuš.(R.)*; — 2) kozje ime, *Podmelci-Erj.(Torb.)*.

lípan, *m.* die Aesche, der Asch (salmo thymallus), *Mur., Cig., Jan., C., Kr.-Frey.(F.), Erj.(Ž.)*.

lípanec, nca, *m.* = lipan, *Kr.*

lipâva, *f.* = lipavščina, *Drenovec(Št.)-Erj.(Torb.)*.

lípavec, vca, *m.* velikanska trta, rastoča z večine po borjačih in rodeča grozdje črnih, gostih jagod, („lipovec“) *Koblja Glava-Erj.(Torb.)*.

lipâvščina, *f.* neka vinska trta: der Wippacher, *Št.-Erj.(Torb.)*; tudi lípavščina („lipovščina"): črna, bela l., *Trumm.*, *jvzhŠt.*

lípavina, *f.* = lipavščina („lipovina"), *jvzhŠt.*

lîpec, pca, *m.* 1) = hostna lipa, *Z.*; vse bom posekal, bodi si lipa ali lipec, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) neka vinska trta, *C.*, *M.*

lîpek, pka, *m.* = šmarnica, ilovščica, der Hausrothschwanz (lusciola tithys), *C.*

lîpež, *m.* kozje ime, *Krn, Podmelci-Erj.(Torb.)*.

lípina, *f.* neka vinska trta, *Dol.-Erj.(Torb.)* *LjZv.*

lípinica, *f.* vino od lipine: kozarec sladke lipinice, *LjZv.*

lîpje, *n.* 1) = lipovje, *Jan.(H.)*; — 2) = lipovo cvetje, *Jan.(H.)*.

lipna, *f.*, *C.*, pogl. lipina.

lîpnik, *m.* die Spätlinde („cvete pozneje od lipe"), *Polj.*

lîpnjak, *m.* ein Strick aus Lindenbast, *C.*

lípov, *adj.* Linden-, von Lindenholz; stati, držati se kakor lipov bog, eine unbeholfene, hölzerne Stellung, Haltung einnehmen, *Mur.*, *Levst.(Rok.)*, *jvzhŠt.*

lípovec, vca, *m.* 1) der Lindenstab, *Mur.*; — 2) der Lindenbast, *vzhŠt.-C.*; — 3) der Lindenhonig, *Mur.*; — 4) die kleinblättrige Linde, die Winter- oder Spätlinde (tilia parvifolia), *Tuš.(R.)*.

1\. **lípovina**, *f.* das Lindenholz.

2\. **lípovina**, *f.*, pogl. lipavina.

lípovje, *n.* der Lindenwald.

lípovka, *f.* der Flieder, der blaue oder spanische Holer (syringa vulgaris), *C.*, *Tuš.(R.)*.

lípovščica, *f.* neko belo grozdje, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; pogl. lipavščina.

lípovščina, *f.*, pogl. lipavščina.

liptáti, âm, *vb. impf.* lechzen, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*; — pogl. hliptati.

lîra, *f.* starodavno glasbeno orodje, die Leier; — (ein Sternbild), *Cig.(T.)*.

lîrast, *adj.* leierförmig, *Cig.*, *Jan.*

lîričen, čna, *adj.* k liriki spadajoč, lyrisch, *Cig.(T.)*, *nk.*

lîrik, *m.* der Lyriker, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

lîrika, *f.* die Lyrik, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

lîriški, *adj.* lyrisch, *Jan.*, *nk.*

lirorẹpec, pca, *m.* novoholandski l., der neuholländische Leierschwanz (maenura superba), *Erj.(Ž.)*.

lîrski, *adj.* lyrisch: lirska pesen, *nk.*

lis, lísa, *m.* das Fuchsmännchen, *Mur.*

1\. **lîs**, lísa, *adj.* = lisast, *C.*, *Z.*

2\. **lis**, *adj.* träge, faul, *Zil.-Jarn.(Rok.)*.

lísa, *f.* 1) eine kleine Fläche oder Stelle von anderer Farbe, der Flecken, bes. ein weißer Fleck; die Blässe (bei Thieren); konjska l., die Blässe an den Pferden, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — = maroga, *Fr.-C.*; tintna l., der Tintenfleck, *Cig.*; materna l., das Muttermal, *C.*; jetrna l., der Leberfleck, *C.*; solnčne lise, die Sonnenflecken, *Cig.(T.)*; — 2) = pleša, die Glatze, *Mur.*, *Jan.*, *Fr.-C.*; — 3) ein weibliches Thier mit einer Blässe: eine Stute, mit einer Stirnblässe, *ogr.-C.*; eine solche Kuh, *Valj.* *(Rad.)*; — eine solche Sau, *jvzŠt.*; — 3) das Mühlenspiel, die Zwickmühle, *Kras-Erj.(Torb.)*.

lisâčka, *f.* ime kravi, *kajk.-Valj.(Rad.)*.

lisák, *m.* lisast prasec, *Valj.(Rad.)*.

lîsar, rja, *m.* metulj: das Damenbrett oder Brettspiel (hipparchia Galatea), *Erj.(Ž.)*.

lísast, *adj.* 1) mit einem oder mehreren Flecken versehen, gefleckt: lisast konj, ein Pferd mit einer Blässe; lisasta krava, svinja; — = plešast, eine Glatze habend, *Mur.*, *C.*; — 2) = prismuknjen, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; lisasto napraviti, narediti, einen dummen Streich begehen, *Cig.*

lísati, am, *vb. impf.* durch Flecken bezeichnen, *BlKr.-M.*; zalo lisani metulj, *Zv.*; — beflecken, *Cig.*

lísavka, *f.* die gefleckte Taubnessel (lamium maculatum), *C.*

lîsavt, *m.* = ris, der Luchs, *Guts.*, *Frey.(F.)*.

lîsček, čka, *m. dem.* lisec; — der Stieglitz oder Distelfink (fringilla carduelis), *Jan.*, *M.*, *Frey.(F.)*, *Erj.(Ž.)*.

1\. **lîsec**, sca, *m.* 1) ein männliches Thier mit einer Blässe an der Stirne (Pferd, Ochs, Schwein u. dgl.); — der Distelfink, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*; — 2) = prismuknjen človek, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — 3) der Kälberkropf (chaerophyllum), *C.*, *Medv.(Rok.)*; krvavi l., die europäische Erdscheibe oder das Schweinsbrot (cyclamen europaeum), *Cig.*, *Tuš.(R.)*.

lîsek, ska, *m.* 1) ein männliches Schwein mit einer Blässe, *Mur.*; — der Distelfink, *Pot.-M.*; — 2) eine Art Baumkrankheit, *C.*

1\. **lisíca**, *f.* 1) der Fuchs (canis vulpes); polarna l., der Polarfuchs (canis lagopus), *Erj.(Ž.)*; črna l., der Brandfuchs, *Cig.*; rjava l., der Braunfuchs, *Cig.*; — vsaka l. svoj rep hvali = jeder Krämer lobt seine Ware, *Cig.*; lisici na rep sesti, das Hasenpanier ergreifen, *Cig.*; — das Fuchsweibchen; lisica in lisjak; — 2) ovčje ime, *Erj.(Torb.)*; — 3) der Eierschwamm, der Pfifferling (cantharellus cibarius), *Cig.*, *SlGor.-C.*; — 4) ime raznim pripravam: das Fangeisen, das Schlageisen, die Fuchsfalle, *Cig.*, *Jan.*, *Fr.-C.*; — der Reifzieher der Böttcher, *Cig.*, *Jan.*; — *pl.* lisice, die Handfesseln, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; die Springer, *vzhŠt.-C.*; — die Daumenschraube, *Cig.*; — 5) eine Art große Pelzhandschuhe, *C.*; — 6) eine Krankheit des Hopfens, wo die Kolben bräunlich werden und abfallen, *C.*

2\. **lisíca**, *f.* ein mangelhaftes Brett, = lisičasta deska, *Fr.-C.*; — prim. lisa. (?)

lisíčast, *adj.* 1) kahl: l. človek, *C.*; — 2) lisičasta deska, ein Brett mit Makeln, *vzhŠt.-C.*; = deska, ki nima ostrih (živih) robov, *C.*, *jvzhŠt.*; — prim. 2. lisica.

lisíčav, *adj.* = lisičast 2): prva deska po krajnici je lisičava, *C.*

lisičavina, *f.* der Mangel, Abgang am Brett, *C.*

lisíče, eta, *n.* junger Fuchs, das Füchslein, *C.*; Prišla je lisica z lisičeti, *Npes.-K.*

lisíčen, čna, *adj.* schlau (wie ein Fuchs), *M.*

lisíčenje, *n.* die Fuchsschwänzerei, das Schmeicheln, *Cig.*
lisíčevina, *f.* der Fuchsbalg.
lisíčica, *f.* 1) *dem.* lisica, das Füchslein; — 2) = lisica 3), der Eierschwamm, der Pfifferling (cantharellus cibarius), *Cig.*, *C.*, *Vrt.*
lisíčina, *f.* 1) die Fuchshöhle, der Fuchsbau, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) die Fuchshaut, *C.*; — 3) das Gurkenkraut, der Borretsch (borrago off.), *Medv.(Rok.)*.
lisíčiti se, îčim se, *vb. impf.* (sich verstellend) schmeicheln, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
lisîčjak, *m.* 1) der Fuchsmist, *Cig.*; — 2) der Bärlapp (lycopodium clavatum), *Cig.*, *Jan.*; — der daraus gemachte Ofenwisch, *Jarn.*, *Cig.*
lisîčje, *n.* der Bärlapp (lycopodium clavatum), *Medv. (Rok.)*, *Trnovo (Goriš.) - Erj. (Torb.)*; — der daraus gemachte Ofenwisch, *Cig.*, *M.*
lisîčji, *adj.* Fuchs=; lisičji rep, der Fuchsschwanz; lisičja kapa, die Fuchsmütze; po lisičje zvit, schlau wie ein Fuchs.
lisîčka, *f. dem.* lisica, das Füchslein.
lisîčnik, *m.* 1) ein verschlagener Mensch, *ZgD.*; — 2) der Sadebaum (lycopodium complanatum), *Cig.*, *Jan.*, *Medv.(Rok.)*.
lisîčnjak, *m.* 1) der Fuchskasten, *Cig.*; — 2) das Fuchsschrot, *Jan.*
lisíčnost, *f.* die Schlauheit, die Hinterlistigkeit, *SlN.*, *Let.*, *Bes.*
lísiti, im, *vb. impf.* mit farbigen Flecken versehen, flecken: solnce črešnje lisi, die Sonne färbt die Kirschen, *Cig.*; — lisiti se, sich färben (o sadju), *Cig.*; slive se že lisijo, *Svet. (Rok.)*; jerebi se lisijo = dobivajo liso, nehmen den Schild an, *Cig.*
lísiti se, im se, *vb. impf.* schmeicheln, *C.*; — grinsen, *V.-Cig.*
lisjáča, *f.* eine Art Schwamm, *C.*
lisják, *m.* 1) das Fuchsmännchen; — o človeku: der Schlaue, der Hinterlistige; — 2) echter Eisenhut (aconitum napellus), *Dict.*, *Cig.*, *C.*, *Tuš.(R.)*; — die Trollblume (trollius europaeus), *Ponikve na Št. Vidski gori (Tolm.)-Erj.(Torb.)*.
lisjâštvo, *n.* die Hinterlistigkeit, *Nov.*
lîska, *f.* 1) *dem.* lisa, *C.*, *BlKr. - M.*; — 2) ein weibliches Thier mit weißem Fleck an der Stirn; — 3) die Rohrdommel (ardea stellaris), *Mur.*; — das Wasserhuhn, das Rohrhuhn (fulica), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; črna l., das schwarze Wasserhuhn (fulica atra), *Frey.(F.)*, *Erj.(Ž.)*; — velika l., der Flussteufel (fulica aterrima), *Cig.*
lîskast, *adj.* gefleckt: l. hrast, *C.*; liskasta deklina, ein geputztes, geziertes Mädchen, *C.*
1. **lískati**, am, *vb. impf.* 1) putzen, glätten: lase l., *Poh.-C.*; — 2) l. se, glänzen, *C.*, *Met.*; — prim. lesk. (?)
2. **lîskati se**, am se, *vb. impf.* = lisiti se: črešnje so se začele liskati, *LjZv.*
lisketáti, etâm, ę́čem, *vb. impf.* = lesketati, schimmern, glänzen, *Habd.-Mik.*, *C.*

lisǫ́ga, *f.* weibliches Schwein mit einer Stirnblässe, *Mur.*, *C.*, *Mik.*; lísoga, *jvzhŠt.*
lîst, lîsta, listû, *m.* 1) das Blatt einer Pflanze, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; on je naše gore list, er ist einer von den Unsrigen, *C.*; — živi l., das wandelnde Blatt (phyllium siccifolium), *Erj.(Ž.)*; — 2) das Papierblatt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; das Blatt eines Buches, *ogr.-Valj.(Rad)*, *nk.*; — das Blatt = das Journal: tedenski l., = das Wochenblatt, vladni l., das Regierungsblatt, *nk.*; — der Schein: krstni l., der Taufschein, rojstni l., der Geburtsschein, (= rojeni l.: Dajte meni rojeni list, *Npes.-K.*), mrtvaški list, der Todtenschein, poročni l., der Trauschein, vozni l., der Frachtbrief, tožilni l., der Klagebrief, domovinski l., der Heimatschein, iskalni list, der Steckbrief, popotni list, der Reisepass, plačilni l., der Zahlschein, prejemni l., der Empfangschein, ubožni list, der Armutsschein, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 3) der Sendbrief, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Boh.*, *Trub.*, *Dalm.*; po besedah tega listu, *Dalm.*; tudi *pl.* listi, *Meg.*; list pisati komu, *Meg.*, *Dict.*, *Dalm.*; in ona je tako pisala v listeh, *Dalm.*; — die Epistel, *Cig.*, *Jan.*, *Schönl.*, *Jap.*; listi in evangelji, *Danj.*; — 3) das Sägeblatt, *Cig.*, *C.*, *Št.*; železen l., ein Blechblatt, *Cig.(T.)*; kositrni l., die Zinnfolie (Stanniol), *Jan.(H.)*.
listánjek, njka, *m.* 1) die Wade, *ogr.-Mik.*, *vzhŠt.-C.*; — 2) deska pri plugu, ki zemljo odriva, *kajk.-Valj.(Rad)*; prim. hs. listanj, stsl. lystъ, tibia, κνημίς.
listánka, *f.* die Blätterkoralle (flustra foliacea), *Erj.(Ž.)*.
listár, rja, *m.* der Briefbote, der Briefträger, *Meg.*, *Alas.*, *Dict.*, *Boh.*, *Krelj*; hitri listarji, Eilboten, *Dalm.*; jezdeči listarji, reitende Boten, *Dalm.*
listarína, *f.* das Briefboten=, das Zettelgeld, *DZ.*
lîstast, *adj.* blattförmig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; grafit je listast ali luskast, *Erj.(Min.)*.
lístati, am, *vb. impf.* 1) blättern: l. knjigo, *Cig.(T.)*. *Raič(Let.)*; — 2) l. se, sich blättern (min.), *Cig.(T.)*.
lístav, *adj.* blätterig, *Cig.(T.)*.
lîstek, stka, *m. dem.* list; 1) das Pflanzenblättchen; — 2) das Papierblättchen, der Zettel, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — das Briefchen, das Billet, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; vozni l., das Fahrbillet, *DZ.*, *nk.*; (listę́k, ę́ka, *ogr.-Valj. [Rad]*); — das Feuilleton, *nk.*
lísten, stna, *adj.* 1) Blatt=, Blätter=, Laub=; lîstna zemlja, *Cv.*; — 2) blätterig, *Cig.*, *Jan.*
lîstič, *m. dem.* list; das Blättchen, das Kärtchen, das Briefchen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — ein kleines periodisch erscheinendes Blatt, *nk.*
listína, *f.* die Urkunde, das Document, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; pravna l., die Rechtsurkunde; zemljeknižna l., die Tabularurkunde, zastavilna l., die Verpfändungsurkunde, ustanovilna l., die Errichtungsurkunde, *DZ.*
listînec, nca, *m.* ein Aufbewahrungsort für das Laub, *Valj.(Rad)*.

listînjak, *m.* = listinec, *Valj.(Rad).*
listînski, *adj.* urkundlich, *Nov.*
listják, *m.* = listnjak, *Jan.(H.).*
lístje, *n.* das Laub, die Blätter; l. grabiti, Laub zusammenrechen; v listje iti, Blätter treiben, *Cig.*; toliko jih je, kakor listja in trave, eine zahllose Menge; das Laubwerk (arch.), *Cig.(T.).*
lístjiče, *n. dem.* listje, *Met.*, *ogr.-Valj.(Rad).*
lîstkar, rja, *m.* der Zettelschreiber, *Cig.*; — der Feuilletonist, *nk.*
lîstkati, am, *vb. impf.* blättern: l. po knjižici, *LjZv.*
lîstnast, *adj.* = listast, *Cig.*
lîstnat, *adj.* belaubt, laubreich, blätterig, blätterreich: listnato drevje, das Laubholz, *Cig.*; listnate tajnocvetke, Laubkryptogamen, *Cig.(T.)*; — durchblättert (zool.), *Cig.(T.).*
lîstnica, *f.* 1) der Aufbewahrungsort für das Laub, die Streuhütte, *C.*, *Savinska dol.*; — 2) = listnik, der Laubwald, *Jan.*; — 3) das Portefeuille, die Brieftasche, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 4) = list, die Karte, die Correspondenzkarte, *nk.*; — 5) der Laubvogel (regulus), *Frey.(F.)*; čopasta l., der Haubenkönig, das Goldhähnchen (regulus flavicapillus), *Cig.*, *Frey.(F.)*; zelena l., der Waldlaubvogel (regulus sibilatrix), *Cig.*
lîstnik, *m.* 1) gozd, kjer rasto listovci in se listje grabi, der Laubwald, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *Vrt.*, *Dol.*; — 2) koš za listje, der Laubrückenkorb, *Cirk.-Baud.*, *Tolm.-Štrek.(LjZv.)*, *Dol.*; — 3) = listnjak, die Streuhütte, *Mur.*, *C.*
listnína, *f.* 1) das Briefporto, *Jan.*; — 2) die Zollnebengebür, das Zettelgeld, *Cig.*
listnják, *m.* die Laubhütte, die Streuhütte, der Laubbehälter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
lîstọ, *adv.* = le, nur, *ogr.-C.*; ne listo — temveč tudi, *Krelj*; — iz: le-isto, *Mik.*
listobòd, bọ́da, *m.* der Briefstecher, *Cig.*
listocvẹ̑tka, *f.* listocvetke, = zvezdocvetke, die Sternblumen (dialypetalae), *Tuš.(R.).*
listognọ̑j, *m.* der Monat November, *Meg.*, (= listov gnoj, *Dict.*, *Kast.*, *Vod.(Pes.)*); — prim. gnilolist.
lîstom, *adv.* sogleich, *C.*; — prim. listo.
lîstoma, *adv.* blätterweise, *Cig.*
listonòs, nọ́sa, *m.* der Briefträger, der Briefbote, *Cig.*, *DZ.*
listonọ̑sec, sca, *m.* der Briefträger, der Briefbote, *Cig.*, *Jan.*
listonọ́ša, *m.* der Briefbote, *Jan.*, *nk.*; — hs.
listopàd, páda, *m.* 1) der Laubfall, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Monat November, *Cig.*, *Jan.*; — tudi: October, *Z.*, *Jan.*, *Valj.(Rad).*
lîstọr, *adv.* = listo, le, nur, *ogr.-C.*, *Mik.*
lístov, *adj.* Laub-, *V.-Cig.*; l. les, das Laubholz, *Karn.(Abc.)*; listov gnoj, pogl. listognoj.
listovàt, áta, *adj.* = listnat, *Cig.*
listováti, ȗjem, *vb. impf.* foliieren, *Cig.(T.)*; — češ.
listovec, vca, *m.* der Laubbaum, *Cig.*, *Jan.*
listọ́ven, vna, *adj.* Brief-, *Jan.*, *Cig.(T.)*; listovni zlog, der Briefstil, *Cig.(T.).*
listovína, *f.* das Briefporto, *Jan.*

listovît, *adj.* laubreich, blätterreich, *Jan.*; listovite veje, *Levst.(Zb. sp.).*
listọ̑vje, *n.* das Laubwerk, *Jan.*; — das Laubholz, *Cig.*, *C.*
listọ̑vnica, *f.* = pismohrana, das Archiv, *Jan.(H.).*
1. **lístovnik**, *m.* das Wadenbein, die Wade, *Guts.*, *C.*; — prim. listanjek.
2. **listọ̑vnik**, *m.* das Urkundenbuch, *Jan.(H.).*
lisúga, *f.* = lisoga, *kajk.-Valj.(Rad).*
lîš, *m.* 1) ein Pferd oder ein Ochs mit einer Stirnbläſſe, *C.*; — 2) der Glatzkopf, *Cig.*, *Št.*
lîš, *adv.* unpaarig; v otročji igri: liš ali soda? gerade oder ungerade? *Solkan-Erj.(Torb.).*
líša, *f.* 1) = lisa, der Fleck, *Mur.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*; — die Glatze, *vzhŠt.*; — 2) = krava z liso, *C.*
lišâj, *m.* 1) die Flechte (ein Hautausschlag); — 2) lišaji, die Flechten (lichenes); izlandijski l., das isländische Moos (cetraria islandica, lichen islandicus), lakmov l., die echte Lackmusflechte oder französische Orseille (roccella tinctoria), *Tuš.(R.).*
lišâjast, *adj.* 1) mit Flechten behaftet; — 2) flechtenartig, *Mur.*, *Jan.*
lišâjav, *adj.* voll Flechten, herpetisch.
lišâjev, *adj.* von Flechten, Flechten-: l. skrob, die Lichen- oder Moosstärke (chem.), *Cig.(T.).*
lišâjevina, *f.* = lišaj 1), *Jan.(H.).*
lišâjevje, *n. coll.* Flechten, *Jan.*
lišâjevka, *f.* das Fettkraut (pinguicula alpina), *C.*; — tudi: eine Art Erdrauch (fumaria), *C.*
lišâjiti se, âjim se, *vb. impf.* Flechten bekommen, *Mur.*, *Cig.*
lišâjka, *f.* die Flechte: kupičnata l., die Becherflechte, *Cig.*
lišâjnat, *adj.* mit Flechten behaftet, *Mur.*
lišâjnik, *m.* die Flechte (Pflanze), *Jan.*, *Šol.*
lišák, *m.* die Fraisen: l. me tere, *Fr.-C.*
líšast, *adj.* = lisast, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *vzhŠt.*; — l. vol, *SlGor.*; — glatzköpfig, *vzhŠt.*
lîšč, *m.* 1) der Glanz, der Schein, *ogr.-C.*, *Valj.(Rad.)*; — 2) železni l., der Eisenglimmer, *Cig.*
liščâva, *f. ogr.-C.*, pogl. hlišč, hliščava.
líšinja, *f.* = lisa 1), *C.*
líšiti, im, *vb. pf.* l. koga česa, jemanden um etwas bringen, *C.*; l. se česa, sich einer Sache entäußern, *Zora*; — hs.
líšiti se, im se, *vb. impf.* Flecke bekommen, *C.*
lîšje, *n. coll.* Flechten, *Z.*; planjave poraščene z lišjem in mahovjem, *Bes.*
lîško, a, *m.* ein Pferd mit einer Stirnbläſſe, *Mur.*; — (šaljivo) der Kahlkopf, *Mur.*
lîšnja, *f. vzhŠt.*, pogl. lišinja.
lîšp, *m.* der Putz, der Schmuck, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*; (lišep, *Mur.*, *Mik.*; — nam. lepš iz: lepšati, *Mik.* *V. G. II. 42*).
lišpálen, lna, *adj.* zum Putz gehörig: lišpâlno blago, Putzware, *nk.*
lišpâlnica, *f.* das Putzgemach, *Cig.*
lîšpalnik, *m.* orodje, s katerim se protje snaži (lišpa), *Gor.*
lîšpanje, *n.* das Putzen, das Schmucken.
lîšpanka, *f.* die Putzdirne, *Cig.*

lìšpati, am, *vb. impf.* 1) aufputzen, schmücken; sebe in hišo l., *Ravn.*; — l. se, sich putzen, sich schmücken, *Cig.*; — 2) l. se, sich zieren, spröde thun, *Zora*; — 3) = abrinden: protje l. = protje majiti, *Gor.*; — koža se lišpa = se cepi za nohtom, *Dol.*

líšpav, *adj.* 1) putzsüchtig, *Dol.*, *Št.*; — 2) wählerisch, heikelig, *Cig.*; lišpavo grlo, leckerer Gaumen, *LjZv.*: beim Fressen wählerisch: lišpava živina, *Cig.*, *Dol.*, *Št.*; lišpava svinja ni zdrava, *C.*

lišpâva, *f.* der Aufputz, die Verzierung, *Jan.*

lîšpavec, vca, *m.* 1) der Putzer, *Cig.*; — 2) der Stutzer, *Cig.*; der Kleidernarr, *Jan.*; — 3) der Erdbeerenspinat (blitum), *Medv.(Rok.)*.

lîšpavka, *f.* 1) die Putzerin, *Cig.*; — 2) die Kleidernärrin, *Jan.*

lišpljiv, íva, *adj.* putzsüchtig, *Z.*

lišpljívost, *f.* die Putzsucht, *Cig.*

lîšpnica, *f.* der Schmuckkasten, *Cig.*

lišpovína, *f.* die Putzware, der Schmuckgegenstand, *DZ.*; der Luxusartikel, *C.*; (tudi *coll.*).

lît, î, *f.* der Saft vom Obst, der Most, *kajk.-Valj.(Rad)*.

litanîje, *f. pl.* die Litanei; l. moliti; k litanijam iti.

1\. **lîtek**, *m.* tka, = litka, *C.*, *Trst.(Let.)*.

2\. **litek**, *m.* tka, litki, kernlose, mehllose Fruchthülsen, *Z.*

lîter, tra, *m.* das Liter.

literâren, rna, *adj.* slovstven, literarisch, *Jan.*, *nk.*

literât, *m.* slovstvenik, der Literat.

literatûra, *f.* slovstvo, die Literatur.

literatûren, rna, *adj.* slovstven, Literatur≈.

líti, líjem, *vb. impf.* 1) gießen; zvonove, sveče l.; lito železo, Gusseisen; lito jeklo, Gussstahl, *Cig.(T.)*; solze liti, Thränen vergießen, *Cig.*; — to sta jo lila! die zwei sind gelaufen! *UčT.*; — lije, dež lije, es gießt, es regnet stark; solze lijo iz očij, Thränen entströmen den Augen; Na grob lijo grenke solze, *Greg.*; — 2) das Abweichen haben, laxieren, *Cig.*; kadar goveja živina preveč lije, dajaj ji starega, tečnega sena, *Vrtov.(Km. k.)*; bčele lijo (po smrečjem medu), *Levst.(Beč.)*; — lije skozi koga, *Jan.(H.)*.

lîtij, *m.* neka kovina, das Lithium, *Cig.(T.)*.

litîja, *f.* der Eibisch (althaea), *C.*; — iz lat. althaea, *C.*

litína, *f.* die Gussware, *Jan.*; železna l., das Gusseisen, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*

lítje, *n.* das Gießen, der Guss.

lîtka, *f.* die Wade, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *vzh.-Št.*; — prim. češ. lytka, polj. łytka.

lîtkast, *adj.* kernlos: litkasta rž, *Z.*; — prim. 2. litek.

litkeb, *m.* = likeb, *Kor.-C.*

lîtnica, *f.* koš ali rešeto, skozi katero se mošt preceja, *kajk.-Valj.(Rad)*.

litográf, *m.* kamenopisec, der Lithograph.

litografîja, *f.* kamenopisje, die Lithographie.

litovž, *m.* das Wirtshaus, *Cig.*; — prim. bav. leithaus, Schenke, *Levst.(Nov.)*.

litoželẹ́zen, zna, *adj.* gusseisern, *DZ.*

litûrgičen, čna, *adj.* liturgisch.

liturgîja, *f.* cerkveni obredi, die Liturgie.

litûrgika, *f.* nauk o cerkvenih obredih, die Liturgik, *Cig.*, *Jan.*

lituš, *m.* = litovž, *Kor.-Levst.(Rok.)*.

lituž, *m.* = litovž, *C.*

lîv, *m.* 1) der Guss, *Jan.*; — 2) das Fließen, der Fluss, *C.*; — 3) = lij, das Gießschaff, *Cig.*, *C.*, *Met.*, *Mik.*; — der Trichter, *Jarn.*

livâč, *m.* = livec, der Gießer, *Jan.(H.)*.

livâda, *f.* die Flur, die Wiese, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — prim. hs. livada, iz gr. λιβάδιον, *Mik.(Et.)*.

livák, *m.* der Trichter, *C.*

lívanec, nca, *m.* nav. *pl.* livanci, neka jed, *Bes.*; nezgoščeno testo v pekev izlito, *Trst.(Let.)*; — prim. levanci.

livárna, *f.* = livarnica, *nk.*

livárnica, *f.* die Gießstätte, die Gießerei, *Jan.*, *C.*

lîvček, čka, *m. dem.* livek; der Trichter, *Mur.*, *V.-Cig.*

lívec, vca, *m.* 1) der Gießer, *Jan.*, *nk.*; — 2) = livček, *V.-Cig.*; — 3) = lijak 2), *Notr.*

lîvek, vka, *m.* 1) der Trichter, *Cig.*, *Jan.*; — 2) prav male ponikve se zovejo livki, *Jes.*

lîvka, *f.* črešnja, ki nedozorela pade z drevesa, *Solkan-Erj.(Torb.)*.

lîvkast, *adj.* trichterförmig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Zora.*

lîvnica, *f.* das Gusshaus, die Gießerei, *Cig.(T.)*, *C.*

lîvnik, *m.* 1) der Trichter, *Gor.-Cig.*, *SlGosp.-C.*; čarodelni l., der Zaubertrichter, *Cig.*; — 2) das blecherne Gussmodell für Kerzen, *BlKr.*; — 3) skozi livnik leti v mlinu moka izpod kamena, *Gor.*

lîvnjak, *m.* der Trichter, *Jarn.*, *C.*

livrẹ̄ja, *f.* služabniška obleka, die Livrée, *Cig.*, *Jan.*

lîvstvọ, *n.* die Gießkunst, *Cig.(T.)*.

lîz, *m.* die Lecke, *Cig.*; (liz, *f. Jan.*).

líza, *f.* kdor rad liže, der Lecker, *Valj.(Rad)*; — der Schmeichler: ne bodi muza proti nižjim, nikdar liza proti višjim, *UčT.*

lizáč, *m.* der Lecker, *Cig.*; der Schmarotzer, *Z.*

lízalica, *f.* die Salzlecke, *Cig.*, *Jan.*

lízanje, *n.* 1) das Lecken; — der Schleck, die Leckerei, *Cig.*; — 2) die Lecke, *Cig.*; — 3) das aus besonderen Kräutergattungen bestehende Futter für Kühe, das man eigens sammelt, damit sie mehr Milch geben, *Mur.*

lízast, *adj.* schleckerhaft: v svoja lizasta usta kaj dobiti, *DSv.*

lízati, žem, *vb. impf.* lecken; žabe ga ližejo, er ist muthwillig, *Cig.*; — schlecken, naschen, *Cig.*, *Jan.*; rad cuker liže, *Cig.(T.)*; — dati otroku lizati, das Kind die Ruthe kosten lassen, *Cig.*; — l. koga, jemanden verzärteln, *C.*; l. se okoli koga, bei jemandem sich einzuschmeicheln suchen; l. se komu, *Jan.*, *Levst.(Rok.)*; — sukno se liže, das Tuch wetzt sich ab, schleißt, *Jan.*, *C.*

lízav, *adj.* 1) leckerhaft, *Z.*; — 2) schmeichlerisch, *Jan.(H.)*.

lízavec, vca, *m.* der Lecker, der Schmarotzer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

lízavka, *f.* die Leckerin, die Schmarotzerin, *Mur., Cig.*

lîzavt, *m.* = der Schmarotzer, *M.*

lízdav, *adj.* = hinavski, (= z vsemi na oko dober), *Fr.-C.*; — nam. lizav?

lizę́čen, čna, *adj. Mur.*, pogl. lizav 1).

lízgati se, am se, *vb. impf.* sich schminken, *Rez.-C.*; — prim liskati se.

lizkáriti, ârim, *vb. impf.* naschen, *Cig., C.*

lîzman, *m.* das Leckermaul, *C.*

lízniti, lîznem, *vb. pf.* einmal lecken, *C., M., Z.*

lizúlja, *f.* die Näscherin, *Cig.*

lizûn, *m.* 1) der Lecker, *Cig.*; — der Schmarotzer, *Mur., Cig.*; — 2) niedriger Schmeichler, *Cig., Jan.*

lizûnski, *adj.* schmeichlerisch, *Cig.*

lizûnstvǫ, *n.* die Speichelleckerei, *Cig.*

ljûb, ljúba, *adj.* lieb, wert, theuer; ljubi moji otroci! — ni mi ljubo, es ist mir nicht lieb; kakor ti je ljubo, wie du willst; za ljubo imeti (vzeti) kaj, sich mit etwas zufrieden geben, *Cig., Jan., C., Met.*; (prim. nem. „vorlieb" nehmen) za ljubo imeti koga, kaj, lieb haben, *Dict., Trub., Kast.*; Bog imej nas za ljubo! *Trub.*; komu na ljubo, jemandem zu Gefallen („zulieb"); vso ljubo noč prebedeti, die ganze liebe Nacht durchwachen; ljubi kruhek, das liebe Brot; — ljubi, der Geliebte.

ljûb, *f.* iz ljubi, aus Liebe, *Polj.*; po ljubi, nach Wunsch, *C.*; k ljubi, zulieb, *C.*

ljûba, *f.* die Geliebte, das Liebchen, *Cig., Jan., Dalm., nk.*

ljubankast, *adj.* = ljubek, ljubezniv, *Dict.*

ljubâv, *f.* die Liebe, *Mur., V.-Cig., Jan., Kast., nk., Notr., Št.*; — der Liebesdienst, die Gefälligkeit, *Cig., Jan.*; kako ljubav komu storiti, *Cig., Dol.-Levst.(Rok.), Notr.*; komu na ljubav, jemandem zulieb, *C., Z., Dol.-Levst.(Rok.).*

ljubâven, vna, *adj.* Liebes-, *Mur.*; erotisch, *Cig., Jan.*; — liebevoll, *Mur.*

ljubâva, *f.* = ljubav, *Dict., M., C.*

ljubâvec, vca, *m.* = ljubec, ljubček, *C.*

ljúbček, čka, *m. dem.* ljubec; der Liebling, das Busenkind, der Schatz; der Liebste, der Geliebte.

ljûbčica, *f.* der (weibl.) Liebling, *C., Z.*

ljûbčič, *m.* = ljubček, *C.*

ljûbec, bca, *m.* der Geliebte, der Verehrer, der Liebhaber, *Mur., Cig., Jan., C., Danj.(Posv. p.), Let., Cv.*

ljûbej, *m.* der Liebling, der Geliebte, *Jan., C., Npes., M., Mik., Slom.*

ljûbek, bka, *m.* der Liebling, *C.*; božji ljubki, *Ravn.*

ljúbek, bka, *adj.* lieblich, wunderlieb, graziös, *Cig., Jan. Cig.(T.)*; — hs.

ljúben, bna, *adj.* lieb, *C.*; ljubna deklica, *SlN.*

ljubę́zen, zni, *f.* 1) die Liebe: ljubezen nima oči, die Liebe ist blind, *Cig.*; ljubezen je bolezen, *Npreg.*; lj. do koga ali česa, die Liebe zu jemandem oder zu etwas; lj. do Boga, do domovine; — 2) goreča lj., die Feuernelke („brennende Liebe") (lychnis chalcedonica); tudi samo: ljubezen, ali: žgoča l., *Fr.-C.*

ljúbezen, zna, *adj.* lieb, liebenswürdig, *C., Zora*; wohlwollend, *C.*; — prim. hs. ljubazan.

ljubę̂zenski, *adj.* Liebes-: ljubezenske sanje, *Zora*; ljubezenski ogenj, *Levst.(Zb. sp.).*

ljubę̂znica, *f.* das Liebesmahl, *V.-Cig.*

ljubezníčanje, *n.* die Liebelei, *Cig.*

ljubezníčati, am, *vb. impf.* liebeln, freundlich thun, *SlN.*

ljubę̂znik, *m.* der Geliebte, *Mur., C.*

ljubę́zniti se, ę̂znim se, *vb. impf.* liebeln, *ogr.-C.*

ljubeznìv, íva, *adj.* liebenswürdig; lj. otrok, ljubeznivo vedenje.

ljubeznîvček, čka, *m. dem.* ljubeznivec; der Liebenswürdige, *Mur.*; der Liebling, *V.-Cig.*

ljubeznîvec, vca, *m.* liebenswürdiger Mensch, *Ravn.*

ljubeznívost, *f.* die Liebenswürdigkeit.

ljubeznǫ̂ča, *f.* = 2. ljubeznost, *ogr.-C.*

1\. **ljúbeznost,** *f.* die Lieblichkeit, die Liebenswürdigkeit, *V.-Cig., Cig.(T.), C.*

2\. **ljubę̂znost,** *f.* die Liebe, *ogr.-Valj.(Rad)*; bratinska lj., *ogr.-C.*

ljubeznóta, *f.* = 2. ljubeznost, *ogr.-C.*

ljubî, *adv.* = ljubo: če vam je ljubi = če vam je prav, *Mlinsko pri Koboridu(Goriš.)-Erj.(Torb.).*

ljûbica, *f.* 1) die Geliebte, das Liebchen; — 2) das wohlriechende Veilchen oder das Märzveilchen (viola odorata), *Cig., Jan., Tuš.(R.)*; — bčelna lj. = melisa, *C.*

ljûbič, *m.* der Buhle, *C.*

ljubîmec, mca, *m.* der Liebling, *Mur., Cig., nk.*; der Geliebte, *Jan.*; — prim. stsl. ljubimъ, amabilis.

ljubîmka, *f.* die Geliebte, *Let.-C., Zv.*; — prim. ljubimec.

ljubîtelj, *m.* der Liebende, *Met., kajk.-Valj.(Rad)*; — der Liebhaber, der Freund, der Verehrer, *Mur., C.*; l. znanosti, *Zora*; l. mira, *kajk.-Valj.(Rad).*

ljubîteljica, *f.* die Liebhaberin, *kajk.-Valj.(Rad).*

ljúbiti, im, *vb. impf.* 1) lieben; l. koga, l. resnico; ljubite se med seboj (sabo), liebet einander; — 2) liebkosen, herzen, *Cig., Jan., Rez.-C.*; (on je detetce) ljubil, objemal in kušal, *Trub. Post.*; — küssen, *Cig., Jan., Zora*; (hs.); — 3) Versprechungen machen: tako dolgo mi je ljubil, na zadnje mi vendar ni storil, *Krn-Erj.(Torb.)*; — 4) ljubiti, behagen, wohl bekommen: vino mu ljubi, *C.*; zrak mu ljubi, *Svet.(Rok.)*; izmed vsega sadnega drevja so mu hruške najbolj ljubile, *LjZv.*; gospodi ljubi veliko oko, *LjZv.*; ta jed mu ne ljubi, schmeckt ihm nicht, *Levst.(Rok.)*; — lj. se, belieben, gefallen: ne ljubi se mi jesti; ljubi se mi spati; kakor se komu ljubi, wie es jedem beliebt; nič se mu več ne ljubi; gefallen, *Jan., Cig.(T.)*; — prim. bav. es liebet, beliebet mir, *Levst.(Rok.).*

ljûbka, *f.* = ljubica, *Jan., M.*

ljûbkanje, *n.* das Liebkosen, die Liebkosung, *Cig.*, *nk.*
ljûbkati, am, *vb. impf.* l. koga, liebkosen, herzen, *Cig.*; l. se, kosen, *nk.*, *Dol.*
ljûbkavec, vca, *m.* der Liebkoser, *Cig.*
ljúbkost, *f.* die Lieblichkeit, die Anmuth, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — prim. ljubek.
ljubkováti, ûjem, *vb. impf.* liebkosen, *C.*; l. se, liebeln, *Jan.*
ljubljánka, *f.* neka hruška, *Ponikve na Goriškem-Erj.(Torb.)*.
ljúbljenec, nca, *m.* der Liebling, der Favorit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
ljúbljenček, čka, *m. dem.* ljubljenec; der Liebling, das Schoßkind, *Cig.*, *Jan.*
ljúbljenčič, *m.* = ljubljenček, *C.*
ljúbljenik, *m.* der Liebling, *Cig.*, *Mik.*
ljúbljenje, *n.* das Lieben; — das Liebkosen, *Cig.*
ljúbljenka, *f.* 1) die Liebste, der (weibl.) Liebling, die Favoritin, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Maßliebe (bellis perennis), *C.*; die große Maßliebe (chrysanthemum leucanthemum), *Kres.*
ljúbljenost, *f.* die Beliebtheit, *Cig.*
ljubljìv, íva, *adj.* = ljub, ljubezniv, *Mur.*, *Cig.*
ljûbmi, *adv.* freiwillig, nach eigenem Belieben, *C.*
ljúbnik, *m.* der Amant, der Buhle, *Pohl.-Valj.(Rad).*
ljúbniti, ljûbnem, *vb. pf.* = poljubiti, *Mur.*
ljubodînstvo̧, *n.* die Wohllust, *Habd.-Mik.*, *Jan.*; — prim. stsl. ljubodêjstvo.
ljuboglásen, sna, *adj.* lieblich klingend, *Zora.*
ljubomǫ́ren, rna, *adj.* eifersüchtig, *Jan.*, *C.*; — hs.
ljubohlę́pen, pna, *adj.* kokett, *Jan.(H.)*.
ljubohlȩ̂pnica, *f.* die Kokette, *Jan.(H.)*.
ljubohlę́pnost, *f.* der Liebesdurst, die Koketterie, *Jan.(H.)*.
ljubosúmen, mna, *adj.* eifersüchtig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
ljubosûmnež, *m.* der Eifersüchtige, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
ljubosûmnica, *f.* die Eifersüchtige, *Jan.(H.)*.
ljubosûmnik, *m.* der Eifersüchtige, *Jan.*, *M.*
ljubosúmnost, *f.* die Eifersucht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
ljubovâłen, łna, *adj.* buhlerisch, *Jan.(H.)*.
ljubovânje, *n.* die Liebelei, die Buhlerei, *Cig.*, *Jan.*, *Npes.-M.*, *C.*; ljúbovanje, *Valj.(Rad).*
ljubováti, ûjem, *vb. impf.* lieben, liebeln, liebkosen, *C.*, *Npes.-Mik.*, *Zora*; ljúbovati, *Valj.(Rad).*
ljubǫ̂vca, *f.* = ljubica, *C.*, *Prip.-Mik.*; — tudi hs.
ljubǫ́ven, vna, *adj.* = ljubaven, *Jan.*
ljubǫ́vnica, *f.* = ljubica, *Jan.*; — hs.
ljubǫ́vnik, *m.* der Geliebte, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Zv.*; — hs.
ljuboželjnost, *f.* das Verlangen nach Liebe, *kajk.-Valj.(Rad).*
ljûbša, *f.* das Kebsweib, *Meg.-Mik.*
ljûd, *m.* = ljudstvo, das Volk, *Mur.*, *Jarn.*, *Jan.*; ves ljud, *Ravn.*; popameten ljud, *Vod.(Pes.)*; neposajeni ljud. der tolle Pöbel, *Cig.*; — stsl.
ljudân, dnà, *adj.* = ljuden 2), leutselig: lj. človek, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
ljúden, dna, *adj.* 1) = ljudnat, *V.-Cig.*; na ljudnem, an einer frequenten Stelle, *Savinska dol.*; — 2) = priljuden, leutselig, *Mur.*, *Cig.*
ljudjȩ̑, dî, *m. pl.* die Menschen, die Leute; dobri ljudje, priprosti ljudje; veliko ljudi je bilo pri pogrebu; kaj poreko ljudje? was wird die Welt dazu sagen? med ljudmi biti (o denarju), im Umlauf sein, *Cig.*, *DZ.*; — ljudje = posli, delavci, *vzhŠt.-C.*; Z gospodinjo 'no ljudmi sedem k mizi, *Danj.(Posv. p.)*.
ljudnàt, áta, *adj.* bevölkert, volkreich, *Jan.*, *C.*, *nk.*
ljudnátost, *f.* die starke Population, *Zora*; die Population, *C.*, *nk.*
ljûdnik, *m.* = ljudnjak, *Mur.*, *Jarn.*
ljûdnjak, *m.* der Menschenkoth, *Guts.-Cig.*
ljúdnost, *f.* 1) = ljudnatost, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = priljudnost, die Leutseligkeit, *Mur.*
ljudočŕten, tna, *adj.* menschenfeindlich, *Cig.*
ljudočŕtnost, *f.* die Menschenfeindlichkeit, *Cig.*
ljudodèr, déra, *m.* = ljudoderec, *Jan.(H.)*.
ljudodȩ̂rec, rca, *m.* der Menschenschinder, *Let.*
ljudogrâbstvo̧, *n.* der Menschenraub, *DZ.*
ljudojȩ̀d, jéda, *m.* der Menschenfresser, *Cig.*, *Jan.*
ljudojȩ̀d, jéda, *adj.* = ljudojeden, *Jan.(H.)*.
ljudojȩ̂dec, dca, *m.* = ljudojed, *m.* *Cig.*, *Jan.*
ljudojéden, dna, *adj.* menschenfresserisch, *Jan.(H.)*.
ljudojȩ̂dstvo̧, *n.* die Menschenfresserei, *Cig.*, *Let.*
ljudokrâdec, dca, *m.* der Menschenräuber, *Cig.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad).*
ljudokrâdstvo̧, *n.* der Menschenraub, *Cig.*
ljudokûpec, pca, *m.* = ljudotržec, *Jan.*
ljudoljùb, ljúba, *m.* der Menschenfreund, *Jan.*, *nk.*
ljudoljùb, ljúba, *adj.* menschenfreundlich, *C.*, *nk.*
ljudoljûbec, bca, *m.* = ljudoljub, *m.*, *Cig.*, *Jan.*
ljudoljúben, bna, *adj.* menschenfreundlich, human, *Cig.*, *nk.*; ljudoljûbni nazori, *Levst.(Pril.)*.
ljudoljubìv, íva, *adj.* = ljudoljuben, *Levst.(Pril.)*.
ljudoljûbje, *n.* die Menschenliebe, die Humanität, *M.*, *nk.*
ljudoljúbnost, *f.* die Menschenfreundlichkeit, *Cig.*, *nk.*
ljudolòv, lǫ́va, *m.* der Menschenfänger, *Mur.*, *Jan.*, *Ravn.-Valj.(Rad).*
ljudolǫ̂vec, vca, *m.* = ljudolov, *Jan.*
ljudomìł, míla, *m.* der Menschenfreund, *Cig.*, *Jan.*
ljudomìł, míla, *adj.* menschenfreundlich, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
ljudomílost, *f.* die Menschenfreundlichkeit, die Humanität, *Cig.(T.)*, *M.*, *nk.*
ljudomîłstvo̧, *n.* die Philanthropie, *Jan.*
ljudomòr, mǫ́ra, *m.* 1) der Menschenmord, *Jan.(H.)*; — 2) = ljudomorec, *Jan.*

ljudomǫ̂rec, rca, *m.* der Menschenmörder, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; poslavši svojo vojsko pogubil je one ljudomorce, *ogr.-Valj.(Rad.)*.
ljudomǫ́ren, rna, *adj.* menschenmörderisch, *Z.*
ljudomǫ̂rnica, *f.* die Menschenmörderin: ječa l., der Vernichtungskerker, *C.*
ljudomǫ̂rnik, *m.* = ljudomorec, *C.*
ljudomǫ̂rski, *adj.* menschenmörderisch, *Mur.*, *Cig.*
ljudomǫ̂rstvǫ, *n.* der Menschenmord, *Mur.*, *Cig.*, *kajk.-Valj.(Rad).*
ljudomȓz, mŕza, *adj.* = ljudomrzen, *Jan.(H.).*
ljudomȓzec, zca, *m.* der Menschenfeind, der Misanthrop, *Jan.*, *C.*, *Cig.(T.).*
ljudomŕzen, zna, *adj.* misanthropisch, *Jan.*
ljudomŕznost, *f.* die Misanthropie, *Jan.(H.).*
ljudonǫ́sen, sna, *adj.* Menschen tragend: ljudonosni vozovi, Personenwagen, *DZ.*
ljudoodrtník, *m.* = ljudoderec, *Jan.(H.).*
ljudopȉs, písa, *m.* die Menschenbeschreibung, *Jan.(H.).*
ljudopísen, sna, *adj.* demographisch: ljudopȋsni ali demografski podatki, *LjZv.*
ljudopȋsje, *n.* die Menschenbeschreibung, die Demographie, *Cig.*, *Jan.*
ljudoràd, ráda, *m.* der Menschenfreund, *Mur.*, *C.*, *Ravn.-Valj.(Rad).*
ljudorǫ̂pstvǫ, *n.* der Menschenraub, *Cig.*, *Jan.*
ljudosẹ́čen, čna, *adj.* Menschen niedermachend, *C.*
ljudoslǫ̂vje, *n.* = antropologija, *LjZv.*
ljudotȓžec, žca, *m.* der Menschenhändler, *Jan.(H.).*
ljudovláda, *f.* die Republik, *Jan.*, *C.*, *M.*, *nk.*
ljudovláden, dna, *adj.* republikanisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; demokratisch, *Cig.(T.).*
ljudovlȃdje, *n.* die republikanische Verfassung, *Cig.*
ljudovlȃdski, *adj.* = ljudovladen, *Cig.*
ljudovlȃdstvǫ, *n.* die Republik, die Demokratie, *Cig.(T.)*, *nk.*
ljudovǫ́zen, zna, *adj.* Menschen führend: ljudovozni vlak, der Personenzug, *DZ.*
ljudoznȃnje, *n.* die Volkskenntnis, *Zv.*
ljudožèr, žẹ́ra, *m.* der Menschenfresser, *Cig.*, *Jan.*
ljudožệrec, rca, *m.* der Menschenfresser, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
ljudožệrka, *f.* die Menschenfresserin, *Cig.*
ljudožệrski, *adj.* kannibalisch, *Cig.*
ljudožệrstvǫ, *n.* die Menschenfresserei, *Jan.(H.).*
ljudožŕtje, *n.* die Menschenfresserei, *Cig.*
ljȗdski, *adj.* 1) Menschen-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; ljudski strah, Menschenfurcht, *C.*; ljudska drhal, der Pöbel, *C.*; ljudsko delo, das Menschenwerk, *C.*; — 2) Volks-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; ljudske učilnice (šole), Volksschulen, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; ljudski starejšina, der Volksälteste, *Ravn.*; — 3) leutselig, *C.*; on je tako ljudski, *Gor.*; on je preveč ljudski, zato nima nič, *Z.*; (izgovarja se na *Gor.* („lẹški“); — 4) fremd; ljudsko blago; ne hodite za ljudskimi bogovi, *Dalm.*; gledati po ljudskih ženah, *Dalm.*; v ljudski deželi, *Dalm.*; na ljudske stroške, *Cig.*; posestvo je prišlo v ljudske roke, *Zv.*; ljudske lase nositi, falsches Haar tragen, *Polj.*
ljȗdstven, vena, *adj.* Volks-, *M.*, *C.*
ljȗdstvǫ, *n.* die Menschen, das Volk; veliko ljudstva je bilo na senjmu; priprosto lj., das gemeine Volk; — tudi: ljudstvǫ̀, *Valj.(Rad).*
ljúlika, *f.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. ljuljka.
ljȗlj, *m.* die Dachtrespe (bromus tectorum), *Medv.(Rok.).*
ljúljčen, čna, *adj.* 1) Lolch-; — 2) vom Lolch betäubt, *Mik.*
ljúljka, *f.* der Lolch, der Schwindelhafer; omotna lj., der Taumellolch (lolium temulentum), travna lj., der gemeine Lolch oder englisches Raigras (lolium perenne), (ljulika) *Tuš.(R.)*; francoska lj., französisches Raigras (arrhenaterum elatius), *Nov.*; divja lj. = travna lj., *C.*; laška lj., italienischer Lolch (lolium perenne italicum), *C.*; — prim. stvn. lolli, lat. lolium, *Mik.(Et.).*
ljun, *m.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. lunj.
ljȗščak, *m.* der Menschenkoth, *Jan.*; — prim. ljudski.
ljȗt, ljúta, *adj.* 1) heftig, grimmig, wild, *C.*, *Mik.*; zornig, *Cig.*, *Jan.*; lj. na koga, *C.*; — ljut konj, hitziges Pferd, *Rib.-C.*; — grausam, *Mur.*, *Jan.*; — 2) (o okusu): ljut ocet, scharfer Essig, *Z.*; ljuta jed, eine herbe Speise, *M.*
ljutẹ́ti, ím, *vb. impf.* wild, heftig sein, *C.*
ljȗtica, *f.* 1) = kača, tudi: ljutíca, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) die Furie (po češ.), *Cig.*, *Jan.*
ljutína, *f.* der Aerger, *Dol.-Cig.*; — die Schärfe, die Härte, *Valj.(Rad).*
ljútiti, ljȗtim, *vb. impf.* böse machen, *Jan.(H.)*; lj. se, grimmig, wild sein, *C.*, *Z.*; pes se ljuti, *C.*; böse sein, sich ärgern: lj. se proti Bogu, *kajk.-Valj.(Rad).*
ljȗtnik, *m.* ein grausamer Mensch, der Tyrann, *Mur.*, *C.*
ljútost, *f.* die Grimmigkeit, die Grausamkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad).*
lob, *m.* mošt, ki nateče iz zdruzganega grozdja, preden pride v stiskalnico, *Celjska ok.*
lǫ́ba, *f.* der Abscess, das Aas (veliko ulje brez vršiča), *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.).*
lobánja, *f.* 1) die Hirnschale, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.*, *Ž.)*; — 2) die Anhöhe, die Bergkammgegend, *Poh.-C.*; — prim. stsl. lъbъ, die Hirnschale.
lǫ̂bnica, *f.* neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*
lobǫ́d, *m.* = labod, *Levst.(LjZv.)*; („lobòt“, *Alas.*).
lóboda, *f.* die Melde (atriplex sp.), *Dict.*, *Mur.*, *Tuš.(B.)*, *Štrek.*, *Prešnjica (Istra) - Erj.(Torb.)*; loboda je rastlina, ki se da za špinačo porabiti, *SlGor.*; — rdeča l., die rothe Melde (a. rubra), *C.*, *Medv.(Rok.)*; — bela l., die Garten-, Zuckermelde (a. hortensis), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — tudi: lobóda.
lobódelj, dlja, *m.* = bobovnik, *C.*
lobódica, *f.* der wilde Rosmarin (ledum palustre), *C.*

lobodíka, *f.* die Stachelmyrte (ruscus aculeatus), *Goriška ok.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
lobodína, *f.* = loboda, *C.*
locânj, cânja, *m.* = locen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.)*, *Mik.*, *Notr.*, *Dol.*; (tudi: lócanj, ânja, *Dol.*); polhove škatle na l. narejene, *Slc.*
locánja, *f.* der Handkorb, *Dol.-Cig.*, *Jan.*
locánjica, *f.* *dem.* locanja, *V.-Cig.*, *Dol.*
locȇn, *m.* = locen, *Mik.*, *vzhŠt.*; 'Mam locena Dva lesena, *Danj.(Posv. p.)*.
lócen, cna, *m.* gebogener Stab, der Bogen, der Bügel; die Handhabe an einem Handkorbe; — der Bogen am Ochsenjoch, *Cig.*, *Laško (Št.)*; — locen v dimljah, der Schamring, *Mur.*, *Cig.*; — die Bügeldohne (eine Art Vogelschlinge), *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*; l. ptičem nastavljen, *Cig.*; — locni = krplje, das Futter- oder Laubnetz, *C.*, *vzhŠt.*
lǫcenj, cnja, *m.* = locen, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — die gebogene Rebe, *BlKr.*; ukrivljena palica pri pletenici, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
lǫ̑ckati, am, *vb. impf.* schlampen, *Jan.*; pes locka, kadar je, *SlGor.*; — prim. lokati.
locnáč, *m.* der Henkelkorb, *C.*
lócnast, *adj.* = locnat, *Mur.*
locnáča, *f.* der Henkelkorb, *C.*
locnàt, áta, *adj.* mit einem Henkelbogen versehen; locnata košara.
lǫ̑cnja, *f.*, *Z.*, pogl. locen.
locnjáča, *f.* der Henkelkorb, *Dol.-Cig.*, *C.*
locnjáčec, čca, *m.* *dem.* locnjak, *C.*
locnjâčka, *f.* = locen, der Henkel, *Jan.(H.)*.
locnják, *m.* = locnjača, *C.*
locnjâvka, *f.* = locnjača, *C.*, *BlKr.*
locnǫ́vka, *f.* = locnjača, *Savinska dol.*
lòč, *interj.* s to besedo se podi tele od krave, *Rib.-M.*, *C.*
lǫ̑č, *m.* die Binse, die Simse, *Mur.*, *Cig.*; navadni l., die gemeine Simse (juncus communis), dolgopecljati l., die flatterblütige Simse (juncus effusus), *Tuš.(R.)*; žabji l., die Krotenbinse (juncus bufonius), *Cig.*; sinji l., die graugrüne Simse (juncus glaucus), *C.*
1. **ločâj**, *m.* = locanj, der Korbbogen, *Dol.*
2. **ločâj**, *m.* das Abtheilungszeichen, *Cig.*
lǫ̑čba, *f.* 1) die Spaltung, das Schisma, *Mur.*; — die Scheidung, die Zersetzung, *Jan.*, *Cig. (T.)*; — 2) die Scheidekunst, die Chemie, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Cig.(T.)*.
lǫ̑čbar, rja, *m.* der Chemiker, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*.
lǫ̑čben, bena, *adj.* chemisch, *Jan.(H.)*.
lǫ̑čbenica, *f.* die chemische Küche, *DSv.*
ločbenína, *f.* ločbenine, Chemicalien, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
lǫ̑čec, čca, *m.* *dem.* lok: 1) der Korbbogen, *C.*; — 2) der Fiedelbogen, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*, *BlKr.*
1. **lǫ̑ček**, čka, *m.* = loč, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *Dol.*; — das Riedgras (carex), *C.*, *Levst.(M.)*.
2. **lǫ̑ček**, čka, *m.* *dem.* lok; 1) der Geigenbogen, *Lašče - Levst.(M.)*; — 2) z ločkom jesti, mit Appetit essen, jed mu je šla v loček, *Lašče-Levst.(M.)*.
1. **lǫ̑čen**, čna, *adj.* 1) Bogen-: en lǫ̑čni strelјaj daleč, *Dalm.*; ločna stopinja, der Bogengrad, *Cel.(Geom.)*; — 2) geschmeidig, biegsam, *Cig.*, *Šol.*, *C.*, *M.*; l. les, *Cig.*
2. **lǫ̑čen**, čna, *adj.* 1) Trennungs-: lǫ̑čni list, der Scheidebrief, *Dict.*, *Kast.*; — 2) leicht zu trennen, *Burg.(Rok.)*.
lǫ̑čenec, nca, *m.* der Getrennte: der geschiedene Ehegatte, *Cig.*; — der Schismatiker, *Cig.*; zedinjenci in ločenci, die Unierten und Nichtunierten, *Cv.*
lǫ̑čenje, *n.* das Scheiden, das Trennen.
lǫ̑čenka, *f.* die geschiedene Ehegattin, *Cig.*; — die Schismatikerin, *Cv.*
lǫ̑čevje, *n.* *coll.* = ločje, Binsen, *M.*, *Valj. (Rad)*.
ločíca, *f.* *dem.* loka, *C.*, *Vrt.*; eine sumpfige Wiese mit weichem Boden, *Lašče - Levst. (Rok.)*; tam doli v ločici za potokom, *Str.*
ločîčje, *n.* *coll.* der Lattich, *Jan.*, *Mik.*
ločíka, *f.* der Lattich, *Jan.*, *C.*; divja l., wilder Lattich (lactuca scariola), morska l., der Meerlattich (ulva latissima), *Tuš.(R.)*; strupena l., der Giftlattich (lactuca virosa), *Tuš.(B.)*, *Žnid.*
ločîłen, łna, *adj.* trennend, scheidend: ločîłno gorstvo, pogorje, das Scheidegebirge, *Cig. (T.)*, *Jes.*; ločilna ploskev, die Trennungsfläche, *Žnid.*; ločilno znamenje, das Unterscheidungszeichen, *Jan.*; ločilni stavki, Disjunctivsätze, *Jan.*
ločîłnik, *m.* der Scheidepunkt in der Schrift, *Cig.*
ločílo, *n.* 1) das Trennungsmittel, *Z.*; — das Auflösungsmittel (in der Chemie), *Cig.*, *Jan.*; — das Interpunctionszeichen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Trennung, *Mur.*, *C.*; dan ločila, *Čb.-Valj.(Rad)*.
ločína, *f.* 1) die Gattung, die Classe, *C.*; — die Secte, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; protestantske ločine, *Cv.*
ločíšče, *n.* der Sonderungsort, *Cig.*
ločîtek, tka, *m.* das Abscheiden, die Trennung, der Abschied, *C.*; čas mojega ločitka, *Dalm.*
ločîtelj, *m.* der Scheider, *Jan.*
ločîten, tna, *adj.* Scheide-, *Mur.*, *Cig.*; ločitni list, der Scheidebrief, *Dalm.*, *Jap.(Sv. p.)*; ločitna tožba, die Ehescheidungsklage, *Cig.*
ločîtev, tve, *f.* die Scheidung, die Trennung, die Absonderung; — ura ločitve, die Abschiedsstunde, *Cig.*
1. **lǫ̑čiti**, im, *vb. impf.* biegen, *C.*
2. **lǫ̑čiti**, im, *vb. impf. (pf.)* scheiden, sondern, trennen; l. se, sich trennen; duša se od telesa loči; l. se s tega sveta, von dieser Welt scheiden; koža se od mesa loči, *Mur.*; cesta se loči, die Straße geht ab, *Cig.*; kri se loči, kakor kislo mleko, zersetzt sich (gerinnt), *Pohl.(Km.)*; — chemisch auflösen, *Cig.*, *Jan.*; — unterscheiden: nič prav jih ne ločim, ich kann sie nicht recht (mit den Augen) unterscheiden, deutlich wahrnehmen, *jvzhŠt.*; — l. se, sich unterscheiden, verschieden sein.

ločîtva, *f.* = ločitev.
ločîtvọ, *n.* = ločitev: čas tvojega ločitva, *Trub.(Post.)*.
ločîvec, vca, *m.* der Scheider, der Sonderer, *Cig. Jan.*; der Separator (phys.), *h. t.-Cig.(T.)*.
ločîvka, *f.* die Scheiderin, *Cig.*
lọ̑čje, *n. coll.* Binsen (juncus), *Cig., Jan., M., DZ.*; — das Riedgras (carex), *Dict.*; — sodarsko ločje = rogoz, *Šaleška dol.(Št.)-C.*
lọ̑čka, *f.* das Trennungs- oder Abtheilungszeichen, *ogr.-C.*
lọ̑čkast, *adj.* aus Binsen, Binsen-, *Jan., Mik.*
ločljìv, íva, *adj.* trennbar, *Mur., Cig., Jan.*; ablösbar, *Cig.*; — auflösbar (chem.), *Cig.*; — pogl. 2. počen 2).
ločljívost, *f.* die Trennbarkeit, *Mur., Cig.*
lọ̑čnat, *adj.* voll Binsen, Binsen-, *Mur., Cig., Jan.*
1. **lọ̑čnica**, *f.* 1) die Scheidelinie, *Cig., Jan.*; l. večnega snega, die Schneegrenze, *Cig.(T.), Jes.*; — 2) das Theilungszeichen, *Cig.*; — 3) das Scheidewasser, *Cig., C., Sen.(Fiz.), DZ.*
2. **lọ̑čnica**, *f.* ločnice, die Binsenpflanzen, die Simsen (juncaceae), *Cig.(T.), Tuš.(R.)*.
lọ̑čnik, *m.* 1) der Schiedsmann, *Meg.*; — 2) der Grenzstein, *C.*; — 3) der Trennungspunkt, *Jan.*
ločnína, *f.* = ločje. *C.*
lọ́čnost, *f.* die Biegsamkeit, die Geschmeidigkeit, *Cig., M.*
lọ́da, *f.* das Spiel, *ogr.-C.*
lọ̑dba, *f.* das Aufhalten, die Störung bei der Arbeit, *C.*; — die Unterhaltung, das Spiel, *vzhŠt.-C.*
lodíca, *f.* = škrjanček, *GBrda*; — prim. lavdica.
lọ́diti, im, *vb. impf.* = motiti, berücken, irre führen, verlocken, *C., Caf.(Vest. I. 151)*; l. koga v krčmo, *C.*; psa loditi, *jvzhŠt.*; l. otroka, ein Kind mit Spielwerk besänftigen, *C.*; l. se s čim, sich mit etwas abgeben, aufhalten, unterhalten, *ogr.-C.*; — pogl. luditi.
lodljìv, íva, *adj.* verlockend, *C.*
lódra, *f.* der Leindotter (camelina sativa), *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
lodríca, *f.* 1) kleines, gewöhnlich etwas abgeplattetes Fass, das Lägel, das Saumfass, *Meg., Cig.*; lodrica drži 20 do 40 bokalov in se navadno rabi za tovorjenje: dve lodrici = en tovor, *BlKr.*; — größeres Weinfass: = sod (do 20 kvinčev), *Bilje(Goriš.)-Erj.(Torb.), Kras, Štrek.*; — 2) = brenta, die Butte, *Cig., C., UčT.*; — der Wasser- oder Brunneneimer, *Cig., C.*; — 3) der Schlauch, *Jan.*; — 4) die Weinflasche, *Dalm.-Valj.(Rad.)*; — prim. srlat. luter, eine Art Wassergefäß, *Štrek.(Arch.)*.
lodrîčar, rja, *m.* der Lägelhändler, *C., Z.*
lodríčica, *f. dem.* lodrica; ein kleines Lägel, *Cig.*
lọ̑g, *m.* der Hain, der niedere Wald, *Cig., Jan., Mik., Ravn., Levst.(Rok.), ogr.-Valj.(Rad), nk.*; prevzeti dolg in log, einen Besitz sammt den Schulden übernehmen, *Tolm.*; deco vun peljati na polje in v loge, *ogr.-Valj.(Rad)*.

lọ̑gar, rja, *m.* der Waldhüter; viši l., der Waldmeister, *Cig., Jan.*
lọ̑garica, *f.* 1) die Waldhütersfrau, *Jan.*; — 2) die Schachblume (fritillaria meleagris), *Tuš.(R.)*.
logarîtem, tma, *m.* der Logarithmus (math.), *Cig., Jan., Cig.(T.)*.
logarîtemnica, *f.* die Logarithmentafel (-temnica), *Cig.*
logarîtemski, *adj.* logarithmisch, *Cig., Jan.*
logaritmând, *m.* der Logarithmand, *Cig.(T.)*.
logaritmovânje, *n.* das Logarithmieren, *Cel.(Ar.)*.
logarîtmovnik, *m.* das Logarithmenbuch, *nk.*; die Logarithmentafel, *Cig.(T.)*.
lọ̑garski, *adj.* Waldhüter-: logarska služba, der Forstschutzdienst, *Levst.(Nauk)*.
lọ̑garstvọ, *n.* das Waldhüteramt, *C.*
logàt, áta, *adj.* reich an Hainen, *C.*
lōgičen, čna, *adj.* zakonom logike primeren, logisch, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*
lōgik, *m.* der Logiker, *Cig.(T.)*.
lōgika, *f.* nauk o mišljenju, umoslovje, die Logik.
lōgiški, *adj.* logisch, *Jan.*
logogrîf, *m.* besedna ali pismenska uganka, der Logogriph.
logovánja, *f.* eine Thalwaldgegend, *Poh.-C.*
logovît, *adj.* reich an Hainen, Wäldern: logoviti bregovi domačih rek, *Cv.*
lóhka, **lóhkaj**, *adv. C., Mik.*, nam. lahko, lehko.
lohnẹ́ti, ím, *vb. impf.* spüren, *C.*; pes zajca lohní, *Z.*; — trachten, verlangen: po ljudskem blagu l., *Levst.(Zb. sp.)*; — prim. vohneti.
lohnják, *m. Krn-Erj.(Torb.)*. pogl. lehnjak.
lọ̑j, *m.* 1) der Talg, das Unschlitt; — 2) lòj, lója = lij, der Trichter, *Mur., Cig., Dol.*
lojālen, lna, *adj.* zvest zakonom, dolžnostim, loyal, *Jan., nk.*
lojālnost, *f.* die Loyalität, *Jan., nk.*
loján, rja, *m.* der Talgbereiter, *Cig.*
lọ̑jast, *adj.* talgartig, talgicht, unschlittig, *M.*
lọ̑jec, jca, *m.* das Stearin, *Cig.*
1. **lojẹ̑n**, *adj.* aus Talg oder Unschlitt; lojena sveča, die Unschlittkerze.
2. **lọ̑jen**, jna, *adj.* Talg-, Unschlitt-; — lojna kislina, *Cig.(T.)*.
lojeníca, *f.* die Unschlittkerze, *Meg., Cig., Jan., Kras-M., Hip.(Orb.)*.
lojẹ́nka, *f.* die Unschlittkerze, *Valj.(Rad)*.
lojẹ́v, *adj.* Talg-, Unschlitt-, *Cig., Jan., Notr., Dol.-Levst.(M.)*.
lojẹ́vec, vca, *m.* der Talk (min.), *Cig.(T.), C.*
lojẹ́vica, *f.* die Talk- oder Magnesiaerde, *Z.*
lojevína, *f.* der Talg, der Unschlittstoff, *Jan.*
lojíti, ím, *vb. impf.* mit Unschlitt überziehen, übertalgen, *Mur., Cig.*
lọ̑jnat, *adj.* talgig, voll Unschlitt; — Unschlitt-: lojnata sveča, *jvzhŠt.*
1. **lọ̑jnica**, *f.* 1) = lojenica, *C.*; — 2) die Talgdrüse, *Cig.(T.), Erj.(Ž.)*; — 3) die Talkerde, *Nov.*
2. **lojnica**, *f. BlKr.*, pogl. lonica.
lọ̑jtra, *f.* = lestva, die Leiter; tudi *pl.* lojtre, *Dol.*; — iz nem.

lǫ̑jtrica, *f. dem.* lojtra.
lǫ̑jtrišče, *n.* der Leiterbaum, *jvzhŠt.*
lǫ̑jtrnica, *f.* 1) der Leiterbaum, *Cig.*; — 2) die Wagenleiter, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *jvzhŠt.*
lǫ̑jtrnik, *m.* der Leiterbaum: vsaka lojtra ima dva lojtrnika, *Gor.*; — ein Fichtenbaum mit nicht ganz abgehauenen Aesten, um als Leiter zu dienen, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
lǫ̑k, *m.* der Bogen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, (math.), *Cig.(T.)*; — der Regenbogen, *Dalm.*; božji l., *C.*, *Sv. Peter-Erj.(Torb.)*; — na lok cepiti, einen Zweig, ohne ihn abzuschneiden, auf einen anderen Stamm pfropfen, ablactieren, *Cig.*; — der Fiedelbogen, *Cig.*, *Jan.*, *Hip.(Orb.)*; — der Pfeilbogen, die Armbrust, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dalm.*; l. napeti, odpustiti, den Bogen spannen, ablassen, *Meg.*, *Dict.*; (als Spielzeug), *Žabče-Erj.(Torb.)*, *Gor.*; — der Gewölbebogen, *Mur.*, *C.*; v l. zidati, wölben, *Mur.*
lǫ́ka, *f.* 1) eine sumpfige Thalwiese, *Notr.*; die Aue, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; po loki je tropa ženskih razgrabljala kupe, *Jurč.*; — 2) = pristanišče, *Cig.(T.)*, *Raič(Slov.)*, *Bes.*; (po hs. luka).
lokâj, *m.* *Cig.*, *Jan.*; pogl. lakaj.
lokâjec, jca, *m.* *jvzhŠt.*, pogl. lakajec.
lokāl, *m.* 1) prostor, das Locale; — 2) mestnik, der Ortsfall, der Local, der Locativus (gramm.).
lokālen, lna, *adj.* krajen, local, *Cig.(T.)*, *nk.*
lokalîja, *f.* mala fara, podfara, die Localie.
lokalīst, *m.* lokalijski duhovnik, der Localist.
lokalizácija, *f.* omejitev na eno mesto, en kraj; porazmestilo (phil.), die Localisierung, *Cig.(T.)*.
lokalīzem, zma, *m.* ein localer Ausdruck, der Localismus, *nk.*
lokalizováti, ûjem, *vb. impf. (pf.)* omejiti na eno mesto, en kraj; kakemu kraju primerno prirediti; porazmestiti (phil.), localisieren, *Cig.(T.)*.
lokânje, *n.* das Schlappern; das Gesaufe, *Cig.*
lokár, rja, *m.* der Bogenmacher, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
lokārda, *f.* die Makrele: navadna l., die gemeine Makrele (scomber scombrus), *Erj.(Ž.)*; — prim. it. langarda, *Mik.(Et.)*.
lǫ̑kast, *adj.* 1) bogenförmig, *Z.*; lokasta črta, die Bogenlinie, *Žnid.*; — gewölbt, *C.*; l. strop, ein Bogengewölbe, *Cig.*; — 2) = slok, mager, *C.*
1. **lókati**, kam, lǫ́čem, *vb. impf.* mit ausgestreckter Zunge auflecken und trinken oder essen, schlappen, schlappern; pes vodo loče, *C.*; schlappend lecken (o psu), *Jan.*, *Trub.*, *Valj.(Rad)*; — gierig saufen, *Cig.*, *ZgD.*; tudi: lokáti, âm.
2. **lokati**, am, *vb. impf.* lupino od oreha lokati, die Nuss ausschälen, *Savinska dol.*
lokàv, áva, *adj.* arglistig, schlau, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Vrt.*, *Jurč.*, *nk.*; po drugih slov. jezikih.
lokávost, *f.* die Arglistigkeit, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — prim. lokav.

lokâvstvǫ, *n.* die Arglist, die Heimtücke, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. lokav.
lokâvščina, *f.* die Arglist, die Heimtücke, *Jan.*, *nk.*; — prim. lokav.
lokēt, *m.* das Vorlegeschloss, (iz it. lucchetto) *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.
lǫ̑kev, kve, *f.* = lokva, die Lache, *Cig.*, *Notr.*; (als Viehtränke), *Kras-Levst.(Rok.)*; = jama, v katero se nabira deževnica, *DSv.*
lǫ̑kež, *m.* hrana, ki jo pes poloče, *C.*; pes zasluži z lajanjem svoj lokež, *Z.*
lǫ́kniti, lǫ̑knem, *vb. pf.* einmal die Zunge ausstrecken und einen flüssigen Körper ins Maul nehmen, *Mur.*
lǫ́knǫ, *n.* die bestimmte Abgabe (Collectur) an den Pfarrer, *Jan.*, *Mik.*, *vzhŠt.-C.*
lǫ̑koma, *adv.* im Bogen, *Telov.*
lokomotīv, *m.* parni voz, das Locomotiv, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*; (tudi: tīva *f.*).
lokomotīven, vna, *adj.* Locomotiv-: lokomotivna železnica, *DZ.*
lokostrẹ̑ł, stréla, *m.* 1) = samostrel, *Cig.*; — 2) der Bogenschuss, *Z.*
lokostrẹ̑łec, łca, *m.* der Bogenschütze, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Jap.(Sv. p.)*.
lókot, *m.* = loket, *Valj.(Rad)*.
lokǫ́višče, *n.* der Garten, (lokovš, lokovše, lekovše), *Meg.*, *Guts.*, *Pohl.*; — nejasna beseda.
lǫ̑kva, *f.* die Lache, die Pfütze, *Cig.(T.)*, *C.*, *Štrek.*, *Notr.-Levst.(Rok.)*; — der Weiher, *Cig.*, *C.*; — das Haff, *Cig.*, *Jan.*, *Jes.*
lókvanj, ánja, *m.* die weiße Seerose (nymphaea alba), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — hs.
lokvẹ̑n, *adj.* Pfützen-, *C.*
lokveníca, *f.* das Pfützenwasser, *Cig.*, *Blc.-C.*
lǫ̑kvica, *f. dem.* lokva; kleine Lache, *Cig.*
lǫ́la, *f.* ein großes, ungeschicktes Weib, *Levst.(Rok.)*, *Fr.-C.*, *jvzhŠt.*; — prim. ngr. λωλή, *C.*
lǫ̑lek, lka, (leka), *m.* der Tölpel, *Fr.-C.*
1. **lòm**, lǫ́ma, *m.* 1) das Brechen; lom kovanih kopij, *Levst.(Zb. sp.)*; — die Brechung (phys.), *Cig.(T.)*; l. svetlobe, *Žnid.*, *Sen.(Fiz.)*; — 2) der Bruch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, (mech., min.) *Cig.(T.)*; der Baumbruch, der Windriss, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*; vršični l., der Wipfelbruch, *V.-Cig.*; — der Steinbruch, *Cig.*, *ZgD.*, *Levst.(Rok)*; očeta jima je v velikem lomu pri morju kamenje posulo, *Erj.(Izb. sp.)*; — 3) wildes Treiben, Lärm: to je bil lom! *Sv.(Rok.)*; Zagazi se v lom, *Vod.(Pes.)*; na sejmu je bil velik lom, *Z.*; vsi so se lepo brez loma sešli, *Burg.*; — lom imeti s kom, mit jemandem seine Plage haben, *Z.*; — 4) = goščava, *Vrtov.-C.*; prim. lomljak.
2. **lom**, *m.* = 2. lim, die Ulme, *Cig.*, *C.*
lomáča, *f.* 1) das Fallholz, das Reisholz, *Cig.*, *Jan.*; — ein Haufen Reisholz, *C.*; ein Scheiterhaufen, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; — 2) der Brechhammer, *C.*
lomániti, ânim, *vb. impf.* = lomastiti, *C.*
lomántati, am, *vb. impf.* = lomastiti, *C.*
lomâst, *f.* geräuschvolles Brechen oder Niederreißen, *M.*; (z. B. beim Treten auf dürre Reiser, *C.*); — der Windriss, *Cig.*; — ge-

waltsames Einbrechen, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; — der Ungestüm, *Jan.*, *Mik.*; morska l., der Meeressturm, *Rarn.*; der Tumult, *Cig.*, *Jan.*
lomâst, *m.* kdor lomasteč kaj pokončuje, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
lomástanje, *n.* ungestümes Gehen, *Dict.*
lomástati, am, *vb. impf.* ungestüm, geräuschvoll einhergehen, *Habd.-Dict.*
lomâsten, stna, *adj.* ungestüm, tumultuarisch, *Cig.*
lomástiti, âstim, *vb. impf.* ungestüm o. mit Geräusch einhergehen, rennen, stürmen: l. skozi goščavo, *Cig.*; v hiše l., in die Häuser einbrechen, *C.*, *M.*; tumultuieren, *C.*; — schnell, ungestüm arbeiten, *C.*; — z rokami l., die Hände ringen, *C.*
lomastljîvec, vca, *m.* der Ungestüme, *Fr.-C.*
lomátati, átam, áčem, *vb. impf.* ungestüm einherstürmen, *Fr.-C.*
lomáziti, âzim, *vb. impf.* = lomastiti, *BlKr.*
lombārda, *f.* die Bombarde, eine Art Kanone, *Cig.*, *Jan.*; — prim. hs. lumbarda, die Bombe; iz it. la bombarda, *C.*
lộmbra, *f.* die Lorbeere, *ogr.-C.*
lomek, mka, *m.* der Bruch (math.), *Jan.(H.)*; pogl. ulomek.
lọ́mek, mka, *adj.* brechbar (phys.), *Cig.(T.)*; spröde, *Erj.(Som.)*; — rus.
lọ́men, mna, *adj.* 1) Brech-, *Cig.*; — Brechungs-: lomni kot, der Brechungswinkel, *Žnid.*; — lomno pismo, die Fracturschrift, *Jan.(H.)*; lomna funkcija, gebrochene Function (math.), *Cig.(T.)*; — Bruch-: lomna ploskev, die Bruchfläche, *Cig.(T.)*; lomno kamenje, lagerhafte Steine, Bruchsteine, *Levst.(Cest.)*; — 2) brechbar, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
lomič, iča, *m.* 1) der Steinbrecher, *Svet.(Rok.)*; — 2) lómič, íča, die Hochwiese, *KrGora-Levst.(Rok.)*.
lomíłen, łna, *adj.* zum Brechen dienend, Brech-, *Jan.(H.)*.
lomílọ, *n.* das Brechzeug, *Cig.*, *DZ.*; — der Brechmeißel, *Jan.*
lomína, *f.* = lomna ploskev, die Bruchfläche, *Cig.(T.)*.
lomíšče, *n.* der Brechpunkt (phys.), *Cig.*, *Jan.*
lomîtev, tve, *f.* das Brechen, die Brechung, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
lómiti, lọ́mim, *vb. impf.* brechen; l. palice, kruh; Bog uže ve, komu perje lomi = Gott weiß, wenn er züchtigt, *Cig.*, *Jan.(Slov.)*; veje se lomijo, die Aeste brechen; toliko ljudi je bilo, da se je vse lomiło; kamenje, rudo l., Steine, Erze brechen; zid l., eine Mauer zerstören, *Z.*; — knicken; bilke l.; usnje l., das Leder krispeln, *Z.*; — žarke l., die Strahlen brechen, *Cig.*; lomljeni oblok, der Spitzbogen, *Cig.(T.)*; — roke l., die Hände ringen; Bele si je roke lomila, *Npes.-K.*; — Verzerrungen, Windungen des Körpers verursachen, martern, plagen; božjast ga lomi, er hat einen epileptischen Anfall, *Z.*; po roki me lomi, es reißt mich im Arme, *Cig.*; smeh ga lomi, er lacht krampfhaft, *Cig.*, *Glas.*; es ist ihm lächerlich, *Cig.*; dremavec ga lomi, er ist schläfrig, *Cig.*; žalost, jeza, lakomnost ga lomi, er ist von Trauer, Zorn, Habgier ergriffen, *C.*, *Z.*; to me lomi, das macht mir Kummer, Verdruss, *V.-Cig.*, *C.*; z delom se l., sich mit der Arbeit abplagen, *C.*; l. se po svetu; — radebrechen; nemško, nemščino l., *Cig.*; francoščino za silo lomi, *nk.*
lomîtva, *f.* = lomitev, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
lộmka, *f.* der Bruchstrich (math.), *h. t.-Cig.(T.)*.
lomlják, *m.* der Buschwald, *C.*
lomljénje, *n.* das Brechen; l. kruha.
lomljìv, íva, *adj.* brechbar, brüchig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. lomen, lomek.
lomljívost, *f.* 1) das Brechungsvermögen, *Cig.(T.)*, *Žnid.*; — 2) = lomnost, *Jan.*; — der Bruch (als Eigenschaft, min.), *Cig.(T.)*.
lomník, *m.* der Brechhammer der Maurer, *Cig.*
lọ́mnost, *f.* die Brechbarkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; žarki srednje lomnosti, *Žnid.*
lomopọ́ren, rna, *adj.* lomoporna trdnost, die Bruchfestigkeit, *Jan.(H.)*.
lomòt, óta, *m.* das Getöse, das Gekrache, *C.*, *Z.*
lomotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* = lomastiti, *C.*
lômpa, *f.* der Bauch (v otročjem govoru), *KrGora*; — prim. lamp.
lona, *f.* bedeckter Kessel, *C.*
loncevèz, vẹ́za, *m.* der Rastelbinder, *Cig.*, *Jan.*, *Zora.*
loncevệzec, zca, *m.* = loncevez, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Nauk.)*.
lonča, *f.* *Alas.*, pogl. lanča.
lončár, rja, *m.* 1) der Töpfer, der Hafner; — 2) der Töpfervogel (furnarius rufus), *Jan.(H.)*.
lončaríca, *f.* die Töpferin, die Hafnerin.
lončarîja, *f.* die Töpferei, die Hafnerei.
lončáriti, ârim, *vb. impf.* das Töpferhandwerk betreiben, *Mur.*, *Cig.*
lončárnica, *f.* die Töpferwerkstatt, *Dict.*, *Cig.*, *C.*
lončárski, *adj.* Töpfer-; lončarska glina.
lončârstvọ, *n.* das Töpferhandwerk; die Thonwarenfabrication, *DZ.*
lónčec, čca, *m. dem.* lonec: tudi lončèc, čcà, *Valj.(Rad)*.
lónček, čka, *m. dem.* lonec: das Töpfchen; — lončki, die Bienenzellen, *Cig.*; — tudi lončèk, čkà, *Valj.(Rad)*.
lončện, *adj.* thönern, irden; lončena posoda.
lončẹ́nec, nca, *m.* = lončnik 3), *Jan.(H.)*.
lončenína, *f.* die Töpferware, die Thonware.
lončevína, *f.* 1) die Topfmaterie, *C.*; — 2) = lončnik 3), der Topfstein, *Jan.(H.)*.
lónčič, *m.* 1) *dem.* lonec: das Töpfchen, *C.*; — 2) eine Art Apfel, *Volče pri Tolminu-Erj.(Torb.)*.
lončina, *f.* großer Topf, *Jan.(H.)*.
lončkati, am, *vb. impf.* das Heu in Haufen legen, *C.*; pogl. loničkati.
lončníca, *f.* die Topfrose, *Z.*
lončník, *m.* 1) das Hafengestell, *C.*; — 2) der Topfobstbaum, *C.*; — 3) kamen, iz katerega lonce delajo, der Topfstein, *Cig.*
lónec, nca, *m.* 1) der Topf; lonec lončarja hvali, *Npreg.-M.*; — neka mera: = korec,

Goriš.-C.; — 2) kleiner Heuhaufen, *C.*; — *gen. pl.* tudi: lǫnec, *Jan. Slovn.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; Ribničan je po cesti šel z vozom samih lonec, *Levst.(Zbr. sp.)*; prim. *pl.* lonca, *Gor.*

longa, *f.* die Kurbel an der Sägemühle, *C.*, *Z.*

longimetrîja, *f.* premočrtno merstvo, die Longimetrie, *Cig.(T.)*.

lǫ́nica, *f.* 1) der Heuhaufe auf Wiesen, *Cig.*, *Jan.*, *Hal.-C.*, *Kras-Erj.(Torb.)*; kup sena naložen na vejevje, da se lahko potegne s planine nizdolu, *Temljine (Tolm.) - Štrek.(Let.)*; l. slame, ein Strohhaufen, *Cig.*, *C.*; — 2) die Spannung eines Hügels, *vzhŠt.-C.*

loničíšče, *n.* raztrošene lonice, die Heuscheibe auf der Wiese, *C.*

lǫ́ničkati, am, *vb. impf.* schobern, häufeln, *Hal.-C.*

lǫ̑nja, *f.* obroč pri zibeli, *Krn-Erj.(Torb)*.

lonǫ, *n.* der Schoß, *Cig.*, *C.*; — iz drugih slov. jez.

lòp, *interj.* bums! patsch! puff! lop na tla, er fiel zu Boden, *Mik.(V. G. IV. 783.)*; lop lop! bo pelo po tvoji grbi, es wird Püffe regnen auf deinen Buckel, *Cig.*; začno nas nabijati: lop, kamor prileti, *Zv.*

1\. **lòp**, lópa, *m.* der Laut beim Fallen oder Schlagen, der Klopf, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

2\. **lòp**, lópa, *m.* der Laffe, der Tölpel, der Narr: za lopa imeti, *Fr.-C.*; — prim. srvn. lappe = Laffe, tirol. lapp, *C.*

lǫ̑pa, *f.* das Vorhaus, die Laube (meist sich an ein Haus oder ein anderes Gebäude anschließend), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; v lopi pred hišo pijo pivci, *Dol.*; pred starimi cerkvami se pogostoma nahajajo lope, *Kr.*, *Tolm.*; die Vorhalle, *Cig.*, *Dalm.*; — pasja lopa, die Hundshütte, *Jurč.*; — = veža, *jvzhŠt.*; — (govori se tudi: lovpa, lojpa); — iz nem. Laube.

lopáča, *f.* svetilnica, v kateri gori mast, *kajk.-Valj.(Rad)*.

lǫ̑palica, *f.* die Hundssuppe, *C.*

lópanje, *n.* 1) das Schlagen (mit einem flachen Gegenstande), *Mur.*; das Puffen, *Cig.*; — 2) das Schlappen (z. B. von Hunden), *Mur.*

lopár, rja, *m.* 1) die Backschaufel, der Brotschieber; — 2) das Ballholz, das Schlagnetz beim Ballspiel, *V.-Cig.*, *Cig.(T.)*; — 3) die gemeine Entenmuschel (lepas anatifera), *Erj.(Ž.)*.

lopárčec, čca, *m. dem.* loparec.

lopárček, čka, *m. dem*, loparec.

lopárec, rca, *m. dem.* lopar, *Valj.(Rad)*.

lopárek, rka, *m. dem.* lopar, *Mur.*

lopárjev, *adj.* Backschaufel-, *Cig.*

lopârnjak, *m.* das Brotschaufelgestell, *ogr.-C.*

lopáta, *f.* 1) die Schaufel, der Spaten; lesena, železna l.; — eine schaufelartige Patsche, die Britsche, *Cig.*; — die Ruderschaufel, *Mur.*; — 2) die Wasserradschaufel, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*; kolo na lopate, ein unterschlächtiges Wasserrad, *Cig.*; — 3) = cokla, der Radschuh, *C.*, *Z.*; — 4) das Schulterblatt, *V.-Cig.*, *Jan.*; — der vordere Schweinsfuß, *Goriš.-C.*

lopâtar, rja, *m.* der Sappeur, *V.-Cig.*

lopâtarica, *f.* = lopatka 2), der Löffelreiher, *C.*

lopátast, *adj.* schaufelförmig.

lopáten, tna, *adj.* Schaufel-: lopâtnǫ kolo, ein unterschlächtiges Rad, *Cig.(T.)*.

lópati, pam, lǫ́pljem, *vb. impf.* 1) mit einem flachen Gegenstande schlagen, *Mur.*, *vzhŠt.*; puffen, *Cig.*, *Jan.*; z dvermi l., die Thüre auf- und zuschlagen, *C.*; — platzen, *Cig.*; dež lopa, *C.*; — 2) schlappen, schlappern (o psu), *Mur.*, *C.*; etwas Dünnes gierig essen: juho l., *C.*

lopática, *f.* 1) *dem.* lopata; kleine Schaufel, kleiner Spaten; — der Kohlenschieber, *Jan.(H.)*; — die Wasserradschaufel, *C.*; — zidarska l. = žlica, die Maurerkelle, *Cig.*, *C.*; — 2) die Klinke, die Radsperre am Webestuhle, *Cig.*, *Jan.*; — 3) das Schulterblatt (scapula), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*; v lopatici me boli, *C.*; — 4) der Flossenfuß, *Z.*; — die Schwimmhaut, *V.-Cig.*; — 5) jeziček v piščali, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 6) die Restfeder, *Cig.*; ptiči so še v lopaticah, *Brkini-Erj.(Torb.)*; — 7) der feigwurzelige Hahnenfuß (ranunculus ficaria), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*.

lopátičast, *adj.* 1) spatenförmig, *Cig.*, *Jan.*; l. list, *Tuš.(B.)*; — 2) kielig (o ptičih), *Cig.*

1\. **lopátičen**, čna, *adj.* k lopatici spadajoč: lopatični vrh, die Schulterhöhe, *Cig.(T.)*.

2\. **lopâtičen**, čna, *adj.* Aloe-: — lopatično vlakno, die Aloefaser, *DZ.*

lopátička, *f. dem.* lopatica; das Schaufelchen, *Mur.*

lopâtika, *f.* ein Arzneimittel: die Aloe; menda iz lat. aloe hepatica.

lopátišče, *n.* der Schaufelstiel, *Cig.*, *Jan.*

lopâtka, *f.* 1) *dem.* lopata; kleine Schaufel, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) die Maurerkelle, *Rib.*; — 3) = lopatica 3), *Jan.*; — 4) der Löffelreiher (platalea leucorodia), *Cig.*, *C.*, *Frey.(F.)*; — 5) der Rainfarn (tanacetum vulgare), *Cig.*

lopâtnat, *adj.* schaufelig, *Jan.*

lopâtnik, *m.* 1) die Sichtwelle in den Windmühlen, die den Beutel schüttelt, *Cig.*; — 2) der Schaufelzahn der Wiederkäuer, *Cig.*; — 3) lopatniki, das Schaufelgehörn, *Cig.*

lǫ̑pica, *f. dem.* lopa; kleine Laube, das Hüttchen, *Mur.*, *Erj.(Izb. sp.)*.

lopíš, *m.* irdener Kessel, *C.*, *Valj.(Rad)*.

lópiti, lǫ̑pim, *vb. pf.* (mit einem flachen Gegenstande) einen Schlag führen, *Jarn.*; za uho l. koga, *Cig.*; s krampom koga l., *C.*; beste lopi! (kletvica), dass dich der Kuckuck! *Levst.(Rok.)*; — anprallen: l. ob kaj, *Cig.*; l. na koga, jemand ungestüm anfallen, *Cig.*; — platzen, fallen: na zemljo l., *Levst.(Zbr. sp.)*.

lopíž, *m.* = lopiš, *C.*

lǫ̑pkati, am, *vb. impf.* kleine Schläge mit einem flachen Gegenstande führen: s pahljačem po obleki l., *SlN.*

lopnik, *m.* = lopuh, lapuh, *Mik.(Et.)*.

lópniti, lǫ̑pnem, *vb. pf.* l. koga, jemandem mit einem flachen Gegenstande einen Schlag geben; einen Klapps versetzen, *Cig.*; — z vrati l., die Thüre zuschlagen, *Cig.(T.)*, *C.*; — platzen,

stürzen, fallen: v blato, na tla l.; v smeh l., in ein Gelächter ausbrechen, *Nov.*

lopòč, óča, *m.* = kal, močilo, *Kobarid-Erj.(Torb.).*

lopòt, óta, *m.* das Gerumpel, der Lärm, *Jan.*, *C.*

lopotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* klappern, *Cig.*; rumpeln, *BlKr.*; schlagen, stoßen, *C.*; plätschern, mit Geräusch strömen, *C.*; voda v jarkih lopota, *Z.*; — plappern, schwatzen, *Danj.-M.*, *C.*; kauderwelsch sprechen, *SlGor.*; — schlappen: pes juho lopoče, *C.*

lopotàv, áva, *adj.* plapperhaft, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.).*

lopotâvec, vca, *m.* der Schwätzer, *M.*, *C.*

lǫ̂pov, *m.* der Lump, der Schurke, *nk.*; — hs.; prim. madž. lopó, Dieb, *Mik.(Et.).*

lǫ̂povski, *adj.* schurkisch, *nk.*

lǫ̂povščina, *f.* die Schurkerei, *Jan.(H.).*

lǫ̂psati, am, *vb. impf.* = lopati, *Mik.*

lópsniti, lǫ̂psnem, *vb. pf.* = lopniti, *Mik.*

lǫ̂pta, *f.* der Spielballon, *Jarn.*, *V.-Cig.*; lopto biti, den Ballon schlagen, *Cig.*; igra z lopto, *Erj.(Som.)*; — hs.; prim. madž. lobda, *Mik.(Et.).*

1\. **lǫ̂ptati**, am, *vb. impf.* = lopto biti, *Cig.*; — hs.

2\. **loptáti**, âm, *vb. impf.* gierig saufen, *C.*; — prim. lopotati.

lopùč, úča, *m.* = tolmun, *Ljubušnje(Goriš.)-Štrek.(Let.)*; — prim. lopoč.

lopúča, *f.* der Waschbleuel, *Jarn.*; — lopatasto orodje, s katerim se iz lanenih glavic seme tolče, *KrGora.*

lopúčati, am, *vb. impf.* = z lopučo tolči, *Jarn.*

lopúh, *m.* die Klette (lappa), *Guts.*, *Jan.*, *Mik.*; — iz lat. lappa, *Mik.(Et.)*; prim. lapuh.

lopúntati, am, *vb. impf.* rumpeln, *Z.*

lopûšje, *n. coll.* Kletten, *Valj.(Rad).*

lopûška, *f.* les, s katerim se perilo tolče, *Kameno-Erj.(Torb.)*; — nam. lopučka; prim. lopuča.

lopût, *m.* ein ungeschickter Polterer, *Lašče-Levst.(Rok.).*

lopúta, *f.* 1) ein Werkzeug zum Schlagen, welches beim Gebrauch klatscht, die Klatsche, *Cig.*, *Jan.*; die Fliegenklatsche, *Cig.*; — 2) die Fallthür, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Nov.*; — 3) die Klappe, *Cig.*; — deviška l., das Jungfernhäutchen, *Mur.*, *Cig.*, *Vod.(Bab.)*; — 4) der Lappen (bot.), *Jan.*, *Tuš.(R.).*

lopútast, *adj.* lappig (bot.), *Jan.*

lopútati, am, *vb. impf.* einen platzenden Schall öfter hervorbringen, platzen, *Cig.*; puffen, *Cig.*; z durmi, vrati l., die Thür öfter zuschlagen; — rumpeln, *Zora.*

lopútica, *f. dem.* loputa; die Klappe, *Cig.*, *C.*; der Lappen, das Läppchen (bot.), *Jan.*

lopútiti, ûtim, *vb. pf.* = loputniti, platzen, *Cig.*; — mit etwas herausplatzen: l. na ves glas, *LjZv.*

lopûtnica, *f.* 1) die Klatsche, *Jan.*; — 2) die Fallthür, *Nov.*; — *pl.* loputnice, *Cig.*

lopûtnik, *m.* 1) der Polterer, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 2) die Fallthür, *Cig.*, pri Fari-*Štrek.(LjZv.)*, *Gor.*; — das Fallbrett bei Sägemühlen, *Brdo(Gor.)*; — 3) der Hosenlatz, *Polj.*; — 4) der Kehlkopf: ima glasen l., er spricht sehr laut, *Otaleže-Štrek.(LjZv.)*; einen platzenden Schall bewirken, platzen, *Cig.*

lopútniti, ûtnem, *vb. pf.* schmettern, *Cig.*; schlagen: z gorjačo po konju l., *Jurč.*; z durmi l., die Thür zuschlagen, *Cig.*; na vrata l., an die Thür pochen, *Lašče-Levst.(M.)*; močno loputne ob duri, *Jurč.*

lǫ̂rbek, eka, *m.* der Lorbeer, *SlGor.-C.*, *Trst.(Let.).*

lǫ̂rber, rja, *m.* der Lorbeer.

lǫ̂rberec, rca, *m.* das Lorbeerkörnchen, *Valj.(Rad).*

lǫ̂rberjev, *adj.* Lorbeer-; lorberjevo perje.

lôrd, *m.* visok angleški plemenitaš, der Lord.

lórovje, *n.* das Garten-Geißblatt (lonicera caprifolium), *Štrek.*

los, *m.* das Elenthier (cervus alces), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; — rus. losь, *g.* losja.

losíca, *f.* die Elenkuh, *Cig.*, *Jan.*

lòsk, *interj.* knacks, *Cig.*

lòsk, lóska, *m.* 1) der Glanz, *V.-Cig.*; pogl. l. lesk; — 2) die Zecke, *Cig.*; prim. loščec, laščec.

1\. **lǫ̂skati**, am, *vb. impf.* = lockati, schlürfen, schlappen, *Fr.-C.*

2\. **lôskati**, am, *vb. impf.* plätschern: po vodi l., *C.*; dež loska, *C.*; — plappern, plaudern, *Mur.*

lôskavec, vca, *m.* der Plauderer, *Mur.*

loskodráti, âm, *vb. impf.* plappern, *C.*

loskòt, óta, *m.* das Geschwätz, *C.*

lôsos, *m.* der Lachs (salmo salar), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; — rus., češ.

lôsosič, *m.* junger Lachs, *Cig.*

lôsosov, *adj.* Lachs-, *Cig.*, *Jan.*

lososovína, *f.* das Lachsfleisch, *Cig.*, *Jan.*

losovína, *f.* die Elenhaut, *Cig.*, *Zora.*

loša, *f.* ein dickes Frauenzimmer, *C.*

lošága, *f.* = dolga nerodna šiba, *C.*

lǫ̂šč, *m.* 1) der Glanz (z. B. des Leders), *Cig.*; — 2) die Glasur, *Mur.*, *Mik.*, *Gor.*, *SlGor.*; — das Glatteis, *C.*; — 3) das Rausch oder Flittergold, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*; Šopek loša (nam. lošča) bom naredila Svoj'ga šaplja svitlega, *Npes.-K.*; — nav. se piše in govori: loš; toda prim. lešč, lesk.

lǫ̂ščar, rja, *m.* 1) der Lackierer, *C.*; — 2) der Flittergoldschläger, *Cig.*

lǫ̂ščast, *adj.* 1) mit Glasur überzogen *(pren.)*: l. olikanec, *ZgD.*; — 2) flittergolden, *V.-Cig.*, *Jan.*

lǫ́ščati, am, *vb. impf.* mit Glasur überziehen, *Jan.*; lončar lonce lošča, *ZgD.*; — *(pren.)* kaj nam pomaga, da loščamo jezik z lažnjivo lepotico, *Levst.(Zb. sp.)*; — glänzend machen: črevlje l., wichsen, *C.*

loščèc, čecà, *m.* die Zecke, *Cig.*; pogl. laščec.

loščíca, *f.* wilder Obstbaum, *vzhŠt.*

lóščič, *m.* die Kuhzecke, *V.-Cig.*

loščílen, lna, *adj.* zum Glänzendmachen bestimmt, Polier-, *Cig.*, *Jan.*; loščílni zob, der Polierzahn, *Cig.*

lọ̑ščina, *f. coll.* Waldbäume, *ogr.-Valj.(Rad)*; — das Waldobst, *ogr.-C., SlGor.-C.*; tudi: loščina, *vzhŠt.*; — prim. log.
lọ̑ščiti, im, *vb. impf.* glänzend machen, *Cig.*; lackieren, glasieren, polieren, *Cig., Jan.*; čevlje l., die Stiefel wichsen, *Z.*; lončar posodo lošči, *Dalm.*
loščívec, vca, *m.* der Glanzgeber, *Jan.*; der Polierer, *Cig., LjZv.*
lọ̑šec, šca, *m.* der Klappertopf (rhinanthus sp.), *Na Otlici-Erj.(Torb.).*
lóšen, šna, *adj.* schlecht, *Jan.*; lošna njiva, *C.*; — prim. hs. loš = slab.
lọ̑šič, *m.* der Klappertopf (rhinanthus alectorolophus), *Selnica(Št.)-Erj.(Torb.).*
lọ̑ški, *adj.* Wald-, *Cig., Danj.-M.*; wild gewachsen, *Mur., Jan.*; loška hruška, die Holzbirne, *Mur.*; loška črešnja, die Waldkirsche, *Cig.*; loški med, der Waldhonig, *C.*
lọ̑šperna, *f.* = lošpernica, *Npes.-Vraz.*
lọ̑špernica, *f.* = tepka, die Mostbirne, *Mur., Bes.*; — prim. loška hruška.
1. **lọ̑t,** *m.* das Loth (ein Gewicht).
2. **lot,** *m.* = divji grah, *Poh.-Glas.*
lọ̑tanje, *n.* 1) das Löthen; — 2) der Vorstoß, das Bienenharz (womit die Bienen die Oeffnung des Stockes verwahren), *Cig.*
lọ̑tati, am, *vb. impf.* löthen; — iz nem.
lọ̑tek, tka, *m.* die Inangriffnahme, *C., Z.*
lọ̑ten, tna, *adj.* ein Loth wiegend, löthig, *Cig.*
lọ̑ter, tra, *m.* ein unzüchtiger, liederlicher, schlechter Mensch, *Dict., Mur., C., Trub., Krelj, Dalm.*; — der Kerl (zaničlj.), *Poh.-C.*; — der Ehemann (zaničlj.), *C.*; — prim. bav. lotter, liederlicher Mensch, *Levst.(Rok.)*; kor.-nem. der Geliebte.
loterȋja, *f.* die Lotterie.
loterȋjen, jna, *adj.* = loterijski, *Jan.*
loterȋjski, *adj.* Lotterie-.
loterȋjstvọ, *n.* das Lotteriewesen, *Cig.*
lotẹ́vati se, am se, *vb. impf.* zu ergreifen, zu unternehmen pflegen, sich unterziehen: l. se koga, česa, *Cig., Jan.*
lotȋtev, tve, *f.* die Inangriffnahme, das Unterfangen, *Cig., Jan., C.*
lotíti se, ím se, *vb. pf.* Hand anlegen, angreifen, in Angriff nehmen; l. se dela, zum Werke schreiten, Hand ans Werk legen; angreifen: l. se močnejšega, sich über einen Stärkeren hermachen; sovražnikov se l., *Dalm., Trub.*; — l. se tujega blaga, fremdes Gut angreifen, *Cig.*; l. se denarnice, sich an der Kasse vergreifen, *Cig.*; befallen, ergreifen (von Zuständen): bolezen se me loti, eine Krankheit befällt mich; kuga se ga je lotila, *Jsvkr.*; obup se ga je lotil, Verzweiflung hat ihn ergriffen; — sich unterfangen, *Cig.*; loti se Bogu v pravico segati, *C.*; — tudi: lótiti se, *Mur.*
lotȋvec, vca, *m.* der Angreifer, *Cig.*
lọ̑tka, *f.* der Asphodill (asphodelus sp.), *Videz (Istra)-Erj.(Torb.).*
lọ̑tov, *adj.* = loten, Loth-, löthig, *Jan.*
lotováti se, ȗjem se, *vb. impf. ad* lotiti se; Hand anlegen, angreifen, in Angriff nehmen, *C., nk.*

lotráč, *m.* der Unzüchtige, *Rog.-Valj.(Rad).*
lọ́trast, *adj.* = lotrski, *C.*
lọ̑trica, *f.* die Unzüchtige, *Dict.-Mik., Mur., C., Bas., Jsvkr., Jap.(Sv. p.).*
1. **lotrȋja,** *f.* = loterija.
2. **lotrȋja,** *f.* die Unzucht, *Dalm., Schönl., Jsvkr.*
lotríš, *m.* der Unzüchtige, *C., kajk.-Valj.(Rad).*
lotriv, íva, *adj.* = lotrski, *Mik.*
lọ̑trn, *adj.* = lotrski, *Mur., C.*
lọ̑trnica, *f.* = lotrica, *Mur.*
lotrnȋja, *f.* = lotrija, *Jap.(Sv. p.).*
lọ̑trnik, *m.* der Unzüchtige, *Mur., Cig., Jap. (Sv. p.).*
lotrováti, ȗjem, *vb. impf.* Unzucht treiben, *Dict.-Mik., C.*
lọ̑trski, *adj.* unzüchtig, *M.*
lotvára, *f.* die Latwerge, *Meg.*; — prim. it. lattovaro, *C.*
1. **lòv,** lóva, *m.* die Jagd; zajčji, medvedji l., *Cig., Jan.*; lov na jelene, na divje peteline, *Cig., Jan.*; l. s sokolom, die Falkenbeize, *Cig.*; na l. iti, auf die Jagd gehen; l. imeti, eine Jagd halten, jagen, *Cig.*; = lov loviti, *Kras-Erj.(Torb.)*; na lov izučen, jagdgerecht, *Jan.*; ob lovu živeti, von der Jagd leben, *Jan.*; — peklenski l., die wilde Jagd, *Glas.*; — der Fang, *Mur., Cig., Jan.*; ribji l., *Cig., Jan., Dalm., LjZv.*; ptičji l., *Cig., Jan.*; tudi: lọ̑v.
2. **lov,** *m.* = 1. leva, 2. lava, *Cig., C.*
lọ̑v, ȋ, *f.* der Fang, *Jan., Dol.*; polšja l., der Bilchfang, *Jurč.*; ribja l., der Fischfang, *Levst. (Nauk)*; ptičja l., *Levst.(Zb. sp.)*; račja l., der Krebsenfang, *Erj.(Izb. sp.)*; hoditi na človečjo l., *Jurč.*
lọ́va, *f.* 1) der Fang: Za gnezdece novo, Za slavčico vem; Komu pa to lovo Povedati smem? *Vod.(Pes.)*; — 2) wildes Treiben, wilde Jagd: to je bila lova! *Ip.-Levst. (Rok.).*
lováč, *m.* der Fänger: lovači, ki so lovili ljudi v vojaščino, *LjZv.*
lováča, *f.* ein ausgelassenes, unzüchtiges Frauenzimmer, *Rihenberk(Goriš.)-Erj.(Torb.).*
lovarína, *f.* der Jagdpachtbetrag, *Levst.(Nauk).*
lóvčevka, *f.* die Jägersfrau, *Jan.(H.).*
lóvec, vca, *m.* der Jäger, der Weidmann; tatinski l., der Raubschütze, *Cig., Jan.*
lóven, vna, *adj.* 1) Jagd-: lọ̑vna doba, die Jagdzeit, *Jan.*; lovni pes = lovski p., *Bas.*; — 2) jagdbar, *Cig., Jan.*
lȏvež, *m.* das erbeutete Wild, der Fang, *V.-Cig., Jan.*
lovíca, *f.* die Jägerin, *Mur., Cig., Jan.*; — die Fängerin, *Cig., kajk.-Valj.(Rad)*; mačka l. in tatica, *Z.*
lóvič, *m.* der Häscher, *Mur.*
lovína, *f.* 1) = die Jagd, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) was die Jagd gibt, die Jagdbeute, *V.-Cig., C.*; — hudičeva l., des Teufels Beute, *C.*
lovinár, rja, *m.* der Jagdhund, *ogr.-Valj. (Rad), C.*
lovíšče, *n.* der Jagdbezirk, das Jagdrevier, *Cig., Jan., Levst.(Nauk), Vrt., SlN.*; — der Fangbezirk (z. B. für Fische), *Cig., C.*

lovîtek, tka, *m.* z lovitkom, in verfänglicher Weise, *Svet.(Rok.)*.

lovîten, tna, *adj.* 1) jagdbar, *Cig.*, *Jan.*; — 2) zum Fangen gerichtet, geneigt, *Mur.*; — lovitno govoriti, verfänglich reden, *Mur.*

lovîtev, tve, *f.* das Fangen, die Fangerei, das Haschen, das Jagen, die Jagd (fig.), *Cig.*, *Jan.*

lovíti, ím, *vb. impf.* zu fangen suchen, fangen: l. ptice, ribe, rake, miši, kače i. t. d.; l. na (v) zanke, v mreže, s saki, z roko; jagen, auf der Jagd sein; lov l., *Kras-Erj.(Torb.)*; gefangen nehmen, einfangen: begunce, tatove, potepuhe l.; ladije l., Schiffe kapern, *Cig.*; bolje „drži ga" nego „lovi ga", *Npreg.*; zu erhaschen, zu ergreifen suchen: otroci se lovijo, die Kinder spielen das Haschspiel; l. se, brunsten (z. B. von Kühen und Hasen), *Cig.-C.*; bolhe l., flöhen; muhe l., Fliegen fangen; (fig.) Grillen im Kopfe haben, *Cig.*; senco l., nach dem Schatten greifen, *Cig.*; besede l., Worte bekritteln, ein Wortfänger sein, *Cig.*; norce l., Possen reißen, *Cig.*; — aufzufangen suchen: deževne kaplje l. v kako posodo; z očmi l., zu erblicken suchen, *Z.*; dem Blicke jemands zu begegnen suchen, *Jurč.*; l. se z očmi, mit einander kokettieren, liebäugeln, *Cig.*, *Jan.*; — dobro se love zobje teh koles, die Zähne dieser Räder greifen gut ein, *Cig.*; l. se za kako reč, nach einer Sache greifen, haschen; kdor v jamo leti, se za robido lovi = in der Gefahr greift man nach jedem Rettungsmittel, *Npreg.-Z.*; l. se za zadnjo, das letzte Wort haben wollen, *Navr.(Kop. sp.)*; l. se zle prilike, nach der bösen Gelegenheit haschen, *Vrt.*; — brada se ga lovi, er bekommt einen Bart, *Z.*; — to se mi v ušesa lovi, das höre ich gerne, *Z.*; — l. se, wanken, balançieren, *Jan.*; lavieren, *Cig.*; lovimo se, wir kommen knapp aus, *Z.*; v govorjenju l. se, aus dem Contexte gekommen sein, *Z.*

lovîtljiv, *adj.* = loviten 1), *Mur.*, *C.*

lovîtnost, *f.* 1) die Jagdbarkeit, *Jan.(H.)*; — 2) die Verfänglichkeit, *Mur.*

lovîtva, *f.* = lovitev, *Mur.*; peklenska l., die Nachstellungen der Hölle, *M.*

lôvka, *f.* 1) die Jägerin, *Cig.*; — die Fängerin, *Str.*; — 2) der Fangarm, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*, *Nov.*; — 3) die Fangschlinge, *M.*, *Nov.*; — 4) die Falle, *M.*, *Nov.*

lọ̑vlja, *f.* = lov *f.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *DZ.*

lovljénje, *n.* das Fangen, das Nachstellen, das Haschen; tudi: lovljenjè, *ogr.-Valj.(Rad.)*.

lọ̑vnica, *f.* 1) eine Art Fischnetz, das Treibegarn, die Raffel, *V.-Cig.*; das Spiegelnetz, *Ljub.*; — 2) = lovska puška, *Cig.*; — 3) = lovišče, *Cig.*, *Jan.*; — 4) die Jagdkarte, *Jan.(H.)*.

lovnína, *f.* das Jagdgeld, *Cig.*, *Jan.*; — das Fangegeld, *Cig.*

lọ̑vnja, *f.* = lov, die Jägerei, *Cig.*

lóvnost, *f.* die Jagdbarkeit, *Cig.*

lovor, lovorika, itd., *Cig.*, pogl. lavor, lavorika itd.

lọ̑vra, *f.* govedje ime, *Erj.(Torb.)*.

lọ̑vrek, vrka (vreka), *m.* (eig. Lorenz, *Štrek.*), der Taschenveitel, *C.*, *jvzhŠt.*; = kostura, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. mihec.

lóvski, *adj.* Jagd-, Jäger-, jagdmäßig; lovska priprava, das Jagdzeug; lovski pes, der Jagdhund; lovska pravica, das Jagdrecht.

lovskopráven, vna, *adj.* jagdrechtlich, *Cig.*, *Jan.*

lôvstvọ, *n.* die Jägerei, das Jagdwesen; — die Fängerei, *Cig.*

lóvščina, *f.* 1) die Jagdgebür, *Z.*; — das Fanggeld, *Jan.*; die Fischfanggebür, *Dol.*; — 2) = lovina, das Erträgnis der Jagd, *Levst.(Nauk)*.

lōz, *m.*, *Cig.*, iz nem. „Los", pogl. srečka, žreb.

lóza, *f.* 1) die Ranke, *Cig.*; — die Weinrebe (vitis vinifera), *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *C.*, *Tuš.(R.)*; lozo vsaditi, *Levst.(Zb. sp.)*; — die Linie (in der Genealogie), *Cig.(T.)*; (hs.); — 2) der Wald, der Hain, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*, *Dalm.*, *Štrek.*, *Kras-Erj.(Torb.)*, *BlKr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; bes. der Niederwald, *Dol.*

lózast, *adj.* rebenartig, *Jan.*

lózen, zna, *adj.* abgeschlissen, fadenscheinig; suknja je že vsa lozna; — prim. nem. „lose"?

lôzje, *n. coll.* Reben, *Levst.(Nauk)*.

lózov, *adj.* Reben-, *Jan.*

lozovína, *f.* der Rebensaft, *Z.*, *Raič(Let.)*.

lọ̑ž, *m.* das Lager (eines Wildes), *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Štrek.*, *C.*, *Kras-Erj.(Torb.)*; zajca na ložu ustreliti, *Kras-Levst.(Rok.)*; — ein armseliges Bett, *vzhŠt.-C.*

1\. **lọ́ža**, *f.* 1) = lož, *C.*; — 2) die Nachgeburt, *C.*; — 3) der Blütenboden, *Tuš.(B.)*; — 4) = leža, lega, *Mur.*

2\. **lōža**, *f.* 1) die Loge (im Theater u. s. w.), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) die Wagenremise, *Malhinje-Erj.(Torb.)*; prim. it. loggia, bedeckter Platz.

lọ́že, *n.* 1) = lož, das Lager eines Wildes, *C.*; — 2) die Nachgeburt, *C.*

1\. **lọ̑žen**, žna, *adj.* Wald-, *ogr.-C.*; = loški, wildwachsend, *C.*

2\. **lọ́žen**, žna, *adj.* = položen, abschüssig, *C.*

ložesna, *f.* die Gebärmutter, *pri Trstu*, *C.*, *Z.*; — prim. stsl. ložesno, uterus.

ložẹ́vati, am, *vb. impf.* krese l., Johannisfeuer anmachen, *Levst.(LjZv.)*; v Istri ne loževajo tako velikih kresov, kakor na Kranjskem, *Let. 1878, III. 136.*

ložič, iča, *m. dem.* log; das Wäldchen, *M.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

ložína, *f.* abschüssiger Acker, der nur gehauen, nicht gepflügt wird, *Hal.-C.*

ložînec, nca, *m.* = mala ložina, *C.*

lóžiti, lọ́žim, *vb. pf.* = položiti, *Ben.-Kl.*, *Prim.*; *(vb. impf., Mur.)*.

lọ̑žji, *adj. compar. ad* lahek, = ložji; — prim. lahek.

lọ̑žnica, *f.* die Bettkammer, *Jan.*

ložnína, *f.* slama in trda ložnina (Waldheu ?), *Zv.*

ložnják, *m.* die Essigmutter, *C.*

ložnocvẹ̑tka, *f.* rastlina s podplodnim cvetom, ložnocvetke (thalamiflorae), *Tuš.(B.)*.

lûb, *m.* die Baumrinde, bes. die weiche, schälbare Baumrinde: brezov l., die Birkenrinde, *Cig.*; strojarski l., die Gerberlohe, *C.*; živi l., die innere Baumrinde, der Baumbast, *Cig.*; živi lub = najmlajši lub, ki je najbližji beline, *pri Fari - Štrek.(LjZv.)*; — lub, der Baumbast, *Jan.*, *C.*

luba, *f.* ein großes Geschwür, *Jan.*, *C.*; — prim. hrv. lub, velik čiralj na vratu, *Istra-Levst.(Rok.)*.

lubâd, *f.* = lub, die Baumrinde, *Cig.*, *Valj.(Rad)*; mlade lubadi so bolj zagoltne od starih, *Vrtov.(Km. k.)*; — der Baumbast, *Jan.*, *Vrt.*

lubâd, *m.* = lubad *f.*, *M.*, *Cv.*

lubâdar, rja, *m.* der Borkenkäfer, *Cig.(T.)*, *Nov.*; borov l., der Kiefernbastkäfer o. Waldgärtner (hylesinus piniperda), smrekov l., der Fichtenborkenkäfer oder Buchdrucker (bostrichus typographus), *Erj.(Ž.)*.

lubâdec, dca, *m. dem.* lubad *m.*, *M.*

lubánja, *f.* = lobanja, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

lûbar, rja, *m.* der Bastwurm (phalaena spirilinguis), *Cig.*

lubârda, *f.* = lombarda, *Cig.*

lûbast, *adj.* baumrindenartig, *Cig.*, *Jan.*

lubàt, áta, *adj.* mit Baumrinde bedeckt: lubata deska, ein Brett, woran noch Rinde haftet, *Cig.*

lúben, bena, *m.* der Seebarsch (der Branzin) (labrax lupus), *Otok Rab-Erj.(Torb.)*, *Erj.(Ž.)*.

lubeníca, *f.* die Wassermelone (cucumis citrullus), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — hs.

lubenîčar, rja, *m.* der Wassermelonenverkäufer, *Cig.*; — hs.

luber, *m.* mlinski kamen, *Cirk.-Baud.*

lubíka, *f.* die Gurke, *C.*

lûbje, *n. coll.* 1) weiche Baumrinde, der Bast; brezovo lubje, *Cig.*; plašč od lipovega lubja, *Jurč.*; — 2) die Maisschalen, *C.*, *Štrek.*

lûbnat, *adj.* dickrindig, *Cig.*

lûbnica, *f.* der mit Maisschalen gefüllte Strohsack, *Štrek.*, *Komen-Erj.(Torb.)*.

lûbov, *adj.* aus Bast, *Vrt.*

lúca, *f.* kobilje ime, *Dol.-Z.*, *Valj.(Rad)*, *jvzhŠt.*

lûcati, am, *vb. impf.* liegen (v otročjem govoru), *Valj.(Rad)*; — prim. kor.-nem. lunzen, morgens noch im Bette liegen.

lucîjščak, *m.* das am Luciatage gebackene Brotlaibchen, *Pjk.(Črt.)*.

1. **lûckati**, am, *vb. impf.* trinken, saufen.

2. **lûckati**, am, *vb. impf.* = lucati, liegen (v otročjem govoru), *Valj.(Rad)*, *Gor.*

lûč, *m.* der Wurf, *ogr.-C.*

lúč, *f.* 1) das Licht eines brennenden Körpers; l. prižgati, ugasniti, ein Licht anzünden, auslöschen; pri luči, beim Licht; v luči biti komu, jemandem im Lichte stehen; pojdi mi iz luči, geh mir aus dem Lichte; nebeška l., das himmlische Licht; večno luč zvoniti, abends zum Ave läuten, o večni luči, um die Zeit des Avegeläutes, *Št.*; — 2) *coll.* Lichtspäne, *Dol.*; luč tesati, = trske tesati, *Vrt.*; = l. cepiti, *Dol.*; — 3) das Caliber, die Weite einer Röhre, *Koborid-Erj.(Torb.)*.

lučâj, *m.* der Wurf; — die Wurfweite; en l. daleč.

lučâlnica, *f.* die Schleuder, *C.*, *Lašče - Erj.(Torb.)*.

lučâlnik, *m.* na koncu razklana palica, s katero se da kamen daleč zagnati, *Notr.*

lúčanje, *n.* das Schleudern, das Werfen.

lučanka, *f.* = lučavka, die Schleuder, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

lúčati, am, *vb. impf. ad* lučiti; schleudern, werfen; kamenje l.; — l. koga s kamenjem, *C.*, *Schönl.*, *Jsvkr.*, *Jurč.*; — l. se, = metati se, mit einander ringen, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; fantje se lučajo, *BlKr.*

lučâvec, vca, *m.* der Schleuderer, *Jan.*

lučâvka, *f.* die Schleuder, *Mur.*, *ogr.-C.*

lúčca, *f. dem.* luč; das Lichtchen.

lúčen, čna, *adj.* Licht-: lûčna gol, = lučnik 3), *Levst.(Rok.)*.

lučeníca, *f.* = 1. lučnica 1), eine breite Handaxt, *M.*, *C.*

lučęnka, *f.* = lučenica, *C.*

lučęrna, *f.* = lučirna, *Mik.*, *Valj.(Rad)*.

1. **lučíca**, *f.* 1) ženska, ki mrliče slači in oblači ter jim sveti, ko je neso k pogrebu, *Loz(Notr.)-Levst.(M.)*; — 2) die Lichtnelke (lychnis), *C.*, *Tuš.(B.)*.

2. **lučíca**, *f.* lasna l., die Haarzwiebel, *Erj.(Som.)*; — prim. luk.

lučína, *f.* der Kien, *C.*

lučîrna, *f.* die Laterne, *Cig.*, *Jan.*; — prim. lat. lucerna.

lučíti, ím, *vb. pf.* eine Wurf thun, schleudern, *Dict.*, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *Boh.*; kamen na višek l., *Dalm.*; kar bi s kamenom lučil, einen Steinwurf weit, *Dalm.*, *Trub.*; kamen na koga l., *Trub.*; s kamenom koga l., *Dalm.*

lûčka, *f. dem.* luč: 1) das Lichtchen; — 2) die schopfblütige Muscathyacinthe (muscari comosum), *St. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*.

lûčnat, *adj.* Licht-: lučnata telesa, Lichtkörper, *Zv.*

1. **lûčnica**, *f.* 1) breite Handaxt (zum Spalten der Lichtspäne), *vzhŠt.-C.*, *Tolm.*; — 2) ein Gestell über dem Ofen zum Trocknen der Lichtspäne, *C.*; nav. *pl.* lučnice, *C.*; — 3) die Fackel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; solnčna l., die Sonnenfackel, *Cig.(T.)*, *Jes.*; — 4) die Lampe, *Guts.*, *Zv.*, *LjZv.*; — die Laterne, *Cig.*, *C.*

2. **lûčnica**, *f.* der Vogelstern (ornithogalum), *C.*; — prim. luk.

lûčnik, *m.* 1) der Spanleuchter, *C.*, *Rib.-M.*, *Notr.*; — 2) der Kienbehälter, *C.*; — 3) das Holzscheit, woraus Leuchtspäne gemacht werden, *Cig.*, *C.*; lučnike cepiti, *DSv.*; — 4) die Königskerze (verbascum thapsus), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; drobnocvetni l., das Wollkraut (verbascum thapsiforme), das großblumige Wollkraut, der Himmelbrand (verb. phlomoides), *Tuš.(R.)*.

lûčnikov, *adj.* von der Königskerze: lučnikovo olje, *Cig.*

lučnják, *m.* 1) das Leuchtspanscheit, das Leuchtspanholz, *Hal.-C.*; — 2) der Lichtfreund, *C.*, *ZgD.*; — 3) die Kannelkohle, *h. t.-Cig.(T.)*.

lûd, lúda, *adj.* dumm, thöricht, *C.*; — hs.

lúdast, *adj.* = lud, *Z.*, *Jan.(H.)*.

lūdba, *f.* die Lockung, die Verführung, *C.*

lûdek, dka, *m.* der Dummkopf, *C.*

lúditi, im, *vb. impf.* zu bethören suchen, locken, *C.*; l. se s čim, sich mit einer Sache die Zeit vertreiben, sich unterhalten, *C.*; l. se s svetskim veseljem, *C.*; otroci se ludijo, *C.*; — prim. loditi.

ludljiv, íva, *adj.* verführerisch, *C.*

ludljīvka, *f.* ein verführerisches Weib, *C.*

lúdost, *f.* die Narrheit, *Cig.(T.)*.

lûdra, *f.* 1) der Treberwein, der Nachwein, der Lauer, *C.*; — 2) die Pfütze, *C.*, *Z.*; — prim. srvn. lûre, lat. lora, Nachwein, *C.*

lúg, *m.* die Lauge; jedki lug, die Aetzlauge, *DZ.*; tudi: lùg, lúga, *Valj.(Rad)*.

lúgas, *m.* ime volu, *kajk.-Valj.(Rad)*.

lúgast, *adj.* laugenartig, laugenhaft, laugicht, alkalisch, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; lugasta sol, das Laugensalz, die Pottasche, *Vrtov.-Cig.*, *Jan.*

lugomèr, méra, *m.* die Laugenwage, *Cig.(T.)*.

lugomêrje, *n.* die Alkalimetrie, *C.*

lugovína, *f.* 1) die Laugenessenz, *DZ.*; — 2) der Aescher, woraus die Lauge bereitet wird, *Cig.*; apnena l., der Kalkäscher, *DZ.*

lùk, lúka, *m.* gemeiner Lauch, Porree (allium porrum), *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Zwiebel (allium cepa), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *vzhŠt.*; = rdeči l., *Dict.*; — l. česnjak, = česenj, der Knoblauch (allium sativum), *Tuš.(R.)*; = beli l., *C.*; — pasji l., der doldige Vogelstern, die Feldzwiebel (ornithogalum umbellatum), *Medv.(Rok.)*.

1\. **lúka**, *f.* neka pomladna rastlina s čebulico, katero jedo, *Erj.(Torb.)*.

2\. **lúka**, *f.* nam. loka = pristanišče, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — hs.

lukálo, *n.* das Spähglas, das Seherohr, *Cig.*, *Jan.*

lúkanje, *n.* das Spähen.

lûkar, rja, *m.* der Zwiebelhändler, *Cig.*

lukašnica, *f.* = luk, *Jan.(H.)*.

1\. **lúkati**, am, *vb. impf.* spähen, gucken, lugen; — prim. stvn. luogēn, *Mik.(Et.)*.

2\. **lûkati**, kam, čem, *vb. impf.* trinken, saufen (šaljivo), *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*, *Št.*

lúkav, *adj.* kdor rad luka, *C.*

lukávati, am, *vb. impf.* spähen, gucken, *ogr.-Mik.*

lúkavec, vca, *m.* der Späher, der Gucker, *Mur.*, *Cig.*

lúkavka, *f.* die Späherin, *Z.*

lûkek, keka, *m.* = drobnjak, der Schnittlauch, *Z.*, *Rib.-DSv.*

lûkež, *m.* železna, s smolo napolnjena ponva, s katero si svetijo, *pod Mangartom-Erj.(Torb.)*.

lūkman, *m.* die Pfingstlucke, *Pjk.(Črt. S.)*.

1\. **lúkniti**, lûknem, *vb. pf.* einen spähenden Blick thun, *C.*

2\. **lúkniti**, lûknem, *vb. pf.* austrinken, *Jan.(H.)*; — prim. 2. lukati.

lûknja, *f.* das Loch; ni v vsaki luknji raka, *Npreg.*; uganka: Na zidu visi — v luknjo misli (= ključ), *Dol.-Erj.(Torb.)*; — ein schlechtes Gemach, ein Loch; — der Arrest: v luknjo vtekniti koga, einen ins Loch werfen; — prim. stvn. luccha, Lücke, *Mik.(Et.)*.

luknjáča, *f.* ein großes Loch, *Z.*

lûknjast, *adj.* löcherig; l. kruh, ein blasiges Brot, *Cig.*

luknjàt, áta, *adj.* voll Löcher, *Cig.*

luknjáti, âm, *vb. impf.* ein Loch oder Löcher machen, lochen, auslochen, *Cig.*, *C.*, *Levst.(Rok.)*; oblačilo l., das Kleid durchreißen, *C.*; lûknjati, *ogr.-Valj.(Rad)*.

lúknjevec, vca, *m.* eine in der Erde nistende Hummel, *Gor.*, *Lašče-Glas.*

lûknjica, *f. dem.* luknja, das Löchelchen; — potna l., die Schweißpore, *Jan.*, *Žnid.*, *Sen.(Fiz.)*; solzna l., der Thränenpunkt, *Cig.(T.)*.

lûknjičarka, *f.* brsteča l., die sprossende Madrepore (madrepora prolifera), *Erj.(Ž.)*.

lûknjičast, *adj.* voll kleiner Löcher, löcherig; — porös, *Cig.*, *Jan.*

lûknjičati, am, *vb. impf.* mit kleinen Löchern versehen, löcheln, *Cig.*

lûknjičav, *adj.* porös, *Jan.*, *Sen.(Fiz.)*.

lûknjičavost, *f.* die Porosität, *Cig.*, *Jan.*, *Sen.(Fiz.)*.

luknọ, *n.*, *C.*, pogl. lokno.

lúkov, *adj.* Lauch-, Zwiebel-, *Cig.*, *M.*; l. smrad, *Slom.*

lúkovišče, *n.* ein Acker, auf dem Zwiebeln gepflanzt waren, *C.*

lúkovka, *f.* = češnikovica, die Narcisse, *C.*

lúkovnica, *f.* = lukovščnica, čebulinka, der Zwiebelapfel, *C.*

lûkovščak, *m.* der Monat October, *kajk.-Valj.(Rad)*.

lukộvščnica, *f.* = lukovnica, *C.*, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.

lûla, *f.* die Tabakspfeife, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Kr.*; tudi: lúla, *Dol.*; — hs. iz tur.

lûlar, rja, *m.* der Pfeifenmacher, der Pfeifenhändler, *Cig.*, *Jan.*

lúlati, am, *vb. impf.* pissen (v otročjem govoru); — prim. nem. (dial.) lullen, *C.*

lûlica, *f. dem.* lula, *Jan.(H.)*.

lûmbica, *f.* = lumpica, *Ljub.-Levst.(Rok.)*, *vzhŠt.*

lûmpica, *f.* = obist, ledvica, *C.*; — prim. bav. lumpel, stvn. lumbla, *Levst.(Rok.)*.

lûmpič, *m.* = lumpica, *C.*

lúna, *f.* der Mond; prva, zadnja l., erstes, letztes Viertel, *C.*; mlada, polna l., Neu-, Vollmond, *Cig.*, *Jan.*; — slepa l., der Nebenmond, *Jes.*; luna ga nosi, er ist mondsüchtig, *Gor.*; — ali te luna trka? bist du verrückt? was sicht dich an? *Jan.*; l. ga šeška, er ist in Melancholie verfallen, *Met.*

lunácija, *f.* der Mondwechsel, die Lunation, *Cig.(T.)*.

lunārij, *m.* priprava, ki kaže lunin tek, das Lunarium, *Cig.(T.)*.
lúnast, *adj.* mondförmig: l. obraz, ein Mondgesicht, *Zora*; lunasta kost, das Mondbein (anat.), *Cig.(T.)*.
lúnder, dra, *m.* 1) die Haarzotte, *C.*; — 2) zottiger Ziegenbock, *C.*; — 3) großer, magerer Mann, *C.*
lûndra, *f.* 1) die Zotte, *C.*; — 2) zottige Ziege, *C.*; — 3) große, magere Frau, *C.*
lûnek, nka, *m.* 1) der Rad- oder Achsennagel, *Cig., Jan., ogr.-C., Mik., Met., Dol., SlGor.*; — 2) die mit dem Achsennagel an dem Achsenende befestigte eiserne Kappe, *Dol.*; — 3) ein kleines Maß: l. vina, *Dol.*; tudi: lúnek, *Dol.*; — prim. stvn. lun, *Mik.(Et.)*.
lûnež, *m.* 1) kozel rumenkaste dlake, *Krn-Erj.(Torb.)*; — 2) der Klappertopf (rhinanthus sp.), („gotovo zaradi okroglih, ploščnatih plodov tako imenovan"), *Koborid-Erj.(Torb.)*.
lúnica, *f. dem.* luna.
lúnin, *adj.* des Mondes, Mond-, Mondes-, *Cig., Jan.*
lûnj, *m.* die Sumpfweihe (circus rufus), *C., Erj.(Ž.)*; (die Weihe = piščenik, *Meg., Cig., Dalm.*; der Flussfischadler [pandion haliaetus], *Frey.[F.]*; der Steinadler, *Notr.*).
lûnjek, njka, *m.* = lunek, *Mur., Mik.*
lûnjež, *m.* = planinski orel, der Steinadler, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
lúnka, *f.* = luljka, *Goriško, Kras, Lašče-Erj.(Torb.)*; lunka skrinjo nabunka (znamenje dobre letine), *Povir-Erj.(Torb.)*.
lûnski, *adj.* Mondes-, Mond-: l. krog, der Mondescyclus, *Cig.(T.)*.
lūnta, *f.* zažigalnica, die Lunte, *Cig., Jan.*
lūntnik, *m.* der Luntenstock, *Cig.*
lûp, *m.* die Schale (von Aepfeln, Rüben u. dgl.), *Mur., V.-Cig., C.*
lūpa, *f.* povečevalno steklo, die Lupe, *Cig.(T.)*.
lupáč, *m.* der Schellfisch (gadus aeglefinus), *Cig., Erj.(Z.)*; — polj.
lúpanica, *f.* dicke, zum Schälen geeignete Rübe, *C.*
lupánja, *f.* = lupina: die Schale (vom Obst u. dgl.), *Danj.-Mik.*; — die Hülse, *C.*; — die Muschelschale, *C.*, *vzhŠt.*; — rakova l., die Krebsenschale, *Št.-C.*
lúpati, pam, pljem, *vb. impf.* = lupiti, schälen (von weichen Schalen und Rinden), *Mur., Zora*; jabolka, repo, kostanj l., *Mur.*; oreh l., die grüne Nussschale abnehmen, *SlGor.-C.*
lûpek, pka, *m.* = olupek, die abgeschälte weiche Haut vom Obst u. dgl., *Cig., M.*
lupež, *m.* = tat, razbojnik, *C., Let.*; — hs.
lupílọ, *n.* das Schäleisen, *Cig.*
lupína, *f.* die weiche Schale (z. B. vom Obst, von Rüben u. dgl.); jabolčne lupine; die harte Schale von Nüssen, Eiern u. dgl.; orehove, jajčje lupine; die Schale der Schalthiere, *Cig.(T.)*.
lupînarica, *f.* = lupinar, *Cig., DZ.*
lupînar, rja, *m.* das Schalthier, *Cig.(T.), Erj.(Ž.)*.
lupínast, *adj.* schalicht, *Cig.*; lupinasta bula, die Balggeschwulst, *Cig.*
lupínav, *adj.* schalig (min.), *Cig.(T.)*.
lupînčati, am, *vb. impf.* neka igra z orehovimi lupinami, *Erj.(Izb. sp.), Gor.*
lupînčkati, am, *vb. impf.* = lupinčati, *Polj.*
lupínica, *f. dem.* lupina.
lupínja, *f.* = lupina, *Valj.(Rad)*.
lupînje, *n. coll.* abgelöste Schalen.
lúpiti, im, *vb. impf.* die weiche Schale o. Rinde ablösen, schälen; jabelko, repo, drevo l.; — l. se, sich schälen, sich schelfen, sich schiefern; koža se mi lupi; sich blättern (min.), *Cig.(T.)*.
lupîvec, vca, *m.* der Schäler, *Cig., Jan.*
lûpje, *n. coll.* Schalen von Aepfeln, Rüben u. dgl., *M.*
lúpljenica, *f.* repa, za lupljenje odločena, *Polj.*
lúpljenje, *n.* das Schälen.
1. **lùsk**, lúska, *m.* der Klatschlaut, das Schnippchen, *Cig., Jan., C., M.*
2. **lûsk**, *m.* 1) die Schote, *Mur., Cig., Jan., Mik., Tuš.(R.), Krn-Erj.(Torb.)*; — 2) die Haut des Getreidekornes: *pl.* luski, die Kleien, *Jarn.*; ajdovi luski, *Cig., M., Polj., Dol.*; — na lusk semleti ajdo, fein vermahlen, *Ig (Dol.)*; — 3) die Kopfschuppe, *Cig., M., C., Dol.*
lûska, *f.* 1) die Schuppe; ribe so navadno pokrite z luskami, *Erj.(Ž.)*; — 2) die Haut des Getreidekorns, *Cig., Rib.-M.*; ajdove luske, *Gor.*
luskáč, *m.* der Knacker, *Jan.(H.)*.
luskáča, *f.* ein stark beschuppter Fisch, *C.*
1. **lúskanje**, *n.* das Schnalzen, das Klatschen, *Meg., Cig.*
2. **lúskanje**, *n.* das Aufknacken der Schoten, *Mur.*
lûskast, *adj.* schuppenartig, *Cig., Jan.*; — schuppig, *Erj.(Min.)*.
luskáš, *m.* das Schuppenreptil, *h. t.-Cig.*
1. **lúskati**, lûskam, *vb. impf.* schnalzen, *Cig., Jan.*; klatschen, *Cig., Jan., M.*; z rokami l., *Trub., Dalm.*; plätschern, *M.*; valovi luskajo, *Cig.*; z vrati l., die Thüren zuschlagen, *M.*; — l. koga, schlagen, *M.*; v lice l. koga, *Schönl.*; krohotali se ti bodo in te luskali, *Vod.(Izb. sp.)*.
2. **lúskati**, am, *vb. impf.* 1) = luščiti, ausschoten, *Mur., M.*; schälen: bučno seme l., Kürbiskerne schälen, *Mur., C.*; — 2) luskati ribo, den Fisch abschuppen, *Cig.*
3. **lûskati**, am, *vb. impf.* = luckati, *Cig., Jan., Npes.-Vraz*; pijanci žganje luskajo, *Slom.*
lúskav, *adj.* schuppig, *Cig.(T.)*.
lúskavec, vca, *m.* 1) einer, der ausschotet, schält, *Mur.*; — 2) das Schuppenthier, *Cig.(T.)*; (-ovec), *Cig., Jan.*; kratkorepi l., das kurzschwänzige Schuppenthier (manis brachyura), veleluski l., das großschuppige Schuppenthier (manis Temminkii), *Erj.(Ž.)*; — der Kernbeißer (loxia coccosthraustes), *Frey.(F.)*; — 3) der Lepidolith, *Cig.(T.), Erj.(Min.)*; — 4) škrlatni l., die Flammenblume, *Cig.*; = plamenka (phlox Drumondi), *Cv.*

lúskavka, *f.* die Schuppenwurz, das Amblatt (lathraea squamaria), *Cig.*: — prim. lusnec.
lúskavost, *f.* die Schuppigkeit, *Cig.(T.)*.
lûskica, *f. dem.* luska: očesna leča je sestavljena iz tenkih luskic (Häutchen), *Žnid.*
luskína, *f.* 1) der Fruchtbalg, die Samenhülse, *Cig.*, *Mik.*; — luskine, leere Schotenhülsen, *C.*: — 2) die Schuppe; luskine, die Haarschuppen, *V.-Cig.*
luskínast, *adj.* schuppenartig, *Cig.*: — schuppig, *Mur.*, *Z.*: luskinasta glava, *Cig.*
luskinàt, áta, *adj.* geschuppt, *Cig.*
lûsknat, *adj.* schotig, *Jan.*
lúskniti, lûsknem, *vb. pf.* einen Klatsch- oder Schnalzlaut hervorbringen, *Z.*; ein Schnippchen schlagen, *Cig.*
luskoplúta, *f.* luskoplute, die Schuppenflosser, *Cig.(T.)*.
luskorìł, ríla, *m.* der Caramuru (lepidosiren paradoxus), *Erj.(Ž.)*.
lûskov, *adj.* aus feinem Heidenmehl: luskovi žganci, luskova moka, *Dol.*; —prim. 2. lusk 2).
lûskovci, *m. pl.* Heidenkleien, *Dol.*
lûsnec, neca, *m.* die Schuppenwurz (lathraea squamaria), *Tuš.(R.)*, *LjZv.*
lúsniti, lûsnem, *vb. pf.* = luskniti, *Valj.(Rad)*.
lûšč, *m.* = lusnec, *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.)*.
luščánja, *f.* = luščina, *Caf(Vest.)*.
lûščec, ščeca, *m.* das Hirtentäschel (capsella bursa pastoris), *C.*
lûšček, čka, *m. dem.* lusk; das Schötchen, *Jan.*, *Tuš.(B.)*.
luščę́nec, nca, *m.* der Wachtelweizen (melampyrum arvense), *C.*
lúščenje, *n.* das Enthülsen, das Schälen.
luščîłnica, *f.* die Getreidegerbemühle, *Cig.*
luščína, *f.* die Fruchthülse, die Schote; — die harte Schale der Nüsse, der Eier u. dgl., *Mur.*, *Jan.*, *C.*; jajčne lupine ali luščine, *Navr.(Let.)*; orehove luščine, *jvzhŠt.*; — ein schaliges Gefüge (min.), *Cig.(T.)*; — die Schuppe, *C.*, *Dalm.*, *Štrek.*
luščínast, *adj.* hülsenförmig, *Cig.*; — schalig (min.), *Cig.(T.)*.
luščinàt, áta, *adj.* hülsig, *Jan.(H.)*.
luščínje, *n. coll.* Fruchthülsen, harte Obstschalen, *Mur.*, *C.*, *M.*
1. **lúščiti**, im, *vb. impf.* von der (harten) Schale befreien, schälen: orehe l.; — aushülsen, ausschoten: fižol, grah, bob l.; — zrnje l., das Getreide gerben, *Cig.*; — l. se, sich schälen, sich balgen, sich schiefern, sich blättern; barva se lušči s platna, *ZgD.*
2. **lúščiti**, lûščim, *vb. pf.* = luskniti: z rokami l., *C.*
lúščnec, neca, *m.* das Täschelkraut (thlaspi arvense), *C.*
lúštek, štka, *m.* = luštrek, *Dol.*
lúštrek, *m.* das Liebstöckel (levisticum off.), *Cig.*, *Jan.*, *Medv.(Rok.)*, *Kr.-Levst.(Rok.)*; (luštrak, *Josch*); — prim. stlat. lubisticum, *Mik.(Et.)*.
lúta, *f.* die Rohlese, *Z.*

lútati, am, *vb. impf.* mühsam, sorgfältig suchen, *C.*; kostanje iz ježic l., *C.*; iglo v slami l., *C.*; — mühsam, langsam, ohne Erfolg etwas thun, *C.*; — langsam gehen, *C.*
luterân, *m.* der Lutheraner.
luterânec, nca, *m.* = luteran.
luterânka, *f.* die Lutheranerin.
luterânski, *adj.* lutherisch.
luterânstvo, *n.* das Lutherthum.
lúterski, *adj.* lutherisch.
lúterstvo, *n.* das Lutherthum, *Cig.*
luti, *f. pl.* ozka pa globoka skalnata struga („lùti" prim. bav. wasserlot, aquaeductus?), *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*.
lúzgati, am, *vb. impf.* = 2. luskati, schälen, *Dol.-Mik.*
luzgína, *f.* = luskina, *Dol.*
lúža, *f.* die Pfütze, die Lache; iz luže v mlako = aus dem Regen in die Traufe, *Npreg.*
lûžar, rja, *m.* 1) der Pfützenanwohner, *C.*; — 2) die Pfuhlschnepfe, *C.*
lúžast, *adj.* pfützicht; — pfützig.
1. **lúžen**, žna, *adj.* Laugen-, *Cig.*, *Jan.*; — laugenhaft, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*; — laugig, *Mur.*
2. **lúžen**, žna, *adj.* Pfützen-; lûžna kopel, das Schlammbad, *Cig.(T.)*; pfützig, *Mur.*, *Jan.*
lúženje, *n.* das Laugen, das Beizen, *Cig.*
lúžica, *f. dem.* luža, kleine Pfütze.
lûžič, *m.* = lug, die Lauge, *C.*
lužílo, *n.* die Lauge als Beizmittel, die Beizbrühe, *Cig.*, *C.*; — = žehta, *C.*
lúžiti, im, *vb. impf.* in der Lauge beizen, laugen, *Cig.*, *Jan.*; perilo l., *Z.*; = žehtati, sechteln, *Koborid-Erj.(Torb.)*; na kvatrno sredo ni dobro lužiti, *Istra-Navr.(Let.)*; kože l., die Häute beizen, *M.*, *ogr.-C.*; — l. koga, jemandem derbe Verweise geben: nemilo ga je lužil in žmikal, *Erj.(Izb. sp.)*.
lužîvec, vca, *m.* der Beizer, *Cig.*
lûžje, *n. coll.* Pfützen, *Jarn.*, *Cig.*
lûžnar, rja, *m.* der Gerber, *ogr.-C.*
lûžnast, *adj.* = lužast, *Cig.*
lûžnat, *adj.* pfützig, lachig.
1. **lûžnica**, *f.* 1) das Laugenwasser, *Jan.*; — 2) die Beizgrube der Gerber, *Vrt.*
2. **lûžnica**, *f.* das Pfützenwasser, *Cig.*, *Jan.*
1. **lûžnik**, *m.* der Laugenkessel, *Cig.*; der Laugentopf, überhaupt ein großer Topf, *C.*
2. **lûžnik**, *m.* 1) der Pfützenanwohner, *C.*; — 2) hrast z debelim želodom in mehkim lesom, *C.*
lužnína, *f.* das Alkali, lužnine, Alkalien, *Cig.(T.)*, *DZ.*
lužninomèr, mę́ra, *m.* das Alkalimeter, *Cig.(T.)*.
lužnînski, *adj.* alkalisch, *Cig.(T.)*.
1. **lûžnjak**, *m.* 1) = 2. lužnik 2), lužni hrast, *C.*; — 2) die Meeräsche (mugil cephalus), it. cefalo, *otok Krk-Erj.(Torb.)*.
2. **lužnják**, *m.* das Laugenfass, die Beizkufe, *Cig.*; — der Laugentopf, *Cig.*
lužnosólen, lna, *adj.* laugensalzig, *Cig.*
lžà, *f.*, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*, pogl. leža.

M.

1. **máca**, *f.* das Kätzchen (bot.), *Cig.*
2. **máca**, *f.* der Druckerballen, *Cig.*; — iz it. mazzo.

macàn, ána, *m.* das Waggewicht, *C.*; — prim. macelj.

macaráti, âm, *vb. impf.* netzen, nasse Umschläge geben u. dgl.: macarali so ga z vodo in jesihom, pa niso ga mogli k zavesti spraviti, *jvzhŠt.*; — mit nassen Dingen herumpatzen: kaj tu macaraš po mizi? *jvzhŠt.*; — macara, es ist nasses Wetter, es regnet, *jvzhŠt.*; — prim. macati.

mâcati, am, *vb. impf.* netzen, mit nassen Umschlägen laben, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*; omedlelega človeka macajo, da bi se zopet zdramil, *SlGor.*; — patzen, *Jan.*; — prim. močiti.

máceli, elja, *m.* der Schlägel, bes. der Holzschlägel, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*; der Binderschlägel, *M.*; Pučelar se z macljem glasi, *Danj.(Posv. p.)*; — prim. macola.

macès, ésa, *m.* = macesen, *Dol.-Levst.(Rok.)*.

macéselj, slja, *m.* = macesen, *jvzhŠt.*

macésen, sna, *m.* der Lärchenbaum (larix); macẹsen, *Dict.*, *Mik.*

macésnov, *adj.* Lärchen-; m. les.

macésnovec, vca, *m.* der Lärchenwald, *Cig.*

macesnovína, *f.* 1) das Lärchenholz; — 2) der Lärchenwald.

macésnovje, *n.* 1) das Lärchenholz, *Roz.-Kres*; — 2) der Lärchenwald, *Cig.*, *Jan.*

mácika, *f.* die Sahlweidenruthe: blagoslovljene macike, *BlKr.-DSv.*

mácikovina, *f.* = mačičevina, *BlKr.-Navr.(Let.)*.

macíza, *f.* *C.*, pogl. macizra.

macîzra, *f.* najdebelejši fižol, črn in nekoliko pisan, *Hal.-C.*, *Zora*.

mácljast, *adj.* schlägelförmig, *Mur.*; = dick: macljasta bedra kurov in kopunov, *Danj.(Posv. p.)*.

mácljek, cljeka, *m. dem.* macelj; kleiner Schlägel, bes. Holzschlägel, *vzhŠt.*; macljeki na klopotcu, *Raič(Let.)*.

mácoh, *m.* rdeče in debelo jabolko, *Mur.*, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.

macọla, *f.* der Schlägel (im Bergwerk), *Cig.*; dicker Hammer, *Kras-Štrek.(Let.)*; težko kladivo, s katerim tolčejo na drago, *Temljine (Tolm.)-Štrek.(Let.)*; — prim. it. mazzuolo (ben. mazzòla), *Štrek.(Let.)*.

macovt, *m.* der Eierfladen, *Z.*

mácuh, *m.* = macoh, *Mur.*

mačák, *m.* 1) der Kater, *Mur.*, *C.*, *Danj.-Mik.*, *Št.*; mačak je mački najljubši = gleich und gleich gesellt sich gern, *vzhŠt.-C.*; — 2) der Anker, *Mur.*; — 3) *pl.* mačaki, Steigeisen, *ogr.-C.*; — 4) = škripec, vitlo, die Rolle, *C.*; — 5) eine Art Weidenbaum mit großen Kätzchen, *C.*

máče, eta, *n.* eine junge Katze, das Kätzchen: pridem, kadar se ti bo mače izčepelo (wenn dir der Zorn vergeht), *Rib.*; — tudi: mačè, ẹta, *Valj.(Rad)*.

máčečji, *adj.* Katzen-, *ogr.-C.*

máčeha, *f.* 1) die Stiefmutter; kolikor mačeh dobrih, toliko vran belih, *Kras-Erj.(Torb.)*; — 2) das Stiefmütterchen (viola tricolor); — tudi: die Hundsrose (rosa canina), *Cig.*; — ein Auswuchs an den Dornen, die Dornrose, *Cig.*

máčehica, *f.* = mačešica, *Josch.*

máčehin, *adj.* der Stiefmutter; mačehina kost, das Kreuzbein (os sacrum), *C.*

máčehinski, *adj.* stiefmütterlich, *SlN.*

mačehováti, ûjem, *vb. impf.* als Stiefmutter walten, *SlN.-C.*

máčehovje, *n. coll.* Dornrosen (Auswüchse an den Dornen), *Cig.*

máček, čka, *m.* 1) der Kater; tu maček na ognjišču leži = hier ist Schmalhans Küchenmeister, *Cig.*; — divji m., der wilde Bergkater, *Cig.*, *C.*; — 2) razno orodje: der Anker; železni m., *Hip.(Orb.)*; mačka spustiti, den Anker werfen, *Šol.*, *nk.*; = mačka zasaditi, *DZ.*; = m. vreči, *Cig.*, *DZ.*; barke so mačke v morje vrgle, *Vod.(Nov.)*; železne mačke iz vode vleči, *Jsvkr.*; mačke spuščene imeti, vor Anker liegen, *Šol.*; = na mačku stati, *Cig.*, *Šol.*; = na mačku počivati, *Cig.*; mačke vzdigniti, die Anker lichten, *Z.*; — der Angelhaken, *Cig.*, *Jan.*; — der Brandhaken, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*, *SlN.*; eine Art Wagensperrhaken: maček se v zemljo zasadi in zadržuje voz ali sani, *Dol.*, *Notr.*, *jvzhŠt.*; — in den Sägemühlen die Stange mit dem Haken, welcher das Schiebezeug bewegt, das Scharnier, *Cig.*; — der Kugelzieher, der Flintenkrätzer, *Cig.*, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*; der Korkzieher, *V.-Cig.*, *Temljine-Štrek.(Let.)*; — die Rolle am Ueberfuhrseile, *Mariborska ok.-C.*; — 3) langer lederner Geldbeutel, den man um den Leib befestigt, die „Katze", *Cig.*, *Jan.*; usnjat m., *LjZv.*; imaš polnega mačka, *Erj.(Izb. sp.)*; — = skrit zaklad, *Mur.*, *Zora*; — 4) der Seitenbaum des Dachstuhles: maček drži špero, *Zora*; — 5) der Katzenkopf (eine Apfelart), *Cig.*; — 6) apneni m. = lehnjak, der Kalktuff, *Jan.(H.)*.

mačerọl, *m.* *Trub.-Let. 1891, 149.*, *Hip.(Orb.)*, (mačarol, *Mur.*), pogl. močerol.

máčešica, *f.* das Stiefmütterchen, das Osterveilchen (viola tricolor), *Cig.*, *Jan.*, *Medv.(Rok.)*; — = materna dušica (thymus serpyllum), *Guts.*

máčešina, *f.* das Bergpfefferkraut (satureja montana), *Podgorje v Istri-Erj.(Torb.)*.
máčeški, *adj.* stiefmütterlich, *SlGosp.-C.*
máčeštvo, *n.* stiefmütterliches Wesen, *Zora*.
mačevína, *f.* das Katzenfleisch, *Sol.*
máčevje, *n. coll.* das Palmweidengebüsch, *Cig.*; eine stechende Pflanze, *Štrek.*
1. **máčica**, *f.* 1) das Kätzchen; — 2) das Blütenkätzchen; — 3) der Wegerich (plantago sp.), *Podgorje(Istra)-Erj.(Torb.)*.
2. **máčica**, *f.* = matica, die Bienenkönigin, der Weisel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*
máčič, *m.* = mačuh, *C.*
máčičarica, *f.* mačičarice, Kätzchenbäume (amentaceae), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*.
máčičevina, *f.* die Sahlweide (salix caprea), *Dol.-Navr.(Let.)*.
máčih, *m.* = mačuh, *Rib.-Mik.*
mačík, *m.* eine Art Kuchen von cylinderförmiger Gestalt, *ogr.-Valj.(Rad.)*.
máčina, *f.* die Scharte (serratula tinctoria), *Bolc-Erj.(Torb.)*.
mâčjak, *m.* 1) der Katzenmist, *Cig.*; — 2) mačjak, der Katzenliebhaber, *Jan.(H.)*, *Z.*
mačjeòk, *óka*, *adj.* katzenäugig, *Cig.*
mâčji, *adj.* Katzen-; po mačje komu zagosti, jemandem eine Katzenmusik machen, *Cig.*, *Jan.*
mâčka, *f.* 1) die Katze; kakor mačka okoli vrele kaše hoditi = ne vedeti, kako kaj začeti; mačko v vreči (žaklju) kupiti, die Katze im Sacke kaufen, *Cig.*; gledati se kakor pes in mačka, wie Hunde und Katzen zusammen leben; kar mačka rodi, rado miši lovi = Art läßt nicht von Art; dati mački salo varovati = den Bock zum Gärtner machen, *Cig.*; tak si, kakor breja m., du bist ein Zornigel, *Cig.*, *jvzŠt.*; ni za nič, kakor jesenska m., *Gor.*; — mačko boš dobil, du wirst einen Plunder (= nichts) bekommen, *jvzhŠt.*; — divja m., die Wildkatze; črnopasasta m., die Cyperkatze, *Cig.*; morske mačke, die Meerkatzen: zelena morska m. (cercopithecus sabaeus), *Erj.(Ž.)*; — 2) die Katze als Sternbild, *Cig.(T.)*; — 3) das Kätzchen (bot.), *Cig.*; die Fruchtwolle (pappus), *Cig.*; — 4) mačke, die Schneeflocken, *Cig.*; — 5) der Butz in der Nase, *Cig.*, *Dol.*; — 6) = maček, der Anker, *Mur.*, *Trub.-M.*; železna m., *Meg.*; — die Hakenstange, *Jan.(H.)*; — 7) die Feldmannstreu (eryngium campestre), *Cig.*
mâčkar, rja, *m.* 1) der Katzenliebhaber, *Cig.*; — 2) der Ankerschmied, *Mur.*, *Cig.*
mâčkarica, *f.* die Katzenliebhaberin, *ZgD.*
mačkarîn, *m.* der Kater, *C.*, *M.*
mačkáš, *m.* der Seitenbaum am Dachstuhl, *C.*
mâčkica, *f.* 1) *dem.* mačka, *Mur.*; — 2) die Kuchenschelle (pulsatilla), *Štrek.*
mâčkin, *adj.* der Katze gehörig; Katzen-, *Mur.*; mačkine solze, Krokodilsthränen, *Cig.*; to niso mačkine solze = das ist keine Kleinigkeit; ženski jok pa mačkine solze, Weiberthränen sind falsche Thränen, *Met.*
mačkînjak, *m.* 1) der Katzenkoth, *Mur.*; 2) eine Art rother Erdapfel, *C.*
mačkínji, *adj.* = mačji, *Mur.*

mačkodèr, déra, *m.* der Katzenschinder, *Jan.(H.)*.
mačkodę̑rec, rca, *m.* = mačkoder, *Jan.(H.)*.
mačkodŕžen, *adj.* ankerfest: mačkodržno dno, der Ankergrund, *Cig.*
mačkǫ̑n, *m.* = velik maček, *Vrt.*
máčkov, *adj.* 1) = maćji, Katzen-, *Polj.*; — 2) Anker-, *Cig.*
máčkovec, vca, *m.* 1) = mačjak 1), *Polj.*; — 2) die Sahlweide (salix caprea), *Cig.*, *C.*, *Zemon Notr.-Erj.(Torb.)*; — die Bergweide, (s. montana), *Cig.*, *Valj.(Rad)*; — die Hauhechel (ononis spinosa), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — der Katzenkopf (eine Apfelart), *Cig.*
máčkovica, *f.* = mačja godba, *Jan.(H.)*.
máčkovje, *n. coll.* Weiden mit Blütenkätzchen, *Cig.*
máčkovka, *f.* der Katzenkopf (eine Birnart), *Cig.*
mačlè, éta, *n.* = mače, *Jarn.*
mâčnica, *f.* das Edelweiß (gnaphalium leontopodium), *Žabče (Tolm.) - Erj. (Torb.)*; — die Küchenschelle (pulsatilla), *Medv.(Rok.)*.
mačúh, *m.* der Typhus, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Vrtov.* *(Km. k.)*, *Nov.*; (mačùh, *Levst.[Nauk]*).
máčuha, *f.* = mačeha, *Prip.-Mik.*
mačúja, *f.* = klobuk v jesihu, *SlGosp.*
mačúk, *m.* = mačuh, der Typhus, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.
mād, *m.* die Madie (madia sativa), *Tuš.(B.)*.
1. **máda**, *f.* 1) das Abliegen des Obstes: v mado dejati sadje, *Gor.*; — eine Lage solchen Obstes, *Ravn.-Cig.*, *Gor.*; — 2) das Rösten des Flachses, *Jan.(H.)*; — prim. 2. mediti.
2. **mada**, *f.* = madež, *Jan.(H.)*.
mádeł, dla, *adj.* nam. medeł, *Meg.*, *Alas.*, *Dict.*, *Dalm.*
máden, dna, *adj.* abgelegen: madno sadje, *Cig.*
mâdež, *m.* 1) der Fleck; m. od rje, der Rostfleck, *Cig.*; — das Mal, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; das Muttermal, *Cig.*; m. od rane, *Dict.-Mik.*; — fig. die Befleckung, der Makel; brez madeža, unbefleckt; — 2) die Menstruation, *C.*
mâdežast, *adj.* makelig, bemakelt, *Cig.*, — *(pren.)* boš v svoji hudobiji madežasta pred menoj, *Škrinj.*
mâdežati, am, *vb. impf.* flecken: črnice madežajo, *Cig.*; z madežano dušo pristopiti k sv. obhajilu, *Jsvkr.*; mokra barva madeža, die nasse Farbe fleckt, *Cig.*
mâdežek, žka, *m. dem.* madež; višnjav m., *Preš.*
mâdežen, žna, *adj.* makelig, makelhaft, *Jan.*, *Mur.*, *M.*
madeževáti, žújem, *vb. impf.* bemakeln, *Cig.*, *M.*
madíti, ím, *vb. impf.* 1) abliegen lassen: sadje m., *Cig.*; — 2) lan m., den Flachs rösten, *Cig.*, *Jan.*; — pogl. 2. mediti, mladiti.
mádlo, *n.* = madež, *Jan.(H.)*.
mâdra, *f.* 1) = kuna, *C.*; — 2) eine Art Pelzhaube der Weiber, *M.*; — iz nem. Marder.
madrâvec, vca, *m.* ein halbverschnittenes Pferd, *C.*, *Z.*, *Zora*; — prim. dravec, mendravec.

madrigāl, *m.* neka vrsta lirskih pesni, das Madrigal.

madrộn, *m.* ein krankhafter Zustand des Darmkanals, die Blähsucht, die Kolik u. dgl.; m. ga je napadel, prijel; — prim. it. madrone, das Seitenstechen, *Erj.(Torb. 1883. 349)*; furl. madròn, die Hypochondrie, die Hysterie, *Štrek.(Arch.)*.

madronìv, íva, *adj.* madronivo je jedilo, ki vzbuja v človeku madron, *Vrsno-Erj.(Torb.)*.

madrộnščica, *f.* das Leinkraut (linaria vulgaris), *Cig., Jan., Tuš.(R.)*.

māg, *m.* der Magier, (magi so bili duhovniki Medov in Perzov), *Jan., nk.*

magâri, *adv.* meinethalben: m. če, selbst wenn; tudi: magar; — prim. it. magari; hs. makar iz tur. mégér, *Mik.(Et.)*.

magáš, *m.* der Zwerg, *Jarn., Mur., Valj.(Rad)*.

magatáti, atâm, áčem, *vb. impf.* pogl. megetati, *Dict., Dalm.*

mâgati, am, *vb. impf.* können, *Mur., V.-Cig., Jan.;* Čez goro ne magam, Po ravnem ne vem, *Npes.-K.*

magazīn, *m.* skladišče, das Magazin.

magazīnski, *adj.* Magazin-; magazinsko društvo, Magazinverein, *DZ.*

magdalẹ̑nka, *f.* die Magdalenenbirne, *Cig.*

magdalẹ̑nščica, *f.* = magdalenka, *C.*

magdalẹ̑nščak, *m.* der Magdalenenapfel, *Cig.*

māgičen, čna, *adj.* čaroven, magisch, *Jan., nk.*

magîja, *f.* die Magie, *Cig.(T.)*.

magīster, tra, *m.* častni naslov, ki so ga delila in ga še dele vseučilišča, der Magister, *Cig.*

magistrāt, *m.* mestno upravno oblastvo, der Magistrat.

magīstrāten, tna, *adj.* Magistrats-.

magnāt, *m.* velikaš, der Magnat.

magnēt, *m.* železo, ki na-se vleče drugo železo, der Magnet.

magnēten, tna, *adj.* magnetisch, *Mur., Cig.(T.)*.

magnētenje, *n.* die Magnetisierung, *Sen.(Fiz.)*, (prav. magnečenje).

magnētičen, čna, *adj. Cig., Jan.*, pogl. magneten.

magnētiti, im, *vb. impf.* magnetisieren, *Cig.(T.)*.

magnetīzem, zma, *m.* der Magnetismus.

magnetizīrati, am, *vb. impf.* magnetiti.

magnetizováti, zūjem, *vb. impf.(pf.)* = magnetiti, magnetisieren, *Cig., Jan., nk.*

magnētnica, *f.* die Magnetnadel, *Jan., Cig.(T.), Jes.*

magnētnost, *f.* die magnetische Kraft, magnetischer Zustand, *Cig.(T.)*.

magnetomèr, méra, *m.* das Magnetometer, *Cig.(T.);* dvožični m., das Bifilarmagnetometer, *Cig.(T.)*.

magnetométer, tra, *m.* = magnetomer, *Cig.(T.)*.

magnētovec, vca, *m.* der Magnetstein, das Magneteisenerz, *Jan., Cig.(T.), Erj.(Min.)*.

magnetovína, *f.* magnetisches Fluidum, magnetische Materie, *Cig.(T.)*.

magnētski, *adj.* magnetisch, *Cig.(T.)*.

magnēzij, *m.* neka kovina (kemična prvina), das Magnesium, *Cig.(T.)*.

magnēzija, *f.* die Talkerde, die Magnesia, *Cig.(T.)*.

magnezīt, *m.* der Magnesit (min.), *Cig.(T.)*.

magnificēncija, *f.* naslov vseučiliščnih rektorjev, die Magnificenz.

mágniti, nem, *vb. pf.* = megniti, *Alas., Dict., M.*

magnōlija, *f.* die Magnolie (magnolia), *Jan.*

mágnjenje, *n.* das einmalige Winken, *Dict., Mik.*

magrāna, *f.* = margarana, *nk.*

1\. **màh**, máha, *m.* 1) der Schwung, die Schwingung, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.);* — 2) der Hieb, der Schlag; švrkne jelena, kadar mu pride na mah, *LjZv.;* — na mah, im Nu, *Mur., Cig., Jan., C., Mik.;* sogleich, *C.;* v en mah, mit einemmal, *Cig.*

2\. **mâh**, mâha, mahû, *m.* 1) das Moos; islandijski m., isländisches Moos (sphaerococcus crispus), *Tuš.(B.);* = bohinjski m., *Cig., C.;* = grenki m., *C.;* — 2) = barje, das Moor, der Morast, *Cig., Nov., Ig;* = *pl.* mahovi, *Cig.;* — 3) die Haarfedern junger Vögel, *Cig.;* die Flaumfedern: gosi dajo perje in mah v pernice, *Ravn.(Abc.);* — der Milchbart, *Cig., Jan.;* — ima še mah za ušesi = er ist noch nass hinter den Ohren, *Met., Kr.*

3\. **mâh**, *m.* = gmah, *Tolm.-Štrek.(Arch.)*.

mahadráti, âm, *vb. impf. Cig., Jan.*, pogl. mahedrati.

mahagōnovec, vca, *m.* der Mahagonibaum (Swietenia), *Tuš.(B.)*.

mahagōnovina, *f.* das Mahagoniholz, *Cig., Jan.*

mahâj, *m.* 1) der Schwung, *Danj.-M.;* — 2) der Hieb, *Mik.*

mahâlar, *m.* der Fächermacher, *Cig.*

mahálast, *adj.* fächerförmig, *Jan., C.;* mahalaste palme, Fächerpalmen, *Cig.(T.), Zv.*

mahálce, *n. dem.* mahalo: 1) der Fächer, *Cig.;* — 2) der Wedel, *Cig., Jan.*

mahálčast, *adj.* fächerförmig, *Cig.*

máhalica, *f.* 1) der Fächer, *Jan.;* — 2) der Fliegenwedel, *Jarn., Fr.-C.*

mahâlnica, *f.* 1) der Fächer, *Mur., Cig.;* — 2) der Karren, *C.*

mahâlnik, *m.* 1) der Wedel, *Cig., Jan.;* — 2) = makoter, der Stampfstößel in der Stampfe, *Šaleška dol.-C.;* — 3) der Faustkolben, der Streitkolben, *Cig.*

mahálọ, *n.* 1) der Fächer, *Cig.;* — 2) der Wedel, *Cig., Jan.;* — ein großes Pflanzenblatt, *C.;* — 3) = nihalo, das Pendel, *Cig.(T.);* — 4) = motoroge, eine Art Haspel, die Handgarnhaspel, die Weife, *vzhŠt.-C.;* — 5) der Tölpel, *vzhŠt.-C.*

máhanje, *n.* 1) das Schwingen, das Schwenken mit der Hand, dem Hute, der Fahne u. dgl.; m. s perotmi, der Flügelschlag, *Cig.;* — 2) das Schlagen.

mahár, rja, *m.* der Moorbewohner, *Nov., Ig (Dol.)*.

mâhast, *adj.* moosicht, *Cig., Jan.;* mahasti ahat, der Moosachat (min.), *Cig.(T.)*.

mahàt, áta, *adj.* bemoost: mahato kamenje, *Bes.*

mahatáti, âm, *vb. impf.* schlottern, *Cig.*; mit den Händen, Füßen zappeln, *V.-Cig.*

máhati, am, *vb. impf.* 1) schwingende Bewegungen machen oder verursachen: schwingen: nepokoj pri uri dobro maha, (wirkt gut aus), *Cig.*; z rokami m., mit den Händen hin und herfahren; z nogami m., mit den Füßen schlenkern, zappeln; s sabljo m., den Säbel schwingen, mit dem Säbel herumhauen; s klobuki m., die Hüte schwenken; z roko komu m., mit der Hand zuwinken; wedeln: z repom m.; — Wind machen, fachen, *Cig.*, *Jan.*; — mahati jo, schnell gehen, eilen: — wanken, schwanken; na vse strani m.; — 2) = prejo motati na mahalo, Garn weifen, *vzhŠt.-C.*; — 3) schlagen: m. se, sich schlagen, fechten; m. po kom (čem), auf jemanden (etwas) losschlagen.

máhavec, vca, *m.* der Schwinger, der Schwenker, *Cig.*, *M.*

máhavka, *f.* 1) die Schwenkerin, *C.*; — 2) mahâvka, die Seeschwalbe (sterna), *Cig.*, *Jan.*, *Frey.(F.)*.

mâhčevina, *f.* das Bergpfefferkraut (satureja montana), *Občina(Kras)-Erj.(Torb.)*; kedar mahčevina cvete, grozdje piše, t. j. jagode začno rdeti, *Npreg.-Erj.(Torb.)*.

mâhec, hca, *m.* = 1. mah, der Hieb, *Z.*

mahedrálo, *n.* oseba, ki rada mahedra, die Schummel, (mahad-), *Cig.*

mahedráti, âm, *vb. impf.* schwingende Bewegungen machen; z rokami m., mit den Händen hin und herfahren, *Cig.*; — schlottern, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; obleka mahedra na človeku, *Polj.*: mit schlotterndem, flatterndem Gewand einhergehen, einherschlottern, *C.*, *Z.*, *Polj.*: — stürmisch einhergehen, *C.*; — wackelnd gehen, *C.*

mahedràv, áva, *adj.* schlotterig, *Cig.*, *Jan.*

máhen, hna, *m.* = 2. mah, das Moos, *Št.*

mâhljaj, *m.* 1) der Schwung, *Cig.*; — 2) der Hieb, der Schlag: na eden m., auf einen Schlag.

mahljânje, *n.* das Wedeln; das Gefächel, *Cig.*

mahljáti, âm, *vb. impf.* wedeln; na koga m., jemanden bewedeln, *Cig.*; — flattern; ptič mahlja s perotmi, *Cig.*; — fächeln, *Z.*; — flackern, *Cig.*, *Jan.*

máhljiči, *m. pl.* eine Art Lerchensporn (corydalis solida), *Josch.*

mahljìv, íva, *adj.* mit Seitenhieben: mahljivo kaj reči, *Levst.(Zb. sp.)*.

mahnàt, áta, *adj.* moosig, *M.*, *Z.*

máhniti, mâhnem, *vb. pf.* 1) eine schwingende Bewegung machen: z zastavo m., die Fahne aufschwenken, *Cig.*; z roko komu m., mit der Hand jemandem einen Wink geben; wanken: zemlja ne mahne, *C.*; — m. jo kam, sich irgendwohin begeben; — črez mero m., über die Schnur hauen, *Jan.*, *C.*; kvišku m., in die Höhe schnellen, aufschlagen, *Cig.*; doli m., herunter gleiten, *C.*; — 2) einen Strich, Hieb führen; m. po kom, nach jemandem hauen; v tla m., mimo m., fehlhauen; — m. koga, jemandem einen Hieb versetzen; — m. se, handgemein werden, *Jan.*; — mahnjen biti, einen leichten Rausch haben, *Cig.*

mahníti se, ím se, *vb. impf.* sich franzen: platno se mahni, *jvzhŠt.*

mahodráti, âm, *vb. impf.* = mahedrati, *C.*, *Z.*

mâhom, *adv.* = mahoma 2), *C.*, *Mik.*, *BlKr.*

mâhoma, *adv.* 1) in einem Schwunge, schwungweise, *Jan.*, *M.*; — 2) sogleich, auf einmal, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

mahomedân, *m.* = mohamedanec, *Jan.(H.)*.

mahomedânec, nca, *m.* der Mahomedaner, *Jan.*, *nk.*

mahomedânski, *adj.* mahomedanisch, *nk.*

mahometanec, nca, *m.* *Cig.*, *Jan.*, pogl. mahomedanec.

máhov, *adj.* Moos-.

máhovast, *adj.* moosicht, *Jan.(H.)*.

mahovàt, áta, *adj.* moosig, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*

máhovec, vca, *m.* 1) die Mooshummel (ker ima gnezdo vrhu zemlje v mahu), *Lašče-Levst.(M.)*; — 2) das Bergastmoos, *Cig.*; — 2) mahovci, ptiči, ki se uže pernati (mahasti) izležejo iz jajec, Nestflüchter, *Erj.(Ž.)*.

mahóven, vna, *adj.* morastig, *Jan.(H.)*.

mahovîček, čka, *m.* die Mooshummel, *Gor.-M.*, *Z.*

mahovína, *f.* das Moos; krovna m., das Dachmoos, *Cig.*

mahovît, *adj.* moosig, moosreich, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*

mahôvje, *n. coll.* 1) Moose, das Moos: — 2) das Moor, der Morast, *Cig.*; das Torfmoor, *Cig.*

máhovka, *f.* 1) neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; — 2) roža m., die Moosrose, *Tuš.(R.)*.

máhovnast, *adj.* moosicht, *Mur.*

mahovnàt, áta, *adj.* moosig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

mahôvnica, *f.* 1) die Moosbeere (vaccinium oxycoccos), *Cig.*, *Tuš.(R.)*; — 2) die Rappe, die Raupe (eine Krankheit der Pferde und des Rindes), *V.-Cig.*; navadno *pl.* mahovnice, *Cig.*; — kožni spuščaji pod bincljem, die Mauke, *Strp.*

mahôvnič, *m.* die Waldhummel, *Cig.*

mahôvničast, *adj.* = mahovničen, *Z.*

mahôvničen, *adj.* raupfüßig, rauphufig, *Cig.*; — maukig, *Z.*

mahovnják, *m.* mahovnjaki, die Moosthiere (bryozoa), *Erj.(Ž.)*; — die Mooskorallen, *Cig.(T.)*.

mahudráti, âm, *vb. impf.* = mahedrati, *C.*, *Z.*

mahûnec, nca, *m.* = mahovec, der Nestflüchter, *Jan.*, *C.*

máj, *m.* 1) der Monat Mai; — 2) obeljeno drevo (smreka), ki se postavlja največ o kresu in o sv. telesu, der Maibaum, *Cig.*, *M.*, *Tolm.*, *Gor.*, *Notr.*; nosili so maje, *Dalm.*; — prim. bav. mai, v istem pomenu, *Levst.(Rok.)*.

maják, *m.* der Leuchtthurm, *Cig.(T.)*, *Vrt.*, *DZ.*, *SlN.-C.*; — rus.

majakovina, *f.* die Leuchtthurmgebür, *DZ.*

májalica, *f.* das Schwanken, *Cig.*

majâłnik, *m.* = nihalo das Pendel, *Jan.*
majálo, *n.* ein unbeständiger Mensch, *Cig.*
májanje, *n.* das Wankenmachen, das Erschüttern; — das Schwanken, das Wackeln.
májast, *adj.* schwingend, beweglich, *Jarn.*
májati, jam, jem, *vb. impf.* 1) hin und her bewegen, erschüttern, wanken machen; drevce m.; — schwankende Bewegungen machen: z glavo m.; — vreme maje (vse je napravljeno na dež, ali vendar se drži, da še ne gre), *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — 2) m. se, wanken, schwanken, wackeln; miza, steber se maja; zob se mi maja; za glavo se mu maja, es gilt seinen Kopf, *Cig.*, *Ravn.-Mik.*
májati, ím, *vb. impf.* = viseti, hangen,* *Cig.*, *Tolm.-C.*, *Polj.*; zvon maji, *Cig.*; klobuk maji na kljuki, *Polj.*; skala maji na cesto, *Polj.*; vse na njem maji, *Cig.*; — stecken: muha pijana le maji v krčmi, *Polj.*; gospodarstvo njegovo že hodi pri koncu, toliko, da še maji, *Polj.*
majàv, áva, *adj.* wankend, schwankend, wackelig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — wankelmüthig, *Mur.*
majâvec, vca, *m.* 1) der Schüttler, *Jan.*; — 2) der Schlotterkopf, *Cig.*; — das Pendel, *Jan.*, *SlN.-C.*
majáven, vna, *adj.* = majav, *Cig.*
májavica, *f.* die Unbeständigkeit, *V.-Cig.*
majávnost, *f.* = majavost, *Cig.*
majávost, *f.* die Unentschlossenheit, *Cig.*; der Wankelmuth, *Let.*
mâjcen, cena, *adj* sehr klein, winzig, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *SlGor.-C.*; To dete majceno, *Npes.-Vraz*; (majcin, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.-Mik.*; on je bil majcine postave, *Schönl.*).
mâjceken, kena, *adj.* sehr klein, *Dict.*; („majcikin, majcekin", *Dict.*; „majciken", *Cig.*; „majcken", *Mik.*; „majckin", *Cig.*; „majckino", ein bißchen, *Mur.*).
mâjciko, *adv.* ein bißchen, *Npes.-Vraz.*
mâjčicin, *adj.* = majciken, *Cv.*
mâjčken, kna (kena), *adj.* sehr klein, winzig; (majckin, *Cig.*).
mâjčknost, *f.* = die Kleinheit, die Geringfügigkeit; (-kenost, -kinost), *Cig.*, *Jan.*
majdalẹ̑nka, *f.* breskva, ki zori o sv. Majdaleni, *Rihenberk(Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — neka hruška, *Zora.*
majek, jka, *m.* = majnik, das Echo, *C.*; grozno je zavpil in majek je letel v drugo stran, *Glas.*
majẹ́lovec, vca, *m.* der Tannenwedel (hippuris), *Tuš.(B.)*, *Zora.*
májen, jna, *adj.* Mai-; majno maslo, im Mai bereitetes Schmalz, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — neko mazilo iz masla in razhudnikovih jagod, *M.*, *Z.*
májenje, *n.* das Schälen, *Cig.*
majerân, *m.* = majeron, *Cig.*
majerọ̑n, *m.* der Majoran (origanum majorana).
májev, *adj.* Mai-: majeva roža, die Mairose, *Cig.*
mâjež, *m.* der Schlotterkopf, *Cig.*
mâjhen, hna (hena), *adj.* klein; m. človek; gering, unbedeutend; za majhen denar, um einen geringen Preis; majhno, ein wenig; — iz malhen, prim. hs. malahan, *Mik.*
mâjhin, *adj.* = majhen, *Dalm.*, *Schönl.*, *Navr.(Let.)*, *Cv.*
mâjhnič, *m.* der Zwerg, (majhenič) *C.*
mâjhnast, *adj.* kleinlich, („majhinast") *V.-Cig.*
mâjhnost, *f.* die Kleinheit, *Cig.*, *Jan.*; (majhenọ̑st, *Dict.*).
majhnóten, tna, *adj.* geringfügig, *Jan.*
majhnóta, *f.* die Kleinigkeit, die Geringfügigkeit, *Cig.*, *Jan.*
majîłnik, *m.* orodje, s katerim košarji majijo zeleno vrbje, *Cig.*
majílo, *n.* das Schäleisen, *Cig.*
májiti, im, *vb. impf.* schälen, abrinden, abbasten, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*, *Notr.*, *Fr.-C.*; piščali m., Schalmeien (durch Entrinden von Weidengerten) machen, *M.*, *Npes.-Schein.*; koruzo m., den Mais ausziehen, den Kukuruz schälen, *Polj.*; krompir m. „kakor Gorenjci pravijo", *Jurč.*; — m. se, sich schelfen: koža (n. pr. na roki) se maji, die Haut schelft sich, *Cig.*, *Polj.*; — vrbje se maji, von den Weidenruthen läßt sich die Rinde leicht abstreifen, *M.*, *Gor.*; — prügeln: to so ga majili! *M.*; — lenobo, lenarta m., auf der faulen Haut liegen, *Cig.*; lačnega m., sehr hungrig sein, *Cig.*; tudi: majíti, *Dol.*; — iz nem. (dial.) maien, dem Baum die Rinde abschälen, *Štrek.(Let., Arch.)*.
majîvec, vca, *m.* der Schäler, *Cig.*
mâjnica, *f.* das Ruhrkraut (gnaphalium dioicum), *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.)*.
1. **mâjnik**, *m.* der Monat Mai
2. **mâjnik**, *m.* das Echo, der Wiederhall, *Gor.*; kako majnik po hrastju leti! *Gor.*; pastirji vriskajo, da s holma do holma majnik leti, *Zv.*; — prim. malik.
majọ̑ličica, *f. dem.* majolika 2).
majọ̑lika, *f.* 1) die ordinäre Fayençe, (Majolika) *Cig.*; eine Vase aus Majolika, *Cig.*; — 2) = eine Art Weinkrug; cel dan pri kvartah in majolikah sedeti, *Jsvkr.*; — prim. it. maiolica, unechtes Porzellan.
majọ̑likast, *adj.* majoliki podoben (po barvi): majolikasta ruta, *Zv.*
majōr, rja, *m.* najnižji štabni častnik, der Major.
majorān, *m.* der Majoran (origanum majorana), *Tuš.(R.)*; — prim. majeron.
majorāt, *m.* prednost najstaršega v dednem nasledstvu, das Majorat.
majōrka, *f.* die Majorsfrau, *LjZv.*
majúkati, kam, čem, *vb. impf.* s perotmi m., mit den Flügeln schlagen, *ogr.-Valj.(Rad.)*.
majútati, am, *vb. impf.* hin und her bewegen, *C.*
majžar, rja, *m.* = aržet, žẹp, *SlGor.*
1. **màk**, máka, *m.* jajce v mak, ein weichgesottenes Ei, *Habd.-Mik.*; (žena je v mak = je pijana, *SlGor.*); — prim. hs. na umak.
2. **màk**, máka, *m.* der Mohn (papaver); vrtni m. (p. somniferum), der Gartenmohn; divji m., die Klatschrose (p. rhoeas), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — zajčji m., das Frühlingsadonisröschen (adonis vernalis), *Vrt.*; za en mak, en mak vreden, einen Pfifferling wert, nichtsnutz, *St.*; — tudi: mâk, *Valj.(Rad)*.

3. **màk**, máka, *m.* šest koruznih strokov (panogel) skupaj zvezanih, *Krn - Erj. (Torb.)*; — iz furl.

makacàł, ála, *m.* der Hebel; v uganki: črn majhen makacal veliko klado zgane (= bolha), *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

makálọ, *n.* die Flachsröste, *Mariborska ok.-C.*; — prim. močilo.

makao, *m.* der langschwänzige Ara oder Macao (macrocercus macao), *Erj.(Ž.)*.

makarōn, *m.* makaroni, eine Art Nudeln, it. maccaroni, *Cig., Jan.*

makarōnar, rja, *m.* der Maccaronimacher, *Cig.*

makarōnek, nka, *m.* die Maccaroninudel, *Jan.*

makarōnski, *adj.* iz dveh ali več jezikov mešan, maccaronisch (stil.), *Cig.(T.)*.

mákast, *adj.* mohnartig, *Cig.*

makatáti, atâm, áčem, *vb. impf. Cig., M.*; pogl. 2. meketati.

mâkec, kca, *m. dem.* 2. mak, kleiner Mohn, *Valj.(Rad)*.

māki, ija, *m.* der Maki (lemur catta), *Erj.(Z.)*.

maklèn, ẹ́na, *m.* der Feldahorn (acer campestre), *Cig., Jan., Tuš.(R.), Ig(Dol.)*; — der Spindelbaum (evonymus), *Zora, Notr., BlKr.*

maklẹ̑nje, *n. coll.* der Feldahornwald, *Z., SlN.*

maklẹ́novina, *f.* das Feldahornholz, *Cig.*

mâklja, *f.* žitna ali travna bilka, sploh vsaka tenka in dolga betvica, s katero otroci drezajo v murinovo (= der Feldgrille) jamico, da bi ga pregnali iz nje, (makulja) *Erj.(Torb.)*.

mákniti, nem, *vb. pf.* = mekniti.

makọ́ter, tra, *m.* stopni glavič, ki tere, der Stampfstößel, *C., Raič (Let.), Zora*; — der Stößel übhpt., *ogr.-C.*; iz: mak + tr-eti.

mákov, *adj.* Mohn-, vom Mohn; bela kakor m. cvet, *Npes.-K.*; makova glava, das Mohnhaupt; makova potica, der Mohnfladen, *Cig., Jan.*; m. sok, der Mohnsaft, *Cig.*

mákovčica, *f.* neko jabolko, (mâkovčica) *Valj. (Rad)*.

mákovec, *m.* 1) makovci, Mohne (papaveraceae), *Jan., Cig.(T.), Tuš.(R.)*; — 2) der Mohnsaft, *Jarn.*

mákovica, *f.* 1) das Mohnhaupt, *Cig.*; — 2) der Mohnstrudel, *vzhŠt.-C., ogr.-C.*

makovína, *f.* das Papaverin (chem.), *Cig.(T.)*.

mákovišče, *n.* der Acker, auf dem Mohn gepflanzt war, *Jan., M.*

mákovka, *f.* das Mohnhaupt, *Mur., Cig., Jan.*

mákovnast, *adj.* mohnartig, *Cig.*

mákovnik, *m.* der Mohnkuchen, *Let.*

makovnjáča, *f.* der Mohnkuchen, *C., kajk.-Valj.(Rad)*.

makrēla, *f.* die Makrele (scomber), *Cig., Jan.*

makrobiōtika, *f.* nauk, kako si življenje dolgo ohraniti, die Makrobiotik, *Cig.*

makrokōzem, zma, *m.* veliki svet, mišljen v podobi človeškega organizma, der Makrokosmus, *Cig.(T.)*.

maktáti, âm, *vb. impf. Mur.*, pogl. mektati.

makulatūra, *f.* tiskovine, ki nimajo več nobene vrednosti ali so pokvarjene, die Maculatur, *Cig., Jan.*

makúžav, *adj.* = kužav, im Wachsthum zurückbleibend, schwächlich, *SlGor.-C.*

1. **mâł**, *m.* die Malerei, das Gemälde, *Cig., Jan., Gor., Ig(Dol.)*; lepemu malu se umetnost vidi malarja, naj ne vidimo tudi malarja, *Ravn.-Valj.(Rad)*; živ m., grelles Gemälde, *Ljubljanska ok.*; — prim. malati.

2. **mâł**, *m.* 1) der Zeitpunkt: do sega malu, bisher, *Skalar-Mik.*; do sega mala, *Mik. (Et.)*; (do sega mal, *Trub. [Post.], Očitna izpoved iz 15. stol., Let. 1889, 157.*); od tistega malû = od tistih mal, *Gol.*; do sih mal, bis jetzt, bisher; od sih mal, von jetzt an; po sih mal, von jetzt an, künftighin; tudi: dosihmal, odsihmal, posihmal; od tistih mal, seit jener Zeit; od le-teh mal, *ogr.-C.*; — od teh malov, *Jap.-Valj.(Rad)*; od tistih malov, *Ljub.*; od mladih malov k delu se vaditi, *Jap. (Prid.)*; katere malî, einige Male, katere malî? wann? *C.*; vsakši mal, k vsakšemu malu, jedesmal, *ogr.-C.*; — 2) m. mleka, soviel Milch auf einmal gemolken wird, *Mik.(Et.), Kr.-Valj.(Rad)*; — was einmal gekocht wird: za en mal krompirja, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 3) das Essen, *ogr.-Mik.(Et.)*; — po poroki v krčmo na mal (= na kosilo) iti, *Laško(Št.)*; — prim. stvn. māl, der Zeitpunkt, srvn. māl, das auf einmal aufgetragene Essen, *Mik.(Et.)*.

(**mal**) **mâli**, la, *adj.* 1) klein; mali hlapec, der Unterknecht, mala dekla, die Untermagd, *Cig.*; mala ladja (arch.), das Nebenschiff, *Cig.(T.)*; male duri, die Nebenthür, *Cig.*; mali oltar, der Nebenaltar; mala reč, eine unbedeutende Sache, die Nebensache; male šole, die niederen Schulen; mali in veliki, Hohe und Niedere, *Cig.*; malo in veliko, die Großen und die Kleinen, groß und klein, *Cig.*; — (i)z malega, von klein auf, von Kindheit auf; = od malega, *BlKr.-M.*; — 2) málọ, wenig; ubogo malo, äußerst wenig, *Cig.*; = prebito malo, *Levst.(Zb. sp.)*; das Wenige: tisto (to) malo, kar imam, das Wenige, was ich habe; malo časa, wenig Zeit, kurze Zeit; malo nas je, es sind unser wenige; do malega, fast ganz, fast; (do mala, *Ben.-Kl.*); do malega iztrebiti, fast ganz ausrotten, *Navr. (Let.)*; cerkev je do malega polna pobožnikov, *Erj.(Izb. sp.)*; do malega vsi prebivalci, *Cig.*; životarili so do malega še slabše nego berači, *LjZv.*; nekaj malega, etwas Weniges; črez nekaj malega let, nach einigen wenigen Jahren, *Cv.*; malo ceniti, gering schätzen; za malo se mi zdi, es verdrießt, indigniert mich; na malo iti, priti, auf die Neige gehen; na malem biti, auf der Neige sein; vino je že na malem, der Wein ist auf der Neige, geht aus; na malem piti, von der Neige trinken, *V.-Cig.*; po malem, kleinweise, nach und nach; = po malu, *Jan., Mik.*; = po malo, *Jan. (H.)*; malo po malo, allmählich, nach und nach, successiv, *Cig.(T.), Nov., Glas., vzhŠt.*; ob malem živeti, genügsam leben; = z malim *Z., Cig.*; z malim zadovoljen biti, mit Wenigem zufrieden sein; malo jih, wenige;

malo nas je, es sind unser wenige; v malo dneh, in wenigen Tagen; z malo besedami, mit wenigen Worten; malo (s poudarkom) moder, nicht besonders klug, weise, *Cig.*; malo živ, halb todt, *Cig.*; malo malo, sehr wenig, blutwenig; malo (brez poudarka), ein wenig, etwas; malo čuden, etwas sonderbar; malo prismojen; — malo poprej, malo prej, kurz vorher; malo pozneje, um ein Weniges später; še malo, noch eine Weile; — kratko in malo ne, keineswegs; = ni kratko ni malo, *Jurč.*; — kaj malo? (iron.) = oder was! *jvzhŠt.*; malo da ne, fast, beinahe, es fehlt wenig, dass ..; malo da ne mrtev, halbtodt, *Cig.*; malo da ni umrl, beinahe wäre er gestorben; malo da ga niso ujeli, er war nahe daran, gefangen zu werden; — malo ne, fast, beinahe, *Cig.*, *nk.*; malo ne enak, fast gleich, *Žnid.*; malo ne, in bila bi pozabila, fast hätte ich vergessen, *Vrt.*; — za malo, fast, beinahe, *Savinska dol.*; — tako malo — kakor, so wenig — als, *Cig.*, *Jan.*; ravno tako malo — kakor, eben so wenig — als, *Cig.*; malo kedaj, selten, malo kje, an wenigen Orten, malo kdo, selten jemand itd., (nav. pisano: malokedaj, malokje, malokdo, itd.); — nedoločna oblika „mal" se navadno ne rabi; namesto nje se govori: majhen, *Cv. IV. II., 12.*; *VII. 3.*

mâla, *f.* govedje in ovčje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

mālaga, *f.* der Malagawein, *Cig.*

mālagovec, vca, *m.* = malaga, *Jan.*

malahīt, *m.* der Malachit (min.), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Min.)*.

malakolīt, *m.* der Malakolith (min.), *Cig.(T.)*.

mâlanje, *n.* das Malen; — die Malerei.

mâlanka, *f.* neka breskva z gladko kožo, *Št.*

mâlar, rja, *m.* der Maler.

mâlarček, čka, *m.* der Malerbursche, *Cig.*

mâlarica, *f.* 1) die Malerin; — 2) neka hruška, *C.*

malarīja, *f.* die Malerei, das Gemälde.

malarîn, *m.* eine breite Handaxt der Zimmerleute, *Dol.*, *Notr.*; — prim. melerin.

mâlarnica, *f.* die Malerstube, das Maleratelier, *Cig.*, *Jan.*

mâlarski, *adj.* Maler-.

mâlarstvo, *n.* die Malerkunst, *Cig.*, *Jan.*

mâlati, am, *vb. impf.* malen; — iz nem.

mâlce, *adv. dem.* malo, ein kleinwenig, *Cig.*; daj mi malce kruha, *Erj.(Torb.)*; še malce, noch eine Weile, *Cig.*

mâlčar, rja, *m.* der Gipsarbeiter, *Cig.*

mâlčast, *adj.* gipsartig, *Cig.*

mâlčev, *adj.* Gips-, *Cig.*; malčevo apno, der Gipskalk, *Cig.*; malčev prah, das Gipsmehl, *Cig.*

mâlčnica, *f.* die Gipsbrennerei, *Cig.*

mâlčničar, rja, *m.* der Gipsbrenner, *Cig.*

mâlec, lca, *m.* = sadra; 1) der Gips, *DZ.*, *Erj.(Min.)*, *Gor.*, (mavec) *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; z malcem potresti, gipsen, *Cig.*; — 2) = belilo, die Tünche (mavec), *Mur.*

málehen, hna, *adj.* = majhen, *Jan.*

málehnost, *f.* die Kleinheit, *Cig.(T.)*.

mâlej, *m.* der Kleine, *M.*, *Z.*, *Valj.(Rad)*.

mâlek, lka, (leka?), *m.* 1) ein kleiner Mensch, der Zwerg, *Cig.*, *vzhŠt.-C.*; — 2) der Teufel, *Valj.(Rad)*; — 3) der Wiederhall, *Jan.*; — prim. malik.

malęka, *f.* = beka (salix alba), *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

malen, *adj.* = majhen, *Jan.*, *ogr.-C.*; — hs.

málen, lna, *m. Cig.*, *Jan.*, pogl. malin.

malenkast, *adj.* kleinlich, *Cig.*, *Jan.*; (malênkast?); — hs.

malenkost, *f.* die Kleinigkeit, *Cig.*, *nk.*; (malênkost, malenkôst?); — hs.

malenkosten, tna, *adj.* kleinlich, *nk.*

maléti, ím, *vb. impf.* 1) klein werden, *Jan.*; — 2) mali mi pred očmi, es wird mir dunkel vor den Augen, *Jan.*; malelo mi je, noge me niso več mogle nositi, *Glas.*; — 3) fächeln, *Jan.*(?); — herumschwärmen, *Jan.*(?)

mâlež, *m.* der Kleine, *C.*

mâlha, *f.* der Schnappsack, der Bettelsack; beraška m.; vsak berač svojo malho hvali, = jedem Narren gefällt seine Kappe; on le za svojo malho skrbi, er denkt nur an sich; — eine dicke Frau, *Z.*; — prim. stvn. malha, malaha, *Mik.(Et.)*.

mâlhar, rja, *m.* der Schnappsackträger, der Bettler, *M.*, *C.*

mâlharica, *f.* die Schnappsackträgerin, die Bettlerin, *Cig.*, *M.*, *C.*

malháriti, ârim, *vb. impf.* = z malho hoditi, betteln, *Nov.-C.*

mâlhast, *adj.* schnappsackförmig, bauschig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

málhelj, hlja (heljna), *m.* = malhica, die Stachelbeere, *Josch.*

mâlhica, *f. dem.* malha; — malhice = kosmato grozdjiče, Stachelbeeren, *Jarn.(Sadj.)*.

mâlica, *f.* 1) das kleine Essen zwischen Frühstück und Mittagmahl (dopoldanja m.), und zwischen Mittagmahl und Nachtmahl (popoldanja m.), *Kop.*, *Gor.*, *Ig(Dol.)*; — die Jause, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — die Brotschnitte, *Cig.*, *Jan.*; — 2) majhna krava, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 3) die Wenigkeit, die Kleinigkeit, *Jan.*; ta malica detelje = ta majhni kos zemlje, z deteljo obsejan, *Gor.*

mâlicati, am, *vb. impf.* malico používati, *Cig.*, *Polj.*

1. **malìč**, íča, *m.* 1) (prav za prav: der Kobold), der Teufel, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*; blizu to, kar bes, zlodej, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — 2) der Götze, *Jarn.*; — prim. mal, klein.

2. **mâlič**, *m.* die Speise, das Gericht: kolikor las, toliko maličev, *Št.-Mur.*; — prim. 2. mal 3).

mâlîčati, am, *vb. impf.* malico používati, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*, *Gor.*

malîček, čka, *m.* ein kleiner Götze, *M.*

máliček, čka, *adj.* klein, winzig, *Mur.*, *ogr.-Mik.*; Bečela, o malička stvar! *Danj.(Posv. p.)*; maličko, ein klein wenig, *Prip.-Mik.*

máličen, čna, *adj.* kleinlich, *Jan.*

mâličevati, ujem, *vb. impf.* = malicati, maličati, *Cig.*, *Jan.*

máličina, *f.* die Kleinigkeit, *Mur.*, *Cig.*

malíčiti, îčim, *vb. impf.* 1) verderben, *Levst.(M.)*; — 2) ins Kleinliche ziehen: sodniki so stvar tako dolgo maličili, da iz vsega nič ni bilo, *Opače Selo(Kras)-Erj.(Torb.)*.

malíčiti se, îčim se, *vb. impf.* = kvišku se vzpenjati, (n. pr. o otrocih): kod se maličiš? wo krabbelst du hin? *Polj.*

mâličkaj, *adv.* ein klein wenig, *Jan.(H.)*, *Z.*

mâličkar, rja, *m.* der Kleinigkeitshascher, *Cig.*

máličkast, *adj.* kleinlich, *Cig.*

máličkost, *f.* die Kleinigkeit, *Cig.*

malík, *m.* 1) der Kobold, *Alas.*, *Dict.*; — 2) das Echo, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*; tu in tam narod še zdaj meni, da z odmevanjem človeka oponaša skrkljič (= škrat), *Levst.(LjZv.)*; m. leti, das Echo schallt, *Gor.*; m. se razlega po dolini, *Jap.(Prid.)*; — 3) der Abgott, der Götze; malikom darovati; hišni m., der Hausgötze, *Dict.*, *Cig.*; — das Götzenbild: ukradla je svojega očeta malike, *Dalm.*; — = izpak: ni grjega malika, ko baba velika, *SKr.*; tudi: malik, íka, *Valj.(Rad)*; — prim. malič; toda *Mik.(Et.)* primerja stvn. māl, mālēn.

malíkinja, *f.* die Abgöttin, *Cig.*

malíkov, *adj.* des Abgottes, *Cig.*; — Götzen-, *Jan.*; dem Götzendienst ergeben: malikovo mesto, *Trub.*

malikoválen, lna, *adj.* götzendienerisch, *Jan.*

malikovâlnica, *f.* der Götzentempel, *Cig.*, *Jan.*

malikovânje, *n.* die Anbetung der Götter, der Götzendienst, die Abgötterei.

malikováti, ûjem, *vb. impf.* die Abgötterei treiben.

malikovâvec, vca, *m.* der Götzendiener.

malikovâvka, *f.* die Götzendienerin.

malikovâvski, *adj.* götzendienerisch.

malikovâvstvo, *n.* der Götzendienst.

malíkovec, vca, *m.* der Götzendiener, *Meg.*, *Krelj-M.*, *Dalm.*, *Schönl.-Valj.(Rad)*.

malíkoven, vna, *adj.* Götzen-, abgöttisch, *Mur.*

malíkovski, *adj.* Götzen-, abgöttisch, *Dict.*, *Cig.*; malikovski boršti, *Dalm.*

1. **málin**, *m.* die Himbeere, *Jan.*, *Valj.(Rad)*.

2. **málin**, *m.* = mlin, die Mühle, *Alas.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*, *Prim.*; suhi m., die Dampfmühle, *Ljub.*; — prim. stvn. mulīn iz it. mulino, Mühle, *Mik.(Et.)*.

malína, *f.* 1) die Himbeere (rubus idaeus); — tudi málina, *Valj.(Rad)*; — 2) = murva, *Mur.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

1. **malînar**, rja, *m.* der Himbeersammler, der Himbeerverkäufer, *Cig.*

2. **málinar**, rja, *m.* = mlinar, der Müller, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Jurč.*, *Npes.-K.*, *Kr.*; nav. malnar.

málinarica, *f.* = mlinarica, die Müllerin, *Cig.*, *Jan.*; nav. malnarica.

málinarski, *adj.* = mlinarski, Müller-, *Cig.*, *Jan.*

malînčar, rja, *m.* der Himbeerapfel, *Cig.*, *Jan.*

1. **malînček**, čka, *m.* = malinčar, *Cig.*

2. **málinček**, čka, *m. dem.* 2. malinec, kleine Mühle; — = kokošji želodec, *Dol.*

1. **malînec**, nca, *m.* malinci, die Himbeeren, *Pohl.(Km.)*, *Ravn.(Abc.)*.

2. **málinec**, nca, *m.* 1) *dem.* malin, eine kleine Mühle, *M.*; — 2) der Taumel- oder Drehkäfer (gyrinus natator), zato tako zvan, ker se vrti, kakor malinec, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

1. **málinica**, *f.* die Himbeere, *Gor.*

2. **málinica**, *f.* die Mühlstube, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *Levst.(Nauk)*.

máliničar, rja, *m.* der Himbeerapfel, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.

máliničje, *n. coll.* das Himbeergesträuch, *C.*

málinišče, *n.* der Mühlplatz, *Dict.*

malînjak, *m.* der Himbeerstrauch (rubus idaeus), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*.

malînje, *n. coll.* 1) das Himbeergesträuch (rubus idaeus), *Cig.*, *Jan.*, *Josch*; — 2) die Maulbeerbäume, Maulbeeren, *Mur.*

malínov, *adj.* 1) Himbeer-; m. grm, der Himbeerstrauch; m. sok, der Himbeersaft; m. kis, der Himbeeressig, *Cig.*; — 2) malinovo drevo, der Maulbeerbaum, *ogr.-M.*

malínovec, vca, *m.* der Himbeersaft, der Himbeerabguss, *Cig.*, *Jan.*, *Notr.-Levst.(M.)*.

malínovica, *f.* das Himbeerwasser, *Cig.*, *Jan.*

malínovje, *n.* das Himbeergesträuch, *Jan.*

málinski, *adj.* = mlinski, Mühl-, *Dict.*, *Jan.*, *M.*; m. kamen, *Dalm.*; m. hlapec, *Ljub.*

malînščak, *m.* der Himbeerapfel, *C.*

malîški, *adj.* Götzen-, abgöttisch, *M.*; mališki duhovniki, *Cv.*

malîštvo, *n.* die Abgötterei, der Götzendienst, *Mur.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

malíti, im, *vb. impf.* verkleinern, vermindern, *Jan.*, *Cig.*; — m. se, kleiner werden, *Mur.*; — (stsl.?)

malobeséden, dna, *adj.* wortkarg, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; m. biti s kom, gegen jeman den wortkarg sein, *Jurč.*

malobesédnost, *f.* die Wortkargheit, die Redescheu, *Cig.*

malobožîčnjak, *m.* der Monat Jänner, *C.*

malobráden, dna, *adj.* kleinbärtig, *Cig.*

malobrížen, žna, *adj.* gleichgiltig, unbekümmert, *SlN.-C.*, *Let.*

malobrójen, jna, *adj.* gering an Zahl, *Let.*, *Zora.*

malocvéten, tna, *adj.* blütenarm, *Jan.*

malôča, *f.* die Kleinigkeit, *Habd.-Mik.*

máločas, *adv.* = malokrat, selten, *C.*

maločíseln, *adj.* gering an Zahl, *SlN.*

malodóbrn, *adj.* = malopriden, nichtsnutzig, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*; malodobrna družba, *Erj.(Izb. sp.)*.

malodržáven, vna, *adj.* kleinstaatlich: malodržavne naprave, *SlN.*

malodúšen, šna, *adj.* 1) kleingeistig, engherzig, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = malosrčen, kleinmüthig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

malodûšje, *n.* 1) die Kleingeisterei, *Cig.*; — 2) = malosrčnost, der Kleinmuth, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

malodûšnež, *m.* 1) eine kleine Seele, *Cig.*; — 2) = malosrčnik, der Kleinmüthige, *Mur.*

malodûšnik, *m.* 1) der Kleingeist, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = malosrčnik, der Kleinmüthige, *Mur.*; der Kleingläubige, *Cig.*, *Jan.*
malodúšnost, *f.* 1) die Engherzigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kar je graje vredno, mora se brez vse malodušnosti grajati, *LjZv.*; — 2) = malosrčnost, die Kleinmüthigkeit, die Kleingläubigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
maloglàv, gláva, *adj.* kleinköpfig, *Z.*
malogovǫ́ren, rna, *adj.* = malobeseden, *Cig.*, *Jan.*
malogovǫ́rnost, *f.* = malobesednost, *Cig.*
malojèd, jéda, *adj.* = malojeden, *Jan.(H.)*.
malojêdec, dca, *m.* ein schwacher Esser, *Jan.*
malojéden, dna, *adj.* wenig essend, *Jan.*; gospoda so vsi malojedni, *Levst.(Zb. sp.)*.
malojêdka, *f.* eine schwache Esserin, *Z.*
malojêdež, *m.* ein schwacher Esser, *Jan.*
málǫkàj, *pron.* = malo kaj, selten etwas, nicht leicht etwas, wenig, *C.*
málǫkàm, *adv.* = malo kam, nicht leicht irgendwohin; m. pridem v družbo.
málǫkatę́ri, *pron.* = malo kateri, selten einer, nicht leicht einer, wenige; malokaterega poznam izmed njih.
málǫkdàj, *adv.* = malokedaj.
malokdánji, *adj.* selten, *Cig.*
malokdájšnji, *adj.* selten, *Cig.*
málǫkdè, *adv.* = malokje, *C.*
málǫkdǫ̀, *pron.* = malo kdo, selten jemand, nicht leicht jemand; malokomu je znano, es ist wenigen bekannt.
málǫkedàj, *adv.* = malo kedaj, selten.
málǫkedǫ̀, *pron.* = malokdo.
malokedájšnji, *adj.* selten, *C.*
málǫkjè, *adv.* = malo kje, an wenigen Orten.
málǫkòd, *adv.* = malo kod, in wenigen Gegenden, nicht leicht irgend wo herum, *C.*, *Navr.(Let.)*.
málǫkrat, *adv.* wenigemale, selten.
málǫktę́ri, *pron.* = malo kateri.
malokŕven, vna, *adj.* blutarm, *Jan.*
malolę́ten, tna, *adj.* minderjährig, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Z.*
malolętnica, *f.* die Minderjährige, *Jan.(H.)*.
malolętnik, *m.* der Minderjährige, *C.*, *DZ.*, *Nov.*
malolétnost, *f.* die Minderjährigkeit, *Cig.*, *M.*
malolìst, lísta, *adj.* kleinblättrig, *Vrt.*
maloljúden, dna, *adj.* wenig bevölkert, volkarm, *Cig.(T.)*.
malomáren, rna, *adj.* gleichgiltig, indifferent, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — unachtsam, fahrlässig, *Cig.*, *Jan.*
malomârnež, *m.* der Gleichgiltige, *nk.*
malomârnica, *f.* die Gleichgiltige, *Cig.*
malomârnik, *m.* der Gleichgiltige, *Cig.*
malomárnost, *f.* die Gleichgiltigkeit, die Unachtsamkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
maloméšten, tna, *adj.* kleinstädtisch, *Mur.*, *nk.*
malomêštnež, *m.* der Kleinstädter, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*
malomęščàn, ána, *m.* der Kleinstädter, *Cig.*, *Jan.*, *Zora*, *SlN.*
malomęščânka, *f.* die Kleinstädterin, *Z.*

malomêški, *adj.* kleinstädtisch, *Cig.*, *Jan.*
malomîseln, sełna, *adj.* gedankenlos, *Z.*
malomîsełnost, *f.* die Gedankenlosigkeit, *Z.*
malomǫ́čen, čna, *adj.* schwach, *Jan.*
malomǫ́drost, *f.* die Afterweisheit, *Nov.*
maloòk, ǫ́ka, *adj.* kleinäugig, *Cig.*; — liebäugelnd, *C.*
malopázen, zna, *adj.* wenig aufmerksam: m. učenec, *Str.*
maloposêstnik, *m.* der Kleingrundbesitzer, *SlN.*
malopotrębnost, *f.* die Genügsamkeit, *Cig.*
maloprída, *m.* = malopridnež: to je nevaren človek, ta maloprida, *Zv.*
maloprìden, dna, *adj.* nichtsnutzig, schlecht; malopridni otroci.
malopridnež, *m.* der Nichtsnutzige, ein schlechter Mensch.
malopridnica, *f.* die Nichtsnutzige, ein schlechtes Weib.
malopridnik, *m.* = malopridnež, *C.*, *Z.*
malopridnost, *f.* die Nichtsnutzigkeit, die Schlechtigkeit.
malorǫ́den, dna, *adj.* unachtsam, gleichgiltig, *Jan.*; m. za svoje dolžnosti, pflichtvergessen, *Jan.*
1\. **malorǫ́dnost**, *f.* die Gleichgiltigkeit, *Jan.*
2\. **malorǫ́dnost**, *f.* die geringe Fruchtbarkeit, *Bes.*
malosrámen, mna, *adj.* wenig Scham habend, zuchtlos, *V.-Cig.*
malosŕčen, čna, *adj.* kleinherzig, kleinmüthig, zaghaft, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
malosrčnik, *m.* der Kleinherzige, *SlN.*
malosŕčnost, *f.* die Kleinherzigkeit, die Kleinmüthigkeit, die Zaghaftigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
malôst, *f.* 1) die Kleinheit; die Unbedeutendheit, *C.*; ne zaničuj nikogar po zunanji malosti, *Ravn.-Valj.(Rad)*; — moja m., meine Wenigkeit, *Cig.*; — 2) die Kleinigkeit, *Cig.*, *Bes.*; kako m. komu podariti, *Let.*
malôsten, tna, *adj.* kleinlich, *Cig.(T.)*, *SlN.-C.*
malošôlec, lca, *m.* učenec malih šol, der Unterschüler, *Cig.*
malóta, *f.* 1) die Kleinigkeit, die Lappalie, *Jan.*, *M.*; die Bagatelle, geringfügige Rechtssache: pravda za maloto, *DZ.*; — 2) die Wenigkeit, die geringe Menge, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; (stsl.).
malóten, tna, *adj.* Bagatell-: malotni postopek, das Bagatellverfahren, malotno sodišče, das Bagatellgericht, *DZ.*
malotę́žen, žna, *adj.* leicht, *Jan.*
maloùh, úha, *adj.* kleinöhrig, *Cig.*, *Jan.*
maloùk, úka, *adj.* wenig gebildet, *SlN.-C.*; m. narod, *LjZv.*
maloúmen, mna, *adj.* 1) beschränkt, *Jan.(H.)*; — 2) = malodušen 1), *Cig.*, *Jan.*
maloûmje, *n.* 1) die Beschränktheit, *Jan.(H.)*; — 2) = malodušje 1), *Cig.(T.)*.
maloûmnež, *m.* = maloumnik 2), *Cig.*
maloûmnik, *m.* 1) der Beschränkte, *Jan.(H.)*; — 2) = malodušnik 1), *Cig.*, *Jan.*
maloúpen, pna, *adj.* misstrauisch, *Cig.*, *Jan.*
maloúpnost, *f.* das Misstrauen, *Cig.*, *M.*

maloûstec, tca, *m.* der Kleinmund, *Cig.*
malovâr, *m.* der Handlanger, *Mik.*, *Notr.*; — prim. it. manovale, Handlanger, *Mik.(Et.)*.
malovârec, rca, *m.* = malovar, *M.*
malováriti, ârim, *vb. impf.* Handlangerarbeit verrichten, *M.*, *Vrtov.(Sh. g.)*, *Štrek.*, *Notr.*; — prim. malovar.
malovârka, *f.* die Handlangerin, *M.*, *Notr.*; — prim. malovar.
malovážen, žna, *adj.* = malo važen, unwichtig, unbedeutend, geringfügig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
malovážnost, *f.* die Unwichtigkeit, die Geringfügigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
malovéčen, čna, *adj.* schwach an Kräften, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Rib.-Mik.*
malovéčnost, *f.* die Schwäche, *Cig.*, *Jan.*
malovẹ̑dec, dca, *m.* der wenig weiß, ein kenntnisarmer Mensch, *Cig.*, *Jan.*
malovẹ́den, dna, *adj.* kenntnisarm, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
malovẹ̑dež, *m.* ein kenntnisarmer Mensch: bili smo največ malovedeži, *Jurč.*
malovẹ̑dnež, *m.* = malovedec, *Jan.*
malovẹ́dnost, *f.* geringes Wissen, *Jan.*
malovẹ̑rec, rca, *m.* der Kleingläubige, *M.*
malovẹ́ren, rna, *adj.* kleingläubig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; o vi maloverni! *Schönl.*
malovẹ̑rka, *f.* die Kleingläubige, *Jan.*
malovẹ̑rnež, *m.* der Kleingläubige, *Cig.*
malovẹ̑rnica, *f.* die Kleingläubige, *Cig.*, *Jan.*
malovẹ̑rnik, *m.* der Kleingläubige, *Jan.*
malovẹ́rnost, *f.* die Kleingläubigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
malovẹ̑rski, *adj.* nach Art der Kleingläubigen, kleingläubig, *Mur.*
malovẹ̑rstvo, *n.* die Kleingläubigkeit, *Mur.*
malovẹ́sten, tna, *adj.* von geringer Gewissenhaftigkeit, *Jan.(H.)*.
malovíden, dna, *adj.* schwachsichtig, *SlN.*
1. **malovína**, *f.* die Kardendistel, *vzhŠt.-C.*
2. **malovína**, *f.* perje od buče, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; — iz it. mellone = dinja, *Štrek.(Arch.)*.
malọ̑vje, *n.* das Himbeergesträuch, *Notr.*
malovóden, dna, *adj.* wasserarm, *Cig.*, *Jan.*
malọ́vrat, *m.* neka trava, *Vrsno-Erj.(Torb.)*.
malovrẹ́den, dna, *adj.* von geringem Werte; malovredna reč: — von geringem moralischen Werte, schlecht, nichtsnutzig; nichtswürdig; malovredni ljudje; malovredno dejanje.
malovrẹ̑dnež, *m.* ein nichtswürdiger Mensch.
malovrẹ̑dnica, *f.* die Nichtswürdige.
malovrẹ̑dnik, *m.* = malovrednež, *Mur.*, *Cig.*
malovrẹdnják, *m.* = malovrednež, *Mur.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
malovrẹ́dnost, *f.* geringer Wert; -die Nichtsnutzigkeit; die Schlechtigkeit.
malozahtẹ́ven, vna, *adj.* anspruchslos, *Jan.*
malozmọ́žen, žna, *adj.* wenig vermögend, unbehilflich, *Vrt.*
malozòb, zọ́ba, *adj.* zahnarm, *Cig.(T.)*.
mâłta, *f.* der Mörtel, der Bewurf, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Kr.*, *Prim.*; — prim. it. malta, Mörtel.
mâłtar, rja, *m.* der Freimaurer (zaničlj.), *ZgD.*
mâłtati, am, *vb. impf.* mit Mörtel bewerfen, *Z.*
maltẹ̄zar, rja, *m.* = malteški vitez, *Jan.*
maltẹ̄ški, *adj.* Malteser-: m. vitez, m. red, *Jan.*
małtína, *f.* das Mauergeschütt, *C.*
mâłtnica, *f.* die Mörteltruhe, *Cig.*, *C.*
mâłtnik, *m.* die Mörtelhaue, *Cig.*
mâltra, *f.* der Schutt, das „Malter“: po maltri smrdeti, *Npes.-Schein.*; — iz nem.
malvâški, *adj.* malvaško vino, der Malvasier, *Jan.*
malvāzija, *f.* die Malvasierrebe, *C.*; — der Malvasierwein, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
mâm, *adv.*, *kajk.-Glas.*, *Vest.*; pogl. mahom.
1. **máma**, *f.* = mati (v otročjem govoru).
2. **máma**, *f.* = klafar, *Dict.*
mâmec, mca, *m.* der Betrüger, der Taschenspieler, *C.*
mamelūk, *m.* nekdaj: egiptovski vojak, der Mameluk; (fig.) sclavischer Anhänger, *nk.*
mámen, mna, *adj.* bezaubernd, *Cig.*
mamẹ̑n, *adj.* betäubt: ves mamen sem, *jvzhŠt.*
mâmež, *m.* der Täuscher, der Taschenspieler, *Mur.*, *Cig.*
mámica, *f. dem.* mama; = mati (nežno); draga mamica!
mamìč, íča, *m.* der Gaukler, *Jan.*
mámika, *f.* = mamica, *M.*
mamíłen, łna, *adj.* gaukelhaft, verführerisch, *Cig.*; mamilna beseda, das Lockwort, *Cig.*
mamílo, *n.* 1) das Betäubungsmittel, *Cig.*; — 2) das Lockmittel, der Köder, *Cig.*, *Jan.*; — 3) das Blendwerk, das Trugbild, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 4) die Täuschung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
mámiti, mâmim, *vb. impf.* 1) betäuben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) täuschen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; sanje človeka mamijo, *Dict.-Mik.*; — bethören, verblenden, beschwindeln, begaukeln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; m. koga s čim, jemandem etwas vorspiegeln, *Cig.*, *Jan.*; ködern, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — bezaubern, *M.*; — m. se, sich täuschen, *Mur.*
mamîvec, vca, *m.* der Täuscher, *Cig.*, *Jan.*; der Verlocker, *Cig.*
mâmka, *f. dem.* mama (največ v otročjem govoru); — tudi: mamkà, *Valj.(Rad)*.
mámljenje, *n.* die Betäubung, *Cig.*; die Vorspiegelung, *Cig.*; ličkako mamljenje, *Dalm.*
mamljìv, íva, *adj.* 1) betäubend, *Jan.*; — 2) trügerisch, verführerisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
mâmnik, *m.* der Gaukler, *Cig.*
mâmnjak, *m.* der Gaukler, *C.*
māmon, *m.* der Reichthum, der Mammon.
māmut, *m.* neka predpotopna žival, der Mammut.
1. **mana**, *f.* das Manna; — der Honigthau, *V.-Cig.*; m. ali medena rosa na perju, *Pirc.*
2. **māna**, *f.* snop sirkovih odrezanih in povezanih vršičev (prim. it. manna, ein Bündel), *Ip.-Erj.(Torb.)*.
mānarica, *f.* die Mannabirne, *Cig.*
mancáti, âm, *vb. impf.*, *Dict.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. mencati.
mânce, *f. pl.* mance se igrati, otročja igra, *Ljub.*

mandânje, *n.* odrezovanje trtnih vršičev, *Prim.*, *Ip.*; — taki odrezani vršiči: trtno m., *Vrtov.(Km. k.)*.

mandarīn, *m.* visok oblastnik na Kitajskem, der Mandarin.

mandāt, *m.* pooblastilo, poslanstvo, das Mandat.

mandáti, âm, *vb. impf.* trte m. = zelene trte trebiti, obrezovati, *Vrtov.(Vin.)*, *Ip.*, *Prim.*; — prim. it. mondare, reinigen, rimondare gli alberi, ausästen.

mándel, dela (delna), *m.* die Mandel; pocukrani m., die Zuckermandel; — (zool.) die Mandel, *Cig.(T.)*.

mandelj, delja (deljna), *m.* pogl. mandel.

mándelnov, *adj.* Mandel-; mandelnovo drevo, der Mandelbaum (amygdalis communis), *Cig.*, *Jan.*; mandelnova kislina (chem.), die Mandelsäure, *Cig.(T.)*.

mándelnovec, vca, *m.* 1) der Mandelstein (min.), *Cig.(T.)*; — 2) der Mandelbaum (amygdalis communis), *Tuš.(R.)*.

mandelnovína, *f.* das Mandelholz, *Cig.*, *Jan.*

mandîba, *f.* = trgatev, die Weinlese, *Dalm.*; — prim. bèndima.

mandigáti, âm, *vb. impf.* gehen, schlendern, *ogr.-C.*; krava po cesti domov mandiga, *ogr.-Valj.(Rad)*; — wandern, *ogr.-M.*

mandolīna, *f.* neko glasbeno orodje, die Mandoline, *Cig.*, *Jan.*

mandováti, ûjem, *vb. impf.* die grünen Reben beschneiden, *Vrtov.(Vin.)*, *Let.*, *Prim.*; — prim. mandati.

mândra, *f.* = kuna (Marder), *Lašče-Levst.(Rok.)*; — iz nem.

mandráti, âm, *vb. impf.*, pogl. mendrati.

mândrga, *f.* = mandrija, *Z.*, *C.*

mândrija, *f.* ein Landhaus in der Umgebung von Triest, *Štrek.*; — der Schafstall, *Krelj-Mik.*; — die Schafherde, *Trst*; — prim. hs. mandra, die Sennerei, tur., it. mandra, der Viehstall, *Mik.(Et.)*.

mandrijêr, *m.* ein Bewohner der Umgebung von Triest (it. mandriere).

mandrijêrica, *f.* das Mutterkraut (pyrethrum parthenium), *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.

mandrijêrka, *f.* eine Bewohnerin der Umgebung von Triest.

mandrīl, *m.* neka opica: = gozdni hudir, der Mandril, *Erj.(Ž.)*.

mánec, nca, *m.* der Reibstöckel: kamen z mancem, *Zora*.

mánek, nka, *m.* = menek, die Aalraupe, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

manēver, vra, *m.* vojna vaja, das Manöver.

manevrováti, ûjem, *vb. impf.* manövrieren, *Jan.(H.)*.

1\. **mânga**, *f.* 1) der Schwengel, *C.*, *Bes.*; — 2) der Hebel (manjga, *Mur.*, *Jan.*); — prim. it. manico, Handhabe (?).

2\. **mânga**, *f.* die Mange, die Glättwalze, (manjga) *SlGor.-C.*; pogl. monga; — iz nem.

mangān, *m.* neka kovina, das Mangan (chem.), *Cig.(T.)*.

manganīt, *m.* der Manganit, *Cig.(T.)*.

mangānov, *adj.* Mangan-: manganova pena, das Wad, *Cig.(T.)*; manganova kislina, die Mangansäure, *Jan.*, *Cig.(T.)*; manganova prekislina, die Uebermangansäure, *Cig.(T.)*.

mangānovec, vca, *m.* rjavi m., der Braunstein, *C.*; sivi m., der Manganit, *Cig.(T.)*.

mangānovka, *f.* ruda m., das Manganerz, *Cig.(T.)*; — črna m., der Hausmannit, *Cig.(T.)*.

1\. **mângati**, am, *vb. impf.* mit der Hebestange, dem Hebel heben, fortschaffen, (manjgati) *C.*; — prim. 1. manga.

2\. **mângati**, am, *vb. impf.* = mongati, (manjgati) *Jan.*, *SlGor.-C.*; — prim. 2. manga.

3\. **mangáti**, âm, *vb. impf.* müßig gehen, *Z.*

mangovânje, *n.* der Müßiggang, *kajk.-Valj.(Rad)*.

mangováti, ûjem, *vb. impf.* müßig sein, *Z.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

māni, *m. pl.* pri starih Rimljanih dobri duhovi (sence) umrlih, die Manen, *Preš.*

mánič, maníča, *m.* der Hirseaustreter: nocoj imamo maniče, *Polj.*

manifēst, *m.* slovesna izjava, slovesen razglas (vladarja, vlade i. t. d.), das Manifest.

mánih, *m.* ein verschnittenes Pferd, der Wallach, *Dict.*

manihējec, jca, *m.* der Manichäer, *Cig.*, *Jan.*

manîja, *f.* blazniva strast, die Manie, *Cig.*

manipulácija, *f.* ravnanje, opravljanje, die Manipulation, *Jan.*

manipulānt, *m.* opravnik, der Manipulant.

manīra, *f.* vedenje, lepo vedenje, die Manier; ne ve manire.

manīt, *m.* der Mannazucker, der Mannit (chem.), *Cig.(T.)*.

mânj, *adj.* = vmanj, hmanj, *Mur.*, *ogr.-Mik.*

mànj, *adv.* weniger, minder; nič manj, nicht minder; tem manj, desto weniger; goldinar manj dva groša, tri petake manj štiri desetice; manj od koga biti, jemandem im Range, in der Stellung nachstehen; na manj iti, in Abnahme begriffen sein.

manjáča, *f.* ein träges Frauenzimmer, *ogr.-C.*; — prim. mânj.

manják, *m.* ein träger Mensch, *ogr.-Mik.*

manjáriti, ârim, *vb. impf.* faulenzen, *ogr.-C.*; — prim. mânj.

mânje, *adv.* = manj, *M.*, *Trub.*, *nk.*

mânjek, jka, *m.* das Fehlende, der Abgang, das Deficit, *DZ.*, *SlN.*; der Defect, *Cig.(T.)*; manjek mere, der Maßabgang, *Cig.(T.)*; — prim. hs. manjak.

mânjekrat, *adv.* = manjkrat, (menjekrat) *Mur.*, *C.*

manjeváti, ûjem, *vb. impf.* faul sein, *ogr.-C.*; — prim. mânj.

mânjga, *f.*, pogl. manga.

mânji, *adj. comp. ad* majhen (mal), = manjši.

manjíca, *f.* eine faule, träge Weibsperson, *ogr.-M.*, *C.*; — prim. mânj.

manjína, *f.* = manjšina, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

manjiti, im, *vb. impf.* = manjšati, *Cig.(T.)*; — hs.

mânjkaj, *adv.* beinahe, *Cig.*, *ZgD.*, *Polj.*; manjkaj je umrl, beinahe wäre er gestorben, *Cig.*

mânjkati, am, *vb. impf.* 1) mangeln, fehlen; en goldinar manjka, da jih ni sto; kruha jim manjka; sape mi manjka, ich habe keinen Athem; ne manjka mu ničesar, es mangelt ihm an nichts; še tega mi je manjkalo! das fehlte mir noch! — 2) m. se, fehlen: zdanji čas se manjka takih hlapcev po deželi, *Ravn.-Valj.(Rad)*; ne manjka se ljudi, es fehlt nicht an Leuten, = es gibt Leute genug; ne m. se kruha, es gibt Brot genug; — prim. it. mancare, *Mik.(Et.)*.

mánjkav, *adj.* mangelhaft, defect, *Jan.*, *Cig.(T.)*; elliptisch (gramm.), *Cig.(T.)*.

manjkljìv, íva, *adj.* mangelhaft, defect, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

manjkljívost, *f.* die Mangelhaftigkeit, *Mur.*, *Cig.*; *pl.* manjkljivosti, die Mängel, *DZ.*

mânjko, *adv.* wenigstens, *Jan.*; — prim. it. al manco.

mânjkor, *adv.* = manjko, *Nov.-C.*, *Notr.*

mânjkrat, *adv.* seltener.

manjộst, *f.* die Trägheit, *Mur.*; — prim. mânj.

manjšâj, *m.* das Minuszeichen, *Jan.*

manjšâłen, łna, *adj.* verkleinernd: manjšâłna beseda, das Verkleinerungswort, *Cig.(T.)*; manjšalno steklo, das Verkleinerungsglas, *Cig.(T.)*.

mânjšanec, nca, *m.* der Minuend (math.), *Cig.(T.)*.

mânjšanje, *n.* 1) das Verkleinern, das Vermindern; — 2) das Kleinwerden, das Abnehmen, der Verfall, *Cig.*, *Jan.*

manjšâtev, tve, *f.* 1) die Verkleinerung, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Abnahme, *Jan.*

mânjšati, am, *vb. impf.* kleiner, geringer machen, verkleinern, mindern; schmälern: mäßigen, *Cig.*, *Jan.*; — m. se, kleiner, geringer werden, sich vermindern, abnehmen.

manjšâva, *f.* die Verminderung, *Jan.*, *nk.*

manjšâvec, vca, *m.* der Minderer, *Mur.*

manjšâvka, *f.* das Verkleinerungswort, das Deminutivum, *Cig.*, *Jan.*

mânjši, *adj. compar. ad* majhen (mal), kleiner, geringer.

manjšína, *f.* die Minderheit, die Minderzahl, die Minorität, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

manjšînar, rja, *m.* einer von der Minorität, *Nov.-C.*

manjúh, *m.* ein träger, fauler Mensch, *C.*; — prim. manj.

manjúha, *f.* ein träges, faules Frauenzimmer, *C.*

manjúhati, am, *vb. impf.* faulenzen, *C.*

manjuhováti, ûjem, *vb. impf.* faulenzen, *C.*

manjuhovânje, *n.* das Faulenzen, *C.*

manomēter, tra, *m.* orodje za merjenje gostosti plinov in pare, gostomer, das Manometer (phys.), *Cig.(T.)*.

manovec, vca, *m.* der Mannazucker, den Mannit (chem.), *Cig.(T.)*.

manšeta, *f.* naročka, die Manschette, *Cig.*, *Jan.*

mantáti, âm, *vb. impf.* = veljati, *Notr.-Z.*, *Vrtov.(Km. k.)*.

mantila, *f.* ženski plašč, die Mantille.

mântra, *f.* = martra, *Mur.*, *Mik.*, *ogr.-Let.*

mântrica, *f.* božja m., eine Art Fetthenne (sedum), *SlGor.-C.*

mântrnik, *m.* = martrnik, *Mur.*

manufaktūra, *f.* fabrika (zlasti za tkanine), die Manufactur.

manufaktūren, rna, *adj.* Manufactur-, *Cig.*; manufakturni izdelek, die Manufacturarbeit, *Cig.*

manzanēj, *m.* der Manschinellenbaum (hippomane), *Tuš.(B.)*.

māpa, *f.* die Mappe, die Karte (geogr.), *Jan.*, *Cig.(T.)*; pos. katastralne mape.

mâpar, rja, *m.* der Mappeur, *Cig.(T.)*.

mâparstvọ, *n.* die Mappierungskunde, *Cig.(T.)*.

mapîrati, am, *vb. impf. (pf.)* mappieren, *Jan.*

maporîsec, sca, *m.* der Mappeur, *Jan.*

mapováti, ûjem, *vb. impf. (pf.)* = mapirati, *UčT.*

mapríka, *f.* = dobrika, *vzhŠt.-C.*; — prim. matprika.

mar, *m. Cig.*, *Jan.*, pogl. mar, *adv.*, maranje.

mâr, I. *adv.* 1) m. mi je koga, česa, ich kümmere mich um jemanden, etwas, es kümmert mich jemand, etwas; najemniku ni mar ovac; kaj je tebi tega mar? was geht dies dich an? tega mi ni mar, das interessiert, kümmert mich nicht; dela mu ni bilo mar, *Levst.(Zb. sp.)*; mar vam bodi božjega glasa, kümmert euch, gebt acht auf Gottes Stimme, *Ravn.-Mik.*; kaj mi je brata mar! Bruder hin oder her, *Cig.*; — Ni rožam mar cvetet', *Preš.*; — mar me je koga, česa; malo ga je zasmehovavcev mar, er kümmert sich wenig um die Spötter, *Ravn.-Mik.*; — mar mi je za koga, kaj; najemniku ni mar za ovce, *Cig.*; komu je kaj mar za to? wer hat sich darüber aufzuhalten? *Cig.*; — mar mi je kaj; to tebi nič mar! das geht dich nichts an! to bodi tebi mar! das ist deine Sache! *Cig.*; mar mi je to! (iron.) als ob mir etwas daran gelegen wäre! *M.*; komur je zdravje mar, wem die Gesundheit lieb ist, *Cig.*; učenje mu ni nič mar, *Polj.*; — na m. mi pride, es kommt mir in den Sinn, *C.*; rekel mi je nekdo, pa mi ne pride na mar, kdo, *Polj.*; na mar mi hodi kaj, es drängt sich mir ein Gedanke auf, ich denke an etwas, ich habe ein Verlangen nach etwas, *Polj.*; v mar mi je kaj; v mar mi ni bilo, da je petek, ich dachte nicht daran, dass, *Polj.*; le igrače so mu v mar, *Polj.*; v mar jemati, berücksichtigen, *Cig.*, *Z.*; — 2) lieber, vielmehr, eher; kaj bi se učil, mar se igram! was soll ich lernen! lieber spiele ich! kaj bi čakal! mar odidem; mar molčati, kakor opravljati, lieber schweigen als verleumden, *Cig.*; mar bi bil šel! du hättest lieber gehen sollen; učen ali mar velik mož, ein gelehrter oder vielmehr ein großer Mann, *Cig.*; ni dobička, mar izguba, *C.*; — II. mar, *conj.* v vprašalnih stavkih: denn, etwa; je mar pri Bogu kaj nemogočega? *Ravn.-Mik.*; se mar grozdje po trnju bere? *Ravn.-Mik.*; ali mar ne veš? *C.*; — prim. stvn. mari, unmari, gering geachtet, gleichgiltig, *Mik.(Et.)*.

marabūj, *m.* der Marabu (ciconia marabu), *Erj.(Z.)*.
mâranje, *n.* die Beachtung, die Sorge.
marant, *m.* bajeslovno bitje, *Pjk.(Črt. 95.)*.
maraskīn, *m.* neki dalmatinski liker, der Maraschin, *Cig.*
mârati, am, *vb. impf.* sich kümmern, beachten; m. za koga, kaj; Zanj družba ne mara, In on ne za njo, *Preš.*; ne mara za nič, er kümmert sich um nichts; ne mara zanj, er kümmert sich nicht um ihn, er mag ihn nicht; mara za te, kakor za lanjski sneg; mara zanj, kolikor vrana za brodnika, *Cig.*; maram za to! ich frage den Henker darnach! daran liegt mir gar nichts! ne maram za tvoje darove! za čast marati, auf Ehre halten, *Cig.*; ne mara za moje besede, er achtet nicht auf meine Worte; — nič ne m. za kaj, sich nichts aus etwas machen, sich über etwas hinaussetzen; nič ne maraj! mache dir nichts daraus! za noben trud nič ne m., sich keine Mühe verdrießen lassen, *Cig.*; za nevarnost ne m., keine Gefahr kennen, *Cig.*; ne mara za svarilo, dobre svete, er läſst sich nicht warnen, *Cig.*; kaj maram, da nisem bogat! was kümmert es mich, daſs ich nicht reich bin! ne maram, če kravo prodam, da le dolg poplačam, und wenn ich die Kuh verkaufe, daſs ich nur die Schuld bezahle; — marati kaj, etwas mögen, gern haben: ne mara plesa, *SlN.*; Ne maram Gorenjca, 'Mam rajši Dolenjca, *Npes.-K.*; — ne maram, da bi hodil k meni, ich will, mag nicht, daſs er mir Besuche abstatte; ne maram vedeti, ich mag (will) nicht wissen, *Notr.-Levst.(Zb. sp.)*.
mâravt, *m.* ein ungehorsamer Mensch, *Mik.*, *Valj.(Rad)*.
márbelj, blja (beljna), *m.* = marmor, der Marmor, *Jan.*, *Volče (Tolm.) - Erj.(Torb.)*, *Gor.*; — prim. kor.-nem., bav. marwl, *Štrek.(Arch.)*.
marbolána, *f.* neka sliva, die Mirabelle, *Jarn.(Sadj.)*.
marcę̑l, *m.* neki denar: der Heller, *C.*; der Groschen: katera žena ima deset marcelov . . .: *Krelj-M.*
mārcij, *m.* der Monat März, *nk.*
mārcipan, *m.* der Marcipan, *Jan.*; (Marci panis, Marcusbrot).
marcīza, *f.*, *Hal.-C.*, pogl. macizra.
mārčen, čna, *adj.* März-: marčno pivo, *nk.*
marčès, ésa, *m.* = mrčes (iz: marčesa, od: markaj), *C.*
mārec, rca, *m.* = marcij, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
1. **marę̑la**, *f.* = 1. marelica, *Jan.*, *Mur.*
2. **marę̑la**, *f.* der Regenschirm; — prim. it. ombrella.
1. **marę̑lica**, *f.* der Marillen- oder Aprikosenbaum; die Marille, die Aprikose.
2. **marę̑lica**, *f. dem.* 2. marela, kleiner Regenschirm.
marę̑ličen, čna, *adj.* Aprikosen-; marelična pečka, der Aprikosenkern.
1. **máren**, rna, *adj.* besorgt: časti m., um seine Ehre besorgt, *Met.*; m. modrosti, der Weisheit beflissen, *Vod.(Izb. sp.)*; sorgfältig, achtsam, eifrig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; marno skušati, ernstlich versuchen, *Ces. razglas od l. 1781.*
2. **máren**, rna, *adj.* eitel, nichtig: marna reč, *ogr.-Mik.*; od vsakše marne reči račun dati, *ogr.-Valj.(Rad)*.
máren, rna, *m.*, *Slom.*, pogl. marenj.
marę̑na, *f.* = omara, der Kasten, bes. der Speisekasten, *Notr.*; (morejna, morajna), *Gor.*; — prim. it. armario. (?)
marę̑nica, *f. dem.* marena; das Kästchen, *Cig.*; — v steno napravljena omara z vratci („morejnica"), *Polj.*
márenj, rnja, *m.* die Rede, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kor.*, *Poh.*; resnega marnja biti, *Slom.*; opravljivi, nesramni marnji, *Slom.*; das Gespräch: lepe marnje imeti, *Slom.*; — krivice brez marnjev prebiti, ohne Widerrede, *Ravn.*; — das Gerede, das Geschwätz, die Märe, *Meg.*, *Boh.*, *Habd.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; poslušajo človeške sanje in marnje, *Krelj*; to so čudni marnji, *Trub.*; mi nismo zvijaških marnjev pobirali, kadar smo vam moč in prihod Kristusa oznanjevali, *Ravn.*; prazni marnji, leeres Geschwätz, *Dalm.*, *LjZv.*; (marinj, *Štrek.*; *pl.* marinji, *Boh.*, *Dict.*, *Krelj*; marini, *Dalm.*); — prim. stvn. māri, Kunde, Märchen, *Mik.(Et.)*.
marę́sec, sca, *m.* = merjasec, neresec, *Zora*, *SlGor.-C.*
margarâl, *m.* = margaran, *Strp.*
margarân, *m.* der Granatapfel, *Jan.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
margarána, *f.* der Granatapfelbaum (punica granatum), *Mur.*; — der Granatapfel, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Valj.(Rad)*, *Jsvkr.*; — prim. stvn. margrant, it. melagrano, melo granato, *Mik.(Et.)*.
margaránov, *adj.* Granat-: margaranovo jabelko, *Dict.*
margaránovec, vca, *m.* das Granatwasser, *Cig.*
margę̑ta, *f.* dolga m., der Himmelbrand (verbascum thapsus), *SlGor.-C.*; — divja m., der rothe Weiderich (lythrum salicaria), *C.*
margę̑tica, *f.* die Schlüsselblume (primula veris), *Mur.*, *C.*; — = marjetica, das Gänseblümchen (bellis perennis), *M.*
margę̑tinica, *f.* jabolko, ki že o sv. Marjeti dozori, *BlKr.*
margránov, *adj.* = margaranov, *Dalm.*
márha, *f.* das Vieh, *ogr.-Valj.(Rad)*; — die Mähre, *Mik.*; — prim. stvn. meriha, marha, Stute, Mähre, *Mik.(Et.)*.
mâri, I. *adv.* 1) = mar I. 1), *Dict.*, *Krelj*, *Dalm.*, *Jurč.*, *Erj.(Izb. sp.)*, *LjZv.*; kaj tebi mari za to? *Krelj*; v mari imeti kaj, das Augenmerk auf etwas gerichtet haben, *Cig.*; = na mari imeti kaj, *C.*; na mari mi je kaj, ich kümmere mich um etwas, ich beachte etwas, *Bes.-C.*; te reči mu niso bile na mari, *LjZv.*; — 2) = mar I. 2), vielmehr, lieber, *Meg.*, *Schönl.*; sodite vi sami, ako je prav pred božjim obličjem mari vas slušati kakor Boga, *Kast.(Sv. p.)*; mari ljubi, kakor da bi on

bil ljubljen, *Kast.(N. C.)*; — II. *conj.* = mar II. etwa, *C.*

mâričkàj, *pron.* = marsikaj, *C.*

mâričkàk, *pron.* = marsikak, *C.*; — wie immer beschaffen: maričkaka zanikarna reč, schlechte, leichtfertige Sache, *Dalm.*; maričkako govorjenje, *Dalm.*

mârikàj, *pron.* = marsikaj, *C.*; — was immer: ne govori marsikaj, sei nicht geschwätzig, *Dalm.*; za marsikaj priseči, leichtfertig schwören, *Dalm.*

mârikàk, *pron.* schlecht, *C.*

mârikjẹ̀, *adv.* = marsikje, kjer bodi, *Dalm.*

mârisikdọ̀, *pron.* = marsikdo, *Cv.*

mârivẹ̀č, *conj.* = marveč, *Cv.*

maríža, *f. Cig.*, *Jan.*, pogl. moriža.

mârjati, am, *vb. impf.* tödten, *ogr.-M.*, *C.*

marjâš, *m.* ein Kartenspiel (Mariage); m. igrati,

marjâšati, am, *vb. impf.* marjaš igrati, *Levst. (Rok.)*.

marjâž, *m. Cig.*, pogl. marjaš.

marjệtica, *f.* die Maßliebe, das Gänseblümchen (bellis perennis).

marjệtnica, *f.* die Margaretenbirne, *Cig.*

mārka, *f.* znamka, die Marke, *Cig.*, *Jan.*; oprostilna m., die Freimarke, *DZ.*; pisemska m., die Briefmarke, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; trgovinska m., die Handelsmarke, *DZ.*; — die Mark (denar), *Cel.(Ar.)*; kolonjska m., die kölnische Mark, *Cel.(Ar.)*.

mârkàj, I. *pron.* = bodikaj, *C.*; — II. *subst. m.* (le nom. in akuz.); nekaj zaničljivega, slabega: ti markaj, ti! (merkaj, *Dol.-Levst. [Rok.]*, *Jurč.)*; das Ungeziefer: ves mnogi m. („merkej") napolni zdaj kraljevo poslopje, *Ravn.*; — III. *adj. indecl.* nichtswürdig, schlecht, *C.*; — prim. marikaj, mrčes.

mârkàk, *pron.* = marsikak, *Dict.*; markako, unpassend, unschicklich, *Dict.*; schlecht, ausgelassen, *C.*

markasīt, *m.* der Markasit (min.), *Cig.(T.)*.

markêr, rja, *m.* kavarniški strežaj, der Marqueur, *Cig.*, *Jan.*

marketēndar, rja, *m.* vojaški branjevec, der Marketender, *Cig.*, *Jan.*

marketēndarica, *f.* die Marketenderin, *Cig.*, *Jan.*

markēz, *m.* der Marquis, *Cig.*, *Jan.*; — prim. it. marchese.

markēza, *f.* die Marquise, *Cig.*, *Jan.*; — prim. it. marchesa.

markēzinja, *f.* die Marquise, *Cig.*, *Jan.*

markīz, *m.* = markez, der Marquis, *Cig.*, *Jan.*

markīza, *f.* = markeza, die Marquise, *Cig.*, *Jan.*

mârlja, *f.* der Schmutzfleck, *Jan.(H.)*.

marljáti, âm, *vb. impf.* beflecken, beschmutzen, *Jan.(H.)*.

marljìv, íva, *adj.* emsig, eifrig, beflissen, sorgfältig.

marljívec, vca, *m.* der Emsige, der Eifrige, *Cig.*

marljívost, *f.* die Emsigkeit, der Eifer, die Sorgfalt, die Beflissenheit; m. v službi, der Diensteifer, *Cig.*, *Jan.*

mármelj, elja (eljna), *m.* = marmor, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

mármeljnat, *adj.* = marmórnat, *Zora*; m. tempelj, *Cv.*

mármeljnov, *adj.* = marmorov, *Meg.*, *Dalm.*

mármor, ora (orja), *m.* der Marmor.

mármorast, *adj.* marmorartig, *Cig.*, *Jan.*

mármoren, rna, *adj.* von Marmor, *Cig.*, *Jan.*

marmorīrati, am, *vb. impf. (pf.)* = marmorovati, *Cig.*, *Jan.*

marmoríšče, *n.* der Marmorbruch, *Cig.*

mármornat, *adj.* von Marmor, *Mur.*

mármornjak, *m.* der Marmorstein, *C.*

mármorov, *adj.* von Marmor, *Cig.*; na marmorovih stebrih, *Dalm.*

marmorováti, ûjem, *vb. impf. (pf.)* marmorieren, *Cig.*

marmōtica, *f.* das Alpenmurmelthier (arctomys marmotta), *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; — prim. it. marmotta.

mârnja, *f.* = marenj, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; prazne marnje, Märchen, *Jap.(Sv. p.)-Valj.(Rad)*; marnje iz Hierokleja, Anekdoten, *Vod.(Izb. sp.)*.

mârnjati, am, *vb. impf.* = govoriti, *Cig.*, *Kor.-Kres. KrGora-DSv.*; schwatzen, *Mur.*

marnjevânje, *n.* das Gespräch, *Trub.*; — das Geschwätz, *C.*

marnjeváti, ûjem, *vb. impf.* reden, sprechen, conversieren, *Meg.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Jan.*, *Trub.*, *Slom.*, *Kor.*

1. **márnost**, *f.* der Fleiß, die Emsigkeit, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; šopek cvetlic čuval je z žensko marnostjo, *Jurč.*

2. **márnost**, *f.* die Eitelkeit, *ogr.-M.*, *Valj.(Rad)*.

marnováti, ûjem, *vb. impf. Guts.*, *Mur.*, *Trub.*, pogl. marnjevati.

marodêr, rja, *m.* vojak, ki je opešal, zbolel, der Marodeur, *Cig.*

márof, *m.* der Meierhof: — iz nem.

márofski, *adj.* zum Meierhof gehörig.

marọ́ga, *f.* 1) der Fleck, der Makel: maroge po obrazu; — maroge v lesu, Masern, Wolken im Holze, *Cig.*; maroge na mesecu, die Mondflecken, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — maroge (min.), die Streifung (der Krystalle), *Cig.(T.)*; — 2) ovčje ime, *Baška dol.-Erj.(Torb.)*; — eine rothe, dunkelgestreifte Kuh, *Lašče-Levst.(M.)*.

marọ́gast, *adj.* fleckig, gefleckt, gestreift; m. po obrazu = umazan, *jvzhŠt.*; m. les, voll Masern, *Mur.*; schwarzscheckig, *Cig.*

marọ́gati, am, *vb. impf.* beflecken, *Cig.*, *Jan.*

marộgec, gca, *m.* ein geflecktes Thier: rother, dunkelgestreifter Ochs, *Lašče-Levst.(M.)*; — ein geflecktes Schwein, *Z.*; — ein gefleckter Kater, *Vrt.*

marọ́gelj, glja (geljna), *m.* ein geflecktes Thier (z. B. ein Hund), *Z.*

marọ́gica, *f.* 1) *dem.* maroga, das Fleckchen; — 2) eine gefleckte Kuh oder Sau, *Z.*

marọ́gljič, *m.* neka smokva, *Goriška ok.-Erj. (Torb.)*.

marọ́žiti, ộžim, *vb. impf.* beflecken, *Cig.*, *C.*

mârsikàj, *pron.* so manches.

mârsikàk, *pron.* 1) so mancher; — 2) schlecht, von keinem Werte, *Dict.*, *C.*; po marsikako,

auf ungehörige Weise, *Mik.*; marsikaka vera, der Aberglaube, *C.*
mârsikákost, *f.* die Abscheulichkeit, *C.*
mârsikákov, *adj.* mancherlei, *LjZv.*
mârsikákovšen, šna, *adj.* = marsikakšen, *Jan.*
mârsikákšen, šna, *adj.* mancherlei.
mârsikàm, *adv.* nach so manchem Orte hin.
mârsikatẹri, *pron.* so mancher.
mârsikatẹrikrat, *adv.* so manchesmal.
mârsikdàj, *adv.* so manchesmal.
mârsikdè, *adv.* = marsikje, *C.*
mârsikdọ̀, *pron.* so mancher.
mârsikedọ̀, *pron.* = marsikdo.
mârsikjè, *adv.* an so manchem Orte.
mârsikòd, *adv.* an so manchen Orten herum, in so manchen Gegenden.
mârsikrat, *adv.* so manchesmal.
mârš, *m.* hod, pot, der Marsch.
mârša, *f.* die Feldgrille (gryllus campestris), *Mur., Jan., Celovška ok.*
maršāl, *m.* izprva: konjar, zdaj: visok dostojanstvenik, der Marschall; dvorski m., der Hofmarschall, *Cig.*
maršālstvọ, *n.* die Marschallswürde, das Marschallamt, *Cig., Jan.*; dvorsko m., das Hofmarschallamt, *Cig.*
maršîrati, am, *vb. impf.* stopati, hoditi, marschieren.
martíncelj, clja, *m.* das Nebenwürmchen, *Jarn.-M., C.*
martînček, čka, *m.* 1) die graue Eidechse (lacerta agilis), *Cig., Jan., Erj.(Ž.)*; — 2) eine Art Wasservogel, *C.*; prim. martinec 2).
martînec, nca, *m.* 1) = martinček, die graue Eidechse, *Dict., Mur., Cig.*; kače in martinci, *Jsvkr.*; — 2) eine Art Sumpfvogel, *C.*; zelenonogi m., der Wasserläufer (totanus glottis), *Cig., Erj.(Z.)*; — 3) der Rebenwurm, *Mur.*
martínovanje, *n.* der Martinsschmaus, *V.-Cig.*
martínovati, ujem (ovam), *vb. impf.* das Martinsfest begehen, *Cig., Jan., M., Svet.(Rok.)*; (kaj ne veš, da martinovamo? *Levst. [Zb. sp.]).*
martînščak, *m.* 1) der Monat November, *C.*: — 2) die Martinitraube, die spätreifende Traube, *Št.-C.*
martolòs, ósa, *m.* der Menschenräuber, der Menschenhändler, *Habd., Jan.*; človek, kateri ljudi krade in kupuje ter prodaje, *Dict.*; bodeš videl gozde polne martolosov, *Kast.*; — prim. madž. martalóz, Räuber, Sclavenhändler, gr. ἀρματωλός, *Mik.(Et.).*
mârtra, *f.* = muka, die Marter; božja m., das Crucifix; = bridka m.; — božje martre roža, die Feldknopfblume (Knautia arvensis), *Josch*; — iz nem.; prim. bav. marter = Crucifix, *Levst.(Rok.).*
mârtrati, am, *vb. impf.* = mučiti, martern; — iz nem.
mârtrica, *f. dem.* martra; božja m.
mârtričevje, *n.* die Feldknopfblume (Knautia arvensis), *Josch.*
mârtrnica, *f.* = mučenica, die Märtyrerin.

mârtrnik, *m.* = mučenik, der Märtyrer.
mârtrniški, *adj.* = mučeniški, Märtyrer=.
marúla, *f.* = marelica, die Marille, *C.*
marúlica, *f.* = marula, marelica, *C.*
marûske, *f. pl.* = maruskle, *Tolm.*
marûskle, *f. pl.* die Masern (morbilli), (prim. furl. varùscli = morbilli), *Goriš.-Štrek.(Arch.).*
maruskliv, íva, *adj.* mit Masern behaftet: maruskljivi otroci, *Goriš.*
mârveč, *conj.* vielmehr, sondern vielmehr, *Cig., Jan.*
mârvin, *m.* = marvinj: = dolenjsko vino, *Vod.(Izb. sp.).*
mârvinj, *m.* 1) neka vinska trta, = javornik, glavačica, rumenjak, *Ip.-Vrtov.(Vin.)*; — 2) der Mar=, March-, Markwein, = der Wein der windischen Mark, *C., Kanal (Goriš.) - Erj. (Torb.).*
marzamîn, *m.* neka vinska trta: = berzamin, merzamin, *Vod.(Izb. sp.).*
mâs, *f.* = mera: brez masi, *Mur.*; — iz nem. Maß.
1. **mâsa,** *f.* die Masse (phys.), *Cig.(T.), Sen. (Fiz.).*
2. **mása,** *f.* = mas: v to maso, dermaßen, *Krelj*; srednjo maso, mittelmäßig, *C.*
másẹka, *f.* neka sekira, s katero slanino (špeh) sekajo, *KrGora.*
mâselj, slja, *m.* četrt bokala, das Seitel, *Mur., Vald.(Rad).*
mâseljc, *m.* 1) četrt bokala, das Seitel; — 2) das Viertelgut, die Viertelhube, *Cig.*
mâseljčar, rja, *m.* der Besitzer einer Viertelhube, *Notr.*
mâseljski, *adj.* Seitel=, seitelhältig; maseljski kozarec, das Seitelglas, *Mur.*
máselnica, *f.* 1) das Butter=, das Rührfass, *Cig.*; — 2) die Lilie (lilium), *Cig., C.*: — die Feuerlilie (l. bulbiferum), *Cig., Medv. (Rok.)*; — der Türkenbund (l. martagon), *C., Medv.(Rok.)*; — neka hruška, *Gor.*
máselnik, *m.* 1) = tropine, der Buttersatz, *Vrtov.(Km. k.), Štrek., Gor., Notr., Ig(Dol.)*; — das Schmalzmus, *Cig., C.*; — 2) = pinjeno mleko, *C.*; — 3) die Feuerlilie (lilium bulbiferum), *Cig., C., Medv. (Rok.)*; tudi: der Türkenbund (lilium martagon), *Medv. (Rok.)*; — der Günsel (ajuga reptans), *Št. Andrež(Št.)-Erj.(Torb.).*
maselnína, *f.* der Butterstoff, das Butyrin, *Cig., Nov.-C.*
máselnjak, *m.* das Schmalzmus, *Cig., Gor.-M.*
másen, sna, *m.* = masosen, macesen, *Tolm.*
mâska, *f.* šema, die Maske.
maskîrati, am, *vb. impf. (pf.)* maskieren.
masláčiti, āčim, *vb. impf.* rasen, wüthen, *Mur.*; — prim. maslak.
máslag, *m.* = volčje črešnje, die Tollkirsche (atropa belladonna), *ogr.-Valj.(Rad)*; — iz madž., *C.*
maslák, *m.* 1) die Rieswurz, *Guts.*; — eine Art gelbblühendes Gras, *C.*; — 2) die Raserei, die Wuth, *Mur.*; — prim. maslag.
maslakáč, *m.* der Zornmüthige, *C.*

maslár, rja, *m.* der Schmalz-, der Butterhändler, *Cig.*, *Navr.(Let.)*.
maslaríca, *f.* die Schmalz-, die Butterhändlerin, *Cig.*
masláriti, ârim, *vb. impf.* den Schmalz-, Butterhandel treiben, *Cig.*
maslârka, *f.* = maslarica, *Zora.*
maslárnica, *f.* der Butterladen, *Cig.*
máslast, *adj.* butterig, *Cig.*
máslec, sleca (selca), *m. Cig.*, *Jan.*, pogl. maselje.
maslę̑n, *adj.* Schmalz-, Butter-, von Schmalz, von Butter; mit Butter, Schmalz bereitet: m. kruh, masleno testo, maslena jed; maslene tropine, der Buttersatz, *Cig.*; maslena kislina (chem.), die Buttersäure, *Cig.(T.)*; — maslena krava, eine Kuh, deren Milch viel Butter liefert, *Polj.*, *Dol.*
maslę̑nast, *adj.* butterartig, *Cig.*
masleníca, *f.* 1) das Buttergefäß, die Butterbüchse, *Cig.*; — 2) die Butterbirne, die Schmalzbirne, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
maslę̑nik, *m.* 1) der Schmalztopf, *Mur.*, *Cig.*; — 2) das Schmalzbrot, der Schmalzkrapfen, *Z.*; — 3) die Lysimachie (lysimachia vulgaris), *Selnica(Št.)-Erj.(Torb.)*.
masleníka, *f.* der Liebes- oder Paradeisapfel (solanum lycopersicum), *C.*
maslenjáča, *f.* das Buttergefäß, der Butternapf, *Cig.*
maslę̑njak, *m.* der Schmalztopf, *Mur.*; — das Butterfass, das Rührfass, *Cig.*
maslę́nka, *f.* 1) das Butterrührfass, *C.*, *Valj.(Rad.)*, *BlKr.*; — 2) das Schmalzbrötchen, das Schmalzkipfel, *Mur.*; — 3) die Butterbirne, *Cig.*, *C.*, *Tolm.*, *Kras*, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*, *BlKr.*; — tudi neko jabolko, *Ip.-Erj.(Torb.)*; der Balsamapfel, *C.*; — 4) eine Art Angerblume mit gelben Blüten, („krave imajo od nje več masla"), *C.*; — = maselnica, maselnik, die Feldlilie (lilium martagon), *Cig.*
maslenokísel, *adj.* buttersauer, *C.*
maslenorumèn, ména, *adj.* buttergelb, *LjZv.*
maslína, *f.* der Oelbaum oder die Olive (olea europaca), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *DZ.*; — tudi máslina, *Valj.(Rad)*.
maslînec, nca, *m.* eine Art Mehlspeise: der Schneeball, *Cig.*
máslinek, nka, *m.* neka jed: das Butterkoch (?), *Vod.(Izb. sp.)*; pogl. maselnik.
maslînjak, *m.* 1) der Oelgarten, *Jan.*; — 2) die Lysimachie (lysimachia vulgaris), *SlGor.-Erj.(Torb.)*.
maslînka, *f.* die Oelbeere, die Olive, (máslinka) *Mur.*
maslînkovec, vca, *m.* das Olivin, *h. t.-Cig.(T.)*.
maslínov, *adj.* vom Oelbaum, Oliven-, *Jan.*; maslinova jagoda, die Oelbeere, *Jan.*
maslínovina, *f.* das Olivenholz, *Z.*
maslinovka, *f.* maslinovke, die Oelbäume, *Cig.(T.)*.
másliti, im, *vb. impf.* schmalzen, *Gust.*, *Mur.*

masljak, *m.* 1) jajca v maslo vbita („masljek"), *Ravn.*; (nam. maslenjak?); — 2) = teloh, die Nieswurz, *Jan.(H.)*.
máslo, *n.* 1) zerlassene Butter, das Rindschmalz, — presno, opresno m., die Butter, *Cig.*, *Vrt.*, *Levst.(Nauk)*; = surovo m., *Bled*, *Rib.-Cig.*, *Jan.*; — ušesno m., das Ohrenschmalz, *Cig.*, *Erj.(Ž.)*; očesno m., die Augenbutter, *Erj.(Som.)*; — 2) die Butter, *Cig.*, *Jan.*, *Kras.*
maslóba, *f. Jan.(H.)*, pogl. maščoba.
máslov, *adj.* maslova trava = maslovec 2), *vzhŠt.*
máslovec, vca, *m.* = 1) neka vinska trta: die Geißdutte, sivi, višnjavi m., *C.*: — 2) der gelbe Weiderich (lysimachia vulgaris), *C.*; *SlGor.-C.*
máslovina, *f.* vinska trta, *Celje-Erj.(Torb.)*; die Schmalztraube, grüner Kanigl, *Trumm.*
máslovka, *f.* 1) der Ackerwaldmeister (asperula arvensis), *C.*; — 2) neko jabolko, *Bolc-Erj.(Torb.)*.
máslovnik, *m.* das Schmalzmus, *Mur.*
máslovnjak, *m.* 1) das Schmalzmus, *Mur.*; — 2) der Butternapf, *Jan.*; der Schmalzkübel, *Jan.(H.)*.
masnica, *f.* die Schmiele (aira), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; krivinasta m., die Waldschmiele (aira flexuosa), *Tuš.(B.)*; (nam. mastnica, *C.*).
masnik, *m.* jed, spečena iz jajec, masla in turščične moke, *Kobarid(Goriš.)-Navr.(Let. 1890, 70.)*.
masǫ̑rnica, *f.* neka hruška (doma od Masore?), *Šebrelje(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
masosen, sna, *m.* = macesen, *Rez.-Zora(V. 162.)*.
masosna, *f.* = masosen, *Zora(V. 162.)*.
mâst, î, *f.* das Fett; bes. zerlassenes Schweinefett: z mastjo zabeliti, *Dol.*; — zajčja, pasja m., das Hasen-, Hundefett; ribja m., der Fischthran; kravja m., das Rindschmalz, *ogr.-C.*; drevna m., der Holzbalsam, *Cig.*; — das Schmierfett; z mastjo si črevlje mazati; bote na mast, v aržetu slast, Schmierstiefel und Geld im Sacke habend, *Tolm.-Levst.(M.)*; — leskova mast (= leskova šiba, palica) čuda dela, die Haselruthe wirkt Wunder, *Slom.-C.*
mastáč, *m.* mož, ki grozdje tlači ali masti, *C.*, *Vrtov.(Vin.)*.
másten, tna, *adj.* fett; mastna jed; mâstno črevo, der Mast- oder Fettdarm, *Cig.*; — mit Fett beschmiert; mastna obleka; — mastna zemlja, fetter Boden; mastna služba, fettes Amt, *Cig.*; mastna nedelja, der Fastnachtssonntag, *vzhŠt.*; — mastno govoriti, Saugloken läuten, *V.-Cig.*
masteníca, *f.* die Fleischwurst, *Dol.-Cig.*, *Jan.*; — die Breiwurst, *BlKr.*
masteník, *m.* das Labkraut (galium cruciatum), *Jan.(H.)*.
mastik, *m.* der Mastixbaum (pistacia lentiscus), *Cig.*, *Jan.*, *C.*
mâstika, *f.* der Mastix (ein Harz), *Cig.(T.)*.

mãstikov, *adj.* Mastix-, *Cig.*, *Jan.*; mastikovo drevo, der Mastixbaum, *Cig.*, *Jan.*; mastikova smola = mastika, der Mastix, *Cig.*, *Jan.*
mastîlnica, *f.* die Kelter, das Kelterhaus, *Cig.*
mastîlnik, *m.* velika kad, v kateri maste grozdje, der Kelterkasten, *Stopice-Erj.(Torb.)*.
mastílo, *n.* das Fett, *Nov.-C.*; die Salbe, *Jan.*
mastît, *adj.* 1) fett, *Mur.*, *Jan.*, *Met.*, *Mik.*; feist, bausbackig, *Jan.*; — 2) sich breit machend, *Meg.*, *C.*; mastito s kom korakati, *Levst.(Zb. sp.)*; Žene, možaki tudi, Mastito pristopajte! *Levst.(Zb. sp.)*.
1. **mastíti**, ím, *vb. impf.* 1) fett machen, schmalzen, *Mur.*; — mit Fett besudeln, *Mur.*, *Cig.*; — m. se, sich wohl schmecken lassen, schmausen; na svatovščinah se m.; — brado si m., sich es wohl geschehen lassen, *Jan.(H.)*.
2. **mastíti**, ím, *vb. impf.* quetschen, *Notr.*, *Prim.*; grozdje m., Trauben zerquetschen, treten, *Cig.*, *Vrtov.(Vin.)*, *Notr.*, *Prim.*; v vreči se maste olike, kadar se dela olje, *Kras-Erj.(Torb.)*; — = gnesti, tlačiti: vedomec ga je mastil, *LjZv.*; — prim. 2. mestiti.
1. **mastîvec**, vca, *m.* der Fettmacher, *Cig.*
2. **mastîvec**, vca, *m.* der Traubentreter, der Kelterer, *Cig.*, (mestivec) *Jan.*
mâstnat, *adj.* fetticht, *Cig.*, *Jan.*
mâstnec, neca, *m.* der Speckstein, *Jan.*
mastníca, *f.* 1) der Mastdarm, der Fettdarm, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Vod.(Bab.)*; — 2) neka trda in mastna klobasa, *Brkine-Erj.(Torb.)*; die Plunzwurst, *Jurč.*, *Ig(Dol.)*; — 3) neka trava: pogl. masnica.
mastníčen, čna, *adj.* Mastdarm-: mastnîčna čutnica, der Mastdarmnerv, *Cig.*
mastník, *m.* 1) der Mastdarm, *Cig.(T.)*; — 2) = salovec, der Speckstein, *Cig.*; — der Seifenstein, *C.*
mastnína, *f.* = maščoba, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*
mastnjáča, *f.* eine schmierige, mit Fett besudelte Frauensperson, *Mur.*
1. **mastnják**, *m.* eine schmierige, mit Fett besudelte Mannsperson, *Mur.*
2. **mastnják**, *m.* der Oelpresser, *C.*, *vzhŠt.*
mástnost, *f.* die Fettigkeit.
mastnóta, *f.* = mastnost, *Jan.(H.)*.
máša, *f.* die Messe; pri maši biti; k maši iti; mašo brati (germ.) = maševati; pęta m., das Hochamt; = velika maša, *Cig.*, *Jan.*; nova m., die Primiz; šiba novo mašo poje = gute Zucht bildet tüchtige Menschen heran, *Npreg.*; rana m., die Frühmesse; zorna m., die Mette, *Cig.*; péta, šésta, sédma, deséta m., die Messe um 5, 6, 7, 10 Uhr, črna m., das Todtenamt; = zadušna m., *Jan.(H.)*; založna m., gestiftete Messe, *DZ.*; velika, mala m., der Groß-, Kleinfrauentag; med (mej) mašami (-a), zwischen Groß- und Kleinfrauentag, *Dol.*, *Št.*; mala maša — v vsakem grmu paša, *Npreg.-Notr.*
mašáncgar, rja, *m.* der Borsdorferapfel (Marschlanzker, Maichanzker); — prim. gambovec.
1. **máščа**, *f.* das Fett.
2. **máščа**, *f.* das Zerquetschte, die Maische, bes. die Traubenmaische, *Cig.*, *Štrek.*; die Obstmaische, (mešča) *Rez.-C.*; maščo izplati, den Most von der Maische ausschöpfen, *Vrtov.(Vin.)*.
mâščar, rja, *m.* = mesar, posebno tisti, ki kolje svinje, *ogr.-C.*
maščáti se, âm se, *vb. impf.* = maščevati se, *Meg.*, *C.*
maščâva, *f.* das Fett, *C.*, *ogr.*, *Dol.*
maščâvec, vca, *m.* der Rächer, *Dict.-Mik.*, *Hren-Cig.*, *Dalm.*, *Kast.*; Krivic maščavec, večni Bog, *Preš.*
maščâvka, *f.* die Rächerin, *Cig.*
máščen, čna, *adj.* Maisch-, *Cig.*
maščęnec, nca, *m.* der Most, *Cig.*, *C.*
maščénje, *n.* das Treten der Trauben, *Štrek.*
maščeválen, lna, *adj.* 1) rächend, Rache-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; maščevalni Bog, *Škrb.*; — 2) rachgierig, rachsüchtig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
maščeválnost, *f.* die Rachsucht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
maščevânje, *n.* das Rächen, die Rache; krvno m., die Blutrache, *Cig.*, *Jan.*
maščeváti, ûjem, *vb. impf.* 1) rächen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; in Bog ne bode izvoljenih maščeval? *Trub.*; — 2) m. se, sich rächen; m. se nad kom; m. se komu, *Navr.(Kop. sp.)*, *Zora*, (po stsl.); maščeval sem se obema, *Jurč.*
maščevâvec, vca, *m.* der Rächer; krvni m., der Bluträcher, *Cig.*
maščevâvka, *f.* die Rächerin; boginja m., die Rachegöttin, *Cig.*, *Jan.*; osoda m., die Nemesis, *Jan.(H.)*.
maščevâvski, *adj.* 1) dem Rächer gehörig, zukommend, Rache-, *Cig.*, *Jan.*; m. meč, das Racheschwert, *Cig.*; — 2) rachsüchtig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
maščevâvstvo, *n.* = maščevanje, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
máščevina, *f.* das Fett, *Mur.*, *Cig.*
maščevît, *adj.* voll Fett, fett, *C.*; — maščevita prst, fette Dammerde, *C.*
maščíca, *f. dem.* mašča; das Fett: Hejo hoj, hoj! Volk ima loj, Zvita lisica Ima maščico („meščico"), *Jurč.*
máščina, *f.* to, kar se dobode od izmaščenega grozdja: der Most, *Erj.(Torb.)*, *Notr.-Z.*
maščóba, *f.* das Fett.
maščóben, bna, *adj.* fett.
maščóbnost, *f.* die Fettigkeit, *Jan.*
mâšek, ška, *m.* = zamašek, *Jan.(H.)*.
mašęlj, *m.* die geschmolzene Eisenmasse im Hochofen: Mašelj se vari, *Vod.(Pes.)*; — prim. it. massello od: massa, die Masse.
mášen, šna, *adj.* Mess-; mâšne bukve, das Messbuch, das Missale; m. oprava, obleka, das Messkleid.
mašénje, *n.* das Stopfen.
maševânje, *n.* das Messelesen.
maševáti, ûjem, *vb. impf.* die Messe lesen.
maševâvec, vca, *m.* der Messpriester, *Jan.*
mašílo, *n.* das Stopfmittel; — das Flickwort, *Cig.*; — das Flickwerk.
1. **mašína**, *f.* der Schuhfleck, *Štrek.*, (mešína), *Soška dol.*, *Goriška ok.*, *Kras-Erj.(Torb.)*; — prim. mašiti.

2. **mašîna**, *f.* stroj, die Maschine; vrtalna m., die Bohrmaschine, *DZ.*; peklenska m., die Höllenmaschine, *Cig.*
mašînar, rja, *m.* der Maschinenmeister, *Cig.*
mašînast, *adj.* maschinenähnlich, *Cig.*
mašinîst, *m.* der Maschinenmeister, der Maschinist.
mašinostâvbinski, *adj.* m. inženir, der Maschinenbauingenieur, *DZkr.*
mašînski, *adj.* Maschinen-.
mašînstvo, *n.* das Maschinenwesen, *Cig.(T.)*, *DZkr.*
mašíti, ím, *vb. impf.* stopfen, pfropfen; luknje m., Löcher zustopfen; kdo bo ljudem usta mašil? wer kann den Leuten die Mäuler stopfen? *Cig.*; v žep jabolka m., den Sack mit Aepfeln voll stopfen; v sebe m., hastig, gierig essen.
mašîvec, vca, *m.* der Stopfer, *Cig.*, *Jan.*
máškara, *f.* ein maskierter Mensch, die Maske; v maškare iti, sich als Maske auf eine Unterhaltung begeben, *jvzŠt.*
maškarâda, *f.* die Maskerade, das Maskenfest.
maškarâden, dna, *adj.* zur Maskerade gehörig, diese betreffend.
mâšnik, *m.* der Priester; za (v) mašnika posvetiti, zum Priester weihen.
mâšniški, *adj.* Priester-.
mâšništvo, *n.* das Priesteramt, das Priesterthum, *Cig.*, *nk.*
mâštvo, *n.* das Priesteramt, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Vrtov.(Sh. g.)*; velika čast maštva, *Bas.*; na m. učiti se, die Theologie studieren, *Mur.*, *SlGor.-C.*; der Priesterstand (tudi: maštvọ): Vsi stani na svetu Potrebni so nam, Posebno pa kmetstvo, Gospodstvo z „maštvam" (nam. -om), *Npes.-K.*
matadōr, rja, *m.* prvak, der Matador, *Cig.*
mataroga, *f.* pogl. motoroga.
mátast, *adj.* dumm, närrisch, *Z.*, *Notr.*; — betäubt, schwindelig, *Notr.*; — prim. it. matto, närrisch.
matemātičen, čna, *adj.* zur Mathematik gehörend, mathematisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
matemātik, *m.* der Mathematiker, *Cig.(T.)*, *nk.*
matemātika, *f.* nauk o števílnih in prostorskih količinah, die Mathematik.
matemātiški, *adj.* mathematisch, *Jan.(H.)*.
mater, *adj.* = mator, meter, *Mik.*
máteren, rna, *adj.* Mutter-, mütterlich; mâterna ljubezen, die Mutterliebe; materni jezik, die Muttersprache; (pravilno: materin jezik, *Meg.*, *DZ.*, *Cv.* VI. 7.).
materiālen, lna, *adj.* materiell, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — materijalno blago, die Materialware, *Cig.*, *Jan.*
materialīst, *m.* der Materialist, *Cig.(T.)*.
materialīzem, zma, *m.* der Materialismus, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
materija, *f.* 1) der Eiterstoff, die Materie; — 2) der Stoff, die Materie, *Cig.(T.)*.
mâterin, *adj.* der Mutter; — Mutter-: materino srce, das Mutterherz; materina ljubezen, die Mutterliebe; materino krilo, der Mutterschoß, *Jan.*

materínji, *adj.* Mutter-, mütterlich, *Jan.*; materinje srce, *Jan.*
materînski, *adj.* Mutter-, mütterlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; materinske dolžnosti, *Jurč.*
materînstvo, *n.* 1) die Mutterschaft, *Habd.-Valj.(Rad.)*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Nachlass der Mutter, das mütterliche Erbtheil, *Cig.*, *Jan.*, *Svet.(Rok.)*.
materînščina, *f.* die Muttersprache, *Jan.*, *nk.*
máteriti, im, *vb. impf.* = materovati, *Mur.*
mâternica, *f.* 1) die Gebärmutter; — 2) die Mutterkrankheit, die Hysterie, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — der Mutterkrampf, *C.*; die Kolik beim weibl. Geschlechte, *vzhŠt.-C.*; — 3) die Bienenkönigin, *Cig.*, *Polj.*; — 4) die Plunzwurst, *Pjk.(Črt.)*; — 5) kositerska m., die Zinnmutter, *Cig.*; — 6) = klobuk, die Essigmutter, *Cig.*; — 7) die Mutterzelle (stanica, ki se deli na dve ali več novih stanic), *Tuš.(B.)*.
mâterničast, *adj.* materničasta žila, die Frauenader, die Mutterader (vena saphaena), *V.-Cig.*
mâterničav, *adj.* hysterisch, *Cig.*, *Jan.*
mâterničen, čna, *adj.* Gebärmutter-: maternično grlo, der Gebärmutterhals, *Cig.*, *Jan.*; maternična bolezen, die Hysterie, die Mutterkrankheit, *Cig.*, *Jan.*
mâterničnik, *m.* 1) die Gebärmutterhöhle, *Cig.*, *Jan.*; — 2) jesenski m., die Herbstzeitlose (colchicum autumnale), *C.*
mâternik, *m.* der Mutterschwarm, *Danj.-C.*
mâternost, *f.* die Mütterlichkeit, *Cig.*
mâternji, *adj.* mütterlich, Mutter-: maternja skrb, maternje zavetje, *Str.*
materomòr, móra, *m.* der Muttermord, *Cig.*
materomôrec, rca, *m.* der Muttermörder, *nk.*
materomôrnik, *m.* = materomorec, *Cig.*
materosèk, séka, *m.* der Kaiserschnitt, *Vod.(Bab.)*.
máterovati, ujem, *vb. impf.* Mutter sein oder werden, *Mur.*, *Vod.(Bab.)*.
máterski, *adj.* Mutter-, mütterlich, *Mur.*, *Vod.-Cig.*, *nk.*
máterstvo, *n.* die Mutterschaft, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
máterščina, *f.* 1) das Muttertheil, *Cig.*; — 2) = materinščina, *Z.*
matêvžast, *adj.* berauscht: pivci so bili že dobro matevžasti, *Andr.*
matêvžek, žka, *m.* das Räuschchen: imeti matevžka, *jvzhŠt.*
matéžen, žna, *adj.* launig, *Mur.*; (nam. metežen?).
máti, tere, *f.* 1) die Mutter; — stara m., die Großmutter; hišna m., die Hausmutter, die Hausfrau; košata m., die Hochzeitmutter, *Cig.*; pisana m., die Stiefmutter (bolj v zaničljivem pomenu); le čakaj, boš pisano mater dobil, *Dol.*; krstna m., die Taufpathin, *ogr.-C.*; po materi, mütterlicherseits; po materi biti s kom v rodu; mati zemlja, die Mutter Erde; mati slovenska zemlja, *Zv.*; — 2) der Mastdarm, *ogr.-C.*; — die Plunzwurst, *C.*; — 3) mati vseh rož, eine Art artemisia, *C.*; — m. vseh trav, das Fünffingerkraut (potentilla), *C.*

mática, *f.* 1) die Bienenkönigin, der Weisel; m. je obhojena, uplemenjena, die B. ist befruchtet, *Cig.*; — tudi = mravlja samica, *Malhinje (Kras)-Erj.(Torb.)*; — 2) das Stammcapital, der Fonds, *Cig., Jan., Nov.*; — 3) das Originalschriftstück, *Z., Brkini-Erj.(Torb.)*; — 4) die Matrikel, *Cig., Jan.*; o vseh občanih se vodi matica, *DZkr.*; pomorska m., die Seematrikel, *DZ.*; v matico vpisati, immatrikulieren, *DZ.*; — 5) die Matrize, *Cig.(T.)*; — 6) die Schraubenmutter, das Muttergewinde, *Cig., DZ.*; vrtežna m., m. od vijaka, *Cig.(T.)*; — 7) das Fahrwasser eines Flusses, der Thalweg, *Cig.(T.), DZ.*; Savska matica je jako nepravilna, *Erj.(Izb. sp.)*; hs.; — 8) opalova m., die Opalmutter, *Erj.(Min.)*; — biserna m., die Perlmutter, *DZ.*; — 9) kisna m., die Essigmutter, *C.*; — 10) der Grundstock einer Rebe, *vzhŠt.-C.*

mátičar, arja, *m.* das Mitglied eines Matica genannten Vereines, *nk.*

matičják, *m.* = matičnjak, *Cig.*

mátičnica, *f.* = matičnjak 1), *C.*

mátičnik, *m.* 1) panj za pleme, der Mutterstock, *Cig.*; — 2) die Melisse (melissa officinalis), *Medv.(Rok.)*; prim. hs. matičnjak (istega pomena).

matičnják, *m.* 1) die Weiselzelle, *Z.*; (tudi hs.); — 2) = matičar, *Zv.*

matīja, *m.* der gemeine Weberknecht (phalangium opilio), *Cig., Jan., Erj.(Ž.)*.

mâtka, *f.* das Mütterchen, *Cig., Zora*; (češ.).

mâtkati, am, *vb. impf.* immerfort mati rufen, *Mur.*

matljáti se, âm se, *vb. impf., Z., Jan.(H.)*, pogl. motljati se.

matofír, rja, *m.* = netopir, *Cig., C., Polj.*

matoga, *f.* neko strašilo, *C.*; (matoha, *Z.*).

matopír, rja, *m.* = netopir, *Cig., Mik., jvzhŠt.*

matǫ́r, *adj.* bejahrt, alt, *Jan., Zora*; matora leta, *Vrt.*; matori gostje so se jeli razhajati, *Zv.*

mátora, (tudi: matǫ̑ra), *f.* ime svinji, *kajk.-Valj.(Rad).*

matǫ́ren, rna, *adj.* = mator, *Dict.-Mik.*

matoréti, ím, *vb. impf.* alt werden, *Z.*

matoríti, ím, *vb. impf.* alt machen, *Slc-C.*

matǫ́rost, *f.* das Greisenalter, *Erj.(Som.).*

matpríka, *f.* = dobrika, der Schlingbaum (viburnum lantana), (iz ma + dobrika), *Zora.*

matrâc, *m.* žimnica, die Matratze.

matrīca, *f.* matica, die Matrize, *Cig.(T.).*

matrōna, *f.* priletna gospa, die Matrone, *Cig., Jan.*

máva, *f.* bajeslovno bitje, *Pjk.(Črt.)*; — prim. mavje.

mâvček, čka, *m. dem.* 2. mavec; — die Federbinse, das Wollgras (eriphorum), *Cig.*

mâvčica, *f. dem.* mavka; 1) das Kätzchen auf Bäumen, *Z.*; — 2) das Pfriemengras (stipa pennata), *Knežak(Kr.)-Erj.(Torb.).*

1. **mâvec,** vca, *m.* pogl. malec.

2. **mâvec,** vca, *m.* die Flocke, *Z.*; ein Stückchen Baumwolle, *C.*

1. **mâvek,** vka, *m.* viseč otok, otekla bezgavka, *GBrda.*

2. **mâvek,** mavka, *m.* das Miauen der Katze, *Cig.*

mâvha, *f.* pogl. malha.

mávhelj, hlja (heljna), *m. Josch.* pogl. malhelj.

mâvje, *n. coll.* bajeslovna bitja: duše nekrščenih otrok, *Pjk.(Črt.).*

mâvka, *f.* 1) das Flaumköpfchen des abgeblühten Löwenzahnes, *Kr.-Valj.(Rad), Levst.(Rok.)*; — der Pflanzenflaum, *C.*; — 2) eine Art Windblume (anemone montana), *Dutovlje(Kras)-Erj.(Torb.).*

mâvkanje, *n.* das Miauen, *Mur.*

mâvkati, kam, čem, *vb. impf.* = mijavkati, miauen, *Mur., Cig., Gor.*

mâvra, *f.* 1) eine schwarzgestreifte Kuh, *Mur., Met.*; črnomarogasta krava, *Mik.*; — eine schwarze Kuh, *Cig., Jan., Zil.-Jarn.(Rok.), Levst.(Rok.)*; po noči je vsaka krava mavra, nachts sind alle Kühe schwarz, *Z., Kr.-Valj.(Rad)*; — 2) kozje ime, *Erj.(Torb.)*; — 3) der Regenbogen, *Dict., Mur., Dalm.*; = božja m.: vedno pije kakor božja mavra, *Glas.*; — 4) ein regenbogenfarbiges Kleid, *Lašče-Levst.(M.)*; — 5) der Schwarzspecht (picus martius), *Z.*; — 6) das Rispengras (poa), *Z.*

mâvrah, *m.* die Maurache, der Morchelschwamm, *Cig., C., Kr.*

mavrânec, nca, *m.* der Mistkäfer, (mov-) *Mur., C., Zora.*

mâvrast, *adj.* schwarzfleckig, gesprenkelt, *Cig.*; mavrast junec, *LjZv.*; mavrasta pivka bobna po operelem drevesu, *Zv.*

mâvrica, *f. dem.* mavra; 1) ime ovci, *Pluzna na Bolškem-Erj.(Torb.)*; — = črna kravica, *C.*; — 2) eine Spechtart, *Pjk.(Črt.), Št.*; — 3) gozdna, hostna m., eine Art Lysimachie (lysimachia), *Cig.*; — 4) der Regenbogen; — die Regenbogenhaut, die Iris, *Jan., Cig.(T.), Erj.(Ž.).*

mâvrič, *m.* die Feldgrille, (mov-) *Cig.*

mâvričast, *adj.* regenbogenfärbig, *Cig.*

mâvriček, čka, *m. dem.* mavrič, die Feldgrille, (mov-) *Idrija.*

mâvričen, čna, *adj.* Regenbogen-; mavrične barve, die Regenbogenfarben, *Žnid.*; mavrična kožica = mavrica, die Regenbogenhaut, *Cig., Jan.*

mâvričiti, im, *vb. impf.* irisieren (min.), *Cig.(T.).*

mâvričnica, *f.* = mavrica, die Irishaut, *C.*

mâvričnik, *m.* der Regenbogenstein, *Cig.*

mavrīn, *m.* = mavranec (mov-), *Mur.*

mâvroh, *m.* = mavrah, *Vod.(Izb. sp.), Glas.*

mâvrovina, *f.* vinska trta, der Portugieser, *Trumm.*

mavzolēj, *m.* krasna rakev, das Mausoleum, *Cig., Jan.*

mâvžina, *f.* = mala južina, *Jan., Kor.-Erj.(Torb.).*

mâvžinati, am, *vb. impf.* = južinati, *Jan.*

mâz, ī, *f.* 1) das Schmieren, *Habd.-Mik.*; — 2) die Schmiere, *Mur., Cig.*; sklepna m., die Gelenkschmiere, *Erj.(Som.)*; die Salbe, *Guts.-Cig., M., Valj.(Rad).*

máza, *f.* 1) die Schmiere, *M.*, *Z.*; — 2) eine gewisse Maske am Faschingsdienstag, *Rib.-M.*; — 3) ein schmutziges Weib, *Z.*; psovka neizkušeni gospodinji, *Gor.*; — ein verzärteltes Kind, *Z.*

mazáč, *m.* der Klecksler, der Farbenklecksler, der Tintenklecksler, *Cig.*, *Jan.*; — der Anstreicher, *Jan.*; — der Quacksalber, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

mazáča, *f.* der Pinsel, *C.*

mazáčiti, âčim, *vb. impf.* schmieren, sudeln, *Jan.(H.)*; — Quacksalber sein, *Z.*

mazâčka, *f.* die Quacksalberin, *Cig.*; kmet se rajši zateka k svojim konjedercem in mazačkam, *LjZv.*

mazáłen, łna, *adj.* Schmier-, *Mur.*; mazâłni il, der Kleiberlehm, *V.-Cig.*

mazálọ, *n.* 1) die Salbe, *Mur.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) der Kleckser, der Kleckmaler, *Cig.*

mazána, *f.* eine größere Weinflasche, = stari bokal: eno mazano vina, *BlKr.*; — prim. mezana.

mâzanec, nca, *m.* das Eierbrot, *Cig.*

mázanje, *n.* das Schmieren; das Salben; slednje m., die letzte Oelung, *ogr.-C.*; = poslednje m., *C.*

mâzanka, *f.* die Lehmhütte, *Šol.*

mazár, rja, *m.* der Klecker, der die hölzernen Gebäude mit Lehm verschmiert, *Mur.*

mazarîja, *f.* die Schmiererei, die Kleckserei; — die Quacksalberei, *Cig.*

mazáriti, ârim, *vb. impf.* schmieren, *Jan.(H.)*.

mázast, *adj.* schmierig.

mazâštvọ, *n.* die Charlatanerie, die Curpfuscherei, *Jan.*, *Nov.*, *Pjk.(Črt.)*, *Strp.*

mázati, mâžem, *vb. impf.* schmieren; m. kaj s čim; kola m.; črevlje s salom m.; kakor mažeš, tako teče, wie man es treibt, so geht es, *Cig.*; salben, einschmieren, einreiben; prsi z lojem, opeklino z oljem m.; aufstreichen, aufschmieren, auftragen, *Cig.*; kdor ima dosti medu, maže ga po steni, wer Honig genug hat, streicht ihn auf die Wand, *Rib.-M.*; beschmutzen; Naj si s tinto prste maže, *Preš.*; mokra barva maže, nasse Farbe fleckt ab, *Cig.*; — bestechen, *Cig.*; kdor maže, temu teče, *Levst.(Rok.)*; kdor maže, mu kaže, wer schmiert, der fährt, *Valj.(Rad)*.

mázav, *adj.* schmierig.

mázavec, vca, *m.* der Schmierer, der Salber, *Cig.*, *Jan.*; — der Anstreicher, der Flachmaler, *Cig.*

mázavka, *f.* die Schmiererin, *Cig.*; — die Anstreicherin, *Cig.*

mâzavt, *m.* der Klecker, *Cig.*

mâzec, zca, *m.* = mazač, der Quacksalber, *Cig.*

mâzek, zka, *m.* die Schmiere, *Jarn.*; ein Stück Schmiere: m. sala, *Z.*

mazg, *m.* = mezg, *Habd.*, *Dict.*

mâzgati, am, *vb. impf.* = mazati, *C.*

mazgina, *f.* der Schmierstiefel, *Tolm.-Levst.(M.)*.

mazginja, *f.* = mezgica, die Mauleselin, *Habd.-Mik.*

mazilár, rja, *m.* der Salbenmacher, der Salbenkrämer, der Quacksalber, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

mazilaríca, *f.* die Salbenmacherin, die Salbenkrämerin, die Quacksalberin, *Cig.*

maziláriti, ârim, *vb. impf.* quacksalbern, *Mur.*, *Cig.*

mazilârstvọ, *n.* die Quacksalberei, *Mur.*

mazîłce, *n.* 1) *dem.* mazilo; — 2) = čopič, der Pinsel, *Zv.*

mazíłen, łna, *adj.* Salben-, *Jan.(H.)*.

mazilîtev, tve, *f.* die Salbung, *Jan.*

mazíliti, îlim, *vb. impf.* salben; balsamieren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

mazîljenec, nca, *m.* der Gesalbte, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*

mazíljenje, *n.* das Salben, die Salbung; die Balsamierung, *Mur.*, *Cig.*

mazîljenka, *f.* die Gesalbte, *Cig.*, *Jan.*

mazîłnica, *f.* die Salbenbüchse, *Cig.*

mazílọ, *n.* 1) die Schmiere, die Salbe; zdravilno m., die Heilsalbe, *Cig.*; v mazilo dejati truplo, einbalsamieren, *Ravn.*; — 2) das Salben, das Einschmieren; zapisati bolníku kaj za mazilo; — die Salbung: m. opraviti, *Ravn.*; — 3) das Bestechungsmittel, das Bestechungsgeld, *Cig.*, *Jap.(Prid.)*; — 4) die Bestechung, *Levst.(Rok.)*; — 5) planinsko m., die Alprose (rhododendrum), *Cig.*

mazînec, nca, *m.* = mezinec, der kleine Finger an der Hand, *Št.*, *Dol.*; dokler bom živ in bode moj mazinec gibal, *Jurč.*

mazljâv, áva, *adj.* schmierig: mazljava zemlja, *C.*

mazljîv, íva, *adj.* schmierig, *Jan.*, *C.*; leicht beschmutzend, *Nov.*; — klebrig, *C.*

mazníca, *f.* der Anstrich, die Wandschmiere, *C.*

maznína, *f.* das Schmiergeld, *C.*

mázniti, mâznem, *vb. pf.* einen Klecks hinmachen, hinschmieren, *Mik.*

mazovína, *f.* das Schmiergeld, *C.*

mazúr, rja, *m.* ein verzärteltes Kind, *Št.-Glas.*

mazûra, *f.* umazana ženska, *C.*

mazûrka, *f.* poljski narodni ples, die Masurka.

1. **máža**, *f.* die Schmiere, die Salbe; kopitna m., die Huffalbe, *Cig.*

2. **mâža**, *f.* ein großes Bündel, *vzhŠt.-C.*; ein großer Sack, *Dol.-Levst.(Rok.)*; ein Sack von 2—3 Metzen, *C.*; — prim. madž. mazsa, der Centner, = hs. maža, *Mik.(Et.)*.

mâžar, rja, *m.* 1) „narod zove tako zamazanega človeka“, *LjZv.*; — 2) = mazač, der Quacksalber, *Cig.*

mâžarica, *f.* = mazačka, die Quacksalberin, *Jan.(H.)*.

máželj, žlja (željna), *m.* = pečenka, zavita v mreno, *KrGora.*

mažúga, *f.* ein schmieriges Weib, *C.*

mažúlja, *f.* = mažuga, *Cig.*

mažúr, rja, *m.* ein kleiner, dicker Mann, *kajk.-Valj.(Rad)*.

mę́cati, am, *vb. impf.* 1) weich machen, *Dict.*, *Mur.*; vime m., vor dem Melken das Kuheuter erweichen, *vzhŠt.-C.*; sadje, grozdje m., (šaljivo) = poskušati, če je že mehko, *Cig.*, *vzhŠt.*; — m. koga, einem hart zusetzen, z. B. um ihm ein Bekenntnis abzuzwingen, *Cig.*; — sadje m., das Obst abliegen lassen, *Gor.*, *vzhŠt.*; m. se, weich werden, abliegen;

hruške se mecajo, grozdje se meca, *Mik.*, *Dol.*, *Gor.*, *vzhŠt.*; — 2) weich werden, *Cig.* *(T.)*, *Vrtov.(Vin.)*, *Dol.*; grozdje meca, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; petrovke (hruške) mecajo že o sv. Petru in Pavlu, *LjZv.*; — 3) zögern, zaudern, mit der Sprache nicht heraus wollen, *Cig.*, *C.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; meca in meca in noče na dan z besedo, *ZgD.*; — prim. mehek, koren: mẹk.

mẹ́cavec, vca, *m.* = mečkalo 2), *C.*

mecēn, *m.* podpornik, zaščitnik pesnikov, umetnikov, učenjakov, der Mäcen.

mecès, cesa, *m.* *Zora*, pogl. macesen.

mecésen, sna, *m.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, pogl. macesen.

mecíniti, înim, *vb. impf.* = mecati 3), *C.*

mecír, rja, *m.*, *Notr.*, pogl. mocvir.

mecljáti, âm, *vb. impf.* 1) zu erweichen suchen, *Z.*; — 2) stotternd hervorbringen, *Z.*; — 3) zart umgehen: kaj bi z otrokom mecljal! luskniti ga mora, *Gor.-Mik.*

mẹ̑cljej, *m.* = rogoz, *Celjska ok.*

mẹ̑č, î, *f.* = 1. meč *m.*, *Goriš.-Erj.(Torb.)*.

1. **mẹ̑č**, *m.* 1) das Abliegen des Obstes: klasti jabolka v meč, hruška je trdega meča („dolgo jej treba ležati, da se zmeči"), *Goriš.-Erj.* *(Torb.)*; — 2) der Spielball, *Z.*; — prim. meča 3).

2. **mèč**, méča, *m.* 1) das Schwert; lovski m., der Hirschfänger, *Cig.*; sekalni m., der Haudegen, *Cig.*; pod meč dejati, über die Klinge springen lassen, *Cig.*; vse pod meč pripraviti, *Jsvkr.*; — po meču, in väterlicher Linie, *Cig.*; — 2) die Siegwurz (gladiolus communis), *Gorjansko na Krasu-Erj.(Torb.)*.

mẹ́ča, *f.* 1) das Weiche von einer Sache: das Weiche am menschlichen Körper, bes. die Wade; — das Ohrläppchen: ušesna m., *Meg.*, *Guts.-Cig.*, *Dalm.*; mečo obeh ušes prebadati, *Cv.*; — živčna m., das Nervenmark, *Erj.* *(Som.)*; — das Fleisch von saftigem Obst, von Kürbissen, *C.*, *Dol.*, *Polj.*; hruška goste, redke meče, *Dol.*, *Polj.*; — = sredica, die Brotkrume, *C.*, *Mik.*, *SlN.*; mečo pojesti, skorjo pa pustiti, *Št.*; — das weiche, flüssige Schweinefutter, *C.*, *BlKr.*; — 2) das Abliegen des Obstes, das Lager des abliegenden Obstes, die Mauke: v mečo dejati jabolka, imam veliko mečo hrušek, *Gor.*; — 3) der Spielball, *Železniki(Gor.)*.

mẹ́ča, *n. pl.* = meče, die Waden, *Polj.*; od solnca so mu ogorela lica, roke in meča, *Erj.(Izb. sp.)*.

mečâj, *m.* 1) der Schub beim Kegelspiel, *Dol.*; — 2) die Epilepsie, die Fallsucht, *Cig.*, *Jan.*

mečák, *m.* das Kirschenpech, *C.*

mečár, rja, *m.* der Schwertschmied, *Meg.*, *Guts.*, *Cig.*; mečar, meče je na prodaj delal, *Jsvkr.*; der Schwertputzer, der Schwertfeger, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

1. **méčast**, *adj.* schwertförmig, *Cig.*

2. **mẹ́čast**, *adj.* dickwadig, *Jan.(H.)*.

méčati se, am se, *vb. impf.* fechten, *Cig.*

1. **méčati**, am, *vb. impf.* = metati, *Z.*, *Štrek.*

2. **mẹ́čati**, am, *vb. impf.* Ball spielen, *Železniki(Gor.)*.

mẹ́čati, îm, *vb. impf.* weich werden, *Kropa(Gor.)*.

1. **mečâva**, *f.* 1) das Weiche am Körper, *Mur.*; die Fontanelle, die weiche Stelle des Hauptes an neugeborenen Kindern, *Cig.*, *Jan.*; — das Obstfleisch, *Z.*; — 2) der Morast, *Cig.*, *Jan.*, *V.-Cig.*

2. **mečâva**, *f.* feuchtes Südwetter, *C.*; — prim. hs. mećava.

mečẹ́čen, čna, *adj.* erweichend, *Cv.*

méček, čka, *adj.* = mehek, *Guts.-Cig.*, *Jan.*

1. **mẹ̑ček**, čka, *m.* der Spielball, *Cig.*, *Vrt.*

2. **méček**, čka, *m. dem.* 2. meč; 1) das Schwertchen; der Dolch, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die Siegwurz (gladiolus communis), *Cig.*, *Z.*

mẹ́čen, čna, *adj.* Waden-: mẹ̑čna mišica, der Wadenmuskel, *Erj.(Som.)*.

mečénje, *n.* das Weichmachen, das Aufweichen.

mečenǫ̑sec, sca, *m.* der Schwertträger, *Cig.*, *Jan.*

mečẹ́ti, čím, *vb. impf.* meckern, *Jan.*

1. **méčev**, *adj.* Schwert-, Degen-; mečev gumb, der Degenknopf, *Cig.*, *Jan.*; = mečeva glavica, *Cig.*; mečeva ploskev, die Degenfläche, *Cig.*, *Jan.*; mečeva nožnica, die Schwertscheide („tako pravi kmet"), *Levst.(Zb. sp.)*; m. vitez, der Schwertordensritter, *nk.*

2. **mečẹ̑v**, *adj.* m. kruh = črn kruh od slabejše, mešane moke, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — prim. mlačev.

mečevânje, *n.* das Fechten, *Jan.*, *DZ.*

mečeváti se, ûjem se, *vb. impf.* fechten, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

mečevína, *f.* die Binsen, *C.*; — prim. 2. mečič.

mečevînje, *n. coll.* Binsen, *C.*

méčevje, *n.* = 2. meček 2), *Jan.(H.)*.

1. **mẹ̑čica**, *f. dem.* 1. meča; das Wädchen, *Mur.*, *Cig.*; — das Ohrläppchen, *Dalm.*

2. **mečíca**, *f.* die Epilepsie, *Cig.*

1. **mẹ̑čič**, *m. dem.* 1. meč 2), = meča 3), der Spielball, *Jan.(H.)*.

2. **mečȋč**, íča, *m.* = 2. bič, bičje, *Cig.* (?); prim. mečiček.

mečȋček, čka, *m.* der Rohrkolben (typha latifolia), *Z.*, *Medv.(Rok.)*, *Dol.*; mečiček rabi se posušen v ovijanje čepov in veh, tudi v pletenje „cekrčkov", *Dol.*; prim. rogoz; — = trst, *Cig.*, *Tuš.(R.)*.

mečȋčevje, *n.* = mečičje, *Cig.*

mečȋčje, *n. coll.* Rohrkolben (typha latifolia), *Medv.(Rok.)*, *Dol.*, *Gor.*; — = trstje, *Cig.*

mečíka, *f.* die Schwertlilie (iris), *C.*

mečílen, łna, *adj.* erweichend, *Mur.*, *Cig.*; mečȋlnǫ zdravilo, *Cig.*; — abführend, purgierend, *Cig.*, *Jan.*

mečȋlnik, *m.* der Ort, wo das Obst abliegt: vsak otrok ima svoj mečilnik, *Otaleže-Štrek.* *(Let.)*.

mečílǫ, *n.* 1) das Erweichungsmittel, *Cig.*, *Jan.*; — das Abführmittel, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Mauke: sadje v mečilo dejati, das Obst in die Mauke (zum Abliegen) legen, *Cig.*; — prostor, kjer meče orehe, da oblatovje razpoka, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*.

mečína, *f.* das weiche Fleisch der Früchte, *Jan.*

mečínek, nka, *adj.* sehr klein, *C.*; — mečinko, ein klein wenig, *Met.-Mik.*

mečír, rja, *m.* = mečar, der Schwertfeger, *Guts.*, *Mur.*

mečíšče, *n.* das Schwertheft, *C.*

mečîtev, tve, *f.* die Erweichung, die Aufweichung, *Cig.*

mečíti, îm, *vb. impf.* weich, mürbe machen, aufweichen; v vodi m., im Wasser beizen, *Cig.*; — sadje m., das Obst abliegen lassen, *Cig.*, *Jan.*; — abführen, *Cig.*, *Jan.*; — zu erweichen, zu rühren suchen, *Cig.*; srce človeka m., *Cig.*; nachgiebig zu machen suchen: že zdaj se meči prihodnji občni zbor, *Levst.* *(Zb. sp.)*; — m. se, weich, mürbe werden, aufweichen, *Cig.*, *Jan.*; abliegen (vom Obst), *Cig.*, *Jan.*; — srce se mi je žalosti mečilo, *Levst.(Zb. sp.)*.

mę̑čka, *f.* das zum Einrühren gebrauchte Mehl, *Mur.*; — prim. podmetati.

mečkâł, *m. Kr.*, pogl. mečkalo 2).

mečkálast, *adj.* säumig, *Cig.*

mečkáłen, łna, *adj.* zum Quetschen dienend, Quetsch-, *Cig.*; mečkâlna priprava, die Quetschvorrichtung, *Cig.*

mečkáło, *n.* 1) die Quetschmaschine, das Quetschwerkzeug, *Cig.*, *M.*; grozdno m., *Nov.*; — 2) der Säumige, der Zögerer, *Cig.*

mečkáti, âm, *vb. impf.* 1) quetschen, zusammendrücken, weichdrücken; grozdje m., knittern, knüllen; papir, obleko m.; — 2) langsam arbeiten, säumig sein; vedno le mečka, pa nikoli nič ne izgotovi.

mečkàv, áva, *adj.* säumig, zauderhaft, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

mečkâvec, vca, *m.* 1) der Quetscher, *Cig.*, *Jan.*; — 2) ein langsamer, säumiger Arbeiter.

mečkâvka, *f.* 1) die Quetscherin, *Cig.*; — 2) eine langsame, säumige Arbeiterin.

mečkávost, *f.* die Säumigkeit, *Cig.*

mečkę̑, *f. pl.*, *KrGora*, pogl. nečke.

mečkǫ̑n, *m.* der Säumige, der Unbehilfliche, *Cig.*

mečkúlja, *f.* eine langsame, säumige Arbeiterin, *Jan.*

mečníca, *f.* die Schwertscheide, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*; tiho so meče poteknili v mečnice, *Glas.*

mečník, *m.* die Saudistel (sonchus oleraceus), *C.*

mečnják, *m.* ein Gefäß für das Schweinefutter, *C.*; — prim. meča 2).

mečúš, *m.* 1) ein Ei ohne harte Schale, *Jan.*, *C.*; — 2) der Mieterkrebs, *Jan.*

mę̑d, 1. *f.* das Erz, das Metall, bes. das Kupfer oder eine Legierung desselben, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Mik.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad.)*; baker ali med, *Erj.(Min.)*; rumena, žolta m., das Messing, *Cig.*, *C.*, *Erj.(Min.)*, *Levst.* *(Nauk)*; rdeča m., das Tombak, *Jan.(H.)*; — med, das Messing, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

1\. **mę̑d**, *m.* = med *f. ogr.-Mik.*; sabljica, z žoltim medom medena, *Npes.-Vraz*; med z drugo medino premešan (se na zlivanje zvonov, žlic i. t. d. rabi), *ogr.-Valj.(Rad)*.

2\. **mę̑d**, mę̑da, medû, *m.* der Honig; satovni m., — m. v satovju, der Honigseim, *Cig.*, *C.*; divji m., der Waldhonig, *Cig.*; der Lufthonig, der Honigthau, *V.-Cig.*; kosmati m., der Rauh- oder Tonnenhonig, *V.-Cig.*; cukrasti m., der Zuckerhonig, *Cig.*; steklenasti m., der Glashonig, *Cig.*; — kako reč za med jesti, etwas gerne essen, *Rib.-M.*; za med kaj vzeti, etwas gerne annehmen, *Z.*; brez potu ni medu, *Npreg.-Cig.*; govori, kakor bi med lizal, er ist von süßen Worten, *Met.*; na jeziku med, na srcu led, *Npreg.-Zv.*; — mačkin m. = smola, das Harz, *Meg.*

mèd, I. *praep.* A) *c. acc.* na vprašanje kam? zwischen, unter; vozu med kolesa priti, med ljudi iti; če golob med orle zajde, gotovo smrt najde, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; med ljudi dati knjigo, ein Buch herausgeben; med lačne kruh lomiti, *Ravn.*; šteti koga med mrtve, unter die Todten rechnen; — B) *c. instr.* 1) na vprašanje: kje? zwischen, unter; med hišami so vrtovi; — biti med svojimi; med mano in tabo ni razločka; — 2) v partitivnem pomenu: unter; eden med njimi; največji med vsemi; — 3) kaže vzajemno razmerje: unter; med seboj (sabo), untereinander: ljubiti se med sabo; vojaki si dele plen med sabo; — 4) v časnem pomenu: während; med jedjo; med tednom; med potom, unterwegs; med tem (časom), unterdessen; (= med tem toga, *ogr.-Mik. IV.* *197., 544.*) med tem ko, während; — II. *praef.* (le po zgledu drugih jezikov), n. pr. medmet, das Empfindungswort (po lat. interjectio), medčasje, die Zwischenzeit (po nem.).

mę̑da, *f.* kraj, kamor se sadje deva, da se omedi, *Savinska dol.*; — prim. mada.

medâł, dlà, *adj.* = medel, („madal") *Dict.*

medālja, *f.* svetinja, kolajna, die Denkmünze, die Medaille, *Cig.(T.)*, *nk.*

medāljar, rja, *m.* der Medailleur, *Cig.(T.)*.

medāljarstvǫ, *n.* die Medaillierkunst, *Cig.(T.)*.

medaljōn, *m.* das Medaillon, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

1\. **médan**, *adj.*, pogl. 1. meden.

2\. **medân**, dnà, *adj.* = 4. meden 2).

1\. **mę̑dar**, rja, *m.* der Kupfer-, der Messinghändler, *Cig.*; — der Rothgießer, *Jan.*; der Gelbgießer, der Messingschläger, *Cig.*, *Jan.*

2\. **medár**, rja, *m.* 1) = čebelar, der Honigbauer; der Honighändler; — 2) = medičar, der Methbrauer, der Lebzelter, *Mur.*, *Jan.*

medaríca, *f.* die Honighändlerin, *Mur.*, *Cig.*

medarîja, *f.* = medarstvo, *Mur.*

medarína, *f.* der Honigzins, *Jan.(H.)*.

1\. **mę̑darnica**, *f.* das Messingwerk, die Messinghütte, *Cig.*, *Jan.*

2\. **medárnica**, *f.* die Methstube, *Mur.*

medárski, *adj.* zum Honighandel gehörig.

medârstvǫ, *n.* der Honighandel.

1\. **mę̑dast**, *adj.* messinggelb, *Z.*

2\. **mę̑dast**, *adj.* honigartig, *Cig.(T.)*.

medbožíčen, čna, *adj.* medbožîčna (nedelja), der Weihnachtssonntag, *Jan.(H.)*.

medčásen, sna, *adj.* Interims-, interimistisch, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

medčâsje, *n.* die Zwischenzeit, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

medčeljústen, tna, *adj.* zwischen den Kiefern gelegen: medčeljûstna žleza, die Rotzdrüse, *Nov.*; = medčeljustna grča, *Cig.*

meddežę́łen, łna, *adj.* 1) zwischen den Ländern bestehend: meddežę̑łna carina, der Zwischenzoll, *Cig.(T.)*; — 2) = notranji, medzemen, sredozemski, Binnen-, *Cig.*, *Jan.*

meddežę̑łski, *adj.* = meddežełen 2), *C.*

meddûrje, *n.* der Raum zwischen zwei Thüren, *Jan.*, (meddverje) *Cig.*

mę̑dec, dca, *m.* der Mellit (min.), *Cig.(T.)*.

medèł, dlà, *adj.* schwach, matt; m. človek, medla živina = slab č., slaba ž., *Ip.-Erj.(Torb.)*; medlo oko, ein müdes, mattes Auge, *Cig.*; — matt (vom Geschmacke), *Mur.*; medlo vino, kraftloser, flauer Wein, *Cig.*; — medla beseda, ein kraftloses Wort, *Cig.*; medlo vreme, trübes Wetter, *Z.*; — medlo mi je, es ist mir unwohl, übel, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*; — hager, mager, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*; — m. od žalosti, abgehärmt, *Šol.*; m. kakor ključ, klapperdürr, *Cig.*, *Jan.*; — tudi: médeł.

medélo, *n.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, nam. metelo.

1. **méden**, ena, *adj.* 1) = bakren, aus Kupfer, Kupfer-, *Kr.-Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Trub.-Mik.*; v uganki: mędena gora, črez-njo železen most (= kotel), *Volče-Erj.(Torb.)*; — 2) aus Messing: medena žica, Messingdraht, *Levst.(Beč.)*; medę̑n, *Mur.*; (médan, médjan, *Št.-Mur.*).

2. **mę̑den**, dna, *adj.* 1) Kupfer-, aus Kupfer, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — kupferhältig, *Cig.*, *Jan.*; — Messing-, aus Messing, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

3. **medę̑n**, *adj.* aus Honig, Honig-; medena potica, der Honigkuchen; medeni tedni, die Flitterwochen; — medene besede, honigsüße Worte; medena usta, der Honigmund, *Cig.*; — medeni les, der Palmbusch, *Št.*

4. **méden**, dna, *adj.* 1) Honig-, *Mur.*, *Mik.*; mę̑dni duh, der Honiggeruch, *Mur.*; medna voda, das Honigwasser, *Mur.*; medna rosa, der Mehlthau, *Cig.*, *Jan.*; — 2) medèn, méden, abgelegen, mürbe, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*; medno sadje, abgelegenes, mürbes Obst, *Gor.*; potrpljenje je boljše ko medna hruška, *Jurč.*

mędenár, rja, *m.*, *Cig.*; — pogl. 1. medar.

medę́nec, nca, *m.* 1) neko jabolko, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*; — 2) der Honigstein, *Cig.*

medenéti, ím, *vb. impf.* 1) honicht werden, Honig bekommen: jelka medeni: zdaj bodo že lahko nabirale čebele, *Polj.*; — 2) mürbe werden, *Cig.*

1. **mę̑denica**, *f.* 1) die Stecknadel, *Gor.-Mik.*, *KrGora-DSv.*, *Banjščice-Erj.(Torb.)*; z medenico pripeti „pušelc" na klobuk, *Npes.(Kor.)-Kres*; — 2) das Becken, das Waschbecken, *Meg.*, *Habd.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Boh.*, *Dalm.*, *Trub.*, *Jap.(Sv. p.)*, *Vod.(Bab.)*, *DZ.*; m. mrzle vode, *Mik.*; — das Becken (zool.), *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*; tudi medeníca, *Jarn.*, *Valj.(Rad)*.

2. **medeníca**, *f.* 1) der Brandregen: m. rosi, der Brandregen fällt, *Cig.*; — 2) langblumiger Waldmeister (asperula odorata), *M.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; — 3) = mednica, die Honigbirne, *Jan.(H.)*.

3. **mę́denica**, *f.* die Buttermolken, *Gor.*; — nam. metenica.

mę̑deničast, *adj.* beckenförmig, *Cig.*, *Jan.*

mę̑deničen, čna, *adj.* Becken-, *Cig.*; medenični vezek, das Beckenband (zool.), *Cig.*; medenični vpletek, das Beckengeflecht, *Cig.*

medeník, *m.* 1) der Honigapfel, *Cig.*; — 2) das Honigbrot, *Z.*

medeníka, *f.* 1) das Immenblatt (melittis melissophyllum), *Tuš.(R.)*; — 2) neko jabolko, *Goriš.-Erj.(Torb.)*.

medeníkovec, vca, *m.* der Honigapfel, *Cig.*, *Jan.*

1. **mędenína**, *f.* die Kupferware, *Jan.*; — die Messingware, *Jan.*

2. **medenína**, *f.* der Honigzucker, *Cig.*

medeníti, im, *vb. impf.* sadje m., das Obst abliegen lassen, *Cig.*

1. **mędenják**, *m.* der Messingring, *Mur.*

2. **medenják**, *m.* 1) das Honigfass, *C.*; — 2) das Honigbrot, *Valj.(Rad)*; der Honigkuchen, *Z.*

1. **mę̑denka**, *f.* die Stecknadel, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *Vrt.*

2. **medę́nka**, *f.* 1) die Honigbirne, *C.*; — 2) neko jabolko, *kajk.-Valj.(Rad)*, *Sv. Jakob na Savi*, *Vrsno(Tolm.)-Erj.(Torb.)*; — 3) die Narcisse (narcissus poëticus), *Videž nad Prešnjico-Erj.(Torb.)*.

medenobárven, vna, *adj.* honigfarben, *Cig.*

medenorumèn, ména, *adj.* honiggelb, *Cig.*

medenosládek, dka, *adj.* honigsüß: medenosladka usta, der Honigmund, *Cig.*

medę̑nost, *f.* die Honigsüße, *Cig.*

medę̑novec, vca, *m.* der Honigbrantwein, *Cig.*

méderež, *m.* kozje ime, *Krn-Erj.(Torb.)*.

méderje, *n.* = medernja, *Dreznica-Erj.(Torb.)*, (medrje) *Valj.(Rad)*.

médernja, *f.* ograda, v kateri so ovce ali koze zaprte, *Dreznica-Erj.(Torb.)*; — prim. medrija.

medglâsje, *n.* das Intervall (bei Tönen), *Jan.*, *Cig.(T.)*.

medgǫ̑rec, rca, *m.* der zwischen den Bergen wohnt, *Z.*

medgǫ̑rje, *n.* ein Ort zwischen den Bergen, *Mur.*, *Cig.*, *Valj.(Rad)*.

medgǫ̑rka, *f.* die zwischen den Bergen wohnt, *Z.*

mediatizîrati, am, *vb. impf. (pf.)* suverenstvo vzeti, mediatisieren, *Cig.*, *Jan.*

medíca, *f.* der Meth, der Honigtrank; brezova m., der Birkenmeth, *Cig.*, *Jan.*

medicīna, *f.* zdravilo, zdravništvo, die Medicin.

medicinālen, lna, *adj.* Medicinal-, *Jan.*

medîčar, rja, *m.* 1) der Methsieder; der Lebzelter; — 2) medičarji (zool.), die Immen, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.

medîčarnica, *f.* die Methschenke, *Cig.*

medîčarstvo, *n.* die Methsiederei.

medîčnica, *f.* die Methschenke, *Cig.*

medîčnik, *m.* der Süßapfel, *Jan.*

medígra, *f.* = vmesna igra, das Zwischenspiel, das Interludium, das Intermezzo, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Zora.*

medîja, *f.* = 2. mednica 1), *Cig.*, *M.*
medíka, *f.* das Immenblatt, das Waldbirnenkraut (melittis melissiphyllum), *Cig.*
medîłnica, *f.* der Ort, wo das Obst abliegt, die Obstkammer, *Cig.*
medílọ, *n.* das Abliegen des Obstes, *Nov.*; sadje v m. dejati, *Cig.*; — ein Lager solchen Obstes: celo m. jabolk sem dobil, *Ig(Dol.)*.
mẹdína, *f.* das Erz, das Metall, *ogr.-C.*; — *pl.* medine, das Bergwerk, *ogr.-C.*
mẹdînar, rja, *m.* = 1. medar, *Cig.*
medîška, *f.* neko jabolko, *Vrsno(Tolm.)*, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.
1. **medíti**, ím, *vb. impf.* 1) mit Honig versüßen, *Mur.*; — 2) sadje m., das Obst abliegen lassen, damit es mürbe und süßer werde, m. se, abliegen, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Štrek.*, *Gor.*, *Ig(Dol.)*, *Notr.*; — prim. mladiti.
2. **mẹ́diti**, im, *vb. impf.* mit Erz belegen, beerzen, *Cig.*; (sabljica, z žoltim medom medena, *Npes.-Vraz*).
medîvọ, *n.* der Lebzelten, der Honigkuchen, *C.*
medjệd, *f.* ein Gericht nach dem Fleische und vor dem Braten, *V.-Cig.*
medklộpje, *n.* der Raum zwischen zwei Bänken, *Mur.*, *C.*
médlek, leka, *m.* medel človek, *vzhŠt.*
medlện, *adj.* schwach, *ogr.-C.*; — trübe, *Z.*; medleno vreme, trübes Wetter, *Z.*
medlenják, *m.* schwacher Mann, *Cig.*
medlệnje, *n.* 1) die Schwäche, die Uebelkeiten, *Cig.*; — 2) das Schmachten.
medlẹ́ti, ím, *vb. impf.* 1) sich abhärmen, siechen, *Cig.*; — schmachten, *Cig.*, *Jan.*; od lakote in žeje m., vor Hunger und Durst schmachten, *Cig.*; od ljubezni, od žalosti m., *Škrinj.-Valj.(Rad)*; m. po kom, čem, nach jemand schmachten, sich heftig sehnen, *Cig.(T.)*, *Savinska dol.*; — 2) medli mi, es ist mir übel, *Cig.*, *M.*; — 3) magern, abmagern, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Gor.*; vaša živina vsak dan huje medli, *Z.*; — 4) sich matt, schwach zeigen; drevje medli (kadar jeseni neha rasti), *Pirc*; luč medli, das Licht brennt schwach, *Z.*; schwach scheinen: solnce je medlelo na zapadu, *Erj.(Izb. sp.)*; schwach glänzen: ljuba materska ljubezen jim iz očesa medli, *Ravn.*
medlẹ́vati, am, *vb. impf.* 1) sich abhärmen: v žalosti mi srce medleva, *Str.*; — schmachten, *Jan.*; — 2) hager werden, *Jarn.*
medlica, *f.* die Ohnmacht, *Mur.*; — die Uebelkeit, *Cig.*
medlîn, *m.* ein hagerer Mensch, *Jan.*
medlína, *f.* eine hagere Gestalt, *Jarn.*
medlíti, im, *vb. impf.* 1) matt machen, schwächen: m. koga, *SlGor.-C.*; Uebelkeiten, Unwohlsein verursachen, *SlGor.-C.*; medli me, es wird mir unwohl, *Mur.*; — zlato m., das Gold glanzlos machen, *Št.-Cig.*; — 2) m. se, abmagern, *Vrtov.(Km. k.)*.
medliv, iva, *adj.* hager, schwindsüchtig, *Z.*
medlîvec, vca, *m.* ein schwacher, abgemagerter Mensch, *Jarn.*
medlívost, *f.* der Zustand der Kräfteabnahme: m. drevja (kadar neha rasti), *Pirc.*

medlóba, *f.* 1) die Mattigkeit, *Mik.*; — 2) die Ohnmacht, das Uebelwerden, *Mur.*, *Cig.*; — 3) die Magerkeit, *Cig.*, *Jan.*
medlọ́ga, *f.* die Ohnmacht, *Mur.*, *Danj.-Mik.*, *Valj.(Rad)*.
medlộst, *f.* 1) die Mattigkeit, die Schwäche; — 2) die Magerkeit, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*
medlóta, *f.* = medlost 1), *Jan.*
medlọ̑ven, vna, *adj.* 1) matt, schwach, *ogr.-M.*, *C.*; — 2) mager, *ogr.-Mik.*
medlọ́vnost, *f.* 1) die Mattigkeit, die Schwäche, *C.*, *M.*; — 2) die Magerkeit, *ogr.-Mik.*
medlúh, *m.* 1) der Schwächling, *C.*, *Z.*; — 2) ein abgemagerter Mensch, *Jarn.-Jan.*
medlúšen, šna, *adj.* schwächlich, *C.*
medlúšnost, *f.* die Schwächlichkeit, *SlN.*
medlûštvọ, *n.* die Schwäche, *SlN.-C.*
medmášen, šna, *adj.* kar se rodi, dozori med mašama (= med veliko in malo gospojnico); medmâšna mačka, hruška; medmašna žaba (= med mašama ujeta), *Levst.(Zb. sp.)*.
medmâšnica, *f.* neko jabolko, *Dol.*
medmâšnik, *m.* der Monat August, *C.*
medmèt, mẹ́ta, *m.* das Empfindungswort („interjectio"), *Jan.(Slov.)*, *Levst.(Sl. Spr.)*.
medmệtek, tka, *m.* der Zwischensatz, die Zwischenrede, *SlGosp.-C.*
medmộrje, *n.* die Landenge, der Isthmus, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*, *C.*, *Jes.*
mednâmec, mca, *m.* der Zeitgenosse: mednamci in zanamci, *Levst.(Zb. sp.)*.
mednarọ́den, dna, *adj.* international, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; mednarộdna pravica, das Völkerrecht, *C.*; — tudi: mednároden.
mệdnat, *adj.* kupferhältig, *Jan.*
1. **mệdnica**, *f.* medna ruda, das Kupfererz, *Cig.*
2. **medníca**, *f.* 1) prostor, kjer se sadje medi, *Savinska dol.*; — 2) neka smokva, *GBrda-Erj.(Torb.)*; — neka hruška, *C.*, *Dol.*; — 3) *pl.* mệdnice, der Germ, die Hefe, *Guts.*, *Jarn.*, *Fr.-C.*, *Kor.*, *SlGradec*; (mednice *Mur.*).
mệdničar, rja, *m.* der Germträger, *Guts.*, *Jarn.*, (mednîčar) *Mur.*
mednîčnik, *m.* neka vrsta zgodnjih jabolk, *C.*
1. **mệdnik**, *m.* das Messing, *Jarn.*
2. **medník**, *m.* die Honigdrüse (bot.), *Tuš.(B.)*.
1. **mẹdnína**, *f.* = 1. medenina, Messing, Kupferware, *Cig.*, *Jan.*
2. **mednína**, *f.* der Honigzins, *Cig.*
mẹdnînar, rja, *m.* kdor mednino izdeluje ali z njo trži, *Cig.*
mẹdnînarstvọ, *n.* der Handel mit Kupfer, Messingware, *Cig.*
mednộžje, *n.* die Schamgegend, *Cig.*, *Jan.*
mẹ́dọ, *n.* das Messing, *Habd.-Mik.*; *Guts.*, *Št.-Mur.*, *BlKr.-Met.*
medobèr, bẹ́ra, *m.* der Honigsammler, *Jan.(H.)*.
medọ́čen, čna, *adj.* zwischen den Augen befindlich, *Mur.*
medộčje, *n.* der Raum zwischen den Augen, *Mur.*, *Cig.*, *Danj.-Mik.*
medojẹ̀d, jẹ́da, *m.* = medojedec, *Jan.*
medojệdec, dca, *m.* der Honigesser, *Cig.*, *Jan.*

medǫ̂kenje, *n.* das Ladenfeld, *Cig.*
medokráden, dna, *adj.* Honig stehlend, *Jan. (H.).*
medokrâdnik, *m.* der Honigdieb, *Cig.*
medolîzec, zca, *m.* das Honigmaul, *Cig.*
medometâlnica, *f.* die Honig-Schleudermaschine: polno satovje je treba izprazniti po medometalnicah, *Nov.*
medopèk, péka, *m.* der Lebkuchenbäcker, der Lebzelter, *Mur.*, *Zora.*
mẹdopis, písa, *m.* = medorez, *Cig.(T.).*
mẹdorệstvo, *n.* die Kupferstecherkunst, *Cig.*
mẹdorẹ̀z, rẹ́za, *m.* = bakrorezec, der Kupferstich, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*
mẹdorệzba, *f.* die Kupferstecherkunst, *Jan.*
mẹdorệzec, zca, *m.* = bakrorezec, der Kupferstecher, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
mẹdorẹ́zen, zna, *adj.* = bakrorezen, Kupferstich-, *Cig.*; mẹdorệzna igla, die Radiernadel, *Cig.*; — medorezna šola, „Erzverschneidungsschule", *Navr.(Let.).*
mẹdorîsec, sca, *m.* der Kupferzeichner, *Jan.*
medorǫ́den, dna, *adj.* Honig erzeugend, *Cig.*
medosès, sèsa, *m.* der Honigsauger, der Honigkolibri (mellisuga), *Cig.*, *Erj.(Ž.).*
mẹdotìsk, tíska, *m.* der Kupferstichdruck, *C.*
medotǫ́čen, čna, *adj.* honigfließend, *Cig.*; honigtriefend, *Cv.*
medoústen, stna, *adj.* von süßen Worten, *Jan. (H.).*
medováča, *f.* čebela medovača, die Honigbiene, *Vrt.*
medováti, ûjem, *vb. impf.* Honig sammeln (o čebelah), *Mur.*
mẹ́dovčen, čna, *adj.* medovčne češplje, neke rane, debele in prav sladke češplje, *Z.*, *Ig (Dol.)*, *Notr.*; medovčni oves, frühzeitiger Hafer, *Z.*, *Gor.*
mẹ́dovec, vca, *m.* = vedomec, *Senožeče*, *Kras*, *Ipavska dol.-Erj.(Torb.).*
1. **mệdovina**, *f.* = 1. medenina, Kupfer-, Messingware, Glockenspeise, *Jan.*
2. **medovína**, *f.* 1) eine Art Aufguss (Klaret), *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Honiggeschmack, *Jan.(H.).*
medovît, *adj.* honigführend, *Cig.(T.).*
medovje, *n.* die Mistel (viscum), *Rez.-C.*, *Z.*
1. **mệdovka**, *f.* das Kupfererz, der Cuprit, *Cig. (T.).*
2. **mệdovka**, *f.* 1) neko jabolko, *v Brkinih-Erj.(Torb.)*; — 2) die Maulbeere, *C.*; — der Maulbeerbaum, *C.*; — 3) der Mehlthau, *Jan.*
medovkǫ̀, à, *n.* neko jabolko, *Lašče-Erj. (Torb.).*
mệdovnat, *adj.* honigreich, *Cig.*
medovník, *m.* das Honiggefäß, *Cig.(T.).*
medovnják, *m.* das Honiggefäß, *Cig.*
medpalûbje, *n.* das Zwischendeck, *Cig. (T.).*
medplẹ́čen, čna, *adj.* zwischen den Schultern befindlich, *Mur.*
medplệčje, *n.* der Körpertheil zwischen den Schultern, *Danj.-Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*
medpǫ̂tek, tka, *m.* medpotki, die Zwischenrasen, die Rasenflächen zwischen neben einander befindlichen Wegen, *Nov.*

medpǫ̂tje, *n.* die Fläche zwischen zwei Wegen, *Jan.(Slovn.).*
medpǫ̂toma, *adv.* unterwegs; marsikaj mu je povedala medpotoma, *Jurč.*
medpȓstje, *n.* die Spalte zwischen zwei Fingern, *Cig.*
mệdra, *f.* = mezdra, das Häutchen, *ogr.-Mik.*
medrệbrje, *n.* die Gegend zwischen den Rippen, *Cig.*
medrẹ́brn, *adj.* zwischen den Rippen befindlich, *Cig.*
medrệčje, *n.* das Gebiet zwischen zwei Flüssen, das Flussbinnenland, *Cig.(T.)*, *Zora.*
medrệdje, *n.* prazni prostor za koscem, der Jahn, *Cig.*
mệdrija, *f.* die Hürde, *Šol.*; („mederja", *Cig.*, *Tolm.)*; — prim. mandrija.
medsẹ́ben, bna, *adj.* = medsebojen, *Jan.*
medsebǫ́jen, jna, *adj.* = vzajemen, wechselseitig, gegenseitig, *Jan.*, *nk.*; — medsebojna vojska, der Bürgerkrieg, *Cig.*, *Jan.*
medsebǫ́jnost, *f.* die Wechselseitigkeit, *nk.*
medstâničen, čna, *adj.* zwischen den Zellen befindlich, Intercellular-, *Cig.(T.)*; medstanični prohodi, die Intercellulargänge, die Zwischengänge, medstanična tvarina, die Intercellularsubstanz, *Cig.(T.)*, *Tuš.(B.).*
medstâvek, vka, *m.* der Zwischensatz, die Parenthese, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
medstébrje, *n.* die Säulenweite, *Cig.(T.).*
medstôlpje, *n.* die Säulenweite, *Cig.(T.)*; — rus.
medstǫ́ven, vna, *adj.* medstovni („mestovni") med, der Wabenhonig, *ogr.-C.*
medsvéten, tna, *adj.* kdor med svetom živi: medsvệtno duhovstvo, *ZgD.*
medtệdenski, *adj.* in der Woche geschehend, *SlN.-C.*
medtémen, mna, *adj.* mittlerweilig, *Cig.*, *Jan.*
medúlja, *f.* der Schlingbaum (viburnum lantana), *Medv.(Rok.).*
medúljevec, vca, *m.* = medulja, *Medv.(Rok.).*
medúljevina, *f.* = medulja, *Cig.*, *Tuš.(B.)*, *Medv.(Rok.).*
medúljica, *f.* die Kandelbeere, die Frucht von viburnum lantana, *Jan.*
medûrje, *n.* die Zwischenstunde, *Jan.(H.).*
medūza, *f.* meduze, die Medusen (zool.), *Cig. (T.).*
médvẹd, ẹ́da, *m.* 1) der Bär; beli m., der Eisbär (ursus maritimus), črni m., der schwarze Bär (ursus americanus), rjavi m., der braune Bär (ursus arctos), šobasti m., der Lippen-Bär (ursus labiatus), *Erj.(Ž.)*; — morski m. (neki tjulenj), der Seebär, *Erj.(Ž.)*; — neko zvezdje: der Bär, *Cig.(T.)*; — 2) *pl.* medvedi = flancati, *Notr.*
medvệda, *f.* = medvedka, *Cig.*, *Jan.*
medvệdar, rja, *m.* 1) der Bärentreiber, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) der Bärenjäger, *LjZv.*; — 3) der Bärenbeißer (lovski pes), *Cig.*
medvẹ́dast, *adj.* bärenhaft, *Cig.*
medvệdče, eta, *n.* junger Bär; Prišel je medved z medvedčeti, *Npes.-K.*

medvêdček, čka, *m. dem.* medvedec 1).
medvêdec, dca, *m. dem.* medved; 1) junger, kleiner Bär, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; — 2) die Erdgrille, die Werre (gryllotalpa vulgaris), *C.*
medvêdek, dka, *m.* junger, kleiner Bär.
medvédica, *f.* = medvedka, die Bärin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
medvédič, *m.* 1) junger Bär, *Z.*; — 2) die Bärenmotte (phalaena bombyx), *Cig.*
medvédina, *f.* das Bärenfleisch, *Cig.*, *Jan.*; — die Bärenhaut, *Cig.*, *Zora.*
medvédinja, *f.* = medvedka, *Mur.*
medvêdjak, *m.* der Bärenkoth, *Cig.*, *Jan.*
medvêdji, *adj.* = medveji, Bären-; medvedja mast, das Bärenfett; — medvedja moč, *Npes.-K.*
medvêdka, *f.* die Bärin.
medvêdnik, *m.* neka trava, *Dict.*; — der Weißdorn (crataegus oxyacantha), *Mur.*
medvédov, *adj.* des Bären, Bären-; — medvedove hruške, hrušice = glog, *Mur.*, *Fr.-C.*, *Tuš.(R.)*.
medvédovica, *f.* = medvedka, *Jarn.*
medvédovina, *f.* das Bärenfleisch, *Dict.*
medvédovka, *f.* die Saubirne, *Cig.*
medvedovnják, *m.* der Bärenzwinger, *SlN.-C.*
medvédovski, *adj.* Bären-, *Mur.*
medvêdski, *adj.* Bären-, *Mur.*
medvêji, *adj.* Bären-, des Bären: Po medveje gruli in momlja, *Vod.(Pes.)*.
medvêjak, *m.* der Geißbart (spiraea aruncus), *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
medvêjka, *f.* 1) neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; — 2) der Geißbart (spiraea aruncus), *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
medvêrski, *adj.* interconfessionell, *Nov.*; medverska postava, interconfessionelles Gesetz, *SlN.-C.*
medvladár, rja, *m.* začasni vladar, der Zwischenregent, *Jan.(H.)*.
medvlâdje, *n.* das Zwischenreich, das Interregnum, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
medvóden, dna, *adj.* zwischen den Wässern befindlich, *Mur.*
medvódje, *n.* das Flussbinnenland, das Deltaland, *Mur.*, *Cig.(T.)*.
medvŕsten, tna, *adj.* zwischen den Zeilen befindlich, interlinear: medvŕstna prestava, *Jan.*
medzêmen, mna, *adj.* medzêmno morje, das Binnenmeer (geogr.), *Cig.(T.)*.
medzīdje, *n.* = vmesni zid, die Zwischenmauer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
medzóben, bna, *adj.* zwischen den Zähnen befindlich, *Mur.*
megetáti, tâm, áčem (ẹ̑čem), *vb. impf.* 1) flimmern, *C.*, („magačem") *Dalm.*; — 2) blinzeln, *Jan.*, *C.*
megetâvec, vca, *m.* der Blinzler, *C.*
meglà, è (ẹ̑), *f.* der Nebel; gosta m., dichter Nebel; megla je, stoji, es nebelt; mokra m., das Nebelreißen, *Cig.*; tenka m., der Nebeldunst, *Cig.*; — m. se mi dela pred očmi, es ist mir wie ein Nebel vor den Augen, *Cig.*; — die Wolke, *Jan.*, *Št.*: megli zvoniti = hudi uri zvoniti, *Zv.*; vleče se kakor megla brez vetra, er geht sehr langsam einher; zelena m., neka uima, *LjZv.*; — mégla, *Št.*
megláča, *f.* der Nebel, *C.*; — die Wolke, *C.*
meglên, *adj.* Nebel-, nebelig; meglena podoba, slika, das Nebelbild, *Cig.(T.)*; megleno je, es nebelt; megleno mi je pred očmi, es ist mir wie ein Nebel vor den Augen, *Cig.*; meglene oči, trübe Augen, *Cig.*
meglênast, *adj.* nebelicht, nebelgrau, *Cig.*; meglenasta podoba, das Nebelbild, *Jan.*
meglenéti, í, *vb. impf.* nebeln: megleni, es nebelt, *V.-Cig.*, *Jan.*
megleníca, *f.* der Nebelstern, *Cig.(T.)*.
meglenína, *f.* der Nebelfleck, *Jan.*
meglenják, *m.* fauler Mensch, *ogr.-M.*, *Slom.*
meglênka, *f.* = meglenica, *Cig.(T.)*.
meglênost, *f.* die neblichte Trübe.
meglênščak, *m.* der Salamander, *C.*, *Zora*; (pravijo, da iz megel pade, *C.*).
megléti, í, *vb. impf.* trübe werden (o očeh), *Habd.-Valj.(Rad)*.
meglíca, *f. dem.* megla; 1) das Nebelchen; Na lepi ravnici Meglica stoji, *Npes.-K.*; — *pl.* meglice, die Lämmerwolken, *Cig.*; — 2) der Nebelfleck (astr.), *Cig.(T.)*; — tudi: meglicà, *Kr.-Valj.(Rad)*, in méglica, *Št.*
meglíti, ím, *vb. impf.* einen Nebel um sich verbreiten (z. B. durch Tabakdampf), *Mur.*; — megli se, es nebelt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — megli se = oblačí se: črno se megli, *Danj.(Posv. p.)*; — megli se mi pred očmi, es ist mir wie ein Nebel vor den Augen, *Cig.*
meglóven, vna, *adj.* = meglen, *Mur.*, *C.*
meglovína, *f.* der Nebelfleck, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
meglovît, *adj.* nebelig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Močv.)*, *Zora.*
megníti, mágnem (mẹ́gnem), *vb. pf.* = migniti, mit den Augen winken, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *ogr.-M.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Krelj*; magnejo njegovemu očetu, *Krelj*; (megnjeno, der Augenblick: vsakšo megnjeno, *ogr.-Let.*).
mẹ́gnjenje, *n.* der Augenblick, *kajk.-Valj.(Rad)*; („megnénje ali meglénje" = trenotje, *Podkrnci-Erj.[Torb.]*); — prim. magnjenje.
megolẹ́ti, ím, *vb. impf.* = mrgoleti: vse mi megoli pred očmi, *BlKr.*
1. **mêh**, mêha, mẹhû, *m.* 1) der Balg; zajčji m., der Hasenbalg; kačji m., der Schlangenbalg, *Jan.*; na m. odreti, den Balg ganz abstreifen, ohne ihn aufzuschneiden; — ein starker Esser, Trinker, nikdar sit m., *Cig.*; — ti meh mehasti! tako grajajo otroka, *BlKr.*; — die Hülle der Insectenpuppe, *Cig.*, *C.*; — 2) der Blasebalg; ročni m., der Handbalg, *Cig.*; *pl.* mehovi, das Gebläse (z. B. bei Hochöfen, bei der Orgel); m. goniti, pritiskati, mehove tlačiti, vleči, den Blasebalg treten, ziehen; — 3) ein lederner Sack oder Schlauch: iz tega meha ne bo moke = daraus wird nichts, *Met.*, *Cig.*; — 4) der Dudelsack, *Cig.*, *Jan.*; — die Handharmonika, *C.*; tudi: *pl.* mehi, *C.*; — 5) die Blase, die Urinblase, *Mur.*; — 6) die Hirsenhülse, *Cig.*; — die Weinbeerhülse, *Cig.*

2. **mèh**, méha *m.* = 2. mah, das Moos, *Guts., Jarn., Mur., Jarn.(Sadj.), vzhŠt.*
meha, *f., ogr.-C.,* pogl. meja.
mẹháč, *m.* der Blasebalgtreter, *Jan.(H.).*
mehâk, hkà, *adj.* = mehek.
mehân, hnà, *adj.* = mehek, *Tolm.-Štrek.(LjZv.);* mehnejši, *compar. ad* mehak, *Ben.-Kl.*
mehāničen, čna, *ādj.* kar se z neživimi silami in s stroji vrši, triebwerkmäßig, mechanisch.
mehānik, *m.* kdor umeje mehaniko in se z njo peča, der Mechaniker.
mehānika, *f.* nauk o gibanju in ravnotežju, die Mechanik.
mehanīzem, zma, *m.* strojasta naprava, der Mechanismus.
mẹhár, rja, *m.* der Blasebalgzieher, *C.*
mẹ̑hast, *adj.* schlauchartig, *Cig., M.*
méhati, am, *vb. impf.* mischen, in Verwirrung bringen: posteljo m., *Fr.-C.*
mẹ́hča, *f.* = meča, die weichen Theile am Körper, *Mur.*
mehčáłen, łna, *adj.* erweichend, *Cig.*
mehčānje, *n.* das Erweichen; — das Abliegen des Obstes; hruške so črnega mehčanja, ako počrnijo, *Svet.(Rok.).*
mehčáti, âm, *vb. impf.* 1) weich machen; sadje m., das Obst mürbe machen, es abliegen lassen; m. se., weich, mürbe werden; sadje se mehča; sadje mehčat dejati, das Obst zum Abliegen aufbewahren; — 2) weich, mürbe werden, *Mik., BlKr.;* grozdje že mehča, *BlKr.*
mehčâva, *f.* die weichen Theile an einem Körper, *C.*
mehčína, *f.* 1) das Weiche, *V.-Cig.;* z. B. am Körper, *Mur.;* ušesna m., das Ohrläppchen, *V.-Cig., Cig.(T.);* — das Fleisch der Früchte, *Cig.;* — 2) die Weiche, *Mur.;* — die Weichlichkeit, *Cig.*
méhek, hka, *adj.* weich; mehko meso; mehka hruška, mehka roka; v mehko, v trdo kuhana jajca; mehko gre od njega, er laxiert; — mild, gelinde; mehka zima; — weichlich, empfindsam; mehka ženska; — mehki, trdi soglasniki, weiche, harte Consonanten, *nk.;* — *compar.* mẹ̑čji, mehkejši; mẹ̑kši, *C., ogr.*
mehelj, hlja, *m.* = mehenj, mah, *ob Dravi-Caf(Vest.).*
mehen, hna, *m.* = mehenj, *kajk.-Vest.*
mẹhenîca, *f.* das Beerenhäutchen, besonders die Traubenhülse, *C., Št.;* — pogl. mehunica.
mẹhenîčje, *n. coll.* Beerenhäutchen, Traubenhülsen, *C., Št.*
mehenj, hnja, *m.* = mah, das Moos, *ob Dravi-Caf(Vest.).*
mẹhína, *f.* die Hülse des Hirsekornes u. dgl., *Mur., Cig.;* das Häutchen von Beeren, *vzh-Št.-C.*
mẹhínica, *f. dem.* mehina, *Mur.*
mẹhînje, *n. coll.* = mehine, *Mur., C.*
mẹhíniti se, înim se, *vb. impf.* Hülsen bekommen, *Mur.*

mẹhír, rja, *m.* = mehur, 1) die Blase, die Blatter; mehirje delati, Blasen ziehen, *Cig.;* — 2) das Raupennest, *C.*
mẹhírček, čka, *m. dem.* mehirec; = mehurček, das Bläschen; — das Hitzbläschen, *Mur., Cig.*
mẹhírec, rca, *m. dem.* mehir, *Mur.*
mẹhíriti se, îrim se, *vb. impf.* Blasen bilden, *Guts.*
mẹhírjast, *adj.* blasicht, blasig, *Mur.*
mẹhírjevec, vca, *m.* das Zugpflaster, das Vesicatorium, *V.-Cig., Jan.*
mẹhîrnat, *adj.* blasig, *Mur., Cig., Jan.*
mehkáč, *m.* der Krebs gleich nach der Häutung, *Cig., Mik.*
mehkâvka, *f.* weiches, feines Gras, *Svet.(Rok.).*
mehkljàt, áta, *adj.* weichlich, *Cig.*
mehkljátost, *f.* die Weichlichkeit, *Cig.*
mehkóba, *f.* 1) die Weiche, die Weichheit; — die Weichlichkeit, *C.;* v mehkobi in lenobi živeti, *C.;* — die Empfindsamkeit, *Jan.;* — 2) das Weiche, der Weichtheil, *DZ.*
mehkóben, bna, *adj.* weichlich, *Cig., Jan.;* — weichmüthig, *Mur.*
mehkóbnost, *f.* die Weichlichkeit, *Cig., Jan.;* — die Weichmüthigkeit, *Mur.*
mehkộča, *f.* die Weiche, die Weichheit, *Mur., Jan.;* — die Weichlichkeit, *C.*
mehkộčen, čna, *adj.* weichlich, *C., Danj.-M.*
mehkočúten, tna, *adj.* zartfühlend, weichmüthig, *Mur., Cig., Jan., nk.*
mehkočûtje, *n.* das Zartgefühl, *Cig., nk.*
mehkočûtnik, *m.* der Zartfühlende, *Cig.*
mehkočútnost, *f.* das Zartgefühl, *Cig., Jan., nk.*
mehkodláčen, čna, *adj.* weichhaarig, *Cig.*
mehkogộbčen, čna, *adj.* maulweich: mehkogobčen konj, *Bleiw.-Cig.*
mehkokộžen, žna, *adj.* von weicher, zarter Haut, *Cig.;* — verweichlicht, *Škrinj.*
mehkokộžnica, *f.* neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*
mehkokộžnik, *m.* der Zärtling, *Guts.-Cig.*
mehkolàs, lása, *adj.* weichhaarig, *Cig., Jan.*
mehkolîstnat, *adj.* weichblättrig, *Let.*
mehkonòg, nóga, *adj.* weichfüßig, *Cig.*
mehkonộžen, žna, *adj.* weichfüßig, *C.;* mehkonožni voli se radi zbadajo v noge, *Gor.*
mehkopẹ́ren, rna, *adj.* weichfederig, *Cig.*
mehkoplavûtar, rja, *m.* = mehkopluta, *Jan.*
mehkoplúta, *f.* mehkoplute, die Weichflosser (malacopteri), *Erj.(Ž.).*
mehkopôłtnik, *m.* der Weichling, *SlN.*
mehkorẹ̑pec, pca, *m.* der Weichschwanz, *Cig.*
mehkorộžen, žna, *adj.* weichhufig, *Cig.*
mehkosŕčen, čna, *adj.* weichherzig.
mehkosŕčnost, *f.* die Weichherzigkeit, die Milde.
mehkộst, *f.* die Weiche, die Weichheit; die Mürbe, *Cig.;* — die Zartheit, *Cig., Jan.;* — die Milde, *Cig.*
mehkóta, *f.* 1) die Weiche, die Weichheit; — die Weichlichkeit, *Cig., Jan., C.;* — v mehkotah in sladkotah živeti, *C.;* — die Empfindsamkeit, *Jan.;* — die Milde, *C.;* — 2) = mehko, mehkužno bitje: take mehkote! *Levst.(Zb. sp.);* — tudi: mehkộta, *Valj.(Rad).*

mehkóten, tna, *adj.* weichlich, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — weichmüthig, *Mur.*
mehkotíti, ím, *vb. impf.* weich machen, *Mur.*
mehkôtnica, *f.* weicher, nasser Boden, *M.*, *Cig.*; na mehkotnicah premehka vinca pridelujejo, *Vrtov.(Vin.)*.
mehkôtnik, *m.* der Weichling, *Danj.-M.*
mehkótnost, *f.* die Weichlichkeit, *M.*; — die Weichmüthigkeit, *Mur.*
mehkoûdnik, *m.* = mehkûžnik, *Levst.(Zb. sp.)*.
mehkovǫljen, ljna, *adj.* willensschwach, nachgiebig, *Bes.*
mehkožîvec, vca, *m.* der Weichling, *Cig.*
mehkúž, *m.* 1) der Krebs gleich nach der Häutung, *Cig.*, *Jan.*; — jajce brez trde lupine, *Vest.*; — 2) der Weichling, der Zärtling, *Mur.*, *Cig.*, *Vrtov.*, *ZgD.*
mehkúža, *f.* jajce brez trde lupine, *Vest.*
mehkúžast, *adj.* weich, zart, *Guts.-Cig.*
mehkúžav, *adj.* weichlich, *Fr.-C.*
mehkúžec, žca, *m.* 1) = mekužec, das Weichthier, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Žnid.*; — 2) der Weichling, *Cig.*, *Jan.*
mehkúžen, žna, *adj.* weichlich, verzärtelt, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
mehkúženje, *n.* die Verzärtelung, die Verweichlichung, *Cig.*, *M.*
mehkúžika, *f.* ein verweichlichtes Mädchen, *Vrtov.*
mehkúžiti, ûžim, *vb. impf.* verweichlichen, verzärteln, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
mehkužljìv, *adj.* verweichlichend, *Vrt.*
mehkûžnež, *m.* = mehkužnik, *Mur.*, *nk.*
mehkûžnica, *f.* ein verweichlichtes Weib, *Z.*, *Valj.(Rad)*.
mehkûžnik, *m.* der Weichling, der Zärtling, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
mehkúžnost, *f.* die Weichlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *nk.*
mehljár, rja, *m.* der Milchbärtige, *C.*; — prim. mehelj.
mehlji, *adj. compar. ad* mehek, *BlKr.-Mik.*; nam. mečji, mehkejši.
1\. **męhníca**, *f.* 1) = mehunica, die Weinbeerhülse, *jvzhŠt.*; — 2) vzbočen krog pod očesom, der Augenring, *Cig.*, *Lašče-Levst.(M.)*; — 3) die Strieme: roke z mehnicami, *C.*
2\. **mehníca**, *f.* mehka hruška, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(LjZv.)*, *Bolc*, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — neka breskva, *GBrda-Erj.(Torb.)*; — prim. mehan, *Štrek.(LjZv.)*.
mehnjáč, *m.* neki oreh, *Volče(Tolm.)-Erj.(Torb.)*.
męhogòn, gǫna, *m.* = mehovlek, *Cig.*
mêhov, *adj.* vom Blasebalg, Balg; mehov pihalnik, das Balgrohr, *Cig.*; mehova platnica, das Balgbrett, *Cig.*
mêhovec, vca, *m.* mehovci, die Schlauchthiere (coelenterata), *Erj.(Ž.)*.
mehǫ̑vje, *n. coll.* das Balgwerk, die Blasebälge, *Cig.*, *M.*; — die Schläuche, *M.*; mehovje, *ogr.-Valj.(Rad)*.
mehovlę̂čec, čca, *m.* = mehovlek, *Šol.*
mehovlèk, vlęka, *m.* der Blasebalgtreter, *Cig.*, *Levst.(Zb. sp.)*.

mehúlja, *f.* die leere Weinbeerhülse, *SlGosp.-C.*
mehúljica, *f. dem.* mehulja, *C.*
mehúna, *f.* = mehulja, *Mariborska ok.-C.*
mehuníca, *f.* menda pravilna oblika nam. mehenica; — prim. mehuna.
mehúr, rja, *m.* die Blase; die Harnblase; der daraus gemachte Tabak- oder Geldbeutel; — žolčni m., die Gallenblase, *Erj.(Som.)*; srčni m., der Herzbeutel, *Cig.*, *Jan.*; — die Blatter; m. se naredi tam, kjer se človek opeče, po koži se mehurji spustijo; stekleni m., die Glasblase, *Jan.*
mehûrčarica, *f.* = mehurnjak, der Blasenwurm, *Cig.*, *Z.*
mehúrčast, *adj.* voll Bläschen, *C.*; mehurčasti šen, der Blasenrothlauf, *Cig.*; m. spuščaj, ein Blasenausschlag, *Cig.*
mehúrček, čka, *m. dem.* mehur; das Bläschen; — zračni mehurčki, die Luftblasen, *Sen.(Fiz.)*.
mehúrčkast, *adj.* kleinen Blasen ähnlich, blasenförmig, *Cig.*, *Jan.*
mehúrec, rca, *m. dem.* mehur, das Bläschen; plučni m., das Lungenbläschen, *Erj.(Som.)*; tolščni m., das Fettbläschen, *Erj.(Som.)*; vodeni m., die Wasserblase, *Cig.*, *Jan.*
mehúrek, rka, *m. dem.* mehur; — die Balgfrucht, *Tuš.(B.)*.
mehúren, rna, *adj.* 1) Blasen-, *Cig.*; — 2) blasenziehend, *Cig.*
mehúriti se, ûrim se, *vb. impf.* Blasen bilden; (vroča) voda se kadi in mehuri, *SlN.*, *Bes.*; — sich sacken: ohlapna obleka se mehuri, *Cig.*
mehúrjast, *adj.* blasenförmig, blasicht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — blasig: mehurjasta haluga, der Blasentang, *Jan.*
mehúrjevec, vca, *m.* = mehirjevec, das Vesicatorium, *Z.*, *Jan.(H.)*.
mehúrka, *f.* 1) die Seeblase: modra m. (physalia caravella), navadna m. (phys. Arethusa), *Erj.(Z.)*; — 2) der Blasenstrauch (colutea arborescens), *Jan.*, *Tuš.(R.)*.
mehûrnat, *adj.* blasig.
mehûrnik, *m.* das Blasenpflaster (vesicatorium), *Cig.*, *Jan.*, *C.*
mehurnják, *m.* der Blasenwurm, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
mehúta, *f.* die leere Haut der Insectenpuppe, *Kr.*
mèj, *praep.* = med, *Levst.(Sl. Spr.)*, *Trub.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Dol.*, *BlKr.*, *nk.*
méja, *f.* 1) die Grenze; na meji, an der Grenze; črez mejo uiti; — 2) meja ali živa meja, ein lebendiger Zaun, die Hecke; mejo klestiti; — 3) das Gebüsch, das Gehölz, niederer Wald, der Hain, *BlKr.-M.*, *Mik.*, *Cirk.-Baud.*, *Ip.*, *Idrija-Erj.(Torb.)*, *Polj.*; v mejo iti, *Tolm.*; — 4) Klarina m., neka vinska trta, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *Vrtov.(Vin.)*.
mejáč, *m.* 1) der Angrenzer, der Grenznachbar, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
mejačíca, *f.* die Grenznachbarin, *Valj.(Rad)*.
mejáčiti, áčim, *vb. impf.* m. s kom. jemandes Grenznachbar sein, *Cig.*

meják, *m.* 1) der Grenznachbar, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; Ne vrag, le sosed bo mejak, *Preš.*; — 2) = mejnik, *Jan.*
mejáš, *m.* 1) der Angrenzer, der Grenznachbar, *Mur.*, *Cig.*, *Levst.(Cest.)*, *Slom.*, *Št.*; — 2) = mejnik, *Cig.*, *C.*, *BlKr.-Navr.(Let.)*, *DZkr.*
mejášenje, *n.* das Angrenzen, *Cig.*
mejašíca, *f.* die Angrenzerin, die Grenznachbarin, *Cig.*
mejášiti, âšim, *vb. impf.* angrenzen, *Cig.*, *BlKr.*, *jvzŠt.*; najina trtja mejašijo, unsere Weingärten grenzen aneinander, *BlKr.*; — tudi: m. se, *Zora.*
mejáški, *adj.* Angrenzer-, grenznachbarlich, *M.*
mejâšnica, *f.* črta m., die Grenzlinie, *DZ.*
mejâštvo, *n.* die Grenznachbarschaft, *Št.*
mẹ́jati, am, *vb. impf.* = mejiti, *Mur.*
mejdežẹ́len, lna, *adj.* = meddeželen, *Cig.(T.)*.
mẹ́jen, jna, *adj.* Grenz-; mẹ̑jno drevo, der Grenzbaum, *Cig.*
mejglâsje, *n.* = medglasje, *Cig.(T.)*.
méjica, *f. dem.* meja, *Kr.*; mejíca, *Valj.(Rad)*; — mejíca, die Grenzlinie, *Mur.*; der Grenzrain, *vzhŠt.-C.*
mejíčiti, îčim, *vb. impf.* = mejiti 2), *Jan.*
mejîčnik, *m.* der Riesenklee (melilotus albus), *Z.*; (meječnik) *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.
mejîlen, lna, *adj.* begrenzend, scheidend, *Cig.*; mejîlna gorstva, Scheidegebirge, *Cig.(T.)*; = mejilno pogorje, *Jes.*
mejîlnica, *f.* (črta) m., die Grenzlinie, die Demarcationslinie, *Cig.*
mejílo, *n.* die Begrenzung, die Demarcation, *Cig.*
mejíšče, *n.* der Grenzpunkt, *Jan.(H.)*.
mejíti, ím, *vb. impf.* 1) begrenzen, Grenzen setzen; — beschränken, *Cig.*, *Jan.*; — 2) *intr.* grenzen; m. s čim, s kom, an etwas grenzen, jemandes Nachbar sein, *Cig.*, *Jan.*; m. s kraljevstvom, *Ravn.*; meječa dežela, angrenzendes Land, *Cig.*; — 3) m. se, angrenzen, anrainen, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *Fr.-C.*
mejína, *f.* das Buschheu, das Buschgras, *M.*, *Z.*
mejíšče, *n.* der Grenzpunkt, *Cig.(T.)*.
mejkósten, tna, *adj.* mejkostne mišice, die Zwischenmuskeln, *Erj.(Som.)*.
mejmášen, šna, *adj.* = medmašen, *Vrt.*
mejmâšnica, *f.* der Ruhralant (inula dysenterica), *Medv.(Rok.)*.
mejnarọ́den, dna, *adj.* = mednaroden, *nk.*
mejníca, *f.* die Scheidelinie, *Cig.*, *Jan.*; — gore mejnice, das Grenzgebirge, *Cig.(T.)*.
mejníčiti, îčim, *vb. impf.* 1) mit Grenzsteinen versehen, abmarken, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) m. se, = mejiti, grenzen, *Jarn.*
mejník, *m.* das Grenzzeichen, der Grenzstein, der Grenzpfahl, die Grenzsäule; mejnike staviti, Grenzsteine setzen; mejnike prestavljati, Grenzsteine versetzen; mejniki, die Gemarkung (geogr.), *Cig.(T.)*.
mejnîški, *adj.* die Grenzzeichen betreffend: mejniške bukve, das Flurbuch, *Cig.*
mejnogrofîjski, *adj.* zur Markgrafschaft gehörig, markgräflich, *Cig.*, *Jan.*

mejpalûbje, *n.* = medpalubje, das Zwischendeck, *DZ.*
mejstâničen, čna, *adj.* zwischen den Zellen befindlich, *Jan.(H.)*.
mejstaničnína, *f.* die Intercellularsubstanz, *Erj.(Som.)*.
mèju, *praep.* = mej, med *Trub.-Mik.*, *nk.*
mẹ̑k, *m.* ein feuchter Weideplatz an einem Flusse: gnati na m., *vzhŠt.-C.*
1. **mẹ́ka**, *f.* der durch Anschlagen weich gewordene Theil, der Anschlag (beim Obste), *Cig.*
2. **mẹ́ka**, *f.* = beka, *Šaleška dol.(Št.)-C.*, *Trst.(Let.)*.
mekáč, *m.* 1) neki oreh, *Sv. Jakob na Savi-Erj.(Torb.)*; prim. mehnjač; — 2) mekači, weichleibige Käfer (malacodermata), *Erj.(Ž.)*.
mekâk, mehkà, *adj.* = mehek, *Meg.*, *Dalm.*
mẹ́kast, *adj.* mekasto sadje, angeschlagenes Obst, *Cig.*; — prim. 1. meka.
mekástiti, âstim, *vb. impf.* s silo sem ter tja premikati, *Cv.*; rütteln, *Bes.*
mékek, méhka, *adj.* = mehek, *Mur.*
mekèt, éta, *m.* das Meckern, *Cig.*, *Jan.*
meketáč, *m.* der Meckerer, *Cig.*
meketálo, *n.* die Rüttelvorrichtung, *DZ.*
1. **meketânje**, *n.* das Meckern.
2. **meketânje**, *n.* das Rütteln, *Cig.*; — die Zuckung, *Cig.*
1. **meketáti**, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* meckern; ovce, koze meketajo, mekečejo.
2. **mekètati**, etâm, áčem, *vb. impf.* 1) rütteln, beuteln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*; meketali („makatali“) in gazili so ga, *Trub.*; mrzlica ga meketa, das Fieber schüttelt ihn, *Cig.*; — 2) *intr.* zittern (von erhitzter Luft), flimmern, *C.*
meketàv, áva, *adj.* meckernd, *Let.*
meketâvec, vca, *m.* der Meckerer.
meketâvka, *f.* die Meckernde.
meketávica, *f.* das Zucken, die Zuckung, *Cig.*
mekẹ́tec, tca, *m.* das Beutelsieb, *Hal.-C.*
meketíniti, înim, *vb. impf.* schütteln, rütteln, quälen, plagen, *Hal.-C.*
meketljáti, âm, *vb. impf.* sanft rütteln, (makat-) *Mur.*
mekína, *f.* die Getreidehülse: reso noseči mešiček (luščina), v katerem tiči žitno zrno, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; nav. *pl.* mekine, die Kleien: luščine od žita, ki se v stopah pha, posebno od prosa, *Kr.*; tudi: luski od lanenih glavic, *SlGor.*
mekînar, rja, *m.* der Kleienhändler, *Cig.*
mekínast, *adj.* einer Getreidehülse ähnlich, *Jan.(H.)*.
mekínav, *adj.* kleiig, *Cig.*
mekíniti, înim, *vb. impf.* schütteln, bewegen, *Cig.*, *M.*, *Št.-Vest.*; m. se, sich bewegen: drevo se mekini, *Vest.*
mekínovec, vca, *m.* das Hirsekleienbrot, *M.*, *C.*
meklèn, kléna, *m.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Josch.*; méklen, kléna, *Kamnik-Levst.(M.)*, *Valj.(Rad)*; meklẹ̀n, *Cv.*; pogl. maklen.
meklénovec, vca, *m.* = meklen, *Josch.*
1. **mẹ́kniti**, mẹ̑knem, *vb. pf.* weich werden, *C.*
2. **mekníti**, máknem (méknem), *vb. pf.* 1) = makniti, rücken, einen Ruck geben, *Mur.*, *Cig.*,

Jan., *C.*; Plug na ogon meknem, *Danj.* *(Posv. p.)*; proč. m., *Dalm.*, *Trub.*; — 2) zucken, *Meg.*, *Guts.*; bewegen (phys.), *Cig.*, *(T.)*; m. se, rücken, *Cig.*, *M.*; makni se! rühre dich! *Cig.*; — to ga je maknilo (meknolo), das hat ihm Kosten verursacht, *C.*

mekóta, *f.* eine Ackerfläche von einer bestimmten Größe, etwas kleiner als ein Joch, *vzhŠt.*; — prim. hs. mekota, aufgelockerte Erde, Brachacker.

mekotníca, *f.* eine nasse Ader in einem Acker, *Cig.*

mę̂kšati, am, *vb. impf.* = mehčati, *Jan.(H.)*.

mę̂kši, *adj. compar. ad* mehek, *C.*, *ogr.*

mektânje, *n.* das Rütteln, (makt-) *Mur.*

mektáti, âm, *vb. impf.* schütteln, rütteln, *Mur.*, *C.*, *Mik.*; mrzlica me mekta, *Z.*; to ga je mektalo! (o jeznem človeku), *Mik.*; — schwingen: palico m., *C.*; sulico m., *Vod.(Pes.)*.

mekúlja, *f.* neka črešnja, *Rihenberk (Goriš.)-Erj.(Torb.)*.

mekúza, *f.* der Armleuchter, der Host (chara vulgaris), *Cig.*; razne mehke trave, rastoče po Cerkniškem jezeru, *Erj.(Torb.)*.

mekúž, *m.* 1) der Weichling, *M.*; zapravljivci so pridni in mekuži, kaj-li? *Jurč.*; človek, mekuž na duši in telesu, *Zv.*; — 2) = mehkuž, der Krebs gleich nach der Häutung, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj-Mik.*; rak m., *Erj.(Izb. sp.)*; — 3) še mehko jajce brez trde lupine, *Kras*; — 4) die Weizengerste, *Notr.*

mekúžec, žca, *m.* mekužci, die Weichthiere (mollusca), *Erj.(Ž.)*.

mekúžen, žna, *adj.* = mehkužen, *Jan.*, *C.*

mekúžiti, ûžim, *vb. impf.* = mehkužiti, *Cig.*, *Jan.*

mekužljìv, íva, *adj.* verzärtelt, *C.*

mekûžnež, *m.* = mehkužnež, *Cig.*

mekûžnica, *f.* neka črešnja, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

mekúžnost, *f.* = mehkužnost, *Cig.(T.)*.

1. **mę̂ł**, *m.* 1) das Mahlen: moka od prvega mela, das Mehl vom ersten Gange, *Cig.*; — 2) das Staubmehl, *Guts.*, *Jarn.*; — der Schlich: kamenje se stolče v stopah, in iz stolčenega mela se izloča zlato, *Erj.(Min.)*; — 3) eine mergelartige Erde, *C.*; — 4) die Abrutschung von Sand oder bröckeligem Erdreich: mel je potegnil, *Št.*; — die abschüssige Stelle einer solchen Abrutschung, *Mik.*, *St. Sedlo-Erj.* *(Torb.)*, *Trst.(Let.)*, *Gor.*; po melu hoditi, *Gor.*

2. **mę̂ł**, *m.* eine Art Eiche, *GBrda.*

mę̂ł, melî, *f.* 1) das Mahlen, *Cig.*, *Met.*; — 2) das Mahlgetreide, *Cig.*, *Jan.*; — 3) der Flugsand, *Jan.*; die dadurch gebildete Sandbank, *UčT.*, *KrGora*; — 4) die Riese: Kdo b' se po meli Drknit' bal? *Vod.(Pes.)*.

mę́la, *f.* die Mistel (viscum), *Z.*; — prim. melje.

melafir, *m.* črni porfir, der Melaphyr (min.), *Cig.(T.)*.

melanhōličen, čna, *adj.* težkokrven, klavrn, melancholisch, *Cg.(T.)*.

melanholīja, *f.* die Melancholie, *Cig.(T.)*.

melce, v reku: v melce iti, hoditi, zappeln, unruhig hin und hergehen, ungeduldig sein, in der Klemme sein, *Cig.*; (v meljce,) *Črni Vrh-M.*

melec, lca, *m.* der Kehrwisch, *Fr.-C.*

mę́łek, łka, *adj.* zerreiblich, milde: lojevec je melek, rekše, pod nožem ne škriplje in stružine ostanejo na nožu, *Erj.(Min.)*.

melečen, čna, *adj.* mehlig (vom Getreidekorn), mehlreich, *vzhŠt.-C.*

melek, *m.* schlecht gemahlenes Mehl, *C.*; das Wurmstichmehl, *C.*

mèlek, lka, *m.* neka drobna živalca, morebiti: pajek; če kdo vpraša, kaj se mu poda v plačo za kakovo delo, reče mu se šalivo: dam ti jajce od melka, *Dornberg-Erj.* *(Torb.)*; — prim. malek.

melekovît, *adj.* = melečen, *vzhŠt.-C.*

melerîn, *m.* = malarin, eine größere Handaxt, *Notr.*

mę́lin, *m.* = malin, mlin, die Mühle, *C.*, *Prip.-Mik.*

melína, *f.* 1) die Sand-, Mergelriese, *Cig.*, *C.*; meline okrog steze so se izpremenile v rušine, *Let.*; — 2) die Sandbank, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*

melínast, *adj.* mulmicht, rollig, *Cig.*; m. svet, *Cig.*; m. breg, das Bruchufer, *Vrt.*

meliniti, înim, *vb. impf.* zerbröckeln, *C.*; bik melini zemljo, wühlt auf, *Notr.-Cig.*; — m. se, sich bröckeln und abrutschen, *Cig.*; pesek se melini z brega, der Sand rieselt vom Berge, *Cig.*

melīsa, *f.* die Citronenmelisse (melissa officinalis), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*.

melīsen, sna, *adj.* Melissen-, *Mur.*

melīsovec, vca, *m.* der Melissengeist, *Mur.*, *Cig.*, *C.*

melíšče, *n.* = melina, *C.*

melíti se, ím se, *vb. impf.* in Sand, Mulm zerfallen, *Mur.*, *C.*; — abrutschen (von lockeren, schroffen Bergwänden), *C.*

melîvo, *n.* das Mahlgetreide, *Jan.*

mę̂lj, *m.* die Sandriese, *Z.*, *Gor.*; die Sandbank, *Valj.(Rad)*.

mę̂lja, *f.* 1) das Mahlen, *Dict.*, *Št.*; — 2) das Mahlgetreide, *Jan.*; imam melje za ves teden, *Vreme*, *Kras*, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *BlKr.*; kar se žita na mlenje prinese, *Savinska dol.*; — 3) das Gemahlene, *Jarn.*; das Mehl, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*, *BlKr.*; Sneg kak melja („mela") se kadi, *Danj.(Posv. p.)*.

meljáč, *m.* 1) der Mahlgast, *Z.*, *C.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 2) der Mahlzahn, *Erj.* *(Som.)*.

meljáča, *f.* der Stiel an der Handmühle, der Handmühltriebel, *C.*

meljâd, *f.* kar se razmelje, *C.*

meljâj, *m.* 1) človek, ki prinese ali pripelje žito mlet, *Vreme*, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; der Mahlgast, *Cig.*, *C.*, *Notr.*; — 2) der Handmühltriebel, *Hal.-C.*; — 3) der Gang (beim Mahlen): moka od prvega meljaja, das Mehl vom ersten Gange, *Cig.*

meljâjnik, *m.* der Handmühltriebel, *C.*

melják, *m.* die Stelle der Abrutschung, *Hal.-C.*; — prim. mel *m.* 4).
meljákovec, vca, *m.* = meljak, *Hal.-C.*
meljár, rja, *m.* der Mahlgast, *Cig.*, *Kr.-Valj. (Rad).*
meljâva, *f.* 1) das Mahlen in der Mühle, *Valj. (Rad)*; — 2) das Mahlgetreide, *Z.*, *Cig.(T.).*
meljâvec, vca, *m.* = meljač, der Mahlgast, *Jan.*
1. **meljẹ̑,** *n. coll.* die Mistel (viscum album), *Z.*, *jvzhŠt.*, *Poh.*; — prim. imela, omela.
2. **melje,** *n.* 1) = melivo, das Mahlgetreide, *Šaleška dol.(Št.)-C.*; — 2) = melina, das Gerölle, *Št.-C.*
meljẹ́v, *adj.* m. hrast, *Kras-Erj.(Torb.)*; — prim. 2. mel, melov. (?)
meljẹ́vati, am, *vb. impf.* zu mahlen pflegen, *Mik.*
mẹ̑ljica, *f. dem.* melja; das Mehl, *Jan.(H.).*
meljìv, íva, *adj.* zerreiblich, *C.*
mẹ̑ljnat, *adj.* mehlig, *Mur.*
meljûšnik, *m.* ein verzärtelter Mensch, *Ljubušnje (Goriš.)-Štrek.(Let.).*
mẹ̑łka, *f.* pesek za malto, der Kalksand, *Cig.*
mẹ̑łnica, *f.* neka hruška, *Mariborska ok.-Erj. (Torb.).*
mẹ̑łnik, *m.* der Sandberg, das Grusgebirge, *Cig.*
1. **mẹ́lo,** *n.* der Reiber (ein Werkzeug, damit zu reiben), *V.-Cig.*
2. **mẹ́lo,** *n.* = omelo, der Wisch, der Kehrwisch, *C.*, *Z.*
melōdičen, čna, *adj.* lepoglasen, melodisch, *Cig.*, *Jan.*
melodîja, *f.* napev, die Melodie.
melodrama, *f.* dramatična pesem, spremljana z godbo, das Melodrama.
melộnka, *f.* neko jabolko, *Biljana (Goriš.)-Erj.(Torb.).*
mẹ̑lov, *adj.* kar je od mela: m. les, *GBrda*; — prim. 2. mel.
melộvje, *n.* die Erdriese, die Abrutschung, *C.*
mẹ́lša, *f.* veha pri kapusu (zelju), *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.).*
mẹ̑łtra, *f.* die Mulde, *Št.-C.*; — prim. nem. (dial.) multer = Mulde; stvn. muoltra, *C.*
mèm, *adv.*, *praep.* = memo.
mẹ̑mba, *f.* der Wechsel, *C.*; die Veränderung, *Z.*; der Austausch, *Rec.*
memljáti, âm, *vb. impf. Mur.*, pogl. momljati.
mẹ̑mo, *adv.*, *praep.* = mimo, *Mur.*, *Jan.*, *Gor.*; luč je boljša memo teme, *Škrinj.*
1. **mẹ́na,** *f.* = mnenje, die Meinung, *Jarn.*, *Mur.*
2. **mẹ́na,** *f.* der Tausch, der Austausch, *Cig. (T.)*, *C.*; pogodba o meni, der Tauschvertrag, *DZ.*; meno razdreti, den Tauschvertrag auflösen, *Svet.(Rok.)*; — der Wechsel, die Aenderung, *Habd.-Mik.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Krelj*; čudna m., *Skalar-Let.*; ta mena (= levitev) dela raku preglavice dovolj, *Erj.(Izb. sp.)*; m. glasov, der Lautwechsel, die Lautwandlung, *Cig.(T.)*; m. topline, der Temperaturwechsel, *Cig.(T.)*; m. tvari, der Stoffwechsel, *Cig.(T.)*; — m. prebivalstva, die Bewegung der Bevölkerung (stat.), *Cig.(T.)*; — die Phase, *Jan.*, *Cig.(T.)*; mesečne, lunine mene, die Mondphasen, *Cig.(T.)*, *Jes.*; m. nihaja, die Schwingungsphase, *Cig.(T.).*
mẹnája, *f.* = pomenek, das Gespräch, die Besprechung, *Krn-Erj.(Torb.).*
mẹnáti se, âm se, *vb. impf.* meniti se, sich besprechen, *Tolm.-Erj.(Torb.).*
menažerîja, *f.* zbirka živih, tujih živali, die Menagerie.
mencálọ, *n.* der Reiber, das Reibzeug, *Cig.*
mencânje, *n.* das Reiben, die Reibung, *Cig.*
mencáti, âm, *vb. impf.* 1) reiben; perilo m.; oči si m.; — zerreiben, *Štrek.*; zerknüllen, *C.*; — 2) mit den Füßen austreten: proso m., *Št.*; — 3) kleinschrittig gehen: hitro je mencal po gazi proti vasi, *Jurč.*; — 4) unruhig sich bewegen, wetzen, *Mur.*, *C.*, *Z.*; — nicht vorwärts kommen, nicht zum Entschluss kommen, zögern, *Štrek.*, *Kr.*
mencẹ̑la, *f.* die Hirseaustreterin, *Lašče-Levst. (Rok).*
mencljáti, âm, *vb. impf.* 1) reiben: oči m., *Z.*; — 2) wetzen, *Z.*; — 3) kleinschrittig gehen, *Z.*
mencorìt, ríta, *adj.* gerne hinundherwetzend, *Lašče-Levst.(Zb. sp.).*
mencorítiti, rîtim, *vb. impf.* unruhig hinundherwetzen, *Lašče-Levst.(Zb. sp.).*
mẹ̑nča, *f.* der Verdacht, der Argwohn, *ogr.-C.*, *Mik.*; menče metati na koga, menčo imeti na koga, *C.*
ménda, *adv.* vermuthlich; menda ne bo dežja danes; tudi: mendà; — iz: menim da.
mendekáti, âm, *vb. impf.* nekako mrmraje ali momljaje govoriti, *BlKr.*; — prim. it. mendicare, betteln.
mendíbati, am, *vb. impf.* die Weinlese halten, *Trub.-Mik.*; — prim. mandiba.
mendrálo, *n.* človek, ki mendraje hodi, *Z.*
mendrânje, *n.* 1) das Treten; brez mendranja ne zleze tkalcu platno na brdo, *Jan.(Slovn.)*; — das Zertreten; — 2) das Schütteln, *M.*; — 3) kleinschrittiges Gehen, *Z.*
mendráti, âm, *vb. impf.* 1) mit den Füßen treten; zertreten, zu Boden treten; m. travo; jezdeci mendrajo proso, *LjZv.*; ilovico m., den Lehm mit den Füßen kneten, *Cig*; austreten, z. B. Körner aus Aehren herausbringen, *Cig.*; — 2) = tresti, schütteln, beuteln: človeka, drevo m., *Mur.*, *Poh.*; — 3) kleinschrittig gehen, *Z.*; hin und hergehen, ohne vorwärts zu kommen, *Z.*; zappeln, *Jan.(H.).*
mendrâvec, vca, *m.* 1) der etwas mit Füßen tritt, *M.*; — 2) kdor mendraje hodi, *Z.*; — 3) konj, ki ima eno jajce skrito v trebuhu, *Notr.*; na pol skopljen konj, der Halbhengst, *V.-Cig.*
menèc, nca, *m.* der Hirsetreter, *Z.*, *Dol.*; menci so ljudje, ki svojemu sosedu zastonj „menó" proso, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — der Oelschläger, *C.*
1. **menèk,** nkà, *m.* 1) die Aalraupe, die Quappe (lota vulgaris), *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Erj.(Torb.)*, *Kr.*; (— = kapelj, der Gropp, *Goriš.-Erj. [Torb.]).*

2. **mênek**, nka, *m.* die Meinung, *C.*; — = pomenek, das Gespräch, *C.*

menekovina, *f.* die blaue Vogeltraube (wildwachsender Rebenstock), *Trumm.*

menênje, *n.* = mnenje, *Meg.*, *Alas.*

mênež, *m.* der Tausch, *C.*

mę́ngelič, *m.* die Feldgrille (grillus campestris). (v Žabčah pri Tolminu ga otroci ogovarjajo, drezajoč sè slamko v jamico: „šáver, šáver, méngelič! ven se izklič'! *Erj.(Torb.)*.

męníca, *f.* 1) der Wechsel, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; m. edinica, der Sola-Wechsel, *DZ.*; m. izdana na koga, gezogener, trassierter Wechsel, die Tratte, *Cig.*, *Jan.*; = potegnjena m., *Cig.*, *Jan.*; oddnevna m., der Datowechsel, *Cig.*; m. na pokaz, der Sichtwechsel, *Jan.*; na menice denar posojati, Wechsel belehnen, *DZ.*; m. je dotekla, der Wechsel ist fällig, verfallen, *Cig.*, *Jan.*; menico prevesti ali prepisati na koga, den Wechsel indossieren, girieren, *Cig.*, *Jan.*; — 2) neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; (ménica, rdeče, kiselnato jabolko, *C.*).

menìč, íča, *m.* = 1. menek, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*

męničárjenje, *n.* die Wechselreiterei (merc.), *h. t.-Cig.(T.)*.

męníčen, čna, *adj.* Wechsel-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; menîčne stvari, Wechselsachen, *DZ.*; menično pravo, das Wechselrecht, *DZ.*

męníčnopráven, vna, *adj.* wechselrechtlich, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

menìh, íha, *m.* 1) der Mönch; menih prosjak, der Bettelmönch, *Cig.*, *Jan.*; med menihe iti, die Kutte anlegen, *Cig.*; — 2) glavni steber pri stogu, *Krn-Erj.(Torb.)*; — 3) der Ameisenhaufen, *Z.*; menihe okositi, bewachsene Ameisenhaufen abmähen, *Z.*; — 4) morski m., eine Art Robbe (phoca monachus), *Erj.(Z.)*.

meníło, *n.* 1) das Tauschmittel, *Cig.(T.)*; — 2) der Tausch, *Svet.(Rok.)*.

menína, *f.* das Ohrgeschmeide, der Ohrring, *Koborid-Erj.(Torb.)*; — prim. stsl. monisto, der Halsschmuck. (?)

meníšče, *n.* der Wechselplatz, *Cig.*

menîšček, ščka, *m. dem.* menišec; — die Blaumeise (parus caeruleus), *Cig.*, *C.*; — tudi: die Bartmeise (parus barbatus), *Frey.(F.)*, ali: die Hanfmeise, die Tannenmeise (parus ater), *Cig.*, *Frey.(F.)*.

menîšec, šca, *m. dem.* menih; — nekaka vinska posoda, *C.*

menîšek, ška, *m. dem.* menih: das Mönchlein, *Cig.*, *Cv.*

menîšič, *m. dem.* menih: das Mönchlein, der Mönch, *Preš.*

menîški, *adj.* Mönchs-, mönchisch; m. red, der Mönchsorden.

menîšnica, *f.* die Mönchsklause, *Vrt.*; die Mönchszelle, *Zv.*

1. **menîštvo**, *n.* das Mönchthum, der Mönchstand, *Mur.*, *Cig.*, *C.*

2. **męnîštvo**, *n.* das Wechselwesen, *Cig.*

męnîtelj, *m.* die Reductionszahl (math.), *Cig.(T.)*.

1. **męnîtev**, tve, *f.* die Meinung, das Trachten, *Cig.*, *Jan.*

2. **męnîtev**, tve, *f.* der Wechsel, die Veränderung, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

1. **męníti**, ím, *vb. pf.* wechseln, umwechseln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; dvajsetico mu je menil, *Mur.*; tauschen: m. kaj za kaj, *Cig.(T.)*, *C.*; — ändern: leta mene čas in človeka, *Jurč.*; — m. se, abwechseln, *Cig.*, *Jan.*; m. se s kom, mit jemandem tauschen, *ogr.-C.*; — vozovi se menijo, die Wagen weichen einander aus, *vzhŠt.-C.*

2. **mę́niti**, im, *vb. impf.* 1) meinen, glauben, dafürhalten; menili so, da je mrtev, man hielt ihn für todt; kaj meniš? was meinst du? menim da! das möchte ich meinen! menim da, meine ich, = menda: iz tega zgleda je menim da zadosti očitno, *Cv.*; nanj menijo, er steht im Argwohn, *Cig.*; — 2) m. se, sich unterreden, discurieren; m. se s kom o čem; s teboj se ne menim, mit dir spreche ich nicht; — 3) m. se za koga, za kaj, sich um jemanden, etwas kümmern, sich kehren, beachten; kdo se za tebe meni! še menim se ne za to!

mènj, *adv.* pogl. manj.

mę́nja, *f.* das Wechseln, der Wechsel, die Abänderung, *Cig.*, *Jan.*; po mnogih menjah, *Cv.*; der Tausch, der Umtausch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Jap.(Sv. p.)*; — der Tauschhandel, *BlKr.*

męnjáč, *m.* 1) der Wechsler, *M.*, *C.*, *Ravn.*; — 2) das Wechselrad, *Jan.(H.)*.

męnjačíca, *f.* raztegnjena m., das ausgestreckte Wechselthierchen (amoeba porrecta), *Erj.(Ž.)*.

męnjâłen, łna, *adj.* Wechsel-, *DZ.*; menjâłna postaja, die Wechselstation, *DZ.*

męnjalíšče, *n.* 1) die Wechselstation, der Wechselplatz, *Cig.*; — 2) der Wechsel an der Eisenbahn, die Weiche, *Cig.*, *DZ.*

męnjâłnica, *f.* die Wechselstube, die Wechselbank, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*, *nk.*

męnjáło, *n.* 1) das Tauschmittel, *Cig.(T.)*; — 2) m. toka, der Stromwechsler, der Commutator, das Gyrotrop (phys.), *Cig.(T.)*.

mę́njanje, *n.* das Wechseln, der Wechsel; m. denarja.

męnjár, rja, *m.* = menjač, der Wechsler, *Cig.*, *Jan.*

męnjárček, čka, *m. dem.* menjar, *Cig.*

męnjárnica, *f.* = menjalnica, die Wechselstube, *Cig.*, *Jan.*

męnjâtev, tve, *f.* der Wechsel, der Austausch, *Cig.*, *Jan.*

mę́njati, am, *vb. pf. (impf.)* 1) wechseln; zlat denar m.; konje m.; — 2) m. s kom, mit jemand tauschen; ne menjam z nikomer; — 3) m. se, wechseln; vreme se menja; — m. se v čem s kom = vrstiti se, wechselweise, abwechselnd etwas thun, *Cig.*; — m. se = srečati se, an einander vorüber kommen, *Gor.*

męnjâva, *f.* der Wechsel, die Abänderung, die Abwechslung, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.-C.*; — der Tausch, *Cig.*, *M.*, *C.*

mẹnjávati, am, *vb. impf. ad* menjati, = menjevati; wechseln; — tauschen.
mẹnjâvec, vca, *m.* 1) = menjač, menjevavec, der Wechsler, *Dict., Cig., Jan., Trub., Dalm., ogr.-Valj.;* — 2) der Pferdemäkler, *Meg.*
mẹnjâvka, *f.* der Wechselgrund, *Notr., Tolm.*; spolovina in m., Wechsel- und Wandelgrund, *DZkr.*
mẹnjâvski, *adj.* Wechsler-, *Cig., M.*; menjavska miza, *Cig., Trub.*
mẹnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* menjati; wechseln; denar m.; — m. se, abwechseln; črki r in l se menjujeta v slovanščini, *Let.*; (menovati, *Dict., Mur.).*
mẹnjevâvec, vca, *m.* der Wechsler, *Ravn.*
mẹnjíca, *f. Cig., Jan.,* pogl. menica.
menkîček, čka, *m.* der Kaulkopf (cottus gobio), *Frey.(F.).*
menkovec, vca, *m.* der Aal, die Muräne (muraena), *C.*
mẹnljìv, íva, *adj.* gesprächig, *C.*
mentâlen, lna, *adj.* v umu bivajoč, mental, *Lampe(D.).*
ménten, *m.* der Mantel, *kajk.-Valj.(Rad);* — iz madž.
mentováti, ûjem, *vb. impf.* befreien, *ogr.-C., M.;* m. koga pekla, *ogr.-C.*; berauben, *kajk.-Valj.(Rad);* m. koga življenja, jemanden des Lebens berauben, *BlKr.-M.;* — m. se česa, befreit werden, sich entledigen, *kajk.-Valj.(Rad);* — iz madž., *Mik.(Et.).*
mepríka, *f.* = matprika, dobrika, der Schlingbaum (viburnum lantana), *ogr.-C., vzhŠt.-Valj.(Rad).*
mêr, *m.* župan, der Maire (fr.).
mẹ̑r, î, *f.* die Richtung, *Cig., Jan., Cig.(T.), Cel.(Geom.), Žnid., DZ., nk.;* v katero mer je tekel? *Lašče-Levst.(Zb. sp.);* = v eno mer (tudi: venomer), unausgesetzt, immerfort; v svojo mer, geradehin, *Z.*
mẹ́ra, *f.* das Maß; Na mero ta ujec tvoj ima srebra, zum Messen (nicht zum Zählen), *Preš.*; pet vaganov dobre mere (gut gemessen); mere in uteži, Maße und Gewichte; mokra m., das Flüssigkeitsmaß, *Z.;* votla m., das Hohlmaß, *Vrt., DZ.;* dolgostna m., das Längenmaß, *nk.*; obodna m., das Spannmaß, *DZ.*; razalna m., das Streichmaß, *DZ.;* valjasta, skrinjasta, okvirasta, nečkasta m., das Cylinder-, Kasten-, Rahmen-, Kippmaß, *DZ.;* kotna m., das Winkelmaß, *Cel.(Ar.);* — skupna m., das gemeinschaftliche Maß, *Cel.(Ar.)*; novčna m., der Münzfuß, *Cig.(T.);* goldinarska m., der Guldenfuß, *Cel.(Ar.)*; desetinska m., das Decimalmaß, *Jan.(H.);* mero si vedeti, sich mäßigen, *Cig., UčT.*; otrok, kateri si ve mero pri jedi, *Ravn.*; ne ve si mere, er kann sich nicht mäßigen, *Cig.*; mero imeti, Maß halten, *Cig.;* črez mero, unmäßig, im Uebermaß; z mero, mit Maß, mäßig; v mero piti, mit Maß trinken, *Z.*; v mero, nach dem Maße, genau, *Vrt.;* srednjo mero, mittelmäßig, ziemlich; po nobeni meri, auf keine Weise, *Cig.*; po meri, nach Maßgabe, *DZ.;* — hudodelnik, hudobnež stare mere = ein großer Missethäter, ein Erzbösewicht, *Levst.(Zb. sp.), jvzhŠt.*; — v eno mero = v eno mer, in einemfort, *Cig.;* — das Metrum: daktilska, trohejska m., *nk.*
mẹ́rati, am, *vb. impf.* umirati, *ogr.-Mik.*
mẹ̑rba, *f.* die Messung, *Cig.(T.).*
merčîn, *m.* = merčun, der Messer, *Cig.;* cestni m., *Cig.;* — der Aichner, *Cig.;* — pos. der Weinmesser, *Alas., M., Vrtov.(Vin.);* vsaka vas na Ipavskem ima svojega merčina: „kadar pride vinski kupec v hišo in se je gospodar z njim pogodil za ceno, potem pokliče merčina, da toči in meri“, *Ip.-Erj. (Torb.);* — der Feldmesser, der Geometer, *Cig., Jan., Cig.(T.), Hrušica-Erj.(Torb.), Tolm.-Levst.(M.), Štrek.;* rudarstveni m., der Bergbauingenieur, *DZ.*; stavbinski m., der Bauingenieur, *Cig.*
merčînski, *adj.* Messer-, *Cig.;* merčinska palica, der Aichstab, *Cig.*
merčûn, *m.* der Messer, *Dict., Cig., Jan., Dalm.*; žitni, vinski, solski m. (v prisegi iz 16. stol., *Let. 1884. 205, 206, 211.);* der Aicher, *Cig.*; — der Feldmesser, *Jan.*; pridejo dnevi, ino bom na njega merčune poslal, *Škrinj.*
merčúniti, ûnim, *vb. impf.* merčunski posel opravljati: aichen, *Cig.*
mẹ̑rec, rca, *m.* der Messer, der Vermesser, *Mur., Cig., Jan., nk.*
mẹ̑rek, rka, *m.* die Fliege auf dem Gewehrlaufe, das Visierkorn, *C., Z., Tolm.-Štrek. (Let.).*
mẹ́ren, rna, *adj.* 1) Mess-, *Dalm.;* mẹ̑rna priprava, der Messapparat, *Cig.(T.);* merna palica, der Aichstab, *C.;* — 2) = zmeren, *Mur., Cig., Jan.*
merésec, sca, *m.* = merjasec, neresec, der Eber, der Saubär, *Jan., Mik., Trst. (Let.), Bes., Zora, vzhŠt.*
mẹ̑reš, *m.* = merež, der Messer, *Danj.-Mik.*
meréščina, *f.* der Ebergeruch, *C.*
mẹ̑rež, *m.* der Messer, der Feldmesser, der Geometer, *Mur., C., Valj.(Rad).*
mẹ́rica, *f. dem.* mera; ein kleines Maß; — ein Messgeschirr, *Cig.:* das Seitel, *Istra;* — der Eimer, *ogr.-M.;* — der Scheffel, *Jan., Dalm.-M., KrGora;* — kolikor se v malinu vzame za zaslužek, die Mahlmetze; Boš Bogu odgovor dajal, Ker si velike mer'ce jemal, *Npes.-K.*
mẹ́ričica, *f. dem.* merica; ein kleines Maß, *Dalm.*
meričnják, *m.* posoda za merjenje moke, *Poh.*
meridiân, *m.* poldnevnik, der Meridian (geog.).
merîlce, *n. dem.* merilo; ein kleines Messinstrument: krožno m., der Kreisnonius, *Cig.(T.).*
merílen, lna, *adj.* Vermessungs-, *DZ.;* merîlna paluba, das Tonnendeck, *DZ.*; merilne čeljusti, die Aufsatzbacken am Gewehre, *Jan.(H.).*
merîlnica, *f.* die Messanstalt, *DZ.*
merílọ, *n.* das Messinstrument, der Maßstab, *Cig., Jan., M., Cel.(Geom.), Sen.(Fiz.), nk.;* poprečno m., der Transversalmaßstab, *Cel. (Geom.);* denarno m., der Münzfuß, *Cig.,*

Jan.; obrestno m., der Zinsfuß, *Cig.*, *DZ.*, *Nov.*; — das Augenmaß, *Valj.(Rad)*.

merînovka, *f.* das Merinosschaf, *C.*

merîtev, tve, *f.* die Messung, *Cig.(T.)*.

mẹ́riti, mẹ̑ri, *vb. impf.* 1) messen; zemljo, cesto, železnico m.; — m. koga po čem, beurtheilen, *Cig.*; s preveliko merico m., = aufschneiden, *Cig.*; — m. se s kom, sich mit jemandem vergleichen, messen; kaj se boš ti z nami meril! nihče se ne more z njim meriti; — 2) ein Maß haben, messen; koliko meri to v dolgost, koliko v širokost? Pet čevljev merim, palcev pet, *Preš.*; — 3) zielen; v glavo m.; — m. na kaj, auf etwas abzielen, hinzielen, berechnet sein; to na-te meri, es ist auf dich abgesehen; pravljica meri na mene, die Fabel spielt auf mich an, *Cig.*; na tǫ merim, das ist mein Ziel, meine Tendenz, *Cig.*; m. zoper kaj, wider etwas gerichtet sein, *DZ.*; semkaj mereče določbe, diesfällige Bestimmungen, *Levst.(Pril.)*; — visoko, daleč m., hoch hinaus wollen, *Cig.*, *Jan.*

merîvec, vca, *m.* 1) der Messer, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Zieler, *Cig.*, *Jan.*

merjásec, sca, *m.* 1) der Eber, der Saubär; — 2) der Gebirgsdoppelpflug (ima dva lemeža), *C.*

merjáščina, *f.* das Ebergeld, *Cig.*

merjâva, *f.* die Messung, *C.*

mẹ́rjavec, vca, *m.* der Messer, *Cig.*, *Jan.*; der Feldmesser, der Geometer, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*, *Svet.(Rok.)*, *Bes.*, *ZgD.*, *Nov.*, *Vest.*, *Gor.*

merkaj, *m.* pogl. markaj.

mẹ́rkoca, *f.* = merkovca, *C.*, *Štrek.(Arch.)*.

mẹ́rkovca, *f.* = opica; — prim. nem. Meerkatze, *Mik.(Et.)*.

merkucîn, *m.* = škrat, der Waldteufel, *Valj.(Rad)*, (mirkucin) *Mur.*; — prim. merkovca.

mẹ́rkvica, *f.* = merkovca, *Meg.*

merljìv, íva, *adj.* 1) mäßig, *C.*; — 2) = izmeren, messbar, vermessbar, *Cig.*, *Jan.*

merljívost, *f.* die Mäßigkeit, *C.*

mẹ̑rnica, *f.* die Richtungslinie, *C.*

mẹ̑rnik, *m.* 1) ein Gefäß zum Messen des Getreides (gew. = 1/2 Metzen), der Scheffel; pet mernikov pšenice; ima denarjev na mernike = er hat Geld in großer Menge; Bom priženil z ženo črno, Penezov na mernike, *Preš.*; — 2) der Messtag: tisti dan, kadar se na tehtnici meri mleko, ki ga posamičen kmet od svoje živine daje v skupno gospodarstvo, *Bolške planine - Erj.(Torb.)*.

mernína, *f.* der Messerlohn, das Messgeld, die Aichgebür, *Cig.*

mẹ́rnost, *f.* = zmernost, die Mäßigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

merodájen, jna, *adj.* = odločilen, maßgebend, *Jan.*, *nk.*; — po nem.

merodáven, vna, *adj.* = merodajen, *DZ.*, *Nov.*, *SlN.*

meroizkúsen, sna, *adj.* Aich-; meroizkûsni red, die Aichordnung, meroizkusni urad, das Aichamt, *DZ.*

meroizkûsnik, *m.* der Aichmeister, *DZ.*

meroizkûstven, tvena, *adj.* Aich-; meroizkustvena pristojbina, die Aichgebür, *DZ.*

meroizkûstvǫ, *n.* das Aichgeschäft, *DZ.*

mẹ̑roma, *adv.* beiläufig, *Cig.*; kolika meroma je palica? *Lašče-Levst.(Zb. sp.)*; tu m., beiläufig hier, *Rib.-M.*; tukaj-le meroma bi pa moral že biti, *Str.*; kako globoko m. leži pola blata? *Levst.(Močv.)*; m. devet pedi visok, *Z.*

meroslǫ̑vje, *n.* die Metrologie (math.), *Cig.(T.)*.

merosǫ́den, dna, *adj.* = meroizkusen, *DZ.*

merovína, *f.* die Maßengebür (mont.), *Cig.(T.)*, *DZ.*

mẹ́rovnica, *f.* der Messbrief, *DZ.*

meroznânstvǫ, *n.* die Messkunde, die Metrologie (math.), *Cig.(T.)*.

mẹ̑rski, *adj.* Mess-, Maß-, *Cig.(T.)*; merska vrvca, die Messschnur, *Cel.(Geom.)*; merska veriga, die Messkette, *DZ.*; merska dela, Vermessungsarbeiten, merska stroka, das Vermessungsfach, *DZkr.*; — merska enota, die Maßeinheit, *Levst.(Cest.)*.

mẹ̑rstven, tvena, *adj.* das Messen betreffend, Vermessungs-, geometrisch, *Cig.(T.)*, *Žnid.*

mẹ̑rstvǫ, *n.* 1) die Vermessungskunde, *Cig.*, *DZkr.*; — die Geometrie, *Cig.(T.)*, *Žnid.*; opisno, likopisno m., die darstellende Geometrie, *DZ.*; — 2) das Maßsystem, *Cig.(T.)*.

mẹ̑rščina, *f.* das Vermessgeld, *Cig.*

mértek, *m.* der Drescherlohn, der in Getreide gegeben wird, *Mur.*, *Mik.*, *SlGor.-C.*; — prim. madž. mérték, kar je iz slov., *Mik.(Et.)*.

mértik, *m.* = mertek, *vzhŠt.*

mertučljìv, íva, *adj.* = merljiv, mäßig, *ogr.-C.*

mertučnják, *m.* kdor za mertuk mlati, *C.*

mértuh, *m.* = mertek, *jvzhŠt.*

mértuk, *m.* = mertek, (tudi: mertúk), *kajk.-Valj.(Rad)*.

merzamîn, *m.* = berzamin, eine Art Rebe, *C.*

mesár, rja, *m.* der Fleischhauer, der Metzger; mrzli m., der Abdecker, der Schinder, *Št.*, *ogr.-C.*; — prim. nem. (dial.) Kaltschläger.

mesaríca, *f.* 1) die Fleischhauerin; — 2) das Schlachtbeil.

mesaríčiti, îčim, *vb. impf.* Fleischerin sein, *Cig.*

mesarîja, *f.* = mesarstvo.

mesarína, *f.* die Fleischsteuer, *Jan.*

mesáriti, ârim, *vb. impf.* 1) das Fleischerhandwerk betreiben; — 2) zerfleischen, metzeln.

mesárjenje, *n.* 1) das Fleischern, die Ausübung des Fleischerhandwerkes; — 2) die Metzelei, das Gemetzel.

mesárnica, *f.* = mesnica, die Fleischbank, *Mur.*, *Cig.*

mesarnína, *f.* das Schlachtgeld, *Cig.*

mesárski, *adj.* Fleischer-; m. pes, der Fleischerhund; mesarskega se učiti, das Fleischerhandwerk lernen; — mesarsko klanje, mörderisches Gemetzel, *Preš.*

mesârstvǫ, *n.* das Fleischergewerbe, das Fleischerhandwerk.

mescè, *n. dem.* meso; 1) das Fleischchen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*; mesce mej nosnicami prebadati, *Cv.*; — 2) kurje m., die wahre Wohl-

wurz (corydalis cava), *Cig.*; — tudi: mȩ̂sce, *Valj.(Rad)*.

mȩ̂sec, seca, sca, *m.* 1) der Mond; mladi, stari m., der zunehmende, der abnehmende Mond; m. (v jajcu), der leere Raum am Ende eines hartgesottenen Eies, *Z.*, *Gor.*, *Dol.*; — 2) der Monat; meseca (mesca) maja, im Monat Mai; — mali m. (t. j. čas od mlaja do mlaja), die Lunation, *h. t.-Cig.(T.)*; — 3) morski m., der Mondfisch (orthagoriscus mola), *Erj.(Z.)*; — 4) das Hirtentäschel (capsella bursa pastoris), *Koborid-Erj.(Torb.)*.

mȩsecevìd, vída, *m.* die Mondkarte, *Cig.(T.)*.

mȩsečàn, ána, *m.* der Mondbewohner, *Cig.*, *Jan.*

mȩ̂sečast, *adj.* mondförmig, *C.*

mȩ̂sečav, *adj.* = mesečen 3), mondsüchtig, *Jan.*

mȩ̂seček, čka, *m. dem.* mesec; — die Ringelblume (calendula officinalis), *Cig.*, *Jan.*

mȩ̂sečen, čna, *adj.* 1) Mond-; mesečni žarki; — 2) mondhell; mesečna noč; — 3) mondsüchtig; — 4) mondblind, *V.-Cig.*; — 5) Monat-, monatlich: mesečna plača.

mȩ̂sečev, *adj.* Mond-, *Jan.*, *C.*; mesečev kamen, der Mondstein (min.), *Cig.(T.)*.

mȩ̂sečevec, vca, *m.* der Mondstein, *Erj.(Min.)*.

mȩ̂sečič, *m. dem.* mesec; 1) das Feldchen der Muscheln, *Cig.(T.)*; — 2) das Mondbein, *h. t.-Cig.(T.)*.

mȩsečína, *f.* 1) der Mondschein; o mesečini, bei Mondschein; — 2) die Menstruation, *Mur.*; = *pl.* mesečine, *C.*; — 3) morska m., die leuchtende Seequalle (pelagia noctiluca), *Erj.(Ž.)*.

mȩ̂sečljiv, íva, *adj.* mondsüchtig, *Guts.*, *Mur.*; m. človek, *Pjk.(Črt.)*.

mȩ̂sečljívost, *f.* die Mondsucht, *Guts.*, *Mur.*

mȩ̂sečnast, *adj.* mondförmig, *Cig.*

mȩ̂sečnica, *f.* die Mondsüchtige, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) mesečníca, die Mondviole, die Mondraute (botrichium lunaria), *C.*, *Medv.(Rok.)*.

mȩ̂sečnik, *m.* 1) der Mondsüchtige, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) die Monatschrift, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

mȩsečnína, *f.* das Monatsgehalt, die Monatsrate, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*

mȩsečnják, *m.* = mesečnik 1), *Cig.*

mȩ̂sečnost, *f.* 1) die Mondsucht; — 2) die Mondblindheit, *Cig.*, *DZ.*

mésen, sna, *m.* = mecesen, *Tolm.*, *Bolško-Erj.(Torb.)*.

1. **mesȩ̂n**, *adj.* 1) aus Fleisch, Fleisch-: mesena klobasa; — 2) fleischlich, sinnlich; meseno poželjenje, sinnliches Verlangen.

2. **mésen**, sna, *adj.* Fleisch-; mésna jed, eine Fleischspeise.

mesȩ̂nast, *adj.* fleischicht, *Cig.*

mȩ̂senc, *m.* = mesec, *Jan.*, *Št.-C.*, *Guts.(Res.)*, *Roz.-Kres.*

mȩ̂senčki, *m. pl.* eine Art Strohrosen, *KrGora.*

meseníca, *f.* die Fleischwurst, *Cig.*

mesenína, *f.* die Fleischware; mesenino prodajati; — Fleischspeisen, *Mur.*, *Cig.*; — die fleischigen Theile des thierischen Körpers, *Bleiw.(Let.)*.

mesenják, *m.* 1) sinnlicher Mensch, *Mur.*, *C.*; — 2) = mesnjak, prostor, kjer meso sušijo, *C.*, *Z.*, mesȩ̂njak, *Poh.*

mesenjáški, *adj.* fleischlich, sinnlich, *Mur.*

mesȩ̂nost, *f.* die Fleischlichkeit, die Sinnlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

mesȩ̂nosten, tna, *adj.* zur Sinnlichkeit gehörig, sinnlich, *Mur.*

mesésen, sna, *m.* *KrGora*, pogl. macesen.

mȩsȋłnica, *f.* die Knetbank, die Brechbank, *Cig.*

mȩsílọ, *n.* das Knetscheit, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — die Knetmaschine, *Cig.(T.)*.

mesína, *f.* 1) trohice mesa, ki se še kože drže, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) das Kürbisfleisch, *C.*

mēsing, *m.* rumena ali žolta med, das Messing.

mēsingast, *adj.* iz rumene ali žolte medi, messingen.

mȩsȋtev, tve, *f.* = mešenje, *Cig.*

mésiti, im, *vb. impf.* 1) trockene Dinge mit nassen mischen; moko z vodo, z mlekom m., das Mehl einteigen; pos. kvas in moko premešavati, predno se začne testo gnesti, *Kr.*; kvas v testo m., den Teig säuern, *Cig.*; — 2) kneten: testo za kruh m., den Brotteig kneten; ilovico m., den Thon kneten; — z nogami m., mit den Füßen unruhig sein, *Mur.*

mȩsitnják, *m.* stolica, na kateri mesijo kruh, *C.*

meskljer, *m.* neka vinska trta, *Vrtov.(Vin.)*.

mȩ̂snast, *adj.* fleischicht, *Mur.*, *Cig.*

mesnàt, áta, *adj.* fleischig.

mesnátost, *f.* die Fleischigkeit, *Cig.*

mesníca, *f.* die Fleischbank.

mesnína, *f.* kar je od mesa, die Fleischware; die Fleischspeise: m. v soku, *Vod.(Izb. sp.)*.

mesníti, ím, *vb. impf.* irre führen, täuschen, m. se, sich irren, *Jan.*, *Glas.*

mesnják, *m.* prostor, kjer je meso obešeno, da se v dimu suši, *Gor.*

mesnomléčen, čna, *adj.* mesnomlȩ̂čna kislina, die Fleischmilchsäure, *Cig.(T.)*.

mesộ, *n.* das Fleisch; kjer meso, tam psi = wo Aas ist, dort sammeln sich Raben, *Cig.*; skrito m., der Lendenbraten, *V.-Cig.*, *C.*; hudo meso, wildes Fleisch, der Polyp, *Cig.*, *Dol.*

mesoglèd, glẹ́da, *m.* der Fleischbeschauer, *Cig.*, *Jan.*

mesojȩ̀d, jẹ́da, *m.* der Fleischesser, *Cig.*, *M.*; — mesojedi, die Fleischfresser (zool.), *Cig.(T.)*.

mesojȩ̀d, jéda, *adj.* = mesojeden, *Cig.*, *Jan.*

mesojȩ̂dec, dca, *m.* der Fleischesser.

mesojẹ́den, dna, *adj.* fleischessend, fleischfressend, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

mesojȩ̂dka, *f.* die Fleischesserin, *M.*; mesojedke, fleischfressende Thiere, *Jan.*

mesojȩ̂dstvọ, *n.* das Fleischessen, die Zoophagie, *Cig.*

mesojẹ́ja, *f.* das Fleischessen, *C.*; mesojeja, vinopitje, *Dalm.*

mȩ̂soma, *adv.* = vmes, dazwischen, inzwischen, *Guts.*, *Kor.-M.*, *Z.*, *Bes.*

mesopùst, pústa, *m.* (eig. das Aufgeben des Fleischessens), die Fastnacht.

mesoslǫ̂vje, *n.* die Fleischlehre, *Cig.*
mesotrǫ̂vnica, *f.* der Brand (als Krankheit), *Guts.*
mesǫ́ven, vna, *adj.* 1) Fleisch-: mesǫ̂vni ogledník, der Fleischbeschauer, *Levst.(Nauk)*; — 2) fleischig, *Jan.*
mesovína, *f.* die Fleischspeise(n), *M.*
mesovît, *adj.* fleischreich, wohlbeleibt, *C.*
mesǫ̂vje, *n. coll.* Fleischstücke, Fleischware, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *KrGora.*
mesožệrec, rca, *m.* der Fleischfresser, *Jan.*; (zool.), *Cig.(T.).*
mesožŕten, tna, *adj.* fleischfressend, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
mesožŕtnost, *f.* die Fleischfressgier, *Cig.*
mest, *m.* der Saft, bes. der Traubensaft, der Most, *C.*; — prim. stsl. мъстъ, lat. mustum.
mẹstânčar, rja, *m.* = meščan, *ogr.-Valj.(Rad).*
mẹ́stce, *n. dem.* mesto; das Städtchen.
mẹ́stece, teca, *n. dem.* mesto = mestce, (mestice) *Jan. i. dr.*; („mestace“, *Krelj).*
mestẹ́je, *f. pl.* die Ofenmündung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Caf(Vest.)*, *Gor.*; vzemi največe pleče, katero imate nad mestejami, *Andr.*; — prim. isteie.
mestệjnik, *m.* der quer über der Ofenmündung liegende Stein, *Gor.*
mẹ́sten, tna, *adj.* 1) Orts-: mệstnǫ čutilo, der Ortssinn, *Cig.(T.)*; Stellen: mestna vrednost, der Stellenwert (einer Ziffer), *Cel.(Ar.)*; — 2) Stadt-, städtisch; mestni ljudje, die Stadtleute; mestna hiša, das städtische Rathhaus.
1. **mésti**, métem, *vb. impf.* fegen, kehren, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*
2. **mésti**, métem, *vb. impf.* 1) werfen: metite, werfet, *Trub.-Mik.*; — 2) mete, sneg mete, es schneit, es ist ein Schneegestöber; s snegom mete, *SlN.*; (tudi: méde; mede ali sneži, *Vrtov.[Km. k.]).*
3. **mẹ́sti**, mẹ́tem, *vb. impf.* 1) rühren; kadar se mleko mete, se iz njega maslo dela, *Dalm.*; S čim ste ga (namr. mleko) meli? *Npes.(BlKr.)-Let.*; méteno mleko, die Buttermilch, *Cig.*, *Dol.*; — 2) verwirren: m. se, sich verwirren, sich filzen (vom Haar), *Jan.*; — nav. *praes.* mẹ́dem.
mestîc, *m.* mestici so mešanci belih in indijanskih roditeljev, *Jes.*
mestíšče, *n.* die Stätte, der Platz, *Mur.*, *C.*
mestîtelj, *m.* der Rächer, *Jan.*, *Šol.*, *Zora.*
1. **mestíti**, ím, *vb. pf.* Rache nehmen: (ino je temu, kateremu se je krivina godila, mestil (et fecit ultionem ei, qui injuriam sustinebat), *Trub.(N. T.)*; — m. se, sich rächen, *Jan.*, *Raič(Slov.).*
2. **mestíti**, ím, *vb. impf.* = 2) mastiti, *Jan.*, *Erj.(Torb.).*
mẹstjàn, ána, *m. Mur.*, *Jan.*, pogl. meščan.
mestljìv, íva, *adj.* rachsüchtig, *Šol.*, *C.*
mẹstničàn, ána, *m. Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, pogl. meščan.
mệstnik, *m.* 1) der Local (gramm.), *Cig.*, *Jan.*; — 2) = meščan, *Mur.*, *Volk.-M.*, *C.*, *Guts.(Res.)*, *Škrb.*, *Danj.(Posv. p.).*

mẹstnína, *f.* stojina, das Standgeld, *Jan.*
mẹstnjàn, ána, *m.* = meščan, *Cig.*
mẹstnjânstvǫ, *n.* = meščanstvo, *C.*, *Jap.(Sv. p.).*
mẹstnomẹ́jen, jna, *adj.* die Stadtgrenze betreffend; mestomệjna colnija, das Linienamt, *Cig.*
mẹ́stnost, *f.* die Oertlichkeit, die Localität, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Pril.)*, *Zora*; das Terrain, *SlN.*
mẹ́stǫ, *n.* 1) die Stelle; na tem, na onem mestu; na mestih, stellenweise, *Svet.(Rok.)*; pšenica je na mestih redka, *Raič(Glas.)*; = na mesta: na mesta skoro navpična reber, *LjZv.*; Krka je na mesta jako globoka, *LjZv.*; — der Platz; na svojem mestu ostati; prvo m., der erste Platz; der Vorsitz, *Cig.*, *Jan.*; na visokem mestu biti, eine hohe Stellung einnehmen; — na mojem, njegovem mestu, an meiner, seiner Statt; na vseh mestu, *Krelj*; — mesto (mesta) dati čemu, stattgeben, *Cig.(T.)*; obtožbi se daje mesto, der Anklage wird Folge gegeben, *DZ.*; mesto imeti, statthaft sein, *DZ.*; mesto najti, Eingang finden, *V.-Cig.*; — z mesta besediti, zapeti, extemporieren (beim Reden, Singen), *Cig.(T.)*; — z mesta, sogleich: da se z mesta naredi pismo, *Erj.(Izb. sp.)*; = na mestu, *Cig.*; = k mestu, *ogr.-C.*; — 2) die Stadt; glavno m., die Hauptstadt; stolno m., die Residenzstadt, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
mẹ́stǫ, *praep. c. gen.* = namesto, anstatt, *Jan.*, *Mik.*, *nk.*
mẹstodŕštvǫ, *n.* = namestništvo, die Statthalterei, *DZ.*
mẹstodŕžec, žca, *m.* namestnik, der Statthalter, *Cig.(T.)*, *DZ.*; (po stsl., češ.).
mẹstokázen, zna, *adj.* mestokâznǫ čutilo, der Ortssinn, *Cig.(T.).*
mệstoma, *adv.* stellenweise, *Jan.*, *DZ.*, *nk.*
mẹstováti, ûjem, *vb. impf.* in der Stadt leben, *C.*
mestoven, vna, *adj.* pogl. medstoven.
mẹstovína, *f.* das Standgeld, *C.*
mẹ́stu, *praep. c. gen.* = mesto, namesto, anstatt, *Levst.(Sl. Spr.).*
mệstva, *f.* der Schnürschuh, *Jan.*, *BlKr.*; mestve, die Schnürschuhe, die Bundschuhe der Männer aus Leder, *Habd.-Mik.*, *BlKr.*; m. na zaplete, *Mik.(Et.).*
mệstvica, *f. dem.* mestva; mestvice, črevlji za dečke, *BlKr.*
1. **mẹ́ša**, *f.* das Gemisch, *Z.*; — eine Mischspeise (zelje ali repa, namešana s fižolom ali z lečo ali z ječmenom), *Z.*, *Dol.*, *Ljub.*
2. **mẹ́ša**, *f.* = maša, *vzhŠt.*
mẹšáč, *m.* tisti, ki obrača seno, *SlGosp.-C.*
mẹšâlnica, *f.* die Rührvorrichtung, *DZ.*; die Rührkelle, *Cig.*, *C.*
mẹšâlnik, *m.* das Rührholz, *V.-Cig.*, *C.*
mẹšálǫ, *n.* 1) das Mengzeug, *Cig.*; — 2) der Menger (zaničlj.), *Cig.*
mẹ́šanec, nca, *m.* 1) der Mischling (geogr.), *Cig.(T.)*, *Jes.*; zamorci in mešanci, *Cv.*; — der Bastard (zool.), *Cig.(T.)*; — 2) der Compostdünger, *Nov.-C.*; — 3) = mešani vlak, der gemischte Eisenbahnzug, *nk.*

mẹ́šanica, *f.* das Gemisch; — die Mischspeise, der Mischtrank, *Cig.*; — das Mischfutter; mešanico pokladati živini.
mẹšanína, *f.* das Gemisch, die Mischung, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
mẹ́šanje, *n.* 1) das Mischen; m. kapljevin, die Mischung der Flüssigkeiten, *Sen.(Fiz.)*; — das Rühren; — 2) das Gewirre: m. oblakov, *Glas.*; — die Verwirrung, *Cig.*
mẹ́šanka, *f.* ein weiblicher Mischling (geogr.), *Cig.*
mẹšáriti, ârim, *vb. impf.* mischen (zaničlj.), mischeln, *Cig.*
mẹšâtev, tve, *f.* die Mischung, *Jan.*, *C.*
mẹ́šati, am, *vb. impf.* 1) mischen; svojo pijačo s solzami m., *Trav.*; — durcheinander rühren; žgance m., den Sterz mischen; malto (mort) m., den Mörtel mischen; — verwirren, eine Verwirrung anrichten; kaj tu mešaš? — 2) m. se v kaj, sich in etwas mischen; — 3) pamet se mu meša, meša se mu, er ist irrsinnig; ali se ti meša? bist du von Sinnen?
mẹšâva, *f.* die Mischung, *C.*
mẹ́šavec, vca, *m.* der Mischer, *Cig.*, *Jan.*; — der Verwirrer, *Cig.*
mešavína, *f.* die Mixtur, *Cig.(T.)*.
mẹ́šavka, *f.* die Mischerin, *Cig.*, *Jan.*
meščák, *m.* neki oreh, *Razdrto pod Nanosom-Erj.(Torb.)*; — prim. mehek.
mẹščàn, ána, *m.* der Städter, der Bürger einer Stadt.
meščânček, čka, *m. dem.* meščan(ec); — der (städtische) Philister, *Cig.*
mẹščânka, *f.* die Städterin.
mẹščânski, *adj.* städtisch, Bürger-.
mẹščânstvọ, *n.* 1) die Bürgerschaft einer Stadt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) das Bürgerrecht einer Stadt, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZkr.*, *nk.*
1. **meščáti,** âm, *vb. impf.* = maščevati, *C.*
2. **meščáti,** âm, *vb. impf. Jan.*, *Mik.*, nam. mehčati.
meščâva, *f. Valj. (Rad)*, *Levst. (Beč.)*, pogl. maščava.
meščâvec, vca, *m.* = maščevavec, *C.*
meščẹ́nec, nca, *m.* neki oreh, *Malhinje na Krasu-Erj.(Torb.)*; — prim. meščak.
meščénje, *n.* = maščevanje, *Trub.*
meščevânje, *n.* = maščevanje, *Jan.*, *Trub.-Mik.*
meščeváti, ûjem, *vb. impf.* = maščevati, *Trub.-Mik.*
mẹ̑šec, šca, *m. dem.* meh; kleiner Balg, *Mur.*; — kleiner Schlauch, *Mur.*
mẹ̑šek, ška, *m. dem.* meh; kleiner Balg, *Valj. (Rad)*.
mẹ́šenje, *n.* das Mengen des Mehles mit dem Sauerteige; — das Kneten (des Brotteiges); — prim. mesiti.
mešẹ̑t, *m.* = mešetar, *Notr.*
mešẹ́tar, rja, *m.* der Unterhändler, der Mäkler, der Sensal; kolne kakor m., *Levst.(Rok.)*; — prim. gr. μεσίτης, alb. mesit, Vermittler, *Mik.(Et.)*; ben.-it. messeto, *Cv.*
mešẹ́tarica, *f.* die Unterhändlerin.
mešetarîja, *f.* = mešetarstvo.

mešetarína, *f.* der Mäklerlohn, die Sensarie, *Cig.*, *Jan.*, *Cel.(Ar.)*.
mešetáriti, ârim, *vb. impf.* Mäkler sein; mäkeln, unterhandeln.
mešetárjenje, *n.* die Mäkelei.
mešẹ́tarstvọ, *n.* das Mäklergeschäft, die Mäklerei.
mešẹ́titi, ẹ̑tim, *vb. impf.* Mäkler sein, mäkeln, unterhandeln, *Cig.*, *Dol.*; kupcem m., *LjZv.*
mešẹ̑tnik, *m.* der Mäkler, *Cig.*
mešetnína, *f.* die Mäklergebür, *Cig.*, *DZ.*
mešetovânje, *n.* das Mäkeln, *Jan.*, *C.*
mešetováti, ûjem, *vb. impf.* mäkeln, unterhandeln, *Cig.*, *Jan.*
mešetovâvec, vca, *m.* der Mäkler, *Jan.*
mešetúlja, *f.* die Unterhändlerin (zaničlj.), *V.-Cig.*, *Zora*, *Dol.*; — die Kupplerin, *Zora*.
mẹševína, *f.* das Gemenge, das Gemisch, *Cig. (T.)*, *DZ.*
mẹševȋt, *adj.* gemischt, gemengt, *Cig.(T.)*, *Nov.*; meševito drevje, *Str.*; meševita svetloba, *Erj.(Som.)*; meševiti glasi, Mischlaute, *Cig. (T.)*; meševita oblika, die Mischlingsform, die Afterform, *Cig.(T.)*; meševita sestavljenka, vox hybrida (gramm.), *Cig.(T.)*; — hs.
mešíca, *f.* 1) die Mücke, *C.*, *Levst.(Rok.)*, *Cv.*; — 2) die Blattlaus, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — prim. mušica in češ. mšice.
mẹšìč, íča, *m. dem.* meh; 1) kleiner Schlauch, *Dict.*, *Z.*; — der Beutel, *Jan.*, *Šol.*; — 2) der Handblasebalg, *Cig.*; — 3) žabični m., die Bombette in der Orgel, *Cig.*; — 4) die Insectenpuppe, *Cig.*, *Jan.*; črvi se spredajo v mešiče, die Würmer verpuppen sich, *Z.*; — der Cocon, *Jan.*; — 5) der Fruchtbalg, *Cig.*; — die Weinbeerhülse, *Jan.*; — die Samenkapsel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 6) der Knörich (scleranthus annuus), *Josch.*
mẹšȋčar, rja, *m.* die Haarbalgmilbe, *Jan.(H.)*.
mẹšȋček, čka, *m. dem.* mešič; 1) das Bälglein, *M.*; — lasni m., der Haarbalg, *Erj. (Som.)*; — kleiner Schlauch, *Mur.*; mezgovni m., der Lymphschlauch, *Erj. (Som.)*; solzni m., der Thränensack, *Cig.*; — das Beutelchen, *Jan.*; — 2) die Insectenpuppe, *Cig.*, *Jan.*; — 3) klični m., das Steinbläschen, *Tuš.(B.)*.
mẹšȋčevje, *n. coll.* 1) die Raupennester, *M.*; — 2) = mešičina, *Z.*
mẹšíčina, *f.* die Pimpernuss (staphylea pinnata), *Z.*, *Medv. (Rok.)*.
mẹšȋčje, *n. coll.* 1) die Blütenstaubgefäße, *Mur.*, *Cig.*; — 2) = mešičina, die Pimpernuss, *Z.*
mešin, *m.* der Dudelsack, die Bockpfeife, (mẹ̑šin) *Mur.*
1. **mẹšína,** *f.* 1) der Schlauch, *Nov.-C.*; — 2) die Weinhülse, *Jan.*
2. **mešína,** *f.* der Schuhfleck, pogl. 1. mašina.
mẹšȋnka, *f.* navadna m., gemeiner Wasserschlauch (utricularia vulgaris), *C.*
mešíti, ím, *vb. impf. C.*, pogl. mašiti.
mẹ̑ški, *adj.* Stadt-, städtisch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*; malo belega meškega kolača založiti, *Bes.*; meški senjem, *Z.*
mẹšníca, *f.* die Sackpfeife, der Dudelsack, *Meg.*, *Jan.*, *C.*; tudi *pl.* mešnice: kmetič, ki zna na mešnice piskati, *Trub.*

mẹšníčen, čna, *adj.* Dudelsack: mešnični piščec, der Dudelsackpfeifer, *Meg.*
mê̜šnik, *m.* = mašnik, *vzhŠt.*
1. **mê̜šnjak**, *m.* der Monat August, *ogr.-M.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. meša = maša.
2. **mẹšnják**, *m.* = mehovec, das Schlauchthier, *Cig.(T.)*.
mê̜šta, *f.* das Gemisch, *M.*: eine aus allerlei Ueberresten gemischte Speise, *Levst.(Rok.)*; — die Maische, *Cig.*; — das Mus, *Guts.*; — der Sterz, *Kor.-Jarn.(Rok.)*, *Jan.*, *M.*; sirkova m., *Npes.-Schein.*; — die Polenta, *Jan.*; — der Kalkmörtel, *M.*; — prim. it. mestare, rühren, mischen, *C.*
mê̜štati, am, *vb. impf.* abquetschen, maischen, *V.-Cig.*; — prim. mešta.
mẹ́šter, tra, *m.* = mojster, *vzhŠt.*
meštráti, âm, *vb. impf.* abrichten, üben; — prim. nem. mustern. (?)
meštrîja, *f.* 1) = mojstrstvo, *Mur.*; — 2) = rokodelstvo, *ogr.-Valj.(Rad)*.
mèt, mẹ́ta, *m.* 1) der Wurf, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*; priti komu na met, in den Wurf kommen, *Cig.*, *Lašče-Levst.(M.)*, *Svet.(Rok.)*, *Vrt.*; — na m. priti, aufs Tapet kommen, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) das Ringen, die Rauferei, *C.*, *Z.*; iti na met, *Z.*; — 3) die Gattung, die Art, *C.*; dobrega meta = dobrega plemena, *C.*
1. **mê̜t**, î, *f.* otrobi, slabo žito ali moka, sploh vse, kar se meša v oblojo, da je boljša, *Jan.*, *C.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *Celjska ok.*
2. **met**, *f.* die Stange, *C.*; der Pfosten, die Säule, *C.*; (mèt, î), eine dicke Holzstange, *Štrek.*; — prim. mot *f.*
1. **mẹ́ta**, *f.* kar se enkrat vrže perotnini (?): ena meta ječmena, graha, pšenice, *Vod.(Izb. sp.)*.
2. **mê̜ta**, *f.* die Minze (mentha); poprova m., die Pfefferminze (mentha piperita), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; konjska m., die Krauseminze (mentha crispa), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Gor.*; — gozdna m., der Herzenstrost (mentha silvestris), *Cig.*, *Jan.*; — drobna m., die Poleiminze (mentha pulegium), *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*; — lepa, žlahtna m., die Balsamminze (mentha gentilis), *Cig.*; — črna m., die grüne Minze (m. viridis), *Hlad.*; tudi: der Andorn (marrubium peregrinum), *Cig.*, *Jan.*, *Medv.(Rok.)*.
metáč, *m.* der Butterstößel, *Valj.(Rad)*.
metafîzičen, čna, *adj.* k metafiziki spadajoč, metaphysisch, *Cig.(T.)*.
metafizik, *m.* der Metaphysiker.
metafîzika, *f.* znanstvo o nadčutnem svetu, die Metaphysik.
metāfora, *f.* beseda v prenesenem pomenu rabljena, prenos, die Metapher, *Cig.(T.)*.
metāforen, rna, *adj.* metaphorisch, *Cig.(T.)*.
metafrāza, *f.* prevod po smislu ali po besedi, die Metaphrase.
metāl, *m.* kovina, das Metall, *Cig.(T.)*.
1. **metáłen**, łna, *adj.* Wurf-: metâłno kopje, der Wurfspieß, *Cig.*; metalna mreža, das Wurfnetz, *V.-Cig.*
2. **metālen**, lna, *adj.* = kovinski, metallisch, *Cig.(T.)*.
metálica, *f.* der Fuchsschwanz (alopecurus sp.), *Volče-Erj.(Torb.)*.
metalīka, *f.* die Metallique-Obligation, *Cig.(T.)*.
metalíšče, *n.* der Ringplatz, *Cig.*, *Jap.-C.*
metâłnica, *f.* 1) die Wurfmaschine, *Cig.*; — 2) das Wurfgarn, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
metálo̜, *n.* 1) das Wurfgeschoss, *Cig.*; — 2) die Wurfmaschine, *Cig.(T.)*.
metalurgîja, *f.* nauk o napravljanju kovin iz rud, die Metallurgie, *Cig.(T.)*.
metamorfōza, *f.* preobrazba, die Metamorphose.
metânje, *n.* 1) das Werfen; — 2) das Erbrechen, *Cig.*, *Jan.*; m. krvi, das Blutbrechen, *Cig.*; — 3) das Ringen, die Rauferei.
metaplāzem, zma, *m.* pretvorba, der Metaplasmus, *Cig.(T.)*.
metāteza, *f.* prestavitev, predevanje, die Metathesis, *Cig.(T.)*.
métati, mẹ́čem, *vb. impf.* 1) werfen; kamenje, puščice m.; — s kamenjem koga m., steinigen, *Vrt.*; — ogenj m., Feuer speien; iz sebe m., sich erbrechen; kri m., Blut ausbrechen; — ausbrechen: ovca, konj meče zobe, *Cig.*; — božje ali božjast ga meče, er hat die Fallsucht, er hat einen epileptischen Anfall; tudi samo: meče ga; — m. komu kaj na oči, Vorwürfe machen, *C.*; = m. v oči, *Cig.*; — bob v steno m. = tauben Ohren predigen; pšenico k plevam m. = das Kind mit dem Bade ausgießen, *Cig.*; — m. se, sich gegenseitig zu Boden zu werfen suchen, ringen; 2) m. se, sich ergießen: potok se meče iz preduha čez steno, *Glas.*; — 3) m. se, in Samen schießen, Aehren ansetzen, *C.*
metâvec, vca, *m.* der Ringer, der Raufbold, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; velik m., *nk.*
métavica, *f.* = metelica, das Schneegestöber, *Jan.*; ko po zimi metavice nastopijo, burja sneg odnese, *SlN.*; — 2) die Brechsucht, *C.*
metčíca, *f.* kleine Stange, *C.*; — prim. met *f.* 2).
metelčica, *f.* Metelkov črkopis, *nk.*
metelíca, *f.* = 1. metavica, das Schneegestöber, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Bes.-C.*; — hs., češ.
meteljáti, âm, *vb. impf.* sich drehen: oproščeni prasec pa dirja meteljaje in prekopicujoč se navzdol, *LjZv.*; = m. se: koza se je meteljala pri žlebu, *Glas.*; — nam. metiljati? prim. metljati in metilj 2).
metê̜ljka, *f.* der Luzernerklee (medicago sativa), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Tuš.(R.)*.
metélo̜, *n.* der Rührstock, *Šol.*; (medelo, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.-M.*).
mẹ́ten, tna, *adj.* Wurf-: mê̜tna brzina, die Wurfgeschwindigkeit, *Cig.(T.)*.
metê̜n, *m.* nekak plašč, *Danj.(Posv. p.)*, *vzhŠt.*; — prim. menten.
mẹ́tenec, nca, *m.* die Butter, *Slom.-C.*, *Zil.-C.* (medenec, *Cig.*).

metenica, *f.* 1) der Rührkübel, *C.*; — 2) = repna nat, das Rübenkraut, *Guts.*

1. **meténje**, *n.* das Kehren, *M.*

2. **meténje**, *n.* das Gestöber, *Cig.*

3. **mẹ́tenje**, *n.* 1) das Rühren; — 2) das Gewirre: šviganje strel in metenje oblakov, *Glas.*

meteōr, *m.* izpodnebna prikazen, das Meteor.

meteōren, rna, *adj.* Meteor-, *Cig.(T.)*.

meteorolīt, *m.* izpodnebnik, der Meteorolith.

meteorolōg, *m.* vremenoslovec, der Meteorolog.

meteorologîja, *f.* vremenoslovje, die Meteorologie.

metér, *adj.* 1) reif: meterše mladeništvo, das reifere Jugendalter, *Ravn.*; žitno zrno še manj metero, *Ravn.*; — alt, betagt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) ansehnlich, *Mur.*; metero in živo mesto je bilo, *Ravn.*; — prim. mator, mater.

mēter, tra, *m.* dolgostna mera: das Meter.

metérec, rca, *m.* der Greis, *Cig.*

metéren, rna, *adj.* erwachsen, großjährig, *M.*

metérnost, *f.* die Großjährigkeit, *M.*

metêrstvọ, *n.* reifes Alter, *Ravn.-Cig.*

1. **mẹ̑tev**, tve, *f.* neka mreža v ribjo lov, *Cerknica-Erj.(Torb.)*.

2. **mẹ̑tev**, tve, *f.* 1) das Reiben, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Austreten der Hirse, *Cig.*; — 3) das Oelschlagen, *Slom.-C.*

1. **mêtež**, *m.* das Schneegestöber, *Jan.*, *C.*, *Lašče-Levst.(M.)*; — „bil je strašen metež in kadež", *Materija(Istra)-Erj.(Torb.)*.

2. **mẹ̑tež**, *m.* 1) die Verwirrung, das Gewirre, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*; das Gewühl, *Šol.*; bojni m., *nk.*; — der Tumult, die Meuterei (po stsl., rus.), *Cig.*, *C.*, *DZ.*; — 2) die Unpäßlichkeit, der Katzenjammer, *Z.*, *Dol.*; — 3) der Oelsatz, *Cig.*

1. **mêtežen**, žna, *adj.* metežno vreme, das Schneegestöber, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

2. **mẹ̑težen**, žna, *adj.* meuterisch, *Cig.(T.)*.

metežíti, ím, *vb. impf.* trüben: vodo m., *C.*

mẹ̑težnik, *m.* der Meuterer, *Cig.(T.)*.

mẹ́ti, mánem, *vb. impf.* 1) reiben; roke, oči m.; — m. se, sich ausrühren (vom Getreide), *Cig.*; z rokami proso m., *Gor.*, *Št.*; (z nogami) m. proso, die Hirse austreten; — z valjarjem m., auswalzen, *Cig.*; — 2) mit kleinen Schritten gehen, *Cig.*, *SlGor.-C.*; — 3) saumselig sein, zaudern, *Zil.-Jarn.(Rok.)*.

mẹ̑tica, *f. dem.* meta, die Minze, *Habd.-Mik.*, *Mur.*; drobna m. = drobna meta, die Poleiminze (mentha pulegium), *C.*; — božja m., die Stabwurz (artemisia abrotanum), *C.*

metìč, íča, *m.* der Butterstößel, *Cig.*

metìlj, tílja, *m.* 1) = metulj, *Jan.*, *Danj.-Mik.*, *Kor.-Jarn.(Rok.)*, *Rož.-Kres*; — 2) der Hirnblasenwurm der Schafe, der Egelwurm, *Cig.*

metíljav, áva, *adj.* drehkrank, *Jan.*

metíljavica, *f.* die Drehkrankheit der Schafe, *Jan.*

metîljek, ljka, *m. dem.* metilj, der Schmetterling, *Gor.*

metîłnica, *f.* der Rührkübel, *Mur.*, *Jan.*, *Vrt.*, *SlGor.*

metílọ, *n.* 1) der Rührstößel, *Mur.*, *Jan.*; — 2) das Einstreumehl des Schweinefutters, *Poh.*, *vzhŠt.-C.*

mẹ́titi, im, *vb. impf.* 1) in das Schweinefutter Mehl einstreuen, *C.*; — 2) = motiti, *BlKr.*

mẹ́tje, *n.* das Reiben.

métla, *f.* 1) der Besen; iz brezja metle vezati; — der Schweif eines Kometen, *Cig.*, *Jan.*; — hudičeva m., die Windsbraut, *Cig.*; — 2) ein unbeständiger Mensch, *Cig.*; — 3) der Gänsefuß (chenopodium album), *Jan.*, *Tuš.(R.)*.

metlár, rja, *m.* der Besenbinder.

metlárček, čka, *m. dem.* metlar, *Cig.*; bos m., *Levst.(Zb. sp.)*.

metlarîja, *f.* die Besenbinderei.

metláriti, ârim, *vb. impf.* die Besenbinderei betreiben, *Cig.*

metlárski, *adj.* Besenbinder-.

métlast, *adj.* besenartig, *Cig.*

metlíca, *f. dem.* metla; 1) kleiner Besen; der Kleiderbesen, *Mur.*; pernata m., der Federbesen, *Cig.*; — 2) die Rispe, *Cig.*; — tudi: métlica, *Št.*

metlíčast, *adj.* besenartig, *Cig.*

metlíčen, čna, *adj.* 1) zu einem kleinen Besen gehörig; — 2) Beifuß-, *Cig.*

metlîčevje, *n.* bodeče m., das Pfriemenkraut (spartium scoparium), *Medv.(Rok.)*.

metlíčica, *f. dem.* metlica, *Cig.*, *Jan.*

metlîčje, *n. coll.* 1) das Besenreis, *Cig.*, *Jan.*; metličja (= brezovih vej) narezati, *Jurč.*; — 2) eine Art Flockenblume (centaurea jacea), *Štrek.*

metlîčka, *f. dem.* metlica, kleiner Besen.

metlíka, *f.* der Beifuß (artemisia vulgaris), *Mur.*, *Cig.*; — tudi: das Besenkraut (artemisia campestris), *Cig.*; divja ali mala m., das Leinkraut (linaria), *vzhŠt.-C.*

metlíkovina, *f. coll.* der Beifuß (artemisia vulg.), *Z.*, *M.*; — das Besenkraut (artemisia campestris), *Dict.*, *Cig.*

metlína, *f. coll.* das Besenreis, *Jan.*

metlînje, *n. coll.* das Besenreis, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Vrt.*, *Gor.*, *Notr.*, *BlKr.*

metlînjak, *m.* die Besenhirse, die Moorhirse (sorghum), *C.*; — das Besenkraut (chenopodium [Kochia] scoparia), *Mur.-Cig.*

metlínovka, *f.* = divja metlika, das Leinkraut (linaria), *C.*

metlíšče, *n.* der Besenstiel.

metljâj, *m.* ein Geschwür, *Cig.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *Polj.*; — der Fingerwurm, *Notr.*; metljaji so neki mozolji, ki se človeku na nogah po mečah delajo, *Ig(Dol.)*; nav. *pl.* metljaji, die Egelkrankheit der Schafe, *Cig.*, *Jan.*, *Notr.*, *BlKr.*; metljaji v jetrih, *Strp.*

metljâjast, *adj.* = metljav, *Jan.*

metlják, *m.* die Moorhirse (sorghum vulgare), *Skrilje pod Čavnom-Erj.(Torb.)*.

metljáti, âm, *vb. impf.* 1) sich drehen, *Dol.*; — 2) eine Sache sophistisch verdrehen, *Svet.*

(Rok.); — 3) = gobezdati, čvekati, wirres Zeug schwätzen, *Dol.*

metljàv, áva, *adj.* mit der Egelkrankheit behaftet, *Jan.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; metljavih ovac ozdravljanje, *Levst.(Zb. sp.)*; metljava jetra, *Gor.*; — verwirrt, nicht recht bei Sinnen, *Dol.*; ne bodimo metljavi! *DSv.*

metljâvec, vca, *m.* das Egelkraut, das Pfennigkraut (lysimachia nummularia), *Cig.*

metljâvica, *f.* die Egelkrankheit, *Cig.*

mẹ̑tnica, *f.* črta m., die Wurflinie, *Cig.(T.)*; — die Parabel, *Let.*

metōda, *f.* način, die Methode.

metōden, dna, *adj.* po kakem načinu urejen, methodisch, *Žnid.*

metōdičen, čna, *adj.* methodisch, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

metōdika, *f.* nauk o metodi, die Methodik.

mẹ̑toma, *adv.* wurfweise, *Cig.*

metonimîja, *f.* preimenovanje, die Metonymie.

metōpa, *f.* das Zwischenfeld am dorischen Fries, die Metope (arch.), *Cig.(T.)*.

mētričen, čna, *adj.* k metriki spadajoč, metrisch, *Cig.(T.)*, *nk.*

1. **mētrika**, *f.* nauk o ritmu (o verzih), die Metrik.

2. **metríka**, *f.* = matprika, der Schlingbaum (viburnum lantana), *vzhŠt.-C.*, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.

metrologîja, *f.* nauk o merah, die Metrologie.

metronōm, *m.* der Taktmesser, das Metronom (phys.), *Cig.(T.)*.

metropolīt, *m.* nadbiskup, der Metropolit.

metropolitânski, *adj.* = metropolitski, *Cig.*

metropolītski, *adj.* nadbiskupski, Metropolitan-, *Cig.*

mētrovnik, *m.* der Meterstab, *DZ.*

mētrski, *adj.* Meter-, metrisch, *Cig.(T.)*; metrska palica, der Meterstab, *Cel.(Geom.)*; metrski cent, seženj, der Metercentner, die Meterklafter, *nk.*

mētrum, *m.* das Versmaß, das Metrum, *nk.*

metúda, *f.* die Buttermilch, die Rührmilch, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Jan.*, *Rožna dol.(Kor.)-Mik.*, *Bolc-Erj.(Torb.)*; (matuda, *Guts.*, *M.*); — prim. 3. mesti in it.-ben. battuda, furl. batùde (v istem pomenu), *Štrek.(Arch.)*.

metúlj, *m.* 1) der Schmetterling: — flatterhafter Mensch: visokorojen metulj brez imena, *Jurč.*; — 2) *pl.* metulji, = metljaji, die Egelkrankheit, *Cig.*, *BlKr.*; — metùlj, úlja, *Valj.(Rad).*

metuljáča, *f.* der Nachtfalter, *kajk.-Valj.(Rad)*; — der Todtenkopfschwärmer, *Št.-Jan.(H.)*.

metúljast, *adj.* 1) schmetterlingsförmig, *Cig.*, *Tuš.(B.)*; — 2) flatterhaft, *Dol.-M.*

metúljav, *adj.* an der Egelkrankheit leidend: metuljava ovca, *Levst.(Nauk)*, *Kras-Erj.(Torb.)*, *BlKr.*; — betäubt: saj sem še ves kakor metuljav, *Zv.*; — prim. metljav.

metúljavost, *f.* die Egelkrankheit, *Cig.*, *Jan.*

metúljček, čka, *m. dem.* metuljec; kleiner Schmetterling.

metúljec, ljca, *m. dem.* metulj.

metûljkast, *adj.* m. človek, = metljàv človek, *Tolm.*

metûljnica, *f.* metuljnice, die Schmetterlingsblütler oder Hülsenfrüchtler (papilionaceae), *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*.

metûn, *m.* der Balger, der Raufbold, *Cig.*

mẹ̑tva, *f.* = 2. meta, *Mik.*; — prim. hs. metva.

mèv, *interj.* rekel nisem ne bev ne mev, *Jurč.*; — prim. bev.

mẹ̑v, î, *f.* das Austreten der Hirse, *Jan.*, *Bes.*

mẹ̑vka, *f.* das Austreten der Hirse: nocoj je mevka pri nas = nocoj manemo proso, *Polj.*

mevljáti, âm, *vb. impf.* z ustnicami gibati, kakor bi žvečil, *BlKr.*

mẹ̑vlje, velj, *f. pl.* die Madenwürmer, *Z.*; die Wurmkolik der Pferde, *Dol.-Cig.*; konja so mevlje napele, das Pferd hat die Wurmkolik, *Z.*

mẹ̑vža, *f.* ein feiger, zaghafter, wehleidiger Mensch; — ein Ignorant, ein nichtsnutziger Mensch, *Temljine (Tolm.)-Štrek.(Let.)*; — ein unreifes Geschöpf, *C.*

mẹ̑vžast, *adj.* feige, zaghaft, unmännlich; wehleidig, *Cig.*

mẹ̑vžati, am, *vb. impf.* langsam und nachlässig arbeiten, *Jan.(H.)*.

méza, *f.* die Lymphe, *Cig.*, *Jan.*; razlita meza se je strdila, *Strp.*

mezána, *f.* ein Trinkgeschirr von drei Maß, der Krug, *C.*; — prim. mazana; it. mezzina.

1. **mezdà**, è, *f.* der Lohn, *Guts.*, *V.-Cig.*, *Goriš.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Mik.*, *C.*, *Levst.(Nauk, Močv.)*, *Soča-Erj.(Torb.)*; — planinsko gospodarstvo na Bolškem svetu osnovano je na mezdi, ki ima 80 liber (funtov) mleka; čim več liber mleka ima kdo v mezdi, tem več sira in skute mu pride v del; tisti, ki ima največ mleka v mezdi, imenuje se mezdar, a drugi menj imoviti pridenejo mu svoje mleko, da je mezda polna; kar je črez 80 liber, gre v „venalnico“, *Erj.(Torb., Let. 1883, 213.)*.

2. **mẹ̑zda**, *f.* 1) die Membrane, *ogr.-Mik.*; — 2) *pl.* mezde, das Gekröse, das Leimleder, *Jarn.*, *Mik.*; — prim. mezdra.

mezdár, rja, *m.* tisti, ki ima največ mleka v mezdi, *Bolško-Erj.(Torb.)*; — prim. 1. mezda.

mezdèn, dnà, *adj.* = meden, weich, mürbe, abgelegen: mezdno sadje, *Cig.*, *C.*

mezdíti, ím, *vb. impf.* = mediti, weich machen: čirki (= čiriči) grozdje mezde, *Z.*, *C.*

mezdník, *m.* der Söldling, *Šol.*

mẹ̑zdra, *f.* 1) der innerste Theil der Haut, das Unterhautzellgewebe, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Mik.*, *Erj.(Z., Som.)*; kravjo kožo očistiti mezdre, *Vrtov.(Km. k.)*, *Gor.*; — die zarte Haut auf frischer Wunde, *Mik.*; — die Haut, die sich auf gekochter Milch oder anderen Speisen bildet, *C.*; — 2) das Leimleder, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*, *DZ.*; — 3) die innere weiche Baumrinde, *Cig.*; — 4) kar je mehkega znotraj buče, *Hal.-C.*, *Dol.*; tudi: mẹ́zdra.

mẹ̑zdrica, *f. dem.* mezdra; — das Zellengewebe: mast je shranjena v posebne iz mezdrice narejene mešičke, *Vrtov.(Km. k.)*.

mezdrîlnik, *m.* das Abfleischmesser, *Cig.*
mezdrílo, *n.* = mezdrilnik, *Cig.*
mézdriti, im, *vb. impf.* die Felle auf der inneren Seite abschaben, abfleischen, *Cig.*, *Jan.*
mêzdrnik, *m.* der Falzbock der Lederer, *Cig.*
mézdro, *n.* 1) der innere Theil der Baumrinde, der Bast, *Mur.*, *Kor.-Cig.*, *Mik.*; vsako zimo se mezdro zelo utrdi, *Jarn.(Sadj.)*; — 2) das Baummark, *C.*
mézdrovec, vca, *m.* gnoj, ki se naredi iz mezdre (pri kuhanju lima), *Gor.*
mezdrovína, *f.* das Leimleder, *Cig.*
mezèg, zgà, *m.* = mezg; tudi: mêzeg, *Valj.(Rad)*; mézeg, *kajk.-Valj.(Rad)*.
mezèk, zkà, *m.* čep v piščali, *Savinska dol.*
mezêlj, *m.* = mozolj, *Tolm.-Štrek.(Let.)*.
mezéti, ím, *vb. impf.* 1) hervordringen (von Flüssigkeiten), kleinweise rinnen, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*; iz breze mezi (mzi), *Mik.*; — travnik vode mezi (mzi), die Wiese ist saftig, *Mik.*; (mozeti, *Mur.*, *Jan.*, *C.*).
mèzg, zgà, *m.* der Maulesel (od konja in oslice), (equus hinnus), *Dict.*, *Habd.-Mik.*, *Erj.(Ž.)*.
mézga, *f.* 1) der Baumsaft, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Mik.*, *BlKr.*; drevje je v mezgi, *Št.*; — der Saft: grozdna m., der Traubensaft, *Danj.(Posv. p.)*; — 2) der Nahrungssaft im Körper (chylus), *Erj.(Z., Som.)*.
mezgár, rja, *m.* der Mauleseltreiber, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Zora.*
mezgáti, âm, *vb. impf.* 1) etwas Weiches (z. B. Trauben) treten, *Z.*; in Weichem einhergehen, *C.*; po blatu m., *Dol.*; bom videl, kdo mezga po njivi, *Jurč.*; po praproti mezgati v dolino, *Jurč.*; — 2) mézgati se, = v mezgi biti: vrba mezga, *SlGor.*
mêzgec, eca, *m.* = smrkavec, der Rotzbube, *Jan.*, *C.*, *Mik.*
mêzgecast, *adj.* = smrkav, *Mik.*
mezgetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* in Weichem herumtreten, *Z.*, *C.*; m. po blatu, im Kothe herumspringen, *Z.*; — zappeln, *Guts.*
mezgíca, *f.* die Maulesclin, *Dict.*
mêzginja, *f.* = mezgica, *Habd.-Mik.*, *Valj.(Rad)*.
mêzgnat, *adj.* saftig (von Pflanzen), *Mur.*, *C.*
mezgomèr, méra, *m.* der Saftmesser, *Cig.*
mézgoven, vna, *adj.* Lymph-: mezgovna žleza, die Lymphdrüse, *Erj.(Som.)*; mezgovna telesca, die Lymphkörperchen, *Cig.(T.)*.
mézgovnica, *f.* das Lymphgefäß, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.
mezgovòd, vóda, *m.* der Milchbrustgang, *Cig.(T.)*; = prsni m., *Erj.(Som.)*.
mezgúlja, *f.* = mezgica, die Maulesclin, *Cig.*
mezína, *f.* der Moorgrund: drevo stoji v mezini, *Pirc*; — nav. *pl.* mezine, morastige Gegend, das Moor, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Met.*
mezínast, *adj.* morastig, *V.-Cig.*
mezînček, čka, *m. dem.* mezinec.
mezînec, nca, *m.* 1) der kleine Finger an der Hand; — 2) der jüngste Sohn, (maz-) *Cig.*; — 3) die Schafgarbe (achillea millefolium), *M.*, *C.*, *vzhŠt.*; — tudi: das Gänseblümchen (bellis perennis), *C.*

mezînek, nka, *m.* = mezinec, *Meg.*
mezínica, *f.* = mezinka, *Cig.*
mezînka, *f.* die jüngste Tochter, *Cig.*
méziti, im, *vb. impf.* 1) bewegen, regen, schütteln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Poh.*; nobeden vetrič ni zastave mezil, *Kres*; m. se, sich bewegen, sich regen, *Cig.*; — 2) wetzen, unruhig sein, *vzhŠt.-C.*
mezlân, *m.* grobes, halb aus Garn, halb aus Wolle verfertigtes Tuch; (osnova je preja, votek je domača volna, *Gor.*); prim. it. mezzalana.
mezlânast, *adj.* kar je iz mezlana.
mezlânka, *f.* eine Art Weiberkittel, *Mur.*, *M.*
mezljìv, íva, *adj.* beweglich, *C.*
mêzra, *f.* = mezdra, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
mêzrati, am, *vb. impf.* = mezdriti: kože m., die Felle ausfleischen, aasen, *Cig.*, *C.*
mêzrica, *f. dem.* mezra, *Cig.*
mežâj, *m.* der Augenblick, *C.*
mežálo, *n.* der Blinzler (zaničlj.), *Cig.*
mežânje, *n.* das Geschlossenhalten der Augen.
mežáti, ím, *vb. impf.* die Augen geschlossen halten; — solnce meži, die Sonne scheint durch die Wolken hindurch, *Tolm.*; — vreme meži, das Wetter ist trübe.
mežàv, áva, *adj.* 1) die Augen geschlossen haltend: schläfrig, *Gor.*; — podajmo se v mežavo deželo, laßt uns schlafen gehen, *Št.-C.*; — mit halb geschlossenen Augen: mežavo gledati; — 2) düster, trübe (vom Wetter).
mežávost, *f.* die Trübheit, (miž-) *Cig.*, *Jan.*
mêždžec, eca, *m.* ein Stock zum Zerquetschen von Trauben, *Dol.-Mik.*; — prim. mezga.
mêždžêven, vna, *adj.* = meževen, muževen, saftend (o drevju), *BlKr.*
mêželj, žlja (željna), *m.* 1) der Prügel, *Cig.*; ni ga bil navajen drugače učiti, kakor le s palico ali s kakim mežljem, *Bes.*; — ein Stück Reif, das zwischen einen zu lockeren Reif geschlagen wird, der Philister, *V.-Cig.*; — 2) der Knoten (z. B. an einer Wiede), *Tolm.*, *Cerkljansko-Štrek.(Let.)*; der Knoten am Faden, die Verwickelung im Garn, *Cig.*; — prim. nem. Miesel, kleine Holzstücke, Abfälle bei den Böttchern, kor.-nem. mus'l, ein Holzscheit, *C.* (?)
mežên, *adj.* = meževen, saftend (von Bäumen), *Cig.*
mežeráti, âm, *vb. impf.* 1) blinzeln, *C.*; — 2) m. se, glimmen: oglje se mežera, *Železniki(Gor.)*.
mežêven, vna, *adj.* = muževen, saftend (von Bäumen), *Cig.*, *Jan.*; — prim. mezga.
mežêvnica, *f.* das Flugloch am Bienenstock, *Jan.*, *Glas.*; (mežâlnica?).
mežgetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* blinzeln, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*
mežíkanje, *n.* das Blinzeln; das Augenspiel, *Jan.*
mežíkati, am, *vb. impf.* blinzeln; winken, *SlN.-C.*
mežíkav, *adj.* blinzelnd, *Jan.*
mežíkavec, vca, *m.* der Blinzler, *Jan.*, *Bes.*
mežíkniti, îknem, *vb. pf.* blinzelnd blicken, *Jan.(H.)*.

mežîrek, rka, *m.* mežirki se mi delajo, es wird mir dunkel vor den Augen, *C., Mik.*
mežîrka, *f.* mežirko igrati, blinde Kuh spielen, *Cig.*
mę́žiti, im, *vb. impf.* 1) zur Zeit des Saftganges die Rinde von einem Zweig, Ast so ablösen, dass sie ganz bleibt, *BlKr.-Mik.*; 2) Weiches niedertreten (Gras u. dgl.), *Sl-Gor.-C.*; austreten: m. zelje v kadi, m. proso, *Rogatec-C.*; — 3) m. se, Saft bekommen, saften, *Cig., Jan.*; drevje se meži, *Cig.*
mežkáti, âm, *vb. impf.* = mežikati, blinzeln, *Cig., C.*
mèžkniti, nem, *vb. pf.* blinzelnd blicken, *SlN.-C.*
mežkováti, ûjem, *vb. impf.* blinzeln, *C.*
mežkráti, âm, *vb. impf.* blinzeln, *Bes.*; — einen zitternden Schein von sich geben, flimmern: sveče so mežkrale, *Bes.*
mežljanína, *f.* verworrene Fäden, *Cig.*; verfilztes Zeug, *Cig.*; — prim. meželj 2).
1. **mežljáti**, âm, *vb. impf.* verwirren (beim Garnwinden), *M.*
2. **mežljáti**, âm, *vb. impf.* blinzeln, *C.*
mežljîvec, vca, *m.* der Blinzler, *C.*
mę́žnar, rja, *m.* = cerkovnik, der Mesner; — iz nem.
mę́žnarica, *f.* cerkovnikova žena.
mežnarîja, *f.* cerkovnikova hiša ali služba.
mežnáriti, ârim, *vb. impf.* za cerkovnika biti.
mežníca, *f.* das Augenlid, *C.*
mežǫ̑čnik, *m.* der Blinzler, *C.*
mežočnják, *m.* der Blinzler, *C.*
mežúr, úrja, *m.* das Bild, das sich in den Augen bildet, wenn man sie schließt, nachdem man in die Sonne geschaut hat, *Kr.-Valj.(Rad).*
mežûra, *f.* češpljevec, kuhane češplje z narezanim kruhom, *Kr.-Valj.(Rad).*
mežúrati se, am se, *vb. impf.* zusammenschrumpfen, runzelig werden, *Cig.*
mežúrek, rka, *m.* 1) megla pred očmi, ako človeka slabost prime: „m. se mi je naredil“, *Krn-Erj.(Torb.)*; — 2) = mežur, *M.*
mežúrkanje, *n.* das Blinzeln, *Jan.*
mežúrkati, am, *vb. impf.* blinzeln, *Cig., Jan., C.*
mežúrkav, *adj.* blinzelnd, *Jan.*
mî, *pron.* wir.
mícati, mîcam, *vb. impf.* = mikati, rücken, bewegen, *Trst.(Let.)*; — m. se, sich bewegen, *Prip.-Mik.*
micen, cena, *adj.* kleinwinzig, *Mur., Cig., C., Zil.-Jarn.(Rok.), Mik., SlGor.*; — miceno, sehr wenig, *Cig.*; — prim. mičkin.
micenek, nka, *adj.* kleinwinzig, *Mur.*
miciceu, cna, *adj.* = micen, *C.*
micken, ena, *adj.* kleinwinzig, *Cig., M., Zil.-Jarn.(Rok.).*
1. **míčen**, čna, *adj.* reizend, interessant, *Cig., Jan., C., Mik., nk.*
2. **míčen**, čna, *adj.* weich: mično sadje, mürbes, abgelegenes Obst, *Guts.*; — milde, sanft, *Guts., Jarn.*; — nam. mečen?
mičiken, kna, *adj.* sehr klein, *Mik.*
mičinek, nka, *adj.* kleinwinzig, mičinko, ganz wenig, *Celjska ok.*
mičken, ena, *adj.* sehr klein, *Cig., Jan., C.*
mičkin, *adj.* sehr klein, *Štrek., Volče-Erj.(Torb.)*; mičkino, sehr wenig, *Cig.*; — prim. it. miccino, miccichino, wenig, ein bisschen, *Mik.(Et.).*
mičljìv, íva, *adj.* = 1. mičen, niedlich, *Guts., Mur.*
míčnost, *f.* der Reiz, die Interessantheit, *Cig.(T.), M., nk.*
mîdva, mę̑dvę, *pron.* wir zwei.
mîg, *m.* der Augenwink, *Cig., M., C., ogr.-Mik.*; der Augenblick, *Mur., Cig.*
míga, *f.* die Augenwimper, *Mur., C., jvzhŠt.*
migáč, *m.* neka užitna goba, *Hal.-C.*
mígalica, *f.* das Zittergras (briza), *Jan.(H.).*
mígalǫ, *n.* der Winker (zaničlj.), *Cig.*
míganje, *n.* das Winken mit den Augen; — das Hinundherbewegen; — das Wimmeln, *M.*
mígati, mîgam, *vb. impf.* 1) kleine Bewegungen machen: mit den Augen winken; z roko, s prstom m., winken; z ramami m., mit den Achseln zucken; z repom m., wedeln; osel miga z ušesi; — sich bewegen, mezinec na roki miga; ušesa mu migajo; — 2) funkeln, *M.*; — wimmeln, *M.*
mígavec, vca, *m.* 1) der einen Theil des Körpers fortwährend bewegt, *Mur.*; — 2) der Winker, *Jan., Valj.(Rad)*; — 3) das Uhrpendel, *SlN.-C.*
mígavka, *f.* die Augenwimper, *C.*
mîgavt, *m.* ein unruhiger Mensch, *Mik.*
mîgeljček, čka, *m. dem.* migljec; — pozlačene ali posrebrene rese na pirhih, *Gor.-Levst.(M.).*
migetâlka, *f.* die Flimmerzelle, das Flimmerhaar, *Erj.(Som.).*
migetáti, etâm, ę́čem, *vb. impf.* = megetati; 1) kleine, schnelle Bewegungen machen: z očmi m., mit den Augen blinzeln, zwinkern, *Mur., C.*; — 2) flimmern: migeta mi pred očmi, *Vrt.*; — schimmern, *Cig.*; zvezde migetajo, *Let.*; nebo migeta od zvezd, *C.*
migę̑tec, tca, *m.* der Schimmer, *C.*
mîgič, *m.* = štorovka, neka užitna goba po štorih, *C.*
miglica, *f.* = migalica, das Zittergras (briza), *Medv.(Rok.).*
mîglja, *f.* das Straußgras (agrostis), *C.*
migljáč, *m.* die Zitterpappel (populus tremula), *Cig.*
mîgljaj, *m.* der Wink; na migljaj, *Cig.*; — der Augenblick, *Cig., M., Kr.-Valj.(Rad).*
migljânje, *n.* eine zitternde Bewegung; das Gewimmel; das Gefunkel, das Flimmern.
migljáti, âm, *vb. impf.* 1) schnell hinundher bewegen: z očmi m., blinzeln, *Cig., Mik.*; — z repom m., wedeln; — 2) in zitternder Bewegung sein, flimmern, schimmern: pred očmi mi miglja; zvezde migljajo na nebu; — 3) wimmeln.
mîgljec, cca, *m.* neka reč, ki miga: = fegec: stroj, podoben klopotcu brez macljekov in

blanje, kteri samo migeče (= fegeče), a ne ruži in ne ropoče, *Raič (Let.)*.
migljenka, *f.* der Flitter, *Jan.*, *Mik.*
migljiv, íva, *adj.* beweglich: oko je migljivo, *Cig.(T.)*; — stsl.
mígniti, mîgnem, *vb. pf.* winken; — Janezu in Jakopu migneta pomagat, *Ravn.*; — kakor bi mignil, in einem Augenblick; predno mignil bi z očmi, *Preš.*
mígnjenje, *n.* der Wink, *Cig.*, *ogr.-M.*
mîgoma, *adv.* augenblicklich, *Bes.*, *SlN.-C.*
migrēna, *f.* glavobolja, nav. le po eni strani glave, die Migräne.
mihâlek, lka, *m.* = mihec, das Schnappmesserchen, *Mur.*
mihâlščak, *m.* der September, *Valj.(Rad)*.
mihati se, am se, *vb. impf.* planlos hinund hergehen, *BlKr.*
mîhec, hca, *m.* das Schnappmesserchen, *Mur.*, *Jan.*, *C.*
mîhen, hena, *adj.* = majhen, *Guts.*, *Goriš.-Mik.*, *KrGora*; mihen čas, *Guts.(Res.)*; Mam miheno kajžo, *Npes.-Schein.*
mihǫlka, *f.* neka hruška, ki dozori o sv. Mihelu, *Erj.(Torb.)*.
mihǫlščak, *m.* der Monat September, *ogr.-M.*, *Fr.*, *ogr.-C.*, *Valj.(Rad)*.
mihǫlščnik, *m.* miholščak, *Fr.*, *ogr.-C.*
mijâvek, vka, *m.* das Miauen, *Cig.*, *Jan.*
mijâvkanje, *n.* das Miauen.
mijâvkati, kam, čem, *vb. impf.* miauen.
mîk, *m.* der Reiz, *Cig.*, *Jan.*; — die Anwandlung, der Trieb, die Lust, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; mik ga je prijel, *Ljub.*; m. do nenavadnih jedi, das Verlangen nach ungewöhnlichen Speisen, *Mur.*; sla in mik po posebnih grižljajih in kapljicah, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
mikáč, *m.* der Hechler, *Cig.*
mikačíca, *f.* die Hechlerin, *Cig.*
mikâčka, *f.* die Hechlerin, *Cig.*
míkalica, *f.* das Zucken, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
mikâlnica, *f.* 1) = mikalnik, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Bildungsanstalt: šola je m., *Nov.-C.*
mikâlnik, *m.* = greben, die Hechel, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*
mikálǫ, *n.* 1) die Hechelmaschine, *Cig.(T.)*; — 2) das Reizmittel, *Jan.*
mîkanica, *f.* ein Bund gehechelten Flachses, *Z.*
mîkar, rja, *m.* der Hechler, *Goriš.*; — der Seiler, *Mik.*
mîkarica, *f.* die Hechlerin, *Goriš.*; — die Seilerin, *Mik.*
mîkast, *adj.* bissig (o psih), *C.*; — prim. mikati 1).
mikástiti, âstim, *vb. impf.* = mekastiti, rütteln, schütteln, zerren, *Jan.*, *Mik.*, *C.*, *Lašče-Levst.(Glas.)*; vihar je mikastil staro zidovje, *Zv.*; m. se, raufen: trgajo in mikastijo se za drobiž, *Zv.*
mîkati, kam, čem, *vb. impf.* 1) zuckende Bewegungen machen, *Cig.*; m. z ramenoma, *LjZv.*; tudi: rame m., *C.*; mika me = kolca se mi, ich habe das Schluchzen, *C.*; — zupfen, *Mur.*, *Cig.*; za lase m. = lasati, *C.*; m. se, sich balgen, *Mur.*, *C.*; — beißen (o psih): pes rad miče, *C.*; — plagen, *Kor.-Jarn.(Rok.)*; — 2) mit der Hechel reinigen, hecheln: predivo m.; — bilden, civilisieren, *Jan.*, *nk.*; — 3) reizen; mika me, es reizt mich, ich habe Lust; Kar mat' je učila, Me mika zapet', *Vod.(Pes.)*; — anziehen, interessieren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
míkati se, am se, *vb. impf.* von sich in der Mehrzahl sprechen, „mi“ statt „jaz“ sagen, *C.*
míkav, *adj.* bissig: m. pes, *C.*
mîkavec, vca, *m.* 1) der Zupfer, *Mur.*; — 2) der Hechler, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; — 3) der Mühlbeutel, *C.*
míkaven, vna, *adj.* reizend, einnehmend, interessant, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; mikavna knjiga, *Cv.*; — govori se tudi: mikáven.
mîkavka, *f.* die Hechlerin, *Cig.*
míkavnost, *f.* der Reiz, die Interessantheit, *Jan.*, *Cv.*, *nk.*
mîkec, kca, *m.* der Mühlbeutel, *Cig.*
mìken, kena, *adj.* = micen, winzig, *Kor.-M.*, *Rož.-Kres.*
miketáti, etâm, éčem, *vb. impf.* rütteln, zerren: neusmiljeno stresati in m. koga, *Jurč.*
miketúlja, *f.* der Mühlbeutel, *Cig.*, *Jan.*
mikrokōzem, zma, *m.* majhen svet, človek, mišljen kot majhen svet, der Mikrokosmus.
mikroskōp, *m.* drobnogled, das Mikroskop.
mikroskōpen, pna, *adj.* mikroskopisch, *Cig.(T.)*.
mîł, î, *f.* = mel, *f.* mergelartige Erde, *Rib.-Mik.*; (mîł, *m.*, *Valj.[Rad]*).
mîł, míla, *adj.* 1) barmherzig, gnädig; mil biti do koga, *Ravn.*; mile sestre = usmiljene sestre, *Gor.-Svet.(Rok.)*; mild: milo soditi; mili darovi, milde Gaben, *nk.*; — 2) Mitleid erregend: milo se jokati, bitterlich weinen; milo prositi, flehentlich bitten; — wehmüthig; milo pogledati koga; milo se ozirati po kom; mili glasovi; — milo se mi je storilo, ich bin von Wehmuth ergriffen worden; milo mi je zanj, es thut mir leid um ihn, *Cig.*; milo pogrešati koga, jemanden schwer vermissen, *Levst.(M.)*; — rührend, *Cig.*, *Jan.*; mila prigodba, *C.*; mil konec, ein trauriges Ende, *Pohl.(Km.)*; — traurig: mila Jera, ein zum Weinen geneigter, trübseliger Mensch, *Cig.*, *LjZv.*; držati se kakor mila Jera, *jvzhŠt.*; — 3) lieb; mila moja mati! mili Bog! pod milim Bogom nimam nikogar, auf der ganzen lieben Welt hab' ich niemanden; — hodi za milim Bogom! geh' in Gottes Namen! *C.*; pod milim nebom, unter freiem Himmel; — 4) = neslan, *Savinska dol.*
mîlar, rja, *m.* der Seifensieder, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *nk.*
mîlarica, *f.* die Seifensiederin, *Cig.*, *Jan.*
miláriti, ârim, *vb. impf.* das Seifensiedergewerbe betreiben, *Cig.*
milárnica, *f.* die Seifensiederei, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
milârstvǫ, *n.* das Seifensiedergewerbe, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*
mílast, *adj.* seifenartig, *Cig.*, *Jan.*
mîłček, čka, *m. dem.* milec; der Liebling, das Herzenskind, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

mîlec, lca, *m.* der Geliebte, *Bes.*, *Zora.*
mílen, *adj.* lieb: ljubica milena, *Cig.*, *C.*, *Npes.-K.*; Ji Milica prav'jo, Res milena vsa, *Vod. (Fes.)*; — iz hs. (?)
1. **mîlen**, lna, *adj.* = mil: milno vpiti, wehmüthig, kläglich schreien, *C.*; milno gledati, *Z.*; lieb: dete milno, *Danj.(Posv. p.)*; milni Bog, *kajk.-Vest.*
2. **mîlen**, lna, *adj.* Seifen-, *Cig.*, *Jan.*; mîlni klej, der Seifenleim, *Cig.(T.)*.
mîlica, *f.* das Liebchen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Bes.*
milîcija, *f.* die Miliz, *Cig.(T.)*.
miligrām, *m.* tisočni del grama, das Milligramm.
milijārda, *f.* die Milliarde.
milijǫ̑n, *m.* die Million.
milijonár, rja, *m.* der Millionär.
milijonârka, *f.* die Millionärin, *Preš.*
milijǫ̑novka, *f.* der Millioner (Zahlzeichen), *Cig.*
milimēter, tra, *m.* tisočni del metra, das Millimeter.
milína, *f.* die Anmuth, die Lieblichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — hs.
míliti se, im se, *vb. impf.* 1) dauern, leid sein: on se mi mili, er dauert mich, ta reč se mi mili, um diese Sache ist mir leid, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *M.*; Men' se že žolnirje milijo, *Npes.-Vraz*; tudi: mili se mi koga, česa, *Jan.*; — 2) schmeicheln, *Habd.-Mik.*, *V.-Cig.*, *Jan.*; m. se komu, *LjZv.*; kokoš se mili (z glasom), *Dol.*
míliti, ím, *vb. impf.* seifen, einseifen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — prim. milo.
mîlja, *f.* die Meile.
miljáčina, *f.* = melina, mel, die Riese, *Koborid (Goriš.)*.
miljarína, *f.* = miljnina, *DZ.*, *SlN.*, *Zv.*
miljáriti, ârim, *vb. impf.* bemitleiden, *ZgD.*
míljati se, am se, *vb. impf.* winseln, *C.*
miljâva, *f.* = žerjavica (morda: muljava?), *Dreznica-Erj.(Torb.)*.
miljekàz, káza, *m.* der Meilenzeiger, *Cig.*, *Jan.*
1. **míljen**, *adj.* lieb, geliebt, *Štrek.*; anmuthig, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — prim. milen.
2. **mîljen**, ljna, *adj.* Meilen-, *Cig.*, *Jan.*
míljenček, čka, *m. dem.* miljenec; der Liebling, das Herzenskind, *Cig.*
míljenec, nca, *m.* der Liebling, *Jan.*
míljenica, *f.* die Geliebte, *Jan.*, *SlN.*
míljenka, *f.* die Geliebte, *Cig.*
mîljnik, *m.* der Meilenzeiger, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Nov.*
miljnína, *f.* das Meilengeld, *Cig.*
1. **milka**, *f.* kozje ime, *Erj.(Torb.)*.
2. **mîlka**, *f.* feiner Flusssand: milko rabijo zidarji, *Ljub.*
milkováti se, ûjem se, *vb. impf.* liebeln, *C.*; m. se s kom, *SlN.-C.*
mîlnat, *adj.* seifig, *Mur.*, *Cig.*
mîlnica, *f.* 1) das Seifenwasser, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; — 2) das Seifenkraut (saponaria), *Cig.*, *C.*, *Tuš.(B.)*.

mílo, *n.* das Waschmittel: die Seife, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — po drugih slov. jezikih.
milóba, *f.* 1) die Wehmuth, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*; — 2) die Holdseligkeit, *Cig.(T.)*, *nk.*
milóben, bna, *adj.* wehmüthig, *Cig.*, *Jan.*
milǫ̑ča, *f.* = milost, die Gnade, *ogr.-C.*
miločúten, tna, *adj.* Mitgefühl habend: ubogim m., skrben oče, *Slom.*
milodâr, *m.* nam. mil dar, die Liebesgabe, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
milodáren, rna, *adj.* mildthätig, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*
milodârnik, *m.* der Mildthätige, *Slom.*
milodárnost, *f.* die Mildthätigkeit, *M.*, *Slom.*
milodùh, dúha, *adj.* wohlriechend, *Vrt.*
miloglásen, sna, *adj.* sanft o. lieblich tönend, *Jan.*, *M.*, *C.*, *nk.*
miloglâsje, *n.* der liebliche Klang, der Wohlklang, *Jan.*, *M.*, *nk.*
milosŕčen, čna, *adj.* mildherzig, barmherzig.
milosŕčje, *n.* = milosrčnost, *Cv.*
milosŕčnica, *f.* die Barmherzige; — die barmherzige Schwester, *Cig.*, *Jan.*
milosŕčnik, *m.* der Barmherzige; — der barmherzige Bruder, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*
milosŕčnost, *f.* die Mildherzigkeit.
milosŕden, dna, *adj.* = milosrčen, *Mur.*, *Jan.*; — hs.
milosŕdje, *n.* = milosrčnost, *Jan.*, *M.*, *Zora*; — hs.
milosŕdnost, *f.* = milosrčnost, *Mur.*; božja m., *Guts.(Res.)*; — hs.
mílost, *f.* 1) die Gnade; božja m., die Gnade Gottes; milosti prositi, um Gnade bitten; milost storiti komu, jemandem Gnade erweisen, *Kast.-Levst.(Rok.)*; ena milost če pride, dve pa, če ne pride, *jvzhŠt.*; — Vaša milost! Euer Gnaden! *Cig.*, *nk.*; — 2) božja m., das Gnadenkraut (gratiola officinalis), *Cig.*; — zel božje milosti, das Robertskraut (geranium Robertianum), *C.*; — moška m., die Feldmannstreu (eryngium), *Cig.*
mílosten, tna, *adj.* gnädig, barmherzig; — milostna gospa! gnädige Frau! *nk.*
milostínja, *f.* das Almosen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; v pušico milostinjo dajati, *Zv.*
milostíti, ím, *vb. impf.* begnadigen, *Jan.*; m. upornike, *Zv.*; kaznovati in m., *Zv.*
milostiv, íva, *adj.* = milostljiv, gnädig, gnadenvoll, barmherzig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.(Post.)*, *Schönl.*, *Kast.*, *nk.*; pogleda ga s svojimi milostivimi očmi, *Jsvkr.*
milostíven, vna, *adj.* = milostiv, *Mur.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*
milostívnost, *f.* = milostivost, *Mur.*, *Jan.*
milostívost, *f.* die Barmherzigkeit, die Gnade, *M.*
milostljìv, íva, *adj.* gnädig, barmherzig; bodi nam milostljiv! milostljivi gospod! gnädiger Herr! — tudi: mílostljiv.
milostljívost, *f.* die Barmherzigkeit.
mílostnik, *m.* der Erbarmer, *Jan.*
mílostnost, *f.* die Barmherzigkeit, *Mur.*, *Cig.*
miló̄ča, *f.* = milost, *Habd.-Mik.*, *Caf.(Vest.)*, *vzhŠt.-C.*, *ogr.-C.*, *Let.*
miloščina, *f.* das Almosen; miloščine prositi, um ein Almosen bitten.

míloščinar, rja, *m.* der Almosenier, *Jan.(H.)*.
míloščinski, *adj.* Almosen=.
milóta, *f.* die Anmuth, *Cig.(T.)*, *Jan.*, *Šol.*, *Z.*, *nk.*; milota jih je gledati, es ist eine Wonne, sie anzuschauen, *Prip.-Mik.*
milóten, tna, *adj.* anmuthig, *nk.*; — mild, *ZgD.*
milotînka, *f.* = elegija, *Nov.*, *Zora*, *Let.*
milótnost, *f.* der Liebreiz, *Cig.(T.)*, *nk.*
milotǫ́žen, žna, *adj.* elegisch, wehmüthig, *Cig.(T.)*, *Jan.*
miloválen, lna, *adj.* bedauernd, Beileids=, *nk.*
milovánec, nca, *m.* der Bedauerte, *Cig.*
milovânje, *n.* das Bemitleiden, das Bedauern, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Rez.-Valj.(Rad).*
milovánka, *f.* die Bedauerte, *ZgD.*
milovàr, vára, *m.* = milar, der Seifensieder, *Mur.*, *Jan.*, *Nov.-C.*
milovârnica, *f.* 1) = milarnica, die Seifensiederei, *Jan.*, *C.*
milováti, ûjem, *vb. impf.* 1) bemitleiden, bedauern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) m. se komu, jemandem schmeicheln, *Polj.*; — tudi mílovati, vam, *Ravn.*, *Vrtov.*
milovâvec, vca, *m.* der Bemitleider, *Mur.*, *Cig.*
milovâvka, *f.* die Bemitleiderin, *Z.*
mílovec, vca, *m.* 1) der Seifengeist, *Strp.*; — 2) der Seifenstein, *C.*
milovíden, dna, *adj.* lieblich anzusehen, graziös, *Cig.(T.)*; srebro je milovidno belo, demant je miloviden, *Erj.(Min.).*
mílovka, *f.* der Talk, *h. t.-Cig.(T.).*
milozvǫ́čen, čna, *adj.* lieblich klingend, *nk.*
milozvòk, zvǫ́ka, *adj.* lieblich klingend, *Cig.(T.).*
mîmičen, čna, *adj.* k mimiki spadajoč, mimisch.
mîmik, *m.* der Mimiker.
mîmika, *f.* die Geberdensprache, die Mimik.
mîmǫ, I. *adv.* vorüber, vorbei; m. iti, vorüber gehen; — II. *praep. c. gen.* 1) an—vorbei; mimo česa, koga iti; — 2) außer; vsi mimo tebe; mimo tega, außerdem, überdies; — 3) im Vergleich zu: on ni tacega trpljenja mîmo druzih zaslužil, *Dalm.*; (za komparativom) als: moja hiša je lepša mimo tvoje; mimo vseh kupcev, vor allen Käufern, *Rec.*
mimočúten, tna, *adj.* außersinnlich, *Cig.(T.).*
mîmod, *adv.* = mimo, vorüber: šel je mimod, *C.*, *vzhŠt.*
mîmǫgredȩ́, *adv.* = mimo grede, im Vorübergehen, nebenbei, flüchtig; m. kaj omeniti, *nk.*
mîmǫgredǫ́č, *adv.* = mimogrede, *nk.*
mimohòd, hǫ́da, *m.* der Vorübergang, *Mur.*, *Cig.*, *DZ.*
mimohǫ̑dec, dca, *m.* der Vorübergehende, *Cig.*
mimohǫ́ja, *f.* das Vorübergehen, *C.*
mimolèt, lȩ́ta, *m.* der Durchstrich (der Zugvögel), *Cig.*
mimorȩ́den, dna, *adj.* außerordentlich, außergewöhnlich, *Jan.*, *C.*, *SlN.-C.*
mimozòr, zǫ́ra, *m.* die Parallaxe (astr.), *h. t.-Cig.(T.)*, *Žnid.*
mincen, cena, *adj.* = micen, winzig, *Mik.*, *Npes.-Vraz*, *Št.-Trst.(Let.)*, *Nov.*
minèč, ȩ́ča, *adj.* *Guts.(Res.)*, pogl. minljiv.

1. **mînek**, nka, *m.* mlada žaba, der Kaulkopf, *Tolm.-Erj.(Torb.).*
2. **mînek**, nka, *m.* v rekih: na juhi ni ne cinka ne minka, *Gor.*; ni imelo ne cinka ne minka, *Pohl.(Km.).*
minen, nena, *adj.* = majhen, *Rož.-Kres.*
minerāl, *m.* rudnina, das Mineral.
minerālen, lna, *adj.* rudninski, Mineral=, mineralisch.
mineralǭg, *m.* rudninar, der Mineralog.
mineralogîja, *f.* rudninoznanstvo, die Mineralogie.
minȩ́vati, am, *vb. impf.* schwinden, vergehen, *Jan.*, *nk.*; tedni so minevali, kakor ure, *Erj.(Izb. sp.).*
miniatūra, *f.* drobna slika, die Miniatur.
miniatūren, rna, *adj.* Miniatur=, miniaturna slika, drobna slika, ein Miniaturbild, *Cig.(T.).*
mínica, *f.* zlata m., der Rosen= oder Goldkäfer (cetonia aurata), *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; — 2) die Buschwindblume, weißes Waldhähnchen (anemone nemorosa), *Cig.*, *Medv.(Rok.).*
mînij, *m.* der Mennig (minium), (chem.), *Cig.(T.).*
minimālen, lna, *adj.* najmanjši, Minimal=, *DZ.*
minîster, tra, *m.* eden izmed najvišjih uradnikov, vladarskih svetovalcev, der Minister.
ministȩ̂rij, *m.* das Ministerium.
ministerijālen, lna, *adj.* = ministrski, Ministerial=.
ministrānt, *m.* mašni strežnik, der Ministrant.
minîstrski, *adj.* Minister=, ministeriell.
minîstrstvǫ, *n.* das Ministerium.
miníti, mínem, *vb. pf.* 1) vergehen, ein Ende nehmen; vse mine; usuši se morje, vse reke minejo, *Ravn.*; spomlad, zima mine; — aufgehen: strezi mu: kar več mine, ti bom nazaj grede plačal, *Ravn.*; mine veliko drv, *Cig.*; — mine mi kaj, es vergeht mir, es verläßt mich etwas; zakaj me žalost ne mine? *M.*; mine te tvoja bolečina, *Npes.-Mik.*; ves strah jo mine, *Ravn.-Mik.*; vse bo nas minilo, *C.*; le naj bodo ošabni, saj jih bo minilo, *DSv.*; dobra volja ga ni nikoli minila, *LjZv.*; — *part. praet.* tudi: minúl: minula je maša, *Gor.*; vergangen, verflossen: minuli teden, *nk.*; — 2) m. koga, an jemandem vorüber kommen, *Raič(Slov.)*, *jvzhŠt.*; — = izgrešiti: m. koga, an jemandem vorübergehen, ohne ihn zu bemerken, zu sprechen, *ogr.-C.*; m. se = izgrešiti se, *C.*; — minȩ̑m, *ogr.-Valj.(Rad).*
minljiv, íva, *adj.* vergänglich; vsaka sila je minljiva.
minljívost, *f.* die Vergänglichkeit.
minòč, ǫ́ča, *adj.* = minljiv, (minuč) *Meg.*, *Krelj*, *Dalm.*
minǫ́ga, *f.* die Lamprete (petromyzon marinus), *Erj.(Ž.).*
minorāt, *m.* prednost najmlajšega v dednem nasledstvu, das Minorat.
minorīt, *m.* redovnik sv. Frančiška, der Minorit.
minováti, ûjem, *vb. impf. ad* miniti; (allmählich) vergehen, *Šol.*

minuēnd, *m.* zmanjševanec, der Minuend.
minūta, *f.* šestdeseti del ure, die Minute.
minūten, tna, *adj.* Minuten-.
minūtnik, *m.* der Minutenzeiger, *Cig.(T.)*; — rus.
1. **mîr**, mîra, mirû, *m.* der Friede; nima mira, er kann nicht zur Ruhe kommen; nimam mira pred njim, er gibt mir keine Ruhe; plačaj, pa bo mir; v hiši sem jaz gospodar, pa mir besedi! und hiemit Punctum! na miru, pri miru pustiti, jemanden in Ruhe lassen; z mirom, ruhig, *Dict.*, *Dalm.*, *Gor.*: stojte z mirom! *Trub.*; z mirom pustiti, in der Ruhe lassen, *Meg.*, *Trub.*, *Jsvkr.*, *Preš.*; (prim. nem. jemanden „zufrieden" lassen); m. storiti, Frieden schließen: mir sta med sabo storila, *Dalm.*; s čistega mira, ohne Veranlassung, ohne Ursache, *BlKr.*; — mír, *Valj.(Rad).*
2. **mîr**, *m.* 1) die Mauer, *Guts.*, *Jan.*, *Poh.*, *Rož.-Kres*, *Bolc-Erj.(Torb.)*; bes. die Mauer ohne Mörtel, z. B. zur Einfriedung, *Rez.*, *Goriš.-C.*; — *pl.* mirovi, das Gemäuer, *C.*
mīra, *f.* die Myrrhe (myrrha).
mirabēla, *f.* francoska cibora, die Mirabelle oder Reine-Claude, *Tuš.(R.).*
mirabēlščica, *f.* nekaka sliva, *C.*; — prim. mirabela.
mirálica, *f.* eine Art Kreuzdorn (rhamnus rupestris), *Vodice(Istra)-Erj.(Torb.).*
mirár, rja, *m.* der Maurer, *Zil.-C.*
míren, rna, *adj.* ruhig; mirno dete; mirno morje; — friedsam; miren človek.
miriāda, *f.* = deset tisoč, die Myriade.
miriamēter, tra, *m.* = deset tisoč metrov, das Myriameter.
mirìč, íča, *m. dem.* mir; das Mäuerchen, *Jan.*
miríka, *f.* = vresa, das Heidekraut (erica), *Dalm.*
miríłen, łna, *adj.* beruhigend, besänftigend, *Cig.*, *Jan.*
mirílo, *n.* das Beruhigungsmittel, *Cig.*, *Jan.*
mirína, *f.* altes Gemäuer, *Istra-Cig.*, *Jan.*
miríšče, *n.* das Gemäuer, die Ruinen, *Jan.*, *Kras-Erj.(Torb.)*; zelišča, ki rastejo na miriščih, *Vrtov.(Km. k.).*
mirîtelj, *m.* der Friedensstifter, *Mur.*, *C.*
mirîten, tna, *adj.* versöhnlich, *Mik.*
mirîtev, tve, *f.* die Friedensstiftung, *Cig.*
1. **miríti**, ím, *vb. impf.* beruhigen, beschwichtigen, Frieden machen; če se kje kregajo, tepejo, pojdi jih mirit.
2. **míriti**, im, *vb. impf.* = zidati, *Guts.*, *Jan.*, *Rez.-C.*
mirîvec, vca, *m.* der Friedensstifter, *Cig.*, *Jan.*
mirîvka, *f.* die Friedensstifterin, *Cig.*, *Jan.*
mîrje, *n.* altes Mauerwerk, die Ruinen, *Istra-Cig.*, *Jan.*
mirjénje, *n.* das Beruhigen, das Friedenstiften.
mirkucîn, *m.* der Waldteufel, *Mur.*; pogl. merkucin.
mirljìv, ìva, *adj.* friedfertig, *Cig.*, *Jan.*
mirljívost, *f.* die Friedfertigkeit, *Cig.*
mírnast, *adj.* = mirnat: Voda teče, da vse cinglja, Izpod ogla mirnastega, *Npes.-Schein.*

mîrnat, *adj.* gemauert, *C.*; mirnata miza, *Kor.-C.*; mirnata kajža, *Npes.-Schein.*
mîrnik, *m.* neki siv in črn ptiček, ki se gnezdi v mire, morebiti: der Steinschmätzer (saxicola oenanthe), *Bolc-Erj.(Torb.)*; — die Assel, *Guts.*
mirnodúšen, šna, *adj.* gleichmüthig, *Jan.*, *SlN.*
mirnosŕčen, čna, *adj.* gleichmüthig, *Jan.*
mirnosŕčnost, *f.* die Gleichmüthigkeit, *Jan.*
mírnost, *f.* die Ruhe (als Eigenschaft); die Gelassenheit; die Friedlichkeit.
mirodvor, *m.* *nk.*, pogl. pokopališče.
miroljùb, ljúba, *m.* der Friedensfreund, *Cig.*
miroljúben, bna, *adj.* friedliebend, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
miroljûbje, *n.* die Friedensliebe, *Jan.*, *nk.*
miroljûbnik, *m.* ein friedliebender Mensch, *Mur.*, *Cig.*
miroljúbnost, *f.* die Friedfertigkeit, *Jan.*, *nk.*
mirolòm, lǫ́ma, *m.* der Friedensbruch, *Jan.*
mirolǫ̂mec, mca, *m.* der Friedensbrecher, *Cig.*
mirolǫ́men, mna, *adj.* friedensbrüchig, *V.-Cig.*
mirolǫ̂mstvǫ, *n.* der Friedensbruch, *Cig.*, *Jan.*
mirovalíšče, *n.* der Ruhepunkt (phys.), *Let.*
mirovânje, *n.* das Ruhigsein, das Ruhen.
mirováti, ûjem, *vb. impf.* sich ruhig, friedlich verhalten; miruj! sei ruhig! *Dol.-Levst.(M.).*
mirǫ́ven, vna, *adj.* friedlich, Friedens-, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-M.*; mirovni čas, *Dalm.*; mirovni vojvoda, der Friedensfürst, *Trub.(Post.)*; mirovni stan, der Friedensstand, *DZ.*; — ruhig, friedfertig: A miroven bodi, veš? *Levst.(Zb. sp.).*
mirovît, *adj.* friedfertig, *Cig.*, *M.*; m. človek, *LjZv.*
mirovíten, tna, *adj.* = mirovit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
mirovítnost, *f.* die Friedfertigkeit, *Mur.*
mirovîtost, *f.* die Friedfertigkeit, *Cig.*
mîrovje, *n. coll.* das Mauerwerk, *Jan.*, *C.*
mirozòv, zǫ́va, *m.* der Zapfenstreich, *nk.*; — hrv.
mîrta, *f.* die Myrte (myrtus).
mîrtov, *adj.* Myrten-; m. venec.
mîrtovje, *n.* der Myrtenwald, *Cig.*
mirtvik, *m.* der Mastix, *Guts.-Cig.*, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; pogl. mrtvika.
mísanje, *n.* das Haaren, *Mur.*, *Jan.*
mísati se, am se, *vb. impf.* = misiti se, *Mur.*, *Mik.*
mîsel, sli, *f.* 1) der Gedanke; po mislih pisati, etwas schreiben, ohne hinzusehen, *Svet.(Rok.)*; na m. priti, einfallen; domovina jim je zopet bolj hodila na misel, sie dachten wieder mehr ans Vaterland, *Jurč.*; ni mu hodilo na misel, er ließ es sich nicht beifallen, *LjZv.*; na mislih, v mislih imeti, gedenken; tudi: v misli, na misli imeti; na mislih, v mislih mi je kaj, ich denke an etwas; V mislih ti niso, *Preš.*; v misel vzeti kaj, gedenken, erwähnen; to ni vredno, da bi se v misel jemalo, das ist nicht der Rede wert, *Cig.*; tudi: tega več ne jemlji v misel! *Jurč.*; iz misli pustiti, nicht beachten, *Št.-C.*; po misli, mislih, nach Wunsch, *Cig.*, *Polj.*; po misli biti, zusagen, *Cig.(T.)*; biti, ko misel, ganz nach

Wunsch sein, *Rib.-M.*; lepa je kakor misel, schön wie man sie sich nur denken kann, *Zv.*; za eno misel = prav malo, *Zv.*, *Str.*; — die Meinung, die Ansicht; enih misli biti, gleichgesinnt sein; dvojnih misli biti, zweifeln, *C.*; — misel me je, ich beabsichtige, ich habe vor; katerega teh dveh zgledov vas je misel posnemati? *Ravn.-Mik.*; — na misli imeti kaj, im Sinne haben, vorhaben, *Cig.*, *C.*; = v mislih imeti, *Cig.*, *Jan.*; — 2) dobra m., das Wohlgemuth, der Dosten (origanum vulgare), *Meg.*, *C.*, *pod Kaninom*, *Srpenica-Erj.(Torb.)*, *vzhŠt.*; = božja m., *Hal.-C.*; = m. Marije device, *C.*

mîselca, *f.* 1) *dem.* misel, *Valj.(Rad)*; — 2) = dobra misel, *Hal.-C.*

mîselka, *f.* der Gedankenstrich, *ogr.-C.*

mîseln, selna, *adj.* Gedanken-, (mislen) *Cig.(T.)*; intellectuell, *Cig.*

mîselnik, *m.* = mislec, der Denker, *Cig.(T.)*.

mîselnost, *f.* die Denkkraft, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

mísija, *f.* poslanstvo, die Mission, *Cig.(T.)*, *Cig.*, *Jan.*

misijọ̑n, *m.* von Missionären abgehaltener Predigtencyklus, die Mission.

misijonár, rja, *m.* der Missionär.

misijonáriti, ârim, *vb. impf.* Missionär sein, *Kop. sp.*

misijọ̑nec, nca, *m.* = misijonar, *C.*

misijọ̑nski, *adj.* Missions-.

mísika, *f.* ime psici, *kajk.-Valj.(Rad)*.

mísiti se, mîsim se, *vb. impf.* sich mausen, *Mur.*, *Št.-Erj.(Torb.)*; sich haaren (o živini), *SlGor.*; — = osipati se: grozdje te trte se rado misi, *Erj.(Torb.)*; drevo se misi, der Baum verliert das Laub, *C.*

mîslec, sleca, selca, *m.* der Denker, *Jan.*, *C.*, *nk.*; stari miselci, *LjZv.*

mîslek, sleka, *m.* ime volu, *kajk.-Valj.(Rad)*.

mislîtelj, *m.* der Denker, *Cig.(T.)*, *SlN.*

mísliti, mîslim, *vb. impf.* denken, sinnen; — misli, misli, na zadnje si to izmisli; m. na koga, kaj, an jemanden, etwas denken; m. v druge reči, an andere Dinge denken, *Burg.*; radi mita jemljo ino mislijo po dareh, sie haben ein Verlangen nach Geschenken, *Dalm.*; veliki točaj ne misli po Jožefu več, der Mundschenk gedenkt Josefs nicht mehr, *Ravn.*; — m. si, bei sich denken; kaj čem tu stati? misli si in odide; sich vorstellen; misli si človeka brez rok in nog; vermuthen; ali si kaj misliš? — denken, meinen; kako misliš o tej stvari? — dobro m. komu, es mit jemandem gut meinen, *Levst.(Rok.)*; hudo m. komu, *Krelj*; — beabsichtigen; misli se oženiti; tega ne mislim storiti.

mislìv, íva, *adj.* 1) denkend, *Z.*; — verständig: Naravna je i misliva, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) gedankenreich: misliva pripodoba, *Zv.*

mislîvec, vca, *m.* der Denker, *Cig.*, *Jan.*

mistērij, *m.* skrivnostni nauk, skrivnost, das Mysterium, *Cig.(T.)*.

misticīzem, zma, *m.* pretirana gojitev skrivnostnih naukov, der Mysticismus.

místičen, čna, *adj.* skrivnosten, mystisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

mistifikácija, *f.* zvoditev lahkovernega človeka, die Mystification, *Cig.(T.)*, *nk.*

mīstik, *m.* kdor se z mistiko peča, der Mystiker.

místika, *f.* skrivnostni verski nauk, die Mystik.

mìš, míši, *f.* 1) die Maus (mus); domača, hišna m., die Hausmaus (mus musculus); dimasta m., die Brandmaus (m. agrarius), *Jan.(H.)*; poljska m., die Feldmaus (hypudaeus arvalis), *Erj.(Ž.)*; — moker kakor miš; reven kakor jara miš, *Jurč.*; ni ptič ni miš, er hat keinen ausgesprochenen Charakter, *Jurč.*; slepe miši loviti, „blinde Kuh" spielen; — mìš, míša, *m.*, *Valj.(Rad)*, *Dol.*, *kajk.*

mišák, *m.* 1) das Mausmännchen, *C.*; — 2) ein unfruchtbarer Weinstock, *C.*

mîšar, rja, *m.* der Mäusebussard, der Mausgeier (buteo vulgaris), *Cig.*, *Erj.(Ž.)*.

mîšarica, *f.* das Mäusegift, *Cig.*

míšast, *adj.* mausfarben, *V.-Cig.*

mîšca, *f.* 1) *dem.* miš; — 2) der Muskel, *C.*, *Lj-Zv.*; (nav. mišica); — 3) der Oberarm, *C.*; za mišce se primeta, da bi se metala, *C.*, *vzhŠt.*

míše, eta, *n.* das Mäuschen, *Mik.*, *Vrt.*; Prišla je miška z mišeti, *Npes.-K.*; — mišè, ẹ́ta, *Valj.(Rad)*.

mîšec, šca, *m.* ein mausfarbenes, aschgraues Pferd, *Cig.*, *Jan.*

mišejẹ́dina, *f.* der Mäusefraß, *C.*

míšelj, šlja, *m.* v uganki: Mišelj mišlja, Krocelj kroclja; Mišelj dolu pade, Krocelj ga popade, (svinja in želod), *Šenpas (Goriš.)-Erj. (Torb.)*.

mišelọ̑vka, *f.* die Mäusefalle, *V.-Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Dol.*

míšenje, *n.* das Mausen, die Mause, *Jarn.*, *Jan.*

míšerba, *f.* die Gelbsucht, *Cig.*, *Gor.*; iz nem. Mißfarbe? *C.*; (prim. mišvarost, *Guts.*).

míševina, *f.* = mišina, *Cig.*

míšica, *f.* = mišca 2), der Muskel, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Som.)*, *nk.*

míšičast, *adj.* muskulös, *C.*

míšičen, čna, *adj.* Muskel-, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

míšičje, *n.* das Muskelsystem, *Erj.(Som.)*.

míšičnat, *adj.* muskelig, *Cig.*, *Jan.*

míšina, *f.* das Mäuseloch.

mîšjak, *m.* 1) der Mäusekoth; — 2) der Fleckenschierling (conium maculatum), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; = pikasti m., *Tuš.(R.)*.

mišjerẹ́past, *adj.* verbuttet, abholzig, *V.-Cig.*; mišjerepasta jelka, eine verbuttete Tanne, der Kollerbusch, *Cig.*

mîšji, *adj.* Maus-, Mäuse-; mišji rep; mišja dlaka, die Flaumfedern, *Zv.*

mîšjica, *f.* das Giftmehl, der Hüttenrauch, *Erj.(Min.)*.

mîška, *f.* 1) *dem.* miš, das Mäuschen; — 2) = mišca 2), der Muskel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*, *Vrtov.*; — 3) der Oberarm, *ogr.-C.*, *Mik.*; pokrepi svoje miške, *C.*; za miške se prijeti, *Mik.*

mîškarica, *f.* neko jabolko, *Valj.(Rad).*
mîško, *m.* mausfarbenes, aschgraues Pferd, *Cig.*
mišljâva, *f.* 1) die Denkform, *Cig., Jan.*; — 2) die Denkart, die Gesinnung, *Cig., Jan., C.*
mišljénje, *n.* das Denken; — die Denkart, die Gesinnung, *Jan., Cig.(T.), nk.*
mîšnica, *f.* 1) die Mausfalle, *Meg., Alas., V.-Cig., Jan.*; — 2) das Mäusegift, das Arsenik; bela m., weißes Arsenik; rumena m., gelbes Arsenik, das Auripigment, *DZ., Str̄p.*; rdeča m., rothes Arsenik, črepna m., der Scherbenkobalt (Fliegenstein), *DZ.*; — 3) die Würfelnatter (coluber tessellatus), *Frey.(F.)*; — 4) der Fliegenschwamm (agaricus muscarius), *Mur.*; — 5) neka debela hruška, *vzhŠt.-C.*
mîšničar, rja, *m.* der Mäusefallenmacher, *Cig.*
mîšničen, čna, *adj.* Arsenik-, *Cig., Jan.*
mîšnik, *m.* 1) postranski mlin poleg glavnega (istega gospodarja), melje samo tedaj, kadar je dosti dela, *Vreme-Erj.(Torb.)*; — 2) = mišjak 2), *Cig., Medv.(Rok.).*
mîšnjak, *m.* 1) die unterste Mandelgarbe, *C.*; — 2) neka vinska trta, *SlGor.-Erj.(Torb.)*; kleinbeeriger Mosler, weißer Grob-Heunisch, *Trumm.*
mit, *f.* die Stange, der Pfosten, die Säule, *Rez.-C.*; — prim. 2. met *f.*
mîta, *f.* 1) = mito, das Bestechungsgeld, das Bestechungsgeschenk, *Cig., Jan., ogr.-Mik., kajk.-Valj.(Rad)*; mito nositi, dajati, zu bestechen suchen, *Dol.*; na mite je zdaj vse navajeno, *jvzhŠt.*; mnoge mite obečati, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) der Zoll, *Mur., Cig.*
mitár, rja, *m.* 1) der Lohnhirt, der Gemeindehirt, *Jarn., Mik.*; — 2) der Zolleinnehmer, *Cig., Jan., DZ.*; der Mauteinnehmer, *Levst.(Zb. sp.)*; (stsl.).
mitaríca, *f.* die Lohnhirtin, die Gemeindehirtin, *M.*
mitarína, *f.* = cestarina, die Mautgebür, *Levst.(Pril.).*
mitáriti, ârim, *vb. impf.* Lohnhirt, Gemeindehirt sein, *Jarn.*
mitârka, *f.* = mitarica, *Jarn.*
mitárnica, *f.* = mitnica, *C.*
mítav, *adj.* bestechlich, *C.*
mitek, tka, *m.* die Zollgebür, *Mur.*
míten, tna, *adj.* Zoll-, *Mur.*; mitna pregrada, der Mautschranken, *Levst.(Pril.).*
míti, mîjem, *vb. impf.* waschen.
mítiti, im, *vb. impf.* 1) bestechen, zu bestechen suchen, *Cig., Svet.(Rok.), jvzhŠt.*; — 2) m. se komu, sich einschmeicheln, *Jan., ogr.-Mik.*; veselje se miti, die Freude lockt, *C.*
mîtnica, *f.* das Zollhaus, *Mur., Cig., Jan.*; — die Maut, *Levst.(Pril.), nk.*
mîtničar, rja, *m.* der Mautner, *nk.*
mîtničarka, *f.* die Mautnerin, *nk.*
mitnik, *m.* der Zollner, *Mur.*; (stsl.); — der Mauteinnehmer, *Danj., C.*
mitnína, *f.* der Zoll: zakon o mitnini, die Zollordnung, *Levst.(Nauk)*; — die Mautgebür, *Z., Jan.(H.).*

mitnînar, rja, *m.* der Zollbeamte, der Zolleinnehmer, *Jan.(H.).*
mitnînarnica, *f.* das Zollamt, *Jan.(H.).*
mitnînarski, *adj.* zollämtlich, *Jan.(H.).*
mitniníšče, *n.* das Zollgebiet, *Jan.(H.).*
mitnînski, *adj.* Zoll-: mitninski zakon, *Levst.(Nauk).*
mitnînstvo̧, *n.* das Zollwesen, *Jan.(H.).*
mîtniški, *adj.* Maut-: mitniške pristojbine, *DZkr.*
míto̧, *n.* 1) die Bestechungsgabe, *Dict., Habd.-Mik., Jan., ogr.-M.*; mita jemati, mito jemati in pravdo pripogibati, *Dalm.*; dar ali mito, *Središče-Kres*; m. dajati = podkupovati, *Dict., Vrt.*; — 2) der Lehenzins, *Guts.*; das Mietgeld, *Mur.*; na mito dana, vzeta zemlja, das Lehen, *Guts.*; — der Zins: na mito posoditi, *C.*; — der Wucher, *Jarn.*
mitolōg, *m.* bajeslovec, der Mytholog.
mitolōgičen, čna, *adj.* = mitološki, mythologisch, *Cig., Jan., nk.*
mitologīja, *f.* bajeslovje, die Mythologie.
mitolōški, *adj.* bajesloven, mythologisch, *nk.*
mitovína, *f.* das Lehen, *Guts., Jarn.*
mītra, *f.* die Bischofsmütze, die Mitra.
mitronósen, sna, *adj.* infuliert, *Cig., Jan.*
miváča, *f.* der Waschlappen, *Št.-C., ogr.-C.*
mîvtra, *f.* das Wasserschaff, *jvzhŠt.*; (mevtra, der Eimer, *SlGor.-C.*); — pogl. meltra.
míza, *f.* der Tisch: za mizo sedeti, am Tische, um den Tisch herum sitzen; pri mizi, beim Tische, in der Nähe des Tisches; na mizo nositi, auftragen.
mizantrōp, *m.* ljudomrzec, der Misanthrop, der Menschenfeind, *Cig.(T.).*
mizár, rja, *m.* der Tischler; pohištveni m., der Möbeltischler, *Vrt.*; m. obkladar, der Fourniertischler, *Vrt.*
mizárček, čka, *m. dem.* der Tischlerjunge, *Cig.*
mizaríca, *f.* die Tischlersfrau, *Cig., Jan.*
mizáriti, ârim, *vb. impf.* Tischler sein, das Tischlerhandwerk betreiben, *Cig., Jan.*
mizárnica, *f.* die Tischlerwerkstätte, *Cig., Jan.*
mizárski, *adj.* Tischler-; mizarsko delo.
mizârstvo̧, *n.* das Tischlerhandwerk.
mízast, *adj.* tischartig, tafelförmig: mizasta gora, der Tafelberg, *Cig.(T.).*
mízen, zna, *adj.* Tisch-; mîzna priprava, das Deckzeug, *Cig.*; mizna pravica, der Tischtitel, *DZ.*
mízica, *f. dem.* miza, das Tischchen; — božja m., die Patene, *C.*
mîznica, *f.* 1) die Tischlade; — 2) der Tischlappen (zum Abwischen des Tisches), *Kr.*
mîznik, *m.* 1) der Truchsess, *Cig., Let., Cv.*; — 2) das Tischtuch, *C.*; — 3) = miznjak 1), *C.*
mîzništvo̧, *n.* das Amt des Truchsessen, *Cig.*
mîznjak, *m.* 1) kruh, ki se pred sv. tremi kralji na mizo dene in v praznik sne, *C., Poh.*; — 2) geweihtes Osterbrot, *Guts.-Cig., Jan., C.*
mizoliz, liza, *m.* der Näscher, *C.*
miža, *f.* das Zuhalten der Augen, *Mik.*
mižati, im, *vb. impf.* = mežati.

mižàv, áva, *adj.* = mežav, *Mik.*; mižavo gledati, *Jurč.*
mižávost, *f.* = mežavost, *Cig.*, *Jan.*
mižec, žca, *m.* der Blinzler, *Jan.*
mižîvnica, *f.* luknja na čebelnem košu, *C.*; (nam. mižalnica?).
mižkût, *m.* die Fledermaus, *Solkan-Erj.(Torb.).*
mižnják, *m. Jan.*, pogl. miznjak 2).
mižol, *m.* = mužol, das Trinkglas, *C.*, *Nov.*
mlàč, mláča, *m.* 1) kamen za črno moko, *C.*; na mlač mleti = črno mleti, *Rihenberk-Erj. (Torb.)*; — 2) mešanica vsakovrstnega žita, kakor ga mlinar pobira od meljajev, *Erj. (Torb.)*, *Kras.*
mlâčec, čca, *m.* das Zartried (isolepis), *Medv. (Rok.).*
mláčen, čna, *adj.* lau; mlačna voda; mlačno vreme; — lausinnig, indifferent, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
mláčenje, *n.* das Dreschen.
mlâčev, čve, *f.* das Dreschen, *Cig.*, *Jurč.*, *Dol.*, *Gor.*
mláčev, *adj.* mlačev kruh = črn kruh od mešane moke, schwarzes Brot, *V.-Cig.*, *C.*, *Kras*, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — prim. mlač 2).
mlačevína, *f.* tisto snopje, ki ga je treba po otepanju še mlatiti, *C.*
mláčina, *f.* 1) die Pfütze, *Guts.*; der Sumpf, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) kisla, močvirna trava, *Hrušica-Erj.(Torb.).*
1. **mláčiti**, mlâčim, *vb. impf.* lau machen, *Cig.*, *C.*
2. **mláčiti**, im, *vb. impf.* mlake delati razlivajoč vodo, n. pr. po sobi, *C.*
mlâčje, *n. coll.* Lachen; die Sumpfgegend, *Mur.*
mláčnast, *adj.* laulich, *Cig.*
1. **mlâčnat**, *adj.* laulich, *C.*
2. **mlâčnat**, *adj.* = mlačev: mlačnato zrnje, *Nov.*
mlâčnež, *m.* der Lauling, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
mlâčnica, *f.* das Pfützenwasser, *Cig.*
mlâčnik, *m.* = mlačnež, *Cig.*
mláčnost, *f.* die Lauheit, die Lauigkeit; der Indifferentismus, *Cig.(T.).*
mlačnovęrec, rca, *m.* der Laugläubige, *Cig.*
mlačnovęrka, *f.* die Laugläubige, *Cig.*
mlačnovęrnost, *f.* die Laugläubigkeit, *Cig.*
mlačnovęrstvọ, *n.* die Laugläubigkeit, *Cig.*, *ZgD.*
mlâčva, *f.* = mlačev, das Dreschen, der Drusch; o mlačvi, zur Dreschzeit.
mlâd, *m.* 1) = mlaj, der Neumond, *Mur.*, *ogr.-C.*, *Danj.-Mik.*; — 2) = mlad *f.*, junger Nachwuchs: pleme, katero ne bi rodilo moškega in ženskega mladu, moralo bi nehati, *Levst.(Beč.).*
mlâd, î, *f.* junger Nachwuchs beim Vieh und Geflügel, *Krn-Erj.(Torb.).*
mlâd, mláda, *adj.* jung; mlada leta, die Jugendzeit; od mladih let, von Jugend auf; = od mladih nog; = iz mladega, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; = iz mlada. *Jan.*, *Mik.*; (pomni: od mladiju, *Trub.*); — mlada, die Braut, *Dol.-Cig.*, *BlKr.*; — mladi mesec, mlada luna, der Neumond; mlada nedelja, der erste Sonntag nach dem Neumonde; — frisch, neu: mlad sneg, frischer Schnee; mlad kruh, frisches Brot, *Cig.*; — *compar.* mlâjši, mlâji.
mládček, čka, *m. dem.* mladec; der Frischling, (mlasček) *Cig.*
mladè, éta, *m.* junger Mensch, *Jan.*, *Let.*; — das Junge, *C.*
mládec, dca, *m.* junger Mensch, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*; — mladci = mlad *f.* die Jungen, die junge Zucht, *Cig.*; prasice imajo mladce (mlasce), po štiri, pet, šest, *Ravn.(Abc.).*
mláden, dna, *adj.* mürbe, weich, *Z.*, *Mik.*; mladno sadje, *Dol.*
mladẹ́nče, eta, *n.* das Knäblein, *C.*
mladẹ́nček, čka, *m. dem.* mladenec, der Knabe, *Mur.*, *Ravn.*
mladẹ́nčič, *m. dem.* mladenec; der Knabe, *Mur.*, *Dalm.*, *Slom.*, *SlN.*
mladẹ́nec, nca, *m.* der Jüngling, *Mur.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *Raič(Slov.)*, *Vrt.*
mladẹ́nič, *m.* 1) der Jüngling; — star m., ein alter Junggesell, ein Hagestolz, *Jan.(H.)*; — 2) *pl.* mladeniči, das Brautpaar, *BlKr.*; — 3) das Junge: za svoje mladeniče skrbeti, *Krelj*; — 4) der Neumond, *ogr.-C.*
mladẹ́niščnica, *f.* das Knabenseminar, *Cv.*
mladẹ́niški, *adj.* Jünglings-, Jugend-, jugendlich; mladeniška navdušenost.
mladẹ́ništvọ, *n.* das Jünglingsalter, das Jünglingsleben.
mladệnje, *n.* das Jungwerden, *M.*
mladẹ́nka, *f.* 1) das Mädchen, *Jan.*, *Prip.-Mik.*, *Žnid.*; Mladenke me srečavajo, *Npes.-Vod.(Pes.)*; Ni take je mladenke, Ko naše je krvi dekle, *Preš.*; mladeniči in mladenke, *LjZv.*; — 2) die Kindbetterin, *C.*; — 3) krava po teletu, dokler ima še mleka, *Krn-Erj. (Torb.).*
mladẹ́nkinja, *f.* = mladenka 1), *vzhŠt.-C.*
mladẹ́nski, *adj.* jugendlich: mladenske prsi, *Levst.(Zb. sp.).*
mladéti, ím, *vb. impf.* jung werden, sich verjüngen, *Mur.*, *Jan.*, *Met.*
mladệtina, *f.* die junge Brut, *C.*; — junger Waldbestand, *Litija-Svet.(Rok.).*
mladệzen, zni, *f.* 1) die Jugend, *ogr.-Mik.*, *C.*; — 2) junge Leute, *Bes.-C.*; knjige za m., *Raič(Slov.).*
mladệznost, *f.* = mladezen 1), *ogr.-C.*
mlâdež, *m.* 1) der Neumond, *C.*; — 2) tri leta star trs, *C.*
mlâdež, *f.* = mladina, die Jugend, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — hs.
mladíca, *f.* 1) junger Trieb, der Sproß; jaz sem vinska trta, vi ste mladice, *Guts.(Res.)*; — 2) seno tretje košnje, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*; mlada detelja, *Z.*; — 3) junges Mädchen, *Bes.*, *Zora*, *Jurč.*; — 4) mlada, letošnja svinja, *Gor.*; mlada čebela, *Levst.(Beč.).*
mladìč, íča, *m.* 1) das Junge von einem Thiere; Abel mu prvega mladiča od svoje črede daruje, *Ravn.*; pos. mladiči, die junge Vogelbrut; orlovi mladiči, *Ravn.*; — 2) junger Bienenstock, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Met.*; — 3) der Junge, junger Bursche, *Cig.*, *Jan.*,

C.; — 4) mladiči, das Brautpaar, *Dol.-Cig., Jan.*; — tudi: mlâdič, *Valj.(Rad).*

mladîček, čka, *m. dem.* mladič, das Junge, *ogr.-Valj.(Rad), Vrt.*; — junges Vögelein, *LjZv.*

mládiček, čka, *adj.* sehr jung, *Mur., C.*

mladíčen, čna, *adj.* jugendlich, *Jan.*

mladíčica, *f. dem.* mladika, junges Zweiglein.

mladîčje, *n. coll.* junge Zweige.

mladîčnat, *adj.* voll junger Zweige, *Mur.*

mladîčnik, *m.* der Jungferschwarm, *C.*

mladíka, *f.* junger Trieb o. Zweig; divja, nora m., der Wasserast, die Wasserrebe, *Cig.*

mladîkar, rja, *m.* der Zweigabstecher (rhynchites conicus), *Nov.*

mladíkast, *adj.* einem jungen Triebe ähnlich: jung, *Cig., C.*

mladíkav, *adj.* = mladikast, jung, *Jan.*; m. obraz imeti, jugendlich aussehen, *Dol.*; mladikav les, mladikavo drevo, *Kr.*

mladíkavec, vca, *m.* junger Bursche, *SlN.*; kaj bi se tak mladikavec o babi menil! *Jurč.*

mladíkavina, *f.* junges Holz, *Cig.*

mladína, *f. coll.* 1) die Jugend, die jungen Leute; — 2) die junge Brut o. Zucht, das Jungvieh, *Cig., Jan., M.*; — 3) neue Feldfrüchte, *M.*; junger, neuer Wein, *C.*; — 4) mesečna m., der Neumond, *C.*

mladînec, nca, *m.* junger Mensch: Popravdne starine Ovrže mladin'c, *Vod.(Pes.)*; — junger Rebenstock, *C.*

mladînka, *f.* die Bierwürze, *DZ.*; — češ.

mladinoljùb, ljúba, *m.* der Jugendfreund, *nk.*

mladînski, *adj.* Jugend-, *Mur., Cig.*; mladinski spisi, *LjZv.*

mladíšče, *n.* der Ort, wo Flachs oder Hanf geröstet wird, die Röste, *Cig.*

mladíti, ím, *vb. impf.* 1) jung machen, verjüngen; — jelen roge mladi, der Hirsch kolbt, *Cig.*; m. se, jung werden, sich verjüngen; — sich haaren, *Cig.*; — mesec, luna se mladi, es ist Neumond, *Guts., Dict., Dalm.*; — drobnica se mladi, wirft Junge, *Trenta, Soča-Erj.(Torb.)*; — 2) abliegen lassen, zeitigen: sadje m., *Cig., Jan., Mik., Dol.*; sadje se mladi, das Obst liegt ab, *Cig., Dol.*; tudi o vinu: naj se vince le mladi, *DSv.*; — lan, konoplje m., den Flachs, den Hanf rösten, *Cig., Jan.*; — 3) testo m., t. j. na hlebce razrezano iz novega gnesti, *Vrtov.(Km. k.)*; — ilovico m. = gnesti, *Z.*

mladjè, *n. coll.* junge Triebe, junger Anwachs, junges Holz.

mladlę̂tek, tka, *m.* der Frühling, *Meg.-Mik., Mur., Jan., C.*

mladlę̂tje, *n.* = mladoletje, *Meg.-Mik., Mur., Jan.*

mladokljùn, kljúna, *adj.* jungschnäbelig, *Cig., C.*; On ob drugi si pomladi / Zbere ptiče mladokljune, *Preš.*

mladokǫ́žen, žna, *adj.* von jugendlich zarter Haut, *Z., Lašče-Levst.(Zb. sp.).*

mladolę̀t, léta, *adj.* jung: Po svetu šel sem mladolet, *Str.*; minderjährig, *LjZv., Let., SlN.*

mladolę̂tec, tca, *m.* der Frühjahrheilige, *C.*

mladolę́ten, tna, *adj.* 1) Frühlings-, *Mur., Jan.*; zdaj vedro, zdaj oblačno, kakor mladoletno nebo, *Zv.*; — 2) minderjährig, *Z.*

mladolę̂tje, *n.* der Frühling, *Trst.(Let.), Zora.*

mladolę̂tnica, *f.* 1) die Minderjährige, *Z.*; — 2) rumenkasta m., die gelbliche Frühlingsfliege (phryganea flavicornis), *Erj.(Ž.).*

mladolę̂tnik, *m.* der Minderjährige, *Z., nk.*

mladolìc, líca, *adj.* = mladoličen: deva mladolica, *Str.*

mladolíčen, čna, *adj.* von jugendlichem Antlitz, jung aussehend: lipa ima prav mladolično skorjo, *Bes.*

mladolìk, líka, *adj.* = mladoličen: mladoliki svetniki, *Levst.(Zb. sp.).*

mladorǫ̂dnica, *f.* die Kindsbetterin, *Guts.-Cig., Jan.*

mladǫ̂st, *f.* 1) das Jugendalter, die Jugend: — mladost je norost, die Jugend hat keine Tugend; m. je radost, *C.*; — 2) = mladina, *Preš.*

mladǫ̂sten, tna, *adj.* Jugend-; jugendlich; bil je jako mladosten, *LjZv.*

mladǫ̂stnost, *f.* die Jugendlichkeit, *Cig.*

mladǫ̂stnik, *m.* der Junge, der Bursche, *Mur.*; junger Lecker, *C.*

mladováti, ûjem, *vb. impf.* ein Jüngling sein, *Zv.*

mládoven, vna, *adj.* jung, *Z.*; mladovna krava, eine Kuh, die eben gekalbt hat, *Cig., Svet.(Rok.)*; mladovna krava = krava mladega mleka, *Levst.(Rok.).*

mladovjè, *n. coll.* junge Sprossen, junges Holz, *Cig., Zora, Notr.*; tudi: mladǫ̂vje, *Polj.*

mladovníca, *f.* die Wöchnerin, *Črniče(Goriš.).*

mladožę̂nec, nca, *m.* der Bräutigam, *ogr.-C.*

mladožę̂nja, e, *m.* der Bräutigam, *Cig., Jan., BlKr.*; der Neuvermählte, *Valj.(Rad).*

mladožę̂nka, *f.* die Braut, *ogr.-C.*

mláhav, *adj.* siech, matt, schlaff, *Dict., Cig., Jan.*; schwach, *Habd.*; — kaltsinnig, *Cig.*

mlahavíti, ím, *vb. impf.* erschlaffen machen, schwächen, *kajk.-Valj.(Rad).*

mlahavǫ̂ča, *f.* die Schwäche, *kajk.-Valj.(Rad).*

mláhavost, *f.* die Schwäche, die Schlaffheit, *Cig., Jan., Cig.(T.).*

mláhen, hna, *adj.* = mlačen, *Mur., Jan.*

mláhnost, *f.* die Lauigkeit, *Mur.*

mlahóta, *f.* die Lauigkeit, *Mur.*

mlahóten, tna, *adj.* laulich, *Mur., Cig., Jan.*

mlahôtnik, *m.* der Lauling, *Mur.*

mlahótnost, *f.* die Laulichkeit, *Mur.-Cig.*

mlahǫ́ven, vna, *adj.* = mlahoten, *Mur.*

1. **mláj**, *m.* 1) der Neumond; nocoj bo mlaj; o mlaju, zur Zeit des Neumondes; — 2) der Schlamm, *Muršec-M., Mik.*; pos. blato na kamenju v vodi, *vzhŠt.*; — der Schweinekoth, *ogr.-C.*

2. **mláj**, *m.* = maj, der Maibaum, *Cig., Jan., Dol., Železniki(Gor.)*; — leskova šiba, katera se v zemljo vtakne, kadar se „koza bije“, *Lašče-Levst.(Rok.).*

mlája, *f.* die Zahnwurz (dentaria enneaphyllos), *Trnovski gozd-Erj.(Torb.).*

mlâjec, jca, *m.* der Jüngere im Gegensatze zu den Aelteren, *Mur.*

1. **mlâjček**, čka, *m. dem.* mlajec, der Jüngste: mlajček, Joatam po imenu, sam je ušel, *Ravn.-Valj.(Rad).*

2. **mlâjček**, čka, *m. dem.* 2. mlaj; mlajčki, blagoslovljene šibe cvetnonedeljske, katere zapičujejo pred kresnim večerom na njivah, *Dol.-Navr.(Let.).*

mlajénje, *n.* 1) das Verjüngen; — 2) das Abliegenlassen des Obstes, das Rösten des Hanfes, Flachses, *Cig., Dol.*

mlâji, *adj. compar. ad* mlad, = mlajši.

mlajína, *f. coll.* 1) die jungen Leute, die Jugend, *Mur., C.*; — junge Geschöpfe, *C.*; — 2) der Schlamm, *C.*; — 3) das Ungeziefer, *ogr.-Valj.(Rad)*; prim. 1. mlaj 2).

mlajíti, im, *vb. impf.* mit Schlamm überziehen, *C.*

mlâjšanje, *n.* die Verjüngung.

mlâjšati, am, *vb. impf.* jünger machen, verjüngen; m. se, sich verjüngen, jünger werden.

mlâjše, eta, *m.* der Nachkomme, *Mur., Danj.-Mik.*; (= družinče, *Mur.*).

mlâjši, *adj. compar. ad* mlad; jünger; *pl.* mlajši, die Nachkommen, *Mur., Cig.*; (tudi = družina, die Dienstboten, *Mur.*).

mlajšína, *f.* die Jugend, (mlâjsina) *Mur.*

mláka, *f.* die Pfütze, die Lache; iz mlake v lužo = aus dem Regen in die Traufe; — eine feuchte Wiese, *Rib.-M., Z.*; senožet, katero o povodnji voda zalije, *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.).*

mlâkar, rja, *m.* 1) der Sumpfbewohner, *Jarn.*; — 2) navadni m., die gewöhnliche Sumpfschnecke (limnaeus stagnalis), *Erj.(Ž.).*

mlâkarica, *f.* 1) ovca, ki se pase na mlakah (Sumpfwiesen), *C.*; — 2) neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*

mlákast, *adj.* pfützicht, *Mur., Cig.*

mlakộš, *m.* das Rohrhuhn (gallinula), mali m., kleines Rohrhuhn (crex pusillus), srednji m., die Wasserralle (rallus aquaticus), grahasti m., die punktierte Ralle (crex Porzana), zelenonogasti m., das grünfüßige Rohrhuhn (gallinula chloropus), *Frey.(F.).*

mlakóta, *f.* die Pfütze, *C.*

mlákovica, *f.* das Pfützenwasser, *C.*

mlakúž, *m.* die Blätterhenne, *Cig.*; — prim. mlakoš.

mlakúža, *f.* die Pfütze, die Sumpflache.

mlakûžar, rja, *m.* neki polž, *C., Robič(Nkol.).*

mlakúžast, *adj.* sumpfig, pfützicht.

mlakúžen, žna, *adj.* Pfützen-, sumpfig.

mlakûžka, *f.* die Ralle (rallus), *V.-Cig.*; — prim. mlakoš.

mlakûžnat, *adj.* pfützig, sumpfig.

mlakûžnica, *f.* das Pfützenwasser.

mlámol, *m.* der Abgrund, die Kluft, *Z., Mik.*; črez le-to vse je mej nami ino vami velik utrjen mlamol, *Trub.*; = prepad, *Dalm.*; — (das Chaos, *Jan., Valj.[Rad]*).

mlamộla, *f.* = mlamol: molitev Davidova, kadar je v mlamoli bil, *Trub.(Psal.).*

mlániti, im, *vb. pf.* = pokniti, udariti, *Krn-Erj.(Torb.)*; — prim. stsl. mlъnij, fulgur, *Erj.(Torb.).*

mlàsk, mlâska, *m.* der Schmatz, *Cig., Jan., SlN.*

mlaskáč, *m.* der Schmatzer, *Jan.*

mláskanje, *n.* das Schmatzen, das Schnalzen mit der Zunge, *Mur., Cig.*

mláskati, mlâskam, *vb. impf.* schmatzen, mit den Lippen, der Zunge schnalzen, *Dict., Mur., Cig., Jan., SlN., Krn-Erj.(Torb.), SlGor., GBrda*; — schlecken, *Cig., Jan.*; tudi: mlaskáti, âm, *Gor.*

mláskav, *adj.* schmatzend, *Z.*

mláskavec, vca, *m.* der Schmatzer, der Schnalzer, *Mur., Cig., Jan.*

mláskniti, mlâsknem, *vb. pf.* schmatzen, mit der Zunge schnalzen, *Cig., Jan.*

mlaskòt, óta, *m.* das Geschmatze, *Z.*

mláščati, ím, *vb. impf.* leise knisternde, scharrende Laute von sich geben: raki mlaščijo, voda v čevlju mlašči, *C.*; vino mlašči, kadar tiho vre, *C.*

mláščiti, mlâščim, *vb. pf.* schlagen, dass es patscht: grdo ga je mlaščil, *Dragotinci(Št.)-Valj.(Vest.)*; — prim. mlaskniti.

mlât, *m.* der Hammer, *Valj.(Rad)*; kladivo pri klepilu, *Žabče-Erj.(Torb.).*

mlât, î, *f.* das Dreschen, *Mur., Cig., Jan., C., Met., Mik.*; dobra m., *Dol.*; izdačna m., *vzhŠt.*

mláta, *f.* = mlato, *Mur., Mik.*

mlátast, *adj.* malztreberartig, *Cig.*

mlâtba, *f.* das Dreschen, *C.*

mlâtčevka, *f.* die Drescherin, *C.*

mlâtčinja, *f.* die Drescherin, *C.*

mlâtec, tca, *m.* der Drescher, *Mur., Jan., Mik., BlKr.*

mlâtev, tve, *f.* = mlačev, der Drusch, *Cig., Vrt., Dol.*

mlatíca, *f.* die Drescherin, *M., C.*

mlatìč, tíča, *m.* der Drescher.

mlatíčevka, *f.* die Drescherin, *Polj.*

mlatîčna, *f.* die Drescherin, *C.*

mlatíłen, łna, *adj.* Dresch-: mlatîlna kola, ein Dreschwagen, *Dalm.*

mlatîlnica, *f.* die Dreschmaschine, *Cig., Jan., C., Nov., DZ.*

mlatílo, *n.* das Dreschwerkzeug: der Dreschflegel, *Cig.*; = mlatilnica, *Cig., Jan., Cig.(T.).*

mlatîški, *adj.* Drescher-.

mlatîtba, *f.* = mlačva, mlatev, *Danj.-M.*

mlatîtelj, *m.* = mlatič, *Mur.*

mlatîtev, tve, *f.* das Dreschen, *Mur., Jan., ogr.-Valj.(Rad)*; po mlatitvi, *vzhŠt.*

mlátiti, im, *vb. impf.* dreschen; prazno slamo m., leeres Stroh dreschen, = eine erfolglose Arbeit verrichten; = vodo m., *Krelj*; prügeln; m. koga, po kom; — z rokami m., die Hände ungestüm hinundherbewegen, mit den Händen ringen, *Z.*; naprej se m. (plavajoč), sich weiter bringen, *ogr.-Let.*; po svetu se m., sich in der Welt herumplagen, *Z.*

mlatîtva, *f.* = mlatitev, *vzhŠt.*

mlatîtvọ, *n.* = mlatitva, *Dalm.-M.*
mlatîvec, vca, *m.* der Drescher, *Cig.*, *Jan.*
mlatîvọ, *n.* kar se mlati, *Jan.(Slovn.)*.
mlâtnik, *m.* die Malztrebergrube, *Cig.*
mlatnína, *f.* der Drescherlohn, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
mlâtnja, *f.* das Dreschen, *Cig.*
mláto, *n.* die Malztreber, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*, *Nov.*
mlâtva, *f.* = mlatev, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; Balade pet' je mlatva prazne slame, *Preš.*
mláva, *f.* leskova šiba za obroč, *Mune v Čičih-Erj.(Torb.)*.
mlẹ̑č, *m.* der Milchschwamm, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*; beli m., neka neužitna goba, *C.*; — die Wegewarte (cichorium intybus), *Cig.*; — der Löwenzahn (leontodon), *C.*; — kačji m., die Haferwurz, die Schwarzwurz (scorzonera), *C.*; — svinjski m., die Saudistel, die Gänsedistel (sonchus arvensis), *Cig.*
mlẹ̑čarica, *f.* das Milchschaf, *C.*, *Bes.*
mlẹ̑ček, čca, *m. dem.* mleč; der Löwenzahn (leontodon), *C.*, *vzhŠt.*; — die Wachsblume (cerinthe minor), *Knežak na Pivki - Erj.(Torb.)*.
mlẹ́ček, čka, *m.* 1) rastlinski mlečni sok, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Wolfsmilch (euphorbia), *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.*, *M.*, *Tuš.(B.)*, *Medv.(Rok.)*; bleda kakor m., *Vrtov.(Km. k.)*; — garjavi m., cypressenartige Wolfsmilch (euphorbia cyparissias), *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.)*; — krvavi m., das Schöllkraut (chelidonium maius), *Jan.*, *C.*; = krvni m., *Cig.*
mlẹ́čen, čna, *adj.* Milch-; mlẹ̑čna cev, das Milchgefäß (bot.), *Tuš.(B.)*; — milchig; mlečna krava, eine milchreiche Kuh; — mlečno drevo, der Kuhbaum (galactodendron), *Cig.*
mlẹ́čiti se, im se, *vb. impf.* Saft bekommen (von Früchten), *C.*
mlẹ̑čje, *n.* 1) die Eisenschlacke, *Železniki (Gor.)*; — 2) die Mai- oder Kuhblume (taraxacum officinale), *Josch*; — die Saudistel (sonchus arvensis), *Josch*; — divje m., der Frauenflachs (linaria vulgaris), *Junska dol.(Kor.)-Josch.*
mlẹ̑čkar, rja, *m.* der Wolfsmilchschwärmer (sphinx euphorbiae), *Erj.(Ž.)*.
mlẹ́čkast, *adj.* milchartig, milchicht, *Mur.*, *Cig.*; — milchig, *Jan.(H.)*.
mlẹ́čkov, *adj.* kar je od mlečka, *Jan.(H.)*; — prim. mleček 2).
mlẹ́čnast, *adj.* milchartig, *Cig.*
mlẹ̑čnat, *adj.* milchig, milchreich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
mlẹ̑čnica, *f.* 1) die Milchkammer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; — 2) das Milchgefäß, *Mur.*; — 3) cevi) mlečnice, die Milchsaftgefäße, *Cig.*, *Erj.(Z.)*; — 4) neka goba, *Meg.*, *Dict.*, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*, *Danj.(Posv. p.)*; (der Milchschwamm [agaricus lactifluus], *Mur.*; der Pfefferschwamm [agaricus piperatus], *Cig.*; [agaricus ruber], *Tuš.(B.)*); — neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; (die Milchbirne, *Mur.*).
mlẹ̑čnik, *m.* 1) mlad človek (zaničlj.), *C.*; — 2) der Milchzahn; — 3) die Milchkanne, *Cig.*; — 4) mlečna jed: das Milchkoch, *Cig.*; — 5) der männliche Fisch, der Milcher, der Milchling, *Cig.*; — 6) die Wolfsmilch (euphorbia), *Z.*, *Dol.*; — krvavi m., das Schöllkraut (chelidonium maius), *Tuš.(R.)*.
mlẹčnína, *f.* 1) kar je iz mleka, *C.*; — 2) die Milchsteuer, *Cig.*, *Jan.*
mlẹ̑čnjak, *m.* 1) = mlečnik, der Milchzahn, *Mur.*, *Erj.(Som.)*; — 2) der Milchständer, *DZ.*; — 3) das Fischmännchen, der Milcher, *Guts.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*; — 4) unreifer Bursche: da bi se jaz dal takemu mlečnjaku! *Glas.*
mlẹčnogòb, góba, *adj.* jung, unreif, gelbschnäbelig, *Levst.(Zb. sp.)*.
mlẹ̑čnogọ̑bec, bca, *m.* der Gelbschnabel (zaničlj. o mladem človeku), *Z.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; Mlečnogobec! ti tega še ne smeš vedeti, *Levst.(Zb. sp.)*.
mlẹčnokísel, sela, *adj.* milchsauer, *Cig.(T.)*.
mlẹ́čnost, *f.* die Milchigkeit.
mlẹ́den, dna, *adj.* 1) abgemagert, eingefallen, *Habd.-Mik.*, *Cig.*; — 2) = omleden, fade schmeckend: mledna hrana, *Cv.*; — prim. medel.
mlẹ̑kar, rja, *m.* der Milchverkäufer; — der Senne, *Tolm.-Cig.*
mlẹ̑karica, *f.* das Milchweib, die Milchhändlerin.
mlekarîja, *f.* = mlekarstvo.
mlẹkáriti, ârim, *vb. impf.* den Milchhandel, die Milchwirtschaft betreiben, *Jan.*
mlẹ̑karnica, *f.* 1) das Milchwirtschaftsgebäude, *Rut.(Zg. Tolm.)*, *ZgD.*; die Sennerhütte, *Cig.*; — 2) die Milchkammer, *Valj.(Rad)*.
mlẹ̑karski, *adj.* die Milchhändler o. die Milchwirtschaft betreffend.
mlẹ̑karstvọ, *n.* die Milchwirtschaft, der Milchhandel, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
mlẹ́kast, *adj.* milchicht, *V.-Cig.*
mlẹ́kọ, *n.* die Milch; sladko, kislo m., süße, saure Milch; posneto m., abgerahmte Milch; pinjeno m., die Buttermilch; — vince kakor mleko! *Zv.*; mleko se še tvojih zob drži = du bist noch ein Kind; m. izpod krave, frisch gemolkene Milch; po ptičje m. poslati = nach Mückenfett schicken, *Cig.*; vse ima, le ptičjega mleka ne, *Notr.*; — 2) kačje m., der Kuckucksspeichel (ein Schaum auf Weidenbäumen), = kačji pljunec, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 3) pasje m., die Gartenwolfsmilch (euphorbia peplus), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Medv.(Rok.)*; = volčje m., *Cig.*, *Jan.*; — ptičje m., die Vogelmilch (ornithogalum), *Cig.*, *Tuš.(B.)*; belo in rumeno ptičje m., weißer und gelber Milchstern (ornithogalum umbellatum et luteum), *Tuš.(R.)*; — krvno m., das Schöllkraut (chelidonium maius), *Dict.*, *Z.*
mlẹkokrâdec, dca, *m.* der Milchdieb, *Cig.*
mlẹkomèr, mẹ́ra, *m.* der Milchmesser, das Galaktometer, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
mlẹkopîvec, vca, *m.* der Milchtrinker, *Dict.*
mlẹkosẹ́da, *f.* das Labkraut (galium verum), *Cig.*

mlẹ́kovec, vca, *m.* 1) der Milchbaum, der Kuhbaum (galactodendron), *Tuš.(B.)*; — 2) der Milchquarz, *Erj.(Min.)*.
mlẹ́kovica, *f.* die Milchsuppe, *C.*
mlekovína, *f.* die Milchsteuer, *Jan.*
mlekovît, *adj.* milchig, milchreich, *Jan.*
mlẹ́lo, *n.* das Mahlwerk, *Cig.(T.)*.
mlénje, *n.* = mletje, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-Mik.*
mlẹ́sti, mółzem, *vb. impf.* = molsti, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mengeš(Gor.)*, *Ig(Dol.)*.
mlệstva, *f.* 1) das Melken, *C.*; — 2) die Biestmilch, bes. die durch Erwärmung dick gewordene Biestmilch, *Dol.*; pogl. mlezivo.
mlẹ́tavica, *f.* das Ziehen im Körper vor dem Fieberanfall, *Valj.(Rad)*.
mlệtev, tve, *f.* das Mahlen, *Jan.*
mléti, méljem, *vb. impf.* 1) mahlen; Solnce sije, dežek gre, Malin melje brez vode, *jvzh-Št.*: mlena je, es ist geschehen, *Cig.*; — kdor prej pride, prej melje, wer zuerst kommt, mahlt zuerst; — zerreiben: barve m., *Cig.*; — abbröckeln: voda melje breg, das Wasser schwemmt das Ufer ab, *Cig.*; m. se, sich bröseln, zu Mulm werden, locker werden, *Cig.*; breg se melje, das Ufer wird unterspült, *UčT.*; zemlja, pesek, sneg se melje pod nogami, *Z.*; — kreisförmige Bewegungen machen: pes, tele z repom melje, *C.*, *Prip.-Mik.*; — noga mi melje, der Fuß ist mir eingeschlafen, *C.*
mlẹ́tje, *n.* das Mahlen.
mlệtva, *f.* = mletev, *C.*; na mletvo prinesti, *C.*
mlệtvina, *f.* 1) das Mahlgeld, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) kar je za mletje, *C.*
mlệv, î, *f.* das Mahlen, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*, *Svet.(Rok.)*; moka od prve mlevi, das Mehl vom ersten Gange, *Cig.*; dobra m., *Dol.*
mlệv, *m.* der Bachsand, *Cig.*, *Valj.(Rad)*.
mlệvčen, čna, *adj.* mulmig, *Cig.*
mlệvec, vca, *m.* der Mahlgast, *V.-Cig.*, *Jan.*
mlẹ́ven, vna, *adj.* Mahl-: mlệvno blago, die Mahlproducte, *DZ.*
mlẹ́viti, im, *vb. impf.* den Körper hinundherbewegen, hinundherwetzen, *ogr.-C.*
mlệvka, *f.* der Mulm, der Flugsand, der Triebsand, der Bachsand, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Levst.(Močv.)*; feiner Schotter, *C.*
mlệvkast, *adj.* mulmicht, *Cig.*
mlệvski, *adj.* Mahl-: m. zapis, der Mahlzettel, *Cig.*
mlệvščina, *f.* das Mahlgeld, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; mlinar svojo mlevščino dobi, *Ravn.(Abc.)*.
mlệz, î, *f.* die Biestmilch, *Mik.*
mlẹ́zev, zve, *f.* die Biestmilch, *Valj.(Rad)*.
mlẹ́zga, *f.* der Koth, *Dol.-Mik.*
mlẹ́zina, *f.* die Biestmilch, *Fr.-C.*
mlẹ́ziv, *adj.* čudnega, neprijetnega okusa, omleden (o pijači, jedi, posebno pa o sadju), *BlKr.-DSv.*
mlẹ́ziva, *f.* = mlezivo, *Cig.*
mlẹziváča, *f.* neka jed iz mleziva, *kajk.-Valj.(Rad)*.
mlẹ́zivina, *f.* die Biestmilch, *Fr.-C.*
mlẹ́zivo, *n.* die Biestmilch, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
mlẹ́zovina, *f.* die Biestmilch, *jvzhŠt.*; (mlezovína, *kajk.-Valj.[Rad]*).
mlệzva, *f.* die Biestmilch, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-Mik.*, *Dol.*, *Polj.*
mlîn, *m.* die Mühle; v mlin nesti; m. na sapo, die Windmühle, *Jan.*; = m. na veter, *Cig.*; m. na vago, die Pansternmühle, *V.-Cig.*; m. na tri tečaje (mit drei Gängen), *Cig.*, *Jan.*; = m. na tri kolesa, *Cig.*; = na tri kamene, *Jan.*; m. na ladijah, die Schiffsmühle, *DZ.*; mlin melje, kar se mu naspe, = wie man in den Wald hineinruft, so schallt es wieder, *Cig.*; — noga v mlin gre = melje, der Fuß ist eingeschlafen, *C.*; — prim. 2. malin.
mlînar, rja, *m.* 1) der Müller; — 2) der Wasserläufer (hydrometra lacustris), *Bolc*, *Renče-Erj.(Torb.*, *Ž.)*.
mlînarček, čka, *m. dem.* mlinar(ec); 1) der Müllerbursche, *Jan.*; — 2) die Schwanzmeise, die Bergmeise (parus caudatus), *Cig.*, *Jan.*, *Frey.(F.)*.
mlînarica, *f.* 1) die Müllerin; — 2) neka ptica, *Bolc-Erj.(Torb.)*; = pustolka, *Kr.*
mlinarîja, *f.* = mlinarstvo.
mlînarišče, *n.* = mlinarjevo posestvo ali poslopje, *DSv.*
mlinráriti, ârim, *vb. impf.* das Müllergewerbe betreiben, Müller sein, *Cig.*, *Jan.*
mlînarski, *adj.* Müller-.
mlînarstvo, *n.* das Müllergewerbe.
mlínčak, *m.* der Nudelwalker, *kajk.-Valj.(Rad)*.
mlînčar, rja, *m.* sedem črevljev dolg krcelj, iz katerega se mlinci delajo, *Notr.*; — prim. 2. mlinec 2).
mlínčast, *adj.* kernschälig: m. les, kernschäliges Holz, *V.-Cig.*, *C.*; mlinčasta deska, *C.*
mlínčav, *adj.* kernschälig, *C.*
mlínčavina, *f.* kernschäliges Holz, *C.*
mlínčec, čca, *m. dem.* 2. mlinec, *Valj.(Rad)*.
1. **mlînček**, čka, *m. dem.* 1. mlinec: kleine Mühle.
2. **mlínček**, čka, *m. dem.* 2. mlinec, *Valj.(Rad)*.
mlínčenje, *n.* das Flachquetschen, *Cig.*
mlînčič, *m. dem.* 1. mlinec; kleine Mühle, *M.*
mlínčiti, im, *vb. impf.* 1) flach quetschen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) *intr.* kernrissig, kernschälig sein, *C.*; star kostanj mlinči, *C.*
mlînčnik, *m.* = valjar, der Nudelwalker, *Solkan-Erj.(Torb.)*.
mlînčnjak, *m.* = valjar, der Nudelwalker, *C.*
1. **mlînec**, nca, *m. dem.* mlin; kleine Mühle.
2. **mlínec**, nca, *m.* 1) tenko razvaljano testo spečeno; poparjeni mlinci; — 2) mlinci: tenke deščice za škatle, *Skrilje-Erj.(Torb.)*, *Notr.*
mlînek, nka, *m. dem.* mlin: eine kleine Mühle.
mlînica, *f.* 1/4 Metzen, *vzhŠt.-C.*
mlînič, *m. dem.* mlin, eine kleine Mühle, *DZ.*
mlíniti, im, *vb. impf.* testo m. = valjati, *Solkan-Erj.(Torb.)*.
mlinovína, *f.* die Mahlsteuer, *SlGosp.-C.*
mlînski, *adj.* Mühl-; m. kamen, der Mühlstein.
mlînščica, *f.* das Mühlwasser, der Mühlbach, *Cig.*

mlîtva, *f.* der Gold-, der Silberschaum, *Kr.-Valj.(Rad).*
mlîvka, *f.* der Mulm, *Cig.*; — pogl. mlevka.
mljáva, *f.* die Stange, *Jan.*; pogl. mlava.
mlóhav, *adj.* = mlahav, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*
mlóhavost, *f.* = mlahavost, *Jan.*, *DZ.*
mnemōnika, *f.* umetnost izboljšati spomin, die Mnemonik, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
mnẹ̄nje, *n.* die Meinung, das Dafürhalten; — das Gutachten, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
mnẹ́ti, mním, *vb. impf.* = meniti, meinen, *Meg.*, *Trub.-Mik.*; — mni se mi, = zdi se mi, *Zv.*, *LjZv.*
mnìh, *m.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. menih.
mnǫ̑g, mnǫ́ga, *adj.* so mancher; mnog čas, so manchesmal, oft, *Trub.*; — mancherlei, *Meg.*; — mnogi, viele; mnoga leta, viele Jahre; mnogo, viel; mnogo let, viele Jahre; (na vzhodu: vnogi; govori se nav. le določna oblika: mnǫ̑gi, *Cv. IV. 12.*).
mnǫ̑gič, *adv.* oft, *C.*
mnogobárven, vna, *adj.* vielfarbig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
mnogobesẹ́den, dna, *adj.* vielwortig, wortreich, *Cig.*, *Jan.*
mnogobesẹ̑dje, *n.* die Wortfülle, *Cig.(T.)*; prazno, puhlo m., der Wortschwall, *Cig.*
mnogobesẹ́dnost, *f.* der Wortreichthum, *Jan.(H.).*
mnogobǫ̑štvǫ, *n.* die Vielgötterei, der Polytheismus, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
mnogobǫ́žen, žna, *adj.* polytheistisch, *Cig.*, *Jan.*
mnogobǫ̑žnik, *m.* der Polytheist, *Cig.*, *Jan.*
mnogobrǫ́jen, jna, *adj.* zahlreich, *nk.*
mnogocvẹ́ten, tna, *adj.* blütenreich, vielblumig, *Cig.*, *nk.*
mnogǫ̑č, *adv.* oft, *C.*
mnogočíseln, selna, *adj.* zahlreich, *Raič(Slov.)*, *Let.*, *SlN.*
mnogočíslan, *adj.* hochgeachtet, wohlachtbar, *Jan.*, *nk.*
mnogočlẹ̀n, člẹ́na, *adj.* vielgliedrig, mehrgliedrig, *Jan.*, *Cig.(T.).*
mnogočlệnec, nca, *m.* das Polynom (math.), *Cig.(T.).*
mnogočlệnski, *adj.* mehrgliedrig: m. izraz, mehrgliedriger Ausdruck, *Cel.(Ar.).*
mnogodẹ́ln, lna, *adj.* vieltheilig, *Cig.(T.).*
mnogodẹ́lnost, *f.* die Vieltheiligkeit, *Cig.*
mnogodẹ̄tstvǫ, *n.* die Polypädie, *Cig.*
mnogoglásen, sna, *adj.* vielstimmig, *Cig.*
mnogoglàv, gláva, *adj.* = mnogoglaven, *Z.*
mnogogláven, vna, *adj.* vielhäuptig, *Cig.*
mnogogrẹ́šen, šna, *adj.* sündenreich, *Jurč.*
mnogogùb, gúba, *adj.* vielfältig, *Cig.(T.).*
mnogogúben, bna, *adj.* = gubast, vielfaltig, *Cig.*
mnogoimện, *adj.* vielnamig, mehrnamig, *Cig.(T.).*
mnogoimệnski, *adj.* mehrnamig, *Cel.(Ar.).*
mnogoizkûšen, *adj.* = mnogo izkušen, vielerfahren, *Cig.*
mnogojệdec, dca, *m.* der Vielesser, *Cig.*
mnogojezíčen, čna, *adj.* vielzungig, *Cig.*; — vielsprachig, polyglott, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
mnogojezîčnik, *m.* der Polyglott, *Jan.*

mnogokàk, káka, *adj.* mancherlei, *Zv.*; so mancher: vrabci so pobrali mnogokako jagodo, *Str.*
mnǫ́gokatẹ́ri, *pron.* so mancher, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; mnogokatera narodna pesem, *Str.*
mnǫ́gokedǫ̀, *pron.* so mancher, *Str.*
mnǫ́gokjẹ̀, *adv.* an vielen Stellen, *SlN.*
mnogokóten, tna, *adj.* vielwinkelig, *Cig.*; polygonal, *Cig.(T.).*
mnogokǫ̑tje, *n.* = mnogokotnik, *Cig.*, *Jan.*
mnogokǫ̑tnik, *m.* das Vieleck, das Polygon, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.).*
mnogokǫ́žen, žna, *adj.* vielhäutig, *Cig.*
mnǫ́gokrat, *adv.* vielmal, oft.
mnǫ́gokraten, tna, *adj.* vielmalig, mehrmalig; (tudi: -kráten).
mnogokrâtnik, *m.* das Vielfache, das Multiplum (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*, *DZ.*; najmanjši skupni m., das kleinste gemeinschaftliche Vielfache, *Cel.(Ar.).*
mnogokrátnost, *f.* die Vielfältigkeit, *Cig.*
mnogokrìł, kríla, *adj.* vielflügelig, *Cig.*
mnǫ́gokatẹ́ri, *pron.* = mnogokateri, so mancher, *Cig.*, *Jan.*
mnogoláten, tna, *adj.* vielrispig, *Cig.*
mnogolẹ́ten, tna, *adj.* vieljährig.
mnogolíčen, čna, *adj.* mannigfaltig, *Cig.(T.)*, *nk.*
mnogolíčnost, *f.* die Mannigfaltigkeit, *Cig.*, *nk.*
mnogolìk, líka, *adj.* vielförmig, polymorph, *h. t.-Cig.(T.).*
mnogolìst, lísta, *adj.* vielblätterig, *Cig.*, *Jan.*
mnogolísten, tna, *adj.* vielblätterig, *Cig.*, *Jan.*; mit vielen Blumenkronenblättern, polypetal, *Cig.*, *Jan.*
mnogoljúden, dna, *adj.* = ljudnat, stark bevölkert, *Cig.(T.)*; mnogoljudno, živahno mesto, *Cv.*
mnogomǫ̑štvǫ, *n.* die Vielmännerei, *Cig.*, *Jan.*
mnogonarǫ́den, dna, *adj.* mit vielen Nationen: mnogonarodna država, *Nov.-C.*
mnogonòg, nǫ́ga, *adj.* vielfüßig, *Cig.*, *Jan.*
mnogonǫ̑žec, žca, *m.* der Vielfüßler, der Polyp, *Jan.(H.).*
mnogonǫ́žen, žna, *adj.* vielfüßig, *Cig.*, *Jan.*
mnogoobrázen, zna, *adj.* vielgestaltig, *nk.*
mnogoobsẹ́žen, žna, *adj.* vielumfassend, *Cig.*
mnogoǫ́gełn, gełna, *adj.* vieleckig, *Cig.*, *Jan.*
mnogoǫ̑gełnik, *m.* das Vieleck, *Cig.*
mnogoòk, ǫ́ka, *adj.* vieläugig, *Cig.*
mnogoòs, ǫ́sa, *adj.* vielachsig (min.), *Cig.(T.).*
mnogopârkljar, rja, *m.* mnogoparkljarji, die Vielhufer (multungula), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.).*
mnogopestîčje, *n.* die Polygynie (bot.), *Cig.(T.).*
mnogopîsec, sca, *m.* der Vielschreiber, der Polygraph, *Cig.*, *Jan.*, *Let.*
mnogopisen, sna, *adj.* schreibselig, *Cig.(T.)*; zdanji mnogopisni časi, *Levst.(Nauk).*
mnogopîsje, *n.* die Polygraphie, *Cig.*
mnogoplǫ́den, dna, *adj.* vielfrüchtig, *Cig.*
mnogoplǫ́skven, ena, *adj.* polyedrisch, *Cig.(T.).*
mnogoplǫ́ščen, čna, *adj.* = mnogoploskven, *Jan.(H.).*

mnogoplǫ̂ščnik, *m.* das Polyeder, *h.t.-Cig.(T.)*, *Cel. Geom.* .
mnogopomenljìv, íva, *adj.* vielbedeutend, viel sagend, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
mnogopomenljívost, *f.* die Bedeutsamkeit, *C.*
mnogoprâšništvǫ, *n.* die Polyandrie (bot.), *Cig.(T.)*.
mnogopredáłen, łna, *adj.* vielfächerig, *Cig.*
mnogorámen, mna, *adj.* vielarmig, *Cig.*
mnogoròb, rǫ́ba, *adj.* vielkantig (min.), *Cig.(T.)*.
mnogoròk, rǫ́ka, *adj.* vielhändig, vielarmig, *Cig.*, *Jan.*
mnogosêmenski, *adj.* vielsamig, *Cig.*
mnogoslǫ́včen, čna, *adj.* vielsilbig, *Jan.*
mnogǫspoštován, *adj.* = mnogo spoštovan, hochgeehrt, *Cig.*
mnogǫ̂st, *f.* die Vielheit, die Menge, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; m. kol, die Menge der Wagen, *Dalm.*; mnogost jezikov jih je primorala zidanje opustiti, *Ravn.-Valj.(Rad)*; m. srčne dobrote, *Škrinj.*
mnogostèn, sténa, *adj.* = mnogoploskven, polyedrisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; (po češ.).
mnogostòłp, stółpa, *adj.* vielthürmig, *Cig.*
mnogostółpen, pna, *adj.* thurmreich, *Jan.*
mnogostràn, strána, *adj.* vielseitig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
mnogostránost, *f.* die Vielseitigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*
mnogostránski, *adj.* vielseitig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *nk.*
mnogostrúžen, žna, *adj.* mnogostružna reka, ein vielarmiger Fluss, *C.*
mnogoštevíłen, łna, *adj.* vielzählig, zahlreich, *Cig.*, *M.*, *nk.*
mnogóta, *f.* die Menge, *C.*
mnogotę̂r, *adj.* vielerlei, mancherlei; mnogotera mrzka reč, *Trub.(Psal.)*; mnogoteri darovi, *Kast.*
mnogoterákǫ, *adv.* auf verschiedene Weise, *C.*
mnogotę̂ren, rna, *adj.* vielfältig, vielfach, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
mnogotériti, ę̂rim, *vb. impf.* vervielfachen, *C.*
mnogotę̂rnat, *adj.* vielfältig, mannigfaltig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
mnogotę̂rnost, *f.* die Vielfältigkeit, die Vielfachheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
mnogotę̂roma, *adv.* auf vielerlei o. mancherlei Weise, *Mur.*, *V.-Cig.*
mnogotę̂rost, *f.* die Mannigfaltigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
mnogotrâčnik, *m.* mnogotračniki, vielstrahlige Polypen (polyactinia), *Erj.(Z.)*.
mnogoúden, dna, *adj.* vielgliederig, *C.*
mnogovèd, véda, *adj.* = mnogoveden, *Jan.*
mnogovéden, dna, *adj.* vielwissend, *Jan.*
mnogovę̂deštvǫ, *n.* die Vielwisserei, *Cig.*
mnogovę̂dež, *m.* der Vielwisser, *Cig.*
mnogovę̂dstvǫ, *n.* die Vielwisserei, *Cig.*
mnogovę́jen, jna, *adj.* vieläſtig, *Cig.*
mnogovę̂jnat, *adj.* = mnogovejen, *nk.*
mnogovę̂zje, *n.* die Häufung des Bindewortes, das Polysyndeton, *Cig.(T.)*.

mnogovíden, dna, *adj.* vielsehend: mnogovidni ljudje, *Zv.*
mnogovlâdje, *n.* die Vielherrschaft, die Polyarchie, *Cig.*
mnogovlâdstvǫ, *n.* die Vielherrschaft, die Polyarchie, *Cig.*, *C.*
mnogovŕsten, tna, *adj.* vielerlei, mannigfaltig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
mnogovŕstnost, *f.* die Mannigfaltigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
mnogozaslúžen, žna, *adj.* verdienstvoll, *M.*, *nk.*
mnogozlǫ́žen, žna, *adj.* vielsilbig, mehrsilbig, *Cig.*, *Jan.*
mnogozlǫ̂žnica, *f.* (beseda) mnogozložnica, ein mehrsilbiges Wort, das Polysyllabum, *Cig.*
mnogozlǫ́žnost, *f.* die Vielsilbigkeit, *Jan.(H.)*.
mnogoznáčen, čna, *adj.* vieldeutig, *Cig.(T.)*.
mnogoznamenljìv, íva, *adj.* vieldeutig, *Cig.(T.)*.
mnogoznâvec, vca, *m.* der Vielwisser, (-znalec) *Cig.*, *Jan.*
mnogoznâvstvǫ, *n.* die Vielwisserei, (-znalstvo) *Jan.*
mnogozòb, zǫ́ba, *adj.* vielzähnig, *Cig.*
mnogožèn, žéna, *adj.* vielweibig, *Cig.*
mnogožę̂nec, nca, *m.* der Vielweiber, *Cig.*
mnogožę̂nstvǫ, *n.* die Vielweiberei, die Polygamie, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*, *nk.*
mnogožíłen, łna, *adj.* vieladerig, *Cig.*
mnǫ̂štven, tvena, *adj.* mnoštveno število, der Plural, *Cv.*
mnǫ̂štvenost, *f.* die Mehrheit, *Cig.(T.)*.
mnǫ̂štvǫ, *n.* die Vielheit, die Menge, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.-M.*; m. živine in blaga, *Dalm.*; — die Mehrzahl, der Plural (gramm.), *C.*, *Levst.(Sl. Sp.)*, *Cv.*
mnǫ̂ž, î, *f.* die Menge, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *ZgD.*; vsa množ, kolikor jih je v Jeruzalemu verovalo, *Ravn.*; — die Vielheit, *Cig.(T.)*.
množâd, *f.* die Vielheit, die Fülle, *C.*
mnǫ̂žba, *f.* die Multiplication, *Cig.(T.)*.
mnǫ̂žbenica, *f.* das Einmaleins, *Cig.(T.)*.
mnǫ́žen, žna, *adj.* vielfach, zahlreich, häufig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Levst.(Močv.)*; Bahači štirih množnejših Slave rodov, *Preš.*; Množni kakor žužki v lesu, *Levst.(Zb. sp.)*; — množno število, die vielfache Zahl, die Mehrzahl, *Cig.*, *Jan.*
množę́nec, nca, *m.* der Multiplicand, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.
množénje, *n.* das Vermehren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — das Multiplicieren, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.
mnǫ̂žica, *f.* die Menge; velika m. ljudi.
množíłen, łna, *adj.* vermehrend, *Cig.*
množílǫ, *n.* das Vermehrungsmittel: der Multiplicator (phys.), *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
množína, *f.* die Menge, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *nk.*; — = mnoštvo, die Vielzahl, die Mehrzahl (gramm.), *Jan.*
množînoma, *adv.* in großer Menge: knjižico množinoma med svet spraviti, *Cv.*
množînski, *adj.* vielfach, zahlreich, *C.*; — Plural-, *Jan.*

množîtelj, *m.* der Mehrer, *Jan.*; — der Multiplicator, *Cel.(Ar.)*.
množîtev, tve, *f.* die Vermehrung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — die Multiplication, *Jan.*, *C.*, *Cel.(Ar.)*.
množíti, im, *vb. impf.* vermehren, m. se, sich vermehren, an Zahl zunehmen; — multiplicieren, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.
množîvec, vca, *m.* der Vermehrer, *Cig.*, *Jan.*; — der Multiplicator, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
množîvka, *f.* die Vermehrerin, *Cig.*, *Jan.*
mnộžje, *n.* die Menge, *Cig.*, *Jan.*; m. ljudi, eine Menge von Menschen, *Levst.(Zb. sp.)*.
množník, *m.* 1) der Multiplicator, *Cig.*; — 2) die Mehrzahl, der Plural, *Cig.*, *Jan.*, *Raič (Slov.)*.
množnína, *f.* = množina, der Plural, *Cig.*, *Jan.*
mnǫ́žnost, *f.* die Vielfachheit, die Menge, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
mobilizácija, *f.* sklic in pripravljanje vojaštva za vojsko, die Mobilisation.
mócver, éra, *m.* mokrotna senožet, *Ip.-Erj. (Torb.)*.
mocvẹ̑rnat, *adj.* feucht, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
mocvír, rja, *m.* = mocver, *C.*, *Z.*, *Lašče-Erj. (Torb.)*.
mocvíren, rna, *adj.* = mocvernat, *Z.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; morastig, *Z.*
mocvîrje, *n. coll.* = močvirje, *Mur.*
mộč, močî, *f.* 1) die Kraft, die Stärke; vino daje moč starcem; vino je vso moč izgubilo, = ni več močno; — na moč, na vso moč, sehr stark, aus allen Kräften; na moč, na vso moč tepsti; na vso moč se je jokal; na moč je mraz; In bliskov je žar in gromov je vdar Razsajal na vso moč, *Greg.*; — letos imamo na moč rži, t. j. jako veliko, *Dol.*; iz moči zaukati, *Npes.-K.*; prav v moč se to pravi svoje prijatelje ljubiti, *Ravn.*; čez m., übermäßig: Duša njena se odloč', Ker je žalost b'la čez moč, *Npes.-K.*; — die Macht; komur Bog da moč, temu da tudi pomoč — wem Gott ein Amt gibt, dem gibt er auch Verstand, *Cig.*; božja m., Gottes Macht: nit na božji moči, ein Spinngewebe, das in der Luft zu hängen scheint, *Levst. (Rok.)*; to ni v moji moči, das steht nicht in meiner Macht; moč imeti do česa, koga, über etwas, jemanden Macht haben; ciganje bili so kmalu svojim gonjačem iz moči in oči, *Jurč.*; — die Wirksamkeit, die Kraft: m. dobiti, v moč priti, in Wirksamkeit treten (o zakonih, naredbah), *DZ.*; po zakonih, ki so zdaj v moči, nach den bestehenden Gesetzen, *Levst.(Nauk)*; m. izgubiti, außer Kraft treten, *DZ.*, *Levst.(Cest.)*; moč se jemlje ukazu, die Verordnung wird außer Kraft gesetzt, *DZ.*; — die Bedeutung: ti ne veš moči slovenskega jezika izrazom, *Levst.(LjZv.)*; — 2) svete moči, die heil. Reliquien, *Habd.-Mik.*, *Levst.(Nauk)*.
mǫ́ča, *f.* 1) die Nässe: anhaltendes Regenwetter; tri šibe: toča, moča, suša, *Bas.*; suša kos kruha odvzame, moča pa dva, *Rib.-M.*; —

izpodnebna m., atmosphärischer Niederschlag, *Jes.*; — 2) der Harn, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
močâd, *f.* die Feuchte, *C.*; — ein feuchter Ort, *C.*
močâden, dna, *adj.* feucht, *C.*
močâdnast, *adj.* feucht, *C.*
močâł, *f.* = močava 2), *Jan.*, *C.*
močân, mǫ́čna, *adj.* = močen.
močâren, rna, *adj.* = močvaren, *Jan.*, *M.*
močarílja, *f.* = močeril, (-ila) *Frey.(F.)*.
močaríljica, *f. dem.* močarilja, *C.*
močarína, *f.* = močvarina, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *Jes.*
močâva, *f.* 1) die Nässe, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Notr.*; — 2) der Sumpf, der Moorgrund, *Jan.*, *Mariborska ok.-C.*; sumpfige Gegend, *Goriš.-Štrek.(LjZv.)*.
močavína, *f.* eine sumpfige Stelle oder Gegend, *Jan.*, *C.*
močâven, vna, *adj.* sumpfig, *C.*; močavno seno, im Sumpf gewachsenes Heu, *C.*
mộčec, čca, *m.* das Stärkemehl, die Stärke, *Jan.*, *C.*, *Bes.*
močẹ̑łka, *f.* močelke, die Aufgussthierchen, die Infusorien (infusoria), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Erj.(Ž.)*.
1. **móčen**, čna, *adj.* kräftig, stark; m. človek, močne roke; — močno vino, starker Wein; — močnộ, *adv.* stark, sehr.
2. **mǫ́čen**, čna, *adj.* nass, feucht, *Jan.*, *C.*; močno leto, ein nasses Jahr, *Jan.*
3. **mǫ́čen**, *adj.* Mehl-, mehlig, *Cig.*, *Jan.*
močénje, *n.* das Nassen, das Befeuchten.
močẹ́r, rja, *m.* der Sumpf, *C.*, *Mik.*
močeràd, áda, *m.* der gefleckte Salamander (salamandra maculata).
močerádast, *adj.* schwarzgelb gefleckt, buntscheckig, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
močerák, *m.* = močerad, *C.*
močeràn, ána, *m.* = močerad, *Polj.*
močeràv, áva, *m.* = močerad, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*
močẹ́ren, rna, *adj.* = močiren, *Mur.*
močerìł, íla, *m.* = človeška ribica, der Grottenolm (proteus anguineus), *Erj.(Ž.)*.
močerîłec, łca, *m.* = močeril, *Z.*, *Notr.*
močerína, *f.* das Moor, *Blc.-C.*
močẹ́rnost, *f.* = močirnost, *Mur.*
močerǫ́ga, *f.* 1) = močerad, *M.*; — 2) schmutziger Fleck im Gesichte, *M.*
močerǫ́gast, *adj.* im Gesichte schmutzig, *Z.*, *jvzhŠt.*
močeròł, ǫ́la, *m.* = močerad, *Dalm.-Mik.*
močerộn, *m.* = močerad, *C.*, *jvzhŠt.*
močẹ́vati se, am se, *vb. impf.* izkušati se v moči, im Zweikampfe ringen, *Krn-Erj.(Torb.)*.
močeváti se, ûjem se, *vb. impf.* ringen: nekateri se jakujejo ali močujejo na različen način, *Navr.(Let.)*; tudi: močevati (brez: se), *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*.
močeven, vna, *adj.* moorig, *Jan.*
močevína, *f.* die Nässe, *C.*; — der Sumpf, das Moorland, *Mur.*, *Jan.*
močevòd, vǫ́da, *m.* der Katheter, *Jan.(H.)*.
móči, mǫ́rem, (mórem) *vb. impf.* 1) können, vermögen, imstande sein; moreš pomagati,

pa nečeš: kaj si more, was kann er dafür? — ne morem vsemu kaj, ich kann nicht alles bestreiten, thun; = ni mi moči vsemu kaj; sam sebi ne morem kaj, ich kann mir selbst nicht helfen; — njemu ne morem nič, ich kann ihm nichts anhaben; kaj mu neki morejo? was können sie ihm denn anhaben? žaba ne more orehu kaj, ein Frosch kann eine Nuss nicht zerbeißen, *Npreg.*; — ne more ga, er kann ihn nicht leiden, *Cig.*; — moči je, es ist möglich, ni moči, es ist nicht möglich, man kann nicht; vse je moči storiti; ni mi moči priti; če je moči, wenn es möglich ist; — 2) mozî Bog! mozî ti Bog! (pri napivanju), Gott erhalte! wohl bekomm's! *Cig.*, *Notr.*, *Gor.*; O star'šina mozi ti Bog! *Npes.-Vraz*; — 3) mǫ̑rem, müssen; v knjigi se zdaj sploh piše: morati, am.

močíca, *f.* der eingetauchte Bissen, *Trub.*

mǫ̑čič, *m.* die Mehlstärke, *C.*, *Vrtov.(Km. k.)*, *Strp.*

močíla, *f.* mlaka, na kateri se živina napaja, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — pogl. močilo 2).

močílast, *adj.* sumpfig, feucht, *C.*, *Z.*

močíłen, łna, *adj.* zum Netzen gehörig, netzend, *Cig.*

močîłnica, *f.* 1) das Netzbecken, *Cig.*; — 2) die Röstgrube, den Flachs darin zu rösten, *Cig.*, *C.*

močílǫ, *n.* 1) das Netzen, die Befeuchtung, *Cig.*; das Einweichen, *Cig.*; die Tunke, *Hip.(Orb.)*; — die Digestion (chem.), *Cig.(T.)*; die Beize, *Cig.(T.)*; tobakovo m., die Tabakbeize, *DZ.*; — die Röste, *C.*, *Z.*; lan je v močilu, *Z.*; — 2) die Lache, *V.-Cig.*, *Rez.-Mik.*; belouške so plavale po močilih, *DSv.*; — der Vorsumpf (im Bergbaue), *V.-Cig.*; — die Cisterne, *C.*; — *pl.* močila, der Morast, *Šol.*

močína, *f.* = moča, die Feuchte, die Nässe, *C.*, *Z.*

močír, rja, *m.* = močer, močvir, *Ig(Dol.)*.

močíren, rna, *adj.* = močviren: močirna sapa, *Vod.(Izb. sp.)*.

močîrje, *n. coll.* = močvirje, *Cig.*, *Jan.*, *Zv.*, *ZgD.*

močíti se, ím se, *vb. impf.* sich messen, sich in den Kräften versuchen, *Tolm.*

1. **móčiti**, móčim, *vb. impf.* 1) nass machen, nässen; vso pot nas je dež močil, *jvzhŠt.*; — 2) feucht sein: stena moči, die Wand näfst, *Ig(Dol.)*; — papir moči, das Papier fließt, *Jan.*; — 3) harnen, *Cig.*, *C.*, *Dalm.*; — tudi: močíti, *Jarn.*, *jvzhŠt.*

2. **mǫ́čiti**. im, *vb. impf.* mit Mehl bestreuen, *Jan.(H.)*.

mǫ́čnast, *adj.* mehlicht, *Cig.*

1. **mǫ̑čnat**, *adj.* feucht, sumpfig, *C.*

2. **mǫ̑čnat**, *adj.* mehlig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; močnato grozdje (kadar je v moki), *Z.*; — aus Mehl bereitet, Mehl-: močnata jed, die Mehlspeise, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.(Abc.)*, *nk.*

močnéti, ẹ̑jem, *vb. impf.* stärker werden, *Zv.*, *Krn-Erj.(Torb.)*.

1. **mǫ̑čnica**, *f.* 1) die Mehlschüssel, *Pluzna pri Bolcu-Erj.(Torb.)*; — 2) der Mehlkasten, *Jan.*, *C.*; — der Beutelkasten in den Mühlen, *Cig.*; — 3) die Mehlbirne, *Cig.*; — neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.

2. **mǫ̑čnica**, *f.* die Preiselbeere, die rothe Heidelbeere (vaccinium vitis idaea), *C.*, *KrGora*; divja m., der Polei (andromeda polifolia), *C.*, *Robič(Nkol.)*.

mǫ́čnik, *m.* das Mehlmus; pšeničen, ajdov, ovsen m.; — eine Art Koch, *ogr.-C.*, *Pjk.(Črt.)*; — apnen m., der Kalkbrei, *DZ.*

mǫ́čnikast, *adj.* mehlmusartig, *V.-Cig.*

mǫ́čnjak, *m.* 1) der Mehlkasten, *V.-Cig.*; — 2) = močnik, das Mehlmus, *Habd.-Mik.*, *Valj.(Rad)*.

močnodúšen, šna, *adj.* starksinnig, *Z.*

močnodúšnost, *f.* der Festmuth, *Cig.*

močnoplèč, plẹ́ča, *adj.* starkschulterig: m. mož, *Jurč.*

močnosŕčen, čna, *adj.* starkmüthig, *Mur.*, *Z.*

močnosŕčnost, *f.* der Starkmuth, *Mur.*

močnǫ̑st, *f.* die Stärke, die Kraft; — die Festigkeit.

močnoúmen, mna, *adj.* starkgeistig, *Mur.*

močnoúmnost, *f.* die Geistesstärke, *Mur.*

močnovẹ́ren, rna, *adj.* starkgläubig, *Mur.*

močnovẹ́rnost, *f.* die Starkgläubigkeit, *Mur.*

močúh, *m.* *Cig.*, *C.*, pogl. mačuh.

močûnec, nca, *m.* die Herbstzeitlose (colchicum autumnale), *Podgorje(Istra)-Erj.(Torb.)*.

močvár, *m.* der Morast, der Sumpf, *Habd.-Mik.*, *Cig.(T.)*, *ogr.-C.*

močvâra, *f.* 1) der Sumpf, der Morast, *C.*, *BlKr.*, *LjZv.*; v močvari raste trstje, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) deževno, mokro vreme, *BlKr.*, *SlN.*; krompir je zavoljo prevelike močvare segnil, *SlN.*; — tudi: mǫ́čvara, *Valj.(Rad)*, *BlKr.*

močvâren, rna, *adj.* 1) Moor-: močvarni ogelj, die Moorkohle, *Cig.(T.)*; — sumpfig, *Mur.*, *Jan.*; — 2) nass (vom Wetter), *M.*; leto je močvarno, kadar je preveč dežja, *BlKr.* (mǫ́čvaren, *BlKr.*).

močvarína, *f.* 1) feuchte, sumpfige Stelle, *vzhŠt.-C.*; — der Sumpf, *Svet.(Rok.)*; — 2) mokro vreme, *BlKr.-M.*

močvârnica, *f.* 1) der Sumpf, *C.*; — 2) eine Art Storchschnabel (geranium), *vzhŠt.-C.*

močvárnost, *f.* 1) die Sumpfigkeit, *Mur.*; — 2) die Nässe (vom Wetter), *BlKr.*

móčve, čev, *f. pl.* das Moor, die Sumpfwiese, das Weichland, *Jan.*

močvína, *f.* der Sumpf, *Mur.*, *Volk.-M.*

močvír, rja, *m.* der Sumpf, der Morast.

močvírast, *adj.* sumpficht; — sumpfig, *Kras-M.*

močvírec, rca, *m.* der Sumpfbewohner, *Nov.*

močvíren, rna, *adj.* Moor-, sumpfig.

močvîrje, *n. coll.* der Morast, das Moorland.

močvîrnat, *adj.* sumpfig, morastig.

močvîrnica, *f.* 1) das Moorwasser; — 2) = močvirnik, der Sumpfvogel, *Jan.*

močvîrnik, *m.* močvirniki, die Sumpfvögel (grallatores), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.

močvírnost, *f.* die Sumpfigkeit.

močvírski, *adj.* Morast-, Moor-.

1. **mōda**, *f.* šega, die Mode; po modi se nositi, sich nach der Mode kleiden.

2. **móda**, *f.* 1) = modo, (móda?) *Jarn.-Kres III. 476*; *pl.* mode, *Jarn.*, *Mik.*; — 2) mode, die Frucht der Herbstzeitlose (colchicum autumnale), *Banjščice (Goriš.)-Erj.(Torb.)*; eine Art Gichtrose (paeonia peregrina), *Osep(Istra)-Erj.(Torb.)*.

modânje, *n.* langsames Gehen, *Gor.-M.*

módast, *adj.* hodenförmig, *Cig.*

modáti, âm, *vb. impf.* langsam oder ungeschickt gehen, *Gor.-M.*; kam pa modaš? *Valj.(Rad)*; tudi: módati, *Gor.*, (mudati) *vzhŠt.-C.*

modè, éta, *n.* 1) die Hode, *Alas.*, *Jan.*, *C.*; tudi: móde, eta, *Mur.*; kozlova modeta, *Trst.(Glas.)*; — 2) *m.* ein Mann mit einem Leistenbruch, (móde?) *Savinska dol.*

modêl, *m.* kalup, das Modell, *Cig.(T.)*, *Žnid.*; modele delati, modellieren, *Cig.(T.)*; — tudi môdel, dla, po nem. das „Model“, *Kr.*

môdelnica, *f.* die Ofenkachel, *Cig.*, *Gor.*, *Ig.*

môden, dna, *adj.* Mode-, modisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; modno blago, *nk.*

1. **móder**, módra, *adj.* blau; môdro nebo.

2. **móder**, dra, *adj.* weise, klug; modra glava; modro govoriti; — modro se držati, eine ernste, gescheite Miene machen.

modêrn, *adj.* kar je po šegi, modern, *Zv.*, *nk.*

modêtnjak, *m.* das Bruchband, *Jarn.-Kres (III. 476)*.

módički, *m. pl.* die Hoden, *Mur.*

modīstka, *f.* die Putzmacherin, die Modistin, *Cig.*, *Jan.*

modliti, im, *vb. impf.* = moliti, beten, *Mariborska ok.-Kres, na zapadu-Mik.*

modljati, am, *vb. impf.* = moliti, *Mariborska ok.-Kres.*

môdnik, *m.* der Hodensack, *DZ.*

módo, *n.* 1) die Hode, *BlKr.*; pasje m., *Jap.-C.*; *dual.* kozlovi („kozlove“) modi, *Lašče-Levst.(M.)*; — *pl.* moda, die Hoden, *Cig.*; das männliche Glied sammt den Hoden, (muda) *Rez.-Mik.*; — 2) popova moda, der Spindelbaum, das Pfaffenkäppchen (evonymus), *Mik.*

modovína, *f.* die Hodenmasse, *Cig.*

1. **modrák**, *m.* = modras, *C.*, *Rez.-Baud.*

2. **modrák**, *m.* der Weise (zaničlj.), *C.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *nk.*

modràs, ása, *m.* 1) die Sandviper (vipera amodytes), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*, *Prim.*, *Notr.*; — da te jezero modrasov! dass dich der Henker! *Jan.*; — 2) neko bajeslovno bitje, *LjZv. VII. 225*.

modrasíca, *f.* das Weibchen der vipera amodytes, *Štrek.*

modrâsji, *adj.* Sandviper-; — modrasja srca, *Erj.(Izb. sp.)*.

modrásov, *adj.* m. hlapec = kačji pastir, *SlN.*

modrásovec, vca, *m.* der Seidelbast, der Kellerhals (daphne mezereum), *Na Ćavnu-Erj.(Torb.)*.

modrásovski, *adj.* = modrasji: m. strup, *Dalm.*

módrast, *adj.* bläulich, *Mur.*, *Cig.*, *ogr.-C.*

modrâva, *f.* das Blau, *Blc.-C.*

modràv, áva, *adj.* halbverschnitten, *Jan.(H.)*.

modrâvec, vca, *m.* der Halbcastrierte, *Jan.(H.)*; der Halbhengst, *Št.*; — prim. dravec, mendravec.

1. **môdrc**, *m.* der Weise; Herodež reče modrcem na skrivnem k sebi, *Ravn.*

2. **môdrc**, *m.* das Mieder; — prim. bav. mueder.

môdrec, drcca (drca), *m.* = 1. modrc, *Valj.(Rad)*, *nk.*

môdreščica, *f.* neka češplja, *Valj.(Rad)*.

modréti, ím, *vb. impf.* blau werden, *Blc.-C.*; blau sein, *Cig.*

môdrež, *m.* der Vernünftler, der Philosophaster, *V.-Cig.*, *Z.*, *Ravn.*

1. **modríca**, *f.* die Muse, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

2. **modríca**, *f.* 1) die Bläue (z. B. des Himmels), *Vrt.*; — blauer Streifen, *Dalm.-M.*; blauer Fleck, die Strieme, *Habd.*, *Meg.-Mik.*, *C.*; — 2) die blaue Kornblume (centaurea cyanus), *Tuš.(R.)*.

modríč, *m.* = modriš, *C.*, *Selnica Št.-Erj.(Torb.)*.

modríha, *m.* der Naseweis, *Cig.*, *Nov.*

modrîja, *f.* 1) die Weisheit, *Cig.*, *ogr.-C.*; — 2) die Klügelei, *Cig.*, *Jan.*

modrijáčiti, âčim, *vb. impf.* klügeln, philosophieren, *Cig.*, *C.*

modriják, *m.* der Klügler, der Philosoph: bil je takrat velik m., *Zv.*

modrijân, *m.* = 1. modrc, der Weise, der Philosoph, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*, *nk.*

modrijânec, nca, *m.* der Klügler, *Cig.*

modrijânica, *f.* das Mutterkraut (pyrethrum parthenium), *Vas Krn-Erj.(Torb.)*; — prim. mandrijerica.

modrijániti, ânim, *vb. impf.* klügeln, den Weisen spielen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; m. komu kaj, vorvernünfteln, *Cig.*

modrijânka, *f.* 1) die Weise, *Cig.*; — 2) die Klüglerin, *Cig.*

modrijânski, *adj.* philosophisch, *Z.*

modrijânščina, *f.* die Afterweisheit, *C.*

modrijáš, *m.* der Klügler, *Jan.(H.)*.

modríkast, *adj.* bläulich, *Žnid.*, *Zora*, *Nov.*

modrílo, *n.* die Blaufarbe, das Blau, *Cig.*, *Žnid.*; berlinsko m., das Berlinerblau, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*; sasko m., das Sächsischblau, pariško m., das Pariserblau, *Cig.(T.)*.

modrîn, *m.* = modrijanec, *Cig.*, *Jan.*

1. **modrína**, *f.* = modrost, *C.*, *Slom.*

2. **modrína**, *f.* 1) die Bläue, das Blau, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; — 2) neke vinske trte, *Št.-Mur.*, *Erj.(Torb.)*; mala m., blaue Zimmettraube, tudi: blauer Blank, velika m, blaue Urbanitraube, laška m., früher blauer Portugieser, *vzhŠt.-Trumm.*

modrînec, nca, *m.* der Sophist, *Jan.*

modrinják, *m.* neka vinska trta, *SlGor.-Erj.(Torb.)*.

modríš, *m.* die blaue Kornblume (centaurea cyanus), *Mur.*, *Danj.-Mik.*, *Selnica (Štaj.)-Erj.(Torb.)*, *SlGor.*

modríšče, *n.* die Bildungsstätte, der Musentempel, *Mur.*, *SlN.*

1. **modríti**, ím, *vb. impf.* klug machen, witzigen, *Mur., Cig., Jan.*
2. **modríti**, ím, *vb. impf.* blau machen, blau färben, *Cig.*; — m. se, blau werden, sich bläuen, *Mur., Cig., Jan.*; ins Blaue spielen, *Mur.*
modrîvec, vca, *m.* der Bläuer, *Cig.*
modrocvẹ́ten, tna, *adj.* blaugeblümt, *Cig.*
modroglàv, gláva, *adj.* blauköpfig, *Cig.*
modroglâvec, vca, *m.* der Weisheitskrämer, *M.*
modroglâvka, *f.* die Weisheitskrämerin, *M.*
modrokŕven, vna, *adj.* von blauem Blute, *nk.*
modronòg, nóga, *adj.* blaufüßig: modronogi sokol, der Blaufußfalke, *Levst.(Nauk).*
modroòk, ǫ́ka, *adj.* blauäugig, *Cig., Jan., nk.*
modrordèč, éča, *adj.* blauroth, *Cig., Danj.-M.*
modrorumẹ̑nkast, *adj.* gelblichblau, *Zora.*
modrosìv, síva, *adj.* blaugrau, *Cig.*
modroslǫ̑vec, vca, *m.* der Philosoph, *Cig., Jan., C., nk.*; — der Hörer der philosophischen Facultät, *nk.*
modroslǫ́ven, *adj.* philosophisch, *Jan., nk.*
modroslǫ̑vje, *n.* die Philosophie, *Jan., nk.*
modroslǫ̑vstvǫ, *n.* = modroslovje, *C.*
modrǫ̑st, *f.* 1) die Weisheit, die Klugheit; — 2) eine Art Knöterich (polygonum amphibium), *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.).*
modrǫ̑sten, tna, *adj.* Weisheits-, *Mur., Jan.*; weislich, *Mur.*
modrostljìv, íva, *adj.* weisheitsvoll, weislich, *Mur., Jan.*
modrǫ̑stnik, *m.* der Weise: jezikov m., der große Sprachweise, *Levst.(Zb. sp.).*
modrovȃnje, *n.* das Philosophieren; das Klügeln; — m. o politiki, die Kannegießerei.
modrováti, ûjem, *vb. impf.* 1) philosophieren; — klügeln, den Weisen spielen, *Mur., Cig., Jan.*; — 2) witzigen, *C.*
modrovâvec, vca, *m.* der Klügler, *Mur., Cig., Jan.*; politični m., der Kannegießer, *Jan.*
modrovâvka, *f.* die Klüglerin, *Cig., Jan.*
modroznânec, nca, *m.* = modroslovec, der Philosoph, *Guts., Mur., Cig., Jan., nk.*
modroznânski, *adj.* philosophisch, *Jan., nk.*
modroznânstvǫ, *n.* die Philosophie, *Mur., Cig., Jan., nk.*
modrožílast, *adj.* blauäderig, *Cig.*
mǫ̑drstvǫ, *n.* die Philosophie, *Mur., C.*; die Weisheit, *Let.*
modulácija, *f.* menjava glasov (pos. glasovnih vrst), die Modulation, *Cig., Jan.*
mǫ̑ganica, *f.* die Mange, die Wäschrolle, (mug-) *jvzhŠt.*
mǫ̑gati, am, *vb. impf.* 1) mit der Mange glätten. perilo m., (mugati) *jvzhŠt.*; — 2) quetschen, pressen, knittern, (mugati), *vzhŠt.-C.*; — prim. mongati.
mǫ̑ge, *f.pl.* die Mundharmonika, (muge) *vzhŠt.-C.*
mǫ̑gec, gca, *m.* das Wäschglättholz, *vzhŠt.-C.*; — prim. monga.
mogila, *f.* = gomila, *Cig., Jan., Cig.(T.), Vrt.*; — stsl.
mǫ̑gla, *f.* = monga, die Mange, die Rolle zum Glätten der Wäsche, *vzhŠt.-C.*; — prim. nem. Mangel = Mange.

mogòč, ǫ́ča, *adj.* 1) vermögend, imstande, *Cig.(T.)*; nisi mogoč uiti, *Mik., vzhŠt.*; m. pred hudim obvarovati, *Jsvkr.*; — 2) mächtig, *Trub., Dalm., Krelj, Prip.-Mik.*; z mogočo roko, *Dalm.*; mogoči gospodje, *Trub.*; Duha mogočega peruti, *Levst.(Zb. sp.)*; — 3) möglich; mogoče je, mogoče ni; tudi njega je mogoče prekaniti; storil sem, kar mi je bilo mogoče storiti; — ni mogoče! unmöglich! — mogoče, da pridem, möglicherweise, vielleicht werde ich kommen.
mogǫ́čen, čna, *adj.* 1) mächtig; m. kralj; mogočni gospodje; mogočna roka; gravitätisch: mogočno sedeti na prestolu; — wichtig thuend, groß thuend: kako si mogočen! *jvzhŠt.*; — 2) m. biti, imstande sein, fähig sein, *C.*; — 3) möglich, *Mur., C.*; mogočnejše je, es ist möglicher, *Krelj.*
mogǫ́čiti se, ǫ̂čim se, *vb. impf.* sich Wichtigkeit zu geben verstehen, *V.-Cig.*
mogǫ̂čnež, *m.* der Mächtige.
mogǫ̂čnica, *f.* die Mächtige, die Machthaberin, *Cig., C.*
mogǫ̂čnik, *m.* der Mächtige, der Machthaber, *V.-Cig., Jan., C.*
mogočnják, *m.* der Mächtige, der Gewaltige, der Machthaber, *Mur., Šol., ZgD.*; imenitniki in mogočnjaki judovski, *Cv.*
mogǫ́čnost, *f.* 1) die Mächtigkeit; die Gravität, *Jan. Cig.(T.)*; — das Großthun, das Wichtigthun: ta mogočnost ga bo že še minila! *jvzhŠt.*; — 2) die Möglichkeit, *Mur., Cig., Jan., nk.*
mogǫ́čost, *f.* 1) die Mächtigkeit, *Mur.*; — die Gewalt: mogočni bodejo z mogočostjo kaštigani, die Gewaltigen werden „gewaltiglich" gestraft werden, *Krelj*; — 2) die Möglichkeit, *Mur., V.-Cig., Jan.*
mogolẹ́ti, ím, *vb. impf.* = mrgoleti, flimmern: mogoli mi pred očmi, *BlKr.*
mogǫ̂tec, tca, *m.* der Mächtige, der Machthaber, *Jan., Cig.(T.), nk.*; — prim. stsl. mogątьcь.
mogǫ́ten, tna, *adj.* = mogočen, *Jan., Vrt.*; mogotno bobneč, *LjZv.*; — stsl.
mogrȃnj, *m.* = margaran, *Jan.*
mǫ̂haj, *m.* vrhno žensko zimsko krilo črne boje, s širokim zelenim pasom spodaj, *Dol.*
mohamedân, *m.* = mahomedan, *nk.*
mǫ̂hat, *m.* eine Art Streichkäse: iz zagrizenega sira je dobra skuta ali mohat, maže na kruh se, *Ravn.(Abc.).*
mǫ̂hant, *m.* = mohat, *Valj.(Rad).*
mohlîn, *m.* tenko predivo, *Dreznica-Erj.(Torb.).*
mǫ̂hont, *m.* = mohant, mohat, *Nov., Gor.-Levst.(M.).*
mohoríca, *f.* neka hruška, *C.*
mohǫ̂rka, *f.* neko jabolko (zori o sv. Mohorju), *Šebrelje (Goriš.)-Erj.(Torb.).*
mohǫ́rovica, *f.* die Steinkohle, *Nugla (Istra)-Erj.(Torb.).*
mǫ̂hot, *m.* = mohat, der Streichkäse, der Quark, *Mur., SlGor.-C.*
mǫ̂hovt, *m.* = mohat: s kumino pripravljen sirček, *Savinska dol.*

mọ́j, mọ́ja, *pron.* mein; ne bo ne moja ne tvoja obveljala, weder ich noch du wirst Recht behalten.

mọ̑jast, *adj.* mit ausgeschnittenen Lippen (Hasenlippen), *jvzhŠt.*; — prim. mujav.

mojcljáti, âm, *vb. impf.* nedoločno govoriti, mit der Farbe nicht heraus wollen, *SlGor.*

mọ̑jčika, *f.* neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.).*

mọ́jec, jca, *m.* mojci, die Meinigen, *Cig.*, *Jan.*; Hit'te mu mojci glavo vzet, *Npes.-Mik.*

mọ́jica, *f.* meine Geliebte, *C.*

mọ́jster, tra, *m.* der Meister; — mojster skaza, der Pfuscher; — tudi: mọ́jster; — iz nem.

mọ́jstrica, *f.* die Meisterin, *Cig.*, *M.*

mojstrîja, *f.* die Meisterschaft, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

mọ́jstrinja, *f.* die Meisterin, *Cig.*, *Jan.*, *Rož.-Kres.*

mojstríti, ím, *vb. impf.* meistern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; konja m., *Bas.*; jezik m., *Kast.*

mojstrîvec, vca, *m.* der Meisterer, *Cig.*

mọ́jstrov, *adj.* des Meisters; mojstrova, die Meistersfrau.

mojstrováti, ûjem, *vb. impf.* 1) meistern, hofmeistern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) künsteln, *Cig.(T.).*

mọ́jstrovka, *f.* die Meisterin, *Jan.*, *M.*

mojstrovâvec, vca, *m.* der Meisterer, *Cig.*

mojstrovína, *f.* 1) das Meistergeld, *Mur.*, *Cig.*; — 2) das Meisterstück, das Meisterwerk, *ogr.-C.*

mọ́jstrovski, *adj.* Meister-, meisterhaft; ta je bila mojstrovska, das war ein Meisterstreich, *Cig.*

mọ́jstrski, *adj.* Meister-, meisterhaft; mojstrsko delo, eine Meisterarbeit, *Cig.*

mọ́jstrstvọ, *n.* die Meisterschaft, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*

mọ́jškra, *f.* die Näherin; — prim. it. maestra, die Meisterin, *Levst.(Rok.).*

mòk, móka, *m.* das Nasse, *Mur.*, *Mik.*; das Bewässerte, *C.*; zemlja na m., die Moorerde, *Cig.*; ječmenov mok (za strojarje), die Gerstenbeize, *Cig.*; solnce gre za m., die Sonne geht hinter Wolken unter (znamenje, da bo dež), *Gor.-M.*

1. **mọ́ka**, *f.* 1) das Mehl; bela, črna, srednja m.; trgana moka, grobgemahlenes Getreide, *Cig.*; bela, črna moka, weißes, schwarzes Mehl; čila, cvetna m., das Auszugsmehl, *Cig.*; zadnja m., das gröbste Mehl; — iz te moke ne bo kruha = aus dieser Sache wird nichts werden; — 2) der Reif (an Pflaumen, Trauben): češpeli se je moka prijela, *Lj-Zv.*; grozdje je v moki, die Trauben bedecken sich mit Reif, *Dol.*, *jvzhŠt.*

2. **mọ́ka**, *f.* = muka, die Marter, *Dalm.*, *ogr.-Mik.*, *Št. ob hrv. meji-Vest. I. 121.*

mọ́kalica, *f.* die Mehlbirne, *Temljine-Tolm.-Štrek.(Let.).*

mọ̑kar, rja, *m.* 1) der Mehlhändler, der Mehlverkäufer; — 2) cmoček v močniku, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 3) der Mehlkäfer, der Müller (tenebrio molitor), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; — 4) neka vrsta krompirja, *Nov.-C.*

mọ̑karica, *f.* 1) die Mehlhändlerin; — 2) debelo, pusto in razsipično jabolko, *GBrda-Erj.(Torb.)*; — 3) neka hruška, *Staro Sedlo*, *Žabče (Goriš.)-Erj.(Torb.).*

mokarîja, *f.* = mokarstvo, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

mokáriti, ârim, *vb. impf.* den Mehlhandel betreiben, *Jan.*

mọ̑karnica, *f.* die Mehlkammer des Mehlhändlers, *Cig.*; — das Mehlbehältnis, *Mur.*; — die Mehlmulde, *C.*

mọ̑karnik, *m.* das Mehlbehältnis, *Z.*

mọ̑karstvọ, *n.* der Mehlhandel.

mọ́kast, *adj.* mehlicht; mokasta jabolka, *C.*

mọ́kav, *adj.* mehlig; mokava hruška, *Valj.(Rad).*

mọ́kavka, *f.* neka mokava hruška, *Valj.(Rad)*, *Gor.*

móken, kna, *adj.* feucht, dumpfig, *Celje-C.*, *ogr.-C.*

mọ́ker, mókra, *adj.* naß, feucht; mokra obleka; mokro vreme; m. kakor miš, durch u. durch naß; na mokrem, in der Nässe; po suhem in po mokrem, zu Wasser u. zu Lande; — na mokro slikati, al fresco malen; — mokri brat (bratec), der Trunkenbold, *Cig.*, *C.*

mọ̑kež, *m.* kozje ime, *Kanin-Erj.(Torb.).*

mọ́kica, *f.* *dem.* 1. moka.

mọ̑knat, *adj.* mehlig, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Šol.*; — moknate jedi, Mehlspeisen, *DZ.*

moknẹ́ti, ím (ẹ́jem), *vb. impf.* feucht sein: stena mokni, *vzhŠt.-C.*; sod mokneje, das Faß rinnt, *C.*

moknína, *f.* die Feuchtigkeit, *ogr.-C.*

mókniti, mọ̑knem, *vb. pf.* Nässe an sich ziehen, naß, feucht werden, *C.*

móknost, *f.* die Feuchtigkeit, *Celje-C.*

mokosẹ̀j, sẹ́ja, *m.* = mokosevka, *SlGradec-C.*

mokosẹ̀v, sẹ́va, *m.* = mokosevka, *C.*

mokosẹ̑vka, *f.* = pustolka, der Thurmfalke (Wannenweher, Wiegweihe, Windwachel, falco tinnunculus), *Št.-Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Celje-C.*

mokọ́š, *m.* = mlakoš, *Cig.*, *Jan.*, *Frey.(F.).*

mọ̑koščica, *f.* neka hruška, *Valj.(Rad)*; (mokovščica?).

mokováti, ûjem, *vb. impf.* mehlig werden (o zrnju), *C.*

mọ́kovec, vca, *m.* der Mehlbeerbaum, die Mehlbirne (sorbus aria), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Josch*, *Robič (Nkol.).*

mọ́kovica, *f.* = mokovec, *C.*

mokovît, *adj.* mehlreich, *Jan.*

mọ́kovje, *n. coll.* Mehlbeerbäume, *Jarn.*, *Cig.*

mọ́kovnica, *f.* 1) neka hruška, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*; — die Speckbirne, *C.*; — 2) = mokovec, der Mehlbeerbaum (sorbus aria), *Nov.-C.*

mọ́kovščina, *f.* = mokovje, *C.*

mokož, *m.* 1) der Regenwind, *Jan.*; (?) prim. mokroš; — 2) *Cig.*, *Erj.(Ž.)*, pogl. mokoš.

mokọ̑ška, *f.* kleine Duckente, das Sumpfhuhn (ortygometra [crex] porzana), *C.*

mokrâd, *f.* die Nässe, die Feuchte, *C.*

mokrâven, vna, *adj.* sumpfig, im Sumpfe gewachsen: mokravna trava, *Mariborska ok.-C.*

mọ̑krec (krc), krca, *m.* der Regenwind, *Jan.*

mokríca, *f.* 1) der Harn, *Cig.*, *Jan.*; — 2) eine feuchte Wiese, *Valj.(Rad)*; — 3) die Wasserassel (asellus aquaticus), *Erj.(Ž.)*; — 4) das Weichkraut (malachium aquaticum), *C.*, *Z.*
mokríčast, *adj.* harnartig, *Cig.*
mokrílọ, *n.* mokrila, die Harnorgane, *Erj.(Som.)*.
mokrína, *f.* die Nässe, die Feuchtigkeit; — eine nasse Ader z. B. auf einem Acker, die Wassergalle, *Jan.*; — die Flüssigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Žnid.*; m. od astra montane, d. Astramontana-Tinctur, *Levst.(Nauk)*; prekatna m. (v očesu), das Kammerwasser, *Erj.(Som.)*, *Sen.(Fiz.)*.
mokríšče, *n.* das Pissoir, *DZ.*
mokríti, ím, *vb. impf.* nässen, netzen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; mokreča megla, *Jurč.*; — harnen, *Mur.*, *Cig.*
mokrọ̑ča, *f.* die Feuchtigkeit, die Nässe, *ogr.-Mik.*, *Valj.(Rad)*.
mọ̑kroma, *adv.* = na mokro (slikati), al fresco, *V.-Cig.*
mokromèr, mẹ́ra, *m.* der Feuchtigkeitsmesser, *Cig.*, *Jan.*
mokromrázen, zna, *adj.* nasskalt, *Cig.*
mokrọ̑st, *f.* die Nässe, *Cig.*
mokrọ̑ś, *m.* der Ostwind, *Jan.*, *Ščav.-Trst.(Glas.)*.
mokróta, *f.* die Nässe, die Feuchtigkeit: — tudi: mokrọ̑ta, *Valj.(Rad)*.
mokróten, tna, *adj.* nass, feucht; mokrotna letina, *Pohl.(Km.)*; — tudi: mokrọ̑ten.
mokrótnost, *f.* die Feuchtigkeit, die Nässe; — tudi: mokrọ̑tnost.
mokrotína, *f.* das Nasse, *Jan.*; nasser Boden, *Jan.*, *Nov.-C.*; — tudi: mokrọ̑tina; prim. mokrota.
mokrotíti, ím, *vb. impf.* nässen, befeuchten, *Mur.*
mokrovína, *f.* = mokrina, *Cig.*, *Jan.*
mokrovȋt, *adj.* feucht, *C.*
mokûška, *f.* das grünfüßige Rohrhuhn (gallinula chloropus): m. z rdečo, z rumeno liso, *Frey.(F.)*; — prim. mokoška, mokoš, mlakoš.
1\. **mòl**, móla, *m.* = mel, der Flusssand, der Flussschotter, *M.*, *Dol.*
2\. **mōl**, *m.* das Moll (v glasbi), *Cig.(T.)*.
molâvar, rja, *m.* der Drache, tudi: kratek in debel modras, „kakor bi mačku noge odsekal“ (morebiti kaka breja samica), *Koblja Glava(Kras)-Erj.(Torb.)*; (moláver, *Štrek.*); — prim. hs. blavor, nekaka velika kača.
mọ̑lba, *f.* die Bitte, *C.*, *Mik.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; pos. die Abbitte: v molbo priti, Abbitte leisten, *C.*; — das Gebet, *Cig.*, *ogr.-C.*; (mọ̑łba?).
mołčálen, łna, *adj.*, *Levst.(Zb. sp.)*; pogl. molčeč, molčečen.
mołčânje, *n.* das Schweigen.
mółčati, ím, *vb. impf.* schweigen; ne zna m., er ist indiscret, *Cig.*; molči ko riba = er ist verschwiegen wie das Grab, *Cig.*; trdo m., hartnäckig schweigen, *Levst.(LjZv.)*; — molčèč, verschwiegen, schweigsam, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*; molčeč pes rad popade, *Z.*

mołčàv, áva, *adj.* schweigsam, *SlN.*, *Dol.*
mołčâvec, vca, *m.* der Schweiger, *Cig.*
mołčâvka, *f.* die Schweigerin, *Cig.*
mołčẹ́čen, čna, *adj.* schweigsam, *Cig.(T.)*, *Dol.*; Govoril malokdaj, Molčečen, kakor zdaj, *Levst.(Zb. sp.)*.
mołčẹ̑čki, *adv.* schweigend, *kajk.-Mik.*
mołčẹ́čnost, *f.* die Schweigsamkeit, die Verschwiegenheit, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
molčẹ̑vje, *n.* die Flussblume, das Sonnengold, die Immortelle (helichryson arenarium), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — prim. molec 2); (mołčẹ̑vje?).
mô̑łčkati, am, *vb. impf. dem.* hübsch schweigen (v otročjem govoru), *C.*
mołčljìv, íva, *adj.* verschwiegen, schweigsam, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
mołčljívost, *f.* die Verschwiegenheit, *Mur.*, *Cig.*
molè, ẹ́ta, *m.* der Betbruder, *V.-Cig.*, *Valj.(Rad)*.
mólec, lca, *m.* 1) der Beter, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; navada molcu veliko pripomore, *Burg.*; pravi molci, *Ravn.*; ni več pobožnih molcev, *Slom.*; (mółec?); — 2) das Sonnengold, das Immerschön, die Immortelle (helichryson arenarium), *Medv.(Rok.)*.
molečíca, *f.* die Hervorragung, *C.*
molečína, *f.* das Hervorragende, *C.*
moledkováti, ûjem, *vb. impf.* = moledovati, *Jurč.*
molẹ̑dnik, *m.* zudringlicher Bitter, *Cig.*
molẹ̑dovanje, *n.* zudringliches Bitten.
molẹ̑dovati, ujem (ovam), *vb. impf.* zudringlich bitten.
molẹ̑dovavec, vca, *m.* ein zudringlicher Bitter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
molẹ̑dovavka, *f.* eine zudringliche Bitterin, *Z.*
molẹ̑dovavski, *adj.* zudringlich bittend, flehentlich, *Mur.*
molẹ̑dva, *f.* eine zudringlich bittende Person, *Mik.*
mólek, lka, *m.* der Rosenkranz, das Paternoster, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-M.*, *Slom.-C.*; tudi: molèk, molkà.
molekȋl, *m.*, *Žnid.*, pogl. molekul.
molekūl, *m.* najmanjši, nerazločni delec tvarine, das Molecül, *Sen.(Fiz.)*.
molekūla, *f.* = molekul, *LjZv.*
molekulâren, rna, *adj.* Molecular-: molekularna teža, das Moleculargewicht, *Sen.(Fiz.)*.
molẹ̑nje, *n.* das Hervorragen.
molẹ́ti, ím, *vb. impf.* ragen, hervorragen; kvišku m., emporragen.
molẹ́vati, am, *vb. impf.* zu beten pflegen, *Dolenji Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.)*.
molíhovati, ujem, *vb. impf.* unwillig, verdrießlich sein, *Mariborska ok.-C.*
molȋtnica, *f.* das Bethaus, der Tempel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Burg.*, *nk.*
molȋtnik, *m.* die Betbank, der Betschemel, *Slom.*
molíšče, *n.* der Betort, der Tempel, *Cig.*, *ZgD.*
molíšen, šna, *adj.* mürrisch, verdrießlich, übelgelaunt, *C.*, *Št.*; — prim. molihovati.
molîten, tna, *adj.* 1) = molitven, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; molitne knjige, *M.*; — 2) kdor rad moli, *Notr.*

molîtev, tve, *f.* das Gebet; — jutrno, večerno molitev opraviti; mašne molitve; na molitvah stati, in den letzten Zügen liegen, *Z.*
molîtevca, *f. dem.* molitev, das Gebetchen.
molîteven, tevna, *adj.* 1) Gebet=; molitevna hiša, (-tovna) *Dalm.*; molitevne bukvice, (-tovne) *Polj.*; — 2) kdor rad moli: molitevna ženska, (-tovna) *Polj.*
1. **móliti**, mǫ́lim, *vb. impf.* 1) beten; pobožno m.; očenaš m.; m. koga, anbeten; Boga m., (zu Gott) beten; — 2) srečo, zdravje m. komu, Glück, Gesundheit wünschen, begrüßen, *Boh.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Kast.*; začeli so mu zdravje m., *Dalm.*; vse dobrote m., alles Gute wünschen, *Krelj*; — 3) m. se komu, jemanden bitten, *Npes.-Vraz*, *jvzhŠt.*; — 4) m. se, sich entschuldigen, *Celje-C.*
2. **molíti**, ím, *vb. impf.* hinstrecken, hingestreckt halten, hinhalten: roko m. komu; vse štiri od sebe m., Hände und Füße von sich strecken.
molîtva, *f.* = molitev.
molîtvar, rja, *m.* der Beter, der Betbruder, *Cig.*, *ogr.-C.*
molîtvarica, *f.* die Betschwester, *Cig.*; priletna m., *Levst.(Zb. sp.)*.
molitváriti, ârim, *vb. impf.* frömmelnd beten, *Zora*.
molîtvarnica, *f.* molilnica, molitvenica, *Cig.*, *ogr.-C.*
molîtven, tvena, *adj.* 1) = moliteven, Gebet=, Bet=; — 2) gerne betend, *ZgD.*
molîtvenica, *f.* das Bethaus, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*, *Vrt.*; — der Betsaal, das Oratorium, *ZgD.*; samostanska m., *Cv.*
molîtvenik, *m.* das Gebetbuch, *nk.*
molitvenják, *m.* der Betstuhl, *SlN.*; — der Betschemel, *C.*
molîtvica, *f. dem.* molitva = molitevca; kozja molitvica: če kdo komu dva klina med prste dene in ga stiska, da kriči kakor koza, uči ga kozjo molitvico, *Notr.-Levst.(Rok.)*; kozje molitvice koga učiti, jemanden zu Paaren treiben, ihn mores lehren.
molitvíšče, *n.* das Bethaus, *ZgD.*
molîvec, vca, *m.* der Beter, der Anbeter, *Cig.*, *Jan.*; resnični molivci, *Trub.*; moji molivci, *Dalm.*
mòlj, mólja, *m.* die Motte: obleko so molji snedli; krivično blago pod streho in pa molj v zrnju, *Slom.-Jan.(Slovn.)*; moljev je več vrst: jabolčni m., der Apfel=Wickler, die Apfel= oder Birnmotte (carpocapsa pomonana), krznarski m., die Pelzmotte o. Haarschabe (tinea pelionella), močnati m., die Mehlspeismotte (tinea lacteella), pohištveni m., die Möbelmotte (tinea biseliella), suknjarski m., die Kleidermotte oder Kleiderschabe (tinea spretella), žitni m., die Kornmotte, die Kornschabe, auch weißer Kornwurm (tinea granella), *Erj.(Ž.)*.
moljàv, áva, *adj.* voll Motten; moljava obleka; moljavo žito, wippelhaftes Getreide, *Levst.(Nauk)*.
1. **moljâva**, *f.* etwas Emporragendes, die Hervorragung, *Mur.*, *V.-Cig.*, *C.*

2. **moljâva**, *f.* der Venusspiegel (specularia speculum), *Bodrež na Kanalskem Erj.(Torb.)*; — der Vogelknöterich (polygonum aviculare), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — prim. muljava 4).
moljâvina, *f.* der Mottenfraß, *Cig.*, *Jan.*
moljâvka, *f.* der Vogelknöterich (polygonum aviculare), *Z.*; — prim. 2. moljava.
móljec, ljca, *m. dem.* molj; = moljek, *Valj.(Rad)*.
moljejẹ̑dina, *f.* der Mottenfraß, *Cig.*; das Löchlein vom Mottenfraße, *C.*
móljek, ljka, *m. dem.* molj; kleine Motte, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
1. **moljénje**, *n.* das Beten, die Anbetung; moljenjè, *ogr.-Valj.(Rad)*.
2. **moljénje**, *n.* das Hervorstrecken.
móljev, *adj.* Motten=: moljeve izjedine, der Mottenfraß, *Cig.*
moljiv, íva, *adj.* = moljav, *C.*, *Z.*
mộljnat, *adj.* voll Motten, *Mur.*, *C.*
mộłk, *m.* das Schweigen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*; v molk se spustiti, podati, anfangen zu schweigen, *C.*; pomišljalni m., die Zurückhaltung, die Reserve, *Cig.(T.)*.
mộłkar, rja, *m.* kdor molek nosi, der Rosenkränzler, *Cig.*
mółkast, *adj.* rosenkranzförmig, *Cig.*
mộłkati, am, *vb. impf. dem.* moliti; beten (v otročjem govoru), *Cig.*
mółkeł, kla, *adj.* dumpf, klanglos, hohl: m. glas, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; heiser, *Jan.*
mołklína, *f.* die Heiserkeit, *Valj.(Rad)*.
mółklost, *f.* die Dumpfheit der Stimme, die Heiserkeit, *Jan.(H.)*.
mộlnica, *f.* = molilnica, *Cig.*, *Jan.*
mộłnik, *m.* podvratnik pri živalih, nader, (prim. kor.-nem. mulle *f.* mürrischer, hängender Mund, bav. molla, Schmerbauch), *Štrek.(Let.)*.
mołniti, im, *vb. impf.* blitzen, schimmern, (muniti) *Meg.-Mik.*
mółnja, *f.* puh od strele: m. ga je na tla pobila, t. je puh od strele ga je podrl, *Erj.(Torb.)*; — prim. hs. munja, Blitz.
mółnjav, *adj.* = prismojen, etwas dumm, *Notr.-Levst.(Rok.)*; — prim. hs. munjav.
mółnjen, *adj.* betäubt, dumm, *Jan.*; „jedel je gobe in je bil tako molnjen (munjen), da je kakor divji okolo divjal“, *Erj.(Torb)*; „kdo bode tako molnjen (munjen), da bi to kupil?“ *Erj.(Torb.)*; molnjena (munjena) goba, der Fliegenschwamm (agaricus muscarius), *Erj.(Torb.)*; — prim. molniti.
mółnjenost, *f.* der Wahnwitz, (mun-) *C.*
mółsti, mółzem, *vb. impf.* 1) melken, kravo m.; — m. koga, jemanden ausziehen, scheren (fig.); — 2) Milch geben, milchen: krava molze kri, die Kuh gibt blutige Milch, *Z.*; krava pri gobcu molze = wie die Kuh gefüttert wird, so milcht sie.
mółviti, im, *vb. impf.* murren, brummen, *Mur.*, *Danj.-Mik.*; (o golobih), *ogr.-C.*; nedostojno in nerazložno govoriti, *vzhŠt.-Raič (Nkol.)*; dumpf tönen, *Mur.*; Bas mi molvi („muvi“)

no mrmra, *Danj.(Posv. p.)*; summen: bečele molvijo („muvijo"), *ogr.-Mik.*
molvljânje, *n.* das Murren, *ogr.-C.*; (muv-), *Mik.*
molvljáti, âm, *vb. impf.* murren, *ogr.-C.*
molvljív, íva, *adj.* mürrisch, *ogr.-C.*
molvljívost, *f.* der Murrsinn, *ogr.-C.*
mółza, *f.* 1) = molža, das Melken, *C.*; — — die milchende Kuh: naša m., *Levst.(Zb.sp.)*.
mołzáča, *f.* die Meltgelte, *Fr-C.*
mołzarica, *f.* krava m. = molzna krava, die Melkkuh, *Nov.*
mółzav, ava, *adj.* = molzen, milchend: molzava krava, *Jurč.*
mółzec, zca, *m.* der Melker, *Jan.*
mółzen, zna, *adj.* Melk-, melk, milchend; molzna krava.
mółzenje, *n.* das Melken.
mołzíca, *f.* die Melkerin, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*
mołzìč, íča, *m.* der Melker, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*
mołzílja, *f.* die Melkerin, *Jarn.*, *C.*
mołzír, rja, *m.* der Weinheber, *Valj.(Rad).*
mołzíšče, *n.* die Melkstätte, die Melkerei, *Cig.*, *C.*
mołzníca, *f.* 1) die Melkerin, (môłznica) *Mur.*; — 2) eine milchende Kuh, *Z.*; ein milchendes Schaf, (môłznica) *Jan.*: — 3) die Melkstätte, die Meierei, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*; — 4) die Melkgelte, *C.*
mołzník, *m.* 1) der Melker, (môłznik) *Mur.*; — 2) die Hürde, *Cig.*, *C.*; — 3) die Melkgelte, *C.*
molznják, *m.* die Melkgelte, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*
mółža, *f.* 1) das Melken: o molži, zur Melkzeit; veliko molže imeti, viel Milch bekommen, *Gor.*; — 2) eine Laube bei Alpenhütten als Melkstätte, *C.*; ozka ulica v planinskem stanu, kjer sede ovčarji (kozarji) in molzejo ovce (koze), *Bolške planine-Erj.(Torb.)*.
môłžnja, *f.* = molža, das Melken, *Z.*
momênt, *m.* trenutek, der Moment, važna stran, važnost, das Moment, *Cig.(T.)*.
momênten, tna, *adj.* Moment-, momentan, *Cig.(T.)*.
momljáč, *m.* der Brummer, der Brummbär, *Jan.(H.)*.
momljáti, âm, *vb. impf.* 1) brummen, unverständlich reden, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*; — 2) beschwerlich kauen (o starih, brezzobih ljudeh), *C.*; — prim. mumljati.
momotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* = mumotati, dumpf reden, *C.*
momúriti, ûrim, *vb. impf.* halblaut reden, brummen, murren, *SlN.-C.*
monâda, *f.* 1) das kleinste Punktthierchen oder die Schlussmonade (monas termo), *Jan.*, *Erj.(Ž.)*; — 2) die Monade (phil.), *Cig.(T.)*.
monârh, *m.* samovladar, der Monarch.
monarhîja, *f.* samovladarstvo, die Monarchie.
monarhîjski, *adj.* samovladarski, monarchisch.
mǫ́ndo, *n.* = modo, *vzhŠt.-C.*
mondûra, *f.* = montura, *Cig.*, *Jan.*
mǫ̂nga, *f.* die Zeugrolle, die Mange, *V.-Cig.*, *Cig.*, *Jan.*, *Bes.*, *DZ.*, *Kr.*; (monga, *Gor.*, munga, *Dol.*); — prim. nem. Mange.

mǫ̂ngałnica, *f.* die Rollkammer, *Jan.*
mǫ̂ngati, am, *vb. impf.* mangen, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*
mǫ̂ngavec, vca, *m.* der Manger, *Cig.*, *Jan.*
monogamîja, *f.* enoženstvo, die Monogamie.
monografîja, *f.* spis, ki razpravlja posamezen predmet kakega znanstva, die Monographie, *Cig.(T.)*, *nk.*
monogrâm, *m.* začetne imenske črke, druga v drugo zapletene, das Monogramm, *Cig.(T.)*.
monohôrd, *m.* enostrunski aparat, Monochord (phys.), *Cig.(T.)*.
monohromâtski, *adj.* enobarven, monochromatisch (phys.), *Žnid.*
monolît, *m.* iz enega kamena izsekan kip, der Monolith, *Cig.(T.)*.
monolôg, *m.* samogovor, der Monolog.
monôm, *m.* enočlenec, das Monom, *Cel.(Ar.)*.
monômeter, tra, *m.* verz iz ene ali dveh stop, der Monometer, *Cig.(T.)*.
monopôl, *m.* samotrštvo, das Monopol.
monoteîzem, zma, *m.* enoboštvo, der Monotheismus, *Cig.(T.)*.
monštrânca, *f.* die Monstranze.
montanîstičen, čna, *adj.* k montanistiki spadajoč, montanistisch, *Jan.*
montanîstika, *f.* rudarstvo, die Montanistik, *Jan.*
montelj, *m.* = muntel, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*
montûra, *f.* vojaška oprava, die Montur.
montûren, rna, *adj.* Montur-, *Cig.*, *Jan.*
monumentâlen, lna, *adj.* spomeniški, monumental, *Cig.(T.)*; monumentalne stavbe, *nk.*
mòr, mǫ́ra, *m.* das Sterben, die Pest, die Seuche, *Mur.*, *Št.-Cig.*, *Jan.*, *C.*; v mestu je grozen mor, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; živinski m., *V.-Cig.*
mor, *adj.* schwarz, *C.*; pogl. mur.
móra, *f.* 1) der Alp; mora ga tlači, sesa; — potne kaplje mu stopijo na čelo, ko mu je mora takih misli legla na dušo, *Jurč.*; — mora sesa („ziza") svinje, kadar jih tako napade pri jedi, da stoje z životom proti tlom upognjenim in so nekoliko časa mirne ter nekako stokajo, dokler jih ne mine, *jvzhŠt.*; — 2) = sovka (vešča), die Eule (noctua), *Jan.(H.)*.
moráč, *m.* veliki m., der Königskümmel, *Cig.*; — prim. komorač.
morâčnik, *m.* konopljiški m., der Wasserdost (eupatorium cannabinum), *Medv.(Rok.)*.
1. **morák**, *m.* = konjska kumara, der Wasserfenchel, der Pferdesame (oenanthe phellandrium), *Cig.*
2. **morák**, *m.* der Truthahn, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*; (murak), *Kor.-Vest.*; — prim. slovaški: morak, Truthahn.
morâla, *f.* nravoslovje, nravoslovni nauk, die Moral, *nk.*
morâlen, lna, *adj.* nraven, moralisch, sittlich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
moralîst, *m.* nravoslovec, der Moralist, der Sittenprediger, *Cig.*, *nk.*
morâlnost, *f.* nravnost, die Sittlichkeit, die Moralität, *Cig.(T.)*, *nk.*

mǫ̑ranje, *n.* 1) das Müssen, *Cig.*; — 2) das Müssigen, das Zwingen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
morast, *adj.* schwarz (von der Thierfarbe), *C.*; — prim. mor.
mǫ̑rati, am, *vb. impf.* 1) müssen, *Mur.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Očitna izp.(Let. 1889, 157)*, *Ben.-Kl.*, *Junska dol.(Kor.)-Jan.(Slovn.)*, *vzhŠt.-C.*; moramo, kakor moremo, wir strecken uns nach der Decke, *vzhŠt.-C.*; ni, da bi moral, ich muss nicht, es ist kein Muss; — 2) müssigen, nöthigen, zwingen, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*; kdo me more morati? wer kann mich zwingen? *Ljub.*; morate me nositi rdečo vrv, *Jurč.*
moratōrij, *m.* odlog, das Moratorium, *Cig.*
mǫ̑ravec, vca, *m.* der Zwinger, der Nöthiger, *Cig.*, *Valj.(Rad).*
morâvščica, *f.* die Schale, (-šica) *Mur.*, *V.-Cig.*; torilo ali m., *Ravn.(Abc.)*.
mǫ̑rča, *f.* = morčevina, *Vrtov.(Km. k.)*.
morčevína, *f.* zadnja gosta mast, ki se dobiva, kadar se oljke maste, (it. morcia, morchia, die Oelhefen), *GBrda-Erj.(Torb.)*.
morčína, *f.* = mrhovina, *Dict.*; — prim. mor, *m.*
mordà, *adv.* vielleicht; tudi mǫ́rda; — iz: more (biti) da.
morebíten, tna, *adj.* allfällig, *nk.*; morebitna poznejša doplačila, *DZkr.*
morebíti, *adv.* vielleicht; (= more biti).
1. **mórec**, rca, *m.* der Mörder, *Ravn.-Valj.(Rad).*
2. **morec**, rca, *m.* der Rappe, *Blc.-C.*; — schwarzer Bock, *Rez.-C.*; — pogl. murec.
mǫ́ren, rna, *adj.* lau, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; morna voda, laues Wasser, *Notr.-Cig.*, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*
morēna, *f.* ledniška groblja, die Moräne (geogr.), *Cig.(T.)*.
mōrfij, *m.* neki strup, das Morphium, *Cig.(T.)*.
morfin, *m.* = morfij, das Morphin, *Cig.(T.)*.
morfologija, *f.* likoslovje, die Morphologie, *Cig.(T.)*.
mǫ̑rgati, am, *vb. impf.* murren, *Hip.-C.*
morgotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. impf.* = morgovati, *C.*
morgovānje, *n.* das Gemurre, *Valj.(Rad).*
morgováti, ûjem, *vb. impf.* murren, brummen, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad).*
moríca, *f.* 1) schwarze Ziege, *Rez.-C.*; — 2) schwarze Feige, *C.*; — tudi: die Brombeere, *C.*; — prim. mor, mur.
morìč, íča, *m.* ein schwarzer (junger) Frosch, *Mur.*, *Cig.*; — die Feuerkröte (bombinator igneus), *Cig.*, *Frey.(F.)*.
morija, *f.* 1) das Morden, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Hinsterben (z. B. infolge einer Pest), *Trub.*, *Krelj*.
morílen, lna, *adj.* Mord-, mordend, mörderisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; aufreibend, zugrunde richtend: samota je morilna za dušo in telo, *Cv.*
morílnost, *f.* die tödtliche Kraft, *nk.*; — die Mordluft, *Cig.*, *Jan.*
moríšče, *n.* die Mordstätte, der Richtplatz, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
morîtelj, *m.* = morîvec, *C.*

morîtev, tve, *f.* das Morden, der Mord, *Jarn.*, *Cig.*, *C.*, *Ravn.-Valj.(Rad).*
moríti, ím, *vb. impf.* tödten, morden; Slovenec že mori Slovenca, brata, *Preš.*; — aufreiben: lakota mori človeka, *Cig.*; — plagen, quälen: skrbi me more; kadar ga Bog tepe in mori, ga začne iskati, *Škrb.-Valj.(Rad)*; m. se, sich aufreiben, sich plagen, *Cig.*; — ogenj m., das Feuer auslöschen, *C.*; živo apno m., den Kalk löschen, *Z.*; — živo srebro m., das Quecksilber fest machen, *Cig.*
morîvec, vca, *m.* der Mörder, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
morîvka, *f.* die Mörderin, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
morîvski, *adj.* mörderisch, Mord-, *Cig.*, *Jan.*
morîvstvǫ, *n.* die Mörderei, *Cig.*
moríža, *f.* 1) das Schellenband, *Jan.*; — 2) *pl.* morižе, die Halskrause, *Rez.-C.*; — 3) *pl.* morižе, ein Halsband mit eisernen Nägeln für Hunde, *Cig.*, *Kras.*
morjáček, čka, *m. dem.* morjak; der Schiffsjunge, *DZ.*
morják, *m.* 1) der Seemann, der Schiffer, *vzhŠt.-C.*; der Matrose, *Zora*, *DZ.*; morjak-krmar, der Steuermatrose, *DZ.*; — 2) veter, ki od morja piha, der Meerwind, der Südwind, *Idrija-Svet.(Rok.)*, *Ip.-Štrek.(Let.)*.
1. **morję̑**, *n.* das Meer, die See; po suhem in po morju, zu Land und zur See; veliko m., das Weltmeer, *Cig.*, *Jan.*; tudi: mǫ̑rje.
2. **morje**, *n.* = movje, *vzhŠt.-C.*, *Pjk.(Črt. 107)*; (morda: morję̑, *m. pl. C.*).
morjénje, *n.* das Morden, das Tödten.
morjepìs, písa, *m.* die Meerbeschreibung, die Oceanographie, *Cig.(T.)*.
morjepîsec, sca, *m.* der Meerbeschreiber, *Cig.*
morjeplǫ̑vstvǫ, *n.* die Seeschiffahrt, *Vest.*
morjevìd, vída, *m.* die Seekarte, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
morjevláden, dna, *adj.* meerbeherrschend, *Cig.*
mǫ̑rjiče, *n. dem.* morje; das Meerchen, *Cig.*; Napaja pobič konj'če tri, Oj pri silnem morjiči, *Npes.-Schein.*
mǫ̑rka, *f.* = maselnik, das Schmalzmus, *Vreme-Erj.(Torb.)*; — prim. morča.
mōrmon, *m.* der Papageitaucher (mormon fratercula), *Erj.(Z.)*.
mornár, rja, *m.* der Seemann, der Matrose.
mornárček, čka, *m. dem.* mornar, der Schiffsjunge, *DZ.*
mornaríca, *f.* = mornarstvo, die Marine, *nk.*; (hs.).
mornarína, *f.* der Schifflohn, *Meg.*
mornárski, *adj.* Seemanns-, Matrosen-; nautisch, *Cig.*, *C.*
mornârstvǫ, *n.* 1) das Seewesen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — die Nautik, *Nov.-C.*; — der Seedienst, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Seemannschaft, *Cig.*, *Jan.*; — die Marine, *Nov.-C.*
mornica, *f.* neka bolezen, *BlKr.-DSv.*
mornik, *m.* 1) = mornar: Nesrečnega mornika val izbljuje, *Str.*; — 2) veter od morja, der Sirocco, *Črni Vrh-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*; der Seewind, *Cig.(T.)*, *Jes.*, *Sen.(Fiz.)*; tudi mǫ̑rnik, *Valj.(Rad).*
mǫ́rnost, *f.* die Lauheit, *Cig.*, *Jan.*
morožéljnost, *f.* die Mordbegier, *Cig.*

1. **mórski**, *adj.* Meer-, See-; morska sol, das Meersalz; morske živali, die Seethiere; — morska deklica, die Seenymphe.
2. **mórski**, *adj.* Alp-; morska noga, der Alpfuß, der Drudenfuß, das Pentagramm, *Št.*; morska kost, das Ueberbein (ein Knochenauswuchs), *Cig.*, *Kr.*, *Št.*; — prim. mora.
morščák, *m.* der Seewind, *Blc.-C.*
morščíca, *f.* neka črešnja, *Biljana (GBrda)-Erj.(Torb.)*.
mǫ̑rščina, *f.* neka trta, *Zavrče(Št.)-Erj.(Torb.)*; črna m., die blaue Urbanitraube, die Zimmettraube, *vzhŠt.-Trumm.*
mòrt, mórta, *m.* der Mörtel; — prim. stvn. morter, *Levst.(Rok.)*.
mǫ́rter, tra, *m.* = mort, *Meg.*, *Dict.*, *Valj.(Rad)*, *Levst.(Rok)*.
morti, *adv.* = morebiti, *Volk.-C.*, *Mik.*, *Št.*
mǫ́rtnica, *f.* die Mörtelpfanne, *Cig.*
mǫ́rtrnica, *f.* = mortnica, *Hip.-C.*
morva, *f.* *Mur.*, *Nov.*, *C.*, pogl. murva.
mǫ̑slavec, vca, *m.* neka vinska trta, *C.*, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; der Mosler, *Trumm.*
moslavína, *f.* neka vinska trta, *Selnica (Št.)-Erj.(Torb.)*; — prim. moslavec.
mōslem, *m.* der Muselmann, der Moslem.
mǫ̑st, mǫ̑sta (mostâ), mostû, *m.* 1) die Brücke; m. na polah, die Jochbrücke, *Cig. (T.)*; m. na škripcih ali na škripce, die Aufziehbrücke, *Cig.*, *Jan.*; = most na vago, *V.-Cig.*; m. na vrvi, fliegende Brücke, *Cig.*; živi m., die Schiffbrücke, *C.*; — m. narediti, delati, eine Brücke schlagen, *Cig.*, *Jan.*; m. podreti, die Brücke abbrechen, *Cig.*; — 2) das Laufgerüst beim Baugerüst, *Cig.*, *ogr.-C.*
mostár, rja, *m.* 1) der Pontonier, *Cig.*; — 2) der Brückenmautner, *Cig.*, *M.*
mostarína, *f.* = mostnina, das Brückengeld, *DZ.*
mostati, am, *vb. impf.* (eine Straße) pflastern, *V.-Cig.*; — prim. mostiti.
mǫ̑stec, stca, *m. dem.* most, = mostek.
mǫ̑stek, tka, *m. dem.* most; kleine Brücke.
mósten, tna, *adj.* Brücken-.
mostìč, íča, *m. dem.* most; kleine Brücke, *Mur.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*.
mostîček, čka, *m. dem.* mostič; kleines Brücklein, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*.
mostíšče, *n.* mostišča, Pfahlbauten, *LjZv.*
mostíti, ím, *vb. impf.* 1) eine Brücke schlagen, *Cig.*, *Jan.*; most mostiti, *Vrt.*; — 2) mit Brettern belegen, *Cig.*; — pflastern, *Cig.*, *Jan.(H.)*; (rus.).
mǫ̑stje, *n.* das Gerüste, *ogr.-C.*
mostníca, *f.* der Brückenbalken; — die Dachbodendiele, *ogr.-C.*
mostník, *m.* 1) der Brückenmautner, *Jarn.*, *Mur.*; — 2) der quer über den Fluss oder die Brückenjoche gelegte Balken, die Brückenruthe, *Pot.-Cig.*
mostnína, *f.* das Brückengeld, die Brückenmautgebür.
mostnînar, rja, *m.* der Brückenmautner, *Cig.*
mostnînski, *adj.* Brückenmaut-, *Cig.*

mostovína, *f.* 1) = mostnina, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *Dol.*; — 2) *pl.* mostovine, die Pfahlbauten, *Cig.(T.)*.
mostovînar, rja, *m.* = mostninar, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
mostovníca, *f.* die Brückenwage, *Cig.*, *DZ.*; = tehtnica mostovnica, *Cig. (T.)*, *Levst. (Nauk)*; m. s kazavcem, die Zeigerbrückenwage, *DZ.*
mǫ̑stovž, *m.* der Gang, die Gallerie, der Corridor, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; der Säulengang: po mostovžu se sprehajati, *Ravn.-Valj.(Rad)*; — das Vorhaus, *C.*; — der Balkon, *Cig.*, *Jan.*; ein gangähnliches Gerüst, *Z.*, *Zora*; — prim. mušovž.
mošánček, čka, *m.* neko jabolko: der Maschanzgerapfel, *C.*
moščják, *m.* der Bisam, der Moschus, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; (moščak, *DZ.*); — prim. it. muschio, Bisam.
moščjákov, *adj.* Bisam-, *Jan.*
mošēja, *f.* turška molilnica, die Moschee.
mǫ̑šek, ška, *m.* der Bisam, der Moschus, *Jan.(H.)*.
mǫ̑škar, rja, *m.* die Mannsperson, das Mannsbild, *Zora*, *Mariborska ok.*, *Kres.*
mǫ̑škarec, rca, *m.* = moškar, *DZ.*
mǫ̑škast, *adj.* bisamartig, *Jan.(H.)*.
moškàt, áta, *adj.* = moški, mannhaft, stolz: tako moškato stoji! *jvzhŠt.*
moškât, *m.* der Moschus, *Jan.*; — prim. it. muscato, *adj.* nach Bisam riechend.
moškâtast, *adj.* bisamartig, *Cig.*
moškâten, tna, *adj.* Bisam-, *Cig.*
moškâtnik, *m.* 1) der Moschuskäfer, der Puppenräuber (balosoma sycophanta), *Jan.*, *Erj. (Ž.)*; — 2) der Bisamapfel, *Cig.*
móški, *adj.* 1) Manns-, Männer-, männlich; m. spol; moška obleka; moška leta, das Mannesalter; — mannhaft, moško se vesti; moško se braniti; — stolz: moško se držati; ali je žena tako moška? *Zv.*; — = kmetski: to je moško ne graščinsko, *Rib.-Svet.(Rok.)*; — 2) moški, eine Person männlichen Geschlechtes, die Mannsperson; nobenega moškega ni bilo v družbi; dve ženski in pet moških; tudi: moškì.
mòškǫ̑st, *f.* die Männlichkeit, die Mannhaftigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*
moškováti se, ûjem se, *vb. impf.* stolz sein, prahlen: m. se s čim, *Gor.*
móšnja, *f.* 1) der Beutel; der Geldbeutel; če sva si tudi brata, mošnji si nista sestri, *Npreg.-Št.*; na mojo mošnjo, auf meine Rechnung, *Cig.*; ob svoji mošnji plačati, aus eigenem Sacke bezahlen, *Levst.(Zb. sp.)*; dobre volje mošnje kolje, das Lustigsein ist kostspielig, *Cig.*; — 2) der Hodensack, *Cig.*, *C.*; — 3) podolgovata, zelena in debela smokva, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
mošnják, *m.* 1) der Beutel (za tobak), *SlN.*, *ob gornji Dravi(Št.)*; — 2) das Täschelkraut (thlaspi), *C.*
mošnjár, rja, *m.* der Beutler, der Taschner, *Mur.*, *Cig.*
mošnjaríca, *f.* 1) die Beutlerin, die Taschnerin, *Cig.*; — 2) = vrečar, das Beutelthier, *Jan.*;

— 3) môšnjarica, die Beutelmeise (parus pendulinus), *Frey.(F.)*.

mošnjáriti, ârim, *vb. impf.* Beutler o. Taschner sein, *Cig.*

móšnjast, *adj.* beutelförmig.

mošnjíca, *f. dem.* mošnja: 1) das Beutelchen; Primite za mošnjico, Vrzite nam petico, *Npes.-K.*; — 2) ustne mošnjice, die Backentaschen (z. B. beim Hamster), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*; — 3) der Hodensack, *Mur.*, *C.*; — 4) die Fruchthülse, *C.*: die Fisolen-, Erbsenschote, *ogr.-C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; die Kastanien-, die Nussschale, *ogr.-C.*; — der Balg, der Kelch der Grasblumen, *Cig.*; — 5) dišeča m., gemeines Knabenkraut (orchis morio), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — tudi: móšnjica.

mošnjìč, íča, *m.* = mošnjica 1), *C.*

mošnjîčar, rja, *m.* 1) der Beutelmacher, *Vrt.*; — 2) die Taschenmaus (ascomys), *Erj.(Z.)*.

mošnjîčarica, *f.* die Beutel-Blattlaus, *Erj.(Ž.)*.

mošnjîček, čka, *m.* = mošnjičica, das Beutelchen, *Jan.(H.)*.

mošnjíčica, *f. dem.* mošnjica; das Beutelchen.

mošnjîčnica, *f.* = mošnjičnik, *Z.*

mošnjîčnik, *m.* die Judenkirsche (physalis Alkekengi), *Št.-Cig.*

mòšt, mǫ́šta, *m.* der Most.

moštacáti, âm, *vb. impf.* einhergehen (o mustačastem človeku), *Valj.(Rad)*; — prim. moštače.

moštáče, *f. pl.* *Št.*, pogl. mustače.

moštâłka, *f.* = greštalka, *kajk.-Valj.(Rad)*.

mǫ́štast, *adj.* mostartig; — mostig, *V.-Cig.*

mǫ̂štej, *m.* = moštek, *Npes.-Schein.*

mǫ̂štek, tka, *m. dem.* mošt; letošnji m.

mǫ́šten, tna, *adj.* Most-; — mostig; moštne hruške.

moštnaríca, *f.* die Mostträgerin, *Mur.*, *Danj.(Posv. p.)*.

mǫ̂štnat, *adj.* mostig, *Mur.*, *Cig.*; saftreich, *Mur.*; moštnate hruške, *C.*

mǫ̂štnica, *f.* neka hruška, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; die Mostbirne, *C.*

mǫ̂štnik, *m.* der Monat October, *Cig.*

moštomèr, mę́ra, *m.* der Mostmesser, *Cig.*, *Jan.*

moštováti, ûjem, *vb. impf. Mur.*, *Cig.*, *Škrinj.*, *Bes.*; pogl. maščevati.

moštvọ̀, á, *n.* 1) die Mannheit; m. komu vzeti: (skopljen človek), kateremu je bilo moštvo potrto, *Jap.*; — 2) die Mannhaftigkeit, männlicher Sinn; ni več moštva na svetu; ta kupec moštva ne drži, dieser Kaufmann ist nicht Mann von Wort, *Mur.*, *C.*; na moštvo denarja posoditi, *jvzhŠt.*; — der Muth, die Herzhaftigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; z velikim moštvom kaj povedati, *Glas.*; — 3) das Mannsbild, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*; vredno m., braver Kerl, *Guts.*; — 4) *coll.* die Männer, *Jan.*; die Mannschaft, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; žandarmsko m., *DZ.*

mošus, *m.* = moščjak, der Moschus, *Cig.*, *Jan.*

mošusov, *adj.* Moschus-; mošusova zel, die Gauklerblume (mimulus), *Tuš.(B.)*.

mòt, mǫ́ta, *m.* der Bodensatz, *Erj.(Min.)*, *DZ.*; (n. pr. pri kavi), *Krn*, *Vrsno-Erj.(Torb.)*.

1. **mòt**, î, *f.* eine dicke Holzstange, *Kras-Štrek.(Let.)*; drog, na katerem nosijo po hribih krste, ker vsled ozkih steza ne morejo rabiti nosil (par): na mot obesi se krsta (prim. hs. motka, Stange), *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — prim. met, *f.*

2. **mǫ̑t**, *f.* der Wille, die Laune, die Lust, die Neigung, *C.*, *Št.*; poj, če imaš mot, *C.*; vesele, dobre, žalostne moti, *C.*; — iz nem. Muth.

mǫ́ta, *f.* der Zeitvertreib, die Unterhaltung: kupiti kaj deci za moto („muto“), *kajk.-Valj.(Rad)*.

motáč, *m.* der Haspler, *Cig.*, *Jan.*

motačíca, *f.* die Hasplerin, *Cig.*

motâłnica, *f.* die Haspelmaschine, *DZ.*

motâłnik, *m.* die Haspel, die Weife, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*

motálọ, *n.* die Haspel, die Weife, *Guts.-Cig.*, *C.*

motânje, *n.* das Haspeln, das Weifen.

motarnáti se, âm se, *vb. impf.* = motati se; — prim. zamotarnati se.

motáti, âm, *vb. impf.* weifen, abwinden, aufwinden; prejo m. z vretena na motovilo; m. se, sich hin und her bewegen, zwecklos hin und her laufen; kaj se tod motaš; — vojska se mota iz loga, das Heer kommt allmählich aus dem Walde, *Cig.*; — sich in die Länge ziehen, *Jan.*; — plauschen, schwätzen, *Fr.*, *SlGor.-C.*; — tudi: mótam in: mǫ́tati, am.

motâvec, vca, *m.* der Weifer, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

motâvhati se, am se, *vb. impf.* = nerodno motati se kod, *Svet.(Rok.)*.

motâvka, *f.* die Weiferin, *Cig.*, *M.*

mǫ̂tek, tka, *m.* die Spule; m. niti, *DSv.*

móten, tna, *adj.* trüb; vino je motno; oči so motne; — zvon motno poje, die Glocke hat einen unreinen Klang, *C.*

moténje, *n.* (nav. nam. prav. močenje), das Stören, die Störung, *Cig.*, *nk.*; m. posestva, die Besitzstörung, *nk.*

motér, *adj.* = meter, mator, alt, bejahrt, *Mur.*, *Dalm.*, *Krelj-Mik.*, *ZgD.*, *Zora.*

motéren, rna, *adj.* = moter, *C.*, *Kast.*

mǫ̂tež, *m.* 1) der Aufrührer, *C.*; — 2) die Störung, *Z.*, *Vrt.*, (motė?) *Levst.(Nauk)*; — 3) der Bodensatz (des Öles), *Cig.*

motìč, íča, *m.* der Quirl, *Ponikve-Erj.(Torb.)*, *Gor.*; nasajeno kolce v pinji, s katerim se maslo mete, *Tolm.*; tudi: mǫ̂tič.

motîčica, *f. dem.* motika; kleine Haue; — = pralica, *Gor.*

motîčišče, *n.* der Hauenstiel, *C.*

motîka, *f.* 1) die Haue, die Hacke zur Bearbeitung des Erdbodens; — turška motika! (Sapperment!) take druščine ne bi se bil nadejal, *Zv.*; — = dvozoba pralica, *Notr.-Levst.(Rok.)*; mǫ́tika, *Št.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) feigwurzliger Hahnenfuß (ranunculus ficaria), *Ben.-Erj.(Torb.)*.

motîkati, am, *vb. impf.* mit der Haue hauen, *Rez.-C.*

motîkica, *f. dem.* motika, nam. motičica: — der Feldritterſporn (delphinium consolida), *Št. Peter pri Gorici-Erj. (Torb.)*.
motîkišče, *n.* = motičišče, der Hauenſtiel, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *Valj.(Rad)*.
motîlen, lna, *adj.* ſtörend, verwirrend, *Mur.*, *Jan.*
motílj, *m.* gelbliches Cypergras (cyperus flavescens), (imajo vero, da škodi ovcam), *Vas Krn-Erj.(Torb.)*; — prim. metulj 2).
motîlnica, *f.* der Butterrührkübel, *ogr.-C.*, *vzhŠt.*, *Danj.-Mik.*, *Trst.(Let.)*.
motílo, *n.* die Verwirrung, *C.*
motíne, *f. pl.* der Bodenſatz einer Flüſſigkeit, *Rez.-C.*
mótiti, im, *vb. impf.* 1) trüben; vodo m.; — rühren, *vzhŠt.*, *C.*; smetano m., *Danj.(Posv. p.)*; — 2) ſtören; ne moti me pri delu! — irre machen, beirren; to me je motilo, das hat mich beirrt; anfechten: kaj te je motilo, da si to storil? — m. se, (ſich) irren; če se ne motim, wenn ich nicht irre; — moti se mu v glavi = meša se mu, *Cig.*; — beſchäftigen, zerſtreuen: m. koga s čim, *Cig.*, n. pr. dete z igro, pripovedovanjem, da ne joka, *BlKr.*, *Piš.*; — otrok se moti (ſpielt), *jvzhŠt.*; pojdimo se motit, *Vreme-Erj.(Torb.)*.
motîv, *m.* povod, der Grund, das Motiv.
motîvec, vca, *m.* der Störer, der Verwirrer, *Mur.*, *Cig.*
motljáti, âm, *vb. impf.* = motati, winden, *C.*; m. se, ſich winden, ſich hin und her bewegen (o kačah; ribah), *Z.*; ſich herumtreiben: kaj se tod motljaš? *jvzhŠt.*; otroci se motljajo, die Kinder haben Händel, *C.*
motljìv, íva, *adj.* ſtörend: motljiva svetloba, *Žnid.*; (tudi: mótljiv: beirrend: hudoba motljiva, *C.*).
motnjâva, *f.* die Störung, *C.*
motnóba, *f.* = motnost: Motnoba odhaja, Ozori se dan, *Vod.(Pes.)*.
mótnost, *f.* die Trübe, die Dunkelheit, *Cig.*, *Jan.*
motobộrež, *m.* der Wühler: rogovileži in motoboreži, *Jurč.*
motoglàv, gláva, *adj.* ſchwindelig: motoglave ovce, *C.*
motoglâvka, *f.* neka trava, od katere so ovce motoglave, *C.*
motộhati, am, *vb. impf.* 1) trüben: vodo m., *Ravn.*; rühren, wühlen, *Jan.*; — 2) m. se, = repenčiti se, *Krn-Erj.(Torb.)*.
motoháviti se, âvim se, *vb. impf.* ſich hin und her zerren: motohavijo se, kadar se mečejo, *Dol.*
mōtor, rja, *m.* kretalo, gibalo, der Motor (mech.), *Cig.(T.)*.
motór, *adj.* = mator, *Jan.*
motóren, rna, *adj.* = matoren, betagt, *Dict.*, *Jan.*; — ſchlecht gelaunt, *Štrek.*
motoròg, róga, *m.* 1) = motoroga 1), *C.*; — 2) der Thor, der Tölpel, *Cig.*
motoróga, *f.* 1) die Radſpeiche, der Radarm bei den Mühlrädern: nav. *pl.* motoroge, das Radkreuz beim Mühlrade; — das Drehkreuz beim Zaundurchgang, um das Vieh abzuhalten, *Mariborska ok.-C.*; das Drehkreuz an einer Haſpelwelle, *Notr.*; — motoroga, der Garnhaſpelarm, *Cig.*, *Jan.*; *pl.* motoroge, das Garnhaſpelkreuz, die Garnhaſpel, *vzhŠt.-C.*; — 2) *pl.* motoroge, die Mühle (s stegnjeno roko kro̦žiti), *Telov.*; — 3) die Handhaſpel (ein Stab, an den Enden mit je einem Stabe — kreuzſtändig — verſehen), *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 4) der Triebel an der Töpferſcheibe, *Cig.*; — 5) der Glockenarm, woran das Seil hängt, *Cig.*, *Levst.(Zb. sp.)*; — 6) eine ungeſchickte Perſon, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
motorógast, *adj.* 1) kreuzweiſe ſtehend, mühlradſpeichenartig, *C.*; — 2) tölpelhaft, *C.*
motorǫ́žen, žna, *adj.* kreuzweiſe ſtehend: motorožno kolce, ein Rädchen mit einem Radkreuzchen an einen Stab geſteckt (ein Spielzeug), *Notr.*; motorožno vreteno, die Kreuzhaſpel (arch.), *V.-Cig.*
motorǫ́žica, *f. dem.* motoroga; die Wagenradſpeiche, *nad Mariborom-C.*
motorǫ́žiti, rộžim, *vb. impf.* 1) na motoroge prejo viti, motati, *Mariborska ok.-C.*; — 2) Radſpeichen einſetzen, *Mariborska ok.-C.*
motorộžnice, *f. pl.* das Doppelhaſpelgeſtell, *Luče(Št.)-C.*
motorộžnik, *m.* 1) der Haſpelarm, *SlGor.-C.*; — 2) = klin, der Garnwindenſprießel, *C.*
motǫ́vček, čka, *m.* der Quirl, *Sv. Peter-Erj.(Torb.)*.
motǫ́včkast, *adj.* quirlförmig, *Cig.*
motovídlo, *n.*, *Zil.-Kres*, pogl. motovilo.
motovîlar, rja, *m.* der Herumſtreicher, *Jan.*
motovílast, *adj.* = neroden, ungeſchickt, *Dol.*; aberwitzig, närriſch, thöricht, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*
motovílce, *n. dem.* motovilo; kleine Garnhaſpel, *M.*, *Dol.*; — das Seilerrad, *V.-Cig.*
motovîlec, lca, *m.* 1) neko orodje za vez v vinogradu, *Ščav.-C.*; — 2) der Rapunzelſalat (valerianella), *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *Tuš.(B.)*; — 3) = metulj, pogl. motoviljec.
motovílen, lna, *adj.* Haſpel-.
motovîlež, *m.* ungeſchickter Menſch, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
motovíliti, îlim, *vb. impf.* 1) ſich hin und her bewegen; pijanec motovili po poti, *Polj.*; — herumſtreifen, *Jan.*; — kreiſen: žrjavi motovilijo, *Ravn.-C.*; — 2) m. se, ſich ungeſchickt drehen oder bewegen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; herumſtreifen, *Jan.*; — po glavi se mi motovili, ich bin taumelig, *Blc.-C.*
motovîljček, čka, *m. dem.* motoviljec, *Gor.*
motovîljec, ljca, *m.* = metulj, *Notr.*, *Gor.-Cig.*, *Jan.*
motovîlka, *f.* die Strähne, *C.*
motovîlnica, *f.* die Haſpel: m. za svilo, *C.*
motovílo, *n.* 1) die Haſpel: entweder ein Stab mit Querſtäben an den Enden, oder ein um eine Achſe bewegliches Kreuz: m. z motorogami, die Kreuzhaſpel, *C.*, *Cig.(T.)*; tkalsko m., das Zettelrad am Webeſtuhle, *Cig.*; — z motovilom streliti = einen dummen Streich begehen, *Cig.*, *Jan.*; motovilo v torbo tlačiti, etwas Ungeſchicktes vornehmen, *Lašče-Levst.*

(*Rok.*), *Z.*; — 2) psovka nerodnemu človeku: ti motovilo nerodno! *Lašče-Levst.(Rok.)*.

motộvsati, am, *vb. impf.* 1) = motati, abhaspeln, *M.*, *C.*; — 2) m. se, wetzend sich drehen, wetzen, *M.*

motọ́z, *m.* 1) = motvoz, *Mur.*, *Cig.*, *Jap.-C.*, *Mik.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) živi m., der Schnurwurm (nemertes borlasii), *Erj.(Z.)*.

motrîlnica, *f.* das Observatorium, *Cig.(T.)*; morska m., die Seewarte, *DZ.*; — prim. motriti.

motríšče, *n.* der Beobachtungs-, der Standpunkt, *Cig.(T.)*; — prim. motriti.

mótriti, im, *vb. impf.* beobachten, betrachten, *Jan.*, *C.*, *Cig.(T)*, *Žnid.*, *LjZv.*; — hs.

motrîvec, vca, *m.* der Beobachter, *C.*; — prim. motriti.

motúlj, *m.* 1) = metulj, *V.-Cig.*, *Kast.-C.*; — 2) *pl.* motulji = metulji, metljaji (ovčja bolezen), *C.*

motúljav, *adj.* = metuljav: motuljava ovca, *SlGradec-C.*

mộtva, *f.* die Turbine, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — hs.

motvòz, vọ́za, *m.* die Schnur; pos. die Spinnradschnur; motvozi zopet zasučejo lična kolesa, *Jurč*; — der Spagat, *vzhŠt.*, *nk.*

motvộzar, rja, *m.* der Schnurmacher, *Cig.*

motvộzec, zca, *m. dem.* motvoz; kleines, dünnes Strickchen oder Schnürchen, *C.*

movje, *n. coll.* bajeslovna bitja, duše nekrščenih otrok, v podobi ptičev po noči letajoče, *Pjk.(Črt. 107.)*; (movje, *m. pl.*, *C.*); — prim. mavje, navje.

movrič, *m.*, pogl. mavrič.

movrin, *m.*, pogl. mavrin.

mộvžar, rja, *m.* = možnar, der Mörser, *Jan.*, *Roz.-Kres.*

mozaîčen, čna, *adj.* Mosaik-, musivisch, *Jan.*

mozaîka, *f.* musivische Arbeit, die Mosaik.

mozána, *f.* lončen vrč s pokrovom in dulcem, *Št.-C.*; — prim. mezana.

mọ́zar, rja, *m.* die Weinschöpfgelte, *Štrek.*

mộzeg, zga, *m.* = mozg.

1\. **mozêlj**, *m.* = mozolj, *Meg.*, *Železniki (Gor.)*.

2\. **mọ́zelj**, zlja (zeljna), *m.* der Eisenklotz, *Jan.*; nekoliko že stegnjeno železo za pod kladivo, *Kropa*, *Železniki (Gor.)*; — prim. nem. Mussel = Klotz.

mộzg, *m.* 1) das Knochenmark; podaljšani m., verlängertes Mark, *Erj.(Ž.)*; = prodolžni m., *Erj.(Som.)*; — nima mozga ne možjanov, er hat weder Kraft noch Verstand, *Mur.*; — 2) *pl.* mozgi = možgani, *C.*

mộzek, zka, *m.*, *Dol.*, pogl. mozg.

mộzga, *f.* die Maische, *Jan.*; — der Koth, die Kothlache, *Jan.*, *C.*; pogl. muzga.

mozgâj, *m.* der Stückschlägel der Wagner, *Mik.*

mộzganje, *n.* das Grübeln: jezikoslovno m., *Raič (Let.)*

mộzgast, *adj.* markartig, *Cig.*, *Žnid.*

mozgàt, áta, *adj.* markig, *Cig.*, *Šol.*

1\. **mozgáti**, âm, *vb. impf.* quetschen, *Z.*; (Trauben) austreten, *Jan.*; pressen, *C.*; — po blatu m., im Kothe gehen, patschen, *Jan.*; meniš li, da smeš le ti tod mozgati? *DSv.*; — prim. mezgati, muzgati.

2\. **mộzgati**, am, *vb. impf.* sich den Kopf brechen, nachdenken, grübeln, *C.*

mọ́zgav, *adj.* markig: najboljše mozgave kosti, *Dalm.*

mộzgov, *adj.* Mark-, *Cig.*; mozgovo živčje = mozgovi živci, das Centralnervensystem, *Cig.(T.)*.

mozgovína, *f.* die Marksubstanz, *Cig.(T.)*; (rus.).

mozgovît, *adj.* markig, *SlN.-C.*

mộzgovje, *n.* das Gehirnmark, *ogr.-C.*

mộzgovnica, *f.* das Markgefäß, *Cig.*

mozgovŕtati, vr̂tam, *vb. impf.* = 2. mozgati, spintisieren, grübeln, *Jan.(H.)*.

mozgovr̂tec, tca, *m.* der Spintisierer, der Grübler, *Jan.(H.)*.

mozîrje, *n.* das Moor, *Kr.-Cig.*

mozníčiti, îčim, *vb. impf.* döbeln = z mozniki deske zbijati, *Cig.*, *Dol.*; — zusammenstoppeln: imenoslovske oblike m., *Levst.(Zb. sp.)*.

mozník, *m.* der Döbel; mozniki so leseni klini, s katerimi zbijajo debela bruna, podnice, kolesna platišča i. dr.

moznîkar, rja, *m.* der Döbelbohrer, *Cig.*

mozọ́lj, *m.* die Wimmer, die Pustel, das Hitzbläschen; mozolji se mu spuščajo po obrazu; — čeljustni m., das Rankkorn (svinjska bolezen), *V.-Cig.*; m. rezati, izrezati, das Rankkorn nehmen, *Cig.*; — *pl.* mozolji, das Friesel (bolezen), *C.*; — tudi: mozộlj.

mozọ́ljast, *adj.* einer Wimmer ähnlich, *Cig.*, *Jan.*; — wimmerig, mit Pusteln bedeckt, *Cig.*

mozộljčast, *adj.* Wimmern ähnlich, *Mur.*; — wimmerig, voll Pusteln.

mozọ́ljček, čka, *m. dem.* mozoljec; das Wimmerl, das Hitzbläschen.

mozọ́ljec, ljca, *m. dem.* mozolj, das Wimmerl.

mozộljnat, *adj.* wimmerig.

mộž, možâ, *m.* der Mann; — der Ehemann; moj mož; zá-mož dati = omožiti, *Cig.*, *Npes.-Vraz*, *Mik.*; = v zamož dati, *vzhŠt.-C.*, *Mik.*; = k možu dati, *ogr.-C.*; zá-mož iti = omožiti se, *vzhŠt.-C.*; — (občinski, srenjski) možje, die Gemeindeausschussmitglieder, *Cig.*; — bodi mož! sei mannhaft! mož beseda, ein Mann ein Wort, ein Mann von Wort; mož beseda biti, sein Versprechen halten: kar sem pa dejal, temu sem še dan danes mož beseda, *Levst.(Zb. sp.)*; mož beseda! Hand her! — moža kazati, imponieren, *Cig.(T.)*; mož, da je moža vreden, ein achtungswerter, biederer Mann, *Fr.-C.*; — povodnji m., bajeslovno bitje, der Wassermann; = vodeni mož, *Poh.-Pjk.(Črt.)*; — divji m., das Waldmännchen, der Waldmensch, *Cig.*, *Jan.*, *Zora*; der Orangutang oder der Waldmensch (pithecus satyrus), *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.

možáča, *f.* mannhaftes Weib, *Cig.*, *M.*; („mužača“, Bäuerin, *kajk.-Valj.(Rad)*).

možák, *m.* 1) ein starker, kraftvoller Mann; ein tüchtiger Mann; možaki — modraki, weise Männer, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) die Balsamine (vrtna cvetlica), *Koborid-Erj.(Torb.)*.

možâkar, rja, *m.* eine tüchtige Mannsperson, *Jan.*, *Notr.*
možákinja, *f.* ein starkes, mannhaftes Weib, das Mannweib, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*, *C.*
možânec, nca, *m.* = možak, *Kr.*, *Jurč.*
môžar, rja, *m.* = možnar, *Meg.*, *Mur.*, *Dalm.*
možâštvo, *n.* die Mannhaftigkeit.
možàt, áta, *adj.* 1) = moški: mannhaft, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; možato odgovarjati, *nk.*; — 2) mannbar, heiratsfähig, *C.*; dekleta so možata, *Zora.*
možatíca, *f.* ein mannbares Weib, *Guts.*
možátost, *f.* 1) = moštvo, die Mannhaftigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) die Heiratsfähigkeit (prim. možat 2).
možávati, am, *vb. impf.* = po moško se vesti, trdnih, moških besedi biti, *GBrda.*
možďâni, *m. pl.* = možgani, *Mik.*
možďžâni, *m. pl.* = možgani, *C.*, *na vzhodu-Mik.*
možďžiti, im, *vb. impf.* quetschen, *ogr.-C.*; — prim. 1. mozgati, muzgati, mužiti 2).
môžec, žca, *m. dem.* mož; das Männchen, *Jurč.*
môžej, *m.* = možek, *Jan.*, *Mik.*, *Roz.-Kres.*
môžek, žka, *m. dem.* mož; 1) das Männchen; — 2) die Niere, *pl.* možki, die Nieren, *Fr.-C.*, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; — 3) die Hauswurz (sempervivum tectorum), *Sl. Bistrica-Erj.(Torb.)*.
možemôrstvo, *n.* der Männermord, *Cig.*
móžen, žna, *adj.* möglich, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; možna sodba, problematisches Urtheil, *Cig.(T.)*; — po drugih slov. jezikih.
moženík, *m.* = moznik, *Z.*, *jvzhŠt.*
možénje, *n.* das Verheiraten, das Heiraten (vom Weibe).
moževáti, ûjem, *vb. impf.* 1) sich als Mann benehmen, mannhaft auftreten, imponieren, paradieren, *Jan.*, *C.*, *Navr.(Let.*, *Kop. sp.)*; — ernste Reden führen, berathschlagen (von Männern), *Gor.*; župan možuje s sosešcani, *Zv.*; — 2) sich brüsten, prahlen, stolz sein, *Mik.*, *Jan.*; — 3) sich wohlergehen lassen, *Cig.*; možuje = dobro se mu godi, *Cig.*
možêven, vna, *adj.* Mannes-: moževna starost, *Danj.(Posv. p.)*; — mannhaft, *Mur.*, *C.*
moževína, *f.* das Verlangen nach einem Manne: m. jo prime, *Gor.*
moževka, *f.* die Männin, *Jarn.*; le-ta bo moževka imenovana, zakaj ona je od moža vzeta, *Jap.(Sv. p.)*.
moževíten, tna, *adj.* mannhaft, *Guts.*
moževîtost, *f.* die Mannhaftigkeit, *Guts.-Cig.*, *Zora.*
možêvnost, *f.* die Mannhaftigkeit, *Mur.*
možežéljnost, *f.* die Mannssucht, *Cig.*
možgâne, *f. pl.* = možgani, *Gor.*
možgâni, *m. pl.* das Gehirn; veliki m., großes Gehirn, mali m., kleines Gehirn, *Cig.(T.)*; — ni mu vrana možganov izpila = er ist nicht auf den Kopf gefallen, *Cig.*; — der Verstand; nima možganov.
možganíca, *f.* die Cervelatwurst, *Cig.*
možganohrbteníčen, čna, *adj.* možganohrbtenično živčje, das Cerebrospinal-Nervensystem, *Cig.(T.)*.
možganovína, *f.* die Gehirnsubstanz, *Cig.*
možgânski, *adj.* Gehirn-.
možîc, *m.* 1) das Männchen, das Männlein; majhen m., *Trub.*; — 2) die Hauswurz (sempervivum tectorum), *C.*
možíca, *f.* die Männin (o Evi), *Krelj*; — prim. moževka.
možíce'j, elja (celjna), *m.* das Männchen.
možîček, čka, *m. dem.* možic; 1) das Männchen; — 2) die Hauswurz (sempervivum tectorum), *C.*
môžik, *m.* das Männlein: Bodi možik, bodi žena, *Levst.(Zb. sp.)*.
možíkavec, vca, *m.* das Männlein (zaničlj.), *Levst.(Rok.)*.
možílen, lna, *adj.* = za možilo, mannbar (vom Weibe), *V.-Cig.*
možílnost, *f.* die Mannbarkeit des Weibes, *Cig.*
možílo, *n.* 1) die Verheiratung des Weibes, das Heiraten des Weibes: hči je za možilo, die Tochter ist heiratsfähig, *Cig.*; — 2) die Heiratslust des Weibes, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Valj.(Rad)*; možilo se je prijemlje, sie ist heiratslustig, mannssüchtig, *Cig.*
možína, *m.* starker, großer Mann, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*; velik, trebušen možina, *Levst.(Zb. sp.)*; — ein tüchtiger, biederer Mann, der Ehrenmann, *Jarn.*, *vzhŠt.-C.*
možína, *f.* bodeča m., die Mannstreu (eryngium), *Medv.(Rok.)*.
možîtev, tve, *f.* die Heirat (von Seite des Weibes); za možitev biti, heiratsfähig sein.
možíti, ím, *vb. impf.* verheiraten, mit der Verheiratung beschäftigt sein: oče moži hčer; petica moži, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; m. se., daran sein, zu heiraten; heiraten (vom Weibe).
možîtva, *f.* = možitev.
možjâne, *f. pl.* = možjani, *Krelj.*
možjâni, *m. pl.* = možgani, *Erj.(Som.)*, *nk.*
možljâni, *m. pl.* = možjani, možgani, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.
možljar, rja, *m.*, *M.*, *C.*, pogl. mužljar.
1. **móžnar**, rja, *m.* 1) der Mörser; v možnarju cuker zdrobiti; — 2) der Mörser, der Pöller; z možnarji streljati; možnarji pokajo; — iz nem.
2. **móžnar**, rja, *m.*, *Notr.*, pogl. mužljar.
móžnarček, čka, *m. dem.* možnarec; kleiner Mörser.
móžnarec, rca, *m. dem.* možnar.
móžnost, *f.* die Möglichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. možen.
možovš, *m.*, *Skalar-Let.*, pogl. mušovš.
možûn, *m.* der Mann (zaničlj.), *Slom.-C.*; razbrzdani možunje, *ZgD.*
mráčen, čna, *adj.* 1) dämmerig, dunkel; mračno je; düster, trüb; mračno vreme; — mračne misli, mračen obraz, *nk.*; — 2) mračen človek: kdor ne vidi več po solnčnem zahodu, nachtblind, *C.*
mračénje, *n.* das Anbrechen der Dämmerung, *Cig.*

mračíca, *f.* die Kugelblume (globularia nudicaulis), *M.*
mračílọ, *n.* das Verfinsterungsmittel, *Cig.*
mračína, *f.* die Dämmerung, *Z.*, *Bes.*
mračíti, im, *vb. impf.* verdunkeln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; verdüstern, *Cig.*, *Jan.*; — m. se, dämmern, dunkel werden: mrači se; — düster werden, sich verfinstern, *Cig.*, *Jan*; čelo se mu je začelo mračiti, *nk.*
mračljìv, íva, *adj.*, *Mur.*, pogl. mračen.
mrâčnat, *adj.* dämmerlich, *Cig.*
mrâčnica, *f.* der Wiesenknopf (sanguisorba officinalis), *Razdrto (Notr.)-Erj. (Torb.)*; — das Labkraut (galium mollugo), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.
mračník, *m.* 1) der Verdunkler, *Cig.*; — 2) = mračnjak, der Finsterling, *Jan.*; — 3) der Nachtschwärmer, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*; — 4) = netopir, *Guts.*, *Jarn.*, *Jan.*, *C.*, *KrGora*, *Kor.*, *Savinska dol.*
mračnják, *m.* der Finsterling, der Obscurant, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
mračnjâštvọ, *n.* geistige Finsternis, der Obscurantismus, *Cig.*, *nk.*
mráčnost, *f.* die Dunkelheit; die Düsterheit.
mrâk, mrâka, mrakû, *m.* 1) die Dämmerung; m. se dela, m. prihaja, es wird dunkel; — die Verfinsterung: solnčni m., die Sonnenfinsternis, *Jan.*, *Sen.(Fiz.)*; — 2) *pl.* mraki, neka otročja bolezen, *vzhŠt.-Valj.(Rad).*
mrakovît, *adj.* dunkel, düster, finster, *Cig.(T.)*, *Vrt.*
mrakóta, *f.* die Dunkelheit, *Jan.*, *C.*
mrakóten, tna, *adj.* dunkel, düster, *Jan.*
mrakúlj, *m.* = netopir, *Erj.(Torb.)*.
1. **mrámor**, mrámora, mramóra, *m.* 1) die Werre, die Maulwurfsgrille (gryllotalpa vulgaris), *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *Št.*; — 2) der Beinfraß, *C.*, *Z.*, *Dol.*; m. ga jẹ́, er hat den Beinfraß, *Z.*, *Dol.*; — *pl.* mramori, die Scropheln, *Savinska dol.-C.*; — živinska bolezen: die Auflockerung des Hinterkiefers, der Winddorn, *Strp.*; — ein Hautgeschwür beim Rinde, *Sl.-Gor.*
2. **mrámor**, rja, *m.* der Marmor, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — der Tropfstein, *Istra-Erj.(Torb.)*.
mrámorast, *adj.* marmorartig, *Jan.*
mrámoren, rna, *adj.* Marmor-, von Marmor, *Cig.*, *Jan.*
mramoríca, *f.* der Beinfraß: m. ga jẹ́, er hat den Beinfraß, *Dol.*; — *pl.* mramorice, Scropheln, *Št.-Cig.*
mramoríti, im, *vb. impf.* marmorieren, *Cig.(T.)*.
mramórka, *f.* der Beinfraß, *Mur.*; m. ga jẹ́, *Z.*
mramórkast, *adj.* scrophulös, *Gor.*
mrámornast, *adj.* marmorartig, *Cig.*, *Jan.*
mrámornat, *adj.* marmorn, *Jan.*
mrâv, î, *f.* = mravlja, *Mur.*, *Jan.*
mrâv, *m.* = mravlja, *Cig.(T.)*, *Prip.-Mik.*, *Vod.(Izb. sp.)*.
mrâvec, vca, *m.* = mravlja, *C.*
mravînčevka, *f.* die weibliche Ameise, *Lašče-Levst.(M.)*.

mravînčji, *adj.* Ameisen-, *Lašče-Levst.(M.)*.
mravînec, nca, *m.* 1) = mravlja, *Jan.*, *Lašče-Levst.(M.)*; pos. das Ameisenmännchen, *Levst.(Beč.)*; — 2) *pl.* udni mravinci, das kribbelnde Gefühl beim Einschlafen der Glieder, *C.*
mravînka, *f.* das Ameisenweibchen: mravinke se leteče shajajo z mravinci, *Levst.(Beč.)*.
mravíšče, *n.* der Ameisenhügel, *Lašče-Levst.(M.)*.
mrâvje, *n. coll.* Ameisen, *kajk.-Valj.(Rad)*.
mrâvji, *adj.* Ameisen-, *Mur.*
mrâvka, *f.* ovčje ime, *Kanin-Erj.(Torb.)*.
mrávlja, *f.* 1) die Ameise (formica); črne, bele, rjave mravlje; — 2) *pl.* mravlje, ein kribbelndes Gefühl, das Schauergefühl; mravlje so me obsule, es läuft mir ein Schauer über die Haut, mich befällt ein Schauer, *Cig.*; = mravlje me obletajo, *Fr.-C.*; = mravlje mi lezejo po životu (hrbtu), *jvzhŠt.*
mravlják, *m.* = mravljinčar, der Ameisenfresser, *ogr.-C.*
mrávljevka, *f.* das Leinblatt (thesium linophyllum), *C.*
mrávljica, *f. dem.* mravlja; das Ameischen; tudi: mravljíca, *Valj.(Rad)*.
mravljîn, *m.* = mravlja, *Valj.(Rad)*.
mravljînčar, rja, *m.* 1) der Ameisenfresser (myrmecophaga jubata), *C.*, *Erj.(Ž.)*; — 2) = legen, der Ziegenmelker, die Nachtschwalbe (caprimulgus europaeus), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; = pikčasti m., *Vrt.*
mravljînček, čka, *m. dem.* mravljinec, das Ameischen, *Cig.*
mravljînčevec, vca, *m.* der Ameisengeist, *Cig.*
mravljînčji, *adj.* 1) Ameisen-, *Cig.*, *Jan.*; mravljinčja dela, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) mravljinčje noge, das Kribbeln in den Füßen, *Ig(Dol.)*.
mravljînec, nca, *m.* 1) die Ameise; m. selec, die Zugameise, *Cig.*; — 2) *pl.* mravljinci, das Kribbeln in den Gliedern, das Einschlafen der Glieder, *Z.*, *Ljub.*; mravljinci mi lazijo po hrbtu, *Nov.*
mravljînjak, *m.* = mravljišče, der Ameisenhaufen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Št.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; (-ják), *Valj.(Rad)*.
mravljînji, *adj.* Ameisen-; mravljinja jajca.
mravljînovec, vca, *m.* = mravljišče, *Mur.*, *C.*, *Danj.(Posv. p.)*.
mravljînski, *adj.* Ameisen-, *M.*; — mravljinsko priden, fleißig wie eine Ameise, *SlN.*
mravljíšče, *n.* der Ameisenhaufen; (fig.) m. pregrešnih želj, *Slom.-C.*
mravljíti, í, *vb. impf.* mravlji mi, es schaudert mich, *V.-Cig.*
mravodèr, dẹ́ra, *m.* der Ameisenlöwe (myrmecoleon formicarius), *Erj.(Ž.)*.
mravojẹ̀d, jẹ́da, *m.* drozeg mravojed, die Ameisendrossel, *Cig.*
mravožèr, žẹ́ra, *m.* ein Ameisen fressendes Thier, der Ameisenfresser, *Cig.*
mrâvski, *adj.* = mravljinji: m. cvet, der Ameisengeist, *Vrt.*; mravska kislina, die Ameisensäure, *Cig.(T.)*.

mràz, mráza, *m.* 1) die Kälte, der Frost: m. je, es ist kalt; hud m. je, es ist sehr kalt; m. je bil; = mraz je bilo, *Mik., Erj.(Izb. sp.), Vrt.*; m. mi je, ich friere, *Cig., Vrt.*; mraz me prehaja, es fröstelt mich; mraz ga je stresel, es befiel ihn der Fieberfrost, *Cig.*; — 2) = slana, der Reif, *Cig., Jan., Dol., BlKr., jvzhŠt.*; črni, suhi m., der Blachfrost, *Cig.*

mrazčálica, *f.* das Frösteln, *Krn-Erj.(Torb.)*; — *pl.* mrazčalice, der Schauder: še sedaj mi mrazčalice lete po životu, *Bes.*; svete mrazčalice me obidejo, *Bes.*

mrazčáti, í, *vb. impf.* mrazči me = mraz me preleta, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.).*

mrâzek, zka, *m. dem.* mraz; eine kleine Kälte, *Jan.(H.).*

mrázen, zna, *adj.* kalt, frostig, *Mur., Cig., Jan., Dol.*

mrazéti, í, *vb. impf.* frosten, *Mur.*

mrázica, *f.* der Reiffrost, *Z.*; suha m., der Schnee in Gestalt kleiner Körner, *Cig.*

mrazîtev, tve, *f.* die Anfeindung, *Jan.*

mráziti, mrâzim, *vb. impf.* 1) mrazi, es kaltet, *Cig., LjZv.*; mrazi me, es fröstelt mich, ich empfinde Frost; m. ga je jelo, es überfiel ihn ein Fieberfrost, *Cig.*; — mrazi se, es wird kalt, es kältet aus, *Cig.*; — 2) m. koga, verhasst, verächtlich machen, *Cig., Jan., ogr.-C.*; obrekovavci me mrazijo pri Vas, *Levst.(Zb. sp.)*; vsakteri sam sebi vse svoje življenje mrazi, ostudno in ostro dela, *Krelj*; — verfeinden: dva draga m., *Prip.-Mik.*; — 3) m. koga, jemanden anfeinden, ihm grollen, *Jan.*; hassen, *ogr.-C.*

mrâznat, *adj.* frostig, *Z., Bes.*

mrâznica, *f.* 1) fieberhafte Kälte, *Ljub.*; — 2) der Eisnebel, der Frostrauch, *V.-Cig., Jan., C., UčT., Gor.*; ves dan se po Ljubljani mraznica vlači, *Ljub.*; — 3) mraznice, einzelne, bei großer Kälte in der Luft herumfliegende, kleine Schneeflocken: mraznice naletavajo, *Gor.*; — 4) das Glatteis, *C.*; — 5) neko jabolko, *C.*

mrâznik, *m.* der Südwind (veter, ki od Krima piha), *Ljub.*

mráznost, *f.* die Frostigkeit, *Mur.*

mrazóta, *f.* die Kälte, *Jan.*

mrazóten, tna, *adj.* kältlich, *Cig., Jan.*

mrazótnost, *f.* die Kältlichkeit, *Cig.*

mrazotvǫ́ren, rna, *adj.* Kälte erzeugend, *Jan.(H.).*

mrazovît, *adj.* frostig, *Cig.*

mráženje, *n.* das Frösteln, der Paroxysmus, *Cig.*

mȓc, *m.* der Menschensame, *C.*

mŕcati, am, *vb. impf.* ausmergeln, völlig entkräften, *vzhŠt.-C.*

mrcetína, *f.* das Aas, *C.*

mrcína, *f.* 1) das Aas, *Cig., Jan., M., C., Polj., SlGor., BlKr.*; — 2) velika žival (zaničlj.), *BlKr., SKr.*; — 3) psovka (pos. lenemu človeku), *Mur., Dol., SlGor., jvzhŠt.*; ti pa si, pasja mrcina, oderuh, *Jurč.*

mrcíniti, înim, *vb. impf.* = pršeti, rieseln (vom Nebelreißen), *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — prim. mrščati.

mrcinojẹ́den, dna, *adj.* aasfressend, *Cig.*

mrcînščak, *m.* psovka, *C.*; — prim. mrcina.

mŕckati, am, *vb. impf.* murrende oder knurrende Laute von sich geben (vom Hornvieh), *Mur.*; = 2. mrčati, *C.*

mrcváriti, ârim, *vb. impf.* schinden, zerfleischen, *Dict., Cig., SlN.-C.*; suh dedek je mrcvaril in rezal kuhanega koštruna, *LjZv.*; misshandeln, *Cig., jvzhŠt., BlKr.*; teple, suvale in mrcvarile so ga, *LjZv.*; otroci mrcvarijo mačko = po rokah jo valjajo in prenašajo, *Dol.*; — quälen: (gospoda) oratarja zatira in mrcvari, *LjZv.*

mrcvárjenje, *n.* das Misshandeln, das Martern, *Valj.(Rad)*, *ZgD.*

1. **mȓč**, *m.* der Höhenrauch, *Krn-Erj.(Torb.)*, *Tolm., Glas.*

2. **mȓč**, *m.* der sinnliche Trieb: mrč ga žene, *M., Z.*

mrčálast, *adj.* murrsinnig, *Jan.(H.).*

mrčálo, *n.* der Murrkopf, *Jan.(H.).*

mrčânje, *n.* das Knurren, *Mur.*

mŕčast, *adj.* übelgelaunt, *Jarn., Mur., Cig., C.*

1. **mŕčati**, ím, *vb. impf.* 1) sich verfinstern, *Cig., Jan., kajk.-Valj.(Rad)*; solnce mrči, *C., Notr.-Levst.(M.)*; luna mrči, *C.*; luna začne mrčati, *Nkol.-C.*; — 2) trübe sein (vom Wetter), *Sl-Gor.-C., Z.*; — 3) launen, übler Laune sein, *Guts., Z.*

2. **mŕčati**, ím, *vb. impf.* knurren, *Mur.*; murren, *Jan.*; summen, *M.*; brummen: Orgle lepo mrčijo, *Danj.(Posv. p.)*; vol mrči, *Z.*; — meckern, *Mik.(Et.).*

3. **mŕčati**, í, *vb. impf.* mrči = mršči, prši, es rieselt, *M., C.*; = iz megle drobi, *C.*

mrčàv, áva, *adj.* mürrisch, *Jan.(H.)*; — trübe: mrčavo vreme, *Z.*

mŕčen, čna, *adj.* = mrčast, übelgelaunt, *Jarn., Mur., Cig., Jan.*

mrčès, ésa, *m.* das Ungeziefer; — letos je toliko tega mrčesa po drevju! — psovka: ti mrčes ti! — ta beseda je nastala iz gen.: mrčesa; prim. mrkaj, markaj.

mrčẹ́sen, sna, *adj.* Ungeziefer-, *M.*; mrčẹsni prašek, das Insectenpulver, *Jan.(H.)*; nichtswürdig: po znano zvijačo mrčesnih ljudi sežejo, *Ravn.*

mrčesojẹ̑dec, dca, *m.* der Ungezieferfresser (ptič), *C.*

mrčèz, éza, *m.* = mrčes, *Lašče-Levst.(M.).*

mrčẹ́zati, am, *vb. impf.* schlecht brennen: luč mrčeza, *C.*; — prim. 1. mrčati.

mrčljìv, íva, *adj.* verdrießlich, misslaunig, *Mur., Cig., Jan., SlN.*

mrčljívost, *f.* die Verdrießlichkeit, *Mur.*

mŕčnost, *f.* mürrisches Wesen, der Missmuth, *Mur.*

mȓd, *m.* die Grimasse, *SlGor.-C.*

mŕda, *f.* 1) der After, *V.-Cig., Mik.*; der Steiß des Geflügels, *Cig., Jan., Gor.-M., C.*; kurja m., *C.*; — 2) die Grimasse, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; kisla m., saures Gesicht, *Ravn.*; —

— mrdo napeti, narediti, kazati, den Mund verziehen, ein saures, verdrießliches Gesicht machen; — 3) človek, ki z usti giblje, a ne govori, *Notr.*; — 4) ovčje ime, *Krn-Erj.(Torb.)*.

mrdáč, *m.* neka češpa, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

mrdánja, *f.* 1) der Steiß des Geflügels, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.-M.*, *Mik.*; — 2) keilförmiges Aneinanderreihen der Finger, *Mur.*; prste v kurjo mrdanjo povzeti, die Finger in Form eines Kegels zusammenlegen, *Cig.*; = kurjo mrdanjo storiti, delati, *Cig.*, *Vod.(Bab.)*.

mŕdast, *adj.* grimassig, *C.*

mȓdati, am, *vb. impf.* 1) hin und her bewegen, *Cig.*, *Mik.*; den Steiß hin und her bewegen (vom Federvieh), *Cig.*; z zadnjo oplatjo gibati (pri hoji), *C.*, *Ig(Dol.)*; z repom m., wedeln, *Mur.*; z nosom m., die Nase rümpfen, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Krelj*, *Dol.*; z usti m., den Mund aufwerfen, *Dalm.*; ungeschickt und mit Grimassen essen, *C.*; — z usti gibati a ne govoriti, *Notr.*; — mrdati, das Gesicht verziehen, *Jan.*, *C.*, *M.*; — m. se, Grimassen schneiden, *Jan.*; — 2) sich begatten, *C.*, *Trst.(Let.)*.

mŕdav, *adj.* schmollsüchtig, *Jan.(H.)*.

mŕdavec, vca, *m.* der Nasenrümpfer, *Jan.*

mȓdavica, *f.* (šaljivo v uganki) = ključ, *kajk.-Valj.(Rad)*.

mŕdavka, *f.* neko jabolko, *C.*

mrdâvsati, am, *vb. impf.* wie ein Hase essen, *C.*

mȓdavt, *m.* der immer die Nase rümpft, das Gesicht verzieht, *Cig.*, *Gor.-M.*; — ein unruhiger Mensch, *Mik.*

mȓdec, dca, *m.* ein saures, verzogenes Gesicht, eine unwillige Miene, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; mrdec narediti, *C.*

mrdêla, *f.* die Rümpfnase, *Jan.*

mȓdež, *m.* das Trotzgesicht, *C.*

mrdljáti, âm, *vb. impf.* jesti in m. = jesti, kakor brezzob starček, *C.*

mŕdniti, mȓdnem, *vb. pf.* eine Grimasse machen, *M.*, *C.*; z nosom m., die Nase rümpfen, *Cig.*, *M.*, *SlN.-C.*

mrdǫ́liti, ǫ̑lim, *vb impf.* = mrdati, *C.*

mrdûn, *m.* der Nasenrümpfer, *Jan.*

1. **mréna**, *f.* eine feine Haut, das Häutchen; — vodena m., das Schafhäutchen (das die Frucht im Mutterleibe umgibt), *V.-Cig.*; — das Zwerchfell, *Danj.-Mik.*; — m. na očesu, der Augenstar: mrena se mu dela, er bekommt den Star; mreno sneti iz punčice, *Slom.*; — die Milchhaut, die Breihaut, *C.*; — prim. lat. membrana, *Mik.(Et.)*.

2. **mréna**, *f.* die Flussbarbe (barbus fluviatilis), *Mur.*, *Cig.*, *Dol.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — prim. lat. muraena.

mrénast, *adj.* einem Häutchen ähnlich: m. oblak, die Federwolke, *Jes.-Cig.(T.)*.

mrenàt, áta, *adj.* mit Häutchen versehen, häutig, *Jan.*

1. **mrénica**, *f. dem.* 1. mréna; das Häutchen; ušesna m., das Trommelfell, *Cig.*, *Jan.*; živčna m., das Neurilemma, *Erj.(Som.)*.

2. **mrénica**, *f. dem.* 2. mrena; die Barbe, *Cig.*

mrênič, *m.* neka riba v Blejskem jezeru, *Erj.(Torb.)*.

mréniti se, im se, *vb. impf.* nebo se mreni, der Himmel bedeckt sich mit dünnen Wölkchen, *Z.*, *Glas.*

mrénje, *n.* das Sterben; die Sterblichkeit, die Mortalität, *Cig.(T.)*; — das Sehnen, *Cig.*

mrênka, *f.* 1) eine in das Netzfell eingewickelte Wurstspeise, *Mur.*; eine Art Braten aus den Füllüberbleibseln der Weißwurst, *vzhŠt.-C.*; — der Netzbraten, der Jungferbraten, *C.*; — 2) ein dummes Weib, *Mur.*

mrêst, î, *f.* die Laichzeit der Fische: ribe se zdaj ne love, ker je mrest, *Bilje-Erj.(Torb.)*.

mrêst, *m.* die Brunft der Katzen, *kajk.-Valj.(Rad)*, *Cv.*; — žabji m., der Froschlaich, *C.*

mrestíti se, ím se, *vb. impf.* brunsten, sich begatten, *C.*; zdaj se gadi mreste, *Borjana v Kotu-Erj.(T.)*; divji petelin se mresti (balzt), *SlN.*; jeleni se mreste, *Svet.(Rok.)*; — prim. brestiti se, koren: ners-, *Mik.(Et.)*.

mreščénje, *n.* die Balz (der Auerhähne), *Cig.*

mréti, mrèm, mrjèm (mȓjem, mȓjem), *vb. impf.* 1) sterben; otroci so jeli mreti za kozami; mrjem od lakote, *Trub.*; — 2) m. za čim, sich nach etwas stark sehnen, schmachten, *Cig.*, *Jan.*, *Lašče-Levst.(M.)*; = m. po kom (čem) *Cig.*; v zakonu ne morejo se več videti, kateri so poprej eden po drugem mrli, *Jap.(Prid.)*; — pomni: mérjem, *vzhŠt.*

mrétje, *n.* = mrenje, *Z.*, *Jan.(H.)*.

mrézga, *f.* = mezga, *Z.*, *vzhŠt.*

mréža, *f.* das Netz; mreže plesti; mrežo nastaviti, ein Netz stellen; v mrežo se ujeti, ins Garn gehen; — (železna) mreža, das Gitter; — der Rost zum Braten; — stopinjska m., das Gradnetz (geogr.), *Jan.*, *Jes.*; — die Federwolke, *Cig.(T.)*; — der Siebboden, *Cig.*; — 2) povodna m., neka alga (hydrodictyon), *Tuš.(B.)*.

mrêžar, rja, *m.* 1) der Netzstricker, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Netzjäger, *Mur.*

mrêžarica, *f.* die Netzstrickerin, *Cig.*

mréžast, *adj.* netzförmig, Netz-; mrežasto delo, das Netzwerk, *Cig.(T.)*; m. posnemek, gestrickte Gestalt (min.), *Cig.(T.)*; — netzig, fetzig, *C.*; — gitterförmig, *Cig.*

mrežekrȋlec, lca, *m.* mrežekrilci, die Netzflügler (neuroptera), *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.

mréžen, žna, *adj.* Netz-; — mrêžni lov, das Netzjagen, *Cig.*

mreževína, *f.* das Netzwerk, *Jan.*; das Netzgewebe, *Šol.*; — das Gitterwerk, *Jan.*

mrêževje, *n.* das Gitterwerk, *Jan.*

mréžica, *f. dem.* mreža; das Netzchen; — das Zwerchfell, *Habd.*, *Dict.*, *Mik.*, *Jarn.*; laskovična m., das Capillarnetz, *Erj.(Som.)*.

mréžišče, *n.* der Netzhalter: iz železnega mrežišča razstro mreže pod ledom okrog, *Bes.*

mréžiti, im, *vb. impf.* mit einem Netze versehen, *Cig.(T.)*; — mit einem Gitter versehen, *Jan.*

mrêžje, *n.* das Netzwerk, *Jan.(H.)*; — das Gitterwerk, *Jan.(H.)*.

mrêžkanje, *n.* die Kreuzschraffierung, *h. t.-Cig.(T.)*.

mrêžkati, am, *vb. impf.* kreuzweise schraffieren, *h. t.-Cig.(T.)*.
mrēžnica, *f.* 1) mreža, v kateri nosijo seno, listje, slamo, *Dol.*; das Heu-, Laubnetz, *Cig.*; — 2) die Netzhaut des Auges, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*, *Žnid.*, *Sen.(Fiz.)*.
mrēžnik, *m.* der Netzjäger, *Mur.*
mrežnokrîlec, łca, *m.* mrežnokrilci = mrežekrilci, die Netzflügler (neuroptera), *Cig.*
mrgetáti, etâm, éčem, *vb. impf.* blöken (o ovcah), *C.*; — stammeln, *vzhŠt,-C.*
mrgǫ́den, dna, *adj.* grimassig: m. obraz, *Levst.(Zb. sp.)*.
mrgǫ́diti, ǫ̑dim, *vb. impf.* knarren: vrata so mrgodila, *Bes.*
mrgǫ́diti se, ǫ̑dim se, *vb. impf.* Grimassen schneiden, schmollen, *Cig.*
1. **mrgǫ́dniti**, gǫ̑dnem, *vb. pf.* knarren: vrata mrgodnejo in odpro se, *Let.*
2. **mrgǫ́dniti**, gǫ̑dnem, *vb. pf.* eine Grimasse machen, *Bes.*; mrgodniti in zabobnati z jezikom, *SlN.*
mrgolâzen, zni, *f.* = golazen, das Ungeziefer, *SlN.-C.*, *Bes.*
mrgolēnje, *n.* das Wimmeln.
mrgoléti, ím, *vb. impf.* 1) wimmeln; vse mrgoli črvov, ljudi; mrgole naj ribe po vodi, ptice po nebu, *Ravn.*; — mrgoli po meni, es krabbelt mich, *Cig.*; — flimmern; mrgoli mi pred očmi; prim. megoleti.
mrgolîn, *m.* ein kleiner Mensch, der Zwerg, *Jarn.*, *Mur.*, *M.*, *Valj.(Rad)*.
mrgolína, *f.* kar mrgoli, das Gewimmel, *M.*
mrgolînec, nca, *m.* ein kleines, kriechendes Thier, *Jarn.*, *Mur.*, *Jan.*, *Pohl.(Km.)*; — ein kleines Kind, der Wurm, *Cig.*
mrgolíšče, *n.* ein Ort voll wimmelnder Thierchen oder Ungeziefers, *Jarn.*, *Cig.*, *C.*
mrgoljâd, *f.* das wimmelnde Ungeziefer, *Cig.*
mrgoljâva, *f.* das Gewimmel, das Durcheinander (z. B. von Menschen), *Cig.*
1. **mŕha**, *f.* das Aas; pasja, mačja m., *C.*; orli čutijo mrho, *Jsvkr.*
2. **mŕha**, *f.* das Vieh, *Habd.-Mik.*, *C.*; — die Mähre; kupil sem neko mrho, ki ni za rabo; — psovka: mrha ti grda! — prim. marha; stvn. meriha, marha, nvn. Mähre, *Mik.(Et.)*.
mrháč, *m.* 1) ein elendes Thier, *C.*; — 2) der Faulenzer, *C.*
mrháča, *f.* psovka živali: kaj pa ste imeli s psom, da vas je, mrhača, tako oklal? *Bes.*
mr̂har, rja, *m.* 1) der Aasfresser, *Cig.*, *SlN.*; topi mrhar (o jastrebu), *Erj.(Izb. sp.)*; — = medved, *Frey.(F.)*; — der Aasgeier (neophron percnopterus), *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Z.)*; — die Aasfliege, *Jarn.*, *C.*; — 2) der Abdecker, der Schinder, *Cig.*, *Jan.*
mr̂harica, *f.* die Aasfresserin, *Cig.*; — die Aasfliege, *Z.*
mrháriti, ârim, *vb. impf.* z „mrho“ psovati, *Fr.-C.*
mŕhast, *adj.* 1) mager, elend (o živini), *Z.*; — 2) mrhasto življenje, das Luderleben, *Cig.*

mŕhav, *adj.* 1) = mršav, mager, *C.*; — 2) faul, träge, *C.*
mŕhavec, vca, *m.* mrhav človek (psovka), *Zora.*
mr̂hež, *m.* = medved, *SlN.*; — prim. mrhar 1).
mŕhinja, *f.* die Mähre, *Svet.(Rok.)*.
mrhobr̂bec, bca, *m.* der Aaskäfer, *Cig.*
mrhodèr, déra, *m.* = mrhoderec, *Cig.*
mrhodẹ̑rec, rca, *m.* der Abdecker, der Schinder, *Cig.*
mrhodẹ̑rnica, *f.* das Gebäude des Abdeckers, die Abdeckerei, *Cig.*
mrhodẹ̑rstvo, *n.* das Abdeckergewerbe, *Cig.*
mrhojẹ̀d, jẹ́da, *adj.* aasfressend, *Cig.*; mrhojedi jastreb, *Erj.(Izb. sp.)*.
mrhojẹ̑dec, dca, *m.* der Aasfresser, *Jan.*
mrhojéden, dna, *adj.* aasfressend, *Cig.*, *Jan.*; mrhojẹ̑dna ptica, der Aasvogel, *Cig.*; mrhojedna muha, die Aasfliege, *Jan.*
mrhojédina, *f.* der Aasfraß (als Lockmittel ausgesetzt), *Z.*
mrhojẹ̑dnica, *f.* die Aasfliege, *Jan.*
mrhóta, *f.* das Aas, *C.*
mrhovína, *f.* das Aas; das Aasfleisch; mrhovino žreti.
mrhovînec, nca, *m.* der Aasgeier, *C.*
mrhovíšče, *n.* der Aasplatz, *DZ.*; der Schindanger, *Jan.*
mrhožéljen, ljna, *adj.* aasgierig, *Cig.*
mrhožŕten, tna, *adj.* aasfressend, *Cig.*, *Jan.*
mrhožŕtnost, *f.* die Aasgierde, *Cig.*
mrjásec, sca, *m.* *Valj.(Rad)*, pogl. merjasec.
1. **mr̂k**, *m.* die Verfinsterung: solnčni, mesečni m., die Sonnen-, Mondesfinsternis, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Jes.*, *Zora*; polni, obročasti, delni m., totale, ringförmige, partielle Finsternis, *Jes.*;—das Dunkel, (tudi o barvi), *C.*
2. **mr̂k**, *m.* 1) das Murren, *C.*; ni kvrka ni mrka, *Istra-C.*; — 2) malobeseden, nepriljuden človek, *SlGor.*
mrkáč, *m.* 1) oven za pleme, der Schafbock, der Widder; — psovka pohotnemu človeku, *Z.*; — = kozel, *Mur.*, *Cig.*; — 2) der Vielzopf, eine Art Seestern, *V.-Cig.*; — 3) der Zweizahn (bidens tripartita), (menda zaradi dveh zob na plodu, ki sta dvema rožičkoma podobna), *Luče(Št.)-Erj.(Torb.)*.
mrkáček, čka, *m. dem.* mrkač, kleiner Widder.
mrkáčiti se, âčim se, *vb. impf.* sich begatten (o drobnici), *Lašče-Levst.(M.)*.
mr̂kaj, (g. mrcésa, *Dol.*) *m.* 1) das Ungeziefer, (mrkej) *Mik.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*; — 2) psovka, *C.*; ti mrkaj ti! *Dol.*; — tudi: mrkàj, *Jan.*; ne bodi mrkaj („mrké“)! *Olimje(Št.)-Kres*; — prim. markaj.
mr̂kàk, *adj.* = markak, marikak, ausgelassen, *Jan.*, *Mur.*
mŕkanje, *n.* das Brunften der Schafe und Ziegen, *M.*, *Z.*
mŕkati, mr̂kam, *vb. impf.* 1) sich verfinstern: solnce, luna mrka; — m. se, dämmern, Abend werden, *C.*; — 2) blinzeln, *Mur.*, *Met.*, *Mik.*; z očmi m., mit den Augen winken, *C.*
mŕkati se, mr̂kam, čem se, *vb. impf.* brunften (o drobnici).

mŕkav, *adj.* brunftig (o drobnici), *Jan.*
mŕkəł, kla, *adj.* finster, düster, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
mrketáti, etâm, ẹ́čem, *vb. impf.* meckern, *Mur.*; — murren, *C.*
mŕkev, kve, *f.* die gelbe Rübe, die Möhre (daucus carota), *Jan.*, *M.*, *Rib.-Erj.(Torb.)*, *Valj.(Rad)*; eine verkümmerte gelbe Rübe, *Lašče-Erj.(Torb.)*; eine in den Samen zur Unzeit schießende Möhre, *Cig.*
mrkẹ́vati, am, *vb. impf.* sich verfinstern (von Gestirnen), *Jan.*; solnce mrkeva, *Mik.*, *Notr.*
mŕkevca, *f. dem.* mrkev; = mrkvica, *Dol.*, *Gor.*, *SlGor.*; Repa, mrkevca, zelje, *Danj.(Posv. p.)*.
mrkevčàn, ána, *m.* die wilde Möhre, *C.*
mrkevčnják, *m.* die wilde Möhre, *C.*
mŕkevec, vca, *m.* die wilde Möhre, *Cig.*
1. **mŕkniti**, mȓknem, *vb. pf.* 1) sich verfinstern; solnce, mesec mrkne; (tudi *impf.*, *Št.*); — 2) blinzen, *Mur.*
2. **mŕkniti**, mȓknem, *vb. pf.* einen Murrlaut vernehmen lassen, mucksen, *C.*
mŕknjenje, *n.* 1) die Verfinsterung, die Finsterniss: solnčno, mesečno m.; — 2) das Blinzen, *Mur.*
mrkòt, óta, *m.* das Gemurre, *C.*
mrkúša, *f.* svoje ime ovci, *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.)*; — svoje ime kravi, *Vreme-Erj.(Torb.)*.
mrkúžav, *adj. Hal.-C.*, pogl. makužav.
mȓkva, *f.* = mrkev, *Mur.*, *SlGosp.-C.*, *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.)*, *Tuš.(R.)*.
mȓkvica, *f. dem.* mrkva; gelbe Rübe, *Mur.*, *C.*, *Ptujsko polje-Erj.(Torb.)*; eine in den Samen zur Unzeit schießende Möhre, *Cig.*; razrasel koren, *Gor.*; — der wilde Pastinak, die wilde Möhre, *Alas.*, *Hip.(Orb.)*, *Cig.*
mrlâd, *f.* das Aas, *Cig.*, *M.*, *ogr.-C.*
mrlâdina, *f.* das Aas, *M.*, *Z.*
mȓləc, lca, *m.* der Todte, die Leiche, *Meg.*, *Jan.*, *C.*; mrlca neso vunkaj, *Trub.*; (mrleč?)
mrlẹ̑d, *f.* der Sauertopf, *Mik.*
mrlẹ́nek, nka, *m.* bledičen, hirajoč človek, *KrGora.*
mrlẹ̑nje, *n.* schwaches Brennen, schwacher Schimmer, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
mrlẹ́ti, ím, *vb. impf.* 1) schwach brennen, schwach schimmern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; nekoliko zvezd je mrlelo na nebu, *Glas.*; lahke, redko razstlane oblačice so mrlele po obzorju, *LjZv.*; — 2) schwach sein, hinsiechen, *C.*; tri mesece mrli brez sluha in vida, *Zora*; in Gedanken vertieft ruhig dasitzen, *Z.*; — 3) wenig regnen, *M.*; rieseln: n. pr. droben dež mrleje (= mrli), *Krn-Erj.(Torb.)*; iz megle mrli, *C.*
mrletȋn, *m.* der Schwächling, *Jan.*
mrlẹ̑tina, *f.* das Aas, *Mur.*
mrlẹ̑vza, *f.* neko jabolko, *Vrsno(Tolm.)-Erj.(Torb.)*.
mrlẹ́za, *f.* počasen in mrtev človek, *Dol.*
mrlẹ̑zga, *f.* = mrleza, schläfriger Mensch, *Mik.*; pos. človek, ki počasi jé, *Dol.*
mrlẹ́zgati, am, *vb. impf.* počasi, izbirčno jesti, *Dol.*, *Ip.*, *GBrda.*

mrlìč, íča, *m.* die Leiche, der Leichnam; mrliča imajo v hiši; mrliča nesejo; — tudi mŕlič, íča, *na vzhodu.*
mrlíčast, *adj.* leichenartig, *Cig.*
mrlȋček, čka, *m. dem.* mrlič; ein kleiner Leichnam.
mrlíčica, *f.* das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *Polj.*
mrlȋčnica, *f.* die Todtenkammer, *C.*, *Levst.(Pril.)*.
mrlȋnjak, *m.* die Aasfliege, *C.*; — der Aaskäfer, *C.*
mrlíhanje, *n.* schwaches Brennen, schwacher Schimmer, *Jan.*
mrlíhati, am, *vb. impf.* schwach brennen, schwach schimmern, *Jarn.*, *Jan.*
mrlíka, *f.* usehlo, a še stoječe drevo, *Ip.*, *Trnovo(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
mrlína, *f.* das Aas, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *Zora.*
mrlísati, am, *vb. impf.* = mrlihati, *Jan.*
mrlíšče, *n.* der Sterbeort, *DZ.*
mrlȋščnica, *f.* die Todtenkammer, das Todtenhaus, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*, *Nov.*
mrlȋški, *adj.* Leichen-, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; m. oglednik, der Todtenbeschauer, *Levst.(Nauk)*.
mrlízgati, am, *vb. impf.* 1) = mrlezgati, langsam, ohne Lust, wählerisch essen, *Jarn.*, *C.*, *Dol.*; — 2) mit dem Wasser plätschern („pritscheln"), *Mur.*, *Cig.*
mȓlja, *f.* ein fehlerhafter Flecken, z. B. ein Fettflecken, *Cig.*
mrljâd, *f.* = mrlad, das Aas, *C.*
mrlják, *m.* = mrtvaški prt, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *Vrt.*
mrlȗn, *m.* ein dummer, alberner, schwachsinniger Mensch, (prim. ben.-it. murlon = sciocco), *Štrek.(Arch.)*.
mrlúzgati, am, *vb. impf. M.*, pogl. mrlizgati.
mŕmer, mra, *m.* das Gemurmel, *C.*
mrmljâvec, vca, *m.* der Murrer, *Mur.*
mrmljáti, âm, *vb. impf.* murren, murmeln, *Mur.*
mrmoléti, ím, *vb. impf.* wimmeln, *Z.*
mrmolíka, *f.* = mrmulika, *Cig.*
mrmráč, *m.* der Murrer, der Murrkopf.
mrmráčast, *adj.* mürrisch, *Mur.*
mrmrálast, *adj.* murrsinnig, *Jan.(H.)*.
mrmrálọ, *n.* der Murrkopf, der Griesgram.
mrmrânje, *n.* das Murren.
mrmráti, âm, *vb. impf.* murren, murmeln; m. na kaj, gegen etwas murren, *Vrt.*
mrmràv, áva, *adj.* brummig, mürrisch.
mrmrâvəc, vca, *m.* der Murrer, der Murrkopf; v nevolji smo mrmravci, v sreči gizdavci, *C.*
mrmrâvka, *f.* die Murrerin.
mrmrâvkati, am, *vb. impf.* murren, raunzen (o mačkah), *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*
mȓmrek, eka, *m.* der Murrer, *Mur.*, *Volk.-M.*
mȓmrež, *m.* ein mürrischer Mensch, *Cig.*
mrmulíka, *f.* großer Goldklee, gelber Hopfenklee (trifolium agrarium), *Dol.-Cig.*, *Nov.-C.*, *Medv.(Rok.)*.

mrnjáti, âm, *vb. impf.* murren, *C.*
mrnjàv, áva, *adj.* mürrisch, brummig: m. pes, človek, *C.*
mrnjâvec, vca, *m.* ein mürrischer Mensch, *Trst. (Let.).*
mrnjâvkati, kam, čem, *vb. impf.* miauen, *vzhŠt.-C.*, *kajk.-Kres.*
mrôž, *m.* das Wallross (trichecus rosmarus), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*; — češ.
mr̂s, *m.* mesna jed, posebno o postnem času, *Z.*, *C.*
mrsálọ, *n.* der Schneller am Gewehre, *vzhŠt.-C.*
mŕsavec, vca, *m.* der Schneller am Gewehre, *vzhŠt.-C.*; — der Drucker beim Bogen, *C.*
mŕsen, sna, *adj.* Fleisch-: mr̂sni dan, der Fleischtag, *Cig.*; mrsno jelo, die Fleischspeise, *Dol.-Cig.*; mrsna jed (o postnih dneh), *C.*
1\. **mŕsiti**, im, *vb. impf.* 1) durch Fleischgenuss die Faste brechen, *Dol.-Cig.*, *C.*, *BlKr.*; mrsila sem, *Svet.(Rok.)*; übhpt. Fleisch genießen, *C.*, *Mik.*; — an einem Fasttage die Nüchternheit brechen, *Fr.-C.*; — m. se = mrsiti, Fleischspeisen genießen, die Faste brechen, *Mik.*, *Dol.*; — m. se, sich letzen, *Ip.-Mik.*; — 2) m. se, sich mit einem Weibe abgeben, caressieren, *Hal.-C.*; — läufig sein (o kobili), *C.*; (o zajcih), *Pohl.-C.*; — 3) verwirren; lase m., *Fr.-C.*; (tudi hs.).
2\. **mŕsiti**, im, *vb. impf. (pf.?)* = meziti, bewegen, erschüttern, *C.*; = prožiti: m. puško, lok, *vzhŠt.*
mr̂snik, *m.* der Fleischtag *(opp.* postnik), *C.*
mrsnína, *f.* mesne jedi o postnem času, *C.*, *Z.*
mŕsniti, mr̂snem, *vb. pf.* bewegen, erschüttern, *C.*; *(vb. impf.)*: ljudi je bilo, da se je vse mrsnilo, *vzhŠt.-C.*
mrstíti se, ím se, *vb. impf.* = mrestiti se, *C.*
mŕšast, *adj.* faul, *C.*
mŕšav, *adj.* 1) mager, abgezehrt, *Habd.*, *Cig.*, *Jan.*, *Prip.*, *BlKr.-Mik.*; — 2) struppig, *C.*; zerzaust: dekla mršavih las, *Jurč.*
mršavẹ́ti, ím, *vb. impf.* abmagern, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
mŕšavost, *f.* die Magerkeit, *Cig.*; elendes Aussehen, *Bes.*
mrščálica, *f.* der Schüttelfrost: neka m. jih strese, *Nov.*
mrščânje, *n.* rieselndes Gefühl, *Cig.*; — der Rheumatismus, *C.*
mŕščati, ím, *vb. impf.* 1) rieseln, fein regnen, *Dol.*; jarbola se pomaka v mrščeče pene, *Glas.*; — 2) rieseln (vom Gefühl), *Jan.*; po kosteh mi mršči, ich habe den Rheumatismus, *C.*
mŕščiti, im, *vb. impf.* 1) runzeln: čelo m., *Cig.*; m. se, runzelig werden, *Cig.*, *Jan.*; — 2) m. se, sich sträuben: bolnemu živinčetu se mršči dlaka, *Cig.*; — 3) m. se, ein finsteres Gesicht machen, *vzhŠt.-C.*; — prim. hs. mrska, die Runzel.
mršè, éta, *n.* das Hausthier, *C.*; — die Schindmähre, *Z.*
mršenẹ́ti, ím, *vb. impf.* 1) summen, rauschen, tosen (o mnozih nejasno, nerazločno govorečih ljudeh), *C.*; — 2) wimmeln, *C.*; — nam. mrščeneti?, prim. hs. mrštati, im, knurren.
mršẹ́ti, ím, *vb. impf.* 1) schwach regnen, *Cig.*; — 2) mrši = droban sneg pada, *Ip.-Erj. (Torb.)*; — nam. mrščeti? prim. mrščati.
mršẹ̀tina, *f.* das Aas, *C.*; — slaba govedina, *C.*, *Z.*
mrševît, *adj.* struppig, *C.*
mŕšina, *f.* das Aas, *Mur.*, *Polj.*; — (psovka), = mrha, *Polj.*
mŕšiti, im, *vb. impf.* 1) zausen, in Unordnung bringen: lase m., *Cig.*, *Jan.*, *SlGor.*, *Fr.-C.*; niti m., *SlGor.*, *Fr.-C.*; — 2) faulenzen: bomo li mršili ali lenjarili? *SlN.*; prim. mršast.
1\. **mr̂šji**, *adj.* Aas-, *Mur.*; aashaft, aasig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
2\. **mr̂šji**, *adj.* viehisch, *C.*
mr̂šnat, *adj.* 1) aashaft, *Cig.*; — 2) struppig.
mr̂šnik, *m.* 1) der Aasgeier, *C.*, *Svet.(Rok.)*; — = kokošar, skobec, *Gor.*; — 2) der Aaskäfer, *Jan.*
mršnják, *m.* fauler Mensch, *C.*
mrtâl, *m.* = možnar 1), (prim. furl. mortàr), *Tolm.-Štrek.(Let.).*
mrtek, *m.* pogl. mertek.
mrtẹ̑łen, łna, *adj.* sterblich, *ogr.-M.*; mrtelno telo, *C.*
mŕtev, tva, *adj.* 1) za žive in mrtve moliti; — do mrtvega, zu Tode; do mrtvega raniti, pretepsti koga; zá-mrtvọ obležati, wie todt liegen bleiben, *Lašče-Levst.(Nauk)*; — 2) unempfindlich; mrtva roka, mrtvi prsti; mrtva kost, das Ueberbein, *Mur.*; — ohne Lebhaftigkeit, träge; m. človek; — 3) ohne Glut; mrtev pepel, ogelj, ogorek; — nicht brennend: mrtva kopriva, die Taubnessel; — 4) keinen Nutzen bringend: mrtva zemlja, die tiefliegende, weniger fruchtbare Erde; — mrtev denar, keine Zinsen tragend; v mrtev kup, spottbillig, *Ročinj-Erj.(Torb.)*; — 5) ves m. biti na kaj, leidenschaftlich nach etwas verlangen, gierig sein; ves m. biti na denar, na kako jed; ves mrtev je na ženske, *Jurč.*, *Dol.*; versessen: m. na tožbe, *Levst.(Zb. sp.)*; — 6) v mrtvo ime tajiti, ganz und gar ableugnen, *Ig(Dol.).*
mrtîja, *f.* der Todfall, *Z.*, *Svet.(Rok.).*
mrtučljìv, íva, *adj.* = zmeren, mäßig, besonnen, *ogr.-C.*, *M.*; — pogl. mertučljiv.
mrtúd, *m.* der Schlaganfall; — pogl. mrtvoud.
mrtvâc, *m.* = mrtvec, *Pohl.(Km.)*, *Dol.*
mrtváč, *m.* träge, faule Mannsperson, *Mur.*, *C.*, *Mik.*, *vzhŠt.*
mrtváča, *f.* träge, faule Weibsperson, *Mur.*, *Mik.*
mrtváčen, čna, *adj.* sterblich, *Dict.*
mrtváčenje, *n.* das Abtödten, *Mur.*
mrtváčina, *f.* das Aas, *Cig.*, *Štrek.*
mrtváčiti, âčim, *vb. impf.* 1) abtödten, fühllos machen, *Mur.*, *C.*, *Z.*; m. počutke, *Guts.*; — 2) peinigen, *C.*
mrtváčnica, *f.* 1) die Leichenkammer, *Levst. (Nauk)*, *DZkr.*; — 2) *pl.* mrtvačnice, rothe Flecken auf der Haut, Petechen, *Hip.*

mrtváčnost, *f.* die Sterblichkeit, *Dict.*, *Mur.*

mrtvák, *m.* 1) der Todte, die Leiche, *M.*, *Z.*, *Danj.-Valj.(Rad)*; — 2) mrtva čebela, *Gor.*; — 3) ein träger, fauler Mensch, *C.*, *Z.*, *vzh.-Št.*; — mrtvake preganjati, faulenzen, *Št.-M.*; = mrtvake prodajati. *Jan.(H.)*.

mrtvâl, *f.* = mrtvaški list. der Todtenschein, *Navr.(Let.)*, *Koborid-Erj.(Torb.)*; — prim. it. mortuale.

mrtvár, rja, *m.* der Todtengräber, *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*.

mrtváriti, ârim, *vb. impf.* faulenzen, *C.*

mrtváščica, *f.* 1) die Agonie, die Todeszuckungen, *Cig.*, *M.*, *C.*, *Z.*; m. ga trese, er hat Todeszuckungen, *C.*, *Z.*; v mrtvaščici ležati, in den letzten Zügen liegen, *Svet.(Rok.)*; — 2) der Mauerspecht (certhia muraria), *Cig.*, *Frev.(F.)*.

mrtváščina, *f.* 1) das Todte, *Jan.*; diši po mrtvaščini, *Dol.-Mik.*; — 2) die Todtengebür, die Verlassgebür, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Svet.(Rok.)*, *Kr.-Valj.(Rad)*.

mrtváščnica, *f.* die Todtenkammer, (-šnica) *Cig.*, *Jan.*, *ZgD.*

mrtváški, *adj.* 1) Todten-, Leichen-, leichenartig; m. prt, m. duh; — 2) sterblich: mrtvaško telo, mrtvaški človek, *Dalm.*, *Kast.*, *Jsvkr.*; mrtvaško življenje, *Bas.*; — 3) tödtlich: mrtvaško sovražiti, *Jsvkr.*

mrtvè, ę́ta, *m.* ein träger Mensch, *Mur.*

mȓtvec, tveca, *m.* der Todte.

mrtvę́čen, čna, *adj.* = mrtvaški, *ogr.-M.*, *C.*; mrtvečna pesem, *ogr.-C.*; (nam. mrtvačen?)

mrtvečína, *f.* das Aas, *Levst.(Nauk)*, *DZ.*, *LjZv.*; (mrtvę́čina, *Mur.*; pogl. mrtvačina).

mrtvę́čji, *adj.* = mrtvaški, *Mur.*; mrtvečja (-ča) kri, *Guts.(Res.)*.

mrtvę̂n, *adj.* abgestorben, alt: mrtvena otroba, nicht mehr gebärender Mutterleib, *C.*

mrtvénje, *n.* das Abtödten, *Cig.*, *ZgD.*; — pogl. mrtvljenje.

mȓtvež, *m.* 1) ein träger, melancholischer Mensch, *C.*; — 2) na mrtvež leži, er liegt da, als ob er todt wäre, *Zora.*

mrtvežiti, im, *vb. impf.* faulenzen, *C.*

mrtvíca, *f.* 1) die Schlafsucht, die Lethargie, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — 2) die Gicht, *Jarn.*, *Mur.*; — 3) die humuslose Erde, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Št.*, *Gor.*; predobro prst z mrtvico zmešati, *Pirc*; spodnja prst, ki pri globocem oranju pride na vrh, *Koborid*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 4) das Altwasser, *DZkr.*; — 5) die Taubnessel (lamium), *Jarn.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; — 6) die Oberhaut, die Epidermis, *Gor.-DSv.*; — 7) = mrtva čebela, *Levst.(Beč.)*.

mrtvič, iča, *m.* der Leichnam, *Mik.*

mrtvíčast, *adj.* todt, unfruchtbar: mrtvičasta zemlja, *Dol.-Levst.(M.)*.

mrtvíčen, čna, *adj.* 1) scheintodt, *Jan.*; halb todt, *Met.*; — schlafsüchtig, lethargisch, *Cig.*, *Jan.*; tak je, ko bi bil mrtvičen (kadar je človek zdelan), *Notr.*; mrtvično in klavrno smo sem prilezli, *Vrtov.(Sh. G.)*; m. puste, *LjZv.*; — 2) gelähmt: m. ud, *Ig(Dol.)*; — gichtisch, *M.*

mrtvíčenje, *n.* die Abtödtung: m. svojega telesa, *Cv.*

mrtvíčina, *f.* = mrhovina, *Vrt.*

mrtvíčiti, îčim, *vb. impf.* abtödten, ertödten, *Cig.*, *ZgD.*; meso m., *Cig.*; svoje telo m., *Cv.*

mrtvîčnik, *m.* der Gelähmte, *Valj.(Rad)*.

mrtvíčnost, *f.* die Schlafsucht, die Lethargie, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *ZgD.*

mrtvîja, *f.* das Todtenofficium, *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*.

mrtvíka, *f.* der Mastixbaum (pistacia lentiscus), *Z.*, *Tuš.(B.)*.

mrtvíkovec, vca, *m.* der Kreuzdorn (rhamnus), *Medv.(Rok.)*.

mrtvílǫ, *n.* die Schlafsucht, die Lethargie, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — (fig.) die Erstarrung, die Erschlaffung, *C.*, *Nov.*, *nk.*; m. (na literarnem polju), *Erj.(Izb. sp.)*.

mrtvína, *f.* 1) ein todter Körper, das Aas, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *ZgD.*; gnijoče mrtvine, *Vrtov.(Km. k.)*; — 2) = mrtvica, die humuslose Erde, *Gor.*; — 3) ein liegendes (todtes) Gut, *Jan.*; — 4) die Begräbnisgebür, *C.*, *Z.*; — 5) die Heckenkirsche (lonicera), *Jan.*, *C.*

mrtvínast, *adj.* scheintodt, *V.-Cig.*

mrtvînčast, *adj.* scheintodt, *Mur.*

mrtvînček, čka, *m. dem.* mrtvinec, scheintodtes Kind, *V.-Cig.*

mrtvînec, nca, *m.* der Scheintodte, *Mur.*, *V.-Cig.*

mrtvînka, *f.* die Scheintodte, *Mur.*, *V.-Cig.*

mrtvíšče, *n.* 1) der Richtplatz, *Guts.*, *Cig.*; — 2) das Leichenfeld, *Jan.*; — 3) der Friedhof, *Jan.*, *SlGosp.-C.*

mrtvíti, ím, *vb. impf.* 1) abtödten, kasteien, *Cig.*, *C.*, *ZgD.*; svoje hudobne želje m., *Burg.*; — m. se, sich abtödten, *Cig.*; — 2) schwächen, *C.*; danes me mrzlica že ni tresla, samo mrtvila me je, *Notr.-Erj.(Torb.)*.

mrtvljénje, *n.* das Abtödten, *C.*

mrtvóba, *f.* die Lethargie, *C.*

mrtvonǫ̂sec, sca, *m.* der Todtenträger, *Jan.(H.)*.

mrtvoroję́nec, nca, *m.* der Todtgeborene, *SlN.*

mrtvǫ̂st, *f.* 1) die Leblosigkeit, *Cig.*; — 2) die Empfindungslosigkeit: m. v ledju, die Kreuzlähme, *C.*; — 3) die Trägheit, *C.*

mrtvoùd, úda, *m.* der Schlagfluss, *C.*, *nk.*; mrtvoud ga je zadel, er ist vom Schlage gerührt worden, *nk.*; (nav. mrtud, mrtvud).

mrtvoúdast, *adj.* schlagartig, (-tud-) *Cig.*

mrtvoúden, dna, *adj.* gliederlahm, gichtbrüchig, *Jan.*, *C.*; gelähmt, *Navr.(Spom.)*, (-tuden) *Cig.*, *Jan.*

mrtvoûdnica, *f.* der Schlagfluss, *C.*, (-tud-) *Mur.*, *Cig.*

mrtvoûdnik, *m.* der Paralytiker, *Levst.(Pril.)*, (-tud-) *Cig.*

mrtvoúdnost, *f.* die Lähmung, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*; (-tvud-) *Mur.*, *Cig.*

mrtvúd, *m.* = mrtvoud, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*

mŕva, *f.* 1) ein Bischen; m. moke, soli, kruha; m. časa, ein Weilchen, ein Augenblick, *Cig.*,

C.; mrva do mrve, gänzlich, *C.*; mrve = senen drobir, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.)*; mrve, die Sägespäne, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — 2) das Heu, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Kr.*; — 3) ovčje ime: majhna in drobna ovca, *Kanin-Erj. (Torb.)*.

mŕvica, *f. dem.* mrva; das Bißchen.

mrvíčiti, îčim, *vb. impf.* 1) bröckeln, verkrümeln, *Jan.(H.)*; stückchenweise essen, *Jan.(H.)*; — 2) mrviči = mršči (prim. mrščati), *Vod. (Izb. sp.)*.

mrvíkati, am, *vb. impf.* stückchenweise essen, *Jan.(H.)*.

mrvína, *f.* = drobtina, *Kras-Erj.(Torb.)*.

mrvíti, ím, *vb. impf.* bröckeln; kruh m.; — m. se, bröckeln *(intr.)*.

mrvljénje, *n.* das Bröckeln.

mrvljìv, íva, *adj.* bröselig, krümelig, *Jan.(H.)*.

mȓvnat, *adj.* = senen: mrvnate grablje, *Svet. (Rok.)*.

mȓvnjak, *m.* strm rob, koder se mrva za ovce kosi, *Poh.*

mȓz, *m.* der Ekel, *M.*; — der Verdruss: brez zamere in mrza, *Slom.*; — der Hass: gnev in m., *SlN.*

mrzálica, *f.* das Frösteln, *Jan.(H.)*.

mŕzek, zka, *adj.* ekelhaft, widrig, verhasst, *Cig.*, *Rib.-M.*, *C.*; mnogotera mrzka reč, *Trub.*; m. pred Bogom, *Trub.*; mrzko mi je nad čim, ich verabscheue etwas, *Jan.*; Gospodu je mrzko nad temi, ki kri prelivajo, *Dalm.*, *Trub.*; — abscheulich, *V.-Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*; mrzke gobe (o strupenih gobah), *Danj. (Posv. p.)*.

mŕzel, zla, *adj.* kalt; mrzla soba, peč; mrzlo je; — (fig.) mrzlo sprejemanje, kalte Aufnahme, *Jap.(Prid.)*; — mrzla žlahta, weitschichtige Verwandtschaft, *M.*; mrzli stric, mrzla teta = bratranec, bratranka očetu, *Št.*

mrzẹ̑nje, *n.* der Abscheu, der Ekel, *Cig.*, *Jan.*

mrzẹ́ti, ím, *vb. impf.* 1) kalt sein, frieren, *Mur.*, *C.*; — 2) mrzi mi kaj, es ekelt mich etwas an, es verdrießt mich, ich verabscheue es, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; delo mu mrzi, er ist arbeitsscheu, *Levst.(Nauk)*; — tudi: mrzi me kaj, *Cig.*; jed me mrzi, *Svet.(Rok.)*; jel ga je mrzeti dolgi pot, *LjZv.*; — 3) mrzi se mi kaj, es ekelt o. widert mich an, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; jed se mi mrzi, *V.-Cig.*; mrzi se mi nad čim, *Cig.*; mrzi se nam od njih, *ogr.-Valj.(Rad)*; — vsega se mi je mrzelo, *Glas.*; — 4) verabscheuen: m. na kaj, *ogr.-C.*; m. na delo, arbeitsscheu sein, *Cig.*; m. na vsak kmetiški napredek, *LjZv.*; m. kaj, koga, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*

mrzȋja, *f.* der Ekel, *ogr.-C.*; m. je, njih (volkov) muziko poslušati, *ogr.-Valj.(Rad)*.

mrzíkast, *adj.* kältlich, *Cig.*

mrzíti, ím, *vb. impf.* 1) = mrzeti, ekeln, *Mik.*; — 2) hassen: m. koga, *Svet.(Rok.)*; jemandem gram sein, *Jan.(H.)*.

mȓzkati, am, *vb. impf.* böse sein: m. na koga, *C.*

mrzkǫ̂ča, *f.* die Abscheulichkeit, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.*

mŕzkost, *f.* 1) die Ekelhaftigkeit, der Greuel, *Meg.*, *Jan.*; — 2) die Unlust, *Cig.*; — die Antipathie, *Cig.(T.)*.

mrzkọ̑t, *f.* ein ekelhaftes Ding, *Mik.(Et.)*.

mrzkóta, *f.* der Ekel, *C.*; — etwas Ekelhaftes: taka mrzkota je okoli svinjskih hlevov, da nikdar tega, *Notr.*

mrzlák, *m.* ein zu wenig eifriger Mensch: mnogoteri m. in ošabnež, *Slom.*

mrzlàt, áta, *adj.* kühl, *C.*

mŕzlec, zleca (zełca), *m.* = studenec, die Quelle, *Hrušica v Istri-Erj.(Torb.)*.

mrzlẹ́ti, ím, *vb. impf.* (allmählich) kalt werden, *Mur.*

mrzlẹ̑tina, *f.* = sladoled, Gefrorenes, *Mur.*, *C.*

mȓzlica, *f.* das Fieber, bes. das Wechselfieber; m. me trese, ich habe das Fieber; — lačna m., das Fressfieber, *Cig.*

mȓzličast, *adj.* fieberhaft.

mȓzličav, *adj.* mit Fieber behaftet, fieberkrank.

mȓzličen, čna, *adj.* 1) Fieber-; — 2) fieberkrank.

mȓzličnik, *m.* der Fieberklee, die dreiblättrige Zottenblume (menyanthes trifoliata), *Cig.*, *Tuš.(B.)*; — modri m., das Vergissmeinnicht, *Hip.(Orb.)*.

mrzlína, *f.* 1) die Kälte, der Frost, *Mur.*, *Cig.*; — m. v srcu, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) = mrzlica: mrzlina ga tare, *Svet.(Rok.)*.

mrzlȋnski, *adj.* Kälte-: m. tečaj, der Kältepol, *Jes.*

mrzljìv, íva, *adj.* 1) = mrzek, ekelhaft, widrig, *C.*; — 2) verdrießlich, *Mur.*; ungehalten, *Guts.-Cig.*

mrzljȋvec, vca, *m.* der Sauertopf, *Mur.*

mrzljȋvka, *f.* ein verdrießliches Weib, *Mur.*

mrzljívost, *f.* 1) die Lauigkeit, die Trägheit, *C.*; — 2) die Verdrießlichkeit, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*

mrzlóba, *f.* = mrzlota, der Kaltsinn, *Mur.*, *Cig.*

mrzlóben, bna, *adj.* kältlich, *Cig.*; — kaltsinnig, *Mur.*, *Cig.*

mrzlóbnost, *f.* die Kaltsinnigkeit, *Mur.*

mrzlodúšen, šna, *adj.* kaltsinnig, *nk.*

mrzlodȗšje, *n.* der Kaltsinn: m. v občej stvari, *Levst.(Zb. sp.)*.

mrzlosŕčen, čna, *adj.* kaltherzig, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*

mrzlosŕčnost, *f.* die Kaltherzigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*

mŕzlost, *f.* die Kälte; — die Kaltsinnigkeit, *Cig.*

mrzlóta, *f.* 1) die Kälte; m. vode; deset stopinj (gradov) mrzlote; — 2) die Kälte (fig.), die Lauigkeit, *Cig.*, *Jan.*

mrzlóten, tna, *adj.* kältlich; m. veter.

mrzlótnost, *f.* die Kältlichkeit.

mŕzniti, nem, *vb. impf.* frieren, zu Eis werden, *Cig.*, *Mik.*

mrzóba, *f.* der Greuel, *Krelj*; — ekelhafter Schmutz, *Kast.-C.*

mrzǫ̂ča, *f.* die Abscheulichkeit, *ogr.-C.*

mrzǫ̂st, *f.* 1) der Widerwille, die Antipathie, der Abscheu, *Cig.(T.)*, *Nov.-C.*; — 2) der Greuel; videli bodete ostudno mrzost pustobe (den Greuel der Verwüstung), *Krelj.*

mrzóta, *f.* 1) die Kälte, *Mik.*; — 2) der Ekel, der Abscheu, *Meg.-C., Krelj.*
mrzútati, am, *vb. impf.* dež mrzuta, es regnet kleinweise, *C.*
mržénje, *n.* das Hassen, *kajk.-Valj.(Rad).*
mŕžiti se, im se, *vb. impf.* koruza se mrži, der Mais rührt sich aus, *Cig.*
mŕžnja, *f.* 1) der Ekel, *Jan., C.*; — die Unlust, *Jan., C.*; der Widerwille, die Abneigung, *C.*; — 2) der Haß, *Jan., C., nk.*; — hs.
mûc, *m.* der Kater (v otročjem govoru).
mûca, *f.* 1) (po otročje) die Katze; — 2) das Kätzchen (bot.), *Mur., C.*; — prim. it. mucia, die Katze, bav. mutz, mutzen.
mûcar, rja, *m.* der Palmbusch, *Jarn.*
mûcati, am, *vb. impf.* 1) stammeln, stottern, *C.*; — 2) zögernd etwas thun, *C.*; — prim. bav. motzen.
mûcek, cka, *m. dem.* muc.
múcelj, clja (celjna), *m.* = muc, *Valj.(Rad).*
múcevec, vca, *m.* der Palmbusch, *Jarn., Mur., Cig.*
múcina, *f.* neka sekira, *Pluȥna pri Bolcu-Erj. (Torb.)*; — prim. it. mozzare, abhauen.
mûcika, *f.* 1) das Kätzchen; — 2) das Kätzchen (bot.); — 3) die Schneeflocke: burja se igra z belimi mucikami, *SlN.*
mûcka, *f.* nav. nam. mucika.
mûckovec, vca, *m.* die Sahlweide (salix caprea), *Cig.*
mûček, čka, *m. Cig., BlKr.*, pogl. mulček.
múčen, čna, *adj.* peinlich, qualvoll, *Mur., Cig., Jan., nk.*
mučęnec, nca, *m.* der Märtyrer, *Mur., Cig., Jan., Ravn., nk.*
mučeníca, *f.* 1) die Märtyrerin, *Mur., Cig., Jan., nk.*; — 2) die Passionsblume (passiflora), *Cig., Tuš.(B.).*
mučeník, *m.* der Märtyrer, *Cig., Jan., M., nk.*
mučénje, *n.* das Peinigen, das Martern, *nk.*
mučęnka, *f.* die Märtyrerin, *Cig. Jan.*
mučęnstvọ, *n.* das Märtyrerthum, *Mur., Cig.*; (moč-), *ogr.-C.*; venec mučenstva, die Märtyrerkrone, *Erj.(Iȥb. sp.).*
mučíłen, łna, *adj.* marternd, quälend, *Cig., nk.*; mučîłnọ orodje, *Cig.*
mučilíšče, *n.* der Marterort, *Cig.*
mučîłnica, *f.* die Folterkammer, *Cig., Jan., nk.*
mučílọ, *n.* das Marterwerkzeug, die Folter, *Cig., Jan., nk.*
mučîtelj, *m.* der Marterer, der Peiniger, *Mur., Jan., nk.*
mučîteljica, *f.* die Peinigerin, die Quälerin, *Mur., Jan., nk.*
mučîtev, tve, *f.* das Martern, *Jan.(H.).*
múčiti, im, *vb. impf.* martern, quälen, peinigen, plagen, *Mur., Cig., Jan., nk.*; (močiti) *ogr.-C.*; m. se, sich plagen, sich abmühen, *Mur., nk.*
mučîtva, *f.* das Martern, (moč-) *ogr.-C.*
mučîvec, vca, *m.* der Quäler, *Cig., Jan.*
mučîvka, *f.* die Quälerin, *Cig., Jan.*
mučkáti, âm, *vb. impf.* = mečkati, *Guts., Mur.*
múčnost, *f.* die Peinlichkeit, *Mur., Cig., nk.*
mûd, *m.* das Säumen: brez muda, unverzüglich, *C.*; mud in mud, *C.*
mûdba, *f.* das Aufhalten, das Säumnis, *C.*
mûdek, dka, *m.* das Säumnis, *Jan. H.).*
múden, dna, *adj.* 1) säumig, saumselig, *Mur., Cig., Jan., Mik., Nov.*; muden plačnik, *Cig.*; — 2) zeitraubend, verzögerlich; mudno delo.
mûdež, *m.* 1) der Verzug, der Zeitaufwand, *C.*; vsako delo ima svoj mudež, *C.*; brez mudeža, *C.*; — 2) der Zögerer, *Cv.*
mûdežen, žna, *adj.* zeitraubend, *C.*; mudežno delo, *C.*
mudíłen, łna, *adj.* verzögerlich, *Cig., C.*
mudíti, ím, *vb. impf.* 1) säumen machen, verzögern, aufhalten; kaj me mudiš! — 2) säumen, zaudern, *C.*; — versäumen: m. božjo službo, *Cig.*; — 3) m. se, sich aufhalten, verweilen; — m. se s čim, pri čem, sich bei einer Sache lange aufhalten; — 4) mudi se, es hat Eile, es eilt; mudi se mi; kam se ti mudi? mudi se mi domov; za to reč se ne mudi, das hat noch Zeit.
mudîvec, vca, *m.* der aufhält, *Valj.(Rad).*
mûdla, *f.* = mula, eine Kuh mit abgebrochenen Hörnern, *SlGor.-C.*
mudljáti, âm, *vb. impf.* säumen, *Mik.*
mudljàv, áva, *adj.* säumig, langsam, saumselig, *Mur., Št.-Cig., Jan., C., Danj.-Mik., Nov.*
mudljávost, *f.* die Säumigkeit, die Saumseligkeit, *Mur., Št.-Cig.*
mudljiv, íva, *adj.* säumig, langsam, *Mur., Cig., Jan., C., Levst.(Pril.).*
mudljîvec, vca, *m.* der Säumige, *Cig., C., DZkr.*
mudljîvka, *f.* die Säumige, *Cig., C.*
mudljívost, *f.* die Säumigkeit, die Saumseligkeit, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.), Levst.(Pril.).*
mudníca, *f.* = mudljivka, *Cig.*
mudník, *m.* = mudljivec, *Cig.*
múdnost, *f.* die Säumigkeit, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.).*
mûdra, *f.* eine verwachsene Stelle im Weingarten, *Poȥruk(Št.)-Kres.*
mudžol, *m. Reȥ.-C.*, pogl. mužol.
múfa, *f.* eine Kuh mit dicken, herabhangenden Lippen, *Z., Lašče-Levst.(Rok.)*; — prim. nem. der Muffel, bav. muff.
múfast, *adj.* mit dicken herabhangenden Lippen, mufasta krava = mufa, *Z., Lašče-Levst. (Rok.).*
mûfec, fca, *m.* = mufast vol, *Z., Lašče-Levst. (Rok.).*
muflōn, *m.* neka ovca, der Mufflon (ovis musimon), *Erj.(Z.).*
mūfol, *m.* neka posoda; die Muffel (chem.), *Cig.(T.).*
múga, *f.* die Linie, *Z.*; der Streifen, *Jan.(H.).*
múgast, *adj.* gestreift, *Jan.(H.).*
mûgati, am, *vb impf. BlKr., jvȥhŠt.*, pogl. mogati, mongati.
múge, *f. pl.* die Mundharmonika, *vȥhŠt.-C.*; pogl. moga.
mûh, *m.* žival od koze in ovna, *Poh.-Trst. (Let.).*
múha, *f.* 1) die Fliege; siten, kakor muha; hišna m., die Stubenfliege (musca domestica), mesarska m., die Fleischfliege (m. vomitoria),

zlata m., die Goldfliege (m. Caesar), *Erj.(Ž.)*; mrhojeda m., die Aasfliege (m. cadaverina), mrtvaška m., die Leichenfliege (sarcophaga mortuorum), m. sirovka, die Käsefliege (piophila casei), *Erj.(Z.)*; španjska m. = priščnjak; konjska m., die Pferdefliege, *Cig.*; = podrepna m., muha, ki živini pod rep sili; — 2) die Fliege, das Korn am Schießgewehre; vzeti, dejati kaj na muho, auf das Korn fassen o. nehmen, *Cig.*; na muhi imeti, auf dem Korn haben, *Cig.*; — 3) das Neben- oder Obstauge, *C.*; — 4) die Flocke: bele muhe, *C.*; — 5) das Pendel bei der Uhr, *Lašče-Levst.(M.)*; poženi muho, da bo šla ura, *Bes.*; — 6) slepa muha: neka igra, ki se drugod imenuje „slepa miš", *Kras-Erj.(Torb.)*; — 7) imeti muho, ein Räuschchen haben, angestochen sein, *Cig.*; — 8) die Grille, die Laune; imeti muhe; = pasti muhe, *Mur.-Cig.*; = muhe loviti; — muhe v glavi imeti, listig, tückisch sein, *C.*, *Z.*; — človek poln muh; glava polna visokih muh (voll Einbildung), *C.*

muhâjka, *f.* ime kravi, *kajk.-Valj.(Rad).*

muhák, *m.* das Fliegenmännchen, *C.*

múhalica, *f.* 1) der Fliegenwedel, *Jarn.*, *Jan.*; — 2) das Honiggras (holcus lanatus), *Koborid-Erj.(Torb.).*

muhâlnica, *f.* der Fliegenwedel, *Cig.*, *Jan.*

muhâlnik, *m.* der Fliegenwedel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Valj.(Rad)*, *Gor.*, *Št.*; — prim. muhovnik 1).

muhálọ, *n.* 1) der Fliegenwedel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) eine Art Kreuzkraut (senecio nemorensis), *Josch.*

mûhar, rja, *m.* der Fliegenfänger, der Fliegenschnäpper (muscicapa), *Cig.*, *Jan.*; črnoglavi m. (muscicapa atricapilla), *Erj.(Z.)*, *Frey.(F.).*

mûharček, čka, *m.* mali m., der Fitisfänger, der Birkenfänger (regulus trochilus), *Frey.(F.)*; — trstni m., der Weidenzeisig (regulus rufus), *Frey.(F.)*; — beli m., der schwarzkehlige Steinschmätzer (saxicola rubicola), *Frey.(F.).*

múhast, *adj.* launenhaft, grillenhaft, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*; — durchtrieben, *Jan.*, *M.*; schelmisch, tückisch; m. konj, ein tückisches Pferd.

muháti, âm, *vb. impf.* 1) mit dem Fliegenwedel die Fliegen abwehren, *Jan.*; — faulenzen, *C.*; — 2) sneg muha, es schneit kleinweise, *C.*

múhav, *adj.* grillenhaft, *Cig.*, *Jan.*, *Zora*; — schalkhaft, schelmisch, *Cig.*; pfiffig, boshaft, *C.*

múhavec, vca, *m.* 1) der Grillenhafte, der Grillenfänger, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; der Pedant, *Cig.*; — 2) ein pfiffiger Schelm, *C.*

múhavnik, *m.* = muhavec (?): 1) muhavnike delati iz koga, = norce delati; posmehovali so se jim, so šeme — ali govoriti po današnje — muhavnike („múhovnike") iz njih delali, ki jim pameti manjka, *Ravn.-Valj.(Rad).*

mûhec, hca, *m.* 1) = muhar, der Fliegenfänger (muscicapa), *Cig.*, *Jan.*; — 2) eine Art Gras, die Segge (carex), *C.*

múhelj, hlja, *m.* der Grillenfänger, *Zora*; = trdovratnež, *Trst.(Let.).*

múhica, *f. dem.* muha; 1) = mušica, kleine Fliege; — 2) die Laune: ima svoje muhice, *Svet.(Rok.).*

mûhič, *m.* das Riedgras, die Segge (carex); *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — ein Gras, dessen Aehre der Hirse ähnlich ist, *BlKr.*; das Hirsengras (milium effusum), *Z.*

mûhičav, *adj.* proso je muhičavo, t. j. nima dobrega zrnja, *BlKr.*; — prim. muhič.

mûhjak, *m.* (pravilno lice bi bilo: mušjak): neka rastlina, ki je muham hud strup, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.).*

múhljast, *adj.* = muhast, launig, *C.*

muhljáti, âm, *vb. impf.* säumen, zögern, *Mur.*, *Jan.*; — m. se, faulenzen, *C.*; — pogl. mudljati.

1. **múhljav**, *adj.* schlau, listig, *Št.-Cig.*, *Jan.*, *SlGor.-C.*

2. **muhljàv**, áva, *adj.* säumig, *Mur.*, *Jan.*, *ogr.-C.*, *Danj.-Mik.*; — pogl. mudljav.

múhljavec, vca, *m.* der Schlaue, der Arglistige, *C.*

múhnjen, *adj.* trapast, bedast, *Krn-Erj.(Torb.)*; — pogl. molnjen (munjen).

mûhnik, *m.* 1) der Fliegenwedel *Mur.*; — 2) sprava, v katero se stavi meso in druga jedila, da muhe ne morejo do njih, die Bunge, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.).*

mûhnjak, *m.* der Fliegenwedel, *Mur.*, *Jan.*

muhojédica, *f.* = penica, die Grasmücke, *C.*

muholòv, lọ́va, *m.* = muholovec, *Cig.*

muholọ̑vec, vca, *m.* der Fliegenschnapper (muscicapa), *C.*

muholọ̑vka, *f.* die Venusfliegenfalle (dionaea muscipula), *Tuš.(R.).*

muhomòr, mọ́ra, *m.* das Fliegengift, *Cig.*, *Jan.*

muhomọ̑ren, rna, *adj.* fliegentödtend: muhomọ̑rna voda, *Cig.*

muhotèp, tépa, *m.* der Fliegenwedel, *Mur.*, *Hal.-C.*, *SlGor.*

muhọ́tež, *adv.* z muhami vozeč: Rak muhotež vozi hlode, *Levst.(Zb. sp.)*; (šaljiva beseda; prim. samotež).

muhovânje, *n.* die Grillenfängerei, *Mur.*, *Cig.*

muhováti, ûjem, *vb. impf.* Grillen haben, Grillen fangen, *Mur.*, *Cig.*

múhovček, čka, *m.* der Fliegenfänger (muscicapa), *Levst.(Nauk)*, *Ljub.*

múhovec, vca, *m.* neka trta, *Jarenina(Št.)-Erj.(Torb.)*; die Fliegentraube, grüner Kanigl, (-avec) *Trumm.*

múhovica, *f.* = penica, die Grasmücke, *Ahac.*, (-avica) *Guts.-Cig.*, *Mur.*, *C.*

muhovíten, tna, *adj.* grillenhaft, *C.*

múhovka, *f.* die Grasmücke, *C.*

múhovnik, *m.* 1) der Fliegenwedel; — 2) die Fliegenblume, die Geilwurz (orchis bifolia), *Cig.*, *Jan.*; — das Zweiblatt (listera), *C.*, *Medv.(Rok.)*; — 3) die Vogeltraube, *Vrtov.(Vin.).*

múhovnjak, *m.* der Fliegenwedel, *C.*

múhte, *adv.* = zastonj, *Jan.*, *C.*, *Blkr.*; — prim. hs. mukte, tur. mufte, *Mik.(Et.).*

mûhvič, *m.* das Borstengras (setaria viridis, s. verticillata), *Goriška ok.*, *Kras*, *Istra-Erj. (Torb.)*, *Štrek.*

múja, *f.* die Mühe; brez muje se črevelj ne obuje; — iz nem.

mújast, *adj.* hörnerlos: mujasta koza, *C.*

mújav, *adj.* m. človek, kateremu so gornje ustnice razklane ali izjedene, (mit Hasenlippen), *jvzhŠt.*; — prim. mojast.

mujénje, *n.* das Aufhalten, die Verzögerung.

mûk, *m.* 1) das Gebrüll (des Rindviehes), *Cig.*; — 2) neko bajeslovno bitje, *Pjk.(Črt. 114.)*.

múka, *f.* die Qual, die Pein, die Marter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.*, *nk.*; gospodnja m., das Leiden des Herrn (passio), *C.*; muko trpeti, *C.*; peklenske muke, die Höllenpein, *Cig.*; — prim. 2. moka.

múkanje, *n.* das Gebrüll des Rindviehes, *Cig.*

múkati, kam, čem, *vb. impf.* muhen, brüllen (vom Rindvieh).

múkavec, vca, *m.* die Unke (bombinator igneus), *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — severnoamerikanski m., der Ochsenfrosch (rana mugiens), *Erj.(Ž.)*.

múkniti, mûknem, *vb. pf.* aufbrüllen, einmal muhen (vom Rindviehe), *Cig.*

mûl, *m.* mulast vol, vol z odbitimi rogovi, *C.*; (mulj), *Z.*

múl, *adj.* ohne Hörner, *C.*, *Caf(Vest.)*; (tudi: mulj, *C.*).

1. **múla**, *f.* 1) das Maulthier (equus mulus); — 2) der weibliche Bastard, *C.*, *Notr.*; — prim. it. mulo, der Maulesel, der Bastard.

2. **múla**, *f.* 1) koza brez rogov, *Dol.*, *Notr.*; — krava brez rogov, *Rez.-C.*, *SlGor.-C.*, *Dol.*; — 2) die Wurst, *Rez.-C.*

3. **múla**, *f.* 1) verdrießliche Miene, *Z.*; mulo nositi, maulen, schmollen, *Z.*; = mule pasti, *C.*; prim. kor.-nem. mulle, mürrischer, hängender Mund; — 2) der Kuss (prim. srvn. mule, Maul, nem. Mäulchen = zärtlicher Kuss), *Štrek.(Arch.)*.

múlast, *adj.* 1) ohne Hörner, *Cig.*, *C.*, *Mik.*, *Dol.*, *Notr.*; m. kozel, vol, *Dict.*; ovčica mulasta, *Npes.-Kres*; — 2) bartlos, *Mur.*; — grannenlos, *Cig.*; — prim. kor.-nem. mullet, abgestumpft, hörnerlos.

mulât, *m.* mešanec od belih in zamorskih roditeljev, der Mulatte, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

mulâtinja, *f.* die Mulattin, *Cig.*, *Jan.*

mûlček, čka, *m. dem.* 1. mulec; 1) der Bankert, der Bastard, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; prim. 1. mula 2); — 2) mûlček, ein im Brüten verdorbenes Ei, („muček") *Cig.*, *BlKr.*; prim. muljak 2).

1. **mûlec**, lca, *m.* 1) das männliche Maulthier, *Z.*, *BlKr.*; — 2) ein unehelicher Sohn, der Bastard (nav. psovka), *C.*, *Istra-C.*, *Štrek.*, *Notr.*, *BlKr.*; prim. 1. mula.

2. **mûlec**, lca, *m.* 1) ein Ochs oder Bock ohne Hörner, *Dict.*, *Cig.*, *Dol.*, *BlKr.*; — 2) der Bartlose, *Mur.*; — prim. mulast.

3. **mûlec**, lca, *m.* jezno se držeč človek, *Notr.*; — prim. 3. mula.

mûlek, lka, *m.* das männliche Maulthier, *C.*; prim. 1. mula.

1. **múlica**, *f. dem.* mula; 1) das weibliche Maulthier, *C.*; — 2) ein uneheliches Mädchen, ein weiblicher Bastard, *C.*, *Z.*; — 3) die Puppe, die Docke, *C.*; — prim. 1. mula.

2. **múlica**, *f.* 1) der Weizen ohne Grannen, *C.*; — 2) orehov in leskov cvet, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — 3) die Maßlieb, das Tausendschön (bellis perennis), *C.*; — 4) = klobasa, pos. krvavica, die Blutwurst, *Hip.(Orb.)*, *Notr.-Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Štrek.*, *DZ.*, *Cirk.-Baud.*; = klobasa jetrnica ali krvavica, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*; — 5) cucelj, ki se vtakne detetu v usta, *Notr.-Erj.(Torb.)*.

mûlič, *m.* 1) ein ungehörntes Böcklein, *C.*; — 2) der Teufel (šaljivo), *Rez.-C.*; — 3) das Käselaibchen, *C.*; — prim. mulast.

mulína, *f.* die Schlammbank, (muljina) *h. t.-Cig.(T.)*.

1. **múliti**, im, *vb. impf.* 1) abstumpfen: m. kamen, dem Steine die scharfen Ecken abstumpfen, *Cig.*; m. drevo, den Baum des Gipfels berauben, *Cig.*; — m. se, die Ohren zurückschlagen (o konju): konj se muli, kadar hoče ugrizniti, *C.*; — 2) Laub abstreifen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — reiben: roke si od mraza, m., *C.*: streicheln, liebkosen, *C.*; — m. se komu, schmeicheln, *Mariborska ok.-C.*, *Z.*; m. se okoli koga: pes se muli okoli gospodarja, *Št.-Cig.*; mačka se muli okoli človeka, *Celjska ok.*; — 3) ausraufen, jäten (im Weinberge), *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.*; vinograde m., *Cig.*; pred trgatvijo še po vinogradu mulijo, t. j. travo trebijo ali plevejo, *Dol.*; po trtju travo m., *BlKr.*; — 4) grasen, weiden; krave mulijo (travo); krave mulijo po travi, *Ravn.*

2. **múliti**, mûlim, *vb. impf.* 1) muhen, brüllen, *C.*; krava muli, *Plužna-Erj.(Torb.)*; — 2) girren (o golobih), *C.*; prim. švic.-nem. muelen, mühlen = brummen wie die Kühe, *Levst.(Rok.)*.

múliti se, im se, *vb. impf.* rieseln (vom Erdreich), *Zavrčje-C.*; — prim. mulj.

mûlj, *m.* feiner Sand, der Flusssand, *Cig.*, *BlKr.*; m. rabi zidarjem za mort, *BlKr.*; — der Letten, *Mur.*; — angeschwemmter Schlamm, *C.*, *Valj.(Rad)*.

1. **mulják**, *m.* ein unvollständig ausgebrütetes Ei, *Jan.*

2. **mulják**, *m.* ein Bock ohne Hörner, *BlKr.-Mik.*

muljâtev, tve, *f.* das Abbrechen der unnützen Rebensprossen, *C.*; das Ausjäten oder Aushacken des Grases und Unkrautes in Weingärten, *Cig.*

múljav, *adj.* = mulast, *C.*

muljâva, *f.* 1) abgestreiftes Laub, *Z.*: das Laubfutter, *C.*; — 2) = namuljena mlada trava, *Lašče-Levst.(M.)*; das Jätgras, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; grünes Futter, *Jan.*; tečna m., *Zv.*: Srnica mlada, nedolžna se pase, Kder v senci mehka muljava rase, *Levst.(Zb. sp.)*; — 3) der Grasplatz, die Weide, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; z drobnico so odete muljave, *Ravn.*; — 4) der Knoterich (polygonum), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; prim. 2. muhava.

múljenje, *n.* 1) das Abstreifen (des Laubes); — 2) das Jäten; — 3) das Grasen; — 4) das Schmeicheln, *Cig.*; prim. 1. muliti.
muljiv, iva, *adj.* schmeichlerisch, *C.*
mûlka, *f.* = 1. mulica 3), die Puppe, die Docke, *Notr.*
multiplikácija, *f.* množitev, die Multiplication.
multiplikānd, *m.* množenec, der Multiplicand.
multiplikātor, rja, *m.* množivec, der Multiplicator.
mûmati, am, *vb. impf.* trinken (v otročjem govoru), *C.*; — prim. bumati.
mūmija, *f.* z maziljenjem ohranjeno človeško truplo, die Mumie.
mûmkati, am, *vb. impf.* kleinlaut brummen, *C.*; — prim. mumljati.
mumljáti, âm, *vb. impf.* 1) ohne Zähne kauen, *Cig.*; — 2) brummen, murren (vom Rinde), *C.*; murmeln, *Mik.*; = nerazumno govoriti, *Glas.*
mumotáti, otâm, óčem, *vb. impf.* brüllen: bik mumoče, *C.*; — prim. mumljati.
múna, *f.* = muca, die Katze, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*, *Kor.-Trst.(Let.)*; — prim. kor.-nem. muine = Katze.
mûnec, nca, *m.* breitblättriges Wollgras (eriophorum latifolium), *Cig.*, *Tuš.(B.)*.
mûngati, am, *vb. impf.*, *Cig.*, pogl. mongati.
múnica, *f. dem.* muna, das Kätzchen, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*
munícija, *f.* potrebščine za streljanje, die Munition; tudi: municīja.
municipālen, lna, *adj.* municipija se tičoč, Municipal-, *Cig.(T.)*.
municīpij, *m.* starorimska mestna občina, das Municipium.
mùnih, muníha, *m.*, *GBrda*; pogl. menih.
múnjen, *adj.*, pogl. molnjen.
múntelj, tlja (teljna), *m.* die Handhabe am Sensenstiel, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
múnzati, am, *vb. impf.* = nizati, aneinander reihen, anfädeln, *Luče(Št.)-Erj.(Torb.)*.
mûr, *m.* 1) der Mohr, *Trub.*, *Dalm.*, *Mik.*, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) ein schwarzes Thier, *Mur.*, *Met.*: bes. ein schwarzes Pferd, der Rappe, *Cig.*, *Mik.*; — die Feldgrille, *Cig.*
mûr, múra, *adj.* schwarz, *Cig.*
1. **múra**, *f.* ein schwarzes weibliches Thier, bes. eine schwarze Stute, *Gor.-M.*, *Valj.(Rad)*.
2. **múra**, *f.* nasip razdrobljenega kamenja, *Zora*; — prim. kor.-nem. murre, bav. mur., it. mora, Steingerölle.
3. **mūra**, *f.* neka vrv na ladji: mura na desnem boku, der Steuerbordhals, m. na levem boku, der Backbordhals, *DZ.*; — it.
murága, *f.* die Himbeere, *kajk.-Valj.(Rad)*.
murák, *m.*, *Kor.-Vest.*; pogl. 2. morak.
muràv, áva, *adj.* schmollend, eine düstere Miene machend, *GBrda*; — prim. mureti.
murâva, *f.* 1) mehka trava, rastoča okolo hiš in ob cestah, *C.*, *Kras*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*, *Gor.*; — der Rasenplatz, *Jan.*, *Gor.*; (tudi: múrava, *Jan.*, *KrGora.*); — 2) feines, dunkelgrünes Raygras, (morâva) *Štrek.*; — 3) mûrava, der Wiesenbocksbart (tragopogon pratensis), *Ben.-Erj.(Torb.)*.
murâvec, vca, *m.* der Schmollende, *GBrda.*
murâvica, *f. dem.* murava, junges Gras, *Bolc-C.*
murâvka, *f.* das Bergwohlverleih (arnica montana, (moravka, *po Brekerfeldu*), *Erj.(Torb.)*.
1. **muravína**, *f.* = murava 1), *C.*
2. **murâvina**, *f.* neka trta: rother Portugieser, *Trumm.*, *jvzhŠt.*; — prim. mavrovina.
muravíšče, *n.* ein schöner, grüner Rasenplatz, *C.*
mûrba, *f.* = murva, *Cig.*, *Jan.*, *jvzhŠt.*
mûrče, eta, *n.* ein schwarzes Thier, der Rappe, *Gor.-M.*, *Mik.*; — die Grille, *Valj.(Rad)*.
mûrček, čka, *m.* 1) *dem.* mur; der Ohrring der Männer mit einem Mohrenkopf, *Kr.*; — 2) Name eines schwarzen Thieres; — die Feldgrille, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
mûrec, rca, *m.* ein schwarzes Thier: der Rappe, *Jan.*; — die Küchenschabe (blatta orientalis), *C.*; — v uganki: plavec murca liže = plamen kotel liže, *Kras.*
múren, rna, *m.*, pogl. murin.
mûrga, *f.* 1) = murva, *Mur.*, *Dol.*; — 2) die Oeldrüse, *M.*; (hs.).
muréti, ím, *vb. impf.* eine finstere Miene machen, *Jan.*; schmollen, *GBrda.*
mûri, ija, *m.* = murin: čuri (šuri) muri, pridi ven! i. t. d. tako otroci murina vabijo iz luknje, *Z.*; (v kletvici:) da bi te muri popil! *Cig.*, *Nov.*; — muri, schwarzer Ochs, *Jarn.*; hejc muri! *Poh.-Kres*; menda nam. murej.
1. **múrica**, *f.* ein schwarzes weibliches Thier: črna krava ali kobila, *Valj.(Rad)*.
2. **múrica**, *f.* das Melkschaff, *C.*; — = mlečni lonec, *Št.-Trst.(Let.)*.
mûrič, *m.* 1) ein schwarzer Ochs, *Cig.*, *Notr.*; — 2) die Feldgrille, *Jan.*
múrin, *m.* 1) der Mohr, *Zv.*; — 2) ein schwarzes männliches Thier: der Rappe, *Cig.*; ein schwarzer Ochs, *Celjska ok.*; — 3) die Feldgrille (gryllus campestris), (nav. múren), *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Erj.(Ž.)*, *Kr.*
múrinček, čka, *m. dem.* murinec, *Cig.*
múrinec, nca, *m.* = murin 3), *Jarn.*, *Zora.*
múrinica, *f.* = murin, die Feldgrille, *Valvasor-M.*, *Bes.*
múrinič, *m.* = murin 3), *Mur.*, *Cig.*
múriti se, im se, *vb. impf.* die Ohren zurückschlagen (von Pferden), *Hal.-C.*; den Kopf senken (von Menschen), *Hal.-C.*; verschmitzt schauen, *Hal.-C.*; — prim. muliti se.
1. **mûrka**, *f.* 1) ein schwarzes weibliches Thier: eine schwarze Kuh, *Notr.*; ein schwarzes Schaf, *Podgorje(Istra)-Erj.(Torb.)*; — 2) neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*.
2. **mūrka**, *f.* die Gurke (cucumis sativus), *Mur.*, *Jan.*, *Josch.*
mûrlja, *f.* eine gerne brummende Person, *BlKr.*
murljáti, âm, *vb. impf.* brummen, *BlKr.*
mûrnica, *f.* slana murnica, *Dol.*; pogl. solomurja.
mûrščak, *m.* der Nordwind, (der Murwind), *Št.-C.*

mûrva, *f.* die Maulbeere, der Maulbeerbaum (morus); — prim. stvn. murberi, lat. morum, *Mik.(Et.)*.

mûrven, vna, *adj.* Maulbeer-; murvno drevo.

múrvov, *adj.* Maulbeer-: murvova drevesa, *Dalm.*

murvẹ̄jka, *f.* neko jabolko, *Brkini-Erj.(Torb.)*.

múrvovka, *f.* neka hruška, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

1. **músa**, *f.* zamazana ženska ali krava, *kajk.-Valj.(Rad)*.

2. **músa**, *f.* das Maß: dobre muse, gut gemessen, *nad Mariborom-C.*; (die Sorte, *Jarn.*, *Mur.* ?); — iz nem. Maß, *C.* (?).

musáča, *f.* zamazana krava, *kajk.-Valj.(Rad)*.

músati se, am se, *vb. impf.* sich mausen, *Z.*, *Levst.(Rok.)*; — iz nem.

mûska, *f.* der Jähzorn: muska ga prime, *Krn-Erj.(Torb.)*; — prim. it. la moscha salta a colui, er geräth in Zorn, *Štrek.(Arch.)*.

mustáč, *m.* ein einzelnes Schnurrbarthaar, *Mik.(Et.)*; *pl.* mustači = mustače, *Mik.(Et.)*, *vzh-Št.*; — prim. it. mustacchi.

mustâčar, rja, *m.* der Schnurrbärtige: polh m., *Slc.*

mustáčast, *adj.* schnurrbärtig.

mustáče, *f. pl.* = mustači, der Schnurrbart.

mustafáč, *m.* ein schnurrbärtiger Mann, *Npes.-Vraz*, *jvzhŠt.*

mustáfast, *adj.* schnurrbärtig.

mustáfe, *f. pl.* = mustače.

mustârda, *f.* der Senf, *Mur.*, *C.*; — prim. it. mostarda.

mûstovž, *m.*, *C.*; pogl. mostovž.

mûš, *m.* = osel, *Rez.*, *Tolm.*, *KrGora.*; — prim. furl. muš, it. (dial.) muso, Esel, *C.*

múša, *f.* 1) oslica, *Mez.-C.*; — 2) das Saumrößlein, *Pohl.*

mûšec, šca, *m.* ein Unkraut, *Mur.*, *C.*; das Canariengras (phalaris), *Cig.*

mušẹ̑čji, *adj.* = mušji, *ogr.-C.*

mušelīn, *m.* = mušlin, *Jan.(H.)*.

múšelj, šlja (šeljna), *m.* neko jabolko, *vzh-Št.-C.*

múšen, šna, *adj.* 1) Fliegen-; — 2) reich an Fliegen: kadar je leto mušno, je tudi krušno, *Erj.(Torb.)*.

1. **múšica**, *f.* 1) *dem.* muha; kleine Fliege; — 2) neka trta, *Šmarje(Št.)-Erj.(Torb.)*; die Fliegentraube, *Trumm.*; der Klevner, *C.*, *vzh-Št-Trumm.*; — 3) mušica, kleine Fliege; vinske mušice; prim. mešica.

2. **múšica**, *f. dem.* muša; das Saumrößlein: ravno toliko je bilo konj, majhnih grivastih mušic s privezanim sedlom, *Jurč.*

1. **mûšič**, *m.* das Hirsengras (milium), *Cig.*

2. **mûšič**, *m. dem.* muš: das Eselein, *C.*

múšina, *f.* die Fliegentraube, *C.*

múšiti se, im se, *vb. impf.* zudringliche Freundlichkeit zeigen, den Hof machen: m. se okolo gladkojezične gospode, okolo deklet, *Jurč.*

mûšjak, *m.* 1) der Fliegenkoth; — 2) der Fliegenwedel, *Jarn.*

mûšji, *adj.* Fliegen-; mušja noga, der Fliegenfuß.

mûška, *f.* neka trta: grüner Sylvaner, *Šmarje(Št.)-Trumm.*

muškât, *m.* 1) die Muscatellertraube, die Muscatellerrebe; — 2) die Muscatnuss, *Cig.*

muškâtar, rja, *m.* der Muscatellerapfel, *LjZv.*

muškatēlica, *f.* die Muscatellerbirne, *Mur.*, *Cig.*

muškatēlka, *f.* 1) die Muscatellertraube, *Vrtov.(Vin.)*; — 2) die Muscatellerbirne, *Cig.*

muškâten, tna, *adj.* 1) Muscateller-, *Mur.*, *Cig.*; — 2) Muscatnuss-, *Cig.*

muškâtina, *f.* die Muscatellertraube, *Cig.*

muškâtnica, *f.* die Muscatellerbirne, *Mur.*, *Cig.*

muškâtov, *adj.* Muscat-, *Cig.*, *Jan.*; m. oreh, die Muscatnuss, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(B.)*.

muškâtovec, vca, *m.* 1) der Muscatellerwein, *Cig.*; — 2) der Muscatnussbaum (myristica moschata), *Tuš.(B.)*.

muškâtovina, *f.* das Muscatholz, *Cig.*

muškēta, *f.* vojaška puška 16. stoletja, die Muskete, *Cig.*

muškētar, rja, *m.* der Musketier, *Cig.*

mušketír, rja, *m.* vojak pešec 16. stoletja, der Musketier, *Preš.*

mûškra, *f.*, *Št.*, pogl. mojškra.

mušlīn, *m.* tenka bombažasta tkanina, der Musselin.

mušljìv, íva, *adj.* = muhast: mušljivi ljudje, *DSv.*

mûšnica, *f.* 1) das Fliegengift, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Fliegenschwamm (agaricus muscarius), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Kr.-Valj.(Rad)*, *SlGor.*; — das Glas- oder Wandkraut (parietaria), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.

mûšnik, *m.* das Breitkölbchen (platanthera), *Medv.(Rok.)*.

mûšnjak, *m.* der Fliegenkoth, *C.*

mušọ̑n, *m.* die Bremse, *C.*

mûšovž, *m.* der Saal, der Speisesaal, *Dict.*, *Hip.-Cv.*; der Corridor (mužovš), *Jan.*; — prim. srvn. muoshûs, coenaculum, refectorium, triclinium, *Cv. III. 11.*; nem. (dial.) musshaus, Vorhaus, *Mik.(Et.)*.

1. **múta**, *f.* die Stumme, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — prim. nem. (dial.) mut, lat. mutus, *Mik.(Et.)*.

2. **múta**, *f.* 1) die Maut, *Jarn.*, *Jan.*, *Rož.-Kres*; — 2) die Müllergebür, *Jan.*, *Bes.*; — prim. stvn. mūta, Maut.

3. **mûta**, *f.* 1) eine Art Pelzkappe von Lammfellen, *Mur.*; — 2) der Klingelbeutel, *Z.*; — 3) eine Art Pelzkragen (prim. bav. mudel = Katzenbalg, Pelz), *Štrek.(Arch.)*.

mûtar, rja, *m.* der Mautner, *Jan.*, *Kor.-M.*

mûtarica, *f.* 1) die Mautnerin, *Jan.*, *Kor.-M.*; — 2) okroglo in rjavopikasto jabolko, *Kobarid-Erj.(Torb.)*.

mútast, *adj.* stumm.

mútati, am, *vb. impf.* stumm sein, *Mur.*; — in der Stummheit unarticulierte, unverständliche Laute von sich geben, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*

mútav, *adj.* = mutast, *Mur.*, *ogr.-C.*

mútavec, vca, *m.* der Stumme, *Mur.*

mútavost, *f.* die Stummheit, *Mur.*

1. **mûtec**, tca, *m.* 1) der Stumme; — 2) klopotec brez krčkov, *C.*; — 3) die Schnitz

bank, *C.*; — 4) die Kreuzhacke, *C.*; — 5) der Wiedehopf, *Mur.*, *C.*

2. **mûtec**, tca, *m.* der Klingelbeutel, *Cig.*; v m. pobirati, dajati, *Lašče - Levst.(Rok)*; — prim. 3. muta 2).

múten, tna, *adj.* Maut-, *Jan.*, *M.*

mûtnica, *f.* das Mauthaus, *Jan.*

mutnína, *f.* die Mautgebür, *Jan.*

mûv, *m.* das Gebrüll des Rindes, das Muhen, *ogr.-C.*

muviti, im, *vb. impf.*, *Danj.(Posv. p.)*, *ogr.*; pogl. molviti.

1. **múza**, *f.* 1) eine verzogene Miene, die Grimasse, *Z.*; muzo kovati, schmunzeln, *Ravn. - Cig.*; — 2) človek, ki se rad muza: ne bodi muza proti nižjim, nikdar liza proti višjim, verhöhne nicht nach unten und schmeichle nicht nach oben, *UčT.*; — 3) ein schlechter Hut, ein Schlapphut, *C.*; — 4) krava, ki ima ob glavi upognjena in nazaj zavita rogova, *Lašče - Levst.(M.)*, *Ig*, *Notr.*; — 5) upognjena in zapletena tenka vejica (brezova, vrbova), *Polj.*; — svalek izčesanih in povitih ženskih las, *Polj.*; — 6) die Sumpfmeise (parus palustris), *Frey.(F.)*; — 7) neka hruška, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.

2. **múza**, *f.* neka ribica v Blejskem jezeru, (prim. rus. muzljaj, der Gründel), *Erj.(Torb.)*.

3. **mūza**, *f.* 1) modrica, die Muse; — 2) die Paradiesfeige, die Banane (musa paradisiaca), *Jan.*

múzanje, *n.* 1) das Schmunzeln; — 2) das Abstreifen, *Cig.*, *M.*

múzast, *adj.* 1) schmunzelnd, *M.*; — 2) mit zurückgebogenen Hörnern: m. vol, muzasta krava, *Ig*, *Svet.(Rok.)*; — hörnerlos, *M.*: muzasta in rogata drobnica, *Bes.*

múzati, am, *vb. impf.* 1) durch Abstreifen glatt machen: veje m., das Laub von den Aesten abstreifen, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; prašiča m., das Schwein enthaaren, *Z.*, *Gor.*; korenje, repo m., vom Kothe reinigen, *vzhŠt.-C.*; pečene kostanje m., abschälen, *Kamenica pri Mariboru-Kres*; perje m., Federn schleißen, *Guts.-Cig.*, *Mur.*, *Jan.*; — lase m., glatt kämmen, *Polj.*; — m. se, = gladiti se, sich streicheln: m. se ob bradi, *C.*; mačka se muza, *Gor.*; — m. koga, ohrfeigen, *Gor.-M.*, *Poh.*; — 2) m. se, die Ohren zurückziehen (von Thieren), *C.*; konj se muza (kadar je hud in hoče ugrizniti), *Ig*; — 3) m. se, schmunzeln, (schalkhaft) lächeln; — 4) m. se, schlüpfen; kure in gosi se skoz plot muzajo, *Ravn.(Abc.)-Valj.(Rad)*; tat se skozi okno muza, *vzhŠt.-C.*; schleichen: m. se okoli oglov, okoli hiš, *Dol.*; m. se kam, *C.*; — prim. it. muso, die Schnauze, in slov. mulast, muliti.

múzav, *adj.* schmunzelnd, *Jan.*

muzeālen, lna, *adj.* = muzejski, *Cig.(T.)*, *nk.*

1. **mûzec**, zca, *m.* ein Hase mit zurückgeschlagenen Ohren, *M.*; — prim. muzast.

2. **múzec**, zca, *m.* deska skrajnica, das Schwartenbrett (vsak krlj da dva muzca, eden se prvi odreže, a drugi ostane, kadar se je ves krlj v deske porezal), *Vreme*, *Kras*, *Ip. - Erj.(Torb.)*; prim. bav. musel = Sägeblock, museln, spalten, *Erj.(Torb.)*. (?)

muzēj, *m.* das Museum.

muzējen, jna, *adj.* Museal-, *nk.*

muzējnik, *m.* der Cabinetskäfer (anthrenus museorum. a. varius), *Erj.(Ž.)*.

muzējski, *adj.* Museal-, *Cig.(T.)*, *nk.*

1. **múzelj**, zlja, *m.* vol, ki ima ob glavi upognjene in nazaj zavite roge, *Z.*, *Lašče-Levst.(M.)*, *Svet.(Rok.)*.

2. **múzelj**, zlja (zeljna), *m.* ein abgeschnittener Baumstamm, *C.*; der Holzblock, aus dem Bretter geschnitten werden oder Holz gespalten wird, der Musel, *C.*; — iz nem.

3. **múzelj**, zlja, *m.* = berič, *Guts.*, *Mur.*, *C.*

muzéti, ím, *vb. impf.*, *Jan.(H.)*; pogl. mezeti.

múzga, *f.* 1) = mezga, der Baumsaft im Frühjahre, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *Dol.*; — 2) der Schlamm, *Meg.*, *Dict.-Mik.*, *Dalm.*; muzga v potoku, *C.*; — die Lettenerde, *C.*; — 3) etwas Zerquetschtes (z. B. zerquetschte Rüben u. dgl. als Schweinefutter), *vzhŠt.-C.*

múzgalica, *f.* 1) der Baumsaft, *C.*; — 2) die Pfeife aus Weidenrinde, *C.*; — 3) der Bergthymian (calamintha officinalis), *Podgorje (Istra)-Erj.(Torb.)*.

muzgâlnica, *f.* der Morast, *Hip.(Orb.)*.

múzgalọ, *n.* das Maul, *Rez.-C.*, *Baud.*

múzgast, *adj.* 1) saftend (von Bäumen), *M.*; — 2) sumpfig, *Guts.-Cig.*

múzgati, am, *vb. impf.* 1) quetschen, *C.*; — mit zahnlosem Munde essen, *C.*; (den Saft) aussaugen, *C.*; dete muzga namočen kruh ali jabolko, *BlKr.*; cukrene reči m., *Štrek.*; — 2) die ganze, unverletzte Rinde von einem frischen Stabe loslösen: vrba se da muzgati, *C.*; — lešniki se muzgajo t. j. se dajo lahko izrobkati, *Gor.*; — tudi: muzgáti.

múzica, *f.* neka hruška, *Vrsno (Goriš.)-Erj.(Torb.)*; — neko jabolko, *Bolc-Erj.(Torb.)*.

mūzičen, čna, *adj.* Musik-, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *nk.*

múzika, *f.* die Musik: muziko delati, musicieren; — turška m., die Feldmusik, *Cig.*

muzikālen, lna, *adj.* musikalisch, *Cig.*, *nk.*

muzikālije, *f. pl.* die Musikalien, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

muzikànt, ánta, *m.* der Musikant.

muzikāš, *m.* der Musikant.

múziti, im, *vb. impf.* 1) = muzati, Laub abstreifen, abblättern, *Jan.*; — m. se, sich federn, *Cig.*, *Jan.*; — 2) m. se, schleichen, *Jan.*; — 3) m. se, schmunzeln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *SlN.*

mûzka, *f.* = muza, eine Kuh mit rückwärts gebogenen Hörnern, *Notr.*

múzniti, mûznem, *vb. pf.* 1) (Laub) abstreifen, *Mur.*, *Cig.*; — 2) m. koga, jemandem eine Ohrfeige geben, *M.*, *C.*, *Poh.*

múzovka, *f.* butarica brezovih ali vrbovih muz, *Polj.*; — prim. 1. muza 5).

múzovnik, *m.* neko jabolko, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.

múža, *f.* der Sumpf, der Morast, *Mur.*, *Cig.*, *ogr.-C.*, *Št.-Mik.*; — = luža, die Pfütze, die Kothlache, *Cig.*, *Jan.*, *SlGor.*

múžast, *adj.* sumpfig, morastig, *Mur.*, *Raič (Slov.)*; schlammig, pfützicht, *Cig.*

mûžaš, *m.*, *Guts.*, *Jarn.*; pogl. mužovš.

mužàt, áta, *adj.* sumpfig, *Raič(Slov.)*.

mužâva, *f.* der Morast, *Jan.*, *C.*; die Sumpfgegend, *vzhŠt.-C.*; — die Lache, die Pfütze, *Cig.*, *Jan.*

mužâven, vna, *adj.* morastig, sumpfig, *Mur.*

mužavína, *f.* der Morast, der Sumpf, *Mur.*, *C.*

mužâvnat, *adj.* morastig, *Jan.(H.)*.

múždžiti, im, *vb. impf.* = mužiti, *ogr.-C.*

mûžek, žka, *m.* der Traubenquetschstock, *BlKr.*

múželj, žlja, *m.* 1) das Schwartenbrett, *Cig.*; — 2) omlačen snop, *BlKr.*; — 3) die Nudel, *Kr.-Valj.(Rad)*; *pl.* mužlji, die Nudeln, *Pohl.*, *V.-Cig.*, *Jan.*; — prim. 2. muzec.

mužȩ̂n, *adj.* 1) saftig (von Bäumen, wenn die Rinde leicht ablösbar ist), *Ravn.-C.*; mužena mladina, *Trub.-Mik.*; muženo trnje, *Dalm.*; poskušal sem piščalke viti, pa se ni dalo: les še ni bil dovolj mužen, *Erj.(Izb. sp.)*; — 2) schlammig: muženo blato, *Dalm.*

mužéti, ím, *vb. impf.* saften (von Bäumen im Frühjahr), *M.*

mužéven, vna, *adj.* in vollem Safte stehend, saftend (von Bäumen im Frühjahr), *Mur.*, *Cig.*, *Kr.*; vrba je muževna, *Mik.*

muževéti, ím, *vb. impf.* saften: vrba muževi, *Zv.*, *Zora.*

mužévnost, *f.* die Saftfülle (der Bäume), *Mur.*, *Kr.*

múžgati, am, *vb. impf.* = muzgati, quetschen, *Mur.*, *Danj.(Posv. p.)*.

mûžič, *m.* die Hauswurz (sempervivum tectorum), *Sevnica(Št.)* - *Erj.(Torb.)*; — pogl. možic 2).

mužína, *f.* der Sumpf, der Morast, *Mur.*, *ogr.-C.*, *Mik.*

múžiti, im, *vb. impf.* 1) die Rinde von den saftigen Zweigen ablösen, ohne sie zu verreißen; m. vrbo, vrba se da m.; — m. se, saftig sein, schälbar sein: vrba se muži, *V.-Cig.*, *Dol.*; — 2) zerquetschen, *C.*; grozdje m., *ogr.-C.*; — etwas Weiches kauen, essen: hruške m., *Rez.-C.*; — mit zahnlosem Munde essen, *C.*; — m. si oči, sich die Augen reiben, *C.*

mûžljej, *m.* 1) das Ueberbleibsel eines Schindelstammes, *Jan.*; — 2) eine abgedroschene Garbe, *Jan.*, *BlKr.-M.*; — prim. muželj.

mûžljar, rja, *m.* das Schwartenbrett, *Ravn.-Cig.*, *Lašče - Erj.(Torb.)*; plot je iz mužljarjev, *Notr.*; — prim. muželj, 2. muzec.

mužljìv, íva, *adj.* = muževen, saftend: mužljiva mladica, *C.*

mûžnat, *adj.* sumpfig, *C.*, *Trst.(Let.)*; schlammig, *Cig.*

mûžnaten, tna, *adj.* = mužnat, *C.*

mužnatína, *f.* eine sumpfige Gegend, *C.*

mûžnica, *f.* eine Art Hahnenfuß (ranunculus), *vzhŠt.-C.*

mužǫ̂l, *m.* das Trinkglas, *Rez.-C.*, *Čres-Erj.(Torb.)*; — prim. furl. muzùl, Trinkglas, srvn. mujol, *Štrek.(Arch.)*; lat. modiolus, *Levst.(Rok.)*.

mzéti, ím, *vb. impf.*, *Mik.*; pogl. mezeti.

N.

nà, I. *praep.* A) *c. acc.* kaže 1) kam je kaj namerjeno; v prvotnem pomenu se nanaša na navzgor obrnjeno površje kake stvari; auf; na tla pasti, na hrib iti; na konja sesti; na klin obesiti; ozreti se na koga, seinen Blick auf jemanden hin richten; na božjo pot iti, eine Wallfahrt unternehmen; na vas (auf den Dorfgrund) je prilezel od očetove hiše, *LjZv.*; — na desno, na levo, rechtshin, linkshin; rechts, links; — na misel priti, in den Sinn kommen; — in der Richtung gegen —; blago gre na Ljubljano, na Trst; — glagol, h kateremu spada predlog, je izpuščen: nima kaj na-se (namr. dejati) = nima kaj obleči, *Gor.*, *Dol.*; zmerom kaj na-se potrebujem, *Ravn.(Abc.)*; medu na kruh prositi, *Ravn.(Abc.)*; — 2) to, proti čemur se kaj sovražno obrača: gegen; na sovražnika iti; le-to je kaštiga na nezahvalnost, *Krelj*; pritožba na županove naredbe, na prisojeno kazen, *Levst.(Nauk)*; — 3) namen, smoter, uspeh: zu; na pomoč priti; na posodo vzeti; na gosti povabiti; na semenj iti; na prodaj imeti; na znanje dati; — troški na zdravnike; pesem na ples, ein Tanzlied, *Dict.*; — to ti bode na škodo; na kvar; na odpuščenje grehov; na pokoro potreben, *ogr.-C.*; hasnovit na učenje, *ogr.*; na tvoje zdravje! na svojo srečo, zu seinem Glücke; na svojo nevarnost, auf eigene Gefahr; na zveste roke, auf Treu und Glauben, *Cig.*; — na smrt bolan, lebensgefährlich krank; na smrt obsoditi koga; — 4) čas: auf, an, in; na stare dni prosjačiti; na jesen, im Herbste; na večer, am Abende; petkrat na leto; trikrat na dan; na vsak drugi dan, jeden zweiten Tag; na sv. Rešnjega Telesa dan; na 5. dan malega travna, *Kast.*; na veliko nedeljo; na praznik sv. Štefana; na zadnjo uro; na zadnje, zuletzt; — na deset let v zakup vzeti; na vekomaj, na veke, in Ewigkeit; — na to (nato), darauf; dan na dan, Tag für Tag; Zemljana jaz slednjega štel sem, Kar vek jih na vek je rodil, *Greg.*; uro na uro streči, kdaj bode prišel, *Jurč.*; — na jezo piti; — (vzrok:) na to, na tisto, auf dieses hin, infolge dessen; — 5) dele, na katere se deli celota: in; hleb na pet kosov razrezati; na dvoje, entzwei; — 6) objekt nekaterim glagolom: an, auf; misliti na kaj; paziti na kaj, koga; pozabiti na kaj; upati na kaj; — 7) na kar se kdo roti, zaklinja (prisega):

bei; na mojo vero, na mojo dušo! *LjZv.*; na svojo čast in svoje poštenje; na Boga obljubiti, bei Gott geloben, *Levst.(Pril.)*; na svoje poštenje kaj obljubiti, auf seine Ehre versprechen, *Cig.*; — 8) način; na ves glas, sehr laut; na vse grlo, aus vollem Halse; na vso moč, mit aller Kraft; na skakaj pridirjati, im Galopp ankommen; na smeh, na jok se držati, eine lächelnde, weinerliche Miene machen; vrata na stežaj odpreti, die Thüre angelweit öffnen; na vprašanje in odgovor zložen, katechetisch, *Krelj*; na besede (= z besedami) povedati, *Navr.(Let.)*; na dolgo in široko pripovedovati, ausführlich erzählen; bilo jih je na stotine, zu Hunderten; na kupe, na cente, haufen-, centnerweise; na drobno, na debelo prodajati, en detail, en gros verkaufen; na skrivaj, heimlich; na mesta, stellenweise, *LjZv.*; na ravnost, gerade aus; na tanko, genau; na drobno zmleti, fein zermahlen; na prebitek, im Ueberfluss; na pol suh, halb trocken; na robe, verkehrt; miza na štiri ogle (viereckig) rezana; črevlji na kveder šivani; stolec na tri noge, ein Dreifuß; na up, auf Credit; na vero, auf Treu und Glauben, *Navr.(Let.)*; — 9) sredstvo: na klavir igrati, na harmonike delati, na klarinet piskati; na daljnogled gledati, na mašne bukvice moliti, *Zv.*; mlin na sapo; na dlan meriti: kdo meri vode na dlan? *Ravn.*; — 10) to, na kar se kaj nanaša; lakomen na denar; on je na denar, kakor mačka na salo, *Erj.(Izb. sp.)*; slep na eno oko; dosti na število, *Dict.*; deset metrov na dolgost; učen na sv. pismo, in der heil. Schrift, *Ravn.-Mik.*; na rože študirati, sich mit der Blumenkunde beschäftigen, *LjZv.*; kupci na kože, *Danj.(Posv. p.)*; kupec na vino = vinski kupec, *C.*; nevarnost na pogorišča, die Feuersgefahr, *Gor.*; na oko, dem äußeren Anscheine nach; kaj velja na oko, če ni na roko (bequem)! *Jan.(Slovn.)*; lep na oči, schön anzusehen; dober na usta, von gutem Geschmack, *Gor.*; — B) *c. loc.* kaže 1) to, čemur na površju ali na strani je ali se godi kaj: auf, an; na gori bivati; na strehi stati; na polju, na vrtu delati; na konju sedeti; na Koroškem, na Laškem, in Kärnten, in Italien; na tujem, in der Fremde; na kmetih, auf dem Lande; kralj na Hrvatih, na Ogrih (= na Hrvatskem, na Ogerskem), *Rec.-Let.*; na domu, auf dem Heimbesitz; zvezde na nebu, die Sterne am Himmel; na strani, zur Seite; na desni, levi strani, rechts, links; na jugu, im Süden; — na solncu, an der Sonne (= auf der von der Sonne beschienenen Fläche); Sedem let na dnev' (am Tageslicht) ni bil, *Npes.-K.*; — na potoku prati, am Bache die Wäsche waschen; na Dunaju, in Wien (= an der Donau); na Reki, in Fiume; — (o osebah): na modrih svet stoji; na tebi ne morem najti takih napak; na tebi je, es hängt von dir ab! — (krajevni pomen je predejan na dejanje ali stanje): na tlaki; na plesu; na vojski; na lovu; na straži; na izpovedi, bei der Beichte, *Krelj, Polj.*; na izpraševanju, bei der Ausfrage; na izgubi biti, einen Schaden, Verlust haben; na dolgu biti, ostati, schuldig sein, bleiben; na smrti ležati, zu Tode krank darnieder liegen, *Vrt., Zv.*; — na mislih, na umu imeti, im Sinne haben; na sumu imeti, im Verdachte haben; zdaj je na tem, jetzt steht die Sache so, *Vod.(Pes.)*; ako bi bilo na tem, wenn es darauf ankäme, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — 2) kako se kaj vrši (način, sredstvo); na rokah nositi; na nogah stati; na hrbtu ležati; na kolenih prositi; na rokah, na dnini živeti, von der Hände Arbeit, vom Tagwerk leben, *Ravn.*; na opresnem kruhu živeti, *Ravn.*; na kupilu, kupičku živeti, sich alle Bedürfnisse kaufen müssen; — na tihem, in der Stille; na naglem, plötzlich; na skrivnem, im Geheimen; na skorem, in Bälde, *Vest.*; na kratkem popisano, *Habd.-Levst.(Rok.)*; sklad na tesnem prime cepič, *Pirc*; — na redci, selten, *ogr.-Mik.*; na nagli, plötzlich; na gosti, dicht, na dolzi, in die Länge hin, *ogr.-C.*; — 3) ceno: ta konj je na velicih denarjih = je drag, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — 4) na kar se kaj nanaša: an; na enem očesu slep, *Met.*; na jetrih, na srcu bolan; na duši in telesu zdrav; bogat na čem, reich an etwas; — II. *adv.* v sestavah z adjektivi, katerim daje pomanjševalen pomen (rabi se tako le redkoma); narus, etwas braun, nabel, etwas weiß, načrnel, etwas roth, *C.*; nágluh, nákisel, nákriv, *Levst.(Rok.)*; — III. *praef.* 1) daje glagolom pomen, ki se vjema s pomenom prepozicije z akuzativom ali lokalom: auf-, an-; nabosti, aufspießen; navreči, daraufgeben; najti, (auf etwas kommen) finden; napasti, anfallen; napeljati, anleiten; napisati (na tablo), aufschreiben; nasaditi, natekniti, aufstecken; — nagovoriti, bereden; navaditi, angewöhnen; napiti komu, jemandem zutrinken; napraviti koga na kaj, jemanden zu einer Sache bewegen; naučiti, (mit Erfolg) lehren; — 2) pomenja, da je dejanje le načeto, ali da se dejanja le nekoliko zvrši: an-; nagniti, zu faulen anfangen; nalomiti, anbrechen; narezati, anschneiden; navrtati, anbohren; načeti hlebec, den Brotlaib anschneiden; — 3) kaže, da se je dejanje zvršilo na neki količini kake stvari ali na nekem mnoštvu predmetov, ali da je do nekega konca dospelo: naliti vode v kozarec, eine bestimmte Quantität Wasser ins Glas gießen; nadrobiti kruha v kavo; nakositi trave za živino; nasekati (veliko, malo, dosti) drv; naloviti ptičev; naklati piščancev; naprositi težakov za kop; nasušiti vagan hrušek; — 4) pri refleksivnem glagolu pomenja zvršitev dejanja do sitosti: sich satt —; najesti se; napiti se; nagledati se; naklečati se; naplesati se; naskakati se; — 5) včasi le iz nedovršnih glagolov dela dovršne; — nabiti koga; naroditi se.

nâ, *interj.* da hast du, nimm! nata, nate, da habt ihr; na palico! da hast du den Stock!

nate ga, da habt ihr ihn! — s to besedo posebno domače živali k sebi vabijo, kadar jim kaj ponujajo ali le tako kažejo, kakor da bi jim ponujali: na kravica, na!

nà'a, nà', *interj.* nein! (za prvim **a** sliši se nekaka aspiracija, nekakšen glas, kakor n. pr. nekateri koroški Slovenci **k** izrekajo); — prim. naka; bav. ná-'á, o nein, *Levst.(Rok.)*.

naapnáriti, ârim, *vb. pf.* durch Kalkbrennen zusammenbringen.

nabàd, báda, *m.* der Stachel, der Sporn, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*

nabâda, *f.* = nabad, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*

nabâdanje, *n.* das Aufspießen: das Anstechen.

nabâdati, am, *vb. impf. ad* nabosti; 1) aufspießen; srakoper kukce, kobilice nabada na trnje, *Erj.(Ž.)*; — 2) kleine Stiche in etwas machen, anstechen, *Cig.*; — durchspicken, *Cig.*; — punktieren, *Cig.*

nabâdek, dka, *m.* = nabodek, *C.*, *Valj.(Rad)*.

nabáhati se, am se, *vb. pf.* sich satt prahlen; ali se še nisi nabahal? *Cig.*

nabáhniti, nem, *vb. pf.* zufällig treffen: n. na koga, *Dol.-Mik.*

nabarantáti se, âm se, *vb. pf.* des Handeltreibens satt werden.

nabârvati, am, *vb. pf.* mit Farbe anstreichen.

nabásati, bâšem, *vb. pf.* anstopfen, vollstopfen; n. kaj s čim, česa v kaj: želodec n., den Magen anpfropfen; cunj v vrečo, vrečo s cunjami n.; veliko ljudi na voz n., viel Leute aufladen; — laden: puško n.; — n. koga, jemandem einen Bären anbinden, *Gor.*

nabasávati, am, *vb. impf. ad* nabasati, *Mur.*

nabasováti, ûjem, *vb. impf. ad* nabasati, *Jan.*

nabátiti, im, *vb. pf.* abprügeln, *C.*

nabâva, *f.* die Anschaffung, *Cig.*, *DZ.*; n. glavnice, die Beschaffung des Capitals, *DZ.*

nabáviti, bâvim, *vb. pf.* herbeischaffen, beistellen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; n. denarja, Geld aufbringen, *DZ.*; n. si kaj, sich etwas anschaffen, *Cig.*; — hs.

nabávljanje, *n.* die Beschaffung, *Cig.*

nabávljati, am, *vb. impf. ad* nabaviti; beistellen: vešče ljudi n. za tiskarno, *Kres.*

nabâven, vna, *adj.* Anschaffungs-: nabavni stroški, die Anschaffungskosten, *Cig.*

nabehníti, báhnem, *vb. pf.* = nabahniti: n. na kačo, *BlKr.*

nábeł, *adj.* etwas weiß, *C.*

nabẹ́liti, im, *vb. pf.* 1) ein wenig entrinden, lachen: drevo n., *Cig.*; nabeljeno drevo, der Lachbaum, *Cig.*; — 2) eine gewisse Menge bleichen: platna malo, veliko n.; — 3) n. se = beljenja se naveličati.

nabẹljâva, *f.* ein in einen Baum gehauenes Zeichen, die Lache, *Cig.*

nabệra, *f.* 1) = nabira 1), *Jan.*; — 2) die Falte, *Fr.-C.*

naberáčiti, âčim, *vb. pf.* 1) durch Betteln zusammenbringen, zusammenbetteln; — 2) n. se, des Bettelns satt werden.

nabệrek, rka, *m.* 1) = nabor, die Falte, *C.*; — 2) kar se nabere: naberki krvi, Blutansammlungen, *C.*

nabeséditi se, ệdim se, *vb. pf.* sich müde reden, *Jan.(H.)*.

nabẹsnéti se, ím se, *vb. pf.* sich satt toben, sich austoben, *Jan.(H.)*.

nabetáti se, âm se, *vb. pf.* sich voll stopfen: tako se je nabetal, da ne more dihati, *Levst.(Zb. sp.)*.

nabezáti, âm, *vb. pf.* voll stopfen, voll laden: nabezane vozove domu voziti, *Ravn.*

nabẹ́zgati se, am se, *vb. pf.* = nabezljati se, *Št.*

nabezljáti se, âm se, *vb. pf.* sich müde biesen: krava se je nabezljala.

nabíčati se, bîčam se, *vb. pf.* sich satt peitschen, *Cig.*

nabijáč, *m.* 1) der Lader, der Büchsenspanner, *Cig.*, *C.*; — 2) kdor posodo nabija, der Binder, *C.*, *Z.*; — 3) der Ladstock, *Navr.(Let.)*; — 4) der Böttcherschlägel, *Cig.*, *Valj.(Rad)*.

nabijâłen, łna, *adj.* zum Laden (z. B. eines Böllers) gehörig, *Cig.*

nabijâłnik, *m.* 1) der Ladestock, *Cig.*, *DZ.*; — 2) der Reifschlägel, *Cig.*, *C.*

nabijálọ, *n.* der Schlägel, *Cig.*

nabíjanje, *n.* 1) das Anschlagen; — 2) das Bereifen: n. sodov; — 3) das Laden (eines Gewehres); — 4) das Prügeln, *Cig.* — 5) das Ueberbieten (bei einer Licitation); prim. nabijati 5).

nabíjati, am, *vb. impf. ad* nabiti; 1) anschlagen; obroče na sod n.; — 2) bereifen: škafe, sode n.; — 3) prügeln; n. koga; — 4) laden; možnar n.; — 5) n. komu (pri dražbi), jemanden überbieten, *Svet.(Rok.)*.

nabîra, *f.* 1) die Sammlung, die Einsammlung; — n. novincev, vojaška n., die Recrutierung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) = zbirka, *Cig.*

nabiráč, *m.* der Sammler; — der Werber, *C.*

nabiralíšče, *n.* der Werbeplatz, *Cig.*, *Jan.*

nabirâłnica, *f.* 1) die Werbeanstalt, *Cig.*; — 2) = nabiralnik, *C.*, *DZ.*; — 3) der Conductor an der Elektrisiermaschine, *Let.*

nabirâłnik, *m.* der Sammelkasten (z. B. für Briefe), *nk.*

nabíranje, *n.* 1) das Sammeln; n. vojaških novincev, die Werbung, die Recrutierung, *Cig.*, *nk.*; — 2) das Anreihen (z. B. von Perlen); — 3) das Fälteln.

nabirâtelj, *m.* der Sammler, *nk.*

nabírati, bîram, *vb. impf. ad* nabrati; 1) sammeln; vse mano nabira, *Ravn.*; — novince, vojake n., recrutieren, assentieren; n. konje vojakom, *Levst.(Nauk)*; — v sklad n., Beiträge sammeln, *Cig.*; — n. se, sich ansammeln; ljudje se nabirajo, es kommen immer mehr Leute zusammen; dolgovi se nabirajo; voda se nabira po jamah; — nabirati, ernten: jeli veliko nabiraš? hast du eine reiche Fechsung? *Mur.*; — n. se, schwären, *Mur.*, *C.*: roka se mi nabira, die Hand fängt mir an zu schwären, *Mur.*; — 2) anreihen: bisere na nit n., *Mur.*, *Cig.*; osnovo n., die Fäden des Aufzuges einlesen, *Cig.*; — 3) in Falten legen, fälteln: v gube n., *Cig.*; lice na jok n., ein weinerliches Gesicht machen, *Parl.*; — 4) aufs Korn

nehmen, *C.*; — 5) uha komu n., Vorwürfe machen, *C.*
nabíravec, vca, *m.* der Sammler, der Collectant; n. narodnih pesni, der Volksliedersammler, *Cig.*; — der Anwerber (z. B. von Soldaten), *Cig.*, *Jan.*
nabíravka, *f.* die Sammlerin, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
nabîrek, rka, *m.* 1) das Gesammelte, die Lese, *Cig.*, *Jan.*; nabirki, das Sammelwerk, *Cig.*; — 2) die Falte, *Cig.*
nabîren, rna, *adj.* Sammlungs-, *Jan.*
nabîrka, *f.* = zbirka, die Sammlung, *Cig.*
nabîrljivost, *f.* der Sammelfleiß, *Cig.*
nabîrnik, *m.* der Collectant, *Cig.*; — der Compilator, *Cig.*
nabîtek, tka, *m.* 1) das Placat, *C.*; — 2) = naboj 3), die Ladung, *C.*
nabíti, bîjem, *vb. pf.* 1) durch Schlagen an etwas befestigen, anschlagen; na kalup n., auf die Form schlagen, *Cig.*; usnje na kopito n., obroče na sod n.; razglas javno po hišnih oglih n., öffentlich anschlagen, placatieren; na kol n., pfählen, *Cig.*; — 2) bereifen: sode, škafe n.; — 3) n. koga, jemandem eine Tracht Prügel geben, ihn durchprügeln; n. sovražnika, dem Feinde eine Schlappe beibringen; — 4) laden; n. puško, možnar, top; — voll stopfen; n. si žepe, želodec; n. in najesti se, *Cig.*; — nabit, besoffen, *Cig.*; — 5) nabita tla, gestampfter Boden, *Z.*; nabita hiša, ein Haus mit aus Lehm gestampften Wänden, *Št.-Jan.(H.)*; — 6) n. se, sich anschlagen: sadje se nabije = obtolče, *C.*
nabivâlnik, *m.* les, s katerim sodar nabija obroče na sod, *Koborid-Erj.(Torb.)*.
nabívati, am, *vb. impf. ad* nabiti; (zvonove) n. = pritrkavati (vom Glockenspiel), *Soška dol.-Erj.(Torb.)*, *Notr.*; delapust, jutrnjico nabivajo, *Polj.*
nablátiti, blâtim, *vb. pf.* anschlämmen, *Cig.*; n. se, mit Schlamm überzogen werden, *Cig.*
nablaznẹ́ti se, ím se, *vb. pf.* sich satt rasen, *LjZv.*
nablázniti, im, *vb. pf.* berücken, *C.*
nablážiti se, im se, *vb. pf.* = naužiti se, (nablažíti se): Da se blaga nablažimo In sosede pogostimo, *Levst.(Zb. sp.)*.
nablebetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. pf.* 1) zusammenschwatzen; — 2) n. se, sich satt schwatzen.
nábled, *adj.* etwas bleich, *Jan.(H.)*.
nablẹ́jati se, jam se, jem se, *vb. pf.* sich satt blöken, *Jan.(H.)*.
nablésti, blédem, *vb. pf.* ungereimtes Zeug zusammenreden, zusammenphantasieren.
nablískati, am, *vb. pf.* 1) abprügeln: n. koga, *C.*; — 2) nabliskalo se je, es hat ausgeblitzt, *Cig.*
nabljuváti, bljúvam, bljújem *vb. pf.* eine gewisse Menge von einer Sache ausspeien; nabljuval je skledico krvi.
nablộditi, im, *vb. pf.* 1) eine bestimmte Menge flüssiges Viehfutter mengen, *Z.*; — 2) n. se = blojenja se naveličati.
nabộbnati se, am se, *vb. pf.* sich satt trommeln.
nabòd, bóda, *m.* 1) das Aufspießen, *Cig.*; — 2) der Anstich, *Cig.*

nabộdckati, am, *vb. pf.* durchspicken, (-bockati) *Cig.*
nabôdek, dka, *m.* eig. ein kleiner Stich: der Punkt, *Valj.(Rad)*.
nabodína, *f.* die Aufspießwunde, *Cig.*
nabogljen, *adj.* pogl. nebogljen.
nabòj, bója, *m.* 1) das Angeschlagene, der Beschlag, *Cig.*; — die Placarbeit (placage, arch.), *h. t.-Cig.(T.)*; — 2) der Böttchertriebel, *C.*; — 3) die Ladung (z. B. eines Gewehres), die Patrone, *Cig.*, *C.*, *DZ.*, *nk.*, *BlKr.*; z dvojnim nabojem, doppelt geladen, *Cig.*; — 4) eine Wand von angestampfter Erde, *C.*, *Z.*; — tudi: náboj, *Valj.(Rad)*.
nabôjec, jca, *m.* der Böttchertriebel, *Cig.*, *C.*
nabójen, jna, *adj.* 1) kampfbegierig, offensiv, *Jan.*; raufsüchtig, *Gor.*; vrelo kašo je treba pihati, nabojnim ljudem prav dati, *Glas.*; — 2) Gewehrladungs-, Patron-: nabộjna torbica, die Patrontasche, *Vrt.*
nabojeváti se, ûjem se, *vb. pf.* sich satt kämpfen, kampfmüde werden, *Cig.*
nabojnjáča, *f.* die Patrontasche, *Jan.(H.)*.
nabộjnost, *f.* Kampflust, die Streitbegier, *Jan.*, *Gor.*
nabókati, am, *vb. pf.* (eine Höhlung) ausfüllen, *Cig.*
nabòr, bóra, *m.* 1) vojaški n., die Recrutierung, *Jan.*, *C.*, *nk.*; v n. klicati, zur Stellung einberufen, *Levst.(Nauk)*; konjski n., die Pferdeassentierung, *Levst.(Nauk)*; — 2) die zusammengebrachten Dinge, die Sammlung, *V.-Cig.*; — n. biserov, die Perlenschnur, *SlN.*; n. črnih koral, *Jurč.*; — 3) etwas Gefaltetes, das Gekröse, *Cig.*; n. ruha, der Faltenwurf, *Cig.(T.)*; — tudi: nábor, bóra, *Levst.(Nauk)*.
nabore, *m.* pogl. nebore.
nabóren, rna, *adj.* Werbe-: nabộrni okraj, der Werbebezirk, *Cig.*; Recrutierungs-: naborna vrsta, Stellungs- oder Altersclasse, *Levst.(Nauk)*; naborna leta, stellungspflichtige Jahre, *Levst.(Nauk)*.
naboríti se, ím se, *vb. pf.* des Ringens überdrüssig werden, *Cig.*
nabộrnica, *f.* die Halskrause, *Jan.(H.)*.
nabornják, *m.* das Gekröse (mesenterium), *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.
nabósti, bódem, *vb. pf.* 1) aufspießen, aufstecken; n. kaj na vilice; muho na iglo n.; — 2) einen nicht tiefen Stich machen, anstechen: n. klobaso; — 3) n. podobo, (bei den Nähterinnen) ein Muster abstechen, *Cig.*
nabotéti, ím, *vb. pf.* aufschwellen, dick werden: nabotelo hlodje, *Z.*
nabotíti se, ím se, *vb. pf.* anschwellen, sich aufblähen, *C.*; — vrata se nabotijo od mokrote, *Savinska dol.-C.*; — naboćen, angeschwollen, *C.*
nabôtnica, *f.* die Galloschе, *Jan.(H.)*.
nabộzec, zca, *m.* = sveder, *Jan.*, *Mik.*, *Rez.-Baud.*; — prim. stvn. nabagēr, Naber, Nabinger, *Mik.(Et.)*.
nabộžec, žca, *m.* = nabozec, *Cig.*, *Gor.*, *Kor.*
nabộžen, žna, *adj.* fromm, religiös, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; (stsl., češ.).

nabrâjati, am, *vb. impf. ad* nabrojiti = naštevati, *C.*
nabránati se, am se, *vb. pf.* des Eggens satt werden.
nabránec, *m.* 1) nabranci, die angeworbene Mannschaft, *Cig.*; — 2) die Falte: rokavi brez nabrancev, *BlKr.*
nabrániti se, im se, *vb. pf.* branjenja se naveličati.
nabrânki, *m. pl.* die spitz zulaufenden Falten eines Kleides, die Gehre, *Cig.*
nabrásati se, am se, *vb. pf.* des Beschmutzens satt werden, *Lašče-Levst.(M.).*
nabráti, bérem, *vb. pf.* 1) irgend eine Quantität von einer Sache oder von Dingen zusammenbringen, sammeln, zusammenlesen; šopek cvetlic, veliko sadja n.; letos smo malo (namr. grozdja) nabrali, die heurige Weinlese ist gering ausgefallen; dosti denarjev n. za pogorelce; n. vojakov, novincev, Truppen anwerben, ausheben, Recruten assentieren; — n. se, in irgend einer Menge zusammenkommen, sich ansammeln; veliko ljudi se je nabralo pred cerkvijo; sich aufsummen; troški, kar se jih je nabralo, die aufgelaufenen Kosten; — 2) anreihen: jagod, biserov na nit n.; — 3) in Falten legen, falten, fälteln; nabran, faltig; nabrano črevo, der Dickdarm, *Cig.*; nabrano čelo, eine runzelige Stirn; lice, nabrano kakor suha hruška, *Levst.(Zb. sp.)*; — 4) n. se, das Sammeln o. Lesen satt bekommen.
nabrázditi, im, *vb. pf.* = naorati, ausfurchen, *Cig.*
nabrẹ̑cati, am, *vb. pf.* = podbrecati, aufschurzen, *Z.*, *Burg.(Rok.).*
nabrẹ́hati se, am se, *vb. pf.* sich müde husten, *Polj.*
nabrẹ̑jiti se, im se, *vb. pf.* trächtig werden, (o ovcah) *Dalm.*
nabrẹ́kel, kla, *adj.* angeschwollen, aufgeworfen: nabrekla ustna, aufgeworfene Lippen, *Erj.(Som.)*; nabrekla pšenica, der Kegelweizen, *Cig.*
nabrẹ́klica, *f.* der Kegelweizen, *Cig.*
nabrẹ́kniti, brẹ̑knem, *vb. pf.* anschwellen, aufdunsen, *Jan.*, *C.*, *Erj.(Som.)*; seme nabrekne, *Nov.*; žile na obrazu mu nabreknejo, *Erj.(Izb. sp.).*
nabrẹ̑ncati, am, *vb. pf.* aufbauschen (fig.): košato nabrencana razlaka, *Levst.(LjZv.).*
1\. **nabrẹ̑nkati**, am, *vb. pf.* 1) anklimpern; — 2) durchprügeln, *Jan.*
2\. **nabrẹ̑nkati**, am, *vb. pf.* 1) schwängern: žensko n., *Erj.(Torb.)*; — 2) n. se vina, sich mit Wein berauschen, *LjZv.*
nabrẹ́nkniti, brẹ̑nknem, *vb. pf.* 1) anschwellen machen: nabrenknjen, — nabrekel, angeschwollen, *C.*; vollgestopft, *C.*; — 2) schwängern, *Tolm.*
nabrésti, brédem, *vb. pf.* 1) einen Streich spielen: n. komu kai, n. jo komu, *Cig.*, *M.*; — 2) n. se, sich müde waten, *Cig.*
nabrẹ́žen, žna, *adj.* am Ufer befindlich, Ufer-, *nk.*
nabrẹ̑žje, *n.* der Quai, *Jan.*, *DZ.*, *nk.*
nabrísati, brîšem, *vb. pf.* 1) durchwichsen, *Zora*; besiegen in einem Processe, ins Bockshorn jagen, *Polj.*; — 2) n. se, sich aufputzen, *Z.*
nabríti se, brîjem se, *vb. pf.* das Barbieren satt bekommen, *Cig.*
nabrízgati, brîzgam, *vb. pf.* anspritzen, *Cig.*
nabŕkati, bȓkam, *vb. pf.* 1) snega je malo nabrkalo (= nekoliko se ga je naletelo), *Gor.*; — 2) nabrkan = narezan (n. pr. list kake rastline), *Krn-Erj.(Torb.).*
nabrljúzgati, ûzgam, *vb. pf.* abohrfeigen, *Jan.(H.).*
nabȓskati, am, *vb. pf.* anscharren: kokoš je zemlje nabrskala; — točo komu n. (= narediti), *LjZv.*
nabrúsiti, im, *vb. pf.* scharf schleifen, schärfen; nabrušen nož, meč; — nabrušen jezik, eine scharfe Zunge; — n. koga, aufhetzen, *C.*
nabȓzdnica, *f.* der Sprungriemen beim Pferde, *V.-Cig.*
nabûckati, am, *vb. pf.* = nabodckati, bespicken, *Cig.*
nabúčati se, ím se, *vb. pf.* sich satt tosen.
nabudláti, âm, *vb. pf.* füllen (von Speisen), *Cig.*; z zeljem nabudlan, *Cig.*; n. klobaso, *Z.*
nabúhel, hla, *adj.* bauschig, wulstig, *Cig.*; — schwülstig, *Jan.*; bombastisch, *Cig.(T.).*
nabúhlost, *f.* die Aufgedunsenheit, *Cig.*; — die Schwülstigkeit, *Jan.*; der Bombast, *Cig.(T.).*
nabúhniti, bûhnem, *vb. pf.* 1) aufdunsen, *Cig.*; — 2) auftreiben, aufgedunsen machen, *Mur.*: n. se, aufdunsen, anschwellen, *Cig.*; — nabuhnjen, aufgedunsen: n. obraz, *Cig.*; bauschig, *Cig.*
nabuhováti, ûjem, *vb. impf. ad* nabuhniti; auftreiben, aufgedunsen machen, *Mur.*
nabûhnjenec, nca, *m.* ein aufgedunsener Mensch, *Cig.*
nabúlati, am, *vb. pf.* füllen: klobase n., *Jan.*; — prim. bulati.
nabúliti se, im se, *vb. pf.* aufdunsen: nabuljen, aufgeblasen, *Bes.*
nabûnkati, am, *vb. pf.* abpauken, abprügeln.
nabúriti, im, *vb. pf.* erzürnen, *Jan.*; naburjen, aufgebracht, *Gor.*
nabûšek, ška, *m.* der Puffärmel, *Jan.(H.).*
nàc, náca, *m.* = norec (prim. tirol.-nem. natz, alberne Person), *Tolm.-Štrek.(Let.).*
nacácati, am, *vb. pf.* ankleistern, *Jan.(H.).*
nacẹdíti, ím, *vb. pf.* anseihen, antröpfeln lassen; iz navrtanih dreves si nacediti v kozarec nekoliko soka, *LjZv.*; — n. se, antröpfeln; iz nagnjenega soda se je še nekoliko kalnega vina nacedilo.
nacẹ́jati, am, *vb. impf. ad* nacediti.
nacẹ́pati, cẹ̑pam, pljem, *vb. pf.* in irgend einer Menge herunterfallen; čez noč je nacepalo veliko hrušek z dreves.
nacẹ́piti, im, *vb. pf.* 1) in irgend einer Menge spalten; drv (premalo, dosti, za cel teden) n.; in irgend einer Menge pfropfen; trideset dreves nacepiti v enem dnevu; — 2) anschlitzen, anspalten, ein wenig spalten, *Cig.*; nacepljen, gespalten (bot.), *Cig.(T.)*; n. list, *Tuš.(R.)*; — 3) n. se, sich satt spalten oder pfropfen.
nacẹpljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* nacepiti 2), (nacepovati) *Cig.*

nacésten, stna, *adj.* auf der Straße befindlich: nacestno osobje pri železnici, das Streckenpersonale, *DZ.*
nacîfrati, am, *vb. pf.* schmücken: ves pisan in ves nacifran, *LjZv.*
nacijáziti, im, *vb. pf.* zusammenschleppen, eilig zusammenbringen, *Gor.*
nacìk, cika, *m.* der säuerliche Beigeschmack des Weines, (nácik) *jvzhŠt.*; — der Beigeschmack (fig.), *Ravn.-Valj.(Rad).*
nacikováti, ûjem, *vb. impf.* anspielen, *Cig.*, *Jan.*; — prim. cikati.
nacízati se, am se, *vb. pf.* sich satt saugen, *M.*, *Z.*
nacîznik, *m.* ein Hütchen zur Erhebung der Brustwarzen, *Mur.*
nacmáriti, im, *vb. pf.* in irgendeiner Menge schmoren, *Cig.*
nacmẹ́rdati se, am se, *vb. pf.* sich satt winseln, ausraunzen, *Cig.*
nacmẹ́riti se, im se, *vb. pf.* = nacmerdati se, *Polj.*
nacmệvkati, am, *vb. pf.* anwinseln, *Cig.*
nacmokáti, âm, *vb. pf.* 1) aufklecken; blata n. na steno; — 2) n. se, sich satt schmatzen; — = cmokaje se najesti.
nacurẹ́ti, ím, *vb. pf.* ansickern.
nacurljáti, âm, *vb. pf.* = nacureti, *Cig.*
nacúzati se, am se, *vb. pf.* sich satt saugen.
nacvíliti se, im se, *vb. pf.* sich satt winseln.
nacvrẹ́ti, cvrèm, *vb. pf.* in einer gewissen Menge im Fett backen; za pojedino mnogo n.; boba n. za semenj, *Polj.*
načákati se, am se, *vb. pf.* des Wartens satt werden.
načebljáti se, âm se, *vb. pf.* sich satt flüstern oder lispeln, *Cig.*
načebrnjáti, âm, *vb. pf.* n. komu polna ušesa, die Ohren voll schwatzen, *Zora.*
načečkáti, âm, *vb. pf.* = načrčkati.
načèh, čéha, *m.* der Riss, der Anbruch, *Cig.*
načéhniti, čẹ̑hnem, *vb. pf.* = načesniti.
načehováti, ûjem, *vb. impf. ad* načehniti, *Jan.*
nâček, čka, *m.* = nac, *Tolm.-Štrek.(Let.).*
načệłek, łka, *m.* das Stirnband, *Jan.*
1. **načẹ́len**, lna, *adj.* grundsätzlich, principiell, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; — prim. načelo.
2. **načéłen**, łna, *adj.* auf der Vorderseite befindlich: načêlni list, das Titelblatt, *Jan.(H.).*
načéliti, im, *vb. pf.* eine gewisse Menge Getreide aus Garben ausklopfen: načeljeno zrnje, *C.*
načệlje, *n.* der Kopf einer Schrift: na načelju lista, am Kopfe des Scheines, *DZ.*
načeljustáti, âm, *vb. pf.* 1) zusammenschwatzen (o grdem govorjenju); — 2) n. se, zur Genüge Zoten reißen.
načệłnica, *f.* die Vorsteherin, *Jan.*, *C.*, *nk.*
načệłnik, *m.* 1) der Vorgesetzte, der Vorsteher, der Chef, der Häuptling, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; postajski n., der Stationsvorstand, *DZ.*; deželni n., der Landeschef, *DZ.*; — 2) das Stirnband (= porta), *Dict.*; n. ali šapelj, *Dalm.*; die Stirnplatte, *Dalm.*; n. iz najčistejšega zlata, *Jap.(Sv. p.)*; der Stirnriemen, *C.*, *Hip.(Orb.).*

načệłništvo, *n.* die Vorsteherschaft, das Vorsteheramt, *nk.*
načẹ́lo, *n.* das Princip, der Grundsatz, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — stsl., rus.
načẹ̑loma, *adv.* im Princip, principiell, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*
načelováti, ûjem, *vb. impf.* an der Spitze stehen, Anführer sein, Obmann sein, anführen, *C.*, *nk.*
načệłstvo, *n.* die Vorstehung, das Vorsteheramt, *C.*, *Cig.*; — die Hegemonie, *Cig.(T.)*; — der Vorstand, *DZ.*, *Nov.*; deželno n., die Landesstelle, *DZ.*, *Levst.(Cest.)*; občinsko n., der Gemeindevorstand, *Levst.(Pril.).*
načenčáti, âm, *vb. pf.* 1) zusammenschwatzen; veliko tega mi je načenčal; — 2) n. se, sich satt schwatzen.
načẹ́njati, am, *vb. impf. ad* načeti; von einem Ganzen wegzunehmen anfangen: hlebce n., polne sode n.; — n. se, den Anfang nehmen, *nk.*
načepẹ́riti se, ẹ̑rim se, *vb. pf.* = našopiriti se, sich aufputzen, *Z.*
načepẹ́ti se, ím se, *vb. pf.* sich satt hocken, des Hockens müde werden.
načésati, am, čẹ́šem, *vb. pf.* 1) anreißen; nohte si n.; — 2) eine gewisse Menge abreißen; n. mladih vejic z drevesa; — 3) zusammenkämmen; prahu n. z glave.
načésniti, čẹ̑snem, *vb. pf.* einen Anriss machen; n. se, sich ein wenig anreißen.
načẹ́tek, tka, *m.* 1) der Anfang des Hinwegnehmens von einem Ganzen, das Anbrechen (z. B. des Brotes), *Cig.*; — der Anfang, *Valj.(Rad)*; — 2) das, was zuerst von einem Ganzen genommen wird (der Anbruch, der Anschnitt u. dgl.), *Cig.*; ako je načetek svet, je tudi testo, *Jap.(Sv. p.)*; — die Erstlinge, *Jarn.*
načẹ́ti, čnèm, *vb. pf.* zuerst von einem Ganzen etwas nehmen, angänzen; hleb kruha n., das erste Stück von einem ganzen Laib Brot abschneiden; poln sod n., aus einem vollen Fass auszuschenken anfangen; jabolko n., den Apfel anschneiden oder anbeißen; prihranjeno n., die Ersparnisse angreifen; kapital (glavnico) n., das Capital angreifen; petek n., die Faste brechen, *C.*; smreko n., einen Fichtenbaum auflachen, aufritzen, *Cig.*; — n. se, beginnen, *nk.*; tukaj se je načelo njegovo znanje s plemenitim mecenom, *Levst.(Zb. sp.).*
načẹ̑tič, *adv.* anfänglich, *Mik.*
načẹ́tje, *n.* = načetek 1), *Cig.*, *Jan.*
náči, *adv.*, *M.*, *ogr.-Vest.*; pogl. inači.
načíčati se, am se, *vb. pf.* sich satt sitzen (v otročjem govoru).
načîčkati se, am se, *vb. pf.* = načičati se.
načìn, čína, *m.* die Art und Weise, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; na ta n., auf diese Art, *nk.*; na vsak n., jedenfalls, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; n. postopanja, die Behandlungsart, *Cig.(T.)*; n. razlaganja, die Auslegungsart, *Cig.*; n. zdravljenja, die Heilart, *Jan.*; n., die Manier (stil.), *Cig.(T.)*; — die Methode, *Jan.*, *Cig.*, *(T.)*; — glasovni n., die Tonart, *Jan.*; — die Modalität, *Cig.(T.)*; der Modus, die Aussageform

(gramm.), *Cig.*, *Jan.*; n. pr. naznanilni n., der Indicativ, *Cig.*; — hs.

načíniti, čînim, *vb. pf.* 1) machen, verfertigen, hervorbringen, *C.*; verüben: n. prepovedano dejanje, *Levst.(Nauk)*; — verursachen, bewirken, *Mur.*, *C.*; — 2) n. koga, jemandem einen Possen spielen, *Krn-Erj.(Torb.)*; — verhexen, *Cig.*

načínjati, am, *vb. impf. ad* načiniti, *V.-Cig.*, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; Vse nam nevoljo načinja, *Npes.-Vraz*.

načínoven, vna, *adj.* Modal-, *Jan.(H.)*.

načítati, am, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge lesen: napove vam tega toliko, kolikor gospod oča po službi načita iz svoje knjige, *Let.*; — 2) n. se, sich satt lesen.

nâčke, ček, *f. pl.* der Backtrog, *Mur.*, *V.-Cig.*; — prim. nečke.

načǫ́biti se, im se, *vb. pf.* = našobiti se, vor Unwillen den Mund verziehen, *C.*

načrčkáti, âm, *vb. pf.* hinkritzeln; n. kako podobo na papir; — zusammenkritzeln; nekaj sem mu načrčkal, da ni bilo ničemur podobno.

načrẹ̑doma, *adv.* scharenweise, *C.*

načrẹ́pati, pam, pljem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge schöpfen, anschöpfen, *Jan.*; — 2) n. se, sich satt schöpfen, *Cig.*; — 3) n. se, sich voll saufen: vode se n., *Vrsno-Erj.(Torb.)*, *Fr.-C.*

načrẹ́zen, zna, *adj.* durchschnittlich, *C.*; načrezna cena, der Durchschnittspreis, *Cig.*; — Pauschal-: načrezna pogodba, die Pauschalausgleichung, *Cig.*

načŕkati, čŕkam, *vb. pf.* hinkritzeln, *Z.*, *nk.*; podpisi na zidih načrkani, *Jurč.*

náčrn, *adj.* schwärzlich, etwas schwarz, *C.*, *Z.*

načŕniti, im, *vb. pf.* ein wenig schwarz machen, *Z.*; anschwärzen (fig.); načrnjen, anrüchig, *Cig.*

načŕt, čŕta, *m.* der Umriss, die Skizze, der Entwurf, der Plan, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; n. osnovati, skizzieren, *Cig.(T.)*; n. preseka, der Querriss, *Cig.(T.)*; — po rus.

načŕtati, čŕtam, *vb. pf.* 1) durch Linien etwas darstellen, einen Abriss, Umriss von einer Sache machen, skizzieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; n. krog, einen Kreis beschreiben, *Cig.(T.)*; — entwerfen, concipieren, *Cig.*, *nk.*; n. pojem, einen Begriff construieren, *Cel.(Geom.)*; — 2) n. drevo, = načeti, lachen, *Cig.*

načrtávanje, *n.* 1) das Entwerfen, *nk.*; — 2) das Anritzen: n. smrek, der Harzriss, *Cig.*

načrtávati, am, *vb. impf. ad* načrtati, *nk.*

načŕtek, tka, *m.* der Umriss, der Entwurf, der Plan, die Skizze, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; n. na brzo roko, die Handskizze, *Cig.(T.)*; n. o legi, die Situationsskizze, *Levst.(Pril.)*; n. osnovati, einen Plan entwerfen, *Levst.(Močr.)*; — der Entwurf, die Punctation, *Cig.*

načŕten, tna, *adj.* Entwurf-, Plan-, *Cig.*

načrtẹ́žiti, ẹ̑žim, *vb. pf.* = načrtati: načrtežena cestna črta, projectierter Straßenzug, *DZ.*

načrtílo, *n.* = načrt: načrtila železnic, die Tracierung von Eisenbahnen, *DZ.*

načrtovânje, *n.* das Entwerfen, *Cig.*

načrtováti, ûjem, *vb. impf. ad* načrtati; entwerfen, *Cig.*

načrtovâvec, vca, *m.* der Entwerfer, *Cig.*

načúditi se, čûdim se, *vb. pf.* sich satt wundern; nisem se mu mogel n., ich konnte mich nicht genug über ihn wundern.

nâčve, čev, *f. pl.* der Backtrog, *Valj.(Rad)*.

nàd, I. *praep.* A) *c. acc.* na vprašanje: kam? kaže 1) predmet, proti kateremu je premikanje kake reči ali osebe tako namerjeno, da ostane pod ciljem premikanja in da ne prideta v dotiko: über — hinauf; nad drevo vzleteti, über den Baum hinauf fliegen; nad se iti, bergauf gehen, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*; — 2) to, kar kaka oseba ali reč presega, kar za njo zaostaja: über; on mu je nad vse, ihm setzt er alle andern nach; to mu je nad vse, das geht ihm über alles; ni meštra nad potrebo, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; — nad mero, übermäßig; — mehr als: nad sto goldinarjev je zapravil; — 3) to, zoper kar je kako dejanje namerjeno: wider, gegen; Ko bo Pegam šel nad te, *Npes.-K.*; nad Turka iti, wider die Türken zu Felde ziehen; — nad medvede, zajce iti, auf die Bären-, Hasenjagd gehen; planiti nad koga, auf jemanden losstürzen; — B) *c. instr.* na vprašanje: kje? kaže 1) to, kar je pod kako rečjo, tako da med ednim in drugim ni dotike: über; nad mizo visi svetilnica; nad mlinom stanuje; Nad mano, pod mano, krog mene je Bog, *Levst.(Pes.)*; — 2) to, črez kar je kedo postavljen, ali ima oblast: über; Ti si kralj nad vsemi kralji; gospodovati nad kom, *Met.*; — 3) kar provzročuje kakov duševen afekt: über; množice so se zavzele nad njegovim ukom, *Met.*; jeziti se nad kom; dvomiti nad čim, an etwas zweifeln; pohujšati se nad čim, sich an etwas ärgern; veseliti se nad čim, Freude haben an etwas; ostrmeli so nad tem-le prvim čudežem, *Ravn.*; — 4) osebo, katere se kako dejanje tiče: an; naši nastopniki bodo vsaj imeli kaj nad nami popravljati in brusiti, *Vod.-Jan.(Slovn.)*; nad kom znositi se, sich an jemandem rächen, *Z.*; nad kom se pregrešiti, sich an einem versündigen; nad kom se zgledovati, sich an einem spiegeln; nad kom kaj dobrega doživeti, an jemandem etwas Gutes erleben, *Cig.*; nad otroki kleti, *C.*; — II. *adv.* v nekaterih sestavah novejšega knjižnega jezika po zgledu nemščine: Ober-, Erz-; nadučitelj, Oberlehrer; nadvojvoda, Erzherzog; nadškof, Erzbischof, i. t. d.; — III. *praef.* v nekaterih iz drugih slovanskih jezikov vzetih ali po njih zgledu napravljenih glagolih, n. pr. nadvladati, nadzirati i. t. d., v katerih se pomen vjema s predlogovim pomenom.

nâd, *f.* kar se k železu privari, *C.*; — prim. nada 1), a).

nâda, *f.* 1) der Ansatz: a) der stählerne Auftrag beim Anstählen (z. B. einer Hacke), *Jan.*, *Mik.*; — fehlerhafter Ansatz des Stahles an die Bahn des Hammers, *Cig.*; prim. nado;

— b) kos novega podplata, kateri se pribije (nadene) vrhu starega, uže raztrganega na obnošenem črevlju, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — c) fehlerhafte Verdickung des Spinnfadens, *Cig.*; — ako se predici nit utrga, konca vkup dene in sesuče: to debelejše mesto niti je nada, *Polj.*; — 2) die Hoffnung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; die Erwartung: v nadi si biti koga, česa, sich versehen, erwarten, *BlKr.*; danes si nismo bili še matere v nadi, heute haben wir die Mutter noch nicht erwartet, vsak dan si je smrti v nadi, täglich erwartet er den Tod, *BlKr.-M.*; v nadi smo si, da izpregledajo po takih primerih i slepci, *Navr.(Let.)*.

nadáhniti, nem, *vb. pf.* = nadehniti, anhauchen, *Cig.*; — begeistern, inspirieren, *Cig.(T.)*; Bog je proroke nadahnil, Gott hat die Propheten inspiriert, *Z.*; — nadahnjen, begeistert, *Cig.(T.)*.

nadáhnjenje, *n.* die Begeisterung, *Cig.(T.)*.

1. **nadâjati**, jam, jem, *vb. impf. ad* nadati, *Cig.*

2. **nadâjati**, am, *vb. impf. ad* nadojiti: säugen, *C.*, *Volk.-M.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*

nadâlje, *adv.* = na dalje, weiterhin, forthin, *Cig.*, *M.*; — weiters: slišali smo nadalje, *Navr.(Let.)*.

nadáljen, ljna, *adj.* = nadaljnji, *Cig.*, *Jan.*

nadâljek, ljka, *m.* die Fortsetzung, *DZ.*

nadálješnji, *adj.* = nadaljnji, *SlGosp.*

nadaljevâłen, łna, *adj.* Fortsetzungs-, *nk.*; nadaljevâłni kos železnice, die Fortsetzungsstrecke, *DZ.*; nadaljevalni pouk, *nk.*

nadaljevânje, *n.* die Fortsetzung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nadaljeváti, ûjem, *vb. impf.* fortsetzen, fortfahren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nadaljevâvec, vca, *m.* der Fortsetzer, *Cig.*, *nk.*

nadâljnji, *adj.* der weitere: nadaljnje postopanje, nadaljnje preiskave, *nk.*

nadâljšnji, *adj.* der weitere, *Cig.(T.)*; nadaljšnji postopek, das weitere Verfahren, *DZ.*

nadâljšnjica, *f.* die weitere Verfügung, die Weiterung, *Cig.(T.)*.

nadârba, *f.* das Beneficium, die Pfründe, *C.*, *SlN.*

nadârbenik, *m.* der Präbendar, der Pfründner, *DZ.*; — hs.

nadârbina, *f.* die Präbende, die Pfründe, *DZ.*; cerkvene nadarbine, *DZkr.*; — hs.

nadârek, rka, *m.* die Zubesserung, das Geschenk, *C.*

nadarîtelj, *m.* der Beschenker, *kajk.-Valj.(Rad)*.

nadaríti, ím, *vb. pf.* begaben: nadarjèn (nav. nadárjen), begabt, talentiert, *nk.*; — hs.

nadárjati, am, *vb. impf. ad* nadariti; begaben: narava čudovito nadarja stvari, *Glas.*

nadárjenik, *m.* nadarbenik, *C.*, *Jan.(H.)*.

nadárjenost, *f.* die Begabung, *nk.*; — hs.

nâdast, *adj.* voll fehlerhafter Ansätze, Verdickungen: nadasta nit, *Cig.*, *Polj.*; — prim. nada 1), c).

nadáti, dám, *vb. pf.* daraufgeben, zugeben, eine Zugabe geben, *Mur.*, *Cig.*

nâdati se, am se, *vb. impf.* = nadejati se, *Z.*, *nk.*; — hs.

nadâva, *f.* die Zugabe, das Daraufgeld, *C.*

nadávati, am, *vb. impf. ad* nadati, *Mur.*

nadâvek, vka, *m.* 1) die Zusteuer, das Aufgeld, *Jsvkr.*, *Glas.*, *DZ.*; — 2) das Agio, *Cig.*, *Jan.*, *Cel.(Ar.)*; — 3) = ara, *Mur.*, *Jan.*

nàdbîskup, *m.* = nadškof, *nk.*

nadbòj, bója, *m.* die Oberschwelle (bei der Thüre), *Guts.-Cig.*

nàdbołnîčar, rja, *m.* der Ober-Krankenwärter, *DZ.*

nadbrójen, jna, *adj.* überzählig, *Jan.(H.)*.

nadbrǫ̂jnik, *m.* der Supernumeräre, *Jan.(H.)*.

nadcvẹ́ten, tna, *adj.* oberständig, blütenständig (bot.), *Cig.*, *Jan.*

nàdčâstnik, *m.* der Oberofficier, *Jan.*, *nk.*

nadčášen, šna, *adj.* kelchständig (bot.), *Cig.*, *Jan.*

nadčlovẹ́ški, *adj.* übermenschlich, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

nadčúten, tna, *adj.* übersinnlich, transcendental, *Cig.(T.)*, *C.*, *Lampe(D.)*.

nadčútnost, *f.* die Uebersinnlichkeit, *Cig.*, *Let.*

nadčúvati, am, *vb. impf.* überwachen, *C.*, *Jan.(H.)*.

nàddesệtnik, *m.* der Feldwebel, der Oberjäger, *Jan.(H.)*.

nàddijákon, *m.* der Archidiakon, *nk.*

nàdduhǫ́vnik, *m.* der Erzpriester, *Jan.(H.)*.

naddúren, rna, *adj.* über der Thür befindlich, *Cig.*, *M.*

naddûrje, *n.* die Oberschwelle, *Ravn.*; (naddverje), *Valj.(Rad)*.

naddûrnik, *m.* der Thürgiebel, (naddvernik) *Cig.*

naddvẹ́ren, rna, *adj.* = nadduren, *Mur.*

nàddvǫ̂rnik, *m.* der Oberhofmeister, *Jan.(H.)*.

nadegáti, âm, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge schleudern: n. drv v peč, *Gor.*; — 2) durchprügeln, *Cig.*; — 3) n. se, das Rütteln, Stoßen u. dgl. satt bekommen, *Z.*

nádeha, *f.* 1) die Inspiration, *kajk.-Valj.(Rad)*; n. sv. Duha, *C.*; — 2) = nahod, (natha) *C.*, *vzhŠt.*

nadehníti, dáhnem, *vb. pf.* = nadahniti, anhauchen; (nadehnem, *ogr.-M.*).

nadehnjénje, *n.* = nadahnjenje, *kajk.-Valj.(Rad)*.

nâdẹja, *f.* die Erwartung, die Hoffnung, *C.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *nk.*

nâdẹjanje, *n.* die Hoffnung, *C.*; brez nadejanja, unverhofft, unerwartet, *Meg.*; hudo n., der Argwohn, *Dalm.*

nadẹjáti, dénem, *vb. pf.* = nadeti; 1) auf etwas legen, *M.*; n. kokoši jajca, der Henne Eier aufs Nest legen, *C.*; — 2) n. se, sich voll stopfen, *Cig.*

nâdẹjati se, dẹjem se, *vb. impf.* erwarten, hoffen, sich versehen, *Habd.-Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; pridi na njega nesreča, katere se on ne nadeje („nenadie“), *Dalm.*; nadejem se, da tudi ti bi se mu (temu kraju) kmalu privadil, *Str.*; — tudi: nadệjem in nadệjam se, *kajk.-Valj.(Rad)*, in: nâdẹjam se, *Cv.*

nadẹ̀ł, dẹ́la, *m.* 1) das Fournier, das Belegholz, *Cig.*; — 2) der Gewehrschaft, (nadev) *M.*; — 3) die Achse beim Wagen, *BlKr.*

nadẹ́lati, dẹ̑lam, *vb. pf.* 1) mit Holz belegen, fournieren, *Cig.*; nadelana roba, fournierte Arbeit, *Cig.*; — 2) besticken, *C.*; Nadelana peča, gesticktes Hauptuch, *Z.*; — 3) cesto, pot n., durch Beschotterung u. dgl. eine Straße, einen Weg herstellen, *Z.*, *Ravn.*: Nadelana cesta, Ne zajemajo pesta, *Vod.(Pes.)*; po slabo nadelanem potu, *Jurč.*; — 4) eine gewisse Menge von einer Sache verfertigen: veliko zaloge n., *Ravn.(Abc.)*; — 5) nadelan je, er hat einen Rausch, *Cig.*, *Gor.*

nadẹlávati, am, *vb. impf. ad* nadelati; — on mu le pot nadelava, *Ravn.*

nadẹ́łen, łna, *adj.* Fournier-: nadelne deščice, das Fournierholz, *Cig.*

nadẹlíti, ím, *vb. pf.* betheilen, beschenken: n. koga s čim, *ogr.-C.*, *M.*; z velikimi darmi n. koga, *kajk.-Valj.(Rad).*

nadẹ́ljati, am, *vb. impf. ad* nadeliti, *kajk.-Valj.(Rad).*

nadẹlovânje, *n.* die Bearbeitung: n. ceste, *Levst.(Cest.).*

nadẹlováti, ûjem, *vb. impf. ad* nadelati; n. pot, cesto, *Zora*, *Rez.-C.*

nâdepôłn, *adj.* = nade poln, hoffnungsvoll, (po nem.).

náder, dra, *m.* der Unterhals, die Wamme, *Cig.*, *Met.*, *Mur.*

nadẹ́ti, dẹ́nem (dẹ́m, *C.*), *vb. pf.* 1) = na kaj dejati: n. klobuček, das Hütchen aufsetzen, *LjZv.*; predivo na koželj n., aufrocken, *Cig.*, *M.*; — anlegen: brzde jeziku n., *C.*; aufladen: ne spodobi se, da bi nadeli, kakor svetojurski selniki, *Jurč.*; — 2) n. komu (priimek), jemandem einen Spitznamen geben, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; nadeli so mu „piskar", *Navr.-Jan.(Slovn.)*; — 3) anfüllen, anstopfen, *Mur.*, *Cig.*

nadẹ̀v, dẹ́va, *m.* 1) das Füllsel, die Fülle (bei Speisen, bes. Würsten), *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *Št.*, *BlKr.*; — 2) = nadavek 3), *Jan.*

nadẹ́va, *f.* = nadev 1), *Cig.*, *Jan.*

nadẹváč, *m.* 1) der Auflader, *Dol.*; — 2) der die Würste füllt, *Valj.(Rad).*

nadẹvâłnik, *m.* die Wurstspritze, *Z.*

nadẹ́vanje, *n.* 1) das Aufladen, *Dol.*; — 2) die Füllung (von Speisen), *Mur.*, *Cig.*

nadẹ́vati, vam, vljem, I. *vb. impf. ad* nadeti; 1) daraufthun: predivo na koželj n., *M.*; aufladen: n. na voz, *C.*; — auferlegen: dolžnosti, katere nadeva služba, *Levst.(Nauk)*; — 2) Namen beilegen, *C.*; — 3) anfüllen, *Cig.*; klobase n., *Z.*; puško n., laden, *Z.*; — II. *vb. pf.* in einer gewissen Menge hin- oder hineinlegen, anstopfen; n. komu pol žepa, poln žep črešenj.

nadệvek, vka, *m.* 1) das Füllsel, *Jan.*; — 2) der Beiname, der Spitzname, *Cig.*, *C.*, *Navr.(Kop. sp.).*

nadệvka, *f.* das Füllsel, die Wurstfülle, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*

nâdež, *m.* das Nageleisen, *Goriš.*

nadeževáti se, ûje se, *vb. pf.* nadeževalo se je, es hat genug geregnet, *Cig.*

nàdfára, *f.* die Hauptpfarre, *Let.*

nàdfēvd, *m.* das Oberlehen, *Cig.*

nadglasíti, ím, *vb. pf.* überschallen, *Cig.*

nadglasováti, ûjem, *vb. pf.* überstimmen, *C.*

nadgláven, vna, *adj.* über dem Kopfe befindlich: nadglavna točka, der Scheitelpunkt (po rus.), *Cig.(T.).*

nadglavíšče, *n.* der Zenith, *Cig.(T.)*, *Jes.*

nadglâvje, *n.* = glava, der Säulenkopf, *Mur.*, *Cig.*, *Jap.(Sv. p.).*

nadglâvnik, *m.* = nadglavišče, *Cig.*, *Jan.*

nadglèd, glẹ́da, *m.* = nadzor, die Aufsicht, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

nadglẹ̑dnica, *f.* = nadzornica, *Cig.*

nadglẹ̑dnik, *m.* = nadzornik, *Cig.*, *Nov.*, *DZ.*

nadglẹ̑dništvo, *n.* = nadzorništvo, *Jan.*, *C.*

nadgledovâłnica, *f.* = nadzorovalnica, *DZ.*

nadgledováti, ûjem, *vb. impf.* = nadzorovati, beaufsichtigen, *Cig.*; nadgledujoča gosposka, die die Aufsicht führende Behörde, *DZ.*; — controlieren, *Jan.*

nadglẹ̑dstvo, *n.* = nadzorstvo, die Beaufsichtigung, die Inspection, die Controle, *Cig.*, *Jan.*

nàdgọ̑rnik, *m.* der Bergmeister, *Jan.*

nàdgozdár, rja, *m.* der Oberförster, *DZ.*

nàdgozdnár, *m.* = nadgozdar, *Jan.*, *C.*

nadgózden, dna, *adj.* über dem Walde befindlich, *Cig.*

nàdgozdník, *m.* der Forstmeister, *C.*, *DZ.*

nadgrọ̑bek, bka, *m.* das Grabmal, *Jan.*, *C.*

nadgrọ̑bje, *n.* das Grabmal, *Jan.*

nadgróben, bna, *adj.* über dem Grabe befindlich, Grab-: nadgrọ̑bni kamen, napis, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nadgrọ̑bnica, *f.* die Grabschrift, *Jan.*

nadgrọ̑bnik, *m.* das Grabesdenkmal, *Jan.*, *Zora.*

nadhî̑šje, *n.* der oberste Raum unter dem Dache, *Cig.*

nadhòditi, hódim, *vb. impf.* nadhodeč, übertreffend: črez vse nadhodeča ali najvišja mogočnost, *Krelj.*

nadíčiti, dî̑čim, *vb. pf.* schmücken, *Zora.*

nadigávati, am, *vb. impf. ad* nadigniti, = nadvigavati, *C.*, *ogr.-Mik.*

nadígniti, dî̑gnem, *vb. pf.* = nadvigniti; 1) ein wenig heben (z. B. ein Weinfass), *Mur.*; n. se, sich erheben: na to ljubav naj se naše srce nadigne, *ogr.-Let.*; sich daran machen: n. se na delo, *ogr.*; — 2) erregen, beginnen: punt n., *C.*

nadìh, díha, *m.* der Anhauch, *Cig.*; — die Aspiration (gramm.), *Cig.(T.)*; — der Anflug, *Nov.*

nadîha, *f.* = nadahnjenje, *ogr.-C.*

nadíhati, dî̑ham, I. *vb. impf. ad* nadehniti; inspirieren, eingeben, *Cig.(T.)*; — II. n. se, *vb. pf.* zur Genüge einathmen: n. se dobrega zraka.

nadîhnik, *m.* das Hauchzeichen (gramm.), *Cig.*

nadíhniti, dî̑hnem, *vb. pf.* anhauchen; — rdeče nadihnjen cvet, *Cv.*; begeistern, inspirieren, *Z.*; pogl. nadehniti.

nadímati se, dîmam, dîmljem se, *vb. impf. ad* nadoti se: sich aufblähen, *C., Erj.(Min.).*
nadímiti, dîmim, *vb. pf.* anqualmen, *Cig.*; — n. se dima, genug angequalmt werden, *Jan. (Slovn.).*
nadīr, *m.* der Fersenpunkt, der Fußpunkt, der Nadir, *Cig.(T.), Jes.*
nadîranje, *n.* das Anreißen, das Anschinden, *Jarn.*
nadîrati, am, *vb. impf. ad* nadreti; anschinden, anreißen, *Jarn., Cig.*
nadirjástiti se, âstim se, *vb. pf.* sich satt rennen, *M.*
nadírjati se, am se, *vb. pf.* sich satt rennen, sich abrennen; konj se je že nadirjal, naj hodi sedaj v stop: das Pferd hat lange genug getrabt, es mag nun im Schritte gehen, *Cig.*
nadírjati, am, *vb. impf.* = nadirati: koruznej latici odirati nekoliko zrn, da jo drug potem hitreje ožuri, *Pluzna pri Bolcu-Erj.(Torb.).*
náditi, im, *vb. impf.* 1) drugo na drugo devati, schichten, *Kobarid-Erj.(Torb.)*; — 2) = jekliti, *Dol.-Mik., vzhŠt.-C.*; — prim. nada.
nadivjáti se, âm se, *vb. pf.* austoben, des Wüthens satt werden, *Cig., Jan.*
nâdjanje, *n.* = nadejanje, *Boh., Dalm.*
nâdjati se, am se, *vb. impf.* erwarten, hoffen, *Mur., Cig., Jan., BlKr.-M., Met., Preš., nk.*; n. se česa, *Cig., nk.*; nádjati se, *Valj. (Rad)*; — pogl. nadejati se.
nadjáti, dẹ́nem, *vb. pf., Cig.*; pogl. nadejati I.
nâdka, *f.* der Aufsatz am Bienenstock, *C.*
nàdkān, *m.* oberster Khan, *Bes.*
nàdkancelár, rja, *m.* der Erzkanzler, *Jan.(H.).*
nadkolẹníca, *f.* 1) das Schoßtuch, *C.*; — 2) *pl.* nadkolenice, Kehlstiefel, *Cig.*
nadkolệnka, *f.* = nadkolenska kost, das Vorarmbein bei Thieren, der Kegel, *Bleiw.-Cig.*
nadkolẹ́sen, sna, *adj.* oberschlächtig, *Jan.*; nadkolesna voda, oberschlächtiges Wasser, *Cig.*
nadkomǫ̂lčen, čna, *adj.* Oberarm-: nadkomolčna kost, das Oberarmbein, *Cig.*
nàdkómornik, *m.* der Oberkammerherr, *Jan.*
nàdkonjár, rja, *m.* der Oberstallmeister, *Jurč.*
nadkopíten, tna, *adj.* ober dem Hufe befindlich: nadkopītni venec, die Fleischkrone am Pferdehufe, *Cig.*; nadkopitna kost, das Kronenbein, *DZ.*
nàdkováč, *m.* der Oberschmied, *C.*
nadkríliti, im, *vb. pf.* überflügeln, übertreffen, *Jan., nk.*; — hs.
nadkríljati, am, *vb. impf. ad* nadkriliti, *nk.*
nadkriljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* nadkriliti, übertreffen, *nk.*
nàdkrmár, rja, *m.* der Obersteuermann, *DZ.*
nadkrmīlar, rja, *m.* = nadkrmar, *Jan.(H.).*
nàdkûhar, rja, *m.* der Küchenmeister, *Cig.*
nàdkurīvec, vca, *m.* der Oberheizer, *DZ.*
nàdladjár, rja, *m.* der Oberbootsmann, *DZ.*
nadláhten, tna, *adj.* Oberarm-: nadlâhtna kost, *Jan.*
nadlahtî, *f. pl.* der Oberarm, *Cig.(T.), C.*
nadlâhtje, *n.* der Oberarm, *C., Telov.*
nadlâhtnica, *f.* das Oberarmbein, *Jan., Cig. (T.).*
nàdlàjtnant, *m.* der Oberlieutenant, *Cig., nk.*
nàdlâst, ī, *f.* das Obereigenthum, (nadvlast) *Cig.*
nadlâsten, tna, *adj.* obereigenthümlich, (nadvl-) *Cig.*
nàdlastník, *m.* der Obereigenthümer, *Jan.*
nàdlastnīštvǫ, *n.* das Obereigenthum, *DZ.*
nàdlệčnik, *m.* der Oberarzt, *Jan.(H.).*
nadlệga, *f.* die Beschwerde, die Belästigung, die Ungelegenheit; za (v) nadlego biti komu, nadlego delati komu, jemandem Plackereien bereiten, zur Last fallen, lästig fallen, behelligen.
nadlệganje, *n.* das Belästigen, *M.*
nadlệgati, am, *vb. impf.* lästig fallen, *Mur., Cig.*; ne nadlegaj me, lass mich unbehelligt, *Cig.*
nadlệgavec, vca, *m.* der Belästiger, *Cig., C.*
nadlegovânje, *n.* das Belästigen
nadlệgovati, ujem, *vb. impf.* lästig fallen, belästigen; n. koga s čim, jemanden mit einer Sache behelligen; tudi: n. komu: nečemo s tem nadlegovati bralcem, *Navr.(Kop. sp.)*; — *praes.* pogostoma: nadlệgovam, *Valj. (Rad)*; govori se tudi: nadlegováti, ûjem.
nadlegovâvec, vca, *m.* der Belästiger.
nadlegovâvka, *f.* die Belästigerin.
nadlehtî, *f. pl., Erj.(Som.)*; pogl. nadlahti.
nadlèhtnica, *f., Erj.(Som.)*; pogl. nadlahtnica.
nadlẹ́ten, tna, *adj.* großjährig, *C.*
nadlệža, *f.* = nadlega: zavoljo majhine nadleže začneš kleti, *Bas.*
nadležáti, ím, *vb. impf.* 1) „anliegen": ali ta ista modrost ino hitrost vselej nadležečo zlobo ino krivico ima, *Krelj*; — 2) nam veliko nadleži, es ist uns viel daran gelegen, *Boh.*; — po nem.
nadlệ́žen, žna, *adj.* lästig, beschwerlich; n. biti komu, jemandem zur Last fallen, beschwerlich oder lästig sein, jemanden behelligen.
nadlệževati, ujem, *vb. impf.* = nadlegovati, *Mur., Jap., Škrinj.-Valj.(Rad)*; nadlệž(e)vam, *Škrb.*;
nadlệ́žiti, im, *vb. impf.* = nadlegovati, *Dict.*; n. komu, *Trub., Krelj.*
nadlệ́žnež, *m.* ein lästiger Mensch.
nadlệ́žnica, *f.* die Lästige.
nadlệ́žnik, *m.* lästiger Mensch.
nadlệ́žnost, *f.* die Lästigkeit, die Beschwerlichkeit.
nadlīčje, *n.* ein Tuch, welches man der Leiche zur Kopfbedeckung mit ins Grab gibt, — oder dem Kinde bei der Taufe ums Haupt legt, *M., Z., Mik.*
nadlīsček, čka, *m.* die Alraunpflanze (mandragora), (-lišek) *Jarn., Mur., Jan.*; — das Hexenkraut (circaea), (-lišek) *Medv.(Rok.).*
nadlīsec, sca, *m.* = nadlisček, *Dict.*
nádlje, *adv.* = na dlje, na dalje, weiter, *C.*; da mojstra ne trudi nadlje, *Krelj.*
nadljûdski, *adj.* übermenschlich, *Cig., Jan.*
nadlǫ̂čje, *n.* der Oberbogen (arch.), *Cig.(T.).*
nadlǫ̂ga, *f.* 1) die Plage, die Mühsal, das Kreuz, die Drangsal; občna n., die Landplage, *Cig. (T.)*; v nadlogah biti, in Nöthen sein, *Cig.*; to mi nadlogo dela, das verursacht mir Noth,

Cig.; nadloga ga tare, er steckt in Noth, *Cig.*; nadloge našega življenja, die Mühsale unseres Lebens; kdor ne uboga, tepe ga nadloga, *Npreg.*; — ti si mi prava nadloga! mit dir habe ich ein wahres Kreuz! — 2) der Schneepflug, (menda, ker je na nji kamenja naloženega), *Savinska dol.*

nàdlǫ̑gar, rja, *m.* der Oberförster, der Forstmeister, *Cig.*, *C.*

nàdlóvec, vca, *m.* der Oberjäger, *Let.*; računski n., der Rechnungsoberjäger, *DZ.*

nadlǫ̑ščina, *f.* die Trubsal, das Weh, das Ungemach, *Cig.*, *Jan.*

nadlǫ́žen, žna, *adj.* von einer Drangsal, Noth, Plage betroffen; Bog me varuj, da bi nadložnim ljudem delal še jaz nadlego, *Jurč.*; — mit einem Leiden behaftet, breithaft: nadložna je bila od rojstva: po berglah je hodila, *LjZv.*; nadložno človeče, *Zv.*

nadlǫ́žnica, *f.* nadložna ženska, *Z.*

nadlǫ́žnik, *m.* nadložen človek: tolažiteljica bolnikov in nadložnikov, *Jurč.*; berači in nadložniki, *Zv.*

nadlǫ́žnost, *f.* die Mühseligkeit, das Elend; — die Bresthaftigkeit.

nadmáhniti, mâhnem, *vb. pf.* über jemanden (etwas) hinwegschwingen, obenan schwingen, *Cig.*, *M.*

nàdmaršāl, *m.* der Ober-, Erzmarschall, *Jan.(H.)*.

nadmệrek, rka, *m.* das Uebermaß, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; die Ueberschar (mont.), *Cig.*

nadmẹ́ren, rna, *adj.* übermäßig, überschwänglich, *Cig.*, *Jan.*; — nadmerni stih, hyperkatalektischer Vers, *Cig.(T.)*.

nàdmǫ̑č, î, *f.* = premoč, die Uebermacht, *Zora*, *Bes.*

nadmǫ̑dnik, *m.* die Nebenhode, *Cig.*

nadmodríti, ím, *vb. pf.* an Klugheit übertreffen, überflügeln: n. koga, *Cig.*, *Vrt.*, *Npr.-Erj. (Torb.)*.

nadmodrováti, ûjem, *vb. impf. ad* nadmodriti, *SlN.*

nadmǫ̑rje, *n.* = nos, das Vorgebirge, *Mur.*, *Z.*, *Istra-M.*

nàdmornár, rja, *m.* der Oberbootsmann, *Cig.*

nadmǫ̑rski, *adj.* über die Meeresfläche erhaben: nadmorska visokost, = absolutna v., die Meereshöhe, die absolute Höhe, *Jes.*

nadnarâven, vna, *adj.* = nadnaturen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nadnatûren, rna, *adj.* übernatürlich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nadnavâden, dna, *adj.* außergewöhnlich, außerordentlich, *C.*

nadnệvek, vka, *m.* das Tagewerk, *Mur.*, *Danj.-Mik.*

nadnẹ́ven, vna, *adj.* Tag-, Diäten-: nadnẹvni razred, die Diätenclasse, *SlN.*

nadnệvnica, *f.* der Taglohn, *Cig.(T.)*.

nádnica, *f.* der Taglohn, *Mur.*, *Cig.*; — hs.

nádničar, rja, *m.* der Taglöhner, *Mur.*, *Cig.*; — hs.

nádničarski, *adj.* Taglöhner-, *Cig.*; — prim. nadničar.

nádnožje, *n.* das Bein, der Fuß, *vzhŠt.*

nádǫ, *n.* der stählerne Auftrag, *C.*; na balti ali sekiri mora biti nado, da dobro seka, *BlKr.*; — der Stahl, *Mik.*; jeklo ali n., *Navr.(Let.)*.

nadobíti, ím, *vb. pf.* bekommen, *Mur.*, *Danj. (Posv. p.)*; — erben, *Mur.*; nadobljeni greh, die Erbsünde, *Mur.*

nadobîten, tna, *adj.* erblich, Erb-, *Mur.*; nadobitni greh, *Mur.*

nadobívati, am, *vb. impf. ad* nadobiti; plačo n., *Danj.(Posv. p.)*.

nàdoblâst, *f.* die Oberherrschaft, *C.*, *nk.*

nàdoblastník, *m.* der Oberherr, *Jan.(H.)*.

nadodáti, dám, *vb. pf.* zusetzen, zulegen, *Z.*, *Jan.(H.)*.

nadodâvek, vka, *m.* die Zulage, *Z.*, *Jan.(H.)*.

nadojíti, ím, *vb. pf.* 1) zur Genüge säugen, satt säugen; — 2) eine gewisse Menge durch Melken bekommen: danes sem veliko mleka nadojila, *na vzhodu.*

nadoknják, *m.* der Fenstergiebel, *Cig.*, *C.*

nádǫ̂ł, dóla, *m.* der Bergabhang, *Mur.*, *C.*; strm n., *SlGor.*; v nadol gre, es geht bergab, *vzhŠt.*

nadǫ̂ł, *adv.* = navzdol, *Cig.*, *Jan.*; nádol, *SlGor.*

nadółbsti, dółbem, *vb. pf.* zusammenmeißeln: n. drobirja; aufmeißeln, *Cig.*

nadǫ̂łen, łna, *adj.* abhängig, abschüssig, (nádołen) *Mur.*

nadołgočásiti se, čâsim se, *vb. pf.* der Langweile überdrüssig werden.

nadolǫ̂žek, žka, *m.* die Zulage, *Valj.(Rad)*.

nadołžîčki, *adv.* in die Länge hin, *C.*

nadomệstek, tka, *m.* der Ersatz, *Cig.*, *Zora*; die Compensation (mech.), *Cig. (T.)*; das Surrogat, *Cig.*, *Levst.(Nauk)*.

nadoméṣten, tna, *adj.* 1) Ersatz-, *nk.*; nadomẹstna reserva, die Ersatzreserve, *DZ.*; — 2) ersetzbar, *Cig.*; nadomestne stvari, vertretbare Sachen, *DZ.*

nadomẹstílǫ, *n.* der Ersatz, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — das Surrogat, *DZ.*

nadomẹstîtev, tve, *f.* die Ersetzung, die Entschädigung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nadoméstiti, mệstim, *vb. pf.* ersetzen; škodo n.; — nachholen, einbringen, *Cig.*; n., kar je kdo zamudil, *jvzhŠt.*

nadomẹstljìv, íva, *adj.* ersetzbar, *Cig.*, *Jan.*; pogl. nadomesten 2).

nadomệstnik, *m.* der Stellvertreter, *Z.*; vsacemu (ogledniku) je pridejati nadomestnika, *Levst.(Nauk)*.

nadomệstnica, *f.* die Stellvertreterin, *Z.*

nadomẹstováti, ûjem, *vb. impf.* ersetzen, vertreten, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nadoméščanje, *n.* das Ersetzen, *Cig.*

nadoméščati, am, *vb. impf. ad* nadomestiti; ersetzen, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*

nadomệtek, *m.* = nameček, *Jan.(H.)*.

nadopẹ́r, rja, *m. C.*, *M.*, pogl. netopir.

nadopláčati, am, *vb. pf.* die Zahlung ergänzen, *Z.*

nadoplačílǫ, *n.* die Nachzahlung, *DZ.*

nadopołnîlen, łna, *adj.* Ergänzungs-, *Jan.(H.)*.

nadopólniti, im, *vb. pf.* ergänzen, *Z.*, *DZ.*

nadopolnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* nadopolniti, *Zora.*
nadòr, dóra, *m.* der Anriß, *Z.*
nadorástanje, *n.* die Reproduction (zool.), *Cig.(T.).*
nadorástati, am, *vb. impf. ad* nadorasti; prim. nadorastanje.
nadorásti, rástem, *vb. pf.* nachwachsen, sich reproducieren, *Jan.(H.).*
nadoráščati, am, *vb. impf. ad* nadorasti, *Jan. (H.).*
nadǫ́ti se, nadmèm se, *vb. pf.* aufschwellen, *Cig.*; sich aufblähen, *C.*; prsi se mu nadmejo, *Zora*; nadot, aufgeblasen, *Erj.(Torb.)*; — prim. naduti.
nadovlẹ́ti, ím, *vb. pf.* n. komu, genügen, befriedigen, *Rib.-C.*; — prim. nadovoleti.
nadovolẹ́ti, ím, *vb. pf.* genügen: ako bi vsi dohodki ne nadovoleli, *DZ.*
nadovǫ́ljiti se, vǫ̂ljim se, *vb. pf.* überdrüssig werden: n. se česa, *Jan., jvzhŠt.*
nàdpastír, rja, *m.* der Oberhirt, *Cig.*
nàdpâznik, *m.* der Oberwächter, *Nov.*
nadpîčje, *n. Z.*, pogl. podpičje.
nàdpionîr, rja, *m.* der Oberpionnier, *DZ.*
nadpìs, písa, *m.* die Ueberschrift, *Mur., Cig., Jan.*: der Titel eines Buches, *Cig.*: — die Adresse, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.), DZ.*; zasilni n., die Nothadresse, *DZ.*: — die Umschrift einer Münze, die Legende, (rus.) *Cig. (T.).*
nadpísanec, nca, *m.* der Adressat, *Cig.*
nadpísanka, *f.* die Adressatin, *Jan. (H.).*
nadpísati, šem, *vb. pf.* überschreiben, betiteln, die Aufschrift machen, *Cig., Jan.*; — n. na koga pismo, adressieren, (rus.) *DZ.*
nadpîsek, ska, *m. dem.* nadpis, *Cig.*; die Ueberschrift, *M.*
nadpísen, sna, *adj.* Adreß-: nadpisna stran pisma, die Adreßseite, *DZ.*
nadpîsnik, *m.* der Adressat, *DZ.*
nadpisováti, ûjem, *vb. impf. ad* nadpisati, überschreiben, *Cig., Jan.*
nadpíti, píjem, *vb. pf.* n. koga, jemanden im Trinken übertreffen, *Cig.*
nadplàt, pláta, *m.* der Obertheil des Schuhes, das Oberleder *Jarn.*
nadplẹ̑čje, *n.* die Schulterblattgegend, *h. t.-Cig.(T.).*
nadplǫ́den, dna, *adj.* stempelständig, epigyn (bot.), *Cig.(T.), Tuš.(B.).*
nadpolovíčen, čna, *adj.* über die Hälfte: nadpolovîčna večina, die absolute Majorität, *Cig., Jan., nk.*
nàdporǫ̂čnik, *m.* der Oberlieutenant, *C., nk.*; — prim. poročnik.
nàdpoveljník, *m.* der Oberbefehlshaber, *Z., nk.*
nadpoveljnîštvǫ, *n.* der Oberbefehl, *Jan.(H.), nk.*
nàdprâvdnik, *m.* državni n., der Oberstaatsanwalt, *DZ., nk.*
nadprâvdništvǫ, *n.* državno n., die Oberstaatsanwaltschaft, *DZ., nk.*
nàdpravíca, *f.* = predpravica, das Vorrecht, *Jan.(H.).*
nadprâžje, *n.* die Oberschwelle bei der Thüre, *Cig., M.*
nadprâžnica, *f.* = nadpražje, *Cig.*
nadpreglèd, glẹ́da, *m.* die Superarbitrierung, *DZ.*
nadpreglẹ̑dba, *f.* = nadpregled, *DZ.*
nadpriglèd, glẹ́da, *m.* die Supercontrole, *DZ.*
nadprirǫ́den, dna, *adj.* übernatürlich, *Cig.(T.).*
nàdpristrǫ̂jnik, *m.* der Ober-Maschinenwärter, *DZ.*
nadpȓsnica, *f.* = štola, die Stola, *Jan.*
nadpȓsnik, *m.* die Busenschleife, *Cig.*
nádra, der, *n. pl.* = nedra, *C., Mik., vzhŠt.*
nadrâbljati, am, *vb. impf. ad* nadrobiti; anbrocken, *Jarn.*
nadrámen, mna, *adj.* über der Achsel befindlich, *M.*
nadrâmje, *n.* = nadlahti, *Cig.*
nadrâmnica, *f.* der Tragriemen, *Jarn.*; — duhovska n. = štola, *Guts.*
nadrâstek, tka, *m.* die Aufreizung, *C.*
nadrástiti, ím, *vb. pf.* aufreizen, aufhetzen, *Meg., ogr.-M., C.*; psa na koga n., einen Hund auf jemanden hetzen, *Cig.*; ljudstvo n., *Dalm.*
nadrâstnik, *m.* der Aufreizer, *C.*
nadraževáti, ûjem, *vb. impf. ad* nadražiti; aufhetzen, *Mur., Jap.(Sv. p.).*
nadrážiti, im, *vb. pf.* 1) aufreizen, aufhetzen, *Mur., Cig., Svet. (Rok.)*; — 2) n. se, des Reizens, Neckens satt werden.
nadrẹ̑dba, *f.* die Ueberordnung, *Cig.(T.).*
nadrẹ́den, dna, *adj.* übergeordnet, *Cig.(T.).*
nadredíti, ím, *vb. pf.* überordnen, *Cig., Jan.*
nadrẹ́dnost, *f.* die Ueberordnung: razmerje nadrednosti, *DZkr.*
nadrẹ́gati, drệgam, *vb. pf.* mit einem langen Gegenstande stoßend vollstopfen, *C.*
nadrẹ́gniti, drệgnem, *vb. pf.* vollstopfen, *C.*
nadrẹ́jati, am, *vb. impf. ad* nadrediti, *Jan.(H.).*
nàdrèk, rẹ́ka, *m.* der Obersatz, *Jan.(H.).*
nadrémati se, mam, mljem se, *vb. pf.* ausschlummern, zur Genüge schlummern.
nadresljìv, íva, *adj.* grämlich, verdrießlich, (-drs-) *Dol.-Mik.*
nadrẹ́ti, dérem, *vb. pf.* 1) anschinden, anreißen, *M., Cig.*; drevesu skorje n., den Baum lachen, *Cig.*; — n. se, sich aufreißen, *C.*; — 2) n. denarjev, Geld zusammenwuchern, *Cig.*; — 3) abprügeln, *C., jvzhŠt.*; — 4) n. se, sich satt schreien.
nadȓgniti, dȓgnem, *vb. pf.* 1) anreiben, *Cig.*; — 2) n. si česa, zusammenscharren, *Cig.*
nádrije, *f. pl.* = nadra, nedra, *Mur.*
nadrînjak, *m.* = nadrnjak: Zala pa je sneha, Lep rdeč nadrinjak 'ma, *Npes.-Vraz.*
nadȓkati se, am se, *vb. pf.* sich satt glitschen, *Z.*
nádrnjak, *m.* der Brustlatz, das Mieder, *C.*
nadrnjǫ́hati se, am se, *vb. pf.* sich satt schnarchen, *Cig.*
nadrǫ̂bek, bka, *m.* nekaj nadrobljenega, *Valj. (Rad.).*
nadrǫ̂ben, bna, *adj.* ins Detail eingehend: nadrobna kritika, *Zora*; ausführlich, umständlich, *Cig., Jan.*; — nadrobna kupčija, der Kleinverkauf, der Kleinverschleiß, *Jan.*

nadrobíti, ím, *vb. pf.* eine gewisse Menge zerbröckeln: otroku kruha n. v mleko; piščancem kruha n.; n. cukra; ako tolčeš cuker, nadrobi se ti ga nekoliko; — nadrobljen, eingesprengt, *Erj.(Min.)*.
nadrọ̑bnost, *f.* 1) die Ausführlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Detail, *Jan.*; die Einzelheit, *Nov.*
nadrọ́cati, drọ̑cam, *vb. pf.* = nadregati, anstoßen, *Cig.*
nadȓsati se, sam, šem se, *vb. pf.* sich satt glitschen, sich satt schleifen (auf dem Eise).
nadŕzati, dȓzam, *vb. pf.* anschaben, *Cig.*
nadslọ̑pje, *n.* der Säulenknauf, *Jan.*
nàdsodíšče, *n.* das Obergericht, *SlN.*; deželno n., das Oberlandesgericht, *nk.*
nadsodíščen, čna, *adj.* = k nadsodišču spadajoč, Oberlandesgerichts-, *nk.*
nadsodȋški, *adj.* = nadsodiščen, *nk.*
nàdsodnȋja, *f.* = nadsodišče: deželna n., das Oberlandesgericht, *Jan.*, *nk.*
nadsodnȋjski, *adj.* Oberlandesgerichts-, *Jan.*, *nk.*
nàdsolȋnar, rja, *m.* der Oberaufseher über das Salzwesen, der Hallgraf, *Cig.*
nadsȏłnčen, čna, *adj.* über der Sonne befindlich, *Cig.*
nàdstarẹjšína, *m.* der Oberalte, *Cig.*
nadstáti, nadstojím, *vb. impf.* vorstehen: v svoji službi zvesto n., to je zvesto jo opravljati, *Krelj*; — nadstoječ = nadstojen, *DZ.*; — po nem. vorstehen.
nadstȃvbje, *n.* der Oberbau, *C.*
nadstȃvek, vka, *m.* 1) = naklad, der Aufsatz im Bienenstocke, *C.*; — 2) = nadrek, der Obersatz, *Jan.(H.)*.
nadstáviti, stȃvim, *vb. pf.* obenan setzen, *Mur.*, *Cig.*
nadstébrje, *n.* das Säulenhaupt, *Cig.*
nadstojati, stojim, *vb. impf.* = nadstati: n. ali streči evangeljski službi, *Krelj.*
nadstọ́jen, jna, *adj.* vorgesetzt, zuständig; nadstọ̑jnọ oblastvo, die zuständige Behörde, *DZ.*, *Levst.(Pril.)*.
nadstọ̑jnica, *f.* die Vorsteherin, *Z.*
nadstọ̑jnik, *m.* der Vorgesetzte, der Vorsteher, *Z.*, *DZ.*, *Vrt.*, *Levst.(Pril.)*.
nadstọ̑jništvọ, *n.* die Vorstehung, *Z.*
nadstọ̑jnost, *f.* die Zuständigkeit: po splošnih pravilih nadstojnosti, *Levst.(Pril.)*.
nadstȏłnik, *m.* der Erztruchsess, *Cig.*, *Jan.*
nadstȏłpje, *n.* = nadstebrje, *Cig.*
nadstopálọ, *n.* der Oberrist, der Oberfuß, *Mur.*, *V.-Cig.*
nadstọ̑rek, rka, *m.* die Hauswurz (sempervivum tectorum), (od lat. nasturtium), *Dornberk-Erj.(Torb.)*.
nàdstrȃžnik, *m.* der Wachtmeister, *Jan.(H.)*.
nȧdstrẹ̑łec, łca, *m.* der Oberschütze, *C.*
nadstrẹ̑šek, ška, *m.* 1) das Vordach, *Mur.*, *Cig.*, *Mel.*, *Gor.*; das Wetterdach, *Jan.*; — soparni n., der Dunstsattel, *Levst.(Pril.)*; — 2) das Oberdach, *Mur.*
nadstrẹ̑šje, *n.* 1) das Vordach, *Mur.*, *Gor.*; — 2) das Oberdach, *Mur.*
nadstrẹ̑šnica, *f.* = nadstrešje 1), *Vrt.*

nadstrọ̑pje, *n.* das Stockwerk, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*; polovično n., das Halbgeschoss, *Cig.*; hiša z dvema nadstropjema, *Cig.*; v eno n. zidana hiša, ein einstöckiges Haus, *LjZv.*
nadsvéten, tna, *adj.* überweltlich, *Cig.*
nàdsvẹ̑tnik, *m.* der Oberrath: finančni n., der Oberfinanzrath, *Jan.(H.)*.
nadsvetọ́ven, vna, *adj.* überweltlich, *Cig.(T.)*.
nadšíti, šȋjem, *vb. pf.* übernähen, *Cig.*
nadšìv, šíva, *m.* die Uebernaht, *Cig.*
nàdškòf, škọ́fa, *m.* der Erzbischof, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nàdškofȋja, *f.* das Erzbisthum, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nadškofȋjski, *adj.* erzbischöflich, *Jan.*, *nk.*
nadškofȋjstvọ, *n.* das Erzbisthum (als Amt), *Cig.*, *Jan.*
nadškọ́fji, *adj.* erzbischöflich, *Cig.*, *Jan.*
nadštevíłen, łna, *adj.* überzählig, *Cig.*, *Jan.*
nadtéči, téčem, *vb. pf.* im Laufen übertreffen, *Jan.(H.)*.
nadtékati, am, *vb. impf. ad* nadteči, *Jan.(H.)*.
nadtelẹ̑sen, sna, *adj.* übersinnlich, *Cig.*, *Jan.*
nadtelẹ̑snost, *f.* die Uebersinnlichkeit, *Cig.*
nadtẹmeníšče, *n.* = nadglavišče, der Zenith, *Jan.(H.)*.
nadtêmenski, *adj.* Zenith-, *Jan.(H.)*.
nadtopničar, rja, *m.* der Oberkanonier, *DZ.*
nadtrebúšen, šna, *adj.* über dem Bauch befindlich, *Cig.*, *M.*; nadtrebûšni život, der Oberleib, *Cig.*
nadtrebȗšje, *n.* der Oberleib, *C.*
nàdučȋtelj, *m.* der Oberlehrer, *Jan.*, *nk.*
nadȗha, *f.* die Schweräthmigkeit, das Asthma, die Engbrüstigkeit mit Keuchen verbunden: naduha spravi človeka od kruha, *Notr.-Žnid.(Let.)*.
nadúhati se, dȗham se, *vb. pf.* sich satt riechen.
nadúhavka, *f.* eine Art Kreuzblume (polygala), *C.*
nadúheł, hla, *adj.* = naduhnjen, angeflogen, *Jan.(H.)*.
nadúhlost, *f.* das Anlaufen (min.), *Cig.(T.)*.
nadúhniti, dȗhnem, *vb. pf.* = nadihniti: naduhnjen, angeflogen; belo naduhnjena jagoda, eine weißbereifte Beere, *Šol.*
nadȗlec, lca, *m.* slivov rožič, eine hornartig gekrümmte, unreife Pflaume, *Istra-C.*, *Z.*
nadúliti, im, *vb. pf.* 1) aufstülpen, *Z.*; — 2) n. se, auflaufen, sich aufdunsen, *C.*; — vor Unwillen den Mund spitzen, = dulec (mrdo) napraviti, *Fr.-C.*; nadulien, mit gespitztem Munde, unwillig, aufgebracht, *C.*
nadúniti, dȗnem, *vb. pf.* aufblähen, *Mur.*; n. se, sich aufblähen, aufschwellen, *Cig.*; nadunjen, aufgedunsen, *C.*; — n. se, sich prahlerisch aufblasen, *C.*
nàdupravȋtelj, *m.* der Oberverwalter, *Jan.(H.)*.
nadȗrec, rca, *m.* die Oberschwelle, *Z.*; (nadurci *Jarn.*; nadurce, *Guts.*); menda nam. naddurce; prim. naddurje.
nadúriti, im, *vb. pf.* zornig machen, *C.*
nadȗstje, *n.* = nebo (pred pečjo), *C.*
nadúšen, šna, *adj.* schweräthmig, engbrüstig, *Jan.*
nadúšiti, im, *vb. pf.* = navdušiti, *Cig.*, *Šol.*

nadûšljiv, *adj.* schwerathmig, asthmatisch, engbrüstig.
nadûšljivec, vca, *m.* der Schwerathmige, der Asthmatische, *Z.*
nadûšljivka, *f.* die Schwerathmige, die Asthmatische, *Z.*
nadûšljivost, *f.* die Schwerathmigkeit, die Engbrüstigkeit.
nadûšnica, *f.* eine Art gelbe Schlingpflanze, *C.*
nadûšnik, *m.* eine Art Himmelsschlüssel (primula), *C.*
nadûšnost, *f.* die Schwerathmigkeit, die Engbrüstigkeit, *Jan.*
nadúti, nadmèm, (nadújem, *M.. ogr.-Valj. [Rad]), vb. pf.* aufblähen, *M.*; n. se, schwellen, *Cig.*; prsi se mu nadmejo, *Bes.*; seme se naduje, *ogr.-Valj.(Rad)*; nadut, aufgeblasen, aufgedunsen, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *C.*; naduta lica, *Zora*; penasto nadut, schäumig aufgebläht, *Erj.(Min.)*; — nadut, bombastisch, *Jan.*; prahlerisch, aufgeblasen, *ogr.-C.*, *Št.*; — prim. nadoti, naduniti; koren: dъm- in du-.
nadûtost, *f.* die Aufgedunsenheit, *Cig.*; — (fig.) der Bombast, der Schwulst, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.).*
nadúvanje, *n.* die Aufblähung, das Sichaufblähen, *kajk.-Valj.(Rad).*
nadúvati, am, *vb. impf. ad* naduti; aufblähen, *Cig.*, *M.*
nàdvârstvo̧, *n.* die Oberaufsicht, *Nov.-C.*; — die Obervormundschaft, *Cig.*
nadvârstven, stvena, *adj.* obervormundschaftlich, *Cig.*
nàdvâruh, *m.* der Obervormund, *Jan.*, (-varh) *Cig.*
nadvígati, dvîgam, *vb. impf. ad* nadvigniti; ein wenig heben, *Z.*; — n. se, sich allmählich erheben: mrak se nadviga, *nk.*
nadvigávati, am, *vb. impf. ad* nadvigniti.
nadvígniti, dvîgnem, *vb. pf.* ein wenig heben.
nadvísiti, im, *vb. pf.* überragen, *Cig.(T.)*; — hs.
nadviševáti, ûjem, *vb. impf.* überragen, *Cig. (T.)*, *C.*, *SlN.*
nadvîšek, ška, *m.* das Uebermaß, *DZ.*
nàdvknjîžba, *f.* die Superintabulation, *Jan. (H.).*
nadvlâda, *f.* die Oberherrschaft, die Hegemonie, das Supremat, *Jan.*, *C.*, *nk.*
nadvladârstvo̧, *n.* = nadvlada, *Jan.(H.).*
nadvládati, am, *vb. pf.* überwältigen, besiegen, unter seine Herrschaft bringen, *Cig.*, *nk.*; n. zemljo, *Levst.(Zb. sp.).*
nàdvladíka, *m.* = nadškof, *Raič(Slov.).*
nadvladikovína, *f.* = nadškofija, *Jan.(H.).*
nadvladîški, *adj.* nadškofji, *Raič(Slov.).*
nadvladîštvo̧, *n.* die erzbischöfliche Würde, *Raič (Slov.).*
nadvladováti, ûjem, *vb. impf. ad* nadvladati, *nk.*
nàdvlâst, î, *f.* *Cig.*, pogl. nadlast.
nàdvlastník, *m.* *Cig.*, pogl. nadlastnik.
nadvóden, dna, *adj.* über dem Wasser befindlich: nadvodne stavbe, Pfahlbauten, *Cig.(T.).*
nadvô̧jen, jna, *adj.* zweideutig, *C.*
nadvô̧jnost, *f.* die Zweideutigkeit, *Cig.*
nàdvôjvoda, *m.* der Erzherzog, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nàdvôjvodica, *f.* = nadvojvodinja, *Jan.*
nàdvôjvodič, *m.* des Erzherzogs Sohn, ein erzherzoglicher Prinz, *C.*
nadvojvodína, *f.* das Erzherzogthum, *Jan.*
nàdvôjvodinja, *f.* die Erzherzogin, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nadvôjvodski, *adj.* erzherzoglich, *Cig.*
nadvôjvodstvo̧, *n.* die erzherzogliche Würde, das Erzherzogthum, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nadvóren, rna, *adj.* am Hofe befindlich, Hof-: nadvô̧rni pes, *Šol.*; — nadvorni župan, der Palatin, *Cig.(T.).*
nadvô̧rnik, *m.* der Palastvorsteher, *Cig.*; der Palatin, *h. t.-Cig.(T.)*, *C.*; der Majordomus, *Cig.(T.)*; der Pfalzgraf, *Jan.(H.).*
nadvô̧rniški, *adj.* pfalzgräflich, *Jan.(H.).*
nadvô̧rništvo̧, *n.* die Pfalzgrafschaft, *Jan.(H.).*
nadvráten, tna, *adj.* über dem Thore befindlich, *C.*; — iz nadvratnih lin Zvonček zapoje, *Preš.*
nadvrâtnik, *m.* die Oberthürschwelle, *Z.*
nadvrâtnjak, *m.* = nadvratnik, *Istra-C.*
nàdzdravník, *m.* der Oberarzt, *Jan.*
nadzȩ̂meljski, *adj.* oberirdisch, *Cig.*, *Jan.*; — überirdisch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nadzȩ̂men, mna, *adj.* oberirdisch, *Jan.*, *Cig. (T.)*; nadzȩ̂mna stavba, der Oberbau, *Cig. (T.)*; — überirdisch, *Mur.*, *Jan.*
nadzȩ̂mlje, *n.* was über der Erde ist, das Firmament, *Mur.*; Bog ukaže: bo naj nadzemlje, *Ravn.-Valj.(Rad).*
nadzȩ̂mljica, *f.* der Kohlrabi (brassica oleracea gongylodes), *pod Nanosom-Erj.(Torb.).*
nadzídati, am, *vb. pf.* mit einem Ueberbau versehen, überbauen, *V.-Cig.*
nadzîdek, dka, *m.* der Ueberbau, *Jan.*
nadzíden, dna, *adj.* oberhalb der Mauer befindlich: nadzîdna strešica, die Mauerkappe, *Cig.*
nadzîdje, *n.* der Ueberbau, *Cig.*, *Jan.*
nadzirâč, *m.* der Aufseher, *C.*
nadzirâtelj, *m.* = nadzirač, *Z.*, *nk.*
nadzirâteljstvo̧, *n.* die Oberaufsicht, *C.*
nadzîrati, am, *vb. impf.* beaufsichtigen, *Cig.*, *nk.*; — hs.
nadzòr, zóra, *m.* die Aufsicht, *Cig.*, *C.*, *nk.*; glavni n., die Generalinspection, *Cig.*; višji n., die Oberaufsicht, *Cig.*; policijski n., die Polizeiaufsicht, *nk.*; n. imeti nad cestami, *Levst.(Nauk)*; — tudi: nádzor, zóra, *Levst. (Nauk).*
nadzóren, rna, *adj.* Aufsichts-: nadzô̧rna oblastva, die Aufsichtsbehörden, *Levst.(Nauk).*
nadzô̧rnica, *f.* die Aufseherin, *Jan.*
nadzô̧rnik, *m.* der Aufseher, der Inspector, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; meroizkusni n., der Aichungsinspector, *DZ.*; šolski n., der Schuleninspector, *nk.*
nadzô̧rništvo̧, *n.* die Aufsicht, das Aufseheramt, das Inspectorat, *Jan.*, *C.*, *nk.*
nadzorovâlen, lna, *adj.* beaufsichtigend, *nk.*
nadzorovâlnica, *f.* das Aufsichtshaus, *DZ.*
nadzorovânje, *n.* die Beaufsichtigung, *C.*, *nk.*
nadzorováti, ûjem, *vb. impf.* beaufsichtigen, inspicieren, die Aufsicht führen, *C.*, *nk.*

nadzǫ̑rski, *adj.* Aufsichts-: pod nadzorskim očesom, unter Aufsicht, *Levst.(Nauk).*
nadzǫ̑rstven, stvena, *adj.* Ueberwachungs-, Inspections-: nadzorstveni odbor, der Ueberwachungsausschuss, *nk.*
nadzǫ̑rstvǫ, *n.* die Aufsicht, die Inspection, das Inspectorat, *Jan., C., nk.*
nadzráčen, čna, *adj.* über der Atmosphäre befindlich, *C.*
nàdžâgar, rja, *m.* der Sägemeister, *Cig.*
nàdžgâvec, vca, *m.* der Oberbrenner, *DZ.*
nadživẹ́ti, ím, *vb. pf.* n. koga, jemanden überleben, *Cig., DZ.*
nadžupa, *f.* = nadžupnija, *Jan.(H.).*
nàdžupàn, ána, *m.* der Oberbürgermeister, *Jan.*
nàdžupnîja, *f.* die Hauptpfarre, *nk.*
nàdžûpnik, *m.* der Hauptpfarrer, *nk.*
naelektrizováti, ûjem, *vb. pf.* elektrisieren, *Cig. (T.).*
náfa, *f.* mala posodica, v katero devajo grozdje pri trgatvi, *Ip.-SlN.;* — mera, ki drži tri bokale, *C.;* — prim. nem. Napf, *C.*
nāfta, *f.* das Steinöl (Naphtha), *Cig., Jan., Cig.(T.).*
naftalīn, *m.* neka gorljiva tvarina, das Naphthalin, *Cig.(T.).*
nâg, nága, *adj.* nackt, unbekleidet; na pol nag, halbnackt; do nagega (nazega) sleči koga, jemanden nackt ausziehen.
nagájanje, *n.* das Schabernacken, das Vexieren.
nagájati, am, *vb. impf. ad* nagoditi; 1) zufügen: hudo n., *Krelj;* eno nadlogo za drugo sam sebi nagaja, *Dalm.;* nesrečo n. komu, *C.;* — 2) n. komu, jemandem etwas zum Possen (Schabernack) thun, ihn necken, ärgern, vexieren; otroci nagajajo varuhinji, kakor le morejo; delo mi nagaja, die Arbeit geht mir nicht recht vonstatten; krč, kašelj mu nagaja, (belästigt ihn); — 3) = ugajati, nach Wunsch thun, gefällig sein, *ogr.-C.;* u. željam, *Danj.-M.*
nagajâvec, vca, *m.* der Necker.
nagajìv, íva, *adj.* neckisch, schabernäckisch; nagajivo dekle.
nagajîvec, vca, *m.* ein neckischer Mensch.
nagajîvka, *f.* ein neckisches Weib.
nagajívost, *f.* der Hang zu Neckereien, zum Schabernacken.
naganjáč, *m.* der Treiber, *Kras.*
nagânjanje, *n.* das Antreiben.
nagânjati, am, *vb. impf. ad* nagnati; 1) treiben, aufjagen: zver n., *Cig., Lašče-Levst.(Rok.);* — 2) antreiben, drängen; n. dolžnika, da naj plača, den Schuldner zum Zahlen drängen; — 3) verursachen: nadloge komu n., *Trub.;* veliko pravdnino n. komu, jemandem große Processkosten verursachen, *Cig.*
naganjāvec, vca, *m.* der Antreiber, der Dränger.
nagầrbati, am, *vb. pf.* abprügeln, *Cig.*
nagasíti, ím, *vb. pf.* eine gewisse Menge löschen: apna n., kolikor ga je treba.
nagátiti, im, *vb. pf.* anschoppen, vollstopfen, vollpfropfen, *Mur., Cig., Jan.;* ausstopfen, *Jan.;* nagačena ptica, ein ausgestopfter Vogel, *Kras, Ipavska in Soška dol.-Erj.(Torb.).*

nagáziti, gâzim, *vb. pf.* 1) übel anfahren, *Cig.;* — 2) n. se, sich satt waten, (z. B. im Schnee).
nágec, gca, *m.* 1) der Nackte, *Ravn.-C.;* — 2) die Blöße, die nackte Stelle, *Jan.;* n. kazati, *Dol.;* kdor koprivo pozna, skrije nagec, *Jan.(Slovn.), Vrt.*
nágeł, gla, *adj.* jäh, plötzlich; nagla jeza, der Jähzorn; nagle jeze biti, jähzornig sein; nagla smrt, ein plötzlicher Tod; na naglem, plötzlich; = na nagli, *ogr.-Mik.;* nagla sodba, das Standrecht, *Jan.;* = naglo sodstvo, *DZ.;* heftig, rasch, hastig: n. človek; n. sklep, rascher Entschluss; — schnell; n. kakor blisk, blitzschnell; naglo hoditi.
nágelj, glja (geljna), *m.* = klinček, die Nelke (dianthus); — prim. bav. nagel, Nelke, *Levst. (Rok.).*
nâgeljc, *m. dem.* nagelj; die Nelke.
nâgeljček, čka, *m. dem.* nageljc; das Nelkchen.
nágeljnast, *adj.* nelkenartig, *Cig.*
nágeljnov, *adj.* Nelken-; nageljnovo cvetje, die Nelkenblüte.
nagìb, gíba, *m.* 1) die Beugung, die Neigung, *Cig.;* — 2) der Antrieb, der Impuls, das Motiv, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.), nk.;* po nagibu sv. duha, *Ravn.;* nagibi razsodbe, razsodilni nagibi, die Entscheidungsgründe, *DZ.;* — = nagnjenost, die Neigung (fig.), *Mur,,* (nágib) *ogr.-Valj.(Rad).*
nagîba, *f.* der Anbug, *C.*
nagibáłen, ałna, *adj.* anregend, *Cig.*
nagibálǫ, *n.* moralno n., die moralische Triebfeder, *Cig.(T.).*
nagíbanje, *n.* 1) das Neigen; — 2) die Lenkung des Willens, *Cig.;* die Anleitung, *C.;* zdravo nagibanje ino svetovanje sv. duha, *Krelj.*
nagíbati, gîbam, bljem, *vb. impf. ad* nagniti; 1) neigen; n. glavo, *Cig.;* kupico n., das Glas öfters an den Mund ansetzen, *Mur.;* n. se, sich neigen; k jami se n., *Trub.;* n. se na polom, zum Zusammensturz sich neigen, *ZgD.;* — n. se na kislo, säuerlich werden, *C.;* n. se na rdeče, ins Rothe übergehen, *C.;* — 2) zu bestimmen o. zu bewegen suchen, anleiten, *Cig., Dalm., nk.;* ne nagiblji mojega srca na kaj hudega, *Dalm.;* naša srca k sebi nagiblje, *Dalm.;* — 3) ein wenig biegen, ankrümmen, *Cig.;* — 4) koso n., die Sense schärfen, *Temljine (Tolm.) - Štrek. (LjZv.);* (prim. nagnilo).
nagibâvec, vca, *m.* der Lenker: sv. Duh je nagibavec naše volje, *C.*
nagîbek, bka, *m.* 1) die Neigung (z. B. der Magnetnadel), *C., V.-Cig.;* — 2) der Antrieb, der Beweggrund, das Motiv, *Cig., Jan., M.*
nagíben, bna, *adj.* Neigungs-, Inclinations-: nagibni kot, der Inclinationswinkel, *Jan., Jes.*
nagîbljaj, *m.* der Impuls, der Beweggrund, das Motiv, *Cig., Jan., C., M.*
nagibováłen, łna, *adj.* bestimmend, *Cig.*
nagibováti, ûjem, *vb. impf.* = nagibati, *Z.,* (nagibljevati, *Trub.)*
nagîzda, *f.* der Luxus, *Cig., DZ.*
nagízdati, am, *vb. pf.* aufputzen, *Cig.;* n. govor z latinskimi mrvami, *Z.*

nagîzden, dna, *adj.* Luxus=: nagizdno blago, Luxusware, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*
nagîzdje, *n.* der Luxus, *Let.*, *Bes.*
nagláditi, glâdim, *vb. pf.* glätten, glatt streichen: kvišku n. lase, n. zid, *Cig.*
naglàs, glása, *m.* der Accent, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; potisnjeni, zategnjeni n., der gedrückte, der gedehnte Accent, *nk.*
naglâsek, ska, *m.* = naglasnica 1), das Tonzeichen, *Cig.*, *Jan.*
naglásen, sna, *adj.* Accent=: naglâsno znamenje, *nk.*; naglasni verz ali stih, der Accentvers, *Cig.(T.)*.
naglásiti, im, *vb. pf.* 1) betonen, accentuieren, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) naglasíti se, sich melden, *Jarn.*; Ona se hitro prebudi, In se nama naglasi, *Npes.-Schein.*
naglâsje, *n.* die Accentuation, *Cv.*
naglâsnica, *f.* 1) das Accentzeichen, *Cig.(T.)*; — 2) náglasnica, tisti kruh, katerega botra po babici pošlje porodnici, *C.*, *BlKr.*
naglášati, am, *vb. impf. ad* naglasiti; 1) betonen, accentuieren, *nk.*; — 2) n. se, sich melden, *Jarn.*
naglaševáti, ûjem, *vb. impf.* = naglašati; 1) betonen, accentuieren, *Jan.*, *nk.*; = poudarjati, die Wichtigkeit hervorheben, *C.*, *nk.*; — 2) n. se sich melden, *Jarn.*
naglâvce, *adv.* kopfüber, häuptlings, *C.*
naglâvek, vka, *m.* Kopfbedeckung, *Cig.*
nagláven, vna, *adj.* 1) Kopf=; naglâvni jarem, das Kopfjoch, *Cig.*; — 2) Haupt=; naglavni greh, die Hauptsünde: sedem naglavnih grehov; naglaven sovražnik, ein abgesagter Feind, *Cig.*; naglavno hudodelstvo, das Capitalverbrechen, *Jan.*
naglavíčiti, îčim, *vb. pf.* n. iglo, eine Stecknadel anköpfen (den Kopf auf den Schaft befestigen), *Cig.*
naglavîčki, *adv.* häuptlings, kopfüber, *Mur.*, *C.*
naglâvje, *n.* die Last, die man auf dem Kopfe trägt, *Mik.*; — die Kopfbedeckung, *Cig.*; — das Diadem, *C.*; kraljevo n., *Škrinj.*
naglâvka, *f.* die Kopfbedeckung, *M.*
naglavníca, *f.* die Taglie, das Kopfgeld, *Cig.*, *DZ.*, *Levst.(Nauk)*.
naglâvnik, *m.* die Kappe, *Cig.*; — das Schweißtuch, *Krelj.*
naglèd, gléda, *m.* = nazor, die Ansicht, *Zv.*, *Zora*; — po nem.
naglẹ́dati se, glẹ̑dam se, *vb. pf.* sich satt schauen; n. se koga, česa; nisem se mogel nagledati podobe.
naglẹ́den, dna, *adj.* anschaulich, *Mur.*; — = nazoren, Anschauungs=, *Nov.*; nagledno učenje, der Anschauungsunterricht, *Cig.(T.)*; (rus.).
naglẹ́dnost, *f.* die Anschaulichkeit, *Mur.*
nagledováč, *m.* = naglejevač, *ogr.-Valj.(Rad)*.
naglejeváč, *m.* der Spion, *ogr.-M.*
naglejeváti, ûjem, *vb. impf.* spionieren, *ogr.-C.*
naglejevâvec, vca, *m.* der Spion, *M.*
nâglež, *m.* der Hitzkopf, *Cig.*, *Jan.*
náglica, *f.* die zu große Eile, die Hast; naglica ni nikoli dobra; v naglici, in der Eile; = z naglico, *Cig.*; ni taka n., es hat keine solche Eile, *Jan.*; — die Uebereilung, z naglice, aus Uebereilung, *Ravn.*, *Svet.(Rok.)*; na naglici, plötzlich, *C.*
náglič, *m.* der Hitzkopf, *Cig.*
nâglič, *adv.* plötzlich, *Mur.*, *Mik.*
naglîst, *m.* das Zapfenkraut (uvularia, ruscus hypoglossum), *Gutsm.-Cig.*
nágliti se, im se, *vb. impf.* hasten, *vzhŠt.*; (nagliti, eilen, *Mur.*).
náglјenje, *n.* das Hasten, *vzhŠt.*; das Eilen, *M.*
naglǫ̑ča, *f.* die Hast, die Eile, *ogr.-C.*, *vzhŠt.*
naglǫ́dati, dam, jem, *vb. pf.* 1) annagen; naglodana kost; — 2) n. se, sich satt nagen.
naglojẹ́zen, zna, *adj.* = nagle jeze, jähzornig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
naglojẹ́znost, *f.* der Zornsinn, *Cig.*
nâgloma, *adv.* jählings, plötzlich, hastig, eilends, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
naglopìs, písa, *m.*, *Jan.*; pogl. hitropis.
naglorášč, *adj.* schnellwachsend, *Nov.-C.*
naglosǫ́den, dna, *adj.* standrechtlich: naglosǫ̑dni postopek, das standrechtliche Verfahren, *DZ.*
naglosŕden, dna, *adj.* = naglojezen, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
naglosŕdnost, *f.* = naglojeznost, *Mur.*, *Cig.*
náglost, *f.* die Jähheit, die Plötzlichkeit; die Eilfertigkeit; die Hastigkeit; die Voreiligkeit.
naglostrẹ́łen, łna, *adj.* geschwindschützig, *Cig.*
naglostrẹ̑łka, *f.* die Mitrailleuse, *Nov.-C.*
naglóta, *f.* = naglost, *Mur.*
nagloúmast, *adj.* jähzornig, *C.*
naglovẹ́den, dna, *adj.* vorwitzig, *C.*
nágluh, *adj.* etwas taub, harthörig, schwerhörig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Mik.*
naglúhost, *f.* die Harthörigkeit, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *LjZv.*, *Erj.(Som.)*.
nagluhóta, *f.* die Harthörigkeit, *Z.*
naglúšen, šna, *adj.* = nagluh, *Kr.*
nagnáti, žénem, *vb. pf.* 1) durch Treiben zum Laufen bringen, vertreiben; dečka, psa n.; ali te bom nagnal! — 2) durch Antreiben, Drängen zu etwas bewegen; n. koga k čemu, da kaj stori; — 3) treibend eine gewisse Menge zusammenbringen, auftreiben: n. 200 glav živine na semenj; — 4) verursachen, *Cig.*, *Jan.*; n. komu škode, *Ravn.*; vse hudo mi je svet nagnal, *Slom.*; n. si, sich zuziehen: razžaljenja si n., *Ravn.*; kaj hudega si n., *Cig.*
nagnẹ́čiti, im, *vb. pf.* voll pfropfen, *Z.*
nagnésti, gnétem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge kneten: n. testa za pet hlebcev; — 2) anschoppen, vollstopfen; koš n.; cerkev je nagnetena (gedrängt voll); — n. se, sich zusammendrängen: veliko ljudi se je nagnelo v majhno cerkvico.
nagnévati se, gnẹ̑vam se, *vb. pf.* 1) sich satt schmollen, *Jarn.*; — 2) = hud postati, zameriti, böse werden (nagnjivati se), *KrGora*.
nagnẹ́zditi, im, *vb. pf.* (der Henne) ein Nest machen, *Mur.*; — n. se, sich ein Nest machen, sich einnisten, *Z.*
nagnîłek, łka, *m.* der Faulfleck, *Cig.*

nagnílo, *n.* jeklo, s katerim koso nagibajo (= brusijo), *Temljine (Tolm.) - Štrek. (LjZv.)*; (nagnjilo) jeklo, s katerim se kosa brusi, *Žabče; v Laščah* se to jeklo imenuje „ognjilo“, a v srbščini je ognjilo isto, kar ocilo, namreč jeklo, der Stahl, der Feuerstahl, *Erj. (Torb.)*.

nágniti, nágnem, *vb. pf.* 1) neigen; kupico n.; sod n., kadar že po malem iz njega teče; nagnjeno pisanje, die Cursivschrift, *Cig.*; n. se h komu, sich zu jemandem neigen; n. se črez zid; — dan se je nagnil; — nagnjen, geneigt (fig.), *Jan.*; na nobeno stran nagnjen, unparteiisch, *Levst. (Nauk)*; — n. biti k čemu, inclinieren, Anlage haben, *Cig.*; natura je na to nagnjena, da, kar misli, to govori, *Kast.*; — 2) (den Willen) bestimmen, bewegen: n. koga k čemu, na kaj, *Cig.*; take misli so me nagnile, da . . ., *Levst. (Nauk)*; — tudi: nagníti, nágnem, *Cv.*; — 3) nagniti koso, die Sense schärfen, *Temljine (Tolm.) - Štrek. (LjZv.)*; (nágnjiti, *Žabče-Erj. [Torb.]*; prim. nagnilo).

nagníti, gníjem, *vb. pf.* zu faulen anfangen, anfaulen; nagnil, angefault, anbrüchig, faulfleckig, *Cig.*, *Jan.*; nav. nagnit; nagnit zob, anbrüchiger Zahn, nagnito sadje, anbrüchiges Obst.

nagnívati, am, *vb. impf. ad* nágniti (nam. nagibati) = piti: kdor ima, nagniva, kdor nema, omedleva, *na Krasu-Erj. (Torb.)*.

nagnjáviti, im, *vb. pf.* anschoppen, *Cig.*; n. si kaj v žepe, *M.*; n. se, sich überessen, *Cig.*

nágnjenje, *n.* 1) die Handlung des einmaligen Neigens; — 2) (po nem.) die Neigung, der Hang.

nágnjenost, *f.* die Neigung, die Abdachung, die Schiefe, *Cig.*, *Jan.*; — die Disposition (z. B. zu einer Krankheit), *Cig.*; — die Fertigkeit etwas zu begehren, die Neigung, der Hang, *Cig.*, *Jan.*; — die Geneigtheit, die Gewogenheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

nagnoj, *m.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš. (R.)*, *C.*; pogl. negnoj.

nagnojíti, ím, *vb. pf.* in einem gewissen Maße düngen, bedüngen, durchdüngen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

nagnûsa, *f.* eine abscheuliche Sache, *Cig.*; der Unflat, *C.*; der Greuel, *C.*

nagnûsen, sna, *adj.* ekelhaft, abscheulich, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*, *Kast.*

nagnúsiti, im, *vb. pf.* ekelhaft machen, besudeln, *Mur.*

nagnûsnost, *f.* die Ekelhaftigkeit, die Garstigkeit, *Jan.*

nagnusóba, *f.* das Ekelhafte, das Abscheuliche, der Greuel, *C.*, *Jap. (Prid.)*.

nagǫbènik, *m.* der Maulkorb, *Jan.*, *DZ.*

nagǫbek, bka, *m.* = nagobènik, *C.*

nagǫbnik, *m.* = nagobènik, *Cig.*

nagǫ̑ča, *f.* die Nacktheit, *ogr.-Valj. (Rad.)*, *Mik.*

nagǫ̑da, *f.* 1) der Zufall, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — das Schicksal, *Jan*; — 2) das Gefallen, *C.*; — 3) kar kdo komu nagodi, der Streich, *Z.*

nagǫ̑dba, *f.* = poravnava, der Vergleich, der Ausgleich, *Cig.*, *DZ.*, *nk.*; — hs.

nagǫ̑dek, dka, *m.* der Zufall, *Mur.*, *M.*; die Incidenz, *Jan.*

nagǫ̑den, dna, *adj.* 1) zufällig, *Mur.*; nagodno, zufällig, *C.*; — 2) = nagajiv, *Svet. (Rok.)*; schlimm, *Jan.*

nagodíti, ím, *vb. pf.* 1) zufügen, *Dict.*; škodo n. komu, *Dalm.*; vse zlo n. komu, *Trub.*; nam misli vse zlo ter hudo nagoditi, *Krelj*; — n. komu, jemandem einen Streich, einen Possen spielen, *Cig.*, *Svet. (Rok.)*; ker si ti meni nagodil, pa bom še jaz tebi, *jvzhŠt.*; bojim se, da bi mi nagodila, *Glas.*; — 2) n. komu s čim = ugoditi, einen Gefallen erweisen, es recht machen, *SlGor.*, *ogr.-C.*; — 3) n. se, zufällig geschehen, sich ereignen, *Mur.*, *ogr.-M.*; — 4) n. se na kaj, treffen, *C.*; — 5) n. se, sich vergleichen, *Cig.*

nagǫ̑doma, *adv.* zufälliger Weise, *V.-Cig.*

nagogotáti se, otâm, ǫ́čem se, *vb. pf.* sich satt schnattern.

nagółčati, ím, *vb. pf.* n. komu, jemandem viele Vorwürfe machen, ihn ausschelten, *SlGor.-C.*

nagolėhen, hna, *adj.* fast nackt, *ogr.-C.*

nagolíti, ím, *vb. pf.* in einer gewissen Menge abstreifen: n. listja, *Vrt.*, *Zora.*

nagoljufáti, âm, *vb. pf.* durch Betrug eine gewisse Menge zusammenbringen: vse to je nagoljufal.

nagołtáti se, âm se, *vb. pf.* sich satt schlucken, sich satt essen, *Cig.*

nagółten, tna, *adj.* = samogolten, gefräßig, gierig, *C.*

nagomílati, am, *vb. pf.* = nagomiliti, *Cig.*, *ZgD.*; nagomilano bregovje, *Zora.*

nagomíliti, îlim, *vb. pf.* anhäufen, *Cig.*, *Lašče-Levst. (M.)*.

nagòn, gǫ́na, *m.* der Trieb, der Naturtrieb, der Instinct, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; spolni n., der Geschlechtstrieb, *Jan.*

nagóniti, gónim, *vb. pf.* 1) auftreiben: veliko živine n.; psi so veliko zajcev nagonili; — 2) n. se, = gonjenja se naveličati, sich satt brunsten; — sich austummeln, *Cig.*

nagóren, rna, *adj.* auf den Bergen befindlich, *Mur.*

nagǫ̑rnik, *m.* der Bergbold, *Mik.*; der Bergbewohner, der Keischler, *Mur.*; tudi: nágornik, *M.*

nagornják, *m.* = nagornik, *Mik.*, *Danj.-Valj. (Rad)*; tudi: nágornjak, *vzhŠt.-Kres.*

nagospodáriti se, ârim se, *vb. pf.* des Wirtschaftens satt werden.

nagǫ̑st, *f.* die Nacktheit.

nágost, *adj.* ein wenig dicht, *ogr.-C.*

nagǫ́sti, gǫ́dem, *vb. pf.* 1) (mehrere Musikstücke) abspielen; nagodli so mu pet polk; — 2) n. se, des Spielens auf Musikinstrumenten satt werden; — des Murrens satt werden.

nagostíti se, ím se, *vb. pf.* sich satt schmausen, *Cig.*; Ko se (kozel) nagosti, Grm pusti, *Levst. (Zb. sp.)*.

nagostováti se, ûjem se, *vb. pf.* des Schmausens satt werden, *Cig.*

nagóta, *f.* die Nacktheit.
nagóten, tna, *adj.* nackt, *Jarn., Jan.*; — öde, *Jan.*
nagotǫ́viti, ǫ̑vim, *vb. pf.* eine gewisse Menge fertig machen, bereiten.
nagovârjanje, *n.* das Bereden, die Zurede.
nagovârjati, am, *vb. impf. ad* nagovoriti: zu bereden suchen, haranguieren; n. koga k čemu, da bi kaj storil; tudi: n. koga na kaj, *Cig.*; n. koga na krepost, *Z.*
nagovârjavec, vca, *m.* der zu bereden sucht, der Bearbeiter, der Anstifter, *Cig.*
nagovârjavka, *f.* die zu bereden sucht, die Bearbeiterin, die Anstifterin, *Cig.*
nagǫ̑vor, *m.* 1) die Beredung, *Cig.*; — 2) = obgovor, die Anrede, die Ansprache, *Mur., Cig., Jan., nk.*
nagǫ̑voren, rna, *adj.* Ueberredungs-: nagovorni razlogi, *Cig.(T.)*.
nagovoríti, ím, *vb. pf.* 1) durch Zureden bestimmen, bereden; n. koga na kaj, *Cig.*; anstiften: n. krive priče, *Cig.*; — 2) = obgovoriti, anreden, *Mur., Cig., Jan., nk.*; — 3) n. se, des Sprechens überdrüssig werden.
nagovorljìv, íva, *adj.* gesprächig, *Jan.(H.)*.
nagrâbek, bka, *m.* kar kdo nagrabi: der zusammengerechte Haufe, *Z.*; — die Compilation, *Levst.(LjZv.)*.
nagrábiti, grâbim, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge zusammenraffen; s kupa n. polno košarico kostanjev; v naglici nagrabljene reči; — n. zakladov, Schätze aufhäufen, *Cig.*; — 2) eine gewisse Menge zusammenrechen; n. koš listja; — 3) n. se, des Raffens, Rechens satt werden.
1. **nagrabljáti**, âm, *vb. pf.* eine gewisse Menge zusammenrechen, *Mur., Cig.*
2. **nagrábljati**, am, *vb. impf. ad* nagrabiti; gewisse Mengen zusammenraffend o. zusammenrechend zusammenbringen.
nagrabljevati, ûjem, *vb. impf.* = nagrabljati, *Z.*
nagrâda, *f.* die Remuneration, das Honorar, *Jan., nk.*; — die Vergeltung, die Belohnung, *Z.*; der Preis, die Prämie, *Cig.*; der Ersatz, *C., Šol.*; der Lohn, *C.*; — rus.
nagrâden, dna, *adj.* Remunerations-, Honorar-, Preis-, *nk.*
nagradíti, ím, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge der Verzäunungsarbeiten verrichten; — 2) remunerieren, honorieren, *nk.*; — prämiieren, *Jan.(H.)*; — vergelten, *C.*; prim. nagrada.
nagrájati, am, *vb. impf. ad* nagraditi 2), *nk.*
nagrájati se, jam, jem se, *vb. pf.* sich satt tadeln, *Cig.*
nagramáditi, âdim, *vb. pf.* = nagrmaditi: voda nagramadi odkrušene snovi na pripravnih krajih, *LjZv.*
nagrâžanje, *n.* = groženje, *Mur., ogr.-M.*
nagrâžati, am, *vb. impf. ad* nagroziti; = groziti, *Mur., Jan., M., Jan.*; — n. se komu, jemandem drohen, *C.*
nagrbánčiti, ânčim, *vb. pf.* runzelig machen, in Falten legen; n. se, runzelig, faltig werden.
nagŕbati, gȓbam, *vb. pf.* runzelig machen: čelo n., die Stirne runzeln, *Guts.*; nagrbane roke, *Z.*

nagrbávščiti, bâvščim, *vb. pf.* = nagrbančiti: koža se jim nagrbavšči, *Levst.(Zb. sp.)*.
nagŕbiti, gȓbim, *vb. pf.* runzelig machen, *Cig.*; čelo n., die Stirne falten, *Jan., Šol.*; nagrbljena koža, die Runzelhaut, *Cig.*
nagrbljávati se, am se, *vb. impf.* den Rücken krümmen: Mače kvišku v lok se nagrbljava, *Levst.(Zb. sp.)*.
nagŕbniti, gȓbnem, *vb. pf.* faltig, runzelig werden, *Svet.(Rok.)*.
nagŕda, *f.* die Miss-gestalt, die Caricatur, *Cig.(T.)*; — hs.
nagŕdast, *adj.* missgestaltet, *Cig.(T.)*; — prim. nagrda.
nagŕden, dna, *adj.* fratzenhaft, *Cig.*; — prim. nagrda.
nagrdíti, ím, *vb. pf.* entstellen, verunstalten, *Cig.(T.)*; tako popačena in nagrjena cerkev, *Erj.(Izb. sp.)*; tudi: nagŕditi.
nagrèb, gréba, *m.* der Aufwurf beim Graben, *Cig.*
nagrẹ́bati, grẹ̑bam, bljem, *vb. impf. ad* nagrebsti; aufscharren, aufgraben, anscharren; zemlje okolo dreves n., *Cig.*
nagrébsti, grébem, *vb. pf.* 1) anscharren; n. prsti, blata; — 2) n. se, sich müde scharren.
nagrédati, am, *vb. pf.* n. zemljo, Terrassen bilden, *Cig.(T.)*.
nagréniti, grénem, *vb. pf.* aufscharren.
nagrẹ́ti, grẹ̑jem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge erwärmen; nekoliko rjuh nagreti za postelje; — 2) n. se, sich genug erwärmen; — das Wärmen satt bekommen.
nagrínjati, am, *vb. impf. ad* nagrniti; = nagrebati, *Jan.*; n. krompir, die Erdäpfel anhäufeln, *Cig.*; — zusammenhäufen, *Jan.(H.)*.
nagrísti, grízem, *vb. pf.* anbeißen, annagen; jabolka n.
nagrȋz, *m.* der Anbiss, *Mur., Cig.*
nagrȋzek, zka, *m.* das Angebissene, das Angenagte, *Cig.*
nagrízati, am, *vb. impf. ad* nagristi, nagrizniti; anbeißen, annagen.
nagrízniti, grȋznem, *vb. pf.* mit einem Biss angänzen, anbeißen; jabolko n.
nagrizováti, ûjem, *vb. impf. ad* nagrizniti, nagristi; anbeißen, annagen; polhi sadje nagrizujejo.
nágrlin, *m.* 1) der Halsschmuck, *Valj.(Rad)*; — 2) divji n., die Kornblume (centaurea cyanus), *BlKr.*
nagrlína, *f.* die Halskette, *C.*; ženske nagrline, der Halsschmuck der Frauen, *Habd.-Mik., C.*
nagrmáditi, âdim, *vb. pf.* aufthürmen, *Cig., nk.*
nagŕniti, gŕnem, *vb. pf.* anscharren, zusammenscharren, zusammenhäufen, *Cig., Jan., Kr.*; n. si denarjev, *Cig.*
nagróben, bna, *adj.* auf (an) dem Grabe befindlich oder vor sich gehend: nagrǫ̑bni kamen, der Grabstein, *Cig., Jan., nk.*; nagrobni govor, die Grabrede, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*; — prim. nadgroben.
nagrǫ̑bnica, *f.* 1) die Grabschrift, *Cig.(T.), C., nk.*; — 2) das Grablied, *C., ZgD.*
nagrǫ̑bnik, *m.* der Grabstein, *C., Navr.(Kop. sp.)*.

nagromáditi, âdim, *vb. pf.* = nagrmaditi, *Medv., Cig., Jan., C., Zora.*

nagrozíti, ím, *vb. pf.* drohen, *Mur., Jan.*; = n. se komu, jemandem drohen, *Z.*

nagubánčiti, ânčim, *vb. pf.* runzeln: čelo n., *C.*; nagubanči se marsikatero lice, *LjZv.*; nagubančen, faltig, gefurcht, *Jan.*

nagubáti, âm, *vb. pf.* in Falten legen, fälteln, *Cig., Jan.*

nagúbniti, gûbnem, *vb. pf.* runzeln: čelo n., *C.*

naguda, *f., Cig., Jan.*; pogl. negoda.

naguden, dna, *adj., Cig.*; pogl. negoden.

nagúgati se, am se, *vb. pf.* sich satt schaukeln.

nagúliti, im, *vb. pf.* 1) anwetzen, ein wenig schinden; — 2) durchprügeln, *Cig., M.*

nagúlja, *f.* ein Weib mit zerrissenen Kleidern, *C.*

nagûmpati, am, *vb. pf.* abprügeln, *Z., C.*

nagûncati se, am se, *vb. pf.* sich satt schaukeln.

nahajalíšče, *n.* der Fundort, *Cig., Jan., Cig.(T.), C., nk.*; nahajališča alpinskih rastlin, *LjZv.*

nahâjanje, *n.* das Finden.

nahâjati, am, *vb. impf. ad* najti; 1) zu finden pflegen, finden; na gorah nahajamo lepih cvetic; — n. se, sich vorfinden, vorkommen; *ogr.-Valj.(Rad), nk.*; — 2) herankommen: mrak nahaja, *M.*; Tam je ljub'ca rajala, Meni v srce nahajala, *Npes.-Schein.*; — anwandeln: nahaja me želja, *Cig.*; bolezen me nahaja, es überfällt mich eine Krankheit, *Cig., Gor., BlKr.-M.*; — 3) n. koga = hoditi za kom, *Guts., Jarn.*

nahâjkovati se, ujem se, *vb. pf.* des Luftwandelns satt werden, *Cig.*

naháriti, hârim, *vb. pf.* abprügeln, *vzhŠt.-C.*

nahîšje, *n.* der Dachboden, *Habd.-Mik., Mur., Cig., Jan.*

nahîtoma, *adv.* schnell, rasch, *C., Rib.-Mik.*

nahîtroma, *adv.* schnell, rasch, *M.*

náhiž, *m.* = nahišje, *vzhŠt.*; hoditi na nahiž, *Pjk.(Črt.).*

náhižje, *n.* = nahišje, *Prip.-Mik.*

nahladíti se, ím se, *vb. pf.* sich genug abkühlen.

nahlapčeváti se, ûjem se, *vb. pf.* den Knechtdienst satt bekommen, *BlKr.-M.*

nahlẹ́niti, hlẹ̑nem, *vb. pf.* = premraziti: veter me je nahlenil, *Vrsno-Erj.(Torb.).*

nahlíniti, hlînem, *vb. pf.* aufdunsen, *C.*

nahlópati se, pam, hlọ́pljem se, *vb. pf.* sich satt schlürfen, *Z.*

nahmẹ́ljiti, hmẹ̑ljim, *vb. pf.* mit Hopfen würzen, *Jan.(H.).*

náhod, nahọ́da (náhoda), *m.* der Schnupfen; nahod imeti, dobiti; n. (pri konjih in ovcah), der Strengel, *Strp.*; (die Erkältung, die Gicht, *Koborid-Erj.[Torb.]).*

náhodast, *adj.* schnupfenartig, *Cig.*

nahọ́den, dna, *adj.* 1) Schnupfen-; — 2) mit dem Schnupfen behaftet, verschnupft; ves n. sem.

nahóditi se, họ́dim se, *vb. pf.* 1) sich müde o. satt gehen; — 2) n. se česa, durch Gehen etwas bekommen, *C.*; n. se smrtne bolezni, *Zv.*; tudi: n. si bolezen, *Glas.*

náhodnica, *f.* der Storchschnabel (geranium), *Fr.-C.*

nahộdoma, *adv.* plötzlich, unverhofft: n. koga srečati, *Vod.(Izb. sp.)*; n. me prime kaka stiska, *LjZv.*; glasovi se n. menjajo, *Erj.(Som.)*; nahodoma, kakor bi bila iz tal izrasla, stoji pred menoj ciganska deklica, *Erj.(Izb. sp.).*

nahrâmati, mam, mljem, *vb. impf.* ein wenig hinken, *Z.*

nahrâmavec, vca, *m.* der ein wenig hinkt, *C.*

nahramováti, ûjem, *vb. impf.* = nahramati, *C.*

nahranîtev, tve, *f.* die Speisung, die Sättigung, *Cig.*

nahrániti, im, *vb. pf.* 1) eine genügende Menge zu essen geben, sättigen, *Mur., Cig., ogr.-Let.*; — genügend füttern, *vzhŠt.*; — 2) zusammensparen: n. mnogo denarja, *M., Svet.(Rok.).*

nahŕbten, tna, *adj.* auf der Rückseite befindlich: nahrbtni odpis (odlok), das Attergat, *Cig.*

nahríber, *adv.* bergauf, *C.*

nahŕkati se, hr̂kam, čem se, *vb. pf.* sich satt schnarchen.

nahŕšiti se, im se, *vb. pf.* = nasršiti se, *C., Z.*

nahrúpiti, im, *vb. pf.* lärmend überfallen: n. koga, *Z.*; n. na koga, *SlN.*

nahudíti, ím, *vb. pf.* Uebles anthun, *Cig., Jan., nk.*; (vedomec) človeka raztrga ali mu nahudi kako drugače, *LjZv.*

nahûkati, kam, čem, *vb. pf.* anhauchen.

nahúkel, kla, *adj.* angelaufen: bizmut je šareno nahukel (bunt angelaufen), *Erj.(Min.).*

nahuklína, *f.* der Anflug vom Hauche (z. B. am Glase), *Z.*

nahúliti, hûlim, *vb. pf.* ein wenig neigen; n. se, sich ein wenig neigen, bücken, *Hal.-C.*

nahûskanje, *n.* die Aufhetzung.

nahûskati, am, *vb. pf.* anhetzen, aufhetzen; psa n. na koga; n. koga, da kaj stori.

nahústiti, im, *vb. pf.* = nahuskati; nahustili so narod na nedolžne ljudi, *SlN.*

nahváliti, im, *vb. pf.* 1) genug loben, *Z.*; nisem ga mogel n., *Kr.*; — 2) n. se, des Lobens satt werden.

naigráti, âm, *vb. pf.* 1) durch Spielen zusammenbringen, *Cig.*; on si je dolgov naigral, er ist durch das Spiel in Schulden gerathen, *Met.*; — 2) n. se, sich satt spielen.

naíhtiti se, im se, *vb. pf.* sich satt schluchzen.

naimenováti, ûjem, *vb. pf.* benamsen, benennen, *Mur., Let., SlN.*

naískati, íščem, *vb. pf.* 1) suchend zusammenbringen, *Mur.*; — 2) n. se, sich satt suchen.

naîven, vna, *adj.* prostoumen, naiv, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*

naîvnost, *f.* die Naivität, *Cig.(T.), nk.*

nàj-, *adv.* dela superlativ iz komparativa, kateremu se spredaj pripenja: najboljši, najlepši, najhitreje, največ; priklepa se tudi besedam, ki niso komparativi, pa imajo komparativen pomen: najpred, zuerst, *Mur.*; najprvo, zuerst, *Cig.*; najnaprvo, vor allem, in erster Linie, *Levst.(Močv.)*; — naj ima vselej tudi svoj posebni naglas: nàjlẹ̑pši.

nâj, I. (skrčeno iz „nehaj"), 1) naj, najta, najmo, najte, z infinitivom, = nikar: naj me

žaliti, beleidige mich nicht, *Hal.-C.*; naj se groziti, drohe nicht, *Zora*; najte soditi, richtet nicht, *Ev. tirn.-Mik.*; — 2) naj, najta, najmo, najte, lass, lasst, lassen wir (z „da"): naj da tvoja vest tebi govori, lass dein Gewissen zu dir sprechen, *Guts.(Res.)*; najte da izvemo, lasst uns in Erfahrung bringen, *Jarn.(Sadj.)*; Najmo da voda stoji, lassen wir das Wasser stehen, *Npes.-Schein.*; najte da . . ., machet dass . . ., *C.*; — („da" je izpuščen): najte se učimo, lasst uns lernen, *Trub.(Post.)*; najte vas vprašam, lasst mich euch fragen, *Jarn.(Sad.)*; — (z infinitivom): najmo zvon hladiti, lasst uns die Glocke abkühlen, *Slom.*; najmo se zbirati, *C.*; najte! nur zu! *Cig.*; — II. nàj, *conj.* izraža 1) (v glavnem stavku) zahtevo, ukaz, željo, (lassen, sollen, mögen): naj vidim, lass mich sehen! naj se joče! lass ihn weinen! naj gre! er soll (mag) nur gehen! naj se jezi, kaj je meni za to! er mag immerhin zürnen, was kümmert das mich! naj bo v imenu božjem! es sei in Gottes Namen! naj v miru počiva! naj prideta oba! mlajši naj posluša starejšega; kam naj grem? kaj naj storim? kaj naj dela hlapec? — 2) (v odvisnih stavkih) za izrazi, ki pomenjajo zahtevo, ukaz: rekel mi je, naj počakam; ukazal je, naj se vojaki umaknejo; — (v koncesivnem pomenu): sei es, dass, ob: naj delam ali ne, nikoli nič nimam, ich mag arbeiten oder nicht, ich habe doch nie etwas; naj si, obgleich: naj si je on bil božji sin, naučil se je pokorščine, *Kast.*

najāda, *f.* die Quellnymphe, die Najade.

najâhati se, ham, šem se, *vb. pf.* sich satt reiten.

najârmnica, *f.* die Jochwiede (n. jarem z ojesom sklepa), *Dol.*

najáviti, im, *vb. pf.* melden, *Jan.*, *C.*; n. se, sich melden, *Cig.*, *Prip.-Mik.*; najavi se mimogrede, melde dich im Vorbeigehen an, *Cig.*

nâjdba, *f.* die Handlung des Findens, der Fund, *Cig.*, *C.*; die Auffindung, die Entdeckung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; n. Amerike, *nk.*; n. sv. križa, die Kreuzerfindung, *Cig.*

nâjdec, dca, *m.* der Finder, der Entdecker, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

nájden, dna, *adj.* Fund-: nâjdni list, *Cig.*

nájdenčič, *m.* = najdenec, *C.*

nájdenec, nca, *m.* das Findelkind.

nájdenik, *m.* = najdenec, *Mur.*, *Prip.-Mik.*

najdenína, *f.* = najdnina, *Cig.*, *Jan.*

najdenîščnica, *f.* das Findelhaus, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nájdenje, *n.* 1) die Auffindung; — 2) der Befund, *Cig.(T.)*, *DZ.*; n. poverjevati, den Befund beglaubigen, *DZ.*

nájdenški, *adj.* Findlings-: n. zavod, *Levst.(Nauk)*.

nâjdež, *m.* der Fund, *Cig.*

nâjdič, *m.* = najdenec, *C.*

nâjdnica, *f.* die Finderin, *Cig.*

nâjdnik, *m.* der Finder, der Entdecker, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

najdnína, *f.* der Finderlohn, *C.*, *nk.*

najdljìv, íva, *adj.* findlich, ausfindbar, *Cig.*, *Jan.*; (nam. najden?).

nâjdščina, *f.* der Finderlohn, *Jan.*, *Cig.*

najẹ́čati se, ím se, *vb. pf.* sich satt stöhnen, ausstöhnen, *Cig.*

najẹ̀d, jẹ́da, *m.* der Anriss (eines Stromes), *Cig.*

najẹ́dati, am, *vb. impf. ad* najesti; 1) anfressen; polhi sadje, miši plečeta najedajo; rja železo najeda, der Rost frisst das Eisen an, *Cig.*; — 2) mit Vorwürfen kränken, *Z.*; sticheln, *Svet.(Pok.)*.

najệdẹk, dka, *m.* die Ersättigung: v grozdju ni najedka, *C.*

najèm, jẹ́ma, (tudi: nájem, nájma), *m.* 1) die Vermiethung, die Miethe, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; pogodbe o najmu ali zakupu, Mieth- oder Pachtverträge, *DZ.*; v n. dati, vermiethen, v n. vzeti, miethen, *nk.*; v drugi n. dati, in Aftermiethe geben, *Jurč.*; v najmu imeti, zur Miethe haben, *Cig.*; polovica poslopij je v najemu (ist vermiethet), *Levst.(Nauk)*; — v najemu biti = najet (dninar) biti, als Tagwerker gedungen sein, *LjZv.*; šla je v najem delat, *Vrt.*; — 2) plačilo od najete stvari, *Levst.(Nauk)*; — der Lohn, *C.*; — 3) das Verdienst, *kajk.-Valj.(Rad)*.

najệma, *f.* das Miethen, die Dingung, *C.*

najẹmáč, *m.* = najemavec: poslati najemače, ki pridobivajo delavcev, *Bes.*

najệmanje, *n.* das Miethen, das Dingen; n. stanovanja, težakov.

najệmati, mam, mljem, *vb. impf. ad* najeti; miethen; sobe n.; dingen; delavce, težake n.

najemáti se, jémljem se, *vb. pf.* zur Genüge nehmen: denarjev se n., *Z.*

najệmavec, vca, *m.* der miethet, dingt: der Miether, der Anwerber, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

najệmavka, *f.* die Mietherin, *Z.*

najệmec, mca, *m.* der Miether, *Cig.*, *Jan.*; najemci, die Miethleute, *Cig.*

najẹ́men, mna, *adj.* 1) Mieth-, *Cig.*; aufgenommen, gemiethet: n. delavec, hlapec, *Dalm.*; najệmni voznik, der Lohnkutscher, *Cig.*; — 2) miethbar, *Cig.*; — 3) = zaslužen, verdienstlich, *kajk.-C.*; (prim. najem 3).

najệmka, *f.* die Mietherin, *Z.*

najemljìv, íva, *adj.* 1) miethbar, *Cig.*; pogl. najemen 2); — 2) verdienstlich, *Mur.*, *C.*

najệmnica, *f.* 1) die gedungene Lohnarbeiterin, die Taglöhnerin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = najemka, *Jan.*

najệmnik, *m.* 1) der gedungene Lohnarbeiter, der Taglöhner, der Miethling; najemniki, die Arbeitsleute, *Cig.*; die provisorisch aufgenommenen Grubenarbeiter, *Idrija-Frey.(Rok.)*; — der Söldner, *Cig.(T.)*; — 2) = najemec, *Cig.*, *Jan.*

najemnína, *f.* der Miethzins, das Miethgeld, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

najemodâvec, vca, *m.* der Vermiether, *Cig.*

najệmoma, *adv.* miethweise, *Jan.*, *C.*

najệmstvọ, *n.* das Gedinge, *Jarn.*; das Miethsystem, *Z.*

najệmščina, *f.* der Miethzins, das Miethgeld, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — der Tagwerkslohn, *C.*

najẹ́sti, najẹ́m, *vb. pf.* 1) anessen, anfressen; nekaj je najedlo jabolka; — 2) n. se, sich satt essen o. fressen; n. se česa; krava se je detelje najedla; — n. se koga, des Stichelns (objedanja) gegen jemanden satt werden, *Dol.*

najệtec, tca, *m.* der Söldling, *Jan.*

najẹ́ti, nájmem, najámem, *vb. pf.* gegen Lohn aufnehmen, dingen, miethen; n. voznika, težake, godce; n. krive priče; n. stanovanje; (najmen [nam. najet] dninar, *Kras).*

najẹ́tje, *n.* die Miethung, das Engagement, *Cig.*

najệtnik, *m.* = najemnik, der Gedungene, der Miethling, *Mur.*, *C.*; der Söldner, *Cig.*, *Jan.*

najệtva, *f.* = najetje, *C.*

najẹ́zditi se, jệzdim se, *vb. pf.* sich satt reiten.

najệzdnica, *f.* = najezdnik, *Nov.*

najệzdnik, *m.* najezdniki, die Schlupfwespen (ichneumonidae), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*; velikanski črni n., die ungefleckte Riesenschlupfwespe (pimpla manifestator), *Erj.(Ž.).*

najezíti, ím, *vb. pf.* (einen Fluss) aufdämmen, *Cig.*

najezíti se, ím se, *vb. pf.* sich satt ärgern.

naježíti, ím, *vb. pf.* emporsträuben, *Cig.*; ščetine n., *Cig.*; n. se, sich emporsträuben (o laseh), *Mik.*; obrvi so se mu naježile, *Erj.(Izb. sp.)*; — n. se, die Haare, die Borsten emporsträuben, *Z.*, *C.*; n. se od straha, *C.*

najmanjína, *f.* das Minimum, *Cig.(T.).*

najmanjšína, *f.* = najmanjina, *Cig.(T.)*, *DZkr.*

nâjin, *pron.* uns zweien gehörend, uns zwei betreffend; pogl. najun.

najmarína, *f.* domovna n., die Hauszinssteuer, *Levst.(Nauk).*

nájme, *adv.* = namreč, nämlich, *C.*, *Z.*, *Mik.*; — namentlich, *ogr.-C.*, *Mik.*

nájmer, *adv.* 1) = najme, *C.*; — 2) = namer, namič, nicht einmal, *C.*

nájmenica, *f.* die Gedungene, *Jan.(H.).*

nájmenik, *m.* der Gedungene, *Jan.(H.).*

najmodâvec, vca, *m.* = najemodavec, der Vermiether, *DZ.*

najmodâvka, *f.* die Vermietherin, *Cig.*

najmovína, *f.* 1) der Miethzins, *Cig.*, *DZ.*; — 2) = najmarina, *Jan.*, *C.*

nájmovnik, *m.* der Miether, *DZ.*

najnč, *adv.* nicht einmal, *C.*, *vzhŠt.*; pogl. namič.

najọ́kati se, kam, čem se, *vb. pf.* sich ausweinen, sich satt weinen.

nàjpoprệd, *adv.* = najpoprej, *Cig.*

nàjpoprệj, *adv.* = najprej, zuerst, zuvörderst.

nàjposlệj, *adv.* zuletzt, *Jan.(H.).*

nàjprệd, *adv.* = najprej.

nàjprệdi, *adv.* = najprej, zuerst, *Hal.-C.*

nàjprệdnji, *adj.* der vorderste, *Jan.*

nàjprệj, *adv.* vorerst, zuerst, zuvörderst.

nàjprệje, *adv.* = najprej, *Jan.(H.).*

nàjpȓvọ, *adv.* erstens, vorerst, *Jan.*, *DZ.*; zuerst, *Cig.*, *Levst.(Nauk).*

nàjsi, *conj.* = naj si, obgleich, *C.*, *Trub.*, *Dalm.*; — prim. naj II. 2).

nàjsikàj, *adj.* = bodikaj, schlecht: n. beseda, n. človek, *SlGor.-C.*

nàjsikàk, *adj.* = bodikak, schlecht, *C.*

najslệdi, *adv.* zuletzt, *vzhŠt.-SlN.*

nàjti, *conj.* = naj ti, obschon, *C.*, — prim. najsi.

nájti, nájdem, *vb. pf.* 1) finden; česar si iskal, to si našel; ausfindig machen: najdi mi kupca, verschaffe mir einen Käufer; entdecken; novo deželo n.; — 2) n. se, zusammenkommen: v Jeruzalemu se je bilo ljudi že brez števila našlo, *Ravn.*

nâjun, *pron.* = najin, *Cv. II. 12.*

najúžinati se, am se, *vb. pf.* sich beim Früh- oder Mittagmale satt essen; (prim. južina).

nàjvèč, *adv. superl. ad* več; 1) am meisten; n. denarjev imeti; n. dobrega komu storiti; — 2) meistens, größtentheils, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; največ ne vedo, kaj je prav, *Levst.(M.)*; = po največ: hrib, kateri je po največ zelo strman, *Levst.(Pril.)*; po največ je prebival ob vodi in suhem kruhu, *LjZv.*

največína, *f.* das Maximum, *Jan.*, *DZ.*

nàjvèčkrat, *adv.* am öftesten; — meistentheils, meist.

nàjzâdnji, *adj.* der hinterste, der allerletzte.

nàjzâdnjič, *adv.* zu allerletzt.

nájže, *n.* *Valj.(Rad)*, pogl. nahižje.

nàka, **nàk**, *interj.* nein, *Jan.*; pogl. na'a.

nakacáti, âm, *vb. pf.* hinschmieren, zusammenschmieren; n. komu kaj, jemandem etwas Uebles anthun, *C.*; hudo n. komu, einem arg mitspielen, *Cig.*

nakáčiti, kâčim, *vb. pf.* 1) scharf machen, *Cig.*, *Gor.-Mik.*; nož n., *C.*; — 2) n. koga, jemanden aufbringen, zornig machen, *Mur.*; nakačen, aufgebracht, zornig, *Jan.*, *C.*

nakadíti, ím, *vb. pf.* anräuchern, genügend räuchern.

nakájanje, *n.* die Anräucherung, *Mur.*

nakájati, am, *vb. impf. ad* nakaditi; anräuchern, *Mur.*, *Cig.*

nakâlati, am, *vb. pf.* in einer gewissen Menge spalten; drv n. za cel teden.

nakalíti, ím, *vb. pf.* ein wenig trüben, *Z.*; — nakalil mu bom eno, ich werde ihm etwas anstellen, *Cig.*

nakâljati, am, *vb. impf. ad* nakoliti; anpfählen, *Mik.*

nakálọ, *n.* = naklo, nakovalo, *Cig.*

nakàn, kána, *m.* = nakana, *Z.*, *C.*

nakâna, *f.* das Vorhaben, der Plan, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*; — der Entschluss, *Cig.*, *C.*; der Vorsatz, *Cig.(T.).*

nakániti, im, *vb. pf.* 1) einen Entschluss o. einen Plan fassen, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-M.*; nakanil je, preseliti se v Bosno, *LjZv.*; nakanil se je ustreliti, *LjZv.*; po dolgem premišljevanju sem bil nakanil delo sam prevzeti, *Nov.*; hitro nakani zvršiti, kar se mu tako lepo samo od sebe ponuja, *Levst.(Zb. sp.)*; nakanil sem, ich bin gewillt, *Cig.*; nakanil sem sam ž njim govoriti, ich bin gesonnen persönlich mit ihm zu sprechen, *Cig.*; n. kaj, etwas auszuführen sich entschließen oder beschließen, *Cig.*; hudo n., *Cig.*; nakanjen greh, die Bosheitssünde, *Cig.*; nakanjen cilj, das

vorgesteckte Ziel, *C.*; n. si, sich vornehmen, *ogr.-C.*; nakanjeno, geflissentlich, absichtlich, *Jan.*, *C.*; — 2) n. komu, jemandem etwas anstellen, einen Streich spielen: temu jo še nakanim, *Bes.*; vem, da so mi ti hudirji nakanili, da ne bom nikdar več prav zdrav, *Jurč.*; s tožbo bi nakanil in napravil, da bi vi zaprti sedeli, *Jurč.*; — 3) n. se, sich anschicken, *Cig.*; — sich vornehmen, *Cig.(T.)*; — nakanjen biti, gesonnen sein, *Jan.*; — na to je nakanjeno, es ist darauf angelegt, *Cig.*

nakánjanje, *n.* die Absicht, das Vorhaben, *ogr.-C.*

nakánjati, am, *vb. impf. ad* nakaniti, *Z.*, *ogr.-C.*

nakánjenje, *n.* die Absicht, das Vorhaben, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

nakanováti, ûjem, *vb. impf.* = nakanjati, vorhaben, *C.*

nakântnik, *m.* kdor je na kantu, der Execut, *Nov.*

1. **nakâpati,** pam, pljem, *vb. impf. ad* nakopati; (mit Haue oder Karst) aufladen: gnoj n., *Mur.*

2. **nakápati,** kâpam, pljem, *vb. pf.* in einer gewissen Menge tröpfelnd sich ansammeln; črez noč je pol škafa nakapalo iz soda; tudi: n. se, *Cig.*, *Erj.(Torb.).*

nakapljáti, âm, *vb. pf.* in einer gewissen Menge tröpfelnd sich ansammeln; = n. se: vosek, ki se je nakapljal od sveče, *LjZv.*

nakapljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* nakapljati, *Cig.*

nakapníca, *f.* die Cisterne, *Guts.*

nakapnína, *f.* die Tropfsteinbildung, *Cig.*; nakapnine, geflossene Gestalten, *Erj.(Min.).*

nakapnják, *m.* = nakapnica, *Guts.*

nakâšljati se, am se, *vb. pf.* sich satt husten: to zimo sem se nakašljal do dobrega.

nakâvkati se, am se, *vb. pf.* sich müde schreien (v. der Dohle); — sich satt jammern, *jvzhŠt.*

nakávljičati, am, *vb. pf.* anhäkeln, *Cig.*

nakávljiti, im, *vb. pf.* mit einem Haken ergreifen, *Cig.*

nakâvsati, am, *vb. pf.* pickend angänzen, anpicken, *Cig.*

nakàz, káza, *m.* die Anweisung, die Assignation, *Cig.*; n. v izplačilo, die Flüssigmachung, *DZkr.*

nakâza, *f.* 1) das Verderben, *C.*; — 2) die Missgestalt, *Cig.*; peklenska n. (o škratu), *LjZv.*; das Ungeheuer, *C.*

1. **nakázan,** *adj.* (nam. nakazen): missgestaltet, verletzt, krüppelhaft, *Krn-Erj.(Torb.)*; nakazani ljudje, sieche, gebrechliche Personen, *Krelj.*

2. **nakazan,** *adj. C.*, *Krelj*, *Notr.*, pogl. nekazan.

nakázati, žem, *vb. pf.* anweisen, assignieren, *Cig.*, *nk.*; n. komu denarje, *Cig.*; n. v izplačo, flüssig machen, *DZkr.*

nakâzek, zka, *m.* die Anweisung, *Jan.*, *Zora*; n. na blago, die Güteranweisung, *Jan.*

nakâzen, zni, *f.* (*m. Guts.*, *Z.*) = nakaza 2).

nakázen, zna, *adj.* 1) verdorben: nakazno vino, *Vrtov.(Km. k.)*; — 2) mit einem Gebrechen behaftet, *C.*; missgestaltet, *Cig.(T.)*; razcapana in nakazna babura, *LjZv.*; abscheulich: nakazna grdoba, *LjZv.*; coprnice nakazno zmršene, *LjZv.*; — (nákazen, *Mik.*).

nakazílọ, *n.* die Assignation, *Jan.*, *DZkr.*; plačilno n., die Zahlungsanweisung, *Levst.(Cest.).*

nakazíti, ím, *vb. pf.* verderben, *Z.*; beschädigen: od peklenskega jastreba nakažen, *Krelj*; nakažen, missgestaltet, missrathen, *Dict.*, *C.*

nakâznica, *f.* die schriftliche Anweisung, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*; poštna n., die Postanweisung, *DZ.*, *nk.*

nakâznik, *m.* ein missgestalteter Mensch, *LjZv.*

nakaznína, *f.* die Anweisungsgebür, *DZ.*

nakáznost, *f.* die Verderbtheit, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; n. in izkažena natura, *Krelj*; krst nas čisti od vse porodne nakaznosti ali nečistosti, *Krelj*; — das Gebrechen, *Cig.(T.).*

nakazojẹ̑mnik, *m.* der Assignator, *Cig.*

nakazovȃlen, lna, *adj.* Anweisungs-, *Cig.*

nakazovȃnje, *n.* das Anweisen, *DZ.*

nakazováti, ûjem, *vb. impf. ad* nakazati; anweisen, assignieren, *Cig.*, *nk.*

nakazovȃvec, vca, *m.* der Anweiser, der Assignant, *Cig.*

nakídati, kîdam, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge aufwerfen, aufschaufeln; n. veliko gnoja, snega na kup; — 2) n. se, sich müde schaufeln, *Cig.*

nakȋlnik, *m.* das Bruchband, *Cig.*

nakímati, am, *vb. pf.* ein wenig nicken, winken: malo je nakimal, govoril pa nič.

nakimávati, am, *vb. impf. ad* nakimati; zuwinken, *M.*

nakímniti, kîmnem, *vb. pf.* einen Wink geben, zunicken, *Z.*, *Jan.(H.).*

nakimováti, ûjem, *vb. impf.* = nakimavati, *Z.*

nakȋnč, *m.* = nakras, nakit, *Jan.(H.).*

nakȋnčati, am, *vb. pf.* = nakrasiti, nakititi; aufputzen, ausschmücken, *Z.*, *nk.*

nakínčiti, kînčim, *vb. pf.* = nakinčati, *Z.*, *Mur.*, *nk.*

nakinčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* nakinčati, *Z.*

nakipẹ́ti, ím, *vb. pf.* wallend, siedend o. gährend aufschwellen; n. do vrha.

nakípniti, kîpnem, *vb. pf.* aufgehen (o testu), *Mur.*, *Jan.*

nakȋpnjenek, nka, *m.* das (aufgelaufene) Koch, *Jan.*

nakȋs, *m.* der Uebergang zur Säure, der Beginn der sauren Gährung, *Z.*

nakísati, kîsam, šem, *vb. pf.* ansäuern; n. zelje, repo.

nákisel, sela, (sel, sla), *adj.* etwas sauer, säuerlich, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *vzhŠt.-C.*

nakiselíti, ím, *vb. pf.* einsäuern, *Cig.*

nakísen, sna, *adj.* säuerlich, *Jan.*

nakísniti, kîsnem, *vb. pf.* säuerlich werden, *M.*, *Z.*

nakìt, kíta, *m.* der Schmuck, die Verzierung, *Cig.(T.)*, *nk.*

nakíten, tna, *adj.* Schmuck-, *Jan.(H.).*

nakítiti, kîtim, *vb. pf.* schmücken, zieren, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — prim. kititi.

naklàd, kláda, *m.* 1) das Darauflegen: cepiti v n., in der Art pfropfen, dass man das Propfreis mit schiefem Schnitt auf den Wildling legt, *M.*, *C.*; = z nakladom cepiti, *Pirc*;

— die Befrachtung, die Beladung, *Cig.*; — 2) die Ladung, die Fracht, *Cig.*, *Jan.*: presežni n., die Ueberfracht, *Cig.*, *Jan.*; — 3) = naklada 3), die Auflage, der Aufschlag, *Cig.*; vinski n.

naklâda, *f.* 1) die Befrachtung, die Ladung, die Fracht, *Cig.*, *C.*, (náklada) *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) der Aufsatz am Bienenstock, *Cig.*, *C.*, *Ig*; — 3) die Steuerauflage, *Cig.*, *C.*, *Levst.(Nauk)*; deželna n., samostojna n. na opojne pijače, *DZkr.*

nakladáč, *m.* der Auflader.

nakladalíšče, *n.* der Aufladeplatz, der Ladungsplatz, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Vrtov.(Km. k.)*.

nakladâlnica, *f.* das Aufladehaus, das Packhaus, *Cig.*

naklâdanje, *n.* das Aufladen.

naklâdati, am, *vb. impf.* aufladen; blago na vozove n.; — n. komu bremena; deželi davke n.; = naklade devati na panjeve, *Levst.(Beč.)*; — prim. naklada 2).

naklâdavec, vca, *m.* der Auflader.

naklâdavka, *f.* die Aufladerin.

naklâdek, *m.* das Frachtstück, das Collo, *Jan.*

nakláden, dna, *adj.* Ladungs-, *Cig.*; naklâdni list, der Ladungsschein, *Cig.*; — zum Aufsetzen bestimmt: nakladna posoda, *Levst.(Beč.)*; — prim. naklada 2).

nakladíšče, *n.* = nakladališče, *Jan.(H.)*.

naklâdnik, *m.* = nakladavec, *Cig.*

nakladnína, *f.* die Aufladegebür, *Cig.*

nakládnost, *f.* die Ladefähigkeit: n. ladje, n. parobroda, *DZ.*

naklânjanje, *n.* 1) das Neigen; — 2) die Neigung: n. izkažene nature, *Dalm.*; — 3) das Zuwenden.

naklânjati, am, *vb. impf. ad* nakloniti; 1) ein wenig beugen oder neigen; n. se, sich neigen, *Mur.*, *Cig.(T.)*; — dan se naklanja k večeru, *Mur.*; — n. se komu, sich vor jemandem verbeugen, *Mur.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — n. se, Anlage, Neigung zu etwas haben, *Cig.*; — 2) n. koga na kaj, lenken, bewegen, bestimmen, *Mur.*, *Cig.*; vse naklanja svojcem na dobro, *Cig.*; Empedokles je naklanjal ino obračal mlade ljudi na brumo, *Trub.(Psal.)*; ne naklanjaj mojega srca na hude reči, *Trub.(Psal.)*; — 3) n. komu kaj, zuwenden, zukommen lassen: n. komu postavno pomoč, jemandem den gesetzlichen Beistand leisten, *DZ.*

nakláti, nakǫ́ljem, *vb. pf.* 1) ein wenig spalten, anspalten; les je naklan, das Holz ist angespalten; — 2) in einer gewissen Menge spalten: drv n.; — in einer gewissen Menge abschlachten, abstechen: n. dosti perotnine za gosti; — 3) n. se, sich satt spalten o. schlachten.

naklátiti, im, *vb. pf.* 1) in einer gewissen Menge herunterschlagen: sadja n. poln jerbas; — 2) n. se, des Herabschlagens satt werden; — des Vagabundierens satt werden.

naklę́cevati, klę́cujem (klę́cevam), *vb. impf.* hinkend gehen, *Dol.*, *BlKr.*

naklę́čati se, im se, *vb. pf.* sich satt knien, des Kniens müde werden.

naklejíti, ím, *vb. pf.* mit einem Klebestoff beschmieren, gummieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

naklę́kati, am, *vb. impf.* n. koleno, das Knie beugen, *ogr.-C.*

naklę́kniti, klę̑knem, *vb. pf.* 1) n. koleno, das Knie beugen, niederknien, *ogr.-C.*; — 2) in einer gewissen Menge hinknien: petkrat so nakleknili k sv. obhajilu, = petkrat je po ena vrsta pokleknila k sv. obhajilu, *jvzhŠt.*

naklekǫ́č, *adv.* mit gebeugten Knien, *Mik.*

nakléniti, klénem, *vb. pf.* (mit einer Kette, einem Schloss) anschließen, *Mur.*; (fig.) že beseda ga je na Jezusa naklenila, *Ravn.*

naklèp, klépa, *m.* der Anschlag, das Vorhaben, bes. ein böses Vorhaben; naklepe snovati, delati, Pläne schmieden, *Cig.*; naklepe sklepati, *Ravn.*

1. **naklépati**, klę́pljem (-páti, pâm), *vb. pf.* 1) fertig klopfen: n. koso, die Sense fertig dengeln; — n. koga, durchklopfen, durchprügeln; — 2) n. komu kaj, vorplappern, *Andr.*; n. komu uha, jemandem die Ohren voll schreien, ihn ausmachen, *C.*; — 3) durch Klopfen in einer gewissen Menge zusammen bringen: n. po sodih vinskega kamena, *jvzhŠt.*; — 4) n. se, = klepanja se naveličati.

2. **naklę́pati**, klę̑pam, pljem, *vb. impf.* vorhaben, im Schilde führen, Pläne schmieden, *Cig.*, *Jan.*

naklepávati, am, *vb. impf.* = naklepovati, *Jan.(H.)*.

naklepetáti, etâm, ę́čem, *vb. pf.* 1) zusammenplappern: koliko mi je tega naklepetala! — 2) n. se, sich satt plappern.

naklę́pnik, *m.* der Ränkeschmied, *Cig.*, *ZgD.*

naklepováti, ûjem, *vb. impf.* = 2. naklepati, *Mur.*

naklę́stiti, im, *vb. pf.* 1) in einer gewissen Menge abästend abhacken: n. smrekovih vej; — 2) n. koga, durchprügeln.

naklęštráti, âm, *vb. pf.* durchprügeln, *BlKr.*

naklę́ti se, kǫ́lnem se, *vb. pf.* sich satt fluchen.

naklícati se, klîčem se, *vb. pf.* sich müde oder satt rufen.

naklíniti, klînim, *vb. pf.* mit Pflöcken an etwas befestigen, *Cig.*; — mit Pflöcken ausstecken potezo n., eine Linie ausstecken, *DZ.*

nakljeváti, kljújem, *vb. pf.* = nakljuvati, *Mur.*, *Cig.*

nakljubováti se, ûjem se, *vb. pf.* sich satt trotzen.

nakljûčba, *f.* der Zufall, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — po naključbi, zufälligerweise, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nakljûčben, bena, *adj.* zufällig, *Cig.*, *DZ.*

nakljûček, čka, *m.* der Zufall, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

nakljúčen, čna, *adj.* zufällig, *Mur.*, *Cig.*; naključni vzroki, Gelegenheitsursachen, *Strp.*

naključeváti, ûjem, *vb. impf. ad* naključiti, *nk.*

nakljúčiti, kljûčim, *vb. pf.* 1) bewirken, verursachen: to mu je naključilo smrt, *Cig.*; — 2) n. se zufällig geschehen, sich ereignen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *nk.*; prilika se naključi, eine Gelegenheit bietet sich zufällig dar, *Ravn.*; sich ergeben: ako se naključijo kaki troški, *Levst.(Nauk)*.

nakljûčje, *n.* der Zufall, *Cig.*; das Schicksal: n. zdanjih dni, *Preš.*
nakljûčljaj, *m.* der Zufall, *Mur.*, *Ravn.*
nakljûčnost, *f.* die Zufälligkeit, *Cig.*
nakljuváti, kljújem, *vb. pf.* 1) s kljuvanjem načeti, mit dem Schnabel anhacken, anpicken; n. oreh; — 2) n. se, sich satt picken.
náklo, *n.* der Amboss.
naklobasáti, âm, *vb. pf.* 1) Ungehöriges, Unsinniges zusammenschwatzen; — 2) n. koga, tüchtig abprügeln, zerbleuen, *Cig.*
naklômba, *f.* die Fügung, die Schickung, das Verhängnis, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; božja n., die Schickung Gottes, *Cig.*, *Ravn.*
naklòn, klóna, *m.* 1) die Verbeugung, das Compliment, *Cig.*; — 2) die Neigung, *Mur.*, *Cig.* *(T.)*, *C.*; podolžni n., die Längenneigung, *Levst.(Cest.)*; — magnetni n., die magnetische Inclination, *Sen.(Fiz.)*; — die Neigung (fig.), der Hang, *Cig.*; nakloni k dobremu, *Valj.* *(Rad)*; — 3) die Art, der Modus (gramm.), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; določni, pogodni (pogojni, *Jan.*), dovolilni, velelni n., die anzeigende, Bedingungs-, Zulassungs-, Befehlart, *Levst.* *(Sl. Spr.)*; — tudi: náklon, *Valj.(Rad)*.
naklônek, nka, *m.* die Neigung, *C.*
nakloníca, *f.* 1) die Neigungswage, *DZ.*; — 2) die Inclinationsnadel, (naklonenica) *Sen.* *(Fiz.)*.
naklonílo, *n.* die Fügung, *Ravn.*, *Slom.-C.*
naklóniti, klônim, *vb. pf.* 1) ein wenig beugen oder neigen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; naklonjen, geneigt, schief, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; naklonjena ploskev, eine schiefe Fläche, *Cig.(T.)*; — n. se, sich verbeugen, *Mur.*, *Cig.*, *Navr.* *(Let.)*, *nk.*; — sich neigen: dan se je naklonil, *Trub.*; — naklonjen biti, eine Anlage haben, inclinieren, *Cig.*, *Jan.*; — 2) n. koga k čemu, jemanden zu etwas bewegen, bestimmen, *Cig.*, *Jan.*; — n. si koga, jemanden für sich gewinnen, *nk.*; naklonjen komu, jemandem gewogen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 3) n. komu kaj, zukommen lassen, verhängen; to mu je naklonilo smrt, das hat seinen Tod bewirkt, *Cig.*; kakor Bog nakloni, wie es Gott fügt, *Cig.*; — n. se, sich fügen, geschehen, *Cig.*; — nakloni se mi = nameri se mi, *Fr.-C.*
naklônjenost, *f.* 1) die Neigung, die Schiefe, *Cig.*, *Jan.*; — der Hang, die Anlage, *Jan.* *(H.)*; — 2) die Geneigtheit, die Gewogenheit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
naklonljívost, *f.* die Neigung (fig.), *C.*
náklonost, *f.* = nagnjenje, nagnjenost, *Mur.*; nagnusne naklonosti, *ogr.-Valj.(Rad)*.
naklônski, *adj.* Neigungs-: n. kot, der Neigungswinkel, *Cel.(Geom.)*.
nakmétovati se, ujem se, *vb. pf.* die Landwirtschaft satt bekommen, *Cig.*
naknâda, *f.* = nadomestilo, der Ersatz, *Cig.* *(T.)*, *nk.*; — hs.
nakóditi, im, *vb. pf.* = naberačiti, *Jan.(H.)*.
nakodráti, âm, *vb. pf.* aufkräuseln, *Cig.*; — n. se, sich das Haar aufkräuseln, *Cig.*
nakodričáti, âm, *vb. pf.* = nakodrati, *Cig.*

nákoł, kóla, *m.* tisti koli in tisto vejevje, s katerim se nakoli fižol, grah itd., die Besteckung, *BlKr.*
nákoł, *adv.* nach der Richtung, in welcher sich das Holz spaltet: n. vrtati, *V.-Cig.*; tudi: nakôł, *C.*; (nam. na kol).
nakółčiti, im, *vb. pf.* mit Pflöcken versehen, pflöcken, *Jan.(H.)*.
nakolędovati, ujem, *vb. pf.* = s koledovanjem nabrati, *C.*
nakolênče, eta, *n.* trileten otrok, ki ga dajo nevesti v novem domu na koleno, das Brautkind, *Dol.-Cig.*, *Jan.*, *Navr.(Let.)*.
nakolênček, čka, *m.* = nakolenče, *SlN.-C.*
nakolênčič, *m.* das Schoßkind, das Busenkind, *Jan.*
nakolênec, nca, *m.* = nakolenče, *BlKr.*
nakolênek, nka, *m.* 1) = kneftra, der Knieriemen (bei den Schustern), *Cig.*, *Jan.*; — *pl.* nakolenki: podloge oblačilu na kolenu, *Fr.-C.*
nakolęsnik, *m.* der Hakenpflug, *C.*
nakolíčati, am, *vb. pf.* = nakoliti, *Cig.*
nakolíčiti, îčim, *vb. pf.* = nakoliti, *Dol.*
nakóliti, kǫlim, *vb. pf.* mit Pfählen (Stecken) versehen, um daran zu befestigen, pfählen, bestecken; n. trte, fižol, grah; nakoljen vinograd, ein fertig gepfählter Weingarten.
nakǫljenec, nca, *m.* nakoljen fižol, grah, die Steckenbohne, die Steckenerbse, *BlKr.-Cig.*, *Jan.*
nákołski, *adj.* n. fižol = nakoljenec, *LjZv.*
nakòp, kópa, *m.* die aufgeworfene Erde, der Aufwurf, *Cig.*; — die Schanze, *Vrt.*; — nákop, der Grund und Boden am Nordrand eines Weingartens, von welchem Erde auf die Reben abgegraben wird: svoj n. imeti, iz zemlje drugega posestnika nakop jemati za svoj vinograd, *Št.*
nakópati, kǫpljem, (kopáti, pâm), *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge angraben; n. peska, zemlje za kako reč; — mit dem Karst oder der Haue aufladen, *Mur.*; — n. komu kaj, zuziehen; to mu je nakopalo bolezen, smrt; — n. si bolezen, nesrečo; n. si skrbi na glavo, sich Sorgen aufladen; — 2) aufgraben: n. prst ob drevesu, *Cig.*
nakǫpati se, pam, pljem se, *vb. pf.* sich zur Genüge baden.
nakopávanje, *n.* das Angraben, das Aufgraben.
nakopávati, am, *vb. impf. ad* nakopati; 1) angraben; — aufladen, *M.*; — n. si kaj, sich etwas zuziehen, aufladen; sebi in drugim nesrečo n., *Ravn.*; — 2) aufgraben.
nakopčati, am, *vb. pf.* aufschobern, *Cig.*
nakopičeváti, ûjem, *vb. impf. ad* nakopičiti; anhäufen; blaga n. v svojih shrambah.
nakopíčiti, îčim, *vb. pf.* anhäufen, zusammenhäufen; n. blaga; — n. se, sich anhäufen; nakopičilo se mi je dela.
nakopítiti, îtim, *vb. pf.* 1) über den Leisten schlagen, *Mur.*; — 2) n. se, sich unter dem Huf ansammeln: snega se je nakopitilo konjem, *jvzhŠt.*; — blato, mokra prst se nakopiti črevljem na podplate, *Mur.*

nákopnica, *f.* 1) prst za nakop, *Fr.-C.*; — 2) jama za blato, gnoj i. dr., kar služi v nakop, *Št.*

nakoráčiti, âčim, *vb. pf.* n. nogo, den Fuß zum Schreiten erheben, *DSv.*

nakosílčati se, am se, *vb. pf.* ſich ſatt früh⸗ſtücken, *M., Z.*

nakosíti, ím, *vb. pf.* 1) eine gewiſſe Menge mähen; trave nakositi za živino; — 2) n. se, ſich ſatt mähen.

nakǫ́siti se, im se, *vb. pf.* ſich ſatt eſſen (beim Früh⸗ oder Mittageſſen [kosilo]).

nakosmáti, âm, *vb. pf.* eine gewiſſe Menge zerzupfen, anzupfen, *Cig.*

nakošátiti se, âtim se, *vb. pf.* košato se obleči, ſich hoffärtig anziehen, *M.*; — ſich aufblähen (fig.), *Cig.*

nakotíti, ím, *vb. pf.* eine gewiſſe Menge von Jungen gebären, *vzhŠt.*; (zaničlj. o človeku): Kočarji, smolarji, posli Nakote nam kup otrok, *Levst.(Zb. sp.).*

nakǫ̂tnik, *m.* der Auszügler, *Nov.-C.*; — prim. kot 2).

nákov, *m.* = naklo, *Mur., Valj.(Rad).*

nakoválce, *n. dem.* nakovalo; kleiner Amboſs; n. v ušesu, *Cig.(T.), Sen.(Fiz.), Erj.(Som.).*

nakovâlnik, *m.* = nakovalo, *Mur.*

nakovállo, *n.* der Amboſs; nákovalo, *Gor.*

nakováti, kújem, *vb. pf.* 1) anſchmieden, *Cig., Gor.*; — 2) in einer gewiſſen Menge fertig ſchmieden; n. železnih obročev; — in einer gewiſſen Menge prägen; n. veliko zlatega denarja; — 3) n. se, ſich ſatt ſchmieden.

nákovenj, vnja, *m.* = nakovalo, *Svet.(Rok.).*

nákovo, *n.* = nakovalo, *Mur., Prip.-Mik.*

nakozáriti se, ârim se, *vb. pf.* des Ziegen⸗hütens ſatt werden, *M.*

nakozláti, âm, *vb. pf.* = nabljuvati, eine ge⸗wiſſe Menge erbrechen.

nakožuháti, âm, *vb. pf.* 1) eine gewiſſe Menge (Kukuruz) ſchälen: veliko koruze smo nocoj nakožuhali, *jvzhŠt.*; — 2) n. koga, einem den Pelz ausklopfen, ihn abprügeln, *C., Ig.*

nakrájen, jna, *adj.* am Rande oder an der Grenze befindlich, *Cig., C.*

nakraljeváti se, ûjem se, *vb. pf.* des König⸗ſeins ſatt werden.

nakramljáti se, âm se, *vb. pf.* des Geſpräches ſatt werden.

nakrapljeváti, ûjem, *vb. impf.* tröpfeln: dež nakrapljuje, *ogr.-Valj.(Rad).*

nakràs, krása, *m.* der Schmuck, *Cig.(T.), DZ.*

nakrásiti, im, *vb. pf.* ausſchmücken, *nk.*; n. komu grob, *Cv.*; — tudi: -íti.

nakrásti, krádem, *vb. pf.* zuſammenſtehlen; raznega blaga n.; vse to je nakradel.

nakràt, *adv.* plötzlich, *nk.*

nakráten, tna, *adj.* plötzlich, *nk.*

nakŕcati, am, *vb. pf.* befrachten: nakrcana ladja, ein befrachtetes Fahrzeug, *Cig.*; — hs.

nakŕčiti, im, *vb. pf.* eine gewiſſe Menge auf⸗roden: n. nekoliko zemlje; — n. kup kamenja, *Z.*

nakrčmáriti, ârim, *vb. pf.* 1) als Schankwirt gewinnen; — 2) n. se, krčmarjenja se naveličati, die Schankwirtſchaft ſatt bekommen.

nakrȩ̂dati, am, *vb. pf.* kreiden, mit Kreide be⸗ſtreichen, *Jan.(H.).*

nakrȩ̂gati se, am se, *vb. pf.* des Auszankens oder Zankens ſatt werden.

nakrehniti, kréhnem, *vb. pf.* anbrechen: n. vejo.

nakrȩ́mžiti se, im se, *vb. pf.* 1) den Mund, das Geſicht verziehen; — 2) n. se, kremženja se naveličati.

nakréniti, krénem, *vb. pf.* ein wenig ſeitwärts wenden, *Mur., C.*

nakrępčáti, âm, *vb. pf.* 1) aufſteifen, *Cig.*; — 2) n. se, ſich in genügendem Maße laben.

nakrésati, kréšem, *vb. pf.* 1) genug (Feuer) ſchlagen: ognja n.; — 2) n. koga, durch⸗prügeln, *BlKr.*; — 3) n. se = naveličati se kresanja.

nakrȩ́ta, *f.* = napotje, sitnost, neprijetnost, *So-ška dol.-Erj.(Torb.).*

nakrȩ́titi se, im se, *vb. pf.* ſich fügen, ſich treffen, ſich ereignen, *Cig., Jan., SlN.*

nakŕgati, am, *vb. pf.* aufklecken, *Cig.*

nakŕhati, am, *vb. pf.* etwas ſchartig machen.

nakŕhniti, kŕhnem, *vb. pf.* ein Stückchen von einer Sache abbrechen, ſie anbrechen.

nakríčati, ím, *vb. pf.* 1) n. komu ušesa, je⸗mandem die Ohren voll ſchreien, *Mur.*; — 2) n. se, ſich ſatt ſchreien.

nakrîšpati, am, *vb. pf.* 1) runzeln: usnje n., *Z.*; falten, *Z., M.*; — kräuſeln: lase n., *C.*; — 2) abprügeln, *Cig., Ščav.*

nákriv, *adj.* etwas ſchief, ein wenig krumm, *Mur., Mik.*

nakrivíti, ím, *vb. pf.* ein wenig krümmen, an⸗krümmen, *Cig.*; n. se, ſich ein wenig krüm⸗men, *Dalm.*

nakrivljáti, âm, *vb. pf.* ein wenig krümmen, ankrümmen, *Cig.*

nakríž, *adv.* = na križ, navzkriž, *Mur.*

nakrížati, am, *vb. pf.* mit Kreuzen bezeichnen, bekreuzen, *Cig.*

nakrîžem, *adv.* = na križem, 1) kreuzweiſe, *Cig.*; — 2) n. biti, abweichen, divergieren: uri sta veliko nakrižem, *Polj.*; blago je zelo n., die Ware iſt von ſehr verſchiedener Güte, *Polj.*

nakrížen, žna, *adj.* 1) kreuzweiſe ſtehend, *M.*; — 2) ungleichartig, *Cig.*; nakrižni voli, Ochſen, die nicht zu einander paſſen, *Cig.*; bili so trije možje nakrižne dobe, *Levst.-Jan.(Slovn.).*

nakŕkniti, kŕknem, *vb. pf.* anſchwellen, auf⸗gehen (n. pr. o testu), *Mur.*; n. v ponvi, *vzhŠt.-C.*; — n. se: detelja in drugi pre-objedni živež se nakrkne v želodcu, *Poh.*

nakŕmiti, im, *vb. pf.* ſatt füttern, abfüttern.

nakrmljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* nakrmiti, *Jan.*

nakŕniti, kŕnem, *vb. pf.* = nagniti (kako po-sodo), neigen, *Srpenica pri Bolcu-Erj.(Torb.)*; — nam. nakreniti.

nakrojíti, ím, *vb. pf.* eine gewiſſe Menge fertig ſpalten: n. veliko skrili.

nakrǫ̂kati se, am se, *vb. pf.* ſich ſatt krächzen.

nakrpáriti, ârim, *vb. pf.* zuſammenflicken: knjigo n., ein Buch zuſammenſtoppeln, *Cig.*

nakŕpati, am, *vb. pf.* 1) anflicken, *Cig.*; — 2) zuſammenflicken, eine gewiſſe Menge Flickarbeit

verrichten; — 3) n. se, des Flickens satt werden.

nakrpútiti se, ûtim se, *vb. pf.* = našopiriti se, gizdavo obleči se (navadno o ženskah), *Vrsno pod Krnom-Erj.(Torb).*

nakrúšiti, krûšim, *vb. pf.* 1) ein wenig anbröckeln: n. zid; — 2) eine Menge anbröckeln; n. koščkov zidu.

nakrûšnik, *m.* kdor kruhopeku daje peči svoj kruh, der Backgast, *Cig.*

nakrváviti, âvim, *vb. pf.* mit Blut beträufeln oder beflecken, *Jarn.*, *M.*

nakúhati, kûham, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge kochen; n. veliko mesa; — 2) n. se, durch Kochen an Größe zunehmen; — 3) n. se, das Kochen satt bekommen.

nakújati se, am se, *vb. pf.* sich satt trotzen, ausschmollen.

1\. **nakûp**, *m.* der Ankauf, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

2\. **nakùp**, kúpa, *m.* das Aggregat, *Cig.(T.).*

nakupávati, am, *vb. impf.* = nakupovati.

nakûpčati, am, *vb. pf.* aufhäufeln, *Mur.*, *Cig.*

nakupčávati, am, *vb. impf. ad* nakupčati, *Cig.*

nakupčeváti, ûjem, *vb. impf.* = nakupčavati, *Cig.*

nakupčeváti se, ûjem se, *vb. pf.* das Handeltreiben satt bekommen.

nakupílo, *n.* der Ankauf, *Jan.*

nakupîtev, tve, *f.* der Ankauf, *DZ.*

nakúpiti, im, *vb. pf.* in einer gewissen Menge ankaufen, einkaufen; raznovrstnega blaga, živine n.

nakupovânje, *n.* das Ankaufen.

nakupováti, ûjem, *vb. impf. ad* nakupiti; ankaufen, einkaufen.

nakupovâvec, vca, *m.* kdor kaj nakupuje.

nakúriti, im, *vb. pf.* durchprügeln, *Mur.*, *Cig.*, *SlGor.-C.*

nakúsiti se, kûsim se, *vb. pf.* die Faste brechen, *Fr.-C.*

nakútiti se, im se, *vb. pf.* sich ein wenig neigen, z. B. beim Schlummern den Kopf neigen, *Hal.-C.*

nakvantáti, âm, *vb. pf.* Ungehöriges zusammenschwatzen.

nakváriti, im, *vb. pf.* verderben, *C.*

nákvasa, *f.* die Säuerung, *Mur.*; — das Sauerkraut, saure Rüben: nakvaso si delamo, *vzhŠt.*; tudi: posoda, v kateri se repa ali zelje kisa, *vzhŠt.*

nakvásiti, im, *vb. pf.* 1) säuern, *Mur.*; nakvašena repa, *vzhŠt.*; — 2) n. komu kaj, vorschwatzen, vorplauschen, *M.*

nákvaša, *f.* = nakvasa, *Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*

nakvaševáti, ûjem, *vb. impf. ad* nakvasiti; säuern, *Mur.*

nakvéčiti, kvêčim, *vb. pf.* ein wenig verknittern, *Mariborska ok.-C.*; — prim. pokvečiti.

nalâga, *f.* = naklada, die Befrachtung, die Ladung, *Cig.*, *C.*

nalâganje, *n.* das Auflegen, das Aufladen.

nalâgati, am, *vb. impf. ad* naložiti; auflegen, aufladen; seno, drva (na voz) n.: — auferlegen; dolžnosti komu n.; — anlegen: denar na obresti n., (po nem.).

nalagáti, lážem, *vb. pf.* pogl. nalegati.

nalâgavec, vca, *m.* der Aufleger, der Auflader.

nalâh, *adv.* leichthin, sachte, allmählich, *Fr.-C.*

naláhavec, vca, *m.* kdor se nalahoma spravlja k delu, der Langsame, der Träge, *C.*

naláhavo, *adv.* = nalahoma, *vzhŠt.-C.*

nalâhkoma, *adv.* gemächlich, bequem: n. živeti, (nalehkoma) *Hal.-C.*

nalâhoma, *adv.* sachte, langsam, *Fr.-C.*

nalâjati se, jam, jem se, *vb. pf.* sich satt bellen.

nalâmati, mam, mljem, I. *vb. pf.* eine gewisse Menge brechen, *Mur.*, *Mik.*; vej n., *vzhŠt.*; — II. *vb. impf. ad* nalomiti; = nalamljati, ein wenig brechen, anbrechen, *Cig.*

nalâmljati, am, *vb. impf. ad* nalomiti; anbrechen.

nalàšč, *adv.* eigens, mit Fleiß, mit Vorsatz, geflissentlich; to sem n. za njega naročil; n. najet človek; to je n. storil; — tudi: nâlašč; — nam. navlašč; podstava: vlast.

naláziti, lâzim, *vb. pf.* = najti, *M.*, *Zora.*

nalážati, am, *vb. impf. ad* nalaziti; finden, *Rez.-Mik.*; n. se, sich finden, vorkommen, *Rez.-Baud.*

nalęcati, am, *vb. impf. ad* naleči; spannen: n. zanke, Schlingen legen, *ogr.-C.*; — n. se pogibeli, sich der Gefahr aussetzen, *Habd.-Mik.*

nalęči, lęčem, *vb. pf.* spannen: lok n., den Bogen spannen, *C.*; sv. Peter je lok nalekel = mavrica se je prikazala, *ogr.-C.*; — n. zanko, mrežo, eine Schlinge, ein Netz aufstellen, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; — = nastaviti (komu kaj), *vzhŠt.-C.*

nalęči, lęžem, *vb. pf.* 1) hinlegen, *C.*; — 2) n. se na kaj, sich auf etwas legen: n. se na sulico, *Dalm.*; — n. se na koga, über jemanden kommen: skrb se naleže na koga, *C.*; — 3) in irgend einer Menge ausbrüten; naša kokoš je že veliko piščet nalegla, *Z.*; — n. se, in Menge ausgebrütet werden; überhand nehmen, *Cig.*; — 4) n. se, ansetzen: grozdje se je naleglo, češplje so se nalegle, *C.*, *vzhŠt.*

nalegáti, nalážem, *vb. pf.* 1) n. koga, anlügen; — 2) n. se komu, jemandem etwas vorlügen.

nalęgati, am, *vb. impf. ad* naleči (ležem); — n. se na koga, über jemanden kommen, *C.*; — n. se česa, etwas betreffen, *C.*

nalegávati, am, *vb. impf.* sich neigen, schwanken: nalegavati zdaj na desno, zdaj na levo (o pijancu), *DSv.*

nalęka, *f.* der Köder, *vzhŠt.-C.*; — prim. naleči.

nalękniti, lęknem, *vb. pf.* 1) anbiegen, *Dol.*; — 2) n. komu kaj, jemandem etwas hinlegen, so dass er es leicht finden kann, *vzhŠt.*

nalekováti, ûjem, *vb. impf. ad* naleči; spannen: n. lok, *C.*; n. strelo na tetivo, *ogr.-C.*; — aufstellen: skopce nalekujejo meni, *kajk.-Valj.(Rad).*

nalępíti, ím, *vb. pf.* ankleben; n. se, kleben bleiben: blato se na črevelj nalepi, *Hal.-C.*

nalępljati, am, *vb. impf. ad* nalepiti, *Jan.(H.)*; — mit Unterbrechungen regnen: cel dan nalepljá, *Dol.-Cig.*, *BlKr.-M.*

nalepotíčiti, îčim, *vb. pf.* aufputzen, ausschmücken; — anschminken, *Cig.*
nalésti, lêzem, *vb. pf.* 1) n. bolezen, sich eine Krankheit zuziehen; n. božjast, *Navr.(Let.)*; von einer Krankheit angesteckt werden; n. osepnice; — n. uši, Läuse bekommen; — 2) = najti, *Rez.-Baud.*; — 3) n. se česa, in Menge zusammenbringen, bekommen; n. se denarjev; n. se uši; nalezel se ga je, er hat sich einen Rausch angetrunken.
nalèt, léta, *m.* 1) das Heranfliegen, der Anflug, *Mur.*; čebele so svoj nalet pozabile, *Gol.*; — 2) der Anlauf, der Anprall, *Cig.*, *Jan.*; n. vode, der Anschuss des Wassers, *Cig.*; n. valovja na valovje, das Begegnen der Wellen, *Cig.(T.)*; — 3) das Ungefähr, *C.*
nalétati, lêtam, I. *vb. impf. ad* naleteti; in Menge anfliegen; proti večeru je naletal sneg, gegen Abend begann es zu schneien, *Erj.(Izb. sp.)*; — II. nalétati se, am se, *vb. pf.* des Herumfliegens, Herumlaufens satt werden; ptiči, otroci so se naletali.
naletávati, am, *vb. impf.* in Menge heranfliegen; muhe naletavajo v pajkovo mrežo; — sneg naletava, es fängt an zu schneien; toča naletava, *C.*
naléten, tna, *adj.* naletno, pachtweise, *V.-Cig.*
nalêtek, tka, *m.* der Vorfall, das Ereignis, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*; zoprni naletki, *Ravn.*
naletéti, ím, *vb. pf.* 1) n. na kaj, an etwas anlaufen, anprallen; — auf jemanden o. etwas stoßen, gerathen, jemanden antreffen; n. na družbo znancev; naletel je na mnogo ovir, er stieß auf viele Hindernisse; — tudi: n. koga, kaj, *C.*; naletel sem ga, ko je hruške kradel, *Kr.*; — naletel je, er ist übel angekommen; — 2) n. se, sich treffen, vorfallen, *Cig.*, *M.*; naletelo se je tako, *Tolm.*; — 3) n. se, sich satt fliegen.
nalêtnik, *m.* der Pächter, *V.-Cig.*, *C.*, *Svet. (Rok.)*.
naletováti, ûjem, *vb. impf. ad* naleteti; = naletavati; sneg naletuje; toča naletuje, *Cig.*; kanci naletujejo, es fallen Tropfen, *Vrtov. (Km. k.)*.
nalétovina, *f.* das Pachtgeld, *V.-Cig.*
nalevák, *m.* der Trichter, *Danj.-Mik.*
nalêza, *f.* = nalezba, *C.*
nalézba, *f.* das Angestecktwerden, die Ansteckung, *Cig.*, *C.*, *Nov.*, *DZ.*
nalézen, zna, *adj.* ansteckend, *Jarn.*, *Cig.*, *Zora.*
nalézenje, *n.* das Angestecktwerden, die Ansteckung.
nalezílo, *n.* = naleznina, *Cig.*
nalezljiv, íva, *adj.* = nalezen, ansteckend, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nalezljívost, *f.* = naleznost, *Cig.*, *nk.*
naleznína, *f.* der Ansteckungsstoff, *Cig.*
naléznost, *f.* die Ansteckungsfähigkeit: n. morljivih otročjih koz, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
nalezováti, ûjem, *vb. impf. ad* nalesti; bolezni n., von Krankheiten angesteckt werden, *Cig.*
naléžati se, ím se, *vb. pf.* sich satt liegen.
nalîbrati, am, *vb. pf.* durchprügeln, *Jan.*, *SlGor.*

nalîč, *adv.* mit Fleiß, mit Vorbedacht, *Dict.*, *Cig.*; — eigens, *Dol.-Cig.*
nalíčen, čna, *adj.* 1) analog, *Cig.(T.)*, *DZkr.*; — 2) anständig, *M.*
nalíčiti, im, *vb. pf.* aufputzen, schmücken, *C.*, *Z.*
nalîčje, *n.* 1) der Schleier, *Šol.*, *nk.*; obe sta bili z gostimi naličji zagrnjeni, *Jurč.*; — 2) das Leichentuch zur Bedeckung des Gesichtes und der Brust einer Leiche, *Cig.*, *Rib.-Mik.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *Cv.*; — 3) die Maske, *C.*; (fig.) pod naličjem pobožnosti, *Cv.*
nalîčnica, *f.* die Maske, die Larve, *Z.*; (fig.) pod naličnico pobožnosti, *Cv.*
nalíčnost, *f.* 1) die Analogie, *Jan.(H.)*; — 2) guter Anstand, *Cig.*
nalijáč, *m.* = nalijak, lakomnica, *Cig.*
nalijâk, *m.* das Gießschaff, *C.*
nalijâlnik, *m.* das Gießschaff, *C.*
nalíjati, am, *vb. impf.* = nalivati, *Mur.*, *Cig.*, *Gor.*
nalîk, *adv.* ähnlich, gleich, nach Art, *C.*, *nk.*; — hs.
nalîka, *f.* die Analogie, *Cig.(T.)*, *Lampe(D.)*.
nalikováti, ûjem, *vb. impf.* ähnlich sein, *Jan. (H.)*; — hs.
nalip, *m.* der Eisenhut (aconitum), *Cig.*; (nálep?).
nalipanje, *n.* hudičevo n. ali silovanje („Anlauf"), *Krelj.*
nalísten, stna, *adj.* blattständig (bot.), *Cig.*
nalîšp, *m.* der Aufputz, *Cig.*
nalîšpati, am, *vb. pf.* aufputzen, schmücken; n. se, sich aufputzen; nališpano dekle.
nalíšpav, *adj.* = lišpav, heikelig, wählerisch, *Dol.*, *Polj.*
nalíšpavec, vca, *m.* = nališpav človek, *Dol.*
nalîtek, tka, *m.* der Aufguss, *Mur.*
nalíti, líjem, *vb. pf.* in einer gewissen Menge hineingießen; vina n. v kupico do vrha; — voll gießen; kupico komu n.; — n. se pijače (vina, žganja), sich voll trinken, sich ansaufen; — nalit, strotzend von Fette, *C.*
nalîv, *m.* 1) der Aufguss, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) der Gussregen; tudi: náliv.
nalivâč, *m.* 1) der Einschenker, der Mundschenk, *Cig.*; — 2) der Trichter, *Mur.*
nalivák, *m.* der Trichter, *Mur.*
nalivâlnica, *f.* der Schenktisch, *C.*
naliválo, *n.* die Gießkanne, *C.*
nalívanje, *n.* das Vollgießen, das Anfüllen.
nalívati, am, *vb. impf. ad* naliti; 1) in gewissen Mengen hineingießen, voll gießen; vina n. v kupice; kupice z vinom n.; — n. se; saufen: n. se z vinom, *C.*; — 2) gießen, stark regnen: dež je nalival, *Levst.(Rok.)*, *Vrt.*; naliva, es gießt, regnet stark.
nalivâvec, vca, *m.* der Mundschenk, *Dalm.*
nalîvek, vka, *m.* = naliv 1), *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*
nalîven, vna, *adj.* Gussregen-: nalivna nevihta = nevihta z nalivom, *LjZv.*
nalîvka, *f.* der Füllwein, *Cig.*
nalízati se, žem se, *vb. pf.* sich satt lecken.
naljúbiti se, im se, *vb. pf.* sich satt lieben, *Mur.*, *Cig.*

naljúditi, im, *vb. pf.* = naseliti, *Mur., Jan.*

naljútiti, ljûtim, *vb. pf.* 1) erzürnen, *Jan.(H.)*; — 2) n. se, zornig werden, *Jan.(H.)*; — sich satt zürnen, *Jan.(H.)*.

nalǫ̑ckati se, am se, *vb. pf.* = nalokati se, *Glas.*

nálog, lǫ́ga, *m.* 1) die Auferlegung, *Cig.*; — die Aufgabe, *C.*; der Auftrag, *Cig.(T.)*, *Prip.-Mik.*, *DZ.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; plačilni n., der Zahlungsauftrag, *nk.*; — 2) die Steuer, *ogr.-C.*; — 3) das Gießschaff, *ogr.-C.*; — tudi: nalòg, lǫ́ga, *Valj.(Rad)*.

nalǫ̑ga, *f.* 1) die Aufgabe, das Pensum, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; šolska n., die Schulaufgabe, *nk.*; — 2) = naklada, der Aufsatz auf dem Bienenstocke, *Cig.*, *Levst.(Beč.)*; — 3) náloga, *coll.* Laubbauschen zur Düngung der Weingärten, *Konjice(Št.)*.

nalojíti, ím, *vb. pf.* mit Unschlitt beschmieren, betalgen, *Cig.*

náloka, *f.* v mlinu oni klini na preslici, za katere se palci notranjega kolesa love, da tako sučejo kamen, *Kr.-Valj.(Rad)*, *Ig*, *Laško(Št.)*; (= náloki, *m. pl.*, *Poh.*); — prim. laloka 3).

nalókati se, kam, lǫ́čem se, *vb. pf.* sich satt schlappen; — sich ansaufen, *Cig.*, *Jan*; nažreti in nalokati se, *LjZv.*; tudi: nalokáti se.

nalòm, lǫ́ma, *m.* der Anbruch, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*

nalômek, mka, *m.* der Anbruch, *Jan.*; kostni n., der Beinbruch, *C.*

nalómiti, lǫ́mim, *vb. pf.* 1) anbrechen; palico n.; nalomljenega trstu ne bo strl, *Ravn.*; — eine abweichende Richtung geben, brechen: streho n., *Cig.*; — 2) eine gewisse Menge brechen; malo, veliko kamenja n.; n. dračja za kurjavo.

nalópati, pam, lǫ́pljem, *vb. pf.* 1) durchprügeln, *Cig.*; — 2) n. se, sich anschlappen, *Jan.(H.)*.

nalǫ́ščiti, im, *vb. pf.* in einer gewissen Menge glasieren, polieren, *Mur.*

nalovíti, ím, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge zusammenfangen; veliko rib, ptic n.; — 2) n. se, des Fangens, Jagens satt werden.

nálovka, *f.* = naloka, *Kr.-Valj.(Rad)*.

nalǫ̑žba, *f.* die Aufladung, *Cig.*

nalǫ̑žek, žka, *m.* kar se komu naloži, *Dict.*; die Aufgabe, *Cig.*

naložénec, nca, *m.* panj, ki je na drugega naložen, *Levst.(Beč.)*.

naložílo, *n.* die Auferlegung: naložilu ustreči, der Aufforderung entsprechen, *DZ.*

naložíti, ím, *vb. pf.* 1) auflegen, aufladen; n. blaga na voz, na ladijo; n. si drv na roke; n. drv v peč, die gehörige Menge Holz in den Ofen legen; — n. jih komu, Schläge ertheilen; — auferlegen; n. dolžnost, pokoro, kazen; n. občanom plačilo, *Levst.(Nauk)*; — preveč je naložil, = er hat sich betrunken; — voll packen, beladen; n. voz; n. peč, mit Heizmaterial füllen; — 2) anlegen: n. denar na obresti (po nem.).

nalǫ̑žnica, *f.* die Concubine, *Levst.(Nauk)*; — stsl.

naložník, *m.* der Aufleger, *C.*

naložnína, *f.* 1) die Ladung, *Jurč.*; — 2) das Anlagecapital, *C.*, *Burg.*, *DZ.*

nalûckati se, am se, *vb. pf.* = 2. nalukati se, *Dol.*, *jvzhŠt.*

nalúčati, am, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge werfen; kamenja n. v vodo; — 2) n. se, sich satt werfen.

1. **nalúkati se,** am se, *vb. pf.* sich satt gucken, *Cig.*

2. **nalûkati se,** am se, *vb. pf.* sich besaufen, *Ljub.*, *Dol.*

nalukávati, am, *vb. impf.* spionieren, n. koga, kaj, belauern, *ogr.-C.*

nalukâvec, vca, *m.* der Spion, *ogr.-C.*

nalúpiti, im, *vb. pf.* 1) anschälen: n. drevo, lachen, *Cig*; — 2) in einer gewissen Menge schälen; krompirja n. za večerjo.

nalúščiti, im, *vb. pf.* 1) ein wenig schälen, anschälen: n. oreh, *Cig.*; — 2) in einer gewissen Menge enthülsen, schälen; mnogo fižola, orehov n.

naluščeváti, ûjem, *vb. impf. ad* naluščiti 1), *Cig.*

nalútati, am, *vb. pf.* mühsam zusammenlesen, *Z.*

nalûtki, *m. pl.* das mühsam Zusammengebrachte, *C.*

namagnētiti, im, *vb. pf.* magnetisch machen, magnetisieren, *Cig.(T.)*.

namàh, máha, *m.* der Anschlag (beim Takte), *Cig.*

namáhati, am, *vb. pf.* abprügeln.

namáhniti, mâhnem, *vb. pf.* 1) den Arm zum Schlage ausstrecken, zum Schlage ausholen, *Z.*; celo na-te je že namahnil v svoji jezi, *Zv.*; — 2) n. se na koga, jemanden antreffen, *Cig.*, *BlKr.-M.*

namahováti se, ûjem se, *vb. impf. ad* namahniti; n. se na koga, anzutreffen pflegen, *BlKr.-M.*

namájati, jam, jem, *vb. pf.* ein wenig wackelig o. locker machen; — n. se, zu wackeln anfangen, *Z.*

namájiti, im, *vb. pf.* 1) anschälen, lachen: smreko n., *Cig.*; — 2) eine gewisse Menge schälen; n. veliko smrek; — 3) abprügeln, *Notr.*

namȁka, *f.* 1) die Einfeuchtung, die Einweichung, *Cig.*; — die Beize, *Z.*; — die Bewässerung: n. polja, *Zora*; — 2) die Sauçe, die Tunke, *Z.*

namâkanica, *f.* die durch Eintauchen verfertigte Talgkerze, die Tauchkerze, *Cig.*, *M.*, *Z.*

namâkanje, *n.* das Bewässern, das Nassmachen, das Eintunken.

namâkati, kam, čem, *vb. impf. ad* namočiti; von einer Flüssigkeit durchdringen lassen; bewässern: dež namaka zemljo; potok namaka travnike; im Wasser einweichen: perilo n.; n. grah v vodi; die Erbsen im Wasser aufquellen lassen; šiba se že namaka = die Strafe naht, *jvzhŠt.*; — beizen; v lugu n., laugen, *Jan.(H.)*; — eintunken; kruh v vino, v kavo n.

namákniti, nem, *vb. pf.*; pogl. namekniti.

namâlati, am, *vb. pf.* = naslikati, hinmalen, malen.

namâljati, am, *vb. impf.* einen Toast auf jemanden ausbringen: n. komu, *Št.-Cig.*; — prim. moliti 2).

namarǫ́žiti se, ǫ̂žim se, *vb. pf.* = grdo se obleči ali opraviti, *BlKr.*

namastíti, ím, *vb. pf.* 1) mit Fett anschmieren o. beiudeln, *Mur.*, *Cig.*: — 2) n. se, sich satt schmausen, *Z.*

namaščeváti se, ûjem se, *vb. pf.* genügende Rache nehmen.

namašíti, ím, *vb. pf.* voll stopfen; n. si žepe; v nos si n. tobaka; — n. se, sich den Magen voll stopfen.

namâtati, am, *vb. impf. ad* namotati; aufwinden, *Jan.*

námaz, máza, *m.* der Aufstrich, der Anstrich, *Cig.*, *Erj.(Som.)*, *DZ.*

namázati, mâžem, *vb. pf.* 1) anstreichen, anschmieren; n. kruh, testo z maslom; n. usnje z mastjo, lase z oljem; kola n., den Wagen schmieren; — 2) n. koga, durchprügeln.

namâzek, zka, *m.* der Anstrich, *Jan.*; — das Wundpflaster, *C.*

namazíliti, îlim, *vb. pf.* durchsalben, *Cig.*

namâža, *f.* der Anstrich, *Cig.*; die Schmiere, *C.*

namẹ́cati, am, *vb. pf.* 1) ein wenig weich machen (z. B. durch Drücken), *Mur.*; — 2) in einer gewissen Menge weich oder mürbe machen, *Mur.*; veliko sadja n., viel Obst abliegen lassen, *vzhŠt.*

namệček, čka, *m.* was man an Ware beim Verkauf obendrauf gibt, die Zugabe; za n. dati kaj; vino se prodaja z namečkom: en bokal namečka na vedro, *Dol.*; — tudi: námeček, *BlKr.*, *jvzhŠt.*

namečíti, ím, *vb. pf.* = namehčati, *Jan.(H.)*.

nameglíti se, í se, *vb. pf.* namegli se, es bewölkt sich der Himmel, *Jan.(H.)*.

namègniti, mègnem, *vb. pf.* = namigniti; *Habd.-Mik.*, *Jan.*, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

namehčáti, âm, *vb. pf.* 1) anweichen, ein wenig weich machen, *Mur.*; — 2) eine gewisse Menge weich machen, *Mur.*

namẹhúriti se, ûrim se, *vb. pf.* Blasen bilden, *Z.*; namehurjen okrožnik, *Let.*

naméjen, jna, *adj.* an der Grenze befindlich, *nk.*

namekníti, máknem, *vb. pf.* 1) dazugeben, zuschlagen, *Cig.(T.)*; n. rob, einen Saum an ein Kleid ansetzen, *V.-Cig.*; — n. sukno, das Tuch ausdehnen, erweitern, *C.*; — 2) n. ogibe, die Weichen (an der Eisenbahn) stellen, *DZ.*

namệljek, ljka, *m.* = kar se namelje, *Istra-C.*

namệmba, *f.* die Bestimmung, der Zweck, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Ravn.*, *Vrtov.(Vin.)*, *Slom.*, *DZ.*; — = namen, die Absicht, das Vorhaben, *Cig.*, *Jan.*

namệmben, bna, *adj.* Bestimmungs-: namembni kraj, der Bestimmungsort, *DZ.*

namẹ̀n, mẹ́na, *m.* die Absicht, die Intention; dober namen; der Zweck, die Bestimmung; svoj n. doseči.

namệna, *f.* die Absicht, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*; z dobro nameno kaj opraviti, *Guts.(Res.)*; die Bestimmung, *Cig.(T)*; das Ziel, *Mik.*

namencáti, âm, *vb. pf.* eine gewisse Menge zerreiben; — veliko prosa smo nocoj namencali, wir haben diesen Abend viel Hirse ausgetreten, *jvzhŠt.*

namệnek, nka, *m.* 1) = namen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) kar je komu namenjeno, das Schicksal, *Cig.*

namẹníłen, łna, *adj.* 1) Widmungs-: nameníłno pismo, die Widmungsurkunde, *DZ.*; — 2) Absichts-, final (gramm.), *Jan.(H.)*.

namẹníłnik, *m.* das Supinum (gramm.), *Cig.*, *Jan.(Slovn.)*, *Levst.(Sl. Spr.)*.

naméniti, im, *vb. pf.* 1) zudenken, bestimmen: n. komu kaj; to je bilo tebi namenjeno, das war dir zugedacht; namenjena si zaročenca, *Jurč.*; vsak ima svojo kresnico, ki si jo izbere sam, ali mu jo namenijo mlajši, *Navr.(Let.)*; — namenjeno mi je, es ist mir vom Schicksale bestimmt, beschieden; — 2) bestimmen: n. koga ali kaj za kaj; oče je mlajšega sina namenil za šolo, starejšega pa za dom; jutrišnji dan sem namenil za košnjo; — 3) sich vornehmen, in Aussicht nehmen; Bog je najprvo namenil človeka stvoriti v podobi žabe, *Npr.-Kres*; kakor namenil, tako storil, *Jurč.*; tudi: n. si; — 4) n. se, sich vornehmen; namenil sem se doma ostati; — n. se kam, einen Weg o. einen Gang zu machen sich vornehmen; letos sem se na Gorenjsko namenil, heuer gedenke ich nach Oberkrain zu gehen; namenjen biti kam, irgend wohin zu gehen gedenken.

naménjanje, *n.* Anschläge, *ogr.-C.*

naménjati, am, *vb. impf. ad* nameniti.

namẹnjávanje, *n.* das Vorhaben, die Anschläge, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

namẹnjávati, am, *vb. impf.* vorhaben, *C.*

naménjenec, nca, *m.* der Beschiedene: dekline so po vodnem zrcalu (površju) spoznavale svojega namenjenca (namenjenega ženina), *Navr.(Let.)*.

namẹnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* nameniti.

namer, *adv.* = namič, *ogr.-C.*

namèr, mẹ́ra, *m.* 1) das Anschlagen (eines Gewehres), das Zielen, *Cig.*; — 2) die Richtung, *Cig.*

namệra, *f.* 1) der Zufall, das Ungefähr, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — po nameri, von ungefähr, *Jan.*; v tacih namerah, in solchen Fällen, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) = namen, die Absicht, die Tendenz, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; der Plan, das Vorhaben, *Cig.*, *Jan.*; (hs.).

nameràvati, am, *vb. impf.* beabsichtigen, *nk.*; — hs.

namệrek, rka, *m.* 1) die Absicht, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Zufall, *Mur.*, *Jan.*; námerek, *vzhŠt.*

namẹ́ren, rna, *adj.* 1) absichtlich, tendenziös, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — 2) Zweck-, Final-: namệrna zveza, der Finalnexus, *Cig.(T.)*.

namệrica, *f.* po namerici, zufälligerweise, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*.

namẹ́riti, mệrim, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge abmessen, zumessen; n. deset vaganov pšenice, deset vatlov platna; — 2) richten, an

legen, zielen; n. puško, top na koga, na kaj; n. roko; Med Turke je namerjena (sablja), *Npes.-K.*; n. komu, mit der Hand gegen jemanden zum Schlage ausholen, *Gor.*; — n. se, seine Richtung nehmen, *Jan.(H.)*; — 3) n. se na kaj, auf etwas stoßen; n. se na koga, mit jemandem zufällig zusammenkommen, ihn treffen; zdaj se bosta lih prav na njega namerila, *Dalm.*; da se človek nameri na tako praznoverje! *LjZv.*; slabo se n., unrecht ankommen; — n. se, sich zufällig ereignen, sich treffen; nameri se, da . . ., es ereignet sich, dass . . .; rad bi bil delal, pa se mu ni nič namerilo, *Cv.*

namę́rjati, am, *vb. impf. ad* nameriti; 1) richten, anlegen, zielen, *Meg.*, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*; namerjajo s svojimi strelami, *Dalm.*; — n. na kaj, auf etwas zielen; — 2) n. kaj, etwas vorhaben, beabsichtigen; mit einem Plane umgehen; naslov naznanja vse, kar namerjamo, *Cv.*

namerjávati, am, *vb. impf.* = namerjati, *nk.*

namerkaj, *m.* der Taugenichts (v kletvicah): ta namerkaj mi je toliko vode velel piti! *Andr.*; ej namerkaja (-eja), *LjZv.*; pogl. nemarkaj.

namę̂rnica, *f.* črta n., die Richtungslinie, *Jan. (H.)*.

namę́rnost, *f.* die Absichtlichkeit, *Cig.(T.)*.

námesen, sna, *adj.* etwas fleischig: namesna gruška, *ogr.-C.*

namésiti, im, *vb. pf.* eine gewisse Menge mengen, bes. Teig mit Sauerteig mengen und kneten; n. testa za deset hlebcev.

namę̂stek, tka, *m.* der Ersatz, *Mur.*, *SlN.*; das Surrogat, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; — das Aequivalent, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*; pristojbinski n., das Gebürenäquivalent, *DZ.*

naméstẹn, tna, *adj.* stellvertretend, an die Stelle gesetzt, Vice-, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*, *C.*, *nk.*

namésti, *praep. c. gen.* = namesto, anstatt, *Mik.*, *Jan.(Slovn.)*.

1\. **namésti**, métem, *vb. pf.* in Menge zusammenkehren; n. veliko smeti.

2\. **namésti**, métem, *vb. pf.* stöbernd eine Menge (Schnee) zusammentragen: namelo je visoke kupe snega.

3\. **namę́sti**, mẹ́tem, *vb. pf.* eine gewisse Menge von einer Sache durch Rühren erzeugen; veliko surovega masla n.

namẹstílọ, *n.* der Ersatz, *Cig.*, *Jan.*; kresilo s kremenom in gobo vred bilo je živega (božjega ali svetega) ognja namestilo, *Navr. (Let.)*.

naméstiti, im, *vb. pf.* 1) ersetzen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; dopolniti in namestiti, kar bi manjkalo, *Dalm.*; — 2) bestellen: n. službe v hiši Gospoda, *Dalm.*; — n. koga, anstellen, *nk.*

namę̂stnica, *f.* die Stellvertreterin, *Cig.*, *nk.*

namestnȋja, *f.*, *Guts.-Cig.*; pogl. namestništvo.

namę̂stnik, *m.* der Stellvertreter; n. božji; — der Ersatzmann; — der Statthalter (einer Provinz), *Mur.*, *Cig.*, *nk.*; cesarski n., *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; (— der Erbe, *Meg.*).

namę̂stniški, *adj.* Stellvertreter betreffend, *nk.*; Statthalterei-, *nk.*

namę̂stništvọ, *n.* die Stellvertretung; — die Statthalterei, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; cesarsko n., *Jan.*; nav. namẹstnȋštvọ.

naméstọ, *praep. c. gen.* anstatt, statt; iti kam ali storiti kaj n. koga.

namẹstováłen, łna, *adj.* stellvertretend, *Cig.*, *Jan.*

namẹstovȃnje, *n.* das Vertreten, die Vertretung, *Cig.*, *Jan.*

namẹstováti, ûjem, *vb. impf.* vertreten, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Pril.)*, *nk.*

namẹstovȃvec, vca, *m.* der Vertreter, *Cig.*, *Jan.*

namẹstovȃvstvọ, *n.* die Stellvertretung, *Cig.*, *Jan.*

naméstu, *praep. c. gen.* = namesto, anstatt, *Levst.(Sl. Spr.)*.

namésati, am, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge mischen; peska in apna n. za zidarja; — 2) namešana komisija, gemischte Commission, *DZ.*

namę̂ščȃj, *m.* die Stellung, *Cig.(T.)*; odličen n., *Navr.(Kop. sp.)*.

naméščanje, *n.* das Anstellen, die Anstellung, *nk.*

naméščati, am, *vb. impf. ad* namestiti, *nk.*

naméščenje, *n.* die Aufstellung, *kajk.-Valj. (Rad)*; — die Anstellung (im Amte), *nk.*

namẹščeváti, ûjem, *vb. impf.* = nameščati, *nk.*

namèt, méta, *m.* 1) das Aufgeworfene, das Angehäufte, *Cig.*, *Jan.*; der Wall, das Festungsbollwerk, *Cig.*, *Valj.(Rad)*; — was das Wasser angesetzt hat, der Anwurf, *Cig.*; — der Straßenanwurf, der Schotter, *C.*; — ein gebahnter Weg, *ogr.-C.*; — 2) die Steuerauflage, der Aufschlag, *DZ.*, *Valj.(Rad)*; die Kriegscontribution, *C.*; — 3) *pl.* nameti, Winke, Fingerzeige, *Mur.*, *Jan.*; namete dajati, Anspielungen machen, *Svet.(Rok.)*; — tudi: námet.

namétati, mẹ́čem, I. *vb. pf.* in einer gewissen Menge werfen: n. kamenja v jamo; n. prsti v grob; snopov namečejo po obeh straneh poda, *Ravn.(Abc.)*; — n. jih komu po plečih, jemanden abprügeln, *Jurč.*; — n. nasip, einen Wall aufwerfen, *Cig.*; — II. namẹ́tati, mę̂tam, čem, 1) *vb. impf. ad* navreči, nametati II., *Dol.*; — 2) (sneg) nameta, es stöbert, *Ig*, *Gor.*

nametávati, am, *vb. impf.* 1) Anspielungen machen, *Svet.(Rok.)*; — 2) n. se, sich häufen; — 3) stöbernd schneien: z neba se je snega v gostih plahticah nametavalo vedno več in več, *Jurč.*; — prim. nametati II. 2.).

namę̂tek, tka, *m.* = nameček, *BlKr.-M.*, *Mik.*

namẹ́ti, mánem, *vb. pf.* in einer gewissen Menge fertig reiben; veliko prosa n., viel Hirse austreten.

nametováti, ûjem, *vb. impf.* zu verstehen geben, Winke geben, *Mur.*; — besedo n., durch ein Wort (o. Worte) Anspielungen machen, *Ravn.*

namežíkati, am, *vb. pf.* n. komu (v pozdrav), jemandem mit den Augen einen Gruß zuwinken, *Zora.*

namežikávati, am, *vb. impf. ad* namežíkati; mit den Augen zuwinken, *LjZv.*

namežíkniti, îknem, *vb. pf.* mit den Augen einen Wink geben, *Jan.(H.).*

namìč, *adv.* nicht einmal, *vzhŠt.-C., Mik.*; — menda = na manjič, *Mik.(V. G. IV. 167.).*

namìg, míga, *m.* der Wink, *nk.*; — die Andeutung, *Cig.(T.), DZ.*

namígati, mîgam, *vb. pf.* zuwinken, *Cig., M., Dol.*

namigávati, am, *vb. impf.* = namigovati; zuwinken, *C.*

namîgljaj, *m.* der Wink, *nk.*; der Fingerzeig, *Jan., Šol.*

namígniti, mîgnem, *vb. pf.* 1) zuwinken, einen Wink geben; n. komu; — 2) andeuten, *Mur., Cig.(T.), DZ., nk.*

namigovânje, *n.* das Zuwinken.

namigováti, ûjem, *vb. impf. ad* namigniti; 1) zuwinken; — n. si, einander zuwinken; liebäugeln, *Cig.*; — 2) andeuten, *Mur., DZ.*

namìk, míka, *m.* der Vorstoß am Kleide, *V.-Cig.*

namíkati, mîkam, čem, *vb. impf. ad* nameknititi; darauf-, dazugeben, *Cig.*

namíliti, im, *vb. pf.* einseifen, *Cig.*

namiljati, mîljam, *vb. impf. ad* namleti; in gewissen Mengen mahlen, *Cig.*

namirom, *adv.* immer, *C.*

namiru, *adv.* sogleich (tudi: namiri), *C.*; — immerfort, *vzhŠt.-C.*

namîsel, sli, *f.* die Meinung, *kajk.-Valj.(Rad)*; — die Intention, *Jan.*; der Zweck, *Cig.*; navdušiti koga za vzvišeno n., *LjZv.*

namîslek, sleka (sełka), *m.* 1) die Absicht, das Vorhaben, *Jan., C.*; — 2) der Vorwand, *DZ.*

namísliti, mîslim, *vb. pf.* 1) einen Plan fassen, beabsichtigen, *Cig., Jan.*; namišljen, beabsichtigt, *Cig., Jan.*; — 2) ersinnen, erdichten, *C., Zora*; — namišljena bolezen, eine eingebildete Krankheit, *Cig.*; privoščila je namišljeno srečo prijateljici, *Jurč.*

namîšljaj, *m.* der Plan, *C.*

namíšljati, am, *vb. impf.* = namišljevati, *Jan.(H.).*

namišljénje, *n.* 1) die Absicht, das Vorhaben, *C., kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) die Einbildung, *kajk.-Valj.(Rad).*

namišljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* namisliti; beabsichtigen, *Jan.*

namišljìv, íva, *adj.* = domišljiv, *Jan.(H.).*

namítiti, im, *vb. pf.* bestechen, *C.*

namízen, zna, *adj.* für den Tisch, Tisch-: namîznọ platno, *C.*; namizno vino, *C., nk.*; namizna posoda, *Cig.*

namîzje, *n.* das Tischgedeck, das Service, *Cig., Jan.*; krožniki, solnica in drugo namizje, *Glas.*

namîznik, *m.* kruh, ki je o božičih na mizi, *Savinska dol.*

namižkávati, am, *vb. impf.* = namežikavati, *Levst.(Zb. sp.).*

namížkniti, mîžknem, *vb. pf.* = namežikniti, *SlN.-C.*

namlátiti, im, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge ausdreschen: n. deset vaganov pšenice; — 2) n. koga, durchprügeln.

namlę́sti, namółzem, *vb. pf.* = namolsti.

namlę́ti, naméljem, *vb. pf.* durch Mahlen eine gewisse Menge erhalten; pet vreč moke n.; — veliko moke se je namlelo iz jeklenega zrnja.

namnọ̑žba, *f.* die Vermehrung: n. ljudstva, *Cig.(T.).*

namnožénje, *n.* die Vermehrung, *Cig.*

namnožíti, ím, *vb. pf.* vermehren, *Mur., Cig.*; — n. se, sich vermehren, *Mur., Cig.*

namóčiti, mọ́čim, *vb. pf.* durchdringen (von einer Flüssigkeit), anfeuchten; dež je zemljo dosti namočil; zemlja se je dosti namočila; — einweichen; perilo n.; — eintauchen, eintunken; kruh v vino, pero v črnilo n.

namòk, móka, *m.* 1) ein kalter Aufguss, *Cig.*; — 2) feuchter Grund, nasser Boden, *C.*

namọ̑ka, *f.* die Einwässerung, *Jan.(H.).*

namokríti, ím, *vb. pf.* = namočiti, *Jan.(H.).*

namółčati se, ím, se, *vb. pf.* des Schweigens satt werden.

namóliti se, mọ́lim se, *vb. pf.* des Betens satt oder müde werden.

namółsti, mółzem, *vb. pf.* beim Melken eine gewisse Menge (Milch) erhalten; n. veliko, malo, polno golidico mleka.

namọ̑rski, *adj.* = pomorski, See-, *Cig., Jan., C.*; — oceanisch; namorsko podnebje, *Jes.*

namọ̑štar, rja, *m.* = namoštnik, *Dol.*

namọ̑štnik, *m.* kdor „na mošt“ na posodo jemlje denar, *Mur., Cig., C., Svet.(Rok.), Dol.*

namoštnína, *f.* das Angeld auf den neuen Wein, *Cig.*

namotáti, âm, *vb. pf.* irgend eine Menge (z. B. Garn) aufwinden, aufweifen.

namotávati, am, *vb. impf. ad* namotati; aufwinden, aufweifen.

namọ̑tek, tka, *m.* n. preje, t. j. toliko preje, kolikor se je enkrat namota, das Gewinde, *Cig., Jan., Danj.-C.*

namŕdati, am, *vb. pf.* verziehen: obraz n., *C.*; — runzeln: čelo n., *Jan.*; — n. se, den Mund verziehen, *C.*

namr̂dek, dka, *m.* das Verziehen des Gesichtes, eine unwillige Miene, *Cig.*; — kako pomenljivi so mnogoteri namrdki in namuzki obraza! *Kol.*

namr̂dljaj, *m.* = namrdek, *Cig.*

namŕdniti se, mr̂dnem se, *vb. pf.* den Mund verziehen, ein saures Gesicht machen; — n. se komu, jemandem eine Grimasse schneiden.

namrdováti se, ûjem se, *vb. impf.* das Gesicht verziehen, Grimassen schneiden.

námre, *adv.* = namreč, *Prip.-Mik.*

námreč, *adv.* nämlich; — iz: na ime reči, *Mik.*

namrę́ti, mrèm (mŕjem), *vb. pf.* verkümmern, ersterben (o rastlinah, n. pr. od mraza), *Hal.-C.*; (namrt trs, *vzhŠt.-C.*; nam. namrl).

namrgọ́diti, ọ̑dim, *vb. pf.* n. usta, den Mund verziehen, eine Grimasse schneiden, *Cig.(T.)*; — n. obraz, *Erj.(Izb. sp.)*; n. čelo, die Stirne runzeln, *Jan., SlN.-C.*; — n. se, das Gesicht verziehen, *C., Nov.*

namrič, *adv.* = namič, *vzhŠt.-C.*

namrmráti se, âm se, *vb. pf.* sich satt brummen.
namŕsiti se, im se, *vb. pf.* sich satt essen, *C.*, *Z.*
namŕščiti, im, *vb. pf.* runzeln: čelo n., *Cig.*: n. obrvi, die Augenbrauen zusammenziehen, *Bes.*; n. se, ein krauses Gesicht machen, *Bes.*; po ženinsko namrščen, (mit Falten u Krausen) aufgeputzt, *SlN.-C.*; — namrščen, straubig (vor Kälte, Fieber), *vzhŠt.-C.*
namrvíti, ím, *vb. pf.* = nadrobiti, *Cig.*
namŕzniti, mŕznem, *vb. pf.* ein wenig erfrieren, *Cig.*; namrznjeni (nam. namrzli) kostanji, *C.*
namrzováti, ûjem, *vb. impf. ad* namrzniti, *Cig.*
námržnik, *m.*, *Gornja Savinska dol.*; pogl. namiznik.
namški, *adj.* namška kost, = morska kost, das Ueberbein, *Gor.*
namúliti, im, *vb. pf.* ein gewisse Menge (Laub und dgl.) abstreifen, *Mur.*; mit dem Maul ergreifen: en gobec trave namuli pa odtrga, *Jurč.*
namúzati, am, *vb. pf.* 1) schniegeln: namuzan, geschniegelt, *Polj.*; namuzani lasje, glatt zurückgekämmtes Haar, *Notr.*; — 2) n. se, eine schmunzelnde Miene annehmen; n. se komu, jemanden anschmunzeln, anlächeln.
namûzek, zka, *m.* eine schmunzelnde, lächelnde Miene, *Cig.*, *Jan.*, *Kol.*
namûzljaj, *m.* = namuzek, *Cig.*, *Jan.*
namúzniti se, mûznem se, *vb. pf.* eine schmunzelnde, lächelnde Miene machen: n. se komu, jemanden anschmunzeln, anlächeln.
nanáditi, im, *vb. pf.* übereinander legen, schichten, *Erj.(Min.)*; — n. se, sich übereinander schichten, *Erj.(Min.)*; — n. se, sich anhäufen (o dolgovih), *Koborid-Erj.(Torb.)*; — prim. nada 1).
nanâgloma, *adv.* plötzlich; kar nanagloma vstane hrup po vasi, *Erj.(Izb. sp.)*.
nanašáłen, łna, *adj.* beziehend, bezüglich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nanâšanje, *n.* 1) das Herantragen, das Zusammentragen; — 2) die Beziehung, *C.*, *Zora.*
nanâšati, am, *vb. impf. ad* nanesti, nanositi; 1) herantragen, zusammentragen, Raj' b' letala nizko, Zbirala cvetje, Nanašala mladim Celo poletje, *Vod.(Pes.)*; n. gnezdo = znašati gnezdo, *Levst.(Zb. sp.)*; — anschwemmen; nalivi prst in sip nanašajo na cesto, *Levst.(Pril.)*; — 2) mit sich bringen, *Cig.*; okoliščine tako nanašajo, *Cig.*; — govorjenje je tako nanašalo, das Gespräch führte darauf, *M.*; — 3) beziehen: na oko n., auf das Auge beziehen, *Žnid.*; — n. se na kaj, sich auf etwas berufen, *Cig.*, *Jan.*; sich auf etwas beziehen, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*
nanâšek, ška, *m.* das Zusammengetragene, *Levst.(Zb. sp.)*.
nanâškati, am, *vb. impf.* kleinweise zusammentragen, *Mur.*, *Met.*
nanesína, *f.* das Anschwemmicht, *Cig.*, *C.*, *Nov.*
nanésti, nésem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge herantragen, zusammenbringen; veter je veliko prahu v sobo nanesel; — anschwemmen; voda je blata nanesla na travnik; nanesen svet, angeschwemmtes Land, *Cig.*; — 2) mit sich bringen; kakor beseda nanese, wie es das Gespräch mit sich bringt, *M.*; pogovor je tako nanesel, *M.*; čas in okoliščine so nanesle, *C.*; kakor nanese stvar, je nach der Art des Gegenstandes, *Levst.(Nauk)*; prilika je tu ter tam nanesla, *Levst.(Nauk)*.
nânga, *f.* der Rest einer Flüssigkeit in einem Gefäße, die Neige, *Mur.*, *Vrtov.(Vin.)*; — der letzte, schlechte Branntwein, der Nachbranntwein, *Cig.*; — iz nem. „Neige".
naníčati se, ím se, *vb. pf.* der gebeugten Stellung satt werden, *vzhŠt.-C.*
nanikávati se, am se, *vb. impf.* kleine Verbeugungen machen, mit dem Kopfe nicken, *vzhŠt.-C.*
naníkniti se, nîknem se, *vb. pf.* sich ein wenig beugen, *vzhŠt.-C.*
nanizâj, *m.* venec nanizanih stvari (n. pr. orehov), *C.*
nanízati, nîzam, žem, *vb. pf.* anreihen, aufreihen, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Notr.-Levst.(Rok.)*, *vzhŠt.*, *nk.*; na nitke nanizana orehova jedrca, *Vrtov.(Km. k.)*; — (stil.) aneinander reihen (Epitheta, Sätze), *Cig.(T.)*; nanizane pomisli, Reihenvorstellungen, *Cig.(T.)*.
nanizávati se, am se, *vb. impf.* = priklanjati se, *ogr.-C.*; — prim. naniziti.
nanízgati, nîzgam, *vb. pf.* = nanizati, *Mur.*, *Mik.*
naníziti, im, *vb. pf.* beugen: n. kolena, *ogr.-C.*
nanízniti se, nîznem se, *vb. pf.* = prikloniti se, *Npes.-Vraz.*
nanizováti, ûjem, *vb. impf. ad* nanizati; anreihen, *Cig.*, *nk.*; — aneinanderreihen, *Cig.(T.)*.
nânj, = na-nj, na njega.
nanjč, *adv.* nicht einmal, *vzhŠt.-C.*; — pogl. namič.
nânjček, čka, *m.* die Heftel, *Krn*, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*; (= nânček, *Tolm.*).
nânjčica, *f.* = nanjček, *Krn*, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*; (nânčica, *Tolm.*).
nanorčeváti se, ûjem se, *vb. pf.* = norčevanja se naveličati, *Cig.*
nanòs, nósa, *m.* kar nanese voda, das Angeschwemmte, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — tudi: nános, *Valj.(Rad)*.
nanósiti, nǫ́sim, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge durch wiederholtes Tragen hinschaffen, zusammentragen; veliko jedi n. na mizo; gnoja n. v vinograd; vode v čeber n.; — anschwemmen; nalivi so nanosili peska na travnik; — 2) n. se, des Tragens satt werden.
nanóšica, *f.* = dež, ki ga veter nanaša od strani: n. zidu zelo škoduje, *Gor.*
nanúditi, nûdim, *vb. pf.* = ponuditi, darbieten, n. se, sich darbieten, *ogr.-C.*
nanújati, am, *vb. impf. ad* nanuditi; antragen, darbieten, n. se, sich darbieten: prilika se nanuja, *ogr.-C.*
naoblačíti, ím, *vb. pf.* bewölken, n. se, sich bewölken, *Cig.*
naobráziti, râzim, *vb. pf.* = izobraziti, bilden, *nk.*

naobrâženost, *f.* = izobraženost, *nk.*

naočârka, *f.* indijska n., die indische Brillenschlange (naja tripudians), *Erj.(Ž.).*

naọ́čen, čna, *adj.* = navzočen, *C.*, *Z.*

naộčnice, *f. pl.* = naočniki 2), die Brille, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Žnid.*

naộčniki, *m. pl.* 1) die Augenblenden der Pferde, *Cig.*; — 2) die Brille, die Augengläser, *SlN.-C.*, *nk.*

naộpačen, čna, *adj.* verkehrt, *Mur.*, *C.*

naộpačnost, *f.* die Verkehrtheit, *ogr.-Mik.*

naộpak, *adv.* auf die verkehrte Seite gewendet, umgekehrt, *Žnid.*; naopak obrniti sukno, *jvzhŠt.*; — verkehrt, auf unrechte Art, *Meg.*, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Jan.*

naopíčen, čna, *adj.* = navpičen: navpična črta, *Levst.(Zb. sp.).*

naopîk, *adv.* = navpik: črta ide naopik k tlom, *Levst.(Podk.).*

naoráti, ọ́rjem, *vb. pf.* 1) ein wenig anpflügen, *Cig.*; — 2) n. se, sich satt pflügen.

naọ̑rglati se, am se, *vb. pf.* sich satt orgeln.

naostríti, ím, *vb. pf.* 1) ein wenig schärfen: n. glas in omehčati, *LjZv.*; — 2) eine gewisse Menge schärfen, *Mur.*, *Cig.*; — n. veliko kolja, viele Weingartenpfähle spitzen, *jvzhŠt.*

nápa, *f.* der Herdmantel (zugleich Hafengestell), *C.*, *M.*, *Notr.*, *Prim.*; — furl.

nâpačen, čna, *adj.* verkehrt, unrichtig; to ni napačno, das ist nicht übel! nič napačen mož! kein übler Mann, *Zv.*; — tudi: napâčen.

nâpačnost, *f.* die Verkehrtheit, die Unrichtigkeit; — tudi: napâčnost.

napàd, páda, *m.* der Anfall, der Angriff, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — der Ausfall, *Telov.*

napádanje, *n.* das Anfallen, das Befallen.

napádati, pâdam, *vb. impf. ad* napasti; anfallen, angreifen; sovražnike n.; — hudi duh me napada, *C.*; — bolezen me napada.

napádav, *adj.* n. na prednji nogi, buglahm, schulterlahm (v. Pferden), *Cig.*

napâdek, dka, *m.* der Anfall, der Angriff, *Jan.*

napáden, dna, *adj.* angreifend, aggressiv, offensiv, *Cig.*, *Jan.*; Angriffs-: napâdnọ orožje, napadna vojska, napadni boj, *Cig.*; Ausfalls-: napadni nastop, *Telov.*

napadljìv, íva, *adj.* n. človek, ki rad druge napada, *Goriška ok.-Erj.(Torb.).*

napâdnik, *m.* der Angreifer, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

napâdoma, *adv.* angriffsweise, *Cig.*

1. **napáhniti**, nem, *vb. pf.* aufblasen: balon je napahnjen, *Vrt.*; — napahnjen, aufgeblasen, *SlN.*; (nam. napehníti, páhnem).

2. **napáhniti**, nem, *vb. pf.* n. komu kaj, aufdringen, *Cig.(T.)*; (nam. napehníti, páhnem).

napajáč, *m.* der Tränker.

napajalíšče, *n.* die Tränke, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*, *Levst.(Pril.)*, *Nov.*

napâjanje, *n.* das Tränken; — das Bewässern, *Levst.(Močv.).*

napâjati, am, *vb. impf. ad* napojiti; tränken, zu trinken geben: n. živino; n. ljudi, — obilo jim piti dajati (vina); — bewässern, *Jan.*, *Levst.(Močv.)*; — n. les, Holz imprägnieren, *Cig.(T.).*

napâjavec, vca, *m.* der Tränker, *Mur.*, *Cig.*

napâjavka, *f.* 1) die Tränkerin, *Mur.*; — 2) (cev) napajavka, das Speiserohr (mech.), *Cig.(T.).*

nâpak, *adv.* 1) verkehrt; — unrecht; n. storiti, nicht recht thun; ne godi se mu n., es geht ihm nicht schlecht; — 2) schief, *Habd.-Mik.*, *Dict.*

napâka, *f.* die Verkehrtheit; der Fehler, der Tadel; noben človek ni brez napak; — die Unzukömmlichkeit, *Cig.*; — napake delati komu, jemandem Ungelegenheiten machen, *Svet.(Rok.).*

napakost, *f.* die Ungelegenheit, der Verdruss, *Hal.-C.*

napârati, am, *vb. pf.* anschlitzen: sukno n., *Cig.*; — n. koga, jemandem die Haut aufkratzen, *C.*

napáriti, pârim, *vb. pf.* 1) genug dem Dampf oder Dunst aussetzen; — 2) hintergehen, *C.*

napâst, *f.* 1) der Anfall, der Angriff, *Mur.*, *Jan.*, *Vrt.*, *Valj.(Rad)*; — das Attentat, *DZ.*; — 2) die Gefahr, *C.*, *Valj.(Rad)*, *Levst.(Nauk)*; — noben človek ni prišel pri tej strašni dogodbi v kako napast, *Nov.*; — 3) das Unglück, *Cig.*, *C.*, *Trub.*, *Gor.*; der Elementarschaden: odvračati naglo napast, napast je segla široko na okolo, *Levst.(Nauk)*; — die Widerwärtigkeit, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*; prestati veliko bridkosti, težav, strahu in druge napasti, *Rog.*; — 4) die Versuchung, die Anfechtung, *Guts.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Bes.*, *Levst.(Nauk)*; napast i izkušavanje je žitek človečanski, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 5) die Bosheit, der Muthwille, *Jan.*; vse napasti (= vse neumnosti in napake) imeti, *Gor.-DSv.*; — tudi nápast, *Valj.(Rad)*, *Gor.*

nápast, *adv.*, *Cig.*, *M.*; pogl. napust.

napâsten, tna, *adj.* boshaft, muthwillig, (nápasten) *Jan.*; nápasten človek, *Gor.*

napásti, pádem, *vb. pf.* anfallen, angreifen; — befallen: bolezen me je napala.

napásti, pásem, *vb. pf.* 1) satt weiden; kadar pastir živino napase, žene jo domov; genug zu essen geben, satt füttern, n. koga; n. se, sich satt essen; — 2) n. se, des Weidens satt werden.

napáziti se, pâzim se, *vb. pf.* des Aufmerkens, Achtgebens satt werden.

napastljìv, íva, *adj.* boshaft, *Jan.*

napâstnica, *f.* die Angreiferin, *Jan.(H.)*; — die Versucherin, *Jan.(H.).*

napâstnik, *m.* 1) der Angreifer, *Cig.*; — der Feind, *C.*, *Svet.(Rok.)*; — 2) der Anfechter, der Versucher, *Cig.*, *Jan.*

napastovânje, *n.* die Anfechtung, *kajk.-Valj.(Rad).*

napastováti, ûjem, *vb. impf.* 1) anfallen: brez skrbi spečega človeka n., *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) anfechten, *Jan.*; — belästigen, behelligen, *C.*; n. in zatirati knjige, *LjZv.*

nâpčen, čna, *adj.*, pogl. napačen.

napéči, péčem, *vb. pf.* eine gewisse Menge backen o. braten; veliko kruha in mesa n. za semanji dan.
napekávati, am, *vb. impf.* hänseln, *Gor.*
napeljânje, *n.* die Hinleitung; n. vode na travnik.
napéljati, péljem, in: -peljáti, âm, *vb. pf.* 1) = navoziti, zusammenfahren, anfahren, *Cig.*, *Kr.*; — 2) eine Leitung herstellen, leiten; vodo kam n.; n. nit, den Faden einfädeln, *C.*; n. osepnice, die Pocken einimpfen, *vzhŠt.-C.*; — n. besedo na kaj, das Gespräch auf etwas lenken; n. govorico, *Erj.(Izb. sp.)*; — einleiten, veranlassen; moja babnica ima tako napeljano, da vse zve, *Jurč.*; — anleiten, anstiften; n. koga k čemu.
napeljâva, *f.* 1) die Herstellung einer Leitung, die Leitung: n. vode, *Cig.*, *Jan.*; n. telegrafov, die Herstellung von Telegraphenleitungen, *DZ.*; — 2) die Einleitung: n. kazenske pravde, *Cig.*, *Jan.*
napeljávanje, *n.* = napeljevanje.
napeljávati, am, *vb. impf.* = napeljevati.
napeljâvec, vca, *m.* = napeljevavec, *Mur.*, *Cig.*; n. v greh, *Jap.(Sv. p.)*.
napeljevânje, *n.* das Leiten, die Leitung; — das Anleiten.
napeljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* napeljati; leiten; vodo na travnike n.; — anleiten; v greh, k hudemu n. koga.
napeljevâvec, vca, *m.* der Anleiter, *Cig.*
napênjanje, *n.* 1) das Anspannen; — die Anstrengung; — 2) das Aufblähen; — die Blähungen; die Trommelsucht, die Windkolik, *Strp.*
napênjati, am, *vb. impf. ad* napeti; 1) spannen, anziehen; n. strune, vrvi; n. lok, den Bogen spannen, *Dalm.*; — n. svoje moči: seine Kräfte anspannen; n. se, sich anstrengen; — n. koga k delu, zur Arbeit zwingen, *C.*; — 2) aufblähen, schwellen; veter napenja jadra; — nekatere jedi napenjajo človeka; napenja me, ich habe Blähungen; — n. se, sich aufblähen; — voda se napenja, das Wasser schwillt, *Cig.*
napenjâvec, vca, *m.* ein gestreckter, langer Rebenzweig, der Strecker, *Ip.*; plantni napenjavci, *Vrtov.(Vin.)*.
napênjki, *m. pl.* Anstrengungen, Bemühungen, *C.*
napenjljiv, íva, *adj.* blähend, *Cig.*
napęra, *f.* 1) das Gefüge, der Radspeichen, *Cig.*, *Mik.*; — 2) der Ansatz bei einem Geflechte, das Gerippe, *Istra-Erj.(Torb.)*.
naperáčiti, âčim, *vb. pf.* mit dem Waschbleuel oder der flachen Hand jemandem Schläge geben, *Celjska ok.*
napêrek, rka, *m.* 1) die Schusterdrahtborste, *C.*; — 2) *pl.* naperki, die Zähne am Rechen, an der Egge, *C.*; — naperki, die Pallisaden an einem Walle, *C.*
napériti, im, *vb. pf.* 1) mit einer Spitze o. mit Spitzen versehen: n. dreto, mit einer Borste versehen, *C.*; n. nit, einfädeln, *C.*; (n. iglo, einfädeln, *Luče[Št.]-Erj.[Torb.]*); n. grablje, Zähne am Rechen anbringen, *C.*; n. kolo, das Rad mit Speichen versehen, *Cig.*; z britvami n. kolo, *Npes.-Glas.*; n. zajca s slanino, den Hasen bespicken, *Cig.*, *Jan.*; n. se, die Federn aufsträuben: purman se je naperil, *Kr.*; — tudi: človek se naperi, (bläht sich auf), *Dol.*; — 2) n. nogavico: splesti nekoliko začetnih vrst, da potem drug, ki še ni tako umetalen v tem delu, lehko dalje plete, *Rihenberk-Erj.Torb.)*; — n. obod = pripraviti ga za nadaljnje delo, *Rib.*; naperiti, das Gerippe für ein Geflecht (z. B. für einen Korb) herstellen, *Kras*; — n. strune, die Saiten beziehen, *Cig.*; — 3) richten: n. kopje, die Lanze einlegen, *Cig.*; — n. kaj zoper koga, etwas wider jemanden richten, *BlKr.*; — naperjen biti, gerichtet sein, *Cig.(T.)*; dovtip, naperjen zoper kaj, *Zv.*; tožbo n., *LjZv.*; to vse je proti tebi naperjeno, *Savinska dol.*
napęrjati, am, *vb. impf. ad* naperiti; mit Spitzen versehen: n. kolo, das Rad mit Speichen versehen, *Cig.*; kolo z britvami n., *Npes.-K.*
naperjávati, am, *vb. impf.* n. koga, jemanden aufstacheln: poprej ga je naperjaval na pravdo, apotem je pričal proti njemu, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
napestíti, ím, *vb. pf.* n. koga, jemanden mit Fäusten bearbeiten, *Let.*
napętce, *adv.* von ungefähr, zufällig, *Habd.-Mik.*, *C.*; (nam. napetice, *Mik.)*; — prim. napetiti se.
napêtek, tka, *m.* = napetnik, *C.*
napęti, napnèm, *vb. pf.* 1) spannen; lok, struno, vrv n.; n. petelina na puški; — n. jo kam, irgendwohin eilen, laufen, *Cig.*, *C.*; — n. vse žile, vse moči, alle Kräfte aufbieten; — n. koga k čemu, jemanden mit Strenge zu etwas vermögen, *Cig.*, *Fr.-C.*; n. koga k delu, zur Arbeit anhalten, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — 2) aufblähen, aufschwellen; sapa je napela jadra; trebuh je napet; napelo me je; napet biti, kakor boben; — šobo, mrdo n., eine unwillige Miene machen, zu schmollen anfangen; napeto se držati, eine unwillige, zornige Miene zeigen, schmollen; — n. se, sich aufblähen, aufschwellen; jagoda se je napela; žile se mu napno, *Jurč.*; vrata so napeta od mokrote; — napeta cesta, eine convexe Straße, *Levst.(Cest.)*; napeta tla, ansteigender Boden, *Cig.*; napeta ulica, *Glas.*; napeta pot, *Erj.(Izb. sp.)*; — napeto gledati, stieren, *vzhŠt.-C.*; — napeta voda, das Hochwasser, *Cig.(T.)*; hohe See, *Jes.*; viharji valove napno, *Jap.(Prid.)*; — 3) jezo, srd, sovraštvo n. na koga, einen Groll, Hass gegen jemanden fassen, *(Rok.)*; pravdo n., einen Process beginnen, *Svet.(Rok.)*; n. obtožbo, *DZ.*; — zu besprechen anfangen: napeli smo zdaj to zdaj ono reč, *Zora*; — 4) n. koga = nabiti, natepsti, *Notr.*; n. koga s kamenjem, jemanden mit Steinen bewerfen, *Z.*
napéti se, pójem se, *vb. pf.* sich satt singen.
napetíti se, ím se, *vb. pf.* = pripetiti se, sich zufällig ereignen, *C.*
napętje, *n.* die Spannung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
napêtnik, *m.* der Absatz am Schuh, *Gor.*

napetolíčen, čna, *adj.* 1) bausbäckig, *Bes.*; — 2) bombastisch: napetolične besede, *Levst.(LjZv.)*.

napȩ̂tost, *f.* 1) die Spannung (als Zustand), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*; n. zraka, pare, *Cig.(T.)*; — 2) die Blähsucht, die Trommelsucht, *Cig.*; — 3) gezwungenes Wesen, *Cig.*

napȩ̀v, pȩ́va, *m.* die Melodie, die Sangweise, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

napháti, phâm, (pšêm, *Mur.*, *Jan.*), *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge in der Stampfe bearbeiten: n. veliko ječmenove kaše; — 2) voll stopfen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; n. vrečo s kako rečjo, *Št.*; naphana cerkev, eine gedrängt volle Kirche, *Z.*

napheváti, am, *vb. impf. ad* naphati; voll stopfen, *Mur.*, *Jan.*

nápič, *m.* = natič, palica, lata, na katero se fižol, grah natika, da se ob njej ovija, *Polj.*

napíčati, am, *vb. pf.* satt füttern, *Mur.*, *Cig.*

napíhati, ham, šem, *vb. pf.* eine gewisse Menge blasend zusammen bringen; veter je prahu napihal v sobo.

napihávati, am, *vb. impf.* = napihovati.

napíhniti, pîhnem, *vb. pf.* 1) aufblasen; n. meh, mehur; aufblähen; napihnjen trebuh; — 2) hochmüthig machen; n. se, hochmüthig werden; napihnjen, aufgeblasen, hochmüthig, stolz.

napîhnjenec, nca, *m.* ein aufgeblasener, stolzer Mensch, *Mur.*, *Jan.*

napîhnjenka, *f.* ein aufgeblasenes, stolzes Weib, *Jan.*

napîhnjenost, *f.* 1) der Zustand, da man aufgeblasen ist: trebušna n., die Windsucht (tympanitis), *Jan.(H.)*; — 2) die Aufgeblasenheit, der Hochmuth, der Stolz.

napihováłen, łna, *adj.* blähend, *Jan.(H.)*.

napihovânje, *n.* 1) das Aufblasen, das Aufblähen; — 2) die Aufgeblasenheit, der Hochmuth.

napihováti, ûjem, *vb. impf. ad* napihniti; aufblasen, aufblähen: — stolz, hochmüthig machen; n. se, sich aufblähen, hochmüthig sein.

napíjanje, *n.* das Zutrinken.

napíjati, am, *vb. impf.* = napivati; 1) zutrinken; — 2) n. se, sich antrinken; — sich voll saugen: goba se napija.

napíjavec, vca, *m.* der Zutrinker, *Cig.*

napìk, píka, *m.* orodje, s katerim luknje delajo, kadar zelnate sajenice sade, *Rib.*

napíkati, pîkam, *vb. pf.* 1) punktieren, *Mur.*, *Cig.(T.)*; — 2) n. se koga, des Stichelns auf jemanden satt werden, *Navr.(Let.)*.

napikljáti, âm, *vb. pf.* tüpfeln, *Cig.*

napikováti, ûjem, *vb. impf. ad* napikati; anpunkten, punktieren, *Cig.*

napîlek, lka, *m.* der Feilstrich, *Cig.*

napiliti, pîlim, *vb. pf.* 1) anfeilen, *Mur.*, *Cig.*; — ansägen: napiljen list, gesägtes Blatt, *Cig.(T.)*, *Tuš.(B.)*, *Vrt.*; — 2) eine gewisse Menge feilen oder sägen; — 3) n. se, sich satt feilen oder sägen; — 4) n. se česa, etwas mühsam erlernen, einbüffeln, *Jan.(H.)*.

napînjati, am, *vb. impf. Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, pogl. napenjati.

napípati, pîpam, pljem, *vb. pf.* eine gewisse Menge ausraufen; korenja, repe n.

napírati, am, *vb. impf. ad* napreti; spannen, anstrengen: n. moči, *nk.*; n. se, sich anstrengen: napira se brunce izdreti, *Erj.(Izb. sp.)*.

napìs, písa, *m.* die Aufschrift, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; die Inschrift, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; das Epigramm, *Cig.*, *Jan.*; — = nadpis, die Adresse, *Cig.*, *C.*

napisáriti, ârim, *vb. pf.* zusammenschreiben, *Cig.*

napísati, šem, *vb. pf.* 1) aufschreiben, *Cig.*; — 2) eine gewisse Menge schreiben: n. deset vrstic, dve strani; — ausfertigen, verfassen; — 3) n. se, sich satt oder müde schreiben.

napîsek, ska, *m.* die Aufschrift, *Guts.*, *M.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

napísen, sna, *adj.* Aufschrifts-, Inschrifts-, *nk.*; epigrammatisch, *Cig.*; — napîsnọ pismo, die Lapidarschrift, *Cig.(T.)*.

napískati se, skam, ščem se, *vb. pf.* sich satt pfeifen.

napîsnica, *f.* = epigram, *Cig.(T.)*.

napîsničar, rja, *m.* der Epigrammatist, *Cig.(T.)*.

napisováti, ûjem, *vb. impf. ad* napisati; aufschreiben, *Cig.*

napisoznânstvọ, *n.* die Inschriftenkunde, die Epigraphik, *Cig.(T.)*.

napítati, pîtam, *vb. pf.* 1) durch Mästen fett machen, fertig mästen; — n. se, sich anmästen; — 2) satt füttern: n. perutnino; n. otroka; n. s prazno žlico, = mit leeren Versprechungen abspeisen, *Mur.*, *Cig.*; — n. se, sich satt füttern.

napîtek, tka, *m.* 1) der Trunk, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; n. vode, vina, *Cig.*, *Valj.(Rad)*; — 2) = napitnica 1), *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*

napíten, tna, *adj.* Trink-, *Mur.*; napîtna čaša, das Trinkglas, *Svet.(Rok.)*; napitna pesem, das Trinklied, *Mur.*; napitni brat, der Zechbruder, *Cig.*

napíti, píjem, *vb. pf.* 1) n. komu, zutrinken; n. komu na zdravje; n. komu zdravico; — kakor boš komu napil, tako ti bo tudi odpil = wie man in den Wald hineinruft, so schallt es wieder, *Cig.*; — 2) n. se, sich satt trinken; n. se vode; sich voll trinken, sich berauschen: n. se vina, žganja; — napit, berauscht, *Cig.*, *Jan.*; — sich voll saugen, sich ansaugen: goba se je napila vode.

napîtnica, *f.* 1) der Trinkspruch, der Toast; — 2) das Trinklied, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

napitnína, *f.* das Trinkgeld, *Glas.*, *nk.*

napívanje, *n.* das Zutrinken.

napívati, am, *vb. impf. ad* napiti; 1) zutrinken, einen Toast (Toaste) ausbringen; — 2) n. se, sich antrinken.

napîvek, vka, *m.* = napitek, der Trunk, *C.*

naplâča, *f.* = plačilo, die Belohnung, *Guts.(Res.)*.

napláčati, am, *vb. pf.* 1) daraufzahlen, aufzahlen, *Jarn.*, *DZ.*; — 2) belohnen, *Mur.*

naplačénje, *n.* die Belohnung, *kajk.-Valj.(Rad)*.

naplačeváti, ûjem, *vb. impf.* 1) daraufzahlen, *Jarn.*, *M.*; — 2) belohnen, *Vest.*

napläkati se, pläkam, čem se, *vb. pf.* sich satt weinen.
naplástiti, im, *vb. pf.* aufschichten, aufschobern, *Cig.*
napláti, pǫljem, *vb. pf.* eine gewisse Menge schöpfen; n. vode iz čolna.
1. **naplatíti**, ím, *vb. pf.* anspalten: n. besedo, etwas nur halb sagen, sich nicht vollkommen aussprechen, *KrGora-DSv.*
2. **naplatíti**, ím, *vb. pf.* = naplačati, *Mur.*
naplatnáriti se, ârim se, *vb. pf.* das Leinwandgeschäft satt bekommen, *Polj.*
naplàv, pláva, *m.* kar naplavi voda, das Angeschwemmte, angeschwemmtes Land, das Alluvium, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
naplávati se, plâvam se, *vb. pf.* sich satt schwimmen.
naplâvek, vka, *m.* das Angeschwemmte, *Cig.*, *Jan.*
nápláven, vna, *adj.* Alluvial-: naplâvna zemlja, *Nov.*
naplavína, *f.* das Angeschwemmte, das Alluvium, die Anschütt, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Nov.*, *nk.*
naplavíti, ím, *vb pf.* anschwemmen.
naplávljati, am, *vb. impf. ad* naplaviti; anschwemmen.
naplavljénje, *n.* die Anschwemmung.
naplęčnik, *m.* das Achselstück eines Kleides, *Cig.*; das Humerale, *Dict.*; das Scapulier, *Rog.-Valj.(Rad).*
napleníti, ím, *vb. pf.* durch Beutemachen zusammenbekommen, erbeuten.
naplęsati, šem, *vb. pf.* 1) n. si bolezen, durch das Tanzen sich eine Krankheit zuziehen; — 2) n. se, sich satt tanzen.
naplęsnęti, nęjem, *vb. pf.* zu schimmeln anfangen; (naplesniti, *Cig.*).
naplésti, plétem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge flechten; veliko jerbasov n.; — eine gewisse Menge stricken; deset parov nogavic n.; — 2) bekränzen: oltar n. z venci; lepo napletena podoba; — 3) zuwege bringen, zustande bringen, anzetteln, anstiften, einfädeln, *Cig.*; ženitev n., *C.*; — n. komu, einem arg mitspielen, *Cig.*; — na to je napleteno, es ist darauf angelegt, *Cig.*; — 4) durchprügeln, durchpeitschen, *Z.*, *Let.*; — 5) n. jo kam, irgendwohin enteilen, *Kr.*
naplèt, pléta, *m.* 1) das Geflecht des Holzschuhes, *Cig.*; — die Bekränzung (z. B. eines Altarbildes), *jvzhŠt.*; — ein Kopfputz der Frauen, *Z.*; pred kakimi desetimi leti so nosile neveste krasen „naplet“ iz svilenih trakov, *BlKr.-Navr.(Let.)*; — 2) der Anschlag, der Plan, das Vorhaben, *SlGradec-C.*, *Z.*
naplęta, *f.* die Intrigue, *C.*
naplétanje, *n.* 1) das Bekränzen; — 2) das Anzetteln, *Cig.*
naplętati, plętam, *vb. impf. ad* naplesti; 1) bekränzen; n. kapelico; — 2) zuwege zu bringen suchen: n. ženitev, *C.*; — anzetteln, anspinnen, *Cig.*; — 3) prügeln, *M.*; n. koga z bičem, *Šol.*; — plagen, *Cig.*; — (po citrah) neusmiljeno n., die Zither unsanft schlagen, *Jurč.*; — n. koga, jemanden drängen, zwingen, in jemanden drängen, *Cig.*, *Savinska dol.*

naplęti, plęvem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge (z. B. Unkraut) ausjäten; n. koš plevela; — 2) n. se, sich satt jäten.
naplęvšati, am, *vb. pf.* eine gewisse Menge (Körner) aus den Garben ausklopfen, *Jarn.*, *Z.*
naplęzati se, am se, *vb. pf.* sich satt klettern.
napljeváti, pljújem, *vb. pf.* = napljuvati, *Cig.*
napljuváti, pljúvam, pljújem, *vb. pf.* eine gewisse Menge ausspucken; n. veliko krvi, slin, pljunkov.
naplodíti, im, *vb. pf.* durch Zeugung vermehren, *C.*, *Z.*; n. se, sich durch Zeugung vermehren, *Z.*; gosenice se naplodijo, *ogr.-Mik.*
naploskáti, âm, *vb. pf.* flach machen: n. žreblje, die Nagelköpfe flach schlagen, *Železniki(Gor.).*
naplǫskati se, am se, *vb. pf.* sich satt klatschen.
naplòv, plǫva, *m.* = naplavina (tudi: náplov) *Valj.(Rad).*
napòč, pǫča, *m.* der Ansprung, *Cig.*
napǫčiti, pǫ̂čim, *vb. pf.* 1) ein wenig bersten, anbersten, *Cig.*; einen kleinen Sprung bekommen, anspringen, *Mur.*, *Cig.*; napočen, angeborsten, angesprungen, *Cig.*; — 2) anbrechen: dan je napočil; = n. se, *Cig.*; zarja se napoči, *Ravn.*; zor se napoči, *Preš.*
napočîvič, *adv.* mit Pausen, zuweilen rastend: n. delati, jesti, *Št.-C.*
napógniti, pógnem, *vb. pf.* ein wenig biegen, anbiegen, *Cig.*
napòj, pója, *m.* 1) das Getränk des Viehes, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; kar se tekočega svinjam daje, *Valj.(Rad)*; — 2) die Bewässerung, *Levst.(Močv.)*; — tudi: nápoj, pója, *Valj.(Rad)*, *Levst.(Močv.).*
napojílǫ, *n.* die Bewässerung, die Bewässerungsanlage, *Levst.(Močv.).*
napojíšče, *n.* die Tränke, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-M.*, *C.*
napojíti, ím, *vb. pf.* tränken: n. živino; n. človeka, betrunken machen; n. zemljo, bewässern; n. les, imprägnieren, *Cig.(T.).*
napojnína, *f.* die Tränkegebür, *Jan.*
napojnják, *m.* der Tränkeimer, *DZ.*
napòk, pǫka, *m.* 1) der Ansprung, der Riss, *Dict.*, *Cig.*; — 2) der Anbruch: ob jutranjem napoku, *Cv.*
napǫkati, pǫ̂kam, *vb. pf.* 1) Sprünge bekommen, *Cig.*; tudi: n. se, *Cig.*; napokan, angesprungen, *Cig.*; — 2) durchprügeln; — 3) zusammentreiben, *Jan.(H.)*; — 4) n. se, sich satt essen, sich voll pfropfen; n. in najesti se.
napǫkniti, pǫ̂knem, *vb. pf.* einen Sprung bekommen, anspringen, anbersten, *Mur.*, *Cig.*
napółniti, im, *vb. pf.* voll füllen, anfüllen; posodo n. s čim.
napolnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* napolniti; voll füllen.
napolnjevâvec, vca, *m.* der Füller, *Jan.(H.).*
napôlnoma, *adv.* voll, straff, knapp anliegend, *M.*, *Z.*; (prim.: napolni = na polni, *ogr.-C.*).
napomínjati, am, *vb. impf.* Bezug nehmen, sich berufen: n. na pisma, o izvirnikih, *DZ.*
napǫ̂mnęti, im, *vb. pf.* sich berufen: napomnevši kupno prilogo, mit Berufung auf die Aufkaufsbeilage, *Levst.(Cest.).*

napomnílo, *n.* die Hinweisung, die Berufung, *DZ.*

napômniti, im, *vb. pf.* anmahnen, *Cig.*; n. na kaj, auf etwas hinweisen, *DZ.*; — bemerken, eine Bemerkung machen, *Nov.*, *nk.*

napòn, póna, *m.* 1) die Anspannung, die Anstrengung, *Cig.(T.)*, *SlN.-C.*; — 2) die Spannung, *Cig.(T.)*, *DZ.*; najmanji n., die Minimalspannung, *Cig.(T.)*; n. pare, die Dampfspannung, *Cig.(T.)*; električni n., *Sen.(Fiz.)*; — die gespannte Aufmerksamkeit, *Cig.*; — 3) die Convexität (der Straße), *Levst.(Cest.)*; — tudi: nápon.

naponomèr, méra, *m.* der Spannungsmesser, *Cig.(T.)*.

napônski, *adj.* Spannungs-: naponsko stanje, *DSv.*

napopôtovati se, ujem se, *vb. pf.* das Reisen satt bekommen.

napópratí, am, *vb. pf.* genug pfeffern, *Cig.*

napòr, póra, *m.* die Anstrengung, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; tudi: nápor, póra, *Valj.(Rad).*

napóren, rna, *adj.* voll Anstrengung, mühevoll, *C.*

naposkôkoma, *adv.* im Galopp, *SlGor.-C.*; (tudi: naposkokôm, *C.*).

napósled, *adv.* endlich, schließlich, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Pohl.(Km.)*, *nk.*

napóstiti se, póstim se, *vb. pf.* des Fastens überdrüssig werden.

napošèv, *adv.* schief; — prim. ševa.

napošêven, vna, *adj.* schief; naševna lestva, schräge Leiter, *Telov.*

napošêvnost, *f.* die Schiefheit.

napôta, *f.* das Hindernis; napoto delati, im Wege sein; nápota, *Mur.*, *jvzhŠt.*

napotávati, am, *vb. impf.* eine Anweisung oder Anweisungen geben, *Levst.(Sl. Spr.)*.

napôtek, tka, *m.* 1) die Anweisung, die Anleitung, die Instruction, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*, *nk.*; kralj prosi modrega moža daljnjih napotkov, *Cv.*; n. dati, eine Anweisung geben, *vzhŠt.*; — 2) = napota, *Mur.*, *Jan.*

napôten, tna, *adj.* 1) auf dem Wege befindlich: kmetje ob cesti in drugi napotni ljudje, *Jurč.*; — 2) im Wege stehend, hinderlich, *Mur.*, *C.*; napotne misli in želje zravnovati, *Vrtov.(Vin.)*; anstößig, *Cig.*

napotílo, *n.* die Anweisung, die Instruction, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*, *Levst.(Pril.)*, *nk.*

napôtiti, im, *vb. pf.* 1) anweisen, weisen; n. koga kam, do koga; n. na pravi pot, auf den rechten Weg bringen; n. blodnega na pravi pot, *ogr.-C.*; n. na civilno pravdo, auf den Civilrechtsweg weisen, *DZ.*; — 2) veranlassen, bewegen; to me je napotilo, da . . .; — 3) n. se, sich auf den Weg machen, sich begeben; kam si se napotil?

napôtje, *n.* das Hindernis; napotje delati, im Wege sein, ungelegen sein; samo za napotje si tukaj, *Str.*

napôtljaj, *m.* das Hindernis, *Mur.*, *Jan.*, *UčT.*; v toliko napotljajev zadevati, *Ravn.*

napotljiv, vna, *adj.* lästig, zudringlich, *C.*

napôtnež, *m.* kdor je na poti, der Hinderer, *Cig.*

napôtnica, *f.* = popotnica, die Wegzehrung, *ogr.-C.*

napotník, *m.* der Anweiser, *Cig.*

napotoválen, lna, *adj.* anweisend, instructiv, *Cig.*

napotovânje, *n.* das Anweisen, das Anleiten, *nk.*

napôtovati, ujem, I. *vb. impf.* im Wege sein, *V.-Cig.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; — II. napotováti, ûjem, *vb. impf. ad* napotiti; Anweisungen geben, Vorschläge machen, anleiten; (napotévati, *Notr.*); — III. napotováti se, ûjem se, *vb. pf.* des Reisens satt werden.

napôved, *f.* 1) die Ansage, die Ankündigung; — die Vorbedeutung, *Cig.*; Strune počijo mu tri: „Napoved", djali so na glas, *Kres*; — 2) die Fassion, *Jan.(H.)*.

napovedáč, *m.* der Ansager, *Cig.*

napovedalíšče, *n.* der Ansageposten, *DZ.*

napovédanec, nca, *m.* der Angesagte, der Angekündigte, *C.*

napovédanje, *n.* die Ankündigung, die Anmeldung.

napovédati, vém, *vb. pf.* ansagen, ankündigen; n. vojsko, den Krieg erklären; — n. se, sich ankündigen, sich ansagen; za nedeljo se je napovedal, da pride v vas.

napovedávanje, *n.* das Ansagen.

napovedávati, am, *vb. impf. ad* napovedati; ansagen.

napovêdba, *f.* die Ansage, *Jan.(H.)*.

napovêdek, dka, *m.* die Verkündigung, die Ansage, *Mur.*

napôveden, dna, *adj.* Ansage-, Meld-, *Cig.*, *Jan.*; napovedni list, der Ansagebrief, der Ansagezettel, *Cig.*, *Jan.*; napovedna golica, die Anmeldungsblankette, *DZkr.*

napovedníca, *f.* 1) die Anmelderin, *Cig.*; — 2) napôvednica, der Anmeldungsbogen, *DZ.*; postopek z napovednicami, das Ansageverfahren, *DZ.*

napovedník, *m.* der Ansager, der Anmelder, *Cig.*; der Vorbote, *Cig.*, *Šol.*, *Boh.*

napovedováti, ûjem, *vb. impf. ad* napovedati; ansagen, anmelden, ankündigen; — n. se, sich ankündigen.

napovedovâvec, vca, *m.* der Ansager, der Anmelder, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; der Vorbote, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

napovedovâvka, *f.* die Ansagerin, *Mur.*

napovráten, tna, *adj.* reciprok, *C.*

napovrátnost, *f.* die Reciprocität, *C.*

naprâskati, am, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge zusammenkratzen, *Cig.*; — 2) abprügeln, *Cig.*; n. otroka, *C.*

naprásniti, prâsnem, *vb. pf.* aufkratzen, ein wenig ritzen, *Cig.*

naprâšati, am, I. *vb. impf. ad* naprositi; durch Bitten zu bewegen suchen, bitten, *Npes.-M.*, *Navr.(Spom.)*; — II. naprášati se, am se, *vb. pf.* des Fragens satt werden.

naprašíti, im, *vb. pf.* anstäuben, bestäuben; n. sobo; — mit Puder bestauben, bepudern, *Cig.*; — n. se, sich bestäuben.

napráti, pérem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge (Wäsche) waschen: n. poln škaf perila; — 2) n. se, sich müde waschen.
naprâva, *f.* 1) die Errichtung, die Anlegung: n. vodovoda; die Bildung: n. krvi; die Veranstaltung: n. veselic; die Anschaffung; n. hišnega orodja; — die Ausfertigung, *Jan.*; — 2) die Vorrichtung, der Apparat; vodna n., das Wasserwerk; gasilna n., der Löschapparat; — die Zurüstung, *Cig.*; — die Mobilien, *Cig.*; — = oprava, die Toilette, *Jan.*; — die Anlage; vrtne naprave; — die Institution, die Anstalt; telovadna n.; dobrodelne naprave.
naprâvdati se, am se, *vb. pf.* des Processierens satt werden.
naprâvek, vka, *m.* 1) die Ausfertigung, *Jan.*; — 2) das Erzeugnis, das Fabricat, *Cig.*; — 3) das Geräth, das Einrichtungsstück, *ogr.-C.*
naprâven, vna, *adj.* Errichtungs-, Anschaffungs-, *Cig.*; napravni kapital, das Anlagecapital, *DZ.*
napráviti, prâvim, *vb. pf.* 1) machen, zustande bringen; n. koga za kaj, jemanden zu etwas machen; — errichten, anlegen: šolo, vrt n.; veranstalten; veselico n.; anschaffen; n. obleko, obutel; n. si denarja, blaga, sich Geld, Güter erwerben; — 2) bewegen, bestimmen, vermögen: n. koga, da kaj stori; — 3) = opraviti, ankleiden, anziehen; n. se, sich völlig ankleiden; — 4) n. se, sich anschicken; n. se kam, sich irgendwohin zu gehen anschicken; n. se na pot, sich reisefertig machen.
napravljáč, *m.* der Verfertiger, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad).*
napravljâłnica, *f.* das Ankleidezimmer, *DZ.*
naprávljanje, *n.* 1) das Machen, das Herrichten, das Errichten; das Veranstalten; das Anschaffen; — 2) das Ankleiden.
naprávljati, am, *vb. impf. ad* napraviti; 1) zustande zu bringen suchen; machen, herrichten; kaj pa napravljate? woran arbeitet ihr denn? — errichten; šole n.; veranstalten; veselice n.; anschaffen; n. komu obleko; — 2) zu bewegen suchen: n. koga, da bi kaj storil; — 3) ankleiden; n. se, sich ankleiden; — 4) n. se, sich anschicken; na pot se n.; k dežju se napravlja, es steht ein Regen bevor.
naprâvnik, *m.* der Einrichter, der Installateur, *DZ.*
1. **naprážiti**, prâžim, *vb. pf.* 1) ein wenig rösten; anrösten; — 2) eine gewisse Menge rösten.
2. **naprážiti**, im, *vb. pf.* schmücken: z zlatom in srebrom napražene (= okrašene) podobe, *Ravn.*; — prim. pražnji.
naprę́či, prę́žem, *vb. pf.* einspannen, anspannen; n. konje; n. voz, bespannen; — n. koga, da kaj naredi, jemandem eine Arbeit auflegen.
naprę̂d, *adv.* = naprej, *Cig.*, *Jan.*
naprę̂dek, dka, *m.* der Fortschritt, der Fortgang, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
naprę̂den, dna, *adj.* fortschrittlich, Fortschritte machend, *Cig.(T.)*, *nk.*
naprę̂dnik, *m.* = naprednjak, *Cig.*
naprędnják, *m.* der Fortschrittsmann, der Fortschrittler, der Progressist, *Jan.*, *nk.*
naprę̂dnji, *adj.* = prednji, *Jan.*
naprędovâłen, łna, *adj.* fortschreitend, progressiv, Fortschritts-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
naprędovânje, *n.* das Fortschreiten, der Fortschritt.
naprędovânjski, *adj.* Fortgangs-: napredovanjsko izpričevalo, das Fortgangszeugnis, *DZ.*
naprędováti, ûjem, *vb. impf.* vorwärts schreiten, avancieren, *Cig.*; — Fortschritte machen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; naprę̂dovati, *Levst.(Zb. sp.)*; — fortfahren, fortarbeiten, *Jan.*; — hs.
naprę̂ga, *f.* 1) die Handlung des Anspannens, die Bespannung, *Cig.*; — 2) das Gespann, *Mur.*; — 3) das Pferdegeschirr, *C.*
napregáč, *m.* der Anspanner, *Cig.*
naprę́gati, am, *vb. impf. ad* naprečі; anspannen, einspannen: n. konje.
naprę̂j, *adv.* 1) vorwärts; n. iti, gledati; ne vedeti ne naprej ne nazaj = weder aus noch ein wissen; voran: n. moliti, Vorbeter sein, n. peti, Vorsänger sein (po nem.); — = herein! *Jan.(H.)*; (prim. it. avanti!); — 2) künftighin; Kar si mi b'la, ne boš mi naprej, *Preš.*; = za naprej; — 3) voraus, vorher; n. plačati, voraus bezahlen; n. vedeti, vorher wissen.
naprę̂jščina, *f.* der Vorschuss, *vzhŠt.(?)*.
naprę̂jšnji, *adj.* vorangehend, vorausgehend, vorläufig, *Cig.(T.)*, *C.*; naprejšnje delo, die Vorarbeit, *Cig.(T.)*; naprejšnje volilo, das Prälegat, *Cig.*; naprejšnja odpoved, naprejšnje posvetovanje, *DZ.*; naprejšnje priplačilo, der Vorschuss, *Levst.(Cest.)*; = n. plačilo, *DZ.*
naprę́sti, prę́dem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge spinnen; veliko, malo n.; — 2) listig aussinnen, ausspinnen, *Cig.*, *Jan.*; n. jo komu, einem einen Streich, einen Possen spielen, *Cig.*; — 3) n. se, sich satt spinnen.
naprę́šati, am, *vb. pf.* eine gewisse Menge auspressen; veliko mošta n.
naprę́ti, prèm, *vb. pf.* anstemmen, *Z.*; — n. petelina, den Gewehrhahn spannen, *C.*; — n. moč, die Kraft anstrengen, *C.*; n. se, sich anstrengen, *Z.*
naprę́zanje, *n.* = napreganje.
naprę́zati, am, *vb. impf.* = napregati.
naprezováti, ûjem, *vb. impf.* = naprezati, *SlGor.-C.*
naprę́žen, žna, *adj.* zum Einspannen geeignet, Zug-: n. konj, *Mur.*
naprhnéti, ím, *vb. pf.* zu modern anfangen, *Z.*
napríčen, čna, *adj.* gegenwärtig, *Mur.*
naprîčkati se, am se, *vb. pf.* das Streiten satt bekommen.
napríčo, *adv.* = vpričo, zugegen, *Mur.*, *Cig.*
naprídigati se, am se, *vb. pf.* sich müde predigen.
naprídigovati se, ujem se, *vb. pf.* = napridigati se.
napríka, *f. C.*, pogl. maprika, dobrika.
napripovędováti se, ûjem se, *vb. pf.* sich satt erzählen, *Cig.*
naprósiti, prósim, *vb. pf.* 1) an jemanden das Ersuchen stellen; n. koga za botra; — durch

Bitten bewegen; — 2) eine gewisse Menge (von Menschen) zusammenbitten; n. težakov za kop, trgatev.

naprosjáčiti, âčim, *vb. pf.* erbetteln, zusammenbetteln.

naprọ̑ti, *adv.* entgegen; n. iti, entgegen gehen; na poti pride vse naproti, *Cig.*

naprọ̑tje, *adv.* = naproti: n. iti, *jvzhŠt.*

naprọ́žiti, im, *vb. pf.* nastaviti kako prožilo (proglo), *Kras-Erj.(Torb.)*; — n. petelina, den Hahn spannen, *Cig.*; — n. kaj, ein Geschäft o. eine Intrigue einfädeln, *Cig.*; imeti naproženo, *Cig.*

naprŕsen, sna, *adj.* an der Brust befindlich, Busen-, *Mur.*, *Cig.*; naprsna verižica, die Brustkette, *Cig.*; naprsna igla, die Vorstecknadel, *Cig.*

naprŕsje, *n.* = naprsnik, *Zv.*

naprŕsnica, *f.* das Weiberbrusttuch, *Guts.*

naprŕsnik, *m.* der Brustfleck, der Brustlatz, das Brusttuch, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZkr.*; — das Bruststück bei den Fechtern, *Cig.*; der Brustschild, *Dalm.*; der Panzer, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — das Brustblatt beim Pferdegeschirr, *Cig.*

naprsnják, *m.* = naprsnik, der Brustschild, *Cig.*; der Panzer, *C.*

naprŕstec, tca, *m.* der Fingerhut (digitalis), *Cig.*, *Jan.*, *Medv.(Rok.)*, *Tuš.(B.)*.

naprŕstek, tka, *m.* der Fingerhut, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

naprŕstnik, *m.* 1) der Fingerhut, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-M.*; — 2) der Fingerhut (digitalis), rjavi n. (d. ferruginea), *Medv.(Rok.)*; — rdeči n. (digitalis purpurea), *C.*, *Cv.*

naprŕstnikar, rja, *m.* der Fingerhutmacher, *Cig.*

naprstnják, *m.* der Fingerhut, *BlKr.-M.*, *Mik.*

naprŕtati, am, *vb. pf.* = naprtiti, *Cig.*

naprŕtek, tka, *m.* die jemandem aufgeladene Last, *M.*

naprŕtiti, pȓtim, *vb. pf.* auf den Rücken oder die Schultern laden, aufbürden, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; n. komu butaro, koš (naramnik), breme, *Cig.*; kar si človek naprti, to nosi do smrti, *Jan.(Slovn.)*; — žep je naprčen (= nabasan), *jvzhŠt.*

naprtováti, ûjem, *vb. impf. ad* naprtati; aufladen, aufbürden, *Cig.*

napsováti, psûjem, *vb. pf.* 1) n. koga, jemanden gehörig schmähen; — 2) n. se, sich satt schmähen.

napùh, púha, *m.* die Aufgeblasenheit, der Hochmuth.

napúhati, am, *vb. pf.* voll anblasen, durch Anblasen schwellen machen, *Jarn.*; — mit Schmauch oder dickem Rauche anfüllen, *Cig.*

napuhávati, am, *vb. impf. ad* napuhati; — n. se, sich aufblähen, *Habd.-Mik.*

napúhel, hla, *adj.* 1) angeschwollen, *Cig.*; — 2) aufgeblasen, stolz, *Cig.*, *C.*

napuhlína, *f.* die Geschwulst, *Cig.*

napúhlost, *f.* die Aufgeblasenheit, der Hochmuth, *C.*

napúhnež, *m.* = napuhnjenec, *Mur.*, *Cig.*, *Kavn.*

napúhniti, pûhnem, *vb. pf.* aufblasen, aufblähen, *Mur.*; — n. se, aufgebläht werden, schwellen, *Cig.*, *Mik.*; — n. se, hochmüthig werden, *Z.*; napuhnjen, aufgeblasen, hochmüthig, *Mur.*, *Cig.*

napûhnjenec, nca, *m.* der Hochmüthige, *Mur.*

napûhnjenka, *f.* die Hochmüthige, *Cig.*

napûhnjenost, *f.* die Aufgeblasenheit, die Hochmüthigkeit, *Mur.*

napuhováti, ûjem, *vb. impf. ad* napuhniti; aufblähen; — vedenje napuhuje, das Wissen macht hochmüthig, *Dalm.*; — n. se, schwellen: morje se napuhuje, *Trub.*, *Dalm.*; — n. se, aufgeblasen, hochmüthig sein, *Meg.*; zoper druzega se napuhovati, *Dalm.*

napúkati, kam, čem, *vb. pf.* eine gewisse Menge ausraufen, *Cig.*

napúliti, im, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge ausraufen, ausreißen; n. las, trave; n. smole po smrekah, *Polj.*; — 2) n. se, sich satt rupfen, *Cig.*

nápust, pústa, *m.* der Vorsprung (arch.), *Cig.(T.)*; der Dachvorsprung, *vzhŠt.-C.*; — prim. napušč.

nápust, *adv.* senkrecht auf die Richtung, in welcher sich das Holz spaltet: n. vrtati, („napast") *Cig.*, *M.*; (= na pusto, *Z.*); — prim. nakol.

napûstek, tka, *m.* 1) das Gesims, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Vorstoß am Kleide, *Cig.*, *Jan.*

napustíti, ím, *vb. pf.* 1) ein wenig nachlassen (z. B. von einer Spannung), *Cig.*; — 2) (bei einem Kleide) durch Auftrennen des Eingeschlagenen länger oder breiter werden lassen, auslassen, *Cig.*, *M.*, *Z.*; n. kiklo, *Kr.*; — verigo za en člen n., die Kette um ein Glied schlaffer spannen, *Dol.*; — 3) ausladen, hervorstehend machen (arch.), *Cig.*; napuščena streha, das Wettervordach, *Levst.(Pril.)*; — napuščen kot, vorspringender Winkel, *V.-Cig.*; — 4) = pustiti, da nateče, anlassen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — n. papir, das Papier tränken, *Jan.*

napùšč, púšča, *m.* der Vorsprung (arch.), *Cig.*; der Dachvorsprung, das Vordach, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Gor.*; že se sme to veža imenovati, kar je prav za prav le velik napušč, *Zv.*; — das Gesims, *Cig.*, *Šol.*; stebrni n., das Säulengesims, *Cig.*; — skalni n., der Felsenvorsprung, *Bes.*; — ein dicker Stollen am Hufeisen, *Levst.(Podk.)*; — tudi: nápušč.

napuščák, *m.* = napušč, der Dachvorsprung, das Vordach: voz poriniti pod n., *LjZv.*

napúščati, am, *vb. impf. ad* napustiti; 1) ein wenig nachlassen (z. B. von einer Spannung), *Cig.*; — 2) auslassen (bei den Schneidern), *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*; — 3) hervorstehend machen, ausladen (arch.), *Cig.*; — 4) anlassen: n. vodo, *Cig.(T.)*, *C.*; n. vodo na gredice, *Erj.(Min.)*; — n. glas, anschwellen lassen, *Šol.*

napûšček, ščka, *m. dem.* napušč; 1) kleines Vordach, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Gesims, *V.-Cig.*

nápuščnik, *m.* der Dachvorsprung, *C.*, *Poh.*

napúšen, šna, *adj.* aufblähend (von Speisen), *C.*

napúšiti, pûšim, *vb. pf.* aufblasen, aufschwellen machen, *C.;* — n. se, aufschwellen, *Trub.-Mik.*; ustnice se napušijo, *vzhŠt.-Valj.(Vest.).*
napušljìv, íva, *adj.* hochmüthig, hoffärtig, *LjZv.*
napûžnica, *f.* neka konjska bolezen: der Beinspat, *Cig.*
nàr-, *praef.* = naj- (v sestavah s komparativom v izražanje superlativa), *na zapadu;* (iz: na-že, *Mik.);* v novejši knjigi se sploh rabi le: naj-.
narâčati, am, *vb. impf. Danj., Volk.-M., vzh-Št.-C.;* pogl. naročati.
naračúniti, ûnim, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge von Posten in einer Rechnung anführen: preveč si mi tega naračunil; — 2) n. se, sich satt rechnen.
narahi, *adv.* = rahlo, *ogr.-C.*
narahljáti, âm, *vb. pf.* ein wenig auflockern.
narâhloma, *adv.* = rahlo, locker, nicht dicht: seno je n. naloženo, ne natlačeno, *jvzhŠt.*; n. leži sneg, *Gor.*
narádovati se, ujem se, *vb. pf.* seinen Glückwunsch abstatten: n. se komu, *V.-Cig., Vod. (Izb. sp.).*
1\. **narájati se,** am se, *vb. pf.* = naplesati se.
2\. **narâjati se,** am se, *vb. impf. ad* naroditi se: in Menge geboren werden, sich vermehren: (fig.) narajal se bo božji dar, *ogr.-C.*
narâjmati, am, *vb. pf.* antreffen, zufällig finden; — n. se, sich treffen; — prim. nem. sich reimen?
narájtati, am, *vb. pf.* = naračuniti.
narâmek, mka, *m.* 1) das Schulterblech, *Jan.*; — 2) = naramje, *Cig.*
narámen, mna, *adj.* auf den Schultern befindlich, auf denselben getragen: narâmni koš, der Rückenkorb, *Mik., Dol., Jurč.*
narâmenski, *adj.* = naramen, *Telov.*
narâmje, *n.* soviel man auf einmal auf der Schulter trägt, eine Tracht, *V.-Cig.*
narâmnica, *f.* der Tragriemen, das Tragband, *Mur., Cig., Jan., DZ.*; — der Hosenträger, *Levst.(Zb. sp.);* — die Epaulette, *Cig.*
narâmnik, *m.* 1) der Ranzen: romarski n., *Guts.*; — 2) die Epaulette, *Cig.*
narânča, *f.* = pomaranča, *Cig., Jan.;* zlate naranče, *Zv.*
náras, *m.* = narast, *ogr.-Mik., Valj.*
narásec, sca, *m.* = merjasec, neresec, *Mik., Navr.(Let.), Zora,* nárasec, *Levst.(Rok.).*
naraslíka, *f.* der Zweig, *C.*
naràst, rásta, *m.* der Anwuchs, die Zweige, (náras) *ogr.-Valj.(Rad).*
narâst, *f.* 1) der Anwuchs, *Cig., Jan.;* — das Uebergewächs, das Ueberbein, *Cig.*; — 2) die Anschwellung, *Cig.*; — die Flut, *Cig., Jan.*
narástati, am, *vb. impf. ad* narasti, = naraščati, *Levst.(Pril.), nk.*
narâstek, tka, *m.* 1) der Anwuchs, *C.*; — der Ueberwuchs, *Cig.;* — 2) der Auflauf (eine Speise), *C.*
narásti, rástem (rásem), *vb. pf.* sich durch Wuchs vermehren o. vergrößern, anwachsen; — voda je narasla, das Wasser ist gestiegen; testo je naraslo, der Teig ist aufgegangen; — sich vermehren; dolgovi so narasli, kapital je narasel; tudi: n. se.
naraščâj, *m.* der Nachwuchs, *C., nk.;* mladi n., *C.*
naráščanje, *n.* das Anwachsen, das Zunehmen.
naráščati, am, *vb. impf. ad* narasti; durch Wuchs zunehmen; voda narašča, das Wasser steigt; dolgovi naraščajo, die Schulden vermehren sich.
nárav, *f.* 1) die Natur, das Naturell, die Gemüthsart, *Mur., Cig., Jan., Zv., nk.;* — die natürliche Beschaffenheit, *Cig.(T.)*; — 2) = natura, *Habd.-Mik., Guts., Mur., V.-Cig.;* Cela narav nas uči: Vsemogočen Bog živi, *Danj.-Valj.(Rad).*
narâva, *f.* 1) = narav 1), *Jan.*; take narave, so geartet, *Cig.;* nárava, *ogr., kajk.-Valj. (Rad);* — 2) = natura, die (äußere) Natur, *Cig., Jan., nk.*
narâven, vna, *adj.* natürlich, Natur-, *Mur., Cig., Jan., nk.*
naravît, *adj.* = nravit, nraven, *Cig.*
naravnáłen, łna, *adj.* zurecht stellend: naravnâłni vijak, die Stellschraube, *Cig.(T.).*
naravnáti, âm, *vb. pf.* 1) in die richtige Lage oder Stellung bringen, richten, ordnen; n. izvinjen člen; n. uro; — n. kaj, anleiten, anordnen, *Mur.;* verfügen, veranstalten, *Cig.;* — leiten: n. koga na pravo pot, *C.;* ljubezen prav n., *Guts.(Res.);* — n. se, sich bereit machen: n. se na vojsko, *Npes.-K.;* Za vojsko je že naravnan, *Npes.-K.*; — 2) eine gewisse Menge (Wäsche) flach zusammenlegen: veliko perila n.; — 3) eine gewisse Menge (Getreide) reinigen: n. nekoliko žita; prim. ravnati.
naravnâva, *f.* die Zurechtstellung; — die Anleitung, *C.*; — die Vorkehrung, *Cig., Jan.;* spletke in naravnave, *Zv.*
naravnávanje, *n.* die Zurechtstellung.
naravnávati, am, *vb. impf. ad* naravnati; zurecht stellen.
naravnộč, *adv.* geradeaus, geraden Weges, *Mur., Jan., vzhŠt.*
naravnộst, *adv.* = na ravnost; pogl. ravnost.
naravnộsten, stna, *adj.* 1) direct, unmittelbar, *Jan., nk.;* — 2) aufrichtig, *Mur.*
narâvski, *adj.* Natur-, *Jan.;* naravske stvari, *Vod.(Izb. sp.)*; — natürlich, *M., Zora.*
naravopîsje, *n.* = prirodopisje, *Jan., Navr. (Let.), nk.*
naravoslộvec, vca, *m.* = prirodoslovec, *Jan., nk.*
naravoslộvje, *n.* = prirodoslovje, *Jan., nk.*
narâvstven, stvena, *adj.* sittlich, *Cig.(T.)*; pogl. nravstven.
narâvstvenost, *f.* die Sittlichkeit, *Cig.(T.);* pogl. nravstvenost.
nârazen, *adv.* auseinander; n. dejati kaj; — dve uri n., zwei Stunden weit von einander entfernt; — iz: na razno.
naráziti, râzim, *vb. pf.* ein wenig aufritzen: n. si rano, *Z.;* leicht verletzen, *Dol.-Mik*
narâznič, *adv.* = narazen, narazno, *C.*
nârazno, *adv.* = na razno, auseinander, *C., Levst.(Sl. Spr.), Dol.,* narâzno, *SlGor.*

nâraznost, *f.* der Abstand, die Entfernung, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*, *Nov.-C.*, *DZ.*, *vzhŠt.-C.*
nârba, *f.* die Narbe an der Thüre, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — das Anhängschloss, *vzhŠt.*; — iz nem.
narcîs, *m.* die Narcisse (narcissus), *Cig.*, *Tuš.(B.)*.
narcîsa, *f.* = narcis, *Jan.*
nârda, *f.* die Narde (andropogon nardus), *Cig.*, *Jan.*
nárdeč, *adj.* = rdečkast, *Dalm.*
nârdica, *f.* der Schuhfleck, *Cig.*, *M.*
narečâj, *m.* das Gerundium (gramm.), *Cig.*, *Jan.*
naréčen, čna, *adj.* mundartlich, dialectisch, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
naréči, réčem, *vb. pf.* 1) einen Namen geben: n. kaj, *Vrt.*; — ernennen: n. beležnike, *DZ.*; n. v poslanca, zum Gesandten ernennen, *Vrt.*, *DZ.*; — 2) ansagen: za danes je narečeno za to, für heute ist eine Tagsatzung dafür bestimmt, *Svet.(Rok.)*.
narę̂čje, *n.* 1) der Dialect, die Mundart, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; (češ., rus.); — 2) = prislov, *Mur.*, *Vod.(Izb. sp.)*.
narę̂čnik, *m.* = narečni besednjak, das Idiotikon, *Jarn.*
náred, *m.* = naredba 3), *V.-Cig.*
náred, *f.* 1) pri naredi, bequem, zur Hand, gelegen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Wagentheil, *Št.-Cig.*; prednja, zadnja n., das Vorder-, das Hintertheil des Wagens, *ogr.-C.*; — 3) die Achse, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
náred, *adv.* = na red, fertig, bereit, *Jarn.*, *Dol.*, *Gor.*, *Kor.-Cig.*, *Jan.*; n. biti, bereit sein, *C.*
narę̂dba, *f.* 1) die Einrichtung einer Sache: poslopje ima dobro naredbo, *Notr.*; mlinska n., *Svet.(Rok.)*; — naredbe, Einrichtungen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Vorrichtung, *Jan.*, *C.*; sežgati naredbe, (die Belagerungsvorrichtungen), *Dalm.*; s takimi naredbami, arfami in orglami, *Trub.(Psal.)*; naredbe pri vodnjaku so slabe, *Notr.*; kako lepe nove naredbe ima! *Polj.*; — 3) die Vorkehrung, die Verfügung, die Maßregel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Trub.*, *Dalm.*, *DZ.*, *nk.*; božja n., Gottes Fügung, *Cig.*, *Jan.*; — der Vertrag, *Meg.-Cig.*, *Dict.*, *C.*
narę̂dek, dka, *m.* 1) das Fabricat, das Product, *C.*; — 2) = naredba 3), die Anordnung, *C.*
náreden, dna, *adj.* 1) fertig, bereit, zur Hand, *Savinska dol.*; n. k čemu, bereit: n. k poslušanju, *Dalm.*; — hurtig, flink, *Dol.-Cig.*; pripravite Gospodu naredne ljudi, *Krelj*; — 2) bequem, gelegen, *Dict.*, *Cig.*, *Trub.*, *Svet.(Rok.)*; pri narednem času, *Trub.(Psal.)*; tu nam ni naredno stati, *BlKr.-M.*; nož ni nareden, *BlKr.-M.*; naredna, kmetska prebivališča, *LjZv.*; železna ognjišča so narednejša za kuho in peko, *LjZv.*
narediti, ím, *vb. pf.* machen; n. novo toporišče sekiri; n. suknjo; n. iz zlata tele; narejene cvetlice, künstliche Blumen; n. šotor, ein Zelt aufschlagen; vozel n., einen Knoten schürzen; n. postavo; kaj si zopet naredil? was hast du wieder angestellt? veliko škode komu n.; — n. koga za kaj, jemanden zu etwas machen; — hudo n. koga, jemanden arg zurichten, *Zv.*; to nas je naredil! der hat uns mitgespielt! *Gor.*; — n. za kaj s kom, mit jemandem etwas abmachen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — n. komu, einem etwas anzaubern, ihn verhexen; narejeno mi je; v svoji jezi mu je slepar naredil, da ga je hodila vsako noč mora tlačit, *LjZv.*; — bereit machen: naredi mi konja, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — verfügen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — n. se, sich bilden, entstehen; mehurček, krasta se mu je naredila; — sich stellen: n. se hudega, jeznega: — n. se s kom, sich mit jemandem vergleichen, *Svet.(Rok.)*.
narę̂dkoma, *adv.* nicht dicht, zerstreut; n. sejati.
naredník, *m.* 1) der Veranstalter, *Cig.*; — der Verordner, *Cig.*; — 2) der Feldwebel, *DZ.*, *Nov.*, *nk.*; tudi: narędnik.
nárednost, *f.* 1) die Bereitheit, *Jan.*; — die Flinkheit, *Cig.*; — 2) die Bequemheit, die Gelegenheit, *BlKr.*
narę́gniti se, rę̂gnem se, *vb. pf.* n. se komu, jemandem eine Grimasse schneiden, *Cig.*
narę̂ja, *f.* die Verfertigung, die Erzeugung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; n. krvi, die Blutbildung, *Cig.*
narę́janje, *n.* das Machen, das Verfertigen.
narę́jati, am, *vb. impf. ad* narediti; machen, zu machen suchen o. pflegen; narejal sem nekaj, pa nisem mogel nič narediti; — n. žito, das Getreide reitern, *Dol.*; — prim. narediti.
narejâvec, vca, *m.* der Verfertiger, der Erzeuger, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — der Veranstalter, der Verfüger, *Cig.*
narejâvka, *f.* 1) die Verfertigerin, *Cig.*; n. jedi, *C.*; — 2) die Begleiterin der Braut, die Brautmutter, *M.*, *Rib.*; teta n., *Cig.*; O mati narejavka! *Npes.-K.*
narę̂jek, jka, *m.* die Mache, das Erzeugnis, das Fabricat, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — die Fügung, *Jan.*; božji narejek je, *Ravn.*
narejénec, nca, *m.* (roj) narejenec, ein künstlicher Bienenschwarm, der Treibling, *Cig.*, *Gol.*
nárek, *m.* die Todtenklage, *Kres*, *ogr.-C.*
narékati, rę̂kam, *vb. impf. ad* nareči; 1) ernennen, *Levst.(Cest.)*, *DZ.*; — 2) dictieren, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 3) mrtve n., die Todten beklagen, *Z.*
narékavica, *f.* das Klageweib bei Leichen, *Habd.-Mik.*
narę̂koma, *adv.* n. pisati, Dictando schreiben, *Mur.*, *Cig.*, *UčT.*
narekovâj, *m.* das Anführungszeichen, *Jan.*; pogl. ušesca.
narekovânje, *n.* 1) das Dictieren, *nk.*; — 2) das Wehklagen, *kajk.-Valj.(Rad)*; die Todtenklage, *Cig.*, *Jan.*
narekováti, ûjem, *vb. impf.* 1) vorsagen, vorsprechen, *V.-Cig.*, *Jan.*; dictieren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) (einen Todten) beklagen (prim. narekovanje).
narekovâvec, vca, *m.* der Vorsager, der Dictierer, *Cig.*, *Jan.*

narêz, *f.* der Anschnitt, die Kerbe, *Cig.*
narêza, *f.* der Anschnitt.
narézati, rę̑žem, *vb. pf.* 1) einen Anschnitt machen, anschneiden: n. deblo, lubje, palico; narezan list, gekerbtes Blatt, *Cig.(T.), Tuš.(B.)*; — 2) eine gewisse Menge abschneiden oder zerschneiden; n. šib, kruha, krompirja; — 3) durchhauen, abprügeln: n. koga, *C.*
narêzek, zka, *m.* das zuerst Abgeschnittene, der Anschnitt, *Cig.*
narezljáti, âm, *vb. pf.* anschnitzeln; narezljan, mit kleinen Anschnitten oder Kerben versehen.
narezljávati, am, *vb. impf. ad* narezljati.
narezováti, ûjem, *vb. impf. ad* narezati; anschneiden.
narę́žati se, ím se, *vb. pf.* 1) n. se komu, jemanden angrinsen; — (preprosto) tudi = nasmejati se, *jvzhŠt.*; — 2) des Schreiens satt werden.
narę̑žek, žka, *m.* eine freundliche Miene (preprosto), (naražek) *Guts.*; prim. *Caf(Vest. I. 37)*.
naríbiti se, im se, *vb. pf.* sich satt fischen, *M.*
naríniti, rînem, *vb. pf.* 1) aufdringen, aufzwingen: n. komu kaj, *Cig.*, *C.*; — 2) n. se, sich in Menge herandrängen, *Volk.-M.*
narîs, *m.* die Zeichnung, *Mur.*, *Cig.*, *DZ.*, *Žnid.*; razgledbeni n., die Orientierungsskizze, *DZkr.*
narísati, rîšem, *vb. pf.* eine Zeichnung machen, zeichnen; n. hišo, človeka.
narîsek, ska, *m.* die Zeichnung, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
naríti, rîjem, *vb. pf.* eine gewisse Menge (z. B. Erde) aufwühlen, aufwerfen; krt je naril veliko krtin.
narìv, ríva, *m.* das Gedränge, *LjZv.*
narívati, am, *vb. impf. ad* nariniti; n. komu kaj, aufzudringen, aufzuzwingen suchen oder pflegen, *Cig.*, *C.*
narjúti se, rjóvem se, *vb. pf.* sich satt brüllen.
narǫ̑be, *adv.* = na robe, verkehrt, umgekehrt; n. obrniti; — n. delati, verkehrt, nicht recht machen; n. razumeti, govoriti; vse gre n.; — to je n. svet, das ist eine verkehrte Welt; n. slika, ein verkehrtes Bild, *Žnid.*; — auf der Kehrseite; — umgekehrt, im Gegentheil.
narǫ́ben, bna, *adj.* verkehrt, äbicht, *Mur.*, *Jan.*, *C.*
narǫ́benji, *adj.* verkehrt, *Hal.-C.*
narǫ́bešnji, *adj.* = narobenji, *Hal.-C.*
narǫ̑bkati, am, *vb. pf.* eine gewisse Menge (z. B. Nüsse, Kukuruz) schälen, entkörnen, *Cig.*
narǫ̑bnež, *m.* einer, der alles verkehrt thut, *Jan.(H.)*.
narǫ́bnost, *f.* die Verkehrtheit, *Jan.(H.)*.
narǫ̑č, *m.* 1) kolikor je moči enkrat na rokah nesti, *Hal.-C.*; n. sena, *Z.*; — 2) = naročaj 1), *Mur.*, *Mik.*
nároč, *f.* = naroč *m. Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad).*
narǫ̑čaj, *m.* 1) der Platz auf den Händen, in den Armen; v naročaj vzeti, in die Arme nehmen; umrl je v naročaju svojega sina, *Jurč.*; — 2) = naroč 1), ein Armvoll: n. drv, slame, *Cig.*, *Jan.*
narǫ́čanje, *n.* das Auftragen; das Bestellen.
narǫ́čati, am, *vb. impf. ad* naročiti; auftragen; bestellen, abonnieren.
narǫ̑čba, *f.* der Auftrag, *Cig.*; izpolnjevati naročbe, *Cv.*; die Bestellung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; die Pränumeration, die Abonnierung, das Abonnement: vabiti na naročbo kakega časnika, *nk.*
narǫ̑čben, bena, *adj.* Bestellungs=, Pränumerations=, *nk.*
narǫ̑čbenica, *f.* der Bestellschein, *DZ.*
narǫ̑če, *n.* 1) = naročje 1), *Dol.*; nároče: na naroče vzeti, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) = naročje 3): eno nároče („nárče") trave, *jvzhŠt.*
narǫ̑ček, čka, *m.* naročki, die Manschetten, *Nov.-C.*
narǫ́čen, čna, *adj.* 1) was an der Hand getragen wird, *Meg.*, *Dalm.*; — 2) nároče‌n, bequem, gelegen, *Cig.*, *M.*; prim. narok.
naročevâlnica, *f.* das Commissionsbureau, *Cig.*
naročeváti, ûjem, *vb. impf.* = naročati.
naročevâvec, vca, *m.* der Besteller, der Beauftrager, *Cig.*
naročílen, lna, *adj.* Bestellungs=: naročîlni list, *nk.*; Pränumerations=, *nk.*
naročílo, *n.* der Auftrag; po naročilu, dem Auftrage gemäß; die Commission; — die Bestellung, die Pränumeration, *nk.*
naročît, *adj.* ausdrücklich, *h. t.-Cig.(T.)*.
naročîtelj, *m.* = naročnik 1), *Jan.(H.)*.
naročíti, ím, *vb. pf.* auftragen; n. komu, da naj kaj stori: vse sem opravil, kar si mi naročil; anordnen; n. v oporoki, *Cig.*; — bestellen; n. voz, knjigo; n. si časnik.
narǫ̑čje, *n.* 1) der Platz auf o. in den Armen; v n. vzeti otroka, v naročju držati ga, in die Arme nehmen, in den Armen halten; — 2) v naročje se oženiti, omožiti, ohne Vermögen, ohne Besitz, auf der Hände Arbeit bauend heiraten, *Dol.*; — 3) ein Armvoll, *Cig.*, *Jan.*
narǫ̑čka, *f.* die Manschette, *Jan.(H.)*.
naročníca, *f.* 1) die Auftraggeberin, die Bestellerin; die Abonnentin, *nk.*; — 2) narǫ̑čnica, das Armband, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — 3) = naročnik 2), *Notr.*
naročník, *m.* 1) der Auftraggeber, *Mur.*, *Cig.*, *DZ.*; — der Besteller; der Kunde; — der Abonnent (z. B. einer Zeitschrift), *nk.*; — 2) = črevljarska rokavica, das Schusterhandleder, *Jarn.*, *C.*, *Štrek.*, (narǫ̑čnik) *Kras-Erj.(Torb.)*; — 3) das Armband, *C.*; — 4) naročniki, ljudje brez imetja, ki se „na roke" ženijo, *Dol.*
naročnína, *f.* die Bestellungsgebür, *Cig.*; — der Abonnementsbetrag, *nk.*
naročnínica, *f. dem.* naročnina; der kleine Abonnementsbetrag, *Cv.*
naročnják, *m.* das Handleder der Schuster, *Cig.*
náročnost, *f.* die Bequemlichkeit, *Cig.*
národ, rǫ́da, *m.* 1) die Nation, der Volksstamm, das Volk, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) = rod, die Generation, *Dict.*; — 3) = porod, die Geburt, *ogr.-C.*
národen, dna, *adj.* Volks=, volksthümlich, national, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; narodna obleka, die Nationaltracht, *nk.*; nationalgesinnt: n. človek, *nk.*

národič, *m. dem.* narod; das Natiönchen, das Völkchen, *nk.*
naroditi se, im se, *vb. pf.* 1) zur Welt kommen, geboren werden, *M., ogr.-Raič(Kol.)*; Nekemu bogatcu se je sin narodil, *vzhŠt.-Valj.(Glas)*; — 2) drevo se je narodilo, der Baum hat sich abgetragen, er hat sich durch vieles Tragen entkräftet, *Cig., C.*
narodnják, *m.* der Nationalgesinnte, der Nationale, *Jan., C., nk.*
narodnjákinja, *f.* die Nationalgesinnte, die Nationale, *nk.*
narodnjáški, *adj.* die Nationalgesinnten betreffend, national, *C., nk.*
narodnogospodârstven, stvena, *adj.* volkswirtschaftlich, nationalökonomisch, *nk.*
národnost, *f.* die Volksthümlichkeit, *Mur., Cig.*; — die Nationalität, *Cig., Jan., nk.*
narodokàz, káza, *m.* die ethnographische Karte, *Jes.*
narodoljùb, ljúba, *m.* einer, der die Nation liebt, *Str.*
narodopìs, písa, *m.* die Ethnographie, *Cig., Jan., Cig.(T.).*
narodopîsec, sca, *m.* der Ethnograph, *Cig.*
narodopísen, sna, *adj.* ethnographisch, *Cig., Jes.*
narodopîsje, *n.* die Ethnographie, *Cig., Jan.*
narodoslọ̑vec, vca, *m.* der Ethnolog, *Let.*
narodoslọ́ven, vna, *adj.* ethnologisch, *Let.*
narodoslọ̑vje, *n.* die Ethnologie, *Lampe(D.).*
narodovláda, *f.* = ljudovlada, die Volksherrschaft, die Demokratie, *Jan.(H.).*
národovski, *adj.* = narodski, Völker-: narodovsko preseljevanje, die Völkerwanderung, *LjZv.*
narodoznânstvọ, *n.* die Ethnologie, *Cig.(T.).*
národski, *adj.* Völker-: narodsko preseljevanje, die Völkerwanderung, *Cv.*
národstvọ, *n.* das Volksthum, das Volkswesen, *Cig.(T.).*
narọ́gati se, am se, *vb. pf.* n. se komu, jemanden höhnen, *nk.*
narojíti se, ím se, *vb. pf.* rojenja se naveličati, *Cig.*
1\. **nárok**, *m.* die Tagsatzung, *Jan.*
2\. **nárok**, *m.* naroki = manšete, die Manschetten, *BlKr.-DSv.*
nárok, *adv.* zur Hand: n. mi je, *Cig., Ip.-M.*; — od narok biti, entlegen sein, *Polj.*; — iz: na roko.
nároka, *f.* = narokva 2), *C.*
nároke, *f. pl.* die Tagsatzung, *Svet.(Rok.).*
narokovati, ujem, *vb. impf.* = narekovati 2): n. za mrličem, wehklagen, *BlKr.*
nárokva, *f.* 1) das Armband, *Habd.-Mik., Jarn., Mur.*; der Armschmuck, *C.*; — 2) der Handschuh des Schusters, *C.*
nárokvica, *f. dem.* narokva; das Armband, *Cig., Jan.*
narọ̑mati se, am se, *vb. pf.* sich satt pilgern.
narọ̑pati, am *vb. pf.* zusammenrauben: veliko blaga, denarja n.
naropotáti se, otám, ọ́čem se, *vb. pf.* des Polterns satt werden.

narosíti, ím, *vb. pf.* mit Thau benetzen, bethauen, *Jan.(H.).*
narováti, rújem, *vb. pf. Cig., M.*, pogl. narvati.
nárt, *m.* 1) der Fußrücken, der Rist, *Cig., Jan., Cig.(T.), C.*; — die Fußwurzel (tarsus), *Erj.(Som.)*; — 2) das Oberleder: urbase ali narte dela usnjar iz teletin, *Ravn.(Abc.)*; — prim. češ. nart, der Fußrücken, das Oberleder.
nárus, *adj.* röthlich, *Rez.-C.*
narušâj, *m.* die Störung, *Cig.(T.), DZ.*
narúšiti, rûšim, *vb. pf.* 1) zu zerstören anfangen: n. skalo, den Felsen ansprengen, *Cig.*; — 2) stören, hemmen, *Cig.(T.), DZ.*; narušeno zdravje, *Cv.*
narúšati, am, *vb. impf. ad* narušiti, *Cig.(T.).*
narúžiti, rûžim, *vb. pf.* in irgend einer Menge enthülsen, entkörnen, *Cig.*; n. veliko fižola, koruze, *jvzhŠt.*
narvāl, *m.* samorog, der Narval (monodon monoceros), *Erj.(Ž.)*; — rus. narválъ.
narváti, rújem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge ausraufen, ausrupfen; n. korenin; — 2) n. se, sich satt raufen, sich satt balgen, *Cig., M.*
nasàd, sáda, *m.* 1) die Anpflanzung: z. B. das Setzen von Knollenfrüchten, *C.*; — das Angepflanzte; vrtni nasadi, die Gartenanlagen, *nk.*; — 2) die zum Dreschen bestimmte Garbenschichte, die Dreschlage; n. obračati za mlatiči, *Ravn.(Abc.)*; — 3) die Schichte (min.), *Cig.(T.)*; vodni nasadi, die Wasserbildungen (min.), *Cig.(T.)*; die Ablagerungen, *C.*; iz mnozih pretenkih skladov ali nasadov je rakova skorja, *Erj.(Izb. sp.)*; — 4) die geschichtete Haufwolke, die Schichtwolke, *Cig.(T.)*; — 5) die zum Ausbrüten unterlegten Eier, *C., Z.*; — das Geheck (= piščeta enega gnezda), *Cig.*; — junge, in einen Teich gesetzte Fische, der Satz, die Setzlinge: ribji n., *V.-Cig.*; — 6) die Handhabe, das Heft, der Stiel, *M.*; držaj pri lopati, pri kosi, pri grabljah itd., *C., Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — 7) z nasadom cepiti, in Gestalt eines Röhrchens pfropfen, röhreln, pfeifen, *V.-Cig.*; — tudi: násad.
nasâda, *f.* 1) = nasad 1), *Cig.*; — 2) ribja n. = ribji nasad, *C.*
nasádast, *adj.* nasadast oblak, eine Schichtwolke, *Cig.(T.).*
nasâdba, *f.* die Anpflanzung, *Jan.*
nasâdek, dka, *m.* das Aufgesetzte, der Aufsatz, *Jan.*; z. B. ein Röhrchen, das irgendwo angesetzt wird, *Bes.*
nasáden, dna, *adj.* 1) k nasadu spadajoč, nasada se tičoč; — nasâdna riba, der Setzfisch, nasadni ribnik, der Setzteich, *Cig.*; — 2) násaden, gefüllt, doppelt (von Blumen), *Jan.*
nasadîlnik, *m.* das Thürband, *Cig.*
nasadílo, *n.* das Thürband, *Cig., Jan.*; das Fensterband, *Cig.*
nasadíšče, *n.* der Ort der Anpflanzung, *Cig., Jan., Nov.*; pos. eine Weinrebenpflanzung, *C.*
nasadíti, ím, *vb. pf.* 1) ansetzen: n. kokoš, eine Henne zum Brüten auf die Eier setzen; — jajca n. kokoši, einer Henne die Eier zum Brüten unterlegen; — n. ribe v ribnik, ribnik n. z ribami, den Teich mit Fischen besetzen,

V.-*Cig.*; — 2) pflanzen, anpflanzen; drevje, cvetice n.; — 3) aufsetzen, anstecken; n. vrata, okno, die Thüre, das Fenster in die Angeln einhängen; n. bajonet, aufpflanzen, *Cig.*; n. mlinski kamen, den Mühlstein aufsetzen, *Cig.*; auf einen Stiel stecken, mit einem Stiele versehen, bestielen; n. sekiro, lopato, nož; n. na kol, aufpfählen; n. meso na vilice, aufgabeln; — n. se na meč, sich ins Schwert stürzen, *Ravn.*; — nasadil se bo, er wird anrennen, *Jan.*; — n. se, sitzen o. stecken bleiben, auf den Grund stoßen (o ladji), *Cig.*; — 4) n. snope, die Garben zum Dreschen zurecht legen; — 5) n. koga, aufbringen, erzürnen, *Cig.*; tako govorjenje ga je zopet nasadilo, *DSv.*; nasajen biti, zornig, gereizt, übelgelaunt sein; — kratko nasajen, kurz angebunden, *Erj. (Izb. sp.)*; razjezil sem tebe, ki si na kratko nasajen, *Zv.*; — 6) eine gewisse Menge anpflanzen, setzen; n. cvetlic po vrtu; veliko krompirja n.; — bepflanzen; n. vrt s cvetlicami; Polno je (vrtec) rožic nasajen, *Npes.-K.*

nasâj, *m.* die Anpflanzung, z. B. der Rebenansatz, *C.*

nasajáč, *m.* 1) der Anpflanzer, *Cig.*; — 2) der Schäfter, *Cig.*

nasajálọ, *n.* = nasadilo, das Thürband, *Cig.*

nasájanje, *n.* das Anpflanzen, das Anstecken, itd.; prim. nasajati.

nasájati, am, *vb. impf. ad* nasaditi; 1) ansetzen: kokoši n., da valijo; — 2) anpflanzen; — 3) snope n., Garben zum Dreschen zurecht legen; — 4) aufstecken: vrata, okna n.; sekire na toporišča n.; polne vile sena n., *Ravn.*; — 5) n. jih komu, jemanden prügeln: nasajala sta si jih, *Ben.-Kl.*; — 6) n. se nad kom, jemandem ungestüm drohen, ihm pochen, *V.-Cig.*

nasajâvec, vca, *m.* der Pflanzer, *Cig.*

nasajẹ́nka, *f.* ein zum Ausbrüten unterlegtes Ei, das Brütei, *C.*

nasajénost, *f.* die Gereiztheit, die üble Laune.

nasâljati, am, *vb. impf. ad* nasoliti: einsalzen, salzen, *Mur.*, *V.-Cig.*

nasamúriti se, ûrim se, *vb. pf.* ein finsteres Gesicht machen: kaj si se nasamuril? *Lašče-Erj. (Torb.)*; nasamurjeno gledati, finster blicken, *Lašče-Erj. (Torb.)*; — prim. češ. smouriti, umwölken, trüben, rus. smuryj, dunkelgrau, *Mik.(Et.)*.

nascáti, ščím, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge Harn lassen, voll harnen; — 2) n. se, zur Genüge harnen.

nasêben, bna, *adj.* 1) absolut, an und für sich, *Cig.*, *Jan.*, *Sen.(Fiz.)*; nasebna težkota, absolutes Gewicht, *Cig.(T.)*; — 2) ni nasebna = noseča je, *Z.*; — 3) nasebno vino, unverfälschter Wein, *Z.*

nasêbnik, *m.* der Positiv (gramm.), *Jan.*

naséči, séčem, *vb. pf.* = nakositi, eine gewisse Menge mähen, *Jarn.*, *Kor.*, *Gor.*

nasẹ̀d, séda, *m.* der Martini-Schmaus, *C.*

nasédati, sêdam, *vb. impf. ad* nasesti; 1) aufsitzen, *Jarn.*; n. na limanice (o ptičih), *Cig.*; — auflaufen, aufstoßen, stranden (o ladji), *Cig.*; — 2) n. sv. Martina, den Martini-Schmaus abhalten, *C.*

nasedéti se, ím se, *vb. pf.* sich satt sitzen.

nasệdnica, *f.* das am Bienenstock hervorragende Brettstück, *Gol.-Valj.(Rad).*

nasệdnik, *m.* 1) = naseljenec, stanovnik, der Insasse, *Mur.*, *Jan.*; — 2) der Gast beim Martini-Schmause, *C.*

nasẹdnják, *m.* eine Art Schmaus nach Beendigung der landwirtschaftlichen Hauptarbeiten im Spätherbste um die Zeit des Martinifestes herum; (tudi: nasadnjak, nasovnjak, nasunjak), *Hal.-C.*

nasẹjáti, sệjem, *vb. pf.* eine gewisse Menge säen; veliko koruze, pšenice n.

nasẹ̀k, sẹ́ka, *m.* 1) der Anhieb, die Platze am Baume, *Cig.*; — 2) nam. senosek, *Celovška ok.*

nasệka, *f.* der Ort des Anhiebes, *Cig.*

nasẹ́kati, sệkam, *vb. pf.* 1) anhauen, anhacken; n. drevo, kamen, led; n. pilo, die Feile aufhauen, *V.-Cig.*; — 2) in einer gewissen Menge oder genug hacken; n. drv, zelnih glav, ledu, mesa; — 3) n. koga, jemanden durchprügeln; — jemandem übel mitspielen; — 4) n. se, sich müde hacken; — 5) n. se ga, sich berauschen; nasekan, berauscht.

nasẹkljáti, âm, *vb. pf.* 1) = drobno sekajoč nasekati, kleinweise anhacken; — 2) eine gewisse Menge kleinweise zerhacken; — 3) n. se = sekljanja se naveličati.

nasẹkováti, ûjem, *vb. impf. ad* nasekati; anhauen, anhacken, aufhacken; drevje, led n.

nasệłba, *f.* die Ansiedelung, *Cig.*, *Šol.*, *C.*, *Let.*; samotna n., *Jurč.*; die Colonie, *Cig.*

nasełbína, *f.* die Ansiedelung, die Colonie, die Pflanzstadt, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*, *nk.*

nasełbînski, *adj.* die Colonie(n) betreffend, *nk.*

nasệłec, łca, *m.* der Ansiedler, der Colonist, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

nasẹ́łen, łna, *adj.* wohnbar, wirtbar, *Šol.*

naselíšče, *n.* der Weiler: začela mu je imenovati cerkvice, vasi, naselišča po vrsti, *Jurč.*

naselîtev, tve, *f.* 1) das Ansiedeln, die Ansiedelung; das Bevölkern, die Bevölkerung; die Colonisation, *Jan.(H.)*; — 2) = naselbina, die Niederlassung, die Colonie, *Cig.*, *Jan.*

naséliti, sẹ́lim, *vb. pf.* ansiedeln; n. ljudi; — bevölkern; n. deželo z ljudmi; colonisieren, *Cig.(T.)*; — n. se, sich ansiedeln, sich häuslich niederlassen; — n. se, einwandern; — naseljen, sesshaft, ansässig, *Cig.*

nasệlje, *n.* die Colonie, *Cig.(T.)*.

nasẹ́ljenec, nca, *m.* der Ansiedler; — der Colonist, *Cig.*, *C.*, *nk.*

naseljénje, *n.* die Ansiedelung, die Besiedelung.

nasẹ́ljenost, *f.* die Dichte der Bevölkerung, die relative Bevölkerung, *Cig.(T.)*, *Jes.*

naseljevânje, *n.* das Ansiedeln.

naseljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* naseliti, ansiedeln; n. se, sich ansiedeln.

nasệłnica, *f.* die Ansiedlerin, *Cig.*, *Jan.*

nasệłnik, *m.* der Ansiedler, *Cig.*, *Jan.*

nasẹ́łnost, *f.* die Wohnbarkeit, *Cig.*

nasẹ̑lstvọ, *n.* das Colonialwesen, *Cig.(T.)*.
nasesáti se, âm se, *vb. pf.* sich satt oder voll saugen.
nasẹ́sti, sẹ̑dem, *vb. pf.* aufsitzen (o ptiču): na limanico n., *Cig.*; sich auf den Grund oder auf eine Sandbank setzen, aufstoßen, stranden (o ladji), *Cig.*, *DZ.*; čoln je nasedel na sipo, *Cig.*
nasẹ̑tev, tve, *f.* die Ansaat, *Cig.*, *Jan.*
nasèv, sẹ́va, *m.* die Ansaat, *Jan.(H.)*.
nasẹ̑vek, vka, *m.* die Ansaat, *Jan.(H.)*.
nasẹ́vati, am, *vb. impf. ad* nasejati; ansäen, *Jarn.*, *Cig.*, *C.*, *vzhŠt.*
nasíčanje, *n.* die Sättigung, *ogr.-Valj.(Rad)*.
nasíčati, am, *vb. impf. ad* nasititi; sättigen, *ogr.-M.*, *C.*
nasičávati, am, *vb. impf.* = nasičevati, sättigen, *ogr.-C.*
nasíčenje, *n.* die Sättigung, *Jan.*
nasičeváti, ûjem, *vb. impf.* = nasičati, sättigen, *DSv.*, (-tovati) *Jan.*
nasíłen, łna, *adj.* gewaltsam, gewaltthätig, *Jan.*, *Šol.*; — po drugih slov. jez.
nasîlje, *n.* die Gewaltthat, die Gewaltthätigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; pohotno n., die Nothzucht, *Jan.(H.)*; — državno n., der Staatsstreich, *Jan.(H.)*; — po drugih slov. jez.
nasíłnost, *f.* die Gewaltthätigkeit, *Jan.(H.)*.
nasîłstvọ, *n.* die Gewaltthat, die Gewaltthätigkeit, *Cig.*, *C.*, *nk.*; pohotno n., die Nothzucht, *Jan.(H.)*; — po drugih slov. jez.
nasip, sípa, *m.* 1) die Anschüttung, *Cig.*; — 2) das Angeschüttete, die Anschütt; — der Schüttdamm; der Wall, *Guts.*, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*; die Schanze, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nasîpa, *f.* das Geschütte (mont.), *V.-Cig.*
nasipáč, *m.* der Anschütter, der Aufläufer (mont.), *Cig.*
nasípanje, *n.* das Anschütten.
nasípati, sîpam, pljem, *vb. impf. ad* nasuti; aufschütten, anschütten; — n. jezove, Dämme aufwerfen; — n. cesto, die Straße beschottern; — (*vb. pf.* = nasuti, *Št.*).
nasipávanje, *n.* das Auf-, Anschütten; — n. cest, das Beschottern der Straßen.
nasipávati, am, *vb. impf.* aufschütten, anschütten; — beschottern: ceste n.
nasipína, *f.* 1) der Schutt, *Cig.(T.)*, *C.*; — 2) die Anschwemmung, die Anschütt, die Alluvion, *Cig.*; — 3) das Seifengebirge, *Cig.(T.)*.
nasîpje, *n.* = nasip 2), *Ravn.*
nasipnica, *f.* 1) die Kartoffel- oder Rübengrube auf dem Felde oder im Garten, *Gor.*; — 2) zum Dammbau bestimmte Erde, *Cig.*
nasipnína, *f.* der Schotter, *Levst.(Cest.)*.
nasipováti, ûjem, *vb. impf.* aufschütten, anschütten; ceste n., Straßen beschottern.
nasîtba, *f.* die Sättigung, *Cig.(T.)*.
nasíten, tna, *adj.* 1) ersättlich, *Jan.(H.)*; — 2) = nasitljiv, *Cig.*, *ogr.-C.*
nasítiti, sîtim, *vb. pf.* sättigen; — nasičen, gesättigt (chem.), *Cig.(T.)*; — n. se, sich sättigen; n. se z jedjo; satt werden; mastnih jedi se človek kmalu nasiti; kmalu se ga nasitim, ich werde seiner bald satt, *Cig.*

nasitljìv, íva, *adj.* sättig, sättigend, *Vrt.*, *nk.*
nasitljívost, *f.* die Sättigkeit, *nk.*
nasítnost, *f.* 1) die Ersättlichkeit, *Jan.(H.)*; — die Sättigungscapacität (chem.), *Cig.(T.)*; — 2) = nasitljivost, *Cig.*
naskâkati, skâkam, čem I. *vb. impf. ad* naskočiti; = naskakovati: mesto n., *Levst.(Zb. sp.)*; — II. naskákati se, skákam, čem se, *vb. pf.* sich satt springen.
naskakováti, ûjem, *vb. impf.* anstürmen, Sturm laufen, *Cig.*; — anrennen, bestürmen, stürmen: n. mesto, zidovje, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
naskakovâvec, vca, *m.* der Bestürmer, *Cig.*
naskọ́čen, čna, *adj.* zum Ansturm gehörig, Sturm-: naskọčne lestvice, die Sturmleiter, *Cv.*
naskóčiti, skọ̑čim, *vb. pf.* 1) losstürmen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — n. kaj, stürmen, bestürmen: n. mesto, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — človeka skrb naskoči, *Vrt.*; — 2) übel ankommen, *ogr.-C.*; — 3) n. si kaj, sich (durch einen Sprung) eine Beschädigung zuziehen, *Z.*
naskòk, skọ́ka, *m.* der Anfall, der Ansturm, der Sturm, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; z naskokom vzeti, erstürmen, *Cig.*, *Jan.*
naskọ̑koma, *adv.* = na skok, im Galopp, *ogr.-C.*
naskopáriti, ârim, *vb. pf.* durch Geizen zusammenbringen, zusammengeizen, *Cig.*; veliko premoženja si n., *Jurč.*
naskórem, *adv.* bald, *M.*, *C.*
naskóren, rna, *adj.* baldig, *ogr.-Mik.*, *C.*
naskórọ, *adv.* = na skoro, bald, *Erj.(Izb. sp.)*.
naskríž, *adv.* pogl. navzkriž.
naskrížem, *adv.* pogl. navzkrižem.
naskúbsti, skúbem, *vb. pf.* 1) anrupfen, *Cig.*; — 2) eine gewisse Menge ausrupfen; n. perja; — 3) n. se, sich satt rupfen.
naskûta, *f.* ein widerwärtiges Ding, *Jan.*, *C.*
naskúten, tna, *adj.* widerwärtig, *Jan.*
naskútnost, *f.* die Widerwärtigkeit, *Jan.*
naslâda, *f.* 1) die Süßigkeit, *Jan.(H.)*; *coll.* süße Sachen: hruške, češplje, grozdje in druga jesenska naslada, *DSv.*; — 2) das Vergnügen, die Lust, *nk.*; Naslade užili ste cvet, *Levst.(Zb. sp.)*; uživati dobrote in naslade tega sveta, *LjZv.*; náslada, *kajk.-Valj.(Rad)*.
nasláden, dna, *adj.* 1) süßlich, *Jan.*; — angenehm: n. diš, der Wohlgeruch, *ogr.*; — 2) wollüstig, lüstern, sinnlich, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; užitke pripravljati nasladnemu občinstvu, *Zv.*
nasladíti, ím, *vb. pf.* versüßen, *Z.*, *Jan.(H.)*; — ergötzen, *Z.*, *Jan.(H.)*.
naslâdnež, *m.* der Wollüstling, *Cig.*, *nk.*
naslâdnik, *m.* der Wollüstling, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nasládnost, *f.* die Wollust, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; die Lüsternheit, *Cig.*; die Geilheit, *Mur.*; násladnost, *kajk.-Valj.(Rad)*.
nasladovânje, *n.* das Ergötzen, *kajk.-Valj.(Rad)*.
nasladováti se, ûjem se, *vb. impf.* sich der Lust, dem Vergnügen hingeben, sich ergötzen, *tudi*: násladovati se, *kajk.-Valj.(Rad)*.

naslájati, am, *vb. impf. ad* nasladiti; 1) versüßen: spomin jima pač ni mogel naslajati spanca, *Jurč.*; — 2) ergötzen: n. srce, *Let.*; — n. se, sich ergötzen, *SlN.*; n. se z vsemi pozemeljskimi dobrotami, *LjZv.*; n. se česa, *Zv.*

naslamúriti se, ûrim se, *vb. pf.* = nasamuriti se, düster werden, *C.*; naslamurjen, verdrießlich, *Mur.*, *Jan.*, *C.*

náslan, *adj.* ein wenig salzig, salzicht, *Jan.*

naslaníniti, înim, *vb. pf.* mit Speck bespicken: n. zajca, *Cig.*

naslanjáč, *m.* der Lehnsessel, *Cig.*, *nk.*

naslanjálo, *n.* die Lehne, *Cig.*, *nk.*

naslânjati, am, *vb. impf. ad* nasloniti; anlehnen; glavo n. na roko; — n. se, sich anlehnen; — n. se na kaj, auf etwas beruhen, sich gründen, *Cig.*, *Jan.*; — n. se na koga, sich auf jemanden berufen o. beziehen, *Cig.*

naslâvljati, am, *vb. impf. ad* nasloviti; titulieren, *SlN.-C.*; z gospodično n., *Cv.*

naslèd, sléda, *m.* die Darauffolge: n. soglasnikov, *Preš.*; násled, *ogr.-Valj.(Rad).*

naslêda, *m. Ravn.-C.*, pogl. naslednik.

naslêdba, *f.* 1) die Nachfolge (z. B. in der Herrschaft), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — die Nachahmung, *Jan.*; — 2) der Anhang, *Mur.*; die Secte, *kajk.-Valj.(Rad).*

naslêdek, dka, *m.* das Ergebnis, die Folge, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *nk.*; dobri, slabi nasledki, *nk.*

naslédn, dna, *adj.* consecutiv, resultierend, *Jan.(H.)*: — Erb-, *Jan.(H.).*

naslêdica, *f.* = nasledek, *Jan.(H.).*

naslêdina, *f.* die Erbschaft, *C.*

naslediti, ím, *vb. pf.* 1) nachfolgen: n. koga, *Mur.*, *C.*, *nk.*; — 2) durch Erbfolge erhalten: n. očetovo zemljo, *Svet.(Rok.).*

naslêdje, *n.* die Nachfolge, *Cig.*, *DZ.*, *Vrt.*; n. v službi, *Cig.*; prestolno n., die Thronfolge, *Cig.(T.)*; dedno n., die Erbfolge, *Cig.(T.).*

naslêdnica, *f.* die Nachfolgerin, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *nk.*

naslêdnik, *m.* 1) der Nachfolger; — cesarjevič n., kaiserlicher Kronprinz, *Jan.(H.)*; — der Erbe, *Dalm.-M.*; = dedni n., *Levst.(Nauk)*; — 2) der Anhänger, *C.*

naslêdništvo, *n.* die Nachfolge, die Erbfolge, *C.*

naslêdnje, *adv.* = na slednje, na zadnje, zuletzt, *C.*

naslêdnji, *adj.* nachfolgend, folgend, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

naslêdnjič, *adv.* = na slednjič, na zadnje, zuletzt, *C.*

nasledovânje, *n.* 1) das Nachfolgen, die Nachfolge, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) die Nachahmung, (tudi: naslêdovanje, náslędovanje), *kajk.-Valj.(Rad).*

nasledováti, ûjem, *vb. impf.* 1) nach einer Sache oder einer Person in der Reihenfolge kommen, folgen: zdaj nasleduje molitev, na blisk nasleduje grmljavica, *ogr.-Valj.(Rad)*; — n. kaj: dober žitek nasleduje srečna smrt, *C.*; to biblijo so nasledovale mnoge druge, *ogr.-Levst.(Rok.)*; — Nachfolger sein, folgen: n. koga ali komu, *Mur.*, *Met.*, *nk.*; — n. domovanje, zemljišče po svojega ujca smrti, erben, (naslêdovati) *Levst.(Nauk)*; — hervorgehen, *Jan.(H.)*; — 2) nachgehen, fröhnen: n. svoje želje, nasladnost svojega telesa, *C.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; nachfolgen, sich nach jemandem oder einer Sache richten, nachahmen, befolgen, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; Kristusa, njegove nauke n., *kajk.-Valj.(Rad)*; — tudi: naslêdovati in náslędovati, *kajk.-Valj.(Rad).*

nasledovâvec, vca, *m.* der Nachfolger, der Nachahmer, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Slom.-C.*, *Valj.(Rad).*

naslêdstvèn, stvena, *adj.* die Nachfolge oder Erbfolge betreffend: nasledstvena vojska, der Erbfolgekrieg, *Cv.*

naslêdstvo, *n.* die Nachfolge, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; dedno n., die Erbfolge, *Cig.(T.)*, *nk.*

naslepíti se, ím se, *vb. pf.* von ungefähr gelingen: naslepilo se mu je, *Guts.*

naslîkati, am, *vb. pf.* abbilden, malen: n. koga, n. podobo, *nk.*; naslikana okolica, die Landschaft, *Cig.(T.).*

naslíniti, slînim, *vb. pf.* angeifern, *M.*

naslíšati se, slîšim se, *vb. pf.* genug zu hören bekommen, sich satt hören.

naslômba, *f.* die Lehne, die Stütze, *Jarn.*, *Cig.*, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; križ je n. hromih, *Cv.*

naslòn, slóna, *m.* 1) das Anlehnen, *Cig.*, *M.*; — 2) die Lehne, *Cig.*, *Dalm.*; stebri so bili srebrni, naslon zlat, *Jsvkr.*; stolček je dober, če prav nima naslona, *Levst.(Zb. sp.)*; — die Brückenlehne, *Cig.*; náslon, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 3) = slon, der Elephant, *Dict.*

naslônek, nka, *m.* die Lehne: naslonki („naslunki") na obadveh straneh stola, *Dalm.*

nasloníca, *f.* die Lehne, *vzhŠt.-C.*

nasloníl̦o, *n.* die Lehne, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

nasloníšče, *n.* der Anlehnpunkt, der Stützpunkt, *Cig.*, *C.*

naslóniti, slónim, *vb. pf.* anlehnen; n. lestvo na drevo, na zid; n. se, sich anlehnen: n. se na mizo, na koga.

naslonják, *m.* der Lehnstuhl, *Mur.*

naslòv, slóva, *m.* der Titel, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — češ.

naslóven, vna, *adj.* Titel-: naslôvni list, das Titelblatt, *nk.*; Titular-, *Cv.*

nasloviti, ím, *vb. pf.* titulieren, *nk.*; betiteln *Jan.(H.).*

naslôvje, *n.* die Titulatur, *Cig.(T.).*

nasluhávati, am, *vb. impf.* lauschen, horchen, *vzhŠt.-C.*

nasluhováti, ûjem, *vb. impf.* = nasluhavati, *Z.*

naslúšati, am, I. *vb. impf.* lauschen, horchen, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-M.*, *Nov.*; — II. n. se, *vb. pf.* sich satt hören, *Cig.*; ni se ptičkov mogel n., *LjZv.*

naslúžiti se, im se, *vb. pf.* sich satt dienen.

nasmêh, *m.* das Anlächeln, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *nk.*; ne zaupati skrivnemu nasmehu, *Kast.-Valj.(Rad).*

nasmehávati se, am se, *vb. impf.* = nasmehovati se, *M.*

nasmệhljaj, *m.* das Lächeln, das Anlächeln, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

nasmẹhljáti se, âm se, *vb. pf.* lächeln; n. se komu, jemandem zulächeln, ihn anlächeln.

nasmẹhljávati se, am se, *vb. impf. ad* nasmehljati se; lächeln: Golčice mi precvetajo, Se sladko nasmehljavajo. *Npes.-K.*

nasmẹhljìv, íva, *adj.* lächelnd, *M.*

nasmẹ́hniti se, smệhnem se, *vb. pf.* eine lächelnde Miene machen; n. se komu, jemanden anlächeln, *M.*, *nk.*

nasmẹhovânje, *n.* das Lächeln, das Zulächeln.

nasmẹhováti se, ûjem se, *vb. impf. ad* nasmehniti se; lächeln, zulächeln.

nasmẹ́jati se, smẹ́jem, smẹ́jam se, *vb. pf.* 1) zu lachen anfangen, lächeln: n. se komu, jemanden anlächeln, ihm zulächeln; Meni nebo odprto se zdi, Kadar prijazno nasmejaš se, *Preš.*; — 2) n. se, sich satt lachen.

nasmešljívost, *f.* = nagnjenost k nasmehovanju, *LjZv.*

nasmetíti, ím, *vb. pf.* irgend eine Menge ungehöriger, unnützer Dinge, Unrath anstreuen = smeti napraviti; z rezljanjem n. po sobi ali n. sobo; nasmečen, voll Kehricht, *C.*

nasmíhati se, am se, *vb. impf. ad* nasmehniti se; lächeln, zulächeln, *Zv.*, *Vrt.*

nasmộd, *m.* die Ansengung, *Cig.*

nasmodíti, ím, *vb. pf.* ansengen.

nasmolíti, ím, *vb. pf.* 1) mit Pech anstreichen, bepichen; — 2) prellen, *M.*

nasmráditi, smrâdim, *vb. pf.* mit Gestank erfüllen; n. po hiši, n. sobo.

nasmrájanje, *n.* das Durchstänkern, *M.*

nasmrájati, am, *vb. impf. ad* nasmraditi; mit Gestank erfüllen, *Jarn.*, *Cig.*

nasmŕcati, am, *vb. pf.* eine gewisse Menge abstreifen: n. listja, *Cig.*

nasmŕčati se, ím se, *vb. pf.* sich satt schnarchen.

nasmúkati, kam, čem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge abstreifen: n. listja; — 2) n. koga, abprügeln, ohrfeigen.

nasnâvati, am, *vb. impf. ad* nasnovati; das Garn aufziehen, anzetteln, *M.*; klopke n., *Danj.(Posv. p.)*; — iglo si n., einfädeln, *Danj.(Posv. p.)*; — n. si peneze, sich Geld erwerben, *Danj.(Posv. p.)*.

nasnážiti se, im se, *vb. pf.* sich aufputzen, sich schmücken, *C.*, *Škrinj.*

nasnẹžíti, í, *vb. pf.* 1) anschneien: n. veliko snega; — 2) n. se, zur Genüge schneien, ausschneien, *Cig.*

nasnộva, *f.* der Anschlag, die Anstiftung, *Cig.*; pričeti nasnovo, *Škrinj.*

nasnováč, *m.* der Anstifter, *Cig.*, *Nov.*

nasnováti, snújem, *vb. pf.* anzetteln (vom Weber); — n. pesem, ein Lied ersinnen, *Npes.-Pjk.(Črt.)*; to se vam je v pijanosti nasnovalo, dieser Gedanke kam euch im Rausch, *LjZv.*; — n. dnevnik, ein Tagebuch anlegen, *DZ.*; nasnovano delo, das manquierte Werk, *Levst.(Močv.)*; anstiften, anzetteln: n. zaroto, *Cig.*, *Jan.*

nasnúbiti, im, *vb. pf.* 1) anwerben, *Mur.*; n. potepuhov, *Ravn.-Mik.*; — 2) n. se, das Werben satt bekommen.

nasnûtek, tka, *m.* 1) = osnutek, der Zettel (beim Weben), *Jan.(H.)*; — 2) das Project, *Cig.*; eine angezettelte Sache, *Cig.*

nasobaten, tna, *adj.* = nasoben, (tudi: nasovaten) *SlGor.-C.*

nasoben, bna, *adj.* doppelt (von Blumenblüten), *C.*; — prim. češ. nasobný, zusammengesetzt, *C.(?)*

nasobnat, *adj.* = nasoben, (tudi: nasovnat), *C.*

nasolíti, ím, *vb. pf.* einsalzen: n. vse svinjsko meso.

nasomọ́riti se, ộrim se, *vb. pf.* ein finsteres Gesicht machen, nasomorjen, verdrießlich, mit finsterem Gesicht, *vzhŠt.-C.*; — prim. nasamuriti se.

nasovrážiti se, âžim se, *vb. pf.* des Hassens satt werden, *Jurč.*

naspânčkati se, am se, *vb. pf.* = naspati se (v otročjem govoru).

naspáti se, spím se, *vb. pf.* genug schlafen, ausschlafen.

naspávati se, am se, *vb. impf. ad* naspati se; auszuschlafen pflegen, *Jan.(H.)*.

náspi, *adv.* naspi devati = drugo na drugo devati, n. pr. knjige, aufschichten, *Vrsno-Erj.(Torb.)*.

naspộl, *adv.* = naspolu, *Ig*, *Tolm.*

naspộli, *adv.* = naspolu, *BlKr.-Mik.*

naspộlu, *adv.* = na spolu, zur Hälfte, halbpart; n. kaj imeti, sich mit jemandem in den Ertrag gegen eine Gegenleistung theilen, *C.*

naspoštováti se, ûjem se, *vb. pf.* genug ehren: ne more se ga dosti naspoštovati in načuditi, er kann ihn nicht genug verehren und bewundern, *Ravn.-Mik.*

nasprệk, *adv.* = poprek, *Gol.*

naspr̀ộtek, tka, *m.* der Gegensatz, der Contrast, *Cig.*, *Jan.*, *Bes.*, *ZgD.*; — das Gegenstück, *Jan.*

nasprộten, tna, *adj.* entgegengesetzt; nasprotna stran; nasprotna moč, die Gegenkraft; nasprotni tok, der Gegenstrom (phys.), *Cig.(T.)*; nasprotni namen, die Gegenabsicht; to je pravici, postavi nasprotno, das ist gesetz-, rechtswidrig; — feindlich, abgeneigt: sreča mi je nasprotna.

nasprộti, I. *adv.* 1) gegenüber, vis-à-vis; n. stanovati; n. stati ali sedeti komu; — entgegen; n. iti komu; — 2) dagegen, zuwider, gegen: n. biti komu, wider jemanden sein; n. delati čemu; n. vodi plavati; n. si biti, wider einander sein, sich widersprechen; — n. se postaviti, sich widersetzen; n. govoriti; — im entgegengesetzten Falle; — umgekehrt, hinwiederum; — II. *praep. c. gen.* gegenüber: sede nasproti njega, *Jurč.*; nasproti Bratovlje Peči, *Zv.*; n. državne blagajnice, *DZ.*

nasprộtje, *n.* der Gegensatz, der Widerspruch, der Contrast, der Widerstreit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

nasprotljìv, *adj.* widersetzlich, *Cig.*, *Jan.*

nasprotljívost, *f.* die Widersetzlichkeit, der Widerspruchsgeist, *Cig., Jan.*
nasprǫ̂tnica, *f.* die Gegnerin, die Widersacherin, *Mur., Cig., Jan., nk.*
nasprǫ̂tnik, *m.* der Gegner, der Widersacher, *Mur., Cig., Jan., nk.*
nasprǫ̂tnja, *f.* die Gegenaussteuer, die Widerlage (kar mož ženi pripiše ali zaženi za doto), *Notr.(?)-Cig.*
nasprǫ̂tnost, *f.* der Gegensatz, der Widerspruch, *Cig.(T.), M.*; die Widrigkeit, die Feindlichkeit, *Mur., Cig., Jan.*
nasprotovânje, *n.* das Widerstreiten, das Opponieren, *nk.*
nasprotováti, ûjem, *vb. impf.* widerstreiten, opponieren, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*
nasprotovâvec, vca, *m.* der Opponent, *Jan.*
nasprǫ̂tstvǫ, *n.* = nasprotje, *nk.*
nasrdíti se, ím se, *vb. pf.* sich satt zürnen, auszürnen, *Cig.*
nasrébati se, bam, bljem se, *vb. pf.* zur Genüge schlürfen.
nasrẹ̀d, *praep. c. gen.* = na sredi, sredi, mitten in, *Mik.*
nasŕkati se, sŕkam, čem se, *vb. pf.* zur Genüge schlürfen; n. se (vina), sich betrinken.
nasrkljáti se, âm se, *vb. pf.* zur Genüge kleinweise schlürfen.
nasŕšiti se, im se, *vb. pf.* 1) die Federn sträuben, sich sträuben (n. pr. o puranu), *Mur., Cig.*; sich borsten, *Cig.*; nasršen, struppig: vol je nasršen, *SlGor.*; — 2) eine trotzige Miene annehmen, *Mur.*; nasršen kakor čemerni jež, *Volk.-M.*
nasŕtiti se, im se, *vb. pf.* = nasršiti se: nasrčena mačka, *Hal.-C.*
nastačílǫ, *n.* der Helfer des Hochzeitsanführers, *(v Istri) V.-Cig.* (?)
nastàj, ája, *m.* 1) die Lage, das Verhältnis, *C.*; — 2) die Vorschrift, (nástaj) *ogr.-Valj. (Rad).*
nastâjanje, *n.* das Entstehen, das Eintreten, das Werden: n. noči.
nastâjati, jam, jem, *vb. impf. ad* nastati; 1) entstehen, eintreten, werden; mraz nastaja, es wird kalt; zima nastaja; noč nastaja; — 2) n. na službo, sich um einen Dienst oder ein Amt bewerben, candidieren, *Cig.*
nastânek, nka, *m.* 1) die Entstehung, *Cig., C., nk.*; — 2) = učinek, uspeh, die Wirkung, der Erfolg, *C.*
nastanílǫ, *n.* der Belag, *Levst.(Pril.).*
nastanîtev, tve, *f.* die Einquartierung, *Cig., Jan.*; vojaška n., die Militäreinquartierung, *Levst.(Nauk).*
nastániti, stânim, *vb. pf.* einquartieren, einlogieren, beherbergen, *Cig., Jan., ogr.-C., Levst.(Nauk), nk.*; huzarje n., *Erj.(Izb. sp.)*; — n. se, sich einquartieren, sich einlogieren, *Cig., Jan.*; sich häuslich niederlassen, *Cig., Jan., ogr.-C.*; den Wohnsitz nehmen, *DZ.*; nastanjen, ansässig, *Cig.(T.).*
nastânjenec, nca, *m.* der Einquartierte, *Cig.*
nastânjenost, *f.* die Ansässigkeit, *Jan.(H.).*

nastanjeválen, lna, *adj.* Einquartierungs-: nastanjevâlno breme, die Einlagelast, *DZkr.*
nastanjevânje, *n.* das Einquartieren: n. vojakov, *Erj.(Izb. sp.).*
nastanjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* nastaniti, *Cig., Jan., Levst.(Nauk), nk.*
nastáti, stânem, *vb. pf.* 1) entstehen, eintreten, werden; zima, noč je nastala; — 2) antreten: službo n., *Lašče-Levst.(Rok.)*; — erben, *C.*; Priše! kraljevič je mlad, K' ima španski tron nastat', *Npes.-K.*
nastáti se, stojím se, *vb. pf.* des Stehens überdrüssig werden, sich müde stehen.
nastâva, *f.* 1) die Aufstellung, *Cig.*; n. soda, da se iz njega toči, *Cig.*; — die Positur, *Telov.*; — n. (kakega zidanja), die Anlage, *Cig.*; — 2) das Aufgestellte: die Lockspeise, der Köder, *Mur., Cig., Jan.*; die aufgestellte Falle, Schlinge u. dgl., *Cig.*; Mladen'či pri vas za njih glave Nastavljajo skrivne nastave, *Preš.*; Nastav i pasti se nemaš bati, *Levst. (Zb. sp.)*; — der Hinterhalt, *Jap.(Sv. p.)*; — 3) nástava, panj, kateri je izgubil matico in katerega čebelar vrhu druzega nastavi ali navezne, *Polj.*; — 4) nástava, die Einsetzung, die Einrichtung, die Anordnung, das Gesetz, *C., ogr.-Valj.(Rad).*
nastávati, am, *vb. impf.* = nastajati 1), *C.*; nastavajoča noč, die anbrechende Nacht, *C.*
nastâvec, vca, *m.* 1) der Schrothammer, der Schröter, *V.-Cig.*; — 2) der Ansatz bei Blasinstrumenten, *Cig.*; — 3) der Aufsatz, der Uebersatz, *Cig.*; — 4) = nastavek 2), *C.*
nastâvček, čka, *m. dem.* nastavek; das Ansatzröhrchen, *Cig.*; koščen n., *DZ.*
nastâvek, ka, *m.* 1) kar se nastavi (nastavlja), der Aufsatz, der Ansatz, *Mur., Cig., Jan.*; n. na panju, *C.*; der Aufsatz zur Verlängerung (z. B. eines Instrumentes), *Cig., Jan.*; die Fortsetzung: n. hrbtenjače, *Erj.(Som.)*; der Anschub beim Tische, *Cig.*; — 2) der Bindertriebel, das Schlagholz der Binder, *C.*; — 3) der Köder, *Jarn.-M., Cig.*; — 4) nástavek, die Lage: hiša je na lepem nastavku, *Svet. (Rok.).*
nastáven, vna, *adj.* zum Ansetzen bestimmt, Ansatz-, *Cig.*; — nastâvni trnek, die Zugangel, *V.-Cig.*
nastavîtelj, *m.* der Einsetzer, der Gründer, der Urheber, *ogr.-C.*
nastáviti, stâvim, *vb. pf.* 1) ansetzen, anstücken, *Mur.*; — n. govorjenje o čem, eine Rede anknüpfen, *Cig.*; n. govor o čem, etwas zur Sprache bringen, *M.*; — fortsetzen, *Zora*; — — 2) zu einem bestimmten Zwecke hinstellen, aufstellen; n. kako posodo, da kdo kaj v njo da; — n. past, zanko, mrežo, vado, strup; — n. topove; n. komu meč na prsi, ansetzen; — n. sod, anzapfen; — n. uho, das Ohr näher bringen, um besser zu hören oder zu horchen; — n. komu nogo, jemandem ein Bein halten, damit er falle; — n. se, sich zu einem bestimmten Zwecke hinstellen; — 3) gründen, *C.*; — n. zidanje, den Grund zu

einem Gebäude anlegen, *Cig.*; — n. svetstvo, das Sacrament einsetzen, *ogr.-C.*

nastâvkati, am, *vb. pf.* žito, lan dejati v stavke, in Hocken setzen, *Cig.*

nastávljati, am, *vb. impf. ad* nastaviti; 1) ansetzen, *Cig.*; n. gostovanje, fortsetzen, *vzhŠt.-Valj.(Vest.)*; — 2) zu einem bestimmten Zwecke aufstellen.

nastâvljenka, *f.* das ins Hühnernest gelegte Ei, *C.*

nastâvnik, *m.* 1) = nastavek 2), der Bindertriebel, *C.*; — 2) der Meister, *Mur.*, *Zv.*, *Vrt.*, *Levst.(Zb. sp.)*; (stsl.).

nastavnják, *m.* der Bindertriebel, *ogr.-C.*

nástel, *m.* = nastil, *Mik.*, *Valj.(Rad)*; (nástel, stla, *vzhŠt.*).

nástelj, *f.* = nastelja, *Jan.*; slama je najboljša nastelj, *SlGosp.*; (nástel, *Mur.*).

nastẹlja, *f.* die Streu, *Cig.*, *C.*, *Gor.*

násteljca, *f. dem.* nastelj, (nástelca) *ogr.-Valj.(Rad).*

nastẹ̑njak, *m.* die Hauswurz (sempervivum tectorum), *C.*

nástil, stíla, *m.* die Streu, *Cig.*, *C.*, *Dol.*

nastíljati, am, *vb. impf. ad* nastlati; die Streu machen; n. živini.

nastílo, *n.* = nastil, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*, *LjZv.*

nastláti, stéljem, *vb. pf.* die Streu machen, n. živini.

nástojen, jna, *adj.* eifrig, *ogr.-C.*

nastọ̑jnik, *m.* der Sachwalter, der Verweser, der Curator, *C.*; n. nad brizgalnicami, der Spritzenmeister, *Levst.(Nauk).*

nástojnost, *f.* der Eifer, der Fleiß, *kajk.-Valj.(Rad).*

nastọ́kati se, stọ̑kam, čem se, *vb. pf.* sich satt ächzen.

nastòp, stọ́pa, *m.* 1) der Antritt; n. službe; n. dedine; n. vladarstva, die Thronbesteigung, *Cig.(T.)*; — 2) das Auftreten, der Auftritt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — navadni n., die Grundstellung, *Telov.*; — 3) die Ueberschwemmung, *C.*; nastop je zablatil travo, *Idrijska dol.-Erj.(Torb.)*; — die Flut: n. in odstop, *Cig.*, *Vod.(Izb. sp.)*; — 4) = nastopek, *Preš.*; slabi nastopi, *Burg.*; — tudi: nástop, *Erj.(Torb.)*, *Valj.(Rad).*

nastọ́panje, *n.* 1) das Antreten; — 2) das Auftreten; — das Eintreten; — 3) das Anlaufen (des Wassers).

nastọ́pati, am, *vb. impf. ad* nastopiti; 1) antreten; — n. za kom, nachfolgen; — n. komu, verfolgen, *Bas.*; — 2) auftreten; — eintreten; — 3) konj si nastopa, das Pferd nervet sich, es reicht ein, *Cig.*; — 4) anlaufen, austreten (o vodi); — prim. nastopiti.

nastọ̑pek, pka, *m.* die Folge, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *Levst.(Pril.)*, *nk.*

nastọ́pen, pna, *adj.* 1) Antritts-, *Cig.*, *Jan.*; nastọ̑pni govor, die Antrittsrede, *Cig.*, *nk.*; — 2) nachfolgend, folgend, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — Ergänzungs-: nastopni porotniki, *Cig.*, *DZ.*

nastọ́piti, stọ̑pim, *vb. pf.* 1) antreten; n. pot; n. službo, vladarstvo; n. za kom, nachfolgen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; n. kraljestvo, cesarstvo za kom, *Cig.*; n. dedino; n. pravdo, n. kazen; n. trideseto leto, in das 30. Jahr treten, *Cig.*; — 2) auftreten (n. pr. o govorniku, igravcu); — 3) eintreten, beginnen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; doba je nastopila, *nk.*; nastopila je sila, *Mur.*; nastopile so okoliščine, *Cig.*; (rus.); — 4) einen Mißtritt thun, *Cig.*; — n. si žrebelj, sich einen Nagel in den Fuß eintreten, *V.-Cig.*; — konj si je nastopil, das Pferd hat sich mit dem Eisen eines Hinterfußes den Nerv eines Vorderfußes verletzt, es hat sich genervet, *Cig.*; — n. komu na noge; — 5) anlaufen, austreten; voda je nastopila.

nastọ̑pnica, *f.* die Nachfolgerin, *Cig.*, *Jan.*

nastọ̑pnik, *m.* der Nachfolger, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *Notr.*; apostolski nastopniki, die Nachfolger der Apostel, *Burg.*; — der Nachmann, der Ersatzmann, *Cig.*, *DZ.*

nastopnína, *f.* das Antrittsgeld, *Cig.*

nastopováti, ûjem, *vb. impf.*, *Jan.(H.)*; pogl. nastopati.

nastọ̑pstvo, *n.* = nasledstvo, die Nachfolge, *Jan.(H.).*

nástor, *m.* die Anfechtung, *C.*; — der Trotz, *BlKr.-Cig.*; — die Bosheit, iz sovraštva in nastora storiti kaj, *Pohl.-Valj.(Rad)*; — der Haß, die Feindschaft, *C.*; der Groll, *Cig.*, *Jan.*

nástor, *adv.* n. komu, jemandem zum Possen, *Cig.*, *BlKr.-M.*, *Mik.*; trotz: n. našemu milemu podnebju, *Nov.*; n. prizadevi, *Nov.*

nástoren, rna, *adj.* trotzig, *Dol.-Mik.*; boshaft, *Svet.(Rok.)*, *BlKr.*; verletzend, beleidigend, *M.*

nastoríti, ím, *vb. pf.* n. komu, jemandem es anthun, *M.*; coprnica mu je nastorila, *BlKr.*

nastorljìv, íva, *adj.* trotzig, *BlKr.-Cig.*

nástornost, *f.* 1) die Anfechtung, die Nachstellung: odvrni od njega vse nastornosti sovražnika, *Krempl-Mik.*; tatske nastornosti, *kajk.-Valj.(Rad)*; — das Ungemach, *C.*; — die Gefahr, *C.*; — 2) der Trotzsinn, die Bosheit, *BlKr.-Cig.*

nastrádati se, am se, *vb. pf.* des Darbens überdrüssig werden.

nastrân, *adv.* = na stran, *Jan.(H.).*

nastrânka, *f.* das Kebsweib, *Cig.*, *Mik.*

nastránski, *adj.* seitwärts befindlich, nach der Seite hin gerichtet, Seiten-: n. udarec, der Fehlschlag, *Cig.*; — črta nastranska! (neka psovka), *Andr.*

nastrẹ́či, strẹ́žem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge auffangen; n. škaf vode pod kapom; n. krvi v skledico; — 2) n. koga, jemanden erlauern, *C.*

nastrẹ́ganje, *n.* das Auflauern, das Auskundschaften, *ogr.-C.*, *M.*

nastrẹ́gati, am, *vb. impf. ad* nastreči; n. koga, kaj, belauern, beobachten, *ogr.-C.*; n. za kom, auf jemanden lauern, aufpassen, *ogr.-C.*

nastrẹgávati, am, *vb. impf.* lauern, *C.*
nastrẹ́gniti, strệgnem, *vb. pf.* n. koga, be merken, antreffen, *ogr.-C.*
nastrẹ̀l, strẹla, *m.* der Anschuss, *Cig.*
nastrẹlíti, ím, *vb. pf.* anschießen; zajca ni ustrelil, ampak samo nastrelil; nastreljen, angeschossen.
nastrẹ́ljati, am, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge durch Schießen erlegen; n. veliko divjačine; — 2) abprügeln, *Dol.*
nastrệšek, ška, *m.* = nadstrešek, das Vordach, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Vrt.*; lastovka hišici pod nastrešek nanosi gnezdice, *Vrt.*; das Wetterdach über Thüren und Fenstern, *Cig.*
nastrệt, *adv.* gegenüber, vis-à-vis, *Fr.-C.*
nastrẹ́ti, strèm, *vb. pf.* decken: n. mizo, *C.*
nastŕgati, stȓgam, žem, *vb. pf.* eine gewisse Menge abschaben, anschaben; n. krompirja; n. hrena, Kren anreiben.
nastŕhniti, stȓhnem, *vb pf.* rauh werden: koža mi je nastrhnila od straha, *Cig.*; nastrhnjen (pravilneje: nastrhel) od mraza, *Cig.*
nastríči, strížem, *vb. pf.* 1) mit der Schere anschneiden, anscheren; — 2) eine gewisse Menge durch Scheren bekommen; n. volne, las.
nastrígati, am, *vb. impf. ad* nastriči, *Cig.*
nástrk, *m.* die Hauswurz (sempervivum tectorum), *C.*, *Razdrto pod Nanosom - Erj. (Torb.)*; — prim. natresk, netresk.
nastròj, strója, *m.* das Werkzeug, das Instrument, *nk.*; — češ.
nastrójiti, im, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge gerben; veliko kož n.; — eine gewisse Menge fertig beizen: nastrojil je gobe toliko, da zdaj ne ve kam ž njo, *Str.*; — 2) n. koga, durchgerben, durchprügeln, *Cig.*; — 3) n. klobuk, einen Hut aufstaffieren, *V.-Cig.*; — 4) (im Bergbau) Anstalten machen, dass die Arbeiter die Arbeit beginnen können, anschanzen, *V.-Cig.*
nastrộpje, *n.* = nadstropje, *Guts.*, *Mur.*
nastrúgati, gam, žem, *vb. pf.* eine gewisse Menge schabend, drechselnd zusammenbringen.
nastrúžiti, im, *vb. pf.* andrechseln, *Jan.*
nastȓžek, žka, *m.* kar se nastrže, das Scharrsel, das Scharricht, *Cig.*
nasúkati, kam, čem, *vb. pf.* 1) anspulen, aufwinden; n. nit na cevko, prejo na vreteno; aufdrehen, *Cig.*; — 2) eine gewisse Menge aufspulen, aufwinden; veliko preje n.; — 3) n. se, sich satt winden o. drehen; — 4) in die Enge treiben, ins Bockshorn jagen, *Cig.*, *M.*, *Polj.*; n. koga s tožbo, *Polj.*; zwingen: n. koga k miru, *Cig.*; — 5) nasukan, abgefeimt, durchtrieben, *Cig.*, *Polj.*
nasúniti se, sûnem se, *vb. pf.* n. se česa, sich voll essen, *ogr.-C.*
nasunjak, *m.* neka pojedina pred adventom okolo sv. Martina, *C.*; — prim. nasednjak.
nasúšati, am, *vb. impf. ad* nasušiti; in Menge trocknen oder dörren, *Cig.*
nasušíti, ím, *vb. pf.* in einer gewissen Menge trocknen, dörren; n. sadja; n. veliko mesa, viel Fleisch selchen.
nasúti, spèm (sûjem), *vb. pf.* in einer gewissen Menge aufschütten; n. prsti, zrnja, žita; n. peska po cestah; — n. mernik z vrhom, den Scheffel gegupft voll schütten; Polno zibko je d'narjev nasul, *Npes.-Mik.*
nasûtje, *n.* 1) das Anschütten; — 2) das Geschütt, *V.-Cig.*
násuvati, am, *vb. pf.* = nasuniti, anfüllen: kdo bode násuval („nasval") tebe, ki sneš, kolikor vidiš, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
nasvat, *adj.* = nasobat, nasoben, *C.*
nasvaten, tna, *adj.* = nasoben, *C.*
nasvẹ̀t, svẹta, *m.* der Vorschlag, der Antrag, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *nk.*
nasvẹtávati, am, *vb. impf.* = nasvetovati, *Levst.(Nauk)*.
nasvệtnik, *m.* kdor nasvete daje, *Z.*, *Gor.-DSv.*
nasvẹ́tovanec, nca, *m.* der Vorgeschlagene, *C.*
nasvẹ́tovanje, *n.* das Anrathen, das Vorschlagen.
nasvẹ́tovati, ujem, *vb. impf.* 1) anrathen; beantragen, vorschlagen; (v tem pomenu tudi *pf.*); — 2) n. se, *vb. pf.* des Rathgebens satt werden; — tudi: nasvetováti, ûjem.
nasvẹtovâvec, vca, *m.* der Antragsteller, *Cig.*
nasvinjak, *m.* mastni ali debeli četrtek, *C.*; — prim. nasunjak.
nàš, náša, *pron.* unser; ta hiša je naša, dieses Haus gehört uns; po naše, in unserer Weise, in unserer Sprache.
našáliti se, šâlim se, *vb. pf.* des Scherzens satt werden.
našarati, am, *vb. pf.* = našariti, *Z.*, *C.*
našáriti, im, *vb. pf.* ein buntes Aussehen geben, bunt ankleiden, n. se, sich bunt ankleiden, *Dol.*
naščekáti, âm, *vb. pf.* = namolsti, *Zil.-Jarn. (Rok.)*.
naščetíniti se, înim se, *vb. pf.* die Haare, Borsten emporstehen machen o. sträuben, *Cig.*
naščeváti, ščúvam, ščújem, *vb. pf.* = naščuvati, *Cig.*
náščina, *f.* = naš jezik, unsere Sprache, *nk.*
naščípati, pam, pljem, *vb. pf.* 1) anzwicken; n. list; — 2) eine gewisse Menge abzwicken; n. brstja, popkov.
naščípniti, ščîpnem, *vb. pf.* anzwicken, *Cig.*
naščúliti, im, *vb. pf.* = naščuti, *Cig.*
naščúti, ščújem, *vb. pf.* aufhetzen, *C.*, *Rož.-Kres.*
naščuváti, ščúvam, ščújem, *vb. pf.* 1) aufhetzen; n. psa na koga; n. ljudi proti oblastnikom; — 2) n. se, des Hetzens satt werden.
našemáriti, ârim, *vb. pf.* = našemiti, *Z.*, *Erj. (Izb. sp.)*.
našẹ́mati, am, *vb. pf.* = našemiti, *Let.*, *Zora.*
našẹ́miti, šệmim, *vb. pf.* maskieren, als Maske ankleiden; n. se, sich maskieren; als Faschingsnarr sich ankleiden, *Polj.*
našemúriti, ûrim, *vb. pf.* = našemiti, *Str.*
našepẹ́riti, ệrim, *vb. pf.* = našopiriti, *C.*; — prim. ščeperiti se.
našepetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. pf.* = našeptati.
našeptáti, âm, *vb. pf.* 1) eine Menge zuflüstern: vse to mi je našeptal; — 2) n. se, sich satt flüstern.
našest, *f.* = nahod, *C.*

našęstek, tka, *m.* die Erfindung, *C.*, *Mik.*; (prim. našest. gefunden, *ogr.-C.*).
našesten, tna, *adj.* = nahoden, *C.*
našestje, *n.* 1) der Fund, *C.*; n. sv. križa, *C.*; — 2) = nahod, der Schnupfen, der Katarrh, („našistje") *Guts.*; (morda: našestjè?).
našestnik, *m.* der Finder, *C.*
našešę́riti, ȩ̂rim, *vb. pf.* = našešuriti, *Zora-C.*
našę̂škati, am, *vb. pf.* abprügeln, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*, *Kr.*
našešúriti, ûrim, *vb. pf.* sträuben, *Št.*; — prim. nasršiti se.
našę́tati se, am se, *vb. pf.* des Spazierens satt werden, *na vzhodu.*
nášev, šva, *m.* = našiv, *Habd.-Mik.*
našíbati, šîbam, *vb. pf.* n. koga, jemanden mit der Ruthe abstreichen, *Cig.*, *Jan.*
našibíti, ím, *vb. pf.* ein wenig anbiegen, *Z.*
našíbniti, šîbnem, *vb. pf.* = našibiti, *Z.*
našînec, nca, *m.* einer der Unsrigen, *C.*, *nk.*
naşíniti, šînem, *vb. pf.* ein wenig biegen, *Z.*; n. se, sich ein wenig biegen, *C.*; (nam. našibniti se).
našíti, šîjem, *vb. pf.* 1) aufnähen, annähen; gumbe n.; trakov n. na obleko; — 2) eine gewisse Menge nähen.
našiv, šiva, *m.* das Aufgenähte, die Aufnaht, *Z.*, *M.*, *C.*; die Einfassung (am Kleide), *Cig.*
našívati, am, *vb. impf. ad* našiti; aufnähen.
naškǫ́diti, škǫ̂dim, *vb. pf.* einen Schaden zufügen: grozdje lepo kaže, če mu še kaj ne naškodi, *BlKr.-M.*; pos. durch Zauberei schaden: človek je bil v vednem strahu, da ne bi zle čarovnice naškodile njemu, njegovi družini, njegovi živini, *Navr.(Let.)*; tako nobeden človek nima moči naškoditi detetu, *Pjk.(Črt.)*.
naškǫ́dovati, ujem, *vb. pf.* = naškoditi, *BlKr.-M.*
naškǫ̂pati, am, *vb. pf.* eine gewisse Menge Schaubstroh machen.
naškrábati, am, *vb. pf.* anschaben, erschaben, *Cig.*
naškrâpati, pam, pljem, *vb. impf.* in Tropfen herabfallen, anfangen zu tröpfeln: debelo iz oblakov naškrapa, *Slom.*; dež je začel naškrapati, *SlN.*
naškrâpljati, am, *vb. impf.* = naškrapati, *Jan.*, *Glas.*
naškrapljeváti, ûjem, *vb. impf.* = naškrapati, *Jan.*
naškŕbati, am, *vb. pf.* etwas schartig machen, ausscharten, *Cig.*
naškrebati, am, *vb. pf.* annagen, *Cig.*
naškrnjáti, âm, *vb. pf.* annagen, *C.*
naškŕniti, škŕnem, *vb. pf.* ein wenig anbrechen.
naškropíti, ím, *vb. pf.* 1) genug bespritzen; — 2) n. se, sich satt spritzen.
naškŕtati, am, *vb. pf.* annagen, auskerben, *V.-Cig.*
našǫ́biti se, im se, *vb. pf.* šobo narediti, = namrdniti se, *Polj.*
našopíriti, îrim, *vb. pf.* aufsträuben; — n. se, die Federn aufsträuben; (fig.) sich aufputzen; našopirjen, aufgedonnert; — n. se, sich aufblähen, sich patzig machen: našopirjen človek, ein aufgeblasener Mensch; — prim. našeperiti.

našopîrjenec, nca, *m.* der Putzhans, *Jan.(H.)*.
našopîrjenka, *f.* die Putzdocke, *Jan.(H.)*.
našošǫ́riti, ǫ̂rim, *vb. pf.* = našešuriti, aufsträuben: n. kukmo, den Schopf aufrichten, *vzhŠt.*; našošorjene kokoši, das Gefieder aufsträubende Hennen, *vzhŠt.-C.*
našpíliti, im, *vb. pf.* speilen: n. panj, kožo, *Cig.*
naštę̂tev, tve, *f.* die Aufzählung, *Jan.(H.)*.
naštę́ti, štę̂jem, *vb. pf.* aufzählen; n. božje zapovedi; n. vse rimske kralje; n. komu gotovega denarja.
naštévanje, *n.* das Aufzählen.
naštévati, am, *vb. impf. ad* našteti, aufzählen.
naštę̂vek, vka, *m.* die Aufzählung, *Cig.(T.)*.
naštrbúnkati, am, *vb. pf.* = natepsti, *BlKr.*
naštŕčiti se, štȓčim se, *vb. pf.* steif werden, *BlKr.*
naštŕkati, štȓkam, *vb. pf.* anspritzen, *Cig.*
naštúliti, štûlim, *vb. pf.* 1) napraviti kaj, da ima štulo, da je štulasto, aufthürmen: dva klobuka n. na glavo, kako obleko na-se n., *Lašče-Levst.(Rok.)*; — n. se, sich aufputzen, *Cig.*; naštuljen, (geschmacklos) aufgeputzt, *C.*, *Kr.*; — 2) n. se kam, sich irgendwohin vordrängen, wo man im Wege ist, *Kr.*
našúntati, am, *vb. pf.* aufhetzen, aufwiegeln.
našuntávati, am, *vb. impf. ad* našuntati, aufhetzen, *ogr.-M.*
našvígati, švîgam, *vb. pf.* mit einer Peitsche o. Ruthe abstreichen.
našvŕkati, švȓkam, *vb. pf.* mit einer Peitsche o. Ruthe abstreichen.
nât, î, *f.* perje pri repi, korenju, krompirju i. t. d., das Kräutig, *Guts.*, *V.-Cig.*, *Mur.*, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*, *Soška dol.*, *Kras-Erj.(Torb.)*.
nataboríti se, ím se, *vb. pf.* = utaboriti se, sich lagern, *Jan.(H.)*.
natáče, *f. pl.* lange Strümpfe, *C.*, *Z.*
natakáč, *m.* der Mundschenk, *Mur.*, *Mik.*; der Kellner, *Mur.*
natâkanje, *n.* das Einschenken.
natâkar, rja, *m.* der Kellner, *Mur.*, *nk.*
natâkarica, *f.* die Kellnerin, *nk.*
natâkaričica, *f. dem.* natakarica, *Str.*
natâkati, kam, čem, *vb. impf. ad* natočiti, einschenken; — voll schenken; Kupice vinca se natačejo, *Npes.-Vraz.*
natâkavec, vca, *m.* der Mundschenk, *Hip.(Orb.)*, *Rog.*, *Valj.(Rad)*.
natáknjenost, *f.* die Verdrießlichkeit (als Eigenschaft eines Menschen), *C.*
natákniti, nem, *vb. pf.* = natekniti.
nátan, *m.* = naton, *Zil.-Jarn.(Rok.)*, *Poh.*
natânčen, čna, *adj.* genau; pünktlich; gründlich.
natânčnež, *m.* der Pünktliche, pretiran n., der Pedant, *Jan.(H.)*.
natânčnost, *f.* die Genauigkeit; die Pünktlichkeit; die Gründlichkeit.
natāpati se, a se, *vb. pf.* natapalo se mu je, zufällig hat er es getroffen, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — prim. it. intoppare, antreffen.
natę́cati se, tę̂cam se, *vb. impf.* wetteifern: n. se s kom, *C.*, *Erj.(Izb. sp.)*; — hs.

natečâj, *m.* der Concurs, *C.*, *nk.*; — hs.

natẹ́čen, čna, *adj.* lästig, *Cig.*, *Mik.*, *Gor.*, *Ig.*

natéči, téčem, *vb. pf.* 1) fließend sich zu einer gewissen Menge ansammeln; nateklo je še pet škafov vina iz soda; — n. se, anfließen: ribnik se je natekel, *Cig.*; zusammenlaufen: narod se je bil v mesto natekel, *LjZv.*; — 2) treffen: mene je nateklo, *Z.*; kakor nateče, wie es kommt, *Z.*; — schlecht ankommen, *C.*; — n. božjo jezo, sich den Zorn Gottes zuziehen, *Bas.*; — 3) n. se, sich satt laufen.

natệčnik, *m.* ein lästiger Mensch, *Gor.-M.*

natẹ́čnost, *f.* die Lästigkeit, *Gor.*

natèg, tẹ́ga, *m.* die Spannung, *Cig.(T.)*; — die Anspannung, die Anstrengung, *Cig.(T.)*.

natệga, *f.* 1) die Anstrengung, *Valj.(Rad)*; — 2) der Heber, der Saugheber, *h. t.-Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*; zavita n., der Winkelheber, *Sen.(Fiz.)*.

nategáč, *m.* der Reifzieher, der Bandhaken der Böttcher, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.-C.*

natẹ́ganje, *n.* das Anziehen; — das Strecken.

natẹ́gati, am, *vb. impf. ad* nategniti; anziehen, dehnen, straff spannen.

nategávati, am, *vb. impf.* = nategovati.

natẹ́gniti, nem, *vb. pf.* 1) anziehen, spannen; n. vrv; strecken: n. roke, sich zur Arbeit anschicken, *C.*; — durch Anziehen dehnen: n. nogavico, usnje; n. življenje, das Leben verlängern, *Cig.*; — n. komu ušesa, jemanden bei den Ohren nehmen; — 2) genug zukommen lassen: človek mu ne more nategniti, man kann ihm nie genug geben, er ist ein Nimmersatt, *Cig.*; oče mu vsega nategne, kar si izmisli, *Polj.*; požrešnemu človeku ni moči n., einen unersättlichen Menschen kann man nicht befriedigen, *Z.*; — 3) vino nategne, der Wein wird trübe, *M.*; der Wein ändert seine Farbe, *GBrda*; — smradu n., zu stinken anfangen, *Vod.(Izb. sp.)*; — 4) dile nategnejo (od mokrote), die Bretter dehnen sich (infolge der Feuchtigkeit) aus, *Dol.*; — 5) n. koso, = nabrusiti, *Št. Vidska Gora (Tolm.)-Erj.(Torb.)*.

nategovânje, *n.* das Anziehen, das Dehnen.

nategováti, ûjem, *vb. impf. ad* nategniti; 1) anziehen; dehnen; — n. uro = navijati uro, die Uhr aufziehen, *Rez.-Mik.*; — 2) genug zukommen lassen, befriedigen: požrešnemu človeku ni moči nategovati, *M.*

natèk, tẹ́ka, *m.* 1) das Anlaufen, die Anschwellung, *Cig.*; der Auflauf von Menschen, *Nov.*; — 2) die Störung, *C.*; prim. nateka; — 3) ein lästiger Mensch, *Valj.(Rad)*; psovka človeku: ta natek! *jvzhŠt.*; — der Böse, *Jarn.*; — prim. nateči 2).

natệka, *f.* die Ungelegenheit, das Hindernis: nateko delati komu, im Wege sein, lästig fallen, *Gor.*, *Ig*; psovka človeku: ti nateka ti, *Gor.*, *Ig*.

natẹ́kati, tệkam, *vb. impf. ad* nateči; allmählich zu einer gewissen Menge anfließen: voda nateka; — n. se, anlaufen, anfließen, *Cig.*; ribnik se nateka, *Cig.*

natekníti, táknem, *vb. pf.* 1) aufstecken, anstecken; n. kaj na kol, na rog, na vilice; n. kolo na os; n. prstan na prst; einhängen: n. vrata, okno; anziehen: n. rokavico na roko; n. na-se obleko, sich schnell ankleiden; vse na-se n., sich alles auf den Leib hängen, alles auf Kleidung aufwenden; — n. komu kaj na nos, einem etwas auf die Nase binden; — 2) reizen, *C.*; nataknjen, gereizt, verdrießlich; ves jezen in nataknjen, *Ravn.*; prim. nasajen; — 3) bestecken: čelada s perjem nataknjena, *Dict.*; — s koljem n. (n. pr. grah), pfählen, *Cig.*

natệkoma, *adv.* eilends, sogleich, *C.*

náten, tna, *m.* = naton, *Mik.*

natepávati, am, *vb. impf.* 1) schlagen: lopatasto kolo parnika prične natepavati vodo, *LjZv.*; n. koga, prügeln, *Dol.*; — 2) n. se, tüchtig essen, gierig fressen.

natepệžkati, am, *vb. pf.* pri tepežkanju natepsti, am Tage der unschuldigen Kinder abstreichen.

natépsti, tépem, *vb. pf.* 1) gehörig abprügeln; — 2) eig. durch Schlagen zusammenbringen: n. si na glavo, sich etwas aufbürden, aufladen; n. se, in einer gewissen Menge sich ansammeln, zusammenlaufen; ljudi celo druhal se je nateplo, *Met.-Mik.*; natepla se je velika množica, *Cig.*; — 3) n. se, sich voll essen; n. se dobrih rib in druge jedi, *Krelj*; — 4) beschmutzen: s prahom natepen, *Vest.*; — 5) anstecken, n. se, angesteckt werden: natepen s kužno boleznijo, *C.*

natésati, tệšem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge (Holz) behauen; n. veliko hlodov; — 2) n. koga, abprügeln, *Glas.*; — 3) n. se, des Zimmerns satt werden.

natệsnoma, *adv.* knapp, *C.*, *M.*

natezáč, *m.* = nategač, der Reifzieher, *Cig.*

natezáča, *f.* = natezač, *Jan.*

natezâlnica, *f.* = raztezalnica, die Folterkammer, *Jan.(H.)*.

natezâlnik, *m.* die Reifzange, der Bandhaken der Böttcher, *Cig.*, *Jan.*, *Hip.(Orb.)*, *Dol.*

natezálọ, *n.* das Reckzeug, *Cig.*; der Schuhdehner, *Cig.*

natẹ́zanje, *n.* das Anziehen, das Dehnen.

natẹ́zati, zam, *vb. impf. ad* nategniti; = nategati, anziehen, dehnen; n. koga, foltern, *Cig.*, *Zora*; — natezan, gesucht (stil.), *Cig.(T.)*.

natezâva, *f.* das Anziehen, die Anziehung, *Jan.*

natezávati, am, *vb. impf.* = nategavati, anziehen, dehnen.

natẹ́zen, zna, *adj.* anspannend, intensiv, *Jan.(H.)*.

natezîlnik, *m.* der Reifzieher, *Cig.*, *Jan.*, *Štrek.*, *Notr.*

natezílọ, *n.* 1) = natezilnik, *Cig.*; — 2) = osla ali jeklo, orodje, s katerim se kosa „nategne“ (nabrusi), *Štrek.*, *Št. Vidska Gora (Tolm.)-Erj.(Torb.)*.

natezljiv, íva, *adj.* spannend, *Jan.(H.)*.

natệznica, *f.* der Streckmuskel, der Strecker, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.

natęznik, *m.* = natezilnik, *Cig.*

natezováti, ûjem, *vb. impf.* = nategovati; anziehen, dehnen.

natęzva, *f.* die Radspeiche, *Istra - Cig.*, *Kr.-Valj.(Rad).*

nati, nam, *vb. pf.* iz: nehati, *Kor.-C.*, *LjZv. IX. 496.*

natìč, tíča, *m.* der Stecken, die Stange, der Ast, an dem Erbsen o. Bohnen emporranken, das Steckreis, die Bohnen-, Erbsenstange, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Valj.(Rad)*, *Senožeče-Erj. (Torb.)*, *Ip.*; tudi: nátič, tíča, *Notr.*

natȋčje, *n. coll.* = natiči, *C.*; srakoperja z natičja ustreliti, *Nov.*

natȋhoma, *adv.* im Stillen, heimlich.

natìk, tíka, *m.* 1) = natič, *Cig.*, *Lašče-Erj. (Torb.)*; kol stoji v grahu za natik, *LjZv.*; — 2) kar se natika, ein Aufsatz zur Verlängerung, *Cig.*, *Nov.*; — tudi: nátik, tíka.

natíkanje, *n.* das Anstecken; das Aufstecken.

natíkati, tȋkam, čem, *vb. impf. ad* natekniti; 1) auf-, anstecken; — 2) durchstöbern, *Mur.*, *vzhŠt.-C.*, *Volk.*

natikovânje, *n.* das Anstecken; das Aufstecken.

natikováti, ûjem, *vb. impf.* = natikati, an-, aufstecken.

natȋrati, am, *vb. impf. ad* natreti; — n. pot, einen Weg bahnen, *Cig.*

natȋrjati, am, *vb. pf.* durch Forderungen zusammenbringen, zusammenfordern.

natìs, tísa, *m.* = natisk 2), der Druck, *Jarn.*; die Auflage, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

natísen, sna, *adj.* Druck-: natȋsni stroški, *Cig.*

natìsk, tíska, *m.* 1) = otisk, die Schwiele am Fuße, *C.*, *Sl(Gor.)*; — 2) der Druck (einer Schrift), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; die Auflage, *Cig. (T.)*; sto natiskov učakati, *LjZv.*

natiskálo, *n.* der Druckstempel, *Cig.*

natiskár, rja, *m.* = tiskar, *Mur.*, *Cig.*

natískati, am, I. *vb. pf.* eine gewisse Menge drucken, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*; n. knjigo, *Mur.*; veliko knjig n., *nk.*; — II. *vb. impf. ad* natisniti, = natiskovati, *Cig.*, *Jan.*

natiskováti, ûjem, *vb. impf. ad* natisniti, natiskati I.; drucken, *Jan.*, *nk.*

natisnína, *f.* die Druckgebür, *Cig.*, *C.*

natísniti, tísnem, *vb. pf.* 1) quetschen, *Cig.*; — n. se, sich wund drücken, *Ig*; — 2) drucken, knjigo n., *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 3) in einer gewissen Menge sich herandrängen: v nižje šole so zadnja leta nekoliko natisnili, *LjZv.*

natȋški, *adj.* natiški fižol, grah, bob, die Steckenfisole, Steckenerbse, Steckenbohne, *Cig.*, *Lašče-Erj.(Torb.).*

nâtje, *n.* = nat, pos. das Rübenkräutig, *Ljubušnje(Goriš.) - Štrek.(Let.).*

natkáti, tkâm, tčèm (tečèm, tkèm), *vb. pf.* eine gewisse Menge weben; n. dvajset palic platna.

natláčiti, tláčim, *vb. pf.* anstopfen, voll stopfen; n. si žepe z jabolki, želodec z jedmi, pipo s tobakom; n. se, sich mit Speisen voll stopfen; cerkev je natlačena, die Kirche ist gedrängt voll; — eine gewisse Menge hineinstopfen; n. slame v vrečo; n. tobaka v pipo; — n. veliko ljudi na voz.

natlę́či, tǫ́lčem, *vb. pf.* = natolči.

natǫ̑, *adv.* = na to, potem, potle, hierauf, hernach.

natóčiti, tǫ́čim, *vb. pf.* einschenken; n. vina v steklenico; — voll schenken: n. kupico, n. sode.

natogotíti se, ím se, *vb. pf.* sich satt zürnen.

natòk, tǫ́ka, *m.* der Anlauf (des Wassers), *Cig.*; — der Zusammenfluss von Menschen, *Jan. (H.)*; — der Zufluss, die Flut (des Meeres), *Cig.*, *Jes.*; — tudi nátok, tǫ́ka.

natołcávati, am, *vb. impf.* = natolcevati; argwöhnen, *Mur.*; anspielen, *vzhŠt.-C.*

natôlcevanje, *n.* das Argwöhnen, der Argwohn.

natôlcevati, ujem, *vb. impf.* 1) klopfen, *Mur.*, *Met.*; — 2) Verdacht haben, argwöhnen; n. koga, Argwohn gegen jemanden haben, *Mur.*, *Cig.*, *Dol.*, *Gor.*; n. na koga, *Cig.*, *C.*; — tudi: natolceváti.

natołcljìv, íva, *adj.* argwöhnisch, *Cig.*, *C.*

natołcljívost, *f.* die Geneigtheit zum Argwohn, *Cig.*, *C.*

natółcniti, tôłcnem, *vb. pf.* anspielen, *C.*; flüchtig erwähnen, *C.*

natółči, tółčem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge zerklopfen oder zerschlagen; n. orehov, kamenja; — 2) n. koga, abprügeln; — 3) n. se, sich voll essen; — 4) n. se, sich satt klopfen o. schlagen.

natołkávati, am, *vb. impf.* 1) = pritrkavati, an die Glocke anschlagen, *GBrda*; — 2) mit Worten anspielen, sticheln, *Hal.-C.*

natółkniti, tôłknem, *vb. pf.* andeuten: n. komu kaj, *C.*; — auf etwas anspielen, zu verstehen geben, *C.*; — flüchtig erwähnen, *C.*

náton, *m.* 1) der Block, auf dem das Holz gehackt wird, der Hackeblock, *Mur.*, *M.*, *C.*, *Poh.*; — 2) der Platz, wo Holz gehackt wird, *Mur.*, *Zora*, *Št.*; — die Holzlege, *C.*; (— tudi: nátol, *vzhŠt.*).

nátonščak, *m.* = natonščica, *C.*; (tudi: natolščak, *vzhŠt.*).

nátonščica, *f.* verfaulte Holzabfälle auf dem Holzplatz o. in der Holzlege (als Dünger), *C.*

nátonščnjak, *m.* = natonščica, *vzhŠt.-C.*

natopír, rja, *m.* = netopir, *C.*

natopíti, ím, *vb. pf.* eine gewisse Menge schmelzen; n. svinca, loja.

natoporíti, ím, *vb. pf.* bestielen: vile n. = na toporišče dejati, *C.*

natora, *f.*, *Cig.*, *Jan.*; pogl. natura.

natǫ́riti, tǫ́rim, *vb. pf.* eine gewisse Menge verstreuen, verzetteln, *vzhŠt.-C.*; tudi: -ríti.

natovârjati, am, *vb. impf. ad* natovoriti, *Cig.*

natovoríti, ím, *vb. pf.* (als Saumlast) aufladen; — aufpacken, *Cig.*, *Jan.*; popotne stvari n. zadaj na odprti voz, *Jurč.*; — beladen: natovorjena ladja, *DZ.*

natǫ̑žnik, *m.* pri vozu klin, idoč skozi trap, oplen in podvoz, *C.*, *Sv. Peter*, *Lašče-Erj. (Torb.).*

natȓcati, am, *vb. pf.* napolniti, kar se najtrje da, *vzhŠt.-C.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; n. mošnjo,

Cig.; sena n. v koš, *Lašče - Levst.(Rok.)*; vreča je natrcana, krava ima natrcano vime (strotzendes Euter), *Lašče-Erj.(Torb.)*; — n. se, sich voll essen, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

natŕčiti, tr̂čim, *vb. pf.* anlanden, *M.*

natrẹ́biti, im, *vb. pf.* in Menge reinigen oder putzen: n. salate.

natres, *m.* = netresk, *Mur.*

natrẹ́sati, am, *vb. impf. ad* natresti, anstreuen; bestreuen.

nátrẹsk, *m.* = netresk, die Hauswurz (sempervivum tectorum), *Cig., Jan., Savinska dol.*

natrẹ́skati, trẹ̑skam, *vb. pf.* 1) derb abprügeln; — 2) n. se, sich voll essen, *C.*; — 3) n. se, zur Genüge einschlagen (vom Blitze): zdaj se je menda natreskalo za nekoliko časa, *jvzhŠt.*

natrẹ́sti, trẹ́sem, *vb. pf.* eine gewisse Menge herabschütteln; n. sadja z drevja; — in einer gewissen Menge anstreuen; n. peska, prsti, smodnika; — bestreuen; n. tla s peskom; — zelo redko je z ljudmi natreseno barje, *Levst.(Močv.)*.

natrẹ́ti, tárem (térem), trèm, *vb. pf.* 1) anbrechen, ein wenig brechen, *C.*; — 2) eine gewisse Menge brecheln; n. lanu; — 3) anreiben, *Cig.*; konico na kopju s strupom n., *Vrt.*; z oljem n., mit Oel einreiben, *Cig.*; natren, *C.*; natrt, *Erj.(Min.)*.

natŕgati, tr̂gam, *vb. pf.* 1) ein wenig anreißen, *Cig., Jan.*; — 2) eine gewisse Menge abreißen o. pflücken: n. cvetic, grozdja; — 3) n. se, sich satt pflücken.

natŕgniti, tr̂gnem, *vb. pf.* ein wenig aufreißen, anreißen, *Cig.*

natrgováti, ujem, *vb. impf. ad* natrgati, natrgniti; anreißen, *Cig.*

nātrij, *m.* neka kemična prvina (kovina), das Natrium, *Cig.(T.)*.

natŕkati, tr̂kam, *vb. pf.* voll stopfen, *vzhŠt.-C.*; — n. puško, laden, *Zora*; natrkane jagode, (zum Platzen) volle Beeren, *C.*; — natrkan, berauscht.

natŕkniti, tr̂knem, *vb. pf.* voll stopfen, *C.*; — natrknjene (= natrkane) jagode, *C.*

natrọ́biti, im, *vb. pf.* 1) n. komu ušesa, einem die Ohren voll schwätzen; — 2) n. se, sich satt trompeten.

natrọ̑ha, *f.* die Verhexung, („kar se komu natrosi"), *C.*

natrohlína, *f.* das Angefaulte, *Jan.(H.)*.

natrohnẹ́ti, ím, *vb. pf.* zu modern anfangen, anfaulen.

natrọ̑mbati, am, *vb. pf.* eine gewisse Menge pumpen: n. vode v posodo, *Cig.*

nātron, *m.* das Natriumoxyd, das Natron.

natrôsek, ska, *m.* = netresk, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.

natrọ́siti, im, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge streuen; n. cvetic na pot; n. peska na papir; — 2) bestreuen; n. tla s cveticami; — 3) n. se, sich satt streuen.

natŕpati, am, *vb. pf.* vollstopfen, anstopfen, *Cig., C.*; — hs.

nátrst, *m.* = netresk, die Hauswurz (sempervivum tectorum), *Cig., Jan., Ljub.*; (natrst, *f.*: n. je širila sočnato perje po goleh, *Lj-Zv.*).

natrúpiti, im, *vb. pf.* anbrechen, *Jarn., Cig.*

nátrv, *m.* der Pfad in den Bergen, *Mik.*

natŕžiti, tr̂žim, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge (Geld) als Erlös beim Verkaufen zusammenbekommen; — 2) n. se, das Verkaufen (den Handel) satt bekommen.

natúliti se, im se, *vb. pf.* sich satt heulen.

natûra, *f.* 1) die Natur; — 2) die Schamtheile des Menschen; — 3) der männliche Same, *vzhSt.-C., Dol.-Levst.(Rok.)*.

naturalīst, *m.* einer, der nicht schulmäßig eine Kunst o. Wissenschaft betreibt o. ein Anhänger des Naturalismus, der Naturalist.

naturalīzem, zma, *m.* nešolsko pečanje z umetnostjo ali znanstvom, v modroslovju: tajenje nadnaturnega razodetja, v umetnosti: natančno posnemanje nature, der Naturalismus.

natûren, rna, *adj.* Natur-, natürlich.

natûrnost, *f.* die Natürlichkeit, *Cig.*

natûrski, *adj.* natürlich: naturski človek, naturske žene sin, natursko veselje, *Trub.(Post.)*.

natvẹ́sti, tvẹ́zem, *vb. pf.* anbinden: n. na vrv, anseilen, *Cig.*; n. svoje cape krog sebe, *Andr.*; — n. srce na kaj, sein Herz an etwas hängen, *Cig.*; — n. komu pravdo, jemandem einen Proceſs anhängen, *Cig.*; — n. komu kaj, einem etwas anbinden, anhängen, zuschreiben, *Mur., Cig., Jan.*; n. o kom kaj, von jemandem etwas aussprengen, *Gor.*

natvẹ́zati, tvẹ̑zam, *vb. impf. ad* natvesti, *Cig., Jan.*; na vrv n., *Cig.*; — ženskam dobri ljudje natvezajo, da imajo posebno čuvstvo, ločiti lepo od manj lepega, *Jurč.*

natvezováti, ûjem, *vb. impf.* = natvezati, *Cig.*; mesecu n. vid in sluh, *Jurč.*

naúčati, am, *vb. impf. ad* naučiti; = učiti, lehren, unterrichten, *C., kajk.-Valj.(Rad)*.

naúčen, čna, *adj.* 1) Unterrichts-, *Jan., nk.*; naûčnọ ministerstvo, *nk.*; Lehr-, *Jan., nk.*; naučne knjige, *nk.*; — 2) gelehrig, *ogr.-C., Šol.*; — 3) = poučljiv, *ogr.-C.*; naučni slovar, das Conversationslexicon, *Jan.(H.)*.

naučílọ, *n.* = navodilo, die Instruction, *Levst.(Nauk)*.

naučíti, ím, *vb. pf.* erlernen machen, mit Erfolg lehren; n. dečka na piščal piskati; n. otroka moliti; n. koga pesem, molitev; n. koga raznih umetnij, lepega vedenja; — n. se, erlernen; n. se plesati, koše plesti; n. se krotkosti in ponižnosti; n. se toliko, kolikor je treba; n. se pesem (namr. peti).

naučljìv, íva, *adj.* = naučen 2), gelehrig, *Cig., Jan.*

naučljívost, *f.* = naučnost, die Gelehrigkeit, *Cig., Jan.*

naučník, *m.* = učitelj, *ogr.-C.*

naúčnost, *f.* die Gelehrigkeit, *ogr.-C.*

naudâr, *m.* der Anschlag (z. B. an eine Glocke), *Cig.*

naudáriti, âram, *vb. pf.* 1) n. kaj na kaj, an etwas schlagen, *Cig.*; aufdrücken: n. potrdilu uradni pečat, *DZ.*; pismo naudarjeno s pe-

čatom, *DZ.*; — 2) anheften (pri šivanju popeti z redkimi švi), *Cig.*, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — 3) n. ceno, den Preis erhöhen, *Mur.*; — n. obečo, ein Anbot thun, *Hip.(Orb.)*; — 4) naudarjen, = prismojen, *Cig.*, *C.*, *M.*, *Gor.*

naudárjati, am, *vb. impf. ad* naudariti; an etwas schlagen, anheften, *Cig.*

naudárjenje, *n.* die Anheftung, der Fadenschlag, *Cig.*; — prim. naudariti 2).

naudáti, dám, *vb. pf. nk.*, pogl. navdati.

naûhnica, *f. Jan.*, pogl. naušnica.

naûhvica, *f.* der Ohrring, *Let.*, *Vrt.*; — hs.

naûjčkati se, am se, *vb. pf.* zur Genüge schaukeln: ni se mogla naujčkati otroka, *LjZv.*

naujẹ́dati, am, *vb. impf.* = ujedati, mit Vorwürfen quälen, *C.*, *Z.*

náuk, náuka, naúka, *m.* der Unterricht; krščanski n., der Religionsunterricht; krščanski n. imeti, die Christenlehre (in der Kirche) abhalten; k nauku iti, zur kirchlichen Ausfrage (vor der Osterbeichte) gehen; — nauki, die Studien, *nk.*; — die Lehre, die Belehrung; lepe nauke dajati; Malo penezov poslala, Dokaj bota mi naukov! *Preš.*; — die Lehre, die Doctrin; Kristusov n.; Platonov n. o idejah.

naukázati, žem, *vb. pf.* bestellen, *C.*; — anweisen, *Jan.*

naúmiti, im, *vb. pf.* = nakaniti, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs.

naurâza, *f.* die Beschädigung (einer Wunde), *C.*

nauráziti, râzim, *vb. pf.* ein wenig ritzen, *Jan.*; (eine Wunde) aufreißen, *Mur.*; leicht verwunden, *Volk.-M.*; — beschädigen, *C.*; n. se, sich ein Gebrechen, eine Krankheit zuziehen, *Sl-Gor.*; — nauražen, kränklich, *C.*; tudi: mit sittlichen Gebrechen behaftet, *C.*

naúročen, čna, *adj.* tüchtig, gewaltig, *vzhŠt.-C.*

naúrok, *adv.* = na urok, gehörig, tüchtig, *vzhŠt.-C.*; n. človek, ein braver, vortrefflicher Mensch, *vzhŠt.-C.*

naústiti, im, *vb. pf.* = nahustiti, našuntati, *Vrt.*

naušẹ̑snica, *f.* das Ohrgehänge, *V.-Cig.*, *C.*

naušẹ̑snik, *m.* der Ohrring, *V.-Cig.*

naûšnica, *f.* = naušesnica, *Cig.*, *Jan.*, *Škrinj.*, *Cv.*

naužiti se, žijem se, *vb. pf.* zur Genüge genießen.

nâv, *m.* die Seele des Todten nach heidnischer Anschauung, *Jurč.(Tug.)*; — prim. navje.

navâba, *f.* die Lockspeise, *Cig.*

navábiti, im, *vb. pf.* 1) anlocken, *Cig.*; — 2) in einer gewissen Menge einladen; veliko ljudi n. na gosti.

navábljati, am, *vb. impf. ad* navabiti; anlocken: ljudi k sebi n., *Guts.(Res.)*.

navâda, *f.* die Gewohnheit; navada železna srajca; navada popada, *Kr.-Valj.(Rad)*; navado imeti; = v navadi imeti, pflegen, *Trub.*; navado komu (človeku, živali) vedeti, jemandes Gewohnheit kennen; v navado mu je prišlo, es ist ihm zur Gewohnheit geworden, *Met.*; v navadi je, es ist gang und gäbe; po navadi, gewöhnlich; — der Brauch; šege in navade divjih narodov.

navâdek, dka, *m.* nav. *pl.* navadki, Gewohnheiten, Sitten, *C.*

navâden, dna, *adj.* üblich, gebräuchlich; navadna beseda; — navadno = po navadi, gewöhnlich; — navadna, die Menstruation, *Cig.*; — gewöhnlich, gemein, alltäglich; n. človek, n. obraz; navadno leto, gemeines Jahr, *Cig.(T.)*.

1. **naváditi,** vâdim, *vb. pf.* gewöhnen, angewöhnen; n. koga (se) zgodaj vstajati, da zgodaj vstaja; n. koga (se) česa, na kaj; n. koga (se) čemu, *C.*; navajen biti delati; navajen težkega dela; navajen čemu, *C.*, *nk.*

2. **naváditi,** vâdim, *vb. pf.* = ovaditi, *Rez.-C.*

navâdnost, *f.* die Gebräuchlichkeit, die Ueblichkeit, die Gewöhnlichkeit.

navâdoma, *adv.* = po navadi, *Raič (Slov.)*, *Zora.*

navâgati, am, *vb. pf.* eine gewisse Menge wägen, zuwägen; n. komu mesa.

navâja, *f.* die Angewöhnung, *Jan.(H.)*.

1. **navájati,** am, *vb. impf. ad* 1. navaditi; angewöhnen; (Rimljan) se morja navaja, *Vod.(Pes.)*.

2. **navájati,** am, *vb. impf. ad* 2. navaditi; = ovajati, *Rez.-C.*

3. **navâjati,** am, *vb. impf. ad* navesti; 1) inducieren (phys.), *Cig.(T.)*; — 2) „anführen", erwähnen: n. besede, stavke, *nk.*; (po nem.).

navâjenost, *f.* die Angewöhnung (als Eigenschaft), *M.*

navàl, vála, *m.* 1) der Andrang, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; n. vode, n. krvi, *Cig.*; n. sovražnika, *Cig.*; — 2) nával, der Heuhaufen, *Mur.*, *Valj.(Rad)*; prim. navel.

navâla, *f.* = naval 1), *Jan.*, *Zora*, *Vest.*

navalíti, ím, *vb. pf.* 1) aufwälzen; n. kamen na grob; — aufladen, aufbürden: n. kaj na koga, *Cig.*; — 2) andringen, heranstürmen, *Cig.*, *Jan.*; množica je navalila, *Cig.*; n. na koga, auf jemanden losstürmen, ihn anfallen, *Cig.*, *Jan.*

naváljati, am, *vb. pf.* 1) heranwälzen, *Jarn.*, *M.*; — 2) eine gewisse Menge wälzend zusammen bringen: veliko sodov n. pred klet, velikih kamenov n. na kup.

navaljénje, *n.* der Andrang, *kajk.-Valj.(Rad)*.

navaljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* navaliti.

navâloma, *adv.* im Ansturm, *Nov.*

navân, *adj.* nicht ganz voll: sod je navan, kad je navana, *Mur.*, *Jan.*, *vzhŠt.*; — iz: na van; prim. 2. van.

návar, *m.* n. dati, Obacht geben, *Istra-C.*, *Z.*

navaríti, ím, *vb. pf.* anschweißen, *Cig.*

navȃžanje, *n.* das Anfahren; n. gnoja, peska.

navȃžati, am, *vb. impf. ad* napeljati, navoziti; anfahren; pesek na cesto, gnoj na njivo n.

nâvček, čka, *m.* die Zügenglocke, *Kamena Gorica(Gor.)-Erj.(Torb.)*; — prim. navje, stsl. navь = mrtvec.

nâvčič, *m.* der Zaunkönig, *C.*

navdáhniti, nem, *vb. pf.* = navdehniti, *Cig.*, *Jan.*

navdâjati, jam, jem, *vb. impf. ad* navdati; erfüllen, vso sapo je navdajal vinski duh, *Erj. (Izb. sp.)*; — n. koga z veseljem, *nk.*; — spomin mu navdaje bridkosti, *Jurč.*
navdân, *adv.* in den Tag hinein, ins Blaue hinein, *Goriška ok.-Erj. (Torb.)*; aufs Gerathewohl, *Cig.*
navdânje, *n.* der Affect, *Lampe(D.)*.
navdáti, dám, *vb. pf.* 1) erfüllen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; dišave lepi duh je vso hišo navdal, *Met.*; — n. koga s pogumom, *Ravn.*; — 2) n. se, *vb. impf.* wohl anstehen, *C.*, *Npes.-Vraz.*
navdehníti, dáhnem, *vb. pf.* begeistern, inspirieren, *nk.*; (navdahniti), *Cig.*, *Jan.*; visoka misel ga je navdehnila, *Levst. (Zb. sp.)*; — — eingeben: čudovito misel komu n., *Levst. (Zb. sp.)*.
navdìh, díha, *m.* die Eingebung, die Inspirierung, die Begeisterung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
navdîha, *f.* = navdih, *C.*
navdíhati, dîham, *vb. impf. ad* navdihniti, *Cig.*, *Jan.*
navdíhniti, dîhnem, *vb. pf.* = navdehniti, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; naše mirne ljudi je navdihnil vojaški duh, *Erj.(Izb. sp.)*.
navdihováti, ûjem, *vb. impf. ad* navdihniti, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
navdîlj, *adv.* = na vdilj; 1) eig. lange: n. zvoni = prvič vabi k službi božji, *vzhŠt.-C.*, *Gor.*; — 2) = navdan, *Kras*; — prim. vdilj.
navdọ̑l, *adv.* = navzdol, bergab; n. se peljati, iti.
navdọ̑łen, łna, *adj.* = navzdolnji, *Cig.*, *C.*
navdoléti, ím, *vb. pf.* genügen, *Mik.*; — iz: nadovoleti; prim. nadovleti.
navdọ́ljati, am, *vb. impf.* in genügender Menge verschaffen: kdo bi tebi kruha, denarja navdoljal, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — tudi: n. koga s potrebščino, jemandem eine ausreichende Verpflegung geben, *Levst. (Nauk)*; — prim. nadovleti.
navdoljeváti, ûjem, *vb. impf.* = navdoljati, *Levst. (Cest.)*.
navdọ̑łnost, *f.* die Abhängigkeit (des Bodens), die Abschüssigkeit, *Cig.*
navdúšati, am, *vb. impf. ad* navdušiti; begeistern, *Jan.*, *nk.*
navdûšba, *f.* das Begeistern, die Begeisterung, *SlN.*
navdúšenje, *n.* die Begeisterung, *Jan.*; z velikim navdušenjem koga sprejeti, *nk.*
navduševáłen, łna, *adj.* begeisternd, *nk.*
navduševáti, ûjem, *vb. impf. ad* navdušiti; begeistern, *Jan.*, *nk.*
navdúšiti, im, *vb. pf.* begeistern, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*
návečer, čẹ́ra, *m.* der Vorabend eines Festes, die Vigilie, sveti n., der heil. Abend (vor Weihnachten), *vzhŠt.-C.*
navečẹ̑rjati se, am se, *vb. pf.* sich zu Abend satt essen, ein genügendes Abendmahl nehmen.
návečerje, *n.* die Vigilie eines Festes, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *Vrt.*; n. sv. Lucije, *Navr.(Let.)*.
navẹ́dati se, vẹ̑dam se, *vb. impf.* sich ungebürlich benehmen, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
navêdek, dka, *m.* das Citat, *Vest.*; navedki, Daten, *DZ.*
navẹ́deti se, vẹ́m se, *vb. pf.* des Wissens überdrüssig werden: človek se že po naturi nikoli zadosti ne nave, *Burg.*
navẹ̑jati, jam, jem, *vb. pf.* eine gewisse Menge fertig worfeln; veliko pšenice n.
návek, *adv.* = zmerom, immer, *kajk.-Vest.*
navẹ́kati se, am se, *vb. pf.* sich satt weinen oder schreien.
navẹ̑kše, *adv.* = z večine, največ, größtentheils, *SlGor.*, *ogr.-C.*
nável, vla, *m.* der Heuhaufen, der Heuschober, *C.*, *Mik.*, *vzhŠt.*
navelîčanje, *n.* das Ueberdrüssigwerden.
navelîčati se, am se, *vb. pf.* überdrüssig werden, satt bekommen; n. se česa; n. se delati.
navelîčba, *f.* der Ueberdruss, *Cig.*
návelj, vlja, *m.* = navel, *Jan.*, *Valj.(Rad)*.
navẹ́niti, nem, *vb. pf.* anwelken, *Cig.*
navẹ̑sek, ska, *m.* das Angehängte, das Angehänge, *Cig.*
naveselíti se, ím se, *vb. pf.* sich satt freuen.
navẹ́siti, vẹ̑sim, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge anhängen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; n. preje na gare, *Slom.*; — 2) = nagniti, neigen, *Jan.(H.)*.
navesláti se, âm se, *vb. pf.* sich satt rudern.
navésti, védem, *vb. pf.* 1) inducieren (phys.): naveden tok, der Inductionsstrom, *Cig.(T.)*; — 2) „anführen", citieren, *Cig.(T.)*, *nk.*; (po nem.).
navẹstíłen, łna, *adj.* Ankündigungs-, *Jan.(H.)*.
navẹstílọ, *n.* die Ansage, die Verständigung, das Intimat, *Jan.*
navẹstíti, ím, *vb. pf.* ansagen, ankündigen, *Jan.*, *nk.*; — benachrichtigen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
navẹ̑stnik, *m.* der Verkünder, *C.*
navẹ́šati, am, *vb. impf. ad* navesiti; anhängen, *Cig.*, *Jan.*
navẹ́ščati, am, *vb. impf. ad* navestiti; ankündigen: petelin navešča zoro, *Zora*; oblaki so naveščali nevihto, *Erj. (Izb. sp.)*; — benachrichtigen, *Cig.*, *Jan.*
navẹščénje, *n.* die Ankündigung: n. Marije device, *Nov.*
navẹ́ti, vẹ̑jem, *vb. pf.* = navejati, *Cig.*
navẹ̑za, *f.* 1) das Zuband, *Cig.*; — 2) die Anhänglichkeit: n. na posvetno blago, *C.*
navẹ́zati, žem, *vb. pf.* 1) anbinden; — srce na kaj n., *Cig.*; — n. se na kaj, sich an etwas binden (fig.), *Cig.*; — 2) eine gewisse Menge anbinden; trakov n. na obleko.
navẹ̑zek, zka, *m.* das Angebundene, das Angeknüpfte, *Cig.*; — das an eine Schnur Gereihte: n. biserov, *C.*; n. korald, *Bes.*
navezílọ, *n.* das zur Ergänzung Angebundene: der Zubussfaden, *Cig.*
navẹ̑znik, *m.* 1) = naveznjenec, *Cig.*; — 2) das Deckelsieb, *V.-Cig.*
1. **navẹ́zniti,** vẹ̑znem, *vb. pf.* n. komu kaj, einem etwas anbinden (fig.), *Jan.*, *Mik.*
2. **navẹ́zniti,** nem, *vb. pf.* 1) ein Gefäß zum Theil auf die offene Seite gestürzt hinstellen: n. skledo, košaro, *C.*; — 2) umgestürzt auf-

setzen, *Z.*; n. pani, einen leeren Bienenstock auf einen vollen setzen, *Z.*, *Gor.*
navẹ́znjenec, nca, *m.* vrhu druzega naveznjen panj, *Gor.*
navezováti, ûjem, *vb. impf. ad* navezati; anbinden; — n. svoje srce na kaj, *Burg.*
navíden, dna, *adj.* neidig: n. biti komu, *C.*, *Svet.(Rok.)*; — nam. nenaviden.
navîdezen, zna, *adj.* scheinbar, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
navîdežen, žna, *adj.* = navidezen, *C.*
navidljiv, íva, *adj.* eifersüchtig, *Meg.*, *Boh.*; — (navídljiv) neidisch, *Mur.*; — nam. nenavidljiv.
navîdnik, *m.* der Missgünstige, der Neider, *C.*; — nam. nenavidnik.
navídnost, *f.* der Neid, *C.*; — nam. nenavidnost.
navîdoma, *adv.* zum Schein, *C.*
navíhanec, nca, *m.* navihan človek, ein durchtriebener Mensch.
navíhati, ham, šem, *vb. pf.* 1) ein wenig aufstülpen; — 2) in die Enge treiben, *M.*; — anspornen, zu etwas vermögen, *Jarn.*; — 3) n. jo kam, enteilen, *Z.*; naviše jo proti sosedu, *Zora*; — 4) navihan, abgefeimt, durchtrieben.
navihráti, âm, *vb. pf.* verbiegen, falten: n. usnje, *C.*
navijáč, *m.* der Uhrschlüssel, *Mik.*
naviják, *m.* die Weberspule, *C.*
navijálọ, *n.* der Vorderbaum beim Webstuhl, *C.*
navíjanje, *n.* das Aufwinden; — das Aufziehen; — prim. navijati.
navíjati, am, *vb. impf. ad* naviti; 1) aufwinden, aufwickeln; n. nit na kaj; — bewickeln: n. klobčiče; — 2) aufziehen: n. uro; — 3) n. koga, jemandem zusetzen, *Cig.*
navîka, *f.* die Angewöhnung, die Gewohnheit, *BlKr.*; navika sila velika = navada železna srajca, *Vrt.*
navíkniti se, vîknem se, *vb. pf.* sich angewöhnen, *vzhŠt.-C.*
navíniti, vînem, *vb. pf.* ein wenig verrenken, *Mur.*, *C.*
navîrati, am, *vb. impf. ad* navreti; spannen (z. B. den Flintenhahn), *Mur.*; uro n., die Uhr aufziehen, *Mur.*, *Jan.*; — richten: n. misel na Boga, *C.*; — n. koga, jemanden in die Enge treiben, ihm zusetzen, *Cig.*; naviralo me je (namr. strašilo me je), *Zv.*
návis, *adv.* = na vis, in die Höhe, *C.*
navîst, *f.* der Neid, *Mur.*, *C.*; njegova ljubezen naj bo duša vašega srca, da ne bo redilo v sebi nobene navisti, nobenega sovraštva, *Škrb.-Valj.(Rad)*; — návist, *ogr.-Valj.(Rad)*; — nam. nenavist.
navîša, *f.* die Anhöhe, *C.*
navîtek, tka, *m.* 1) das Aufgewundene: der Zwirnwickel, *Cig.*, *Jan.*; — 2) *pl.* navitki, das Schraubengewinde, *C.*
navíti, víjem, *vb. pf.* 1) aufwinden, aufwickeln; n. prejo na klopčič; — 2) aufziehen: n. uro; — n. besedo na drug predmet, das Gespräch auf einen andern Gegenstand lenken, *LjZv.*; — 3) n. koga, in eine Zwangslage versetzen, nöthigen, vermögen, *Cig.*, *C.*
navívati, am, *vb. impf.* = navijati, *Štrek.*
nâvje, *n. coll.* v pravljicah: duše nekrščenih otrok, *Pjk.(Črt. 108.)*; — prim. stsl. navь = mrtvec.
navkljùb, *adv.* zum Trotz, *C.*
navkrệber, *adv.* bergauf.
navkrîžem, *adv.* kreuzweise, *Polj.*
navkûpe, *adv.* = skupaj, vkup, *ogr.-C.*
navkúpen, pna, *adj.* = skupen, gemeinschaftlich, *ogr.-C.*
navlâčič, *m. dem.* navlak; das Getriebe am Uhrrädchen, *C.*
navláčiti, im, *vb. pf.* 1) in einer gewissen Menge herbeischleppen; drv, vej n.; — die Fäden einreihen, aufziehen (v. den Webern), *Cig.*; — 2) n. se, sich satt schleppen; — sich müde eggen.
navlačeváti, ûjem, *vb. impf. ad* navlačiti, *Cig.*; — nove strune n., neue Saiten aufziehen, *Danj.(Posv. p.)*.
návlak, *m.* = navlaka 4), *Cig.*, *Erj.(Torb.)*.
návlaka, *f.* 1) kar je za napotje navlečeno, das Geraffel, *Levst.(M.)*; plesnjiva n., *Zv.*; — zgodovinska n., *Zv.*, *LjZv.*; — 2) hergelaufenes Gesindel, *Zora-C.*; — 3) der Ueberzug (z. B. eines Kissens), *Cig.*, *Jan.*; (hs.); — 4) das Getriebe, der Trehling, das Treibstockrad in der Mühle, *Cig.*; klini pri notranjem mlinskem kolesu, ki gonijo kamen, *Lašče-Erj.(Torb.)*; preslica pri žagi (pili) ima navlako, v katero segajo palci, *Notr.*; — die ähnliche Vorrichtung an einem Uhrrade, *Levst.(M.)*; prim. naloka, laloka.
navlasti, *adv.* hauptsächlich, *Jan.*
navlastîtọ, *adv.* besonders, eigentlich, *C.*, *kajk.*
navlàšč, *adv.* = nalašč, *Cig.*, *C.*, *Mik.*; n. iskati močna vina, *Jsvkr.*; — tudi: nâvlašč.
navláščen, čna, *adj.* absichtlich, *Cig.*, *SlGosp.*, *SlN.-C.*
navlážiti, im, *vb. pf.* einfeuchten, *Jan.*
navlẹ́čenka, *f.* nekakšna klobasa, *C.*
navlẹ́či, vlẹ́čem, *vb. pf.* 1) n. si ude, die Glieder durch anstrengende Arbeit anspannen, *C.*; — 2) (mit Speck) ausspicken, *Cig.*, *C.*; n. meso, *Vod.(Izb. sp.)*; — 3) eine gewisse Menge zusammenschleppen; vsakojake šare n. v sobo; — n. se, in Menge zusammenkommen; navleklo se je veliko ljudi; — durch Ziehen eine gewisse Menge bekommen: n. vode iz vodnjaka; n. vina iz soda z natego; — n. se ga (vina, žganja), sich betrinken; — n. strune = napeti strune, *Cig.*; — 4) n. si kaj, sich etwas Unangenehmes zuziehen, *Cig.*; n. si nesrečo, bolezen, smrt, *Cig.(T.)*; n. si kaj na glavo, auf sich laden, *Cig.*
navlệka, *f.* die Spicke, *Cig.*
navlẹ́kati, am, *vb. impf. ad* navleči; zusammenschleppen: Navleka novine Ondanšnji mravljin'c, *Vod.(Pes.)*.
navmệs, *adv.* mitten hinein, *C.*; — darunter gemischt, mitunter, *Navr.(Let.)*.
navnộter, *adv.* einwärts, *Mur.*, *Cig.*
navòd, vọ́da, *m.* 1) die Anleitung, die Anweisung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; návod, *ogr.-Valj.(Rad)*; die Anstiftung, *Mur.*, *Cig.*, *Danj.-Mik.*; — 2) navod, eine heimische Commission

zur Beilegung von Grenzstreitigkeiten: župan in mejači imajo navod ali navode, da določijo mejo, kadar se kje za njo prepirajo, *Št.*; na navod ali navode iti, *Št.*; oblastvo, ki pride pregledavat zemljišče, o katerem se pravdajo, *Notr.*, *Gor.*, *Tolm.*; navod vzdigniti, eine Commission (bei Grenzstreitigkeiten) herbeirufen, *Jan.*, *Notr.*, *Gor.*; — die Commission übhpt., *C.*, *Levst.(Močv.*, *Nauk)*; naborni n., die Assentierungscommission, *Levst.(Nauk)*; sodnji n., die Gerichtscommission, *Cig.*; — 3) die Induction (phys., phil.), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Lampe(D.)*; — magnetni n., die Magnetinduction, *Sen.(Fiz.)*.

1\. **návoden**, dna, *adj.* inductiv (phys.), *Cig.(T.)*; — navodno vreteno, die Inductionsrolle, *Cig.(T.)*.

2\. **navóden**, dna, *adj.* auf dem Wasser befindlich: navǫdne stavbe, die Wasserbauten, *DZ.*; navodni mlin, die Wassermühle, *Cig.*

návodič, *m.* der Inductor, (phys.) *Jan.*, *Cig.(T.)*.

navodílǫ, *n.* 1) die Anleitung, der Leitfaden, *Cig.(T.)*, *nk.*; die Instruction, *Levst.(Nauk)*, *DZ.*, *nk.*; — 2) električno n., der Inductionsapparat, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.

navóditi, vǫdim, *vb. pf.* veranlassen, *Cig.*; anstiften: ti si jo navodil, auf dein Anstiften ist das geschehen, *V.-Cig.*

návodka, *f.*, *Cig.*, pogl. naloka, navlaka 4).

návodnik, *m.* der Commissär, *C.*

navǫ̑hati se, am se, *vb. pf.* sich satt riechen.

navòj, vója, *m.* 1) der Weberbaum, *Št.-Cig.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; — 2) die Winde, *Cig.*

navojskováti se, ûjem se, *vb. pf.* des Kriegführens satt werden.

navolîtev, tve, *f.* der Ueberdruss, *Cig.*

navóliti se, vǫlim se, *vb. pf.* überdrüssig werden: n. se česa, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *ogr.-Mik.*, *Dol.-Erj.(Torb.)*, *SlGor.*, *jvzhŠt.*

navòr, vóra, *m.* der Hebel, der Hebebaum, die Hebestange, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Valj.(Rad)*, *Sen.(Fiz.)*; návor, *Met.*, *Kras-Erj.(Torb.)*.

návorec, rca, *m. dem.* navor, *Notr.*

navóren, rna, *adj.* Hebel-: navǫ̑rna tlačilnica, *Nov.*

návornica, *f.* das Holz am Quergraben, um das Wasser von der Straße abzuleiten, *Celjska ok.*

navoščíti, ím, *vb. pf.* mit Wachs bestreichen; — einwichsen, anwichsen, *Cig.*

navòz, vǫza, *m.* = navožnja, *Cig.*, *M.*

navóziti, vǫzim, *vb. pf.* 1) in einer gewissen Menge anfahren; n. kamenja, gnoja; — 2) n. se, das Fahren satt bekommen.

navozláti, âm, *vb. pf.* mittelst eines Knotens anknüpfen, *Mur.*; den Zettel (bei den Webern) anknüpfen, *Cig.*; — anzetteln, anstiften, *Cig.*, *C.*, *M.*; punt n., *Ravn.*

navǫ̂zljaj, *m.* die Anknüpfung, die Anzettelung, *Cig.*, *M.*

navǫ̑žnja, *f.* die Anfuhr, *Cig.*

navpîč, *adv.* n. si biti, Gegner sein, *Svet.(Rok.)*.

navpíčen, čna, *adj.* lothrecht, vertical, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*, *nk.*

navpîčnica, *f.* die senkrechte Linie, die Senkrechte, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Žnid.*; vpadna navpičnica, das Einfallsloth, *Cig.(T.)*; temenska n., die Scheitellinie, *Jes.*

navpíčnost, *f.* die Perpendicularität, *Cig.*

navpîk, *adv.* senkrecht.

navpíti se, vpîjem se, *vb. pf.* sich satt schreien.

navprẹ́čen, čna, *adj.* 1) quer, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = povprečen, Pauschal-, *Cig.*

navprẹ̑k, *adv.* quer, nach der Quere, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

navráčati, am, *vb. impf. ad* navrniti; 1) leiten: n. vodo na barje, den Morast bewässern, *Levst.(Močv.)*; — vsak na svoj mlin vodo navrača, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; — 2) n. živino, das Vieh beim Weiden zurücktreiben, *Polj.*; — 3) vergelten: dobro z zlim n., *vzhŠt.-C.*

navràp, vrápa, *m.* die Falte, *Jan.(H.)*.

navrápiti, vrâpim, *vb. pf.* in Falten legen, *Jan.(H.)*.

navràt, áta, *m.* die Einlenkung, *Jan.(H.)*.

navrâtek, tka, *m.* kar se na vratu nosi: varovalni n., das Amulet, *Cig.*

navráten, tna, *adj.* nachstellerisch, meuchelmörderisch, *Cig.*; zanesel je svojemu navratnemu kralju, *Bas.*

navrátiti se, im se, *vb. pf.* einlenken, *Jan.(H.)*; — einkehren (im Gasthaus), *Dol.-Cig.*; n. se v gostilnico, *Navr.(Let.)*.

navrâtnica, *f.* die Meuchelmörderin, *Mur.*, *Cig.*; — die Raubbiene, *Jarn.*

navrâtnik, *m.* 1) der Halsschmuck, *Jap.(Sv. p.)*; — 2) der Meuchelmörder, *Guts.*, *Jarn.*, *V.-Cig.*; — der Nachsteller, der Feind, *Vod.(Pes.)*.

navrážiti, im, *vb. pf.* anzaubern, *V.-Cig.*

navrẹ̑ber, *adv.* = navkreber, navzgor, *Kras-Erj.(Torb.)*.

navrẹ́či, vržem, *vb. pf.* 1) zugeben, (als Zugabe) daraufgeben; pest moke, kosček mesa n.; — 2) entwerfen, projectieren, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 3) auferlegen: naklade k davkom na vse občane n., auftheilen, *Levst.(Nauk)*; — 4) n. se, mit Mühe und Anstrengung sich einarbeiten, *Cig.*; navržen, geübt, *M.*

navrẹ̑da, *f.* die Beschädigung der Gesundheit, *Bes.*

navrẹ́diti se, im se, *vb. pf.* seine Gesundheit schädigen, *Dol.*

1\. **navrẹ́ti**, vrèm, *vb. pf.* in Menge zusammenströmen, zusammenkommen: navrelo je veliko ljudstva od vseh strani, *Nov.*

2\. **navrẹ́ti**, vrèm, *vb. pf.* anziehen, spannen (z. B. den Gewehrhahn), *Mur.*; navrta puška, *Danj.(Posv. p.)*; uro n., die Uhr aufziehen, *Jan.*, *Mur.*, *SlGor.*; — lenken: govor n. na verske reči, *Erj.(Izb. sp.)*; — n. koga, = storiti, da začne teči, prisiliti, da začne hitreje delati i. t. d., *Gor.*

navŕhati, vr̂ham, *vb. pf.* z vrhom napolniti posodo, *Notr.*

navrhovátiti, âtim, *vb. pf.* anhäufen, *Jan.*, *Let.-C.*; suhovine in kamenja n., *Levst.(Zb. sp.)*; kamenje v redne kupe navrhovačeno, in regelmäßige Haufen geschlichtete Steine, *Levst.(Cest.)*; — n. se, sich anhäufen: premnogo listkov se je navrhovatilo, *Levst.(LjZv.)*.

navŕniti, nem, *vb. pf.* 1) leiten: n. potok, *Nov.*; vodo n. v mlečni hram, *Erj.(Izb. sp.)*; — n. na dobro, *C.*; — 2) das Vieh beim Weiden zurücktreiben: pastir kravo navrne, če se do njive pripase, *Polj.*; — 3) = vrniti, vergelten, *vzhŠt.-C.*

navrstník, *m.* der Milchbruder, *Dict.*

navrstíti, ím, *vb. pf.* eine gewisse Menge in der Reihe aufstellen, anreihen, *Cig.*

navršíti, ím, *vb. pf.* 1) z vrhom naložiti ali nameriti, häufen: navršen mernik, ein gehäufter Scheffel, *Cig.*; — 2) vollenden, *Levst.(Nauk)*, *Vrt.*; n. petindvajset let, *Navr.(Spom.)*; n. se, zuende gehen: leto se navrši, *Levst.(Zb. sp.)*; — n. se, vollendet werden, *Vrt.*; — in Erfüllung gehen, *Vrt.*

navŕtati, vr̂tam, *vb. pf.* 1) anbohren; sod n.; — 2) in Menge bohren; n. veliko lukenj.

navrtovânje, *n.* das Anbohren.

navrtováti, ûjem, *vb. impf. ad* navrtati; anbohren.

navr̂žek, žka, *m.* kar se navrže, die Zugabe.

nâvskati, am, *vb. impf.* = vpiti (o otrocih), *Gor.*

navstâjati, am, *vb. impf. ad* navstati, *Jan.*

navstáti, vstánem, *vb. pf.* entstehen, ausbrechen, *Jan.*

navšèv, *adv.* = napošev, schief, *V.-Cig.*, *Polj.*

nâvtičen, čna, *adj.* plovstven, brodarstven, nautisch, *Cig.(T.)*.

nâvtika, *f.* plovstvo, brodarstvo, die Schifffahrtskunde, die Nautik.

navtískati, am, *vb. impf. ad* navtisniti, *Jan.(H.)*.

navtisljìv, íva, *adj.* reizbar, empfindlich, *C.*, *UčT.*

navtísniti, tîsnem, *vb. pf.* 1) eindrucken, *Jan.(H.)*; — 2) afficieren, *C.*; — 3) navtisnjen, empfindlich, *C.*; navtisnjena ošabnost, *Ravn.*; — verdrießlich, *Cig.*

navzâd, *adv.* nach rückwärts.

navzdígniti, dîgnem, *vb. pf.* ein wenig heben, *Jan.*, *Telov.*

navzdǫ̂l, *adv.* bergab, abwärts; n. iti, peljati se.

navzdǫ̂lje, *n.* eine abschüssige Stelle, das Gehänge, *Jan.*; spotekniti se na gladkem navzdolju, *Cv.*

navzdǫ̂lnji, *adj.* bergab, abwärts gehend: navzdolnja vožnja (ladje), die Thalfahrt, *DZ.*; n. vrsta, die absteigende Linie (der Verwandtschaft), *Cig.*

navzdǫ̂lnjik, *m.* der Stalaktit, *Jan.*

navzdôlž, *adv.* der Länge nach, *nk.*

navzdólžen, žna, *adj.* Längs-, Longitudinal, *Zora.*

navzdr̂s, *adv.* bergab, steil, *Vrh nad Kanalom*, *Krn-Erj.(Torb.)*.

navzệmati, mam, mljem, *vb. impf. ad* navzeti; — n. se, in sich aufnehmen, absorbieren: goba se navzema vode, *Cig.*, *Jan.*; obleka se navzema duha, *Cig.*; inficiert werden, *Cig.*

navzẹmljìv, íva, *adj.* empfänglich, *Jan.*

navzẹmljivost, *f.* die Empfänglichkeit, die Receptivität, *Cig.*

navzẹ́ten, tna, *adj.* = navzemljiv, *Cig.*

navzẹ́ti, vzámem, *vb. pf.* 1) einnähen, *Jan.*; — 2) n. se, in sich aufnehmen, erfüllt werden: n. se mokrote; n. se duha, mit einem Geruch erfüllt werden, *Met.*; navzet, imprägniert, *Cig.(T.)*; — n. se visocih misli, *Cig.*; zemlja se je hudobe navzela, *C.*

navzetljìv, íva, *adj.* = navzemljiv, *Cig.*

navzẹ́tnost, *f.* = navzemljivost, die Empfänglichkeit, *Cig.*; die Capacität (phys.), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; n. za toploto, *Cig.(T.)*.

navzgǫ̂r, *adv.* bergauf; nach oben, empor.

navzgǫ̂rnji, *adj.* aufwärts gehend: navzgornja vožnja (ladje), die Bergfahrt, *DZ.*; — n. vrsta, die aufsteigende Linie (der Verwandtschaft), *Cig.*, *C.*

navzgǫ̂rnjik, *m.* der Stalagmit, *Jan.*

navzhŕbet, *adv.* rücklings, *ogr.-C.*

navzkríž, *adv.* kreuzweise; roke n. dejati; n. plačilo imava, wir haben einander gegenseitig zu zahlen, *Svet.(Rok.)*; — n. gledati, schielen; n. govoriti, sich widersprechen; n. komu govoriti, einem widersprechen; — n. si biti, wider einander sein, uneinig sein; n. si priti, n. priti s kom, übereinander kommen, sich zerwerfen; — n. priti: nekaj jima je prišlo n., es ist ihnen etwas in die Quere gekommen; če mi kakov starec ne pride n., *Jurč.*; — uri gresta n., die Uhren gehen verschieden, sie divergieren.

navzkrížem, *adv.* = navzkriž, *Jan.*

navzkrížen, žna, *adj.* ins Kreuz laufend, kreuzweise gelegt o. gestellt; — widersprechend, widerstreitend, uneinig; navzkrižne besede, misli.

navzkrîžje, *n.* der Widerstreit, die Collision, *Jan.*; v navzkrižje priti s kom, sich mit jemandem zerwerfen, *C.*

navzkrîžnica, *f.* neka vrtna rastlina: das Kreuzblatt (crucianella), *C.*

navzkrížnost, *f.* die kreuzweise Lage; — der Widerspruch, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; die Misshelligkeit, die Spannung, *Cig.(T.)*, *Nov.*

navzlîc, I. *adv.* ins Gesicht: n. komu kaj reči, *C.*; zum Possen, zum Trotz, *C.*, *Cig.(T.)*; ona ga je obdarila navzlic bratu, *Erj.(Izb. sp.)*; gospodar je vedel, da bi njegov gost njemu navzlic kaj poskušal, *Jurč.*; — II. *praep. c. dat.* = vkljub, trotz, *nk.*

navznîc, *adv.* = navzlic, zum Trotz, zum Possen, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*

navznǫ̂ter, *adv.* einwärts, nach innen, *Jan.*, *C.*

navzǫ̂č, *adv.* = navzoči, *nk.*

navzočávati, am, *vb. impf. ad* navzočiti; vergegenwärtigen, *ogr.-C.*

navzǫ̂čba, *f.* die Confrontation, *Cig.*

navzǫ̂čen, čna, *adj.* vorliegend, gegenwärtig, anwesend, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Danj.-Mik.*, *nk.*; — augenfällig, *C.*; (nav. nazočen).

navzǫ̂či, I. *adv.* 1) vor den Augen, vor die Augen, ins Gesicht: Bogu n., *vzhŠt.-C.*; vse navzoči pride, alles kommt ans Tageslicht, *C.*; n. priti, erscheinen, *M.*; persönlich erscheinen, *C.*; to je navzoči, das liegt vor den Augen, das ist offenbar, *ogr.-C.*; povedati komu n., jemandem etwas ins Gesicht sagen, hvaliti koga n., jemanden ins Gesicht loben, *C.*; — 2) anwesend: n. biti, anwesend, gegenwärtig, dabei sein, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*,

ogr., *nk.*; — II. *praep. c. gen.* in Gegenwart, angesichts, *Cig.*, *C.*, *Mik.*; n. Boga, *C.*; n. vseh vernih, *Caf(Vest.)*; — govori se na vzhodu navadno: nazoči; prim. *Vest. I. 56.*
navzočîtev, tve, *f.* = navzočba, *ogr.-C.*
navzǫ́čiti, im, *vb. pf.* 1) präsentieren, darstellen, *ogr.*, *SlN.-C.*; — 2) confrontieren, *Cig.*, *Jan.*
navzǫ̂čnik, *m.* der Anwesende, *Erj.(Izb. sp.)*, *nk.*
navzočnína, *f.* Praesenzgelder, *DZ.*
navzǫ̂čnost, *f.* die Gegenwart, die Anwesenheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; božja n., *Nov.*; (— nav. nazočnost).
navzpę̂t, *adv.* = spet, wieder, *vzhŠt.-C.*
navzpǫ̂d, *adv.* nach unten, *Mur.*
navzpǫ̂ł, *adv.* zur Hälfte, *C.*; — oberflächlich, *C.*
navzpǫ̂łen, łna, *adj.* was zur Hälfte ist, *C.*
navzprę̂d, *adv.* nach vorne, *Mur.*, *Cig.*
návzrit, *adv.* rücklings, *Volk.-M.*, *ogr.-C.*; (tudi: navzrt, nazrt, nazdrt, *ogr.-Mik.*).
navzríten, tna, *adj.* rücklings gerichtet, *Let.*
navzvèn, *adv.* nach außen, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.
navzvę̂st, *adv.* n. dati, bekannt geben, *ogr.-C.*
navzvęstîtelj, *m.* der Verkünder, *C.*, *Nov.-C.*
navzvęstíti, ím, *vb. pf.* anzeigen, verkünden, Nachricht geben, *ogr.-C.*, *Nov.-C.*, *Zora.*
navzvéščati, am, *vb. impf. ad* navzvestiti, *ogr.-C.*
navzvęščeváti, ûjem, *vb. impf.* = navzveščati, *C.*
navzvîš, *adv.* = kvišku, *C.*
nâvžar, rja, *m.* schlechter Musikant, *C.*, *Kr.*
nazâd, *adv.* nazaj, nach rückwärts, *Mur.*, *Jan.*; názad, *Hrušica v Istri-Erj.(Torb.)*, *vzhŠt.*; rak nazad hodi, *SlGor.*
nazâdek, dka, *m.* der Rückschritt, schlechter Erfolg, *Mur.*, *C.*, *nk.*
nazáden, dna, *adj.* rückgängig, krebsgängig, *Mur.*; regressiv, *Cig.(T.)*.
nazâdnik, *m.* = nazadnjak, *Jan.(H.)*.
nazadnják, *m.* der Rückschrittler, der Reactionär, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*
nazadnjáški, *adj.* reactionär, *C.*, *nk.*
nazadnjâštvo, *n.* die Reaction, *nk.*
nazâdnje, *adv.* = na zadnje, zuletzt.
nazadováti, ûjem, *vb. impf.* Rückschritte machen, *C.*, *nk.*; — nazadujoč, regressiv (phil., math.), *Cig.(T.)*.
nazâj, *adv.* zurück; n. dati, priti; (= zopet, wieder, *Goriš.-Levst.*, *LjZv. I. 34.*).
nazájen, jna, *adj.* = nazaden, *Cig.*, *Jan.*
nazávanje, *n.* die Anrufung, *ogr.-Valj.(Rad)*.
nazávati, am, *vb. impf. ad* nazvati; 1) anrufen, *Mur.*, *C.*, *Danj.-M.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — zurufen: nazavati komu, naj pride kosit, *Danj.(Posv. p.)*; — 2) = nazdravljati, zutrinken, *Danj.(Posv. p.)*.
nazdǫ̂ł, *adv.* = navzdol.
nazdrâvek, vka, *m.* der Trinkspruch, *Jan.*
nazdráviti, zdrâvim, *vb. pf.* zutrinken, eine Gesundheit, einen Toast ausbringen: n. komu, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nazdrávljati, am, *vb. impf. ad* nazdraviti, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nazę̂ba, *f.* 1) unbedeutender Frostschaden, *C.*; — 2) die Erkältung, der Schnupfen, *Cig.*; der Rheumatismus, *Erj.(Som.)*; — prim. hs. nazeba, Erkältung.
nazę̂ben, bna, *adj.* rheumatisch, *Cig.*; nazebna mrzlica, *Cig.*
nazgláviti, im, *vb. pf.* anhäufeln, *jvzhŠt.*
nazglâvje, *n.* angehäufte Erde (z. B. bei Rebenreihen), *Rec.-Let.*
nazglávljati, am, *vb. impf. ad* nazglaviti; anhäufeln. brajde n., *jvzhŠt.*
názhaj, *m.* der Nutzen, *ogr.-Valj.(Rad)*.
nazíbati se, bam, bljem se, *vb. pf.* sich satt wiegen oder schaukeln.
nazídati, am, *vb. pf.* eine gewisse Menge von Bauten herstellen: n. veliko hiš; — eine gewisse Menge Töpferware (mit freier Hand) verfertigen: n. veliko loncev, *Polj.*
nazîmek, mka, *m.* der Nachwinter, *Gor.*; tudi *pl.* nazimki: kolikor grmi pred velikim petkom, toliko nazimkov je pred sv. Jakopom, *Gor.*
nazîv, *m.* die Benennung, der Titel, *Vrt.*, *nk.*
naziválo, *n.* die Benennung, der Terminus, *Levst.(LjZv.)*, *nk.*; prirodoznanska nazivala, *Zv.*
nazívanje, *n.* die Benennung, *Jan.(H.)*.
nazívati, vam, vljem, *vb. impf. ad* nazvati: benennen, *nk.*
nazîvek, vka, *m.* = nazivalo, *Nov.*; — der Titel, *Jan.*
nazivoslǫ̂vje, *n.* die Terminologie, *nk.*
nazízati se, am se, *vb. pf.* sich satt saugen, *Mur.*, *jvzhŠt.*
nazlâbljati se, am se, *vb. impf. ad* nazlobiti se; drohen, *C.*
názlîc, *adv.* = navzlic, zum Trotz, *vzhŠt.*
nazlob, *m.* der Groll, *Mur.*, *Mik.*; — der Hass, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
nazlǫ̂ba, *f.* 1) = nazlob, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) die Drohung, *Fr.-C.*; — tudi: názloba, *Valj.(Rad)*.
názloben, bna, *adj.* boshaft, feindselig: n. komu, *ogr.-C.*
nazlobíti, ím, *vb. pf.* im Grimme etwas Arges androhen, *C.*; — n. se komu, jemanden bedrohen, *Fr.-C.*
názlobnik, *m.* der Widersacher, der Feind, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
názlobnost, *f.* die Bosheit, die Feindseligkeit, *ogr.-C.*
nazlobovânje, *n.* das Hassen, *Valj.(Rad)*.
nazlobováti, ûjem, *vb. impf.* 1) hassen, *kajk.-C.*; — 2) zum Zorn reizen, *ogr.-C.*
nazlǫ̂bščina, *f.* die Bosheit, *ogr.-C.*
naznačeváti, ûjem, *vb. impf. ad* naznačiti; bezeichnen, kennzeichnen, *nk.*
naznáčiti, značim, *vb. pf.* bezeichnen, bestimmen, *nk.*; v naznačenem času, in einer bestimmten Zeit, *DZ.*; anzeigen (math.), *h. t.-Cig.(T.)*; — kennzeichnen, charakterisieren, *Šol.*, *nk.*
naznâk, *adv.* rücklings, *Mur.*, *Mik.*; n. pasti, ležati, *SlGor.*
naznâmba, *f.* die Angabe, *DZ.*; naznamba časa, die Zeitangabe, *Cig.(T.)*.

naznámenati, am, *vb. pf.* bezeichnen, *Jan.(H.)*; anmerken, *Mur.*; (-mnjati), andeuten, *Cig.*

naznamenováti, ûjem, *vb. pf. (impf.)* andeuten: oko na kipih je le naznamenovano, *Žnid.*

naznâmkati, am, *vb. pf.* bezeichnen, *Mur.*

naznaníłen, łna, *adj.* Anzeige-, *nk.*

naznanîłnica, *f.* 1) das Anzeigeamt, *Cig.*; — 2) die schriftl. Anzeige (bei Gericht), *DZ.*

naznanîłnik, *m.* 1) das Anzeigeblatt, *Cig.*, *DZ.*; — 2) der Indicativ (gramm.), *Cig.*

naznanílo, *n.* die Anzeige, die Bekanntmachung.

naznániti, znânim, *vb. pf.* anzeigen, verkündigen, mittheilen, bekannt machen.

naznánjanje, *n.* das Anzeigen, das Bekanntgeben.

naznánjati, am, *vb. impf. ad* naznaniti; anzeigen, mittheilen, verkünden, bekannt machen.

naznanjâvec, vca, *m.* der Verkünder, der Bekanntmacher, *Cig.*, *Jan.*

naznanjeváti, ûjem, *vb. impf.* = naznanjati.

naznanjevâvec, vca, *m.* der Anzeiger, der Bekanntmacher, der Verkündiger.

naznanjevâvka, *f.* die Anzeigerin, die Verkünderin.

naznáti, znâm, *vb. pf.* ausfindig machen, *Burg.(Rok.)*; naznal mu je službo, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.

nazóbati se, zǫ́bljem se, *vb. pf.* (an Beeren, Kirschen, Körnern) sich satt essen oder fressen, n. se jagod, črešenj, grozdja; kokoši so se zrnja, konji ovsa nazobali.

nazǫ̂bčati, am, *vb. pf.* zähneln; nazobčan, gezähnt.

nazǫ̂bkati, am, *vb. pf.* = nazobčati, zähneln, *Cig.*

nazǫ̂či, *adv.*, pogl. navzoči.

nazǫ̂čen, čna, *adj.*, pogl. navzočen.

názor, zóra, *m.* die Anschauung, die Ansicht, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*; — češ.

nazóren, rna, *adj.* 1) Anschauungs-, anschaulich, intuitiv, *Jan.*, *Cig.(T.)*; nazǫ̂rni uk, der Anschauungsunterricht, *Cig.(T.)*, *nk.*; nazorno storiti, versinnlichen, *Cig.(T.)*; — 2) „nazorno me je pogledal", to je: pozorno in ob enem strogo, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; prim. stsl. nazorъ, der Verdacht.

nazórnost, *f.* die Anschaulichkeit, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

nazòv, zóva, *m.* = naziv, *Jan.(H.)*.

nazóven, vna, *adj.* Titular-, *Jan.(H.)*.

názrit, *adv.* = navzrit, *Mur.*, *ogr.-Mik.*; (tudi: nazrt, *Mur.*, *Mik.*).

nazûvek, vka, *m.* die Fußsocke, *Valj.(Rad)*; — tudi hs.

nazûvnik, *m.* der Schuhlöffel bei den Schuhmachern, *Cig.*

nazváti, zóvem, *vb. pf.* 1) benennen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) n. se, sich satt rufen, *M.*; — 3) n. komu dobro jutro, jemandem einen guten Morgen anbieten, *Cig.*, *Vrt.*; (hs.).

nazvẹstîtelj, *m.* der Verkünder, *kajk.-Valj.(Rad)*.

nazvẹstíti, ím, *vb. pf.* verkünden, *M.*; bekannt geben: gda (= kadar) je (dete) najdete, nazvestite mi, *ogr.*

nazvẹ́ščanje, *n.* die Verkündigung, die Anzeige(n), *kajk.-Valj.(Rad)*.

nazvẹ́ščati, am, *vb. impf. ad* nazvestiti; verkündigen, *ogr.-M.*, *kaj.-Valj.(Rad)*.

nazvẹščâvanje, *n.* die Verkündigung, *M.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

nazvẹščávati, am, *vb. impf.* ankündigen, verkündigen, *Danj.(Posv. p.)*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

nazvẹščâvec, vca, *m.* der Verkünder, *ogr.-Valj.(Rad)*.

nazvẹščénje, *n.* die Anzeige, *kajk.-Valj.(Rad)*.

nazvẹščeváti, ûjem, *vb. impf.* verkündigen, anzeigen, *kajk.-Valj.(Rad)*.

nazvoníti se, ím se, *vb. pf.* sich satt läuten.

nažâgati, am, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge sägen; veliko desak n.; — 2) n. se, sich satt sägen.

nažak, *m.* ein Stock mit hackenartigem, eisernem Griff, *BlKr.*; — (nažek, neka sekirica, *BlKr.-DSv.*, *Z.*).

nažalováti se, ûjem se, *vb. pf.* sich satt trauern.

nažânjek, njka, *m.* der Ertrag des Getreideschnittes, *Cig.*

nažaríti, ím, *vb. pf.* entzünden (fig.), *M.*; aufbringen, *ogr.-C.*, *Mik.*

nâžec, žca, *m.* der Nackte, *V.-Cig.*

nažệmati, mam, mljem, *vb. impf. ad* nažeti, žmem.

náženj, žnja, *m.* kolikor se nažanje, = nažanjek, *ogr.-Raič.(Nkol.)*.

nažẹ́ti, žánjem, *vb. pf.* eine gewisse Menge (Getreide) schneiden; malo pšenice n.

nažẹ́ti, žmèm, žámem, *vb. pf.* 1) eine gewisse Menge Flüssigkeit ausdrücken, auspressen; n. vode iz mokrega perila; n. mošta iz zdruzganega grozdja; — 2) nažet, gepreßt voll: vreča je nažeta, *Celjska ok.*; — nažet človek, ein dicker Mensch, *Celjska ok.*

nažgáti, žgèm, *vb. pf.* 1) anbrennen; n. papir; n. svečo; — anzünden; luč n.; — 2) abprügeln.

nažígati, am, *vb. impf. ad* nažgati; 1) anbrennen; anzünden; — 2) prügeln; n. koga s kamenjem in oklešćki, bewerfen, *LjZv.*

nažîrati se, am se, *vb. impf. ad* nažreti se, *Jarn.*, *Cig.*

nažívẹti se, ím se, *vb. pf.* das Leben zur Genüge genießen; n. se mladosti, *Levst.(Zb. sp.)*; — des Lebens satt werden.

naživíti, ím, *vb. pf.* = nahraniti, mit Speise laben, *Ravn.*

nažłabudráti, âm, *vb. pf.* 1) zusammenplauschen; veliko neumnosti n. komu; — 2) n. se, sich satt plauschen.

nažlẹ́biti, im, *vb. pf.* kehlen, beriefeln, *Cig.*

nažlempáti se, âm se, *vb. pf.* sich satt schlappen, sich voll saufen.

nažlẹ́viti se, im se, *vb. pf.* sich ansaufen, *Dict.*, *Levst.(Rok.)*.

nažmígniti, žmîgnem, *vb. pf.* zuwinken, *BlKr.*; nam. namežikniti.

nažǫ́čiti se, žǫ̂čim se, *vb. pf.* = nabosti se, natekniti se, *BlKr.*

nažǫ́kati, žǫ̂kam, *vb. pf.* 1) mit einem längeren Gegenstande gehörig bestoßen; n. koga, je

mandem gehörig puffen, *Cig.*, *M.*; — 2) voll stopfen; v mesto se veliko ljudi nažoka, *Ravn.*; — n. se, sich voll essen, *Št.*
nažrẹ́ti se, žrèm se, *vb. pf.* sich satt fressen; — n. se koga = naveličati se koga objedati ali obrekovati, *Dol.*
nažúliti, im, *vb. pf.* aufreiben, eine Schwiele verursachen, *Jan.(H.)*.
nažvẹ́čiti, im, *vb. pf.* 1) ankauen; — 2) n. se, sich satt kauen.
nažvížgati, am, *vb. pf.* 1) s šibo n. koga, jemanden mit einer Ruthe abstreichen, *Cig.*; — 2) n. se, sich satt pfeifen.
nè, *part.* 1) nicht; (v nikalnih stavkih stoji vselej pred glagolom ali pomočnim glagolom: ne govorim; ne bom govoril; govoril ne bom; v pogojnem naklonu stoji tudi za besedico „bi“: on ne bi mogel, on bi ne mogel; — z nekaterimi glagoli [biti, hoteti, imeti] se druži v sedanjem času v eno besedo: nesem, nečem, nemam: ako je v stavku ena ali več zloženih nikalnic, mora vselej še nikalnica „ne“ pred glagolom stati: nihče me ne vidi; nikjer nikogar ne vidim); — kaj ne? nicht wahr? — ne — ne, weder — noch; ni ga ne v dnevi ne v zemlji (= nikjer ga ni), *Banjščice-Erj.(Torb.)*; — ne le, ne samo — ampak tudi, nicht nur — sondern auch; — ne da bi, ohne dass, ohne zu; šel je od nas, ne da bi bil črhnil besedico; anstatt dass, anstatt zu; ne da bi naše pravice branili, bratijo se z nasprotniki; geschweige denn; ne da bi ga pozdravil, še pogledal ga ni, er hat ihn nicht einmal angesehen, geschweige denn gegrüßt; prim. da I. 4); — ne da bi, ja nicht; ne da bi ga tepel! prügele ihn ja nicht! ne da bi pozabil! vergiss ja nicht! — 2) strinja se v eno besedo z adjektivi in substantivi ter jim daje nasprotni pomen: un-, Un-; nedolžen, unschuldig; nesrečen, unglücklich; nevihta, das Ungewitter; v mnogih novejših takih izrazih samo le zanikuje pomen: neduhovnik, der Nichtpriester, der Laie.
nẹ̑ba, *f.* = nebo, *ogr.-Valj.(Rad)*.
nẹ̑bar, rja, *m.* der Baldachinträger, *GBrda.*
nẹ̑bast, *adj.* stumpfsinnig, *Dict.*
nẹ̑bce, *n.* der Gaumen, *Cig.(T.)*; — tudi: nebcè, *Valj.(Rad)*.
nẹ̑bec, bca, *m.* der Tölpel, *C.*
nebéden, bédna, béna, *adj.* = nobeden, *Levst.(Nauk)*.
nẹ̑ben, bna, *adj.* 1) = nebesen, Himmels-; — 2) Gaumen-, *Cig.*, *Jan.*; nebni glas, der Gaumenlaut, *Cig.(T.)*.
nẹ̑bes, *m.* 1) das Firmament, *Mur.*, *Polj.*; — 2) obod na stropu, kamor se meso spravlja, da podgana ali kaka druga žival do njega ne more: nesi klobase v nebes! *Mik.*
nebẹ́sa, *n. pl.* išči pod: nebo.
nebẹ́sen, sna, *adj.* Himmels-, *Cig.(T.)*.
nebẹ́ski, *adj.* = nebeški, *starejši pisatelji*, *Vrt.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
nebẹ́ščan, *m.* der Himmelsbewohner, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
nebẹ́ščanka, *f.* die Himmelsbewohnerin, *Mur.*, *Cig.*
nebẹ̑škalica, *f.* v tla vsajena veja, ob kateri nebeškajo, *Ljub.*, *Gor.*; — prim. nebeškati.
nebẹ̑škati, am, *vb. impf.* otročja igra, pri kateri dva platiča kvišku mečejo in potem, kakor padata, na vsajeni veji ključice kvišku pomikajo, *Ljub.*, *Gor.*; — prim. *Zora IV.*, *128.*
nebẹ́ški, *adj.* Himmels-, himmlisch.
nẹ̑bina, *f.* kitajska n., die chinesische Sternblume (aster chinensis), *Tuš.(R.)*.
nebistroúmen, mna, *adj.* nicht scharfsinnig, unwitzig, *Cig.*
nebistroúmnost, *f.* der Unwitz, *Cig.*
nebȋstven, tvena, *adj.* unwesentlich, *Cig.(T.)*, *nk.*
nebȋstvenost, *f.* die Unwesentlichkeit, *nk.*
nebit, *f.* = nebitje, *Jan.(H.)*.
nebíten, tna, *adj.* = nebistven, *V.-Cig.*, *Cig.(T.)*.
nebítje, *n.* das Nichtsein, *Cig.(T.)*; boj za bitje in nebitje, *Zv.*; n. števila, das Nichtvorhandensein einer Zahl, *Vod.(Izb. sp.)*.
nebívanje, *n.* = nebitje, *Cig.(T.)*.
neblâg, blága, *adj.* unedel.
neblagoglásen, sna, *adj.* übelklingend, *nk.*
neblagoglâsje, *n.* die Kakophonie, *Cig.(T.)*, *nk.*
neblagovȋt, *adj.* segenlos, *Cig.*
neblagovȋtost, *f.* der Unsegen, *Cig.*
neblagovọ́ljen, ljna, *adj.* misswollend, *Jan.*
nẹ̑bnica, *f.* = nebna kost, das Gaumenbein, *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.
nẹ̑bnik, *m.* der Gaumenlaut, *Cig.(T.)*, *Jan.(Slovn.)*.
nebọ̑, *n.* 1) der Himmel, das Himmelsgewölbe, das Firmament; nebo cvete, es sind Schäferwolken am Himmel, *Gor.*; pod milim nebom, unter freiem Himmel; nimam človeka pod milim nebom (= auf Gottes Erdboden), da bi za-me skrbel; — 2) der Traghimmel, der Baldachin; — 3) lesen obod nad ognjiščem, kamor obešajo meso sušit, *Dol.*; der „Fleischhimmel“, *SlGor.-C.*; — 4) das innere Gewölbe des Ofens, *Hal.-C.*; — 5) der Gaumen, — 6) der Himmel als Aufenthalt der Seligen; priti v sveto nebo; nav. *pl.* nebesa; oče naš, ki si v nebesih, *kajk.-Valj.(Rad)*; iz nebes priti.
nebobọ̑rec, rca, *m.* der Himmelsstürmer, *Cig.*
nebodigatrẹ́ba, *m. indecl.* ein Mensch oder auch ein Ding, das überflüssig ist; z mano, ti nebodigatreba, pokaži, zakaj si na svetu! *Zv.*; trnje je po gozdih nebodigatreba, *Navr.(Let.)*.
neboditrẹ́ba, *m. indecl.* = nebodigatreba: mačkama za neboditreba k skledi pride pes, *Levst.(Zb. sp.)*.
nebọ̑g, *adj.* arm, elend, *Svet.(Rok.)*, *ogr.-C.*; neboga, ne boš več svoje matere videla: umrli so ti! *BlKr.-M.*
nebogljẹ̑n, *adj.* kränklich, schwächlich, gebrechlich, *Cig.*, *Jan.*; Oh, komu sem jaz doma pustila Dete svoje, sinka nebogljen'ga, *Npes.-K.*; tudi: nebọ̑gljen, *Dol.*
nebogljeven, vna, *adj.* nebogljen, *Bes.*

nebojazljìv, íva, *adj.* = neboječ, *Jan.(H.)*.
nebojazljívost, *f.* = neboječnost, *Jan.(H.)*.
nebojèč, éča, *adj.* furchtlos, *Cig.*, *Jan.*
neboj̨ę́čnost, *f.* die Furchtlosigkeit, *Cig.*
nebokàz, káza, *m.* die Himmelskarte, *Cig.(T.)*, *Jes.*
nebonǫ́sen, sna, *adj.* den Himmel tragend, *Cig.*
nebopìs, písa, *m.* die Himmelsbeschreibung, die Uranographie, *Cig.(T.)*.
nebopîsec, sca, *m.* der Uranograph, *Cig.*
nebopîsje, *n.* die Uranographie, *Cig.*
neborè, éta, *m.* der Arme, armer Tropf, *Meg.*, *Dict.*, *BlKr.-M.*, *C.*, *Svet.(Rok.)*, *Krelj*; tudi: nebǫ̂re, *Valj.(Rad)*.
nebǫ̂rec, rca, *m.* = nebore, *Krelj-M.*
nebǫ̂ren, rna, *adj.* elend, arm, *C.*
nebosklòn, sklǫ́na, *m.* das Firmament, *nk.*; — rus.
nebotíčen, čna, *adj.* himmelhoch, *Cig.*, *nk.*; nebotična gora, *Rut.(Zg. Tolm.)*; — po češ.
nebotrę̂sec, sca, *m.* der Himmelserschütterer, *Cig.*
nebovìd, vída, *m.* = nebokaz, *Cig.*
neboznânstvǫ, *n.* die Himmelskunde, *Cig.*
nebǫ̂že, eta, *m.* armer Mensch, armer Tropf, *ogr.-C.*; („nebuže“, *Dict.*).
nebǫ̂žec, žca, *m.* der Arme, *C.*
nebrálen, łna, *adj.* unleserlich, *Jan.(H.)*; pogl. nečiten.
nebríga, *f.* die Sorglosigkeit, die Nonchalançe, *nk.*; — hs.
nebrížen, žna, *adj.* unsorgsam, gleichgültig, *nk.*; — hs.
nebrížnost, *f.* die Unsorgsamkeit, die Gleichgültigkeit, *nk.*; — hs.
nebrójen, jna, *adj.* unzählbar, *Jan.*, *nk.*
necę̂ł, céla, *adj.* nicht ganz, schadhaft, *Cig.*; necela mavrica, die Regengalle, *Cig.(T.)*.
necépljen, *adj.* nicht veredelt; necepljene črešnje.
necǫ́j, *adv.* *Mur.*, pogl. nocoj.
nę́ča, *f.* die Heizung, *Cig.*, *Jan.*, *UčT.*
nečák, *m.* der Neffe, *BlKr.*, *nk.*; — prim. hs. nećak.
nečákinja, *f.* die Nichte, *nk.*; — prim. nečak.
nečàs, čása, *m.* die Unzeit, *Guts.*, *V.-Cig.*, *Mur.*, *Zora*; ob nečasu, zur Unzeit, *V.-Cig.*, *Ravn.*, *Mik.*; v nečas, *Cig.(T.)*.
nečâst, *f.* die Unehre, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; v nečast pasti, *Škrinj.-Valj.(Rad)*.
nečásten, tna, *adj.* unehrenhaft, ehrwidrig, schimpflich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nečastîtljiv, *adj.* unehrwürdig, *Mur.*
nečę̂d, *f.* = nečedna stvar: ti nečed grda ti! *Gor.*
nečę̂da, *f.* = nesnaga, psovka človeku: = nečed, *Cig.*
nečę́den, dna, *adj.* 1) unrein, unreinlich, unsauber; — 2) unverständig, *vzh.Št.*
nečę̂dnica, *f.* die Unreinliche, *Jan.(H.)*.
nečę́dnik, *m.* der Unreinliche, *Jan.(H.)*.
nečę́dnost, *f.* 1) die Unreinheit; — 2) der Unverstand, *vzh.Št.*
nę́čem, išči pod: hoteti.
nę́čenje, *n.* das Heizen, *Guts.*, *Jarn.*
nečíce, *f. pl. dem.* nečke, *Trub.*

nę̂čij, *adj.* jemandem gehörig, *C.*
nečîmeren, rna, *adj.* pogl. ničemuren.
néčist, *m.* ein unreiner, unkeuscher Mensch, *M.*; der Unhold, der Teufel, *C.*; — das Ungeziefer, *C.*
nečist, čísta, *adj.* unrein; — unkeusch, nečisto živeti; — nečista teža, das Brutto-, Sporcogewicht, *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.
nečîstec, tca, *m.* der Unreine, *Vrt.*
nečîstnica, *f.* die Unreine, die Unkeusche, die Metze.
nečîstnik, *m.* der Unreine, der Unkeusche.
nečistǫ̂ča, *f.* die Unreinlichkeit, *Vrt.*, *Zora*, *Krelj*; — die Unkeuschheit, *Mik.*
nečístost, *f.* die Unreinlichkeit; — die Unkeuschheit; — tudi: nečistǫ̂st, *Valj.(Rad)*.
nečistóta, *f.* = nečistost, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nečistováti, újem, *vb. impf.* unkeusch leben, Unkeuschheit treiben, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *M.*
nečíten, tna, *adj.* unlesbar, *Jan.(H.)*.
nečkast, *adj.* muldenförmig, *Cig.*
nečkę̂, čâk, *f. pl.* die Mulde, *Cig.*, *Kr.*; die Trogmulde, *Štrek.*
nečlovéčen, čna, *adj.* = nečloveški, *Jan.*
nečlovéčji, *adj.* = nečloveški, unmenschlich, *M.*
nečlovę̂čnež, *m.* der Unmensch, *Zora.*
nečlovéčnost, *f.* die Unmenschlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nečlóvek, éka, *m.* der Unmensch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*
nečlovéški, *adj.* unmenschlich.
nečlovę̂štvǫ, *n.* die Unmenschlichkeit, *Jan.*
nę́čo, išči pod: hoteti.
nečût, *m.* die Unempfindlichkeit, die Gefühllosigkeit, *C.*, *Z.*
nečúten, tna, *adj.* 1) unfühlbar, *Cig.*; unmerklich, *Cig.*, *Jan.*; — nicht sinnlich, *Lampe (D.)*; — 2) = nečutljiv, *Cig.*; n. nos, *Cig.(T.)*.
nečûtje, *n.* die Fühllosigkeit, die Apathie, *Cig.*
nečutljìv, íva, *adj.* unempfindlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nečutljívost, *f.* die Unempfindlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nečútnost, *f.* 1) die Unmerklichkeit, *Cig.*; — 2) = nečutljivost, *Cig.*
nečuvèn, éna, *adj.* = neslišan, *nk.*
nečvè, *f. pl.* der Backtrog, *Valj.(Rad)*.
nedáven, vna, *adj.* was vor nicht langer Zeit gewesen ist: pred nedavnim, vor kurzem, *Jan.*; od nedavna, seit kurzem, *Jan.*; nedavno, unlängst, vor kurzem.
nedejânje, *n.* die Unterlassung: pazka nad vsačim dejanjem in nedejanjem, *Levst.(Nauk)*.
nedejáven, vna, *adj.* unthätig, passiv, *Cig.*
nedę̂ł, dęła, *m.* der Feiertag, *Kor.-Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Rož.-Kres.*
nedę́laven, vna, *adj.* unthätig.
nedę́lavnost, *f.* die Unthätigkeit.
nedę̂łec, łca, *m.* = sopraznik, der Halbfeiertag, ein nicht gebotener Feiertag, *Jarn.*, *Kor.-Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
1\. **nedę́łen**, łna, *adj.* = prazničen, *Rož.-Kres.*
2\. **nedę́len**, łna, *adj.* = nerazdelen, untheilbar, *Jan.*

nedelęžen, žna, *adj.* unbetheiligt, untheilhaftig, *Cig.*, *nk.*

nedelęžnost, *f.* die Nichttheilnahme, die Untheilhaftigkeit, *Cig.*

nedęlja, *f.* 1) der Sonntag; v nedeljo, am Sonntag; ob nedeljah, an Sonntagen; kadar bo v petek n. = nikoli; tiha n., der Passionssonntag, *C.*; cvetna n., der Palmsonntag; = cvetična n., *Kast.*; = oljska, n., *Npes.-K.*; velika n., der Ostersonntag; bela n., der erste Sonntag nach Ostern; — 2) = teden, die Woche, *Cig.*, *Jan.*, *Kor.-M.*, *Krn-Erj.(Torb.)*; v dveh nedeljah, *Met.*; v petih nedeljah, *Krelj*; nędelja, *Rož.-Kres.*

nedęljen, ljna, *adj.* 1) = nedeljski, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = tedenski, wöchentlich, Wochen-, *Jan.*

nedeljìv, íva, *adj.* = nerazdelen, untheilbar, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

nedęljski, *adj.* sonntägig, Sonntags-; nedeljska služba božja; nedeljske pridige; nedeljsko oblačilo.

nedęlo, *n.* die Nichtsthuerei, *Cig.*; — pri svojem delu in nedelu, bei seinem Thun und Lassen, *Erj.(Izb. sp.)*.

nedenáren, rna, *adj.* geldlos: zdaj je svet tako nedenaren! *Svet.(Rok.)*; nedenarni časi, *Škrb.*

nedišèč, éča, *adj.* geruchlos, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

nedišę̌čnost, *f.* die Geruchlosigkeit, *Cig.*, *Jan.*

nedóba, *f.* die Unzeit: v nedobo, zur Unzeit, *Cig.(T.)*.

nedóben, bna, *adj.* zur Unzeit geschehend, *Mur.*

nedǫ́ber, dóbra, *adj.* ungut, *Cig.*, *Jan.*

nedobíten, tna, *adj.* uneinbringlich, *Jan.*

nedobítnost, *f.* die Uneinbringlichkeit, *Jan.(H.)*.

nedobrovǫ́ljen, ljna, *adj.* missmuthig, *M.*

nedobrovǫ́ljnost, *f.* der Missmuth, *M.*

nedodę̂lan, *adj.* unvollendet, unfertig.

nedoglę́den, dna, *adj.* unabsehbar, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; nedogledna višina, *Zv.*

nedognán, *adj.* unentschieden, *Jan.*, *nk.*

nedohíten, tna, *adj.* uneinholbar, unerreichbar, *Zora.*

nedohǫ́den, dna, *adj.* unzugänglich, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

nedohǫ̂dnič, *m.* die unreife Leibesfrucht, *C.*

nedohǫ́dnost, *f.* die Unzugänglichkeit, *Cig.*

nedokázan, *adj.* unbewiesen.

nedokázen, zna, *adj.* nicht beweisbar, *Cig.(T.)*.

nedokončán, *adj.* unvollendet.

nedokónčen, čna, *adj.* unendlich: nedokončna dobrota, visokost, *Guts.(Res.)*.

nedolę́ten, tna, *adj.* minderjährig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*

nedolę̂tnica, *f.* die Minderjährige, *Jan.(H.)*.

nedolę̂tnik, *m.* der Minderjährige, *DZ.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*

nedolę́tnost, *f.* die Minderjährigkeit, *Cig.*, *DZ.*, *nk.*

1. **nedolǫ́čen**, *adj.* nicht bestimmt, unbestimmt, *Cig.*; na nedoločen čas, auf unbestimmte Zeit, *Cig.*

2. **nedolǫ́čen**, čna, *adj.* unbestimmbar, *Jan.(H.)*; — unbestimmt, unentschieden, *Jan.*, *nk.*; — nedoločni naklon, die unbestimmte Art, der Infinitiv, *Jan.(Slovn.)*.

nedolǫ́čenost, *f.* die Unbestimmtheit, *Cig.*

nedolǫ̂čnik, *m.* die unbestimmte Art, der Infinitiv (gramm.), *Jan.(Slovn.)*, *Cig.(T.)*, *Levst.(Sl. Spr.)*.

nedolǫ́čnost, *f.* die Unbestimmbarkeit, *Cig.(T.)*; — die Unbestimmtheit, *Jan.*, *nk.*

nedôłžen, žna, *adj.* unschuldig; nedolžni otroci; — schuldlos, schuldfrei; za nedolžnega spoznati, freisprechen; — nedolžna razsodba, ein freisprechendes Urtheil, *Ig(Dol.)*; — po nedolžnem, unschuldiger Weise, unverdienter Weise.

nedôłžnež, *m.* der Unschuldige.

nedôłžnica, *f.* die Unschuldige, *Mur.*

nedôłžnik, *m.* der Unschuldige, *Mur.*, *Bes.*

nedôłžnost, *f.* die Unschuld; — die Schuldlosigkeit.

nedomàč, áča, *adj.* unheimisch.

nedomę̂ra, *f.* die Unzulänglichkeit, *C.*

nedoméren, rna, *adj.* 1) nicht das volle Maß habend: n. verz, ein katalektischer Vers, *Cig.(T.)*; — 2) = neizmeren, *Jan.(H.)*.

nedomîseln, łna, *adj.* 1) undenkbar, unerfassbar, *Cig.*; — 2) kdor se ne domisli, česa je treba, kaj je prav o raznih prilikah, *Z.*, *Dol.*; — unbedacht: nedomiselno govoriti, storiti, nedomiseln človek, *Dalm.*; nedomiselno druge ljudi soditi, *Krelj.*

nedomoljúben, bna, *adj.* unpatriotisch, *Cig.*

nedonǫ́šen, *adj.* unausgetragen, unreif (von der Leibesfrucht), *Cig.*

nedopadljìv, íva, *adj.* missfällig, ungefällig, *Mur.*, *Cig.*

nedopadljívost, *f.* die Missfälligkeit, die Ungefälligkeit, *Mur.*, *Cig.*

nedopečèn, éna, *adj.* unausgebacken, unausgebraten.

nedopółnjen, *adj.* unerfüllt, *Mur.*

nedopovę́den, dna, *adj.* unsäglich, unaussprechlich, *Jan.*; nedopovedna in nepopisna krasota, *LjZv.*

nedopovędljìv, íva, *adj.* = nedopoveden, *Cig.*, *Jan.*

nedopústen, tna, *adj.* unzulässig, *DZ.*, *nk.*

nedopustljìv, íva, *adj.* = nedopusten, *Cig.*, *Jan.*

nedopuščèn, éna, *adj.* unerlaubt, unzulässig.

nedoráseł, sla, *adj.* 1) unausgewachsen, halbwüchsig, *Cig.*; — 2) unerwachsen, minderjährig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; tudi: -steł.

nedoráslost, *f.* die Minderjährigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; tudi: -stlost.

nedorâščen, *adj.* = nedorasel, *Cig.*

nedorazûm, *m.* das Missverständnis, *Cig.(T.)*.

nedoròg, rǫ́ga, *adj.* noch hörnerlos, *Levst.(Zb. sp.)*.

nedorečèn, éna, *adj.* unsäglich, *C.*

nedosegljìv, íva, *adj.* = nedosežen, *Cig.*, *Jan.*

nedosę́žen, žna, *adj.* unerreichbar, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nedosę́žnost, *f.* die Unerreichbarkeit, *Cig.*, *nk.*

nedoslę́den, dna, *adj.* inconsequent, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nedoslẹ́dnost, *f.* die Inconsequenz, *Cig., Jan., nk.*

nedospẹ́ven, vna, *adj.* unerreichbar: nedospevna dobrota, *Cv.*

nedostâja, *f.* der Mangel, *Jan.(H.).*

nedostâjati, ja, je, *vb. impf.* nedostaje česa, es mangelt, es fehlt an etwas, *Vrt., Levst.(Nauk), nk.*; — hs.

nedostáł, stála, *adj.* unzulänglich, *C.*

nedostátek, tka, *m.* der Abgang, der Mangel, *Levst.(Nauk), nk.*; der Fehler, das Gebrechen, *nk.*; = primankljaj, das Deficit, *Levst.(Nauk)*; — hs.

nedostáten, tna, *adj.* mangelhaft, unzulänglich, *Zv., nk.*; — hs.

nedostátnost, *f.* die Mangelhaftigkeit, die Unzulänglichkeit, *nk.*; — hs.

nedostọ́jen, jna, *adj.* unwürdig, ungebürlich, *Mur., nk.*: nedostojno vedenje, *nk.*; unpassend: n. čas, *Meg.*; — untauglich, ungeschickt, *Meg.*

nedostọ́jnost, *f.* die Ungebürlichkeit, *Mur., kajk.-Valj.(Rad), nk.*

nedostọ́pen, pna, *adj.* unzugänglich, *Cig.(T.), nk.*

nedotekljìv, *adj.* = nedotičen, *nk.*

nedotíčen, čna, *adj.* unberührbar, *Jan.(H.).*

nedotíčnost, *f.* die Unberührbarkeit, *Jan.(H.).*

nedotîka, *f.* das empfindliche Springkraut oder Rührmichnichtan (impatiens noli tangere), *Tuš.(R.).*

nedotikljìv, íva, *adj.* = nedotičen, *Jan.(H.).*

nedoûk, *m.* der Halbgelehrte, *V.-Cig.*; — po drugih slov. jezikih.

nedoúmen, mna, *adj.* unerfasslich, unbegreiflich, *Cig.(T.), Zv., LjZv.*

nedoumljìv, íva, *adj.* begriffsstützig, *Jan.(H.).*

nedoumljívost, *f.* die Begriffsstützigkeit, *Cig.(T.).*

nedovẹ́dno, *adv.* unversehens, *ogr.-C.*

nedovẹ́ren, rna, *adj.* misstrauisch, *Cig.(T.).*

nedovẹ̑rje, *n.* das Misstrauen, *Cig.(T.).*

nedoverljìv, íva, *adj.* misstrauisch, *Cig.(T.).*

1. **nedovọ́ljen,** *adj.* unerlaubt, unstatthaft.

2. **nedovọ́ljen,** ljna, *adj.* 1) unzulänglich, ungenügend, *Cig., Jan.*; — 2) = nezadovoljen, unzufrieden, *V.-Cig., Jan.*

nedovọ́ljnost, *f.* 1) die Unzulänglichkeit, *Cig.*; — 2) = nezadovoljnost, die Unzufriedenheit, *V.-Cig., Jan., Ravn.*

nedovọ̑ljstvo, *n.* = nedovoljnost 2), *Cig.(T.).*

nedovọ̑ljnik, *m.* der Unzufriedene, *C.*

1. **nedovršèn,** éna, *adj.* unvollendet, *Cig., nk.*; — unvollkommen, *nk.*

2. **nedovŕšen,** šna, *adj.* imperfectiv (gramm.): nedovršni glagoli, die Dauerzeitwörter, *Jan.(Slovn.), Levst.(Sl. Spr.).*

nedovršénost, *f.* die Unvollkommenheit, *nk.*

nedozíren, rna, *adj.* = nedogleden, unabsehbar, *Cig., Jan., Bes., Zora.*

nedozórẹł, ẹla, *adj.* noch nicht ganz reif, unreif.

nedọ́žen, žna, *adj.* krank, unpässlich, *Guts., C., Mik.*; — prim. stsl. nedągъ = bolezen.

nedọ̑žje, *n.* die Unpässlichkeit, *Guts., Mik.*

nedrâg, drága, *adj.* unlieb.

nẹ́drce, *n. dem.* nedro; der Busen, *Ćb.-Valj.(Rad)*; nav. *pl.* nedrca; prim. nedro.

nẹ̑drije, *n.* = nedrje, *Cv.*

nẹ̑drje, *n.* der Busen; v nedrje vtekniti mošnjico; — tudi *pl.* nedrja: v mojih nedrjih, *Dalm.*; („naderja“, *Meg.*).

nẹ̑dro, *n.* der Busen, *Mur., Cig., Jan., M.*; nav. *pl.* nẹ̑dra, *Cig., C., M., Cv.*

nedrúžen, žna, *adj.* ungesellig, *Cig., Jan.*

nedrúžnost, *f.* die Ungeselligkeit, *Cig.*

nedûha, *f. Habd., Dict., Cig., C., i. dr.,* (néduha, *Mur.*, nédiha, *Jarn.*); pogl. naduha.

neduhọ́ven, vna, *adj.* ungeistlich, profan, *Cig., Jan.*

neduhovȋt, *adj.* geistlos, *nk.*

neduhọ́vnik, *m.* der Nichtpriester, der Laie, *Cig.*

neduhọ́vski, *adj.* ungeistlich, *Cig., Jan.*

nedúšen, šna, *adj.* unmenschlich, *Cig.*; — hs.

nedvọ̑jben, bna, *adj.* unzweifelhaft, *nk.*

nedvọ́men, mna, *adj.* unzweifelhaft, *Cig., Jan., nk.*

nedvomljìv, íva, *adj.* = nedvomen, *Cig., Jan.*

nedvọ́ren, rna, *adj.* = nedvorljiv, *V.-Cig.*

nedvorljìv, íva, *adj.* unhöflich, *Mur.*

nedvorljívost, *f.* die Unhöflichkeit, *Mur.*

nedvoúmen, mna, *adj.* 1) unzweideutig, *nk.*; — 2) = nedvomen, *Cig.(T.).*

needín, *adj.* uneinig, *Cig., Jan., nk.*

needínost, *f.* die Uneinigkeit, *Cig., Jan., nk.*

needȋnstvo, *n.* die Uneinigkeit, *C.*

neenák, *adj.* ungleich.

neenakomẹ́ren, rna, *adj.* ungleichmäßig, *Cig., nk.*

neenakomẹ́rnost, *f.* die Ungleichmäßigkeit, *nk.*

neenákost, *f.* die Ungleichheit.

neenákšen, šna, *adj.* von ungleicher Beschaffenheit, *Mur., Cig., Jan.*

nèg, *conj.* = nego, *ogr.-C., Mik.*; moj brat nima nikogar, neg sama jaz (sestra) sem pri njem, *Moravče(Gor.)-Levst.(M.).*

negácija, *f.* die Negation, *nk.*

negatȋven, vna, *adj.* nikalen, negativ.

nẹ̑gda, *adv.* = nekdaj, *Mur., C.*

nẹ̑gdẹ, *adv.* = nekje: negde ga že najdeš, *vzhŠt.-C.*; — = neki: kam negde? kdo negde? *Ščav.-C.*; negde je bogat, *Zora, Ščavn.*

nẹ̑gdi, *adv.* = nekje, negde, *Mur., vzhŠt.-C.*

negíbčen, čna, *adj.* ungelenk, ungeschmeidig.

negíbčnost, *f.* die Ungelenkigkeit.

negíbek, bka, *adj.* unbiegsam, *Jan., Cig.(T.).*

negíben, bna, *adj.* unbeweglich, *Cig.(T.).*

negibljìv, íva, *adj.* unbeweglich, *Guts., Cig., Jan.*

negibljívost, *f.* die Unbeweglichkeit, *Cig.*

negládek, dka, *adj.* unglatt.

negladkọ̑st, *f.* die Unglattheit, die Rauhigkeit.

neglobòk, óka, *adj.* untief.

negnòj, gnója, *m.* der Bohnenbaum (cytisus laburnum), (nagnoj) *Cig., Tuš.(R.)*, (négnoj) *Erj.(Torb.)*; — prim. hs. negnila, v istem pomenu, *Erj.(Torb.).*

negnûsen, sna, *adj.* = gnusen, *LjZv., Erj.(Izb. sp.)*; pogl. nagnusen.

nẹ̑go, *conj.* 1) als (za komparativom, za adj. drug, drugačen), *ogr.-C., Mik., nk.*; = nego

li, *Levst.(Nauk)*, *nk.*: — 2) sondern, *ogr.-C.*, *Mik.*; ne samo — nego i, nicht nur — sondern auch: ne samo zemeljski nego i nebeški oča, *ogr.-Mik.*; — aber, jedoch, *ogr.-C.*: — 3) nego če, außer wenn, *C.*

negòd, góda, *m.* die Unzeit, *Mik.*

negóda, *f.* 1) das Missgeschick, *BlKr.-M.*; der Missstand, *C.*; — 2) etwas Missfälliges, Ungerathenes; (največ psovka osebam): Nesramne negode Bi vkupaj pobral, V Kamnik jih peljal, Za žlindro prodal, *Vod.(Rok.)*; pokveke ali negode, *LjZv.*; (govori se pogostoma: „naguda“, t. j. negộda).

negodè, éta, *m.* 1) der unzeitig Geborene, der Unzeitling, *V.-Cig.*: — 2) ein lästiger Mensch, *Mik.*: — der Thunichtgut, *Jan.*, *SlN.*; loviti pretepalnike in druge takšne negodete, *Jurč.*; ein ungerathenes Kind, *Svet.(Rok.)*.

negóden, dna, *adj.* 1) unreif; negodni mladiči; — n. porod, die Frühgeburt, *Cig.*; — negodna smrt, ein früher Tod, *C.*; — unpassend: negodna dobrota, *Slom.*; negodno ljubiti otroka, *Slom.*; — 2) missfällig: garstig, unsauber, *Z.*; = nesnažen, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; abscheulich, *Cig.*; — 3) missrathen, schlecht: nevarna družba negodnega Kurenta, *LjZv.*; — träge, schläfrig: negodnež negodni! *Gor.*; — lästig, *Gor.*, *Dol.*; (govori se tudi: naguden, t. j. negộden).

negộdnež, *m.* der Ungerathene, *Z.*; ein träger, schläfriger Mensch: negodnež negodni! *Gor.*

negộdnica, *f.* 1) ein unzeitig geborenes Mädchen, *Cig.*; — 2) die Ungerathene, ein missfälliges, böses Weib, *Z.*; kdo si, negodnica? *LjZv.*

negộdnik, *m.* 1) ein unzeitig geborenes Kind, der Abgängling, *Cig.*, *C.*; — 2) der Thunichtgut, der Taugenichts, der Bösewicht; pijani negodniki so mahali po njem, *LjZv.*; razbojniki ali ini negodniki, *LjZv.*; gosposke so negodnika dolgo iskale, *LjZv.*; — der Bärenhäuter, *Cig.*; (negódnik), *Valj.(Rad)*.

negodnják, *m.* = negodnik 1), *Cig.*

negódnost, *f.* 1) die Unreife, die Unzeitigkeit; — 2) die Missfälligkeit: = nesnažnost, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; tudi: negộdnost; prim. negoden.

negoljufìv, íva, *adj.* untrüglich, *Jan.(H.)*.

negoljufívost, *f.* die Untrüglichkeit, *Jan.(H.)*.

negospodáren, rna, *adj.* unökonomisch, *Levst.(Pril.)*.

negospodárnost, *f.* das unökonomische Verfahren, *Levst.(Pril.)*.

negósten, stna, *adj.* unwirtbar, *Jan.(H.)*.

negostoljúben, bna, *adj.* ungastlich, ungastfreundlich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

negotòv, ộva, *adj.* 1) unfertig: n. za popotovanje, unvorbereitet zur Reise, *Levst.(Zb.sp.)*; — 2) ungewiss, unsicher, unbestimmt.

negotộvost, *f.* 1) die Unfertigkeit; — 2) die Ungewissheit, die Unbestimmtheit.

nẹgováti, ûjem, *vb. impf.* hegen, pflegen, *nk.*; — hs.

negrájen, jna, *adj.* untadelhaft, *Jan.(H.)*.

nệh, *m.* = nehanje, *M.*, *C.*; brez neha, *Škrinj.-Valj.(Rad)*.

nehânje, *n.* das Aufhören, das Ablassen, das Lassen; brez nehanja, ohne Unterlass; dejanje in nehanje, das Thun und Lassen; tudi: nệhanje, *Valj.(Rad)*.

neháti, âm, nav.: nệhati, am, *vb, pf.* 1) aufhören; n. delati; nehaj me zmerjati; dež, zima neha; kreg, vojska neha; vse bo enkrat nehalo; — ablassen: n. od dela, *Ravn.-Mik.*; n. od greha, *Cig.*, *Jsvkr.*: — 2) = pustiti, lassen: n. kaj, *Kor.-Cig.*, *Jan.*, *ogr.*; ne neham vas sirote, *ogr.-Valj.(Rad)*; nehaj me! = pusti me! *Krn-Erj.(Torb.)*, *Rez.-Baud.*; Naj se oglasi al' neha, *Npes.-Mik.*; — = odpustiti: ves strašni dolg mu je nehal, *Ravn.*

nehávati, am, *vb. impf.* = nehovati; jeza nehava, *SlN.-C.*

nệhče, *pron.* = nekdo, *Npr.(vzhŠt.)-Kres.*

nehlînjen, *adj.* ungeheuchelt.

nehộden, dna, *adj.* unwegsam, *Cig.*, *Raič (Slov.)*; strme in nehodne ceste, *Navr.(Let.)*.

nehotẹ́, *adv.* ohne zu wollen, *nk.*

nehotẹ̀č, *adv.* = nehote, *Cig.*

nehóten, tna, *adj.* unwillkürlich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; nehotno gibanje srca, *Erj.(Som.)*.

nehộtoma, *adv.* 1) ohne zu wollen, unvorsätzlich, *Cig.*, *nk.*; — 2) unverhofft, *Levst.(Zb. sp.)*; prim. nahodoma.

nehováti, ûjem, *vb. impf. ad* nehati; im Aufhören begriffen sein; nehuje že raj, *Preš.*; hosta nehuje, *Levst.(Zb. sp.)*; — aufzuhören pflegen.

nehrẹ́ten, tna, *adj.* ekelhaft, *SlGor.-C.*

nehrẹ́tnost, *f.* die Ekelhaftigkeit, *SlGor.-C.*

nẹ́hteren, rna, *adj.* = nekateri, *Št.-C.*

nehvála, *f.* = nehvaležnost, *Guts.-Cig.*, *Mur.*, *Krelj.*

nehválen, łna, *adj.* unlöblich, *Jan.(H.)*.

nehvalẹ́žen, žna, *adj.* undankbar.

nehvalệžnež, *m.* der Undankbare.

nehvalệžnica, *f.* die Undankbare.

nehvalệžnik, *m.* der Undankbare.

nehvalẹ́žnost, *f.* die Undankbarkeit.

neimeníten, tna, *adj.* unbedeutend, unwichtig, *Jan.(H.)*.

neimenován, *adj.* ungenannt, anonym, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — unbenannt (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.)*.

neimenovánec, nca, *m.* ein Ungenannter, der Anonymus, *Cig.(T.)*, *nk.*

neiméten, tna, *adj.* = neimovit, *Jan.*

neimovît, *adj.* mittellos, *nk.*

neimovîtost, *f.* die Mittellosigkeit, *DZ.*, *nk.*

neistinît, *adj.* unwahr, *nk.*

neistinîtost, *f.* die Unwahrheit, *nk.*

neizbẹ́žen, žna, *adj.* unvermeidlich, *Cig.(T.)*, *C.*; neizbežne misli, *Glas.*; — stsl., rus.

neizbrísen, sna, *adj.* unauslöschlich, untilgbar, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*, neizbrisne črke, *Zv.*; n. madež, *nk.*

neizcŕpen, pna, *adj.* = neizčrpen, unerschöpflich, *nk.*; neizcŕpni vir milosti božje, *LjZv.*; — prim. izcrpiti.

neizčŕpen, pna, *adj.* unerschöpflich, *Jan.(H.)*.

neizčrpljìv, íva, *adj.* = neizčrpen, *Guts.-Cig.*

neizdáten, tna, *adj.* unausgiebig, *Jan.(H.).*
neizginljìv, íva, *adj.* unverschwindlich, *Mur.*
neizginljívost, *f.* die Unverschwindlichkeit, *Mur.*
neizgovǫ́ren, rna, *adj.* unaussprechlich, *M., ogr.-Let.*
neizgúben, bna, *adj.* unverlierbar, unveräußerlich: n. pravica, *Cig.(T.), LjZv.*
neizkónčen, čna, *adj.* = unendlich: neizkončna božja modrost, *Levst.(Zb. sp.).*
neizkûšen, *adj.* unerfahren.
neizkûšenec, nca, *m.* der Unerfahrene, *Jan.(H.).*
neizkûšenost, *f.* die Unerfahrenheit.
neizlẹ́čen, čna, *adj.* unheilbar, incurabel, *Jan.(H.).*
neizmẹ́ren, rna, *adj.* unermesslich; — neizmerno velik.
neizmẹ́rnost, *f.* die Unermesslichkeit.
neizobrâžen, *adj.* ungebildet, *Cig., Jan., nk.*
neizobrâženost, *f.* der Mangel an Bildung, *nk.*
neizogíben, bna, *adj.* unausweichlich, *Cig.(T.), nk.*
neizpeljìv, íva, *adj.* unausführlich, *Cig., Jan.*; pogl. neizveden.
neizpláčan, *adj.* nicht ausgezahlt; ausständig, *Jan.(H.).*
neizpláčen, čna, *adj.* unauszahlbar, *Jan.(H.).*
neizpodbíjan, *adj.* unangefochten, *Jan.(H.).*
neizpodbíten, tna, *adj.* unbestreitbar, unumstößlich, *Jan.(H.).*
neizpółnjen, *adj.* unerfüllt; neizpolnjene želje.
neizpozajẹ̑t, *adj.* unerschöpflich: nebeške dobrote teko iz neizpozajetega vira, *Cv.*
neizprášan, *adj.* ungeprüft, *nk.*
neizpráven, vna, *adj.* incorrect, *Cig.(T.), Raič (Slov.)*, — hs.
neizprávnost, *f.* die Incorrectheit, die Unrichtigkeit, *Cig.(T.), DZ.*; — hs.
neizpremẹnjèn, éna, *adj.* unverändert.
neizpremẹnljìv, íva, *adj.* unveränderlich.
neizpremẹnljívost, *f.* die Unveränderlichkeit.
neizprîčan, *adj.* unbezeugt, unerwiesen.
neizprósen, sna, *adj.* unerbittlich, *nk.*; Tvrd bodi, neizprosen, mož jeklen, *Jurč.*
neizprosljìv, íva, *adj.* = neizprosen, *Cig.*
neizrẹ́cen, cna, *adj.* unaussprechlich, *Vrt.*
1. **neizrečèn**, éna, *adj.* unausgesprochen; — unaussprechlich, unsäglich, erstaunlich; on ima neizrečeno srečo; neizrečena čast, *Jsvkr.*; — neizrečeno je lepo; neizrečeno veliko denarjev.
2. **neizrẹ́čen**, čna, *adj.* = neizrečen; unaussprechlich: morje z neizrečnim šumenjem divja, *Jap.(Prid.)*; neizrečno rad, *Navr.(Let.).*
neizrečénski, *adj.* = 2. neizrečen: neizrečensko, unaussprechlich, *C., Polj.*
neizrekljìv, íva, *adj.* = 2. neizrečen, *V.-Cig., Jan., nk.*
neizšǫ̑lan, *adj.* ohne Schulbildung.
neizštẹvèn, éna, *adj.* unzählbar: neizšteveno veliko, eine zahllose Menge, *Bas.*
neizterljìv, *adj.* uneinbringlich, *nk.*; (-tirljiv, *Cig., Jan.*).
neizterljívost, *f.* die Uneinbringlichkeit, *nk.*
neiztrẹbljìv, íva, *adj.* ananstilgbar, *Cig.*
1. **neizvẹ́den**, *adj.* unerfahren, unkundig.
2. **neizvẹ́den**, dna, *adj.* unausführbar, *Cig.(T.).*
neizvẹ́denec, nca, *m.* der Unbewanderte, der Nichtkenner, *Cig.*
neizvẹ́denost, *f.* die Unerfahrenheit.
neizvẹ́sten, stna, *adj.* unbestimmt, ungewiss, unsicher, *nk.*; neizvestno vreme, unsicheres Wetter, *Svet.(Rok.).*
neizvráčen, čna, *adj.* unheilbar, *Jan.(H.).*
neizvračljìv, íva, *adj.* = neizvračen, *Cig.*
neizvráčnost, *f.* die Unheilbarkeit, *Jan.(H.).*
neizzajẹ́men, mna, *adj.* = neizpozajet, *Jan.(H.).*
nejâk, jáka, *adj.* schwach, *Cig., C.*
nejásen, sna, *adj.* undeutlich, unklar; nejasne besede.
nejásnost, *f.* die Undeutlichkeit.
nejẹ́dčen, čna, *adj.* 1) ungenießbar, *Cig., Mik.*; — 2) = neješčen 2), lästig, *Cig.*
nejedín, *adj.* = needin.
nejednák, *adj.* = neenak.
nejẹ̑šč, *adj.* = sättig, fade, *Gor.*; nešč golob zabavljivo šopiri perje, *Zv.*; n. odgovor, *Gor.*
nejẹ́ščen, čna, *adj.* 1) ungenießbar, *Mik.*; — 2) lästig, *Cig., M.*
nejẹščljìv, íva, *adj.* nicht gerne fressend (o živini), *vzhŠt.-C.*
nejẹščljívost, *f.* der Mangel an Fresslust (o živini), *vzhŠt.-C.*
nejevẹ́ra, *f.* der Unglaube.
nejevẹ̑rec, rca, *m.* der Ungläubige.
nejevẹ́ren, rna, *adj.* ungläubig.
nejevẹ̑rka, *f.* die Ungläubige.
nejevẹ̑rnica, *f.* die Ungläubige.
nejevẹ̑rnik, *m.* der Ungläubige.
nejevẹ́rski, *adj.* ungläubig, heidnisch, Heiden-.
nejevẹ̑rstvǫ, *n.* der Unglaube.
nejevǫ́lja, *f.* der Unwille, der Widerwille, der Missmuth; — po nejevolji, wider Willen: po nejevolji sem prišel v tako druščino, *Gor.*
nejevǫ̑ljec, ljca, *m.* der Unwillige, *Ravn.-Valj. (Rad).*
nejevǫ́ljen, ljna, *adj.* unwillig, missmuthig.
nejevǫ́ljnost, *f.* der Missmuth.
nèk, *conj.* = naj, *C., kajk.*; — prim. hs. neka = naj.
nẹ́kaj, *pron.* etwas; zvedel sem nekaj novega; — etwas, ein wenig; dal mi je nekaj kruha in obleke; nekaj časa, eine Zeit lang; — einige; nekaj vojakov; nekaj grošev; — zdaj je nekaj boljši, jetzt ist er etwas besser; — nekaj — nekaj, theils — theils; — tudi: nẹ̀kai, etwas, *Cv.*
nẹ́kak, *adj.* von einer gewissen Beschaffenheit, ein Gewisser; nekaka kužna bolezen; nekaki prekupci; — nekakǫ́ (nẹ́kakǫ), *adv.* auf eine gewisse Art und Weise, gewissermaßen; nekako bolan sem; nekako neprijazno gleda; govoril je nekako tako, er sprach beiläufig so; — irgendwie; bom že nekako napravil.
nẹ́kakov, *adj.* = nekak, *BlKr., vzhŠt.*; (nekakǫ́v, *Cv.*).
nẹ́kakovšen, šna, *adj.* = nekak; tudi: nekakovšen.
nẹ́kakšen, šna, *adj.* = nekak; tudi: nẹkákšen.

nėkakši, *adj.* = nekak, *C.*, *vzhŠt.*
nekaljèn, éna, *adj.* ungetrübt; nekaljeno veselje.
nėkam, *adv.* 1) irgendwohin; an einen gewissen Ort; — 2) auf eine gewisse Art, in einer gewissen Beziehung, n. neprijazen je postal; vse je nekam gruči podobno, *Levst.(Beč.)*.
nėkamo, *adv.* = nekam, *C.*
nẹkatẹ̑ri, *pron.* mancher; nekateri človek, nekateri ljudje; so mancher; nekateri goldinar je zapravil po nepotrebnem; — nekateri, einige; nekateri pravijo tako, drugi tako.
nẹkatẹ̑rikrat, *adv.* manchesmal; so manchesmal, einigemale.
nekatọ̑ličan, *m.* der Nichtkatholik.
nekatọ̑ličanka, *f.* die Nichtkatholikin.
nekatọ̑liški, *adj.* nichtkatholisch, unkatholisch.
nekâza, *f. Cv.*, pogl. nakaza.
nekázan, *adj.* ungerathen, ungezogen, ungebildet, *C.*; nekazani otroci, ti nekazana hči! *Dalm.*; = hud, *Meg.*; (nakazan, *Cig.*, *C.*, *Krelj*, *Notr.*); — prim. stsl. nekazanъ, rudis, češ. nekázaný, ungezogen, zuchtlos.
nekázanost, *f.* die Ungezogenheit, die Unbescheidenheit, *Kast.-C.*
nekázen, zna, *adj.* 1) unansehnlich, unscheinbar, *Cig.*, *Jan.*; nekazen ceper, *Levst.(Zb. sp.)*; — nicht viel versprechend: nekazno delo, eine undankbare Arbeit, *Cig.*; — 2) nam. nekazan, ungerathen, ungezogen, muthwillig, ausgelassen, *Dict.*, *Jarn.*, *C.*; nekazen fantič nič ne dobi, *Vrtov.(Vin.)*; nekazni otroci, *Ig (Dol.)*; — 3) nam. nakazen, ungestalt, entstellt, häßlich, *Svet.(Rok.)*; zagledal je krvavi obraz in nekazno brado žolnirjevo, *Jurč.*; nekazna baba, *LjZv.*
nekaznìv, íva, *adj.* unstrafbar, unsträflich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nekaznívost, *f.* die Unstrafbarkeit, die Unsträflichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nekaznjèn, éna, *adj.* straflos, *Cig.*, *Jan.*; tudi: nekáznjen.
nekaznjénost, *f.* die Straflosigkeit, *Cig.*, *Jan.*; tudi: nekáznjenost.
nekáznost, *f.* 1) die Unansehnlichkeit, *Cig.*; — 2) nam. nekazanost, der Muthwille, *Meg.*, *Cig.*; — der Unfug, *C.*
nekaznován, *adj.* ungestraft, straflos, *Cig.*, *Jan.*
nẹ̑kda, *adv.* = nekdaj, *Mur.*, *Cig.*
nẹ̑kdaj, *adv.* ehemals; einst; od nekdaj, von jeher; (tudi o bodočnosti): einst.
nẹkdájšnji, *adj.* = nekdanji, *Jan.*
nẹkdánji, *adj.* ehemalig, einstig; v nekdanjih časih.
nẹkdánjost, *f.* die ehemalige Zeit, die Vergangenheit.
nẹkdášnji, *adj.* = nekdanji, *Mur.*
nẹ̑kdẹ, *adv.* = nekje, *C.*
nẹkdọ́, *pron.* jemand; nekdo je potrkal; tudi: nẹ̑kdọ.
nẹ̑kedaj, *adv.* = nekdaj, *Škrab.(Cv.)*.
nẹkedọ́, *pron.* = nekdo, *Škrab.(Cv.)*.
nėki, nėka, *pron.* ein gewisser, ein; neki Ivanovič; neko njivo je kupil; neki kralj je imel sina.
nẹ̑ki, *adv.* 1) = nekje, irgendwo, *Meg.*; tam neki na Hrvatskem, *jvzhŠt.*; — 2) v vprašanjih: denn, wohl; kaj neki hoče? kdo te bo neki poslušal? kdo je neki bil? wer mag es wohl gewesen sein? kaj neki dela? was mag er wohl thun? kako je neki bolniku? wie mag es wohl dem Kranken gehen? — 3) wie es heißt; brat je neki uže odšel, der Bruder soll schon fortgegangen sein, der Bruder ist, wie es heißt, schon fortgegangen.
nėkikrat, *adv.* einmal, einst.
nẹkjẹ́, *adv.* irgendwo; an einem gewissen Orte.
néklje, *n.* govedje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
nẹ̑koč, *adv.* einmal, einst, *vzhŠt.-C.*
nẹkọ́d, *adv.* irgendwo (herum): an gewissen Orten; — nekod imajo tako navado . . . .; nekod sem hodil, koder je bilo mnogo gob videti; od nekod, irgendwoher; — po nekod, an einigen (gewissen) Orten; tudi: nėkod.
nẹkọ́dik, *adv.* = nekod, *ogr.-M.*
nėkokrat, *adv.* = nekikrat.
nẹkọ̑ličen, čna, *adj.* theilweise: ves ali nekoličen predevek, die gänzliche oder theilweise Uebertragung, *DZ.*; nekolična odplačila, die Theilzahlungen, *DZ.*
nẹkoličína, *f.* eine (unbestimmte) Anzahl oder Menge, *Jan.*, *SlN.-C.*
nẹkọ̑ličkaj, *adv.* ein klein wenig, *Bes.*
nẹkọ̑ličkọ, *adv.* ein klein wenig, *vzhŠt.-C.*; n. drugači, n. huje, *Cv.*
nẹkọ̑lik, *adj.* von irgend einer o. von einiger Größe: n. del, ein aliquoter Theil, *Cig. (T.)*, *DZ.*; — nekoliko, eine gewisse Menge, etwas; nekoliko sem vzel, nekoliko pustil; nekoliko kruha in vina; nekoliko časa, eine Zeit lang; nekoliko je neumen; nekoliko je res, kar je pravil, zum Theil ist es wahr, was er erzählte; — nekoliko — nekoliko, theils — theils; — *c. gen. pl.* einige; prišlo je nekoliko ljudi, es sind einige Leute gekommen; nekoliko grošev.
nẹkọ̑likanj, *adv.* = nekoliko, *M.*; nekolikanj dišečih rož, *Kast.(Roz.)*.
nẹkolikočásen, sna, *adj.* zeitweilig: nekolikočasne zapreke, *DZ.*
nẹkọ̑likọkrat, *adv.* einigemale.
nẹkọ̑likšen, šna, *adj.* = nekolik.
nekorîst, *f.* der Unnutzen, die Fruchtlosigkeit, *Cig.*, *Jan.*
nekorísten, tna, *adj.* nutzlos, unvortheilhaft, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nekorístnost, *f.* die Nutzlosigkeit, die Unvortheilhaftigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nẹkotẹ̑ri, *pron. C.*, *Trub.-Cv.*, pogl. nekateri.
nėkov, *adj.* = nekakov, *jvzhŠt.*; tudi: nẹkóv, *Cv.*
nekovína, *f.* das Nichtmetall, das Ametall oder das Metalloid, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
nekovînski, *adj.* unmetallisch: nekovinsko lice, unmetallisches Aussehen, *Erj.(Min.)*.
nėkovšen, šna, *adj.* = nekov, *jvzhŠt.*
nekristjân, *m.* der Nichtchrist.
nekristjâna, *f.* die Nichtchristin.
nekristjânski, *adj.* unchristlich.
nekristjânstvọ, *n.* die Unchristlichkeit, *Cig.*

nekrîv, kríva, *adj.* schuldlos; za nekrivega spoznati, freisprechen.
nekríven, vna, *adj.* = nekriv, *ogr.-Let.*
nekrivíčen, čna, *adj.* = krivičen, *Erj.(Torb.)*; prim. *Let. 1883. 301.*
nekrívnost, *f.* = nekrivost, *ogr.-Let.*
nekrívost, *f.* die Schuldlosigkeit.
nekrótek, tka, *adj.* unsanft, unzahm.
nekrščânski, *adj.* unchristlich.
nekrščânstvọ, *n.* die Unchristlichkeit, *Cig.*
nekŕščen, *adj.* ungetauft.
nekŕščenec, nca, *m.* der Ungetaufte, *Mur.*
nekŕščenik, *m.* = nekrščenec, *Mur.*
nekrvâv, *adj.* unblutig.
nekŕven, vna, *adj.* blutlos, *M.*
nẹ́kšen, šna, *adj.* = neki, *Mik.*, *Štrek.*, *Dol.*
nẹ́kši, *adj.* = neki, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*
nēktar, rja, *m.* der Göttertrank, der Nektar.
nẹ́kteren, rna, *pron.* = nekateri, *Fr.-C.*
nẹktẹ̑ri, *pron.* = nekateri.
nẹktẹ̑rikrat, *adv.* = nekaterikrat.
nẹkterọ̑č, *adv.* manchesmal, zuweilen, *ogr.-C.*, *Vest.*
nekûhan, *adj.* ungekocht.
nekúten, tna, *adj.* garstig, *Kor.-M.*; abscheulich, (tudi: schamlos), *Zil.-Jarn.(Rok.).*
nekûtnica, *f.* nekutna ženska, *Zil.-Jarn.(Rok.).*
nekûtnjak, *m.* nekuten človek, *Zil.-Jarn. (Rok.).*
nekváren, rna, *adj.* unschädlich, *Mur.*
nekvarljìv, íva, *adj.* unschädlich, *Cig.*
nekvárnost, *f.* die Unschädlichkeit, *Mur.*
nekvášen, *adj.* ungesäuert, *Jan.*
nekvášenik, *m.* ungesäuertes Brot, *Cig.*
neláhav, *adj.* schwerfällig, *C.*; faul, träge, *C.*
nelážen, žna, *adj.* untrüglich, *Cig.(T.).*
nelažljìv, íva, *adj.* = nelažniv, *Cig.*
nelažljívost, *f.* = nelažnivost, *Cig.*
nelažnìv, íva, *adj.* untrüglich; (prav. neležnìv).
nelažnívost, *f.* die Untrüglichkeit; (prav. neležnívost).
nelegālen, lna, *adj.* nezakonit, illegal.
nelệp, lẹ́pa, *adj.* unschön.
nelẹpóta, *f.* die Unschönheit: nebi mu pač nihče mogel očitati posebne nelepote na njegovem životu, *Jurč.*
neli, I. *conj.* = nego, ko, als, *C.*; poprej neli je nebesa videl, *Krelj*; II. (vprašalna beseda) = ne li? nicht wahr? (nelita? nelite?), *Jan.*, *GBrda.*
nelíčen, čna, *adj.* von unschöner Gestalt, unförmlich: n. kamen, *Jap.(Prid.).*
nelíčnost, *f.* die Unschönheit, die Unförmlichkeit, *M.*
neljûb, ljúba, *adj.* unlieb, missfällig, unangenehm.
neljúbek, bka, *adj.* unlieblich, *Jan.(H.).*
neljubeznìv, íva, *adj.* unliebenswürdig.
neljúden, dna, *adj.* 1) menschenscheu, *Jarn.*, *Cig.*, *Pohl. Km.*; mürrisch, unfreundlich, *Dict.*; — 2) = neljudnat, *Cig.*
neljudnàt, áta, *adj.* volkarm, *Zora.*
neljûdnica, *f.* die Menschenfeindin, *Cig.*
neljûdnik, *m.* der Menschenfeind, *Cig.(T.)*, *Vod. (Izb. sp.).*

neljúdnost, *f.* die Menschenscheu, die Ungeselligkeit, *Jarn.*, *Cig.*
nelọ́čen, čna, *adj.* unbiegsam, *Cig.*; — prim. 1. ločen.
neločljìv, íva, *adj.* unzertrennlich.
neločljívost, *f.* die Unzertrennlichkeit.
nelóven, vna, *adj.* unjagdbar, *Cig.*
nệm, nẹ́ma, *adj.* 1) stumm, *Guts.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*; nemo živinče, *Mik.*; — 2) dumm, unvernünftig, *C.*
nẹmáča, *f.* die Stumme, die Blödsinnige, *vzhŠt.-C.*
nemâdežljiv, *adj.* unbefleckt, *Krelj-M.*
nemâjhen, hna, *adj.* namhaft, beträchtlich, *Jan. (H.).*
nẹmák, *m.* der Stumme, *Habd.-Mik.*, *vzhŠt.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *DZ.*, *Zora*; — der Blödsinnige, *Volk.-M.*, *vzhŠt.-C.*
nemálọ, *adv.* nicht wenig, bedeutend, *nk.*
nẹ́mam, išči pod: imeti.
nẹ́manič, *m.* der Habenichts.
nệmar, *m.* die Achtlosigkeit, die Nachlässigkeit: pod pepelom navideznega nemara, *Zv.*; — v nemar pustiti, außeracht lassen; = z nemar pustiti, *Jurč.*; = za nemar pustiti, *Krelj*; = v nemar dejati s čim, *ogr.-Valj. (Rad)*; tako v nemar živi, er lebt so in den Tag hinein, *Mur.*; z nemar preiti, aus dem Sinne kommen: včerajšnje skrbi so mu bile nekaj z nemar prešle, *Jurč.*
nemâra, *adv.* vielleicht, *Jan.*; n. da nocoj pride ali: n. nocoj pride, *Kr.*
nemarâst, *f.* eine garstige Sache (največ psovka): ti nemarast ti kosmatinska, *Glas.*; uroki in vsa taka nemarast, *SlN.*
nemáren, rna, *adj.* 1) achtlos, unachtsam; po nemarnem, durch Unachtsamkeit; po nemarnem božje ime imenovati, den Namen Gottes ohne Achtung, eitel nennen; — nachlässig, liederlich, unthätig, faul; n. deček; — schlecht, *SlGor.*; — 2) schmutzig, unrein, garstig, ekelhaft, *M.*, *C.*, *Gor.*
nemârikàj, *pron.* marikaj, marsikaj, *C.*, *Krelj-M.*, *C.*
nemârje, *n.* die Unachtsamkeit, die Gleichgiltigkeit, *V.-Cig.*, *C.*
nemârkaj, *m.* der Taugenichts (psovka), *Bes.*
nemarljìv, íva, *adj.* unsorgsam, nachlässig, träge.
nemarljîvec, vca, *m.* der Faulenzer, *Mur.*
nemarljívost, *f.* die Nachlässigkeit.
nemarnè, ẹ́ta, *m.* der Faulenzer, *Mur.*, *Mik.*, *Kr.*
nemârnež, *m.* ein nachlässiger, liederlicher Mensch.
nemârnica, *f.* ein nachlässiges, liederliches Weib.
nemârnik, *m.* 1) ein nachlässiger, liederlicher Mensch; — 2) visoko tnalo, na katerem se kaj teše, *Dol.*
nemarnjáč, *m.* der Faulenzer, *Mur.*
nemarnjača, *f.* die Faulenzerin, *Mur.*
nemarnjak, *m.* = malopridnež, *SlGor.*
nemárnost, *f.* 1) die Achtlosigkeit; — die Nachlässigkeit, die Liederlichkeit, die Faulheit; — 2) die Schmutzigkeit, die Abscheulichkeit, die Garstigkeit, *Z.*, *Gor.*

nemárščina, *f.* 1) die Unachtsamkeit, die Nachlässigkeit, die Liederlichkeit, die Faulheit; — 2) die Schmutzigkeit, *Fr.-C.*
némast, *adj.* dumm, *C.*
nemaščeván, *adj.* ungerächt.
nematerînski, *adj.* unmütterlich, *Jan.(H.).*
nemáti, tere, *f.* die Unmutter, *Cig.*; — hs.
nemčák, *m.* ein schlecht deutsch sprechender Slovene, *Valj.(Rad). Danj.-Mik.*
nemčáriti, ârim, *vb. impf.* sich im Umgang gern der deutschen Sprache bedienen (zaničlj.), *nk.*
nemčeválen, łna, *adj.* dem Geiste der deutschen und nicht der slovenischen Sprache entsprechend, germanisierend: n. stavek, *Levst.(LjZv.).*
nemčeváti, ûjem, *vb. impf.* sich in der Sprache zu sehr nach dem Geiste der deutschen Sprache richten, Germanismen anwenden, *Levst.(Lj-Zv.), nk.*
némčiti, im, *vb. impf.* ins Deutsche übersetzen, *nk.*; — germanisieren, *Jan., nk.*; — = nemčevati, *Levst.(Zb. sp.).*
nemčúr, rja, = nemškutar (zaničlj.).
némec, *m.* 1) der Stumme, *Valj.(Rad)*; — 2) der Nordwind, *vzhŠt.-C.*; — 3) eine Art Hafer, *C.*
neméra, *f.* das Unmaß, *Cig., Jan.*
neméren, rna, *adj.* unmäßig, *Cig.*; nemerno igranje, *Guts.(Res.).*
nemérnost, *f.* die Unmäßigkeit, *Cig.*
nemerodájen, jna, *adj.* unmaßgeblich, *nk.*; — po nem.
nemertučljìv, íva, *adj.* unmäßig, *ogr.-C.*; — prim. mertučljiv, mertuk.
neméti, ím, *vb. impf.* allmählich stumm werden, *C.*
nemíca, *f.* die Stumme, *Valj.(Rad).*
nemíčen, čna, *adj.* uninteressant, *Jan.(H.).*
nemíkaven, vna, *adj.* = nemičen, *Jan.(H.).*
nemíł, míla, *adj.* lieblos; nemilo soditi koga, *Preš.*; unbarmherzig; sreče nemili ukaz, *Preš.*; nemila osoda, *nk.*; — unlieb: nemilo za nedrago vračati, Schlimmes mit Schlimmem vergelten, *SlN.*; vse žive dni so se tolkli od nemilega do nedragega, *Erj.(Izb. sp.)*; (prim. hs. od nemila do nedraga).
nemilosŕčen, čna, *adj.* unbarmherzig, lieblos.
nemilosŕčnost, *f.* die Unbarmherzigkeit.
nemílost, *f.* 1) die Unmilde, die Lieblosigkeit, *Cig.*; — 2) die Ungnade, die Ungunst, *Mur., Cig., Jan., nk.*
nemílosten, tna, *adj.* ungnädig, *Cig., Jan., nk.*
nemilostìv, íva, *adj.* unbarmherzig, ungnädig, *Mur., Trub., Dalm., Krelj.*
nemilostívost, *f.* die Unbarmherzigkeit, *Mur.*
nemilostljìv, íva, *adj.* = nemilostiv.
nemilostljívost, *f.* = nemilostivost.
neminljìv, íva, *adj.* unvergänglich.
neminljívost, *f.* die Unvergänglichkeit.
nemîr, *m.* die Unruhe.
nemíren, rna, *adj.* unruhig.
nemiríka, *f.* die Unruhe in der Uhr, das Pendel, *Guts., Jarn., Mur., Cig., Jan.*
nemîrje, *n.* die Unruhe, *Trub., C.*; ni v miru ni v nemirju, *Krelj.*
nemîrnež, *m.* ein unruhiger Mensch.
nemîrnik, *m.* = nemirnež, *Mur.*
nemirnják, *m.* = nemirnež: nemirnjaki in pretepači, *LjZv.*
nemírnost, *f.* die Unruhe (als Eigenschaft).
nẹ̑mnica, *f.* das Tollkraut (atropa Belladonna), *C.*
nemộč, *f.* 1) die Ohnmacht, die Schwäche, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.), M., Valj.(Rad)*; nemoč in pomanjkanje, *Dalm.*; — die Krankheit, *Habd.-Mik., Z.*; — eine fraisenartige Krankheit der Schweine, *ogr.-C.*; — (*adj.* schwach): obležal je bolan in nemoč, *Jurč.)*; — 2) črez nẹ̑moč, über die Kräfte, übermäßig, *Cig., C., Levst.(Slovn.)*; črez nemoč delati, jesti, piti, *Cig.*; nikoli ne tožite, če nimate vsega črez nemoč, *Ravn.*; živino na poti črez nemoč goniti, *Levst.(Nauk)*; tudi: črez nemộč, *Krn-Erj.(Torb.).*
nemóčen, čna, *adj.* schwach, ohnmächtig, *Cig., Jan., M.*; — krank, *M., C.*; nẹ̑močen, *Mur.*
nemộčica, *f.* die Schwäche, *Rib.-M., Mik.*
nemóčnost, *f.* die Schwäche, *Jan., C.*
nemộder, dra, *adj.* unweise, unklug.
nemodrộst, *f.* die Unklugheit.
nemoglûšec, šca, *m.* der Taubstumme, *DZ.*
nemogộč, *adj.* 1) unkräftig, *Meg*; ohnmächtig, *Volk.*; — 2) unmöglich; celo nemogoča reč, eine ganz unmögliche Sache, *Trub.*
nemogộčen, čna, *adj.* unmächtig, *Cig.*
nemogộčnost, *f.* 1) die Unmächtigkeit: zavoljo svoje slabosti in nemogočnosti, *Guts.(Res.)*; — 2) die Unmöglichkeit, *Škrb.-Valj.(Rad), kajk.-Valj.(Rad)*; n. mitnic dokazati, die Unthunlichkeit der Mauten nachweisen, *Levst.(Pril.).*
nemogộčost, *f.* die Unmöglichkeit, *V.-Cig., Jan.*
nemorālen, lna, *adj.* nenraven, unmoralisch.
nemorālnost, *f.* nenravnost, die Unsittlichkeit.
nemóški, *adj.* unmännlich.
nemoštvộ, *n.* die Unmännlichkeit, die Feigheit, *Cig.(T.).*
nẹmóta, *f.* die Stummheit, *Levst.(Zb. sp.).*
nẹmováti, ûjem, *vb. impf.* stumm sein, *C., Vrt.*
nemožāt, áta, *adj.* 1) unmannbar, *Guts., Cig.*; ledig: Nemožata in ženica, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) unmännlich, *Jan.*
nemộžen, žna, *adj.* unmöglich, *Jan., Cig.(T.), nk.*; — po drugih slov. jezikih.
nemộžnost, *f.* die Unmöglichkeit, *nk.*; — prim. nemožen.
nemŕsen, sna, *adj.* nemŕsni dan, der Fasttag, *C., Z.*
nemrtẹ́łen, łna, *adj.* unsterblich, *ogr.-C.*
nemrtẹ́łnost, *f.* die Unsterblichkeit, *ogr.-C.*
nẹ́mščina, *f.* die deutsche Sprache.
nẹ̑mškar, rja, *m.* Beli Kranjci imenujejo rojake, ki hodijo na Nemško krošnjarit „nemškarje“.
nẹmškováti, ûjem, *vb. impf.* = brez potrebe nemško govoriti, *Z., Levst.(Zb.sp.)*; — = nemčevati, *nk.*
nẹmškovâvec, vca, *m.* kdor nemškuje, nemčuje: Besed nemšk'vavcev grdih ne poznajo, *Preš.*
nẹmškúta, *f.* die Deutsche, *Cig., Dol., vzhŠt.*; Lepa Rezika nemškuta, *Preš.*; lepi nemškuti,

deca: Zdi se, je pripetilo nekaj tacega, *Navr.* *(Let.)*.

nemškútar, rja, *m.* ein Begünstiger des Deutschthums unter den Slovenen, wenn er von slov. Abkunft ist, der „Deutschthümler".

nẹmškútarica, *f.* die „Deutschthümlerin".

nemškutarija, *f.* = nemškutarstvo.

nẹmškutariti, arim, *vb. impf.* ein „Deutschthümler" sein.

nẹmškútarski, *adj.* „Deutschthümler", deutschthümlerisch".

nẹmškútarstvọ, *n.* die Bestrebungen der „Deutschthümler" unter den Slovenen.

nemúden, dna, *adj.* unverzüglich, ungesäumt, *Cig.*, *Jan.*; — nemudno, unverzüglich, *Cig.*, *Let.*, *nk.*

nemúdnost, *f.* die Unverzüglichkeit, *Cig.*

nemúdoma, *adv.* unverzüglich, ohne Verzug.

nèn, *adv.* = zdaj, *Rez.*-*Baud.*

nenabît, *adj.* ungeladen: nenabita puška.

nenabrúšen, *adj.* ungeschliffen: n. nož.

nenâdan, *adj.* = nenaden, *Jan.*

nenâdejavši, *adv.* unverhofft: n. naglo umreti, *Dalm.*

nenâden, dna, *adj.* unverhofft, unerwartet, plötzlich, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

nenâdoma, *adv.* unverhofft, unerwartet, plötzlich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nenadomẹ́sten, tna, *adj.* unersetzlich, *nk.*

nenadomẹstljiv, iva, *adj.* = nenadomesten, *Cig.*

nenagláŝen, *adj.* unbetont.

nenakánjen, *adj.* unvorsätzlich, *Cig.*

nenakîčen, *adj.* zierlos, *Jan.(H.)*.

nenaklǫ́njen, *adj.* abgeneigt, abhold, *Cig.*, *nk.*

nenaklǫ́njenost, *f.* die Abgeneigtheit, *Cig.*, *nk.*

nenamíšljen, *adj.* unvorsätzlich, *Cig.*, *Jan.*

nenapáden, dna, *adj.* unangreifbar, *Cig.*

nenapovẹ̄dan, *adj.* unangesagt, unangemeldet.

nenaráven, vna, *adj.* = nenaturen, unnatürlich, *Jan.*, *nk.*

nenaravnǫ̂sten, stna, *adj.* = posrednji, mittelbar, *Jan.*

nenarávstvenost, *f.* = nenravnost, die Unsittlichkeit, *Cig.(T.)*.

nenarejèn, éna, *adj.* nicht gezaubert, natürlich, *Cig.*

nenasẹ́ljen, *adj.* unbesiedelt, unbewohnt.

nenasẹ́ljenec, nca, *m.* der Nomade, *Jan.(H.)*.

nenasîčen, *adj.* = nenasiten, *Jan.(H.)*.

nenasit, sita, *m.* der Nimmersatt, der Vielfraß, *Cig.*, *Jan.*

nenasiten, tna, *adj.* unersättlich, *Cig.*, *Dict.*: nenasitno morje, *Zr.*

nenasitljiv, iva, *adj.* = nenasiten, *Jan.*

nenasitnež, *m.* der Nimmersatt, *Cig.*

nenatančen, čna, *adj.* ungenau.

nenatânčnost, *f.* die Ungenauigkeit.

nenatîsnjen, *adj.* ungedruckt, *nk.*

nenatûren, rna, *adj.* unnatürlich; nenaturne same, *Levst.(Zb. sp.)*.

nenatûrnost, *f.* die Unnatürlichkeit.

nenaučen, čna, *adj.* ungelehrig, *Jan.(H.)*.

nenavâden, dna, *adj.* ungewöhnlich; nenavadne prikazni; ungebräuchlich; nenavadne besede.

nenavâdnost, *f.* die Ungewöhnlichkeit.

nenavâjen, *adj.* ungewohnt.

nenaviden, dna, *adj.* missgünstig, neidig, *Mur.*, ogr.-*Mik.*: žena je bila nenavidna pastorki, *kajk.*-*Valj.(Kres)*.

nenavideti, vidim, *vb. impf.* missgönnen, *Mur.*; — hassen: nema drugih nenavideti ali sovražiti, *Krelj*; imamo tem, kateri nas nenavide, dobro storiti, *Krelj*; (v nem. izvirniku stoji: missgönnen); — prim. stsl. nenavidêti, hassen.

nenavidljìv, íva, *adj.* neidisch, *M.*, *Boh.*

nenavidnež, *m.* der Missgünstige, *Mur.*

nenavidnica, *f.* die Neiderin, *Jan.(H.)*.

nenavidnik, *m.* = nenavidnež, *Jan.(H.)*.

nenavidnost, *f.* die Missgunst, der Neid, *Mur.*; nenávidnost, ogr.-*Valj.(Rad)*; (nenavidost, die Eifersucht, *Dict.*).

nenavist, *f.* die Missgunst, der Neid, *Mur.*, *Mik.*; — der Hass, *Dalm.*; — die Gehässigkeit, *Jan.*

nenavîsten, tna, *adj.* neidisch, *M.*; — gehässig, *Jan.*

nenavzemljiv, iva, *adj.* unempfänglich, *Jan.(H.)*.

nenavzẹ́ten, tna, *adj.* unempfänglich, *Cig.*

nenavzǫ̀čen, čna, *adj.* abwesend, *vzhŠt.*, ogr.-*C.*, *nk.*

nenavzǫ̀čnost, *f.* die Abwesenheit, *vzhŠt.*, ogr.-*C.*, *nk.*; (nenazǫ́čnost, *kajk.*-*Valj.[Rad]*).

nenệhaven, vna, *adj.* unaufhörlich, *Cv.*

nenehljiv, iva, *adj.* unaufhörlich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

nenệhoma, *adv.* unaufhörlich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

nenevâren, rna, *adj.* ungefährlich.

nenráven, vna, *adj.* unsittlich, sittenlos, *Jan.*, *nk.*; — prim. nraven.

nenravît, *adj.* unsittlich, *Levst.(Rok.)*.

nenrávnost, *f.* die Unsittlichkeit, *Jan.*, *nk.*

neobčúten, tna, *adj.* = neobčutljiv, *Cig.*, *Jan.*

neobčutljìv, íva, *adj.* unempfindlich, gefühllos.

neobčutljívost, *f.* die Unempfindlichkeit, die Gefühllosigkeit.

neobdâčen, *adj.* unbesteuert, *nk.*

neobdệlan, *adj.* unbearbeitet; unbebaut.

neobdŕžen, žna, *adj.* unhaltbar, *Jan.(H.)*.

neobhǫ́den, dna, *adj.* unumgänglich, *nk.*; (po nem.), pogl. neogiben.

neobîč, *f.* neka psovka: čakaj, čakaj, ti neobič grda! *Levst.(Zb. sp.)*.

neobičaj, *m.* das Ungewohnte, *Valj.(Rad)*.

neobičâjen, jna, *adj.* ungewöhnlich, *Jan.(H.)*.

neobičen, čna, *adj.* ungewöhnlich, außergewöhnlich, seltsam, ungemein, *Jan.*, *Let.*, *Zora.*

neobičnost, *f.* die Außergewöhnlichkeit, die Seltsamkeit, *Jan.(H.)*.

neoblệčen, *adj.* unbekleidet.

neobligaten, *adj.* = neobvezen, unobligat; neobligatni predmeti.

neoborǫ̂žen, *adj.* unbewaffnet; tudi: -žèn.

neobrečèn, éna, *adj.* unbescholten, *Cig.*, *C.*

neobremenjèn, éna, *adj.* lastenfrei: neobremenjena svojina, *DZ.*

neobrẹ̑za, f. die Vorhaut (praeputium), Dalm.
neobrẹ̑zan, adj. unbeschnitten.
neobrǫ́bljen, adj. uneingesäumt.
neobrǫ̑da, f. der Misswachs, Jan.
neobŕten, tna, adj. 1) ungelenk, Cig.; — 2) industrielos: neobrtna dolina, Slovan.
neobŕtnost, f. die Ungelenkigkeit, Cig.
neobsẹ́žen, žna, adj. unumfassbar.
neobstânek, nka, m. der Unbestand, Jan.
neobstǫ́jen, jna, adj. unbeständig, Jan.
neobtesán, adj. = neotesan, nk.
neobtežèn, éna, adj. unbelastet, unbeschwert, Cig.
neobûpen, pna, adj. unverzagt, Cig.
neobûpnost, f. die Unverzagtheit, Cig.
neobuzdán, adj. ungezäumt, zaumlos, Jan. (H.): zügellos (fig.), SlN.
neočẹ́tovski, adj. unväterlich, Cig.
neočíten, tna, adj. unscheinbar, unansehnlich, Šol.
neodbíten, tna, adj. unabweislich, Bes., Let.
neoddán, adj. unvergeben: neoddano stanovanje.
neoddáten, tna, adj. unveräußerlich, Jan.(H.).
neoddátnost, f. die Unveräußerlichkeit, Jan. (H.).
neodgovǫ́ren, rna, adj. unverantwortlich (odgovora ne dolžan), Cig., Jan.
neodgovǫ́rnost, f. die Unverantwortlichkeit, Cig.
neodjenljìv, íva, adj. unnachgiebig, Cig., Jan.
neodkláden, dna, adj. = neodložen, Jan.
neodkritosŕčen, čna, adj. unaufrichtig.
neodkritosŕčnež, m. der Unaufrichtige.
neodkritosŕčnost, f. die Unaufrichtigkeit.
neodkúpen, pna, adj. unablöslich, Jan.(H.).
neodkupljìv, íva, adj. = neodkupen, Cig., Jan.
neodlâšema, adv. unverzüglich, Mur., Cig., C.
neodlǫ́čen, adj. 1) unabgesondert; — 2) unbestimmt, Cig.
neodlǫ́čen, čna, adj. unentschlossen, nk.
neodlǫ́čnež, m. der Unentschlossene, nk.
neodlǫ́čnost, f. die Unentschlossenheit, nk.
neodlǫ̑goma, adv. unverzüglich, C.
neodlǫ́žen, žna, adj. unaufschiebbar, Cig., Jan., DZ.; neodložne naredbe, Levst. (Nauk).
neodoljìv, íva, adj. unüberwindlich, unwiderstehlich, Cig.(T.), C.; — hs.
neodpráven, vna, adj. nicht fortzubringen, Jan. (H.): — unvertilgbar, Jan.(H.).
neodpústen, tna, adj. unverzeihlich, nk.
neodpustljìv, íva, adj. = neodpusten, Cig., Jan.
neodréčen, čna, adj. unabweisbar, Jan.(H.).
neodstáven, vna, adj. unabsetzbar, nk.
neodvísen, sna, adj. unabhängig, nk.; (po nem.).
neodvísnost, f. die Unabhängigkeit, nk.
neodvráten, tna, adj. unabwendbar, Jan., Cig. (T.), nk.
neodvrátnost, f. die Unabwendbarkeit, Jan., Cig.(T.).
neogíben, bna, adj. unausweichlich, unumgänglich, unvermeidlich, Cig., Jan., nk.; neogibno potreben, unumgänglich nothwendig, unerlässlich, Cig., Jan., nk.

neogíbnost, f. die Unumgänglichkeit, die Unvermeidlichkeit, Cig., nk.
neograjèn, éna, adj. uneingefriedet.
neokǫ́ren, rna, adj. hartnäckig, ogr.-Mik.; ungehorsam, C.
neokǫ́rnost, f. der Ungehorsam, ogr.-M., C.
neokresán, adj. roh, grob, unhöflich, Cig.
neokresánec, nca, m. der Grobian, Cig.
neokrẹ̑ta, f. = neokreten človek: kam sem pa zavozil, neokreta! Gor.-DSv.
neokrẹ́ten, tna, adj. steif, schwerfällig, ungeschickt, Cig.(T.), nk.
neokrẹ̑tnež, m. schwerfälliger, ungeschickter Mensch, Valj.(Rad).
neokrẹ́tnost, f. die Schwerfälligkeit, die Ungeschicktheit, Cig., nk.
neokúsen, sna, adj. 1) unschmackhaft, nk.; — 2) ohne (ästhetischen) Geschmack, geschmacklos: neokusna noša, nk.; pogl. nevkusen.
neolệpšan, adj. ungeschmückt, schmucklos.
neolîka, f. der Mangel an Bildung, Cig.
neolîkan, adj. ohne Bildung, ungebildet, Cig., Jan., nk.
neolîkanec, nca, m. der Ungebildete, nk.
neolîkanost, f. der Mangel an Bildung, nk.
neologizem, zma, m. nova beseda, der Neologismus.
neomâdežan, adj. = neomadeževan, Cig., DZ.; unbescholten, Cig., DZ.
neomâdeževan, adj. unbefleckt, makellos; — unbescholten.
neomâdeževanost, f. die Makellosigkeit; — die Unbescholtenheit.
neomagljìv, íva, adj. unermüdlich, M.
neomahljìv, íva, adj. unerschütterlich, Cig.
neomájen, jna, adj. unerschütterlich, Cig.(T.); neomajna podstava rodoljubju, LjZv.; neomajni zakoni, Str.
neomajljìv, íva, adj. = neomajen, Cig.
neomejèn, éna, adj. unbegrenzt, unbeschränkt, Cig., Jan., nk.
neomejénost, f. die Unbeschränktheit, Cig., nk.
neomîka, f. der Mangel an Bildung, Vest., SlN.
neomîkan, adj. ungebildet, Cig., Jan., nk.
neomîkanost, f. der Mangel an Bildung, Cig., nk.
neomožèn, éna, adj. unverheiratet, ledig (o ženski).
neomožẹ́nka, f. neomožena ženska, Mur.
neomožệnstvǫ, n. der weibliche Cölibat, Cig.
neopázen, zna, adj. 1) unmerklich: neznatne grbice in neopazne jamice, Žnid.; — 2) unvorsichtig, ogr.-C.
neopáznost, f. die Unvorsichtigkeit, ogr.-C.
neopẹšljìv, íva, adj. unermüdlich, vzhŠt.-C.
neopisen, sna, adj. nicht zu schildern, unbeschreiblich: neopisna urnost, LjZv.
neoporéčen, čna, adj. unwiderruflich, Cig.(T.).
neoporéčnost, f. die Unwiderruflichkeit, Cig.
neopotîkoma, adv. ohne anzustoßen: n. hoditi, Karn.; ungehindert, ohne Anstoß, Mur., C.
neopravîčen, adj. 1) ungerechtfertigt; — 2) unbefugt, Jan., nk.

neopravîčenost, *f.* die Unbefugtheit, *Jan.(H.)*, *nk.*
neoprâvljen, *adj.* 1) unverrichtet; neopravljeno delo; — 2) nicht ganz angekleidet.
neorgânski, *adj.* unorganisch.
neosęben, bna, *adj.* unpersönlich, *Cig.*, *Jan.*
neosębnost, *f.* die Unpersönlichkeit, *Cig.*
neosedlán, *adj.* ungesattelt.
neoskrbljèn, éna, *adj.* unversorgt.
neoskrúnjen, *adj.* unbefleckt, keusch; neoskrunjena duša: — unbescholten, unverletzt; neoskrunjeno ime, neoskrunjena čast.
neoskrúnjenost, *f.* die Unbeflecktheit; die Unbescholtenheit.
neoskrunljìv, íva, *adj.* unverletzlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
neoskrunljívost, *f.* die Unverletzlichkeit, *Mur.*, *Cig.*
neoslában, bna, *adj.* unabschwächbar, *Cig.(T.)*.
neoslabljèn, éna, *adj.* ungeschwächt.
neosnován, *adj.* unbegründet, grundlos, *nk.*
neosnovánost, *f.* die Grundlosigkeit, *nk.*
neosoljèn, éna, *adj.* ungesalzen; neosoljeno salo.
neostrîžen, *adj.* ungeschoren; neostrižena ovca.
neostrúgan, *adj.* ungehobelt, *Jan.(H.)*.
neoškǫ́dovan, *adj.* unbeschädigt.
neotesán, *adj.* unbehauen; neotesan hlod; — ungehobelt, ungebildet, roh.
neotesánec, nca, *m.* ein ungebildeter, roher Mensch.
neotesánost, *f.* der Mangel an Bildung, die Rohheit.
neovedljìv, íva, *adj.* unverwelklich, *Guts.-Cig.*
neovenljìv, íva, *adj.* = neovedljiv, *Jan.(H.)*.
neovęren, rna, *adj.* *Dict.*, *Jsvkr.*, *Slom.*, pogl. nejeveren.
neovîran, *adj.* ungehindert.
neovîroma, *adv.* ungehindert, *C.*
neovŕžen, žna, *adj.* unumstößlich, unwiderleglich, *Cig.(T.)*, *nk.*; neovržen dokaz, *Levst.(Zb. sp.)*.
neovŕžnost, *f.* die Unumstößlichkeit, *Cig.*, *nk.*
neozâljšan, *adj.* ungeschmückt, schmucklos.
neozdráven, vna, *adj.* unheilbar, *nk.*; neozdravna hromota, *Levst.(Podk.)*.
neozdravljìv, íva, *adj.* = neozdraven, *Cig.*, *Jan.*
neozdrávnost, *f.* die Unheilbarkeit, *nk.*
neožę́njen, *adj.* unverheiratet, ledig (o moških).
neožę́njenec, nca, *m.* ein lediger Mann, *Cig.*, *Let.*; der Hagestolz, *Vod.(Izb. sp.)*.
neožę́njenstvo, *n.* der männliche Coelibat, *Cig.*
nepámet, *f.* die Unvernunft, der Unverstand, *Mur.*, *Guts.(Res.)*, *Valj.(Rad.)*.
nepámeten, tna, *adj.* unvernünftig, *Mur.*, *Dalm.*
nepámetnik, *m.* der Unvernünftige, *M.*
nepámetnost, *f.* die Unvernünftigkeit, *Mur.*
nepāren, rna, *adj.* unpaarig, *Jan.(H.)*.
nepázen, zna, *adj.* = nepazljiv, *Cig.*, *nk.*
nepâzka, *f.* die Unachtsamkeit, *ogr.-C.*
nepazljìv, íva, *adj.* unachtsam, unaufmerksam.
nepazljívost, *f.* die Unachtsamkeit, die Unaufmerksamkeit.
nepáznost, *f.* = nepazljivost, *Cig.(T.)*, *nk.*
nepęsniški, *adj.* unpoetisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

nepíten, tna, *adj.* untrinkbar, *Cig.*, *M.*
nepítomen, mna, *adj.* wild: prim. nepitoven.
nepítoven, vna, *adj.* wild (von Thieren und Pflanzen), *vzhŠt.-C.*; — nam. nepitomen.
nepláčan, *adj.* unbezahlt.
neplahǫ̂st, *f.* *Cig.*, pogl. neustrašenost.
neplâšba, *f.* *Cig.*, *Kos.*, pogl. neustrašenost.
neplemenît, *adj.* unadelig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — unedel, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neplašljìv, íva, *adj.* furchtlos.
neplǫ́den, dna, *adj.* unfruchtbar, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
neplǫ́dnost, *f.* die Unfruchtbarkeit, *Cig.*, *Jan.*
neplóven, vna, *adj.* unschiffbar, *Jan.(H.)*.
nepobíten, tna, *adj.* unwiderlegbar, *Cig.(T.)*; nepobitni dokazi, *LjZv.*
nepoboljšljìv, íva, *adj.* unverbesserlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nepoboljšljívost, *f.* die Unverbesserlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nepobǫ́žen, žna, *adj.* unfromm.
nepobǫ́žnost, *f.* die Unfrömmigkeit.
nepočákaven, vna, *adj.* = nepočakljiv, *Levst.(Zb. sp.)*, *Gor.*
nepočakljìv, íva, *adj.* ungeduldig, *Z.*, *Gor.*
nepočakljîvec, vca, *m.* der Ungeduldige, *Z.*, *SlN.*
nepočítęlen, lna, *adj.* unruhig: na tem velikem, nepočitelnem morju, *Krelj.*
nepodáljšen, šna, *adj.* unerstrecklich: nepodaljšni rok, die Fallfrist, *DZ.*
nepodkúpen, pna, *adj.* unbestechlich, *nk.*
nepodkupljìv, íva, *adj.* = nepodkupen, *Cig.*, *Jan.*
nepodlǫ́žen, žna, *adj.* unabhängig.
nepodlǫ́žnost, *f.* die Unabhängigkeit.
nepodmíten, tna, *adj.* unbestechlich, *Šol.*
nepodmitljìv, íva, *adj.* = nepodmiten, *Cig.*, *Jan.*
nepodǫ̂ba, *f.* die Ungestalt, ein verzerrtes Bild, *Jarn.*
nepodóben, bna, *adj.* unähnlich.
nepodóbnost, *f.* die Unähnlichkeit.
nepodúčen, čna, *adj.* = nenaučen, *Jan.(H.)*.
nepoētičen, čna, *adj.* nepesniški, unpoetisch.
nepogâjanje, *n.* die Zwietracht, *C.*
nepogâjavec, vca, *m.* der Unversöhnliche, *ogr.-M.*
nepoglę́den, dna, *adj.* was nicht anzusehen ist, garstig, *Lašče-Levst.(M.)*, *Z.*
nepogǫ̂da, *f.* die Unbilde (z. B. des Wetters), *Cig.(T.)*; vivodinska vina se upirajo vsem nepogodam in udarcem vremena, *LjZv.*; — das Ungemach: vnanje nepogode, *SlN.*
nepogǫ́den, dna, *adj.* unangenehm, *C.*; unwillkommen, *Zora*; — nachtheilig, *Jan.*
nepogǫ́jen, jna, *adj.* unbedingt, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nepogǫ́jnost, *f.* die Unbedingtheit, *Cig.*
nepogostljìv, íva, *adj.* ungastlich, *Jan.(H.)*.
nepogrę́šen, šna, *adj.* 1) unentbehrlich, *V.-Cig.*, *Jan.*; — 2) aplanatisch, *Cig.(T.)*, *Žnid.*
nepogrešljìv, íva, *adj.* unfehlbar, *Cig.(T.)*.
nepogrę́šnost, *f.* die Unentbehrlichkeit, *V.-Cig.*, *Jan.*
nepohâbljen, *adj.* unbeschädigt.

nepohǫ́den, dna, *adj.* ungangbar, unwegsam, *Sol.*; unbetretbar: n. most, *Gor.*
nepokažèn, éna, *adj.* unverderbt, unverdorben.
nepoklîcan, *adj.* unberufen.
nepókoj, kója, *m.* 1) die Unruhe, der Unfriede: ne delaj mi nepokoja, *Krelj*; — 2) die Unruhe bei der Uhr, das Pendel, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
nepokǫ́jen, jna, *adj.* unruhig.
nepokǫ̑jnež, *m.* der Unruhige, der Ruhestörer.
nepokǫ́jnica, *f.* die Ruhestörerin, *Cig.*
nepokǫ́jnik, *m.* der Ruhestörer, *Let.*
nepokǫ̑jnost, *f.* die Unruhe.
nepokǫ́jščina, *f.* die Unruhe, *Guts.*
nepokǫ̑ra, *f.* der Ungehorsam, *C.*
nepokǫ́ren, rna, *adj.* ungehorsam.
nepokǫ̑rnež, *m.* der Ungehorsame.
nepokǫ̑rnica, *f.* die Ungehorsame.
nepokǫ̑rnik, *m.* der Ungehorsame.
nepokǫ́rnost, *f.* der Ungehorsam.
nepokǫ́rščina, *f.* der Ungehorsam.
nepokrît, *adj.* 1) entblößten Hauptes; — ungedeckt; nepokrita hiša; nepokrit voz; — 2) ohne Deckung: nepokriti troški, *nk.*
nepokvárjen, *adj.* unbeschädigt; nepokvarjeno sadje; — unverdorben; nepokvarjena mladina.
nepokvárjenost, *f.* die Wohlerhaltenheit; — die Unverdorbenheit.
nepolîtičen, čna, *adj.* unpolitisch; n. časopis.
nepomagljìv, íva, *adj.* = nepomogljiv, *Gor.*
nepomenljìv, íva, *adj.* unbedeutend, unerheblich, unwichtig, *Cig.*
nepomíčen, čna, *adj.* unbeweglich, *Cig. (T.)*, *nk.*; nepomično strmeti v koga, *Zv.*
nepomljìv, íva, *adj.* = nepomniv, *Jan. (H.)*.
nepomnìv, íva, *adj.* uneingedenk, *Jan. (H.)*.
nepomogljìv, íva, *adj.* unbehilflich, *Svet. (Rok.)*.
nepomúden, dna, *adj.* unverzüglich, *Jan.*
nepomûdoma, *adv.* unverzüglich, *C.*
nepooblaščèn, éna, *adj.* unbevollmächtigt, unbefugt.
nepopáčen, *adj.* unverdorben.
nepopáčenost, *f.* die Unverdorbenheit.
nepopísan, *adj.* unbeschrieben; n. list.
nepopísen, sna, *adj.* unbeschreiblich, *nk.*
nepopisljìv, íva, *adj.* = nepopisen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nepopláčan, *adj.* unbezahlt, rückständig.
nepoplâtek, tka, *m.* der Rückstand, *Jan.*
nepopôln, *adj.* unvollkommen, unvollständig, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nepopôlnoma, *adv.* in unvollkommener Weise, unvollkommen, unvollständig.
nepopôlnost, *f.* die Unvollkommenheit, die Unvollständigkeit, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nepopráven, vna, *adj.* unverbesserlich, irreparabel, unersetzlich, *Jan. (H.)*.
nepoprâvljen, *adj.* unverbessert, unberichtigt.
nepoprávnost, *f.* die Unverbesserlichkeit, *Jan. (H.)*.
neporâba, *f.* der Nichtgebrauch, *Cig.*, *Jan.*
neporáben, bna, *adj.* unverwendbar, unbrauchbar, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neporábnost, *f.* die Unbrauchbarkeit, *Jan.*, *nk.*
neporazûmek, mka, *m.* das Missverständnis, *Nov.*
neporę̂d, *f.* die Unordnung, *Ravn.-Valj. (Rad)*.
neporę́den, dna, *adj.* unordentlich, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; neporedno želeti kaj; — ausgelassen, boshaft, muthwillig, *Jarn.*, *Jan.*, *Ig (Dol.)*, *Gor.*
neporę̑dnež, *m.* ein boshafter, ausgelassener Mensch, *Cig.*, *Jan.*
neporę̑dnica, *f.* ein boshaftes Weib, *Jan.*
neporę́dnost, *f.* die Unordentlichkeit, *Guts. (Res.)*; — die Ausgelassenheit, die Boshaftigkeit, *Jan.*
neporǫ́den, dna, *adj.* unfruchtbar (o ženski), *Z.*, *Dalm.*, *Trub.*, *Bas.*
neporǫ́dnost, *f.* die Unfruchtbarkeit (o ženski): ne bom vdova, tudi za neporodnost ne bom vedela, *Škrinj.*
neporúšen, šna, *adj.* unzerstörbar, *Jan. (H.)*.
neporušljìv, íva, *adj.* = neporušen, *Jan.*
neposajèn, éna, *adj.* unruhig, ausgelassen; z mladega je bila samovoljna, neposajena ino nepokorna, *Jsvkr.*; — unbändig, wild, *C.*; neposajena jeza, *C.*
neposaję́nec, nca, *m.* der Unruhige, der Ausgelassene, *Dict.*, *M.*, *Valj. (Rad)*.
neposajénost, *f.* die Ausgelassenheit, *Cig.*, *M.*
neposîljen, *adj.* ungezwungen, *Guts.-Cig.*, *Jan.*
neposlûh, *m.* die Unfolgsamkeit, *Jan. (H.)*; — sodba v neposluh, das Contumazurtheil, v neposluh soditi, contumazieren, *Jan.*
neposlúšen, šna, *adj.* ungehorsam, unfolgsam, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neposlûšnik, *m.* der Ungehorsame: neposlušnikom so se grozili, *Slovan.*
neposlúšnost, *f.* der Ungehorsam, die Unfolgsamkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neposlužljìv, íva, *adj.* undienstfertig, *Cig.*, (-živ) *Mur.*
neposnę́men, mna, *adj.* unnachahmbar, *Jan (H.)*.
neposnemljìv, íva, *adj.* = neposnemen, *Cig.*
neposréden, dna, *adj.* *nk.*, pogl. neposrednji.
neposrę̂dnji, *adj.* = naravnosten, unmittelbar, direct, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*; — po drugih slov. jezikih.
neposrędován, *adj.* unvermittelt, *Cig. (T.)*.
nepostáven, vna, *adj.* ungesetzlich, illegal.
nepostávnost, *f.* die Ungesetzlichkeit.
nepostòj, stója, *m.* das Perpetuum mobile, *Jan. (H.)*.
nepostrę́žen, žna, *adj.* undienstfertig, ungefällig.
nepostrežljìv, íva, *adj.* = nepostrežen.
nepostrežljívost, *f.* die Undienstfertigkeit.
nepostrę́žnost, *f.* die Undienstfertigkeit.
neposvečèn, éna, *adj.* ungeweiht: neposvečen menih, der Laienbruder, *Cig.*; profan, *V.-Cig.*, *Jan.*
neposvečę́nec, nca, *m.* der Uneingeweihte, der Laie; n. blizu ne sme, *Erj. (Izb. sp.)*.
nepoškǫ́dovan, *adj.* unbeschädigt.
nepoštèn, éna, *adj.* 1) ungeachtet; križ je bil prej nepošten, *Burg.*; — 2) unehrlich, unredlich; tudi: nepóšten.
nepoštę̂než, *m.* der Unehrliche, *M.*
nepoštenják, *m.* der Unehrliche, *Valj. (Rad)*.
nepošténje, *n.* die Unehrlichkeit.

nepošténost, *f.* die Unehrlichkeit.
nepotekljiv, íva, *adj.* unversiegbar, unerschöpflich, *Mur.*, *Cig.*: svetosti in blagosti nepotekljiv studenec, *Ravn.*
nepotekljívost, *f.* die Unerschöpflichkeit, *Mur.*
nepotīzem, zma, *m.* nepravično naklanjanje časti ali služeb sorodnikom, der Nepotismus.
nepotolážen, žna, *adj.* untröstlich, *Jan.(H.).*
nepotolažljìv, íva, *adj.* = nepotolažen, *Cig.*, *Jan.*
nepotolážnost, *f.* die Untröstlichkeit, *Jan.(H.).*
nepotrében, bna, *adj.* unnöthig; — po nepotrebnem, unnöthiger Weise.
nepotrêbnica, *f.* nepotrebna stvar, *C.*
nepotrêbnik, *m.* nepotreben človek, *Jurč.*
nepotrébnost, *f.* die Unnöthigkeit.
nepotŕjen, *adj.* unbestätigt.
nepotŕpen, pna, *adj.* unduldsam, *Cig.*, *Jan.*
nepotŕpež, *m.* die Ungeduld, *Cig.*; nepotrpèž, éža, *Mur.*
nepotŕpežen, žna, *adj.* ungeduldig, *Cig.*; nepotrpéžen, *Mur.*
nepotrpežljìv, íva, *adj.* ungeduldig.
nepotrpežljîvec, vca, *m.* der Ungeduldige.
nepotrpežljîvka, *f.* die Ungeduldige.
nepotrpežljívost, *f.* die Ungeduld.
nepotŕpežnost, *f.* die Ungeduld, *Cig.*; nepotrpéžnost, *Mur.*
nepotrpljénje, *n.* die Ungeduld, *Krelj.*
nepotrpljìv, íva, *adj.* ungeduldig, *Mur.*
nepotrpljívost, *f.* die Ungeduld, *Mur.*
nepotŕpnost, *f.* die Ungeduldsamkeit, *Cig.*, *Jan.*
nepotrûp, *m.* der Vielfraß, *Notr.-Cig.*
nepotrúpen, pna, *adj.* = nenasiten, *Cig.*, *Svet.(Rok.).*
nepoužît, *adj.* unverzehrt.
nepovábljen, *adj.* uneingeladen; n. gost, ein ungeladener Gast.
nepoverljìv, íva, *adj.* = nezaupen, *Erj.(Izb. sp.)*; — hs.
nepovǫ́ljen, ljna, *adj.* nicht nach Wunsch, unbefriedigend, unwillkommen, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*; nepovoljni uspehi, *nk.*; — unliebsam, *Volk.-M.*
nepovǫ́ljnost, *f.* die Unannehmlichkeit, die Unliebsamkeit, *ogr.-C.*, *Volk.-M.*
nepovráčen, čna, *adj.* = nepovraten, *DZ.*
nepovráten, tna, *adj.* unwiederbringlich: nepovratna škoda, *DZkr.*
nepozáben, bna, *adj.* unvergesslich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*, *nk.*
nepozábljen, *adj.* unvergessen, unvergesslich, *Cig.(T.).*
nepozabljìv, íva, *adj.* = nepozaben, nepozabljen, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nepoznàn, znána, *adj.* unbekannt, *nk.*; ungekannt, *nk.*
nepoznáten, tna, *adj.* unkenntlich, *Jan.(H.).*
nepoznátnost, *f.* die Unkenntlichkeit, *Jan.(H.).*
nepozǫ́ren, rna, *adj.* unaufmerksam, *Jan.*
nepozǫ́rnost, *f.* die Unaufmerksamkeit, *Jan.(H.).*
nepozván, *adj.* unberufen, *nk.*; — ungeladen: nepozvani gostje, *ogr.-Valj.(Rad.).*
nepraktičen, čna, *adj.* nepotraben, ne znajoč porabiti kaj, unpraktisch.

neprâvi, prâva, *adj.* 1) unrecht, unrichtig; — po nepravem, mit Unrecht, *DZ.*; — 2) unecht, falsch.
neprâvda, *f.* das Unrecht, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*, *Let.*; pravda je nepravda, *Cig.*; bridka n., *Erj.(Izb. sp.).*
neprâvdanski, *adj.* ungerecht: n. zmagovavec, *Levst.(Zb. sp.).*
neprâven, vna, *adj.* unrechtlich, rechtswidrig, *Cig.*
nepravíca, *f.* die Ungerechtigkeit, das Unrecht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; neprávica, *ogr.-Valj. (Rad).*
nepravíčen, čna, *adj.* ungerecht.
nepravíčnost, *f.* die Ungerechtigkeit.
nepravílen, lna, *adj.* unregelmäßig, uncorrect, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
nepravilnost, *f.* die Unregelmäßigkeit, die Uncorrectheit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neprâvnost, *f.* die Unrechtlichkeit, *Cig.*
nepravopísen, sna, *adj.* unorthographisch, *Jan.(H.).*
neprávost, *f.* 1) die Unrichtigkeit, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Unechtheit, *Cig.*, *Jan.*
neprâvšen, šna, *adj.* unrichtig, normwidrig, *V.-Cig.*
neprâvšnost, *f.* die Unrichtigkeit, *DZ.*
neprebáven, vna, *adj.* unverdaulich, *M.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
neprebavljìv, *adj.* = neprebaven, *Guts.-Cig.*, *Jan.*
neprebávnost, *f.* die Unverdaulichkeit, *nk.*
1\. **neprebíten**, tna, *adj.* undurchdringlich, fest, *Cig.*, *Let.*
2\. **neprebíten**, tna, *adj.* unerträglich, unleidlich, *Jan.*
nepribójen, jna, *adj.* undurchdringlich, *Jan.*
neprebójnost, *f.* die Undurchdringlichkeit, *Jan.*
neprebréden, dna, *adj.* undurchwatbar, *Jan.(H.).*
neprecenìten, tna, *adj.* unschätzbar, *Vrt.*
neprecénjen, *adj.* ungeschätzt; — unschätzbar, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Navr.(Spom.)*, *nk.*
neprecenljìv, íva, *adj.* = neprecenjen, unschätzbar, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neprečîšèen, *adj.* ungereinigt, *Jan.(H.).*
nepredíren, rna, *adj.* undurchdringlich, *Jan.(H.).*
nepredîrljiv, *adj.* = nepredíren, *V.-Cig.*
nepredpísan, *adj.* unvorgeschrieben, unobligat, *Jan.(H.).*
nepredŕten, tna, *adj.* undurchdringlich, *Cig.*; obzidje je stalo nepredrtno, kakor stara skala, *Jurč.*
nepredŕtnost, *f.* die Undurchdringlichkeit, *Cig.*
nepregázen, zna, *adj.* undurchwatbar, unübersetzbar, *Jan.(H.).*
nepregíben, bna, *adj.* unabänderlich, indeclinabel (gramm.), *Jan.*
nepreglę́den, dna, *adj.* unübersehbar, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
nepreglę́dnost, *f.* die Unübersehbarkeit, *Cig.*
neprehajálen, lna, *adj.* unübergehend, intransitiv, (gramm.), *Levst.(Sl. Spr.).*

neprehǫ́den, dna, *adj.* 1) unübersteiglich, *Cig., Jan.*; unwegsam, *Cig., M.*; — 2) = neprehajalen, *Cig.(T.)*.
neprehǫ́dnost, *f.* die Unwegsamkeit, *Cig.*
nepreizkûšen, *adj.* ungeprüft, *Jan.(H.)*.
neprejemljìv, íva, *adj.* unempfänglich, *Jan.(H.)*.
neprejenljìv, íva, *adj.* = neprenehljiv, *Cig.*
neprekanljìv, íva, *adj.* untrüglich, *Jan.(H.)*.
neprekanljívost, *f.* die Untrüglichkeit, *Jan.(H.)*.
nepreklícen, cna, *adj.* unwiderruflich, *Jan.(H.)*.
nepreklicljìv, íva, *adj.* = nepreklicen, *Cig., Jan.*
neprekǫ́sen, sna, *adj.* unübertrefflich, *LjZv.*
neprekošèn, éna, *adj.* unübertroffen.
neprelómen, mna, *adj.* unverbrüchlich, *nk.*
neprelomljìv, íva, *adj.* = neprelomen, *Cig., Jan.*
neprelómnost, *f.* die Unverbrüchlichkeit, *Cig.*
neprelǫ́žen, žna, *adj.* unverlegbar, peremptorisch, *Cig., Jan.*
neprȇm, préma, *adj.* ungerade, *Cig.(T.)*.
nepremâgan, *adj.* unbesiegt; — unbesiegbar, unbezwinglich.
nepremagljìv, íva, *adj.* unbesiegbar, unbezwinglich, *Mur., Cig., Jan., nk.*
nepremekljìv, íva, *adj.* = nepremičen, (-makljiv) *Cig., Jan.*
nepremẹnjèn, éna, *adj.* unverändert.
nepremẹnljìv, íva, *adj.* unveränderlich.
nepremẹnljívost, *f.* die Unveränderlichkeit.
nepremẹ́ren, rna, *adj.* unmessbar, *Jan.(H.)*.
nepremerljìv, íva, *adj.* = nepremeren, *Cig., Jan.*
nepremíčen, čna, *adj.* unverrückbar, fix, fest, unbeweglich, *Cig., Jan., Cig.(T.), Cel.(Geom.), nk.*; nepremično posestvo, die Liegenschaft, *DZkr.*
nepremîčnica, *f.* der Fixstern, *Cig., Jan., Cig.(T.), Jes., nk.*
nepremičnína, *f.* unbewegliches Gut, die Liegenschaft, *Cig.(T.), DZ., nk.*
nepremíčnost, *f.* die Unbeweglichkeit, *Jan.(H.)*.
nepremîkoma, *adv.* unverrückt, *Mur.*
nepreminǫ̑č, *adj.* unvergänglich, *Mur., Krelj.*
nepremîslek, sleka (selka), *m.* der Unbedacht: nepremislek nič prida ne stori, *Ravn.-Valj.(Rad).*
nepremîšljen, *adj.* unüberlegt, unbedacht, unbesonnen.
nepremîšljenost, *f.* die Unüberlegtheit, die Unbesonnenheit.
nepremóčen, čna, *adj.* wasserdicht, *Cig., Jan., Cig.(T.)*.
nepremóčnost, *f.* die Wasserdichte, *Cig.*
nepremoščèn, éna, *adj.* nicht überbrückt, *DZ.*
nepremǫ́žen, žna, *adj.* unbemittelt.
neprenȇhance, *adv.* unaufhörlich, *vzhŠt.-C.*
neprenȇhaven, vna, *adj.* = neprenehljiv, neprenehavna delavnost, *Cv.*; (-alen, *Jan.[H].*).
neprenehljìv, íva, *adj.* unaufhörlich, ununterbrochen.
neprenehljívost, *f.* die Unaufhörlichkeit, die Beständigkeit.
neprenȇhoma, *adv.* ununterbrochen, unablässig, unaufhörlich.

neprenésen, sna, *adj.* unerträglich, *Jan.(H.)*.
neprenesljìv, íva, *adj.* = neprenesen, *Cig., Jan.*
neprenósen, sna, *adj.* unerträglich: neprenǫ̑sni jarem, *LjZv.*; neprenosno breme, *Slovan.*
neprepíren, rna, *adj.* unstreitig: neprepirne vloge, Eingaben außer Rechtssachen, *DZ.*
neprepírnost, *f.* die Unstreitigkeit, *Cig.*
nepreplávon, vna, *adj.* undurchschwimmbar, *Jan.(H.)*.
neprepóten, tna, *adj.* schweißdicht, *Jan.*
nepreprósen, sna, *adj.* unerbittlich, *Cig.(T.), LjZv.*
neprerẹ́čen, čna, *adj.* unwidersprechlich, *Cig.*
nepresẹ̑žen, *adj.* unübertroffen, *Jan.(H.)*.
nepresẹ́žen, žna, *adj.* unübertrefflich, *nk.*
nepreskrbljèn, éna, *adj.* unversorgt.
nepreslệdoma, *adv.* ununterbrochen, *V.-Cig.*
nepreslíšen, šna, *adj.* ohrzerreißend, *Cig.(T.)*.
neprestán, *adj.* unaufhörlich, stetig, *Cig., Jan., Cig.(T.), ogr.-M., C.*; naš neprestani odvetnik, unser stetiger Mittler, *Krelj*: — neprestano, unaufhörlich, unablässig, *Cig., Jan., Boh.-M., nk.*
neprestânce, *adv.* unaufhörlich, *Guts.-Mik., Vest., Raič(Let.)*.
neprestânoma, *adv.* unaufhörlich, *Hal.-C., ogr.-Mik.*
neprestánost, *f.* die Unablässigkeit, die Stetigkeit, *Cig.(T.)*.
neprestáven, vna, *adj.* unüberstellbar: neprestavni prazniki, unbewegliche Feiertage, *Cig., Jan.*; — unübersetzbar, *Jan.(H.)*.
neprestǫ́jen, jna, *adj.* unaufhörlich, ununterbrochen, *ogr.-C.*
neprestǫ́pen, pna, *adj.* unüberschreitbar: neprestopna doba, die Praeclusivfrist, die Fallfrist, *Levst.(Pril.)*; neprestopno število, die Maximalzahl, *Levst.(Pril.)*; do neprestopnih . . . gld., bis zum Höchstbetrage von . . . fl., *Levst.(Pril.)*; — unübertretbar: neprestopna postava, *Str.*
neprestrâšen, *adj.* unerschrocken, furchtlos.
neprestrâšenost, *f.* die Unerschrockenheit.
neprešẹ́ren, rna, *adj.* = prešeren, übermüthig, *C., Jsvkr., Bas.*
nepreštẹ̑t, *adj.* ungezählt, unzählig, *Cig., Jan., Navr.(Let.), nk.*
1. **nepreštẹvèn**, éna, *adj.* = nepreštet: nepreštevno veliko solnčnega prahu, *Pohl.-Valj.(Rad).*
2. **nepreštẹ́ven**, vna, *adj.* unzählbar, *Mur., Dan., Zora, Cv.*
nepreštẹ́vnost, *f.* die Unzählbarkeit, *Mur., Cig.*
nepretȓgan, *adj.* ununterbrochen.
nepretȓganost, *f.* die Continuität, *Jan.(H.)*.
nepretȓgoma, *adv.* ununterbrochen.
nepretŕpen, pna, *adj.* unerträglich, *Vrt.*
nepretŕžen, žna, *adj.* ununterbrochen, immerwährend, *ogr.-C.*; stetig, *Cig.(T.)*.
nepretŕžnost, *f.* die Stetigkeit, *Cig.(T.)*.
nepreudáren, rna, *adj.* unbedacht, unbesonnen, *Jan.*
nepreudârjen, *adj.* unüberlegt.
nepreváden, dna, *adj.* unübersetzbar, *Jan.(H.)*.

neprevésen, sna, *adj.* wagrecht, horizontal, *Cel. (Geom.)*, *Žnid.*
neprevíden, dna, *adj.* 1) unvorsichtig; neprevidno, po neprevidnem, unvorsichtiger Weise; — 2) undurchsichtig, *ogr.-C.*
neprevȋdnež, *m.* der Unvorsichtige.
neprevídnost, *f.* 1) die Unvorsichtigkeit; — 2) die Undurchsichtigkeit, *ogr.-C.*
neprevȋdoma, *adv.* unvorhergesehen, unvermuthet, unerwartet, *Mur.*, *Cig.*: smrt hodi neprevidoma ino po noči kakor tat, *Ravn.*
neprevǫ̑dnik, *m.* der Nichtleiter, der Isolator, (phys.) *Cig. (T.)*, *C.*
neprevzę̑tost, *f.* die Unbefangenheit, *Cig. (T.)*.
nepričakován, *adj.* unerwartet; unverhofft.
nepríčen, čna, *adj.* = nepričujoč, *Vod. (Izb. sp.)*.
nepričujǫ́č, *adj.* abwesend.
nepričujǫ́čnost, *f.* die Abwesenheit.
nepríden, dna, *adj.* 1) unnütz, nutzlos; nepridne besede, *Trub.*, *Dalm.*; nepridne reči govoriti, *Dalm.*; obrezati nepridne mladike, *Bas.*; nepridno modrovanje, *Vod. (Izb. sp.)*; — nichtsnutzig, schlecht; nepridni opravljavci, *Dalm.*; za nepridnimi maliki hoditi, *Dalm.*; n. hlapec, *Guts. (Res.)*; — 2) unfleißig, *Cig.*
nepridiprav, *m.* ein ungelegenes, unwillkommenes Ding oder ein ungelegener, unwillkommener Mensch, ein Thunichtgut; n. = nerodna reč ali tudi človek, ki nikamor prav ne pride, *Levst. (Zb. sp.)*; mladi nepridiprav le ni dal miru, *Zv.*
nepridnost, *f.* 1) die Nutzlosigkeit; die Nichtsnutzigkeit; — 2) der Unfleiß, *Cig.*
neprȋdoma, *adv.* unnützer Weise, *Cig.*, *Nov.*
neprihòd, hǫ́da, *m.* das Nichtkommen, das Ausbleiben, *Cig.*, *DZ.*; sodba zavoljo neprihoda, das Contumazurtheil, *Cig.*
neprijâtelj, *m.* der Unfreund, der Feind, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-Valj. (Rad)*, *Kras-Erj. (Torb.)*, *nk.*
neprijâteljica, *f.* die Unfreundin, die Feindin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neprijâteljkinja, *f.* die Feindin, *Mur.*, *ogr.-M.*, *C.*
neprijâteljski, *adj.* unfreundschaftlich, feindlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neprijâteljstvǫ, *n.* die Unfreundschaft, die Feindschaft, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neprijázen, zna, *adj.* unfreundlich.
neprijâzen, zni, *f.* die Ungunst, *Jan.*, *Krelj*; die Feindschaft: mej sabo v neprijazen in sovraštvo priti, *Dalm.*
neprijaznìv, íva, *adj.* unfreundlich, *Jan.*, *Levst. (M.)*.
neprijáznost, *f.* die Unfreundlichkeit.
nepriję́ten, tna, *adj.* unangenehm.
nepriję́tnost, *f.* die Unannehmlichkeit, die Widerwärtigkeit.
nepríka, *f.* = neprika, dobrika, *vzhŠt.-C.*
neprikláden, dna, *adj.* unpassend, untauglich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neprikráčen, *adj.* ungekürzt, ungeschmälert, *Cig.*, *Jan.*
neprilę́žen, žna, *adj.* ungelegen, *Jan.*; nepriležno mi je bilo, *Jurč.*

neprílíčen, čna, *adj.* unpassend, unschicklich, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*: — ungelegen, unbequem, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Dol.*; — unangenehm, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*
nepríličnost, *f.* die Unschicklichkeit, *Cig.*, *Jan.*; — die Ungelegenheit, die Unbequemlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — die Unannehmlichkeit, *Cig.*, *Jan.*
neprílika, *f.* die Ungelegenheit, *Cig.*, *Jan.*; — die Unzukömmlichkeit, *Cig.*, *Jan.*; hude neprilike, *LjZv.*
nepriljúden, dna, *adj.* 1) unleutselig, unfreundlich, unhöflich; — 2) ungesellig, menschenscheu, *Cig.*, *Jan.*
nepriljúdnost, *f.* 1) die Unfreundlichkeit, die Unhöflichkeit; — 2) die Ungeselligkeit, die Menschenscheu, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-M.*
neprilǫ́žen, žna, *adj.* unbequem, ungelegen, *Cig.*; nepriložen veter, *Bas.*
neprilǫ́žnost, *f.* die Unbequemlichkeit, *Cig.*; n. in zoprnost, *Jsvkr.*; die Ungelegenheit: n. komu delati, *Jsvkr.*
neprimę̑ra, *f.* das Missverhältnis, *Cig. (T.)*.
nepriméren, rna, *adj.* 1) unangemessen, unpassend, unzweckmäßig, unschicklich, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) unvergleichlich, *Jan.*
neprimérnost, *f.* die Unangemessenheit, die Unzweckmäßigkeit, *Cig.*
neprimǫ̑ran, *adj.* nicht gezwungen, freiwillig.
neprinároden, dna, *adj.* schwerfällig, säumig, *Dict.*
nepriprâva, *f.* = nepripraven, neokreten človek: z levico šivaš, nepriprava ti! *Gor.-DSv.*
nepripráven, vna, *adj.* untauglich, unpassend; — ungeschickt, schwerfällig.
nepriprâvljen, *adj.* unvorbereitet.
neprípravnost, *f.* die Untauglichkeit; — die Unbehilflichkeit, die Schwerfälligkeit.
nepripústen, stna, *adj.* unzulässig, *Jan. (H.)*.
nepripuščèn, éna, *adj.* unzulässig, *Jan.*
nepriróčen, čna, *adj.* unbequem.
nepriróčnost, *f.* die Unbequemlichkeit.
neprirojèn, éna, *adj.* nicht angeboren, unnatürlich, *Jan.*
neprisȋljen, *adj.* ungezwungen.
nepristen, tna, *adj.* unecht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *nk.*; nepristni oča, der Stiefvater, *Mur.*, *Mik.*; nepristna mati, die Stiefmutter, *Mur.*, *Z.*
neprístnost, *f.* die Unechtheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nepristǫ́jen, jna, *adj.* 1) unanständig, ungebürlich, unschicklich, *Cig.*, *Jan.*; unangemessen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) incompetent, *Cig.*
nepristǫ́jnost, *f.* 1) die Unanständigkeit, die Ungebürlichkeit, die Unschicklichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*; — 2) die Incompetenz, *Cig.*
nepristǫ́pen, pna, *adj.* unzugänglich, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*
nepristǫ́pnost, *f.* die Unzugänglichkeit, *Cig.*, *nk.*
nepristrán, *adj.* unparteiisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*
nepristránost, *f.* die Unparteilichkeit, die Unbefangenheit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*
nepristránski, *adj.* unparteiisch, *nk.*
neprišę̑stek, tka, *m.* = neprihod, das Nichterscheinen, *kajk.-Valj. (Rad)*.

neprivoščljiv, íva, *adj.* = nevoščljiv, *Jan.*
neprizanésen, sna, *adj.* unverzeihlich, *Jan.(H.).*
neprizanesljiv, íva, *adj.* unnachsichtlich, unnachgiebig, *Cig., Jan.*
neprizíven, vna, *adj.* ohne Recurs, nicht recurrierbar, *Jan.(H.).*
nepriznânje, *n.* die Nichtanerkennung, *Cig., Jan.*
neprobíten, tna, *adj.* = neprebiten, *Jan.(H.).*
neprodájen, jna, *adj.* unverkäuflich, unveräußerlich, *Jan.*
neprodáten, tna, *adj.* = neprodajen, *Jan.(H.).*
neprodíren, rna, *adj.* undurchdringlich, *Cig.(T.), Sen.(Fiz.), nk.*
neprodírnost, *f.* die Undurchdringlichkeit, *Cig.(T.), Sen.(Fiz.).*
neprodúšen, šna, *adj.* luftdicht, *Cig.(T.), Sen.(Fiz.)*; neprodušno zaprt, *DZ.*
nepropústen, stna, *adj.* nepropustno, hermetisch, *Cig.(T.).*
nepropuščajǫ́č, *adj.* hermetisch, *Cig.(T.).*
nepròst, prósta, *adj.* unfrei; Kdor hoče vas — Neproste dni živet', nočem enake, Ne branim mu, *Preš.*
neprozǫ́ren, rna, *adj.* undurchsichtig, *Cig.(T.), nk.*
neprozǫ́rnost, *f.* die Undurchsichtigkeit, *nk.*
neprǫ́žen, žna, *adj.* unelastisch, *Cig.(T.).*
nèr, *conj.* = nego, sondern: ne kruh, ner voda, *Rez.-C.*
nerában, bna, *adj.* unbrauchbar, *Cig., Jan., C., nk.*; nerabno kljuse, *Levst.(Zb. sp.).*
nerabljìv, íva, *adj.* = neraben, *Jan., nk.*
nerábnost, *f.* die Unbrauchbarkeit, *Cig., nk.*
neràd, ráda, *adj.* ungern; — prim. rad.
neradovȇrnik, *m.* der nicht leicht etwas glaubt, der Schwergläubige: največji neradoverniki so jeli omahovati in verjeti, *Jurč.*
neradovǫ́ljen, ljna, *adj.* unfreiwillig, *Danj.(Posv. p.).*
neráhel, hla, *adj.* unsanft; nerahlo koga prijeti.
nerânjen, *adj.* unverwundet.
neranljìv, íva, *adj.* unverwundbar, *Cig.*
neráven, vna, *adj.* uneben; n. pot; ungerade: neravna palica; — neravno število, eine ungerade Zahl, *Cig.*
nerávnost, *f.* die Unebenheit; — die Ungeradheit.
neravnóta, *f.* die Unebene, die Unebenheit, *Cig., Jan.*
nerazbíten, tna, *adj.* unzerbrechlich, *Jan.(H.).*
nerazbítnost, *f.* die Unzerbrechlichkeit, *Cig.*
nerazbǫ́ren, rna, *adj.* dumm, *Cig.*
nerazdejáven, vna, *adj.* unzerstörbar, *V.-Cig., M.*
nerazdę́len, lna, *adj.* untheilbar, *Cig., Jan., Cig.(T.).*
nerazdeljèn, éna, *adj.* ungetheilt.
nerazdę́lnost, *f.* die Untheilbarkeit, *Dict., Cig.(T.).*
nerazdrúžen, žna, *adj.* unzertrennlich, untrennbar, *Cig.(T.), nk.*
nerazdružljiv, íva, *adj.* = nerazdružen, *Cig., Jan.*
nerazdrúžnost, *f.* die Unzertrennlichkeit, *nk.*

nerazgovǫ́ren, rna, *adj.* unberedt, nicht gesprächig, *Mur., M.*
nerazjasnjèn, éna, *adj.* unaufgeklärt, *Cig.*
nerazkrójen, jna, *adj.* untrennbar, *Jan.(H.).*
nerazlǫ́čen, čna, *adj.* 1) unzertrennlich, untrennbar, *Cig., M.*; — 2) undeutlich, unklar; nerazločno govoriti.
nerazločljìv, íva, *adj.* = nerazločen 1), *Cig., Jan.*
nerazlǫ́čnost, *f.* 1) die Untrennbarkeit, *Jan.(H.)*; — 2) die Undeutlichkeit.
nerazlómen, mna, *adj.* = nezlomen, *Jan.(H.).*
nerazlǫ́žen, žna, *adj.* 1) unzerlegbar, *Jan.(H.)*; — 2) unerklärbar, *Jan.(H.)*; — irrational, (math.) *Cig.(T.), Cel.(Ar.).*
nerazložljìv, íva, *adj.* = nerazložen 2), *Cig.*
nerazmȇra, *f.* = nerazmerje, *ZgD.*
nerazméren, rna, *adj.* unverhältnismäßig, unproportioniert, *Cig., Jan., Cig.(T.).*
nerazmȇrje, *n.* das Missverhältnis, *Jan.*
nerazmérnost, *f.* das Missverhältnis, *Cig.*
nerazpoložèn, éna, *adj.* unaufgelegt, nicht disponiert, *nk.*
nerazrúšen, šna, *adj.* unzerstörbar, *Jan.(H.).*
nerazrušljìv, íva, *adj.* = nerazrušen, *Cig.*
nerazsǫ́den, dna, *adj.* unverständig, dumm, *Cig.*
nerazsǫ́dnost, *f.* der Mangel an Urtheilskraft, der Unverstand, *Cig.*
nerazšȋrjen, *adj.* unerweitert; — nicht ausgebreitet: nerazširjena količina, intensive Größe, *Cig.(T.).*
neraztájen, jna, *adj.* = neraztalen, *Jan.(H.).*
neraztálen, lna, *adj.* unschmelzbar, *Cig.(T.).*
neraztegljìv, íva, *adj.* = neraztezen, *Cig.*
neraztę́zen, zna, *adj.* unausdehnbar, *Jan.(H.).*
neraztę́znost, *f.* die Unausdehnbarkeit, *Jan.(H.).*
neraztǫ́pen, pna, *adj.* unschmelzbar, *Cig.(T.).*
neraztopljìv, íva, *adj.* = neraztopen, *Cig.*
neraztǫ́pnost, *f.* die Unschmelzbarkeit, *Jan.(H.).*
nerazûm, *m.* der Unverstand: z nerazuma pokvarjena beseda, *Erj.(Torb.).*
nerazúmen, mna, *adj.* 1) unverständig; — 2) unverständlich, undeutlich, *Jan.*; unbegreiflich: nerazumljeno in nerazumno človeško srce, *Jurč.*
nerazuméten, tna, *adj.* unbegreiflich, *Danj.-M.*
nerazuméven, vna, *adj.* unbegreiflich: nerazumevni sklepi, *Cv.*
nerazumljìv, íva, *adj.* = neumeven, unverständlich, unbegreiflich, *Cig., Jan., nk.*
nerazûmnik, *m.* ein unverständiger Mensch, *Lj-Zv., Jurč.*
nerazúmnost, *f.* die Unverständigkeit.
nerazvę́zen, zna, *adj.* unauflösbar, *Jan.(H.).*
nerazvezljìv, íva, *adj.* = nerazvezen, *Cig., Jan.*
nerazvȋt, *adj.* unentwickelt.
neręd, ręda, *m.* die Unordnung, *Mur., Cig., Jan., ogr.-Valj.(Rad), nk.*
nerę́den, dna, *adj.* unordentlich, *Cig., Jan., nk.*
nerədílen, lna, *adj.* unwahrhaft, *Jan.(H.).*
nerę́dnost, *f.* die Unordentlichkeit, die Unordnung, *Cig., Jan., nk.*

neredọven, vna, *adj.* nicht ordnungsgemäß, unordentlich, *Mur.*, *ogr.-C.*
nerẹsec, sca, *m.* = merjasec, der Eber, *Meg.*, *Cig.*, *Dol.-Mik.*, *Vreme-Erj.(Torb.)*.
nerẹsen, sna, *adj.* nicht ernst.
nerẹsníca, *f.* die Unwahrheit.
nerẹsníčen, čna, *adj.* unwahr.
nerẹsníčnost, *f.* die Unwahrheit (als Eigenschaft).
nérẹst, *m.* = neresec, *Kres II. 581*; (nerist, *ogr.-C.*).
nerẹščák, *m.* = neresec, *Dol.-Mik.*
nerẹ́šen, *adj.* unerledigt.
nêrga, *f.* eine murrsinnige Person, *M.*, *Z.*; — ein weinerliches Kind, *Cig.*; der Brummbär, *Cig.*; „nerga nergasta!“ vele otroku, ki vedno toži in joče, *Polj.*
nergáč, *m.* der Brummbär, *Jan.*
nergálọ, *n.* der Murrer, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
nergáti, âm, *vb. impf.* 1) brummen, murren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) schmähen, *C.*; kako so njega nergali, *Krelj*; — iz nem. nergeln; (tudi: njergati, *Cig.*, *Jan.*).
nergàv, áva, *adj.* mürrisch, *Cig.*, *Jan.*
nerọ́čen, čna, *adj.* ungeschickt, *Cig.*
nerọ́čnost, *f.* die Ungeschicklichkeit, *C.*
nérod, *m.* die Akazie, *C.*, *Št.-Mik.*, *V. G. I. 315.*
nerộda, *f.* 1) die Ungeschicklichkeit, *Mur.*; — 2) ein ungeschickter Mensch, *Kr.-Valj.(Rad)*.
1\. **neróden**, dna, *adj.* unfruchtbar.
2\. **nerọ́den**, dna, *adj.* 1) sich nicht kümmernd: boga n., irreligiös, *Dict.*; — lässig, *Cig.*, *Jan.*; — ungehorsam, ungezogen, *Dict.*, *Alas.*; — 2) ungeschickt: n. deček; nerodno se vesti; nerodno prijeti za kako reč; nerodno se prikloniti; po nerodnem, infolge der Ungeschicklichkeit; — unbequem; nerodno sedeti.
nérodje, *n. coll.* Akazien, der Akazienwald, *vzhŠt.-C.*
nerodljìv, íva, *adj.* sorglos, unachtsam, gleichgiltig, *Jan.*, *M.*, *C.*; srce nemarno ali nerodljivo, *Trub.(Post.)*; — ungehorsam, ungezogen, *Dict.*: nerodljivi otroci, *Trub.(Post.)*.
nerodljívost, *f.* die Gleichgiltigkeit, *C.*
nerộdnež, *m.* der Ungeschickte.
nerộdnica, *f.* ein ungeschicktes Weib.
nerộdnik, *m.* der Ungeschickte, *Mur.*
1\. **neródnost**, *f.* die Unfruchtbarkeit.
2\. **nerọ́dnost**, *f.* 1) die Fahrlässigkeit, *Jan.*; — der Unfug, die Unordnung; ovaditi županu nerodnosti, katere se gode po občini, *Levst.(Nauk)*; — 2) die Ungeschicklichkeit; po nerodnosti pokvariti kaj.
nerodoljúben, bna, *adj.* unpatriotisch, *nk.*
nérodov, *adj.* Akazien-, *vzhŠt.-C.*
nérodovec, vca, *m.* das Akazienholz, *vzhŠt.-C.*
nérodovina, *f.* das Akazienholz, *vzhŠt.-C.*
nerodovȋt, *adj.* unfruchtbar, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; Sara je že bila nerodovita, *Jsvkr.*
nerodovíten, tna, *adj.* unfruchtbar.
nerodovítnost, *f.* die Unfruchtbarkeit.
nerodovȋtost, *f.* = nerodovitnost, *Mur.*, *Jsvkr.*
nerósec, sca, *m.* = neresec, *Prip.-Mik.*, *Valj.(Rad.)*, *Zora.*
neróstec, tca, *m.* = neresec, *Prip.-Mik.*, *C.*

nêrv, *m.* = živec, čutnica, der Nerv.
nervōzen, zna, *adj.* z razdraženimi ali bolnimi živci, nervös, *nk.*
nervōznost, *f.* die Nervosität, *nk.*
neržáti, âm, *vb. impf.* = nergati, *Gor.*
nesadọ́ven, vna, *adj.* unfruchtbar: nesadovno drevo, *C.*
nesâm, sáma, *adj.* nesama, schwanger, *Sl.-Gor.-C.*
nesamopríden, dna, *adj.* uneigennützig.
nesamoprídnost, *f.* die Uneigennützigkeit.
nesamostálen, lna, *adj.* unselbständig, *Cig.*, *nk.*
nesamostálnost, *f.* die Unselbständigkeit, *Cig.*, *nk.*
nesebíčen, čna, *adj.* uneigennützig, selbstlos.
nesebíčnost, *f.* die Uneigennützigkeit.
nésen, sna, *adj.* nesna kokoš, die Leghenne, *Cig.*, *Jan.*
nesèn, snà, *m.* die Schlaflosigkeit, *ogr.-C.*
nesénje, *n.* 1) das Tragen; — 2) das Eierlegen.
neseštêt, *adj.* ungezählt, *Jan.(H.)*.
nesêtvina, *f.* das Unkraut, *Št.-Cig.*
nesìt, síta, *m.* der Pelikan (pelecanus onocrotalus), *Cig.*, *Erj.(Ž.)*; — češ.
nesìt, síta, *adj.* = nesiten, *Cig.*, *Jan.*
nesíten, tna, *adj.* unersättlich, *Mur.*, *Mik.*, *Krelj*; nesiten požrih, *Dalm.*; nesitna lakomnost, *Kast.*
nesȋtnež, *m.* der Unersättliche, der Nimmersatt, *Mur.*, *Mik.*
nesȋtnik, *m.* = nesitnež, *Mur.*
nesítnost, *f.* die Unersättlichkeit, *Mur.*; nesitnost jih je že veliko pomorila, *Slom.*
nesítost, *f.* = nesitnost, *Cig.*
neskesán, *adj.* reuelos; n. grešnik.
nesklàd, kláda, *m.* der Zwiespalt, *Guts.-Cig.*; — die Disharmonie, *Cig.(T.)*.
nesklâda, *f.* die Zwietracht, *C.*
neskláden, dna, *adj.* unvereinbar, *Cig.*; ungefügig, *Mur.*, *Cig.*; — unharmonisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — uneinig, *Dict.*, *Krelj.*
neskládnost, *f.* die Unvereinbarkeit, *Cig.*; — die Disharmonie, *Cig.(T.)*, *Jan.*, *nk.*; — die Zwietracht, *Dict.*, *Cig.*, *C.*; v srdu, v kregu ino neskladnosti živeti, *Krelj.*
neskladovȋt, *adj.* ungeschichtet, *Cig.(T.)*.
nesklonljìv, íva, *adj.* indeclinabel (gramm.), *Jan.*
nesklût, *f.* etwas Abscheuliches: das Ungeziefer, der Unrath, *Fr.-C.*
nesklúta, *f.* der Schmutz, die Unreinigkeit, *C.*
nesklúten, tna, *adj.* unrein, schmutzig, widerlich, ekelhaft, *Fr.-C.*; — prim. neskuten.
nesklûtnež, *m.* der Abscheuliche, *C.*
nesklûtnica, *f.* die Abscheuliche, *C.*
neskónčen, čna, *adj.* unendlich: neskončna večnost; neskončno usmiljen.
neskónčnost, *f.* die Unendlichkeit.
neskȓb, *f.* die Sorglosigkeit, *M.*, *Žnid.*
neskŕben, bna, *adj.* unsorgsam, unachtsam.
neskrbljìv, íva, *adj.* = neskrben, *Jan.*
neskȓbnež, *m.* der Unsorgsame, der Unachtsame.
neskŕbnost, *f.* die Unsorgsamkeit, die Unachtsamkeit.
neskrómen, mna, *adj.* unbescheiden, *Cig.*, *nk.*

neskrómnost, *f.* die Unbescheidenheit, *Cig.*, *nk.*
neskúten, tna, *adj.* unrein, schmutzig, *M.*
neslân, slána, *adj.* 1) ungesalzen; neslana jed; še neslanega kropa nisi vreden; — 2) abgeschmackt, fade; neslane besede; neslano govoriti; neslan človek.
neslanáriti, ârim, *vb. impf.* neslano se vesti, neslano govoriti, *Dol.*
neslánec, nca, *m.* ein fader Mensch.
neslánka, *f.* ein fades Weib.
neslánost, *f.* 1) die Ungesalzenheit; — 2) die Abgeschmacktheit, die Fadheit.
neslâst, *f.* die Unschmackhaftigkeit, *Cig.*, *Jan.*
neslásten, tna, *adj.* unschmackhaft, schmacklos.
neslástnost, *f.* die Unschmackhaftigkeit.
nesláven, vna, *adj.* unberühmt; — unrühmlich, unlöblich.
neslávnost, *f.* die Unberühmtheit; — die Unrühmlichkeit.
neslîšan, *adj.* unerhört, beispiellos.
neslíšen, šna, *adj.* unhörbar, *nk.*
neslǫ̑ga, *f.* die Uneinigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neslovèč, éča, *adj.* unberühmt; — unrühmlich, unlöblich: nesloveče je v krčmi služiti, *SKr.*; nesloveče je možu, če govore: on je bil uže zaprt, *Jurč.*
neslǫ́žen, žna, *adj.* uneinig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neslǫ́žnost, *f.* die Uneinigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-M.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*
neslûšljiv, *adj.* ungehorsam, unfolgsam, *Mur.*
neslûšljivost, *f.* der Ungehorsam, *Mur.*
neslûšnica, *f.* die Ungehorsame: grda nehvaležnica in neslušnica! *Cv.*
neslûžben, bena, *adj.* außerämtlich, *Cig.*
neslúžen, žna, *adj.* undienlich, unbrauchbar, *Cig.*, *C.*
nesmẹ́ren, rna, *adj.* ungebürlich, *ogr.-C.*
nesmîsel, sla, *m.* der Unsinn, *nk.*; — prim. hs. nesmisao.
nesmîseln, selna, *adj.* unsinnig, *nk.*
nesmŕten, tna, *adj.* unsterblich, *Jan.*, *nk.*; nesmrtna resnica, *Str.*
nesmŕtnost, *f.* die Unsterblichkeit, *Jan.*, *nk.*
nesnága, *f.* 1) die Unreinlichkeit, der Unrath, der Schmutz; — 2) ein unreines Ding: das Ungeziefer, *vzhŠt.-C.*; — (psovka) ta nesnaga! dieser abscheuliche Mensch! — ti nesnaga, ti! du abscheuliche Geschichte!
nesnagóta, *f.* die Unreinlichkeit, die Schmutzigkeit, *Mur.*, *Danj.-C.*
nesnážen, žna, *adj.* unsauber, unreinlich; nesnažna obleka; nesnažno dekle.
nesnâžnež, *m.* ein unreinlicher, unsauberer Mensch.
nesnâžnica, *f.* ein unreinliches, unsauberes Weib.
nesnážnost, *f.* die Unreinlichkeit, die Unsauberkeit.
nesnẹ̑den, *adj.* unverzehrt.
nésnica, *f.* die Leghenne, *C.*
nesǫ́čen, čna, *adj.* saftlos, *Cig.*
nesǫ́čnost, *f.* die Saftlosigkeit, *Cig.*
nesǫ́den, dna, *adj.* außergerichtlich, *Cig.*, *DZ.*
nesoglásen, sna, *adj.* unharmonisch, *Cig.*, *Jan.*; — mißhellig, *Cig.*; — prim. soglasen.
nesoglâsje, *n.* die Disharmonie, *Cig.*, *Jan.*; — die Mißhelligkeit, *Cig.*
nesomẹ́ren, rna, *adj.* unebenmäßig, *Cig.*
nesomẹ́rnost, *f.* die Unebenmäßigkeit, *Jan.*
nesostávnost, *f.* die Systemlosigkeit, *Cig.(T.)*; — prim. sostav.
nespámet, *f.* die Unvernunft, der Unverstand.
nespámeten, *adj.* unvernünftig, unbesonnen, unklug, thöricht.
nespámetnež, *m.* der Unvernünftige, der Thörichte.
nespámetnica, *f.* ein unvernünftiges, thörichtes Weib.
nespámetnik, *m.* = nespametnež.
nespámetnost, *f.* die Unvernünftigkeit, die Unbesonnenheit, die Unklugheit, die Thorheit.
nespánje, *n.* die Schlaflosigkeit, *Cig.*, *Jan.*
nespẹ́čen, čna, *adj.* schlaflos, *Guts.*
nespẹ́čnost, *f.* die Schlaflosigkeit, *Guts.-Cig.*, *Nov.*
nespẹ́šen, šna, *adj.* = počasen, nicht flink, *Dol.*; — nespešno delo = delo, ki ne gre od rok, *Svet.(Rok.)*.
nespodǫ̑ba, *f.* 1) die Unanständigkeit, die Ungebürlichkeit, *Cig.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Guts.(Res.)*, *Kr.-Valj.(Rad)*; — 2) die Missgestalt, das Zerrbild, *Cig.*, *Jan.*, *Zora.*
nespodǫ́ben, bna, *adj.* unanständig, ungebürlich, anstößig.
nespodǫ̑bje, *n.* die Unförmlichkeit, *Cig.*
nespodǫ̑bnež, *m.* der Unanständige.
nespodǫ̑bnica, *f.* die Unanständige.
nespodǫ́bnost, *f.* die Unanständigkeit, die Ungebürlichkeit.
nespokǫ́ren, rna, *adj.* unbußfertig.
nespokǫ̑rnik, *m.* der Unbußfertige, *M.*, *Valj.(Rad)*.
nespokǫ́rnost, *f.* die Unbußfertigkeit.
nesporazûm, *m.* die Mißhelligkeit, *Cig.(T.)*.
nesporazumẹ̑nje, *n.* das Missverständnis, *nk.*
nesporẹ́den, dna, *adj.* unordentlich, *Cig.*, *M.*, *Trub.*
nesposǫ́ben, bna, *adj.* unfähig, untauglich, *Jan.*, *nk.*; — prim. sposoben.
nesposǫ̑bnež, *m.* der Unfähige, *nk.*
nesposǫ́bnost, *f.* die Unfähigkeit, die Untauglichkeit, *Jan.*, *nk.*
nespoštljìv, íva, *adj.* unehrerbietig.
nespoštljívost, *f.* die Unehrerbietigkeit.
nespotekljìv, íva, *adj.* unanstößig, *nk.*
nespotekljívost, *f.* die Unanstößigkeit, *nk.*
nespotikljìv, íva, *adj.* = nespotekljiv, *Mur.*
nespràv, *adv.* unrecht, *Krn-Erj.(Torb.)*.
nesprâva, *f.* der Zwiespalt, *Cig.*
nespráven, vna, *adj.* unversöhnlich, unverträglich, *Cig.*, *Jan.*
nespravljìv, íva, *adj.* unversöhnlich, *Cig.*, *Jan.*
nespravljívost, *f.* die Unversöhnlichkeit, *Cig.*
nesprávnost, *f.* die Unversöhnlichkeit, *Cig.*
nesprebíten, tna, *adj.* = 2. neprebiten, *Cig.*, *Jan.*
nespremîslek, sleka (selka), *m.* = nepremislek, *Mur.*, *C.*
nespremîšljen, *adj.* = nepremišljen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

nesprệt, *f.* die Ungestalt, ein missgestalteter Mensch, *BlKr.-Mik.*
nesprèt, prệta, *m.* = nespreten človek, *Valj. (Rad).*
nesprệten, tna, *adj.* 1) ungeschickt, plump; — 2) ungestaltet, *Jan.*; n. plod, die Missgeburt, *C.*
nesprệtnost, *f.* die Ungeschicktheit, die Plumpheit.
nesprhljìv, íva, *adj.* unverweslich, *Mur.*
nesprhljívost, *f.* die Unverweslichkeit, *Mur.*
nespripráven, vna, *adj.* ungeschickt, *Štrek.*
nesrâm, *m.* die Schamlosigkeit, die Unzucht, *Trub.-M.*
nesrámen, mna, *adj.* schamlos, unverschämt; — unzüchtig; nesramna bolezen, die Syphilis, *M.*
nesramežljìv, íva, *adj.* unschamhaftig.
nesramežljívost, *f.* die Unschamhaftigkeit.
nesrâmje, *n.* die Schamlosigkeit, *V.-Cig.*
nesrâmnež, *m.* der Schamlose, der Unverschämte.
nesrámnica, *f.* die Schamlose, die Unverschämte.
nesrámnik, *m.* der Schamlose, der Unverschämte.
nesramnjáč, *m.* = nesramnež, *C.*
nesramnjáča, *f.* = nesramnica, *ogr.-M.*
nesramnják, *m.* = nesramnež, *ogr.-M.*
nesrámnost, *f.* die Schamlosigkeit, die Unverschämtheit; — die Unzüchtigkeit.
nesrệča, *f.* das Unglück; po nesreči, unglücklicher Weise; — ti nesreča, ti! du unglückseliger Mensch!
nesrệčen, čna, *adj.* 1) unglücklich; — 2) unglückbringend, unglückselig; ta nesrečni človek je moral ravno zdaj priti! nesrečna lakomnost.
nesrệčnež, *m.* der Unglückliche; — der Unglückselige.
nesrệčnica, *f.* die Unglückliche; — die Unglückselige.
nesrệčnik, *m.* 1) der Unglückliche; — 2) die Cichorie, *Hal.-C.*
nesrečnják, *m.* der Unglückliche, *kajk.-Valj. (Rad).*
nesrệčnost, *f.* der unglückliche Zustand; — die Unglückseligkeit.
nestâjati, jam, jem, *vb. impf.* mangeln, fehlen, *Dict.*, *C.*, *Mik.*; ausgehen, zuende gehen, *Cig.*, *Jan.*; — prim. hs. nestajati.
nestálen, lna, *adj.* unbeständig, unstet, *Cig.*, *Jan.*; — nestalna količina, eine unstetige Größe (math.), *Cig. (T.).*
nestâłnik, *m.* der Nomade, *Jan. (H.).*
nestálnost, *f.* die Unbeständigkeit, *Cig.*
nestânoma, *adv.* unaufhörlich, ununterbrochen, *C.*, *ogr.-Mik.*
nestanovît, *adj.* unbeständig, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*
nestanovíten, tna, *adj.* unbeständig.
nestanovîtnež, *m.* der Unbeständige, *Cig.*, *M.*, *Cv.*
nestanovítnost, *f.* die Unbeständigkeit.
nestanovîtost, *f.* die Unbeständigkeit, *Cig.*
nestáti, stânem, *vb. pf.* zu mangeln anfangen, ausgehen, *Jan.*; — nestane ga = er verschwindet, *kajk.-Valj. (Rad).*

nésti, nésem, *vb. impf.* 1) tragen; v rokah, na hrbtu, v košari nesti kaj; — puška dobro nese, die Flinte schießt gut, *Cig.*; — n. se, sich geberden, *Cig.*; konj se lepo nese, das Pferd hat eine schöne Haltung, *Ig-Dol.*; dokler (dokoder) oči neso, soweit das Auge reicht, *Cig.*, *LjZv.*; — moja pamet nese toliko, da . . . = pamet mi govori, uči me, da . . ., *Podkrnci-Erj. (Torb.)*; — dahin tragen, treiben; veter listje daleč nese; valovi ladjo neso v tuje kraje; kam te zlodej nese? Kam nese me obup, neznam, *Preš.*; nese me, es reißt mich fort, *Mik.*; — 2) eintragen, Nutzen bringen; hiša mi nese veliko; — 3) jajca n., Eier legen; kokoš ne nese već.
nestộren, rna, *adj.* rauh: nestorno ali grobo storiti, *Dict.*; — ungefällig, *M.*, *BlKr.*; — unbequem, *Z.*; — prim. nastoren.
nestránski, *adj.* = nepristranski, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*
nestrâsten, stna, *adj.* leidenschaftslos, *nk.*
nestrâstje, *n.* die Leidenschaftslosigkeit, *Levst. (Zb. sp.).*
nestrašljìv, íva, *adj.* furchtlos, unerschrocken; lepa Vida nestrašljiva, *Npes.-Vraz.*
nestrašljívost, *f.* die Unerschrockenheit.
nestrézen, zna, *adj.* unmäßig, *Mur.*, *UčT.*
nestrệznež, *m.* der Unmäßige, *Ravn.*
nestrohljìv, íva, *adj.* unverweslich, *Mur.*, *Cig.*, *Dalm.-M.*
nestrohljívost, *f.* die Unverweslichkeit, *Mur.*
nestrpèč, éča, *adj.* heikelig (in Bezug auf sein Hab und Gut), *Fr.-C.*
nestŕpen, pna, *adj.* 1) unerträglich, *V.-Cig.*, *C.*, *Vrt.*; — 2) ungeduldig, *Jan.*, *Zora.*
nestrpljìv, íva, *adj.* ungeduldig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*
nestrpljívost, *f.* die Ungeduld, *Cig.*
nestŕpnost, *f.* 1) die Unerträglichkeit, *V.-Cig.*; — 2) die Ungeduld, *Jan.*, *C.*; — die Intoleranz, *C.*, *nk.*
nestúda, *f.* ein abscheulicher Mensch, *Štrek.*
nestúden, dna, *adj.* unrein, *Štrek.*
nestvòr, stvóra, *m.* eine Missbildung, ein misslungenes Werk, *Levst. (LjZv.*, *Nauk)*; das Unding, *nk.*
nesúmen, mna, *adj.* unverdächtig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; nesumni ljudje, *Levst. (Nauk).*
nesúmnost, *f.* die Unverdächtigkeit, *Mur.*, *Cig.*
nesváren, rna, *adj.* untadelhaft, *C.*; mašnik bodi v vseh rečeh nesvaren, *Burg.*
nesvệst, *f.* die Bewusstlosigkeit, die Ohnmacht, *Cig. (T.)*, *Erj. (Som.)*, *nk.*
nesvệsten, tna, *adj.* bewusstlos, *Cig. (T.)*, *C.*, *nk.*
nesvệstica, *f.* = nesvest, *Cig. (T.).*
nesvệstje, *n.* die Bewusstlosigkeit, *Cig.*; vsa v nesvestju, vollkommen bewusstlos, *Vrt.*
nesvệstnost, *f.* die Bewusstlosigkeit, *Cig.*
nesvệt, svéta, *adj.* unheilig.
nesvobóda, *f.* die Unfreiheit, *nk.*
nesvobóden, dna, *adj.* unfrei, *Cig.*
nesvobộdnik, *m.* der Unfreie, *nk.*
nệšče, *pron.* = nehče, nekdo, *C.*, *vzhŠt.-Npr. (vzhŠt.)-Kres.*

nę̑ščer, *pron.* = nehče, nekdo, *Rogatec, Saleška dol.-C.*
nę̑šelj, šlja, *m.* = nešlej, *Poh.-C.*, *Mik.*
neškè (ę̑), nešâk, neškâ, *f. pl.* = nečke, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Gor.*, *Ig(Dol.)*.
nę̑šlej, *m.* der Schuhriemen, *Ip.*; — prim. nem. Nestel.
nę̑šklja, *f.* = valjar, *Gor.*
nešklјáti, âm, *vb. impf.* = razvaljevati: n. testo, *Gor.*
neškǫ́den, dna, *adj.* unschädlich, *Jan.*, *SlN.*
neškodljìv, íva, *adj.* unschädlich.
neškodljívost, *f.* die Unschädlichkeit.
nę̑šplja, *f.* die Mispel, der Mispelbaum (mespilus germanica), *Tuš.(R.)*.
nę̑špljarica, *f.* die Mispelbirne, *Cig.*
neštę̑ri, *pron.* = nekateri, *ogr.-C.*
nešterǫ̑č, *adv.* = nekaterikrat, *ogr.-M.*, *C.*
neštę̑t, *adj.* ungezählt, unzählig, zahllos.
neštéven, vna, *adj.* unzählbar, *Cv.*
neštevíłen, łna, *adj.* unzählig, zahllos, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*
neštęvíłnost, *f.* die Unzähligkeit, *Mur.*
nẹ̀t, nẹ́ta, *m.* das Niet, der Nietnagel, *Cig.*, *DZ.*; — iz nem.
netájen, jna, *adj.* unleugbar, *nk.*; — unverhohlen, *Jan.*
netajljìv, íva, *adj.* = netajen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nę̑tałnik, *m.* das Nieteisen, *Cig.*; — prim. netati.
nę̑tati, am, *vb. impf.* nieten; — iz nem.
nę̑tec, tca, *m.* = netivec, *Guts.*, *Cig.*
netéčen, čna, *adj.* 1) ungedeihlich; netečna jed = jed, ki nič ne tekne; — 2) unersättlich, *Cig.*; n. človek, = človek, kateremu nič ne tekne, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 3) lästig, beschwerlich, zudringlich, widerlich, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *Gor.*; (prim. natečen).
netę̑čje, *n.* die Preiselbeere (vaccinium vitis idaea), *Savinska dol.*
netę̑čnica, *f.* die Unersättliche, *Cig.*
netę̑čnik, *m.* 1) človek, kateremu nič ne tekne: ti si pravi netečnik! *Lašče - Levst. (Rok.)*, *Rib.*; der Vielfraß, *Cig.*, *Jan.*, *Škrinj.*; — 2) jed, katera nič ne tekne, eine ungedeihliche Speise: močnik netečnik, *Lašče-Levst. (Rok.)*; — 3) der Zudringliche, *Jan. (H.)*; prim. netečen 3); — 4) die Rohrdommel (ardea stellaris), *Frey.(F.)*.
netę́čnost, *f.* 1) die Ungedeihlichkeit; n. hrane; — 2) die Ungenügsamkeit, *Cig.*; živinska netečnost, *Jap.(Prid.)*.
netę̑goma, *adv.* unverzüglich, *Mur.*, *Met.*; — prim. neutegoma.
netę̑k, *m.* 1) das Ungedeihen: bil je tak netek, da so ljudje zmerom jedli, pa vendar niso bili nikdar siti, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 2) človek, kateremu nobena reč ne tekne, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *Poh.*; der Unersätttliche, der Vielfraß, *Cig.*, *Jan.*; ta netek nima nikoli zadosti, *Slom.*; — 3) neka zel za svinje (prim. ščav, smok), *C.*; — tudi; das Sinngrün (vinca), *vzhŠt.-C.*
netęlę̑sen, sna, *adj.* unkörperlich, *Cig.*, *Jan.*

netęlę̑snost, *f.* die Unkörperlichkeit, *Cig.*; die Immaterialität, *Cig.(T.)*.
netežnína, *f.* netežnine, die Imponderabilien, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
nèti, *conj.* = niti, nicht einmal, *C.*; neti — neti = niti — niti, *Mur.*, *vzhŠt.-C.*
netíłen, łna, *adj.* Zünd-, *Cig. (T.)*; netîłne vrvce, netilni listki, Zündschnüre, Zündblättchen, *DZ.*
netílja, *f.* die Heizerin, *Jan.*
netîłnica, *f.* die Zündmaschine, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
netíłnost, *f.* die Zündkraft, *Cig.*
netílo, *n.* 1) das Zündmittel, der Zünder, *Habd.*, *Dict.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T)*; n. na drgnjenje, na potezanje, der Reib-, der Streichzünder, *DZ.*; — 2) das Heizmaterial: nabirat hodijo potrebnega netila, *Navr.(Let.)*.
netíšče, *n.* der Zündpunkt, *Jan.(H.)*.
nétiti, im, *vb. impf.* 1) anzünden, Feuer anmachen; ogenj n., das Feuer unterhalten, *Habd.*, *Rib.-Mik.*, *Cig.*; heizen, *Mur.*, *Jan.*, *Celovška ok.*; Bodi zima bodi kres, Kadar zebe, neti les, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; — 2) n. se, brennen, *Z.*; — lice se mi neti, das Gesicht brennt mir (z. B. vor Scham), *ogr.-C.*; — n. se, braun werden (vom Gebäck im Ofen), *C.*
netîvec, vca, *m.* der Heizer, *Cig.*, *Jan.*
netîvka, *f.* die Heizerin, *Jan.(H.)*.
netîvo, *n.* der Zündstoff, *Nov.-C.*, *Sen.(Fiz.)*; — das Heizmaterial, *Jan.*
netják, *m.* = nečak, der Schwestersohn, der Neffe, *nk.*; — prim. hs. nećak.
netjákinja, *f.* die Nichte, *nk.*; — prim. hs. nećakinja.
netópek, pka, *adj.* unschmelzbar, *Cig.(T.)*.
netopír, rja, *m.* die Fledermaus (plecotus).
netopírast, *adj.* fledermausartig, *Cig.*
netopírščak, *m.* der Fledermauskoth, *Fr.-C.*
netŕden, dna, *adj.* nicht fest, nicht stark, schwach.
netrę̑sk, *m.* die Hauswurz (sempervivum tectorum), *Cig.*, *C.*, *Tuš.(R.)*, *Gor.*; divji n., der Mauerpfeffer (sedum acre), *vzhŠt.-C.*
netrẹ́zen, zna, *adj.* nicht nüchtern, betrunken.
netrlẹ̀p, lẹ́pa, *m.* der Plumpe, *Jan.(H.)*.
netrlẹ́pen, pna, *adj.* = trlepen, schwer verstehend, schwerfällig, plump, *Lašče-Erj.(Torb.)*; (prim. *Let. 1883, 301.*); n. krpež, plumpes Machwerk, *Levst.(Zb. sp.)*.
netrlẹ́pnost, *f.* die Plumpheit, *Jan.(H.)*.
netrohljìv, íva, *adj.* unverweslich.
netrpẹ́žen, žna, *adj.* unbauerhaft, *Jan.(H.)*.
netrpežljìv, íva, *adj.* = nepotrpežljiv, ungeduldig, *Meg.*, *Trub.*
netrpljìv, íva, *adj.* unduldsam, *Cig.*, *C.*; ungeduldig, *Cig.(T.)*.
netrpljívost, *f.* die Unduldsamkeit, *M.*, *C.*
neubẹ́ljen, *adj.* ungebleicht, *Cig.*
neubẹ́žen, žna, *adj.* wortkaltig, *V.-Cig.*
neubogljìv, íva, *adj.* unfolgsam.
neubogljîvec, vca, *m.* der Unfolgsame.
neubogljîvka, *f.* die Unfolgsame.
neubogljívost, *f.* die Unfolgsamkeit.
neubrán, *adj.* verstimmt, *Jan.*, disharmonisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; neubrani glasovi, *nk.*

neubranljìv, iva, *adj.* = neodvraten, *Cig.*
neubránost, *f.* die Disharmonie, der Misklang, *Cig.*, *Jan.*
neučâkan, *adj.* = neučakaven, ungeduldig, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*, *Gor.*: otroci so neučakani, n. pr. kadar ne morejo pričakati kosila, *Podkrnci-Erj.(Torb.).*
neučâkanec, nca, *m.* der Ungeduldige, *M.*; der Heißsporn, *Cig.*
neučâkanost, *f.* die Ungeduld, *Cig.*
neučákaven, vna, *adj.* kdor ne more česa pričakati, ungeduldig: ne bodi tako neučakaven! *Levst.(Zb. sp.)*; neučakavni (-alni) Faeton, *Erj.(Izb. sp.).*
neučakljìv, íva, *adj.* ungeduldig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
neučakljívost, *f.* die Ungeduld, *Cig.*, *Jan.*
1. **neučèn**, éna, *adj.* ungelehrt.
2. **neúčen**, čna, *adj.* ungelehrig, *Cig.*, *Jan.*; (neučân, *Dict.).*
neučljìv, íva, *adj.* = 2. neučen, *Cig.*, *Jan.*
neùd, úda, *m.* das Nichtmitglied, *nk.*
neudán, *adj.* unverehelicht, ledig (o ženski), *Cig.*; pravilneje: nevdan.
neudánost, *f.* der ledige Stand des Weibes, *Cig.*; pravilneje: nevdanost.
neudŕžen, žna, *adj.* unaufhaltsam, *Cig.*
neudŕžnost, *f.* die Unaufhaltsamkeit, *Cig.*
neugánjen, *adj.* unenträthselt, *Cig.*
neugásen, sna, *adj.* unauslöschbar, *nk.*
neugíbčen, čna, *adj.* unbiegsam, *Cig.(T.)*, *Žnid.*
neugíbek, bka, *adj.* unbiegsam, *ogr.-C.*
neugíben, bna, *adj.* unbiegsam, *ogr.-C.*
neugíbkost, *f.* die Unbiegsamkeit, *ogr.-C.*
neugíbnost, *f.* die Unbiegsamkeit, *ogr.-C.*
neuglâjen, *adj.* ungeebnet, rauh: neuglajen pot, *Meg.*; — ungeschliffen (fig.), grob, *Cig.*
neuglâjenost, *f.* die Rauhheit, die Grobheit, *Cig.*
neuglẹ́den, dna, *adj.* = negleden, *Svet.(Rok.).*
neugnán, *adj.* 1) unermüdet, unermüdlich, *Cig.*, *Jan.*; (posavski konj) je za čudo vztrajen, rekel bi neugnan, *Erj.(Izb. sp.)*; — unbeugsam, *Cig.*; — 2) ungebändigt, unbändig, ausgelassen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; neugnano vedenje fantov, *Jap.(Prid.)*; neugnan jezik, *Mur.*
neugnánec, nca, *m.* der Ausgelassene, *C.*
neugnánost, *f.* 1) die Unermüdlichkeit, *Cig.*, *Valj.(Rad.)*; — die Unbeugsamkeit, *Cig.*; — 2) die Ausgelassenheit, *Cig.*, *M.*, *Nov.*
neugộda, *f.* die Unannehmlichkeit, *Bes.*, *Let.*; der Uebelstand, *Levst.(Podk.)*; — das Uebel, *Cig.*
neugọ́den, dna, *adj.* 1) ungünstig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*: (v tem pomenu nav. neugóden): — 2) unangenehm, *Jan.*; unappetitlich, („neguden") *Svet.(Rok.)*; — ungeschickt, *Dol.*; — prim. negoden.
neugodljìv, iva, *adj.* ungefällig (von einer Sache), *Jan.(H.).*
neugọ́dnost, *f.* 1) die Ungünstigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) die Unannehmlichkeit, *Jan.*
neuhọ́jen, *adj.* ungebahnt, ungangbar: neuhojena pot, *Cig.*
neuîma, *f.* = uima, *Hal.-C.*
neùk, úka, *adj.* unerfahren, unwissend, *nk.*; — lis.

neukanljìv, íva, *adj.* untrüglich, *Mur.*, *Cig.*
neukanljívost, *f.* die Untrüglichkeit, *Cig.*
neuklẹ́knjen, *adj.* unbeweglich, standhaft, *ogr.-C.*
neuklonljìv, íva, *adj.* 1) unbeugsam, *Cig.*, *C.*; — 2) = neodvraten, unabwendbar, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
neukrẹ́ten, tna, *adj.* 1) unbeugsam: neukretnega vratu, *Trub.(Let. 1891, 149.)*; halsstarrig, unbändig: n. osel, *Trub.*; neukretne živali v brzdah držati, *Jap.(Prid.)*; neukretni ljudje, = „nekazani ljudje", *Dalm.*; neukretne butice, *Preš.*; unerbittlich, *Mik.*; standhaft, *Dict.*; neukretno srce, *Dalm.*; — 2) = neokreten, ungelenk, ungeschickt, plump, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
neukrẹ̑tnež, *m.* der Ungeschickte, der Plumpe, der Schwerfällige, *Cig.*
neukrẹ̑tnik, *m.* der Plumpe, der Schwerfällige, *Cig.*
neukrẹ́tnost, *f.* 1) die Unbeugsamkeit, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die Plumpheit, die Schwerfälligkeit, *Cig.*, *Jan.*
neukročèn, éna, *adj.* ungebändigt; — unbändig, ungeschlacht, (neukroten) *Meg.*
neukróten, tna, *adj.* unzähmbar, unbändig, *Mur.*; n. fant, *Ravn.*; neukrotni valovi, *Erj.(Izb. sp.).*
neukrotljìv, íva, *adj.* = neukroten, *Cig.*
neukrótnost, *f.* die Unbändigkeit, *Mur.*
neùm, úma, *m.* der Unverstand, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Dalm.-M.*
neúma, *f.* ein thörichter Mensch: ti neuma, ti! *Notr.*, *jvzhŠt.*
neumáriti, ârim, *vb. impf.* Dummheiten treiben, *BlKr.-Svet.(Rok.).*
neûmec, mca, *m.* = neumnež, *C.*
neúmen, mna, *adj.* unvernünftig; neumna žival; dumm; neumen, kakor konj, kakor živina; — närrisch.
neumésten, stna, *adj.* *Nov.*, *nk.*; pogl. nevmesten.
neumẹ́tẹlen, łna, *adj.* unwissend, *Dict.*, *C.*; neumetelne (-talne) podučiti, *Schönl.*, *Jsvkr.*; unerfahren, *Meg.*; ungebildet, *Dict.*; unvernünftig, *kajk.-Let.*; thöricht, *C.*
neumẹ́tẹlnost, *f.* die Unwissenheit, die Unerfahrenheit, *C.*; — die Thorheit, *C.*
neumẹ́ten, tna, *adj.* 1) = neumetelen, *Mur.*, *C.*; — = bebast, *C.*; — 2) = neumeven, unverständlich: Tat, rokomavh govori jezik drugim neumeten, *Preš.*
neumẹ́ven, vna, *adj.* unverständlich, *Jan.*; unbegreiflich, *nk.*
neumîšljen, *adj.* unvorhergesehen, *Krn-Erj.(Torb.).*
neumît, *adj.* ungewaschen.
neumivèn, éna, *adj.* = neumit, *Trub.*; („neumiven"), *Kor. Ljzv.*
neûmje, *n.* die Unsinnigkeit, die Thorheit, *Cig.*, *C.*; v posvetno neumje preveč zateleban, *Škrinj.*; pravo neumje narediti, etwas recht Unsinniges machen, *Levst.(Zb. sp.).*
neûmka, *f.* = neumnica 1), *Mur.*
neûmnež, *m.* der Thörichte, der Dumme.

neûmnica, *f.* 1) die Thörin, die Dumme; 2) neka hruška, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
neûmnik, *m.* der Dumme, der Thor, *Mur.*, *Cig.*, *Vrt.*
neúmnost, *f.* die Unvernünftigkeit, die Dummheit, die Thorheit.
neumǫ́rən, rna, *adj.* unermüdlich, unverdrossen, *C.*, *nk.*; n. trud, *C.*; neumorno dęlo, *nk.*; — hs.
neumǫ́rnost, *f.* die Unermüdlichkeit, *nk.*; — hs.
neúmovati, ujem, *vb. impf.* sich thöricht benehmen, närrisch sein, *C.*, *Svet.(Rok.)*, *Gor.*
neumrjǫ̂č, *adj.* unsterblich.
neumrjǫ̂čnost, *f.* die Unsterblichkeit.
neumrljìv, íva, *adj.* unsterblich, *Guts.*, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neumrljívost, *f.* die Unsterblichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
neumrtę̂lən, lna, *adj.* = neumrjoč, *kajk.-C.*, *Krelj*, *Zora.*
neumrtę̂lnost, *f.* die Unsterblichkeit, *kajk.-Valj.(Rad).*
neûmstvǫ, *n.* = neumščina, *C.*
neûmščak, *m.* das Bittersüß (solanum dulcamara), *C.*
neûmščina, *f.* die Thorheit, der Unsinn, *Z.*
neuparljìv, íva, *adj.* = nevenljiv, *Z.*
neupę̂han, *adj.* unermüdet, *Jan.*
neupęšljìv, íva, *adj.* unermüdlich, *C.*
neupljìv, íva, *adj.* misstrauisch, *Z.*, *C.*, *Let.*
neupogljìv, íva, *adj.* unbeugsam, *Cig.*, *nk.*
neupǫ́gnjen, *adj.* ungebeugt, *nk.*
neupǫ́ren, rna, *adj.* unwidersetzlich, *Cig.*
neupǫ́rnost, *f.* die Unwidersetzlichkeit, *Cig.*
neûra, *f.* 1) die Unglücksstunde, das Unglück, *Mur.*; — 2) das Ungewitter, *Jan.*, *C.*
neuráden, dna, *adj.* außerämtlich, *Jan.*, *nk.*
neuravnán, *adj.* ungeregelt, unorganisiert, *nk.*
neurâžen, *adj.* unverletzt, unbefleckt (fig.) *ogr.-C.*
neurejèn, éna, *adj.* ungeordnet, *Cig.*, *nk.*
1. **neúren**, rna, *adj.* langsam, ungeschickt.
2. **neúren**, rna, *adj.* 1) unglücklich: to je meni neurno, das ist für mich ein Unglück, *Mur.*; — 2) neurno vreme, schlechtes Wetter, *C.*
neûrje, *n.* das Ungewitter, *Guts.*, *Jarn.*, *Cig.*, *C.*
neûrnež, *m.* ein unliebsamer, unglückseliger Mensch, *C.*
neûrnica, *f.* ein unglückseliges Weib, *Mur.*
neûrnik, *m.* 1) der Unglückliche, der Unglückselige, *Mur.*, *Mik.*; — 2) der Wildbach, der Gewitterbach, *Jan.*, *M.*, *Preš.*
neúrnost, *f.* der Mangel an Flinkheit.
neusəhljìv, íva, *adj.* unversiegbar; (-sahljiv, *M.*, -sihljiv, *Cig.*).
neusəhljívost, *f.* die Unversiegbarkeit.
neuskǫ́čen, čna, *adj.* neuskočno sukno, t. j. sukno, ki se ne krči, krimpfrei, *Cig.*
neuslîšan, *adj.* unerhört; neuslišane prošnje.
neuslúžen, žna, *adj.* komur ni lehko ustreči, *Krn-Erj.(Torb.).*
neusmîljen, *adj.* unbarmherzig.
neusmîljenec, nca, *m.* der Unbarmherzige.
neusmîljenik, *m.* = neusmiljenec, *Cig.*, *Zv.*, *LjZv.*
neusmíljenje, *n.* die Unbarmherzigkeit.

neusmîljenka, *f.* die Unbarmherzige, *Cig.*, *M.*
neusmîljenost, *f.* die Unbarmherzigkeit.
neusmîljenski, *adj.* unbarmherzig, *Štrek.*
neuspę̂h, *m.* der Misserfolg, *Cig.(T.)*, *SlN.*
neuspéšen, šna, *adj.* erfolglos, *Jan.*, *nk.*
neuspéšnost, *f.* die Erfolglosigkeit, *nk.*
neustáven, vna, *adj.* unaufhaltbar, *Jan.(H.).*
neustávnost, *f.* die Unaufhaltbarkeit, *Jan.(H.).*
neustóren, rna, *adj.* neroden, okoren, *Dol.-Erj.(Torb.)*; plump, ungeschickt, *UčT.*
neustrahován, *adj.* unbezwungen, unbändig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
1. **neustrâšen**, *adj.* unerschrocken.
2. **neustrášen**, šna, *adj.* unerschrocken, *Cig.(T.).*
neustrâšenost, *f.* die Unerschrockenheit.
neustrézen, zna, *adj.* komur ni mǫči lahko ustreči, *Svet.(Rok.).*
1. **neustrę̂žen**, *adj.* = neustrezen, *Svet.(Rok.).*
2. **neustréžen**, žna, *adj.* wählerisch, *Cig.*; bogatini, to so neustrežni ljudje, *Glas.*
neustręžljìv, íva, *adj.* ungefällig, verdrießlich, mürrisch, *C.*
neustrójen, *adj.* unbearbeitet, roh: neustrojeno usnje, *Cig.*
neusúšen, šna, *adj.* unversiegbar, *SlN.-C.*; neusušni vir bistroumnosti, *Levst.(Zb. sp.).*
neušíbčen, čna, *adj.* unbeugsam, *Jarn.*
neušibljìv, íva, *adj.* unbeugsam, *C.*
neutájen, jna, *adj.* unverleugbar: leta so bila neutajno zapustila nekoliko sledu, *Jurč.*
neutážen, žna, *adj.* *Cig.*, pogl. neutolažen.
neutę̂ga, *f.* der Mangel an Muße, das Nichtzeithaben, *Valj.(Rad).*
neutę̂goma, *adv.* unverzüglich, auf der Stelle; n. govoriti, aus dem Stegreif sprechen, *ogr.*
neutemeljèn, éna, *adj.* ungegründet, *nk.*
neutepèn, éna, *adj.* unbeschmutzt, unbefleckt, *ogr.-C.*
neutesnjèn, éna, *adj.* uneingeschränkt, unbeschränkt, *Cig.*
neutę́šen, šna, *adj.* untröstlich, *Vrt.*
neutęšljìv, íva, *adj.* = neutešen, *ogr.-C.*
neutolážen, žna, *adj.* untröstlich, *Cig.*, *nk.*
neutolážnost, *f.* die Untröstlichkeit, *Cig.*, *nk.*
neutǫ́ljen, *adj.* = neutolažen, *ogr.-C.*
neutŕjen, *adj.* ungegründet, *Cig.*, *Jan.*
neutŕpen, pna, *adj.* unentbehrlich, *C.*
neutŕpnost, *f.* die Unentbehrlichkeit, *C.*
neutrúden, dna, *adj.* unermüdlich, unverdrossen, *Mur.*, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; neutrudni sovražniki, *Levst.(Zb. sp.).*
neutrudljìv, íva, *adj.* = neutruden, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neutrúdnost, *f.* die Unermüdlichkeit, *nk.*
neutrûdoma, *adv.* unermüdet, unermüdlich, *Mur.*, *Jan.*, *C.*
neutrûjen, *adj.* unermüdet, unermüdlich, *Cig.*, *nk.*
neutrûjenec, nca, *m.* der Unermüdliche, (neutrudenec) *Ravn.-Valj.(Rad).*
neuvenljìv, íva, *adj.* unverwelklich, *C.*
neuvláčen, *adj.* unbefleckt, untadelhaft, *ogr.-C.*
neužíten, tna, *adj.* ungenießbar.
neužítoven, vna, *adj.* karg, *Cig.*, *Mik.*
neužítovnež, *m.* der Karge, der Knauser, *Cig.*
neužûgan, *adj.* unbezwungen.

nevaganína, *f.* = netežnina, *Cig.(T.)*.
nevâjen, *adj.* ungewohnt, ungeübt.
nevâjenost, *f.* die Ungewohnheit.
neváljan, *adj.* ungewalkt, roh: nevaljano sukno, *Cig.*
nevaljánec, nca, *m.* der Taugenichts, *kajk.-Valj.(Rad.)*; — hs.
nevaljánka, *f.* ein nichtsnutziges Weib, *Prip.-Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad.)*; — hs.
nevârčen, čna, *adj.* unwirtschaftlich, *Cig.*, *Jan.*
nevárek, rka, *adj.* unschweißbar, *Cig.(T.)*.
neváren, rna, *adj.* gefährlich; nevarna bolezen; nevaren človek; po morju je nevarno se voziti.
nevárica, *f.* die Unbehutsamkeit, *C.*; iz nevarice, *C.*
nevárnost, *f.* die Gefahr.
nevárščina, *f.* = nevarnost.
nevážen, žna, *adj.* unwichtig, unbedeutend, *V.-Cig.*, *nk.*
nevážnost, *f.* die Unwichtigkeit, *Cig.*, *nk.*
nevdán, *adj.* ledig (o ženski), (neud-), *Cig.*
nevéčen, čna, *adj.* schwach, kraftlos, matt, *Dict.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*; — schläfrig, *Mik.*
nevéčnost, *f.* die Schwäche, die Mattigkeit, *Cig.*, *C.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*
nevędę́, *adv.* unwissentlich.
nevedèč, éča, *adj.* = neznan, *Dict.-Mik.*, *Jan.*
nevéden, dna, *adj.* unwissend, unkundig; n. božjih zakonov, *Ravn.-Mik.*
nevêdeštvo, *n.* die Unwissenheit, *C.*
nevêdež, *m.* der Unwissende, *C.*; revni nevedeži, *Vod.(Izb. sp.)*.
nevedljìv, íva, *adj.* unverwelklich, *Jarn.*, *C.*
nevedljívost, *f.* die Unverwelklichkeit, *Jarn.*
nevêdnež, *m.* der Unwissende, der Idiot.
nevêdnica, *f.* die Unwissende.
nevêdnik, *m.* = nevednež, *M.*
nevednják, *m.* = nevednež, *C.*
nevédnost, *f.* die Unwissenheit.
nevędóč, *adv.* unwissentlich.
nevêdoma, *adv.* unwissentlich: — po nevedoma.
nevêk, *m.* die Schwäche, die Entkräftung, *Cig.*
neveljáven, vna, *adj.* ungiltig.
neveljávnost, *f.* die Ungiltigkeit.
neven, *m.* neveni, Immortellen, Strohblumen, *Tuš.(R.)*; — hs.
nevenljìv, íva, *adj.* unverwelklich, *Cig.*, *nk.*
nevenljívost, *f.* die Unverwelklichkeit, *Cig.*, *nk.*
nevéra, *f.* 1) der Unglaube; — 2) die Untreue, *M.*, *Valj.(Rad)*.
nevêrec, rca, *m.* der Ungläubige, *Jan.*, *M.*, *Ravn.*, *nk.*
nevéren, rna, *adj.* ungläubig; neverni Tomaž.
nevériti, vérim, *vb. impf.* treulos machen, *C.*; — n. se, treulos werden, *C.*
neverjéten, tna, *adj.* unglaublich, unglaubwürdig; unwahrscheinlich.
neverjétnost, *f.* die Unglaublichkeit; die Unwahrscheinlichkeit.
nevêrka, *f.* die Ungläubige, *Cig.*
nevêrnež, *m.* der Ungläubige.
nevêrnica, *f.* die Ungläubige.
nevêrnik, *m.* der Ungläubige.
nevêrniški, *adj.* der Ungläubigen: neverniški učenik, *Škrb.*
nevernják, *m.* = nevernik, *Prip.-Mik.*
nevêrnost, *f.* die Ungläubigkeit.
nevêrski, *adj.* ungläubisch.
nevêrstvo, *n.* der Unglaube, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*
nevesę̂l, ę̂la, *adj.* nicht freudig, unfroh, unlustig, freudlos.
nevesélje, *n.* die Unlust, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nevesę̂lost, *f.* die Unlust, die Freudlosigkeit.
nevésta, *f.* 1) die Braut; sramuje se kakor kmetiška n.; — 2) bratova žena, *C.*, *Prim.-Erj.(Torb.)*, *BlKr.*, *jvzhŠt.*; — 3) sinova žena = snaha, *M.*, *Z.*, *Dalm.*, *Trub.*, *Prim.-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*
1. **nevésten**, stna, *adj.* Braut-; nevêstna obleka.
2. **nevésten**, tna, *adj.* ungewissenhaft.
nevéstica, *f. dem.* nevesta; das Bräutchen.
nevéstinski, *adj.* bräutlich, *Mur.*, *Cig.*
nevéstnost, *f.* die Ungewissenhaftigkeit.
nevêšč, véšča, *adj.* unkundig, *Jan.*, *nk.*
neveščák, *m.* der Nichtkenner, der Laie, *Jan.(H.)*.
nevéščina, *f.* die Unkunde, *Levst.(Zb. sp.)*.
nevézan, *adj.* ungebunden, prosaisch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; v nevezani besedi, in Prosa, *nk.*
nevìd, vída, *m.* das Infusionsthierchen, das Infusorium, *Cig.*, *h. t.-Cig.(T.)*, *Nov.*
nevidèč, éča, *adj.* = neviden 1), *Trub.*, *Krelj.*
nevíden, dna, *adj.* 1) unsichtbar; — 2) unansehnlich, *Cig.*; — zelo nevidno je, es ist häßlich, *Svet.(Rok.)*.
nevidljìv, íva, *adj.* neidisch, *LjZv.*; — nam. nenavidljiv.
nevîdnec, neca, *m.* (nam. nenavidnec), der Neidische, *Alas.*
nevídnost, *f.* 1) die Unsichtbarkeit; — 2) die Unansehnlichkeit, *Cig.*
nevîdoma, *adv.* ohne zu sehen, ungesehen; n. kaj kupiti; — auf unsichtbare Weise: n. se kaj godi, *Burg.*
nevîhta, *f.* das Gewitter, der Sturm.
nevîhten, tna, *adj.* stürmisch, *C.*; — allzu schnell bei der Arbeit, *C.*
nevihtováti, ûjem, *vb. impf.* wettern, stürmen, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; — allzuschnell arbeiten, *C.*
nevîteški, *adj.* unritterlich, *nk.*
nevížen, žna, *adj.* eigensinnig: n. otrok, n. konj, *Gor.*; — schlecht: nevižno vreme, nevižna košnja, *Gor.*; — prim. viža, die Weise.
nevklúten, tna, *adj.* unsauber, ungeschickt, *Hal.-C.*
nevkúsen, sna, *adj.* = neokúsen, geschmacklos: nevkusna jed, nevkusna noša, *Jan.*, *nk.*
nevkutiti se, im se, *vb. impf.* eifern, zanken, *C.*; — prim. njevkati.
nevkúsnost, *f.* = neokusnost, die Geschmacklosigkeit, *Jan.*, *nk.*
nevljuden, dna, *adj.* unhöflich, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nevljûdnež, *m.* der Grobian, *Cig.*
nevljûdnik, *m.* der Unhöfliche, *Jan.(H.)*.
nevljúdnost, *f.* die Unhöflichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nevméstén, tna, *adj.* unstatthaft, unpassend, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. hs. neumjestan.
nevodič, *m.* der Nichtleiter, der Isolator (phys.), *Cig.(T.)*.

nevojáški, *adj.* unmilitärisch, unsoldatisch, *nk.*; — Civil: nevojaška uprava, *Navr.(Let.).*
nevọ̑lja, *f.* 1) der Unwille, der Mißmuth; 2) das Ungemach, das Elend, das Unglück, *Mur., Cig., Jan., Boh., ogr.-Let., Rib., BlKr., jvzhŠt.*: Bog me reši nevolje, Te globoke voze, *Npes.-Vraz*; — das Unrecht, *Dict.*
nevolják, *m.* ein armer, elender Mensch, *ogr.-C., Mik.*
nevoljáš, *m.* = nevoljak, *vzhŠt., ogr.-C.*
nevọ̑ljen, ljna, *adj.* 1) unwillig, mißmuthig; poslušavci so že nevoljni; nevoljno odgovarjati; — 2) bedrängt, elend, *Mur.*; žalosten in nevoljen konec, *Krelj.*
nevoljeváti, ȗjem, *vb. impf.* 1) unwillig sein, *Mur., vzhŠt., ogr.-C.*; — den Unwillen durch lautes Klagen kundgeben, klagen, jammern, *Mur., C.*; — 2) elend sein, *ogr.-M.*; — n. se, in Trübsal sein, *C.*; — n. se s čim, mit einer Sache Ungelegenheiten, Verdruss haben, *ogr.-C.*
nevọ̑ljiti, vọ̑ljim, *vb. impf.* bedrängen, *C.*
nevọ̑ljnež, *m.* der Unwillige, der Unzufriedene, *Zora.*
nevọ̑ljnik, *m.* = nevoljnež: nevoljnike premagati, die Empörer überwältigen, *Vod.(Izb. sp.).*
nevoljnják, *m.* = nevoljak, *kajk.-Valj.(Rad).*
nevọ̑ljnost, *f.* die Unwilligkeit, der Mißmuth.
nevọ̑ščen, *adj. ogr.-C.*, pogl. nevoščljiv.
nevoščljȉv, íva, *adj.* neidisch.
nevoščljȋvec, vca, *m.* der Neidische.
nevoščljȋvka, *f.* die Neidische.
nevoščljívost, *f.* der Neid, die Mißgunst.
nevózen, zna, *adj.* unfahrbar, *Cig., Jan.*
nevpríčen, čna, *adj.* abwesend, *Mur., Cig.*
nevpríčnost, *f.* die Abwesenheit, *Mur., Cig.*
nevréden, dna, *adj.* unwürdig.
nevrẹ̑dnež, *m.* der Unwürdige.
nevrẹ̑dnica, *f.* die Unwürdige.
nevrédnost, *f.* die Unwürdigkeit.
nevrẹ̀l, vréla, *adj.* lau, *ogr.-C.*
nevrélost, *f.* die Lauheit, der Kaltsinn, *ogr.-C.*
nevréme, ména, *n.* das Ungewitter, *Dict., V.-Cig., C., Jsvkr.*
nevrọ́čen, čna, *adj.* unbestellbar, *DZ.*
nevšẹ̑č, *adv.* nicht nach Wunsch, mißfällig, unangenehm; — iz: nevoščeč.
nevšẹ̑čen, čna, *adj.* 1) mißfällig, unangenehm; — 2) wählerisch, *Cig., Dol.-M.*; nevšečen je človek, kateremu nič ni „všeč“ ali po volji, *Polj.*; — heikelig: breskve so silno nevšečne v obrezovanju, *Pirc.*
nevšẹ̑čina, *f.* was nicht nach Wunsch ist, *Valj. (Rad).*
nevšẹ̑čnež, *m.* ein wählerischer, heikeliger Mensch, *Valj.(Rad).*
nevšẹ̑čnica, *f.* die Wählerische, die Heikelige, *Valj.(Rad).*
nevšẹ̑čnost, *f.* 1) die Unannehmlichkeit, die Unbehaglichkeit, *Mur., Cig., Jan.*; — 2) die Unzufriedenheit, *M.*
nevštẹ̑t, *adj.* uneingerechnet: do nevštetega 24. decembra, bis zum 24. December exclusive, *Navr.(Let.).*
nevtrȃlen, lna, *adj.* nobenostranski; nobeni stranki pripadajoč ali (chem.): niti kisle niti alkalijske reakcije ne kažoč, neutral.
nevtralizováti, ȗjem, *vb. impf.(pf.)* neutral machen, neutralisieren, *Cig.(T.).*
nevtrȃlnost, *f.* die Neutralität.
nevzdrámen, mna, *adj.* unaufweckbar, *nk.*; On trdno spi, nevzdramno spi, *Greg.*
nevzdŕžen, žna, *adj.* 1) = nezdržen, unenthaltsam, unmäßig, *Cig.*; — 2) unaufhaltsam, *SlN.*
nevzmọ́žnost, *f.* = nezmožnost, das Unvermögen, *Cig.(T.).*
nevzọ̑čen, čna, *adj.* = nenavzočen, *C.*
nevzporẹ́den, dna, *adj.* nicht parallel, *Cel. (Geom.).*
nezabẹ́ljen, *adj.* ungeschmalzen; nezabeljene jedi.
nezabọ̑dka, *f.* das Vergißmeinnicht (myosotis), *Šol., Cv.*; — prim. češ. nezabudka.
nezabránjen, *adj.* unverwehrt, frei.
nezacẹ́len, lna, *adj.* = nezaceliv, *Zv.*
nezacẹlìv, íva, *adj.* unheilbar, *Cig., C.*
nezacẹ́ljen, *adj.* unverheilt; nezaceljene rane.
nezačinjèn, éna, *adj.* = nezabeljen, *C., jvzhŠt.*
nezadolžèn, éna, *adj.* nicht verschuldet, ohne Schulden; n. kmet, nezadolžena kmetija.
nezadósten, tna, *adj.* ungenügend, unzulänglich, *Mur., Cig., Jan., nk.*
nezadostljìv, íva, *adj.* = nezadosten, *Jan.(H.).*
nezadóstnost, *f.* die Unzulänglichkeit, *Mur., Cig., DZ., nk.*
nezadovọ́ljen, ljna, *adj.* unzufrieden; — ungenügsam, *Cig., Jan.*
nezadovọ̑ljnež, *m.* der Unzufriedene.
nezadovọ̑ljnica, *f.* die Unzufriedene, *nk.*
nezadovọ̑ljnik, *m.* der Unzufriedene, *nk.*
nezadovọ́ljnost, *f.* die Unzufriedenheit; — die Ungenügsamkeit, *Cig., Jan.*
nezadovọ̑ljstvọ, *n.* die Unzufriedenheit, *Cig., Jan., C., nk.*; — die Ungenügsamkeit, *Jan.*
nezadovọ́ljščina, *f.* = nezadovoljstvo, *Jan.*
nezadržán, *adj.* ungehindert, *Jan.(H.).*
nezagotọ̑vljen, *adj.* ungesichert: nezagotovljena bodočnost, *nk.*
nezagovọ́ren, rna, *adj.* nicht zu verantworten, unverantwortlich, *Jan.(H.).*
nezagovorljìv, íva, *adj.* = nezagovoren, *Cig.*
nezagovọ́rnost, *f.* die Unverantwortlichkeit, *Jan. (H.).*
nezahválen, lna, *adj.* = nehvaležen, undankbar, *Jan., M., Krelj.*
nezahválnost, *f.* = nehvaležnost, die Undankbarkeit, *Cig., Jan., M., Zora.*
nezaklẹ́njen, *adj.* unversperrt.
nezakonȋt, *adj.* ungesetzlich, gesetzwidrig, *Jan., nk.*
nezakonȋtost, *f.* die Ungesetzlichkeit, *nk.*
nezakọ́nski, *adj.* unehelich; nezakonski sin, nezakonska hči.
nezaložèn, éna, *adj.* nicht fundiert: nezaloženi deželni dolg, die schwebende Landesschuld, *Levst.(Pril.)*; n. državni dolg, *Cig.(T.).*
nezamûdoma, *adv.* = nemudoma, ungesäumt, unverzüglich, *C.*

nezanésen, sna, *adj.* = nezanesljiv, *Jan.*
nezanesljìv, íva, *adj.* unverlässlich.
nezanesljívost, *f.* die Unverlässlichkeit.
nezapâžen, *adj.* unbemerkt.
nezapečâčen, *adj.* unversiegelt; (nav. -âten).
nezapísen, sna, *adj.* unaufschreibbar, *Jurč.*
nezapopáden, dna, *adj.* unbegreiflich, *Cig.*, *M.*, *Ravn.*
nezapopadljìv, íva, *adj.* = nezapopaden, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
nezapopádnost, *f.* die Unbegreiflichkeit, *Cig.*
nezapovẹ̄dan, *adj.* nicht geboten; nezapovedani prazniki; — unobligat, *Cig.*, *Jan.*; n. predmet, *nk.*
nezaprisệžen, *adj.* unbeeidigt, *Jan.*, *nk.*
nezarǫ́bljen, *adj.* 1) uneingesäumt: n. robec; — 2) = zarobljen, roh, ungehobelt (fig.), *Mur.*
nezarǫ́bljenec, nca, *m.* ein roher, ungehobelter Mensch, *ogr.-M.*
nezarǫ́bljenost, *f.* die Rohheit, *Mur.*, *ogr.-M.*
nezasléden, dna, *adj.* unausforschlich, *Jan.(H.).*
nezaslîšan, *adj.* = neslišan, unerhört, *Cig.*, *nk.*
nezaslǫ́njen, *adj.* ungeschützt, *Dict.*
1\. **nezaslúžen,** *adj.* unverdient, unverschuldet; nezasluženo darilo; nezaslužena kazen; po nezasluženem, ohne Verschulden, *Cig.*
2\. **nezaslúžen,** žna, *adj.* ohne Verdienste, verdienstlos, *Cig.*
nezastâran, *adj.* unverjährt: nezastarane pravice.
nezatájen, jna, *adj.* = netajen, unleugbar, *Jan.*
nezaûp, *m.* = nezaupanje, *Cig.*, *M.*
nezaûpanje, *n.* das Misstrauen.
nezaûpen, pna, *adj.* misstrauisch, *Mur.*, *Cig.* *(T.)*, *nk.*
nezaupljìv, íva, *adj.* misstrauisch, *Cig.*, *M.*
nezaupljívost, *f.* das Misstrauen, *M.*
nezaûpnica, *f.* das Misstrauensvotum, die Misstrauensadresse, *nk.*
nezaûpnost, *f.* das Misstrauen, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*
nezavárovan, *adj.* ungeschützt, unverwahrt (z. B. gegen Kälte); — unversichert (z. B. gegen Brandschäden), *nk.*
nezavẹ́den, dna, *adj.* 1) bewusstlos, besinnungslos; — 2) unbewusst, *Cig.*, *Jan.*; — ohne (politisches oder nationales) Selbstbewusstsein, *nk.*
nezavẹ́dnost, *f.* 1) die Bewusstlosigkeit; — 2) der Mangel an (politischem oder nationalem) Selbstbewusstsein, *nk.*
nezavệst, *f.* 1) die Bewusstlosigkeit, *Jan.*, *nk.*; — 2) = nezavednost 2), *Zora.*
nezavẹ́sten, tna, *adj.* = nezaveden, *nk.*
nezavésti se, védem se, *vb. impf.* sich schlecht aufführen, *Polj.*
nezavídẹti, vîdim, *vb. impf.* nicht sehen können, hassen: vse ga nezavidi, mačeha prejšnje otroke nezavidi, *Polj.*
nezavísen, sna, *adj.* unabhängig, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs.
nezavísnost, *f.* die Unabhängigkeit, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs.
nezavísten, tna, *adj.* neidlos, *Cig.*
nezavíten, tna, *adj.* aufrichtig, natürlich, *C.*, *Z.*
nezavŕžen, žna, *adj.* unverwerflich, *Jan.(H.).*
nezavzẹ̄t, *adj.* unbefangen, *Jan.*
nezavzẹ̄tost, *f.* die Unbefangenheit, *Jan.*
nezblǫ́jen, *adj.* unverwirrt: n. razum, *Jurč.*
nezbǫ́žen, žna, *adj.* = brezbožen, *M.*, *Let.*
nezbǫ̑žnost, *f.* = brezbožnost, *C.*
nezbrójen, jna, *adj.* = nebrojen, *ogr.-M.*
nezdán, *adj.* ledig, *C.*
nezdràv, áva, *adj.* ungesund; nezdravi ljudje; nezdrava pijača; nezdrav kraj; — pos. mit einem Leibschaden behaftet, *vzhŠt.-C.*
nezdrâvje, *n.* die Ungesundheit, *Cig.*; govoril mu je o sinovem nezdravju, *Jurč.*
nezdrúžen, žna, *adj.* unvereinbar, *Cig.(T.)*, *DZ.*
nezdružljìv, íva, *adj.* = nezdružen, *Mur.*, *Cig.*
nezdŕžen, žna, *adj.* = nevzdržen 1), unenthaltsam, *Mur.*, *Cig.*
nezdržljìv, íva, *adj.* = nevzdržen 1), unenthaltsam, *Dict.*
nezdŕžnost, *f.* = nevzdržnost, die Unenthaltsamkeit, *Mur.*, *Cig.*
nezdûha, *f.* = nezdušnost, *C.*
nezdúšen, šna, *adj.* gefühllos, unmenschlich, grausam, *Mur.*, *Cig.*; že so bile nezdušne, da tolovaji ino razbojniki ne tako, *Ravn.*
nezdûšnež, *m.* der Gefühllose, der Grausame, *Mur.*, *C.*; veselje nezdušnežev kmalu mine, *Ravn.*
nezdûšnica, *f.* die Gefühllose, *M.*
nezdûšnik, *m.* der Gefühllose, *Mur.*; der Wütherich, *C.*; kolikanj nezdušniki resnico črtijo! *Ravn.*
nezdúšnost, *f.* die Gefühllosigkeit, die Unmenschlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *kajk.-Valj.(Rad).*
nezglásen, sna, *adj.* dissonierend, *Sen.(Fiz.).*
nezglâsje, *n.* die Dissonanz, *Cig.*, *C.*
nezglásnost, *f.* die Dissonanz, *Cig.*
nezgǫ̂da, *f.* der Unglücksfall, der Unfall, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; das Unglück, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nezgóden, dna, *adj.* 1) unglücklich, *Guts.-Cig.*, *Jan.*; — 2) unzeitig, inopportun, *C.*
nezgodonǫ́sen, sna, *adj.* unheilbringend, *Cig.*
nezgóren, rna, *adj.* = nezgorljiv, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.).*
nezgorljìv, íva, *adj.* unverbrennlich, feuerfest, *Cig.(T.)*, *nk.*
nezgorljívost, *f.* die Unverbrennlichkeit, die Feuerbeständigkeit, *Cig.(T.).*
nezgǫ́sten, tna, *adj.* incoercibel (chem.), *Cig.* *(T.).*
nezgovǫ́ren, rna, *adj.* ungesprächig, *Cig.*, *M.*; — unberedt, wortarm, *Dict.*, *Cig.*
nezgovorljìv, íva, *adj.* ungesprächig, nicht redselig, *C.*
nezgovǫ́rnost, *f.* die Ungesprächigkeit, *Cig.*; die Unberedtsamkeit, *Cig.*
nezlǫ́ga, *f.* die Uneinigkeit, *Cig.*, *Kr.-Valj.* *(Rad)*, *LjZv.*; — prim. nesloga.
nezlómen, mna, *adj.* unzerbrechlich, *Jan.(H.).*
nezlǫ̑žen, žna, *adj.* 1) uneinig, *Meg.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) unbequem, *Cig.*, *M.*
nezlǫ̑žnost, *f.* 1) die Uneinigkeit, *Meg.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*; n. delati, *Dict.*; — 2) die Unbequemlichkeit, *Cig.*

nezmagljìv, íva, *adj.* = nepremagljiv, *Cig.*, *Jan.*
nezmásen, sna, *adj.*, *Mur.*, *Krelj*, *Trub.*; pogl. nezmeren.
nezmenljìv, íva, *adj.* kdor se za nič ne meni, gleichgültig, *C.*
nezmenljivost, *f.* die Gleichgültigkeit, *C.*
nezmę̑ra, *f.* = nezmernost, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Ravn.*; napuh, nezmera, nespodobnost, *Škrb.*
nezmę́ren, rna, *adj.* unmäßig.
nezmę̑rnež, *m.* der Unmäßige.
nezmę̑rnica, *f.* die Unmäßige.
nezmę̑rnik, *m.* der Unmäßige.
nezmę́rnost, *f.* die Unmäßigkeit.
nezmezljìv, íva, *adj.* unregbar, *Guts.*, *Cig.*
nezmîsel, sla, *m.* der Unsinn, *Cig.(T.)*; podaje nezmisel namesto razuma, *Levst.(Lj-Zv.)*.
nezmîseln, lna, *adj.* unsinnig, *Vrt.*
nezmîselnost, *f.* die Sinnlosigkeit, *Levst.(Lj-Zv.)*.
nezmîslica, *f.* ein sinnloses Wort, der Unsinn, *Cig.(T.)*.
nezmǫ́ten, tna, *adj.* = nezmotljiv, *LjZv.*
nezmotljiv, íva, *adj.* unfehlbar, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
nezmotljívost, *f.* die Unfehlbarkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nezmǫ́žen, žna, *adj.* unvermögend, unmächtig, unfähig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nezmǫ́žnost, *f.* die Unmacht, das Unvermögen, die Unfähigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
neznabǫ̑žec, žca, *m.* = brezbožnik, *Cig.(T.)*, *Cv.*; — hs.
neznabǫ̑štvǫ, *n.* = brezboštvo, *Cig.(T.)*; — hs.
neznačájen, jna, *adj.* charakterlos, *nk.*
neznačájnež, *m.* der Charakterlose, *nk.*
neznačájnost, *f.* die Charakterlosigkeit, *nk.*
neznamenît, *adj.* unansehnlich, *Cig.*
neznàn, znána, *adj.* 1) unbekannt; neznana bolezen, die Fallsucht, *Rib.-M.*; — 2) neznano, ungewöhnlich, ungeheuer: neznano velik, neznano grd, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
neznânec, nca, *m.* der Unbekannte.
neznánica, *f.* die Unbekannte (in einer Gleichung), *Cig.(T.)*.
neznânje, *n.* 1) die Unkenntnis, die Unkunde, *Cig.*, *Jan.*; predolgo v neznanju biti o važnih stvareh, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) die Unbekanntschaft, *Cig.*, *Jan.*; — 3) die unbekannte Umgebung, die Fremde, *Krelj-Mik.*; v neznanju biti, *Z.*; v neznanju si človek težko pomaga, *Lašče-Levst.(M.)*; kaj se ve, kaj človeka zadene v neznanju! *Levst.(Zb. sp.)*.
neznânka, *f.* die Unbekannte; die Unbekannte in einer Gleichung (math.), *Cel.(Ar.)*.
neznanljìv, íva, *adj.* = neznaten, unbedeutend: neznanljivo manjši, *Jurč.*
neznánost, *f.* die Unbekanntheit.
neznânski, *adj.* ungewöhnlich, unerhört, *C.*; neznansko velik, *Št.*; — schrecklich, gräßlich, *Cig.*, *Jan.*; po noči na širokem polju je bil sam s takim ne malo neznanskim človekom, *Jurč.*

neznânstven, stvena, *adj.* unwissenschaftlich, *Cig.(T.)*, *nk.*
neznáten, tna, *adj.* unkenntlich, unmerklich, unbedeutend, unbeträchtlich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
neznátnost, *f.* die Unmerklichkeit, die Unbedeutendheit, die Geringfügigkeit, *Cig.*, *nk.*
neznâvec, vca, *m.* der Nichtkenner, *Cig.*
neznósen, sna, *adj.* unerträglich, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. hs. nesnosan.
neznósnost, *f.* die Unerträglichkeit, *Cig.*, *nk.*
nezóren, rna, *adj.* verstört aussehend, *Črniče (Goriš.)*.
nezrèl, zréla, *adj.* 1) unreif, unzeitig; nezrelo sadje; nezreli fantiči; — 2) boshaft, *M.*
nezrę̑lec, lca, *m.* ein boshaftes Kind, *ogr.-C.*
nezrélost, *f.* die Unreife, die Unzeitigkeit.
nezûmščak, *m.* die Alraunpflanze (mandragora), *C.*
nezvánec, nca, *m.* der Unberufene, *Levst. (Zb. sp.)*.
nezváren, rna, *adj.* unschweißbar, *Cig.(T.)*.
nezvenljiv, íva, *adj.* unverwelklich, *Cig.*, *nk.*
nezvenljívost, *f.* die Unverwelklichkeit, *Cig.*, *nk.*
nezvę̂st, *adj.* untreu; (neizvest dijakon, *Krelj*).
nezvę̂stnež, *m.* der Treulose, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nezvę̂stnica, *f.* die Treulose, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
nezvę̂stnik, *m.* der Treulose, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
nezvestóba, *f.* die Untreue.
nezvestǫ̑st, *f.* die Treulosigkeit.
nezvę̂ščina, *f.* die Untreue, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.-M.*, *Trub.*
nezvòk, zvǫ́ka, *m.* der Unlaut: pa kaj beseda! — nezvok! *LjZv.*; — prim. zvok.
nezvŕšen, šna, *adj.* unausführbar, *Cig.(T.)*.
nę̑ža, *f.* 1) ein verweichlichter Mensch: ti si prava neža! *Gor.*; — 2) bodeča neža, die Eberwurz, die Wetterblume (carlina acaulis), *Medv.(Rok.)*, *Kr.*; — (die Kratzdistel, [cirsium], *Tuš.[R.]*).
nežáljen, *adj.* unverletzt, *Cig.*
nežalìv, íva, *adj.* nicht beleidigend, *Jan.(H.)*.
nę̑žen, žna, *adj.* zart, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — iz drug. slov. jezikov.
nežę́nski, *adj.* unweiblich, *Cig.*
nę̑ževje, *n. coll.* die Wetterblumen, *Guts.-Cig.*, *Mur.*, *Valj.(Rad)*; — prim. bodeča neža.
nę̑žica, *f.* neki majhen denar: der Heller, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; dva božjaka je vrgla, vkup eno nežico sta znesla, *Ravn.*
nę̑žika, *f.* neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; — der Venusspiegel (specularia speculum), *Josch.*
nežîv, žíva, *adj.* leblos, unbelebt; nežive stvari.
neživèč, éča, *adj.* = nežiiv.
nę̑žje, *n.* = neževje, *Valj.(Rad)*.
nežnočúten, tna, *adj.* zartfühlend, feinsinnig, *Cig.(T.)*, *nk.*
nežnočûtje, *n.* das Zartgefühl, der Zartsinn, *Cig.(T.)*, *nk.*
nežnočútnost, *f.* das Zartgefühl, *Cig.*, *nk.*
nežnoglásen, sna, *adj.* zartstimmig, *Glas.*
nežnosŕčen, čna, *adj.* zartherzig, *Cig.*
nę̑žnost, *f.* die Zartheit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nì, *conj.* und auch nicht (v stavku stoji pred glagolom, kakor pri zloženih nikalnicah, še nikalnica „ne"), *Levst.(Sl. Spr.)*; ne delam ni ne molim, *Nov.-Mik.*; rečeno je nam, da v gozdu ne bomo več sekali ni tudi ne apna kuhali, *Levst.(M.)*; auch nicht, nicht einmal: drugi na tebe ni ne mislijo, *Kast.*; né sicer ni eden ostal, *Kast.*; — ni — ni, weder — noch, *Meg.*, *Guts.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Schönl.-Met.*, *Levst.(Sl. Spr.)*, *nk.*; ni sedla ni druge sprave nema, *Trub.*; ni včeraj ni danes, *Dalm.*; ni rosa ni dež ne pridi na vas, *Dalm.*; = ni — niti, niti — ni, *Levst.(Sl. Spr.)*.

nibéden, nibéna, *adj.* = nobeden, *BlKr.-Erj.(Torb.)*.

níc, *adv.*, pogl. vnic.

nícen, cna, *adj.* nicht sonnseitig: na nicnem prebivati, *Št.*

nicína, *f.* = osoje, eine nicht sonnseitige Gegend, *Št.*

nicînski, *adj.* = osojen, nicht sonnseitig, *C.*

nicǫ́j, *adv.* = nocoj, *Danj.-Mik.*, *Št.-C.*

nicǫ́jšnji, *adj.* = nocojšnji, *Št.*

nicòr, *adv.* = nocoj, *Danj.-Mik.*, *Npes.-Vraz*, *vzhŠt.-C.*

nìč, *gen.* ničęsar, 1) *pron.* nichts (v zanikanem stavku stoji nikalnica „ne" pred glagolom); nič večno ne trpi; ničesar ne pogrešam; nič ne pomaga; toda: iz ničesar ustvariti, *Dalm.*; k ničemur ni človek, er ist ein Taugenichts, *C.*; brez ničesar, ohne irgend etwas (ohne nichts); na nič spraviti (deti, dejati), zugrunde richten; na nič priti, zugrunde gerichtet werden; = v nič priti, *Cig.*; v nič iti, zugrunde gehen, *Cig.*, *Dol.*; ali čemo biti, kar smo bili, ali bomo v nič, *Vod.(Pes.)*; = pod nič iti: vse gre narobe, vse gre pod nič! *Zv.*; — v nič devati, herabwürdigen; — pod nič prodati, um einen Spottpreis verkaufen; = v nič prodati, *BlKr.-M.*, *Ravn.*; to ni za nič, das taugt zu nichts; ta človek ni za nič; — za nič, um keinen Preis: za nič ne grem od doma; — (*gen.* ničęsa, *Jan.(Slovn.)*, *Levst.(Sl. Spr.)*; nîčesa, *vzhŠt.*); — nič, *indecl.* nič ne pogrešam; iz nič ni nič; k nič spraviti, priti, *BlKr.-M.*; k nič biti, k nič deti, *Levst.(Zb. sp.)*; pa mi kaj dajte, da ne bom brez nič, *Jurč.*; — 2) rabi v okrepčavanje nikalnice: gar nicht; nič nisem zadovoljen ž njim, ich bin mit ihm gar nicht zufrieden; nič se ne boj! habe gar keine Furcht! — (z izpuščenim glagolom) nič naračen mož! ein gar nicht übler Mann! — 3) nič, *m. indecl.* der Niemand, das Nichts: ta nič! *Notr.*; — prepotoval sem križem svet, a vendar sem ostal nič, *Levst.(Zb. sp.)*; vražji nič, *BlKr.-M.*; za prazen nič se prepirati, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; (včasi se sklanja: nìč, *gen.* níča, *Notr.*; z ničem in hudičem vse pustiti, *Jurč.*); — (*n.* po vzgledu nem. „das Nichts": prazno nič, *Bas.*; nič je dobro za oči, das Nichts ist für die Augen gut, *Cig.*).

níčast, *adj.* = ničvreden, nichtsnutzig, *Lisičine pri Lupoglavu (Istr.-Torb.)*, *Notr.*; n. človek, ein Taugenichts, *Z.*; — nichtig: n. odgovor, *LjZv.*

níčati, ím, *vb. impf.* kauern, hocken, *Jarn.-Cig.*, *Fr.-C.*; pri pletvi ženske ničijo, *Poh.*

níčavnica, *f.* die obere Reihe der Litzenfäden, der Haarlauf am Webstuhl, *M.*; — die untere Reihe der Litzenfäden, die Stelze, *Zal.-Cig.*; (mala [spodnja] ličavnica, *V.-Cig.*); tudi *pl.* ničavnice, *Cig.*; — (ničalnice, Geschirrlitzen, *DZ.*); — nam. nitčavnica? prim. ničnice, ņitešnice.

níče, eta, *n.* der Taugenichts: ti si pravo niče! *M.*; ti ubogo niče, *Lašče-Levst.(M.)*; tega ničeta mi ni mari, *Lašče-Levst.(M.)*; ko bi se kako niče med vami našlo, *Vrtov.(Sh. gov.)*; — tudi: ničè, -éta: niče ničesasto! *Rib.*

ničęmen, mna, *adj.* nichtsnutzig, nichtig, *Jan.*, *C.*, *Zora.*

ničęmiti se, ęmim se, *vb. impf.* zu nichts werden, *Bes.*

ničęmnik, *m.* der Taugenichts, *C.*, *LjZv.*

ničęmnost, *f.* die Nichtsnutzigkeit, die Nichtigkeit, *Nov.*

ničęmuren, rna, *adj.* 1) nichtsnutzig, nichtig, eitel, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*; (nav. nečimeren; nečimurni [= zanikarni] uk, *Dalm.*; zanašati se na nečimurne stvari, *Dalm.*); — eitel, eingebildet (nav. nečimeren); ni bil ničemuren, *Jurč.*; ničemurni, samopridni kričaji, *Str.*; — 2) grimmig, *ogr.-M.*; ničemurna zver, *Npr.-Glas.*

ničęmurnež, *m.* der Eitle, *Ravn.*

ničęmurnost, *f.* die Nichtsnutzigkeit, die Nichtigkeit, die Eitelkeit, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; naše hudobe in ničemurnosti, *Dalm.*; z ničemurnostjo preslepljeni nismo držali tvojih zapovedi, *Ravn.-Valj.(Rad)*; ničemúrnost, *ogr.-Valj.(Rad)*.

níčen, čna, *adj.* nichtig, eitel, *Guts.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *nk.*

nîčes, *m.* das Nichts, *ogr.-Valj.(Rad)*.

ničęsast, *adj.* = ničast: niče ničesasto! *Rib.*

ničest, *f.* die Nichtigkeit, *ogr.-Let.*; nìčest, *ogr.-Valj.(Rad)*.

ničesten, tna, *adj.* nichtig, nichtswürdig, *ogr.-C.*

ničestnost, *f.* die Nichtigkeit, *ogr.-C.*

níčev, *adj.* nichtsnutzig, nichtig, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; ničevi nauki, ničevi verzi, *Zv.*

níčevec, vca, *m.* der Taugenichts, *Bes.*

níčeven, vna, *adj.* = ničev, *Cig.(T.)*, *nk.*

níčevost, *f.* die Nichtsnutzigkeit, die Nichtigkeit, *Jan.*, *nk.*

níčica, *f.* das Nichts, *Kr.-M.*; die Null, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Zora*; izraz pripraviti (zvesti) na ničico, einen Ausdruck auf Null bringen (math.), *Cig.(T.)*.

ničîgaršen, šna, *adj.* niemandem gehörig, *Cig.*

nîčij, *adj.* niemandem gehörig, *vzhŠt.-C.*, *Narr.(Let.)*, *Vest.*

níčiti, nîčim, *vb. impf.* zugrunde richten, vernichten, *Nov.*; brata niči brat, *Zv.*; — n. se, unbrauchbar werden: tlak se niči, *Levst.(Cest.)*; — n. se, sich aufheben (math.), *Cig.(T.)*.

nîčka, *f.* ein Loszettel ohne Gewinst, die Niete, *Cig.*

nîčke, *f. pl.* = nečke, *Mur., Cig., vzhŠt.*

níčla, *f.* die Null, *V.-Cig., Jan., nk.*

nîčnice, *f. pl.* die Kammlitze (bei den Webern), *Cig.*; — primeri nitečnice.

níčnost, *f.* die Nichtigkeit, die Eitelkeit, *Cig., Jan., nk.*

ničvę̂dež, *m.* der Nichtswisser: bili smo največ malovedeži in ničvedeži, *Jurč.*

ničvrę̂dnež, *m.* der Nichtswürdige, *SlN.*

ničvrę́dnost, *f.* die Nichtswürdigkeit, *Guts.*

nîd, *m.* = zavist, der Neid (pri starejših pisateljih); — iz nem.

nidę, *adv.* = nider, *vzhŠt.-Valj.(Vest.).*

nidęr, *adv.* nam. nigder = nikjer, *vzhŠt.-C., Vest.*

nigda, *adv.* = nikdar, *Z.*

nîgdar, *adv.* niemals, *starejši pisatelji, Cv.*; nikdâr, *Dict.*; (nav. se piše nikdar).

nigdę, *adv.* = nigder, *Z.*

nigdę̂r, *adv.* = nikjer, *Cig., ogr.-C., Dalm., Trub., Jap., jvzhŠt.*

nigdi, *adv.* nikjer, *vzhŠt.-Zora.*

nigi, *adv.* nem. nigdi, = nikjer, *SlGor.-C.*

nigdǫ̂r, *pron.* = nihče, *Krelj.*

nihâj, *m.* die Schwingung (des Pendels), *Cig.(T.), Sen.(Fiz.), nk.*

nihalíšče, *n.* der Schwingungspunkt, *h. t.-Cig.(T.).*

nihâłka, *f.* die Schaukel, *C., Glas.*; die Hängematte, *Valj.(Rad).*

niháłǫ, *n.* das Pendel, *Cig.(T.), Sen.(Fiz.), nk.*

níhanje, *n.* das Schwingen (des Pendels), *Cig.(T.), Sen.(Fiz.).*

níhati, am, *vb. impf.* schaukeln, wiegen, *SlN.-C.*; — n. se, schwingen (vom Pendel), *Cig.(T.), nk.*; — hs.

nihčè, nikǫ̂gar, *pron.* niemand; (v stavku stoji še nikalnica „ne" pred glagolom); nihče me ne vidi; tudi: nîhče, nìhče, *Št.*

nîhčer, *pron.* = nihče, *Dol.*

nihilîst, *m.* privrženik nihilizma, der Nihilist.

nihilîzem, zma, *m.* zanikavanje nravstvenih, verskih ali političnih načel, der Nihilismus.

nîhljaj, *m.* = nihaj, die Schwingung, *Let.*

nijânka, *f.* goveje ime, *Tolm.-Erj.(Torb.).*

nijéden, dna, *adj.* keiner, *Mur., Cig., vzhŠt.*

níka, *f.* die Niederung auf Wiesen, *Št.-Valj.(Rad)*; — prim. dnika.

nikâ, I. *pron.* = nič, *ogr.-C.*; — II. *adv.* = nikar: Ne vekaj pa nika, *Npes.-K.*; vi ste čisti, ali nika vsi, *Schönl.*

nikáč, *m.* der Verneiner, *Cig.*

nîkaj, *pron.* = nič, *Guts., Mur., kajk.*; boljše nekaj kakor nikaj, besser etwas als nichts, *Cig.*; ne boj se nikaj, *kajk.-Vest.*

nikák, *adj.* keinerlei, kein, *Mur., Cig.*; — po nikakem, auf keine Weise, durchaus nicht, *Mur., Cig.*; = po nikako, *Mur.*; — tudi: níkak, *Mur.*

nikàkǫr, *adv.* auf keine Weise, durchaus nicht; nikakor ne morem tega storiti.

nikákǫršen, šna, *adj., Cig., Jan. i. dr.,* pogl. nikakršen.

nikákošen, šna, *adj., Jan. i. dr.,* pogl. nikakovšen.

níkakov, *adj.* keinerlei, kein, *ogr.-C., jvzhŠt.*

nikákovšen, šna, *adj.* keinerlei, kein, *nk.*

nikákršen, šna, *adj.* keinerlei, kein.

nikákši, *adj.* = nikakršen, *vzhŠt., ogr.-C., Mik., Raič(Slov.).*

nikáłen, łna, *adj.* negativ, Verneinungs-, *Cig.(T.), nk.*

nikâłnica, *f.* das Verneinungswort, die Negation, *Cig., Jan., nk.*

nîkam, *adv.* = nikamor, *Mur., kajk.*

nikâmǫr, *adv.* nirgendshin; — govori, da nikamor ne sodi, er spricht so, dass es nirgendshin passt (= einen Unsinn), *jvzhŠt.*; = govori, da ni nikamor, *UčT.*

níkanje, *n.* das Verneinen, das Negieren, *Cig.*

nikâr, *adv.* ja nicht (pri imperativu ali infinitivu): nikar ne hodi! nikar ne jokaj! nikar mu ne veruj! nikar legati! nikar tako, otroci! nikar tako hudo in jezno! — nikar (nikarta, nikarte), thu (thut) es nicht! Nikarte mene Turku dati, *Npes.-K.*; — gar nicht: nikar verjeti mi neče, *Levst.(M.)*; ni dva dni nikar betve v usta pripravil, *Pohl.(Km.)*; nikar kaplje ne, gar keinen Tropfen, *Pohl.(Km.)*; ni se pokazala nikar meglica na nebu, *Ravn.*; nikar zelenega listka ne ostane ne na drevju ne po tleh, *Ravn.*; — = ne, nicht: tako daleč, kakor od Ljubljane do Nemškega Gradca, ako nikar dalje, *Trub.*; imamo je storiti ali nikar, *Dalm.*; nikar — ampak (temuč), *Schönl., Jsvkr., Guts.(Res.), Jarn.(Sadj.)*; — kratko nikar, durchaus nicht, keineswegs, *Dict., Cig., Jan., Krelj, Boh., nk.*; — geschweige denn; še videl ga nisem, nikar ž njim govoril, *Cig.*; očeta ne spoštuje, nikar bo druge, *Levst.(M.)*; tega kamena še ne vzdigneš, nikar da bi ga nesel, *Levst.(Zb. sp.)*; od mene ni dobil nihče ne počenega groša, nikar pošteno desetico, *LjZv.*; nihče ne sme se smatrati za pravičnega, nikar za svetega, *LjZv.*; saj se je župnik zmotil, nikar se ne bi jaz, *BlKr.*; tudi: nikar pa, nikar pa da.

1. **níkati,** am, *vb. impf.* verneinen, negieren, leugnen, *Guts., kajk.-Cig., Cig.(T.).*

2. **níkati,** am, *vb. impf.* sich niederbeugen, *Met.*; — prim. ničati.

1. **níkavec,** vca, *m.* der Verneiner, *Cig.*

2. **níkavec,** vca, *m.* der Bergfink (fringilla montifringilla), *Jan., C., Valj.(Rad), Frey.(F.).*

nîkavt, *m.* der Verneiner, *Cig.*

nîkda, *adv.* = nikdar, *Mik., kajk.-Vest.*

nîkdar, *adv.* niemals; — tako lep, da nikdar tega (tacega), so schön, wie keiner je gewesen.

nîkdę, *adv.* = nikjer, (tudi: nikdę̀) *Mur.*

nîkdǫ, nîkoga, *pron.* nikdor, nihče, niemand, *Cig., Jan.(Slovn.), Levst.(Sl. Spr.), nk.*; — prim. *Cv. VIII. 9., X. 4.*

nikdǫ̂r, *pron.* = nigdor, nihče, *Npr.-Erj.(Torb.), nk.*

nikedâr, *adv.*, pogl. nikdar.

níkelj, klja, *m.* neka kovina, das Nickel.

níkljev, *adj.* Nickel-: n. kršec, der Nickelkies, *Erj.(Min.)*.

nikjẹ̑r, *adv.* nirgends.

1\. **nȋkniti**, nîknem, *vb. pf.* entsprießen, hervorkeimen, *Habd.-Mik.*, *Guts.-Cig.*, *Dol.-Cig.*, *Jan.*;—hervordringen: vlaga nikne iz dreves, *Vrt.*

2\. **nȋkniti**, nîknem, *vb. pf.* verschwinden, *Hal.-C.*

nȋkod, *adv.* = nikoder: od nikod = od nikoder, *SlGor.*

nikọ̑der, *adv.* nirgends herum, in keiner Gegend; od nikoder, nirgends her, von keiner Seite; od nikoder ga nî.

nikọ̑garšen, šna, *adj.* niemandem gehörig, *Cig.*

nikọ̑li, *adv.* niemals; — (šalivo): o svetem Nikoli = nikoli.

nikotȋn, *m.* strupena tvarina v tobaku, das Nicotin.

nȋkšen, šna, *adj.* = nobeden, *Npes.-Vraz.*

nȋkši, *adj.* = nobeden, *ogr.-C.*

nimam, išči pod: imeti.

nímanič, *m.* = nemanič, *Cig.*, *Jan.*

nȋmar, *m.* = nemar: z nimar pustiti, *Jurč.*; za nimar pustiti, *jvzhŠt.*

nȋmfa, *f.* starogrška boginja nižje vrste, die Nymphe.

nȋnder, *adv.* = nikoder, nikjer, *vzhŠt.-Vest. I. 108*; (tudi: nindrt, *Vest.*; nindri, *ogr.-Mik.*; nastalo iz: nigder, *Mik.*).

nisem, išči pod: biti.

nȋšče, *pron.* = nihče, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *vzhŠt.-Vest.*, *Dol.*; tudi: niščè.

nȋščer, *pron.* = nihče, *Mur.*, („nišir"), *Guts.(Res.)*.

niščeta, *f.* die Leere, *Mik.*

nȋške, *f. pl.* = nečke, nečke, *Mur.*, *Cig.*, *Vrtov.(Vin.)*, *Notr.*; — die Tretschemel am Webstuhl, *Glas.*

ništ, *pron.* = nič, *kajk.*

níšten, tna, *adj.* nichts wert, nichtig, *Dol.-Erj.(Torb.)*.

nȋšter, *pron.* = nič, *Habd.*, *Meg.*, *Alas.*, *Guts.*, *Krelj*, *Trub.*, *Dalm.*, *Kast.*; ništer manj, nichtsdestoweniger, *Mur.*, *V.-Cig.*

nȋštrc, (ništrec), trca, *m.* ein Nichts: pisan ništrc, *Lašče-Levst.(M.)*, *Rog.-Valj.(Rad)*, *Cv.*

1\. **nìt**, nîti, *f.* 1) der Faden; vdejati nit, einfädeln; do niti moker, ganz durchnäst; blago se po niti nabira, po vrvi zapravlja, *Met.*; — *pl.* niti, der Zwirn, *M.*; — 2) živa n., das Wasserkalb, der Drahtwurm (gordius aquaticus), *Cig.*, *Erj.(Ž.)*, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*; — 3) morska n., das Seegras, *Levst.(Pril.)*;—4) plenasta ostrina na sekiri, *Gor.*

2\. **nit**, nîti, *f.* = net, das Niet, *Krn-Erj.(Torb.)*; — iz nem.

nitečnice, *f. pl.* = ničnice, (niteśnice) *Cig.*

nîten, tna, *adj.* Faden-: nitni konec, das Fadenende.

nìti, *conj.* auch nicht, nicht einmal, *Mik.*, *Jan.(Slovn.)*, *Levst.(Sl. Spr.)*, *nk.*; niti za lek ga ni, *Erj.(Torb.)*; kamena niti še ne vzdigneš, niti ga boš nesel, *Levst.(M.)*; — niti, niti, weder — noch, *Boh.*, *Dict.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Jan.(Slovn.)*, *Levst.(Sl. Spr.)*, *Prip.-Mik.*, *nk.*; = ni — niti, niti — ni, *Levst.(Sl. Spr.)*.

nȋtje, *n. coll.* Fäden; — die Charpie, *C.*

nȋtka, *f. dem.* nit; der Faden; — = vlakno, die Faser, *Cig.*, *Jan.*;—zlate, srebrne nitke, Fadengold, Fadensilber, *Cig.*

nȋtkast, *adj.* fadenartig.

nȋtnik, *m.* die Sommereiche, die Stieleiche (quercus pedunculata), *Cig.*, *jvzhŠt.*

nivelováti, ûjem, *vb. impf. (pf.)* lindino meriti, nivellieren, *Cig.(T.)*.

nìz, *praep. c. acc.* = s, z, von — herab: prišel je niz Krn, niz Srpenico, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — niz lice solze toči, *Istra-SlN.*; niz brdo, bergab, *Zora*; — v niz (vniz), abwärts, nach unten, *Jan.*, *C.*

nȋz, *m.* n. biserov, eine Schnur Perlen, *Cig.*, *Zv.*; niz misli, eine Gedankenreihe, *Cig.(T.)*; — hs.

nízati, nîzam, žem, *vb. impf.* anreihen (z. B. auf einen Faden), *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.)*; n. na nit bisere, jagode, *Brkini-Erj.(Torb.)*.

nizdọ̑lje, *n.* das Thalgehänge, *Cig.(T.)*, *Jes.*

nizdólu, *adv.* abwärts, *Levst.(Pril.)*, *Erj.(Min.)*, *Lašče-Levst.(M.)*; n. gre pot, *Zora*; svetloba se odbija n., *Žnid.*

nízek, zka, *adj.* niedrig, nieder; n. gozd, der Niederwald, *Cig.(T.)*; nizka ravan, die Tiefebene, *Cig.(T.)*; nizkega stanu, niedern Standes; visoki in nizki ljudje, *Levst.(Nauk)*; — moralisch niedrig, *Cig.(T.)*; nizka duša, ein niedriger Mensch, *Cig.*; — nizka cena, ein geringer Preis; — nizko, niedrig; lastovice nizko letajo; nizko se prikloniti, eine tiefe Verbeugung machen; — *compar.* nîžji, *adv.* nîže.

nizen, zna, *adj.*, *Mur.*, pogl. nizek.

nízgati, am, *vb. impf.* = nizati, *Mur.*, *Jan.*

nizhòd, hóda, *m.* der Niedergang (mech.), *Cig.(T.)*; die Descension (astr.), *Cig.(T)*; — stsl.

nizhọ́den, dna, *adj.* fallend (math.), *Cig.(T.)*; — nizhọ́dno koleno, die absteigende Linie der Verwandtschaft, die Descendenten, *Cig.(T.)*; — prim. nizhod.

nizína, *f.* = nižina, *ogr.-C.*

nizkodúšen, šna, *adj.* einer gemeinen Seele entsprechend: nizkodušne krivice, *Cv.*

nizkomȋseln, *adj.* von niedriger Gesinnung; nizkomiselni ljudje, *Cv.*

nizkọ̑st, *f.* die Niedrigkeit.

nizkóta, *f.* die Niedrigkeit, *Jan.*

nizkóten, tna, *adj.* niedrig (fig.), *Jan.*

nizok, *adj.*, *Mur.*, *Danj.-Mik.*, pogl. nizek.

niztẹ̑znica, *f.* der Niederzieher (ein Muskel), *Erj.(Som.)*.

niža, *f.* die Niederung, *V.-Cig.*

nȋžati, am, *vb. impf.* niedriger machen: — n. se, niederer werden; svet se niža, das Terrain wird niederer; — cena se niža, der Preis fällt.

nižâva, *f.* die Niederung, das Tiefland.

nižâvje, *n.* das Tiefland, *Cig.*, *Jes.*

nižen, žna, *adj.* = nizek, *Mur.*

nîžeši, *adj. compar. ad* nizek = nižji, *ogr.-C.*
nîžešnji, *adj.* tiefer gelegen o. wohnend: nižešnji pridejo težko na goro, *SlGor.-C.*
nižína, *f.* = nižava; die Tiefebene, globoka n., die Niederung, valovita n., wellenförmiges Tiefland, *Jes.*
nižînski, *adj.* Niederungs-: nižinsko jezero, *Jan., Jes.*
nja, *pron.* nam. njega, njegov, *Guts.(Res.), Kor., Št.*
njâvlja, *f.* oseba, ki milo tarna, *GBrda.*
njâvkati, kam, čem, *vb. impf.* miauen, *Cig., C., Ravn., ogr.-Valj.(Rad).*
njegòv, ǫva, *pron.* sein (ako se ne ozira na subjekt istega stavka); ima dobrega prijatelja: njegovo mošnjo prazni, svojo polni.
njegǫ̑vec, vca, *m.* der Seinige, *Jan.*; Jezus in njegovci, *Ravn.*
njẹ́n, *pron.* ihr gehörig, sie betreffend, ihr (ako se ne ozira na subjekt istega stavka).
njẹ̑nec, nca, *m.* einer der Ihrigen, *C.*
njerčânje, *n.* das Knurren, *Vrtov.(Km. k.).*
njẹ́rčati, ím, *vb. impf.* knurren, *C., Notr.-M.*
njẹ̑rga, *f.* = nerga, ein mürrischer Mensch, der Brummbär, *Cig.*; — ein weinerlicher Mensch, *Kr.-Valj.(Rad)*; ein weinerliches Kind, *Cig.*
njergáč, *m.* = nergač, der Brummbär, *Jan.*
njergálǫ, *n.* = nergalo, ein mürrischer Mensch, (njẹ́rgalǫ) *Štrek.*
njergáti, âm, *vb. impf.* = nergati, brummen, murren, *Cig., Jan., Kr.*; n. na koga, gegen jemanden murren, *Krelj*; — knurren, *Jan., C.*; pes tiho njerga, *Vrtov.(Km. k.).*
njẹ̑vka, *f.* der Hader, *ogr.-Valj.(Rad).*
njevkáč, *m.* der Zänker, *ogr.-C.*
njẹ̑vkati, am, *vb. impf.* zanken, *ogr.-M.*; n. se, sich zanken, *ogr.-C.*
njẹ́vkav, *adj.* zänkisch, *ogr.-C.*
njíhen, hna, *pron.* = njihov, *Cig., Jan., Jan. (Slovn.), Notr.-Cv.*
njíhov, *pron.* ihnen gehörig, ihr (ako se ne ozira na subjekt istega stavka).
njíhovec, vca, *m.* njihov človek, einer der Ihrigen, *Bes.*
njin, *pron., Met.,* pogl. njun, njijun.
njîjin, *pron.* = njun, njijun, (njijn) *Levst. (Sl. Spr.).*
njîjun, *pron.* = njun, *Cv. II. 11.*
njíva, *f.* der Acker.
njíven, vna, *adj.* Acker-: njîvnǫ delo, njivni delavci, *Krelj.*
njívica, *f. dem.* njiva, das Aeckerlein.
njǫ́hati, am, *vb. impf.* = njuhati, *Vod.(Izb. sp.).*
njuhálen, lna, *adj.* Schnupf-, *Jan.(H.).*
njuhâten, tna, *adj.* Schnupf-: njuhatni tobak, *DZ.*; — prim. njuhati.
njúhati, am, *vb. impf.* = duhati, riechen, *Z., Prip.-Mik., Tolm.-Erj.(Torb.)*; — (po rus.) schnupfen: n. tobak, *Levst.(Nauk), nk.*
njúhavec, vca, *m.* der Schnupfer, *Jan.(H.).*
njûn, *pron.* ihr (o dveh osebah, ako se ne ozira na subjekt istega stavka), *Ravn., Met. in nasl.*; — prim. njijun.

njust, *m.* = sobolj, *Jarn., Mur., Cig.*; — madž.
njúšati, am, *vb. impf.* = njuhati, riechen, *Tolm.-Erj.(Torb.).*
1. **nò,** *conj.* 1) aber, *Levst.(Sl. Spr.), nk.*; no farizej neče grešnik biti, *Krelj*; jaz sem hotel, no ti ne, *C.*; — 2) nam.: ino, *C., Št.*
2. **nò,** *interj.* 1) izraža izpodbujanje; wohlan, *C.*; no, brat! wohlan, Bruder! *Krelj*; no, govori! note, govorite! nota, govorita! note, note! *Št., Gor., Tolm.*; — prim. nu; — 2) za imperativom: doch; pusti me no! pojdi no! čakaj no! — 3) na! no! temu sem posvetil! — no! tega so pošteno nabili!
nobéden, (nobèn), nobéna, *num.* keiner, kein; nobeden ni hotel pomagati; noben človek ni hotel pomagati; (prim. eden, en); brez nobene pravice, ohne ein Recht zu haben, *Vrt.*; prim. brez.
nobênkrat, *adv.* keinmal.
nobenopláten, tna, *adj.* = nobenostranski, *Guts.-Cig., Mur.*
nobenostrân, strána, *adj.* = nobenostranski, *Cig., Jan.*
nobenostránost, *f.* = nobenostranstvo, *Cig., Jan.*
nobenostránski, *adj.* unparteiisch, *Cig., nk.*
nobenostrânstvǫ, *n.* die Unparteilichkeit, *nk.*
nocǫ́, *adv.* = nocoj, *Rez.-C., Cirk.-Baud.*; („ncǫ́", *Roz.-Kres*).
nocǫ́j, *adv.* in der nächsten (vergangenen oder künftigen) Nacht, heute nachts; n. nisem nič spal; nocoj bomo dolgo bedeli; — heute abends; pridi nocoj k nam! — iz noč-so, noč-sjo, *Štrek.*
nocǫ́jšnji, *adj.* zur nächsten (vergangenen oder künftigen) Nacht gehörig; nocojšnja noč; nocojšnja veselica, die am heutigen Abende stattfindende Unterhaltung.
nǫ̑č, nočî, *f.* die Nacht; lahko noč! gute Nacht! po noči, in der Nacht, nachts; noč in dan delati, Tag und Nacht arbeiten; noč ima svojo moč; — sveta n., die Christnacht; na sveto noč, *Kres*; velika n., Ostern; o veliki noči, zu Ostern.
nǫ̑čca, *f. dem.* noč; das Nächtchen, *Cig., Valj. (Rad).*
nočem, išči pod: hoteti.
nóčen, čna, *adj.* Nacht-, nächtlich.
nočes, *adv.* heute nachts, *Habd.-Mik., Prip.-Mik., ogr.-C.*
nočeváti, ûjem, *vb. impf.* übernachten, *Habd.-Mik., V.-Cig., Jan., vzhŠt.-C., Levst.(Nauk), Erj.(Izb. sp.), LjZv.*
nočíca, *f. dem.* noč, = nočca, *Levst.(Zb. sp.).*
nočîlnica, *f.* die Nachtherberge, *Cig.*
nočîlničar, rja, *m.* der Herberger, *Cig., Jan.*
nočílo, *n.* die Nachtherberge, *Jan.*
nočíšče, *n.* die Nachtherberge, *Cig., Jan.*; šel je iskat nočišča v gostilno, *Erj.(Izb. sp.)*; — der Nachtraum, *Levst.(Pril.).*
nočíti, ím, *vb. impf.* 1) übernachten, *Mur., Cig., Jan., C.*; nočili so v šotorih, *Škrb.*; kje sta moža, ki nočita pri tebi? *Ravn.*; pod milim nebom n., *Vrt.*; Mudi se mi z

blagom, Nočiti ne smem, *Npes.-K.*; — 2) n. koga, beherbergen, *Jan.*, *Vrt.*; — 3) noči se, es wird Nacht, *Meg.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*

nočníca, *f.* 1) die Nachtschwärmerin, *Valj.(Rad)*; — 2) die Nachtviole (hesperis), *Tuš.(B.)*.

nočník, *m.* 1) der Nachtwandler, *Jan.(H.)*; — 2) der Nachtwind, *V.-Cig.*; der Nordwestwind, *Gor.-M.*; — 3) das Nachtgeschirr, *Jan.*, *DZ.*

nočnína, *f.* die Herbergegebür, *Jan.*

nóga, *f.* 1) der Fuß, das Bein; od nog do glave; z nogami in rokami; z nogami teptati; z obema nogama teptati; na nogah biti, auf den Beinen sein, aufsein; na noge! auf! izpod nog iti, spraviti, aus dem Wege gehen, schaffen; od mladih nog, von Kindesbeinen an, von Jugend auf; pod nogami imeti koga, jemanden im Gehorsam halten, *Jsvkr.*; pod noge se dati komu, sich jemandem ganz ergeben: dal se je babi pod noge, *Polj.*; pod nogami komu biti, jemandem gehorsam sein, *C.*; — z desno nogo v črevlju, z levo pak v kožuhu, t. j. drugače govori, kakor misli, *Krelj*; — der Fuß eines Tisches, Sessels u. dgl.; — 2) četrtina orehovega jedra, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — 3) kračja n., der Trudenfuß (pentangulum), *Plužna-Erj.(Torb.)*; = morska n., *Kras-Erj.(Torb.)*, *jvzhŠt.*; tudi: morina n., *Črniče(Goriš.)*; = sračja n., *GBrda-Erj.(Torb.)*; = stračja n., *Pod Krnom-Erj.(Torb.)*; — 4) rastline: sračja n., der Krähenfuß (plantago coronopus), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; — volčja n., der Wiesenandorn (marrubium vulgare), *Cig.*; — zajčja n., der Hasenklee (trifolium arvense), *Cig.*; — mačja n., das Gauchheil (anagallis arvensis), *Tuš.(B.)*, *Medv.(Rok.)*; — vranja n., die Stinkkresse (lepidium ruderale), *C.*

nogáč, *m.* 1) der Langfüßige, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Polyp, *V.-Cig.*

nogáča, *f.* 1) ein großer Fuß, *Štrek.*; — 2) der Fuß eines Stuhles, Tisches u. dgl., *ogr.-C.*; — 3) *pl.* nogače, das Fußgestell der Stampfe, *C.*; — 4) *pl.* nogače, die Stelzen, *C.*; — 5) das Spinnrad, *C.*

nogâłnica, *f.* die Trittvorrichtung, der Schemel am Webstuhl, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Plužna-Erj.(Torb.)*; — das Trittbrett beim Spinnrade, *Cig.*, *Gor.-M.*, *ogr.-C.*, *Krn-Erj.(Torb.)*; — *pl.* nogalnice, die Trittvorrichtung bei der Drehbank, *Cig.*

nogâłnik, *m.* die Trittvorrichtung am Webstuhle, *Cig.*, *C.*, *Valj.(Rad)*, am Spinnrade, *Cig.*, bei der Orgel, *C.*; der Fußtritt am Tischgestelle, worauf man die Füße setzt, *Cig.*

nogánja, *f.* ein großer, unförmiger Fuß, *C.*

nogàt, áta, *adj.* 1) mit Füßen versehen; — 2) vielfüßig; — 3) langfüßig, langbeinig.

nogavica, *f.* der Strumpf, die Fußsocke, *Guts.*, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nogavîčar, rja, *m.* der Strumpfwirker, der Strumpfstricker, *Karn.-Valj.(Rad)*.

nogavîčarica, *f.* die Strumpfwirkerin, die Strumpfstrickerin, *Jan.(H.)*.

nogavîčarstvọ, *n.* das Strumpfwirkerhandwerk, *Jan.(H.)*.

nộget, hta, *m.* = nohet, *Jan.*, *Erj.(Som.)*.

nógica, *f.* *dem.* noga; = nožica.

nõglice, *f.* *pl.* olične tropine, (prav za prav: semensko zrnje; iz furl. nogli) *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.

nogolòm, lọ́ma, *m.* der Beinbruch, *Cig.*

nogộvnica, *f.* = nogalnica, das Trittbrett am Spinnrad: kolovrat se z nogovnico žene, *SlGor.*

nọ́grad, *m.* nam. vinograd.

nộhet, hta, *m.* 1) der Nagel am Finger u. an der Zehe; nohti cvetejo = bele pege dobivajo, *Pjk.(Črt.)*; ne toliko, kolikor je za nohtom črnega = gar nichts; za nohte mi gre, es geht mir schlecht, es wird mir hart zugesetzt, *Bes.*; huda jim je bila za nohti, *LjZv.*; — 2) der schwarze Keim an den Bohnen, der Bohnenschuss, *Cig.*; — 3) orlovi nohti, das Geißblatt (lonicera caprifolium), *Mur.*; tudi: nộhet.

nộhtati se, am se, *vb. impf* mit den Nägeln etwas aufzulösen, auseinanderzubringen suchen: otrok se nohta z orehom, *Gor.*

nộhtec, tca, *m.* *dem.* nohet.

nộhtič, *m.* *dem.* nohet.

nộhtnica, *f.* das Nagelkraut (paronychia serpyllifolia), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.

nộj, *m.* der Strauß (struthio), *Mur.*, *Cig.*, *Erj.(Ž.)*, *nk.*; — hs.

1. **nòj**, *conj.* = ino, in, *Goriš.*, *Kor.-Levst.(M.)*.

2. **nòj**, *interj.* = no, wohlan, *C.*: nojta, nojte, *C.*

nọ́ja, *f.* 1) die Noth, die Plage, *Jan.*, *M.*, *Valj.(Rad)*; — 2) die Noth, die Nothwendigkeit, *Valj.(Rad)*; Nam bit' je noja zjokanim, *Npes.-Mik.*; — pogl. nuja.

nojệt, *m.* = nohet, *ogr.-Valj.(Rad)*.

nokota, *f.* = device Marije kožušček, gemeiner Hornklee (lotus corniculatus), *Tuš.(R.)*; — der Steinklee (melilotus), *Pohl.*; (nokuta), *Medv.(Rok.)*; — prim. hs. nokata.

nõlika, *f.* die Herbstzeitlose (colchicum autumnale), *Lož-Erj.(Torb.)*; — prim. it. il piccolo moli, der italienische Zwerglauch, *Erj.(Torb.)*.

nõljev, *adj.* noljev kruh: peče se od zmesi pirjeve, koruzne (sirkove) in ajdove moke, (furl. noli, Kleienmehl, Schrot) *Malhinje na Krasu-Erj.(Torb.)*.

nomãd, *m.* nenaseljenec, der Nomade.

nomadski, *adj.* nomadisch.

nomenklatũra, *f.* imenik, die Nomenclatur.

nominãlen, lna, *adj.* imenski, po imenu, nominell.

nominatĩv, *m.* imenovalnik, prvi sklon, der Nominativ (gramm.).

nopal, *m.* die cochenilltragende Feigendistel o. Nopalpflanze (opuntia coccinellifera), *Tuš.(R.)*.

nòr, nóra, *adj.* 1) närrisch; nora ženska; po vaši nori glavi, *Jsvkr.*; nora leta, die Flegeljahre, *Cig.*, *Jan.*; — 2) überflüssiger Weise wachsend, *C.*: nora mladika, die Wasserrebe, *Cig.*; — noro raste, es wächst üppig, *Polj.*

nor, *adv.* = enkrat, *Rez.-C.*; (iz: ednor, stsl. jedina-že, prim. *Vest. II. 61.*).
nora, *f.* die Höhle, *Jarn.*, *Mik.*; eine kraterförmige Vertiefung, *Z.*; (die Grube, *Cig.*).
norâva, *f.* der Knöterich (polygonum), *Valj.* *(Rad).*
nọraz, *m.* das krumme Rebenmesser, *Dict.*, *Dol.*; — nam. vinoraz, in to nam. vinorez, *Mik.*
norcepàs, pása, *m.* der Possenreißer, *C.*, *Z.*
norčák, *m.* 1) = norec, der Narr, *Dict.*; — 2) der Spaßvogel, *Guts.*
norčarîja, *f.* = norčija.
norčáski, *adj.* = norčevski, *Krelj.*
nórčast, *adj.* narrenartig, närrisch; norčasti deček.
norčàv, áva, *adj.* 1) närrisch, angebrannt; Norčave dekleta Verjamejo vse, *Npes.-Schein.*; — 2) possenhaft, spaßhaft.
norčávast, *adj.* = norčav, *Dict.*
norčávost, *f.* 1) die Narrheit; — 2) die Possenhaftigkeit.
norčèk, čkà, *m. dem.* norec; 1) das Närrchen; — 2) neka goba, *Notr.-Levst.(Rok.)*; — tudi: nórček.
norčevânje, *n.* die Possenreißerei, das Scherzen.
norčeváti, ûjem, *vb. impf.* Narrenpossen treiben, scherzen, *Mur.*, *Cig.*; — navadnejše: n. se s kom.
norčevâvec, vca, *m.* der Possenreißer.
norčevâvka, *f.* die Possenreißerin.
nórčevski, *adj.* Narren-, närrisch.
norčîja, *f.* die Narrenposse.
norčljìv, íva, *adj.* spaßhaft, scherzhaft.
norčljívost, *f.* die Spaßhaftigkeit.
norè, éta, *m.* der Narr, *Cig.*
nórec, rca, *m.* 1) der Narr; — norca (norce) si delati iz koga, aus jemandem einen Narren (Narren) machen; (pogostoma: norca [norce] se delati); za norca imeti koga, jemanden narren, zum Narren haben; norec ga lomi, er ist muthwillig, *Mur.*, *Cig.*; to ni po norcu, das ist nicht übel, *C.*; — 2) norci, Possen: norce uganjati a. briti, Possen reißen; = norce pasti, *Mur.*; norce moliti komu, jemanden zum Besten haben, *Jan.*; po prazne norce iti, in den April geschickt werden, *Vod.(Nov.)*; v norcih kaj reči, im Scherze etwas sagen, *Gor.*; Mi 'mamo resnico, Mi 'mamo norce, *Npes.-Schein.*; — 3) der Schlegel, *Pot.-M.*; = veliko kovaško kladivo, *Z.*, *Posavje-Erj.* *(Torb.)*, *Zora*; — 4) der Knebel an einer Kette, *Cig.*, *Valj.(Rad)*; — 5) die Rübenlampe, *Cig.*; — 6) ein großer Strohhut aus gewöhnlichem Stroh, *Dol.*; — 7) eine am Ährenende zusammengebundene Garbe, *Gor.*; — 8) das Vorhemd, *C.*, *Nov.*, *Rihenberk-Erj.(Torb.).*
nórek, rka, *m.* ein liebes Närrchen, *SlGor.-C.*
noréti, ím, *vb. impf.* ein Narr sein, geisteskrank sein; kaj noriš? bist du denn von Sinnen? — sich närrisch benehmen, Possen treiben; otroci norijo po travniku; na stare dni je začel noreti.

norèz, réza, *m.* das Rebenmesser, *V.-Cig.*; — prim. noraz.
noríca, *f.* 1) die Närrin; — 2) *pl.* norice, die Wasser- oder Windpocken, die Schafpocken (varicellae), *Z.*, *Kr.*; — 3) die Frühlingsknotenblume, großes Schneeglöckchen (leucoium vernum), *Tuš.(R.)*; — die Tollkirsche (atropa belladonna), *Cig.*, *Dol.*, *Notr.*
noríčica, *f.* das Schneeglöckchen (galanthus nivalis), *Gor.*
norîja, *f.* die Narrheit, der Spaß, Possen, *Jarn.*, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; norije terati, Possen treiben, *kajk.-Vest.*
norîščnica, *f.* = blaznica, das Irrenhaus, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
1. **noríti**, ím, *vb. impf.* narren, bethören, anführen, betrügen, *Cig.*, *Jan.*, *Volk.-M.*, *vzhŠt.*; n. srce, *Dalm.*; n. se = goljufati se, *vzhŠt.*
2. **noríti**, ím, *vb. impf.* eintauchen, *Z.*, *Trst.* *(Let.).*
norljáča, *f.* = norljava ženska, *Mur.*
norljàv, áva, *adj.* = trapast, etwas närrisch, blöde, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
nōrma, *f.* pravilo, vodilo, die Norm.
normāla, *f.* črta pravilnica, die Normale, *Cig.* *(T.).*
normālen, lna, *adj.* pravilen, normal, Normal-.
normālije, *f. pl.* vodila, pravila, die Normalien, *DZ.*
normālka, *f.* die Normalschule.
normālnošǫ̑lski, *adj.* Normalschul-: n. zaklad, *DZ.*
noroglàv, gláva, *adj.* thöricht, tollköpfig, *Dict.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*
noroglâvec, vca, *m.* der Narr, *Cig.*
noroglâvka, *f.* die Närrin, *C.*
norǫ̑st, *f.* 1) die Narrheit; — mladost je norost, die Jugend hat keine Tugend; — 2) tiha n., der Dummkoller, divja n., rasender Koller (Pferdekrankheiten), *Strp.*
norǫ̑sten, stna, *adj.* 1) närrisch, *Dol.*; bil sem od mladih kolen malo norosten, *Jurč.*; norostno vesel, *Jurč.*; — 2) kollerig, *Jan.*
norováti, ûjem, *vb. impf.* närrisch sein, Narrheiten treiben, *C.*, *Z.*
nórski, *adj.* Narren-, närrisch; n. mož, norska reč, *Trub.*; norsko srce, *Dalm.*; norska pamet, *Jsvkr.*; norsko in nespametno ljudstvo, *Jap.(Sv. p.)*; norska čepica, die Narrenkappe, *SlN.*
nǫ̑rša, *f.* die Närrin, *Z.*, *Mik.*; pustna norša, *Cig.*
nǫ̑s, nǫ̑sa, nosâ, nosû, *m.* 1) die Nase; iz nosa mu kri teče; pred nosom, vor der Nase; = in nächster Nähe; na vrat na nos, über Hals und Kopf; tenak nos imeti, eine feine Nase haben; po nosu dati, dobiti, einen Verweis geben, bekommen; pod nos dati ali dobiti, etwas derb zu verstehen geben oder bekommen; golo resnico komu pod nos tiščati, jemandem derb die Wahrheit sagen; pod nos se mu je pokadilo = es war ihm nicht recht, es hat ihn verschnupft; nos obesiti, pobesiti, die Nase hängen lassen; imeti koga na nosu, auf jemanden böse sein, *Tolm.-*

Štrek.(Let.); nos vihati, die Nase rümpfen; = z nosom mrdati, *Dict.*; nos visoko nositi, hochmüthig sein, *vzhŠt.-C.*; na nos komu kaj obesiti, **auf die Nase binden**; za nos voditi, bei der Nase herumführen, täuschen; v vsako reč nos vtekniti, **überall seine Nase haben**; sam se za nos primi! achte auf dich selbst, zupfe dich an deiner Nase! — za en nos tobaka, eine Prise Schnupftabak; — 2) ein nasenförmiger Zacken, *Cig.*; — der Gießschnabel bei Töpfen u. dgl., *Cig.*, *C.*, *Dol.*; — **der Schiffsschnabel**, *Cig.*, *Jan.*, *Zv.*; ladijski n., *Jan.(H.)*; — 3) die Landspitze, **das Vorgebirge, das Cap**, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*; (rus.).

1. **nosáč**, *m.* 1) ein großnasiger Mensch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) **der Nasenaffe** (semnopithecus nasicus), *Erj.(Z.)*; — 3) **der Naseweise**, *Meg.*

2. **nosáč**, *m.* 1) der Träger, der Lastenträger, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Nov.*; — 2) prvo vretence človeške hrbtenice, der Atlas, *Erj.(Som.)*.

nosáča, *f.* ein Weib mit großer Nase, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

nosâčka, *f.* die Trägerin, *Cig.*

nosák, *m.* ein großnasiger Mann, *Habd.-Mik.*

nosàn, ána, *m.* ein großnasiger Mann, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*

nosána, *f.* **ein großnasiges Weib**, *Cig.*

nộsast, *adj.* nasenartig; — großnasig, *Mur.*, *Danj.*, *Habd.-Mik.*

nosàt, áta, *adj.* **großnasig.**

nosàv, áva, *adj.* **schmollend**, *Cig.*

nósavica, *f.* = skleda z nosom, eine Schüssel mit einem Gießschnabel, *Rib.*

nộsba, *f.* das Tragen: osel je za nosbo, *ogr.-C.*

1. **nộsec**, sca, *m. dem.* nos: 1) das Näschen; — 2) **der Gießschnabel**, *Cig.*, *Dol.*; — 3) **die Kichererbse** (cicer arietinum), *Cig.*, *Kras-Erj.(Torb.)*.

2. **nósec**, sca, *m.* der Träger; — der Todtenträger: jokaje je šla reva zapuščena za nosci, *Karn.*

nosèč, ę́ča, *adj.* **schwanger**; tudi: nộseča; — prim. nositi.

nosę́čen, čna, *adj.* **schwanger**, tudi: nộsečen, *Ljubljanska ok.*

nosę́čnost, *f.* die Schwangerschaft, tudi: nộsečnost, *Cig.*

nosę́čost, *f.* = nosečnost, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; tudi: nộsečost.

nộsek, ska, *m. dem.* nos: 1) das Näschen; — 2) die Kichererbse (cicer arietinum), *Kras-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*

1. **nósen**, sna, *adj.* Nasen-; nộsna kost, das Nasenbein, *Cig.*

2. **nósen**, sna, *adj.* 1) **tragbar**, *Cig.*; nosni stol, der Tragestuhl, die Sänfte, *Vod.(Izb. sp.)*; — nosna obleka, ein Kleid, das sich tragen lässt, *Let.*; — 2) Trage-, *Cig.*; nosni konj, das Tragpferd, nosne živali, Tragethiere, *DZ.*; — 3) schwanger, *Cig.*, *Štrek.*, *Sv. Pet.(Kok.)*; — 4) nosna kokoš, eine Eier legende Henne, *Cig.*

nosévati, am, *vb. impf.* **zu tragen pflegen**, *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.)*.

nộsež, *m.* v uganki: štirje noseži, dva viležа, dva videža, dva slišeža; štirje streljajo, eden pometa (krava, imajoča štiri noge, dva roga, dve očesi, dve ušesi, štiri sesce in rep), *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*.

nosíca, *f.* **die Trägerin**, *C.*

nosîlce, *n. dem.* nosilo; eine **kleine Tragbahre**: doteknil se je onega nosilca, *Krelj.*

nosîlen, lna, *adj.* **lastbar, tragfähig**, *Cig.*; **Trage-**, *Jan.(H.)*.

nosîlnica, *f.* die **Tragbahre**, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*; — die **Todtenbahre**, *C.*; — die **Sänfte**, *Guts.*, *Mur.*

nosîlnjak, *m.* **die Todtenbahre**, *Hal.-C.*

nosílnost, *f.* die Tragfähigkeit, das Tragvermögen, *Cig.*, *Sen.(Fiz.)*, *DZ.*, *SlN.*; pogl. nosljivost.

nosílọ, *n.* die **Trage**, die **Tragbahre**, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; tudi *pl.* nosila, *Cig.*, *Štrek.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; kerubini so pokrivali skrinjo in nje nosila, *Jap.(Sv. p.)*; mrtvaška nosila, die **Todtentragbahre**, *Cig.*

nosîtelj, *m.* **der Träger**, *Vrtov.(Vin.)*, *nk.*

nosîteljica, *f.* **die Trägerin**, *nk.*

nósiti, nộsim, *vb. impf.* 1) **tragen**; — vodo, drva n. v kuhinjo; čebele pridno nosijo, *Por.*; veter prah v oči nosi; morje ladje nosi; n. (dete), schwanger gehen, *Cig.*, *Jan.*; — trächtig sein: kobila nosi, *Gor.*; glavo visoko n., **sich hochtragen**; — 2) n. se, **schweben**: n. se po zraku, *Cig.(T.)*; **sich geberden, sich gerieren**, [illegible] **benehmen**; mogočno, moški se n., **vornehm, stolz einhergehen**; Ko grom se nos' in blisk in piš (namr. kralj Matjaž), *Npes.-K.*; prva dva stanova, plemstvo in duhovstvo, nosila sta se zatorej kakor gospoda nad meščanom, *Jurč.*; nerodno se n., *Jurč.*; — pos. **sich stolz benehmen**, *Zil-Jarn.(Rok.)*, *Kr.*; — n. se nad čim, sich über etwas aufhalten, *Cig.*; — 3) n. se, sich kleiden: po gospodsko, po kmetsko se nositi.

nosîtva, *f.* die **Trächtigkeit**, die **Tragezeit**, *Jan.*, *(H.)*.

nosîvec, vca, *m.* **der Träger**, *Cig.*

nosîvka, *f.* **die Trägerin**, *Cig.*

nộskov, *adj.* von der Kichererbse, *Štrek.*

nosljáti, âm, *vb. impf.* 1) **durch die Nase reden**, näseln, *Jan.*, *M.*, *Valj.(Rad)*; — 2) = njuhati, (Tabak) schnupfen, *Cig.*, *Jan.*

nosljâvec, vca, *m.* der näselnd spricht, *Valj.(Rad)*.

nosljìv, *adj.* = 2. nosen 1), *Guts.-Cig.*, *Jan.*

nosljívost, *f.* **die Tragfähigkeit**; n. ladije, *DZ.*

nosníca, *f.* 1) das Nasenloch; nav. *pl.* nosnice, = nozdrvi, die Nasenlöcher; — die Nasenhöhle, *Erj.(Som.)*; — 2) nộsnica, = nosna kost, **das Nasenbein**, *Erj.(Torb.)*.

nosník, *m.* = hohnik, **der Nasenlaut, der Nasal** (gramm.), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nosnína, *f.* **der Trägerlohn**, *Jan.*

nosnjáča, *f.* der Schnabelkrug, *C.*

nósnost, *f.* die Schwangerschaft, *Cig.*

nosobȓc, bŕca, *m.* **der Nasenstüber**, *Jan.(H.)*.

nosoròg, róga, *m.* das Nashorn (rhinocerus), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.* *Ž.*).
nosorǫžec, žca, *m.* 1) der Nashornkäfer (oryctes nasicornis), *Erj.* (*Ž.*); — 2) = nosorog, *Jan.*
nosúlja, *f.* ein großnasiges Weib, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Mik.*
nǫ́ša, *f.* 1) das Tragen, *Mur.*: o dobri noši, t. j. kadar čebele pridno nosijo, *Levst.* (*Beč.*); — 2) die Kleidertracht; narodna noša, die Nationaltracht.
nošâj, *m.* 1) der Gang (v. Speisen), *Cig.*; — 2) die Tragweite, *Cig.*, *Jan.*
nǫ̑šba, *f.* = noša 2), *Habd.*, *ogr.-Mik.*
nošénje, *n.* 1) das Tragen; — 2) das Betragen, (nošenjè) *ogr.-Valj.* (*Rad*).
nošévati, am, *vb. impf.* = nosevati, *Jan.*
nǫ́šica, *f.* dež, ki ga veter od strani nosi na zidovje, *Gor.*
nošnína, *f.* der Trägerlohn, *Cig.*, *DZ.*
nǫ́šnja, *f.* 1) das Tragen, *Mur.*, *Cig.*, *SlGor.-C.*; — tudi: nóšnja.
nòt, *interj.* sieh! *BlKr.*; not me zdravega! sieh da, ich bin gesund! *Navr.-Jan.* (*Slovn.*).
nōta, *f.* 1) die Musiknote; po notah peti; — 2) državna nota, die Staatsnote, *Cel.* (*Ar.*).
notár, rja, *m.* beležnik, der Notar.
notariját, *m.* = notarstvo, das Notariat.
notárski, *adj.* Notars-, Notariats-.
notârstvo, *n.* das Notariat.
nōten, tna, *adj.* Noten-: notni papir, das Notenpapier, *Cig.*, *Jan.*
nǫ̑ter, *adv.* hinein, herein; n. do-, bis — hinein, bis — hin, n. do vrat; n. do Trsta.
nǫ̑trajšnji, *adj.* = notranji, *Cig.*, *Jan.*
nǫ̑tranji, *adj.* der innere, inwendig; notranja okna; notranje bolečine; — ministerstvo za notranje stvari, das Ministerium des Innern, *DZ.*; notranja dežela, das Binnenland, notranja kupčija, der Binnenhandel, *Cig.*, *Jan.*; — n. konj, das Sattelpferd, *Jan.* (*H.*); — tudi: notránji, *Mur.*, *Jan.*
nǫ̑tranjost, *f.* das Innere, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
nǫ̑tranjščina, *f.* das Innere, *Cig.* (*T.*), *Nov.*
nǫ̑trẹšnji, *adj.* = notrišnji, *ogr.-C.*; — najnotrešnji, der innerste, *Dalm.*
nǫ̑tri, *adv.* drinnen, darin.
nǫ̑trika, *adv.* = notri, („notrka") *GBrda.*
notrína, *f.* das Innere: večkrat so skrivni nameni v naši notrini, *Cv.*
nǫ̑trišnji, *adj.* = notrnji: notrišnja vrata, *Dalm.*; vunanja in notrišnja lepota, *Kast.*
nǫ̑trnji, *adj.* = notranji, *Mik.*; notrnje dvorišče, *Dalm.*
nǫ̑tršnji, *adj.* = notrišnji, *Dict.*
nòv, nóva, *adj.* neu; nov klobuk; nǫ̑vi župan; novo vino, der heurige Wein; nova moka; novi kruh, t. j. kruh od nove, letošnje moke, *Dol.*; — nov sneg, nov mraz (govore vzpomladi, ako zopet sneg zamete), *Soška dol.-Erj.* (*Torb.*); — iz nova (iznova), von neuem, *Mik.*, *C.*, *nk.*; = iz novega = v novo = na novo.
nováč, *m.* = novinar 1), der Neusaß, *Mur.*
nováčenje, *n.* die Recrutierung, *C.*, *nk.*

nováčiti, âčim, *vb. impf.* (vojaške) novake nabirati, recrutieren, *nk.*
novák, *m.* der Neuling, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*; n. v veri, novake učiti, *Jap.* (*Sv. p.*); — der Recrut, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*; — der Noviz, *Jan.* (*H.*).
novákinja, *f.* die Anfängerin, *Cig.*; die Lehrjüngerin, *C.*; die Novize, *ZgD.*, *kajk.-Valj.* (*Rad*).
novâštvo, *n.* das Noviziat, *Jan.* (*H.*).
novcekòv, kǫ́va, *m.* die Münzprägung, *Jan.* (*H.*).
novcekǫ̑vec, vca, *m.* der Münzpräger, *Jan.* (*H.*).
novčaníca, *f.* der Münzschein, *Jan.* (*H.*).
novčânstvo, *n.* das Münzwesen, *Levst.* (*Nauk*).
novčâra, *f.* = peneznica, die Münzkammer, *Jan.* (*H.*).
novčârstvo, *n.* die Münzkunde, *Jan.* (*H.*).
nóvčec, čeca, *m. dem.* novec, *kajk.-Valj.* (*Rad*).
nóvčen, čna, *adj.* 1) Geld-, Münz-, *Cig.* (*T.*), *nk.*; nǫ̑včna mera, *Cel.* (*Ar.*); novčna opravila, Finanzsachen, *Levst.* (*Nauk*); — 2) geldreich (tudi: novčân), *Jan.* (*H.*).
nóvčič, *m. dem.* novec; der Kreuzer, *Jan.* (*H*); — hs.
nóvec, vca, *m.* die Münze, das Geldstück, *Cig.* (*T.*), *DZ.*, *Cel.* (*Ar.*); kovani n., die geprägte Geldmünze, *Cel.* (*Ar.*); računski n., die Rechnungsmünze, *Cel.* (*Ar.*); — *pl.* novci, das Geld, *Mur.*, *Dol.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — hs.
nóvehen, hna, *adj.* nov novehen, ganz neu, *Habd.-Mik.*
novēla, *f.* pripovedka, dodatek k zakonu, die Novelle.
novelīst, *m.* der Novellenschreiber, der Novellist.
novelīstika, *f.* die Novellenliteratur, die Novellistik.
novēmber, bra, *m.* der Monat November.
novēmbrski, *adj.* November-.
novīc, *m.* 1) der Noviz, *Jan.* (*H.*); — 2) der Bräutigam, *Jan.*, *M.*; novici, das Hochzeitspaar, *Prim.-Cig.*; (iz furl.).
1. **novíca**, *f.* 1) die Neuigkeit; — 2) eine neue Steuer, *Mur.*, *Cig.*; novice nakladati, *Jsvkr.*; za posebne potrebe mora biti posebna novica po tri od sto, *Vod.* (*Izb. sp.*); — die Contribution: novica ali drugi deželski davki, *Ces. razglas iz l. 1781.*
2. **novīca**, *f.* 1) die Novize, *Jan.* (*H.*); — 2) die Braut, *Cig.*, *Štrek.*; (iz furl.).
novicijāt, *m.* novaštvo, das Noviziat.
nǫ̑vič, *adv.* neuerdings, von neuem, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Levst.* (*Nauk*, *Pril.*), *nk.*; = v novič (vnovič), *Ravn.*; — neu: novič ustanovljen, neuerrichtet, *Levst.* (*Zb. sp.*).
novîčar, rja, *m.* der Neuigkeitskrämer, *Cig.*; — der Neuigkeitsbote: Jeruzalemu bo dobrega novičarja poslal, *Škrinj.*
novîčarica, *f.* die Neuigkeitskrämerin, *Cig.*
novíčiti, îčim, *vb. impf.* nov sod noviči, t. j. ima po novini duh, *Dol.*
nǫ̑vičnji, *adj.* neuerlich, *C.*
novína, *f.* 1) das Neue, neue Dinge; o praznikih nič ne bom imela novine (nove obleke),

jvzhŠt.; na razvalinah n. oživi, *Jan.(Slovn.)*; — die Neuerung, *Cig.(T.)*; — neue Früchte, neue Fechsung (Obst, Wein, Feldfrüchte); že pred sv. Jakobom so iz novine kuhali ječmenov sok, *LjZv.*; n. sadja, *Ravn.*, *Preš.*; — 2) der Neubruch, das Neuland, das Gereute, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Bes.*; nǫvina, *Mur.*, *Št.*; — 3) die Neuigkeit, *kajk.-Valj.(Rad.)*; — *pl.* novine, die Zeitung (po hs.), *nk.*
novînar, rja, *m.* 1) der Besitzer eines Neulandes, *Cig.*; — 2) = časnikar, der Journalist, *Cig.*, *Jan.*
novînarski, *adj.* = časnikarski, *Jan.*
novînarstvǫ, *n.* = časnikarstvo, *Cig.*, *Jan.*
novînec, nca, *m.* der Neuling; samostanski n., der Noviz, *Cig.*, *Jan.*; — vojaški n., der Recrut, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
novinják, *m.* der Weingartenneubruch, *Hal.-C.*
novînka, *f.* 1) die Anfängerin; — die Novize, *Jan.(H.)*; — 2) ein neues Wort, der Neologismus, *Cig.(T.)*, *Preš.*
novînski, *adj.* 1) neu, *Cig.*; — 2) anfängermäßig, schülerhaft, *Cig.*; — 3) Zeitungs-, *nk.*
novînstvǫ, *n.* die Anfängerschaft, *Cig.*; — das Noviziat, *Cig.*, *ZgD.*, *Slom.*
novíšče, *n.* der Neubruch, *V.-Cig.*, *Svet.(Rok.)*; krompir dobro stori na novišču, *Gor.*
novîštvǫ, *n.* = novaštvo, das Noviziat, *Cig.*, *DZ.*
novíti, ím, *vb. impf.* Neuerungen vornehmen, *Mur.*
novočȓkar, rja, *m.* der Vertheidiger eines neuen Alphabetes, *Preš.*
novodǫ́ben, bna, *adj.* der neuen Zeit angehörig, modern, *nk.*
novokŕščenec, nca, *m.* der Neugetaufte, *Cig.*, *Jan.*; (po nem.).
novokŕščenka, *f.* die Neugetaufte, *Cig.*, *Jan.*; (po nem.).
novoléten, tna, *adj.* Neujahrs-: novoletno voščilo, darilo.
novolêtnica, *f.* 1) pogača ali hleb, ki se za božič speče in na mizo dene, pa še le na novo leto načne, *BlKr.*; — 2) das Neujahrslied, *Jan.*, *M.*
novolêtnik, *m.* der am Neujahrstag Geborene, der Neujährling, *Cig.*, *Z.*
novoletnják, *m.* = novoletnik, *Mur.*, *C.*
novoljúben, bna, *adj.* das Neue liebend, *Cig.*
novoljûbje, *n.* die Neuerungslust, *Cig.*
novolûnje, *n.* = mlaj, der Neumond, *Jan.(H.)*; — rus.
novomášen, šna, *adj.* Primiz-.
novomâšnik, *m.* der Primiziant.
novomöden, dna, *adj.* neumodisch, *Cig.*
novonǫ́šen, šna, *adj.* neumodisch, *C.*
novoomožèn, éna, *adj.* neu verheiratet (vom Weibe), *Jan.(H.)*; (po nem.).
novooženjen, *adj.* neuverheiratet (vom Manne), *Jan.(H.)*; (po nem.).
novopečèn, éna, *adj.* neugebacken, *Cig.*, *Jan.*; (po nem.).
novoporočèn, éna, *adj.* neuvermählt, *Jan.(H.)*; (po nem.).
novoporočęnec, nca, *m.* der Neuvermählte, *Jan.*; (po nem.).
novoporočęnka, *f.* die Neuvermählte, *Jan.(H.)*; (po nem.).
novorojèn, éna, *adj.* neugeboren; (po nem.).
novorojęnček, čka, *m. dem.* der Neugeborene, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; (po nem.).
novorojęnčič, *m.* = novorojenček, *Jan.(H.)*.
novorojęnec, nca, *m.* der Neugeborene, *C.*; (po nem.).
novorojęnka, *f.* die Neugeborene, *C.*; (po nem.).
novǫ̂st, *f.* die Neuheit.
novošęgen, gna, *adj.* neumodisch, modern, *Jan.*, *nk.*
novošǫ̂lnik, *m.* ein Gönner oder Vertheidiger der neuen Schule, *Str.*
novǫ̂ta, *f.* die Neuheit, *V.-Cig.*, *Jan.*, *M.*; — die Neuerung, *Cig.*, *Valj.(Rad)*.
novotár, rja, *m.* der Neuerer, *Cig.*, *nk.*
novotáriti, ârim, *vb. impf.* Neuerungen machen, *nk.*
novotárjenje, *n.* das Neuern, die Neuerungen, *nk.*
novotârstvǫ, *n.* die Neuerungssucht, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
novotína, *f.* = novota, *Jan.*, *C.*
novovȩ̂rec, rca, *m.* der Neugläubige, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
novovę́ren, rna, *adj.* neugläubig, *Cig.*, *nk.*
novovȩ̂rka, *f.* die Neugläubige, *Cig.*
novovȩ̂rnica, *f.* = novoverka, *Jan.(H.)*.
novovȩ̂rnik, *m.* = novoverec, *Jan.*
novovȩ̂rski, *adj.* neugläubig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
novovȩ̂rstvǫ, *n.* der Neuglaube, die Glaubensneuerung, *Cig.*, *Jan.*
novozakǫ́nski, *adj.* neutestamentlich.
novozaročèn, éna, *adj.* neuverlobt, *Jan.*; (po nem.).
novozaročęnec, nca, *m.* der Neuverlobte, *Jan.(H.)*; (po nem.).
novozaročęnka, *f.* die Neuverlobte, *Jan.(H.)*; (po nem.).
nǫ̂zdra, *f.* = nozdrva, *pl.* nozdre, die Nasenlöcher, die Nüstern (poseb. pri konjih), *BlKr.*
nozdȓv, î, *f.* das Nasenloch, die Nüster, *Jan.*; nosna duplina se odpira nazven z dvema odprtinama, nozdrvema, *Erj.(Som.)*; nav. *pl.* nozdrvî, die Nasenlöcher, die Nüstern, *Habd.-Mik.*, *Levst.(Nauk)*; tudi: nozdrvì, nozdȓvi, *Valj.(Rad)*.
nǫ̂zdrva, *f.* das Nasenloch, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Valj.(Rad)*.
nòž, nóža, *m.* 1) das Messer; — 2) *pl.* noži, das Krauteisen, der Krauthobel, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*, *Gor.*, *Notr.*; zelje se reže na nožih, *Ravn.(Abc.)*.
nožár, rja, *m.* der Messerschmied.
nožaríca, *f.* die Messerschmiedin, *Valj.(Rad)*.
nožáriti, ârim, *vb. impf.* das Messerschmiedhandwerk betreiben, *Jan.(H.)*.
nožárnica, *f.* die Messerschmiede, *Cig.*
nožárski, *adj.* Messerschmied-.
nožârstvǫ, *n.* das Messerschmiedhandwerk.
nóžast, *adj.* messerförmig.
nožebrûsec, sca, *m.* der Messer- o. Scherenschleifer, *Levst.(Nauk)*.
nóžec, žca, *m. dem.* nož; das Messerchen.

nȏžej, *m. dem.* nož: das Messerchen, *Zil.-Jarn.*, *Jan.*, *Mik.*

nóžek, žka, *m. dem.* nož: das Messerchen; tudi: nožèk, žkà, *Valj.(Rad)*.

1. **nóžen**, žna, *adj.* Fuß-: nožne kosti, Fußknochen, *Cig.*

2. **nóžen**, žna, *adj.* = nožev, *Jan.(H.)*.

nóžev, *adj.* Messer-: noževa ostrina, die Messerschneide, *Cig.*, *Jan.*; noževe oplati, die Messerschalen, *Levst.(Zb. sp.)*.

nožíca, *f. dem.* noga: 1) das Füßchen; — 2) zajčje nožice, das Katzenpfötchen (gnaphalium dioicum), *Tuš.(B.)*.

nožíce, *f. pl.* = škarje, die Schere, *Levst.(Zb. sp.)*; — hs.

nožìč, íča, *m. dem.* nož: das Messerchen; tudi: nóžič, nȏžič, *Valj.(Rad)*.

nožȋček, čka, *m. dem.* nožič: das Messerchen.

nožíčevka, *f.* das Knackmesser, das Einlegemesser, *Notr.-Cig.*

nožíčica, *f. dem.* nožica: das Füßchen.

nožȋčič, *m. dem.* nožič; das Messerchen, *Met.*

1. **nožȋčka**, *f. dem.* nožica; das Füßchen, *Valj.(Rad)*.

2. **nožȋčka**, *f.* das Klappmesser, *Notr.-Cig.*, *Idrija-Frey.(Rok.)*, *Polj.*

nóžik, *m.* = nožek, *Levst.(Zb. sp.)*.

nožína, *f.* der die Beine bedeckende Theil der Haut, der Beinling, *Cig.*

nožíšče, *n.* das Messerheft, *C.*

nǫ̑žje, *n.* das Fußstück, *Jan.(H.)*.

nǫ̑žka, *f.* = nožica, das Füßchen, *Levst.(Zb. sp.)*.

nǫ́žna, *f.* die Messerscheide, die Scheide, *Mur.*; = *pl.* nožne, *Mur.*, *Cig.*

nǫ́žnica, *f.* 1) die Messerscheide, die Scheide, bes. die Schwert- oder Säbelscheide, *Meg.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*; nav. *pl.* nožnice, *Alas.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Krelj*, *Hip.(Orb.)*; meč iz nožnic izdreti, *Dalm.*; — das Futteral: (n. za britvo), *Dict.*; (n. za naočnike), *Cig.*; (n. za knjigo), *Savinska dol.*; — listna n., die Blattscheide, *Cig.(T.)*, *Tuš.(B.)*; — 2) die Erbsenschote, *Mariborska ok.-C.*; — 3) *pl.* nožnice, bei der Stampfe die durchlöcherten Bretter, durch deren Löcher die Stampfschäfte (pahi) gehen, *Dol.*; — 4) neka školjka: die Messerscheide (solen vagina), *Erj.(Ž.)*; — tudi: nožnica.

nǫ́žničar, rja, *m.* der Scheidenmacher, *Cig.*

nǫ́žničast, *adj.* scheidenförmig, *Cig.*

nožnják, *m.* der Fußsack, *Jan.(H.)*.

nràv, nráva, *m.* die Sitte, nav. *pl.* die Sitten, *Cig.(T.)*; nravov surovino otesati, *Ravn.*; blagi nravi, *Levst.(Nauk)*; — stsl.

nràv, nrávi, *f.* = nravi, die Sitten, *Jan.*

nráven, vna, *adj.* sittlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

nravȋt, *adj.* gesittet, *Cig.*

nravȋtost, *f.* die Gesittung, die Sittlichkeit, *Cig.*

nrávnost, *f.* die Sittlichkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

nravoslǫ̑vec, vca, *m.* der Ethiker, der Moralist, *nk.*

nravoslǫ́ven, vna, *adj.* ethisch, *nk.*

nravoslǫ̑vje, *n.* die Sittenlehre, die Moral, die Ethik, *Jan.*, *nk.*

nrȃvstven, tvena, *adj.* sittlich, moralisch, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

nrȃvstvenost, *f.* die Sittlichkeit, die Moralität, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

nrȃvstvǫ, *n.* die Sitten, *Jan.(H.)*.

1. **nù**, *interj.* 1) wohlan! *Alas.*, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*, *Dol.*; nu vže! auf denn, wohlan denn! *Meg.*, *Dalm.*; nu, storimo si mesto! wohlan, lasset uns eine Stadt bauen! *Dalm.*; nu tedaj, vi bogati, plačite se! wohlan, ihr Reichen, weinet, *Dalm.*; nu, bratje, pomagajte! *Dict.*; — z osebnimi obrazili: nuta, nute, *Mur.*, *Mik.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; — naj nu = naj no: Mati, mati, naj nu grem! (lass mich doch gehen!) *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) = not. glej, *Ben.-Kl.*; — 3) ja freilich, ja wohl, natürlich, *Idrija-Štrek.(Let.)*.

2. **nù**, *conj.* = no, doch, aber, *kajk.-Glas.*

nȗda, *f.* die Lohnarbeit: hodi nudo („nudu") delat, *kajk.-Valj.(Rad)*.

nùda, *interj.* wohlan! *ogr.-C.*

nùdar, *interj.* wohlan! *kajk.-Mik.*

núdelj, dlja (deljna), *m.* die Nudel; nav. *pl.* nudeljni, Nudeln; — iz nem.

nudílǫ, *n.* das Zwangsmittel, *Cig.(T.)*.

núditi, nȗdim, *vb. impf.* 1) zwingen, nöthigen, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *Met.*, *Mik.*, *UčT.*; — 2) darbieten, anbieten, *Cig.*, *nk.*

nudljìv, íva, *adj.* dringend, *C.*; nudljivo opominati, *C.*

nùj, *interj.* = nu, wohlan! (tudi: nujmo, nujta, nujte), *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *Mik.*, *Levst.(Sl. Spr.)*; nujte vi priseči! *Levst.(M.)*; nuj ga! nur zu! *Met.*; nuj ga izpiti! *LjZv.*; nujmo ogrenimo mu to, kar si bo pridobil! *Jurč.*

núja, *f.* die Noth, die Bedrängnis, *Meg.*, *Alas.*, *Dict.*, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; pomagaj mi iz te moje nuje, reve in nadloge, *Trub.-Let.*; v nuji biti, *Dalm.*; vsem nujam in nadlogam podvržen, *Dalm.*; huda nuja ga ima, *Vrt.*

nújati se, am se, *vb. impf.* 1) sich bemühen, *Dol.-Cig.*, *Jan.*, *Kras-C.*; — 2) = ponujati se: dež se nam nuja, *vzhŠt.*

nújen, jna, *adj.* 1) elend, müheselig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — bedrängt, *Dict.*; nujen in zdvojen gleda zimi v oči, *Erj.(Izb. sp.)*; — 2) (po hs.) nothwendig, dringend, *Cig.*, *nk.*

núјnost, *f.* 1) die Bedrängtheit (prim. nujen 1); — 2) die Nothwendigkeit, die Dringlichkeit, *Cig.(T.)*, *nk.*; hs.

núka, *f.* nam. vnuka, das Nachgrummet, *Mur.*, *Jan.*, *C.*

nūlą, *f.* ničla, die Null.

numerácija, *f.* die Numeration, *Cel.(Ar.)*.

numizmātičen, čna, *adj.* k numizmatiki spadajoč, numismatisch.

numizmātik, *m.* der Numismatiker.

numizmātika, *f.* penezoznanstvo, die Münzenkunde, die Numismatik.

nȗn, *m.* = nunec, der Taufpathe, *Rez.-C.*

1. **núna**, *f.* 1) die Taufpathin, *C.*, *Z.*, *Let.*, *Kras*, *Prim.*; — 2) die Nonne; — prim. stvn. nunna, lat. nonna, *Mik.(Et.)*.

2. **núna**, *f.* das Schilfpfeifchen, *C.*
nunáč, *m.* der Frömmling, *vzhŠt.-C.*
nûnati, am, *vb. impf.* schlafen (v otročjem govoru: nunaj, spavaj dete, *ogr.-C.*
nūncij, *m.* papežev poslanec, der Nuntius.
nûnček, čka, *m. dem.* nunec, *SlN.*
nûnec, nca, *m.* 1) der Taufpathe, *C.*, *Let.*, *Kras*, *Prim.*; — 2) der Priester, *C.*, *Kras*, *Prim.*; — prim. lat. nonnus, der Mönch.
núnica, *f. dem.* 1. nuna, 2).
núnika, *f.* das Schilfpfeifchen, *Mur.*
nûnka, *f.* der Safran (crocus), *Tuš.(B.)*; bele nunke, der weiße Frühlingssafran (crocus albiflorus), *Nkol.*
nunováti, ûjem, *vb. impf.* Nonne sein, *Cig.*, *M.*, *C.*
núnovina, *f.* = nunovje, *Dol.*
núnovje, *n.* bičje, iz katerega neko trobilo delajo otroci, *Dol.*; — prim. 2. nuna.
nûnski, *adj.* Nonnen-: nunski samostan.
nûnstvọ, *n.* 1) das Nonnenthum, *C.*; — 2) die Gevatterschaft, *C.*; biti si s kom v nunstvu, *C.*
nûnščak, *m.* der Täufling, *Raič(Let.)*.
nùt, *interj.* = not, sieh, *ogr.-C.*
núta, *f.* die Rinderherde, *Mik.*, *Kameno na Soči*, *Plužna na Bolškem-Erj.(Torb.)*.
nùti, *interj.* = nut, not, sieh, *Habd.-Mik.*
nûtnjak, *m.* der Stier, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; — prim. nuta.
nuvìč, íča, *m.* = novic 2), *Rez.-C.*
nuvíča, *f.* = 2. novica 2), *Rez.-Baud.*
núza, *f.* der Halm zum Auffassen von Erdbeeren, *Mik.*; — Erdbeeren auf einen Grashalm angereiht, *Kr.-Valj.(Rad)*; — prim. niz.
núzati, nûzam, žem, *vb. impf.* = nizati, *Mik.*

O.

ō, *interj.* izraža žalost, začuditev itd.: o! oh! o moj Bog! o ti revež ti! o da bi že konec bil vojske! — o, to je lepo! — o ne! o nein! — o, tega jaz nisem storil!
ò, *praep.* okrajšan „ob"; išči pod: ob.
òb, (okrajšana oblika: ò), I. *praep.* A) *c. acc.* 1) s krajevnim pomenom na vprašanje: kam? um; kača se je ob palico ovila, ob potok (den Fluss entlang) smo vrbe nasadili, *Levst.(Sl. Spr.)*; — pri glagolih, ki pomenjajo zadevanje, udarjanje: an, auf; ob mizo udariti, auf den Tisch schlagen; ob tla treščiti, zuboden schmettern; (fig.) ob tla je, er ist zugrunde gerichtet; ob kamen zadeti ali spotekniti se, an einen Stein stoßen; bodisi z loncem ob kamen ali s kamenom ob lonec, težko je loncu, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; ob grm je obrsnil, es hat ihn der Busch gestreift, *Levst.(Sl. Spr.)*; drgniti se ob kaj, sich an etwas reiben; (fig.) ob mene se briše, = er schiebt die Schuld auf mich, *Z.*; ob mene se huduje, er ärgert sich über mich, *Jurč.*; jezike brusiti ob koga, *Levst.(Zb. sp.)*; metati kaj ob zadaj (= vnic, črez glavo nazaj), *Navr.(Let.)*; — ob ono stran, jenseits, *Krelj*; — 2) s časovnim pomenom: ob dan, bei Tage, *Habd.-Mik.*; ob noč, bei der Nacht, *Mik.*; über Nacht, *Mur.*, *Zv.*; In svet ob noč pozabi kraj, *Greg.*; — 3) pomenja vzrok: ob to (obto), deshalb, *Trub.*, *Dalm.*; ob kaj? (obkaj?), warum, *Trub.*; ob vašo stran, euretwegen, *Krelj*; — 4) ob glavo mu gre, es geht ihm um den Kopf, *Ravn.-Mik.*; ob pamet mu gre, er ist in Gefahr, den Verstand zu verlieren, *Cv.*; — (po nem.) ob kaj priti, um etwas kommen, es verlieren; pripraviti koga ob kaj, jemanden um etwas bringen; ob glavo dejati, enthaupten; krava je ob mleko, die Kuh ist um die Milch gekommen; obem je, es ist um ihn geschehen, *Cig.*; B) *c. loc.* 1) s krajevnim pomenom: längs, an; Paša stopa o potoci, *Npes.-K.*; ob potoci (potoku) lovec hodi, *Levst.(Sl. Spr.)*; ob hribu hoditi, am Berge hin gehen, *Cig.*; ob hiši stoji drevje, *Levst.(Sl Spr.)*; pesek ob morju, der Sand am Meere, *Ravn.-Mik.*; ob bedru meč visi, *Mik.*; ob niti viseti, *Mik.*; palica ob zidu sloni, *Levst.(Sl. Spr.)*; strah je v sredi otel, ob krajih ga pa nič ni, *Npreg.-Jan.(Sl.)*; težko mi je ob srcu, *Vrt.*; — 2) s časnim pomenom: zur Zeit, um, zu; o pravem času, zur rechten Zeit; ob nečasu, zur Unzeit, *V.-Cig.*; o kugi, zur Pestzeit; o lepem vremenu, bei schönem Wetter; o deževju, zur Regenzeit; o žetvi, zur Erntezeit; o božiču, zu Weihnachten; o sv. Juriju, zu Georgi; o kresi se dan obesi, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; — o poldne, o polnoči (o poludne, o polunoči, *nk.*), zu Mittag, um Mitternacht; ob kolikih? = obkorej? um wieviel Uhr? *Mur.*, *vzhŠt.*; ob eni (enih), um ein Uhr; ob sedmih, ob sedmi uri, um sieben Uhr; ob pol(u)sedmih, um halb sieben Uhr; — ob enem, zugleich; ob prvem, ob tretjem = prvič, tretjič, *C.*; — deček ob desetih letih, ein zehnjähriger Knabe, *Vrt.*; — ob uri, zur bestimmten Stunde; — ob sedmem dnevi, jeden siebenten Tag, *Dalm.*; — ob petkih, an Freitagen; ob časih, zeitweise, *Cig.*; — = za, zur Zeit: ob cesarju Avgustu, *Levst.(Sl. Spr.)*; ob Mojzesu, *Vrt.*; — binnen, in: ob tednu, ob letu; — 3) znači okoliščine: ob zgodnjem trpljenju, o preganjanju in obrekovanju, o tujščini in ječi si delal iz Jožefa tako blazega moža, *Ravn.*; ob tem takem, unter solchen Umständen, *Cig.*; ob samotni hoji črez goro premišljevati kaj, *Ravn.*; — 4) kaže to, česar se dejanje tiče: in Betreff, von, über (lat. de); (v tem pomenu stoji v knjigah nav.: o, redkeje: ob, narod pa rabi: od); o kom (čem) govoriti, pisati, peti, meniti, dvomiti itd.;

pesem o Pegamu in Lambergarju; nauk o pesništvu; — kaj se vam zdi ob takem prevzetju? *Krelj;* veselje ob enem grešniku, *Krelj;* pravi mi ob edinem sinu mojem, *Levst.(Sl. Spr.)*; — 5) kaže to, iz česar je kaj izdelano, aus: klobuke delati ob svili, *Vrt.;* ti zidovi so ob opeki, *Vrt.*; ob suknu je narejeno oblačilo, *Levst.(Rok.)*; — 6) kaže to, kar h kakemu dejanju pomaga: o (ob) palici, o (ob) berglah hoditi, an einem Stocke, auf Krücken gehen; ob kruhu in vodi živeti, von Brot und Wasser leben; o preji ga je živila, sie nährte ihn mit Spinnen, *Ravn.-Mik.;* ob svojem živeti, von seinen eigenen Mitteln leben; naj le dobro živi, saj ima ob čem, (er hat ja die Mittel dazu); ob svojih, očetovih troških, auf eigene, des Vaters Unkosten; ob tem brašnu ne prideš do Trsta, mit dieser Reisezehrung kommt man nicht bis Triest; izučiti se česa ob nemškem jeziku, mittelst der deutschen Unterrichtssprache etwas erlernen, *Levst.(Nauk)*; ob malem opraviti, mit Wenigem auskommen, *Cig.*; ti se ob velikem trudiš, du hast viel Mühe, *Krelj*; ob kratkem kaj povedati, sich kurz fassen; — 7) sam ob sebi, von selbst, aus eigener Macht: kadar je sila, more sam ob sebi dajati zapovedi, *Levst.(Nauk);* — samo ob sebi se umeje, es versteht sich von selbst, *Levst.(Nauk), nk.;* — ob svoji glavi, sam ob sebi je storil, er that es aus eigenem Antriebe, von freien Stücken, *Levst.(Sl. Spr.), C.;* — to ni samo ob sebi, das geht nicht mit rechten Dingen zu, *Levst.(Sl. Spr.)*; — ob sebi, an und für sich, *C.;* — II. *adv.* v sestavi z adjektivi, katerim slabi pomen: osiv, etwas grau, otemen, etwas finster etwas dunkel, *vzhŠt.-C.;* — III. *praef.* znači, 1) da se dejanje vrši okoli predmeta: um-; obviti, umwickeln, obvezati, umbinden, ozreti se, sich umsehen, opasati, umgürten, obstopiti, umringen, objeti, umfassen, umarmen; — 2) da dejanje zadeva predmet, če tudi ne od vseh strani: be-; obiti, beschlagen, obdarovati, beschenken, obrekavati, verleumden, obgovoriti, anreden; — 3) da kdo (kaj) ostane v začetem stanju: obležati, obsedeti, obstati, liegen, sitzen, stehen bleiben; — 4) izgubo: oblistovati se, die Blätter verlieren; — 5) dela iz imperf. glagolov perfektivne: ogreti, oslabeti.

oâza, *f.* zelenica v puščavi, die Oase.

obâ, *m.* obê *f., n., num.* beide; tudi: oba dva (obadva), obe dve (obedve), obeh dveh; — prim. obadva.

obábiti, bâbim, *vb. pf.* 1) weibisch machen, zur Memme machen, *Cig., C.;* o. se, zur Memme werden: obabili so se možje, *Jurč.;* o. se, den Muth sinken lassen, *Jan.*; — 2) o. se, niederkommen, gebären, *Mur., Cig., Jan.;* o. se z otrokom, *ogr.-C.;* — 3) o. se (preprosto) = oženiti se.

obȁd, obáda, *m.* 1) die Bremse, *Cig., Jan.;* goveji o., die Ochsenbremse oder Viehbremse (tabanus bovinus), *Erj.(Ž.);* — 2) das gespannte Rebenauge, *C.;* tudi: obâd.

obâdanje, *n.* das Versetzen von Stichen.

obâdar, rja, *m.* afrikanski ptič: der Madenhacker (buphaga), *Erj.(Z.).*

obâdati, am, *vb. impf. ad* obosti; Stiche versetzen: — stichelnde Reden führen, *C., Z.*; — anfechten: ako te nečistost obada, *Krelj.*

obâdavec, vca, *m.* der mit Worten stichelt, *C., Z.*

obâdec, dca, *m. dem.* obad; 1) eine kleine Bremse. — 2) das gespannte Rebenauge, *vzhŠt.-C.*

obâdnica, *f.* die Dasselfliege (oestrus), *Erj.(Z.).*

obadvâ, *m.* ệ, *f., n., num.* = oba, *Cig., Jan., kajk.-Mik.;* sklanja se navadno le drugi del (prim. *Mik. V. G. III. 147.)*, n. pr. obadvema, *Dalm.-Mik.*

obadvộj, *num.* = obodvoj, oboj, *Polj.;* obadvoji, ajdje in judje, *Dalm.;* obadvoje, *Mur.*; obadvoje otrok, *jvzhŠt.*

obadvộjen, jna, *adj.* = obodvojen, obojen, *Polj.*

obagríti, ím, *vb. pf.* purpurroth machen, *Cig.*

obájati, jam, jem, *vb. pf.* beschreien, behexen: o. rano, *Mur., ogr.-Mik., C.*; — bezaubern, *nk.*

obajávati, am, *vb. impf. ad* obajati; — bezaubern, *LjZv.*

obâjtanje, *n.* das Schalwerk, *Cig.*

obâjtati, am, *vb. pf.* mit Brettern und Balken ausstützen oder schalen, *Cig.*; obajtati štirno, *Cig.;* o. jez, *V.-Cig.*

obájten, tna, *adj.* stolz, *jvzhŠt.*

obájti, obájdem, *vb. pf.* = obiti, *Z., jvzhŠt.*

obâkraj, *adv.* beiderseits: vrbe, vrsteče se obakraj po bregu, *Zv.*

obakrájen, jna, *adj.* beiderseitig: obakrajno kolo, das nach beiden Seiten drehbare Wasserrad, das Kehrrad, *V.-Cig.*

obâkrat, *adv.* beidesmal.

obákriti, im, *vb. pf.* verkupfern, *Cig.*

obakrováti, újem, *vb. impf. ad* obakriti, *Z.*

obàł, ála, *m.* das Abstreifen der Rebenaugen, *C.;* — prim. otep.

obâla, *f.* = breg, das Ufer, *Cig., Jan., nk.;* — hs.

obâłček, čka, *m.* = obalec, obalič, *Cig.*

obâłec, łca, *m.* geschwollenes, leicht abstreifbares Rebenauge, *Cig., Hal.-C.*

obâłek, łka, *m.* die Flussinsel, *Cig., Kr.-Valj. (Rad).*

obâlič, *m.* = obalec, *Mur., Cig.*

obalína, *f.* das Herabgeworfene, *C., Z.;* — *pl.* obaline = razvaline, *C.*

obalíti, ím, *vb. pf.* niederwerfen, *kajk.-Valj. (Rad);* v pekel se o., in die Hölle stürzen, *Krelj*; — niederreißen, *ogr.-C.*; (Rebenaugen bei der Hau) abstreifen, *C.*; — o. ceno, den Preis herabsetzen, *C.*; dolg o., die Schuld bezahlen, *Dict., C.;* greh o., die Sünde abschütteln, *kajk.-Valj.(Rad);* — abschaffen, *Jan., C.;* — umstürzen, o. se, umstürzen *(intr.), Ljubušnje(Goriš.)-Štrek.(Let.), Vrt.*, (obáliti) *Vas Krn-Erj.(Torb.);* — iz: obvaliti.

obáłten, tna, *adj.* — ohlapen, bauchig, weit (o obleki), *C.*; — plump: obałtno orodje, *C.*; — zdaj naj kdo kako obałtno zarobi, da se nam kri razgreje, *Jurč.*; — prim. nem. Falte(?).

1. **obâra,** *f.* die Abkochung, *Erj.(Som.)*; šiškova obara, die Gallapfeltinctur, *Erj.(Som.)*; — das Eingemachte, *Jan.*, *C.*; — gekochte Eingeweide von Schweinen, die in Würste gethan werden, *Gor.*

2. **obâra,** *f.* die Befragung, die Erkundigung, *Z.*

obârati, am, *vb. pf.* erfragen, *Z.*

obârek, rka, *m.* der Absud, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, (chem.) *Cig.(T.)*.

obârica, *f.* das Abbrühen, *C.*

obáriti, im, *vb. pf.* 1) abbrühen, absieden, abkochen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*, *Npes.-Vraz*, *Gor.*, *jvzhŠt.*; o. klobase, *Gor.*; obarjena riba, *Vod.(Izb. sp.)*; — 2) mleko se je obarilo = zgrizlo ali zajedlo se je, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; ako se sladko mleko že toliko skisa, da se naredi skuta iz njega, pravijo: mleko se je obarilo, *Štrek.(Let.)*; — menda tudi obaríti; iz: obvariti.

1. **obárjati,** am, *vb. impf. ad* obariti, *Cig.*

2. **obârjati,** am, *vb. impf. ad* oborati, *Jan.*

3. **obârjati,** am, *vb. impf. ad* oboriti; niederschlagen (chem.), *Cig.(T.)*; — hs.

obârnice, *f. pl.* kar iz razkuhanih (preveč obarjenih) klobas izteče, *GBrda.*

obárovati, ujem, *vb. pf.* = obvarovati, *ogr.-M.*

obârvati, am, *vb. pf.* befärben, *Cig.*; sljuda je često tudi obarvana, *Erj.(Min.)*.

obátriti, im, *vb. pf.* ermuthigen, trösten, *ogr.-M.*, *C.*

1. **obâva,** *f.* das Aufhalten eines anderen, *C.*; — das Hindernis, *C.*; — das Verweilen, das Zögern, das Säumen, *C.*

2. **obâva,** *f.* die Furcht, *Bes.*

obávati se, am se, *vb. impf.* fürchten, *C.*

obáviti, bâvim, *vb. pf.* 1) aufhalten, verweilen machen, *C.*, *Št.*; — 2) verrichten, *Cig.*; o. posel, *Cig.(T.)*; o. mrtvaške molitve, *SlN.*

obávljanje, *n.* 1) das Aufhalten, das Zurückhalten, *C.*; — 2) die Verrichtung, *kajk.-Valj.(Rad)*; o. državnih služeb, die Bekleidung von Staatsämtern, *Vest.*

obávljati, am, *vb. impf. ad* obaviti; 1) aufhalten, verweilen machen, zurückhalten, *C.*, *Št.*; — beschäftigen, *C.*; — o. se, zaudern, säumen, *C.*; — o. se s čim, sich mit etwas beschäftigen, *vzhŠt.-C.*; — 2) verrichten, *Cig.*; službo o., den Dienst versehen, *Navr.(Let.)*, *SlN.*

obavljâvec, vca, *m.* kdor rad druge mudi, obavlja: mudivec ljubi obavljavca, *C.*

obavljìv, íva, *adj.* kdor rad druge mudi, obavlja, *C.*

obcácati, am, *vb. pf.* beklecksen, *Z.*

obcę́pek, pka, *adj.* peritom (min.), *h. t.-Cig.(T.)*.

obcę́sten, stna, *adj.* an der Straße gelegen, *C.*, *SlN.*

obcę̂stje, *n.* kar je ob cesti: železnično o., das Banket an der Eisenbahn, *DZ.*

obcjǫ́kati, cjǫ́kam, *vb. pf.* (das Erz) ein wenig behauen, bestufen, *V.-Cig.*

obcvèsti, cvetèm, *vb. pf.* blühend umgeben, umblühen, *Cig.*

občàn, ána, *m.* das Gemeindemitglied (kdor biva v občini), *Levst.(Nauk)*, *SlN.-C.*

občânka, *f.* ein weibliches Gemeindemitglied, *Levst.(Nauk)*.

občânstvǫ, *n.* die Gemeindemitgliedschaft: častno o., *Levst.(Nauk)*.

občásen, sna, *adj.* zeitweise wiederkehrend, periodisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Nov.*, *DZ.*; zbirati se v občasne posvete, *ZgD.*; občâsnǫ jezero, periodischer See, *Jes.*; občasno, zeitweise, *Cig.*; — češ.

občâsje, *n.* die Periode, der Zeitraum, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*; — die Saison, *Jan.*; — češ.

občâsnost, *f.* die Periodicität, *Jan.*

občekorísten, stna, *adj.* gemeinnützig, *Jan.*, *nk*

ǫ́bčen, čna, *adj.* allgemein, universal, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; durchgängig (phil.), *Cig.(T.)*; — prim. obči in stsl. obьštьnъ.

ǫ́bčenje, *n.* der Verkehr, der Umgang, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; der Verkehr (merc.), *Cig.(T.)*; obmejno o., der Grenzverkehr, *DZ.*; prehodno o., der Transitoverkehr, *DZ.*; v prosto o. dan, in freien Verkehr gesetzt, *DZ.*; — prim. občiti.

ǫ́bčenski, *adj.* = občen: občenski prid, *Krelj.*

občepéti, ím, *vb. pf.* hocken bleiben, *Z.*

občésati, čę́šem, *vb. pf.* abstriegeln, *M.*, *Z.*

ǫ́bčestvǫ, *n.* die Gemeinschaft, *Cig.(T.)*; o. svetnikov, die Gemeinschaft der Heiligen, *Cig.*; (stsl.); die Körperschaft, die Corporation, *Cig.(T.)*, *DZ.*; (rus.).

občeškodljìv, íva, *adj.* gemeinschädlich, *nk.*

občevâłen, łna, *adj.* Verkehrs-, Umgangs-: občevâłni jezik, die Umgangssprache, *nk.*

občevânje, *n.* der Verkehr, die Gemeinschaft, *ogr.-C.*, *nk.*; die Communication (phys., merc.), *Cig.(T.)*.

občeváti, ûjem, *vb. impf.* verkehren, *C.*, *nk.*; — communicieren (phys.), *Cig.(T.)*; občujoče posode, communicierende Gefäße, *Cig.(T.)*; — prim. stsl. obьštevati.

občeznàn, znána, *adj.* allgemein bekannt, notorisch, *nk.*

ǫ́bči, *adj.* gemeinsam, gemeinschaftlich: obča zemlja, po katerej sme vsak pasti, drva sekati itd., *Rib.-Levst.(Nauk)*; obči (občji) plot, *Rib.-Mik.*; allgemein: obča cesta, *Levst.(Nauk)*; k občemu pridu, *Ravn.*; pridobiti si občo veljavo, *nk.*; — obči očut, die Gemeinempfindung, *Cig.(T.)*; obča pomisel, die Gemeinvorstellung, *Cig.(T.)*; v obče, im allgemeinen, insgemein, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; (obeč, obča, *Levst.[Nauk]*; nav. se rabi le določna oblika, *Cv. IV. 12.*).

občíłen, łna, *adj.* Verkehrs-: občîłne razmere, *DZ.*

občílǫ, *n.* 1) das Communicationsmittel, das Verkehrsmittel, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) der Verkehr: blagovno o., der Güterverkehr, *DZ.*; cesta rabi splošnemu občilu, *Levst.(Pril.)*.

ǫ́bčina, *f.* 1) der gemeinschaftliche Grund: ta pašnik je občina, *Rib.-Levst.(Nauk)*; die Gemeindeweide, *M.*, *vzhŠt.-C.*; — 2) die politische Gemeinde, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *nk.*; davkovska o., die Steuergemeinde, *Nov.*; — bogočastna o., die Cultusgemeinde, *DZ.*; — 3) o. svetnikov, die Communion der Heiligen, *Jan.(H.)*.

občinár, rja, *m.* = občan, *C.*, *DZ.*; — po hs.

ǫ́bčinec, nca, *m.* = občan, *C.*, *Nov.*

občînek, nka, *m.* nav. *pl.* občinki, das durch das Reitern des Getreides Ausgeschiedene, *C.*; bobovi občinki, *Dict.*, *Mik.*

občíniti, čînim, *vb. pf.* (das Getreide) bearbeiten, d. i. durch Reitern reinigen, sichten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Nov.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*; o. dušo, die Seele von Sünden reinigen, (občíniti, ím) *kajk.-Valj.(Rad)*.

občinjàn, ána, *m.* = občan, *C.*, *Zv.*

občínjati, am, *vb. impf. ad* občiniti; durch Reitern reinigen, sichten: o. žito, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*

občînka, *f.* = občinek, *M.*

ǫ́bčinski, *adj.* 1) Gemeinde=, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; — 2) = občen, *Mur.*, *Vrtov.(Sh. g.)*.

ǫ́bčinstvǫ, *n.* 1) die Gemeinschaft, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; o. svetcev, die Gemeinschaft der Heiligen, *C.*; pred božjimi očmi in krščanskim občinstvom, *Danj.-Valj.(Rad)*; — 2) das Publicum (v tem pomenu nav. občînstvǫ), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 3) das Gemeindewesen, *Cig.*, *Jan.*

občînščina, *f.* = občinstvo, die Gemeinschaft, *C.*

občíslati, am, *vb. pf.* wert erachten, *M.*; Ne boš dolg' občislana, *Npes.-K.*

občislávati, am, *vb. impf.* hochschätzen, wert achten, *Cig.*

ǫ́bčiti, ǫ̑bčim, *vb. impf.* 1) Umgang oder Geschäfte mit jemandem haben, verkehren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; communicieren (phys.), *Cig.(T.)*; — 2) verallgemeinern, generalisieren (phil.), *Cig.(T.)*.

občîtva, *f.* der Verkehr, *DZ.*

občnokorísten, stna, *adj.* gemeinnützig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

občnopotǫ́pen, pna, *adj.* diluvianisch, *Cig.*, *Jan.*

ǫ́bčnost, *f.* die Allgemeinheit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*, *nk.*

občnoveljáven, vna, *adj.* allgemein giltig, *nk.*

občrḗditi, črẹ̑dim, *vb. pf.* der Reihe nach ablösen, *Jan.(H.)*.

občȓt, čŕta, *m.* = načrt, die Skizze, die Andeutung, *Jan.*

občŕtati, čȓtam, *vb. pf.* 1) umzeichnen, *Cig.*; mit Linien begrenzen, *Jan.(H.)*; — 2) skizzieren, andeuten, *Cig.*, *Jan.*

občudovânje, *n.* die Bewunderung, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*

občudováti, ûjem, *vb. impf.* bewundern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

občudovâvec, vca, *m.* der Bewunderer, *nk.*

občudovâvka, *f.* die Bewundrerin, *nk.*

občúhniti, čûhnem, *vb. pf.* nachlassen (o boleźini), *ogr.-C.*

občût, *m.* die Empfindung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*; mišèni občut, die Muskelempfindung, *Erj.(Som.)*; — zgolj ustna molitev brez občuta, *Cv.*

občûtek, tka, *m.* die Empfindung, das Empfundene.

občúten, tna, *adj.* 1) Empfindungs=, občûtni živci, *Cig.(T.)*; — 2) empfindbar, *Cig.(T.)*; empfindlich, fühlbar, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — 3) = občutljiv, empfindsam, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

občuténje, *n.* = občut, der Eindruck, *ogr.-Valj.(Rad)*; die Sensation, *Lampe(D.)*.

občutílo, *n.* 1) das Empfindungsorgan, *Erj.(Som.)*; — 2) = občutek, die Empfindung, das Gefühl, *C.*

občútiti, im, *vb. pf.* empfinden, fühlen; živo o., lebhaft empfinden, *Cig.*

občûtje, *n.* die Empfindung, das Gefühl, *Cig.*, *Jan.*; die Stimmung, *C.*

občûtljaj, *m.* die Empfindung, das Gefühl, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; lepe misli in občûtljaji, nebeški občutljaji, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

občutljìv, íva, *adj.* 1) empfindsam, empfindlich; o. za svetlobo, lichtempfindlich, *Cig.(T.)*; — 2) = občuten 2), *Cig.*

občutljîvec, vca, *m.* der Empfindling, *Cig.*, *Jan.*

občutljîvka, *f.* die Empfindliche, *Cig.*

občutljívost, *f.* die Empfindlichkeit, die Empfindsamkeit, die Reizbarkeit; prenapeta o., die Empfindelei, *Jan.*

občútnost, *f.* 1) die Empfindbarkeit, die Fühlbarkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) das Empfindungsvermögen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

občúvati, am, *vb. pf.* bewahren, *C.*; o. koga česa, jemanden vor etwas bewahren, *Cig.(T.)*; o. se vsake nesreče, *Navr.(Let.)*.

obdâčba, *f.* die Besteuerung, *Cig.*

obdâčenec, nca, *m.* der Besteuerte, der Steuerpflichtige, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

obdáčenje, *n.* die Besteuerung, *C.*

obdâčenost, *f.* die Zinsbarkeit, die Steuerpflicht, *Cig.*

obdačeváti, ûjem, *vb. impf. ad* obdačiti; besteuern, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

obdáčiti, dâčim, *vb. pf.* besteuern, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-M.*, *nk.*; — prim. dača.

obdâjanje, *n.* das Umgeben.

obdâjati, jam, jem, *vb. impf. ad* obdati; 1) umgeben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) verleumden, *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*.

obdân, *f.* der Taglohn, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

obdânek, nka, *m.* 1) das Tagesgeschäft, *Z.*; — 2) = obdan, *f.*, *Z.*

obdaníca, *f.* die Tagschicht, *Jan.(H.)*.

obdánja, *f.* = obdan, der Taglohn, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

obdarílo, *n.* 1) die Beschenkung, *C.*; — 2) das Geschenk, *M.*

obdarîtev, tve, *f.* die Begabung, die Beschenkung, *M.*

obdaríti, ím, *vb. pf.* begaben, beschenken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; Otrok, ki reveža ne žali, Obilno Bog ga obdari, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

obdárjati, am, *vb. impf. ad* obdariti, *nk.*

obdárjavec, vca, *m.* der Beschenker, *Cig.*
obdarjęnec, nca, *m.* der Beschenkte, der Donatar, der Prämiant, *Cig., Jan., C., DZ., Navr.(Kop. sp.).*
obdarjęnka, *f.* die Beschenkte, die Geschenknehmerin, *Cig.*
obdarjevânje, *n.* das Beschenken, *nk.*; — die Prämiierung, *DZkr.*
obdarjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* obdariti; beschenken, *nk.*
obdarjevâvec, vca, *m.* der Beschenker, *Cig.*
obdarovánec, nca, *m.* = obdarjenec, *Cig., Jan., C.*
obdarovânje, *n.* die Beschenkung: o. ubogih, *Valj. Rad).*
obdarovánka, *f.* = obdarjenka, *Cig.*
obdarováti, ûjem, *vb. pf.* beschenken, *Cig., Jan., ogr.-Valj.(Rad), nk.*; obdarovan, beschenkt, *Jan.*: — *(vb. impf.* = obdarjevati, *Mur.).*
obdarovâvec, vca, *m.* = obdarjevavec, *Cig.*
obdáti, dám, *vb. pf.* 1) umgeben, *Mur., Cig., Jan., nk.*: z nasipom o., mit einem Wall umgeben, *Cig.*; z grozo o., umgrauen, *Cig.*; (po nem.): — obdan, vom bösen Geiste besessen, *Vrsno(Tolm.)-Erj.(Torb.)*; s hudim obdan, *Jsvkr.*; — 2) = porajtati, marati: sich kümmern: ne obda nič = ne mara nič, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.).*
obdęjáti, dęnem, *vb. pf.* umthun, *Cig.*; — belegen, *Jan.*; z redkim platnom se duški obdenejo, *Pirc.*
óbdeł, *m.* 1) der Besatz, *Cig.*; der Schnurbesatz an den Hosen, *BlKr.*: — prim. obdejati: — 2) obdèł, děla, die Bearbeitung, die Cultur, *Cig.*; die keilförmige Abschrägung der Steine, der Fügeschnitt, *Cig.*; — prim. obdelati.
obdę́lati, dęlam, *vb. pf.* bearbeiten; o. polje, vinograd; obdelana zemlja, cultiviertes Land; kamen o., den Stein behauen, *Cig.*; hlod o., den Holzblock abzimmern, *Z.*: — verarbeiten, *Cig., Jan.*; bes. in der Stampfmühle fertigstampfen, *Gor.*; — übel zurichten, *Cig.*; (mit Worten) verarbeiten, ausmachen, *Cig., Gor.*
obdęlâva, *f.* die (Art und Weise der) Bearbeitung, *Cig., Jan.*; die Culturgattung, *Cig.*
obdęlávanje, *n.* das Bearbeiten.
obdęlávati, am, *vb. impf.* = obdelovati; bearbeiten.
obdę̂łek, łka, *m.* die Bearbeitung, *C.*
obdęlíti, ím, *vb. pf.* betheilen, beschenken, *Dict.*; o. koga s čim, *ogr.-C.*; o. koga z darovi, *Trub.*; obdeljen s svetostjo, *Trub.*; — mit der Morgengabe betheilen, *Jarn.*; mit der Mitgift beschenken: hčer omožiti in o., *Bas.*
obdę̂lja, *f.* = obdelava, *C.*
obdęlovâłen, łna, *adj.* die Bodencultur betreffend: obdelovâłna vrsta, die Culturgattung, *DZ.*
obdęlovânje, *n.* 1) das Bearbeiten; o zemlje, die Bodencultur; — die Cultivierung, *Cig.(T.)*; — o. lanu, der Flachsbau, *Cig., Jan.*; — 2) kar se prinese v mlin, da se obdela v stopah, *Gor.*

obdęlovânski, *adj.* = obdelovalen: o. red, *Nov.*
obdęlovâtelj, *m.* der Bearbeiter, *Zora, Trst. (Let.).*
obdęlováti, ûjem, *vb. impf. ad* obdelati; bearbeiten; o. zemljo, kamen; — o. koga, einen in der Mache haben, *Cig.*
obdęlovâvec, vca, *m.* der Bearbeiter, *Mur., Cig., Jan., nk.*
obdelováven, vna, *adj.* bearbeitbar, cultivierbar, *Cig.*
obdeskáti, âm, *vb. pf.* dielen, *Cig.*
obdéti, dénem, *vb. pf.* 1) herumlegen: snope v kozolec o., *Ig*; — 2) = odeti, bedecken: obdeven = odet, *Trub.*
obdę́vati, am, *vb. impf. ad* obdejati, obdeti; umthun, *Cig.*; — ringsum legen: v kozolec obdevati snope, *Gor., Notr., Ig.*
obdírjati, am, *vb. pf.* umrennen, *Cig.*
obdíšati, ím, *vb. pf.* durch den Geruch ausspüren, *Z.*; čebele med obdišijo, *Levst.(Beč.).*
obdivjáti, âm, *vb. pf.* wild werden, verwildern, *Cig., M.*; obdivja, kakor divja zver, *Erj. (Torb.).*
obdóben, bna, *adj.* = občasen, periodisch, *h. t.-Cig.(T.), DZ.*
obdółbati, am, *vb. impf. ad* obdolbsti, *Z.*
obdółbsti, dółbem, *vb. pf.* rings bemeißeln, *Z.*
obdǫ̂lje, *n.* das Thalgebiet, *h. t.-Cig.(T.).*
obdôłžba, *f.* die Beschuldigung, *Cig.*
obdôłžek, žka, *m.* der Anwurf, die Beschuldigung, *Cig., Jan., Zora.*
obdółžen, žna, *adj.* Beschuldigungs-; obdôłžna priča, der Belastungszeuge, *Cig.*
obdolžę́nec, nca, *m.* der Beschuldigte, *Cig., nk.*; (obdółženec, *Mur., Jan.*).
obdolženík, *m.* = obdolženec, *Jan.(H.).*
obdolžénje, *n.* = obdolžitev.
obdolžę́nka, *f.* die Beschuldigte, *nk.*; (obdółženka, *Mur.*).
obdolževáti, ûjem, *vb. impf. ad* obdolžiti; beschuldigen.
obdolžîtelj, *m.* der Beschuldiger, *Jan.(H.).*
obdolžîtev, tve, *f.* die Beschuldigung, *Jan.*
obdolžíti, ím, *vb. pf.* beschuldigen; krivo o. koga; krivice koga o.
obdrę́gati, drę̑gam, *vb. pf.* umstochern, *Cig.*
obdŕgniti, dȓgnem, *vb. pf.* bereiben, *Cig.*
obdŕzati, dȓzam, *vb. pf.* scharrend oder schabend reinigen, *Z.*
obdŕžati, ím, *vb. pf.* behalten; le obdrži, kar si dobil; — vse za-se o.; klobuk na glavi, obleko na sebi o.;—(in einer Lage, in einem Zustande) erhalten; nisem kamena mogel obdržati, moral sem ga izpustiti iz rok; — o. se, sich erhalten, sich behaupten, *Mur., Cig., Jan.*
obdržávanje, *n.* = zdržavanje, das Halten, das Beobachten, *kajk.-Valj. (Rad.).*
obdȓžek, žka, *m.* 1) was man behält, *Mur.*; — 2) die Beibehaltung, *Cig.*
obdŕžen, žna, *adj.* behaltsam, *Cig.*
obdrževáti, ûjem, *vb. impf. ad* obdržati; behalten, beibehalten; kar je boljšega, za-se obdržujejo, kar je slabšega, drugim dajejo;

— in einer Lage oder in einem Zustande erhalten, *Jan.*
obdúhati, dûham, *vb. pf.* 1) ringsherum beriechen, *Cig.*; — 2) durch Geruch ausspüren, *Cig.*
obdúkcija, *f.* razdevanje mrtveca, die Obduction.
obe, *interj.* = ovbe, *Npes.-Vraz.*
óbeč, bča, *adj.*, *Levst.(Nauk)*, *Erj.(Som.)*, pogl. obči.
obèč, *f.* das Versprechen, *ogr.-C.*
obèča, *f.* das Versprechen, *C.*; naudariti obečo, einen Preis anbieten, ein Anbot thun, *Hip.(Orb.)*.
obéčanje, *n.* die Verheißung, *Cig.*, *M.*, obečanjè, *ogr.-Valj.(Rad)*.
obéčati, êčam, *vb. pf.* = obljubiti, versprechen, verheißen, geloben, *Mur.*, *M.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Mik.(V. Gr. IV. 319)*, *Štrek.*; Na zadnje mu Bog obečaj, Da ga bode k sebi vzel, *Npes.-K.*; (*vb. impf.* = obetati, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.*, obêčem, *ogr.-Valj.[Rad]*).
obečávati, am, *vb. impf.* Versprechungen oder Verheißungen machen, *Mik.*, *Štrek.*
obečeváti, ûjem, *vb. impf.* = obečavati, *Krelj*, *Zora.*
obečílo, *n.* das Versprechen, *C.*
obèd, éda, *m.* das Mahl, das Essen, *Cig.*, *Jan.*; bes. das Hauptmahl, *Mur.*; das Mittagsmahl, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*, *Rez.-Erj.(Torb.)*, *nk.*; óbed, éda, *SlGor.*
obéden, dna, *adj.* zur Mahlzeit gehörig: obêdna molitev, das Tischgebet, *Slom.*
obéden, éna, *num.* = nobeden, *Alas.*, *Cig.*, *Krelj-Mik.*, *Skal.-Let.*, *BlKr.*, *Rib.-Cv.*, *Ben.-Kl.*, *GBrda.*
obedíšče, *n.* das Refectorium, *C.*
obêdnica, *f.* das Speisezimmer, der Speisesaal, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*, *nk.*
obêdnik, *m.* der Mittagsgast, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; der Mittagskostgänger, *SlN.-C.*
obednína, *f.* das Mittagsmahlgeld, *vzhŠt.-C.*
obédo, *n.* = obed, *Cig.*, *Jan.*; — „v postni dan prva jed ob 11. uri dopoludne, kadar zjutraj ni kosila“, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *Rib.-Mik.*
obedovâlnica, *f.* = obednica, *Cig.*
obêdovanje, *n.* das Speisen; — das Mahl, *Jan.*, *C.*; das Mittagsessen, *Mur.*, *Cig.*
obêdovati, ujem, *vb. impf.* (zu Mittag) speisen, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.*; — = obédo imeti (o postnih dneh), *Rib.-M.*
obêdovavec, vca, *m.* der Mittagsgast, *Cig.*, *Jan.*
obédrnice, *f. pl.* = hlače, *Zv.*
óbedva, *num.*, *Mik.*, *jvzhŠt.*, tudi: obedvâ, *Dol.*, *Gor.*; pogl. obadva.
obékniti, êknem, *vb. pf.* Kraft verlieren, *Svet.(Rok.)*; — nam. obvekniti; prim. vek.
1. **obêl**, *f.* = zabela, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*.
2. **obèl**, blà, *m.* der Brand (= prisad): obel mi je prišel v rano, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — prim. abel in nem. Afel.
1. **óbel**, *adj.* etwas weiß, *C.*
2. **obèl**, éla, *adj.* trocken (nicht mehr nass); obela pot, *Št.-Cig.*; — iz obvel; prim. obeniti.
3. **óbel**, bla, *adj.* rund: cylindrisch rund, *Meg.*, *Rib.-Mik.*; obli klini, *Levst.(Beč.)*; — oval, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — kugelrund, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Boh.*; svetlobni valovi so obli (krogasti), *Žnid.*; — obel les, unbearbeitetes Holz, *Z.*; obla peč, ein compacter Fels, *C.*; oblo požirati, in ganzen Stücken ungekaut verschlucken, *Cig.*; — kar v oblo, sogleich, *Savinska dol.-C.*
obêla, *f.* = zabela, *M.*, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*
obêlek, lka, *m.* das Abgeschälte, *Valj.(Rad)*.
obeléti, ím, *vb. pf.* weiß werden, *M.*; grau werden, *Cig.*
obelévati, am, *vb. impf. ad* obeleti; weiß werden: falb werden (o setvi), *C.*; pustinja je obelevala in ozelenevala, *Glas.*
obelêžek, žka, *m.* der Markierpflock, *h. t.-Cig.(T.)*.
obeléžiti, êžim, *vb. pf.* mit Zeichen versehen, *Cig.(T.)*, *DZ.*; figurieren (math.), *Cig.(T.)*.
obelêžje, *n.* die Bezeichnung, *Cig.(T.)*.
obelína, *f.* die abgenommene junge Baumrinde, die Obst- oder Knollenschale, *C.*
obelînje, *n. coll.* abgenommene Baumrinden, Obstschalen, Knollenschalen, *C.*
obelîsk, *m.* nav. iz celega izsekan kamenit, četverooglat, navzgor zožen steber, der Obelisk.
obelíš, *m.* das Merkzeichen (z. B. an einem Baume), *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Jan.*
obéliti, im, *vb. pf.* 1) = pobeliti, weiß machen: sneg žito obeli, *C.*; — tünchen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) abrinden, schälen: pri kopanju drevesu korenine o., *Dol.*; obeljena palica, *jvzhŠt.*; obeljene češplje, *Pirc*; — enthäuten: kozla o., an einer Querstange mit den Händen hangend einen Purzelbaum schlagen, *jvzhŠt.*; — 3) = zabeliti, (mit Fett) vermachen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *GBrda.*
obeljâva, *f.* odrta skorja na drevesu, *Cig.*
óbelnica, *f.* die Waldscabiose (scabiosa silvatica), *C.*
óbelno, *n.* 1) der graue Staar, *C.*, *SlGor.*; — 2) das Weißholz, der Splint, *C.*
óbelost, *f.* geringe Weiße, *C.*
obéniti, nem, *vb. pf.* 1) welk werden, *C.*; — 2) trocken werden (n. pr. o cesti), *C.*; obeniti se, *jvzhŠt.*; — iz: obveniti.
obênož, *adv.* mit beiden Füßen, *Telov.*
óber, bra, *m.* der Riese (prav za prav: der Avare), *C.*
ober, *praep.* nam. obrh, *ogr.-Mik.*, *Hal.-Raič (Nkol.)*.
oberačáti, âm, *vb. pf.* zum Bettler werden: žarad kapljice vina ne bom oberačal, *Bes.*
oberáčiti, âčim, *vb. pf.* 1) zum Bettler machen, *C.*; — 2) durchbetteln: vse hiše o., *Cig.*; — 3) = oberačati, *Cig.*
obérati, bêram, *vb. impf.* = obirati, *Mur.*
obêrek, rka, *m.* kar se obere, *C.*
obêroč, *adv.* mit beiden Händen, *Jan.*, *Danj.-Mik.*, *C.*; o. delati, t. j. z levo tako dobro delati kakor z desno, *Levst.(Zb. sp.)*.
oberóčen, čna, *adj.* beiderhändig, *Jan.*

oberǫ̂čka, *f.* so viel man mit beiden Händen einmal faßt, beide Hände voll, *C.*
obẹrǫ̂čki, *adv.* = oberoč, *Cig.*, *Jan.*
obẹrǫ̂čkoma, *adv.* = oberoč: o. nositi vodo, *Npr.-Krek.*
obệsek, ska, *m.* das Angehängte, das Anhängsel, *Cig.*
obệsa, *f.* ročna plezalna o., der Kletterhang, *Telov.*
obeselîtelj, *m.* der Erfreuer, der Tröster, *ogr.-Mik.*
obeseljávanje, *n.* das Trösten, *ogr.-Valj.(Rad).*
obesélje, *n.* der Trost, *ogr.-C.*
obesẹ́łnost, *f.* = obeselje (tudi: obệsełnost), *ogr.-Valj.(Rad).*
obẹsíłen, łna, *adj.* zum Auf-, Anhängen bestimmt: obẹsîłna ključalnica, das Anlegeschloß, *Cig.*
obẹsîłnica, *f.* 1) das Anlegeschloß, *Cig.*; — 2) das Hochgericht, *Mur.*, *Ravn.*; *pl.* obesilnice = vislice, *Jan.*
obẹsîłnik, *m.* der Kleiderstock, *DZ.*; der Kleiderrechen, *Jan.*, *DZ.*; — kljuka, na katero se kaj obeša, der Hängehaken, *C.*
obẹsílǫ, *n.* das Gehänge, *DZ.*
obésiti, ệsim, *vb. pf.* hängen, aufhängen; na veter o. kaj; perilo o.; — na kljuko (kol) o., auf den Nagel hängen (fig.), *Cig.*; o. koga, jemanden hängen, aufknüpfen; o. se, sich erhenken; naj se pes obesi! hol' es der Henker! es koste, was es wolle! — stare cape na-se o., sich mit alten Lumpen behängen, *Cig.*; o. se komu za pod pazduho, sich jemandem einhängen, *Jurč.*; o. se na koga, sich an jemanden hängen (fig.); o kresi se dan obesi, t. j. dan se začne krčiti, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; glavo o., den Kopf hängen lassen.
obesnéti, ím, *vb. pf.* in Wuth gerathen, *Bes.*
obệsnica, *f.* das Anlege-, Vorlegeschloß, *Jan.*, *DZ.*
obệst, *f.* = objest, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Valj.(Rad).*
obésten, stna, *adj.* = objesten, *C.*, *Erj.(Izb. sp.).*
obestràn, strána, *adj.* = obojestran, *Jan.(H.).*
obešáč, *m.* der Hänger, *Cig.*
obešalíšče, *n.* der Galgenplatz, *C.*
obẹšâłnica, *f.* = obešalo 2), *Cig.*
obẹšâłnik, *m.* das Schwertgehänge, *C.*
obẹšálǫ, *n.* 1) der Galgen: glad se obešala ne boji, *C.*; — 2) der Kleiderstock, der Kleiderrechen, *C.*
obẹ́šanje, *n.* das Aufhängen, das Hängen, das Anhängen.
obệšar, rja, *m.* = obešač, *Cig.*
obẹ́šati, am, *vb. impf. ad* obesiti; hangen machen, aufhängen; perilo o.; meso v dim o.; — hängen, an den Galgen knüpfen; — o. glavo, den Kopf hängen lassen; o. se na koga, sich an jemanden hängen, anschließen.
obẹ́šavec, vca, *m.* der Hänger, *Jan.*
obệšenec, nca, *m.* der Gehängte, *Cig.*, *Jurč.*
obệšenica, *f.* 1) die Erhängte, *SlN.*; — 2) das Anhängeschloß, *Cig.*, *C.*

obẹšenína, *f.* das Hängewerk, das Hängsel, *Jan.*
obešenják, *m.* der Gehängte, der Erhängte, *C.*, *Vest.*, *SlN.*; der Galgenvogel, *Valj.(Rad).*
obẹševáti, ûjem, *vb. impf.* = obešati, *Cig.*
obẹ̀t, ẹ́ta, *m.* das Versprechen, die Verheißung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; veliki, lepi obeti, *Ravn.-Valj.(Rad)*; Obeti vaj'ni so le prazne šale, *Preš.*
obẹ́tanje, *n.* das Versprechen, die Versprechungen.
obẹ́tati, ệtam, ệčem, *vb. impf. ad* obljubiti, obečati; Versprechungen machen, versprechen; anbieten (beim Kauf); zlate gradove si o., Luftschlösser bauen, *Mur.*, *Cig.*; o. hruške na vrbi, etwas vorspiegeln, *Cig.*; to nič dobrega ne obeta, das bedeutet nichts Gutes, *Cig.*
obẹ́tav, *adj.* = obetaven 1), *Jan.(H.).*
obẹ́tavec, vca, *m.* der Versprecher, *Cig.*, *Jan.*, *Rog.-Valj.(Rad)*; der Offerent, *Levst.(Cest.).*
obẹ́taven, vna, *adj.* 1) gerne versprechend, *Mur.*, *SlN.*; — 2) viel versprechend, hoffnungsvoll, *Mur.*, *Kr.-M.*; otrok je prav obetaven, *UčT.*
obẹ́tavka, *f.* die Versprecherin, *Cig.*
obẹ́tavnost, *f.* die Geneigtheit, Versprechungen zu machen, *M.*
obệtek, tka, *m.* das Versprechen, *C.*
obẹ́ten, tna, *adj.* = obetaven 2), viel versprechend, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
obetẹ́žati, ím, *vb. pf.* = obetežati, am, *Mur.*, *SlN.*
obetežáti, âm, *vb. pf.* erkranken, *ogr.-Valj.(Rad)*; obetẹ́žati, ệžam, *kajk.-Valj.(Rad).*
obetežiti, im, *vb. pf.* = obetežati, *Cig.*
obệtnica, *f.* die Versprecherin, *Cig.*
obệtnik, *m.* der Versprecher, der Promittent, *Cig.*, *Jan.*
obẹ́tnost, *f.* die Geneigtheit, oft und viel zu versprechen, *Mur.*
obẹtojệmnik, *m.* der das Versprechen empfängt, der Promissarius, *Cig.*
obẹtûn, *m.* der Vielversprecher, *Mur.*, *Cig.*
obệz, *f.* eine aus einem Band gemachte Schleife zur Zierde, *V.-Cig.*; — das Diadem, *C.*
obệza, *f.* = obveza, die Binde, der Verband (bei Wunden), *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*
obezáča, *f.* = obveza, der Verband (bei Wunden), *Mik.*, *vzhŠt.-C.*
obẹ́zanost, *f.* = obvezanost, die Verbindlichkeit, *Cig.(T.).*
obẹ́zati, žem, *vb. pf.* = obvezati, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
obezílce, *n. dem.* obezilo, *Cig.*
obezîłnica, *f.* = obeza, der Verband, *Cig.*
obezílǫ, *n.* = obvezilo, der Verband, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *DZ.*
obệznica, *f.* = obveznica, der Verband: črez čelo je imel obeznico, umazano ruto, *Jurč.*
obezováti, ûjem, *vb. impf. ad* obezati.
obezovâvec, vca, *m.* der Verbinder, *Cig.*
obfrfráti, âm, *vb. pf.* umflattern.
obgáziti, gâzim, *vb. pf.* umwaten, *Cig.*, *M.*
obgláviti, im, *vb. pf.* enthaupten, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
obglâvje, *n.* der Schleier, *C.*
obglávljenje, *n.* die Enthauptung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
obglèd, glẹ́da, *m.* = obzor, das Gesichtsfeld, der Gesichtskreis, *Cig.*

obględen, dna, *adj.* = ogleden, perifkopifch, *Cig.*
obglǫdati, dam, jem, *vb. pf.* ringsum benagen.
obglǫ̑dek, dka, *m.* etwas Benagtes, *C.*
obgodrnjáti, âm, *vb. pf.* brummend bekritteln: stare ženske, ki ves svet obgodrnjajo, *Jurč.*
obgoljufáti, âm, *vb. pf.* = ogoljufati, *Trub.-M., Guts.(Res.).*
obgòn, gǫ́na, *m.* die Welle: prekucni o., o. iz seje, iz ježe (Sitzwelle, Reiterwelle), *Telov.*
obgǫ̑rje, *n.* 1) die Bergumgebung, *Cig.*; — 2) = ogorje, die Gebirgsgruppe, *Jan.*, *Jes.*
obgovârjati, am, *vb. impf. ad* obgovoriti; 1) anreden: ne zna ne o. ne odgovarjati; nič več me ne smeš o., *LjZv.*; — 2) o. koga, jemandem die Ehre abschneiden, *Cig.*; verleumden, *C.*, *Cv.*; — prim. ogovarjati.
obgovârjavec, vca, *m.* der Ehrabschneider, *Cig.*
obgǫ̑vor, *m.* 1) die Anrede; — 2) die Ehrabschneidung, *Cig.*; die unbegründete Anschuldigung, *C.*; — 3) die Besprechung, die Verabredung, *Mur.*
obgovoríti, ím, *vb. pf.* 1) anreden, ansprechen; — 2) besprechen: prigodek o., *Zora*; — = dogovoriti, verabreden, *Mur.*
obgozdíti, ím, *vb. pf.* umwalden, *Cig.*
obgrábiti, grâbim, *vb. pf.* ringsherum mit dem Rechen behandeln: o. kopico, plast.
obgradíti, ím, *vb. pf.* = ograditi, umzäunen.
obgrâdje, *n.* der Burgfriede, *Jan.*
obgrâja, *f.* = ograja, die Umzäunung, *Z.*; zidana obgraja, die Parapetmauer, *Levst.(Cest.).*
obgrájati, am, *vb. impf. ad* obgraditi, umzäunen.
obgrébsti, grébem, *vb. pf.* = ogrebsti, *Jan. (H.).*
obgrísti, grízem, *vb. pf.* benagen.
obgúgati, am, *vb. pf.* beweglich machen, locker machen, *M.*
obhâja, *f.* = obhajanje 3): današnja žalostna o., *Slom.*
obhajáč, *m.* kdor kaj obhaja: colni o., der Zollbereiter, *Cig.*
obhâjanec, nca, *m.* der Communicant, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
obhâjanje, *n.* 1) das Herumgehen, *Cig.*; — (o bčelah), die Bienenwuth, *Cig.*; — 2) der Umgang: o. z veliko gospodo, *Cig.*; — 3) das festliche Begehen, die Feier; o. praznikov, godov; — 4) die Spendung des Altarsacramentes.
obhâjanka, *f.* die Communicantin, *Cig.*, *Jan.*, *ZgD.*
obhâjati, am, *vb. impf. ad* obhoditi, obiti; 1) um etwas herumgehen, umgehen, o. kaj, *Cig.*; — 2) begehen: meje o., *Cig.*, *Jan.*; besuchen, *Cig.*; — 3) anwandeln, befallen: mraz, groza, strah, želja, misel me obhaja; — 4) ausüben: službo o., *Meg.*, *Boh.*; — svojo voljo, tiranijo nad kom o., mit jemandem seinen Muthwillen treiben, an ihm Tyrannei ausüben, *Krelj*; — 5) festlich begehen, feiern: praznik, god, obletnico o.; — 6) das Altarsacrament spenden: o. koga; iti obhajat bolnika, einen Kranken mit den Sterbesacramenten versehen gehen; — o. se, das Altarsacrament empfangen, *Mur.*, *Cig.*
obhâjavec, vca, *m.* 1) der Begeher: cestni o., der Wegebereiter, *Cig.*; — 2) der Spender des Altarsacramentes, *Cig.*
obhajílen, lna, *adj.* Communions-.
obhajílo, *n.* 1) die Feier, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; obhajila z vigilijami in mašami, *Krelj*; pri onakih obhajilih, *Ravn.*; — 2) die Communion: k spovedi in obhajilu iti; na obhajilo iti k bolniku, einem Kranken die Sterbesacramente tragen, *M.*, *jvzhŠt.*
obhiníti, ím, *vb. pf.* betrügen, *Krelj*; o. koga v čem, *C.*
obhîšje, *n.* die Umgebung des Hauses, *Z.*
obhòd, hǫ́da, *m.* 1) das Herumgehen: der Umzug, *Cig.*, *Jan.*; — der feierliche Umgang, die Procession, *Cig.*, *Jan.*; cerkveni obhodi, *Levst. (Nauk)*, *ZgD.*; slavni o., der Triumphzug, *Cig.*; nočni o., die Nachtrunde, *Cig.*; — der Umlauf, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; o. solnca krog zemlje, *Cig.*; — 2) die Begehung, die Bereisung, *Cig.*, *Jan.*; pošiljati v o., bereisen lassen, *DZ.*; politični o. železnice, *DZ.*; o. sveta, die Reise um die Welt, *Cig.*; — ujeta žival ima dosti obhoda, (genug Raum, um herumgehen zu können), *Gor.-DSv.*; — 3) der Umgang, der Verkehr, *Jan.*; — der geschäftliche Verkehr, *DZ.*; — 4) die Methode, das Verfahren, *ogr.-C.*
obhǫ́den, dna, *adj.* 1) ambulant, *Cig.*; Begehungs-: obhǫ̑dna komisija, *DZ.*; obhodna straža, die Patrouille, *Cig.*, *Jan.*; — Umlaufs-: obhodni čas, *Sen.(Fiz.)*; — 2) umgehbar, *Mur.*, *Cig.*
obhóditi, hǫ́dim, *vb. pf.* 1) um etwas herumgehen, umgehen, *Cig.*, *Jan.*; zverjad o., das Wild einkreisen, *Cig.*; — 2) begehen: mejo o., *Cig.*; — durchwandern, bereisen: veliko sveta o.; mnogo o., viele Gänge machen, *Cig.*; vso goro o., den ganzen Berg durchstreifen; — 3) abgehen: pot o., einen Weg abgehen, *Cig.*; črevlje o., die Stiefel abgehen (um sie weiter zu machen), *Cig.*; — 4) (die Bienenkönigin) befruchten: obhojena matica, *Levst.(Beč.).*
obhǫ́dnica, *f.* zvezda o. = premičnica, der Planet, *Jan.(H.).*
obhǫ̑dnik, *m.* der Currendenträger, der Bote, *C.*; dekanijski, občinski o., *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — der Kaplan, *Cig.*, *Notr.-Z.*; „po nekatere kraje obhodnika imenujejo kaplana, ker na mesto župnika hodi po župi n. pr. k bolnikom i. t. d., *Erj.(Torb.)*; — der Priester, der in den Filialkirchen die Messe lesen muss, *Štrek.*; — = pohajač, *Vod.(Izb. sp.).*
obhǫ̑dnja, *f.* der Umgang, *Jan.(H.)*; die Procession, *Valj.(Rad).*
obhǫ̑ja, *f.* 1) die Begehung, *DZ.*; — 2) der Umgang, *Jan.*; pohujšati koga z obhojo, *Slom.*; o. s svetom, *ZgD.*
obhojénje, *n.* = praha, die Befruchtung der Bienenkönigin, *Gol.*
obhrîbje, *n.* die Berggruppe, *Jan.(H.).*

običâj, *m.* der Brauch, die Sitte, *Št.* - *Cig.*, *Jan.*; dvorski o., die Hofetikette, *Jan.(H.)*; — = obred, *C.*

običâjen, jna, *adj.* gebräuchlich, herkömmlich, gewöhnlich, *Jan.*, *nk.*; — običajno pravo, das Gewohnheitsrecht, *Cig.(T.)*.

običâjnica, *f.* das Rituale, *C.*; pogl. obrednica.

običâjnik, *m.* = običajnica, *Jan.(H.)*.

obíčen, čna, *adj.* gebräuchlich, üblich, gewöhnlich, *Cig.*, *Jan.*; zelo običen priimek, *Erj.(Torb.)*.

obîdljaj, *m.* die Anwandlung, *V.-Cig.*, *C.*; o. kesanja, *Ravn.*

obigráti, âm, *vb. pf.* 1) abspielen: prste si obigrati, *Cig.*; — 2) o. koga, jemandem etwas im Spiele abgewinnen, *Cig.*, *SlN.*

obigrávati, am, *vb. impf.* 1) umspielen, umscherzen, *V.-Cig.*; — 2) o. koga, jemandem im Spiele abzugewinnen pflegen, *Cig.*

obíjati, am, *vb. impf. ad* obiti; beschlagen: o. kaj z deščicami.

obíkniti, îknem, *vb. pf.* 1) sich gewöhnen, *Habd.-Mik.*; — 2) nachgeben, nachlassen, *Mik.*; bolečina obikne, *Cig.*

obîł, íla, *adj.* reichlich, *Cig.*; obilo, in Fülle, *Meg.*, *Cig.*, *Krelj.-M.*; obilo se truditi, sich sehr bemühen, *Levst.(Nauk)*; — suknja je obila (weit), *C.*

obîłen, łna, *adj.* reichlich; obilna mera; obilni pridelki; obilno je žita, vina, Getreide, Wein gibt es in Ueberfluss; po obilnem imeti, in Fülle haben: — obilna suknja, ein weiter Rock, *Z.*; obilna ženska, ein wohlgenährtes Weib, *Zora*, *jvzhŠt.*

obîlica, *f.* die reichliche Menge, der Ueberfluss, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*, *nk.*

obilják, *m.* = obilnjak, kresnik: obiljaki se za letino sekajo, es wetterleuchtet, *C.*

obiljávati, am, *vb. impf.* in Fülle vorhanden sein, *ogr.-Valj.(Rad)*; — in Ueberfluss haben: o. s čim, *ogr.-C.*, *Valj.-(Rad)*.

obîlje, *n.* der Ueberfluss, die Fülle; imeti vseh jedi obilje, *Krelj*; vina, olja, goved, ovac obilje, *Dalm.*; v obilju živeti, *Cig.*; od obilja srca usta govore, wovon das Herz voll ist, davon geht der Mund über, *C.*; die Reichhaltigkeit: o. misli, besed, *Cig.(T.)*.

obilnják, *m.* = obiljak, kresnik: obilnjaki se sekajo, es wetterleuchtet, *vzhŠt.-Kres III. 536*.

obîłnost, *f.* die Reichlichkeit, die Fülle, der Ueberfluss, die Reichhaltigkeit; iz obilnosti srca usta govore, wovon das Herz voll ist, davon geht der Mund über, *Mur.*, *Cig.*, *Jap.-Valj.(Rad)*; dobro je, če se ob obilnosti kaj za prihodne potrebe dene na stran, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

obiłnováti, ûjem, *vb. impf.* = obilovati, *Dict.*

obîlokrat, *adv.* recht oft, *C.*

obilovânje, *n.* der Ueberfluss, *C.*

obilováti, ûjem, *vb. impf.* Ueberfluss haben, reich sein, *Jan.*; o. s čim, *Cig.*; z okameninami o., *Rut.(Zg. Tolm.)*; o. se zlatom, *Navr.(Let.)*; sveto pismo obiluje s takimi imeni, *kajk.-Valj.(Rad)*; — o. česa, *Zora*.

obîłstvo, *n.* = obilnost, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; obilstvo tečne klaje, *Vrtov.(Km. k.)*.

obîm, *m.* = objem 2), der Umfang, das Volumen, *Cig.(T.)*.

obîmati, mam, mljem, *vb. impf.* = objemati, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*

obîmčkati, am, *vb. pf.* = objeti (v otročjem govoru), *Cig.*, *Jan.*, *K.*

obîmek, mka, *m.* die Umarmung, *C.*

obímen, mna, *adj.* Volums-: obîmna enota, *Cig.(T.)*.

obimomèr, méra, *m.* der Volummesser, *Cig.(T.)*.

obimovît, *adj.* voluminös, *Cig.(T.)*.

obíniti, înem, *vb. pf.* (nam. obimniti) = objeti, *Mur.*, *C.*, *Mik.*, *vzhŠt.*

obínjanje, *n.*, *Npes.-Vraz*, pogl. objemanje.

obínjati, am, *vb. impf.*, *vzhŠt.*, pogl. objemati.

obinjávati, am, *vb. impf.*, *C.*, pogl. objemati.

obiráč, *m.* 1) kdor kaj obira (n. pr. sadje), der Ableser, der Abnehmer, *Cig.*, *Jan.*; — 2) na drog pritrjen košek, s katerim se sadje obira, *jvzhŠt.*

obíranje, *n.* 1) das Abklauben, das Ablesen, das Abnehmen; — 2) das Verleumden.

obirâtev, tve, *f.* das Abklauben, das Abnehmen, *Cig.*, *Jan.*; o. sadja, *Šol.*

obírati, bîram, *vb. impf. ad* obrati; 1) abpflücken, ablesen, abnehmen; listje, gosenice, sadje o.; — 2) beklauben: kosti obirati, Knochen abklauben, an Knochen knaupeln: — berač hiše obira, der Bettler bettelt von Haus zu Haus, *Cig.*; pri igri o. koga, jemanden beim Spiel ausziehen; — o. se, lausen, *Cig.*; ptički se obirajo, die Vögel putzen sich, *Cig.*; — o. se pri delu = langsam arbeiten, *Cig.*; on je predolgo se obiral in oprezoval pri svojem poslu, *Jurč.*; — 3) o. koga, jemanden ausrichten, verleumden; — 4) = izbirati (v neki igri), *Vreme-Erj.(Torb.)*.

obírav, *adj.* schmähsüchtig, verleumderisch, *Cig.*, *Jan.*

obíravec, vca, *m.* 1) = obirač 1), der Ableser, der Abnehmer; — der Abklauber, der Nager, *Cig.*; — 2) der Verleumder, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

obíravka, *f.* 1) die Ableserin, die Abnehmerin; — 2) die Verleumderin, *Jan.*

obîrčen, čna, *adj.* kdor rad ljudi obira, verleumderisch, *Jarn.*

obîrek, rka, *m.* = oberek, das Abgeklaubte, *Z.*; — obirki, das abgeklaubte Darmfett, *C.*

obîsk, *m.* der Besuch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

obiskáłen, łna, *adj.* Besuchs-: obiskâłni listič = vizitnica, die Visitkarte, *Cig.*

obiskâłnica, *f.* = vizitnica, die Visitkarte, *Cig.*, *C.*

obískanje, *n.* der Besuch, *Cig.*, *Jan.*

obískati, (iskáti), ščem, *vb. pf.* bei jemandem einen Besuch machen, besuchen: o. koga, — po nem.

obiskâva, *f.* = obiskovanje, *C.*

obiskávati, am, *vb. impf.* = obiskovati, *Mur.*

obiskovânje, *n.* das Besuchen, der Besuch oder die Besuche.

obiskováti, ûjem, *vb. impf.* Besuche machen, besuchen; frequentieren, *Cig.*, *Jan.*

obiskovâvec, vca, *m.* der Besucher, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

obiskovâvka, *f.* die Besucherin, *Z.*, *nk.*
obísniti, îsnem, *vb. pf.* nam. obvisniti, hängen bleiben, *ogr.-Mik.*, *C.*
obîst, *f.* die Niere: *pl.* obisti, die Nieren; obisti so se mu vnele, er hat die Nierenentzündung, *Cig.*; pasja obist! (kletvica), *Dol.-Levst.(Rok.)*.
obîsten, tna, *adj.* Nieren-: obistna pečenka, der Nierenbraten.
obistiníti, ím, *vb.pf.* = uresničiti, bewahrheiten, *Cig.(T.)*, *nk.*
obîstje, *n. coll.* = obisti, *kajk.-Valj.(Rad)*.
obîtek, tka, *m.* 1) s čimer je kaj obito: die Bretter oder Latten eines Zaunes, *C.*: — 2) das Beschlagen (z. B. mit Nägeln), *C.*
obîtelj, *f.* die Familie, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; — hs.; prim. stsl. obitêlь.
obíteljski, *adj.* Familien-, *nk.*
obíti, idem, *vb. pf.* 1) o. kaj, um etwas herum gehen, umschreiten, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*; — 2) begehen: o. mejo, *Cig.*; vse je obšel, er war überall, *jvzhŠt.*; bereisen: veliko dežel o., *Cig.*; — 3) anwandeln, ergreifen (von Zuständen und Affecten): mraz, groza, strah, želja, lakota me obide; (pomni: Žalost mam'co z'lo obgre, *Npes.-K.)*; — 4) o. se = sv. zakrament prejeti, *Krelj*; (prim. obhajati).
1\. **obíti**, bîjem, *vb. pf.* verschlagen, schalen, auszimmern; o. z deskami, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — z žrebljiči o., überzwecken, *Cig.*; — s koli o., verpfählen, *Cig.*
2\. **obíti**, íjem, *vb. pf.* nam. obviti, *Trub.-Mik.*
objačeváti, ûjem, *vb. impf.* stärken, *kajk.-Valj.(Rad)*.
objáčiti, jâčim, *vb.pf.* stärken, verstärken, *ogr.-M.*
objádranje, *n.* die Umseglung, *Cig.*, *nk.*
objádrati, jâdram, *vb. pf.* umsegeln, *Cig.*, *nk.*
objágnjiti se, im se, *vb. pf.* gebären (o ovci), *Burg.(Rok.)*.
objâhati, ham, šem, *vb. pf.* 1) umreiten; o. mesto; — 2) reitend bereisen; o. vso deželo; — 3) zureiten: objahan konj, ein zugerittenes, zaumrechtes Pferd, *Cig.*
objárčiti, jârčim, *vb. pf.* bespringen (vom Bock), betreten (vom Hahn), *C.*
objárkati, jârkam, *vb. pf.* mit einem Graben oder mit Gräben umgeben, *Cig.*
objármiti, im, *vb. pf.* ins Joch spannen, *Jan.(H.)*.
objasnílo, *n.* die Erläuterung, *Cig.(T.)*.
objasníti, ním, *vb. pf.* 1) heiter machen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) erläutern, *Cig.(T.)*; (hs., rus.).
objasnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* objasniti; 1) aufheitern, *Glas.*; — 2) erläutern, *Cig.(T.)*; tudi: objašnjevati.
objâva, *f.* die Veröffentlichung, die Bekanntmachung, *C.*, *nk.*
objáviti, im, *vb. pf.* öffentlich bekannt geben, veröffentlichen, *nk.*; = naznaniti, kundgeben, melden, *Jan.*
objávljati, am, *vb. impf. ad* objaviti, *nk.*
objâvnica, *f.* der Avisobrief, *Jan.(H.)*.
objęd, *f.* 1) der Abfraß (z. B. von Raupen), *C.*; — 2) der Teufelsabbiss (succisa), *Z.*; — 3) der Gram, der Harm, *Mur.*, *C.*

objędanje, *n.* 1) das Abfressen; — 2) die Ehrabschneidung, *Cig.*
objędati, am, *vb. impf. ad* objesti; 1) rings herum abfressen; živina objeda mladje, *Cig.*; — 2) durch Abfressen schädigen; benagen, *Cig.*; — wundreiben: črevelj me objeda, *C.*, *Z.*; — beschmausen, *Cig.*; o. koga, jemandes Vermögen verzehren, *Cig.*; — 3) ausrichten, verleumden; — 4) o. se, sich abhärmen, *Cig.*; — 5) o. se, übermäßig fressen, *ogr.-C.*
objędavec, vca, *m.* der Ehrabschneider, *Cig.*, *C.*, *ZgD.*; tudi: objędâvec: zavezal je jezik opravljivim objedavcem, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
objêdek, dka, *m.* das rings Abgefressene oder Abgenagte, *C.*: der Birn- oder Apfelbutzen, *Gor.*; — objedki, die Viehfutterüberreste, *GBrda.*
objéden, dna, *adj.* = objesten, muthwillig, frech, *Habd.*, *C.*; objedno tele, *C.*; njih konji so objedniši kakor volkovi na večer, *Dalm.*
objedljìv, íva, *adj.* 1) schmarotzerisch (von den Raubbienen), *Mur.*; — 2) verleumderisch, *Jan.(H.)*.
objedljîvec, vca, *m.* 1) der Schmarotzer, *C.*; — der Raubbienenstock, *M.*; — 2) ein verleumderischer Mensch, *Jan.(H.)*.
objędnica, *f.* eine Krankheit infolge übermäßigen Fressens, die Fresswehe (bei den Pferden), *Cig.*
objędnost, *f.* = objestnost, frecher Muthwille: iz objednosti, *Dalm.*; die Ausgelassenheit, *Krelj.*
objedováti, ûjem, *vb. impf.* 1) = objedati, benagen, *Guts.(Res.)-Mik.*; — 2) o. se, sich muthwillig benehmen: zanikarni se v njegovih dobrotah objedujo, *Krelj.*
objędrje, *n.* die Kernhülle, *Cig.(T.)*.
objêkt, *m.* predmet, das Object.
objektîven, vna, *adj.* stvaren, nepristranski, objectiv, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*. *nk.*
objektîvnost, *f.* stvarnost, nepristranstvo, die Objectivität, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
objèm, jéma, *m.* 1) die Umarmung, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*; — 2) (po češ.) der Umfang, *C.*, *Cig.(T.)*.
objêmanje, *n.* das Umarmen, die Umarmungen.
objêmati, mam, mljem, *vb. impf. ad* objeti; umfassen; kdor preveč objemlje, malo objame = wer viel beginnt, endet wenig, *Cig.*; — umarmen; o se, sich umarmen.
objemávati, am, *vb. impf.* = objemati, *Kast.*
objêmčkati, am, *vb. pf.* = objeti (v otročjem govoru).
objêmljaj, *m.* = objem, *LjZv.*
objemováti, ûjem, *vb. impf.* = objemati, *M.*
objęst, *f.* der Muthwille, der Uebermuth, die Ausgelassenheit, die Frechheit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; norčaste iz objesti govoriti, *Kast.(N. c.)*.
objésten, stna, *adj.* muthwillig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Ip.-Mik.*; brcate, kakor objestni telci, *Dalm.*; o. je, der Kitzel sticht ihn, *Cig.*; frech, *C.*, *Mik.*; objestno se smejati, *Jsvkr.*; ausgelassen, wohllüstig, *Alas.*; objestni in sra-

motni ljudje, *Krelj*; („eig. voll angegessen", *Mik. V. G. I. 344.)*.

obję́sti, ję́m, *vb. pf.* 1) abessen, abfressen; gosenice so zelje objedle; — abspülen: voda je breg objedla, *Cig.*; — wund reiben: črevelj me je objedel, *C., Z.*; — o. koga, jemanden beschmausen, sein Vermögen abschmausen oder aufzehren: bogatina o., *Cig.*; — 2) o. se, sich überessen, *C.*; veliko njih se je do smrti objedlo, *Dalm.*; o. se česa, *Z.*; — vom Wohlleben übermüthig werden, *Z.*

objȩ̂stnež, *m.* der Muthwillige, der Uebermüthige, *Cig.*

obję́stnost, *f.* der Muthwille, die Ausgelassenheit, *Kras.*, *Cig.*, *Jan.*; o. telet, *Jsvkr.*; die Frechheit, *Dict.-Mik.*, *C.*

objȩstováti, ûjem, *vb. impf.* muthwillig, frech sein, *C.*

objẹ́ti, jámem, *vb. pf.* umfassen; o. koga črez pas; — herumlangen, *Cig.*; motvoz ne objame, *Z.*; — umarmen; — (obimem, *Trub.-Mik.)*.

objẹ́tje, *n.* das Umfassen; die Umarmung.

objȩ̂zd, *m.* 1) der Kreisritt, *Cig.*; — 2) das Bereiten, *Cig.*

objȩzdáriti, ârim, *vb. pf.* = objezditi 2), *Jan. (H.)*.

objẹ́zditi, jȩ̂zdim, *vb. pf.* 1) umreiten; — 2) reitend besuchen, bereiten: o. mejo, *Mur.*, *Cig.*; — 3) konja o., das Pferd zum Reiten geschickt machen, zureiten, *Cig.*

objȩ̂zdnik, *m.* der Bereiter, der Ueberreiter, *Jan.(H.)*.

objezíti, ím, *vb. pf.* umdämmen, bedeichen, *Cig.*

objȩ̂ža, *f.* der Umritt, *Cig.*

1. **objẹ́žati**, am, *vb. impf. ad* objezditi, um-, bereiten, *Cig.*

2. **objẹ́žati**, am, *vb. impf. ad* objeziti; umdämmen, bedeichen, *Cig.*

objǫ̂k, *m.* das Beweinen, *C.*; objoka vredna nespamet, *Ravn.*

objǫ́kanje, *n.* das Beweinen, tudi: objokânje: objokanja vreden, *Valj.(Rad)*.

objǫ́kati, kam, čem, *vb. pf.* 1) beweinen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) objokan, verweint: ves objokan, *jvzhŠt.*; objokane oči, *Cig.*, *C.*

objokovánec, *m.* der Beweinte, *Ravn.-Valj. (Rad)*.

objokovânje, *n.* das Beweinen; objokovanja vreden, beweinenswert, *Cig.*

objokováti, ûjem, *vb. impf.* beweinen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

objúgati, gam, žem, *vb. pf.* = obgugati, *C.*; kolo se objuže, das Rad wird wackelig, *C.*; kri človeku o., das Blut in raschere Bewegung versetzen, *Vrtov.(Km. k.)*; drobci se objužejo, die Theilchen gerathen in Bewegung, *Vrtov.(Km. k.)*.

obkáj, *adv.* = zakaj? *Trub.*

obklàd, kláda, *m.* der Umschlag, *Cig.*, *M.*; gorke obklade na ud devati, *Cig.*

obklâda, *f.* 1) = obklad, *Cig.*, *M.*; — 2) die Holzverkleidung, das Fournier, *Jan.*

obklâdar, rja, *m.* mizar o., der Fourniertischler, *Vrt.*

obklâdati, am, *vb. impf.* 1) herumlegen, *Mur.*, *Jan.*; obkladati snope v kozolec, *Kr.*; — 2) belegen, *Cig.*, *Jan.*; — fournieren, *Jan.*; — o. kolo, ein Rad felgen, *V.-Cig.*; — z delom koga o., jemanden mit Arbeit belasten, *Z.*; o. se s tujimi skrbmi, sich fremde Sorgen aufladen, *Krelj*; — o. koga s priimki, jemanden mit Schimpfnamen belegen, *Z.*, *DSv.*

obklâdek, dka, *m.* der Umschlag, der Ueberschlag, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; mrzli obkladki, kalte Umschläge, *nk.*; — das Thürfutter, *Jan.*

obkláden, *adj.* Fournier-: obklâdna deščica, *Cig.*

obklásti, kládem, *vb. pf.* 1) umschlagen, *Mur.*; — 2) belegen: obkladen z nevoljami, mit Ungemach beladen, *C.*

obklȩ̂, *adv.* um welche Zeit? *C.*

obklẹ́čati, ím, *vb. pf.* knieen bleiben.

obklẹ́stiti, im, *vb. pf.* = oklestiti, *Z.*

obkmẹ́tovanje, *n.* der Anbau, *DZ.*

obkmẹ́tovati, ujem, *vb. pf.* das Feld bestellen, *Cig.*, *C.*, *Gor.*

1. **obkóliti**, kǫ́lim, *vb. pf.* einpfählen, verpalissadieren, *Cig.*, *Jan.*; tudi: obkolíti.

2. **obkóliti**, kǫ́lim, *vb. pf.* umringen, umzingeln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — stsl., hs.

obkoljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* 2. obkoliti; umgeben, *Cig. (T.)*; cernieren, *Navr.(Let.)*.

obkòp, kópa, *m.* die Verschanzung, *Cig.*, *Jan.*; der Wall, *M.*, *Valj.(Rad)*.

obkópati, kǫ́pljem, in: -páti, âm, *vb. pf.* umgraben; verschanzen, mit Wall und Graben umgeben, *Cig.*

obkorȩ̂, *adv.* um wieviel Uhr, um welche Stunde? *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Sl. Spr.)*, (tudi: obkevrȩ̂, *Levst.[Sl. Spr.])*.

obkorȩ̂j, *adv.* = obkore, *Cig.*, *Jan.*

obkorenîčiti se, îčim se, *vb. pf.* = obkoreniniti se, *Z.*

obkoreníniti se, înim se, *vb. pf.* = okoreniniti se, sich bewurzeln, *Z.*

obkosítrati, am, *vb. pf.* verzinnen, *Mur.*

obkràj, krája, *m.* 1) der Rand: mesečni obkraj, *Glas.*; — das Schiffsbord, *Cig.*; — 2) das Gesims, *C.*

obkrâjec, jca, *m.* die Einfassung, *DZ.*; — der Tuchrand, *Z.*

obkrâjek, jka, *m.* das Gebräme, *Pot.-M.*

obkrájen, jna, *adj.* Rand-, *Jan.*; obkrâjni pripiski, Randglossen, *Jan.*; obkrajni žarki, Randstrahlen, *Žnid.*; obkrajno živčevje, das peripherische Nervensystem, *Erj. (Som.)*; — obkrajno morje, das Küstenmeer, *Jes.*; obkrajno gorovje, das Randgebirge, *Cig. (T.)*.

obkrajína, *f.* kar je ob kraju: pocestne obkrajine, Bankete, *Levst. (Cest.)*.

obkrâjnica, *f.* die Randbemerkung, die Marginalie, *Cig.(T.)*, *Navr. Kop. sp.*; — die Randverzierung, *DZ.*

obkrâti, *adv.* allsogleich, *C.*

obkrevsáti, âm, *vb. pf.* abwetzen, abschleifen: o. škornje, *Cig.*

obkrivíti, ím, *vb. pf.* beschuldigen: o. koga česa, *Cig.*, *M.*

obkrǫ́žati, am, *vb. impf. ad* obkrožiti: umgeben: kraj je bil strašen, obkrožalo ga

je skalovje, *Erj.(Izb. sp.)*; slab zrak nas obkroža, *LjZv.*
obkrožávati, am, *vb. impf.* = obkrožati, *nk.*
obkrọ̑žen, žna, *adj.* dem Kreise umschrieben (math.), *Cig.(T.)*.
obkrọ̑žiti, im, *vb. pf.* umgeben, *Cig.*
ọ̑bla, *f.* = krogla, *Cig.*
obláčati, am, *vb. impf.* = oblačiti, *ogr.-Valj. (Rad).*
oblâček, čka, *m. dem.* oblak; das Wölkchen; o. v očeh, das Augenwölkchen, *Cig.*
oblâčen, čna, *adj.* wolkig, umwölkt: oblačno nebo; oblačno je, der Himmel ist bewölkt; — oblačno steklo, ein mattes Glas, *Cig.*
obláčenje, *n.* das Ankleiden.
oblačíca, *f.* die Gewitterwolke, *Z.*; oblačici zvoniti, drohendem Gewitter läuten, *Z.*, *Dol.*; v spanju niso vedeli, kaka oblačica se zbira črez nje, *Jurč.*; — das Wölkchen, *Vrt.*; lahke, redko razstlane oblačice so mrlele po obzorju, *LjZv.*
oblâčič, *m. dem.* oblak; das Wölkchen, *Cig.*, *Zora*, *Cv.*
oblačílce, *n. dem.* oblačilo; das Kleidchen, *Cig.*; — das Schirmfutteral, *Gor.*
oblačílen, lna, *adj.* Kleider-, *Mur.*, *Jan.*
oblačîlnica, *f.* die Kleiderkammer, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Levst.(Pril.)*; — die Sacristei, *C.*
oblačîlničar, rja, *m.* der Kleiderkämmerer, *Cig.*
oblačílọ, *n.* das Kleidungsstück; volneno, vsednje o., das Woll-, Alltagskleid; — = obleka, die Bekleidung: o. in obutalo (= obutel), *Ravn.-Valj.(Rad).*
oblačîlski, *adj.* = oblačilen, *Mur.*
oblačína, *f.* 1) oblačno vreme, trübes Wetter, *C.*; — 2) die hautartige Schale der Früchte, *V.-Cig.*; bes. die grüne Nussschale, *Cig.*, *C.*
obláčiti, im, *vb. impf. ad* obleči; 1) ankleiden, anziehen; — o. se, sich ankleiden, sich anziehen; sich kleiden; v svilo se o.; — mit einem Ueberzug oder mit Ueberzügen versehen, *Cig.*; — 2) oblačíti, ím, umwölken, *Cig.*, *Jan.*; Bog oblači, Bog prevedri, *Npreg.-Jan. (Slovn.)*; o. se, sich umwölken, sich mit Wolken überziehen; nebo se oblači; nav. samo: oblači se, der Himmel umwölkt sich.
oblâčje, *n. coll.* Wolken, *Cig.(T.)*.
oblâčnat, *adj.* = oblačen, *Mur.*
oblâčnost, *f.* die Umwölkung.
oblâda, *f.* die Besiegung, der Sieg, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
obládanje, *n.* die Besiegung, der Sieg, *Dalm.*, *ogr.-Valj.(Rad).*
obládati, am, *vb. pf.* überwältigen, bezwingen, besiegen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Glas.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; mesto je obladano in vzeto, *Krelj*; o. samega sebe, o. prehudobno naturo svojo, *kajk.-Valj.(Rad)*; o. svet, *ogr.-Valj.(Rad)*; den Sieg erringen, siegen, *Cig.*, *Krelj*, *Dalm.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad).*
obládavec, vca, *m.* der Bezwinger, der Sieger, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
obládavka, *f.* die Siegerin, *Dalm.*
obládjati, am, *vb. pf.* umschiffen, *Mur.*
obladník, *m.* der Sieger, *C.*

obládnost, *f.* = oblada, der Sieg, *ogr.-Valj. (Rad).*
oblâg, lága, *m.* = oblaga 1), *Guts.-Cig.*, *Mur.*
oblâga, *f.* 1) das Pflaster, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; (das Stein- und Wundpflaster, *C.*); — 2) ọ̑blaga, tako se imenujejo tiste diljice, s katerimi se pri žagi debelost odmerja deskam, *Savinska dol.*
oblâganje, *n.* das Umlegen; — das Belegen.
oblâgati, am, *vb. impf. ad* obložiti; 1) herumlegen, *Mur.*, *Jan.*; oblagati črto s ploskvijo, eine Fläche um eine Linie umlegen (math.), *Cig.(T.)*; — 2) belegen, *Cig.*, *Jan.*; befrachten, beladen, *Cig.*; — o. koga z nadlogami, *Trav.-Valj.(Rad).*
oblagáti, lážem, *vb. pf.* pogl. oblegati (lažem).
oblagodáriti, dârim, *vb. pf.* Segen verleihen, segnen, *Mur.*; oblagodari naj ženo Bog, *Ravn.*
oblagorováti, ûjem, *vb. pf.* (preisend) segnen, benedeien, (oblagro-) *Mur.*, *Cig.*
oblagorovâvec, vca, *m.* der Segner, (oblagro-) *Ravn.-Valj.(Rad).*
oblagoslávljati, am, *vb. impf. ad* oblagosloviti; segnen, *M.*, *Vrt.*
oblagoslovíti, ím, *vb. pf.* segnen, *Mur.*, *ogr.-C.*
oblâgva, *f.* = blagva, *C.*
oblahkotíti, ím, *vb. pf.* *Mur.*, *Cig.*; pogl. oblehkotiti.
oblâjati, jam, jem, *vb. pf.* umbellen, *Cig.*; pes je zdaj to, zdaj ono živinče oblajal, *Jurč.*
oblâjst, *m.* der Waid (isatis tinctoria), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — prim. it. glasto, glastro, der Waid, *Erj.(Torb.).*
oblâjstov, *adj.* Waid-: o. pepel, die Waidasche, *Cig.*
1. **oblâk**, *m.* 1) die Wolke; hudi oblaki, die Gewitterwolken, *Cig.*; oblaku zvoniti (vom Wetterläuten), *Dol.*; = k ọ̑blaku zvoniti, *Rib.-Cv.*; na oblak streljati, *Navr.(Let.)*; iz velikega oblaka majhen dež = viel Geschrei und wenig Wolle, *Cig.*; kopasti, mrežasti, plastasti oblak, die Haufen-, Feder-, Schichtenwolke, *Jes.*; oblaki se podijo, die Wolken treiben; oblaki se stepajo, die Wolken ziehen sich zusammen, *Cig.*; oblak se je utrgal (pretrgal), ein Wolkenbruch gieng nieder; — 2) die grüne Nussschale, *Cig.*, *Malhinje(pri Devinu)-Erj.(Torb.)*; — 3) die dichtere Schichte, die sich auf Flüssigkeiten (wie Krautwasser, Essig, Milch) bildet, die Haut, *C.*, *jvzhŠt.*
2. **oblák**, *m.* der Kugelstein, *Mur.*, *Notr.-Cig.*, *Jan.*, *Svet.(Rok.)*; — prim. obel.
oblâkast, *adj.* wolkenartig, *Cig.*; gewölkt (min.), *Cig.(T.)*.
oblákinja, *f.* vila oblakinja, die in den Wolken wohnende Vila, *Prip.-Mik.*
oblakoplọ́den, dna, *adj.* wolkenerzeugend: oblakoplodne gore, *Glas.*
oblakorọ́den, dna, *adj.* wolkenerzeugend, *Jan.*
oblákovec, vca, *m.* = oblikovec, das Rundholz, *Cig.*; — prim. obel.
oblâkovina, *f.* die äußere, grüne Nussschale, *Cig.*, *C.*, *Mik.*, *Tuš.(R.)*, *Gor.*, *Kras.*
oblakovît, *adj.* voll Wolken, *Zora-C.*

oblâmati, mam, mljem, *vb. impf.* = oblamljati, *Mur.*, *Cig.*

oblâmljati, am, *vb. impf. ad* oblomiti, ringsum abbrechen, *Cig.*, *Jan.*

ộblanec, nca, *m.* nav. *pl.* oblanci: 1) die Hobelspäne: das Vierzeichen, *Kr.-Cig.*; — 2) diljice pri žagi, s katerimi se debelost odmerja deskam, *Notr.*

ộblanica, *f.* der Hobelspan.

ộblanje, *n.* 1) das Hobeln; — 2) Hobelspäne.

oblâst, *m.* = oblajst, *Dict.*, *C.*

oblâst, *f.* 1) das beherrschte Gebiet, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; Na vojsko brž na mejo vstan, Na kraj oblasti dunajske, *Npes.-K.*; — der Besitz, *C.*: der Bauerngrund, *C.*: — 2) die Gewalt, die Macht, die Befugnis; kraljeva, očetovska o.; sodnja o., die Gerichtsbarkeit, *Cig.*; pod svojo oblast spraviti; v svoji oblasti imeti; — o. si vzeti, sich die Freiheit nehmen, *Litija-Svet.(Rok.)*; božja o., die Epilepsie; (iz tega: božjast); božja o. ga meče, *Dict.*; taiste je ozdravil, katere je božja oblast metala, *Jsvkr.*; — oblast te udari! o. te meči! (kletvice), *Prim.*; — 3) die Behörde, die Obrigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*

ộblast, *adj.* rundlich, *Jan.*, *C.*; mrežnica je oblasta, *Žnid.*

oblásten, stna, *adj.* 1) mächtig, gewaltig, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*; oblasten gospod, ein gar großer Herr, *jvzhŠt.*; — gebieterisch, herrisch, anspruchsvoll; oblastno govoriti, hoditi; oblastno vedenje; — 2) befugt, competent, *Cig.*, *Jan.*; za to oblastni uradnik, *DZ.*; dela, kakor bi bil sam tega oblasten, *Polj.*

oblastílen, lna, *adj.* Vollmachts-: oblastilno pismo, die schriftliche Vollmacht, *Levst.(Pril.)*.

oblastílọ, *n.* die Bevollmächtigung, *C.*; = pooblastilo, die Vollmacht, *Cig.*

oblastíti, ím, *vb. pf.* 1) = pooblastiti, ermächtigen, *Mur.*, *Cig.*; — 2) o. se koga = lotiti se koga, *C.*

oblâstje, *n.* 1) = oblast 1), das Gebiet, *Jan.*, *C.*; — 2) die Behörde, *DZ.*, *Let.*

oblastljìv, íva, *adj.* herrschsüchtig, *Cig.*, *C.*

oblastljîvec, vca, *m.* der Herrschsüchtige: kralj je bil ošabnež in oblastljivec, *Ravn.*

oblastljívost, *f.* die Herrschsucht, *Cig.*

oblâstnež, *m.* ein herrisch sich benehmender Mensch, *DSv.*

oblastníca, *f.* die Gewalthaberin, die Gebieterin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

oblastnîja, *f.* = oblast 3), oblastvo 2), *Cig.*, *Jan.*

oblastnîjski, *adj.* = oblastven, obrigkeitlich, *Jan.*

oblastník, *m.* der Gewalthaber, der Gebieter; eine obrigkeitliche Person, *Cig.*, *Dalm.*; deželski o. (o P. Pilatu), *Schönl.*

oblastnîštvọ, *n.* die Regierung, *C.*; die Behörde, *Jan.(H.)*.

oblástnost, *f.* 1) die Competenz, *Cig.*, *DZ.*; — die Befugnis, die Gewalt; kakor da bi imel kako oblastnost do mene (črez mene), *Polj.*; — 2) das herrische Wesen; poznala je njegovo oblastnost in trmoglavost, *Zv.*

oblastovânje, *n.* das Ausüben der Gewalt, die Herrschaft, *Dict.*; o. na zemlji stoji v božjih rokah, *Dalm.*

oblastováti, ûjem, *vb. impf.* die Gewalt ausüben, walten, herrschen, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj*, *Cv.*

oblâstven, tvena, *adj.* behördlich, obrigkeitlich, *nk.*

oblâstvọ, *n.* 1) die Macht, die Herrschaft, *C.*; — 2) die Behörde, die Obrigkeit, *Guts.*, *Cig.* *(T.)*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; okrožno o., die Kreisbehörde, *Navr.(Let.)*; krajevno o., die Localbehörde, *DZ.*; pomestno o., die Territorialbehörde, *DZ.*; knjigopisno o., die Registerbehörde, *DZ.*

ộblat, *m.* die Oblate, *Cig.*, *Jan.*

ộblatar, rja, *m.* der Oblatenbäcker, *Cig.*

ộblatek, tka, *m. dem.* oblat, *Cig.*, *Jan.*

ộblati, am, *vb. impf.* hobeln; — iz nem.

oblátiti, blâtim, *vb. pf.* mit Koth beschmutzen; — *(pren.)* o. koga pred ljudmi in osmešiti, *LjZv.*

oblâtovec, vca, *m.* oreh imajoč na sebi še zeleno lupino, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — prim. oblakovina.

oblâtovje, *n.* zelena lupina (oplodje) pri orehu, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*; — prim. oblakovina.

oblàz, láza, *m.* der Umweg, *Kras.*

oblazíniti, înim, *vb. pf.* auspolstern, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*

obláziti, lâzim, *vb. pf.* 1) umkriechen, umschleichen; — 2) schleichend begehen; vse kote oblaziti, alle Winkel auskriechen, *Cig.*; — beschleichen, *Mur.*; nesreča me oblazi, das Unglück sucht mich heim, *C.*; nejevolja me je oblazila, der Unwille ist mir zur Gewohnheit geworden, *C.*

oblaznẹ́lost, *f.* die Verrücktheit, *SlN.*

oblaznẹ́ti, ím, *vb. pf.* verrückt werden, närrisch werden, *C.*, *Bes.*, *Let.*

oblázniti, nem, *vb. pf.* 1) = obolzniti, *C.*; — 2) o. se, auf nüchternen Magen etwas genießen, die Nüchternheit brechen, (z. B. an Fasttagen), *C.*

oblázovati, ujem, *vb. impf.* umherkriechen: matica oblazuje po skončnici, *Levst.(Beč.)*.

oblazováti se, ûjem se, *vb. impf.* nüchtern etwas genießen, *C.*; — prim. oblazniti 2).

oblážati se, am se, *vb. impf.* nüchtern etwas genießen, *C.*; — prim. oblazniti 2).

oblažávati, am, *vb. impf.* glücklich preisen, *Levst.(Zb. sp.)*.

oblážẹnje, *n.* 1) die Veredlung, *Zora*; — 2) die Beglückung, *C.*

oblaževálen, lna, *adj.* seligmachend, heilbringend, *Cig.*, *Jan.*

oblaževáti, ûjem, *vb. impf.* 1) veredeln, *Cig.*, *Jan.*; — 2) beglücken, *Cig.*, *Jan.*

oblaževâvec, vca, *m.* der Beseliger, der Heilbringer, *Cig.*, *Jan.*

oblaževâvka, *f.* die Beseligerin, die Heilbringerin, *Cig.*

oblažílen, lna, *adj.* beseligend, *C.*

oblážiti, im, *vb. pf.* 1) veredeln, *Cig.*, *Jan.*; o. govor, *Zv.*; — 2) beseligen, glücklich machen, *Cig.*, *Jan.*

oblebetáti, etâm, éčem, *vb. pf.* o. koga, jemanden beschnattern, einem etwas aufschwatzen, *Cig.*

oblèč, léča, *m.* die Kleidung, der Anzug, *Mur.-Cig., Mik., vzhŠt.*

oblečávati, am, *vb. impf.* = obláčiti, *C.*

oblêček, čka, *m.* die Kleidung, *C.*

obléči, léčem, *vb. pf.* 1) (ein Kleid) anlegen, anziehen; o. hlače, suknjo; — 2) ankleiden, bekleiden; otroka o., o. koga v kaj, einem ein Kleid anziehen; oblečen, angekleidet; o. je legel; v svilo oblečen hodi, er geht in Seide gekleidet einher; — o. se, sich ankleiden; v črno se o., Trauerkleider anlegen; v belo oblečen, weiß gekleidet; v kmeta se o., sich als Bauer verkleiden, *Cig.*; — 3) überziehen: s kožuhovino, z usnjem kaj o., *Cig.*; — auslegen, fournieren: les o., *Cig., Jan.*; — 4) obleči se, sich bewölken, *Cig., Jan.*

oblę́či, lę̂žem, *vb. pf.* 1) belagern, blockieren, *Mur., Cig., Jan., Krelj*; mesto z vojsko o., *Dalm.*; smrtne bolečine bodo srce oblegle, *Jsvkr.*; — 2) o. se, sich anschmiegen, passen (o obleki), *Cig., Šol.*; oblačilo se obleže (liegt gut an), *Cig., Svet.(Rok.)*.

oblę̂čnik, *m.* der Kleiderkasten, *C.*

oblečnína, *f.* die Bekleidungsgebür, *DZ.*

oblédati, am, *vb. impf. ad* obledeti; wiederholt blass werden, *Jan., Čb.-Valj.(Rad)*.

1\. **obléden**, dna, *adj.* etwas blass, *Jan., Dol.*; o. obraz, *Jurč.*

2\. **obléden**, dna, *adj.* 1) närrisch, dumm, *Meg., Burg.(Rok.)*; schwachsinnig, *C.*; unerfahren, *Svet.(Rok.)*; ti punica obledna! du dummes Mädchen! *Gor.*; — 2) ausgelassen, muthwillig, frech, *Dict., Hip.(Orb.), Mur., C.*; obledni razposajenci, *Cv.*; — in frecher Weise schmarotzend, heißhungrig, *C., Savinska dol.*; — 3) hoffärtig, *C.*; stolz, *Guts.*

obledenéti, ím, *vb. pf.* zu Eis werden, eisig werden, *Mur., C.*; rastline obledenijo, ako po dežju deževnica po njih zmrzne, *vzhŠt.*; obledenele rastline, *vzhŠt.*

obledéti, ím, *vb. pf.* bleich werden, erblassen; — verschießen (o barvi); obledeli spomini, vergilbte Andenken, *Zv.*

obledévati, am, *vb. impf. ad* obledeti; erblassen, *Jan.*

oblę̂dje, *n.* die Lendengegend, *Jan.*

oblę̂dnež, *m.* = obleden človek, *M.*

oblédniti, blę̂dnem, *vb. pf.* = obledeti, *M.*

oblédnost, *f.* 1) die Dummheit, *Gor.*; — 2) der Uebermuth, die Ausgelassenheit, die Keckheit, *Dict.-Mik., C.*; — 3) der Stolz, *Guts.*

obledúh, *m.* ein blasser Mensch, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

oblę̂ga, *f.* 1) die Belagerung, *Cig., Jan., M., nk.*; — 2) das Liegenbleiben, die Bettlägerigkeit, *Gor.*

obléganje, *n.* das Belagern, *M., nk.*

oblégati, am, *vb. impf. ad* obleči (ležem); 1) belagern, *Cig., Jan., M., nk.*; mesta o., *Ravn., nk.*; — 2) o. se, sich anschmiegen, *Cig.*; trdo oblegajoč se, eng anliegend, *Šol.*; — 3) (öfter) liegen bleiben, *Mur.*; — zu erliegen pflegen, *Mur.*

oblegáti, lážem, *vb. pf.* 1) o. koga, von jemandem Lügen erzählen, ihn verleumden, (oblagati) *Cig.*; — 2) = nalagati, belügen, *Mur., Cig., Met.*

oblegávati, am, *vb. impf. ad* oblegati (lažem); = leži trositi, verleumden, (oblag-) *Trub.-Let.* 1891, 149.

oblę́gavec, vca, *m.* der Belagerer, *Cig., C.*

oblę́gniti, lę̂gnem, *vb. pf.* belagern, *Jan.*

oblehkotíti, ím, *vb. pf.* erleichtern, lindern, (oblahk-) *Mur., Cig.*; bčela drugo pri delu oblehkoti, *Danj.(Posv. p.)*.

oblę̂k, *m.* 1) das Kleid, *Guts., Mur., C., ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) die Rahme, *C.*; — 3) die Schlossschale, *ogr.-C.*

oblę̂ka, *f.* die Kleidung, der Anzug; pražnja, vsednja, (prazniška, vsakdanja) o.; obleka ne stori človeka, *jvzhŠt.*

oblę̂kar, rja, *m.* der Kleiderhändler, *Cig.*

oblékati, am, *vb. impf.* = oblačiti, *C.*

oblékovec, vca, *m.* zelena orehova lupina, *Lašče-Erj.(Torb.)*; (menda nam. oblakovec).

oblèn, léna, *m.* die abgestreifte Schlangenhaut, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*.

1\. **obléniti se**, lênim se, *vb. pf.* = obleviti se, sich häuten, *Staro Sedlo, Cerovo (GBrda)-Erj.(Torb.)*.

2\. **oblęníti se**, ím se, *vb. pf.* träge werden, *Mur.*

oblę̂pek, pka, *m.* das Pflaster, *Jan.*

oblepeníti se, ím se, *vb. pf.* sich belauben, *Cig.*

oblępíti, ím, *vb. pf.* umkleben, *Cig.*; — bekleben, *Jan.*

oblępotíti, ím, *vb. pf.* verschönern, *Mur.*

oblępôtek, tka, *m.* die Zierde, *Guts.(Res.)*.

oblę̂pšati, am, *vb. pf.* = olepšati, *Mur.*

oblès, lésa, *m.* der Büchsenschaft, *Mur., Cig.*; puškni o., *Vod.(Pes.)*.

oblésati, am, *vb. pf.* schäften, *Mur.*

oblésiti, im, *vb. pf.* = oblesati, *Z.*

oblesenéti, ím, *vb. pf.* zu Holz werden; erharten, *Jan.*; — erstarren, *Z.*

obleseníti, ím, *vb. pf.* holzartig machen: s pretepanjem živini kožo in meso o., *Vrtov.(Km. k.)*.

oblêsje, *n.* der Flintenschaft, *Cig.*

oblèsk, léska, *m.* der Widerschein, *C.*, óblesk, *kajk.-Valj.(Rad)*; — das Wetterleuchten, *Jan.*

oblésti, lę̂zem, *vb. pf.* 1) umkriechen, umschleichen; stari oče je polje oblezel, *Z.*; — 2) bekriechen, beschleichen, *Mur., Cig.*

oblestíti, ím, *vb. pf.* überlisten, (*perf.* „oblástil sem") *Lašče-Levst.(M.)*.

oblèt, léta, *m.* der Umflug, *Cig.*

oblétanje, *n.* das Umfliegen, *M.*

oblétati, I. *vb. impf. ad* obleteti, oblę̂tam; 1) umfliegen, *Cig., Jan., M.*; — herumlaufen, *Cig.*; — 2) o. se, sich entblättern, *Jan.*; — II. *vb. pf.* oblétam, mit dem Herumlaufen fertig werden: dolgo oblę̂tam, predno vse oblétam, *Valj.(Rad 74, 63)*.

obletávati, am, *vb. impf.* umfliegen, *Mur., Cig., Jan.*

oblẹ́ten, tna, *adj.* nach einem Jahre stattfindend, annuell, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*

obletẹ̑nje, *n.* das Umfliegen; tudi: obleténje: o. sveta, das Ende der Welt, *Gor.*

obletẹ́ti, ím, *vb. pf.* 1) umfliegen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — herumfliegen: Po mizi mu ga (namr. zlat) zatoči, Da po nji trikrat obleti, *Npes.-K.*; — 2) fliegend besuchen, befliegen, *Cig.*; — rdečica jo obleti, Röthe überzieht ihr Gesicht; — = obiti, anwandeln: vse je strah obletel, *Ravn.-Mik.*, *C.*; — 3) ringsum herabfallen: cvetje je obletelo; — o. se, sich entblättern, das Laub verlieren; drevje se obleti; — tudi: obleteti = o. se: roža obleti, *C.*; obletel, entlaubt, *Cig.*, *Jan.*

obletẹ́vati, am, *vb. impf.* = obletovati, *Jan.*

oblẹ̑tnica, *f.* der Jahrestag, die Jahresfeier, das Anniversarium; o. poroke, smrti, ustanove itd.

obletováti, ûjem, *vb. impf. ad* obleteti; 1) umfliegen; — herumfliegen: matica obletuje okolo panja, *Levst.(Beč.)*; — 2) fliegend besuchen, abfliegen; lastovica obletuje znane kraje; — 3) ringsum herabfallen (von den Blättern), *Cig.*, *Jan.*; — o. se, die Blätter verlieren, sich entblättern; drevje se jeseni obletuje.

oblẹ́vati, am, *vb. impf.* = oblivati, *ogr.-Valj.(Rad)*.

oblẹvíti se, ím se, *vb. pf.* sich häuten: obleviti se mora raku tudi želodec, *Erj.(Izb. sp.)*.

oblè́zniti, nem, *vb. pf.* = obolzniti, ablecken, *M.*, *C.*

oblẹzováti, ûjem, *vb. impf. ad* oblesti; 1) umkriechen; — 2) bekriechen, beschleichen.

obléžati, ím, *vb. pf.* liegen bleiben; pijanec je padel in obležal na cesti; — abliegen: sadje mora obležati, obležano (nam. obležalo) sadje, abgelegenes, mürbes Obst, *C.*

oblẹ̑žec, žca, *m.* der Belagerer, *Hip.(Orb.)*.

oblẹ̑žen, žna, *adj.* Belagerungs-, *Jan.(H.)*.

obležẹ́nec, nca, *m.* der Belagerte, *Cig.*, *Jan.*

obležénje, *n.* die Belagerung, *Dalm.*

obležník, *m.* der Belagerer, *Cig.*

oblíca, *f.* 1) ein runder Körper: der Ball, die Kugel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; ustavljal je ognjene oblice in puščice, *Cv.*; — eine rundliche Knolle: krompir v oblicah, gekochte ganze Erdäpfel; — kuhana drobna repa, *Goriška ok.*, *Lašče in drugod - Erj.(Torb.)*, *Jarn.*, *Cig.*, *C.*; repa v oblicah, *Z.*; — der Rollstein (kamen, kateri se je v potočni strugi obrusil), *Notr.-Erj.(Torb.)*, *Erj.(Min.)*; — eine runde Erhöhung, *Cig.*; — 2) die Oranienkirsche, *Cig.*; — 3) ọ́blica, die Rundung, *Svet.(Rok.)*.

1. **oblȋč**, *m.* = obličje, *Mur.*, *Cig.*

2. **ọ́blič**, *m.* der Hobel; — iz nem.

obličâj, *m.* 1) das Gesicht, *Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; na obličaj natekniti korelek (larfo), *Ljžv.*; — 2) die Form, *Jan.*, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *Zora*.

oblíčast, *adj.* kugelicht, rund, *Mur.*, *Cig.*; ọ́bličast, *Jan.*

1. **oblíčen**, čna, *adj.* 1) Gesichts-, *Jan.*; oblična kost, der Backenknochen, *Zora*; — 2) von schönem Angesicht, *C.*; hübsch, *Z.*; — 3) formell, *Jan.*, *Zora*, *Nov.*; (prim. oblika).

2. **oblíčen**, čna, *adj.* rundlich, *Z.*; — oblični ogel, der Kugelwinkel, *Cig.*

obličeváti, ûjem, *vb. impf. ad* obličiti, formen, *Jan.*; — stsl.

oblíčica, *f. dem.* oblíca, das Kügelchen, *Cig.*

obličina, *f.* = olupek od krompirja ali repe, *Notr.*

oblíčiti, lȋčim, *vb. pf.* 1) formen, *Jan.*; (stsl.); — 2) o. se, ein volles Gesicht bekommen, *Cig.*

oblȋčje, *n.* 1) das Antlitz, das Gesicht; od obličja do obličja, von Angesicht zu Angesicht; pred obličjem srditega in pravičnega sodnika, *Jsvkr.*; — 2) = krinka, die Maske, *Temljine(Tolm.) - Štrek.(Let.)*.

oblȋčka, *f.* das Bällchen, *Mur.*; — das Schrotkorn, *C.*

oblȋčnica, *f.* die Maske, *Jan.*, *C.*

oblȋčnost, *f.* die Förmlichkeit, *Jan.*, *DZ.*

obligácija, *f.* dolžno pismo (države, dežele, občine i. t. d.), obveznica, die Obligation, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; predstvena o., die Prioritätsobligation, *DZ.*

oblíjati, am, *vb. impf. ad* obliti; = oblivati, ringsherum o. auf der Oberfläche begießen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

oblȋk, *m.* 1) = 1. oblika, *Valj.(Rad)*; — 2) = 1. lik 2), der Glanz, die Politur, *Jan.(H.)*.

1. **oblȋka**, *f.* die Form, die Gestalt, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — das Format, *Jan.*

2. **oblíka**, *f.* eine runde Holzstange, *C.*; — eine runde eiserne Stange der Klempner (Wulststange), *V.-Cig.*

oblíkast, *adj.* rund, *Z.*; oblikasto oglje, die Zapfenkohle, *V.-Cig.*

oblȋkati, am, *vb. pf.* = olikati 1), *Z.*; o. se = olikati se, *C.*

oblíkav, *adj.* = oblikast: o. les, rundes, noch unbehauenes, unabgezimmertes Holz, *C.*, *Z.*; — o. obraz, ein rundes Gesicht, *Dol.*

oblíkavec, vca, *m.* ein unabgezimmerter, noch runder Baumstamm, *Z.*

oblikoslọ̑vje, *n.* die Formenlehre (gramm.), *Jan.*, *nk.*

oblíkov, *adj.* noch rund, unabgezimmert: o. les, *Z.*; (nam. oblikav?).

oblíkovec, vca, *m.* ein runder, noch unbehauener, unabgezimmerter Baumstamm, *V.-Cig.*; — der Prügel, *SlGor.*; okroglo (oblo) poleno, *Litija*; oblikovci, das ungespaltene Prügelholz, das Knüttelholz, *V.-Cig.*, *Pjk.(Črt.)*, *vzhŠt.*; (nam. oblikavec?).

oblíkoven, vna, *adj.* formal, *Cig.(T.)*; — oblikovna beseda, das Formwort (phil.), *Cig.(T.)*.

oblíkovina, *f.* rundes, unabgezimmertes, noch mit der Rinde versehenes Holz, *C.*; (nam. oblikavina?).

oblíkovje, *n.* die Formen, die Formenlehre (gramm.), *Jan.*

oblíliti, im, *vb. pf.* mit einer Maske versehen, *C.*

oblȋn, *m.* 1) nerazcepljen, torej še obel krlj ali hlod, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*; — 2) ostriči

na oblin — do polti, à la Fiesco, *Kobarid-Erj.(Torb.)*.
oblína, *f.* 1) die Rundung, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — die Kugelform, *Cig.*, *Jan.*; — 2) ein rundes, ungespaltenes Stück Holz, *C.*; — 3) die Mantelfläche eines cylinderförmigen Körpers, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; valjeva oblina, *DZ.*
oblìsk, bliska, *m.* der Schein, der Heiligenschein, *ogr.-C.*; der Feuerschein bei einem Brande, (óblisk) *BlKr.*; pogl. oblesk.
oblískati, am, *vb. pf.* umglänzen, umstrahlen, *Trub.-M.*, *C.*
oblístiti se, im se, *vb. pf.* sich belauben, *Cig.*
oblistováti se, ûjem se, *vb. pf.* = obletovati se: drevje se oblistuje, *Cig.*
oblîšpati, am, *vb. pf.* verzieren, *Cig.*, *Jan.*
ǫ́bliti, im, *vb. impf.* abrunden, *Cig.*, *C.*
oblíti, lijem, *vb. pf.* 1) ringsum begießen, umgießen; — 2) übergießen, begießen; platno o. pri beljenju, *C.*; solze so ga oblile, Thränen überströmten ihn; voda je vse oblila, das Wasser hat alles bedeckt, *Cig.*
oblîv, *m.* 1) die Begießung, *Cig.*; — 2) die Stelle, die begossen wird, *C.*
oblívati, am, *vb. impf. ad* obliti; 1) rings herum begießen; — 2) begießen; platno o., *C.*; solze so ga oblivale, er badete sich in Thränen, *Cig.*
oblízati, žem, *vb. pf.* belecken, ablecken; oblizan kamen, ein glatter Stein, *Z.*
oblizávanje, *n.* das Belecken.
oblizávati, am, *vb. impf.* = oblizovati, ablecken; pes se oblizava.
oblîzek, zka, *m.* 1) das Belecken, *M.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; — 2) etwas Beleckteś, Abgelecktes, *M.*; — 3) der Leckerbissen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
oblizljìv, íva, *adj.* naschhaft, *Guts.-Cig.*
obliznẹ̑la, *f.* ein naschhaftes Weib, *Dol.*
oblîznik, *m.* das Leckermaul, *Cig.*
oblízniti, lîznem, *vb. pf.* mit einmaligem Ausstrecken der Zunge ablecken; — luč se oblizne, das Licht flackert auf, *Zora*; ogenj se je obliznil, das Feuer loderte auf und erlosch, *Z.*; obliznilo se je = zablisnilo se je, *Zora.*
oblîznjenec, nca, *m.* der Schlecker, *Cig.*, *Jan.*
oblizovânje, *n.* das Belecken, das Ablecken.
oblizováti, ûjem, *vb. impf. ad* oblizati, oblizniti; belecken, ablecken; kdor z rokami med meša, prste oblizuje, *Cig.*; — luč se oblizuje, das Licht flackert, *Zora.*
oblîž, *m.* das Wundpflaster, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *nk.*; — hs.
oblîžje, *n.* die nächste Umgebung, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*; čedni trg s krasno delanim oblìžjem, *Slovan.*
oblîžnji, *adj.* umliegend, nachbarlich, *Cig.*, *Jan.*; — anliegend (math.), *Cig.(T.)*.
obljûba, *f.* das Versprechen, die Verheißung: obljuba dolg dela, das Versprechen begründet eine Pflicht, *Mur.*, *Cig.*; — das Gelübde; obljubo storiti, ein Gelübde thun; meniška o., das Mönchsgelübde, *Cig.*; — das Anbot: brez obljube ni kupčije, *Cig.*
obljûbek, bka, *m.* das Versprechen, das Versprochene, *Mur.*, *Jan.*, *C.*
obljûben, bna, *adj.* Gelöbnis-, Votiv-: obljubni dar, *Cig.*
obljúbiti, im, *vb. pf.* 1) versprechen, verheißen; o. komu hčer za ženo; — geloben; obljubljena dežela, das gelobte Land; o. se kam (n. pr. na božjo pot), das Gelübde thun, irgendwohin zu wallfahrten; obljubljen praznik (katerega si kaka soseska izvoli), der Votivfeiertag, *Ig(Dol.)*; — (beim Kaufe) anbieten; koliko si cenil, in koliko je obljubil? — 2) versichern: obljubim, da je bilo tako, *Cig.*; mislili so si, obljubim, gewiſs dachten sie, *Ravn.*; — 3) obljubljen = priljubljen, beliebt, *nk.*
obljúbljati, am, *vb. impf. ad* = obetati, *Gor.-Erj.(Torb.)*.
obljúbljenec, nca, *m.* der Verheißene, *Mur.*, *Cig.*, *Ravn.*
obljúbljenica, *f.* die Verlobte, die Braut, *Mur.*, *Cig.*
obljúbljenje, *n.* = obljuba, das Versprechen, *Guts.(Res.)*.
obljûbnik, *m.* der Verheißer, *Cig.*; — meniški o., der das Mönchsgelübde abgelegt hat, der Profeſs, *Cig.*, *Cv.*
obljubováti, ûjem, *vb. impf.* = obetati, Versprechungen machen, versprechen, *Z.*, *nk.*
obljúditi, im, *vb. pf.* = naseliti, bevölkern, *Jan.*, *C.*
obljudovítiti, îtim, *vb.pf.* = obljuditi, *Krempl-M.*
ǫ́blǫ, *n.* ein runder Körper: der Ball, *Cig.*, *Jan.*; die Kugel (math.), *Cig.(T.)*; zemeljsko o., die Erdkugel, *Cig.(T.)*, *Jes.*; — stsl.
oblọ̑časț, *adj.* bogenförmig, *Cig.(T.)*.
oblọ̑ček, čka, *m. dem.* oblok; 1) ein kleiner Bogen; obločki, die Augenbrauen, *Bes.*; — 2) das Fensterchen, *kajk.-Valj.(Rad)*.
oblọ́čen, čna, *adj.* 1) Bogen-: oblọ́čni zlog, der Bogenstil, *Cig.(T.)*; — 2) bogenförmig, *Jan.*, *Cig.(T.)*; gewölbt, *C.*
obločílọ, *n.* die Bogenlehre, der Lehrbogen, die Biege, *h. t.-Cig.(T.)*.
oblọ̑čje, *n. coll.* die Wölbungen, die Bogenstellung, *Cig.*
oblọ̑čnica, *f.* 1) die Bogenlinie (math.), *Cig.(T.)*; — 2) der Fensterladen, der Fensterbalken, *Mur.*, *Cig.*, *ogr.-C.*
oblọ̑da, *f.* was dem flüssigen Viehfutter beigemengt wird, als Mehl, Kleien, u. dgl., oder das damit gemengte Viehfutter; dati živini kaj za oblodo, dati ji oblode.
oblọ̑dva, *f.* = obloda, *Jan.*, *M.*, *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*, *Gor.*
oblọ́diti, im, *vb. pf.* vermischen, verwirren, *C.*; — Mehl, Kleien u. dgl. mit dem flüssigen Viehfutter mischen: živini o., *Cig.*, *Gor.*
oblòg, lóga, *m.* 1) die Einfassung, der Rahmen, *C.*; — 2) die Radkrümme, *M.*, *Z.*; — 3) der Besatz an einem Kleidungsstück, *Cig.*, *Valj.(Rad)*; — 4) das Wundpflaster, *C.*; — 5) die Querbäume bei einem Gerüst, *C.*; — 6) (nam. oblok), das Firmament: nebni o., *Danj.(Posv. p.)*.
oblộga, *f.* 1) was um eine Sache herumgelegt wird, die Umlage, *Cig.*; — der Umschlag:

mrzle obloge, *Vrt.*; — 2) die Radkrümme, *Jarn.*; — 3) die Einfassung an einem Kleidungsstück, *Cig.*; — 4) womit etwas belegt wird, z. B. der Bodenbeleg, *DZ.*; — die Auspolsterung, *Šol.*

oblogólten, tna, *adj.* gefräßig, *C.*

oblǫ̑ja, *f.* = oblodia, *Jan.*, *M.*, *C.*, *Trub.-Mik.*, *Bes.*, *Navr.(Let.).*

oblǫ́jati, am, *vb. impf. ad* oblǫditi; Mehl, Kleien rc. mit dem flüssigen Viehfutter mengen: o. živini, *Cig.*

oblǫ̑k, *m.* 1) der Bogen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; (math., arch.), *Cig.(T.)*; trije obloki v ušesih, die drei Bogengänge im Ohr, *Erj.(Som.)*; nebni o., der Gaumenbogen, *Erj.(Som.)*; v oblok zidati, wölben, *Cig.*, *nk.*; na oblok, gewölbt, *Cig.*; nebeški o., das Himmelsgewölbe, *Cig.*, *nk.*; — na mleku, ki se kuha, dela se oblok, *C.*; — 2) jeder reifartige Bogen um einen runden Gegenstand, z. B. ein rundes Gesimse, *Hal.-C.*; — obloki, debele vitre pri košu, *C.*; — 3) óblok, oblǫ́ka, das Fenster, *Valj.(Rad)*, *ogr.-Mik.*

oblǫ̑kast, *adj.* bogenförmig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

oblǫ́kati, am, *vb. pf.* wölben, *Cig.*, *Jan.*

oblǫ̑koma, *adv.* bogenartig, *C.*

oblòm, lǫ́ma, *m.* der Umbruch, *Cig.*

oblǫ̑mek, mka, *m.* das Bruchstück, *Valj.(Rad).*

oblomèr, méra, *m.* der Kugelmesser, das Kugellehr, *Cig.*

oblómiti, lǫ́mim, *vb. pf.* rings abbrechen: o. veje, *Cig.*, *Jan.*; o. led, *Vrt.*

oblǫ̑n, *m.*, *Cig.*, *Jan.*, pogl. balon.

ǫ́blost, *f.* die runde Gestalt, *Cig.(T.).*

oblosùn, súna, *adj.* gefräßig, unmäßig („ker oblo, neprežvečeno sune"), *vzhŠt.*, *ogr.-C.*

oblosúnost, *f.* die Völlerei, die Unmäßigkeit, *ogr.-M.*, *C.*

oblotǫ̑čnik, *m.* oblotočniki, Rundwürmer (nemathelmia), *Cig.(T.)*, *Erj.(R.).*

obloùst, ústa, *adj.* rundmäulig, *C.*; — oblouste (ribe), die Rundmäuler (cyclostomi), *Erj.(Ž.).*

ǫ̑blovina, *f. coll.* Hobelspäne, *BlKr.*

oblǫ̑žci, *m. pl.* das Getäfel, *Jan.(H.).*

oblǫ̑žek, žka, *m.* die Umlage (beim Buchdruck), *Jan.(H.)*; — das Einfaßband, *Cig.*

obložíti, ím, *vb. pf.* 1) umlegen: verbrämen, fassen (n. pr. z zlatom o. kaj), *Cig.*; — kolo o., das Rad felgen, *Z.*, *Dol.*; — eine Fläche um eine Linie umlegen (math.), *Cig.(T.)*; — 2) belegen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; z zaplatami obložene hlače, *Jurč.*; austapezieren, *Šol.*; les o., fournieren, *Jan.*; z deskami o., austäfeln, *Cig.*; — 3) beladen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; vago o. s čim, *Jsvkr.*; — z delom o. koga, jemanden stark beschäftigen, *Cig.*; — obložen, beraucht, *Cig.*

oblúčati, am, *vb. pf.* 1) um etwas schleudernd werfen, umschleudern, *Cig.*; — 2) bewerfen: o. koga z blatom, *C.*

oblúžiti, im, *vb. pf.* belaugen, *Cig.*

obmâdeževati, ujem, *vb. pf.* = omadeževati, *Mur.*

obmagováti, ûjem, *vb. impf.* = omagovati, *Cig.*

obmàh, máha, *m.* die Schwingungsweite, *h. t.-Cig.(T.).*

obmájati, ím, *vb. pf.* = obviseti: muha v pajčevini, kmet v krčmi obmaji, *Polj.*

obmâma, *f.* die Bethörung, *Bes.*

obmámiti, mâmim, *vb. pf.* bethören, *Jan.(H.).*

obmázati, mâžem, *vb. pf.* 1) herumschmieren, *Cig.*; — 2) beschmieren, einschmieren, *Mur.*, *Cig.*

obmẹ̑jek, jka, *m.* = omejek, der Ackerrand, *Cig.*, *Jan.*

obméjen, jna, *adj.* an der Grenze gelegen, Grenz-, *nk.*

obmejeváti, ûjem, *vb. impf. ad* obmejiti, *M.*

obmejíti, ím, *vb. pf.* umschränken, *Cig.*; umgrenzen, *M.*

obmejníčiti, nîčim, *vb. pf.* mit Grenzsteinen umgrenzen, *M.*

obmèr, méra, *m.* die Dimension, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Žnid.*

obmẹ̑rek, rka, *m.* der Umfang (math.), *Cig.*

obmẹ́riti, mẹ̑rim, *vb. pf.* ringsum abmessen, *Cig.*, *M.*

obmẹ́rjati, am, *vb. impf. ad* obmeriti, *Cig.*, *M.*

obmẹ́sten, *adj.* zur Umgebung der Stadt gehörig, *Nov.*; die Stadt umgebend: obmẹ̑stni nasipi, der Ringwall einer Stadt, *Cig.*

obmẹ̑stje, *n.* 1) die Bannmeile, das Pomörium, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — 2) die Umgebung der Stadt, *Cig.*, *Jan.*; das Stadtgebiet, das Territorium, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

obmèt, méta, *m.* der Ackerrand, *Jan.(H.).*

obmétati, méčem, *vb. pf.* ringsum bewerfen, umschleudern, *Cig.*

obmezdíti, ím, *vb. pf.* besolden, *Mur.*

obmilováti, ûjem, *vb. impf.* bedauern, *Cig.*

obmítiti, im, *vb. pf.* bestechen, *ogr.-C.*

obmlátiti, im, *vb. pf.* = omlatiti 1), *Jan.(H.).*

obmǫ̑čje, *n.* die Machtsphäre, *Cig.(T.).*

obmółčati, ím, *vb. pf.* verstummen, zu schweigen anfangen; on pak je obmolčal, *Schönl.*; vsi obmolče, *Jap.(Prid.).*

obmóliti, mǫ́lim, *vb. pf.* verschiedene Gebete verrichten, *Gor.*; = moleč obhoditi, *Z.*

obmốlk, *m.* das Verstummen, *M.*

obmółkniti, mółknem, *vb. pf.* verstummen.

obmǫ̑rje, *n.* das Meeresgebiet, *Jan.*, *h. t.-Cig.(T.).*

obmǫ̑rski, *adj.* am Meere gelegen, Strand-, *Jan.*, *C.*; obmorski bor, die Meerföhre, *Cig.*

obmotáti, âm, *vb. pf.* = omotati, *Mur.*

obmǫ́titi, im, *vb. pf.* = omotiti, *Mur.*

obmŕlost, *f.* die Kataplexie, *Jan.*

obmutẹ́ti, ím, *vb. pf.* = obmutniti, *Jan.(H.).*

obmútiti, im, *vb. pf.* = obmutniti, *Jan.*

obmútniti, mûtnem, *vb. pf.* stumm werden, *Mur.*, *Rarn.*

obmúzati, am, *vb. pf.* ringsum abstreifen, *Z.*

obmúzniti, mûznem, *vb. pf.* (mit einem Zuge) ringsum abstreifen, *Z.*

obnáditi, im, *vb. pf.* mit Stahl belegen (z. B. einen Amboß), *Goriš.-Mik.*, *Gor.*; v fužinah obnadijo lemeže, kadar se pokrhajo, *Kras.*

obnam, *adv.* = iz začetka, izprva, *Jan.*, *Glas.*

obnâša, *f.* 1) das Betragen, das Verhalten, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — die Action, die Geberden, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Verleumdung, *C.*

obnâšanje, *n.* 1) die theophorische Procession, *Notr.-Levst.(Rok.)*, *Štrek.(Let.)*, *Črniče(Goriš.)*; — das Kirchweihfest, *Ip.*, *Kras*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) das Betragen, das Benehmen; — die Geberden, die Action (z. B. eines Schauspielers), *Mur.*, *Cig.*; — 3) das Verleumden, *C.*

obnâšati, am, *vb. impf. ad* obnesti; 1) herumtragen, *Cig.*; breme o., eine Last tragen, *C.*; — 2) verrichten: pravično vse o., *stara prisega*, *Kres, II. 523.*; službo o. = službo opravljati, *C.*, *Zora*, *SlN.*; — 3) verleumden: o. koga, *C.*; — 4) o. se, sich betragen, sich benehmen; grdo, lepo o. se; — sich geberden, *Mur.*, *Jan.*; — sich hervorthun, *Cig.*; o. se s čim, sich mit einer Sache brüsten, *Z.*; — o. se za koga (kaj), sich annehmen, *Z.*, *Burg.*, *Levst.(Zb. sp.)*, *Dol.*; — 5) o. se, sich abnützen: cesta se je začela obnašati (= je izvožena, slaba), *Gor.*

obnašâvec, vca, *m.* der Verleumder, *C.*

obnâšba, *f.* = obnašanje 4), das Benehmen, *ZgD.*; — das Geberdenspiel, *Cig.*

obnavljáč, *m.* der Erneuerer, *C.*; — der Regenerator (phys.), *Cig.(T.)*.

obnávljanje, *n.* das Erneuern, *Mur.*, *Jan.*; domačega ognja o., *Navr.(Let.)*.

obnávljati, am, *vb. impf. ad* obnoviti; erneuern; — reactivieren, *Jan.*; — reproducieren (zool.), *Cig.(T.)*.

obnavljávnost, *f.* die Reproductionskraft, *Cig.*

obnážiti, im, *vb. pf.* nackt ausziehen, entblößen, *Mur.*, *Jan.*; obnažil se je človek, ki z raztrgano obleko s tujega domov pride, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — jemanden arm machen, ihm den Beutel ausleeren, *Cig.*

obnệbje, *n.* das Firmament, der Himmel, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; premišljevanje obnebja, *Ravn.*

obnemâga, *f.* = obnemaganje, *M.*

obnemâganje, *n.* das Schwachwerden, das Erlahmen, das Unterliegen.

obnemâgati, am, *vb. impf. ad* obnemoči; die Kraft verlieren, erlahmen, unterliegen; o. pod težavo, *Bas.*; živina pod tovorom obnemaga in pade, *Vrtov.(Km. k.)*; — (rabi se tudi kot *vb. pf.* = obnemoči).

obnẹméti, ím, *vb. pf.* stumm werden, verstummen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — = sterben, *C.*

obnemộč, *f.* die Erschlaffung, *Cig.*

obnemóči, mórem, *vb. pf.* die Kraft verlieren, erlahmen; obnemogel, entkräftet, invalid, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; usmiliti se živine, ki na poti obnemore, *Vrtov.(Km. k.)*; obnemoči svoje dolgove plačati, insolvent werden, *DZ.*

obnemóglost, *f.* = onemoglost, die Entkräftung, die Erschöpfung (als Zustand), *Jan.(H.)*.

obnésti, nésem, *vb. pf.* 1) herumtragen, *Cig.*; — 2) behandeln: grdo o. koga, *C.*; — 3) o. se, ausfallen: letina se nam je dobro obnesla, *Cig.*; govoril je o vinstvu, ki se bode toliko obneslo, *LjZv.*; — gut ausfallen, gedeihen, gelingen, *Cig.*, *Jan.*; — sich benehmen, *Cig.*; dobro si se obnesel, *Z.*; — sich hervorthun, sich auszeichnen, *Cig.*; o. se komu, sich jemandem gegenüber (z. B. durch ein großes Geschenk) auszeichnen, *M.*; — o. se za koga, sich jemandes annehmen, *C.*

obnẹ́titi, im, *vb. pf.* Feuer um etwas schüren, umschüren, *Cig.*; lonec o., *BlKr.-M.*

obneúmovati, ujem, *vb. pf.* närrisch werden, *Gor.*

obnevídẹti, vîdim, *vb.pf.* erblinden, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

obnevộljiti, vộljim, *vb. pf.* = onevoljiti, *Jan.(H.)*.

obnìt, nîti, *f.* der Rietkamm am Webstuhl, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.)*; = *pl.* obniti, *Mur.*; die Litze oder Helfe am Webstuhl, *Bolc-Erj.(Torb.)*.

obnóčen, čna, *adj.* was über Nacht geschieht, *Mur.*

obnộčnica, *f.* die Nachtschicht, *Cig.(T.)*.

obnorẹ́ti, ím, *vb. pf.* ein Narr werden, den Verstand verlieren.

obnoríti, ím, *vb. pf.* bethören, täuschen, betrügen, *Meg.*, *Mur.*, *Boh.*, *Krelj*, *Svet.(Rok.)*; menite li, da boste njega obnorili, kakor se človek obnori? *Dalm.*; glejte, da vas kdo ne obnori! *Trub.*; slednjega človeka jeza obnori, *Jsvkr.*

obnòs, nósa, *m.* die Haltung, das Benehmen, *C.*

obnósiti, nósim, *vb. pf.* 1) herumtragen, *Cig.*; — 2) mit dem Tragen fertig werden: vse bode sama v malin obnosila, *Gor.*; — 3) = ponositi, abtragen, abnützen: o. obleko, črevlje; obnošena suknja.

obnosljáti, âm, *vb. pf.* beschnüffeln, *Vrt.*

obnộša, *f.* das Betragen, *M.*, *Ravn.*, *Slom.*; — die Sitte, *C.*

obnộva, *f.* die Erneuerung, *Cig.*, *Jan.*; die Reproduction (zool.), *Cig.(T.)*.

obnovîtelj, *m.* der Erneuerer, *Zora.*

obnovîtev, tve, *f.* die Erneuerung, *Cig.*, *nk.*; die Reproduction, *Jan.*

obnovíti, ím, *vb. pf.* erneuern; pravdo o., den Process reassumieren, *Cig.*; — renovieren, *Jan.*; o. sliko, ein Gemälde auffrischen, *Cig.(T.)*; — reproducieren (zool.), *Cig.(T.)*.

obnovljénje, *n.* die Erneuerung, die Renovierung.

obnovník, *m.* der Erneuerer, *Raič(Slov.)*.

obnộžen, žna, *adj.* = obnožnat: o. sat, *Cig.*

obnộžina, *f.* der Blumenstaub an den Füßen der Bienen, das Bienenhöschen, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*; (obnộžna, *Kr.-Valj.[Rad]*).

obnộžje, *n.* = obnožina, *Cig.*, *Svet.(Rok.)*, *Nov.*; matica ne hodi po obnožje, *Levst.(Beč.)*.

obnộžnat, *adj.* mit Blumenstaub beladen, *Cig.*; mit Blumenstaub gemengt: obnožnati med, *Levst.(Beč.)*.

obnộžnja, *f.* die Concubine, *C.*, *Mik.*

obộbnati, am, *vb. pf.* durch Trommelschlag bekannt geben, *Cig.*

obôček, čka, *m.* die Augenbraue, *C.*

obôčen, čna, *adj.* nam. obločen: obočna jama, die Gewölbehöhle (geogr.), *Cig.(T.)*.

1. **obôčje**, *n.* die Umgebung der Augen, *Cig.*, *Mik.*; — die Augenbrauen, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*

2. **obôčje**, *n.* die (bauchige) Gefäßwand, *DZ.*; — prim. bok.

obôd, *m.* 1) eine runde Einfassung, ein Ring, ein Reif, eine Zarge: die hölzerne Einfassung des Mühlsteines; der Sieb- oder Reiterrahmen; — kolesni o., der Radkranz, *Cig.*; — cvetni o., das Perigon, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*; — der den Boden überragende Rand, die Kimme eines Fasses, der Frosch, *Cig.*; — die Hutkrämpe, *Cig.*, *C.*; — die noch unüberdachten hölzernen Wände eines Hauses: obod že stoji, *vzhŠt.*; vso hišo so podrli, samo obod je ostal, *Z.*; — 2) etwas Hohles, Ausgefressenes: ein hohler Schädel, ein ausgehöhlter Kürbis, eine ausgefressene Rübe, *C.*; — 3) der Zirkelbogen, *Met.*; der Umkreis, die Peripherie, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; der Kreisumfang, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*.

obôdar, rja, *m.* kdor obode za sita, rešeta kroji, *Cig.*, *Rib.*

obôdast, *adj.* zargenartig, *Z.*

obôdec, dca, *m. dem.* obod; 1) eine kleine, runde Einfassung: der Ring, *Levst.(Nauk)*; — 2) eine ausgefressene kleine Rübe, *C.*; — 3) ein kleiner Kreis, *nk.*

obôdek, dka, *m. dem.* obod; eine kleine Einfassung, ein kleiner Ring u. dgl., *Cig.*, *Jan.*

obôden, dna, *adj.* Peripherie-: obodni kot, *Cel.(Geom.)*; obodna brzina, die Peripheriegeschwindigkeit, obodna mera, das Spannmaß, *Cig.(T.)*.

obôdnica, *f.* = krožnica, die Kreislinie, *Cig.*, *Jan.*

obôdnik, *m.* die Perigonblüte, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Tuš.(R.)*.

obodvôj, *num.* = oboj: obodvoji, pridigarji in poslušavci, *Krelj.*

obodvôjen, jna, *adj.* = obojen, beiderseitig, *C.*

obodvojíca, *f.* beide, *Jan.(H.)*.

obogatéti, ím, *vb. pf.* reich werden.

obogátiti, gâtim, *vb. pf.* reich machen, bereichern; o. se, sich bereichern; obogačen, bereichert, *Danj.(Posv. p.)*.

obôhati, am, *vb. pf.* = obvohati, *Mur.*

oboháváti, am, *vb. impf. ad* obohati; = obvohavati, *M.*

obój, bója, *m.* der Beschlag, die Schalung; die Austäfelung, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*; deščen o., die Bretterverschalung, *Levst.(Pril.)*; das Thür- und Fensterfutter, *Cig.*, *Jan.*; notranji o. ladje, die Innenbordsbekleidung, *DZ.*; — die aus Brettern bestehende Giebelwand eines Hauses oder einer Scheune, *Dol.*, *Notr.*

obôj, *num.* der eine und der andere, beide; beiderseitig; oboja, deželska in duhovska gosposka, *Trub.*; oboje vilice, beide Gabeln; oboji se molijo, *LjZv.*; — beiderlei; oboje vino; — glede rabe prim. dvoj.

obojak, *m.* der Zwitter, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

oboják, *adj.* beiderlei, *C.*; obojako, auf beiderlei Art, *Cig.*

obojáštvo, *n.* das Zwitterthum, *C.*

obójati, am, *vb. pf.* mit Farbe anstreichen: obojani stolpi, *LjZv.*; — prim. boja.

obôjče, eta, *n.* das Zwitterding, *Jan.(H.)*.

obôjec, jca, *m.* = obojak, *Cig.*

obôjek, jka, *m.* der Fußlappen, der Schuhfetzen, *Habd.-Mik.*, *Dol.-Mik.*, *Istra(v Čičih)-Erj.(Torb.)*; — hs.

obôjen, jna, *adj.* zu beiden gehörig, beide s betreffend, beiderseitig; Mož in oblakov vojsko je obojno Končala temna noč, *Preš.*; — zwitterig, *Cig.(T.)*.

obojepláten, tna, *adj.* beiderseitig, *Cig.*

obojeróčen, čna, *adj.* zweihändig, *Cig.*

obojerôčnik, *m.* der Zweihändige, *V.-Cig.*

obojerôčnica, *f.* die Zweihändige, *V.-Cig.*

obojespółen, łna, *adj.* aus beiden Geschlechtern bestehend: obojespolno društvo, *SlN.*

obojestràn, strána, *adj.* beiderseitig, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

obojestránski, *adj.* beiderseitig, *Cig.*, *C.*, *nk.*

obojíca, *f.* beide, *Cig.*

obôjič, *adv.* beidesmal, *C.*; in beiden Fällen, *DZ.*

obôjka, *f.* = obojek, *Rib.*

obojnák, *m.* = obojak, der Zwitter, *Mur.*

obôjnat, *adj.* = obojen, *Cig.*, *Levst.(Sl. Spr.)*.

obôjnica, *f.* deska za oboj: die Schiffplanke, *Cig.*, *DZ.*

obôjnik, *m.* der Zwitter, *C.*

obojód, *adv.* in beiden Gegenden, auf beiden Seiten, beiderseits, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Mik.*

obôk, *m. Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; pogl. oblok.

obôknica, *f.* der Fensterladen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*

obokróžiti, im, *vb. pf.* zurunden, arrondieren, *C.*

ôbol, *m.* majhen grški denar, der Obolus.

óbołen, łna, *adj.* unpässlich, kränklich, *C.*

oboléhniti, êhnem, *vb. pf.* kränklich werden, ersiechen, *Cig.*, *C.*

obolênje, *n.* die Erkrankung, *Cig.*, *Jan.*

oboléti, ím, *vb. pf.* erkranken.

obolévati, am, *vb. impf. ad* oboleti; erkranken: znal je coprati, da so zdravi ljudje obolevali, bolni umirali, *Jurč.*

obolézniti, êznim, *vb. pf.* mit einer Krankheit behaften, anstecken, *C.*

obołzávati, am, *vb. impf.* = obolzovati, ablecken, *C.*, *jvzhŠt.*

obółzniti, nem, *vb. pf.* mit einmaligem Hervorstrecken der Zunge ablecken, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*, *jvzhŠt.*; — iz: oblzniti, *Mik. V. G. I. 323.*

obołzováti, ûjem, *vb. impf. ad* obolzniti, ablecken, *Z.*, *jvzhŠt.*

obòr, bóra, *m.* 1) = ograja, *Valj.(Rad)*; der Zwinger, *Šol.*; — 2) das Gebiet, der Bezirk, *Šol.*; lovni o., der Jagdbezirk, *Šol.*; — die Kategorie, das Gebiet, *Jan.*; prirodni obori, die Naturreiche, *Jes.*

obôra, *f.* der Thiergarten, *Guts.*, *Jarn.*, *Mur.*, *Mik.*; — ein eingefriedetes Feld, die Koppel, *Jan.(H.)*.

oboráti, orâm, órjem, *vb. pf.* 1) um etwas herum ackern, umackern, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) bepflugen, *Cig.*, *Jan.*

oborávati, am, *vb. impf. ad* oborati, *Cig.*, *Zora.*

obǫ̂rek, rka, *m.* ein Getreidemaß: o. = pol kupljenika, *C.*

oborílo̩, *n.* das Fällungsmittel (chem.), *Cig.* *(T.)*; — hs.

oborína, *f.* der Niederschlag (chem.), *C.*, *Cig.* *(T.)*; kristalaste oborine, krystallinische Sedimentgesteine, *Erj.(Min.)*; — hs.

oboríti, im, *vb. pf.* 1) niederwerfen, besiegen, *Prip.-Mik.*; — 2) niederschlagen (chem.), *C.*, *Cig.(T.)*; o. se, sich niederschlagen: tvarina se je iz vode oborila, *Erj.(Min.)*; — hs.

obǫ̂rki, *m. pl.* 1) die Halskrause, *C.*; — 2) kar se obere s črev zaklane živine (mast, mrenica), (óborki) *jvzhŠt.*

oboròk, rǫ́ka, *adj.* der mit beiden Händen gleich bequem arbeiten kann, *Habd.-Mik.*; o. težak, tesar, *C.*

oborǫ́žati, am, *vb. pf.* = oborožiti, *Navr.(Let.)*.

oborǫ̂žba, *f.* 1) die Bewaffnung, *Cig.*, *DZ.*; — 2) die Armatur (phys.), *Cig.(T.)*.

oborǫ̂ženec, nca, *m.* der Bewaffnete, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, *nk.*

oborǫ́ženje, *n.* die Bewaffnung, die Ausrüstung, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*

oborǫ̂ženstvo̩, *n.* die bewaffnete Macht, *DZ.*

oboroževáti, ûjem, *vb. impf. ad* oborožiti; bewaffnen, ausrüsten, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

oborǫ́žiti, orǫ̂žim, *vb. pf.* bewaffnen, ausrüsten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; tudi: oborožíti, ím.

obosẹ́ti, ím, *vb. pf.* barfuß werden; (o konju) die Hufeisen verlieren *C.*; — junec obosi, ako si parklje do živega obrabi, *vzhŠt.*

obosíti, ím, *vb. pf.* barfuß machen, o. se = oboseti, barfuß werden, *Cig.*

obósti, bódem, *vb. pf.* bestechen, mit Stichen verwunden; Ga bo obodel mož srditi, Da ne bo več zdrav mor'biti, *Npes.-K.*

obostrávati, am, *vb. impf.* schärfen, spitzen, *Habd.-Mik.*

obostríti, ím, *vb. pf.* schärfen, *Z.*

obòt, bǫ́ta, *m.* die Compensation, *Cig.*

obǫ́tati, am, *vb. pf.* ausgleichen, *Cig.*; gegenseitig ausgleichen: o. stroške, *DZ.*

obotâva, *f.* 1) die Geschwulst (bei einer Wunde), *C.*; — 2) das Säumen, das Zögern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.*; brez obotave, ohne Umstände, *V.-Cig.*, *Ravn.*

obotâvek, vka, *m.* das Säumnis, das Zögern, *Jan.*

obotáven, vna, *adj.* säumig, zögernd, *Jan.*, *Vrt.*, *Let.*

obotâvica, *f.* 1) der Taumel (z. B. vom Rausch), *Cig.*; — 2) die Geschwulst, die Entzündung bei einer Wunde, *Z.*; (prim. obotavljati se).

obotáviti se, âvim se, *vb. pf.* sich entzünden, anschwellen (von einer Wunde), *Z.*, *Dol.*

obotávljanje, *n.* 1) das Anschwellen einer entzündeten Wunde, *Dol.*; — 2) das Zaudern, das Zögern; brez obotavljanja, ohne Zögern, ohne Umstände.

obotávljati se, am se, *vb. impf.* 1) rana se obotavlja, die Wunde entzündet sich und schwillt an, *Z.*, *Fr.-C.*, *Dol.*; — 2) zaudern, zögern, säumen; (o. [brez: se], *Mur.*).

obotavljâj, *m.* 1) die entzündliche Anschwellung einer Wunde, *Cig.*; — 2) die Zögerung.

obotávljav, *adj.* = obotavljiv, *Mur.*

obotavljâvec, vca, *m.* der Zögerer, der Säumer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

obotavljâvka, *f.* die Zauderin, *Mur.*

obotavljív, íva, *adj.* saumselig, säumig, *Cig.*, *Levst.(Cest.)*, *Let.*

obotavljívost, *f.* die Säumigkeit, *Let.*

obotávnost, *f.* die Säumigkeit, *Jan.*

obozláti, âm, *vb. pf.* mit einem Knoten verknüpfen, *C.*

obǫ̂žati, am, *vb. pf.* arm werden, verarmen, *Meg.-Mik.*, *Dict.*, *Cig.*, *nk.*; — (arm machen, *Mur.*, *Cig.*); o. se, arm werden, *Mur.*, *Cig.*; — nam. oubožati, *Mik. V. G. IV. 264.*

obožávanje, *n.* die Vergötterung, *nk.*

obožávati, am, *vb. impf.* = oboževati, vergöttern, *Cig.(T.)*, *nk.*

oboževánec, nca, *m.* der Vergötterte, *Jan.(H.)*.

oboževáti, ûjem, *vb. impf. ad* obožiti; vergöttern, *Cig.*

oboževâvec, vca, *m.* der Vergötterer, *C.*

obǫ́žiti, bǫ̂žim, *vb. pf.* = pobožiti, zum Gott machen, vergöttern.

obpâs, *m.* = opas, der Schurz, *Mur.*

obpásati, pâšem, *vb. pf.* = opasati, *Mur.*

obpísati, šem, *vb. pf.* mit einer Umschrift versehen, umschreiben, *Cig.*, *Jan.*; o. kaj s čim, um eine Figur etwas umschreiben, obpisan, umschrieben (math.), *Cig.(T.)*.

obplẹ́sati, šem, *vb. pf.* einmal umtanzen, *Z.*

obplǫ́den, dna, *adj.* perigyn (bot.), *Tuš.(B.)*.

obpotnína, *f.* das Terrain am Wege, *C.*

obpustíti, ím, *vb. pf.* verwüsten, *Meg.*; obpuščena dežela, *Meg.*

obrâba, *f.* die Abnützung, *C.*, *nk.*; o. kmetijskega orodja, *C.*

obrábiti, im, *vb. pf.* abnützen, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; — o. se, sich abnützen, *Cig.(T.)*, *nk.*; —obrabljen, abgenützt, abgebraucht, *Cig.*, *nk.*

obračâj, *m.* 1) die Wendung, *Cig.*, *C.*; dveh obračajev še je treba senu, da bo suho, t. j. dvakrat še je treba seno obrniti, *jvzhŠt.*; — die Umkehr, *C.*; — 2) der Wendepunkt, *Jan.*; — 3) die Thürangel, *Mur.*, *Cig.*

obračalíšče, *n.* der Ort, wo man wendet oder sich umwendet, *Cig.*

obračâlnik, *m.* der Wendestock: rokovičarski o., *Cig.*

obračálo̩, *n.* = raženj, der Bratenwender, *Cig.*

obráčanje, *n.* das Wenden; — das Sichwenden; — das Verwenden; — prim. obračati.

obráčati, am, *vb. impf. ad* obrniti: 1) umwenden, umkehren: o. voz, den Wagen umkehren; obračati, mit Wagen und Zugvieh umkehren; ko sem obračal, strlo se mi je kolo; o. kože, die Felle aufschlagen, *Cig.*; — herumbewegen, drehen: o. kolo; o. se, sich drehen; kolo se obrača; — 2) wenden: o. kako

reč na vse strani; plašč po vetru o., den Mantel nach dem Winde drehen; = suknjo po burji o., *Cig.*; vodo na svoj mlin o., das Wasser auf seine Mühle leiten; o. se na levo, na desno, nach links, nach rechts Schwenkungen machen; o. oči na kaj, die Augen auf etwas werfen, *Cig.*; hrbet komu o., jemandem den Rücken kehren; pozornost o. na koga (kaj), die Aufmerksamkeit auf jemanden (etwas) lenken, *nk.*; vse na dobro o., alles zum Guten wenden; na bolje se obrača, es wendet sich zum Bessern; človek obrača, Bog obrne = der Mensch denkt, Gott lenkt; — o. se, sich (mit Anliegen) wenden; o. se do višje oblasti, eine höhere Behörde anrufen, *Cig.*; — beziehen: grajo na-se o., *Cig.*; anwenden: postavo o. na kaj, *DZ.*; nauk na-se o., eine Lehre auf sich selbst anwenden, *Cig.*; — v smeh o. kaj, mit einer Sache spotten, sie ins Lächerliche ziehen, *Cig.*; — 3) verwenden, Gebrauch machen; čas dobro o., *Cig.*; v zlo o. denar, das Geld missbrauchen, *Cig.*; — 4) verfahren, umgehen, gebaren: po svoji roki o., nach eigenem Sinne handeln, *C.*; ni smel po svoji lastni volji obračati, *Guts.(Res.)*; o. s čim, *Jan.*, *Z.*; — o. svoje gospodarstevce, seine kleine Wirtschaft betreiben, *Vrt.*

obračâvec, vca, *m.* der Wender, der Dreher, *Cig.*, *Jan.*

obrâčba, *f.* die Umkehrung, die Wendung, *Mur.*, *C.*; — božje obračbe, Gottes Fügungen, *Ravn.*

obračeváti, ûjem, *vb. impf.* = obračati 4), gebaren, *Npes.-K.*

obračîłnik, *m.* das Wendeeisen in den Hammerwerken, *Cig.*

obračílo, *n.* 1) die Wendung, *Mur.*; — der Wendeplatz: na obračilih, *Z.*; — 2) ein Feldmaß von unbestimmter Größe, *V.-Cig.*; — 3) die Anwendung, *C.*; — 4) die Fügung: božja obračila, *Ravn.*; hvaležni bodite Bogu za to ljubeznivo obračilo, *Ravn.*

obračljìv, íva, *adj.* drehbar, *Cig.*; obračljiva cev, das Wenderohr, *Cig.*

obračník, *m.* 1) der Wendepunkt, *Cig.*; — 2) die Ackerwende, *Mariborska ok.-C.*

obračûn, *m.* die Abrechnung, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; na obračun, à conto, *Jan.*

obračúnati, am, *vb. pf.* = obračuniti, *Cig.*

obračûnica, *f.* mezdna o., das Lohnabrechnungsbuch, *DZ.*

obračúniti, ûnim, *vb. pf.* abrechnen, die Rechnung abschließen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; o. s kom, *nk.*

obračúnjati, am, *vb. impf. ad* obračuniti, *DZ.*

obračûnski, *adj.* Verrechnungs-: o. posel, das Verrechnungsgeschäft, o. dolgovi, Verrechnungsschuldigkeiten, *DZ.*

obrâdek, dka, *m.* das Kinn; po obradku so rastle ščetine, *Jurč.*

obráditi se, im se, *vb. pf.* einen Bart bekommen, *Cig.*, *M.*

obrádošča, *f.* die Freude, der Trost, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

obradováti, ûjem, *vb. pf.* erfreuen, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*

obradováti se, ûjem se, *vb. impf.* den Bart bekommen, *Z.*

obrâjati, am, *vb. impf. ad* 1. obroditi, *Zora.*

obrâjda, *f.* = brajda, *Danjko(Rok.)-Erj.(Torb.)*, *Zora.*

obrâjdati, am, *vb. pf.* z brajdo obdati, *Z.*

obrâjt, *m.* = obračun, *Jan.*, *Cig.*

obrájtati, am, *vb. pf.* 1) = obračuniti; — o. koga = izplaćati, *C.*; — 2) *vb. impf.* = čislati, v čislih imeti; — prim. rajtati.

obrájtelj, tlja, *m.* der Knoten am Rebenstrohband, *C.*; — prim. rajtelj.

obrajtljáti, âm, *vb. pf.* das Rebenstrohband verknüpfen, *C.*

obrajtováti, ûjem, *vb. impf. ad* obrajtati; = obračunjati, *Cig.*, *Jan.*

obrâmba, *f.* die Beschirmung, der Schutz, der Schirm; lovska o., der Jagdschutz, *DZ.*

obrâmben, bna, *adj.* Schutz-, Vertheidigungs-: obrambna beseda, die Vertheidigungsrede, *Cig.(T.)*.

obrámen, mna, *adj.* kar je ob rami, kar se ob rami nosi: obrâmni koš, der Rückenkorb, *Z.*

obrâmnica, *f.* 1) das Achselseil, der Achselriemen, das Tragband; na obramnicah se nosi obramni koš, *Dol.*, *Gor.*, *Tolm.*; — 2) der Hosenträger, *Cig.*, *Jan.*; — 3) das Wehrgehänge, *Cig.*, *C.*; — 4) = štola, *C.*

obràn, brána, *m.* = obramba, *nk.*

obrâna, *f.* = obramba, *Cig.(T.)*; — die Vertheidigung, die Apologie, *Cig.(T.)*, *C.*, *Nov.*

obránati, am, *vb. pf.* beeggen, *Cig.*

obranîtelj, *m.* der Vertheidiger, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad).*

1. **obrániti**, bránim, *vb. pf.* (mit Erfolg) beschützen, retten; dve hiši so obranili (ognju), druge so zgorele; beschirmen, (mit Erfolg) vertheidigen, *Cig.(T.)*; o. se koga (česa), sich jemandes (einer Sache) erwehren.

2. **obrániti**, rânim, *vb. pf.* an mehreren Stellen verwunden, *Z.*; hudo po životu o., „zerackern“, *Cig.*

obránjenik, *m.* der Schirmer, der Schutzherr, *Meg.*, *Krelj*; — der Vertheidiger, *ogr.-M.*

obrásati, am, *vb. pf.* ringsum beschmutzen, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

obrâsek, ska, *m.* = obraslek 1), *Mur.*

obrásełen, sełna, *m.* = obraslek 1), *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.

obrâslek, sleka (sełka), *m.* 1) die Narbe, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; — 2) der Rebenhalm, *Cig.*

obraslíka, *f.* die Narbe, *Savinska dol.*

obraslína, *f.* kar se je obraslo, die Narbe, *C.*

obrâsnik, *m.* die Narbe, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*.

obràst, rasta, *m.* 1) der Vollbart, *C.*; — prvi o., der Milchbart, *Z.*; — 2) der neue Anflug am Gebüsch, *C.*; — der Wiederwuchs im Walde, *Cig.*; — 3) die Verwachsung, *C.*; — die Narbe, *Polj.*

obrâst, *f.* 1) parobkova obrast, die Wurzeltriebe, *C.*; — 2) die Narbe, *Cig.*

obrástati, am, *vb. impf. ad* obrasti = obraščati, *Levst.(M.), nk.*
obrâstek, stka, *m.* 1) der Wassertrieb, *C.*; — 2) die Verwachsung, *Mur., Cig.*; — die Narbe, *Notr.*
obrásti, rástem, *vb. pf.* 1) umwachsen; bršljan je obrastel deblo; — 2) bewachsen: s travo obraščen hrib; — o. se, sich bewachsen, (sich bestauden, mit Gras überzogen werden, Federn, Haare bekommen udgl.); parobek se je obrastel; drevo se je obraslo, der Baum hat viel Holz aufgelegt, *Cig.*; — 3) o. se, wieder verwachsen; rana (na drevesu, na telesu) se obraste; — 4) obrasti = o. se, sich bestauden, *Mur.*; sich bewachsen: drevo je obraslo, *vzhŠt.*; s travo obrasti, sich mit Gras bedecken, *Dalm.*; *ptcp. perf. pass.* nav. obraščen; obrasten, *nk.*
obrástiti, im, *vb. pf.* treten (vom Hahn), *Jan.(H.)*.
obrâstlek, stleka (stelka), *m.* die Narbe, *Cig.*
obrastlíka, *f.* die Narbe, *Jarn., Mur., Cig.*
obrastlína, *f.* die Narbe, *Cig.*
obrâšča, *f.* die Narbe, *C.*
obráščati, am, *vb. impf. ad* obrasti; 1) umwachsen; bršljan deblo obrašča; — 2) bewachsen; trava obrašča grob; — o. se, sich bewachsen, (sich bestauden, sich mit Gras bedecken, Federn, Haare bekommen); — drevesa se obraščajo, die Bäume beholzen sich, *Cig.*; — 3) o. se, verwachsen, sich vernarben.
obraščenjè, *n.* der Vollbart, *vzhŠt.*
obrât, *m.* 1) die Umkehrung, *Cig.(T.)*; die Umkehr, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; die Umdrehung, *Cig.(T.), C.*; čas obrata, die Umdrehungszeit, *Cig.(T.)*; — na obrat, auf einmal, flugs; *Z., vzhŠt.-C.*; — 2) die Schwenkung, *Cig., Jan.*; die Wendung, *Jan., Cig.(T.), DZ.*; solnčni obrat, die Sonnenwende, *Jan.*; — der Umschwung, *C.*; die Peripetie (im Drama), *Cig.(T.)*; igra pride na obrat, *Levst.(Zb. sp.)*; — 3) der Umsatz (von Geld), *Cig.(T.)*; der Verkehr, *Bes.*; der Betrieb, *DZ.*; železnocestni o., der Eisenbahnbetrieb, *DZ.*; obratu izročiti železnice, die Eisenbahn in Betrieb setzen, *DZ.*; — 4) die Redewendung: o. v govorjenju, *Cig.(T.)*; besede in obrati, *Cv.*; — umetni o., der Kunstgriff, *Jan.*
obráten, tna, *adj.* 1) umgekehrt, *Cig.(T.), nk.*; obrâtni razmer, umgekehrtes Verhältnis, *Cig.(T.)*; obratni sklep, der Umkehrungsschluss (phil.), *Cig.(T.)*; obratno nihalo, das Reversionspendel, *h. t.-Cig.(T.)*; obratno sorazmeren, ungerade proportioniert, *Cig.(T.), Cel.(Ar.)*; — 2) drehbar, *Žnid.*; obratno (im Kreise) se suče vse, *Vrt.*; — 3) flink, *Šol.*; obraten jezik, geläufige Zunge, *Cig.(T.)*; — 4) Betriebs-: obratni dohodki, *DZ.*
obráti, bérem, *vb. pf.* 1) abklauben, abpflücken, abnehmen; o. sadje, listje, smolo, gosenice; o. meso s kosti; — 2) beklauben, bepflücken: o. trto, drevo; kost o., ein Bein abknabbern; — vse hiše o., alle Häuser abbetteln, *Cig.*; ausſacken, ausziehen; o. koga pri igri; — 3) o. koga, jemanden ausschelten, ausputzen, *Cig., Jan., M.*; — 4) verhexen, *M.*; o. otroka: obran otrok, kateremu je kaka baba naredila, da je izgubilo zdravje in rdečo barvo, katero dotična čarovnica sama dobi, *Št.-Pjk.(Črt. 127.)*; — 5) = nabrati, falten, *C.*
obrâtič, *m.* das Gyrotrop (phys.), *Cig.(T.)*; — češ.
obratíšče, *n.* die Wendung (z. B. bei einer Stiege), *DZ.*; — solnčno o., der Solstitialpunkt, *Cig.(T.), C., Jes.*
obrâtnik, *m.* der Wendekreis, *C., Sen.(Fiz.)*.
obrátnost, *f.* 1) die Drehbarkeit, *Jan.(H.)*; — 2) die Behendigkeit, *Jan.(H.)*.
obráviti se, im se, *vb. pf.* kalben, lammen; krava, ovca se je obravila, *Cig., Erj.(Torb.), Notr., Dol.*
obravnáti, âm, *vb. pf.* 1) ebnen, *Mur.*; — 2) zurecht machen, gut machen: vse škode o.; *Dalm.*; z dobrim o., in Güte abthun, *Z.*, o. stavek, den Redesatz abrunden, *Cig.*; — otroke o., die Kinder zum Anstand und zu guten Sitten auferziehen, *Cig.*; — abhandeln, in Ordnung bringen: o. zapuščino, die Verlassenschaftsabhandlung zum Abschlusse bringen, *Cig.*; — 3) žito o., das Getreide durch Reitern reinigen, aussieben.
obravnâva, *f.* 1) die Ebnung, *M.*; — die Ordnung (einer Angelegenheit), *C.*; — die amtliche Verhandlung, *Cig., Jan., C., nk.*; — 2) = ravnava, die Behandlung, das Verfahren, *Cig., Jan., C.*
obravnávanje, *n.* 1) das Verhandeln, die amtliche(n) Verhandlung(en), *Cig., nk.*; — 2) das Reinigen des Getreides durch Reitern.
obravnávati, am, *vb. impf. ad* obravnati; 1) eben machen, *Mur.*; — (eine Angelegenheit) zu ordnen suchen; — verhandeln: dolgo sta obravnavala, pa se nista pogodila, *Dol.*; o. zapuščino, den Verlass amtlich abhandeln, *Cig., nk.*; — 2) behandeln, *Cig., Jan.*; — 3) das Getreide durch Reitern reinigen: žito o.
obravnâvek, vka, *m.* kolikor se enkrat žita v rešeto dene v obravnavanje, *Notr., Gor.*
obravnâven, vna, *adj.* Verhandlungs-, Abhandlungs-, *Cig.*; obravnavni zvezek, der Verhandlungsfascikel, *DZkr.*
obravnâvnica, *f.* der Verhandlungssaal, *C.*
obrâvniški, *adj.* am Aequator gelegen, Aequatorial-: obravniška Afrika, *Cv.*
obravnováti, ûjem, *vb. impf.* = obravnavati.
obravnovâvec, vca, *m.* kdor obravnuje (žito), der Räder, *Cig.*
obravnovâvka, *f.* die Räderin, *Cig.*
obràz, ráza, *m.* 1) das Antlitz, das Gesicht; gledati koga v o.; povedati komu kaj v o.; na obrazu se mu bere, man kann es in seinem Gesichte lesen; — die Miene; s kislim obrazom, mit saurer Miene; govor z obrazom, die Mienensprache, *Cig.(T.)*; o. potajiti, sich verstellen, *C.*; — die Physiognomie, *Cig., Jan., nk.*; — 2) das Bildnis, das Porträt, die Abbildung, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*; pred svetim obrazom, *Guts.(Res.)*; obrazi trdnjav, *Vod.(Izb. sp.)*; — das Bild: prvotni o., das Urbild, *Cig., Jan.*; o. iz življenja,

ein Lebensbild, *Jan.*: — 3) die Form, die Gestalt, *Mur.*, *Jan.*; telesni o., die Körpergestalt, *C.*; — das Muster, *Mur.*, *Cig.*; — 4) der Vorwand: pod takšnim obrazom, pod obrazom pravice, *C.*; — der Schein: hudobo pod obraz prijaznosti skriti, *Jap.(Prid.)*.

obrâzar, rja, *m.* der Porträtmaler, *Cig.(T.)*, *Navr.(Let.)*.

obrâzarica, *f.* die Porträtmalerin, *Jan.(H.)*.

obrâzarstvǫ, *n.* die Porträtmalerei, *Jan.(H.)*.

obrâzček, čka, *m. dem.* obrazek; das Gesichtchen.

obrazdáti, âm, *vb. pf.* besudeln, beschmutzen; otrok vse obrazda pri jedi.

obrázditi, im, *vb. pf.* 1) mit Furchen umziehen, *Z.*; — 2) befurchen, *Cig.*

obrâzec, zca, *m. dem.* obraz; 1) das Gesichtchen: — 2) (po rus., češ.) das Muster, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — das Schema, das Paradigma, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — das Formular, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; — die Formel, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Žnid.*

obrâzek, zka, *m. dem.* obraz; 1) das Gesichtchen: — 2) das Bildchen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; majhen obrazek nebeškega veselja, *Guts.(Res.)*; — 3) die Form, die Gestalt, die Figur, *C.*; mesec se v obrazku srpa kaže, *ogr.-Valj.(Rad)*.

obrázen, zna, *adj.* 1) Gesichts-: obrâzne poteze, die Gesichtszüge, *nk.*; — 2) Porträt-, Bild-, *Cig.*, *Jan.*; — bildend: obrazne umetelnosti, bildende Künste, *Cig.(T.)*, *Navr.(Let.)*; — bildsam: obrazna tvarina, plastischer Stoff, *Cig.(T.)*; — = slikovit, malerisch, *SlN.*; — 3) = v podobi rečen, prenesen, bildlich, figürlich, tropisch, *Cig.*, *Jan.*

obrazgáti, âm, *vb. pf. Cig.*, pogl. obrazdati.

obrazíłen, łna, *adj.* = obrazen; bildend; obrazîłne umetnosti, *Cig.*

obrazílǫ, *n.* die Bildungssilbe, das Suffix, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*

obrazína, *f.* die Gesichtsmaske, *C.*, *Cig.(T.)*.

obráziti, râzim, *vb. pf.* 1) ritzen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Erj.(Min.)*; kamen me je obrazil, *Lašče-Levst.(Rok.)*; o. se, sich ritzen, *C.*; — verletzen, verwunden, *Meg.*, *C.*; — beleidigen, *Boh.*; — 2) einen Umriss machen, *V.-Cig.*; Poid' in obrazi S črtami, Živo mi piši Z barvami, *Vod.(Pes.)*; — abbilden, formen, gestalten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

obrâzka, *f.* = obrazek, *ogr.-C.*

obrazlǫ̂žba, *f.* die Begründung, die Motivierung, *Cig.(T.)*, *DZ.*

obrazložíti, ím, *vb. pf.* begründen, motivieren, *Cig.(T.)*, *DZ.*; obrazloženo mnenje, ein motiviertes Gutachten, *DZ.*

obráznik, *m.* der Bildner, der bildende Künstler, *Cig.(T.)*, *LjZv.*; (der Maler, *Ravn.-Valj.(Rad)*, *Pres.*).

obrázništvǫ, *n.* die Bildnerkunst, *Cig.(T.)*.

obráznost, *f.* 1) = obrazovalnost, *Cig.*; — 2) = fantazija, *Cig.(T.)*; (češ.).

obrazobǫ̂rec, rca, *m.* der Bilderstürmer, *Cig.*, *Jan.*; — stsl.

obrazobǫ̂rstvǫ, *n.* die Bilderstürmerei, *Cig.*, *Jan.*; — po stsl.

obrazotvǫ́ren, rna, *adj.* Gestalten schaffend, *nk.*

obrazotvǫ́rnost, *f.* die Gestaltungskraft, *nk.*

obrazováłen, łna, *adj.* 1) bildend: obrazovalne umetnosti, *DZ.*; — 2) bildend, Bildungs-, *nk.*

obrazovalíšče, *n.* die Bildungsanstalt, *Raič (Slov.)*; — prim. obrazovati 2).

obrazováłnost, *f.* die Kraft zu formen, die Bildungskraft, die Bildungsgabe, *Cig.*

obrazovânje, *n.* das Ausbilden, die Ausbildung, *Cig.(T.)*; die Bildung, *Cig.*; — prim. obrazovati 2).

obrazovánost, *f.* die Ausbildung, *Cig.(T.)*, die Bildung, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Zora*; — rus.

obrazovâtelj, *m.* der Culturträger, *Cig.(T.)*; — prim. obrazovati 2).

obrazováti, ûjem, *vb. impf.* 1) nam. obraževati: Umrisse einer Figur machen, *V.-Cig.*; — formen, *Cig.*; — abbilden, *Cig.*, *Jan.*; — 2) (den Geist) ausbilden, bilden, *Cig.(T.)*, *nk.*; obrazujoči zavodi, Bildungsanstalten, *Cig.(T.)*; (rus.).

obrázoven, vna, *adj.* obrazovne umetelnosti, bildende Künste, *Cig.(T.)*.

obrazoznânski, *adj.* physiognomisch, *Cig.*, *Jan.*

obrazoznânstvǫ, *n.* die Physiognomik, *Cig.*, *Jan.*

obrážẹnje, *n.* 1) die Ritzung, die Verletzung: brez obraženja, unversehrt, *Meg.*; — 2) die Abbildung, *Vod.(Izb. sp.)*.

obraževáłen, łna, *adj.* bildend, *Jan.*

obraževáti, ûjem, *vb. impf. ad* obraziti, *nk.*; prim. obrazovati.

obȓca, *f.* der Fußtritt, *Tržaška ok.-Štrek.(Let.)*.

obŕcati, am, *vb. pf.* mit dem Fuße Stöße versetzen, *M.*; mit Fußtritten tractieren, *nk.*

obrẹ́bati, bam, bljem, *vb. pf.* = ogristi, bebeißen, *Cig.*

obrebę̂ncati, am, *vb. pf.* benagen: ščurki so kruh obrebencali, *Z.*

obrečénje, *n.* die Verleumdung, *Mur.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Škrb.*, *Vod.(Izb. sp.)*.

obréči, réčem, *vb. pf.* 1) versprechen, *Cig.*, *Glas.*, *Vrt.*, *Zora*, *Levst.(Zb. sp.)*, *v Brkinih-Erj.(Torb.)*; — ansagen: za drugi dan je bil obrečen velik shod, *LjZv.*; — 2) ausrichten, verleumden, *Cig.*, *Jan.*; hudo o. koga, *Dict.*; obrečena nedolžnost, *Ravn.*; skrivaj o., *Škrinj-Valj.(Rad)*.

obrę̂čje, *n.* die Gegend am Flusse, das Flussgebiet, *Jan.*, *nk.*

obrèd, rę́da, *m.* die Ceremonie, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; iti k sveti maši in k svetim obredom, *St.-Mik.*; obredi, der Ritus, die Liturgie, *Cig.(T.)*; das Ceremoniell, *Cig.(T.)*.

obrę̂dar, rja, *m.* der Ceremonienmeister, *Cig.*

obrę́den, dna, *adj.* rituell, liturgisch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

obredîłnica, *f.* das Ciborium, *ogr.-C.*; — prim. obrediti 2).

obredîtba, *f.* die Communion, *ogr.-Valj.(Rad)*.

1. **obredíti**, ím, *vb. pf.* 1) in Ordnung bringen, fertig machen, *C.*; — 2) o. koga, communi-

cieren, abspeisen, *vzhŠt.-C., Mik., Npes.-Vraz*; — 3) o. se, an die Reihe kommen: to se ponavlja več kot tridesetkrat, predno se obredijo vsi uradniki, *Erj (Izb. sp.)*; — 4) = obravnati, das Getreide durch Reitern reinigen, *Savinska dol.*

2. **obredíti**, ím, *vb. pf.* mästen, feist machen, *Jan.*; o. vola, obrejen vol, *Vrtov.(Km. k.)*; o. se, zu Fleisch kommen, dick werden, *Cig., Jan., Vrt.*

obrẹ̑dje, *n. coll.* der Ritus, die Liturgie, *Zora.*

obrẹ̑dnica, *f.* 1) ein liturgisches Lied, *Jan.(H.)*; — 2) = obrednik 1), das Rituale, *C.*

obrẹ̑dnik, *m.* 1) das Rituale, *Cig., Jan.*; — 2) = obredar, der Ceremonienmeister, *Cig., Jan.*

obredoslǫ́ven, vna, *adj.* liturgisch, *Jan.*

obredoslǫ̑vje, *n.* die Liturgik, *Jan.*

obrẹ̑dstvǫ, *n.* = obredje, *Cig.*

obrẹ̑ga, *f.* prostor pred hišo, ki je še pod streho, *Koborid-Erj.(Torb.).*

obrẹ́gati se, am se, *vb. impf. ad* obregniti se; greinen, schreien, *C.*

obregljìv, íva, *adj.* kdor se rad obreguje, *C.*

1. **obrẹ́gniti se**, rẹ̑gnem se, *vb. pf.* o. se na koga, jemanden grob anfahren, anschnauzen; David je sle poslal iz puščave; on pak se je na nje obregnil, *Dalm.*; o. se nad kom, *Zv.*

2. **obrẹ́gniti se**, brẹ̑gnem se, *vb. pf.* = razsvetiti se: nebo se je obregnilo, *Trst.(Let.)*; — prim. bregniti.

obregováti se, ûjem se, *vb. impf.* = obregati se; o. se nad kom, greinen.

obrẹ̑ja, *f.* die Mästung, *Vrtov.(Km. k.).*

obrẹ́jati, am, *vb. impf. ad* 1. obrediti; 1) das Altarssacrament spenden, communicieren, abspeisen, *vzhŠt.-C., Mik.*; — 2) = obravnavati: žito o., *Savinska dol.*

obrejevânje, *n.* die Communion, *C.*

obrejeváti, ûjem, *vb. impf.* das Altarssacrament spenden, communicieren, *vzhŠt.-Mik.*

obrẹ́jiti, brẹ̑jim, *vb. pf.* trächtig machen: kravo o., *C.*; o. se, trächtig werden, *Dol.*

obrèk, rẹ́ka, *m.* die Verleumdung, *Mur.*

obrẹ̑ka, *f.* 1) das Versprechen, *Zora*; — 2) die Verleumdung, *Cig., Jan., C., Slom.*; on se za vse te obreke ni zmenil, *Erj.(Izb. sp.).*

obrẹ́kanje, *n.* das Verleumden: hudo obrekanje poslušati, *Guts.(Res.).*

obrẹ́kati, rẹ̑kam, *vb. impf. ad* obreči; verleumden, *Mur., Cig., Jan., Mik.*

obrẹ́kavec, vca, *m.* der Verleumder, *C., Valj.(Rad).*

obrẹ́kel, kla, *adj.* geschwollen, verschwollen, *Cig., Jan.*; obrekle oči, *C.*

obrekljìv, íva, *adj.* verleumderisch, lästersüchtig.

obreklјȋvec, vca, *m.* der Verleumder.

obreklјȋvka, *f.* die Verleumderin.

obrekljívost, *f.* die Neigung zum Verleumden, die Lästersucht.

obrẹ́klost, *f.* die Aufgedunsenheit: pren. die Schwulstigkeit, (obraklost) *Mur., Cig.*

obrẹ́kniti, brẹ̑knem, *vb. pf.* schwellen, aufdunsen, *Cig., Jan.*

obrekoválen, lna, *adj.* lästerlich, verleumderisch, ehrenschänderisch, *Cig., Jan., nk.*

obrekovânje, *n.* das Verleumden.

obrekováti, ûjem, *vb. impf.* verleumden; o. koga pri ljudeh.

obrekovâvec, vca, *m.* der Verleumder.

obrekováven, vna, *adj.* schmähsüchtig, lästersüchtig, *Cig., Jan.*

obrekovâvka, *f.* die Verleumderin.

obrekovávnost, *f.* die Lästersucht, die Schmähsucht, *Jan.*

obrekovâvski, *adj.* verleumderisch, *Mur., Cig.*

obrẹmeníten, lna, *adj.* Belastungs-: obremenilne pravice, Belastungsrechte, *DZ.*

obrẹmenílo, *n.* die Belastung: pravilno o., die Normalbelastung, *DZ.*

obrẹmenȋtev, tve, *f.* die Belastung: o. prebende, *DZ.*

obrẹmeníti, ím, *vb. pf.* belasten, *Mur., Cig., nk.*

obrẹmẹ́njati, am, *vb. impf. ad* obremeniti; belasten, *Cig., DZ., nk.*; o. državno blagajnico, *DZ.*; telo, ki me obremenja in teži, *Cv.*

obrẹmenjávati, am, *vb. impf.* = obremenjati, *DZ.*

obrẹ́ncelj, clja, *m.* = abranek, jabranek, *Dolenji Kras-Erj.(Torb.).*

obrẹ́nčati, am, *vb. impf. ad* obresti, = nahajati, *Jarn.*

obrẹ̑nkati, am, *vb. pf.* abklimpern, *Z.*; — abprügeln, *Z.*; durch Schlagen beschädigen: žito je nekaj toča obrenkala, *LjZv.*; — = ozmerjati, auszanken, *Jan.*; prebito jih je obrenkala, *Levst.(Zb. sp.).*

obrẹ̑sek, ska, *m.*, pogl. obrestek.

obrẹ́slǫ, *n.* = povreslo, *Jan.*

obrẹ̑st, *f.* 1) der Vortheil, der Gewinn, *Meg., Guts., Cig., Jan., C., Krelj-M.*; veliko o. imeti od česa, *Dalm.*; dosti obresti najti, *Kast.*; — 2) der Zins, die Zinsen, *Dict., Cig., Jan.*; z obrestjo izterjati, *Trub.*; krivična o., der Wucherzins, *Cig.*; na obresti dati, verzinsen, *C.*; v o., z obrestjo posojevati, brez obresti posoditi, *Ravn.-Valj.(Rad)*; nazaj dobiti svoje z obrestjo, *Jap.-Valj.(Rad)*; nav. *pl.* obresti, die Zinsen, die Interessen, *V.-Cig., Jan., nk.*; zamudne obresti, Verzugszinsen, *Cig., Jan., DZ.*; obrestne obresti, die Zinseszinsen, *Cig., Cel.(Ar.)*; — 3) der Finderlohn, *Tolm.*; — 4) o. iskati, Ursache zum Streit suchen, Händel suchen, *Dol.-Cig., M., BlKr.*; kaj obresti iščeš? = kaj iščeš prepira in zdražbe ter s tem sebi leskove masti (palice)? *Lašče-Erj.(Torb.).*

obrẹ̑stek, *m.* 1) der Vortheil, der Gewinn, *Jan., Mik.*; — 2) der Finderlohn, (-resek) *Vas Krn, Staro Sedlo-Erj.(Torb.).*

obrẹ́sten, stna, *adj.* 1) Zins-, Zinsen-, Interessen-, *Cig., Jan., nk.*; obrẹ̑stni zastanki, Interessenausstände, *Jan.*; obrestna mera, der Zinsfuß, *Cig.(T.)*; — 2) verzinslich, *Cig., Jan.*; — 3) zanksüchtig, *Cig., Ravn.*; tako je obresten! rad kak prepir napravi, *Gor.*; (prim. obrest 4).

obrẹ́sti, obrẹ́tem, *vb. pf.* finden, *Mur., Jan., Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*; entdecken, *Cig.*

(T.); o. kaj novega, Erj.(Izb. sp.); praes. obręnčem, Rez.-Erj.(Torb.), Zil.-Jarn. Rok.); prim. Kres III. 475.

obrestnína, *f.* die Zinssteuer, *Jan.*

obręstnoobrésten, stna, *adj.* obrestnoobrêstni račun, die Zinseszinsrechnung, *Cel.(Ar.).*

obręstonósen, sna, *adj.* zinsentragend, *C., nk.*

obręstovânje, *n.* die Verzinsung, *DZ., nk.*

obręstováti, ûjem, *vb. impf.* verzinsen, o. se, sich verzinsen, *C., nk.*

obrêt, *f.* die Entdeckung, die Erfindung, *Cig. (T.), Raič(Let.).*

obrétati, am, *vb. impf. ad* obresti, finden, *Jan.*

obrèz, réza, *m.* die Beschneidung, *Mur., Cig., Jan.*; zlati o. pri knjigah, der Goldschnitt, *Cig., Jan., nk.*

obrêza, *f.* die Beschneidung (bei den Juden), *Mur., Jan., Cig., Trub., Dalm.(Sv. p.)*; — zlata obreza = zlati obrez, der Goldschnitt, *Jan.*

obręzáč, *m.* 1) der Beschneider, ein Arbeiter, der Möhren- oder Rübenblätter abschneidet, *Mur.*; — 2) neki rilčkar: der Zweigabstecher (rhynchites conicus), *Jan.(H.).*

obręzâłnik, *m.* das Reifmesser, *C.*

obrêzanec, nca, *m.* 1) der Beschnittene (bei den Juden), *Cig.*; — 2) ein eckig behauenes Stück Bauholz, *Cig.*

obręzâtev, tve, *f.* = rezatev, die Beschneidung (der Reben), *Jan.*

obrézati, rę̂žem, *vb. pf.* beschneiden; nohte si o.; o. trto; o. kamen, den Stein behauen, *Cig., Jan.*; les o., Bauholz zuhauen, *Cig.*; drevje o., die Bäume ausschneiteln, *Cig.*; — otroka o. (pri Judih), *Cig. i. dr.*; — den Schnitt im Weingarten beenden: ali ste že obrezali?

obrézati se, zam se, *vb. impf.* = obregati se, unwillig o. trotzig antworten: neukretno se obrezati in sračiti, *Levst.(Zb. sp.)*; — sich zieren, *M., Rib.*; — koren: rẹg-; prim. režati.

obręzâva, *f.* das Beschneiden: o. dreves, der Baumschnitt, *Cig.*

obręzávanje, *n.* das Beschneiden; die Beschneidung.

obręzávati, am, *vb. impf.* = obrezovati; beschneiden.

obrezčástiti, čâstim, *vb. pf.* = onečastiti, *Cig.(T.)*; — rus.

obrêzček, čka, *m. dem.* obrezek: ein Obstschnitzel, *Valj.(Rad).*

obrêzek, zka, *m.* 1) was beim Beschneiden abfällt, das Abschnitzel; z. B. die abgeschnittene Rebenspitze, *Cig.*; — obrezki, neka jed iz posušenih repnih obrezkov ali olupkov, *Gor.*; — 2) = obrez (pri knjigah), *Jan., C., Navr.(Spom.).*

obrę́zen, zna, *adj.* trotzig, schlimm, *Guts., Mur., Cig., C.*; — prim. obrezati se.

obręzîłen, łna, *adj.* zum Beschneiden gehörig: obrezîłni stol, eine Bank mit einer Klemme, um das Holz fest zu halten, das man beschneidet, die Schnitzbank, *Gor.*; — obrezîłna stiskalnica, die Beschneidepresse der Buchbinder, *Cig.*

obręzîłnica, *f.* das Beschneidebrett der Buchbinder, *Cig.*

obręzîłnik, *m.* das Beschneidemesser, *Cig.*; — der Beschneidehobel, der Schnitthobel der Buchbinder, *Cig., Valj.(Rad).*

obręzína, *f.* 1) was beim Beschneiden abfällt, das Abschnitzel, *Mur., Cig., Svet.(Rok.), Lašče-Levst.(Rok.)*; das Abgeschälte, die Schale, *M.*; tudi: obrêzina, *M., Valj.(Rad)*; — 2) die Schnittstelle (z. B. bei der Weinrebe), *C.*

obrezínica, *f. dem.* obrezina; — das Papierabschnitzel, der Papierspan, *Cig.*

obrezljáti, âm, *vb. pf.* beschneiteln, beschnitzeln, *Cig.*

obrezljávati, am, *vb. impf. ad* obrezljati; beschnitzeln, *Z.*

obrezljúditi, ljûdim, *vb. pf.* entvölkern, *SlN.*

obręznína, *f.* = obrezina 1): obreznine od mesa, lecta, *Gor.*

obrézniti, rę̂znem, *vb. pf.* scharf schmecken; ostro, kiselkasto vino obrezne, t. j. vreže, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.).*

obręzovânje, *n.* das Beschneiden; — o. lesa, das Behauen, der Zimmerschnitt, *V.-Cig.*

obręzováti, ûjem, *vb. impf. ad* obrezati; beschneiden; les o., Bauholz zuhauen, *Cig.*; kamen o., einen Stein behauen, *Cig.*

obręzováti se, ûjem se, *vb. impf.* = obrezati se, obregati se, unwillig oder trotzig antworten, *C.*; — o. se nad kom, jemanden schelten, auf jemanden losschreien, *C.*; = zadirati se nad kom, *Z.*

obręzovâvec, vca, *m.* der Beschneider, *Cig., Valj.(Rad).*

obrezúmiti, ûmim, *vb. pf.* bethören, *Cig.(T.)*; — hs.

obrezuspéšiti, spę̂šim, *vb. pf.* vereiteln, *Cig. (T.)*; o. se, misslingen, *DZ.*

obrę̂ž, *m.* 1) das Ufer, *Cig., Jan.*; — 2) eine sanfte Anhöhe, *C.*; die Bergfläche über einem Bergacker o. einem Weingarten: za sep imeti širok obrež, *Hal.-C.*

obrę̂žek, žka, *m.* 1) das Ufer, *Kremp.-M.*; — 2) eine kleine Anhöhe, ein Hügelvorsprung, *C.*

obréžen, žna, *adj.* längs des Ufers stattfindend oder befindlich, Küsten-, *Cig., Jan.*; obrę̂žna občina, eine Ufergemeinde, *DZkr.*; obrežno plovstvo, die Küstenschiffahrt, *DZ.*

obrežína, *f.* der Quai, *Cig., Jan., DZ.*

obrę̂žje, *n.* die Ufergegend, das Uferland, das Gestade, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; z velikim obrežjem, küstenreich, *Cig.(T.).*

obrę̂žnik, *m.* der Küstenbewohner, *Jurč.*

óbrh, *praep. c. gen.* über, oberhalb: o. vsega, *ogr.-C.*; obrh tega, überdies, *vzhŠt.*; — iz: ob vrh.

obrídniti, brîdnem, *vb. pf.* bitter werden, *C.*

obrijáč, *m.* = brivec, *Mur.*

obríjati, am, *vb. impf.* = obrivati, *Mur., Cig.*

obríka, *f.* = jerebika, *C.*

obríniti, brînim, *vb. pf.* mit Wacholderbeeren versetzen, *Cig.*

1\. **obrîs**, *m.* 1) der Abstrich beim Getreidemessen, *C.*; — 2) der Windzug: hiša je na obrisu, *C.*; — prim. brisati.

2. **obrîs**, *m.* der Umriss, die Skizze, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *DZ.*, *Notr.*; — prim. risati.
obrisáč, *m.* das Abwischtuch, *Mur.*, *Mik.*
obrisáča, *f.* das Abwischtuch, das Handtuch, *Mur.*, *Cig.*, *Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*
obrisâłka, *f.* = obrisača, (-avka) *Cig.*; — das Sacktuch, *C.*
obrisálǫ, *n.* = obrisača, *Mur.*
1. **obrísati**, brîšem, *vb. pf.* 1) abwischen, durch Wischen abtrocknen oder reinigen: o. kupice, roke; o. se, sich durch Wischen abtrocknen o. reinigen; — 2) o. se, sich schnell klären, *C.*; vino se obriše (ako se po natakanju hitro pene izgube), *Dol.*, *jvzhŠt.*; tudi voda se obriše, *C.*; — 3) betrügen, *C.*
2. **obrísati**, rîšem, *vb. pf.* 1) mit Linien bezeichnen z. B. mit dem Zirkel: les o., *Dalm.*; — 2) den Umriss von etwas machen, etwas skizzieren, contourieren, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
1. **obrisávanje**, *n.* das Abwischen.
2. **obrisávanje**, *n.* das Skizzieren, *M.*
obrîsek, ska, *m.* die Skizze, der Entwurf, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
obrîsen, sna, *adj.* schematisch, *Cig.*
obrîsje, *n. coll.* die Contouren: kmalu je bilo videti obrisje male hišice, *Jurč.*
obrîslja, *f.* = obrisača, das Handtuch, *M.*
obrîsnica, *f.* = obrisača, das Handtuch, *Cig.*
obrîsoma, *adv.* gestrichen (vom Trockenmaß), *C.*
1. **obrisováti**, ûjem, *vb. impf. ad* 1. obrisati; abwischen; durch Wischen trocknen o. reinigen.
2. **obrisováti**, ûjem, *vb. impf. ad* 2. obrisati; Umrisse machen, skizzieren, *M.*
1. **obríti**, rîjem, *vb. pf.* 1) umwühlen, *M.*; — 2) mit den Händen das Unkraut ausraufend abjäten: pšenico o., *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.
2. **obríti**, brîjem, *vb. pf.* rasieren; o. se, sich rasieren; o. prašiča, das Schwein abhären; — drevje se je obrilo, die Bäume haben das Laub verloren, *Cig.*; — konj se je obril, das Pferd hat das Winterhaar verloren, *Z.*; (pomni: obriven, nam. obrit, *C.*).
1. **obrívati**, am, *vb. impf.* mit den Händen das Unkraut ausraufen, jäten (*opp.* pleti), *Ip.-Mik.*, *Kras*, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.
2. **obrívati**, am, *vb. impf.* rasieren, *Z.*
obrízgati, brîzgam, *vb. pf.* rings bespritzen, *Cig.*
obrkávati se, am se, *vb. impf.* sich flink bewegen, rührig, hurtig sein, *vzhŠt.-C.*
obŕkniti se, bŕknem se, *vb. pf.* sich hurtig umdrehen, *C.*
obrlę́nec, nca, *m.* die Kreisbewegung, der Wirbel, *Mur.*; v o. se sukati, sich im Wirbel drehen, *Mur.*; vse gre v o., *vzhŠt.*; v o. gnati, *Raič (Let.)*; veterni o., der Windwirbel, *Cig.*
obrlę́ti, ím, *vb. pf.* schwachsichtig werden, *Dol.*
ǫ́brlin, *m.* der Pranger, *C.*; pri obrlinu jezik v precepu držati, *kajk.-Valj.(Rad)*.
obrnílǫ, *n.* die Weghaspel, das Drehkreuz (bei Durchgängen), *Rib.-Burg.(Rok.)*.
ǫ́brnik, *m.* der Stöpsel, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*; — lijasta, kratka cevka, ki se putrihu v luknjo vtika, da se laže toči iz njega, *Dol.*

obrnîtev, tve, *f.* = obrat, die Wendung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; božja o., Gottes Fügung, *Ravn.*
obŕniti, nem, *vb. pf.* 1) umwenden, umkehren; voz o., den Wagen umkehren; obrniti, mit Wagen und Zugvieh umkehren; obrni! pojdemo nazaj; živinče o. (na paši, kadar hoče v škodo); o. seno, umharken (o sušilu); o. kaj na robe, naopak, verkehren; hrbet o. komu, jemandem den Rücken kehren; — o. se, sich umkehren, sich umwenden; sich umdrehen: kolo se je trikrat obrnilo, das Rad that drei Umgänge; — 2) wenden: na levo, na desno o.; oči o. proti nebu; o. se, sich wenden; o. se na kako stran; obrnjen v kako mer (math.), gerichtet, *Cig.(T.)*; — na se o. kaj, auf sich beziehen, *Cig.*; — vse je obrnjeno na to, alles zielt dahin; drugače se o., eine andere Richtung nehmen; — na se o. oči vsega ljudstva, aller Augen an sich ziehen, *Cig.*; — lenken: vse k dobremu o.; — besedo na kaj o., das Gespräch auf einen Gegenstand lenken, *Cig.*; — o. se, eine Wendung nehmen: na dobro, na boljše se o.; — o. se, sich mit einem Anliegen wenden, seine Zuflucht nehmen: kam se hočem o.? o. se do višje oblasti, eine höhere Behörde anrufen, *Cig.*; o. se na koga za svet, sich an jemanden um Rath wenden, *Cig.*; — 3) anwenden: dobro o. denar, čas; v prid o. kaj, nutzbar machen, *Cig.*; na svoj hasek obrniti, *ogr.*; o. kako reč v (na) kaj, von einer Sache zu einem Zwecke Anwendung machen, sie zu etwas verwenden; veliko denarja obrniti na cerkvene posode, viel Geld auf kirchliche Gefäße verwenden, *Burg.*; — 4) verfahren: tako bi bil prav obrnil s hudobnimi angeli, *Bas.*
obrnjáti, âm, *vb. pf.* = onesnažiti, oblatiti, *Cerovo v Brdih-Erj.(Torb.)*.
obŕnjenik, *m.* eine Art Kuchen, *Savinska dol.*
obŕnjenke, *f. pl.* die Wendeltreppe, *C.*
obrnǫ̂čki, *adv.* rücklings, *ogr.-Mik.*
obròb, rǫ́ba, *m.* der Saum, die Einfassung (eines Kleides), die Verbrämung, *V.-Cig.*, *DZ.*; — cestni o., der Straßenrand, *Svet.(Rok.)*; — grivica med dvema njivama ali vinogradoma, *Dol.*
obrǫ̂ba, *f.* der Saum, die Einfassung (eines Kleides), *C.*, *Z.*; — das Band, womit man etwas umsäumt, *C.*
obrǫ̂bek, bka, *m.* 1) die Einfassung (eines Kleides), das Gebräme, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*; zobčasti o., der Zackensaum, *Cig.*; — 2) die Behauung des Holzes, *C.*
obrǫ́ben, bna, *adj.* Rand-: obrǫ̂bnǫ pogorje, das Randgebirge, *Jes.*
obrǫ́biti, im, *vb. pf.* 1) umsäumen, verbrämen, einfassen; — 2) behacken, behauen: les o. (= obdelati), *C.*
obrǫ̂bje, *n.* 1) die Umsäumung, *Let.*; — 2) der Straßenrand, *Jurč.*
obrǫ́bljati, am, *vb. impf. ad* obrobiti; umsäumen, berändern; — zeleni holmi obrobljajo strugo tihe Krke, *LjZv.*
obrǫ̂č, *m.* der Reif; lesen, železen o.; obroče nabiti na posodo; obroče pritrditi; — die

Radschiene: potač je z obroči okovan, *ogr.-C.*; — der untere Theil des Siebrandes, der Umschweif, *Cig.*

obročânka, *f.* neki polž: die Wendeltreppe (scalaria), *Erj.(Z.)*.

obrǫ̂čar, rja, *m.* der Reifmacher, *Cig.*, *Jan.*

obrǫ̂čast, *adj.* reifartig, ringförmig; obročast solnčni mrak, ringförmige Sonnenfinsternis, *Sen.(Fiz.)*.

obrǫ́čati, am, *vb. pf.* o. kravo = v roč dejati kravo, der Kuh einen Ring anlegen, *Mik.*

obrǫ̂čec, čca, *m. dem.* obroč; = obroček.

obrǫ̂ček, čka, *m. dem.* obroč; das Reifchen; ein kleines, reifähnliches Ding, der Ring, *C.*; der Ring am Leibe der Insecten, *Cig.(T.)*; obročki na zadnjem delu čebele, *Levst.(Beč.)*.

obrǫ̂čen, čna, *adj.* Reif-; obročni les, das Reifholz, *Cig.*; o. stol, die Reifschnitzbank, *C.*; obročno krilo, der Reifrock, *V.-Cig.*

obročevína, *f.* das Bandholz (aus welchem Reife gemacht werden), *Cig.*

obrǫ̂čič, *m. dem.* obroč: das Reifchen.

obročína, *f.* ein Stück von einem alten Holzreif, *C.*

obročînje, *n.* Stücke von alten Holzreifen, *C.*

1\. **obročíti**, ím, *vb. pf.* 1) verfertigen, erzeugen: ta fabrika veliko blaga obroči (vsako leto), *Cig.*; v Tržiču na leto veliko črevljev obročijo, *Gor.-M.*; — 2) = zaročiti, *C.*

2\. **obrǫ́čiti**, brǫ̂čim, *vb. pf.* z bročem barvati, roth färben: o. jajca, *C.*, *Mik.*, *Jurč.*

obrǫ̂čkar, rja, *m.* obročkarji, Ringelkrebse (arthrostraca), *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.

obrǫ̂čkast, *adj.* ringförmig, *Cig.*

obrǫ̂čkovina, *f.* das Labkraut, das Waldstroh (galium verum), *C.*

obrǫ̂čnik, *m.* 1) das Reifmesser, *Mur.-Cig.*; — 2) der Monat October, *Meg.*, *C.*, *Dalm.*

obrǫ̂čnjak, *m.* das Reifmesser, *Guts.*, *Danj.-Mik.*, *Valj.(Rad)*; tudi: obročnják, *Mur.*

obròd, róda, *m.* die Fechsung, das Erträgnis (an Feld-, Baumfrüchten u. dgl.), *C.*, *Z.*, *Zora*.

obrǫ̂dcati, am, *vb. pf.* beschmutzen, beträufeln, *Savinska dol.*; — prim. 2. obroditi.

obrǫ̂dek, dka, *m.* 1) = obrod, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) die Frucht, das Product, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; trtni o., der Rebensaft, *Ravn.*; — obrodki človeške domišljije, *Glas.*

1\. **obrodíti**, ím, *vb. pf.* 1) hervorbringen, erzeugen; sad o., Früchte bringen; (tudi *pren.*): korist o., Nutzen bringen, *Levst.(Močv.)*; — 2) ein Erträgnis liefern, gerathen: slive letos niso obrodile, trta je obilno obrodila, sadje je lepo obrodilo.

2\. **obróditi**, bródim, *vb. pf.* beschmutzen (z. B. durch Verschütten von Speisen), *Jan.*, *vzhŠt.-C.*, *Savinska dol.*; otrok je od mleka ves obrođen, *SlGor.*

obrodníca, *f.* die Wöchnerin (tudi: obrǫ̂dnica), *Cig.*, *Plužna pri Bolcu*, *Kras-Erj.(Torb.)*; („obrodnica“, *Glas.*).

obrodovítiti, îtim, *vb. pf.* fruchtbar machen, befruchten, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Zora*.

obrǫ̂jček, čka, *m.* der zweite Schwarm eines Bienenstockes, *Nov.*

obrojíti, ím, *vb. pf.* umschwärmen, *Zora*.

obròk, róka, *m.* 1) die Verleumdung, *Mik.*; krivi obroki, *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*; napolnil je te kraje z neverjetnimi obroki o rimskem dvoru, *Cv.*; — ein böses Gerücht, *M.*; obrok na-te leti, *Z.*; — 2) der bestimmte Speisenantheil, das Deputat, die Portion, *Cig.*, *Jan.*, *Habd.-Mik.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; dekli moko dajati brez obroka, mesa za tri obroke, *BlKr.-M.*; on je večjega obroka, er braucht eine größere Portion, *BlKr.-Levst.(Rok.)*; — der Futterantheil, die Fouragеportion, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*; z enim obrokom štiri milje daleč se peljati, *Cig.*; — das Mahl, die Mahlzeit, *Cig.*, *C.*, *kajk.-Mik.*; — die Rate, *Cig.(T.)*, *DZ.*; na obroke, ratenweise, *Jan.(H.)*; = v obrokih, *Cig.*; — 3) das Ausbedungene, die Bedingung, *C.*; — 4) = rok, die Frist, der Termin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; po obrokih, fristweise, *Cig.*, *Jan.*

obrǫ̂koma, *adv.* fristweise, *Jan.*

obrǫ̂mati, am, *vb. pf.* pilgernd, wallfahrtend umwandern oder durchwandern.

obrǫ̂nčina, *f.* das Ackergauchheil (anagallis arvensis), *Bes.*; (abrončina, *Erj.[Rok.]*).

obrǫ̂nek, nka, *m.* abschüssige Bodenlage, der Abhang, *Cig.*, *C.*, *Zora*; obronki Rogaške gore, *LjZv.*; pos. = viseči svet ob vodi, *Spodnja Idrija-Erj.(Torb.)*; — die Böschung, *DZ.*, *Levst.(Cest.)*; — der abschüssige Ackerrand, *Cig.*, *Nov.*

obròp, rópa, *m.* die Beraubung, *Cig.*, *M.*

obrǫ̂pati, am, *vb. pf.* ausrauben, berauben, ausplündern; vse hiše o., *Cig.*

obrosíti, ím, *vb. pf.* bethauen, *Mur.*; — befeuchten, *Jan.*, *M.*

obròv, róva, *m.* 1) der Damm, *Levst.(Cest.)*; — die Uferböschung, *ogr.-C.*; — der Abhang, *BlKr.*; — 2) die Verschanzung, *C.*; — o. z deskami, eine Verpalissadierung, *Dict.*

obrǫ̂va, *f.* die Uferböschung, *C.*

obrozdáti, âm, *vb. pf.* besudeln, *C.*

obroženéti, ím, *vb. pf.* hornicht werden: augenkrank werden (von Durst leidenden Schweinen), *vzhŠt.-C.*

obrsáča, *f.* = obrisača, *vzhŠt.-Valj.(Rad)*, *Mik.*

obŕsica, *f.* der vom Winde schief gegen eine Wand getriebene Regen: o. bije po steni, *Dol.-Levst.(Rok.)*; o. je izprala črko s kamena, *LjZv.*; (obršca, *Šmartno pri Litiji-Štrek.[LjZv.]*).

obŕsniti, bŕsnem, *vb. pf.* 1) streifen, *Mik.*; o. ob grm, grm ga je obrsnil, *Notr.*; — o. koga po obrazu, jemandem einen Schlag ins Gesicht geben, *Dol.*; — 2) o. se: nebo se je obrsnilo, = razjasnilo se je, *Litija-Svet.(Rok.)*; — prim. 1. obrisati.

obŕsniti se, bŕsnem se, *vb. pf.* = popraviti se: živina se obrsne (= odebeli), *Temljine (Tolm.)-Štrek.(Let.)*; — prim. brsen, brsten.

obŕša, *f.* 1) die Baumkrone, *Cig.*, *Jan.*; — 2) *pl.* obrše, = brajde ob gorenjem kraju vinograda, *Rogatec-C.*; — prim. obrh.

obršen, šna, *adj.* obr̂šni, der obere: goranje ali obršne drage, die oberen Bachläufe, *Levst. (Močv.).*

obršîlj, *m.* = bršljan (hedera helix), *Bilje (Goriš.)-Erj.(Torb.).*

obr̂šje, *n.* die oberste Fläche eines Gebäudes, *Z.*, *C.*; — der oberste Theil eines Weingartens (*opp.* znožje), *BlKr.*; — der Gipfel, die Anhöhe, *C.*, *Z.*

obršlệnek, nka, *m.* = bršljan, *C.*

obršlîn, *m.* = bršljan, *Z.*

obršljân, *m.* = bršljan, *Štrek.*

obr̀t, obŕta, *m.* das Gewerbe, *Cig.(T.), LjZv.*, *nk.*

obr̂t, *f.* 1) = obrt, *m.*, *Jan.*, *Šol.*, *nk.*; — 2) na ǫ́brt = na obrto: črevlji na obrt, *BlKr.*, *Notr.-Levst.(Rok.).*

obŕta, *f.* 1) die Wende: četrt, pol obrte, *Telov.*; — 2) die umgekehrte Naht („črevljar mej šivanjem ženski črevelj [šolin] obrne na robe, da pride notranja, rjava stran venkaj, a kadar je delo gotovo, obrne ga zopet nazaj, da je črno usnje zunaj“), *Kras*, *Senožeče*, *Hrušica (Istra)-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*; na obrto šivati, *Z.*

obŕtalǫ, *n.* 1) stvar, ki se vedno vrti, n. pr. nemiren otrok, *Kanal-Erj.(Torb.)*; — 2) das Ringelspiel, *Jan.(H.)*; — 3) der Betrieb, *Nov.*; železnica je v obrtalu, *Erj.(Torb.).*

obr̂tec, tca, *m.* der Rollhügel am Oberschenkelbein, *Erj.(Som.).*

obŕten, tna, *adj.* 1) im Kreise beweglich, *Habd.*; obr̂tni prst, die Wendezehe, *Cig.(T.)*; — obrtna hoja, der Drehgang, *Telov.*; — 2) flink, hurtig, gewandt, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 3) Industrie-, Gewerbe-: obrtno društvo, *C.*; obrtno sodišče, *Levst. (Nauk)*; točiti po obrtno, gewerbsmäßig ausschenken, *DZ.*; — 4) betriebsam, industriös, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*

obr̂tica, *f.* die Verkehrtheit, die Äbigkeit: „o ti obrtica!“ reče se, ako kako delo ne gre izpod rok in se vse le naopak obrača, *Rihenberk-Erj.(Torb.).*

obrtíšče, *n.* die Gewerbestätte, *DZ.*

obrtníca, *f.* die Gewerbetreibende, die Industrielle, *Cig.*, *Jan.*

obrtnîja, *f.* = obrt, das Gewerbe, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — = obrtstvo, das Gewerbewesen, *nk.*

obrtnîjski, *adj.* = obrtniški, Gewerbe-, Industrie-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

obrtník, *m.* 1) der Gewerbsmann, der Industrielle, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) obr̂tnik, = na obrto narejen črevelj, *Hrušica (Istra)-Erj.(Torb.).*

obrtnína, *f.* = obrtninski davek, die Gewerbesteuer, *Cig.*, *Jan.*

obrtnîški, *adj.* die Gewerbsleute betreffend, Gewerbe-, Industrie-: obrtniška bratovščina, die Gewerbegenossenschaft, *Cig.*; = obrtniška zadruga, *nk.*; trgovske in obrtniške zbornice, *Levst.(Nauk)*; obrtniško sodišče, *DZ.*; po obrtniško, gewerbsmäßig, *Cig.(T.).*

obrtnîštvǫ, *n.* der Gewerbestand, *Jan.*

obrtnják, *m.* eine Art kleiner Schuhnagel, *Cig.*

obŕtnost, *f.* 1) die Hurtigkeit, die Gewandtheit, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die Gewerbethätigkeit, der Gewerbefleiß, die Betriebsamkeit, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*

obrtovališče, *n.* die Gewerbstätte, *DZ.*

obrtovâłnica, *f.* das Gewerbelocale, *DZ.*

obrtovânje, *n.* der Betrieb eines Gewerbes, der Industriebetrieb, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*

obrtováti, ûjem, *vb. impf.* ein Geschäft (Gewerbe) betreiben, *DZ.*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*

obrtǫ́ven, vna, *adj* Industrie-, Gewerbe-, *DZ.*; obrtovne stavbine, Bauten von Betriebsanlagen, obrtovno dopustilo, die Gewerbeconcession, *Levst.(Nauk).*

obrtovína, *f.* das Industrieerzeugnis, *h. t.-Cig.(T.).*

obr̂tstvǫ, *n.* das Gewerbewesen, die Industrie, *Jan.*, *nk*

obrúbiti, im, *vb. pf.* = obropati: žolnerji mesto obrubijo, hiše poderejo, *Jsvkr.*

obrûnek, nka, *m.* 1) die Narbe, *Jan.*, *Nov.*, *Vrt.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *Notr.*; — 2) der Knorren in einem Brett, *Tolm.*; — 3) der Baumstrunk, *Dol.*; — klada, na kateri drva sekajo, *Gor.*

obrûnka, *f.* = obrunek 1), *C.*, *Glas.*

obrûnkarica, *f.* neka hruška, *Šebrelje (Goriško)-Erj.(Torb.).*

obrûnkast, *adj.* narbig, *Jan.*, *C.*; obrunkaste roke, *Let.-C.*; obrunkasto lice, *Glas.*

obrûs, *m.* das Abwischtuch, die Serviette, *Habd.-Mik.*, *Valj.(Rad).*

obrûsek, ska, *m.* das Schleifsel, obruski, die Abfälle beim Schleifen, *Cig.*

obrúsiti, im, *vb. pf.* ringsherum abschleifen; obrušene ploskve, Schliffflächen, *Cig.(T.).*

obruševáti, ûjem, *vb. impf. ad* obrušiti; umlockern: o., rahljati in obraćati prst, *Vrtov. (Km. k.).*

obrúšiti, rûšim, *vb. pf* umlockern: o. in opleti žito, *Vrtov.(Km. k.).*

obrúten, tna, *adj.* = okoren, neroden, nespreten, *Vrsno (Tolm.)-Erj.(Torb.).*

1\. **obruzdáti**, âm, *vb. pf.* = obrazdati, *Ravn.-Valj.(Rad).*

2\. **obruzdáti**, âm, *vb. pf.* = 2. obrzdati, *Dict.*

obr̂v, *f.* 1) die Augenbraue, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-C.*; nav. *pl.* obr̂vi, die Augenbrauen; tudi: obrvî, *Valj.(Rad)*; — 2) = brv 1), der Steg, *C.*, *BlKr.*

obr̂va, *f.* = obrv 1), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Erj.(Z.).*

obrvàt, áta, *adj.* mit starken Augenbrauen, *Cig.*

1\. **obrzdáti**, âm, *vb. pf.* = obrazdati, *C.*

2\. **obrzdáti**, âm, *vb. pf.* den Zaum anlegen, anzäumen; konja o., *Cig.*; konjem gobce o., *Jurč.*; — *(pren.)* Bog tebe s trpljenjem trdno obrzda, *Bas.*

obŕzeł, zla, *adj.* morsch, *C.*

obŕzniti, br̂znem, *vb. pf.* vermorschen, *C.*

obsadílǫ, *n.* die Bepflanzung (z. B. mit Bäumchen), *C.*

obsadíti, ím, *vb. pf.* 1) ringsum bepflanzen: o. kako mesto z drevjem, *Cig.*; — 2) bepflanzen, besetzen: vrt s sadnim drevjem o.,

Obstbäume überall im Garten pflanzen, *Cig.*, *Jan.*

obsájanje, *n.* 1) das Umpflanzen; — 2) das Bepflanzen, *M.*

obsájati, am, *vb. impf. ad* obsaditi; 1) umpflanzen, *Cig.*; — 2) bepflanzen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

obsệben, bna, *adj.* 1) für sich bestehend, *C.*; obsebno, eigens, *C.*; — ausgezeichnet, *C.*; — 2) = oseben, persönlich, in Person, *C.*

obsebǫ́jen, jna, *adj.* = osebojen, *ogr.-C.*

obsẹ́či, sẹ́žem, *vb. pf.* 1) umfangen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; o. koga črez život, einen um den Leib fassen, *Cig.*; — herumlangen, *Cig.*; — 2) in sich fassen, begreifen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — zusammenfassen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

obsệčevje, *n.* ein abgeholzter Theil des Waldes, der Schlag, *Cig.*

obsẹ̀d, sẹ́da, *m.* = obseda 2), *Valj.(Rad).*

obsệda, *f.* 1) die Herumsitzenden (z. B. die Tischgesellschaft): Bog živi obsedo! *jvzhŠt.*; poštena o., *C.*; — 2) die Belagerung, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-C.*

obsẹ́danje, *n.* die Belagerung, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

obsẹ́dati, am, *vb. impf. ad* obsesti; 1) belagern, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; o. in naskakati trdnjavo, *Levst.(Zb. sp.)*; — sich auf etwas lagern: mrak je obsedal zemlji lice, *Glas.*; — 2) sitzen zu bleiben pflegen, *C.*

obsẹdávanje, *n.* das Belagern, *Mur.*

obsẹdávati, am, *vb. impf.* belagern, *Mur.*

obsệdba, *f.* 1) = obseda, die Belagerung, *Jan.*; — 2) die Occupation, *Jan.*

obsẹ́den, dna, *adj.* Belagerungs-, *Cig.*, *Jan.*; obsệdni stan, der Belagerungszustand, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

obsệdenec, nca, *m.* 1) der Belagerte, *Cig.*; — 2) der Besessene, *Mur.*, *Cig.*, *Ravn.-Valj.(Rad).*

obsẹdénje, *n.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; pogl. obsedanje.

obsệdenost, *f.* die Besessenheit, *Mur.*, *Cig.*

obsẹdéti, ím, *vb. pf.* sitzen bleiben; do polnoči v krčmi o.; kdor visoko leta, nizko obsedi, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; — aufstoßen, auftreiben, auf eine Sandbank gerathen (o ladji), *Cig.*

obsedláti, âm, *vb. pf.* = osedlati, *Cig.*, *M.*

obsệdnik, *m.* der Belagerer, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*

obsẹdováti, ûjem, *vb. impf.* = obsedati 1), belagern, *Mur.*, *Cig.*

obsẹdovâvec, vca, *m.* der Belagerer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

obsèg, sẹ́ga, *m.* der Umfang, *Cig.*, *Jan.*, *Cel.(Geom.)*, *nk.*; o. glasa, der Umfang der Stimme, *Cig.(T.)*; — der Bereich, *Cig.*, *Jan.*; — der Inhalt (z. B. eines Buches), *Cig.*, *Jan.*, *C.*

obsẹ́ga, *f.* der Bereich, der Bezirk, *C.*; farna o., der Pfarrsprengel, *C.*

obsẹ́ganje, *n.* das Umfangen.

obsẹ́gati, am, *vb. impf. ad* obseči; 1) umfangen, umfassen; herumlangen, *Cig.*; — 2) in sich fassen, enthalten, begreifen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 3) abziehen: o. brivo na kamenu, na jermenu, *BlKr.*

obsệja, *f.* die Besessenheit, *M.*

obsehníti, sáhnem, *vb. pf.* verdorren, trocken werden, *Jan.(H.)*.

obsẹjânje, *n.* 1) das Besäen; — 2) die stehende Saat, *Svet.(Rok.)*.

obsẹjáti, sệjem, *vb. pf.* 1) umsäen, *Cig.*; — 2) besäen: o. njivo; — vse o., das Säen beenden, *Cig.*

obsẹ̀k, sẹ́ka, *m.* 1) das Behauen, das Abästen eines Baumes, *Cig.*, *C.*; — 2) die keilförmige Abschrägung der Steine zu Gewölben, der Fugeschnitt, *Cig.*

obsệka, *f.* die Aeste, die vom Baume abgehackt werden, das Abholz, *Cig.*

obsẹ́kati, sệkam, *vb. pf.* 1) ringsum abhacken, *Mur.*; — 2) behacken, behauen; entästen: vrbe o., *Cig.*; — beschneiteln, putzen: drevo o., *Cig.*, *Jan.*; — 3) kamen o., den Stein behauen, *Jan.*

obsẹkâva, *f.* ein rundherum behacktes Holz, *Mur.*

obsẹkávanje, *n.* das Behacken.

obsẹkávati, am, *vb. impf. ad* obsekati; 1) ringsherum abhacken, *Mur.*; — 2) ringsum behacken; drevo o., abästen; — schneiteln, *Cig.*

obsẹkováti, ûjem, *vb. impf.* = obsekavati.

obséliti, sélim, *vb. pf.* besiedeln, besetzen, *C.*

obsệna, *f.* 1) die Beschattung, *Mik.*; — 2) die Blendung, *Cig.(T.)*; — die Bezauberung, *Mik.*; — 3) = pošast, *C.*

obsệncati, am, *vb. pf.* = obsenčiti, *ogr.-Valj.(Rad).*

obsệnčba, *f.* die Umschattung, *Cig.*

obsệnčen, čna, *adj.* umschattig, *V.-Cig.*

obsẹ́nčenje, *n.* die Ueberschattung, *Mur.*, *Cig.*

obsenčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* obsenčiti; überschatten, *Trub.-M.*, *Burg.*

obsẹ́nčiti, sệnčim, *vb. pf.* überschatten, beschatten.

obsệnčje, *n.* die Schattierung, *Bes.*

obsenệtba, *f.* die Verzauberung, *Mik.*

obsenẹ́titi, ệtim, *vb. pf.* verzaubern: coprnice znajo človeka obsenetiti, *BlKr.-Mik.*; — o. se, sich entsetzen, *BlKr.-M.*, *C.*; (obsẹnẹ́titi?).

obsẹ́niti, sệnim, *vb. pf.* 1) umschatten, beschatten, *Cig.*, *Šol.*; — 2) blenden, täuschen, *C.*

obsẹ́niti, sệnem, *vb. pf.* auf jemanden zu scheinen anfangen, bescheinen (o solncu), *C.*

obsẹ́njiti se, im se, *vb. pf.* sich wund liegen, *Cig.*; obsenjen, voll Druckwunden, *Z.*; (nam. obsednjiti; prim. sednja, sedno).

obsẹréti, ím, *vb. pf.* ergrauen, *ogr.-C.*

observatórij, *m.* zvezdarnica, das Observatorium.

obsesáti, âm, *vb. pf.* ringsum besaugen, *Cig.*; — wund saugen, *Cig.*; (das Aeußere einer Sache) absaugen, *Cig.*

obsẹ́sti, sệdem, *vb. pf.* 1) sich niederlassen: ptica na boriču obsede, *C.*; — 2) sich um jemanden herumsetzen, umsitzen: o. koga, *Cig.*; — belagern, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 3) besetzen, *Mur.*; mesto z vojaki o., *Cig.*; — befallen: groza obsede ljudi, *Vrt.*; hudi duh ga je obsedel, *Cig.*; obseden, besessen; — obsede me, es wird mir übel, *C.*

obsẹ̀v, sẹ́va, *m.* die Bestrahlung; der Glanz, *C.*
obsẹ́vanje, *n.* das Besäen.
1. **obsẹ́vati**, am, *vb. impf. ad* obsejati; besäen; njive o.; bestreuen: repo z apnom obsevajo, kadar jo gosenice jejo, *jvzhŠt.*
2. **obsẹ́vati**, am, *vb. impf. ad* obsijati; 1) umstrahlen, *Cig.*; — 2) bescheinen, bestrahlen; nobeni žarki jim glave ne obsevajo, *Ravn.-Valj.(Rad)*; (solnce) ima veliko o., *Npes.-Schein.*
obsệvek, vka, *m.* die Saat, obsevki, die Saaten, *C.*
obsevrệ, *adv.* = obsore, *Levst.(Sl. Spr.).*
obsežâj, *m.* der Umfang: o. pravice, der Umfang des Rechtes, v tacem obsežaju, in solchem Umfange, *DZ.*
obsệžek, žka, *m.* 1) die Umfassung, *Cig.*; — 2) der Umfang, der Bereich, *Cig.*, *Jan.*; o. volitvenih okolišev, *DZ.*; o. kontumacijske službe, *DZ.*; — der Inbegriff, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — der Inhalt, *Cig.(T.)*; pisma enakega obsežka, *Cv.*
obsẹ́žen, žna, *adj.* umfangreich, umfassend, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *M.*, *nk.*
obsệžje, *n.* der Bereich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; o. slikarstva, das Gebiet der Malerei, *Zora.*
obsežnína, *f.* der Fassungsraum, *DZ.*
obsẹ́žnost, *f.* der Umfang, *Pohl.-Valj.(Rad)*; — großer Umfang, *nk.*
obsíhati, sîham, *vb. impf. ad* obsehniti; abdorren, *Z.*
obsîj, *m.* = obsev, *Cig.*
obsijáti, sîjem, *vb. pf.* bescheinen, bestrahlen; nisi vreden, da te solnce obsije; — (obsẹjem, *Škrinj.-Valj.[Rad]*).
obsijâj, *m.* die Irradiation (phys.), *h. t.-Cig.(T.).*
obsijávati, am, *vb. impf.* = 2. obsevati, *Ravn.-Valj.(Rad).*
obsíkati, kam, čem, *vb. pf.* umzischen, *Cig.*; — bespritzen, *Cig.*
obsíliti, sîlim, *vb. pf.* überwältigen, *C.*; — überfallen: noč nas je obsilila, *C.*; — überladen, *Volk.*
obsíniti, sînem, *vb. pf.* = obseniti, bescheinen, *Mik.*
obsìp, sípa, *m.* der Damm: mali obsipi, *Levst.(Močv.)*; — der Wall, *M.*
obsípanje, *n.* die Umschüttung, *M.*
obsípati, sîpam, pljem, *vb. impf. ad* obsuti; 1) herumschütten (von trockenen Dingen), ringsum anschütten, *Cig.*; — ringsum beschütten, *Mur.*, *Cig.*; koruzo o., den Kukuruz behäufeln, *Z.*; — umgeben, umringen, *Jan.*; — 2) überhäufen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — (*vb. pf.* = obsuti, *Št.*).
obsipávati, am, *vb. impf.* = obsipati.
obskákati, kam, čem, *vb. pf.* o. kaj, springend um etwas herumkommen.
obskakljáti, âm, *vb. pf.* o. kaj, hüpfend um etwas herumkommen.
obskakováti, ûjem, *vb. impf.* o. kaj, um etwas herumspringen, *Cig.*
obskóčiti, skộčim, *vb. pf.* rings heranspringen, ringsum berennen, *Cig.*; von allen Seiten überfallen, *Z.*

obskŕba, *f.* = oskrba, die Versorgung, die Verpflegung, *SlN.*
obslẹdíti, ím, *vb. pf.* = zaslediti, *Levst.(LjZv.).*
obslíniti, slînim, *vb. pf.* = osliniti, *Z.*
obslonẹ́ti, ím, *vb. pf.* lehnen bleiben, *Z.*, *Let.*
obslûga, *f.* die Verrichtung: o. zakramenta, die Ertheilung des Sacramentes, *C.*
obslužávanje, *n.* die Verrichtung, die Abhaltung: o. sv. maše, *ogr.-C.*; — das Feiern, das Begehen, *kajk.-Valj.(Rad).*
obslužávati, am, *vb. impf.* abhalten, begehen, verrichten (einen Gottesdienst, eine Hochzeit, eine Mahlzeit), *ogr.-C.*, *vzhŠt.-Valj.(Vest.)*; feiern, *kajk.*, *ogr.-Valj.(Rad).*
obsluževáti, ûjem, *vb. impf.* 1) = obslužavati: sveta opravila, katera obslužuje cerkev veliki teden, *Erj.(Izb. sp.)*; — 2) bedienen, bei jemandem im Dienste stehen: obslužujem dobrega gospoda, *Z.*
obslúžiti, im, *vb. pf.* 1) verrichten, abhalten (prim. obslužavati); — 2) o. koga, bei jemandem ausdienen, *C.*; — o. kaj, abdienen: krivnja s trpljenjem obslužena, *SlN.*
obsộben, bna, *adj.* = obseben, *C.*
obsòd, sộda, *m.* = obsodba: o. krivca, *Npes.-Vraz.*
obsộdba, *f.* die Verurtheilung.
obsộdek, dka, *m.* = obsodba, *Mur.*
obsọ́den, dna, *adj.* condemnatorisch, *Cig.*
obsodílen, łna, *adj.* = obsoden; obsodîłna razsodba, verurtheilendes Erkenntnis, *DZ.*
obsọ́diti, im, *vb. pf.* verurtheilen; o. koga k smrti, na smrt; o. v ječo na deset let, zu einer zehnjährigen Kerkerstrafe verurtheilen; — o. koga, verdammen, über jemanden den Stab brechen, *Cig.*
obsodljìv, íva, *adj.* zum Verdammen geneigt, argwöhnisch, *C.*
obsodník, *m.* der Verurtheiler, der Verdammer, *Cig.*
obsộja, *f.* = obsodba, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*
obsọ́jati, am, *vb. impf. ad* obsoditi; verurtheilen.
obsọ́jenec, nca, *m.* der Verurtheilte; obsojence kamenjati veleva, *Ravn.-Valj.(Rad).*
obsọ́jenka, *f.* die Verurtheilte.
obsojeváč, *m.* = obsojevavec, *C.*
obsojeváti, ûjem, *vb. impf.* verurtheilen; ne sodi, ne obsojuj! richte nicht, verdamme nicht! *Krelj.*
obsojevâvec, vca, *m.* der Verdammer, *Cig.*
obsojílọ, *n.* = obsodba, *Cig.*, *Jan.*
óbsok, *m.* die Untersuchung, *Habd.-Mik.*; — prim. hs. sok, der Ausfinder.
obsółnčiti, sôłnčim, *vb. pf.* sonnenhell, hellstrahlend machen, *Levst.(Zb. sp.).*
obsorệ, *adv.* um diese Stunde, *Mur.*, *Levst.(Sl. Spr.).*
obsorệd, *adv.* um diese Zeit, *Cig.*, *Jan*
obsorệj, *adv.* = obsore, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
obsŕčje, *n.* der Herzbeutel, *Cig.*
obstâja, *f.* 1) das Stehenbleiben, *C.*; — 2) die Grenzwache, *Nov.-C.*; — 3) die Fortdauer, *C.*; — die Ausdauer, *C.*

obstajališče, *n.* der Halteplatz, *Jan.(H.)*; — die Herberge, *Jan.(H.)*.

obstâjanje, *n.* 1) das Stehenbleiben; — 2) das Fortbestehen, *Mur.*

obstâjati, am, *vb. impf.* 1) **o. koga, umstehen**: tolpa ga je obstajala, *LjZv.*; — 2) (öfters) stehen bleiben, halt zu machen pflegen; — 3) fortbestehen, beharren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 4) „bestehen", *Mur.*, *nk.*; o. iz česa, aus etwas bestehen, *C.*, *nk.*; (po nem.); — 5) „gestehen", bekennen, *Cig.*, *nk.*; (po nem.).

obstânek, nka, *m.* 1) das Bestehen, der Bestand, *C.*; pozvedbe o obstanku dejanja, Feststellung des Thatbestandes, *DZ.*; — 2) der Fortbestand, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kar hudobnež stori, nima obstanka, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; — die Ausdauer, *C.*; nimaš obstanka, du bist unstät, *Z.*

obstanovíti, ím, *vb. pf.* zum Stillstehen bringen, *C.*, *Z.*; uro o., *jvzhŠt.*

obstanovíten, tna, *adj.* = stanoviten, *Kast.(Rog.)*.

obstârati, am, *vb. pf.* alt werden, altern, *ogr.-M.*

obstarljìv, íva, *adj.* alternd, *C.*

obstâtek, tka, *m.* = obstanek 2), der Bestand, *C.*

obstáti, I. stojím, *vb. pf.* 1) o. koga, sich um jemanden stellen, ihn umgeben, *Jarn.*, *Mur.*; pogl. obstopiti; — 2) stehen bleiben, stille halten; krogla ne obstoji rada na mizi; pred njegovim pragom obstoji, *Ravn.*; zvezda nad hišo obstoji, *Ravn.*; in der stehenden Stellung verbleiben: mi stojimo in podperani obstojimo, *ogr.-Valj.(Rad)*; beharren: o. do konca, *Trub.*, *Kast. i. dr.*; o. v malovrednosti, v grehih, v zahvalnosti, *kajk.-Valj.(Rad)*; ne o. dolgo v dobrem stališu, *kajk.-Valj.(Rad)*; — bestehen, (eine Probe, eine Prüfung) aushalten: o. pri poskušnji, *Cig.*; o. pri izpraševanju, *Vrtov.*; o. na preskušnji, *Cig.*, *DZ.*; neverni ne obstojijo v sodbi, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 3) „gestehen", *Jarn.*, *Jan.*; (po nem.); — 4) *vb. impf.* „bestehen"; o. iz česa, o. v čem; (po nem.); — II. stânem, *vb. pf.* 1) stehen bleiben; ona obstane na mestu, *Jurč.*; voz obstane pred gostilnico, *Erj.(Izb. sp.)*; pesek nju zapelja do kupa drv in ondi obstane, *kajk.-Valj.(Rad)*; — verharren, beharren, *Mur.*; židovi v svoji hmanjoči i tvrdokornosti obstanejo, *kajk.-Valj.(Rad)*; nikjer ne obstaneš, nirgends harrest du aus, *Z.*; — bestehen: za „soldake" (= soldate) obstanejo, sie werden bei der Assentierung tauglich befunden, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) „gestehen"; (po nem.).

obstâva, *f.* 1) die Umstellung, *Cig.*; — 2) das Herumgestellte, *Cig.*; — der Hinterhalt, *Dalm.*

obstâvek, vka, *m.* das Herumgestellte, die Umstellung, *Cig.*

obstáviti, stâvim, *vb. pf.* 1) herumstellen, *Mur.*, *Cig.*; — umstellen; o. gozd z mrežami, *Cig.*; — 2) besetzen, *Cig.*; mizo o., den Tisch bestellen, *Cig.*; kako mesto z vojaki o., einen Posten mit Soldaten beziehen, *Cig.*

obstávljanje, *n.* das Herumstellen, *M.*; — das Umstellen, *Cig.*

obstávljati, am, *vb. impf. ad* obstaviti; 1) herumstellen, *Mur.*; — umstellen; — 2) besetzen, *Cig.*

obsteklę́ti, ím, *vb. pf.* eig. zu Glas werden: vor Schrecken oder Staunen erstarren, *Jan.*, *Levst.(Rok.)*; Bežati čem in — obsteklim, *Levst.(Zb. sp.)*.

obstèzen, zna, *adj.* am Pfade befindlich, *Jurč.*

obstîrati, am, *vb. impf. ad* obstreti: herumbreiten, *Cig.*; — (o svetlobi) umscheinen, *Jarn.*; — über etwas breiten, bedecken: o. zid z brajdo, die Wand spalieren, *Cig.*

obstláti, stéljem, *vb. pf.* mit Streu umlegen oder belegen: gnezdo o., das Nest ausfüttern, *Šol.*; — sled o., die Fährte mit abgebrochenen Zweigen belegen, *Cig.*

obstòj, stója, *m.* der Bestand, der Fortbestand, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; obstoj zagotoviti slovstvu, *Str.*; die Existenz, *DZ.*; — der Halt, die Festigkeit, *Jan.*

obstojèč, éča, *adj.* haltbar, *Jan.*; o. krompir, *jvzhŠt.*; dauerhaft, *Z.*, *C.*; prijazen v hudem ne more obstoječa biti, *Kast.*; — prim. obstati I. 2).

obstoję́čen, čna, *adj.* = obstoječ, *Mur.*

obstoję́čnost, *f.* die Dauerhaftigkeit, *Mur.*

obstójen, jna, *adj.* 1) Bestand-, obstǫ̑jni del, der Bestandtheil, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — 2) dauerhaft, ausdauernd, *Jan.*, *C.*; — stichhältig, triftig, *Jan.*; o. vzrok, *C.*

obstójnost, *f.* 1) die Haltbarkeit, die Dauerhaftigkeit, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Umstand, *Mur.*; obstojnosti, die factischen Verhältnisse, *Cig.(T.)*.

obstǫ̑jstvo, *n.* der Bestand, die Existenz, *C.*; die Ausdauer, *C.*

obstǫ́nj, *adv.* = zastonj, *C.*; = za obstonj, *Meg.*, *Krelj*; (za obstunj, *vzhŠt.-Valj.[Glas.]*).

obstòp, stǫ́pa, *m.* die Umzingelung, die Einschließung, die Blockade, *Mur.*, *Cig.(T.)*.

obstǫ́panje, *n.* das Umzingeln, *M.*; die Cernierung, *Navr.(Let.)*.

obstǫ́pati, am, *vb. impf. ad* obstopiti; umringen, *Cig.*, *Jan.*; — umzingeln, *M.*; blockieren, *Cig.*

obstǫ́pen, pna, *adj.* Einschließungs-, Blockade-, *Jan.(H.)*.

obstǫ́piti, stǫ̑pim, *vb. pf.* herumtreten, umringen, umzingeln: o. koga, o. gozd; — mesto o., die Stadt einschließen, blockieren, *Mur.*, *Cig.(T.)*.

obstopljénje, *n.* = obstop, die Einschließung, *Mur.*

obstožę́ren, rna, *adj.* um den Pol befindlich: obstožę́rna zvezda, der Circumpolarstern, *h. t.-Cig.(T.)*.

obstožę̑rje, *n.* die Polarländer: južno o., *h. t.-Cig.(T.)*.

obstǫ̑žje, *n.* die Kegelfläche, *Cig.(T.)*.

obstràn, *praep. c. gen.* = zastran, von wegen, *Mur.*, *Jan.*, *Met.*; obstran njih dobrih del, *Krelj*.

obstránski, *adj.* an der Seite befindlich, seitlich, Seiten-, *Cig.(T.)*, *C.*, *Z.*, *Erj.(Min.)*, *Cel.(Geom.)*.
obstraževáti, ûjem, *vb. impf.* umwachen, *Cig.*
obstrážiti, strážim, *vb. pf.* durch Wachen bedecken, sichern, *Mur.*, *Cig.*; meje o., *SlN.*
obstréči, strézem, *vb. pf.* 1) auffangen, *C.*; o. v svoje naročje, *SlN.*; — zvrnil bi se bil, da se ni obstregel ob svoj vatel, *Jurč.*: — 2) o. koga, überraschen, *C.*
obstrelíti, ím, *vb. pf.* (durch einen Schuss) anschießen: lovec je psa obstrelil.
obstréljati, am, *vb. pf.* (durch mehrere Schüsse) anschießen.
obstrêt, *f.* 1) der umgebende Schein, der Hof um Sonne und Mond, der Heiligenschein, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*; — 2) der Fleck um die Brustwarze, *Mur.*
obstrêtek, tka, *m.* = obstret 2): sajav krožec pri prsnih bradavicah, *Vod.(Bab.)*.
obstrêti, strèm, stérem, *vb. pf.* 1) herumbreiten, *Cig.*; umhüllen, *Cig.*, *C.*; umschatten, *C.*; umscheinen, *Jarn.*; — umringen, *Jarn.*, *C.*; mesto o., belagern, *C.*; — 2) bedecken: z brajdo zid o., eine Wand spalieren, *Cig.*; — überschatten, *ogr.-M.*; — befallen, ergreifen: osupnost ga je obstrla, *C.*
obstrêtina, *f.* = obstret 1), *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
obstrêtje, *n.* = obstret 1), *Mur.*
obstríči, strížem, *vb. pf.* ringsherum (mit der Schere) beschneiden, bescheren, umschneiden, *Cig.*
obstrígati, am, *vb. impf. ad* obstriči; (mit der Schere) ringsum beschneiden, *Cig.*
obstrízati, zam, *vb. impf.* = obstrigati, *Z.*
obstrúgati, am, *vb. pf.* ringsum behobeln, *Z.*
obstrúpiti, strûpim, *vb. pf.* = ostrupiti, vergiften, *Meg.*, *Trub.*
obstrézati, am, *vb. impf. ad* obstreči; 1) auffangen: žogo o., *C.*; — 2) beobachten, *C.*
obstrezováti, ûjem, *vb. impf.* = obstrezati, *C.*
obsúniti se, sûnem se, *vb. pf.* sich übereessen, *C.*
obsúti, spèm (sûjem), *vb. pf.* 1) herumschütten (von trockenen Dingen); — umschütten: s prahom o. kaj, *Cig.*; — in Menge umgeben, umringen, *Cig.*, *Jan.*; sršeni so ga obsuli, *Z.*; množica hišo obsuje, *Ravn.*; Devetkrat veča množ'ca jih obsuje, *Preš.*; Z veseljem ga sprejme in obspe ljudstvo, *Cv.*; = o. se: vsa druhal se ga obsuje, *Ravn.*; — 2) überschütten, *Mur.*, *Cig.*; s kamenjem o., steinigen, *Meg.*; — überhäufen (z. B. mit Geschäften, mit Vorwürfen), *Cig.*, *Jan.*; z dobrotami o., *Cig.*, *Ravn.*
obsvečeváti, ûjem, *vb. impf. ad* obsvetiti; beleuchten, *SlN.*
obsvèt, svéta, *m.* die Umscheinung, *Cig.*
obsvétiti, im, *vb. pf.* 1) umscheinen, umglänzen, *Dict.*, *Cig.*; — 2) bestrahlen, bescheinen, beglänzen, *Cig.*; bodi taisti dan teman, obena svetloba ga ne obsveti! *Dalm.*; — beleuchten (fig.), *M.*, *SlN.-C.*
obsvetlíti, ím, *vb. pf.* beglänzen, *Cig.*
obsvójen, jna, *adj.* für sich bestehend, *C.*
obsvojíti, ím, *vb. pf.* 1) = osvojiti, *Z.*; — 2) o. se, sich erkennen, *M.*; obsvojimo se = spoznamo, da smo si svoji, *C.*; — 3) o. se, sich erkenntlich zeigen, *C.*
obšačiti, im, *vb. pf.* mit der Faust (šaka) umfassen, *C.*
obšáliti, im, *vb. pf.* verletzen, eine Unbill zufügen, beleidigen, kränken, *ogr.-C.*
obšániti, im, *vb. pf.* verspotten, verhöhnen, schmähen, *kajk.-C.*; — beschämen, *C.*
obšanováti, ûjem, *vb. impf.* Unbilden zufügen, beleidigen, *kajk.-Valj.(Rad)*.
obšâpati, am, *vb. pf.* mit der Ruthe schlagen (am Feste der unschuldigen Kinder), *Jan.(H.)*.
obšâva, *f.* die Sahlleiste an den gewirkten Zeugen, *Rib.-Cig.*; — prim. obšva.
obšâvica, *f. dem.* obšava; — der Aufschlag am Kleide, *Cig.*
obščékniti, ščéknem, *vb. pf.* mit den Fingern der Hand umspannen, *Mur.*; drevo je tako tenko, da je lahko obščeknem, *vzhŠt.*
obščepiti, im, *vb. pf.* = obščekniti, *C.*
obšêmanec, nca, *m.* der Vermummte, der Verlarvte, *Mur.*
obšêmanje, *n.* die Vermummung, *Mur.*, *Cig.*
obšêmati, am, *vb. pf.* vermummen, maskieren, *Guts.-Cig.*, *Mur.*
obšestíliti, îlim, *vb. pf.* abzirkeln, *Jan.*
obšèv, švà, *m.* der Besatz (am Kleide), *Valj.(Rad)*.
obšîr, *m.* die weitläufige Ausdehnung, *Cig.*
obšíren, rna, *adj.* etwas breit, *Mik.*; obširna obleka, *Z.*; — umfangreich, *Cig.*, *Jan.*; ausführlich, weitschweifig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; (rus.).
obšírnost, *f.* großer Umfang, große Ausdehnung, *Cig.*, *C.*, *nk.*; die Ausführlichkeit, die Weitschweifigkeit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
obšîtek, tka, *m.* das Gebräme, *C.*; — das Einfassband, *Cig.*
obšíti, šîjem, *vb. pf.* 1) umnähen; — (ein Kleid) verbrämen, bordieren, mit Tressen besetzen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) benähen, ausnähen, *Cig.*, *Jan.*; übernähen, *Mur.*; sticken, *Mur.*
obšìv, šiva, *m.* der Besatz, die Verbrämung, der Aufschlag, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *C.*, *nk.*
obšîva, *f.* = obšiv, *C.*
obšívati, am, *vb. impf. ad* obšiti; 1) umnähen; — verbrämen, besetzen, *Cig.*; — 2) benähen, ausnähen, *Cig.*, *Jan.*
obšîvek, vka, *m.* = obšitek, der Besatz, *Jan.*
obšlátati, šlâtam, *vb. pf.* 1) ringsum betasten, — mehreres nacheinander betasten; — 2) durch Tasten finden.
obštéti, štêjem, *vb. pf.* ringsum abzählen, *Cig.*
obštèv, štéva, *m.* = obračun: težak obštev bosta imela, *Jurč.*
obštŕkati, am, *vb. pf.* ringsum bespritzen, *Cig.*
obštrlévati, am, *vb. impf.* umragen, *Cig.*
óbšva, *f.* die Verbrämung, der Aufschlag bei Uniformen, *Jan.*, *C.*, *Mik.*
obšvávati, am, *vb. impf.* = obšivati, *Habd.-Mik.*
obtajíti, ím, *vb. pf.* verleugnen, *C.*
obtákniti, táknem, *vb. pf.* = obtekniti.

obtânjšati, am, *vb. pf.* = stanjšati, dünner machen, *Mur.*

obtátati, am, *vb. pf.* als einen Dieb ausschreien, *Cig.*

obtátiti, im, *vb. pf.* = obtatati, *Cig.*

obtéči, téčem, *vb. pf.* 1) umlaufen; mesto o., *Cig.*; tvoji sovražniki te obteko, deine Feinde werden dich umringen, *Krelj*; — umrinnen, umfließen, *Mur.*, *Cig.*; — 2) laufend besuchen, belaufen: mejo o., *Cig.*; — befließen, *Cig.*; — 3) ablaufen, *C.*; kadar obteče deset let, *Levst.(Pril.)*.

obtẹ̑dnica, *f.* das Todtenamt nach acht Tagen, *Cig.*

obtèk, tẹ́ka, *m.* der Umlauf, die Circulation, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; krvni o., der Blutumlauf, *Jan.*; denarni o., *Jan.*, *Z.*; prinudni o., der Zwangscurs, *DZ.*; menični o., der Wechselumlauf, *DZ.*; v obteku biti, v obtek spraviti, *DZ.*

obtẹ́kanje, *n.* das Herumlaufen, das Umlaufen; — das Herumfließen, das Umfließen.

obtẹ́kati, tẹ̑kam, *vb. impf. ad* obteči; 1) herumlaufen; — herumfließen; — umlaufen; — umfließen, umströmen; — 2) belaufen: o. mejo, *Cig.*; o. mesto, die Stadt durchrennen, *Cig.*; — beströmen, *Cig.*

obtekníti, táknem, *vb. pf.* 1) herumstecken, abstecken, *Cig.(T.)*; z vejicami o., verreisern, *Cig.*; — 2) bestecken, *Cig.*, *Jan.*; kup pšenice z rožami obtaknjen, *Dalm.*; — traçieren, *Cig.(T.)*.

obtemnẹ́ti, ím, *vb. pf.* = otemneti; sich verfinstern, *Volk.-M.*

obtésati, tẹ́šem, *vb. pf.* bezimmern, behauen, schlichten; obtesan les; — o. človeka, abhobeln (fig.), *Cig.*

obtesávati, am, *vb. impf. ad* obtesati; abzimmern, behauen, schlichten; — človeka o., *Cig.*

obtesováti, ûjem, *vb. impf. ad* obtesati; = obtesavati.

obtẹsníti, ním, *vb. pf.* beklemmen, *Zora.*

obtẹsnjénost, *f.* die Beklemmung, *Zora.*

obtevrẹ̑, *adv.* um eine solche Stunde, *Levst.(Sl. Spr.)*.

obtẹ́žati, tẹ̑žam, *vb. pf.* = obtežiti, *Mur.*, *Cig.*; mati repe kisat denejo, s kamenom jo obtežajo, *Ravn.(Abc.)*.

obtežâva, *f.* erschwerender Umstand, *Cig.*, *C.*

obtẹ̑žba, *f.* die Belastung: pravilna o., die Normalbelastung, *DZ.*; brez obtežbe, unbelastet, *Cig.*; blago prosto vsake druge obtežbe, *DZ.*; — die Erschwerung, *Cig.*

obtẹ́žen, žna, *adj.* Last-: obtẹ̑žni pesek, *Cig.*

obteževânje, *n.* das Beschweren.

obteževáti, ûjem, *vb. impf.* beschweren, belasten; o. koga, auf jemandem lasten, *Cig.*, *Jan.*; — erschweren, *Cig.*, *Jan.*; obtežujoče okolnosti, *DZ.*

obtežilen, lna, *adj.* erschwerend, *SlN.*

obtežilo, *n.* die Belastung, die Last (z. B. bei der Wage), *DZ.*; — erschwerende Umstände, *Levst.(Nauk)*.

obtežîtev, tve, *f.* die Belastung, *DZ.*

obtežíti, ím, *vb. pf.* beschweren, belasten; s svincem obteženi trnek, *Cig.*; — erschweren, *Cig.*, *Jan.*

obtẹ̑žnja, *f.* erschwerender Umstand, *Cig.*, *Jan.*

obtič, tiča, *m.* veja, ki se poleg graha v zemljo vtakne, *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*.

obtíčati, ím, *vb. pf.* stecken bleiben; palica je obtičala v blatu; ladja je obtičala, das Schiff ist auf eine Sandbank gerathen, *Cig.*; o. kje, an einem Orte kleben bleiben: o. v krčmi; reč je obtičala, die Sache ist ins Stocken gerathen, *Cig.*

obtičávati, am, *vb. impf. ad* obtičati.

obtîčje, *n. coll.* veje, katere se potaknejo po grahu, *Sv. Peter pri Gorici-Erj.(Torb.)*.

obtíhniti, tîhnem, *vb. pf.* still werden, verstummen.

obtíkati, tîkam, *vb. impf. ad* obtekniti; umstecken, abstecken; — bestecken, *Cig.*

obtípati, tîpam, pljem, *vb. pf.* 1) ringsum betasten; — 2) durch Tasten wahrnehmen: v žepu o. krajcar, *jvzhŠt.*

obtipávati, am, *vb. impf. ad* obtipati; o. kaj, an einer Sache herumtasten, *Cig.*

obtîsk, *m.* die Wunde, die Schwiele vom Druck, *C.*

obtíščati, ím, *vb. pf.* durch Drücken eine Wunde, Schwiele u. dgl. verursachen: črevelj me je obtiščal; o. se, eine Druckwunde bekommen: obtiščal se je jezdeč, *Cig.*

obtkáti, tkâm, tčèm (tečèm, tkèm), *vb. pf.* umweben, *Cig.*

obtlẹ́či, tólčem, *vb. pf.* = obtolči.

obtmíčati se, am se, *vb. pf.* sich verdunkeln, *C.*

obtọ̑, *adv.* = ob to, zato, deswegen, *Meg.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Boh.*

obtočílọ, *n.* krvno o., das Blutkreislauforgan, *Erj.(Som.)*.

obtòk, tọ́ka, *m.* 1) der Kreislauf, die Circulation, *Cig.(T.)*; krvni o., der Blutkreislauf, *Erj.(Som.)*; — 2) das Umfließen, der Umfluss, *Cig.*; — 3) die Beströmung, *Cig.*; — 4) die Fransen, *Valj.(Rad)*.

obtólči, tólčem, *vb. pf.* ringsum anschlagen, bestoßen, beklopfen; kamen o.; o. se, sich bestoßen, *Cig.*; obtolčeno sadje, angeschlagenes, durch Anschlagen beschädigtes Obst; ves obtolčen je, er ist voll Schlagwunden.

obtọ́piti, im, *vb. pf.* = otopiti, *Z.*

1\. **obtorẹ̑**, *adv.* um diese Stunde, *Levst.(Sl. Spr.)*; um diese Zeit, (-rej) *Cig.*, *C.*

2\. **obtọ́re**, *adv.* = 2. obtorej, zatorej, *C.*

1\. **obtorẹ̑j**, *adv.* = 1. obtore, *Cig.*

2\. **obtọ́rej**, *adv.* = zatorej, *Meg.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Boh.*

obtovârjati, am, *vb. impf. ad* obtovoriti, *Cig.*

obtovoríti, ím, *vb. pf.* bepacken, beladen, *Mur.*; o. osla, *Cig.*

obtọ̑žba, *f.* die Anklage, *Cig.*, *M.*, *DZ.*, *nk.*

obtọ́žen, žna, *adj.* Anklage-, *Jan.(H.)*.

obtọ́ženec, nca, *m.* der Angeklagte, *nk.*

obtọ́ženka, *f.* die Angeklagte, *nk.*

obtoževáti, ûjem, *vb. impf. ad* obtožiti; anklagen; o. se, sich anklagen; o. se svojih grehov.

obtožílọ, *n.* die Anklage, *C.*

obtožîtelj, *m.* der Ankläger, *DZ., nk.*
obtožîteljica, *f.* die Anklägerin, *Jan.(H.).*
obtǫ̂žiti, im, *vb. pf.* anklagen; o. se, sich anklagen; o. koga česa, o. se česa, *C.*
obtǫ̂žnica, *f.* die Anklageschrift, *DZ., nk.*
obtrákati, am, *vb. pf.* mit Bändern verzieren, bebändern, *Cig., C.*
obtŕditi, im, *vb. pf.* 1) befestigen: mesto o., *Cig., C.;* z vodami obtrjeno mesto, *Dalm.;* — 2) verhärten: o. svoje srce, *ogr.-Valj.(Rad).*
obtŕdniti, tŕdnem, *vb. pf.* hart werden, verharten, *ogr.-C.;* — v grehih o., *ogr.-Let.*
obtrẹ́sati, am, *vb. impf. ad* obtresti, *Cig.*
obtrẹ́sti, trẹ́sem, *vb. pf.* 1) potresti okoli česa, umstreuen, *Cig.;* — 2) = otresti, vollends abbeuteln, abschütteln: o. drevo.
obtŕgati, tŕgam, *vb. pf.* ringsum abpflücken, ablesen, *Cig., Jan.;* listje z drevesa o., *Cig.;* — o. drevo, den Baum abpflücken, *Cig.*
obtrgávati, am, *vb. impf.* = obtrgovati.
obtrgováti, ûjem, *vb. impf. ad* obtrgati; abpflücken, ablesen, *Cig., Jan.*
obtŕjenje, *n.* 1) die Befestigung (prim. obtrditi 1); — 2) die Verhärtung, (obtrjenjè) *ogr.-Valj.(Rad).*
obtrpnẹ́ti, ím, *vb. pf.* = otrpniti, erstarren, *Meg.;* njih srce je obtrpnelo, *Trub.;* — obtrpneli so, sie wurden starr vor Staunen, *Dalm.*
obtršénje, *n.* die Belastung, *kajk.-Valj.(Rad).*
obtrševáti, ûjem, *vb. impf. ad* obtršiti; belasten, *kajk.-Valj.(Rad).*
obtršíti, ím, *vb. pf.* belasten, beschweren, *C.;* — prim. trh.
obtrúditi, trûdim, *vb. pf.* abmüden, *Mur., ogr.-M.:* o. se, müde werden, *Mur.*
obubǫ̂žati, am, *vb. pf.* 1) arm werden, *Cig., Jan., Dol.;* — 2) arm machen: nisem hotel domačih o., *Jurč.*
obuboževáti, ûjem, *vb. impf. ad* obubožati, 1), *Jan.(H.).*
obûča, *f.* die Fußbekleidung, *Habd.-Mik., BlKr., Hrušica(Istra)- Erj.(Torb.), ogr.-C.*
obučávanje, *n.* das Abrichten, das Unterrichten, *Cig.(T.).*
obučávati, am, *vb. impf.* = obučevati, abrichten, dressieren, unterrichten, *Cig.(T.), C.*
obučeváti, ûjem, *vb. impf. ad* obučiti; unterrichten, *Cig.(T.).*
obučíti, ím, *vb.pf.* abrichten, *Cig.(T.);* (stsl., hs.).
obûd, *m* die Auferweckung, *Mur., Cig.;* — die Erweckung (fig.), *Cig.;* o. k zaupanju v Boga, *Ravn.-Valj.(Rad);* — die Anregung, *Cig.;* — die Aufmunterung, *C.*
obûda, *f.* die Erweckung, *Cig.(T.);* — die Anregung, *Jan.;* o. čutil, *C.*
obudalẹ́ti, ím, *vb. pf.* närrisch werden, *C.*
obudílǫ, *n.* das Erweckungsmittel, *Cig.*
obudîtev, tve, *f.* die Erweckung, *Jan.*
obudíti, ím, *vb. pf.* wecken: od sna o., aus dem Schlafe wecken, *Krelj;* o. se, erwachen, *Krelj;* o. se iz sna, *Trub.;* — Bog je tudi njemu obudil zoprnika, *Dalm.;* — auferwecken (von den Todten), *Mur., Cig., Jan., Krelj;* — (Empfindungen, Gefühle, Wünsche u. dgl.) erwecken, erregen, *Dalm., Cig., Jan., Cig.(T.), nk.;* — punt, pravdo o., eine Empörung, einen Process anstiften, *Jsvkr.*
obûdljaj, *m.* die Erweckung: o. pobožnosti, *Burg.*
obudovẹ́ti, ím, *vb. pf. Erj.(Torb.),* pogl. obvdoveti.
obudvûjen, jna, *adj.* beiden gehörig, *C.;* — prim. obujen.
obûh, *m.* der Schlägel, *Jan.(H.).*
obúhati, bûham, šem, *vb. pf.* bestoßen, *Z.*
obuhávati, am, *vb. impf. ad* obuhati, *Z.*
obúheł, hla, *adj.* angeschwollen, aufgedunsen, *Z., C.*
obúhniti, bûhnem, *vb. pf.* anschwellen (von Wunden), *C.*
obúhnjenje, *n.* das Anschwellen, *C.*
1. **obûja**, *f.* = obuda, *Jan.*
2. **obûja**, *f.* = obuča, *Mur., Cig.*
1. **obujálǫ**, *n.* das Erweckungsmittel, *Cig.*
2. **obujálǫ**, *n.* = obuvalo, *C.*
1. **obújati**, am, *vb. impf. ad* obuditi; auferwecken, *Jarn., Cig.;* — erwecken, erregen, *Cig.(T.), nk.*
2. **obújati**, am, *vb. impf.* = obuvati, *Mur.*
obujávati, am, *vb. impf.* = 1. obujati, erwecken, *ogr.-Valj.(Rad).*
obûjek, jka, *m.* der Fußlappen, der Schuhfetzen, nav. *pl.* obujki, *Cig., C., BlKr.;* — pogl. obojek.
obûjen, jna, *adj.* beiden gehörig, *vzhŠt.-C.;* (iz obu [= stsl. oboju], kakor: njujen *[Hal.]* iz nju [= stsl. jeju]); prim. obudvujen.
obujénje, *n.* die Erweckung, *Cig.*
obujeváti, ûjem, *vb. impf.* = 1. obujati, (-dovati) *Met.*
obujevâvec, vca, *m.* der Erwecker, (-dovavec) *Ravn.-Valj.(Rad).*
obûjka, *f.* = obujek, *BlKr.-DSv.*
obûka, *f.* der Unterricht, *Cig.(T.).*
obúlǫ, *n.* die Fußbekleidung, *C.*
obumírati, mîram, *vb. impf. ad* obumreti, *Jan.(H.).*
obumrẹ́ti, mrèm, mŕjem, *vb. pf.* o. od mraza, erfrieren, *Levst.(Nauk).*
obûnkati, am, *vb. pf.* abprügeln, abbleuen, *Cig.;* če ga ni obunkala mati, nasekali so ga sosedje, *LjZv.*
obûp, *m.* die Verzweiflung.
obûpanje, *n.* die Verzweiflung.
obûpati, am, *vb. pf.* verzweifeln, verzagen; o. nad kom ali nad čim; nad bolnikom o., den Patienten aufgeben, *Cig.;* (sam s sabo o., *Levst.[Zb. sp.]).*
obupávati, am, *vb. impf.* = obupovati.
obûpen, pna, *adj.* verzweifelt, verzweiflungsvoll, trostlos, *Cig., Jan., nk.*
obupljìv, íva, *adj.* verzagt, *Cig., Jan.*
obupljívost, *f.* die Verzagtheit, *Cig., Jan.*
obûpnik, *m.* der Verzweifler, der Hoffnungslose, *Cig.*
obûpnost, *f.* die Trostlosigkeit, der Zustand der Verzweiflung, die Verzagtheit, *Cig., Jan.*
obupováti, ûjem, *vb. impf. ad* obupati, verzweifeln.

obúriti, ûrim, *vb. pf.* abrichten: o. bivole za domačo živino, *Vod.(Izb. sp.)*.
obúsnjati, am, *vb. pf.* mit Lederwerk versehen, verledern, *V.-Cig.*
obustâva, *f.* die Einstellung, die Sistierung, *Jan.*, *SlN.-C.*; o. sklepov, *DZ.*
obustáviti, stâvim, *vb. pf.* einstellen, hemmen, sistieren, *Jan.*, *nk.*
obustávljati, am, *vb. impf. ad* obustaviti, *nk.*
obûstje, *n.* 1) der Mundsaum, *Cig.(T.)*; — 2) das Mündungsgebiet, *Cig.(T.)*, *Jes.*
1. **obûšje,** *n.* die Ohrgegend, *Cig.(T.)*.
2. **obûšje,** *n.* die Stiefelröhren, *C.*, *vzhŠt.*
obútalo, *n.* = obutel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; oblačilo in obutalo, *Ravn.-Valj.(Rad)*; nimaš ne obleke ne obutala, *Jurč.*
obûtek, tka, *m.* 1) = obutel, *Cig.*, *C.*; — 2) ein behülstes Getreidekorn, *C.*
obútel, *f.* die Fußbekleidung, die Beschuhung, *Habd.-Mik.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
obútela, *f.* = obutel, *Mik.*
obûtev, tve, *f.* die Beschuhung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Mik.*
obûtež, *m.* = obutel, *C.*
obúti, ûjem, *vb. pf.* 1) anziehen (von der Fußbekleidung); o. črevlje, nogavice; (včasi tudi: hlače o., *Cig.*, *Gor.*, *Jurč.*; nam. obleči); obut (obuven, *C.*) biti, Schuhe (Stiefel) anhaben; — 2) o. koga, jemandem die Fußbekleidung anlegen: obuti otroka; o. se, die Fußbekleidung anlegen; — o. koga, jemandem die Fußbekleidung verschaffen; o. bosega.
obûtje, *n.* = obutel, *Cig.*
obûtva, *f.* = obutev, die Beschuhung, *Dict.*, *Cig.*
obûv, *f.* 1) = obutel, *Z.*; — 2) der Radschuh, *C.*
obûva, *f.* = obutel, *Cig.*
obuváč, *m.* = obuvak, *Jan.(H.)*.
obuvák, *m.* der Stiefelanzieher, der Stiefelhaken, *Mur.*, *Danj.-Mik.*
obuválo, *n.* die Fußbekleidung, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Goriš.*; imam štiri pare obuvala, *Svet.(Rok.)*; imam četvera obuvala, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
obúvanje, *n.* das Anziehen der Fußbekleidung.
obúvati, am, *vb. impf. ad* obuti; 1) anziehen (von der Fußbekleidung); o. črevlje, nogavice; — 2) o. koga, jemandem die Fußbekleidung anziehen; — o. koga, jemandem die Beschuhung geben, *Cig.*, *Jan.*
obuvílo, *n.* = obuvalo, *Štrek.*
obuzdáti, âm, *vb. pf.* den Zaum anlegen, bezäumen: konja o.; kakor živina obuzdan od neusmiljenih beričev, *Bas.*; — bezähmen, bändigen, *Cig.*
obuzdávati, am, *vb. impf.* = obuzdovati; bezäumen, den Zaum anlegen.
obuzdováti, ûjem, *vb. impf. ad* obuzdati; bezäumen, *Mur.*
obvál, vála, *m.* der Verbruch, die Pinge (mont.), *Cig.(T.)*; — rus.
obvâra, *f.* die Verhütung: boljša je obvara kot nemara, *Nov.*
1. **obvaríti,** ím, *vb. pf.* = obariti; abbrühen, *C.*
2. **obvariti,** im, *vb. pf.* *Mur.*, napačno nam. obvarovati; *imperat.* obvari, obvarji, iz: obvarjem, nam. obvaruj iz: obvarujem.
obvarovâlen, lna, *adj.* prophylaktisch: obvarovâlni lek, das Präservativmittel, *Cig.*
obvárovanje, *n.* die Bewahrung.
obvárovati, ujem, *vb. pf.* bewahren, behüten, beschützen; Bog te obvaruj! Behüte dich Gott! Lebe wohl! Bog obvaruj! Gott behüte! o. koga nesreče, jemanden vor Unglück bewahren; (govori se nav. obvarvati, varjem, *imperat.* obvari [iz obvarji] ali obari).
obvârstvo, *n.* = varstvo, der Schutz, *Mur.*
obvásen, sna, *adj.* ums Dorf gelegen, (obvesen) *C.*
obvdovéti, ím, ẹ̑jem, *vb. pf.* Witwer oder Witwe werden, (obud-) *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
obvẹ́kati, am, *vb. pf.* beklagen, beweinen, *Jan.*
obveljáti, âm, *vb. pf.* Geltung erlangen; njegov nasvet ni obveljal, sein Antrag drang nicht durch, *Cig.*; njegova je obveljala, er behielt recht, *Cig.*
obveljâva, *f.* das Geltendwerden, der Sieg, *Cig.*
obveljávati, am, *vb. impf.* = obveljevati, *C.*
obveljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* obveljati, *Navr.(Kop. sp.)*.
obvẹ́niti, nem, *vb. pf.* trocken werden, *Cig.*
obveselîtelj, *m.* der Erfreuer, der Tröster, *ogr.-Valj.(Rad)*, *Raič(Nkol.)*.
obveselíti, ím, *vb. pf.* erfreuen, *Mur.*, *Cig.*, *ogr.-C.*; o. se, = razveseliti se, *Trub.*, *Kast.*; kmetje se jih niso obveselili, *LjZv.*; obveselil se je vesoljni svet, *Cv.*
obveseljìv, íva, *adj.* erfreuend, erfreulich, *Mur.*; mili, dobrotljivi, obveseljivi, kakor solnce, *Ravn.*
obvesláti, âm, *vb. pf.* umrudern, *Jan.*
obvẹstílo, *n.* die Benachrichtigung, die Verständigung, *nk.*
obvẹstíti, ím, *vb. pf.* benachrichtigen, *nk.*; — prim. hs. obavijestiti.
obvẹ́ščati, am, *vb. impf. ad* obvestiti, *nk.*
obvẹščeváti, ûjem, *vb. impf.* = obveščati, *nk.*
obvẹ̑za, *f.* 1) der Verband (bei Wunden), *M.*, *nk.*; o. na roki, die Handbinde, *Cig.*; — 2) die Verpflichtung, *C.*
obvẹ́zanost, *f.* der Zustand, da man verbunden ist, etwas zu thun, die Verpflichtung, *nk.*
obvẹ́zati, žem, *vb. pf.* 1) herumbinden, umbinden; — bebinden, *Cig.*; — 2) verbindlich machen: o. koga, *C.*; verpflichten, *nk.*; o. se, sich verpflichten, obvezan, verpflichtet, *Jan.*, *C.*, *nk.*
obvezávati, am, *vb. impf.* = obvezovati.
obvẹ́zen, zna, *adj.* 1) Verband-, *Jan.(H.)*; — 2) verbindlich, *h. t.-Cig.(T.)*; o. predmet, obligater Gegenstand, *nk.*
obvezîlnica, *f.* die Binde: tančice in glavne obvezilnice, *Škrinj.*
obvezílo, *n.* die Bandage (der Aerzte), *Cig.*
obvezljiv, íva, *adj.* verbindlich, *Mur.*
obvezljívost, *f.* die Verbindlichkeit, *Mur.*; — die Obliegenheit, die Verpflichtung, *DZ.*, *Levst.(Cest.)*.

obvęznica, *f.* 1) das Verbandbuch, *C.*; — 2) die Obligation, *Jan.*, *C.*, *nk.*; o. državnega posojila, *nk.*
obvęznost, *f.* die Verbindlichkeit, *DZ.*, *Nov.*
obvezovalíšče, *n.* der Verbandplatz, *Jan.(H.)*.
obvezováti, ûjem, *vb. impf. ad* obvezati: 1) um etwas herumbinden; — umbinden: rane o.; — 2) verpflichten, *nk.*; o. se, sich verpflichten, *nk.*
obvezovâvec, vca, *m.* der Verbinder.
obvíden, dna, *adj.* perspectivisch, *Pot.-Cig.*, *Jan.*
obvídnost, *f.* die Perspective, *Pot.-Cig.*, *Jan.*
obvíjati, am, *vb. impf. ad* obviti; umwinden, umwickeln.
obvíkniti, vîknem, *vb. pf.* 1) üblich werden, *Z.*, *Bes.*, *Trst.(Let.)*; — 2) o. se, sich angewöhnen, *C.*
obvîrje, *n.* das Quellengebiet, *Cig.(T.)*.
obviséti, ím, *vb. pf.* hängen bleiben; oko na čem obvisi, das Auge bleibt an einem Gegenstande haften, *LjZv.*; — tudi: obvíseti, (kar se nav. izgovarja: obvisiti), -vîsim, *jvzhŠt.*
obvíti, víjem, *vb. pf.* umwickeln, umwinden.
obvîtnica, *f.* die Umhüllungscurve (mech.), *h. t.-Cig.(T.)*.
obvládati, am, *vb. pf.* = obladati, bewältigen, überwinden, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
obvléči, vléčem, *vb. pf.* = obleči, überziehen, *Mur.*
obvǫ̂d, *m.* = obod 1): sam je obtesal hlode, naredil obvod in počasi je zrasla hiša, *Bes.*; — die Peripherie, *Cig.*
1. **obvǫ̂den**, dna, *adj.* peripherisch, Peripherie-, *Cig.*, *Jan.*
2. **obvóden**, dna, *adj.* am Wasser befindlich, *nk.*
obvǫ̂dje, *n.* das Wassergebiet, *Jan.*
1. **obvǫ̂dnik**, *m.* der Zirkel: risarski o., *Cig.*
2. **obvǫ̂dnik**, *m.* der Stromanwohner, *Jan.(H.)*.
obvǫ̂hati, am, *vb. pf.* = ovohati.
obvohávati, am, *vb. impf. ad* obvohati.
obvòj, vója, *m.* das um etwas gewundene Band, *Cig.*
obvólgniti, nem, *vb. pf.* Feuchtigkeit anziehen, *Jan.*
obvrâtnik, *m.* der Halsschmuck, *C.*; (dejan bo) okoli tvojega vratu drag obvratnik, *Škrinj.-Valj.(Rad)*.
obvrstíti se, ím se, *vb. pf.* nach einander an die Reihe kommen, *LjZv.*
obvzę̂mati, mam, mljem, *vb. impf. ad* obvzeti, *nk.*
obvzę́ti, vzámem, *vb. pf.* umfangen, *ogr.-C.*; — ergreifen: strah me je obvzel, *ogr.-C.*; obvzame ga kurja polt, *Vrt.*; ta misel mu je obvzela glavo, *Cig.*
obzâj, *adv.* = nazaj, *Koborid-Erj.(Torb.)*.
obzelenéti, ím, *vb. pf.* = ozeleneti, *M.*
obzę̂meljski, *adj.* obzemeljsko morje = vesoljno m., das Weltmeer, *Jes.*
obzîd, *m.* die Futtermauer, die Mantelmauer, *Cig.(T.)*; o. iz rezanega kamena, die Quadernverkleidung, *DZ.*
obzídati, am, *vb. pf.* ummauern, mit einer Mauer umgeben; — mit einer Mauer füttern oder verkleiden, *Cig.*

obzidávati, am, *vb. impf.* = obzidovati.
obzîdek, dka, *m.* die Ringmauer, *C.*; — das Mauergeländer, *Jan.*; ob kraju je bil obzidek do prs človeku, *Ravn.*
obzíden, dna, *adj.* an (längs) der Mauer befindlich: o. jarek, *Spom.*
obzidína, *f.* die Ringmauer, *C.*
obzîdje, *n.* 1) die Ringmauer, *Cig.*, *Jan.*; die Befestigungsmauern (einer Stadt), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) die Futtermauern, *Cig.*
obzidováti, ûjem, *vb. impf. ad* obzidati; ummauern.
obzíniti, zînem, *vb. pf.* den Mund nach etwas öffnen: dete zizek obzine, *C.*; kdor veliko obzine, malo požre, *Cig.*; — sich anzueignen versuchen: Moj dohodek je obzinil, Rad bi mene izpodrinil, *Levst.(Zb. sp.)*.
obzîr, *m.* = ozir, die Rücksicht, *nk.*; brez obzira, *nk.*
obzíren, rna, *adj.* rücksichtsvoll, *nk.*
obzízančič, *m.* ein entwöhntes (abgespentes) Kind, *C.*
obzízati, am, *vb. pf.* 1) absaugen, *Z.*; — 2) o. se, abgespent werden, *C.*; obzizan, der Mutterbrust entwöhnt, abgespent, *C.*
obznaníło, *n.* = oznanilo, die Verlautbarung, *Z.*
obznániti, znânim, *vb. pf.* = oznaniti, verlautbaren, *M.*, *Z.*
obznánjati, am, *vb. impf. ad* obznaniti, *Z.*
obznanjénje, *n.* = oznanjenje, die Verkündigung, *kajk.-Valj.(Rad)*.
obzóbati, zǫ́bljem, *vb. pf.* ringsum (die Beeren u. dgl.) abessen: grozd o.
obzǫ̂bek, bka, *m.* der entbeerte Traubenkamm, *Cig.*
obzòr, zóra, *m.* 1) die Rundschau, der Ueberblick, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) der Horizont, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*, *nk.*; (češ.).
obzóren, rna, *adj.* zum Horizont gehörig: obzǫ̂rni krog, der Horizontalkreis, *Cig.(T.)*.
obzǫ̂rje, *n.* = obzor 2), *Jan.*, *nk.*
obzǫ̂rnik, *m.* der Horizontalkreis, *Cig.(T.)*, *Jes.*
obzrę́ti, zrèm, *vb. pf.* mit dem Blicke umfassen, überschauen, *Z.*
obzvânjati, am, *vb. impf. ad* obzvoniti; durch das Läuten ankündigen, *Z.*; o. hudo vreme, *Let.*; — o. koga, jemandem die Zügenglocke läuten, *Dol.*
obzvoníti, ím, *vb. pf.* mit dem Läuten etwas ankündigen: o. prihod komu, *Vrt.*
obžâgati, am, *vb. pf.* rund herum absägen o. ansägen; — besägen, *Cig.*
obžagováti, ûjem, *vb. impf. ad* obžagati.
obžáliti, im, *vb. pf.* betrüben, *Mur.*; kränken, beleidigen, *C.*
obžalovánec, nca, *m.* der Bedauerte, *Cig.*
obžalovânje, *n.* das Beklagen, das Bedauern.
obžalováti, ûjem, I. *vb. impf.* betrauern, bedauern; o. grehe, bereuen; — II. *vb. pf.* obžálovati, die Trauer beenden: oče, vsaj toliko počakajmo, da obžálujemo po materi, *LjZv.*
obžaríti, ím, *vb. pf.* umstrahlen, *Z.*; — bestrahlen, *Cig.*
obžęti, žániem, *vb. pf.* die Spitzen des Getreides mit der Sichel beschneiden: žito o., *Z.*

obžgánec, nca, *m.* ein angebranntes Stück Holz, *C.*
obžgáti, žgèm, *vb. pf.* ringsum abbrennen o. anbrennen, umbrennen; o. hlod.
obžígati, am, *vb. impf. ad* obžgati; o. hlode.
obžíliti, žȋlim, *vb. pf.* beädern, *Cig.*
obžiljeváti, ȗjem, *vb. impf. ad* obžiliti, *Cig.*
obžínjati, am, *vb. impf. ad* obžeti, *Z.*
obžȋrati, am, *vb. impf. ad* obžręti, befressen, *Cig.*; — o. koga, jemandem Übles nachreden, *Jan.(H.)*.
obžȋvčnica, *f.* die Nervenscheide, *Cig.(T.)*; (češ.).
obžréti, žrèm, *vb. pf.* befressen, *Cig.*
obžŕtati, am, *vb. pf.* bethören, bevortheilen, *Guts.-Cig.*
obžvę́nkniti, žvę̂nknem, *vb. pf.* umklingen: — v zvoniku zdaj kladivo brenkne, Prikazen ogrodno čudno obžvenkne, *Levst.(Zb. sp.)*.
ocaríniti, ȋnim, *vb. pf.* verzollen, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — prim. carina.
ocarinjeváti, ȗjem, *vb. impf. ad* ocariniti; verzollen, *DZ.*
ōcean, *m.* vesoljno morje, der Ocean.
ocedíti, ím, *vb. pf.* abseihen: o. grah, das Wasser von den Erbsen abrinnen lassen, *Cig.*; — = precediti, durch Seihen reinigen, ausseihen, *Cig.*; filtrieren, *Cig.(T.)*; — o. se, durch langsames Abrinnen von einer Flüssigkeit befreit werden; povezniti škaf, da se ocedi.
ocę̂htati, am, *vb. pf.* 1) abprügeln, *Jan.*; — 2) betrügen, prellen, *Cig.*, *M.*
ocę̂ja, *f.* das Seihen, *M.*
océjati, am, *vb. impf. ad* ocediti; abseihen; von einem Gegenstande eine Flüssigkeit allmählich abrinnen lassen: o. se, durch langsames Abrinnen von einer Flüssigkeit befreit werden; posoda se oceja; nebo se po malem oceja, es regnet kleinweise, *Slom.*; — o. se, langsam abrinnen: studenčki se ocejajo v potok, *Glas.*; sveča se oceja, das Licht fließt, *Jan.*
ǫ́cel, cla, *m.* der Stahl, *Mur.*, *Mik.*, *vzhŠt.*
ocę̂l, *f.* der Stahl, *Cig.(T.)*, *Mik.*, *C.*, *kajk.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; tudi: ǫ̀cęl, *Valj.(Rad)*; — prim. stsl. ocêlь, novogr. ἄτζαλον, stvn. ecchil iz: srlat. acuale, *Mik.(Et.)*.
1. **océliti**, im, *vb. pf.* heilen: o. rane, *Jsvkr.*
2. **ocęliti**, im, *vb. impf.* stählen, *Cig.(T.)*.
ocęln, lna, *adj.* = jeklen, *ob Muri-Caf(Vest. II. 61.)*; — ocelno zrnje, *Ščav.-C.*
ocęlo, *n.* = ocel, *C.*
ocę̂na, *f.* die Würdigung (z. B. einer Schrift), die Kritik, die Recension, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
ocęnȋtev, tve, *f.* die Würdigung, die Kritik, *nk.*
océniti, im, *vb. pf.* schätzen, *Z.*; dem Werte nach beurtheilen, würdigen, *Cig.(T.)*, *nk.*; recensieren, *nk.*
océnjati, am, *vb. impf. ad* oceniti; würdigen, *Cig.(T.)*; recensieren, *nk.*
ocęnjeváti, ȗjem, *vb. impf.* = ocenjati, *nk.*
ocęnjevâvec, vca, *m.* der Kritiker, der Recensent, *nk.*

ocę̂p, cę́pa, *m.* = cepič, das Pfropfreis, *Mur.*, *Pohl.(Km.)*.
ocę̂pati, pljem, *vb. pf.* pfropfen, *C.*, *M.*, *Danj.(Posv. p.)*.
ocę̂pek, pka, *m.* der Knüttel, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Torb.)*; palice, ocepki, gorjače mu (oslu) plešejo po grbi, *Vod.(Izb. sp.)*; zapoditi koga s polenom ali ocepkom v roci, *Levst.(Zb. sp.)*.
océpiti, im, *vb. pf.* pfropfen, *Mur.*
ocę́rjanje, *n.* die Grimasse, *Habd.-Mik.*
1. **ǫ́cet**, cta, *m.* der Essig, *Mur.*, *Jan.*, *Štrek.*, *DZ.*, *Goriš.*, *ogr.-C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; z octom okisana voda, *Zv.*; — prim. stsl. ocьtъ, got. akeit, lat. acetum, *Mik.(Et.)*.
2. **ǫ́cet**, cta, *m.* die Ackerkratzdistel (cirsium arvense), *Ip.-Erj.(Torb.)*; — prim. osat. (?)
ǫ́ceten, tna, *adj.* Essig-, *Jan.*; ocetna kislina, die Essigsäure, *Cig.(T.)*.
ocę̂vje, *n.* das Gefäßsystem (bot.), *Cig.(T.)*.
ocigániti, ânim, *vb. pf.* prellen, bevortheilen, begaukeln; o. koga za kaj.
ocȋmek, mka, *m.* = klica, mladičica, *Mur.*
ocímiti, cȋmim, *vb. pf.* o. trte, Reben im Sturzgraben zum Keimen bringen, *C.*; — o. se, zu sprossen anfangen, *Z.*, *C.*
oclár, rja, *m.* = jeklar, *Mur.*
óclast, *adj.* = oclen, *Mur.*
ocláti, âm, *vb. impf.* = jekleniti, jekliti, *Mur.*
oclę̑n, *adj.* = jeklen, *Mur.*
ocmâgati, am, *vb. impf.* welken, *Kras-Cig.*; — prim. osmagati.
ocmâkati, am, *vb. pf.* = ocmokati, *Dalm.*, *Bas.*
ocmáriti, im, *vb. pf.* anschmoren, *Cig.*
ocmokáti, âm, *vb. pf.* 1) beklecksen, beschmeißen, *Cig.*; — 2) abschmatzen.
ocopâtati, am, *vb. pf.* = v copate obuti: ocopatane noge, *Jurč.*
ocǫ̂prati, am, *vb. pf.* verzaubern, verhexen, *Cig.*
ocręti, crèm, *vb. pf.*, pogl. ocvreti.
ǫ̑ctar, rja, *m.* der Essighändler, der Essigbrauer, *Jan.*
octárnica, *f.* die Essigfabrik, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
ǫ̑ctek, cteka, *m.* *dem.* 2. ocet; die Kratzdistel (cirsium), tudi: die Distel (carduus), *ogr.-Erj.(Torb.)*
ǫ́ctov, *adj.* Essig-: o. cvet, der Essiggeist, *Jan.*
ocúkrati, am, *vb. pf.* bezuckern; — candieren, *Mur.*, *Cig.*
ocûrek, rka, *m.* der Eiszapfen, *Cig.*, *BlKr.*, *Tolm.*
ocvâra, *f.* = ocvrta jed: z mastjo zabeljena ocvara, *Levst.(Zb. sp.)*.
ocvekáti, âm, *vb. pf.* s cveki obiti, benageln, *Cig.*
ocvę̂rati, am, *vb. impf.* = ocvirati, *C.*
ocvę̂rkovica, *f.* = ocvirkovica, *vzhŠt.*
ocvèsti, cvetèm, *vb. pf.* abblühen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — nam. odcvesti.
ocvętati, am, *vb. impf. ad* ocvesti, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
ocvętávati se, am se, *vb. impf.* = ocvetati, *C.*
ocvę̂tek, tka, *m.* die abgefallene Blute, *C.*; — prim. ocvesti.
ocvetę́ti, ím, *vb. pf.* = ocvesti, *Jan.(H.)*.

ocvetę́vati, am, *vb. impf.* = ocvetati, *Jan.(H.)*.
ocvetlíčiti, îčim, *vb. pf.* mit Blumen schmücken, beblumen, *Cig.*
ocvîrati, am, *vb. impf. ad* ocvreti; im Fett backen; Dal bi vsega, kar se v loncu kuha, Kar se peče in ocvira, *Levst.(Zb. sp.)*; — (den Speck) zerlassen, *Mur.*, *Danj.-Mik.*
ocvîrček, čka, *m. dem.*, ocvirek.
ocvîrek, rka, *m.* die Speckgriebe.
ocvîrkov, *adj.* Speckgrieben-: ocvirkova potica, *Dol.*; o. dan, (šaljivo) der Fleischtag (*opp.* Fasttag), *Z.*
ocvîrkovica, *f.* = ocvirkova potica, *Idrija*, *Gor.*
ocvítati, am, *vb. impf. ad* ocvesti, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
ocvréti, cvrèm, *vb. pf.* im Fett backen, abfröschen; ocvrto meso; ocvrti piščanci; ocvrti jabolčni krhlji, *Cig.*; — (das Fett, den Speck) zerlassen, *Mur.*
ocvŕtje, *n.* das Eierschmalz, *Jan.(H.)*.
óča, *m.* = oče; *gen.* óče, *Gor.*; očę̑, *Mik.*, *Notr.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*; nemam ne oče ne matere, *vzhŠt.*; v časti oče nebeskega, *Npes.-Pjk.(Črt.)*; *dat.* óči, *Mik.*, *Notr.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*; óču, *Trub.-Mik.*, *Npes.(Goriš.)-LjZv.*; *acc.* óčo, *Trub.-Mik.*; očę̑, *Mik.*, *Notr.-Valj.(Rad)*, *vzhŠt.*; *loc.* óči, *Mik.*, *Notr.-Valj.(Rad)*; kar dobiš po oči, varuj po dnevi in po noči, *Npreg.-Notr.*; *instr.* z óčo, *Mik.*; z očę́m, *Notr.-Valj.(Rad)*; *pl. nom.* očę̑vi, *Stapl.-Mik.*; očę̑ve, *ogr.-Mik.*; *gen.* očę̑v, *dat.* očę̑vom i. t. d., *ogr.-Mik.*; — (ocja, *Ben.-Kl.*); óča, *gen.* očę́ta i. t. d., *vsi pisatelji 15. in 16. stoletja* (prim. *Oblak Let. 1891, 82.*), *jvzhŠt. i. dr.*
očadéti, ím, *vb. pf.* rauchfarbig werden, *Jan.*
očadíti, ím, *vb. pf.* berußen, anrauchen, *Cig.*, *C.*; očajen, vom Rauch angelaufen, *Cig.*
očájati, am, *vb. impf. ad* očaditi, *Z.*
očák, *m.* der Erzvater, der Patriarch; — ein wackerer Hausvater, *M.*
očakávati, am, *vb. impf.* = pričakovati, *Notr.*
očâla, *n. pl.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*; pogl. očali.
očâlar, rja, *m.* 1) der Brillenmacher, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Brillenträger, *Cig.*
očâlarica, *f.* = naočarka, die Brillenschlange, *Bes.*
očâle, *f. pl.* = očali, *jvzŠt.*
očâli, *m. pl.* die Augengläser, die Brille; — prim. it. occhiali, die Brille.
očâlnica, *f.* 1) das Brillenfutter, *Cig.*; — 2) *pl.* očalnice, = očali, *Mur.*, *Jan.*
očàn, ána, *m.* der Gevatter, *C.*
očânec, nca, *m.* ein wackerer, älterer Hausvater, *Kr.*; najstarejši vaški očanec je odmolil rožen-kranc, *Jurč.*; — der Erzvater, *Krelj-M.*
očânka, *f.* die Gevatterin, *C.*
očânstvǫ, *n.* 1) das väterliche Erbe, *Meg.*, *Dalm.*; — 2) das Vaterland, *Trub.-Mik.*
očâra, *f.* die Bezauberung, *Cig.*
očárati, am, *vb. pf.* bezaubern, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
očârli, *m. pl.*, *BlKr.*; pogl. očali.
očarljìv, íva, *adj.* bezaubernd: o. pogled, *SlN.*

očarováti, ûjem, *vb. impf. ad* očarati; bezaubern, *Cig.*, *Jan.*; Bog zna, katero oko mi očaruje jagnjeta nežna, *Zv.*
očâstvǫ, *n.* 1) das väterliche Erbe, *Dict.*, *Kras-Cig.*, *Jan.*; očastvo prevzeti, nach dem Vater den Grund übernehmen, *Dol.*; o. gre od kraja v kraj, die Erbschaft versplittert sich, *Cig.*; — po očastvu, durch Erbschaft, *Vrtov.(Vin.)*; — 2) das Vaterland, *Mur.*
očâški, *adj.* Patriarchen-, *Cig.*
očâštvǫ, *n.* das Patriarchenthum, das Patriarchat, *Cig.*, *Slom.*
ǫ̑čce, *n.* das Äuglein, *Valj.(Rad)*; óčce, *Štrek.*; das Rebenauge (očice), *Dict.*
óče, éta, *m.* der Vater; stari o., der Großvater; duhovni o., der geistliche Vater (eines primicierenden Priesters), *Št.*; krušni o., der Pflegevater; cerkveni očetje, die Kirchenväter, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; veliki o. = starejšina, *C.*; krstni o. = boter, *ogr.-C.*
ǫ̑čec, čca, *m.* der Zahntrost, rother Augentrost (euphrasia odontites), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.
očę̑da, *f.* die Reinigung, *M.*
očę̑dek, dka, *m.* 1) die Reinigung, *Mur.*; — 2) die Entleerung, *Cig.*; prst se bo sprijemala s telesnimi očedki, *Cv.*; — 3) očedki, der Schmutz, *C.*
očę́diti, čę̑dim, *vb. pf.* 1) säubern, putzen, reinigen; — 2) o. se, sich der Excremente entledigen, sich entleeren, sich erleichtern, *Cig.*, *Jan.*
očedîtva, *f.* die Säuberung, die Reinigung, *C.*
očéhati, am, *vb. pf.* = očesati, *Habd.-Mik.*
očéjati, am, *vb. impf. ad* očediti; säubern, *C.*
očejeváti, ûjem, *vb. impf.* = očejati, säubern, *Jan.*, *M.*
ǫ̑čɛk, čka, *m.* das Äuglein, *Kr.*
očę̑lje, *n.* die Stirngegend, *Cig.(T.)*; — die Fronte, *Jan.*; die Façade, *Nov.*
očeljustáti, âm, *vb. pf.* o. koga, von jemandem etwas klatschen, *Cig.*
očemériti, ę̑rim, *vb. pf.* 1) vergiften, *Dalm.-M.*; — verbittern, vergällen, *Cig.(T.)*, *M.*; — 2) o. se, aufgebracht werden, *Mur.*
očemǫ̑rec, rca, *m.* der Vatermörder, *C.*
1. **ǫ̑čɛn**, čna, *adj.* = očesen, *Jan.*, *C.*
2. **óčɛn**, čna, *adj.* väterlich, *Meg.*; na očnem stolu sedeti, *Zv.*
očenâš, náša, *m.* 1) das Vaterunser; — 2) das Paternoster, der Rosenkranz, *Notr.-M.*, *Z.*, *Istra.*
očenâšec, šca, *m. dem.* očenaš, *Jurč.*
očenâšek, ška, *m. dem.* očenaš; — tudi: das Paternoster, der Rosenkranz, *BlKr.-M.*
očę̑sast, *adj.* augenförmig, *Cig.*
očésati, čéšem, *vb. pf.* 1) ringsum abreißen: veje z drevesa, drevo o., *Habd.*, *Z.*; — 2) ausſkämmen, ausstriegeln, *Cig.*
očę̑sce, *n. dem.* oko; 1) das Äuglein; očesca, die Nebenaugen der Insecten, *Cig.(T.)*; — 2) das Rebenauge, *Pohl.(Km.)*; — 3) cinovo o., der Zinntropfen, *DZ.*
očę̑sen, sna, *adj.* Augen-; očesna bolezen, die Augenkrankheit; očesna leča, die Augenlinse, *Cig.(T.)*.
očę́siti, ę̑sim, *vb. impf.* = očiti, *C.*

očęski, *m. pl.* kar pri česanju odpade, der Striegelmist (z. B. die ausgestriegelten Pferdehaare), *C.*
očesnáti, âm, *vb. pf.* mit Knoblauch würzen, *Cig.*
očęsnik, *m.* der Augenzahn, *C.*
očę́ten, tna, *adj.* Vater-, väterlich, *V.-Cig.*; očętna dežela, *Preš.*; očetna hiša, *LjZv.*; v očetnem jeziku, *Levst.(Zb. sp.)*; očetna („očetina") ljubezen, *Krelj*; pod očetno („očetino") oblastjo, *Dict.*; — nam. očetnji. (?)
očę́tin, *adj.*, *Dict.*, *Krelj*; pogl. očetnji.
očetína, *f.* das väterliche Erbe, *C.*, *Z.*
očetînstvo, *n.* das väterliche Erbe, *Cig.*
očetnína, *f.* 1) das väterliche Erbe, *M.*; — 2) das Vaterland, *M.*
očetnînski, *adj.* vaterländisch, heimatlich, *Cig.*
očetnjâva, *f.* das Vaterland, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Valj.(Rad).*
očętnji, *adj.* des Vaters, väterlich, (očetji) *Mur.*; — prim. očeten.
očetomòr, móra, *m.* der Vatermord, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
očetomǫ̂rec, rca, *m.* der Vatermörder, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
očetomǫ̂rka, *f.* die Vatermörderin, *Cig.*, *nk.*
očetomǫ̂rnik, *m.* = očetomorec, *Cig.*
očetomǫ̂rski, *adj.* vatermörderisch, *Cig.*, *nk.*
očetomǫ̂rstvo, *n.* der Vatermord, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
očę́tov, *adj.* des Vaters.
očetovína, *f.* das väterliche Gut, *Z.*; — = domačija, *C.*
očę́tovski, *adj.* väterlich; očetovska ljubezen; po očetovsko skrbeti za koga, sich jemandes väterlich annehmen.
očę́tovstvo, *n.* die Vaterschaft, *Cig.*, *Jan.*
očętstvo, *n.* 1) die Vaterschaft, (očestvo) *Cig.*; — 2) = domovina, (očestvo) *Cig.*, *Valj.(Rad).*
óčev, *adj.* = očetov, *C.*, *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.)*, *Štrek.*; očevi črevlji, *Cig.*
očevíden, dna, *adj.* = očividen, *Jan.*, *Cig.(T.).*
očevína, *f.* 1) das väterliche Erbe, das Patrimonium, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *ogr.-M.*, *Zora*; — 2) die Heimat, *C.*
óčevski, *adj.* = očetovski, *V.-Cig.*
óčevstvo, *n.* 1) die Vaterschaft, *C.*; — 2) das väterliche Erbe, *C.*; — 3) das Vaterland, *C.*
očî, *f. pl.* išči pod: oko.
očice, *n. dem.* oko, pogl. oččе, očesce.
očih, *m.* der Stiefvater, *M.*, *C.*
ôčika, *m.* = očka, *Jan.*
ǫčim, *m.* der Stiefvater.
očimáti se, âm se, *vb. pf.* obrasti se z volno ali dlako: ovca je očimana, ako se je po strižnji obrastla, mladenič se je očimal, ako mu prvi puh osuje brado (prim. laško: cimare, Tuchwolle scheren), *Gorenja Soška dol.-Erj.(Torb.).*
ǫ́čimski, *adj.* stiefväterlich.
ǫ́čin, *m.* = očim, *Meg.*, *vzhŠt.*, *ogr.*, *C.*
óčin, *adj.* des Vaters, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Plužna pri Bolcu-Erj.(Torb.)*, *Tolm.*; Prva duša očina, *Npes.-Vraz*; očina ljubezen, *Skal.-Let.*; na očine domove, *Vod.(Izb. sp.)*; besede očine, *Jurč.*
očína, *f.* das väterliche Haus, die Heimat, *C.*; — das Vaterland, *Cig.*, *C.*, *Jurč.(Tug.).*
očînec, nca, *m.* das Edelweiß (gnaphalium leontopodium), *Jan.*
očînek, nka, *m.*, očinki = občinki, *Dict.-Mik.*, *Cig.*
očíniti, čînim, *vb. pf.* 1) žito o. = občiniti, *Cig.*; — 2) jed o. = začiniti, *C.*
očínjati, am, *vb. impf.* = občinjati, *Cig.*
očînski, *adj.* väterlich, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *ogr.-M.*
očînstvo, *n.* 1) das väterliche Erbe, *Alas.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.-M.*, *Svet.(Rok.)*; cesarsko o., die Cameralgüter, *C.*; — 2) = očetovstvo, die Vaterschaft, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
očîst, čísta, *m.* der Ziest (stachys recta), po kočevsko: das Lauterkraut, *Mik.*, *V. G. II. 12.*; — das Gliedkraut (sideritis montana), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*; eine Art Ehrenpreis (veronica), *Josch.*
očîsta, *f.* = očistba, *Jan.*
očîstba, *f.* die Reinigung, *V.-Cig.*
očîstek, stka, *m.* = obračun, die Abrechnung, *DZ.*
očísten, stna, *adj.* Reinigungs-: očîstni dar, das Reinigungsopfer, *Cig.*
očistîlen, łna, *adj.* Reinigungs-, *DZ.*
očistíšče, *n.* das Fegefeuer, *C.*
očistîtev, tve, *f.* die Reinigung, die Purification, *Jan.*
očístiti, čîstim, *vb. pf.* reinigen; o. kaj česa; madežev o., entflecken; — purgieren, laxieren, *Cig.*; — läutern: o. zlato, *Cig.*; raffinieren, *Cig.*, *Jan.*; — dušo o., die Seele entsündigen, *Cig.*; o. od pregrehe, *Ravn.-Mik.*; — o. se, sich rechtfertigen, *Cig.*, *Jan.*
očiščalíšče, *n.* der Reinigungsort, *Cig.*, *Jan.*
očiščálo, *n.* das Reinigungsmittel, *Cig.*
očíščanje, *n.* das Reinigen.
očíščati, am, *vb. impf. ad* očistiti; reinigen, läutern, raffinieren.
očiščávanje, *n.* die Reinigung, *M.*; o. blažene device Marije, *C.*
očiščávati, am, *vb. impf.* = očiščevati: gobavci se očiščavajo, *Ravn.-Valj.(Rad).*
očíščavec, vca, *m.* der Reiniger, der Läuterer, *Cig.*; — der Raffineur, *DZ.*
očíšče, *n.* die Augenhöhle, *Žnid.*
očíščenje, *n.* die Reinigung, *Mur.*, *Cig.*
očiščeválen, łna, *adj.* reinigend, Reinigungs-: očiščevâlna moč, *Narr.-Let.)*.
očiščevalíšče, *n.* der Reinigungsort, *ZgD.*
očiščevâlnica, *f.* die Reinigungsanstalt, *Jan.(H.)*; die Raffinerie, *DZ.*
očiščeválo, *n.* das Reinigungsmittel, *C.*, *Ravn.*
očiščevânje, *n.* das Reinigen.
očiščeváti, ûjem, *vb. impf. ad* očistiti; reinigen, läutern, raffinieren.
očiščevâvec, vca, *m.* der Reiniger, *Cig.*, *M.*
očiščevâvka, *f.* die Reinigerin, *M.*
očît, *adj.* offenbar, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; kar svet ima zdaj skrito, bo enkrat vse očito, *Mur.*; očito izpričevati, *Dalm.*; — augen

scheinlich, evident, deutlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; očito pravi sv. B., *Jsvkr.*: — öffentlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; nikar po noči ni skrivaje, temuč očito pri belem dnevi, *Trub.*; očito na znanje dati, *Trub.*

očitálen, łna, *adj.* Vorwürfe enthaltend, *C.*

očitálo, *n.* der gerne Vorwürfe macht, der Tadler, der Mäkler, *Cig.*

očítanje, *n.* das Vorwerfen.

očítar, rja, *m.* der Kritikaster, *Cig.(T.)*; der Glossenmacher, *Cig.*, *Preš.*

1\. **očítati**, očîtam, *vb. impf.* 1) vorwerfen, vorhalten; v zobe komu kaj o., einem etwas in den Bart werfen, *Cig.*; — 2) očitati koga = svariti, *Dalm.*; — prim. ošteti.

2\. **očîtati**, am, *vb. impf.* offenbaren, *Preš.*

očitâva, *f.* der Vorwurf, *C.*

očítavec, vca, *m.* der Rüger, *Cig.*

očîtba, *f.* der Vorwurf, *M.*

očîtek, tka, *m.* der Vorwurf, die Ausstellung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Bes.*, *Nov.*, *Let.*; storjeni očitki, die gemachten Einwendungen, *Levst.(Pril.)*; o. izreči, bemängeln, *Levst.(Nauk)*; očitke požirati, Vorwürfe hinnehmen müssen, *Levst.(Zb. sp.)*

očíten, tna, *adj.* 1) in die Augen fallend, ansehnlich, stattlich, *Cig.*, *Gor.*; ni kaj očiten človek, er ist ein unansehnlicher Mann, *Cig.*; zelo očitna krava, eine recht stattliche Kuh, *Ig*; kmetska prebivališča, očitna kakor nekdaj grajske pristave, *LjZv.*; najočitnejša krasotica, *LjZv.*; — 2) öffentlich; očitna izpoved, die öffentliche Beichte; očiten grešnik, ein öffentlicher Sünder; — 3) offenbar, unverkennbar, evident, augenscheinlich; očitna resnica, die helle Wahrheit, *Cig.*; o. sovražnik, ein abgesagter Feind, *Cig.*; očitno gre na dan, es geht ganz deutlich hervor, *Navr.(Kop. sp.)*; očitno je, kakor beli dan, es liegt klar am Tage, *Cig.*; — 4) offen, aufrichtig, *Svet.(Rok.)*; očitno povedati, *Kr.*, *vzhŠt.*

ǫ́čiti, im, *vb. impf.* = z očesom (popkom) cepiti, oculieren, *Tuš.(B.)*.

očítiti, îtim, *vb. impf.* 1) kund thun, *Z.*; — o. se, sich zeigen, prangen, *V.-Cig.*; — 2) versinnlichen, *V.-Cig.*

očîtljaj, *m.* = očitek, *Cig.*

očítnica, *f.* die öffentliche Sünderin, *Valj.(Rad)*.

očítnost, *f.* 1) die Stattlichkeit, *Gor.*; — 2) die Oeffentlichkeit; — 3) die Augenscheinlichkeit, die Unverkennbarkeit, die Evidenz; — 4) die Offenheit, *Kr.*

očîtoma, *adv.* 1) öffentlich, *Mur.*; — 2) augenscheinlich, *Mur.*, *C.*; — 3) offen, *C.*

očitosŕčen, čna, *adj.* = odkritosrčen, *Vrtov.(Vin.)*.

očîtost, *f.* 1) die Oeffentlichkeit, *Cig.*, *C.*; — 2) die Augenscheinlichkeit, *Cig.*; — 3) die Offenheit, *Let.*

očitovânje, *n.* die Äußerung, die Demonstration, *Jan.*

očitováti, ûjem, *vb. impf.* 1) äußern, offenbaren, *Dict.*, *C.*, *Zora*; svoje misli o., *Cig.*; vero o., *Krelj*; — demonstrieren, *Jan.*; — 2) bekannt machen, *ogr.-C.*; o. zapoved, *kajk.-SlN.*

očivêst, *adj.* 1) offenbar, *Habd.-Mik.*; — 2) očivesto, frei, offen, *C.*

očivésten, stna, *adj.* 1) augenscheinlich, offenbar, zweifellos, *C.*, *ogr.-Mik.*, *BlKr.*; — 2) aufrichtig, *Mur.*

ǫ̂čivéstiti, vêstim, *vb. impf.* offenbar machen, *C.*; beurkunden, zeigen, *C.*

očivéstnost, *f.* die Augenscheinlichkeit, *C.*

očivîdec, dca, *m.* der Augenzeuge, *Cig.*, *nk.*

očivíden, dna, *adj.* augenscheinlich, offenbar, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

očivídnost, *f.* die Augenscheinlichkeit, *Cig.(T.)*, *nk.*

ǫ̂čje, *n. coll.* die Augen (der Reben, Bäume u. dgl.), die Fruchtaugen, *vzhŠt.-C.*

očkà, *m.* das Väterchen; tudi: óčka.

ǫ̂čkǫ, *n.* 1) das Äuglein, *C.*; — 2) das Gänseblümchen (bellis perennis), *C.*

očlenîti, ím, *vb. pf.* begliedern, *Cig.*

očlênje, *n.* die Gliederung, *DZ.*; die Articuliertheit, *h. t.-Cig.(T.)*.

očlovečeváti, ûjem, *vb. impf. ad* človečiti; humanisieren: odgoji je namen „očlovečevati“ človeško stvar, *Str.*

očlovéčiti, ệčim, *vb. pf.* humanisieren, *Z.*

óčman, *m.* = očim, *Štrek.*, *Kras*, *Ip.*, *Istra-Erj.(Torb.)*.

očníca, *f.* 1) die Augenhöhle, *Jan.*, *Žnid.*; — 2) das Augenglas, *Vrtov.(Km. k.)*, *DZ.*; *pl.* očnice, Augengläser, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; pogl. naočniki; — 3) zelena o., das grüne Augenthierchen (englena viridis), *Erj.(Ž.)*; — 4) das Vergissmeinnicht (myosotis sp.), *Žabče(Tolm.)-Erj.(Torb.)*; — das Edelweiß (gnaphalium leontopodium), *za Krnom-Erj.(Torb.)*.

ǫ̂čnik, *m.* der Augenzahn, *Jan.*, *C.*

očnják, *m.* 1) der Augenzahn, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*; — 2) die Augenkoralle (oculina), *Erj.(Z.)*.

očofáti, âm, *vb. pf.* besudeln: z blatom o., *Cig.*

očofováti, ûjem, *vb. impf.* besudeln, *ZgD.*

očǫ́hati, am, *vb. pf.* bekratzen, *Z.*

očonkljáti, âm, *vb. pf.* zustutzen, *ogr.-M.*; — verstümmeln, *ogr.-C.*

očrčkáti, âm, *vb. pf.* umkritzeln, *Cig.*; — bekritzeln, *Jan.*

očrệpnica, *f.* die Schädelhaut, *Cig.*

očrệvje, *n.* das Netz um das Gedärm, *Cig.*, *C.*; loj od očrevja, *Dalm.*

očrljenéti, ím, *vb. pf.* roth werden, erröthen, *C.*

óčrn, *adj.* etwas schwarz, *Dict.*, *C.*

očrnéti, ím, *vb. pf.* schwarz werden, *Cig.*, *C.*

očŕniti, im, *vb. pf.* 1) schwarz machen, abschwärzen, *Mur.*, *Cig.*; — 2) anschwärzen, in üblen Ruf bringen; o. koga pri kom a. komu.

očŕnkast, *adj.* etwas schwärzlich: očrnkasto oblačilo, *C.*

očŕnkljast, *adj.* etwas schwärzlich, *Dict.*

očrstvéti, ím, *vb. pf.* frisch werden, *Mur.*; očrstvel, aufgefrischt, *C.*

očŕstviti, im, *vb. pf.* auffrischen, *Mur.*

očrstvováti, ûjem, *vb. impf.* auffrischen, *Jan.*

očȑt, čŕta, *m.* der Umriss, die Contour, *Cig. (T.), C.*; koščeni očrti pri očesu, *Zv.*; — der Abriss, *Cig., Jan.*; — eine übersichtliche Darstellung: krajepisen očrt, *Levst.(Nauk)*; očrt potovanja, eine Reiseskizze, *Cig.*

očŕtati, čȓtam, *vb. pf.* 1) umstricheln, *Cig.*; — durch Striche, Linien abgrenzen, *C.*; — contourieren, skizzieren, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; — umschreiben: krogu očrtan mnogokotnik, *Cel.(Geom.)*; — 2) mit Rissen versehen, bekratzen: drevo o., *Cig.*

očȓtek, tka, *m.* der Umriss, *Cig., Jan., Cig. (T.), Vest.*; prvi o., die Skizze, *C.*

očŕtiti, čȓtim, *vb. pf.* 1) o. se, einen Zauberkreis um sich ziehen, *C.*; — 2) drevo o., den Baum aufhacken, *C.*; z nožem o. drevo, mit dem Messer den Baum verletzen, *GBrda*; — o. se, sich die Haut beschinden, *Cig.*

očuh, *m.* = očih, očim, *Mur., Mik., ZgD.*

očúhniti, čûhnem, *vb. pf.* 1) in sich zusammensinken, geringer werden: zelje očuhne, rana očuhne, *Z., C.*; — 2) bolečina očuhne, der Schmerz gibt nach, *Z.*

očûmec, mca, *m.* die Zeitlose (colchicum autumnale), *Vrsno-Erj.(Torb.)*; — prim. močunec.

1\. **očûn**, *m.* = očim, *C.*

2\. **očûn**, *m.* die Herbstzeitlose *ogr.-C.*; — prim. okun.

očût, *m.* die Empfindung, *Cig.(T.)*.

očúten, tna, *adj.* empfindbar, sinnenfällig, *Cig. (T.)*.

očuténje, *n.* petero o., die fünf Sinne, *Krelj.*

očútiti, im, *vb. pf.* = občutiti, *Mur., Cig. (T.), ogr.-C.*

očúvati, am, *vb. pf.* bewahren: o. od česa, *Cig.(T.)*.

očvrstẹ́ti, ím, *vb. pf.* frisch werden, *Jan.(H.)*.

očvrstíti, ím, *vb. pf.* erfrischen, erquicken, *Cig. (T.)*.

očvrščeváti, ûjem, *vb. impf. ad* očvrstiti, *Cv.*

òd, I. *praep. c. gen.* kaže 1) pri besedah, ki pomenjajo kako ločenje, to, od česar se kdo (kaj) loči: von; duša se loči od telesa; od doma iti; šel je od nas; od sebe iti z voli, nach rechts die Ochsen lenken, *jvzhŠt.*; od strehe kaplja; delo gre od rok (geht vonstatten); odvrni vse hudo od nas; pritrgati si od ust, an seinem Munde ersparen, *Cig.*; od sebe dati glas, pismo, einen Laut von sich geben, eine Urkunde ausstellen; — rešiti od zlega, *Met.-Mik.*; očistiti od pregrehe, *Ravn.-Mik.*; nehati od dela, *Ravn.-Mik.*; n. od tožbe, *Meg.-Mik.*; n. od greha, *Levst.(Rok.)*; od bolezni okrevati, *Levst. (Rok.)*; — prostost od poštarine, *Levst. (Nauk)*; — od kod (odkod)? woher? od tod, von hier; od tamtod, dort her, *Cig., Jan.*; od onod (ondod), von dorther; od daleč, von ferne her; vstane od kjer je sedel (= od tam, kjer), *Levst.-M.*; — 2) od česar je kaj oddaljeno: von; tri milje od Ljubljane; od šuma in napak sveta živeti, ferne vom Lärm und den Verkehrtheiten der Welt leben, *Ravn.-Mik.*; od rok, abwegs; unbequem gestellt oder gelegen; — 3) osebo, od katere kaj zahtevamo, dobimo, zvemo i. t. d.; von; izprositi od koga kaj; to imam od očeta; — 4) v prostoru, kje se začenja kaj: von; od prvega do zadnjega; od konca do kraja; od enega kraja do druzega; od kraja začeti, von neuem anfangen; — od hiše do hiše; od besede do besede; — 5) v času, kje se kaj začenja: von; od začetka, anfänglich; od mladih nog, von Jugend an; od petih do šestih, von fünf bis sechs Uhr; od zdaj, od sih dob (odsihdob), von nun an; od nekdaj, von jeher; od kar (odkar) svet stoji, seitdem die Welt besteht; — 6) primerjano osebo ali reč za komparativom: als; solnce je večje od zemlje; eden od druzega lepši, *Cig.*; večkrat od enok (= enkrat), *ogr.-C.*; letos smo bolj zdravi od lani, *Z.*; — 7) izvor kake reči: von; otroci od prve žene; ne jẹ́ se meso od vsake živali; duh od sena; izvirati od hudodelstva, *DZ.*; privolitve od deželnega zbora je treba, *Levst.(Nauk)*; troški od občinskega užitka, Ausgaben, welche für das Gemeindegut zu bestreiten sind, *Levst. (Nauk)*; — 8) tvarino, iz katere je kaj narejeno: von, aus, *nk.*; venec od trnja, *Levst. (Rok.)*; od železa se jeklo izdeluje, *Erj. (Min.)*; premog je nastal od organskih tvarin, *Erj.(Min.)*; — 9) predmet govorjenju (v narodnem govoru): von; govoriti, pripovedovati od česa (v književnem jeziku: o čem); — 10) pri trpni obliki osebo, katera provzročuje dejanje: von; bil je od očeta tepen; — 11) posredni ali neposredni vzrok: von, vor; od lakote konec jemati; od ognja voda vre; drevo se šibi od sadja; od veselja, od strahu; od dolzega časa se mu zdeha; od starosti ne vidi, od žalosti ne spi, *Levst.(Rok.)*: od toče, od paleža je sad tako slab, *Levst.(Rok.)*; — sam od sebe, aus eigenem Antriebe, von selbst; — 12) način: von; od srca želeti kaj: von Herzen, herzlich wünschen; od škode biti komu; zum Schaden gereichen, *Cig.*; to je od sile, das ist zu arg; — 13) celoto, h kateri kak del spada: von; od nas nihče ni padel; pet od sto, fünf Procente; — pos. pri stvareh, ki so deli kake celote, takrat, kadar so ločeni od celote: ključ od vrat, kamba od jarma, osnik od kolesa, brada od sekire, *Levst.(Zb. sp. IV. 132.)*; — 14) kraj, kjer se kaj godi; pojem oddaljevanja in oddaljenosti se je izgubil: od spodaj, od zgoraj, unterhalb, oberhalb (— nav. odspodaj, odzgoraj); meč od obeju platu oster, *Trub.-Mik.*; pišejo imena sv. treh kraljev na velika vrata od zunaj in od znotraj, *Navr.(Let.)*; — II. *praef.* znači 1) oddaljanje, ločenje: oditi, weggehen, odvezati, losbinden, odgristi, abbeißen, odzebsti, abfrieren, odpreti, aufmachen, odkriti, aufdecken, odvaditi se, sich entwöhnen; — odžvižgati, odpiskati, = žvižgaje, piskaje oditi; — 2) nehanje, končanje: odkositi, odvečerjati, das Mittagsmahl, das Nachtmahl beenden; odcvesti, verblühen; zvon je odpel, die Glocke

hat aufgehört zu tönen; — 3) vračanje dejanja z enakim dejanjem: odgovoriti, antworten; odpevati, respondieren; odpisati, schriftlich antworten; — postavljanje v prejšnji stan: odvihniti hlače, die aufgestreifte Hose wieder zurückstreifen; odviti, aufwickeln.

ōda, *f.* vzvišena lirska pesem, die Ode.

odâja, *f.*, pogl. oddaja 2).

odâjati, am, *vb. impf.*, pogl. 1. oddajati 2).

odajâvec, vca, *m.* pogl. oddajavec 2).

odâjnik, *m.* pogl. oddajnik 2).

odámelj, mlja, *m.* = odmev, *M.*

odâp, *m. Mur.*, *Cig.*, pogl. vdeb.

odârjati, am, *vb. impf. ad* odorati; = odoravati, *Jan.*

odáten, tna, *adj.* pogl. oddaten.

odáti, dám, *vb. pf.* pogl. oddati 2) in 3); prim. *Mik. V. G. IV. 223.*

odáti se, dám se, *vb. pf.* zu seinem Nachtheil geben, *BlKr.-M.*

odaváč, *m.* pogl. oddavač.

odávati, vam, *vb. impf.* pogl. oddavati.

odâvec, vca, *m.* pogl. oddavec.

odâvi, *adv.* = davi, *Dol.*; — gerade zuvor, *Danj.-Mik.*

odbácniti, bácnem, *vb. pf.* = odbecniti, *C.*

odbáviti, bâvim, *vb. pf.* abthun: o. posle; zdaj sem vse odbavil, *jvzhŠt.*; — o. koga, abfertigen, *BlKr.*, *jvzhŠt.*

odbávljati, am, *vb. impf. ad* odbaviti, abthun, abfertigen, *Z.*, *jvzhŠt.*

odbecníti, bácnem, *vb. pf.* wegstoßen, *C.*

odbèg, béga, *m.* der Ueberläufer, *Habd.-Mik.*

odbégati, am, *vb. impf. ad* odbegniti, *Cig.*

odbégniti, bẹ̑gnem, *vb. pf.* entfliehen, *M.*; — überlaufen: k sovražniku o., *Cig.*; — od poti o., vom Wege abweichen, *Cig.*

odbẹ́rati, bẹ̑ram, *vb. impf.* = odbirati, *Mur.*

odbẹ̑rek, rka, *m.* der Auswurf, *C.*; le odberki ljudi so taki, *Ravn.*

odbéžati, ím, *vb. pf.* weg-, davonfliehen, *Cig.*, *C.*

odbéžen, žna, *adj.* centrifugal, *h. t.-Cig.(T.).*

odbijáč, *m.* 1) kdor svinjko odbija (pri igri), *Kr.*; — 2) kamen o. = odrivač, *Levst.(Cest.).*

odbijâlen, lna, *adj.* zurückschlagend: odbijâlni udar, der Prellschlag, *Cig.*; odbijalna moč, *Let.*; — reflectierend (phys.), *Cig.*; — defensiv, *Jan.*

odbijâlnik, *m.* 1) der Abschlaghammer, *Jan.*; — 2) der Reflector (phys.), *Cig.(T.).*

odbijálnost, *f.* die Zurückstoßungskraft, *Cig.*

odbíjanje, *n.* das Wegschlagen, *M.*; — das Zurückschlagen: o. žarkov, die Reflexion der Strahlen, *Cig.*; — das Zurückweisen, die Protestation, *Cig.*

odbíjati, am, *vb. impf. ad* odbiti; 1) wegschlagen, abschlagen; z betičem rudo o., Erz hauen, *Cig.*; — od cene o., rabattieren, *Cig.*; — (Bittenden) etwas abschlagen; — hindern: o. od dela, opravki so me odbijali, da nisem mogel priti, *BlKr.-M.*; — 2) zurückschlagen; sovražnike, sovražne napade o., *Cig.*; parieren, *Jan.*; krivico od sebe o., die Schuld von sich schieben, *Cig.*; — žarke, svetlobo, glas o., reflectieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — o. se od česa, von einem Gegenstande reflectiert werden, *Žnid.*; — o. prošnje, zurückweisen, *Cig.*; o. darilo, nicht annehmen wollen, *Cig.*; — 3) entnageln, entschlagen (odbija se, kar je zabito); kišto o., čep, ki je v sod zabit, o.

odbíjavka, *f.* die Bundhacke, *Savinska dol.*

odbîra, *f.* die Sichtung, die Auswahl, *Cig.*, *C.*

odbiráč, *m.* der Ausklauber, der Sichter, *Cig.*

odbirâlen, lna, *adj.* Aushebungs-: odbirâlni okraj (za konje), *DZ.*

odbiralíšče, *n.* der Assentplatz (für Pferde), *DZ.*

odbirâlnica, *f.* die Scheidestube (beim Bergbau), *Cig.*

odbíranje, *n.* das Aussondern, das Sichten.

odbírati, bîram, *vb. impf. ad* odbrati; auslesen und absondern, aussondern, sichten, sortieren.

odbíravec, vca, *m.* kdor odbira, der Scheider, *Cig.*

odbíravka, *f.* die Scheiderin, die Sichterin, *Cig.*

odbîrek, rka, *m.* was ausgeschossen wurde, die Ausschusswaare, der Schofel, pos. *pl.* odbirki, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*

odbîtek, tka, *m.* der Abschlag, der Abzug im Rechnungswesen, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*; plačevanje na o., Abschlagszahlungen, *Cig.*; — der Disconto, der Rabatt, *Cig.*, *Jan.*, *Cel.(Ar.)*; pod o. kupovati in prodajati, escomptieren, *DZ.*

odbíten, tna, *adj.* Abzugs-: odbîtni postavek, der Abzugsposten, *Cig.*; — subtractiv, *h. t.-Cig.(T.).*

odbîtev, tve, *f.* die Verweigerung, *Jan.(H.).*

odbíti, bȋjem, *vb. pf.* 1) durch einen Schlag trennen, wegschlagen, abstoßen; kipu roko o.; o. si roge; — ab-, wegstoßen, *Cig.*; o. koga, jemanden loswerden, *C.*; — verhindern: kaj te je od tega dela odbilo? *BlKr.-M.*; — in Abzug oder Abschlag bringen, *Cig.*, *Jan.*; odbivši dva odstotka, nach Abschlag von 2%, *Cig.*; od kupa o., vom Preise abhandeln, *Str.*; — 2) aufhören zu schlagen: ura je dvanajst odbila; odbije tudi njegova ura, auch seine Stunde wird schlagen, *Cig.*; — 3) abprellen, reflectieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; odbita svetloba, Reflexionslicht, *Cig.(T.)*; o. se, abprallen, *Cig.*; reflectiert werden, *Jan.(H.)*; — den Schlag erwidern, zurückschlagen, sovražnika, silo s silo o., *Cig.*; o. naskok, den Angriff abwehren, *Šol.*; udarec o., parieren, *Cig.*, *Jan.*; o. sum od sebe, den Verdacht von sich ablenken, *Cig.*; — abschlagen: o. prošnjo, *Cig.*, *Jan.*; ausschlagen, o. ponudbo, *Cig.*, *Jan.*; o. komu kaj, jemanden zurückweisen, *Cig.*; — 4) o. kar je zabito: durch Schlagen öffnen: o. pokrov zaboju, eine Kiste entnageln, *Cig.*; o. veho sodu, ein Fass aufspunden, *Cig.*

odbitkováti, ûjem, *vb. impf.* escomptieren, discontieren, *C.*, *DZ.*

odbitováti, ûjem, *vb. impf.* = odbitkovati, *h. t.-Cig.(T.).*

odbívati, am, *vb. impf.* = odbijati, *Cig.*, *M.*

odblebetáti, etâm, éčem, *vb. pf.* das Plappern beenden, *Cig.*

odblèsk, bléska, *m.* der Widerschimmer, *Cig.*

odblȋšč, blíšča, *m.* = odblesk, *Cig.*

odbǫ̑bnati, am, *vb. pf.* aufhören zu trommeln, abtrommeln, *Cig.*

odbòj, bója, *m.* der Widerschlag, der Rückstoß, der Abprall, *Cig.*, *Jan.*; die Abstoßung, *Cig. (T.)*, *C.*; — die Reflexion (phys.), *Cig. (T.)*, *C.*; popolni o., totale Reflexion, *Sen. (Fiz.)*, *Žnid.*; — die Abwehr, der Widerstand, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; zveza za boj in o., Schutz- und Trutzbündnis, *Cig. (T.)*; naskoki in odboji, *LjZv.*

odbójen, jna, *adj.* Abstoßungs-, repulsiv, rückwirkend, *Cig.*, *Jan.*; odbǫ̑jna moč, *Cig.*; — Reflexions-: odbojni kot, odbojna ravnina, der Reflexionswinkel, die Reflexionsebene, *Cig. (T.)*; — defensiv, *Cig.*, *Jan.*; odbojna zveza, *Cig.*

odbojȋtost, *f.* die Abstoßungskraft, *h. t.-Cig. (T.)*.

odbójnost, *f.* die Abstoßungskraft, *Cig. (T.)*, *C.*; die Zurückstoßungskraft, die Repulsivkraft, *Cig.*, *Jan.*

odboléti, ím, *vb. pf.* aufhören wehe zu thun, *Cig.*

odbòr, bóra, *m.* der Ausschuss, das Comité, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; deželni o., der Landesausschuss, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; občinski o., der Gemeindeausschuss, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; čitalnični o., das Leservereinscomité, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; izvršilni o., das Executivcomité, *DZ.*

odbóren, rna, *adj*, 1) = izboren, *C.*; — 2) = odborski, *Cig.*

odbǫ̑rnik, *m.* das Ausschuss-, das Comitémitglied, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; deželni odbornik, das Mitglied des Landesausschusses, *nk.*

odbǫ̑rništvo, *n.* 1) das Amt eines Ausschuss- oder Comitémitgliedes; o. vzprejeti, prevzeti, *nk.*; — 2) = odborniki, *Jan. (H.)*.

odbǫ̑rski, *adj.* den Ausschuss betreffend, Ausschuss-: odborske seje, Ausschusssitzungen, *nk.*

odbǫ̑rstvo, *n.* = odborništvo, *nk.*

odbòt, bǫ́ta, *m.* na o., à conto, *C.*

odbǫ́titi, bǫ̑tim, *vb. pf.* jemanden quitt und los zählen, bezahlen, *Cig.*

odbránec, nca, *m.* der Auserwählte, *SlN.*; — der Delegierte, der Verordnete, *Cig.*; sodni o., der Gerichtsabgeordnete, *DZ.*

odbráti, bérem, *vb. pf.* auslesen und absondern: kar je boljšega, za-se odbere; — auserlesen, auserwählen, *Cig.*; delegieren, designieren, *Cig.*; — ausmustern, ausscheiden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

odbrbráti, âm, *vb. pf.* aufhören zu plappern.

odbŕcati, am, *vb. pf.* mit Fußstößen wegschaffen, *M.*

odbremeníti, im, *vb. pf.* = razbremeniti, entlasten, *Cig.*

odbrẹ́nčati, ím, *vb. pf.* 1) summend entfliegen, entsummen; — 2) aufhören zu summen.

odbrẹ̑nkati, am, *vb. pf.* aufhören zu klimpern, abklimpern, *Cig.*

odbrísati, brȋšem, *vb. pf.* wegwischen, *Cig.*; od kakega števila številko o., *Z.*

odbríti, brȋjem, *vb. pf.* wegrasieren.

odbrnẹ́ti, ím, *vb. pf.* entsummen, *Cig.*

odbróditi, brǫ̑dim, *vb. pf.* wegwaten.

odbȓskati, am, *vb. pf.* wegscharren.

odbrúsiti, im, *vb. pf.* wegschleifen, wegwetzen.

odbrúšati, am, *vb. impf. ad* odbrusiti, *Vrt.*

odbruševáti, ûjem, *vb. impf.* = odbrušati, *Z.*

odbúčati, ím, *vb. pf.* 1) = bučeč se oddaliti; — 2) = nehati bučati.

odbúriti, im, *vb. pf.* stürmend sich entfernen, davon tosen, *Bes.*

odbúrkati, bûrkam, *vb. pf.* = odburiti, entstürmen, *Cig.*

odbútati, bûtam, *vb. pf.* z butanjem odpreti: o. vrata, *Cig.*

odbútiti, bûtim, *vb. pf.* 1) = odbutniti, *Cig.*; — 2) abprellen, *Cig.*

odbútniti, bûtnem, *vb. pf.* durch einen Stoß aufschlagen: o. vrata, *Cig.*

odcapljáti, âm, *vb. pf.* = capljaje oditi.

odcẹ̑dek, dka, *m.* kar se odcedi, der Abguss, *Cig.*, *Jan.*

odcẹdíti, ím, *vb. pf.* kleinweise abrinnen lassen, abseihen; vodo o. od česa, *Cig.*; — o. se, langsam abrinnen: povezniti škaf, da se odcedi voda.

odcéjanje, *n.* das Abseihen, *M.*; — das Abrinnen, *Nov.*

odcẹ́jati, am, *vb. impf. ad* odcediti; kleinweise abrinnen lassen, wegseihen; — voda se odceja: das Wasser fließt langsam ab, *Levst. (Močv.)*; — jed se mu je pričela odcejati (= v slast iti), *Zv.*

odcẹ́javec, vca, *m.* der Abflusscanal, *C.*

odcẹ̑jek, jka, *m.* = odcedek, *Jan.*

1. **odcẹ̀p**, cẹ́pa, *m.* 1) das Wegspalten, *Navr. (Let.)*; — 2) das Weggespaltene, das Bruchstück, *C.*

2. **odcèp**, cẹ́pa, *m.* das Abfallen (der Frucht), *Cig.*

odcẹ́pati, cẹ̑pam, *vb. pf.* abfallen (vom Obst).

1. **odcẹ̑pek**, pka, *m.* 1) das Abgespaltene, ein Spalt (Holz), *Cig.*; — 2) die Abzweigung, der Zweig: odcepki južne slovanščine, *Levst. (LjZv.)*; — die Secte, *Jan.*

2. **odcẹ̑pek**, pka, *m.* die abgefallene Frucht, *Cig.*, *C.*

odcẹ́piti, im, *vb. pf.* durch Spalten trennen, wegspalten; — o. se, sich abspalten; — sich lostrennen: o. se od krdela, od družbe.

odcẹ̑pkati, am, *vb. pf.* absplittern, *Cig.*

odcẹ́pljati, am, *vb. impf. ad* odcepiti: wegspalten; — abzweigen: strelna konica kaže, kam se odceplja stranska koleja, *DZ.*

odcẹ́pljenec, nca, *m.* der Schismatiker, der Sectierer, *Cig.*, *Jan.*

odcẹ́pljenost, *f.* die Sonderstellung, *Jan. (H.)*.

odcȋncati, am, *vb. pf.* = cincajoč oditi, *Cig.*

odcízati, am, *vb. pf.* absaugen, *Cig.*

odcǫ̑prati, am, *vb. pf.* entzaubern, die Verzauberung aufheben, *Z.*

odcurẹ́ti, ím, *vb. pf.* kleinweise abrinnen, *Jan. (H.)*.

odcurljáti, âm, *vb. pf.* abrieseln, *Cig.*

odcúzati, am, *vb. pf.* = odcizati, *Cig.*

odcvèsti, cvetém, *vb. pf.* aufhören zu blühen, abblühen; črešnje so že odcvele.

odcvẹ́tati, am, *vb. impf. ad* odcvesti; im Abblühen begriffen sein.

odcvetéti, im, *vb. pf.* = odcvesti, *M.*

odcvetévati, am, *vb. impf.* = odcvitati, *Jan.(H.).*

odcvítati, am, *vb. impf.* = odcvetati, *Z.*

odcvŕkniti, cvr̂knem, *vb. pf.* absengen, *Cig.*

odčárati, am, *vb. pf.* 1) = s čaranjem odpraviti, wegzaubern, *Cig.*; — 2) entzaubern, loszaubern: o. koga, *Cig., Jan.*

odčarováti, ûjem, *vb. impf. ad* odčarati, *Jan.*

odčéhniti, čêhnem, *vb. pf.* wegreißen, *Cig., Jan., Levst.(M.)*; veje se odčehnejo, *Jurč.*

odčépiti, čêpim, *vb. pf.* durch Entfernung des Zapfens öffnen, *Cig., C.*

odčésati, čéšem, *vb. pf.* wegkämmen, *Cig.*

odčésniti, čêsnem, *vb. pf.* wegreißen; o. vejico od drevesa, tresko od polena, kos obleke.

odčesováti, ûjem, *vb. impf. ad* odčesniti.

odčêšek, ška, *m.* kar se odčehne, *C.*

odčístiti, čîstim, *vb. pf.* s čiščenjem odpraviti, wegputzen: starejša poštna znamenja od prateža o., *DZ.*

odčóhati, am, *vb. pf.* wegstriegeln, *Cig.*

odčotáti, âm, *vb. pf.* hinkend fortgehen, *Cig.*

odčréditi, črêdim, *vb. pf.* ablösen, *Guts., Mur.*; o. se, sich ablösen, *Z.*

odčrépati, črépljem (-páti, -pâm), *vb. pf.* wegschöpfen: tolščo o., *Cig., Jan.*

1. **odčŕtiti**, čr̂tim, *vb. pf.* wegritzen, *GBrda.*

2. **odčŕtiti**, im, *vb. pf.* = odjesti, izpodjesti (komu službo), *GBrda.*

odčúhniti, čûhnem, *vb. pf.* nachgeben (vom Schmerz), *C.*; — srce mi je odčuhnilo, das Herz ist ruhiger geworden, *C.*; — prim. očuhniti.

oddàh, dáha, *m.* = oddih, *Jan.(H.).*

oddáhniti, dáhnem, *vb. pf.* = oddehniti.

oddâja, *f.* 1) die Weggabe, die Abgabe, *Cig., Jan., C.*; — die Ablieferung, *Jan.*; — die Verleihung, *Cig.*; die Entäußerung, *Cig., Jan.*; — 2) der Verkauf: na oddajo imeti = na prodaj i., (odaja) *Mur., vzhŠt.*

oddajálen, lna, *adj.* Abgabs-, *Cig.*; oddajâlna doba, *DZ.*; oddajalna postaja, *DZ.*; oddajalni zapisnik, das Ausfolgungsprotokoll, *DZ.*

oddajalíšče, *n.* der Abgabsort, *Jan.*

oddâjanje, *n.* das Weggeben, das Abgeben.

oddajâtelj, *m.* der Abgeber, der Absender, *DZ.*

1. **oddâjati**, am, *vb. impf. ad* oddati; 1) weggeben; o. v najem, vermieten, *Cig.*; — abgeben, abliefern; o. v vojake, zum Militär abführen, *Cig.*; — 2) verkaufen, (odajati) *Mur., vzhŠt.*

2. **oddâjati**, am, *vb. impf.* o. kravo = umečevati vime pred molžo, potegniti nekolikokrat po sescih, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — prim. dojiti.

oddajâvec, vca, *m.* 1) der Abgeber, der Ablieferer, *Cig.*; — 2) der Denunciant, (odajavec) *Cig., BlKr.-M.*

oddájen, jna, *adj.* 1) veräußerlich, *Jan.(H.)*; — leichtverkäuflich: letos je vino oddajno, *vzhŠt.*; — 2) Abgabs-: oddâjna pošta, die Abgabspost, *Cig., Jan.*; oddajni list, der Ablieferungsschein, *DZ.*; — oddajna pravica, das Verleihungsrecht, *Cig.*

oddajíšče, *n.* der Abgabsort, *Cig.*

oddâjnik, *m.* 1) der Abgeber, *Cig., Jan.*; — der Aufgeber (na pošti), *DZ.*; — der Bestandgeber, *Cig.*; — 2) der Verräther, (odajnik) *ogr.-C.*

oddalîtev, tve, *f.* die Entfernung, *Cig.*

oddalíti, ím, *vb. pf.* in eine gewisse Entfernung bringen, entfernen, o. se, sich entfernen, *Mur., Cig., Jan., nk.*; oddaljen, entfernt, entlegen, *Cig., Jan., nk.*; — prim. stsl. otъdaliti, rus. otdalítь.

oddaljénje, *n.* das Entfernen, die Entfernung, *Cig., Jan., nk.*

oddaljénost, *f.* das Entferntsein, die Entlegenheit, *Cig., Jan., nk.*; — die Entfernung, der Abstand, *Jan., nk.*

oddaljevānje, *n.* das Entfernen, *Cig.(T.), nk.*; — das Sichentfernen, *nk.*

oddaljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* oddaliti; entfernen; o. se, sich (immer weiter) entfernen, *Mur., Cig., Jan., nk.*

oddārek, rka, *m.* das Gegengeschenk, *Navr.(Kop. sp.).*

oddarováti, ûjem, *vb. pf.* die Opferung beenden, *Burg.*

oddáten, tna, *adj.* verkäuflich, (odaten) *ogr.-C.*

oddáti, dám, *vb. pf.* 1) weggeben, sich entäußern: blago o., die Ware loswerden, *Cig.*; o. kaj po dražbi ali znižbi, etwas begeben, an den Meist- oder Mindestbietenden überlassen, *Cig.*; o. stan, sobo, vermieten: soba je že oddana; službo o., einen Dienst vergeben; hčer o., die Tochter anbringen (= verheiraten), *Cig.*; — abgeben, abliefern: izgotovljeno delo o., pismo o., einen Brief bestellen; — 2) = prodati, verkaufen, (odati) *Mur., C., vzhŠt.*; — 3) = izdati, verrathen, (odati) *BlKr.-M., C.*

oddaváč, *m.* = prodajač, der Verkäufer, (odavač) *Mur., vzhŠt.-M.*

oddávati, am, *vb. impf. ad* oddati; = prodajati, (odavati) *Mur., vzhŠt.-M., Mik.*

oddâvec, vca, *m.* = prodajač, (odavec) *vzhŠt., ogr.-C.*

oddâvnja, *adv.* = zdavnaj, *ogr.-C.*

oddehníti, dáhnem, *vb. pf.* o. si, einen ungehinderten, tiefen Athemzug thun; (tudi: o. se, ne morem se o.: aufschnaufen (nach einer Anstrengung), ausruhen, sich erholen; rekel je (Jezus) učencem: v puščavo, v samoto poj(di)mo, da si oddahnete, *Ravn.-Valj.(Rad)*; vročina pojenjava malo po malo: človek in žival si oddahne, *Erj.(Izb. sp.).*

oddejáti, dénem, *vb. pf.* 1) wegthun, ablegen, *Cig., M.*; beseitigen, *DZ.*; — 2) = odpreti, *Rez.-Baud.*

1. **oddèl**, déla, *m.* die Entzauberung, *M.*; — prim. oddelati 4).

2. **oddèl**, déla, *m.* 1) eine Abtheilung (des Heeres), *Z.*; die Division, *DZ.*; — 2) die Apanage, *Cig.*; prim. oddeliti 2).

oddélati, dêlam, *vb. pf.* 1) abarbeiten, abnützen: oddelati si roke, *Zora*; — 2) aufhören zu arbeiten, *Jarn.*; ti si že oddelal, jaz pa še ne, *jvzhŠt.*; — 3) aufthun, aufmachen; (o.

kar je zadelano): o. luknjo, *Mur.*, *Cig.*; — 4) o. komu, jemanden entzaubern, ihm den Zauber lösen, *Cig.*, *ogr.-M.*; o. komu, da ne bode volkodlak, *LjZv.*

oddelávati, am, *vb. impf.* = oddelovati, *Cig.*

oddêłčen, čna, *adj.* Abtheilungs-: oddelčni zbori, Abtheilungscollegien, *DZ.*

oddêłek, łka, *m.* ein von einem Ganzen abgesonderter Theil, die Abtheilung: mestni o., das Quartier, *Cig.*; — hišni o., der Tract, *Cig.*; o. vojakov, eine Truppenabtheilung, ein Detachement, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — volilni o., der Wahlkörper, *C.*, *nk.*; stanovski o., der Standeskörper, *DZkr.*; — das Fach, das Departement, die Section, *Cig.*, *DZ.*; — der Abhub im Bergwesen, *Cig.*; — der Abschnitt, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

oddêlen, łna, *adj.* 1) Abtheilungs-: oddêlni kolegij, *DZ.*; — 2) trennbar, *Jan.*

oddelílen, łna, *adj.* Abfindungs-: oddelilni preračun, die Abfindungsberechnung, *DZkr.*

oddelílo, *n.* die Abfindung, *DZkr.*

oddelíti, ím, *vb. pf.* 1) abtheilen, absondern, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) o. koga, jemandem seinen Theil geben, ihn abfinden, *Cig.*; o. otroke, *Cig.*

oddeljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* oddeliti, *Cig.*

oddelovânje, *n.* die Gegenwirkung, *Cig.(T.)*.

oddelováti, ûjem, *vb. impf. ad* oddelati; 1) aufmachen, aufthun (o. kar je zadelano), *Cig.*; — entzaubern, *Cig.*; — 2) zurückwirken, reagieren, *Cig.(T.)*.

oddêlščina, *f.* die Apanage, *Cig.*

oddesetíniti, înim, *vb. pf.* o. koga, jemanden durch Entrichtung des Zehents befriedigen, ihn abzehenten, *Cig.*

oddéti, dénem, *vb. pf.* abdecken, *Mik.*

oddévati, am, *vb. impf. ad* oddejati, oddeti, *Cig.*, *M.*

oddìh, díha, *m.* ein ungehinderter voller Athemzug (z. B. nach einer Anstrengung), *Mur.*; das Ausschnaufen, *Cig.*; brez oddiha izpiti, ohne abzuniessen austrinken, *Cig.*; — die Erholung, die Rast, *Cig.(T.)*; plesali so brez oddiha, *LjZv.*; — die Pause in der Tonkunst, *Jan.*; (rus.).

oddîha, *f.* das Ausschnaufen, die Rast, *C.*

oddihâj, *m.* = oddih, die Pause, *Jan.(H.)*.

oddíhałce, *n.* die Luftröhre, (odih-) *Mur.*, *Cig.*

oddíhati, dîham, *vb. impf. ad* oddehniti; o. si (se), freien Athem holen, ausschnaufen, *Cig.*; absetzen (in der Rede), *Cig.*, *Jan.*

oddihávati, am, *vb. impf.* o. si (se), ausschnaufen, *Erj.(Torb.)*.

oddîhljaj, *m.* ein ungehinderter, tiefer Athemzug; — die Rast, *Jan.*

oddíhniti, dîhnem, *vb. pf.* = oddehniti.

oddihovânje, *n.* das Ausschnaufen.

oddihováti, ûjem, *vb. impf.* o. si (se), öfter aufathmen, ausschnaufen, Luft schöpfen; — öfters absetzen (in der Rede), *Jan.*

oddírjati, am, *vb. pf.* wegrennen, davonrennen, fortsprengen.

oddivjáti, âm, *vb. pf.* 1) stürmend, tobend sich entfernen; — 2) aufhören zu toben, ausrasen, *Cig.*; — 3) entwildern, *Vod.(Pes.)*.

oddnéven, vna, *adj.* oddnêvna menica, der Dato-Wechsel, *Cig.*, *Jan.*

oddníti, ím, *vb. pf.* (aus einem Fass) den Boden herausnehmen: o. sod, *Vrtov.(Vin.)*.

oddộjče, eta, *n.* 1) das abgespente Kind, *M.*; — 2) das Spanferkel, (odojče) *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*

oddộjek, jka, *m.* das Spanferkel, (odojek) *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*

oddojénec, nca, *m.* das abgespente Kind, *Z.*

oddojeváti, ûjem, *vb. impf. ad* oddojiti; abspenen, *Cig.*, *Jan.*

oddojíti, ím, *vb. pf.* 1) der Mutterbrust entwöhnen, abspenen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — oddojeni prašiček, das Spanferkel, *DZ.*; — 2) (eig. aufhören zu säugen), aufsäugen, großsäugen, *Cig.*

oddółbsti, dółbem, *vb. pf.* durch Meißeln entfernen, abmeißeln, *Cig.*

oddołžíti, ím, *vb. pf.* von Schulden befreien, *Cig.*, *M.*, *Cig.(T.)*; o. se, sich der Schulden entledigen, *Jan.*; o. se komu, jemandem eine Schuld abtragen, *Zv.*

oddonéti, ím, *vb. pf.* aufhören zu tönen, *Cig.*; pogl. odzveneti.

oddrápati, pam, pljem, *vb. pf.* abkratzen, wegkratzen.

oddrástiti, im, *vb. pf.* davonhetzen, *Cig.*

oddŕčati, čím, *vb. pf.* davonglitschen; — davonsprengen, *Cig.*

oddrdráti, âm, *vb. pf.* 1) davonrasseln; — 2) aufhören zu ratschen.

oddrẹ́gniti, drệgnem, *vb. pf.* (mit einem länglichen Gegenstande) wegstoßen, *Jan.(H.)*.

oddréti, dérem, *vb. pf.* abschinden, wegreißen.

1. **oddŕgniti**, dr̂gnem, *vb. pf.* wegwetzen, wegreiben; rjo o.

2. **oddŕgniti**, dr̂gnem, *vb. pf.* aufschnüren (oddrgne se, kar je zadrgnjeno): o. mošnjo, *nk.*, *Dol.*

oddr̂kati, am, *vb. pf.* davonglitschen, davonsprengen, *Cig.*

oddŕkniti, dr̂knem, *vb. pf.* wegglitschen: abweichen, abspringen, *Mur.*

oddrobíti, ím, *vb. pf.* durch Bröckeln ablösen, abbreckeln, *Cig.*, *Jan.*; kruha o., *Jurč.*; — o. se, sich abbröckeln, *Cig.*

oddŕsniti, dr̂snem, *vb. pf.* etwas weggleiten machen: vrata o., *Gor.*; — lina se oddrsne, der Schieber am Fenster gleitet weg, *Zora.*

oddrugộd, *adv.* = od drugod, anderswoher.

oddrugec, *adv.* = oddrugod, *C.*, *vzhŠt.-Mik.*

oddruževânje, *n.* das Trennen, *DZ.*

oddruževáti, ûjem, *vb. impf. ad* oddružiti; trennen, *Jan.*; o. se, sich abgesellen, *Cig.*

oddružîtev, tve, *f.* die Lostrennung: o. sestavnih delov kake reči, *DZ.*

oddrúžiti, drûžim, *vb. pf.* die Vereinigung lösen, lostrennen, *Jan.*, *C.*; Hercegovino od Bosne o., *Nar. Let.*; — o. se, aus einem Vereinsverbande treten, *Nov.-C.*; sich von einer Gesellschaft entfernen, sich abgesellen, *Cig.*

oddŕzniti, dr̂znem, *vb. pf.* ein wenig öffnen: oddrznjene duri, *Erj.(Izb. sp.)*; pogl. otrzniti.

oddûha, *f.* das Ausschnaufen, *Habd.-Mik.*
odduhálce, *n.* die Luftröhre, *C.*
odduhávati, am, *vb. impf.* athmen, *Habd.-Mik., ogr.-C.*; tudi: o. se, *Habd.*
oddúrati, am, *vb. pf.* fortstoßen, (durch schlechte Behandlung) vertreiben: ona še ga bo od hiše oddurala, *jvzhŠt.*
odduríti, ím, *vb. pf.* von sich stoßen, verschmähen, *Meg., Dict., Svet.(Rok.)*; grehe ostaviti i odduriti, *kajk.-Valj.(Rad)*; odvreči i o. kaj, *kajk.-Valj. (Rad)*; laž zavržem i oddurim, *ogr.-Valj.(Rad)*; (piše se navadno: oduriti).
oddurjávanje, *n.* die Verabscheuung, der Hass, *Cig., kajk., ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. oddurjavati.
oddurjávati, am, *vb. impf. ad* odduriti; verabscheuen, hassen, *Habd., Cig.(T.), ogr., kajk.-Valj.(Rad)*; odurjavam to, das ist mir verhasst, *Cig.*; (piše se navadno: odurjavati).
oddurjâvec, vca, *m.* der Verabscheuer, der Hasser, *ogr.-M., Valj.(Rad).*
oddûšek, ška, *m.* 1) das Luftabzugsloch, das Luftloch, *Cig., Jan., M., C., DZ., Sen.(Fiz.)*; — das Dampfloch, *Cig., Jan.*; — 2) die Rast, die Erholung: nimam odduška, ich habe keine Erholung, *M.*; brez odduška, ohne auszuruhen, *Vrt.*
oddûšje, *n.* das Athemsystem, *Erj.(Som.).*
oddûška, *f.* das Luftloch, das Zugloch, *Mur., Cig., Jan.*
oddušník, *m.* 1) das Luftloch, *Štrek., Kras*; der Luftzieher in den Fenstern, der Ventilator, *Cig.*; — 2) = brezdno („kakor bi se zemlja po njem oddihavala"), *Kras-Erj.(Torb.).*
oddušnîkarica, *f.* oddušnikarice, Schlundblasenfische, *Erj.(Ž.).*
odebeléti, ím, *vb. pf.* dick werden; — fett werden, feist werden.
odebelévati, am, *vb. impf. ad* odebeleti; allmählich dick werden, *Z., Vrt.*
odebelína, *f.* die Verdickung, *DZ.*
odebelíti, ím, *vb. pf.* dick machen; feist machen, ausmästen; — o. se, dick, feist werden.
odẹ̄j, *m.* najbolj za glasbene zabave odločeno poslopje, das Odeum, *Cig.*
odệja, *f.* die Hülle, die Kleidung, *Jan.*; — die Decke, die Bettdecke; slaba, svilnata, tanka o.; — *pren.* der Deckmantel, *Cig.*; die äußere Schale (fig.), *Cig.*
odệjast, *adj.* deckenartig: odejasti oblak, die Deckenwolke, *UčT.*
odẹ́jati, am, *vb. impf. Mur.*; pogl. odevati.
odelíti, ím, *vb. pf.* betheilen, *ogr.-C.*
odẹ́lǫ, *n.* die Kleidung, *C., Valj.(Rad)*; bojno o., die Rüstung, *Jan.(H.)*; — die Bekleidung (lebloser Dinge), *Cig., Jan.*
odemíti, ím, *vb. pf.* o. koga, zum Bewusstsein bringen, *C.*; jemandes Geist aufrichten, *C.*; — o. se, zum Bewusstsein gelangen, *C., Z.*; — prim. odumiti.
odéniti, dénem, *vb. pf.* = odeti, *Mur.*
odệnka, *f.* čas po južini (od polu ene do druge ure), *Luče(Št.)-Erj.(Torb.).*
ǫ́der, dra, *m.* das Gerüst; — strešni o., das Dachgerüst, der Dachstuhl, *Cig., Dol.*; oder staviti na zidove, *Ravn.(Abc.)*; na odru so viseli le slabi ostanki slamnate strehe, *LjZv.*; — das Scheunengerüst (zur Aufbewahrung des Strohes, Heues), der Heu-, Strohboden, *Cig., Jan., Gor., Dol.*; prostor nad skednjem, kamor spravljajo otepe, *Notr.*; nad hlevom pak je bil oder obilo z mrvo natlačen, *Jurč.*; — mrtvaški o., das Todtengerüst; — sramotni o., der Pranger, *LjZv.*; — die Bühne (im Theater), *Cig., Jan., nk.*; — das Podium, die Tribüne, *Jan.(H.)*; — das Gestell: das Bettgestell, *Cig., BlKr.*: das Stallbett; das Hängebett im Stall, *C.*; die Obstbühne im Keller, *C.*; das Tischgestell, *Cig.*; nekaka priprava pri kozolcu nam. stola, da skladač nanjo stopa, *Tolm.-Levst.(M.).*
odệrati, am, *vb. impf.* = odirati, *Mur.*
oderúh, *m.* der Menschenschinder, der Wucherer.
oderúhati, am, *vb. impf.* wuchern, *C.*
oderúhinja, *f.* die Wuchrerin, *Jan.(H.).*
oderúšen, šna, *adj.* = oderuški, *C.*
oderúški, *adj.* wucherisch.
oderûštvǫ, *n.* der Wucher, die Wucherei.
odesetíniti, înim, *vb. pf.* desetini podvreči, abzehenten, *Mur.*
odeskáti, âm, *vb. pf.* mit Brettern belegen, verbrettern, verbohlen, *Cig.*
odẹ́tał, *f.* die Bettdecke, *Cig., Lašče-Erj.(Torb.)*; pogl. odetel.
odẹ́talǫ, *n. M.*, pogl. odetel.
odẹ́teł, teli, *f.* die Hülle, das Gewand, *Trub., ogr.-Mik.*; die Decke, die Bettdecke, *Dict., Krelj, Trub., Dalm.*
odệtev, tve, *f.* = odetel, *Dict.*; odetev tvoja bodo črvje, *ogr.-Valj.(Rad).*
odệtež, *m.* die Kleidung: imamo živež, odetež in obutež, *C.*
odéti, dénem, (dệjem), *vb. pf.* bekleiden, umhüllen, *Cig., Jan.*; on je nje odel s kožo, *Dalm.*; o. se z listjem, sich belauben, *Jan.*; mit einer Decke bedecken, zuhüllen, zudecken; o. bolnika z gorko odejo; — pomni: odęvèn, *Rib.-Mik.*, poleg: odet.
odệtva, *f.* die Decke, *Dict., ZgD.*
odẹ̀v, dẹ́va, *m.* die Bedeckung, *Met., Mik.*
odệv, *f.* die Bedeckung, die Bekleidung, *Mur., Jan., C.*
odệva, *f.* das Gewand, *Cig.*
odeválǫ, *n.* die Hülle, *Mur., Cig.*; die Bettdecke, *C., vzhŠt.*
odévanje, *n.* das Umhüllen, das Zudecken.
odévati, am, *vb. impf. ad* odeti; 1) umhüllen, bekleiden, *Cig., Jan.*; — zudecken, zuhüllen; — 2) = obdevati, skladati: o. žito, *Gor.*
odệvek, vka, *m.* die Hülle, *kajk.-Valj. (Rad).*
odệvka, *f.* die Hülle, die Decke, *Cig., Volk.-M., ogr.-Mik.*
odfofotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. pf.* wegflattern, *Cig.*
odfŕčati, ím, *vb. pf.* schnell davonflattern, wegfliegen, *Cig., Jan., jvzhŠt.*
odfrfotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. pf.* wegflattern, *Cig.*
odfrfráti, âm, *vb. pf.* wegflattern, *Cig.*; eilig davon gehen: odfrfrala je, *jvzhŠt.*
1. **odfŕkniti**, fŕknem, *vb. pf.* entfliegen, *Jan.*

2. **odfŕkniti**, nem, *vb. pf.* o., kar je zafrknjeno, etwas Verdrehtes, Verbogenes in die frühere Lage zurückbringen, *jvzhŠt.*, *BlKr.*
odfrlę́ti, ím, *vb. pf.* davon flattern, *Cig.*
odfúkniti, fûknem, *vb. pf.* weghuschen, davonfliegen, davonlaufen, *ogr.-C.*
odgâja, *f.* = odgoja, *C.*
odgâjati, am, *vb. impf. ad* odgojiti: erziehen, *Cig.*, *C.*, *nk.*
odgáliti, im, *vb. pf.* entblößen, *C.*
odgámbati, gâmbam, *vb. pf.* watschelnd weggehen, wegschlendern, *Cig.*
odganjáč, *m.* der Wegtreiber, der Vertreiber.
odgânjanec, nca, *m.* die abzuschiebende Person, der Schübling, *Levst.* (*Nauk*), *DZkr.*
odgânjanje, *n.* 1) das Wegtreiben: das Verscheuchen: o. ptičev; — 2) das Ausschlagen (der Bäume).
odgânjati, am, *vb. impf. ad* 1) wegtreiben, fortjagen, zurückjagen, entscheuchen; abwehren, *Cig.*; o. skrbi s pitjem, *Cig.*; o. kupce, die Kunden vertreiben, *Cig.*; — 2) ausschlagen, Triebe ansetzen, treiben; drevje že odganja; živ jezik je drevo, ki vedno odganja, *Glas.*
odgânjavec, vca, *m.* der Wegtreiber, der Vertreiber, *Hip.*, *Cig.*
odgânjek, njka, *m.* der Sprosš, *Ravn.*
odgeníti, gánem, *vb. pf.* wegrücken, *Mur.*; o. se, auf die Seite treten, *Z.*
odginiti, gînem, *vb. pf.* verschwinden, *C.*
odglàs, glása, *m.* 1) der Wiederhall, *Mur.*, *Cig.*, *ZgD.*; — 2) die Resonanz, *Cig.*; o. dajati, resonieren, *Cig.(T.)*.
odglasíti, ím, *vb. pf.* einen Laut erwidern, *Cig.*; o. se, wiederhallen, *Cig.*
odglášati, am, *vb. impf. ad* odglasiti; Töne erwidern: Rogulje Triglava Odglašajo šum, *Vod.(Pes.)*; — o. se, wiederhallen, *Cig.*
odglaševáti, ûjem, *vb. impf.* = odglašati, *C.*
odglǫ́dati, dam, jem, *vb. pf.* wegnagen; miši so vratom ogel odglodale.
odgnánec, nca, *m.* der Abgeschobene, der Schübling, *Levst.(Nauk)*, *DZ.*, *DZkr.*
odgnáti, ženem, *vb. pf.* 1) wegtreiben, forttreiben; o. vjete tatove k oblastvu; abschieben; o. potepuha v domačo občino: davonjagen, vertreiben; o. divjino z lajanjem, *Cig.*; — 2) ausschlagen, Triebe ansetzen (von Bäumen); vse drevje je že odgnalo.
odgnijati, am, *vb. impf. ad* odgniti, = odgnivati, *Cig.*
odgníti, gnijem, *vb. pf.* abfaulen; odgnil mu je prst.
odgnívati, am, *vb. impf.* = odgnijati, abfaulen, *Jan.*, *C.*
odgnojíti se, ím se, *vb. pf.* durch Eiterung sich loslösen: odgnojil se mu je nohet, *Cig.*
odgodrnjáti, âm, *vb. pf.* brummend antworten, *Zora.*
odgòj, gǫ́ja, *m.* = odgoja, *Cig.*
odgǫ́ja, *f.* die Erziehung, *Jan.*, *C.*, *nk.*
odgǫ́jen, jna, *adj.* Erziehungs-, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
odgoję́nec, nca, *m.* der männliche Zögling, *nk.*
odgoję́nka, *f.* ein weiblicher Zögling, *C.*, *nk.*
odgojeválen, łna, *adj.* erziehend: neko odgojevalno moč mora imeti poezija, *Cv.*
odgojevâlnica, *f.* die Erziehungsanstalt, *Cig.*
odgojevânje, *n.* das Erziehen, das Auferziehen, *nk.*
odgojevâtelj, *m.* = odgojevavec, *Jan.(H.)*.
odgojeváti, ûjem, *vb. impf.* = odgajati; erziehen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
odgojevâvec, vca, *m.* der Erzieher, *Let.*
odgojeznânstvǫ, *n.* die Pädagogik, *UčT.*
odgojílen, łna, *adj.* Erziehungs-, *Jan.*, *nk.*
odgojilíšče, *n.* = odgojilnica, *Jan.(H.)*.
odgojîlnica, *f.* die Erziehungsanstalt, *Jan.*, *C.*
odgojílǫ, *n.* 1) das Erziehungsmittel, *Cig.*; — 2) die Erziehung, *Vrt.*; lepo domače odgojilo, *Levst.(Nauk)*.
odgojîtelj, *m.* der Erzieher, *Jan.*, *nk.*
odgojîteljica, *f.* die Erzieherin, *Jan.*, *nk.*
odgojîteljski, *adj.* die Erzieher betreffend, Erzieher-, Erziehungs-, *Jan.*, *nk.*
odgojîteljstvǫ, *n.* das Erzieherthum, das Erziehungswesen, *Jan.*, *nk.*
odgojîtev, tve, *f.* die Erziehung, *Cig.*, *Let.*
odgojíti, ím, *vb. pf.* auferziehen, erziehen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
odgojîtva, *f.* = odgojitev, *Jan.(H.)*.
odgojníca, *f.* die Erzieherin, *Cig.*
odgojník, *m.* der Erzieher, *Cig.*, *Jan.*
odgojnína, *f.* das Erziehungsgeld, *Nov.*
odgǫ̑jstvǫ, *n.* das Erziehungswesen, das Erziehungsfach, *Cig.*
odgomáziti, âzim, *vb. pf.* = odgomezeti, *Jan.(H.)*.
odgomezę́ti, ím, *vb. pf.* wegwimmeln, entwimmeln, (-gomaz-) *Cig.*
odgomezljáti, âm, *vb. pf.* = odgomezeti, *Cig.*
odgòn, gǫ́na, *m.* das Wegtreiben, der Abtrieb (z. B. des Viehes von einem Orte), *Cig.*, *DZ.*; — die Abschiebung, der Schub, *Nov.*, *DZ.*; z odgonom odpraviti, abschieben, na o. dati, in Schub setzen, *Levst.(Nauk)*.
odgonę̑tljaj, *m.* die Auflösung eines Räthsels, (*Cig. T.*); — hs.
odgonę̑tka, *f.* = odgonetljaj, *Vrt.*
odgoniti, nem, *vb. pf.* errathen, *C.*
odgǫ̑nski, *adj.* Schub-, *Nov.-C.*, *DZ.*, *DZkr.*; odgonska postaja, die Schubstation, *Levst.(Nauk)*.
odgǫ̑nstvǫ, *n.* das Schubwesen, *Nov.-C.*, *Levst.(Nauk)*, *DZ.*
odgorę́ti, ím, *vb. pf.* in Folge des Brennens sich loslösen, ab-, wegbrennen: odgorela hlačnica, *Jurč.*
odgospodáriti, ârim, *vb. pf.* abwirtschaften, abhausen.
odgospodínjiti, înjim, *vb. pf.* abwirtschaften (von einer Frau), *Cig.*
odgǫ́sti, gǫ́dem, *vb. pf.* aufhören zu geigen: aufhören zu musicieren; godci so že odgodli.
odgovârjanje, *n.* 1) das Abreden; — 2) das Antworten.
odgovârjati, am, *vb. impf. ad* odgovoriti; 1) durch Zureden abzubringen suchen, abreden, widerrathen; o. koga; odgovarjati kmeta od dela, *Levst.(Zb. sp.)*; tudi: o. komu; — 2) rechtfertigen: o. se, Rechenschaft geben,

Jan., Trub.: verantwortlich sein: o. se občini za občinsko uradovanje, *Levst.(Nauk)*; — 3) antworten; o. komu na vprašanja; o. k prošnjam, *Levst.(Močv.)*, *Vrt.*; respondieren, *Cig., Jan.*; — trotzig antworten, protzmaulen, *Cig., jvzhŠt.*; žena možu odgovarja, *Ben.-Kl.*; = o. se, *Svet. (Rok.)*; — o. za kaj, etwas verantworten, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; — entsprechen, o. si, sich gegenseitig entsprechen, *nk.*

odgôvor, *m.* 1) die Antwort, die Erwiderung; — 2) die Rechenschaft: o. dajati za kaj, od česa, Rechenschaft ablegen; o. dajati za kaj, für etwas gut stehen, *Cig.*; na o. poklicati, zur Verantwortung ziehen, *Cig., Jan.*; = na o. postaviti, *Šol.*; = na o. vzeti, *Cig., Šol.*

odgôvor, *f.* = odgovor *m.* (Antwort), *Dalm., Kast.-Valj.(Rad).*

odgovọ̑ren, rna, *adj.* 1) verantwortlich: o. za kako reč, *Cig., Jan., M., nk.*; sam s seboj odgovoren o vsem, persönlich verantwortlich für alles, *Levst.(Močv.)*; — 2) odgôvoren, Antwort-: odgovorna poslanica, das Antwortschreiben, *DZ.*

odgovoríti, ím, *vb. pf.* 1) abreden, abbringen; o. koga od česa, *Cig.*; — 2) o. koga, entschuldigen, rechtfertigen, *Savinska dol.-C.*; o. se, sich entschuldigen, sich rechtfertigen, *Trub., Krelj, Jap., Dol.*; kako bi se jaz pred Bogom odgovoril? *Škrinj.*; — 3) antworten, erwidern; o. komu na kaj; o. k vprašanju, *Levst.(Močv.)*; kdor molči, desetim odgovori, *Npreg.-Dol.*; — o. za kaj, etwas verantworten, *Cig.*

odgovorjeník, *m.* der sich zu verantworten hat: tožnik in o., *Rec.-Let.(1889, 187).*

odgovorljìv, íva, *adj.* gerne antwortend, gesprächig, *Mur.*

odgovọ̑rnica, *f.* die Antwortkarte, *DZ.*; — die Gegenschrift, *DZ.*

odgovọ̑rnik, *m.* der Verantwortliche, *Cig.(T.)*; — der Sachwalter, *C.*

odgovọ̑rnost, *f.* die Verantwortlichkeit, *Cig., Jan., nk.*; ob svoji odgovornosti, unter eigener Verantwortung, *Levst.(Nauk)*

odgozdíti, ím, *vb. pf.* (etwas Verkeiltes) entkeilen, *Cig.*; (nam. odgvozditi).

odgrábiti, grâbim, *vb. pf.* wegrechen: o. smeti od sena: — wegscharren (mit der Hand u. dgl.).

odgrábljati, am, *vb. impf. ad* odgrabiti, *Cig.*

odgradíti, ím, *vb. pf.* durch einen Zaun absondern, aus-, abzäunen: kos njive o., *Cig.*; — mittelst eines Deiches aussondern, *Cig.*

1. **odgrájati**, am, *vb. impf. ad* odgraditi, *Cig.*

2. **odgrájati**, jam, jem, *vb. pf.* = izgrajati, durch Tadel verleiden: o. komu žensko, ki mu je bila namenjena, *LjZv.*

odgrẹ́bati, grẹ̑bam, *vb. impf. ad* odgrebsti, odgreniti; weg-, abscharren; prah o. s ceste, den Staub von der Straße abziehen, *Levst.(Cest.)*; žito izpod vevca pri vejanju o., *Polj.*

odgrébsti, grébem, *vb. pf.* wegscharren; — durch Scharren öffnen; o. krompirjev grob.

odgréniti, grénem, *vb. pf.* durch einmaliges Scharren entfernen, wegscharren, *Z.*; durch Scharren abdecken, *ogr.-M.*

odgrẹ́ti, grẹ̑jem, *vb. pf.* verwärmen: o. žico, smolo, *Levst.(Beč.)*; o. se, warm werden, *Dol.*

odgrẹ́vati, am, *vb. impf. ad* odgreti; erwärmen, *Z.*; — o. se na solncu, sich sonnen, *C.*

odgrinjáča, *f.* das Streichbrett am Pfluge, *C.*

odgrínjati, am, *vb. impf. ad* odgrniti; die Hülle oder Decke wegnehmen, abdecken, enthüllen: postelje odgrinjati.

odgrísti, grízem, *vb. pf.* durch Beißen loslösen, abbeißen.

odgrìz, gríza, *m.* das Abbeißen, der Abbiss, *Cig.*

odgrízati, am, *vb. impf. ad* odgristi; weg-, abbeißen, *Cig.*

odgrizávati, am, *vb. impf.* = odgrizovati: koren setvi o., *ogr.-Valj.(Rad).*

odgrîzek, zka, *m.* das Abgebissene, *Cig.*

odgrízniti, grîznem, *vb. pf.* durch einen Biss lostrennen, abbeißen.

odgrizováti, ûjem, *vb. impf.* weg-, abbeißen.

odgrîžljaj, *m.* ein abgebissenes Stück, der Abbiss, *Cig., Jan.*

odgrméti, ím, *vb. pf.* 1) aufhören zu donnern, ausdonnern; — 2) wiederdonnern, *Cig.*

odgrmévati, am, *vb. impf. ad* odgrmeti; wiederdonnern: odgrmeva od skal, *Cig.*

odgŕniti, nem, *vb. pf.* abdecken; o. posteljo; — enthüllen, entschleiern.

odgubíti se, ím se, *vb. pf.* von einem Ganzen sich trennen und verloren gehen: krava se je od črede odgubila, *C.*

odgúgati, am, *vb. pf.* 1) auswackeln: zob o., *Cig.*; — 2) o. jo, wackelnd weggehen: nekam jo je odgugal, *Cig.*; tudi: o. se, *Cig.*

odgúliti, im, *vb. pf.* durch Wetzen entfernen, abwetzen, abreiben, *Cig.*

odgûmbati, am, *vb. pf.* abknöpfen, *Cig.*

odgumbováti, ûjem, *vb. impf. ad* odgumbati, *Cig.*

odhajalíšče, *n.* der Abmarsch- o. Abfahrtsplatz, *DZ.*

odhâjanje, *n.* das Weggehen, die Abreise, der Abmarsch.

odhâjati, am, *vb. impf. ad* oditi; fortgehen; o. na božjo pot, sich zu einer Wallfahrt anschicken; vojaki odhajajo, die Soldaten sind im Abmarsch begriffen; wegstreichen: ptiči odhajajo; ladije odhajajo, die Schiffe laufen aus, *Cig.*; — entweichen: mehurčki odhajajo, *Sen.(Fiz.)*; — entgehen: dobiček mi odhaja, *Z.*

odhâjkovati, ujem, *vb. impf.* öfters davongehen, *C.*

odhẹ́njati, am, *vb. pf.* = odnehati, *Mur.*

odhitéti, ím, *vb. pf.* wegeilen, enteilen.

odhlapéti, ím, *vb. pf.* entweichen (von Gasen), *Cig.(T.).*

odhlipéti, ím, *vb. pf.* zu wehen aufhören: burja odhlipi (läßt nach), *Blc.-C.*

odhòd, hóda, *m.* der Weggang, der Abmarsch, die Abfahrt: na odhodu, beim Weggehen, — o. zavirati vodovju, den Abfluss hemmen; *Cig.*; o. se zamaši ledovju, es entsteht eine Eisverstopfung, *DZ.*

odhộdek, dka, *m.* 1) = odhod, *Dict.-Mik.*; — 2) odhodki, die Auslagen; dohodki in odhodki, *C.*

odhộden, dna, *adj.* den Weggang, die Abfahrt betreffend, *C.*, *Z.*; odhộdni pogovori, die Abschiedsgespräche, *Ravn.*; odhodni strel, der Abfahrtsschuß, *Cig.*; odhodno izpričevalo, das Abgangszeugnis, *Cig.*; = odhodno svedočilo, *DZ.*

odhộdnik, *m.* 1) der Abiturient, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der excurierende Priester (Kaplan), *Meg.*, *C.*

odhodnína, *f.* das Abfahrtsgeld, *Cig.*, *C.*

odhộdnja, *f.* der Weggang, *Dict.*; po moji odhodnji, *Trub.*; die Abreise, *Jan.*; — der Abschied; za odhodnjo je Jezus še učence blagoslovil, *Ravn.*; k odhodnji, *Krelj*, *Dalm.*; die Abschiedsfeier: odhodnjo obhajati, *Ravn.*; der Abschiedstrunk, *Svet.(Rok.)*.

odhộdščina, *f.* = odhodnja, der Abschiedstrunk, *Cig.*

odhranîtelj, *m.* der Erzieher, *kajk.-Valj.(Rad)*.

odhrániti, im, *vb. pf.* auferziehen, *Habd.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

odhránjenje, *n.* die Erziehung, *kajk.-Valj.(Rad)*.

odhrẹ́stniti, hrẹ̑stnem, *vb. pf.* mit knisterndem Geräusch abbrechen: vejo o., *LjZv.*

odhŕkati se, hr̂kam, čem se, *vb. pf.* sich mit Erfolg räuspern, *Cig.*; debelo se o., *LjZv.*

odhrúti, hrújem, *vb. pf.* tosend sich entfernen, entstürmen, *Cig.*

odhváliti, im, *vb. pf.* auf den Gruß: hvaljen bodi Jezus Kristus! antworten, *C.*

ộdica, *f.* 1) die Fischangel, *Meg.*, *Št.-Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *Notr.-Erj.(Torb.)*; — 2) der an der Schneide eines frischgeschliffenen Werkzeuges haftende dünne, schartige Schliff: odica se mora odbrusiti, *Ig (Dol.)*; odíca (vodíca), *Lašče-Levst.(Rok.)*.

ộdičast, *adj.* angelförmig, (vod-) *Cig.*, (ud-) *Jan.*

odíčenje, *n.* die Ausschmückung, *ogr.-Valj.(Rad)*.

odičeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odičiti; verherrlichen, *Valj.(Rad)*.

odíčiti, dîčim, *vb. pf.* schmücken, *M.*, *Let.*; — verklären, verherrlichen, *M.*, *ogr.-Let.*; odičeno telo, *C.*; odičena majka božja, *ogr.-C.*

odîčje, *n.* der Schmuck, *Let.*

ộdičnica, *f.* die Angelschnur, (ud-) *Jan.*

odigráti, âm, *vb. pf.* 1) spielend sich entfernen, *C.*; — 2) aufhören zu spielen.

odíhati, dîham, šem, *vb. pf.* umathmen, behauchen, *Cig.*

odimâłka, *f.* eine angeschwollene Lymphdrüse am Halse, *Dornberk-Erj.(Torb.)*.

odîmci, *m. pl.* = moda, *Levst.(Zb. sp. IV. 132)*.

ódimen, mna, *adj.* odimno je, es ist Höhenrauch, *C.*

odímiti, dîmim, *vb. pf.* anrauchen, anqualmen, berauchen, *Cig.*; — (v slikarstvu) schwächer malen, verblasen, *V.-Cig.*

odimljeváti, ûjem, *vb. impf.* anrauchen, *Cig.*

odînod, *adv.* = od inod, od drugod, anderswoher, *Rač.(Slovn.)*.

odiplōmiti, mim, *vb. pf.* diplomieren: odiplomljeni doktorji, *LjZv.*

odiráč, *m.* der Schinder, *Cv.*

odiralíšče, *n.* der Schindanger, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

odirâłnica, *f.* das Schindhaus, das Fallhaus, *Cig.*

odîranje, *n.* das Schinden.

odîrati, am, *vb. impf. ad* odreti; die Haut abziehen, schinden; o. vola; — streifend verletzen: roke si o., *Cig.*, *jvzhŠt.*; — auf drückende Art bei jemandem Gewinn suchen, jemanden ausziehen, schinden (fig.): kmete o.

odîrek, rka, *m.* das Zeichen an einem Baume, der Platz, *Cig.*; — die Streifwunde, *Jan.(H.)*.

odišáviti, âvim, *vb. pf.* parfümieren, *Cig.*

odišẹ́čiti, ẹ̑čim, *vb. pf.* wohlriechend machen: würzen, *V.-Cig.*

odíti, idem, *vb. pf.* weggehen, fortgehen: abmarschieren, abreisen; — entgehen; o. nesreči; kdor dobrote s hudim vračuje, ne odide maščevanju, *Met.*; ne bo ti odšlo, es wird dir nicht ungestraft hingehen, *Cig.*

odíti, îm, *vb. impf.* (Fleisch) selchen, *Št.-Cig.*; — pogl. 2. voditi.

odivjáti, âm, *vb. pf.* = obdivjati, verwildern, *Z.*

odjádrati, jâdram, *vb. pf.* absegeln.

odjádriti, jâdrim, *vb. pf.* = odjadrati, *Cig.*

odjâhati, ham, šem, *vb. pf.* 1) zu Pferde sich entfernen, wegreiten, davonreiten; — 2) vom Pferde steigen, absitzen: Krpan odjaha z male kobile, *Levst.(Zb. sp.)*.

odjármiti, im, *vb. pf.* entjochen, *Z.*

odjecljáti, âm, *vb. pf.* aufhören etwas stotternd herzusagen, her-, abstottern, *Cig.*

odjẹ́čati, îm, *vb. pf.* ächzend fortgehen, *Cig.*

odjẹ̑d, *f.* der Insectenfraß: odjed nam je sadje vzela, *Z.*

odjédati, am, *vb. impf. ad* odjesti; durch Aufessen entfernen; wegessen, wegfressen, *M.*

odjẹ̑ka, *f.* der Wiederhall, *Valj.(Rad)*.

odjẹ́kniti, jẹ̑knem, *vb. pf.* wiederhallen, *Mur.*, *C.*, *Mik.*; vzdih votlo odjekne od sten, *Erj.(Izb. sp.)*.

odjekováti, ûjem, *vb. impf. ad* odjekniti; wiederhallen, *Vrt.*, *Zora*.

odjẹmáč, *m.* 1) nož, s katerim se med odjemlje, *Gol.*; — 2) ein künstlicher Bienenschwarm, *Gol.*

odjẹmâłnik, *m.* der Wehrbaum an den Mühlwehren, um das Wasser in gesetzmäßiger Höhe zu erhalten, *V.-Cig.*

odjẹ̑manje, *n.* das Wegnehmen, *M.*

odjẹ̑mati, mam, mljem, *vb. impf. ad* odvzeti; 1) hinwegnehmen, *Mur.*; jagnje božje, ki grehe sveta odjemlje; med o. z nožem, zeideln, *Gol.*; entziehen, *Jan.*; — ab-, wegschöpfen, *Cig.*; — 2) *intr.* abnehmen: mesec odjema, *Cig.*

odjẹ̑mek, mka, *m.* die Hinwegnahme, *Mur.*

odjẹ̑mnik, *m.* der Abnehmer, der Kunde, *Cig.*, *C.*, *Vrt.*; (po nem.?).

odjẹ́njati, am, *vb. pf.* = odnehati, nachlassen, nachgeben; veter je odjenjal, bolečine so odjenjale, *Cig.*; o. komu, jemandem nachgeben, *BlKr.-M.*; za las ne o., nicht um ein Haar

breit weichen, *Cig.*; ne o. od pravice svoje, von seinem Rechte nicht lassen wollen, *Cig.*; o. od cene, vom Preise ablassen, *Cig.*, *Kr.*; skladi so odjenjali, die Fugen haben nachgegeben, *Polj.*

odjenjávati, am, *vb. impf.* = odjenjevati.

odjenjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odjenjati; nachlassen, nachgeben; mraz, bolečina odjenjuje; cena odjenjuje, der Preis fällt, *Cig.*

odjenljìv, íva, *adj.* nachgiebig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*

odjenljívost, *f.* die Nachgiebigkeit, *Mur.*, *Cig.*

odjẹ́sti, jẹ́m, *vb. pf.* 1) abessen, abfressen: hrošči so listje odjedli drevju; — 2) o. koga, jemanden tückischer Weise aus einer Stellung (z. B. aus einem Dienste) bringen, *C.*; — 3) mit dem Essen fertig werden, abspeisen; gospoda niso še odjedli.

odjẹ́tje, *m.* die Wegnahme (eines Lautes) (gramm.), *Cig.(T.)*.

odjẹ̀zd, jẹ́zda, *m.* der Abritt, *Cig.*; pripravljen k odjezdu sedi na konju, *Glas.*

odjẹ́zditi, jẹ̑zdim, *vb. pf.* wegreiten, fortreiten, davonreiten.

odjezíti, ím, *vb. pf.* durch einen Damm ableiten, abdämmen, *Cig.*

odjûga, *f.* das Thauwetter, *Cig.*, *Jan.*; sneg se ne taja, ker ni prave odjuge, *Glas.*; tvoja obljuba pa zimska odjuga, *Npreg.-Kres*; Ti lastov'ca preljuba, Z odjugo v sleme prideš, *Vod.(Pes.)*.

odjúgati, am, *vb. pf.* = odgugati, *Jan.(H.)*.

odjúgniti, jûgnem, *vb. pf.* thauig werden, *C.*

odjûžen, žna, *adj.* Thau-: odjužno vreme, *Jan.*

odjúžinati, am, *vb. pf.* die Mahlzeit o. Jause (južina) beenden.

odjúžiti se, jûžim se, *vb. pf.* aufthauen, *Cig.(T.)*, *C.*

odjûžnik, *m.* der Thauwind, der Südwestwind, *Bes.*

odkadíti, ím, *vb. pf.* 1) aufhören zu rauchen; — 2) enteilen, *Cv.*; o. se, entfliehen, *C.*

odkâlati, am, *vb. pf.* durch Spalten loslösen, wegspalten, *Z.*

odkániti se, im se, *vb. pf.* 1) o. se od doma, sich entschließen vom Hause zu gehen, *Svet.(Rok.)*; — 2) o. se česa, von etwas ablassen, etwas außer Acht lassen, *C.*

odkâp, *m.* = prekap, *Jan.(H.)*.

1. **odkâpati**, pam, pljem, *vb. impf. ad* odkopati: weggraben, abgraben.

2. **odkápati**, kâpam, pljem, *vb. pf.* 1) abtriefen, abtropfeln; — 2) aufhören zu tröpfeln, *Z.*

odkápčiti, im, *vb. pf.* losknöpfen, *M.*

odkapljáti, âm, *vb. pf.* abtriefen, abtröpfeln.

odkàr, *conj.* = od kar, seitdem; odkar sem živ, kaj tacega nisem videl, so lang ich lebe, in meinem Leben habe ich nichts solches gesehen.

odkâšati, am, *vb. impf. ad* odkositi; wegmähen, *Z.*; — o. komu, jemanden abschnalzen, widerlegen, *C.*

odkâšljati, am, *vb. pf.* 1) zu husten aufhören, abhusten, *Cig.*; — 2) o. se, sich durch Husten ausräuspern; ne more se odkašljati, er kann den zum Husten reizenden Schleim nicht herauswerfen.

odkašljeváti se, ûjem se, *vb. impf. ad* odkašljati se; sich durch Husten auszuräuspern suchen, *Cig.*, *Jan.*

odkávati, am, *vb. impf. ad* odkovati; ab-, losschmieden, *Cig.*

odkàz, káza, *m.* die Anweisung, die Zuweisung, *Cig.*; plačilni o., die Zahlungsanweisung, *Cig.*

odkazálọ, *n.* das Zeichen an einem zum Schlag bestimmten Baume, der Hammerschlag, *Cig.*

odkázati, žem, *vb. pf.* anweisen, zuweisen; o. komu kaj; o. komu drva, mesto, delo; o. dan, eine Tagsatzung anberaumen, *Cig.*; z odkazanim potom, mit gebundener Marschroute, *Levst.(Nauk)*; o. komu kaj, jemanden im Testamente bedenken, *Cig.*

odkâzek, zka, *m.* das Deputat, *C.*; — das Legat, *C.*

odkázen, zna, *adj.* Anweisungs-, *Cig.*

odkaznína, *f.* das Anweisegeld, *Cig.*; — das Legat, *C.*

odkazoválen, lna, *adj.* Anweisungs-: odkazovâlna sekira, eine Axt zur Anweisung der Bäume, welche gefällt werden sollen, die Malaxt, *Cig.*

odkazovâtelj, *m.* der Anweiser, der Bestimmer: Bog, odkazovatelj osode narodov, *LjZv.*

odkazováti, ûjem, *vb. impf. ad* odkazati; anweisen, zuweisen.

odkazovâvec, vca, *m.* der Anweiser, *Cig.*

odkelíti, ím, *vb. pf.* entkleistern, *Cig.*

odkídati, kîdam, *vb. pf.* wegschaufeln, wegräumen; o. sneg, gnoj; — o. se, sich fortpacken, *M.*, *C.*

odkímati, mam, mljem, *vb. pf.* durch Schütteln des Kopfes verneinen; z glavo o.

odkimávati, am, *vb. impf.* = odkimovati; ni se vedelo, ali odkimavata ali pritrjujeta, *Jurč.*

odkímniti, kîmnem, *vb. pf.* = odkimati, *C.*

odkimováti, ûjem, *vb. impf. ad* odkimati; zum Zeichen der Verneinung den Kopf schütteln.

odkipẹ́ti, ím, *vb. pf.* beim Sieden überfließen; veliko mleka je odkipelo.

odkîs, *m.* die Desoxydation, *Cig.(T.)*.

odkísati, kîsam, *vb. pf.* 1) die saure Gährung beenden: mošt je odkisal, *Dol.*; — 2) desoxydieren, *Cig.(T.)*.

odkisílọ, *n.* das Desoxydationsmittel, *Jan.(H.)*.

odkísliti, im, *vb. pf.* = odkisati 2), *Cig.(T.)*.

odklàd, kláda, *m.* der Aufschub, der Verzug, *Mur.*, *Cig.*; o. dati, *Cig.*

odklâda, *f.* = odkladanje 2), *Jan.*

odkladalíšče, *n.* der Abladungsort, *Cig.*, *Jan.*

odklâdanje, *n.* 1) das Abladen; — 2) das Aufschieben.

odklâdati, am, *vb. impf.* 1) abladen, ausladen; — 2) aufschieben; nevarno je o., es ist Gefahr im Verzuge, *DZ.*

odklâdavec, vca, *m.* der Zauderer, *Cig.*, *Jan.*

odklâdek, dka, *m.* die Verzögerung, der Aufschub, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; odkladki so odpadki, oft aufgeschoben ist aufgehoben, *Mur.*, *Met.*, *Erj.(Torb.)*.

odkláden, dna, *adj.* verzüglich, dilatorisch, *Cig.*

odklânjanje, *n.* 1) das Wegbeugen; — 2) das Ablehnen.

odklânjati, am, *vb. impf. ad* odkloniti; 1) wegbeugen; abseits richten, abneigen, *Cig.*, *M.*; ablenken, *Žnid.*; iglo magnetno o., *Let.*: — o. se, abweichen, declinieren (phys.), *Cig.*, *Jan.*; svetloba se odklanja od premega pota, *Žnid.*; — ablehnen; o. ponudbe; — 2) o. se, Verbeugungen machen: po dnevi ino po noči se mu je odklanjal, *Jsvkr.*

odklâtek, tka, *m.* kar se odklati, das Abgeschlagene, *Cig.*

odkláti, kǫljem, *vb. pf.* 1) durch Spalten loslösen, abspalten; — 2) = odbiti: ura je odklala, *Mariborska ok.-C.*

odklátiti, im, *vb. pf.* (mit einem Stock) wegschlagen, *Cig.*

odklę̑, *adv.* seit wann? von welcher Zeit an? *Mur.*, *C.*, *Levst.(Sl. Spr.)*, *Mik.*

odklę̑j, *adv.* = odkle, *Cig.*

odkléniti, klę́nem, *vb. pf.* aufsperren, aufschließen (o., kar je zaklenjeno); vrata o.; odklenjen, unverschlossen, unversperrt; — entketten: (priklenjenega) psa o.; — aus den Fesseln schließen (vklenjenega) jetnika o., *Cig.*

odklę̑nkati, am, *vb. pf.* aufhören an die Glocke zu schlagen; zvon je odklenkal, die Glocke hat aufgehört zu klingen: — odklenkalo mu je, es ist mit ihm aus; njegovi mogočnosti je že odklenkalo, seine Großthuerei hat schon ein Ende.

odklèp, klę́pa, *m.* die Aufschließung, der Aufschluss, *Cig.*; die Aufhebung der Sperre, *Z.*

odklepálọ, *n.* ein Werkzeug zum Aufsperren, *Cig.*

odklépanje, *n.* das Aufsperren, das Aufschließen.

odklépati, klę̑pam, pljem, *vb. impf. ad* odkleniti; aufsperren, aufschließen; — losketten, *Cig.*

odklépati, klę́pljem, (-páti, pâm) *vb. pf.* durch Schlagen, Klopfen loslösen, wegklopfen.

odklepetáti, etâm, ę́čem, *vb. pf.* aufhören zu klappern oder zu plappern.

odklę̑r, *conj.* seitdem, seit, *Cig.*, *C.*

odklésati, klę́šem, *vb. pf.* wegmeißeln, *Jan.* *(H.)*.

odklęstiti, im, *vb. pf.* klesteč odbiti, abhacken; drevju vrhove o.

odklę́ti, kǫ́lnem, *vb pf.* o. koga, von jemandem den Fluch nehmen, *Cig.(T.)*; Nocoj bo svet odklet, *Greg.*

odklìc, klíca, *m.* die Abberufung, der Abruf, *Cig.*, *M.*

odklîk, *m.* der wiederhallende Ruf, *LjZv.*

odkljúniti, kljûnem, *vb. pf.* mit einmaligem Picken loslösen, abpicken, *Cig.*

odkljuváti, kljúvam, kljújem, *vb. pf.* durch Picken loslösen, wegpicken.

odklòn, klóna, *m.* die Ablenkung, *C.*, *Cig.(T.)*; — die Abweichung, die Declination (phys.), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; zvezdni o., *C.*; magnetni o., die magnetische Declination, *Sen.* *(Fiz.)*; — die Ablehnung: o. prisege, *Cig.*

odklonica, *f.* die Declinationsnadel, *Jan.(H.)*.

odkloníłen, łna, *adj.* Ablehnungs-: odkloniłni vzroki, *Cig.*, *DZkr.*

odklonîtev, tve, *f.* die Ablenkung: o. magnetne igle, *nk.*; — die Ablehnung, *nk.*

odklóniti, klǫ́nim, *vb. pf.* 1) wegbeugen, abneigen, *Cig.*, *M.*; o. se, abweichen, declinieren, *Cig.*; — ablehnen; o. predlog, einen Antrag ablehnen, *nk.*; — 2) o. se, eine Verbeugung machen: kdor gre od cerkve domov, odkloni se na svojih mestih, odkoder se vidi cerkev, rekše, obrne se k cerkvi ter se prikloni, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.

odklonjeníca, *f.* = odklonica, *Jan.(H.)*.

odklǫ̑nski, *adj.* Declinations-, *Jan.* *(H.)*.

odklópiti, klǫ́pim, *vb. pf.* durch Abheben des Deckels öffnen, abdecken, *C.*

odkmę́tovati, ujem, *vb. pf.* aufhören eine Bauernwirtschaft zu führen, abwirtschaften, *Cig.*, *Jan.*

odkobacljáti, âm, *vb. pf.* kobacljaje oditi, *Cig.*

odkǫ́d, *adv.* = od kod; I. *interr.* woher? odkod ste? odkod drugod? woher anders? odkod to veste? — ne vem, odkod so; — II. *indef.* irgendwoher; bo že odkod kdo prišel; odkod drugod, sonstwoher.

odkǫ́daj, *adv.* = odkod, *Kast.*

odkǫ̑der, *adv. rel.* = od koder, woher; tja pojdemo nazaj, odkoder smo prišli; — odkoder koli, woher immer.

odkojíti, ím, *vb. pf.* auferziehen, *Jan.*, *ogr.-Mik.*

odkòp, kópa, *m.* die Abgrabung, *Cig.*, *M.*

odkǫ̑pa, *f.* das Aufthauen des Schnees, *M.*

odkópati, kǫ́pljem, -kopáti, pâm, *vb. pf.* 1) abgraben; hribček o.; — 2) o. se koga, česa, sich entledigen, *BlKr.-M.*; — o. se, sich aus einer Verlegenheit ziehen, *C.*; — o. se, sich fort machen: takoj odkoplji se! *DSv.*

odkopávati, am, *vb. impf. ad* odkopati; abgraben.

odkopčáti, âm, *vb. pf.* auf-, abschnallen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

odkopnéti, ím, *vb. pf.* wegschmelzen: sneg odkopni, *Jurč.*

odkorákati, âkam, *vb. pf.* davonschreiten, *Cig.*

odkorê, *adv.* von wie viel Uhr angefangen? seit welcher Stunde? *C.*, *Z.*

odkorêj, *adv.* = odkore, *Z.*

odkormániti, ânim, *vb. pf.* ab-, wegsteuern, *Cig.*

odkosávanje, *n.* o. zemljišč, die Abtrennung von Grundstücken, *DZ.*

odkosiłčati, am, *vb. pf.* das Frühstück oder das Frühmahl (kosilce) beenden, *Cig.*, *M.*

1\. **odkǫ́siti,** im, *vb. pf.* mit der Morgen- oder Mittagsmahlzeit (kosilo) fertig werden, abspeisen: niso še odkosili.

2\. **odkosíti,** ím, *vb. pf.* wegmähen, *Mur.*, *Cig.*

odkotáti, âm, *vb. pf.* wegrollen, wegwälzen, *Cig.*, *Jan.*

odkòv, kóva, *m.* das Losschmieden (z. B. aus Fesseln), *Cig.*, *M.*

odkováti, kújem, *vb. pf.* ab-, losschmieden, von eisernen Fesseln befreien, *Mur.*, *Cig.*

odkovávati, am, *vb. impf. ad* odkovati, *Cig.*
odkozáriti, ârim, *vb. pf.* aufhören Ziegenhirt zu sein, *M.*
odkraljeváti, ûjem, *vb. pf.* aufhören als König zu regieren.
odkrásti, krádem, *vb. pf.* 1) wegstehlen: varujem perilo, da se ga nič ne odkrade, *Ravn.* (*Abc.*); — 2) o. se, heimlich wegschleichen.
odkréhniti, krẹhnem, *vb. pf.* (mit Getrach) abbrechen, *Cig.*, *BlKr.*
odkrehováti, ûjem, *vb. impf. ad* odkrehniti, *Cig.*
odkréniti, krénem, *vb. pf.* abwenden, *Jan.*, *M.*; — odkrenimo se od tega, abstrahieren wir davon, *Cig.*
odkrès, krẹ́sa, *m.* das Abgeschlagene, der Abschlag, *Cig.*
odkrésati, krẹ́šem, *vb. pf.* krešoč odbiti, abschlagen, *Cig.*
odkrésniti, krẹ̑snem, *vb. pf.* durch einen Schlag loslösen, abschlagen.
odkresováti, ûjem, *vb. impf. ad* odkresati, *Cig.*
odkrevljáti, âm, *vb. pf.* hinkend davongehen, *Cig.*
odkrhávati, am, *vb. impf.* = odkrhovati, *Jan.* (*H.*).
odkŕhek, hka, *m.* ein losgebröckeltes Stück, *Valj.(Rad).*
odkŕhniti, kȓhnem, *vb. pf.* (von einem spröden Gegenstande) abbrechen, absprengen: kos zoba si o.; o. vrh drevesu, den Baum entwipfeln, *Cig.*
odkrhováti, ûjem, *vb. impf. ad* odkrhniti, *Cig.*
odkríčati, čím, *vb. pf.* schreiend antworten, *Cig.*
odkríti, krȋjem, *vb. pf.* eine Decke oder Hülle, einen Deckel wegnehmen; abdecken, enthüllen; odkriti, kar je pokrito; streho o., das Dach abdecken; hišo o., das Haus des Daches berauben; — o. se, das Haupt entblößen; o. se komu, vor jemandem das Haupt entblößen; odkrit, entblößten Hauptes; — rudo o., Erz aufschließen, *Cig.* (*T.*); entdecken, *Jan.*, *nk.*; (po nem.); — offenbaren: skrivnost o., svoje misli o., *Cig.*; čas bo to odkril, *Cig.*; o. komu srce, jemandem sein Herz aufschließen, *Cig.*; odkrije se mnogih src mišljenje, *ogr.-Valj.(Rad)*; — odkrit, aufrichtig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; odkrito moramo povedati, *Levst.(Zb. sp.).*
odkrítje, *n.* die Enthüllung; o. spomenika, *nk.*; — die Entdeckung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; (po nem.)
odkritosŕčen, čna, *adj.* offenherzig, aufrichtig; o. človek; odkritosrčno kaj povedati.
odkritosŕčnost, *f.* die Offenherzigkeit, die Aufrichtigkeit.
odkrȋtost, *f.* die Offenheit, das offene Wesen, *Cig.*(*T.*), *Ravn.*
odkrívanje, *n.* das Abdecken, das Enthüllen; — das Entblößen des Hauptes; — die Offenbarung, *Cig.*
odkrívati, am, *vb. impf. ad* odkriti; abdecken, enthüllen; posteljo o.; — o. se, das Haupt entblößen; — entdecken (finden), *Jan.*; (po nem.); — offenbaren: skrivnosti, srce o.

odkrivopętiti, pẹ̑tim, *vb. pf.* weghinken, *Cig.*
odkrížati se, am se, *vb. pf.* o. se koga, česa, (eig. sich durch das Kreuzzeichen entledigen, *M.*), sich jemandes oder einer Sache entledigen, loswerden.
odkriževáti se, ûjem se, *vb. impf. ad* odkrižati se.
odkrmáriti, ârim, *vb. pf.* fortsteuern, *Cig.*
1. **odkŕmiti**, im, *vb. pf.* fortsteuern, *Cig.*
2. **odkŕmiti**, im, *vb. pf.* aufzüchten: o. prasca, *LjZv.*
odkrojíti, ím, *vb. pf.* ablösen, abschiefern, *Cig.*; — abschneiden, *Jan.*
odkŕšek, ška, *m.* der Abbruch, der Entgang, *Levst.(Pril.).*
odkŕšiti, kȓšim, *vb. pf.* abbrechen; o. se, abbrechen (*intr.*): odkršilo se mu je bilo že dvoje zob, *Str.*
odkrûncati, am, *vb. pf.* forthinken, *Cig.*
odkrûšek, ška, *m.* kar se odkruši, das Abgebröckelte, der Abfall, *Cig.*
odkruševáti, ûjem, *vb. impf. ad* odkrušiti; in Brocken, Stücken loslösen.
odkrušȋtev, tve, *f.* die Losbrechung, *Jan.*
odkrúšiti, krûšim, *vb. pf.* ein Stück, einen Brocken ablösen, abbrocken, abbrechen, wegsprengen; — o. se, sich loslösen, abbröckeln (*intr.*); omet se je odkrušil od zidu.
odktẹ̑rec, *adv.* = odkod? *ogr.-C.*
odkúhati, kûham, *vb. pf.* das Kochen beenden.
odkûp, *m.* der Loskauf, die Ablösung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; zemljiški o., die Grundablösung, *Levst.(Nauk)*; — der Wiederkauf: na o. prodati kaj, *Cig.*; — die Erlösung (im kirchlichen Sinne), *Cig.*, *ogr.-C.*
odkûpa, *f.* 1) das Ausgelöste, *C.*; — 2) = odkupnina, *Svet.(Rok.).*
odkupávati, am, *vb. impf.* = odkupovati; — o. se, missfallen, *Jan.*
odkûpec, pca, *m.* der Loskäufer, *Mur.*
odkûpek, pka, *m.* der Loskauf, die Auslösung, *C.*
odkúpen, pna, *adj.* 1) Ablösungs-, *Cig.*, *Jan.*; odkûpna pogodba, der Auslösungsvertrag, *Cig.*; odkupna pravica, das Einlösungsrecht, *DZ.*; — 2) ablösbar, *Cig.*, *Jan.*
odkupílo, *n.* 1) das Lösegeld, *C.*; — 2) der Loskauf, *Trub.*; die Ablösung, *C.*
odkupȋtelj, *m.* der Loskäufer, der Erlöser, *Mur.*, *Let.*, *Valj.(Rad).*
odkupȋteljica, *f.* die Loskäuferin, *kajk.-Valj.(Rad).*
odkúpiti, im, *vb. pf.* loskaufen; o. se, sich loskaufen; o. se od kazni, eine Strafe abkaufen, *Cig.*; — ablösen, *Cig.*, *Jan.*; desetino o., *Cig.*; — einlösen: zastavo o., ein Pfand einlösen, *Cig.*; — erlösen, *Cig.*, *Jan.*; — o. se komu, bei jemandem Missfallen erregen, jemandem lästig, ungelegen werden, *Jan.*, *C.*; meni se ne bo s tem ne prikupil ne odkupil, *Levst.(Zb. sp.).*
odkupȋtva, *f.* die Ablösung, *C.*; — die Erlösung, *C.*
odkúpljati, am, *vb. impf.* = odkupovati, *M.*, *C.*
odkúpljenec, nca, *m.* der Losgekaufte, *Cig.*; — der Erlöste, *Cig.*, *Jan.*

odkúpljenje, *n.* der Loskauf, *M.*; die Erlösung, *Cig., Jan., C., kajk.-Valj.(Rad)*; tudi odkupljénje, *kajk.-Valj.(Rad)*; odkupljenjè, *ogr.-Valj.(Rad)*.

odkúpljenka, *f.* die Losgekaufte, *Cig.*; — die Erlöste, *Cig., Jan.*

odkupljeváti, pljûjem, *vb. impf.* = odkupovati: loskaufen, *Z.*; reluieren, *Levst.(Pril.)*.

odkupljìv, íva, *adj.* = odkupen, ablösbar, *Cig., Jan., C.*

odkûpnik, *m.* der Wiederkäufer, *Cig.*: — der Erlöser, *Cig., Jan.*

odkupnína, *f.* der Loskaufpreis, das Lösegeld, *Cig., Jan., C., nk.*

odkûpnja, *f.* der Loskauf; die Erlösung, *Valj.(Rad)*.

odkupovânje, *n.* das Loskaufen; das Erlösen, *Cig.*

odkupováti, ûjem, *vb. impf.* loskaufen; — ablösen, *Cig., Jan.*; — erlösen, *Jan.*

odkûpščina, *f.* das Lösegeld, *Mur., Cig., Jan., Ravn., ogr.-M.*; — der Ein-, Ablösungspreis, *Cig., Jan., DZ., Levst.(Pril.)*.

odkúriti, im, *vb. pf.* 1) aufhören zu heizen, *C.*; — 2) sich davon machen, abfahren (šaljivo).

odkûžba, *f.* = razkužba, die Desinfection, *Cig.(T.)*.

odládjati, am, *vb. pf.* zu Schiffe abfahren, wegschiffen, *Mur., Cig.*

odlag, *praep. c. gen.* außer, *C.*; — prim. hs. odlag (iz: otъdlъgъ), *Mik.(Et.)*.

odlâga, *f.* 1) die Abladung, *C.*; — 2) = odlog, der Aufschub, *Mur.*

odlâganje, *n.* 1) das Ablegen, das Abladen; — die Niederlegung, *Cig.*; — 2) das Aufschieben.

odlâgati, am, *vb. impf. ad* odložiti; 1) ablegen, abladen; — 2) verschieben, aufschieben.

odlágniti, nem, *vb. pf.* leichter, besser werden: odlagnilo mu je, *Zv.*; bolnim ljudem je še tisti dan odlagnilo, *LjZv.*

odlàh, láha, *m.* der Aufschub, die Frist, *C.*

odlahkǫ̑ča, *f.* die Erleichterung, *Mik.*

odlâjati, jam, jem, *vb. pf.* 1) durch Bellen vertreiben, fortbellen, *Mur., Cig.*; — 2) aufhören zu bellen; — mit bellender Stimme hersagen, herbellen, *Cig.*; — 3) bellend erwidern, *Cig.*; = grdo odgovoriti, *Dict., Z.*

odlajávati, am, *vb. impf. ad* odlajati; = grdo odgovarjati, *Kras.*

odlajìv, íva, *adj.* schnippisch, vorlaut, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

odlâmljati, am, *vb. impf. ad* odlomiti; wegbrechen, abbrechen.

odlâsek, ska, *m.* = odlastek: brez odlaska, ohne Unterlass, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; ne da mi odlaska, *Kras*; — die Verzögerung, *Rec.-Erj.(Torb.)*.

odlásiti, im, *vb. pf.* 1) nachlassen: dež nič ne odlasi, *Banjščice-Erj.(Torb.)*; cerkvenec je odlasil (z zvonjenjem), der Meßner hat das Läuten unterbrochen, *Hrušica-Erj.(Torb.)*; — leichter, besser werden: bolniku je odlasilo, *Solkan-Erj.(Torb.)*; — 2) aufschieben, *C.*

odlâstek, stka, *m.* die Erholung, die Ruhe, die Muße, *Z., Navr.(Spom.), Razdrto-Erj.(Torb.)*; sestra mi ni dala odlastka, da sem jo moral spremiti, *SlN.*

odlâstelk, stełka, *m.* 1) = odlastek; otroci mi ne dade odlastelka, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 2) der Aufschub: daj mi do božiča odlastelka, *Šmarje(pri Ljubljani)-Erj.(Torb.)*.

odlàš, láša, *m.* der Aufschub, *M., Preš.*

odlâšanje, *n.* das Aufschieben, das Verzögern; brez odlašanja, ohne Verzug, *Cig.*

odlâšati, am, *vb. impf.* aufschieben; in die Länge ziehen; — prim. odlasiti 2).

odlâšavec, vca, *m.* der Zögerer, *Cig., Jan.*; Al' gorje odlašavcem! *Preš.*

odlâšba, *f.* der Aufschub, die Verzögerung, *Cig., Jan.*

odlâšek, ška, *m.* der Aufschub, der Verzug, *Cig., Jan.*; brez odlaška, unverzüglich, *Cig., Jan.*; odlaški so odnaški, *Glas.*; (prim. odkladek); — die Frist, *Cig., Jan.*

odlaševáti, ûjem, *vb. impf.* = odlašati, *Preš.*

odlašìv, íva, *adj.* gerne aufschiebend, träge, *C.*

odlâška, *f.* = odlašek, *Dict.*

odláziti, lâzim, *vb. pf.* = odlesti, *Cig., M.*

odlę́či, lę̑žem, *vb. pf.* 1) sich ablösen: skala odleže, *Cig.*; — 2) leichter, besser werden: odleglo je bolniku; nachlassen: bolečina, jeza odleže, *Cig.*; vreme je odleglo, *Z.*; ne odležem ti, dokler ne plačaš, ich gebe nicht nach, bis du mich bezahlst, *Cig.*; odlezi že, odlezi, höre doch einmal auf, *Železniki(Gor.)*; — 3) = zaleči, ausgeben: to toliko odleže, kakor ono, *Svet.(Rok.)*; kamor bi dejal deset goldinarjev, odlegli bi kaj, *Z.*; to že odleže, das reicht schon hin, *Z.*; — 4) gebären: žena odleže, *C.*; — o. se, geboren werden: otrok se odleže, *C.*

odlèg, lę́ga, *m.* 1) die Ablösung (einer Mauer), *Cig., C.*; die Ablösung eines Felsens im Bergwerk, *Z.*; — 2) das Nachlassen (des Schmerzes), *Cig., M.*; — 3) = odlog, der Aufschub, *Z.*; le za odleg ga je hlapec prosil, *Ravn.*

odlę̑ga, *f.* 1) das Nachlassen, die Erleichterung (z. B. des Schmerzes), *Mur., Jan., C.*; — 2) die Entlegenheit: o. kakega kraja, *C.*; (po nem.).

odlę́gati, lę̑gam (lę̑žem), *vb. impf. ad* odleči, odlegniti; 1) sich loslösen: skala odlega, *Cig.*; — 2) leichter werden, nachlassen: bolniku odlega bolečina, mraz odlega, *Mur., Cig., Jan., C., Mik.*; — 3) odlega se mi pot, ich habe Fortgang auf dem Wege, *Cig.*; prim. odsedati se.

odlę́geł, gla, *adj.* = odležen, *Jan.*

odlę̑gljaj, *m.* das Nachlassen (v. Schmerze), die Erholung, die Ruhe, *Mur., Cig., Jan., C.*

odlegníti, lágnem (legnem), *vb. pf.* = odleči 2), leichter werden, nachlassen, *Mik.*

odlehníti, láhnem (lehnem), *vb. pf.* = odlagniti, *C., SlN.*

odlę́kniti, lę̑knem, *vb. pf.* ausweichen: odlekni, da te ne dobi, *C.*

odlępíti, ím, *vb. pf.* (etwas Angeklebtes) ablösen, *Cig., C.*

odlę̀sk, lę́ska, *m.* der Wiederschein, *Jan., C.*; o. daljnih bliskov, *Glas.*

odlęskávati, am, *vb. impf.* wiederstrahlen, *C.*

odlesketávati se, am se, *vb. impf.* funkelnd wiederstrahlen: zvezdice se v jezeru odlesketavajo, *SlN.*
odlésti, lẹ̑zem, *vb. pf.* weg-, davonkriechen, davonschleichen; o. čemu, entgehen, *C.*
odlèt, lẹ́ta, *m.* das Wegfliegen, der Abflug, *Cig., Jan., M.*: — der Abprall, der Rückprall, *Cig., Jan.*; o. sekire, der Absprung der Axt, *Cig.*
odlẹ́tati, lẹ̑tam, (lẹ̑čem, *M.*), *vb. impf. ad* odleteti; weg-, davonfliegen; entfliegen; — abprallen, sekira odleta od veje (springt ab), *Cig.*
odletávati, am, *vb. impf.* = odletati; fortfliegen; entfliegen; — iskre odletavajo, die Funken entsprühen, *Cig.*; — abprallen.
odlẹ̑tek, tka, *m.* kar odleti: odletki, die Abfälle (z. B. beim Holzhacken), *Z., ZgD.*; — der Abgang bei der Verarbeitung von Erzen, *Cig.*
odletẹ́ti, ím, *vb. pf.* wegfliegen, fortfliegen; ptiči so odleteli v druge kraje; wegspringen: kladivo je odletelo, der Hammer fuhr vom Stiele ab, *Cig.*; podkev je odletela; da bi ti jezik odletel! (kletvica), *Z.*; — entgehen (o dobičku), *C.*; — abprallen, zurückprallen, *Cig., Jan.*
odletováti, ûjem, *vb. impf. ad* odleteti; wegfliegen, entfliegen: iskre odletujejo, *Cig.*; — abprallen: kladivo odletuje, *Z.*
odlẹ́žen, žna, *adj.* entlegen, *Mur., Cig., Jan.*; odležno mesto, *Slom.-C.*; — po nem.
odlẹ̑žnost, *f.* die Entlegenheit, *Mur., Cig., Jan.*; (po nem.).
odlíčen, čna, *adj.* distinguiert, *C.*; hervorragend, eminent, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*; — rus.
odlîčica, *f.* die Nuançe, *Cig.(T.), nk.*
odlíčiti, im, *vb. pf.* nuançieren, *Jan.*
odlîčnik, *m.* eine hervorragende, distinguierte Persönlichkeit: odličniki, die Honoratioren, *Cig., DZ.*; — prim. odličen.
odličnják, *m.* = odličnik, *C., nk.*; ysi tržni odličnjaki, alle Honoratioren des Marktes, *LjZv.*; — der Vorzugsschüler, *nk.*
odlíčnost, *f.* das Hervorragen, die Ansehnlichkeit, *Cig., nk.*; — prim. odličen.
odlijáč, *m.* krop, ki se odlije od žgancev, predno se zmešajo, *Gor.*
odlíjati, jam, *vb. impf.* = odlivati, *Mur., Cig., Jan.*
odlijâvec, vca, *m.* = odlijač, *Kres.*
odlîjek, jka, *m.* kar se odlije, der Abguss, *Mur., Jan.*
odlîka, *f.* 1) die Abfertigung (in Geld), *Levst. (Pril.)*; (in Worten): odliko dati komu, mit Worten abfertigen, *Lašče-Levst.(M.)*; — 2) die Abhilfe, die Erholung: za vročino je za vsakim grmom odlika, *Z., Svet.(Rok.)*; — 3) die Auszeichnung, *nk.*; prvi red z odliko, erste Classe mit Vorzug (v šolskih izpričevalih), *nk.*; (rus.).
odlikáš, *m.* = odličnjak, *C.*
odlikovánec, nca, *m.* einer, der ausgezeichnet worden ist, *C., nk.*
odlikováti, ûjem, *vb. impf.* auszeichnen, *Cig., Jan., nk.*; o. se, sich hervorthun, hervorragen, *Cig., Jan., nk.*; (rabi se tudi kot *vb. pf.*); — prim. odlika 3).
odlíti, líjem, *vb. pf.* weg-, abgießen; preveč je vode v posodi, odlij je malo; odlij, kar je čistega; decantieren (chem.), *Cig.(T.)*.
odlîv, *m.* 1) die Abgießung, *Cig.*; — 2) das Abgegossene, der Abguss, *Cig.*; — die Decantation (chem.), *Cig. (T.)*; — 3) (po rus.) die Ebbe, *Cig.(T.), Sen.(Fiz.)*.
odlívanje, *n.* das Abgießen; die Decantation (chem.), *Cig.(T.)*.
odlívati, am, *vb. impf. ad* odliti; abgießen; — decantieren (chem.), *Cig.(T.)*.
odlîvek, vka, *m.* kar se odlije; der Abguss, *Jan.*; — der Formabguss, *Cig.(T.)*; odlivke delati, *Cig.(T.), Erj.(Min.)*.
odlízati, žem, *vb. pf.* hinweglecken, *Cig.*
odljúden, dna, *adj.* 1) menschenscheu, ungesellig, unfreundlich, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.), C., Dol., M., Svet.(Rok.)*; unhöflich, *Mur.*; — 2) menschenleer, wild, *Cig., C.*; o. in pust kraj, *LjZv.*; V odljudni goščavi Sam za-se živi, *Preš.*
odljûdnež, *m.* der Menschenscheue, *Cig.*
odljûdnica, *f.* die Menschenscheue, *Cig.*
odljûdnik, *m.* der Menschenfeind, *Cig., Jan., Cig.(T.)*.
odljúdnost, *f.* 1) die Menschenscheu, die Ungeselligkeit, *Mur., Cig., Jan., Dol.-M.*; — 2) die Wildheit, die Oede, *Cig.*
odlọ̑čati, am, *vb. impf. ad* odločiti; = odločevati, *Jan., nk.*
odločávati, am, *vb. impf.* = odločevati, *ogr.-Valj.(Rad)*.
odlọ̑čba, *f.* 1) die Absonderung, die Ausscheidung, *Cig., C.*; — 2) die Entscheidung, *Cig., C.*; — der Entschluss, *Cv.*
odlọ̑ček, čka, *m.* 1) das Abgesonderte: der Abschnitt, das Capitel, *Cig., Jan., Vrtov.(Vin.)*; — der Antheil, *C.*; das Los, *Cig., C.*; skrbi, nepokoj bodo tvoj odloček, *Jap. (Prid.)*; to je naš delež in odloček, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; — 2) der Bescheid, die Entscheidung, *Cig., Jan., C., Cv.*
odlọ̑čen, čna, *adj.* 1) Entscheidungs-, entscheidend, kritisch, *Cig., Jan.*; odlọ̑čna doba, die Krisis, *Cig.(T.)*; na odločnem razpotju, *Erj.(Izb. sp.)*; — 2) entschieden, entschlossen, resolut, *Cig., Jan., nk.*; — bestimmt: o. odgovor, eine positive, bestimmte Antwort, *Cig.*; odločno povelje, ein gemessener Befehl, *Jan.*; — 3) trennbar, *Cig.(T.)*.
odlọ̑čenec, nca, *m.* der Abgesonderte, der Ausgeschiedene; der Excommunicierte, *Cig., C.*; — der Separatist, *Jan.*
odlọ̑čenost, *f.* die Abgeschiedenheit, *Cig.*; — der Separatismus, *Jan.*
odločeválen, lna, *adj.* entscheidend, *nk.*
odločevânje, *n.* 1) das Ausscheiden; — 2) das Entscheiden.
odločeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odločiti; 1) absondern, ausscheiden; abstrahieren (phil.), *Cig. (T.)*; — 2) entscheiden, bestimmen.

odločevâvec, vca, *m.* 1) der Absonderer, *Cig.*; — 2) der Bestimmer, *Cig.*

odločílen, lna, *adj.* entscheidend, maßgebend, den Ausschlag gebend, *Cig.*, *nk.*

odločílo, *n.* die Entschließung: z najvišjim odločilom, *DZkr.*

odločína, *f.* die Secretionsform, *h. t.-Cig.(T.).*

odločît, *adj.* voll Entschlossenheit, entschlossen, *Cig.(T.)*; entschieden, *Nov.*

odločîtev, tve, *f.* 1) die Absonderung, die Ausscheidung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; — 2) die Entscheidung, die Bestimmung, *C.*

odločiti, im, *vb. pf.* 1) absondern, ausscheiden, abtrennen; — abstrahieren (phil.), *Cig.(T.)*; o. se, sich absondern, sich lostrennen, sich ablösen; — 2) bescheiden, bestimmen; o. komu kaj; trpel bom, kar mi je Bog odločil; — uro o. v službo božjo, *Burg.*; = določiti, festsetzen: o. dan, ceno, *Cig.*, *Jan.*; — entscheiden; še nisem odločil, ich habe noch keine Entscheidung getroffen, *Cig.*; den Ausschlag geben; njegov glas je odločil; o. se, sich entscheiden, sich entschließen.

odločîtost, *f.* die Entschlossenheit, *Cig.(T.).*

odločljìv, íva, *adj.* 1) entscheidend: o. biti o čem, hinsichtlich einer Sache entscheidend sein, *DZ.*; — 2) = odločen 3), trennbar, separabel, *Cig.*, *Jan.*

odlọ̑čnost, *f.* die Entschlossenheit, *Cig.(T.)*; die Entschiedenheit, *Cig.*, *C.*, *nk.*; — die Bestimmtheit, die Präcision, *Cig.*

odlòg, lóga, *m.* der Aufschub, der Verzug, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; brez odloga, *Cig.*, *Jan.*; odloga išče, er will Zeit gewinnen, *Cig.*; die Frist, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*; o. dati komu, jemandem eine Frist gewähren, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *Schönl.*, *Kast.*, *Tolm.*; Dajte nam odloga štirnajst dni, *Npes.-K.*

ódlog, *praep. c. gen.* außer, ausgenommen: o. mene, *Cig.*; — pogl. odlag.

odlòk, lóka, *m.* die Entscheidung, der Bescheid, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Levst.(Nauk)*; sodnji o., *DZ.*, *DZkr.*; božji o., Gottes Rathschluss, *Cig.*

odlọ̑ka, *f.* der Entschluss, die Entschließung, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Navr.(Spom.)*; die Bestimmung, *C.*, *Slom.*

odlókati, kam, lọ̑čem, *vb. pf.* wegschlappen, *Cig.*

odlòm, lọ̑ma, *m.* der Abbruch, *Cig.*, *Jan.*

odlomástiti, âstim, *vb. pf.* ungestüm sich entfernen, entstürmen, *Cig.*, *Raič(Slov.).*

odlọ̑mčina, *f.* das Fragment, *Cig.(T.).*

odlọ̑mek, mka, *m.* das Bruchstück, das Fragment, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *nk.*

odlómiti, lọ̑mim, *vb. pf.* weg-, abbrechen: veter je drevesu vrh odlomil; — odlomila se je konica, die Spitze ist abgebrochen.

odlovíti, ím, *vb. pf.* die Jagd beendigen, *Mur.*

odlọ̑žek, žka, *m.* der Aufschub, *C.*, *Z.*; brez odložka, *Cv.*

odlọ̑žen, žna, *adj.* 1) aufschubbringend, dilatorisch, *Cig.*, *Jan.*; nima odložne moči, *DZ.*; — 2) aufschiebbar, *Jan.(H.)*; — 3) entlegen, *Mur.*, *Cig.*, *Ravn.*; (prim. odležen).

odložénje, *n.* die Weglegung, die Niederlegung, *Cig.*

odložîtev, tve, *f.* das Ablegen, die Niederlegung, *Cig.*

odložíti, ložím, *vb. pf.* 1) weg-, ablegen; klobuk, orožje o.; abladen; odloži breme; odloži nekoliko, vsega ne moreš nesti; — niederlegen: o. poslanstvo; — 2) verschieben, aufschieben; odloženemu delu roglji rastejo, = verschobene Arbeit wird sauer, *C.*; kar se odloži, se ne opusti, *Met.*; — 3) (ein Kind) weglegen: ljudje govore, da so ga cigani odložili, *Erj.(Izb. sp.).*

odložìv, íva, *adj.* = odložen 1): brez odložive moči, *DZkr.*

odložljìv, íva, *adj.* = odložen 2), aufschiebbar, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

odložnína, *f.* die Prolongationsgebür, *Cig.*

odlọ̑žnost, *f.* 1) die Aufschiebbarkeit, *Jan.(H.)*; — 2) die Entlegenheit, *Jan.(H.)*; — prim. odložen.

odlúčati, am, *vb. pf.* das Wegwerfen beenden, abwerfen, *Cig.*

odlučíti, ím, *vb. pf.* wegwerfen, *Mur.*

odlûp, *m.* 1) das Abschälen: o. kopita, die Hufablösung, *Cig.*; — 2) das Abgeschälte, die Schale, *Valj.(Rad)*

odlûpek, pka, *m.* das Abgeschälte, die Schale, *Valj.(Rad).*

odlúpiti, im, *vb. pf.* durch Schälen entfernen, wegschälen, abschälen; o. drevesu skorjo.

odlúskati, am, *vb. pf.* = odluščiti, *Mur.*

odlûšček, ščka, *m.* kar se odlušči, das Losgeschälte, *C.*

odlúščiti, im, *vb. pf.* die (harte) Schale oder Hülse entfernen, abhülsen; pečenemu kostanju kožo o.

odmáhniti, mâhnem, *vb. pf.* 1) wegschlagen, abschwenken, *Cig.*; — 2) abprallen: udarec more odmahniti, *Nov.*

odmájati, jam, jem, *vb. pf.* 1) locker, wackelnd machen: klin se ne da odmajati, *jvzhŠt.*; — 2) o. z glavo, durch Kopfschütteln verneinen.

odmajávati, am, *vb. impf. ad* odmajati; 1) locker machen, *jvzhŠt.*; — 2) den Kopf schütteln (zum Zeichen der Verneinung): neverno je odmajaval, *Levst.(Glas.).*

odmájiti, im, *vb. pf.* durch Abschälen entfernen, wegschälen, *Cig.*

odmâkanje, *n.* das Aufweichen, *M.*

odmâkati, kam, čem, *vb. impf. ad* odmočiti; aufweichen, *M.*; v vodi kaj o., *Z.*; — o. se, aufgeweicht werden (um losgetrennt werden zu können), *jvzhŠt.*

odmákniti, máknem, *vb. pf.* = odmekniti.

odmâličati, am, *vb. pf.* mit der Jause oder dem Nachmittagsbrot fertig werden, *Cig.*

odmámiti, mâmim, *vb. pf.* ablocken: psa komu o., *Cig.*

odmancáti, âm, *vb. pf. Cig.*, pogl. odmencati.

odmâšek, ška, *m.* = odmašilo, *DSv.*

1\. **odmaševáti**, ûjem, *vb. pf.* mit dem Lesen der Messe fertig werden.

2\. **odmaševáti**, ûjem, *vb. impf. ad* odmašiti; (Verstopftes) entstopfen, öffnen

odmašílo, *n.* der Pfropfzieher, der Stöpselzieher, *DSv.*

odmašíti, ím, *vb. pf.* etwas Verstopftes entstopfen, öffnen; o. cev, luknjo, steklenico.
odmâtati, am, *vb. impf. ad* odmotati; = odmotavati: nit se je odmatala, *Prip.-Mik.*
odmêček, čka, *m.* = odmetek 2): tebi bo pa kaj odmečka vrgel, *Jurč.*
odmečíti, ím, *vb. pf.* weich machen, *V.-Cig.*
odmẹh, *m.* = odmev, *C.*, *Z.*: („udmih", *Cig.*).
odmejíti, ím, *vb. pf.* durch Marken von einem gewissen Bezirke ausschließen, abrainen, *Cig.*, *Svet.(Rok.).*
odmejníčiti, îčim, *vb. pf.* z mejniki odmejiti, *Cig.*
odmẹ̑k, *m.* die Erweichung: rana nima odmeka, *C.*; — das Thauwetter, *Z.*
odmẹ̑ka, *f.* die Erweichung, *C.*; — das Aufthauen, das Thauwetter, *Mur.*, *Cig.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *Levst.(Cest.)*; — die Erleichterung (o bolečinah), *Lašče-Erj.(Torb.).*
odmẹ́kati, am, *vb. impf. ad* odmẹ́kniti, = odmekovati, *Mur.*
odmẹ̑kəł, mẹ́kla, *adj.* 1) aufgethaut, *Jan.*; — 2) schlaff, lose, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; vezi so odmekle, *C.*
1. **odmeketáti**, etâm, ẹ́čem, *vb. pf.* aufhören zu meckern.
2. **odmeketáti**, etâm, áčem, *vb. pf.* wegrütteln, abrütteln, *Cig.*
odmẹ́klost, *f.* 1) der Zustand des Aufthauens prim. odmekel 1); — 2) die Schlaffheit, *Mur.*, *Cig.(T.).*
odmẹ́kniti, mẹ̑knem, *vb.pf.* 1) weich werden, *Jan.*, *C.*, *Pohl.(Km.)*; aufthauen, *Cig.*, *Jan.*; odmeknilo je, = jug je nastopil, da je (po zimi) vreme zopet „mečje", *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 2) erschlaffen, *Mur.*; — 3) nachlassen, aufhören (o bolečini), *Povir(Kras)-Erj.(Torb.)*; bolečina, otok odmekne, *C.*
odmekníti, máknem, *vb. pf.* wegrücken; o. se, auf die Seite treten, *Jan.*, *BlKr.-M.*; sich aus dem Wege machen, sich zurückziehen, *Cig.*
odmekováti, ûjem, *vb. impf. ad* odmẹ́kniti, *Mur.*, *Cig.*, *M.*
odmêmba, *f.* die Bestimmung, die Widmung, *Cig.*; ustanove in odmembe, Stiftungen u. Widmungen, *DZkr.*; — die Zuerkenntnis, die Anweisung, *C.*
odmèn, mẹ́na, *m.* die Bestimmung: s tem odmenom, *ZgD.*; — das Ziel, *Cig.*
1. **odmêna**, *f.* = odmemba, die Widmung, *Jan.*
2. **odmêna**, *f.* die Entschädigung, der Ersatz, *DZ.*, *Svet.(Rok.)*, *Vrt.*; — das Surrogat, *ogr.-C.*; — die Stellvertretung, *C.*
odmencáti, âm, *vb. pf.* wegreiben; suho blato odmencati z obleke.
1. **odmeníłen**, łna, *adj.* Widmungs-: odmeniłno pismo, *DZ.*
2. **odmeníłen**, łna, *adj.* Ersatz-, Vergütungs-, *Cig.*
1. **odmeníło**, *n.* die Widmung: o. v kavcijo, die Widmung als Caution, *DZ.*
2. **odmeníło**, *n.* der Ersatz, die Vergütung, *DZ.*
1. **odméniti**, im, *vb. pf.* bestimmen; v dar kaj o. komu, *C.*; za reveže kaj o., *Z.*; odmenjen, zugedacht, *Cig.*; vloge odmenjene oblastvom, *Levst.(Nauk)*; odmenil ga je oče za duhovski stan, *Jurč.*; designieren, *Cig.*, *Jan.*; — widmen, *Jan.*, *nk.*; o. se za kaj, sich auf etwas verlegen, *Cig.*
2. **odmeníti**, ím, *vb. pf.* ersetzen: o. koga, für jemanden eintreten, ihn ersetzen, *ogr.-C.*; — vergelten: zdaj sva si odmenila (= vrnila), *Svet.(Rok.).*
odménjati, am, *vb. impf. ad* 1. odméniti; bestimmen, *Cig.*
odménje, *n.* das Hinwegnehmen (ereptio), *Dict.-Mik.*; — prim. oteti.
odmenjeváti, ûjem, *vb. impf.* = odmenjati, bestimmen, widmen, *Jan.*, *Z.*
odmênski, *adj.* Entschädigungs-; najvišji odmenski postavki, die Maximal-Entschädigungssätze, *DZ.*
odmêra, *f.* 1) das Ausmaß, die Bemessung, *Cig.(T.)*, *C.*, *BlKr.-M.*; o. davka, *Nov.*, *Levst.(Nauk)*; — 2) das Abgemessene: die Periode in der Rede: Slovenec dela raji bolj kratke odmere v govoru, *Levst.(Zb. sp.)*; — 3) obed, kadar prodano vino odmerijo in v barile pretočijo, *BlKr.*
odmêrek, rka, *m.* kar je odmerjeno, das Ausmaß, *DZ.*; das Maß (als Resultat des Messens), *C.*; die Maße (im Bergbau), *Cig.*; die Ration, die Portion, *Jan.*
odméren, rna, *adj.* Bemessungs-: odmêrno razdobje, die Bemessungsperiode, *DZ.*
odmerílo, *n.* die Bemessung, das Ausmaß, *Levst.(Pril.).*
odmériti, mêrim, *vb. pf.* 1) wegnehmen und abmessen: zumessen; o. komu žita, sukna, *Cig.*; z enako mero o. komu = jemanden mit gleicher Münze bezahlen, *Cig.*; o. hlače komu, jemandem eine Hose anmessen, *jvzhŠt.*; — o. komu kazen, jemandem die Strafe bemessen, *Cig.*; — bestimmen, *Cig.*; trpi, kar ti je Bog odmeril, *Z.*; — 2) o. koga, jemanden an Maß (Größe) übertreffen, *Z.*, *Gor.*
odmérjati, am, *vb. impf. ad* odmeriti; abmessen, zumessen, *Cig.*, *Jan.*
odmérjavec, vca, *m.* der Vermesser, *Cig.*
odmernína, *f.* die Maßengebür, *Jan.(H.)*; — prim. odmerek.
odmésti, métem, *vb. pf.* hinwegkehren, hinwegfegen; o. prah od pšenice.
odmešetáriti, ârim, *vb.pf.* 1) o. komu kaj, einem etwas abmäkeln, *Cig.*; — 2) nehati mešetariti.
odmešẹ́titi, ẹ̑tim, *vb. pf.* = odmešetariti, *Z.*
odmèt, méta, *m.* 1) die Ablehnung, *DZ.*; — 2) (po rus.) das Trumm, das Gangtrumm (mont.), *Cig.(T.).*
odmétati, mêtam, *vb. impf. ad* odmesti; wegfegen, wegkehren, *Cig.*
odmétati, mẹ́čem, I. *vb. pf.* das Wegwerfen beenden, (der Reihe nach) wegwerfen; vse je odmetal od sebe; — II. odmétati, mêtam, čem, *vb. impf. ad* odvreči; wegwerfen, verwerfen; malovredne ribe odmetajo, *Ravn.*; obsodila je moje življenje, zato me odmeta, *Jurč.*
odmetávati, am, *vb. impf.* = odmetovati; hinwegwerfen: sneg o., *LjZv.*

odmȩtek, tka, *m.* 1) die halbe Randfurche (zadnji ožji ogon), *Cig.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 2) der Auszug, das Leibgedinge, *BlKr.*

odméten, tna, *adj.* 1) Ablehnungs-, odmȩtna pravica, *DZ.*; — 2) abtrünnig, *Mur.*, *Jan.*

odmȩ́ti, mánem, *vb. pf.* hinwegreiben, *Cig.*

odméti, dmȩm (mȩjem), *vb. pf.* antworten, *Mik.*; o. se, wiederhallen, *C.*; hrib se je odmel, *C.*; o. se, (auf einen Ruf) sich melden, *Buče(Št.)-C.*; — nam. oddmeti, prim. odmevati.

odmȩtljaj, *m.* = odmetek 1), *Cig.*

odmȩtnica, *f.* die Abtrünnige, *Jan.*; — stsl.

odmȩtnik, *m.* der Abtrünnige, *Cig.*, *Jan.*; — stsl.

odmetováti, ûjem, *vb. impf. ad* odvreči; wegwerfen, verwerfen.

odmèv, dméva, *m.* der Wiederhall, das Echo, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*, *Tolm.*, *vzhŠt.*; — der Nachhall, *Jan.*, *Sen.(Fiz.)*; — die Resonanz, *Cig.*, *Jan.*; — prim. odmevati.

odmévanje, *n.* das Wiederhallen; — der Nachhall, *Cig.*; — prim. odmevati.

odmévati, am, *vb. impf.* zurückhallen, wiederhallen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — nachhallen, *Cig.*, *Jan.*; = o. se, *Cig.*, *Vrtov.-M.*, *C.*; — nam. oddmevati; podstava je: dьmê-; prim. *Mik.(Et.*, *V. G. IV. 223.)*.

odmêvek, vka, *m.* = odmev, *Jan.*

odméven, vna, *adj.* Resonanz-: odmêvna odprtina, das Resonanzloch, *Cig.*; — prim. odmevati.

odmêvnik, *m.* der Resonanzboden, *Jan.*; — prim. odmevati.

odmíčen, čna, *adj.* divergierend (math.), *Cig. (T.)*, *C.*, *Cel.(Geom.)*.

odmîg, *m.* der Verneinungswink, *Z.*

odmígati, mîgam, *vb. pf.* mit Winken verneinen, *Z.*; mit Winken antworten, *jvzhŠt.*

odmigávati, am, *vb. impf.* = odmigovati; odmigavala ji je z očmi, da ne tako, *Str.*

odmígniti, mîgnem, *vb. pf.* mit einem Wink verneinen, *Z.*; mit einem Wink antworten, *jvzhŠt.*

odmigováti, ûjem, *vb. impf. ad* odmigati, odmigniti; winkend verneinen, *Z.*

odmika, *f.* das Zurücktreten, *C.*

odmíkanje, *n.* das Wegrücken; das Wegtreten, das Zurücktreten.

odmíkati, mîkam, čem, I. *vb. impf. ad* odmekniti; wegrücken; entziehen, *M.*; — o. se, wegrücken *(intr.)*; o. se od mize; gozd se odmiče, der Wald tritt immer weiter zurück, *C.*; sich zurückziehen, weichen, *C.*; nachgeben, *Kras-M.*; — II. odmîkati, kam, čem, *vb. pf.* mit dem Hecheln fertig werden, *Z.*, *M.*

odmikováti, ûjem, *vb. impf.* = odmikati I., *Cig.*

odmiranje, *n.* das Wegsterben, das Absterben, *M.*

odmirati, mîram, *vb. impf. ad* odmreti; wegsterben, absterben, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; stari odmirajo, *Vrtov.(Km. k.)*; sebi o., sich selbst absterben, *C.*

odmisliti, mislim, *vb. pf.* 1) abstrahieren, odmišljen, abstract, *Cig.(T.)*; — 2) o. si, die Gesinnung ändern, sich anders besinnen, *C.*; o. si je, er hat sich eines andern besonnen, *Raič(Let.)*.

odmîšljaj, *m.* die Abstraction, *Cig.(T.)*.

odmíšljanje, *n.* das Abstrahieren, die Abstraction, *Cig.(T.)*, *Lampe(D.)*.

odmíšljati, am, *vb. impf. ad* odmisliti; abstrahieren, *Cig.(T.)*; odmišljamo — z mišljenjem odločujemo — posamezne predmete, da nam ostane en sam duševni predmet — pojem, *Lampe(D.)*.

odmíti, mîjem, *vb. pf.* hinwegwaschen.

odmívati, am, *vb. impf. ad* odmiti; wegwaschen.

odmlátiti, im, *vb. pf.* 1) durch Dreschen, Schlagen lostrennen; — abdreschen: o. dolg, *Cig.*; — 2) das Dreschen beenden; mi smo že odmlatili, vi še mlatite.

odmnožíti, ím, *vb. pf.* depotenzieren, Wurzel ausziehen, radicieren (math.), *Cig.(T.)*.

odmóčiti, mǫ́čim, *vb. pf.* aufweichen; o. se, aufgeweicht werden; trdo usnje v vodo dejati, da se odmoči; — o. se, durch Einwirkung von Feuchtigkeit sich loslösen, *Z.*

odmodrijániti, ânim, *vb. pf.* wegwitzeln, *Cig.*

odmóliti, mǫ́lim, *vb. pf.* aufhören zu beten; abbeten: o. pet očenašev, rožni venec.

odmomljáti, âm, *vb. pf.* hermurmeln, *Cig.*

odmòr, mǫ́ra, *m.* die Rast, die Pause, *Jan.*, *nk.*; — die Verspause (diaeresis), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — hs.

odmotâlnica, *f.* der Fadenabwinder, das Filatorium, *Cig.*

odmotáti, âm, *vb. pf.* abwinden, abwickeln, abhaspeln, loshaspeln; evolvieren (math.), *Cig. (T.)*.

odmotávati, am, *vb. impf. ad* odmotati; abhaspeln, abwinden.

odmréti, mrèm, mŕjem, *vb. pf.* wegsterben, absterben; odmrli so mu otroci, roditelji; odmrl je svetu, er ist der Welt abgestorben, *Cig.*; o. hudemu nagnjenju, *Burg.*; nekaj udov mu je odmrlo, *Ravn.*, *Dol.*; — aussterben, erlöschen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

odmrétje, *n.* das Absterben, der Todesfall, *Cig.*, *Jan.*

odmrgoléti, ím, *vb. pf.* entwimmeln, *Cig.*

odmrmráti, âm, *vb. pf.* 1) brummend sich entfernen: nejevoljen odmrmra po zavrtih, *Levst. (Zb. sp.)*; — 2) abmurmeln, hermurmeln, *Cig.*

odmrtîja, *f.* = odmrtje, *Mur.*, *Jan. (Slovn.)*.

odmŕtje, *n.* = odmretje, *Cig.*

odmrvíti, ím, *vb. pf.* abkrümeln, abbröseln, *Cig.*, *C.*, *Jan.*

odmŕzniti, mŕznem, *vb. pf.* abfrieren, *Cig.*; prst mu je odmrznil, *jvzhŠt.*

odmúzati se, am se, *vb. pf.* davonschleichen, *C.*

odmúziti se, im se, *vb. pf.* = odmuzati se, *C.*

odmúzniti, mûznem, *vb. pf.* schnipfen, stehlen, *C.*

odmúžiti, im, *vb. pf.* o. skorjo, (die ganze Rinde vom Stabe loslösen (wenn derselbe voll Saft ist), *C.*

odnágniti, nem, *vb. pf.* wegneigen, *Mur.*

odnárok, *adv.* entlegen: preveč mi je odnarok, *Polj.*

odnâša, *f.* das Verschieben, *C.*
odnâšanje, *n.* das Wegtragen, das Ueberstellen (des Wagenhintertheiles), ꝛc.; prim. odnašati.
odnâšati, am, *vb. impf. ad* odnesti: 1) wegtragen, forttragen: eden kopa, drugi zemljo odnaša; — veter pleve odnaša; voda breg odnaša; spanje odnašati, *Cig.*; pete o., Fersengeld nehmen, fliehen, *Glas.*, *ZgD.*; — o. komu, jemandem etwas nachtragen, *Jan.*; das Gepäck tragen: starikava baba nama je odnašala in pot kazala, *Jurč.*; — zadnjo premo o., voz o., den Hintertheil des Wagens heben und überstellen, *Z.*, *jvzhŠt.*; wegschieben: odrivači kolesa odnašajo, da se ob zid ne zadevajo, *Levst. (Cest.)*; — čoln odnaša, (treibt ab), *Cig.*; — 2) = odlašati, verschieben, *Mur.*, *jvzhŠt.-C.*, *Jsvkr.*; — 3) o. se, sich berufen, *Cig. (T.)*; — o., se sich beziehen, *nk.*; (prim. odnos).
odnašâvec, vca, *m.* 1) der Träger, *Jan.*; — 2) der Prallstein, *Cig.*
odnâšnik, *m.* = odnašavec, *Cig.*
odned, *adv.* = odonod, *ogr.-Mik.*
odneh, néha, *m.* das Ablassen, *Zora.*
odnệhati, am, *vb. pf.* nachlassen; mraz je odnehal; ablassen, abstehen, nachgeben; neče odnehati.
odnehávati, am, *vb. impf.* odnehovati.
odnệhljaj, *m.* das Nachgeben, *Cig.*
odnehljìv, íva, *adv.* nachgiebig, *Cv.*
odnehováti, ûjem, *vb. impf. ad* odnehati; nachlassen, ablassen.
odnéklẹ, *adv.* seit einiger Zeit, *C.*, *Vest.*
odnẹ́kod, *adv.* = od nekod, irgendwoher; von einem gewissen Orte, aus einer gewissen Gegend.
odnemâgati, am, *vb. impf. ad* odnemoči; ohnmächtig werden, *C.*; (tudi *pf.*).
odnemóči, mórem, *vb. pf.* = obnemoči, ermatten, erlahmen, erliegen, *ogr.-M.*, *C.*
odnès, nésa, *m.* 1) der Vorsprung des Daches, das Vordach, *Lašče - Levst. (Rok.)*; der ein Obdach gewährende Hausvorsprung, *Cig.*; (ódnes, *Rib.*); — 2) der Vorsprung an einer Mauer, *Levst. (Cest.)*; — der Eckstein, der Abweisstein an einem Gebäude, *Z.*
odnésti, nésem, *vb. pf.* 1) weg-, forttragen; z mize odnesti posodo; davontragen: skrivaj o. kaj; — veter, voda kaj odnese; spanje o., den Schlaf benehmen, *Cig.*; upanje o., die Hoffnung benehmen, *Z.*; pete o., durch die Flucht entkommen, entwischen; celo kožo o., mit heiler Haut davonkommen, *Cig.*; srečno jo o., glücklich davonkommen, *Cig.*, *Jan.*; — hebend wegrücken: o. voz, o. zadnjo premo; — 2) = zaleči: skrinja odnese za stol, die Truhe ersetzt einen Stuhl, *Notr.*; to veliko odnese, das macht einen großen Unterschied, *Z.*
odnẹ́ti, námem, *vb. pf.* entnehmen, *C.*; (einen Theil) wegnehmen, *Z.*
odnikáłen, łna, *adj.* abweislich, negativ, *Cig.*, *Jan.*
odníkati, kam, čem, *vb. pf.* verneinen, *Z.*; kaznjivost o., die Strafbarkeit ausschließen, *DZ.*

odnîmanje, *n.* die Wegnahme eines Lautes (gramm.), *Cig. (T.)*.
odnikọ̀d, *adv.* = odnikoder, *Cig.* (od nikod, *Mur.*).
odnikộder, *adv.* = od nikoder, nirgendsher, von keiner Seite.
odníti, ím, *vb. pf.* o. sod, dem Fasse einen Boden machen, es bodmen, *Cig.*
odnòs, nósa, *m.* 1) das Wegtragen, *Z.*; die Abtragung, *Cig.*; — der Fürtrag (merc.), *Cig.(T.)*; — 2) die Beziehung, *Cig.(T.)*, *DZ.*; hs. (rus.).
odnósen, sna, *adj.* bezüglich, relativ; odnosno, beziehungsweise; odnộsni pojem, der Beziehungsbegriff, odnosni rek, der Relativsatz, odnosna težina, das specifische Gewicht, *Cig. (T.)*; — hs. (iz rus.).
odnošâj, *m.* die Beziehung, das Verhältnis, *Cig.(T.)*, *C.*; — hs.; prim. odnos 2).
odobệdovati, ujem, *vb. pf.* mit dem Essen, der Mahlzeit (obed) fertig werden, *Cig.*, *C.*, *Mik.*
odộblati, am, *vb. pf.* weghobeln; — prim. oblati.
odobrávanje, *n.* die Billigung, die Approbation, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. odobriti.
odobrávati, am, *vb. impf.* = odobrovati, *Cig.*, *nk.*
odobrénje, *n.* die Approbation, *Cig. (T.)*; — prim. odobriti.
odobríłen, łna, *adj.* gutheißend: v odobrîłnọ znamenje, zum Zeichen der Zustimmung, *DZ.*; — prim. odobriti.
odobrílọ, *n.* die Genehmigung, *Levst. (Cest.)*, *DZ.*; na o. predložiti, *DZ.*; — prim. odobriti.
odobríti, ím, *vb. pf.* gutheißen, billigen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; genehmigen, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs. (iz rus.).
odobrộtba, *f.* die Ueberhäufung mit Wohlthaten, *Mur.*, *C.*
odobrọ́titi, ộtim, *vb. pf.* o. koga, jemandem Wohlthaten erweisen, ihn begaben, *Mur.*, *Cig.*, *ogr.-C.*, *ZgD.*; Bog naj odobroti ta dva mladenička, *Ravn.*
odobrováti, ûjem, *vb. impf. ad* odobriti; gutheißen, genehmigen, *nk.*
odobrovọ́ljiti, vộljim, *vb. pf.* in eine gute Laune versetzen, aufheitern, *Cig.(T.)*, *jvzhŠt.*
odộjče, eta, *n. Mur.*, *Cig.*, *Mik.*, pogl. oddojče 2).
odộjek, jka, *m. Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, pogl. oddojek.
odoł, *m.* = dol, das Thal, *C.*
odolati, am, *vb. pf.* o. čemu, überwinden, bewältigen (z. B. eine schwere Arbeit), *Dol.-Mik.*; = zadostiti: o. pravičnim željam, *BlKr.-Navr.(Let.)*; — prim. odoleti.
odom, *m. M.*, pogl. odum.
odoléti, ím, *vb. pf.* o. komu (čemu), überwinden, bewältigen, *Cig.(T.)*, *Vrt.*, *Jurč.(Tug.)*; — stsl., hs.
odolẹ́vati, am, *vb. impf. ad* odoleti; gewachsen sein, o. komu (čemu), *Cig. (T.)*; — prim. odoleti.
odolîn, *m.* veliki o., großes Löwenmaul (antirrhinum maius), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*.

odondộd, *adv.* = od ondod, *C.*; odôndod, *jv*zhŠt.*
odoned, *adv.* = odonod, *ogr.-C.*
odonẹgáti, âm, *vb. pf.* durch eine unbenannt gelassene Handlung entfernen, *Z.*, *jvzhŠt.*
odonẹgáviti, âvim, *vb. pf.* = odonegati, *Z.*
odộnod, *adv.* von jener Seite, von dort.
odòr, dộra, *m.* = odora, *C.*
odộra, *f.* die Stelle auf einer Anhöhe, wo gute Erde abgeschwemmt worden ist, *C.*
odộrast, *adj.* o. kraj, = kraj, kjer so odore, *C.*
odoráti, orâm, órjem, *vb. pf.* abackern, wegackern, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; o. sosedu zemlje, *Cig.*
odorávati, am, *vb. impf. ad* odorati; weg-, abackern, *Cig.*
odộrek, rka, *m.* was einmal abgeackert wird, die Scholle, *Cig.*; brazde namakaš, ponižuješ odorke, *Ravn.*
odộrka, *f.* eine Art zu ackern, das Wenden, die Kahr, *Jan.*
odorộžiti, rộžim, *vb. pf.* = razorožiti, *Mur.*, *C.*; tudi: -žíti, ím.
odovod, *adv.* = odtod, *ogr.-C.*
odozláti, âm, *vb. pf.* = odvozlati, *C.*
odpàd, páda, *m.* 1) = kar odpada, smeti, *C.*; — 2) der Abfall, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
odpádanje, *n.* das Wegfallen, das Abfallen.
odpádati, pâdam, *vb. impf. ad* odpasti; wegfallen: trohlina odpada; — entfallen; — abfallen, abtrünnig werden.
odpâdec, dca, *m.* = odpad 2), der Abfall, *Z.*, *M.*
odpâdek, dka, *m.* kar odpade; odpadki, die Abfälle; die Abraumstoffe, *Levst.(Močv.)*.
odpadljiv, íva, *adj.* kar rado odpada, abfällig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
odpadljívost, *f.* die Abfälligkeit, *Jan.(H.)*.
odpádlost, *f.* die Abtrünnigkeit, *Jan.*
odpâdnica, *f.* die Abtrünnige, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
odpâdnik, *m.* der Abtrünnige, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
odpádniti, pâdnem, *vb. pf.* = odpasti, *Mur.*
odpáhati, pâham, *vb. pf.* durch Bewegung der Luft weg-, aufstoßen: veter je vrata odpahal, *Cig.*
odpahljáti, âm, *vb. pf.* wegfächeln, *Cig.*
odpáhniti, nem, *vb. pf.* = odpehniti, *Cig.*, *Jan.*
odpáliti, im, *vb. pf.* wegsengen, wegbrennen.
odpârati, am, *vb. pf.* abtrennen, lostrennen; o. kaj prišitega.
odpásati, pâšem, *vb. pf.* losgürten; o. sabljo, *Cig.*; o. zastor, die Schürze losbinden, *Cig.*; — o. se, sich den Gurt öffnen, den Gürtel sich losbinden, *Cig.*
odpasovânje, *n.* das Losgürten.
odpasováti, ûjem, *vb. impf. ad* odpasati; losgürten; o. se, sich den Gürtel losbinden, *Cig.*
odpásti, pásem, *vb. pf.* 1) wegweiden, (einen Theil von einem Ganzen) abweiden, *Z.*; — 2) das Weiden beenden, *M.*
odpásti, pádem, *vb. pf.* wegfallen, abfallen; cvetje je odpadlo; — abtrünnig werden, abfallen: vino in žene store, da modri odpadejo, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; odpadel, abtrünnig, *Jan.*

odpážiti, pâžim, *vb. pf.* die Verschalung wegnehmen: o., kar je zapaženo, *Cig.*
odpečâtba, *f.* die Entsiegelung, *Cig.*
odpečâtenje, *n.* die Entsiegelung; o. oporoke, die Testamentseröffnung, *Cig.*, *Jan.*; (pravilno: odpečačenje).
odpečâtiti, âtim, *vb. pf.* entsiegeln, o. pismo.
odpečatováti, ûjem, *vb. impf. ad* odpečatiti; entsiegeln, *Jan.*
odpehníti, páhnem, *vb. pf.* durch einen Stoß entfernen, fortstoßen; o. koga = iznebiti se koga, *C.*; aufstoßen: o. vrata, okno, *Cig.*, *C.*; zarinek o., den Riegel zurückschieben, *C.*
odpehováti, ûjem, *vb. impf. ad* odpehniti; wegstoßen, abstoßen; von sich stoßen, verwerfen, *C.*; aufstoßen, *Cig.*, *Jan.*
odpeketáti, etâm, ẹ́čem, *vb. pf.* davontraben, *Cig.*
odpeljânje, *n.* die Entführung.
odpéljati, pẹ́ljem, -peljáti, âm, *vb. pf.* wegführen: o. otroka za roko, psa na vrvci; v sužnost o., in die Sclaverei abführen; — wegfahren *(tr.)*: o. koga (kaj) z vozom, z ladjo, na vozu, na ladji; o. se, wegfahren, abfahren, davonfahren; kdaj se odpelješ? — wegleiten, entleiten; o. vodo iz ribnika, den Teich entwässern, *Cig.*
odpeljâva, *f.* das Wegführen, die Abfuhr, *Cig.*, *C.*; — die Entführung, *Cig.*, *C.*
odpeljávati, am, *vb. impf.* = odpeljevati.
odpeljâvec, vca, *m.* der Entführer, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
odpeljevânje, *n.* das Wegführen.
odpeljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odpeljati; wegführen, entführen; wegleiten: le-ti grehi odpeljujejo človeka od Boga, *Krelj.*
odpeljevâvec, vca, *m.* der Entführer, *Cig.*
odpẹ́niti, pẹ̑nim, *vb. pf.* abschäumen, *Mur.*, *Pohl.(Km.)*.
odpẹ̑njati, am, *vb. impf. ad* odpeti; 1) abspannen, entspannen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) aufknöpfen, aufhefteln; suknjo o.; o. se, sich aufknöpfen: suknja se odpenja.
odpenkljáti, âm, *vb. pf.* aufbinden (z. B. eine Masche).
odpẹ̑rati, am, *vb. impf.* = odpirati, *Mur.*, *Pot.-Mik.*
odpẹ́ti, pnèm, *vb. pf.* 1) o. kar je napeto: abspannen, entspannen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; struno o., *Cig.*; — 2) o., kar je zapeto: aufknöpfen, aufhefteln; o. si suknjo, zaponko o.
odpẹ́ti, pójem, *vb. pf.* 1) aufhören zu singen: o. pesem, ein Lied absingen, *Cig.*; čuvaj je ure odpel, der Nachtwächter hat die Stunden abgerufen, *Cig.*; zvon je odpel, die Glocke hat aufgehört zu läuten: — odpelo mu je, er hat seine Rolle ausgespielt, *Jan.(H.)*; — 2) singend erwidern: (in der Kirche) respondieren, *Cig.*
odpetljáti, âm, *vb. pf.* loshefteln, aufhefteln, *C.*
odpȩ̀v, pẹ́va, *m.* der Gegengesang, die Antiphone, das Responsorium, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
odpẹ́vanje, *n.* der Wechselgesang, das Respondieren, *Cig.*, *Jan.*

odpévati, am, *vb. impf. ad* odpeti; singend antworten: o. si, einen Wechselgesang oder Wechselgesänge aufführen; — respondieren, *Cig., Jan.*
odpêvek, vka, *m.* die Antiphone, *ogr.-C.*
odpìh, píha, *m.* das Wegblasen, *M.*
odpíhati, ham, šem, *vb. pf.* durch Blasen entfernen, wegblasen.
odpihljáti, âm, *vb. pf.* wegwehen, wegsäuseln.
odpíhniti, pîhnem, *vb. pf.* mit einem Hauch entfernen, wegblasen.
odpihováti, ûjem, *vb. impf. ad* odpihati, -hniti; wegblasen.
odpíjati, am, *vb. impf.* = odpivati, *Cig.*
odpîlek, lka, *m.* nav. *pl.* odpilki: kar pri piljenju odpada, die Feilspäne, *C., ZgD.*
odpílikati, am, *vb. pf.* den Spund aus dem Spundloche nehmen, aufspunden: o. sod, *Mur., Cig.*
odpíliti, pîlim, *vb. pf.* 1) wegfeilen; žreblju glavo o.; — 2) = odžagati, wegsägen, *Cig., Notr.*
odpînjati, am, *vb. impf.* = odpenjati; —zarja se odpinja = dani se, *Dict.*
odpípati, pîpam, pljem, *vb. pf.* rupfend entfernen, wegrupfen.
odpîra, *f.* bei den Webern die Öffnung zwischen dem zertheilten Garne, wodurch der Schütze geworfen wird, das Fach, *Cig.*
odpiráč, *m.* der Diebsschlüssel, der Dietrich, *Cig., C., Valj.(Rad).*
odpirálo, *n.* 1) ein Werkzeug zum Aufsperren, *Cig.*; — 2) die schließbare Oeffnung, *C.*
odpîranje, *n.* 1) das Öffnen; — 2) bei den Webern die Wände, zwischen welchen der Schütze läuft, *Cig.*; prim. odpira.
1. **odpîrati**, am, *vb. impf. ad* odpreti; öffnen: ne odpiraj vrat! kako se ta ključanica odpira? o. se, sich öffnen, sich aufthun, aufgehen; — oči o., die Augen aufschlagen; liste o., Briefe öffnen, *Meg.*; — mrliča o., eine Leiche obducieren, *Jan.(H.).*
2. **odpírati**, pîram, *vb. impf. ad* odprati; durch Waschen entfernen, abwaschen, wegspülen, *Cig.*
odpìs, písa, *m.* 1) die Abschreibung, *Cig.*; zemljeknjižni o., die grundbücherliche Abschreibung, *DZ.*; — 2) die schriftliche Erwiderung, der schriftliche Bescheid, das Rescript, *Cig., Jan., M. nk.*; — die Gegenschrift, *Jan., Cig.(T.).*
odpísati, šem, *vb. pf.* 1) abschreiben (amtlich in Abfall bringen): o. komu davke, *Cig., nk.*; — 2) o. se, schriftlich auf etwas Verzicht leisten: dedščini se o., *Ljubljanska ok.*; — schriftlich erwidern, antworten, rescribieren, *Cig., Jan., C., nk.*
odpisávati, am, *vb. impf.* = odpisovati, *Z.*
odpîsek, ska, *m.* = odpis 2), *Cig., C., Dalm.-Valj.(Rad).*
odpískati, skam, ščem, *vb. pf.* aufhören eine Pfeife, Flöte o. dgl. zu spielen; godci so odpiskali.
odpisováti, ûjem, *vb. impf. ad* odpisati; 1) abschreiben: o. davke, dolgove, *Cig., nk.*; — 2) schriftlich erwidern, antworten, *Cig., Jan., nk.*
odpítati, pîtam, *vb. pf.* fütternd aufziehen, auffüttern: 'Zvaljence neleteče Mi starci pitat hod'jo, Odpitani pa precej Začnejo leči mlade, *Vod.(Pes.).*
odpíti, pîjem, *vb. pf.* 1) (einen Theil) wegtrinken, abtrinken; nekoliko kapljic odpiti; — 2) mit dem Trinken fertig werden, *C.*; — 3) den Trinkspruch erwidern: o., kakor je kdo napil = mit gleicher Münze bezahlen, *Cig.*
odpívati, am, *vb. impf. ad* odpiti; 1) weg-, abtrinken; — 2) den Toast (die Toaste) erwidern, *C.*
odpláčati, am, *vb. pf.* (einen Theil) bezahlen, *Z.*; vse o., alles zurückbezahlen, *Cig.*
odplačevânje, *n.* das Abzahlen: o. na obroke, Fristzahlungen, *Cig., DZ.*
odplačeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odplačati; Theilzahlungen oder Rückzahlungen leisten, *Cig., Z.*
odplačílen, łna, *adj.* Theilzahlungs-: odplačîlni del, die Rate, *Cig.*; — Rückzahlungs-: odplačilni rok, *DZ.*
odplačílo, *n.* die Theilzahlung, *Cel.(Ar.)*; die Rate, *Cig.*; obrestno o., die Zinsenrate, *DZ.*; doteklo o., die Decursivrate, *DZ.*; — die Abzahlung, die Tilgung (einer Schuld), *Cig., DZ.*
odpláhniti, plâhnem, *vb. pf.* = odplakniti, *Cig.*
odplákati, plâkam, *vb. pf.* 1) durch Weinen abbüßen, *Mur.*; — 2) weinend sich entfernen, *Mur.*
odplákniti, plâknem, *vb. pf.* wegspülen, wegschwemmen, *Cig.*; poplava je odplaknila s skalnih rebri cele vinograde, *LjZv.*
odplakováti, ûjem, *vb. impf. ad* odplakniti; wegspülen, *Cig.*
odplášiti, plâšim, *vb. pf.* wegscheuchen, *Cig.*; abschrecken, *Zora.*
odplâta, *f.* = odplačilo, *Jan.(H.).*
odplatíti, ím, *vb. pf.* = odplačati, *Jan.(H.).*
odplàv, pláva, *m.* 1) die Wegschwemmung, *Cig.*; — 2) die Abfahrt eines Schiffes, *Zora.*
odplâvati, am, *vb. pf.* wegschwimmen, davonschwimmen; ladje so odplavale, die Schiffe sind ausgelaufen.
odplavíti, ím, *vb. pf.* wegschwemmen; voda je odplavila les, seno.
odplávljati, am, *vb. impf. ad* odplaviti.
odpláziti se, plâzim se, *vb. pf.* davonschleichen, fortschleichen.
odplésati, šem, *vb. pf.* 1) tanzend sich entfernen; — 2) aufhören zu tanzen, austanzen.
odplésti, plétem, *vb. pf.* losflechten; —o. dolg, eine Schuld durch Flechten (Stricken) begleichen, *Cig.*
odplétati, plêtam, *vb. impf. ad* odplesti; losflechten; o. dolg, eine Schuld abflechten, abstricken, *Cig.*
odpléti, plévem, pléjem, *vb. pf.* wegjäten.
odplêzati, am, *vb. pf.* kletternd sich entfernen.
odplúti, plóvem, *vb. pf.* abfahren (vom Schiff), auslaufen, *Cig., Jan., DZ., nk.*
odplútje, *n.* das Auslaufen: o. ladje, *Šol.*
odpobráti, bérem, *vb. pf.* wegklauben, *Danj.(Posv. p.).*
odpočînek, nka, *m.* = odpočitek, *Cig.*

odpočíniti, čînem, *vb. pf.* ausrasten, ausruhen, *Mur.*, *C.*; = o. se, *Vrt.*, *LjZv.*
odpočîtek, tka, *m.* die Rast, die Erholung, *Cig.*, *Jan.*
odpočíten, tna, *adj.* Rast-, Erholungs-: odpočîtna ura, *Cig.*
odpočíti, čîjem, *vb. pf.* ausrasten, ausruhen, *Mur.*, *Gor.*; = o. se, *Cig.*, *Jan.*, *jvzhŠt.*
odpočívati, am, *vb. impf. ad* odpočiti, *Jan.(H.)*.
odpóden, dna, *adj.* Ausweisungs-: odpôdna pravica, *DZ.*
odpodíti, ím, *vb. pf.* weg-, davon-, fortjagen, verscheuchen; o. jastreba.
odpójati, am, *vb. impf. ad* odpoditi; wegjagen, *Cig.*, *M.*
odpojénje, *n.* die Verjagung, die Verscheuchung, *Dict.-Mik.*
odpókati, pôkam, *vb. pf.* 1) = s pokanjem odpraviti, *Cig.*; — 2) = pokajoč oditi, *Cig.*
odpôkler, *conj.* = odkar, seit, *C.*
odpoklícati, klîčem, *vb. pf.* abberufen, *SlN.*
odpolovíti, ím, *vb. pf.* (einen Theil) wegfangen, *Mur.*, *Z.*
odpoložénje, *n.* die Weglegung: o. otroka, *DZ.*
odpomágati, am, *vb. impf. ad* odpomoči, *Mur.*, *Cig.*; (tudi: *pf.*).
odpomôč, *f.* die Abhilfe, *DZkr.*
odpomóči, mórem, *vb. pf.* abhelfen, *Cig.*
odpòr, póra, *m.* 1) die Eröffnung, *Cig.*; o. prodaje, *C.*; — 2) die Öffnung, *Mur.*, *Cig.*; — 3) der Gegendruck, *Jan.(H.)*; der Widerstand (phys.), *h. t.-Cig.(T.)*; — der Widerstand, die Opposition, *Mur.*, *nk.*; to sili k skupnemu odporu, *Zv.*; — die Einsprache, der Protest (po rus., češ.), *Jan.*, *C.*; odpor na postopanje občinskega odbora v zapisnik postaviti, *Levst.(Nauk)*.
odpôra, *f.* die Öffnung, *Mur.*
odpôrek, rka, *m.* die Öffnung, *Mur.*, *ogr.-C.*
odpóren, rna, *adj.* widerstehend, *Vrt.*; odpôrni zid, die Futtermauer, *Levst.(Cest.)*; Widerstands-: odporna sila (phys.), *Cig.(T.)*; — oppositionell, *Jan.*
odporjati, jam, jem, *vb. pf.* = odparati, *Cig.*, *Jan.*; — (die Rinde beim Pfropfen) ausschlitzen, *M.*; o. divjaku kožo, *Pirc.*
odporljìv, íva, *adj.* widerstandsfähig, *DZ.*
odporljívost, *f.* die Widerstandskraft, *Cig.(T.)*.
odpôrnik, *m.* der Opponent, *Jan.*
odpórnost, *f.* die Widerstandsfähigkeit, *h. t.-Cig.(T.)*, *DZ.*
odporočíti, ím, *vb. pf.* zurück entbieten, erwidernd sagen lassen: o. komu kaj, *Cig.(T.)*; — hs.
odposlánec, nca, *m.* der Abgesandte, der Delegierte, *nk.*
odposlânstvo, *n.* die Delegation, *nk.*
odposláti, pôšljem, *vb. pf.* absenden, delegieren, expedieren, *Mur.*, *nk.*; — detachieren, *Jan.(H.)*.
odposlâtva, *f.* die Absendung, *C.*; die Sendung, *DZ.*
odpóstiti, póstim, *vb. pf.* durch Fasten abbüßen, *Cig.*

odpošiljâtelj, *m.* der Absender, *DZ.*
odpošiljâtev, tve, *f.* die Absendung, *DZ.*
odpošíljati, am, *vb. impf. ad* odposlati, *nk.*
odpóten, tna, *adj.* abwegsam, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
odpotílo, *n.* die Verweisung: o. v domačo občino, *DZ.*
odpótiti, im, *vb. pf.* verweisen, entfernen: o. koga kam, *C.*; — abweisen, *C.*; — o. se, sich auf den Weg machen, abreisen, *ogr.-C.*, *Vrt.*: sich aus dem Staube machen, *C.*; — o. se čemu, auf etwas verzichten: o. se zemeljski dobroti, *Danj.(Posv. p.)*.
odpôtje, *n.* der Abweg, der Irrweg, *Mur.*, *Cig.*, *C.*
odpótlam, *adv.* = odpotle, *C.*
odpótle, *adv.* von jener Zeit an, *Z.*
odpotováti, ûjem, *vb. pf.* wegwandern, wegpilgern, *Cig.*; abreisen, *C.*, *nk.*
odpôved, *f.* die Absage, die Aufkündigung; o. podati, die Kündigung anbringen, *DZ.*; — die Verzichtleistung, die Resignation, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; o. prestolu, die Thronentsagung, *Cig.*, *Jan.*
odpovédanje, *n.* die Absage, die Aufkündigung, *Mur.*
odpovédati, povém, *vb. pf.* 1) aufsagen, aufkündigen; o. službo; o. gostovanje, premirje, *Cig.*; — 2) versagen, verweigern, *Meg.*, *Dict.*, *Dalm.*; o. prošnjo, *Cig.*, *C.*; (o. prošnji, *Kast.*); nebo je roso odpovedalo, *C.*; otrokom o. oblačilo, *Škrb.-Valj.(Rad)*; — noge, roke so mi odpovedale; zdravje mu odpove, *Navr.(Kop. sp.)*; puška je odpovedala, *Cig.*; hruške so letos odpovedale = niso obrodile, *Gorenja Soška dol-Erj.(Torb.)*; — 3) o. se, entsagen, verzichten, sich begeben; o. se zmoti, hudemu, igri, malikovanju; o. se službi, vladarstvu, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; rasti se o., nicht wachsen wollen, *C.*; — tudi: o. se česa; o. se pravice, sich eines Rechtes begeben, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — verleugnen, *C.*; sam sebe se o., sich selbst verleugnen, *Krelj*; — 4) = odgovoriti, *Poh.*
odpovédati, am, *vb. impf. ad* odpovedati (-vem); = odpovedovati, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; nebo roso odpoveda, *C.*
odpovedávati, am, *vb. impf.* = odpovedovati.
odpovêdba, *f.* die Entsagung, *Cig.*
odpovêdek, dka, *m.* die Versagung, *C.*
odpôveden, dna, *adj.* 1) Absagungs-: odpovedno pismo, *Cig.*; Aufkündigungs-: odpovedni čas, *Cig.*; — 2) abschlägig, negativ, *Cig.*, *Jan.*; — 3) kündbar, *Jan.(H.)*.
odpovedníca, *f.* das Absageschreiben, *C.*
odpovedník, *m.* der Kündiger, *DZ.*
odpovedovânje, *n.* 1) das Aufkündigen; — 2) das Versagen; — 3) das Entsagen.
odpovedováti, ûjem, *vb. impf. ad* odpovedati (-vem); 1) absagen, aufkündigen; — 2) versagen; oči mi odpovedujejo, *Cig.*; — 3) o. se, aufgeben, entsagen, verzichten; — 4) odgovarjati, *Jan.*
odprâskati, am, *vb. pf.* durch Kratzen entfernen, wegkratzen.

odprásniti, prâsnem, *vb. pf.* mit einem Zug wegkratzen, *Z.*
odprašíti, ím, *vb. pf.* 1) abstauben; — 2) Staub erregend sich entfernen, entstöbern, *Cig.*
odpráti, pérem, *vb. pf.* wegwaschen; deževje je odpralo napis.
odprâva, *f.* 1) die Abschickung, die Expedition, *Cig., Jan., DZ.*; o. denarjev, pisem, *Cig.*; vojna o., der Feldzug, *DZ.*; — die Aussteuer, *Cig.*; — die Abfertigung, *Cig., Jan., C., DZ.*; — die Erledigung, *Cig., Jan.*; — o. dolga, die Abtragung der Schuld, *Cig., C.*; — 2) die Abweisung, *Cig., Jan., C.*; — 3) die Abschaffung, die Entfernung, *Cig., Jan., C., DZ.*; policijska o., *DZ.*
odprâvdati, am, *vb. pf.* durch Processieren abrechten, *Cig.*
odprâvek, vka, *m.* die Absendung, die Spedition, *Cig.*; — die Abfertigung, *Cig., Jan.*; primeren o., eine angemessene Abfertigung, *LjZv.*; — die Ausfertigung, *DZ.*; o. sodbe, die Urtheilsausfertigung, *DZ.*
odpráven, vna, *adj.* 1) Expeditions-, Speditions-, *Cig.*; odprâvna pristojbina, *DZ.*; odpravni pot, der Beförderungsweg, *DZ.*; — 2) Abschaffungs-: odpravno razsodilo, das Abschaffungserkenntnis, *DZ.*
odpravilíšče, *n.* der Versendungsort, *DZ.*
odpravílo, *n.* die Expedition, *C.*; — die Leistung, *Jan.(H.)*; — die Abfertigung, *Nov.-C.*; die väterliche Erbentfertigung, *Svet.(Rok.)*.
odpravîtelj, *m.* der Expeditor, *Jan.(H.)*.
odpravîteljica, *f.* die Expeditorin, *Jan.(H.)*.
odpravîteljstvo, *n.* die Expedition, *Jan. (H.)*.
odpráviti, prâvim, *vb. pf.* 1) fortschaffen, expedieren: o. blago, pošto; wegschicken, detachieren, *Cig., Jan.*; — o. se, sich auf den Weg machen; o. se na božjo pot; — abfertigen; o. koga z grdo, z lepo; abthun, erledigen: o., kar je najbolj silno; o. sodbo, das Urtheil ausfertigen, *DZ.*; — dolg o., die Schuld abtragen; — 2) abweisen, *Cig., Jan.*; — 3) wegschaffen, beseitigen, *Cig.(T.)*; bolezen, bradavice o.; o. zapreke; abschaffen, abstellen; o. postavo, navado; o. potepuhe; o. otroka, die Leibesfrucht abtreiben.
odpravljáč, *m.* der Versender, der Spediteur, *Cig., DZ.*
odpravljáłen, łna, *adj.* Beförderungs-, Speditions-: odpravljâłni zavod, *DZ.*
odpravljâłnica, *f.* die Beförderungs-, Versendungsanstalt, das Speditionslocale, *Cig., Jan., DZ.*; — das Speditionscomptoir, *Jan. (H.)*.
odprávljanje, *n.* 1) das Fortschaffen, das Expedieren; — die Vorkehrungen zur Abreise: o. na božjo pot; — 2) das Abfertigen; — 3) das Wegschaffen, das Beseitigen.
odpravljarína, *f.* = odpravnina, die Expeditionsgebür, *DZ.*
odprávljati, am, *vb. impf. ad* odpraviti; 1) fortschaffen, expedieren; o. pritožbe na oblastvo, *Levst.(Nauk)*; — o. se, im Weggehen sein, sich auf den Weg machen; — abfertigen, abthun; abtragen: dolgove z dolgovi o. = ein Loch zu und das andere aufmachen, *Cig.*; — abhalten, feiern: gostijo, sedmino, praznik o., *C.*; — 2) abweisen, *Cig., Jan.*; — 3) wegschaffen, abschaffen, beseitigen; policijsko o. koga, *DZ.*
odprâvnica, *f.* die Expeditorin, *Jan.(H.)*.
odpravnîja, *f.* = odpravništvo, das Expedit, *Cig.*
odprâvnik, *m.* der Versender, der Spediteur, *Cig., Jan., C., DZ.*; der Expeditor, *Jan.(H.)*; poštni o., der Postexpedient, *DZ., SlN.*
odpravnína, *f.* 1) die Beförderungs-, die Speditionsgebür, *Cig., Jan., DZ.*; — 2) die Abfertigung, die Abfertigungssumme, *Nov.-C., DZkr.*
odpravnîštvo, *n.* das Expedit, *DZ.*; — das Speditionsgeschäft, *Jan. (H.)*; — die Administration (einer Zeitschrift), *nk.*
odpréči, prêžem, *vb. pf.* 1) losspannen; — 2) = odpeti, aufknöpfen, aufhefteln: oblačilo o., *C.*
odpréda, *adv.* = od spredaj, *Rez.-C.*
odprêdati, am, *vb. impf. ad* odpresti, *Cig.*
odprêdek, dka, *m.* das Vordertheil, *Jan.*
odprêga, *f.* die Losspannung, *Z.*
odprégati, am, *vb. impf. ad* odpreči; losspannen, konje o.
odpréjiti, im, *vb. pf.* aufschnallen: o. oblačilo, *Rez.-C.*
odprêma, *f.* die Spedition, *Jan.(H.)*.
odprêmen, mna, *adj.* Speditions-, *Jan.(H.)*.
odprémiti, im, *vb. pf.* = odpraviti, absenden, expedieren, abfertigen, *C., jvzhŠt.*
odprémljati, am, *vb. impf. ad* odpremiti, *C., jvzhŠt.*
odprêmnica, *f.* das Speditionscomptoir, *Jan. (H.)*.
odprésti, prédem, *vb. pf.* abspinnen: dolg o., *Cig.*
odpréti, prèm, *vb. pf.* öffnen; vrata na stežaj o., die Thür angelweit öffnen; vrata so se odprla, die Thür ist aufgegangen; knjigo, usta o.; oči komu o., jemandem die Augen auswischen, öffnen, *Cig.*; mrliča o., einen Leichnam obducieren, *Cig.*; — odprt, offen; odprto morje, die offene See, *Cig.(T.), Jes.*; — odprt biti, Leibesöffnung haben, *Cig.*; — na odprto pogoditi se (mit offener Frist, mit einer Bedenkzeit), *Svet.(Rok.)*; na odprto kupiti, auf Probe kaufen, *Svet.(Rok.)*.
odprézati, am, *vb. impf.* = odpregati, *Z.*
odprhnéti, ím, *vb. pf.* durch Morschwerden sich loslösen, abfaulen: mizi so noge odprhnele, *jvzhŠt.*
odpŕhniti, pŕhnem, *vb. pf.* entstürzen, *Cig.*
odprídigati, am, *vb. pf.* aufhören zu predigen.
odprídigovati, ujem, *vb. pf.* = odpridigati.
odpriséči se, séžem se, *vb. pf.* sich losschwören, *Svet.(Rok.)*; mit Eidschwur verleugnen; o. se komu: Peter se mu (Kristusu) je bil trikrat odprisegel, *Ravn.*
odprôdaj, *m.* die Veräußerung: v o. oddati, *DZ.*
odprodáti, dam, *vb. pf.* (etwas vom Ganzen) wegverkaufen, *Cig., M.*

odprostíti, im, *vb. pf.* = odpustiti, *BlKr.-Svet.(Rok.)*; odprosti nam grehe, *ogr.-C.*

odpŕtati, am, *vb. pf.* = odprtiti, *Cig.*, *Polj.*

odprtîja, *f.* = odprtina, die Öffnung, *Cig.*, *Jan.*: — der Ausweg, *Jan.*; — die Aufhebung der Sperre, der ungehinderte Verkehr (*opp.* zaprtija): o. na morju, *Z.*; — die Zollfreiheit, *C.*

odprtína, *f.* die Öffnung; die Mündung (zool.), *Cig.(T.)*.

odpŕtiti, pŕtim, *vb. pf.* (vom Rücken eine Last herabnehmen), *C.*; — entbürden, *Cig.*

odpŕtje, *n.* 1) das Öffnen, die Öffnung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — die Eröffnung, *Cig.*; o. železnice, *DZ.*; — 2) die Leibesöffnung, der ungehinderte Stuhlgang, *V.-Cig.*

odpúhati, ham, šem, *vb. pf.* 1) durch Hauchen entfernen, weghauchen, wegblasen, *Z.*; — 2) entstürzen, *Cig.*

odpúhniti, pûhnem, *vb. pf.* 1) durch einen Hauch entfernen, weghauchen, wegblasen, *Z.*; — o. vrata, die Thüre aufreißen, *Cig.*; — 2) entstürzen, *Cig.*

odpuhtẹ́ti, ím, *vb. pf.* verdunstend sich entfernen, verdunsten, *M.*

odpúkati, kam, čem, *vb. pf.* wegrupfen, abzupfen, *Cig.*

odpúliti, im, *vb. pf.* losraufen, wegzupfen.

odpûst, *m.* 1) die Entlassung, der Abschied, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Urlaub, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; trden o., dauernde Beurlaubung, na trden o. dani vojaci, die dauernd Beurlaubten, *Levst.(Nauk)*; — 3) die Erlassung (z. B. einer Schuld), *Cig.*, *Jan.*, *C.*; der Nachlass (merc.), *Cig.(T.)*; — die Vergebung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

odpûstba, *f.* der Nachlass (z. B. einer Steuer), *C.*

odpûstek, stka, *m.* der Nachlass, *Mur.*, *Krelj-M.*; die Vergebung, *Cig.*, *Jan.*; za o. grehov prositi, *Trub.*; — der kirchliche Ablass; tudi: *pl.* odpustki; odpustke deliti; deležen biti odpustkov; — odpustkov komu prinesti z božje poti, jemandem ein Geschenk von einer Wallfahrt oder auch von einem Markte mitbringen; odpustki, kateri ga čakajo, rojijo mu kakor muhe po glavi, *Str.*

odpústen, stna, *adj.* 1) Entlassungs-: odpûstno pismo, *Cig.*; — 2) den Urlaub betreffend, *nk.*; — 3) Ablass-: odpustno leto, *Cig.*, *C.*; — 4) entlassbar, *DZ.*; — 5) lässlich, verzeihlich: odpustni greh, *Cig.*

odpustílen, łna, *adj.* = odpusten, Enthebungs-, *Jan.(H.)*.

odpustílo, *n.* = odpust 3), *Jan.(H.)*.

odpustîtelj, *m.* der Vergeber: o. grehov, *C.*

odpustíti, ím, *vb. pf.* 1) weggehen lassen, entlassen, *Cig.*; rogatec odpusti pijane mušice, *LjZv.*; o. iz službe, *DZ.*; odpustili so ga s pohvalo iz cesarske vojske, *Jurč.*; — 2) beurlauben, *Cig.*, *nk.*; — 3) nachlassen, nachsehen: dolg, kazen o.; verzeihen, vergeben; ne morem ti odpustiti, da si mi to storil; grehe o. komu; — 4) *intr.* nachgeben, nachlassen: vrv, veriga je odpustila, *jvzhŠt.*; mraz je odpustil, *vzhŠt.-C.*; led je odpustil, das Eis ist aufgethaut, *C.*

odpustljìv, iva, *adj.* = odpusten 5), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; odpustljivi grehi, *v cerkvenih knjigah.*

odpûstnica, *f.* die Entlassungsurkunde, *Jan.(H.)*.

odpûstnik, *m.* der Urlauber, *Levst.(Nauk)*.

odpustnína, *f.* das Erlassgeld, das für den Erlass einer Sache gezahlt wird, *Cig.*; — das Ablassgeld, *Cig.*, *Jan.*

odpûšča, *f.* die Nachlassung: o. grehov, *C.*

odpúščanje, *n.* 1) das Entlassen; — 2) das Beurlauben; o. vojakov, *nk.*; — 3) das Nachlassen; o. zakupnin, *DZ.*; das Verzeihen; o. grehov; — 4) das Nachgeben, das Nachlassen, prim. odpuščati 4); pogostoma tudi: odpuščânje.

odpúščati, am, *vb. impf. ad* odpustiti; 1) entlassen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) beurlauben, *Cig.*, *nk.*; — 3) nachlassen, erlassen; o. dolgove; — vergeben, verzeihen; o. grehe; — 4) *intr.* nachgeben: vrv, mraz odpušča, *jvzhŠt.*, *vzhŠt.*

odpuščâvec, vca, *m.* der Verzeiher, *Mur.*

odpuščâvka, *f.* die Verzeiherin, *Mur.*

odpuščẹ́nec, nca, *m.* der Beurlaubte, *Cig.*, *Jan.*

odpuščénje, *n.* die Verzeihung, die Vergebung; odpuščenja prositi; tudi odpuščenjè, *ogr.-Valj.(Rad)*.

odrábiti, im, *vb. pf.* (einen Theil von einem Ganzen) verbrauchen, *Tuš.(R.)*.

odrabotáti, âm, *vb. pf.* die schuldigen Frohndienste leisten, abfrohnen, (odrob-) *Cig.*

odračûn, *m.* die Abrechnung (= Abzug), *Mur.*

odračúniti, čûnim, *vb. pf.* beim Rechnen abziehen, abrechnen; troške o.

odračúnjati, am, *vb. impf. ad* odračuniti.

odraglјáti, âm, *vb. pf.* aufhören zu klappern: raglja je k večernicam odragljala, *Erj.(Izb. sp.)*.

odrájati, am, *vb. pf.* aufhören zu tanzen, *M.*

odrájtati, am, *vb. pf.* abliefern, abführen, entrichten; davek o.; o. pismo; — o. koga, jemanden abfertigen, ihm geben, was ihm gebürt, *Z.*, *jvzhŠt.*

odrajtílo, *n.* die Leistung, *Levst.(Cest.)*.

odrajtováti, ûjem, *vb. impf. ad* odrajtati.

odrajtovílo, *n.* die Abgabe, die Abfuhr, *Cig.*, *Jan.*; — die Giebigkeit, die Leistung: o. v blagu dajano, die Naturalleistung, *DZ.*

odrápati, pam, pljem, *vb. pf.* bekratzen, zerkratzen; ali te je mačka odrapala? *jvzhŠt.*; obtolčeni, odrapani, bosi nogi, *Bes.*; o. se, zerkratzt werden: ves sem se odrapal po grmovju, *jvzhŠt.*

odrápniti, drâpnem, *vb. pf.* aufkratzen, ritzen, *jvzhŠt.*

odràs, rása, *m.* (nam. odrast), der Spross, die Pflanze, *ogr.-Mik.*

odrâsełk, *m.*, *Rog.-Valj.(Rad) i. dr.*, pogl. odraslek.

odrâslek, sleka, sełka, *m.* der Spross, der Trieb, der Zweig, *Meg.*, *Dict.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Dalm.*; od vej se manjši odrasleki na vse strani stegujejo, *Pirc*; kostni o., der Beinfortsatz, *V.-Cig.*, *Erj.(Som.)*; —

der Ausläufer (eines Gebirges), *Jan.*, *Jes.*, *Vod.(Izb. sp.)*; — šest poglavitnih evropskih jezikov ima vsak svoje odraselke, *Vod.(Izb. sp.)*; — der Sprössling: vi odraselki in otroci pregrešnih ljudi, *Jap.(Sv. p.)*.

odráslost, *f.* die Mündigkeit, *Cig.*

odrástati, am, *vb. impf.* = odraščati, *nk.*

odrâstek, stka, *m.* 1) der Spross, der Trieb, der Zweig, *Cig.*, *C.*; novi odrastki na vinski trti, *Dict.*; — der Rebenast, *Cig.*, *Jan.*; — der Knochenfortsatz, *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*; prečni o., der Querfortsatz, *Erj.(Som.)*; jelenovi odrastki, die Zacken des Hirschgeweihes, *C.*; — 2) das Wachsthum, *C.*; der Wuchs: drevo ima lep o., der Baum hat einen schönen Wuchs, *C.*

odrásti, rástem, *vb. pf.* 1) entwachsen, *Cig.*, *Jan.*; le tisti divjaki se v sklad cepijo, ki so drugemu cepljenju že odrasli, *Pirc*; šibi o., der Zuchtruthe entwachsen, *Cig.*; — 2) zur völligen Größe auswachsen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — odrasel, erwachsen; odrasli mladenič, *LjZv.*; odrasel les, fähriges Holz, *Cig.*

odrâstlek, tełka, *m.* = odraslek, *Škrb.*

odráščati, am, *vb. impf. ad* odrasti; 1) entwachsen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) allmählig groß werden, heranwachsen.

odrâščen, *adj.* nam. odrasel.

odrâščenec, nca, *m.* = odrasel človek, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*

odràz, ráza, *m.* = odboj, odsev, die Reflexion, *Jan.(H.)*; — prim. odraziti 2).

odrazíti, ím, *vb. pf. (impf.?)* 1) = zaleči (o jedilih), ausgeben: sočivje dobro odrazi, *Kobarid-Erj.(Torb.)*; — 2) (po drugih slov. jezikih) *vb. pf.* reflectieren, *Jan.(H.)*.

odrážati, am, *vb. impf. ad* odraziti 2), *Jan.(H.)*, *C.*

ǫ̂drc, *m. dem.* oder; — ein Bett ohne Füße, das Rollbett, *Kr.*

ǫ́dre, der, *f. pl.* die Masern, *Cig.*; — (tudi: die Kuhpocken, *C.*).

odrę́čen, čna, *adj.* abschlägig, *Cig.*, *Jan.*; o. odlok, abschlägiger Bescheid, *DZ.*

odrečénje, *n.* die Verzichtleistung, *Cig.*

odréči, réčem, *vb. pf.* 1) versagen, abschlagen, verweigern; nič mu ne odreče; o. si kaj, sich Abbruch thun, *Cig.*; s sodbo komu kaj o., gerichtlich absprechen, *Cig.*; o. komu pokorščino, *C.*, *Škrb.-Valj.(Rad)*; — 2) widersprechen, leugnen, *C.*; v tem mu ni mogel odreči, *Pohl.(Km.)*; Ko bosa bi v snegu za tabo pritekla, Besedo prvo bi zopet odrekla, *Levst.(Zb. sp.)*; vsako odreče, er widerspricht allem, *Z.*; abschwören: s prisego kaj o., *Cig.*; — 3) antworten, erwidern, *Cig.*, *C.*; v zobe odreči komu, *Jap.-Valj.(Rad)*; Odreče mu besede te, *Preš.*; = o. se, erwidern: Ti se jim tako odreci, *Npes.-Schein.*; — 4) o. se česa, auf etwas verzichten, einer Sache entsagen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; o. se volitve, *Levst.(Nauk)*; o. se vladarstva, službe, die Regierung, ein Amt niederlegen, *Cig.*; tudi: o. se čemu, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

odrèd, rę́da, *m.* die Abtheilung, *Glas*: službeni odredi, die Dienstesabtheilungen, *DZ.*; das Detachement, *DZ.*, *Nov.*

odrę́dba, *f.* die Verfügung, die Anordnung, *nk.*; začasne odredbe, *DZkr.*; zdravstvene odredbe, *SlN.*

odrę́dbina, *f.* die Taxe, *DZ.*; občinskim odredbinam postaviti cenovnike, für die Gemeindetaxen Tarife aufstellen, *Levst.(Nauk)*; ostalinska o., die Verlassenschaftstaxe, *Levst.(Pril.)*.

1. **odredíti**, ím, *vb. pf.* aufziehen, groß ziehen.

2. **odredíti**, ím, *vb. pf.* 1) abtheilen, *C.*; — 2) bestimmen, verfügen, *Dol.-Cig.*, *C.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

odrę́ja, *f.* die Auferziehung, die Erziehung, *Cig.*, *Jan.*

odrejalíšče, *n.* = vzrejališče, die Erziehungsanstalt, *Cig.*, *Jan.*

odrejevâłnica, *f.* = odrejališče, *Cig.*

odrę́janje, *n.* das Auferziehen.

1. **odrę́jati**, am, *vb. impf. ad* 1. odrediti; auferziehen.

2. **odrę́jati**, am, *vb. impf. ad* 2. odrediti; verfügen: odrejajo se naslednje izpremembe, *DZkr.*

odrejníca, *f.* die Erzieherin, *SlN.*

odrejník, *m.* der Erzieher, *SlN.*

odrèk, rę́ka, *m.* 1) eine abschlägige Antwort, die Verweigerung, die Abweisung, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) die Entsagung, die Verzichtleistung, *Cig.*, *Jan.*

odrę́ka, *f.* 1) die abschlägige Antwort, die Absage, die Versagung, die Verweigerung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; o. prisege, die Eidesverweigerung, *Cig.*; — 2) die Entsagung, der Verzicht, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*, *C.*

odrékanje, *n.* 1) das Versagen, das Abschlagen, *nk.*; — 2) das Verneinen, *Jan.(H.)*; — 3) die Verzichtleistung, *Cig.*

odrékati, rę̂kam, *vb. impf. ad* odreči; 1) versagen, abschlagen, verweigern, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*; — 2) verneinen, *Cig.*, *Jan.*; absprechen, *Jan.*, *nk.*; nihče mu ne odreka učenosti, *nk.*; — 3) o. se česa (čemu), entsagen, verzichten, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

odrekovâlen, łna, *adj.* abschlägig, negativ, *Cig.*, *Jan.*

odrekováti, ûjem, *vb. impf.* = odrekati; 1) versagen, abschlagen, verweigern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) verneinen, bestreiten, *Cig.*, *C.*; absprechen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 3) o. se, entsagen, verzichten, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*

ǫ́drenica, *f.* das Gerüstbrett, *Cig.*, *Jan.*; pogl. odrnica.

odrešávati, am, *vb. impf.* = odreševati, *C.*

odrę́šenec, nca, *m.* der Erlöste, *Cig.*, *Jan.*

odrešeníca, *f.* die Erlöserin, *Mur.*

odrešeník, *m.* der Erlöser.

odrešénje, *n.* die Erlösung; — odrešenjè, *Schönl.-Valj.(Rad)*.

odreševáti, ûjem, *vb. impf. ad* odrešiti; losbinden, ablösen, *Cig.*, *Jan.*; — erlösen.

odrešílọ, *n.* die Erlösung: za koga svoje življenje v odrešilo dati, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

odrešîtelj, *m.* der Erlöser, *Mur.*, *Jan.*

odrẹšîteljica, *f.* die Erlöserin, *Jan.(H.)*.
odrẹšîtev, tve, *f.* die Erlösung.
odrẹ́šiti, im, *vb. pf.* 1) frei machen, losbinden: o. pse, *Cig.*, *Jan.*; — o. se, frei werden (phys.), *Cig.(T.)*; — 2) erlösen; Gospod, odreši nas!
odrẹšîtva, *f.* = odrešitev.
odrệšitvo, *n.* = odrešitev, *Trub.*, *Dalm.*; („odreštvo"), *Jsvkr.*
odrẹšníca, *f.* die Erlöserin, *Jan.*
odrẹšník, *m.* der Erlöser, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
odrẹ́ti, odérem, *vb. pf.* 1) die Haut abziehen, schinden, abschinden; o. vola; o. volu kožo; na meh o.; — kožo si o., sich die Haut aufritzen, aufschinden; o. se, sich die Haut aufschinden, aufritzen; — 2) o. koga, jemanden übervortheilen, eine zu große Zahlung leisten lassen, ausziehen; — 3) o. se, sich heiser schreien, *Mur.*; odreno grlo, rauhe Kehle, *C.*; odrt (odren) glas, rauhe Stimme, *C.*
odrẹvenẹ́lost, *f.* die Erstarrung, die Starrheit, *Cig.*
odrẹvenẹ́ti, ím, *vb. pf.* starr, steif werden; od mraza o.; noga, roka mi je odrevenela, der Fuß, die Hand ist mir eingeschlafen; (vor Schrecken) starr werden, *Cig.*; vsa sem odrevenela, ko sem to slišala, *jvzhŠt.*; odrevenel, erstarrt; (fig.) odrevenela Likurgova ustava, *Zv.*
odrẹ̀z, rẹ́za, *m.* das Abschneiden, der Abschnitt, *Cig.*
odrệz, *f.* das Abgeschnittene, der Abschnitt, *Cig.*
odrệza, *f.* = odrez *m.*, *M.*, *Z.*
odrẹ́zanje, *n.* = odrez, *m.* das Abschneiden, *Cig.*; die Amputation, *Cig.*
odrẹ́zati, rệžem, *vb. pf.* 1) weg-, abschneiden; o. kos kruha; amputieren; nogo komu o.; — 2) o. se komu, kräftig erwidern, gut antworten; zna se o., er hat das Maul auf dem rechten Fleck, *Cig.*
odrẹzávati, am, *vb. impf.* = odrezovati.
odrệzek, zka, *m.* das Abgeschnittene, der Abschnitt, das Abschnitzel: o. kruha, eine Schnitte Brot, *Cig.*, *Jan.*; papirnat o., ein Papierschnitzel, *DZ.*; — der Coupon, *Cig.*, *Jan.*; — ein abgeschnittenes Stück: odrezki nekaterih rastlin poženo v vodi korenino, *Cv.*
odrẹ́zen, zna, *adj.* scharf entgegnend: o. odgovor, *C.*
odrẹzína, *f.* das Abgeschnittene, *Cig.*; *pl.* odrezine, Abschnitzel, *Jan.(H.)*.
odrệzljaj, *m.* = odrezek, *Jan.*, *C.*
odrẹzljáti, âm, *vb. pf.* abschnitzeln, *Cig.*
odrẹzováti, ûjem, *vb. impf. ad* odrezati; 1) weg-, abschneiden; — 2) o. se, energisch erwidern, gut antworten.
odȓga, *f.* eine durch Reiben entstandene Blöße, die Streifwunde, der Riss, *Jan.(H.)*.
odŕgati, dȓgam, *vb. pf.* = odrgniti, *Cig.*
odŕgniti, dȓgnem, *vb. pf.* abwetzen, abreiben; odrgnjen rokav; — durch Reiben, Streifen verwunden, aufstreifen, *Cig.*, *Jan.*; o. si prste s pranjem, *Cig.*; — o. se, = odrgniti si kožo, *Cig.*, *jvzhŠt.*

odrgováti, ûjem, *vb. impf. ad* odrgniti, *Jan.(H.)*.
ộdrič, *m. dem.* oder, *C.*; — ein schlechtes Stallbett, ein Stallhängebett, *C.*
ộdriga, *f.* das Hängebett, *jvzhŠt.*; = *pl.* odrige, *Mik.*; (odrge), *SlGor.-C.*; prim. oder.
odrîmba, *f.* die Abfahrt, das Absegeln, *C.*
odrînec, nca, *m.* die Pritsche, *Zora*; das Hängebett im Stall, *C.*
odrînek, nka, *m.* kar se odrine, was weggeschoben, verworfen, abgewiesen wird, *C.*
odríniti, rînem, *vb. pf.* 1) wegschieben; o. zapah; o. čoln od brega, den Kahn vom Ufer abstoßen, *Cig.*; Odrine barko proč, *Npes.-Vraz*; (brez objekta): Odrin' odrin' od kraja proč! *Npes.-Vraz*; wegdrängen: o. koga, *Cig.*, *Jan.*; iz službe koga o., *C.*; dan dan odrine, leto pa leto, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*; dolg o., eine Schuld abstoßen, sich einer Schuld entledigen, *Cig.*, *C.*; zurücklegen: toliko poti o., dolgost res odrinjene poti, *DZ.*; — ausgeben, erklecken, *C.*; to mi veliko odrine, *Z.*; zasadi vrte s tistim sadjem, katero pri družini in pri živini največ odrine, *Pirc*; — 2) absegeln, aufbrechen, abfahren, sich fortbegeben, ladje odrinejo; jutri odrinemo; (= o. se: brez obotave odrine se v Egipet, *Ravn.*); o. jo, sich davonmachen.
odrîtek, tka, *m.* der unterste, dickste Theil eines gefällten Baumstammes, *Cig.*, *Lašče-Levst.(M.)*, *Notr.*
odrîtnik, *m.* = odritek, *Z.*, *Notr.*
odrìv, ríva, *m.* 1) die Abstoßung (phys.), *h. t.-Cig.(T.)*; — skoči z deske z desnim, levim odrivom (z desno, levo nogo odriniti), *Telov.*; — 2) die Abstattung, *DZ.*
odriváč, *m.* der Radabweisstein, *Levst.(Cest.)*, *Gor.*
odrivâlnik, *m.* = odrivač (tudi: odrívałnik), *Črniče(Goriš.)*.
odrívanje, *n.* das Wegschieben.
odrívati, am, *vb. impf. ad* odriniti; 1) wegschieben; — o. (čoln) od kraja, *Zv.*; — omlačene snope odriva mlatič; — o. koga, wegdrängen, zu verdrängen suchen, *Cig.*, *Jan.*; dolg o., eine Schuld abzustoßen suchen, *Cig.*; — abweisen, *C.*; — perhorrescieren, *Jan.*; — 2) im Absegeln, im Abfahren, im Aufbruch begriffen sein, *Jan.*, *M.*
odriváváti, am, *vb. impf.* = odrivati 1), *Mur.*
odrjavẹ́ti, ím, *vb. pf.* durch Verrostung sich ablösen, abrosten, *Cig.*
odrjúti, rjóvem, *vb. pf.* brüllend erwidern, *Levst.(Zb. sp.)*.
ộdrka, *f.* neko jabolko, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.
odrmástiti se, âstim se, *vb. pf.* = odreti se, odreti si kožo, sich die Haut abschürfen, *Trenta*, *Soča*, *Plužna-Erj.(Torb.)*.
ộdrnica, *f.* das Gerüstbrett, *Notr.*; — deska, na kateri tisti stoji, ki snopje v kozolec deva, *Notr.*
odrộbek, bka, *m.* ein vom Baumstamme abgehacktes Stück, der Holzstummel, *Z.*, *C.*

odrǫ́biti, im, *vb. pf.* weghacken, abhauen, *Dict.*, *Cig.*, *M.*, *C.*; glavo o., *SlN.*
odrobtíniti, înim, *vb. pf.* mit Brosamen bestreuen, *Cig.*
odrǫ́čen, čna, *adj.* 1) rechtsgehend: odrǫ̂čni vol, konj, *Cig.*, *Z.*, *Št.*; — 2) entlegen, unbequem gelegen, unbequem; — 3) ungeschickt, plump, *Cig.*; — garstig, *C.*; — unangenehm, *C.*
odročíti, ím, *vb. pf.* = izročiti, *Mur.*, *Cig.*
odrǫ́čnost, *f.* die Entlegenheit, die Unbequemlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
odròd, róda, *m.* 1) die Abkunft, *Mur.*; nebeškega odroda, *Ravn.*; — der Stamm, *Mur.*; Adam je grešnega odroda oče bil, *Ravn.*; slavni odrod ubogih žrtev, *Zv.*; — 2) (po nem.) die Abartung, *Cig.*; — die Spielart, *Cig.*
odrǫ̑dek, dka, *m.* 1) der Nachkomme: Davidov odrodek biti, von David abstammen, *Cig.*; — 2) (po nem.) die Abart, *Cig.*, *Jan.*
odrodíti, ím, *vb. pf.* 1) aufhören Früchte zu tragen: drevesa so že odrodila, *Pirc*; — 2) o. se, entarten, abarten, *Mur.*, *Jan.*; (po nem.).
odrǫ̑dnik, *m.* der Entartete (po nem.), *C.*
odròj, rója, *m.* der Nebenschwarm, *C.*
odrojíti, ím, *vb. pf.* 1) schwärmend entfliegen, entschwärmen, *Cig.*, *Levst.(Beč.)*; — 2) aufhören zu schwärmen, ausschwärmen: odrojil je panj, *Cig.*
odrǫ̂mati, am, *vb. pf.* wegpilgern, sich auf die Pilgerschaft begeben.
odropotáti, otâm, ǫ́čem, *vb. pf.* 1) sich polternd entfernen, wegrumpeln; — 2) aufhören zu poltern.
odrožljáti, âm, *vb. pf.* 1) klirrend, rasselnd sich entfernen; — 2) aufhören zu klirren.
odŕsati, sam, *vb. pf.* abwetzen, *Cig.*
odŕsniti, dŕsnem, *vb. pf.* ritzen, *Jan.*; o. se, sich ritzen, *Z.*
odŕtek, tka, *m.* das Abgeschundene, der Schund, *Cig.*, *Jan.*
odŕten, tna, *adj.* wucherisch, *Cig.*, *Jan.*
odrtîja, *f.* der Wucher.
odrtína, *f.* 1) die Schindwunde; — 2) ein abgeschundenes Thier, *Z.*
odrtníca, *f.* die Wucherin.
odrtník, *m.* der Schinder (fig.): o. ubozih ljudi, *Krelj*; o. ubozih sirotic, *Jsvkr.*; — der Wucherer.
odrtnîški, *adj.* wuchrerisch.
odrtnják, *m.* = odrtnik, *Mur.*, *C.*
odrváti, rújem, *vb. pf.* wegreißen, *Levst.(Zb. sp.)*.
odrvenẹ́l, *adj.* = odrevenel; — steif (stil.), *Cig.(T.)*.
odrvenẹ́lost, *f.* = odrevenelost, die Erstarrung, *Erj.(Som.)*; — der Starrkrampf, *Cig.(T.)*.
odrvenẹ́ti, ím, *vb. pf.* = odreveneti, *Mur.*, *BlKr.*
odrúšiti, rûšim, *vb. pf.* losbrechen: kamen o. od zidu, *Bes.*
odŕzati, dŕzam, žem, *vb. pf.* 1) bekratzen, *Cig.*, *Jan.*; o. kožo, *Nov.*; — 2) (die Wolle) kämmen, *Jan.*

odsamsebe, *adv.* nam. sam od sebe, von selbst, aus freien Stücken, *vzhŠt.-C.*
odsamsebič, *adv.* = odsamsebe, *vzhŠt.-C.*
odsadíti, ím, *vb. pf.* = odstaviti (otroka ali tele od sesca), *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
odsânkati se, am se, *vb. pf.* = na saneh se odpeljati, *Cig.*
odsẹ́ben, bna, *adj.* 1) rechts gehend; odsệbni konj, *C.*; — 2) fremd, *C.*; — unwillkommen, *C.*; prim. odročen.
odsẹ́biti, im, *vb. pf.* trennen, *Jan.*; o. se, sich lostrennen, sich absondern, *SlN.*
odsệbnica, *f.* die Retirade, *C.*; — der Leibstuhl, *Jan.*, *DZ.*
odsệbnji, *adj.* rechtsgehend: o. vol, *C.*; ǫ́dsebnji, *SlGor.*
odsệček, čka, *m.* kar se odseka, das Abhäckfel, *C.*; das Abschnitzel, *Cig.*
odsẹ́čen, čna, *adj.* 1) odsệčni lok, der Stichbogen, der Segmentbogen, *Cig.(T.)*; — 2) Sections-, *nk.*; prim. odsek 3).
odsẹ́či, sẹ́čem, *vb. pf.* 1) wegmähen, *Cig.*; — 2) odsečen, kurz angebunden, kratkih in ujedljivih besedi, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — 3) = odsekati, *Jsvkr.*
odsệčnica, *f.* črta o., die Sectionslinie (math.), *Cig.(T.)*.
odsẹ́dati, am, *vb. impf. ad* odsesti; 1) vom Sitz steigen, absitzen, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.-C.*; — 2) o. se, gut vonstatten gehen, einen guten Fortgang nehmen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*; delo se odseda, *Kr.*; kako se ti bo to kaj odsedalo? *Nov.*; schnell zurückgelegt werden, pot se ji je odsedala, da je bilo kaj, *LjZv.*
odsẹ́den, dna, *adj.* kar se odseda, schnell fortschreitend, ausgiebig, *M.*; odsedno delo, *C.*; delo ni odsedno, die Arbeit geht nicht vom Fleck, *Cig.*
odsẹdéti, ím, *vb. pf.* 1) durch Sitzen abbüßen, absitzen: kazen o., *Cig.*, *DZ.*; ječo o., *C.*; — 2) aufhören zu brüten, *Cig.*
odsẹdẹ́vati, am, *vb. impf. ad* odsedeti: absitzen: o. kazen, *DZ.*
odsedláti, âm, *vb. pf.* absatteln: o. konja, *Mur.*, *Cig.*
odsedlováti, ûjem, *vb. impf.* absatteln, *Cig.*
odsẹhdôb, *adv.* = odsehmal, *Z.*
odsẹhmâl, *adv.* = odsihmal, von nun an.
odsehníti, sáhnem, *vb. pf.* abdorren.
odsẹjáti, sệjem, *vb. pf.* das Säen vollenden, *M.*
odsèk, séka, *m.* 1) das Abhauen, das Abhacken, *Cig.*; — die Section (math.), *Cig.(T.)*; — 2) das Abgehackte: der Abschnitt, das Segment (math.), *Cig.(T.)*, *C.*, *Cel.(Geom.)*; — 3) die Section (eine Unterabtheilung eines Ausschusses), *Cig.*, *nk.*; odbor je izvolil odseke, *nk.*
odsékati, sệkam, *vb. pf.* abhacken, abhauen; o. komu glavo; psu rep o.; vejo o.; kos železa o.; — o. se = odrezati se, frisch antworten, sich auszeichnen, *Z.*
odsẹkávati, am, *vb. impf.* = odsekovati.
odsẹkovânje, *n.* das Abhacken, das Abhauen.
odsẹkováti, ûjem, *vb. impf. ad* odsekati; abhacken, abhauen.

odsékovec, vca, *m.* das Mitglied einer Section, *C.*
odsékoven, vna, *adj.* Sections: odsekovni kolegij, das Sectionscollegium, *DZ.*
odséliti se, sélim se, *vb. pf.* wegsiedeln, auswandern, *C.*, *Let.*; ausziehen, *Jan.*
odseljeváti se, ûjem se, *vb. impf. ad* odseliti se; wegsiedeln, *Z.*
odsẹ̑lnik, *m.* der Auswanderer, *Jan.(H.).*
odsenčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odsenčiti, *Jan.*
odsénčiti, sẹ̑nčim, *vb. pf.* nuancieren, *Jan.*; (po rus. ottênitь).
odsenjmováti, ûjem, *vb. pf.* aufhören zu markten, ausmarkten, (odsejm-) *Cig.*
odsesáti, âm, *vb. pf.* wegsaugen, *Cig.*
odsẹ́sti, sẹ̑dem, *vb. pf.* absitzen, absteigen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
odsẹ̀v, sẹ́va, *m.* der Widerschein, der Reflex, der Abglanz, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*
odsẹválọ, *n.* das Reflexionsinstrument, *Cig.(T.).*
odsẹ́vanje, *n.* die Reflexion des Lichtes.
1. **odsẹ́vati**, am, *vb. impf. ad* odsijati; widerstrahlen, reflectiert werden, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Mik.*, *nk.*; od stene odseva, *Kr.*; (= o. se, *Vrt.*).
2. **odsẹ́vati**, am, *vb. impf. ad* odsejati; daran sein, das Säen zu vollenden, *M.*
odsẹ́ven, vna, *adj.* Reflexions-: odsẹ̑vni kot, odsevna svetloba, *Cig.(T.).*
odsíčati, ím, *vb. pf.* sich zischend entfernen, *Cig.*
odsihčas, *adv.* = odsihdob, *C.*
odsihdôb, *adv.* = odsehdob, von nun an.
odsihmâl, *adv.* = odsehmal, von nun an.
odsîj, *m.* der Widerschein, der Reflex, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
odsijáti, sîjem, *vb. pf.* zu widerstrahlen anfangen, reflectiert werden, *Cig.(T.).*
odsíkniti, sîknem, *vb. pf.* wegspritzen, *Cig.*
odsípati, sîpam, pljem, *vb. impf. ad* odsuti; wegschütten (von trockenen Dingen), *Mur.*, *Cig.*; (*vb. pf.* = odsuti, *Št.*).
odsipávati, am, *vb. impf.* = odsipati; wegschütten (von trockenen Dingen), *Mur.*
odskákati, kam, čem, I. *vb. pf.* springend sich entfernen, davonspringen; — II. odskâkati, am, *vb. impf. ad* odskočiti, *M.*
odskakávati, am, *vb. impf.* = odskakovati, *Jan.(H.).*
odskakljáti, âm, *vb. pf.* hüpfend sich entfernen, davonhüpfen.
odskakováti, ûjem, *vb. impf. ad* odskočiti; weg springen; iskre odskakujejo, Funken sprühen, *Cig.*; — zurückspringen, *Cig.*; abprallen, žoga odskakuje od tal.
odskǫ́bljiti, im, *vb. pf.* weghobeln, *Mur.*
odskǫ́ček, čka, *m.* das abgesprungene Ding, der Absprung, *Cig.*
odskǫ́čen, čna, *adj.* Abprallungs-, Prall-: odskǫ̑čni strel, der Prallschuß, *Cig.*; odskočni kot, der Absprungswinkel, *Cig.*
odskočíšče, *n.* mesto, od koder kdo skoči, *Vrtov.*
odskóčiti, skǫ̑čim, *vb. pf.* sich durch einen Sprung entfernen, wegspringen: o pravem času sem odskočil, da se ni voz na me zvrnil; udaril sem po kamenu, in velik kos je odskočil; — možje so bili uže odskočili od prvega pogovora, *Jurč.*; — zurückspringen, zurückfahren; zurückprallen, abprallen; žoga je visoko od tal odskočila.
odskočník, *m.* = odpadnik: odskočniki od vere, *Pohl.-Valj.(Rad).*
odskòk, skǫ́ka, *m.* der Absprung, der Quersprung, *Cig.*; — der Rücksprung, das Zurückprallen, der Abprall, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad).*
odskopáriti, ârim, *vb. pf.* abkargen, *Cig.*
odskúbsti, skúbem, *vb. pf.* wegrupfen, abzupfen.
odskútiti se, skûtim se, *vb. pf.* das Nest (mit Eiern oder Jungen) verlassen (von den Alten), *C.*; — das Haus trotzig verlassen: žena se je odskutila, *C.*; — prijatelj se mi je odskutil, der Freund hat mich treulos verlassen, *SlGor.-C.*
odslânjati, am, *vb. impf. ad* odsloniti; weglehnen, *Cig.*, *M.*; odslanjala je tiho vrata svoje izbe, *Jurč.*
odsláti, ǫ́dšljem, *vb. pf.* wegsenden, absenden, *Cig.*, *Šol.*, *C.*, *Dalm.*; — odslan, entlassen, *Dict.*; — o. koga, abweisen, *C.*
odslẹ̑, *adv.* von nun an, hinfort, *Mur.*
odslẹ̑j, *adv.* = odsle.
ódslẹn, *adv.* = odsle, *C.*
odslíšati, slîšim, *vb. pf.* nicht erhören, abweisen, *Mik.*
odslóniti, slǫ́nim, *vb. pf.* weglehnen; o. desko od stene, *Cig.*; o. zapah ali pokrov, s katerim so mesteje zaslonjene, den Ofendeckel weglehnen, *Dol.*; vhodišče o. komu, *Jurč.*; duri se tiho in skrivaj majhno odslonijo, *Jurč.*
odslovíti, ím, *vb. pf.* den Abschied geben, verabschieden, *Cig.*; o. hlapca, deklo, *Gor.*, *Dol.*; ondan je imela ženine, pa jih je odslovila, *Jurč.*; ausweisen: pijane ljudi iz čakalnice o., *DZ.*
odslûga, *f.* der Gegendienst, *Cig.*; — hs.
ódsluž, *m.* das Abdienen, *vzhŠt.*
odslûžba, *f.* der Gegendienst, *Jan.*, *Cig.(T.).*
odslûžek, žka, *m.* das Abdienen, *M.*: — das (z. B. für eine Schuld) Abgediente, *C.*
odslúžen, žna, *adj.* Abschieds-: odslûžnọ pismo (pri vojakih), der Abschiedsbrief, der Abschied, *Cig.*, *C.*
odslúženec, nca, *m.* der Ausgediente, *Cig.*
odslúžiti, im, *vb. pf.* 1) abdienen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; z vožnjo dolg o., *Cig.*; — 2) aufhören zu dienen, ausdienen, *Cig.*, *M.*, *C.*; unbrauchbar, unnütz werden, *C.*; konj je odslužil, *Z.*; — 3) o. se, durch das Dienen schwach, unnütz werden, *C.*
odsluževáti, ûjem, *vb. impf. ad* odslužiti; abdienen, abverdienen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
odslûžnik, *m.* der ausgedient hat: vojaški o., *Vrt.*
odsmodíti, ím, *vb. pf.* durch Sengen entfernen, weg-, absengen, *Cig.*, *Jan.*
odsmǫ́jati, am, *vb. impf. ad* odsmoditi; wegsengen, *Cig.*

odsmolíti, ím, *vb. pf.* entpechen, *Cig.*
odsmúkati, kam, čem, *vb. pf.* durch Abstreifen entfernen, wegstreifen, *Cig.*
odsnę́ti, snámem, *vb. pf.* wegnehmen, abschneiden: veje z žago gladko o., *Pirc.*
odsnováti, snújem, *vb. pf.* abzetteln, *Cig.*; — abspulen, *Z.*
odsǫ́čen, čna, *adj.*, *SlN.*, pogl. odsoten.
odsǫ́čnost, *f.*, *SlN.*, pogl. odsotnost.
odsǫ̂d, *adv.* von hier, *Meg.*, *C.*, *Trub.*, *Dalm.*; o. iti, weggehen, *Krelj.*, *vzhŠt.*
odsǫ̂dba, *f.* die Aburtheilung, *DZ.*
odsǫ́diti, im, *vb. pf.* 1) durch ein Urtheil absprechen, aberkennen, o. komu kaj, *Cig.*; — 2) als Antheil, Schicksal bestimmen, bescheiden, *M.*, *Z.*; Bog nam ni odsodil tega veselja, *Levst.(Zb. sp.)*; rojenice so rojenčku dobro odsodile, *Glas.*; — 3) aburtheilen, *DZ.*; entscheiden, *Zora.*
odsòj, sója, *m.* = odsij; o. zverinskega kroga, das Zodiacallicht, *Jan.(H.)*.
odsǫ́jati, am, *vb. impf. ad* odsoditi; 1) durch Urtheile absprechen, aberkennen, *Cig.*; stvarna pravica se odsoja ali prisoja, *DZ.*; — 2) aburtheilen: o. hudodelstvo, *DZ.*
odsǫ́jen, jna, *adj.* den Sonnenstrahlen nicht ausgesetzt, absonnig, *Jan.*, *Mik.*; — prim. osojen.
odsojeváti, ûjem, *vb. impf.* = odsojati, *Cig.*
odsǫ̂jnik, *m.* die Nordseite eines Berges, die Winterlehne, *Ravn.-Cig.*
odsǫ̂lnčen, čna, *adj.* absonnig, gegen Norden gewendet, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; odsolnčna stran, die Nordseite, *V.-Cig.*
odsǫ̂lnčje, *n.* die Sonnenferne (aphelium), *Cig.*, *Jan.*, *Jes.*
odsǫ̂lnje, *n.* = odsolnčje, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Sen.(Fiz.)*.
odsòp, sópa, *m.* das Ausschnaufen, *Cig.*
odsopíhati, am, *vb. pf.* 1) = sopihaje oditi; — 2) ausschnaufen: o. si od dela, *C.*; (= o. se, *Cig.*); — o. si, seinen Zorn mäßigen, *C.*
odsópsti, sópem, *vb. pf.* ausschnaufen, zu Athem kommen, *Mur.*, *V.-Cig.*; — o. si, sich erholen: o. si od strahu, od strmenja, *Ravn.*; = o. se, *Cig.*
odsǫ́ten, tna, *adj.* = nenavzočen, *nk.*; — prim. hs. odsutan po rus. otsutstvennyj.
odsǫ́tnost, *f.* = nenavzočnost, *nk.*; — prim. odsoten.
odsǫ̂tstvǫ, *n.* = odsotnost, *Šol.*; — prim. odsoten.
odspóda, *adv.* = odspodaj, *C.*
odspódaj, *adv.* unterhalb, unten.
odspǫ̂dek, dka, *m.* der untere Theil, *Mur.*
odspǫ̂dnji, *adj.* = spodnji, *Z.*
odsprę̂d, *adv.* = odspredaj, *Trub.*, *Kr.*
odspréda, *adv.* = odspredaj, *C.*
odsprédaj, *adv.* vorne.
odsprę̂dje, *n.* die Façade, *Jan.*; — der Vordergrund, *nk.*
odsprę̂dnji, *adj.* = spredanji, der vordere.
odsȓd, sŕda, *m.* die Rache, *Mur.*
odsrdíti se, ím se, *vb. pf.* sich rächen: o. se nad kom, *Mur.*; odsŕditi se, *Danj.(Posv. p.)*.
odsrdník, *m.* der Rächer, *C.*
odsrę́bati, bam, bljem, *vb. pf.* schlürfend wegtrinken, abschlürfen.
odsrę́den, dna, *adj.* centrifugal, *Cig.(T.)*; odsrędna sila, die Centrifugalkraft, *C.*
odsrę́dnost, *f.* die Centrifugalkraft, *Cig.(T.)*.
odsŕkati, sȓkam, čem, *vb. pf.* schlürfend wegtrinken, wegnippen.
odsŕkniti, sȓknem, *vb. pf.* mit einem Schlurf wegtrinken, wegnippen.
odstâva, *f.* 1) die Absetzung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; o. od službe na leto dni, die Suspension vom Amte auf ein Jahr, *DZ.*; — 2) das Abspenen, *Cig.*, *vzhŠt.*-*C.*; — 3) der Absatz (wo eine gerade Linie unterbrochen wird, z. B. in der Baukunst), *Mur.*, *Cig.*; stopnice z odstavami, eine gebrochene Stiege, *Cig.*; v tri odstave upognjena stolba, dreiarmige Stiege, *Levst.(Pril.)*; — 4) der Abschnitt (im Buche), *C.*; prim. odstavek 3).
odstâvče, eta, *n.* = odstavček, *Z.*, *Notr.*
odstâvček, čka, *m. dem.* odstavek 1); ein abgespentes Kind, *Dict.*, *Cig.*, *C.*, *Dol.*; — ein abgespentes Ferkel, *C.*; ein abgespentes Kalb, *Gor.*
odstâvčič, *m.* ein abgespentes Kind, *Dict.*
odstâvek, vka, *m.* 1) ein abgespentes Kind, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — 2) der Absatz in der Baukunst, *Cig.*; o. stopnic, der Treppenabsatz, *Cig.*; — die Terrasse, *Cig.*, *Jan.*; — 3) der Absatz (als Theil einer Rede, einer Schrift, eines Gedichtes), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; (po nem.).
odstáven, vna, *adj.* ab-, entsetzbar, *Cig.*
odstáviti, stâvim, *vb. pf.* 1) wegstellen, *Cig.*; poslopje o. od ceste, mit dem Bau von der Straße wegrücken, *Svet.(Rok.)*, *Kr.*; — o. (kar je pristavljeno): o. lonec, den Topf vom Feuer wegrücken; — puško o., das Gewehr absetzen, *Cig.*; — 2) absetzen; o. koga od službe; — praznik o., *C.*; — 3) abspenen: otroka, tele o.; krava je odstavila, die Kuh hat keine Milch mehr, *Cig.*; — 4) = odložiti, verschieben, *C.*; — 5) abwendig machen, *Cig.*, *C.*; — o. se česa, sich von einer Sache trennen, ablassen, *Cig.*, *C.*, *M.*
odstávljanje, *n.* das Weg-, Absetzen; — das Abspenen; prim. odstavljati.
odstávljati, am, *vb. impf. ad* odstaviti; 1) wegstellen, abstellen; lonce o.; — 2) absetzen, des Dienstes entlassen; — 3) abspenen: — krava odstavlja, die Kuh hat keine Milch mehr, *Cig.*; — 4) abwendig zu machen suchen: o. koga od ženitve, *C.*
odstâvljenček, čka, *m. dem.* odstavljenec, *Mur.*, *Cig.*
odstâvljenčič, *m.* = odstavljenček, *vzhŠt.*-*C.*
odstâvljenec, nca, *m.* das abgespente Kind, *Mur.*, *Jan.*
odstâvljenik, *m.* = odstavljenec, *C.*
odstavljìv, íva, *adj.* = odstaven, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
odstòj, stója, *m.* der Abstand, die Entfernung, *DZ.*, *Žnid.*; osnovni o., der Fundamentalabstand, *Cig.(T.)*.
odstǫ́kati, stǫ̂kam, čem, *vb. pf.* 1) ächzend sich entfernen, *Cig.*; — 2) o. se, einen tiefen

Seufzer thun: pil je eden požir, odstokal se, *Jurč.*

odstòp, stópa, *m.* 1) der Wegtritt, das Abtreten, *Cig.*, *Jan.*; — die Ebbe, *V.-Cig.*, *Jan.*; morski nastop in odstop, *C.*; — die Abweichung, die Declination, *Cig.*; — die Abschweifung: o. od glavne reči, *Cig.*; — der Abfall: o. od vere, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — der Rücktritt, die Resignation, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — die Abstehung, die Entsagung, *Cig.*, *Jan.*; o. od pravice, *Cig.*; — 2) die Abtretung, die Cession, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; o. pravice, *Cig.*

odstópati, am, *vb. impf. ad* odstopiti; 1) wegtreten; — sich ablösen: kruhu skorja odstopa; — morje odstopa, es ist Ebbe, *Cig.*; — abschweifen, abweichen, *Cig.*, *Jan.*; — abfallen, *Cig.*, *Jan.*; — zurücktreten, *Cig.*; — 2) abtreten, cedieren: o. komu kaj.

odstópek, pka, *m.* das Abtreten, *Cig.*, *Jan.*; — die Abweichung, *C.*; — der Abfall, *Jan.*, *C.*

odstópen, pna, *adj.* 1) Abtretungs-, Cessions-, *Cig.*, *Jan.*; odstópno pismo, *Cig.*, *DZ.*; — 2) abtretbar, cessibel, *Cig.*

odstópiti, stópim, *vb. pf.* 1) wegtreten, beiseite treten, *Cig.*, *Jan.*; — kruhu je skorja odstopila, die Brotrinde hat sich beim Backen von der Krume losgelöst; deska je odstopila, das Brett hat sich abgelöst, *Z.*; skala je odstopila, der Fels hat sich losgelöst, *Cig.*; — — abschweifen, abweichen, *Cig.*, *Jan.*; o. od poglavitne reči, od prave poti, od resnice, *Cig.*; — abfallen: o. od vere, od stranke, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — abstehen, zurücktreten, ablassen: o. od svojega namena, od tožbe, od svoje pravice; ne o. od česa, auf etwas bestehen, beharren, *Cig.*; — zurücktreten, abtreten (aus einem Dienste): ministri so odstopili, *Cig.*, *nk.*; — 2) abtreten, cedieren; pravico, dolg komu o., *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

odstopljénje, *n.* das Abtreten: odstopljenjè, der Abfall, *ogr.-Valj.(Rad).*

odstópljenec, nca, *m.* der Abgetretene (cessus), *Cig.*

odstópnica, *f.* 1) die Abtrünnige, *Cig.*; — 2) = odstopno pismo, die Cession, *DZ.*; — 3) die Abtreterin, *Jan.(H.).*

odstópnik, *m.* 1) der Abtrünnige, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) der Cedent, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

odstopnína, *f.* das Reuegeld, *Cig.*, *DZ.*

odstopojémnik, *m.* der Cessionär, *DZ.*

odstótek, tka, *m.* das Procent, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

odstóten, tna, *adj.* procentisch, *Cig.(T.)*; Procentual-, *Cig.*, *Jan.*

odstotnína, *f.* = odstotek, das Procent, *C.*

odstrahováti, ûjem, *vb. pf.* abschrecken: angela z grehi o., *Krelj.*

odstránek, nka, *m.* die Entfernung: časni o. iz službe, die Suspension vom Amte, *DZ.*

odstranîtev, tve, *f.* die Beseitigung, *Šol.*

odstraníti, ím, *vb. pf.* beiseite schaffen, beseitigen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — prim. rus. otstranitь.

odstranjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odstraniti, *nk.*

odstránski, *adj.* abgelegen, entfernt, *C.*; abseitig, *Mur.*; v odstranskem zatišju, *Jurč.*

odstraševáti, ûjem, *vb. impf. ad* odstrašiti; weg-, zurück-, abschrecken, *C.*; odstraševali so je od zidanja, *Dalm.*

odstrašílen, łna, *adj.* abschreckend: o. zgled, *DZ.*

odstrášiti, strâšim, *vb. pf.* wegschrecken, zurückschrecken, abschrecken, *Mur.*, *Cig.*

odstréči, stréžem, *vb. pf.* 1) aussparieren: sunek o., *Cig.*; — o. koga, jemandes Dienste zurückweisen, ihn abweisen, *C.*; — 2) o. koga, jemandem nachspähen, bis er verschwindet, *C.*; — durch List jemanden wegbringen, wegschaffen, *C.*

odstréga, *f.* die Abweisung, *C.*

odstrégati, am, *vb. impf. ad* odstreči, *C.*

odstrelíti, ím, *vb. pf.* wegschießen; ptiču perotnico, zajcu nogo o.

odstŕgati, stŕgam, žem, *vb. pf.* weg-, abschaben, abkratzen; — wegradieren.

odstríči, strížem, *vb. pf.* mit der Schere wegschneiden, wegscheren; o. komu lase, o. ovci volno.

odstrîžek, žka, *m.* das mit der Schere Abgeschnittene, das Scherabschnitzel; odstrižki, die Abschnitzel (von Papier, Tuch, Blech u. dgl.), *Cig.*; — der Coupon, *Cig.*, *C.*; izplačilni o., *DZ.*

odstrojeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odstrojiti, *Cig.*

odstrójiti, im, *vb. pf.* abbeizen: o. dlako s kož, *Cig.*

odstrúgati, gam, žem, *vb. pf.* abschaben, *Mur.*, *Cig.*; — weg-, abdrechseln, *Cig.*; weghobeln, *Jan.(H.).*

odstrugljáti, âm, *vb. pf.* wegschaben, radieren, *Cig.*

odstrûžek, žka, *m.* kar se odstruga, *Cig.*

odstrúžiti, im, *vb. pf.* abdrechseln, *Cig.*; — abhobeln, *Cig.*

odsúkati, kam, čem, *vb. pf.* 1) abdrehen, losdrehen, abschrauben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) (das Gedrehte) aufdrehen, zurückdrehen, *Cig.*, *Jan.*

odsukávati, am, *vb. impf.* = odsukovati, *Z.*

odsukováti, ûjem, *vb. impf. ad* odsukati, *Cig.*

odsúniti, sûnem, *vb. pf.* durch einen Stoß entfernen, wegstoßen, *Cig.*; — durch einen Stoß öffnen, aufstoßen, *Cig.*; — vrata o., die Thüre entriegeln, *C.*, *Z.*

odsúšati, am, *vb. impf. ad* odsušiti, *Cig.*

odsušíti, ím, *vb. pf.* durch Trocknen entfernen, enttrocknen, *Cig.*; — osepnice (koze) so se odsušile, die Blattern sind trocken geworden und abgefallen, *C.*

odsúti, spèm (sûjem), *vb. pf.* wegschütten (von trockenen Dingen), *Cig.*, *Jan.*

odsuváti, súvam, sújem, *vb. pf.* durch Stoßen entfernen, wegstoßen; — durch Stoßen öffnen, aufstoßen, (odsov-) *Cig.*

1. **odsvèt**, svéta, *m.* das Abrathen, *C.*; die Gegenvorstellung, *Cig.*

2. **odsvèt**, svéta, *m.* = odsvit, der Widerschein, der Reflex, *Cig.(T.)*.

odsvetávati, am, *vb. impf. ad* odsvetovati; abrathen, *Jan.*, *Str.*, *GBrda*, *Črniče(Goriš.).*

odsvéten, tna, *adj.* abrathend: odsvetne opombe, *Jurč.*
odsvétovanje, *n.* das Abrathen.
odsvétovati, ujem, *vb.pf.* abrathen; o. komu kaj.
odsvetovávati, am, *vb. impf.*, *LjZv.*, pogl. odsvetavati.
odsvetovâvec, vca, *m.* der Widerrather, *Cig.*
odsvît, *m.* der Widerschein, der Reflex, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
odsvítati, svîtam, *vb. impf.* zurückstrahlen, widerstrahlen, *Cig.*; = o. se, *Cig.*, *C.*; — sich abspiegeln (fig.): notranji boji so se mu odsvitali na obrazu, *Str.*
odšantáti, âm, *vb. pf.* hinkend weggehen, davonhinken.
odšávsniti, šâvsnem, *vb. pf.* durch einmaliges Schnappen lostrennen, wegschnappen, *Cig.*
odščéniti, ščénem, *vb. pf.* wegzwicken, abkneipen.
odščipâlnica, *f.* ein Werkzeug zum Abzwicken: suknarska o., das Noppeisen (um die Knoten des Gewebes abzuzwicken), *Cig.*
odščípati, pam, pljem, *vb. pf.* durch Kneipen loslösen, wegzwicken, abzwacken, loskneipen, *Cig.*
odščipávati, am, *vb. impf. ad* odščeniti, odščipati; wegzwicken, abkneipen, *Cig.*
odščípniti, ščîpnem, *vb. pf.* = odščeniti; durch einmaliges Kneipen entfernen, wegzwacken.
odščipováti, ûjem, *vb. impf. ad* odščipniti, odščipati.
odščuváti, ščúvam, ščújem, *vb. pf.* davonhetzen, hinweghetzen, *Cig.*
odšépati, am, *vb. pf.* davonhinken, *C.*
odšepetáti, etâm, ẹ́čem, *vb. pf.* ablispeln: o. molitev, *Cig.*
odšẹ̑st, *f.* = odhod, *C.*
odšẹ́stje, *n.* = odhod, *C.*
odšẹ̑stek, tka, *m.* = odhod, *Habd.-Mik.*, *kajk.-Valj.(Rad).*
odšíljati, am, *vb. impf. ad* odslati; wegschicken, abschicken, *C.*, *Zora.*
odškọ̑da, *f.* = odškodba, *C.*
odškọ̑dba, *f.* die Entschädigung, der Schadenersatz, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*, *nk.*
odškọ̑den, dna, *adj.* Entschädigungs-, *Cig.*, *Jan.*
odškodîtev, tve, *f.* = odškodba, *Cig.*
odškọ́diti, škọ̑dim, *vb. pf.* entschädigen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — po nem.
odškodnína, *f.* der Entschädigungsbetrag, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
odškọ́dovanec, nca, *m.* der Entschädigte, *Cig.*, *Jan.*
odškọ́dovanje, *n.* die Entschädigung.
odškọ́dovanka, *f.* die Entschädigte, *Cig.*
odškọ́dovati, ujem, *vb. pf.* entschädigen; (tudi: odškodováti, ûjem, *vb. impf.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.[H.]*); — prim. odškoditi.
odškọ́dovavec, vca, *m.* der Entschädiger, *Cig.*, *Jan.*
odškŕbiti, im, *vb. pf.* absplittern, *Cig.*
odškrc, *m.* ein abgeschnittener Fleck, *Z.*, *Jan.* *(H.)*; — pogl. aškrc.
odškŕcniti, škr̂cnem, *vb. pf.* (einen Fleck) wegschneiden, *Z.*, *Jan.(H.).*

odškrípati, pam, pljem, *vb. pf.* eine schlechte Streichmusik beenden, abfiedeln, *Cig.*
odškŕkniti, škr̂knem, *vb. pf.* = odškrniti, *C.*, *Z.*
odškŕniti, škr̂nem, *vb. pf.* mit einem gewissen Knirschlaut wegbrechen, *C.*: abklemmen, *Cig.*; — durch Aufdrehen jenen Laut verursachen, z. B. den Faßhahn oder ein Schloss öffnen, *C.*, *vzhŠt.*-*Valj.(Vest.)*; — aufschrauben, *Mur.*
odškrnjáti, âm, *vb. pf.* wegnagen, abkratzen, *Cig.*
odškr̂t, škŕta, *m.* = odškrc, *C.*; — pogl. aškrt.
odškŕtati, am, *vb. pf.* škrtajoč odgristi, odščipati, *jvzhŠt.*; — wegmeißeln, *Cig.*
odškŕtniti, škr̂tnem, *vb. pf.* = odškrniti, *Jan.*
odšpáliti, im, *vb. pf.* = odšpiliti, *Z.*, *Št.-Vest.*
odšpíliti, im, *vb. pf.* entspeilen, *Kr.*
odšrâvbati, am, *vb. pf.* = odšravfati, *Cig.*
odšrâvfati, am, *vb. pf.* = odviti, losschrauben; — aufschrauben, zurückschrauben; — prim. šravfati.
odštẹ̑tev, tve, *f.* die Subtraction, *M.*
odštẹ́ti, štẹ̑jem, *vb. pf.* 1) abrechnen, abziehen, subtrahieren; — 2) ab-, aufzählen: sto goldinarjev komu o.
odštẹ́tje, *n.* die Abrechnung, der Abzug, *Cig.*
odštẹ̑tva, *f.* = odštetev, *C.*
odštẹ̑va, *f.* die Subtraction, *C.*
odštẹ́vanec, nca, *m.* der Subtrahend (math.), *Cig.(T.)*, *Cel.(Ar.).*
odštẹ́vanje, *n.* 1) das Abrechnen, das Subtrahieren; die Subtraction, *Cig.(T.)*, *Cel.* *(Ar.)*; — 2) das Ab-, das Aufzählen.
odštẹ́vati, am, *vb. impf. ad* odšteti; 1) abziehen, subtrahieren; — 2) ab-, aufzählen: kupci prodajalcem gotov denar odštevajo za kupljeno blago.
odštẹ̑vek, vka, *m.* der Abzug, *Jan.*; der Disconto, *Cig.*, *Jan.*
odštẹ́ven, vna, *adj.* subtractiv, *Cig.(T.).*
odštŕkniti, štr̂knem, *vb. pf.* wegspritzen, *Cig.*; wegschnellen, *Cig.*; — entwischen, *Mur.*
odšuméti, ím, *vb. pf.* 1) rauschend sich entfernen, entsausen; — 2) aufhören zu rauschen, verrauschen.
odšumljáti, âm, *vb. pf.* 1) säuselnd sich entfernen, entrieseln; — 2) aufhören zu säuseln.
odšundráti, âm, *vb. pf.* 1) sich polternd entfernen, *Cig.*; — 2) aufhören zu poltern.
odtájati, tâjam, tâjem, *vb. pf.* wegschmelzen.
odtâkati, am, *vb. impf. ad* odtočiti; 1) ab-, wegfließen lassen, abzapfen; o. vodo, vino; — 2) wegrollen machen, o. se, wegrollen, *Cig.*
odtakljáti, âm, *vb. pf.* wegrollen machen, *Cig.*; o. se, wegrollen, *Cig.*
odtákniti, táknem, *vb. pf.* = odtekniti.
odtálen, lna, *adj.* über dem Boden sich erhebend, *C.*, *Vrtov.(Vin.).*
odtalíti, ím, *vb. pf.* wegschmelzen, *Cig.*
odtâpljanje, *n.* das Abschmelzen: o. medi od srebra, die Seigerarbeit, *Jan.(H.).*
odtâpljati, am, *vb. impf. ad* odtopiti; abschmelzen, *Cig.*; o. se, abschmelzen *(intr.)*, *Cig.*

odtávati, am, *vb. pf.* forttaumeln, *Cig.*

odtec, *adv.* = odtod (iz: od ted-c), *ogr.-Mik.*

odtéči, téčem, *vb. pf.* 1) weglaufen, *Cig.*; — 2) gänzlich abfließen, abrinnen; voda je odtekla; kri mu je odtekla, er ist verblutet; = o. se, *Cig.*; voda se je kmalu po dežju odtekla, *jvzhŠt.*

odtę̑ga, *f.* die Entziehung, *C.*

odtę́gniti, nem, *vb. pf.* 1) wegziehen, *Cig.*, *Jan.*; — entziehen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; o. komu svojo pomoč, *Cig.*; — o. se. entweichen, *C.*; sich entziehen; kazni se o., *Cig.*; — 2) in Abrechnung bringen, abziehen; pri plači komu kaj o.; — 3) o. od kraja, sich vom Ufer entfernen, absegeln, *Cig.*, *C.*; V barko je stopila, Od kraja odtegnila, *Npes.-K.*; — o. jo, davon laufen, *Cig.*; po smrti vse od nas odtegne, *Z.*

odtę́gnjenje, *n.* die Entziehung.

odtegovȃnje, *n.* das Entziehen; — das Abziehen.

odtegováti, ȗjem, *vb. impf. ad* odtegniti; 1) wegziehen; — entziehen; dolžnosti se o., *C.*; — 2) abziehen.

odtę̑htati, am, *vb. pf.* 1) abwägen, zuwägen: o. komu kaj, *Cig.*; — 2) an Gewicht übertreffen, *Mur.*; — aufwiegen, *Let.*, *Jurč.*

odtehtováti, ȗjem, *vb. impf. ad* odtehtati, *Mur.*

odtèk, tę́ka, *m.* = odtok, der Abfluss, *Mur.*, *Cig.*; o. in pritek, Ebbe und Flut, *C.*

odtę̑ka, *f.* = odtek, *C.*

odtę́kati, tę̑kam, čem, *vb. impf. ad* odteči; weg-, dahinlaufen, *Cig.*; — weg-, abfließen; voda odteka, das Wasser verliert sich nach und nach; = o. se, abfließen: voda se nima kam o., das Wasser hat keinen Abfluss, *Cig.*

odtekníti, táknem, *vb. pf.* o., kar je zataknjeno: entstöpseln, *Jan.*, *C.*: aufriegeln: dveri o., *Cig.*; die geflochtene Thüre einer Hürde o. ein Fenster öffnen, *Cig.*

odtelegrafováti, ȗjem, *vb. pf.* abtelegraphieren, *DZ.*

odtę̑nek, nka, *m.* die Nuance, *C.*, *Let.*; — rus.

odtèp, tę́pa, *m.* der Abfall der Knospen, der Rebenaugen, *M.*; — prim. otep 1).

odtę́pati, tę̑pam, pljem, *vb. impf. ad* odtepsti, *Z.*

odtépsti, tépem, *vb. pf.* 1) durch Prügeln entfernen, davonprügeln, *C.*; — 2) abschlagen, *Z.*; o. trtam očesa, *jvzhŠt.*

odteptáti, ȃm, *vb. pf.* losstampfen, *Cig.*

odterína, *f.* das Weggebrochene, *C.*; — prim. odtreti.

odtę̑rjati, am, *vb. pf.* (einen Theil einer Schuld) durch Fordern abdringen, *Mur.*, *Z.*

odtésati, tę́šem, *vb. pf.* wegzimmern, weg hauen.

odteščáti se, ȃm se, *vb. pf.* auf nüchternen Magen etwas genießen.

odteščiti se, im se, *vb. pf.* = odteščati se, *C.*, *Pjk.* (*Črt.*).

odtę́vsniti, tę̑vsnem, *vb. pf.* = nerodno odrezati: kos kruha o. od hleba, *Gor.*

odtę̑za, *f.* die Entziehung, *Jan.* (*H.*).

odtę́zanje, *n.* = odtegovanje, *DZ.*

odtę́zati, am, *vb. impf.* = odtegovati, *Z.*; o. se svetu, *Jurč.*

odtę̑znica, *f.* der Abzieher (ein Muskel), *Cig.* (*T.*), *Erj.* (*Som.*).

odtę́žati, am, *vb. pf.* entlasten, *V.-Cig.*; — o. se, sich entleeren, *Cig.*

odtihotápiti, tȃpim, *vb. pf.* still davonschleichen, *C.*

odtíkati, tȋkam, *vb. impf. ad* odtekniti; aufriegeln: o. duri, *Cig.*; (etwas Verstopftes) öffnen, *Jan.*

odtȋranje, *n.* die Wegtreibung, *Jan.* (*H.*).

odtȋrati, am, *vb. pf.* wegtreiben, einhertreibend entfernen; odtirali so vjete tatove v mesto.

odtirávati, am, *vb. impf. ad* odtirati, *Jan.* (*H.*).

odtìs, tísa, *m. nk.*, pogl. odtisk.

odtìsk, tíska, *m.* der Abdruck, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; das Exemplar (eines Druckwerkes), *DZ.*, *nk.*

odtískati, am, *vb. impf. ad* odtisniti; durch Drücken absondern, wegdrücken, wegdrängen, *Cig.*

odtiskováti, ȗjem, *vb. impf. ad* odtisniti; 1) durch Drücken absondern, wegdrücken, wegdrängen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) Abdrücke machen, *nk.*

odtísniti, tȋsnem, *vb. pf.* 1) durch einen Druck absondern, wegdrücken, verdrängen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; priprte duri o., *Zv.*; — 2) einen Abdruck machen (abklatschen), *Cig.*

odtisǫ̑ček, čka, *m.* das Promille, *Cig.* (*T.*), *C.*, *Cel.* (*A.*).

odtlę̑, *adv.* seit dieser Zeit, (odtlej, *Cig.*).

odtléči, tółčem, *vb. pf.* = odtolči, *Cig.*

odtléti, tlím, *vb. pf.* weg-, abglimmen, *Cig.*

odtlíčen, čna, *adj.* = odtalen, *Vrtov.* (*Vin.*).

odtǫ̀č, tǫ́ča, *m.* die Cloake, *Cig.*

odtǫ́čen, čna, *adj.* Abzugs-, Ableitungs-, *Cig.*, *C.*; odtǫčnǫ rovišče, der Abzugsgraben, *Levst.* (*Cest.*); odtočni žlebovi, *Levst.* (*Nauk*).

odtǫ̑čič, *m. dem.* odtok; die Rigole (bei Eisenbahnen), *Cig.* (*T.*).

odtočíłen, łna, *adj.* Pissoir-: odtočiłna skalba, die Pissoirmuschel, *Levst.* (*Pril.*).

odtočȋłnica, *f.* der Pissoirraum, *Levst.* (*Pril.*).

odtočíšče, *n.* der Ort, wo etwas abfließt, der Ablauf, *DZ.*

odtǫ́čiti, tǫ́čim, *vb. pf.* 1) durch Abfließenlassen absondern, wegschenken, abschenken; preveč je vina v kupici: odtoči nekoliko; vedro vina o. iz polnega soda; — 2) mit dem Abschenken fertig werden; ali še točite, ali ste že odtočili? — 3) entrollen machen, *Cig.*

odtǫ̑čnica, *f.* das Abflussrohr, *DZ.*; die Cloake, *C.*

odtǫ̑d, *adv.* = od tod, von hier; von da aus; odtod do cęrkve; do križa je pritekel: odtod je šel počasi; odtod prihaja, da . . . ., daher kommt es, dass . . .; (pomni: odsod k vam = odtod [von dort] lesem. *Krelj*).

odtǫ́daj, *adv.* = odtod, *Dict.*

odtòk, tǫ́ka, *m.* der Abfluss, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; voda nima odtoka, *Cig.*; — die Ebbe: pritok in o., *Cig.*, *Jan.*, *M.*

odtółči, tółčem, *vb. pf.* durch Schlagen absondern, wegklopfen; o. led od žlẹba, o. žlebu led.

odtopíti, ím, *vb. pf.* 1) wegschmelzen; o. se, wegschmelzen *(intr.)*; — 2) durch Schmelzen öffnen, aufschmelzen, *Cig.*
odtovoríti, ím, *vb. pf.* (die Saumlast) abladen, *Cig.*
odtŕditi, im, *vb. pf.* locker machen; o., kar je pritrjeno: o. čep, *Cig.*
odtrẹ́biti, im, *vb. pf.* beim Putzen entfernen; wegputzen.
odtrẹ́sati, am, *vb. impf. ad* odtresti; wegschütteln.
odtresováti, ûjem, *vb. impf.* = odtresati, *Z.*
odtrẹ́sti, trésem, *vb. pf.* (einen Theil) wegschütteln; odtresti nekoliko jabolk z jablane, ako jih je preveč na njej; — losrütteln, *Cig.*; — von sich schütteln: o. jarem, *Z.*; — prim. otresti.
odtrẹ́ti, tárem (térem), trèm, *vb. pf.* wegbrechen: dva zoba so revežu odtrli, *SlN.*
odtŕganje, *n.* die Wegreißung.
odtŕgati, tŕgam, *vb. pf.* weg-, abreißen; o. desko od plota; rožo o.; — abbrechen: komu kaj od plačila o.; —o. se, abreißen *(intr.)*; gumb se mi je odtrgal; — o. se, sich losreißen; pes, ki je bil privezan, se je odtrgal; — ne morem se od doma o., ich kann nicht vom Hause loskommen, *C.*; — o. se vsega, sich von allem losreißen, *Ravn.*
odtŕgniti, tŕgnem, *vb. pf.* = odtrgati, *C.*
odtrgováti, ûjem, *vb. impf. ad* odtrgati; abreißen, losreißen; — abbrechen: od plačila o.; — o. se, abreißen *(intr.)*; sich losreißen.
odtrínjati, am, *vb. impf. ad* odtrniti, *Jan.*
odtŕniti, nem, *vb. pf.* = utrniti: luč o., *Z.*; (pogl. otrniti); — weg-, ausspritzen, *Jan.*
odtrọ́biti, im, *vb. pf.* aufhören (auf einem Horn oder auf einem andern Instrumente) zu blasen; pastir je odtrobil; abblasen.
odtrohnéti, ím, *vb. pf.* abmodern; kolom so v zemlji tičeči konci odtrohneli.
odtrúpati, am, *vb. pf.* wegschlagen, *Jan.(H.)*.
odtrúpiti, im, *vb. pf.* weg-, abschlagen, *Jan.*; rog o., das Horn abstoßen, *Mur.*; Bog že ve, kateri kozi rog odtrupi = Gott weiß schon, wen er züchtigen soll, *Mur.*
odtrupljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odtrupiti, *Jan.(H.)*.
odtŕzniti, tŕznem, *vb.pf.* ein wenig öffnen: vrata, okno o., *Bes.*, *C.*; (nam. ot-vrzniti; pogl. otrzniti).
odtúhniti, tûhnem, *vb. pf.* aus den Augen entschwinden, *C.*
odtujávati, am, *vb. impf.* = odtujevati, *ogr.-M.*
odtujeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odtujiti; entfremden, *Cig.(T.)*, *nk.*
odtujíti, ím, *vb. pf.* entfremden, *Cig.(T.)*, *ogr.-M.*, *nk.*; o. se od česa, einer Sache entfremdet werden, *kajk.-Valj.(Rad)*.
odtúliti, im, *vb. pf.* 1) heulend sich entfernen; — 2) aufhören zu heulen; — 3) mit Geheul erwidern.
odtvârjati, am, *vb. impf. ad* odtvoriti; (das Vermachte) aufmachen, öffnen, *V.-Cig.*, *ogr.-C.*; o. okno, durch Schieben öffnen, *Cig.*

odtvésti, tvézem, *vb. pf.* losbinden; odtvezen od pozemeljskega, *C.*; — odtvezen, frei, unabhängig, *Mur.*
odtvẹ́zati, tvẹ̑zam, *vb. impf. ad* odtvesti; abschnüren, losschnüren, *V.-Cig.*
odtvoríti, ím, *vb. pf.* 1) (das Vermachte) aufmachen, *V.-Cig.*; o. okno, durch Schieben öffnen, aufschieben, *Cig.*; öffnen, *Jan.*; o. sod, da vino iz njega teče, *C.*; — 2) o. komu, jemanden entzaubern, ihm den Zauber lösen, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
odtŕžek, žka, *m.* etwas Abgerissenes, *Valj.(Rad)*.
odučeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odučiti; ablehren: o. koga česa, *Cig.*
odučíti, ím, *vb. pf.* ablehren, *Dict.*; o. koga česa, *Cig.*
odudâr, *m.* der Rückstoß, *h. t.-Cig.(T.)*.
odúhati, dûham, *vb. pf.* = ovohati, durch den Geruch ausfindig machen, *C.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
oduhọ́viti, ọ̑vim, *vb. pf.* durchgeistigen, vergeistigen, *Cig.(T.)*.
oduhọ́vljati, am, *vb. impf. ad* oduhoviti, *Jan.(H.)*.
oduhovljávati, am, *vb. impf.* = oduhovljati, durchgeistigen, *Cig.(T.)*.
odûka, *f.* die Abgewöhnung, *Cig.(T.)*.
odum, *m.* das Echo, *Cig.*, *C.*; — die Meldung auf den Ruf: od njega ni oduma, *C.*; o. dati, sich auf den Ruf melden, *Št.-C.*
odúmen, mna, *adj.* von Sinnen, *C.*; wahnsinnig, *Z.*; dumm, *M.*
odumȇnje, *n.* das Echo, *C.*
odumévanje, *n.* = odmevanje, *Cig.*
oduméti se, ím se, *vb. pf.* 1) wiederhallen, *C.*; — 2) sich auf den Ruf melden, *vzhŠt.*, *Rez.-C.*; — aus dem Schlaf, aus der Betäubung (infolge Rüttelns, Rufens) zu sich kommen, *vzhŠt.*, *Rez.-C.*; (tudi: odumeti [brez: se], *ogr.-C.*, *Z.*).
odumévati, am, *vb. impf.* 1) wiederhallen: iz gor se je malik odumeval, *Dalm.*; kričanje sovražnikov se je odumevalo, *Dalm.*; zemlja se je odumevala („odoum-") od njih kriča, *Dalm.*; vsa hiša se je odumevala („odom-") od tega sladkega glasa, *Dalm.*; — 2) aus dem Schlafe, aus der Ohnmacht zum Bewußtsein zurückkehren, *C.*; ne odumeva se več, er hat bereits das Bewußtsein verloren, *Z.*; — prim. odmevati.
odumíti, ím, *vb. pf.* 1) o. koga, zur Besinnung bringen, *ogr.-C.*; — aufklären, belehren, erleuchten, *C.*; — 2) o. se, = oglasiti se; klical sem ga, pa se ni hotel odumiti, stresel sem ga, pa se mi še odumi ne, *Dol.*; — o. se, zum Bewußtsein kommen, zu sich kommen, *C.*
odúmljati, am, *vb. impf. ad* odumiti, *Z.*
odumljávati, am, *vb. impf.* zur Besinnung bringen, *ogr.-C.*; aufmerksam machen, *C.*; aufklären, lehren, erleuchten, *C.*
odûmnik, *m.* der Wahnsinnige, der Narr, *Z.*
odumnják, *m.* der Muthwillige, *C.*
odúmnjati, am, *vb. impf.* Ausschreitungen begehen, sich toll benehmen, rasen, *SlGor.*
odumováti, ûjem, *vb. impf.* muthwillig, närrisch, toll sich benehmen, *C.*, *M.*, *Z.*

odumrẹ́ti, mrèm, mŕjem, *vb. pf.* = odmreti, *Dict.*

odumščák, *m.* der Muthwillige, der Possenreißer, *C.*

odunod, *adv. Mur., Cig.,* pogl. odonod.

odûpati, am, *vb. pf.* = obupati, *Z., C.*

odûra, *f.* 1) der Abscheu, der Ekel, *C.:* — 2) etwas Abscheuliches: das Scheusal, *Z.:* die Missgeburt, *C.;* — (psovka) *kajk.-Valj.(Rad).*

odúren, rna, *adj.* verdrießlich, *Mur.;* — unfreundlich: o. človek, *Celjska ok.;* — widrig, unangenehm, *Cig., Jan., Cig.(T.), M., nk.;* odurno obnašanje, abstoßendes Benehmen, *Cig.;* odurne podobe, odurni obrazi, *Jurč.;* — verhasst, *ogr.-C.*

odurẹ́ti, ím, *vb. pf.* 1) = otrpniti, verstockt werden, *C.:* — 2) scheu, wild werden, verwildern, *Jan., Lašče-Erj.(Torb.), Let.;* — odurel, verwildert, *Jan.;* tölpelhaft, *C.*

odurẹ́vati, am, *vb. impf. ad* odureti, *Bes.*

oduríti, ím, *vb. pf.* 1) verhasst machen: ženo so mu odurili, *C.;* — o. se, verhasst werden, Abscheu erregen, *Jan., C.;* odurijo se nam tudi najlepša usta, *Jurč.;* — 2) pogl. odduriti.

odurjávati, am, *vb. impf.* pogl. oddurjavati.

odûrnež, *m.* ein abscheulicher Mensch: grešni odurnež, *Levst.(Zb. sp.).*

odúrnost, *f.* die Abscheulichkeit, die Häßlichkeit, *Jan., ogr.-M., Valj.(Rad), nk.;* der Greuel, *Meg.*

odušẹ́viti, ệvim, *vb. pf.* begeistern, beseelen, *Cig.(T.);* — stsl., rus.

oduševljati, am, *vb. impf. ad* oduševiti, *Jan.(H.).*

odúšiti, im, *vb. pf.* begeistern, *Cig.(T.), C.;* — stsl.

oduzdáti, âm, *vb. pf.* entzäumen, abhalftern: o. konja, *M.*

odvábiti, im, *vb. pf.* 1) weglocken, entlocken; — 2) das erste, gew. eine Stunde dem Gottesdienst vorausgehende Läuten beendigen: odvabil je že zdavnaj, *Dol., jvzhŠt.*

odvábljati, am, *vb. impf. ad* odvabiti; weg-, entlocken, *Cig.*

odvâda, *f.* die Abgewöhnung, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.), Dol.*

odváditi, vâdim, *vb. pf.* abgewöhnen; o. koga česa; o. otroka jezik kazati; — o. otroka, das Kind der Mutterbrust entwöhnen, abspenen, *Cig.:* — o. se, aus der Übung kommen, sich abgewöhnen; o. se česa; — o. se (o ptičih), das Nest verlassen, *C.*

odvâga, *f.* das Gegengewicht, *C.*

odvâgati, am, *vb. pf.* 1) abwägen, zuwägen; kruh družini o.; — 2) aufwiegen, o. kaj, *C.;* an Gewicht übertreffen, *Gor.*

odvagovânje, *n.* das Abwägen, das Zuwägen.

odvagováti, ûjem, *vb. impf. ad* odvagati; ab-, zuwägen; o. komu kaj.

odvaj, *adv. Krelj-M., C.,* pogl. jedva.

odvâja, *f.* = odvada, *Cig., Jan.*

odvajáłen, łna, *adj.* Ableitungs-: odvajâłna struga, *DZkr.*

1. **odvájanje,** *n.* das Abgewöhnen, das Entwöhnen.

2. **odvâjanje,** *n.* das Ableiten, *Jan.(H.).*

1. **odvájati,** am, *vb. impf. ad* odvaditi; abgewöhnen; o. se česa, eine Gewohnheit allmählich ablegen.

2. **odvâjati,** am, *vb. impf. ad* odvoditi, odvesti, odpeljati; 1) wegleiten, ableiten, *Jan., Cig.(T.);* — 2) = odlagati, verzögern, *C.*

odvâłek, łka, *m.* das Abgewälzte, *M.;* — skala, katera se je odvalila, *Cig.*

odvalína, *f.* kar se je odvalilo: odvaline, die Erdabsitzung, das Geröll, *Cig.*

odvalíti, ím, *vb. pf.* wegwälzen; kamen o.; — krivnjo na koga o., die Schuld auf jemanden schieben, *Cig.;* — o. se, weg-, abrollen, rollend sich ablösen; — kamen se mi je od srca odvalil, ein Stein ist mir vom Herzen gefallen.

odváljati, am, *vb. pf.* wälzend oder rollend fortschaffen, ab-, wegwälzen; ni odnesel soda, ampak odvaljal ga je.

odvaljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odvaliti, odvaljati; ab-, wegwälzen.

odvaríti, ím, *vb. pf.* (das Loth) wieder abschmelzen, ablöthen, *Cig.*

odvárjati, am, *vb. impf. ad* odvariti; ablöthen, *Cig.*

odvâžanje, *n.* das Wegfahren, das Wegführen.

odvâžati, am, *vb. impf. ad* (odvesti) odvoziti, odpeljati; 1) mittelst eines Fahrzeuges wegführen; začeli so podrtine odvažati; — 2) verschieben, *C.*

odvážen, žna, *adj.* = pogumen, odločen, kühn, muthig, entschieden, *Jan., C.;* — (po drugih slov. jezikih).

odvážnost, *f.* die Kühnheit, die Entschlossenheit, *Jan., C., Zora;* — prim. odvažen.

odvèč, *adv.* zuviel, überflüssig; imeti česa odveč; on je o., er ist überflüssig, entbehrlich; to ni tukaj o., das steht hier nicht am unrechten Platz, *Cig.*

odveče, *adv.* = odveč: o. modri proroki, *Krelj.*

odvẹ́čen, čna, *adj.* überflüssig, entbehrlich, *Jan., C., ZgD.;* — erübrigt, übrig, *C.*

odvečệren, rna, *adj.* nachmittägig, *Mur.*

odvečệra, *adv.* — od večera, nachmittags, *Mur., vzhŠt.*

odvečệrjati, am, *vb. pf.* mit dem Abendessen fertig werden.

odvečệrka, *f.* 1) der Nachmittag, *C., Mik.:* — 2) das Nachmittagsmahl, die Jause, *Mur., C.*

odvẹ́čiti, im, *vb. pf.* = odvekati, *SlN.;* = oddniti, aufbodmen, *C.*

odvẹ́dati, vệdam, *vb. impf. ad* odvesti (vedem) 2): an Mann bringen, anbringen, *Kr.-Erj.(Torb.);* o. domače žrebe in promese, *Levst.(Nauk).*

odvẹ́hniti, vệhnem, *vb. pf.* aufspunden, *Cig.*

odvẹhováti, ûjem, *vb. impf. ad* odvehniti; aufspunden, *Cig.*

odvệjati, jam, jem, *vb. pf.* z vejanjem odločiti, durch Worfeln absondern, *Z.*

odvẹ̀k, vẹ́ka, *m.* die Erquickung, die Stärkung: odvek dati, erquicken, *Krelj;* po leti človek

za vsakim grmom dobi odvek, *Dol.-Levst.(M.)*.
odvękati, am, *vb. pf.* durch Herabnehmen des Deckels öffnen, *C.*; — prim. veka.
odvękniti, vęknem, *vb. pf.* kräftigen, erquicken, *Trub.*, *Krelj*; o. koga s čim, *C.*; o. se, erquickt werden, *Krelj*.
odvęniti, nem, *vb. pf.* verwelken und abfallen, abwelken, *Mur.*; odvéniti, *Kr.*
odverîlnik, *m.* der Eisbaum, der Eisbock (bei Brücken), *V.-Cig.*
odvęsiti, vęsim, *vb. pf.* weghängen, enthüllen, *Jan.(H.)*.
odvesláti, âm, *vb. pf.* sich rudernd entfernen, weg-, davonrudern.
odveslávati, am, *vb. impf. ad* odveslati, *Jan.(H.)*.
odvésti, védem, *vb. pf.* 1) = odpeljati, *Jan.*, *nk.*; — wegleiten, ableiten, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) an Mann bringen, anbringen, *Kr.-Erj.(Torb.)*; — o. denar, *M.*; Janševi proizvodi so se odvedli uže zdavna vsi, *Navr.(Let.)*.
odvésti, vézem, *vb. pf.* = odpeljati, (mit einem Fuhrwerk) davonführen, abführen, *Jan.*, *Vrt.*; — o. se, = odpeljati se, *Levst.(Nauk)*, *Erj.(Izb. sp.)*; — stsl.
odvêščina, *f.* = odvetščina, *C.*
odvęšiti, im, *vb. pf.* entspunden, *Z.*; — prim. veha.
odvêstvo, *n.* die Erbschaft, *Mur.*, *C.*
odvêtčina, *f.* = odvetščina, die Erbschaft, *Cig.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
odvêtek, tka, *m.* 1) die Nachkommenschaft, *ogr.-Mik.*; ni mu porodila odvetka, *Navr.(Let.)*; — der Erbe, *Mur.*, *ogr.-M.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) das Erbe, *Jan.*; reče tedaj očetu: dajte mi, kolikor se vam zdi, da je moj odvetek, *Npr.-Krek*.
odvéti, vęjem, *vb. pf.* hinwegwehen, *Jan.*
odvêtkinja, *f.* die Erbin, *C.*
odvêtnica, *f.* die Fürsprecherin, *C.*, *rokopis 15. stol.-Mik.*
odvêtnik, *m.* 1) der Fürsprecher, der Vertheidiger, *Meg.*, *Dict.*, *Guts.*, *Mur.*, *Dalm.*; (božjega) sinu, našega odvetnika, *Trub.*; moli za svojega odvetnika in pomočnika, *Trub.-Let.*; jaz sem vaš srednik, odvetnik, *Krelj*; — 2) der Advocat, *Cig.*, *nk.*
odvętnikováti, ûjem, *vb. impf.* die Advocatur ausüben, *SlN.*
odvêtniški, *adj.* Advocaten-, *nk.*; odvetniška zbornica, die Advocatenkammer, *nk.*
odvêtništvo, *n.* die Advocatur, das Sachwalteramt, *nk.*
odvétriti, im, *vb. pf.* davonfliegen, sich eilig davonmachen, *ogr.-C.*, *M.*
odvêtrn, *adj.* odvetrna stran, die vom Winde abgewandte Seite, die Leeseite, *Cig.*
odvêtstvo, *n.* die Erbschaft, *ogr.-C.*
odvêtščina, *f.* das Erbe, *C.*
odvèz, véza, *m.* das Losbinden, *Habd.-Mik.*
odvèza, *f.* die Losbindung, die Lösung, *Cig.*, *Jan.*; — die (kirchliche) Lossprechung, die Absolution; o. dobiti; odveze ne dobiti; — zemljiška o., die Grundentlastung, *Jan.*, *nk.*

odvęzati, vęžem, *vb. pf.* 1) losbinden; o. (privezanega) psa; — o. se, sich losbinden; krava se je odvezala; — jezik odvezati komu, jemanden zum Sprechen bringen; zdaj se mu je jezik odvezal, jetzt ist er gesprächig geworden; — 2) aufbinden; o. kar je zavezano; o. rano; o. vrečo; o. si črevljičke, ruto; — o. se, aufgehen: robec se ti je odvezal; — 3) entbinden: o. koga dolžnosti, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — o. se dolžnosti, sich einer Pflicht entbinden, *Cig.*, *nk.*; — lossprechen; o. koga grehov.
odvezávati, am, *vb. impf. ad* odvezati = odvezovati.
odvęzen, zna, *adj.* Entbindungs-, Absolutions-, *Cig.*; odvęzni list, der Entbindungsschein, *Cig.*; Entlastungs-, *Cig.*
odvezílo, *n.* die Lossprechung, *Jan.*; — das Absolutorium, *Cig.*
odvęzniti, nem, *vb. pf.* etwas Umgestürztes umkehren: o. poveznjeno skledo, *C.*; — durch Wegnahme des angelehnten Deckels öffnen: o. zaveznjeno peč, den angelehnten Ofendeckel wegnehmen, *Cig.*, *Št.-C.*
odvezováti, ûjem, *vb. impf. ad* odvezati; 1) losbinden; — 2) aufbinden; — 3) entbinden, lossprechen.
odveznína, *f.* die Ablösungsgebür; odveznina duhovniške bire, *ZgD.*
odvíhati, am, *vb. pf.* o., kar je zavihano, das Umgebogene, Aufgestreifte, Aufgeschlagene in die frühere Lage bringen; o. si hlače, rokav.
odvíhniti, vîhnem, *vb. pf.* o. kar je zavihnjeno; das Umgebogene, Aufgestreifte, Aufgeschlagene durch einmaliges Zurückschlagen in die frühere Lage bringen.
odvihováti, ûjem, *vb. impf. ad* odvihati, odvihniti.
odvihráti, âm, *vb. pf.* stürmend sich entfernen, davonstürmen.
odvijâlnica, *f.* die Abwickelmaschine, *DZ.*
odvíjanje, *n.* das Loswinden, das Aufwickeln.
odvíjati, am, *vb. impf. ad* odviti; ab-, loswickeln, loswinden, losdrehen; — o. se, sich loswickeln; — aufwickeln, zurückwinden, auf-, zurückdrehen.
odvimenjáti, âm, *vb. pf.* ein kleines Euter bekommen, *C.*
odvîntati, am, *vb. pf.* = odviti, losschrauben, *Cig.*; (die Wagensperre) aufschrauben, *Dol.*
odvintováti, ûjem, *vb. impf. ad* odvintati, *Cig.*
odvîrati, am, *vb. impf. ad* odvreti; 1) odvirati, kar je zavrto; die Sperre lösen: o. kolo pri vozu; — 2) o. kaj, einer Sache entgegentreten, ihr die Zustimmung versagen, *Cig.*; o. nove črteže, *Levst.(Močv.)*; o. pijanstvo, gegen die Trunkenheit wirken, *Levst.(Nauk)*.
odvísen, sna, *adj.* abhängig, *Jan.*, *Šol.*, *nk.*; (po nem.).
odvísnost, *f.* die Abhängigkeit, *Jan.*, *C.*, *nk.*; (po nem.).
ódviše, *adv.* = odveč, *Mur.*, *vzhŠt.*; (ódviš, *BlKr.*); — hs.

odvíti, vijem, *vb. pf.* 1) ab=, loswickeln, loswinden, losdrehen; nit z vretena o.; — 2) (Zusammengewickeltes) aufwickeln, (Zusammengerolltes) aufrollen, (Gedrehtes) aufdrehen; — zurückwinden, zurückdrehen, *Cig.*; — evolvieren: odvita krivulja, die Evolute, *Cig.(T.)*; — o. se, sich aufwinden, sich aufwickeln, sich aufrollen.

odvláčenje, *n.* das Aufschieben, *kajk.-Valj.(Rad.)*.

odvláčiti, im, I. *vb. pf.* schleppend wegschaffen, davonschleppen, *Cig.*, *Jan.*; — II. *vb. impf.* verschieben, zögern, *C.*, *kajk.-SlN.*; o. s svojim prihodom, z odpuščanjem, *Krelj.*; (hs.).

odvlâka, *f.* der Verzug, *Habd.-Mik.*, *Cig.*

odvléči, vléčem, *vb. pf.* ziehend o. schleppend wegschaffen; wegziehen, wegschleppen, o. koga s seboj v krčmo.

odvo, *adv.* = odvai, jedva, *Ben.-Kl.*

odvòd, vóda, *m.* 1) die Wegführung, *DZ.*; — die Ableitung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — 2) strelni o., = strelovod, der Blitzableiter, *C.*

odvǫdba, *f.* = odvod 1), die Ableitung, *Jan.*

odvǫden, dna, *adj.* 1) Ableitungs=, Abzugs=, *Cig.*, *C.*; odvǫdna cev, *DZ.*; — 2) ableitbar, *Sen.(Fiz.)*.

odvóditi, vǫdim, *vb. pf.* durch wiederholtes Führen oder Leiten wegschaffen, wegführen, wegleiten, *Mur.*, *Cig.*

odvǫdnica, *f.* die Schlagader, die Arterie, *C.*, *Vrtov.(Km. k.)*, *Erj.(Som.)*.

odvǫdnik, *m.* 1) der Ableiter, *Cig.*, *Nov.*; — 2) der Abzugscanal: glavni o., *DZkr.*

odvǫ̑jnica, *f.* krivulja o., die Evolvente, *Cig.(T.)*.

odvólgniti, nem, *vb. pf.* feucht werden, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *Mik.*, *Notr.*, *Dol.*; ako glina na zraku odvolgne, zadahne z osobitnim vonjem, *Erj.(Min.)*; seno na travniku po noči od rose odvolgne, *Dol.*, *Št.*

odvóliti, vǫlim, *vb. pf.* auserwählen, *Mur.*; wählen, *C.*; o. krdelo na vsakem mestu, *Dalm.*; o. čas, sich die gehörige Zeit wählen, *Cig.*

odvòz, vǫ́za, *m.* 1) die Abfuhr, *Cig.*; — 2) die Abfahrt, *Cig.*

odvǫ́zen, zna, *adj.* Abfahrts=, *Cig.*; odvǫ̑zna postaja, die Abfahrtsstation, *DZ.*

odvóziti, vǫzim, *vb. pf.* durch Fahren wegschaffen, wegführen, *M.*; — durch Fahren lösen: zid o., ein Stück Mauer abfahren, *Cig.*

odvozláti, âm, *vb. pf.* durch Lösung eines Knotens losbinden, entknoten.

odvozlávati, am, *vb. impf.* = odvozlovati, *Cig.*

odvozlováti, ûjem, *vb. impf. ad* odvozlati, entknoten, *Cig.*

odvǫ̑žnja, *f.* die Abfahrt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — odvožnja do meje, der Transport bis an die Grenze, *DZ.*

odvrâča, *f.* = odvračanje, *C.*

odvračáłen, łna, *adj.* zur Abwendung oder Verhütung dienend, präventiv, *Jan.*

odvračanje, *n.* das Wegwenden, das Abwenden; — das Abwendigmachen, ꝛc.; — prim. odvračati.

odvráčati, am, *vb. impf. ad* odvrniti; 1) wegwenden, abwenden; oči o. od česa, *Cig.*; — ableiten, ablenken, *Cig.*; vodo iz barja o., den Morast entwässern, *Levst.(Moč.)*; o. udarce, die Schläge parieren, *Cig.*; o. sum, den Verdacht ablenken, *Cig.*; — abhalten, ferne halten, *Cig.*, *Jan.*; sovražnika o., *Cig.*; abwenden; nesrečo o. od koga; kupce komu o., Kunden abführen, abwendig machen; o. koga od pravega pota, verleiten, *Cig.*; o. koga od česa, von etwas abwendig zu machen suchen, abreden; — abweisen: o. prošnje, *DZ.*; ablehnen: o. ponudbe, *Cig.*; — 2) entgegnen, *Cig.*

odvráčen, čna, *adj.* = odvračalen, *Cig.*

odvračeváti, ûjem, *vb. impf.* = odvračati, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

odvračíłen, łna, *adj.* = odvračalen: odvračîłna zdravila, *Strp.*

odvračílǫ, *n.* die Ableitung, *Jan.*; — das Verhütungsmittel, *Cig.*; — die Verhütung, *DZ.*; — die Abweisung: o. predloga, *DZ.*

odvračljìv, íva, *adj.* = odvraten, *Cig.*, *Jan.*

odvràt, vráta, *m.* die Abwendung, die Hintanhaltung, *DZ.*; — hs.

odvráten, tna, *adj.* abwendbar, *nk.*

odvréči, vŕžem, *vb. pf.* 1) wegwerfen: prosjak je odvrgel palico, *Levst.(Zb. sp.)*; verwerfen, *Mur.*, *Cig.*, *Guts.(Res.)*, *Jsvkr.*; o. sodnika, *Dict.*; zakaj si me odvrgel, o Gospod! *Burg.*; ausmerzen, scartieren, *Cig.*; — 2) o. se, ausarten, *Gor.-M.*; — abtrünnig werden, *Dict.*; o. se koga, *Krelj*, *C.*

odvrę́ščati, ím, *vb. pf.* aufhören zu schreien, *Cig.*

1. **odvrẹ́ti**, vrèm, *vb. pf.* aufhören zu sieden; — aufhören zu gähren: vino je že odvrelo.

2. **odvrẹ́ti**, vrèm, *vb. pf.* die Sperre (z. B. an einem Wagenrade) öffnen, aufsperren; o., kar je zavrto; o. kolo; odvri! — (den Flintenhahn) abspannen, *Mur.*

odvrnîtelj, *m.* der Abwender, *C.*

odvrnîtev, tve, *f.* die Abwendung; — die Verweigerung: o. prisege, *Cig.*

odvŕniti, nem, *vb. pf.* 1) wegwenden: oči od česa o., *Cig.*; — ablenken: sum od sebe o., *Cig.*; — abwenden: nesrečo o. od koga; Bog odvrni! behüte Gott! *Cig.*; — abwendig machen, abbringen; o. koga od česa; — ablehnen, *Mur.*; abweisen: pijane ljudi o., *DZ.*; o. prošnjo, *DZ.*; — 2) entgegnen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — znamenje o., das Zeichen erwidern, *DZ.*; — 3) ergiebig sein, ausgeben, *Jan.*; — nič ne odvrne, es taugt zu nichts, *Cig.*

odvŕšati, ím, *vb. pf.* = odvršeti, *Cig.*

odvršávati, am, *vb. impf. ad* odvršiti; ausführen, verrichten, *ogr.-C.*; dobra dela o., *SlN.-C.*

odvršẹ́ti, ím, *vb. pf.* entschwirren, entrauschen: hudobec odvrši v goščavo, *LjZv.*

odvršíti, ím, *vb. pf.* ausführen, vollbringen, verrichten, *ogr.-C.*; delo, službo o., *SlN.-C.*

odvŕtati, vȓtam, *vb. pf.* o., kar je zavrtano; o. sveder, den Bohrer zurückdrehen.

odvŕzati, am, *vb. impf. ad* odvrzniti; öffnen: plot o., *C.*
odvŕzniti, vŕznem, *vb. pf.* öffnen: o. plot, den Zaun öffnen, *Cig.*; o. vrata, die Thüre halb öffnen, *M.*
odvȓžek, žka, *m.* das Verworfene, das Ausgeschiedene, *Cig.*
odvŕžen, žna, *adj.* abgeneigt, *C.*
odvȓženec, nca, *m.* der Abtrünnige, *C.*; — prim. odvreči 2).
odvsakǫ̑d, *adv.* = od vsakod, von allen Seiten, *Cig.*
odvsakǫ̑der, *adv.* von allen Seiten, *Cig.*, *C.*
odvsǫ̑d, *adv.* von allen Seiten, *Cig.*, *C.*
odvzdîgljaj, *m.* der Abhub, *Jan.*
odvzdígniti, dîgnem, *vb. pf.* hebend wegnehmen, abheben, *Mur.*, *Cig.*
odvzdigováti, ûjem, *vb. impf. ad* odvzdigniti; abheben, *Cig.*
odvzę̂ma, *f.* die Wegnahme, *Jan.*: die Benehmung: o. trpljenja, žalosti, *C.*
odvzę̂mati, am, *vb. impf. ad* odvzeti, wegnehmen, *Jan.*
odvzę̂mek, mka, *m.* kar se enkrat odvzame, ein Griff, *Fr.-C.*
odvzę̂tek, tka, *m.* 1) die Wegnahme, *Z.*; o. vseh stroškov, der Abzug aller Kosten, *Cig.*; — 2) = narejenec, der Kunstschwarm, *Gol.*
odvzę́ti, vzámem, *vb. pf.* wegnehmen, entziehen; vsakdanji kruh o.; moč o.; upanje o., die Hoffnung benehmen.
odvzę́tje, *n.* die Abnahme, die Wegnahme, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; odvzetjè, *Hip.*
odzâd, *adv.* = odzadaj, odzadi, *Cig.*
odzáda, *adv.* = odzadaj, *Meg.*, *Trub.*
odzádaj, *adv.* rückwärts.
odzâdek, dka, *m.* der Rückentheil, *Jan.(H.)*.
odzâdnji, *adj.* rückwärtig, *M.*; odzadnja vrata, die Hinterthür, *Zora.*
odzája, *adv.* = odzadaj, *Cig.*, *Mik.*; Jaz pa le odzaja Kimam in kosim, *Npes.-Vraz.*
odzájah, *adv.* = odzaja, odzadaj, *Npes.-Vraz.*
odzaję̂mati, mam, mljem, *vb. impf. ad* odzajeti, *V.-Cig.*
odzaję́ti, zájmem, *vb. pf.* wegschöpfen, abschöpfen, *V.-Cig.*; prekisle repnice včasi odzajmejo, *Ravn.(Abc).*
odzâji, *adv.* = odzaja, odzadaj, *Danj.(Posv. p.).*
odzâjtrkovati, ujem, *vb. pf.* aufhören zu frühstücken, abfrühstücken, *Cig.*, *Jan.*
odzânkati, am, *vb. pf.* entschlingen, *Cig.*
odzdàj, *adv.* = od zdaj, von nun an, hinfort.
odzdáłča, *adv.* von fern, *C.*
odzdáleč, *adv.* von fern, *vzhŠt.*, *jvzhŠt.*
odzdánji, *adj.* was von jetzt an ist, *Mur.*
odzdávnaj, *adv.* = davno, *jvzhŠt.*
odzdávnja, *adv.* = davno, *C.*
odzdólaj, *adv.* unterhalb, unten.
odzdràv, áva, *m.* die Erwiderung des Grußes, der Gegengruß, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
odzdravílo, *n.* = odzdrav, *Jan.*
odzdráviti, zdrâvim, *vb. pf.* o. komu, jemandem den Gruß erwidern.
odzdrávljanje, *n.* das Erwidern des Grußes (der Grüße).
odzdrávljati, am, *vb. impf. ad* odzdraviti; den Gruß, die Grüße erwidern.
odzę́bati, am, *vb. impf. ad* odzebsti; abfrieren.
odzę́bsti, zę́bem, *vb. pf.* abfrieren; nos mu je odzebel, *Z.*
odzę̂melje, *n.* die Erdferne (apogaeum), *Jes.*
odzę̂mje, *n.* = odzemelje, *Cig.(T.).*
odzgǫ̑r, *adv.* = odzgoraj, *Mur.*
odzgóraj, *adv.* oberhalb.
odzgǫ̑rnji, *adj.* oberhalb befindlich, der obere; — von oben ausgehend: odzgornja perspektiva, die Vogelperspective, *Jan.(H.)*; — von oben kommend: odzgornja modrost, *Ravn.-C.*
odzíbati se, bam, bljem se, *vb. pf.* = zibaje se oditi, entwanken, entwatscheln, *Cig.*
odzîv, *m.* die Erwiderung: odkašlja se in potrka: mehek pa precej glasen odziv se v sobi zasliši, *Jurč.*; — der Wiederhall, das Echo, *C.*; — der Nachhall, *Jan.*; die Resonanz, *Cig.*
odzívati, am, *vb. impf. ad* odzvati; 1) abberufen, *nk.*; — 2) o. se, sich melden, antworten, *C.*; — wiederhallen, nachhallen, *Cig.*, *Jan.*; odziva se breg, ko puška poči, *Vrt.*
odznótraj, *adv.* inwendig, innerhalb.
odznǫ̑tranji, *adj.* innerhalb befindlich, der innere, *Mur.*
odznǫ̑trašnji, *adj.* = odznotranji, *Mur.*
odzóbati, zǫ́bljem, *vb. pf.* ab-, wegpicken, (Beeren u. dgl.) wegessen; polovico grozda sem ti odzobal.
odzobávati, am, *vb. impf. ad* odzobati; wegpicken, wegessen, *Cig.*
odzòv, zóva, *m.* 1) die Abberufung, *Cig.*; — 2) = odziv, die Resonanz, *Jan.*
odzúnaj, *adv.* außerhalb, draußen.
odzunânji, *adj.* = zunanji, draußen o. außerhalb befindlich, *Z.*
odzûnašnji, *adj.* = odzunanji, *C.*, *Z.*
odzváłen, łna, *adj.* Abberufungs-: odzvâłno pismo, *Cig.*
odzvânjati, am, *vb. impf. ad* odzvoniti; eig. durch Läuten erwidern: mit der Thurmglocke bei den einzelnen Theilen der Messe Zeichen geben, *BlKr.*; — sich vernehmen lassen: v družštvenem življenju pri ženskih odzvanjala je nemščina, *Erj.(Izb. sp.)*; tudi: o. se, *SlN.*
odzvánje, *n.* die Abberufung, *Cig.*
odzváti, zóvem, *vb. pf.* 1) abberufen, *Cig.*, *nk.*; — 2) o. se komu, jemandem antworten, erwidern, *nk.*; nikdo se mi ne odzove (na trkanje), *Erj. (Izb. sp.)*; o. se pozivu, der Einladung nachkommen, *Zora*; prim. hs. odazvati se.
odzvenéti, ím, *vb. pf.* 1) aufhören zu klingen; — 2) wiederklingen, *Cig.*
odzvòk, zvǫ́ka, *m.* der Nachklang: o. dajati, resonieren, *Cig.(T.).*
odzvòn, zvǫ́na, *m.* der Nachklang, *Mur.-Cig.*
odzvončáti, âm, *vb. pf.* aufhören zu läuten: ovce so polegle, odzvončale in odbeketale, *Glas.*
odzvoníti, ím, *vb. pf.* 1) durch Läuten erwidern; — 2) aufhören zu läuten; abläuten; ali je že odzvonil k maši?

odzvúna, *adv.* = odzunaj, *C.*
odzvúnah, *adv.* = odzunaj, *M.*
odzvúnaj, *adv.* = odzunaj, *Mur.*, *C.*
odžâgati, am, *vb. pf.* wegsägen, absägen; deblu ali od debla veje o.
odžâla, *f.* = tolažba, der Trost, *Mur.*, *Jan.*
odžáliti, im, *vb. pf.* = potolažiti, trösten, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*, *Schönl.*, *Kast.*, *Ravn.*; bodi odžaljen, sei getröstet, *Guts.(Res.)*; o. se = potolažiti se, *Burg.*
odžáljati, am, *vb. impf. ad* odžaliti, = tolažiti, trösten, *Jan.*
odžaljénje, *n.* der Trost, *Guts.(Res.)*, *Škrinj.*
odžalníca, *f.* = tolažnica, die Trösterin, *Mur.*, *Vrtov.(Sh. gov.)*; (odžałníca?).
odžalník, *m.* = tolažnik, der Tröster, *Mur.*, *C.*, *Schönl.*, *Kast.*, *Bas.*, *Škrb.*, *Jap.* (odžałník?).
odžaljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* odžaliti, = tolažiti, trösten: sosedje odžaljujejo moža, ki mu je žena umrla, *Vod.(Izb. sp.)*.
odžalostíti, ím, *vb. pf.* trösten, *C.*, *Z.*
odžalováti, ûjem, *vb. pf.* aufhören zu trauern, die Trauer ablegen, *Jan.*, *C.*
odžaríti, ím, *vb. pf.* = žar odbiti, wiederstrahlen, *Cig.*, *Jan.*
odžárjati, am, *vb. impf. ad* odžariti, *Jan.*
odžebráti, âm, *vb. pf.* herplappern, *Cig.*
odžẹ́jati, am, *vb. pf.* o. koga, jemandem den Durst benehmen, *Mur.*, *C.*; o. se, seinen Durst löschen.
odžẹ́ti, žánjem, *vb. pf.* 1) mit der Sichel hinwegschneiden, *Cig.*, *M.*; sapica je majala visoko odžeto strnišče, *Jurč.*; — 2) den Schnitt (des Getreides) beenden.
odžgáti, žgèm, *vb. pf.* durch Brennen absondern, wegbrennen.
odžgoléti, ím, *vb. pf.* 1) zwitschernd sich entfernen, *Cig.*; — 2) aufhören zu zwitschern.
odžîgati, am, *vb. impf. ad* odžgati; wegbrennen, abbrennen.
odžîrati, am, *vb. impf. ad* odžreti; weg-, abfressen, *Cig.*
odžlabudráti, âm, *vb. pf.* zuende plappern, herplappern, *Cig.*
odžmigováti, ûjem, *vb. impf.* = odmigovati, *Vod.(Izb. sp.)*; — prim. mežikati.
odžǫ́kati, žǫ̑kam, *vb. pf.* durch Stochern, Stoßen entfernen, *Z.*
odžǫ́kniti, žǫ̑knem, *vb. pf.* durch einen Stoß entfernen, wegstoßen, *Cig.*
odžrẹ́ti, žrèm, *vb. pf.* weg-, abfressen, *Cig.*
odžŕtati, am, *vb. pf.* o. komu kaj, jemandem etwas wegfischen, *Guts.*, *Mur.*
odžúliti, im, *vb. pf.* z žuljenjem odpraviti, wegreiben; o. maroge perilu, *Cig.*
odžváliti, žvâlim, *vb. pf.* o. konja, dem Pferde das Gebiss abnehmen, *C.*
odžvènk, žvénka, *m.* der Wiederklang, der Nachklang, *Cig.*
odžvepláti, âm, *vb. pf.* entschwefeln, (odžep-) *Cig.*
odžvížgati, am, *vb. pf.* 1) aufhören zu pfeifen, abpfeifen; — 2) pfeifend sich entfernen; — 3) pfeifend antworten.

odžvrgoléti, ím, *vb. pf.* 1) zwitschernd sich entfernen, *Cig.*; — 2) aufhören zu zwitschern; — 3) zwitschernd erwiedern.
oedíniti, înim, *vb. pf.* vereinzeln, (ojediniti) *h. t.-Cig.(T.)*.
ǫ́fer, fra, *m.* das Opfer; — iz nem.: pogl. žrtva.
ǫ́frati, am, *vb. impf. (pf.)* opfern; — iz nem.; pogl. žrtvovati.
oficiâl, *m.* neka vrsta uradnikov, der Official.
oficiâlen, lna, *adj.* uraden, officiell, *Cig.(T.)*.
oficiēlen, lna, *adj.* officiell, *nk.*
oficiōzen, zna, *adj.* posredno uraden, officiös, *Cig.(T.)*, *nk.*
oficīr, rja, *m.* častnik, der Officier.
oficīrski, *adj.* Officiers-.
oficīrstvǫ, *n.* die Officiere; der Officierstand.
ofīt, *m.* der Serpentin, der Ophit (min.), *Cig.(T.)*.
oflìk, flíka, *m.* der Peitschenhieb, *Cig.*
oflíkati, flîkam, *vb. pf.* mit einem langen, dünnen Gegenstande abprügeln, *Z.*, *jvzhŠt.*
oflíkniti, flîknem, *vb. pf.* o. koga, jemandem einen Hieb mit einem langen, dünnen Gegenstande versetzen, *Z.*, *jvzhŠt.*
ofráčen, čna, *adj.* naseweise, *Polj.*
ofrâjhati, am, *vb. pf.* mit Mörtel bewerfen, verputzen, berappen; o. zid.
ofrfoléti, ím, *vb. pf.* unter convulsivischen Zuckungen mit den Flügeln schlagend verenden (o ptičih), *Mur.*; — = umreti: kmalu bo ofrfolel, *Gor.*
ofúkeł, kla, *adj.* = polzek, schlüpfrig: polž je o., pot je ofukla, *BlKr.*
oga, *f.* nekakšna ograja, *Poh.*; — prim. nem. Hag (?).
ogâba, *f.* der Ekel, *Rez.-C.*
ogâben, bna, *adj.* ekelhaft, *Jan.*, *C.*; ogabna pijača, *LjZv.*; — prim. ogaven.
ogabežljiv, íva, *adj.* ekelhaft, *Fr.-C.*
ogábiti, gâbim, *vb. pf.* ekelhaft machen, *Jan.(H.)*; — ogabi se mi, ich bekomme Ekel, *Jan.*
ogâda, *f.* der Ekel, *Fr.-C.*
ogáden, dna, *adj.* ekelhaft, *SlGradec-C.*
ogáditi, gâdim, *vb. pf.* ekelhaft machen, *Cig.*; ogadilo se mi je kaj, ich bekam Ekel vor einer Sache, *Cig.*
ogadljìv, íva, *adj.* ekelhaft, *Fr.-C.*
ogájati, am, *vb. impf.* verspotten, tadeln, *SlGradec-C.*
ogájav, *adj.* spöttisch, *C.*
ogájavec, vca, *m.* der Spötter, *Erj.-C.*
ogâł, ogâla, *m.* = 1. ogel, *Kr.*
ogâłnik, *m.* = ogelnik, der Eckstein, *Cig.*
ogar, rja, *m.* der Windhund, *Jan.*; — prim. stsl. ogarъ.
ogâra, *f.* der Sonnenfleck: poldnevno solnce nareja ogare po zatilniku in hrbtu, *Bes.*
ogárati, am, *vb. pf.* 1) (Haare, Borsten) abschaben, *Cig.*; o. prašiča, *Polj.*; ausreiben: podi so ogarani, *Vrtov.(Km. k.)*; — o. koga, einen ausgerben (fig.), *Cig.*; — abbrühen (und dann enthaaren), *Cig.*, *Gor.*; kar je kosmatega ino pernatega, se s kropom

omavža, opuži ali ogara, *Vod.(Izb. sp.)*; — 2) verbrühen, *Cig.*, *Gor.*

ogârbati, am, *vb. pf.* abprügeln, *Cig.*

ogasîlnik, *m.* der Lichtlöscher, *Dalm.-Valj.(Rad)*.

ogasíti, ím, *vb. pf.* auslöschen, *Cig.*; o. luč, *Mur.*; — löschen, o. žejo, *Jsvkr.*, *Vrt.*

ogášati, am, *vb. impf. ad* ogasiti; löschen, *Z.*

ogáten, tna, *adj.* herb, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*

ogáven, vna, *adj.* herb, *Mur.-Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — ekelhaft (n. pr. o premastnih jedeh), *C.*; scheußlich, *Mur.-Cig.*, *Jan.*; gizdav človek je sam na sebi ogaven, *Št.*

ogâvnat, *adj.* herblich, *Mur.*, *Cig.*

ogávnost, *f.* die Herbheit, *Mur.-Cig.*, *Jan.*; — die Scheußlichkeit, *Cig.*, *Jan.*

ogâvsati, am, *vb. pf.* abhaaren, abwollen, *Cig.*

ogávžen, žna, *adj.* unangenehm: ogavžno vreme, *C.*; — o. človek, ein Stänker, *Fr.-C.*; — prim. ogaven.

1. **ǫgeł**, gla, *m.* = vogel, die Ecke: na štiri ogle, viereckig; — der Zipf eines Tuches, *C.*

2. **ǫgeł**, gla, *m.* die Kohle: črn kakor o., kohlschwarz; živi o., die Glutkohle; blatni o., die Moorkohle, svetli o., die Glanzkohle, iglasti o., die Nadelkohle, črni o., die Schwarzkohle, koščeni o., die Knochenkohle, *Cig.(T.)*; — piše se tudi: ogelj, *Cig.(T.)*, *Valj.(Rad)*, *i. dr.*

1. **ǫgełček**, čka, *m. dem.* 1. ogel, das Eckchen

2. **ǫgełček**, čka, *m. dem.* 2. ogel, das Köhlchen.

ǫgelje, *n. coll.* = oglje, Kohlen, *Trub.*, *ogr.-C.*

1. **ǫgełn**, *adj.* = vogeln, Eck-, *Cig.*, *Jan*; ogelni lemez, der Eckſparren, *Jan.*

2. **ǫgełn**, *adj.* Kohlen-, *Cig.*, *Jan.*

ǫgełnat, *adj.* kohlenreich, *Cig.*

1. **ǫgełnica**, *f.* das Winkelmaß, das Winkeleisen, die Schmiege, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

2. **ǫgełnica**, *f.* die Kohlenbrennstätte, der Kohlenmeiler, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Vrtov.(Km. k.)*, *Zv.*, *Notr.*, *Goriš.*

ǫgełnik, *m.* = vogelnik; 1) der Eckstein, *Jan.*, *Dalm.*; — 2) der Winkelhaken, das Winkelmaß, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*

ogełnják, *m.* das Kohlenhaus, das Kohlenmagazin, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *LjZv.*

ogełnokíseł, sla, *adj.* kohlensauer, *Cig.*, *Jan.*

ógenj, gnja, *m.* 1) das Feuer; o. kresati, Feuer schlagen; z oljem ogenj gasiti, Öl ins Feuer gießen, *Mur.*, *Cig.*; iz dima v ogenj = vom Regen in die Traufe, *Mur.*; moram z roko v ogenj = ich muss in den sauren Apfel beißen, *Mur.*, *Cig.*; — die Feuersbrunst: ogenj je v vasi, es brennt im Dorfe; o. vstane, das Feuer bricht aus, *Cig.*; za vsako reč je že ogenj v strehi, = um jeder Kleinigkeit willen wird gleich Lärm geschlagen; — der Herd: kovačnica na dva ognja, *C.*; naša vas ima 50 ognjev (= ognjišč, hiš), *Kras-Erj.(Torb.)*; plačevati davek od ognja, die Hausclassensteuer zahlen, *Tolm.*; — divji o., das Rothfeuer, *V.-Cig.*; divji ogenj je z drgnjenjem lesa ob lesu napravljeni ogenj, *Rib.-C.*; — divji o. = belkasta svetloba od trhlenega lesa, *BlKr.*; — divji o., das Irrlicht, *Cig.(T.)*; čadni o., das Irrlicht, *Cig.*; = slepi o., *Guts.*; — o. sv. Elma, das St. Elmfeuer, *Cig.(T.)*, *Jes.*; — grški o., das griechische Feuer, *Cig.*; o. iz pušek, das Gewehrfeuer; v ognju biti, im feindlichen Feuer stehen; — 2) das Büchsenschloss, *Cig.*, *M.*; — 3) razne bolezni: divji o., die Entzündung, *C.*; divji o. se naredi človeku na rani, *BlKr.*; die Bräune, *C.*; — pereči o., der milzbrandartige Rothlauf (der Schweine), *Cig.*, *Fr.-C.*, *Strp.*; — mrzli o., der Brand an den Bäumen, *C.*; — 4) der starke Affect, die Leidenschaft; v prvem ognju, *Cig.*

ógenjček, čka, *m. dem.* ognjec; das Feuerchen.

ogenjščák, *m.* der Typhus, das Nervenfieber, *vzhŠt.-C.*

ogìb, gíba, *m.* 1) die Beugung, (phys.): o. svetlobe, valov, *Cig.(T.)*; — 2) das Ausweichen, die Vermeidung, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 3) oni del telesa, kjer se človek pripogiblje: pokošeno žito v ogib stiska in v snope veže, *Jurč.*

ogîba, *f.* 1) das Ausweichen, *C.*; — 2) die Weiche (auf der Eisenbahn), *DZ.*

ogibalíšče, *n.* der Ausweichungsplatz, *DZ.*, *Levst.(Cest.)*; — die Weiche (an der Eisenbahn), *Cig.(T.)*.

ògibanje, *n.* das Ausweichen, die Vermeidung, das Meiden.

ogíbati, gîbam, bljem, I. *vb. impf. ad* ogniti; 1) beugen (phys.), *Cig.(T.)*; — 2) o. se koga, česa (komu, čemu), ausweichen, meiden, žena se moža ogiblje; pijancem na cesti se o.; o. se hudih tovaršij, *Mik.*; — II. ogíbati, bam, bljem, *vb. pf.* rege machen, *Cig.*

ogîbek, bka, *m.* die Ausweichung, *Fr.-C.*

ogíben, bna, *adj.* 1) ausweichend, evasiv: o. odgovor, *Cig.(T.)*; — 2) vermeidbar, *Cig.*

ogibljìv, íva, *adj.* 1) ausweichend, evasiv, *Cig.(T.)*; — 2) = ogiben 2), *Mur.*, *Cig.*

ogízdati, am, *vb. pf.* zieren, schmücken, *Cig.*

oglâbati, bam, *vb. impf. ad* oglobati; benagen: pes kost oglaba, *C.*, *Z.*

ogladéti, ím, *vb. pf.* hungrig werden, *Prip.-Mik.*, *ogr.-C.*

ogladežáti, âm, *vb. pf.* ausplätten, *Cig.*

ogláditi, glâdim, *vb. pf.* glatt machen, abglätten, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; voda kamenje ogladi, *Cig.*; — o. koga, einen behobeln (fig.), *Cig.*

ogládniti, glâdnem, *vb. pf.* hungrig werden, *Z.*, *Vrt.*

oglâja, *f.* die Abglättung, *C.*; die Ausbildung: o. maternega jezika, *Slom.*

oglájati, am, *vb. impf. ad* ogladiti; glätten, *Z.*

oglajeníca, *f.* soviel Flachs, als man auf einmal durch die Hechel zieht, *V.-Cig.*

oglajeváti, ûjem, *vb. impf.* glätten: jezik o., die Sprache ausbilden, *Let.*

oglájštati, am, *vb. pf.* besorgen: o. živino, *Z.*

1. **oglár**, rja, *m.* = prežar, der Schmarotzer bei Hochzeiten, *M.*, *Dol.*, *Savinska dol.-C.*

2. **ǫglar**, rja, *m.* der Kohlenbrenner; oglár, *Dol.*

ǫglarica, *f.* die Kohlenbrennerin.

oglarîja, *f.* = oglarstvo.

oglarína, *f.* der Köhlerlohn, *Cig.*, *Jan.*

1. **oglắriti**, ârim, *vb. impf.* an den Ecken herum stehen, *Nov.-C.*; okrog olepšane hiše je oglarila mladina, *Zv.*; bei Hochzeiten schmarotzen, dort Lieder singen, um beschenkt zu werden, *M.*

2. **oglắriti**, ârim, *vb. impf.* die Kohlenbrennerei betreiben.

1. **oglárjenje**, *n.* das schmarotzerische Herumstehen bei Hochzeiten, *Cig.*

2. **oglárjenje**, *n.* das Betreiben der Kohlenbrennerei.

oglárnica, *f.* 1) die Kohlenbrennerei, die Köhlerhütte, *Jan.*; — 2) = ogelnjak, *Cig.*

ộglarski, *adj.* zur Kohlenbrennerei gehörig, Köhler-.

ộglarstvọ, *n.* das Kohlenbrennergewerbe, die Kohlenbrennerei.

oglàs, glása, *m.* 1) die Anmeldung, *M.*; — 2) die Antwort auf einen Ruf, *Cig.*, *Jan.*; — das Echo, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; — 3) = razglas, die Kundmachung, die Ankündigung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

oglâsba, *f.* die Anmeldung: o. za prisego, die Eidesantretung, *Cig.*

oglâsek, ska, *m.* der Laut, (den jemand von sich gibt), *Jan.*; — der Wiederhall, *Jan.*

oglasîłnica, *f.* der Meldzettel, *Jan.*

oglasílọ, *n.* 1) die Meldung, *Jan.*; — 2) die Annonce, *Jan.(H.)*

oglasîtelj, *m.* der Verkünder, *Jan.(H.)*.

oglasîtev, tve, *f.* die Meldung, die Anmeldung, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

oglásiti, im, *vb. pf.* 1) ankündigen, melden; — o. koga, jemanden anzeigen, *Svet.(Rok.)*; — 2) o. se, einen Laut von sich geben, sich vernehmen lassen, sich melden; slavček se je v grmovju oglasil; oglasi se, če te kličem! o. se za prisego, den Eid anmelden, *Cig.*; o. se za dediča, sich erberklären, *Cig.*; — o. se pri kom, bei jemandem einsprechen, sich anmelden; oglasi se mimogrede pri nas! — 3) = razglasiti, verkündigen, ausrufen, *Cig.*, *Jan.*

oglasník, *m.* 1) der Melder, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Verkünder, *Jan.(H.)*; — 3) das Ankündigungsblatt, das Anzeigeblatt, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*

ộglast, *adj.* eckig.

oglâsva, *f.* = oglas, das Echo, *Jap.-C.*, *Škrinj.-Valj.(Rad.)*.

oglášanje, *n.* das Anmelden, das Ankündigen; — die Anmeldung(en).

oglášati, am, *vb. impf. ad* oglasiti; 1) melden, ankündigen; — 2) o. se, sich vernehmen lassen, sich melden; oglaša se v njem čutstvo, es regt sich in ihm das Gefühl, *Cig.*; v razgovorih se oglašati, sich an den Debatten betheiligen, *Levst.(Močv.)*; — o. se pri kom, bei jemandem einzusprechen pflegen; — o. se, nachhallen, wiederhallen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 3) verkündigen, *C.*

oglašênje, *n.* die Anmeldung, die Ansage, *Cig.*

oglaševâlen, lna, *adj.* Meldungs-, *Jan.(H.)*.

oglaševânje, *n.* = oglašanje, *Jan.(H.)*.

oglaševáti, ûjem, *vb. impf.* = oglašati, *Jan.(H.)*.

oglàt, áta, *adj.* eckig, kantig, *Cig.*, *Jan.*

oglàv, gláva, *m.* 1) der Fußrist, der Oberfuß, *ogr.-C.*; — 2) das Oberleder des Schuhes, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *vzhŠt.-C.*; (usnje) prirezavati za sare, podmete, za oglave, zapetke, *Danj.(Posv. p.)*; — 3) die Pferdehalfter, *Cig.*, *BlKr.*

oglàv, gláva, *adj.* = gologlav, barhaupt, *Mur.*, *Danj.(Posv. p.)*, *vzhŠt.-C.*; — kahl, *Ščav.-C.*

oglávati, am, *vb. pf.* = oglaviti 2), mit der Halfter versehen, *Jan.(H.)*.

oglâvica, *f.* der Hutkopf, *C.*

oglavína, *f.* = glavina, das Kopfstück der Haut, *Z.*

ogláviti, im, *vb. pf.* 1) mit einem Kopf versehen: žrebelj o., *Z.*; — 2) halftern, *Cig.*; (prim. oglavati); — 3) vorschuhen, *Jan.*; — 4) o. predivo = omikati, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*; — 5) o. se komu, jemandem den Kopf zuwenden, *Istra-C.*

oglâvje, *n.* 1) der Hutkopf, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Jurč.*; veliki klobuki z okroglim oglavjem, *Tolm.*; — 2) das Oberleder des Schuhes, *Z.*; die Vorschuhung, *Jan.*, *SlGor.-C.*; — 3) der Gewehrkolben, *Cig.*, *Jan.*; — 4) das Capitäl einer Säule, *C.*, *Šol.*

oglâvka, *f.* 1) die Halfter, *Jan.*, *Fr.-C.*; — 2) das Pflughaupt, *Št.-Cig.*, *C.*; — 3) eine Art essbarer Schwamm, *M.*; der Kaiserling (agaricus caesareus), *vzhŠt.-C.*

oglávljati, am, *vb. impf. ad* oglaviti; — hecheln: predivo o. = predivo mikati, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*

oglâvnica, *f.* 1) die Haube, *V.-Cig.*; — die Kapuze, *Jan.*; oglavnice za sokole, *Jurč.*; — 2) der Hutkopf, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — 3) das Schultertuch, das Humerale (bei der Messkleidung), *Cig.*, *Jan.*, *Notr.-Burg.(Rok.)*.

oglâvnik, *m.* 1) die Halfter, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Dalm.*; — 2) die Kappe, der Kappenring, *Cig.*

ộglec, gleca (gelca), *m.* 1) *dem.* 2. ogel, das Köhlchen; ogleci, Kohlen, *Erj.-Cig.(T.)*; — 2) = ogljik, der Kohlenstoff, *Cig.* („vogelc") *Vrtov.(Km. k.)*.

oglèd, glẹ́da, *m.* 1) die Umschau, *Cig.*; — der Rückblick, *Jan.*; — 2) die Besichtigung; na o. postaviti, zur Schau ausstellen; na o. poslati knjigo, ein Buch zur Ansicht schicken; der Augenschein: biti na ogledu, na o. priti, *Cig.*; na oglede hoditi, Augenscheine vornehmen, *Levst.(Nauk)*; dva kmeta sta se tožarila, in moral sem iti na ogled, *Jurč.*; o. vzdigniti, eine Localbeschau veranlassen, *Z.*; = o. sklicati, *Levst.(Nauk)*; o. držati, den Augenschein vornehmen, *Dol.*; tudi: eine Musterung abhalten, *Npes-K.*; — mrliški o., die Todtenbeschau, *DZ.*; — potrdilni o., die Collaudierung, *DZ.*; — die Brautschau, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; iti na o., *Z.*, *LjZv.*; = iti na ộglede, *Mur.*, *C.*, *BlKr.*; = iti na ộgledi, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *jvzhŠt.*; = iti v ộgledi, *C.*, *Mik.*, *Danj.(Posv. p.)*, *Npes.-Vraz*; na ộgledih biti, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — tudi: ộgled, oglẹ́da, *Dol.*

oglę̂da, *m.* der Beschauer, der Visitator, der Inspector, *Cig.*, *Jan.*; šolski o. *Cig.*, *Nov.-C.*, *Slom.*
ogledáč, *m.* der Spion, *C.*
ogledâlar, rja, *m.* der Spiegelmacher, *Cig.*
ogledálce, *n. dem.* ogledalo; ein kleiner Spiegel, *Cig.*, *Jan.*
ogledálo, *n.* = zrcalo, der Spiegel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
ogledarína, *f.* die Beschaugebür, *Levst.(Nauk).*
oglę́dati, glę̑dam, *vb. pf.* 1) besehen, besichtigen, in Augenschein nehmen; o. česa: oglej mojih rok! *Met.*; zdaj si ogledimo nemškega soneta, *Levst. (LjZv.)*; nav.: o. kaj; — recognoscieren, *Cig.*; — o. se, sich beschauen, *Cig.*; o. se v zrcalu, sich bespiegeln, *Cig.*; — o. se na koga, sich jemanden zum Muster nehmen, *nk.*; — 2) o. se, sich orientieren, *Cig. (T.)*; — 3) o. se, sich umsehen, zurückblicken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — še ogledal se ni = še zmenil se ni, *Gor.*
ogledávanje, *n.* 1) das Besichtigen; — 2) das Umsehen, *Mur.*
ogledávati, am, *vb. impf.* = ogledovati.
oglę̂dec, dca, *m.* der Kundschafter, *Cig.*
oglę̂dek, dka, *m.* 1) das Muster, die Musterware, *Cig. (T.)*; — 2) ogledki = ogledi, die Brautschau, *C.*
oglę́den, dna, *adj.* 1) Besichtigungs-, *Cig.*; oglę̂dni list, der Beschauzettel, *Cig.*, *Jan.*; ogledni zapisnik, das Beschauprotokoll, *Levst. (Nauk)*; — 2) periskopisch, *Cig. (T.)*; — 3) schaubar, *Cig.*
ogledíšče, *n.* das Schaufenster, *h. t.-Cig. (T.).*
ogledníca, *f.* 1) die Aufseherin, *Jan.*; — 2) oglę̂dnica: mrliška o., der schriftliche Leichenbeschaubefund, *DZ.*
ogledník, *m.* 1) der Beschauer, der Besichtiger, *Cig.*, *Jan.*, *Levst. (Nauk)*; mesovni o., der Fleischbeschauer, *DZ.*; — 2) der Kundschafter, der Späher, *Cig.*; (oglę̂dnik), *Dalm.-Valj. (Rad)*; — 3) ógledniki, t. j., tisti, ki pridejo na ogledi, *jvzhŠt.*; — prim. ogled 2).
oglednína, *f.* die Beschaugebür, *C.*, *DZ.*
ogledováłen, łna, *adj.* beschaulich: ogledovalno življenje, *Cv.*
ogledovalíšče, *n.* der Observationsplatz, *DZ.*
ogledovâłnica, *f.* die Warte, *Jan.*
ogledovânje, *n.* 1) das Besichtigen, die Inspicierung, *Cig.*, *Jan.*; o. mrliča (mrličev), die Todtenbeschau, *Cig.*; — die Beobachtung, die Betrachtung, *Cig. (T.)*; die geistige Beschauung, *Cig.*, *Cv.*; — das Spähen, die Kundschaftung, *Cig.*; — 2) die Bespiegelung; — 3) das Umsehen.
ogledováti, ûjem, *vb. impf. ad* ogledati, 1) beschauen, besichtigen; mrliča (mrliče) o., die Todtenbeschau vornehmen; vojsko o., das Heer mustern, *Cig.*; — betrachten: duhovno o., geistig beschauen, *Cv.*; — kundschaften, spionieren, *Cig.*, *Jan.*; — o. se, sich besehen; o. se v zrcalu, sich bespiegeln, *Cig.*; — 2) o. se, herumschauen, umherblicken, *Cig.*, *Jan.*; — säumen, *Dalm.-C.*; kaj se ogleduješ? *jvzhŠt.*

ogledovâvec, vca, *m.* der Besichtiger, der Beschauer, der Visitator, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Valj. (Rad)*; — der Kundschafter, der Späher, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
ogledovâvka, *f.* die Besichtigerin; — die Kundschafterin, *Cig.*
ogledúh, *m.* der Spion.
ogledúhinja, *f.* ein weiblicher Spion, *Zora.*
ogleduhovânje, *n.* das Ausspähen, das Spionieren, *Cig.*, *Nov.-C.*, *DZ.*
ogleduhováti, ûjem, *vb. impf.* Spionsdienste leisten, spionieren, *Cig.*, *Nov.-C.*
ogledûn, *m.* = ogleduh, *Cig.*, *Šol.*
ogledûštvo, *n.* die Spionage, *nk.*
oglę̑n, *m.* ein Stück Kohle, *Cig. (T.)*, *C.*, *Mik.*, *Navr. (Let.)*, *vzhŠt.*; — tudi: óglen, *kajk.-Valj. (Rad).*
oglę̑n, *adj.* Kohlen-: ogleni prah, der Kohlenstaub, *Z.*; oglena tvorba, die Kohlenformation, *Cig. (T.).*
oglę̂nčat, *adj.* kohlenstoffhaltig, *Cig. (T.).*
oglę̂nček, čka, *m. dem.* oglen(ec); ein Stückchen Kohle, *Št.*
oglę̂nčev, *adj.* zum Kohlenstoff gehörig: o. žveplec, der Schwefelkohlenstoff, *DZ.*; o. vodenec, der Kohlenwasserstoff, *Cig. (T.).*
oglenčevokísel, sla, *adj.* kohlensauer, *Cig. (T.).*
oglę̂nec, nca, *m.* der Kohlenstoff, *Cig. (T.).*
oglenę̂nje, *n.* der Verkohlungsprocess, *Cig. (T.).*
oglenéti, ím, *vb. impf.* zu Kohle werden, verkohlen, *Cig.*, *Jan.*; pod kamenenimi plastmi pokopano rastje je polagoma oglenelo, *Erj. (Min.).*
oglenīca, *f.* 1) der Kohlenmeiler, *Z.*, *Rut. (Zg. Tolm.)*; — 2) = premogovnik, die Kohlengrube, *Jan.*, *Nov.*; — 3) die Wärmepfanne, *Cig.*
oglę̂nič, *m. dem.* oglen; ein Stückchen Kohle, *Z.*
oglenîtev, tve, *f.* die Verkohlung, *Erj. (Min.).*
1. **ogleníti**, ím, *vb. impf.* in Kohle verwandeln, *Cig.*
2. **oglę́niti**, im, *vb. pf.* mit Schlamm bedecken, *Cig.*, *SlGradec-C.*; oglenjena paša, *Vrtov. (Km. k.).*
oglę̂nje, *n. coll.* Kohlen, *SlGor.-C.*
oglę̂nka, *f.* die Glühpfanne, das Feuerbecken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
oglenokísel, sla, *adj.* kohlensauer, *Cig. (T.).*
oglę́štati, am, *vb. pf.* die Wartung besorgen; o. živino = opraviti vsa potrebna dela pri njej; tudi: otroke o., die Kinder besorgen; *Gor.*
oglę́ven, vna, *adj.* latschig: oglevno je vse, kar je v ustih neprijetno, vlečno, plehko, *Vrsno-Erj. (Torb.)*; — prim. gleviti.
oglína, *f.* der Coaks, *Jan. (H.).*
oglînek, nka, *m.* der Rist, *Bes.*; črevlje si prerezati na oglinkih, *Andr.*; črevlji so me ožulili po členkih in oglinku, *Glas.*
oglíniti, im, *vb. pf.* mit Lehm überziehen, *V.-Cig.*
oglíšče, *n.* der Eckpunkt, *h. t.-Cig. (T.)*, *Cel. (Geom.).*
oglíti, ím, *vb. impf.* in Kohle verwandeln, *Cig.*; o. se, zu Kohle werden, *Cig.*

ǫ̂glje, *n. coll.* = ogelje, Kohlen; črn kakor oglje, kohlenschwarz, *Cig.*; živo oglje, glühende Kohlen, *Cig.*; o. žgati, Kohlen brennen, *Cig.*; = o. kuhati, *Erj.(Izb. sp.)*; oblikasto o., die Zapfenkohle, *V.-Cig.*; kopano o., die mineralische Kohle, *DZ.*

ogljemę̂rec, rca, *m.* tisti, kateri oglje meri, der Kohlenmesser, *Cig.*, *Jan.*

ogljevodík, *m.* der Kohlenwasserstoff, *Cig.(T.)*; — češ.

ogljíčen, čna, *adj.* ogljîčni vodík, der Kohlenwasserstoff, *h. t.-Cig.(T.)*.

ogljičît, *adj.* kohlenstoffhältig, *Cig.(T.)*.

ogljík, *m.* der Kohlenstoff, *h. t.-Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*; — prim. hs. ugljik, češ. uhlík.

ogljikokísel, sla, *adj.* kohlensauer, *Jan.(H.)*.

ogljíkov, *adj.* Kohlenstoff-, *Jan.(H.)*.

ogljikovodík, *m.* der Kohlenwasserstoff, *h. t.-Cig.(T.)*; lahki, težki o., *Sen.(Fiz.)*.

ogljikovokísel, sla, *adj.* kohlensauer, *Jan.(H.)*.

ǫ̂gljije, *n. coll.* *Cig.(T.)*, *DZ.*; pogl. ogelje, oglje.

ogljúr, rja, *m.* ogljurji, Kohlenmetalle, *h. t.-Cig.(T.)*.

oglǫ́bati, bam, bljem, *vb. pf.* benagen, *C.*, *Z.*

oglobíti, ím, *vb. pf.* mit einer Geldstrafe belegen, *Levst.(Nauk)*.

oglǫ́dati, dam, jem, *vb. pf.* benagen; o. kost; — abwetzen, *Cig.*; črevelj me je oglodal, der Stiefel hat mich wund gerieben.

oglǫ̂dek, dka, *m.* das Abgenagte, *C.*

oglokàz, káza, *m.* der Winkelweiser (bei den Markscheidern), *Cig.*

oglomèr, méra, *m.* der Winkelmesser, das Goniometer, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

oglomę́ren, rna, *adj.* goniometrisch, *Cig.(T.)*; oglomę̂rni križ, das Winkelkreuz, *Cig.(T.)*.

oglomę̂rstvǫ, *n.* die Goniometrie, *Cig.(T.)*.

1. **oglovît**, *adj.* eckenreich: oglovita streha, das Polygondach, *Cig.(T.)*.

2. **oglovît**, *adj.* kohlenhältig: ogloviti apnenec, der Kohlenkalk, *Cig.*

ǫ̂glovje, *n. coll.* = ogelje, oglje, *Cig.*

oglôvna, *f.* goreče poleno, *Volče-Erj.(Torb.)*; — prim. glovnja.

ǫ̂glovnica, *f.* das Kohlenbehältnis, die Kohlengrube, *Jan.*, *Burg.(Rok.)*.

oglovodę́nec, nca, *m.* = ogljikovodik, *Jan.(H.)*.

oglúhniti, glûhnem, *vb. pf.* taub werden, *Mur.*, *Jan.*, *ogr.-C.*

oglupę́ti, ím, *vb. pf.* taub werden, *ogr.-M.*; — prim. glup 2).

oglupíti, ím, *vb. pf.* taub machen, betäuben, *ogr.-Mik.*; — prim. glup 2).

oglúšen, šna, *adj.* harthörig, *Jan.*

oglušę́ti, ím, *vb. pf.* 1) taub werden, ušesa so mi oglušela od kriča, ich war vom Geschrei betäubt, *Cig.*; — 2) gefühllos werden: vsi vnanji udje mu ogluše in otrpnejo, *LjZv.*; prsti so mi na mrazu oglušeli, *Polj.*

oglušę́vati, am, *vb. impf. ad* oglušeti; taub werden, *Z.* *nk.*

oglusevati, ûjem, *vb. impf. ad* oglušiti; — o. se, sich taub stellen, nicht hören wollen, *Erj.(Izb. sp.)*.

oglušílen, lna, *adj.* betäubend, *nk.*

oglušíti, ím, *vb. pf.* 1) taub machen, betäuben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Jsvkr.*; — o. se, sich taub stellen, *Erj.(Izb. sp.)*; — 2) = oglušeti, *Cig.*, *M.*; oglušili so bili od same starosti, *Jurč.*

oglušìv, íva, *adj.* betäubend, *Cig.*

ognáditi, im, *vb. pf.* *vzhŠt.*, *C.*; pogl. obnaditi.

ognésti, gnétem, *vb. pf.* 1) abkneten, *Z.*; — 2) o. se, gequetscht werden, eine Quetschwunde bekommen, *Rib.-M.*, *C.*

ognèt, gnéta, *m.* die Quetschung, *Rib.*, *Mik.*; eine vom Druck herrührende Schwiele oder Wunde, *Polj.*

ognêtek, tka, *m.* = ognet, *C.*; der Leichdorn, *Fr.-C.*

ognîlek, lka, *m.* der Faulfleck, *Cig.*

ognît, *adj.* = ognil, angefault, *C.*

ogníti, gníjem, *vb. pf.* anfaulen, *Jan.*, *C.*; ognil, faulfleckig, *Cig.*, *Jan.*

ogníti, ǫ́gnem, *vb. pf.* 1) biegen, beugen, *Cig.(T.)*, *Ščav.-C.*; — 2) o. se, aus dem Wege gehen, ausweichen; o. se koga (česa) in: o. se komu (čemu); ne ogni se mojega šatora! *Ravn.-Mik.*; David se sulici ogne, *Ravn.-Mik.*; pijanca (pijancu) se ogni s senenim vozom, *Npreg.-Jan.(Slov.)*; o. se česa, vermeiden, *Cig.*; ogni se hudobe, *Schönl.*; tudi: ógniti se, ǫ́gnem se.

ognjár, rja, *m.* der Feuerkünstler, *Cig.*; — der Feuerwerker (bei der Artillerie), *Cig.*, *Jan.*; — računski o., der Rechnungsfeuerwerker, *DZ.*

ognjârstvǫ, *n.* die Feuerkunst, die Feuerwerkerei, *Cig.*, *Jan.*

ógnjast, *adj.* feuerfarben, *Cig.*

ognjâva, *f.* die Feuermasse, *Cig.*

ognjebljuválen, lna, *adj.* = ognjebljuven, *Jan.*

ognjebljuvâlnik, *m.* der Vulcan, *Jan.*

ognjebljûvec, vca, *m.* der Feuerspeier, *Cig.*

ognjebljúven, vna, *adj.* feuerspeiend, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Nov.-C.*, *nk.*; ognjebljuvna gora, *Cig.*

ognjebljûvnik, *m.* feuerspeiender Berg, *Nov.-C.*

ognjebràn, brána, *m.* der Feuerschirm, *Cig.*, *Jan.*

ógnjec, gnjeca (genjca), *m.* 1) das St. Antonifeuer (eine Schweinskrankheit), *Hal.-C.*; (prim. pereči ogenj); — 2) = ognjič 3), *C.*

ognječâstje, *n.* der Feuerdienst, die Feueranbetung, *Cig.(T.)*.

ognjedę̂lec, lca, *m.* = ognjar, *Cig.*, *Jan.*

ognjedę̂lstvǫ, *n.* umetno o., die Feuerwerkerei, *Cig.*

ognjedę̂lski, *adj.* Feuerwerks-: ognjedelski predmeti, *DZ.*

ognjegâsec, sca, *m.* der Feuerwehrsmann, *nk.*

ognjegrìv, gríva, *adj.* feuermähnig: konji ognjegrivi, *Levst.(Zb. sp.)*.

ognjekàz, káza, *m.* der Feueranzeiger, *Cig.*

ognjekâzec, zca, *m.* = ognjekaz, *Cig.*

ognjemèr, méra, *m.* der Feuermesser, das Pyrometer, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

ognjemę̂rstvǫ, *n.* die Feuermessung, die Pyrometrie, *Cig.*

ognjeméten, tna, *adj.* feuerspeiend, *Cig.*, *Jan.*; ognjemetne gore, *Cv.*
ognjemétnica, *f.* = ognjemetna gora, *Nov.*
ognjemólec, lca, *m.* der Feueranbeter, *Cig.*, *Jan.*
ognję̂n, *adj.* Feuer-, feurig: ognjena kepa, der Feuerball; ognjena elektrika, die Pyroelektricität, *Cig.(T.)*; ognjeni meč, das Flammenschwert; ognjena gora, der Vulcan, *Cig.*, *Jan.*; ognjena barva, die Feuerfarbe, *Cig.*; — eifrig, hitzig, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
ognjénec, nca, *m.* 1) der Karfunkel, *Jan.*; — 2) der Haarstrang (peucedanum oreoselinum), *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; — = goreča ljubezen (rastlina), *C.*
ognję̂nica, *f.* 1) die Fieberhitze, *Kras*; das hitzige Fieber, der Typhus, *Habd.-Mik.*, *Cig.*, *Slom.*, *Dol. Št.*; — = tudi pereči ogenj pri svinjah, *Št.*; — 2) praznik matere božje (v 25. dan sušca), „ker tega dne pade na zemljo nebeški ogenj, ki prešine vsako semensko zrnce, da more kaliti in rasti“, *Rodik(Kras)-Erj.(Torb.)*; prim. glavnjenica; — 3) die Becherblume (poterium sanguisorba), *Ben.-Erj.(Torb.)*.
ognję̂ničen, čna, *adj.* fieberglühend, *Cig.*
ognję̂nik, *m.* 1) der Feuerstein, *M.*; — 2) ein feuerspeiender Berg, *Cig.(T.)*, *C.*
ognjenína, *f.* = ognjevina, *Cig.*
ognję̂niški, *adj.* vulcanisch, *Jes.*
ognję̂nost, *f.* die Feurigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
ognję̂nščak, *m.* der Typhus, *vzhŠt.-C.*, *SlN.*
ognjepȃž, pȃža, *m.* die Feuermauer, *Jan.*, *Nov.-C.*
ognjeslǫ̂vje, *n.* die Feuerlehre, die Pyrologie, *Cig.*
ognjestrǫ̂jec, jca, *m.* = ognjar, der Feuerwerker, *Bes.*; (po češ.).
ógnjev, *adj.* Feuer-, des Feuers, *Mur.*; „ognjeva gorkota“, pravi kmet, *Levst.(Glas)*.
ognjevína, *f.* der Feuerstoff, *C.*
ognjevȋt, *adj.* feurig: o. potok, ein Feuerbach, *Cig.*; — pren. feurig, eifrig, *nk.*
ognjevȋtost, *f.* die Feurigkeit, *nk.*
ǫ̂gnjica, *f.* 1) hitziges Fieber, *Notr.-Z.*; — 2) der Doppelsame, (diplotaxis sp.), *Povir(Kras)-Erj.(Torb.)*; tudi: der Ackersenf, (sinapis arvensis), *Štrek.*
ognjìč, íča, *m.* 1) *dem.* ogenj, ein kleines Feuer, *M.*; — 2) = pereči ogenj, das Antoniusfeuer (eine Krankheit der Schweine), *C.*; — 3) die Ringelblume (calendula arvensis), *SlGor.-Erj.(Torb.)*.
ognjíčast, *adj.* mit dem Antoniusfeuer behaftet: ognjičasta svinja, *C.*
ognjík, *m.* der Feuerstein, *Mur.*, *Cig.*
ognjílǫ, *n.* 1) das Feuerzeug, der Feuerstahl, *Meg.*, *Habd.*, *Dict.*, *Cig.*, *C.*; — 2) die stählerne Spitze, mit welcher der Mäher die Sense abzieht, bevor er sie schleift, der Sensenstahl, *Cig.*, *M.*, *Dol.*, *Erj.(Torb.)*.
ognjíšče, *n.* 1) der Feuerherd; na ognjišču kuhati; železno o., der Sparherd, *LjZv.*; — kovaško o., die Feueresse, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — eine Feuerstätte unter freiem Himmel, *Celovška ok.*; — 2) = dom, *ZgD.*, *Zora*; svoje ognjišče imeti, eigene Haushaltung führen, *Cig.*; — 3) = gorišče, der Brennpunkt (phys.), *Cig.(T.)*; — 4) „prisojen in gnojen prostor, kamor na vzpomlad sejejo kapus za vso vas,“ *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
ognjíščece, *n. dem.* ognjišče, das Herdchen, *Cv.*
ognjíščen, ščna, *adj.* Herd-; ognjīščna jamica, die Herdgrube.
ognjȋščnica, *f.* das Glas, das sich auf dem Herde der Glashütte ansammelt, das Herdglas, *Cig.*, *DZ.*
ognjìv, íva, *adj.* feurig (fig.), *Jan.*, *Vrt.*
ognjȋvka, *f.* das Zündhölzchen, *C.*
ognjȋvǫ, *n.* das Feuerzeug, *Jarn.*, *Mik.*
ognǫ̂jek, jka, *m.* die Eiterstelle, *Jan.*
ognójen, jna, *adj.* eiternd, schwärend, *Cig.*
ognojeváti, ûjem, *vb. impf. ad* ognojiti.
ognojíti, ím, *vb. pf.* eitern machen, *Cig.*; o. se, in Eiterung übergehen, schwären, *Cig.*, *Jan.*
ognojník, *m.* = ognojek, *Cig.*
ognûsek, ska, *m.* 1) die Verunreinigung, *M.*; — 2) das Excrement, *Vrtov.(Km. k.)*; nav. *pl.* ognuski, die Abfälle (von Thieren), die Excremente, *Nov.-C.*; — čebelni ognuski, was in den Bienenstöcken zu Boden fällt, das Griesig, *Cig.*
ognúsen, sna, *adj.* = gnusen, ekelhaft, unrein, *SlGradec-C.*; o. človek, *Jap.-C.*
ognúsiti, im, *vb. pf.* ekelhaft machen, besudeln, verunreinigen, beflecken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; s pregrehami ognušena telesa, *Burg.*
ognúsnost, *f.* die Ekelhaftigkeit, *Cig.*
ognúšati, am, *vb. impf. ad* ognusiti, *Mur.*; svoj stan o., seinen Stand beflecken, *Burg.*
ogodrnjáti, âm, *vb. pf.* o. kaj, etwas (brummend) tadeln, *C.*
ogǫ̂l, *f.* ein abgeästeter Baum, *Svet.(Rok.)*; prim. gol.
ogoláž̌iti se, âžim se, *vb. pf.* = ogoliti se: obleka se ogolaži, *Dol.*
ogoledráti, âm, *vb. pf.* kahl machen, abwetzen: ogoledrana obleka, *KrGora.*
ogolę̂nčati se, am se, *vb. pf.* = ogoleti; grozdiči se ogolenčajo, kadar jim cvetje odpade, *Poh.*
ogoléti, ím, *vb. pf.* die Haare verlieren, *Z.*; kahl werden, *Jan.*
ogolíti, ím, *vb. pf.* entblößen, *Mur.*; enthaaren, kahl machen, *Cig.*, *Dalm.*; ogoljena glava, *Krelj*; ogoljeno sukno, kahles Tuch, *Cig.*; ogoljena obleka, abgewetzte Kleidung, *Erj.(Izb. sp.)*; ogoljen kožuh, *LjZv.*; — o. se, die Haare verlieren, kahl werden, abhaaren, *Cig.*; po leti se severni jelen ogoli, *Vrt.*; — sich mausen, *Cig.*; — o., entblättern, *Jan.*; o. se, die Blätter verlieren, *Jan.*; — o. koga, jemanden ausziehen, ihn des Seinigen berauben, ausmausen, *Cig.*
ogoljufáti, âm, *vb. pf.* betrügen, hintergehen; o. se, sich täuschen.
ogoljufávati, am, *vb. impf. ad* ogoljufati, *Trub.*
ogóʼten, tna, *adj.* = lakoten, gierig, habgierig, *Fr.-C.*

ogolúniti, ûnim, *vb. pf.* mit Alaun versehen oder zubereiten, *Cig.*

ogolúzniti, ûznem, *vb. pf.* abrinden: palico o. (= obeliti), *Dol.*; — o. koga, jemanden aus ziehen (fig.), ausmausen, *Mur.*, *jvzhŠt.*

ogômpati, am, *vb. pf.* derb abprügeln, ab pauken, *Cig.*

ogòn, góna, *m.* das Ackerbeet, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Polj.*, *jvzhŠt.*; ógon, góna, *vzhŠt.*

ogônček, čka, *m. dem.* ogonek: ein kleines Ackerbeet, *jvzhŠt.*

ogônek, nka, *m. dem.* ogon: ein kleines Acker beet, *Mur.*, *Cig.*

ogonjâj, *m.* die Ackerlänge, *C.*

ogonobíti, ím, *vb. pf.* beschädigen, *Slom.-C.*

ogônoma, *adv.* ackerbeetweise, *Cig.*

1. **ogọ̑r**, ọ́rja, *m.* der Aalfisch (anguilla fluviatilis) *Jan.*, *M.*, *Štrek.*, *Goriš.-Erj.(Torb.)*; električni o., der Zitteraal (gymnotus electricus), *Erj.(Ž.)*.

2. **ogòr**, góra, *m.* = 2. ogorek, *C.*

ogọ́rčav, *adj.* = ogrčav, *Cig.*

ogọ́rček, čka, *m. dem.* 2. ogorec 2), *Jan.(H.)*.

ogorčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* ogorčiti, *Zora.*

ogorčíca, *f.* das Älchen, *Jan.(H.)*.

ogọ́rčiti, im, *vb. pf.* erbittern, ogorčen, erbittert, *SlN.*

1. **ogọ́rec**, rca, *m. dem.* 1. ogor; pisani o., der Buntaal, *Cig.*

2. **ogọ́rec**, rca, *m.* 1) der Lederwurm (Beulen mit Maden, eine Viehkrankheit) *V.-Cig.*; prim. ogrc 2); — 2) die Wimmer, *Jan.*; — prim. ogrc 2).

1. **ogọ́rek**, rka, *m. dem.* 1. ogor: der Aal, *Trst.(Let.)*.

2. **ogọ̑rek**, rka, *m.* ein abgebranntes Stück Holz, živ o., der Feuerbrand, *Cig.*; = žerjav o., *Fr.-C.*; = tleč o., *Slom.*; prime ogorek in si tobak zažiga, *Jurč.*; z dolgo gorjačo je porival ogorke v ogenj, *Erj.(Izb. sp.)*; — tudi: ogôrek, *Valj.(Rad)*.

ogorẹ̑lček, čka, *m. dem.* ogorelec: das angebrannte Knabenkraut (orchis ustulata), *C.*

ogorẹ̑lec, lca, *m.* ein von der Sonne Gebräunter, *Valj.(Rad)*.

ogorẹlína, *f.* die Bräunung von der Sonne, *Fr.-C.*

ogóren, rna, *adj.* bitter: ogorna moka, *vzhŠt.-C.*

ogorẹ́ti, ím, *vb. pf.* 1) anbrennen *(intr.)*, *M.*; ogorelo poleno = glavnja, *C.*; — 2) von der Sonne verbrannt o. gebräunt werden, *Cig.*, *Jan.*; gospoda na solncu ogori, *Polj.*; ogórẹl, von der Sonne gebräunt.

ogorẹ́vati, am, *vb. impf. ad* ogoreti, *Cig.*

ogọ́rič, *m. dem.* 1. ogor: ein kleiner Aalfisch, *C.*

ogọ́rjast, *adj.* aalartig, *Jan.*, (ogurjast) *Cig.*

ogọ̑rje, *n.* die Gebirgsgruppe, *Cig.(T.)*, *Jes.*

ogorjúpiti, ûpim, *vb. pf.* verbittern, vergallen, *Cig.*, *C.*

ogọ̑rka, *f.* = ogorek, *ogr.-C.*

ogọ́rnik, *m.* ein magerer Ochs, *Cig.*, *M.*

ogórniti, górnem, *vb. pf.* 1) bitter, säuerlich, dumpfig werden (o moki), *Fr.-C.*; — 2) vermodern (o gnoju), *Fr.-C.*

ogornják, *m.* der Alteich, *Cig.*

ogovârjanje, *n.* 1) das Anreden, *M.*; — 2) die üble Nachrede, die Verleumdung, die Ehrabschneidung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

ogovârjati, am, *vb. impf. ad* ogovoriti; 1) = obgovarjati, anreden, *M.*, *Let.*, *Npes.-K.*; haranguieren: zbrano ljudstvo o., *Cig.*; — o. koga, jemandem freundlich zusprechen, *Cig.*; — 2) Übles nachreden, ausrichten, verleumden: o. koga, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dol.*, *jvzhŠt.*

ogovárjav, *adj.* verleumderisch, *Jan.*

ogovârjavec, vca, *m.* der Verleumder, der Ehrabschneider, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

ogovârjavka, *f.* die Verleumderin, *Cig.*

ogộvor, *m.* 1) = obgovor, die Anrede, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — kakršen ogovor, takšen odgovor, *Cig.*; die Ansprache, die Allocution, die Harangue, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) die üble Nachrede, die Verleumdung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

ogovorîtelj, *m.* = ogovarjavec, *kajk.-Valj.(Rad)*.

ogovoríti, ím, *vb. pf.* 1) anreden, ansprechen, haranguieren; Jezus ju ogovori: kaj bi rada? *Ravn.*; — 2) verleumden, verunglimpfen, *Mur.*, *Cig.*

ogovorljìv, íva, *adj.* verleumderisch, *ogr.-C.*

ogovorljîvec, vca, *m.* ein verleumderischer Mensch, *kajk.-Valj.(Rad)*.

ogràb, grába, *m.* die Heuscheibe, *Fr.-C.*

ogrâbek, bka, *m.* 1) das Abgerechte, *Cig.*, *Jan.*; kar se z naloženega voza ali stoga ograbi, *Gor.*, *BlKr.*; das kürzere Stroh, das vom ausgedroschenen Getreide oben abgerecht wird, der Abrechling, *Cig.*; — 2) etwas Zusammen gerechtes, *C.*; = pokošeno seno na eno mesto zgrabljeno, da se vkupe suši, *Erj.(Torb.)*; der Schoberfleck, *Cig.*; — o. ljudi, eine Gruppe von Menschen, *Lašče-Erj.(Torb.)*.

ográbiti, grâbim, *vb. pf.* rings abrechen, be rechen; o. kopo, plast, seno na voz naloženo; krajšo slamo (pri mlačvi) ograbijo po vrhu, *Ravn.(Abc.)*.

ográbljati, am, *vb. impf. ad* ograbiti.

ograbljeváti, ûjem, *vb. impf.* = ograbljati, *Jan.*

ograbljína, *f.*, *Z.*, nav. *pl.* ograbljine = kar se ograbi, das Abgerechte: z. B. das von einem Heuwagen abgerechte Heu, *Fr.-C.*

ográčati, am, *vb. impf. ad* ogrniti; = ogrinjati, umhüllen: o. se s koci, sich mit Kotzen umhüllen, *Zora.*

ogràd, gráda, *m.* ein umzäunter o. eingefriedeter Platz, *Jan.*, *Zora*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — der Hof hinter dem Hause: na ograd mečejo smeti in drugo šaro, *Gor.*; — eine umzäunte Vieh weide, *SlGradec-C.*; — der Garten, *Jan.*, *Mik.*, *Luče Št.-Erj.(Torb.)*, *vzhŠt.*; bes. der Gemüsegarten, *Poh.*; vinski o., der Wein garten, *Rez.-C.*; — tudi: ógrad (ọ́grad), gráda, *ogr.-Valj.(Rad)*; ógrad, ógrada, *Erj.(Torb.)*.

ogrâda, *f.* 1) = ograja, die Einfriedung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; iz sivega apnenca zložene ograde,

Zv.: — die Ringmauer, Cig.(T.); — der Wall, die Verschanzung, Cig.; — 2) ein eingezäuntes Stück Feld o. Wiese, Mur., Nov.-C.; pašnik je mejil na ograde, Erj.(Izb. sp.); — 3) die Verwahrung, der Protest, Cig.(T.), C.; (hs.).

ogrâdba, *f.* die Einfriedung, *DZ.*

ogradčár, rja, *m.* der Gärtner, *ogr.-C.*

ogrâdčec, čeca, *m. dem.* ogradec, das Gärtchen, *ogr.-Valj.(Rad).*

ogrâdec, dca, *m. dem.* ograd; das Gärtchen, *ogr.-Valj.(Rad).*

ogrâdek, dka, *m. dem.* ograd; das Gärtchen, *Mur.*

ográden, dna, *adj.* Garten-, *Mur., ogr.-C.*

ogrâdič, *m.* = ograjen pašnik, *Savinska dol.*

ogradíti, ím, *vb. pf.* 1) umzäunen, einfrieden; s koli o., verpalissadieren, *Cig.*; umschanzen, *Cig., Jan.*; z nasipom o., mit einem Wall umgeben, *Cig.*; — 2) o. se, sich gegen etwas verwahren, *h. t.-Cig.(T.).*

ogrâdje, *n.* das Festungsbollwerk, *Jan.*

ogrâdnica, *f.* majhen, ograjen pašnik, *Tolm.-Erj.(Torb.).*

ogradník, *m.* der Gärtner, *Mur.*

ogrâja, *f.* 1) die Einfriedung, die Umzäunung, der Zaun; konji črez nizko ograjo skačejo; — 2) ein eingefriedeter, umzäunter Ort (Wiese, Feld u. dgl.); konj se po ograji pase; — 3) der Damm, der Deich, *Cig., Rez.-C.*

ográjanje, *n.* das Einfrieden, das Umzäunen.

1. **ográjati**, am, *vb. impf. ad* ograditi; 1) einfrieden, umzäunen; — 2) o. se proti čemu, sich gegen etwas verwahren, *h. t.-Cig.(T.).*

2. **ográjati**, am, *vb. pf.* bekritteln, betadeln, *Cig.*; — verleumden, *Fr.-C.*

ograjẹ́nec, nca, *m.* zdenec o., ein eingefriedeter Brunnen, *Prip.-Mik.*

ograjeníca, *f.* eine umfriedete Aue, *Blc.-C.*

ograjeváti, ûjem, *vb. impf.* = 1. ograjati, *Jan.(H.).*

ogrâjica, *f. dem.* ograja.

ogrâjka, *f.* = ograjica, *Raič.(Let.).*

ogrâjnica, *f.* ograjeno zemljišče, *Temljine (Tolm.)-Štrek.(Let.).*

ográsiti, im, *vb. pf.* mit Reisern umstellen, *V.-Cig.*; — prim. grasa.

ogrbavẹ́ti, ím, *vb. pf.* 1) buckelig werden, *Cig.*; — 2) runzlicht werden, *Fr.-C.*

ogr̂bec, bca, *m.* ein höckeriger Ansatz, *Bes.*

ộgrc, tudi: ogr̀c, gŕca (grcà), *m.* 1) die Made der Dasselfliege, der Engerling, *Cig., Fr.-C., Ble'w.-C.*; — podkožni ogrci, die Dasselbeulen in der Haut des Rindviehes von den Maden der Dasselfliegen, *Strp., Rib.-C.*; — 2) nekakšen izpuščaj po človeški koži, posebno po obrazu: die Finne, der Mitesser, die Hautblüte (bes. im Gesicht), *Cig., Jan., Blc.-C., Levst.(Rok.), Kras, Soška dol., Lašče-Erj.(Torb)*; — ogrci, die Masern, *Cig., BlKr.*; (die Kinderblattern, *C.*); — 3) = podjed, ličinka rjavega hrošča, *Erj.(Z.), Nov.*

1. **ogŕce**, *n.* ulje na govejem blagu, v katerem živi črvič (ličinka) govejega zolja (hypoderma bovis, die Dasselfliege), *Soška dol.-Erj.(Torb.).*

2. **ogrce**, *n.* = jedrce, *Fr.-C.*; — der Augenstern (okrc, okrce, iz: odrce nam. jedrce, *Saleška dol., SlGradec-C.*); (prim. jedrce, die Augenlinie, *Guts.*).

ộgrčast, *adj.* 1) engerlingartig: ogrčasta glista, *Cig.*; — 2) mit Dasselbeulen behaftet, ogrčasta živina, *SlGor.-C.*; — finnig (im Gesicht), *Jan.*

ộgrčav, *adj.* finnig, wimmerig, *Cig., Jan., C.*; o. obraz, ein Kupfergesicht, *Cig.*; ogrčav nos, eine Kupfernase, *C.*

ogrčljìv, *adj.* finnig, wimmerig, *Blc.-C.*

ógrd, *adj.* etwas häßlich, etwas schmutzig, *C.*

ogŕda, *f.* die Verunstaltung, *Cig.*; — die Beschimpfung, *Cig., DZ., ZgD.*

ogrdẹ́ti, ím, *vb. pf.* häßlich werden, *Blc.-C.*

ogrdíti, ím, *vb. pf.* häßlich machen, entstellen, beschmutzen, beflecken, *Cig., Jan., M.*; — o. koga, jemandes guten Namen beflecken, ihn beschimpfen, *Cig., Trub.-C.*; o. se, sich entehren, *Cig.*; — tudi: ogŕditi.

ogrdobíti, ím, *vb. pf.* häßlich machen, *Nov.-C.*

ogrèb, grẹ́ba, *m.* 1) = ogrebanje čebelnih rojev, *C.*; — 2) die Abfälle beim Abziehen des Flachses, das Werg, *Jan.*; — 3) = ograb, *SlGradec-C.*

ogrẹbáč, *m.* eine Art Schaufel, *Cig.*

ogrẹbálọ, *n.* eine Art Schaufel, *Cig.*

ogrẹ́banje, *n.* das Häufeln; — das Scharren; — das Zaudern; — prim. ogrebati.

ogrẹ́bati, grẹ̑bam, bljem, *vb. impf. ad* ogrebsti, ogreniti; 1) umhäufeln, *Cig., Jan.*; koruzo o., *C.*; — 2) scharren, abscharren; ogenj o., *Mur.*; o. praško, den Kohlenstaub bei einem Kohlenmeiler abscharren, *Cig.*; čebele, roj v panj o., den Bienenschwarm in den Stock oder Korb fassen, einkörben, *Cig., C., Polj.*; sneg raz streho o., den Schnee vom Dache scharren, *Z., Polj.*; o. dimnik, den Ruß aus dem Schornstein scharren, *Cig.*; — 3) bekratzen, *Cig.*; — o. se, sich kratzen: berač se ogreba, *Polj.*; — o. se, zaudern, zögern, eine Arbeit nicht angehen wollen, *Cig., Fr.-C., Polj.*; — 4) ogreba me = zebe me, *jvzhŠt.*; (prim.: dekla v mrzli sobi zimo ogreba, *Slom.*).

ogrebẹ̑nati, am, *vb. pf.* auskrämpeln, *Cig., Jan.*

ogrebẹ̑nčati, am, *vb. pf.* = omikati: (fig.) o. z lepimi nauki, *Jsvkr.*

ogrebíne, *f. pl.* das Abscharricht, *Cig.*

ogrẹ̑blja, *f.* die Scharre, das Scharreisen (in der Küche), *Mur., Cig.*

ogrẹ̑bljica, *f. dem.* ogreblja, *Dict., Hip.(Orb.).*

ogrẹ̑bnik, *m.* koš za ogrebanje čebel, *C.*

ogrébniti, grẹ́bnem, *vb. pf.* = ogreniti, nem, *Mur.*

ogrẹ́bovnik, *m.* der vom Dache abgescharrte Schnee, *Jan.*

ogrébsti, grébem, *vb. pf.* 1) umscharren, umhäufeln, *Cig., Jan.*; krompir o., *Cig.*; koruzo o., *jvzhŠt.*; — 2) abscharren: sneg s strehe o., *Cig.*; o. dimnik, den Ruß aus dem Schornsteine scharren, *Cig.*; — roj, čebele o. v panj (košnico), den Bienenschwarm in

einen Stock (Korb) fassen, einkörben, Cig.: — 3) bekratzen, Cig.; mačke so ga ogreble, Vrt.; strela lipo nekoliko osmodi in ogrebe, LjZv.; — ritzen, Erj. (Min.).

ogrèc, grcà, m., Cig., Erj. (Torb.), pogl. ogrc.

ogrẹ́den, dna, adj. „ves ogreden dan sem delal", t. j. ves dan, kolikor ga je, Vrsno (Tolm.)-Erj. (Torb.).

ogredẹ́šati, am, vb. pf. ausfrämpeln, Cig.; prim. gredeše, gradaše.

ogrẹ̑dje, n. das Gebälk, das Gerüst, Cig. (T.), Zora-C.; veter je v skednju pihal po ogredju in lemezih, LjZv.

ogrehotíti, im, vb. pf. mit einer Sünde beflecken: o. si dušo, Levst. (LjZv.).

ogrẹ́jati, am, vb. impf. = ogrevati, Mur.

ogrẹ̑jek, jka, m. das Bähmittel, Cig.

ogrenčíti, im, vb. pf. verbittern, vergällen, Mur., Cig.

ogrenéti, ím, vb. pf. bitter werden, Mur.

ogréniti, grénem, vb. pf. 1) umhäufeln: zelje o., jvzhŠt.; o. rastlino s suho prstjo, Cv.; — 2) zusammenscharren: čebele v panj o., Dol.; — einen Fang machen: ta je ogrenil! der hat einen guten Fang gemacht! Cig.; ve, da bo dobro ogrenil, Bes.; — ausfindig machen, Jan.; o. zaklad, LjZv.; tako smo ogrenili vso fabriko za izdelovanje desetakov, Nov.; — 3) o. koga, jemandem einen Schlag versetzen, Dol.

ogreníti, ím, vb. pf. verbittern; življenje, veselje komu o.

ogrenjénje, n. die Verbitterung, Cig.

ogrenjeváti, ûjem, vb. impf. ad ogreniti, im; verbittern: življenje si o.

ogrẹ̑šek, ška, m. die Versündigung, Jan., M.; — der Imbiss (auf nüchternen Magen), Nov.-C.

ogrẹševáti se, ûjem se, vb. impf. ad ogrešiti se; sich versündigen, Jan.

ogrẹšíti se, ím se, vb. pf. 1) sich versündigen, Mur., Jan.; — 2) o. se, bei nüchternem Magen etwas genießen, Cig., C., GBrda.; danes se še nisem ogrešil, Z.; o. se z grižljajem kruha, Ravn.; — 3) = zgrešiti, verfehlen, nicht treffen, Jan.

ogrẹ́ti, grẹ̑jem, vb. pf. erwärmen; bähen: bolne ude o., Cig.; — o. se, sich erwärmen, sich auswärmen; komaj sem se ogrela v sobi, tako me je zeblo; (ogrẹvèn, éna = ogret, Dalm.-Cv.).

ogrẹválen, lna, adj. erwärmend: ogrevâlno obložilo, ein warmer Umschlag, Cig.

ogrẹválo, n. das Bähmittel, der Wärmer, Cig.

ogrẹ́vanje, n. das Erwärmen; die Bähung: o. z zrakom, die Luftheizung, Cig. (T.).

ogrẹ́vati, am, vb. impf. ad ogreti; erwärmen; solnce zemljo ogreva; — o. komu srce, jemanden erfreuen, C.

ogrẹ́ven, vna, adj. Erwärmungs-: ogrẹ̑vna blazina, das Bähtäcklein, Cig.; — ogrevna površina, die Heizfläche, h. t.-Cig. (T.).

ogríca, f. neka riba: die Blaunase (abramis vimba), Ljubljanska ok.-Erj. (Torb.).

ogrìč, íča, m. = ogrc, C.

ogrinjáča, f. das Umhängtuch, Jan., Dol.; — die Decke, M., Valj. (Rad); konjska o., die Pferdedecke, C.

ogrinjálen, lna, adj. zum Umhüllen o. Umhängen dienend: ogrinjâlna ruta, Zora.

ogrinjâlka, f. das große Umhängtuch der Frauen, DZ., Nov., Dol., Gor.

ogrinjálo, n. das Umhängtuch der Frauen, Cig.; — die Hülle, Mur., Cig., Jan.; — cvetno o., die Blütenhülle, Tuš. (B.).

ogrínjati, am, I. vb. impf. ad ogrniti; umhüllen, einhüllen; s plaščem o. koga; — um sich werfen, umnehmen; plašče ogrinjajo; (— II. vb. impf. ad ogreniti nam. ogrebati, Cig.; turščico o., Fr.-C.; — čebele o., Z.).

ogrísti, grízem, vb. pf. 1) (ringsum) bebeißen, benagen; jabolko o.; — 2) o. se, = usiriti se: mleko se je ogrizlo (po leti o vročini), Gorenja Soška dol.-Erj. (Torb.).

ogríviti, im, vb. pf. mit einer Mähne versehen, Cig.

ogrȋz, m. 1) der Ort des Abbisses o. Bisses, Cig.; pasji o., der Hundsbiss, Cig.; — 2) hudičev o., der Teufelsabbiss (succisa), Nov.-C.

ogrízati, am, vb. impf. ad ogristi; bebeißen, Cig.

ogrizávati, am, vb. impf. = ogrizovati; 1) ringsum bebeißen, benagen, Mur.; — 2) o. koga, von jemandem Übles reden, ihn verleumden, ogr.-M.; o. božji svet, ogr.-Valj. (Rad).

ogrizâvec, vca, m. der Verleumder, ogr.-C., vzhŠt.

ogrizâvstvo, n. die Verleumdung, C.

ogrȋzek, zka, m. 1) das Angebissene, ein abgenagtes Stück; — 2) Adamov o., der Adamsapfel, Hip.-C.; — 3) hudičev o., der Teufelsabbiss (succisa), Cig.; — die knollige Spierstaude (spiraea filipendula), Zemon (Notr.)-Erj. (Torb.).

ogrȋzine, f. pl. Überbleibsel vom Viehfutter, M., Fr.-C.

ogrizováti, ûjem, vb. impf. ad ogristi; ringsum anbeißen, bebeißen, benagen.

ogrȋžljaj, m. = ogrizek 1), Jan.

ogrjeváti, ûjem, vb. impf. ad ogrditi, (ogrdovati) Cig.

ộgrk, m. = ogrc, Celje-C.

ogȓlek, lka, m. der Halskragen, Hip. (Orb.).

ogrlíca, f. die Halskette, M.

ogrlȋn, m. die Halskette, Mur.-Cig.; — das Halseisen, Guts.-Cig.; pl. ogrlini, die Hals- oder Brustkette der Pferde, Mur., Cig.

ogrlína, f. 1) das Halsband, die Halskette, C.; — 2) die Brust- oder Halskette der Pferde, C.; — 3) das Fleisch vom Halse, C.

ogrljáča, f. das Halsband, Jan.; das Halseisen, Cig.

ogrljâj, m. das Halsband, die Halskette, Mur., Cig., Jan.

ogrlják, m. das Halsband (für Hunde), Cig., Jan.

ogrljâvina, f. meso okrog grla, BlKr.

ogȓlje, n. das Halsband (der Hunde), Mur., Hip. (Orb.); — der Halsschmuck, Cig.

ogȓlnica, f. die Brust- o. Halskette der Pferde, C.

ogrmíčiti se, îčim se, *vb. pf.* sich bestauden, *Cig.*

ogŕniti, nem, *vb. pf.* 1) umhüllen, umhängen; s plaščem o. koga; o. se s čim; o. komu (čemu) kaj, *Levst.(Zb. sp.)*; — drapieren, *Cig.(T.)*; — umnehmen, um sich werfen: plašč o.; suknjo o., ne obleči; (— 2) = ogreniti, ogrebsti, *Fr.-C.*; — o. kaj, etwas an sich reißen, *Cig.*; — o. koga, einen Schlag mit einem breiten Gegenstande versetzen, *Cig.*, *M.*

ogrǫ́den, dna, *adj.* rauh, *Mur.*; — roh, *C.*; — abscheulich, *ogr.-C.*; — (prim. okroten (?), *C.*).

ogrǫ̑di, *f. pl.* der Brustkorb (thorax), *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*; die Brust, *Valj.(Rad)*; — das Gerippe, das Skelet, *Cig.(T.)*, *C.*, *Erj.(Ž.)*; — tudi: ogrǫ̑d, i, das Skelet: konja je sama ogrod, *Dol.*

ogrǫ̑dje, *n.* die Rippengegend, *Jan.*; — das Gerippe, das Skelet, *Zora-C.*, *Dol.*

ogrómen, mna, *adj.* ungeheuer, enorm, colossal, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — rus., češ.

ogrómnost, *f.* die ungeheuere Größe, *Jan.*, *nk.*; — prim. ogromen.

ogrózen, zna, *adj.* schauerlich, grauenhaft, *Cig.(T.)*; ogrozna prikazen, ogrozna kletev, *Levst.(Zb. sp.)*.

ogrozíti, ím, *vb. pf.* bedrohen: ogrožen, gefährdet, *DZ.*; ogrožena domovina, das bedrohte Vaterland, *Let.*

ogrščák, *m.* der Ost- oder Nordostwind, *Trst.(Let.)*; ogȓščak („ogršek"), *Slom.-C.*, *jvzhŠt.*

ǫgrščica, *f.* 1) = repica, der Repskohl (brassica napus), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Nov.*; — 2) eine Art dicker, säuerlicher Äpfel, *SlGor.*, *Fr.-C.*

ǫgrščičen, čna, *adj.* Reps-: ogrščično olje, *Cig.*

ogrúditi, im, *vb. pf.* benagen (tudi: ogrudíti, ím), *Cig.*

ogûg, *m.* das Beweglichmachen: prvotni o., die Urbewegung, *Cig.*

ogúgati, am, *vb. pf.* beweglich machen, lockern; jezik komu o., jemandem die Zunge lösen, *Cig.*; — in Bewegung setzen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; o. se, locker, wackelig werden, *Cig.*; podkov, zob se oguga, *Cig.*

ogúliti, im, *vb. pf.* beschinden; o. drevo; aufstreifen: o. si kožo; aufreiben, wund reiben; črevelj me je ogulil; oprava je konja ogulila, *Z.*; o. se, sich die Haut aufreiben; — beschaben, abwetzen, abnützen; obleko o., oguljena suknja; o. se, abgewetzt werden; — o. koga, jemanden ausziehen, berupfen (z. B. beim Spiel), *Cig.*, *Jan.*

oguljenína, *f.* die Satteldruckwunde, *Cig.*

ogúr, rja, *m.* = 1. ogor, *Z.*, *Frey.(F.)*.

ogûrek, rka, *m.* die Gurke, *Dict.*, *Hip.-C.*, *Trst.(Let.)*.

òh, *interj.* ach!

ōha, *interj.* ein Zuruf an Zugthiere, welcher still zu halten gebietet; (tudi: ohā!).

ohábel, bla, *adj.* schlaff, *Jan.*, *Fr.-C.*

ohabéti, ím, *vb. pf.* schwach werden, *C.*

ohábiti se, im se, *vb. pf.* o. se česa = zanemariti kaj, *Vrt.*; — prim. 2. habati, 3. habiti.

ohabljìv, íva, *adj.* = nemaren, *Vrt.*

oháblost, *f.* die Schlaffheit, die Abgespanntheit, *Jan.*, *SlN.*

ohábniti, hâbnem, *vb. pf.* müde, schwach werden, *C.*

ohâjati, am, *vb. impf.* müßig herumgehen, *Z.*

ohâłen, łna, *adj.* = vohalen, Geruchs-: ohâłni živec, der Geruchsnerv, *Cig.(T.)*.

ohálǫ, *n.* = vohalo, das Geruchsorgan, *Cig.(T.)*.

ohápiti se, im se, *vb. pf.* = lotiti se, anfangen: ohapil se je delati, *C.*

ǫ̑hati, ham, šem, *vb. impf.* = vohati, *Mur.*

ohîšje, *n.* das Gehäuse, *Cig.*, *Jan.*; urno o., *Cig.*, *M.*

ohláčiti, im, *vb. pf.* mit Hosen bekleiden, *Levst.(Zb. sp.)*.

ohlàd, hláda, *m.* die Abkühlung, *M.*; — die Erfrischung, *Cig.*

ohlâda, *f.* die Abkühlung, *Vest.*; die Erkaltung (phys.), *Cig.(T.)*; die Erfrischung, *ogr.-C.*

ohlâdek, dka, *m.* die Abkühlung, *Trub.*

ohlâdica, *f.* die Kühle, *Cig.*

ohladíti, ím, *vb. pf.* abkühlen; o. se, sich abkühlen, erkalten; — erfrischen, *Cig.*, *Jan.*; — o. bolečino, den Schmerz lindern, *Cig.*; — (eine Leidenschaft) abkühlen, sie vergehen machen: to mu bode jezo ohladilo; ljubezen se je ohladila, die Liebe ist flau geworden, *Cig.*; — pri srcu se mu je ohladilo; es ist ihm ein Stein vom Herzen gefallen, *Met.*; — o. se nad kom, seinen Zorn an jemandem auslassen, *Cig.*, *M.*

ohlâdljaj, *m.* die Erfrischung, das Labsal, *Cig.*, *Burg.(Rok.)*.

ohládniti, hlâdnem, *vb. pf.* kühl werden: ljubezen ohladne, *LjZv.*

ohlâja, *f.* die Kühlung, *Jan.*; voda za ohlajo, das Kühlwasser, *DZ.*; — die Erfrischung, *Jan.*

ohlájati, am, *vb. impf. ad* ohladiti; kühlen, *Cig.*, *Jan.*

ohlajeváti, ûjem, *vb. impf.* abkühlen, *Z.*

ohlânci, *m. pl.* = ohlanice, *Cig.*

ohlânica, *f.* gehechelter Flachs, *Mur.*, *Jan.*; = *pl.* ohlanice, *Cig.*

ohlânčen, čna, *adj.* von gehecheltem Flachs: kmetje imajo hodno, ohlančno in pražnje platno, grobe, mittelfeine und feine Leinwand.

ohlânčji, *adj.* = ohlančen, *Mur.*

ohlàp, hlápa, *m.* 1) genügender Raum: v tesni stanici ni ohlapa, *Z.*; — obleka na ohlap = ohlapna obleka, *Z.*; — 2) die Schlaffheit, die Atonie, *Cig.*

ohlápen, pna, *adj.* nicht eng anliegend, locker, schlotterig, lax; ohlapno zvezati, locker o. nachlässig binden, *Cig.*; ohlapna obleka, ein weites Gewand; ohlapni črevlji, *Cv.*; — ohlapne roke biti, lange Finger machen (= izmikati), *Cig.*; — ohlapna vest, ein laxes Gewissen, *Zv.*; ohlapne in razustne popevke in zdravice, laxe und ausgelassene Lieder u. Trinksprüche, *Jurč.*

ohlapéti, ím, *vb. pf.* locker werden, erschlaffen, *Cig.*

ohlápiti, hlâpim, *vb. pf.* lockern, schlaff machen, *SlN.-C.*, *Z.*; o. verige, *C.*

ohlâpje, *n.* der Dunstkreis, *DZ.*

ohlâpek, pka, *m.* ohlapki, die Samenlappen, *V.-Cig.*

ohlápniti, hlâpnem, *vb. pf.* schlaff werden, *Cig.*

ohlápnost, *f.* die Weite (eines Kleides), die Lockerheit, die Schlaffheit, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*, *Dol.*

ohlátati, hlâtam, *vb. pf.* = ošlatati, *Cig.*

ohláten, tna, *adj.* = ohlapen, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *M.*

ohláti, âm, *vb. impf.* hecheln, *Cig.*; — prim. ahlati; bav. hach'l = Hechel, *C.*

ohlâtje, *n.* die Weite (eines Kleidungsstückes), *Cig.*

ohlátnost, *f.* = ohlapnost, *Mur.*, *Cig.*

ohlìp, hlípa, *m.* der Windstrom, *V.-Cig.*, *C.*, *Z.*; — drevo stoji na ohlipu, *jvzhŠt.*; — der Windstoß: burja piha po ohlipih, *Notr.*; — die Stickluft infolge eines Blitzschlages, *C.*, *Z.*; ohlip ga je omamil, *Z.*; — der heftige Anfall einer Krankheit: bolezen ima ohlipe = hude napade, *Notr.*

ohlípen, pna, *adj.* dem Wind ausgesetzt, luftig, *Cig.*, *Jan.*

ohlipína, *f.* = ohlipje, *Jan.*

ohlîpje, *n.* der Luftkreis, die Atmosphäre, *Cig.*, *Jan.*

ohlístati, am, *vb. pf.* mit einem dünnen Gegenstande abstreichen: o. koga s šibo, *Cig.*

ohlístniti, hlîstnem, *vb. pf.* mit einem dünnen Gegenstande (z. B. mit einer Peitsche) einen Schlag versetzen, *Z.*

ohlîšč, *m.* ein Regen mit Sturm, *Buče(Št.)-C.*

ohlǫ́diti, im, *vb. pf.* 1) verpalissadieren, *Mur.*; 2) mit einem Prügel schlagen, *Krelj*, *M.*

ohlǫ̑dje, *n.* die Palissade, die Verpalissadierung, *Guts.-Cig.*, *Mur.*

ohlokratîja, *f.* die Pöbelherrschaft, die Ochlokratie, *Cig.(T.)*.

ohmanjíti se, ím se, *vb. pf.* träge werden, *C.*

ohmelje, *n.* die Mistel, *Cig.*, *Jan.*, *Hip.-C.*; evropsko o., die europäische Riemenblume o. echte Eichenmistel (loranthus europaeus), *Tuš.(R.)*; (nam. omelje?).

ohmẹ́ljiti, hmẹ̑ljim, *vb. pf.* hopfen: pivo o., *Cig.*, *Jan.*

ohmẹ̑tje, *n.* die Mistel (viscum), *Pohl.*; (menda napačno nam. ohmelje, *C.*); — prim. *Let.* 1883, 295.

ohmẹ̑tnica, *f.* die Leimspindel der Vogelfänger, *V.-Cig.*; — prim. ohmetje.

ohō, *interj.* oho!

ohǫ̑dek, *m.* der Umweg, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — ohodke imeti, Wege haben, *Cig.*; samo da jaz ne bom imel pri cesarici zavoljo tega nikakršnih ohodkov, *Levst.(Zb. sp.)*.

ohóditi, hǫ́dìm, *vb. pf.* = obhoditi, *Jan.(H.)*.

ohǫ̑dnik, *m.* = obhodnik, der Cooperator, *Cig.*

ohǫ̑l, ǫ́la, *adj.* hochmüthig, *Habd.*, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.-M.*, *nk.*, *Notr.*, *BlKr.*; (ohǫ̑ł?).

ohǫ́len, lna, *adj.* = ohol, hochmüthig, *Mur.*, *Krelj-Mik.*; (ohǫ́łen?).

ohǫ̑lež, *m.* der Hochmüthige, *SlN.*

oholîja, *f.* = oholost, *Habd.-Mik.*, *Svet.(Rok.)*

oholína, *f.* der Hochmuth, *C.*

ohǫ́liti se, ǫ̑lim se, *vb. impf.* sich hochmüthig benehmen, *C.*, *M.*, *SlN.*, *BlKr.*

ohǫ́lnost, *f.* = oholost, der Hochmuth, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Krelj-M.*; (ohǫ́łnost?).

oholǫ̑st, *f.* der Hochmuth, die Hoffart, *Dict.*, *Jan.*, *C.*, *Svet.(Rok.)*, *Kast.-Valj.(Rad)*.

ohomotáti, âm, *vb. pf.* mit dem Kummet versehen, *C.*

ohǫ̑n, *m.* = vohun, der Spion, *C.*

ōhra, *f.* = zemeljska rumenica, der Ocker (min.), *Cig.(T.)*, *DZ.*

ohrâba, *f.* die Ermuthigung, *Levst.(Zb. sp.)*.

ohrábeł, bla, *adj.* 1) weit (von Kleidern), *C.*; — 2) plump, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*

ohrabóten, tna, *adj.* weit (von Kleidern), *C.*

ohrában, bna, *adj.* 1) weit (von Kleidern), *C.*; — 2) hoffärtig, stolz, *C.*; — 3) plump, *Guts.*

ohrablǫ̑st, *f.* die Plumpheit, *Guts.*

ohrabríti, ím, *vb. pf.* o. koga, jemandem Muth machen, ihn ermuthigen, *Jan.*, *nk.*; — o. se, Muth fassen, sich ermannen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

ohrabrováti, ûjem, *vb. impf. ad* ohrabriti, *Jan.(H.)*.

ohrâmba, *f.* die Erhaltung, die Bewahrung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; die Aufrechterhaltung, *DZ.*

ohrâmje, *n.* das Balkenwerk: leseno o. okoli hišnih zidov, *Jap.(Sv. p.)*.

ohrâna, *f.* die Erhaltung, die Conservierung, *Z.*, *DZ.*; — die Rettung, *C.*

ohraník, *m.* = ohranitelj, der Erhalter, *Guts.*, *Z.*; o. svojega rodu, *Pohl.(Km.)*, *Škrinj.-Valj.(Rad)*.

ohraníłen, łna, *adj.* conservativ, *Cig.*

ohranîtelj, *m.* der Erhalter, der Conservator, *DZ.*

ohranîtev, tve, *f.* die Erhaltung; o. življenja, *Cig.*; o. v dobrem stanu, die Instandhaltung, *Jan.(H.)*.

ohrániti, im, *vb. pf.* erhalten; v dobrem stanu o. kaj, etwas in gutem Zustande erhalten, *Cig.*; Bog ohrani nam cesarja! Bog te ohrani! o. se, sich erhalten: to sadje se dolgo ohrani; o. skrivnost, ein Geheimnis bewahren, *Cig.*

ohranîvec, vca, *m.* = ohranitelj, der Erhalter, *Cig.*

ohránjenec, nca, *m.* der Gerettete, *Cig.*

ohránjenik, *m.* der Erhalter, *Ravn.*; der Heiland, *Meg.*, *Trub.*, *Dalm.*

ohranjénje, *n.* die Erhaltung, *Trav.-Valj.(Rad)*.

ohranjeváłen, łna, *adj.* erhaltend, conservativ, *Jan.*, *Zora.*

ohranjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* ohraniti; erhalten, bewahren.

ohranjevâvec, vca, *m.* der Erhalter, der Conservator, *Cig.*, *Jan.*

ohranljìv, íva, *adj.* fähig zu erhalten, behaltsam, *Cig.*, *Jan.*

ohrástati se, am se, *vb. pf.* = okrastati se, *Cig.*

ohrastavẹ́ti, ím, *vb. pf.* = okrastaveti, *Cig.*

ǫ́hravt, *m.* = ohrovt, *Ljub.-Vrj.(Torb.)*.

ohrébeł, bla, *m.* = ohrabeł, plump, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*

ohrîbje, *n.* die Hügelgruppe, *C.*; die Berggruppe, *Jan.*, *Jes.*
ohrípeł, pla, *adj.* rauh (von der Stimme), *Jan.*
ohripéti, ím, *vb. pf.* heiser werden, *Jan.*; vsa grla so ohripela, *LjZv.*
ohríplost, *f.* die Rauhheit (der Stimme), *Jan.*
ohrípniti, hrîpnem, *vb. pf.* heiser werden, *Cig.*
ohrǫ́dje, *n.* 1) Gerippe, das Skelet, *M.*, *Valj.(Rad)*, *Rut.(Zg. Tolm.)*; — 2) die Aeste einer Staude, *Cig.*, *M.*; — nam. ogrodje.
ohromẹ̑nje, *n.* die Verlahmung, *Cig.*
ohrométi, ím, *vb. pf.* lahm werden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Pot.-Mik.*; — ein Krüppel werden, bresthaft werden, *Cig.(T.)*.
ohromíti, ím, *vb. pf.* lähmen: bila je na levi strani ohromljena, *Cv.*; — o. se = ohrometi, *LjZv.*
ohromotíti, ím, *vb. pf.* verstümmeln, *Z.*
ǫ́hrovt, *m.* der grüne Kopfkohl, *Cig.*; pravi o., der Blattkohl, cvetni o., der Blumenkohl, *Jan.(H.)*.
ohûj, *m.* der Wehruf: divji ohuji (von den Geburtsschmerzen), *Dalm.*
ohûkati, kam, čem, *vb. pf.* behauchen, *Cig.*
ohûn, *m.* = vohun, *C.*
ohvâłen, łna, *adj.* hvale željan: o. je človek, ki svojo hvalo rad sliši, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.
ohváliti se, im se, *vb. pf.* sich berühmen, *Bas.*
ohvaljeváti se, ûjem se, *vb. impf. ad* ohvaliti se; sich rühmen: ohvaljeval se je, rekoč: Dober duh mi je prišel v hišo, *Vod.(Izb. sp.)*.
ohvâłnost, *f.* die Ruhmredigkeit, das Selbstlob: brez ohvalnosti pripovedovati, *Navr.(Spom.)*; iz ohvalnosti, *Navr.(Let.)*.
ohváten, tna, *adj.* lax, *Cig.*; — prim. ohlaten, ohlapen.
òj, *interj.* 1) o! ach! oj, kako lep dan! oj sramotno delo! *Cig.*; Ljubica gre, oj ljubica, *Npes.-C.*; Oj Matjaž, oj Matjaž! Lepa je krona ogrska, *Npes.-K.*; — oj nehvaležnosti, da je ni grje! *Ravn.-Jan.(Slovn.)*; — oj me! (nav. ojme)! weh mir! Oj me, oj me, vbožica, *Preš.*; oj te, oj te! weh dir! weh! *Jurč.*; — 2) he! *Jan.*; pos. kadar kdo od daleč kliče: oj Jože, *Levst.(Rok.)*, *jvzhŠt.*
ǫ́ja, *f.* = oje, *C.*; — *pl.* oje, die Gabeldeichsel, *Z.*
ojačávanje, *n.* die Verstärkung: o. glasov, die Lautverstärkung, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
ojáčenje, *n.* die Verstärkung, *nk.*
ojačevânje, *n.* das Verstärken, *nk.*; — die Zunahme an Kraft, *Jan.(H.)*.
ojačeváti, ûjem, *vb. impf. ad* ojačiti, *nk.*
ojáčiti, jâčim, *vb. pf.* kräftigen, *Cig.*, *Jan.*; verstärken, *Cig.(T.)*; o. se, kräftig werden, erstarken, *Cig.*, *Jan.*; — najslabši zvok se tako ojači, da ga slišimo, *Žnid.*
ojáditi, im, *vb. pf.* in Kummer versetzen, betrüben, *Mur.*
ojágnjiti se, im se, *vb. pf.* lammen, *Cig.*, *Jan.*
ojâhati, ham, šem, *vb. pf.* zureiten, ojahan, zugeritten, *Jan.(H.)*.
ojamboríti, ím, *vb. pf.* bemasten, *Cig.*

ojármiti, im, *vb. pf.* bejochen, das Joch auflegen, *Z.*
ojármljenje, *n.* die Bejochung, *Šol.*
ojasníti se, ím se, *vb. pf.* sich aufheitern, *C.*
ojáviti, jâvim, *vb. pf.* = objaviti, *C.*, *Z.*, *SlN.*
ǫ́jce, *n. dem.* oje, *Caf.(Vest.)*; — die Deichsel des Pflugwägelchens, *Štrek.*
ojẹ̑, ẹ̑sa, *n.* die Deichsel; *pl.* ojesa, die Klobendeichsel, *Cig.*, *Jan.*; (ǫ́je, *gen.* ǫ́ja, *Mur.*, *vzhŠt.*; ojé, *Cv.*).
ǫ̑jec, jca, *m.* grüner Frosch, *C.*
ojedíniti, înim, *vb. pf. h. t.-Cig.(T.)*; pogl. oediniti.
ojekláti, âm, *vb. pf.* bestählen, *C.*
ojekleníti, ím, *vb. pf.* mit Stahl belegen, bestählen, *Cig.*
ojeklíti, ím, *vb. pf.* bestählen, *Cig.*
ojeklováti, ûjem, *vb. impf. ad* ojeklati, stählen, *Jan.*
ǫ́jen, jna, *adj.* = ojesen; ǫ̑jna igla, der Deichselnagel, *Fr.-C.*
ojẹ̑sen, sna, *adj.* Deichsel-, *Cig.*
ojẹ́sti se, jẹ́m se, *vb. pf.* sich wundreiben; ojeden, wundgerieben, fratt, *Cig.*
ojẹ́zditi se, jẹ̑zdim se, *vb. pf.* sich wund reiten, sich aufreiten, *Cig.*
ojezẹ́riti, ẹ̑rim, *vb. pf.* zu einem See machen: Voda naleti, — Zemlja je blizu vsa ojezerjena, *Danj.(Posv. p.)*.
ǫ́jice, *f. pl.* prednji del pri plugu, namreč oje z obema kolescema, *Banjščice-Erj.(Torb.)*.
òjme, *interj* o weh! *Cig.*; ojme roka! *C.*; ojme tebe, weh dir! *C.*; — prim. oj.
ojmèk, méka, *m.* die Wehklage, *C.*
ojmẹ́kati, mẹ̑kam, čem, *vb. impf.* wehklagen, *C.*
ojmẹ́kavec, vca, *m.* der Wehklagende, *C.*
ǫ́jnica, *f.* 1) ein Arm der Gabeldeichsel; *pl.* ojnice, die Gabeldeichsel; — iz ojnic skočiti = über die Schnur hauen, *C.*; črez ojnice skakati, iz ojnic stopati, *Kr.*; ojnice prestopati, *Jurč.*; — 2) pri lesnih žagah na štiri ogle obtesano brunce, ki goni list (žago) gori in doli, *ob gorenji Dravi(Št.)*.
ǫ́jničen, čna, *adj.* Deichsel-: ojnični konj, das Deichselpferd, *Cig.*
ojòj, *interj.* = o joj, o weh!
ojúgati, am, *vb. pf.* = ogugati, *Cig.*
ojunáčiti, âčim, *vb. pf.* o. koga, in jemandem Heldenmuth erwecken, *C.*; ermuthigen, *M.*; o. se, Muth fassen, *Z.*, *nk.*
ojúžiti se, jûžim se, *vb. pf.* aufthauen (o snegu), *Cig.*, *Jan.*
okabljáti, âm, *vb. pf.* besudeln, beschmutzen, *C.*
okabráti, âm, *vb. pf.* besudeln, beschmutzen: pri jedi z močnikom o. se, *Polj.*
okacáti, âm, *vb. pf.* bewerfen (z. B. mit Koth, Mörtel u. dgl.), *Z.*; — bemakeln, *Cig.*
okáč, *m.* 1) ein Mensch mit großen Augen, das Glotzauge, *Cig.*, *Jan.*; — 2) okači = modrini, die Bläulinge oder Argusfalter, *Erj.(Ž.)*.
okadíti, ím, *vb. pf.* beräuchern, berauchen; — an-, beschmauchen, *Cig.*; — o. se, von Rauch angegangen werden, verräuchern, *Cig.*; —

okajen: von Rauch angelaufen, verräuchert: okajene hiše; okajeno rumen, rauchgelb, *V.-Cig.*; — okajeno vino, geschwefelter Wein, *Št.*; — okajen, etwas betrunken, angestochen, *C.*, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.

okájati, am, *vb. impf. ad* okaditi; an-, beräuchern, *Cig.*

okák, *m.* der Kaulbarsch (acerina cernua), *Frey.(F.)*.

okalíti, ím, *vb. pf.* abstählen, *Cig.*, *Gor.*; višnjevo o., anbläuen, *Cig.*

okalj́áti, âm, *vb. pf.* beschmutzen: svinje se v kalu okaljajo, *BlKr.*; — čast komu o., jemandes Ehre beflecken, *Zora.*

okâmbati, am, *vb. pf.* anjochen: o. vola, *Z.*; — prim. kamba 1).

okamenẹlína, *f.* etwas Versteinertes, die Versteinerung, das Petrefact, *C.*; (okamnelina, *Cig.*, *Jan.*, *M.*).

okamenẹ́lost, *f.* die Versteinerung (als Eigenschaft), *Cig.(T.)*.

okamenẹ̑nje, *n.* das Versteinern, die Versteinerung, (okamnẹnje) *Cig.*, *Jan.*

okamenẹ́ti, ím, *vb. pf.* zu Stein werden, versteinern: — srce mu je okamenelo, er hat sein Herz verhärtet; okamenel, versteinert; okamenele živali.

okamenẹ́vati, am, *vb. impf. ad* okameneti; versteinern.

okamenína, *f.* die Versteinerung, das Petrefact, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

okameníti, ím, *vb. pf.* zu Stein machen, *Mur.*; — o. se = okamneti, *Cig.*; — srce se je okamenilo, das Herz hat sich verhärtet, *Jsvkr.*; okamenjen = okamenel, *Cig.*

okàn, ána, *m.* einer, der große Augen hat, das Großauge, *Jan.*, *Mik.*

okâna, *f.* der Betrug, *Jan.*

okániti, im, *vb. pf.* 1. = ukaniti, betrügen, überlisten, *Cig.*, *Jan.*; — o. se, sich verrechnen, sich irren, *C.*, *Z.*; — 2) o. se česa, sich einer Sache begeben oder entschlagen, etwas aufgeben, lassen, *Cig.*, *Jan.*, *Jurč.(Tug.)*, *Navr.(Let.)*, *Vrt.*, *Zora*; — prim. hs. okaniti se, sich entschlagen.

okanljiv, íva, *adj.* betrüglich, *Z.*

okàp, kápa, *m.* = kap, die Dachtraufe, *Cig.*, *Jan.*

okâpanje, *n.* das Umgraben, *Valj.(Rad.)*, *jvzhŠt.*; — das Zaudern: ni nobenih težav, nobenega okapanja, *SlN.*

1. **okâpati**, pam, pljem, *vb. impf. ad* 1) okopati; um etwas herum die Erde mit der Haue auflockern, umgraben, umhauen; repo, zelje, koruzo o., *Dol.*, *Št.*

2. **okápati**, kâpam, pljem, *vb. pf.* um-, beträufeln.

3. **okápati**, am, *vb. pf.* mit einer Kappe versehen, bekappen: črevlje o., *M.*, *Zora.*

okâpek, pka, *m.* okapki = kar se od sveče nakaplja, *LjZv.*

okápičati, am, *vb. pf.* mit einer Kappe versehen, bekappen, *Jan.*; (-pčati) *Cig.*, *Poh.*

okapína, *f.* = okapki, *Cig.*

okápiti, im, *vb. pf.* mit einer Kappe versehen, bekappen, *Cig.*; o. črevlje = krpo kakor kapico jim prišiti, *M.*, *Z.*; vorschuhen, *Jan.*

okapljáti, âm, *vb. pf.* um-, beträufeln, *Cig.*

okapníca, *f.* = kapnica, das Traufwasser, *Z.*

okárati, am, *vb. pf.* 1) schartig machen, *Z.*; — 2) mit Worten strafen, ausschelten, *Cig.*, *C.*, *nk.*

ókast, *adj.* 1) augenförmig, *Cig.*; — 2) voll Augen, *Cig.*

okášanje, *n.* das Zaudern: brez okašanja, ohne Umschweife, *LjZv.*

okášati se, am se, *vb. impf.* zaudern, *Lašče-Cig.*, *Jan.*; — prim. kasen.

okâšljati, am, *vb. pf.* 1) = kašljaje obiti, umhusten, *Cig.*; — 2) behusten, *Cig.*; beim Husten mit Speichel, Schleim bespritzen, *ogr.-M.*

okàt, áta, *adj.* 1) großäugig, *Jan.*; — 2) voll Augen, *Cig.*; okati kamen, der Augenstein, *Cig.*; o. marmor, der Augenmarmor, *Cig.*

okática, *f.* = piškur, die Lamprete, *Cig.*, *C.*

okâvati, am, *vb. impf. ad* okovati; beschlagen (z. B. mit Eisen), *Jan.*, *C.*

okâvsati, am, *vb. pf.* (mit dem Schnabel) bepicken, *Cig.*; kure so grozdje okavsale, *jvzhŠt.*

okece, *n.*, *Npes.-Vraz*, pogl. očesce.

okẹ̀l, klà, *m.* der Haushahn, *ogr.-C.*; nav. *pl.* okli, *Svet.(Rok)*; prim. akel, kel.

okẹ́luš, *m.* mlado, lepo rejeno prase, *BlKr.*

ókence, *n. dem.* okno, das Fensterchen; — die Luke, *Cig.*; das Luftloch, *Gor.*; — (pri ušesu) jajasto, okroglo o., das ovale, das runde Fenster, *Erj.(Som.)*; — die Zelle (am Insectenflügel), *h. t.-Cig.(T.)*.

okenják, *m.* das Luftloch, *Jan.*; — pogl. okinjak.

ókenski, *adj.* Fenster-: okenske cvetlice, *Dol.*; okenski križ, *C.*

okẹ́pati, kẹ̑pam, *vb. pf.* mit Schneeballen bewerfen, *Z.*, *jvzhŠt.*

okezmáti, âm, *vb. pf.* bezupfen: klobuk so do zadnje dlačice pred ogledali in okezmali („okuzmali“), predno so ga kupili, *Jurč.*; — prim. kosmati.

okídati, kîdam, *vb. pf.* (mit Koth, Mist) umwerfen o. bewerfen; — verunglimpfen, *ZgD.*; — o. se, sich mit eigenem Koth beschmutzen.

okilavíti, ím, *vb. pf.* o. koga, einen Bruch (Leibschaden) jemandem verursachen, *C.*; o. se, einen Bruch bekommen, *C.*

okînčati, am, *vb. pf.* = okrasiti, olepšati; ausschmücken, verzieren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

okinčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* okinčati, *Z.*, *nk.*

okínčiti, kînčim, *vb. pf.* = okinčati, *Cig.*, *ogr.-M.*

okíniti, kînem, *vb. pf.* = oveniti (o rožah), *Ip.*, *GBrda*; — prim. kiniti 2).

okíniti se, kînem se, *vb. pf.* = okidati se, *Rib.-Levst.(M.)*.

okînjak, *m.* das Luftloch am Plafond des Zimmers, das Rauchloch, *C.*, *vzhŠt.-Kres*; — ein kleines Fenster ohne Glas, *Mur.*

okipẹ́ti, ím, *vb. pf.* beim Sieden übergehen, *Jan.(H.)*.

okîs, *m.* das Oxyd, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Sen.(Fiz.)*, *Žnid.*; osnovni o., basisches Oxyd, nerazločni o., indifferentes Oxyd, *Sen.(Fiz.)*.

okîsanec, nca, *m.* = okis, *Cig.*, *Jan.*, *Vrtov.* (*Km. k.*), *Nov.*
okísanje, *n.* die Säuerung; — die Oxydation, (*Cig.*, *Jan.*, *Sen.* (*Fiz.*).
okísati, kîsam, šem, *vb. pf.* säuern, ansäuern; malo kvasu dosti moke okisa, *Kast.*; — oxydieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.* (*T.*).
okîsba, *f.* die Oxydation, *Cig.* (*T.*).
okîsben, bena, *adj.* Oxydations=: okisbena stopnja, die Oxydationsstufe, *Cig.* (*T.*).
okîsčev, *adj.* Oxydul=: o. okis, Oxyduloxyd, *Cig.* (*T.*).
okîsec, sca, *m.* das Oxydul, *Cig.* (*T.*), *DZ.*, *C.*
okísel, sla (-sel, sela), *adj.* säuerlich, *Jan.* (*H.*).
okísen, sna, *adj.* säuerlich, *Guts.-Cig.*, *C.*
okisléti, ím, *vb. pf.* = okisniti, *Cig.*
okislína, *f.* = okis, *Cig.*
okislíti, ím, *vb. pf.* = okisati, *Cig.*
okisljánec, nca, *m.* = okisec, *Vrtov.* (*Km. k.*).
okísniti, kîsnem, *vb. pf.* sauer werden, versauern, *Mur.-Cig.*, *Mik.*, *nk.*
okisovâlnik, *m.* der Ansäuerungsbottich, *DZ.*
okisováti, ûjem, *vb. impf. ad* okisati; säuern.
okìt, kíta, *m.* der Schmuck, *Šol.*
okítiti, kîtim, *vb. pf.* schmücken, *Šol.*, *C.*, *nk.*; prim. kititi 2).
okívati, am, *vb. impf. ad* okiniti; wanken, *C.*
ókla, *f.* = okel, der Hauzahn, *Cig.*, *M.*; — der Hakenzahn (des Pferdes), *Rib.-M.*
oklàd, kláda, *m.* 1) die Einfassung (einer Thüre, eines Fensters), *Cig.*; — 2) der Schuhfleck, *Guts.-Cig.*, *C.*
oklâda, *f.* was man herumlegt, die Umlage, der Umschlag, *Cig.*, *M.*
oklâdati, am, *vb. impf. ad* oklasti, = obkladati; belegen; bekleiden, (ein Fenster) ausfüttern, *C.*; belegen, besetzen, *Jarn.*, *M.*
oklâdek, dka, *m.* = obkladek, der Umschlag, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — čutiti palični o., die Schläge fühlen, *Glas.*
oklampáti, âm, *vb. pf.* 1) = klampaje obhoditi, schlendernd abgehen, *Z.*; — 2) den Muth verlieren, *C.*; — 3) o. si život, seinen Körper schwächen, *C.*
oklânjati se, am se, *vb. impf. ad* okloniti se; ausweichen, meiden: o. se koga, česa, *Cig.*, *BlKr.-M.*
oklapéti, ím, *vb. pf.* wanken, sinken, *C.*
oklápiti, klâpim, *vb. pf.* (mit Worten) niederschlagen, *C.*
oklasíti se, ím se, *vb. pf.* Ähren ansetzen, *Jan.*
oklásti, kládem, *vb. pf.* 1) belegen = obložiti, *ogr.-M.*, *C.*; s povozinami o. kup silja, *ogr.-Valj.* (*Rad*); — 2) abfüttern, *Cig.*; mati so žival okladli in dokuhali, *Ravn.* (*Abc.*).
okláti, kǫljem, *vb. pf.* Bisswunden beibringen; pes je otroka oklal.
oklátiti, im, *vb. pf.* nieder=, herunterschlagen (z. B. Obst von den Bäumen): orehe, želod o.; o. oreh, vom Nussbaum die Nüsse völlig herabschlagen.
oklęcati, cam, čem, *vb. pf.* wackelig machen: oklecana kljuka, t. j. taka, katera se na vse strani maja, *Gor.*

oklęjati, am, *vb. pf.* bekleiben, bekleistern, beleimen, gummieren, *Cig.*
oklęjíti, ím, *vb. pf.* = oklejati, *Jan.*
oklękniti, nem, *vb. pf.* umfallen (von Saaten), *C.*
oklèn, klęna, *m.* das Band, *Mik.*; — o. v vratu, der Halsrheumatismus, *Z.*; — prim. okleniti.
oklęn, *adj.* = jeklen, stählern, *Notr.*; — gediegen, kernig, compact, *V.-Cig.*, *Cig.* (*T.*), *C.*; okleno pšenično zrno, *Ravn.*, *Svet.* (*Rok.*); — fest, stark: oklene kosti, *C.*; — oklen dovtip, ein kerniger Witz, *Bes.*
okléniti, klęnem, *vb. pf.* umklammern, umschließen, umfassen; — einklammern (gramm.), *Cig.* (*T.*); — o. se koga (česa), sich an jemanden (etwas) klammern; okleni se mene, halte dich an mich; umfassen: kolena se oklene, *Ravn.*
oklenjénje, *n.* die Umklammerung, *Z.*; — o. vratu, der Halsrheumatismus, *C.*
oklèp, klępa, *m.* 1) die Umfassung: der Brunnenkasten, *Cig.*, *Jan.*; — der Rahmen (eines Bildes), *C.*; — der Formrahmen der Buchdrucker, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — die Fenster=, Thüreinfassung, *Cig.*, *Z.*, *Notr.*; — die Einfassung des untern Mühlsteines, *Z.*; — der Ring (um etwas zusammenzuhalten), *Cig.*, *Jan.*; — der viereckige, mit Erde u. dgl. gefüllte Blockkasten, *V.-Cig.*; — das Geviere, das Bohlenjoch im Bergbau, *Cig.*; — die unteren, gebundenen Bäume des Dachgerüstes, *Z.*; — *pl.* oklepi, die Unterlagbäume eines hölzernen Gebäudes, *Rib.-M.*; — 2) die Klammer, das Einschlusszeichen, *C.*, *Nov.*; — 3) der Panzer, der Harnisch, der Küraß, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; prsni o., *Hip.* (*Orb.*).
oklepâj, *m.* das Einschließungszeichen, die Klammer, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.* (*T.*), *C.*, *nk.*
oklépanje, *n.* die Umschließung, *Cig.*
oklępar, rja, *m.* der Harnischmacher, *Cig.*
1\. **oklépati**, klępam, pljem, *vb. impf. ad* okleniti; umschließen, umklammern, umfassen; — einschließen: o. kot, *Cig.* (*T.*), *Cel.* (*Geom.*); — o. se koga (česa), sich an jemanden (etwas) klammern, umfassen, umschlingen.
2\. **oklépati**, klępljem (oklepáti, âm), *vb. pf.* behämmern, beklopfen: o. koso, die Sense abdengeln.
oklępek, pka, *m.* das Einschlusszeichen, die Klammer, *Cig.*, *Jan.*
oklępen, pna, *adj.* einschließend: oklępnǫ gorovje, das Randgebirge, *Cig.* (*T.*), *Jes.*
oklepetáti, etâm, ęčem, *vb. pf.* verleumden, *Z.*
oklępje, *n.* der Panzer, *C.*
oklępnica, *f.* das Panzerschiff, *C.*, *SlN.*
oklępnik, *m.* ein bepanzerter Krieger, der Kürassier, *Cig.*, *Jan.*, *M.*
oklęst, *f.* = oklešćena veja, *Dol.*; tudi *coll.* abgeschlagene Äste eines Baumes, der Abschlag, *Cig.*
oklęstek, stka, *m.* der Prügel, *Cig.*, *SlN.-C.*; oklestki, das Knüttel= o. Prügelholz, *Cig.*, *Jan.*
oklęstiti, im, *vb. pf.* 1) behacken, abästen: drevo o.; vršiče o. drevju, die Bäume abkappen, *Cig.*; — 2) o. koga, jemanden abprügeln:

o. Turka, den Türken eine Niederlage beibringen, *Navr.(Let.)*.
oklėstriti, im, *vb. pf.* = oklestiti: 1) abästen, *C.*; — 2) abprügeln, *ogr.-M.*, *C.*
oklėščati, am, *vb. impf. ad* oklestiti, *Z.*
oklėšček, čka, *m.* der Prügel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Kr.*
oklėščeváti, ûjem, *vb. impf. ad* oklestiti; abästen, *Jan.*
oklėščînje, *n. coll.* kar se naklesti, abgehackte Äste, *C.*
oklėščnica, *f.* eine Handvoll halbgebrechelten Hanfes oder Leines, *C.*, *Z.*
oklėštráti, âm, *vb. pf.* durch Abschlagen beschädigen: toča je vse oklėštrala, *BlKr.*
oklėti se, kólnem se, *vb. pf.* sich verschwören, *Habd.*
oklėtva, *f.* die Verschwörung, *Habd.-Mik.*
oklėvanje, *n.* = obotavljanje, *LjZv.*; — prim. oklevati.
oklėvati, am, *vb. impf.* = obotavljati se, *nk.*; — hs.
oklevetáti, âm, *vb. pf.* verleumden, *Z.*, *nk.*; — stsl.
oklevetávati, am, *vb. impf. ad* oklevetati, *nk.*
oklìc, klíca, *m.* die Verkündigung, die Verlautbarung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — das Eheaufgebot; v oklicu biti, im Brautstande sein, *C.*; = v oklicih biti, *Cig.*; = na oklicu biti, *DSv.*; = na oklicih biti, *LjZv.*; na oklic dati koga, jemandes Eheaufgebot einleiten, *Z.*
oklicár, rja, *m.* der Ausrufer, *C.*
oklícati, klîčem, *vb. pf.* ausrufen, verlautbaren, verkündigen; za zapravljivca o., öffentlich für einen Verschwender erklären, *Cig.*; — (ein künftiges Ehepaar) aufbieten; bila sta oklicana prvikrat.
oklicávanje, *n.* das Verkündigen; — das Aufbieten (eines künftigen Ehepaares).
oklicávati, am, *vb. impf.* = oklicevati; verkündigen; — eine Heirat ankündigen, aufbieten.
oklicevàti, cûjem, *vb. impf. ad* oklicati; verkündigen; birič nekaj oklicuje pred cerkvijo; — (ein Hochzeitspaar) aufbieten.
oklicevâvec, vca, *m.* der Verkünder, *Cig.*, *Jan.*, *Cv.*
oklicevâvka, *f.* die Verkünderin, *Cig.*
oklicílo, *n.* die Verlautbarung, *Svet.(Rok.)*.
okličen, čna, *adj.* Verkündigungs-: oklični list, der Verkündschein, *C.*
okliči, *m. pl.* = oklic, das Eheaufgebot, *Štrek.*, *Notr.*
oklîčje, *n. coll.* = mladje, junges Holz, *Cig.*
oklînčiti, klînčim, *vb. pf.* pflockförmig zuspitzen, *C.*, *Z.*
oklînek, nka, *m.* ein Stück Leinwand, das an einem Ende oder an beiden spitz zuläuft, die Gehre, *V.-Cig.*; — ein spitzer Winkel, *Z.*
oklîniti, klînim, *vb. pf.* 1) pflockförmig zuspitzen, *Cig.*; — 2) auspflöcken, *Cig.*, *Z.*
oklínjati, am, *vb. impf. ad* okliniti, *Z.*
okliti, klíjem, *vb. pf.* aufkeimen, *C.*
okljeváti, kljújem, *vb. pf.* = okljuvati, *Cig.*, *Jan.*
okljûček, čka, *m.* die Enclave, *h. t.-Cig.(T.)*.
oključína, *f.* die Enclave, *SlN.*
okljúčiti, im, *vb. pf.* winkelförmig krümmen, *Z.*
okljûčnik, *m.* das Winkelmaß, *Cig.*
okljûk, *m.* winkelförmige Krümmung, *V.-Cig.*, *Let.*; — das Winkelstück, *DZ.*; — = cestni ovinek, *Levst.(Cest.)*, *Dol.*; hoditi po svojih posebnih okljukih, auf seinen besonderen krummen Wegen wandeln, *Levst.(Zb. sp.)*; — popraviti okljuke, die Unrichtigkeiten verbessern, *Levst.(Nauk)*.
okljûnje, *n.* die Schnabelhaut, *Cig.*
okljuváti, kljúvam, kljújem, *vb. pf.* mit dem Schnabel behacken, bepicken.
1. **óklo**, *n.* = okel, der Hauzahn, *Cig.*, *Jan.*, *Vrt.*
2. **óklo**, *n.* = jeklo, *Rib.-M.*, *Notr.*
oklobučíniti, înim, *vb. pf.* mit Filz besetzen.
oklofutáti, âm, *vb. pf.* abohrfeigen.
oklofutováti, ûjem, *vb. impf. ad* oklofutati, abohrfeigen, *Cig.*
oklòn, klóna, *m.* = ovinek, die Windung (eines Flusses), *C.*
oklóniti se, klǫ́nim se, *vb. pf.* o. se koga, jemandem ausweichen, ihm aus dem Wege gehen, *Cig.*, *BlKr.-M.*
oklòp, klópa, *m.* der Harnisch, der Panzer, der Küraß, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Vrt.*; — vzemite oklope zveličanja, *Krelj*; oblečeni z oklopom vere, *Dalm.*; In oklop in ščit zdrobi mu strah, *Levst.(Zb. sp.)*; = *pl.* oklopi, der Harnisch, *Meg.*; — rakov o. ali koš, die Krebsschale, *Erj.(Izb. sp.)*.
oklôpa, *f.* = oklop: železna o., *kajk.-Valj.(Rad)*.
oklopár, rja, *m.* der Panzermacher, *Cig.*, *Jan.*
oklôpec, pca, *m. dem.* oklop, *Cig.*
oklôpek, pka, *m. dem.* oklop; die Hülse (bei Werkzeugen), *DZ.*
oklópiti, klǫ́pim, *vb. pf.* umfassen, umringen, *C.*; — bepanzern, *Guts.-Cig.*, *C.*; okloplјen, gepanzert (zool.), *Cig.(T.)*.
oklôpje, *n.* der Harnisch, *Mur.*, *Jan.*
oklôpnica, *f.* 1) das Panzerschiff, *nk.*; — 2) ribe oklopnice, Panzerwangen (cataphracti), *Erj.(Ž.)*.
oklôpnik, *m.* 1) der gepanzerte Soldat, der Kürassier, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) = pasanec, das Armadill, das Panzerthier, *Cig.*; — brazdasti o., die gefurchte Käferschnecke (chiton sulcatus), *Erj.(Ž.)*.
oklôr, *m.* der Mantel, der um den Hals geschlagen wird, *Notr.-M.*; (okolor, *vzhŠt.-C.*); — prim. kolor, lat. collare.
oklúten, tna, *adj.* abscheulich, *C.*; — prim. neskluten.
okmẹ́tovati, ujem, *vb. pf.* die Landbauarbeiten bestellen, das Feld bebauen, bepflügen, *Cig.*
oknár, rja, *m.* = predar, der Schmarotzer (bei Hochzeiten), *C.*
oknaríce, *f. pl.* = oknice, *C.*, *Z.*
óknast, *adj.* fensterartig; oknaste duri, die Glasthüre, *Jan.(H.)*.
oknện, *adj.* Fenster-: okneno železo, *C.*
oknenica, *f.* der Fensterbalken, *C.*

ǫ́knica, *f.* 1) der Fensterladen, *Notr.*; nav. *pl.* oknice, die Fensterläden, die Jalousien, *Cig., Jan., Kras-Erj.(Torb.)*; o. na potezo, regulierbare Jalousien, *Levst.(Pril.)*; — 2) der Fensterflügel, *Jan.*

ǫ́knik, *m.* = oknica, *Notr.*

okninjak, *m., Mur.*, pogl. okinjak.

oknják, *m.* obstranski kamen pri oknu, *C.*

óknǫ, *n.* 1) das Fenster; o. natekniti, sneti, das Fenster einhängen, ausheben; pod ǫ́kna hoditi, fenstern gehen; okna imeti na ribnik, die Aussicht auf den Teich haben, *Levst.(Pril.)*; — slepo okno, blindes Fenster, *Cig., Jan.*; die Nische, *Polj.*; — 2) eine fensterähnliche Öffnung: das Visier an einem Helme, *V.-Cig.*; — ein ins Eis gehauenes Loch, *Cig.*; — die Bodenthür am Fasse, *Cig.*; — die Kluft im Liegenden (mont.), *Cig.*; — der Schacht, *Cig.*; = rudniško o., *Jan.(H.)*; — der Nabel einer Kuppel, *Cig.(T.)*; — 3) der Theil einer Getreideharfe zwischen zwei Säulen, *C.*; imam tri okna pšenice in dve okni ječmena, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; tudi mera za njive, t. j. toliko njive, da s pridelkom napolni eno okno kozolca, *Temljine(Tolm.)-Štrek.*; — die Abtheilung eines Zaunes zwischen zwei Säulen, *C.*; der Brückenbogen zwischen zwei Pfeilern: most na trinajst oken, *Navr.(Let.)*.

oknovína, *f.* das Fenstergeld, *Cig.*

óknovka, *f.* der Fensterladen, *Vrtov.(Vin.)*.

okǫ̑, očę̑sa, *n.* 1) das Auge; *pl.* očę̑sa (oka, *ogr., kajk.*); oči, *f. pl.* das Augenpaar lebender Wesen, die Augen; več vidijo oči od očesa, *Jan.(Slovn.)*; medlo oko, ein müdes Auge, *Cig.*; debelo o., das Glotzauge, *Cig.*; bistro o., ein lebhaftes Auge; vdrte oči, hohle Augen; krvavo oko, das Blutauge, *Cig., C.*; solzne oči, thränenfeuchte Augen; z vprtimi očmi, mit unverwandten Augen, *Cig.*; z golim očesom, z golimi očmi, mit bloßen, unbewaffneten Augen; = s praznimi očmi, *jvzhŠt.*; na oči, dem Augenscheine nach, *Vrt.*; na oči je kakor novo, *LjZv.*; = na oko, *C.*; na ǫ̑kǫ, *Valj.(Rad.)*; = po očeh, *Cig.*; na oko, nach dem Augenmaße: na o. preceniti, *DZ.*; = na oči, *Cig.*; = kakor oči kažejo, *Cig.*; na prve oči, auf den ersten Anblick, *C.*; na oko vzeti (dejati) koga, einen aufs Korn fassen, *Cig.*; na očesu imeti, auf dem Korne haben, *Cig.*; pod oči dobiti koga, jemanden zu Gesichte bekommen, *Danj.(Posv. p.)*; pred očmi biti komu, jemandem vorschweben; izpred oči izginiti, aus den Augen schwinden; oko se je prijelo česa, das Auge haftet an etwas, *Cig.*; povsod oči imeti, auf alles achtgeben; oko (oči) imeti na kaj, ein Augenmerk auf etwas haben, *Cig.(T.), DZ.*; oči obračati v koga, jemandem Blicke zuwerfen, *Cig.*; o. vpreti v koga, jemanden mit den Augen fixieren, *Cig.(T.)*; očesa ne zgeniti, mit unverwandtem Auge hinblicken; oči pasti, die Augen weiden; oči pobesiti, den Blick senken; = oči po sebi vreči, *Ravn.*; oči kam vreči, einen Blick irgendwohin werfen, *jvzhŠt.*; mladenič na devico, Ona meče nanj oči, *Levst.(Zb. sp.)*; z očmi streljati, feurige Blicke werfen, *C.*; vse se godi pod njegovim očesom (unter seiner Controle), *Levst.(Močv.)*; oči komu obrniti na kaj, jemanden auf etwas aufmerksam machen, *DZ.*; oko imeti obrnjeno na kaj, einer Sache Aufmerksamkeit schenken, *Levst.(Nauk)*; v oči biti, hervortreten, *Cig.(T.)*; zelene rože preveč v oči mahajo, *Jurč.*; to je preveč na očeh, das ist zu auffallend, *Svet.(Rok.)*; blisk oči vzame (jemlje), der Blitz blendet, *C., Vrt.*; svetloba oči jemljoča, *Ravn.*; iz oči v oči, von Angesicht zu Angesicht, *Cig., Jan., C.*; niti iz ǫ̑či v ǫ̑či nikogar ne pogleda, *Jurč.*; v oči povedati komu kaj, jemandem etwas offen, ins Gesicht sagen, *C.*; iz oči v oči povedati, offen sagen, *V.-Cig., Jan.*; iz oči (z oči) v oči psovati koga, *Mik.*; povedimo si resnico iz oči v oči, *Levst.(Zb. sp.)*; dokoder oči neso, so weit das Auge reicht, *LjZv.*; za oči se zgrabiti, = zu weinen anfangen, *C.*; oči tiščati = weinen, *Bas.*; na oči komu kaj reči = v obraz povedati, *Temljine(Tolm.) - Štrek.(Let.)*; imeti večje oči kakor želodec = mehr verzehren wollen, als der Magen verträgt, *Cig.*; dal bi mu oko iz glave = er gäbe ihm das Herz aus dem Leibe, *Cig.*; ne da mu več lepega očesa, er gönnt ihm keinen freundlichen Blick mehr, *Ravn., LjZv.*; ne dado jim dobrega očesa, *Jap.(Prid.)*; imeti malo očesa za koga, jemanden ziemlich gerne sehen, *Jurč.*; — 2) slepa oka, die Schläfe, *Mur.*; — 3) kurje oko, das Hühnerauge (am Fuße); kurja očesa imeti na nogi; = žabje oko, *Mur.*; — 4) das Auge (auf der Karte, dem Würfel), *Cig.*; — 5) der Fingerringstein, *C.*; — rakova oka, die Krebssteine, *Caf(Vest.)*; — 6) das Auge (an den Reben, Bäumen u. dgl.), die Blatt- o. Blütenknospe; *pl.* očesa: vinska trta je pognala očesa, *Ravn.-Mik.*; (tudi: oka, trsova, drevesna oka, *Caf[Vest.]*); — 7) die Narbe (im Ei), der Hahnentritt, *Cig.(T.)*; — die Narbe (bei Hülsenfrüchten), der schwarze Keim (an den Bohnen), *Cig.*; — der Spiegel (zool.), *Cig.(T.)*; — 8) die Masche (in Netzen, im Strickwerk), die Schlinge am Seil, *V.-Cig.*; oka v mreži, *Zv.*; — 9) rastline: volovsko o., die weiße Wucherblume o. Trafelblume (chrysanthemum leucanthemum), *Cig., Jan., Tuš.(R.)*; — pasje o., das Flohkraut (pulicaria), *Dict.*; tudi: das Mückenkraut (inula conyza), *C.*; — hudičevo o., die Einbeere (paris quadrifolia), *Z., C.*; — kurje o., das Gauchheil (anagallis), *Pjk.(Črt.)*; — ptičja očesa, die Becherblume (poterium polygamum), *Josch*; — mačje oči, das Sumpf-Vergissmeinnicht (myosotis palustris), *Cig., Jan., Tuš.(R.)*.

okobâł, *adv.* = okobalo, *C., Kr.*

okobáliti, âlim, *vb. pf.* mit den Füßen rittlings umklammern, *Cig., M., Kr.*; o. konja, das Pferd besteigen, *C.*; posekano deblo je okobalil, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — prim. okobalo.

okobaljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* okobaliti, *Z.*

okobálo, *adv.* rittlings: o. sedeti, *Levst.(Rok.)*, *Mik.*, *Notr.*; — prim. it. a cavallo, *Mik.(Et.)*.

okodráti, âm, *vb. pf.* aufkräuseln, *Jarn.*

okoj, *m.* der Thalabhang (iz furl. occhiaia), *C.*

okòł, kóla, *m.* 1) eine Umzäunung (für Schweine, Schafe), der Viehhof, *Mur.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*, *Caf(Vest.)*, *Trst.(Let.)*; — ein umzäunter Weideplatz, *vzhŠt.*; — der eingefriedete Platz um ein Haus herum, *SlGor.*; — 2) der Umkreis, *Mik.*; — tudi: ókoł, izgovarja se nav. ókol (ókolj), *vzhŠt.*

ókoł, okǫ̂li, *f.* der eingefriedete Weideplatz, *Luče (Št.)-Erj.(Torb.)*.

okōlbati, am, *vb. pf.* abscheren, stutzen (Haare, Äste), *C.*; — prim. kolba.

okǫ̂lčje, *n.* die Hüftgegend, *Cig.(T.)*.

okǫ̂lek, lka, *m.* 1) = ovinek, *C.*; — 2) der Umstand, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

okǫ̂len, lna, *adj.* herum befindlich, *Mur.*; umliegend, *C.*; okolne vasi, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; okolni gozdi, *Levst.(Močv.)*; okolna zemlja, *Levst.(LjZv.)*; — okolna pot, der Umweg, *Cig.*; — okolnocepek, peritom (min.), *Cig.(T.)*; — Rund-: okolni razpis, das Rundschreiben, das Circulare, *Cig.*; okolna vožnja, die Rundreise, *DZ.*

okǫ̂li, I. *adv.* = okolo 1) herum, im Umkreise; okoli in okoli, ringsherum; — 2) ungefähr, beiläufig: okoli dvesto goldinarjev; — II. *praep. c. gen.* 1) um — herum: okoli vrta iti; okoli koga se plaziti; okoli sebe mahati s palico; — okoli božiča, um Weihnachten; — 2) (pri števílih) bei: okoli dveh sto goldinarjev.

okǫ̂lica, *f.* die Umgegend, die Umgebung; mestna okolica; — die Gegend, der Landstrich, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; der District, der Bezirk, *Cig.*, *Jan.*

okǫ̂ličan, *m.* der Bewohner der Umgebung (z. B. einer Stadt), der Anwohner; okoličani, die Bewohner eines Territoriums (z. B. des Triester Territoriums); tudi: okoličàn, ána.

okǫ̂ličanski, *adj.* Territorial-: okoličanski (ali: okoličânski) bataljon, *Trst.*

okoličati, am, *vb. pf.* bepfählen, bestecken (z. B. einen Weinberg), *Cig.*

okǫ̂ličen, čna, *adj.* zur Umgebung gehörig.

okolíčiti, îčim, *vb. pf.* bepfählen, bestecken (z. B. einen Weinberg), *Cig.*, *Jan.*

okǫ̂ličje, *n.* eine Malvenart (malva nicaeensis), *Podgorje(Istra)-Erj.(Torb.)*.

okǫ̂ličnica, *f.* = lokalizem, *Jan.*

okǫ̂ličnost, *f.* der Umstand, *C.*; prav nenavadne okoličnosti, *Cv.*

okolîja, *f.* der Bereich, der Sprengel, das Gebiet, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; colna o., das Zollgebiet, *DZ.*

okolína, *f.* 1) die Rundung, *C.*; — 2) die Umgegend, *Cig.(T.)*, *C.*; v okolini, im Umkreise, *Cig.*; — das Gebiet, der Bezirk, *C.*, *Slom.*, *DZ.*, *Vrt.*; kak posel opravljati po svoji okolini (in seinem Sprengel), *Levst.(Nauk)*; — 3) der Umstand, *Cig.*, *C.*

okolíš, *m.* 1) der Umweg, *Cig.*, *Jan.*, *Svet.(Rok.)*; — okoliši, Umschweife, *Jan.*; po okoliših pripovedovati, weitschweifig erzählen, *LjZv.*; začel jo je nekam po okoliših snubiti, *Erj.(Izb. sp.)*; brez okolišev, ohne Umstände, *Svet.(Rok.)*, *Str.*, *Jurč.*; tudi: brez okoliša, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) der Umkreis, das Gebiet, *Jan.*, *Cig.(T.)*; močvirski o., das den Moorgrund umschließende Gebiet, *Levst.(Močv.)*; — der Bereich, der District, *Cig.*, *Jan.*; zdravnik vašega okoliša, *Vod.(Bab.)*; volitveni okoliši, Wahlbezirke, *Levst.(Nauk)*; colni o., das Zollgebiet, *DZ.*; cestni o., der Wegdistrict, *Levst.(Cest.)*; kužni o., der Seuchenbezirk, *Levst.(Nauk)*; šolski o., der Schulsprengel, *UčT.*; o. okrajnega sodišča, der Bezirksgerichtssprengel, *DZ.*

okolíšanje, *n.* Umschweife, *C.*; brez okolišanja, ohne Umstände, *Zora.*

okǫ̂lišče, *n.* die Umgebung, der Umkreis, der Bezirk, das Gebiet, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*, *C.*, *Nov.*; der Bereich, *DZ.*

okǫ̂liščina, *f.* 1) die Umgegend, *Ravn.-Valj.(Rad)*; die Umgebung: začel sem ti obrisovati svojo okoliščino, *Jurč.*; — 2) der Umstand, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*; okoliščine so nanesle, die Umstände erfordern es, *Cig.*; po okoliščinah, nach der Lage der Dinge, *Cig.*; — 3) okoliščine, Umschweife: z okoliščinami povedati, *Svet.(Rok.)*; okoliščin išče, er macht Umstände, *Svet.(Rok.)*.

okolîščnice, *f. pl.* = obod pri mlinskem kamenu, *Cig.*

okolíšek, ška, *m.* der Kreis, die Runde: iti v o., im Kreise laufen, *Cig.*; vse gre v o., alles taumelt herum, *C.*

okolíšen, šna, *adj.* Districts-, *Jan.(H.)*.

okolíšiti, îšim, *vb. impf.* auf Umwegen gehen, mit Umschweifen erzählen, tudi: okolišiv iti, okolišiv pripovedovati, *Lašče-Levst.(Rok.)*.

okolîšje, *n.* die Umgebung, der Umkreis, *C.*

okolîški, *adj.* mit Umschweifen: o. govor, *SlN.*

okǫ̂lišnji, *adj.* in der Umgebung befindlich, umliegend, *C.*; angrenzend, (okolšen) *Jan.*

okóliti, kǫ̂lim, *vb. pf.* bepfählen, bestecken, *Cig.*; o. vinograd, *jvzhŠt.*

okǫ̂livrat, *adv.* rundherum, *ogr.-Mik.*

okǫ̂livrč, *adv.* um und um, *BlKr.*, *M.*, *Mik.*, *Navr.(Let.)*; (okoluvrč, *BlKr.-DSv.*; okolovrč, *BlKr.-Let.*).

okoljàn, ána, *m.* der Bewohner der Umgegend, *Nov.*

okoljâva, *f.* 1) der District, *Cig.*; — 2) der Umfang, *C.*

1. **okǫ̂lje**, *n.* die Umgegend, die Umgebung, *Cig.*, *Jan.*; der Umkreis, der Rayon, *DZ.*, *SlN.*, *Nov.*

2. **okǫ̂lje**, *n.* die Palissade, *Cig.*

okǫ̂lnik, *m.* = okolnica, das Circulare, *DZ.*

okǫ̂lnica, *f.* = okrožnica, das Rundschreiben, *C.*

okǫ̂lnost, *f.* der Umstand, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*; — iz češ.(?)

okolo, I. *adv.* = okoli, herum, *Jan.*, *nk.*; okolo hoditi, *Krelj*; — II. *praep. c. gen.* um — herum, *Mik.*, *nk.*

okolobáriti, ârim, *vb. pf.* umkreisen: okolobarili smo naposled tudi Južno Ameriko, *Cv.*

okǫ̂loma, *adv.* herum, *C.*

okolováti, ûjem, *vb. impf.* circulieren, *C.*
okolščina, *f.*, *Jan.*, *nk.*, pogl. okoliščina.
okolúš, *m.* = okoliš, der Umweg, *Rib.-Mik.*
ókom, *adv.* v okom priti čemu, einer Sache (einem Übel) zuvorkommen, steuern, Einhalt thun, *Cig.*, *C.*, *M.*, *nk.*, *ob laški meji-Levst. (Rok.)*, *Tolm.*, *Ip.*; tudi: okom priti, *Tolm.*
okomatáti, âm, *vb. pf.* = ohomotati: anschirren: konja o., *Cig.*; — o. se, = opraviti se za kako pot (šaljivo), *BlKr.*
okomátiti, âtim, *vb. pf.* = okomatati, *Jan.*
okomìg, míga, *m.* der Augenwink, *Jan.*; — der Augenblick, *Cig.(T.)*, *Slom.*; — stsl.
okomîgljaj, *m.* der Augenblick, *Cig.*, *M.*
okomọ̑l, *adj.* gestutzt, *C.*; — prim. komol.
okọ̑n, *m.* der Barsch, *C.*; — prim. okak.
okončânje, *n.* die Beendigung.
okončáti, âm, *vb. pf.* beendigen.
okončávati, am, *vb. impf.* = okončevati, beendigen; — o. se, auslauten, *Cig.*
okônček, čka, *m.* der Ausgang (eines Wortes), *Cig.*
okončeváti, ûjem, *vb. impf. ad* okončati; beendigen, *Z.*
okončína, *f.* okončine, die Extremitäten, *Cig. (T.)*, *Erj.(Som.)*.
okonjáti, âm, *vb. pf.* betrügen (iz it: ingannare), *Senožeče-Erj.(Torb.)*.
okòp, kópa, *m.* 1) die Umgrabung, *Cig.*, *C.*; — 2) die Schanze, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; die Verschanzung, der Wall, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*; okope delati, den Boden bewallen, *Cig.*
1. **okópati**, kọ́pljem in: okopáti, pâm, *vb. pf.* 1) um etwas herum graben, umgraben, umhauen; o. koruzo, repo; — 2) verschanzen, *Cig.*; o. se, sich verschanzen, *Cig.*; — 3) o. roj = ogrebsti roj, *Cig.*; — 4) durch umständliche Reden für etwas gewinnen, *Tržič-Štrek.(LjZv.)*.
2. **okọ́pati**, pam, pljem, *vb. pf.* durch ein Bad abwaschen, abbaden; o. konje, abschwemmen, *Cig.*; o. se, sich abbaden, *Cig.*, *Jan.*; o. se v svoji krvi, sich in seinem Blute baden, *Jsvkr.*; okopan, gebadet, *Cig.*
okopávanje, *n.* das Umgraben.
okopávati, am, *vb. impf.* = okopovati; 1) um etwas herum graben, umgraben, *Cig.*, *Jan.*; — 2) o. roj = ogrebati roj, *Cig.*; — 3) o. koga, um jemanden beschäftigt sein, ihn pflegen, *Jurč.*; — 4) o. se, = ogrebati se, zaudern, *Bes.-C.*
okopavína, *f.* sadeži, ki se skopavajo, die Hackfrucht (repa, zelje i. t. d.), *Cig.*, *C.*, *Nov.*
okópen, pna, *adj.* Schanz=: okọ̑pnọ delo, die Schanzarbeit, *Jan.*
okopéti, ím, *vb. pf.* muchlig werden (o žitu, moki), *Cig.*, *Gor.-M.*, *Svet.(Rok.)*; v kozolec zloženo mokro snopje okopi, rekše, segreje se in potlej oprhne ali splesneje, *Lašče-Levst.(LjZv.)*; okopel, dumpfig, faulicht, muchlig, *V.-Cig.*, *M.*, *C.*; okopel kruh, kadar začne nekako mehek biti in se nitke po njem delajo, *jvzhŠt.*; okopelo dišati, mucheln, *V.-Cig.*

okopnéti, ím, *vb. pf.* aufthauen (o snegu), *Jan.(H.)*.
okopník, *m.* der Schanzengräber, *Cig.*; der Pionnier, *Jan.(H.)*.
okopnîški, *adj.* Pionnier=, *Jan.(H.)*.
okopovânje, *n.* das Umhauen, das Umgraben.
okopováti, ûjem, *vb. impf. ad* okopati; umhauen, umgraben; verschanzen.
okopúniti, ûnim, *vb. pf.* 1) kapaunen, kappen, *Z.*; — 2) (durch Verhexung) unbrauchbar machen: o. britvo, koso, *Fr.-C.*
okoráčiti, âčim, *vb. pf.* umschreiten, begehen: smrt je svet okoračila, *ogr.-C.*
okorê, *adv.* = obkorê, um wie viel Uhr? um welche Stunde?
okorêj, *adv.* = okore.
okorȩ̂l, ẹ́la, *adj.* steif, starr, *Jan.(H.)*; — hs.
okorélost, *f.* die Steifheit (stil.), *Cig.(T.)*; — hs.
okóren, rna, *adj.* 1) steif, starr, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(M.)*; — 2) stützig, verstockt, halsstarrig, *Meg.*, *Cig.*, *M.*, *C.*; trdovratni ali okorni grešniki, *Krelj*; — 3) plump, linkisch, unbehilflich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — rauh (stil.), okorna pisava, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
okorenéti, ím, *vb. pf.* Wurzel fassen, *C.*; pustil si vinograd okoreneti, *Trub.(Psal.)*.
okoreníčiti se, îčim se, *vb. pf.* = okoreniniti se, *nk.*
okoreníniti se, înim se, *vb. pf.* = okoreniti se, *Zv.*
okoreníti, ím, *vb. pf.* 1) (eig. bewurzeln), stark machen: srce komu o., *Trub.-Let. 1891, 150.*; — 2) o. se, sich bewurzeln, *C.*, *Z.*; Wurzeln fassen, *C.*; ti si pustil, da se je (vinska trta) okorenila, *Dalm.*; okorenjen, eingewurzelt, *C.*
okosèg, séga, *m.* die Augenweite, die Sehweite, *Cig.*
okorica, *f.* = 2. ogrce, *C.*
okoréti, ím, *vb. pf.* starr o. steif werden, *Jan.*, *C.*; okórẹl, rẹ́la, verhärtet, steif, starr, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; lice od mnogih viharjev okorelo, *Zora*; — steif (stil.), *Cig.(T.)*.
okorístiti se, îstim se, *vb. pf.* o. se česa, aus einer Sache einen Nutzen ziehen, benützen, *Cig.(T.)*, *nk.*; o. se pravice, von einer Befugnis Gebrauch machen, *DZ.*, *C.*, *Vrt.*; sich zunutze machen: o. se s čim, *Zv.*, *Narr. (Let.)*; sich behelfen, *LjZv.*
okoríti, ím, *vb. pf.* hart oder starr machen: okoril je njih srce, *Trub.*
okộrnež, *m.* ein schwerfälliger, plumper Mensch, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
okọ̑rnik, *m.* = okornež, *C.*
okọ́rnost, *f.* 1) die Steifheit; — 2) die Hartnäckigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — 3) die Schwerfälligkeit, die Plumpheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
okornováti, ûjem, *vb. impf.* 1) linkisch sein, *M.*; — 2) o. se, störrig oder halsstarrig sein, *Trub.*
okorúziti, rûzim, *vb. pf.* = ogoljufati, *Dol.*
okosíti, ím, *vb. pf.* (den Rand) abmähen, *Z.*
okosítriti, îtrim, *vb. pf.* auszinnen, (okositariti) *Cig.*

okoslǫ̂vje, *n.* die Augenlehre, die Ophthalmologie, *Cig., Slom.*
okosmatẹ́ti, ím, *vb. pf.* rauh, behaart werden, *Jan.*
okosmátiti, âtim, *vb. pf.* rauh machen, *Cig.*; sukno o., *Cig.*; — o. se = okosmateti, *Cig.*
okostenẹ́ti, ím, *vb. pf.* verknöchern, *Cig., Jan.*
okǫ̂stje, *n.* das Knochengebäude, das Knochensystem, *Cig., Jan., Erj.(Som.).*
okǫ̂stnica, *f.* das Skelet, *Cig., Jan., Cig.(T.), C., Erj.(Som.).*
okostnják, *m.* = okostnica, *C.*
okošáti, âm, *vb. pf.* durch Schlagen mit der Garbe die Körner herausbringen: o. snop, *Cig.*
okoščenẹ́ti, ím, *vb. pf.* = okosteneti, *Cig., Jan., Let.*
okoščenẹ́vati, am, *vb. impf. ad* okoščeneti, *Let.*
okotíti se, ím se, *vb. pf.* Junge werfen, *Cig.*; (von Katzen, Hunden), *Z.*
okòv, kóva, *m.* der Beschlag, das Beschläge, *Mur., Cig., Jan.*; knjižni okovi, Bücherbeschläge, *Cig.*; (okǫ̂vi, *f. pl.* Beschläge, *Met.)*; — *pl.* okovi, eiserne Fesseln, *Mur., Cig., Jan., nk.*
okǫ̂va, *f.* = okov, der Beschlag, *Cig., C.*; durna okova, das Thürband, *C.*
okovânje, *n.* die Handlung des Beschlagens; die Fesselung (mit eisernen Fesseln), *Jan.*
okovâra, *f.* die Sicherstellung einer Sache gegen Schaden, die Verwahrung, *C.*
okovárẹn, rna, *adj.* sorgsam, *C.*; behutsam: okovarno kaj delati, *C.*
okováriti, ârim, *vb. pf.* verwahren, in Sicherheit bringen, sicherstellen, *Cig., Jan., C., Slom., Št.*; o. panje, *Gol.*; jeze utrditi in o., die Böschungen versichern, *Levst.(Močv.).*
okovárjati, am, *vb. impf. ad* okovariti; schützen, sichern, *Jan., C.*; o. se, sich schützen, sich sichern, *ZgD.*
okovárljiv, *adj.* sorgsam, sparsam: o. človek, ki vse lepo hrani, *C.*
okovârnik, *m.* der Beschützer, *C.*
okovárnost, *f.* die Sicherheit, *C., Gol.*
okovârstvǫ, *n.* der Schutz, *C.*
okováti, kújem, *vb. pf.* mit einem metallenen Beschlag versehen, beschlagen; voz, vrata o., *Mur., Cig., Jan.*; — o. dragi kamen, den Edelstein fassen, *Cig.(T.)*; o. koga, jemanden in Fesseln (Ketten) legen, *Mur., Cig.*
okovávanje, *n.* das Beschlagen; — das Fesseln (mit eisernen Fesseln).
okovávati, am, *vb. impf. ad* okovati; beschlagen, *Cig.*; — fassen: drage kamene o., *Cig.*; — in eiserne Fesseln schlagen: o. koga, *Cig.*
okôvek, vka, *m.* der Beschlag, *C.*
okǫ̂vina, *f.* 1) železo, na katerem se kosa kleplje, *Žabče(Tolm.)-Erj.(Torb.)*; — 2) *pl.* okovine, die Schmiedeabfälle, der Eisenschlag, *Jan., C.*
okǫ̂vnik, *m.* 1) der Schienennagel, *Cig.*; — 2) der Mörser, *Jan., C.*
okovrệ, *adv.* = okore, *Jurč.*
okovrệj, *adv.* = okore, um welche Zeit? *SKr.*

okozíti se, ím se, *vb. pf.* Junge gebären (von der Ziege), *Jan., Burg.(Rok.).*
okozláti, âm, *vb. pf.* durch Erbrechen besudeln, bekotzen.
okǫ́žiti, im, *vb. pf.* mit einer Haut umziehen, umhäuten, *Cig.*; o. se, eine Haut bekommen, *Cig.*; — o. se, einen Gewinn machen, *Cig.*
okožuháti, âm, *vb. pf.* (den Mais) abschälen, *Cig., Št.*
ōkra, *f.* = ohra, der Ocker (min.), *Cig., Jan., Cig.(T.).*
okráčenje, *n.* die Verkürzung, *V.-Cig.*
okračeváti, ûjem, *vb. impf. ad* okratiti: 1) verkürzen, abkürzen, *Jan., C.*; on okračuje moje dni, *Dalm.*; — 2) benachtheiligen, *Jan.*
okrâdba, *f.* die Bestehlung, *Cig., DZ.*; o. denarnice, der Cassendiebstahl, *Cig.*
okrâdenec, nca, *m.* der Bestohlene, *Cig., nk.*
okradník, *m.* der einen bestiehlt, der Dieb, *Cig.*
okrádniti, nem, *vb. pf.* = okrasti, *ogr.-Valj.(Rad).*
okràj, krája, *m.* 1) der Landestheil: ves okraj je vinoroden, *Slovan*; der Bezirk, der District; sodnji (sodnijski) o., der Gerichtsbezirk, politični o., der politische Bezirk, *nk.*; — 2) der Rand, das Ufer, *Mur., Cig.*; — der Hutrand, die Krämpe, *Cig., Valj.(Rad).*
okrâjčati, am, *vb. pf.* mit einem Rande versehen, ausrändern, *Cig.*
okrâjec, jca, *m.* 1) der Rand: o. želodca, der Magenrand, *Cig.*; das Gebräme, das Tuchende, *Jan.*; — die Hutkrämpe, *Cig.*; — = obod, die Zarge, *Jan.*; — 2) okrajci = okončine, die Extremitäten, *Jan.*
okrájẹn, jna, *adj.* 1) Bezirks-; okrâjni glavar; — 2) = obkrajen, *Cig.*; okrajna vožnja, die Cabotage, *Cig.*
okrâjek, jka, *m.* 1) der Rand: der Randstreifen, *Cig.*; der mit Gras bewachsene Rand eines Ackers, Waldes, *M., LjZv.*; der Kleidersaum, *Cig., Jan.*; zlati o., die Goldborte, *Cig.*; ruta z okrajki, das Kantentuch, *Cig.*; — der Hutrand, die Krämpe, *Jan.*; = *pl.* okrajki: klobuk s širokimi okrajki, *Pjk.(Črt.)*; — die Leiste am Tuche, die Sahlleiste, *Cig.*; — das Gesims, *Cig., Jan.*; — der Formsteg der Buchdrucker, *Cig.*; — o. (ladje), der Bord eines Schiffes, *Šol.*; — 2) okrajki, die Extremitäten eines Körpers, *V.-Cig.*
okrajeváti, ûjem, *vb. impf. ad* okrajiti, *Jan.*
okrájevina, *f.* das Gebräme, *Jan.*; o. rane, die Lefze der Wunde, *Cig.*
okrájina, *f.* 1) der Ackerrain, *Svet.(Rok.)*; — 2) der Grenzbezirk, *Jan.*; die Mark, *Nov.*; — 3) der District, *Mur., Cig.*; — die Umgegend, *Vod.(Izb. sp.)*; — tudi: okrajína.
okrajinjàn, ána, *m.* prebivavec kake okrajine, der Marker, *Cig.*
okrájiti, krâjim, *vb. pf.* verbrämen, *C.*; — kanten, *Jan.*
okrajna, *f. Cig., Jan.*, pogl. okrajina.
okrâjnik, *m.* 1) = okrajek, der Rand, *Mur., Bas.*; — das Gebräme, *Mur.*; — das Gesims, *C.*; — 2) die Thürpfoste, *C.*

okrajnocę́sten, stna, *adj.* okrajnocęstni zaklad, der Bezirksstraßenfond, *Levst. Pril.*
okrajnosǫ́den, dna, *adj.* Bezirksgerichts-: okrajnosǫdni okoliš, der Bezirksgerichtssprengel, *DZ.*
okrâjšati, am, *vb. pf.* ver-, abkürzen; okrajšano deljenje, abgekürzte Division, *Cel. Ar.*
okrajšâva, *f.* die Kürzung, die Abkürzung, *Jan.*
okrajšávati, am, *vb. impf.* = okrajševati.
okrâjšba, *f.* die Kürzung, *Jan.*
okrâjšek, ška, *m.* eine abgekürzte Sache, die Abkürzung, *Cig.*; die Abbreviatur, *Jan.*; — die Synkope (gramm.), *Jan.*
okrajševânje, *n.* das Kürzen, das Abkürzen; o. ulomkov, *Cel.(Ar.).*
okrajševáti, ûjem, *vb. impf. ad* okrajšati; kürzen, Abkürzungen vornehmen.
okrajšílǫ, *n.* die Abkürzung: brez okrajšil pisati, *DZ.*
1. **okràk**, *m.* der Schweinsfuß, *Habd.-Mik.*; bes. der Vorderfuß des Schweines, *C.*; ókrak, *BlKr.-Let.*
2. **okrâk**, *m.* 1) der Froschlaich, *Jan.*, *Rib.-Mik.*; — 2) der grüne Überzug einer Pfütze, das Wassermoos, *Jan.*, *Mik.*, *vzhŠt.*; = žabji o., *vzhŠt.*; potočni o., der Bach-, Wasserfaden (conferva rivularis), *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — prim. 2. krak.
okrâkovec, vca, *m.* der Rogenstein, *C.*
okráljiti, im, *vb. pf.* zum Könige machen, *C.*; o. se, sich zum Könige machen, *ogr.-NKol.*
okrampáti, âm, *vb. pf.* auffratzen, krallen, *C.*, (okrempati) *Cig.*
okràs, krása, *m.* die Verzierung, der Zierat, der Schmuck, *Cig.*, *nk.*; zidni okras, das Bauornament, *DZ.*
okrâsa, *f.* der Schmuck, *Jan.*; die Zierde, *C.*
okrâsek, ska, *m.* die Verzierung, der Zierat, das Ornament, *DZ.*; okraski pri uri, das Uhrgehänge, *Cig.*
okrasílǫ, *n.* die Verzierung, *DZ.*
okrásiti, im, *vb. pf.* verzieren, schmücken, *Jan.*, *Z.*, *M.*, *nk.*
okrâsje, *n. coll.* der Schmuck, *Jan.*, *C.*; die Decoration, *Jan.*
okrástati, am, *vb. pf.* 1) mit der Räude anstecken, *Mur.*; — o. se = kraste dobiti, *M.*; — 2) o. se, verharschen: rana se je okrastala, die Wunde bekam eine harsche Rinde, *Cig.*
okrastávati, am, *vb. impf. ad* okrastati, *C.*
okrastavéti, ím, *vb. pf.* räudig werden, *Cig.*
okrásti, krádem, *vb. pf.* bestehlen; o. koga; o. denarnico.
okrástiti se, im se, *vb. pf.* verharschen (o ranah), *Cig.*, *Danj.-M.*
okrátiti, im, *vb. pf.* verkürzen, *Dict.*, *Jan.*, *M.*; dnevi ti bodo okračeni, *Trub.*, kar je visoko, bo okratil, *Dalm.*; okratiš čas njegove mladosti, *Dalm.*; — verringern, *Jsrkr.*
okrc, *m.* (okrce, *n.*), pogl. 2. ogrce.
okŕcati, am, *vb. pf.* abklopfen: o. koga, *M.*
okŕčati, ím, *vb. pf.* starr werden: meso je od mraza okrčalo, *Lašče-Levst.(Rok.)*, *Ig(Dol.)*; lačna in okrčala družina (o čebelah), *Levst. (Beč.).*

1. **okŕčiti**, kŕčim, *vb. pf.* = skrčiti, verkürzen, *Z.*; — o. se, sich zusammenziehen, od mraza o. se, *Z.*
2. **okŕčiti**, im, *vb. pf.* urbar machen, roden, *Mur.*, *Cig.*
okrẹ̑dati, am, *vb. pf.* befreiden, *Cig.*, *Jan.*
okrẹ̀g, krẹ́ga, *m.* der Verweis, *Cig.*
okrẹ́gati, am, *vb. pf.* o. koga, jemandem einen Verweis geben, ihn ausmachen, auszanken.
okrẹ́gel, gla, *adj.* starr (vor Kälte: okregla zemlja, *C.*
okrẹglína, *f.* der Frost, *C.*
okrẹ́gniti, nem, *vb. pf.* erstarren: o. od mraza, *C.*; — prim. češ. křehnouti, starr werden.
okrẹ́mati, am, *vb. pf. Gor.-Mik.*, *C.*, pogl. okrevati.
okremeníti, ím, *vb. pf.* zum Kiesel machen, *Cig.*; o. se, verkieseln, *Cig.(T.)*; — o. se, sich abhärten: utrditi in okremeniti se, *LjZv.*
1. **okréniti**, krẹ́nem, *vb. pf.* umwenden: o. voz, *Cig.*, *BlKr.*; o. na desno, levo, rechts, links einlenken, *Cig.*; o. na stransko pot, *LjZv.*; — o. se, sich umwenden, sich umdrehen, *Cig.*, *M.*, *DZ.*; — okrenilo se je na bolje, es hat sich zum Bessern gewendet, *Cig.*, *SlN.*
2. **okrẹ́niti**, nem, *vb. pf.* hart, starr, steif werden, *Cig.*, *C.*, *Mik.*; mast okrene (gerinnt), *Cig.*, *Jan.*; zemlja okrene od mraza, *Z.*; erstarren: od mraza okrenejo čebele, *Gol.*; — okrenjen, erstarrt, *Jan.* (nam. okrepel).
okrẹ̀p, krẹ́pa, *m.* 1) die Haut, die sich über flüssigen Speisen u. dgl. bildet, *Podgorjane-Štrek.(LjZv.)*; — o. (krvi), die Blutstockung, *Cig.*; — 2) die Verstärkung (eines Lautes), *Zora.*
okrẹ̑pa, *f.* die Stärkung, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Bes.*; die Erquickung, *Jan.*, *C.*; ljud in žival potrebuje odduška in okrepe, *Erj.(Izb. sp.).*
okrẹpčálen, lna, *adj.* stärkend, erquickend, *Mur.*, *nk.*
okrẹpčálǫ, *n.* das Stärkungsmittel, die Erquickung, *C.*, *Z.*
okrẹpčânje, *n.* die Stärkung, die Labung.
okrẹpčáti, âm, *vb. pf.* 1) steif machen, aussteifen, *Cig.*; — 2) stärken, erquicken, laben; o. se, sich stärken, sich erquicken; o. se z jedjo in pijačo; — 3) *intr.* halsstarrig werden: oni okrepčajo, so trdovratni, *Krelj.*
okrẹpčâva, *f.* die Stärkung, die Erquickung.
okrẹpčávanje, *n.* = okrepčevanje, *Cig.*
okrẹpčávati, am, *vb. impf.* = okrepčevati.
okrẹpčeválen, lna, *adj.* erquickend, *Cig.*, *nk.*
okrẹpčevalíšče, *n.* ein Ort, wo man sich erquickt, die Restauration, *C.*
okrẹpčevânje, *n.* das Stärken, das Erquicken.
okrẹpčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* okrepčati; stärken, erquicken.
okrẹpčevâvec, vca, *m.* der Erquicker.
okrẹ́pel, pla, *adj.* erstarrt, *C.*
okrẹ́pen, pna, *adj.* = okrepčevalen, *Cig.*
okrẹpenẹ́ti, ím, *vb. pf.* erstarren, *Jan.(H.).*
okrẹpíti, ím, *vb. pf.* stärken, erquicken; o. se z vinom, *Pjk.(Črt.)*; — o. se, an Kraft, Stärke gewinnen, *Cig.*, *Jan.*
okrẹ̑pljaj, *m.* die Stärkung, *Bes.*

okrẹ́pljati, am, *vb. impf. ad* okrepiti, stärken, *C.*
okrẹpljénje, *n.* die Stärkung, *kajk.-Valj.(Rad).*
okrẹpljeváti, ûjem, *vb. impf.* = okrepljati, *Jan.*
okrepnẹ́ti, ním, *vb. pf.* = okrepniti, erstarren: roka je okrepnela (= otrpnila), *Dalm.*
okrẹ́pniti, krệpnem, *vb. pf.* hart werden, erstarren, *Dict.*, *Mik.*; o. od mraza, *vzhŠt.-C.*; kruh okrepne, das Brot wird fest, *C.*
okresáč, *m.* 1) der Lichtputzer, *Z.*, *Valj.(Rad)*; — 2) *pl.* okresači, die Zitterflechten im Gesicht, *C.*
okrésati, krẹ́šem, *vb. pf.* grob behauen, *Cig.*; kamen o., die scharfen Ecken des Steines abstumpfen, *Cig.*; drevo o., den Baum abästen, *Z.*; — o. koga, jemanden abprügeln, *M.*, *Z.*, *Zora*; — o. se, sich durch Anschlagen verwunden, *Z.*
okresávati, am, *vb. impf. ad* okresati; grob behauen, *Cig.*; — o. se, mit den Füßen an einander streifen, *Jan.(H.)*.
okresíne, *f. pl.* abgehauene Steinstückchen, Äste u. dgl., *Cig.*, *C.*
okrệšljaj, *m.* ein Wald zwischen Gereutwiesen, *Z.*; — prim. okrišljaj.
okrèt, kréta, *m.* die Wendung, *Cig.(T.)*; — die Kehre, *Telov.*; — der Umschwung, *C.*
okretáč, *m.* ein Halswirbel: der Dreher (epistropheus), *Erj.(Som.)*.
okretálo, *n.* die Drehmaschine, *Jan.(H.)*; orglice na o., die Drehorgel, *Jan.(H.)*.
okrẹ́tati, tam, čem, *vb. impf. ad* 1. okreniti; umwenden, *Z.*; — o. se, sich drehen, *Cig.*
1. **okrẹ́ten**, tna, *adj.* regsam, flink, gewandt, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; — rotatorisch, *h. t.-Cig.(T.)*.
2. **okrẹ́ten**, tna, *adj.* = nemaren, gnusen, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*; menda nam. ohreten; prim. 1. hretiti se.
okrẹ́tnost, *f.* die Flinkheit, die Gewandtheit, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; die Routine, *Cig.(T.)*.
okretúlja, *f.* die Rotationsmaschine, *h. t.-Cig.(T.)*.
okrẹ́vanje, *n.* die Wiedergenesung, die Reconvalescenz, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
okrẹ́vati, am, *vb. pf.* 1) gesunden, zu Kräften gelangen, sich erholen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) stärken: svojo dušo o., *C.*; — o. se, sich erholen, *Kr.*, *LjZv.*
okrẹ́vavec, vca, *m.* der Reconvalescent, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*
okŕgati, am, *vb. pf.* besudeln, beschmutzen, *Cig.*
okŕhati, kr̂ham, *vb. pf.* schartig machen; kako rezilo o., ein Schneidewerkzeug abstumpfen.
okr̂hek, hka, *m.* ein abgebrochenes Stückchen (von Stein, Holz u. dgl.), *C.*, *Z.*
okŕhniti, kr̂hnem, *vb. pf.* anbrechen.
okríčati, ím, *vb. pf.* o. kaj, etwas verschreien, *C.*
okríliti, im, *vb. pf.* mit Fittigen versehen, beflügeln, *Cig.*; — rus.
okrîlja, *f. Meg.-Mik.*; pogl. okrilje 1).
okrîlje, *n.* 1) die Schürze, *Jan.*, *Dalm.-M.*, *C.*; — figovo listje sta skup splela in sta si okrilje storila, *Jap.(Sv. p.)*; — 2) der Saum eines Kleides, *M.*, *Z.*, *Krelj*; — 3) (po hs.)

der Schirm (fig.), *Cig.(T.)*; der Schutz, die Fittige (fig.), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
okrînkati, am, *vb. pf.* maskieren, *ZgD.*
okríšelj, šlja, *m.* = okrišljaj, *C.*
okrîšljaj, *m.* 1) der Umkreis, *C.*; — 2) die Heuscheibe auf Wiesen, *C.*; — prim. okrešljaj; iz nem. Kreis (?).
okrîšpati, am, *vb. pf.* abkrispeln; — abprügeln, *Z.*, *M.*
okríti, krîjem, *vb. pf.* rings bedecken, *Mur.*, *Cig.*
okrîva, *f.* die Beschuldigung, *Cig.*, *C.*
okriválo, *n.* die Decke, *M.*
okrívati, am, *vb. impf. ad* okriti; rings bedecken, *Z.*
okríven, vna, *adj.* Beschuldigungs-: okrîvna priča, der Belastungszeuge, *Cig.*
okrivẹ́ti, ím, *vb. pf.* krumm werden, *Jan.(H.)*.
okrivíčiti, îčim, *vb. pf.* = okriviti 2), 3), *Cig.*, *Jan.*, *Let.*
okrivíti, ím, *vb. pf.* 1) krumm machen, *Jan.(H.)*; — 2) beschuldigen, inculpieren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 3) o. se, sich schuldig machen: o. se drugih greha, *C.*; — sich zuschulden kommen lassen, *Cig.*
okrîvljaj, *m.* die Beschuldigung, *Jan.*
okrivljẹ́nec, nca, *m.* der Beschuldigte, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; (okrívljenec) *Levst.(Nauk)*.
okrivljeník, *m.* = okrivljenec, *DZ.*
okrivljénje, *n.* die Beschuldigung, *Jan.*, *SlN.*
okrivljẹ́nka, *f.* die Beschuldigte, *Cig.*
okrivník, *m.* der Beschuldiger, der Inculpant, *Cig.*
okrîvnja, *f.* die Beschuldigung, *Jan.(H.)*.
okrivovẹ́rčiti, vệrčim, *vb. pf.* verketzern, *C.*
okríželj, žlja, *m.* die Heuscheibe auf Wiesen, *Poh.-C.*; — prim. okrišelj, okrišljaj.
okrîžje, *n.* das Gitter, *Jan.*
okŕkniti, kr̂knem, *vb. pf.* hart, steif, starr werden, *Jan.*; jajce okrkne, kadar se mej kuhanjem strdi, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — verstockt, starrsinnig werden, *Z.*
okŕmiti, im, *vb. pf.* abfüttern, *Z.*
okr̂nec, nca, *m.* ein verstümmeltes Ding, der Mutz, *Cig.*
okŕniti, kr̂nem, *vb. pf.* verstümmeln, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*, *Šol.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — prim. stsl. okrъniti.
okrnják, *m.* der Stumpf, *Šol.*
okŕnjati, am, *vb. pf.* verstümmeln, *C.*
okŕnjenje, *n.* die Verstümmelung, *Cig.*, *Glas.*
okrnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* okrnjiti; verstümmeln, *Cig.*, *Jan.*
okŕnjiti, im, *vb. pf.* verstümmeln, *Cig.*, *Jan.*; — hs.
okrộč, *m.* die Krümmung, *C.*
okročiti, im, *vb. pf.* krümmen, *C.*; okročen, gekrümmt, gebogen, *vzhŠt.*, *ogr.-C.*
okròg, krǫ́ga, *m.* der Kreis, die Zirkelfigur, *Mur.*, *Cig.*; — der Umkreis, der Rayon, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; na okrogu, *Schönl.-Valj.(Rad)*.
okròg, I. *adv.* herum, in die Runde; okrog in okrog, ringsherum; — II. *praep. c. gen.* um — herum; okrog gore vojska se obrne, *Jan.(Slovn.)-Mik.*; — okrog deset let je že minulo, *Jan.(Slovn.)*.

okrógeł, gla, *adj.* rund (kugelförmig, kreisförmig oder cylinderförmig); okroglega lica biti: nima okroglega v mošnji, er hat keinen Heller im Beutel, *Cig.*, *C.*; okrogli vrh, die Kuppe, *Cig.*; o. denar, o. steber; — okroglo povedati, etwas Lustiges vorbringen, *Z.*; okrogla, eine lustige Weise, *Cig.*; okrogle peti, lustige Lieder singen, *Cig.*, *Vod.(Pes.)*; tiste naše okrogle izvirajo iz tega, kar Nemec imenuje „Lustigkeit“, *Zv.*; okroglo zagosti, ein lustiges Stück aufspielen, *Cig.*, *M.*

okrógełkast, *adj.* rundlich, *Cig.*

okróglast, *adj.* rundlich: okroglasta ruda, die Niere (mont.), *Cig.*

okróglica, *f.* 1) die Rundung, *Svet.(Rok.)*; — v okroglico se zavrteti, sich in die Runde drehen, *Cv.*; — 2) eine runde Gruppe: o. ljudi, *Lašče-Levst.(Rok.)*; okroglico narediti, in die Runde treten, *Ig(Dol.)*; — 3) die Umgegend, *Štrek.*; — 4) neka hruška, *Jan.(H.)*.

okróglıčast, *adj.* rundlich: okrogličasta podkev, *Jurč.*; — kugelicht, *Cig.*

okróglika, *f.* neko jabolko, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*.

okroglína, *f.* 1) die runde Gestalt, die Rundung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; die Kugelform, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) = okolica, die Umgebung, *C.*, *ogr.-Raič (NKol.)*; — 3) das Rondel, *Cig.*; — 4) neka vinska trta, *M.*, *C.*

okroglíšče, *n.* ein runder Platz, *Z.*; — das Rondel, *Jan.*

okroglíti, ím, *vb. pf.* rund machen, abrunden, *Mur.*, *Cig.*

okrǫ̂gljaj, *m.* die Runde, *M.*; der Umkreis: mesto je imelo v okrogljaju tri dni hoda, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

okrogljáš, *m.* okrogljaši, Kugelkäfer, *Cig.(T.)*.

okrogljénje, *n.* das Runden, *Cig.*

okroglolíčen, čna, *adj.* von rundem Gesicht; okroglolično dekle.

okrǫ̂gloma, *adv.* in die Runde, *Z.*; rundherum, *Mur.*

okróglost, *f.* die Rundheit, die Rundung.

okroglóta, *f.* = okroglost, *Mur.*

okrogloùd, úda, *adj.* von runden Formen: o. človek, *Zv.*

okroglovàt, áta, *adj.* rundlich, *Z.*

okrojíti, ím, *vb. pf.* beschneiden, *Jan.(H.)*.

okrǫ̂nati, am, *vb. pf.* bekrönen, *Cig.*

okropíti, ím, *vb. pf.* besprengen, *Mur.*

okróten, tna, *adj.* wild, barsch, *C.*; grausam: najokrotnejši tujci, *LjZv.*; okrotni gospodarji, *Slovan.*

okrǫ̂tnik, *m.* der Tyrann, *C.*

okròv, króva, *m.* das Gehäuse (z. B. einer Uhr), *V.-Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; okrovi zaklopnicam, die Ventilgehäuse, *DZ.*; — die Kopfhülle (bot.), *Cig.*; — die Schußbühne (mont.), *Cig.*

okrǫ̂vec, vca, *m.* das Kothblech am Wagenrade, *Cig.*

okrožávati, am, *vb. impf.* umgeben, *Cig.(T.)*.

okrǫ̂žba, *f.* die Abrundung: o. županije, *Slom.*

okrǫ̂žec, žca, *m.* der Kreis, *C.*, *M.*

okrǫ̂žek, žka, *m* der Kreis, *Mur.*; der Teller, *Jan.*

okróžen, žna, *adj.* 1) Kreis-, *Cig.*, *Jan.*; okrǫ̂žni načelnik, der Kreisvorstand, *LjZv.*; Districts-, *nk.*; — 2) Rund-: okrožna pesem, der Rundgesang, *Cig.*; — okrožni list, das Circulare, das Rundschreiben.

okróženje, *n.* die Abrundung, die Arrondierung, *Nov.*

okroževáti, ûjem, *vb. impf. ad* okrožiti, *Cig.*

okrǫ̂žica, *f.* das Gesims, *Jan.(H.)*.

okrožílo, *n.* der Zirkel, *Mur.*, *Cig.*; — hs.

okrožína, *f.* der Umkreis, *C.*

okrožîtev, tve, *f.* die Abrundung, *Jan.(H.)*.

okróžiti, im, *vb. pf.* 1) rund ausschneiden, ausschweifen, *Cig.*; abzirkeln: podobo o., *Cig.*; — arrondieren, *Cig.*; abrunden (eine Zahl), *DZ.*; — 2) umkreisen, bekreisen, *Cig.*

okrǫ̂žje, *n.* die Umgebung, der Umkreis, der Rayon, *Cig.*, *Jan.*; — der Kreis, der District, das Arrondissement, das Departement, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

okrǫ̂žnica, *f.* das Rundschreiben, das Circulare, die Currende, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Levst. (Nauk)*, *nk.*

okrǫ̂žničen, čna, *adj.* Circular-: okrožnični ukaz, *Let.*

okrǫ̂žnik, *m.* der Teller, *Guts.-Cig.*, *Jarn.*, *Vrtov.(Km. k.)*, *Jurč.*

okróžnost, *f.* = okroglost, *Vod.(Izb. sp.)*.

okŕpati, pam, pljem, *vb. pf.* ausflicken, belappen, *Cig.*, *M.*

okrpčáti, âm, *vb. pf.* steif machen, stärken, (okrfčati) *C.*

okŕpniti, kŕpnem, *vb. pf.* = okrépniti, okréniti, *C.*

okŕstiti, kŕstim, *vb. pf.* taufen, *ogr.-M.*, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.

okrščávati, am, *vb. impf. ad* okrstiti, *ogr.-Valj.(Rad)*.

okŕšek, ška, *m.* der Stumpf, der Stutz, *Jan.*; o. državnega zbora, das Stumpfparlament, *Pavl.*

okŕšiti, kŕšim, *vb. pf.* durch Abbrechen beschädigen, *Z.*; — verringern, schmälern: o. založnino, *DZ.*

okŕšiti se, kŕšim se, *vb. pf.* die Haare oder Federn emporsträuben, *Z.*

okŕšljaj, *m.* das Bruchstück, das Fragment, *Notr.*

okrtáčiti, âčim, *vb. pf.* abbürsten; o. obleko.

okrúliti, im, *vb. pf.* verstümmeln, *Meg.*, *C.*; — rings behacken, *C.*; — okruljen jezik, eine verstümmelte Sprache, *Raič(Slov.)*.

okruljavéti, ím, *vb. pf.* lahm werden, erlahmen, *Cig.*

okruljavíti, ím, *vb. pf.* lahm machen, lähmen, *C.*, *Dalm.*

okrûšek, ška, *m.* das Bruchstück (z. B. von einem Steine), *Cig.*, *C.*

okrúšen, šna, *adj.* fragmentar (min.), *Cig. (T.)*.

okrúšiti, krûšim, *vb. pf.* rings abbrechen; durch Abbrechen beschädigen, *C.*, *Z.*; kamen čas okruši, *LjZv.*; — o. se, sich ablösen (z. B. von der Mauer).

okrúten, tna, *adj.* grausam, *Jan.*, *nk.*; — pogl. okroten.
okrútnost, *f.* die Grausamkeit, *Jan.*
okrváviti, âvim, *vb. pf.* mit Blut beflecken: ves grm je bila okrvavila, *Jsvkr.*; o. se, sich mit Blut beflecken; okrvavljen, blutbefleckt, *Cig.*, *Jan.*
okrvávljati, am, *vb. impf. ad* okrvaviti; mit Blut beflecken, *Cig.*
okŕviti, im, *vb. pf.* blutig machen: Mazince si okrvita, *Npes.-C.*; okrvljen, blutbeträufelt, *Šol.*
oksālen, lna, *adj.* Oxal-: oksalna kislina, die Oxalsäure (chem.), *Cig.(T.)*.
oksīd, *m.* = okis, das Oxyd, *Sen.(Fiz.)*.
oksidācija, *f.* okisba, die Oxydation (chem.), *Sen.(Fiz.)*.
oktaēder, dra, *m.* osmerec, das Oktaeder, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*.
oktaēdrn, drna, *adj.* oktaedrisch, *Cig.(T.)*.
oktānt, *m.* der Achterkreis, der Octant, *Cig.(T.)*.
oktāva, *f.* osmica, die Octave (pri glasbi).
oktōber, bra, *m.* = vinotok, kozoprsk, der Monat October.
oktogōn, *m.* osmeroogelnik, das Oktogon, *Cig.(T.)*.
oktrojîrati, am, *vb. pf.(impf.)* vsiliti, octroyieren.
okûčmati, am, *vb. pf.* s kučmo pokriti, *Zv.*; okučmana ušesa, *Jurč.*
okúhati, kûham, *vb. pf.* abkochen, *Jan.*
okúje, *f. pl.* = okujine, *Jan.*
okujína, *f.* nav. *pl.* okujine, die Abfälle beim Schmieden, der Schmiedesinter, der Hammerschlag, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*
okultācija, *f.* zakritje, die Verdeckung, die Occultation (astr.), *Cig.(T.)*.
okûn, *m.* der Flussbarsch (perca fluviatilis), *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
okûnovec, vca, *m.* okunovci, Barsche (percoidei), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.)*.
okûp, *m.* der Misskauf, der Schadekauf, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
okûpčati, am, *vb. pf.* anhäufeln, *Cig.*
okúpiti se, im se, *vb. pf.* einen schlechten Kauf thun, beim Kauf Schaden leiden, sich überkaufen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; pazi, da se ne okupiš, *Levst.(Beč.)*; Okupljen je, kdor več ti da, *DSv.*; — übel ankommen, *Jan.*
okupováti se, ûjem se, *vb. impf.* beim Kaufen Schaden leiden, Misskäufe machen, *Z.*
okûs, *m.* 1) der Geschmacksinn, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) der Geschmack (tudi pren.), *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
okûsek, ska, *m.* das Gekostete, der Imbiss, *Cig.(T.)*.
okúsen, sna, *adj.* 1) Geschmacks-: okûsne bradavičice, die Geschmackswärzchen, *Cig.(T.)*; — 2) schmackhaft, geschmackvoll, *Jan.*, *nk.*; okusna jed, okusno izdelati kaj, *nk.*
okúsiti, kûsim, *vb. pf.* 1) verkosten, kosten; — Okusil zgodaj sem tvoj sad, spoznanje! *Preš.*; — 2) okusiti se česa, = le toliko poskusiti, da se spozna okus, mittelst des Geschmackes etwas untersuchen, *Cig.*, *Gor.*

okúsnost, *f.* die Schmackhaftigkeit, *Z.*, *nk.*; das Geschmackvolle an einer Sache, der Geschmack (als Eigenschaft), *nk.*
okušalíšče, *n.* kraj, kjer se kaj okuša, *C.*
okušálọ, *n.* das Geschmacksorgan, *Cig.*, *Jan.*
okúšanje, *n.* das Verkosten, *Cig.*
okúšati, am, *vb. impf. ad* okusiti; 1) verkosten; — 2) o. se česa, etwas vermittelst des Geschmackes untersuchen, *Cig.*
okuševáti, ûjem, *vb. impf.* = okušati, *Cig.*
okûšnja, *f.* die Verkostung, *Z.*
okútiti se, im se, *vb. pf.* das Nest verlassen (von den Alten), *C.*
okuzmáti, âm, *vb. pf.* pogl. okezmati.
okûžba, *f.* die Ansteckung, die Infection, die Verpestung, *Cig.*, *Jan.*
okúženec, nca, *m.* der Angesteckte, *Cig.*
okúženje, *n.* die Ansteckung, die Pestvergiftung, *Cig.*, *C.*
okúženka, *f.* die Angesteckte, *Cig.*
okuževânje, *n.* das Verpesten, das Anstecken.
okuževáti, ûjem, *vb. impf. ad* okužiti; verpesten, anstecken.
okužílọ, *n.* der Ansteckungsstoff, *Cig.*
okúžiti, im, *vb. pf.* verpesten; anstecken, inficieren.
okužljìv, íva, *adj.* ansteckend, contagiös, *Jan.*
okužljívost, *f.* die Contagiosität, die Ansteckungsfähigkeit, *Jan.*
okužnína, *f.* = okužilo, *Jan.(H.)*.
okvâra, *f.* die Beschädigung, *Z.*
okvârba, *f.* die Beschädigung, *DZ.*, *Nov.*; poljska o., der Feldschaden, *Levst.(Pril.)*.
okváriti, im, *vb. pf.* beschädigen, *M.*, *C.*, *Let.*; okvarjena stranka, *DZ.*
okvárjati, am, *vb. impf. ad* okvariti, beschädigen, *Z.*
okvárjenec, nca, *m.* der Beschädigte, *DZ.*, *Levst.(Pril.)*, *Nov.*
okvárjenik, *m.* = okvarjenec, *DZ.*
okvárjenje, *n.* die Beschädigung, *C.*
okvárjenka, *f.* die Beschädigte, *Jan.(H.)*.
okvarník, *m.* der Beschädiger, *Levst.(Pril.)*.
okvásiti, im, *vb. pf.* mit Sauerteig versetzen, säuern, *Cig.*, *Jan.*; okvašen kruh, gesäuertes Brot, *Cig.*; — o. se, aufgähren (vom Teige), *Cig.*
okvîr, *m.* der Rahmen, die Einfassung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; v o. dejati, einrahmen, *Jan.*; merilni o., der Messrahmen, *DZ.*; — prim. hs. okvir, der Fensterrahmen.
okvîrar, rja, *m.* der Rahmenmacher, *Cig.*
okvíriti, îrim, *vb. pf.* berahmen, *Cig.(T.)*; — hs.
okvírjati, am, *vb. impf. ad* okviriti; berahmen, *Zora.*
ǫ̑l, ola, olû, *m.* das Bier, *Meg.*, *Dict.*, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Kor.*; ol kuhati, Bier brauen, *Cig.*; — ol toriti (tvoriti), *Jarn.*; presneti ol, überschlagenes Bier, *Cig.*; (= odmeknjeni ol, *V.-Cig.*); mlaji ol, das Halbbier, *Cig.*; zadnji ol, das Afterbier (Nachbier), *Cig.*; Ne bom pila medu, Ne bom pila olu, *Npes.-Valj.(Rad)*.
olájnati, am, *vb. pf.* mit Koth beschmutzen, *Svet.(Rok.)*; — prim. lajno.

olâjšanje, *n.* die Erleichterung.
olâjšati, am, *vb. pf.* erleichtern, lindern, mildern.
olajšâva, *f.* die Erleichterung.
olâjšba, *f.* die Erleichterung, die Linderung, *Jan.*
olâjšek, ška, *m.* die Erleichterung, *Levst.(Nauk).*
olajševálen, lna, *adj.* erleichternd, Erleichterungs-, *nk.*
olajševáti, ûjem, *vb. impf. ad* olajšati; erleichtern.
olajšílo, *n.* die Erleichterung, *DZ.*; — die Begünstigung (merc.), *Cig.(T.)*; — mildernder Umstand, *Levst.(Nauk).*
olâmati, mam, mljem, *vb. impf.* = oblamati, *Jan.(H.).*
olár, rja, *m.* der Bierbrauer, *Cig., Jan.*; ǫlar, *Mur.*
olarîja, *f.* die Bierbrauerei, *Cig., Jan.*
oláriti, ârim, *vb. impf.* die Bierbrauerei betreiben, *Cig.*
olárnica, *f.* das Bierbräuhaus, *Cig., Jan., C.*
olarnína, *f.* = olnina, *Cig.*
olárski, *adj.* Bierbräuer-, Brau-, *Mur., Cig.*
olârstvo, *n.* das Bierbraugewerbe, das Brauwesen, *Cig., Jan.*
olasáti, âm, *vb. pf.* bei den Haaren nehmen und gehörig abbeuteln.
olásiti se, im se, *vb. pf.* Haare bekommen, *Cig.*
ǫlast, *adj.* bierähnlich, *Cig.*
olaščáti, âm, *vb. pf.* nam. olahčati, olehčati, erleichtern, *BlKr.*
olatováti se, ûjem se, *vb. impf.* Ähren bekommen, *DSv.*
olę̂, ę̂sa, *n.* = ulje, ein eiteriges Geschwür, *Rib.-Mik.*
olè, *interj.* ach! ole hudo, ole čudo! *C.*; ole! to je spet nekaj! *Levst.(LjZv.).*
oleânder, dra, *m.* der Oleander (nerium), *Cig., Jan. i. dr.*
oledenéti, ím, *vb. pf.* zu Eis erstarren, *Let.*
oledeníti, ím, *vb. pf.* beeisen, umeisen, *Cig.*
olehčáti, âm, *vb. pf.* erleichtern, *nk.*
olehkotíti, ím, *vb. pf.* erleichtern, *Cig., Jan., ogr.-C., DZ., nk.*; o. komu kaj, jemandem etwas leicht machen, *Cig.*
oleīn, *m.* das Oleïn (chem.), *Cig.(T.).*
ǫ́lej, *m.* = olje, *Guts., Jarn., Cig., Jan., Fr-C.*
ǫ́lejščnica, *f.* der Ölkrug (olješnica), *Mur.-Cig.*
ólen, *adj.* etwas träge, *C.*
olepíti, ím, *vb pf.* bekleben, *Cig., Jan.*; s papirjem kaj o., *Cig.*
olépljati, am, *vb. impf. ad* olepiti; bekleben, *Z.*
olepljeváti, ûjem, *vb. impf.* = olepljati, *Jan.(H.).*
olepotíčiti, îčim, *vb. pf.* verzieren, schmücken, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.).*
olepotíti, ím, *vb. pf.* = olepotičiti, *Cig., Jan., Vod.(Izb. sp.).*
olę̂pšanje, *n.* die Verschönerung.
olę̂pšati, am, *vb. pf.* verschönern; ausschmücken, zieren.
olepšâva, *f.* die Verschönerung; — die Verzierung, der Schmuck, *Cig., Jan., C.*
olępševáti, ûjem, *vb. impf. ad* olepšati; verschönern; zieren, schmücken.
olępševâvec, vca, *m.* der Decorateur, *Jan.*
olęsenéti, ím, *vb. pf.* holzig werden, *C.*
olesketáti, etâm, áčem (ę́čem), *vb. pf.* beglänzen, *Cig.*
olę́ščnik, *m.* = leščnik, (olešnik) *Dol.*
olę́ščnjak, *m.* = leščnik, (olešnjak) *Dol., Levst.(M.), Pohl (Km.).*
oletéti se, ím se, *vb. pf.* ablaufen (o vodi), *C.*; — = obleteti se (o listju), abfallen, *C.*
olę̂vek, vka, *m.* 1) die abgestreifte Haut, *Z.*; — 2) *pl.* olevki, slabo sadje, ki pred časom nezrelo popada z drevja, *Goriška ok.-Erj.(Torb.), Vrtov.(Km. k.).*
olevíti se, ím se, *vb. pf.* sich häuten, *Mur., Cig., Jan.*; das Haar verlieren, *M.*; (volkodlak) olevi se, rekše, dlaka mu odpade, *LjZv.*
oléžati, žím, *vb. pf.* = obležati, abliegen (o sadju), *Jan.(H.).*
ǫ̂li, *m.* nam. olij, olej, *Danj., ogr.-C.*
òli, *conj. Trub., Boh.*, pogl. ali.
1\. **olíčiti**, im, *vb. pf.* = olikati 2), *Bes.*
2\. **olíčiti**, līčim, *vb. pf.* abbasten, *Cig.*; abschälen, *Cig.*; abfädeln: grahove žilice o., *Cig.*
olîčkati, am, *vb. pf.* koruzo o., den Kukuruz abschälen, *Jurč.*
oligarhîja, *f.* vlada nekoličine, die Oligarchie.
ǫ́lih, *m.* 1) ein in der Erde steckender Pflock oder Pfahl, *jvzhŠt.*; der Pfahl, an dem Flöße o. Schiffsmühlen angebunden werden, auch der Pfahl an Straßen, der Zaunpfahl u. dgl., *vzhŠt.-C.*; das Brückenjoch, *SlGor.*; — 2) ein genießbarer Schwamm („je piskrcu podoben in raste v jelšju"), *vzhŠt.-C.*; — tudi: ein Giftschwamm, *Jarn., Valj.(Rad), Hal.-C.*
olik, *adv.* nein, keineswegs, *Jarn., Kor.-M., C.*; — zum Possen, *Kor.-Dalm.(Reg.).*
1\. **olîka**, *f.* die Ausbildung, die Verfeinerung, *Cig., Jan.*; — die Bildung, die Feinheit der Sitten, die Civilisation, *Cig., Jan., Cig.(T.), C., nk.*
2\. **olika**, *f.* = oljika, *Mik.*
olîkanec, nca, *m.* der Gebildete, *nk.*
olîkanost, *f.* die Bildung, die Cultur (als Eigenschaft), *Cig.(T.), nk.*
olîkati, am, *vb. pf.* 1) glatt machen, abglätten, *Cig., Jan.*; polieren, *Cig., Jan.*, (stil.) *Cig.(T.)*; — plätten, bügeln: o. perilo, *Cig.*; — 2) ausbilden, civilisieren, urbanisieren, *Cig., Jan., nk.*; olikano vedenje, feines Benehmen, *Cig.(T.).*
olikováti, ûjem, *vb. impf. ad* olikati; 1) glätten, polieren, *Z.*; — 2) ausbilden, *Jan., nk.*
olîlek, lka, *m.* 1) die abgelegte Schlangenhaut, *Jan., C.*; — 2) ein mieternder Krebs, *Mur.*
olíliti se, im se, *vb. pf.* sich häuten, mietern, *Mur., Jan.*; Nevoljna gosen'ca Se je olilila, *Danj.(Posv. p.).*
olimpiâda, *f.* doba štirih let, die Olympiade.
olísati, am, *vb. pf.* fleckig machen, beflecken, *Cig.*
olisíčiti, îčim, *vb. pf.* überlisten, täuschen, *Cig., C., Bes.*
olísiti, im, *vb. pf.* = olisati, *Cig.*

olístiti, im, *vb. pf.* mit Blättern versehen: o. se, sich belauben, *C.*
olišájiti se, âjim se, *vb. pf.* mit der Flechte behaftet werden, *Cig.*
ólišek, ška, *m. dem.* olih; ein kleiner Pfahl oder Pflock, *C.*
olîšp, *m.* der Aufputz, die Decoration, *Cig.*
olîšpati, am, *vb. pf.* aufputzen, auszieren, schmücken.
olišpâva, *f.* die Verzierung, *Jan.*
oliti, im, *vb. impf.* cesto oliti = olihe staviti ob cesti, Pfähle an der Straße einsetzen, *vzh.-Št.-C.*
olitọ, *n.* der Darm, *C.*, *Z.*; *pl.* olita, die Gedärme, *Kor.-Z.*, *Bes.*; — prim. češ. jelito.
olîva, *f.* die Ölbeere, die Olive, *Cig.*, *Jan.*
olîvast, *adj.* olivenfarben, *Cig.*
olîvka, *f.* = oliva, die Olive, *Cig.*, *Jan.*, *Škrinj.*, *Vod.(Izb. sp.)*.
olîvkast, *adj.* olivengrün, *Žnid.*
olîvnik, *m.* der Olivengarten, *Cig.*, *C.*
olízati, žem, *vb. pf.* = oblizati, belecken, *Z.*, *C.*
ǫ̂ljar, rja, *m.* der Ölerzeuger, der Ölmüller, *Cig.*; — der Ölhändler, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Zora*, *Kr.-Valj.(Rad)*.
ǫ̂ljarica, *f.* die Ölmüllerin, die Ölhändlerin, *Cig.*
oljarîja, *f.* die Ölerzeugung, der Ölhandel, *Cig.*
oljáriti, ârim, *vb. impf.* sich mit der Ölerzeugung beschäftigen, den Ölhandel treiben, *Cig.*, *Zora.*
oljárnica, *f.* die Ölmühle, die Ölfabrik, *Cig.*, *C.*
ǫ́ljast, *adj.* ölartig, ölicht.
ǫ́lje, *n.* das Öl; laško o., das Baumöl (Olivenöl); kameno o., das Petroleum, *Erj.(Min.)*; hudičevo o., das Vitriolöl, die rauchende Schwefelsäure, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*; = hudo o., *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — prečiščeno o., raffiniertes Öl, *DZ.*; raznesilno o., das Sprengöl, *DZ.*; — sveto o., das Chrisma; die letzte Ölung; = sv. poslednje o., *Cig.*, *Jan.*; v sv. olje dejati koga, jemandem die letzte Ölung ertheilen; počasen si, kakor sveto olje *(Kras)*, kakor laško olje, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
oljện, *adj.* ölig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; oljene drože, die Öldrüse, *Mur.*; Öl-: z oljenimi barvami, *Navr.(Let.)*.
ǫ́ljen, ljna, *adj.* Öl-: ǫ̂ljna kislina, *Cig.(T.)*; oljni slaj, das Ölsüß, *Cig.(T.)*; — ölig, *Cig.*
oljeníca, *f.* 1) der Ölkrug, *C.*; — 2) die Öllampe, *Jan.*; pozno v noč pri oljenici presti, *Glas.*; — 3) = oljarnica, *Jan.*
ǫ́ljenje, *n.* das Ölen, die Ölung, *Cig.*
oljẹ́nka, *f.* 1) das Ölgefäß, *C.*; — 2) die Öllampe, *Mur.-Cig.*; (tudi: ǫ́ljenka, *Mur.*).
oljetvǫ́ren, rna, *adj.* ölbildend, *Cig.(T.)*.
ǫ́ljeven, vna, *adj.* Öl-: oljevna slika, das Ölgemälde, *Cig.(T.)*.
oljevína, *f.* das Oleïn (chem.), *Cig.(T.)*.
oljevît, *adj.* ölhältig: oljeviti plin, das Ölgas (chem.), *Cig.(T.)*.
ǫ́ljičen, čna, *adj.* Ölbaum-, Oliven-: oljična vejica, der Ölzweig, *Jan.*, (oljčen) *Štrek.*; oljična nedelja, der Palmsonntag, *Jan.*, *Cv.*, oljična n., [illegible] *Kras-Erj.(Torb.)*.
ǫ́ljičevina, *f.* 1) der Olivenbaum, das Olivenholz: vejice od oljičevine, *Jsvkr.*; — 2) der Olivenzweig, *C.*
ǫ́ljičica, *f. dem.* oljika; — divja o., der Liguster (ligustrum), *C.*
ǫ́ljičin, *adj.* *Notr.-Levst.(Zb. sp.)*, pogl. oljičen.
ǫ́ljičje, *n.* der Ölgarten, *C.*
ǫ́ljika, *f.* der Ölbaum, *Cv.(IX. 7)*; (olika) *Meg.*, *Alas.*, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj*, *Trub.-Mik.*; prava o., echter Ölbaum oder die Olive (olea europea), *Tuš.(R.)*.
ǫ́ljikin, *adj.* = oljikov, oljičen, (oljkin) *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
ǫ́ljikov, *adj.* vom Ölbaum: (olikova gora, *Dalm.*; olikovi vrti, *Trub.*; oljkov, *Mur.-Cig.*).
ǫ́ljikovina, *f.* 1) das Ölbaumholz, (oljk-) *V.-Cig.*; — 2) der Olivenzweig: nosila sta v rokah oljikovine, *Navr.(Let.)*.
ǫ́ljikovnica, *f.* oljikovnice, Ölbäume (oleaceae), (oljk-) *Cig.(T.)*.
ǫ̂ljiski, *adj.* Oljiska gora, der Ölberg, *Cv. IX. 7.*
ǫ́ljiti, im, *vb. impf.* ölen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
ǫ́ljka, *f.* pogl. oljika.
ǫ̂ljnat, *adj.* Öl-, ölig; oljnata barva, die Ölfarbe; oljnata solata, öliger Salat, *Cig.*; oljnati mlin, die Ölmühle, *Svet.(Rok.)*.
oljnatobárven, vna, *adj.* ölfarben, *Jan.*
ǫ̂ljnica, *f.* die Ölkammer, *Cig.*
ǫ̂ljnik, *m.* *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*, pogl. oljičje.
oljnják, *m.* *C.*, pogl. oljičje.
ǫ̂ljski, *adj.* oljska nedelja = cvetna n., *M.*; Oljska gora, der Ölberg; pravilno: oljiski.
oljúditi, im, *vb. pf.* bevölkern, *ogr.-M.*; bemannen: ladjo o., *Cig.*
ǫ̂lnica, *f.* das Bräuhaus, *C.*
olnína, *f.* die Biersteuer, *Cig.*, *Jan.*
olǫ̂bnica, *f.* die Hirnschalenhaut (pericranium), *Cig.(T.)*.
olojíti, ím, *vb. pf.* betalgen, *Cig.*
olomástiti, âstim, *vb. pf.* allenthalben mit Ungestüm brechen: drevje o., *C.*
olómiti, lǫ́mim, *vb. pf.* = oblomiti, *Z.*
olopîvec, vca, *m.* = pivopivec, der Biertrinker, *Cig.*, *Jurč.*
olǫ́ščati, am, *vb. pf.* glasieren, *Mur.*, *Jan.*
ološčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* ološčiti, *Jan.(H.)*.
olǫ́ščiti, im, *vb. pf.* = ološčati, *Jan.*
ǫ̂lov, *adj.* Bier-, *Cig.*; olova začimba, die Bierwürze, *Cig.*, *DZ.*; olove droži, die Bierhefe, *Cig.*; der Preßgerm, *Lašče-Levst.(M.)*; = olove drožice, *Dol.-Levst.(Rok.)*.
olǫ̂v, *m.* das Blei, *Mur.*, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.
olovâr, vára, *m.* = pivovar, der Bierbräuer, *Guts.*
ǫ̂loven, vna, *adj.* = olov, *Guts.*
ǫ̂lovina, *f.* = olove droži, der Preßgerm, *Levst.(Rok.)*, *Kr.-Valj.(Rad)*.
olǫ̂vka, *f.* der Bleistift, *Jan.*; — hs.
olovnât, âta, *adj.* bleiern, *Mur.*
olǫ̂vnica, *f.* das Senkblei, *Jan.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; — die Bleikugel, *SlN.*
1. **olǫ̂vnik**, *m.* der Bleistift, *Cig.*, *C.*
2. **ǫ̂lovnik**, *m.* der Bierbräuer, *Guts.*

ǫ́lovǫ, *n.* das Blei, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*
ǫ̑lša, *f.* = jelša, die Erle, *Gor.-Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; črna o., die Schwarzerle (alnus glutinosa), *Tuš.(R.)*; — bela olša, die Weißerle, *Jan.*
ǫ̑lšev, *adj.* = jelšev, erlen, *Cig.*, *Jan.*
ǫ̑lševina, *f.* = jelševina, das Erlenholz, *Cig.*, *Jan.*
ǫ̑lševje, *n.* = jelševje, der Erlenwald, *Cig.*
olšica, *f.* der Zeisig (fringilla spinus), *Frey.(F.)*; olšica stika po jelšah za semenom, *C.*; (nam. olščica, *Z.?*).
olšína, *f.* der Erlenwald, *Jan.(H.)*.
ǫ̑lšje, *n.* = jelšje, der Erlenwald, *LjZv.*
ǫ̑lšpetelj, tlja, *m.* = ošpetelj, *Cv.*
oltár, árja, *m.* der Altar; veliki o., der Hauptaltar; stranski o., der Seitenaltar.
oltárček, čka, *m. dem.* oltar: ein kleiner Altar.
oltáren, rna, *adj.* = oltarski, *Cig.*
oltárski, *adj.* Altar-.
olúbiti, im, *vb. pf.* entbaſten, abſchälen: o. drevo, *C.*, *Nov.*
olûbje, *n. coll.* perje okolo koruzne latice, die Maisſchalen, *Goriška ok.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*, *Pivka(Notr.)*.
olúh, *m.* 1) der Pfahl, der Pflock am Wege, *C.*; ein vom Sturme der Äſte beraubter Baum, *C.*; der Prügel: toča je drevo poklestila in same oluhe pustila, *Raič-C.*; — 2) der Setzpflock, der Stößel, *C.*; — 3) der Tölpel, *Zavrče(vzhŠt.)-C.*; — prim. olih.
olûp, *m.* die abgelöste Schale von Obſt, Rüben u. dgl., *Mur.*, *Cig.*, *Mik.*
olúpati, am, *vb. pf.* = olupiti, *ogr.-M.*
olûpek, pka, *m.* die abgelöste Schale von Obſt, Rüben u. dgl.; repni olupki, Rübenſchalen.
olúpen, pna, *adj.* ſchälbar, *Jan.(H.)*.
olúpiti, im, *vb. pf.* ſchälen: o. jabolko, krompir, drevo; o. se, ſich losſchälen; — = odreti, ſchinden: o. ovco, *C.*; — o. človeka, einen Menſchen berauben, *C.*
olûsk, *m.* die Kornhülſe, *C.*; oluski, die Heidekornhülſen, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*, *Poh.*
olúskati, am, *vb. pf.* abſchuppen: ribo o., *Cig.*
oluskíniti, înim, *vb. pf.* = oluskati, *Cig.*
olúščiti, im, *vb. pf.* von der Hülſe oder harten Schale befreien, enthülſen, ſchälen: o. grah, orehe; — betrügen, berauben, *C.*
olúžiti, im, *vb. pf.* ablaugen: o. perilo, *Cig.*
omâcati, am, *vb. pf.* beklecksen, *Jan.*
omâčnica, *f.* der Brühnapf, die Sauciere, *Cig.*
omâdežati, am, *vb. pf.* beſudeln, beflecken, *Cig.*, *C.*; — bemakeln, ſchänden, *Cig.*; Bogu se ne sme nič omadežanega darovati, *Burg.*
omâdeževati, ujem, *vb. pf.* beflecken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — bemackeln, ſchänden, *Cig.*, *Jan.*; kdor hudobnega svari, sam sebe omadežuje, *Škrinj.-Valj.(Rad)*.
omadeževâvec, vca, *m.* der Schänder, *Jan.*
omadežíti, ím, *vb. pf.* beflecken, bemakeln, *Dict.*, *Mur.*, *ogr.-M.*, *Trub.*, *Dalm.*; o. se, ſich beflecken, *Navr.(Let.)*.
omâga, *f.* die Ohnmacht, *Cig.*; — die Niederlage, *M.*; — der Verfall, *Jan.*
omâganje, *n.* das Verlieren der Kräfte; das Verſchmachten, *Mur.*
omâgati, am, *vb. pf.* 1) = premagati, *Z.*; dokler je majhen, štiri omaga, kadar je srednji, svet obrača, kadar je star, po semnji skače (vol), *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) = onemagati, die Kräfte verlieren; od žeje o., vor Durſt verſchmachten, *Cig.*; — in Verfall kommen, zugrunde gehen, bankerott werden, *Cig.*, *Jan.*; — 3) o. si, zu Kräften kommen, ſich behelfen, zu Vermögen kommen, *vzhŠt.-C.*; — 4) o. koga, ſtärken, *C.*; (v poslednjih dveh pomenih se rabi tudi še kot *vb. impf. ad* omoči).
omagljìv, íva, *adj.* hinfällig, *C.*
omagovânje, *n.* das Verlieren der Kräfte, der Verfall; das Verſchmachten, *Cig.*
omagováti, ûjem, *vb. impf. ad* omagati; 1) = premagovati: o. koga, überwältigen, *Z.*; o. se s kom, mit jemandem im Zweikampfe ringen, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) die Kräfte verlieren, im Erliegen, im Verfall begriffen ſein; verſchmachten; omagujem pod tvojo močno roko, *Trav.-Valj.(Rad)*; ljudje in živina od vročine omagujejo, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
omagovâvec, vca, *m.* einer, den die Kräfte zu verlaſſen anfangen, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
omàh, máha, *m.* 1) der Überſchlag (z. B. des Wagezüngleins), der Gewichtsausſchlag: o. vzeti, *Cig.*; (tudi o človeku, ki omahne), *Notr.*; — der Schwung, *C.*, *M.*, *Celjska ok.*; kolo dobi omah, *Notr.-M.*; kamen če dalje leti, večji omah dobiva, *Notr.*, *Gor.-M.*; — der Ausſchlag des Pendels, *Cig.(T.)*; — na omahu biti, in der Gefahr ſchweben, *C.*; — 2) o. dobiti, die Überhand bekommen: na tej njivi je plevel omah dobil, *Ip.-Erj.(Torb.)*; za hišo je robida omah („omoh") imela, *Vrt.(Km. k.)*; — veter ima tukaj svoj omah (Strich), *C.*; — tudi: ómah, máha, *Notr.*, *Št.*
omáhati, am, *vb. pf.* abprügeln, *Mur.*, *Cig.*
omahedráti, âm, *vb. pf.* = omajati, *Notr.*
omáhel, hla, *adj.* wankend, wackelig, *Mur.*, *Cig.*, *C.*; — ſchwach, *C.*; unbeſtändig, *Jan.*; wankelmüthig, *Cig.*
omâhljaj, *m.* das Umſinken, *M.*
omahljìv, íva, *adj.* wankend, *Cig.*, *Jan.*; — wankelmüthig, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
omahljîvec, vca, *m.* der Wankelmüthige, *V.-Cig.*, *C.*, *nk.*
omahljívost, *f.* der Wankelmuth, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
omáhlost, *f.* die Schlaffheit, die Abſpannung, *Cig.(T.)*; — der Wankelmuth, *Mur.*
omáhniti, mâhnem, *vb. pf.* wanken, das Gleichgewicht verlieren; o. in pasti; on je svet utrdil, da ne omahne, *Trav.-Valj.(Rad)*; umkippen, *Cig.*; — ausſchlagen (von der Wage), *Jan.*; ruda a. rob omahne, das Hangende richtet ſich gäh auf (von einem Abſatze im Fahrſchachte), *Cig.*
omahovânje, *n.* das Wanken, das Schwanken.

omahováti, ûjem, *vb impf.* 1) ausschlagen (von der Wage), *Jan.*; — 2) wanken, schwanken; — unschlüssig sein, zaudern, *Cig.*, *Jan*, *nk.*
omahovâvec, vca, *m.* der Unschlüssige, der Zauderer, *Cig.*; der Wankelmüthige, *nk.*
1. **omájati**, jam, jem, *vb. pf.* locker o. wackelig machen; omajan, wackelig: — o. se, locker werden: zob se mi je omajal; — aus dem Zustande der Ruhe bringen, *Cig.*; jezik se mu je omajal, er ist gesprächig geworden; — erschüttern, untergraben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
2. **omájati**, am, *vb. pf.* = omajiti, *Cig.*, *Ravn.*
omajávati, am, *vb. impf.* = omajevati, *Cig.*; zob se omajava, der Zahn wird locker, *Cig.*
omâjčevina, *f.* die Schale, die abgeschälte Haut: krompir v omajčevinah = krompir cel kuhan, *Polj.*
omâjek, jka, *m.* = olupek, die abgeschälte Haut oder (weiche) Rinde: krompirjevi omajki, *Notr.*, *Polj.*
omajeváti, ûjem, *vb. impf. ad* omajati; wackelig oder wankend machen, bewegen, erschüttern.
omájiti, im, *vb. pf.* abrinden, abschälen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; o. smreko, *Polj*; omajil sem se tu, die Haut hat sich mir an dieser Stelle abgeschält, *Polj.*
omâka, *f.* 1) die Tunke, die Sauce, *V.-Cig.*, *Jan*, *DZ.*, *LjZv.*; — 2) die Tinctur, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*; zlata o., die Goldtinctur, *Šol.*
omâkanje, *n.* das Tunken.
omâkati, kam, čem, *vb. impf. ad* omočiti; netzen, *Jarn.*; — tunken, eintauchen, *Cig.*, *Jan.*; v skledi o. kaj, *Trub.*, *Dalm.*; — durch Eintauchen weich machen, *Jan.*
omâlati, am, *vb. pf.* bemalen, *Cig.*
omaléti, ím, *vb. pf.* vom Fleische fallen, magerer werden, *V.-Cig.*
omalíčiti, îčim, *vb. pf.* beschwatzen, überreden, *Kras.*
omalíti, ím, *vb. pf.* verkleinern: troške o., *SlN.*; omaljeno merilo, verjüngter Maßstab, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.)*; vermindern: o. živež, *Z.*; omalil sem se, ich bin auf ein geringes Einkommen herabgekommen, *Z.*, *Istra-Nov.*
omalovážati, am, *vb. impf. ad* omalovažiti, *Cig.(T.)*.
omalovážiti, vâžim, *vb. pf.* herabwürdigen, *Cig.(T.)*.
omâma, *f.* die Betäubung, *Cig.*, *M.*, *Kr.-Valj.(Rad)*; die Narkose, *Jan.(H.)*; — die Bethörung, die Täuschung, das Blendwerk, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
omámen, mna, *adj.* 1) betäubend: omâmni plin, das Lustgas, *Cig.(T.)*; narkotisch, *Jan.(H.)*; — 2) taumelig, *Jan.(H.)*.
omâmica, *f.* die Betäubung, die Ohnmacht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Erj.(Som.)*; der Schwindel, *Habd.-Mik.*; prišla mi je neka omamica, *Razdrto-Erj.(Torb.)*; mora človeka vrže v omamico, predno gre nanj, *Lašče-Erj.(Torb.)*; v omamico priti, die Besinnung verlieren, *Cig.*
omâmičen, čna, *adj.* ohnmächtig, *Cig.*
omamilo, *n.* das Betäubungsmittel, *Cig.*

omámiti, mâmim, *vb. pf.* betäuben: čutnico o., *Cig.*; sopuh ga je omamil, *Cig.*; — od prevelike sreče ves omamljen, *Jap.(Prid.)*; — bethören, verblenden, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *M.*, *nk.*
omámljati, am, *vb. impf. ad* omamiti, betäuben, *Z.*; — bethören, *Z.*
omámljenje, *n.* die Betäubung, *Valj.(Rad)*.
omamljìv, íva, *adj.* betäubend, narkotisch, *Cig.(T.)*; — bethörend, *nk.*
omamljívost, *f.* die betäubende Eigenschaft, die narkotische Kraft, *Jan.(H.)*.
omâmnik, *m.* der Beſtricker, *Cig.*
ǫman, *m.* der Alant (inula), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; veliki o. (inula helenium), *Medv.(Rok.)*, *Strp.*
omandáti, âm, *vb. pf.* = (zeleno trto) otrebiti, obrezati, *Notr.*; die überflüssigen Triebe entfernen, ausgeizen, *Cig.*; — prim. mandati.
omânjšati, am, *vb. pf.* verkleinern, vermindern, *Z.*, *Dalm.-M.*
ǫmanov, *adj.* Alant-, *Cig.*
ǫmanovec, vca, *m.* der Alantwein, *Cig.*
omár, rja, *m.* = omara, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Kras*, *Kor.*
omâra, *f.* der Schrank, der Kasten: der Kasten für Esswaren, *Notr.*; — prim. lat. armarium, it. armadio.
omârar, rja, *m.* der Kastenmacher, *Cig.*
omâren, rna, *adj.* Schrank-, Kasten-.
omârica, *f. dem.* omara, ein kleiner Schrank o. Kasten; — der Wandschrank, *Kr.*
omârič, *m. dem.* omar, = omarica, *Cig.*, *Jan.*; der Wandschrank, *Kor.*
omarǫ́gati, am, *vb. pf.* beflecken, beschmieren, *Cig.*, *C.*
omarǫ́žiti, ǫ̂žim, *vb. pf.* beflecken, *Cig.*; omarožen, gefleckt, *Nov.*
omâst, *f.* 1) der Wandanwurf, der Lehmanwurf an hölzernen Häusern, *C.*; — 2) kar se na rano položi, der Überschlag bei Wunden, *Guts.*
omásten, stna, *adj.* etwas fett, *C.*
omastíti, im, *vb. pf.* fett machen, mit Fett beschmutzen; o. si roke; o. se, sich mit Fett beschmutzen.
omášen, šna, *adj.* 1) umfangreich, *C.*; omašna je črez pas, *jvzhŠt.*; — weit, bauschig, *Cig.*, *C.*; — 2) omašno je, kar rado omahuje, *C.*, *Lašče-Levst.(M.)*.
omašíti, im, *vb. pf.* ringsherum verstopfen, *Jan.(H.)*.
omâtati, am, *vb. impf. ad* omotati: umwinden, umwickeln, *Jan.*, *Zora.*
omâternica, *f.* ein Weib, das schon einmal o. mehreremale geboren hat, *Vod.(Bab.)*; — die Wöchnerin, *Mur.*
omatíčiti, ičim, *vb. pf.* mit einem Weisel versehen, *Mur.*
omatoréti, ím, *vb. pf.* alt u. schwach werden, *Jan.(H.)*.
omâvsati, am, *vb. pf.* = oskubsti: abstreifen (z. B. Blätter), *M.*; — o. se, abfedern (sich „mausen o mausern"), *Cig.*; — po nem.; prim. opužiti.

omâvžati, am, *vb. pf.* = oskubsti, *Vod.(Izb. sp.)*; — prim. omavsati.
omàz, máza, *m.* die Wandſchmiere, *C.*; der Mauerverputz, *Cig.*, *Jan.*
omázati, mâžem, *vb. pf.* um-, beſchmieren, beſtreichen.
omâzek, zka, *m.* dasjenige, womit etwas beſchmiert iſt: — der Schmutz, *C.*
omazíliti, îlim, *vb. pf.* beſalben, *Cig.*; einbalſamieren, *M.*
omazílo, *n.* der Lehmanwurf am Hauſe, *Dalm.*
omazováti, ûjem, *vb. impf. ad* omazati; beſchmieren, beſtreichen, *Cig.*
omâža, *f.* = omaz: ilnasta o., der Thonbeſchlag, *Cig.*
omécati, am, *vb. pf.* weich machen: sadje o., das Obſt abliegen laſſen, *Gor.*; o. se, weich werden, *Gor.*
omecávati, am, *vb. impf.* = pomišljati se, zaudern, *C.*, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.
omêcavt, *m.* der Zauderer, *Razn.-Cig.*
omécevanje, *n.* das Zaudern, die Unſchlüſſigkeit, *Cig.*
omécevati, ujem, *vb. impf.* zaudern, zögern, unſchlüſſig ſein, *Cig.*, *Gor.*
omecevâvec, vca, *m.* der Zauderer, *SlN.*
oméčen, čna, *adj.* erweichbar, *Jan.(H.)*.
omečeváti, ûjem, *vb. impf. ad* omečiti; weich machen, erweichen, *Cig.*, *Jan.*
omečíłen, łna, *adj.* erweichend, *Jan.(H.)*.
omečílo, *n.* das Erweichungsmittel, *Z.*
omečîtev, tve, *f.* die Erweichung, *Cig.*, *Jan.*
omečíti, ím, *vb. pf.* weich machen; o. se, weich werden; — erweichen, abführen, *Cig.*; — erweichen, rühren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; o. komu srce, *Cig.*; Ako mor'te, omečite Neusmiljeno srce, *Preš.*; — o. koga, jemanden mürbe machen, *Cig.*; — mildern, lindern, *Cig.*; kazen o., *Trub.*
omečîtva, *f.* die Erweichung, *Cig.*
oméčje, *n.* der weite Theil des Strumpfes, der Beinling, *V.-Cig.*
omečljìv, íva, *adj.* = omečen, erweichbar, *Cig.*, *Jan.*
omedíti, ím, *vb. pf.* mit Honig verſüßen, *Z.*
omêdlavica, *f.*, *Dalm.-Valj.(Rad)*, pogl. omedlevica.
omedléti, ím, *vb. pf.* in die Ohnmacht fallen, die Beſinnung verlieren.
omedlévanje, *n.* 1) das Ohnmächtigwerden; — 2) das heftige, ſchmachtende Verlangen.
omedlévati, am, *vb. impf. ad* omedleti; 1) (wiederholt) ohnmächtig werden; — verſchmachten: od žeje o., *Z.*; od žalosti o., *Jsvkr.*; — 2) ſchmachtend o. heftig nach etwas verlangen; o. na kaj, *Vip.-Mik.*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*, *Dol.*, *jvzhŠt.*; o. za čim, *BlKr.*; za večnim žitkom o., *ogr.-Valj.(Rad)*; kdor ima, nagniva (= pije), kdor nima, omedleva, *Kras-Erj.(Torb.)*.
omedlêvica, *f.* die Ohnmacht; v omedlevici je, er iſt ohnmächtig, *Cig.*; (omedlavica, *Dalm.*).
omedlêvičen, čna, *adj.* 1) ohnmächtig, *Cig.*, *Jan.*; — 2) leicht in Ohnmacht fallend, *Z.*
omedlêvičnost, *f.* die Ohnmächtigkeit, *Cig.*
omedlêvka, *f.* = omedlevica, *C.*
omedlíti, ím, *vb. pf.* ohnmächtig oder ſchwach machen, *C.*
omédlo, *n.*, *Bolc.-Erj.(Torb.)*, pogl. omelo.
omedlováti, ûjem, *vb. impf.* 1) daran ſein, die Beſinnung zu verlieren: tako močno zdihujem in ječim, da skoraj omedlujem, *Valj.(Rad)*; — 2) = omedlevati 2), moja duša omedluje po hiši gospoda, *Trav.-Valj.(Rad)*.
omeglíti, ím, *vb. pf.* umnebeln, *Z.*; benebeln, *Cig.*, *Jan.*; vino duha omegli, *Z.*
omehčânje, *n.* die Erweichung: o. možganov, *Cig.*
omehčáti, âm, *vb. pf.* weich machen, erweichen; o. se, weich werden; (o sadju) abliegen: omehčano sadje, abgelegenes Obſt, *jvzhŠt.*; — omehčan, mouilliert (gramm.), *Cig.(T.)*; — erweichen, rühren, *Jan.*; ne da se omehčati, *Z.*, *jvzhŠt.*
omehčâva, *f.* die Erweichung, *Cig.*, *Jan.*
omehčávati, am, *vb. impf.* = omehčevati, *Let.*
omehčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* omehčati, erweichen.
omehkúžiti, ûžim, *vb. pf.* verweichlichen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
omèj, méja, *m.* echter Eiſenhut (aconitum napellus), *Cig.*, *Tuš.(R.)*, *ogr.-C.*, *Mik.*; = modri o., *Cv.*
omejáčiti, âčim, *vb. pf.* begrenzen, *Jan.*; — einzäunen, *Z.*
omeják, *m.* ein eingefriedeter Acker, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
omêjba, *f.* die Beſchränkung, *C.*
omêjek, jka, *m.* der Ackerrain, der Raſenrain, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; po omejkih kositi, *jvzhŠt.*
oméjen, jna, *adj.* = obmejen, Grenz-, *Jan.(H.)*.
omejénje, *n.* die Umgrenzung, *Cig.*; — die Einſchränkung, *Jan.*, *nk.*
omejénost, *f.* die Eingeſchränktheit, *Cig.*; — die Endlichkeit, *Cig.(T.)*; — die Beſchränktheit, *C.*; duševna o., *nk.*
omejeváti, ûjem, *vb. impf. ad* omejiti; umgrenzen; — einſchränken, *Jan.*, *nk.*; — (eine Größe) begrenzen (math.), *Cig.(T.)*; — omejujoča izreka, der Reſtrictivſatz, *Cig.(T.)*.
omejílo, *n.* die Einſchränkung, *Jan.(H.)*.
omejîtev, tve, *f.* die Begrenzung, *Cig.(T.)*; — die Einſchränkung, die Beſchränkung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; biti pod neko omejitvijo, gewiſſen Beſchränkungen unterliegen, *DZ.*; s to omejitvijo, mit dieſer Einſchränkung, *DZkr.*
omejíti, ím, *vb. pf.* umgrenzen, einmarken, *Cig.*, *Jan.*; (eine Größe) begrenzen (math.), *Cig.(T.)*; — einſchränken, beſchränken, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
omejníčiti, îčim, *vb. pf.* mit Grenzſteinen verſehen, *Cig.*, *C.*
omêjnik, *m.* = omejek, der Ackerrain, *C.*
omêka, *f.* die Erweichung, *Z.*
1. **oméкniti**, mêknem, *vb. pf.* weich werden, *Z.*; srce mu je omeknilo, *ogr.-C.*
2. **omekníti**, máknem (méknem), *vb. pf.* 1) abhecheln: predivo o., *Mur.*, *C.*; — 2) etwas obenhin thun, *Guts.*, *Cig.*; — 3) o. se, ausgleiten, *Mur.*; entſchlüpfen, *Volk.-M.*

omẹ̑kom, *adv.* = obrisom, gestrichen (vom Trockenmaß), *vzhŠt.* - *C.*; (nam. omakom?).
omẹ̑kšati, am, *vb. pf.* weicher machen, erweichen, *Z.*
omekúžiti, ûžim, *vb. pf.* = omehkužiti, *Jan.*
omẹ̑t, *m.* sneg, ki se usiplje s hiš ali z drevja, *Žaga pri Bolcu-Erj. (Torb.)*.
omẹ́la, *f.* die Mistel, *Cig.*, *Jan.*, *Rib.* - *Mik.*, *SlGor.-Erj.(Torb.)*; bela o., die weiße Leimmistel (viscum album), *Tuš.(R.)*.
omélce, *n. dem.* omelo; der Kehrwisch, *Guts.*, *Cig.*, *C.*, *Poh.*
omelíka, *f.* der Geißklee (cytisus radiatus), *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
omelîšje, *n.* der Bärlapp (lycopodium sp.), *Savinska dol.-Erj.(Torb.)*.
1. **omẹ̑lje**, *n.* = pečno omelo, *Mik.*
2. **omẹ̑lje**, *n. coll.* Mistelstauden, *M.*
omélọ, *n.* der Kehrwisch, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; z omelom hišo beliti, *ogr.-C.*; — der Borstwisch, *M.*; ročno o., der Handborstwisch, *Cig.*; — der Backofenwisch, *Cig.*, *C.*, *BlKr.*; = pečno o., *jvzhŠt.*
omệmba, *f.* die Erwähnung, *Cig.*, *Jan.*
omẹ̀n, mẹ́na, *m.* die Erwähnung, *Cig.(T.)*, *C.*
omệna, *f.* = omen, *C.*
omencáti, âm, *vb. pf.* zerreiben, *C.*; klasje o., *Z.*; proso o., die Hirse austreten, *jvzhŠt.*
omendlẹ́vati, am, *vb. impf.* (nam. omedlevati) = prežati pri kakem piru, ženitvi ali pri kaki pojedini, *Malhinje pri Devinu - Erj. (Torb.)*.
omệnek, nka, *m.* die Erwähnung, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *C.*, *DZ.*; das Citat, *Jan.*
omẹnîtev, tve, *f.* die Erwähnung, *nk.*
oméniti, im, *vb. pf.* erwähnen, eine Bemerkung machen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; anführen, citieren, *Jan.*
omẹníti se, ím se, *vb. pf.* 1) einen schlechten Tausch machen, *Mur.*; — 2) sich irren, *C.*
omệnja, *f.* der Misstausch, *Cig.*
oménjati, am, *vb. impf. ad* omeniti; Erwähnungen machen, erwähnen, *Cig.*, *nk.*; citieren, *Jan.*
oménjati se, am se, *vb. pf.* einen schlechten Tausch machen, *Met.*
omẹnjeváti, ûjem, *vb. impf.* = omenjati, erwähnen, *Jan.*, *nk.*
omẹnjeváti se, ûjem se, *vb. impf. ad* omenjati se; schlecht tauschen, *Z.*
omèr, mẹ́ra, *m.* das Verhältnis, *C.*; — die Dimension, *Cig.(T.)*, *DZ.*
omẹ̑ra, *f.* = omer, das Verhältnis: zračne omere, *SlN.*; — das Maß, *DZ.*
omẹ́ren, rna, *adj.* verhaltnismäßig, *C.*
omẹ́riti, mẹ̑rim, *vb. pf.* 1) einen Maßstab anlegen (math.), *Cig.(T.)*; proportionieren, *C.*; — 2) o. se, im Messen irren, falsch messen, *Z.*, *C.*
omesenẹ́ti, ím, *vb. pf.* fleischartig werden, *C.*
omẹ́siti, im, *vb. pf.* mittelst des Knetens mischen, *Cig.*, *M.*; pogače z medom in jajci omesene, *Levst.(Zb. sp.)*; den Sauerteig mit dem Brotteig mischen, *Z.*

1. **omésti**, métem, *vb. pf.* ringsherum ausfegen, abfegen; stene o.; pajčevine po stenah o.; o. orodje po malinu; suknjo o., *Krelj*; — o. veliko sveta, viel in der Welt herumkommen, *Jan.*; — o. koga, jemanden hintergehen, *Cig.*; — ometen = premeten, durchtrieben, *C.*
2. **oméstí**, métem, *vb. pf.* stark beschneien: s snegom ometen, *Vrt.*
3. **omẹ́sti**, mẹ́tem (mẹ́dem), *vb. pf.* die Butter fertig machen, abbuttern, *Cig.*, *jvzhŠt.*
omệstje, *n.* das Weichbild einer Stadt, *Cig.*
omẹ́šati, am, *vb. pf.* vermischen, *C.*; abrühren, *Cig.*
omèt, mẹ́ta, *m.* 1) der Mauerantwurf; na moker omet slikati, al fresco malen, *Cig.*; — 2) der Aufschlag bei Kleidern, *C.*; — der Rand (des Ackers), *Jan.*
1. **ometáča**, *f.* omelce za nečke (kadunje), *BlKr.*
2. **ometáča**, *f.* die Maurerkelle, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
ometâčka, *f.* die Maurerkelle, *Cig.*, *C.*
1. **omẹ́talnica**, *f.* der Ofenwisch, *Notr.*
2. **ometâlnica**, *f.* = ometačka, *Jan.*
3. **omẹ́talnica**, *f.* der Butterrührkübel, *C.*
omẹ́talọ, *n.* der Kehrwisch, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — der Backofenwisch, *BlKr.*, *Notr.*
1. **omẹ́tanje**, *n.* das Fegen.
2. **ometânje**, *n.* die Berappung (einer Mauer), *Cig.*
ometarína, *f.* = ometnina, *Jan.(H.)*.
1. **omẹ́tati**, mệtam, *vb. impf. ad* 1. omesti; abfegen; dimnik o., den Schornstein fegen, *Cig.*
2. **ométati**, mẹ́čem, I. *vb. pf.* bewerfen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; zid o., die Mauer mit Mörtel bewerfen, berappen; — II. ométati, mệtam, čem, *vb. impf.* 1) *ad* ométati; sich mit dem Anwerfen, Berappen einer Mauer beschäftigen, *Met.*; — vorwerfen, *Jurč.*; — 2) *ad* ovreči; anfechten, bestreiten, verwerfen, widerlegen, *Jan.*; potrjevati ali ometati letne račune, *Levst.(Nauk)*; o. in pobijati ugovore, *Cv.*; — 3) = na ometico šivati, *Levst.(Rok.)*; — = obšivati, *Ig.*; — 4) rob ometa, das Hangende richtet sich gäh auf (mont.), *Cig.*, *Vod.(Izb. sp.)*.
3. **omẹ́tati**, am, *vb. impf. ad* 3. omesti: Butter machen, buttern, *Jan.*, *jvzhŠt.*
ometávanje, *n.* das Anwerfen, das Bewerfen; das Berappen (der Mauer).
ometávati, am, *vb. impf.* 1) *ad* 2. ometati I.; bewerfen; o. zid, die Mauer mit Mörtel bewerfen, berappen; — 2) *ad* ovreči; bestreiten, anfechten, *nk.*
omẹ̑tek, tka, *m.* der Pinsel: malarski ometki, *ogr.-Valj.(Rad)*.
omẹ́ten, tna, *adj.* ometni dvor = kasacijski d., *DZ.*
omẹ́ti, *m. pl.* slabša moka za svinje, *Temljine (Tolm.)-Štrek.(Let.)*.
omẹ́ti,ománem, *vb. pf.* abreiben; proso o., die Hirse austreten; — drucken, quetschen, zermalmen, *C.*
omẹ̑tica, *f.* nekak šev, die Endelnaht, *Senožeče*, *Lašče-Erj.(Torb.)*; na ometico šivati,

zwei Stücke so zusammennähen, dass der Faden nach außen über die beiden Ränder geschlungen wird, *Levst. (Rok.)*.

omẹ̑tič, *m.* der Kehrwisch, *Guts.-Cig.*

omẹ̑tih, *m.* 1) der Kehrwisch, *Jan.*, *C.*, *Danj.-Mik.*, *jvzhŠt*; — 2) der Maurerpinsel, *Mur.*

ometíne, *f. pl.* = obšivi, die Aufschläge am Kleide, *C.*

omẹ̑tljaj, *m.* die Grenzfurche, *Cig.*, *Jan.*

omẹ̑tnik, *m.* der Rain, *C.*; — bes. ein schroffer Weingartenrain, *Hal.-C.*

ometnína, *f.* das Kaminfegegeld, *Cig.*

ometováti, ûjem, *vb. impf.* 1) *ad* 2. ometati I.; (mit Mörtel) bewerfen, berappen; — 2) *ad* ovreči; bestreiten, anfechten, *nk.*; tega mu nihče ne bo ometoval, *Glas.*

omẹ́tovina, *f.* zusammengefegtes Mehl (z. B. in der Mühle), *Gor.*

omẹ́vati, am, *vb. impf. ad* ometi; klasje o., die Ähren durch Zerreiben entkörnen, *Mik.*

omezdíti, ím, *vb. pf.* besolden, *C.*, *Z.*

omẹ̑zdrati, am, *vb. pf.* kože o., die Häute ausfleischen, auf der Fleischseite glatt schaben, schlichten, *Cig.*

omẹ́zdriti, im, *vb. pf.* = omezdrati, *Z.*

omẹ́zniti, mẹ̑znem, *vb. pf.* abstreifen: vrbovo skorjo o., kožo si o., *C.*; blato s črevljev o., *vzhŠt.-C.*; korenje o., = blato ali prst s korenja z roko odpraviti, *Zora*; — o. se, sich streifen, *vzhŠt.-C.*; tudi: ausgleiten, *vzhŠt.-C.*

omẹ́žiti, im, *vb. pf.* die Rinde so ablösen, dass sie ganz bleibt, *BlKr.-Mik.*; tudi: omẹžíti, *Dol.*

omȋčen, čna, *adj.* Cultur-, *Cv.*

omijâłnica, *f.* die Spülgelte, *M.*

omȋjnica, *f.* die Spül- und Abwaschküche, *Levst. (Pril.)*.

omȋka, *f.* die Bildung, die Cultur, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*

omikâłnica, *f.* die Hechel, *Mur.*, *C.*: — = greben za mikanje volne, *C.*

omikâłnik, *m.* = greben za mikanje volne, *C.*

omikálọ, *n.* 1) die Hechel, *C.*; — 2) das beim Messen angewendete Getreidestreichbrett, *C.*

omȋkanec, nca, *m.* der Gebildete, *nk.*

omȋkanost, *f.* die Aufgeklärtheit, die Bildung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

omȋkati, kam, čem, *vb. pf.* 1) abhecheln, auskrämpeln; konoplje o., *Let.*; — 2) (das Getreide beim Messen) streichen, *C.*; — 3) bilden, civilisieren, omikan, gebildet, civilisiert, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

omikávati, am, *vb. impf. ad* omikati; 1) hecheln, *Mur.*; o. lan, *Trst. (Let.)*; — 2) bilden, *Cig.*

omikonọ̑sec, sca, *m.* der Culturträger, *Jan.*

omikováłen, łna, *adj.* bildend, *Cig.*

omikovâłnica, *f.* die Bildungsanstalt, *DZ.*

omikováti, ûjem, *vb. impf.* 1) hecheln, *Z.*; — 2) bilden, ausbilden, *Cig.*, *nk.*

omikovâvec, vca, *m.* der Bildner, *Cig.*

omilẹ́ti, ím, *vb. pf.* lieb werden, *C.*, *nk.*; omilela misel, die Lieblingsvorstellung, *Cig. (T.)*.

omíliti, im, *vb. pf.* einseifen, *Cig.*, *Jan.*

omíliti se, im se, *vb. pf.* o. se komu, jemandem lieb werden, *Cig.*; sich bei jemandem beliebt machen, sich einschmeicheln, *Jan.*; kar se omili, ne omrzne, *Jan. Slovn.*)

omíljati, mȋljam, *vb. impf. ad* omleti; 1) mahlen, *Jan.*; — 2) o. se, abrieseln: pesek se omilja, *Cig.*, *C.*

omíljati se, am se, *vb. impf. ad* omiliti se; o. se komu, jemandem schmeicheln, sich bei jemandem einzuschmeicheln suchen, *Jan.*

omiljávati se, am se, *vb. impf.* = omiljati se, schmeicheln, *ogr.-C.*

omȋłnica, *f.* das Waschbecken, *C.*

omȋłnik, *m.* der Ort, wo das Küchengeschirr gewaschen wird, *Štrek.*

omilodáriti, ârim, *vb. pf.* mit Almosen beschenken, *Z.*

omilostíti, ím, *vb. pf.* = pomilostiti, begnadigen, *Cig.*

omilováłen, łna, *adj.* bemitleidend, *Jan. (H.)*.

omilovânje, *n.* das Bedauern, das Bemitleiden, *Jan.*, *nk.*

omilováti, ûjem, *vb. impf.* bedauern, bemitleiden, *Jan.*, *nk.*

omínati, mȋnam, *vb. impf. ad* ometi; abreiben, abquetschen, *C.*

ōminej, *interj.* = jemnasta! *Jurč.*

omísati se, am se, *vb. pf.* = omisiti se, *Jan. (H.)*.

omȋselje, *n.* der Gedankenkreis, der Ideenkreis, (omislije) *Cig. (T.)*.

omísiti se, mȋsim se, *vb. pf.* sich maußen, *Mur.*; — omišeno drevo, ein entblätterter Baum, *C.*

omȋslek, sełka, *m.* die Anschaffung, *M.*; veliko zapraviti z dragimi omiselki pri hiši, *Jap. (Prid.)*.

omȋslije, *n.* = omiselje, *Cig. (T.)*.

omislȋtev, tve, *f.* die Anschaffung, *DZ.*

omísliti, mȋslim, *vb. pf.* 1) anschaffen, beischaffen; konja si omisliti; — 2) versorgen: Bog je svet omislil s solncem, *Krelj*; omišljen z vso potrebo, *Trub.*; o. se za dve, tri leta, *Trub.*; oskrbeti in omisliti se, „sich versorgen und bedenken", *Trub. (Post.)*.

omíšljati, am, *vb. impf. ad* omisliti; 1) anschaffen; — 2) versorgen, *Krelj.*

omišljávati, am, *vb. impf.* = omišljevati.

omišljénje, *n.* die Anschaffung, *Cig.*

omišljeváti, ûjem, *vb. impf.* = omišljati.

omíti, mȋjem, *vb. pf.* völlig abwaschen; — o. koga, jemandem einen Wischer geben, *Cig.*

omítiti, im, *vb. pf.* bestechen, *Svet. (Rok.)*.

omȋtva, *f.* die Waschung, *C.*

omiváča, *f.* der Waschlappen oder der Waschschwamm, *Mik.*

omivâłnica, *f.* das Spülfass, *Cig.*, *C.*

omiválọ, *n.* das Spülfass, *Guts.*

omívanje, *n.* das Abwaschen.

omívati, am, *vb. impf. ad* omiti; durch Waschen reinigen, abwaschen; — o. koga, jemanden verleumden, ihm nachreden, *C.*

omízen, zna, *adj.* um den Tisch befindlich: omȋzna družba, die Tischgesellschaft, *nk.*

omîzje, *n.* die um einen Tisch Sitzenden, die Tischgesellschaft; polno omizje nas je bilo; eno omizje pri drugem, *Dalm.*; o. bogaboječih ljudi, *Ravn.*
omîznik, *m.* einer von der Tischgesellschaft, omizniki, die Tischgenossen, *Zv.*, *LjZv.*
omlâček, čka, *m.* prvi o., der Vordrusch, *Cig.*
ómlačen, čna, *adj.* laulich, *Jan.*, *C.*
omláčiti, mlâčim, *vb. pf.* lau machen, *C.*; — (kvas), ki je bil očistil in prekisal omlačeno človeštvo, *Jurč.*
omlačnéti, ím, *vb. pf.* lau werden, *Cig.*
omlàd, mláda, *m.* ein junger Zweig, der Schößling, *C.*, *Bes.*, *Polj.*; brestovi omladi so goli in prazni, *Vrt.*
omlâd, *f.* 1) die Verjüngung, *M.*; — 2) das rauhe Häutchen um das neue Gehörn der Hirsche und Rehböcke, das Dickmaß, *Cig.*
omlâda, *f.* = omlad *m.*, mladika, *C.*, *Vrsno (Tolm.)-Erj.(Torb.).*
omlâdek, dka, *m.* = omlad *m.*, einjähriger Zweig, der Schößling, *C.*, *M.*
omláden, dna, *adj.* jugendlich, *Jan.*, *Svet. (Rok.)*; jung und zart: omladna koža (mladih ljudi), *Ig*; — v pomladi se obleče breza z omladnim zelenjem, *Jurč.*
omladênje, *n.* die Verjüngung, *Cig.*
omladéti, ím, *vb. pf.* 1) jung werden, sich verjüngen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) das Dickmaß (prim. omlad *f.)* bekommen, *Cig.*
omladévati, am, *vb. impf. ad* omladeti, *Z.*
omladílen, lna, *adj.* verjüngend, *Jan.(H.).*
omladína, *f.* der Nachwuchs, die Jugend, *Cig. (T.)*, *nk.*; — hs.
omladíti, ím, *vb. pf.* 1) jung machen, verjüngern; o. se, jung werden, *Cig.*; — auffrischen, *Cig.*; — 2) drobnica se je uže omladila, das Kleinvieh hat schon Junge geworfen, *Trenta, Soča-Erj.(Torb.)*; — 3) abliegen lassen, *Cig.*; omlajene hruške, *LjZv.*; — röften: o. konoplje, *Let.*
omlâdje, *n. coll.* junge Zweige, *C.*
omládnost, *f.* die Jugendlichkeit, *Jan.*, *Bes.*
omládniti, mlâdnem, *vb. pf.* jung werden, sich verjüngen, *Mur.*, *C.*, *Danj.-Mik.*
omládoven, vna, *adj.* jugendlich: omladovne kože je, *Svet.(Rok.).*
omlahávati, am, *vb. impf. ad* omlahniti, *Jan. (H.).*
omláhniti, mlâhnem, *vb. pf.* schlaff werden, erschlaffen, *Jan.*, *Cig.(T.)*
omlájati, am, *vb. impf. ad* omladiti; verjüngen, *Z.*, *Let.*
omlájati se, jem se, *vb. impf.* schmeicheln: mačka se omlaje, kadar se drgne in suče okolo človeka, *Podkrnci-Erj.(Torb.).*
omlajeváti, ûjem, *vb. impf.* = omlajati, verjüngen, *Z.*
omlajíti, ím, *vb. pf.* mit Schlamm überziehen, *C.*
omlàt, mláta, *m.* das Abdreschen, *M.*; die Vollendung des Drusches, *C.*; — = domlatki, *C.*
omlátiti, im, *vb. pf.* 1) abdreschen; vse žito smo omlatili; vse je omlačeno, *Ravn. Abc.*; — nekoliko o., überdreschen, *Cig.*;

— 2) o. koga, jemanden derb abprügeln, *Cig.*
omlę́den, dna, *adj.* widerlich süß, fade schmeckend, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — *pren.* fade: ta dušna paša je bila precej prazna in omledna, *LjZv.*; omledno skovan ogovor, *Levst.(Zb. sp.).*
omlę́dnost, *f.* der fade Geschmack, *Jan.*
omlésti, omółzem, *vb. pf.* = omolsti, *Z.*
omlę́ti, méljem, *vb. pf.* 1) durchmahlen, *Cig.*; — 2) abspülen: voda je breg omlela, *Cig.*; — o. se, abrieseln (o pesku), *Cig.*, *C.*
omlézovje, *n.* die Biestmilch, *Tolm.*
omloháviti, âvim, *vb. pf.* erschlaffen, *Erj. (Som.)*; (nam. omlahaveti? prim. mlahav, omlahniti).
omǫ̑č, *f.* die Stärkung, *C.*
omǫ̑ček, čka, *m.* die Stärkung, *C.*
omǫ́čenec, nca, *m.* der Betäubte: s tekočino drgniti omočenca, *DSv.*; — prim. omotiti.
omóči, mǫ́rem, *vb. pf.* 1) überwältigen, *Cig.*, *M.*; spanje ga je omoglo, *Cig.*; — 2) omoči si, sich behelfen, *vzhŠt.-C.*; = o. se, *BlKr.-M.*; — 3) o. koga, bestärken, *C.*
omóčiti, móčim, *vb. pf.* benetzen, anfeuchten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; grlo si o., *Cig.*; — eintunken, *Cig.*, *Jan.*
omočvíriti, îrim, *vb. pf.* sumpfig machen: o. travnik, *C.*
omodréti, ím, *vb. pf.* blau werden, *Vrt.*
omodríti, ím, *vb. pf.* blau färben, *Cig.*
omogočeváti, ûjem, *vb. impf. ad* omogočiti, *nk.*
omogǫ́čiti, ǫ̑čim, *vb. pf.* ermöglichen, *Cig.*, *nk.*
ómoh, *m.* *Vrtov (Km. k.)*, *Notr.*, pogl. omah.
ómoker, kra, *adj.* etwas naß, *C.*
omokríti, im, *vb. pf.* naß machen, *Mur.*
omółčati, ím, *vb. pf.* = omolkniti 1), *Trub.*
omółkniti, mǫ̑łknem, *vb. pf.* 1) = obmolkniti, verstummen, *Jan.*; — 2) einschlafen (von den Gliedern des Körpers): roke so mi omolknile, *Dol.-Mik.*
omółsti, mółzem, *vb. pf.* abmelken, *Z.*
omoríti, ím, *vb. pf.* absengen (o mrazu), *C.*; mrzla sapa omori žito, *Cig.*
omǫ̑stnica, *f.* ein Balken des Brückengeländers, *Let.*
omòt, mǫ́ta, *m.* 1) der Schwindel, der Taumel, *Mur.-Cig.*, *Cig.(T.)*; v o. mu gre, er ist vom Schwindel befallen, *Celjska ok.*, *SlGor.*; v o. iti, wirbeln, sich wirbelnd drehen, *M.*; tudi: ómot, *Valj.(Rad)*; Te igrali bomo vam, Da vse v omot teklo bode, *Danj.(Posv. p.)*; — 2) der Koller (eine Pferdekrankheit), *Jan.(H.)*; — 3) die Verwirrung, *C.*
omǫ̑ta, *f.* 1) die Betäubung, *Jan.*; — 2) die Verwirrung: o. pameti, *C.*; — 3) otrov v ribjo lov, betäubender Fischköder (Kockelkörner), *Dornberg(Goriš.)-Erj.(Torb.).*
omotáti, âm, *vb. pf.* 1) um etwas herumwickeln: o. se, sich um etwas schlingen; — 2) umwickeln, umwinden, bewickeln: s sukancem o. kaj, etwas überzwirnen, *Cig.*
omotávati, am, *vb. impf. ad* omotati: 1) herumwinden, herumwickeln; — 2) umwinden, bewickeln.

omọ̑tek, tka, *m.* das Herumgewundene, *C.*: voščeni o., das Wachsstöckel, *C.*

omọ́ten, tna, *adj.* 1) schwindelig, *Mur.*, *Jan.*, *C.*; — tollerig, *Jan. H.*; — 2) betäubend, *Cig.*; — omotna moka, (durch Lolch) verdorbenes Mehl, *C.*; — 3) = moten, trübe: omotno steklo, *Cig.*; omotno videti, undeutlich sehen, *Cig.*

omọ̑tica, *f.* 1) der Schwindel, der Taumel, die Betäubung: — 2) betäubender Fischköder, *Cig.*, *Lašče-Levst.(M.)*, *Gor.*; ribe loviti z omotico, *Levst. Nauk.*; — 3) der Taumellolch (lolium temulentum), *Z.*; sama o., nič zdravega zrnja, *Slc.*

omọ̑tičav, *adj.* dem Schwindel unterworfen, *Bolc*, *Soča-Erj.(Torb.)*, *Rut.(Tolm.)*.

omọ̑tičen, čna, *adj.* 1) schwindelig, betäubt; omotični in omamljeni, *Krelj*; — 2) Schwindel erregend, betäubend: omotična vročina, *Cig.*; Gospod je omotičen duh mej nje izlil, *Dalm.*

omọ̑tičnost, *f.* der Zustand des Schwindels, die Betäubung.

omotíhati se, am se, *vb. impf.* taumeln, wanken, *C.*

omotílọ, *n.* das Betäubungsmittel, *Let.*

omọ́titi, im, *vb. pf.* schwindelig machen, betäuben, *Cig.*, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *Let.*; — irre führen, *Z.*

omọ̑tnica, *f.* = omotica 2), betäubender Fischköder, *C.*

omotvọ́ziti, vọ̑zim, *vb. pf.* o. kozla = motvoz dejati nanj, *Jurč.*

omožẹ̑nka, *f.* ein verheiratetes Frauenzimmer, *Mur.*

omoževáti, ûjem, *vb. impf. ad* omožiti = možiti, (Frauenzimmer) verheiraten, *Z.*

omožîtev, tve, *f.* die Verheiratung (eines Weibes).

omožíti, ím, *vb. pf.* (ein Weib) verheiraten; o. se, heiraten (vom Weibe); omožena, verheiratet.

ómračen, čna, *adj.* etwas dämmerig, etwas dunkel, *C.*

omračeváti, ûjem, *vb. impf. ad* omračiti.

omračevâvec, vca, *m.* der Verfinsterer, *Cig.*

omračíti, ím, *vb. pf.* umdunkeln, verdunkeln; o. se, dunkel werden, *Cig.*; o. dušo, die Seele umnachten, *Cig.(T.)*.

omrâčje, *n.* die Dämmerung, *Danj.-M.*, *C.*

omramoríti, ím, *vb. pf.* marmorieren, *Cig. (T.)*.

omrâza, *f.* 1) die Unlust, der Widerwille, *C.*, *Krelj*; die Missstimmung, *Jan.*; — 2) der Hass, *Cig.(T.)*, *C.*; — stsl., hs.

omráziti, mrâzim, *vb. pf.* 1) kalt machen, *Dict.*; — 2) verächtlich, widerlich machen, verekeln, verleiden, *Cig.*, *ogr.-C.*; verhasst machen, anschwärzen, *Jan.*, *Trub.*; o. se, widerlich, verächtlich werden, *ogr.-C.*; — 3) disgustieren, *Jan.*; abgeneigt machen, *Z.*; — verletzen, *Dict.*

omrâznica, *f.* 1) prvi drobni sneg, kadar začne naletovati, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*; — 2) = kurja polt, die Gänsehaut, *Tolm.-Erj. (Torb.)*.

omrážati, am, *vb. impf. ad* omraziti, *Jan.(H.)*.

omraževáti, ûjem, *vb. impf.* = omražati, *Jan. (H.)*.

omrážnja, *f.* die Verfeindung, *ogr.-C.*

omrẹ́niti se, im se, *vb. pf.* sich dünn bewölken, *Jan.*, *Z.*

omrẹ́ti, mrèm, mŕjem, *vb. pf.* absterben (o udih), *Z.*; omrl, gelähmt, *Bes.*; — schlapp werden (o rastlinah): od mraza ali vročine o., *C.*; — omrl, schlapp, träge, *C.*

omreževáti, ûjem, *vb. impf. ad* omrežiti, *Jan. (H.)*.

omrẹ́žiti, im, *vb. pf.* 1) umgarnen, umstricken, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; Omrežiti — ga želi, *Preš.*; — mit einem Netz versehen, *Cig.*; — 2) umgittern, begittern, vergattern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

omrẹ̑žje, *n.* 1) das Netzwerk, *Cig.*, *Jan.*; — das Netz (techn., math.), *Cig.(T.)*; o. rek, das Flussnetz, *Cig. (T.)*; železnocestno o., das Eisenbahnnetz, *DZ.*; — 2) das Gitter, das Gitterwerk, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; lukati skozi o., *Schönl.-Valj.(Rad)*.

omríka, *f.* = dobrika, *C.*

omŕkniti, mŕknem, *vb. pf.* sich verdunkeln (von der Sonne oder dem Monde), *Z.*

omŕknjenje, *n.* die Verfinsterung (der Sonne, des Mondes), die Eklipse, *Jan.*

omrsâvec, vca, *m.* der Schnäpper (ein Werkzeug zum Aderlassen oder Schröpfen), *Mur.-Cig.*; puščati z omrsavcem, (omrzalcem) *Strp.*; — die Zunge (der Losdrücker) am Gewehr, *vzhŠt.-C.*; — prim. mrsalo.

omŕsiti, im, *vb. pf.* losdrücken (z. B. ein Gewehr), *Mur.*, *C.*; — o. se, losgehen (o puški), *Mur.-Cig.*

omŕsiti se, im se, *vb. pf.* 1) die Faste brechen, an einem Fasttage eine Fleischspeise kosten, *Dol.-Cig.*, *Jan.*, *C.*; — etwas kosten, *C.*; toliko, da smo se omrsili, *Navr. (Kop. sp.)*; danes se še nisem omrsil, *Lašče-Levst. (Rok.)*; — o. se, sich letzen, *Jan.*; = pokusiti kaj dobrega, po čemer slabejša stvar uže ne gre v slast, *Rihenberk-Erj. (Torb.)*; — 2) o. se, verwirrt werden, *C.*

omŕsniti se, mŕsnem se, *vb. pf.* die Faste brechen, *Z.*, *Mik.*; — sich letzen, *Ip.-Mik.*

omršavẹ́ti, ím, *vb. pf.* mager o. hager werden, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *DZ.*

omršẹ́ti, ím, *vb. pf.* = omršaveti, *Cig.*

omrtvẹ́lost, *f.* die Erstarrung, *Jan.(H.)*.

omrtvẹ́ti, ím (ẹ̑jem), *vb. pf.* = otrpniti, absterben, erstarren, gelähmt werden, *Jan.*, *Podkrnci-Erj (Torb.)*; — in der Thätigkeit erlahmen, im Eifer nachlassen, *Podkrnci-Erj. (Torb.)*; omrtveli so po mnogih trudih, *SlN.*; omrtvela samosvest, *Zv.*

omrtvíca, *f.* die Lähmung, *Jan.*; neka svinjska bolezen, kadar prasetu zadnje noge „omrtve", *SlGosp.*

omrtvíčen, čna, *adj.* gelähmt: omrtvično prase, *SlGosp.*

omrtvíti, ím, *vb. pf.* lähmen, *Jan.*

omrtvoûdba, *f.* die Lähmung, *Mur.*, *DZ.*; (-tvudba, *Mur.*; — tudba, *Cig.*).

omrtvoúditi, ûdim, *vb. pf.* lähmen, *Mur.*, *DZ.*; (-tvuditi, *Mur.*).

omrvíti, ím, *vb. pf.* = oškrbiti, *Notr.*

omŕza, *f.* der Ueberdruss, der Ekel, *M.*, *Cig.*; — die Missstimmung, *Jan.*

omrzávati, am, *vb. impf.* 1) mit Reif überziehen: slana travnike omrzava, *Danj (Posv. p.)*; — 2) kalt werden, *Dict.(Mik.)*.

omrzéti, ím, *vb. pf.* ekelhaft werden: omrzi mi kaj, es erregt Widerwillen, Abscheu, *Jan.*, *C.*, *nk.*

omrzévati, am, *vb. impf. ad* omrzeti: ekelhaft werden, Widerwillen erregen, *Z.*

omrzíti, ím, *vb. pf.* 1) kalt machen *Z.*: gleichgiltig machen: o. duh in srce, *SlN.*; — 2) verhaßt oder missfällig machen, *Mur.*, *Jan.*; še pravo bogaboječnost ljudem omrzijo take žlabudre, *Ravn.*; o. se, sich verächtlich machen, *C.*; ogrditi in omrziti se proti Bogu, *rokopis iz 15. stol.-Let.*; — omrzilo se mi je kaj, ich bekam Ekel vor etwas, *Cig.*

omrzléti, ím, *vb. pf.* kalt werden, erkalten, *Mur.*; — ljubezen proti Bogu omrzli, *Guts.(Res.)*; lau werden: o. v dobrem, *SlGosp.-C.*

omrzlína, *f.* der Frost, *Jan.*

omrzlíti, ím, *vb. pf.* kalt machen, *Mur.*

omrzljìv, íva, *adj.* ekelhaft, Abscheu erregend, *Mur.*, *Jan.*

omrzljívost, *f.* die Ekelhaftigkeit, *Jan.(H.)*.

omŕznica, *f.* omrznice so drobne snežinke, ki o hudem mrazu po zraku letajo, *Polj.*; — prim. omraznica 1).

omŕzniti, mŕznem, *vb. pf.* 1) kalt werden: ušesa so omrznila, *Pohl.(Km.)*; pridite! jedi bi utegnile omrzniti, *V.-Cig.*; (o vremenu), *Cig.*, *Jan.*; — erkalten (fig.), im Eifer nachlassen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) missfällig o. widerlich werden, *Jan.*; pes omrzne gospodarju, der Herr wird des Hundes überdrüssig, *Vrt.*

omrzováti, ûjem, *vb. impf. ad* omrzniti; kalt werden, erkalten, *Jan.*, *M.*; — ljubezen bode omrzovala, *Trub.*

omuhávati se, am se, *vb. impf.* zudringlich den Hof machen: okoli gospic se omuhavajo nagizdani gospodičiči, *Erj.(Izb. sp.)*.

omûlek, lka, *m.* 1) klobuk, ki se na mleku dela, kadar vre, *Polj.*; — 2) ein abgeschälter Maiskolben, *Kras.*

omúliti, im, *vb. pf.* abstumpfen, *Ip.-Mik.*; der Spitzen, Ecken, Hörner u. dgl. berauben, *Cig.*; o. si roge, die Hörner abstoßen o. verlieren, *Cig.*, *C.*, *Notr.*; — o. se, *Jan.*; o. drevo, den Gipfel eines Baumes beschneiden, *Cig.*; tudi: die Blätter des Baumes abstreifen, abblättern, *Cig.*, *Jan.*; — abfressen, abweiden: živina omuli mlade hrastiče, *Nov.*; omuljene ledine, *Zv.*; — vinograd o., den Weingarten jäten, *Cig.*; — omuljen, stumpf, *Jan.*; ohne Hörner, ohne Bart, ohne Blätter, *C.*

omúšičnik, *m.* das Ziehpflaster, das Blasenpflaster, *Mur.-Cig.*, *Jan.*

omúšičnjak, *m.* = omušičnik, *C.*

omutavéti, ím, *vb. pf.* stumm werden, *Cig.*

omútiti, mûtim, *vb. pf.* = omutaveti, *V.-Cig.*, *Jarn.*

omútniti, mûtnem, *vb. pf.* = omutaveti, *Cig.*

omúzati, am, *vb. pf.* (die Rinde, die Haut, die Haare, die Blätter, den Koth u. dgl.) abstreifen, *vzhŠt.-C.*, *Z.*; o. se, Haare, Federn, Laub verlieren, *Z.*; — o. koga za uho, jemandem eine Ohrfeige geben, *Cig.*; o. koga, jemanden abstreichen, abprügeln, *Bes.*

omúzniti, mûznem, *vb. pf.* mit einem Zuge abstreifen, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *vzhŠt.-C.*

omuzováti, ûjem, *vb. impf. ad* omuzati, omuzniti, abstreifen, *Z.*

omúžiti, im, *vb. pf.* o. šibo, die Rinde von einem saftigen Zweige ganz ablösen, *Cig.*

1\. **òn**, óna, onộ (ónọ), *pron.* er, sie, es; on, der Mann, ona, das Eheweib (tako med prostim narodom drug o drugem govorita mož in žena); on, das Männchen, ona, das Weibchen bei Thieren (bes. Vögeln); *acc. n. sing.* „je“: storite je tretjič, *Dalm.*; vzemi le-to dete in je doji, *Dalm.*; brzdam svoje telo in je v hlapčevanje silim, *Schönl.-Met.*; tako tudi *nk.* (sicer nav. „ga“); — v nikalnih stavkih more genitiv tega zaimena spremljati samostalnik, katerega se tiče zanikavanje: ni ga jezika, ni je besede, *Ravn.-Mik.*; Ni ga lasu na glavi več, *Preš.*; nimam ga človeka, ki bi me v jezero dejal, *Ravn.-Mik.*; tako tudi pri akuzativu v vzklikih: da jo nevoščljivost! da ga napuh! *Ravn.-Mik.*; (*gen.*: da je sestre! *Met.-Mik.*); — *acc. f. sing.* „jo“ izraža nekak nedoločen objekt pri mnogih glagolih; potegniti jo kam, uganiti jo; Štirje jo godejo, Eden jo trobi, *Npes.-K.*; (menda po vplivu italijanščine; prim. capirla, *Mik. V. G. IV. 30.*); — stari *acc. m. sing.* „i(jъ)“ se združuje z nekaterimi predlogi: predenj, nadenj, (= pred njega, nad njega) in: vanj, zanj, nanj, ponj (= v njega, za njega, na njega, po njega); (pomni: gre nad i, pade pred-i, *Met.*).

2\. **ộn**, ộna, ộnọ, *pron.* = 1. oni, jener, *nk.*, *Kr.*; (govori se nav. „un“, na *Gor.* tudi „gun“).

onâ, *pron.* = 2. oni, one, *Mik.*

onáditi, im, *vb. pf.* = obnaditi, mit Stahl belegen, *C.*

onâdva, onẹ̑dvẹ, *g.* njiju, *pron.* sie zwei.

onak, *adj.* von jener Beschaffenheit, derartig, *Jan.(H.)*.

onak, *adv.* = onako, *C.*

onakajše, *adv.* ebenso, *C.*

onákọ, *adv.* auf jene Weise, *C.*: tako, ne onako, *BlKr.-M.*

onákov, *adj.* von jener Beschaffenheit, *C.*

onákšen, šna, *adj.* = onakov, *C.*

onanija, *f.* die Selbstbefleckung, die Onanie, *Cig.*

onanist, *m.* der Onanist.

onáv, *adj.* = onegov, *C.*, *Z.*

onazáditi, zâdim, *vb. pf.* o. kaj, Rückschritte in einer Sache verursachen: o. znanstvo, *Cig.(T.)*.

ônda, *adv.* = ondaj, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*

ôndaj, *adv.* damals, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; dann, *M.*: da: ondaj pa je rekel, da sprach er (v preprostem pripovedovanju), *jvzhŠt.*

ôndak, *adv.* = ondaj, *Prip.-Mik.*
ǫndan, *adv.* = on dan, neulich, *BlKr.*, *jvzh-Št.* oni dan, *Dict.*.
1. **ondánji**, *adj.* von neulich, *Dict.*, *C.*, *Polj.*, — prim. ondan.
2. **ondánji**, *adj.* damalig, *Mik.*; — prim. onda.
ondánšnji, *adj.* von neulich, *Z.*; Navleka novine Ondanšnji mravljin'c, *Vod.(Pes.)*.
ôndašnji, *adj.* damalig, *nk.*
ôndęj, *adv.* dort, *Mik.*
ôndęk, *adv.* = ondekaj, *C.*
ondêkaj, *adv.* dort, *Cig.*, *Krelj.*
ondêkašnji, *adj.* = ondešnji, *C.*
ôndęšnji, *adj.* dortig, *Cig.*, *Jan.*, *jvzhŠt.*
ôndi, *adv.* dort, an jener Stelle, daselbst.
ôndikaj, *adv.* dort, *Mik.*; tu nekaj, ondikaj nekaj, *Jurč.*
ondǫ̂d, *adv.* = onod, dort herum, auf jenem Wege: od ondod, von dort; ôndod, *jvzhŠt.*
ondǫ́ten, tna, *adj.* von jener Gegend, dortig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; od vseh ondotnih mest, *Ravn.*; — prim. ondod.
ondù, *adv.* = ondi, *Jan.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Krelj*, *nk.*
ondûkaj, *adv.* = ondi, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Krelj*, *nk.*; Ondukaj tako dolgo kleči, Da bom jaz v cerkev prišel, *Npes.-K.*
ondûkajšnji, *adj.* = ondešnji, *M.*, *Z.*, *DZ.*
onê, *pron.* = 2. oni, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Gor.*, *Št.*; (onej) *C.*
onêbje, *n.* = obnebje, der Himmelsraum, *M.*
onečastîtev, tve, *f.* die Verunehrung, der Insult, *Jan.*
onečástiti, čâstim, *vb. pf.* verunehren, entehren, schänden, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*, *BlKr.*
onečâstnik, *m.* der Entehrer, *Cig.*
onečáščenje, *n.* die Entehrung, *nk.*
onečaščeváti, ûjem, *vb. impf. ad* onečastiti, verunehren, entehren, (onečeščevati) *Jurč.*, (onečastovati) *Cig.*, *Jan.*
onečaščevâvec, vca, *m.* der Entehrer, *Cv.*
onečę́diti, čę̂dim, *vb. pf.* verunreinigen, beschmutzen, besudeln.
onečę̂ja, *f.* die Verunreinigung, *ZgD.*
onečę́jati, am, *vb. impf. ad* onečediti; verunreinigen, *Z.*
onečístiti, čîstim, *vb. pf.* verunreinigen.
onečlovéčiti, ê̜čim, *vb. pf.* entmenschen, *Cig.*
onêgast, *adj.* von der gewissen Beschaffenheit (die man nicht nennen will oder kann), *Cig.*, *Notr.-Levst.(Rok.)*.
onêgasten, stna, *adj.* = onegast, *Cig.*, *Notr.-Levst.(Rok.)*.
onêgati, am, *vb. impf.* etwas thun, was man nicht sagen kann oder will, das Ding da thun (nadomešča lahko vsak glagol, katerega ali nečemo ali ne moremo izreči), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Notr.-Levst.(Rok.)*.
onegáv, *adj.* 1) von der gewissen Beschaffenheit, *Cig.*; — 2) dem gewissen o. dem Ding da gehörig: poznaš onegavo hčer? *Mur.*; onegava krava, die Kuh des Dings da (dessen Name uns nicht einfällt), *Mik.*; pogl. onegov.
onegáviti, âvim, *vb. impf.* das Gewisse thun, reden, treiben (was man nicht sagen kann o. will); treiben: moram iti gledat, kaj kàj onegavijo družina moja in tlačani, *LjZv.*; kaj bi onegavil! was braucht man da Umstände zu machen! *Z.*
onegǫ́diti, gǫ̂dim, *vb. pf.* ekelhaft machen, beschmutzen, *Cig.*
oné̜gov, *adj.* dem Ding da, dem gewissen (dessen Name uns eben nicht einfällt) gehörig, *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *BlKr.*, *jvzhŠt.*; onegov fant, *BlKr.*, *jvzhŠt.*
onemâga, *f.* das Erlahmen, das Erliegen, *Valj.(Rad)*.
onemâgati, am, *vb. impf. ad* onemoči, von Kräften kommen, kraftlos werden, erlahmen, erliegen, *Cig.*, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*; (rabi se tudi kot *vb. pf.*).
onemênje, *n.* das Stummwerden, die Verstummung, *Cig.*
oneméti, ím, *vb. pf.* stumm werden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
onémiti, im, *vb. pf.* zum Schweigen bringen: (Geschütze) demontieren, *Jan.*
onemóči, mǫ́rem, *vb. pf.* = obnemoči, kraftlos werden, erlahmen, ermatten, erliegen; onemogel, entkräftet, abgespannt, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
onemóglost, *f.* die Kraftlosigkeit, die Schwäche, die Erschöpfung, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
onemogočeváti, ûjem, *vb. impf. ad* onemogočiti, *nk.*
onemogǫ́čiti, ǫ̂čim, *vb. pf.* unmöglich machen, *Cig.(T.)*, *nk.*
onẹ́n, *adj.* von der gewissen (deren Namen ich nicht nennen kann oder will: onene besede, *Z.*
onenáditi, nâdim, *vb. pf.* = iznenaditi, *C.*
onepokojiti, im, *vb. pf.* beunruhigen, *Cig.*
oneprijateljiti, im, *vb. pf.* verfeinden: o. koga s kom, *Cig.(T.)*.
oneprijázniti, âznim, *vb. pf.* = oneprijateljiti, *Cig.(T.)*.
oneslániti, slânim, *vb. pf.* entsalzen, *Cig.*
onesnáženje, *n.* die Verunreinigung.
onesnaževáti, ûjem, *vb. impf. ad* onesnažiti: verunreinigen.
onesnážiti, snâžim, *vb. pf.* verunreinigen, beschmutzen.
onespodǫ̂ba, *f.* die Entstellung, *Cig.*
onespodǫ́biti, dǫ̂bim, *vb. pf.* entstellen (stil.), *Cig.(T.)*.
onesrečeváti, ûjem, *vb. impf. ad* onesrečiti, *Z.*, *nk.*
onesrẹ́čiti, srệčim, *vb. pf.* unglücklich machen, *Cig.(T.)*, *Z.*, *nk.*
onesvẹ́čenje, *n.* die Entheiligung, *Cig.*, *Jan.*
onesvečevânje, *n.* die Entheiligung, *SlN.*
onesvečeváti, ûjem, *vb. impf. ad* onesvetiti, entheiligen, *Jan.*
onesvẹ́stiti se, svệstim se, *vb. pf.* die Besinnung verlieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Vrt.*
onesvẹ́titi, svệtim, *vb. pf.* entheiligen, *Cig.*, *Jan.*
oneškǫ́diti, škǫ̂dim, *vb. pf.* unschädlich machen, *DZ.*
oneužitílǫ, *n.* das Denaturierungsmittel, *DZ.*

oneužítiti, žitim, *vb. pf.* = neužitno storiti, denaturieren, *DZ.*
onevesẹ́liti, sệlim, *vb. pf.* ein Unlustgefühl erregen: o. koga, se, *Cig.(T.).*
onevíhtniti, vîhtnem, *vb. pf.* aufbrausen, auffahren, *C.*
onevǫ́ljiti, vǫ̂ljim, *vb. pf.* unwillig machen, *Cig., C.*
oneznániti, znânim, *vb. pf.* unkenntlich machen, entstellen, *Cig.(T.).*
ónež, *m.* = janež, *Cig., Jan.*
ongáviti, âvim, *vb. impf.* tako se nav. govori nam. onegaviti.
1. **ǫ̂ni**, ǫ̂na, ǫ̂nǫ, *pron.* jener, jene, jenes; — ne ta, ampak oni; oni-le, le-oni, jener dort; ta — oni, dieser — jener, der eine — der andere; oni isti, gerade jener, derselbe, *ogr.-C.;* — ono, auf jene gewisse Art: ono butasto je pred-se gledal, *Ravn.;* so: ono velik, *C.*
2. **oní**, oná, onǫ́, *gen.* onẹ́ga (onẹgá), onẹ́, *pron.* der gewisse, der Ding da, den ich im Augenblicke nicht nennen will o. kann, *Mur., Cig., Met., Mik., Levst.(Rok.), Dol.;* to je ona! das sind faule Fische! *V.-Cig.;* prazna ona! Larifari! *C.;* („onẹgá" se tudi kot nominativ rabi: onega [onga] mi je rekel, *Gor., Ig.*); — prim. ona, one.
oníkati, am, *vb. impf.* o. koga, nach dem Beispiele des deutschen „Sie" jemanden mit dem unslavischen „oni" anreden.
ōniks, *m.* neka vrsta kremenjaka, der Onyx (min.), *Cig.(T.), C., Erj.(Min.).*
ǫ̂nkraj, *praep. c. gen.* jenseits: o. potoka, o. groba.
ǫ̂nkrajnji, *adj.* jenseitig, *C.*
ǫ̂nkrat, *adv.* = neulich, *Z., jvzhŠt.*
onǫ̂d, *adv.* dortherum, in jener Gegend, auf jenem Wege, dort durch; = le-onod, *Dict.;* divji možje bodo onod skakali, *Dalm.;* koder ti, onod jaz, *Gor.-Levst.(M.);* od onod, von dort; David je od onod šel in ubežal, *Dalm.;* tudi: ǫ̂nod, *M., jvzhŠt.;* (onode, onodi, *C.*).
onǫ́j, *adv.* letzthin, neulich, *C., Št.*
ǫ̂nokrat, *adv.* = onkrat, damals, *C.*
onǫ̂lik, *adj.* so groß, gleich groß, *C., Dalm.;* onoliko, kolikor, dieselbe Quantität, wie, *Jan., Cig.(T.), DZ.*
onǫ̂madne, *adv.* = ondan, *Dict., C.*
onomatopojîja, *f.* posnemanje naturnega glasu z besedo, sličnoglasje, die Onomatopöie, *Cig.*
ǫ̂nostran, *praep. c. gen.* jenseits, *Levst.(Rok.), nk.,* (unostran) *Jan.;* onostran morja, *Erj.(Izb. sp.).*
onostránski, *adj.* jenseitig, *Cig.(T.).*
onẹ́ten, tna, *adj.* in jener Gegend befindlich, jenseitig, *Mur.*
ǫ̂nstran, *praep. c. gen., Cig., C.;* pogl. onostran.
ònti, *adv.* = anti, *C., Mik., vzhŠt.;* onti pa (ontiva), ja freilich, allerdings, *SlGor.-C.*
ontipà, *adv.* = onti pa, *C., Mik.*
ontolōgičen, čna, *adj.* ontologisch, *Cig.(T.).*
ontologîja, *f.* nauk o bitju in o tem, kar je, die Ontologie.

onúča, *f.* der Schuhfetzen, der Fußfetzen, *Mik., Vreme, Hrušica(Notr.), Bole-Erj.(Torb.), BlKr.;* (vnuča, *vzhŠt.-C., ogr.-Valj.(Rad)*).
opáberkovati, ujem, *vb. pf.* o. vse vinograde, in allen Weingärten die Nachlese abhalten, (opap-) *jvzhŠt.*
opâčen, čna, *adj.* äbicht, verkehrt, *Cig., Jan., C., Danj.-M.*
opačína, *f.* der Fehler, *C.;* pregrehe in opačine, *ZgD.;* der Excess (phil.), *Cig.(T.);* (hs.).
opački, *adv.* = naopak, narobe, *C.*
opàd, páda, *m.* = pad, der Fall, *Valj.(Rad).*
opádanje, *n.* das Fallen, das Sinken, *Mur., M., kajk.-Valj.(Rad).*
opádati, pâdam, *vb. impf. ad* opasti, 1) abfallen (o listju), *Cig.;* = padati, fallen, sinken, *Mur.;* v grehe o., *kajk.-Valj.(Rad);* — 2) fallend bedecken (vom Schnee), *Jan.;* — 3) befallen, anwandeln, *Jan.;* strah in trepet jih opadaj! *Ravn.*
opâdek, dka, *m.* 1) v opadek, zum Nachtheil: premenil je pevec le nekoliko besed, pa sebi in jeziku v opadek, *Levst.(Zb. sp.);* — 2) opadki = odpadki, *Valj.(Rad).*
opadína, *f.* der Fallfleck (z. B. am Obst), *Cig.*
opâdka, *f.* ein hölzernes Schloss, *V.-Cig.*
opadljiv, íva, *adj.* hinfällig, *Mur.*
opadnína, *f.* = opadina, *Cig.*
opádniti, pâdnem, *vb. pf.* = pasti, *vzhŠt.*
opàh, páha, *m.* der Nesselausschlag, *Jan.(H.).*
opáhati, pâham, *vb. pf.* anfächeln, *Cig., Jan.;* anwehen, *Mur.;* — durch Fachen reinigen, *Dict.;* žito z vrečo o., *Ig;* — abprügeln, *Jan.*
opâhek, hka, *m.* nav. *pl.* opahki, eine Art Hautausschlag, *Jan., DZ., Tolm.;* der Friesel, *Jan.(H.).*
opahljáti, âm, *vb. pf.* anfächeln, o. se, sich abfächeln, *Cig.*
1. **opáhniti**, nem, *vb. pf.* (einmal) anwehen, *Mur.*
2. **opáhniti**, nem, *vb. pf.* = opehniti, *Cig.;* — o. se, einen Ausschlag bekommen: obraz se mu je opahnil, *Podkrnci-Erj.(Torb.).*
opahováti, ûjem, *vb. impf. ad* 2. opahniti, = opehovati, *Cig.*
opâk, páka, *adj.* äbicht, kehrseitig, *Cig., C.;* opaki veter, der Gegenwind, *ogr.-C.;* — boshaft, *Z.;* (na opak, *Jan.(H.),* iz: na opako, pogl. naopak).
opakávati se, am se, *vb. impf.* = spakavati se, oponašati koga, *Rihenberk-Erj.(Torb.).*
opákost, *f.* die Verkehrtheit, *Z.;* — der Mangel, die Schwäche, *C.;* — die Boshaftigkeit, *Jan.(H.).*
opakováti se, ûjem se, *vb. impf.* = opakavati se, *Z.*
opâl, *m.* der Opal; jašmasti, lesasti, mlečni, steklasti, voskasti o., der Jasp-, Holz-, Milch-, Glas-, Wachsopal, *Erj.(Min.).*
opâlda, *f.* die Tabaktrafik, *C., Št., Dol.;* — prim. it. appalto, der Pacht; a. di tabacco, der Tabakverschleiß.
opâldar, rja, *m.* der Tabaktrafikant, *Dol.*
opâldarski, *adj.* Tabaktrafik-: opaldarski tobak = pri opaldarju kupljen t., *Jurč.*

opâldnik, *m.* = opalda, *C.*
1. **opâlek**, lka, *m.* der Löschbrand, *Cig.*, *C.*
2. **opâlek**, lka, *m.* = pajek, *Meg.*, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*, *Tolm.*
opáličati, am, *vb. pf.* = abprügeln, *Cig.*
opáličiti, im, *vb. pf.* = s palico udariti, *Vas Krn, Senožeče-Erj.(Torb.)*, *Tolm.*
opalíka, *f.* = debela palica, *Vas Krn - Erj. (Torb.)*.
opalíkovec, vca, *m.* = oblikovec, drobno, nerazcepljeno drevo, *Temljine(Tolm.)-Štrek. (Let.)*.
opalína, *f.* der Brandgeruch, *C.*
opáliti, im, *vb. pf.* ab-, ansengen, anbrennen; o. si lase: bes te opali! *Vrt.*, *Levst.(Ižb. sp.)*; — welk machen, *Mur.*; — bräunen: solnce mu je kožo opalilo, *Cig.*; ves opaljen od solnca, *jvzhŠt.*; — o. koga po hrbtu, einen Streich auf den Rücken geben, *Z.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
opalizovânje, *n.* das Opalisieren, *Cig.(T.)*.
opalizováti, ûjem, *vb. impf.* po opalovo se svetiti, opalisieren, *Cig.(T.)*.
opáljenek, nka, *m.* nekaka gibanica, *vzhŠt.-C.*
opáljenka, *f.* nekakšen tenak, nizek kruh, *Dol.*
opâlov, *adj.* Opal-: opalova matica, die Opalmutter, *Erj.(Min.)*.
opâlovec, vca, *m.* opalovci, die Opaline (min.), *Cig.(T.)*.
opâlščina, *f.* = opalova matica, die Opalmutter, *Cig.*
opámetiti, im, *vb. pf.* klug machen, witzigen, *Jan.*
opânčar, rja, *m.* der Opankenmacher, *C.*, *Z.*, *Zora.*
opânčarica, *f.* des Opankenmachers Frau, *Z.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
opânek, nka, *m.* der nationale Riemenschuh; — neko obutalo, katero nosijo samo ženske, moški ne, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*.
opanjéti, ím, *vb. pf.* erstarren, (openj-) *C.*; verstocken, *Mur.*, *Cig.*, (openj-), *Guts.*: — stutzen, *Jan.*
opânka, *f.* = opanek, *Cig.*, *Jan.*; — eine Art Schnürschuh, *Mur.*, *Mik.*: — niederer Bundschuh, *Mariborska ok.-Kres*; — tudi: der Holzschuh, *Mariborska ok.-Kres*, *KrGora-Levst.(Rok.)*.
opânkar, rja, *m.* moški, kateri opanke nosi, *M.*
opânkarica, *f.* ženska, ki opanke nosi, *M.*
opâra, *f.* 1) das zum Einbrennen der Fässer bestimmte Wasser, das Verkochwasser, *Mur.*, *C.*; das Abbrühwasser, *Jan.(H.)*; — 2) der warme Umschlag auf einem kranken Körpertheil, *C.*; — 3) soparna vročina, kadar po malem dežju zopet solnce sine, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.
opârek, rka, *m.* der Aufguss mit siedender Flüssigkeit, das Decoct, *Cig.*
opáren, rna, *adj.* 1) schwül, *Z.*, *Gor.*; — 2) an der Urinsperre leidend (o živini), *Mur.*, *Cig.*, *Met.*, *Škrilje pod Čavnom-Erj.(Torb.)*.
opârica, *f.* 1) die Schwüle, *C.*, *Z.*; — 2) die Stelle, wo man sich (z. B. mit siedendem Wasser) verbrannt hat, die Brandwunde, *Cig.*

opáriti, pârim, *vb. pf.* mit heißem Wasser begießen, abbrühen; o. se, sich mit heißem Wasser brennen, sich verbrühen; — sich verbrennen (fig.), *Jan.*: — oparjen = poparjen, betroffen, niedergeschlagen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
opárjati, am, *vb. impf. ad* opariti, *Jan.*
opârjenik, *m.* die Dampfnudel, (oparjenek) *Jan.*
opárljiv, *adj.* = oparen, *BlKr.*
opârnica, *f.* die Schlehe, die Frucht des Schlehdornes (prunus spinosa), *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *Dol.*, *BlKr.*; trpko kakor oparnica, *Zv.*
opârničevje, *n. coll.* das Schlehdorngesträuch, *Dol.-Burg.(Rok.)*.
opârnik, *m.* der Schlehdorn (prunus spinosa), *Medv.(Rok.)*.
opárnost, *f.* die Urinsperre (beim Vieh), *Cig.*, *Jan.*, *Škrilje pod Čavnom-Erj.(Torb.)*, *Strp.*
opàs, pása, *m.* 1) der Gürtel, *Mur.*, *BlKr.*; srca železni opasi, *Preš.*; — 2) die Schürze, *C.*; — das Gesims, *C.*
opásati, pâšem, *vb. pf.* umgürten: meč o.; — (eine Schürze) umbinden, *Cig.*; — o. se, den Gürtel anlegen, sich gürten; — umschließen (wie mit einem Gürtel), *Cig.*, *Jan.*; z gozdi opasan, umwaldet, *Cig.*; umzingeln, belagern, *ogr.-M.*; — umfassen: te smreke trije možje ne morejo opasati, *Ben.-Erj.(Torb.)*.
opasávati, am, *vb. impf.* = opasovati; umgürten; o. se s čim, sich mit etwas umgürten, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
opâsek, ska, *m.* der lederne Geldgürtel, *Cig.*
opásen, sna, *adj.* gefährlich, *Cig.(T.)*, *Levst.(Nauk)*, *nk.*; — hs. iz rus.
opasíca, *f.* 1) der Leibgurt, die Leibbinde, *Jan.*, *Štrek.*, *Svet.(Rok.)*; moški pas, nekaka dolga ozka ruta, rdeča ali višnjeva, kakršne so nekdaj nosili stari možje, da so se „opasavali" ž njimi, *Lašče-Erj.(Torb.)*; — 2) = debela palica, *Erj.(Torb.)*.
opasîlen, łna, *adj.* Kirchweih-: opasîłna nedelja, der Kirchweihsonntag, *Cig.*
opasîlnica, *f.* 1) der Leibgurt, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*: — die Officiersbinde, *Vod.(Ižb. sp.)*; — das kirchliche Cingulum, *Z.*; — 2) der Sattelgurt, *V.-Cig.*; — 3) ein langes Seil, das um den beladenen Heuwagen gebunden wird, der Heuwagenstrick, die Heulcine, *Cig.*, *Dol.*, *Kras*; — 4) = opasilo 2), das Kirchweihfest, *Cig.*
opasîlnik, *m.* der Gürtel, *Mur.*
opasílọ, *n.* 1) der Gürtel, der Gurt, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *DZ.*; potne rute in opasila, *Jap.(Sv.p.)*; kolesno o., die Umgürtung des Rades, *Vrt.*; der Treibriemen, *DZ.*; — 2) das Kirchweihfest, das Patrocinium, *Rihenberk*, *Kras*, *Brezovica v Istri-Erj.(Torb.)*; na opasilih in godovih, *Zv.*; („nekdaj je bil običaj, pravijo, da so o takej priliki cerkev s svečami opasali", *Levst.[Rok.]*); — 3) das Namenstagsgeschenk, *Cig.*; („dedicazione", *Alas.*); prim. vezilo.
opâsje, *n.* 1) die Taille, *nk.*; — 2) der Erdgürtel, die Zone, *Jan.*; pogl. pas.
opâsnica, *f.* der Gürtel, die Leibbinde, *Škrinj.*, *DZ.*

opâsnik, *m.* 1) das kirchliche Cingulum, *ZgD.*; — 2) die Schürze, *Cig.*
opásnost, *f.* die Gefahr, *Cig.(T.), Levst.(Nauk), nk.*; — prim. opasen.
opasováti, ûjem, *vb. impf. ad* opasati: umgürten; umbinden; o. se, sich gürten.
opâst, *f.* eine mit Schnee bedeckte Bergspitze, *Jan., Cig.(T.), Mik.*
opásti, pádem, *vb. pf.* 1) abfallen (o listju), *Cig.*; = opasti se: Vse prehitro, ve preproste, Se opadle na tla boste, *Vod.(Pes.)*; — versinken, *Mur.*; — in Verfall gerathen, *Cig.*; — 2) fallend bedecken (o snegu), *Jan.*; s slano o. kaj, bereifen, *Cig.*; puščava je kakor s slano in ivjem opadena, *Ravn.*; — 3) befallen, ergreifen (von Gemüthszuständen), *Jan.*; bridkost ga opade, *Burg.*; — opaden, betroffen, *Cig., Bes.*
opásti, pásem, *vb. pf.* 1) überall beweiden lassen, durchweiden, *Cig.*; — 2) durch Weiden wohlgenährt machen, *Z.*; voliče porediti in opasti, *Jurč.*
opâša, *f. coll.* Rosinen, *Primorje-Erj.(Torb.)*; — prim. it. uva passa.
opaševáti, ûjem, *vb. impf.* = opasovati, *ogr.-Valj.(Rad).*
opâški, *m. pl.* Kleien vermengt mit Spülwasser als Viehfutter, *Valj.(Rad).*
opašnják, *m.* der Geldgürtel: ne imejte zlata ni srebra v svojih opašnjakih, *Cv.*
opât, *m.* der Abt, *Mur., Cig., Jan., nk.*
opâtica, *f.* die Äbtissin, *Mur., Cig., Jan., nk.*
opatîja, *f.* die Abtei, *Cig., Jan., M., nk.*
opatîjski, *adj.* Abtei-, äbtlich, *Jan.*
opâtinja, *f.* = opatica, *Cig.*
opatovína, *f.* die Abteipfründe, *Cig., Jan.*
opâtovski, *adj.* äbtlich, *Cig., Jan.*
opâtski, *adj.* = opatovski, *Jan.*
opâtstvo, *n.* die Abtwürde, *Cig., Jan.*
opàz, páza, *m.* der Bedacht, *Cig., Valj.(Rad).*
opâzba, *f.* 1) die Wahrnehmung, die Beobachtung, *DZ.*; — 2) = opomnja, die Anmerkung, *Cig., Jan.*
opázen, zna, *adj.* 1) behutsam, vorsichtig, aufmerksam, *Mur., Cig., Jan.*; — 2) leicht zu bemerken: najopaznejše prikazni, *Žnid.*
opáziti, pâzim, *vb. pf.* bemerken, merken, *Mur., Cig., Jan., nk.*
opazljìv, íva, *adj.* 1) aufmerksam, *Z.*; — 2) = opazen 2), *Cig., Jan.*
opâzka, *f.* die schriftliche oder mündliche Bemerkung, die Anmerkung, *Cig., Jan.*; opazke, Marginalien, *Cig.(T.)*; (po nem.); pogl. opomnja.
opáznost, *f.* die Behutsamkeit, die Bedachtigkeit, *Mur., Cig., Jan., Slom.*
opazoválen, lna, *adj.* Beobachtungs-: opazovalna soba, das Beobachtungszimmer, *Levst.(Pril.)*; opazovalna vojska, die Observationsarmee, *Cig.*
opazovalíšče, *n.* der Beobachtungsort, *Cig.(T.).*
opazoválnost, *f.* die Beobachtungsgabe, *Cig.*
opazovânje, *n.* das Beobachten, *nk.*
opazováti, ûjem, *vb. impf.* bemerken, beobachten, *Cig., Jan., nk.*
opazovâvec, vca, *m.* der Beobachter, *Cig., Jan., nk.*
opazovâvka, *f.* die Beobachterin, *Jan., nk.*
opazúh, *m.* der Spion, *Cig., C.*; der Lauerer, *SlN.-C.*
opâž, *m.* die Verschalung, die Verbretterung, *Cig.*; die Bretterwand, *Jan.*; bes. die Bretterverschalung am Giebel eines Hauses, *Notr.*; zidani opaž, die Feuermauer, *Cig., Jan., C.*
1. **opážati**, am, *vb. impf. ad* opaziti = bemerken, beobachten, *C., nk.*
2. **opážati**, am, *vb. pf.* = opažiti, *Cig.*
1. **opaževáti**, ûjem, *vb. impf.* = opazovati, *Mur., C., DSv.*
2. **opaževáti**, ûjem, *vb. impf. ad* opažiti, *Jan.(H.).*
opážiti, pâžim, *vb. pf.* verschalen, verbrettern, austäfeln, *Cig., Jan., M.*; — o. hlev, t. j. s slamo ali steljo ga obložiti, *Dol.*; — z žametom opažen voz, ein mit Sammt belegter Wagen, *Zv.*
opečátiti, âtim, *vb. pf.* mit Siegeln versehen; — abstempeln, *V.-Cig.*
opečénje, *n.* die Brandwunde, *Dalm.-M.*
opéči, péčem, *vb. pf.* 1) ringsum der Wirkung der Hitze aussetzen: (ringsherum) braten, ein wenig braten, *Cig.*; kruh o., Brot bähen; anbrennen: roko, prste si o., sich die Hände, die Finger verbrennen; — o. se, sich durch Feuer verletzen, sich brennen; kdor se z vročim opeče, na mrzlo piha = ein gebranntes Kind fürchtet das Feuer, *Cig.*; — o. se, schlecht ankommen; — 2) verbrennen, bräunen: solnce mu je kožo opeklo; ves opečen, *jvzhŠt.*
opečína, *f.* die Brandwunde, *Z., Vrt.*
opęčje, *n. coll.* Ziegel, Ziegelwerk: hiše niso iz žganega opečja, *Let., Bes.*
opęčnica, *f.* die Ziegelhütte, *M., C., LjZv.*
opęčnik, *m.* das Ziegelerz, *Cig.*
opeháriti, ârim, *vb. pf.* prellen, betrügen; o. koga za kaj.
opęhati, am, *vb. pf.* müde machen, ermüden, o. se, müde werden, ermatten, *Cig., C.*
opehníti, páhnem, *vb. pf.* 1) mit dem Stoßhobel abhobeln, *Cig., C.*; — 2) o. se, (sich) anstoßen, *Jarn.*; — 3) o., einen Ausschlag bekommen: jezik od tobaka opahne, *C., Glas.*
opehováč, *m.* ein stetiges Pferd, *Gor.*
opehováti, ûjem, *vb. impf. ad* opehniti; 1) mit dem Stoßhobel abhobeln, *C.*; — 2) o. se komu, sich an jemandem stoßen, ihm Anstände machen, *SlN.*
opehovâvec, vca, *m.* einer, der gerne Anstände erhebt, *SlN.*; = rogovilež, *Bes.*
1. **opèk**, pęka, *m.* 1) die Senge, *Z.*; solnčni o., *Vrtov. Vin.*; — 2) = opeka, *Cig., M.*; — 3) der Beifuß (artemisia), *C.*
2. **ǫpek**, pka, *m.* der Affe, *C.*; — Bete („la bete") im L'hombre-Spiel: o. biti, Bete werden, *Cig.*
opęka, *f.* der gebrannte Ziegel, der Backstein, *Guts., Mur., Cig., Jan., Mik., nk.*
opękar, rja, *m.* der Ziegelbrenner, *Guts., Cig., Jan., C.*

opekárnica, *f.* die Ziegelbrennerei, *Cig.*, *Jan.*, *SlN.-C.*, *nk.*
opẹ̑karski, *adj.* Ziegelbrenner-, zur Ziegelbrennerei gehörig, *Cig.*
opẹ̑kast, *adj.* ziegelartig, ziegelfarben, *Cig.*
opẹ́kati, pẹ̑kam, *vb. impf. ad* opeči; ringsum backen, braten o. brennen; kruh o., Brot bähen.
opeklína, *f.* eine angebrannte Stelle, *Cig.*, *Jan.*; die Brandwunde, *Slom.*
opẹ̑kovec, vca, *m.* das Ziegelerz, *C.*
opekovína, *f. coll.* Ziegelscherben, *C.*
opelíhniti, îhnem, *vb. pf.* eine Ohrfeige geben: o. koga, *Gor.-LjZv.*
opelíniti, înim, *vb. pf.* verbittern, vergällen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*
opelískati, am, *vb. pf.* ohrfeigen: o. koga, *Celje-LjZv.*; — abdreschen (o toči), *Z.*
opẹ́liti, im, *vb. pf.* eng anschließend machen: oblačilo o., *C.*; opeljena obleka = taka obleka, da se openja na človeku, *C.*
1. **opèlj**, pẹ́lja, *m.* die Befahrung, die Besichtigung, der Augenschein, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *BlKr.-M.*
2. **ópelj**, peljna, *m.* = oplen, pri vozu les, v katerem tiče prednje ročice (roke), *SlGor.*
opéljati, péljem (peljáti, âm), *vb. pf.* umführen, *Cig.*
opeljeváti, ûjem, *vb. impf.* umführen, *Cig.*
opẹ̑nek, nka, *m.* der Abschaum, *Cig.*, *C.*
opéniti, pẹ̑nim, *vb. pf.* 1) umschäumen, mit Schaum bedecken, beschäumen, *Cig.*; — o. zrcala, Spiegel foliieren, *V.-Cig.*; — 2) abschäumen, abfäumen, *Cig.*
opẹ̑njanje, *n.* das Umspannen, *M.*
opẹ̑njati, am, *vb. impf. ad* opeti (pnem); umspannen, *Cig.*; behängen, *Cig.*; umbinden, umschnallen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — o. se k čemu, na kaj, eng anhaften, *Cig.*, *Jan.*
opẹnjâvka, *f.* das Rankengewächs, *Cig.*
openjéti, im, *vb. pf.* = opanjeti, *C.*
opepeléti, ím, *vb. pf.* zu Asche werden, *Mur.*
opepelíti, ím, *vb. pf.* mit Asche bestreuen, *Mur.*, *Cig.*; o. čelo, *Cig.*, *Jan.*
1. **opẹ̑ra**, *f.* die Stützung, *C.*
2. **ōpera**, *f.* spevoigra, die Oper.
opẹ̑rati, am, *vb. impf.* = opirati, *Mur.*
operácija, *f.* ranocelniški, mehanični opravek, podjetje, pos. vojaško, die Operation, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
operatér, rja, *m.* ranorezec, der Operateur, *Jan.*
1. **opẹ̑rek**, rka, *m.* 1) nezrela hruška, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) óperek, der Knirps, *Jan.(H.)*.
2. **opẹ̑rek**, rka, *m.* das Mittelstück beim Fassboden, *C.*, *Št.-Valj.(Rad)*.
ōperen, rna, *adj.* Opern-, *Cig.*; operni pevec, *Cig.(T.)*, *nk.*
operẹ́siti, ẹ̑sim, *vb. pf.* = operiti, *Cig.*
operēta, *f.* vesela dram. igra, katere večji del se poje, die Operette.
operētka, *f.*, *Jan.*, pogl. opereta.
operẹ́ti, ím, *vb. pf.* vermodern, *M.*; operel, morsch: stare, operele deske, *Glas.*; pivka bobna po operelem deblu, *Zv.*

operína, *f.* das Abwaschwasser, das Spülicht, *Guts.*, *Cig.*, *Jan.*
operīrati, am, *vb. impf. (pf.)* operacijo izvrševati (izvršiti), operieren.
operīst, *m.* der Opernsänger, der Operist, *Cig.(T.)*, *Levst.(Zb. sp.)*.
opẹ́riti, im, *vb. pf.* befiedern, *Cig.*, *Jan.*; o. se, sich befiedern, Federn bekommen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; operjen, befiedert, *Šol.*; — belauben, *Z.*; o. se, sich belauben, *Jan.*; operjen, belaubt, *M.*
opermēnt, *m.* das Operment (Auripigment), *Cig.(T.)*, *DZ.*
opẹ̑rnica, *f.* 1) die Krücke, *Jan.*, *Danj.-Mik.*; — 2) die Stemmleiste, *Jan.*; — 3) das Geländer, *Jan.*
operúšiti, ûšim, *vb. pf.* entfiedern, *Habd.*
operútiti, ûtim, *vb. pf.* beflügeln, *Cig.*, *Jan.*
operutníčiti, îčim, *vb. pf.* = operutiti, *Cig.*
opẹ́sen, sna, *adj.* eng anliegend: opesne hlače, *C.*, *Bes.*, *Zora.*
opesíti se, ím se, *vb. pf.* Junge werfen (von der Hündin), *Cig.*
opẹ́sniti se, pẹ̑snem se, *vb. pf.* entrutschen, entschlüpfen, entwischen, *Cig.*, *Met.*, *Dol.-Levst.(Rok.)*; — misslingen: rado se opesne, *Z.*; — zu mangeln anfangen, ausgehen, *Z.*; opesne se mi za kako reč, *Dol.-Levst.(Rok.)*.
opesováti se, ûjem se, *vb. impf. ad* opesniti se; entschlüpfen, *Z.*; — opesuje se mi, es mangelt mir, es reicht nicht aus: za seno se mi je to zimo opesovalo, *Dol.-Erj.(Torb.)*.
opẹ́stiti, im, *vb. pf.* mit einer Nabe versehen, naben, *Cig.*, *Jan.*
opẹ̑stnica, *f.* = zapestnica, das Armband, *C.*
opẹ̑šanec, nca, *m.* der Deficient: duhovni o., der Deficientenpriester, *Raič (Let.)*.
opẹ̑šanje, *n.* die Ermattung; der Verfall, der Bankerott, *Cig.*
opẹ̑šati, am, *vb. pf.* die Kraft verlieren, ermatten; na sredi pota je opešal; — opešan, abgemattet, *Cig.*, *M.*; — in Verfall kommen, bankerott werden, *Cig.*
opešávati, am, *vb. impf.* = opeševati, *C.*
opẹ̑šek, ška, *m.* der Verfall, *Jan.*
opeševáti, ûjem, *vb. impf. ad* opešati; ermatten, ermüden.
opẹ̑šljiv, íva, *adj.* leicht ermattend, schwach, *C.*
opèt, *adv.* spet, zopet, *BlKr.-Mur.*; — prim. hs. opet.
opetẹ́če, *f. pl.* = petečе, das Fleckfieber (die Petetschen), *Cig.*
opẹ̑tek, tka, *m.* das Hinterleder am Schuh, *Z.*; der Schuhabsatz, *Jan.*
opẹ́ti, pnèm, *vb. pf.* ringsherum spannen: o. mrežo, *Cig.*; — umspannen, behängen, tapezieren, drapieren, *Cig.*, *Jan.*, *Šol.*, *Cig.(T.)*; okno o., *M.*; stene s črnim suknom opete, *Cig.*; — o. (okoli sebe), umheften, umschnallen, umgürten, *Cig.*; Opne kaljeno sabljico, *Npes.-Vod.(Pes.)*; — bekleiden: opne ga z lastnim oklepom, *Ravn.*; — opeta obleka, gespannte, enganliegende Kleidung, *C.*; opeto gledati, große Augen machen, *C.*; — o. se k čemu, na kaj, eng anhaften, *Cig.*, *Jan.*

opẹ́ti, pójem, *vb. pf.* besingen, *Z.*
opȩ̂tica, *f.* das Fersenleder beim Schuh, *Cig.*, *M.*; — der Schuhabsatz, *Erj.(Torb.)*.
opetíčiti se, îčim se, *vb. pf.* = obogateti, *Gor.*
1. **opȩ́tje**, *n.* 1) die Umspannung, *M.*, *C.*; — 2) das Himmelsgewölbe, *Cig.*, *C.*
2. **opȩ̂tje**, *n.* der Fersentheil des Schuhes, *C.*, *Bes.*
opetnájstiti, nâjstim, *vb. pf.* betrügen, über den Löffel barbieren, *Cig.*, *Polj.*, *Št.*
1. **opȩ̂tnica**, *f.* das Fersenleder, der Fersentheil des Schuhes, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Gor.*; z opetnicami je (na glavi stoječ) trkal ob gornji rob skalovja, *LjZv.*
2. **opȩ̂tnica**, *f.* na pol suha hruška, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.
1. **opȩ̂tnik**, *m.* das Fersenleder, der Fersentheil des Schuhes, *M.*, *C.*, *Dol.*
2. **opȩ̂tnik**, *m.* sir, ki še ni dobro dozorel, sir v srednjem času, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
opȩ̂tnja, *f.* = 1. opetnica, *Jan.*
opetováti, ûjem, *vb. impf.* = ponavljati, wiederholen, *nk.*; — hs.
opévanje, *n.* das Besingen, *Cig.*, *nk.*
opévati, am, *vb. impf. ad* opeti; besingen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
opháti, phâm, pšèm, *vb. pf.* abstampfen, *M.*; v črni prah o. tobak, *Slom.*
ộpica, *f.* der Affe, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-M.*, *Erj.(Ž.)*, *nk.*
ộpičar, rja, *m.* der Affentreiber, *ogr.-C.*
opíčiti, pîčim, *vb. pf.* o. kaj v kako reč, (etwas Spitziges) in irgend etwas hineinstecken, *Mur.*; — o. se, sich anspießen, *Z.*; — sich setzen: nimam se kam o., *Z.*
ộpičji, *adj.* Affen-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; po opičje, nach Affenart, *Cig.*
ộpička, *f. dem.* opica, das Äffchen, *M.*
ộpičnik, *m.* das Affenmännchen, *M.*
opìh, píha, *m.* der Sellerie (apium graveolens), *Habd.*, *Jan.*; — die Petersilie (petroselinum sativum), *Tolm.*, *Ben.-Štrek.(Let.)*; — der Hahnenfuß (ranunculus), (opih) *Ip.-Erj.(Torb.)*; — prim. nem. Eppich, iz lat. apium.
opíhati, ham, šem, *vb. pf.* beblasen, anhauchen, *Nov.*
opihávati, am, *vb. impf. ad* opihati, beblasen, umwehen, *Cig.*
opihljáti, âm, *vb. pf.* bewehen, befächeln, *Cig.*
opihljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* opihljati; bewehen, befächeln, *Cig.*
ôpij, *m.* strjen sok iz makovih glavic, das Opium.
opijániti, ânim, *vb. pf.* berauschen; o. se, sich berauschen.
opíjati, am, *vb. impf. ad* opiti, = opivati; 1) betrunken machen, o. se, sich betrinken, *Habd.-Mik.*, *LjZv.*; — 2) o. koga, auf jemandes Kosten trinken, *Cig.*
opîk, *adv.* na opik = naopik, *Z.*
opikáča, *f.* eine mit dem oberen Ende in die Erde gesteckte Rebe, *Mur.*, *Mik.*
opíkati, pîkam, *vb. pf.* mit Stichen bedecken, zerstechen: čebele, bolhe so me opikale; — bepicken, anhacken: ptiči so jabolka opikali, *Cig.*; — umtüpfeln, betüpfeln, punktieren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; abpiquieren, *Cig.(T.)*; — tätowieren, *Jan.*
opikávati, am, *vb. impf. ad* opičiti; = opikovati II., *Mur.*
opîkce, *adv.* senkrecht, *C.*, *Mik.*
opikljáti, âm, *vb. pf.* um-, betüpfeln, *Cig.*, *Jan.*
opîkoma, *adv.* senkrecht, *C.*; — opikoma nasprotno, im geraden Gegensatze, *Raič(Let.)*.
opikováti, ûjem, *vb. impf.* I. *ad* opikati; mit Stichen bedecken, zerstechen, *Z.*; — tätowieren, *Jan.(H.)*; — II. *ad* opičiti, (etwas Spitziges) hineinstecken, *Z.*, *C.*; — o. se, sich oft ein wenig setzen, sich bei einer Arbeit vergeblich abmühen, *C.*
opîlek, lka, *m.* nav. *pl.* opilki, Feilspäne; železni opilki, Eisenfeilspäne, *Vrtov.(Km. k.)*; — die Raspelspäne, *Cig.*; barvarski les v opilkih, geraspelte Farbhölzer, *DZ.*
opíliti, pîlim, *vb. pf.* 1) mit der Feile bestoßen, befeilen; — beraspeln; — gehörig feilen (fig.): o. spis, pesen, *Cig.*, *nk.*; — ringsherum durch Feilen absondern, abfeilen: rjo o., *Kos.*; — 2) = ožagati, *Cig.*
opípati, pîpam, pljem, *vb. pf.* ringsum wegraufen, berupfen, *Cig.*
opîpje, *n.* das Gehäuse des Hahnes, durch welchen das Wasser abläuft, das Hahnengehäuse (mont.), *Cig.*
opîra, *f.* die Stütze, *Z.*, *Nov.*, *Bes.*; — svojo opiro imeti, gegründet sein, *Cig.*
1. **opiráča**, *f.* die Spreize, *Jan.*; die Stemmleiste am Rüstwagen, *Jan.*; palica o., der Stützstock, *Levst.(LjZv.)*.
2. **opiráča**, *f.* der Waschlappen, *Cig.*
opirâłen, łna, *adj.* opirâłne vaje, Stemmübungen, *Telov.*
opiralíšče, *n.* der Stützpunkt, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
opirâłnik, *m.* die Klinke an der Sägemühle, *V.-Cig.*
opirálọ, *n.* das Geländer, *Jan.*
opîranje, *n.* das Anstemmen, *Mur.*; — das Anlehnen, *Cig.*
1. **opîrati**, am, *vb. impf. ad* opreti; stützen: o. omahujočega, *C.*; gospod opira vse, kateri imajo pasti, *Trav.-Valj.(Rad)*; — anstemmen, *Mur.*; — o. kako reč na kaj, einer Sache etwas zugrunde legen, *Cig.*; — o. se, sich stützen, sich stemmen, sich anlehnen; o. se na palico, *Z.*; Pokrivač sem jaz, V močne lapte se opiram, Staro streho vam razdiram, *Danj.(Posv. p.)*; — o. se na kaj, auf etwas beruhen, sich auf etwas gründen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — o. se na koga (kaj), sich auf jemanden (etwas) berufen, *Cig.*
2. **opírati**, pîram, *vb. impf. ad* oprati; abwaschen; rudo, pesek o., Erz, Sand schlämmen, *Cig.*; — o. se, trinken, saufen, *Glas.*
opírav, *adj.* widersprechend, trotzig, *C.*
opîrek, rka, *m.* 1) dasjenige, womit man etwas abwäscht, *kajk.-Valj.(Rad)*; nav. *pl.* opirki, das Spülicht, *ogr.-C.*; — 2) opirki, die Seifenstückchen (die bei der Wäsche übrig bleiben), *Cig.*

opîrkati se, am se, *vb. impf.* stützeln: o. se na roki, na nogi, *Telov.*
opîrnica, *f.* die Krücke, *Mur.-Cig.*
opis, pisa, *m.* 1) die Umschrift (z. B. einer Münze), die Legende, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 2) die Beschreibung, die Schilderung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 3) die Umschreibung (eines Ausdruckes), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
opisâtelj, *m.* der Beschreiber, *Jan.(H.)*.
opísati, šem, *vb. pf.* 1) mit einer Umschrift versehen, umschreiben, *Cig.*, *nk.*; — 2) bunt bemalen, *Cig.*, *Jan.*; opisano jajce, ein bunt gezeichnetes Ei, *Z.*; o. se, sich bemalen, *Cig.*; — 3) beschreiben, schildern, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 4) (einen Ausdruck) umschreiben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
opisâva, *f.* die Umschreibung, die Paraphrase, *Jan.*
opísen, sna, *adj.* 1) beschreibend: opisna pesen, *Cig.(T.)*; descriptiv: opîsna geometrija, die darstellende Geometrie, *Cig.(T.)*; — 2) periphrastisch, *Jan.*
opisovâlen, lna, *adj.* 1) beschreibend, *Jan.(H.)*; — 2) umschreibend, *Jan.(H.)*.
opisovânje, *n.* 1) das Schildern, das Beschreiben, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Umschreibung (eines Begriffes), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
opisovâtelj, *m.* der Beschreiber, der Schilderer, *nk.*
opisováti, ûjem, *vb. impf. ad* opisati; 1) umschreiben, *nk.*; — 2) bemalen, bezeichnen, *Cig.*; — 3) schildern, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 4) (Ausdrücke) umschreiben, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
opisovâvec, vca, *m.* der Beschreiber, *Cig.*
opíščiti se, im se, *vb. pf.* 1) sich mit einem Ausschlag (Bläschen) bedecken: koža se opišči, *Glas.*; — 2) te (vinske) trte se še opiščijo, diese Reben werden sich noch erholen, *Ip.-Erj.(Torb.)*.
opítanje, *n.* das Verhör vor Gericht, *ogr.-C.*
1. **opítati**, pîtam, *vb. pf.* befragen, *M.*; vor Gericht verhören, *ogr.-C.*
2. **opítati**, pîtam, *vb. pf.* feist machen, mästen, *Cig.*, *Jan.*
opitávati, am, *vb. impf. ad* 1. opitati; vor Gericht verhören, *ogr.-C.*
opíti, píjem, *vb. pf.* 1) o. koga, betrunken machen, besäufen, *Meg.*, *Cig.*; — o. se, sich betrinken, *Cig.*, *Jan.*, *Rib.-M.*, *Jsvkr.*; opit, betrunken, *Cig.*, *Jan.*; — 2) o. koga, jemandem zum Schaden trinken, ihn abtrinken, *Jarn.*; — o. se, sich durch Trinken zugrunde richten, *M.*: opit, von der Trunksucht krank, *Z.*
opítje, *n.* die Betrunkenheit, *C.*
opívati, am, *vb. impf. ad* opiti; 1) o. koga, berauschen, *Z.*; — o. se, sich betrinken, *Jan.*, *M.*; — 2) zum Schaden eines andern trinken: o. koga, *Jarn.*
oplačína, *f.* = operina, *Guts.*
1. **opláhniti**, plâhnem, *vb. pf.* = oplakniti, aus-, abspülen, *Mur.*, *Jan.*
2. **opláhniti**, plâhnem, *vb. pf.* kleiner werden (von einer Geschwulst oder Aufgedunsenheit), *Cig.*, *C.*
oplahnováti, ûjem, *vb. impf.* = oplahovati, *Mur.*
oplahováti, ûjem, *vb. impf. ad* 1. oplahniti, *Jan.(H.)*.
oplahtáriti, ârim, *vb. pf.* = oplahtati 2), *Jurč.*
oplahtáti, âm, *vb. pf.* 1) (durch Fachen) abstäuben, *C.*; — 2) hintergehen, betrugen, *Cig.*, *C.*, *M.*, *Kr.*
oplàk, pláka, *m.* 1) toliko vode, da se z njo kaka posoda „oplakne“, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — 2) das Abgespülte, *Cig.*; — die Erdabschwemmung, *M.*
oplâka, *f.* 1) das Abspülen: die Brandung, *Cig.(T.)*; — 2) die Erdabschwemmung, *M.*; — 3) das Abspülicht, *Cig.*; *Jan.*
oplakálo, *n.* das Fass, in welchem Erze abgewaschen werden, das Flauſass, *V.-Cig.*
oplâkanica, *f.* das Spülwasser, *C.*
oplákati, plâkam, čem, *vb. pf.* beweinen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
oplákniti, plâknem, *vb. pf.* ab-, ausspülen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; kupice o., *Cig.*; perilo o., die Wäsche flößen, *Cig.*
oplakovânje, *n.* das Ab-, Ausspülen, *Cig.*
1. **oplakováti**, ûjem, *vb. impf. ad* oplakniti; ab-, ausspülen, *Meg.*, *Cig.*, *Jan.*
2. **oplakováti**, ûjem, *vb. impf. ad* oplakati; o. koga, jemanden beweinen, *Cig.*, *Jan.*
oplakovâvec, vca, *m.* der etwas aus-, abspült, *Cig.*
oplameníti, ím, *vb. pf.* beflammen, *Cig.*, *C.*; entflammen, *Cig.*
oplamenjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* oplameniti; be-, entflammen, (-menovati) *Cig.*
oplânkati, am, *vb. pf.* mit Planken umgeben, beplanken.
oplâst, *f.* = ploča: velika o. ledu, *Svet.(Rok.)*.
oplaščúriti, ûrim, *vb. pf.* = ociganiti, ogoljufati, *Cig.*; — prim. plaščur.
oplášiti, plâšim, *vb. pf.* o. koga, scheu machen, einem Furcht einjagen, ihn einschüchtern.
oplât, *f.* 1) die Seite: zadnja oplat, der Hintere, *Z.*, *Zv.*, *Kr.*; s palico komu dajati na zadnjo o., *Z.*; das Hintertheil: privzdigne zadnje oplati svoje dolge črne obleke, *Jurč.*; — 2) das Beschläge, *Jan.*; noževe oplati, *C.*; das eiserne Beschläge der Sohle, des Pflughauptes, die Sohlschiene, *V.-Cig.*; — oplati pri knjigah = platnice, *C.*; — die Radfelge, *Z.*; — 3) v óplat vreči, zu Boden werfen, *Mur.*, *Mik.(Et.)*; (prim.: kupčija je „oplet“ [nam. v oplat], der Handel liegt darnieder, *Vod.* [*Izb. sp.*]).
oplâta, *f.* 1) = oplat 1). die Seite: notranja oplata ladije, *DZ.*; — 2) die Sohlschiene, die Pflugschiene, *V.-Cig.*; — die Befelgung des Rades: to pesto še dve oplati pretrpi, *Z.*
opláten, tna, *adj.* einseitig: oplatna ženska, katera le na eno stran doji otroka, *Savinska dol.*
oplatę́ti, ím, *vb. pf.* o. od koga, von jemandem verhext werden = uročen postati: tele, otrok oplati, *C.*
opláti, pǫ́ljem, *vb. pf.* mit der Wanne reinigen, ausschwingen, *Cig.*, *Mik.*, *Notr.*
oplatíca, *f.* das Belegholz, das Fournierholz, *h. t.-Cig.(T.)*.

oplatíti, ím, *vb. pf.* o. knjigo, ein Buch in harte Decken einbinden, *Cig., Dol.*; nož o., das Messer mit den Seitenbeschlägen versehen, *Z.*; — fournieren, *h. t. - Cig.(T.)*; o. kolo, ein Rad mit Felgen versehen, felgen, *Cig., Jan.*

oplâtki, *m. pl.* = uroki, *C.*

oplatníca, *f.* 1) = bosača, ein Rad ohne Schiene, *C.*; — 2) eine Art Wasserfahrzeug, *Notr.*

oplatníčiti, îčim, *vb. pf.* in steife Decken binden: trdo oplatničeni svežnji, Fascikel unter steifen Deckeln, *DZ.*

oplávati, am, *vb. pf.* umschwimmen, *Cig., M.*

opláven, vna, *adj.* = ohlapen; oplavna je obleka, ki je toli obilna, da tako rekoč plava na človeku, *Rihenberk-Erj.(Torb.), GBrda.*

oplavíti, ím, *vb. pf.* flößen, schwemmen: perilo o., *C.*

oplávniti, plâvnem, *vb. pf.* ausspülen: posodo o., *C.*

oplàz, pláza, *m.* 1) das Pflughaupt, *Mur., Cig., C., Ravn.-Valj.(Rad)*; — 2) die Stelle in einem Acker, über welche der Pflug hingleitet, ohne sie aufzureißen, die daher mit der Haue bearbeitet werden muss, *C., BlKr., Poh.*; (das Hasennest, die Grundrast, *Cig.*): — eine leere Stelle im Weingarten, (óplaz) *BlKr.*; — 3) na oplaz orana njiva = orana tako, da ni znati leh, *Vrsno-Erj.(Torb.)*; — 4) die Erdabrutschung, *C., Z.*; prim. plaz; — 5) die Ritze, der Riss infolge einer Streifung: plug je dobil oplaz od kamena, *Gor.*; — 6) ein Schlag mit der flachen Hand, *Cig.*

opláziti, plâzim, *vb. pf.* streifen, *Cig., Jan., M.*; oralo oplazi, kadar tako zdrkne, da pusti celino za seboj, *Lašče-Levst.(Rok.)*; oberflächlich, nicht tief pflügen, *Z., Tolm.-Štrek.(Let.)*; abstreifen: kožo komu o., *C.*; — o. koga, jemanden tüchtig schlagen, *Cig., C., Lašče-Levst.(Rok.).*

oplâznica, *f.* die Reuthaue, *Cig.*

oplázniti, plâznem, *vb. pf.* streifen, *Jan.*

oplazováti, ûjem, *vb. impf. ad* oplazniti; streifen, *Cig., Jan.*

oplệče, *n.* = ošpetelj, rokavci, das Halbhemd der Frauenzimmer, *Kras-Cig., M., C.*; — prim. oplečje 2).

oplệček, čka, *m.* das Leibchen, das Mieder, *C., Valj.(Rad), BlKr.*; — = opleče, das Halbhemd, *Cig., Jan.*

oplệčje, *n.* 1) die Schultergegend, *Jan.*; — 2) = ženska jopa, *Kras-Erj.(Torb.)*; (prim. opleče).

oplệčnik, *m.* = oplečnjak, *C.*

oplệčnjak, *m.* das Halbhemd der Frauenzimmer, *ogr.-C.*

oplemeniti, im, *vb. pf.* 1) befruchten (von Thieren): o. matico, *Por.*; kobilo o., *Cig.*; o. se, trächtig werden, *Polj.*; — 2) = oplemenititi, *Cig., Jan.*

oplemenititi, itim, *vb. pf.* 1) in den Adelstand erheben, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) veredeln, *Cig.(T.), C., nk.*

oplèn, pléna, *m.* pri vozu na prednji in zadnji premi on les, v kateri sta vtaknjeni ročici, *Goriš., Lašče-Erj.(Torb.), BlKr.*; der Kipfstock, *Cig.*; prednji o., der Wendeschemmel, *Rib.-M., C.*; — tudi prednji in zadnji del voza pri žagi, *Notr.*; — óplen, *gen.* óplena, *Goriška ok.-Erj.(Torb.), BlKr.*; óplen. *gen.* opléna, *Lašče-Erj.(Torb.), Štrek.*

opleník, *m.* iglica, ki gre skozi oplen, *Cig.*

opleníti, ím, *vb. pf.* ausplündern, *Cig., Jan., M.*; oni so oplenili vsa mesta, *Dalm.*; — rauben: oplenil je vse njih blago, *Dalm.* — tudi: opléniti, *Dict., nk.*

oplésati, šem, *vb. pf.* umtanzen, *Cig.*

opleskáti, âm, *vb. pf.* anhacken, *Z.*

opléskniti, plêsknem, *vb. pf.* anhacken, *Z., C.*

oplésneti, nêjem, *vb. pf.* schimmelig werden, *Cig., M.*; oplesnel, umschimmelt, *Cig.*

oplésno, *n.* der Rist des Fußes, *Temljine (Tolm.)-Štrek.(Let.).*

oplésti, plétem, *vb. pf.* 1) mit geflochtener Arbeit einfassen, um-, beflechten; breg o., das Ufer bekrippen, *Cig.*; s protjem opleten hlev, *Jurč.*; — das Haar flechten, frisieren; o. se, sich die Haare flechten; nisem se še oplela; um-, beschnüren, umwinden, *Cig.*; umkränzen, schmücken: o. kip, kapelico, *jvzhŠt.*; opleten ženin, opletena sneha, *Danj.(Posv. p.)*; — opletene besede, eine geschmückte Rede, *C.*; — 2) herumstricken, umstricken, *Cig.*; — 3) o. koga, jemandem einen Hieb (z. B. mit einer Peitsche) geben, *M.*; — o. malho na ramo, den Bettelsack auf die Schulter schwingen, *Jurč.*; — 4) prellen, *Cig., M.*

oplešavéti, ím, *vb. pf.* kahl werden, *Cig.*

oplêšiti, plêšim, *vb. pf.* 1) kahl machen, *Mur.*; glave bodo oplešene, *Škrinj.*; — 2) kahl werden, *Ip., Dol.*

oplešivéti, ím, *vb. pf.* kahl werden, eine Glatze bekommen, *Cig., Jan.*

oplèt, pléta, *m.* 1) die Beflechtung, *Cig.*; — 2) das etwas umgebende Flechtwerk, *M.*; — die Frisur, *Jan.*; — 3) die Umkränzung, der Schmuck, *C., jvzhŠt.*; stari o. kakega kipa z novim zameniti, *jvzhŠt.*

oplet, *adv.* mausetodt, *Cig.*; bil je oplet, *V.-Cig.*; o. je ž njim, es ist aus mit ihm, *Cig.*; — prim. nem. (dial.) ablecht = proč, *Levst.(Rok.)?* prim. tudi oplat 3).

opletáč, *m.* der Friseur der Frauenspersonen, *Cig.*

oplệtal, *f.* das Haarband, das Flechtenband, *Jan.*; sedem kit splesti z eno opletaljo, *Dalm.*

oplétalnica, *f.* das Haar- oder Zopfband der Frauenzimmer, *Polj.*

opletálo, *n.* der Kopfputz, *Jan.*

oplệtanec, nca, *m.* der Heckenwindling (calystegia sepium), *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.).*

oplétanje, *n.* das Umflechten; — die Beflechtung; — das Frisieren; — das Umkränzen, das Schmücken, *jvzhŠt.*; — das Herumschlagen (z. B. mit dem Schwanze).

oplétati, plệtam, *vb. impf. ad* oplesti: 1) umflechten, beflechten; — o. deklico, dem Mädchen die Haare flechten; o. se, sich die Haare flechten, sich frisieren; — umwinden: s trakom, z vrvco o., umschnüren, *Cig.*; — o. se okolo česa,

sich um etwas schlingen oder winden, Cig., Jan.; — umkränzen, schmücken: cerkev o., jrzhŠt.; — 2) o. koga, jemandem (z. B. mit einer Peitsche) Schmisse geben, Cig.; krava z repom opleta, die Kuh schlägt mit dem Schweife herum, Gor.; dekle hitro hodi in s kiklo opleta, (wirft das Kleid im Gehen hin und her), Dol.; kite ji okolo vratu opletajo, die Flechten schlängeln sich um ihren Hals, Jurč.; pludern: hlače so mu nizko opletale, Levst.(Zb. sp.); — 3) wanken, wackeln, Jan.; = o. se, Cig.; noge so se mu že opletale, Jurč.; — 4) o. se, vergolten werden, sich rächen: čuvajo naj se, da se jim to postopanje ne bode opletalo, SlN.

oplẹ́taven, vna, adj. = kar se opleta: domu je koračil z jako opletavno nogo (mit wankendem Fuß), Jurč.

oplẹ̑tek, tka, m. 1) das Haarband, Jan.; der Haarschmuck, Z.; die Coiffure, SlN.; tudi pl. opletki, der Haarschmuck, C.; — 2) die Umkränzung, der Schmuck: opletki po cerkvi, C.

opletẹ̑la, f. der Haarzopf, Meg.-Mik.

opletẹ́nec, nca, m. = slak, die Ackerwinde, C.

opletẹ́nka, f. die Kranzeljungfer, Cig., Ip.-M.

oplẹ́ti, plẹ́vem, vb. pf. 1) umjäten, bejäten; o. žito, korenje; — 2) o. koga, berauben, Jan., C.; jemandem beim Spiel viel abgewinnen, Z.

opletílo, n. = opletalo, Jan.

oplẹ̑tje, n. das umgebende Flechtwerk (kar je n. pr. pri košu spletenega), Gor.

oplẹ̑tva, f. das Jäten, C.

oplẹ́vati, am, vb. impf. ad opleti; um-, bejäten.

oplệvčati, am, vb. pf. von der Spreu reinigen, Z.; (das Getreide) ausschlagen, Jan.

oplẹ̑zati, zam, vb. pf. beklettern, Cig.; vse drevje o., Z.

oplìn, plína, m., Cig., Danj.-Valj.(Rad), Ip.; pogl. oplen.

oplítviti, plȋtvim, vb. pf. untief machen, V.-Cig.

oplȋvkati, am, vb. pf. beschmeißen (von Insecten), Cig.

opljûskati, am, vb. pf. plätschernd an etwas stoßen, um-, anplätschern, Cig.

opljúsniti, pljûsnem, vb. pf. mit plätscherndem Wasserschwall umgeben, Cig.

opljuváti, pljúvam, pljújem, vb. pf. bespucken.

oplǫ́čiti, im, vb. pf. beplatten, Cig.

oplòd, plǫ́da, m. die Befruchtung, Cig.(T.), C., Valj.(Rad).

oplǫ̑dba, f. die Befruchtung, Cig.(T.), Nov., DZ.

oplodíti, ím, vb. pf. befruchten, Mur., Cig.(T.); oplojen, befruchtet, Cig.; oplojena jajčka, Nov.

oplǫ̑dje, n. die Fruchthülle, Cig., Jan., Cig.(T.), Tuš.(R.).

oplǫ́jati, am, vb. impf. ad oploditi; befruchten, Navr.(Spom.).

oplóskati, am, vb. pf. mit einem flachen Gegenstande schlagen, abpatschen, Cig.

oploščáti, âm, vb. pf., Cig., pogl. opločiti.

oplǫ̑ščje, n. der Flächeninhalt, Jan.(H.).

oplòt, plǫ́ta, m. die Umzäunung, der Zaun, Mur., Dol.; óplot, vzhŠt.

oplǫ́tati, am, vb. pf. = oplotiti, umzäunen, C.

oplotíti, ím, vb. pf. mit einem Zaun umgeben, Cig.; selišče si o., Levst.(Zb. sp.).

oplǫ̑tje, n. = ograja, Dol.

oplòv, plǫ́va, m. die Umsegelung, Cig.(T.).

oplûžje, n. das ganze Pflugzeug, Cig., Gor.

ǫ́pna, f. 1) das Häutchen, die Membrane, Cig., Erj.(Som.); možjanska o., die Hirnhaut, Erj.(Som.); — 2) die Tapete, V.-Cig., C.

opnár, rja, m. der Tapezierer, DZkr.

ǫ́pnica, f. dem. opna; das Häntchen, die Membrane, Cig., Erj.(Som.); prečna o., das Zwerchfell, Cig.

opnokrȋlec, łca, m. opnokrilci, die Haut- oder Aderflügler, Cig.(T.).

opočásniti, čâsnim, vb. pf. verlangsamen, Cig.(T.).

opǫ́čenje, n. die Anleitung, ogr., kajk.-Valj.(Rad); — prim. opotiti.

opočȋnek, nka, m. die Rast, Z.

opočíniti se, čȋnem se, vb. pf. ausrasten, Z.

opočítati, čȋtam, vb. impf. = očitati, vorwerfen, nachsagen, nachtragen, Jan., Tolm.-Štrek.(Let.), Polj.

1. **opočȋtek**, tka, m. = očitek, der Vorwurf, die Bemängelung, Jan.

2. **opočȋtek**, tka, m. die Rast, Jan.

opǫ́čiti, pǫ̂čim, vb. pf. aufbersten, aufspringen, Mur.; — = napočiti, anbrechen: dan je opočil, Mur.

opočíti se, čȋjem se, vb. pf. ausrasten, ausruhen.

opodǫ̂ba, f. = kalup, die Abform, Cig., C.

opodǫ̂bek, bka, m. die Abbildung, C.

opodǫ́biti, dǫ̂bim, vb. pf. abformen, Cig.

opodobováti, ûjem, vb. impf. abformen, Cig.

opodplátiti, plâtim, vb. pf. besohlen: črevlje o., Cig.

opogániti, gânim, vb pf. 1) besudeln, verunreinigen, Dol.-Cig., Jan.; — anstecken: z gnilobo, s kugo o., C.; — beflecken (fig.), Vrt., LjZv.; — begeifern, beschimpfen, Jan.; — 2) o. se, ein Heide werden, C.

opójen, jna, adj. berauschend, Z., C., Navr.(Let.), Žnid.; opǫ̂jne pijače, geistige Getränke, Cig.(T.), DZ., nk.; — hs.

opojénost, f. die Berauschtheit, die Betäubung vom Rausche, Let.

opojíti, ím, vb. pf. durch ein Getränk berauschen, Jan., Let.

opojljiv, íva, adj. berauschend, nk.

opǫ̂ka, f. der Mergelschiefer, Ročinj-Erj.(Torb.); schieferiger Boden, Meg., Cig., C., Kr.-Valj.(Rad).

opǫ́kati, pǫ̂kam, vb. pf. 1) Risse bekommen, Jan.(H.); — 2) abprügeln, Mur., Cig., DSv.

opǫ́keł, kla, adj. 1) schrundig, Jarn.-Cig., Jan.; opokla skala, Glas.; — rissig: opoklo steklo, Z.; — dunkel, Cig.; — 2) roh, stumpfsinnig, gefühllos, Cig., Jan., C., UčT., ZgD., Gor.-M.; ohne Ehrgefühl, Gor.; keck, rücksichtslos, Gor.; ne imeti nič zarobljenega, opoklega na sebi, Raven.; — blasiert, Cig.(T.).

opokljìv, íva, *adj.* = opokel 2), *C.*

opokljívost, *f.* = opoklost 2), *C.*, *M.*

opǫ́klost, *f.* 1) die Rissigkeit, *Jan.(H.)*; die Undurchsichtigkeit (z. B. des Glases), *Z.*; — 2) die Rohheit, die Gefühllosigkeit, der Stumpfsinn, *Cig.*, *Jan.*

opołdân, dnẹva, *m.* der Mittag, *Mur.*

opołdánji, *adj.* = opoldanski, *Z.*

opołdánski, *adj.* mittägig, *Mur.*, *Cig.*; o. počitek, die Mittagsruhe, *Jan.*

opołdánšnji, *adj.* = opoldanski: opoldanšnje solnce, *Ravn.*

opồłdne, *adv.* = o poldne, mittags.

opồłdnešnji, *adj.* = opoldanski, *C.*

opołdnẹ́ven, vna, *adj.* mittägig, *C.*

opồłdnica, *f.* das Mittagsmahl, *C.*

opồłdničati, am, *vb. impf.* das Mittagsmahl nehmen, *C.*

opołdničeváti, ûjem, *vb. impf.* opoldne kositi, *C.*

opołdnováti, ûjem, *vb. impf.* = opoldnićevati, *C.*

opolẹ́ti, ím, *vb. pf.* angebrannt werden, verbrennen, *C.*

opolíčati, am, *vb. pf.* mit Fächern versehen, ausfachen: omaro o., *Cig.*; — prim. polica.

opolíniti, lînem, *vb. pf.* = oplakniti, abspülen, *Jan.*, *vzhŠt.-C.*

opǫ̂ljki, *m. pl.* kar se opolje, *C.*; — prim. oplati.

opoljûbkati, am, *vb. pf.* abküssen, *Cig.*

opồłn, *adj.* etwas voll, *C.*; — beleibt, *Danj.-M.*

opồłnoči, *adv.* = o polnoči, um Mitternacht.

opồłnočen, čna, *adj.* mitternächtlich, *Mur.*, *Cig.*

opồłnočnica, *f.* = polnočnica, *Mur.*

opołnomǫ́čiti, ǫ̂čim, *vb. pf.* bevollmächtigen, *Cig.(T.)*, *nk.*

opoludánski, *adj.* mittäglich, *nk.*

opồludne, *adv.* mittags, *nk.*

opoludnẹ́ven, vna, *adj.* opoludnevne višine, die Circummeridianhöhen (astr.), *Cig.(T.)*.

opồlunoči, *adv.* um Mitternacht, *nk.*

opolunóčen, čna, *adj.* mitternächtlich, *nk.*

opółzek, zka, *adj.* = polzek, schlüpfrig, *C.*, *Erj.(Min.)*.

opółzel, zla, *adj.* schlüpfrig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*; opolzla riba, *Dict.-Mik.*; opolzla pot, *Jurč.*

opółzen, zna, *adj.* = opolzek, opolzel, *C.*

opółzkost, *f.* die Schlüpfrigkeit, *Z.*

opołzlák, *m.* breitköpfiger Aal (muraena latirostris), *Frey.(F.)*.

opółzlika, *f.* neka gliva, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*

opółzlost, *f.* die Schlüpfrigkeit, die schlüpfrige Glätte, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

opółzniti, pồłznem, *vb. pf.* ausgleiten, abglitschen, *Dict.*, *Jan.*, *Mik.*, *C.*; — ausfallen: lasje iz glave opolznejo, *Dalm.*; — o. se, *Dict.*

opołzováti, ûjem, *vb. impf. ad* opolzniti, ausgleiten, *Z.*

opółžiti, im, *vb. pf.* mit Schleim bedecken, beschleimen, *Cig.*; opolžen jezik, belegte Zunge, *Cig.*

opomágati, am, *vb. impf. ad* opomoči; aufhelfen, *Mur.*; — o. si, sich behelfen, sich aufhelfen, zu Kräften kommen, *Cig.*, *Jan.*; (tudi *pf.*).

opomagováti, ûjem, *vb. impf.* = opomagati: o. si, emporkommen, *Jan.*

opǫ̂mba, *f.* 1) die Mahnung, *Mur.*, *nk.*; — 2) die Erinnerung: prave srčnosti in stanovitnosti v dobrem lepa opomba je njegova smrt vsem ljudem, *Ravn.-Valj.(Rad)*; V tvojo opombo pijemo ga zdaj, *Preš.*; — 3) die Bemerkung, die Anmerkung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

opomemba, *f.* 1) die Mahnung, die Erinnerung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Bemerkung, *Mur.*

opomèn, ména, *m.* die Mahnung, *Cig.(T.)*.

opomêna, *f.* die Mahnung, *Cig.*, *Jan.*, *Valj.(Rad)*.

opomênek, nka, *m.* die Mahnung, *C.*, *Valj.(Rad)*.

opomẹníca, *f.* der Mahnbrief, *Cig.(T.)*.

opomẹ́niti, nem, *vb. pf.* 1) mahnen, ermahnen, *Meg.*, *Dict.*, *Guts.*, *Mur.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Kast.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — 2) eine Bemerkung machen, *Mur.*, *Levst.(Močv.)*; — (opǫ̂meniti, *Levst.[Močv.]*, opǫ̂menil [„opumenil"], *Dalm.*; opǫ̂menjen („opoumenjen"), *ogr.-Valj.[Rad]*; opomeníti (?): opomenjèn, *Dict.*, *Kast.*; opomenệm, *ogr.-Valj.[Rad]*).

opomẹ́njenje, *n.* die Mahnung, *Guts.(Res.)*.

opomenováti, ûjem, *vb. impf. ad* opomeniti; bemerken, erwähnen, *Vrt.*

opomîn, *m.* 1) die Mahnung, die Erinnerung; to se vam naznanja s tem opominom (mit dem Bedeuten), *Cig.*; — die Gegenvorstellung, *Cig.*, *Jan.*; o. dati, die Vorstellung gegen etwas überreichen, *Levst.(Pril.)*; — 2) die Bemerkung, *Cig.*

opomináč, *m.* die Warneidechse (varanus niloticus), *Erj.(Ž.)*.

opomínanje, *n.* = opominjanje, das Mahnen, *Dict.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Kast.*

opomínati, am, *vb. impf. ad* opomeniti, opomniti = opominjati; mahnen, ermahnen, *Dalm.*, *Krelj*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — zakon opomina, po kacem poti bi se z nova pozidavala razgrajena selišča, *Levst.(Nauk)*.

opomínav, *adj.* ermahnend: o. psalm, *Trub.*; opominavi listki, *Trub.*

opominávati, am, *vb. impf.* = opominati, *Trub.*

opomínavec, vca, *m.* der Ermahner, *Dict.*, *Trub.*

opomínaven, vna, *adj.* Mahn-: opominavni listki, Mahnschreiben, *Dalm.*

opomînek, nka, *m.* 1) die Mahnung, die Erinnerung, *Mur.*, *Cig.*; — 2) die Bemerkung, *Cig.*

opominjáč, *m.* der Mahner, *Cig.*

opominjâj, *m.* das Anmerkungszeichen, *Jan.*

opominjâłen, łna, *adj.* mahnend, *Cig.*, *Jan.*; opominjâłni listki, Mahnbriefe, *Cig.(T.)*.

opominjálọ, *n.* das Warnungszeichen, *Cig.*

opomínjanje, *n.* das Mahnen, das Ermahnen.

opomínjati, am, *vb. impf.* = opominati; 1) mahnen, erinnern; bolezen me opominja, ich habe Ahnung einer bevorstehenden Krankheit; prejete dobrote koga opominjati, *Burg.*; — ermahnen: o. koga k delu; —

Vorstellungen machen, *Cig., Jan.*; — 2) o. se = spominjati se, *Vrt., Pavl.*

opomínjavec, vca, *m.* der Mahner, der Ermahner, *Mur., Cig., Jan., C.*

opomínjavka, *f.* die Mahnerin, *Mur., Cig., Jan.*

opominjevânje, *n.* das Mahnen, *Jan.*

opominjeváti, ûjem, *vb. impf.* mahnen, ermahnen, *Jan., M.*

opominováti, ûjem, *vb. impf.* = opominjevati, *M.*

opominovâvec, *m.* der Ermahner, *M.*

opominovâvka, *f.* die Ermahnerin, *M.*

opomînski, *adj.* Mahn-: o. list, der Mahnbrief, *Cig., Jan.*

opộmnica, *f.* = opomenica, *Jan.*

opomnílọ, *n.* 1) die Mahnung, *Jan.*; — 2) die Bemerkung: na prejemnico dati o., *DZ.*

opomnîtev, tve, *f.* = opomin 1), *Jan.*

opộmniti, nim, *vb. pf.* = opomeniti; 1) mahnen, erinnern; opomni me te reči! *Cig.*; aufmerksam machen, *M.*; še na Samuelovo odkritosrčnost moramo o., *Ravn.*; — 2) eine Bemerkung machen, bemerken, *Cig., nk.*; — 3) o. se koga, česa, sich erinnern, sich besinnen, *Cig., Jan., Svet.(Rok.)*; (opộmnẹti, im, *Vrt.*).

opộmnja, *f.* 1) die Ermahnung, *Cig.*; — 2) die Bemerkung, *Cig.(T.), Navr.(Spom.)*; — opomnje, Scholien, *Cig.(T.)*.

opomnováti, ûjem, *vb. impf.* = opomenovati, *Ravn.*

opomóči, mọ́rem, *vb. pf.* aushelfen, *Jan.*; aufhelfen, *Z.*; čebele so mi opomogle, *Z.*; o. si, zu Mitteln oder Kräften gelangen, sich behelfen, sich emporarbeiten; = o. se, *Cig.*

opộna, *f.* 1) der Vorhang, *Mik., Bes.*; — die Wandbekleidung, *Cig.*; — 2) eine Kette, die Bäume nach der Rundung zu messen, die Spanne, *V.-Cig.*

oponâša, *f.* = oponašanje 1), *Jan.*

oponâšanje, *n.* 1) das Vorwerfen; — 2) das Nachäffen, *Cig.*

oponâšati, am, *vb. impf. ad* oponesti; 1) o. komu kaj, jemandem etwas vorwerfen, vorrücken; svoje dari revežem o., *Ravn.-Valj.(Rad)*; o. komu hrano, *Svet.(Rok.)*; tega mu ne oponašam, das verarge ich ihm nicht, *Cig.*; — 2) o. koga (kaj), nachäffen, durch Nachäffung verspotten; sovo, kukavico o.; o. koga, kako govori, kako se vede.

oponášav, *adj.* kdor rad komu kaj oponaša, *Jan.*

oponašâva, *f.* der Vorwurf, *C.*

oponâšavec, vca, *m.* 1) kdor komu kaj oponaša, der Tadler, *Jan.*; — 2) der Nachäffer, *Cig.(T.)*; der Spötter, *Dalm.*; — 3) die Spottdrossel (turdus saxatilis), *Erj.(Ž.)*.

oponášaven, vna, *adj.* = oponašav, *Jan.*

oponâšavka, *f.* die Nachäfferin, *Cig.*

oponâšek, ška, *m.* der Vorwurf, *Jan., C.*

oponašljìv, íva, *adj.* gerne nachäffend, *Cig.*

oponávljati, am, *vb. impf. ad* oponoviti, *Levst.(Zb. sp.)*.

opộnec, nca, *m.* 1) die Ranke, *Jan.(H.)*; — 2) die Stechwinde (smilax aspera), *Medolin (Istra)-Erj.(Torb.)*; (hs.).

oponésti, nésem, *vb. pf.* vorwerfen (z. B. eine Wohlthat), *Cig.*; včeraj mu je dal, danes mu že oponese, *C.*; vorhalten, einwenden, *Nov., Let.*; oponesti bi mi kdo utegnil, *Levst.(Nauk)*.

oponòs, nósa, *m.* der Vorwurf, *Cig., Jan., M., Nov.*

oponộsa, *f.* nam. oponoša 1): oponosa ali opravljanje, *Trub.(Post.)*.

oponósen, sna, *adj.* vorwurfsvoll, *Jan.*; Vdovično blago — Vsigdar oponosno, *Npes.-Vraz*.

oponộsica, *f.* das Scheltwort, *C.*

oponósiti, nộsim, *vb. pf.* vorwerfen, vorrücken, *Mur., Cig., GBrda*; on malo da, ali veliko oponosi, *Trub.*; oponosili so mu krivico, *Dalm.*; oponosil jim je njih nevarnost, *Krelj*; nikar betve mu ga (greha) ne oponosi, *Ravn.*; ne bodi Bogu oponošeno! *Z.*; oponošeno ti bodi to! *Cig.*; oponošen dar je črn pred Bogom, *Npreg.-Jan.(Slovn.)*.

oponosljìv, íva, *adj.* kdor rad komu kaj oponosi, *Gor.*

oponộsnica, *f.* die Parodie, *Cig.(T.)*.

oponộša, *f.* 1) der Vorwurf, *C., Schönl.*; — 2) die Nachäffung, der Spott, *C.*

oponộva, *f.* die Erneuerung, *Cig.(T.)*.

oponovíti, ím, *vb. pf.* erneuern, *Cig.(T.)*; wiederholen: zopet o. kaj, *Levst.(Zb. sp.)*.

opópati, am, *vb. pf.* befleistern, *Cig.*

opộpiti se, pộpim se, *vb. pf.* Knospen ansetzen, *C.*

opộpje, *n.* die Nabelgegend, *Cig.(T.)*.

opopnatéti, ím, *vb. pf.* Knospen ansetzen, *C.*

opóprati, am, *vb. pf.* bepfeffern.

opộra, *f.* die Stütze, *Mur., Cig., Jan.*, (mech.), *Cig.(T.)*; — o. v stezi = stegnjena o., roke stezati, krčiti v oporo (Streckstütz, Knickstütz), *Telov.*; — die Widerlage, *Cig., Jan., Cig.(T.)*; — die Stützmauer, die Scarpe, *Cig., DZ.*; — der Pfeiler, *Cig., Jan.*; — der Anhaltungspunkt, *Cig., Jan., Cig.(T.), DZ.*; — die Unterstützung: najti dragovoljno oporo, *nk.*

oporéčen, čna, *adj.* widerruflich, *Cig.(T.), DZ.*

oporéči, réčem, *vb. pf.* widerrufen, *Cig., Jan.*; o. naredbo, *DZ.*; kar reče, ne oporeče, *Jan.(Slovn.)*.

oporệčnik, *m.* der Widerrufende, *Cig.*

1\. **oporèk**, rẹ́ka, *m.* der Widerruf, *Cig.(T.), DZ.*

2\. **opộrek**, rka, *m.* 1) die Krause bei Kleidern, *C.*; — 2) das Gekröse (mesenterium), *vzhŠt.-C.*; tudi *pl.* oporki, *C.*; — 3) die Gebärmutter der Sau, *vzhŠt.-C.*; — 4) salo okoli slezene pri svinji, *Valj.(Rad)*; — 5) svinjska kožica, ki se meče v sir, kateremu pravijo potem remenjak, *Valj.(Rad)*; — 6) ein Lappen, am Schuh, woran die Schnalle oder die Schnur befestigt ist, *Rez.-C.*

oporệka, *f.* der Widerruf, *Cig., Jan.*

oporẹ́kati, rệkam, *vb. impf. ad* oporeči; widerrufen, *Cig., Jan., DZ.*; kar je rekel, ni oporekal, *Erj.(Izb. sp.)*.

oporekováti, ûjem, *vb. impf.* = oporekati, *Jan.*; o. svojo besedo ni moško, *Jurč.*
opǫ̑ren, rna, *adj.* 1) Stütz-: oporna palica, *Cig.*; oporni zid, die Stützmauer, *DZ.*; — 2) opǫ́ren, widerspenstig, stützig, *Mur.*, *C.*; stetig (o konjih), *C.*; — oporne pameti, begriffstützig, *SlN.*; — unfügsam: usnje ne sme biti oporno, *Vrt.*; pogl. uporen.
oporíšče, *n.* der Stützpunkt, der Haltpunkt, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*
oporkovína, *f.* das Gekröse, *C.*; — prim. oporek 2).
opǫ̑rnica, *f.* 1) die Stütze, der Strebebaum, *Žabče(Tolm.)-Erj.(Torb.)*; — 2) die Stelze, *Vrt.*
opǫ̑rnik, *m.* = opornica 1), *Jan.*, *Bes.*
opǫ̑rnja, *f.* die Stütze: drevesce brez opornje, *Ravn.*; vejam pri sadnem drevju, kadar so zelo polne, dajo opornje, *Gor.*; tudi stebri pri lesenem kozolcu, na samem na vetru stoječem, opro se z opornjami, *Polj.*
opornják, *m.* das Gekröse, *Cig. (T.)*, *Erj. (Som.)*; — hs.
opǫ́rnost, *f.* die Stützigkeit, der Trotz, *Mur.*, *C.*; — die Stetigkeit (o konjih), *Nov.*, *Strp.*
oporǫ́čati, am, *vb. impf. ad* oporočiti; testamentarisch bestimmen, *Z.*
oporǫ̑čba, *f.* letztwilliger Auftrag: naročala mu je to in ono oporočbo, *Jurč.*
oporǫ̑čen, čna, *adj.* Testaments-, testamentarisch, *Cig.*, *Jan.*; oporočni pristavek, das Codicill, *Cig.*, *Jan.*; oporočni dedič, der Testamentserbe, *Cig.*, *Jan.*
oporočíti, ím, *vb. pf.* testieren, *Z.*
oporočník, *m.* der Testator, *Cig.*, *Jan.*
oporǫ̑ka, *f.* das Testament.
oporǫ̑štvǫ, *n.* = poroštvo, *C.*
opǫ̑rščina, *f.* die Stütze, *C.*
opǫ̑rtati, am, *vb. pf.* bordieren, *Cig.*; — prim. porta.
oposéliti, sẹ́lim, *vb. pf.* besiedeln, *Z.*; — o. se, sich (rings) ansiedeln, *Mur.*
oposrẹ̀d, *praep. c. gen.* = sredi: o. zime, *ogr.-C.*
opostâvek, vka, *m.* die Antithese, *Cig.*
opošèv, *adv.* schief, *C.*
opošténiti, im, *vb. pf.* s tem si je opoštenil ime, das gereicht ihm zur Ehre, *Cig.(T.)*.
opotákniti se, táknem se, *vb. pf.* = opotekniti se.
opotávljati, am, *vb. impf. C.* = obotavljati.
opotèč, ẹ́ča, *adj.* = opotočen, unstet, *Jan.*; v pregovoru: sreča je opoteča = das Glück ist kugelrund, *Šaleška dol.-C.*, *Kres I. 215.*; — wankend: z opotečimi koraki, *Zv.*
opotẹ́čen, čna, *adj.* = opoteč, opotočen, *Z.*
opotéči se, tẹ́čem se, *vb. pf.* taumeln: škricu je založila zaušnico, da se je kar opotekel in priletel z glavo ob zid, *LjZv.*; o. se v kaj, an etwas antaumeln, anwanken, *Cig.*
opotẹ́kalica, *f.* das Weichwanke, *Cig.*
opotẹ́kati se, tẹ̑kam se, čem se, *vb. impf. ad* opoteči se; wankend gehen, taumeln, *Cig.*, *Jan.*; ti si nas z vinom napojil, da smo se opotekali, *Dalm.*; od lakote o. se, *Z.*
opotekljìv, íva, *adj.* taumelig, schwach, *Cig.*

opotekníti se, táknem se, *vb. pf.* mit den Füßen anstoßen, straucheln, *Mur.*, *Boh.*; o. se ob kamen, *Dalm.*, *Trub.*; o. se in pasti, *Dalm.*; ako kdo hodi po dnevi, ta se ne opotakne, *Trub.*
opotȋka, *f.* der Anstoß, der Anstand, *C.*
opotíkanje, *n.* 1) das Vorwerfen, *Jan.(H.)*; — 2) das Straucheln, das Stolpern.
opotíkati, tȋkam, čem, *vb. impf. ad* opotekniti; 1) vorwerfen, *Cig.*, *Jan.*, *Glas.*; naj bom ves malopridnež, ako vam bom kdaj kaj opotikal, *Levst.(Zb. sp.)*; — 2) o. se, mit den Füßen anstoßen, straucheln, stolpern; ves se lakote opotičem, *Ravn.*; — zögern, zaudern, *Cig.*, *M.*
opotikljìv, íva, *adj.* stolperig, *Jan.*
opǫ́titi, im, *vb. pf.* anweisen, eine Anleitung geben, zur Einsicht bringen: o. koga, *ogr.-C.*; — o. se, auf den rechten Weg oder zur Einsicht kommen, *ogr.-C.*
opǫ̑tnik, *m.* = trpotec, der Wegerich (plantago), *Dol.*
opotǫ́čen, čna, *adj.* unbeständig: sreča je opotočna, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*
opotóčiti, tǫ́čim, *vb. pf.* 1) rollen machen, *Z.*; — 2) o. se, sich fortbegeben: Mi se od vas opotočimo, Vas pa Bogu izročimo, *Npes. (BlKr.)-Kres, VI. 353.*
opovẹ̑ra, *f.* = opovira, *M.*, *ZgD.*
opovẹ̑rati, am, *vb. impf.* = opovirati, *C.*
opovȋra, *f.* das Hindernis, der Anstand, *Jan.*, *C.*, *nk.*
opoviráłen, łna, *adj.* hindernd, hinderlich, *C.*
opovȋranje, *n.* die Hemmung, *Cig.*
opovȋrati, am, *vb. impf. ad* opovreti; hemmen, hindern, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
opovȋrek, rka, *m.* die Hemmung, das Hemmnis, *Cig.*, *Jan.*
opovrẹ́či, vȓžem, *vb. pf.* widerlegen, *Jan.*, *Cig. (T.)*, *nk.*; — prim. oprovreči.
opovréti, vrèm, *vb. pf.* 1) hemmen, Einhalt thun, *Mur.*, *Cig.*; — 2) erwidern, entgegnen, *Bes.*; To je lahko, opovre ded, *SlN.*
opovrgávati, am, *vb. impf. ad* opovreči; widerlegen, *Trst.(Let.)*, *nk.*
opovȓžba, *f.* die Widerlegung, *Jan. H.)*.
opozârjati, am, *vb. impf. ad* opozoriti, *nk.*
opozícija, *f.* upor, uporna stranka, die Opposition, *Cig.(T.)*, *nk.*
opozívati se, vam, vljem se, *vb. impf.* sich auf etwas beziehen, *Levst.(Pril.)*.
opoznáti se, znâm se, *vb. pf.* sich orientieren, *Cig.(T.)*.
opozníti se, ím se, *vb. pf.* sich verspäten, *Cig.*
opozoríti, ím, *vb. pf.* aufmerksam machen, *nk.*
opǫzorjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* opozoriti, = opozarjati, *nk.*
oprámati, am, *vb. pf.* verbrämen, *Cig.*, *C.*, *Krelj*, *Vod.(Izb. sp.)*; — iz nem.
oprásiti se, im se, *vb. pf.* Junge werfen (von der Sau), *Cig.*, *Jan.*, *Burg.(Rok.)*.
opràsk, pràska, *m.* die geritzte Stelle, die Kratzwunde, die Schramme, *Cig.*, *M.*, *C.*
oprâska, *f.* = oprask, *C.*

oprâskati, am, *vb. pf.* bekratzen, ankratzen, aufstreifen; mačka ga je opraskala: ves je opraskan; — o. se, sich die Haut aufschürfen, sich reißen (z. B. an einem Nagel).
opráskniti, prâsknem, *vb. pf.* = oprasniti, *Cig.*
oprásniti, prâsnem, *vb. pf.* o. koga, durch einmaliges Streifen oder Kratzen jemandem eine Wunde beibringen, kratzen, ritzen.
oprášati, am, *vb. pf.* ringsherum abfragen: vse o., *Cig.;* — fragend durchforschen, *Jan., Jsvkr.*
oprâščanje, *n.* das Verzeihen, *kajk.-Valj.(Rad).*
oprâščati, am, *vb. impf. ad* oprostiti; 1) befreien, *Cig., ogr.-C.;* o. od nedostatkov, *DZ.;* o. dolžnosti, *Zv.;* — 2) verzeihen, nachlassen: o. komu grehe, *ogr.-C., Raič(Let.);* mladenke opraščajo take slabosti kaj rade svojim ljubimcem, *LjZv.*
opraševânje, *n.* das Herumfragen, *Cig.*
1. **opraševáti,** ûjem, *vb. impf. ad* oprašati; herumfragen, eine Umfrage halten: o. po kom (čem), *Cig., Jan., M.;* z nova o., die Umfrage wiederholen, *DZ.*
2. **opraševáti,** ûjem, *vb. impf. ad* oprašiti; staubig machen, bestäuben, *Cig.*
opraševâvec, vca, *m.* der Nachforscher, *Cig., Jan.*
opraševâvka, *f.* die Nachforscherin, *Cig.*
oprašíti, ím, *vb. pf.* mit Staub bedecken, bestauben; — o. se, sich mit Staub bedecken, staubig werden; vsa sem se oprašila po cesti; — o. se, sich befruchten (von Blüten), *M.*
opráti, pérem, *vb. pf.* rein waschen, auswaschen, aufwaschen (Leinzeug, Tuch u. dgl.): oprana srajca, ein frisches Hemd; o. rano, die Wunde auswaschen, *Cig.;* schlämmen: o. rudo, *Cig.;* strugo Ljubljanici o. (mit Wasser durchspülen), *Levst.(Močv.);* — o. se, sich rechtfertigen, sich rein waschen, *Cig.*
oprâva, *f.* 1) die Verrichtung, die Leistung, *Cig., Jan., Cig.(T.), DZ.;* o. cestnih dolžnosti, *Levst.(Cest.);* vračilna o., die Gegenleistung, *DZ.;* dosti je oprave = dosti je opraviti, es gibt genug zu thun, *Svet.(Rok.);* — 2) die Ausstattung, die Adjustierung, die Ausrüstung, *Cig., Jan., Cig.(T.), DZ.;* der Anzug, die Kleidung; vojaška o.; mašna o., der Messornat; — das Geräth, das Zeug: hišna o., die Einrichtung, das Meublement, *Cig., Jan., ogr.-C.;* mizna ali namizna o., das Tafelgeräth, das Tischzeug, *Cig.;* — konjska o., das Pferdegeschirr, *Mur., Cig., Jan.;* — die Armatur (phys.), *Cig.(T.);* — die Ausstattung (eines Dramas, eines Gemäldes), *Cig.(T.).*
opravarína, *f.* die Provision, *Levst.(Cest.).*
oprâvček, čka, *m. dem.* opravek, das Geschäftchen, *Valj.(Rad).*
oprâvčen, čna, *adj.* reich an Geschäften, *Jan.;* opravčen in razboten dan, *Ravn.*
oprâvek, vka, *m.* 1) die Beschäftigung, die Verrichtung, das Geschäft; veliko opravkov imeti, viel zu verrichten haben; po svojih opravkih hoditi, seinen Geschäften nachgehen; hišni, kupčijski opravki, Haus-, Handelsgeschäfte, *Cig.;* — das, was man ausrichtet, das Bewirkte, *Cig., Jan.;* — 2) = oprava 2), der Anzug, *Dol.-Cig., Jan., Jurč.*
oprâven, vna, *adj.* 1) = opravilen 1), *Jan.(H.);* — 2) Adjustierungs-: opravni predpis, *DZkr.*
oprâvica, *f.* die Verrichtung, das Geschäft, die Arbeit, *M., ogr.-C., Raič(Slov.);* ženske imajo v hiši veliko opravice, *SlGor.*
opravíčati, am, *vb. impf. ad* opravičiti; rechtfertigen, *V.-Cig., Krelj, Levst.(Pril.).*
opravîčba, *f.* die Rechtfertigung, *Mur.-Cig., Jan., DZ., Nov., nk.*
opravîčenec, nca, *m.* = upravičenec, der Berechtigte, *Cig., Jan.*
opravíčenje, *n.* 1) die Rechtfertigung; v svojo o., zu seiner Rechtfertigung, *nk.;* — 2) die Legitimation, *Cig.*
opravičeválen, lna, *adj.* Rechtfertigungs-, Entlastungs-, *Cig., Jan.*
opravičevânje, *n.* das Rechtfertigen, die Rechtfertigung(en).
opravičeváti, ûjem, *vb. impf. ad* opravičiti; 1) rechtfertigen; o. se, sich verantworten, sich rechtfertigen; — 2) berechtigen, befugen, *Cig., Jan.*
opravičevâvec, vca, *m.* der Rechtfertiger, *Cig.*
opravíčiti, îčim, *vb. pf.* 1) rechtfertigen; o. se, sich rechtfertigen, sich rein waschen; — 2) = upravičiti, befugen, berechtigen, *Cig., Jan.* autorisieren, legitimieren, *Cig., Jan.*
opravílce, *n. dem.* opravilo; ein kleines Geschäft, *Cig.*
opravílen, lna, *adj.* 1) geschäftlich, *Jan.;* Geschäfts-: opravílni red, die Geschäftsordnung, *Levst.(Nauk), nk.;* — ämtlich, Amts-, *Cig.;* opravilni dan, der Amtstag, *Cig.;* — 2) geschäftig, thätig, *C., Z., Dalm.*
opravilišče, *n.* das Amtshaus, *C.*
opravîlnica, *f.* das Geschäftslocale, *DZ.;* die Factorei, *Cig., Jan.;* — das Amtshaus, *C.*
opravîlnik, *m.* 1) der Functionär, *Cig., Levst.(Pril.);* — španski opravilnik na ruskem dvoru, *Vod.(Izb. sp.);* — der Schaffner, *Cig.;* der Geschäftsführer, *Jan.;* — der Agent, *DZ.:* kupčijski o., der Handelsagent, *Cig.;* — 2) das Rituale, *V.-Cig.;* — das Geschäftsnormale, *Jan.(H.).*
opravílnost, *f.* die Geschäftigkeit, *Jan.(H.).*
opravílo, *n.* 1) das Geschäft oder die Beschäftigung, die einem obliegt; to ni mojega opravila, *Met.-Mik.;* to ne spada v moje o. (in mein Fach), *Cig.;* to je tvoje opravilo, das ist deines Amtes, *Cig.;* ves je v opravilih, er lebt dem Geschäfte, *Cig.:* o. imeti s kom (čim), mit jemandem (etwas) zu thun haben, *Cig.;* opravila komu da(ja)ti, jemandem Beschäftigung geben, *Cig.;* die Function, *Cig., Jan., DZ.;* cerkveno o., die kirchliche Function, der Gottesdienst; pravno o., ein Rechtsgeschäft, *DZ.;* kupčijsko o., ein Handelsgeschäft, *DZ.;* — 2) = oprava, der Anzug, *Dol.-Cig., Dalm.*
opravîlski, *adj.* Geschäfts-, geschäftlich, *Cig.;* o. prikladek, die Functionszulage, *Cig.;* o. zapisnik, das Geschäftsprotokoll, *DZ.*

opravîlstvọ, *n.* 1) die Geschäftsführung, die Amtsführung, die Agentschaft, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) der Geschäftszweig, *DZkr.*; das Portefeuille, *Cig.*, *Jan.*; minister brez posebnega opravilstva, ein Minister ohne Portefeuille, *Cig.*

opravîtelj, *m.* der Geschäftsleiter, *DZkr.*

opravîteljstvọ, *n.* die Geschäftsführung, *Jan. (H.)*.

opráviti, prâvim, *vb. pf.* 1) verrichten, besorgen, vollstrecken; o. vse, kar je naročeno, ukazano; velikonočno izpoved o.; s tem človekom nimam nič o., mit diesem Menschen habe ich nichts zu schaffen; — ausrichten: o. pozdravljenje, *Cig.*; — entrichten: o. davek, desetino, *Cig.*; — 2) ausrichten, er-, auswirken: pri njem ne boš nič opravil; nič ne opravivši, unverrichteter Dinge, *Cig.*, *Jan.*; z lepo več opraviš, nego z grdo, *Cig.*; najbolje opraviti, am besten fahren, *Šol.*; o. s čim, mit einer Sache auskommen, *Cig.*; — 3) mit dem Zugehörigen ausstatten: o. ladijo, das Schiff betakeln, *Cig.*; ausrüsten (mech., merc.), *Cig.(T.)*; versehen: sod z obroči o., *Cig.*; ausstaffieren: klobuk o., *Cig.*; — 4) vollständig ankleiden: otroka o., da pojde k maši; dekla je že opravljena; o. se, sich ankleiden, Toilette machen; lepo se o., sich herausputzen; lepo opravljen, aufgeputzt; — 5) besorgen, bestellen: o. otroke, živino, *Z.*, *Kr.*

opravljáč, *m.* der Verleumder, *C.*

oprávljanje, *n.* 1) das Verrichten, die Geschäftsbesorgung; o. službe, das Versehen eines Dienstes oder Amtes; o. cerkvenih obredov; — das Entrichten; — das Ausrüsten, das Ausstatten; — 2) das Ankleiden; — 3) das Ausrichten, die üble Nachrede, das Verleumden.

oprávljati, am, *vb. impf. ad* opraviti; 1) verrichten, besorgen; tlako, svoje delo o.; službo o.; sv. mašo o., darove o., *Burg.*; bogato dedino o., *Preš.*; — entrichten: davščine o.; — 2) bewirken; — 3) herrichten, ausstatten mit dem Zugehörigen, ausrüsten: ladijo o., das Schiff auftakeln, *Cig.*; — živino o., das Vieh besorgen, *Cig.*; — 4) ankleiden; o. se, sich ankleiden, Toilette machen; gizdavo se o., *Št.*; — 5) o. koga, jemanden ausrichten, verleumden.

opravljâvec, vca, *m.* 1) der Verrichter, *Cig.*; — 2) der Verleumder, *Dict.*, *Mur.*, *Trub.*, *Dalm.*; grenke so opravljavcev besede, *Kast.*; jezični opravljavci, *Jsvkr.*

opravljâvka, *f.* die Verleumderin, *Mur.*

opravljìv, íva, *adj.* verleumderisch, lästersüchtig; o. biti, eine böse Zunge haben.

opravljîvec, vca, *m.* ein verleumderischer Mensch, die Lästerzunge.

opravljìvka, *f.* ein verleumderisches Weib.

opravljìvost, *f.* die Verleumdungssucht.

opravníca, *f.* 1) die Besorgerin: perilna o., die Waschebesorgerin, *Levst. (Pril.)*; — die Verwalterin, *Cig.*; — 2) oprâvnica = opravilnica, das Geschäftshaus, *C.*; — 3) das Zeughaus, *Cig.*, die Geschirrkammer, *Cig.*

opravník, *m.* der Functionär, *C.*, *DZ.*; občinski opravniki, die Gemeindeorgane, *Levst. (Nauk)*; — der Geschäftsleiter, *Jan.*; obrtovni o., *Levst.(Pril.)*; der Factor, *Cig.*, *Jan.*; der Commissionär, der Disponent, *Cig.*; der Manipulant, *C.*; der Geschäftsträger, *Jan.*; der Agent, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; konzulski o., der Consularagent, *DZ.*; trgovski o., der Handelsagent, *Cig.*, *Jan.*; — = upravnik, der Verwalter, *Cig.*; — oprâvnik, gospodar in velitelj v planinskem stanu ter ob enem tudi sirnik, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

opravnína, *f.* 1) die Besorgungsgebür, *Cig.*; die Provision, *C.*, *Cel.(Ar.)*; — 2) das Schirrgeld, *Cig.*; — 3) die Bekleidungsgebür, *DZ.*

opravnîški, *adj.* = opravnika se tičoč, *nk.*

opravnîštvọ, *n.* opravniški posel, opravniška služba, *nk.*; das Verwalteramt, *Cig.*; = upravništvo, die Administration, *nk.*

oprâvstvọ, *n.* = opravništvo, *Cig.*

ópraznik, *m.* = sopraznik, *Mariborska ok.-C.*

1\. **oprážiti**, prâžim, *vb. pf.* in Fett backen, rösten; opražena jabelka, gedünstete Äpfel, *M.*

2\. **oprážiti**, prâžim, *vb. pf.* o. hišo, das Haus mit Schwellen versehen, verschwellen, *V.-Cig.*

opŕča, *f.* kar kdo oprtav nosi, die Rückenlast, *C.*

oprčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* oprtiti; anbinden, anketten, *Jan.*

opŕčiti, pȓčim, *vb. pf. Guts.*, *M.*, pogl. oprtiti 2).

oprẹ́čati, am, *vb. pf.* o. lase, die Haare abtheilen, *Cig.*; — prim. prečka.

oprẹ́či, prẹ́žem, *vb. pf.* bespannen: o. se = vrv na sebe dejati, s katero kdo n. pr. pelje voziček, *Ljub.*

opredáliti, âlim, *vb. pf.* mit Fächern versehen, ausfachen, *Cig.*

1\. **oprẹ́dati**, am, *vb. impf. ad* 1. opresti; umspinnen, *Cig.*, *Jan.*

2\. **oprẹ́dati**, am, *vb. impf. ad* 2. opresti; im Umsinken begriffen sein, zugrunde gehen, *C.*

opredệlba, *f.* die Definition, *Cig. (T.)*, *DZ.*, *Lampe(D.)*; — prim. opredeliti.

opredệlek, lka, *m.* = opredelba, *Jan.*

opredẹlîtev, tve, *f.* = opredelba, *Jan.(H.)*.

opredẹlíti, ím, *vb. pf.* absondern, abtheilen, *DZ.*, *Zora*; — definieren, *Jan.*, *Cig. (T.)*; cerkev je vse krščanske resnice cerkveno opredelila, *Cv.*; (stsl., rus.).

opredẹljâj, *m.* = opredelba, die Definition: stvarni o., die Realdefinition, *Cig.(T.)*.

opredẹ́ljati, am, *vb. impf. ad* opredeliti, *Cig. (T.)*.

opredẹljeváti, ûjem, *vb. impf.* = opredeljati, *Jan.*

oprệdje, *n.* der Vordergrund, *Jan.*

oprệdnica, *f.* das Spinnermahl, *Jan.*

oprệdnik, *m.* die Schürze, *Jan.*

oprẹ́dniti, prệdnem, *vb. pf.* = 2. opresti, umsinken, *C.*

oprệga, *f.* das Geschirr: konjska o., *Cig.*, *Jan.*

oprệka, *f.* 1) der Widerspruch, der Widerstreit, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *SlN.-C.*; v opreki biti, widerstreiten, *Cig.(T.)*; — 2) = zapreka, *C.*, *Zora.*

oprękelj, klja, *m.* ein Musikinstrument: das Hackbrett, das Cymbal, *Gor.*; — prim. nem. „Hackbrettel".
oprę̂klati, am, *vb. pf.* 1) mit einem Prügel, einer Stange überall abschlagen (z. B. das Obst von den Bäumen), *Cig.*, *Jan.*, *M.*; — 2) mit Latten versehen, belatten, *Cig.*, *Jan.*; oder o., s preklami obiti, *Polj.*
oprękljе, *f. pl.* = oprekelj, *Notr.*
oprę̂ma, *f.* die Ausstattung, die Ausrüstung, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Nov.*
oprę̂mati, am, *vb. vf.* verbrämen, *Cig.*; — po nem.; prim. opramati.
oprę̂mek, mka, *m.* tudi *pl.* opremki, das Hinterkorn, *Dict.*, *Cig.*, *C.*; slabejše žito, ki se pri vejanju s plevami pomeša, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*, *Kras*, *Dol.*
1. **oprémiti**, im, *vb. pf.* ausrüsten, *Cig.(T.)*, *DSv.*; za potovanje koga o., *C.*; o. ladijo auftakeln, *Cig.*
2. **oprę̂miti**, im, *vb. pf.* = opremati, *Jan.*
oprémljati, am, *vb. impf ad* 1. opremiti, *Jan.(H.)*.
oprésen, sna, *adj.* 1) ungesäuert; opresen kruh; ob opresnem kruhu živeti, von ungesäuertem Brote leben, *Ravn.-Mik.*; opresno zelje, frisches, ungesäuertes Kraut, *Mur.*, *Cig.*, *Pohl.(Km.)*; opresna repa, *Ravn.(Abc.)*; — opresno mleko, frische Milch, *Notr.*; — 2) grob; opresno platno, *Kr.*; — opresno oblečen = preprosto, vsednje oblečen, *Notr.*; — opresen zid = zid brez malte, *GBrda.*
opresnáča, *f.* = opresnik, *Cig.*
oprę̂snik, *m.* ungesäuertes Brot, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*, *Trub.*, *Jap.(Sv. p.)*, *Burg.*
opresnína, *f.* Ungesäuertes, *Mur.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*; frisches Gemüse, *Cig.*, *C.*, *Ravn.(Abc.)*; — frisches Grünfutter, *C.*
1. **oprę́sti**, prę́dem, *vb. pf.* umspinnen; pajek muho oprede.
2. **oprę́sti**, prédem, *vb. pf.* umsinken, zusammensinken, *Cig.*, *Jan.*; od strahu o., *Bes.-C.*; od slabote o., *Gor.-Mik.*; od lakote o., *Glas.*; — zugrunde gehen, *Cig.*, *Jan.*; živina je opredla, *Ravn.*; — fallen: Benetke bodo opredle, *Vod.(Izb. sp.)*; opredel je, er ist mit seinem Vermögen fertig, *Cig.*; es ist aus mit ihm, *Bes.*, *Kr.*
oprę́šati, am, *vb. pf.* abpressen, auskeltern, *Cig.*; — prim. prešati.
oprę̂šnik, *m.* die Leinöldrüse, die Leinöltreiter, *Gor.*; — tudi neka psovka malopridnemu človeku: zopet ne bo nocoj domu mojega oprešnika, *Glas.*
opréti, prèm, *vb. pf.* anspreizen, anstützen, *Cig.*, *Jan.*; drevesa, kozolce o. z opornjami, *Polj.*; vaje v oprti leži, Übungen im Liegenstütz, *Telov.*; puško o., das Gewehr anlegen, richten, *Danj.(Posv. p.)*; — o. koga, jemandem hilfreiche Hand reichen, *V.-Cig.*; o. se, sich anstemmen, sich stützen, sich anlehnen; o. se na kaj, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — o. se na dokaz, einen Beweis aufstellen, *Cig.*
oprę̂z, *m.* die Umsicht, *Cig.(T.)*; na oprezu biti, vorsichtig sein, auf der Hut sein, acht geben, *Šol.*, *Zora*; — hs.

oprę̂za, *f.* = oprez, *Cig.*, *C.*
oprę́zati, am, *vb. impf.* = oprezovati, *Svet.(Rok.)*; tudi: o. se, *Glas.*
oprę́zavec, vca, *m.* der Zögerer, *Cig.*
oprę́zen, zna, *adj.* vorsichtig, *Jan.*, *Šol.*, *C.*; z opreznimi stopinjami, oprezni in strašljivi ljudje, *Jurč.*; oprezni molk, die Zurückhaltung, die Reserve, *Cig.(T.)*; umsichtig, *Cig.(T.)*; — hs.
oprę́znost, *f.* die Vorsicht, die Behutsamkeit, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — hs.
oprę́zovanje, *n.* 1) das Lauern; o. na vreme, das Beobachten des Wetters, *Cig.*; — 2) das Zögern, *Cig.*, *Jan.*
oprę́zovati, ujem (ovam), *vb. impf.* 1) lauern, spähen; = zijala prodajati in na besede streči, *Št.*; v snu je vso noč oprezoval okoli zlatarjev, *Erj.(Izb. sp.)*; ob cesti oprezovajo sestradane vrane, *Erj.(Izb. sp.)*; — 2) säumen, zögern, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *Ravn.*; on je predolgo obiral se in oprezoval pri svojem poslu, *Jurč.*
oprę́zovavec, vca, *m.* der Säumer, *Jan.*
oprę́zovavka, *f.* die Säumerin, *Jan.*
oprę́žati, ím, *vb. pf.* erlauern, erlauschen, *C.*, *Svet.(Rok.)*.
oprę̂ženica, *f.* der Schleieraffe (colobus guereza), *Erj.(Ž.)*.
opȓh, pȓha, *m.* 1) der Schimmelansatz, *Cig.*, *M.*, *Valj.(Rad)*; — 2) der Aussatz, der Ausschlag, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 3) der Anflug, *Cig.(T.)*, *C.*; der Schneeanflug, *Cig.*; — 4) das Abfallen der Rebenblüten, *Cig.*, *M.*, *Vrtov.(Vin.)*.
opŕhel, hla, *adj.* schimmelig, morsch, moderig, *Cig.*, *Jan.*; oprhle knjige, *Zv.*; po oprhlem dišati, moderig riechen, *Cig.*; oprhlo snopje, *Svet.(Rok.)*.
oprhljìv, íva, *adj.* morsch, *C.*, *Nov.*
oprhljȋvka, *f.* trta, po kateri je oprh, *Vrtov.(Vin.)*.
oprhnéti, ím, *vb. pf.* *Cig.*; pogl. oprhniti.
opŕhniti, pȓhnem, *vb. pf.* 1) moderig, schimmelig werden, *Cig.*, *C.*, *Mik.*; hruške, bob, grah in drugo tako rado oprhne, če se dovolj ne posuši, tako tudi pšenica, če ni na suhem spravljena, *Notr.*, *Polj.*; — 2) einen Ausschlag bekommen, *Gor.*; — 3) trta oprhne, die Rebenblüten fallen ab, *Vrtov.(Vin.)*.
oprhováti, ûjem, *vb. impf. ad* oprhniti, *Cig.*
opríca, *f.* der Ruhepunkt, der Stützpunkt, *V.-Cig.*
opríčen, čna, *adj.* gegenwärtig, *Trub.-Mik.*
oprȋčje, *n.* die Stechpalme (ilex aquifolium), *Cv.*
oprijèm, jéma, *m.* die Spanne (der Griff im Forstwesen), *V.-Cig.*
oprijemáč, *m.* das Geländer, *Cig.*, *DZ.*
opriję̂manje, *n.* das Umgreifen; — die Anhaltung (an etwas), *Cig.*
opriję̂mati, mam, mljem, *vb. impf. ad* oprijeti; o. kaj, umgreifen, zu umklammern suchen, *Cig.*; — o. se česa, sich an etwas anhalten, sich an etwas klammern, sich um etwas schlingen, *Cig.*, *Jan.*; bršljin se oprijemlje drevesa, *Zv.*

oprijêmavka, *f.* das Rankengewächs, *Cig., Jan.*
oprijêmek, mka, *m.* = oprimek, *C.*
oprijémen, mna, *adj.* umgreifbar: oprijemno drevo, ein junger Baum, den man mit einer Hand umfassen kann, ein eingreifiger Baum, *V.-Cig.*
oprijéti, prímem, *vb. pf.* umgreifen: še lahko oprimem to drevo, *Cig.*; — o. se česa, etwas umklammern, sich an etwas anhalten, *Cig., Jan.*; — oprimi se, da ne padeš, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — oprijemši hoditi, an verschiedenen Gegenständen sich anhaltend einhergehen; tudi: oprimši; oprimši stopa v tamno poslopje, *Zv.*
oprím, príma, *m.* das Geländer (z. B. an einem Steg), *C.*
oprîmek, mka, *m.* 1) der Griff (beim Turnen), *Telov.*; — 2) der Anhaltspunkt, der Halt, *C.*
oprîmnica, *f.* der Griff beim Hufeisen, *Levst.(Podk.)*.
oprîšč, *m.* der Ausschlag, *Mik., Roče(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
opríščiti se, im se, *vb. pf.* einen Ausschlag bekommen, *Jan.*; usta so se mu opriščila, *Roče-Erj.(Torb.)*.
oprížati, am, *vb. pf.* beschmutzen: o. obraz, *Z.*; — prim. prižati.
oprížiti, im, *vb. pf.* = oprižati, *Cig.*
óprnje, *f. pl.* bolezen v prsih, *SlGor.*; die Grippe *Jan.*.
opróda, *m.* der Waffenträger, der Schildknappe, *Meg., Mur., Cig., Jan., Boh.-M., Dalm., nk.*; — iz madž. apró, parvus, *Mik. V. G. III. 133.*
opròg, próga, *m.* der Sattelgurt, *C.*; — der Tragriemen, der Traggurt, *C.*; ločni o., der Tragreif, *C.*; — der Gurt (in den Wölbungen), *h. t.-Cig.(T.)*.
oprǫ́ga, *f.* 1) die Umspannung, *C.*; — 2) der Gurt, *C., Z.*
oprǫ́gati, am, *vb. pf.* mit Striemen versehen, bestriemen, *Cig., C.*
oprósiti, prǫ́sim, *vb. pf.* 1) = proseč obiti, *Cig.*; — 2) o. koga, an jemanden eine Bitte stellen, *C.*
opròst, prósta, *m.* die Losbindung, die Befreiung, die Exemtion, *Cig.(T.), Valj.(Rad), DZ.*
oprǫ̂stba, *f.* die Befreiung, *C.*
oprósten, stna, *adj.* oprǫ̂stni list, der Freizettel, *Cig.*
oprostílen, lna, *adj.* befreiend, Frei-: oprostilne marke, Freimarken, *DZ.*; oprostilna razsodba, ein freisprechendes Erkenntnis, *DZ.*
oprostîlnica, *f.* die Enthebungskarte, *Jan.(H.)*.
oprostílo, *n.* 1) die Befreiung (von einer Last, einer Verpflichtung), *DZ.*; oprostila prositi, *Vrt.*; o. od vojaških vaj, *Levst.(Nauk)*; — 2) die Verzeihung, *Let.*
oprostítev, tve, *f.* 1) die Befreiung, die Dispens, *Cig., Jan.*; die Freisprechung, *C.*; die Freimachung, die Emancipation, *Cig., Jan.*; — 2) die Verzeihung, *Vrt.*
oprostíti, im, *vb. pf.* 1) o. koga česa, jemanden von etwas frei machen, befreien, *Mur., Cig., Jan.*; o. davkov, prognanstva, [illegible] *Cig.*; oproščeno pismo, ein frankierter Brief, *DZ.*; — lossprechen, freisprechen: (krivice) koga o., *Cig.*; bil je oproščen, er wurde freigesprochen, *nk.*; entbinden, dispensieren, *Cig., Jan.*; o. koga kake dolžnosti, *Cig.*; — ablösen, *Jan.*; — emancipieren, *Jan.*; — o. koga, jemandem die Freiheit geben, ihn laufen lassen, *Cig., Jan.*; — o. se česa, sich losmachen, loswerden, befreit, entbunden werden, *Cig., Jan.*, frei werden, *Cig., Jan.*; — 2) o., verzeihen, *Svet.(Rok.), nk.*; grehe o., *kajk.-Valj.(Rad)*.
oprostljívost, *f.* die Nachsichtigkeit: krščanska krotkost in oprostljivost, *Slovan.*
oprǫ́stnica, *f.* der Befreiungsschein, *C.*
oprostnína, *f.* die Befreiungstaxe, *Jan.(H.)*.
oprostolástiti, lâstim, *vb. pf.* allodialisieren, *DZ.*
oprǫ́ščati, am, *vb. impf. Zora*, pogl. oprašćati.
oproščę́nec, nca, *m.* der Befreite, *Cig., Jan., Levst.(Nauk)*; der Freigesprochene, *Cig.*; — der Freigelassene, *Cig.*
oproščénje, *n.* 1) die Befreiung, *Cig., Jan., nk.*; — 2) die Verzeihung, *kajk.-Valj.(Rad)*.
oproščeváti, ûjem, *vb. impf. ad* oprostiti; befreien, *Cig., Jan., C.*
oprovréči, vŕžem, *vb. pf.* widerlegen, *Cig.(T.)*; — stsl., rus.
oprovŕg, vŕga, *m.* die Widerlegung, *Cig.(T.)*; — prim. oprovreči.
oprovrgávanje, *n.* die Widerlegung, *h. t.-Cig.(T.)*; — prim. oprovreči.
oprovŕgniti, vŕgnem, *vb. pf.* umstoßen (fig.), *C.*; — prim. oprovreči.
oprovŕzati, am, *vb. impf.* widerlegen, *h. t.-Cig.(T.)*; — prim. oprovreči.
oprovȓžba, *f.* die Widerlegung, *Cig.(T.)*; — prim. oprovreči.
oprovŕžen, žna, *adj.* widerlegbar, *Cig.(T.)* — prim. oprovreči.
opŕsen, sna, *adj.* um die Brust oder an der Brust befindlich, Brust-, *Jan.(H.), nk.*
opȓsje, *n.* die Brustgegend, *C.*; — die Brust, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; — das Bruststück, *Jan., nk.*
opȓsnica, *f.* 1) das Brustfell (pleura), *Jan., Cig.(T.)*; — 2) das Brustblatt (beim Pferdegeschirr), *Cig.*
opȓsnik, *m.* das Brustkleid, die Weste, *Cig., Jan., C.*
oprstenę́ti, ím, *vb. pf.* zu Erde werden, *Z.*
oprstę́ti, ím, *vb. pf.* = oprsteneti, *C.*
opȓstnik, *m.* 1) der Überzug eines Fingers, der Fingerling, *Cig.*; — 2) = podplat, die Schuhsohle, *Rez.-C.*
opȓt, prta, *m.* 1) das Tragband, der Tragriemen, *Cig.*; na oprtu nositi, auf dem Rücken mittelst Tragriemen tragen, *Z.*; koš na oprt, der Rückenkorb, *Z.*; — 2) die Armschlinge: nosi roke v oprtu, *Spodnja Idrija-Erj.(Torb.)*; — 3) der Hosenträger, *Cig., Jan.*; hlače na oprtih nositi, *Z., Rib.*
opȓta, *f.* 1) das Tragband, der Traggurt, *Cig., Jan., Lašče-Erj.(Torb.)*; na oprtah sol po svetu nositi, *Jurč.*; — 2) der Hosenträger,

(Cig., Jan., Lašče - Erj. (Torb.); — 3) der Pferdegurt, *C.*

opŕtati, am, *vb. pf.* mittelst Tragband auf den Rücken laden; torbo nositi okolo rame oprtano, *Jurč.*; o. košek gnoja, *Zv.*; übhpt. auf den Rücken laden, nehmen, *Cig., Jan.*; o. malho, *LjZv.*; — o. se, etwas auf den Rücken laden: jaz sem se oprtal, krošnje ne odložim, *Jurč.*; — o. koga, einen aufhocken lassen, *Cig.*

opŕtav, *adv.* indem man mittelst eines Tragbandes etwas auf den Rücken geladen hat: o. nesti, *Jan., Polj.*; tudi: na o. nesti, *Zv.*; — *(adj.* o. koš, = oprtni koš, *pri Fari (Notr.)-Štrek.[LjZv.])*.

opŕtaven, vna, *adj.* oprtavni koš = oprtni koš, *Jan.(H.)*.

opŕtavnica, *f.* 1) das Tragband, der Traggurt, der Tragriemen, *Cig., pri Fari-Štrek.(LjZv.)*; — 2) der Hosenträger, *Cig.*; da mu hlače niso uhajale, branila je usnjata oprtavnica, *Jurč.*

opŕten, tna, *adj.* was auf dem Rücken an Tragbändern getragen wird: opȓtni koš, der Rückenkorb.

opŕtica, *f. dem.* oprta; das Tragseil: na oprtici se polne vreče nosijo v mlin, *Dol.*

opŕtiti, pȓtim, *vb. pf.* 1) = oprtati, *Cig., Jan., M.*; o. puško, *Zv., Jurč.*; — o. komu kaj, jemandem eine Last auflegen (fig.), *Cig.*; sam kaj o. = etwas auf seine Hörner nehmen, *Cig.*; — 2) mittelst eines Strickes, einer Kette anbinden, anhängen, *Zil. - Jarn. (Rok.), Jan.*; oprčen pes, ein Kettenhund, *Guts.*

opŕtiv, *adv.* = oprtav, *Cig., Jan., C.*; blago o. nositi od hiše do hiše, *Zv.*; o. nesti težko vrečo, *Jurč.*; prigugal se je oprtiv s košem, *LjZv.*

opȓtnica, *f.* 1) das Tragband, das Tragseil, der Tragriemen, *Cig., Jan., Dol., Notr., Tolm.-Štrek.(LjZv.)*; — 2) der Hosenträger, *Ip.-Svet.(Rok.)*.

opȓtnik, *m.* der Rückenkorb, *Svet.(Rok.), Štrek. (Goriš.)*.

oprtnják, *m.* = oprtnik, *LjZv., Ip.*

oprtováti, ûjem, *vb. impf. ad* oprtati; auf den Rücken laden, *Cig., Jan.*

opȓvič, *adv.* = prvič, *Mur., Mik., ogr.-Valj. (Rad)*

opsováti, ûjem, *vb. pf.* ausschimpfen, aushunzen, *Mur., Cig., Jan.*

optatīv, *m.* želelni naklon, der Optativ (gramm.).

optíca, *f.* nam. potica, *Hrušica v Istri-Erj. (Torb.)*.

ōptičen, čna, *adj.* k optiki spadajoč, optisch, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*

ōptik, *m.* der Optiker, *Jan., Cig.(T.), nk.*

ōptika, *f.* nauk o svetlobi, die Optik.

optimīst, *m.* der Optimist.

optimīzem, zma, *m.* nagnjenost stvari in razmere imeti za dobre, der Optimismus, *Cig. (T.), nk.*

ōptiški, *adj.* die Optiker betreffend, optisch, *Jan.*

optomēter, tra, *m.* vidomer, das Optometer, *Cig.(T.), Žnid.*

opuče, *f. pl.* das Gerede, *Mik.*; die Plauderei, *Kor.-Z.*; (nam. lopuče, prim. lopotati?).

opúhanje, *n.* das Anblasen, *Habd.*

opúhati, ham, šem, *vb. pf.* ringsum beblasen, anblasen, *Z.*

opuhávati, am, *vb. impf.* = opuhovati: anblasen, *Habd.-Mik.*

opúhel, hla, *adj.* = puhel; aufgedunsen, *Z.*; schwammig (o redkvi, repi), *Z.*; — bombastisch, *Cig.(T.)*.

opuhlína, *f.* der Ausschlag, *C.*; (nam. opehlína?).

opúhlost, *f.* = puhlost, der Schwulst (der Rede), der Bombast, *Cig.(T.)*.

opúhniti, pûhnem, *vb. pf.* 1) anblasen, anwehen: opuhne ga zrak, *SlN.*; — opuhnila ga je strela, *SlN.*; — 2) schwammig werden (o repi, redkvi), *C.*; — 3) = vzduti se, anschwellen (o testu), *C.*

opuhováti, ûjem, *vb. impf. ad* opuhati, opuhniti, anblasen, *Z.*

opúkati, kam, čem, *vb. pf.* beraufen, abraufen, *Cig.*; opukan kopič, ein abgeraufter Schober, *Z.*

opukováti, ûjem, *vb. impf. ad* opukati, *Z.*

opûlek, lka, *m.* 1) das Zupfsel, *Cig.*; opulki, Charpie, *C.*; — 2) ein federloses Huhn, *C.*

opúliti, im, *vb. pf.* rings abraufen, beraufen, *Cig., Jan.*; seneni voz o., *Z.*; berupfen, entfiedern, *Cig., Jan., M.*

opûst, *m.* 1) die Auflassung, *Jan.(H.)*; — 2) die Unterlassung, *Cig. (T.)*; odgovoren za vsak o., *DZkr.*

opûstek, stka, *m.* der Unterlassungsfehler, *Cig., Jan.*

opústen, stna, *adj.* Unterlassungs-: opûstni greh, *Jan.*

opustîtev, tve, *f.* 1) die Auflassung, *Jan.*; o. okrajne ceste, *Levst (Cest.)*; — 2) das Lassen, die Unterlassung, *Jan.*

opustíti, ím, *vb. pf.* 1) verwüsten, *Dalm., ogr.-C.*; — entvölkern, *Cig.*; — 2) auflassen: o. rudnik, *Cig.*; unbestellt liegen lassen: opuščeno zemljišče, poslopje, *Jurč.*; — aufgeben, lassen: o. navado; kar se odloži, to se ne opusti, aufgeschoben ist nicht aufgehoben, *Mur., Cig.*; — verlassen, *Cig., Jan.*; ljudje so ga opustili, er hat seine Kundschaft verloren, *Cig.*; — o. se, sich verwahrlosen = zapustiti se, *Levst.(M.)*; — 3) unterlassen, vernachlässigen, verabsäumen; o. navadne molitve, o. dobra dela, *Škrb.*; ukaže, kaj naj stori ali opusti, *Ravn.-Valj.(Rad)*.

opûstnik, *m.* der Unterlasser, *Jan.(H.)*.

opustošénje, *n.* die Verwüstung, die Verödung, *Cig.*

opustoševáti, ûjem, *vb. impf. ad* opustošiti, *Jan.*

opustošíti, ím, *vb. pf.* verwüsten, veröden, *Cig., Jan., nk.*; (nav. se govori opustóšiti; toda prim. rus. pustošitь).

opustotíti, ím, *vb. pf.* verwüsten, veröden, *Cig., Jan., C.*

opúščanje, *n.* 1) das Aufgeben, das Auflassen, *Cig.*; — 2) die Unterlassung, *Cig. (T.)*; o. dobrih del, *Valj.(Rad)*.

opúščati, am, *vb. impf. ad* opustiti; 1) verwüsten, *Meg.*; entvölkern, *Cig.*; — veröden lassen, *Levst.(Nauk)*; — 2) auflassen, aufgeben, *Cig.*, *Jan.*; že jako opuščajo to navado, *jvzhŠt.*; — 3) unterlassen, vernachlässigen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; službo o., *DZ.*

opuščávanje, *n.* die Verheerung, *ogr.-Valj.(Rad).*

opuščávati, am, *vb. impf.* verwüsten, veröden, *C.*; krivica vse dežele opuščava, *Dalm.*

opuščâvec, vca, *m.* der Verwüster, *Dalm.*

opuščénje, *n.* 1) die Verwüstung, *C.*; opuščenjè, *ogr.-Valj.(Rad)*; — 2) die Auflassung, *Cig.*, *Jan.*; — 3) die Unterlassung, *Cig.*, *Jan.*; greh po opuščenju, eine Unterlassungssünde, *Cig.*; dejanje ali opuščenje, *DZkr.*

opúžiti, im, *vb. pf.* abschaben: kar je kosmatega ino pernatega, se s kropom omavža, opuži ali ogara, *Vod.(Izb. sp.).*

òr, óra, *m.* = or *f.* 1), *M.*

ọ̑r, î, *f.* 1) das Ackern, *Jan.*, *C.*, *Raič(Slov.)*; — 2) = oral 3), das Joch, *C.*

oráč, *m.* der Ackersmann, *Mur.*, *Cig.*, *Trub.*, *Jap.(Prid.)*, *Gor.*, *vzhŠt.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; orači so po mojem hrbtu orali, *Dalm.*

oráča, *f.* die Pflugschar, *Habd.-Mik.*, *C.*; — der Haken- oder Wendepflug, *Cig.*

orâčka, *f.* die Ackerwende, *C.*

oradostíti se, ím se, *vb. pf.* froh werden, sich erfreuen, *C.*

orahlíti, ím, *vb. pf.* = orahljati, *Zora.*

orahljáti, âm, *vb. pf.* lockern, *C.*; — milde stimmen, rühren, *Zora.*

orâkelj, klja, *m.* prerokovališče, prerokovanje, das Orakel, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*

orâł, *f.* 1) das Pflügen, *Cig.*, *Bes.*; — 2) das Ackerland, *C.*, *Svet.(Rok.)*; prišel sem z orali, *C.*; — 3) das Joch, *Cig.*, *Jan.*, *Levst.(Nauk)*, *DZ.*; kakšna o. zemlje, etwa ein Joch Land, *Levst.(Močv.).*

orâł, *m. Cig.*, *Jan.*, pogl. oralo, oral *f.* 3).

orâłen, łna, *adj.* zum Pflügen gehörig: orâłna priprava, die Ackergeräthe, *Cig.*; oralni konj, vol, *Cig.*; — ackerbar, pflügbar, urbar, *Cig.*, *Jan.*; oralna zemlja, Ackerland, *Cig.*; oralno polje, *Mur.*

orâłnik, *m.* 1) = lemež, das Pflugeisen, die Pflugschar, *Cig.*, *C.*; — 2) eine Art Pflug: der Exstirpator, *C.*

orálọ, *n.* 1) der Pflug, *Cig.*, *Jan.*, *Kor.*, *Kamnik*, *Staro Sedlo-Erj.(Torb.)*; — der Halbpflug, *Mur.*, *Mik.*; — 2) = oral *f.* 3), das Joch, *nk.*

orâmenik, *m.* der Traggurt, *Cig.*

orâmnik, *m.* 1) = oramenik, *C.*; — 2) das Schulterblech, *Cig.*; — 3) das Mieder, *Dol.*

orangutang, *m.* der Orang Utang (pitheeus satyrus), *Erj.(Ž.).*

oranica, *f.* das Ackerland: senožeti in oranice, *LjZv.*

oranîtev, tve, *f.* die Verwundung, *Jan.*

orániti, rânim, *vb. pf.* verwunden, *Mur.*, *Cig.*

oranîtva, *f.* = oranitev, *DZ.*

orânje, *n.* das Ackern, das Pflügen.

orântati, am, *vb. pf.* z rantami ograditi, einhegen, *Cig.*; — prim. ranta.

oratâj, *m.* der Ackernde, der Pflüger, der Ackersmann, *Cig.*, *Jan.*; danes imamo orataje, *BlKr.*; — der Ackerbauer, der Bauer, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; (orátaj, *BlKr.).*

oratár, rja, *m.* der Ackernde, der Pflüger, der Ackersmann; danes imamo oratarja, *jvzhŠt.*; — der Landbauer, der Landmann, *Cig.*, *Jan.*; tudi: orâtar, *LjZv.*

orâten, tna, *adj.* zum Ackern gehörig, Ackerbau-, *M.*

orâtev, tve, *f.* das Ackern, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; ob oratvi, zur Pflügezeit, *M.*

oráti, orâm, órjem, *vb. impf.* ackern; celino o., einen Acker aufreißen: (fig.) Bahn brechen, *Cig.*, *nk.*; praho o., brachen; — dobro vkup orjeta, sie vertragen sich gut mit einander, *Cig.*; le mi pridi domov, potle bova orala, (da wirst du deinen Theil [= Schläge] bekommen), *jvzhŠt*; — tudi: ọ́rjem; orjẹ̑m, *ogr.-Valj.(Rad).*

orâtji, *adj.* zum Ackern bestimmt, urbar: oratja zemlja, *ogr.-C.*

oratōrij, *m.* die Betkapelle, ein kirchliches Singstück, das Oratorium.

orâtva, *f.* = oratev, *Cig.*, *jvzhŠt.*

orâvec, vca, *m.* = orač, *C.*

ọ̑rba, *f.* das Ackern, *C.*

ọ́rbas, *m.* = urbas, das Oberleder beim Schuh, *C.*, *Levst.(Rok.)*; — (iz nem. Oberfuß ali Vorfuß ?).

ordālije, *f. pl.* božja sodba, die Ordalien, *Cig.*

ordinācija, *f.* zdravniško določevanje zdravil, die Ordination.

ordinariāt, *m.* škofovski urad, škofovsko oblastvo, das Ordinariat.

ordināta, *f.* die Ordinate (math.), *Cig.(T.).*

ordinīrati, am, *vb. pf. (impf.)* zdravilo določiti (-evati), ordinieren.

ordonānca, *f.* die Anordnung, die Soldatenbedienung bei höheren Befehlshabern, die Ordonnanz.

órẹh, ẹ́ha, *m.* die Walnuss, der Walnussbaum; navadni o. (juglans regia), *Tuš.(R.)*; tudi: laški o., *Cig.*, *Jan.*; ni piškavega oreha vreden = er ist keinen Schuss Pulver wert; laže, kakor bi orehe tolkel = er lügt ohne Scheu, *Met.*; — podzemeljski o. (trachis hypogaea), *Tuš.(B.)*; — povodni o., sad,, (trapa natans), *Tuš.(B.)*; = vodni ali bodeči o., *Josch*; — divji o., der Kreuzdorn (rhamnus alpina), *Ip.*; — svinjski o., das Saubrot (cyclamen), *ogr.-C.*; — strupeni o., das Krähenauge (nux vomica), *Strp.*

orẹháča, *f.* orehova potica, *C.*

orẹ̑har, rja, *m.* = leščnikar 2), der Nussbeißer, der Nusshäher, *Cig.*, *Z.*

orẹ́hast, *adj.* nussförmig, *C.*; — nussfarben, *Cig.*, *Jan.*

orẹhíka, *f.* neka hruška, *kajk.-Valj.(Rad).*

orẹhnjáča, *f.* der Nussstrudel, *kajk.-Valj.(Rad).*

orẹ́hov, *adj.* Nussbaum-: o. les; Nuss-: orehova lupina, die Nussschale; orehova potica.

orẹ́hovec, vca, *m.* 1) der Nussbaumstamm, das Nussbaumholz, *Mur.*; — 2) der Nuss-

ſtrudel: smetanci, orehovci ali kaki drugi „štruklji“, *LjZv.*; — 3) neka rastlina, *Spodnja Idrija-Erj.(Torb.)*; der Steinklee (melilotus officinalis), *C.*, *Medv.(Rok.)*.

orẹ́hovina, *f.* das Nuſsbaumholz.

orẹ̑hovje, *n.* = orešje, *Jan.(H.)*.

orẹ́hovka, *f.* = orehar, lešnikar 2), der Nuſsknacker, *Cig.*, *Frey.(F.)*; — (das Haſelhuhn [tetrao bonasia]), *Cig.*).

órel, rla, *m.* der Adler; cesarski o., der Reichsadler; kraljevi o., der Kaiſer- oder Königsadler (aquila imperialis), *Erj.(Ž.)*; planinski o., der Steinadler (aquila fulva), *Erj.(Ž.)*, *Frey.(F.)*; ribji o., der Fluſsadler (pandion haliaetos), *Erj.(Ž.)*; = morski o., *Frey.(F.)*; o. kostižer, der Beinbrecher (falco ossifragus), *Cig.*; sivi o., der Schreiadler (aquila naevia), *Frey.(F.)*.

órelčič, *m.* = orlič, *C.*

óren, rna, *adj.* 1) zum Ackern gehörig: ọ̑rnọ železo, das Pflugeiſen, *C.*; — 2) ackerbar, urbar, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; orno polje, *Cig.*, *ogr.-C.*; orne njive, *Levst.(Nauk)*.

orẹ́piti, rẹ̑pim, *vb. pf.* mit einem Schweiſe verſehen, beſchweifen, *Cig.*

orẹ̑pnica, *f.* das Hintergeſchirr am Pferde, *Cig.*

orẹ̑šček, čka, *m. dem.* orešek, orešec; 1) eine kleine Walnuſs, ein kleiner Walnuſsbaum: — die Muscatnuſs, *Valj.(Rad)*; — divji o., die gefiederte Pimpernuſs (staphylea pinnata), *Medv.(Rok.)*; — 2) = stržek: oreščck ali stržek je prifrčal in se skril pod ostrešje, *LjZv.*

orẹ̑ščev, *adj.* von der Muscatnuſs: oreščevo cvetje, die Muscatblüte, *C.*

orẹ̑šec, šca, *m. dem.* oreh; = orešek 1); — die Muscatnuſs, *Dict.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; — = kostanjevica, die Waſſernuſs (trapa natans), *C.*

orẹ̑šek, ška, *m. dem.* oreh; das Nüſschen; — die Muscatnuſs, *Cig.*, *M.*; — der Nuſsapfel, *C.*

orẹ́šič, *m. dem.* oreh; das Nüſschen; — die Muscatnuſs, *C.*

orẹ̑šje, *n.* der Nuſsbaumwald.

orẹ̑šji, *adj.* Walnuſs-: orešji tat, *Zv.*

órẹzen, zna, *adj.* von etwas ſcharfem Geſchmack, etwas herb, *C.*

ọ́režnik, *m.* ein Schneidemeſſer mit zwei Handhaben, *Mur.*, *Cig.*, *Met.*: das Reifmeſſer, *Cig.*; = rezilnik, *Svet.(Rok.)*.

orgān, *m.* ustrojen del žive celote, ustroj, das Organ; osnovni, sestavljeni organi, Elementar-, zuſammengeſetzte Organe, *Erj.(Som.)*; — (o človeškem glasu, o časniških glasilih itd.); osrednji o., das Centralorgan, *DZ.*

organīst, *m.* orglavec, der Organiſt.

organizácija, *f.* ustrojba, die Organiſation, *Cig.(T.)*, *nk.*

organīzem, zma, *m.* ustrojstvo, der Organismus.

organologīja, *f.* die Organenlehre, die Organologie, *Cig.(T.)*.

orgānski, *adj.* ustrojen, organiſch, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; organsko se razvijati, *Str.*

ọ̑rgeln, lna, *adj.* Orgel-, *Cig.*, *Jan.*

ọ̑rglanje, *n.* das Orgelſpiel.

ọ̑rglar, rja, *m.* 1) der Orgelbauer, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = orglavec, *Cig.*; — pocestni o., der Werkeldreher, *Levst.(Nauk)*.

ọ̑rglarček, čka, *m. dem.* orglar 2), *Preš.*

ọ̑rglarski, *adj.* der Orgelbauer, den Orgelbau betreffend: o. mojster, der Orgelbaumeiſter, *Jan.*

ọ̑rglarstvọ, *n.* der Orgelbau, *Jan.*

ọ̑rglati, am, *vb. impf.* die Orgel ſpielen.

ọ̑rglavec, vca, *m.* der Orgelſpieler, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

ọ̑rglavka, *f.* die Orgelſpielerin, *Cig.*

ọ̑rgle, gel, *f. pl.* die Orgel; na orgle igrati; orgle prebirati, die Orgel ſpielen, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; zna na o., er verſteht das Orgelſpiel, *Guts.*; orgle pojo, die Orgel läſst ſich vernehmen, wird geſpielt.

ọ̑rglice, *f. dem.* orgle; 1) die Drehorgel, der Leierkaſten, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Rohrflöte, die Panflöte, *C.*, *Št.*; — 3) rdeče o., die rothe Orgelkoralle (tubipora musica), *Erj.(Ž.)*.

orglíšče, *n.* das Orgelchor: v cerkvi stati pod orgliščem pri velikih vratih, *Levst.(Zb. sp.)*.

orguláš, *m.* der Orgelſpieler, *Valj.(Rad)*.

orhēster, stra, *m.* = orkester, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

orhēstika, *f.* plesna umetnost, die Orcheſtik, *Cig.(T.)*.

originā̄l, *m.* izvirnik, prvopis, das Original.

originālen, lna, *adj.* izviren, Original-, originell, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

originālnost, *f.* izvirnost, die Originalität, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

origáš, *m.* = orjaš, *Mik.*, *Valj.(Rad)*.

oriplam, *m.* die Oriflamme, *Cig.*, *Kos.*

orísati, rīšem, *vb. pf.* zeichnen, beſchreiben: oriši s to šibo okolo sebe ris, *Jurč.*

orīz, *m.* = riž, der Reis (oryza), *Nov.*; — hs. prim. lat. oryza.

orīzov, *adj.* Reis-, *Nov.*; orizovo polje, *Levst.(Močv.)*.

órja, *f.* das Ackern, *Mur.*, *Mik.*; ob orji, zur Zeit des Ackerns, *Cig.*

orják, *m.* der Rieſe, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*

orjákinja, *f.* die Rieſin, *Guts.*, *Mur.*, *nk.*

orjáš, *m.* der Rieſe, *C.*, *Mik.*

orjašíca, *f.* der Zirmet (tordylium), *C.*

orjáški, *adj.* rieſenhaft, *Jan.*, *M.*, *nk.*

orjavéti, ím, *vb. pf.* braun werden, *Cig.*, *Jan.*

orjáviti, âvim, *vb. pf.* bräunen, *Cig.*

orkān, *m.* vihar, der Orkan.

orkēster, stra, *m.* prostor v gledališču med odrom in pritličjem, odločen za godbo, godčevski zbor, das Orcheſter, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*

ọ́rkljič, *m.* neko bajeslovno bitje: o. ima rdečo kapico, po noči se vozi po vodi in poje, *Solkan-Erj.(Torb.)*.

orleān, *m.* neka tkanina, der Orleans.

orleānast, *adj.* aus Orleans.

orlíca, *f.* 1) das Adlerweibchen, *Slom.-Jan.(Slovn.)*, *Let.*; — 2) der Akelei (aquilegia vulgaris), *Cig.*, *Tuš.(R.)*.

orlìč, íča, *m. dem.* orel: ein junger Adler, *Mur., Cig., Jan.*; mladi orliči, *Schönl.*
orlîček, čka, *m. dem.* orlič, *Cig., Jan.*
orlíti se, ím se, *vb. impf.* sich begatten (von Vögeln), *C.*; = pojati se (o kobili), *Jan., Kor.-M.*
ọ́rlji, *adj.* Adler=, *Cig., Šol.*; orlje gnezdo, *Šol.*; orlia plemena, *Levst.(Nauk)*.
orlonộsec, sca, *m.* der Adlerträger, *Cig.*
órlov, *adj.* Adler=, *Mur., Cig., Jan.*; orlovo oko, das Adlerauge, *Cig.*
orlọ́vski, *adj.* Adler=: Orlovska levovska Prijazen velia, *Vod.(Pes.)*.
orma, *f.* das Pferdegeschirr, *V.-Cig.*
ormár, rja, *m.* = omar, *Mur., Zora.*
ormâra, *f.* = omara, *C.*; ein in der Mauer angebrachter Schrank, *Kras.*
ormárič, *m.* das Kästchen: nočni o., der Nachtkasten, *DZ.*
ọrna, *f.* der Eimer, *Jan.*; der Wassereimer, *C.*; — prim. it., lat. urna.
ornamēntika, *f.* okrasje, nauk o okrasju, die Ornamentik, *Cig.(T.)*.
ornāt, *m.* svečana oprava, der Ornat.
1. **ornica**, *f.* 1) das Pflügeland, urbarer Boden, *Cig., Jan., C., BlKr.*; — 2) der Hundswürger (cynanchum vincetoxicum), *Bolc, Soča-Erj.(Torb.)*.
2. **ọrnica**, *f. dem.* orna; neka posoda, *Kras.*
orník, *m.* der Ackersmann, *C.*
ornína, *f.* der Pflügelohn, *Cig.*
ornitolōg, *m.* ptičeslovec, der Ornitholog.
ornitologīja, *f.* ptičeslovje, die Ornithologie.
orộbčati, am, *vb. pf.* umrandeln, *Cig.*
orọ́biti, im, *vb. pf.* mit einem Saum versehen, umsäumen.
orộbje, *n.* die Außenlinie, die Contouren, *Cig.*
orộbkati, am, *vb. pf.* entkörnen: koruzo o., *Cig.*; (Nüsse) aus der grünen Schale nehmen, schlauen: orehe o., *Cig.*
orộd, *m.* das Werkzeug, *Mur., Cig., Jan., Mik.*
orộd, *f.* = orod *m.*, *Karn.*
orodár, rja, *m.* der Werkzeugfabrikant, *Cig., Jan., C., Bes.*
orộdek, dka, *m.* das Werkzeug, *Mur.*; — das Organ, *Mur., Jan., C.*
orộden, dna, *adj.* Zeug=: orodni les, das Zeugholz, *C.*
orodišče, *n.* das Zeughaus, *V.-Cig.*
orộdje, *n.* das Werkzeug, das Instrument; *coll.* die Werkzeuge, das Zeug, die Geräthschaften; risalno o., das Reißzeug, *Jan.*; hišno o., das Hausgeräth, die Möbeln; (tudi: orọ́dje, *Dol.*).
orộdnica, *f.* die Zeugkammer, die Geräthskammer, die Rüstkammer, *Cig., C., Levst.(Pril.)*; — das Zeughaus, *Cig.*
orộdnik, *m.* 1) = orodar, der Werkzeugverfertiger, *C.*; — 2) der Geräthkasten, *Cig.*; — 3) der Instrumental (gramm.), *Jan.*
orộdovati, ujem, *vb. impf.* poltern, *C.*; = nemir delati, razbijati, *Kras-Erj.(Torb.)*; orộdovati, *Štrek.*
orodovítiti, ītim, *vb. pf.* fruchtbar machen, befruchten, *Mur.*
orộdovje, *n.* = orodje, *Guts.*

orográf, *m.* goropisec, der Orograph.
orografīja, *f.* goropisje, die Orographie.
órok, *m.* die Erbschaft, das Erbtheil, *ogr.-Valj.(Rad)*; — pogl. urok.
orọ́kati, am, *vb. impf.* singen, wie die Hirten dem Vieh zusingen, *Guts., Jarn., Mur., Cig.*
orokavíčiti se, īčim se, *vb. pf.* Handschuhe anziehen, *C.*; z orokavičeno roko je vmes posegla diplomatija, *SlN.*
orokováti, ûjem, *vb. impf.* erben, *ogr.-Mik.*; — dete orokuje vse od roditeljev, *ogr.-Valj.(Rad)*; — prim. orok.
orộmati, am, *vb. pf.* umpilgern, pilgernd bereisen, *Cig.*
orộpati, am, *vb. pf.* berauben, plündern, *Cig., Jan., nk.*
orosíti, ím, *vb. pf.* bethauen, benetzen.
oroslân, *m.* = lev, *Guts., Mur., Cig., Jan.*; — prim. tur. arslan, madž. oroszlány, *Mik.*
oroslânj, *m.* = oroslan, *ogr.-Valj.(Rad)*.
orožár, rja, *m.* 1) der Waffenschmied, *Cig., Jan., C.*; — 2) der Waffenträger, *Jap.(Sv. p.)*.
orožārna, *f.* = orožnica, *nk.*
orožárnica, *f.* 1) die Waffenschmiede, *Cig.*; — 2) die Rüstkammer, *Mur., Nov.*; das Arsenal, *Cig., Jan.*
orọ́žati, am, *vb. impf.* waffnen, rüsten, *Cig., Jan.*
orọ́žen, žna, *adj.* 1) Waffen-, *Cig., Jan.*; orộžni list, der Waffenpaß, orožni patent, das Waffenpatent, *Levst.(Nauk)*; — 2) waffentragend, wehrhaft, *Cig., Jan.*
orộženec, nca, *m.* der Bewaffnete, *Zora, Bes.*
oroženéti, ím, *vb. pf.* zu Horn werden, hornicht werden, *Cig.*
oroženík, *m.* = oroženec, *Cig.*
orožẹníti se, ím se, *vb. pf.* = oroženeti, *Cig.*
orọ́ženje, *n.* die Bewaffnung, *Cig.*
orožíšče, *n.* der Waffenplatz, *Mur., Cig., Jan.*; — die Waffenkammer, *C., Jap.(Sv. p.)*; — das Zeughaus, *V.-Cig.*
orọ́žiti, rộžim, *vb. pf.* waffnen, ausrüsten, *Mur., Cig., Jan.*; orožil je svojih hlapcev tristo, *Dalm.*; orožíti, ím, *Dict.*
oróžje, *n.* die Waffe; *coll.* die Waffen; zgrabiti (za) o., zu den Waffen greifen; pod o. poklicati, einberufen, *Levst.(Pril.)*; biti pod orožjem, unter Waffen stehen, *Cig.*; v orožje devati vojsko, das Heer mobilisieren, *Levst.(Nauk)*; = vojake v orožje klicati, *Jan.(H.)*; — orožjè, *ogr.-Valj.(Rad)*, orộžje, *Dol.*
orožjenộsec, sca, *m.* der Waffenträger, *Cig.*
orožjenọ́sen, sna, *adj.* waffentragend, *Cig.*
orožjenọ́ša, *m.* = orožjenosec, *Let.*
orožnàt, áta, *adj.* bewaffnet, *ogr.-M., C.*; orožnata vojska, *C.*
orộžnica, *f.* die Waffenkammer, die Rüstkammer, *Mur., Cig., C.*; orožnica, t. j. tista shramba, kjer imajo orožje, *Levst.(Zb. sp.)*; das Waffenhaus, das Zeughaus, das Arsenal, *Cig., Jan., DZ.*
orộžničar, rja, *m.* der Rüstmeister, *Cig.*
orožník, *m.* der Bewaffnete, *Dict., Mur., Jan.*; močan o., *Krelj, Trub.*; nje strelci ne bodo mogli streljati, nje orožniki se ne bodo mogli braniti, *Dalm.*; — orộžnik, = žandarm, *Cig., nk.*

orožnîštvǫ, *n.* die bewaffnete Macht, *DZ.*
ország, *m.* das Reich, *kajk.-Valj.(Rad)*; — iz madž.
ȏrsati se, am se, *vb. impf.* = rsati se, sich balgen, raufen, schäkern im Spiel, von Kindern und Thieren), *Mur.*, *Jan.*, *C.*, *Št*
orsēlja, *f.* die Orseille (chem.), *Cig.(T.)*.
ortografîja, *f.* pravopis, die Orthographie.
orúbiti, im, *vb. pf.* pfänden, *C.*
orumenẹ́ti, ím, *vb. pf.* gelb werden, *Cig.*, *Jan.*
orumenẹ́vati, am, *vb. impf. ad* orumeneti; gelb werden, *Jan.*, *C.*
orumeníti, ím, *vb. pf.* gelb machen, *Cig.*
orumẹ́njati, am, *vb. impf. ad* orumeniti: pšenica se je orumenjala, *Jurč.*
orûžek, žka, *m.* ein entkörnter Maiskolben, *BlKr.*; (oruždžek), *kajk.-Valj.(Rad)*.
orúžiti, rûžim, *vb. pf.* entkörnen: o. koruzo, *C.*, *jvzhŠt.*; aushülsen (z. B. Bohnen), *Jan.(H.)*: ausschlauen, schälen: orehe o., *Cig.*, *Jan.*
ǫ̑s, î, *f.* 1) die Achse: os se je strla vozu: — 2) die Spitze, *Mik.*, *C.*; die Getreideachel, die Ährenspitze, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — die Schärfe, *Mur.*; die Schneide, *DZ.*: — 3) der Dreizack zum Fischfang, *Mik.*; (prim. ost).
ósa, *f.* die Wespe; lesna o., die Wiesenholzwespe (sirex gigas), navadna o., die gemeine Wespe (vespa vulgaris), peščena o., die Sandwespe (ammophila sabulosa), *Erj.(Ž.)*; borova o., die Kieferblattwespe (tentredo pini), *Jan.*, *C.*
osàd, sáda, *m.* 1) der Ansatz (z. B. einer Frucht), *C.*: — 2) = prisad, *C.*
osadíti, ím, *vb. pf.* = obsaditi, bepflanzen: vrt o., *Cig.*, *M.*
osádniti, sâdnem, *vb. pf.* aufreiben: o. konja, *Habd.-Mik.*
osádrati, am, *vb. pf.* umgipsen, *Cig.*
osáhel, hla, *adj.* = osehel, *Bes.*
osájati, am, *vb. pf.* s sajami namazati, *Cig.*
osájiti, im, *vb. pf.* = osajati, *Cig.*
osâma, *f.* die Vereinsamung, die Isolation, *Cig.(T.)*, *Zora.*
osamẹ́lost, *f.* die Vereinsamung, die Isoliertheit, *Jan.(H.)*.
osamẹ́ti, ím, *vb. pf.* in Einsamkeit gerathen, vereinsamen, *Cig.*; osamel, vereinsamt, *Jan.*
osamẹ́vati, am, *vb. impf. ad* osameti; isoliert werden, vereinsamen, *C.*
osámiti, im, *vb. pf.* einsam machen, isolieren, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*, *nk.*
osamljáč, *m.* der Isolierschemel (phys.), *Cig.(T.)*.
osámljenec, nca, *m.* der Vereinsamte, der Vereinzelte, *SlN.*
osámljenost, *f.* die Vereinsamung, die Isoliertheit: puščavnikova o., *Cv.*
osamljìv, íva, *adj.* isolierend: o. prostor, *Levst.(Pril.)*.
osamníca, *f.* soba o., das Isolierzimmer, *Levst.(Pril.)*.
osamosvâjati se, am se, *vb. impf. ad* osamosvojiti se, sich emancipieren, *Cig.(T.)*.
osamosvẹ́stiti, svẹ̑stim, *vb. pf.* zum Selbstbewusstsein bringen: o. koga, se, *Cig.(T.)*.

osamosvǫ́ja, *f.* = osamosvojba, *Str.*
osamosvǫ̑jba, *f.* die Emancipation, *Cig.(T.)*.
osamosvǫ̑jenka, *f.* die Emancipierte, *Zv.*
osamosvojîtev, tve, *f.* = osamosvojba, *Jan.(H.)*.
osamosvǫ́jiti se, svǫ̑jim se, *vb. pf.* sich emancipieren, *Cig.(T.)*, *Zv.*; osamosvojena ženska, ein emancipiertes Frauenzimmer, *Zv.*
osamotíti, ím, *vb. pf.* vereinsamen, veröden, *Cig.*; isolieren, *Cig.*, *Jan.*
osamotnẹ́ti, ím, *vb. pf.* = osameti, vereinsamen, *Cig.*
osár, rja, *m.* = sršenar, der Wespenbussard (pernis apivorus), *C.*
1\. **ǫ̑sast**, *adj.* 1) einer Spitze ähnlich, spitzig, scharf, *Z.*, *C.*; — 2) = zadirčen, bissig, *Cig.*
2\. **ósast**, *adj.* wespenartig, *Cig.*
osât, *m.* die Distel (carduus); mlečni o., der Hasenlattich (lactuca muralis), *Cig.*
osàt, áta, *adj.* spitzig, scharf, stechend: V to stran ves gladek, v drugo stran osat, *Levst.(Zb. sp.)*; osata baba, ein bissiges Weib, *Mik.*; osat pogled, osat glas, *Let.*
osâtast, *adj.* distelicht, *Cig.*
osâtec, tca, *m. dem.* osat, *Valj.(Rad)*.
osâten, tna, *adj.* voll Disteln, distelig, *Jan.(H.)*.
osatíca, *f.* = lisec, der Distelfink (carduelis), *Mur.*, *Frey.(F.)*.
osatíšče, *n.* das Distelfeld, *Jan.(H.)*.
osâtje, *n. coll.* Disteln, *Jan.(H.)*.
osâtnica, *f.* das Distelgewächs, *Jan.(H.)*.
osâtnik, *m.* der Distelfalter (vanessa cardui), *Erj.(Ž.)*.
osâtovica, *f.* die Distelfliege, *Cig.*
osavíčica, *f.* neka vinska trta: der Kleinungar, *M.*
ǫ̑sca, *f. dem.* os: eine kleine Achse, *C.*
oscánec, nca, *m.* 1) der Bettpisser, *M.*; — 2) neka žaba: = poščaglja, *C.*
oscánica, *f.* die Herbstzeitlose, *Jan.*, *C.*
oscánka, *f.* neka žaba: = oscanec 2), *C.*
oscáti, oščím, *vb. pf.* 1) bepissen, *Cig.*; — 2) o. se, sich des Harnes entledigen, den Urin abschlagen, *Mur.*, *Cig.*
oscávati, am, *vb. impf. ad* oscati, *Z.*
oščájati, jam, jem, *vb. impf.* tudi: o. se, = muditi se, obotavljati se, zaudern (govori se: oščajati [se]), *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; = očajati se, *Bolc-Erj.(Torb.)*; — prim. stsl. čajati, warten.
osẹ̑ba, *f.* die Person, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
osẹ̑bẹ, *adv.* = posebe, abgesondert, besonders, *ogr.-C.*
osebẹ́jnik, *m.* = osebenjik, *Levst.(Zb. sp.)*.
osẹ̑bek, bka, *m.* 1) das Individuum, *C.*: — die Individualität, *C.*: — 2) das Subject (gramm.), *Jan.*: — 3) der Besitzer einer kleineren Hube, *Mik.*; der Halbhüfner, *Bes.*
osẹ̑ben, bna, *adj.* die Person betreffend, Personal-, persönlich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; osebnó ime, der Personenname, *nk.*; — individuell, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*
osebẹ́nik, *m.* = osebenjik, *Dict.*, *Mur.*
osebẹ́njak, *m.* = osebenjek, *Jurč.*

osebénjec, nca, *m.* = osebenjek, (osebenec) *Jan.*, *Zv.*

osebénjek, njka, *m.* der Inwohner, *jvzhŠt.*; — der Besitzer einer kleinen Hube, (osebejek) *Mik.*; tudi: osebênjek, *Dol.*

osebenjeváti, ûjem, *vb. impf.* = osebenjek biti: als Fremdling leben, *C.*; pojdi in osebenjuj, kjer koli moreš, *Dalm.*

osebénjica, *f.* die Inwohnerin, *Jan.*, *Mik.*; tudi: osebênjica, *Dol.*

osebénjik, *m.* = osebenjek, der Inwohner, (osebenik) *Mur.*, *Dict.*

osebénjka, *f.* die Inwohnerin, *Jan.*, *Št.*

osebénjkovati, ujem, *vb. impf.* Inwohner sein: dal sem ji kočo, da osebenjkuje v njej, *Jurč.*

osebénjstvo, *n.* die Inwohnerschaft, das Inwohnerwesen, *Z.*

osebénjščina, *f.* die Inwohnerschaft, *jvzhŠt.*

osébi, *adv.* = osebe, abgesondert, besonders, *C.*

osébica, *f. dem.* oseba; eine kleine Person, *Mur.*, *nk.*

osebílo, *n.* der Isolator (phys.), *C.*, *Sen.(Fiz.)*.

osebína, *f.* die Eigenheit, *Zora.*

osebíten, tna, *adj.* sonderlich, *Z.*

osebîtev, tve, *f.* die Absonderung, *DZ.*

osébiti, im, *vb. pf.* absondern, separieren, isolieren, *Cig.(T.)*, *DZ.*, *Erj.(Izb. sp.)*, *Notr.-Levst.(Nauk)*; osebi mladička in enega hrani z uborno krmo, *LjZv.*; hišo o., ein Haus contumacieren, *Levst.(Nauk)*; osebljeno se nositi, zurückgezogen leben, *LjZv.*; — individualisieren, *Jan.*

osebîtost, *f.* die Besonderheit, *Z.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

osêbje, *n.* das Personale, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; služabno o., das Dienstpersonale, *DZ.*

osébljenje, *n.* die Absonderung, *Jan.(H.)*.

osébljenost, *f.* die Vereinsamung, die Isoliertheit, *LjZv.*

osébnik, *m.* die Privatperson, *Cig.*

osêbnost, *f.* die Persönlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; osebnosti, Personalien, *Cig.*; persönliche Angelegenheiten, *nk.*; — die Individualität, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

osebójen, jna, *adj.* 1) abgesondert, *Mur.*; osebojno, privatim, *Navr.*, *Kop. sp.*; besonders, *ogr.-C.*; — 2) ausgezeichnet, *ogr.-C.*; — prim. osebujen.

osebójnik, *m.* eine Person, die einzeln ihre eigene Wirtschaft führt, der Eigenbrötler, *Cig.*; — prim. osebujnik.

osebójnica, *f.* die Eigenbrötlerin, *Cig.*

osebójnost, *f.* die Besonderheit, *ogr.-C.*; — prim. osebujen.

osebovânje, *n.* das Privatleben, *Cig.*

osebováti, ûjem, *vb. impf.* privatisieren, *V.-Cig.*

osêbstvo, *n.* 1) die Persönlichkeit, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = osebje, *Jan.*

osebûjek, jka, *m.* der Privatbesitz, der Privatanteil an einem Besitz (tudi: osebojek), *BlKr.*; das Ausgedinge, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.*, *Mik.*

osebújen, jna, *adj.* abgesondert, Privat-: osebujno premoženje, das Privatvermögen, *BlKr.-M.*, osebujna pravica, das Privatrecht, *DZ.*; ein besonderer, *Habd.-M.*, *ogr.-C.*; — pogl. osebojen (kakor „kuliko“ nam. „koliko“, *C.?*).

osebújnik, *m.* = osebenjik, *BlKr.*

1\. **ôsec**, sca, *m.* die Distel, *Jarn.*, *Mik.*, *Savinska dol.*; die Feldscharte (cirsium arvense), *Cig.*, *Cerknica(Kr.)-Erj.(Torb.)*, *Josch*; — prim. octek, osat.

2\. **ósec**, sca, *m.* das Infusorium: osci, vsakovrstne predrobne živalce, živeče po stoječih vodah („ne pij te vode, polna je oscev“), *Dornberg-Erj.(Torb.)*.

osêček, čka, *m.* der Prügel, *C.*; pobiti koga z osečki, *Zv.*; palica, oseček, kol pri nas poje, *Zv.*

osêčen, čna, *adj.* Ebbe-: osêčni tok, der Ebbestrom, *Cig.(T.)*; — prim. oseka.

osêčnik, *m.* der Querbalken im Dachgerüst, *Cig.*, *Z.*

osedéti, ím, *vb. pf.* osiveti, *Habd.-Mik.*, *C.*; — prim. sed, grau.

osedláti, âm, *vb. pf.* satteln; o. konja.

osédniti, im, *vb. pf.* auf dem Rücken wundreiben: o. konje, *C.*; — osednil se je, dobil je ran po hrbtu, bodi si človek od mnoge leže ali konj od sedla, *Dol.-Levst.(LjZv.)*; — prim. sedno.

osêdobi, *adv.* um diese Zeit, jetzt, *BlKr.-M.*, *Navr.(Let.)*.

osèg, séga, *m.* = obseg, *Cig.*

osehèl, hlà, *adj.* trocken, *Jan.*; osehla ropa (šota) plava na vodi, *Erj.(Min.)*; po osehlih tleh, *Levst.(Močv.)*; dürr, *Hal.-C.*; — osehle prsi, versiegende Brüste, *Dalm.*; o. človek, ein magerer Mensch, *Z.*; osehlo lice, *Jurč.*

osehníti, sáhnem (sehnem), *vb. pf.* trocken o. dürr werden, *Jan.*, *Hal.-C.*

osejáti, sêjem, *vb. pf.* 1) = obsejati, besäen, *M.*; izorješ, oseješ, požanješ, *Jsvkr.*; — 2) moko o. (= presejati), das Mehl sieben, *Npes.-Vraz.*

osèk, séka, *m.* 1) die Hürde, die Pferche, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Gor.-M.*, *Goriš.-Mik.*; zlezel je na osek (ósek) in se zaril v mrvo, *Andr.*; — 2) die hölzerne Brunneneinfassung, der Brunnenkasten, *C.*; = *pl.* oseki, *ogr.-C.*; studenčni oseki, *vzhŠt.*; — 3) ein gelichteter Berg, *C.*; — 4) = oseka, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

osêka, *f.* die Ebbe, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*; o. in plima, Ebbe und Flut, *Cig.(T.)*, *Jes.*; — hs.

osekati, sêkam, *vb. pf.* = obsekati, *Cig.*

1\. **osékel**, kla, *adj.* = oseklјiv, *Ig(Dol.)*.

2\. **osékel**, kla, *adj.* trocken: osekli žganci, *Svet.(Rok.)*; osekla pot, *Z.*; — prim. 2. osekniti.

oséklјiv, *adj.* bissig: oseklјiva kobila, oseklјiv človek (ki nikogar pri miru ne pusti), *Ig(Dol.)*.

1\. **osékniti**, sêknem, *vb. pf.* ebben, *Jan.(H.)*; prim. oseka.

2\. **osékniti**, sêknem, *vb. pf.* trocken werden, *Z.*; po dežju je hitro oseknilo, *Svet.(Rok.)*, *BlKr.*; — prim. stsl. oseknati, vertrocknen.

osękotòk, tǫ́ka, *m.* der Ebbestrom, *Jes.*
ósel, sla, *m.* 1) der Esel; tudi psovka: divji o., der Waldesel, *Cig.*, *Jan.*; morski o., der Stockfisch, *C.*; — osle moliti ali kazati komu, die ausgestreckten Finger der Hand, den Daumen an die Nase gedrückt, zeigen und so verhöhnen; — 2) eine Vorrichtung zum Holztragen, *C.*; — 3) die hölzerne Moströhre am Weinpressboden, *C.*
oselc, *m. dem.* osel, *Jsrkr.*
oselica, *f.* der Wiesensilau (silaus pratensis), *Medv.(Rok.)*.
oselina, *f.* = oselica, *C.*
ǫ́selj, slja, *m.* = osten, *C.*
ǫ́selnik, *m.* der Schleifsteinbehälter der Mäher; — prim. osla.
óselski, *adj.* = oslovski, *Mur.*
ǫ́sem, *num.* acht; ob ósmih, um acht Uhr; pol osmih je, es ist halb acht Uhr; z osmimi se voziti, achtspännig fahren, *Cig.*
osêmci, *m. pl.* = ozemci, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
osemdánji, *adj.* = osemdanski, *Cig.*
osemdánski, *adj.* achttägig, *Mur.*, *Cig.*
ǫ́semdeset, *num.* achtzig.
osemdesetę̂r, *num.* achtzigerlei; — osemdesetero glav živine, achtzig Stück Vieh.
osemdesetę̂ren, rna, *adj.* achtzigfach.
osemdesetę̂rica, *f.* eine Zahl von 80 Stück, *Cig.*
osemdesetę̂rnat, *adj.* = osemdeseteren.
ǫ́semdeseti, *num.* der achtzigste.
osemdesetíca, *f.* der Achtziger, *Cig.*
osemdesetína, *f.* der achtzigste Theil.
osemdesetînka, *f.* das Achtzigstel.
ǫ́semdesetkrat, *adv.* achtzigmal.
ǫ́semdesetkraten, tna, *adj.* achtzigmalig.
osemdesetlę́ten, tna, *adj.* achtzigjährig.
osemdesetlę̂tnica, *f.* das achtzigjährige Jubiläum.
osemdnę́ven, vna, *adj.* = osemdanski, *Jan.*
osemeníti, ím, *vb. pf.* besamen, *Dalm.-Cig.*, *C.*, *M.*
osemę̂nje, *n.* die Samenhülle, *Cig.(T.)*.
oseminštiridesetę̂rec, rca, *m.* das Tetrakontaoktoeder, *Cig.(T.)*, *C.*
ǫ́semkrat, *adv.* achtmal.
ǫ́semkraten, tna, *adj.* achtmalig.
osemlę́ten, tna, *adj.* achtjährig.
osemnájst, *num.* achtzehn; (prim. dvanajst in izvode).
osemnájsti, *num.* der achtzehnte.
osemnajstíca, *f.* der Achtzehner.
osemnájstič, *adv.* achtzehntens.
osemnajstína, *f.* der achtzehnte Theil.
osemnajstînka, *f.* das Achtzehntel.
osemnják, *m.* der Achtender, *Mur.*, *Cig.*
ǫ́semred, *num.* = osemdeset, *Kor.-Mur.*
ǫ́semredni, *num.* = osemdeseti, *Kor.-C.*
ósen, sna, *m.* = osten, *Mur.*, *C.*, *Kast.-Valj.(Rad)*.
1. **osę̂n**, *adj.* Wespen-, *Z.*
2. **ǫ̂sen**, sna, *adj.* Achsen-, *Jan.*
osêna, *f.* die Nuance, *Jan.(H.)*.
osę̂nci, *m. pl.* = ozemci, *Jan.*

osę̂nčati, am, *vb. pf.* beschatten, *Mur.*; — ausschattieren, *Cig.*
osęnčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* osenčati, *Cig.*
osę́nčiti, sę́nčim, *vb. pf.* = obsenčiti, beschatten; — ausschattieren: o. s tušem, tuschen, *Cig.*
1. **osę̂nčje**, *n.* der Schattenumkreis, der Schatten, *C.*
2. **osenčjè**, *n.* die Schlafgegend am Kopfe, *Jan.*
oseníca, *f.* die Melisse (melissa), *C.*
oseníka, *f.* = osenica, *C.*
oseníšče, *n.* das Wespennest, *Mur.*, *Cig.*
1. **osę́niti**, sę́nim, *vb. pf.* beschatten, *Mur.*, *C.*; — schattieren, *Cig.*, *Jan.*; — nuancieren, *Jan.(H.)*.
2. **osę́niti**, im, *vb. pf.* = osedniti, aufreiben, wund reiben, *Cig.*, *C.*, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; konja na hrbtu o., *Dict.*; osenjen konj, aufgerittenes Pferd, *Cig.*; — o. se, sich wund liegen, *Cig.*
osęnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* 1. oseniti; — schummern, *LjZv.*
osę̂nka, *f.* neka hruška, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*; die Wespenbirne, *C.*
osę̂pnica, *f.* die Blatter (als Ausschlag), die Pocke; osepnice, die Blattern (variolae); ob osepnicah, bei der Blatternkrankheit, *Levst.(Nauk)*; — die Schutzblattern, die Schutzpocken, *Cig.*, *Jan.*; o. staviti, cepiti komu, jemanden impfen, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *Levst.(Nauk)*; — ovčje o., die Blattern der Schafe, *Levst.(Nauk)*; (osepnice, die Masern, *Cig.*, *Jan.*, *Volče [Tolm.]-Erj.[Torb.]*).
osę̂pničast, *adj.* 1) mit Blattern, Pocken behaftet, *Guts.*; — 2) blatternarbig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Zil.-Jarn.(Rok.)*; osepničasto lice, *Zora.*
osę̂pničàv, áva, *adj.* 1) mit Blattern behaftet, *Jan.*; — osepničava ovca, *Levst.(Nauk)*; — 2) blatternarbig, *Jurč.*
osę̂pničen, čna, *adj.* Blattern-, Pocken-, *Cig.*
osę̂pničnik, *m.* der Variolith, *Cig.*
osęrę́ti, ím, *vb. pf.* grau werden, *Jan.*
osę́rjati, am, *vb. impf.* = osirati, *Mur.*, *Vod.(Izb. sp.)*.
óset, *m.* = osat, *Mur.*, *Cig.*, *vzhŠt.*
osę́vati, am, *vb. impf. ad* osejati; 1) besäen, *M.*; — 2) nicht das Geleise halten: kolo oseva, *Mur.*, *Cig.*; z zadnjico o., beim Gehen den Hintern hin und her bewegen, *Z.*; — prim. sejati 4).
osę̂vek, vka, *m.* prazen prostor na posejani njivi: „nisi dobro sejal, vse polno je osevkov“, *Vrsno(Tolm.)-Erj.(Torb.)*, *Savinska dol.*
osę̂ver, *adv.* = osevre, *Črniče(Goriš.)*.
osevrę̂, *adv.* um diese Zeit: lani o., *Erj.(Izb. sp.)*.
osevrę̂j, *adv.* = osevre, *Dol.*
osę́zati, am, *vb. impf.* begreifen, betasten, *Cig.(T.)*; — stsl.
osę́žen, žna, *adj.* greifbar, *Cig.(T.)*; — stsl.
1. **osíca**, *f.* die Rebenachse, *Cig.(T.)*.
2. **osíca**, *f. dem.* osa; das Wespchen, *Mur.*
3. **osica**, *f.*, *Guts.*, *Frey.(F.)*; pogl. olšica.
osîčka, *f.* die Pflugachse, *C.*
osîdoben, bna, *adj.* derzeitig, *C.*
osîdobi, *adv.* = osedobi, *C.*
osídrati, sîdram, *vb. pf.* verankern, *Jan.(H.)*.

osíhati, sîham, *vb. impf. ad* osehniti; trocken werden, austrocknen, *Jan.*, *Bes.*

osijáti, sîjem, *vb. pf.* = obsijati, bescheinen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

osíka, *f.* die Espe, *Jan.*, *C.*; — prim. jesika.

osíkati, kam, čem, *vb. pf.* (mit dünnen Strahlen) bespritzen, *Cig.*, *Jan.*

1. **osína**, *f.* 1) v les vdeto železo na podvozu, die Radachse, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*; — 2) ostra resina na žitnem klasu, die Granne, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*, *Dol.*

2. **osína**, *f.* = osinjak, das Wespennest, *Bes.*

osínast, *adj.* 1) grannenartig, *Cig.*; — grannig, *Z.*; — 2) osinasto gledati, scheel o. misstrauisch blicken, *Z.*

osinàt, áta, *adj.* grannig, *Cig.*; o. kruh, *Z.*

osînec, nca, *m.* = osinjak, *Jan.(H.)*.

osínica, *f.* die Dünngranne (psilanthea tenella), *Z.*

osînjak, *m.* das Wespennest, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Št.*

osînje, *n. coll.* die Grannen, *Jan.*, *C.*, *BlKr.*, *Dol.*

osínji, *adj.* Wespen-, *Jan.(H.)*.

osînka, *f.* 1) der Bartweizen, der Rauhweizen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; — 2) neka vinska trta, *C.*

osìp, sípa, *m.* 1) das Behäufeln, *C.*; — 2) = nasip, der Erdwall, der Festungswall, *Jan.*, *C.*; — = avber, kar voda nanese, *Štrek.(Let.)*; — 3) der Kalkbrennerofen, *C.*, *Z.*; — 4) der Abfall (der Blätter, Beeren), *Cig.*, *Jan.*; — 5) der Hautausschlag, *Nov.-C.*; — 6) neka vinska trta, *Ip.-Erj.(Torb.)*.

osîpa, *f.* neka kožna bolezen (morebiti škrlatnica), *Malhinje(Kras)-Erj.(Torb.)*; — žara o., der Nesselausschlag, *Jan.(H.)*.

osipáłen, łna, *adj.* zum Häufeln bestimmt: osipâłno drevo = osipalnik, *Cig.*

osipâłnik, *m.* der Anhäufepflug, *Cig.*

osípati, sîpam, pljem, *vb. impf. ad* osuti; 1) umschütten, beschütten, umstreuen: s peskom o., *Cig.*; — behäufeln, *Cig.*, *Jan.*; krompir, koruzo, hmelj o., *Cig.*, *C.*, *LjZv.*; — o. se koga, jemanden in Menge umgeben: z veliko častjo se ga osipalo, *Ravn.-Mik.*; — 2) in Menge herabfallen machen: lehka sapa je osipala z vej bela cvetna peresa, *Jurč.*; o. se, in Menge herabfallen: cvetje se osiplje; žitno zrnje se pri zvezavanju in nakladanju iz klasja osiplje, *Erj.(Torb.)*; o. se, die Blätter verlieren: drevje se osiplje; sich abschuppen: po osepnicah se koža osiplje, *Levst.(Nauk)*; — (osipati *pf.* = osuti, *Mur.*, *Št.*).

osipávati, am, *vb. impf.* = osipati, *Cig.*, *M.*; (*vb. impf. ad* osipati *[pf.]*, *Št.*).

osipčen, čna, *adj.* bröslich, leicht zerfallend, mulmig, mehlig, *Jan.*; o. kuhan krompir, *Gor.-M.*

osîpek, pka, *m.* 1) žitno zrnje, katero se pri zvezavanju in nakladanju iz klasja osiplje, *V.-Cig.*; — 2) osipki, die Masern, *Jan.*

osípen, pna, *adj.* = osipljiv: osîpni klobuk = morski klobuk, die Qualle, *Jan.(H.)*.

osîpica, *f.* = osepnica, die Pocke, die Blatter, *Jan.*, *Šol.*, *GBrda*; — osipice, die Masern, *C.*, *Črniče(Goriš.)*.

osîpka, *f.* neka vinska trta, *C.*, *Ip.*, *Vreme v Brkinih-Erj.(Torb.)*.

osipljiv, íva, *adj.* kar se rado in lahko osiplje, leicht abfallend, abfällig, *Cig.*, *Jan.*; o. sadež, *C.*

osipováti, ûjem, *vb. impf.* = osipavati, *Z.*

osír, rja, *m.* das Wespennest, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; drezati v osir, *Jurč.*

osírati, am, *vb. impf. ad* osrati; o. kaj, bescheißen, *Cig.*; — o. koga, (preprosto) Übles jemandem nachreden, ihn verleumden.

osiromašéti, ím, *vb. pf.* arm werden, verarmen, *Mur.*, *Cig.*, *C.*

osiromášiti, âšim, *vb. pf.* arm machen: o. se = osiromašeti, *Cig.*

osirotéti, ím, *vb. pf.* zur Waise werden, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Jurč.*; — verarmen, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*

osirotíti, ím, *vb. pf.* o. koga, jemanden zur Waise machen, *C.*

osirovéti, ím, *vb. pf.* roh werden: suho meso v vodi osirovi (wird rohem Fleische ähnlich), *C.*; — verwildern, *Cig.*

osíšče, *n.* das Wespennest, *Cig.*

osìv, *adj.* etwas grau, graulich: osíva kača, *C.*, *Polžanščina(Istra)-Erj.(Torb.)*.

osivéti, ím, *vb. pf.* grau werden, ergrauen; osivel, ergraut, *C.*, *nk.*

osîvnica, *f.* 1) die Raupe (eine Krankheit des Rindviehes), *Zal.-Cig.(?)*; — 2) neka detelja, *C.*

osîvničen, čna, *adj.* raupfüßig, rauphufig, *Cig.*

osják, *m.* die Distel, *C.*

osjè, *n. coll.* die Grannen, *Mur.*, *Cig.*, *Lašče-Erj.(Torb.)*.

ǫ́sji, *adj.* Wespen-.

oskákati, kam, čem, *vb. pf.* = obskakati, *Jan.(H.)*.

oskâłek, łka, *m.* der Splitter, *Jan.*, *Žnid.*

oskáliti se, im se, *vb. pf.* einen Splitter in die Haut bekommen, *Mur.*, *SlGor.-C.*, *Danj.(Posv. p.)*.

oskâlje, *n.* die Felsengruppe, *Jan.*

oskítiti se, skîtim se, *vb. pf.* das Nest verlassen (von brütenden Vögeln), *C.*

osklíven, vna, *adj.* brennend (von einer Wunde), *Z.*; — beißend, bissig, *Pohl.*, *C.*; osklivno izpodbadati, *Levst.(Rok.)*.

osklúten, tna, *adj.* ekelhaft, abscheulich, *C.*

1. **osklútiti**, sklûtim, *vb. pf.* 1) = oskutiti: besudeln, beschmutzen, *C.*; — 2) o. se česa, vor einer Sache Ekel bekommen, *C.*

2. **osklútiti se**, sklûtim se, *vb. pf.* = 2. oskutiti se.

osklûtnež, *m.* der Abscheuliche, *C.*

oskǫ́bljati, am, *vb. pf.* = oskobljiti, abhobeln, *Cig.*, *Jan.*

oskǫ́bljiti, im, *vb. pf.* abhobeln, *Mur.-Cig.*, *Mik.*; — o. kost, das Bein abnagen, *Cig.*, *C.*; — prim. skobelj.

oskǫ́den, dna, *adj.* mangelhaft, *Vrt.*, *Levst.(Nauk)*, *LjZv.*; oskodna brada, *Erj.(Som.)*; — hs., stsl.

oskodęvati, am, *vb. impf.* Mangel leiden: tvoja žena in tvoja otroka doma oskodevajo, *Erj. (Izb. sp.)*; — stsl.
oskǫ̂dica, *f.* der Mangel, *Cig.(T.)*; — hs.
oskǫ̂dlati, am, *vb. pf.* mit Schindeln bedecken, *Cig.*
oskǫ́dnost, *f.* die Mangelhaftigkeit, *Levst. (Nauk)*, *LjZv.*; — prim. oskoden.
oskǫ́men, mna, *adj.* kar oskomino dela, schleh, *Jan.*
oskomína, *f.* 1) die Stumpfheit der Zähne, lange Zähne, *Mur.*, *Jan.*; — 2) die Begierde nach etwas: o. imeti po čem, *Z.*; — prim. skomina.
óskop, *adj.* etwas karg, *ogr.-C.*
oskǫ̂rek, rka, *m.* ein abgezehrter Mensch, *C.*
oskǫ̂riš, *m.* = oskoruš, *Mik.*
oskǫ́riti se, ǫ̂rim se, *vb. pf.* verharschen, *Cig.*
oskorjanína, *f.* die Incrustation, *Cig.(T.)*.
oskǫ́rjati, am, *vb. pf.* o. kaj, etwas mit einer Kruste überziehen, *Cig.(T.)*; nekatere apnene vode vse s kamenom oskorjajo, kar se va-nje dene, *Vrtov.(Km. k.)*; o. se, sich mit einer Kruste überziehen, *Cig.*, *Jarn.*, *Cig.(T.)*.
oskorjâva, *f.* = oskorjanina, *Cig.*
oskorjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* oskorjiti, oskorjati, *Cig.*
oskǫ́rjiti, skǫ̂rjim, *vb. pf.* = oskorjati, *Cig.*, *Jan.*
oskǫ̂rš, *m. Cig.*, *Jan.*, *C.*, *vzhŠt.*; (oskorš *f.*, *Vrtov.[Km. k.]*); pogl. oskoriš oskoruš.
oskǫ̂ruš, *m.* 1) der Speierling, die Gartenebereſche und die Frucht derselben (sorbus domestica), *M.*, *C.*, (tudi: oskóruš), *Valj.(Rad)*; kdo bi na oskoruš lazil po smokvo! *Levst. (LjZv.)*; — 2) die Schnurassel (julus terrestris), *Erj.(Torb.)*.
oskǫ̂ruša, *f.* = oskoruš 1), *Mur.*, *Jan.*, *Tuš. (R.)*.
oskǫ̂ruševina, *f.* das Holz der Eberesche, *C.*
oskǫ̂rušnica, *f.* die Frucht der Gartenebereſche, *Jan.*
oskrâbek, bka, *m.* žabji oskrabki, der Froschlaich, *Polj.*
oskralúpiti se, lûpim se, *vb. pf.* verkrusten, *Vrt.*; — prim. skorlup.
oskrápeł, pla, *adj.* zusammenziehend, herb, *Kor.-Cig.*, *Jan.*
oskráplost, *f.* zusammenziehender Geschmack, die Herbe, *Cig.*, *Jan.*
oskȓba, *f.* die Versorgung, *M.*; die Verpflegung, *DZ.*; oskrbo uživati, verpflegt werden, *DZ.*; o. ubogih, die Armenpflege, *Cig.(T.)*; duhovna o., die Seelsorge, *DZ.*
oskȓben, bna, *adj.* Pflege-: oskrbni oče, *C.*; Verpflegs-, *Cig.*, *Jan.*
oskrbéti, ím, *vb. pf.* 1) besorgen; o. kak posel, ein Geschäft besorgen; o. si kaj, sich etwas anschaffen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) versorgen; o. bolnika, einen Kranken versehen, *Cig.*; s pohišno opravo o., mit Möbeln versehen, einrichten, *Cig.*, *Jan.*; — oskrbljen, versorgt.
oskrbíšče, *n.* das Versorgungshaus, *Cv.*
oskrbljęnec, nca, *m.* das Mündel, *C.*

oskrbljeník, *m.* = oskrbnik, *Dict.*, *Jap. (Prid.)*; on je pod varihi in oskrbljeniki, *Schönl.*
oskrbljénje, *n.* 1) die Besorgung; — 2) die Versorgung.
oskrbljevânje, *n.* = oskrbovanje: 1) die Besorgung, *Cig.*; — 2) die Versorgung, *Jan.*
oskrbljeváti, ûjem, *vb. impf.* = oskrbovati, *Cig.*, *Jan.*, *Krelj*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
oskrbníca, *f.* 1) die Besorgerin, die Pflegerin, die Verwalterin, *Cig.*, *Jan.*; — 2) die Versorgerin, *Cig.*; o. sirot, die Waisenmutter, *Cig.*
oskrbnîja, *f.* = oskrbništvo, *Cig.*, *Jan.*
oskrbník, *m.* 1) der Besorger, der Pfleger, der Verwalter, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; graščinski o., der Herrschaftsverwalter, *Cig.*, *Jan.*; oskrbniki njegovega kraljestva, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; — der Curator, *Cig.*, *Jan.*; o. kake zapuščine, *Cig.*; duhovni o., der Seelsorger: izpovedniki in drugi duhovni oskrbniki, *Guts.(Res.)*; — 2) der Verpfleger, der Versorger, *Cig.*
oskrbnîščnica, *f.*, *Cig.*, *Z.*, pogl. oskrbovalnica.
oskrbnîštvo, *n.* die Verwaltung, die Administration, das Pflegamt, *Cig.*, *nk.*
oskrbovâłen, łna, *adj.* 1) Verwaltungs-, administrativ, *Cig.*, *Jan.*; — 2) Verpflegs-, *Jan.*; oskrbovâłno osobje, das Wartpersonale, *DZ.*
oskrbovalíšče, *n.* die Verpflegsstation, *Jan. (H.)*; — das Verpflegsmagazin, *Jan.(H.)*.
oskrbovâłnica, *f.* die Versorgungsanstalt, *Cig.*, *Jan.*; — die Bewahranstalt: o. malih otrok, die Kleinkinderbewahranstalt, *Cig.*, *Jan.*; — das Verpflegsmagazin, *Cig.*, *Jan.*
oskrbovánec, nca, *m.* der Pflegebefohlene, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
oskrbovânje, *n.* 1) die Besorgung, die Verwaltung; o. službe, posestva, *Cig.*; — 2) die Versorgung, die Pflege, *Cig.*; o. bčel, *Cig.*
oskrbovánka, *f.* die Pflegebefohlene, *Cig.*, *Jan.*
oskrbovâtelj, *m.* der Versorger, *Jan.(H.)*.
oskrbováti, ûjem, *vb. impf. ad* oskrbeti; 1) besorgen; o. opravila, službo, *Cig.*; — o. si, sich anschaffen, *Cig.*; — verwalten, administrieren, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) versorgen, pflegen; otroka o., *Cig.*; — ausstatten, versehen, *Cig.*, *Jan.*; o. s pohišjem, einrichten, *Jan.*
oskrbovâvec, vca, *m.* der Besorger, *Cig.*, *Jan.*; der Lieferant, *Cig.*
oskrbovâvstvo, *n.* das Versorgungswesen, das Verpflegswesen, *Jan.*
oskȓbstvo, *n.* 1) die Verwaltung, *Navr.(Let.)*; das Verwaltungswesen, *Cig.*; die Regie, *Jan.*; upravno o., die Verwaltungsregie, *Levst. (Pril.)*; — 2) das Verpflegswesen, *Cig.*
oskȓd, *f.* ein spitziger Hammer zur Schärfung der Mühlsteine, *C.*, *Levst.(Sl.Spr.)*, *Valj.(Rad)*; tudi *pl.* oskrdi, *Cig.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*.
oskȓda, *f.* = oskrd, *GBrda.*
oskrînek, nka, *m.* der Kasten, *Mur.*; — prim. skrinja.
oskrómen, mna, *adj.* = skromen, bescheiden, *Jan.*; oskromna mladost, *Levst.(Zb. sp.)*;

oskromna stvar, *Zv.*; oskromno mnenje, eine unmaßgebende Meinung, *Levst.(Močv.)*; — prim. skromen.

oskrómnost, *f.* die Bescheidenheit, *Jan.*

oskrûmba, *f.* 1) die Verunreinigung, die Besudelung, *Mur.*, *Cig.*; die Verunstaltung, *Vrt.*; — die Befleckung, die Schändung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; o. imena, *C.*; — 2) eine Hautkrankheit, *Kr.-Valj.(Rad)*; der Ausschlag, *Cig.*; oskrumbe so se mu napravile po obrazu, *Polj.*; — die Räude (eine Baumkrankheit), *Cig.*, *M.*; oskrumbe na drevesu, *Pirc.*

oskrûn, *adj.* schmutzig, *Bas.*

oskrûna, *f.* = oskrumba 1), *Cig.*

oskrûnek, nka, *m.* 1) thierischer Koth, *C.*; — 2) der Makel, *C.*

oskrunik, *m.* der Schänder, *C.*

oskrunîtelj, *m.* der Schänder, *kajk.-Valj.(Rad)*, *nk.*

oskrunîtev, tve, *f.* die Befleckung, die Schändung, die Entweihung, *Jan.*, *nk.*

oskrúniti, im, *vb. pf.* verunreinigen, besudeln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — mit einer Krankheit anstecken, inficieren, *Cig.*, *Jan.*, *Rib.-M.*; o. se, angesteckt werden, *C.*; — beflecken, schänden, entehren, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *ogr.-Mik.*, *nk.*

oskrunîvec, vca, *m.* = oskrunitelj, *Cig.*

oskrúnjanje, *n.* die Befleckung, die Schändung, die Entheiligung, *Cig.*, *nk.*

oskrunjâtev, tve, *f.* = oskrunjanje, *Jan.*

oskrúnjati, am, *vb. impf. ad* oskruniti; besudeln, beflecken, schänden, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

oskrúnjavec, vca, *m.* der Entehrer, der Schänder, *Cig.*

oskrúnjenje, *n.* = oskrunitev, die Befleckung, die Schändung, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

oskrúnjenka, *f.* die Entehrte, *Cig.*

oskrunjeválen, lna, *adj.* schänderisch, entehrend, entheiligend, *Jan.(H.)*.

oskrunjevânje, *n.* = oskrunjanje, *Jan.(H.)*.

oskrunjeváti, ûjem, *vb. impf.* = oskrunjati, *Cig.*, *Jan.*

oskrunjevâvec, vca, *m.* der Schänder, der Entehrer, *Cig.*, *Jan.*

oskrunobíti, ím, *vb. pf.* = oskruniti, *Vrt.*

oskȓv, *f.* = oskrd, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-M.*

oskúbsti, skúbem, *vb. pf.* abrupfen, entfiedern: o. gos, ptica; — o. koga, jemandem den Beutel ausleeren, ihn ausmausen.

oskúten, tna, *adj.* ekelhaft, widerwärtig, *Jan.*, *C.*

1. **oskútiti**, skûtim, *vb. pf.* ekelhaft machen, *C.*; — o. se, ekelhaft werden, *C.*; oskutila se mi je jed, ich habe Ekel vor der Speise bekommen, *Jan.*; oskutili se mu bodo norci = er wird sich die Hörner abstoßen, *Cig.*

2. **oskútiti se**, skûtim se, *vb. pf.* ptica se oskuti, kadar gnezdo ali mlade zapusti, *vzhŠt.-C.*, *Mik.*; davon gehen: žena se možu oskuti, *C.*; — wild werden (vom Geflügel): kokoš se je oskutila, noče več k hiši, *SlGor.*; verwildern (fig.), *Jan.*

oskvȓnek, nka, *m.* = oskrunek, der Fleck, *C.*

oskvŕniti, im, *vb. pf.* = oskruniti, *Jan.*, *C.*, *nk.*

ósla, *f.* 1) der längliche Wetzstein, der Sensenschleifstein; — 2) bolezen, v kateri se napno žleze v dimljah, die Leistendrüsengeschwulst, *Soška dol.-Erj.(Torb.)*.

oslâba, *f.* die Schwächung, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*

oslabẹ́lost, *f.* die Schwäche, *Jan.(H.)*; die Abgespanntheit, *Jan.*

oslabẹ̑nje, *n.* das Schwachwerden, die Erschlaffung, *Jan.*

oslabẹ́ti, ím, *vb. pf.* schwach werden; erschlaffen, ermatten.

oslabẹ́vanje, *n.* die Kraftabnahme, *Jan.*, *nk.*; — o. glasov, die Lautschwächung, *Jan.*

oslabẹ́vati, am, *vb. impf. ad* oslabeti; schwach werden, *Jan.*, *C.*, *nk.*

oslabíti, ím, *vb. pf.* schwächen; bolezen ga je oslabila (hat ihn angegriffen), *Cig.*; — schlaff machen, *Jan.*; brzdo o., *Vrt.*

oslábljati, am, *vb. impf. ad* oslabiti, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*

oslabljẹ́nec, nca, *m.* der Invalide, *Cig.*, *Jan.*

oslabljénje, *n.* die Schwächung.

oslabljeváti, ûjem, *vb. impf.* = oslabljati, *Jan.(H.)*.

oslábniti, slâbnem, *vb. pf.* schwach werden, *Danj.-Mik.*; — erschlaffen, *Cig.*

oslabotíti, ím, *vb. pf.* entkräften, schwächen, *Jan.*

oslabováti, ûjem, *vb. impf. ad* oslabniti; schwach werden, *C.*

oslâbšati, am, *vb. pf.* 1) schwächer machen, schwächen, *Jan.(H.)*; — 2) schlechter machen, *Jan.(H.)*.

oslàd, sláda, *m.* 1) die Würze, *h. t.-Cig.(T.)*; — 2) die Lust, *V.-Cig.*; — 3) die Spierstaude (spiraea), *Tuš.(H.)*; — der Tüpfelfarn (polypodium), *Medv.(Rok.)*.

oslâda, *f.* 1) die Versüßung, *Cig.*; — 2) die Süßigkeit, die Lust, *Jan.(H.)*.

osládek, dka, *adj.* etwas süß, *C.*; süßlich, *Cig.(T.)*.

osláden, dna, *adj.* 1) süßlich, *Kr.*; kvas testo osladno in lepo dišeče stori, *Met.-Jan.(Slovn.)*; — süßlich, sentimental: osladne pesni, *Zv.*; — 2) wohllüstig, *Mur.*; osladno sanjarjenje, *Zv.*

oslâdič, *m.* das Halskraut (campanula trachelium), *Vrsno(Tolm.)-Erj.(Torb.)*; — die Süßwurz (polypodium vulgare), *Jan.*; — bodeči o., eine Art Tüpfelfarn (polypodium aculeatum), *Cig.*

osladíti, ím, *vb. pf.* versüßen, durchsüßen; — o. se s čim, sich an einer Sache ergötzen, *Jan.*

oslâdje, *n. coll.* Spierstauden, *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*; — prim. oslad 3).

osladkáti, âm, *vb. pf.* versüßen, *Cig.*

osládniti, slâdnem, *vb. pf.* süß werden, *Mur.*, *Danj.-Mik.*, *Rez.-Kl.*, *Zora.*

osládnost, *f.* die Wohllust, *Mur.*

oslájati, am, *vb. impf. ad* osladiti; versüßen, *Cig.*; Ž njo (pesnijo) si dni, noči oslajam, *Levst.(Zb. sp.)*.

oslajénje, *n.* die Versüßung, *Cig.*

oslajeváti, ûjem, *vb. impf.* = oslajati; versüßen, *Jan.*

oslâjšati, am, *vb. pf.* süßer machen, versüßen, *Jan.*, *ogr.-M.*
oslajševáti, ûjem, *vb. impf. ad* oslajšati, *Z.*
1. **oslâk**, *m.* der Heckenwindling (calystegia [convolvulus] sepium), *Lašče-Erj.(Torb.)*; — die Ackerwinde (convolvulus arvensis), *Cig.*, *Vrt.*; — prim. slak.
2. **oslák**, *m.* = oslovski hlev, *Jan.*
oslaníniti, înim, *vb. pf.* mit Speck bespicken, *Cig.*
oslânjati se, am se, *vb. impf. ad* osloniti se; o. se na kaj, sich auf etwas stützen o. gründen, auf etwas beruhen, *Cig.(T.)*, *Zora.*
oslâpje, *n.* die Umgebung eines Wasserfalles, *Čb.*
1. **oslár**, rja, *m.* der Schleifsteinhändler, *Cig.*; — prim. osla.
2. **oslár**, rja, *m.* der Eselknecht, der Eseltreiber.
oslarîja, *f.* die Eselei.
oslárski, *adj.* den Eselknecht oder Eseltreiber betreffend.
oslâst, *f.* die Wohllust, *Mur.*
óslast, *adj.* eselhaft; v psovki: osel ti oslasti!
oslásten, stna, *adj.* 1) etwas süß, süßlich, *Dict.*, *Jan.*, *C.*; — widrig süß, *Jan.*, *C.*, *Gor.*, *SlGor.*; — 2) wohllüstig, geil, *Mur.*, *C.*
oslástniti, slâstnem, *vb. pf.* süß werden, *Krelj-Mik.*
osláščiti se, im se, *vb. pf.* Appetit bekommen: sprva ni htel jesti, a potem, kadar je okusil, jel je v slast = se je oslaščil, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.
oslâva, *f.* die Verherrlichung, die Glorification, *C.*, *Z.*
oslavîtev, tve, *f.* = oslava, *Jan.*
osláviti, slâvim, *vb. pf.* berühmt machen, *Jan.(H.)*; o. se, sich berühmt machen, sich mit Ruhm bedecken, *Cig.*; — verherrlichen, glorificieren, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*
oslávljati, am, *vb. impf. ad* oslaviti; verherrlichen, glorificieren, *Cig.*; preisen, *C.*
oslavljeváti, ûjem, *vb. impf.* = oslavljati, *Mur.*
oslè, éta, *n.* das Eselein; tudi: ósle, éta, *Štrek.*
1. **oslèc**, sléca, *m.* der Aufschlag, der Umschlag (am Kleide), *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
2. **óslec**, sleca (sełca), *m. dem.* osel, *Schönl.-Valj.(Rad)*.
oslèd, sléda, *m.* die Ausspürung, *Cig.*
oslẹditi, ím, *vb. pf.* aufspüren, auf die Spur kommen: o. koga, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*, *Levst.(Zb. sp.)*; pes zverjačino išče in osledi, *Hip.(Orb.)*; o. zlato žilo, *Glas.*
oslẹdováti, ûjem, *vb. impf.* nachspüren: o. po kom, *Cig.*
oslẹdúh, *m.* der Ausspürer, der Spion, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
óslek, sleka (sełka), *m. dem.* osel; 1) das Eselein; — 2) der Stockfisch, *C.*
ǫslenik, *m.* = oselnik, *Jarn.*, *C.*
oslẹ̀p, slẹ́pa, *m.* die Blendung, *Cig.*
oslẹpáriti, ârim, *vb. pf.* prellen, betrügen, übergaunern.
oslépen, pna, *adj.* täuschend: oslệpna igra, das Taschenspiel, *Cig.*
oslẹpéti, ím, *vb. pf.* blind werden, erblinden; — steklo oslepi, das Glas läuft an, *Cig.*
oslẹpévati, am, *vb. impf. ad* oslepeti, *Jan.*
oslepíłen, łna, *adj.* blendend: med oslepilnim bliskanjem, *LjZv.*
oslẹpiti, ím, *vb. pf.* 1) blind machen, blenden; — 2) verblenden, berücken, bethören, *Cig.*, *Jan.*
oslẹ́pljati, am, *vb. impf. ad* oslepiti, *M.*
oslẹpljénje, *n.* 1) die Blendung; — 2) die Verblendung, *Cig.*
oslẹpljeváti, ûjem, *vb. impf.* = oslepljati; darovi in mita modrih oči oslepljujejo, *Dalm.*
oslépniti, slệpnem, *vb. pf.* blind werden, erblinden, *Mur.*, *Jan.*, *Danj.-Mik.*, *ogr.-Let.*
oslẹpováti, ûjem, *vb. impf. ad* oslepniti; erblinden, *Cig.*
oslẹ̀z, sléza, *m.* der Ibisch (hibiscus), *Z.*, *Tuš.(B.)*; — prim. slez.
oslîc, *m.* neka riba: der Dorsch, *Cig.*, *Jan.*
1. **oslíca**, *f.* 1) die Eselin; — 2) der Dacherker, *C.*; — 3) = kozolec, *ogr.-C.*; — 4) der Holzstoß, *C.*; — 5) óslica, der Garbenhaufen, *vzhŠt.*, *ogr.-Valj.(Rad)*; = kopica, der Strohschober, *vzhŠt.-SlGosp.*
2. **óslica**, *f. dem.* osla; der Schleifstein, *Meg.*, *Boh.*, *Rib.-M.*; zlatarska o., der Probierstein, *Cig.*, *Erj.(Min.)*.
oslìč, íča, *m. dem.* osel; 1) das Eselein; — 2) kleiner Stockfisch (gadus merlucius), *Erj.(Z.)*, *Lovrana(Istra)-Erj.(Torb.)*; (it. asinello).
oslîček, čka, *m. dem.* oslič; das Eselein.
oslîkati, am, *vb. pf.* 1) bemalen, *Jan.(H.)*; — 2) schildern, *Jan.(H.)*.
oslînek, nka, *m.* das mit Speichel Benetzte: tvojih oslinkov ne bomo jeli, *BlKr.-M.*; der Rest von einem Trunke in einem Gefäße, die Bartneige, *Cig.*; izpil bodem vse, ker vem, da za moje oslinke nihče ne mara, *Polj.*
oslíniti, slînim, *vb. pf.* mit Speichel benetzen; o. nit pri preji; einspeicheln (zool.), *Cig.(T.)*; mit Speichel beschmutzen, *C.*; begeifern, *Cig.*, *Jan.*
oslínjati, am, *vb. impf. ad* osliniti, *Cig.*
oslízen, zna, *adj.* schleimig, *C.*; — schlüpfrig, *Št.-Z.*
oslíziti se, im se, *vb. pf.* schlüpfrig werden: osližena pot, *C.*
oslízniti, slîznem, *vb. pf.* glitschig werden: pot oslizne (o poledici), *C.*
oslobâjati, am, *vb. impf. ad* osloboditi, *ogr.-C.*
oslobóda, *f.* die Befreiung, *Z.*, *ogr.-C.*; tudi: oslôboda, *kajk.-Valj.(Rad)*.
oslobôdek, dka, *m.* die Befreiung, *C.*
oslobodîtelj, *m.* der Befreier, *Prip.-Mik.*
oslobodíti, ím, *vb. pf.* = osvoboditi, befreien, *Mur.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; o. ali oprostiti, *Krelj*; o. koga (se) česa ali od česa, jemanden (sich) von etwas befreien, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.
oslobojénje, *n.* = osvobojenje, die Befreiung, *ogr.-C.*
oslodêrec, rca, *m.* = konjederec, *C.*
oslǫ́kati, am, *vb. pf.* ausschweifen, *Cig.*

oslọ́kniti, slọ̑knem, *vb. pf.* mager werden, *C.*
oslộmba, *f.* die Stütze, *Bes.*
oslòn, slóna, *m.* 1. = 1. slon 2), der Wagenlagerbaum, *C.*
oslộnec, nca, *m.* der Anhaltspunkt, *Cig.(T.).*
oslóniti se, slọ́nim se, *vb. pf.* = nasloniti se, *Z.*; — spisi, oslonjeni na vpise, Actenstücke, welche sich auf Eintragungen beziehen, *DZ.*
oslọ̑v, *adj.* Esels-: oslovo uho, oslova glava, oslova senca.
oslovína, *f.* das Eselsfleisch: — die Eselshaut.
ọ́slovnik, *m.* = oselnik, *C.*, *Z.*
oslọ̑vski, *adj.* Esels-; oslovska koža, glava; — eselhaft, *Mur.*
oslộvstvọ, *n.* die Eselei, *Cig.*, *Jan.*
oslûga, *f.* = obsluga, die Abhaltung (z. B. einer Feier), *C.*
oslûha, *f.* der Ungehorsam, *Cig.*, *Mik.*
oslûhi, *m. pl.* = senci, die Schläfe, *Mur.*, *Mik.*
osluževáti, ûjem, *vb. impf.* administrieren, *V.-Cig.*
osmâgati, am, *vb. impf.* rösten: lan se osmaga, *C.*
osmák, *m.* 1) der Achtjährige, *Habd.-Mik.*, *Cig.*; — 2) der Octavaner, *Valj.(Rad)*; — 3) das Achtgroschenstück, *C.*; ein Achtsoldistück, *Alas.*; — das Achteimerfass, *Cig.*, *Jan.*; — 4) prvi, zadnji o., erstes, letztes Mondesviertel, *C.*; — 5) der Achtelkreis, der Octant, *h. t.-Cig.(T.).*
ósme, sem, *f. pl.* neke palice pri statvah, *Temljine(Toim.)-Štrek.(Let.)*; — prim. osne.
ọ́smec, smeca (semca), *m.* der Achte (z. B. bei einem Spiel), *Valj.(Rad).*
osmẹ̑h, *m.* der Spott, *Mur.*, *C.*
osmẹhávanje, *n.* = osmehovanje, *kajk.-Valj.(Rad).*
osmẹhávati, am, *vb. impf.* = osmehovati, *Mur.*
osmẹhovânje, *n.* das Verlachen, das Verspotten, *LjZv.*
osmẹhováti, ûjem, *vb. impf.* verlachen, verspotten, *Mur.*
osmẹ́jati, smẹ́jem, smẹ́jam, *vb. pf.* verlachen, *C.*
osmẹjávanje, *n.* = osmehovanje, *kajk.-Valj.(Rad).*
osmẹjávati, am, *vb. impf.* verspotten, *C.*
osmẹjâvec, vca, *m.* der Spötter, *C.*, *kajk.-Valj.(Rad).*
osmekce, *adv.* streifend, *C.*; — prim. osmekniti.
osmekniti, nem, *vb. pf.* = osmukniti, *vzhŠt.-C.*
osmelẹ́da, *f. Jan.*; pogl. osmleda 2).
osmẹ́liti se, smẹ́lim se, *vb. pf.* sich erkühnen, sich erlauben, *Jan.*, *nk.*; — rus.
osmẹ́ljati se, am se, *vb. impf. ad* osmeliti se, *nk.*: osmeljam se, ich erlaube mir, *Levst.(Močv.).*
osmẹ̑r, *f.* das Achtgespann, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
osmẹ̑r, *num.* achterlei: osmero vino; — osmero ljudi, acht Menschen; — glede pomenov prim. četver.
osmerâd, *f.* das Achtgespann, *C.*
osmẹ̑rčast, *adj.* oktaedrisch, *C.*
osmẹ̑rec, rca, *m.* 1) das Oktaeder, *C.*, *Vrt.(Min.)*; — 2) osmozložen trohajski verz, *Kres.*

osmẹ̑rek, rka, *m.* = osmerka, das Octavformat, *C.*
osmẹ̑ren, rna, *adj.* achtfach.
osmẹ̑rka, *f.* 1) der Achter, die Acht, *Mur.*; — 2) das Octavformat: v osmerki, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; velika o., das Großoctavformat, *nk.*
osmẹ̑rnat, *adj.* achtfach.
osmerodẹ́len, lna, *adj.* achttheilig, *DZ.*
osmerodnẹ́ven, vna, *adj.* achttägig, *Jan.*
osmeroglàv, gláva, *adj.* achtköpfig, *Jan.*
osmerokọ́ten, tna, *adj.* achtwinklig, achteckig, *Cig.*, *Jan.*
osmerokọ̑tje, *n.* das Achteck, *Cig.*, *Jan.*
osmerokọ̑tnik, *m.* das Achteck, *Cig.(T.).*
osmerokráten, tna, *adj.* achtmalig, *Jan.*
osmeronòg, nọ́ga, *adj.* achtfüßig, *Jan.*
osmeronogàt, áta, *adj.* = osmeronog, *Jan.*
osmeroọ̑gelnik, *m.* das Achteck, *Cig.(T.).*
osmerooglàt, áta, *adj.* achteckig, *Cig.*, *Jan.*
osmerooglína, *f.* = osmeroogelnik, *Jan.(H.).*
osmeroròk, rọ́ka, *adj.* achthändig, *Jan.*
osmerovȓstnice, *f. pl.* verzne kitice imenovane: ottave rime, *Cig.*
osmẹ́šiti, im, *vb. pf.* lächerlich machen; o. se, sich lächerlich machen, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*
ọ́smi, *num.* der achte.
osmíca, *f.* 1) die Acht, der Achter; — 2) eine Gattung Bretter: der Achterladen, *C.*; — 3) die Octave in der Musik, *Pot.-Cig.*, *Jan.*, *C.*
osmícati, smîcam, *vb. pf.* streifend abwischen, *jvzŠt.*; — prim. osmukniti.
ọ́smič, *adv.* achtens, zum achtenmale.
osmîčka, *f. dem.* osmica, der Achter, *Mur.*
osmîčkati, am, *vb. impf.* in je acht Schlägen hämmern oder dreschen, *Z.*
osmíkati, am, *vb. pf.* abstreifen: listje o., *Z.*
osmikávati, am, *vb. impf. ad* osmikati; abstreifen, *Habd.-Mik.*
osmína, *f.* 1) der achte Theil, das Achtel, *Mur.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) = osmerka, das Octavformat, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — 3) der achte Tag, die Octave, *Jarn.*, *Mur.*, *Cig.*; — das Seelenamt am achten Tage nach dem Begräbnis, *Ben.-Kl.*
osmînka, *f.* 1) das Achtel, *C.*, *nk.*; — der achte Theil eines Metzens, *C.*; die Achtelnote (in der Musik), *Cig.*; — 2) = osmerka, das Octavformat, *Jan.*; velika o., *Cig.*
osmînski, *adj.* Achtel-, *Jan.(H.)*; Octav-: o. list, das Octavblatt, *Cig.*
osmlẹ́da, *f.* 1) der Brandfleck, (osmeleda) *Jan.*; — 2) die Brandstatte, die Ruine, *Z.*, *Kr.-Valj.(Rad).*
osmocvẹ́ten, tna, *adj.* achtblumig, *Cig.*
osmọ́čiti se, im se, *vb. pf.* = omastiti se, *BlKr.*
osmòd, smọ́da, *m.* die Versengung, *Mur.*, *Cig.*
osmọ̑da, *f.* = osmod, *Cig.*
osmodẹ́len, lna, *adj.* achttheilig, *Cig.*
osmodíti, ím, *vb. pf.* ansengen, versengen; lase si o.; o. se, sich versengen; — slana osmodi mladike; — o. se, sich verbrennen (fig.), schlecht ankommen, *Cig.*
osmodnẹ́ven, vna, *adj.* achttägig, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
osmoglàv, gláva, *adj.* achtköpfig, *Cig.*, *Jan.*

osmójati, am, *vb. impf. ad* osmoditi; anſengen, *Jarn.*, *Cig.*
osmǫ̂jek, jka, *m.* eine angeſengte Sache, *Cig.*
osmojénost, *f.* der Zuſtand des Verſengtſeins, *Mur.*
osmojeváti, ûjem, *vb. impf.* = osmojati, *DSv.*
osmokràk, kráka, *adj.* achtfüßig: Blato gaziš kakor rak, Kadar leze osmokrak, *Levst.(Zb.sp.)*.
osmokráten, tna, *adj.* = osemkraten, *Cig.*, *Jan.*
osmokrâtnik, *m.* das Achtfache, *DZ.*
osmolę̂tec, tca, *m.* der Achtjährige, *Cig.*
osmolę́ten, tna, *adj.* achtjährig, *Cig.*, *Jan.*
osmolíti, ím, *vb. pf.* mit Pech überziehen oder beſtreichen, bepichen, auspichen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; mit Pech verunreinigen: kdor smolo izbira, se osmoli, *Npreg.-Mur.*; (tudi: kdor za smolo prime, se osmoli, *Kr.*).
osmoljénec, nca, *m.* der mit Pech Beſchmierte, *Jan.(H.)*.
osmoljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* osmoliti, *Z.*
osmomę̂sečen, čna, *adj.* achtmonatlich, *Cig.*
osmonòg, nǫ́ga, *adj.* achtfüßig, *Cig.*, *Jan.*
osmonǫ̂žec, žca, *m.* osmonožci, die Seepolypen oder Achtfüßer, *Jan.*, *Erj.(Ž.)*.
osmonǫ́žen, žna, *adj.* = osmonog, *Cig.*
osmoǫ̂gełnat, *adj.* achteckig, *Cig.*
osmoǫ̂gełnik, *m.* das Achteck, *Cig.*
osmooglàt, áta, *adj.* achteckig, *Cig.*, *Jan.*
osmoòk, ǫ́ka, *adj.* achtäugig, *Cig.*
osmorę́den, dna, *adj.* achtreihig, *Cig.*
osmorǫ́čen, čna, *adj.* = osmorok, *Cig.*
osmoròg, rǫ́ga, *adj.* achthörnig, *Jan.(H.)*; osmorǫ̂gi jelen, der Achtender, *Cig.*
osmoròk, rǫ́ka, *adj.* achthändig, *Cig.*, *Jan.*
osmostebràt, áta, *adj.* achtſäulig, *Cig.*
osmostółpen, pna, *adj.* achtſäulig, *Cig.*
osmostrùn, strúna, *adj.* achtſaitig, *Cig.*
osmošǫ̂lec, lca, *m.* ein Schüler der achten Claſſe.
osmotrâčnik, *m.* osmotračniki, achtſtrahlige Polypen (octactina), *Erj.(Z.)*.
osmoúren, rna, *adj.* achtſtündig, *Cig.*
osmovŕsten, stna, *adj.* achtreihig, achtzeilig, *Cig.*
osmráditi, smrâdim, *vb. pf.* mit Geſtank erfüllen;—(fig.) osmrajena dušna vest, *ogr.-C.*
osmrájati, am, *vb. impf. ad* osmraditi, *M.*
osmȓcati, am, *vb. pf.* = osmukati: o. listje, *Cig.*
osmŕkati, smȓkam, *vb. pf.* mit Rotz beſchmutzen, berotzen, anrotzen, *Cig.*
osmrkováti, ûjem, *vb. impf. ad* osmrkati, *Cig.*
osmrtíti, ím, *vb. pf.* = usmrtiti, *ogr.-C.*
osmȓtnica, *f.* der Nekrolog, *Cig.(T.)*, *Navr.(Let.)*; — der Partezettel, *Jan.(H.)*.
osmùk, smúka, *m.* na osmuk presti, den Faden zu dünn ſpinnen, ſo daſs er bricht, *C.*
osmúkati, kam, čem, *vb. pf.* abſtreifen; o. perje z vej; — veje o., die Äſte entlauben; o. lan, den Flachs abriffeln, *Cig.*; — o. koga, jemanden mit einer Peitſche o. Ruthe ſchlagen, *Levst.(Rok.)*.
osmukávati, am, *vb. impf. ad* osmukati.
osmúkniti, smûknem, *vb. pf.* abſtreifen; o. perje z veje; — o. koga, jemandem einen Hieb mit einer Peitſche oder Ruthe verſetzen, *Levst.(Rok.)*; konja osmukne in potem zdrdra, *Glas.*; — veja ga je osmuknila, der Aſt hat ihn geſtreift, *Levst.(Rok.)*.
osmukováti, ûjem, *vb. impf. ad* osmukati; abſtreifen, *Mur.*; o. klasovje, *Jap.(Sv. p.)*.
osnâga, *f.* die Zierde, *C.*
osnâva, *f.* die Übung, die Ausbildung, *ogr.-C.*
osnávati, am, *vb. impf. ad* osnovati; gründen, *C.*; o. dokaz na čem, *Cig.(T.)*.
osnávljanje, *n.* die Ausbildung: o. deteta, *ogr.-Valj.(Rad)*.
osnávljati, am, *vb. impf. ad* osnoviti; 1) = osnavati, den Grund legen, gründen, ſtiften, *ogr.-C.*; — 2) ausbilden: učitelj deco osnavlja, *ogr.-Valj.(Rad)*.
osnaževáti, ûjem, *vb. impf. ad* osnažiti; 1) putzen, reinigen; — 2) ſchmücken, *C.*
osnážiti, snâžim, *vb. pf.* 1) den Schmutz von einer Sache entfernen: ſäubern, putzen, reinigen; o. obleko, otroka; — o. se, ſich entleeren, miſten, *Cig.*; — 2) ſchmücken, zieren, verſchönern, *M.*; kralj ga osnaži z vrvco zlato okoli vratu, *Ravn.*
osnâžki, *m. pl.* = očedki, očinki, *C.*
ósne, ósen, *f. pl.* der Spannſtock oder Spannſtab beim Webſtuhl, *Bolc-Erj.(Torb.)*.
osneževáti, ûjem, *vb. impf. ad* osnežiti, *Jan.(H.)*.
osnežíti, ím, *vb. pf.* mit Schnee bedecken, beſchneien, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
osník, *m.* 1) der Achſennagel am Wagenrad; — 2) der Achſenlochbohrer (sveder, s katerim se osniku prevrta luknja), *Lašče-Erj.(Torb.)*.
1\. **osnják**, *m.* das Achſenblech, *C.*
2\. **osnják**, *m. Mur.*, *Glas.*, pogl. osinjak.
ǫ́snǫ, *n.* 1) = osten, der Stachel, *Meg.-Mik.*, *C.*; — 2) das Spanneiſen am Webſtuhl, *Jarn.*, *Cig.*
osnòv, snǫ́va, *m.* = osnova 3), der Entwurf (tudi: ósnov), *ogr.-Valj.(Rad)*.
osnǫ̂v, *f.* = osnov *m.*, *Jan.*
osnǫ̂va, *f.* 1) der Aufzug (Zettel, Kette am Webſtuhl), *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; prejo viti za osnovo, *Zv.*; — 2) die Gründung, die Errichtung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — die Organiſation, *Jan.(H.)*; — 3) der Anſchlag, die Anzettelung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 4) der Grundriſs, der Entwurf, *Cig.*, *Jan.*; — 5) das Fundament, die Grundlage, die Baſis, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; — (po rus.) der Grundſtoff, die Baſe (chem.), *Cig.(T.)*; — der Stamm (gramm.), *Jan.(H.)*.
osnováłen, łna, *adj.* Gründungs-: osnovâłni odbor, *nk.*; Organiſations-, *Jan.(H.)*.
osnovânje, *n.* 1) die Anzettelung, *C.*; — 2) die Ausbildung, *C.*
osnovâtelj, *m.* der Begründer, der Anſtifter, *nk.*
osnováti, snújem, *vb. pf.* 1) das Garn anzetteln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; kdor veliko osnuje, malo potka = wer viel beginnt, endet wenig, *Cig.*; — 2) den Grund legen, gründen, errichten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; organiſieren, *Jan.(H.)*; — 3) ſkizzieren, entwerfen; o. načrt,

Cig.: s pikami o., punktieren, *Cig.*; — 4) anzetteln, anstiften, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

osnovâvec, vca, *m.* der Gründer, *Cig.*

osnovâvka, *f.* die Gründerin, *Jan.(H.)*.

osnộven, vna, *adj.* Grund-, Fundamental-: osnovna barva, die Grundfarbe, *Žnid.*; osnovna ploskev, die Grundfläche, *Cig.(T.)*; osnovna enačba, die Fundamentalgleichung, *Cig.(T.)*; osnovna pravica, das Fundamentalrecht, *Cig.(T.)*, *nk.*; osnovni zakon, das Grundgesetz, *Cig.(T.)*; osnovno pravilo, die Grundregel, *Zv.*; osnovni števílniki, die Hauptzahlwörter (cardinalia), *Cig.(T.)*; — osnovno delo, die Vorarbeit, osnovna šola, die Vorschule, *Jan.(H.)*; — basisch (chem.), *Cig.(T.)*.

osnộvica, *f.* die Kette am Webstuhl, *Cig.*

osnovíti, im, *vb. pf.* 1) gründen, *C.*; — 2) gestalten, formen, ausbilden, *C.*; v maternem telesu sem bil osnovljen, *C.*

osnộvnica, *f.* die Grundlinie, *Cel.(Geom.)*, *Erj.(Som.)*; — das Grundbein (os basilare), *Erj.(Som.)*; — (beseda) o., das Grundwort, *Jan.(H.)*.

osnovník, *m.* der Gründer, *ogr.-C.*

osnovotvòr, tvóra, *m.* der Basenbildner (chem.), *h. t.-Cig.(T.)*.

osnûj, *m.* = osnutek 1), *C.*

osnûtek, tka, *m.* 1) der Aufzug (Zettel, Kette) am Webstuhl; — 2) der Grundriss, der Entwurf, die Disposition, *Cig.*, *Jan.*; das Concept, *Cig.*, *DZ.*; das Project, *Levst.(Pril.)*; die Punctationen, *DZ.*: — die Elemente einer Wissenschaft, *Cig.*; — 3) das Angezettelte, die Anstiftung, *Cig.*; — die Fügung: božji o., Gottes Fügung, *Ravn.*

ósǫ, *n.* = osen, osten, *Habd.-Mik.*

osộba, *f.* = oseba, die Person, *Habd.-Mik.*, *Mur.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Danj.-Mik.*, *ogr.-Mik.*, *nk*

osộben, bna, *adj.* = oseben, Personal-, persönlich, *Jan.*, *nk.*

osobẹ́njek, njka, *m.* = osebenjek, (osobenek) *Jan.(H.)*.

osobẹnjevânje, *n.* = osobenjstvo: čas mojega osobenjevanja („meiner Pilgrimschaft"), *Dalm.*

osobẹnjeváti, ûjem, *vb. impf.* (eig. Inwohner sein): ein Pilger sein, pilgern, *Dalm.-Z.*, *C.*

osobẹ́njica, *f.* = osebenjica, die Inwohnerin, *C.*, *Št. Jernej (Dol.)*.

osobẹ́njik, *m.* der Inwohner, (osobenik) *Dict.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Krelj*, *Jap.-M.*, *C.*

osobẹ́njkovati, ujem, *vb. impf.* = osebenjkovati, *Jurč.*, *Dol.*

osobẹ́njski, *adj.* Inwohner-, *Sv. Rok.*).

osobẹ́njstvǫ, *n.* = osebenjstvo, die Inwohnerschaft, der Inwohnerstand, *C.*

osobẹ́njščina, *f.* = osebenjščina, osobenjstvo, *C.*, *Sv. Rok.*).

osobînski, *adj.* Privat-: „o. a ne obeč pašnak", *Prk. Lorb.*; osobinski učenjak, ein Privatgelehrter, *LjZv.*; osobinske šole, *DZkr.*

osobît, *adj.* ein besonderer, *Cig.*; osobiti mir, der Separatfriede, *Cig.(T.)*; — osobito, besonders, *Levst.(Nauk)*; — hs.

osobíten, tna, *adj.* besonders geartet, eigenthümlich, charakteristisch: o. kamen, ein charakteristisches Gestein, *Erj.(Min.)*; svoje vrste, in še prav osobitne, *Erj.(Izb. sp.)*; — prim. osobit.

osǫ́biti, im, *vb. pf.* = osebiti, absondern, *Cig.(T.)*; — stsl.

osobîtost, *f.* die Eigenthümlichkeit, *C.*; — prim. osobit.

osộbje, *n.* = osebje, das Personale, *Cig.(T.)*, *C.*

osộbnik, *m.* 1) der Inwohner, *C.*; — 2) der einzelne Ankömmling (ohne Verwandte), *C.*; — 3) der Privatmann, *C.*

osobnína, *f.* das Personengeld, *DZ.*

osộbnost, *f.* = osebnost, die Persönlichkeit, *Jan.*, *nk.*

osộbstvǫ, *n.* das Personale, der Personenstand, *Jan.*, *C.*

osobújen, jna, *adj.* ein besonderer: osobujna milost sv. duha, *Krelj.*

osǫ́čiti, im, *vb. pf.* saftig machen, säftigen, *Cig.*

osòd, sǫ́da, *m.* = obsodba, *C.*

osộda, *f.* das Schicksal, das Los, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — prim. usoda.

osộdba, *f.* = zabela, začimba: postna, mesena o., *C.*; — prim. osoditi 3).

osǫ́den, dna, *adj.* verhängnisvoll, *nk.*

osǫ́diti, im, *vb. pf.* 1) richten, aburtheilen, *Mur.*; — 2) = odsoditi, bestimmen: o. komu kaj, *C.*; Bog komu kaj osodi, *C.*; — 3) mit Fett abmachen, abschmalzen, *Z.*, *C.*

osộdnik, *m.* der Schiedsrichter, *C.*

osodovẹ̑rec, rca, *m.* der Fatalist, *Cig.*

osòj, sója, *m.* die Schattenseite, der absonnige, schattenseitige Platz, *C.*, *Notr.*; tam v osoju ležal je zadnji sneg, *Jurč.*; — nam. odsoj.

osǫ́jati, am, *vb. impf.* ad osoditi, *ogr.-Valj.(Rad)*.

osojávanje, *n.* das Aburtheilen, *ogr.-Valj.(Rad)*.

osojâvec, vca, *m.* der Richter, *ogr.-Valj.(Rad)*.

osộje, *n.* absonniger Ort, die Schattenseite, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Notr.*; — osojè, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — prim. osoj.

osǫ́je, *f. pl.* = osoje *n.*, *Jan.(H.)*, *Gor.*

osójen, jna, *adj.* absonnig, schattenseitig, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Kras-Mik.*; (*opp.* prisojen); leži na osojnem (liegt absonnig), *Cig.*; — prim. osoj.

osǫ́jenica, *f.* neka gibanica iz koruzne moke, abgeschmalzene Polenta, *Rez.-C.*; — prim. osoditi 3).

osộjina, *f.* die Schattengegend, die nordseitige Gegend, *Cig.*, *C.*; travnik je v osojini, *C.*, *Notr.*; samo po osojinah je še ležal sneg, *Erj.(Izb. sp.)*; — prim. osoj.

osójnast, *adj.* = osojnat, *Cig.*

osộjnat, *adj.* = osojen, *Cig.*, *Notr.*

osộjnica, *f.* 1) ein absonniger Platz, *C.*, *Nor.*; — 2) die zweiblättrige Schattenblume (majanthemum bifolium), *Z.*

osộjnik, *m.* 1) die Schattengegend, *C.*; — 2) der auf der Schattenseite Wohnende, *Jan.(H.)*.

osolek, lka, *m.* = osoljaj, *Z.*

osolíti, im, *vb. pf.* salzen: o. kako jed; ein salzen: osoljeno meso, osoljene ribe; — oso-

ljena beseda, ein scharfes Wort, *C.*; — theuer verkaufen, *Dol.*
osoljāj, *m.* eine Prise Salz, *Notr.*
osoljẹnka, *f.* eine Art Salzkuchen, *C.*, *ZgD.*
ósołka, *f.* slana voda, v kateri je bilo svinjsko meso namočeno, (osoka) *BlKr.*
osółnčiti, sôłnčim, *vb. pf.* umsonnen, besonnen, *Cig.*
osôłnčje, *n.* das Sonnensystem, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*
osołzíti, ím, *vb. pf.* bethränen, *Cig.*
osoníti, ím, *vb. pf.* „navdati koga s strupom uže od daleč, i ne doteknivši se ga, rekel bi sè samim dahom“, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.
osonj, *f.* *V.-Cig.*, pogl. osonje.
osǫnje, *n.* = osoje, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
osopáriti, ârim, *vb. pf.* mit Dunst erfüllen: osoparjen, dunstbeladen, *Cig.*
osópsti, sópem, *vb. pf.* 1) behauchen, *Cig.*, *Šol.*; da golobom le osope gnezdo, skujajo se, *Zv.*; — 2) o. se, zu Athem kommen: osopli so se od strahu, *Bes.*; (nam. odsopsti se ?).
osǫ̑ra, *f.* = sovra, svora, *Mik.*
osorẹ̑, *adv.* = osevre, um diese Stunde, um diese Zeit, *Levst.(Sl. Spr.)*.
osorẹ̑j, *adv.* = osore, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; lani osorèj, *Erj.(Izb. sp.)*; (= o si ori, *Mik.*).
osǫ́ren, rna, *adj.* rauh: o. kraj, *C.*; unfreundlich, schlimm, barsch, schroff; osorno gledati, govoriti; osoren človek = malobeseden č., *Mik.*
osorénji, *adj.* dermalig, jetzig, *M.*
osǫ́riti se, im se, *vb. pf.* sich aufrichten: o. se komu, sich jemandem widersetzen, *C.*
osǫ̑rnica, *f.* = sovra pri vozu, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
osǫ̑rnik, *m.* der Barsche, der Schroffe, *Jan.(H.)*.
osǫ́rnost, *f.* die Rauheit, die Barschheit, die Schroffheit, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*
osóven, vna, *adj.* = osojen, *Jan.*, *C.*
1. **osovína**, *f.* das Wagenachsengestell, *Cig.*, *Z.*
2. **osovína**, *f.* = osoje, *Cig.*
1. **osovjè**, *n.* = osje, die Grannen, *Lašče-Erj.(Torb.)*.
2. **osǫ̑vje**, *n.* = osoje, die Schattenseite, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Rib.-Mik.*, *Laško(Št.)*.
ospâsek, ska, *m.* „ograjen osobinsk (a ne obeč) pašnjak“, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
ǫ́spica, *f.*, ospice, die Masern, *C.*, *Bes.*, *Istra-Levst.(Rok.)*; (ošpice, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*).
ǫ́spičav, *adj.* mit Masern behaftet, *Z.*
ospǫ̑dje, *n.* der Untergrund, *DZ.*
ospolek, lka, *m.* die Begattung, *C.*
ospoliti se, im se, *vb. pf.* sich begatten, *C.*
osposobíti, ím, *vb. pf.* befähigen, *Raič(Let.)*, *SlN.-C.*; — o. se, sich qualificieren, sich habilitieren, *Cig.*, *Raič(Let.)*; — prim. sposoben.
osprẹ̑dek, dka, *m.* die Fronte, *Jan.*
osprẹ̑dje, *n.* das Vordere, die Façade (arch.), *Cig.(T.)*; — v skrajnem ospredju, im äußersten Vordergrund, *Navr.(Let.)*; das Proscenium, *Cig.(T.)*; — der Vordergrund eines Gemäldes, *Cig.(T.)*.
osrâma, *f.* die Beschämung, *Cig.(T.)*, *C.*; — stsl.

osrámiti, im, *vb. pf.* = osramotiti, *Cig.*
osrâmje, *n.* die Schamgegend, *Cig.*
osramočénje, *n.* die Beschämung, (-tenje) *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
osramočeváti, ûjem, *vb. impf. ad* osramotiti, *DSv.*
osramotîtev, tve, *f.* die Beschämung, *Cig.*, *Jan.*
osramotíti, ím, *vb. pf.* in Schande bringen, jemanden mit Schimpf bedecken; predrzna hči očeta in moža osramoti, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; — bloßstellen, beschämen; jemlje dostikrat slabe orodi, da napuhneže osramoti, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
osranè, éta, *m.* = osranec, *Cig.*
osránec, nca, *m.* der Scheißkerl, der Scheißer *Cig.*, *Jan.*, *M.*; ósranec, *Notr.-Levst.(Rok.)*; (preprosta psovka).
osranják, *m.* = osranec, *Mur.*
osránka, *f.* psovka na žensko, *Mur.*; — prim. osranec.
osráti, sérjem, *vb. pf.* bescheißen; — (preprosto): in üblen Ruf bringen, verschreien.
osr̂ba, *f.* mürrischer Mensch, *Buče(Št.)-C.*
osŕbati se, sr̂bam se, *vb. pf.* mürrisch antworten, *Buče(Št.)-C.*
osrčevânje, *n.* das Ermuthigen, *Jan.*, *nk.*
osrčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* osrčiti; beherzt machen, ermuthigen, aufmuntern, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
osrčevâvec, vca, *m.* der Ermuthiger, *Cig.*
osŕčiti, sr̂čim, *vb. pf.* beherzt machen, ermuthigen, o. se, Muth fassen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
osr̂čje, *n.* die Herzgegend, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; grizenje v osrčju, *Dict.*; — das Innerste, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
osr̂čnik, *m.* der Herzbeutel (pericardium), *Cig.(T.)*, *Erj.(Som.)*.
osrébati, bam, bljem, *vb. pf.* rings abschlürfen, *Z.*
osrečeváłen, łna, *adj.* beglückend, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
osrečeváti, ûjem, *vb. impf. ad* osrečiti; glücklich machen, beglücken, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
osrečevâvec, vca, *m.* der Beglücker, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
osrečevâvka, *f.* die Beglückerin, *Cig.*, *nk.*
osrẹ́čiti, srẹ̑čim, *vb. pf.* beglücken, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*
osrédčiti, im, *vb. impf.* = na osredke orati ali sejati, *C.*
osrẹ̑dek, dka, *m.* 1) das in der Mitte Liegende, das die Mitte Bildende, *Cig.*; Ljubljana, o. kranjske dežele, *Jurč.*; — der Mittelpunkt (fig.): o. gibanja, *Raič(Slov.)*; — die Enclave (geogr.), *Cig.(T.)*, *DZ.*; — dasjenige, was zwischen zwei vermessenen Fundgruben übrig bleibt, die Überschar (mont.), *Cig.*, *DZ.*; — die Flussinsel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; die Inseln in der Drau heißen „osredki“, *Jarn.(Rok.)*; (Tje na osredek Blejskega jezera, *Preš.*); — ein berasster Platz zwischen Äckern, *Jarn.*, *Štrek.*, *Notr.*, *Dol.*; — = majhen gozdič sredi senožeti, *Tolm.-Štrek.(Let.)*; — die Mittelfurche, *Mur.*, *Cig.*; na osredke orati, *C.*; osredke pobirati, die Mittelfurchen aufackern, *Cig.*; — 2) = sredstvo, das Mittel, *C.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*; (po nem.).

osrẹ́den, dna, *adj. Jan.(H.)*, pogl. osrednji.

osrẹ̑dje, *n.* was in der Mitte ist, die Mitte, der Mittelpunkt, *Cig., Jan., C.*

osrẹ̑dnji, *adj.* was in der Mitte oder um die Mitte herum ist, *C.*; Central-, *Cig., Jan., Cig.(T.), nk.*; osrednje gibanje, die Centralbewegung, *Cig.(T.)*; o. odbor, der Centralausschuss, *Cig., nk.*; — osrednja gož, der Drischelriemen, *M.*

osredotọ́čiti, tọ̑čim, *vb. pf.* concentrieren, *nk.*; — prim. sredotočje.

osrẹ́žiti se, im se, *vb. pf.* durch den Frost harsch werden, harschen, *Jan.(H.)*.

osŕkati, sr̂kam, čem, *vb. pf.* rings abschlürfen, beschlürfen.

ọ̑st, î, *f.* 1) die scharfe Spitze, *Mur., Cig., Jan., Cig.(T.)*; osti kaliti (puščicam), *Vod.(Pes.)*; — der Stachel, *Mur.*; — die Fischgräte, *C.*; — die Spitze, die Pointe (eines Gedankens), *Cig.(T.)*; — 2) *pl.* osti, die Fischgabel, *Dict., Cig., Jan., C.*; ribe loviti z ostmi, ščuke nabadati na osti, *LjZv.*; — 3) *pl.* osti, der Zirkel, bes. der Hohlzirkel, der Zirkel der Binder, *V.-Cig., C., SlGor.*; — 4) *pl.* osti = osne: z ostmi platno na obeh krajih razpenjajo, *C.*; — 5) die Schärfe, *C.*; skrhane ostrine na ost prekovati, *Jap.(Sv.p.)*.

ostabliti se, im se, *vb. pf. Cig.*, pogl. ostebliti se.

ostâja, *f.* 1) das Bleiben, der Aufenthalt, *Jan., C., M.*; — die Einkehr, *Cig., Jan.*; die Unterkunft, die Herberge, *Cig., Jan., Šol., DZ.*; — 2) das Einkehrhaus, das Absteigequartier, *Cig.*; — 3) das Übrigbleiben: tega je na ostajo, das ist im Überflusse vorhanden, *Svet.(Rok.)*.

ostajališče, *n.* das Einkehrhaus, das Absteigequartier, die Herberge, *Cig., Jan.*

ostâjanje, *n.* das Bleiben; — das Verharren; — das Zurückbleiben; — das Übrigbleiben; na ostajanje, im Überflusse; ima vsega na o.; dela je na o., *Zora*.

ostâjati, jam, jem, *vb. impf. ad* ostati; bleiben; o. pri službi božji do konca; jed v grlu ostaja, die Speise wird einem im Halse lang, *Cig.*; moj duh ostaje pri vas, *kajk.-Valj.(Rad)*; — pri besedi o., Wort halten, *Cig., Jan.*; zadi o. zurückbleiben, nicht gleichen Schritt halten; — einzukehren pflegen; — übrig bleiben; vse gre za gospodarstvo, nič mi ne ostaja; ostaje za (na) nov račun, per Saldo, auf neue Rechnung, *Cig.(T.)*.

ostâjek, jka, *m.* der Rest, *C.*

ostalina, *f.* 1) der Nachlass, der Verlass, die Verlassenschaft, *C., DZ., Levst.(Nauk)*; rokopisna o., handschriftlicher Nachlass eines Verstorbenen, *Cig.(T.)*; — 2) die Mutterlauge (chem.), *Cig.(T.), C.*

ostalînski, *adj.* Verlassenschafts-, *DZ.*; ostalinski spisi, ostalinski oskrbnik, *Navr.(Spom., Kor. sp.)*; ostalinska razprava, die Verlassenschaftsabhandlung, *Levst.(Nauk)*.

ostâlščina, *f.* der Rest, das Überbleibsel, *C.*

ostânček, čka, *m. dem.* ostanek, das Restchen, *Cig.*

ostânek, nka, *m.* 1) das Überbleibsel, der Rest; ostanki, die Überreste; ostanke pobirati; — der Rechnungsrest, *Jan., Cel.(Ar.)*; — ostanki (svetnikov), die Reliquien, *Cig.*; — ostanki, die Nachkommen, *ogr.-C.*; — do ostanka, im Überflusse: vsega ima do ostanka, *Zv.*; — 2) das Bleiben, *Cig., Jan.*; tukaj mi ni ostanka, *Cig.*; — der Aufenthalt, *Cig., Jan.*; o. imeti, sich aufhalten, *Cig.*

ostániti, stânem, *vb. pf.* = ostati, *vzhŠt.*

ostànj, ánja, *m.* = osten, *C., Z.*, ọ́stanj, ánja, *Štrek.*

ostanovíti, ím, *vb. pf.* befestigen, *C.*

óstar, *adj.* etwas alt, *C.*

ostárati, stâram, *vb. pf.* alt werden, *Dalm., kajk.-Valj.(Rad)*; tudi: o. se, *Mur., C., Dalm.*

ostarẹ̑łek, łka, *m.* zweijähriger Baum- oder Rebenschössling, *Cig.*

ostarélost, *f.* 1) die Bejahrtheit, die Altersschwäche, *Cig.*; — 2) das Veraltetsein, *Cig.*; die Verjährung (eines Rechtes), *DZ.*

óstaren, rna, *adj.* ältlich, *C.*

ostaréti, ím, *vb. pf.* 1) altern, *Cig., Jan.*; o. v kaki službi, *Cig.*; ostarel, bejahrt, *Cig., Jan., C.*; ostarela dekleta, *Z.*; — 2) veralten, *Meg., Cig., Jan., C.*; delo je ostarelo, *Levst.(Izb. sp.)*.

ostaríčati, am, *vb. pf.* alt werden (v. Bäumen), *C.*

ostaríčen, čna, *adj.* alt (von Bäumen): ostaričen les, überständiges Holz, *Z., Nov.*

ostaríčiti, îčim, *vb. pf.* 1) alt machen: ljudje se znajo omladiti in ostaričiti, *Glas.*; — 2) alt werden (von Bäumen), *Nov., Vrtov.(Km. k.)*.

ostaríkast, *adj.* ältlich: ostarikasti divjaki, *Pirc.*

ostaríti se, ím se, *vb. pf.* alt werden, *Mur.*; ostarjeno vino, abgelegener Wein, *Mur.*

ostarljiv, íva, *adj.* ältlich, *C.*; že v mladih letih je bil na videz ostarljiv, *Slom.*

ostárniti, stârnem, *vb. pf.* alt o. altersschwach werden, *C.*

ọ̑stast, *adj.* spitzig, stachelig, *Nov.*

ostâtek, tka, *m.* = ostanek, *Cig., Jan.*

ọ̑stati, am, *vb. impf.* spitzen, *C.*

ostáti, stânem, *vb. pf.* bleiben: an einem Orte bleiben: o. na svojem mestu; doma o.; ostani, dokler se ti ljubi; o. v postelji, zadi o., zurückbleiben; — in einem Zustande oder Verhältnisse bleiben: tako ne more o.; pokrit, oblečen o.; o. samica, sitzen bleiben (von einem Mädchen), *Cig.*; stanoviten, zvest o.; zdravi, z Bogom ostanite! Adieu! o. pri čem, es bei etwas bewenden lassen, *Cig.*; sich auf etwas beschränken, *Cig.(T.)*; dolžan o., na dolgu o., schuldig bleiben; na laži o., mit Lügen bestehen, als Lügner erscheinen, *Cig.*; — übrig bleiben; ostali so trije sinovi; če odštejes troške od dohodkov, nič ne ostane; — ostali, der übrige, *Cig., Jan., C., nk.*; — eine Zeitlang bleiben, verweilen; o. pri kom črez noč; o. pri kom, bei jemandem einkehren.

ostâva, *f.* 1) das Beiatzleder, *Z.*; der Fleck am Schuh, *Cig., C.*; ostavo prišiti, *Cig.*; — 2) črevlji na ostavo = na kveder, *Soška dol.*-

Erj.(Torb.); pri čevljih na ostavo je oglavje s podplati odzunaj sešito, *GBrda*; — 3) die Hinterlage, das Depositum: dati na ostavo, hinterlegen, *Cig.*; (hs.); — die Reserve, *C.*; — 4) = ostanek, das Überbleibsel, *C.*

ostâvar, rja, *m.* der Schuhflicker, *C.*

ostâvek, vka, *m.* das Vermächtnis, das Erbe, *C.*

ostáviti, stâvim, *vb. pf.* 1) lassen, zurücklassen, verlassen, hinterlassen, *Alas.*, *C.*, *nk.*; — 2) o. se česa, etwas bleiben lassen, *Dol.-Cig.*; — 3) o. se s kom. sich von jemandem trennen, *C.*

ostâvka, *f.* die Demission, *nk.*; — hs.

ostávljati, am, *vb. impf. ad* ostaviti, *Z.*, *nk.*

ostâvnikar, rja, *m.* cvek v črevljih na „ostavo“, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.

ostâvščina, *f.* = ostalina, der Nachlass, die Verlassenschaft, *SlN.*, *Vest.*; — hs.

ostẹ̑blek, bleka (bełka), *m.* der Baumstamm, *C.*

osteblíti se, ím se, *vb. pf.* sich bestengeln, sich bestauden, sich bestocken, *Z.*; (ostabliti se) *Cig.*

ostéja, *f.* die gemauerte Seitenwand am Feuerherd oder am Kamin, *Rez.-C.*; — nav. *pl.* osteje, die Ofenmündung, *Guts.*, *SlGradec-C.*; med ostejami, zwischen dem Gewölbe des Ofenloches, *C.*; — prim. isteje, mesteje.

ostẹ̑jnik, *m.* das Luftloch über dem Ofenloch, *C.*

osteklenẹ́ti, ím, *vb. pf.* zu Glas werden, glasähnlich werden, verglasen, *Cig.*, *C.*; oči so mu osteklenele, *C.*; — erstarren, *Cig.*

ostekleníti, ím, *vb. pf.* glasieren, *Cig.*

osteklẹ́ti, ím, *vb. pf.* zu Glas werden, glasähnlich werden, verglasen, *Cig.*, *Jan.*; osteklele so mu oči, *Cig.*, *Erj.(Izb. sp.)*; — erstarren, *Jan.*, *Bes.*; kri ostekli, *Vod.(Izb. sp.)*; — vor Schrecken, Verwunderung erstarren, *Lašče-Levst.(Rok.)*; — zelje je osteklelo, das Kraut wächst nicht mehr, *Z.*; kupčija je osteklela, der Handel stockt, *Vod.(Nov.)*, *Škrinj.*

osteklína, *f.* die Glasur, *h. t.-Cig.(T.)*.

osteklíti, ím, *vb. pf.* glasieren, *Jan.*, *Cig.(T.)*.

ǫsten, stna, *m.* 1) der Stachel, der Treibstachel, *Cig.*, *Trub.*, *Dalm.*; palica z železnim šilom na koncu, s katerim se tu ter tam zbadajo na poganjajo voli, *Erj.(Torb.)*; tebi bo težko, zoper ostne brcati, *Dalm.*, *Trub.*; — 2) der Trokar (ein chirurgisches Instrument), *Cig.*, *Jan.*; — 3) der Peitschenstiel, *Goriš.-Erj.(Torb.)*; ósten, *KrGora.*

ósten, stna, *adj.* spitzig: topi in ostni kavlji, *Strp.*

ostẹ̑n, *adj.* spitzig, *C.*; — stachelig, *Šol.*

ostẹ̑nek, nka, *m.* die Gefäßwand, *DZ.*; — die Verkleidung des Schiffes, die Bordwand, der Bord, *Cig.*, *Jan.*; na vnanjem ostenku, *DZ.*; — die Seitenwand, *Cig.(T.)*; ostenki, die Seitenwände einer Dreschtenne, *Dol.*; — die Felsenwand, *Cig.*, *Bohinj-M.*

ostẹ̑njak, *m.* der Wandanwurf, *C.*

ostẹ̑nje, *n.* die Wände eines Raumes, *DZ.*, *Bes.*, *Zora*, *SlN.*; leseno o., *Jurč.*

ǫster, óstra, *adj.* scharf, o. nož; — ostro, die Schneide, *Cig.*; der Grat, *Jan.*, *Jes.*; — spitz; oster kot, spitzer Winkel, *Cig.(T.)*; — rauh, *Cig.*; ostra brada, *Cig.*; ostra sapa, ostro podnebje, *Cig.*; — scharf, rauh (vom Geschmack); — grell, durchdringend: o. glas, *Cig.*, *Jan.*; — ostro pogledati koga, jemanden scharf anblicken; — durchdringend: oster um, *Cig.(T.)*; — strenge, rigoros: oster sodnik, ostra kazen, ostre besede; ostro držati, imeti koga, jemanden strenge behandeln.

ǫster, stra, *m.* die Schärfe, *Mur.*; nož je ves oster izgubil, *Polj.*; — za ostrom debel = nebistroumen, neolikan, *Polj.*

ostína, *f.* die Spitze: vlak teče proti ostini zakreta (gegen die Spitze des Wechsels), *DZ.*

ostíšče, *n.* der Lanzenstiel, *C.*

ostíti, ím, *vb. impf.* anspießen: o. ribe, *Cig.*

ǫ̑stnat, *adj.* spitzig, *Z.*

ostníca, *f.* die Stachelborste, *Mur.*

ostnîčar, *m.* neka povodna ptica: der Spornflügel (parra), *Erj.(Z.)*.

ostnína, *f.* = ostnica, *Mur.*

óstno, *n.* 1) der Stachel, *Meg.*, *Jarn.*; die Spitze, *ZgD.*; — 2) *pl.* ostna, der Weberstrecker, *Jan.*

ostôłbje, *n.* das Stiegenhaus, *Levst.(Pril.)*; — prim. stolba.

ostôłpje, *n.* die Säuleneinfassung, *Cig.*, *Vrt.*

ostǫ́piti, stǫ̑pim, *vb. pf.* = obstopiti, umringen, umzingeln, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Burg.*

ōstra, *f.* = ostriga, die Auster, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

ostracīzem, zma, *m.* das Scherbengericht, der Ostracismus.

ostráč, *m.* = ostrič, *C.*

ostráhern, *adj.* = jako oster, *BlKr.-Let.*

ostrahováti, ûjem, *vb. pf.* züchtigen, *Z.*; — bändigen, *M.*

ostraševáti, ûjem, *vb. impf. ad* ostrašiti.

ostrášiti, strâšim, *vb. pf.* in Furcht versetzen, einschüchtern.

ostrašljìv, íva, *adj.* Furcht erregend, *Jurč.*

ostrážiti, strâžim, *vb. pf.* (durch Wachen) beschützen, *Jan.(H.)*.

ǫstrc, *m.* 1) die Schärfe, die Schneide, *ogr.-M.*, *C.*; — 2) = osten, der Stachel, *Jarn.*

ostrčíca, *f.* das Rietgras (carex), *C.*

ostȓd, *f.* *Cig.*, pogl. oskrd.

ostȓda, *f.* *C.*, pogl. oskrd.

ostréči, strẹ́žem, *vb. pf.* bedienen, bewirten, *Mur.*

ostrẹ́gati, am, *vb. impf.* belauern, *C.*

ostrẹgováti, ûjem, *vb. impf.* belauern, beobachten: o. koga, *ogr.-C.*

ostrékeł, kla, *adj.* 1) starr, *Guts.*; — 2) Vorwürfe nicht beachtend: o. človek, *Kor.-C.*; — bösartig, *Guts.*, *Jarn.*; o. pes, *C.*; — prim. strčati.

ostreklẹ́ti, ím, *vb. pf.* erstarren, *Z.*

ostrèł, stréla, *m.* der Anschuss, der Streifschuss, *Cig.*

ostrẹ̑łba, *f.* die Schusswunde, *Cig.*, *Jan.*

ostrẹ̑łek, łka, *m.* = ostrel, *Jan.*

ostrelíti, ím, *vb. pf.* = obstreliti, anschießen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

ostreljenína, *f.* die Schusswunde, *Cig.*

ostrénje, *n.* das Schärfen, *Cig.*; — das Spitzen der Rebenpfähle, *jvzhŠt.*; — o. razuma, die

Schärfung, die Ausbildung des Verstandes, *Cig.*

ostrêšek, ška, *m.* 1) der Dachvorsprung, *Jan.(H.)*; — die Hutkrämpe, *Jan.*; — 2) = ostrešje, die Dachung, *Jan.*; — 3) = klonica, *V.-Cig.*

ostrệšje, *n.* das Dachwerk, *Cig.*, *Jan.*; vrabci so se skrivali za ostrešja, *Vrt.*

ostrẹ́ti, ím, *vb. impf.* scharf sein: ostreče senčece = ostro seno, *Npes.-Pjk.(Črt.)*.

ostrevo, *n.* pogl. ostrivo.

ostrẹ́zati, am, *vb. impf.* herumspähen, tudi: zwecklos herumgaffen, herumlungern, *Svet.(Rok.)*.

ostrẹ́zovati, ujem, *vb. impf.* = ostrezati, *Svet.(Rok.)*.

ọ̑strež, *m.* der Barsch (perca fluviatilis), *Mur.*, *Cig.*, *Valj.(Rad.)*: ostrèž, éža, *Frey.(F.)*.

ostrgáča, *f.* pogl. ostrogača.

ostȓgati, stȓgam, žem, *vb. pf.* rings abschaben; o. ribi luske; ostrgani kruh, das Raspelbrot, *Cig.*: — beschaben; lonec o., dimnike o., die Rauchfänge abfegen, *Vod.(Izb. sp.)*; radieren: o. z nožičem zapisano besedo, *Jan.*; kože o., die Felle auf der Fleischseite glattschaben, schlichten, *Cig.*

ostrgláča, *f.* der Knorrenstock, *C.*; — die Spreizstange, *M.*; — (nam. ostrogljača?, prim. ostrogača).

ọ́stric, *m.* = ostrc, die Schneide, *kajk.*, *ogr.-Valj.(Rad)*.

ostríca, *f.* 1) die Schärfe, die Schneide, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; britvina ostrica, pravi kmet, *Levst.(Glas.)*; — 2) der Felsenzacken, *Cig.*; — 3) neka riba, *C.*, *Ip.-Erj.(Torb.)*; — 4) neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; — das Cyperngras (cyperus), *Tuš.(R.)*; rumena o., das gelbliche Cyperngras (cyperus flavescens), *C.*; — die Schmiele (aira), *Cig.*, *C.*, *Medv.(Rok.)*.

ostrìč, íča, *m.* der Arbeiter, der die Weingartpfähle spitzt, (ostrìč) *jvzhŠt.*

ostríčast, *adj.* scharf, spitzig, *Z.*, *Bes.*

ostrȋček, čka, *m.* eine Distelart, *C.*, *Vrt.*; — pasji stric, *kajk.-Valj.(Rad)*.

ostríčevka, *f.* der Distelfink, *Jarn.*

ostríči, strížem, *vb. pf.* 1) mit der Schere beschneiden, scheren; o. lase, brado, ovco o.; o. koga, jemandem die Haare schneiden; o. se dati, sich die Haare schneiden lassen; o. sukno, ein Tuch abkanten, *Cig.*; — 2) o. se = osuti se (o grozdju), abfallen („ausreißen“), *Št.-C.*

ostrȋčka, *f.* neko jabolko, die Goldparmene, *C.*

ōstriga, *f.* die Auster, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; užitna o., die essbare Auster (ostrea edulis), *Erj.(Ž.)*; — prim. it. óstrica, dial. ostriga.

ostrigar, rja, *m.* der Austernfänger, der Austernmann, *Cig.*, *Jan.*

ōstrigarica, *f.* das Austernweib, *Cig.*

ostrígati, am, *vb. impf. ad* ostriči; 1) mit der Schere beschneiden, scheren; — 2) o. se, = osipati se, abfallen („ausreißen“, von Weinbeeren nach der Blüte), *Št.-C.*

ostrílce, *n.* = ostrivec, *Cig.*

ostrílen, lna, *adj.* schärfend, zum Schärfen dienend, Schärf-, *Cig.*

ostrílọ, *n.* 1) der Schärfapparat, *Cig.*; der Wetzstein, *C.*; — klepi, das Dengelzeug, *Ahac.*; — 2) dvorezna strgulja, s katero se reže satje, *Levst.(Beč.)*.

ostrína, *f.* 1) die Schärfe; nož je ob ostrino, das Messer hat seine Schärfe verloren, *Polj.*; o. (človeškega uma), der Scharfsinn, *Cig.*; — 2) das Scharfe, das Spitzige: Na trnati ostrini Žlahtna vrtnica cveti, *Slom.*; — die Schneide, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*; — die Spitze, *Jan.*, *C.*; — ein scharfes Werkzeug: prinesi mi kako ostrino, *jvzhŠt.*

ostrȋnar, rja, *m.* der Klingenschmied, *Cig.*

ostrȋnjak, *m.* das Spitzmesser, *Jan.*

ostrìš, *m.* der Dornfortsatz (zool.), *h. t.-Cig.(T.)*.

ōstriški, *adj.* Austern-: ostriška lupina, die Austernschale, *Cig.*

ostríti, ím, *vb. impf.* schärfen; o. nože; o. podkove, *Levst.(Podk.)*; — spitzen: o. kolje za vinograd, *C.*, *jvzhŠt.*; — o. se, spitzig werden: trn se iz mladega ostri, = was eine Nessel werden will, brennt bald, *Cig.*; — o. um, den Verstand schärfen, *Cig.*

ostrȋvec, vca, *m.* das Schärfzeichen, der Acutus, *Jan.*

ostrȋvọ, *n.* das Schärfeisen für Mühlsteine, der Zweispitz der Steinmetze, (ostrevo) *V.-Cig.*

ostrìž, *m.* der Flussbarsch (perca fluviatilis), *Jan.*, *Erj.(Ž.)*, *Gaziče na Krki-Erj.(Torb.)*; — prim. ostrež.

ostrȋžek, žka, *m.* 1) etwas mit der Schere Abgeschnittenes: ostrižki, das Scherhaar, Papierabschnitzel u. dgl., *Cig.*; — 2) ein kahl Geschorener, *Štrek.*

ōstrižen, žna, *adj.* Austern-, *Cig.*

ostrȋženec, nca, *m.* ein Mann mit beschorenem Kopfe, der Schorkopf, *Cig.*

ostrižíne, *f. pl.* die Scherwolle, die Flockwolle, *Cig.*, *C.*

ostrižíšče, *n.* die Austernbank, *Cig.*, *Jan.*

ōstrižnica, *f.* die Austernmuschel, die Austerschale, *Cig.*, *Jan.*

ostrižnják, *m.* der Austernbehälter, *Cig.*

ọ̑strje, *n.* die Schneide, *C.*, (ostrije) *Cig.(T.)*.

ostrmenẹ́ti, ím, *vb. pf.* erstaunen, *C.*; — pogl. ostrmeti.

ostrmẹ́ti, ím, *vb. pf.* 1) erstarren: roka mi je ostrmela, *Z.*; jezik mu je ostrmel, *Bas.*; steklemu psu oči ostrme, *Vrtov.(Km. k.)*; veliko zarodičev ostrmi, da več ne rastejo, *Vrtov.(Vin.)*; — 2) hangen bleiben (von einem gefällten Baume), *Cig.*; o drevesu, ki posekano ne pade na tla, ampak se nasloni na drugo drevo, pravijo, da „ostrmi“, *Notr.*; — 3) vor Staunen starr werden, erstaunen; ostrmeli so nad tem-le prvim čudežem, *Ravn.*

ostrmẹ́vati, am, *vb. impf. ad* ostrmeti; zu erstaunen pflegen, *Jan.*

ostrmína, *f.* = strmina, *Jan.(H.)*.

ostrmiti, im, *vb. pf.* 1) steil machen, *Jan.(H.)*; ostrmljen, geböscht, *Cig.(T.)*; — 2) o. se, hangen bleiben (von einem gefällten Baume), *C.*; — prim. ostrmeti 2).

ostȓmje, *n.* steile Orte, *C.*

ostrmljìv, íva, *adj.* erstaunlich, *Jan.(H.).*
ostrníca, *f.* pogl. ostrvnica.
ostróba, *f.* 1) die Schärfe, *C.*; — die Strenge, *C.*; — 2) die Schneide, *Cig.*
ostrọ̑ča, *f.* = ostrota, ostrost, *C.*
ostrọ́čiti se, strọ̑čim se, *vb. pf.* sich behülfen, *Cig.*, *Z.*
ostròg, strọ́ga, *m.* ein mit Palissaden umgebener Ort, *Valj.(Rad)*; ein befestigter Ort, ein befestigtes Lager, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; —stsl.
ostrọ́ga, *f.* 1) der Sporn, *Dict.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; petelin ima ostroge, *Dict.*; — 2) ostroge = stogi, štirje koli okolo stožja v tla zabiti, *Ben.-Erj.(Torb.)*; — 3) ostroge = na pol oklešćene veje na rakli, *Tolm.*; — 4) der Brombeerstrauch (rubus fruticosus), *Rez.-C.*: — eine Ranke des Brombeerstrauches: kopina ima dolge ostroge, *Fr.-C.*; — tudi: die Ackerbrombeere (rubus caesius), *C.*; — der Ritterspørn (delphinium), *Cig.*
ostrogáč, *m.* der Sporntträger, *Cig.*
ostrogáča, *f.* rakla z vejami na pol oklešćenimi („ostrogami"), na kateri se suši seno ali detelja, *Tolm.*; (ostrgača, *Bolc-Erj. [Torb.]).*
ostrọ̑gar, rja, *m.* 1) der Spornmacher, der Sporer, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Wehrvogel (palamedea), *Erj.(Z.).*
ostrogàt, áta, *adj.* bespornt, *Cig.*
ostrọ́gev, gve, *f.* der Sporn, *ogr.-C.*, *Valj. (Rad).*
ostroglâvec, vca, *m.* der Spitzkopf, *Bes.*; — = sveder, *Vod.(Pes.).*
ostrọ̑glež, *m.* die Spornammer, beli o., die Schneeammer (emberiza nivalis), *C.*, *Z.*, *Frey. (F.).*
ostrọ́gli, *m. pl.* 1) die Sporen, *M.*; — 2) der Ritterspørn (delphinium), *Jarn.*
ostrogonộsec, sca, *m.* = ostrogač, der Sporntträger, *Cig.*
ostrójiti, im, *vb. pf.* 1) inwendig mit Brettern bekleiden, auszimmern (im Bergbau), *Cig.*; — 2) gründen, stiften, *C.*; — 3) gerben; — ausbeizen: preden lan razgrneš, z vodo ga pomoči, se lepše ostroji, *Vod.(Izb. sp.).*
ostrokọ́ten, tna, *adj.* spitzwinkelig, *Cig.(T.)*, *Cel.(Geom.).*
ostrolìst, lísta, *adj.* rauhblättrig, *Cig.*, *Jan.*; scharfblättrig, *Jan.(H.)*; — ostrolisti javor = ostrolistnica, die Stechpalme, *C.*
ostrolísten, tna, *adj.* = ostrolist, *Jan.(H.).*
ostrolȋstnica, *f.* = božje drevce, die Stechpalme, *Jan.*
ostronòs, nósa, *adj.* spitznasig, *Bes.*
ostroobrázen, zna, *adj.* von ernstem Gesichte, *C.*; ostroobrazni birokrati, *Jurč.*
ostroòk, óka, *adj.* scharfsichtig, *Cig.*; scharfblickend, *Cig.(T.).*
ostrọ̑pje, *n.* die Zimmerdecke, *Jan.*
ostroplúta, *f.* ribe ostroplute, die Stachelflosser (acanthopteri), *Cig.(T.)*, *Erj.(Ž.).*
ostrorézen, zna, *adj.* scharfschneidig, *Cig.*, *Jan.*
ostroròb, róba, *adj.* scharfkantig, *Jan.*, *C.*
ostrorobàt, áta, *adj.* = ostrorob, *Cig.*, *Jan.*; ostrorobato orodje, *SlN.*

ostroròg, rọ́ga, *adj.* scharfhörnig, *Cig.*
ostroséčen, čna, *adj.* scharfschneidig, *Cig.*
ostroslemenàt, áta, *adj.* mit scharfkantiger Firste: ostroslemenati griči, spitzgipfelige Hügel, *Zora.*
ostrosọ́den, dna, *adj.* streng urtheilend, *SlN.*
ostrộst, *f.* die Schärfe; die Rauhigkeit, die Grellheit; die Strenge, *x.*; — prim. oster.
ostrostrẹ̑lec, łca, *m.* der Scharfschütze, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
ostrošílast, *adj.* feingespitzt, *Cig.*
ostrộta, *f.* = ostrost, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
ostroùm, úma, *m.* = ostroumje, *Mur.*, *Jan.*
ostroúmen, mna, *adj.* scharfsinnig, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
ostroûmje, *n.* durchdringender Verstand, der Scharfsinn, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
ostroúmnost, *f.* die Scharfsinnigkeit, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*
ostroûšnik, *m.* derjenige, der ein scharfes Gehör hat, *C.*
ostròv, strọ́va, *m.* die Insel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Met.*, *Jes.*; — stsl.
ostrọ́vast, *adj.* inselförmig: ostrovasta bradavica, die umwallte Papille, *Erj.(Som.).*
ostrovìd, vída, *m.* = ris, der Luchs, *Mur.*
ostrovìd, vída, *adj.* scharfsichtig, *Cig.*
ostrovíden, dna, *adj.* scharfsichtig, *Mur.*, *Cig.*; ostrovidno oko, *Str.*
ostrovídnost, *f.* die Scharfsichtigkeit, *Mur.*, *Cig.*
ostrộvnat, *adj.* inselreich, *Cig.*, *Jan.*; — prim. ostrov.
ostrộvnica, *f.* eine Art scharfes Wiesengras, *C.*; der Ziest (stachys), *Z.*
ostrovòh, vọ́ha, *adj.* mit scharfem Geruchsinn, *Levst.(Zb. sp.).*
ostrozòb, zọ́ba, *adj.* scharfzähnig, *nk.*; ostrozobi polhi, *Jurč.*; — ostrozoba skrb, *Str.*
ostrozộbčast, *adj.* mit scharfen Zähnchen, *Cig.*
ostrộžec, žca, *m.* der Zacken (geogr.), *Cig.(T.).*
ostrọ́žen, žna, *adj.* Sporn-; ostrộžno kolce, das Spornrädchen, *Cig.*
ostrọ́žica, *f. dem.* ostroga; 1) kleiner Sporn, *Valj.(Rad)*; — 2) = ostrožnik, der Ritterspørn (delphinium), *Cig.*
ostrožína, *f.* = ostrožnica, der Brombeerstrauch, *Jan.(H.).*
ostrộžnica, *f.* die Brombeerstaude, die Brombeere (rubus fruticosus), *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Dol.-Erj.(Torb.)*, *Levst.(M.)*, *Notr.*, *Poh.*; — die Ackerbrombeere (rubus caesius), *Tuš.(R.)*; — neko jabolko, *C.*
ostrộžnik, *m.* 1) = ostrogar 1), *Jan.(H.)*; — 2) der Ritterspørn (delphinium consolida), *Cig.*, *Jan.*, *Tuš.(R.)*, *Cv.*
ostrúgati, gam, žem, *vb. pf.* abschaben; o. kožam dlako, *Cig.*; o. kože, die Felle ausfleischen, *Cig.*; o. kopito, den Huf ausschneiden, *Cig.*; — abhobeln, abdrechseln, *Cig.*
ostrúniti, im, *vb. pf.* mit Saiten bespannen, *Cig.*, *Jan.*
ostrûp, *m.* die Vergiftung, *Cig.*
ostrupeníti, ím, *vb. pf.* vergiften, *Jan.*, *M.*, *Bes.*; tisti pogovori so tvoje srce popolnoma ostrupenili, *Škrb.*

ostrúpiti, strûpim, *vb. pf.* vergiften, *Dict.-Mik.*, *Guts.*, *Mur.*, *V.-Cig.*, *Jan.*, *nk.*
ostrupljénje, *n.* die Vergiftung, *Cig.*
ostrupljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* ostrupiti, *nk.*, (ostrupovati) *Z.*
ostrûpnica, *f.* die Vergifterin, *Cig.*
ostrûpnik, *m.* der Vergifter, *Cig.*
ostrupovíti, ím, *vb. pf.* vergiften, *Dict.*
ostrûž, *m.* 1) prva odsekana treska, *C.*; — 2) der entkörnte Maiskolben, *C.*
ostrûžek, žka, *m.* 1) das Abschabsel, *Cig.*; nav. *pl.* ostružki, *Cig.*, *Jan.*; z. B. die Abschabsel von rohen Erdäpfeln, *Ip.-Erj.(Torb.)*; rožni ostruški, die Hornspäne, *Cig.*; glavničarski ostružki so dober gnoj, *Vrtov.(Km. k.)*; srebrni ostružki, die Silberkrätze, *DZ.*; zlatarski ostružki, die Goldschmiedskrätze, *Cig.*; — ostružki, die Drechselabfälle, *Cig.*, *Jan.*; — Hobelspäne, *Cig.*, *Jan.*; (rus.); — 2) der entkörnte Maiskolben, *Goriška ok.-Erj.(Torb.)*.
ostrûži, *f. pl.* die Abschabsel, *Cig.*; (z. B. die abgeschabte Haut der Erdäpfel), *M.*, *Notr.*; — die Hobelspäne, *M.*
ostružína, *f.* der Abfall beim Schaben, Drechseln, *Jan.*; ostružine, Abschabsel, *Z.*; — = luski ječmenovi, *Ig(Dol.)*.
ostrúžiti, im, *vb. pf.* abschaben: o. kože, die Häute abziehen, abfleischen, *Vrt.*
ostrûžje, *n. coll.* = ostružki, Abschabsel, *Cig.*; der Drechselabfall, Hobelspäne, *Jan.(H.)*; — = senen drobiž, senene mrve, das Heuicht, *Rihenberk-Erj.(Torb.)*.
ostrûžnica, *f.* die Drechselbank: les na ostružnici vrteti, *Slom.*
ostȓv, î, *f.* 1) ein dünner Stamm mit Zacken oder Sprießeln, auf welche Garben gesteckt werden, damit sie trocknen, die Hüfelstange, (meist ein junger Baum mit kurz behauenen Ästen); na ostrvi tudi deteljo devajo, da se suši, *KrGora*; — 2) pri kozolcu glavni steber, katerega podpirajo opornice, *Tolm.-Erj.(Torb.)*.
ostȓva, *f.* = ostrv 1), *Mur.*, *Jan.*, *Poh.*
ostrvíca, *f. dem.* ostrv 1), *Jan.(H.)*.
ostrvîčka, *f. dem.* ostrvica, *Mur.*
ostrvníca, *f.* = ostrv 1), *M.*; ne prav do polti obsekana rakla, na kateri se suši detelja ali snopje (nav. ostrnica), *Lož*, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *Nov.*, *Levst.(Pril.)*, *Dol.*, *Notr.*; volkodlak ostrvnico na njivi po božiču mekasti in grize, *LjZv.*
ostȓžek, žka, *m.* 1) nav. *pl.* ostržki, Abschabsel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; kuhinjski ostržki, *Vrtov.(Km. k.)*; — 2) ein verkümmerter Mensch, *Dol.*
ostržíne, *f. pl.* = ostržki 1), *C.*
ostûd, *m.* etwas Ekel Erregendes: das Scheusal, *Cig.*; Niso vedeli ne znali, Kaj in kdo je to — ta ostud, *Npes.-Mik.*; — der Wurm des Maikäfers, der Engerling, *Gor.-Valj.(Rad)*.
ostûd, *f.* das Scheusal, *Gor.-Mik.*; o. in gnusoba, *Rog.-Valj.(Rad)*.
ostûda, *f.* 1) der Ekel, der Abscheu, der Graus, *Mur.*, *Cig.*; — 2) etwas Ekelhaftes: pehar polu ostude in gnusobe, *Valj.(Rad)*; — der Greuel, das Scheusal, *Cig.*; — ein ekelhafter Mensch, *Štrek.*; Da jaz bi se s tako ostudo boril! *Levst.(Zb. sp.)*.
ostúden, dna, *adj.* ekelhaft, scheußlich, *Dict.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; o. kot stara mast, *Guts.*
ostudeníti, ím, *vb. pf.* erkälten, *C.*
ostúditi, im, *vb. pf.* ekelhaft machen, verunreinigen, *Z.*; — o. se = pristuditi se, *Trub.(Post.)*.
ostudljiv, íva, *adj.* mit Ekel verbunden, *Cig.*
ostûdnež, *m.* der Ekelhafte, der Abscheuliche, *C.*, *nk.*
ostúdnica, *f.* 1) ein ekelhaftes Weib, *Valj.(Rad)*; — 2) der Regenwurm, *Cig.*, *Gor.*; — 3) ostudnice, der Blutfleckenausschlag, die Petechen (petechiae), *Mur.*, *C.*
ostúdnik, *m.* 1) ein ekelhafter, abscheulicher Mensch, *Cig.*; — 2) der Engerling, *Cig.*
ostúdnost, *f.* die Ekelhaftigkeit, die Scheußlichkeit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; pregrehe grdobo in ostudnost spoznavati, *Ravn.*
ǫstvar, rja, *m.* der Molukkenkrebs oder Pfeilschwanz (limulus Polyphemus), *Erj.(Ž.)*.
ostváriti, stvârim, *vb. pf.* verwirklichen: ide za to, da ostvarimo veliko misel, es handelt sich um die Realisierung einer großen Idee, *Cig.(T.)*, *nk.*
ostvárjati, am, *vb. impf. ad* ostvariti, *nk.*
ostvarjénje, *n.* die Verwirklichung, die Actiwierung: o. misli, die Hypostase (phil.), *Cig.(T.)*.
ǫstve, stev, *f. pl.* der Dreizack zum Fangen der Fische, die Fischgabel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — die Harpune, *Cig.*, *Jan.*
ósuh, *adj.* etwas trocken, *C.*; osuhe žilice na vejah, *Pirc.*
osúhel, hla, *adj.* = oschel, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
osúhniti, sûhnem, *vb. pf.* = osehniti, *C.*
osúkati, kam, čem, *vb. pf.* 1) zusammendrehen, abdrehen, *Mur.*; — 2) o. se, sich umdrehen, *C.*
osûknjati, am, *vb. pf.* mit einem Rocke bekleiden: osuknjan, *ZgD.*
osûmba, *f.* die Verdächtigung, *C.*
osûmek, mka, *m.* der Verdachtsgrund, *Cig.*
osúmiti, im, *vb. pf.* in Verdacht bringen, verdächtigen, *Cig.*; to bi osumilo moje zdravniške vednosti, *Bes.*
osûmljaj, *m.* der Verdachtsgrund, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*
osúmljati, am, *vb. impf. ad* osumiti; verdächtigen, *C.*
osumljeváti, ûjem, *vb. impf.* = osumljati, *C.*
osûp, *m.* die Überraschung, die Bestürzung, das Entsetzen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Valj.(Rad)*; — prim. stsl. osąpьnêti, erschrecken, *Mik.(Et.)*.
osúpeł, pła, *adj.* erstaunt, überrascht, bestürzt, *nk.*; osuplo koga pogledati, *Svet.(Rok.)*; ves osupel, *Erj.(Torb.)*.
osúpen, pna, *adj.* überraschend, *Jan.*
osúpiti, im, *vb. pf.* in Erstaunen versetzen, überraschen, *Jan.*
osúplost, *f.* die Bestürztheit, das Erstauntsein, *nk.*; kdo popiše njih osuplost? *Erj.(Izb. sp.)*; iznebiti se osuplosti, *Jurč.*

osúpniti, sûpnem, *vb. pf.* 1) sich betroffen finden, erstaunen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; osupnil je, ko sem mu to povedal, *Mik.*; — 2) = osupiti, überraschen, *Jan.*; osupnjen = osupel, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

osúpnjenje, *n.* das Erstaunen, *kajk.-Valj.(Rad)*.

osúpnjenost, *f.* = osuplost, *Cig.*, *Jan.*, *kajk.-Valj.(Rad)*.

osupováti, ûjem, *vb. impf. ad* osupniti 2); überraschen, *Jan.*

osurovęti, ím, *vb. pf.* verrohen, verwildern, *Šol.*

osúšati, am, *vb. impf. ad* osušiti, *Z.*; Osuša mi lice kmetija, *Čb.*

osúšen, šna, *adj.* etwas dürr oder trocken, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Dalm.*; v osušni deželi, *Dalm.*; osušno meso, leto, osušna jesen, *C.*; osušno perilo, halb getrocknete Wäsche, *Svet. (Rok.)*.

osuševânje, *n.* die Trocknung, die Trockenlegung, *Jan.(H.)*.

osušęvati, am, *vb. impf.* = osušati, osuševati, (ujem), *Vrt.*

osuševáti, ûjem, *vb. impf. ad* osušiti, *nk.*

osušîlen, lna, *adj.* zur Trockenlegung gehörig, *DZ.*; osušîlna dela, *DZ.*

osušîtev, tve, *f.* die Trockenlegung, *DZ.*

osušíti, ím, *vb. pf.* trocken machen, abdörren, *Cig.*, *Jan.*; trocken legen, *nk.*; o. se, trocken werden, *Cig.*, *Jan.*; — o. koga, jemanden trocken legen, ausziehen (fig.), *Cig.*

osušníca, *f.* pri strešnem odru spodnja greda, ležeča na zidu, die Mauerbank, *C.*, *Z.*, *Zemon(Notr.)-Erj.(Torb.)*.

osûtek, tka, *m.* 1) das Verstreute, *Mik.*; — 2) eine Hautkrankheit, *Valj.(Rad)*.

osúti, spèm (sûjem), *vb. pf.* 1) rings umschütten; o. krompir, die Kartoffeln behäufeln, *Cig.*; — beschütten: o. s peskom; — nebo se je osulo z zvezdami, *Erj. (Izb. sp.)*; — sich bemächtigen: strah me ospe, *Jan.*; — 2) o. se, abfallen (von Laub, Blüten, Trauben, Samen u. dgl.); grozdje se je osulo, *Z.*; Oh, cvetje je rahlo, Črez noč se ospe, *Greg.*; — sich entlauben: drevje se je osulo, die Bäume haben das Laub verloren; die Blüten verlieren: roža se osuje, *Preš.*; — abrieseln (vom Sande), *Cig.*; herausfallen (vom Samen), *Mur.*; abrispen: oves se osuje, *Cig.*; — 3) o. se, ausschlagen, ausfahren (vom Hautausschlag), *Cig.*, *Jan.*

osutíne, *f. pl.* = osepnice, die Blattern, *C.*

osûtnice, *f. pl.* = osepnice, die Blattern, *C.*

osúžnjiti, im, *vb. pf.* zum Sclaven machen, *C.*

osváčiti se, im se, *vb. pf.* = posvačiti se, sich verschwägern, *Jan. (H.)*.

osvajáč, *m.* der Eroberer, *C.*

osvâjanje, *n.* die Zueignung, die Aneignung, die Eroberung, *nk.*

osvajâtelj, *m.* der Eroberer, *Jan.(H.)*.

osvâjati, am, *vb. impf. ad* osvojiti; 1) sich zueignen, usurpieren, erobern, *nk.*; — 2) o. se, sich frei machen, *Jan. (H.)*.

osvâljek, ljka, *m.* 1) ein gerolltes Stück Teig, *Cig.*, *Gor.*; die Stopfnudel, *Cig.*; — die Pille, *Cig.*, *Nov.*; das Wutzel, *Valj.(Rad)*; — 2) das Pillenkraut (pilularia), *C.*

osvaljkáti, âm, *vb. pf.* (zu Klößchen) zusammenrollen, *Z.*; — špeh je bil ves omazan in osvaljkan, *Andr.*

osvániti, nem, *vb. pf.* anbrechen (o dnevu, solncu), *Z.*, *C.*; — prim. hs. osvanuti.

osvečâva, *f.* die Beleuchtung, die Illumination, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*

osvęčávati, am, *vb. impf.* = osvečevati, *Cig.*

osvečeváti, ûjem, *vb. impf. ad* 1. osvetiti; beleuchten, *Cig.*

osvędočíti, ím, *vb. pf.* 1) o. kaj, von etwas Zeugnis geben, *Jan.(H.)*; — 2) überzeugen, *C.*; — tudi: osvędóčiti, ǫ̂čim, *nk.*

osvęstíti, ím, *vb. pf.* o. koga, zum Bewusstsein bringen, *Cig.(T.)*; o. se, zum Bewusstsein, zur Besinnung kommen, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Izb. sp.)*; nav. osvę́stiti; — hs.

osvèt, svéta, *m.* 1) der Heiligenschein. *M.*; — der Hof des Mondes, *M.*; — 2) = osvit, das beginnende Tageslicht, *Valj.(Rad)*.

osvę̂ta, *f.* die Rache, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*; krvna o., die Blutrache, *Jan*; — hs.

osvę̂tek, tka, *m.* 1) der Vortag eines großen Festtages, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = sopraznik, ein abgebrachter oder ungebotener Feiertag, *C.*

osvę́tel, tla, *adj.* etwas hell, *C.*

osvę́ten, tna, *adj.* 1) feierlich: osvetna prisega, *C.*; — 2) Rache-: osvę̂tni vihar, *Vod.(Pes.)*; — prim. osveta.

osvetînjenec, nca, *m.* der mit einer Medaille Geschmückte, *M.*

osvetínjiti, înjim, *vb. pf.* mit einer Medaille auszeichnen o. schmücken, *M.*, *Navr.(Spom.)*.

osvetîtelj, *m.* der Rächer, *nk.*; — hs.

1. **osvę́titi**, im, *vb. pf.* umleuchten, *Cig.*; beleuchten, *Cig.*, *Jan.*, *M.*; umstrahlen, verklären, *C.*

2. **osvetíti**, ím, *vb. pf.* 1) heiligen, *Mur.*; — 2) rächen, o. se, sich rächen, *Mur.*, *Jan.*, *nk.*; (hs.).

osvę̂tje, *n.* das Weltsystem, das Weltgebäude, *Cig. (T.)*.

osvętlíti, ím, *vb. pf.* 1) glänzend machen, blänken, putzen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) bestrahlen, beleuchten, *Cig.*; ob mesečnem mraku solnčni žarki lune prav ne osvetle, *Ravn.-Valj. (Rad)*; nit, osvetljena z rdečo svetlobo, *Žnid.*; — illuminieren, *Cig. (T.)*.

osvę̂tljaj, *m.* = izpreumljaj, ein lichter Zwischenraum (bei einem Geisteskranken), *Jan.(H.)*.

osvetljâva, *f.* die Beleuchtung: o., katero vzprijema kaka ploskev od druge žareče ploskve, *Žnid.*; — die Illumination, *Jan.*

osvętljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* osvetliti; beleuchten, *Mur.*, *nk.*

osvetljìv, íva, *adj.* rachsüchtig, *nk.*; — prim. osveta.

osvetljívost, *f.* die Rachsucht, *nk.*; — prim. osveta.

osvętlobíti, ím, *vb. pf.* illuminieren, *V.-Cig.*

osvetníca, *f.* die Rächerin, *Jan.*, *Zora*; — hs.

osvetník, *m.* der Rächer, *Mur.*, *Jan.*, *Šol.*; — hs.

osvę́tnost, *f.* die Feierlichkeit (z. B. eines Eides), *C.*

osvetožéljen, ljna, *adj.* = osvetljiv, *Jan.*; — prim. osveta.
osvẹ́žiti, im, *vb. pf.* auffrischen, *Jan.*, *nk.*; — prim. svež.
osvínčiti, im, *vb. pf.* 1) um-, verbleien, *Cig.*; — 2) mit Blei versehen: osvinčen bič, eine Peitsche mit Bleikugeln, *ZgD.*
osvíniti, vînem, *vb. pf.* verrenken, *C.*
osvinjáti, âm, *vb. pf.* besudeln, beschmutzen, *Cig.*, *Jan.*; — bemakeln, *Jarn.*
osvîšek, ška, *m.* omlačen ali otepen snop = otep, *Vas Krn-Erj.(Torb.).*
osvît, *m.* 1) die Morgendämmerung, *Cig.(T.)*, *M.*, *Valj.(Rad)*; — 2) der Schein, *Cig.*
osvîtek, tka, *m.* die Morgendämmerung, *Jan.*, *Cig.(T.).*
osvítniti, svîtnem, *vb. pf.* anbrechen: osvitne dan, *Vrt.*
osvobâjati, am, *vb. impf. ad* osvoboditi, *LjZv.*
osvobọ̑dba, *f.* die Freimachung, die Emancipation, *Cig.*
osvobodîtelj, *m.* der Befreier, *Cig.*, *nk.*
osvobodîtev, tve, *f.* die Freimachung, die Befreiung, *Jan.*, *nk.*; časna o. (od vojaščine), *Levst.(Nauk).*
osvobodíti, ím, *vb. pf.* frei machen, befreien, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*; o. učenca, freisprechen, *Cig.*; — prim. osloboditi.
osvobodníca, *f.* 1) die Befreierin, *Cig.*; — 2) osvobọ̑dnica, der Laßbrief, *Jan.(H.).*
osvobodník, *m.* der Freimacher, der Befreier, *Cig.*, *Jan.*
osvobodnína, *f.* die Freisprechungsgebür, *Cig.*
osvobóden, dna, *adj.* osvobọ̑dnọ pismo, der Laßbrief, *Cig.*
osvobọ̑ja, *f.* die Freimachung, die Emancipation, *Zv.*; ženska o., die Frauenemancipation, *Str.*
osvobojẹ́nec, nca, *m.* der Befreite, der Freigelassene, *Cig.*, *nk.*
osvobojẹ́nka, *f.* die Befreite, die Freigelassene, *Cig.*, *nk.*; — die Emancipierte, *Str.*
osvobojeváti, ûjem, *vb. impf. ad* osvoboditi, (osvobodovati) *Cig.*
osvọ̑jba, *f.* die Zueignung, *Nov.-C.*
osvojénje, *n.* die Aneignung, die Occupation, die Einnahme eines Ortes, *Jan.(H.).*
osvojeválen, łna, *adj.* Eroberungs-: osvojevâłna vojska, *Cig.*
osvojevânje, *n.* das Erobern: osvojevanja željen, eroberungssüchtig, *Cig.*
osvojeváti, ûjem, *vb. impf. ad* osvojiti; 1) sich zueignen, erobern, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — 2) o. se česa, sich von einer Sache frei machen, *Jan.*
osvojevâvec, vca, *m.* der Eroberer, *Cig.*, *Jan.*
osvojîtev, tve, *f.* die Aneignung, die Besitznehmung, die Eroberung, *Cig.*, *Jan.*
osvojiti, im, *vb. pf.* 1) sich zueignen, sich bemächtigen, erobern: o. kaj, o. si kaj, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — hrepenenje, glad osvoji koga, die Sehnsucht, der Hunger bemächtigt sich jemandes, *Vrt.*; — 2) o. se česa, einer Sache loswerden, sich von ihr frei machen, *Jan.*
osvojljìv, íva, *adj.* 1) eroberungssüchtig, *Cig.*; — 2) einnehmend, *Cig.(T.).*

ošáben, bna, *adj.* aufgeblasen, hochmüthig, stolz.
ošábiti, im, *vb. pf.* hochmüthig machen, *Mur.*; sreča jih je ošabila, *Ravn.*; — o. se, hochmüthig werden, *C.*; tako malo se kdo sme ošabiti! *Ravn.*; sich in die Brust werfen, *Cig.*; o. se s čim, auf etwas pochen, *V.-Cig.*, *C.*
ošâbnež, *m.* der Hochmüthige, der Stolze.
ošâbnica, *f.* die Hochmüthige.
ošâbnik, *m.* = ošabnež, *Mur.*, *Jan.*, *Ravn.-Valj.(Rad).*
ošábnost, *f.* der Hochmuth, der Stolz, die Aufgeblasenheit.
ošáliti, šâlim, *vb. pf.* hintergehen, *C.*
ošantáti, âm, *vb. pf.* 1) hinkend umgehen, umhinken, *Cig.*; — 2) hinkend werden, *Cig.*
ošantaváti, âm, *vb. pf.* hinkend machen, živinče s tepenjem o., *BlKr.*
ošárati, am, *vb. pf.* bunt färben, *Z.*
ošârbati, am, *vb. pf.* abprügeln, *M.*, *C.*
ošáven, vna, *adj.* unschmackhaft, ungeschmalzen: ošavna jed, *C.*
oščâglja, *f.* eine Art Frosch, *C.*
oščájati, jam, jem, *vb. impf.*, pogl. oscajati.
oščâp, *m.* kar se oščapne, *C.*; die Prise, *Z.*
oščâpek, pka, *m.* die Prise, *Dol.-Cig.*, *Jan.*, *C.*
oščápen, pna, *adj.* kar se da oščapniti: oščapno drevo, *C.*
oščápiti, im, *vb. pf.* umfassen, (ošapiti) *Fr.-C.*
oščápniti, ščâpnem, *vb. pf.* umfassen, *C.*
oščávanje, *n.* das Zaudern: brez dolzega oščavanja, *Levst.(Zb. sp.)*; — prim. oščajati.
oščâvje, *n.* rastline z velikimi listi, *Pohl.-Valj.(Rad)*; — prim. ščavje.
oščegečkáti, âm, *vb. pf.* = oščegetati, *Cig.*
oščegetáti, etâm, áčem (ẹ́čem), *vb. pf.* durch-, abkitzeln, *Cig.*
oščèk, *m.* der Pfahl, *Z.*; = vod, *Št.-Valj.(Rad).*
oščeníti se, ím se, *vb. pf.* Junge werfen (von der Hündin), *Cig.*
oščèp, ščẹ́pa, *m.* der Speer, *Jan.*, *C.*, *Jurč.(Tug.)*; — prim. češ. oštěp, der Spieß.
oščepátiti, âtim, *vb. pf.* = oščepiti, *C.*
oščepíti, ím, *vb. pf.* = oščapiti, (ošep-) *C.*, *Z.*; o. se, sich herumwinden: oslak se oščepi okoli fižola, *Dol.*; sich umschlingen, *Npes.-Vraz.*
oščẹ́pniti, ščẹ́pnem, *vb. pf.* = oščepiti, (ošep-) *C.*
oščẹ́niti, ščẹ́nem, *vb. pf.* = oščepniti, *C.*
oščẹ̑tati, am, *vb. pf.* aus-, abbürsten, *Jarn.*, *Jan.*, *M.*, *DZ.*
oščẹ̑titi, im, *vb. pf.* = oščetati, *Cig.*
oščẹ́vati, am, *vb. impf.* = oščajati, oscajati, *C.*, *Rib.-M.*, *Lašče-Erj.(Torb.).*
oščìp, ščipa, *m.* eine Traubengattung, (ošip) *Ip.-C.*, *Vrtov.(Vin.).*
oščípati, pam, pljem, *vb. pf.* bekneipen, bezwicken.
oščipávati, am, *vb. impf. ad* oščipati, *Cig.*
oščîpce, *adv.* abzwickend, *Mik.*
oščîpec, pca, *m.* ein Werkzeug zum Abpflücken der Äpfel, der Apfelbrecher, *Cig.*
oščítiti, ščîtim, *vb. pf.* mit einem Schilde versehen, schilden, *Cig.*

oščívati, am, *vb. impf. ad* oscati; 1) bepissen, *Cig.*; pes oščiva ogle, *BlKr.*; — 2) o. se, harnen, *M.*
oščŕbati, am, *vb. pf.* schartig machen, ausscharten, *Cig.*; — prim. oškrbati.
oščrbíniti, înim, *vb. pf.* = oščrbati, *M.*
oščŕbiti, im, *vb. pf.* = oščrbati: o. skledo, nož, *C.*
ošemáriti, ârim, *vb. pf.* = v šemo napraviti koga, maskieren, *Polj.*
oščúliti, ûlim, *vb. pf.* = oštuliti, stutzen: oščuljeno oblačilo, *C.*; (ošuliti, *Z.*).
ošeméti, ím, *vb. pf.* närrisch werden, *Polj.*
ošẹ́miti, šẹ̑mim, *vb. pf.* verlarven, vermummen, maskieren: o. koga, o. se, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *C.*
ošẹ́pati, am, *vb. pf.* hinkend werden; vol je ošepal; bolezen na parkljih stori, da živinče šepa, *Levst.(Nauk).*
ošepavẹ́ti, ím, *vb. pf.* hinkend werden, *C.*; konj je ošepavel, *Bes.*
ošepiti, im, *vb. pf.* pogl. oščepiti.
ošepniti, nem, *vb. pf.* pogl. oščepniti.
ošẹ̑sten, stna, *adj.* ošestno blago, vergängliches, hinfälliges Gut, *C.*
ošẹ̑stkati, am, *vb. pf.* abzirkeln, *Z.*
ošẹ̑škati, am, *vb. pf.* abprügeln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Kr.*
oškovati se, ûjem se, *vb. impf.* faul bei der Arbeit sein, unschlüssig sein, *C.*; — prim. šeškati 2).
ošèv, švà, *m.* = obšev, der Besatz, die Garnitur (z. B. eines Hutes), *Cig.*, *Jan.*
ošíbati, šîbam, *vb. pf.* mit der Ruthe abstäupen, *Cig.*
ošibíti, ím, *vb. pf.* biegen, *jvzhŠt.*; verbiegen, *Z.*
ošîbka, *f.* ein fehlerhafter Bug, *Z.*
ošîbkati, am, *vb. pf.* schwächen, *Vod.(Izb. sp.)*; — prim. šibek.
ošȋjnik, *m.* das Halsband (für Hunde), *Cig.*
ošíniti, šînem, *vb. pf.* 1) mit einem langen, dünnen Gegenstande einen Streich versetzen, abschmitzen, *Z.*, *Gor.-Levst.(Rok.)*; o. koga po rokah s šibico, *Vrt.*; übhpt. einen Schlag versetzen: tako te bom ošinil, da boš Benetke videl, *BlKr.*; — (fig.) o. zavidnike, *Zora*; — streifen: strela ošine lipo, *Let.*; v tem hipu trešči v drevo in ošine pastirja, *Vrt.*; — 2) o. se, sich abstreifen: suha strn, če se varno ne nosi, rada se ošine, t. j. zrnje odpade, *BlKr.*; — preja se ošine na vretenu (springt ab), *BlKr.*
ošíšati, am, *vb. pf.* die Haare kurz abschneiden, *Cig.*
ošîškati, am, *vb. pf.* = ošišati, *Dol.*
ošíti, šîjem, *vb. pf.* = obšiti, *Mur.*, *Cig.*
ošiv, šíva, *m.* = obšiv, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
ošívati, am, *vb. impf. ad* ošiti, *Mur.*, *Cig.*
oškilẹ́ti, ím, *vb. pf.* schielend werden, *C.*
oškíliti, škîlim, *vb. pf.* schielend gewahren, *C.*
oškítiti, škîtim, *vb. pf.* = oščititi, *Cig.*
oškǫ̑da, *f.* die Beschädigung, *C.*
oškǫ̑dba, *f.* die Beschädigung; majhna o., leichte Beschädigung, *Cig.*
oškǫ́diti, škǫ̑dim, *vb. pf.* beschädigen; oškojen, beschädigt, *jvzhŠt.*
oškǫ̑dnica, *f.* die Beschädigerin, die Verletzerin, *Cig.*
oškǫ̑dnik, *m.* der Beschädiger, der Verletzer, *Cig.*
oškǫ́dovanec, nca, *m.* der Beschädigte, *Jan.(H.).*
oškǫ́dovanje, *n.* die Beschädigung, *Jan.(H.).*
oškǫ́dovanka, *f.* die Beschädigte, *Jan.(H.).*
oškǫ́dovati, ujem, *vb. pf.* beschädigen, benachtheiligen; — verletzen, *Cig.*
oškǫ́dovavec, vca, *m.* der Beschädiger, *Cig.*
oškǫ̑mpati, am, *vb. pf.* glatt abscheren, *Gor.-Z.*; (oškombati) *C.*, *Nov.*; (prim. škompa = škopa?).
oškǫ́rnjičati, am, *vb. pf.* mit Stiefeln versehen: oškornjičan, gestiefelt, *C.*
oškrábati, am, *vb. pf.* bekratzen, *Cig.*, *ogr.-C.*; — oškraban kruh, ein Brot mit abgeraspelter Rinde, das Raspelbrot, *Cig.*
oškrâmpati, am, *vb. pf.* = oškrabati; (mit Nägeln, Klauen, Dornen) bekratzen, *C.*
oškrámpniti, škrâmpnem, *vb. pf.* kratzen, ritzen, *C.*; — prim. oškrampati.
oškrápeł, pla, *adj.* rindig, krustig, *Z.*, *C.*; oškrapla zemlja, infolge der Dürre rauher, spröder Boden, *C.*, *Z.*; rauh: oškrapla jedra, *Glas.*; — prim. škorlup.
oškrápniti, škrâpnem, *vb. pf.* krustig, rindig, rauh werden, *C.*; zemlja oškrapne, *C.*
oškŕbati, am, *vb. pf.* = oškrbiti, *Z.*
oškŕbiti, im, *vb. pf.* schartig machen, *Jan.*, *Lašče-Levst.(Rok.)*; o. skledo, oškrbljena majolika, *BlKr.*
oškrbljáti, âm, *vb. pf.* schartig machen: o. steklo, das Glas abbrechen, abfiedern, abfügen, *Cig.*; — durch Benagen schartig machen, *Jan.*
oškrd, *m. Jan.(H.)*, pogl. oskrd.
oškrlátiti, âtim, *vb. pf.* 1) v škrlat obleči, bepurpuren, *Cig.*; — 2) purpurroth machen, *Cig.*
oškŕljiv, *adj.* heiklich beim Essen, *M.*, *C.*, *Ig (Dol.).*
oškrnévzati, am, *vb. pf.* durch Beschneiden verunstalten, *Gor.-Cig.*, *ZgD.*; — prim. oškrniti.
oškŕniti, škȓnem, *vb. pf.* abbröckeln; oškrnjen, abgenagt, *Dict.*; — quetschen (z. B. zwischen der Thüre), *C.*
oškŕnjati, am, *vb. pf.* benagen, anfressen, *Štrek.*; podgana je oreh oškrnjala, *Cig.*
oškrnjícati, am, *vb. pf.* zustutzen, *Ravn.-Cig.*
oškrofotáti, âm, *vb. pf.* = oškropotati, *Mur.*
oškropíti, ím, *vb. pf.* bespritzen.
oškropotáti, âm, *vb. pf.* bespritzen, besudeln, *Cig.*
oškroptáti, âm, *vb. pf.* = oškropotati, *Mur.*; s krvjo kaj o., *Burg.*
oškŕtati, am, *vb. pf.* škrtaje oglodati, opraskati, mit einem gewissen Geräusch benagen, bekratzen; o. mizo, steno, *Cig.*; miši so desko oškrtale, *jvzhŠt.*
oškŕten, tna, *adj.* schartig, *Jan.*
oškurš, *m.*, *BlKr.*, pogl. oskoruš.
ošlániti, šlânem, *vb. pf.* mit einer Peitsche oder Ruthe schlagen, *M.*, *Gor.-Levst.(M.).*
ošlàt, šláta, *m.* das Betasten, die Begreifung, *Cig.*, *ogr.-Valj.(Rad).*
ošlátati, šlâtam, *vb. pf.* 1) betasten, befühlen, abgreifen; — o. koga, abprügeln, *Cig.*; — 2) durch Tasten wahrnehmen, ertasten; krajcar

v žepu o.; — ošlatana laž, eine handgreifliche Lüge, *C.*

ošlatováti, ûjem, *vb. impf. ad* ošlatati, betasten, *Mur.*, *Cig.*

ošlẹ́viti se, im se, *vb. pf.* sich betrinken, *M.*, *C.*, *Levst.(Rok.)*; — prim. 2. šleva.

ošlják, *m.* eine Art Distel, *Rib.-Mik.*; die Krebsdistel, die Wegedistel (onopordon acanthium), *Mur.*, *Jan.*; — die Kratzdistel (cirsium lanceolatum, c. palustre), *Josch.*

ošpẹ̑gati, am, *vb. pf.* ausspähen, *Cig.*; bespähen, *C.*; — prim. špegati.

ošpẹgováti, ûjem, *vb. impf. ad* ošpegati, *C.*

ošpẹ́telj, tlja, *m.* das kurze bis zum Bauch reichende Weiberhemd, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*, *Goriš.*; — prim. bav. halspfeit, *Mik.*

ǫ́špice, *f. pl.* die Masern, *Cig.*, *Jan.*, *Kr.*; — prim. ospice.

ošpíčiti, špîčim, *vb. pf.* spitzen, *Cig.*, *Jan.*; (po nem.).

oštarîja, *f.* pogl. ošterija.

oštempljáti, âm, *vb. pf.* abstempeln, *Cig.*

oštẹ́r, rja, *m.* = oštir, *Trub.*

ošteríca, *f.* die Wirtin, *Cig.*, *Dalm.*

ošterîja, *f.* das Wirtshaus; — prim. it. osteria.

osterijáš, *m.* der Schankwirt.

ošterijašíca, *f.* die Schankwirtin, *Prip.-Mik.*

ošterijášiti, âšim, *vb. impf.* Schankwirt sein, *Mur.*

oštẹ́ti, štẹ̑jem, *vb. pf.* ausmachen, auskanzeln, auszanken; hudo o. koga.

oštẹ́vanje, *n.* das Auszanken.

oštẹ́vati, am, *vb. impf. ad* ošteti.

oštẹ́vavec, vca, *m.* der Schelter, *Cig.*

oštevílčiti, îlčim, *vb. pf.* mit Zahlen versehen: strani o., paginieren, *Cig.(T.)*.

oštevíliti, îlim, *vb. pf.* mit Zahlen (Nummern) versehen, numerieren, *DZ.*

oštevîlkati, am, *vb. pf.* benummern, *Cig.*

oštír, rja, *m.* der Schankwirt.

oštîrka, *f.* die Schankwirtin.

oštǫ́ren, rna, *adj.* = neroden: o. človek, oštorne besede, *Polj.*

oštorẹ́ti, im, *vb. pf.* zum Klotz werden, verstocken, *Guts.*, *Mur.*, *Cig.*; — erstarren, *Cig.*

oštrẹ́kel, kla, *adj.* 1) spitzig, *Cig.*; oštrekla noga, ein dünner Fuß ohne Wade, das Spillenbein, *Karn.-Cig.*; o. človek, ein langer, hagerer Mensch, *C.*; — 2) ausgelassen, boshaft, *Z.*; — prim. ostrekel.

oštrẹ́kniti, štrẹ̑knem, *vb. pf.* entlauben: vejo o., *C.*

oštŕkati, štȓkam, *vb. pf.* mit dünnen Strahlen bespritzen.

oštrofáti, âm, *vb. pf.* bespritzen, besudeln, *Z.*

oštúliti, štûlim, *vb. pf.* abstutzen: konju rep o., *Cig.*

oštûpati, am, *vb. pf.* s štupo potrositi; pfeffern, *Cig.*, *Levst.(Rok.)*.

ošûkati, am, *vb. pf.* abstutzen: o. hlod, *Cig.*; — prim. ošuliti.

ošúliti, ûlim, *vb. pf.* stutzen, *Z.*; ošuljen, gestutzt, *C.*; ošuljena [illegible], *Z.*; — ošuljen sod, ein nicht gleichmäßig rundes Fass, *C.*; — nam. oščuliti.

óšva, *f.* = ošev, der Aufsatz am Hemde, *Valj.(Rad)*.

ošvígati, švîgam, *vb. pf.* mit der Ruthe Streiche geben, abstäupen, *Cig.*, *M.*, *Dol.*

ošvígniti, švîgnem, *vb. pf.* einen Ruthen- oder Peitschenhieb geben, *Z.*, *Dol.*

ošvîka, *f.* dolga in tenka šiba, *Volče(Tolm.)-Erj.(Torb.)*.

ošvíkati, švîkam, *vb. pf.* = ošvigati, *Z.*

ošvŕkati, švȓkam, *vb. pf.* 1) mit einzelnen Strahlen einer Flüssigkeit begießen, *Z.*; — bepissen, *Z.*; — 2) o. koga, jemandem mit einer Ruthe o. Peitsche Schläge geben, *Jarn.*, *Jan.*, *Polj.*

ošvŕkniti, švȓknem, *vb. pf.* 1) mit einem Strahl bespritzen, *Z.*; — 2) o. koga, jemandem einen Peitschen- oder Ruthenhieb versetzen, *Z.*

otájati, tâjam, jem, *vb. pf.* aufthauen machen, abthauen: solnce je okna otajalo, *Cig.*; — nav. o. se, aufthauen; led se je otajal; — jeziki se otajajo, man wird gesprächig, *Jurč.*

otâjek, jka, *m.* das Thauwetter, *Jan.(H.)*.

otâjen, jna, *adj.* geheim, *Habd.-Mik.*

otâjnik, *m.* = tajnik, der Secretär, *ogr.-C.*

otâjnost, *f.* das Geheimnis, *kajk.-Valj.(Rad)*.

otâjstvọ, *n.* das Geheimnis, *kajk.-Valj.(Rad)*; — das Mysterium, *h. t.-Cig.(T.)*; das Sacrament, *C.*

otalína, *f.* ostanki v topilnicah, das Hüttenafter, *Cig.*

otalíti se, ím se, *vb. pf.* aufthauen, *Mur.*, *Volk.-M.*; pozeb se pozna pri rastlini še le tedaj, ko se otali, *SlGosp.*

otámast, *adj.* betäubt, *Z.*

otâmica, *f.* die Betäubung, *C.*, *Z.*

otámiti, im, *vb. pf.* betäuben, *Naprej-C.*

otámniti, im, *vb. pf.* = otemniti, *Cig.*, *M.*

otániti, nem, *vb. pf.* retten, befreien: o. ovco, ki je med trnje zašla, *Notr.*; — prim. oteti?

otánjiti, im, *vb. pf.* = otanjšati, *Jan.(H.)*.

otânjšati, am, *vb. pf.* verdünnen, *Cig.*

otântati, am, *vb. pf.* überlisten, *Gor.*

otâra, *f.* das Flachsbrecheln, *Z.*

otârnica, *f.* das Mahl, welches man am Ende des Flachsbrechelns gibt, *M.*

otáv, táva, *m.* die Erquickung, die Auffrischung; dež je otav zemlji, *ogr.-C.*

otâva, *f.* das Grummet; otavo kositi.

otâvčič, *m.* 1) trava tretje košnje, das Nachgrummet, das Spätgrummet, *Mur.*, *Cig.*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — 2) der Löwenzahn (leontodon sp.), *Koborid-Erj.(Torb.)*.

otâvec, vca, *m.* das Nachgrummet, *C.*

otâvek, vka, *m.* = otavec, *C.*

otáven, *adj.* 1) jung, frisch, *C.*; otavni dan, der dämmernde Tag, *C.*; — 2) erfrischend, erquickend, *ogr.-C.*; — 3) Grummet-: otâvna košnja.

otâvica, *f.* 1) *dem.* otava; — 2) = otavčič, otavič, *Mur.*

otâvič, *m.* das Nachgrummet, *C.*, *Mik.*, *Št.*

otâvišče, *n.* die Grummetwiese nach der Mahd, *Cig.*

otáviti, tâvim, *vb. pf.* erquicken, auffrischen, laben, stärken, *ogr.-Mik.*, *C.*; želenje o., den Wunsch befriedigen, *C.*; o. koga od gladu,

jemandem den Hunger stillen, *C.*; — o. se, sich erquicken, sich laben, sich stärken, *C.*; o. se z mlekom trsa, *ogr.-Mik.*; — o. se, = zrediti se, *Vrt.*

otávljanje, *n.* das Erquicken, *ogr.-Valj.(Rad).*

1\. **otávljati,** am, *vb. impf. ad* otaviti; 1) erquicken, laben, stärken, *ogr.-Valj.(Rad)*; dež suho zemljo otavlja, otavljajoče mleko, *ogr.-C.*; — 2) lindern, heilen: bolezni o., hrome ljudi o., *ogr.-C.*

2\. **otávljati,** am, *vb. impf.* 1) verzögern, verschieben: otavljanemu delu rogi rastejo, *C.*; — 2) o. z delom, mit einer Arbeit zögern, langsam arbeiten, *vzhŠt.-C.*; — o. se, = obotavljati se, zaudern, *C.*

otâvnica, *f.* der Augentrost (euphrasia officinalis), *C., Medv.(Rok.).*

otâvnik, *m.* der Monat August, *C.*

otâvnjak, *m.* = otavnik, *C.*

otebica, *f.* neka bela cvetlica (Edelweiß? tudi: oteblica), *Fr.-C.*

ótec, tca, *m.* = oče, *ogr.-C.*

otec, *adv.* = odsod, odtod, *ogr.-C.*

otéči, téčem, *vb. pf.* aufschwellen (vom menschlichen und thierischen Körper); otékel, tékla, geschwollen; otekla noga; otekle lase imeti, einen Katzenjammer haben, *Cig.*

ọtek, *m.* = votek, *M.*

otèk, tẹka, *m.* = otok, die Geschwulst, *Valj. (Rad).*

otẹkanje, *n.* das Anschwellen.

otẹkati, tẹkam, *vb. impf. ad* oteči; anschwellen; rana oteka; noge mi otekajo.

otẹklica, *f.* das von höher liegenden Orten zusammengeflossene Wasser, *C.*

oteklína, *f.* die Geschwulst.

oteklínast, *adj.* 1) geschwulstartig, *Mur.*; — 2) voll Geschwülste, *Mur.*

oteklọst, *f.* die Aufgeschwollenheit, *Jan.(H.)*; die Geschwulst, *Dict.*

ọtel, tla, *adj.* = votel, hohl.

otêlec, lca, *m.* der Retter, *Vod.(Izb. sp.).*

otelíti se, ím se, *vb. pf.* werfen (von der Kuh), kalben: krava se je otelila, *Mur., Cig., Jan., Gor., Dol.*

otêma, *f.* die Rettung, *C.*

ótema, *f.* einige Finsterniss, *C.*

otêmati, mam, mljem, *vb. impf. ad* oteti; 1) wegnehmen: Turki so jim po sili otemali vse, kar so mogli, *Navr.(Let.)*; — 2) retten, *Cig.*; — 3) o. komu kaj, jemandem etwas widerwärtig o. ekelhaft machen, *C.*; — o. se, sich sträuben, *C.*; — o. se, widerstehen: jed (jesti) se mi otema, *C.*

otêmavec, vca, *m.* der Retter, *C.*

otemčljìv, íva, *adj.* ekelhaft, *C.*; — prim. otemati 3).

ótemen, mna, *adj.* etwas finster, etwas dunkel, *Jan.*; bilo je že ótemno, *vzhŠt.-C.*

oteméti, ím, *vb. pf.* = otemneti, *Vrt.*

otemíti, ím, *vb. pf.* verdunkeln, verfinstern, *Vrt.*; časih svetloba svetlobo otemi, *Žnid.*

otêmki, *m. pl.* kar se otme, das Gerettete, *C.*

otemnênje, *n.* die Verfinsterung, *Cig.*

otemnẹti, ím, *vb. pf.* finster werden; otemnelo je, es wurde dunkel; — dunkelfarbig werden: otemnela kri, das Venenblut, *Cig.(T.)*; — zrcalo otemni, der Spiegel wird blind, *Cig.*

otemnévati, am, *vb. impf. ad* otemneti, finster o. dunkel werden, sich trüben, *Jan., nk.*

otêmnik, *m.* der Retter, *C.*

otemníti, ím, *vb. pf.* verfinstern, verdunkeln, *Mur., Cig., Jan.*; o. oči, die Augen blenden, *Cig.*

otemnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* otemniti; verfinstern, verdunkeln, (-mnovati) *Mur.*

otẹnjanína, *f.* der Schattengrund, *C.*

otẹ́njati, am, *vb. pf.* schattieren, *Cig.(T.)*; — prim. tenja.

otẹnjâva, *f.* die Schattierung, *Cig.(T.).*

otẹnjávanje, *n.* das Schattieren, die Schattierung, *Cig.(T.).*

otẹnjávati, am, *vb. impf.* = otenjevati, *Cig.(T.).*

otẹnjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* otenjati, *Jan.(H.).*

otèp, tẹ́pa, *m.* das Strohbund.

otẹpáč, *m.* das Holz, mit welchem die Garben ausgeklopft werden, der Abklopfer, *Cig., C.*; z lesenimi otepači otepe osmukajo, da kaj klasja ali zrnja na njih ne ostane, *Ravn.(Abc.).*

otẹpâlnica, *f.* eine Stange zum Abklopfen des Obstes, *C.*

otẹpâlnik, *m.* ein Abklopfwerkzeug, *Cig.*

otẹ́panje, *n.* 1) das Abprügeln; — der Raufhandel, der Kampf: moje otepanje z Brdavsom vem da je imena vredno, *Levst.(Zb. sp.)*; — das Ausklopfen; — das Herabschlagen; o. rehov; — 2) das Herumschlagen (z. B. mit den Händen); — die Weigerung; — die Widerwärtigkeit, die Plage: mnogo otepanja imeti s tožbami, mit Processen viel Plackereien haben, *Levst.(LjZv.)*; prizadeti mnogo otepanja in ohodkov, *Levst.(Zb. sp.)*; — 3) das Beschmutzen: die Verunglimpfung, o. bližnjega, *kajk.-Valj.(Rad).*

otẹ́pati, tẹ̑pam, pljem, *vb. impf. ad* otepsti; 1) o. koga, abprügeln, *Cig., Jan.*; na nedolžnih otročičev dan hodijo otroci po hišah otepat, *Št.-Navr.(Let.)*; — ausklopfen, snope o.; predivo o., den Flachs schwingen, *Cig.*; — herabschlagen: orehe, želod o.; — = hlastno jesti; žgance o.; — 2) herumschlagen; z rokami o.; krava z repom oteplje; — o. se, sich wehren, sich weigern, *C.*; muham se o., *Z.*; braniti in o. se, *Zv.*; — o. se česa, sich zu erwehren suchen, *C.*; etwas los zu werden suchen, *C.*; — o. se s kom, sich abgeben, *Jan.*; sich abplagen: ukvarjam in otepljem se z revščino, *Levst.(Zb. sp.)*; — o. se, faul sein, *C.*; — 3) o. se, sich im Gehen die Kleider beschmutzen, *Z.*; — 4) = hlastno jesti, *Dol.*

otepávati, am, *vb. impf.* = otepati, *Z.*; — = hlastno jesti: o. velik kos ajdovega kruha, *Andr.*

otẹ́pavec, vca, *m.* einer, der Obst herabschlägt o. abklopft, *C.*

otẹ̑pek, pka, *m.* nav. *pl.* otepki; 1) herabgeschlagene Früchte, *Cig.*; — 2) lange Rockschöße: dolgi otepki duhovnikove suknje, *Jurč.*

otepíne, *f. pl.* ausgeklopfte Garben, *Mur.*
otę̂pka, *f.* = tepka, die Mostbirn, *C.*
otepljìv, íva, *adj.* faul, *C.*; — prim. otepati 2).
otepljívost, *f.* die Faulheit, *C.*
otę̂pnica, *f.* der Unschuldigekindertag, *Jan.*, *Saleška dol.(Št.)*
otépsti, tépem, *vb. pf.* 1) abprügeln, durchprügeln; otepenemu popotniku rane obvezati, *Bas.*; — ausklopfen: žitne snope o.; klasje o., *Ravn.*; o. zrnje iz snopov, *Dol.*; — herabschlagen, abklopfen: orehe, želod o.; — 2) o. se koga ali česa, sich erwehren, *Z.*; sich entledigen, *Z.*, *ZgD.*: — 3) o. se, sich die Kleider beim Gehen benetzen, bespritzen, beschmutzen, *Z.*; vsa sem se otepla, vsa sem otepena, *jvzhŠt.*
oteptáti, âm, *vb. pf.* o. kaj, etwas gehörig treten, *Cig.*
oteráč, *m.* das Handtuch, *Dol.-Mik.*, *jvzhŠt.*
oteráča, *f.* = oterač, *C.*, *BlKr.-M.*
otę̂rnica, *f.* = otarnica, *Cig.*
otès, tésa, *m.* 1) die Behauung, *Jan.(H.)*; — — 2) die Bildung, *Cig.*, *C.*, *Kos.*
otesánost, *f.* die Bildung (als Eigenschaft), *Cig.*
otésati, téšem, *vb. pf.* 1) abzimmern, behauen; — 2) bilden, civilisieren, *Cig.*
otesávati, am, *vb. impf.* = otesovati.
otę̂sek, ska, *m.* der abgezimmerte Stamm, *C.*; — = ostanek polena, iz katerega se treske tešejo, *Valj.(Rad)*; — der Prügel, *C.*
otęsnéti, ím, *vb. pf.* enge werden, *Cig.*
otęsníti, ím, *vb. pf.* verengen, *Z.*
otesnjâva, *f.* die Einengung, die Einschränkung: brez ovir in otesnjav, *Glas.*
otesováti, ûjem, *vb. impf. ad* otesati.
oteščáti se, âm se, *vb. pf.* pogl. odteščati se.
oteščilo, *n.* der Frühimbiss, das Frühstück, *Jan.*
oteščíti se, ím se, *vb. pf.* = oteščati se, *Mur.*
otę̂tba, *f.* die Errettung, die Befreiung, die Erlösung, *Cig.*, *DZ.*
otę̂tec, tca, *m.* der Gerettete, der Befreite, *Cig.*
otę̂tev, tve, *f.* die Rettung, *Jan.(H.)*.
otéti, otmèm, *vb. pf.* 1) retten, befreien; o. koga lakote, *Ravn.*; o. koga pogube, o. hišo ognja, *Cig.*; o. koga smrti, *Levst.(Nauk)*; o. koga iz plamena, *Ravn.*; o. koga iz nevarnosti, *Cig.*; o. se, sich retten; o. se z naglim tekom, *Ravn.-Valj.(Rad)*; sich frei machen, sich befreien, *Cig.*, *Jan.*; volkodlak se otme zverinstva, *LjZv.*; — 2) o. se, widerstehen: otme se mi (jesti, delo) = ogabi se mi, *C.*; — (pomni: *praes.* ótmem, *Kras-Valj.(Rad)*; otámem: to jo otame, *jvzhŠt.*).
otę́tje, *n.* die Rettung, die Befreiung, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
otę̂tnica, *f.* die Retterin, die Befreierin, *Cig.*
otę̂tnik, *m.* der Retter, der Befreier, *Cig.*
otetnina, *f.* die Rettungsgebür, die Berggebür, *Cig.*, *DZ.*
otę̂tščina, *f.* = otetnina, *Cig.*
otę̂tva, *f.* die Rettung, *Jan.*, *C.*
otę́vati, am, *vb. impf. ad* oteti; = otemati, otimati, retten, befreien, *Cig.*, *Jan.*; Bog me je otel od vsega zlega, *Ravn.*; o. lakote, *Ravn.*

otevljáti, âm, *vb. pf.* redselig besprechen, beplappern: stare babe vse otevljajo, *Gor.*
otevrę̂, *adv.* = otovre, *Levst.(Rok.)*.
otę̂vščina, *f.* = otetnina, *Cig.*
otę́zati se, am se, *vb. impf.* zaudern, Ausflüchte suchen, *C.*
otę́žati, am, *vb. pf.* = otežiti, *Cig.*
otežáti, ím, *vb. pf.* schwer werden, *Vrt.*
otežčáti, âm, *vb. pf.* schwer werden, *Erj.(Min.)*.
otežíti, ím, *vb. pf.* beschweren, *ogr.-M.*; — erschweren, *Cig.*, *Jan.*
otežkǫ́čiti, ǫ̂čim, *vb. pf.* erschweren, *DZ.*, *Zv.*
otíčje, *n.* = natičje, *GBrda.*
otîlnik, *m.* = zatilnik, das Hinterhaupt, das Genick, *Cig.*, *C.*; ulomiti si o., *Ravn.*
otimáč, *m.* 1) die Raubmöve (lestris), *Erj.(Z.)*; — 2) der Moschuskäfer oder Puppenräuber (calosoma sycophanta), *Erj.(Ž.)*.
otîmati, am, *vb. impf. ad* oteti, = otemati, *Cig.*; široko razprostrte roke ga otimajo, da popolnoma ne izgine v snežnih brezdnih, *LjZv.*
otîmec, mca, *m.* der Retter, *C.*, *SlN.*
otîmka, *f.* die Errettung, *C.*
otînek, nka, *m.* 1) die glühende Kohle, *Valj.(Rad)*; — 2) otinki = slabo sadje, ki pred časom nezrelo popada z drevja, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *C.*, *Dol.-Nov.*
otip, típa, *m.* 1) die Befühlung, *Cig.*; mehkega otipa, weich anzufühlen, *Cig.*; — 2) der Tastsinn, *Mur.*, *Jan.*, *Sen.(Fiz.)*.
otípati, tîpam, pljem, *vb. pf.* = obtipati; 1) betasten, befühlen; otipajte me! *Krelj*; — 2) durch Befühlen wahrnehmen, *Cig.*
otipávati, am, *vb. impf. ad* otipati; befühlen, betasten, *Cig.*
otípen, pna, *adj.* tastbar, *Cig.(T.)*.
otîpkati, am, *vb. pf* betupfen, *Cig.*
otípnost, *f.* die Tastbarkeit, *Cig.(T.)*.
otîpoma, *adv.* handgreiflich, *Cig.*, *C.*
otiráč, *m.* = oterač, *Cig.*, *C.*, *Nov.*, *Dol.*
otiráča, *f.* = oterača, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
otirâlnica, *f.* das Abwischtuch: das Badelaken, *C.*; — das Schweißtuch, *C.*
otirálo, *n.* das Abwischtuch, der Wischer, *Cig.*, *Jan.*; — das Purificatorium, *C.*, *Burg.*
otîranje, *n.* das Bereiben, das Abreiben; — das Abwischen.
otîrati, am, *vb. impf. ad* otreti; 1) bereiben: o. z votličem, bimsen, *Cig.*; — 2) abwischen, auswischen; solze si o., sich die Thränen aus den Augen wischen; o. dimnik, den Schornstein fegen, *Cig.*; — 3) = treti, brecheln: lan, konoplje o., *Jan.*
otîrek, rka, *m.* 1) der Fußwisch, *Cig.*; — 2) *pl.* otirki = kar se otere, *C.*
otisk, tíska, *m.* der Abdruck (min.), *Cig.(T.)*.
otiska, *f.* die Druckwunde (z. B. von der Beschuhung, vom Sattel), die Contusion, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Notr.*, *Gor.*; otiske po komatu in sedlu, *Strp.*; podplatne otiske na konjskem kopitu, *Levst.(Podk.)*.
otiskálo, *n.* = klešče, die Pflugnarbe, *Štrek.*
otískati, am, *vb. impf. ad* otisniti, *Z.*; — bedrängen: o. deteljne, *Zora.*

otísniti, tîsnem, *vb. pf.* eine Druckwunde verursachen: obutel mu je nogo otisnila, *Vrt.*; — o. se, sich wund drücken, *Z.*; živinče se otisne, *Strp.*
otíščati, ím, *vb. pf.* wund drücken, durch den Druck eine Schwiele verursachen, *Cig.*
otîšen, šna, *adj.* abgelegen, *Jan.*
otîšje, *n.* = zatišje, ein abgelegener Ort: o. za hribom, *Ravn.*
ǫ́tka, *f.* die Pflugreute; (iz: ot-tka, *Mik.*).
ǫ́tkati, am, *vb. impf.* mit einem spitzigen Gegenstande hineinstoßen, stochern, *jvzhŠt.*
otkáti, tkâm, tčèm (tečèm, tkèm), *vb. pf.* ausweben, *Cig.*
otlâč, *m.* = otiska, *Gor.-Levst.(Rok.).*
otléči, otółčem, *vb. pf.* = otolči, *Cig.*
otlík, *m.* der Hohlweg, *ogr.-C.*
otlína, *f.* = votlina, die Höhlung: mozgovna o., die Markhöhle, *Cig.(T.)*; možjanske otline, die Gehirnhöhlen, *Erj.(Som.).*
otlînje, *n.* das Höhlen- o. Grottenterrain, *Bes.*
otlíti, ím, *vb. impf.* = votliti, höhlen, *Jan.(H.).*
otlorǫ̂žec, žca, *m.* otlorožci, Hornthiere, *Cig.(T.).*
otmeník, *m.* = odrešenik, *Dalm.*
otménje, *n.* = odrešenje, *Dict.*, *Dalm.*
otočàn, ána, *m.* der Inselbewohner, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.).*
otočânka, *f.* die Inselbewohnerin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
otočânski, *adj.* die Inselbewohner betreffend, eiländisch, *Mur.*, *Cig.*
otočati, am, *vb. impf.*, *Jurč.*, pogl. obkoljevati.
otǫ̂čec, čca, *m. dem.* otok; 1) eine kleine Insel, *Valj.(Rad)*; — 2) eine kleine Geschwulst, *Valj.(Rad).*
otǫ̂ček, čka, *m. dem.* otok; eine kleine Insel, *Cig.(T.)*, *Zora.*
otǫ́čen, čna, *adj.* 1) inselreich, *Jan.*; — 2) = vzbočen, vrhat, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*; prim. otok 2).
otočíca, *f.* die Flussinsel, *Cig.*
otǫ̂čič, *m. dem.* otok; das Inselchen, *Cig.*, *Jan.*
otočína, *f.* das Inselland, *C.*
otočíšče, *n.* das Inselmeer, *Cig.(T.).*
otǫ̂čje, *n.* die Inselgruppe, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*
otǫ̂čnat, *adj.* inselreich, *Jan.*; otočnato morje, das Inselmeer, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*
otǫ̂dešnji, *adj.* = otodišnji, *Jurč.*
otǫ̂di, *adv.* jüngst, soeben, *Jan.*, *M.*, *Svet.(Rok.)*, *Jurč.*, *Dol.*
otǫ̂dinji, *adj.* = otodišnji, *Svet.(Rok.).*
otǫ̂dišnji, *adj.* was soeben stattfand, *Svet.(Rok.).*
otǫ́hel, hla, *adj.* = soparen, *Soška dol.-Erj.(Torb.).*
otǫ́hlica, *f.* = soparica, die Schwüle (zlasti pred hudo uro, a tudi v zaprti sobi), *Soška dol.-Erj.(Torb.).*
otǫ́hniti se, tǫ̂hnem se, *vb. pf.* = izpriditi se, *Mik.(Et.).*
otòk, tóka, *m.* 1) die Insel; — 2) die Geschwulst; (v tem pomenu tudi: otǫ̂k, *Dict.*, *jvzhŠt.*); — 3) = krog, zid v otòk, = v krog (im Halbkreise), *Koborid-Erj.(Torb.)*; ženske gredo rade v otok (tanzen gern), *Z.*

otǫ̂kar, rja, *m.* = otočan, *Cig.*, *Jan.*, *Vod.(Izb. sp.)*, *Kos.*
otółčenje, *n.* die Quetschung, die Contusion, *Cig.*
otółči, tółčem, *vb. pf.* = obtolči; — abprügeln, *Cig.*
otołčína, *f.* der Fallfleck (z. B. am Obst), *Cig.*
otǫ̂łkljaj, *m.* die Quetschung, die Contusion, *Cig.*
otołstéti, ím, *vb. pf.* fett werden, *Z.*
otołstíti, ím, *vb. pf.* fett machen, mästen, *C.*; otolščen, verfettet, *Let.*; fettig, *Cig.*
otǫ̂łščje, *n.* ein Ort im Walde, wo es gutes Futter gibt, *Cig.*, *C.*, *M.*
otòn, tǫ́na, *m.* = globočina v vodi, tolmun, *Koborid-Erj.(Torb.).*
otopína, *f.* die Lösung: baker se v kislinah topi, in otopine so otrovne, *Erj.(Min.).*
otǫ́piti, im, *vb. pf.* stumpf machen, abstumpfen, *Cig.*; o. se, sich abstumpfen, *Cig.*; otopljen, abgestumpft, *Cig.(T.)*, *Erj.(Min.).*
otopíti se, ím se, *vb. pf.* anfangen zu schmelzen, anschmelzen, *Cig.*
otoplíti, ím, *vb. pf.* erwärmen, *Jan.(H.)*; — o. se, warm werden (vom Wetter), *Gor.*
otòr, tǫ́ra, *m.* 1) die Nuth, *Mik.*; — die Rinne in den Dauben, worin der Gefäßboden gesetzt wird, die Kimme, *Cig.*, *C.*, *Valj.(Rad)*; dno v otore dejati, *Cig.*; — 2) der über den Boden ragende Rand eines Fasses, der Frosch, *V.-Cig.(T.)*; — ótor, tǫ́ra, *Valj.(Rad)*; — prim. votor.
otǫ̂rbati, am, *vb. pf.* mit einem Maulkorbe versehen, *Mur.*, *Cig.*; o. volu gobec, kadar proso mane, *C.*
otǫ́re, *f. pl.* = otor, die Nuth, *Cig.(T.)*, *DZ.*
otorȩ̑, *adv.* um diese Stunde, *Levst.(Sl. Spr.).*
otórej, *adv.* derart: naša pšenica ni otorej (nicht so schön) ko vaša, nisem se nadejal, da bo moj fant otorej (so viel wert), *Levst.(Rok.)*; tudi: otorȩ̑j, *Dol.*; — prim. otovre.
otǫ́riti, im, *vb. impf.* kimmen, gergeln, *Cig.*
otǫ́rljiv, *adj.* = pust, oduren (o človeku), *Rihenberk-Erj.(Torb.).*
otǫ̂rnik, *m.* 1) der den Boden überragende Faisrand, der Frosch, *C.*, *Z.*; — 2) das Werkzeug, mittelst dessen die Kimme (otor) gemacht wird, das Kimmeisen, der Kimmhobel, *Cig.*
otornják, *m.* 1) der Randreif an einem Fasse, *C.*; obroč otornjak, *DZ.*; — 2) der Kimmhobel, *Cig.(T.).*
otǫ̂ški, *adj.* Insel-, *Cig.(T.)*, *M.*, *Jes.*; otoška država, das Inselreich, *Cig.(T.).*
otovoríti, ím, *vb. pf.* mit einer Saumlast beladen, *Jan.*, *M.*; belasten, bepacken, bebürden, *Mur.*, *Cig.*
otovrȩ̑, *adv.* 1) um diese Zeit, *Dol.*; — 2) so viel beiläufig, derart: otovre(j) bomo tudi mi imeli pšenice, *SKr.*; ni bilo otovre dekleta v fari, *Jurč.*; otovre delavnega človeka ne bom dobil za plužne, *Jurč.*; otovre (so viel wert) sem menda uže, kakor oni potepuh, *Jurč.*
otǫ́žen, žna, *adj.* 1) betrübt, missmuthig, niedergeschlagen, traurig; — wehmüthig; otožno

petje; — 2) saumselig, *Mur.*; — kraftlos: o. mraz, *Dict.*

otǫ̑žnica, *f.* das Klagelied, *Jan.*

otǫ̑žnik, *m.* ein grämlicher Mensch, *Cig.*

otǫ́žnost, *f.* 1) die Niedergeschlagenheit, die Betrübtheit, die Schwermuth; — 2) die Saumseligkeit, *Mur.*

otrapáti, âm, *vb. pf.* 1) närrisch werden, *C.*, *Z.*, *Polj.*: eselhaft werden, vereseln, *Cig.*; — 2) = otrapiti, *Cig.*

otrápiti, trâpim, *vb. pf.* bethören, *Mur.*; — hintergehen, prellen, *Cig.*

otrâva, *f.* = otrova, *Levst.(Zb. sp.)*.

otrbáven, vna, *adj.* unschmackhaft, *Jan.*; — = okoren, roh, ungeschickt, *Z.*

ótrd, *adj.* härtlich, *h. t.-Cig.(T.)*.

otȓdba, *f.* das Hartwerden, *Cig.*

otȓdek, dka, *m.* die Verhärtung, *C.*

otrdélost, *f.* die Verhärtung (als Eigenschaft), *Cv.*

otrdéti, ím, *vb. pf.* hart werden, verharten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — srce komu otrdi, *C.*; otrdel, verstockt, *C.*; otrdeli Judje, *Trub.-Mik.*

otȓditi, im, *vb. pf.* hart machen (tudi: otrdíti), *Mur.*

otȓdniti, tȓdnem, *vb. pf.* hart werden, *Jan.*, *C.*; lojevec v ognju jako otrdne, *Erj.(Min.)*.

otrdóbniti, dǫ̑bnem, *vb. pf.* verstockt werden, *Mur.*

otrdogláviti, glâvim, *vb. pf.* bockbeinig oder hartnäckig machen, o. se, hartnäckig werden, *Cig.(T.)*.

otrdovrátiti, vrâtim, *vb. pf.* = otrdoglaviti, *Cig.(T.)*.

ótre, óter, *f. pl.* beim Hecheln abfallender Flachs, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*

otrẹ̑ba, *f.* 1) die Befreiung vom Unbrauchbaren, die Reinigung, *C.*; — 2) die Entleerung (zool.), *Cig.(T.)*; — 3) die Nachgeburt, *Levst.(Rok.)*.

otrẹ̑bek, bka, *m.* 1) kar odpada, kadar se trebi solata, zelje, repa i. t. d., *BlKr.*; das Abklaubsel, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*; otrebki = sadje, katero nezrelo popada z drevja, *C.*, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; — 2) das Excrement, otrebki, die Excremente, *Cig.(T.)*, *DZ.*; mišji o., *Navr. Kop. sp.*; — 3) die Nachgeburt, *Štrek.*

otrẹ̑bež, *m.* = otrebki, das Klauberig, *Cig.*

otrẹbína, *f.* 1) der Abraum, *Cig.*; das Klauberig, *Cig.*; — 2) die Nachgeburt, *C.*

otrẹ́biti, im, *vb. pf.* 1) vom Schlechten, Unbrauchbaren befreien, reinigen, putzen; o. fižol, grah, solato za kuho; o. drevo, an einem Baume die unnützen Äste abschneiden, den Baum ausschneiteln; o. si zobe, sich die Zähne ausstochern; o. ribo, dem Fisch die Eingeweide herausnehmen, *Mur.*, *Cig.*; o. njivo, Steine vom Acker ablesen, *Cig.*; o. jarek, den Graben abschlämmen, *Cig.*; o. kože, die Häute abfleischen, absalzen, *Cig.*; — das Unbrauchbare, Schlechte absondern, entfernen, weglesen, abputzen: mah o. z drevja, die Bäume abmoosen, *Cig.*; — 2) o. se, sich der Excremente entledigen: krava, otrok se otrebi; — 3) o. se, sich der Nachgeburt entledigen: krava se je otrebila, *Cig.*

otrẹ̑bje, *n.* = trabje, *Idrija.*

otrẹ́bljati, am, *vb. impf. ad* otrebiti, *M.*

otrebljeváti, ûjem, *vb. impf.* = otrebljati, *Cig.*

otrẹ̑nek, *m.* oč(es)ni o., der Augenblick, *C.*

otrèp, trépa, *m.* der Augenblick, *Cig.*; na en o., *C.*

otrẹ́palica, *f.* = trepalnica, *C.*

otrẹ́panje, *n.* o. lanu, das Flachsschwingen, *Nov.*

otrẹ́past, *adj.* gerne blinzelnd: otrepaste oči, katere zmerom otrepljejo, *C.*

1. **otrẹ́pati**, trẹ́pljem, otrepáti, âm, *vb. pf.* ausschwingen: štrene o., perilo o., *Cig.*, *Jan.*; o. predivo, *Cig.*, *Jan.*

2. **otrẹ́pati**, trẹ̑pam, pljem, *vb. impf. ad* 1. otrepati, ausschwingen, lan o., *Nov.*

3. **otrẹ́pati**, trẹ̑pam, pljem, *vb. impf.* 1) blinzeln, *C.*; — 2) zittern: noge mi otrepajo od trudnosti, *Npes.-Vraz*; — 3) schütteln, *Bes.*; — z repom o., schwänzeln, *Jan.(H.)*.

otrẹ̑pec, pca, *m.* der Augenblick, *C.*

otrẹ̑pnica, *f.* = trepalnica, *C.*

otrès, trésa, *m.* die Abschüttelung: rosni o., *Cig.*

otrẹ́sati, am, *vb. impf. ad* otresti; 1) abschütteln, abbeuteln; jablane, hruške o.; sadje o.; roso o. rožici, *Čb.-Valj.(Rad)*; — z glavo o., den Kopf schütteln, *Cig.*; — o. predivo, den Flachs schwingen, *Cig.*, *Jan.*; — 2) weg-, abzuschütteln suchen: jarem o., *C.*, *Ravn.-Valj.(Rad)*; (nam. odtresati).

otrẹ́sen, sna, *adj.* o. človek je redkih ter neprijaznih besed, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.

otresíne, *f. pl.* das Ausgeschüttelte, Ausschüttlinge, *Cig.*

otresît, *adj.* barsch, *Cig.*

otrẹ̑ski, *m. pl.* = otresine, *Cig.*

otrẹ́sniti, trẹ̑snem, *vb. pf.* = otresti, abschütteln, *Z.*; — o. se, unwillig erwidern, *Jan.*

otrẹ́sti, trẹ́sem, *vb. pf.* 1) abschütteln, abbeuteln; o. hruško (drevo), o. hruške z drevesa, alle Birnen vom Baume schütteln; — ausschütteln: slamo o., *Cig.*; — ausschwingen; o. predivo, *Cig.*; — o. z glavo, den Kopf schütteln, o. z ramami, die Achseln zucken, *Cig.*; — o. se, sich schütteln; če mu tudi kaj rečem, otrese se, kakor moker pes, (= er macht sich nichts daraus), *jvzhŠt.*; — o. se koga (česa), sich jemanden (etwas) vom Halse schaffen, sich entschlagen, *Cig.*, *Jan.*; — o. se komu, jemandem mit Unwillen erwidern, *BlKr.-M.*; — 2) wegschütteln, abschütteln: jarm o., das Joch abschütteln, *Cig.*; (nam. odtresti, *Mik. V. G. IV. 220.*).

otrẹ́ti, tárem (térem), trèm, *vb. pf.* 1) bereiben, aufreiben, *Cig.*; črevelj me je otrl, *Dol.-Erj.(Torb.)*; otrl si je rano, = odrgnil, otrl se je na sedlu, = dobil je sadno (den Wolf), *Dol.-Erj.(Torb.)*; — 2) abwischen, *Meg.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*: o. roke, *Cig.*; noge komu z lasmi svoje glave otreti, *Krelj*; o. posodo, *Dalm.*; oterite si solze! *Ravn.*; o.

oči, *Jurč.*; — 3) lan o., das Brechen (Brecheln) des Flachses vollenden, den Flachs abbrechen.
otrẹ́v, *adj.* aus grobem, beim Brecheln abgefallenem Flachs (Werg): otreva srajca, *Gor.-Mik.*
otrẹ́zniti, trẹ̑znem, *vb. pf.* o. koga, jemanden nüchtern machen, ihm den Rausch vertreiben, *Mur.*, *C.*; o. se, nüchtern werden, den Rausch verlieren, *Mur.*
otŕgati, tȓgam, *vb. pf.* bepflücken; — o. vinograd, ablesen, *Cig.*
otrînek, nka, *m.* der ausgebrannte Docht oder Span, der entfernt wird, die Schnuppe, *V.-Cig.*, *Jan.*, *C.*, *M.*, *Lašče-Levst.(M.)*, *BlKr.*; zvezdni otrinki, Sternschnuppen, *M.*; — prim. utrinek.
otrinjálo, *n.* die Lichtputze, *Z.*, *C.*
otrínjati, am, *vb. impf. ad* otrniti; 1) luč o., das Licht putzen, *BlKr.-M.*; — 2) prügeln, *Cig.*
otrînjek, njka, *m.* = otrinek, *Cig.*, *Jan.*
otrípati, trîpam, pljem, *vb. impf.* = utripati, *Jan.(H.)*.
ōtrípen, pna, *adj.* Zitter-: otrîpna jegulja, der Zitteraal (gymnotus electricus), *Cig.*; otripni som, der Zitterfisch (silurus electricus), *Cig.*
otrjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* otrditi, *Z.*
otŕkniti, tȓknem, *vb. pf.* hart werden, verharten, *Z.*, *C.*
otȓnek, nka, *m.* = ožarek 2), *C.*
otŕniti, nem, *vb. pf.* 1) o. luč, das Licht putzen oder schneuzen; — 2) (mit einem Stock oder einer Ruthe) schlagen, *Cig.*, *Notr.*; otrni vola! *Vreme-Erj.(Torb.)*; — ausschlagen (o konju), *Polj.*
otŕniti, im, *vb. pf.* s trnjem obložiti (kako drevo, da bi ljudje ne lazili na nje krast ovočja), *Lašče-Erj.(Torb.)*.
otŕnjati, am, *vb. pf.* = otrniti, umdornen, mit Dornen besetzen, *Mur.*, *Cig.*
otȓnkati, am, *vb. pf.* mit dem Nasenring (trnek) versehen: nosnice o., *C.*, *Škrinj.*
otróba, *f.* das Eingeweide, *Cig.(T.)*, *Levst.(Nauk)*, *Erj.(Som.)*; — der Mutterleib, *C.*; („votroba", *Meg.-Mik.*).
otrǫ̑bar, rja, *m.* der Kleienhändler, *Cig.*, *Jan.*
otrǫ̑ben, bna, *adj.* Kleien-.
otrǫ̑bi, *m. pl.* die Kleien; govoriti kakor bi otrobe vezal, otrobe vezati, unzusammenhängendes Zeug reden, *Mur.*, *Cig.*, *nk.*; (otrǫ̑bi, *f. pl.*, *Valj.[Rad]*, *Svet.[Rok.]*, *LjZv.*, *Dol.*).
otróbica, *f. dem.* otroba, *Jan.(H.)*.
otrǫ̑bnat, *adj.* kleiig, *Cig.*
otrǫ̑bnik, *m.* 1) der Kleienkasten, *Jan.*, *C.*; — 2) kruh o., das Kleienbrot, *Cig.*, *C.*
otrobnják, *m.* das Kleienbrot, *Cig.*, *C.*
otrǫ̑bov, *adj.* Kleien-, *Cig.*
otrǫ̑bovec, vca, *m.* das Kleienbrot, *M.*
otročâd, *f. coll.* Kinder, *C.*, *Zora.*
otročâj, *m.* das Kind; tolpa poljanskih otročajev, *LjZv.*; der Fratz, *Cig.*
otročâjast, *adj.* kindisch, *SlN.*
otročâjski, *adj.* kindisch, *SlN.*
otročânec, nca, *m.* = otroče, *Gor.*

otročarîja, *f.* die Kinderei, der Kinderstreich, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
otročáriti, ârim, *vb. impf.* sich kindisch benehmen, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
otročè, ẹta, *n.* das Kindlein.
otrǫ́čen, čna, *adj.* 1) mit Kindern gesegnet, *C.*, *Z.*; — 2) = otroški, kindlich, *Jan.*
otročeváti, ûjem, *vb. impf.* wie ein Kind handeln, kindeln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; kindern, Kinderpossen treiben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
otročìč, číča, *m. dem.* otrok; das Kindlein.
otročîček, čka, *m. dem.* otročič; das Kindlein.
otročîja, *f.* die Kinderei, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*
otročîn, *m.* ein großes Kind, *C.*
otročína, *f.* die Kindschaft, das Kindesalter, *C.*
otročînstvo, *n.* die Kindheit, *Mur.*, *Jan.*
otročiti, im, *vb. impf.* otroke roditi, *C.*; kindern, *Trub.-Mik.*
otročják, *m.* 1) = otročaj, *C.*; — 2) die Fraisen, *C.*
otrǫ́čji, *adj.* Kindes-, Kinder-; otročji otroci, Kindeskinder, *Dalm.*; otročja igrača, otročja leta; otročja pamet; otročji denar, das Pupillargeld, *M.*; otročja postelja, das Kindbett (po nem.); otročja voda, das Fruchtwasser, *V.-Cig.*; — kinderhaft, *Cig.*, *Jan.*; po otročje, nach Art der Kinder; — kindisch; otročji biti, kindisch sein.
otročle, eta, *n.* = otroče, *C.*
otročljìv, íva, *adj.* mit Kindern gesegnet, *C.*
otrǫ̑čman, *m.* (šaljivo) das Kind, *C.*
otrǫ́čnica, *f.* die Entbundene, die Wöchnerin, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Trub.*, *Dalm.*, *Škrinj.*, *nk.*
otrǫ́čnik, *m.* 1) = otročjak, das Kind, *C.*; — 2) ein kindischer Mensch, *Štrek.*
otročnják, *m.* 1) = maternica, die Gebärmutter, *Cig.*, *Vod.(Bab.)*; otrǫ́čnjak, *Mur.*; — 2) = otročjak 2), die Fraisen, *C.*; — 3) = otročanec, otročaj, *Vest.*; — ein kindischer Mensch, *SlN.*
otrǫ́čnost, *f.* die Kindlichkeit, *Jan.*
otrohnéti, ím, *vb. pf.* anmodern, *Jan.(H.)*.
otròk, róka, *m.* 1) das Kind; *pl.* otroci; imeti s kom otroka, ein Kind von jemandem haben (o nezakonski materi); — 2) der Nebenschößling, *C.*; der Seitenhalm (bei der Hirse), *M.*; — tudi ótrok, róka.
otrokováti, ûjem, *vb. impf.* Kindbetterin, Wöchnerin sein, *C.*
otrǫ́ščina, *f.* die Kindschaft, *Guts.*, *V.-Cig.*, *C.*, *Dalm.*, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; božja o., *Guts.(Res.)*.
otrǫ́ški, *adj.* Kinder-, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; otroška igra, z otroškimi rečmi se pečati, *Dict.*; o. stol, *Cig.*; otroška letca, *Ravn.*; — kindlich, *Jan.*, *Štrek.*; otroška ljubezen, *Jan.*
otrǫ̑štvo, *n.* die Kindschaft, das Kindesalter, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Ravn.*; tudi: otrǫ́štvo, *Valj.(Rad)*.
ótrov, trǫ́va, *m.* das Gift, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Prip.-Mik.*, *BlKr.*; otròv, *M.*
otrǫ̑va, *f.* das Gift, *Habd.-Mik.*; — das Zaubermittel, *C.*
otrovánec, nca, *m.* der Vergiftete, *Levst.(Nauk)*.
otrovânje, *n.* die Vergiftung, *Jan.(H.)*.

otrovánka, *f.* die Vergiftete, *Jan.(H.)*.
otrǫ̑var, rja, *m.* der Giftmischer, *UčT.*
otrǫ̑varstvọ, *n.* die Giftkunde, *Jan.(H.)*.
otrováti, trújem, *vb. pf.* vergiften, *Habd.-Mik.*, *Jan.*, *M.*, *BlKr.*: — mit einem Krankheitsstoffe anstecken, *Vreme-Erj.(Torb.)*.
otrǫ́ven, vna, *adj.* giftig, *nk.*; — ansteckend: otrovna nemoč, *Habd.-Mik.*
otrovílọ, *n.* das Gift, die Giftware, *Levst.(Nauk)*.
otrovíti, ím, *vb. pf.* = otrovati, *Prip.-Mik.*
otrǫ̑vnica, *f.* die Giftmischerin, *Cig.*, *Zv.*
otrǫ̑vnik, *m.* der Giftmischer, *Cig.*
otȓp, tȓpa, *m.* die Starre: vratni o., die Halsstarre, *Cig.*
otȓpel, pla, *adj.* erstarrt, *Jan.*; o. od mraza, *C.*; počasi maha z otrplimi perutimi, *LjZv.*; — verstockt: otrplo srce, *C.*
otȓpen, pna, *adj.* = otrpel, *Jan.*; otrpno srce, *Cig.(T.)*, *Schönl.*, *Jsvkr.*
otrpẹ́ti, ím, *vb. pf.* = otrpniti: otrpeli udje, die erstarrten (abgestorbenen) Glieder, *Vrt.*, („otripeti" *Habd.-Mik.)*.
otrpévati, am, *vb. impf. ad* otrpeti, *Jan.*
otȓplost, *f.* die Erstarrung, die Starrheit, *Jan.*
otrpnḕl, ẹ́la, *adj.* = otrpel, *Jan.*
otrpnẹ́lost, *f.* die Erstarrung, *nk.*
otrpnẹ́ti, ím, *vb. pf.* = otrpniti, *Dict.-Mik.*, *Mur.*, *C.*, *Trub.*
otrpnẹ́vati, am, *vb. impf.* = otrpevati, *Cig.*
otȓpniti, tȓpnem, *vb. pf.* erstarren; roke, noge mi otrpnejo; — verstocken, verstockt werden: o. v hudobiji, *Cig.*; — otrpnjen nam. otrpel.
otȓpnjenje, *n.* das Erstarren; o. udov.
otȓpnjenost, *f.* = otrplost.
otȓpnost, *f.* die Starrheit, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — die Verstocktheit, *Cig.*
otrstíti, ím, *vb. pf.* mit Rohr versehen, berohren: o. strop, *Cig.*
ótruden, dna, *adj.* etwas matt, *Mur.*
otrúditi, trûdim, *vb. pf.* = utruditi, müde machen, abmüden, *Mur.*
otrúti, trújem, *vb. pf.* = otrovati, vergiften, *C.*
otȓzniti, otȓznem, *vb. pf.* ein wenig öffnen: o. vrata, okno, zaveso, *C.*, *Svet.(Rok.)*, (odtrz-) *Bes.*; — prim. otvrzniti in stsl. отъврьзати.
otûdẹ, *adv.* = otudi, *C.*
otûdi, *adv. Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *BlKr.-Mik.*, *ob Krki-C.*; pogl. otodi.
otujíti, ím, *vb. pf.* 1) veräußern, *Cig.*, *DZ.*; — 2) (nam. odtujiti) entfremden, *Jan.*
otûmpati, am, *vb. pf.* = otopiti, *Cig.*
ộtva, *f.* die Ente, *Nov.-C.*, *Levst.(Zb. sp.)*; — prim. hs. utva.
otvārjati, am, *vb. impf. ad* otvoriti, *nk.*
otvésti, otvézem, *vb. pf.* umbinden, *V.-Cig.*, *C.*; o. vrv okoli ramena, okolo vratu, *Šol.*, *Vrt.*; pse o., den Hunden die Halsseile anlegen, sie anhalsen, *Cig.*, *Vrt.*; mittelst eines Strickes, einer Kette anbinden, *Kor.-Jarn.(Rok.)*, *Jan.*; živino o., *Šaleška dol.-C.*; Kratko ga (konja) je otvezla, Da ni mogel trepetati, *Npes.-Schein.*; otvezen pes, der Kettenhund, *Guts.*; — *pren.* o. koga na-se, jemanden ins Schlepptau nehmen, *Jan.*

otvẹ́zati, tvẹ̑zam, *vb. impf. ad* otvesti, *Cig.*, *Jan.*, *C.*
1. **otvòr**, tvǫ́ra, *m.* die Öffnung (tudi: ótvor, tvǫ́ra), *Cig.*, *DZ.*, *Vrt.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. otvoriti.
2. **otvor**, *m. Z.*, *Notr.*, pogl. otor.
otvorītev, tve, *f.* die Eröffnung, *nk.*; — prim. otvoriti.
otvoríti, ím, *vb. pf.* öffnen, eröffnen, *nk.*; (iz od-tvoriti); — hs.
otvǫ̑za, *f.* das Seil, das einem Thiere um den Hals gegeben wird, das Hängeseil, *V.-Cig.*
otvȓzniti, vȓznem, *vb. pf.* ne do tečaja odpreti, halb öffnen, *Mik.*
oubǫ̑žati, am, *vb. pf.* verarmen, *Šol.*, *Vrt.*, *Levst.(Nauk)*; (nav. obožati); — prim. obubožati.
óumen, mna, *adj.* etwas verständig, *C.*
ouzdáti, âm, *vb. pf.* = obuzdati, *ogr.-C.*
ǫ̑v, *pron.* dieser, *ogr.-C.*; tudi: jener, *C.*, *na vzhodu-Mik.*; ov den (dan), vorgestern, übermorgen, *M.*; (ovi, *ogr.-C.)*.
ovácija, *f.* javna poslavitev, die Ovation, *nk.*
ovāče, *adv.* = ovači, *C.*; umsonst, *SlGor.-C.*; — ohne Grund, *SlGor.*
ovāči, *adv.* sonst, *Danj.-Mik.*, *vzhŠt.*; umsonst, *vzhŠt.-C.*; — ohne Grund, *vzhŠt.*
ovâda, *f.* die Anzeige, die Denunciation, *Cig.*, *Jan.*
ovâdba, *f.* die Anzeige, die Denunciation, *C.*, *nk.*
ovâdek, dka, *m.* = ovadba, *Nov.-C.*
ováden, dna, *adj.* verrathend: ovadno znamenje, *Mur.*, *C.*
ovadílọ, *n.* der Verdachtsgrund, *DZ.*
ováditi, vâdim, *vb. pf.* angeben, denuncieren, verrathen, *Cig.*, *Jan.*, *Notr.-M.*, *Prim.-Erj.(Torb.)*, *nk.*
ovadníca, *f.* die Angeberin, *Cig.*, *nk.*
ovadník, *m.* der Angeber, der Denunciant, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*
ovadnína, *f.* der Angeberlohn, *Cig.*
ovadúh, *m.* der Denunciant, der Sykophant, *Cig.*, *C.*, *nk.*
ovadúhinja, *f.* die Denunciantin, *Jan.(H.)*.
ovágniti, vâgnem, *vb. pf.* das Gleichgewicht verlieren, *Blc.-C.*, *Z.*
ovâja, *f.* die Anzeige, die Denunciation, *M.*, *C.*, *Valj.(Rad)*, *Zora*; brezimenska o., eine anonyme Anzeige, *ZgD.*
ovájanje, *n.* das Angeben, das Denuncieren, *Cig.*, *nk.*
ovájati, am, *vb. impf. ad* ovaditi: angeben, denuncieren, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; — zu erkennen geben, verrathen: ovaja se po vnanjem licu, *Erj.(Min.)*.
ovajâvec, vca, *m.* der Angeber, der Denunciant, *Cig.*, *C.*
ovajâvski, *adj.* angeberisch, *Cig.*
ovajâvstvọ, *n.* die Angeberei, *Cig.*
ovajeváti, ûjem, *vb. impf.* = ovajati, *Krelj-M.*
ovâk, *adv.* 1) = tako, *kajk.-C.*; — 2) = drugače, *ogr.-C.*
ovákši, *adj.* 1) dergleichen, *kajk.-C.*; — 2) anders beschaffen, *ogr.-C.*
ovālen, lna, *adj.* podolgovato okrogel, jajčast, oval, *Cig.*, *Vrt.*

ováljati, am, *vb. pf.* abwalken, *Z.*
ovâm, *adv.* hin, *Fr.-C.*
ovárati, vâram, *vb. pf.* = ogoljufati, *Jurč.*; — prim. hs. varati = goljufati.
ovârek, rka, *m.* die Abkochung: ovarki lanenega semena in mleka, *ogr.-C.*
ovaríti, ím, *vb. pf.* brühen, kochen, *Cig.*, *Jan.*; o. si rake, *Danj.(Posv. p.)*; — prim. obvariti, obariti.
ovárovati, ujem, *vb. pf.* = obvarovati, *Cig.*, *Jsvkr.*
övbe, *interj.* o weh! — ei! ovbe, gospod, saj pravim, da ne stori nič škode, *Jurč.*
óvca, *f.* das Schaf; — tolstorepa ovca, das fettschwänzige Schaf, *Erj.(Z.).*
ovceręja, *f.* die Schafzucht, *Nov.-C.*
ovčák, *m.* 1) der Widder, *ogr.-C.*; — 2) = ovčjak 1), der Schafstall, *Mur.*, *C.*, *Ravn.-Valj.(Rad).*
ovčár, rja, *m.* der Schäfer, der Schafhirt.
ovčâra, *f.* die Schafpferche, *Cig.*
ovčárček, čka, *m. dem.* ovčarek; der Schäferbube, *Cig.*
ovčarè, ę́ta, *m.* = ovčarček, *Cig.*
ovčárek, rka, *m. dem.* ovčar, = ovčarček, *Slom.*
ovčaríca, *f.* 1) die Schäferin; — 2) der Planet Mars, *Blc.-C.*
ovčarîja, *f.* die Schäferei, die Schafzucht.
ovčáriti, ârim, *vb. impf.* Schafhirt sein, *Cig.*; Schafzucht treiben, *Jan.*
ovčárka, *f.* = ovčarica 1), *Jarn.*
ovčárnica, *f.* die Schäferhütte, *Cig.*; — die Schafhürde, der Schafstall, *ogr.-C.*
ovčárski, *adj.* Schäfer-; ovčarski pes, der Schäferhund.
ovčârstvǫ, *n.* die Schäferei, die Schafzucht.
ovčè, ę́ta, *n.* ein schlechtes Schaf, *Cig.*
ovčèc, ččà, *m.* neka živinska bolezen, *Kr.*; — pogl. volčič.
ovčę̂n, *adj.* = ovčji: ovčena čreda, *ogr.-C.*
ovčetína, *f.* das Schaffleisch, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Zora.*
ovčevína, *f.* das Schaffleisch, *C.*; — die Schafhaut, das Schafleder, *Jan.(H.).*
ovčíca, *f.* 1) *dem.* ovca; das Mutterlamm, *Cig.*; — 2) ovčice, federige Haufwolken, *Cig.(T.)*; Schäfchen (cirrocumulus), *Jes.*; — 3) die Primel (primula officinalis), *Cig.*, *C.*; (primula acaulis), *Tuš.(R.)*; (primula elatior), *Vrt.*
ovčič, íča, *m.* = ovčec, *Strp.*; — pogl. volčič.
ovčíčica, *f. dem.* ovčica: 1) ein kleines Schäfchen, *M.*; — 2) = ovčica 3), die Schlüsselblume, *Cig.*
ovčína, *f.* das Schaffleisch, *Guts.*, *Valj.(Rad)*; — das Schaffell.
ovčják, *m.* 1) der Schafstall, *Jan.*, *Jap.-C.*; — 2) ǫ́včjak, der Schafmist.
ǫvčji, *adj.* Schaf-: o. sir, der Schafkäse.
ǫvčnica, *f.* 1) = ovčjak 1), der Schafstall, *Danj.-M.*, *Cv.*; — 2) weißes Waldhähnchen (anemone nemorosa), *C.*
ǫ̂včnik, *m.*, ovčniki, die zweiten Zähne der Schafe *C.*
ovčnják, *m.* der Schafstall, *Jan.(H.)*, *ZgD.-C.*

ǫ́vdeka, *adv.* = tukaj, *kajk.-C.*
ǫ́vden, *adv.* = tukaj, *ogr.-C.*
ovdovęti, ím, *vb. pf.* Witwe werden, ovdovela, verwitwet, *Cig.*, *C.*, *nk.*
ovdovičati, im, *vb. pf.* = ovdoveti, *ogr.-C.*
ovę́danje, *n.* die Erhebungen, *DZ.*
ovę́dati, am, *vb. impf. ad* ovedeti; Erhebungen pflegen, zu ermitteln suchen, *Cig.*, *Jan.*; o. o čem, *Erj.(Izb. sp.)*; o. in povpraševati, *LjZv.*
ovę̂dba, *f.* die Erforschung, die Ermittelung, *DZ.*
ovę̂dek, dka, *m.* die Ermittelung, *DZ.*
ovę́deti, ovę́m, *vb. pf.* 1) in Erfahrung bringen, erheben, ermitteln, *Cig.*, *Jan.*, *Naprej-C.*, *DZ.*; mejači so vse čisto ovedeli, *Glas.*; z navodom o. kaj, *Levst.(Nauk)*; — 2) o. se = zavedeti se, zum Bewusstsein kommen, *C.*; — precej se bodo ovedeli, sie werden sich sogleich erinnern, *Svet.(Rok.)*; ovedel se je, das Licht ist ihm aufgegangen, *Temljine (Tolm.)-Štrek.(Let.).*
ovędovânje, *n.* = ovedanje, die Erhebungen, *DZ.*
ovędováti, ûjem, *vb. impf.* auszuforschen suchen, Erhebungen pflegen, *Cig.*, *DZ.*
ovedríti se, ím se, *vb. pf.* = razvedriti se, *Jan.(H.).*
ovę́hniti, vę̂hnem, *vb. pf.* = oveniti, *Jan.(H.).*
ovę̂jati, jam, jem, *vb. pf.* fertig worfeln, ausworfeln.
ovękovę́čiti, vę̂čim, *vb. pf.* verewigen, *Cig.(T.)*, *nk.*; — hs.
ovę́liti, vę̂lim, *vb. pf.* welk machen, *Cig.*; o. drevo = posekati drevo, *Ig(Dol.).*
oveljáti, âm, *vb. pf.* = obveljati, *M.*
oveljáviti, âvim, *vb. pf.* giltig machen, *Cig.*; zur Geltung bringen, *DZ.*
oveljávljenje, *n.* die Giltigmachung, *Cig.*
óven, vna, *m.* 1) der Schafbock, der Widder; tolčeni o., der Schöps, *C.*; — der Widder (astr.), *Cig.(T.)*; — 2) der Sturmbock (aries), *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*; voj(sk)ni o., *Jap.-C.*; — 3) bei einer Presse, die mit Handhaben versehene Schraubenmutter, die mittelst derselben an der Schraube auf und ab gedreht wird, *Dol.*; — der Kelterbaum, vermittelst dessen die Schraube angezogen wird, *Cig.*, *Jan.*; — 4) die Pfahlramme, der Rammklotz, *Cig.*, *Jan.*; o. na vrvi, die Zugramme, *Cig.*; — parni o., die Dampframme, der Dampfhammer, *DZ.*; — samotežni o., der Handbock, *Cig.*; — 5) pri statvah zarezano kolesje, s katerim se vreteno zavira, *Burg.(Rok.).*
ovę̂nčati, am, *vb. pf.* 1) bekränzen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*, *nk.*; — 2) krönen, *Cig.*, *Jan.*, *ogr.-M.*
ovenčávati, am, *vb. impf. ad* ovenčati, *Zora.*
ovenčeváti, ûjem, *vb. impf. ad* ovenčati, *Cig.*
ovenéti, ím, *vb. pf.* = oveniti, *Cig.*
ovę́niti, nem, *vb. pf.* verwelken; — etwas trocken werden (z. B. nach einem Regen): pot ovene, *C.*
ovę̂ra, *f.* = ovira, *Cig.*
ovę̂rati, am, *vb. impf.* = ovirati, *Mur.*, *Cig.*, *Ravn.*
overávljati, am, *vb. impf. ad* overoviti; beglaubigen, *Cig.(T.).*

ovȩ̂rek, rka, *m.* = ovirek, *Mur.*, *Slom.-C.*
overížiti, îžim, *vb. pf.* in Ketten legen, *C.*
overǫ́viti, ǫ̂vim, *vb. pf.* beglaubigen, verificieren, *Cig.(T.)*, *C.*
óves, vsa, *m.* der Hafer (avena sativa); medeni o., der Frühhafer, *Gor.*; o. služiti: o konju, oslu, psu, kadar se na hrbet vrže ter se valja, pravi se, da „oves služi", *Temljine(Tolm.)-Štrek (Let.)*; — divji ali črni o., der Wildhafer, der Rauhhafer (a. strigosa), *Cig.*, *Jan.*; — norski o., die Ackertrespe (bromus arvensis), *Cig.*, *Medv.(Rok.)*.
oveselíti, ím, *vb. pf.* erfreuen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Dalm.*; aufheitern, erheitern, *Cig.*, *Jan.*
oveseljénje, *n.* das Erfreuen, *Slom.*
oveseljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* oveseliti, *Mur.*, *Jan.*
oveslàti, âm, *vb. pf.* = obveslati: rudernd um-, befahren, berudern, *Cig.*
ovȩstíti, ím, *vb. pf.* = obvestiti: benachrichtigen, *Šol.*
ovȩ̂za, *f.* der Einband (von Reben, Bäumen u. dgl.), *C.*; — prim. obveza.
ovȩ́zati, žem, *vb. pf.* = obvezati, umbinden, *Cig.*, *Jan.*; einbinden (von Reben, Bäumen u. dgl.), *C.*
ovȩ́zniti se, nem se, *vb. pf.* sich neigen, sich senken, sich versacken, *Cig.*, *Bes.*
ovezováti, ûjem, *vb. impf. ad* ovezati, = obvezovati, *Cig.*
ovídȩti, vîdim, *vb. pf.* = oskrbeti, besorgen: ne morem vsega o., *GBrda.*
ovîh, *m.* der Umbug, *Cig.*
ovíhati, am, *vb. pf.* herumbiegen, herumbeugen, *Cig.*
ovíhniti, vîhnem, *vb. pf.* das Übergewicht bekommen, umsinken, *Cig.*, *Jan.*; raz konja ovihniti, (ovehniti) *Glas.*
ovijáč, *m.* 1) trsna mladika, ki od korenine požene ter se na kakih osem očes obrezana okoli posebnega kola ovije in priveže, *Št. Jernej (Dol.)*; — 2) der Ableitungscanal an der Straße, *Cig.*, *Z.*
ovijáča, *f.* 1) das weibliche Kopftuch, *Cig.*, *Jap.-C.*; — 2) das Umhängtuch, *C.*; — 3) die Bandage, *jvzhŠt.*; — 4) der Ranken (an der Rebe), *Cig.*, *Jan.*
ovijáčina, *f. coll.* = rastline, ki se okoli grmovja in drevja ovijajo: gosto, z ovijačino zaraščeno grmovje, *Let.*
ovijáłen, łna, *adj.* zum Umbinden dienend: ovijâłna slama, das Packstroh, *Cig.*; — Schling-: ovijalni bob, *Cig.*; ovijalno zelenje, *Let.*
ovijâłnik, *m.* kol, ob katerem se perilo ovija in ožema, der Ringstock, *Cig.*, *Polj.*, *Dol.*
ovijálọ, *n.* 1) kar se okolo vratu ovija, der Shawl: gorko o., *SlN.*; — 2) die Emballage, *C.*
ovijanje, *n.* das Umwickeln, das Umschlingen, das Umranken etc.; — prim. ovijati.
ovíjati, am, *vb. impf. ad* oviti; umwinden, umwickeln; — o. perilo, die Wäsche ringen, *Cig.*, *Polj.*; — o. se, sich um etwas winden oder schlingen, umschlingen, umranken.
ovijâvec, vca, *m.* der Schlinger, *Cig.*
ovijâvka, *f.* das Schlinggewächs, *Cig.*, *Jan.*

ovînčen, čna, *adj.* voll Windungen, *Z.*; ovinčna cesta, *Nov.-C.*
ovînek, nka, *m.* 1) die Windung (z. B. einer Straße); die Krümmung: na ovinku sva se srečala; der Umweg; po ovinkih hoditi; — der Umschweif; brez ovinka, *Levst. (Cest.)*; (nav.) brez ovinkov, ohne Umschweife; — die Ausflucht, die Ausrede, *Cig.*, *Jan.*; — 2) der Schlich, die List: zaviti ovinki, *Schönl.-Valj. (Rad)*; z ovinkom, schlau, *Cig.*; brez ovinkov in zvijač, *Ravn.-Valj.(Rad)*.
ovíniti, im, *vb. pf.* berauschen, *Cig.*, *Jan.*; o. se, sich berauschen, *Cig.*, *Levst.(Zb. sp.)*.
ovînkast, *adj.* 1) voll Windungen: črez Ljubelj drži ovinkasta cesta, *Z.*; — ausschweifend, weitschweifig: o. govor, *Cig.*; — 2) ovinkasta beseda, ein zweideutiges Wort, *C.*; — 3) ränkevoll, *C.*
ovînkati, kam, čem, *vb. impf.* hin- und herspringen: zajec ovinče, *C.*; — herumschwärmen (von jungen Leuten), *Fr.-C.*
ovînkoma, *adv.* auf Umwegen, mit Umschweifen, ausweichend, *C.*
1. **ovîr,** *m.* die Vereitelung, *Cig.*
2. **ovír,** rja, *m. ogr.-C.*, pogl. iver.
ovîra, *f.* die Verhinderung, *Cig.*, *Jan.*; — das Hindernis, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; brez ovire, ungehindert, *nk.*; o. nihanju, das Schwingungshindernis, *Cig.(T.)*.
oviráłen, łna, *adj.* hindernd, hemmend, *Jan.*
ovîranje, *n.* das Verhindern, die Hinderung, die Hemmung, *Cig.*, *nk.*
ovîrati, am, *vb. impf. ad* ovreti; hindern, hinderlich sein, hemmen, *Cig.*, *Jan.*
ovirâvec, vca, *m.* der Hinderer, *Cig.*, *C.*
ovîrek, rka, *m.* die Verhinderung, *Cig.*, *Jan.*; — das Hindernis, der Anstand, *Cig.*, *Jan.*
ovíren, rna, *adj.* hemmend, hindernd, *Cig.*, *Jan.*
ovisȩ́ti, ím, *vb. pf.* = obviseti, *Jan.(H.)*.
ovîtek, tka, *m.* das Herumgewickelte, der Umschlag, die Hülle, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; die Verpackung, *Jan.(H.)*; — o. (las), ein Haarwickel, *Jan.(H.)*.
ovíti, vîjem, *vb. pf.* herumwinden, herumwickeln; nit okolo prsta o.; — umwinden, umwickeln, žico s svilo, drevo s slamo, steber z zelenjem o.; — ovite strune, besponnene Saiten, *Cig.*; — ausringen: perilo o., *Cig.*; — o. se (okolo) koga, česa, jemanden, etwas umschlingen.
ovládati, am, *vb. pf.* o. kaj, Herr werden einer Sache, sich ihrer bemächtigen, *Cig.*, *ogr.-C.*; prim. obladati.
ovladováti, ûjem, *vb. impf. ad* ovladati, *Let.*
ovláženje, *n.* die Befeuchtung, *Cig.*
ovlaževáti, ûjem, *vb. impf. ad* ovlažiti; be-, anfeuchten, *Jan.*
ovlážiti, vlâžim, *vb. pf.* feucht machen, anfeuchten, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; — o. se = zmočiti se, *Vrt.*
ovlẹ́či, vlẹ́čem, *vb. pf.* umziehen: o. kaj s čim, *Cig.*; o. gozd z mrežami, *C.*
ǫ́vlen, *adv.* = tukaj, *ogr.-C.*
ovnár, rja, *m.* der Widderhirt, *Cig.*

ovnič, íča, *m. dem.* oven; 1) das Bocklamm, *Cig.*, *C.*; — 2) die Schraubenmutter, *V.-Cig.*; — der Kelterbaum, vermittelst dessen die Schraube angezogen wird, *Cig.*, *Jan.*; prim. oven 3); — 3) der Schlägel zum Feststoßen des Pflasters, *Cig.*; — 4) das Ringelwidderchen oder der Weißfleck (syntomis phegea), *Erj.(Ž.)*; — ovniči, die Widderschwärmer, *Cig.(T.)*.

ovníček, čka, *m. dem.* ovnič; 1) das Bocklamm, *Cig.*; — 2) neka trta, *Dol.*

ovnína, *f.* das Schaffleisch, *C.*

ovnjáč, *m.* = oven, der Widder, *Nov.*

óvnov, *adj.* Widder=, *Cig.*, *Jan.*; ovnova glava, der Aaskopf (in der Baukunst), *Cig.*

ovnovína, *f.* das Schaffleisch, *Mur.*

óvnovski, *adj.* Widder=, Schöpsen=, *Mur.*, *Rez.-C.*

ovočár, rja, *m.* = sadjar, *Jan.(H.)*; — prim. ovočje.

ovočârstvǫ, *n.* = sadjarstvo, der Obstbau, *Cig.(T.)*, *DZ.*; — prim. ovočje.

ovǫ́čen, čna, *adj.* Obst=: ovǫ̑čni cuker, der Schleimzucker, *Cig.(T.)*; — prim. ovočje.

ovǫ̂čje, *n.* = sadje, das Obst, *Cig.(T.)*, *C.*, *DZ.*, *nk.*; — stsl.

ovǫ̂d, *adv.* = tod, *Prip.-Mik.*; od ovod = od tod, *Habd.-Mik.*

ovodenéti, ím, *vb. pf.* zu Wasser werden, wässerig werden, *Jan.(H.)*.

ovodíti, ím, *vb. pf.* völlig anräuchern, abselchen: meso o., *Cig.*, *ogr.-C.*; ovojeno meso, geräuchertes Fleisch, *DZ.*, *Nov.*

ovǫ̂hati, am, *vb. pf.* 1) beriechen, beschnüffeln; — 2) ausschnüffeln, aufstöbern.

ovohljáti, âm, *vb. pf.* beschnüffeln, *Cig.*

ovòj, vója, *m.* die Hülle, der Umschlag, die Emballage, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*, *nk.*; — das Briefcouvert, *Jan.*, *Slom.-C.*

ovôjček, čka, *m. dem.* ovojek, *Jan.(H.)*.

ovôjek, jka, *m.* 1) die Hülle, *Jan.*, *DZ.*, *Erj.(Som.)*; — das Briefcouvert, *Jan.*; — 2) das Paket, *DZ.*

ovójen, jna, *adj.* zum Umwickeln dienend, *Cig.*; Umhüllungs=, Umschlags=: ovǫ̂jna pola, der Umschlagsbogen, *Jan.(H.)*.

ovólgniti, nem, *vb. pf.* feucht werden, (n. pr. o lesu), *vzhŠt.-C.*, *Blc.-C.*

ovǫ̂skati, am, *vb. pf.* mit Wachs überziehen, *Mur.*, *C.*

ovoščíti, ím, *vb. pf.* mit Wachs glänzend reiben, bohnen, *Cig.*

ovǫ̂za, *f.* das Überband, *Mur.*; — die Schleife, *Cig.*

ovráčati, am, *vb. impf. ad* ovrniti; umkehren: red o., *C.*

ovrâpati se, am se, *vb. pf.* runzelig werden, *Guts.-Cig.*; — prim. vrapa.

ovràt, vráta, *m.* 1) die Umkehr, *C.*; — 2) der Ackerrand, auf welchem beim Pflügen umgewendet wird, das Angewende, *Cig.*

ovrâtek, tka, *m.* das Halsband, *Valj.(Rad)*.

ovráten, tna, *adj.* den Hals umgebend: ovratna ruta, das Halstuch, das Busentuch (der Weiber), *Cig.*

óvrati, *f. pl.* ein Feldweg zwischen Äckern, *vzhŠt.*

ovrâtnica, *f.* das Halstuch, die Halsbinde, *Cig.*, *Jan.*, *DZ.*; das Collare der Priester, *C.*

ovrâtnik, *m.* der Halskragen, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*, *nk.*; — das Halsband, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; pasji o., das Hundehalsband, *Z.*, *C.*; — die Halsbinde, *Cig.*, *Jan.*; — der Ringelstreifen am Halse (z. B. bei Vögeln), *Cig.*

ovratnína, *f.* der Halsschmuck, *Cig.*

ovrẹ́či, vȓžem, *vb. pf.* umwerfen, *M.*; — umstoßen (fig.): o. oporoko, dokaz, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; widerlegen: o. trditev, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*: ablehnen, *DZ.*; abweisen: o. prošnjo, *Z.*; — abstellen: navado o., *Cig.*, *Jan.*

ovrẹ̑tek, tka, *m.* der Absud, das Decoct, *Cig.*

ovrẹ́ti, vrèm, *vb. pf.* abhalten, zurückhalten, *Cig.*, *Jan.*; po sili koga o., *Ravn.*; — verhindern, vereiteln, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *nk.*; on se ne da ovreti, *Burg.*; nič ga ne ovre, dobro delati, *Ravn.*; Bog jim ovre njih nespametni početek, *Ravn.*; verwehren, *ogr.-C.*; o. komu pot, jemandem den Weg verstellen, *Cig.*

ovȓg, vŕga, *m.* = ovrga, *Jan.(H.)*.

ovŕga, *f.* die Umstoßung, die Widerlegung, *Cig.*; o. dvomov, *C.*

ovŕniti, nem, *vb. pf.* verkehren, *C.*

ovročíti, ím, *vb. pf.* erhitzen, erwärmen: Solnce ovroči s toploto vse dežele, *Danj.(Posv. p.)*.

ovršávati, am, *vb. impf.* = ovrševati, *Navr.(Let.)*; = obhajati, feiern, begehen, *BlKr.*; o. pustno slavnost, *Navr.(Let.)*.

ovȓšba, *f.* die Vollziehung, die Realisierung, *DZ.*

ovŕšen, šna, *adj.* Scheitel=: ovȓšni kot, der Scheitelwinkel, *C.*

ovrševáti, ûjem, *vb. impf. ad* 2. ovršiti; vollenden, verrichten, vollziehen, *C.*

ovršílo, *n.* die Vollendung, *C.*

1\. **ovršíti**, ím, *vb. pf.* austreten: o. žito, *Cig.*

2\. **ovršíti**, ím, *vb. pf.* vollziehen, *h. t.-Cig.(T.)*, *nk.*; — vse to se je ovršilo (gieng in Erfüllung), *Z.*

ovȓšje, *n.* das Säulengesims, *Cig.*

ovŕtati, vȓtam, *vb. pf.* umbohren, *Cig.*

ovrteníca, *f.* neki star naroden ples, *Jurč.*

ovrtéti, ím, *vb. pf.* umdrehen: ovrti čašo dvakrat, *LjZv.*

ovȓtljak, *m.* ein kleiner Garten, *vzhŠt.-Valj.(Rad)*.

ovŕvčiti, im, *vb. pf.* mit Schnüren besetzen, *Vrt.*, *Zora.*

ovrvîtev, tve, *f.* die Takelung, *DZ.*

ovrvíti, ím, *vb. pf.* mit Tauen versehen, betakeln, *SlN.-C.*

ovȓžba, *f.* die Verwerfung: pomnili bodete mojo ovržbo, *Ravn.-Valj.(Rad)*; — die Umstoßung, die Ungültigkeitserklärung, die Cassation, *Cig.*, *Jan.*, *Nov.-C.*, *nk.*; — die Widerlegung, *Jan.*, *nk.*

ovŕžen, žna, *adj.* 1) abweislich, *Jan.*; Cassations=: ovȓžnǫ sodišče, das Cassationsgericht, *DZ.*; — ovržni spis, die Gegenschrift, *Jan.*; — 2) umstoßbar, widerlegbar, *nk.*

ovŕženje, *n.* = ovržba, *Cig.*

ǫ́vsek, ovska, *m. dem.* oves; ječmenasti o., die Gerstentrespe, *Cig.*

ovsȩ̂n, *adj.* Hafer=: o. kruh, ovsena slama.
ovsȩ̂nast, *adj.* haferähnlich, *Cig.*
ovsȩ́nek, nka, *m.* neko jabolko, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.).*
ovsenica, *f.* 1) das Haferstroh; — 2) die Hafertruhe, *DZ.*; — 3) die Haferbirne, *Cig.*; — 4) der Glatthafer, das französische Raigras (arrhenaterum avenaceum), *Z.*, *Nov.-C.*
ovseníšče, *n.* das Haferfeld nach der Ernte.
ovsenîščnica, *f.* die Haferbirne, *Mur.*
ovsenják, *m.* das Haferbrot.
ovsȩ́nka, *f.* 1) neka hruška, *Mariborska ok.*, *Sv. Duh pri Krškem-Erj.(Torb.)*; die Haferbirne, *Cig.*; — neko jabolko, *C.*, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; — 2) oves s pšenico pomešan, *Gor.*
ovsíga, *f.* Hafer und Wicken gemischt, *ogr.-C.*
ovsíka, *f.* = črni oves, der Rauhhafer, *Cig.*
ovsína, *f.* oves z ržjo zmešan, *Gor.-DSv.*
ovsíšče, *n.* das Haferstoppelfeld.
ovsjè, *n.* = ovsišče, *Cig.*, *Gor.*
ovsúlja, *f.* = ovsenica 4), das französische Raigras, *Jan.*, *C.*, *Vrt.*
ovznǫ̂žje, *n.* die Gegend am Fuße eines Berges, *C.*
ǫ́za, *f.* 1) die Schnur, das Band, der Strick, *C.*; — 2) ozek svet okolo njive, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*; — 3) die Haft, *Jan.*; — pogl. voza.
ozâdek, dka, *m.* der hintere Theil (z. B. eines Hauses), *C.*
ozâdje, *n.* der Hintergrund, *Cig.(T.)*, *C.*, *nk.*; vsaka slika mora imeti svoje o., *Nov.*
ozakǫ́niti, ǫ̂nim, *vb. pf.* verehelichen, *C.*
ozâljšati, am, *vb. pf.* verschönern, verzieren, ausschmücken, decorieren.
ozaljšâva, *f.* die Verzierung, die Zierde.
ozâljšba, *f.* die Verzierung, die Ausschmückung, *C.*, *Z.*
ozâljšek, *m.* die Verzierung, *C.*
ozaljševáti, ûjem, *vb. impf. ad* ozaljšati.
ozaljševâvec, vca, *m.* der Decorateur, *Jan.(H.).*
ozânkati, am, *vb. pf.* mit Schlingen umgeben, beschlingen, *Mur.*, *Cig.*
ozâra, *f.* nav. *pl.* ozare, 1) = vzare, zare, die Querfurchen am Ende eines Ackers, *Nov.*, *Burg.(Rok.)*, *Gor.*; — 2) der Ackerrain, *Cig.*; po mejah in ozarah pasti, *Bes.*
ozârice, *f. pl. dem.* ozare, *Cig.*
ozáriti, im, *vb. pf.* verklären, *Cig.(T.)*; ozarjeno obličje, *C.*
ozávanje, *n.* = oklicavanje, die Verkündigung, das eheliche Aufgebot, *ogr.-C.*
ozávati, am, *vb. impf. ad* ozvati; = oklicevati, verkünden, (als Ehepaar) anbieten, *ogr.-C.*
ozbíljen, ljna, *adj.* = resen, resnoben, *Jan.*, *Jurč.*, *nk.*; — hs.
ozdȩ̂nčje, *n.* das Brunnenwerk, *Cig.*
ozdíca, *f.* die Darre, die Malzdarre, *Guts.*, *Mur.*, *Jan.*, *Mik.*
ozdíti, ím, *vb. impf.* darren, *Guts.*, *Mur.-Cig.*, *Jan.*, *Mik.*
ozdólaj, *adv. Trub.*, *ogr.-M.*, pogl. odzdolaj.
ozdràv, zdráva, *m.* die Genesung, *Cig.*

ozdrâva, *f.* 1) die Heilung, *Jan.*, *C.*; — 2) die Genesung, *Jan.*, *C.*, *DZ.*; — 3) = zdravilo, *Guts.(Res.).*
ozdráven, vna, *adj.* 1) die Heilung betreffend: ozdrâvni namen, der Heilzweck, *DZ.*; — 2) heilbar, *Levst.(Pril.)*, *Žnid.*, *nk.*
ozdravȩ̂nje, *n.* die Genesung, *Cig.*
ozdravẹ́ti, ím, *vb. pf.* gesund werden, genesen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; (nav. ozdráviti nam. ozdrávẹti, zdrâvim; ozdràvẹm, *kajk.-Valj.(Rad)).*
ozdravílǫ, *n.* 1) = zdravilo, das Heilmittel, *C.*; — 2) die Heilung, *Levst.(Pril.).*
ozdravîtev, tve, *f.* die Heilung, die Cur, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — die Genesung, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
ozdráviti, zdrâvim, *vb. pf.* 1) gesund machen, heilen, curieren; o. bolnika, bolezen; — o. se, gesund werden, genesen, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; heilen (intr.), *Cig.*, *Jan.*; — 2) pogl. ozdraveti.
ozdrávljanje, *n.* das Gesundmachen, das Curieren, die Heilung.
ozdrávljati, am, *vb. impf. ad* ozdráviti; gesund machen, curieren, heilen; bolnike, bolezni o.
ozdravljâva, *f.* die Heilart, *Cig.*
ozdrâvljenec, nca, *m.* der Wiedergenesene, der Geheilte, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Ravn.-Valj.(Rad).*
ozdravljeník, *m.* der Arzt, *Dalm.*, *Schönl.*, *Jap.*, *Škrb.*, *Guts.(Res.)*; — der Heiland, *Krelj.*
ozdravljénje, *n.* 1) die Heilung; — 2) = ozdravenje, die Genesung.
ozdrâvljenka, *f.* die Genesene, die Geheilte, *Mur.*
ozdravljìv, íva, *adj.* = ozdraven 2), *Jan.*
ozdravljúh, *m.* der Curpfuscher, *Levst.(Nauk)*, *DSv.*
ozdravljúhinja, *f.* die Curpfuscherin, *Jan.(H.).*
ozdravník, *m.* der Arzt, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; za svet vprašati ozdravnike, *Vod.(Izb. sp.).*
ozȩ̂ba, *f.* 1) das Erfrieren, *C.*; der Frostschaden: da bi trsja le ozeba ne pokvarila! *C.*; — 2) die Frostbeule, *Cig.*, *Jan.*
ozȩ́bati, am, *vb. impf. ad* ozebsti; erfrieren, durch Frost Schaden leiden.
ozȩ̂bek, bka, *m.* = ozeblina, *M.*, *Kras.*
ozȩ̂bica, *f.* = ozeblina: ozebico imeti na nogi, *Gor.*
ozeblína, *f.* die Frostwunde, die Frostbeule.
ozȩ́blost, *f.* die Erfrorenheit, *Jan.(H.).*
ozȩ́bniti, zȩ̂bnem, *vb. pf.* = ozebsti, *M.*
ozebováti, ûjem, *vb. impf. ad* ozebsti, ozebniti = ozebati.
ozȩ́bsti, zȩ́bem, *vb. pf.* vom Frost Schaden erleiden, erfrieren; prsti so mi ozebli; — rastlina ozebe po vrtnarjevi nemarnosti; ozebel, durch Frost beschädigt, erfroren; ozebla roka.
ǫ́zek, zka, *adj.* von geringer Ausdehnung in der Breite: schmal; ozka cesta; ozka stran, die hohe Kante: na ozko stran postaviti desko (hochkantig stellen), *Cig.(T.)*; eng; ozke hlače; — ožja volitev, die engere Wahl, *nk.*
ózeł, zla, *m.* 1) = vozel, der Knoten, *C.*, *M.*; živčni o., der Nervenknoten, *Erj.(Som.)*; o.

nihaja, der Schwingungsknoten, *Cig.(T.)*; — 2) der Knorren (čvrš v lesu), *Kanal-Erj.(Torb.)*.

ozelenẹ́ti, ím, *vb. pf.* grün werden; spomladi drevo ozeleni.

ozelenẹ́vati, am, *vb. impf. ad* ozeleneti, *Jan.*

ozeleníti, ím, *vb. pf.* grün machen, begrünen, *Cig.*, *Jan.*, *M.*

ozẹ̑mec, mca, *m.* nav. *pl.* ozemci, die Augenlider, *vzhŠt.*; die Augenwimpern, *C.*

ozẹ̑melje, *n.* = ozemlje, *C.*

ozẹ̑mice, *f. pl.* = ozemci, *C.*; (ozimice, *ogr.-Mik.*).

ozẹ̑mlje, *n.* das Gebiet, das Territorium, *Cig.(T.)*, *DZ.*

ozẹ̑rati se, am se, *vb. impf.* = ozirati se.

ozẹ̑rovati se, ujem se, *vb. impf.* = ozirati se, *Dict.*

ọ́zger, gra, *m.* = vozger, der Rotz, *Cig.*

ozgóraj, *adv. Jan.*, *Trub.-Mik.*, *ogr.-M.*, pogl. odzgoraj.

ozgrìv, íva, *adj.* = vozgriv, *Št.-Cig.*

ozîbi, *m. pl.* zitterndes Erdreich, der Torfboden, der Moorgrund, *Jan.*

ọ́ziček, čka, *adj.* recht schmal oder eng, *C.*

ozídati, am, *vb. pf.* = obzidati, *Cig.*

ozíden, dna, *adj.* = obziden: ozîdni lišaj, die Mauerflechte, *Cig.*

ozîdje, *n.* = obzidje, *Meg.-Mik.*, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Met.*, *Preš.*

ozijáti, âm (zîjam), *vb. pf.* begaffen: on mora vse ljudi o., *Cig.*

ozîm, *adj.* Winter- (v. Getreide, Flachs, Obst u. dgl.), *Meg.-Mik.*, *Cig.*, *M.*, *C.*; ozimi lan, *Lašče-Erj.(Torb.)*; ozimo sadje, *Cig.*

ozimáča, *f.* der Winterapfel, *kajk.-Valj.(Rad)*.

ozimè, éta, *n.* ein zweijähriges Füllen, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*.

ozîmec, mca, *m.* 1) die Winterfrucht: ječmen o., die Wintergerste, *Cig.*; = šestovrstni ječmen, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*; oves o., der Winterhafer, *Cig.*; lan o., lan, ki je jeseni vsejan, *Lašče-Levst.*; der Winterflachs, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *Mik.*, *Svet.(Rok.)*, *Notr.*; luk o., *Mik.*; — der Winterapfel, *Jan.*; ozimci, das Winterobst, *Cig.*; — 2) das im Winter geborene Junge, *C.*; pos. jare, ki se je rodilo po zimi, *Bolc-Erj.(Torb.)*.

ozîmek, mka, *m.* 1) der Winterrogen, *Jarn.*; — 2) doba od velike noči do sv. Jurija: ako je ozimek dolg, bo slaba letina, *Tolm.*; — *pl.* ozimki, der Nachwinter, *Cig.*; (nam. odzimek, *Štrek.[Let.]*).

ozímen, mna, *adj.* Winter-, *Jarn.*, *Cig.*, *Jan.*, *Notr.*; ozîmna pšenica, o. dlaka, *Jan.*

oziméti, ím, *vb. pf.* auswintern, *Mur.*; o., ozimẹ̑jem: erstarren: kača po zimi ozimeje, *Podkrnci-Erj.(Torb.)*; hart bleiben: grozdje in drugo sadje ozimeje, če ne more dobro dozoreti in ostane trdo, *Temljine(Tolm.)-Štrek.(Let.)*.

ozîmica, *f.* 1) pozno zrela hruška, die Winterbirne, *Mur.*, *Cig.*, *C.*, *Goriš.*, *Kras*, *Lašče-Erj.(Torb.)*, *Gor.*; — ozîmica, neko jabolko, *Mariborska ok.-Erj.(Torb.)*; — 2) neka riba, katera se o božiču lovi, (die „Reinacke"), *Jarn.*

ozimíka, *f.* der Winterapfel oder die Winterbirne, *Z.*

ozimína, *f.* die Herbstsaat, das Wintergetreide.

ozimînec, nca, *m.* = ozimec, die Winterfrucht, *M.*

ozimînka, *f.* die Winterfrucht, *M.*

ozîmka, *f.* 1) krava, ki črez zimo ostane jalova, *Cig.*, *Mik.*, *Gor.*, *Tolm.*; — 2) die Winterbirne, die Spätbirne, *Cig.*, *Jan.*, *Lašče*, *Tolm.-Erj.(Torb.)*; — der Winterapfel, *Cig.*; — ozimke, das Winterobst, *Cig.*; — = ozimina, die Wintersaat, *Cig.*; — 3) = zimica, das Fieber, *C.*

ozîmnica, *f.* 1) = ozimica 2), *C.*; — 2) die Winterbirne, *C.*, *Notr.*; — 3) die Winterblume (eranthis), *C.*

ozîmnik, *m.* der Winterapfel, *Cig.*

ozimováti, ûjem, *vb. impf. ad* ozimeti, *Mur.*

ozîmski, *adj.* = ozim, *M.*; o. sadež, *C.*

ozîmščica, *f.* eine Art Winterapfel, *C.*

ozîmščina, *f. coll.* Winterfrüchte, *Z.*

ozîn, *m.* = mora, der Trud, der Alp: o. ga tlači, *Buče(Št.)-C.*

ozíniti, zînem, *vb. pf.* den Mund nach etwas aufsperren, *Mur.*; veliko ozinil, malo požrl, *Npreg.-Met.*

ozîr, *m.* 1) der Umblick, der Rückblick, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*; — 2) = obzir, die Rücksicht, die Berücksichtigung, der Betracht, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*; o. imeti na kaj, etwas in Betracht ziehen, *Levst.(Pril.)*; brez ozira na stan, ohne Unterschied des Standes, *Jan.*; z ozirom na to, mit Rücksicht darauf, *Jan.*; — die Beziehung: v tem oziru, *nk.*; — (*praep. c. gen.*; ozir tega, *Jan.*, nam. glede na to).

oziráłen, łna, *adj.* beziehend, relativ (gramm.), *Cig.*, *Jan.*, *nk.*

ozîranje, *n.* das Umherblicken; das Umsehen, das Zurückblicken.

ozîrati se, am se, *vb. impf. ad* ozreti se; 1) die Blicke wenden, sich umsehen, sich umschauen; otroci se v šoli (cerkvi) vedno ozirajo; gori se o., die Blicke nach oben richten; dekle se po fantih ozira, *Z.*; — zurückblicken; — solnce se ozira, die Sonne wirft beim Untergange ihre letzten Strahlen auf die Berghöhen, *Z.*, *jvzhŠt.*; — 2) o. se na koga (kaj), auf jemanden (etwas) Rücksicht nehmen, jemanden (etwas) berücksichtigen, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*; — sich beziehen, *Jan.*, *nk.*

ozirávati se, am se, *vb. impf.* umherschauen, *C.*

ozîrek, rka, *m.* der Umblick, der Rückblick, *Cig.*, *Jan.*

ozíren, rna, *adj.* 1) rücksichtsvoll, *Cig.(T.)*, *nk.*; — 2) Beziehungs-, relativ, *Cig.*, *Jan.*, *C.*; ozîrna velikost, die relative Höhe, *Jes.*; — respectiv: iz ozirnih podložnikov kdo, einer ihrer respectiven Unterthanen, *DZ.*

ozirljìv, íva, *adj.* rücksichtsvoll, *Cig.(T.)*.

ozírnost, *f.* 1) ein rücksichtsvolles Vorgehen, die Discretion, *Cig.*, *nk.*; — 2) die Bezüglichkeit, die Relativität, *Cig.*, *Jan.*, *C.*

ozîroma, *adv.* beziehungsweise, respective, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
ozkǫ̂ča, *f.* = ozkost, *Jan.(H.)*.
ozkoglàv, gláva, *adj.* schmalköpfig, *Jan.(H.)*.
ozkoglâvec, vca, *m.* der Schmalkopf, *Mik.*
ozkokrìł, kríla, *adj.* schmalflügelig, *Cig.*
ozkokrîłec, łca, *m.* ozkokrilci, die Schmalflügler (stenoptera), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Erj.(Z.)*.
ozkolíčen, čna, *adj.* schmalbäckig, *Cig.*
ozkolist, lísta, *adj.* schmalblättrig, *Cig.*, *Jan.*
ozkonòs, nǫ́sa, *adj.* schmalnasig: ozkonose opice, *Erj.(Z.)*.
ozkopŕsen, sna, *adj.* engbrüstig, *Jan.*, *M.*
ozkosŕčen, čna, *adj.* engherzig, *Cig.*, *nk.*; (po nem.).
ozkosŕčnost, *f.* die Engherzigkeit, *Cig.*, *nk.*; (po nem.).
ozkǫ̂st, *f.* die Schmalheit, die Enge, *Cig.*, *Jan.*
ozkóta, *f.* = ozkost, *Jan.*
ozkotíren, rna, *adj.* schmalspurig: ozkotirna železnica, *SlN.*
ozkoûstec, stca, *m.* der Engmäuler, *Cig.*
ózlast, *adj.* = vozlast, knoticht, *C.*
ozlatíti, ím, *vb. pf.* umgolden, *Cig.*
ozlàv, áva, *adj.* = vozlav, knotig, *C.*
ozlẹ́ti, ím, *vb. pf.* böse werden, *Notr.-Z.*; — o. se, sich verschlimmern: rana se je ozlela, *SlN.*
ozlíca, *f.* der Strick (eig. das Knotenseil), *Vrt.*, *Nov.*; z ozlicami privezati živino h kaki stvari, *Levst.(Pril.)*.
ozlìč, íča, *m. dem.* ozel; das Knötchen, *Valj.(Rad)*.
ozlíka, *f.* die Eichorie (cichorium intybus), *C.*
ozlína, *f.* die Verknotung: živčna o., das Ganglion (zool.), der Nervenknoten, *Cig.(T.)*.
ozlînstvǫ, *n.* živčno o., das Gangliensystem, *Cig.(T.)*.
ozlobíti, ím, *vb. pf.* erbittern, *Mur.*
ozloglásiti, glâsim, *vb. pf.* in Verruf bringen, *Alas.*, *Cig.(T.)*, *C.*
ozlovàt, áta, *adj.* voll Knoten, verwickelt, *C.*
ozlovoljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* ozlovoljiti, *Jan.(H.)*.
ozlovǫ́ljiti, vǫ̂ljim, *vb. pf.* in eine üble Gemüthsstimmung versetzen, *Cig.(T.)*, *Zv.*, *LjZv.*; — hs.
ozmèr, mẹ́ra, *m.* die Ausschmähung, die Ausscheltung, *Mik.*; dober o. sem dobil, ich bin tüchtig ausgescholten worden, *M.*
ozmerjáłen, łna, *adj.* Schelt-, *Jan.(H.)*.
ozmẹ́rjati, am, *vb. pf.* ausschelten, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *C.*, *jvzhŠt.*
ozmerjávati, am, *vb. impf.* = ozmerjevati, *Jan.(H.)*.
ozmerjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* ozmerjati, *Jan.(H.)*.
ǫ́zmica, *f.* = ozemec, die Augenwimper, *ogr.-Valj.(Rad)*.
označájiti, âjim, *vb. pf.* = označiti, charakterisieren, *Cig.(T.)*, *C.*
oznâčba, *f.* die Bezeichnung, *DZ.*; brez daljnje označbe, ohne weitere Charakterisierung, *Žnid.*

oznáčen, čna, *adj.* bezeichnend, marquant, *Levst.(Pril.)*.
označenje, *n.* die Bezeichnung, *C.*, *nk.*
označevânje, *n.* das Kennzeichnen, das Charakterisieren, *nk.*
označeváti, ûjem, *vb. impf. ad* označiti, *Z.*, *nk.*
označíłen, łna, *adj.* = značilen, bezeichnend, charakteristisch, *Jan.(H.)*.
oznáčiti, znâčim, *vb. pf.* kennzeichnen, bezeichnen, *Jan.*; charakterisieren, *C.*, *nk.*; — determinieren (z. B. eine Pflanze), *Cig.(T.)*; — definieren, *Cig.*
oznâk, *m.* das Abzeichen, *C.*
oznâka, *f.* das Zeichen, die Signatur (z. B. eines Bibliothekswerkes), *Navr.(Let.)*.
oznâmba, *f.* die Definition, *Cig.*
oznameníłen, łna, *adj.* charakteristisch, *Cig.(T.)*.
oznamenílǫ, *n.* die Bezeichnung, die Signatur, *Cig.(T.)*; sodno o., die gerichtliche Bezeichnung, *DZ.*; obkrajno o., die Marginalbezeichnung, *DZkr.*; poznatno o., eine leicht erkennbare Bezeichnung, *DZ.*
oznameníti, ím, *vb. pf.* marken, *Cig.*; bezeichnen, *Cig.(T.)*, *DZ.*; oznamenimo si na stekleni plošči kako mesto, *Žnid.*
oznamenjeváti, ûjem, *vb. impf. ad* oznameniti, (-novati) *Cig.(T.)*.
oznámiti, znâmim, *vb. pf.* = oznameniti, bezeichnen, *Cig.*; kennzeichnen, *Jan.*; — definieren, *Cig.*
oznamováti, ûjem, *vb. impf.* bezeichnen, *Cig.*
oznaníłen, łna, *adj.* die Bekanntmachung betreffend, *Z.*; oznanîłna knjižica, das Verkündbuch, *Z.*
oznanîłnica, *f.* das kirchliche Verkündbuch, *C.*
oznanîłnik, *m.* das Intelligenzblatt, *Cig.*
oznanílǫ, *n.* die Verkündigung, die Kundmachung; — die Botschaft; veselo, žalostno o.
oznanîtba, *f.* = oznanilo, *C.*
oznanîtev, tva, *f.* die Verkündigung.
oznániti, znânim, *vb. pf.* bekannt machen, verkündigen, verlautbaren; kaj je župan pred cerkvijo, duhovnik s pridižnice oznanil? z bobnom o., unter Trommelschlag publicieren, *Cig.*
oznánjati, am, *vb. impf. ad* oznaniti; 1) verkündigen, bekannt machen; — 2) = vabiti, prvič pred mašo zvoniti, *Tolm.*
oznanjâvec, vca, *m.* der Verkündiger, *Dict.*
oznanjâvka, *f.* die Verkündigerin, *Dict.*
oznanjénje, *n.* die Verkündigung; o. Marije device, Mariä Verkündigung, *Cig.*; oznanjenjè, *ogr.-Valj.(Rad)*.
oznanjeváti, ûjem, *vb. impf.* 1) verkündigen, bekannt machen; — 2) = vabiti, oznanjati 2), *Gor.*
oznanjevâvec, vca, *m.* der Verkündiger; o. božji, der Gottesbote, *Cig.*
oznanjevâvka, *f.* die Verkündigerin.
oznanováti, ûjem, *vb. impf. Mur.*, *Cig. i. dr.*, nam. oznanjevati.
oznášiti, im, *vb. pf.* = ovaditi, *Dol.(BlKr.?)-Cig.*
oznáti, znâm, *vb. pf.* in Erfahrung bringen, auskundschaften, *Cig.*

oznávati, am, *vb. impf.* 1) o. kaj, sich nach einer Sache erkundigen, *Cig.*; — 2) o. se, zaudern, *C.*, *Z.*
ozník, *m.* = jetnik, der Eingekerkerte, *C.*; — prim. 2. oza 2).
oznojíti, im, *vb. pf.* mit Schweiß benetzen, *Cig.*; — o. se, in Schweiß gerathen, *Cig.*
ozòb, zǫ́ba, *m.* = zob *f.*, oves, *C.*
ozóbati, zǫ́bljem, *vb. pf.* ringsum (Beeren u. dgl.) abessen, ringsum abpicken; kokoši so grozde ozobale.
ozǫ̑bčat, *adj.* mit Stollen versehen, bestollt: ozobčata podkova, *DZ.*; — prim. ozobec 2).
ozǫ̑bčati, am, *vb. pf.* rings mit Zähnen versehen, *Cig.*; — um-, auszacken, ausscharten, *Cig.*
ozǫ̑bec, bca, *m.* 1) der Stift am Ende des Schnurrbandes, die Schnurnadel, *Jan.*; — 2) der Stollen am Hufeisen: podkova z ostrima ozobcema, *DZ.*; podkove s privitimi ozobci, *Levst.(Podk.)*.
ozǫ̑bek, bka, *m.* = ozoban grozd, ein entbeerter oder abgepickter Traubenkamm.
ozǫ́bi, *m. pl.* die an einer Mauer herausragenden Ziegel zum Zwecke eines Zubaues, *Istra-Nov.*
ozobína, *f.* = ozobek, *Cig.*, *C.*
ozǫ́biti, im, *vb. pf.* bezähnen, *Cig.*
ozǫ̑bje, *n.* die Zahnreihe, *Cig.*; das Gebiss, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
ozōn, *m.* activer Sauerstoff, das Ozon (chem.), *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Sen.(Fiz.)*.
ozonína, *f.* der Ozongehalt, *h. t.-Cig.(T.)*.
ozonomèr, mẹ́ra, *m.* das Ozonometer, *Cig.(T.)*.
ozonomēter, tra, *m.* = ozonomer, *Cig.(T.)*.
ozoríti se, ím se, *vb. pf.* Tag werden, *ogr.-C.*; tudi: ozóriti se: Motnoba odhaja, Ozori se dan, *Vod.(Pes.)*.
ozòv, zóva, *m.* = oklic, das eheliche Aufgebot, *Jan.*, *Mik.*, *vzhŠt.*; na ozovu biti, aufgeboten werden, *BlKr.*; — ózov, zóva, *BlKr.*
ozǫ̑vnice, *f. pl.* das Verkündbuch, *C.*
ozrâčje, *n.* der Luftkreis, die Atmosphäre, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *Jes.*, *Sen.(Fiz.)*.
ozrẹlẹ́ti, ím, *vb. pf.* reif werden, *ogr.-C.*
ozréti se, zrèm se, *vb. pf.* den Blick wenden, sich umsehen; o. se kam, na koga; o. se po sobi, das Zimmer durchblicken, *Cig.*; — zurückblicken, ozri se! — o. se na kaj, etwas in Betracht nehmen, berücksichtigen, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*.
ozvânjati, am, *vb. impf. ad* ozvoniti, *Z.*
ozváti, zóvem, *vb. pf.* verkünden, ausrufen, *M.*; o. za kralja, *Z.*; als Ehepaar aufbieten: ozvali so ga že trikrat, *BlKr.*
ozvẹ́dẹti, zvẹ́m, *vb. pf.* ausforschen, *Z.*
ozvẹdováti, ûjem, *vb. impf.* nachforschen, *Cig.*
ozvẹstíti se, ím se, *vb. pf.* 1) = osvestiti se, zu sich kommen, *C.*; — 2) sich melden, *C.*
ozvẹ́zditi, im, *vb. pf.* mit Sternen besetzen, besternen, *Mur.*, *Cig.*
ozvẹ̑zdje, *n.* das Gestirn, das Sternbild, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *nk.*
ozvoníti, ím, *vb. pf.* mit der Glocke benachrichtigen oder rufen, *Z.*

ǫ̑ž, ī, *f.* das Band, *Valj.(Rad)*; — prim. gož *f.*
ǫ́ž, *m.* = belouška, *Jan.*, *Valj.(Rad)*, *Npr.-Krek*; — prim. vož, gož *m.*
ǫ́ža, *f.* 1) der Strick: odvezovati ože, *Levst.(Zb. sp.)*; prim. ože; — 2) = ozkost, die Enge, *Z.*
ožâga, *f.* der Töpferofen, *Cig.*, *Rib.-Mik.*
ožágalica, *f.* die Brennessel, *C.*
1\. **ožágati**, am, *vb. impf. ad* ožgati; = ožigati: grešnika njegovo grešno življenje bode ino ožaga, *Krelj.*
2\. **ožâgati**, am, *vb. pf.* = obžagati.
ožâla, *f.* die Reue, *C.*
ožáliti, im, *vb. pf.* bedauern, *Danj.-M.*
ožalostíti, im, *vb. pf.* traurig machen, betrüben, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*, *nk.*
ožâmnica, *f.* das beim Ausdrücken des Käses zurückbleibende Wasser, *Notr.*
ožânec, nca, *m.* der Schmalstrahl (stenactis), *Medv.(Rok.)*.
ožânka, *f.* eine Art Gamander (teucrium), *Jan.*, *M.*
ožár, rja, *m.* der Seiler, tudi ǫ̑žar: Po cesti mi gresta ožarja dva, *Npes.-Vraz*; — prim. vožar.
ožârek, rka, *m.* 1) = ogorek, der Feuerbrand, *Nov.-C.*, *Z.*; — 2) der Funke: če gori slama ali kaka druga lahka reč, vzletevajo ožarki kvišku, *Temljine(Tolm.)*, *Kras-Štrek.(Let.)*.
ožaríca, *f.* die Seilerin, *Cig.*
ožaríti, ím, *vb. pf.* glühend machen, *M.*, *Zora*; o. se, glühend werden, *M.*; — solnce je hribe ožarilo (geröthet), *Cig.*
ožárjati, am, *vb. impf. ad* ožariti, *Jan.*
ožárjenka, *f.* neko jabolko, *Rihenberk(Goriš.)-Erj.(Torb.)*.
1\. **ožárnica**, *f.* die Seilerbahn, *Cig.*
2\. **ožârnica**, *f.* = kopriva (urtica), *Tublje v Istri-Erj.(Torb.)*.
ožârstvǫ, *n.* die Seilerei, *Cig.*
ožȁt, áta, *adj.* etwas schmal, *Bes.*
ožâva, *f.* die Enge, *Levst.(Cest.)*.
ožâžje, *n.* die hölzerne Einfassung der Säge, *Cig.*
oždẹ́vati, am, *vb. impf.* säumen, zögern, *Mik.*, *Nov.-C.*
ǫ́že, *n.* das Seil, *Nov.-C.*, *ogr.*, *kajk.-Valj.(Rad)*; — prim. vože.
ožèg, žgà, *m.* 1) = palež, smod, die Senge, *Jarn.*, *Nov.-C.*; — der Getreidebrand, *Svet.(Rok.)*; — 2) ein angebranntes Stück Holz, *C.*; — 3) der Schürhaken, *Cig.*, *Habd.*, *Prip.-Mik.*
ožẹ̑htati, am, *vb. pf.* (die Wäsche) im Laugenwasser brühen, beuchen; — o. koga, jemanden strenge tadeln, *Cig.*
ožẹ̑jati, am, *vb. pf.* durstig werden, *ogr.-C.*; — tudi: o. se, *Cig.*
ožẹmáč, *m.* kdor ožema, der Ausdrücker, *Cig.*
ožẹmáłen, łna, *adj.* zum Ausdrücken, Ringen (z. B. der Wäsche) gehörig: ožemāłna kljuka, der Ringhaken, *Cig.*
ožẹmâłnica, *f.* die Auswindmaschine, *DZ.*
ožẹmálǫ, *n.* 1) eine Vorrichtung zum Ausringen, *Cig.*; — 2) das Preßtuch, *Cig.*
ožẹ̑manje, *n.* das Ausdrücken, das Auspressen; das Ringen, das Auswinden (z. B. der Wäsche).

ožẹ̑mati, mam, mljem, *vb. impf. ad* ožeti; ausdrücken, auspressen; pomarančo o., *Cig.*; auswinden, ringen: o. perilo.

ožẹ̑mavec, vca, *m.* der Ausdrücker, *Cig.*

ožẹ̑mček, čka, *m.* eine Art Käse in Kugelform, *Kamnik-M., Z.*; ožemčke narejajo iz sladkega, zasiranega mleka; sir ožemajo z rokami in ga zvaljajo v kroglo, debelemu jabolku podobno, *Glas.*

ožẹ̑mčič, *m.* = ožemček, das Käselaibchen, *C.*

ožẹ̑mek, mka, *m.* 1) das Ausgepresste, der Extract, *C.*; — 2) das Zusammengepresste, *C.*

ožemíca, *f.* der Pressrest, *C.*

ožẹ̑mnica, *f.* = mečkalnica, die Traubenquetschmaschine, *C.*

ožemnína, *f.* der ausgepresste Saft, *Let.*

ožení̑tev, tve, *f.* die Verheiratung eines Mannes.

ožéniti, žénim, *vb. pf.* (einen Mann) verheiraten; o. se, eine Frau nehmen, sich verheiraten; bogato se o.; o. se z dekletom svojim; oženjen, verheiratet (vom Manne); — (= dobro prodati, *Temljine[Tolm.]-Štrek.[Let.]*).

ọ́ženje, *n.* die Schmälerung, *Cig.*

ožẹ̑njenec, nca, *m.* der Verheiratete, *nk.*; oženienci, die Eheleute, *Z.*

ožẹ̑pec, pca, *m.* das Bergpfefferkraut (satureja montana), *Solkan-Erj.(Torb.)*; podstava: hyssopus, *Mik.*; (Pfefferkraut se imenuje po nemško tudi wilder Ysop).

ožerjavéti, ím, *vb. pf.* glühend werden, erglühen, (ožar-) *Mur.*

ožerjavíti se, ím se, *vb. pf.* = ožerjaveti; Kamen začnem ožigati, Da se ves ožerjavi, (ožarjavi) *Danj.(Posv. p.)*.

ožẹ̑tek, tka, *m.* das Ausgedrückte, das Ausgepresste, der Pressrest, *Z.*; tudi *pl.* ožetki, *C.*

ožẹ́ti, ožámem, ožmèm, *vb. pf.* ausdrücken, auspressen; o. pomarančo, *Cig.*; o. grozd v kozarec, *Karn.*; — auswinden, ausringen: o. perilo; — ožet človek, ein Mensch ohne Saft und Kraft, *C.*; — ožẹt, compress, *C.*; klein und dick, *Z.*

oževína, *f.* der Zeilbaum, *C.*

ožẹ̑vkati, am, *vb. pf.* = ožmevkati, durch Drücken murbe oder weich machen (o sadju): hruška vsa oževkana („ožukana"), sadje se pri vožnji oževka („ožuka"), *Polj.*

ọ́žga, *f.* = ožaga, *Z.*

ožgánec, nca, *m.* die Schmiedkohle, *Nov.-C.*

ožganina, *f.* das Brandige, *Nov.-C.*

ožgánjiti, im, *vb. pf.* mit Branntwein berauschen, *Ljub.*

ožgánki, *m. pl.* ona skorja, ki se prime kotla ali posode sploh, kadar se kuhajo žganci, *Erj.(Torb.)*.

ožgáti, žgem, *vb. pf.* 1) anbrennen, abbrennen: o. kol, *Cig.*, o. lončenino, *Mur.*; o. se, sich verbrennen; — ansengen, *Mur.*; — bräunen: solnce ga je bilo ožgalo, *Cig.*; — o. koga, jemanden abprügeln, *Cig.*; — 2) [illegible] ožgati, [illegible], *Notr.*

ožídel, dla, *adj.* verdorben, *C.*; — prim. ožidniti.

ožíditi se, im se, *vb. pf.* = ožidniti, verderben, *C.*

ožídniti, žídnem, *vb. pf.* ranzig, schimmelicht, faul („schlatzig") werden, verderben (von Speck, Nüssen, Kastanien, Brot u. dgl.), *SlGor.-C.*

ožig, žiga, *m.* die Anfengung, *Cig.*; — die Senge, *Mur.*, *Cig.*; — der Baumbrand, *Cig.*, *C.*; der Brand an den Reben, *Jan.*, *Nov.-C.*

ožíganje, *n.* das Anbrennen: — das Brennen (des Thongeschirres), *Mur.*; — das Ansengen, *Mur.*

ožígati, am, *vb. impf. ad* ožgati; anbrennen; o. lončeno posodo, das Thongeschirr brennen, *Mur.*; — losschlagen, zuschlagen: mlatiči vihajo cepce na kvišku, eden za drugim ožigajo, *Ravn.-Valj.(Rad)*: s petami ob tla ožigati (o plesu), *Levst.(Zb. sp.)*.

ožílje, *n.* das Geäder, das Adersystem, *Cig.(T.)*.

ožimálọ, *n.* = ožemalo, das Presstuch, *DZ.*

ožî̑mati, mam, mljem, *vb. impf.* = ožemati, *Jan.*

ožî̑mček, čka, *m.* = ožemček, *Senožeče (Notr.)-Erj.(Torb.)*.

ožína, *f.* die Enge; die Thalenge, *Cig.*, *Jan.*; rečna o., die Stromenge, *Jan.(H.)*; morska o., die Meerenge, *Cig.*, *Jan.*, *Cig.(T.)*, *C.*, *Jes.*; zemeljska o., die Erdenge, der Isthmus, *Cig.(T.)*, *Jes.*

ọ́žiti, ọ̑žim, *vb. impf.* schmal machen, schmälern, engen, *Cig.*, *Jan.*; o. se, sich verengen, *Levst. (Podk.)*.

ožíti, žî̑jem, *vb. pf.* lebendig werden, *C.*; aufleben: studenci so zopet ožili, *Vrsno pod Krnom-Erj.(Torb.)*.

ožítiti se, im se, *vb. pf.* Körner ansetzen: ožiti se žito (n. pr. pšenica), kadar dobode zrnje, *Vas Krn-Erj.(Torb.)*.

ožî̑va, *f.* das Aufleben, *C.*

oživahnéti, ím, *vb. pf.* rührig werden, aufleben, *SlN.-C.*; oživahnele čebelice, *Vrt.*

oživáliti, âlim, *vb. pf.* animalisieren, *Cig.*

oživáljati, am, *vb. impf. ad* oživaliti, *Cig.*

oživávanje, *n.* die Belebung, *ogr.-Valj.(Rad)*.

oživávati, am, *vb. impf.* = oživljati, *ogr.-Valj. (Rad)*.

ožî̑vek, vka, *m.* die Belebung, *Z.*; die Labung, *C.*

oživéti, ím, *vb. pf.* 1) lebendig werden; wieder aufleben; na razvalinah novina oživi, aus den Trümmern erblüht neues Leben, *Mur.*; — 2) sich erholen, munter werden, *Cig.*

oživî̑telj, *m.* der Beleber, *Z.*

oživíti, ím, *vb. pf.* 1) lebendig machen, zum Leben erwecken; mrtvega o.; — o. se, lebendig werden; — avivieren (chem.), *Cig.(T.)*; — 2) wieder aufleben machen, erquicken, erfrischen, beleben: druščino o., *Cig.*; oglje o., die Kohlen anschüren, *Cig.*; barve o., die Farben auffrischen, *Cig.*; o. se, wieder aufleben.

oživî̑tva, *f.* die Belebung, *Nov.-C.*

oživljálen, lna, *adj.* belebend, erquickend, *Cig.*

oživljálọ, *n.* das Erweckungs-, Belebungsmittel, *Cig.*

oživljanje, *n.* das Beleben, das Erquicken.

ožívljati, am, *vb. impf. ad* oživiti; 1) lebendig machen, zum Leben erwecken, beleben: die Wandlung vornehmen (vom Priester bei der

Meſſe), *Cig.*: o. se, lebendig werden, ſich be- leben: — 2) lebhaft, munter machen, beleben, erfriſchen, erquicken; (vince) nam oživlja žile, *Preš.*; — o. se, aufleben; — aufblühen: kupčija se oživlja, *Cig.*

oživljâvec, vca, *m.* der Lebenerwecker, der Lebendigmacher, *Cig.*, *C.*; der Beſeeler, *Cig.*

oživljénec, nca, *m.* der zum Leben Erweckte, *Cig.*

oživljeník, *m.* 1) = oživljavec, *M.*; — 2) = oživljenec, *Vrt.*

oživljénje, *n.* die Belebung, *Cig.*, *Jan.*; o. vere, *Škrinj.-Valj.(Rad)*; o. kupčije, *Cig.*

oživljìv, íva, *adj.* belebend, erquickend, *M.*; oživljiva sapa, *Vod.(Izb. sp.)*.

oživotvârjati, am, *vb. impf ad* oživotvoriti, *Jan.(H.)*.

oživotvóriti, tvọrim, *vb. pf.* ins Leben rufen, verwirklichen, *Nov.*, *nk.*; — hs. iz rus.

ožížniti, žížnem, *vb. pf.* ſtärker glimmen machen, o. se, ſtärker zu glimmen anfangen: veter je potegnil in pepel se je ožižnil, *Polj.*

ọ̑žji, *adj. compar. ad* ozek.

ožlabudráti, âm, *vb. pf.* beſchwatzen, *C.*

ožláhtniti, im, *vb. pf.* veredeln, *Cig.*

ožlébiti, im, *vb. pf.* abfalzen (bei Tiſchler- arbeiten), *Cig.*

ožlẹ̑rje, *n.* 1) die Ofenmündung, *SlGor.*; beſ. der obere Theil des Ofenloches, *Jan.*; — 2) der Spitzenſaum am Halstheile des Frauen- hemdes, *C.*; — prim. ožrelje 3).

ožlẹ́viti se, im se, *vb. pf.* ſich voll ſaufen, *Dict.*

ožlîndrati, am, *vb. pf.* verſchlacken, *Cig.*

ožmèk, žmẹ́ka, *m.* die Schraubenmutterſchnecke bei Preſſen, *Nov.-C.*; — prim. žmek.

ožmẹ́kniti, žmẹ̑knem, *vb. pf.* auspreſſen, *C.*

ožmẹ́ti, žmèm, *vb. pf.* = ožeti, *Dict.-Mik.*, *Cig.*, *Št.*, *Gor.*

ožmẹ́titi, im, *vb. pf.* ſchwer machen, *C.*

ožmẹ̑vkati, am, *vb. pf.* = oževkati, durch Drücken mürbe machen, *Polj.*

ožmíkati, kam, čem, *vb. pf.* ausdrücken, aus- preſſen, *Z.*, *C.*; — perilo o., die Wäſche aus- winden, ausringen, *Cig.*, *Jan.*

ožmíkelj, klja, *m.* = žmikelj, die Fetthenne (sedum), *Cig.*, *Jan.*

ožnârati, am, *vb. pf.* beſudeln, *Z.*, *jvzhŠt.*

ọ̑žnik, *m.* der Stinkaſand, der Teufelsdreck (asa foetida); nav. oženk, voženk.

ožółčiti, im, *vb. pf.* vergällen, *Cig.*

ožółgel, gla, *adj.* ranzig, *C.*; — prim. ožol- gniti.

ožółgniti, žółgnem, *vb. pf.* verderben (von Mehl, Nüſſen, Kaſtanien), ranzig (gelb) o. ſchwammig werden, (ožugniti) *vzhŠt.-C.*; durch Näſſe ver- derben (vom Holz), *C.*; — nam. ožolkniti; prim. žolhek.

óžołt, *adj.* gelblich, rothgelb, *ogr.-C.*

ožołtéti, ím, *vb. pf.* gelb werden, *Jan.*

ožrebíti se, ím se, *vb. pf.* ein Füllen werfen, *Cig.*, *Jan.*, *Burg.(Rok.)*, *Levst.(Nauk)*.

ožrebljáti, âm, *vb. pf.* mit Nägeln beſchlagen, *Jarn.*

ožrẹ̑lje, *n.* 1) die am Halſe des Rindviehes herabhängende Haut, die Wamme, *Dol.-Cig.*, *Jan.*, *Mik.*; — 2) der den Hals umgebende Theil eines Kleides, *Dalm.*: das Unterfutter am Frauenhemde, *Rib.-M.*, *C.*; — 3) das Ofenloch, *C.*; — das Spundloch, *Jan.*

ožrẹ́lọ, *n.* der Halsſaum an einem Kleide, *Dict.*; o. moje suknje, *Dalm.*; — der Mund des Mühlſteines, *Dict.-C.*; — die Kanonenmün- dung, *C.*; — das Spundloch, *Jan.*; — = tuljevka, die Spindeldille am Spinnrade, *C.*

ožrljìv, íva, *adj.* praſſeriſch, ſchlemmeriſch, *C.*

ožrljîvec, vca, *m.* der Praſſer, der Schlemmer, *C.*

ožŕtati, am, *vb. pf.* übervortheilen, betrügen, *Mur.*

ožŕten, tna, *adj.* gefräßig, *Guts.*, *Jarn.*

ožŕtnik, *m.* der Vielfraß, *Guts.*

ožŕtnost, *f.* die Gefräßigkeit, *Guts.*, *Jarn.*

ožrtováti, ûjem, *vb. impf.* ein Vielfraß ſein, *Guts.*

ožûlek, lka, *m.* die Schwiele, *Mur.*, *Cig.*, *Jan.*

ožúliti, im, *vb. pf.* 1) eine Schwiele verurſachen; aufreiben, wund reiben; črevelj me je ožulil; o. si noge s hojo, ſich wund gehen; o. se, ſich wund reiben, Schwielen bekommen; o. se z ježo, ſich wund reiten; — 2) reibend wa- ſchen, abribeln; perilo o., *Št.*

ožúljenec, nca, *m.* ein vom Sattel oder Joch ſtark aufgeriebenes Pferd, ein aufgerittenes Pferd, *Cig.*, *M.*

ožuljenína, *f.* die aufgeriebene Stelle (z. B. am Fuß), *Cig.*

ožuljeváti, ûjem, *vb. impf. ad* ožuliti.

ožûra, *f.* der Wucher, *C.*; — prim. it. usura.

ožûren, rna, *adj.* wuchreriſch, *Jan.*, *C.*

ožúriti, žûrim, *vb. pf.* 1) (ein Huhn, ein Schwein) abbrühen, *Cig.-M.*; — 2) stročje o., die Körner aushülſen, *Cig.*; (prim. oružiti).

ožûrnik, *m.* der Wucherer, *Guts.-Cig.*, *Jan.*

ožvẹ̑ček, čka, *m.* das Gekaute, *Polj.*

ožvẹ́čiti, im, *vb. pf.* zerkauen; otroku ožve- čiti kaj, kar se mu misli v usta dati, *Polj.*

ožvẹ́kati, am, *vb. pf.* = ožvečiti, *Z.*, *Zora.*

ožvekováti, ûjem, *vb. impf. ad* ožvekati, *Z.*

ožvepleníti, ím, *vb. pf.* ſchwefeln, *M.*

ožveplíti, ím, *vb. pf.* beſchwefeln, einſchwefeln, (ožep-) *Cig.*

Konec I. dela.

